К. М. Аликанов - И. А. Мальханова

TỪ ĐIỂN NGA-VIỆT *MỚI*

Новый Русско-Вьетнамский Словарь

Более 50 тысяч слов
trên 50 nghìn từ

Nhà xuất bản Thế Giới

К. М. Аликанов - И. А. Мальханова

TỪ ĐIỂN NGA-VIỆT *MỚI*

Новый Русско-Вьетнамский Словарь

Nhà xuất bản Thế Giới

НОВЫЙ РУССКО - ВЬЕТНАМСКИЙ СЛОВАРЬ

TỪ ĐIỂN NGA - VIỆT MỚI

К. М. Аликанов
И. А. Мальханова

НОВЫЙ РУССКО-ВЬЕТНАМСКИЙ СЛОВАРЬ

Более 50 тысяч слов

Hà Nội - 2007

THẾ GIỚI

K. M. Alikanov
I. A. Malkhanova

TỪ ĐIỂN NGA - VIỆT MỚI

Trên 50 nghìn từ

Hà Nội - 2007

THẾ GIỚI

УДК 811.612.91(038)
ББК 81.2Вье-4
А 50

Аликанов, К. М., Мальханова, И. А.

А 50 Новый русско-вьетнамский словарь: более 50 тыс. слов / К. М. Аликанов, И. А. Мальханова. — М.: АСТ: Восток – Запад, 2007. — 1115, [5] с.

ISBN 978-5-17-
ISBN 978-5-478-00547-4 (ООО «Восток – Запад»)

«Новый русско-вьетнамский словарь» включает в себя более 50 тысяч слов современного литературного, разговорного языка, а также общеупотребительные жаргонизмы. Все словарные статьи содержат необходимые грамматические пояснения, многочисленные примеры, словосочетания, иллюстрируются пословицами, поговорками, фразеологизмами, трудными случаями перевода. Как правило, перевод каждого слова дается с помощью целого ряда полных или неполных синонимов, что позволяет пользователю словаря выбрать для себя соответствующий стиль при переводе в зависимости от особенностей контекста. Все названия растений, животных, созвездий снабжены также и их международными научными латинскими обозначениями.

Издание будет полезно как для студентов, преподавателей и специалистов-вьетнамистов, так и для лиц, изучающих вьетнамский язык самостоятельно.

УДК 811.612.91(038)
ББК 81.2Вье-4

© К. М. Аликанов, И. А. Мальханова, 2007
© «Восток – Запад», 2007

НОВЫЙ РУССКО - ВЬЕТНАМСКИЙ СЛОВАРЬ

TỪ ĐIỂN NGA - VIỆT MỚI

© Công ty XunhaSaba giữ bản quyền xuất bản và phát hành Từ điển Nga - Việt Mới trên lãnh thổ nước CHXHCN Việt Nam theo Hợp đồng chuyển giao bản quyền với các tác giả từ điển: (1) ông Alikanov Konstantin Mikhailovich; (2) bà Malkhanova Inna Anatoliepna - Maxcơva, LB Nga.

Bất cứ sao chép nào không được sự đồng ý của XunhaSaba và các tác giả đều là bất hợp pháp và vi phạm Luật xuất bản Việt Nam, Luật bản quyền quốc tế và Công ước Bảo hộ bản quyền sở hữu trí tuệ Berne.

CÔNG TY XUẤT NHẬP KHẨU SÁCH BÁO VIỆT NAM

32 Hai Bà Trưng, Hà Nội

Tel: (04) 825 4068 - Fax: (04) 825 2860 - Email: xunhasaba@hn.vnn.vn

Chi nhánh XunhaSaba tại Tp. HCM: 25B Nguyễn Bỉnh Khiêm, Q1

Website: http://www.xunhasaba.vn

ОГЛАВЛЕНИЕ

Mục Lục

От авторов 6
Vài lời của các tác giả 8
Русский алфавит с указанием правильного названия букв. Alphabet tiếng Nga với tên gọi đúng các chữ cái 10
Структура словаря 11
Cấu trúc của từ điển 13
Условные сокращения. Chữ viết tắt 15
А 17
Б 38
В 81
Г 153
Д 182
Е, Ё 221
Ж 226
З 235
И 286
Й 314
К 315
Л 375
М 396
Н 438
О 514
П 591
Р 762
С 827
Т 939
У 982
Ф 1020
Х 1034
Ц 1049
Ч 1056
Ш 1073
Щ 1086
Э 1088
Ю 1098
Я 1100
Географические названия. Địa danh 1105

ОТ АВТОРОВ

С тех пор, как в 1977 году вышел двухтомный «Русско-вьетнамский словарь» К.М. Аликанова, В.В. Иванова и И.А. Мальхановой прошло уже около тридцати лет. Это был высоко оценённый пользователями и самый объёмный русско-вьетнамский словарь двадцатого века, который издательство «Русский язык» затем выпустило вторым и третьим изданием в 1979 и 1987 годах общим тиражом более 120 тысяч экземпляров. В последующие годы, вплоть до последнего времени, его — как в виде книги, так и на дисках — неоднократно переиздавали во Вьетнаме.

Понятно, что за прошедшие три десятилетия, как в СССР (а затем в России), так и во Вьетнаме, произошло множество изменений, не говоря уже об ускоренных мировых трансформациях в самых различных областях — политической, экономической, социальной, особенно же в науке и технике. Соответственно, в условиях глобализации, развития рыночной экономики, появления Интернета, неизмеримо обновился и обогатился также и язык наших двух стран, что привело к настоятельной необходимости создания нового, современного русско-вьетнамского словаря.

Вот почему и был создан **«Новый русско-вьетнамский словарь»** гораздо большего объёма, чем прежние словари. Авторы — К.М. Аликанов и И.А. Мальханова — надеются, что результат их совместной более чем десятилетней работы оправдает надежды наших российских и вьетнамских пользователей, станет в двадцать первом веке надёжным помощником научных и практических работников, переводчиков, студентов и преподавателей, а также всех лиц, интересующихся как русским, так и вьетнамским языком.

В данный словарь авторами были включены новые слова и словосочетания, появившиеся в русском и вьетнамском языках в результате громадных общественных, политических, экономических и научных перемен, произошедших в девяностые годы прошлого века и в начале двадцать первого века, в первую очередь в области электроники, информатики, экономики, политологии, медицины, спорта, религии и так далее. Постоянное отслеживание новых слов, выражений и словосочетаний обоих языков велось на основе российской и вьетнамской прессы, радио и телепередач, специальной литературы, новейших словарей и справочников, а также на основе любой другой доступной авторам письменной и устной информации. Вьетнамская орфография унифицирована в соответствии с «Từ điển Tiếng Việt, do Hoàng Phê chủ biên. Viện Ngôn ngữ học Việt Nam, 2000», поэтому в словаре не даны такие устаревшие фонетические варианты слов как "đi giầy", "giầu có", "dậy học", "thày giáo", "bóng bảy", "thứ bẩy", "xử dụng", "xám hối", "dèm cửa" и т.п., а приводится лишь их современное написание "đi giày", "giàu có", "dạy học", "thầy giáo" , "bóng bẩy", "thứ bảy", "sử dụng", "sám hối", "rèm cửa"...

Что касается иностранных терминов, то авторы исходили из того, что общеобразовательный уровень вьетнамской молодёжи заметно повысился. Поэтому для дальнейшей интеграции в общемировые процессы термины чаще всего даются в транскрипции близкой к оригиналу, что соответствует как динамике современного вьетнамского языка, так и глобальному взаимообогащению различных языков мира. Тем не менее, в ряде случаев, в конце синонимического ряда, параллельно с новым, даётся также и устаревший вариант перевода, поскольку к нему привыкли читатели старшего поколения, к тому же, он по-прежнему может встречаться в литературе или научных источниках прошлого века.

«Новый русско-вьетнамский словарь» включает в себя более 50 тысяч слов как современного литературного, так отчасти разговорного языка, а иногда даже и общеупотребительных жаргонизмов. Все словарные статьи содержат необходимые грамматические пояснения, многочисленные примеры, словосочетания, иллюстрируются пословицами, поговорками, фразеологизмами, трудными случаями перевода. Как правило, перевод каждого слова даётся с помощью целого ряда полных или неполных синонимов, что позволяет пользователю словаря выбрать для себя соответствующий стиль при переводе в зависимости от особенностей контекста. Все названия растений, животных, созвездий снабжены также и их международными научными латинскими обозначениями.

При составлении словаря авторы использовали большой объём материалов: различные словари, специальную литературу, прессу. В первую очередь хотелось бы назвать следующие словари:

1. «Большой толковый словарь русского языка». Главный редактор доктор филологических наук С.А. Кузнецов. Российская академия наук. Институт лингвистических исследований. Изд-во «НОРИНТ». Санкт-Петербург, 2003.

2. С.И. Ожегов. «Словарь русского языка», под общей редакцией проф. Л.И. Скворцова, 24-е издание, исправленное. Изд-во «ОНИКС 21 век», «Мир и Образование». Москва, 2003.

3. «Словарь русского языка» в четырёх томах. Российская академия наук. Институт лингвистических исследований. Изд-во «Русский язык», Полиграфресурсы. Москва, 1999.

4. «Новый энциклопедический словарь». Большая российская энциклопедия. Научное изд-во «Большая российская энциклопедия». Изд-во «Рипол Классик». Москва, 2000.

5. «Большой словарь иностранных слов», сост. Ф.Ю. Москвин. Изд-во «Центрполиграф». Москва, 2003.

6. «Русско-вьетнамский словарь» в двух томах. "Từ điển Nga-Việt" gồm hai tập. Авторы: К.М. Аликанов, В.В. Иванов, И.А. Мальханова. Третье издание. Изд-во «Русский язык». Москва, 1987.

7. "Từ Điển Tiếng Việt", do Hoàng Phê chủ biên. Viện Ngôn ngữ học. In lần thứ bảy, có sửa chữa và bổ sung. NXB Đà Nẵng, Trung tâm Từ điển học. Hà Nội-Đà Nẵng, 2000.

Надо сказать, что работа над словарём оказалась очень трудной — как из-за сложности поставленной задачи, а также вследствие нестабильности обоих языков — в течение последнего десятилетия как перевод, так даже и значение многих слов могли неоднократно меняться. Авторы искренне благодарят своих родных и друзей, снабжавших нас необходимой литературой и материалами, а также господина Нгуен Хока, научного работника Вьетнамского Государственного Комитета по науке и технике, который провёл частичную компьютерную обработку массива словаря. Словарь, несомненно, не лишён недостатков. Авторы надеются на внимание читателей к данной работе и с благодарностью учтут все отзывы и замечания.

Константин Аликанов
Инна Мальханова

VÀI LỜI CỦA CÁC TÁC GIẢ

Kể từ khi bộ "Từ điển Nga-Việt" (gồm hai tập) của Alikanov K.M., Ivanov V.V. và Malkhanova I.A. ra mắt độc giả lần đầu năm 1977 đến nay đã gần 30 năm. Đó là bộ từ điển Nga-Việt lớn nhất trong thế kỷ 20, được người dùng đánh giá cao và được nhà xuất bản «Русский язык» ấn hành ba lần vào những năm 1977, 1979 và 1987 với tổng số lượng trên 120 nghìn ấn bản. Về sau, ở Việt Nam, một vài nhà xuất bản cũng đã in lại nhiều lần – dưới dạng sách hay đĩa.

Tuy nhiên, trong gần ba thập niên qua, ở hai nước Nga và Việt Nam đã diễn ra biết bao biến đổi lớn lao về mọi mặt, còn trên thế giới cũng đã xảy ra nhiều sự kiện mới mẻ chưa từng thấy, trong mọi lĩnh vực, chính trị, kinh tế, xã hội và nhất là khoa học, kỹ thuật. Do đó, ngôn ngữ của hai nước cũng đã có nhiều thay đổi rõ rệt. Kho từ vựng Nga và Việt Nam phong phú hơn lên rất nhiều trong thời kỳ toàn cầu hoá và phát triển mạnh kinh tế thị trường cũng như mạng lưới Internet. Tình hình đó cấp thiết đòi hỏi phải có một bộ Từ điển Nga-Việt mới, hiện đại phù hợp với nhu cầu của thời đại mới.

Chính vì thế, hai tác giả chúng tôi – K.M. Alikanov và I.A. Malkhanova - quyết định biên soạn bộ **"Từ điển Nga-Việt mới"** với khối lượng lớn hơn nhiều so với các từ điển đã ra trước đây, và hy vọng rằng công trình cùng làm trên mười năm này sẽ đáp ứng được nhu cầu nghiên cứu, học tập tiếng Nga cũng như tiếng Việt của các bạn dùng từ điển trong thời đại mới, thời đại đầu thế kỷ 21. Từ điển này dành cho các cán bộ chuyên môn Nga và Việt Nam, cho sinh viên, giảng viên, cán bộ khoa học và thực hành, người dịch, và nói chung, cho những ai muốn nghiên cứu, học tập tiếng Nga, cũng như tiếng Việt.

Trong từ điển này, chúng tôi cố gắng phản ánh nhiều từ ngữ hoặc cụm từ mới xuất hiện sau khi ở nước Nga đã diễn ra những biến đổi rất căn bản trong các hệ thống chính trị, kinh tế, xã hội hồi thập niên 90 thế kỷ 20 và những năm đầu thế kỷ 21, cố gắng phản ánh kho từ vựng mới của tiếng Nga. Về tiếng Nga, trong từ điển này, ngoài ngôn ngữ văn học hiện đại thông dụng, chúng tôi đưa thêm nhiều thuật ngữ cần thiết của các ngành khoa học, kỹ thuật (nhất là những ngành mới phát triển trong ba thập niên gần đây, như điện tử học, tin học...), của các ngành kinh tế học, chính trị học, xã hội học, y học, nghệ thuật, thể thao, tôn giáo, v.v.... Còn về tiếng Việt, chúng tôi cố gắng phản ánh những thay đổi mới mẻ trong tiếng Việt, những từ mới xuất hiện và những cách viết mới của tiếng Việt thường thấy trên sách báo Việt Nam ngày nay. Để có được sự thống nhất trong chính tả của tiếng Việt, chúng tôi dựa theo "Từ điển Tiếng Việt, do Hoàng Phê chủ biên. Viện Ngôn ngữ học Việt Nam, 2000". Cũng vì thế, chúng tôi không viết những từ như "đi giầy", "giầu có", "dậy học", "thày giáo", "bóng bảy", "thứ bẩy", "xử dụng", "xám hối", "dèm cửa", v.v... mà viết "đi giày", "giàu có", "dạy học", "thầy giáo", "bóng bẩy", "thứ bảy", "sử dụng", "sám hối", "rèm cửa"...

Về cách phiên những từ ngữ nước ngoài, thì chúng tôi xuất phát từ nhận định rằng trình độ học vấn chung của giới trẻ Việt Nam đã nâng cao hơn trước, để phù hợp với xu hướng hội nhập của Việt Nam vào nền văn minh toàn cầu hoá, nên các từ ngữ, nhất là thuật ngữ khoa học, kỹ thuật, cũng như các địa danh, chúng tôi cố dùng cách phiên âm gần với hoặc giống với thuật ngữ quốc tế. Chúng tôi coi đây là một hướng tiến bộ phù hợp với thời đại toàn cầu hoá trong thế kỷ 21. Tuy nhiên, để tránh sự bỡ ngỡ cho các bạn đã quen dùng lối phiên âm cũ thì trong từ điển chúng tôi cũng để cả cách phiên cũ, đặt sau cách phiên mới. Vả lại, những thuật ngữ cũ vẫn còn thường gặp trên sách báo thế kỷ trước.

Bộ **"Từ điển Nga-Việt mới"** này có trên 50 nghìn từ trong ngôn ngữ văn học Nga hiện đại thuộc các lĩnh vực khác nhau, cũng như một số khẩu ngữ, từ thông tục và đôi khi cả những tiếng lóng thông dụng. Nghĩa của mỗi từ được phân tích và giải thích chi tiết, kèm theo nhiều ví dụ, nhiều cụm từ, nhiều thành ngữ Nga để minh hoạ. Các tác giả cân nhắc, chọn lọc kỹ lưỡng các từ và cụm từ Việt để dịch chính xác các từ Nga. Để giúp người dùng từ điển nghiên cứu, học tập tiếng Nga và tiếng Việt được thuận lợi, mỗi từ Nga, cụm từ Nga, nhất là những thành ngữ, tục ngữ Nga khó hiểu đều có đưa ra những cách dịch khác nhau bằng tiếng Việt. Có thể nói, mỗi từ Nga thường kèm theo một loạt từ đồng nghĩa hoặc gần như đồng nghĩa – có khi mang sắc thái tu từ khác nhau – để người dùng dễ chọn được cách dịch tối ưu thích hợp với văn cảnh nhất định. Các từ về động vật, thực vật, chòm sao... đều có ghi thêm thuật ngữ Latin để tiện xác định về mặt khoa học.

Khi biên soạn từ điển này, chúng tôi đã sử dụng một số lượng lớn các từ điển đủ loại, các sách báo trong và ngoài nước, kể cả báo điện tử. Nhưng đặc biệt chúng tôi tham khảo những bộ từ điển chính sau đây:

1. «Большой толковый словарь русского языка», главный редактор доктор филологических наук С.А. Кузнецов. Российская академия наук. Институт лингвистических исследований. Изд-во «НОРИНТ». Санкт-Петербург, 2003.

2. С.И. Ожегов. «Словарь русского языка», под общей редакцией проф. Л.И.Скворцова, 24-е издание,

исправленное. Изд-во «ОНИКС 21 век», «Мир и Образование». Москва, 2003.

3. «Словарь русского языка» в четырёх томах. Российская академия наук. Институт лингвистических исследований. Изд-во «Русский язык», Полиграфресурсы. Москва, 1999.

4. «Новый энциклопедический словарь». Большая российская энциклопедия. Научное изд-во «Большая российская энциклопедия». Изд-во «Рипол Классик». Москва, 2000.

5. «Большой словарь иностранных слов», сост. Ф.Ю. Москвин. Изд-во «Центрполиграф». Москва, 2003.

6. «Русско-вьетнамский словарь» в двух томах. "Từ điển Nga-Việt" gồm hai tập. Авторы: К.М. Аликанов, В.В. Иванов, И.А. Мальханова. Третье издание. Изд-во «Русский язык». Москва, 1987.

7. "Từ Điển Tiếng Việt", do Hoàng Phê chủ biên. Viện Ngôn ngữ học. In lần thứ bảy, có sửa chữa và bổ sung. NXB Đà Nẵng, Trung tâm Từ điển học. Hà Nội-Đà Nẵng, 2000.

Các tác giả xin cảm ơn các con, các cháu và bạn bè đã gửi cho nhiều tài liệu quý về ngôn ngữ, cũng như động viên khuyến khích trong công việc. Đặc biệt xin chân thành cảm ơn anh Nguyễn Học, cán bộ Uỷ ban khoa học kỹ thuật nhà nước Việt Nam, đã giúp làm một phần về kỹ thuật computer.

Khi làm từ điển này, chúng tôi gặp rất nhiều khó khăn do công việc phức tạp kéo dài trong nhiều năm, mà từ ngữ lại thường thay đổi. Dù chúng tôi đã rất cố gắng, nhưng chắc chắn từ điển vẫn còn nhiều thiếu sót. Chúng tôi mong các bạn dùng từ điển sẽ nhận xét, góp ý kiến để trong lần xuất bản sau, từ điển này được hoàn hảo hơn.

Konstantin Alikanov
Inna Malkhanova

РУССКИЙ АЛФАВИТ
с указанием правильного названия букв

ALPHABET TIẾNG NGA
với tên gọi đúng các chữ cái

А а (*а*)	**К к** (*ка*)	**Х х** (*ха*)
Б б (*бэ*)	**Л л** (*эль*)	**Ц ц** (*цэ*)
В в (*вэ*)	**М м** (*эм*)	**Ч ч** (*че*)
Г г (*гэ*)	**Н н** (*эн*)	**Ш ш** (*ша*)
Д д (*дэ*)	**О о** (*о*)	**Щ щ** (*ща*)
Е е (*е*)	**П п** (*пэ*)	**Ъ ъ** (*твёрдый знак*)
Ё ё (*ё*)	**Р р** (*эр*)	**Ы ы** (*ы*)
Ж ж (*жэ*)	**С с** (*эс*)	**Ь ь** (*мягкий знак*)
З з (*зэ*)	**Т т** (*тэ*)	**Э э** (*э оборотное*)
И и (*и*)	**У у** (*у*)	**Ю ю** (*ю*)
Й й (*и краткое*)	**Ф ф** (*эф*)	**Я я** (*я*)

СТРУКТУРА СЛОВАРЯ

1. Русские слова расположены в алфавитном порядке.

Каждое слово со всеми его переводами и относящимся к нему грамматическим, иллюстративным и фразеологическим материалом образует отдельную словарную статью.

Ударная гласная (кроме буквы **ё**) выделяется значком. В некоторых словах указывается наличие двух вариантов ударения, например:

о́бу́х, тво́ро́г, одновре́ме́нно, четырёхле́тие, четырёхколёсный...

2. Заглавное слово (кроме слов, состоящих из одной или двух букв) в статье не повторяется, а заменяется знаком тильда (~). В случае необходимости тильда заменяет лишь неизменяемую часть слова, в то время как изменяемое окончание даётся в буквенном обозначении после двух параллелек (||), например:

абсолю́тн||ый *прил.* ... ~ое большинство́ ...

ава́ри||я *ж.* ... потерпе́ть ~ю ...

3. Каждый омоним даётся отдельной статьёй, выделенной римскими цифрами, например:

ба́бка I *ж. см.* ба́бушка; ✧ повива́льная ~ ...

ба́бк||а II *ж.* 1. *(надкопытный сустав)*... 2. *(игральная кость)*...

ба́бка III *ж. тех.* ...

4. Значения и разные части речи русских слов обозначаются арабскими цифрами, а также имеют соответствующие пояснения и условные сокращения (в скобках курсивом), например:

а́збук||а *ж.* 1. *(алфавит)* ... 2. *(букварь)* ... 3. *перен. (основы)* ...

ба́з||а *ж.* 1. ... 2. *архит.* 3. *(склад)* ... 4. *(опорный пункт)*...

5. Оттенки значений русского слова выделяются пояснениями или условными сокращениями и отделены друг от друга точкой с запятой, например:

безрассу́дн||ый *прил. (необдуманный)*...; *(неразумный)*...; *(безумный)* ...

безысхо́дн||ый *прил.* ... ; *(отчаянный)* ...

Значения фразеологических сочетаний выделены русской буквой со скобкой, например:

гнездо́ *с.* .. ✧ свить себе́ ~ а) *(устроиться)*... ; б) *перен. (укорениться)* ...

Переносное значение обозначается следующим сокращением в скобках и курсивом: *(перен.)*

6. Если русское слово употребляется в одном-единственном словосочетании, то сразу же после него ставится двоеточие (:), приводится указанное словосочетание и даётся перевод на вьетнамский язык, например:

баклу́ши: бить ~ а) *(заниматься пустяками)* ... б) *(бездельничать)* ...

В случае безэквивалентной лексики даётся не перевод отдельного слова, а сразу же всего словосочетания, например:

декре́тный *прил.*: ~ о́тпуск ...

го́рдиев: ~ у́зел ...

7. Идиоматические выражения, а также словосочетания, которые не подходят ни к одному из данных выше значений слова, даются в конце статьи за ромбиком (✧), например:

гнездо́ *с.* ... ✧ свить себе́ ~ ...

бал *м.* ... ✧ ко́нчен ~ ...

8. К каждому заглавному слову даётся грамматическая характеристика — помета, указывающая на часть речи, к которой принадлежит данное слово.

Имена существительные имеют указание на род *(м),(ж)* или *(с),* в редких случаях употребления как в мужском, так и в женском роде даётся помета *(м. и ж.)*. Если существительное употребляется только во множественном числе, то даётся помета *(мн.)*. Несклоняемые существительные обозначаются сокращением *(нескл.)*, собирательные — *(собир.)*. Если множественное число различных значений русского слова не совпадает друг с другом, то для каждого значения даётся своё написание множественного числа, например:

коле́н||о *с. (мн.* ~а, ~и, ~ья*)* 1. *(мн.* ~и*)* ... ; *(сустав)* ... ; стоя́ть на ~ях ... 2. *(мн.* ~и*)* ... ; посади́ть ребёнка к себе́ на ~и ... 3. *(мн.* ~ья, ~а*) тех. (изгиб)* ... 4. *(мн.* ~ья*) бот.* ... ; ~ья бамбу́ка ... 5. *(мн.* ~а*) (поколение в родословной)*...

9. Глаголы, как правило, разрабатываются в форме несовершенного вида, при этом в статье обычно приводятся оба вида, но несовершенный вид даётся в начале статьи полужирным шрифтом, а совершенный — сразу же после него светлым шрифтом. Пометка, указывающая на вид глагола даётся в том случае, когда

глагол имеет лишь один вид. Фразеологические обороты, содержащие соответствующие глаголы, могут даваться в обоих видах. Глаголы совершенного вида приводятся в словаре по алфавитному порядку с соответствующими отсылками на статью, содержащую глагол несовершенного вида, например:

зарожд||а́ться, зароди́ться

зароди́ться *сов. см.* зарожда́ться

Если написание обоих видов глагола полностью совпадает, то даётся соответствующая пометка: *(несов. и сов.)*.

Если глагол имеет лишь несовершенный вид, то также даётся соответствующая пометка, например:

агити́ровать, сагити́ровать 1. *тк. несов. (*за *В,* про́тив *Р)* ... 2. *(В) разг. (убеждать)* ...

В случае несовпадения перевода совершенного и несовершенного видов глагола, даётся пометка *сов.* перед переводом совершенного вида глагола, например:

добив||а́ться, доби́ться *(Р)* cố đạt được..., đấu tranh để đạt được..., tìm cách để được..., cố đạt, đấu tranh, đòi, đạt; *сов.* được, đạt được, giành được, đạt đến...

При глаголах, как правило, даётся также падежное и предложное управление, например:

благоволи́ть *несов.* (к *Д)* ...

вспомина́ть, вспо́мнить *(В,* о *П)* ...

10. Прилагательные обычно даются в полной форме, мужского рода и единственного числа. В случае несовпадения значений краткой и полной формы прилагательного даётся отдельный перевод, кроме того, краткая форма выделяется в отдельную словарную статью с отсылкой к полной форме прилагательного, например:

вели́к *кратк. ф. от* вели́кий

вели́кий *прил.* 1. ... 2. *тк. кратк. ф.* вели́к *(слишком большой)* ...

11. Причастия в значении прилагательных приводятся в словаре с пометкой *прил.*, например:

воспи́танный *прил.*

12. Местоимения (личные, вопросительные, отрицательные...) даны в форме именительного падежа. Формы косвенных падежей даются затем в скобках с соответствующими пометами, например:

я *мест. личн.* 1. (*Р, В* меня́, *Д.* мне, *Т* мной, мно́ю, *П* обо мне́) ...

меня́ *Р, В от* я

мне *Д, П от* я

мной, мно́ю *Т от* я

Местоимения (притяжательные, указательные, определительные...) даны в именительном падеже мужского рода, в то время как женский и средний род, как и множественное число, даются в скобках после основного слова. При этом формы женского, среднего рода, а иногда и множественное число, даются отдельно в алфавитном порядке со ссылкой на основную статью, где данное местоимение приводится в именительном падеже мужского рода, например:

мой *мест. прит. м.* (*ж.* мо́я, *с.* мо́ё, *мн.* мои́) ...

мо́ё *с. от* мой

мои́ *мн. от* мой

мо́я *ж. от* мой

весь *мест. определит. м.* (*ж.* вся, *с.* всё, *мн.* все) ...

все *мн. от* весь

всё *с. от* весь

вся *ж. от* весь

13. В ряде случаев после вьетнамского перевода того или иного слова даётся соответствующая пометка с указанием на стилистические особенности перевода, например: *(уст.), (разг.), (шутл.), (поэт.)*...

14. Часть вьетнамского перевода, заключённая в скобки и предваряющая основное словосочетание или понятие, является факультативной и может быть использована или не использована переводчиком в зависимости от контекста. Например:

абстра́кция *ж.* 1. *(отвлечение)* (sự) trừu tượng hoá; 2. *(понятие)* (cái) trừu tượng...

абрико́сов||ый *прил.* (thuộc về) mơ; *(из абрикосов)* (bằng) mơ...

зако́нно *нареч.* (một cách) hợp pháp, đúng luật, theo đúng luật...

Итак, эти слова (sự) (cái) (thuộc về) (bằng) (một cách) являются факультативными.

15. Часть же вьетнамского перевода, в целях экономии места заключённая в скобки внутри или в конце словосочетания, является одним из вариантов перевода и может быть выбрана по усмотрению переводчика. Например:

автопансиона́т *м.* khách sạn cho du khách (cho người du lịch bằng) ôtô. Следует читать: khách sạn cho du khách ôtô, khách sạn cho người du lịch bằng ôtô

невесо́мый *прил.* 1. *физ.* không (phi, không có, mất) trọng lượng; 2. *перен.* không quan trọng (đáng kể, có sức nặng, vững vàng). Следует читать: 1. *физ.* không trọng lượng, phi trọng lượng, không có trọng lượng, mất trọng lượng; 2. *перен.* không quan trọng, không đáng kể, không có sức nặng, không vững vàng.

администра́тор *м.* người quản trị (quản lý); ... Следует читать: người quản trị, người quản lý.

ломи́ть *несов.* 1. *(В)* bẻ, bẻ (làm) gãy, đánh (đập, làm) vỡ;... Следует читать: bẻ, bẻ gãy, làm gãy, đánh vỡ, đập vỡ, làm vỡ.

алли́ор *м.* nước đi (chạy) ... Следует читать: nước đi, nước chạy.

16. Для облегчения зрительного восприятия в словаре используются только круглые скобки, причём в приводимых переводах — лишь однократно.

CẤU TRÚC CỦA TỪ ĐIỂN

1. Các từ Nga đều xếp theo alphabet Nga.

Mỗi từ với các nghĩa dịch ra tiếng Việt, cũng như những ví dụ minh hoạ, ngữ cú, thành ngữ... đều hợp thành một mục từ.

Chữ mang trọng âm của từ Nga được đánh dấu, trừ chữ ё. Một số từ Nga có ghi hai trọng âm, như

о́бу́х, тво́ро́г, одновре́ме́нно, четырёхле́тие, четырёхколёсный, v. v...

2. Từ đầu mục không lặp lại trong mục từ mà được thay bằng dấu sóng (~). Nếu từ đó có dạng khác trong mục từ thì dấu sóng thay cho phần không biến đổi của từ, được tách ra ở từ đầu mục bằng dấu song song (||). Ví dụ:

абсолю́тн||ый *прил.* ... ~ое большинство́ ...

ава́ри||я *ж.* ... потерпе́ть ~ю ...

3. Những từ đồng âm Nga được xếp trong những mục từ riêng có đánh số La Mã. Ví dụ:

ба́бка I *ж. см.* ба́бушка; ✧ повива́льная ~ ...

ба́бк||а II *ж.* 1. *(надкопытный сустав)* ... 2. *(игральная кость)* ...

ба́бка III *ж. тех.* ...

4. Nghĩa của từ Nga được phân ra bằng chữ số Arab, sau chữ số đó có phần giải thích (in chữ nghiêng trong ngoặc) hay ký hiệu chữ tắt chỉ rõ nghĩa hoặc từ loại được nói đến. Ví dụ:

а́збук||а *ж.* 1. *(алфавит)* ... 2. *(букварь)* ... 3. *перен. (основы)* ...

ба́з||а *ж.* 1. ... 2. *архит.* 3. *(склад)* ... 4. *(опорный пункт)*...

5. Sắc thái ngữ nghĩa của từ Nga thường có ghi giải thích hay ký hiệu chữ tắt và được phân ra bởi dấu chấm phẩy. Ví dụ:

безрассу́дн||ый *прил. (необдуманный)*...; *(неразумный)*...; *(безумный)* ...

безыскóдн||ый *прил.* ... ; *(отчаянный)* ...

Các nghĩa của những kết cấu ngữ cú được phân chia bằng những chữ Nga có một ngoặc. Ví dụ:

гнездó *с.* .. ✧ свить себе́ ~ а) *(устроиться)*... ; б) *перен. (укорениться)* ...

Cạnh các nghĩa bóng có ghi chú *(перен.)*.

6. Nếu từ Nga chỉ được dùng trong một cụm từ nhất định thì sau từ Nga ấy là hai chấm (:), tiếp theo là phần dịch ra tiếng Việt. Ví dụ:

баклу́ши: бить ~ а) *(заниматься пустяками)* ... б) *(бездельничать)* ...

Khi một từ Nga hoặc một nghĩa nào đó của từ ấy không có từ dịch tương đương bằng tiếng Việt hoặc dịch ra cũng không cần thiết, thì sau từ Nga đó cũng có hai chấm (:), và từ Nga đó được dịch trong cụm từ. Ví dụ:

декре́тный *прил.*: ~ о́тпуск ...

го́рдиев: ~ у́зел ...

7. Các thành ngữ cũng như những cụm từ không thuộc vào một trong số những nghĩa của từ đầu mục thì được xếp ở cuối mục từ sau dấu quả trám (✧). Ví dụ:

гнездó *с.* .. ✧ свить себе́ ~ а) *(устроиться)*... ; б) *перен. (укорениться)* ...

бал *м.* ... ✧ ко́нчен ~ ...

8. Cạnh mỗi từ đầu mục đều có ghi chú từ loại của từ ấy.

Cạnh các danh từ Nga có ghi chú về giống, nếu danh từ ấy có hai giống thì ghi chú cả hai giống *(м. и ж.)*. Khi danh từ Nga thường chỉ dùng ở số nhiều thì ghi chú *(мн.)*. Những danh từ Nga không biến cách có ghi chú *(нескл.)*. Các danh từ tập hợp có ghi chú *(собир.)*. Khi các nghĩa của một danh từ Nga có những dạng khác nhau ở số nhiều, thì những dạng đó được ghi rõ cho từng nghĩa. Ví dụ:

коле́н||о *с. (мн.* ~а, ~и, ~ья*)* 1. *(мн.* ~и*)* ... ; *(сустав)* ... ; стоя́ть на ~ях ... 2. *(мн.* ~и*)* ... ; посади́ть ребёнка к себе́ на ~и ... 3. *(мн.* ~ья, ~а*) тех. (изгиб)* ... 4. *(мн.* ~ья*) бот.* ... ; ~ья бамбу́ка ... 5. *(мн.* ~а*) (поколение в родословной)*...

9. Cạnh các động từ Nga thì ghi chú về thể chỉ được ghi khi trong mục từ chỉ có một động từ trong một thể. Nếu trong mục từ có một cặp động từ khác nhau về thể, thì động từ ở thể chưa hoàn thành đứng trước in bằng chữ đậm, còn động từ ở thể hoàn thành đứng sau và được in bằng chữ mảnh nét. Động từ thường được giải thích ở thể chưa hoàn thành, vì dạng hoàn thành cũng được ghi trong mục từ, nên ngữ cú có thể đưa ra cả ở hai thể; còn động từ ở thể hoàn thành trong mục từ được xếp theo alphabet, có ghi chú dẫn đến thể chưa hoàn thành. Ví dụ:

зарожд||а́ться, зароди́ться

зароди́ться *сов. см.* зарожда́ться

Khi các dạng của động từ Nga ở hai thể chưa hoàn thành và hoàn thành trùng nhau thì có ghi chú *(несов. и сов.)*.

Khi động từ nào chỉ được sử dụng trong thể chưa hoàn thành mà thôi thì cũng có ghi chú rõ. Ví dụ:

агити́ровать, сагити́ровать 1. *тк. несов. (*за *В,* про́тив *Р)* ... 2. *(В) разг. (убеждать)* ...

Khi một động từ Nga ở thể hoàn thành được dịch ra khác so với cách dịch động từ đó ở thể chưa hoàn thành, thì có ghi *сов.* trước cách dịch ở thể hoàn thành. Ví dụ:

добив||а́ться, доби́ться *(Р)* cố đạt được..., đấu tranh để đạt được..., tìm cách để được..., cố đạt, đấu tranh, đòi, đạt; *сов.* được, đạt được, giành được, đạt đến...

Cạnh các động từ Nga thường có ghi rõ quan hệ chi phối về cách và giới từ, khi có hai quan hệ chi phối thì ghi cả hai. Ví dụ:

благоволи́ть *несов. (*к *Д)* ...

вспомина́ть, вспо́мнить *(В,* о *П)* ...

10. Các tính từ Nga được đưa ra ở dạng trọn vẹn, giống đực, số ít. Khi dạng ngắn của tính từ có nghĩa độc lập riêng thì trong mục từ, nó được ghi thành một nghĩa riêng, ngoài ra ở mục của nó xếp theo alphabet, thì có ghi chú dẫn đến dạng trọn vẹn của tính từ đó. Ví dụ:

вели́к *кратк. ф. от* вели́кий

вели́кий *прил.* 1. ... 2. *тк. кратк. ф.* вели́к *(слишком большой)* ...

11. Động tính từ được sử dụng với tính cách tính từ được đưa vào từ điển có ghi chú *прил.* Ví dụ:

воспи́танный *прил.*

12. Các đại từ Nga (nhân xưng, nghi vấn, phủ định...) được đưa ra trong từ điển ở dạng nguyên cách. Các dạng của những cách gián tiếp được nêu ra trong ngoặc sau từ đầu mục. Các đại từ trong dạng của các cách gián tiếp được đưa ra trong mục của chúng xếp theo alphabet và có ghi chú dẫn đến dạng nguyên cách. Ví dụ:

я *мест. личн.* 1. (*Р, В* меня́, *Д.* мне, *Т* мной, мно́ю, *П* обо мне́) ...

меня́ *Р, В от* я

мне *Д, П от* я

мной, мно́ю *Т от* я

Các đại từ (sở hữu, chỉ định, xác định...) được đưa ra ở dạng nguyên cách, giống đực, còn giống cái, giống trung, số nhiều có ghi trong ngoặc sau từ đầu mục. Những từ ở dạng của giống cái, giống trung và có khi cả số nhiều nữa, được đưa ra trong mục của chúng, xếp theo alphabet, có chú dẫn đến dạng nguyên cách giống đực. Ví dụ:

мой *мест. прит. м.* (*ж.* моя́, *с.* моё, *мн.* мои́) ...

моё *с. от* мой

мои́ *мн. от* мой

моя́ *ж. от* мой

весь *мест. определит. м.* (*ж.* вся, *с.* всё, *мн.* все) ...

все *мн. от* весь

всё *с. от* весь

вся *ж. от* весь

13. Sau các từ Việt dùng để dịch từ Nga, trong một số trường hợp cần thiết, có thể có những ghi chú để nêu rõ sắc thái tu từ của từ Việt, như *(уст.), (разг.), (шутл.), (поэт.)*...

14. Các từ Việt dùng để dịch đặt trong ngoặc tròn **ở đầu** cụm từ dịch là để độc giả có thể lựa chọn sử dụng hay không sử dụng, tuỳ theo văn cảnh. Ví dụ:

абстра́кция *ж.* 1. *(отвлечение)* (sự) trừu tượng hoá; 2. *(понятие)* (cái) trừu tượng...

абрико́сов||ый *прил.* (thuộc về) mơ; *(из абрикосов)* (bằng) mơ...

зако́нно *нареч.* (một cách) hợp pháp, đúng luật, theo đúng luật... Như vậy những chữ (sự), (cái), (thuộc về), (bằng), (một cách)... đứng đầu cụm từ dịch có thể tuỳ ý sử dụng hay không.

15. Còn khi các từ Việt dùng để dịch đặt trong ngoặc tròn **ở giữa** hay **ở cuối** cụm từ dịch là để độc giả có thể lựa chọn từ này hay từ kia tuỳ theo sự suy xét của mình. Ví dụ:

автопансиона́т *м.* khách sạn cho du khách (cho người du lịch bằng) ôtô. Như vậy nên đọc: khách sạn cho du khách ôtô, khách sạn cho người du lịch bằng ôtô

невесо́мый *прил.* 1. *физ.* không (phi, không có, mất) trọng lượng; 2. *перен.* không quan trọng (đáng kể, có sức nặng, vững vàng). Như vậy nên đọc: 1. *физ.* không trọng lượng, phi trọng lượng, không có trọng lượng, mất trọng lượng; 2. *перен.* không quan trọng, không đáng kể, không có sức nặng, không vững vàng.

администра́тор *м.* người quản trị (quản lý); ... Như vậy nên đọc: người quản trị, người quản lý.

ломи́ть *несов.* 1. *(В)* bẻ, bẻ (làm) gãy, đánh (đập, làm) vỡ; ... Như vậy nên đọc: bẻ, bẻ gãy, làm gãy, đánh vỡ, đập vỡ, làm vỡ.

аллю́р *м.* nước đi (chạy) ... Như vậy nên đọc: nước đi, nước chạy.

16. Để bạn đọc không rối mắt, dễ nhầm lẫn, trong từ điển chỉ dùng dấu ngoặc tròn, và trong một cụm từ hay một câu tiếng Việt chỉ dùng một lần dấu ngoặc tròn mà thôi./.

УСЛОВНЫЕ СОКРАЩЕНИЯ

CHỮ VIẾT TẮT

ав. – авиация – hàng không
авт. – автомобильное дело – ngành ôtô
анат. – анатомия – giải phẫu học
антр. – антропология – nhân loại học
археол. – археология – khảo cổ học
архит. – архитектура – kiến trúc
астр. – астрономия – thiên văn học
бакт. – бактериология – vi khuẩn học
безл. – безличная форма – dạng không ngôi
биол. – биология – sinh học
биохим. – биохимия – sinh hoá học
бот. – ботаника – thực vật học
бран. – бранное слово, выражение – tiếng, câu chửi
буд. – будущее время – thì tương lai
будд. – относящийся к буддизму – thuộc về Phật giáo
бухг. – бухгалтерия – kế toán
В – винительный падеж – đối cách
вводн. сл. – вводное слово – từ đệm
вежл. – вежливое выражение – từ lịch sự
в знач. вводн. сл. – в значении вводного слова – với nghĩa từ đệm
в знач. прил. – в значении прилагательного – với nghĩa tính từ
в знач. сказ. – в значении сказуемого – với nghĩa vị ngữ
в знач. сущ. – в значении существительного – với nghĩa danh từ
вет. – ветеринария – thú y học
воен. – военное дело; военный термин – ngành quân sự; thuật ngữ quân sự
возвр. – возвратное местоимение – đại từ phản thân
вопр. – вопросительное местоимение – đại từ nghi vấn; вопросительная частица – trạng từ nghi vấn; вопросительное наречие – phó từ nghi vấn
вр. – время – thì
в разн. знач. – в разных значениях – với các nghĩa khác nhau
в сложн. – в сложных словах – trong những từ phức hợp
г. – 1) год – năm; 2) город – thành phố
гг. – годы – những năm
геогр. – география – địa lý học
геод. – геодезия – trắc địa học
геол. – геология – địa chất học
геом. – геометрия – hình học
гидр. – гидрология, гидротехника – thuỷ lợi học, kỹ thuật thuỷ lợi
гл. – глагол – động từ
горн. – горное дело – ngành mỏ
грам. – грамматика – ngữ pháp
груб. – грубое слово, выражение – từ, câu thô tục
Д – дательный падеж – dữ cách
дет. – детская речь – tiếng nói trẻ con
дип. – дипломатический термин – thuật ngữ ngoại giao
др. – другой, другие – cái khác, những cái khác
ед. – единственное число – số ít
ж. – женский род – giống cái
жив. – живопись – hội hoạ
ж.-д. – железнодорожное дело – ngành đường sắt
звукоподр. – звукоподражательное слово – từ tượng thanh
знач. – значение – nghĩa
зоол. – зоология – động vật học
И – именительный падеж – nguyên cách
инф. – инфинитив, неопределённая форма глагола – nguyên thể, thể vô định của động từ
информ. — информатика — tin học
ирон. – в ироническом смысле – với ý mỉa mai
иск. – искусство – nghệ thuật
ист. – относящийся к истории; исторический термин – thuộc về lịch sử; thuật ngữ lịch sử
и т. д. – и так далее – vân vân
и т. п. – и тому подобное – vân vân
канц. – канцелярское выражение – từ ngữ văn phòng
карт. – термин карточной игры – thuật ngữ đánh bài
кг – килограмм – kilogam
кино – кинематография – ngành điện ảnh
км – километр – kilomet
книжн. – книжный стиль – phong cách sách vở
кратк. ф. – краткая форма – dạng ngắn
кул. – кулинария – khoa nấu ăn
л. – лицо глагола – ngôi của động từ
л. – либо – [ai] đấy, [cái] gì
л – литр – lít
ласк. – ласкательная форма – dạng âu yếm
лингв. – лингвистика – ngôn ngữ học
лит. – литература, литературоведение – văn học, môn nghiên cứu văn học
личн. – личная форма – dạng có ngôi; личное местоимение – đại từ chỉ ngôi
лог. – логика – lôgic học
м. – мужской род – giống đực

м – метр – mét
мат. – математика – toán học
мед. – медицина – y học
межд. – междометие – thán từ
мест. – местоимение – đại từ
метеор. – метеорология – khí tượng học
мин. – минералогия – khoáng vật học
миф. – мифология – thần thoại
мн. – множественное число – số nhiều
мор. – морское дело, морской термин – ngành hàng hải, thuật ngữ hàng hải
муз. – музыка, музыкальный – âm nhạc
напр. – например – ví dụ
нареч. – наречие – phó từ
наст. – настоящее время – thì hiện tại
научн. – научный термин – thuật ngữ khoa học
неизм. – неизменяемое слово – từ không biến đổi
неодобр. – неодобрительно – một cách coi thường
неопр. – неопределённое местоимение – đại từ vô định
нескл. – несклоняемое слово – từ không biến cách
несов. – несовершенный вид глагола – thể chưa hoàn thành của động từ
обыкн. – обыкновенно – thường
определит. – определительное местоимение – đại từ xác định
опт. – оптика – quang học
относ. – относительное местоимение – đại từ quan hệ
отриц. – отрицательное местоимение – đại từ phủ định, отрицательная частица – trợ từ phủ định
охот. – охотничий термин – thuật ngữ săn bắn
П – предложный падеж – giới cách
палеонт. – палеонтология – cổ sinh vật học
пед. – педагогика – khoa sư phạm
перен. – в переносном значении – nghĩa bóng
повел. – повелительное наклонение – thức mệnh lệnh
погов. – поговорка – ngạn ngữ
полигр. – полиграфия – ngành ấn loát
полит. – политический термин – thuật ngữ chính trị
посл. – пословица – tục ngữ
поэт. – поэтическое слово – từ thơ ca
превосх. ст. – превосходная степень – cấp cao nhất
пренебр. – пренебрежительно – một cách khinh thị
прил. – имя прилагательное – tính từ
присоед. – присоединительный союз – liên từ nối tiếp
притяж. – притяжательное местоимение – đại từ sở hữu
прич. – причастие – động tính từ
прост. – просторечие – từ thông tục
противит. – противительный союз – liên từ tương phản
прош. – прошедшее время – thì quá khứ
прям. – в прямом значении – nghĩa đen
психол. – психология – tâm lý học
р. 1) река – sông 2) род – giống
Р – родительный падеж – sinh cách
радио – радиотехника – kỹ thuật vô tuyến điện
разг. – разговорное слово, выражение – khẩu ngữ
рел. – религия – tôn giáo
рыб. – рыболовство, рыбоводство – ngành đánh cá, nghề nuôi cá
с. – средний род – giống trung
сказ. – сказуемое – vị ngữ
скл. – склоняется; склонение – biến cách
см. – смотри – xem
собир. – собирательное существительное – danh từ tập hợp; собирательно – một cách tập hợp
сов. – совершенный вид глагола – thể hoàn thành của động từ
соед. – соединительный союз – liên từ liên hợp
сокр. – сокращение; сокращённо – viết tắt, nói tắt
социол. — социология — xã hội học
сочет. – сочетание – kết hợp
спец. – специальный термин – từ ngữ chuyên môn
спорт. – физкультура и спорт – thể dục thể thao
ср. – сравни – so sánh với
сравнит. ст. – сравнительная степень – cấp so sánh
ст. – степень – cấp
стр. – строительное дело – ngành xây dựng
сущ. – имя существительное – danh từ
с.-х. – сельское хозяйство – nông nghiệp
Т – творительный падеж – tạo cách
театр. – театроведение, театр – môn nghiên cứu sân khấu, sân khấu
текст. – текстильное дело – ngành dệt
тех. – техника – kỹ thuật
тж. – также – cũng thế
тк. – только – chỉ
торг. – торговля – thương nghiệp
указ. – указательное местоимение – đại từ chỉ định
уменьш. – уменьшительная форма – dạng giảm nhẹ
употр. – употребляется – được dùng
усил. – усилительная частица – trợ từ nhấn mạnh
уст. – устаревшее слово, выражение – cổ ngữ
утверд. – утвердительная частица – trợ từ khẳng định
ф. – форма – dạng
фарм. – фармакология – dược học
физ. – физика – vật lý học
физиол. – физиология – sinh lý học
филос. – философия – triết học
фин. – финансовый термин – thuật ngữ tài chính
фольк. – фольклор – folklor
фото – фотография – khoa nhiếp ảnh
хим. – химия – hoá học
церк. – относящийся к церкви – thuộc về nhà thờ
цирк. – цирковой термин – thuật ngữ xiếc
числ. – имя числительное – số từ
шахм. – термин шахматной игры – thuật ngữ đánh cờ
шутл. – шутливое слово, выражение – từ, câu nói đùa
эк. – экономика – kinh tế học
эл. – электротехника – kỹ thuật điện
электрон. — электроника – điện tử học
этн. – этнография – dân tộc học
юр. – юридический термин – thuật ngữ luật học

A

а I (*первая буква русского алфавита*) a; ✧ от а до я từ a đến z (zet), từ đầu chí cuối

а II *союз* 1. *противит.* còn, mà; я остаю́сь в Москве́, а вы в Санкт-Петербу́рге tôi ở lại Moskva, còn anh thì ở Sankt-Peterburg; мой брат — электро́нщик, а его́ друг программи́ст anh tôi là chuyên viên điện tử, còn bạn ảnh là lập trình viên; он меня́ ви́дел, а я его́ нет nó thấy tôi mà tôi chẳng thấy nó; мы идём не в кино́, а в теа́тр chúng tôi không đi xem chiếu bóng mà đi xem hát; он пое́хал, а я оста́лся nó đi, còn tôi ở lại; э́то упражне́ние на́до сде́лать не сего́дня, а за́втра cần làm bài này không phải hôm nay mà ngày mai; а не... chứ không..., chứ đừng; пиши́ перо́м, а не каранда́шом cậu hãy viết bút mực chứ đừng viết bút chì; винова́т Петро́в, а не Си́доров Petrov có lỗi chứ không phải Siđorov; э́то на́до сде́лать сего́дня, а не за́втра việc này phải làm hôm nay chứ không phải ngày mai; выпла́чивать по частя́м, а не единовре́менно trả từng phần chứ không phải tất cả cùng một lúc; 2. (*после предложений с уступительными союзами*) mà, thế mà, nhưng cũng, mà cũng, mà vẫn; хоть кни́га и неинтере́сная, а он её чита́ет dù sách không hay mà (thế mà) cậu ta vẫn cứ đọc; хотя́ здесь о́чень ве́село, а на́до уходи́ть tuy đây vui lắm nhưng cũng (thế mà) phải ra đi; 3. (*после предложений, имеющих уступительный смысл*) thế mà, nhưng mà, nhưng, mà; ма́ленький, а отва́жный bé mà to gan, nhỏ nhưng can đảm; с тех пор прошло́ де́сять лет, а я всё по́мню, как бу́дто э́то бы́ло вчера́ từ đó mười năm đã trôi qua, thế mà (nhưng mà) tôi vẫn nhớ tất cả hình như việc mới xảy ra hôm qua; дел и так мно́го, а он прохлажда́ется việc thì nhiều lắm, thế mà nó cứ dềnh dàng; 4. (*в смысле* «между тем» — *в начале предложения*) thế mà; а он всё-таки пошёл thế mà nó vẫn cứ đi; а я и не знал thế mà tôi chẳng biết; 5. *присоед.*: он сде́лал упражне́ние, а зате́м... nó làm xong bài còn sau đó thì...; а потому́ vì thế, vì vậy, cho nên, vì thế cho nên; эта кни́га хорошо́ напи́сана, а потому́ я вам её рекоменду́ю quyển sách này viết hay vì thế (cho nên, vì vậy, vì thế cho nên) tôi khuyên anh/chị đọc nó; в конце́ у́лицы кинотеа́тр, а за ним... ở cuối phố có rạp chiếu bóng, còn sau đó thì...; а сле́довательно do đó, cho nên, vậy thì, và như thế là; 6. (*служит для усиления высказывания*) *обычно не переводится;* а всё-таки я не согла́сен dù thế nào thì tôi cũng không đồng ý; а я сам э́то ви́дел chính tôi đã thấy điều đó; а я и сам не зна́ю ngay bản thân tôi (ngay chính tôi, chính bản thân tôi) cũng không biết mà; 7. (*сопоставительный — при вопросах и восклицаниях*) còn; а э́то кто? còn người này là ai?, thế ai đây?; а ты куда́? còn cậu thì đi đâu?; а вот и он! chính anh ta đến kìa!; ✧ а то а) *тж.* а не то (*в противном случае*) không thì, nếu không thì, kẻo, kẻo nữa, kẻo mà, bằng không; бы́стро, а то (а не то) опоздаем на по́езд nhanh lên, kẻo (kẻo nữa, kẻo mà, không thì, nếu không thì) nhỡ tàu; б) (*после предложений, имеющих уступительный смысл*) chứ ai lại; хоть бы но́чью, а то средь бе́ла дня! giá mà ban đêm, chứ ai lại giữa ban ngày ban mặt như thế này!; е́сли бы́ло бы так, а то всё наоборо́т giá mà là như thế, đằng này mọi cái đều ngược lại; в) (*потому что, так как*) vì, bởi vì; на́до е́хать, а то уже́ по́здно phải đi vì muộn rồi; г) (*или же*) hay là, hoặc là; переста́нь пла́кать, а то (а не то) я уйду́ đừng khóc nữa, không thì tao đi; пойди́те туда́, а то пошли́те кого́-нибу́дь anh hãy đến đấy, không thì (hay là, hoặc là) cử một người nào đó đi vậy

а III *частица* 1. (*при повторном обращении*) này; ма́льчик, а ма́льчик! này, cậu bé!; 2. *вопр.* hử? sao?, thế nào?, gì thế?, gì vậy?

а IV *межд.* 1. (*при выражении удивления*) à, a, ơ; а, э́то вы! anh đấy à!; а, вот оно́ что! à, ra thế!; 2. (*при выражении боли, ужаса*) ái!, ối!; 3. (*при выражении решимости*) thôi đành vậy; а, была́ не была́! thôi đành liều vậy!; một liều ba bảy cũng liều!; 4. (*при выражении беспечности*) hừ; а, ничего́! hừ, chẳng sao đâu!

абажу́р *м.* chao, chao (chụp) đèn

аба́к *м. архит.* mũ cột

абака́ *ж.* 1. cây chuối sợi (*Musa textilis*); 2. (*волокно*) sợi chuối

абба́т *м.* 1. tu viện trưởng; 2. (*священник*) linh mục, cha sở

абба́тиса *ж.* nữ tu viện trưởng

абба́тство *с.* tu viện

аббревиату́ра *ж. ж.* từ (chữ) tắt, dạng viết tắt

аберра́ция *ж.* 1. *опт.* quang sai; 2. *астр.* tinh sai

абза́ц *м.* (*отступ*) chỗ) thụt đầu dòng, xuống dòng; 2. (*часть текста*) đoạn văn, đoạn

абза́цн||ый *прил.* (thuộc về) đầu dòng, xuống dòng; ~ая стро́чка dòng thụt; ~ о́тступ chỗ thụt đầu dòng

абиогене́з *м.* thuyết nguồn gốc vô sinh (phi sinh vật)

абиоти́ческ||ий *прил.* (thuộc về) vô sinh, phi sinh vật; э́ра ~ого добыва́ния пи́щи kỷ nguyên khai thác thức ăn bằng con đường vô sinh

абитурие́нт *м.*, **~ка** *ж.* 1. (*поступающий*) thí sinh vào đại học; 2. (*выпускник*) học sinh tốt nghiệp trung học

аболициони́зм *м.* chủ nghĩa phế nô

аболициони́ст *м.* người theo chủ nghĩa phế nô

абонеме́нт *м.* 1. (*право*) (quyền) sử dụng dài hạn, thuê bao; (*документ*) giấy (thẻ, phiếu, vé) dài hạn, thuê bao; ~ в теа́тр vé xem hát dài hạn; 2. *разг.* (*отдел библиотеки*) phòng cho mượn sách

абонеме́нтный *прил.* (thuộc về) sử dụng dài hạn, thuê bao

абоне́нт *м.* người đặt mua (thuê bao, mượn) (*dài hạn*); (*телефона*) người thuê bao điện thoại; (*подписчик*) người đặt mua báo; (*библиотеки*) người mượn sách (thuê sách)

абоне́нтный *прил.* (để phục vụ) người đặt mua, người thuê bao; ~ я́щик hòm (ngăn) của người thuê bao (*ở bưu cục*)

абоне́нтск||ий *прил. см.* абоне́нтный

абони́ровать *несов. и сов. уст.* (*В*) đặt mua, thuê bao, thuê dài hạn

аборда́ж *м.* (sự) đánh áp mạn, áp mạn công kích; взять на ~ xông vào đánh áp mạn, áp mạn công kích

аборда́жный *прил.* (thuộc về) đánh áp mạn

абориге́н *м.* thổ dân, dân bản xứ

абориге́нн||ый *прил.* (thuộc về) bản xứ, bản địa; ~ая популя́ция quần thể bản địa

або́рт *м.* (*самопроизвольный*) (sự) sẩy thai, truỵ thai; (*искусственный*) (sự) phá thai, nạo thai, thôi thai

абортари́й *м.* viện (nhà) thôi thai

аборти́вн||ый *прил. мед.*: ~ ме́тод phương pháp chữa chặn bệnh; ~ые сре́дства loại thuốc truỵ thai; ~ая эпиле́псия động kinh cụt cơn

абракада́бра *ж.* câu nói vô nghĩa, điều nhảm nhí (ba xạo)

абрежé *с.* (bản, bài) tóm tắt, rút gọn

абрико́с *м.* 1. (*дерево*) (cây) mơ (*Armerica vulgaris*); 2. (*плод*) (quả, trái) mơ

абрико́сов||ый *прил.* (thuộc về) mơ; (*из абрикосов*) (bằng) mơ; ~ое варе́нье mứt mơ

а́брис *м.* 1. bản vẽ phác; 2. *перен.* tình hình đại thể

абсентеи́зм *м.* (chủ trương) vắng mặt, tránh mặt; земледе́льческий ~ hình thái nông nghiệp mà chủ sở hữu không tham gia sản xuất

абсолю́т *м. филос.* (cái) tuyệt đối; Абсолю́т *рел.* Đấng Toàn năng

абсолютиза́ция *ж.* (sự) tuyệt đối hoá

абсолю́тизм *м.* chế độ chuyên chế

абсолюти́ческ||ий *прил.* (thuộc về) chế độ chuyên chế, chuyên chế

абсолю́тно *нареч.* (một cách) tuyệt đối; hoàn toàn; ~ ве́рное реше́ние một quyết định hoàn toàn đúng

абсолю́тн||ый *прил.* 1. tuyệt đối; ~ приро́ст населе́ния mức tăng tuyệt đối của dân số; ~ая величина́ *физ.* giá trị tuyệt đối; ~ая температу́ра *физ.* nhiệt độ tuyệt đối; ~ая и́стина *филос.* chân lý tuyệt đối; ~ое значе́ние *информ.* trị số tuyệt đối; 2. (*полный, совершенный*) hoàn toàn; ~ая тишина́ yên lặng như tờ, hoàn toàn lặng yên; ~ое неве́жество dốt đặc cán mai; ~ое большинство́ đa số tuyệt đối; ~ая мона́рхия chế độ quân chủ chuyên chế; ~ слух tai nhạc tuyệt diệu (tuyệt đối); ~ чемпио́н vô địch toàn năng (tuyệt đối); ✧ ~ нуль а) *физ.* độ không tuyệt đối; б) (*о ничтожным человеке*) người hoàn toàn vô tích sự (hoàn toàn vô dụng)

абсорбе́нт *м.* chất hấp thụ (hút thu)

абстине́нция *ж.* 1. (sự) nhịn hẳn (*rượu, thuốc lá, ma tuý*); 2. (*болезненное состояние*) cơn nghiện, cơn đói thuốc, cơn vật vã thèm (*rượu, thuốc lá, ma tuý*)

абстраги́роваться *несов. и сов.* trừu tượng hoá

абстра́ктность *ж.* (tính chất) trừu tượng

абстра́ктн||ый *прил.* 1. trừu tượng; ~ое поня́тие khái niệm trừu tượng; ~ое мышле́ние tư duy trừu tượng; ~ое иску́сство nghệ thuật trừu tượng; 2. *в знач. сущ.*: ~ое *с. филос.* (cái) trừu tượng

абстракциони́зм *м. иск.* abstractionism, trường phái (hoạ phái, chủ nghĩa) trừu tượng

абстракциони́ст *м.* người theo trường phái trừu tượng

абстра́кция *ж.* 1. (*отвлечение*) (sự) trừu tượng hoá; 2. (*понятие*) (cái) trừu tượng; нау́чная ~ trừu tượng khoa học

абсу́рд *м.* (điều) vô lý, phi lý, vô nghĩa; довести́ до ~a biến thành vô lý

абсурди́зм *м. иск.* absurdism, trường phái (hoạ phái, chủ nghĩa) phi lý

абсурди́ст *м.* người theo trường phái phi lý

абсу́рдно *нареч.* (một cách) vô lý, phi lý, vô nghĩa

абсу́рдность *ж.* (tính chất) vô lý, phi lý, vô nghĩa, vô lối

абсу́рдн||ый *прил.* vô lý, phi lý, vô nghĩa, vô lối; ~ое мне́ние ý kiến vô lý (vô nghĩa); э́то ~о cái (điều) đó thì vô lý

абсце́сс *м. мед.* abcès, apxe, áp-xe

абсци́сса *ж. геом.* hoành độ; ось абсци́сс trục hoành

абули́я *ж.* (sự, trạng thái) mất ý chí

абы́ *союз прост.* miễn là, miễn sao; ✧ абы ка́к làm qua loa xong chuyện, làm qua quít

авангáрд *м.* 1. *воен.* tiền quân, đội tiền vệ (tiền tiêu) 2. *перен.* (đội) tiên phong, tiền phong; идти́, быть в ~е борьбы́ за мир đi tiên phong trong cuộc đấu tranh cho hoà bình

авангарди́зм *м. иск.* avant-gardism, trường phái (hoạ phái, chủ nghĩa) tiên phong

авангарди́ст *м.* người theo trường phái tiên phong (avant-gardism)

авангáрдный *прил.* tiên phong, tiền phong, tiền tiêu

аванза́л *м.* tiền phòng, tiền sảnh, phòng (gian) trước

аванло́жа *ж.* phòng con trước ghế lô

аванпо́рт *м. торг.* tiền cảng, cảng trước

аванпо́ст *м.* tiền đồn, đồn tiền tiêu

ава́нс *м.* (tiền, khoản) ứng trước, trả trước, đặt trước, đặt cọc; вы́дать ~ в разме́ре 30% trả trước (đặt trước, ứng trước, đặt cọc) 30%; ~ в счёт зарпла́ты tiền tạm ứng sẽ trừ vào lương; ✧ де́лать ~ы кому́-л. gây thiện cảm (cảm tình) trước với ai

авансиро́ванн||ый *прил.* (đã) ứng trước, tạm ứng; ~ капита́л vốn ứng trước; ~ая сто́имость giá trị ứng trước

авансирова́ть *несов. и сов.* (*В*) ứng trước, tạm ứng, trả (đặt) tiền trước; ~ строи́тельство ứng tiền cho việc xây dựng

ава́нсов||ый *прил.* (đã) ứng trước, tạm ứng, đặt cọc; ~ые вы́дачи tiền ứng trước (trả trước, đặt cọc)

ава́нсом *нареч.* trước; получи́ть ~ сто рубле́й nhận (lĩnh) trước một trăm rúp; плати́ть ~ trả (ứng, đặt) tiền trước

авансце́на *ж.* phần trước của sân khấu

авантиту́л *м.* trang phụ bìa

авантю́р||а *ж.* (cuộc, sự) phiêu lưu, mạo hiểm; вое́нная ~a phiêu lưu quân sự; пуска́ться в ~ы bước vào con đường phiêu lưu mạo hiểm

авантюри́н *м. мин.* kim sa

авантюри́зм *м.* (tính, đầu óc, tinh thần) phiêu lưu, mạo hiểm

авантюри́ст *м.* người phiêu lưu (mạo hiểm)

авантюр||исти́ческий, ~и́стский *прил.* phiêu lưu, mạo hiểm; ~исти́ческая поли́тика chính sách phiêu lưu (mạo hiểm)

авантю́рн||ый *прил.* phiêu lưu, mạo hiểm; ~ая зате́я ý đồ phiêu lưu (mạo hiểm); ~ рома́н tiểu thuyết phiêu lưu, phiêu lưu ký

аварі́йно-спаса́тельн||ый *прил.* (thuộc về) cấp cứu-sự cố; ~ая слу́жба sở cấp cứu-sự cố

аварі́йность *ж.* (tình trạng, tình hình) hỏng máy, sự cố, pan

аварі́йн||ый *прил.* 1. (thuộc về) hỏng máy, sự cố, pan; ~ запа́с dự trữ phòng sự cố (phòng hỏng máy); 2. (*ремонтный*) (để) sửa chữa, thay thế; ✧ ~ сигна́л tín hiệu tai nạn; ~ая поса́дка hạ cánh bắt buộc

аварі́йщик *м. разг.* 1. nhân viên sở cấp cứu-sự cố; 2. (*о нерадивом работнике*) người làm chệnh mảng gây ra sự cố

ава́ри||я *ж.* (sự) hỏng máy, sự cố, pan; *перен.* (sự) thất bại, trắc trở; потерпе́ть ~ю bị hỏng, bị tai nạn, bị thất bại

ава́тара *ж. рел.* hoá thân, giáng thân

а́вгиев *прил.*: ~ы коню́шни chuồng ngựa Aughi; *перен.* chuồng phân lưu cữu, cảnh hỗn loạn, tình trạng bỏ phế tồi tệ

а́вгуст *м.* tháng Tám, tháng tám

а́вгустовский *прил.* (thuộc về) tháng Tám, tháng tám; А́вгустовская револю́ция Cách mạng tháng Tám

авеню́ *ж. нескл.* avenue, đại lộ

авиаба́за *ж.* (*военная*) căn cứ không quân; (*гражданская*) cơ sở hàng không

авиабо́мба *ж.* bom, bom máy bay

авиага́вань *ж.* phi cảng, cảng hàng không

авиадеса́нт *м.* (*операция*) (cuộc) đổ bộ đường không; (*отряд*) (đội) quân đổ bộ đường không

авиадеса́нтн||ый *прил.*: ~ые войска́ quân đổ bộ đường không

авиадиви́зия *ж.* sư đoàn không quân; ~ да́льнего де́йствия sư đoàn không quân tầm xa; бомбардиро́вочная ~ sư đoàn không quân ném bom; истреби́тельная ~ sư đoàn không quân tiêm kích; штурмова́я ~ sư đoàn không quân cường kích

авиазвено́ *с.* biên đội

авиакатастро́фа *ж.* tai nạn máy bay (hàng không)

авиакомпа́ния *ж.* công ty (hãng) hàng không

авиаконстру́ктор *м.* nhà chế tạo máy bay

авиакосми́ческ||ий *прил.* (thuộc về) hàng không vũ trụ; ~ая промы́шленность công nghiệp hàng không vũ trụ

авиала́йнер *м.* máy bay hành khách lớn

авиали́ния *ж.* tuyến hàng không, tuyến bay

авиама́тка *ж.* hàng không mẫu hạm, tàu sân bay; mẫu hạm (*сокр.*)

авиамая́к *м.* đèn pha hàng không

авиамодели́зм *м.* (môn) chế tạo mô hình máy bay

авиамодели́ст *м.* người chế tạo mô hình máy bay

авиамото́р *м.* động cơ máy bay

авиано́сец *м.* hàng không mẫu hạm, tàu sân bay; mẫu hạm (*сокр.*)

авиапассажи́р *м.* hành khách máy bay

авиапо́лк *м.* trung đoàn không quân

авиапо́чт||а bưu điện hàng không; отправля́ть ~ой gửi qua bưu điện hàng không, gửi bằng máy bay

авиапромы́шленность *ж.* (ngành) công nghiệp hàng không, công nghiệp chế tạo máy bay

авиаразве́дка *ж.* (sự) trinh sát không quân, trinh sát đường không

авиаракéтн||ый *прил.* (thuộc về) tên lửa không quân; ~ая промы́шленность công nghiệp tên lửa không quân

авиасало́н *м.* triển lãm hàng không quốc tế

авиасообще́ние *с.* (sự) giao thông đường không, giao thông máy bay

авиаспо́рт *м.* (môn) thể thao hàng không

авиастрои́тельный *прил.* (thuộc về) chế tạo máy bay; ~ заво́д nhà máy chế tạo máy bay; ~ конце́рн consortium (tập đoàn) chế tạo máy bay

авиа́тор *м.* nhà (nhân viên) hàng không, phi công

авиатра́нспорт *м.* (ngành) vận tải hàng không

авиатра́нспортный *прил.* (thuộc về) vận tải hàng không

авиатра́сса *ж.* tuyến (đường) hàng không, tuyến (đường) bay; междунаро́дная ~ tuyến (đường) hàng không quốc tế

авиаудáр *м. воен.* (trận) không kích, công kích bằng máy bay

авиацио́нн||ый *прил.* (thuộc về) hàng không, máy bay; không quân; ~ мото́р động cơ máy bay; ~ заво́д nhà máy chế tạo máy bay; ~ая шко́ла trường hàng không; ~ спо́рт *см.* авиаспо́рт; ~ая промы́шленность *см.* авиапромы́шленность

авиа́ци||я *ж.* 1. hàng không học, (môn, ngành) hàng không; разви́тие ~и phát triển ngành hàng không; 2. (*воздушный флот*) hàng không, (các) máy bay, phi cơ; вое́нная ~ không quân, không lực, máy bay quân sự; гражда́нская ~ hàng không (máy bay) dân dụng; тра́нспортная ~ máy bay vận tải, vận tải hàng không; бомбардиро́вочная ~ không quân oanh tạc, máy bay ném bom; санита́рная ~ máy bay cứu thương

авиача́сть *ж.* binh đội không quân

авиашко́ла *ж.* trường hàng không

авиаэскадри́лья *ж.* phi đội, phi đoàn

ави́зо I *с. нескл. фин.* aviso, giấy báo

ави́зо II *с. нескл. воен.* aviso, tàu thám thính

авитаминóз *м. мед.* (bệnh) thiếu vitamin

авока́до *с. бот.* 1. (*дерево*) (cây) bơ, avocado (*Persea americana*); 2. (*плод*) (quả, trái) bơ, avocado

авóсь *частица разг.* may ra, hoạ may, có thể, có lẽ; ✧ на ~ trông vào may rủi, một cách may rủi, làm cầu may

авóська *ж. разг.* túi lưới

авра́л *м.* 1. *мор.* công việc cùng làm của đoàn thuỷ thủ; 2. *перен. разг.* việc làm đột xuất (nước rút, ồ ạt) (*tập thể*)

авра́лить *несов. и сов. разг.* làm việc đột xuất (nước rút) (*tập thể*)

авра́льно *нареч. разг.* (một cách) đột xuất, nước rút, ồ ạt

австрали́||ец *м.*, **~йка** *ж.* người Australia (Ôxtralia, Úc, Úc châu)

австрали́йский *прил.* (thuộc về) Australia, Ôxtralia, Úc, châu Úc, Úc châu

австри́||ец *м.*, **~йка** *ж.* người Austria (Áo)
австри́йский *прил.* (thuộc về) Austria, Áo
автаркисти́ческ||ий *прил.* tự cung tự cấp, tự cấp tự túc; **~ое разви́тие** экономи́ки phát triển kinh tế theo lối tự cung tự cấp
автарки́я *ж. эк.* (chính sách) tự cung tự cấp, tự cấp tự túc
автоба́за *ж.* trạm (cơ sở) ôtô
автоба́н *м.* xa lộ, ôtô ban, đường ôtô cao tốc
автобензи́н *м.* xăng ôtô
автобиографи́ческий *прил.* tự thuật; ~ рома́н tự truyện, tiểu thuyết tự thuật
автобиогра́фия *ж* tự truyện, tiểu sử tự thuật, lý lịch tự khai
автоблокиро́вка *ж. ж.-д.* (hệ thống) đóng đường tự động
авто́бус *м.* xe bus (buýt), ôtô bus (buýt), xe ca, xe đò; éхать на **~е** đi xe bus (xe buýt, xe ca, xe đò)
авто́бусн||ый *прил.* (thuộc về) xe bus, xe buýt, ôtô bus, ôtô buýt, xe ca, xe đò; **~ая** остано́вка bến xe bus; **~** парк trạm xe bus
автоводи́тель *м.* người lái ôtô
автовокза́л *м.* xa cảng, ga xe bus (buýt)
автогара́ж *м.* gara ôtô
автоге́нн||ый *прил. тех.* tự sinh; **~ая** ре́зка cắt bằng hàn xì (hàn hơi); **~ая** сва́рка hàn xì, hàn hơi
автого́нки *мн.* (cuộc) đua ôtô
автого́нщик *м.* vận động viên đua ôtô
авто́граф *м.* 1. (*рукопись*) bản thảo; 2. (*надпись*) thủ bút, tự bút, chữ viết tự tay, di bút, bút tích; (*подпись*) chữ ký tự tay (lưu niệm)
автоде́ло *с.* (nghề, ngành) ôtô, kỹ thuật ôtô
автодоро́га *ж.* đường ôtô
автодоро́жный *прил.* (thuộc về) đường ôtô
автодрези́на *ж. ж.-д.* ôtô ray
автодро́м *м.* sân đua ôtô
автозаво́д *м.* nhà máy ôtô
автозапра́вка *ж.* 1. (sự) tiếp xăng ôtô; 2. *разг.* trạm tiếp xăng ôtô
автозапра́вочн||ый *прил.* (để) tiếp xăng ôtô; **~ая** ста́нция (АЗС) trạm tiếp xăng ôtô
автозапча́сти *мн.* (đồ) phụ tùng ôtô
автоинспе́кция *ж.* (sở) thanh tra giao thông ôtô; (*надзор*) (sự) thanh tra giao thông ôtô
автокатастро́фа *ж.* tai nạn ôtô
автоке́мпинг *м.* trại du lịch ôtô
автокефа́лия *ж.* giáo hội Chính thống giáo độc lập
автокла́в *м.* 1. *хим.* nồi hấp, thiết bị phản ứng; 2. *тех.* ôtôclav
автоклу́б *м.* câu lạc bộ ôtô
автоклу́бный *прил.* (thuộc về) câu lạc bộ ôtô
автоколлима́ция *ж. физ.* (sự) tự chuẩn trực
автоколо́нна *ж.* đoàn ôtô
автокорреля́ция *ж. мат.* (sự, phép) tự tương quan
автокосме́тика *ж.* chất làm đẹp ôtô (*kể cả chống hao mòn sớm*)
автокра́н *м.* ôtô cần trục
автокра́т *м. книжн.* người chuyên quyền (chuyên chế)
автократи́ческий *прил. книжн.* (thuộc về) chế độ chuyên quyền, chế độ chuyên chế, chuyên quyền, chuyên chế
автокра́тия *ж. книжн.* chế độ chuyên quyền (chuyên chế)
автока́р *м.* xe rùa
автокра́т *м.* kẻ chuyên chế
автократи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) chuyên chế
автокра́тия *ж.* (chế độ, chính thể) chuyên chế
авто́л *м.* ôtôl, dầu ôtô, dầu máy
автолюби́тель *м.* người thích ôtô
автомагази́н *м.* cửa hàng ôtô (*và đồ phụ tùng*)
автомагистра́ль *ж.* xa lộ, tuyến chính (trục đường) ôtô
автома́т *м.* 1. (*машина*) máy tự động, automat, ôtômat; 2. (*о человеке*) người máy; 3. (*оружие*) súng tiểu liên
автоматиза́ция *ж.* (sự) tự động hoá; **~** произво́дственных проце́ссов tự động hoá các quy trình sản xuất
автоматизи́рованн||ый *прил.* (được) tự động hoá; **~ая** систе́ма управле́ния технологи́ческих проце́ссов hệ thống điều hành tự động hoá các quá trình công nghệ; **~ая** систе́ма пла́новых расчётов hệ thống tự động hoá tính toán kế hoạch
автоматизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) tự động hoá
автомати́зм *м.* (tính, tính chất) tự động, vô ý thức
автома́тика *ж.* 1. tự động học; 2. (*механизмы*) thiết bị tự động
автомати́чески *нареч.* (một cách) tự động; **~** закрыва́ющаяся дверь cửa đóng tự động
автомати́ческ||ий *прил.* tự động; **~ая** вычисли́тельная маши́на (АВМ) máy tính tự động; **~ая** межплане́тная ста́нция (АМС) trạm tự động liên hành tinh
автома́тчик *м. воен.* xạ thủ tiểu liên
автомассажёр *м.* máy tự massage (tự mátxa, tự xoa bóp)
автомаши́на *ж.* ôtô, xe ôtô, xe hơi, xe con
автомеха́ник *м.* thợ máy ôtô
автомобилевоз *м.* tàu chở ôtô (*tàu thuỷ chuyên dùng*)
автомобилестрое́ние *с.* (sự) chế tạo ôtô; (*отрасль промышленности*) (ngành) chế tạo ôtô
автомобили́зм *м.* 1. nghề (ngành) ôtô; 2. *спорт.* (môn) thể thao ôtô
автомобили́ст *м.* 1. người làm nghề ôtô, người lái ôtô; 2. *спорт.* vận động viên đua ôtô
автомоби́л||ь *м.* ôtô, xe hơi; легкова́й **~** ôtô (xe hơi) du lịch, ôtô (xe) con; грузова́й **~** ôtô vận tải, xe chở hàng, camnhông; санита́рный **~** xe cứu thương, ôtô cấp cứu; **~** техни́ческой по́мощи ôtô xưởng, xe sửa chữa lưu động; éхать на **~е** đi ôtô; управля́ть **~ем** lái ôtô
автомоби́льн||ый *прил.* (thuộc về) ôtô, xe ôtô, xe hơi, xe con; **~** ый тра́нспорт vận tải ôtô; **~ая** доро́га đường ôtô; **~ая** промы́шленность công nghiệp ôtô
автомотолюби́тель *м.* người thích ôtô và môtô
автомотопробе́г *м.* (cuộc) đua ôtô và môtô
автомототури́ст *м.* du khách (người du lịch bằng) ôtô hay môtô
автомотри́са *ж. ж.-д.* ôtô ray
автони́м *м.* tên thật (*của tác giả dùng bút danh, bí danh*)
автоно́мия *ж.* (quyền, chế độ) tự trị
автоно́мн||ый *прил.* tự trị; **~ая** респу́блика nước cộng hoà tự trị; **~ая** о́бласть tỉnh tự trị; **~** о́круг khu tự trị
автоответчик *м. тех.* (bộ) trả lời tự động
автопансиона́т *м.* khách sạn cho du khách (cho người du lịch bằng) ôtô
автопа́рк *м.* 1. trạm (đoàn) ôtô; 2. (*подвижной состав*) tổng số ôtô
автопассажи́р *м.* hành khách ôtô
автопило́т *м.* máy lái tự động
автопогру́зчик *м.* xe bốc xếp tải
автопо́езд *м.* đoàn ôtô, ôtô rơmoóc
автопои́лка *ж.* máng uống tự động

автопокры́шка *ж.* lốp ôtô

автопортре́т *м.* chân dung tự hoạ

автопредприя́тие *ж.* xí nghiệp vận tải ôtô

автоприце́п *м.* rơmoóc, moóc

автопробе́г *м.* (cuộc) đua ôtô

автопрока́т *м.* trạm cho thuê ôtô

а́втор *м.* tác giả, tác gia; ~ проéкта tác giả bản thiết kế, tác giả dự án; ~ рома́на tác giả tiểu thuyết; коллекти́в ~ов tập thể tác giả; ~ гóла tác giả bàn thắng, người làm bàn

авторá́лли *с.* (môn, cuộc) đua ôtô (*qua địa hình mấp mô*)

авторегуля́ци||я *ж.* (sự) tự điều chỉnh; механи́зм ~и биосфéры cơ chế tự điều chỉnh của sinh quyển

авторемóнт *м.* (sự, trạm) sửa chữa ôtô

авторемóнтный *прил.* (thuộc về) sửa chữa ôtô

автореферáт *м.* bản tự tóm tắt (tự trích yếu); ~ диссертáции bản tự tóm tắt luận án

авторизóванный *прил.* được tác giả đồng ý

авторитари́зм *м.* (chế độ) quyền uy, độc đoán

авторита́рность *ж.* (tính, tính chất) quyền uy, độc đoán

авторита́рный *прил.* (dựa trên) quyền uy; ~ режи́м chế độ quyền uy (độc đoán)

авторите́т *м.* 1. quyền uy, uy thế, uy tín; по́льзоваться ~ом có quyền uy, có uy tín; завоева́ть ~ gây được uy tín; 2. (*о человеке*) người có quyền uy (có uy tín); быть ~ом là người có quyền uy (có uy tín); 3. *прост.* trùm, đầu gấu, "bố già", đầu nậu, tay anh chị; ~ престýпного ми́ра (*или* криминáльный ~) trùm (đầu nậu, "bố già", tay anh chị) trong giới tội phạm

авторите́тн||ый *прил.* 1. có quyền uy (uy tín, thẩm quyền); ~ое лицó người có quyền uy (có thẩm quyền); 2. (*заслуживающий доверия*) đáng tin cậy, có giá trị; из ~ых истóчников theo nguồn tin đáng tin cậy; ~ое мнéние ý kiến đáng tin cậy; 3. (*уверенный*) quyết đoán, hách dịch, trịch thượng; ~ тон giọng hách dịch (quyết đoán, trịch thượng)

а́торск||ий *прил.* 1. (thuộc về) tác giả, tác gia; защищáть ~ое прáво bảo vệ bản quyền (tác quyền, quyền tác giả); ~ое свидéтельство на изобретéние giấy chứng nhận bản quyền (tác quyền) sáng chế; 2.: *в знач. сущ. мн.*: ~ие *разг.* nhuận bút, tiền tác quyền

а́торство *с.* bản quyền, tác quyền, quyền tác giả

авторýчка *ж.* bút máy

автосалóн *м.* cửa hàng bán ôtô

автосéрвис *м.* (sự, trạm) dịch vụ ôtô

автоспóрт *м.* (môn) thể thao ôtô

автостóп *м.* 1. *ж.-д.* hãm (phanh, thắng) tự động; 2. (*документ*) phiếu dừng ôtô, ôtôstop

автострáда *ж.* xa lộ, đường cao tốc, trục đường ôtô

автотехобслýживание *с.* (sự) bảo dưỡng kỹ thuật cho ôtô

автотрáкторный *прил.* (thuộc về) ôtô và máy kéo

автотрáнспорт *м.* (ngành) vận tải ôtô

автотрáсса *ж.* đường ôtô

автотрóфн||ый *прил.* tự dưỡng; ~ая систéма hệ thống tự dưỡng

автохронометрáж *м.* (sự, hệ thống) đo tự động thời gian (*trong cuộc thi đấu thể thao*)

автохтóны *мн.* (*ед.* автохтóн *м.*) 1. *спец.* loài (thú vật, cây cối) bản địa; 2. (*коренное, первоначальное население страны*) cư dân gốc, dân bản xứ, thổ dân

автоцистéрна *ж.* ôtô xitec, ôtô thùng, ôtô bồn

автошáрж *м.* tự biếm hoạ

автошкóла *ж.* trường dạy lái ôtô

авуáры *мн. эк.* tài sản có, tài sản, sở hữu

авункулáт *м. этн.* chế độ quyền ông cậu

агá *межд.* a ha!, a!

агáва *ж. бот.* (cây) thùa, dứa sợi (*Agava*)

агáр-агáр *м.* thạch, agar (*làm từ rau câu*)

агáт *м. мин.* mã não

агглютинати́вн||ый *прил. лингв.*: ~ые языки́ ngôn ngữ chắp dính, giao trước ngữ

агглютинáция *ж. лингв.* (sự) chắp dính

аге́нт *м.* 1. người đại lý, phái viên, nhân viên; страхово́й ~ nhân viên bảo hiểm; ~ по снабжéнию nhân viên cung ứng; полицéйский ~ cảnh sát viên, người cảnh sát; ~ уголóвного рóзыска điều tra viên hình sự; кóнсульский ~ *дип.* đại lý lãnh sự; 2. (*ставленник*) tay sai; 3. (*сотрудник разведки*) điệp viên, điệp báo (tình báo, trinh sát) viên, người tình báo; (*шпион*) gián điệp, do thám; 4. *научн.* tác nhân; болезнетвóрный ~ tác nhân gây bệnh

аге́нтство *с.* (cơ quan) đại lý; chi nhánh; (*информационное*) hãng thông tấn (thông tin), thông tấn xã; трáнспортное ~ chi nhánh vận tải; телегрáфное ~ hãng thông tấn, thông tấn xã; кóнсульское ~ *дип.* đại lý lãnh sự

агенту́ра *ж.* 1. (*разведывательная служба*) (cơ quan) trinh sát, tình báo, thám báo; 2. *собир.* (những) điệp báo viên, trinh sát viên, tình báo viên; (*вражеская*) (bọn) mật vụ, mật thám, gián điệp, do thám; (*ставленники*) (bọn, lũ) tay sai

агенту́рн||ый *прил.*: ~ая развéдка trinh sát, tình báo, thám báo; ~ые свéдения tài liệu tình báo (thám báo)

агиогра́фия *ж.* 1. (*церковно-житийная лит.*) liệt truyện các thánh; 2. *перен.* chuyện hoang đường

агита́тор *м.* người cổ động (tuyên truyền), cổ động (tuyên truyền) viên

агита́торск||ий *прил.* (thuộc về) người cổ động, người tuyên truyền

агитацио́нн||ый *прил.* (thuộc về) cổ động, tuyên truyền; ~ая рабóта công tác cổ động (tuyên truyền)

агита́ция *ж.* (sự) cổ động, tuyên truyền

агитбрига́да *ж.* đội cổ động (tuyên truyền)

агити́ровать, сагити́ровать 1. *тк. несов.* (за *В*, прóтив *Р*) cổ động, tuyên truyền; 2. (*В*) *разг.* (*убеждать*) thuyết phục, vận động

аги́тка *ж. разг.* truyền đơn, tờ rơi

агиткампа́ния *ж.* chiến dịch tuyên truyền

агитколлекти́в *м.* đội cổ động (tuyên truyền)

агитма́ссов||ый *прил.* (thuộc về) vận động quần chúng; ~ая рабóта công tác vận động quần chúng (dân vận)

агитпу́нкт *м.* phòng cổ động (tuyên truyền)

агломера́т *м. геол.* aglomerat, kết tụ, đá khối tập

агломера́ция *ж.* khu quần cư, cụm dân cư

агностици́зм *м. филос.* thuyết bất khả tri (không thể biết), bất khả tri luận

агонизи́ровать *несов.* hấp hối; giãy chết (*пренебр.*)

аго́ни||я *ж.* (cơn) hấp hối; быть в ~и hấp hối; giãy chết (*пренебр.*)

агра́рно-индустриа́льн||ый *прил.* (thuộc về) công nông nghiệp; ~ая страна́ nước công nông nghiệp

агра́рно-промы́шленн||ый *прил.* (thuộc về) công nông nghiệp; ~ая интегра́ция liên kết công nông nghiệp; ~ое объедине́ние liên hiệp công nông nghiệp; ~ комплекс (АПК) *см.* агропромы́шленный ко́мплекс

агра́рно-сырьев||о́й *прил.* (thuộc về) nguyên liệu nông nghiệp; ~ой прида́ток xứ phụ thuộc chuyên cung cấp nguyên liệu nông nghiệp; ~ые стра́ны các nước cung cấp nguyên liệu nông nghiệp

агра́рн||ый *прил.* (*земельный*) (thuộc về) ruộng đất, điền địa; (*сельскохозяйственный*) (thuộc về) nông nghiệp; ~ая рефо́рма cải cách ruộng đất (điền địa); ~ая страна́ nước nông nghiệp; ~ая поли́тика chính sách nông nghiệp; ~ сéктор khu vực nông nghiệp

агрега́т *м.* tổ hợp (liên hợp) máy; посевно́й ~ liên hợp máy gieo hạt; убо́рочный ~ liên hợp máy gặt hái

агрема́н *м. дип.* chấp thuận ngoại giao, chấp nhận

агресси́вно *нареч.* (một cách) thù địch, công kích

агресси́вность *ж.* (tính) xâm lược, thù địch, công kích, gây hấn; *спорт.* (tính) tích cực tấn công, hung hăng

агресси́вный *прил.* 1. (có tính chất) xâm lược, xâm lăng; 2. (*враждебный*) thù địch, công kích, gây hấn; (*наступательный*) tích cực tấn công, hung hăng; ~ боксёр võ sĩ quyền Anh tích cực tấn công

агре́ссия *ж.* (cuộc) xâm lược, xâm lăng

агре́ссор *м.* kẻ xâm lược (xâm lăng)

агрикульту́ра *ж.* nông nghiệp, nghề nông

агрикульту́рный *прил.* (thuộc về) nông nghiệp, nghề nông

агробиоло́гия *ж.* nông sinh học

агробиоло́гический *прил.* (thuộc về) nông sinh học

агробиоценóз *м. биол.* quần lạc nông sinh học

агроно́м *м.* nhà nông học, kỹ sư nông học (canh nông)

агрономи́ческий *прил.* (thuộc về) nông học, canh nông

агроно́мия *ж.* nông học, canh nông học

агропромы́шленный *прил.* (thuộc về) công nông nghiệp; ~ ко́мплекс (АПК) tổ hợp công nông nghiệp

агроте́хник *м.* nhà kỹ thuật nông học (canh nông)

агроте́хника *ж.* kỹ thuật nông học (canh tác, canh nông)

агротехни́ческий *прил.* (thuộc về) kỹ thuật nông học, kỹ thuật canh tác, kỹ thuật canh nông

агрофи́зика *ж.* nông vật lý học

агрохи́мия *ж.* nông hoá học, (môn) nông hoá

агрохимслу́жба *ж.* cơ quan nông hoá

агроэколо́гия *ж.* sinh thái học nông nghiệp

ад *м.* địa ngục

ада́жио *муз.* 1. *нареч.* adajio, chậm; 2. *с.* (*произведение*) khúc adajio, nhu khúc

ада́мов *прил.*: ~о я́блоко cục hầu, trái o, lộ hầu

адаптацио́нный *прил.* (thuộc về) thích nghi, thích ứng; ~ синдро́м hội chứng thích ứng

адапта́ция *ж.* 1. *биол.* (sự) thích nghi, thích ứng; социа́льная ~ thích nghi xã hội; 2. (*текста*) (sự) phóng tác, phỏng theo, mô phỏng

ада́птер *м.* adaptơ, bộ điều hợp (phối hợp, thích ứng, tương hợp)

адапти́вн||ый *прил. биол.* (thuộc về) thích nghi, thích ứng; ~ая реáкция phản ứng thích nghi

адапти́рованн||ый *прил.* (được) phóng tác, mô phỏng; ~ текст văn bản phóng tác (mô phỏng); ~ое изда́ние ấn bản phóng tác

адапти́ровать *несов. и сов.* (*В*) phóng tác, phỏng theo, mô phỏng

ада́т *м.* luật adat (*bắt thành văn, dựa theo tục lệ của dân đạo Hồi*)

адвербиа́льный *прил. грам.* có tính chất phó từ

адвока́т *м.* 1. luật sư, trạng sư; thầy cãi (*уст.*); 2. *перен.* người bênh vực (biện hộ)

адвока́тск||ий *прил.* (thuộc về) luật sư, trạng sư; ~ая деятельность nghề luật sư (trạng sư)

адвокату́р||а *ж.* 1. nghề luật sư (trạng sư); занима́ться ~ой làm luật sư (trạng sư); 2. *собир.* giới luật sư (trạng sư), luật sư (trạng sư) đoàn

адеква́тно *нареч.* (một cách) thích ứng, thích hợp, tương ứng, tương đương, phù hợp

адеква́тн||ый *прил.* thích ứng, thích hợp, tương ứng, tương đương, phù hợp; ~ая реáкция phản ứng thích hợp

адено́иды *мн. мед.* sùi vòm họng, V.A.

адепт *м. книжн.* môn đồ, đồ đệ

администрати́вно-территориа́льн||ый *прил.*: ~ое деле́ние sự phân chia khu vực hành chính

администрати́вно-управле́нческий *прил.*: ~ аппара́т bộ máy hành chính quản trị (hành chính quản lý)

администрати́вн||ый *прил.* hành chính; ~ аппара́т bộ máy hành chính; ~ое взыска́ние phạt hành chính; ~ое деле́ние phân chia hành chính; в ~ом поря́дке theo nguyên tắc hành chính; ~ ресу́рс ưu thế (lợi thế) của người cầm quyền (*trong cuộc tranh cử*)

администра́тор *м.* người quản trị (quản lý); (*распорядитель*) người phụ trách

администра́ция *ж.* 1. (*руководящий орган*) (cơ quan) chính quyền, hành chính; вое́нная ~ (cơ quan) quân chính; гражда́нская ~ (cơ quan) dân chính; ме́стная ~ chính quyền địa phương; 2. *собир.* (*должностные лица*) ban quản trị (quản đốc, giám đốc); ~ вы́ставки ban quản trị triển lãm

администри́рование *с.* (lối, thói) quan liêu mệnh lệnh

адмира́л *м.* đô đốc, thuỷ sư đô đốc; ~ фло́та đô đốc hạm đội

адмиралте́йство *с. уст.* bộ tư lệnh hải quân

адмира́льский *прил.* đô đốc, thuỷ sư đô đốc; ~ кора́бль kỳ hạm

адренали́н *м.* adrenalin, adrenalin

а́дрес *м.* 1. địa chỉ; доста́вить письмо́ по ~у chuyển thư theo địa chỉ; 2. (*приветствие*) thư chúc mừng; ✧ обрати́ться не по ~у nói nhầm người, hỏi không đúng chỗ; намёк по его́ ~у ám chỉ nó; э́то по ва́шему ~у cái này nói về anh

адреса́т *м.* người nhận (*thư, giấy tờ*)

а́дресн||ый *прил.* 1. (thuộc về) địa chỉ; ~ая кни́га sổ địa chỉ; ~ стол phòng chỉ dẫn địa chỉ; 2. *перен.*: ~ая подде́ржка sự giúp đỡ đúng đối tượng (đúng địa chỉ)

адресова́ть *несов. и сов.* (*В*) gửi

адресова́ться *несов. и сов.* (к *Д*, в *В*) (*устно*) nói; (*письменно*) viết

а́дски *нареч. разг.* rất, hết sức, vô cùng, cực kỳ; ~ уста́ть mệt khủng khiếp (bở hơi tai, lử cò bợ)

а́дск||ий *прил.* (*коварный*) độc ác, giảo quyệt; 2. (*ужасный*) ghê gớm, dữ dội, khủng khiếp, kinh khủng, không chịu được; ~ие му́ки đau khổ khủng khiếp; ~ хо́лод rét ác liệt; ~ шум ồn ào dữ dội; ~ая ску́ка buồn tẻ kinh khủng; ✧ ~ая маши́на *уст.* máy tạc đạn, mìn

адсо́рбция *ж. физ.* (sự) hấp phụ

адъюта́нт *м.* sĩ quan tuỳ tùng (trợ lý)

адюльте́р *м.* (sự, tội) gian dâm, tà dâm, gian thông; (*измена*) (sự) bội tình

а́жио *с. торг.* aggio, agiô, tiền các; phí (lãi) chiết khấu

ажиота́ж *м.* 1. (sự) mua bán chứng khoán, đầu cơ chứng khoán; 2. *перен.* (sự) náo động, xôn xao

ажу́рн||ый *прил.* chạm lộng, trổ hoa, trổ thủng; ~ая стро́чка may lược; ~ узо́р vân hoa chạm lộng; ✧ ~ая рабо́та tác phẩm tinh tế, cách làm tinh vi

аза́лия *ж. бот.* (cây) lệ quyên (*Azalea*)

аза́рт *м.* (sự) hăng say, hăng hái, nhiệt tình; (*увлечение*) (sự) say mê, ham mê, đam mê; войти́ в ~ thấy hăng say (say mê, ham mê); в пылу́ ~a trong lúc hăng say; рабо́тать с ~ом làm việc say mê (say sưa)

аза́ртн||ый *прил.* hăng say, say mê, ham mê; ~ игро́к kẻ máu mê cờ bạc, con bạc khát nước; ✧ ~ая игра́ (cuộc, trò) đánh bạc, cờ bạc, đỏ đen

а́збук||а *ж.* 1. (*алфавит*) alphabet, bảng chữ cái (mẫu tự), vần abc; 2. (*букварь*) sách học vần; 3. *перен.* (*основы*) điều vỡ lòng (sơ thiểu, sơ đẳng); ✧ ~a Мо́рзе chữ (tín hiệu) Morse; но́тная ~a bảng nốt; ~и не зна́ет, а чита́ть сади́тся *погов.* ≅ chưa học bò đã lo học chạy; chưa vỡ bọng cứt đã đòi bay bổng

а́збучн||ый *прил.* sơ đẳng, sơ thiểu, ai cũng biết; ~ая и́стина chân lý sơ đẳng

азербайджа́н||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Azerbaijan

азербайджа́нский *прил.* (thuộc về) Azerbaijan

азиа́т *м.*, **~ка** *ж.* người Á châu (châu Á)

азиа́тский *прил.* (thuộc về) Á, châu Á, Á châu; Азиа́тский Банк Разви́тия (АзБР) Ngân hàng Phát triển châu Á, ADB; Азиа́тские и́гры *спорт.* Á vận hội

азиа́тско-тихоокеа́нский *прил.* (thuộc về) châu Á-Thái Bình Dương; Азиа́тско-Тихоокеа́нский регио́н (АТР) khu vực châu Á-Thái Bình Dương; Фо́рум «Азиа́тско-Тихоокеа́нское экономи́ческое сотру́дничество» (АТЭС) Diễn đàn "Hợp tác Kinh tế châu Á-Thái Bình Dương", APEC

а́зимут *м. астр., геод.* góc phương vị, góc hướng

азосоедине́ние *с. хим.* hợp chất azo

азо́т *м. хим.* nitrogen, nitơ, đạm

азотисто-ки́слый *прил. хим.*: ~ на́трий natri nitric

азо́тистый *прил. хим..* nitrua, nitrit, nitrơ

азотноватисто-ки́слый *прил. хим.* hiponitrit

азотно-ки́слый *прил. хим.* nitrat; ~ ка́лий kali nitrat

азо́тн||ый *прил. хим.* (thuộc về) nitrogen, nitơ, đạm, nitric; ~ая кислота́ acid nitric; ~ые удобре́ния phân đạm

азы́ *мн.* (những) nguyên tắc cơ bản, điều sơ thiểu, điều sơ đẳng; начина́ть с азо́в bắt đầu từ những điều sơ đẳng; ✧ ни аза́ (*или* ни аза́ в глаза́) не знать ≅ một chữ bẻ làm đôi cũng không biết

а́ир *м. бот.* (cây) xương bồ (*Acorus*)

а́ист *м.* cò (*Ciconia*)

ай *межд.* 1. (*при выражении боли и т. п.*) ái! ối!; 2. (*при выражении упрека и т. п.*) chà, ái chà!; ай, как нехорошо́! chà, bậy quá; ✧ ай да молоде́ц! anh cừ làm sao!

айва́ *ж.* 1. (*дерево*) (cây) mộc lê (*Cydonia oblonga*); 2. (*плод*) (quả, trái) mộc lê

айво́в||ый *прил.* (thuộc về) mộc lê; (*из айвы*) (bằng) mộc lê; ~ое варе́нье mứt mộc lê

айда́ *межд. разг.* 1. nào, ta đi!; ~ купа́ться! nào, ta đi tắm!; ~ обра́тно! nào, ta đi trở lại!; 2. *в знач. сказ.* đi nhanh

айкидо́ *с. неизм. спорт.* aikido, hiệp khí đạo

айкидои́ст *м. спорт.* võ sĩ aikido (hiệp khí đạo)

а́йсберг *м.* núi băng trôi, đảo băng, băng đảo

академи́зм *м.* 1. (tính chất) hàn lâm, lý thuyết đơn thuần; 2. *иск.* chủ nghĩa hàn lâm (học viện)

акаде́мик *м.* viện sĩ, viện sĩ hàn lâm, hàn lâm viện sĩ

академи́ческ||ий *прил.* 1. (thuộc về) viện hàn lâm, hàn lâm viện; 2. (*в науке, искусстве*) hàn lâm (học viện) chủ nghĩa, hàn lâm; ~ теа́тр nhà hát hàn lâm; ~ая жи́вопись hội hoạ hàn lâm chủ nghĩa; ~ая гре́бля *спорт.* (môn) chèo thuyền thoi, chèo thuyền cổ điển; ~ая ло́дка *спорт.* thuyền thoi; ~ая дво́йка *спорт.* thuyền thoi hai người; 3. (*учебный*) (thuộc về) học; ~ год năm học, niên khoá đại học; ~ час tiết học; 4. (*отвлеченный, теоретический*) (có tính chất) kinh viện, học viện, lý luận đơn thuần, lý luận suông; э́то представля́ет чи́сто ~ интере́с điều này chỉ có tính chất lý luận đơn thuần mà thôi

академи́чный *прил. см.* академи́ческий 4

акаде́мия *ж.* 1. viện hàn lâm, hàn lâm viện; Росси́йская акаде́мия нау́к (РАН) Viện hàn lâm Khoa học Nga; Росси́йская акаде́мия медици́нских нау́к (РАМН) Viện hàn lâm Y học Nga; Росси́йская акаде́мия сельскохозя́йственных нау́к (РАСХН) Viện hàn lâm Nông học Nga; Росси́йская акаде́мия есте́ственных нау́к (РАЕН) Viện hàn lâm Khoa học tự nhiên Nga; 2. (*учебное заведение*) học viện, viện; вое́нная ~ học viện quân sự

акажу́ *с. бот.* (cây) acajou, dái ngựa (*Swietenia mahogani*)

ака́нт *м. бот.* (cây) ô rô (*Acanthus*)

а́канье *с. лингв.* (sự) phát âm nhấn chữ "a" (*những chữ □o□ không trọng âm phát là □a□*)

акарици́д *м.* thuốc diệt ve bét

акаролО́гия *ж. биол.* (khoa) nghiên cứu ve bét

акаротокси́н *м.* chất độc (nọc độc) ve bét

а́кать *лингв.* phát âm nhấn chữ "a" (*ср.* а́канье)

ака́ция *ж. бот.* (cây) keo, phượng, xiêm gai (*Acacia*)

аквала́нг *м.* bộ đồ (dụng cụ, thiết bị) lặn

акваланги́ст *м.* người lặn dụng cụ; *спорт.* vận động viên lặn dụng cụ

аквамари́н *м. мин.* aquamarin, ngọc hải lam

аквамари́н||ный, ~овый *прил.* 1. (thuộc về) aquamarin, ngọc hải lam; 2. màu xanh biển, aquamarin

аквана́вт *м.* nhà du hành (nghiên cứu) đáy biển

аквапа́рк *м.* công viên nước

акварели́ст *м.* hoạ sĩ thuốc nước (màu nước)

акваре́ль *ж.* 1. (*краска*) thuốc (màu) nước; 2. (*картина*) (bức) tranh thuốc nước, tranh màu nước

акваре́льн||ый *прил.* (thuộc về) thuốc nước, màu nước; ~ые краски màu (thuốc) nước

ква́риум *м.* bể cá, bể cạn, chậu cá

аквариуми́ст *м.* chuyên viên bể cá, người nuôi cá cảnh

ква́риумн||ый *прил.*: ~ые ры́бки cá cảnh, cá bể cạn

аквато́рия *ж.* khu mặt nước, thuỷ diện

акведу́к *м.* cầu máng, kênh

акклиматиза́ция *ж.* (sự) thích nghi với khí hậu, hợp thuỷ thổ

акклиматизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) làm... thích nghi với khí hậu, làm... hợp thuỷ thổ

акклиматизи́роваться *несов. и сов.* thích nghi với khí hậu, hợp thuỷ thổ

аккомода́ция *ж.* (sự) thích ứng, điều tiết

аккомпанеме́нт *м.* (sự) đệm đàn, đệm nhạc; под ~ гита́ры đệm đàn guitar

аккомпаниа́тор *м.* người đệm đàn

аккомпани́ровать *несов.* (*Д* на *П*) đệm đàn, đệm nhạc, đệm

акко́рд *м.* hài âm, hoà âm, hợp âm; заключи́тельный ~ hài âm kết thúc

аккордео́н *м.* accordeon, phong cầm, đàn xếp

аккордеони́ст *м.* người chơi accordeon (phong cầm, đàn xếp)

акко́рдн||ый *прил.*: ~ая опла́та трудá tiền công khoán; ~ая рабо́та việc làm khoán

аккредити́в *м. фин.* tín phiếu, thư tín dụng

аккредитова́ние *с.* (sự) uỷ nhiệm, đặc nhiệm

аккредито́ванный *прил.* (được) uỷ nhiệm, đặc nhiệm

аккредитова́ть *несов. и сов.* (*В*) 1. *дип.* giao đặc mệnh, uỷ nhiệm; 2. *фин.* uỷ nhiệm

аккредитова́ться *несов. и сов.* được giao đặc mệnh, được đặc nhiệm, được uỷ nhiệm

аккумуля́тор *м. эл.* acquy; *тех.* bộ phận tích luỹ

аккурати́ст *м. разг.* người tươm tất (chỉnh tề, cẩn thận)

аккура́тно *нареч.* 1. (*опрятно*) (một cách) tươm tất, chỉnh tề, đứng đắn, gọn gàng, sạch sẽ; ~ одéт ăn mặc tươm tất (chỉnh tề); 2. (*тщательно*) (một cách) cẩn thận, chu đáo, kỹ càng, kỹ lưỡng; ~ рабо́тать làm việc chu đáo (cẩn thận); 3. *разг.* (*осторожно*) (một cách) cẩn thận, thận trọng, cẩn trọng; 4. (*точно*) (một cách) đúng, chính xác; (*пунктуально*) (một cách) đúng hẹn, đúng giờ; ~ приходи́ть на рабо́ту đi làm việc đúng giờ; 5. *разг.* (*регулярно*) (một cách) đều đặn, thường xuyên

аккура́тность *ж.* 1. (*опрятность*) (tính, vẻ, sự) tươm tất, chỉnh tề, đứng đắn, gọn gàng, sạch sẽ; ~ вне́шнего ви́да sự chỉnh tề (tươm tất) của vẻ ngoài, vẻ ngoài chỉnh tề (tươm tất); 2. (*тщательность*) (tính) cẩn thận, chu đáo, kỹ càng; 3. (*точность*) (tính) đúng đắn, chính xác (*пунктуальность*) (sự, tính) đúng hẹn, đúng giờ

аккура́тн||ый *прил.* 1. (*опрятный*) tươm tất, chỉnh tề, đứng đắn, gọn gàng, sạch sẽ; ~ учени́к cậu học sinh tươm tất (chỉnh tề, cẩn thận); 2. (*тщательный*) cẩn thận, chu đáo, kỹ càng, kỹ lưỡng; ~ая рабо́та việc làm chu đáo (kỹ lưỡng, cẩn thận); 3. (*точный*) đúng đắn, chính xác; (*пунктуальный*) đúng hẹn, đúng giờ; ~ое исполне́ние sự chấp hành đúng đắn (cẩn thận, chu đáo)

акр *м.* acre, acrơ

кри́д||ы *мн.*: пита́ться ~ами ăn uống kham khổ, ăn bữa đói bữa no

акроба́т *м.* diễn viên nhào lộn

акроба́тика *ж.* (môn) nhào lộn

акробати́ческий *прил.* 1. (thuộc về) nhào lộn; 2. (*очень ловкий*) khéo léo

акро́поль *м.* acropole, (khu) vệ thành (*của thành phố Hy Lạp cổ*)

акроти́х *м. лит.* (bài) thơ chiết tự, thơ ghép từ (*lấy những chữ đầu hay cuối câu thơ ghép thành từ, câu hay tên*)

акселера́тор *м. тех.* (bộ) gia tốc, tăng tốc; (*педаль*) bàn đạp gia tốc (tăng tốc)

акселера́ция *ж.* 1. *биол.* (sự) tăng trưởng quá nhanh, phát triển quá nhanh; 2. *антр.* (sự) tăng nhanh cơ thể, thành thục sinh dục sớm; 3. *физ.* (sự) tăng tốc

аксельба́нт *м.* dải tua

аксессуа́р *м.* (bộ) vật dụng, đồ dùng, phụ kiện

аксиоло́гия *ж.* giá trị luận, thuyết giá trị

аксио́м||а *ж.* 1. *мат.* tiên đề; ~ы евкли́довой геоме́трии những tiên đề hình học Euclid; ~ индýкции tiên đề quy nạp; ~ инциде́нтности tiên đề liên thuộc; 2. (*неоспоримое утверждение*) định lý; э́то ~ đó là định lý, đó là chân lý hiển nhiên

аксиома́тика *ж.* hệ tiên đề

акт *м.* 1. (*поступок, действие*) hành động, hành vi, cử chỉ, động tác; террористи́ческий ~ hành động khủng bố; 2. (*правительственный*) luật, sắc lệnh, nghị định, văn bản; ~ о земле́ luật về ruộng đất; 3. (*документ, протокол*) văn kiện, văn bản, chứng thư, định ước, biên bản; обвини́тельный ~ bản cáo trạng, bản buộc tội; ~ы граждáнского состоя́ния giấy hộ tịch; ~ экспертизы biên bản giám định (của hội đồng giám định); ~ о неиспра́вности обору́дования biên bản thiết bị hỏng; соста́вить ~ lập (làm) biên bản; 4. *театр.* hồi, màn; коме́дия в трех ~ах hài kịch ba hồi; 5. (*торжественное собрание*) đại lễ (liên hoan) tốt nghiệp

актёр *м.* diễn viên, kép, tài tử, nghệ sĩ

актёрка *ж.* nữ diễn viên, đào, nữ tài tử, nữ nghệ sĩ

актёрск||ий *прил.* (thuộc về) diễn viên, tài tử, nghệ sĩ; ~ие же́сты điệu bộ diễn viên; *перен.* trò đóng kịch

актёрство *с.* 1. nghề diễn viên; 2. *перен.* trò đóng kịch

акти́в I *м. собир.* cốt cán, phần tử tích cực, cán bộ nòng cốt; парти́йный ~ cốt cán của đảng, những đảng viên nòng cốt

акти́в II *м. фин.* khoản có, tài sản

активáция *ж. физ.* (sự) kích hoạt

активáтор *м. физ.* chất kích hoạt

активиза́ция *ж.* 1. (sự) tăng tính tích cực, đẩy mạnh, xúc tiến, tăng cường; ~ челове́ческого фáктора tăng tính tích cực của nhân tố con người; 2. *информ.* (sự) kích hoạt

активизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. đẩy mạnh, xúc tiến, tăng cường; ~ рабóту đẩy mạnh (xúc tiến) công việc; 2. *информ.* kích hoạt

активизи́роваться *несов. и сов.* tích cực lên, hoạt động lên

активи́рованный *прил.*: ~ у́голь *см.* акти́вный у́голь

активи́ст *м.* người tích cực, cốt cán, nòng cốt

акти́вно *нареч.* (một cách) tích cực, hoạt động, chủ động, năng động, năng nổ; ~ уча́ствовать tham gia tích cực, tích cực tham gia

акти́вность *ж.* (tính) tích cực, hoạt động, chủ động, năng động, năng nổ, đôn đáo; hoạt tính, hoạt độ (*научн.*)

акти́вный I *прил.* tích cực, hoạt động, chủ động, năng động, năng nổ, đôn đáo; ~ нейтралите́т trung lập tích cực; ~ у́голь than hoạt tính ~ капита́л *эк.* vốn năng động

акти́вный II *прил.*: ~ балáнс *фин.* (sự) xuất siêu

актини́дия *ж. бот.* 1. (*растение*) (cây) dương đào (*Actinidia*); 2. (*плод*) (quả, trái) dương đào

акти́ния *ж. зоол.* hải quỳ (*Sagartia parasitica*)

а́ктовый *прил.*: ~ зал phòng đại lễ (khánh tiết)

актри́са *ж.* nữ diễn viên, đào, nữ tài tử, nữ nghệ sĩ

актуа́льность *ж.* (*насущность*) (tính) thời sự, cấp thiết, cấp bách, thiết yếu; (*злободневность*) (tính) nóng hổi, bức xúc, sốt dẻo; (*своевременность*) (tính) hợp thời, kịp thời

актуа́льн||ый *прил.* (*насущный*) thời sự, trước mắt, cấp thiết, cấp bách, thiết yếu; (*злободневный*) nóng hổi, bức xúc, sốt dẻo; (*своевременный*) hợp thời, kịp thời; ~ая те́ма đề tài thời sự (trước mắt, cấp thiết); ~ вопро́с vấn đề bức xúc (cấp thiết, nóng hổi, thời sự)

аку́ла *ж.* 1. cá mập, cá nhám (*Carcharius glaucus*); 2. *перен.* cá mập

аку́л||ий *прил.* (thuộc về) cá mập, cá nhám; ~ьи плавни́ки vây cá mập (cá nhám)

акупрессу́ра *ж.* 1. (khoa, thuật) bấm huyệt; 2. (*биологически активные точки*) (các) huyệt

акупункту́ра *ж. мед.* (khoa, thuật) châm cứu

аку́стика *ж.* 1. (*наука*) âm học, âm hưởng học; 2. (*слышимость*) độ âm vang, âm hưởng, âm độ

акусти́ческ||ий *прил.* (thuộc về) âm học, âm hưởng học; ~ая ми́на *воен.* mìn âm hưởng

акуше́р *м.* hộ sinh viên, người hộ sinh (đỡ đẻ)

акуше́рка *ж.* nữ hộ sinh, bà đỡ; bà mụ (*разг.*)

акуше́рский *прил.* (thuộc về) sản khoa, khoa sản, khoa hộ sinh, hộ sinh, đỡ đẻ

акуше́рство *с.* 1. (*отдел медицины*) sản khoa, khoa sản, khoa hộ sinh; 2. (*деятельность*) (nghề) hộ sinh, đỡ đẻ

акце́нт *м.* 1. *лингв.* (*ударение*) trọng âm; (*знак ударения*) dấu trọng âm; 2. (*искажение звуков*) giọng lơ lớ; (*произношение*) giọng; говори́ть с ~ом nói giọng lơ lớ; говори́ть без ~а nói sõi; ✧ де́лать ~ на чём-л. nhấn mạnh (nêu bật, chú trọng) điều gì

акцентти́ровать *несов. и сов.* (*В*) nhấn mạnh, nêu bật, chú trọng, đặc biệt chú ý; ~ внима́ние на чём-л. đặc biệt chú ý đến điều gì

акце́пт *м.* 1. *юр.* (sự) chấp nhận ký hợp đồng; 2. *фин.* (sự) chấp nhận, nhận trả

акцепта́нт *м.* người chấp nhận

акцепт||и́ровать, ~ова́ть *несов. и сов.* (*В*) chấp nhận, chấp nhận ký hợp đồng, nhận trả

акци́з *м. фин.* thuế hàng hoá, thuế môn bài

акционе́р *м.* cổ đông, người có cổ phần (có cổ phiếu); о́бщее собра́ние ~ов hội nghị toàn thể cổ đông

акционе́рн||ый *прил. фин.* (thuộc về) cổ phần, cổ phiếu; ~ капита́л tư bản cổ phần; ~ое о́бщество công ty cổ phần

акциони́рование *с.* (sự) cổ phần hoá; ~ госуда́рственных предприя́тий cổ phần hoá các doanh nghiệp nhà nước (các xí nghiệp quốc doanh)

акциони́ровать *несов. и сов.* (*В*) cổ phần hoá

а́кци||я I *ж. фин.* cổ phần, cổ phiếu; именна́я ~ cổ phiếu ký danh (ghi tên); кумуляти́вная ~ cổ phiếu tích gộp; обыкнове́нная, проста́я ~ cổ phiếu thường; предъяви́тельская ~ cổ phiếu vô danh; привилегиро́ванная ~ cổ phiếu ưu đãi (đặc quyền); учреди́тельная ~ cổ phiếu sáng lập; ~и поднима́ются cổ phiếu tăng giá; ~и па́дают cổ phiếu hạ giá; ✧ его́ ~и повыша́ются thanh danh (uy tín, ảnh hưởng) của anh ấy tăng lên; его́ ~и па́дают thanh danh (uy tín, ảnh hưởng) của anh ấy giảm sút

а́кция II *ж.* (*действие*) hành động, hành vi

аку́н *м.* người hát rong (nói vè), xẩm (*ở Kazakhstan, Kirghizia*)

алба́н||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Albania

алба́нский *прил.* (thuộc về) Albania

а́лгебра *ж.* đại số học, (môn) đại số; абстра́ктная ~ đại số trừu tượng; дифференциа́льная ~ đại số vi phân; элемента́рная ~ đại số sơ cấp

алгебраи́ст *м.* nhà đại số học, chuyên viên đại số

алгебраи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) đại số học, đại số; ~ая ло́гика lôgic đại số

АЛГО́Л *м. информ.* ALGOL, ngôn ngữ hướng thuật toán

алгори́тм *м.* algorithm, algorit, thuật toán, thuật giải, giải thuật; язы́к ~а ngôn ngữ algorithm (thuật toán)

алгоритми́ческ||ий *прил.* (thuộc về) algorithm, algorit, thuật toán

алеба́стр *м.* thạch cao mịn (hoa tuyết)

алеба́стровый *прил.* (thuộc về) thạch cao mịn, thạch cao hoa tuyết

але́ть *несов.* 1. (*виднеться - о чем-л. алом*) hiện ra đỏ thắm (đỏ tươi, đỏ chói); 2. (*становиться алым.*) đỏ thắm (đỏ tươi, đỏ chói) lên, thành đỏ thắm (đỏ tươi, đỏ chói); (*о закате*) rực đỏ

алжи́р||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Algeria (Angiêri)

алжи́рский *прил.* (thuộc về) Algeria, Angiêri

а́либи *с. нескл. юр.* alibi, (tình trạng) ngoại phạm; установи́ть чьё-л. ~ xác định alibi (tình trạng ngoại phạm) của ai; доказа́ть своё ~ chứng minh alibi (tình trạng ngoại phạm) của mình

алимéнты *мн.* tiền cấp dưỡng

алкало́иды *мн.* (*ед.* алкало́ид *м.*) (các chất) alcaloid

алка́ш *м. разг.* bợm (sâu) rượu, tay nghiện (ghiền) rượu

алкоголи́зм *м.* (thói, nạn) nghiện rượu, ghiền rượu

алкого́лик *м.* người nghiện (ghiền) rượu, con nghiện

алкого́ль *м.* rượu, alcol, cồn

алкого́льн||ый *прил.* (thuộc về, có, đo) rượu, alcol, cồn; ~ые напи́тки các loại rượu, đồ uống có rượu; ~ые психо́зы loạn thần kinh do rượu

алла́х *м.* Allah (*Thượng đế trong Hồi giáo*)

аллегори́зм *м.* phúng dụ, ẩn dụ

аллегори́ческий *прил.* bóng bẩy, có hình ảnh, có ngụ ý; (*иносказательный*) bóng gió

аллего́рия *ж.* phúng dụ, (cách) nói bóng bẩy, nói hình ảnh, nói ngụ ý; (*иносказание*) (lời) nói bóng gió; говори́ть ~ми nói bóng gió (bóng bẩy)

аллегре́тто *муз.* 1. *нареч.* allegretto, nhanh vừa; 2. *с. неизм.* (*произведение*) khúc allegretto

алле́гро *муз.* 1. *нареч.* allegro, nhanh vui; 2. *с. неизм.* (*произведение*) khúc allegro

аллерге́н *м.* dị ứng nguyên, nhân tố gây dị ứng

аллерге́нн||ый *прил.*: ~ые вещества́, проду́кты các chất, thực phẩm gây dị ứng

алле́ргик *м.* người bị dị ứng

аллерги́ческ||ий *прил.* (thuộc về) dị ứng; ~ая реа́кция phản ứng dị ứng; ~ симпто́м triệu chứng dị ứng

аллерги́я *ж.* dị ứng

аллерго́лог *м.* bác sĩ điều trị dị ứng

аллерголо́гия *ж.* dị ứng học, (khoa) nghiên cứu về dị ứng

алле́я *ж.* đường có trồng cây

аллига́тор *м. зоол.* cá sấu alligator, cá sấu (*Alligator*)

аллилу́й||я *ж. церк.* allêluia (*tiếng Hêbrơ □ ngợi ca Đức Giêhôva*); ✧ ~ю петь кому́-л. tâng bốc (ton hót, bốc thơm) ai

алло́ *межд.* alô

аллопа́т *м.* thầy thuốc dùng đối chứng

аллопати́ческ||ий *прил.* (thuộc về) liệu pháp đối chứng

аллопа́тия *ж. мед.* liệu pháp đối chứng

аллю́зия *ж.* (lối, lời) nói bóng, nói bóng bẩy, ám chỉ, ẩn dụ

аллю́р *м.* nước đi (chạy) (*của ngựa*)

алма́з *м.* kim cương

алма́зный *прил.* (thuộc về) kim cương; Алма́зный фонд Росси́и Bộ sưu tập quốc gia đồ kim hoàn và đá quý Nga

алмазограни́льный *прил.* (để) mài kim cương

алмазодобыва́ющ||ий *прил.* (để) khai thác kim cương; ~ая промы́шленность công nghiệp khai thác kim cương

алмазоно́сный *прил.* (có, chứa) kim cương

алоги́зм *м.* (điều, sự) phi lý, vô lý

алоги́чность *ж.* (tính chất) phi lý, vô lý

алоги́чный *прил.* phi lý, vô lý

алопе́ция *ж. мед.* (chứng) rụng tóc, hói đầu

ало́э *с. нескл. бот.* (cây) lô hội (*Aloe*)

алта́рь *м.* bàn thờ; ✧ принести́ свою́ жизнь на ~ оте́чества hiến dâng đời mình cho Tổ quốc, hy sinh cho Tổ quốc

алте́й *м. бот.* (cây) thục quỳ (*Althaea*)

алфави́т *м.* alphabet, bảng chữ cái, bảng mẫu tự, vần chữ cái, vần abc; по ~у theo alphabet (thứ tự chữ cái, thứ tự abc, thứ tự vần chữ cái)

алфави́тно-цифрово́й *прил.*: ~ые да́нные *информ.* những dữ kiện (dữ liệu) ký tự chữ số

алфави́тный *прил.* (thuộc về) alphabet, bảng chữ cái; *информ.* ký tự; ~ указа́тель bảng chỉ dẫn theo alphabet (theo thứ tự chữ cái, theo thứ tự abc, theo thứ tự vần chữ cái)

алхи́мик *м.* nhà luyện đan (giả kim thuật)

алхи́мия *ж.* thuật luyện đan, giả kim thuật

а́лчно *нареч.* (một cách) tham lam

а́лчность *ж.* (lòng, tính) tham, tham lam, hám lợi

а́лчный *прил.* tham, tham lam, hám lợi; ~ к деньга́м, ~ до де́нег tham (hám) tiền

а́л||ый *прил.* đỏ thắm, đỏ tươi, đỏ chói, đỏ rực, hồng đào, hồng điều, hồng đơn; ~ая заря́ vừng đông đỏ rực; ~ стяг lá cờ đỏ thắm; ~ые щёки má thắm (hồng đào, đỏ hây hây)

альбатро́с *м. зоол.* (chim) hải âu, hải âu lớn (*Diomedea*)

альбино́с *м.* bạch tạng

альбо́м *м.* album, anbom; ~ для ма́рок album (anbom) tem; ~ для рисова́ния vở vẽ; ~ для фотогра́фий album (anbom) ảnh

альбуми́н *м. биохим.* albumin, anbumin

альвео́ла *ж. анат.* lỗ chân răng

альвеоля́рный *прил. лингв.*: ~ звук âm chân răng

алько́в *м.* buồng để giường

алько́вн||ый *прил.*: ~ые похожде́ния chuyện chăn gối (ái ân, khuê phòng)

альмана́х *м.* almanach, lịch thư, sách lịch; литерату́рно-худо́жественный ~ hợp tuyển thơ văn

альпи́йск||ий *прил.*: ~ая боле́знь chứng say núi; ~ая фиа́лка cây anh thảo (*Cyclamen europaeum*); ~ие луга́ đồng cỏ alpi

альпини́зм *м. спорт.* (môn) trèo núi, leo núi

альпини́ст *м. спорт.* vận động viên trèo (leo) núi

альт *м.* 1. (*голос*) alto, giọng trẻ trầm, giọng nữ trầm; 2. (*смычковый инструмент*) đàn alto (antô); 3. (*духовой инструмент*) kèn alto (antô)

а́льтер *неизм.* cái thứ hai; ✧ ~ э́го *с. неизм. филос.* cái Tôi thứ hai

альтернати́ва *ж.* 1. (tình thế) hai chọn một, lưỡng nan; 2. (*каждая из взаимоисключающих возможностей*) một trong hai cái (điều) phải chọn; реа́льная ~ lựa chọn duy nhất thực tế

альтернати́вн||ый *прил.* được lựa chọn, tuỳ chọn; ~ые вы́боры cuộc bầu cử có nhiều ứng viên để lựa chọn; ~ая (*или* ~ая вое́нная) слу́жба *воен.* chế độ quân dịch tuỳ chọn; ~ые то́плива các loại nhiên liệu thay thế; ~ые при́знаки *социол.* những dấu hiệu khử nhau (đối nghịch)

альтиме́тр *м. ав.* máy đo độ cao

альтруи́зм *м.* (tính) vị tha

альтруи́ст *м.* người vị tha

альтруисти́ч||еский, ~ный *прил.* vị tha

а́льфа *ж.* alpha, anpha; ✧ ~ и оме́га alpha và omega, khai nguyên và chung kết, điểm đầu và điểm cuối; (*основа чего-л.*) điều cơ bản, nguyên lý

альфа-лучи́ *мн. физ.* tia alpha

альфаме́тр *м.* alpha kế

альфа-части́ца *ж. физ.* tia alpha

альфре́ско *нареч.* (bằng kỹ thuật) bích hoạ, tranh tường

алья́нс *м.* liên minh, đồng minh

алюми́ниев||ый *прил.* (thuộc về) nhôm, alumin, aluminium; (*из алюминия*) (bằng) nhôm, alumin, aluminium; ~ая кастрю́ля xoong nhôm

алюми́ний *м.* nhôm, alumin, aluminium

аляпова́то *нареч.* (một cách) vô vị; thô lậu, thô sơ

аляпова́тость *ж.* (tính chất) vô vị, không đẹp mắt; thô lậu, thô sơ, tầm thường

аляпова́тый *прил.* (*безвкусный*) vô vị, không đẹp mắt; (*грубый*) thô, thô lậu, thô sơ, tầm thường

аляфурше́т *в знач. прил. разг. неизм.* à la fourchette, ăn đứng (*và tự phục vụ*); прём ~ buổi chiêu đãi ăn đứng (à la fourchette)

амаврóз *м. мед.* (chứng) thong manh

амазо́нка *ж.* 1. nữ kỵ sĩ; 2. *уст.* (*женское платье*) amazon, váy dài nữ để cưỡi ngựa

амальга́ма *ж.* 1. hỗn hống, hợp kim thuỷ ngân; 2. *перен.* mớ hỗ lốn, hỗn hợp

амальгама́ция *ж.* (sự) hỗn hống hoá

амара́нт *м. бот.* (cây) hoa mào gà (*Amaranthus*)

амара́нтовые *мн. бот.* họ Rau giền (*Amaranthaceae*)

амари́ллис *м. бот.* (cây) loa kèn (*Amaryllis*)

амари́ллисовые *мн. бот.* họ Thuỷ tiên (*Amaryllidaceae*)

амба́р *м.* kho, vựa, lẫm

амбивале́нтность *ж.* cảm xúc lưỡng tính (*hai tính chất đối lập, như vừa thích thú vừa khó chịu, vừa có cảm tình vừa ác cảm...*)

амбивале́нтный *прил.* (có) cảm xúc lưỡng tính

амбицио́зный *прил.* kiêu ngạo, ngạo mạn, vênh váo, kênh kiệu, ngạo nghễ, kiêu hãnh; (*полный амбиций*) đầy tham vọng

амби́ци||я *ж.* 1. (*обострённое самолюбие*) (tính, lòng) tự tôn quá độ, tự ái nặng nề; (*чрезмерное самомнение*) (tính) kiêu ngạo, ngạo mạn, vênh váo, kênh kiệu, ngạo nghễ, kiêu hãnh; 2. *обыкн. мн.*: ~и tham vọng, kỳ vọng; полити́ческие ~и tham vọng chính trị; ✧ удари́ться, войти́ в ~ю rất bực mình, nổi tức, nổi giận, phát giận

а́мбра *ж.* long diên hương, chất sáp của cá nhà táng (*dùng cho công nghiệp hương liệu*)

амбразу́ра *ж.* 1. *воен.* lỗ châu mai, lỗ bắn; 2. *архит.* (*двери*) lỗ cửa; (*окна*) lỗ cửa sổ

амбулато́рн||ый *прил.* (thuộc về) phòng chữa ngoại trú, ngoại trú; ~ больно́й bệnh nhân ngoại trú; ~ое лече́ние chữa (điều trị) ngoại trú

амбулато́рия *ж.* phòng chữa ngoại trú (ngoại viện)

амво́н *м. церк.* giảng đàn, giảng đài

аме́ба *ж. зоол.* amib, amip (*Amoeba*)

америка́н||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Mỹ

америка́нский *прил.* (thuộc về) Mỹ, châu Mỹ, Mỹ châu; Америка́нская акаде́мия кинематографи́ческих иску́сств и нау́к Viện hàn lâm Khoa học và Nghệ thuật Điện ảnh Mỹ (AMPAS)

амети́ст *м.* amethyst, ametit, thạch anh tím

амети́стов||ый *прил.* (thuộc về) amethyst, ametit, thạch anh tím; ~ые бу́сы chuỗi hạt thạch anh tím

ами́нь 1. *частица* (*в молитвах, и т. п.*) amen; 2. *в знач. сущ. м. разг.* hết rồi, xong rồi

аммиа́к *м. хим.* ammoniac, amoniac

аммона́л *м. хим.* ammonal, amonal

аммо́ний *м. хим.* ammoni, amoni

амнези́я *ж. мед.* (chứng) mất trí nhớ

амнио́н *м. биол.* màng ối

амнисти́ровать *несов. и сов.* ân xá, đại xá

амни́сти||я *ж.* ân xá; (*общая*) đại xá; (*частичная*) đặc xá; объяви́ть ~ю ra lệnh ân xá

амора́льность *ж.* (sự, tính chất) vô luân, vô đạo, phi luân, vô luân lý, vô đạo đức

амора́льный *прил.* vô luân, vô đạo, phi luân, vô luân lý, vô đạo đức; ~ посту́пок hành vi vô luân (vô đạo, phi luân)

амортиза́тор *м.* (bộ, cái) giảm xóc, giảm chấn động, chống rung, tắt dao động

амортиза́ция *ж.* 1. *эк.* (sự) khấu hao, khấu mòn; (*износ имущества*) (sự) hao mòn; 2. *тех.* (sự) giảm xóc; (*гашение колебаний*) (sự) giảm chấn động, tắt dao động

амо́рфность *ж.* (sự, tính chất) vô định hình

амо́рфный *прил.* 1 *хим.* vô định hình; 2. (*бесформенный*) vô hình, không định hình

ампелогра́фия *ж.* (khoa) nghiên cứu về nho

ампе́р *м. физ.* ampère, ampe

ампермétр *ж. физ.* ampère (ampe) kế

ампи́р *ж.* kiểu đế chính (Empire)

амплиту́да *ж. физ.* biên độ; ~ колеба́ния biên độ dao động

амплуа́ *с. нескл.* 1. *театр.* vai, vai trò, vai tuồng; 2. (*роль*) vai trò; (*род занятий*) nghề; э́то не его́ ~ đó không phải là vai trò của nó

а́мпула *ж.* ampul, ống thuốc

ампута́ция *ж.* (sự) cắt cụt, cưa cắt

ампути́ровать *несов. и сов.* (*В*) cắt, cắt cụt, cưa cắt

амуле́т *м.* bùa, bùa hộ mệnh, hộ phù

амуни́ция *ж.* quân dụng, quân nhu

амфи́бия *ж.* 1. *зоол., бот.* (loài) lưỡng cư, lưỡng thê; 2. (*танк, автомобиль и т. п.*) xe lội nước; самолёт-~ máy bay hạ nước, thuỷ phi cơ

амфитеа́тр *м.* 1. hội trường (phòng họp, hí trường) bậc dốc; 2. *театр.* khu hạng nhì, amphi (*ở nhà hát*)

а́мфора *ж.* (bình) amphora

ан *разг.* 1. *союз противит.* thế mà; мы пошли́ че́рез ре́ку, ан лёд-то тро́гается chúng tôi đi qua sông, thế mà băng lại trôi; 2. *частица обычно не переводится* an нет, не пойду́ không, tôi chẳng đi đâu

анаба́с *м. зоол.* cá rô (*Anabas*)

анабио́з *м.* (trạng thái) tiềm sinh

анабо́лики *мн.* (*ед.* анабо́лик *м.*) chất kích thích

анаболи́ческ||ий *прил.*: ~ие стеро́иды những steroid kích thích

анака́рдиум *м. бот.* (cây) điều, đào lộn hột (*Anacardium*)

анако́нда *ж. зоол.* trăn gấm, trăn chúa (*Eunectes murinus*)

ана́лиз *м.* (sự) phân tích; *мед. тж.* (sự) xét nghiệm, thử; *мат.* (sự) giải tích; *фин. тж.* (sự) giải trình; ~ худо́жественного произведе́ния phân tích một tác phẩm nghệ thuật; хими́ческий ~ phân tích hoá học; биохими́ческий ~ кро́ви xét nghiệm (phân tích) sinh hoá của máu; ~ кро́ви на содержа́ние глюко́зы xét nghiệm (thử, phân tích) máu về hàm lượng glucoza; математи́ческий ~ giải tích toán học; конструкти́вный ~ *мат.* giải tích cấu trúc; фа́кторный ~ *социол.* phân tích nhân tố; ка́чественный ~ *социол.* phân tích định tính; коли́чественный ~ *социол.* phân tích định lượng

анализа́тор *м. тех.* bộ phân tích

анализи́ровать *несов. и сов.* (*сов. тж.* проанализи́ровать) (*В*) phân tích

анали́тик *м.* nhà phân tích

аналити́ческ||ий *прил.* (thuộc về) phân tích, giải tích; ~ая хи́мия hoá học phân tích; ~ое выраже́ние *мат.* biểu thức giải tích; ~ая геоме́трия hình học giải tích

ана́лог *м. книжн.* cái tương tự

аналоги́чно *нареч.* (một cách) tương tự

аналоги́чный *прил.* tương tự, giống như, như nhau; со мной произошёл ~ слу́чай tôi đã gặp trường hợp tương tự (như vậy, tương tự như vậy)

анало́ги||я *ж.* (sự, phép) loại suy, đối sánh, tương tự; проводи́ть ~ю đối sánh, so sánh, dùng phép loại suy

ана́логов||ый *прил. информ.* tương tự; ~ компью́тер computer (máy điện toán, máy vi tính) tương tự; ~ая вычисли́тельная маши́на máy tính tương tự; ~ая те́хника kỹ thuật tương tự

ана́лого-цифров||о́й *прил. информ.* tương tự-số, tương tự-kỹ thuật số; ~ преобразова́тель máy biến đổi tương tự-số; ~ая вычисли́тельная маши́на máy tính tương tự-số

анало́й *м.* giá kinh

ана́льн||ый *прил. анат.* (thuộc về) hậu môn; ~ая железа́ tuyến hậu môn; ~ое отве́рстие lỗ hậu môn; ~ секс hậu môn dâm, anal sex

ана́мнез *м. мед.* tiền sử bệnh

ананас *м.* 1. (*растение*) (cây) dứa, thơm, khóm (*Ananas sativa*); 2. (*плод*) (quả, trái) dứa, thơm, khóm

ананас||ный, ~овый *прил.* (thuộc về) dứa, thơm, khóm; (*из ананаса*) (bằng) dứa, thơm, khóm; ~ное, ~овое варе́нье mứt dứa; ~ная ды́ня dưa bở (dưa tây) có hương vị dứa

анархи́зм *м.* chủ nghĩa vô chính phủ

анархи́ст *м.* người theo chủ nghĩa vô chính phủ

анархи́стский *прил.* (thuộc về) người vô chính phủ

анархи́ческий *прил.* (thuộc về) chủ nghĩa vô chính phủ

анархи́чный *прил.* vô chính phủ; (*беспорядочный*) hỗn loạn, vô trật tự

ана́рхия *ж.* 1. (*безвластие*) (tình trạng) vô chính phủ; 2. *перен.* (*беспорядок* (tình trạng, cảnh, sự) hỗn loạn, vô trật tự, lộn xộn, mất trật tự; ✧ ~ произво́дства *эк.* tình trạng vô chính phủ trong sản xuất

ана́рхо-синдикали́зм *м.* chủ nghĩa công đoàn vô chính phủ

ана́рхо-синдикали́ст *м.* người theo chủ nghĩa công đoàn vô chính phủ

ана́том *м.* nhà giải phẫu học, chuyên viên giải phẫu

анатоми́ровать *несов. и сов.* giải phẫu, phẫu tích, mổ xác

анатоми́ческий *прил.* (thuộc về) giải phẫu; ~ а́тлас tập hình giải phẫu; ~ теа́тр phòng giải phẫu

анато́мия *ж.* (*наука*) giải phẫu (cơ thể) học; (*строение организма*) giải phẫu, cấu tạo, kết cấu; ~ живо́тных giải phẫu động vật; ~ расте́ний giải phẫu thực vật

ана́фем||а *ж.* (sự) rút phép thông công, tuyệt thông; преда́ть ~е кого́-л. rút phép thông công ai, tuyệt thông ai

анахоре́т *м.* ẩn sĩ

анахрони́зм *м.* (điều, sự, việc) lỗi thời, quá thời, không hợp thời

анахрони́чный *прил.* lỗi thời, quá thời, không hợp thời

анаэро́бный *прил.* yếm khí, kỵ khí

анаэро́бы *мн.* vi sinh vật yếm khí (kỵ khí)

ангажеме́нт *м.* giấy mời biểu diễn; (*договор*) hợp đồng biểu diễn

анга́р *м.* hangar, nhà để máy bay

а́нгел *м.* thiên sứ, thiên thần

а́нгельск||ий *прил.*: ~ го́лос giọng tuyệt trần; ~ое терпе́ние tính nhẫn nhục vô song; ~ хара́ктер tính tình hiền thục vô song

ангидри́д *м. хим.* anhydric, anhyđrit

анги́на *ж.* (chứng) viêm họng

англи́йский *прил.* (thuộc về) England, Anh; Ăng-lê (*разг.*); ~ язы́к tiếng Anh

англикани́зм *м.*, **англика́нство** *с.* Anh giáo, đạo Tin Lành Anh

англика́нск||ий *прил.*: ~ая це́рковь giáo hội Anh giáo (Tin Lành Anh)

англици́зм *м. лингв.* từ ngữ du nhập của Anh

англича́н||ин *м.*, **~ка** *ж.* người England (Anh); người Ăng-lê (Hồng mao) (*разг.*)

а́нгло-америка́нский *прил.* (thuộc về) Anh-Mỹ; Англо-америка́нская война́ (*1812-14*) *ист.* (cuộc) Chiến tranh Anh-Mỹ

англома́н *м.* người mê nước Anh

англома́ния *ж.* (lòng, sự) mê nước Anh

а́нгло-саксо́нский *прил.* (thuộc về) Anglo-Saxon

англо́рск||ий *прил.*: ~ая ко́шка mèo Angora; ~ая шерсть len Angora

анда́нте *муз.* 1. *нареч.* andanté; 2. *с.* khúc andanté

андерграу́нд *м. иск.* 1. (*направление*) trào lưu nghệ thuật chống đối ngầm (*chống chế độ độc tài toàn trị, xuất hiện từ cuối những năm 20 thế kỷ 20*); 2. (*произведения*) tác phẩm nghệ thuật chống đối ngầm; вы́ставка ~а triển lãm tác phẩm nghệ thuật chống đối ngầm

аневри́зм *м.* **~а** *ж. мед.* (chứng) phình mạch

анекдо́т *м.* (*рассказ*) chuyện tiếu lâm, chuyện cười; giai thoại; (*происшествие*) (điều, chuyện) buồn cười, khôi hài, hài hước; рассказа́ть ~ kể chuyện tiếu lâm (chuyện cười); остроу́мный ~ chuyện tiếu lâm ý nhị; э́то про́сто ~ cái đó thật là buồn cười (khôi hài, hài hước)

анекдоти́ческий *прил.* tiếu lâm, buồn cười, khôi hài, hài hước; э́то но́сит ~ хара́ктер cái đó có tính chất tiếu lâm (khôi hài, hài hước)

анекдоти́чн||ый *прил.* buồn cười, khôi hài, hài hước; ~ слу́чай chuyện buồn cười (khôi hài, hài hước); э́то ~о điều (chuyện) đó thật buồn cười

анеми́чный *прил.* thiếu máu

анеми́я *ж. мед.* (bệnh) thiếu máu

анемо́граф *м. метеор.* phong tốc ký, máy ghi tốc độ gió

анемо́метр *м. метеор.* phong tốc kế, máy đo tốc độ gió

анестезио́лог *м.* bác sĩ gây mê

анестези́ровать *несов. и сов. мед.* gây mê, gây tê

анестези́я *ж. мед.* 1. (*потеря восприимчивости*) (sự) mất cảm giác, vô cảm; 2. (*обезболивание*) (sự) gây mê, gây tê; ме́стная ~ gây tê cục bộ; о́бщая ~ gây mê; спинномозгова́я ~ gây tê ống sống

анестези́рующ||ий *прил. мед.*: ~ее сре́дство thuốc gây mê (gây tê)

анили́н *м. хим.* anilin

анили́нов||ый *прил.* (thuộc về) anilin; ~ые кра́ски thuốc nhuộm anilin

анимали́зм *м.* tục thờ thú vật

анимали́ст *м. иск.* hoạ sĩ (nhà điêu khắc) chuyên về thú vật

аними́тор *м.* hoạt náo viên, vai quậy nhộn

аними́зм *м.* 1. *филос.* vật linh luận, thuyết vật linh; 2. *рел.* vật linh giáo, đạo vật linh

ани́с *м. бот.* 1. (*растение*) (cây) hồi (*Anis*); 2. (*сорт яблок*) táo anis

ани́сов||ый *прил.* (thuộc về) hồi; ~ое ма́сло dầu hồi; ~ая во́дка rượu hồi

анке́т||а *ж.* 1. (*опросный лист*) (tờ, bản) khai, tự khai, khai lý lịch; *социол.* (phiếu, bản) thăm dò ý kiến, thăm dò dư luận; запо́лнить ~у điền tờ khai, viết bản tự khai, kê khai lý lịch; *социол.* điền/ghi phiếu thăm dò ý kiến (dư luận); ~-интервью́ *социол.* phiếu trả lời phỏng vấn; почто́вая ~ *социол.* phiếu thăm dò ý kiến gửi qua bưu điện; разда́точная ~ *социол.* phiếu thăm dò ý kiến phân phát; 2. (*сбор сведений*) (cuộc) thăm dò ý kiến, thăm dò dư luận; провести́ ~у tổ chức thăm dò ý kiến (dư luận)

анкетёр *м. социол.* người kiểm phiếu thăm dò ý kiến (dư luận)

анкети́рование *с. социол.* (sự) thăm dò ý kiến, thăm dò dư luận, lập tờ khai, làm phiếu thăm dò ý kiến

анке́тн||ый *прил.*: ~ые да́нные lý lịch; ~ опро́с *социол.* việc hỏi ý kiến bằng phiếu

анкла́в *м.* enclave, đất lọt giữa

анна́лы *мн.* sử biên niên, biên niên sử

аннекси́ровать *несов. и сов.* (*В*) thôn tính, xâm chiếm, chiếm đoạt

аннéксия *ж.* (sự) thôn tính, xâm chiếm, chiếm đoạt

аннота́ция *ж.* (bản) nhận xét, chú thích, chú dẫn, ghi chú, chú giải, phụ chú

аннотúровать *несов. и сов.* (*В*) nhận xét, chú thích, chú dẫn, ghi chú, chú giải, phụ chú

аннотúрованный *прил.*: ~ библиографúческий указáтель bảng chú giải thư mục

аннулúрование *с.* (sự) huỷ bỏ, bãi bỏ, thủ tiêu, phế bỏ

аннулúровать *несов. и сов.* (*В*) huỷ bỏ, xoá bỏ, bãi bỏ, phế bỏ, huỷ, xoá; xé, xúp (*разг.*); ~ договóр huỷ bỏ hiệp ước (hợp đồng); xé hiệp ước (hợp đồng) (*разг.*); ~ закóн bãi bỏ (huỷ bỏ, phế bỏ) đạo luật; ~ долг xoá nợ; ~ решéние bãi bỏ quyết định

анóд *м. физ.* anod, anôt, dương cực, cực dương

анóдный *прил. физ.* (thuộc về) anod, anôt, dương cực, cực dương

анодúрование *с. физ.* (sự) xử lý anod

аномáлия *ж.* (sự) dị thường, bất thường, phi thường, trái quy luật; магнúтная ~ (dải, sự) dị từ, dị thường từ tính

аномáльный *прил.* dị thường, bất thường, phi thường, trái quy luật

аномúя *ж.* (tình trạng) vô luật pháp

анонúм *м.* người nặc danh, tác giả ẩn danh

анонúмка *ж. разг.* thư nặc danh

анонúмн||ый *прил.* nặc danh, ẩn danh, vô danh, không tên, giấu tên; ~ое письмó thư nặc danh

анонúмщик *м. разг.* người viết thư nặc danh

анóнс *м.* loan báo, thông báo, cáo tri, quảng cáo

анонси́ровать *несов. и сов.* (*В, о П*) loan báo, thông báo, cáo tri, quảng cáo

анорексúя *ж. мед.* ảnorexia, (chứng) biếng ăn

ансáмбль *м.* 1. quần thể; архитектýрный ~ quần thể kiến trúc; 2. (*коллектив*) đoàn nghệ thuật (văn công), đoàn; ~ пéсни и плáски đoàn ca múa (ca vũ)

антагонúзм *м.* tính chất (mâu thuẫn) đối kháng

антагонúст *м.* 1. người đối kháng, địch thủ không khoan nhượng; 2. *мн.*: ~ы *биол.* cơ quan (chất) đối kháng; мышцы-~ы những cơ bắp đối kháng (có chức năng ngược nhau)

антагонúстúческ||ий *прил.* đối kháng; ~ие противорéчия những mâu thuẫn đối kháng

Антáнта *ж. ист.* (khối) Entente, Đồng minh

антарктúческий *прил.* (thuộc về) Antartic, Nam Cực

антéнна *ж.* anten, ăngten; передающая ~ anten phát; приёмная ~ anten thu

антиалкогóльн||ый *прил.* chống rượu (nghiện rượu); ~ая кампáния chiến dịch chống rượu

антибактериáльный *прил.* kháng khuẩn; ~ препарáт thuốc (chế phẩm) kháng khuẩn

антибиóтик *м.* (chất, thuốc) antibiotic, kháng sinh, trụ sinh

антибюократúческ||ий *прил.* chống quan liêu; ~ая борьбá đấu tranh chống quan liêu

антивеществó *с.* phản chất

антивибрациóнный *прил.* chống rung, khử chấn

антивирýс *м. информ.* chương trình chống virus

антивирýсный *прил.* chống virus, chống siêu vi trùng (siêu vi)

антивитамúн *м. мед.* (chất) kháng vitamin

антивоéнн||ый *прил.* chống chiến tranh, phản chiến; ~ое движéние phong trào phản chiến (chống chiến tranh)

антигéн *м. биол.* (chất) kháng nguyên

антигúтлеровск||ий *прил.*: Антигúтлеровская коалúция *ист.* (khối) Đồng minh chống Hitler

антиглобалúзм *м.* (tinh thần, chủ trương, chủ nghĩa) chống toàn cầu hoá

антиглобалúст *м.* người chống toàn cầu hoá

антиглобалúстский *прил.* (thuộc về) người chống toàn cầu hoá; ~ое движéние phong trào chống toàn cầu hoá

антигосудáрственный *прил.* chống Nhà nước, phản quốc

антигриппúн *м.* thuốc chống cúm

антигумáнный *прил. см.* бесчеловéчный

антидемократúческий *прил.* phản dân chủ

антидепрессáнт *м. мед.* thuốc chống trầm uất

антидиабетúческий *прил.* chống tiểu đường

антидóпинговый *прил. спорт., мед.* chống doping (đôping); ~ контрóль kiểm tra chống doping (đôping)

антидóт *м. мед.* thuốc giải độc

антизатрáтн||ый *прил.* giảm chi phí; ~ые мéры những biện pháp giảm chi phí

антиимпериалúстúческий *прил.* chống đế quốc; phản đế (*уст.*)

антиинфляциóнный *прил.* chống lạm phát

антиисторúческий *прил.* phản lịch sử

антиисторúчный *прил. см.* антиисторúческий

антикатóд *м. физ.* đối cathod (catôt), đối âm cực

антиквáр *м.* 1. (*продавец*) người bán đồ cổ; 2. (*коллекционер*) người sưu tập (chơi) đồ cổ

антиквариáт *м. собир.* đồ cổ, cổ vật; занимáться ~ом kinh doanh đồ cổ (cổ vật)

антиквáрн||ый *прил.* (thuộc về) bán đồ cổ; ~ая вещь đồ cổ, cổ vật; ~ магазúн hiệu bán đồ cổ

антиколониáльн||ый *прил.* chống thực dân (chủ nghĩa thực dân); ~ая борьбá cuộc đấu tranh chống thực dân; ~ое движéние phong trào chống thực dân

антикоммунúзм *м.* (tinh thần, chủ trương, chủ nghĩa) chống cộng

антикоммунúстúческий *прил.* chống (bài) cộng, chống cộng sản

антиконституциóнность *ж.* (tính chất) vi hiến, trái với hiến pháp, chống hiến pháp

антиконституциóнный *прил.* (*нарушающий конституцию*) vi hiến, trái với hiến pháp, chống hiến pháp

антикрúзисн||ый *прил.* chống khủng hoảng; ~ые мероприя́тия những biện pháp chống khủng hoảng

антилóпа *ж.* antilop, linh dương (*Antilope*)

антимаркси́стский *прил.* chống chủ nghĩa Marx

антиматéрия *ж.* phản vật chất

антимилитаризм *м.* phong trào chống quân phiệt và chiến tranh

антимилитарúстúческий *прил. см.* антимилитарúстский

антимилитарúстский *прил.* chống quân phiệt

антимúр *м.* phản thế giới

антимонопóльн||ый *прил.* chống độc quyền (lũng đoạn); ~ oe

законода́тельство luật pháp chống độc quyền

антинаро́дный *прил.* chống (phản) nhân dân, phản dân; ~ режи́м chế độ phản dân

антинау́чный *прил.* phản khoa học

антинациона́льный *прил.* phản (chống) dân tộc

антино́мизм *м. филос.* (sự) nghịch thức, nghịch lý

антино́мика *ж. филос.* phép nghịch thức (nghịch lý)

антино́мия *ж. филос.* nghịch thức, nghịch lý

антиобще́ственн||ый *прил.* chống xã hội; ~ посту́пок hành động chống xã hội; ~ое поведе́ние hành vi chống xã hội

антипарти́йн||ый *прил.* chống đảng; ~ая группиро́вка nhóm chống đảng

антипати́ч||ный *прил.* không có thiện cảm, khó thương, dễ ghét; он мне ~ен tôi không thích nó

антипа́ти||я *ж.* ác cảm; пита́ть ~ю к кому́-л. có ác cảm với (không thích) ai; внуша́ть ~ю gây ác cảm

антипатриоти́ческий *прил.* phản quốc

антиперестро́ечн||ый *прил. ист.* chống cải tổ, chống perestroika; ~ые силы những thế lực chống cải tổ (perestroika)

антипири́н *м.* antipyrin, antipirin

антипо́д *м.* 1. người đối cực; 2. (*человек, противоположный кому-л. по взглядам, вкусам и т. п.*) người đối nghịch (đối lập)

антипригáрн||ый *прил.*: ~ая сковоро́дка chảo không dính (không cháy)

антирабо́ч||ий *прил.* chống công nhân; ~ее законода́тельство luật pháp chống công nhân

антирелигио́зн||ый *прил.* chống tôn giáo; ~ая пропага́нда tuyên truyền chống tôn giáo

антисанита́рный *прил.* phản vệ sinh

антисеми́т *м.* người bài (chống) Do Thái

антисемити́зм *м.* (đầu óc, thái độ, chủ nghĩa) bài Do Thái, chống Do Thái

антисеми́тский *прил.* bài (chống) Do Thái

антисе́птика *ж. мед.* 1. (*обеззараживание*) (sự) sát trùng, khử trùng, diệt trùng; 2. *собир.* thuốc sát trùng

антисепти́ческ||ий *прил. мед.* sát trùng, khử trùng, diệt trùng; ~ое сре́дство thuốc sát trùng

антисове́тский *прил.* chống xô-viết (Liên Xô), bài Xô

антисоциалисти́ческий *прил.* chống chủ nghĩa xã hội

антисоциа́льн||ый *прил.* chống xã hội; ~ые элеме́нты những phần tử chống xã hội

антиста́тик *м.* chất giảm điện tĩnh (*cho một số loại vải nhân tạo*)

антистати́ческий *прил.* giảm điện tĩnh

антистре́ссовый *прил.* chống stress (căng thẳng thần kinh)

антисциенти́зм *м. филос.* quan điểm (thái độ) chống khoa học

антите́за *ж.* phản đề

антите́зис *м. филос.* phản đề

антите́ло *с. биохим.* kháng thể

антитеррористи́ческ||ий *прил.* chống khủng bố; ~ая кампа́ния chiến dịch chống khủng bố

антитокси́н *м. мед.* chất chống độc, kháng độc tố

антитоталитари́зм *м.* quan điểm (thái độ) chống chế độ cực quyền toàn trị

антитоталитари́ст *м.* người chống chế độ cực quyền toàn trị

антитоталитари́стский *прил.* chống chế độ cực quyền toàn trị

антитоталита́рный *прил. см.* антитоталитари́стский

антифаши́ст *м.* người chống fatxit (phát xít)

антифаши́стск||ий *прил.* chống fatxit (phát xít); ~ое движе́ние phong trào chống fatxit (phát xít)

антифеода́льный *прил.* chống phong kiến; phản (bài) phong (*уст.*)

антифри́з *м. ав., авт.* chất chống đông

анти́христ *м.* kẻ chống Chúa (chống Kitô)

антихудо́жественн||ый *прил.* phản (không) mỹ thuật; ~ое произведе́ние tác phẩm phản mỹ thuật

антицикло́н *м. метеор.* vùng áp (khí áp) cao

античасти́ца *ж. физ.* phản hạt

анти́чность *ж.* (thời, văn minh) cổ đại

анти́чный *прил.* cổ, cổ đại; ~ мир thế giới cổ đại

антия́дерн||ый *прил.* chống hạt nhân (vũ khí hạt nhân); ~ое движе́ние phong trào chống vũ khí hạt nhân

антологи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) hợp tuyển, văn tuyển

антоло́гия *ж.* hợp tuyển, văn tuyển

анто́ним *м. лингв.* từ trái nghĩa (phản nghĩa)

антоними́чн||ый *прил. лингв.* trái nghĩa, phản nghĩa

анто́новка *ж.* táo antônovka

антра́кт *м.* (giờ) nghỉ, giải lao

антраци́т *м.* anthracit, antraxit, than gầy

антреко́т *м. кул.* (miếng) thịt sườn, thăn; (*жаркое*) thăn bò rôti (rán)

антрепренёр *м.* bầu chủ, ông bầu, người chủ gánh hát

антрепри́за *ж.* gánh hát, rạp hát, rạp xiếc (*doanh nghiệp tư nhân*)

антресо́ли *мн.* 1. (*этаж*) gác lửng; 2. (*галерея*) hành lang; 3. *разг.* (*настил под потолком*) giá dưới trần, trần thượng

антропоге́н *м. геол.* kỷ Nhân sinh

антропогене́з *м.* (quá trình) hình thành loài người

антропоге́нн||ый *прил.* (do) người sinh, người gây ra; ~ые наруше́ния фло́ры и фа́уны Земли́ những tàn phá do con người gây ra cho giới thực vật và động vật trên Trái đất

антропо́лог *м* nhà nhân chủng (nhân loại, nhân) học

антропологи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) nhân chủng học, nhân loại học, nhân học; ~ие да́нные (những) dẫn liệu nhân chủng học (nhân loại học); ~ музе́й viện bảo tàng nhân chủng học (nhân loại học)

антрополо́гия *ж.* nhân loại (nhân chủng, nhân) học

антропоме́трия *ж.* nhân trắc học

антропоморфи́зм *м. филос.* thuyết nhân hình

антропомо́рфный *прил.* (có) nhân hình, hình người, dạng người; ~ые обезья́ны loài vượn nhân hình (hình người)

антропони́мика *ж.* nhân danh học, (môn) tên người

антропофа́гия *ж. книжн.* (sự) ăn thịt người

антропоцентри́зм *м. филос.* thuyết nhân loại trung tâm, thuyết loài người là trung tâm

антура́ж *м.* giới (những người) thân cận

а́нус *м. физиол.* hậu môn

анфа́с *нареч.* en face, ănphat, trực diện; сня́ться ~ chụp en face

анфила́да *ж.*: ~ ко́мнат dãy phòng

анча́р *м. бот.* (cây) sui (*Antiaris*)

анчо́ус *м.* cá trỗng (*Engraulis*)

аншла́г *м.* (sự) công bố bán hết vé; пье́са идёт с ~ом vở kịch ăn khách (rất thành công)

а́ншлюс *м. ист.* chính sách sáp nhập

аню́тин *прил.*: ~ы гла́зки *мн. бот.* hoa păngxê, hoa bướm (*Viola tricolor*)

АО *с.* (акционе́рное о́бщество) công ty cổ phần

а́орта *ж. анат.* động mạch chủ

апартейд *м.* chính sách apartheid (apacthai)

апати́т *м. мин.* apatit

апати́чный *прил.* (*равнодушный* lãnh đạm, hờ hững, lạnh nhạt, dửng dưng, thờ ơ, vô tình; (*вялый*) uể oải

апа́тия *ж.* (*равнодушие*) (tính, sự) lãnh đạm, hờ hững, lạnh nhạt, dửng dưng, thờ ơ, vô tình; (*вялость*) (sự) uể oải

апатри́д *м.* người không quốc tịch

апатриди́зм *м.* (tình trạng) không quốc tịch

апгре́йд *м. электрон.* (sự) nâng cấp

апелли́ровать *несов. и сов.* 1. *юр.* kháng cáo, chống án, kháng án, khiếu nại; ~ в Верхо́вный суд chống án (kháng án, kháng cáo, khiếu nại) lên Toà án Tối cao; 2. (к *Д*) kêu gọi; ~ к ма́ссам kêu gọi quần chúng

апелляцио́нн||ый *прил. юр.* kháng cáo, chống án, kháng án, khiếu nại; ~ая жа́лоба đơn kháng cáo (chống án, khiếu nại); ~ суд toà án thượng thẩm, toà kháng án

апелля́ци||я *ж.* 1. *юр.* (sự) kháng cáo, chống án, kháng án, khiếu nại; пода́ть ~ю đưa đơn kháng cáo, chống án, kháng án, khiếu nại; отклони́ть ~ю bác đơn kháng cáo (chống án, khiếu nại); 2. (sự) kêu gọi; ~ к обще́ственному мне́нию kêu gọi dư luận xã hội

апельси́н *м.* 1. (*дерево*) (cây) cam (*Citrus nobilis*); 2. (*плод*) (trái, quả) cam

апельси́нный *прил.* *см.* апельси́новый

апельси́нов||ый *прил.* (thuộc về) cam; (*из апельсинов*) bằng cam; ~ сок nước cam; ~ая планта́ция đồn điền cam; ~ое варе́нье mứt cam

апитерапи́я *ж. мед.* liệu pháp ong

АПК *м.* (агропромы́шленный ко́мплекс) *см.* агропромы́шленный

аплоди́ровать *несов.* vỗ tay; (*приветствовать*) hoan hô, hoan nghênh

аплодисме́нт||ы *мн.* tiếng vỗ tay, tràng pháo tay; продолжи́тельные ~ы tiếng vỗ tay (tràng pháo tay) hồi lâu; его́ речь прерыва́лась бу́рными ~ами diễn văn của ông bị gián đoạn bởi những tràng pháo tay (tiếng vỗ tay) nhiệt liệt

апло́мб I *м.* (tính) quá tự tin; говори́ть с ~ом nói giọng quá tự tin; держа́ться с ~ом cư xử quá tự tin; ему́ не хвата́ет ~а anh ấy thiếu tự tin

апло́мб II *м.* (*в танце*) (tài) giữ thế quân bình thẳng đứng (*khi nhảy múa*)

апоге́||й *м.* 1. *астр.* điểm viễn địa; 2. *перен.* đỉnh, cực điểm, đỉnh điểm, tột đỉnh, tột điểm, tột độ, tột bậc; ~ сла́вы tột đỉnh vinh quang, vinh quang tột đỉnh; дости́гнуть своего́ ~я đạt cực điểm (đỉnh điểm)

апока́липсис *м.* 1. *рел.* Khải huyền thư (*một phần trong Tân ước tiên báo về "tận thế"*); 2. (*возможная гибель цивилизации*) (sự, nguy cơ) tận thế, diệt vong của nền văn minh và loài người nói chung (*do chiến tranh hạt nhân, suy đồi đạo đức, huỷ diệt môi trường sống...*)

аполити́зм *м.* (tính chất) vô chính trị, phi chính trị

аполити́чность *ж.* (tính) vô chính trị, phi chính trị

аполити́чный *прил.* vô (phi) chính trị

апологе́т *м.* người tán dương (tâng bốc), kẻ bốc thơm

аполо́гия *ж.* (sự) tán dương, tâng bốc

апоплексия *ж. мед.* (chứng) ngập máu, đột quỵ

апори́я *ж. филос.* nghi nan; ~ Зено́на *филос.* nghi nan Zênôn

апо́рт *м.* táo apo

апостерио́ри *нареч. филос., лог.* a posteriori, hậu nghiệm, hậu thiên

апостерио́рный *прил. филос., лог.* a posteriori, hậu nghiệm, hậu thiên

апо́стол *м. рел.* tông đồ, giáo đồ; 2. *перен.* môn đồ, đồ đệ; ~ добра́ môn đồ của lòng từ bi

апостро́ф *м.* dấu lược

апофео́з *м.* 1. (sự) tôn vinh; 2. *театр.* màn kết huy hoàng; 3. đại thắng lợi

аппара́т *м.* 1. (*прибор*) máy, thiết bị, dụng cụ; фотографи́ческий ~ máy ảnh; 2. *физиол.* bộ, bộ máy; пищевари́тельный ~ bộ máy tiêu hoá; 3. (*совокупность учреждений*) bộ máy, guồng máy; госуда́рственный ~ bộ máy (guồng máy) nhà nước; 4. *собир.* cán bộ công nhân viên; ✧ нау́чный ~ tài liệu tham khảo; категориа́льный ~ hệ thống phạm trù; поняти́йный, концептуа́льный ~ hệ thống khái niệm

аппара́тн||ый *прил.*: ~ое обеспе́чение, ~ые сре́дства *информ.* phần cứng, cương liệu

аппарату́ра *ж. собир.* máy móc, thiết bị; (*приборы*) dụng cụ, khí cụ

аппара́тчик *м. разг.* quan chức nhà nước

аппе́ндикс *м. анат.* ruột thừa

аппендици́т *м. мед.* viêm ruột thừa; о́стрый ~ viêm ruột thừa cấp tính

аппети́т *м.* 1. (sự) ngon miệng, muốn ăn; есть с ~ом ăn ngon miệng; потеря́ть ~ ăn mất ngon, không muốn ăn; прия́тного ~а! chúc ăn ngon!; 2. *обыкн. мн.*: ~ы (*желания*) (lòng) ham muốn, tham muốn, thèm muốn, khao khát; tham vọng, cao vọng; уме́рить свои́ ~ы dẹp bớt lòng tham muốn (tham vọng, cao vọng) của mình; почу́вствовать ~ к мирски́м ра́достям cảm thấy thèm muốn (ham muốn, khao khát) lạc thú trần gian; его́ ~ы не совпада́ют с его́ возмо́жностями tham vọng (cao vọng) của nó không phù hợp với khả năng của nó; lực của nó bất tòng tâm (*погов.*)

аппети́тный *прил.* ngon, ngon miệng, ngon lành; ~ пиро́г bánh nướng trông ngon miệng (ngon lành) quá; ~ за́пах mùi thơm gợi thèm

аппликация *ж.* tranh ghép (chắp)

аппрету́ра *ж.* (sự) hồ vải, quang dầu (*da thuộc*)

аппрету́рщик *м.* thợ hồ vải (quang dầu) (*da thuộc*)

апре́ль *м.* tháng Tư, tháng tư

апре́льский *прил.* (thuộc về) tháng Tư, tháng tư

априо́ри *нареч. филос., лог.* a priori, tiên nghiệm, tiên thiên

априо́рн||ый *прил. филос., лог.* a priori, tiên nghiệm, tiên thiên; ~ое рассужде́ние suy luận tiên nghiệm (a priori)

апроба́ция *ж.* (sự) tán thành, chuẩn y, thực nghiệm

апроби́рование *с.* (sự) tán thành, chuẩn y, thực nghiệm

апроби́ровать *несов. и сов.* (*В*) tán thành, chuẩn y, thực nghiệm

аппроксима́ция *ж. мат.* (sự) xấp xỉ hoá, tính gần đúng

апро́ш *м. полигр.* khoảng cách, chèn chữ

апте́к||а *ж.* hiệu thuốc; (*в больнице*) phòng dược; (*военная*) phòng quân dược; ✧ как в ~е *шутл.* đúng từng ly, hết sức chính xác, không sai một ly

апте́карск||ий *прил.* (*относящийся к аптеке*) (thuộc về) hiệu thuốc; (*относящийся к аптекарю*) (thuộc về) người bán thuốc; ~ие това́ры dược phẩm; ~ие весы́ cân hiệu thuốc

апте́карь *м. разг.* (*фармацевт*) dược sĩ; (*продавец*) người bán thuốc

апте́чка *ж.* (*набор лекарств*) dược phẩm, thuốc; (*шкафчик с лекарствами*) tủ thuốc; доро́жная ~ túi thuốc đi đường; ~ пе́рвой по́мощи túi thuốc cấp cứu

апте́чн||ый *прил.* (thuộc về) hiệu thuốc; расшире́ние ~ой сети́ mở rộng mạng lưới hiệu thuốc

ара́б *м.* người Arab (Arap, A-rập)

араби́ст *м.* nhà Arab (Arap, A-rập) học, nhà nghiên cứu về Arab (Arap, A-rập)

араби́стика *ж.* Arab (Arap, A-rập) học, khoa nghiên cứu về Arab (Arap, A-rập)

ара́бка *ж.* người phụ nữ Arab (Arap, A-rập)

ара́бск||ий *прил.* (thuộc về) Arab, Arap, A-rập; ~ие стра́ны các nước Arab (Arap, A-rập); ~ язы́к tiếng Arab (Arap, A-rập); ✧ ~ие ци́фры các chữ số Arab (Arap, A-rập)

араука́рия *ж. бот.* cây bách tán (*Araucaria*)

аранжи́ровать *несов. и сов.* (*В*) *муз.* cải biên, soạn lại, phối nhạc lại

аранжиро́вка *ж. муз.* cải biên khúc, bản soạn lại, phối nhạc lại

аранжиро́вщик *м. муз.* người cải biên (soạn lại)

ара́т *м.* người du mục (chăn nuôi)

ара́хи́с *м.* 1. (*растение*) (cây) lạc, đậu phụng (*Arachis hypogea*); 2. *собир.* (*плоды*) lạc, đậu phụng

ара́хи́сов||ый *прил.* (thuộc về, bằng) lạc, đậu phụng; ~ое ма́сло dầu lạc

арба́ *ж.* xe gỗ

арбале́т *м.* nỏ, ná

арби́тр *м.* trọng tài

арбитра́ж *м.* (sự) trọng tài; (*орган*) (cơ quan) trọng tài госуда́рственный ~ trọng tài quốc gia; междунаро́дный ~ trọng tài quốc tế

арбитра́жн||ый *прил.* (thuộc về) trọng tài; ~ суд toà án trọng tài; ~ое соглаше́ние hiệp định trọng tài; ~ое реше́ние phán quyết trọng tài; ~ая коми́ссия hội đồng trọng tài

арборе́тум *м.* vườn thực vật

арбу́з *м.* 1. (*растение*) (cây) dưa hấu, dưa đỏ (*Citrullus vulgaris*); 2. (*плод*) (quả, trái) dưa hấu, dưa đỏ

аргенти́н||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Argentina

аргенти́нский *прил.* (thuộc về) Argentina

арго́ *с. нескл.* tiếng lóng; воровско́е ~ tiếng lóng của bọn trộm cắp

арго́н *м. хим.* khí agôn

арготи́зм *м.* tiếng lóng

арготи́ческий *прил.* (thuộc về) tiếng lóng

аргуме́нт *м.* 1. lý lẽ, luận cứ, luận chứng, lập luận, bằng chứng, chứng cớ, chứng cứ; выдвига́ть что́-л. в ка́честве ~а đưa cái gì ra làm bằng chứng (bằng cớ); 2. *информ.* đối số

аргумента́ция *ж.* (sự) lập luận, luận chứng, dẫn chứng

аргументи́ровать *несов. и сов.* (*В*) lập luận, luận chứng, dẫn chứng

а́ргус *м.* 1. *уст.* người canh tinh mắt (cảnh giác); 2. (*птица*) chim trĩ (*Argusianus argus*)

аре́ал *м.* vùng (khu) phân bố

аре́ков||ый *прил.*: ~ая па́льма cây cau (*Areca Catechu*)

аре́н||а *ж.* 1. (*в цирке*) sân khấu; цирко́вая ~ sân khấu xiếc; 2. (*спортивная*) vũ (võ) đài, trường đấu, đấu trường; 3. *перен.* vũ đài, sân khấu, lĩnh vực, trường; на литерату́рной ~е trên văn đàn (trên văn giới, trong lĩnh vực văn chương); ~ де́ятельности trường hoạt động; междунаро́дная ~ vũ đài (trường) quốc tế; полити́ческая ~ vũ đài (sân khấu) chính trị, chính trường

аре́нд||а *ж.* 1. (*наём*) (sự) thuê; (*земли*) (sự) thuê đất; (*при феодализме*) (sự) lĩnh canh; брать что́-л. в ~у thuê cái gì; брать зе́млю в ~у thuê đất; (*исполу*) lĩnh canh, cấy rẽ; сдава́ть что́-л. в ~у cho thuê cái gì; сдава́ть зе́млю в ~у cho thuê đất, phát canh; 2. (*плата*) tiền thuê; (*за землю - при феодализме*) tô, địa tô

аренда́тор *м.* người thuê; *ист.* (*испольщик*) tá điền, người lĩnh canh (cấy rẽ)

аренда́торский *прил.* (thuộc về) người thuê; tá điền, người lĩnh canh, người cấy rẽ

аре́ндн||ый *прил.*: ~ договóр hợp đồng cho thuê; giao kèo lĩnh canh (*ист.*); ~ая пла́та tiền thuê; (*за землю - при феодализме*) tô, địa tô

аренди́рованный *прил.* (đã) thuê

аренди́ровать *несов. и сов.* (*сов. тж.* заарендова́ть) (*В*) thuê; (*землю*) thuê đất; (*при феодализме*) lĩnh canh; (*исполу*) cấy rẽ

арендода́тель *м.* người cho thuê

ареогра́фия *ж.* (khoa) nghiên cứu bề mặt sao Hoả, lý học Hoả tinh

ареоло́гия *ж.* Hoả tinh học, (khoa) nghiên cứu sao Hoả

арео́метр *м. физ.* tỷ trọng kế, phù kế

ареопа́г *м. ист.* tối cao pháp viện (*ở thành Athen*)

аре́ст *м* 1. (sự) bắt, bắt giữ, câu lưu, giam giữ; посади́ть кого́-л. под ~ bắt giam (câu lưu) ai; сиде́ть, быть, находи́ться под ~ом bị giam (bắt giữ, câu lưu); 2. (*имущества и т. п.*) (sự) tịch biên, tịch ký, giữ lại; наложи́ть ~ на чьё-л. иму́щество ra lệnh tịch biên (tịch ký) tài sản của ai

аресто́ванный *м.* người bị bắt (bị giam, bị bắt giam, bị bắt giữ, bị câu lưu)

аресто́вать *сов. см.* аресто́вывать

аресто́вывать, аресто́вать (*В*) bắt giữ, bắt giam, giam giữ, câu lưu, bắt bớ; tóm, tôm, thộp (*разг.*)

ари́||ец *м.*, **~йка** *ж. ист.* người Aryen; ~йцы dân Aryen

ари́йский *прил. ист.* (thuộc về) dân Aryen

ариóзо *с. нескл.* aria ngắn

аристокра́т *м.* người quý tộc (quý phái)

аристократи́зм *м.* phong độ (cung cách) quý phái

аристократи́ч||еский, ~ный *прил.* 1. (thuộc về) quý tộc, quý phái; ~еское о́бщество xã hội quý tộc; 2. (*изысканный*) quý phái; ~еские мане́ры phong độ (cung cách) quý phái; де́вушка изя́щна и ~на cô gái kiều diễm và quý phái

аристокра́тия *ж.* (tầng lớp) quý tộc, quý phái

аритми́чный *прил.* loạn nhịp

аритми́я *ж. мед.* (sự) loạn nhịp; ~ се́рдца loạn nhịp tim

арифме́тик||а *ж.* số học; аддити́вная ~ số học cộng tính; теорети́ческая ~

số học lý thuyết; рекурси́вная ~ số học đệ quy; уче́бник ~ и sách giáo khoa số học

арифмети́ческ||ий *прил.* (thuộc về) số học; ~ая зада́ча bài toán số học; ~ая прогре́ссия cấp số cộng

арифмо́граф *м.* máy đếm tự ghi

арифмо́метр *м.* máy đếm

а́рия *ж* aria, khúc ca, ca khúc

а́рка *ж.* 1. vòm, cuốn; ~ моста́ nhịp cuốn ở cầu; 2. (*ворота*) cửa vòm, vòm, cổng tò vò; триумфа́льная ~ khải hoàn môn, cổng chào chiến thắng

арка́да *ж. архит.* dãy (cửa, hành lang) vòm cuốn

арка́н *м.* (dây) thòng lọng; набра́сывать ~ vung (quăng, ném) thòng lọng; лови́ть ~ом bắt bằng thòng lọng

аркти́ческий *прил.* (thuộc về) Arctic, Bắc Cực

арлеки́н *м.* hề arlequin, người hề

арлекина́да *ж.* trò hề arlequin

армагедо́н *м.* 1. tai hoạ toàn cầu, tận thế; 2. (*уничтожение жизни на земле*) (sự) huỷ diệt sự sống trên Trái đất

арма́да *ж.* hạm đoàn; возду́шная ~ không đoàn; непобеди́мая ~ hạm đoàn bách chiến bách thắng

армату́ра *ж. тех.* 1. (*приборы*) trang bị, thiết bị, khí cụ, dụng cụ; осветительная ~ trang bị chiếu sáng; 2. (*каркас*) cốt, cốt thép, sườn nhà

армату́рщик *м.* thợ làm cốt thép

арме́ец *м.* quân nhân

арме́йск||ий *прил.* (thuộc về) quân đội, bộ đội; lục quân; tập đoàn quân; ~ая дисципли́на quân kỷ, kỷ luật quân đội; ~ кóрпус quân đoàn

арми́рованный *прил.*: ~ бетóн bêtông cốt thép

а́рми||я *ж.* 1. quân đội; (*сухопутная*) lục quân; (*войска*) bộ đội, đạo quân, đội quân; Росси́йская а́рмия Quân đội Nga; Сове́тская А́рмия *ист.* Quân đội Liên Xô; Кра́сная А́рмия *ист.* Hồng quân; полева́я ~ bộ đội dã chiến; де́йствующая ~ đội quân tác chiến (hiện dịch); идти́ в ~ю vào quân đội, đi bộ đội, đi lính, tòng quân; 2. (*соединение*) tập đoàn quân; та́нковая ~ tập đoàn quân xe tăng; общевойскова́я ~ tập đoàn quân binh chủng hợp thành; 3. *перен* đạo quân, đội quân; ~ безрабо́тных đội quân thất nghiệp; резе́рвная ~ трудá đạo quân lao động hậu bị

армре́стлинг *м. спорт.* (môn) vật tay

арм||яни́н *м.*, **~я́нка** *ж.* người Armenia

армя́нский *прил.* (thuộc về) Armenia

арома́т *м.* hương (mùi) thơm, mùi hương, hương vị, hương

ароматерапи́я *ж. мед.* hương liệu pháp, (khoa) chữa bệnh bằng hương thơm

ароматиза́тор *м.* chất thơm

аромати́ческ||ий *прил.* thơm, có hương thơm; ~ое ма́сло dầu thơm; ~ие вещества́ chất thơm

аромати́чный *прил.* thơm, có hương thơm; ~ ликёр rượu mùi thơm

арома́тность *ж.* độ thơm

арома́тный *прил.* thơm, có hương thơm; ~ во́здух không khí thơm; ~ чай trà hương, chè thơm

аро́нник *м. бот.* (cây) ráy (*Arum orientale*)

арпе́джио *с. муз.* arpeggio, hợp âm rải

арсена́л *м.* 1. (*склад*) kho vũ khí; 2. *перен.* (*запас*) kho, kho tàng; (*большое количество чего-л.*) rất nhiều, vô số, vô khối; ~ зна́ний kho tàng kiến thức; теорети́ческий ~ kho lý luận

арта́читься *несов. разг.* bướng, ngang bướng, khăng khăng một mực; не арта́чься đừng bướng (ngang bướng)

артбригада́ *ж. воен.* lữ đoàn pháo

артезиа́нск||ий *прил.* (thuộc về) giếng phun, actezi; ~ колóдец giếng phun; ~ие вóды nước giếng phun (actezi)

арте́ль *ж.* artel, acten, hợp tác xã, tập đoàn sản xuất, tập đoàn; ~ промысло́вой кооперáции hợp tác xã thủ công; сельскохозя́йственная ~ а) hợp tác xã (tập đoàn sản xuất) nông nghiệp; б) (*колхоз*) nông trang tập thể; ~ гру́зчиков tập đoàn khuân vác (cửu vạn)

арте́льный *прил.* (thuộc về) artel, acten, hợp tác xã, tập đoàn sản xuất; (*коллективный*) chung, tập thể, hợp tác

артериа́льн||ый *прил. анат.* (thuộc về) động mạch; ~ое давле́ние áp suất (áp lực) động mạch

артериосклеро́з *м. мед.* см атеросклеро́з

арте́рия *ж.* 1. *анат.* động mạch; 2. *перен.* tuyến đường, tuyến đường huyết mạch; во́дная ~ tuyến đường thuỷ

артефа́кт *м. археол.* di vật (di tích) văn hoá vật chất, hiện vật

арти́кль *м. лингв.* mạo từ, quán từ

арти́кул *м. торг.* mã

артикули́ровать *несов. лингв.* cấu âm, phát âm

артикуля́ция *ж. лингв.* (sự, cách) cấu âm, phát âm, khẩu hình

артиллери́йск||ий *прил.* (thuộc về) pháo binh, pháo, đại bác; ~ ого́нь *см.* артого́нь; ~ое наступле́ние (trận) tấn công bằng pháo, pháo kích; ~ое ору́дие (khẩu) pháo, đại pháo, đại bác; ~ая подгото́вка *см.*. артподгото́вка

артиллери́ст *м.* pháo thủ, lính pháo binh

артилле́рия *ж.* 1. *собир.* (*орудия*) pháo, đại pháo, đại bác, súng lớn, canông; а́томная ~ pháo nguyên tử; зени́тная ~ pháo cao xạ, cao xạ pháo, pháo phòng không; бereгова́я ~ pháo bờ biển; корабе́льная ~ pháo hạm, pháo tàu; противота́нковая ~ pháo chống tăng; лёгкая ~ khinh pháo, tiểu pháo, pháo hạng nhẹ; тяжёлая ~ trọng pháo, cự pháo, pháo hạng nặng; 2. (*род войск*) pháo binh

арти́ст *м.* 1 nghệ sĩ, diễn viên; ~ бале́та nghệ sĩ (diễn viên) balê; наро́дный ~ nghệ sĩ nhân dân; 2. *перен. разг.* (*мастер своего дела*) nghệ nhân, người có tài nghệ

артисти́ческая *ж.* (*скл. как прил.*) phòng hoá trang (diễn viên), buồng trò

артисти́чески *нареч.* (một cách) tài nghệ, điệu nghệ, diệu nghệ, khéo léo

артисти́ческий *прил.* 1. (thuộc về) nghệ sĩ; 2. *перен.* (*искусный*) tài nghệ, điệu nghệ, diệu nghệ, khéo léo

арти́стка *ж.* nữ nghệ sĩ, nữ diễn viên; о́перная ~ nữ nghệ sĩ (nữ diễn viên) opera

артишо́к *м. бот.* (cây) actisô (*Cynara scolymus*)

артого́нь *ж.* hoả lực pháo

артподгото́вка *ж.* (trận) pháo kích dọn đường, bắn pháo chuẩn bị

артри́т *м. мед.* viêm khớp, bệnh gút, thống phong

артро́з *м. мед.* bệnh hư khớp

арт-терапи́я *ж. мед.* trị liệu bằng nghệ thuật

а́рфа *ж.* harpe, thụ cầm, đàn hạc

арфи́ст *м.*, **~ка** *ж.* người đánh harpe (thụ cầm, đàn hạc)

архаи́зм *м.* 1. *лингв.* từ cổ, cổ ngữ; 2. (*пережиток*) tàn dư cổ, cổ tích

архаи́ка *ж.* (thời) sơ khai của nghệ thuật; (*древность*) (thời) cổ đại

архаи́ческий *прил.* cổ, xưa, cổ xưa

архáт *м. будд.* la hán, a la hán

археóграф *м.* nhà cổ tự học

археогра́фия *ж.* cổ tự học

археографи́ческий *прил.* (thuộc về) cổ tự học

археóлог *м.* nhà khảo cổ

археологи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) khảo cổ học, khảo cổ; ~ие раскóпки khai quật khảo cổ; ~ музéй viện bảo tàng khảo cổ; ~ая периодиза́ция phân kỳ khảo cổ

археолóгия *ж.* khảo cổ học

архети́п *м.* 1. *биол.* cổ mẫu, nguyên mẫu; 2. *лингв.* hình thái cổ sơ; 3. *филос.* archetyp, ý niệm cổ sơ trong tiềm thức dân chúng (*theo triết thuyết của K.Young*)

архи́в *м.* 1. (*учреждение*) (cơ quan, kho) lưu trữ; văn khố; сдать что́-л. в ~ а) đưa cái gì vào kho lưu trữ (văn khố); б) *перен.* đưa cái gì vào viện bảo tàng; Госуда́рственный ~ Росси́йской Федера́ции (ГАРФ) Kho lưu trữ (Văn khố) quốc gia Liên bang Nga; 2. (*письма, документы и т. п.*) văn khố, tài liệu lưu trữ; ры́ться в ~ах tìm tòi trong văn khố (tài liệu lưu trữ); ~ Пу́шкина văn khố (tài liệu lưu trữ của) Pushkin

архива́риус *м.* nhân viên lưu trữ (văn khố)

архиви́ст *м.* chuyên viên lưu trữ (văn khố)

архи́вн||ый *прил.* (thuộc về) lưu trữ, văn khố; ~ые да́нные tài liệu lưu trữ

архивове́дение *с.* lưu trữ (văn khố) học

архиепи́скоп *м.* tổng giám mục

архиепи́скопский *прил.* (thuộc về) tổng giám mục

архиепи́скопство *с.* giáo phận tổng giám mục

архиере́й *м.* giáo phẩm cao cấp

архимандри́т *м.* tu viện trưởng

архипела́г *м.* quần đảo

архитекто́ника *ж.* cấu trúc, kết cấu; ~ зда́ния cấu trúc toà nhà; ~ рома́на kết cấu tiểu thuyết

архитектони́ческий *прил.* (thuộc về) cấu trúc, kết cấu

архите́ктор *м.* kiến trúc sư, nhà kiến trúc

архитекту́ра *ж.* 1. (*искусство*) kiến trúc học, (khoa) kiến trúc; 2. *собир.* (nền) kiến trúc; (*стиль*) (kiểu, kiểu thức) kiến trúc; ~ зда́ния (kiểu) kiến trúc của toà nhà; 3. *информ.* cấu trúc

архитекту́рный *прил.* (thuộc về) kiến trúc; ~ стиль kiểu thức kiến trúc; ~ институ́т trường đại học kiến trúc

арши́н *м. уст.* arshin, acsin (*đơn vị đo chiều dài Nga bằng 0,71 m*); ✧ мéрить всех на свой ~ ≅ suy bụng ta ra bụng người; сло́вно ~ проглоти́л ≅ ngay cán tàn

арши́нн||ый *прил.* (thuộc về) arshin, acsin; писáть ~ыми бу́квами *шутл.* viết chữ to như con gà mái ghẹ

арык *м.* ngòi, mương, kênh (*ở Trung Á*)

арьергáрд *м.* hậu quân, đội hậu vệ

арьергардн||ый *прил.* (thuộc về) hậu quân, đội hậu vệ, hậu vệ; ~ые войскá quân hậu vệ

ас *м.* phi công thượng thặng, kiện tướng phi công; ✧ ~ своегó дéла, ~ в своём дéле đại cao thủ, người thiện nghệ kỳ tài

асбéст *м.* amiant, amian, thạch miên

асбéстовый *прил.* (thuộc về) amiant, amian, thạch miên

асéптика *ж. мед.* (sự) vô trùng, vô khuẩn

асептúческий *прил. мед.* vô trùng, vô khuẩn

асимметри́ческий *прил. см.* асимметри́чный

асимметри́чность *ж.* (tính) phi đối xứng, không đối xứng, không cân đối, bất đối xứng

асимметри́чный *прил.* phi đối xứng, không đối xứng (cân đối), bất đối xứng

асимметри́я *ж.* (sự, tính) phi đối xứng, không đối xứng, bất đối xứng, không cân đối

аси́мптóта *ж. мат.* đường tiệm cận; ~ крúвой đường tiệm cận của đường cong

асинхро́нный *прил.* không đồng bộ; *информ.* dị bộ

аскари́ды *мн.* (*ед.* аскари́да *ж.*) *зоол.* giun (sán) đũa (*Ascaris*)

аскéт *м.* người khổ hạnh (cấm dục, tiết dục); nhà khổ tu

аскети́зм *м.* chủ nghĩa khổ hạnh (cấm dục); (*воздержание*) (sự) khổ hạnh, cấm dục, tiết dục

аскети́ческий *прил.* khổ hạnh, cấm dục, tiết dục

аскорби́нов||ый *прил.*: ~ая кислотá *хим.* acid ascobic, vitamin C

аспéкт *м.* phương diện, khía cạnh, quan điểm; в э́том ~е về phương diện này; под другúм ~ом dưới khía cạnh (góc độ, giác độ) khác

áспид I *м.* 1. *зоол.* rắn hổ (*Micrurus frontalis*); 2. *перен. бран.* đồ rắn độc

áспид II *м.* (*горная порода*) đá đen, đá bảng

áспидн||ый *прил.* (thuộc về) đá đen, đá bảng; ~ая доскá bảng đá

аспира́нт *м.*, **~ка** *ж.* nghiên cứu sinh

аспиранту́р||а *ж.* (chế độ, thời kỳ) nghiên cứu sinh; кóнчить ~у kết thúc thời kỳ nghiên cứu sinh

аспира́тор *м. тех.* máy hút

аспири́н *м. фарм.* aspirin

ассамбле́я *ж.* hội đồng, đại hội, hội nghị; Генера́льная Ассамбле́я Организа́ции Объединённых На́ций Đại hội đồng Liên Hiệp Quốc

ассéмблер *м. информ.* 1. (*язык*) hợp ngữ, ngôn ngữ assembly; 2. (*транслятор*) chương trình dịch hợp ngữ

ассенизáтор *м.* người thanh toán nước thải

ассенизáция *ж.* (sự) thanh toán nước thải, vệ sinh hoá

ассигна́ция *ж. уст.* giấy bạc, tiền giấy

ассигнова́ни||е *с.* 1. (*действие*) (sự) xuất tiền, cấp tiền, tài trợ; 2. *мн.*: ~я (*суммы*) (khoản) tiền xuất, tiền cấp phát, kinh phí

ассигнова́ть *несов. и сов.* (*В* на *В, В Д*) xuất tiền, cấp tiền, cấp kinh phí, tài trợ, bỏ tiền ra

ассимили́ровать *несов. и сов.* (*В*) đồng hoá

ассимили́роваться *несов. и сов.* (с *Т*) (bị) đồng hoá

ассимилятúвный *прил. см.* ассимиляцио́нный

ассимиляцио́нный *прил.* (thuộc về) đồng hoá

ассимиля́ция *ж.* (sự) đồng hoá; естéственная ~ đồng hoá tự nhiên; наси́льственная ~ đồng hoá cưỡng bách

ассисте́нт *м.* 1. trợ lý, trợ tá, phụ tá, người phụ việc (giúp việc); 2. (*преподаватель вуза*) phụ giáo, trợ giáo

ассисти́ровать *несов.* (*Д*) trợ lý, phụ việc, giúp việc

ассона́нс *м.* (sự) hoà âm, hợp vận, hoà thanh

ассортиме́нт *м.* 1. (*подбор*) chủng loại, mặt hàng; хоро́ший ~ това́ров chủng loại hàng đa dạng, nhiều mặt hàng khác nhau; расшири́ть ~ това́ров mở rộng chủng loại (mặt) hàng; ~

выпуска́емой проду́кции chủng loại sản phẩm chế tạo; 2. (*комплект*) bộ

ассоциати́вный *прил.* (thuộc về) liên tưởng, ý hội, liên hệ

ассоциа́ция *ж.* 1. (*объединение*) hội, hiệp hội, hội liên hiệp, hội đoàn; Ассоциа́ция госуда́рств Ю́го-восто́чной А́зии (АСЕАН) Hiệp hội các Quốc gia Đông Nam Á, ASEAN; Ассоциа́ция регионального сотру́дничества стран Ю́жной А́зии (СААРК) Hiệp hội Hợp tác Khu vực các nước Nam Á, SAARC; 2. *книжн.* (*сообщество*) quần thể, quần hợp, nhóm; 3. *психол.* (*связь*) liên tưởng, ý tưởng, ý hội, liên hệ

ассоции́ровать *несов. и сов.* (*В* с *Т*) liên tưởng, liên hệ

ассоции́р||оваться *несов. и сов.* (с *Т*) liên tưởng, liên hệ; с чем э́то у вас ~уется? anh liên tưởng cái này với cái gì ?

асте́ник *м. мед.* người bị suy nhược (suy nhược cơ năng)

астени́ческий *прил. мед.* suy nhược, suy nhược cơ năng

астени́я *ж. мед.* (sự) suy nhược, suy nhược cơ năng

астеро́ид *м. астр.* tiểu hành tinh, hành tinh nhỏ

астигмати́зм *м. опт.* (chứng) loạn thị

а́стма *ж. мед.* (bệnh) hen, suyễn

астма́тик *м. мед.* người bị hen (suyễn)

астмати́ческий *прил. мед.* (thuộc về) hen, suyễn; ~ припа́док cơn hen (suyễn);

а́стра *ж. бот.* (cây) cúc tây, cúc sao (*Aster*)

астрага́л *м. бот.* (cây) đậu ván dại (*Astragalus*)

астра́л *м.* vô sắc giới, thế giới vô hình tướng; выйти в ~ xuất thần vào vô sắc giới (thế giới vô hình tướng)

астра́льн||ый *прил.* (thuộc về) sao, tinh tú; ~ые ку́льты дре́внего ми́ра những tục thờ sao của thế giới cổ đại; ~ мир *рел.* ≅ vô sắc giới, thế giới vô hình tướng

астробиоло́гия *ж.* sinh học thiên văn, sinh vật học thiên thể

астроботани́ка *ж.* thực vật học thiên văn, thực vật học thiên thể

астро́граф *м.* máy chụp ảnh thiên thể

астрода́тчик *м.* máy cảm biến thiên văn

астродина́мика *ж.* động lực học thiên văn

астроко́мпас *м.* la bàn thiên văn

астролётчик *м. см.* астона́вт

астро́лог *м.* nhà chiêm tinh

астроло́гия *ж.* chiêm tinh học, thuật chiêm tinh

астроля́бия *ж.* máy đẳng cao thiên văn, máy xác định vị trí thiên thể

астроме́трия *ж.* (khoa) đo đạc sao

астронавига́ция *ж.* (khoa, ngành) đạo hàng thiên văn

астона́вт *м.* nhà du hành không gian (du hành vũ trụ)

астона́втика *ж.* (khoa, ngành) du hành không gian, du hành vũ trụ

астроно́м *м.* nhà thiên văn học

астрономи́ческ||ий *прил.* 1. (thuộc về) thiên văn học, thiên văn; ~ а́тлас atlas thiên văn, atlas sao; ~ая едини́ца đơn vị thiên văn (*khoảng 149,6 triệu kilomet*); ~ пункт trạm thiên văn; ~ год năm thiên văn (*365 ngày*); 2. *разг.* (*очень большой*) cực lớn, khổng lồ; ~ое число́ con số khổng lồ

астроно́мия *ж.* thiên văn học

астрофи́зика *ж.* vật lý học thiên văn, (khoa) vật lý thiên văn

астрофизи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) vật lý học thiên văn, vật lý thiên văn; ~ая обсерва́тория đài (đài quan sát) vật lý thiên văn

астрофотогра́фия *ж.* (khoa) nhiếp ảnh thiên văn

асфа́льт *м.* asphalt, asphan, nhựa đường

асфальти́рование *с.* (sự) rải asphalt, rải nhựa

асфальти́ровать *несов. и сов.* (*сов. тж.* заасфальти́ровать) (*В*) rải asphalt, rải nhựa

асфальти́рованн||ый *прил.* (được) rải asphalt, rải nhựa; ~ая доро́га đường rải asphalt (rải nhựa)

асфа́льтовый *прил.* (thuộc về) asphalt, asphan, nhựa; (*из асфальта*) rải asphalt/nhựa

асфикси́я *ж. мед.* (sự) ngạt thở

аси́т *м. мед.* cổ trướng, báng nước

ась? *межд. разг.* hử?, hở?

атави́зм *м. биол.* (hiện tượng) lại giống, phản tổ

ата́к||а *ж.* (trận, cuộc, sự, đợt) tấn công, tiến công, công kích, xung kích, xung phong; возду́шная ~ không kích, tấn công bằng máy bay, công kích đường không; идти́ в ~у tấn công, tiến công, công kích, xung kích, xung phong; переходи́ть в ~у chuyển sang tấn công (tiến công)

атакова́ть *несов. и сов.* (*В*) tấn công, tiến công, công kích, xưng kích, xung phong

атама́н *м.* 1. ataman, chỉ huy trưởng Côzăc; 2. (*главарь*) thủ lĩnh, đầu lĩnh, đầu sỏ; ~ разбо́йников tướng cướp, đầu đảng cướp

ата́с *межд. прост.* nguy!, tẩu!, chạy!, phắn!

атеи́зм *м.* vô thần luận, chủ nghĩa (thuyết) vô thần

атеисти́ческ||ий *прил.* (thuộc về) vô thần luận, chủ nghĩa vô thần; ~ая пропага́нда tuyên truyền chủ nghĩa vô thần

атеи́ст *м.* người theo chủ nghĩa vô thần, người vô thần

ателье́ *с. нескл.* 1. xưởng; (*художника*) xưởng vẽ, xưởng hoạ; (*скульптора*) xưởng điêu khắc; (*фотографа*) xưởng ảnh, hiệu nhiếp ảnh; 2. (*швейная мастерская*) hiệu may; ~ мод hiệu may thời trang

атеросклеро́з *м. мед.* (chứng) xơ cứng động mạch, vữa-xơ động mạch

атипи́чн||ый *прил.*: ~ая пневмони́я (bệnh) SARS, viêm phổi lạ, viêm phổi cấp tính

атла́нт *м.* 1. *миф.* thần Atlas; 2. *архит.* atlante, cột tượng người; 3. *анат.* đốt đội, đốt sống đội

атлантический *прил.* (thuộc về) Đại Tây Dương

атла́нты *мн. миф.* dân Atlantida

а́тлас *м.* 1. (*географический*) atlas, atlat, tập bản đồ; 2. (*собрание рисунков и т. п.*) atlas, atlat, tập hình, tập đồ giải; ботани́ческий ~ atlas thực vật học

атла́с *м.* vải tatăng, vải láng

атла́сн||ый *прил.* 1. (bằng) vải tatăng, vải láng; 2. *перен.* láng, bóng, mượt, nhẵn mịn; ~ая бума́га giấy láng

атле́т *м.* lực sĩ, võ sĩ; (*спортсмен*) vận động viên điền kinh

атлети́зм *м.* 1. thân hình cường tráng, hình thể vạm vỡ; его́ ~ всех поража́ет thân hình cường tráng (hình thể vạm vỡ) của anh ta làm mọi người kinh ngạc 2. (*культуризм*) (môn) thể dục hình thể, thể dục thể hình; занима́ться ~ом tập thể dục hình thể (thể hình)

атле́тика *ж.* (môn) điền kinh; лёгкая ~ môn điền kinh, điền kinh nhẹ; тяжёлая ~ môn cử tạ, điền kinh nặng

атлети́ческий *прил.* 1. (thuộc về) điền kinh; 2. (*свойственный атлету*) vạm vỡ, cường tráng, lực lưỡng

а́тман *м. филос.* Atman, Bản Ngã, Ngã

атмосфе́р||а *ж.* 1. khí quyển; ~ Земли́ khí quyển Trái đất; 2. *разг.* (*воздух*) không khí, không trung; 3. *перен.* bầu không khí, hoàn cảnh, tình hình; полити́ческая ~ bầu không khí (hoàn cảnh) chính trị; това́рищеская ~ bầu không khí thân hữu; ~ дове́рия bầu không khí tin cậy; в ~е дру́жбы trong bầu không khí hữu nghị; 4. *физ., тех.* atmosphe, atmotphe

атмосфе́р||и́ческий, ~ный *прил.* (thuộc về) khí quyển; ~ные оса́дки mưa khí quyển; ~ные поме́хи *радио* nhiễu khí quyển; ~ное давле́ние khí áp, áp lực khí quyển; ~и́ческие разря́ды những phóng điện quyển

ато́лл *м. геогр.* đảo vòng san hô

а́том *м.* nguyên tử; ме́ченый ~ nguyên tử đánh dấu; нейтра́льный ~ nguyên tử trung hoà; свобо́дный ~ nguyên tử tự do

атоми́зм *м.* nguyên tử luận, thuyết nguyên tử

атомисти́ческ||ий *прил.* (thuộc về) nguyên tử luận, thuyết nguyên tử; ~ая теория thuyết nguyên tử

а́томник *м. разг. см.* а́томщик

а́томн||ый *прил.* (thuộc về) nguyên tử; ~ая ма́сса khối lượng nguyên tử; ~ вес trọng lượng nguyên tử; ~ реа́ктор lò phản ứng nguyên tử; ~ая эне́ргия năng lượng nguyên tử, nguyên tử năng; ~ое ядро́ nhân (hạt nhân) nguyên tử; nguyên tử nhân; ~ая фи́зика vật lý học nguyên tử; ~ые часы́ đồng hồ nguyên tử; ~ое вре́мя giờ nguyên tử; ~ ледоко́л tàu nguyên tử phá băng; ~ая подво́дная ло́дка (АПЛ) tàu ngầm nguyên tử; ~ая бо́мба bom nguyên tử, bom A

атомохо́д *м.* tàu thuỷ nguyên tử

атомохо́дец *м.* thuỷ thủ trên tàu nguyên tử

а́томщик *м. разг.* (*специалист*) nhà nguyên tử học, chuyên viên nguyên tử

атони́я *ж. мед.* (sự) mất trương lực

АТР (Азиа́тско-Тихоокеа́нский регио́н) *см.* азиа́тско-тихоокеа́нский

атрибу́т *м.* 1. *филос.* (*свойство*) thuộc tính, đặc tính, bản tính; 2. (*принадлежность*) đặc tính, đặc trưng, tượng trưng; 3. *лингв.* thuộc từ, thuộc ngữ

атрибути́вн||ый *прил.* (thuộc về) thuộc tính, đặc tính; ~ые катего́рии *филос.* những phạm trù thuộc tính

атрофи́рованный *прил.* bị teo; ~ о́рган cơ quan bị teo

атрофи́роваться *несов. и сов.* teo, teo lại

атрофи́я *ж.* (sự) teo

АТС (автомати́ческая телефо́нная ста́нция) trung tâm điện thoại tự động

атташе́ *м. нескл.* tuỳ viên; (*в ведомстве иностранных дел*) chuyên viên; ~ по дела́м культу́ры tuỳ viên văn hoá; вое́нный ~ tuỳ viên quân sự

аттеста́т *м.* 1. chứng chỉ, giấy chứng nhận, văn bằng, bằng; ~ зре́лости chứng chỉ (bằng, giấy chứng nhận) tốt nghiệp trung học; 2. *воен.* chứng chỉ; де́нежный ~ chứng chỉ để lĩnh tiền

аттестацио́нн||ый *прил.*: ~ая коми́ссия а) hội đồng xét định cấp bậc; б) *воен.* hội đồng đề nghị phong hàm cấp

аттеста́ция *ж.* 1. (*действие*) (sự) nhận xét, phê nhận, nhận xét trình độ, xét định cấp bậc; 2. (*присвоение звания*) (sự) phong hàm cấp, phong cấp; 3. (*характеристика*) (bản, lời) nhận xét, phê nhận

аттестова́ть *несов. и сов.* (*В*) 1. (*характеризовать*) nhận xét, phê nhận, nhận xét trình độ, xét định cấp bậc; 2. (*присваивать звание*) phong hàm cấp, phong cấp; 3. (*оценивать знания учащихся*) cho điểm

аттри́ческ||ий *прил.*: ~ая соль lối châm biếm ý nhị

аттракта́нты *мн.* (*ед.* аттракта́нт *м.*) (những) chất hấp dẫn (*đối tượng khác giới*)

аттракцио́н *м.* 1. (*номер*) tiết mục, trò diễn; 2. *обычно мн.*: ~ы (*устройство для развлечений*) trò giải trí; парк ~ов khu (công viên) giải trí

ату́! *межд. охот.* tóm!

ау́! *межд.* hú!

аудие́нц-зал *м.* phòng tiếp kiến; (*у короля*) phòng đại triều

аудие́нци||я *ж.* (cuộc) tiếp kiến; (*у короля*) phiên châu, đại triều; дать ~ю кому́-л. tiếp kiến ai, cho ai được yết kiến; получи́ть ~ю у кого́-л. được yết kiến ai, được ai tiếp kiến

аудиобу́к *м.* sách ghi âm, sách nói

аудиовизуа́льный *прил.* (bằng) nghe nhìn, thính thị; ~ мето́д phương pháp nghe nhìn (thính thị)

аудио́граф *м. тех.* thính lực ký, bộ ghi sức nghe

аудиокассе́та *ж.* casset (caxet) ghi âm, casset (caxet) ghi nhạc

аудиокни́га *ж. см.* аудиобу́к

аудиоло́гия *ж.* thính học

аудиомагнито́ла *ж.* máy ghi âm - quay CD và radio

аудио́метр *м. тех.* thính lực kế, bộ đo sức nghe

ауди́т *м. фин.* (sự, công tác) kiểm toán

ауди́тор *м. фин.* kiểm toán viên, chuyên viên kiểm toán

аудито́рия *ж.* 1. (*помещение*) giảng đường; 2. *собир.* (*слушатели*) cử tọa, các thính giả

аудито́рный *прил.* (thuộc về) giảng đường

ауди́торск||ий *прил. фин.* (thuộc về) kiểm toán; ~ая фи́рма công ty kiểm toán; ~ая конто́ра văn phòng kiểm toán; ~ие услу́ги dịch vụ kiểm toán; ~ая прове́рка thanh tra của kiểm toán

ау́кать *несов. разг.* hú

ау́каться *несов. разг.* hú nhau

аукцио́н *м.* (cuộc) đấu thầu, đấu giá; продава́ть с ~а bán đấu giá; вы́играть ~ trúng thầu; пушно́й ~ đấu giá (đấu thầu) da lông thú

аукционе́р *м.* người tham gia đấu thầu (đấu giá)

аукциони́ст *м.* người điều khiển cuộc đấu thầu (đấu giá)

аукцио́нный *прил.* (thuộc về) đấu thầu, đấu giá; ~ зал phòng đấu thầu (đấu giá)

ау́л *м.* bản, làng (*ở Caucasia và Trung Á*)

а́ура *ж.* 1. vầng sáng, hào quang; 2. *мед.* linh giác

аускульта́ция *ж. мед.* (sự) nghe (*phổi*)

а́ут *межд. спорт.* out, (bóng) ra ngoài

аутенти́чность *ж. книжн.* (tính chất) chính thức, chân chính, nguyên bản

аутенти́чный *прил. книжн.* chính thức, chân chính, từ nguyên bản

аути́зм *м.* (bệnh, trạng thái) autism, tự kỷ

аутоге́нн||ый *прил.* (dùng, bằng) tự ám thị (*để điều hoà trạng thái thể lực và tâm thần*); ~ая трениро́вка *см.* аутотре́нинг

аутодафе́ *с. ист.* hoả hình

аутопси́я *ж. мед.* (sự) mổ xác

аутотре́нинг *м. спорт.* phương pháp tập luyện bằng tự ám thị

аутса́йдер *м.* 1. *эк.* outsider, doanh nghiệp (công ty) ngoài tổ chức độc

quyền; 2. *спорт.* đội cuối bảng, vận động viên về cuối (đứng chót); 3. *перен.* người chậm tiến (tụt hậu, không thành đạt)

афга́н *м.* (*афганская борзая*) chó Afghan, chó borzôi Afghanistan

афга́н||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Afghan (Afghanistan)

афга́нский *прил.* (thuộc về) Afghan, Afghanistan; ~ синдро́м hội chứng Afghanistan

афга́нцы *мн.* (*ед.* афга́нец *м.*) *разг.* (các) cựu chiến binh Liên Xô trong chiến tranh ở Afghanistan (*1979-89*)

афе́ра *ж.* (vụ, trò) áp-phe, gian lận; (*темное дело*) (chuyện, việc) phe phẩy, ám muội, gian lận; э́то про́сто ~ đó chỉ là trò gian lận thôi

аферю́ст *м.*, **~ка** *ж.* con phe, dân phe phẩy, kẻ gian lận (làm việc ám muội)

афи́ша *ж.* (tấm) apphich, áp phích, quảng cáo; теа́тральная ~ apphich (áp phích, quảng cáo) nhà hát

афиши́ровать *несов. и сов.* (*В*) bêu xấu, bêu diếu, phô bày, phô trương

афори́зм *м.* châm ngôn, cách ngôn

афористи́чный *прил.* (thuộc về) châm ngôn, cách ngôn; ~ стиль phong cách châm ngôn

африка́нец *м.*, **~ка** *ж.* người châu Phi

африка́нский *прил.* (thuộc về) Phi, châu Phi, Phi châu; Африка́нские и́гры *спорт.* Phi vận hội

а́фро-азиа́тск||ий *прил.* (thuộc về) Á - Phi; ~ая солида́рность sự đoàn kết Á - Phi

афроамерика́нец *м.* người Mỹ gốc Phi (*ở Hoa Kỳ*)

афродизиа́к *м.* chất kích dục

афродизи́ческ||ий *прил.*: ~ие препара́ты thuốc kích dục

афродизи́я *ж. мед.* (chứng) cuồng dục, tăng dục

афро́нт *м. книжн.* (sự) xúc phạm, lăng mạ, sỉ nhục (*công nhiên*)

аффе́кт *м.* (cơn) kích động, xúc động mạnh, xúc cảm mạnh; в состоя́нии ~а lúc đang bị kích động, trong tình trạng xúc động mạnh

аффекта́ция *ж. театр.* (sự, thuật) biểu cảm kích động, cường điệu xúc cảm, cường điệu sự xúc động

аффекти́вн||ый *прил.* 1. (thuộc về) cảm xúc, tình cảm; 2. (*повышенно-эмоциональный*) đa cảm, đa tình, dễ cảm động (xúc động, cảm xúc); ~ая ли́чность người đa cảm (dễ xúc động)

аффекти́рованный *прил.* (bị) biểu cảm kích động, cường điệu sự xúc động; ~ тон giọng nói đầy vẻ kích động (cường điệu sự xúc động)

аффекти́ровать *несов. и сов.* (*В*) dùng thuật biểu cảm kích động, cường điệu xúc cảm; ~ ре́вность Оте́лло cường điệu xúc cảm (biểu cảm kích động sự) ghen tuông của Otello

а́ффикс *м. лингв.* phụ tố, phụ gia ngữ

ах *межд.* (*при. испуге*) ối!; (*при удивлении*) ồ! ối chà!, úi chà!, ái chà!, chu cha!; (*при радости*) a!; (*при восхищении*) chà!; (*при неожиданной мысли*) à!

а́хать, ахнуть *разг.* kêu ối, ồ, a, chà, à; а́хнуть не успе́л, как... chưa kịp ối lên một tiếng (chưa kịp nháy mắt) thì...

ахилле́сов *прил.*: ~а пята́ gót Achille (Ashin), chỗ yếu, nhược điểm, thóp

ахине́||я *ж. разг.* (điều) vô lý, phi lý, vô nghĩa, nhảm nhí, bậy bạ; нести́ ~ю nói nhảm nhí, nói bậy bạ

а́хнуть *сов. см.* а́хать

ахромати́зм *м. физ.* (tính) achromatic, tiêu sắc

ахти́ *межд. разг.*: не ~ како́й, не ~ как хoàng, quèn, tầm thường, không tốt lắm

ацетиле́н *м. хим.* acetylen, axetilen

ацето́н *м. хим.* aceton, axeton

ацте́ки *мн.* (*ед.* ацте́к *м.*) dân Aztèque (Aztek)

ацте́кский *прил.* (thuộc về) dân Aztèque, dân Aztek; ~ язы́к tiếng Aztèque (Aztek)

аэра́рий *м.* sân tắm không khí

аэра́ция *ж.* (sự) thông khí, thông thoáng

аэро́бика *ж. спорт.* (môn) aerobic, thể dục nhịp điệu

аэро́бн||ый *прил.*: ~ые бакте́рии loài vi khuẩn ưa khí (ái khí)

аэро́бус *м.* airbus, máy bay (phi cơ) hành khách khổng lồ

аэро́бы *мн. биол.* sinh vật ưa khí (ái khí)

аэровокза́л *м.* ga hàng không

аэрогене́з *м.* (sự) sinh khí

аэроге́нн||ый *прил.* (do) không khí; ~ая инфе́кция nhiễm trùng (nhiễm khuẩn) do không khí

аэро́граф *м. тех.* (cái) phun màu

аэродина́мика *ж.* khí động lực học, (môn) động lực không khí

аэродинами́ческ||ий *прил.* (thuộc về) khí động lực học, khí động; ~ая труба ống khí động

аэродро́м *м.* sân bay, trường bay, phi trường

аэрозо́ль *м.* sol (xôn) khí

а́эроиониза́тор *м.* máy ion hoá không khí

аэроклу́б *м. спорт.* câu lạc bộ hàng không

аэрокосми́ческий *прил.*: ~ сало́н triển lãm máy bay và phương tiện du hành vũ trụ

аэроло́гия *ж.* khí tượng học thượng tầng khí quyển

аэронавига́ция *ж.* (khoa, môn) đạo hàng hàng không, dẫn đường hàng không

аэрона́вт *м.* nhà hàng không, người lái khinh khí cầu

аэрона́втика *ж.* hàng không học

аэропла́н *м.* máy bay, phi cơ

аэропо́ника *ж.* aeroponic, (khoa) trồng cây trong không khí ẩm

аэропо́рт *м.* phi cảng, cảng hàng không, sân bay (trường bay) lớn

аэроса́ни *мн.* (*скл. как ж.*) xe trượt cánh quạt, xe trượt tuyết chong chóng

аэросни́мок *м.* không ảnh, ảnh chụp trên không

аэроста́т *м.* khí cầu, khinh khí cầu

аэросъёмка *ж. см.* аэрофотосъёмка

аэротерапи́я *ж. мед.* liệu pháp không khí

аэрофи́льный *прил.* ưa (ái) khí

аэрофотосъёмка *ж.* (sự) chụp không ảnh, chụp ảnh hàng không

АЭС (а́томная электроста́нция) *ж. неизм.* nhà máy điện nguyên tử; рабо́тать на ~ làm việc ở nhà máy điện nguyên tử

аятолла́ *м.* ayatolla, giáo chủ (*phái Shiite đạo Hồi ở Iran*)

Б

б *частица см.* бы

ба *межд.* chà!, ái chà!

ба́ба I. *ж.* 1. *уст.* (*замужняя крестьянка*) bà nông dân, mụ nhà quê; 2. *прост.* (*женщина*) người đàn bà, bà; *пренебр.* mụ, con mụ, con mẹ; 3. *прост.* (*жена*) vợ, bà xã; 4. *разг. ирон.* (*о мужчине*) đồ hèn yếu, kẻ nhu nhược; ✧ ка́менная ~ ngẫu tượng; сне́жная ~ hình người bằng tuyết

ба́ба II *ж. тех.* búa treo, búa chày, búa đóng cọc; (*для трамбовочных работ*) (cái) đầm

ба́ба III *ж. кул.*: ро́мовая ~ bánh ngọt có rượu rom

ба́ба-ягá *ж. фольк.* mụ chằng, mụ chằng tinh (yêu tinh, yêu quái)

баббúт *м. тех.* babit

баббúтовый *прил. тех.* (bằng) babit

бабёнка *ж. прост.* ả, cô nàng, cô ả; хоро́шенькая ~ cô nàng xinh như mộng, cô ả khá quá; пуста́я ~ cô ả vô tích sự

ба́б||ий *прил.* (thuộc về) đàn bà, phụ nữ; ✧ ~ьи ска́зки chuyện bịa (hoang đường, vớ vẩn); ~ье ле́то trời trở ấm mùa thu

ба́бка I *ж. см.* ба́бушка; ✧ повива́льная ~ bà đỡ, bà mụ

ба́бк||а II *ж.* 1. (*надкопытный сустав*) cổ chân, đốt xương cổ chân (*của ngựa, trâu...*); 2. (*игральная кость*) cờ xương; игра́ть в ~и đánh cờ xương

ба́бка III *ж. тех.* (*у токарного станка*) đầu, ụ; (*у металлорежущего станка*) giá, bệ

ба́бки *мн. разг.* tiền

ба́бник *м. прост.* kẻ chơi gái; dê, dê cụ (*разг.*)

ба́бочка *ж.* 1. bướm, bươm bướm, ngài; ночна́я ~ bướm đêm; 2. *разг.* (*галстук*) (cái) nơ; ✧ ночна́я ~ *разг.* bướm đêm, đĩ, điếm, gái ăn sương (đứng đường)

ба́бушка *ж.* 1. bà; (*со стороны отца*) bà nội; (*со стороны матери*) bà ngoại; 2. *разг.* (*старуха*) bà già, bà cụ, bà lão, cụ bà, lão bà; ✧ э́то ещё ~ на́двое сказа́ла điều đó thì chưa chắc

бага́ж *м.* 1. hành lý, hành trang, baga, bagage; ручно́й ~ hành lý (baga) xách tay; сдать в ~, отпра́вить ~о́м gửi hành lý (baga); сдать ~ на хране́ние gửi hành lý (baga) vào kho; 2. *перен.* (*запас знаний, опыта и т. п.*) hành trang, vốn; у́мственный ~ hành trang trí tuệ (tri thức), vốn kiến thức (tri thức); жи́зненный ~ vốn sống, kinh nghiệm đường đời

бага́жник *м.* giá đèo hàng, poócbaga, cốp, hòm xe, chỗ để hành lý

бага́жн||ый *прил.* (thuộc về) hành lý, baga; ~ая ка́сса nơi nhận tiền gửi hành lý; ~ая квита́нция biên lai hành lý; ~ вагóн toa hàng (hành lý)

бага́т *м.* thanh nẹp

багóр *м.* câu liêm

багро́в||ый *прил.* đỏ, đỏ rực, đỏ thắm, đỏ tía; ~ое лицо́ mặt đỏ như gấc

багрове́ть, побагрове́ть đỏ, đỏ rực, đỏ bừng, đỏ thắm; (*о небе*) ửng hồng, hừng lên; (*о лице*) đỏ mặt

багря́нец *м.* (màu) đỏ rực, đỏ thắm

багря́ный *прил.* đỏ rực, đỏ thắm

багу́льник *м. бот.* (cây) đỗ hương (*Ledum palustre*)

бада́н *м. бот.* rau gie (*Bergenia*)

бадминто́н *м. спорт.* (môn) cầu lông, badmington, batmintôn; игра́ть в ~ đánh (chơi) cầu lông, đánh (chơi) badmington

бадминтони́ст *м.* người chơi cầu lông (badmington); (*спортсмен*) vận động viên cầu lông (badmington)

бадминто́нный *прил.* (thuộc về) cầu lông, badmington, batmintôn

бадья́ *ж.* thùng

бадья́н *м. бот.* (cây) hồi (*Illicium verum*)

ба́з||а *ж.* 1. cơ sở, nền, nền tảng, nền móng; материа́льная ~ cơ sở vật chất; экономи́ческая ~ cơ sở kinh tế; сырьева́я ~ cơ sở nguyên liệu; энергети́ческая ~ cơ sở năng lượng; 2. *архит.* móng, nền, chân cột; 3. (*склад*) kho; ~ да́нных *информ.* kho dữ kiện, cơ sở dữ liệu; 4. (*опорный пункт*) căn cứ, căn cứ địa, căn cứ điểm, trạm; авиацио́нная ~ căn cứ không quân, cơ sở hàng không; вое́нная ~ căn cứ quân sự; вое́нно-морска́я ~ căn cứ hải quân; тури́стская ~ trạm du lịch; ✧ на ~е (*чего-л.*) trên cơ sở (nền tảng), dựa (căn cứ) vào; подводи́ть ~у (*подо что-л.*) đặt cơ sở (nền móng) cho

база́льт *м.* basalt, bazan, đá huyền vũ

база́льтовый *прил.* (bằng) basalt, bazan, đá huyền vũ

база́р *м.* 1. chợ; кни́жный ~ chợ sách; 2. *перен. разг.* cảnh ồn ào (huyên náo)

база́рить *несов.* kêu ồn, làm om sòm (*như ở chợ*)

база́рн||ый *прил.* (thuộc về) chợ; ~ день phiên chợ, ngày chợ; ✧ ~ая ба́ба mụ hàng tôm hàng cá, mụ đàn bà thô lỗ

базе́дов *прил.*: ~а боле́знь bệnh Basedow (Basedô)

бази́лик *м. бот.* (cây) hương nhu, húng quế, húng dổi (*Ocimum*)

бази́ровать *несов.* (*В* на *П*) dựa (căn cứ) vào, xây dựng... trên cơ sở

базúроваться *несов.* 1. (на *П*) dựa (căn cứ) vào; 2. (на *В, П*) *воен.* đóng, đóng quân, trú quân, lập căn cứ

бáзис *м.* nền, nền tảng, tầng nền, cơ sở; *филос., эк.* cơ sở hạ tầng; ~ и надстрóйка cơ sở hạ tầng và kiến trúc thượng tầng

бай *м. ист.* nhà giàu, phú hộ, phú ông (*ở Trung Á trước cách mạng 1917*)

бай-бáй *межд.* à ơi!, ạ ơi!, à ơi hời!

байбáк *м.* 1. *зоол.* con macmôt, sóc bobac, ngân thử (*Marmota bobac*); 2. *разг.* (*лентяй*) kẻ lười biếng

байдáрка *ж. спорт.* thuyền cayăc, thuyền thoi; ~-двóйка thuyền cayăc hai người

байдáрочник *м. спорт.* vận động viên chèo thuyền cayăc

бáйка I *ж.* vải bông

бáйка II *ж.* (*сказка*) chuyện cổ tích; (*басенка*) ngụ ngôn

бáйкер *м.* biker, fan xe máy, người phóng xe máy bạt mạng (*thường là tập thể*)

бáйков||ый *прил.* (bằng) vải bông; ~ое одеяло chăn vải bông

байт *м. информ.* byte, bai

бак I *м.* thùng, thùng lớn; водонапóрный ~ tháp nước, thùng chứa nước trên cao

бак II *м. мор.* phần trước boong, sân mũi tàu

бакалáвр *м.* tú tài, bac

бакалавриáт *м.* học vị tú tài

бакалéйн||ый *прил.* (thuộc về) thực phẩm phụ, thực phẩm tạp hoá; ~ые товáры thực phẩm phụ (tạp hoá); ~ая лáвка hiệu thực phẩm phụ (tạp hoá)

бакалéйщик *м.* người bán thực phẩm phụ (thực phẩm tạp hoá)

бакалéя *ж. собир.* thực phẩm phụ, thực phẩm tạp hoá

бáкен *м.* phao, phao tiêu; плавýчий ~ phao nổi, phù tiêu

бакенбáрды *мн.* (*ед.* бакенбáрда *ж.*) tóc mai, râu quai nón

бáкенщик *м.* người coi phao tiêu

бáки *мн. см.* бакенбáрды

баккалáвр *м. см.* бакалáвр

баккалавриáт *м. см.* бакалавриáт

баклажáн *м.* 1. (*растение*) (cây) cà tím, cà dái dê, cà dê, cà bát (*Solarium melongena*); 2. (*плод*) (quả, trái) cà tím, cà dái dê, cà dê, cà bát

баклажáнн||ый *прил.*: ~ая икрá (món) cà tím nghiền

баклáн *м. зоол.* (chim) cốc (*Pralacrocorax*)

баклýши: бить ~ а) (*заниматься пустяками*) làm việc ba lăng nhăng (vớ vẩn); б) (*бездельничать*) ăn không ngồi rồi

бáксы *мн.* (*ед.* бáкс *м.*) *жарг.* đô, xanh, đôla, dollar

бактер||иáльный *прил.* (thuộc về) vi khuẩn, vi trùng

бактериóлог *м.* nhà vi khuẩn (vi trùng) học, chuyên viên về vi khuẩn (vi trùng)

бактериологúческ||ий *прил.* (thuộc về) vi khuẩn học, vi trùng học; ~ая войнá chiến tranh vi trùng (vi khuẩn, sinh học)

бактериолóгия *ж.* vi khuẩn (vi trùng) học

бактериофáг *м.* thực khuẩn thể

бактерицúдный *прил.* sát trùng, diệt khuẩn

бактéрия *ж.* vi khuẩn, vi trùng

бал *м.* bal, vũ hội, hội khiêu vũ; выпускнóй ~ vũ hội mừng tốt nghiệp; ~-маскарáд vũ hội hoá trang; ✧ кóнчен ~ xong chuyện, hết chuyện rồi

балаган *м.* 1. *уст.* (*деревянная постройка*) rạp, lán, quán; 2. *уст.* (*зрелище*) rạp hát; 3. *перен. разг.* trò hề

балагáнить *несов. разг.* đùa tếu, bông phèng, bông lơn, ba lơn

балагýр *м. разг.* người khôi hài (pha trò, thích bông đùa)

балагýрить *несов. разг.* khôi hài, pha trò, bông đùa

балагýрство *с. разг.* (sự) khôi hài, pha trò, bông đùa

балалáйка *ж.* (đàn) balalaica; ✧ бесстрýнная ~ *бран.* kẻ ba hoa (lắm mồm, mồm năm miệng mười)

балалáечник *м.* người chơi đàn balalaica

баламýт *м. прост.* kẻ làm rối việc (khuấy rối, khuấy đảo)

баламýтить, взбаламýтить *разг.* 1. làm rối (rối việc); 2. (*мутить воду*) làm đục, khuấy đục

балáнс *м.* 1. (*равновесие*) (sự, thế) cân bằng, quân bình, thăng bằng; 2. (*соотношение*) cán cân, bảng cân đối; торгóвый ~ cán cân thương mại, bảng cân đối mậu dịch; ~ междунарóдных расчётов cán cân thanh toán quốc tế; ~ тóплива в странé bảng cân đối nhiên liệu trong nước; ~ трудовы́х ресýрсов bảng cân đối nguồn lao động; 3. *фин.* (bản) quyết toán; годовóй ~ quyết toán hàng năm; подвести́ ~ kết toán, làm quyết toán

балансёр *м.* diễn viên thăng bằng

балансúр *м.* 1. (*шест*) sào giữ thăng bằng; 2. *тех.* đòn cân, cân bằng; (*в часах*) con lắc, quả lắc, balăng

балансúрование *с.* (sự) giữ thăng bằng

балансирóвка *ж. тех.* (sự) cân bằng, làm cân bằng

балансúровать *несов.* 1. (*сохранять равновесие*) đu đưa, lúc lắc, đong đưa, giữ thăng bằng; ~ на канáте giữ thăng bằng trên dây; 2. (*В*) *тех.* (làm) cân bằng

балáнсов||ый *прил.* cân đối, cân bằng; ~ мéтод *эк.* phương pháp cân đối; ~ая модéль *эк.* mô hình cân đối

балахóн *м.* áo khoác (*rộng thùng thình*)

балбéс *м. бран.* (đồ) thộn, đần, ngốc, ngu

балдá 1. *ж.* (*молот*) búa tạ; 2. *м. и ж. бран.* (đồ) ngu, ngốc

балдахúн *м.* tàn, tán, diềm

балдёж *м. разг.* (sự) khoái, thú, sướng, khoái trá, mê li, khoái lạc

балдéть *несов. разг.* khoái, thú, sướng, khoái trá, mê li

балери́на *ж.* nữ diễn viên ballet (balê, vũ kịch), vũ nữ ballet (balê)

балерýн *м.* diễn viên ballet (balê, vũ kịch), vũ công ballet (balê)

балéт *м.* ballet, balê, vũ kịch, kịch múa; классúческий ~ ballet (balê) cổ điển

балéтки *мн. разг.* (*ед.* балéтка *ж.*) giày múa ballet (balê)

балетмéйстер *м.* nhà biên đạo ballet (balê, vũ kịch), người dựng ballet (balê, vũ kịch)

балетмéйстерский *прил.* (thuộc về) nhà biên đạo ballet, người dựng vũ kịch

балéтн||ый *прил.* (thuộc về) ballet, balê, vũ kịch; ~ая трýппа đoàn ballet (balê, vũ kịch)

балетоман *м.* người mê ballet (balê, vũ kịch)

бáлка I *ж.* rầm, xà, dầm; деревя́нная ~ rầm (xà) gỗ; железобетóнная ~ rầm bêtông cốt sắt; поперечная ~ (*потолочная*) rầm (xà) ngang

бáлка II *ж.* (*овраг*) khe hẻm

балкáнский *прил.* (thuộc về) Balkan

балкóн *м.* balcon, bancông, bao lơn

балкóнн||ый *прил.* (thuộc về) balcon, bancông, bao lơn; ~ая дверь cửa balcon

балл 1. cấp; землетрясéние в шесть ~ов trận động đất cấp sáu; вéтер в шесть ~ов gió cấp sáu; 2. (*оценка*)

điểm; постáвить пять ~ов cho năm điểm

балла́да *ж.* 1. ballade, ballad; 2. ballade, ballad, ca khúc

балла́дный *прил.* (thuộc về) ballade, ballad, ca khúc

балла́ст *м.* 1. (*груз*) ballast, balat, đồ dằn; 2. *ж.-д.* đá ballast (balat), đá đập; 3. *перен.* gánh nặng, vật vô ích; освободи́ться от ~a устаре́лых взгля́дов giải thoát khỏi gánh nặng của những quan điểm lỗi thời

балла́стер *м. стр.* ballaster, xe (máy) rải đá ballast

балласти́ровать *несов. ж.-д.* rải đá ballast (balat)

балли́стика *ж. воен.* đạn đạo (xạ kích) học, khoa đạn đạo (xạ kích, tác xạ), xạ thuật, thuật phóng

баллисти́ческ||ий *прил.* (thuộc về) đạn đạo học, xạ kích học, đạn đạo, xạ kích, tác xạ, đường đạn; ~ая раке́та tên lửa đạn đạo (đường đạn)

балла́ст||ный, ~овый *прил.* (thuộc về) đồ dằn; đá ballast; gánh nặng (*ср.* балла́ст)

балло́н *м.* 1. (*сосуд*) bình cầu, bình; 2. (*шина*) săm lốp; 3. (*оболочка аэростата*) khí cầu, ballon, balông

баллоти́ровать *несов.* (*В*) bỏ phiếu, bầu

баллоти́роваться *несов.* ứng cử, tranh cử

баллотиро́вка *ж.* (sự) bỏ phiếu; ứng cử, tranh cử

баллотиро́вочный *прил.* (để) bầu; ~ бюллете́нь phiếu bầu, lá phiếu

ба́лльн||ый *прил.*: ~ая систе́ма hệ thống cho điểm

балó́ванный *прил.* (được) cưng, chiều, nuông chiều; (*капризный*) khó tính

балова́ть, избалова́ть 1. cưng, chiều, nuông chiều; избалова́ть кого́-л. вниманием quan tâm quá nhiều đến ai; 2. *тк. несов. разг. см.* балова́ться

балова́ться *несов. разг.* (*шалить*) nghịch, nghịch ngợm, đùa nghịch; не балу́йся đừng nghịch

ба́ловень *м. разг.* 1. con cưng, đứa trẻ được nuông chiều; 2. *см.* баловни́к; ✧ ~ судьбы́ con cưng của số phận, số đỏ, số hên

баловни́||к *м.*, **~ца** *ж.* đứa trẻ nghịch, đứa bé hư

баловно́й *прил. прост.* tinh nghịch, nghịch ngợm, nghịch

баловство́ *с. разг.* 1. (sự) cưng, nuông, chiều chuộng, nuông chiều; 2. (*шалости*) (trò, điều, việc) nghịch, nghịch ngợm, đùa nghịch

ба́лочн||ый *прил.* (thuộc về) rầm, xà, dầm; (*из балок*) (bằng) rầm, xà, dầm; ~ое перекры́тие tầng ngăn bằng rầm

балти́йск||ий (thuộc về) Baltic; ~ие стра́ны các nước Baltic

балти́ец *м.* thuỷ thủ Hạm đội Baltic

балы́к *м.* balưc (*lưng cá tẩm hun khói*)

бальза́м *м.* 1. balzam, banzam, nhựa (dầu) thơm; 2. *перен.* nguồn an ủi; ✧ проли́ть ~ на что́-л. xoa dịu cái gì

бальзами́н *м. бот.* (cây) bóng nước, nắc nẻ, phụng tiên (*Impatiens*)

бальзами́ровать, набальзами́ровать (*В*) ướp xác

бальзамиро́вщик *м.* người ướp xác

бальзами́ческ||ий *прил.* (có) balzam, nhựa thơm, dầu thơm; ~ая пи́хта cây linh sam có nhựa thơm; ~ие вещества́ (các) chất balzam, chất thơm

бальнеологи́ческий *прил.* (thuộc về) thuỷ lý

бальнеоло́гия *ж.* thuỷ lý học

бальнеотерапи́я *ж.* liệu pháp tắm ngâm

ба́льн||ый *прил.* (thuộc về) bal, vũ hội, hội khiêu vũ; ~ та́нец điệu nhảy vũ hội; ~ое пла́тье áo vũ hội

балюстра́да *ж.* lan can, tay vịn

балюстра́дный *прил.* (thuộc về) lan can, tay vịn

баля́сина *ж. архит.* cột lan can

баля́сы *мн.*: точи́ть ~ *разг.* nói tếu, đùa tếu, nói ba láp, ba hoa, ba xạo

БАМ *м.* (Байка́ло-Аму́рская железнодоро́жная магистра́ль) BAM, tuyến đường sắt Baikal-Amur (*khởi công 1974, cuối thập niên 80 bỏ dở, năm 2001 quyết định làm tiếp*)

бамбу́к *м.* (cây) tre, trúc, vầu, nứa (*Bambuseae*)

бамбу́ков||ый *прил.* (thuộc về) tre, trúc, vầu, nứa; ~ая ро́ща rừng tre (trúc, vầu, nứa)

ба́мов||ец *м.*, **~ка** *ж.* người xây dựng BAM (tuyến đường sắt Baikal-Amur)

ба́мовский *прил.* (thuộc về) BAM, tuyến đường sắt Baikal-Amur

бана́льно *нареч.* (một cách) tầm thường, vô vị

бана́льност||ь *ж.* (sự, điều, tính chất) tầm thường, vô vị; говори́ть ~и nói những điều tầm thường (vô vị)

бана́льн||ый *прил.* tầm thường, vô vị, không có gì đặc sắc; ~ая исто́рия chuyện vô vị; chuyện chó chết, chuyện ôtô cán chó (*разг.*); ~ая мысль ý kiến tầm thường

бана́н *м.* 1. (*растение*) (cây) chuối (*Musa*); 2. (*плод*) (quả, trái) chuối

бана́нов||ый *прил.* (thuộc về) chuối; ~ая планта́ция đồn điền chuối; ✧ ~ая респу́блика *полит.* nước cộng hoà chuối, xứ phụ thuộc

бангладе́ш||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Bangladesh

ба́нда *ж.* băng, bọn, lũ, tụi, bè lũ, băng đảng, băng nhóm

банда́ж *м.* 1. *мед.* băng, băng giữ; 2. *тех.* vành, đai, vành đai, băng

бандеро́л||ь *ж.* 1. bưu kiện; отпра́вить кни́гу ~ью gửi cuốn sách theo lối bưu kiện; 2. (*манжетка*) băng quảng cáo, băng sách

ба́нджо *с. нескл. муз.* (đàn) banjo, banjô, ban cầm

банди́т *м.* kẻ cướp, tên ăn cướp, thổ phỉ, thảo khấu, phỉ

бандити́зм *м.* hành động kẻ cướp (ăn cướp, thổ phỉ)

банди́тск||ий *прил.* (thuộc về) kẻ cướp, ăn cướp, thổ phỉ, thảo khấu, phỉ; ~ая ша́йка băng phỉ, bọn cướp, bè đảng ăn cướp; ~ое нападе́ние cuộc đột kích của bọn cướp (thổ phỉ)

банду́ра *ж.* (đàn) banđura

бандури́ст *м.* người đánh đàn banđura

бандформирова́ние *с.* băng đảng khủng bố, băng phỉ

банк *м.* 1. ngân hàng, nhà băng, bank; госуда́рственный ~ ngân hàng quốc gia (nhà nước); комме́рческий ~ ngân hàng thương mại; ~-корреспонде́нт ngân hàng đại lý; ~ гара́нт ngân hàng bảo lãnh; учётный ~ ngân hàng chiết khấu; 2. (*хранилище*) ngân hàng; ~ ге́нов ngân hàng gen (gien, di thể); ~ кро́ви ngân hàng máu; ~ спе́рмы ngân hàng tinh tử; ~ да́нных *информ.* ngân hàng dữ kiện (dữ liệu); 3. *карт.* tiền đặt cửa; держа́ть ~ đặt cửa

ба́нк||а I *ж.* 1. (*стеклянная*) lọ, bình; (*жестяная*) hộp, lon, ống bơ; стекля́нная ~ lọ (bình) thuỷ tinh; ~ пи́ва, пивна́я ~ lon bia; консе́рвная ~ vỏ đồ hộp, ống bơ; 2. *обыкн. мн.*: ~и *мед.* bình giác, bầu giác; ста́вить ~и кому́-л. giác (đặt bầu giác) cho ai; ✧ ле́йденская ~а *физ.* chai Leiden

ба́нка II *ж. мор.* (*мель*) doi cát, dải cát (dải đá) ngầm

ба́нка III *ж. мор.* (*для гребцов*) ghế ngồi chèo

банке́т *м.* bữa tiệc, yến tiệc, đại yến; устро́ить ~ в честь кого́-л. mở tiệc (tổ chức bữa tiệc) chào mừng ai

банке́тный *прил.* (thuộc về) bữa tiệc, yến tiệc

банки́р *м.* chủ ngân hàng (nhà băng); (*крупный акционер*) cổ đông lớn của ngân hàng (nhà băng)

банки́рский *прил.* (thuộc về) chủ ngân hàng, chủ nhà băng

банкно́ты *мн.* (*ед.* банкно́т *м.*, банкно́та *ж.*) *фин.* giấy bạc

ба́нковск||ий *прил.* (thuộc về) ngân hàng, nhà băng; ~ рабо́тник nhân viên ngân hàng; ~ биле́т giấy bạc ngân hàng; ~ая систе́ма hệ thống ngân hàng; ~ креди́т tín dụng ngân hàng; ~ая ассоциа́ция liên hiệp các ngân hàng tư nhân; ~ая та́йна (nguyên tắc) bí mật ngân hàng; ~ие инвести́ции những đầu tư của ngân hàng (*vào sản xuất, xây dựng, v.v...*); ~ие опера́ции (các) dịch vụ ngân hàng; ~ капита́л *эк.* vốn (tư bản) ngân hàng

банкома́т *м.* máy rút tiền tự động

банкоме́т *м.* người đặt cửa

банкро́т *м.* người vỡ nợ (bị phá sản, bị khánh kiệt, bị khánh tận); объяви́ть себя́ ~ом tuyên bố vỡ nợ (phá sản); зло́стный ~ người tuyên bố vỡ nợ (phá sản) gian lận

банкро́тство *с.* (sự, tình trạng) vỡ nợ, phá sản, khánh kiệt, khánh tận, sạt nghiệp; sập tiệm, sập cầu (*разг.*); зло́стное ~ phá sản (vỡ nợ) gian lận; полити́ческое ~ phá sản về chính trị

ба́ннер *м. информ.* mẩu quảng cáo (*trên mạng*)

ба́нник *м. воен.* thông nòng, chổi lau nòng

ба́нный *прил.* (thuộc về) nhà tắm; ~ день ngày đi nhà tắm

ба́ночн||ый *прил.* (thuộc về) lọ, bình; hộp, lon, ống bơ; ~ое пи́во bia lon

бант *м.* nơ, nút thắt, mối buộc, múi; (*лента, тесьма*) băng, băng thắt nơ; завяза́ть ~ом thắt nơ

ба́нщи||к *м.*, **~ца** *ж.* người phục vụ nhà tắm

банья́н *м. бот.* (cây) đa (*Ficus indica*)

ба́н||я *ж.* 1. nhà tắm, nhà tắm hơi; 2. *разг.* (*мытьё*) (sự) tắm; 3. *разг.* (*духота*) (sự) nóng nực, ngột ngạt; ✧ зада́ть ~ю кому́-л. cho ai một trận (một mẻ)

баоба́б *м. бот.* (cây) baobap (*Adansonia digitata*)

балти́зм *м. рел.* phái Baptist, phái Tẩy lễ

балти́ст *м.* tín đồ phái Baptist (phái Tẩy lễ)

балти́стский *прил.* (thuộc về) phái Baptist, phái Tẩy lễ

бар *м.* bar, quán bar, quán rượu

бараба́н *м.* 1. trống; (*большой*) trống cái, trống đại; бить в ~ đánh trống; 2. *тех.* tang, tang quay, trống

бараба́н||ить *несов.* 1. (*бить в барабан*) đánh trống; (*стучать*) gõ lóc cóc; ~ить па́льцами по столу́ gõ ngón tay trên mặt bàn; дождь ~ит по кры́ше mưa rơi lộp độp trên mái nhà; 2. *разг.* (*на рояле*) đánh dương cầm dở; bật bông (*разг.*)

бараба́нн||ый *прил.* (thuộc về) trống; ~ бой hồi (tiếng) trống; ✧ ~ая перепо́нка *анат.* màng nhĩ, màng tai

бараба́нщик *м.* người đánh trống

бараба́шка *ж. разг.* ma xó

бара́к *м.* barrack, lán, lán gỗ, quán ván

бара́н *м.* cừu, chiên, trừu (*Ovis*); ста́до ~ов đàn cừu; ✧ упёрся как ~ bướng bỉnh, khăng khăng một mực; смотре́ть, уста́виться как ~ на но́вые воро́та ≅ bỡ ngỡ như chim chích vào rừng; bỡ ngỡ như rợ về đồng bằng (*погов.*)

бара́н||ий *прил.* 1. (thuộc về) cừu, chiên, trừu; (*из меха барана*) (bằng) lông cừu, lông chiên; ~ья ша́пка mũ lông cừu; 2. (*из баранины*) (bằng) thịt cừu; ✧ согну́ть кого́-л. в ~ por trấn áp để thuần phục ai, đè bẹp ai, bắt ai thuần phục

бара́нина *ж.* thịt cừu

бара́нка *ж.* 1. (bánh) baranka, mì vòng; 2. *разг.* (*руль автомобиля*) tay (bánh) lái

бара́нок *м.* (*столярный*) bào xoi

барахло́ *с. собир. разг.* 1. đồ cũ, đồ tồi, đồ vứt đi; 2. (*пожитки*) đồ đạc

барахо́лка *ж. разг.* chợ trời, chợ bán đồ cũ

бара́хтаться *несов.* vùng vẫy, giẫy giụa, quẫn quại

бара́чный *прил.* (thuộc về) barrack, lán, lán gỗ, quán ván

бара́ш||ек *м.* 1. cừu non, chiên con; 2. (*мех*) (bộ) lông cừu non; воротни́к из ~ка cổ áo bằng lông cừu non; 3. *тех.* (*гайка*) êcu, tai hồng

бара́шки *мн.* 1. (*на воде*) sóng gợn lăn tăn; 2. (*облака*) mây dạng sóng

бара́шковый *прил.* (*о мехе*) (bằng) lông cừu non

барбари́с *м. бот.* (cây) thường sơn núi, sơn thường sơn, hoàng liên gai (*Berberis vulgaris*)

ба́рбус *м. зоол.* cá đong râu (*Puntius*)

барви́нок *м. бот.* (cây) trường xuân hoa, dừa cạn (*Vinca*)

бард *м.* thi sĩ hát rong (*thường đệm đàn guitar*)

барда́ *ж.* hèm, bỗng, bã rượu, bã bia

барда́к *м. разг.* (*беспорядок, хаос*) (sự, tình trạng) lộn xộn, bừa bãi, hỗn loạn, bát nháo chi khươn

бардачо́к *м. разг.* (*в автомобиле*) ngăn con đựng đồ lặt vặt (*cạnh chỗ người lái*)

ба́рдовск||ий *прил.*: ~ая пе́сня ca khúc của thi sĩ hát rong

барелье́ф *м.* phù điêu, hình chạm (khắc, đắp) nổi

барелье́фн||ый *прил.* (thuộc về) phù điêu, hình chạm nổi; ~ое изображе́ние hình phù điêu, hình chạm (khắc, đắp) nổi

ба́ржа́ *ж.* sà lan, phà; нефтеналивна́я ~ sà lan chở dầu mỏ; самохо́дная ~ sà lan tự hành

баржево́й, ба́ржевый *прил.* (thuộc về) sà lan, phà

ба́рий *м. хим.* baryum, bari

ба́рин *м.* 1. (*помещик*) địa chủ, quý tộc; 2. (*хозяин*) ông chủ, chủ nhân; 3. *разг.* kẻ đùn việc; ✧ жить ~ом *или* сиде́ть ~ом ≅ ngồi mát ăn bát vàng; ăn không ngồi rồi (*погов.*)

барито́н *м.* 1. (*голос*) (giọng) bariton, nam trung; 2. (*певец*) ca sĩ bariton (giọng nam trung); 3. (*струнный смычковый муз. инстр-т*) đàn bariton; 4. (*духовой муз. инстр-т*) kèn bariton

баритона́льный *прил.* (thuộc về) bariton, giọng nam trung; ~ бас bariton trầm, giọng trầm nam trung

ба́рка *ж.* sà lan, đò

баркаро́ла *ж. муз.* barcarolle, thuyền ca, khúc đò đưa

барка́с *м.* 1. (*шлюпка*) sà lúp, xuồng máy; 2. (*судно*) canô, ca nô

барме́н *м.* người bán bar (quán bar)

барогóспиталь *м.* bệnh viện điều trị bằng khí áp

бароками́мера *ж.* buồng khí áp (áp lực)

баро́ккo *с. иск.* (kiểu thức, phong cách) baroque, barôc

барокóмплекс *м. см.* бароце́нтр

баро́метр *м.* khí áp kế, phong vũ biểu; ~ па́дает khí áp (áp lực) hạ xuống; ~ поднима́ется khí áp (áp lực) tăng lên

бaро́н *м.* nam tước

баронéсса *ж.* nam tước phu nhân

бароскóп *м. физ.* áp nghiệm

баротерапи́я *ж. мед.* liệu pháp khí áp

бароце́нтр *м.* trung tâm điều trị bằng khí áp

ба́ррель *м.* barrel, thùng (*khoảng 216 lít*)

баррика́да *ж.* chiến luỹ, ụ chiến đấu, chướng ngại vật, vật chướng ngại; сража́ться на ~х chiến đấu trên chướng ngại vật

баррикади́ровать, забаррикади́ровать (*В*) đắp chiến luỹ, làm ụ chiến đấu, dựng chướng ngại vật

баррикади́роваться, забаррикади́роваться tự vệ bằng chiến luỹ (ụ chiến đấu, chướng ngại vật)

баррика́дный *прил.* (thuộc về) chiến luỹ, ụ chiến đấu, chướng ngại vật; ~ бой trận đánh trên chiến luỹ (ụ chiến đấu, chướng ngại vật)

барс *м.* báo, beo (*Felis incia*)

барсе́тка *ж. разг.* túi đeo bụng; mề gà (*разг.*)

ба́рск||ий *прил.* (thuộc về) địa chủ, quý tộc; ~ие замáшки *разг.* cử chỉ (điệu bộ, dáng bộ) quý tộc; жить на ~ую но́гу *разг.* sống sung sướng (giàu sang, sang trọng, phè phỡn)

ба́рство *с.* 1. *собир.* (tầng lớp) địa chủ, quý tộc; 2. (*барские замашки*) (cử chỉ, điệu bộ, dáng bộ, cung cách) quý tộc, quý phái

ба́рствовать *несов.* sống kiểu quý phái, sống phè phỡn

барсу́к *м. зоол.* lửng (*Meles meles*)

барсу́чий *прил.* (thuộc về) lửng; (*сделанный из меха барсука*) (bằng) bộ lông lửng

ба́ртерн||ый *прил. торг.*: ~ая торго́вля thương nghiệp hàng đổi hàng; ~ая сде́лка giao dịch hàng đổi hàng

бархáн *м.* barkhan, cồn cát sa mạc, cồn cát lưỡi liềm

бархáнн||ый *прил.* (thuộc về) barkhan, cồn cát sa mạc, cồn cát lưỡi liềm; ~ые пески́ cát barkhan, cát cồn sa mạc

ба́рхат *м.* 1. nhung; 2. *разг.* đồ nhung, quần áo nhung

бархати́ст||ый *прил.* mượt mà, mịn màng, dịu dàng, êm ái; ~ая ко́жа da mịn màng (mượt mà)

ба́рхатка *ж.* băng (dải) nhung

ба́рхатный *прил.* 1. (bằng) nhung; 2. *перен.* dịu dàng, êm ái; ~ го́лос giọng dịu dàng (êm ái); ✧ ~ сезо́н mùa đẹp trời

барчо́нок *м. разг. см.* барчу́к

барчу́к *м. разг.* con địa chủ (quý tộc)

ба́рщина *ж. ист.* (chế độ) lao dịch, tạp dịch, sưu dịch

ба́рщинн||ый *прил. ист.*: ~ое хозя́йство kinh tế lao dịch (tạp dịch); ~ труд lao động tạp dịch

бары́га *м. и ж. разг.* người mua đi bán lại, kẻ đầu cơ

ба́рыня *ж.* 1. (*помещица*) vợ địa chủ, nữ quý tộc; 2. (*хозяйка*) bà chủ, phu nhân, bà; 3. *разг.* kẻ đùn việc

барыш *м. уст.* lãi, lợi, lợi nhuận, tiền lời, lợi lộc; дели́ть ~и́ chia lãi (lợi nhuận, lợi lộc); получа́ть ~и́ được lợi

барышник *м. уст.* 1. (*торговец лошадьми*) lái buôn ngựa; 2. (*перекупщик*) người mua đi bán lại

ба́рышня *ж. уст.* tiểu thư, cô nương

барье́р *м.* 1. rào, rào chắn, rào ngăn, chướng ngại vật; брать ~ vượt qua rào chắn, vượt rào; 2. *перен.* hàng rào, trở ngại, chướng ngại; языково́й ~ hàng rào ngôn ngữ; психологи́ческий ~ hàng rào tâm lý; тамо́женные ~ы hàng rào thuế quan

барье́рист *м.*, **~ка** *ж. спорт.* vận động viên vượt rào

барье́рн||ый *прил. спорт.*: ~ бег (môn) chạy vượt rào; ~ая ска́чка (môn) đua ngựa vượt rào

бас *м.* 1. (*голос*) (giọng) basse, nam trầm; 2. (*певец*) người hát giọng basse (giọng nam trầm)

баси́стый *прил. разг.* 1. basse, trầm; ~ звук âm trầm; 2. (*обладающий басом*) (có) giọng basse, giọng nam trầm

баси́ть *несов. разг.* nói (hát) giọng basse, nói (hát) giọng trầm

баскетбо́л *м.* (môn) bóng rổ, basket

баскетболи́ст *м.*, **~ка** *ж.* người chơi bóng rổ (basket), cầu thủ bóng rổ (basket)

баскетбо́льн||ый *прил.* (thuộc về) bóng rổ, basket; ~ая кома́нда đội bóng rổ; ~ая площа́дка sân bóng rổ; ~ые боти́нки giày basket; ~ щит bảng rổ; ~ мяч quả bóng rổ

басма́ч *м. ист.* basmatch (*chống chính quyền xô-viết hồi nội chiến ở Trung Á*)

баснопи́сец *м.* nhà thơ (nhà văn) ngụ ngôn

баснослóвно *нареч.*: ~ бога́тый hết sức giàu, giàu nứt máu; ~ дёшево giá bèo, rẻ cực kỳ

баснослóвный *прил.* (*неимоверный*) khổng lồ, cực đại, hết sức lớn; (*необычайный*) không tưởng tượng được, chưa từng thấy, cực kỳ, phi thường

ба́сня *ж.* 1. *лит.* (bài) ngụ ngôn; 2. *разг.* (*небылица*) (chuyện) hoang đường, bịa đặt

басо́вый *прил.* (thuộc về) basse, giọng nam trầm; ~ ключ chìa fa; ~ая трубá trompet-basse, kèn-basse

басо́к *м.* 1. *разг.* basse nhẹ, giọng nam trầm nhẹ; 2. (*струна*) dây basse

бассе́йн *м.* 1. (*водохранилище*) bể chứa nước; ~ для плáвания bể bơi; ~ для прыжко́в bể nhào lộn; 2. (*реки*) lưu vực; ~ Во́лги lưu vực sông Volga; 3. *геол.* bồn, bể, vùng mỏ; каменноу́гольный ~ vùng mỏ than

ба́ста! *межд. разг.* thôi, đủ rồi!

бастио́н *м.* 1. *воен. уст.* pháo đài; 2. *перен.* thành trì; ~ ми́ра thành trì của hoà bình

бастова́ть *несов.* (*о рабочих, служащих*) bãi công, đình công; (*о студентах, учащихся*) bãi khoá; (*о торговцах*) bãi thị

баталúст *м.* hoạ sĩ chiến trận

бата́лия *ж.* 1. *уст.* chiến trận; 2. *разг. ирон.* (*ссора*) (trận) đấu khẩu, đấu đá, cãi nhau

бата́льн||ый *прил.* (miêu tả) chiến trận; ~ая жи́вопись hội hoạ chiến trận

батальо́н *м.* tiểu đoàn; стрелко́вый ~ tiểu đoàn bộ binh; сапёрный ~ tiểu đoàn công binh (công binh công trình); ~ свя́зи tiểu đoàn thông tin; команди́р ~а tiểu đoàn trưởng

батальо́нный *прил.* (của) tiểu đoàn

батаре́йка *ж. эл.* pin, acquy

батаре́я *ж.* 1. *воен.* đội (đại đội) pháo; ~ зени́тной артилле́рии đại đội pháo phòng không, đội pháo cao xạ; 2. *эл.* pin, acquy; аккумуля́торная ~ acquy, bình điện; ✧ ~ парово́го отопле́ния bộ sưởi bằng hơi nước

бата́т *м.* 1. (*растение*) (cây) khoai lang (*Ipomaea batatas*); 2. (*клубень*) (củ) khoai lang

ба́тик *м.* 1. (*техника*) (thuật) nhuộm batik (*của Indonesia và Ấn Độ*); 2. (*ткань*) vải batik

ба́тиковый *прил.* (thuộc về) batik; (*из батика*) (bằng) batik

батиска́ф *м.* xuống lặn (*tự hành*)

бати́ст *м.* (vải) batist

бати́стовый *прил.* (thuộc về) batist; (*из батиста*) (bằng) batist

батисфе́ра *ж.* quả cầu lặn (*dòng dây*)

бато́метр *м.* dụng cụ lấy mẫu nước (*ở các độ sâu khác nhau*)

бато́н *м.* (*хлеб*) (ổ) bánh mì trắng

бато́нчик *м.*: шокола́дный ~ thanh kẹo chocolat (sôcôla)

батра́к *м.* cố nông, công nhân nông nghiệp

батра́цкий *прил.* (thuộc về) cố nông, công nhân nông nghiệp

батра́чество *с.* 1. (*занятие*) (nghề) cố nông, công nhân nông nghiệp; 2. *собир.* (tầng lớp) cố nông, công nhân nông nghiệp

батра́чить *несов.* đi làm thuê, làm mướn, làm cố nông (công nhân nông nghiệp)

батра́чка *ж.* người đàn bà cố nông, nữ công nhân nông nghiệp

баттерфля́й *м. спорт.* (kiểu) bơi bướm

бату́д *м. см.* бату́т

батуди́ст *м. см.* батути́ст

бату́т *м. спорт.* (môn) batut, đệm nhún

батути́ст *м. спорт.* vận động viên batut (đệm nhún)

ба́тюшк||а *м.* 1. *уст.* (*отец*) cha, ba, bố; 2. *уст. разг.* (*в обращении*) bác; 3. *разг.* (*священник*) cha; ✧ ~и (~и мой)! cha nội ơi!, trời ơi!, chèng ơi!

бау́л *м.* rương, hòm, níp, tráp

бах *межд.* 1. bịch!, bốp!, ầm!, bùng!, pằng!; 2. *в знач. сказ. разг.* bịch, ục, bốp, đấm, thụi, đánh, thoi, loi

бахва́литься *несов.* (*Т*) *разг.* khoe, khoe khoang, huênh hoang, khoác lác, phét lác, nói trạng, nói thánh nói tướng

бахва́льство *с. разг.* (thói) khoe khoang, huênh hoang, khoác lác, phét lác

бахи́лы *мн.* (*ед.* бахи́ла *ж.*) 1. (*у рыбаков, охотников*) giày da cổ cao loe rộng; 2. (*у хирургов и посетителей больницы*) bao nilon (caosu) bọc ngoài giày; 3. *разг.* đôi giày thô kệch

ба́хнуть *сов.* 1. nổ ầm, bùng nổ; 2. bịch, ục, bốp, đấm, thụi, đánh, thoi, loi

ба́хнуться *сов.* ngã uỵch (oạch), ngã đánh uỵch (đánh oạch)

бахрома́ *ж.* tua, tua viền

бахро́мчатый *прил.* có tua, giống như tua

бахча́ *ж.* ruộng dưa (cây loài dưa)

бахчево́д *м.* người trồng dưa, chuyên viên trồng cây loài dưa

бахчево́дство *с.* ngành trồng cây loài dưa

бахчев||о́й *прил.*: ~ы́е культу́ры những cây loài dưa

бац *межд.* 1. bịch!, bốp!, ầm!, bùng!; 2. *в знач. сказ. разг.* bịch, bốp, đấm, thụi, đánh

баци́лла *ж.* trực khuẩn, trực trùng

бациллоноси́тель *м.* người (vật) mang trực khuẩn, người (vật) mang mầm bệnh

ба́шенка *ж.* tháp nhỏ

ба́шенн||ый *прил.* (thuộc về) tháp, hình tháp; ~ые часы́ đồng hồ tháp; ~ кран cần trục tháp; ~ экскава́тор máy xúc kiểu tháp

башка́ *ж. прост.* 1. đầu; 2. *перен.* đầu óc

башки́р *м.*, **~ка** *ж.* người Bashkir (Baskia)

башлы́к *м.* mũ trùm đầu

башма́к *м.* 1. *мн.*: ~и́ giày; надева́ть ~и́ đi (xỏ) giày; 2. *тех.* guốc, đế, đệm chân cột; ~ колóнны đế cột; 3. *ж.-д.*: тормозно́й ~ guốc hãm; ✧ быть под ~о́м у кого́-л. bị ai sai khiến (xỏ mũi)

башма́чник *м.* 1. thợ giày; 2. *ж.-д.* thợ đặt guốc hãm

башмачо́к *м.* 1. (chiếc) hài, giày nhỏ; хруста́льный ~ (*из сказки*) chiếc hài (giày) pha lê (*trong truyện cổ tích*); 2. *бот.* (cây) lan hài (*Cypripedium*)

ба́шня *ж.* 1. (*сооружение*) tháp, lầu; телевизио́нная ~ tháp truyền hình; водонапо́рная ~ tháp nước; силóсная ~ nhà ủ thức ăn (*cho súc vật*); 2. (*вышка*) tháp; оруди́йная ~ tháp pháo, tháp đại bác; броневáя ~ tháp bọc thép, tháp tăng

баю-ба́й, ба́ю-ба́юшки-баю́ *см.* бай-ба́й

баю́кать, убаю́кать (*В*) ru; ~ ребёнка ru con

баяде́р||а, ~ка *ж.* (*восточная танцовщица*) vũ nữ

бая́н *м.* đàn bayan, phong cầm Nga

баяни́ст *м.* người chơi đàn bayan

бде́ние *с. книжн.* (sự) thức; ночно́е ~ thức đêm

бди́тельно *нареч.* (một cách) cảnh giác

бди́тельность *ж.* (tinh thần, tính) cảnh giác; проявля́ть ~ biểu lộ tinh thần cảnh giác

бди́тельн||ый *прил.* cảnh giác; бу́дьте ~ы! hãy cảnh giác!

бег *м.* 1. (sự) chạy; на ~ý khi đang chạy; 2. *спорт.* (cuộc) chạy, chạy thi, chạy đua; ~ на ме́сте chạy tại chỗ; ~ на дли́нную диста́нцию chạy cự ly dài; ~ с барье́рами ~ chạy vượt rào; ~ с препя́тствиями chạy vượt chướng ngại; 3. *мн.*.: ~á (*рысистые испытания*) (cuộc) đua ngựa; ✧ в ~áх chạy ngược chạy xuôi, chạy long tóc gáy, chạy chọt; ~ вре́мени thời gian trôi nhanh

бе́га||ть *несов.* 1. chạy; он хорошо́ ~ет anh ấy chạy giỏi; ~ взад и вперёд chạy tới chạy lui, chạy loăng quăng; ~ на конька́х trượt băng; 2. (за *Т*) *разг.* (*ухаживать*) tán, ve, gạ, cua, tán tỉnh, gạ gẫm, chạy theo...

бегемо́т *м.* hà mã (*Hippopotamus*)

бегле́ц *м.* người chạy trốn (tẩu thoát, trốn thoát); (*из тюрьмы*) người vượt ngục

бе́гло *нареч.* 1. (*легко, свободно*) (một cách) trôi chảy, lưu loát, trơn tru, thông thạo; ~ чита́ть đọc lưu loát (trôi chảy); 2. (*быстро, мельком*) nhanh, mau lẹ, lướt qua; ~ взгляну́ть lướt mắt qua, đưa mắt nhìn qua; 3. (*поверхностно*) (một cách) lướt qua, qua loa; ~ просма́тривать xem qua (qua loa, lướt qua); ~ проче́тывать đọc qua (qua loa, lướt qua)

бе́глост||ь *ж.* (sự) trôi chảy, lưu loát, trơn tru, thông thạo; (*лёгкость*) (sự) nhanh, mau lẹ, dễ dàng; у него́ ещё нет ~и в чте́нии nó đọc còn chưa trôi chảy (lưu loát)

бе́глый *прил.* 1. (*легкий, свободный*) trôi chảy, lưu loát, trơn tru, thông thạo; 2. (*быстрый, мимолётный*) nhanh, mau lẹ; броса́ть бе́глый взгляд đưa mắt nhìn qua; 3. (*поверхностный*) lướt qua, qua loa; 4. *уст.* (*убежавший*) chạy trốn, tẩu thoát, trốn thoát; 5. *в знач. сущ. м. уст.* người chạy trốn (tẩu thoát, trốn thoát); (*из тюрьмы*) người vượt ngục; ✧ ~ ого́нь *воен.* hoả lực cấp tập; ~ гла́сный *лингв.* nguyên âm biến (ẩn hiện); ~ шаг *спорт.* bước đi thể dục

бегля́нка *ж.* người đàn bà chạy trốn (tẩu thoát, trốn thoát); (*из тюрьмы*) người đàn bà vượt ngục

бегов||о́й *прил.* (để) chạy thi, chạy đua, chạy; ~ая доро́жка đường chạy; ~ая ло́шадь ngựa đua; ~ы́е конькú giày trượt chạy thi; ~ ипподро́м trường sân đua ngựa, trường đua

бего́м *нареч.* (bằng cách) chạy; пусти́ться ~ cắm cổ chạy

бего́ния *ж. бот.* (cây) thu hải đường (*Begonia*)

беготня́ *ж. разг.* (sự) bận rộn, chạy loăng quăng (rối rít); ~ взад и вперёд chạy ngược chạy xuôi, chạy rối rít (loăng quăng), chạy cuống cà kê

бе́гство *с.* 1. (*побег*) (sự) chạy trốn, tẩu thoát, trốn thoát, trốn; (*из тюрьмы*) (sự) vượt ngục; 2. (*поспешное отступление*) (cuộc) tháo chạy, rút chạy, đào tẩu, chạy; обраща́ть в ~ bức

phải chạy; спаса́ться ~м bỏ chạy, tháo chạy; пани́ческое ~ tháo chạy (rút chạy) tán loạn, hoảng chạy; ✧ ~ капита́лов эк. (sự) tẩu thoát vốn, chạy vốn

бегу́н *м., ~ья ж.* người chạy giỏi; *спорт.* vận động viên chạy thi; cua-rơ (*разг.*); ~ на коро́ткие диста́нции vận động viên chạy cự ly ngắn

бегуно́к *м. тех.* con lăn bánh dẫn; *ж.-д.* bánh dẫn

бегуны́ *мн.* (*ед.* бегу́н *м.*) *тех.* đá mài, trục nghiền, máy nghiền, tấm xát

бед||а́ *ж.* 1. tai hoạ, tai nạn, tai vạ, điều không may, rủi ro; больша́я ~ đại hoạ, tai hoạ lớn lao; попа́сть в ~ý bị nạn, bị tai hoạ; быть в ~é lâm nạn, gặp tai nạn, bị tai hoạ; вот беда́! tội nghiệp quá!, thương thay!; 2. *в знач. сказ.*: не ~! không sao!, không hề gì đâu!; ~ в том, что... hiểm (khổ) một nỗi là...; в то́м-то и ~ không may (tai hoạ, tai vạ) chính là ở đấy; ✧ ~ как (*очень*) rất, hết sức; на ~ý không may; как на ~ý như trêu ngươi (trêu tức); вели́кая ~! (*или* что за ~!) chẳng sao đâu!, tai vạ quái gì!; лиха́ ~ нача́ло *погов.* ≅ vạn sự khởi đầu nan; пришла́ ~, отворя́й воро́та *погов.* ≅ hoạ vô đơn chí

бедла́м *м. разг.* (tình trạng) hỗn loạn, bát nháo, lộn xộn, hỗn độn

бедне́ть, обедне́ть nghèo đi, trở nên nghèo, bần cùng hoá

бе́дно *нареч.* (một cách) nghèo, nghèo nàn, cực khổ

бе́дность *ж.* 1. (*нужда*) (cảnh, sự) nghèo, nghèo khổ, túng thiếu, nghèo nàn, cực khổ, khổ sở, khốn khó; ~ не поро́к *погов.* nghèo không phải là xấu; 2. (*убожество*) (sự) nghèo, nghèo nàn; ~ ума́ nghèo nàn về trí tuệ; ~ воображе́ния nghèo nàn về trí tưởng tượng

бедноты́ *ж. собир.* dân nghèo, tầng lớp nghèo khổ; дереве́нская ~ tầng lớp bần nông; городска́я ~ dân nghèo thành thị

бе́дн||ый *прил. т.* (*неимущий*) nghèo, nghèo khổ, nghèo khó, nghèo nàn, khổ cực, khổ sở, khốn khổ, khốn khó; 2. (*убогий*) nghèo nàn, sơ sài, cỏ rả; ~ая обстано́вка đồ đạc nghèo nàn (sơ sài, cỏ rả); 3. (*скудный*) nghèo nàn, thiếu thốn; (*о растительности, земле*) cằn cỗi, khô cằn; ~ая фанта́зия trí (óc) tưởng tượng nghèo nàn; ~ая по́чва đất đai cằn cỗi; ~ая приро́да thiên nhiên khô cằn; 4. (*несчастный*) khốn khổ, tội nghiệp, đáng thương; 5. *в знач. сущ. м.* người nghèo (khổ cực, khốn khổ)

бедня́||га, ~жка *м. и ж. разг.* người đáng thương

бедня́к *м.* 1. người nghèo (nghèo khổ, nghèo nàn, khổ cực, khốn khổ); 2. (*о крестьянине*) bần nông

бедня́цкий *прил.* (thuộc về) người nghèo, bần nông

бедня́чество *с. собир. эк.* (tầng lớp) bần nông, dân nghèo

бедня́чка *ж.* người đàn bà bần nông

бедо́вый *прил. разг.* (*отчаянный*) gan dạ, can đảm, táo bạo, lanh lợi, liều lĩnh; (*озорной*) tinh nghịch, nghịch ngợm; ~ мальчи́шка cậu bé lanh lợi (gan dạ, táo bạo)

бедоку́р *м. разг.* kẻ tinh nghịch (nghịch ngợm)

бедоку́рить, набедоку́рить *разг.* nghịch, tinh nghịch, nghịch ngợm, đùa nghịch

бедола́га *м. и ж. прост.* người đáng thương

бе́дренн||ый *прил.* (thuộc về) đùi; mông, bàn toạ, mông đít (*ср.* бедро́); ~ая кость *анат.* xương đùi

бедр||о́ *с.* đùi; (*наружная часть*) mông, bàn toạ, mông đít; широ́кие бёдра mông (bàn toạ) to

бе́дственн||ый *прил.* tai hoạ, tai vạ, nguy nan, nguy khốn, nguy ngập, khổ sở, khổ cực, bất hạnh; ~ое положе́ние tình cảnh nguy khốn (nguy ngập)

бе́дстви||е *с.* tai hoạ, tai nạn, tai biến; стихи́йное ~ thiên tai; социа́льное ~ tai nạn xã hội; сигна́л ~я tín hiệu tai nạn

бе́дствовать *несов.* sống nghèo, sống túng thiếu

бедуи́н *м.*, **~ка** *ж.* người Arab (A-rập) du mục

беж *прил. неизм.* (màu) be; цве́та ~ màu be, màu cà phê sữa

бежа́ть *несов.* 1. chạy; (*об облаках*) bay, lững lờ trôi (bay); ~ рысью chạy nhanh, chạy nước kiệu; ~ во весь дух chạy bở hơi tai; ~ изо всех сил chạy cật lực; ~ сломя́ го́лову cắm đầu cắm cổ chạy; ~ со всех ног chạy ba chân bốn cẳng (bán sống bán chết); 2. (*о времени*) trôi nhanh; 3. (*течь*) chảy; (*при кипении*) trào, giào; 4. *несов. и сов.* (*спасаться бегством*) tháo chạy, bỏ chạy, chạy trốn, rút chạy, đào tẩu; ~ из тюрьмы́ vượt ngục

бе́жевый *прич. разг.* (màu) be

бе́женец *м.*, **~ка** *ж.* người tị nạn (chạy nạn)

без, **.безо** *предлог* 1. không, chẳng, không (chẳng) có; ~ разреше́ния không được (không có) phép; ~ оста́тка hết, hết cả, hết sạch, tất cả, toàn bộ; ~ церемо́ний không khách khí (làm khách); ~ основа́ния vô cớ, không có căn cứ; 2. (*в отсутствие кого-л.*) không có, thiếu, vắng mặt; ~ тебя́ не обойти́сь không có anh thì không làm được, thiếu cậu thì chẳng xong; 3. (*за вычетом*) thiếu, trừ, không kể; ~ него́ нас тро́е không kể anh ấy thì chúng tôi có ba người; 4. (*при обозначении времени*) kém; ~ че́тверти пять năm giờ kém mười lăm; ✧ не ~ không phải là không có; не ~ интере́са không phải là không thích, thích thú; не ~ причи́ны không phải là không có nguyên nhân; и ~ того́ вон да... (vốn dĩ đã..., đã...) lại còn...; и ~ того́ тяжело́, а тут ещё заболе́л вон đã vất vả thế này, lại còn ốm đau nữa

безаварийн||ый *прил.* không hỏng (hỏng hóc), an toàn; ~ая рабо́та hoạt động không hỏng, chạy an toàn

безадресность *ж.* (sự) không địa chỉ, không định hướng, không cụ thể

безадресный *прил.* không địa chỉ (định hướng, cụ thể)

безалаберно *нареч. разг.* (một cách) lung tung, bừa bãi, không có trật tự, cẩu thả, lôm côm; жить ~ sống bừa bãi (được chăng hay chớ)

безалаберность *ж. разг.* (sự, tình trạng) lung tung, bừa bãi, không có trật tự, cẩu thả

безалаберн||ый *прил. разг.* lung tung, bừa bãi, không có trật tự, cẩu thả, lôm côm; ~ая рабо́та việc làm cẩu thả (lung tung, lôm côm); ~ челове́к con người cẩu thả (bừa bãi)

безалаберщина *ж. разг.* (tình trạng) lung tung, bừa bãi, không có trật tự, cẩu thả

безалкого́льный *прил.* không có rượu (alcol); ~ напи́ток đồ uống không có rượu

безапелляцио́нно *нареч.* (một cách) quyết đoán, độc đoán

безапелляцио́нн||ый *прил.* 1. *юр.* không được kháng cáo (kháng nghị, chống án); 2. (*категорический*) quyết đoán, độc đoán, không cãi lại được; сказа́ть что́-л. ~ым то́ном nói gì với giọng quyết đoán

беза́томн||ый *прил.*: ~ая зо́на khu vực không có vũ khí nguyên tử

безба́шенный *прил. разг.* không suy nghĩ, bốc đồng, bạt mạng, bạt tử, bạt tê

безбе́дно *нареч.*: жить ~ sống đầy đủ (sung túc)

безбе́дн||ый *прил.* đầy đủ, no đủ, sung túc; ~ое существова́ние cuộc sống no đủ (đầy đủ, sung túc)

безбиле́тный *прил.* không có vé; ~ пассажи́р hành khách không có vé

безбо́жие *с.* (sự, lòng, thuyết) vô thần, không tín ngưỡng, không tin đạo

безбо́жник *м.* 1. người vô thần (không tín ngưỡng); 2. *уст. бран.* đồ vô đạo (vô luân), tên vô liêm sỉ

безбо́жно *нареч.* 1. (*бессовестно, бесчестно*) (một cách) vô đạo, vô luân, vô liêm sỉ, trơ tráo, trắng trợn; ~ обма́нывать đánh lừa một cách vô liêm sỉ (trắng trợn); 2. (*очень, чрезвычайно*) rất, cực kỳ, hết sức

безбо́жн||ый *прил.* 1. *уст.* vô thần, không tín ngưỡng (tin đạo); 2. *разг.* (*бессовестный*) vô đạo, vô luân, vô liêm sỉ, trơ tráo, trắng trợn; ~ая клевета́ lời vu khống vô liêm sỉ (trắng trợn); ~ые це́ны giá cắt cổ

безболе́зненно *нареч.* 1. (một cách) không đau; 2. *перен.* (một cách) suôn sẻ, dễ dàng, không vấp váp (khó khăn), thông đồng bén giọt; реорганиза́ция прошла́ ~ việc chấn chỉnh lại tổ chức đã diễn ra suôn sẻ (không vấp váp, không khó khăn)

безболе́зненность *ж.* 1. (sự, tính chất) không đau; 2. *перен.* (sự, tính chất) suôn sẻ, dễ dàng, êm thấm, không khó khăn; ~ реше́ния э́того вопро́са giải quyết êm thấm (dễ dàng) vấn đề đó

безболе́зненн||ый *прил.* 1. không đau; ~ая опера́ция cuộc phẫu thuật không đau; 2. *перен.* suôn sẻ, dễ dàng, êm thấm, không vấp váp (khó khăn), thông đồng bén giọt; ~ое реше́ние вопро́са giải pháp dễ dàng của vấn đề, cách giải quyết vấn đề êm thấm (không khó khăn)

безборо́дый *прил.* không râu

безбоя́зненно *нареч.* (một cách) không sợ, gan dạ, dạn dĩ; ~ де́йствовать hành động gan dạ

безбоя́зненный *прил.* không sợ, gan dạ, dạn dĩ

безбра́чие *с.* (sự, cảnh) sống độc thân, không vợ chồng

безбра́чный *прил.* 1. độc thân, không vợ chồng; 2. *биол.* ẩn hoa

безбре́жно *нареч.* (một cách) vô bờ bến, vô biên, vô hạn

безбре́жность *ж.* khoảng không vô biên (vô bờ bến, vô hạn)

безбре́жный *прил.* vô (không) bờ bến, vô biên, vô hạn

безбро́вый *прил.* không lông mày

безве́рие *с.* (sự) không tín ngưỡng, không tin đạo, vô thần

безве́стност||ь *ж.* (sự, tình trạng) không ai biết, chưa có tiếng; жить в ~и sống cuộc đời ít ai biết đến

безве́стный *прил.* (*неизвестный*) không (chưa từng) biết; (*не пользующийся известностью*) không (chưa) ai biết, chưa có tiếng; ~ геро́й người anh hùng không ai biết

безве́тренн||ый *прил.* lặng gió; ~ая пого́да trời lặng gió

безве́трие *с.* (sự) lặng gió

безви́нно *нареч.* (một cách) oan, oan uổng, vô tội; ~ пострада́вший người bị oan (bị xử oan)

безви́нный *прил.* oan, oan uổng, vô tội

безвку́си||е *с.*, **~ца** *ж.* (sự, đồ) vô vị, đểnh đoảng, nhạt nhẽo; кака́я ~ца! vô vị làm sao!, đểnh đoảng quá!, nhạt nhẽo quá!

безвку́сно *нареч.* (một cách) vô vị, không đẹp mắt, thiếu thẩm mỹ; одева́ться ~ ăn mặc thiếu thẩm mỹ

безвку́сн||ый *прил.* 1. vô vị, không mùi vị, đoảng vị, đểnh đoảng, nhạt nhẽo, đoảng; ~ая еда́ thức ăn nhạt nhẽo (đểnh đoảng, đoảng vị, vô vị); 2. *перен.* vô vị, không đẹp mắt, thiếu thẩm mỹ

безвла́стие *с.* (tình trạng) không có chính quyền, vô chính phủ

безво́дн||ый *прил.* 1. thiếu (không có) nước, khô cằn, khô hạn; ~ая пусты́ня sa mạc khô cằn; 2. *хим.* khan; ~ая соль muối khan

безво́дье *с.* (sự) thiếu nước, không có nước, khô cằn, khô hạn

безвозвра́тно *нареч.* (một cách) không bao giờ trở lại; không phải hoàn lại

безвозвра́тн||ый *прил.* 1. (*утраченный навсегда*) không bao giờ trở lại, qua hẳn; 2. (*не подлежащий возврату*) không phải hoàn lại (trả lại); ~ая ссу́да tiền cho vay không phải hoàn lại

безвозду́шн||ый *прил.* không có không khí; ~ое простра́нство khoảng chân không

безвозме́здно *нареч.* (một cách) nhượng hẳn, cho không, không phải hoàn lại (trả tiền)

безвозме́здн||ый *прил.* nhượng hẳn, cho không, không bồi hoàn, không phải hoàn lại (trả tiền); ~ое по́льзование hưởng dụng không phải trả tiền, dùng miễn phí; ~ое присвое́ние chiếm không, chiếm đoạt không bồi hoàn gì cả

безво́лие *с.* (tính) nhu nhược, thiếu quyết tâm, thiếu kiên quyết

безволо́сый *прил.* không tóc

безво́льный *прил.* nhu nhược, yếu đuối, thiếu quyết tâm (kiên quyết); ~ челове́к con người nhu nhược; ~ хара́ктер tính tình nhu nhược (yếu đuối)

безвре́дно *нареч.* (một cách) vô hại

безвре́дность *ж.* (tính chất, tính) vô hại

безвре́дн||ый *прил.* vô hại, không có hại (nguy hiểm), vô thưởng vô phạt; ~ое сре́дство phương sách vô hại; thuốc không nguy hiểm

безвре́менно *нареч.* sớm, non, yểu

безвре́менн||ый *прил.* sớm, non, yểu; ~ая конча́на qua đời sớm, chết sớm (yểu)

безвре́менье *с. уст.* (thời, thời kỳ) suy thoái, trì trệ

безвы́годный *прил. торг.* không sinh lợi (có lợi), không hời

безвы́ездно *нареч.* (một cách) không đi đâu, ở lỳ một chỗ; он не́сколько лет ~ живёт в Москве́ mấy năm liền ông ta ở lỳ Moskva không đi đâu cả

безвы́ездность *ж.* (tình trạng) không đi đâu, ở lỳ một chỗ

безвы́ездн||ый *прил.*: ~ое житьё cuộc sống ở lỳ một chỗ

безвы́ходно *нареч.* (*не покидая дома*) (một cách) không đi đâu, ở lỳ một chỗ

безвы́ходность *ж.* (tình trạng, tình hình) bế tắc, không lối thoát

безвы́ходн||ый *прил.* không lối thoát, bế tắc; ~ое положе́ние tình trạng bế tắc, tình hình không lối thoát

безгла́зый *прил.* (*без глаза*) chột, một mắt, độc nhãn; (*без глаз*) không mắt, mù

безгла́сный *прил.* 1. (*молчаливый*) lặng thinh, im lặng, câm lặng, câm; 2. (*не имеющий своего мнения*) không có ý kiến riêng; (*незаметный*) tầm thường, không có gì trội

безголо́вый *прил.* 1. không (mất, bị chặt) đầu; 2. *перен. разг.* ngu, đần, ngu xuẩn, đần độn; (*забывчивый*) hay quên, lơ đễnh, đểnh đoảng

безголо́сица *ж. разг.* (sự) không có giọng, hát kém

безголо́сый *прил.* (*потерявший голос*) mất giọng; (*с плохим голосом*) không

có giọng, hát kém; ~ певе́ц ca sĩ không có giọng (hát kém)

безгражда́нство *с.* (tình trạng) không quốc tịch

безгра́мотно *нареч.* 1. (*с ошибками*) (một cách) sai ngữ pháp; он пи́шет ~ nó viết sai ngữ pháp (sai văn phạm, đầy lỗi chính tả); 2. *перен.* (*неумело*) (một cách) dốt, không biết, không thành thạo

безгра́мотность *ж.* 1. (*неграмотность*) (nạn) mù chữ, không biết chữ; 2. *перен.* (*невежественность*) (sự) dốt, vô học, không biết, i tờ

безгра́мотн||ый *прил.* 1. (*неграмотный*) mù chữ; 2. *перен.* (*невежественный*) dốt, không biết, không thành thạo, vô học, i tờ; 3. (*малограмотный*) dốt, i tờ, sai ngữ pháp, có nhiều lỗi (sai lỗi); ~ое сочине́ние bài luận có nhiều lỗi; ~ чертёж bản vẽ có nhiều sai lỗi; техни́чески ~ dốt (i tờ, sai lỗi) về kỹ thuật

безграни́чно *нареч.* (một cách) vô biên, vô hạn, vô cùng

безграни́чность *ж.* khoảng không vô biên (vô hạn, mênh mông, bát ngát)

безграни́чн||ый *прил.* 1. vô biên, vô hạn, vô bờ, mênh mông, bát ngát, không bờ bến; ~ просто́р khoảng không vô biên (vô hạn, vô bờ, mênh mông, bát ngát); 2. (*без каких-л. ограничений*) vô hạn, vô cùng, vô bờ, vô lượng; ~ая пре́данность lòng trung thành vô hạn; ~ая печа́ль nỗi buồn vô hạn; ~ые возмо́жности những khả năng vô hạn; ~ое сча́стье hạnh phúc (niềm sung sướng) vô bờ

безгре́шность *ж.* (sự) vô tội

безгре́шный *прил.* 1. vô tội, không có tội; 2. (*чистый, невинный*) trong trắng, trinh bạch

безда́рно *нареч.* (một cách) bất tài, vô tài, vụng về

безда́рность *ж.* 1. (sự) bất tài, vô tài, không có tài; 2. (*о человеке*) người không có tài (bất tài, vô tài); он така́я ~! nó hoàn toàn bất tài!

безда́рн||ый *прил.* 1. bất tài, vô tài, không có tài; ~ поэ́т nhà thơ bất tài; 2. (*о произведении*) vụng về, không khéo; ~ое произведе́ние tác phẩm vụng về

безде́йствие *с.* (tình trạng) không hoạt động, không làm việc, ngồi không, vô vi

безде́йствовать *несов.* 1. (*о человеке*) không hoạt động (làm việc), ngồi không; 2. (*о машине и т. п.*) không chạy

безде́лица *ж. разг.* (đồ, vật, việc, điều) không giá trị, nhỏ mọn, vặt vãnh, lặt vặt; вся́кая ~ его́ трево́жит mọi điều vặt vãnh (nhỏ mọn, lặt vặt) đều làm cho anh ta lo lắng

безделу́шка *ж.* vật trang sức nhỏ

безде́лье *с.* 1. (tình trạng) không có việc làm, ăn không ngồi rồi, ngồi không; вы́нужденное ~ tình trạng ngồi không bất đắc dĩ; 2. (*пустое занятие*) việc làm vớ vẩn, trò chơi tiêu khiển

безде́льник *м. разг.* 1. (*лентяй*) người vô công rồi nghề, kẻ lười biếng (biếng nhác); 2. *бран.* đồ ăn không ngồi rồi, phường giá áo túi cơm

безде́льничать *несов.* ăn không ngồi rồi, ngồi không, nằm khàn, không làm lụng gì hết

безде́нежн||ый *прил.* 1. không đùng tiền; ~ые расчёты *фин., торг.* (sự) thanh toán bù trừ, chuyển khoản, thanh toán không dùng tiền mặt; 2. *разг.* (*о человеке*) túng tiền, không có tiền, túng bấn

безде́нежье *с.* (cảnh) túng tiền, túng bấn, túng quẫn

безде́тность *ж.* (cảnh) không con, hiếm hoi, hiếm muộn

безде́тн||ый *прил.* không con, hiếm hoi, hiếm muộn; ~ая же́нщина người đàn bà không con

бездефици́тный *прил. фин.* không thiếu hụt (thâm hụt); ~ бюдже́т ngân sách không thiếu hụt

безде́ятельность *ж.* (sự) không hoạt động, không năng động, không đôn đáo, thiếu tích cực

безде́ятельный *прил.* không hoạt động (năng động, đôn đáo), thiếu tích cực

бе́здна *ж.* 1. vực thẳm, vực sâu; 2. *в знач. сказ. разг.* (*множество*) vô khối, vô số, vô thiên lủng, rất nhiều, hết sức nhiều, ối; у него ~ дел anh ấy có vô khối (rất nhiều, ối) việc

бездо́ждье *с.* trời không mưa; (*засуха*) hạn hán

бездоказа́тельность *ж.* (sự, tính chất) không có chứng cớ, vô căn cứ; ~ обвине́ния tính chất vô căn cứ của lời buộc tội

бездоказа́тельн||ый *прил.* không có chứng cớ, vô căn cứ; ~ое обвине́ние lời buộc tội vô căn cứ

бездо́мн||ый *прил.* vô gia cư, không nhà không cửa; (*не имеющий семьи*) vô gia đình; ~ челове́к người vô gia cư; ~ая соба́ка con chó vô chủ

бездо́нн||ый *прил.* 1. không đáy; 2. *перен.* (*глубокий*) rất sâu, sâu thẳm; (*беспредельный*) vô cùng, vô biên; ~ая про́пасть vực thẳm vô cùng; ✧ ~ая бо́чка *шутл.* а) người có tửu lượng rất cao, kẻ uống rượu như chĩnh chìm; б) cái thùng không đáy, hút rất nhiều tiền đầu tư

бездоро́жный *прил.* không có đường sá, thiếu đường

бездоро́жье *с.* 1. (tình trạng) không có đường sá, thiếu đường; (*плохие дороги*) (tình trạng) đường xấu, đường khó đi; 2. (*распутица*) (thời kỳ) đường lầy lội khó đi

бездохо́дный *прил.* không thu nhập (sinh lợi, đẻ lãi, hoa lợi)

безду́мн||ый *прил.* vô tư lự, không lo nghĩ (suy nghĩ); ~ое житьё cuộc sống vô tư lự (không lo nghĩ)

бездýмье *с.* (sự) vô tư lự, không lo nghĩ, không suy nghĩ

бездухо́вность *ж.* (sự, tình trạng) không có cuộc sống tâm linh, không có lý tưởng, thấp kém về tinh thần

бездухо́вный *прил.* không có cuộc sống tâm linh, không có lý tưởng, thấp kém về tinh thần

бездýшие *с.* (*чёрствость*) (sự) vô tâm, vô cảm, vô tình, hững hờ, khô khan; (*жестокосердие*) (sự) nhẫn tâm, tàn nhẫn, bất nhân

бездýшно *нареч.* (một cách) vô tâm, vô cảm, vô tình, hờ hững, hững hờ, nhẫn tâm

бездýшный *прил.* 1. (*чёрствый*) vô tâm, vô cảm, vô tình, hững hờ, khô khan; (*жестокосердный*) nhẫn tâm, tàn nhẫn, bất nhân, bất nhẫn; ~ое отноше́ние thái độ vô tình (hờ hững, hững hờ); 2. (*невыразительный, холодный*) nhạt nhẽo, lạt lẽo, không diễn cảm

безды́мный *прил.* không khói; ~ по́рох thuốc súng không khói

бездыха́нн||ый *прил.* hết thở, vô sinh, vô hồn, chết; ~ое те́ло cái xác vô hồn

безе́ *с. кул.* bánh ngọt "baiser" (*có bột, lòng trắng trứng, đường*)

безжа́лостно *нареч.* (một cách) không thương xót, không thương tiếc; (*жестоко*) (một cách) tàn nhẫn, hung

bạo, hung tàn, nhẫn tâm; (*беспощадно*) (một cách) thẳng tay

безжа́лостность *ж.* (sự, tính) tàn nhẫn, hung bạo, hung tàn, nhẫn tâm

безжа́лостн||ый *прил.* không thương xót (thương tiếc); (*жестокий*) tàn nhẫn, hung bạo, hung tàn, nhẫn tâm; (*беспощадный*) thẳng tay; ~ тира́н tên bạo chúa tàn nhẫn (hung tàn, hung bạo); э́то ~о cái đó thì thật là tàn nhẫn (hung bạo) quá

безжи́зненность *ж.* (sự, tính chất) vô sinh, vô hồn, chết; không sinh khí, không sinh động, cứng đờ (*ср.* безжи́зненный)

безжи́зненн||ый *прил.* 1. vô sinh, vô hồn, chết; ~ое те́ло cái xác vô hồn; 2. (*невыразительный*) không sinh khí (sinh động), cứng đờ; ~ взгляд cái nhìn không sinh khí

беззабо́тно *нареч.* (một cách) không lo âu, không lo lắng, vô tư lự, vô tâm, vô tư, vô lo

беззабо́тность *ж* (sự, tính) không lo âu, không lo lắng, vô tư lự, vô tâm, vô tư, vô lo

беззабо́тн||ый *прил.* không lo âu (lo lắng), vô tư lự, vô tâm, vô tư, vô lo; ~ое существова́ние cuộc sống vô tư lự (vô lo, không lo âu, không lo lắng)

беззаве́тно *нареч.* (một cách) hết lòng hết dạ, tuyệt đối, vô hạn, vô điều kiện; ~ люби́ть кого́-л. yêu ai vô hạn, hết lòng hết dạ yêu ai; быть ~ пре́данным tuyệt đối (hết lòng hết dạ) trung thành, trung thành vô hạn

беззаве́тн||ый *прил.* hết lòng hết dạ, tuyệt đối, vô hạn, vô điều kiện; ~ая любо́вь к Ро́дине tình yêu vô hạn đối với Tổ quốc

беззако́ние *с.* 1. (tình trạng, sự) vô pháp luật, không có pháp chế, vi phạm pháp chế; 2. (*поступок*) (điều) phi pháp, bất hợp pháp, không hợp pháp, trái phép, phạm pháp

беззако́нничать *несов. разг.* vi phạm pháp chế bừa bãi, hành động bất chấp pháp luật

беззако́нно *нареч.* (một cách) bất hợp pháp, phi pháp, trái phép

беззако́нность *ж.* (sự, tính chất) bất hợp pháp, phi pháp, trái phép

беззако́нн||ый *прил.* bất (không) hợp pháp, phi pháp, trái phép, phạm pháp; ~ое де́йствие hành vi bất hợp pháp, hành động phi pháp (phạm pháp)

беззасте́нчиво *нареч.* (một cách) không biết ngượng, không biết xấu hổ, vô liêm sỉ, vô sỉ; (*нагло*) (một cách) trắng trợn, trâng tráo

беззасте́нчивость *ж.* (sự, tính chất) không biết ngượng, vô liêm sỉ; trắng trợn, trâng tráo (*ср.* беззасте́нчивый)

беззасте́нчив||ый *прил.* không biết ngượng (xấu hổ), vô liêm sỉ, vô sỉ; (*наглый*) trắng trợn, trâng tráo, mặt dày mày dạn; ~ая ложь lời nói dối trắng trợn

беззащи́тность *ж.* (sự) không được bảo vệ, không tự bảo vệ được; yếu ớt, yếu đuối

беззащи́тный *прил.* không được bảo vệ, không tự bảo vệ được, không có gì che chở; (*беспомощный*) yếu ớt, yếu đuối, bất lực

беззвёздный *прил.* không sao, tối đen

беззву́чно *нареч.* (một cách) khẽ, sẽ, thầm, thầm lặng, không có tiếng; ~ пла́кать khóc thầm

беззву́чный *прил.* không có tiếng, vô âm, vô thanh, im lặng, yên tĩnh, tĩnh mịch; (*приглушённый*) khẽ, sẽ, thầm, thầm lặng; ~ смех tiếng cười khẽ; ~ полёт chuyến bay vô thanh (thầm lặng)

безземе́лье *с.* (sự, cảnh) không có ruộng đất

безземе́льный *прил.* không có ruộng đất; ~ крестья́нин người nông dân không có ruộng đất

беззло́бно *нареч.* (một cách) không ác, không dữ, không độc ác, hiền lành, đôn hậu

беззло́бный *прил.* không ác (dữ, độc ác), hiền lành, đôn hậu; ~ смех tiếng cười hiền lành (đôn hậu)

беззу́бка *ж. зоол.* trùng trục, trai (*Anodonta*)

беззу́б||ый *прил.* 1. không răng, móm mém, sóm sém; ~ая стару́ха bà lão móm mém (sóm sém); ~ рот miệng móm mém (sóm sém), miệng không (sún hết) răng; 2. *перен.* yếu đuối, không sắc bén (sắc sảo); ~ая кри́тика bài phê bình không sắc bén (không sắc sảo)

безлепестко́вый *прил. бот.* không cánh hoa, không cánh

безле́сный *прил.* không rừng

безле́сье *с.* vùng không rừng, vùng bị chặt trụi rừng

безли́кий *прил.* không có cá tính, không có bản sắc, không đặc sắc

безли́ственный *прил.* không có bộ lá

безли́ст||ный, ~ый *прил.* không lá

безли́ч||ие *с.*, **~ность** *ж.* (sự) không có cá tính, không có bản sắc, không đặc sắc

безли́чн||ый *прил.* 1. không có cá tính (bản sắc), không đặc sắc; 2. *грам.* không ngôi, vô nhân xưng; ~ глаго́л động từ không ngôi (vô nhân xưng); ~ое предложе́ние mệnh đề không ngôi, câu vô nhân xưng

безлоша́дн||ый *прил.* không có ngựa; ~ое хозя́йство nông hộ không có ngựa

безлу́нн||ый *прил.* không trăng; ~ая ночь đêm không trăng

безлю́дно *в знач. сказ. безл.*: на у́лице бы́ло ~ ngoài đường vắng ngắt (vắng tanh, không một bóng người)

безлю́дн||ый *прил.* không người: (*малолюдный*) ít người; (*пустынный*) vắng, vắng ngắt, vắng tanh, vắng vẻ, hoang vắng; ~ переу́лок ngõ hẻm vắng tanh (vắng ngắt); ✧ ~ая технологи́я công nghệ không người làm (tự động hoá toàn bộ)

безлю́дье *с.* (sự, tình trạng) không có người, thiếu người; на ~ khi thiếu (không có) người

безме́н *м.* cân lò xo, cân thiên bình

безме́рно *нареч.* rất, quá, quá đỗi, quá chừng, quá độ, hết sức, vô cùng, vô hạn, cực kỳ

безме́рн||ый *прил.* quá đỗi, quá chừng, quá độ, hết sức, vô cùng, vô hạn, cực kỳ; ~ая уста́лость mệt quá đỗi (quá chừng), mệt nhọc hết sức (quá độ), cực kỳ mệt

безмо́зглый *прил. разг.* ngu si, đần độn, ngu độn, ngu ngốc, ngu xuẩn

безмо́лвие *с.* (*молчание*) (sự) lặng thinh, im lặng; (*тишина*) (sự) yên tĩnh, yên lặng, yên ắng, tĩnh lặng, thinh lặng, tĩnh mịch

безмо́лвно *нареч.* (một cách) lặng thinh, âm thầm, thầm lặng, im lặng

безмо́лвный *прил.* (*молчаливый*) lặng thinh, không nói không rằng, âm thầm, im lặng, thầm lặng; (*не выраженный в словах*) ngầm; (*исполненный тишины*) tĩnh lặng, yên ắng, yên lặng, tĩnh mịch

безмо́лвствовать *несов.* (*молчать*) lặng thinh, làm thinh, im lặng, nín lặng, không nói không rằng, câm lặng; (*о природе и т.п.*) tĩnh lặng, thinh lặng, yên ắng, yên lặng, tĩnh mịch

безмото́рный *прил.* không động cơ; ~ полёт (chuyến) bay liệng, bay không động cơ

безмяте́жно *нареч.* (một cách) thanh bình, yên bình, yên tĩnh, êm đềm, bình tĩnh

безмяте́жность *ж.* (cảnh, sự) thanh bình, yên bình, yên tĩnh, êm đềm, bình tĩnh; (*невозмутимость*) (sự) yên lòng, yên tâm, không lo âu, không xao xuyến

безмяте́жн||ый *прил.* thanh bình, yên bình, yên tĩnh, êm đềm, bình tĩnh, bình thản; (*невозмутимый*) yên lòng, yên tâm, không lo âu, không xao xuyến; ~ сон giấc ngủ yên tĩnh; ~ое де́тство tuổi thơ ấu thanh bình (yên bình)

безнаде́жно, безнадёжно *нареч.* (một cách) vô vọng, tuyệt vọng, vô hy vọng

безнадёжность *ж.* (sự, tính chất) không thể chữa được, không thể cứu vãn được; vô vọng, tuyệt vọng, vô hy vọng (*ср.* безнадёжный); он по́нял ~ положе́ния anh ta hiểu được tính chất vô vọng của tình thế

безнадёжн||ый *прил.* không thể chữa (cứu vãn) được; (*отчаянный*) tuyệt vọng, vô vọng, vô (không) hy vọng; ~ больно́й bệnh nhân không thể cứu chữa được; ~ая любо́вь tình yêu vô vọng; ~ жест cử chỉ (hành động) tuyệt vọng; э́то ~о cái đó thì vô vọng (vô hy vọng, không có hy vọng gì); ~ тупи́ца ≅ kẻ ngu độn; đồ ngu như lợn (*пренебр.*)

безнадзо́рность *ж.*: ~ дете́й tình trạng cơ nhỡ (cù bơ cù bất, không ai nuôi nấng, lang thang) của trẻ con

безнадзо́рный *прил.* không ai trông nom (săn sóc, nuôi nấng); (*беспризорный*) cơ nhỡ, lưu lạc, lang thang, cù bơ cù bất; ~ ребёнок đứa bé cơ nhỡ (không ai trông nom, cù bơ cù bất)

безнака́занно *нареч.* (một cách) không bị trừng phạt, không bị trừng trị

безнака́занность *ж.* (sự) không bị trừng phạt, không bị trừng trị

безнака́занный *прил.* không bị trừng phạt (trừng trị)

безнали́чный *прил. фин.* không cần tiền mặt; ~ расчёт thanh toán bù trừ, chuyển khoản, kết toán không cần tiền mặt

безнача́лие *с.* (tình trạng) vô chính phủ

безникоти́новый *прил.* ít (không có) nicotin; ~ые сигаре́ты thuốc lá ít (không có) nicotin

безно́гий *прил.* cụt (không) chân

безножев||о́й *прил.*: ~а́я хирурги́я phẫu thuật không dùng dao

безно́сый *прил.* không mũi; ~ ча́йник ấm không vòi

безнра́вственно *нареч.* (một cách) vô luân, vô đạo, vô đạo đức

безнра́вственность *ж.* (tính chất, tính) vô luân, vô đạo, vô đạo đức, không đạo đức, trái đạo đức

безнра́вственный *прил.* vô luân, vô đạo, vô (không, trái) đạo đức

безо *см.* без

безо́бжиговый *прил. тех.* không thiêu nung

безоби́дно *нареч.* (một cách) vô hại

безоби́дн||ый *прил.* (*невинный*) không làm mếch lòng, không gây khó chịu, vô thưởng vô phạt; (*безвредный*) vô hại, không có hại; ~ая шу́тка câu nói đùa vô hại (vô thưởng vô phạt, không làm mếch lòng); ~ое существо́ con người vô hại (hiền lành), con vật vô hại

безо́блачн||ый *прил.* 1. quang, không mây, quang đãng, trong sáng; ~ое не́бо trời quang (quang đãng, không mây); 2. *перен.* không có gì buồn phiền, sung sướng, hạnh phúc; ~ое сча́стье hạnh phúc tươi sáng (êm đềm)

безобра́зие *с.* 1. (sự) xấu xí, xấu mã; hình thù quái gở; 2. (điều, việc) tầm bậy, bậy bạ, tệ lậu; прекрати́те ~! chúng bay hãy chấm dứt ngay những điều bậy bạ!; 3. (*знач. сказ. разг.*): како́е ~! tệ quá chừng!, bậy quá!; э́то ~! bậy thật!

безобра́з||ить *несов.* 1. (*В*) làm xấu, làm... xấu đi; пла́тье ~ит её фигу́ру chiếc áo dài làm dáng người nàng xấu đi; 2. *прост. см.* безобра́зничать

безобра́зни||к *м.*, **~ца** *ж. разг.* kẻ làm bậy (làm điều bậy bạ); (*проказник*) đứa trẻ nghịch ngợm

безобра́зничать *несов. разг.* làm bậy, làm điều bậy bạ; (*проказничать*) nghịch, nghịch ngợm

безобра́зно *нареч.* (một cách) xấu xí; xấu xa, tồi tệ; ghê tởm, kinh tởm (*ср.* безобра́зный); расхо́ды ~ велики́ tiền phí tổn thật quá lớn, tiền chi phí lớn quá đáng

безобра́зн||ый *прил.* 1. xấu, xấu xí; (*уродливый*) quái gở; ~ая вне́шность hình thù xấu xí; 2. (*возмутительный*) xấu xa, đáng công phẫn; (*непристойный*) tồi tệ, xấu tệ, bậy bạ, tầm bậy; (*отвратительный*) ghê tởm, kinh tởm, gớm ghiếc; ~ое поведе́ние tư cách xấu xa (tồi tệ); ~ поступо́к hành vi tồi tệ (xấu xa, ghê tởm); э́то ~о cái đó thì xấu (xấu xa, tồi tệ, kinh tởm) quá

безогово́рочно *нареч.* (một cách) vô điều kiện, không điều kiện

безогово́рочн||ый *прил.* vô (không) điều kiện; ~ая капитуля́ция đầu hàng vô điều kiện; ~ое согла́сие hoàn toàn đồng ý, đồng ý không điều kiện

безопа́ска *ж. разг.* dao bào

безопа́сно *нареч.* 1. (một cách) an toàn, yên ổn, bình yên vô sự; 2. *в знач. сказ.* an toàn, an ninh, không nguy hiểm; э́то соверше́нно ~ việc này hoàn toàn không nguy hiểm gì cả

безопа́сност||ь *ж.* (sự) an toàn, yên ổn, không nguy hiểm, bình yên vô sự; (*общественная*) (sự) an ninh; здесь мы бу́дем в ~и ở đây chúng ta sẽ được an toàn (bình yên vô sự); те́хника ~и kỹ thuật an toàn; госуда́рственная ~ an ninh quốc gia (nhà nước); обще́ственная ~ an ninh công cộng, công an; Сове́т Безопа́сности ООН Hội đồng Bảo an Liên Hiệp Quốc

безопа́сн||ый *прил.* 1. an toàn, yên ổn, không nguy hiểm, bình yên vô sự; ~ое ме́сто chỗ an toàn (yên ổn, không nguy hiểm); ~ секс tình dục (sex) an toàn; 2. (*безвредный*) không độc, vô hại; ~ое сре́дство thuốc không độc; ~ая бри́тва dao bào

безоперацио́нный *прил. мед.* không mổ, không dùng phẫu thuật

безору́жн||ый *прил.* 1. không vũ khí (vũ trang); 2. *перен.* (*беззащитный*) không được bảo vệ, không tự vệ được; чу́вствовать себя́ ~ым пе́ред по́длостью cảm thấy mình không tự vệ nổi trước hành vi đểu cáng

безоснова́тельно *нареч.* (một cách) vô căn cứ, không có căn cứ, không có sở cứ, vô cớ

безоснова́тельный *прил.* vô (không có) căn cứ, không có sở cứ (cơ sở), vô cớ

безостано́вочно *нареч.* (một cách) không ngừng, không gián đoạn, liên tiếp, liên tục

безостано́вочный *прил.* không ngừng (gián đoạn), liên tiếp, liên tục

безотве́тность *ж.* (sự, tính) nhẫn nại, nhẫn nhục; (*кротость*) (sự, tính) dịu hiền

безотве́тн||ый *прил.* 1. không được đáp lại (đáp ứng), tuyệt vọng; ~ая любо́вь tình yêu tuyệt vọng (không được đáp ứng); 2. (*безропотный*) nhẫn nại, nhẫn nhục, nhịn nhục, cam chịu; (*кроткий*) dịu hiền

безотве́тственно *нареч.* (một cách) vô trách nhiệm, tắc trách

безответственность *ж.* (sự, tính) vô trách nhiệm, thiếu trách nhiệm, tắc trách

безответственный *прил.* vô (thiếu) trách nhiệm, tắc trách; ~ поступок hành động vô trách nhiệm

безотзывной *прил. фин.*: ~ аккредитив thư tín dụng không thể huỷ ngang

безотказно *нареч.* (một cách) không hỏng, không bị đứt đoạn, liên tiếp, liên tục; ~ работать (*о моторе...*) làm việc liên tục (không hỏng hóc, không trục trặc)

безотказный *прил.* chạy tốt, không hỏng (hỏng hóc, trục trặc, bị đứt đoạn), liên tiếp, liên tục; ~ человек người sẵn lòng giúp đỡ

безотка́тн||ый *прил. воен.* không giật; ~ое ору́дие pháo không giật, DKZ

безотлага́тельно *нареч.* gấp, khẩn, ngay, cấp bách, cấp thiết, khẩn cấp, không trì hoãn được; э́то на́до сде́лать ~ phải làm việc này gấp, phải làm ngay việc này

безотлага́тельный *прил.* gấp, khẩn, cấp bách, cấp thiết, khẩn cấp, không trì hoãn được

безотлу́чно *нареч.* (một cách) không lúc nào rời, không xa rời; (*постоянно*) thường xuyên

безотлу́чный *прил.* không lúc nào rời, không xa rời; (*постоянный*) thường xuyên

безотноси́тельно *нареч.* (một cách) tuyệt đối; (*в сочет. с предлогом* «к») không phụ thuộc (*vào*), không liên quan (*với, đến*)

безотноси́тельность *ж.* (sự) tuyệt đối

безотноси́тельный *прил.* không phụ thuộc, không liên quan

безотра́дно *нареч.* (một cách) sầu thảm, buồn bã, ảm đạm

безотра́дность *ж.* (sự, tính chất) sầu thảm, buồn bã, ảm đạm, thê lương

безотра́дн||ый *прил.* sầu thảm, buồn bã, ảm đạm, thê lương, tiêu điều, bi đát, đáng buồn; ~ые перспекти́вы triển vọng đáng buồn, viễn cảnh ảm đạm; ~ая карти́на cảnh tượng buồn bã (thê lương, sầu thảm)

безотры́вно *нареч.* (một cách) liên tục

безотры́вн||ый *прил.*: ~ое обуче́ние học tại chức, học không thoát ly sản xuất

безотхо́дн||ый *прил.* không phế liệu (chất thải); ~ая техноло́гия công nghệ không phế liệu; ~ые произво́дства những ngành sản xuất không chất thải

безотцо́вщина *ж.* (cảnh) không cha, không bố

безотчётно *нареч.* (một cách) vô thức, bất giác, vô ý thức

безотчётность *ж.* (sự) vô thức, bất giác, vô ý thức

безотчётный *прил.* vô thức, bất giác, vô ý thức, theo bản năng; ~ страх nỗi khiếp sợ vô thức (vô ý thức)

безоши́бочно *нареч.* (một cách) chính xác, không sai, không nhầm

безоши́бочность *ж.* (sự, tính) chính xác, không sai, không nhầm

безоши́бочный *прил.* không sai (nhầm, sai lầm); (*правильный*) đúng, đúng đắn; (*точный*) chính xác, chuẩn xác; ~ расчёт tính toán chính xác (không sai)

безрабо́тица *ж.* (nạn) thất nghiệp; по́лная ~ thất nghiệp toàn phần; части́чная ~ thất nghiệp một phần

безрабо́тный *прил.* 1. thất nghiệp; 2. *в знач. сущ. м.* người thất nghiệp

безра́достный *прил.* sầu thảm, buồn bã, ảm đạm, thê lương, u sầu, tiêu điều, không vui

безразде́льно *нареч.* (một cách) không chia sẻ, không bị hạn chế, độc chiếm, độc tôn, hoàn toàn

безразде́льн||ый *прил.* không chia sẻ, không bị hạn chế, độc chiếm, độc tôn, tuyệt đối, hoàn toàn; ~ое господство sự thống trị độc tôn (tuyệt đối)

безразли́чие *с.* (sự, thái độ) bàng quan, thờ ơ, dửng dưng, lãnh đạm, hờ hững

безразли́чно 1. *нареч.* (một cách) bàng quan, thờ ơ, dửng dưng, lãnh đạm, hờ hững; относи́ться к кому́-л. ~ đối xử dửng dưng (hờ hững) với ai; он отнёсся к э́тому ~ nó thờ ơ với điều đó; 2. *в знач. сказ.* thế nào cũng được, không quan trọng, bất cứ, bất kể, vô luận; мне э́то ~ đối với tôi việc này thế nào cũng được, điều đó không quan trọng đối với tôi; ~ кто bất cứ (bất kể, vô luận) ai; ~ где bất cứ (bất kể, vô luận) ở đâu; ~ как thế nào cũng được

безразли́чн||ый *прил.* 1. (*безучастный*) bàng quan, thờ ơ, dửng dưng, lãnh đạm, hờ hững; ~ взгляд cái nhìn thờ ơ (hờ hững); он сказа́л э́то ~ым то́ном nó nói điều đó với giọng lãnh đạm; 2. (*не стоящий внимания*) không quan trọng, không đáng chú ý; я ему́ соверше́нно безразли́чен nó hoàn toàn thờ ơ với tôi; ✧ ~ое равнове́сие *физ.* (thế, sự) cân bằng phiếm định; ~ пояс магни́та *физ.* vùng (vành đai) từ trung tính

безразме́рн||ый *прил.*: ~ые чулки́, перча́тки и т. п. bít tất, găng, v.v... co giãn (đàn hồi)

безрассу́дно 1. *нареч.* (một cách) không chín chắn, không cân nhắc, không thận trọng, liều lĩnh, bốc đồng

безрассу́дность *ж.* (tính) không chín chắn, không cân nhắc, không thận trọng, liều lĩnh, bốc đồng

безрассу́дн||ый *прил.* (*необдуманный*) không chín chắn (cân nhắc, thận trọng), thiếu suy nghĩ (cân nhắc), liều lĩnh, sơ suất, khinh suất, bốc đồng; (*неразумный*) vô lý, phi lý, xằng bậy, bậy bạ; (*безумный*) điên cuồng; ~ое поведе́ние cách cư xử sơ suất (khinh suất); ~ая сме́лость sự táo bạo thiếu suy nghĩ; ~ поступок hành động thiếu suy nghĩ (không chín chắn, thiếu cân nhắc); ~ое преступле́ние tội ác điên cuồng (cực kỳ vô nhân đạo)

безрассу́дств||о *с.* 1. (*необдуманность*) (sự) không chín chắn, không cân nhắc, không thận trọng, liều lĩnh, thiếu suy nghĩ, khinh suất, bốc đồng; (*неразумность*) (sự) vô lý; (*безумие*) (sự) rồ dại, điên cuồng, điên rồ; 2. (*поступок*) (điều, hành động) thiếu thận trọng, thiếu suy nghĩ, khinh suất, bốc đồng, vô lý, phi lý, liều lĩnh, mạo hiểm; совершáть ~a làm những điều rồ dại (điên rồ, mạo hiểm); бы́ло бы ~ом предполага́ть... thật là vô lý nếu giả định rằng...

безрезульта́тно *нареч.* (một cách) vô hiệu, vô bổ, vô ích, không có kết quả

безрезульта́тность *ж.* (sự) vô hiệu, vô bổ, vô ích

безрезульта́тн||ый *прил.* vô hiệu, vô bổ, vô ích, không có kết quả; ~ спор cuộc tranh cãi vô bổ; ~ая попы́тка mưu toan vô hiệu (vô ích)

безре́льсовый *прил.* không ray

безро́гий *прил.* không sừng

безро́дный *прил.* 1. không thân thuộc (thân thích); 2. *перен.* không có tổ quốc

безро́потно *нареч.* (một cách) không than vãn, nhẫn nhục, nhịn nhục

безро́потность *ж.* (sự, tính) nhẫn nhục, nhịn nhục, cam chịu, thủ phận, an phận thủ thường

безро́потный *прил.* không than vãn, nhẫn nhục, nhịn nhục, cam chịu, thủ phận, an phận thủ thường

безрука́вка *ж.* áo gilê; (*стеганая*) áo trấn thủ

безру́кий *прил.* 1. cụt tay; 2. *перен. разг.* vụng, vụng về, không khéo tay; он тако́й ~ nó vụng lắm

безры́бье *с.*: на ~ и рак ры́ба *посл.* ≅ không có cá, lấy cua làm trọng

безубы́точно *нареч.* (một cách) không bị thiệt hại, không thua lỗ

безубы́точность *ж.* (sự) không bị thiệt hại, không thua lỗ

безубы́точн||ый *прил.* không bị thiệt hại, không thua lỗ (thiếu hụt); ~ое предприя́тие xí nghiệp không thua lỗ

безуда́рный *прил. лингв.* không trọng âm; ~ слог âm tiết không trọng âm

безу́держно *нареч.* (một cách) mạnh mẽ, mãnh liệt, dữ dội

безу́держность *ж.* (sự, tính chất) mạnh mẽ, mãnh liệt, dữ dội

безу́держн||ый *прил.* không kìm lại được, không gì ngăn nổi; (*бурный*) mạnh mẽ, mãnh liệt, dữ dội, sôi nổi; ~ые слёзы nước mắt lã chã khôn cầm; ~ое весе́лье vui chơi sôi nổi; ~ смех cười ngất

безукори́зненно *нареч.* (một cách) hoàn hảo, hoàn mỹ, mỹ mãn, không chê trách được, không chê vào đâu được, hết sức; ~ чи́стый hết sức sạch sẽ, sạch tinh, trong sạch; ~ пра́вильный hết sức đúng, rất chuẩn xác

безукори́зненность *ж.* (sự, tính chất) hoàn hảo, hoàn mỹ, không chê trách được

безукори́зненн||ый *прил.* hoàn hảo, hoàn mỹ, không chê trách được (chê vào đâu được); ~ое поведе́ние tư cách gương mẫu, phẩm hạnh mực thước; ~ая рабо́та việc làm hoàn hảo

безу́мец *м.* 1. *уст.* (*сумасше́дший*) người điên (mất trí, rồ); 2. (*безрассу́дный челове́к*) người điên cuồng (rồ dại)

безу́ми||е *с.* 1. (*сумасше́ствие*) (sự) điên, mất trí, điên cuồng, điên rồ; доводи́ть кого́-л. до ~я làm ai điên cuồng (điên lên); 2. (*безрассу́дство*) (điều, hành động) điên cuồng, si mê, ngông cuồng, rồ dại, cuồng dại; люби́ть кого́-л. до ~я yêu ai chết mê chết mệt (đến si mê, say đắm)

безу́мно *нареч. разг.* (một cách) điên cuồng, si mê, ngông cuồng, rồ dại, cuồng dại, quá chừng, quá mức, kinh khủng; ~ боя́ться sợ mất hồn (hết hồn, kinh hồn, khiếp vía, hết vía, mất mật); ~ увлека́ться say như điếu đổ, chết mê chết mệt, đam mê quá độ, say mê quá chừng; он ~ лю́бит свою́ мать anh ấy yêu mẹ vô cùng; я ~ уста́л tôi mệt quá chừng (mệt kinh khủng, mệt lử cò bợ)

безу́мн||ый *прил.* 1. điên, mất trí, điên cuồng, điên rồ, cuồng, điên dại; ~ые глаза́ cặp mắt điên dại; 2. *разг.* (*безрассу́дный*) điên cuồng, si mê, ngông cuồng, rồ dại, cuồng dại, điên rồ; ~ое намере́ние ý định ngông cuồng (rồ dại, điên rồ, điên cuồng); ~ план mưu kế điên rồ; 3. *разг.* (*кра́йний, ужа́сный*) rất, hết sức, vô cùng, quá chừng, quá mức, dữ dội, kinh khủng, khủng khiếp; ~ая уста́лость mệt kinh khủng, mệt lử cò bợ; ~ая ро́скошь xa hoa quá độ; ~ая ра́дость mừng rơn, mừng quýnh; ~ая любо́вь tình si, si tình, tình yêu đắm đuối; ~ая цена́ giá cắt họng (cắt cổ)

безу́мство *с.* 1. *уст.* (*сумасше́ствие*) (sự) điên, mất trí, điên cuồng, điên rồ; 2. (*безрассу́дство*) (điều, hành động) điên cuồng, điên rồ, rồ dại, cuồng dại

безу́мствовать *несов.* nổi điên, làm điều điên rồ (rồ dại, cuồng dại)

безупре́чно *нареч.*(một cách) hoàn hảo, hoàn mỹ, mỹ mãn, không chê trách được

безупре́чность *ж.* (sự, tính chất) hoàn hảo, hoàn thiện, hoàn mỹ, mỹ mãn, không chê trách được, không chê vào đâu được

безупре́чн||ый *прил.* hoàn hảo, hoàn thiện, hoàn mỹ, mỹ mãn, không chê trách (chê vào đâu) được; ~ое поведе́ние tư cách gương mẫu, phẩm hạnh mực thước; ~ая репута́ция tiếng tăm trong sáng; ~ая че́стность lòng trung thực rất mực, tính ngay thẳng vô hạn

безусло́вно 1. *нареч.* (*безоговоро́чно*) (một cách) vô điều kiện, không điều kiện; (*абсолю́тно*) (một cách) tuyệt đối, hoàn toàn; (*непремéнно*) (một cách) chắc chắn, nhất định; 2. *вводн. сл.* đĩ nhiên, tất nhiên, hẳn thế; ~, он прав tất nhiên, anh ấy đúng; он, ~, придёт chắc chắn (nhất định) anh ấy sẽ đến

безусло́вн||ый *прил.* 1. (*безоговоро́чный*) vô (không) điều kiện; (*абсолю́тный*) tuyệt đối, hoàn toàn; ~ое подчине́ние phục tùng vô điều kiện; 2. (*несомне́нный*) chắc chắn, tất nhiên, không nghi ngờ gì nữa; ~ая уда́ча thành công chắc chắn; ✧ ~ рефле́кс *физиол.* phản xạ không điều kiện

безуспе́шно *нареч.* (một cách) không kết quả, vô hiệu, vô bổ, vô ích

безуспе́шность *ж.* (sự) không kết quả, vô hiệu, vô bổ, vô ích

безуспе́шн||ый *прил.* không kết quả, vô hiệu, vô bổ, vô ích; ~ые попы́тки những mưu toan vô bổ (vô hiệu, vô ích)

безуста́нный *прил. уст.* không mệt mỏi

безу́сый *прил.* 1. không ria (râu mép); 2. *перен.*: ~ мальчи́шка *разг.* thằng bé miệng còn hoi sữa, thằng nhép bấm ra sữa

безуте́шн||ый *прил.* khôn nguôi (khuây), không giải khuây (giải, an ủi) được; ~ая печа́ль nỗi buồn khôn nguôi (khôn khuây, không giải được)

безу́хий *прил.* không tai

безуча́стие *с.* (sự) bàng quan, thờ ơ, dửng dưng, lãnh đạm, hờ hững, ơ hờ

безуча́стно *нареч.* (một cách) bàng quan, thờ ơ, dửng dưng

безуча́стность *ж.* (sự, thái độ) bàng quan, thờ ơ, dửng dưng, lãnh đạm

безуча́стн||ый *прил.* bàng quan, thờ ơ, dửng dưng, lãnh đạm, hờ hững, ơ hờ, bằng chân như vại; ~ зри́тель người quan sát thờ ơ, người ngoài cuộc bàng quan; ~ взгляд cái nhìn thờ ơ (ơ hờ, lãnh đạm); ~ое отноше́ние к чему́-л. thái độ lãnh đạm (bàng quan, thờ ơ, dửng dưng, hờ hững) đối với cái gì

безъя́дерн||ый *прил.* không có vũ khí hạt nhân; ~ая зо́на khu vực không có vũ khí hạt nhân

безъязы́кий *прил.* không có ngôn ngữ (tiếng nói)

безыго́льный *прил.* không (không dùng) kim; ~ инъе́ктор máy tiêm thuốc không kim

безыде́йность *ж.* (sự, tính) thiếu tính tư tưởng, thiếu nội dung tư tưởng

безыде́йн||ый *прил.* thiếu tính tư tưởng (nội dung tư tưởng); ~ое произведе́ние tác phẩm thiếu nội dung tư tưởng

безызве́стно *в знач. сказ. безл.*: вам не ~ chắc anh biết rằng...

безызве́стност||ь *ж. уст.* (tình trạng) không có tin tức; находи́ться в ~и ở trong tình trạng không có tin tức

безызве́стный *прил.* không biết, mù tịt

безым||ённый, ~я́нный *прил.* vô danh, không tên; ~я́нная высота́ cao điểm vô danh (không tên); ✧ ~я́нный па́лец ngón tay đeo nhẫn, ngón áp út (không tên, vô danh); ~я́нная кость *анат.* xương chậu

безынициати́вный *прил.* không có sáng kiến; (*пассивный*) thụ động, bị động; ~ рабо́тник một nhân viên không có sáng kiến

безыску́сно *нареч.* (một cách) đơn giản, đơn sơ, giản đơn, giản dị

безыску́сный *прил.* đơn giản, đơn sơ, giản đơn, giản dị, mộc mạc

безыску́сственно *нареч.* (một cách) tự nhiên, không giả tạo

безыску́сственность *ж.* (sự, tính chất) tự nhiên, không giả tạo

безыску́сственный *прил.* tự nhiên, không giả tạo; ~ расска́з chuyện kể tự nhiên

безысхо́дность *ж.* (sự, tình trạng) không lối thoát; bi đát, tuyệt vọng; ~ моего́ положе́ния в том, что... tình cảnh bi đát của tôi là ở chỗ...

безысхо́дн||ый *прил.* không lối thoát, vô hạn, vô cùng, không bao giờ hết; (*отчаянный*) bi đát, tuyệt vọng; ~ое го́ре nỗi đau khổ không dứt (vô hạn)

бей *м.* (*титул*) bey (*tước vị ở Trung-Cận Đông*)

бейсбо́л *м. спорт.* (môn) base-ball, bóng chày, bóng gậy

бейсболи́ст *м. спорт.* cầu thủ bóng chày (bóng gậy)

бейсбо́лка *ж.* mũ của người chơi bóng chày (bóng gậy)

бейсбо́льный *прил.* (thuộc về) base-ball, bóng chày, bóng gậy; ~ стадио́н sân chơi bóng chày (bóng gậy)

Бе́йсик *м. информ.* BASIC, ngôn ngữ lập trình giản đơn, ngôn ngữ chương trình hội thoại của người mới nhập môn

бека́с *м. зоол.* (chim) dẽ gà (*Gallinago gallinago*)

бекаси́нник *м.* (*охотничья дробь*) đạn ria, dạn ghém

бекаси́н||ый *прил.* (thuộc về) dẽ gà; ~ая охо́та cuộc đi săn dẽ gà

беко́н *м.* thịt lợn bacon

бел *м. спец.* (*логарифмическая единица*) bel, ben

белёк *м.* hải cẩu (chó biển) con

белемни́т *м. палеонт.* belemnit, tiễn thạch, bút thạch

белен||а́ *ж. бот.* (cây) kỳ nham, thiên tiên tử (*Hyoscyamus niger*); ✧ ~ы объе́лся mất trí, phát điên, phát cuồng

беле́ние *с. текст.* (sự) phiếu, chuội

белёный *прил. текст.* (đã) phiếu, chuội

белёсый *прил.* trăng trắng, hơi trắng

беле́ть, побеле́ть 1. *тк. несов.* (*виднеться - о чем-л. белом*) hiện ra trăng trắng; 2. (*становиться белым*) trắng ra, hoá (trở nên) trắng

бе́ли *мн. мед.* khí hư

белиберда́ *ж. разг.* (điều, lời) nhảm nhí, hồ đồ, vớ vẩn, vô lý

белизна́ *ж.* (màu, sắc) trắng, trắng xoá, trắng toát

бели́ла *мн.* (*скл. как с.*) 1. (*краска*) sơn (thuốc màu) trắng; свинцо́вые ~ chì carbonat, chì trắng; ци́нковые ~ kẽm oxid, màu trắng kẽm; 2. (*косметические*) phấn

бели́ть, побели́ть (*В*) 1. quét (sơn, tô, bôi) trắng; (*известью*) quét vôi; 2. (*ткань*) chuội, phiếu, tẩy trắng

бе́лич||ий *прил.* (thuộc về) sóc ; (*из меха белки*) (bằng) lông sóc ; ~ья шу́ба áo măngtô lông sóc ; шу́ба на ~ьем меху́ áo măngtô lót lông sóc

бе́лка *ж.* sóc (*Sciurus vulgaris*); ✧ кружи́ться, как ~ в колесе́ *погов.* ≅ quay như chong chóng; quay như con cù; quay như cái vụ; bận tít mù

белко́в||ый *прил. биол., хим.* (có) protid, protit, albumin, anbumin, đạm; ~ое вещество́ chất protid (protit, albumin, đạm)

белладо́нна *ж. бот., фарм.* (cây) cà độc dược, belladon (*Atropa belladonna*)

беллетри́ст *м.* tác giả mỹ văn

беллетри́стика *ж.* văn chương, mỹ văn

беллетристи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) văn chương, mỹ văn

белобиле́тник *м. разг.* người được miễn quân dịch

белобры́сый *прил. разг.* (có) tóc trắng nhợt

белова́тый *прил.* trăng trắng

белово́й *прил.*: ~ экземпля́р bản viết sạch

беловоло́сый *прил.* (có) tóc trắng

белогвардеец *м.* (quân) bạch vệ

белогвардейский *прил.* bạch vệ

белогла́зка *м. зоол.* chim khuyên mắt trắng (*Zosterops erythropleura*)

белоголо́вый *прил.* (có) tóc trắng

бело́к *м.* 1. (*яйца*) lòng trắng trứng; 2. *биол., хим.* protid, protit, albumin, anbumin, đạm; 3. (*глаза*) lòng trắng mắt

белокро́вие *с. мед.* bệnh bạch cầu

белоку́рый *прил.* (có) tóc vàng

белоли́цый *прил.* (có) mặt trắng

белору́с *м.*, **~ка** *ж.* người Belarus

белору́сский *прил.* (thuộc về) Belarus; ~ язы́к tiếng Belarus

белору́чка *м. и ж. разг.* kẻ không ưa lao động

белоры́бица *ж. зоол.* cá hồi trắng (*Stenodus leucichthys*)

белосне́жный *прил.* trắng như tuyết, bạch tuyết, trắng tinh, trắng phau, trắng muốt, trắng bạch, trắng nõn; ~ое бельё drap (khăn trải giường) trắng tinh

белоте́лый *прил.* (có) da trắng

белошве́йка *ж. уст.* bà/chị thợ may áo lót

белоэмигра́нт *м. ист.* người Bạch quân di tản (lưu vong)

белоэмигра́нтск||ий *прил. ист.* (thuộc về) người Bạch quân di tản

белу́г||а *ж. зоол.* cá chiên, cá tầm (*Huso huso*); ✧ реве́ть ~ой gào thét, khóc gào

белу́ха *ж. зоол.* cá heo trắng (*Delphinapterus leucas*)

бе́л||ый *прил.* 1. trắng, bạch; ~ая руба́шка áo sơ mi trắng; ~ конь ngựa bạch; 2. *в знач. сущ. м.* (*светлокожий*) người da trắng; 3. *в знач. сущ. м.* (*белогвардеец*) (quân) bạch vệ ; 4. *в знач. сущ. мн.*: ~ые (*в шахматах*) quân trắng, bên trắng; ✧ ~ые стихи́ thơ không vần; средь ~а дня giữa ban ngày ban mặt, giữa thanh thiên bạch nhật; ~ая горя́чка (cơn) mê sảng rượu, rối loạn tinh thần do rượu; ~ хлеб bánh mì trắng; ~ое вино́ (rượu) vang trắng; ~ое мя́со thịt gà, thịt bê; Бе́лое движе́ние *ист.* phong trào Bạch quân (*trong cuộc nội chiến Nga 1917-22*); Бе́лая Олимпиа́да Olympic (Thế vận hội) mùa Đông; Бе́лый дом (tòa) Nhà Trắng, Bạch ốc; ~ые пя́тна исто́рии những mảng trắng (những vấn đề chưa sáng tỏ) của lịch sử; ~ая воро́на quạ trắng, người lạc loài (lập dị); ~ билет giấy miễn quân dịch; принима́ть ~ое за чёрное lẫn lộn trắng đen; ~ у́голь thuỷ điện

бельведе́р *м. архит.* belvedère, tháp (lầu, đồi) vọng cảnh

бельги́ец *м.* , **~ка** *ж.* người Belgium (Belgique, Bỉ)

бельги́йский *прил.* (thuộc về) Belgium, Belgique, Bỉ

бельё *с. собир.* đồ vải, quần áo; ни́жнее ~ quần áo lót; посте́льное ~ drap, vải (khăn) trải giường

бельев||о́й *прил.* (để) may đồ vải, đựng đồ vải; ~а́я корзи́на giỏ đựng đồ giặt; ~ шкаф tủ đựng đồ vải

белька́нто *с. нескл. муз.* belcanto, (lối) hát mỹ thanh, hát ngọt

бельме́с *с.*: ни ~а не знать *разг.* chẳng biết cóc khô gì cả, đến chữ nhất cũng không biết

бельмо́ *с.* vảy mại, nhài quạt, mộng thịt; ✧ он у меня́ как ~ на глазу́ nó như cái gai trước mắt tôi

бельэта́ж *м.* 1. (*в доме*) tầng gác ; 2. (*в театре*) (khu) tầng gác, balcon, bancông

беля́к *м.* thỏ rừng trắng (*đổi màu trong mùa đông*)

беляши́ *м.* bánh rán (*nhân thịt băm*)

бемо́ль *м. муз.* dấu giáng, giáng phù

бенгал||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Bengal

бенга́льский *прил.* (thuộc về) Bengal; ~ тигр hổ Bengal; ~ язы́к tiếng Bengal; ✧ ~ ого́нь pháo bông, cây bông

бенедикти́н *м.* (*сорт ликёра*) rượu bénédictin

бенефи́с *м. театр.* benefice, buổi diễn (*để vinh danh một diễn viên hay để lấy tiền giúp đỡ các diễn viên*)

бенефи́сный *прил.*: ~ спекта́кль *уст. см.* бенефи́с

бенефициа́нт *м.*, **~ка** *ж. театр.* diễn viên tham gia buổi diễn (*để vinh danh mình*)

бенефициа́р *м. фин.* người thụ hưởng

бензи́н *м.* xăng, dầu xăng, etxăng; очи́щенный ~ xăng lọc

бензоба́к *м.* thùng xăng

бензово́з *м.* xe chở xăng

бензозапра́вочный *прил.* (để) tiếp xăng

бензозапра́вщик *м.* xe tiếp xăng

бензоколо́нка *ж.* trạm xăng, cột xăng, trụ xăng, cây xăng

бензо́л *м. хим.* benzene, benzen, benzol

бензопрово́д *м.* ống dẫn xăng

бензохрани́лище *с.* bể (kho) xăng

бе́рег *м.* bờ ; ~ реки́ bờ sông; ле́вый ~ bờ trái, tả ngạn; пра́вый ~ bờ phải, hữu ngạn; круто́й ~ bờ dốc; отдыха́ть на ~ý мо́ря nghỉ ngơi ở bờ biển (ở miền duyên hải); на ~ý trên bờ; сойти́ на ~ lên bờ; вы́йти из ~о́в tràn bờ, ngập bờ

берегов||о́й *прил.* (thuộc về) bờ; (*находящийся на берегу*) trên bờ; ~ ве́тер gió ven bờ (bờ biển); ~а́я ли́ния đường bờ biển (mép nước); ~а́я слу́жба dịch vụ trên bờ; ~о́е рыболо́вство (nghề) đánh cá ven bờ; ~ жи́тель cư dân ven bờ; ~а́я артилле́рия pháo ven bờ; ~а́я оборо́на phòng thủ (phòng ngự) bờ biển

бередѝть, разбередѝть (*В*) 1. chạm đau, đụng phải; kích thích; 2. *перен.* chạm phải, nhắc (khơi) lại, làm phiền lòng (nao lòng); ~ ста́рые ра́ны khơi lại vết thương lòng, chạm phải nỗi đau cũ

бережли́во *нареч.* (một cách) tiết kiệm, dè sẻn, chắt chiu, tằn tiện; ~ расхо́довать сре́дства tiêu tiền dè sẻn

бережли́вость *ж.* (tính) tiết kiệm, dè sẻn, chắt chiu, tằn tiện

бережли́в||ый *прил.* tiết kiệm, dè sẻn, chắt chiu, tằn tiện; ~ая хозя́йка bà nội trợ dè sẻn

бе́режно *нареч.* (*осторожно*) (một cách) cẩn trọng, thận trọng, cẩn thận; (*аккуратно*) (một cách) chu đáo, kỹ càng; (*заботливо*) (một cách) chăm sóc, nâng niu, trân trọng, trân quý

бе́режность *ж.* (sự, tính) cẩn trọng, thận trọng; chu đáo; trân trọng, trân quý (*ср.* бе́режный)

бе́режн||ый *прил.* (*осторожный*) cẩn trọng, thận trọng, cẩn thận; (*аккуратный*) chu đáo, kỹ càng; (*заботливый*) chăm sóc, nâng niu, trân trọng, trân quý; ~ое прикоснове́ние đụng chạm nhẹ nhàng (thận trọng); ~ое обраще́ние с кни́гами giữ gìn sách cẩn thận; ~ое отноше́ние к лю́дям thái độ cẩn trọng (chu đáo) đối với người

берёза *ж.* (cây) bạch dương, bulo (*Betula*); каре́льская ~ bạch dương xứ Karelia

берёзовик *м.* (*гриб*) nấm thông nâu (*Leccinum scabrum*)

берёзов||ый *прил.* (thuộc về) bạch dương, bulô; ~ая ро́ща rừng bạch dương

бере́йтор *м.* người dạy ngựa; (*лицо, обучающее верховой езде*) người dạy cưỡi ngựa

бере́менеть *несов.* có chửa, có mang, có thai, mang thai, mang bầu, có nghén, có bầu, chửa

бере́менная *прил.* 1. có chửa, có mang, có thai, mang thai, mang bầu, có nghén, có bầu, chửa; 2. *в знач. сущ. ж.* thai phụ, người phụ nữ/đàn bà có thai (có mang)

бере́менност||ь *ж.* (sự) mang thai, thai nghén, có chửa, có mang, có thai; она́ на тре́тьем ме́сяце ~и bà ấy có chửa tháng thứ ba

берёста, береста́ *ж.* vỏ bạch dương

берёстовый *прил.* (bằng) vỏ bạch dương

берестян||о́й *прил.*: ~ы́е гра́моты những văn bản tiếng Nga cổ (*thế kỷ 11-15 viết trên vỏ bạch dương*)

бере́т *м.* béret, bêrê, mũ nồi

бере́чь *несов.* (*В*) 1. (*не расходовать напрасно*) giữ, giữ gìn, dành dụm, dè sẻn, để dành; (*расчётливо тратить*) tiết kiệm; ~ ка́ждую копе́йку giữ gìn (dè sẻn, chắt chiu, dành dụm) từng xu nhỏ; ~ здоро́вье giữ gìn sức khỏe; ~ своё вре́мя tiết kiệm thì giờ của mình; 2. (*оберегать*) giữ, giữ gìn, gìn giữ, bảo vệ, chăm sóc, chăm chút, săn sóc; ~ сы́на chăm chút (chăm sóc) đứa con trai; ~ себя́ giữ mình, bảo vệ mình

бере́чься *несов.* (*охранять себя*) giữ mình, tự giữ gìn; (*остерегать*) đề phòng; ~ просту́ды đề phòng cảm lạnh; ~ воро́в đề phòng kẻ trộm; береги́сь! coi chừng!, cẩn thận!

бе́ри-бе́ри *ж. нескл. мед.* (bệnh) beriberi, phù thủng, tê phù

бери́лл *м. мин.* beryl, beril

бери́ллий *м. хим.* beryllium, berili

бе́ркут *м. зоол.* (chim) đại bàng chúa (*Aquila chrysaetos*)

берло́га *ж.* hang gấu

бертоле́тов *прил.*: ~а соль *хим.* muối Bertole, kali clorat

берцо́в||ый *прил. анат.*: больша́я ~ая кость xương chày ; ма́лая ~ая кость xương mác

бес *м.* quỷ, con quỷ, con yêu, con tinh; како́й ~ в тебя́ всели́лся? mày có điên không?, mày điên rồi hay sao?; в нём сиди́т како́й-то ~ противоре́чия cái gì nó cũng chống đối cả; ✧ ме́лким ~ом рассыпа́ться пе́ред ке́м-л. xun xoe (nịnh bợ, bợ đỡ, ton hót) ai

бесе́д||а *ж.* 1. (*разговор*) (cuộc, buổi) đàm thoại, nói chuyện, đàm đạo; (*интервью*) (cuộc) phỏng vấn; оживлённая ~ buổi đàm thoại (nói chuyện, đàm đạo) sôi nổi; в ~е с корреспонде́нтом он заяви́л... nói chuyện với (trả lời) phóng viên, ông đã tuyên bố...; 2. (*собеседование*) (cuộc) đối thoại, hội thoại; (*обмен мнениями*) (sự, cuộc) trao đổi ý kiến, toạ đàm, mạn đàm; (*обсуждение*) (cuộc) thảo luận, đàm luận

бесе́дка *ж.* tạ, thuỷ tạ, nhà hóng mát

бесе́довать *несов.* nói chuyện, đàm thoại, hàn huyên, đàm đạo, toạ đàm

бесёнок *м.* ranh con, quỷ con, nhãi con, ôn con, nhãi ranh

беси́ть, взбеси́ть (*В*) làm... nổi giận (nổi khùng, nổi điên, phát khùng)

беси́ться, взбеси́ться 1. (*о животных*) hoá dại ; 2. (*неистовствовать*) hoá điên, hoá rồ, hoá dại, phát khùng, nổi điên, nổi tam bành, nổi trận lôi đình

бескла́ссов||ый *прил.* không giai cấp ; ~ое о́бщество xã hội không giai cấp

бескозы́рка *ж.* mũ không lưỡi trai

бескозы́рный *прил. карт.* không có chủ bài

бескомпроми́ссный *прил.* không nhân nhượng (khoan nhượng, nhượng bộ)

бесконе́чно *нареч.* 1. (*беспредельно*) vô cùng, vô hạn, vô tận, vô chừng, hết sức, vô kể; (*очень долго*) mãi, mãi mãi; ~ мно́го nhiều vô kể, hết sức nhiều; ~ обра́доваться mừng vô cùng (vô hạn); 2. *разг.* (*постоянно*) (một cách) không ngớt, không ngừng, không dứt, thường xuyên; ✧ ~ больша́я величина́ *мат.* đại lượng vô cùng lớn; ~ ма́лая величина́ *мат.* đại lượng vô cùng bé

бесконе́чное *с. филос.* cái vô hạn

бесконе́чност||ь *ж.* 1. (tính) vô cùng, vô hạn, vô tận; (*бесконечное пространство*) không gian vô tận (vô hạn); 2. *мат.* vô cực, vô tận; ✧ до ~и đến vô cùng tận; и так (да́лее) до ~и vân vân và vân vân

бесконе́чн||ый *прил.* 1. (*беспредельный*) vô tận, vô cùng, vô hạn, vô biên, vô bờ, vô bờ bến, vô cực, vô thuỷ vô chung, vô chừng; (*неисчислимый*) vô kể, vô số; ~ ко́смос vũ trụ vô thuỷ vô chung (vô cùng vô tận); ~ое простра́нство không gian vô tận (vô hạn, vô biên, vô cùng tận); ~ые рассужде́ния những biện luận tràng giang đại hải; ~ая доро́га con đường dài vô tận; ~ая тоска́ nỗi buồn vô hạn; 2. *разг.* (*постоянный, непрекращающийся*) không ngớt (ngừng, dứt), thường xuyên; ~ые жа́лобы những lời than phiền không ngớt; ✧ ~ая величина́ *мат.* đại lượng vô hạn; ~ ряд *мат.* chuỗi vô hạn; ~ое произведе́ние *мат.* tích vô hạn; ~ая десяти́чная дробь *мат.* số thập phân vô hạn; ~ винт *тех.* vít vô tận

бесконтро́льно *нареч.* (một cách) không kiểm soát

бесконтро́льность *ж.* (sự, tình trạng) không kiểm soát, không kiểm tra, không giám sát

бесконтро́льн||ый *прил.* không kiểm soát (kiểm tra, giám sát); ~ое расхо́дование де́нег chi tiêu tiền không kiểm tra (kiểm soát)

бескоры́стие *с.* (tính, sự) vô tư, không vụ lợi, hào hiệp

бескоры́стно *нареч.* (một cách) vô tư, không vụ lợi, hào hiệp

бескоры́стность *ж. см.* бескоры́стие

бескоры́стн||ый *прил.* vô tư, không vụ lợi, hào hiệp; ~ая по́мощь giúp đỡ vô tư (không vụ lợi); ~ челове́к người vô tư (hào hiệp)

бескра́йний *прил.* vô hạn, vô tận, vô cùng, vô bờ bến, vô biên, mênh mông, bao la, bát ngát; ~ просто́р khoảng rộng mênh mông (bao la, bát ngát)

бескри́зисный *прил.* không có khủng hoảng

бескро́вн||ый *прил.* 1. thiếu máu; (*очень бледный*) tái mét, tái nhợt, tái ngắt; ~ые гу́бы đôi môi tái nhợt; 2. (*без кровопролития*) không đổ (đẫm, đẫm) máu; ~ая побе́да thắng lợi không đổ máu

бескры́лый *прил.* 1. không cánh; 2. *перен.* không sáng tạo (bay bổng), thiếu trí tưởng tượng

бескульту́рье *с.* (sự, tình trạng) vô văn hoá, thiếu văn hoá

бесновáтый *прил. уст.* điên, rồ, hâm, dở hơi

бесновáться *несов.* hoá điên, hoá dại, hoá rồ, phát khùng, nổi điên, nổi tam bành, nổi trận lôi đình

бесо́вск||ий *прил.* (thuộc về) quỷ, ma quỷ

беспа́лубный *прил.* không boong

беспа́лый *прил.* cụt (không có) ngón

беспа́мятность *ж. разг.* (sự) không có trí nhớ, kém trí nhớ; э́кая ~! trí nhớ sao mà kém đến thế!

беспа́мятный *прил. разг.* hay quên, đãng trí, kém trí nhớ

беспа́мятств||о *с.* 1. (*обморочное состояние*) (sự) ngất, xỉu, bất tỉnh, ngất xỉu, bất tỉnh nhân sự; впасть в ~ ngất, xỉu, ngất xỉu, bất tỉnh nhân sự; 2. (*исступление*) (sự) nổi xung, nổi điên, cuồng loạn; в ~е nổi điên lên, nổi xung, phát khùng

беспардо́нно *нареч. разг.* (một cách) ngang ngược, láo xược, xấc láo, trắng trợn; ~ врать nói dối trắng trợn; вести́ себя́ ~ ăn nói ngang ngược

беспардо́нн||ый *прил. разг.* ngang ngược, tai ngược, láo xược, xấc láo, láo lếu, trắng trợn; ~ое поведе́ние hành vi ngang ngược (tai ngược, láo xược); ~ челове́к người xấc láo (láo xược); ~ая ложь lời dối trá trắng trợn

беспа́ртийный *прил.* 1. không đảng phái, ngoài đảng; 2. *в знач. сущ. м.* người không đảng phái (ngoài đảng)

беспа́спортный *прил.* không có passport (hộ chiếu, giấy thông hành)

бесперебо́йно *нареч.* (một cách) không ngừng, liên tục, đều đặn, trôi chảy

бесперебо́йность *ж.* (sự, tính chất) không ngừng, không gián đoạn, liên tục, đều đặn

бесперебо́йн||ый *прил.* không ngừng (gián đoạn, đứt quãng), liên tục, đều đặn, trôi chảy; ~ая рабо́та дви́гателя động cơ chạy không ngừng; ~ое снабже́ние việc cung ứng không ngừng (không gián đoạn), sự cung cấp liên tục; исто́чник ~ого пита́ния *информ.* nguồn cấp điện liên tục, UPS

беспересáдочн||ый *прил.* thẳng một mạch, trực tuyến, không chuyển tàu, không đổi ga; ~ое сообще́ние giao thông thẳng một mạch (trực tuyến, không chuyển tàu)

бесперспекти́вность *ж.* (sự, tính chất) không triển vọng, không tiền đồ

бесперспекти́вный *прил.* không triển vọng (tiền đồ)

беспеча́льно *нареч.* (một cách) vui, vui vẻ, không buồn; ~ жить sống vui vẻ

беспеча́льн||ый *прил.* vui, vui vẻ, không buồn; ~ое существова́ние cuộc sống vui vẻ

беспе́чно *нареч.* (một cách) sơ ý, sơ suất, không cẩn thận, không cẩn trọng, cẩu thả; (*беззаботно*) (một cách) vô tư, vô tư lự, vô tâm, nhởn nhơ; ~ прогу́ливаться dạo chơi nhởn nhơ, thảnh thơi đi dạo; жить ~ sống vô tư lự; ~ относи́ться к свои́м обя́занностям làm cẩu thả nhiệm vụ của mình

беспе́чность *ж.* (sự) sơ ý, sơ suất, không cẩn thận, không cẩn trọng, cẩu thả; (*беззаботность*) (sự, tính) vô tư, vô tư lự, vô tâm, nhởn nhơ

беспе́чн||ый *прил.* sơ ý, sơ suất, không cẩn thận (cẩn trọng), cẩu thả; (*беззаботный*) vô tư, vô tư lự, vô tâm, vô lo, thoải mái, nhởn nhơ; ~ое отноше́ние к чему́-л. thái độ cẩu thả (không cẩn thận, không cẩn trọng, sơ suất) đối với cái gì; ~ая улы́бка nụ cười vô tư (thoải mái); ~ хара́ктер tính vô tư

беспило́тный *прил. воен.* không người lái; ~ самолёт-разве́дчик máy bay trinh sát không người lái

беспи́сьменный *прил.* không có chữ viết (văn tự)

беспла́новость *ж.* (sự) không có kế hoạch

беспла́нов||ый *прил.* không có kế hoạch, lộn xộn; ~ая рабо́та việc làm không có kế hoạch

беспла́тно *нареч.* (một cách) miễn phí, không phải trả tiền, không mất tiền

беспла́тн||ый *прил.* miễn phí, không phải trả tiền, không mất (lấy) tiền, cho không; ~ое приложе́ние phụ lục cho không (không mất tiền); ~ое обуче́ние học tập không mất tiền, dạy học không lấy tiền; ~ое образова́ние giáo dục miễn phí (không mất tiền); ~ое медици́нское обслу́живание phục vụ y tế không mất tiền

беспла́цка́ртный *прил.* ngồi, không có chỗ nằm; ~ биле́т vé ngồi; ~ вагóн toa ngồi

беспло́дие *с.* 1. (sự) vô sinh, bất thụ, tuyệt sinh, bất dục; 2. (*почвы*) (sự) bạc màu

беспло́дно *нареч.* (một cách) vô hiệu, vô ích

беспло́дность *ж.* 1. (sự, chứng) vô sinh, bất thụ, tuyệt sinh, bất dục; 2. (*почвы*) (sự) bạc màu; 3. (*безуспешность*) (sự) không có kết quả, vô hiệu, vô ích

беспло́дн||ый *прил.* 1. vô sinh, bất thụ, tuyệt sinh, bất dục, không sinh đẻ, không đậu; 2. (*о почве*) xấu, bạc màu, ít màu mỡ, không phì nhiêu; 3. (*безуспешный*) không có kết quả (hiệu quả), vô bổ, vô hiệu, vô ích, phí công; ~ые уси́лия những cố gắng vô ích (vô hiệu, không có kết quả, không có hiệu quả)

бесповоро́тно *нареч.* (một cách) dứt khoát, không thay đổi được

бесповоро́тность *ж.* (sự, tính chất) dứt khoát, không thay đổi được

бесповоро́тн||ый *прил.* không thay đổi (sửa đổi) được, dứt khoát, triệt để, rốt ráo; ~ое реше́ние quyết định dứt khoát; э́то ~о ди́ело đó thì không thay đổi được, đó là điều dứt khoát

бесподо́бно *нареч.* (một cách) vô song, tuyệt trần

бесподо́бный *прил.* vô song, có một không hai, độc nhất vô nhị, không thể so sánh được; (*превосходный*) tuyệt trần, rất tốt; ~ го́лос giọng hát tuyệt trần

беспозвоно́чные *мн. зоол.* động vật không cột sống (xương sống)

беспозвоно́чный *прил.* không cột sống (xương sống)

беспоко́||ить, обеспоко́ить (*В*) 1. (*нарушать покой*) làm phiền, quấy nhiễu, quấy rầy, làm rầy, quấy; (*раздражать*) làm... khó chịu, làm... đau; меня́ ~ит шум tiếng ồn làm phiền tôi (làm tôi khó chịu); 2. (*волновать*) làm... lo lắng (e ngại, quan ngại, lo ngại, e sợ, băn khoăn, không yên tâm), gây... lo sợ; меня́ ~ит, что... tôi lo (sợ, lo sợ) rằng...; меня́ ~ит его́ здоро́вье sức khoẻ của nó làm tôi lo ngại (e ngại, quan ngại)

беспоко́||иться, обеспоко́иться, побеспоко́иться 1. *сов.* обеспоко́иться (о *П*) (*волноваться*) e, lo, ngại, e ngại, quan ngại, e sợ, lo lắng, lo ngại, lo sợ, áy náy, băn khoăn, không yên tâm, bận lòng, bận tâm; она́ ~ится о де́тях chị ấy lo lắng (lo, ngại, e sợ, bận tâm) cho con cái; он ни о чём не ~ится nó không biết lo lắng gì cả, nó không bận tâm đến cái gì cả; 2. *сов.* побеспоко́иться (*утруждать себя*): пожа́луйста, не ~йтесь! xin anh/chị đừng lo!, xin chớ ngại!, xin hãy yên tâm!, xin cứ yên trí!

беспоко́йно 1. *нареч.* (một cách) không yên; ~ спать ngủ không yên giấc; 2. *в знач. сказ. безл.* (cảm thấy) áy náy, băn khoăn, e ngại, quan ngại, không yên, không yên lòng, không yên tâm, không yên ổn; на душе́ ~ áy náy trong lòng, băn khoăn trong dạ; в го́роде ~ trong thành phố đang có động loạn (náo động)

беспоко́йн||ый *прил.* 1. (*тревожный, взволнованный*) áy náy, băn khoăn, e ngại, quan ngại, lo lắng, lo ngại, không yên (yên lòng, yên tâm); ~ вид vẻ lo âu, vẻ băn khoăn; ~ сон giấc ngủ không yên; ~ое чу́вство cảm giác băn khoăn; ~ые времена́ thời buổi nhiễu nhương (không yên, không yên ổn, động loạn); 2. (*причиняющий беспокойство*) phiền toái, phiền phức, phiền hà, rầy rà; ~ ребёнок đứa bé hay quấy (hay làm phiền); ~ая рабо́та công việc phiền toái (phiền hà, phiền phức)

беспоко́йство *с.* 1. (*волнение*) (sự) e ngại, quan ngại, lo lắng, lo ngại, áy náy, băn khoăn, không yên tâm; с ~м следи́ть lo lắng theo dõi; испы́тывать ~ lo, lo lắng, e ngại, quan ngại, e sợ, lo ngại, lo sợ; 2. (*нарушение покоя*) (sự) làm phiền, quấy rầy, quấy nhiễu; причиня́ть ~ кому́-л. làm phiền ai; прости́те за ~ xin lỗi đã làm phiền (quấy rầy) anh/chị

бесполе́зно 1. *нареч.* (một cách) vô ích, vô bổ, phí công; 2. *в знач. сказ.* vô ích, vô bổ, vô hiệu, không có kết quả, phí công; э́то ~ cái đó thì vô ích; спо́рить ~ tranh cãi vô ích

бесполе́зность *ж.* (sự, điều) vô ích, vô bổ, vô dụng

бесполе́зн||ый *прил.* không có lợi; (*напрасный*) vô ích, vô bổ, vô hiệu, phí công, không có kết quả (hiệu quả); (*негодный*) vô dụng; ~ые уси́лия những cố gắng vô ích

беспо́л||ый *прил.* vô tính, không giới tính; ~ое размноже́ние *биол.* sinh sản vô tính

беспо́мощно *нареч.* (một cách) bất lực, yếu ớt, yếu đuối; он ~ опусти́л ру́ки anh ta buông tay bất lực

беспо́мощность *ж.* (sự) bất lực; (*слабость*) (sự) yếu ớt, yếu đuối

беспо́мощный *прил.* bất lực; (*слабый*) yếu, yếu đuối

беспоря́д||ок *м.* 1. (sự) mất trật tự, vô trật tự, bừa bộn, bừa bãi, lộn xộn, ngổn ngang, hỗn độn, hỗn loạn, lung tung, tanh bành; бежа́ть в ~ке chạy rối loạn (hỗn loạn); в ко́мнате ~ trong phòng mất trật tự (bừa bộn, bừa bãi, lộn xộn); в до́ме ~ nhà cửa bừa bộn (lộn xộn, ngổn ngang, tanh bành); что за ~! sao mà hỗn loạn (mất trật tự) thế!; 2. *мн.*: ~ки *уст.* (*волнения*) (vụ) lộn xộn, loạn lạc, rối loạn, động loạn, bạo loạn

беспоря́дочно *нареч.* (một cách) vô trật tự, bừa bộn, bừa bãi, lộn xộn, ngổn ngang, hỗn độn, hỗn loạn, lung tung, tanh bành; (*бессистемно*) (một cách) không có hệ thống, không có quy củ; ~ валя́ться bày ngổn ngang, vứt bừa bãi (lung tung); ~ чита́ть đọc lung tung (không có hệ thống); ~ стреля́ть bắn loạn xạ; ~ отступа́ть rút lui hỗn loạn

беспоря́дочность *ж.* (sự, tình trạng) mất trật tự, bừa bộn, bừa bãi, lộn xộn, ngổn ngang, hỗn độn, hỗn loạn, lung tung, tanh bành; (*бессистемность*) (sự) không có hệ thống, không có quy củ

беспоря́дочн||ый *прил.* mất trật tự, bừa bộn, bừa bãi, lộn xộn, ngổn ngang, hỗn độn, hỗn loạn, lung tung, tanh bành; (*бессистемный*) không có hệ thống (quy củ); ~ая жизнь cuộc sống bừa bãi (không có nề nếp, không có quy củ)

беспоса́дочный *прил.* trực tuyến, thẳng một mạch, không hạ cánh (đỗ lại); ~

полёт, ~ перелёт chuyến bay trực tuyến (thẳng một mạch)

беспо́чвенно *нареч.* (một cách) vô căn cứ, không căn cứ, vu vơ

беспо́чвенность *ж.* (sự, tính chất) vô căn cứ, không căn cứ, vu vơ

беспо́чвенн||ый *прил.* vô (không) căn cứ, không có cơ sở, vu vơ; ~oe обвине́ние lời buộc tội vô căn cứ (vu vơ)

беспо́шлинно *нареч.*: ~ ввози́ть nhập hàng miễn thuế

беспо́шлинный *прил.* (được) miễn thuế quan; ~ ввоз това́ров nhập hàng được miễn thuế quan

беспоща́дно *нареч.* (một cách) tàn nhẫn, nhẫn tâm, thẳng tay

беспоща́дность *ж.* (sự, tính) tàn nhẫn, độc ác, nhẫn tâm

беспоща́дн||ый *прил.* tàn nhẫn, nhẫn tâm, thẳng tay, độc ác, độc địa, không thương xót (thương tiếc); ~ая сати́ра lối châm biếm độc ác (độc địa, không thương xót); ~ая распра́ва sự đàn áp thẳng tay (tàn nhẫn, không thương xót)

беспра́вие *с.* 1. (*беззаконие*) (tình trạng) không có luật pháp, không có pháp chế; 2. (*отсутствие прав*) (tình trạng) vô quyền, không có quyền

беспра́вный *прил.* vô (không có) quyền; ~ челове́к người vô quyền; ~oe положе́ние tình cảnh vô quyền (lệ thuộc)

беспреде́л *м. разг.* (*преступление*) tội ác khủng khiếp; 2. (*вопиющее нарушение законности*) (tình trạng) vi phạm luật pháp tràn lan, vi phạm pháp chế quá quắt; правово́й ~ (tình trạng) vi phạm luật pháp tràn lan, vi phạm pháp chế quá quắt; 3. (*выражение крайней степени возмущения*) quá quắt, bậy bạ hết chỗ nói; ~ како́й-то тфат là quá quắt, bậy bạ hết chỗ nói

беспреде́льно *нареч.* (một cách) vô biên, vô hạn, vô cùng, không giới hạn

беспреде́льность *ж.* (sự, tính chất) vô biên, vô hạn, vô tận, vô cùng

беспреде́льн||ый *прил.* vô biên, vô hạn, vô tận, vô cùng, không giới hạn, vô bờ, vô bờ bến, vô cùng tận, mênh mông, bao la, bát ngát; ~ая любо́вь tình yêu vô hạn; ~ые страда́ния nỗi khổ đau vô cùng tận

беспредме́тность *ж.* (sự, tính chất) vu vơ, trừu tượng

беспредме́тн||ый *прил.* (*бесцельный*) không có mục đích; (*бессодержательный*) không có nội dung; (*пустой*) vu vơ, trừu tượng; ~ая кри́тика phê bình không có nội dung; ~ спор tranh cãi vu vơ

беспрекосло́вно *нареч.* (một cách) không chối cãi, không cãi lại; (*безоговорочно*) (một cách) vô điều kiện, không điều kiện, tuyệt đối, ngoan ngoãn; ~ подчиня́ться phục tùng vô điều kiện

беспрекосло́вн||ый *прил.* không chối cãi (cãi lại); (*безоговорочный*) vô (không) điều kiện, tuyệt đối; ~oe повинове́ние, ~oe послуша́ние tuân phục, vâng lời tuyệt đối; ~oe исполне́ние прика́за chấp hành tuyệt đối mệnh lệnh

беспрепя́тственно *нареч.* (một cách) trôi chảy, suôn sẻ, thông suốt, không có trở ngại; (*без затруднений*) (một cách) dễ dàng; (*свободно*) (một cách) tự do, thoải mái

беспрепя́тственный *прил.* trôi chảy, suôn sẻ, thông suốt, không có trở ngại, thông đồng bén giọt; (*не связанный с затруднениями*) dễ dàng; (*свободный*) tự do, thoải mái

беспреры́вно *нареч.* (một cách) không ngừng, không ngớt, không dứt, không đứt đoạn; (*непрестанно*) (một cách) liên tục, liên tiếp, thường xuyên, luôn; ~ греме́л гром sấm sét ầm ầm liên hồi không ngớt; ~ льёт дождь trời mưa dầm dề không ngớt

беспреры́вность *ж.* (sự) không ngừng, không ngớt, liên tục

беспреры́вный *прил.* không ngừng (ngớt, dứt, đứt đoạn, gián đoạn), vô hồi kỳ trận; (*постоянный*) liên tục, liên tiếp, thường xuyên

беспреста́нно *нареч.* (một cách) không ngừng, không dứt, vô hồi kỳ trận, luôn luôn, liên tục, liên tiếp; ~ звони́т телефо́н chuông điện thoại reo không ngừng (vô hồi kỳ trận); ~ вхо́дят посторо́нние người lạ vào luôn

беспреста́нный *прил.* không ngừng (dứt), vô hồi kỳ trận, liên tục, liên tiếp; ~ плач ребёнка tiếng khóc không dứt của đứa bé

беспрецеде́нтный *прил.* chưa từng có (từng thấy, xảy ra), vô tiền khoáng hậu; ~ слу́чай trường hợp chưa từng có (chưa từng thấy, vô tiền khoáng hậu)

беспри́быльно *нареч.* (một cách) không sinh lợi

беспри́быльность *ж.* (sự) không sinh lợi

беспри́быльный *прил.* không sinh lợi (có lãi, có lợi, có lời)

бесприда́нница *ж. уст.* cô gái không của hồi môn

беспризо́рник *м.* đứa trẻ bơ vơ (cơ nhỡ, lưu lạc, cù bơ cù bất)

беспризо́рничать *несов. разг.* sống bơ vơ (lưu lạc, lang thang, cù bơ cù bất)

беспризо́рность *ж.* (tình trạng, nạn) trẻ bơ vơ, trẻ cơ nhỡ, trẻ lưu lạc

беспризо́рн||ый *прил.* 1. (*заброшенный*) không ai trông nom, bỏ bê, bỏ bễ, bỏ phế, bỏ hoang; ~oe хозя́йство doanh nghiệp không ai trông nom (bỏ phế); 2. (*о ребёнке, подростке*) bơ vơ, cơ nhỡ, không được chăm sóc, không ai săn sóc, cù bơ cù bất; 3. *в знач. сущ. м. см.* беспризо́рник

беспримерный *прил.* vô song, có một không hai, độc nhất vô nhị, chưa từng có, tuyệt vời; ~ геро́изм lòng dũng cảm vô song; ~ по́двиг chiến công tuyệt vời (có một không hai)

беспри́месный *прил.* thuần chất, không pha tạp

беспринци́пно *нареч.* (một cách) vô nguyên tắc

беспринци́пность *ж.* (tính) vô nguyên tắc

беспринци́пный *прил.* vô nguyên tắc; ~ карьери́ст kẻ hám danh vị vô nguyên tắc

беспристра́стие *с.* (sự, tính) không thiên vị, công bằng, công minh, chí công, vô tư

беспристра́стно *нареч.* (một cách) không thiên vị, không tư vị, công bằng, công minh, vô tư

беспристра́стность *ж. см.* беспристра́стие

беспристра́стн||ый *прил.* không thiên vị (tư vị), công bằng, công minh, vô tư, chí công; ~oe мне́ние ý kiến không thiên vị; ~ приговор án quyết công bằng (công minh); ~ая кри́тика sự phê bình không thiên vị (không tư vị, công bằng); ~ судья́ quan toà công minh (không tư vị, vô tư)

беспричи́нно *нареч.* (một cách) vô cớ, không có nguyên nhân, không có lý do

беспричи́нн||ый *прил.* vô cớ, không có nguyên nhân (lý do); ~ смех tiếng cười vô cớ; ~ая грусть nỗi buồn vô cớ

бесприю́тный *прил.* không nhà, không nhà không cửa, vô gia cư

беспробу́дно *нареч.*: ~ засну́ть ngủ say sưa (mê mệt)

беспробу́дн||ый *прил.*: ~ сон а) (giấc) ngủ say, ngủ mê mệt; б) *перен.* yên

giấc nghìn thu; ~ое пья́нство *разг.* say bí tỉ, say xỉn, say khướt

беспро́волочн||ый *прил.* vô tuyến, không dây; ~ая связь liên lạc vô tuyến

беспро́игрышн||ый *прил.* không bị thua (bị lỗ), chắc ăn, ăn chắc, chắc chắn có lợi; ~ая лотере́я xổ số trúng trăm phần trăm; ~ое де́ло việc ăn chắc (chắc ăn)

беспросве́тн||ый *прил.* 1. tối, tối đen, tối tăm; ~ая тьма tối như hũ nút, tối như mực; 2. *перен.* tối tăm, tăm tối, u tối, đen tối; ~ая жизнь cuộc sống tối tăm (tăm tối, u tối, đen tối, không lối thoát); ~ая тоска́ nỗi buồn da diết

беспроце́нтн||ый *прил.* không có (lấy) lãi; ~ заём quốc trái không có lãi; ~ая ссу́да cho vay không lấy lãi

беспу́тни||к *м.*, **~ца** *ж. разг.* người phóng đãng (trác táng, buông tuồng)

беспу́тничать *несов. разг.* sống phóng đãng (trác táng, buông tuồng, luông tuồng)

беспу́тный *прил.* (*беспорядочный*) bừa bộn, bừa bãi, lộn xộn; (*легкомысленный*) nông nổi, bộp chộp, nhẹ dạ; (*развратный*) phóng đãng, trác táng, buông tuồng, luông tuồng, loang toàng

беспу́тство *с.* (*беспорядочная жизнь*) (cuộc) sống bừa bãi; (*разврат*) (sự) phóng đãng, trác táng, buông tuồng, luông tuồng, loang toàng

бессвя́зно *нареч.* (một cách) rời rạc, không mạch lạc, loạc choạc

бессвя́зность *ж.* (sự, tính chất) rời rạc, không mạch lạc, loạc choạc

бессвя́зный *прил.* rời rạc, không mạch lạc, loạc choạc, không đầu không đũa, không đầu không đuôi; ~ расска́з chuyện kể không đầu không đuôi (không mạch lạc, rời rạc)

бессеме́йный *прил.* vô (không) gia đình, độc thân, đơn độc

бессемя́нный *прил.* không hạt (hột), vô tinh trùng

бессерде́чно *нареч.* (một cách) vô tình, nhẫn tâm, tàn nhẫn

бессерде́чность *ж.* (sự, tính) vô tình, nhẫn tâm, tàn nhẫn

бессерде́чн||ый *прил.* vô tình, nhẫn tâm, tàn nhẫn, bất nhân; ~ое отноше́ние к кому́-л. thái độ nhẫn tâm (vô tình, tàn nhẫn) với ai

бесси́ли||е *с.* 1. (sự) không có sức, thiếu sức lực; (*слабость*) (sự) kiệt sức, yếu ớt, yếu đuối; ста́рческое ~ sự già yếu; в по́лном ~и hoàn toàn kiệt sức, sức tàn lực kiệt; 2. (*беспомощность*) (sự) bất lực, không có khả năng; полово́е ~ *мед.* (sự) liệt dương, bất lực; чу́вствовать своё ~ в чём-л. cảm thấy mình bất lực trong việc gì

бесси́льно *нареч.* (một cách) yếu ớt, yếu đuối, bất lực

бесси́льн||ый *прил.* 1. không có sức, thiếu sức lực; (*слабый*) kiệt sức, yếu ớt, yếu đuối; 2. (*беспомощный*) bất lực, không có khả năng; ~ гнев cơn giận bất lực; слова́ ~ы chỉ có lời nói thôi thì không ăn thua (thì vô hiệu); я бесси́лен сде́лать э́то tôi không đủ sức (không thể) làm việc này

бессисте́мно *нареч.* (một cách) không có hệ thống, rời rạc, lộn xộn

бессисте́мность *ж.* (sự) không có hệ thống, rời rạc, lộn xộn

бессисте́мн||ый *прил.* không có hệ thống (phương pháp); (*беспорядочный*) rời rạc, lộn xộn, bừa bãi; ~ое изложе́ние sự trình bày rời rạc (lộn xộn)

бесслáвие *с.* (sự) nhục nhã, ô nhục

бесслáвно *нареч.* (một cách) không vẻ vang, nhục nhã, ô nhục

бесслáвный *прил.* không vẻ vang (vinh dự); (*позорный*) nhục nhã, ô nhục; ~ коне́ц cái chết ô nhục, sự diệt vong nhục nhã

бесслéдно *нареч.* (một cách) không còn vết, không để lại dấu vết, biệt tăm, biệt tích, mất tăm mất tích; ~ пропа́сть biến mất tăm, mất tăm mất tích, mất hút

бесслéдный *прил.* không còn vết, không để lại dấu vết, biệt tăm, biệt tích, mất tăm mất tích

бесслове́сность *ж.* (sự) không biết nói

бесслове́сн||ый *прил.* 1. không biết nói; ~ое живо́тное con vật không biết nói; 2. (*о роли и т. п.*) câm, không nói; ~ая роль *театр.* vai câm; 3. (*безропотный*) nhẫn nhục, nhịn nhục

бессме́нно *нареч.* (một cách) không thay thế, thường xuyên

бессме́нность *ж.* (sự) thường xuyên, thường trực

бессме́нный *прил.* không thay thế (thay đổi), thường xuyên, thường trực

бессме́ртие *с.* (sự) bất diệt, bất tử, bất hủ, trường sinh

бессме́ртник *м. бот.* (cây) cúc trường sinh (*Xeranthemum*)

бессме́ртн||ый *прил.* bất diệt, bất tử, bất hủ, trường tồn, trường sinh; ~ое и́мя tên tuổi bất diệt; ~ая сла́ва vinh quang bất diệt (bất tử)

бессмы́сленно 1. *нареч.* (một cách) vô nghĩa, vô lý, vớ vẩn; 2. *нареч.* (*глупо*) (một cách) ngu xuẩn, ngu ngốc; ~ смея́ться cười ngu ngốc (ngu xuẩn); 3. *в знач. сказ. безл.* thật là vô nghĩa (phi lý, vô lý, vô nghĩa lý, vớ vẩn); (*бесцельно*) vô ích; идти́ туда́ ~ đi đến đấy thật là vô nghĩa

бессмы́сленность *ж.* 1. (điều) vô nghĩa, vô lý, vô nghĩa lý, vớ vẩn; 2. (*глупость*) (điều) ngốc nghếch, ngu xuẩn, ngu ngốc

бессмы́сленн||ый *прил.* 1. vô nghĩa, vô lý, phi lý, vô nghĩa lý, vớ vẩn; (*бесцельный*) vô ích; ~ набо́р слов một tập hợp từ vô nghĩa; ~ая зубрёжка học vẹt; ~ посту́пок hành động vô lý; ~ая жесто́кость hành động hung ác phi lý; 2. (*глупый*) ngốc nghếch, ngu xuẩn, ngu ngốc; (*неосмысленный*) không có ý, bâng quơ, vẩn vơ, vơ vẩn, vu vơ; ~ взгляд cái nhìn bâng quơ (vẩn vơ, vơ vẩn, vu vơ); ~ая улы́бка cái mỉm cười ngốc nghếch

бессмы́слица *ж. разг.* (điều) vô nghĩa, vô lý, phi lý, vớ vẩn; (*глупость*) (điều) ngốc nghếch, ngu xuẩn, ngu ngốc; э́то ~! đó là điều vô nghĩa!

бесснéжный *прил.* không tuyết; (*малоснежный*) ít tuyết

бессо́вестно 1. *нареч.* (một cách) vô lương tâm, vô liêm sỉ, vô sỉ; (*нагло*) (một cách) trâng tráo, trơ tráo, trắng trợn; 2. *в знач. сказ. безл.* thật là vô lương tâm (vô sỉ, vô liêm sỉ)

бессо́вестность *ж.* (*нечестность*) (sự, tính chất) vô lương tâm, vô liêm sỉ, vô sỉ; (*наглость*) (sự) trâng tráo, trơ tráo, trắng trợn

бессо́вестный *прил.* (*нечестный*) vô lương tâm, táng tận lương tâm, vô liêm sỉ, vô sỉ; (*наглый*) trâng tráo, trơ tráo, trắng trợn; ~ обма́н sự lừa dối táng tận lương tâm (vô liêm sỉ, vô sỉ); ~ лжец tên nói dối vô liêm sỉ (vô sỉ, trắng trợn)

бессодержа́тельность *ж.* (sự) không có nội dung, trống rỗng

бессодержа́тельн||ый *прил.* không có nội dung, nội dung nghèo nàn; (*пустой*) trống rỗng, rỗng tuếch; ~ая статья́ bài báo rỗng tuếch

бессозна́тельно *нареч.* (một cách) vô ý thức, vô thức, vô tình

бессозна́тельность *ж.* (sự) vô ý thức, vô thức, vô tình

бессозна́тельн||ый *прил.* 1. bất tỉnh nhân sự, ngất xỉu, mê man; в ~ом состоя́нии trong tình trạng bất tỉnh

nhân sự, bị ngất xỉu (mê man); 2. (*безотчётный*) vô ý thức, vô thức, không cố ý, vô ý, vô tình; ~ жест cử chỉ vô tình (vô thức); ~ поступо́к hành động vô thức (vô ý thức, không cố ý); 3. *в знач. сущ.*: ~ое *с. филос.* cái vô thức

бессо́нниц||а *ж.* (sự, chứng, bệnh) mất ngủ; страда́ть ~ей bị chứng mất ngủ

бессо́нн||ый *прил.* mất ngủ; провести́ ~ую ночь thức trắng một đêm, thức suốt đêm

бесспо́рно 1. *нареч.* (một cách) không thể tranh cãi được, không thể chối cãi được, không thể phủ nhận được; 2. *в знач. вводн. сл.* dĩ nhiên, tất nhiên, chắc chắn là, hiển nhiên là; ~, он прав dĩ nhiên, anh ấy nói đúng

бесспо́рность *ж.* (sự, tính chất) không thể tranh cãi được, hiển nhiên

бесспо́рн||ый *прил.* không thể tranh cãi (chối cãi, phủ nhận) được; (*несомненный*) hiển nhiên, chắc chắn; ~ факт sự thật không thể chối cãi được; ~ая и́стина chân lý hiển nhiên (không thể phủ nhận được)

бессре́бреник *м.* người chí công vô tư

бессро́чн||ый *прил.* vô thời hạn (hạn định, kỳ hạn); ~ па́спорт passport (hộ chiếu) vô thời hạn; ~ая ссу́да cho vay vô hạn định; ~ое по́льзование sử dụng vô thời hạn; ~ договор hiệp ước (giao kèo) vô hạn định

бесстра́стие *с.* (sự) điềm nhiên, thản nhiên

бесстра́стно *нареч.* (một cách) điềm nhiên, thản nhiên

бесстра́стн||ый *прил.* điềm nhiên, thản nhiên; (*равнодушный*) lãnh đạm, lạnh nhạt, hờ hững, thờ ơ; ~ое лицо́ bộ mặt lãnh đạm (điềm nhiên); ~ тон giọng thản nhiên (hờ hững)

бесстра́шие *с.* (sự) gan dạ, dũng cảm, can đảm

бесстра́шно *нареч.* (một cách) gan dạ, dũng cảm, can đảm

бесстра́шн||ый *прил.* gan dạ, dũng cảm, can đảm, không biết sợ

бесстыдни||к *м.*, **~ца** *ж. разг.* kẻ mặt mo (mặt dày mày dạn)

бесстыдно *нареч.* (một cách) không biết xấu hổ, không biết ngượng, mặt dày mày dạn; trâng tráo, trơ trẽn (*ср.* бесстыдный)

бесстыдный *прил.* không biết xấu hổ (ngượng, thẹn), mặt dày mày dạn, vô liêm sỉ; (*наглый*) trâng tráo, trơ tráo, trơ trẽn, trắng trợn, mặt mo; (*непристойный*) tục tĩu, sỗ sàng, sống sượng

бесстыдств||о *с.* (sự, thái độ) không biết xấu hổ, không biết ngượng, không biết thẹn, mặt dày mày dạn, vô liêm sỉ; (*наглость*) (việc, điều) trơ tráo, trơ trẽn; какое ~! trơ trẽn biết bao!; у него́ хвати́ло ~а ... nó mặt dày mày dạn (vô liêm sỉ) đến mức...

бесстыжий *прил. разг. см.* бесстыдный

бессчётный *прил.* vô số, nhiều vô kể, hằng hà sa số

беста́ктно *нареч.* (một cách) khiếm nhã, bất nhã, không lịch sự

беста́ктность *ж.* 1. (sự, tính) khiếm nhã, bất nhã, không lịch sự, không tế nhị; 2. (*поступок*) (điều) khiếm nhã, bất nhã, bất lịch sự, không tế nhị, thiếu lịch thiệp

беста́ктный *прил.* khiếm nhã, bất nhã, không (bất) lịch sự, không tế nhị, vô lễ

бесталáнный I *прил.* bất tài, vô tài, bất tài vô tướng

бесталáнный II *прил. разг.* bất hạnh; (*неудачливый*) đen đủi, xui xẻo, không may mắn; ~ая голо́вушка người đen đủi (xui xẻo, không may mắn)

бестеле́сность *ж. филос.* (tính) phi thể xác

бестеле́сный *прил. филос.* phi thể xác

бе́стия *ж. разг. бран.* tên súc sinh, đồ chó đẻ; продувна́я ~ thằng vô lại; то́нкая ~ quân giảo quyệt

бестолко́во *нареч.* (*неумело*, *кое-как*) (một cách) vụng về, không khéo léo; (*неразумно*) (một cách) dại dột, ngu ngốc, dại khờ, lẩn thẩn, ngu xuẩn, đần độn; (*бессвязно*) (một cách) rời rạc, không mạch lạc; объясня́ть ~ giải thích không mạch lạc (không ra đầu không ra đũa); поступа́ть ~ hành động ngu ngốc (dại dột); у него́ всё получа́ется ~ mọi việc của nó đều không đâu vào đâu cả

бестолко́вость *ж.* (sự) vụng về; dại dột; không mạch lạc (*ср.* бестолко́вый)

бестолко́в||ый *прил.* 1. (*непонятливый*) chậm hiểu, không thông minh; (*тупой*) u mê, khờ dại, dại dột, ngớ ngẩn, lẩn thẩn, đần độn, ngu xuẩn, ngu ngốc, ngu, đần, đụt; 2. (*бессвязный*) rời rạc, không mạch lạc, không ra đầu không ra đũa; ~ое объясне́ние sự giải thích không mạch lạc (không ra đầu không ra đũa)

бестолко́вщина *ж.* (sự) lung tung, lộn xộn, hỗn độn

бе́столочь *ж.* 1. *см.* бестолко́вщина; 2. (*о человеке*) người chậm hiểu (u mê, khờ dại)

бестре́петно *нареч.* (một cách) dũng mãnh, gan dạ, dũng cảm

бестре́петный *прил.* dũng mãnh, gan dạ, dũng cảm

бестсе́ллер *м.* bestseller, sách rất ăn khách (bán rất chạy)

бесфо́рменность *ж.* (sự, tính chất) vô định hình, không định hình

бесфо́рменн||ый *прил.* vô (không) định hình, không có hình thù, không thành hình; ~ая ма́сса một khối vô định hình

бесхара́ктерность *ж.* (tính) nhu nhược, bạc nhược, ươn hèn, yếu hèn

бесхара́ктерный *прил.* nhu nhược, bạc nhược, ươn hèn, yếu hèn, không có khí tiết, thiếu cương quyết; ~ челове́к người nhu nhược (bạc nhược)

бесхво́стые *мн. зоол.* loài không đuôi (*cóc, nhái...*)

бесхво́стый *прил.* không (cụt) đuôi

бесхи́тростно *нареч.* (một cách) thật thà, chân chất, chất phác

бесхи́тростный *прил.* không ranh mãnh (tinh ranh, láu cá, quỷ quyệt); (*простодушный*) thật thà, chân chất, chất phác; (*простой*) giản đơn; ~ расска́з câu chuyện giản đơn

бесхо́зн||ый *прил.* vô chủ, không chủ; ~ое иму́щество tài sản vô chủ

бесхозя́йственность *ж.* (sự) không biết kinh doanh, kinh doanh kém, phi kinh tế

бесхозя́йственн||ый *прил.* không biết kinh doanh, kinh doanh kém, phi kinh tế; (*неэкономный*) không tiết kiệm; ~ челове́к người kinh doanh kém (không tiết kiệm); ~ое отноше́ние к иму́ществу thái độ phi kinh tế đối với tài sản; ~ое веде́ние дел điều hành kinh doanh phi kinh tế, lối làm ăn luộm thuộm

бесцветко́вый *прил. бот.* không hoa

бесцве́тность *ж.* 1. (sự, tính chất) không màu sắc, không màu, vô sắc, không sắc; 2. *перен.* (sự, tính chất) không có bản sắc, không đặc sắc, vô vị, nhạt nhẽo, lạt lẽo

бесцве́тн||ый *прил.* 1. không màu (màu sắc), vô (không) sắc; ~ газ khí vô sắc; ~ые глаза́ đôi mắt không sinh khí; 2. *перен.* không có bản sắc, không đặc sắc, vô vị, nhạt nhẽo, nhạt phèo, lạt lẽo, tẻ nhạt, buồn tẻ; ~ расска́з câu chuyện nhạt phèo (nhạt nhẽo, nhạt như

nước ốc); ~ стиль văn phong nhạt nhẽo (vô vị); ~ые дни những ngày tẻ nhạt (buồn tẻ, vô vị)

бесцéльно 1. *нареч.* (một cách) không mục đích, bâng quơ, vu vơ, vẩn vơ, vơ vẩn, lông bông; ~ броди́ть đi lang thang (vẩn vơ, vơ vẩn, lông bông, lông bông lang bang); 2. *в знач. сказ. безл.* thật là vô ích (không cần thiết)

бесцéльн||ый *прил.* không mục đích, bâng quơ, vu vơ, vẩn vơ, vơ vẩn, lông bông; (*бесполезный*) vô ích; (*ненужный*) không cần thiết; ~ спор cuộc tranh cãi bâng quơ (vu vơ); э́то ~о điều đó thì vô ích, cái đó không cần thiết

бесцензу́рн||ый *прил.* không bị kiểm duyệt

бесцéнность *ж.* (sự, tính chất) vô giá, quý giá, quý báu

бесцéнн||ый *прил.* vô giá, rất quý, quý giá, quý báu; ~ые сокро́вища những kho báu vô giá; ~ друг bạn quý, bạn vàng

бесцéнок *м. разг.*: за ~ với giá rẻ mạt, với giá bèo

бесцеремóнно *нареч.* (một cách) vô lễ, bất nhã, suồng sã; (*нагло*) (một cách) xấc láo, láo xược, trắng trợn

бесцеремóнность *ж.* (sự, tính) vô lễ, khiếm nhã, bất nhã, suồng sã; (*наглость*) (sự, tính) xấc láo, láo xược, trắng trợn

бесцеремонн||ый *прил.* không lịch sự, vô lễ, khiếm nhã, thiếu lễ độ, bất nhã, suồng sã; (*наглый*) xấc láo, láo xược, trắng trợn; ~ челове́к con người vô lễ (thiếu lễ độ, xấc láo); ~ое обраще́ние с кем-л. sự đối xử không lịch sự (khiếm nhã, bất nhã) với ai

бесчеловéчно *нареч.* (một cách) vô nhân đạo, bất nhân; (*жестоко*) (một cách) tàn nhẫn, tàn bạo, dã man

бесчеловéчность *ж.* (sự, tính) vô nhân đạo, bất nhân; (*безжалостность, жестокость*) (sự, tính) tàn nhẫn, tàn ác, tàn bạo, dã man, độc ác

бесчеловéчный *прил.* vô nhân đạo, bất nhân; (*безжалостный, жестокий*) tàn nhẫn, tàn ác, tàn bạo, dã man, độc ác

бесчéстить, обесчéстить (*В*) làm mất thể diện; (*позорить*) làm nhục (xấu hổ, ô danh), sỉ nhục, bêu xấu, bêu diếu; обесчéстить дéвушку phá trinh (phá tân, làm nhục) cô gái

бесчéстно 1. *нареч.* (một cách) bất lương, gian dối; (*подло*) hèn hạ, hèn mạt; 2. *в знач. сказ. безл.* thật là bất lương (hèn hạ, hèn mạt)

бесчéстный *прил.* bất lương, gian dối, trí trá, tráo trở; (*подлый*) hèn hạ, hèn mạt, đê hèn, đê mạt, đê tiện, đê hạ; (*позорный*) ô nhục, nhục nhã

бесчéстье *с.* (điều) ô danh, ô nhục, sỉ nhục, xấu hổ

бесчи́нство *с.* (sự, điều) càn quấy, càn bậy, xằng bậy

бесчи́нствовать *несов.* càn quấy, làm điều càn bậy (xằng bậy)

бесчи́сленность *ж.* số vô hạn, số lượng vô cùng

бесчи́сленный *прил.* vô số, vô kể, nhiều vô kể, hằng hà sa số, không đếm xuể (kể hết)

бесчу́вственно *нареч.* (một cách) vô cảm, vô tình, lãnh đạm

бесчу́вственность *ж.* 1. (sự, tính) vô cảm, không có cảm giác, vô tri vô giác, vô tri; 2. (*равнодушие*) (sự, tính) vô tình, lãnh đạm; (*жестокость*) (sự, tính) tàn nhẫn, nhẫn tâm, độc ác

бесчу́вственный *прил.* 1 vô cảm, không có cảm giác, vô tri vô giác, vô tri; (*бессознательный*) bị ngất, mê man, bất tỉnh nhân sự; 2. (*равнодушный*) vô tình, lãnh đạm; (*жестокий*) tàn nhẫn, nhẫn tâm, độc ác

бесчу́встви||е *с.* 1. (sự, tình trạng) ngất, chết ngất, ngất xỉu, bất tỉnh nhân sự; в ~и bị ngất, chết ngất, ngất xỉu, bất tỉnh nhân sự; 2. (*равнодушие*) (sự) vô tình, lãnh đạm

бесшаба́шно *нареч. разг.* (một cách) vô tâm, khinh suất, liều lĩnh

бесшаба́шность *ж. разг.* (sự, tính) vô tâm, khinh suất, liều lĩnh

бесшаба́шный *прил. разг.* 1. (*беспечный*) vô tâm, vô tư lự; 2 (*безрассудный*) khinh suất, liều lĩnh, bốc đồng

бесшу́мн||ый *прил.* không tiếng động, không ồn; (*тихий*) yên lặng, lặng lẽ, yên tĩnh, im lặng; ~ые шаги́ những bước chân nhẹ nhàng; ~ пистоле́т súng lục giảm thanh (bắn không kêu)

бе́та *ж.* beta, bêta;✧ ~-лучи́ *физ.* tia beta; ~-части́цы *физ.* hạt beta

бете́ль *м. бот.* (cây) trầu, trầu không (*Piper betle*); жева́ть ~ ăn trầu

бето́н *м* bêtông, bê tông; залива́ть ~ом фу́ (đúc) bêtông

бетони́рование *с.* (sự) đổ bêtông

бетони́ровать *несов.* (*В*) đổ bêtông

бето́нный *прил.* (thuộc về) bêtông; (*из бетона*) (bằng) bêtông

бетономеша́лка *ж. тех.* máy trộn bêtông

бето́нщик *м.* thợ bêtông

бечева́ *ж.* dây, dây thừng

бечёвк||а *ж.* dây, dây nhợ; перевяза́ть ~ой buộc bằng dây

бе́шено *нареч.* (một cách) điên cuồng; ~ ненави́деть кого́-л. ghét cay ghét đắng ai; се́рдце ~ коло́тится trống ngực đánh thình thình (thòm thòm)

бе́шенство *с.* 1. *мед.* (bệnh) dại, điên; 2. (*неистовство*) (sự, cơn) điên, điên cuồng, phát khùng, phát điên, giận dữ, phẫn nộ; приводи́ть кого́-л. в ~ làm ai phát khùng (phát điên, nổi khùng) lên; приходи́ть в ~ phát khùng, phát điên, nổi giận, nổi khùng; ✧ коро́вье ~ bệnh bò điên

бе́шен||ый *прил.* 1. (*о животных*) dại, điên; ~ая соба́ка chó dại; 2. (*неистовый*) điên cuồng, dữ dội, kịch liệt; (*горячий*) nóng tính, nóng nảy; ~ хара́ктер tính nóng như lửa; как ~ như điên; ~ое сопротивле́ние cuộc chống cự kịch liệt (điên cuồng, dữ dội); ~ ая ско́рость tốc độ khủng khiếp; ✧ ~ая цена́ giá cắt cổ (cứa cổ, chặt đẹp, chém đẹp); ~ые де́ньги ≅ tiền của phù vân không chân mà chạy (*погов.*)

биатло́н *м. спорт.* (môn) biatlon, trượt tuyết và bắn súng

биатлони́ст *м. спорт.* vận động viên biatlon (trượt tuyết và bắn súng)

библе́йский *прил.* (thuộc về) Kinh thánh, Thánh kinh

библио́граф *м.* nhà thư tịch (thư mục)

библиографи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) thư tịch học, thư mục học; ~ указа́тель thư mục, bảng kê sách báo tham khảo; ✧ ~ая ре́дкость sách hiếm

библиогра́фия *ж.* 1. thư tịch (thư mục) học; 2. (*указатель*) thư mục, thư tịch, mục lục thư tịch; 3. (*рубрика в журнале*) (mục) điểm sách, giới thiệu sách

библиоте́ка *ж.* 1. thư viện; tàng thư viện (*ист.*); (*частное собрание*) tủ sách; у него́ больша́я ~ ông ấy có tủ sách phong phú; ~ ге́нов *см.* банк ге́нов; 2. *информ.* thư viện

библиоте́ка||рша *ж.*, **~рь** *м.* thủ thư, nhân viên thư viện

библиотекове́д *м.* nhà thư viện học, chuyên viên thư viện

библиотекове́дение *с.* thư viện học, (môn) nghiên cứu về thư viện

библиоте́чн||ый *прил.* (thuộc về) thư viện; ~ое де́ло công tác thư viện

библиофи́л *м.* người yêu sách

Би́блия *ж.* Kinh thánh, Thánh kinh

бива́к *м.* trại lính đóng tạm, trại; стоя́ть ~о́м đóng (cắm) trại

би́вни *мн.* (*ед.* би́вень *м.*) răng nanh, nanh, ngà; ~ слона́ ngà voi

бига́мия *ж.* (chế độ) trùng hôn

бигуди́ *мн. нескл.* ống uốn tóc

биде́ *с. неизм.* bidet, bồn rửa hạ thể

бидо́н *м.* bidon, bidông, bình toong

бие́ние *с.* (sự) đập, nhịp đập; ~ се́рдца nhịp tim, trống ngực, tim đập; ~ пу́льса mạch đập; ✧ ~ жи́зни nhịp sống, nhịp đập của cuộc sống

биенна́ле *ж. неизм.* festival phim, triển lãm (*hai năm một lần*); Венециа́нская ~ Festival phim Venizia (Venexia, Venizơ), Đại hội điện ảnh Venizia (Venexia, Venizơ)

бижуте́рия *ж.* (đồ) mỹ ký

би́знес *м.* (sự) kinh doanh

би́знес-кла́сс *м.* hạng doanh nhân, thượng hạng (*nói về vé*)

бизнесме́н *м.*, **~ка** *ж.* doanh gia, doanh nhân, nhà kinh doanh

бизо́н *м. зоол.* bò rừng (*Bison bison*)

бикарбона́т *м. хим.* bicarbonat, bicacbonat; ~ ка́лия kali bicarbonat

биквадра́т *м. мат.* trùng phương

биквадра́тный *прил.* trùng phương

бикфо́рдов *прил.*: ~ шнур *горн.* dây Bickford (bích-pho, cháy chậm)

билабиа́льный *прил. лингв.* (có) hai âm môi, song thần âm

биле́т *м.* 1. (*входной, проездной и т. п.*) vé; железнодоро́жный ~ vé tàu (xe lửa); ~ в теа́тр vé xem hát; обра́тный ~ vé đi về; ~ туда́ и обра́тно *ж.-д.* vé khứ hồi (cả đi lẫn về); 2. (*документ*) thẻ; парти́йный ~ thẻ đảng (đảng viên); студе́нческий ~ thẻ sinh viên; 3. (*экзаменационный*) phiếu thi; 4. (*бумажный денежный знак*): казначе́йский ~ giấy bạc, tiền giấy

билетёр *м.*, **~ша** *ж.* người soát vé

биле́тн||ый *прил.* (thuộc về) vé; ~ая ка́сса quầy (nơi, chỗ) bán vé

билингви́зм *м. лингв.* song ngữ

билингвисти́ческий *прил. лингв.* (thuộc về) song ngữ

биллио́н *м.* một tỷ, một nghìn triệu; (*в английской и немецкой системах счёта*) một triệu triệu, một nghìn tỷ

билль *м. полит.* dự luật

билья́рд *м.* 1. (*игра*) (môn) billiard, bida, bi-a; игра́ть в ~, на ~е chơi billiard (bi-da); игро́к в ~ cơ thủ, tay cơ, người chơi billiard (bi-da); 2. (*стол*) bàn billiard (bi-da)

билья́рдн||ый *прил.* 1. (thuộc về) billiard, bi-da; ~ шар trái bi, hòn cầu; ~ кий cơ, que cơ, gậy billiard (bi-da); 2. *в знач. сущ. ж.*: ~ая phòng billiard (bi-da)

биметалли́зм *м. эк.* chế độ lưỡng kim bản vị

биметалли́ческ||ий *прил.* (thuộc về) lưỡng kim, lưỡng kim bản vị; ~ сплав hợp kim lưỡng kim; ~ая де́нежная систе́ма chế độ tiền tệ lưỡng kim bản vị

биметаллы *мн.* (*ед.* биметалл *м.*) *тех.* lưỡng kim, kim loại kép

бино́кль *м.* ống nhòm; полево́й ~ ống nhòm lăng kính; теа́тральный ~ ống nhòm xem hát

бинокуля́рный *прил.* (thuộc về) hai mắt

бино́м *м. мат.* nhị thức; ~ Ньюто́на nhị thức Newton

бинт *м.* băng

бинтова́ть, забинтова́ть (*В*) băng, băng bó

бинтова́ться, забинтова́ться (tự) băng, băng bó

биогене́з *м.* thuyết nguồn gốc hữu sinh (sinh vật)

биогенети́ческий *прил.* (thuộc về, có) nguồn gốc hữu sinh, nguồn gốc sinh vật

биогеогра́фия *ж.* sinh địa lý học, (môn) địa lý sinh vật

биогеохи́мия *ж.* sinh địa hoá học, (môn) sinh địa hoá

био́граф *м.* người chép (viết) tiểu sử

биографи́ческий *прил.* (thuộc về) tiểu sử

биогра́фи||я *ж.* tiểu sử; расска́зывать свою́ ~ю kể tiểu sử của mình

биодина́мика *ж.* sinh động lực học

биокинема́тика *ж.* sinh động học

био́лог *м.* nhà sinh (sinh vật) học

биологи́чески *нареч.*: ~ акти́вные то́чки *мед.* (các) huyệt, huyệt châm cứu, huyệt đạo; ~ акти́вная доба́вка chất phụ gia hoạt tính sinh học

биологи́ческий *прил.* (thuộc về) sinh học, sinh vật học; ~ вид loài sinh học

биоло́гия *ж.* sinh (sinh vật) học

биолока́ция *ж.* (phép) định vị sinh học

биома́сса *ж.* sinh khối

биоме́трия *ж.* sinh trắc học, sinh lượng học

биомеха́ника *ж.* sinh cơ học

био́ника *ж.* bionic, phỏng sinh học; экологи́ческая ~ bionic (phỏng sinh học) sinh thái

биони́ческий *прил.* (thuộc về) bionic, phỏng sinh học

биопо́ле *с.* trường sinh học

биополиме́ры *мн.* (*ед.* биополиме́р *м.*) polymer (polime) sinh học

биопсихи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) sinh tâm lý; ~ое разви́тие челове́ка sự phát triển sinh tâm lý của con người

биопси́я *ж. мед.* sinh thiết

биори́тмы *мн.* (*ед.* биори́тм *м.*) nhịp sinh học

биоро́бот *м.* robot sinh học

биоси́нтез *м.* sinh tổng hợp, tổng hợp sinh học

биоста́нция *ж.* trạm nghiên cứu sinh vật

биостимуля́тор *м.* chất kích thích sinh học

биосфе́ра *ж.* sinh quyển

биосфе́рный *прил.* (thuộc về) sinh quyển; ~ запове́дник khu bảo tồn sinh quyển

биотеррори́зм *м.* (sự, chủ trương, nạn) khủng bố sinh học, khủng bố bằng vi trùng

биотехноло́гия *ж.* công nghệ sinh học

биото́ки *мн.* dòng sinh vật, điện sinh

биото́п *м.* sinh cảnh

биото́пливо *с.* nhiên liệu (chất đốt) sinh học, nhiên liệu (chất đốt) hữu cơ (*than bùn, phân*)

биофи́зика *ж.* sinh vật lý học, (môn) sinh vật lý

биофизи́ческий *прил.*(thuộc về) sinh vật lý

биохи́мия *ж.* sinh hoá học, (môn) sinh hoá

биохими́ческий (thuộc về) sinh hoá; ~ ме́тод phương pháp sinh hoá; ~ проце́сс quá trình sinh hoá

биоэлектри́ческий *прил.* (thuộc về) điện sinh; ~ потенциа́л tiềm năng điện sinh

биоэнерге́тика *ж.* năng lượng sinh học

бипатри́д *м.* người song tịch (hai quốc tịch)

бипла́н *м. ав.* máy bay cánh kép

биполя́рность *ж. физ.* (tính) lưỡng cực, song cực

биполя́рный *прил. физ.* lưỡng cực, song cực

би́рж||а *ж.* sở giao dịch, thị trường chứng khoán; валю́тная ~ sở giao dịch ngoại hối; това́рная ~ sở giao dịch hàng

hoá; фóндовая ~ thị trường (sở giao dịch) chứng khoán; игрáть на ~е đầu cơ (kinh doanh) ở thị trường chứng khoán, đầu cơ (kinh doanh) chứng khoán; ✧ ~ трудá sở giao dịch lao động, sở tìm việc

биржевúк *м.* nhân viên sở giao dịch (thị trường chứng khoán)

биржев||óй *прил.* (thuộc về) sở giao dịch, thị trường chứng khoán; ~áя игрá đầu cơ (kinh doanh) ở thị trường chứng khoán, đầu cơ (kinh doanh) chứng khoán; chơi chứng khoán (*разг.*); ~ы́е сдéлки những giao dịch ở thị trường chứng khoán; ~óй брóкер người môi giới ở thị trường chứng khoán; ~ курс thị giá chứng khoán, giá chứng khoán ở thị trường

бúрка *ж.* thẻ, thẻ bài, thẻ hàng, thẻ hành lý

бирмáн||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Miến Điện (Myanmar)

бирмáнский *прил.* (thuộc về) Miến Điện, Myanmar

бирюзá *ж.*. *мин.* biruza, calait, ngọc lam

бирюзóв||ый *прил.* 1. (thuộc về) biruza, calait, ngọc lam; ~ые бýсы chuỗi hạt ngọc lam; 2. (*цвета бирюзы*) (màu) lam, xanh lam, da trời; ~ое нéбо trời xanh ngắt

бирю́к *м.* 1. (*волк-одиночка*) *обл.* chó sói lẻ đàn; 2. (*о человеке*) người cô độc (đơn độc); смотрéть ~óм ≅ nhìn cau có như nhà khó hết ăn

бирю́льки *мн.* (*ед.* бирю́лька *ж.*): игрáть в ~ (*заниматься пустяками*) làm việc vớ vẩn (vặt vãnh)

бис *межд.* bis!, lại!; исполня́ть на ~ diễn bis, biểu diễn lại

бисексуáл *м. разг.* người lưỡng tính (*vừa dị tính vừa đồng tính luyến ái*)

бисексуáльность *ж.* lưỡng tính

бисексуáльный *прил.* lưỡng tính; ~ мужчúна người đàn ông lưỡng tính

бúсер *м. собир.* cườm; вышивáть ~ом thêu cườm; ✧ метáть ~ пéред свúньями ≅ đàn gảy tai trâu

бúсерина *ж.* hạt (hột) cườm

бúсерный *прил.* (thuộc về) hạt cườm; ✧ ~ пóчерк nét chữ li ti

бисúровать *несов. и сов.* diễn bis, biểu diễn lại lần nữa

бисквúт *м.* (bánh) bích quy, bichquy; bánh quy (*разг.*)

бисквúтн||ый *прил.* (thuộc về) bích quy, bichquy; ~ое тéсто bột nhào làm bích quy; ~ое пирóжное bánh quy, bánh bích quy

биссектри́са *ж. мат.* đường phân giác

бисульфáт *м. хим.* bisulfat; ~ кáлия kali bisulfat

бит I *м. информ.* bit

бит II *м. см.* бит-мýзыка

бúтв||а *ж.* chiến trận, trận tổng giao chiến, trận đánh lớn, trận chiến đấu, trận; пóле ~ы bãi chiến trường, sa trường, chiến địa

битки́ *мн.* (*ед.* битóк *м.*) thịt viên rán

биткóм *нареч.*: ~ набúтый chật cứng, chật ních, đầy ngập, chen chúc

бит-мýзыка *ж.* nhạc bit (*của ban nhạc Beatles*)

бúт||ый *прил.* (bị) vỡ; (*треснутый*) (bị) nứt, nẻ; (*выщербленный*) sứt; ✧ ~ая птúца chim rừng săn bắn được; ~ые слúвки váng sữa, kem; ждать ~ час đợi suốt cả giờ, đợi rất lâu; ~ генерáл bại tướng

бить, побúть, пробúть, разбúть 1. *тк. несов.* (по *Д*, в *В*, *Т*) (*ударять*) đánh, nện, đập, gõ; ~ кувáлдой nện (đập) búa tạ; конь бьёт копы́том ngựa gõ vó (giậm chân); ~ в ладóши vỗ tay; птúца бьёт кры́льями chim đập cánh; дождь бьёт по стёклам mưa hắt (đập) vào cửa kính; град бьёт в лицó mưa đá quất vào mặt; волнá бьёт в бéрег sóng vỗ (đập) vào bờ; 2. *сов.* побúть (*В*) (*избивать*) đánh, đập, đánh đập, đánh đòn; (*кулаком*) đấm, đánh đấm; (*ногами*) đá, đạp; 3. *сов.* разбúть (*В*) (*раздроблять*) đánh (đập, làm) vỡ, đập nát; ~ посýду đánh (làm) vỡ bát đĩa; ~ стёкла đập vỡ kính; ~ кáмень đập đá; 4. *сов.* побúть, разбúть (*наносить поражение*) đánh, đánh bại; ~ врагá đánh kẻ thù; 5. *тк. несов.* (*В*) (*охотиться*) săn bắn, săn bắt, đánh bắt; ~ дичь săn bắn chim rừng; 6. *тк. несов.* (*В*) (*резать скот*) giết, chọc tiết, cắt tiết, làm thịt, mổ; 7. *тк. несов.* (*стрелять*) bắn; ~ мéтко bắn chuẩn xác; ~ мúмо цéли а) bắn chệch (trượt, trật); б) *перен.* không đạt mục đích; 8. *тк. несов.* (на *В*) (*об оружии*) bắn xa; револьвéр бьёт на пятьсóт мéтров súng lục bắn xa 500 mét; 9. *тк. несов.* (в *В*) (*производить звуки*) đánh, gõ, khua, gióng; ~ в кóлокол đánh (gõ, khua) chuông; ~ в барабáн đánh (gióng) trống; 10. *тк. несов.* (*давать сигнал*): ~ трéвогу báo động, báo nguy; ~ отбóй báo yên; 11. *сов.* пробúть (*издавать звуки*) đánh, điểm, kêu; часы́ бьют пóлдень đồng hồ điểm trưa; бьёт кóлокол chuông đánh (reo, kêu); 12. *тк. несов.* (*выбиваться с силой*) phun, phun ra, phọt ra, bắn ra, văng ra; нефть бьёт фонтáном dầu mỏ phun ra; кровь бьёт из рáны từ vết thương máu phọt ra; 13. *тк. несов.* (*трясти*): егó бьёт лихорáдка nó bị sốt, nó lên cơn sốt; егó бьёт дрожь nó run cầm cập; 14. *тк. несов. перен.* (в *В*) (*действовать на ощущения*) đập, hắt; свет бьёт в глазá ánh sáng đập (chói, hắt) vào mắt; неприя́тный зáпах бьёт в нос mùi hôi xông vào mũi; 15. *тк. несов. перен.* (*бичевать*) đả phá; ~ по корру́пции đả phá nạn tham nhũng; ✧ ~ мáсло đánh bơ; ~ кáрту ăn quân bài; жизнь бьёт ключóм cuộc sống sôi sục (sôi nổi); ~ наверняка́ làm ăn chắc; ~ в одну́ точку́ nhằm vào một đích nhất định; ~ на эффéкт cố gây ấn tượng; рáдость бью́щая чéрез край niềm hân hoan tràn đầy, niềm vui tràn ngập; ~ кого́-л. по кармáну làm ai tốn tiền (hao tài, cháy túi), gây tổn thiệt cho ai

бúтьё *с.* 1. *разг.* (*побои*) (trận) đánh, đánh đập, đòn, roi; 2. (*стекла, посуды*) (sự) đánh vỡ, đập vỡ, làm vỡ

бúться *несов.* 1. (*драться*) đánh, đánh nhau; (*состязаться.*) tranh nhau, tranh đua; (*сражаться*) chiến đấu; ~ на шпáгах đánh gươm; ~ с врагóм chiến đấu với địch; 2. (о *В*) (*ударяться*) đập (đụng, va, vỗ) vào; ~ головóй о стéну đập đầu (vật mình) khóc than vô ích; ~ в истéрике giẫy giụa trong cơn loạn thần kinh; волнá бьётся о бéрег sóng vỗ (đập) vào bờ; 3. (*разбиваться*) bị vỡ, bị đập vỡ; посýда бьётся бáт đĩa bị vỡ; 4. (*о сердце, пульсе*) đập; 5. *перен.* (*над чем-л.*) gắng sức, ra sức, hì hục, cày cục, rị mọ; ~ над решéнием задáчи vắt óc (hì hục, gắng sức) giải bài toán; как он ни бúлся... dù nó gắng sức (ra sức, cày cục, rị mọ) thế nào đi nữa cũng...; 6. (*содрогаться, метаться*) giẫy, quẫy, giẫy giụa; ~ в агóнии giẫy chết; ✧ ~ как ры́ба об лёд hoài công vất vả, cùng đường mạt lộ; ~ об закла́д *уст.* đánh cuộc, đánh cược, cá độ, cá, độ

битю́г *м.* ngựa kéo nặng

бифштéкс *м.* (món) biptêt, bíp-tết, bít-tết

бúцепс *м. анат.* cơ hai đầu

бич *м.* 1. roi, roi da; 2. *перен.* tai hoạ, tai nạn

бичевáние *с.* 1. trận roi; 2. *перен.* (sự) đả phá, công kích kịch liệt

бичева́ть *несов.* (*В*) 1. quất, vụt, đánh bằng roi; 2. *перен.* đả phá, công kích kịch liệt; ~ поро́ки đả phá tật xấu

бла́г||о I *с.* 1. phúc lợi, lợi ích, hạnh phúc; о́бщее ~ lợi ích chung; на ~ Ро́дины vì lợi ích của Tổ quốc; 2. *мн.*: ~а phúc lợi, lợi ích, của cải; материа́льные и духо́вные ~а phúc lợi vật chất và tinh thần; произво́дство материа́льных благ sản xuất của cải vật chất; земны́е ~а của ngon vật lạ trên đời, lạc thú trần gian; ✧ ни за каки́е ~а! cho ăn kẹo cũng không!, không đời nào đồng ý!; жела́ю вам всех благ! chúc anh mọi sự tốt lành!

бла́го II *союз разг.* vì, nếu; бери́, ~ даю́т người ta cho thì cứ lấy đi, cứ lấy đi nếu người ta cho; безде́льничает, ~ роди́тели ко́рмят nó ăn không ngồi rồi vì bố mẹ nó nuôi

благове́рная *ж. шутл.*: моя́ ~ nhà tôi, bà xã nhà tôi

благове́рный *м. шутл.*: мой ~ nhà tôi, ông xã nhà tôi

бла́говест *м. церк.* hồi chuông lễ

бла́говестить *несов. церк.* rung chuông lễ

благове́щение *с. церк.* lễ ngự báo (*thiên sứ Gabriel báo Đức Mẹ Maria biết Đức Kitô giáng sinh*)

благови́дный *прил.*: ~ предло́г lý do có vẻ chính đáng (có vẻ xuôi tai)

благоволе́ние *с. уст.* hảo tâm, hảo ý, thiện cảm; ân trạch, ơn huệ

благоволи́||ть *несов.* 1. (к *Д*) có hảo tâm, có hảo ý, có thiện cảm, có cảm tình; 2. *повел.*: ~те xin làm ơn, xin; ~те отве́тить! xin làm ơn trả lời cho!

благово́ни||е *с.* 1. (*аромат*) hương, hương thơm, mùi thơm; 2. *мн.*: ~я (*вещества*) chất thơm, hương liệu

благово́нн||ый *прил.* thơm, thơm tho; ~ые куре́ния đốt hương, thắp hương, đốt trầm

благовоспи́танность *ж.* (sự, thái độ) có giáo dục, lễ phép, lễ độ, lịch sự

благовоспи́танный *прил.* có giáo dục, lễ phép, lễ độ, lịch sự

благогове́йно *нареч.* (một cách) thành kính, sùng kính, sùng mộ, tôn kính

благогове́йн||ый *прил.* thành kính, sùng kính, sùng mộ, tôn kính; ~ое молча́ние sự im lặng thành kính

благогове́ние *с.* (sự) thành kính, sùng kính, sùng mộ, tôn kính, tôn phục, tôn sùng; внуша́ть ~ кому́-л. gây cho ai sự thành kính (sùng kính, tôn sùng)

благогове́ть *несов.* (пе́ред *Т*) thành kính, sùng kính, sùng mộ, tôn kính, tôn phục, tôn sùng

благода́рени||е *с.*: день ~я ngày lễ Tạ ơn

благодар||и́ть, поблагодари́ть (*В*) cảm ơn, cám ơn, cảm tạ, tạ ơn, trả ơn, đền ơn, tri ân; ~ю́ вас! xin cảm ơn anh!

благода́рно *нареч.* (với lòng) biết ơn, tri ân

благода́рност||ь *ж.* 1. (lòng, sự, lời) biết ơn, tri ân, cảm ơn, cám ơn, cảm tạ, đa tạ, tạ ơn; знак ~и để cảm tạ (tri ân, cảm ơn, tạ ơn); вы́разить ~ tỏ lòng biết ơn (tri ân); не сто́ит ~и không dám!, chẳng đáng là bao!; 2. (*официальная*) (sự, lời) biểu dương, tuyên dương, khen ngợi; вы́нести кому́-л. ~ за что́-л. biểu dương (tuyên dương, khen ngợi) ai vì việc gì; объяви́ть ~ в прика́зе ra thông báo biểu dương (tuyên dương, khen ngợi); получи́ть ~ được biểu dương (tuyên dương, khen ngợi)

благода́рн||ый *прил.* 1. biết ơn, tri ân, nhớ ơn; ~ взгляд cái nhìn biết ơn (tri ân); быть ~ым кому́-л. biết ơn (nhớ ơn, tri ân) ai; 2. *перен.* có lợi, có kết quả rõ rệt, có triển vọng; ~ труд việc làm có lợi rõ rệt; ~ая роль vai đóng dễ nổi (dễ hay); ~ая те́ма đề tài dễ viết hay

благода́рственн||ый *прил. уст.* (để) cảm ơn, cám ơn, tri ân, tạ ơn; ~ое письмо́ thư cảm ơn

благодаря́ *предлог* (*Д*) nhờ, nhờ có; ~ вам nhờ anh; ~ тому́, что... nhờ...

благода́ть *ж.* 1. *уст. рел.* ơn phước, ân phúc, ân điển; ~ низошла́ на кого́-л. ơn phước giáng xuống ai, ân phúc ban cho ai; 2. (*изобилие природных благ*) (sự) trù phú, trù mật; кака́я ~! trù phú làm sao!, trù mật xiết bao!, hạnh phúc biết bao!; 3. *разг.* (*о приволье*) (sự) khoáng đạt, khoan khoái, tự do, thanh thản

благоде́нствие *с. уст.* (sự) thịnh vượng, hưng thịnh, phát đạt, thịnh đạt, hưng vượng

благоде́нствовать *несов. разг.* sống sung túc, sống trong cảnh thịnh vượng, hưng thịnh, phát đạt

благоде́тель *м. уст.* ân nhân, người làm ơn

благоде́тельно *нареч.*: ~ поде́йствовать на кого́-л., ~ отрази́ться на ко́м-л. tác động tốt đến ai, có ảnh hưởng tốt cho ai

благоде́тельный *прил.* tốt, lành, thuận lợi

благоде́тельствовать *несов.* (*Д*) gia ơn, gia ân, ban ơn, làm ơn

благодея́ние *с. уст.* việc thiện, việc làm phúc (làm ơn), ơn huệ, ân huệ

благоду́шествовать *несов.* sống an nhiên (thoải mái, vô tư, khoan khoái)

благоду́шие *с.* (lòng) khoan hoà, rộng rãi, độ lượng, tử tế; (*беззаботность*) (sự, thái độ) an nhiên, thoải mái, vô tư, khoan khoái

благоду́шн||ый *прил.* khoan hoà, rộng rãi, độ lượng, tử tế; (*беззаботный*) an nhiên, thoải mái, vô tư, khoan khoái; ~ое настрое́ние tinh thần an nhiên (thoải mái, vô tư, khoan khoái)

благожела́тель *м.* người có hảo tâm (hảo ý, thiện ý)

благожела́тельно *нареч.*: ~ относи́ться к кому́-л. có thiện cảm (cảm tình tốt, hảo tâm, thiện ý) với ai

благожела́тельность *ж.* (sự, thái độ) có thiện cảm, cảm tình tốt; (*доброжелательность*) ý tốt, lòng tốt, hảo tâm, thiện ý, hảo ý, bụng tốt

благожела́тельн||ый *прил.* (có) thiện cảm, cảm tình tốt; (*доброжелательный*) tốt bụng, (có) ý tốt, lòng tốt, hảo tâm, thiện ý, hảo ý; (*об отзыве и т. п.*) tốt, khả quan; ~ое отноше́ние thái độ có thiện cảm (có thiện ý); ~ челове́к người tốt bụng

благозву́ч||ие *с.*, **~ность** *ж.* (sự) du dương, êm tai, êm ái

благозву́чный *прил.* du dương, êm tai, êm ái, có âm điệu

благ||о́й I *прил. уст.* tốt, hay, tốt đẹp, hay ho; ~о́е де́ло việc tốt, việc làm bổ ích; ~а́я мысль ý nghĩ rất hay; ~и́е наме́рения ý định tốt, thiện ý, hảo ý

благ||о́й II *прил.*: крича́ть ~и́м ма́том gào vỡ họng, thét inh ỏi, la hét om sòm

благонадёжность *ж. уст.* (lòng) trung thành, trung tín

благонадёжный *прил. уст.* đáng tin, đáng tin cậy, tin cậy được, tin cẩn

благонаме́ренность *ж. уст.* (lòng) trung tín

благонаме́ренный *прил. уст.* trung tín

благонра́вие *с. уст.* đức hạnh, hạnh kiểm tốt

благонра́вный *прил. уст.* có đức hạnh, có hạnh kiểm tốt, có thiện tính; (*благовоспитанный*) có giáo dục

благообра́зие *с.* (sự) quắc thước, phương phi, đạo mạo

благообра́зно *нареч.* (một cách) quắc thước, phương phi, đạo mạo; ~ вы́глядеть trông có vẻ phương phi (quắc thước, đạo mạo)

благообра́зный *прил.* quắc thước, phương phi, đạo mạo; ~ ста́рец cụ già phương phi, ông lão quắc thước

благополу́чие *с.* (sự) bình yên, bình an, yên ổn; (*счастье*) hạnh phúc; (*довольство, обеспеченность*) (sự) dư dật, phong lưu, no ấm; семе́йное ~ hạnh phúc (sự êm ấm trong) gia đình

благополу́чно *нареч.* (một cách) bình yên, bình an, yên ổn, an toàn; (*счастливо*) (một cách) may mắn, tốt lành; всё обстои́т ~ mọi việc đều tốt đẹp; они́ ~ доéхали до мéста họ đã đến nơi bình yên vô sự; самолёт ~ приземли́лся máy bay hạ cánh an toàn

благополу́чн||ый *прил.* bình yên, bình an, yên ổn, an toàn; (*счастливый*) may mắn, tốt lành, hanh thông; ~ коне́ц kết thúc tốt đẹp; экологи́ческая обстано́вка в э́том райо́не ~a tình hình sinh thái vùng này bình yên (không có gì đáng lo ngại)

благоприобре́тенный *прил.* tự mình kiếm được; (*о болезнях*) không di truyền

благопристо́йно *нареч.* (một cách) chỉnh tề, đường bệ, đàng hoàng, đoan trang

благопристо́йность *ж.* (sự) chỉnh tề, đường bệ, đàng hoàng, đoan trang

благопристо́йный *прил.* chỉnh tề, đường bệ, đàng hoàng, đoan trang, lịch sự

благоприя́тно *нареч.* (một cách) thuận lợi, thuận tiện, tốt đẹp

благоприя́тн||ый *прил. в разн. знач.* thuận lợi, thuận tiện, tốt đẹp, tốt; ~ моме́нт thời cơ thuận lợi, lúc thuận tiện; ~ые усло́вия những điều kiện thuận lợi; ~oe обстоя́тельство hoàn cảnh thuận lợi; ~ фáктор yếu tố tích cực; ~ ответ câu trả lời ưng thuận; ~ о́тзыв ý kiến nhận xét tốt

благоприя́тствовани||е *с.*: режи́м наибо́льшего ~я chế độ tối huệ quốc

благоприя́тств||овать *несов.* (*Д*) giúp, giúp đỡ, làm thuận lợi, tạo điều kiện thuận lợi, ưu đãi, phù hộ; пого́да нам ~yет thời tiết thuận cho chúng tôi; ему́ ~yет судьба́ số phận ưu đãi nó; наибо́лее ~уемая на́ция *дип.* tối huệ quốc

благоразу́ми||е *с.* (sự) khôn ngoan, chín chắn, biết điều, biết lẽ phải, chí lý; (*осмотрительность*) (sự) thận trọng; образе́ц ~я tấm gương khôn ngoan (chín chắn, biết điều)

благоразу́мно *нареч.* (một cách) khôn ngoan, chín chắn, biết điều, biết lẽ phải, chí lý, có lý; (*осмотрительно*) (một cách) thận trọng; ~ умолча́ть о чём-л. khôn ngoan lờ đi (không đả động đến) điều gì; он ~ удали́лся nó biết điều lảng xa

благоразу́мн||ый *прил.* khôn ngoan, chín chắn, biết điều, biết lẽ phải, chí lý, có lý; (*осмотрительный*) thận trọng; ~ челове́к người khôn ngoan (chín chắn, biết điều); ~ сове́т lời khuyên khôn ngoan (có lý, chí lý); быть доста́точно ~ым, что́бы... có đủ thông minh để...; са́мое ~oe - э́то... tốt nhất là..., tốt hơn cả là..., khôn ngoan hơn cả là...

благоро́дно *нареч.* (một cách) hào hiệp, khảng khái, cao thượng, cao nhã

благоро́дн||ый *прил.* 1. có đức hạnh cao, hào hiệp, khảng khái; (*возвышенный*) cao thượng, cao cả, cao quý, cao nhã, thanh cao; ~ челове́к người hào hiệp (khảng khái); ~ поры́в nhiệt tình cao cả; ~ посту́пок hành động cao thượng (cao nhã); ~oe де́ло sự nghiệp cao cả; 2. (*изысканный*) thanh lịch, trang nhã, thanh tao, cao nhã, tao nhã, cao khiết, phong nhã; ~ая красота́ vẻ đẹp thanh cao (thanh tao, cao nhã, tao nhã); ~ стиль phong cách thanh lịch (trang nhã, thanh tao, cao nhã); 3. *уст.* (*дворянский*) quý phái, quý tộc; ✧ ~ые мета́ллы kim loại quí

благоро́дство *с.* 1. (tính) hào hiệp, khảng khái; (*возвышенность*) (sự) cao thượng, cao cả, cao quý; 2. (*изысканность*) (sự) thanh lịch, trang nhã, thanh tao, cao nhã, tao nhã, cao khiết, phong nhã

благоскло́нно *нареч.* (một cách) khoan hoà, khoan đãi, khoan ái, thịnh tình, khoan hậu, rộng lòng, rộng rãi, tốt bụng; ~ вы́слушать кого́-л. rộng lòng nghe ai; ~ приня́ть кого́-л. thịnh tình tiếp ai; относи́ться ~ к кому́-л. đối xử khoan hoà (khoan hậu) với ai

благоскло́нность *ж.* (sự) khoan hoà, khoan đãi, khoan ái, thịnh tình, rộng lòng, khoan hậu, tốt bụng, rộng rãi, hảo ý, hảo tâm; по́льзоваться чьей-л. ~ю được sự khoan đãi của ai, được ai khoan đãi; снискáть чью-л. ~ tranh thủ được lòng khoan ái của ai

благоскло́нн||ый *прил.* khoan hoà, khoan đãi, khoan ái, thịnh tình, rộng lòng, khoan hậu, tốt bụng, rộng rãi; ~oe отноше́ние thái độ khoan hoà (khoan ái, rộng rãi, tốt bụng); ~ приём tiếp đãi thịnh tình; ~oe внима́ние rộng lòng quan tâm; ~ взгляд cái nhìn khoan hoà

благослове́ние *с.* (sự) chúc phúc, cầu phúc

благослове́нный *прил.* hạnh phúc, sung sướng, thịnh vượng

благослови́ть *сов. см.* благословля́ть

благословля́ть, благослови́ть (*В*) 1. chúc phúc, cầu phúc, chú nguyện; 2. (*одобрять*) tán thành, hoan nghênh; 3. (*благодарить*) cảm tạ

благосостоя́ние *с.* phúc lợi, (sự) phồn vinh, phồn thịnh, sung túc; материа́льное ~ наро́да phúc lợi vật chất, (sự sung túc về vật chất) của nhân dân

благотвори́тель *м.* người làm việc thiện, ân nhân

благотвори́тельность *ж.* (việc) thiện, thiện nguyện, từ thiện; занима́ться ~ю làm việc thiện

благотвори́тельн||ый *прил.* thiện nguyện, từ thiện, thiện; с ~ой це́лью với mục đích thiện nguyện (từ thiện); ~ спекта́кль buổi diễn thiện nguyện; ~oe о́бщество hội thiện (thiện nguyện, từ thiện)

благотво́рно *нареч.* (một cách) tốt, tốt lành; ~ де́йствовать, влия́ть на кого́-л. ảnh hưởng tốt cho ai

благотво́рность *ж.* ảnh hưởng tốt lành

благотво́рн||ый *прил.* tốt, lành, tốt lành, có tác dụng tốt, có lợi, thuận lợi, bổ ích; ~oe влия́ние ảnh hưởng tốt; ~ кли́мат khí hậu tốt (lành, tốt lành)

благоустра́ивать, благоустро́ить (*В*) xây dựng tiện nghi, trang bị đủ tiện nghi, tân trang; ~ городски́е кварта́лы xây dựng tiện nghi các khu phố

благоустро́енн||ый *прил.* tiện nghi, tiện lợi; ~ая кварти́ра căn hộ đủ tiện nghi; ~ го́род thành phố đầy đủ tiện nghi

благоустро́ить *сов. см.* благоустра́ивать

благоустро́йство *с.* (sự) xây dựng tiện nghi, trang bị đủ tiện nghi, tân trang; ~ го́рода xây dựng tiện nghi trong thành phố

благоуха́ние *с.* hương, hương thơm, mùi thơm

благоуха́нный *прил.* ngát, thơm, ngát hương, thơm ngát, thơm lừng, thơm lựng, thơm phức, thơm nức, thơm tho

благоуха́ть *несов.* ngát, thơm, ngát hương, toả hương

благочести́вый *прил.* thành tín, sùng đạo, mộ đạo, thuần thành

благоче́стие *с.* (lòng) thành tín, sùng đạo, mộ đạo

благочи́нный *прил. церк.* chỉnh tề, đàng hoàng, lịch sự, đoan trang

блаже́нно *нареч.* (một cách) khoan khoái, sung sướng

блаже́нн||ый *прил.* 1. (*счастливый*) được khoái lạc, khoan khoái, sung sướng; ~ые дни những ngày sung sướng; ~ое состоя́ние tinh thần khoan khoái; 2. *разг.* (*чудаковатый*) khờ, đụt, ngố, u mê, ngớ ngẩn; 3. *рел.* thánh thiện; 4. *рел. в знач. сущ. м.* thánh

блаже́нство *с.* (sự, niềm) khoái lạc, hoan lạc, lạc thú, sung sướng, hạnh phúc; како́е ~! sung sướng biết nhường nào!

блаже́нствовать *несов.* hưởng hạnh phúc (khoái lạc, lạc thú), hưởng lạc

блажи́ть *несов. разг.* làm chuyện dở hơi

блажно́й *прил. разг.* hâm, dở hơi, dở người

блажь *ж. разг.* ý ngông, ý muốn chướng kỳ, điều ngông cuồng, chuyện dở hơi; поро́й на него́ наха́дит ~ đôi khi ông ta lại nổi ngông (lại nảy ra ý muốn chướng kỳ, lại làm chuyện dở hơi, lại làm điều ngông cuồng)

бланк *м.* (giấy, bản) mẫu, khống chỉ; ~ заявле́ния (giấy) mẫu viết đơn; ~ для почто́вого перево́да (giấy) mẫu chuyển tiền, mẫu chuyển ngân phiếu; телегра́фный ~ (giấy) mẫu điện báo; запо́лнить ~ điền vào bản mẫu; пусто́й ~ с по́дписью khống chỉ có chữ ký sẵn

блат *м.* 1. tiếng lóng của bọn trộm cắp; 2. *прост.* (chỗ) móc ngoặc; найти́ ~ tìm được chỗ móc ngoặc; по ~у nhờ có móc ngoặc

блатме́йстер *м. прост.* kẻ móc ngoặc

блатни́к *м. разг.* kẻ hưởng lợi nhờ có móc ngoặc

блатн||о́й *прил.*: ~ язы́к tiếng lóng của bọn trộm cắp; ~ пациéнт bệnh nhân nhập viện được săn sóc chu đáo nhờ có móc ngoặc; води́ться с ~ы́ми giao du với bọn tội phạm

бледне́ть, побледне́ть 1. tái mặt, xanh mặt, tái mét đi, trở nên xanh xao; ~ от стра́ха sợ xanh mặt; ~ от гне́ва giận tái mặt; 2. *перен.* (bị) mờ nhạt, lu mờ

бледноли́цый *прил.* mặt tái, mặt xanh

бле́дность *ж.* 1. (sự) tái, xanh tái, xanh xao, nhợt nhạt, tái mét, tái xanh, tái ngắt, xanh mét, xanh nhợt; 2. *перен.* (sự) nhạt nhẽo, lạt lẽo, vô vị

бле́дный *прил.* 1. tái, xanh tái, xanh xao, nhợt nhạt, tái mét, tái xanh, tái ngắt, xanh mét, xanh nhợt; 2. (*неяркий*) nhạt, lạt; (*тусклый*) mờ nhạt, lờ mờ, mờ; 3. *перен.* nhạt nhẽo, lạt lẽo, nhạt phèo, vô vị; ~ расска́з chuyện kể nhạt phèo (nhạt nhẽo)

блейве́йс *м.* (*свинцовые белила*) chì trắng

блёклость *ж.*: ~ кра́сок màu héo úa (phai nhạt)

блёкл||ый *прил.* (*увядший*) héo, khô héo, héo úa, vàng úa; (*тусклый*) nhạt, phai nhạt, nhạt màu; ✧ ~ая руда́ *мин.* tetradrit, quặng đồng xám

блёкнуть, поблёкнуть (*вянуть*) héo, khô héo, úa vàng; (*тускнеть*) phai đi, nhạt đi, phai nhạt

бле́нда *ж. мин.* blende, blenđơ

бле́ндер *м.* máy xay sinh tố (*разг.*)

бленнорея́ *м. мед.* (bệnh) lậu

блеск *м.* 1. ánh; металли́ческий ~ ánh kim loại; ~ глаз ánh mắt; ~ мо́лнии ánh chớp; 2. *перен.* (*великолепие*) (vẻ) hào nhoáng, choáng lộn, lộng lẫy, huy hoàng; láng coóng (*разг.*); ~ наря́да quần áo lộng lẫy; вне́шний ~ vẻ ngoài hào nhoáng (choáng lộn); во всём ~е với toàn bộ vẻ hào nhoáng (huy hoàng, choáng lộn), với tất cả sự hoàn hảo; 3. *перен.* (*яркое проявление*) (sự) xuất sắc, lỗi lạc; ~ ума́ trí tuệ xuất sắc; ~ тала́нта tài ba lỗi lạc; с ~ом (một cách) xuất sắc, rực rỡ; 4. *мин.*: желе́зный ~ specularit, quặng sắt ánh, hematit vảy; свинцо́вый ~ galen, chì sunfur

блесна́ *ж. рыб.* mồi giả (*ở lưỡi câu*)

блесн||у́ть *сов.* 1. ánh lên, sáng lên, loé lên; 2. *перен.* ánh lên, nảy ra, xuất hiện, thoáng qua; у меня́ ~у́ла мысль tôi thoáng có ý nghĩ, ý nghĩ thoáng qua trong đầu tôi

блес||те́ть *несов.* 1. ánh lên, sáng lên, sáng chói, sáng ngời, óng ánh, long lanh, lấp lánh, toả sáng, bóng nhoáng; огни́ ~тя́т ánh đèn lấp lánh (sáng chãi); звёзды бле́щут các vì sao lấp lánh; глаза́ ~тя́т ра́достью đôi mắt sáng ngời vì sung sướng; 2. *перен.* nổi lên, nổi bật, trội lên, tỏ ra xuất sắc (lỗi lạc); он не бле́щет умо́м nó hơi đụt, cậu ta không thông minh lắm

блёстк||и *мн.* (*ед.* блёстка *ж.*) 1. vảy lấp lánh, vảy trang kim; в ~ах, укра́шенный ~ами trang điểm bằng vảy lấp lánh; 2. (*светящиеся точки*) điểm lấp lánh, tia sáng nhỏ; ✧ ~ остроу́мия những tia sáng của tài hóm hỉnh

блестя́ще *нареч.* (một cách) xuất sắc, tuyệt vời, lỗi lạc; ~ испо́лнить что́-л. biểu diễn (trình diễn) tuyệt vời cái gì

блестя́щ||ий *прил.* 1. sáng, chói, sáng chói, sáng láng, sáng ngời, sáng trưng, chói lọi, long lanh, óng ánh, lấp lánh; ~ метеóр sao băng sáng chói; ~ие глаза́ đôi mắt sáng ngời; 2. *перен.* rực rỡ, rạng rỡ, chói lọi, huy hoàng, xuất sắc, tuyệt vời, lỗi lạc; ~ докла́д báo cáo xuất sắc; ~ ора́тор diễn giả lỗi lạc (xuất sắc); ~ие спосóбности những khả năng lỗi lạc (xuất sắc); ~ успе́х kết quả rực rỡ; ~ая побе́да thắng lợi rực rỡ (huy hoàng, oanh liệt)

блеф *м.* (ngón) bịp, bịp bợm

блефова́ть *несов.* bịp, bịp bợm, lừa bịp, đánh lừa

бле́яние *с.* (tiếng) kêu be be

бле́ять *несов.* (kêu) be be

ближа́йш||ий *прил.* 1. (*превосх. ст. прил.* бли́зкий) а) (*по месту*) gần nhất, lân cận; ~ая ста́нция метро́ ga mêtrô gần nhất; ~ путь đường gần nhất; б) (*по времени*) sắp tới, ít lâu nữa, chẳng bao lâu nữa; в ~ие дни sắp tới, chẳng bao lâu nữa, trong một ngày gần đây, ngày một ngày hai; в ~ем бу́дущем trong tương lai rất gần, sắp tới, chẳng bao lâu nữa, ít lâu nữa; в) (*о родне, друзьях*) gần nhất, thân nhất, gần gũi nhất, thân thiết nhất; ~ друг người bạn thân nhất (gần gũi nhất, nối khố); ~ ро́дственник người bà con gần nhất; 2. (*первоочередной*) hàng đầu, trước mắt; ~ая зада́ча nhiệm vụ trước mắt; 3. (*непосредственный*) trực tiếp; ~ нача́льник thủ trưởng trực tiếp; при ~ем рассмотре́нии sau khi xem xét sát sao; при ~ем уча́стии кого́-л. với sự tham gia trực tiếp của ai

бли́же (*сравнит. ст. прил.* бли́зкий *и нареч.* бли́зко) gần hơn; ~ к де́лу! hãy nói sát vào việc!, hãy nói cụ thể hơn!

ближневосто́чный *прил.* (thuộc về) Cận Đông

бли́жн||ий *прил.* 1. gần, kế cận, bên cạnh; (*кратчайший*) gần nhất, ngắn nhất; ~яя диста́нция cự ly ngắn; ~им путём theo con đường gần nhất (ngắn

nhất); 2. *в знач. сущ. м. уст.* người đồng loại; помога́ть свои́м ~им giúp người đồng loại

близ *предлог* (ở) gần, cạnh, bên, bên cạnh; ~ до́ма gần nhà, cạnh nhà, bên cạnh nhà

бли́зиться *несов.* lại (đến, tới) gần, sắp đến (tới), tiếp cận

бли́зк||ий *прил.* 1. (по *месту*) gần, bên cạnh, kế cận, lân cận; на ~ом расстоя́нии ở khoảng cách gần, cách không xa, ở gần (cạnh, bên, bên cạnh); 2. (*по времени*) sắp tới, gần đến; (*к какому-л. состоянию*) sắp, gần; ~ое бу́дущее sắp tới, chẳng bao lâu nữa, tương lai gần; побе́да ~a thắng lợi gần kề (sắp tới, trong tầm tay); ~ отъе́зд chuyến đi sắp tới, sắp ra đi; ~ая смерть cái chết gần kề, sắp (gần, suýt) chết; ~ к о́бмороку sắp (gần, suýt) bị ngất; 3. (*связанный родством, дружбой*) gần gũi, thân, thân cận, thân thiết; ~ ро́дственник người thân thuộc (thân thích); ~ друг (người) bạn thân, bạn nối khố, bạn thân thiết; ~ челове́к người thân; он мне бли́зок anh ấy thân thiết với tôi; ~ие отноше́ния quan hệ thân thiết; 4. (*сходный*) gần, gần nhau, giống, giống nhau, tương tự, tương đồng, tương hợp; ~ие взгля́ды những quan điểm tương đồng (gần nhau, giống nhau); ~ к по́длиннику gần với nguyên bản; ~ по содержа́нию tương tự về nội dung; 5. *в знач. сущ. мн.*: ~ие (*родственники*) bà con thân thuộc, họ hàng thân thích

бли́зко 1. *нареч.* (ở) gần, cạnh, bên, bên cạnh; (*хорошо, вполне*) (một cách) thân, thân thiết, mật thiết; ~ от го́рода ở gần thành phố, cách thành phố không xa; ~ подойти́ к кому́-л. đến gần ai; мы ~ знако́мы chúng tôi thân nhau; ~ познако́миться а) (*с чем-л.*) biết được rõ, hiểu sát, tìm hiểu sát sao; б) (*с кем-л.*) làm quen thân, trở nên thân thiết; э́то меня́ ~ каса́ется việc này có quan hệ mật thiết đến tôi; 2. *в знач. сказ.* (*о расстоянии*) gần, không xa; до го́рода ~ đến thành phố thì gần; 3. *в знач. сказ.* (*о времени*) gần, sắp, sắp tới, sắp đến; до утра́ ~ trời gần (sắp) sáng

близлежа́щий *прил.* ở gần (cạnh, bên, bên cạnh), kế cận, lân cận; (*окрестный*) phụ cận, xung quanh, chung quanh

близнецы́ *мн.* (*ед.* близне́ц *м.*) (*двойня*) (con, trẻ) sinh đôi, song sinh; (*тройня*) (con, trẻ) sinh ba; бра́тья-~ anh em sinh đôi (song sinh); ✧ созве́здие Близнецо́в *астр.* chòm sao Song nhi (Song nữ) (*Gemini*)

близору́к||ий *прил.* 1. cận thị; ~ие глаза́ mắt cận thị; 2. *перен.* cận thị, thiển cận, nông cạn; ~ая поли́тика chính sách thiển cận

близору́кость *ж.* 1. (*чтo*) cận thị; 2. *перен.* (sự, tính) cận thị, thiển cận, nông cạn

бли́зость *ж.* 1. (*о месте, времени*) (sự) gần đến, sắp tới, sắp đến; ~ сме́рти gần (sắp) chết; 2. (*близкие отношения*) (sự) gần gũi, thân thiết, thân mật; 3. (*сходство*) (sự) giống nhau, tương đồng, tương tự, tương hợp, phù hợp; ~ взгля́дов những quan điểm tương đồng, ý kiến giống nhau (tương hợp)

блик *м.* vệt (chấm, điểm, vết) sáng; со́лнечные ~и игра́ют на стене́ những vệt nắng nhảy nhót trên tường

блин *м.* bánh blin, bánh xèo Nga; ✧ пе́рвый ~ ко́мом *погов.* việc đầu tay hay bị hỏng

блинда́ж *м. воен.* công sự, hầm trú ẩn (phòng tránh)

блинди́ровать *несов. и сов.* (*В*) bọc sắt, bọc gỗ

бли́нн||ый *прил.*: ~ая мука́ bột bánh blin (bánh xèo Nga)

бли́нчики *мн.* (*ед.* бли́нчик *м.*) bánh blin nhỏ; ✧ вьетна́мские ~ nem, nem Sài Gòn

блиста́тельный *прил.* huy hoàng, chói lọi, xán lạn, lộng lẫy, rực rỡ, xuất sắc, lỗi lạc; ~ успе́х kết quả rực rỡ, thành công chói lọi

блиста́ть *несов.* 1. *см.* блесте́ть 1; 2. (*Т*) *перен.* nổi bật, trội lên, trổ tài; ~ красото́й и мо́лодостью nổi bật nhan sắc và thanh xuân; ~ красноре́чием trổ tài hùng biện; ✧ ~ отсу́тствием вку́са, чу́вства ю́мора *и т.п. ирон.* nổi bật sự thiếu khiếu thẩm mỹ, thiếu đầu óc hài hước, *v.v...*

бли́цкриг *м.* (chủ trương, chính sách) chiến tranh chớp nhoáng

блицопро́с *м. социол.* phỏng vấn (trưng cầu ý kiến) chớp nhoáng

блицтурни́р *м. шахм.* (trận) đấu vòng chớp nhoáng

блок I *м.* (*грузоподъёмный*) puli, ròng rọc; неподви́жный ~ puli cố định

блок II. 1. *полит.* khối, liên minh; вое́нный ~ khối quân sự; избира́тельный ~ liên danh (khối) bầu cử; 2. *тех.* (*секция*) bộ, bộ phận, khối, block, bloc; 3. *тех.* (*строительный камень*) block, bloc, khối; шлакобето́нный ~ block (bloc) bê tông xỉ; 4. *информ.* (*группа записей*) block, khối; ~ кома́нд đơn vị điều khiển; ~-схе́ма lưu đồ; ~-схе́ма програ́ммы lưu đồ chương trình; ~-схе́ма систе́мы lưu đồ hệ thống

блока́д||а *ж.* 1. (sự) phong toả, bao vây; установи́ть ~у phong toả, bao vây; прорва́ть ~у chọc thủng (phá vỡ) vòng vây; экономи́ческая ~a bao vây (phong toả) kinh tế; 2. *мед.* (sự) phong bế; новока́иновая ~ phong bế bằng novocain

блок-аппара́т *м. ж.-д.* máy đóng đường

блокга́уз *м. воен.* lô cốt

блоки́рование *с.* (sự) phong toả, bao vây; ~ счето́в *эк.* phong toả tài khoản

блоки́рованн||ый *прил.* bị phong toả (bao vây); ~ые счета́ *эк.* tài khoản bị phong toả (bị đông kết)

блоки́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. phong toả, bao vây; ~ счета́ *эк.* phong toả tài khoản; 2. *спорт.* kèm sát, kèm chặt; (*в волейболе*) chắn, chắn bóng; (*в боксе*) chặn; ~ сопе́рника kèm sát đối thủ; ~ уда́р (*в боксе*) chặn cú đánh; 3. *ж.-д.* đóng đường

блоки́роваться *несов. и сов.* lập (nhập, vào) khối; (*объединяться*) liên kết

блокиро́вка I *ж.* 1. *спорт.* (sự) kèm sát, kèm chặt, chắn bóng; 2. *ж.-д.* (thiết bị) đóng đường

блокиро́вка II *ж. полит.* (sự) lập khối, nhập khối

блокиро́воч||ной *прил. ж.-д.* (để) đóng đường; ~ая систе́ма hệ thống đóng đường

блокно́т *м.* sổ tay, sổ ghi chép

блокпо́ст *м.* 1. trạm kiểm soát (*có vũ trang*); 2. *ж.-д.* trạm đóng đường

блонди́н *м.*, **~ка** *ж.* người tóc vàng

блоха́ *ж.* bọ chét, bọ chó (*Pulicidae*)

бло́чн||ый *прил.*: ~ое строи́тельство (sự) xây dựng bằng bloc, xây cất bằng khối

блоши́ный *прил.* (thuộc về) bọ chét, bọ chó; ~ уку́с а) (vết) bọ chét cắn; б) *перен.* (điều) động chạm nhỏ nhặt, xúc phạm không đáng kể

блуд *м. уст.* (sự) dâm đãng, dâm dật, trác táng

блуди́ть I *несов. разг.* (*распутничать*) sống dâm đãng (dâm dật, trác táng, trụy lạc)

блуди́ть II *несов. разг.* (*блуждать*) mò mẫm, tìm đường, dò dẫm

блудли́вость *ж. разг.* (tính, sự) dâm đãng, dâm dật, trác táng

блудли́вый *прил. разг.* I. dâm đãng, dâm dật, trác táng, truỵ lạc; 2. (*вороватый*) ăn vụng, vụng trộm; блудли́в как ко́шка, трусли́в как за́яц *погов.* ăn vụng như mèo, nhát gan như thỏ

блудни́ца *ж. уст.* người đàn bà phóng đãng

блу́дный *прил.*: ~ сын đứa con đi hoang, phá gia chi tử

блужда́ние *с.* (sự) đi lang thang; (*скитание*) (sự) đi phiêu lưu, phiêu bạt, phiêu đãng, lưu lạc, chu du, di động, du động

блужд||а́ть *несов.* 1. (đi) lang thang; (*скитаться*) đi phiêu lưu, đi nay đây mai đó, phiêu bạt, phiêu đãng, lưu lạc, chu du; (*плутать*) mò mẫm, dò dẫm; ~а́ть по́ лесу mò mẫm (dò dẫm) trong rừng; 2. *перен.*: глаза́ ~а́ют đôi mắt lơ láo; мы́сли ~а́ют những ý nghĩ chập chờn

блужда́ющ||ий *прил.*: ~ взгляд mắt nhìn lơ láo; ~ие звёзды những ngôi sao lang thang; ~ие огни́ ma trơi; ~ нерв *анат.* dây thần kinh phế-vị; ~ая по́чка *мед.* thận di động; ~ая то́чка *мат.* điểm du động

блу́за *ж.* áo khoác ngoài, áo choàng, áo bờ-lu, áo blu; рабо́чая ~ áo choàng làm việc

блу́зка *ж.* áo cánh nữ

блу́минг *м. тех. см.* блю́минг

блю́дечко *с. см.* блю́дце

блю́до *с.* 1. đĩa, đĩa bàn; 2. (*кушанье*) món ăn, món; мясно́е ~ món thịt; обе́д из трёх блюд bữa ăn trưa có ba món; пе́рвое ~ món thứ nhất, món xúp

блюдоли́з *м. разг.* kẻ nịnh hót (nịnh bợ, liếm gót)

блю́дце *с.* đĩa tách, đĩa lót chén

блюз *м.* 1. (*песня*) ca khúc blues; 2. (*джазовая муз.*) nhạc blues; 3. (*бальный танец*) điệu nhảy blues

блю́минг *м. тех.* máy cán blumin (cán thô)

блюсти́, соблюсти́ (*В*) tuân theo, tuân thủ; (*охранять*) giữ, giữ gìn, gìn giữ, bảo vệ; ~ поря́док giữ trật tự; ~ зако́ны tuân thủ (tuân theo) luật pháp; ~ интере́сы кого́-л. bảo vệ quyền lợi của ai

блюсти́тель *м.*: ~ поря́дка người giữ trật tự

бля́ха *ж.* tấm kim loại

боа́ *нескл.* 1. *м.* trăn (*Constrictor constrictor*); 2. *с.* (*шарф*) khăn quàng lông

боб *м.* 1. (*стручок*) (quả) đậu, đỗ; (*семя*) (hạt) đậu, đỗ; 2. *мн.*: ~ы́ (*растение*) (cây) đậu, đỗ; ✧ оста́ться на ~а́х ≅ tay trắng vẫn hoàn trắng tay

бобёр *м.* (*мех*) (bộ) lông hải ly

бобина́ *ж. тех.* bobin, bôbin, cuộn, suốt, cuộn (suốt) chỉ, ống suốt, cuộn dây

бобо́в||ый *прил.* 1. (thuộc về) đậu, đỗ; ~ стручо́к quả đậu, quả đỗ; ~ые культу́ры cây họ đậu; 2. *в знач. сущ. мн.*: ~ые *бот.* cây họ đậu

бобр *м. зоол.* hải ly (*Castor fiber*)

бобрёнок *м.* hải ly con

бо́брик *м.* (*сукно*) dạ, nỉ (*có tuyết*)

бо́бриком *нареч.*: стри́чься ~ cắt tóc bàn chải, húi đờ-mi-ca-rê

боброво́дство *с.* (nghề, ngành) nuôi hải ly

бобро́вый *прил.* (thuộc về) hải ly; (*из меха бобра*) (bằng) bộ lông hải ly

бобслей́ст *м. спорт.* vận động viên bobsleigh (bopslây, đi xe trượt băng)

бобслей́ *м. спорт.* (môn) bobsleigh, bopslây, xe trượt băng; четырёхме́стный ~ bobsleigh bốn chỗ, xe trượt băng bốn chỗ ngồi

бобы́ль *м. разг.* người độc thân

бог *м.* 1. *тк. ед.*: Бог Trời, Chúa, Chúa Trời, Thiên Chúa, Thượng đế, Thiên đế, Ngọc hoàng; 2. (*чего, какой - при политеизме*) thần; ~ огня́ thần lửa, Hoả thần; ~ воды́ thần nước, Thuỷ thần; ~и Оли́мпа các vị thần núi Olympe; 3. (*образ*) tượng thần; колле́кция инди́йских богов bộ sưu tập các tượng thần Ấn Độ; 4. (*о человеке*) trời con, thánh sống, chúa tể; ✧ избави, упаси́, не дай ~ lạy trời đừng, mong sao đừng; дай ~ cầu trời, mong sao; сла́ва ~у! may quá!, may mắn thay!; ~ зна́ет кто, что, где *и т. п.* trời nào biết được là ai, cái gì, ở đâu, *v. v.*...; ~ в по́мощь! nhờ trời phù hộ!; не ~ весть что (како́й) không tốt lắm; одному́ ~у изве́стно có trời mà biết!, chỉ có trời biết được mà thôi, không ai biết cả; бо́же мой! trời ơi!, ối giời ơi!

богаде́льня *ж. уст.* nhà tế bần, nhà nuôi người già

богара́ *ж.* nương, rẫy (*ở Trung Á*)

бога́рн||ый *прил.* (thuộc về) nương, rẫy; ~ое земледе́лие nông nghiệp nương rẫy

богате́й *м. см.* бога́ч

богате́ть, разбогате́ть giàu lên, phát tài, phất to, trở nên giàu có

бога́то *нареч.* (một cách) giàu có, sang trọng, phong phú

бога́тств||о *с.* 1. tiền của, của tiền, của cải, tài sản, của; của nả (*разг.*); 2. (*роскошь, великолепие*) (sự) giàu có, giàu sang, sang trọng, phong lưu; 3. *мн.*: ~а (*ценности*) của cải, tài nguyên, sản vật; приро́дные ~а tài nguyên (sản vật) thiên nhiên; лесны́е ~а tài nguyên rừng; 4. (*обилие чего-л.*) (sự) phong phú, giàu có, dồi dào; (*многообразие*) (tính chất, sự) phong phú, đa dạng, muôn màu muôn vẻ; ~ впечатле́ний ấn tượng phong phú; ~ кра́сок nhiều màu sắc, màu sắc phong phú; ~ языка́ (sự) phong phú của ngôn ngữ

бога́т||ый *прил.* 1. *в разн. знач.* giàu, giàu có, phong phú, giàu sang, sang trọng; ~ челове́к người giàu (giàu có); ~ая страна́ nước giàu, đất nước giàu có; ~ урожа́й vụ mùa bội thu, vụ được mùa; ~ о́пыт giàu kinh nghiệm, kinh nghiệm phong phú, kinh nghiệm đầy mình; ~ витами́нами giàu sinh tố, có nhiều vitamin; ~ жира́ми giàu mỡ, nhiều chất béo; ~ая земля́ đất đai phì nhiêu (màu mỡ); ~ая обстано́вка đồ đạc sang trọng; ~ го́лос giọng hát tuyệt vời; 2. *в знач. сущ. м.* người giàu, phú ông; *мн.*: ~ые nhà giàu, phú gia; nhà khệ (*жарг.*); ✧ чем ~ы, тем и ра́ды cây nhà lá vườn xin mời quý khách

богаты́рск||ий *прил.* 1. (thuộc về) tráng sĩ, dũng sĩ, hiệp sĩ; 2. (*сильный, могучий*) khoẻ mạnh, vạm vỡ, cường tráng, tráng kiện; ~ое здоро́вье thể chất tráng kiện; ~ая си́ла sức mạnh phi thường, sức lực cường tráng; ~ое телосложе́ние thân thể tráng kiện (cường tráng); ✧ ~ сон *шутл.* giấc ngủ say

богаты́рь *м.* 1. (*в эпосе*) tráng sĩ, dũng sĩ, hiệp sĩ; 2. (*силач*) đại lực sĩ, lực sĩ

бога́ч *м.* nhà giàu, phú ông, phú gia, phú hộ, trưởng giả; nhà khệ (*жарг.*)

боге́ма *ж.* 1. *собир.* hạng người phóng đãng; 2. *разг.* (*образ жизни*) lối sống phóng đãng

боге́мный *прил.* phóng đãng, phóng lãng

боги́ня *ж.* nữ thần

богомо́л *м.* (*насекомое*) bọ ngựa; ngựa nhà trời (*разг.*) (*Mantis religiosa*)

богомо́лец *м.* (*паломник*) người hành hương (đi chiêm bái)
богомо́лье *с.* (sự, cuộc) hành hương, đi chiêm bái
богомо́льный *прил.* sùng tín, sùng đạo
богоро́дица *ж.* đức Mẹ
богосло́в *м.* nhà thần học
богосло́вие *с.* thần học
богослуже́ние *с.* (sự) cúng, tế, hành lễ, làm lễ, phụng vụ
боготвори́ть *несов.* (*В*) sùng kính, sùng bái, sùng mộ, tôn sùng
богоугóдн||ый *прил.* theo ý Chúa; ~ые заведе́ния các cơ sở từ thiện
богоху́льник *м.* kẻ phạm thánh (báng bổ thần thánh)
богоху́льный *прил.* (có tính chất) phạm thánh, báng bổ thần thánh
богоху́льство *с.* (sự, tội) phạm thánh, báng bổ thần thánh
богоху́льствовать *несов.* phạm thánh, báng bổ thần thánh
бод *м. информ.* baud
бода́ть *несов.* húc
бода́ться *несов.* 1. húc; (*иметь привычку бодать*) hay húc; 2. (*бодать друг друга*) húc nhau
боддиса́ттва *м. будд.* bồ tát
бóди-а́рт *м.* nghệ thuật hình thể
бóдибúлдинг *м. спорт.* (môn) thể dục hình thể, thể dục thể hình
бодли́в||ый *прил.* hay húc; коро́ва ~a con bò cái hay húc
боднýть *сов.* húc một cái
бодри́ть *несов.* (*В*) cho... thêm sinh lực (hào hứng, sinh khí, sảng khoái), làm... sảng khoái, khích lệ, khuyến khích
бодри́т||ься *несов.* giữ vững tinh thần, không ngã lòng (nản chí); (*храбриться*) đánh bạo, lấy can đảm; как он ни ~ся... dù nó có cố giữ vững tinh thần thế nào đi nữa...
бóдро *нареч.* (một cách) sảng khoái, tươi tỉnh
бóдрость *ж.* (sự) sảng khoái, tươi tỉnh, tinh anh, tráng kiện; ~ дýха tinh thần sảng khoái (vững vàng); вселя́ть в кого́-л. ~ làm ai sảng khoái, gây sự sảng khoái cho ai
бóдрствовать *несов.* thức, thao thức, không ngủ
бóдр||ый *прил.* (*полный здоровья, сил*) khoẻ mạnh, tráng kiện, tinh anh, đầy sinh lực, đầy sức sống, có sinh khí; (*весёлый, оживлённый*) sảng khoái, tươi tỉnh; (*живой, подвижный*) sinh động, linh động, hoạt bát; ~ вид vẻ mặt tinh anh (tươi tỉnh); ~ая похóдка dáng đi thoăn thoắt; ~ шаг bước đi hùng dũng; ~ое настрóение khí sắc tinh anh, tinh thần phấn khởi; ~ дýхом tinh thần sảng khoái (vững vàng); ~ стари́к cụ già khoẻ mạnh (tinh anh)
бодря́к *м. разг.* người sảng khoái (tươi tỉnh)
бодря́цкий, бодря́ческий *прил. разг.* làm ra vẻ sảng khoái
бодря́щий *прил.* cho thêm sinh lực (hào hứng, sinh khí, sảng khoái); ~ вóздух khí trời cho thêm sinh lực (sảng khoái)
бодя́г||а *ж. прост.* (chuyện) tào lao, tầm phào, vớ vẩn, ba xạo; кончáй ~y! đừng nói tào lao (tầm phào, vớ vẩn, ba xạo) nữa!
боеви́к *м.* 1. (*член вооружённого формирования*) phiến quân, loạn quân, quân nổi loạn, chiến binh; 2. (*кинофильм*) phim đánh đấm, phim kiếm hiệp
боеви́т||ый *прил.* lanh lợi, hoạt bát, nhanh nhẹn; ~ тон giọng hoạt bát; ~ая девúца cô gái nhanh nhẹn (lanh lợi)
боев||óй *прил.* 1. (thuộc về) chiến đấu, tác chiến; ~óе зада́ние nhiệm vụ chiến đấu (tác chiến); ~áя подгото́вка huấn luyện chiến đấu, chuẩn bị tác chiến; ~ пóдвиг chiến công, chiến tích; ~ы́е поря́дки đội hình chiến đấu; ~ы́е де́йствия chiến sự, tác chiến; в ~ гото́вности (trong thế) sẵn sàng chiến đấu; ~ кора́бль chiến hạm, tàu chiến; ~ компле́кт *см.* боекомпле́кт; ~ соста́в quân số chiến đấu; ~ патро́н đạn chiến đấu; 2. (*воинственный*) ham chiến đấu, thích đánh nhau; ~ дух tinh thần chiến đấu (thượng võ); 3. (*энергичный, бойкий*) cương nghị, có nghị lực, tích cực, hăng hái, hăng say, nồng nhiệt; 4. (*актуальный*) cấp bách, cấp thiết, rất quan trọng; ~áя зада́ча nhiệm vụ cấp bách; ~áя те́ма đề tài rất quan trọng
боеголо́вк||а *ж. воен.* đầu đạn; раке́та с я́дерной ~ой tên lửa có đầu đạn hạt nhân
боеготóвность *ж.* (sự, thế) sẵn sàng chiến đấu
боёк *м.* (*в оружии*) đầu kim hoả
боекомпле́кт *м. воен.* cơ số, cơ số đạn, cơ số chiến đấu
боепита́ние *с. воен.* (sự) cung cấp đạn dược
боеприпа́сы *мн. воен.* đạn dược, bom đạn
боеспосóбность *ж.* khả năng (sức) chiến đấu
боеспосóбный *прил.* có khả năng (có sức) chiến đấu
боéц *м.* 1. (*воин; борец*) chiến sĩ; 2. (*солдат*) đội viên, binh nhì, lính, lính thường; lính trơn (*разг.*); *мн.*: бойцы́ binh sĩ, binh lính; 3. (*в кулачном бою*) võ sĩ, đô vật, đô
бóжеск||ий *прил.* 1. (thuộc về) Trời, Chúa, Chúa Trời, Thiên Chúa, Thượng đế, Thiên đế, Ngọc hoàng, trời; 2. *разг.* (*подходящий*) phải chăng; ~ие цéны giá phải chăng, giá mềm
божéственно *нареч.* (một cách) thần thánh, thánh thiện, tuyệt trần, tuyệt diệu
божéственн||ый *прил.* 1. (thuộc về) thần linh, thần thánh; 2. (*относящийся к религии*) (thuộc về) tôn giáo, nhà thờ; ~ые кни́ги sách tôn giáo, kinh sách; 3. *разг.* (*прекрасный*) thánh thiện, tuyệt trần, tuyệt diệu, tuyệt đẹp; ~ гóлос giọng tuyệt trần (tuyệt diệu)
бóже! *межд. уст.* trời ơi!, giời ơi!; ~ мой! Trời ơi!, Chèng ơi!, trời đất ơi!, ối giời ơi!
божество́ *с.* thần linh, thần thánh
бóж||ий *прил.* (của) Trời, Chúa, Chúa Trời, Thiên Chúa, Thượng đế, Thiên đế, Ngọc hoàng, trời; ✧ ка́ждый ~ день thường nhật, hàng ngày, mỗi ngày; я́сно, как ~ день rõ như ban ngày; ~ья коро́вка *см.* коро́вка
божи́ться *несов.* thề, thề nguyền, thệ nguyện, tuyên thệ, phát thệ
божóк *м.*, 1. (*статуэтка*) ngẫu tượng, thần tượng, tượng thờ; 2. (*о человеке*) thần tượng, người được sùng bái
бой *м.* 1. (*битва, сражение*) trận, trận đánh (chiến đấu, giao chiến, giáp chiến); (*поединок*) trận quyết đấu (sống mái); у́личный ~ trận đánh (tác chiến trên, chiến đấu trên) đường phố; ~ ме́стного значе́ния trận đánh có tính chất khu vực; возду́шный ~ trận không chiến, trận đánh trên không; рукопа́шный ~ trận đánh giáp lá cà; разве́дка бóем (trận) tấn công trinh sát; приня́ть ~ ứng chiến, tiếp chiến; ввести́ в ~ но́вые си́лы đưa (ném, tung) thêm lực lượng mới vào trận chiến đấu; уступи́ть без бóя rút lui không đánh; взять что́-л. с бóю đánh chiếm; взять без бóя chiếm mà không phải đánh; кла́ссовые бои́ những trận đấu tranh giai cấp; 2. (*борьба, состязание*) trận (cuộc) đấu; (*животных*) (cuộc) chọi, đá, đấu; бли́жний ~ (*в боксе*) corps à

corps, co-à-co, lối đánh áp sát; прекраще́ние бо́я ngừng đấu; петуши́ный ~ (trò, cuộc) chọi gà, đá gà; 3. (*на охоте*) (sự) bắn, đánh, đâm; (*убой скота*) (sự) mổ, giết, chọc tiết, cắt tiết, làm thịt; 4. (*стекла, посуды и т. п.*) (sự) đập vỡ, đánh vỡ; 5. *собир.* (*разбитые предметы*) đồ vỡ; (*разбитая посуда*) bát đĩa vỡ; 6.: ~ часо́в tiếng chuông đồng hồ, chuông đồng hồ điểm; часы́ с бо́ем đồng hồ chuông; бараба́нный ~ trống rung; ✧ места́ бра́лись с бо́ю tranh chiếm chỗ; бить кого́-л. смертным бо́ем đánh ai một trận như tử, đánh ai thập tử nhất sinh

бой-ба́ба *ж. разг.* người đàn bà đanh đá (cương nghị); bà tướng (*шутл.*)

бой-де́вка *ж. разг.* cô gái đanh đá (cương nghị); nữ tướng (*шутл.*)

бо́йк||ий *прил.* 1. (*живой, быстрый*) nhanh nhẹn, lanh lẹ, linh lợi, linh hoạt, hoạt bát, hoạt; (*смелый*) dạn dĩ, bạo dạn; ~ ма́лый cậu bé linh lợi (nhanh nhẹn, hoạt bát); ~ продаве́ц người bán hàng nhanh nhẹn; ~ ум trí óc linh hoạt; ~ая речь ăn nói hoạt bát; ~ на язы́к lém, lém lỉnh, miệng lưỡi, mồm mép, có tài ứng đối (đối đáp), nỏ mồm nỏ miệng, lợi khẩu; ~ое перо́ bút pháp sắc sảo, văn viết rất hoạt; 2. (*оживлённый*) sầm uất, đông đúc, sôi nổi, náo nhiệt, huyên náo; ~ая у́лица đường phố náo nhiệt (đông đúc, huyên náo); ~ая торго́вля cảnh buôn bán sầm uất (sôi nổi, náo nhiệt)

бо́йко *нареч.* (một cách) nhanh nhẹn, linh lợi, hoạt bát, hoạt; dạn dĩ, bạo dạn; sôi nổi, náo nhiệt (*ср.* бо́йкий); ~ говори́ть на иностра́нном языке́ nói ngoại ngữ trôi chảy (lưu loát); ~ болта́ть ăn nói hoạt bát (hoạt)

бо́йкость *ж.* (tính, sự) nhanh nhẹn, linh lợi, hoạt bát, hoạt; dạn dĩ, bạo dạn; sầm uất, sôi nổi, náo nhiệt, huyên náo (*ср.* бо́йкий); ~ пера́ sự sắc sảo (mạnh dạn) của bút pháp

бойко́т *м.* (sự) tẩy chay; объяви́ть ~ tuyên bố tẩy chay

бойкоти́ровать *несов.* (*В*) tẩy chay; ~ това́ры tẩy chay hàng hoá; ~ кого́-л. tẩy chay ai

бо́йлер *м.* nồi đun nước nóng (*ở hệ thống cung cấp nước*)

бо́йлерная *ж.* trạm đun nước nóng

бойни́ца *ж.* lỗ châu mai

бо́йня *ж.* 1. lò sát sinh, lò mổ; 2. (*массовое убийство*) lò sát sinh, (sự, cuộc) chém giết, tàn sát, thảm sát; крова́вая ~ (cuộc) tàn sát đẫm máu

бойска́ут *м.* hướng đạo sinh

бой-фре́нд *м. разг.* bạn trai, người tình

бок *м.* 1. bên sườn, hông, mạng sườn, bên; с ~у на́ ~ (*перевернуться*) trở mình; лежа́ть на пра́вом ~ý nằm nghiêng bên phải; у него́ боли́т ле́вый ~ anh ấy đau mạng sườn trái; 2. (*сторона*) bên, cạnh bên, phía, cánh; по ~а́м чего́-л. dọc (ở) hai bên cái gì; ✧ ~ о́ ~ sát cánh bên nhau, kề vai sát cánh, sát bên nhau, bên cạnh nhau, chen vai thích cánh; под ~ом у кого́-л. sát nách (rất gần) ai; намя́ть ~á кому́-л. *разг.* nện (dần) cho ai một trận; схвати́ться за ~á (*от смеха*) cười ngất, ôm bụng mà cười; взять кого́-л. за ~á *разг.* bắt buộc (ép buộc, bức bách) ai; э́то ему́ вы́йдет ~ом *разг.* việc đó sẽ đem lại hậu quả cho chính nó

бока́л *м.* cốc vại, cốc lớn, cốc; поднима́ть ~ за кого́-л., за что́-л. nâng cốc chúc mừng ai, cái gì

боков||о́й *прил.* (thuộc về) sườn, hông, bên; (*находящийся на боку, сбоку*) (ở) bên, bên cạnh; ~ карма́н túi bên; ~ая ветвь cành bên; ~а́я сторона́ mặt (cạnh, phía) bên; ~о́е освеще́ние chiếu sáng bên; ~ судья́ *спорт.* trọng tài biên, giám biên; ~а́я ли́ния *спорт.* đường biên; ✧ отпра́виться, пойти́ на ~ýю *разг.* đi ngủ

бо́ком *нареч.* quay sườn, quay hông; сиде́ть ~ к кому́-л. ngồi quay sườn (quay hông) về phía ai

бокс I *м. спорт.* (môn) box, quyền Anh, bốc, đánh bốc; занима́ться ~ом tập box (quyền Anh, bốc, đánh bốc)

бокс II *м.* (*мужская стрижка*) (kiểu tóc) box, bốc; стри́чься под ~ đầu húi bốc

бокс III *м.* 1. (*в больнице и т. п.*) buồng ngăn, gian buồng cách ly cá nhân; 2. (*место для автомобиля*) buồng riêng; 3. (*приспособление в виде коробки*) hộp

боксёр I *м.* võ sĩ (đấu thủ) quyền Anh, bốc-xơ, người đánh bốc; ✧ ~ы *ист.* Nghĩa hoà đoàn

боксёр II *м.* chó bôcxơ

боксёрск||ий *прил.* (thuộc về) võ sĩ quyền Anh, bốc xơ, người đánh bốc; ~ие перча́тки găng đánh bốc (quyền Anh)

бокси́ровать *несов.* đánh quyền Anh, đánh bốc, đánh box

бокси́т *м. мин.* (quặng) boxit, bôcxit

болва́н *м.* 1. (*форма для париков и т. п.*) khuôn mũ, khuôn đầu; 2. *бран.* (*дурак*) đồ ngốc, đồ đần, thằng ngu

болва́нка *ж.* 1. *тех.* thỏi đúc; 2. (*заготовка*) phôi, khởi phẩm

болга́р||ин *м.*, **~ка** *ж.* người Bulgaria (Bulgari)

болга́рский *прил.* (thuộc về) Bulgaria, Bulgari

болев||о́й *прил.* đau; ~о́е ощуще́ние cảm giác đau

бо́лее *нареч.* 1. *см.* бо́льше; всё ~ и ~ càng ngày càng tăng, càng ngày càng nhiều, mỗi lúc một nhiều hơn, càng lúc càng...; 2. (*служит для образования сравнит. ст.*) ...hơn; ~ кре́пкий mạnh khoẻ hơn; ✧ ~ или ме́нее ít nhiều, phần nào, tương đối; не ~ (не ~ и) не ме́нее как... chính là ...; ~ чем... còn... hơn nữa; ~ чем осторо́жно hết sức thận trọng; ~ того́ hơn nữa, thêm vào đó, ngoài ra; тем ~, что... huống chi..., huống nữa..., huống hồ..., huống nữa là..., huống là...

боле́зненно *нареч.* (một cách) đau, đau đớn; ~ пережива́ть, ощуща́ть хо́т ха, đau đớn, xúc động rất mạnh; ~ относи́ться к чему́-л. хо́т ха phản ứng lại cái gì

боле́зненность *ж.* 1. (*слабое здоровье*) (tình trạng, sự) đau ốm, ốm đau, đau yếu, ốm yếu; 2. (*боль*) (cảm giác) đau, đau đớn

боле́зненн||ый *прил.* 1. hay đau ốm, có bệnh, bệnh hoạn; (*нездоровый*) đau ốm, ốm đau, đau yếu, ốm yếu, không khoẻ mạnh; 2. (*причиняющий боль*) đau, đau đớn, gây đau, làm cho đau; ~ уку́с vết cắn (vết châm) đau đớn; 3. *перен.* quá đáng, quá mức, khuếch đại, phóng đại; ~ая чувстви́тельность cảm giác quá nhạy; ~ое самолю́бие tính tự ái bệnh hoạn (quá đáng, quá quắt)

болезнетво́рн||ый *прил.* gây bệnh, làm ốm; ~ фа́ктор nhân tố gây bệnh; ~ые микро́бы vi trùng gây bệnh

боле́зн||ь *ж.* bệnh, chứng bệnh, căn bệnh; душе́вные ~и bệnh tâm thần; же́нские ~и bệnh phụ nữ; ~ се́рдца bệnh tim; тяжёлая (серьёзная) ~ bệnh nặng, căn bệnh trầm kha; ✧ ~и ро́ста khủng hoảng của trưởng thành, những khó khăn trong trưởng thành

боле́льщик *м. разг.* cổ động viên, người cổ động (cổ vũ); ~ футбо́ла cổ động viên bóng đá

болеро́ *с. неизм.* 1. (*испанский народный танец*) (điệu) nhảy bolero; 2. (*муз. произведение*) (điệu) nhạc bolero; 3. (*короткая безрукавка*) áo gilê bolero

боле́||ть I *несов.* 1. (*Т*) đau, bị ốm, bị đau, bị; mắc (bị, thọ) bệnh; *перен.* (*переживать*) xúc động, đau xót; ~ гри́ппом, ко́рью, желу́дком bị cúm, bị sởi, đau dạ dày; 2. (за *В*, о *П*) (*беспокоиться*) lo, lo lắng, hồi hộp; я ~ю душо́й, се́рдцем за вас tôi lo lắng (đau lòng) vì anh; она́ ~ет за успе́х де́ла bà ấy lo lắng cho kết quả công việc; 3. (за *В*) *разг.* cổ động, cổ vũ; он ~ет за «Дина́мо» anh ấy cổ động cho đội "Đinamô"

бол||е́ть II *несов.* (*о какой-л. части тела*) đau, nhức; что у вас ~и́т? anh đau gì?; у меня́ ~и́т живо́т tôi đau bụng; у меня́ ~и́т голова́ tôi nhức (đau) đầu; у меня́ ~я́т зу́бы tôi đau (nhức) răng; ✧ у меня́ ~и́т душа́, се́рдце о нём tôi lo lắng (đau lòng) về cậu ta

болеутоля́ющ||ий *прил. мед.* giảm đau; ~ее сре́дство thuốc giảm đau

боли́д *м.* 1. *астр.* sao băng; 2. *спорт.* xe đua (*cỏ động cơ cực mạnh*)

боло́нка *ж.* chó bông

боло́тист||ый *прил.* đầm lầy, có nhiều ao đầm; (*топкий*) lầy lội, bùn lầy; ~ая ме́стность vùng đầm lầy

боло́тн||ый *прил.* (thuộc về) đầm lầy, vũng lầy, lầy; ~ая вода́ nước đầm lầy; ~ая пти́ца chim đầm lầy, chim lội; ✧ ~ газ methan, me-tan, khí đầm lầy; ~ая лихора́дка sốt rét cơn

боло́то *с.* (đầm, bãi, vùng) lầy; ✧ обыва́тельское ~ đám thủ cựu cổ hủ, hạng người bảo thủ lạc hậu

болт *м.* bulông, bù-loong

болта́нка *ж. ав. разг.* khí xoáy, (sự) lắc; самолёт попа́л в ~у máy bay lọt vào vùng khí xoáy, máy bay bị lắc mạnh

болта́ть I *несов.* 1. (*Т*) đu đưa, vung vẩy, đong đưa, đung đưa; ~ нога́ми đưa (đu đưa, đong đưa, đung đưa) chân; 2. (*В*) *разг.* (*взбалтывать*) khuấy, lắc

болта́ть II *несов. разг.* 1. (*говорить*) trò chuyện, tán gẫu, khảo chuyện, tán phiếu, gẫu chuyện, bù khú; (*проговариваться*) ba hoa, mách lẻo, bép xép, nói lộ bí mật; ~ глу́пости nói nhảm (nhảm nhí, bậy bạ); ~ вздор ba hoa chích choè, ba hoa xích đế, nói ba lăng nhăng, nói ba xạo; ~ без у́молку nói huyên thuyên (huyên thiên, liến thoắng); ~ ли́шнее nhẹ miệng, nhẹ mồm nhẹ miệng; не на́до ~ об э́том đừng ba hoa về (đừng nói lộ) điều này; 2. (*бегло говорить*) nói sõi, nói trôi chảy; ~ по-францу́зски nói tiếng Pháp trôi chảy, nói sõi tiếng Pháp

болта́ться *несов. разг.* 1. đu đưa, đong đưa, đung đưa, lúc lắc, lung lay, bị lắc, lắc lư, chao đảo, chao động, treo toòng teng; 2. (*слоняться*) đi rông, phất phơ, đi loăng quăng, láng cháng; ~ без де́ла đi rông, phất phơ, đi loăng quăng

болтли́вость *ж.* (tính) nói nhiều, ba hoa, liến láu, bẻm mép; bép xép

болтли́вый *прил.* ba hoa, liến láu, bẻm mép, hay nói, hay tán gẫu, hay tán chuyện, lắm mồm, lắm lời; (*не умеющий хранить тайну*) bép xép, nhẹ miệng; он стра́шно болтли́в anh ấy bẻm mép (ba hoa, liến láu) quá trời

болтовня́ *ж. разг.* chuyện ba hoa (vớ vẩn, tầm phào, trời ơi, phiếm), câu chuyện lúc trà dư tửu hậu

болту́н I *м. разг.* người ba hoa (lắm mồm, bẻm mép, nhẹ miệng)

болту́н II *м.* (*яйцо*) trứng ung, trứng không trống

болту́нья *ж. разг.* người đàn bà ba hoa (lắm mồm, bẻm mép, nhẹ miệng)

болту́шка I *ж. см.* болту́нья

болту́шка II *ж.* (*яичница*) (món) trứng đánh

болту́шка II *ж.* (*пойло*) (món) cháo loãng

боль *ж.* (sự) đau, đau đớn, nhức, đau nhức; головна́я ~ nhức (đau) đầu; ко́лющая ~ đau nhói; причиня́ть ~ кому́-л. làm ai đau; душе́вная ~ (nỗi) khổ tâm, đau lòng; с ~ю в се́рдце đau đớn trong lòng, đau lòng, khổ tâm

больни́ц||а *ж.* bệnh viện, y viện, nhà thương; viện (*сокр.*); помести́ть в ~у đưa vào viện, cho nhập viện; вы́писать из ~ы cho ra viện (xuất viện); се́льская ~ bệnh xá nông thôn

больни́чный *прил.* (thuộc về) bệnh viện, y viện, nhà thương; ~ лист giấy chứng nhận ốm, chứng chỉ mất sức lao động

бо́льно I 1. *нареч.* (một cách) đau, đau đớn; ~ прищеми́ть себе́ па́лец bị kẹp ngón tay rất đau; ~ уколо́ть, уда́рить кого́-л. đánh (nện, choảng) ai đau; 2. *в знач. сказ. безл.* đau, thấy đau; (*о душевном страдании*) thấy xót xa, đau đớn, đau lòng, khổ tâm; мне ~ tôi đau; tôi thấy xót xa, tôi đau lòng (khổ tâm); мне ~ ви́деть... tôi đau lòng khi thấy...; сде́лать ~ кому́-л. làm ai đau (đau lòng)

бо́льно II *нареч. разг.* (*очень*) rất, lắm, quá; ~ мно́го rất nhiều, nhiều lắm, nhiều quá, vô khối, vô thiên lủng; ~ ра́но rất sớm, sớm quá, sớm tinh sương; уж ~ день хоро́ш! đẹp trời quá!, trời tốt thật!; ✧ ~-то на́до! chẳng thèm!, đếch cần!, cóc cần!, cần quái gì!

больн||о́й *прил.* 1. (*о человеке*) (bị) ốm, đau ốm, ốm yếu, bệnh; (*о частях тела*) (bị) đau; психи́чески ~о́й челове́к người bị bệnh tâm thần; ~о́е се́рдце tim đau; 2. *перен.* bệnh hoạn, không bình thường; ~о́е воображе́ние óc tưởng tượng bệnh hoạn; 3. *в знач. сущ. м.* người ốm, người bệnh, bệnh nhân, con bệnh; ✧ ~ вопро́с vấn đề nan giải (hóc búa); ~о́е ме́сто chỗ yếu, nhược điểm

больша́к *м.* (*дорога*) đường cái

бо́льше 1. (*сравнит. ст. прил.* большо́й) lớn (to, to lớn) hơn, hơn, trên; он ~ его́ ста́ршего бра́та nó to lớn hơn (to con hơn) anh nó; станови́ться ~ trở nên lớn hơn; я ждал его́ ~ часа́ tôi chờ nó hơn (trên) một giờ; ~ трёх килогра́ммов trên (hơn) ba kilôgam, già ba ký; ему́ ~ пятидеся́ти лет ông ấy ngoài (trên, hơn) năm mươi tuổi; 2. (*сравнит. ст. нареч.* мно́го) nhiều hơn, hơn; не ~ чем nhiều nhất là, không trên, không quá, không nhiều hơn; как мо́жно ~ càng nhiều càng tốt; ещё ~ nhiều hơn nữa; в пять раз ~ nhiều hơn năm lần, gấp năm lần; ~ всего́ nhiều nhất, nhiều hơn cả, nhiều hơn hết; что вам ~ нра́вится? anh thích cái gì hơn?; э́то мне нра́вится ~ всего́ tôi thích cái này nhất (hơn cả); 3. *нареч.* (*с отрицанием*) ...nữa; ~ туда́ не ходи́ lần sau em đừng đến đấy nữa; его́ ~ нет с на́ми anh ấy không còn với chúng ta nữa; ~ нет вопро́сов? còn vấn đề gì (câu hỏi nào) nữa không?; ~ не уви́димся chúng mình không còn

gặp nhau nữa; он там ~ не рабо́тает anh ấy không làm việc ở đấy nữa; я ~ не бу́ду! tôi xin chừa!, lần sau tôi không dám thế nữa!; ~ ничего́ chỉ thế thôi, không còn gì nữa, hết rồi; 4. *нареч.* (*преимущественно*) chủ yếu là; мы шли ~ ле́сом chúng tôi đã đi chủ yếu là qua rừng; ✧ ни ~ ни ме́ньше чем (как) đúng; зарпла́та ни ~ ни ме́ньше чем сто рубле́й tiền lương đúng một trăm rúp; ~ того́ hơn nữa, ngoài ra, thêm vào đó

большеви́зм *м. ист.* chủ nghĩa bolshevich (bônsêvich)

большеви́||к *м. ист.* người bolshevich (bônsêvich)

большеви́стский *прил. ист.* bolshevich, bônsêvich

большегла́зый *прил.* (có) mắt to

большеголо́вый *прил.* to đầu, (có) đầu to

большегру́зный *прил.* (có) trọng tải lớn; ~ вагóн toa có trọng tải lớn

бóльш||ий (*сравнит. ст. прил.* большóй) lớn (to) hơn; ~ая часть phần lớn hơn, phần lớn, đại bộ phận; ✧ ~ей ча́стью, по ~ей ча́сти а) phần lớn (phần nhiều, đại bộ phận) là; б) (*чаще всего*) thông thường, thường hay; са́мое ~ее nhiều nhất là; ...là nhiều nhất, ...là cùng; ~его я и не жду tôi không mong gì hơn, tôi cũng không hy vọng gì hơn nữa

большинств||ó *с.* đa số, phần nhiều, phần đông, phần lớn, đa phần; огро́мное ~ đại đa số; просто́е ~ đa số thường; ~óм голосóв được đa số phiếu; в ~é слу́чаев trong nhiều trường hợp, thông thường thì, thường là, thường thường, phần nhiều thì

больш||óй *прил. в разн. знач.* to, lớn, to lớn, lớn lao; ~ ма́льчик đứa bé to con; ~и́е глаза́ mắt to; ~ го́род thành phố lớn; ~áя река́ sông lớn (cái); ~áя ско́рость tốc độ lớn, vận tốc cao; ~ вы́бор mặt hàng nhiều, hàng tha hồ chọn; ~ спрос nhu cầu lớn; ~óе коли́чество số lượng lớn; ~и́е де́ньги số tiền lớn, tiền nhiều; с ~и́ми промежу́тками có khoảng cách lớn; ~и́е друзья́ những bạn thân; ~áя жизнь cuộc sống vĩ đại; ~ успе́х thành tích lớn lao, kết quả to lớn; ~áя по́льза lợi ích to lớn ; получи́ть ~óе удово́льствие от чего́-л. rất thú vị (thích thú lắm) vì cái gì; с ~и́м удово́льствием rất vui lòng, hết sức vui thích; ~óе спаси́бо! rất cám ơn!, xin đa tạ!; с ~и́м трудóм rất vất vả (khó khăn); ✧ ~áя бу́ква chữ hoa; ~ па́лец а) (*руки*) ngón tay cái; б) (*ноги*) ngón chân cái; Большóй теáтр Nhà hát Lớn

больша́щий *прил. разг.* rất lớn, rất to, to tướng, to tổ bố, cực lớn, cực đại

боля́чка *ж. разг.* vảy, vảy kết

бо́мб||а *ж.* bom; сбра́сывать ~ы ném bom; хими́ческая ~ bom hoá chất; зажига́тельная ~ bom lửa, bom cháy; ша́риковая ~ bom bi

бомбарди́р *м. спорт. разг.* cây làm bàn, vua phá lưới

бомбардирова́ть *несов.* (*В*) 1. (*с воздуха*) ném bom, oanh tạc, oanh kích; (*из орудий*) bắn phá, nã đại bác; 2. *перен.* làm phiền, làm rầy; ~ пи́сьмами gửi thư tới tấp (dồn dập)

бомбардиро́вка *ж.* 1. (*с воздуха*) (trận) ném bom, oanh tạc, oanh kích; (*из орудий*) (sự, trận) bắn phá, nã đại bác; 2. *перен.* (sự) làm phiền, làm rầy

бомбардиро́вочн||ый *прил.* (để) ném bom, oanh tạc; ~ая авиа́ция máy bay ném bom

бомбардиро́вщик *м. ав.* máy bay ném bom, máy bay oanh tạc, phi cơ phóng pháo, oanh tạc cơ; пики́рующий ~ máy bay ném bom bổ nhào; тяжёлый ~ máy bay ném bom hạng nặng; ночно́й ~ máy bay ném bom ban đêm

бомбёжка *ж. разг.* (sự, trận) ném bom, oanh tạc, oanh kích

бомби́ть *несов.* (*В*) *разг.* ném bom, oanh tạc

бомбово́з *м. см.* бомбардиро́вщик

бомбодержа́тель *м.* bộ phận giữ bom, giá bom

бомбомета́ние *с.* (sự) ném bom, phóng pháo, oanh tạc

бомбосбра́сыватель *м.* máy thả bom

бомбоубе́жище *с.* hầm tránh bom (trú ẩn, phòng không)

бомж (лицо́ без определённого ме́ста жи́тельства) *м. разг.* người vô gia cư

бомжа́тник *м. разг.* nơi tạm trú của người vô gia cư

бомжева́ть *несов. разг.* sống vô gia cư, sống lang thang; đi bụi đời (*разг.*)

бо́мжеский *прил.* (thuộc về) người vô gia cư; ~ая жизнь đời sống vô gia cư (lang thang)

бомжо́вый *прил. см.* бо́мжеский; ~ вид dáng vẻ người vô gia cư

бомо́нд *м.* beau monde, giới thượng lưu, tầng lớp quý phái

бонвива́н *м.* người thích sống sướng (thích hưởng cuộc đời, lạc quan yêu đời)

бонд *м. эк.* 1. (*гарантия, ручательство*) giấy bảo đảm, giấy cam kết; (*долговое обязательство*) văn tự nợ, giấy nợ; 2. (*облигация*) trái phiếu, trái khoán

бондáрн||ый *прил.* (thuộc về) đóng thùng; ngành (nghề) đóng thùng

бондáрь *м.* thợ đóng thùng

бóнза *м.* 1. nhà sư, thầy chùa, sư; sãi (*разг.*); 2. *перен.*: профсою́зный ~ tay thủ lĩnh nghiệp đoàn (*nói về người có chức quyền kênh kiệu*)

бóнна *ж. уст.* nữ gia sư

бóнус *м.* tiền thưởng

бóны *мн.* (*ед.* бон *м. и* бóна *ж.*) *фин.* bông

бор I *м.* (*лес*) rừng thông, rừng cây lá kim; ✧ отку́да, из-за чего́ сыр-~ загоре́лся do đâu mà ồn ào (xung đột) như thế; набра́ть с ~у да с со́сенки góp nhặt từ khắp nơi lại

бор II *м. хим.* bor, bo

бор III *м.* (*сверло*) mũi khoan răng

бора́т *м. мин., хим.* borat

бораци́т *м. мин.* boraxit

борде́ль *м.* nhà chứa, nhà thổ, thanh lâu

бордо́ I *с.* (*сорт вина*) rượu bordeaux (boócđô)

бордо́ II *прил.* màu bordeaux (boócđô), màu rượu vang đỏ, rum; пла́тье цве́та ~ áo dài màu boócđô

бордо́вый *прил. разг. см.* бордо́ II

бордю́р *м.*. đường viền, cạp mép, vỉa, vỉa đường, vỉa tường

боре́ние *с. уст.* (sự) đấu tranh, tranh đấu

бор||е́ц *м.* 1. chiến sĩ; ~ за свобо́ду chiến sĩ vì tự do; ~цы́ за мир các chiến sĩ hoà bình; 2. *спорт.* đô, đô vật, người đánh vật

боржо́м *м. см.* боржо́ми

боржо́ми *с. нескл.* nước khoáng borzômi

борза́я *ж.* (*скл. как прил.*) chó borzôi

борзопи́сец *м. ирон.* nhà văn quèn

бормаши́на *ж.* máy khoan răng

бормота́ние *с.* (sự, tiếng) lẩm bẩm, lảm nhảm; lắp bắp, lúng búng, lâu bâu (*см.* бормота́ть)

бормота́ть, пробормота́ть (*В*) (nói) lẩm bẩm, lảm nhảm; (*что-то непонятное*) lắp bắp, lúng búng, lâu bâu

бо́рная *ж. хим. разг.* (*скл. как прил.*) acid boric, axit borich

борни́т *м. мин.* bornit, poikilit

бо́рн||ый *прил.* boric, borich; ~ая кислотá acid boric, axit borich

бо́ров I *м.* lợn đực thiến

бо́ров II *м.* (*у дымохода*) đường dẫn khí lò

боровúк *м.* (*гриб*) nấm thông (*Boletus edulis*)

борода́ *ж.* râu, chòm râu, râu cằm

борода́вка *ж.* mụn cóc, mụn cơm; hạt cơm (*разг.*)

борода́вчатый *прил.* đầy mụn cóc (mụn cơm)

борода́тый *прил.* có râu

борода́ч *м. разг.* người có râu

боро́дка *ж.* 1. chòm râu nhỏ; 2. (*ключа*) khấc chìa khoá

борозда́ *ж.* 1. (*на поле*) rãnh, luống cày; 2. *анат.* khe, rãnh

борозд||и́ть, избороздúть (*В*) 1. (*проводить борозды*) xẻ rãnh, cày thành luống; 2.: мóлнии ~я́т небосво́д những tia chớp rạch xé bầu trời; морщи́ны ~ я́т лоб những nếp nhăn hằn sâu trên trán; кораблú ~я́т моря́ những chiếc tàu rẽ sóng trên biển

боро́здка *ж.* (*желобок*) rãnh nhỏ

борона́ *ж. с.-х.* (cái) bừa; ~ ди́сковая bừa đĩa

боронúть *несов.* (*В*) bừa

боронова́ние *с.* (sự) bừa

боронова́ть *несов. см.* боронúть

бороньба́ *ж. см.* боронова́ние

боро́ться *несов.* 1. đấu tranh, tranh đấu, phấn đấu, chiến đấu, vật lộn; ~ за свобóду đấu tranh (tranh đấu) cho tự do; ~ с предрассу́дками đấu tranh (tranh đấu) chống những thành kiến; ~ с тру́дностями phấn đấu vượt khó khăn; ~ с врага́ми chiến đấu chống địch; ~ с за́сухой chống hạn; 2. *спорт.* đấu tranh, tranh đấu, phấn đấu; (*в классической, вольной борьбе*) vật, đánh vật, vật nhau; ~ за пе́рвенство đấu tranh (tranh đấu, phấn đấu) giành giải nhất

борт *м.* 1. (*судна*) thành tàu, mạn thuyền, thành, mạn; (*кузова грузовика*) thành xe; вдоль ~а dọc thành tàu, dọc mạn thuyền; ле́вый ~ mạn trái; ~ о́ ~ kề sát mạn nhau; откидно́й ~ cửa (thành xe) lật; челове́к за ~о́м! người rơi xuống nước!; на ~ý trên tàu (máy bay, tàu vũ trụ, phi thuyền); подня́ться на ~ lên tàu; брать на ~ đưa lên tàu (máy bay, tàu vũ trụ, phi thuyền); 2. *разг.* (*самолёт*) máy bay; 3. (*одежды*) vạt, viền ; (*шляпы*) vành; ✧ вы́бросить что́-л. за́ ~ vứt bỏ (vứt ra) cái gì; оста́ться за ~о́м (bị) ra rìa, ở ngoài cuộc

бортинжене́р *м. ав.* kỹ sư trên máy bay (tàu vũ trụ, phi thuyền)

бортмеха́ник *м. ав.* thợ máy trên máy bay (tàu vũ trụ, phi thuyền)

бортов||о́й *прил.*: ~ журна́л nhật ký hành trình (*trên tàu, trên máy bay, trên tàu vũ trụ*); ~а́я аппарату́ра иску́сственного спу́тника máy móc trên vệ tinh nhân tạo

бортпроводни́||к *м.*, **~ца** *ж.* phục vụ viên trên máy bay

бортради́ст *м. ав.* hiệu thính viên (nhân viên vô tuyến) trên máy bay/trên tàu vũ trụ

борттéхник *м. ав.* kỹ thuật viên trên máy bay (tàu vũ trụ, phi thuyền)

борщ *м.* borsh, canh củ cải đỏ

борьба́ *ж.* 1. (sự, cuộc) đấu tranh, tranh đấu, phấn đấu, chiến đấu, vật lộn, chống; ~ за независи́мость đấu tranh giành độc lập; ~ за существова́ние đấu tranh sinh tồn; ~ кла́ссов đấu tranh giai cấp; ~ за пра́вое де́ло đấu tranh (tranh đấu) vì sự nghiệp chính nghĩa; ~ за ка́чество phấn đấu nâng cao phẩm chất; ~ с эпидеми́ческими заболева́ниями chống dịch (bệnh dịch tễ); ~ но́вого со ста́рым đấu tranh giữa cái mới và cái cũ; ~ противополо́жностей *филос.* đấu tranh giữa các mặt đối lập; 2. *спорт.* (môn) vật, đánh vật; класси́ческая ~ vật cổ điển, vật Hy-La; во́льная ~ vật tự do

босико́м *нареч. разг.* (bằng) chân trần, chân không, chân đất; ходи́ть ~ đi chân trần (chân không, chân đất)

босо́й *прил.* 1. không giày, chân trần; ~ ма́льчик cậu bé không giày (chân trần); 2. (*о ногах*) chân trần, chân không, chân đất; на бо́су но́гу đi giày không tất (chân trần)

босоно́гий *прил.* chân trần, chân không, chân đất

босоно́жка *ж. разг.* người đàn bà không giày (chân trần)

босоно́жки *мн.* (*ед.* босоно́жка *ж.*) (*обувь*) (đôi) dép

босс *м.* 1. (*хозяин*) boss, ông bầu, ông chủ, chủ nhân; 2. (*лицо, возглавляющее аппарат*) sếp, boss, thủ trưởng, người đứng đầu

босто́н *м.* (*игра*) bài boston; (*танец*) (điệu) nhảy boston; (*ткань*) vải boston

бося́к *м.* kẻ lưu manh; (*оборванец*) kẻ quần manh áo rách

бот *м.* (*судно*) xuồng

бота́ник *м.* nhà thực vật học

бота́ника *ж.* thực vật học

ботани́ческий *прил.* (thuộc về) thực vật học; ~ сад vườn thực vật, vườn bách thảo

ботва́ *ж.* thân lá (*của loài rau có rễ củ*)

ботви́нья *ж.* botvinia (*cháo ăn nguội, nấu với nước kvas, lá củ cải đỏ và cá*)

бо́тик *м.* xuồng con (nhỏ)

бо́тики *мн,.* (*ед.* бо́тик *м.*) *см.* бо́ты

боти́нки *мн.* (*ед.* боти́нок *м.*) (đôi) giày bốt-tin, giày cao cổ

ботули́зм *м. мед.* (sự) ngộ độc thức ăn, nhiễm độc khuẩn giò

бо́ты *мн.* (*ед.* бот *м.*) (đôi) giày bốt, giày cao cổ bọc ngoài, ủng

бо́улинг *м. спорт.* (môn) bowling, bóng lăn

бо́цман *м. мор.* thuỷ thủ trưởng, đội trưởng thuỷ thủ

бочáр *м. см.* бондáрь

бочáрный *прил. см.* бондáрный

бо́чк||а *ж.* 1. tônô, fuy, thùng phuy, thùng tròn; 2. (*русская мера жидкостей*) thùng (*bằng 491,96 lít*); 3. *ав.* (*фигура высшего пилотажа*) kiểu bay thùng tròn (*máy bay quay tròn theo trục chiều dọc*); ✧ кати́ть ~у на кого́-л. buộc tội oan cho ai

бочко́м *нареч.* nghiêng (lệch) người, nghiêng một bên; пробира́ться ~ lách người chen vào

бочо́нок *м.* thùng con (nhỏ)

боязли́во *нареч.* (một cách) nhát gan, nhút nhát, sợ sệt

боязли́вость *ж.* (tính) nhát, nhát gan, nhút nhát, sợ sệt

боязли́вый *прил.* nhát, nhát gan, nhút nhát, sợ sệt

бо́язно *в знач. сказ. разг.*: мне ~ tôi sợ

боя́знь *ж.* (sự, nỗi) sợ, sợ sệt, sợ hãi, e ngại; ~ одино́чества *мед.* (chứng) sợ cô đơn; ~ простра́нства *мед.* (chứng) sợ khoảng rộng

боя́рин *м. ист.* (người) boyard (*đại điền chủ thuộc tầng lớp thống trị cao cấp ở nước Nga cổ đại và trung đại*)

боя́рский *прил. ист.* (thuộc về) boyard

боя́рство *с. ист. собир.* tầng lớp boyard

боя́рыня *ж. ист.* boyard phu nhân

боя́рышник *м. бот.* (cây) sơn tra (*Crataegus*)

боя́рышня *ж. ист.* boyard tiểu thư

боя́ться *несов.* 1. (*Р, + инф.*) sợ, hãi, sợ hãi, e sợ, sợ sệt; nề, nại, nề hà; (*опасаться*) lo, e, ngại, lo sợ, e sợ, e ngại, lo lắng; ~ волко́в sợ chó sói; ~ сы́рости sợ ẩm thấp, ngại khí ẩm; ~ простуди́ться sợ cảm lạnh; не ~

тру́дностей không sợ (ngại, nề, nại, nề hà) khó khăn; я бою́сь, что он придёт tôi lo (ngại, sợ) là nó sẽ đến; ~ за кого́-л. lo lắng cho ai; бою́сь вам то́чно сказа́ть tôi không biết chắc là...; не бо́йтесь, он вас прекра́сно по́нял chị đừng lo, anh ấy hiểu rõ chị; 2. (*P*) (*портиться от чего-л.*) kỵ, kị, sợ; фотоплёнки боя́тся све́та phim ảnh kỵ ánh sáng

бра *с. нескл.* đèn vách

брава́да *ж.* (sự) làm bộ gan dạ, làm ra vẻ dũng cảm

брави́ровать *несов.* (*Т*) làm bộ gan dạ, làm ra vẻ dũng cảm; (*рисоваться*) làm phách lối; ~ опа́сностью làm trò mạo hiểm

бра́во *межд.* bravo!, hoan hô!

брав|у́рный *прил.* vui nhộn, rộn ràng, rộn rã; ~ мотив nhạc điệu vui nhộn (rộn ràng)

бра́вый *прил.* hùng dũng, can đảm; ~ вид dáng hùng dũng, vẻ can đảm

бра́га *ж.* bia braga

брада́ *ж. уст.* râu

брадобре́й *м. уст. шутл.* thợ cạo

бра́жничать *несов. разг.* nhậu, nhậu nhẹt, uống rượu

бразды́ *мн.*: ~ правле́ния chính quyền, quyền điều hành, dây cương quyền lực

брази́лец *м.* người Brazil

брази́льский *прил.* (thuộc về) Brazil

брази́льянка *ж.* người phụ nữ Brazil

брак I *м.* hôn nhân; вступи́ть в ~ kết hôn; растóргнуть ~ ly hôn, ly dị; состоя́ть в ~е с ке́м-л. lập gia đình (kết hôn) với ai; вы состои́те в ~е? anh/ chị đã lập gia đình chưa?

брак II *м.* 1. (*недоброкачественные изделия*) phế phẩm, sản phẩm bị loại, đồ hỏng, đồ xấu; борьба́ с ~ом đấu tranh chống việc làm đồ xấu, đấu tranh chống phế phẩm; 2. (*изъян*) tì, tì vết, chỗ hỏng, khuyết tật; стекло́ с ~ом tấm kính có tì (tì vết)

бракова́нный *прил.* bị hỏng, bị loại

бракова́ть, забракова́ть (*В*) coi... là phế phẩm; (*отвергать*) loại ra, loại bỏ, đào thải

бракóвка *ж.* (sự) kiểm tra sản phẩm

бракóвщик *м.* người kiểm tra sản phẩm

бракоде́л *м. пренебр.* thợ tồi, thợ vụng

браконье́р *м.* (*охотник*) người săn bắn trộm (trái phép); (*рыбак*) người đánh cá trộm (trái phép)

браконье́рство *с.* (*охота*) (sự, nghề) săn bắn trộm, săn bắt trộm, săn bắn trái phép, săn bắt trái phép; (*ловля рыбы*) (sự, nghề) đánh cá trộm, đánh cá trái phép

браконье́рствовать *несов.* săn bắn trộm (trái phép), săn bắt trộm (trái phép), đánh cá trộm (trái phép)

бракопосре́дническ|ий *прил.* (làm) môi giới hôn nhân; ~ центр trung tâm môi giới hôn nhân; ~ые услу́ги dịch vụ môi giới hôn nhân; dịch vụ xe duyên (*разг.*)

бракоразво́дный *прил.*: ~ проце́сс vụ án ly hôn (ly dị)

бракосочета́ние *с.* hôn lễ, lễ thành hôn (kết hôn), lễ cưới

брами́н *м.* người Bà-la-môn

брандмайо́р *м. уст.* giám đốc sở cứu hoả thành phố

брандма́уэр *м.* tường chống hoả (phòng cháy)

брандме́йстер *м. уст.* đội trưởng cứu hoả

брандспо́йт *м.* 1. (*насос*) máy bơm cứu hoả; 2. (*наконечник*) vòi rồng, vòi cứu hoả

брани́ть *несов.* (*В*) mắng, chửi, quở, chửi mắng, quở mắng, quát tháo

брани́ться *несов.* 1. (с *Т*) (*ссориться*) cãi nhau, cãi lộn, cãi cọ; (*ругать друг друга*) chửi nhau, mắng nhau; 2. (*осыпать бранью*) chửi, chửi mắng, chửi rủa, văng tục; ✧ ми́лые бранятся — то́лько те́шатся ≅ giận thì mắng, lặng thì thương

бра́нный I *прил.* (thuộc về) chửi mắng, chửi rủa, văng tục

бра́нн|ый II *прил. уст. поэт.*: ~ые доспе́хи binh giáp tráng sĩ; ~ое по́ле chiến trường

брань I *ж.* (*ругань*) (lời) chửi mắng, chửi rủa, văng tục

бран|ь II *ж.*: по́ле ~и chiến trường

брас *м. мор.* dây lèo trục buồm, dây lái ngang (*buồm*)

брасле́т *м.* vòng, xuyến, vòng đeo tay

брасс *м. спорт.* (kiểu) bơi ếch; плыть ~ом bơi ếch

брат *м.* 1. (*старший*) anh; (*младший*) em; 2. *разг.* (*обращение*) anh, cậu, em; *мн.*: ~ья anh em; ✧ ваш ~ писа́тель văn giới, các nhà văn, các văn hữu; на ~а (*на каждого*) *разг.* cho mỗi người; по куску́ на ~а mỗi người một miếng

брата́ние *с.* 1. *уст.* (sự) kết nghĩa anh em; 2. *ист.* (*во время первой мировой войны*) (sự) bắt tay thân thiện, tỏ tình thân thiện

брата́ться, побрата́ться 1. *уст.* kết nghĩa anh em; 2. *ист.* (*во время первой мировой войны*) bắt tay (tỏ tình) thân thiện

братва́ *ж. собир.* băng, băng đảng, băng cướp

бра́т||ец *м.* 1. *ласк. к* брат; 2. (*обращение*) anh, cậu, em; *мн.*: ~цы! các cậu ơi!, các bạn ơi!

бра́тик *м. ласк. к* брат

братоуби́йственн||ый *прил.* (thuộc về) tội giết anh em: ~ая война́ chiến tranh huynh đệ tương tàn (nồi da nấu thịt)

братоуби́йство *с.* (sự, tội) giết anh em

братоуби́йца *м.* kẻ giết anh em

бра́тски *нареч.* (một cách) anh em, thân tình

бра́тск|ий *прил.* (có tính chất) anh em, huynh đệ; ~ая респу́блика nước cộng hoà anh em; ~ союз (khối) liên minh anh em; ~ое сотру́дничество sự hợp tác anh em; ✧ ~ая моги́ла ngôi mộ chung (mồ chung), nấm mồ tập thể

бра́тство *с.* 1. (*содружество*) (sự, tình) anh em, huynh đệ, hữu ái; ~ наро́дов tình hữu ái giữa các dân tộc; 2. (*общество*) hội, hội đoàn

брать, взять 1. (*В*) lấy, cầm, nắm, bắt, cầm (nắm, bắt) lấy; (*о рыбе*) đớp mồi, cắn câu; ~ кни́гу с стола́ lấy (cầm) cuốn sách ở bàn; ~ лопа́ту lấy (cầm) xẻng; ~ кого́-л. за́ руку cầm (bắt) tay ai; ~ в рот что́-л. ngậm cái gì; ~ под мы́шку cắp, cặp, cắp nách; ~ что́-л. щипца́ми cặp (kẹp) cái gì; 2. (*В*) (*уносить, увозить, уводить*) đem (mang, lấy) theo; ~ в доро́гу чемода́н đem vali đi đường; ~ рабо́ту на́ дом đem (mang) công việc về nhà làm; ~ с собо́й дете́й đem (mang) theo con cái; 3. (*В*) (*принимать*) nhận, lấy, nhận lấy; ~ поруче́ние nhận nhiệm vụ; ~ ребёнка на воспита́ние nhận đứa trẻ về dạy dỗ; ~ кого́-л. на рабо́ту lấy (nhận) ai vào làm việc; ~ те́му для иссле́дования nhận đề tài nghiên cứu; ~ на себя́ nhận, nhận lấy, đảm đang; ~ на себя́ ответственность đảm nhiệm, nhận lấy (gánh vác) trách nhiệm; 4. (*В*) (*получать в пользование*) mượn, vay, vay mượn; (*нанимать*) thuê, thuê mướn, mượn; (*покупать, приобретать*) sắm, mua, mua sắm; ~ кни́ги из библиоте́ки mượn sách ở thư viện; ~ де́ньги взайме́ у кого́-л. vay (mượn, vay mượn, giật tạm) tiền của ai; ~ ссу́ду vay vốn; ~ такси́ bắt taxi, thuê tắc-xi; ~ биле́ты в теа́тр mua (lấy) vé xem hát; ~ хлеб в магази́не mua bánh mì ở cửa hàng; ~ уро́ки у кого́-л. học thêm với ai; ~

взя́тки ăn hối lộ (của đút); 3. (*В*) (*взимать, взыскивать*) thu, lấy, bắt nộp; ~ налóги thu (đánh) thuế; ~ штраф bắt phạt, phạt vạ; ~ дóрого за что́-л. làm cái gì lấy đắt, bán đắt cái gì; скóлько берýт с человéка? họ lấy (thu, bắt nộp) bao nhiêu tiền mỗi người?; ~ слóво с кого́-л. bắt ai hứa; 6. (*В*) (*добывать*) lấy... ra, khai, khai thác; *перен.* (*извлекать*) lấy, rút, trích; 7. (*В*) (*захватывать*) lấy, chiếm, nắm (chiếm, cướp) lấy; (*арестовывать*) bắt, tôm, tóm cổ, bắt giữ; *перен.* (*овладевать*) chiếm, chiếm lấy, chiếm lĩnh, xâm chiếm, tràn ngập; ~ гóрод chiếm thành phố, lấy (hạ) thành; ~ крéпость штýрмом xung phong chiếm (chiếm lĩnh) pháo đài; ~ власть в свои́ рýки giành (cướp, chiếm lấy, nắm lấy) chính quyền vào tay; ~ в плен bắt tù binh; меня́ берёт сомнéние nỗi ngờ vực tràn ngập lòng tôi, tôi rất nghi ngờ; меня́ страх берёт nỗi sợ hãi xâm chiếm tôi, tôi sợ hãi quá; меня́ злость берёт tôi nổi giận (tức giận, nổi máu lên), máu giận tràn ngập lòng tôi; 8. (*В*) (*преодолевать*) vượt qua; ~ барьéр vượt qua rào chắn; 9. (*Т*) (*добиваться*) đạt được, đạt được mục đích; ~ хи́тростью đạt được mục đích bằng mưu mẹo; он берёт упóрством нó đạt được mục đích nhờ lòng kiên cường; 10. (*Р*) (*отнимать*) chiếm mất, tốn, đòi hỏi; э́то дéло берёт мнóго трудá việc này đòi hỏi nhiều công phu, việc này tốn công lắm; 11. (*В*) *разг.* (*оказывать действие*): хлеб такóй чёрствый, что егó нож не берёт bánh mì rắn đến nỗi dao không cắt được; 12. *разг.* (*направляться*) đi theo, đi về phía; ~ влéво đi về phía trái; ~ прямо đi thẳng; ~ крýто в стóрону rẽ (quẹo) ngoặt; 13. (*с некоторыми сущ.*): ~ что́-л. в расчёт tính đến (chú ý đến) cái gì; ~ кого́-л. под защи́ту che chở (bảo hộ, bênh vực, biện hộ cho) ai; ~ что́-л. под сомнéние nghi ngờ cái gì; ~ курс, направлéние đi theo phương hướng (đường lối), đi về phía; ✧ ~ нача́ло bắt nguồn, phát nguyên; ~ приме́р с кого́-л. noi gương (bắt chước) ai; ~ слóво (*на собрании*) phát biểu ý kiến; ~ себя́ в рýки tự chủ, trấn tĩnh; я не берý на себя́ смéлость... tôi không dám...; ~ своё dù sao vẫn đạt được; гóды берýт своё dù sao đi nữa tuổi già vẫn cứ đến; ~ кого́-л. в жёны lấy ai làm vợ; ~ в солда́ты bắt (lấy) lính; на́ша взялá chúng ta đã thắng; с чегó вы э́то взя́ли? cớ sao anh lại nói như thế?, chuyện ấy anh lấy đâu ra?

бра́ться, взя́ться 1. (за *В*) (*хвататься*) cầm (nắm) lấy, cầm, nắm; ~ за́ руки nắm (cầm) tay; 2. (за *В*) (*орудовать чем-л.*) cầm; ~ за руль cầm lái; ~ за оружие cầm vũ khí; 3. (за *В*) (*приниматься за что-л.*) bắt tay vào, bắt đầu làm; ~ за дéло bắt tay vào việc; 4. (+ *инф.*) (*быть в состоянии*) nhận làm; ~ научи́ть кого́-л. чему́-л. nhận dạy ai cái gì; я не берýсь суди́ть tôi không dám xét đoán; 5. (*появляться*) hiện (nảy, sinh) ra; отку́да вы взяли́сь? anh từ đâu hiện ra thế?; отку́да у негó берётся сто́лько си́лы? do đâu mà nó khoẻ đến thế?; отку́да у негó берётся врéмя на всё? làm sao mà nó có đủ thì giờ kịp làm mọi việc?; ✧ ~ за кого́-л. ra tay dạy dỗ ai; ~ за ум khôn ngoan ra, tu tỉnh lại; отку́да ни возьми́сь bỗng từ đâu hiện ra

бра́унинг *м.* súng lục Brauning

брахистохро́на *ж. мат.* đường đoản thời

Бра́хма *ж. рел.* Brahma, Phạm Thiên

брахмани́зм *м.* đạo Bà-la-môn, Bà-la-môn giáo

брахма́ны *мн.* (*ед.* брахма́н *м.*) giới tăng lữ Bà-la-môn

брахикефа́л *м. антроп.* người có đầu ngắn

брахикефа́лия *ж. антроп.* (hiện tượng) đầu ngắn

брахицефа́л *м. см.* брахикефа́л

брахицефа́лия *ж. см.* брахикефа́лия

бра́чн||ый *прил.* 1. (thuộc về) hôn nhân, kết hôn; ~ договóр hôn ước; ~ые у́зы tình nghĩa vợ chồng (phu thê); ~ые отноше́ния quan hệ hôn nhân (vợ chồng); ~ое ло́же giường cưới (tân hôn); ~ наря́д bộ áo cưới; ~ое свиде́тельство giấy chứng nhận kết hôn, giấy giá thú; 2. (*связанный с период спаривания у животных*) (thuộc về) mùa giao phối (*của loài vật*); ~ сезóн mùa giao phối; ~ наря́д bộ lông đẹp trong mùa giao phối

бра́чующиеся *мн.* đôi nam nữ đang làm hôn lễ

бревéнчатый *прил.* (bằng) gỗ tròn; ~ дом nhà bằng gỗ tròn, nhà gỗ

бревнó *с.* 1. gỗ tròn, gỗ súc, gỗ cây; 2. *спорт.* cầu thăng bằng; 3. *перен. бран.* đồ ngu, đồ ngốc, thằng đần, cục súc

бред *м.* 1. (*речь*) (lời) nói mê, nói sảng, mê sảng; (*состояние*) (cơn) mê sảng, hoang tưởng; ~ сумасше́дшего lời nói mê sảng của người điên; в ~ý trong cơn mê sảng; 2. *разг.* (*бессмыслица*) lời nói mê sảng, (điều) hoang tưởng, nhảm nhí, vô lý, hồ đồ

бре́д||ить *несов.* 1. nói mê, nói sảng, mê sảng; больнóй всю ночь ~ил người bệnh nói mê (nói sảng, mê sảng) suốt đêm; 2. (*Т*) *разг.* (*увлекаться чем-л.*) say mê, đam mê; ~ ке́м-л. mê tít (mê tít thò lò) ai; ~ мýзыкой say mê âm nhạc

бре́дни *мн.* (*скл. как м.*) *разг. пренебр.* (điều) hoang tưởng, nhảm nhí, vô lý, hồ đồ

бредóв||ый *прил.* 1. (thuộc về) mê sảng, hoang tưởng; ~ое состоя́ние cơn (tình trạng) mê sảng; ~ые виде́ния những hình ảnh hiện ra khi mê sảng; 2. (*нелепый*) vô lý; (*безумный*) điên cuồng, điên rồ, rồ dại; ~ая мысль ý kiến điên cuồng; ~ план kế hoạch điên rồ

бре́зга||ть, побре́згать (*Т*) tởm, kinh tởm, ghê tởm, tởm lợm; (*гнушаться*) khinh bỉ, khinh miệt, khinh rẻ, coi thường, coi khinh; я ~ю пить из егó ча́шки uống tách của nó tôi tởm (tởm lợm) lắm; он не ~ет никако́й рабóтой anh ấy không từ (không coi thường) một việc nào cả; он не ~ет никаки́ми сре́дствами nó chẳng từ một thủ đoạn nào cả

брезгли́в||ый *прил.* hay tởm, kinh tởm, ghê tởm; ~ челове́к người hay kinh tởm; ~ая ми́на vẻ mặt kinh tởm; вызыва́ть ~ое чу́вство у кого́-л. làm ai kinh tởm (ghê tởm)

бре́зговать, побре́зговать *см.* бре́згать, побре́згать

брезе́нт *м.* bạt, vải bạt

брезе́нтов||ый *прил.* (bằng) bạt, vải bạt; ~ая пала́тка lều bạt

бре́зж||ить *несов.* 1. lập loè, thấp thoáng; в пóле чуть ~ит огонёк ngọn lửa nhỏ lập loè trên cánh đồng; ~ит рассвéт trời hửng sáng, rạng sáng; 2. *безл.* (*светать*): чуть ~ило trời hửng sáng (tờ mờ sáng)

брейк *м. см.* бре́йк-данс

бре́йк-данс *м.* (điệu, lối) nhảy breake

бре́йкер *м.* người nhảy breake

брело́к *м.* đồ trang sức (*đeo ở dây đồng hồ hay vòng*)

бре́м||я *с.* gánh nặng; ~ лет gánh nặng tuổi tác; ~ налóгов gánh nặng thuế má; лечь ~енем на кого́-л., что́-л. làm

nặng gánh cho ai, cho cái gì; ✧ разреши́ться от ~ени́ đẻ, sinh

бренд *м. торг.* thương hiệu, nhãn hiệu, biểu tượng

бре́ндов||ый *прил.*: ~ые ма́рки những mác hàng hiệu

бре́нн||ый *прил. уст.*: ~ые оста́нки di hài, di cốt, hài cốt; ~ая жизнь kiếp phù sinh; ~ мир phù sinh, phù thế

бренча́ть *несов.* 1. (кêu) leng keng, lẻng kẻng, lẻng xẻng, loảng xoảng; (*Т*) làm... kêu leng keng (lẻng kẻng, lẻng xẻng, loảng xoảng); 2. (на *П*) *разг.* bật bông; ~ на гита́ре bật bông đàn guitar

брести́ *несов.* lần (lê) bước

бретéльки *мн.* (*ед.* бретéлька *ж.*) dây bretel, dải đeo

брешь *ж.* 1. lỗ hổng, lỗ thủng; *воен.* phá khẩu, lỗ phá; 2. *перен.*: проби́ть ~ в чём-л. mở đột phá khẩu trong việc gì; проби́ть ~ в бюдже́те семьи́ làm hao tài (làm thiệt hại) ngân quỹ gia đình

бре́ющий *прил.*: ~ полёт *ав.* (sự, cuộc) bay là mặt đất

бриг *м. мор.* thuyền hai buồm

брига́да *ж.* 1. *воен.* lữ đoàn; lữ (*сокр.*); та́нковая ~ lữ đoàn xe tăng (thiết giáp); 2. (*группа*) đội, tổ, toán, kíp; ~ сле́сарей đội (toán, kíp) thợ nguội; ~ коммунисти́ческого труда́ *ист.* đội lao động cộng sản chủ nghĩa; уда́рная ~ đội xung kích, đội sản xuất tiên tiến; 3. *ж.-д.* tổ, toán, kíp, công nhân viên; поездна́я ~ công nhân viên đoàn tàu; парово́зная ~ tổ (toán, kíp) đầu máy

бригади́р *м.* đội (tổ, toán, nhóm) trưởng

брига́дный *прил.* (thuộc về) lữ đoàn; đội, tổ, toán, kíp (*ср.* брига́да)

бриганти́на *ж.* thuyền nhỏ hai buồm

бри́джи *мн.* quần cưỡi ngựa, quần bó ống

бриз *м. мор.* brise, gió brizơ, gió nhẹ; берегово́й ~ gió brizơ (gió nhẹ) bờ biển

бриза́нтный *прил. воен.*: ~ снаря́д đạn pháo nổ, đạn đại bác nổ

брике́т *м.* viên, bánh; уго́льный ~ than bánh (viên, quả bàng)

брикети́ровать *несов. и сов.* đóng bánh

бриллиа́нт *м.* kim cương, hột xoàn

бриллианти́н *м.* brilliantine, mỡ bôi tóc

бриллиа́нтовый *прил.* (thuộc về) kim cương, hột xoàn

брита́н||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Anh

брита́нский *прил.* (thuộc về) Anh; Брита́нский музе́й (viện) Bảo tàng Anh

бри́тва *ж.* dao cạo; (*безопасная*) dao bào; электри́ческая ~ dao cạo điện

бри́твенн||ый *прил.* (để) cạo râu; ~ прибо́р bộ đồ cạo râu; ~ые принадле́жности đồ cạo râu

бритоголо́в||ые *мн.* (*ед.* бритоголо́вый *м.*) bọn đầu trọc; ба́нда ~ых băng (bọn) đầu trọc

бри́тый *прил.* (đã) cạo, cạo nhẵn, cạo râu; (*о голове*) (đã) cạo đầu, cạo trọc

брить, побри́ть (*В*) cạo; ~ бо́роду cạo râu; ~ лицо́ cạo mặt; ~ го́лову cạo đầu

брит||ьё *с.* (sự) cạo; ко́жа раздража́ется от ча́стого ~ья da bị mẩn lên vì năng cạo

бри́ться, побри́ться cạo mặt

бри́финг *м.* họp (hội) báo

бро́вка *ж.* rìa, mép, vệ, rệ, vỉa; ~ доро́ги rìa (mép, vệ, rệ, vỉa) đường

бров||ь *ж.* lông mày, mày; хму́рить ~и cau mày; ✧ не в ~, а (пря́мо) в глаз *погов.* ≅ đánh trúng huyệt (trúng chỗ hiểm); nói trúng mom (trúng tim đen)

брод *м.* chỗ nông; идти́ ~ом lội qua chỗ nông; ✧ не спроси́сь ~у, не су́йся в во́ду *посл.* ≅ làm người phải đắn phải đo, phải cân nặng nhẹ phải dò nông sâu

броди́ть I *несов.* đi vẩn vơ (quanh quẩn), đi lượn, lang thang, đi dạo, láng cháng, lượn; (*со злым умыслом*) lảng vảng; ~ по у́лицам lượn (đi bát) phố; ✧ ~ в потёмках dò dẫm (lần mò, mò mẫm) trong đêm tối

броди́ть II *несов.* (*о дрожжах, вине и т. п.*) lên men

броди́га *м.* kẻ lang thang (lêu lổng, du đãng, sống cầu bơ cầu bất), dân bụi đời; (*любитель странствовать*) người thích lãng du

броди́жничать *несов. разг.* lang thang, lêu lổng, du đãng, đi cầu bơ cầu bất, đi bụi đời; (*странствовать*) ngao du, lãng du

броди́жничество *с.* (sự) lang thang, lêu lổng, du đãng, đi cầu bơ cầu bất, đi bụi đời; (*постоянные странствия*) (sự) ngao du, lãng du

броди́ч||ий *прил.* đi lang thang, nay đây mai đó, rong, chạy rông, bụi đời; ~ая соба́ка chó chạy rông; ~ие арти́сты gánh hát rong; ~ образ жи́зни cách sống nay đây mai đó, lối sống bụi đời

броже́ние *с.* 1. (sự) lên men; 2. *перен.* (sự) bất bình, xao xuyến, sôi động; ~ умо́в (sự) xao xuyến nhân tâm, bất bình

бро́йлер *м.* gà giò, gà tơ; (*молодняк др. видов птицы*) gia cầm tơ

бро́кер *м. фин.* người môi giới; страхово́й ~ người môi giới bảo hiểm

бро́керн||ый *прил. фин.* (thuộc về) người môi giới; ~ая коми́ссия phí (hoa hồng) môi giới

бро́керск||ий *прил. фин.* (thuộc về) người môi giới; ~ое представи́тельство ban đại diện người môi giới

бром *м. хим., фарм.* brom, brôm

броми́д *м. хим.* bromur, bromua

бро́мистый *прил. хим.* bromur, bromua, brômua; ~ ка́лий kali bromur (bromua)

бромоводоро́д *м. хим.* hydro bromur (bromua)

бронеавтомоби́ль *м.* xe bọc thép (bọc sắt, thiết giáp)

бронебо́йка *ж. разг.* súng chống thiết giáp (xuyên thép)

бронебо́йный *прил.* chống thiết giáp, xuyên thép; ~ снаря́д đạn chống thiết giáp (xuyên thép)

бронебо́йщик *м.* xạ thủ (pháo thủ) chống tăng

броневи́к *м. см.* бронеавтомоби́ль

бронево́й *прил.* (được) bọc thép, bọc sắt, thiết giáp

бронека́тер *м.* canô bọc thép (bọc sắt)

бронемаши́на *ж. см.* бронеавтомоби́ль

бронено́сец *м.* 1. *мор. уст.* thiết giáp hạm, chiến hạm bọc thép (bọc sắt); 2. *зоол.* tê tê, ta tu, trút (*Dasypoda*)

бронено́сный *прил.* (được) bọc thép, bọc sắt, thiết giáp; ~ кре́йсер tuần dương hạm bọc thép (bọc sắt)

бронепо́езд *м.* xe lửa bọc thép (bọc sắt)

бронета́нков||ый *прил.* (thuộc về) thiết giáp, xe tăng; ~ые войска́ bộ đội thiết giáp

бронетранспортёр *м.* xe vận tải thiết giáp (bọc thép, bọc sắt)

бро́нз||а *ж.* 1. đồng thanh, đồng thau, đồng; колоко́льная ~ đồng thanh đúc chuông; 2. *собир.* đồ đồng, đồ đồng mỹ nghệ; 3. *спорт.* (*медаль*) huy chương đồng; он получи́л ~у anh ấy được huy chương đồng

бронзирова́ть *несов. и сов.* mạ đồng (đồng thanh, đồng thau)

бронзиро́вка *ж.* (sự) mạ đồng, mạ đồng thanh, mạ đồng thau

бронзиро́вщик *м.* thợ mạ đồng

бро́нзов||ый *прил.* 1. (bằng) đồng thanh, đồng thau, đồng; ~ая меда́ль huy chương đồng; 2. (*о цвете*) (màu) đồng; ✧ ~ век *археол.* thời đại đồ đồng (đồng thau)

бронзолите́йщик *м.* thợ đúc đồng

бронирова́ние *с.* (sự) bọc sắt, bọc thép

бронирова́нный *прил.* (được) bọc sắt, bọc thép, thiết giáp

брони́ровать *несов. и сов.* (*сов. тж.* заброни́ровать) (*В*) (*места и т. п.*) (để) dành riêng, dành trước; ~ ме́сто в вагóне dành trước chỗ trong toa tàu

бронирова́ть *несов. и сов.* (*сов. тж.* забронирова́ть) (*В*) (*покрывать броней*) bọc sắt, bọc thép

бронтозáвр *м. палеонт.* khủng long (*Brontausaurus*)

бро́нхи *мн.* (*ед.* бронх *м.*) *анат.* phế quản

бронхиа́льн||ый *прил. анат.* (thuộc về) phế quản; ~ая áстма (bệnh) hen phế quản

бронхи́т *м. мед.* viêm phế quản

бро́ня *ж.* (quyền) giữ chỗ, dành trước; (*документ*) giấy chứng nhận quyền giữ chỗ; железнодоро́жная ~ quyền giữ chỗ (dành chỗ) trên tàu lửa; ~ на кварти́ру на вре́мя командиро́вки quyền giữ lại căn nhà trong thời gian đi công tác

броня́ *ж.* 1. (*доспехи*) thiết giáp; 2. (*защитная облицовка*) vỏ thép, vỏ sắt, vỏ bọc

брос||а́ть, бро́сить 1. (*В, Т*) ném, vứt, liệng, quăng, quẳng, lẳng, liệng; (*опускать*) thả, bỏ, buông; ~ грана́ту ném (liệng) lựu đạn; ~ оку́рок vứt tàn thuốc; ~ снежка́ми в кого́-л. ném (quăng) hòn tuyết vào ai; ~ я́корь thả (buông, bỏ) neo; ~ сеть quăng lưới; 2. *обыкн. безл.* (*сильно качать*) lắc lư, tròng trành, lắc, xóc; маши́ну ~а́ет из стороны́ в сто́рону ôtô lắc từ bên này sang bên kia; 3. (*В*) (*быстро перемещать*) điều, phái, ném; ~ войска́ в наступле́ние điều (ném) quân vào trận tấn công; 4. *в сочет. с сущ.*: ~ тень hắt bóng; ~ луч rọi tia sáng; ~ бы́стрый взгляд на кого́-л. liếc (liếc mắt) nhìn ai; ~ кому́-л. взгляд по́лный упрёка ném một cái nhìn đầy trách móc cho ai; ~ упрёк кому́-л. buông lời trách móc ai; 5. (*В*) (*выкидывать*) vứt, bỏ, vứt bỏ, quẳng; (*класть небрежно*) vứt, quẳng; раздева́ясь, она́ бро́сила пальто́ на стул cởi áo ngoài ra, nàng vứt (quẳng) măngtô lên ghế; 6. (*В*) (*покидать*) bỏ, lìa bỏ, rời bỏ, bỏ rơi; ~ семью́ bỏ (lìa bỏ) gia đình; ~ кого́-л. в беде́ bỏ rơi ai trong cơn hoạn nạn; 7. (*В, + инф.*) (*прекращать*) bỏ, thôi, chấm dứt; ~ кури́ть bỏ hút, bỏ thuốc; ~ рабо́ту bỏ (thôi) việc; ~ учёбу bỏ học; бро́сь(те) говори́ть глу́пости! thôi, đừng nói nhảm nhí nữa!; ~ ору́жие bỏ (buông, hạ) vũ khí; 8. *безл.*: его́ ~а́ет то в жар, то в хо́лод khi thì nó bị sốt khi thì bị rét; его́ бро́сило в дрожь cậu ta run cầm cập, nó lên cơn run; его́ бро́сило в жар nó bị sốt nóng; его́ бро́сило в пот nó đổ (nhễ nhại) mồ hôi; ✧ ~ де́ньги, деньга́ми vung tiền, phung phí tiền nong; ~ гря́зью в кого́-л. bôi nhọ ai, bôi tro trát trấu vào mặt ai; ~ свет на что-л. làm sáng tỏ cái gì; ~ вы́зов кому́-л. thách thức ai; ~ обвине́ния кому́-л. lên tiếng tố cáo ai; ~ в тюрьму́ bỏ tù, tống vào tù

броса́||ться, бро́ситься 1. (*Т*) ném (quăng) nhau; ~ снежка́ми ném hòn tuyết vào nhau; 2. (*устремляться*) xông (lao, lăn xả, nhảy xổ, nhảy bổ) vào, xông (lao, xốc) tới; ~ на по́мощь кому́-л. xông (lao) tới cứu ai; ~ на врага́ xông (lao mình, lăn xả) vào quân thù; соба́ка ~ется на чужи́х con chó xổ (nhảy xổ, nhảy xổ) vào người lạ; ~ на коле́ни quỳ xuống; ~ друг дру́гу в объя́тия ôm chầm (ôm choàng) lấy nhau; ~ кому́-л. на ше́ю nhảy tới ôm cổ ai; ~ бего́м lao chạy, phóng chạy; ~ со всех ног chạy ba chân bốn cẳng; 3. (*прыгать*) nhảy, lao, nhảy xuống, lao xuống; ~ в окно́ lao (nhảy) qua cửa sổ; ~ в во́ду nhảy xuống nước;~ вплавь nhảy xuống bơi; ✧ ~ в глаза́ đập vào mắt; ~ деньга́ми vung tiền, phung phí (vung phí) tiền nong; vung tiền qua cửa sổ (*погов.*); ~ слова́ми nói vong mạng, nói vô trách nhiệm, nói bừa; кровь бро́силась ему́ в лицо́ mặt anh ấy đỏ nhừ; кровь бро́силась ему́ в го́лову anh ấy mất bình tĩnh (nổi xung lên); вино́ бро́силось ему́ в го́лову hơi men bốc lên đầu nó rồi, nó đã chếnh choáng hơi men (đã ngà ngà say)

бро́сить(ся) *сов. см.* броса́ть(ся)

бро́ский *прил. разг.* sặc sỡ, rực rỡ, chói lọi, bóng bẩy; ~ цвет màu sắc sặc sỡ (rực rỡ, chói lọi, bóng bẩy)

бро́сов||ый *прил. разг.* xấu, hư hỏng, vô dụng, không dùng được, không ra gì; ~ това́р hàng xấu; ~ые зе́мли đất xấu; ✧ ~ э́кспорт *эк.* xuất khẩu bán phá giá; ~ые це́ны giá bán đổ bán tháo

броско́м *нареч.* (một cách) mãnh liệt, tức tốc, thần tốc

броско́к *м.* 1. (sự) ném, vụt, liệng, quăng, quẳng; 2. (*стремительное движение*) (sự) mãnh tiến, tốc tiến, nhảy vọt; *воен.* (đợt, cuộc) vọt tiến, tiến quân thần tốc, bôn tập; *спорт.* (sự) ném, tung, sút; после́дний ~ *воен.* đợt vọt tiến cuối cùng

бро́уновск||ий *прил.*: ~ое движе́ние *физ.* chuyển động Brown (Brao, hỗn loạn)

бро́шка *ж.*, **брошь** *ж.* đồ nữ trang cài áo

брошю́ра *ж.* sách mỏng

брошюрова́льн||ый *прил.* (để) đóng sách; ~ая машина máy đóng sách

брошюрова́ть, сброшюрова́ть (*В*) đóng sách

брошюро́вка *ж.* (sự) đóng sách

брошюро́вочн||ый *прил.* 1. (thuộc về) đóng sách; ~ цех xưởng đóng sách; 2. *в знач. сущ. ж.*: ~ая xưởng đóng sách

брошюро́вщи||к *м.*, **~ца** *ж.* thợ đóng sách

брудершáфт *м.*: пить на ~ uống rượu kết nghĩa

брус *м.* (*мн.*: бру́сья) 1. rầm, thanh, xà; 2. *мн.*: ~ья *спорт,* xà; паралле́льные ~ья xà kép; разновысо́кие ~ья xà lệch; упражне́ния на ~ьях bài tập trên xà

брусни́ка *ж.* 1. (*растение*) (cây) việt quất (*Vaccinium vitis idaea*); 2. (*ягода*) (quả, trái) việt quất

брусо́к *м.* 1. (*кусок*) phiến, miếng, mảnh, mẩu, cục; 2. (*точильный камень*) hòn đá mài

бру́ствер *м. воен.* bờ chiến hào, gờ hào, ụ đất ngoài chiến hào

брусча́тка *ж.* 1. *собир.* đá hộc, đá vuông (*lát đường*); 2. *разг.* (*мостовая*) đường lát đá hộc (đá vuông)

брусча́т||ый *прил.* (bằng) đá hộc, đá vuông; ~ая мостова́я đường lát đá hộc (đá vuông)

бру́тто *прил. и нареч. неизм. торг.* (trọng lượng) cả bì; ~ за не́тто cả bì coi như ròng; ~ рег. тровый тонна́ж tổng tải trọng đăng ký

бруцéлла *ж.* (khuẩn) brucella

бруцеллёз *м. мед.* bệnh do brucella

бры́зг||ать, брызнуть 1. (*Т*) phun, làm tung toé, làm văng, bắn; ~ слюно́й bắn (làm văng) nước bọt;

2. (*разлетаться*) phụt (phun, phọt, vọt, bắn) ra, bắn tung toé; *перен.* toả ra; вода́ ~ала из кра́на nước từ vòi bắn tung toé (phọt ra, vọt ra); мо́лодость бры́зжет из её глаз đôi mắt nàng toả đầy vẻ thanh xuân; 3. (*В*) (*опрыскивать*) rẩy, vẩy, phun; ~ духа́ми на что́-л. rẩy (vẩy, phun) nước hoa cho cái gì; он ~ал ей водо́й в лицо́ anh rẩy (vẩy) nước vào mặt cho chị

бры́згаться *несов.* 1. (*Т*) rẩy, vẩy, phun; 2. (*брызгать друг на друга*) rẩy (vẩy) cho nhau; ~ водо́й (*взаимно*) rẩy nước cho (vẩy nước cho, tát nước vào mặt) nhau

бры́зги *мн.* (*скл. как ж.*) giọt (*tung tóe*); (*от волн*) bụi nước, hạt nước li ti

бры́зну||ть *сов.* 1. *см.* бры́згать; 2. (*хлынуть*) phụt (phun, phọt, vọt, tuôn) ra; слёзы ~ли из глаз nước mắt tuôn trào; кровь ~ла из ра́ны máu từ vết thương phụt (phọt) ra

брыка́ть, брыкну́ть (*В*) đá hậu, hất hậu

брыка́ться, брыкну́ться đá hậu, hất hậu

брыкну́ть(ся) *сов. см.* брыка́ть(ся)

бры́нза *ж.* brynza, pho-mát cừu

брысь *межд. разг.* cút! (*tiếng để đuổi mèo*)

брэнд *м. см.* бренд

брюзга́ *м. и ж. разг.* người bẳn tính (hay càu nhàu, cáu gắt)

брюзгли́вость *ж.* bẳn tính, (tính) hay càu nhàu, hay cáu gắt, hay gắt gỏng, hay đay nghiến

брюзгли́вый *прил.* bẳn tính, hay càu nhàu (cáu gắt, gắt gỏng, đay nghiến); gắt mắm tôm (*шутл.*)

брюзжа́ние *с.* (sự) càu nhàu, cáu gắt, gắt gỏng, đay nghiến

брюзжа́ть *несов.* càu nhàu, cáu gắt, gắt gỏng, đay nghiến

брю́ква *ж.* (cây) cải lùn (*Brassica napus rapifera*)

брю́квенный *прил.* (thuộc về) cải lùn

брю́ки *мн.* (*скл. как ж.*) quần, quần dài, quần tây, quần âu

брюме́р *м. ист.* tháng Sương mù

брюне́т *м.*, **~ка** *ж.* người tóc nâu sẫm

брю́х||о *с.* bụng; ~ акýлы bụng cá mập; ~ отрасти́ть bụng phệ ra, béo phệ ra; на ~е по́лзать пе́ред ке́м-л. luồn cúi ai, bò sát bụng trước mặt ai

брюхоно́гие *мн. биол.* loài ốc sên

брюши́н||а *ж. анат.* màng bụng, phúc mạc; воспале́ние ~ы *мед.* viêm màng bụng (phúc mạc)

брюши́нный *прил.* (thuộc về) màng bụng, phúc mạc

брюшко́ *с.* 1. *разг.* bụng phệ; нагуля́ть, отрасти́ть себе́ ~ béo phệ ra, phát phì; 2. (*у насекомого*) bụng

брюшн||о́й *прил.* (thuộc về) bụng; ~ая по́лость *анат.* khoang màng bụng; ~ тиф *мед.* (bệnh) thương hàn

бря́кать, бря́кнуть *разг.* 1. (kêu) leng keng, lẻng xẻng, loảng xoảng; (*Т*) (*производить шум*) làm... kêu leng keng (lẻng xẻng, loảng xoảng); ~ ло́жками làm những chiếc thìa kêu lẻng xẻng; 2. (*В*) (*с силой бросать*) ném (vứt, quẳng) mạnh; (*ронять*) đánh vỡ, làm rơi; 3. (*В*) *перен.* (*необдуманно говорить*) nói bộp chộp

бря́каться, бря́кнуться *разг.* ngã uỵch, ngã phịch

бря́кнуть(ся) *сов. см.* бря́кать(ся)

бряца́ние *с.* sự làm kêu leng keng (lẻng xẻng, loảng xoảng); 2. (*звуки*) tiếng leng keng (lẻng xẻng, loảng xoảng)

бряц||а́ть *несов.* (kêu) leng keng, lẻng xẻng, loảng xoảng; (*Т*) (*производить звуки*) làm kêu leng keng (lẻng xẻng, loảng xoảng); ~ по стру́нам làm đàn rung vang; ~а́я шпо́рами làm đinh thúc ngựa kêu leng keng; ✧ ~ ору́жием đe doạ (hăm doạ) chiến tranh

бу́бен *м.* trống lục lạc

бубенцы́ *мн.* (*ед.* бубенец *м.*) lục lạc

бубе́нчики *мн. см.* бубенцы́

бу́блик *м.* (bánh) mì vòng

бубни́ть *несов. разг.* nói lè nhè (kè nhè, lúng búng); ~ себе́ под нос nói lúng búng trong họng, lầm bầm

бубно́вый *прил. карт.* (thuộc về) con rô

бу́б||ны *мн. карт.* con rô, rô; да́ма ~ён đầm rô, Q rô

бубо́н *м. мед.* sưng bạch hạch

бубо́нн||ый *прил.*: ~ая чума́ *мед.* (bệnh) dịch hạch phương đông

бугенви́ллея *ж. бот.* cây hoa giấy (bông giấy) (*Bougainvillea*)

бугро́р *м.* 1. gò, mô, đống; бе́рег в песча́ных бугра́х bờ phủ đầy những mô (gò, đống) cát; 2. *анат.* ụ; затылочный ~ ụ chẩm; теменно́й ~ ụ đỉnh; 3. *разг.* (*тк. с предлогом* за, из-за *и т. п.*) (*заграница*) nước ngoài, ngoại quốc; вы́ехать за бугро́р ra nước ngoài (ngoại quốc); жить за бугро́м sống ở nước ngoài (ngoại quốc)

бугор||о́к *м.* 1. *уменьш. от* бугро́р; gò con, mô nhỏ, đống nhỏ; ~ки́ моги́л những nấm mộ; 2. *анат., мед.* củ, gò; гло́точный ~ củ thanh quản; ло́нный ~ gò mu; да́рвинов ~ ушно́й ра́ковины củ vành tai

бугро́рчатый *прил. анат.* (có) nhiều củ

бугри́стый *прил.* (*о местности*) lồi lõm, gồ ghề, mấp mô

бу́дда *м.* Phật, Bụt; Phật-đà, Bụt-đà (*уст.*)

буддизм *м.* Phật giáo, đạo Phật

буддийский *прил.* (thuộc về) Phật giáo, đạo Phật; ~ храм chùa; ~ монáх nhà sư, tăng sĩ, tu sĩ Phật giáo

буддист *м.*, **~ка** *ж.* tín đồ Phật giáo (đạo Phật), Phật tử, Phật giáo đồ

буддо́лог *м.* nhà Phật học, chuyên viên về Phật giáo

буддоло́гия *ж.* Phật học

бу́дет *в знач. сказ. безл. разг.* (*хватит*) thôi, thôi đi, đủ rồi; ~ тебе́! thôi đi!, đủ rồi!; ~ с меня́! đối với tôi thì đủ rồi!; ~ шути́ть! thôi, đừng đùa nữa!

буди́льник *м.* đồng hồ báo thức

буди́ть, разбуди́ть 1. (*В*) đánh thức, gọi dậy; за́втра разбуди́те меня́ в 6 часо́в sáng mai nhờ anh đánh thức tôi vào lúc 6 giờ; 2. *перен.* (*побуждать к деятельности*) thức tỉnh; 3. *перен.* (*вызывать к жизни, возбуждать*) khêu, gợi, khêu gợi; ~ мысль gợi ý; ~ не́нависть к врагу́ khêu gợi lòng căm thù địch

бу́дка *ж.* điếm, trạm, chòi, lều; постова́я ~, карау́льная ~, сторожева́я ~, ~ часово́го trạm gác, điếm canh, chòi canh; железнодоро́жная ~ trạm (lều) gác đường tàu; телефо́нная ~ buồng điện thoại; соба́чья ~ chuồng (ổ) chó

бу́дни *мн.* (*скл. как м.*) 1. (những) ngày thường, ngày làm việc; 2. *перен.* (*повседневная жизнь*) đời sống thường lệ; трудовы́е ~ công việc thường ngày (thường nhật); 3. *перен.* (*однообразная жизнь*) cuộc đời tẻ nhạt (buồn tẻ, buồn chán)

бу́дний *прил.* thường, thường ngày, thường nhật, thường lệ; ~ день ngày thường (làm việc)

бу́дничн||ый *прил.* 1. thường, thường ngày, thường nhật, thường lệ; ~ день ngày thường; ~ое пла́тье thường phục, quần áo ngày thường; 2. *перен.* (*скучный, однообразный*) tẻ nhạt, buồn tẻ, buồn chán

будора́жить, взбудора́жить (*В*) làm náo động (xôn xao, náo lên), khuấy động; (*приводить в беспорядок*) làm rối (rối lên, rối ren)

бу́дочник *м. ж.-д.* người gác đường tàu (gác barie)

бу́дто 1. *союз* (*как, словно*) dường như, tưởng như, như là, hình như, giống như, như; он продолжа́ет чита́ть, ~ и не слы́шит, что его́ зову́т nó tiếp tục đọc dường như (hình như) không nghe người ta gọi nó; ~ ничего́ не случи́лось, né́ было hình như không có gì xảy ra cả (không xảy ra việc gì hết); ~ бы, как ~ бы hình như, dường như; 2. *союз* (*что - с оттенком сомнения*) hình như, ý chừng, như thể, dáng chừng; говоря́т, ~ он уе́хал người ta nói hình như (ý chừng, dáng chừng) anh ấy đã đi rồi; 3. *частица разг.* (*кажется*) hình như, có lẽ, ý chừng, như thể, dáng chừng; он ~ бы уе́хал có lẽ (hình như, ý chừng, dáng chừng) anh ấy đã đi rồi; 4. *частица разг.* (*разве*) tưởng như, làm ra vẻ như, làm như tưởng; ~ ты сам не зна́ешь mày làm ra vẻ như (làm như tưởng) chính mày không biết điều đó

будуа́р *м.* khuê phòng, phòng khuê, buồng khuê

бу́дущ||ее *с.* (*скл. как прил.*) tương lai; в ~ем trong tương lai, sau này, mai sau, sau đây

бу́дущ||ий *прил.* sau, sau này, mai sau, tiếp sau, tương lai; ~ие специали́сты những chuyên viên tương lai; ~ее поколе́ние thế hệ mai sau (tương lai, sau này); на ~ год năm sau; ~ее вре́мя *грам.* thì tương lai

бу́дущность *ж.* 1. tương lai; 2. (*судьба*) hậu vận; (*карьера*) tiền đồ; блестя́щая ~ tiền đồ xán lạn

будь *пов. от* быть; ✧ ~ то... dù là...; он всё чита́л, ~ то стихи́, про́за или пье́сы anh ấy đọc tất cả, dù là thơ, văn hay kịch; ~, что бу́дет *разг.* đành phải liều vậy

бу́ер *м.* xe buồm trượt băng

бу́ерный *прил.* (thuộc về) xe buồm trượt băng; ~ спорт (môn) xe buồm trượt băng

буери́ст *м.* vận động viên đua xe buồm trượt băng

буж *м. мед.* ống nong

буженина́ *ж.* (một loại) jambon, giămbông

бузá I *ж.* (*напиток*) buza (*một loại đồ uống như bia*)

бузá II *ж.* (*шум, скандал*) *прост.* (cảnh, vụ) om sòm, huyên náo, hỗn loạn, rùm beng

бузина́ *ж.* 1. (*растение*) (cây) cơm cháy (*Sambucus*); 2. *собир.* (quả, trái) cơm cháy

бузи́ть *несов. прост.* làm om sòm (huyên náo, rùm beng)

бузотёр *м.*, **~ка** *ж. прост.* kẻ hay sinh sự (hay gây gổ, làm om sòm, huyên náo, rùm beng)

буй *м. мор.* phao, phao tiêu, phao hiệu, phù tiêu

бу́йвол *м.* trâu (*Bubalus*)

бу́йволов||ый *прил.* (thuộc về) trâu; ~ая ко́жа da trâu

бу́йно *нареч.* (một cách) mãnh liệt; ngang tàng, hung hăng; dữ dội; um tùm, tùm lum (*ср.* бу́йный)

бу́йн||ый *прил.* 1. (*необузданный*) mãnh liệt, không kìm (nén) được; (*удалой*) ngang tàng, hung hăng; (*разгульный*) phóng đãng; ~ нрав tính khí ngang tàng, tính tình hung hăng; 2. (*бурный, порывистый*) dữ dội, dữ tợn, mãnh liệt; ~ ве́тер (trận) gió dữ dội, cuồng phong; 3. *перен.* (*безудержный*) không kìm hãm được, mãnh liệt, thiết tha; ~ое жела́ние mong muốn thiết tha; 4. (*быстро растущий*) rậm, rạm rạp, sum sê, sum suê, um tùm, tùm lum; ~ая расти́тельность cây cối rậm rạp (sum sê, um tùm); ~ рост mọc lên nhanh, lớn nhanh, mọc um tùm (tùm lum); ~ые тра́вы cỏ mọc tùm lum (um tùm)

бу́йство *с.* (sự, tính) ngang tàng, hung hăng, bạo ngược

бу́йствовать *несов.* hành động ngang tàng, làm điều bạo ngược; (*бесчинствовать*) hoành hành; (*о сумасшедшем*) đập phá, hành hung

бук *м.* (cây) hêtre, dẻ gai (*Fagus*)

бу́к||а *м. и ж. разг.* 1. (*фантастическое существо*) ngoáo ộp, ông ba kẹ; 2. *перен.* người cau có; сиде́ть, смотре́ть ~ой nhìn cau có (khoằm khoặm)

бука́шка *ж.* con sâu, con bọ, côn trùng

бу́кв||а *ж.* chữ, chữ cái, mẫu tự; загла́вная ~, прописна́я ~ chữ hoa; строчна́я ~ chữ thường (nhỏ); нача́льная ~ chữ đầu; ✧ остава́ться мёртвой ~ой (*не применяться на деле*) chỉ nằm trên giấy, chỉ là những chữ chết cứng; ~ в ~у đúng từng chữ, đúng nguyên văn; согла́сно ~е зако́на theo đúng lời văn của luật (đúng từng chữ của luật pháp)

буквали́зм *м.* (sự, thói) dịch gò từng chữ, làm một cách hình thức

буква́льно *нареч.* 1. (một cách) đúng từng chữ, đúng nguyên văn; ~ переда́ть чьи́-л. слова́ truyền đạt lời của ai đúng từng chữ; я по́нял его́ ~ tôi hiểu lời anh ấy theo nghĩa đen; 2. *разг.* (*действительно*) thật đúng là; он ~ все дни за́нят thật đúng là tất cả các ngày ông ấy đều bận

буква́льн||ый *прил.* 1. (*дословный*) đúng từng chữ, đúng nguyên văn; ~ перево́д (bản) dịch đúng từng chữ; 2. (*точный, не переносный*) đúng, đúng nghĩa đen; в ~ом смы́сле сло́ва với nghĩa đen của từ

буква́рь *м.* sách học vần (tập đánh vần, vỡ lòng)

бу́квенн||ый *прил.* (bằng) chữ, chữ cái; ~ое обозначе́ние ký hiệu bằng chữ

бу́квица *ж.* chữ hoa đầu đoạn

буквое́д *м. ирон.* kẻ mọt sách (cuồng chữ)

буквое́дство *с. ирон.* (thói) mọt sách, cuồng chữ

буке́т *м.* 1. (*цветов*) bó hoa; 2. (*чая, вина и т. п.*) hương vị; ~ ча́я hương vị trà; ✧ ~ боле́зней một đống bệnh, rất nhiều bệnh

букини́ст *м.* người bán sách cũ

букинисти́ческий *прил.*: ~ магази́н hiệu sách cũ

букле́т *м.* booklet, buklet, tập sách nhỏ

бу́кли *мн. уст.* búp tóc quăn, mớ tóc xoăn

букме́кер *м.* người ghi tiền cá độ ngựa đua

бу́ковый *прил.* (thuộc về) hêtre, dẻ gai; ~ лес rừng dẻ gai

буко́лика *ж. лит.* thơ văn mục vịnh

буколи́ческий *прил. лит.* (thuộc về) thơ văn mục vịnh

бу́кса *ж. тех.* hộp ổ, hộp trục

букси́р *м.* 1. (*канат*) (dây) cáp kéo, chão kéo; 2. (*судно*) tàu kéo, tàu lai; ✧ брать кого́-л. на ~ dìu dắt (kèm cặp, giúp đỡ, kèm) ai

букси́рный *прил.* (thuộc về) kéo, lai, dắt; ~ парохо́д *см.* букси́р 2

букси́ровать *несов.* (*В*) kéo, lai, dắt

буксиро́вка *ж.* (sự) kéo, lai, dắt

буксиро́вщик *м. см.* букси́р 2.

буксова́ние *с.* (sự) patinê, quay trượt

буксова́ть *несов.* patinê, quay trượt

булава́ *ж.* 1. (*палица*) côn, chùy; 2. (*жезл*) quyền trượng; 3. *спорт.* (*гимнастическая*) gậy chày

була́вка *ж.* kim găm; англи́йская ~ kim băng

була́вочн||ый *прил.* (thuộc về) kim găm; ✧ ~ уко́л lời châm chích (châm biếm, châm chọc); величино́й с ~ую голо́вку bé tí như mũi kim, rất nhỏ, rất bé

була́н||ый *прил.* hung nhạt; ~áя ло́шадь ngựa hung nhạt (*với đuôi và bờm đen*)

була́т *м.* 1. (*сталь*) *ист.* thép đamas, thép rèn kiếm; 2. (*меч*) *уст. поэт.* (thanh) kiếm

булими́я *ж. мед.* bulimia, (chứng) háu ăn, cuồng ăn vô độ

бу́лка *ж.* (ổ) bánh mì trắng

бу́лла *ж.* thánh chỉ của Giáo hoàng

булли́т *м. спорт.* phạt đền, phạt penalti (*trong môn khúc côn cầu*)

бу́лочка *ж.* bánh mì trắng nhỏ

бу́лочная *ж.* (*скл. как прил.*) hiệu bánh mì; ~-конди́терская hiệu bánh kẹo

бу́лочник *м.* 1. *уст.* chủ hiệu bánh mì, người bán bánh mì; 2. (*пекарь*) người làm bánh mì

бу́лочн||ый *прил.*: ~ые изде́лия các loại bánh mì

булты́х! *межд. разг.* ùm!, tõm!

бултыха́ться, бултыхну́ться *разг.* 1. nhảy ùm, rơi tõm; (*барахтаться*) lội lõm bõm (bì bõm), vùng vẫy trong nước; 2. (*плескаться о стенки сосуда*) võ óc ách (ì oạp)

бултыхну́ться *сов. см.* бултыха́ться

булы́жник *м.* cuội nhỡ, đá củ đậu

булы́жн||ый *прил.*: ~ая мостова́я mặt đường rải đá

бульва́р *м.* đại lộ, đường phố lớn (*có trồng cây ở giữa*)

бульва́рн||ый *прил.* 1. (thuộc về) đại lộ, đường phố lớn; 2. *перен.* tầm thường, kém cỏi; ~ая газе́та báo lá cải; ~ рома́н tiểu thuyết tầm thường; tiểu thuyết ba xu (*пренебр.*)

бульдо́г *м.* chó bull dog (buldô)

бульдо́зер *м.* máy gạt, xe ủi, máy ủi

бульдозери́ст *м.* người lái máy gạt (xe ủi, máy ủi)

бу́лькание *с.* (tiếng) ọc ọc, òng ọc, sùng sục, róc rách

бу́лькать, бу́лькнуть chảy ọc ọc (òng ọc, sùng sục, róc rách)

бу́лькнуть *сов. см.* бу́лькать

бульо́н *м.* nước dùng, nước xuýt, nước hầm

бум I *ж.* 1. *разг.* (*шумиха*) (sự) huyên náo, ồn ào, rùm beng; 2. *эк.* (sự) phồn vinh bột phát, phồn vinh bề mặt

бум II *м. спорт.* cầu thăng bằng

бума́г||а I *ж.* 1. giấy; пи́счая ~ giấy viết; печа́тная ~, типогра́фская ~ giấy in; почто́вая ~ giấy viết thư; промока́тельная ~ giấy thấm; кури́тельная ~, папиро́сная ~ giấy quấn thuốc lá; обёрточная ~ giấy gói, giấy bọc, giấy bao bì; цветна́я ~ giấy màu; светочувстви́тельная ~ giấy cảm quang, giấy ảnh; фильтрова́льная ~ giấy lọc; нажда́чная ~ giấy ráp, giấy nhám; стекля́нная ~ giấy thuỷ tinh; перга́ментная ~ giấy da cừu; 2. (*документ*) giấy; *мн.*: ~и *разг.* (*личные документы*) giấy tờ, giấy má; 3. *мн.*: ~и (*рукописи и т. п.*) giấy tờ, giấy má, công văn, tài liệu; ✧ остава́ться на ~e nằm trên giấy, không được thực hiện; це́нные ~и chứng khoán

бума́га II *ж. уст.* (*хлопок, изделия из него*) bông vải, vải bông, vải

бумагодержа́тель *м.* 1. (*владелец ценных бумаг*) người sở hữu chứng khoán; 2. *канц.* hộp đựng giấy tờ, hộp đựng thư

бумагомара́тель *м. разг. ирон.* nhà văn quèn

бумагопряде́ние *с.* (sự) kéo sợi bông, kéo sợi

бумагопряди́льн||ый *прил.*: ~ая маши́на máy kéo sợi bông (kéo sợi); ~ая фа́брика xưởng kéo sợi bông (kéo sợi)

бумагопряди́льня *ж.* xưởng kéo sợi bông (kéo sợi)

бума́жка *ж.* 1. tờ (mảnh, mẩu) giấy; 2. *разг.* (*документ*) giấy tờ, giấy má; 3. *разг.* (*деньги*) giấy bạc, tiền giấy

бума́жник I *м.* (*для денег и т. п.*) ví, bóp, ví tiền, bóp tiền

бума́жник II *м.* (*рабочий*) thợ làm giấy

бума́жн||ый I *прил.* (*к* бума́га I) 1. (thuộc về) giấy; ~ая фа́брика xưởng giấy; ~ комбина́т nhà máy giấy; ~ые салфе́тки khăn giấy, khăn ăn bằng giấy; ~ые де́ньги tiền giấy, giấy bạc; 2. (*канцелярский, бюрократический*) quan liêu giấy tờ; ~ая волоки́та tác phong quan liêu giấy tờ, việc giấy tờ phiền phức; 3. *перен.* (*существующий только на бумаге*) nằm trên giấy

бума́жн||ый II *прил.* (*к* бума́га II) (thuộc về) bông vải, vải bông, vải; ~ая мате́рия vải bông, coton, cotton

бумазе́йный *прил.* (thuộc về, bằng) vải sợi bông

бумазе́я *ж.* vải sợi bông

бумера́нг *м.* boomerang, bumerăng, gậy ném cong

Бу́ндесвер *м.* quân đội Cộng hoà Liên bang Đức (*từ 1956*)

Бу́ндестаг *м.* quốc hội (hạ viện) Đức

бу́нкер *м.* 1. *тех.* bunker, bể trữ nguyên liệu; 2. *воен.* bunker, boongke

бунт *м.* (cuộc) nổi loạn, phiến loạn, bạo loạn

бунта́рский *прил.* có đầu óc nổi loạn, bướng bỉnh, ngang ngạnh, ngang bướng, cứng đầu cứng cổ; ~ дух tinh thần nổi loạn

бунта́рство *с.* đầu óc (tinh thần) nổi loạn

бунта́рь *м.* người nổi loạn (làm loạn, bạo loạn, phiến loạn)

бунтова́ть *несов.* nổi loạn, làm loạn, dấy loạn

бунтова́ться *несов. разг. см.* бунтова́ть

бунтовщи́к *м.* người nổi loạn (bạo loạn, làm loạn, phiến loạn), loạn quân

бур *м. тех.* mũi khoan

бура́ *ж. хим.* borac, natri tetraborat, hàn the

бура́в *м.* (cái) khoan

бура́вить, пробура́вить (*В*) khoan

бура́н *м.* bão tuyết

бургоми́стр I *м.* thị trưởng

бургоми́стр II *м.* (*птица*) (chim) hải âu lớn miền cực (*Larus hyperboreus*)

бурда́ *ж. разг.* canh nhạt nhẽo; кака́я ~! nhạt như nước ốc!, dở quá!

бурдю́к *м.* bao da (*để đựng rượu, nước*)

буревёстник *м. зоол.* hải âu lớn, chim báo bão (*Puffinus puffinus*)

бурелО́м *м. собир.* cây bị gió làm đổ

буре́ние *с. тех.* (sự) khoan; ~ сква́жин khoan lỗ, khoan giếng

буржуа́ *м. нескл.* người tư sản

буржуази́я *ж.* giai cấp tư sản; кру́пная ~ giai cấp đại tư sản; ме́лкая ~ giai cấp tiểu tư sản

буржуа́зно-демократи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) dân chủ tư sản; ~ая революция cách mạng dân chủ tư sản

буржуа́зн||ый *прил.* (thuộc về) tư sản; ~ая революция cách mạng tư sản; ~ая идеоло́гия ý thức hệ tư sản

буржу́й *м. разг. пренебр.* tên tư sản

бури́льн||ый *прил. тех.* (để) khoan; ~ая маши́на máy khoan

бури́льщик *м.* thợ khoan

буриме́ *с. лит.* bouts-rimés, thơ hạn vận

бури́ть, пробури́ть (*В*) khoan; ~ нефтяну́ю сква́жину khoan giếng dầu mỏ
бу́рка *ж.* áo burka, áo khoác dạ (*vùng Caucasia*)
бу́рки *мн.* (*ед.* бу́рка *ж.*) ủng burki, ủng dạ (*đế da*)
бу́ркнуть *сов. см.* бурча́ть 1
бурла́к *м. уст.* người kéo thuyền
бурла́цкий *прил. уст.* (thuộc về) người kéo thuyền
бурла́чество *с. уст.* nghề kéo thuyền
бурла́чить *несов. уст.* làm nghề kéo thuyền
бурле́ск *м.*, **~ка** *ж.* 1. (*стиль*) (lối) văn burlesque, văn nhại-khôi hài; 2. (*пьеса*) (vở) kịch nhại-khôi hài; 3. (*опера*) (vở) opera khôi hài (*nhỏ*)
бурли́ть *несов.* 1. sôi, sôi sùng sục; (*о море*) nổi sóng ầm ầm; 2. *перен.* sôi nổi, sôi sục
бу́рно *нареч.* (một cách) sôi nổi, sôi sục, mãnh liệt, nhiệt liệt
бу́рность *ж.* (sự) sôi nổi, sôi sục, mãnh liệt, nhiệt liệt
бу́рн||ый *прил.* 1. (có) bão, nhiều bão táp, đầy sóng gió; ~ая о́сень mùa thu nhiều bão táp; ~ое мо́ре biển động, biển đầy sóng gió; ~ая река́ con sông chảy xiết; ~ пото́к dòng nước chảy xiết; ~ ве́тер gió lộng, trận gió dữ dội; 2. *перен.* (*полный событий, волнений*) sôi nổi, sôi sục, bão táp, sóng gió, ba đào, phong ba; ~ая жизнь cuộc đời bão táp (sóng gió, ba đào, đầy phong ba, phong ba bão táp); 3. *перен.* (*неистовый, стремительный*) như vũ bão, sôi nổi, sôi sục, mãnh liệt, nhiệt liệt, rầm rộ, mạnh mẽ, nhanh chóng; ~ восто́рг niềm hân hoan mãnh liệt (sôi nổi); ~ые аплодисме́нты tiếng vỗ tay nhiệt liệt, tràng pháo tay dữ dội; ~ая де́ятельность hoạt động sôi nổi; ~ рост промы́шленности phát triển mạnh mẽ của công nghiệp; ~ое тече́ние боле́зни tiến triển nhanh chóng của bệnh
буров||о́й *прил.* (thuộc về) khoan; ~ая вы́шка tháp khoan; ~ая сква́жина giếng (lỗ) khoan
бу́рса *ж. уст.* chủng viện, trường dòng
бурса́к *м. уст.* chủng sinh
бурт *м. с.-х.* đống rau củ
буру́н *м.* sóng bạc đầu, sóng nhào
бурунду́к *м. зоол.* sóc vằn (*Tamias sibiricus*)
бурча́ние *с. разг.* 1. (tiếng) càu nhàu, cằn nhằn, lẩm bẩm, lảm nhảm; 2. (*в животе*) tiếng sôi bụng
бурч||а́ть *несов.* 1. (*В*) *разг.* càu nhàu, cằn nhằn, lẩm bẩm, lảm nhảm; 2.: у меня́ в животе́ ~и́т *разг.* bụng tôi sôi, tôi sôi bụng
бу́рый *прил.* nâu, hung; ✧ ~ медве́дь gấu nâu; ~ у́голь than nâu; ~ желез-ня́к quặng sắt nâu, limonit
бурья́н *м. собир.* cỏ dại
бу́ря *ж.* 1. bão, bão táp, dông tố, giông tố; 2. *перен.* (cơn) xúc động mạnh; ~ восто́ргов nỗi hân hoan dào dạt, niềm vui tràn ngập; ~ негодова́ния làn sóng công phẫn mãnh liệt; ~ ова́ций hoan hô nhiệt liệt; ✧ ~ в стака́не воды́ vì chuyện nhỏ mọn mà gắt gỏng om sòm
бу́син||а *ж.*, **~ка** *ж.* hạt (hột) cườm
буссо́ль *ж. геод.* địa bàn, la bàn
бу́сы *мн.* (*скл. как ж.*) chuỗi hạt cườm, vòng hạt, chuỗi hạt
бут *м.* đá tảng, đá hộc
бута́н *м. хим.* butan
бутафо́р *м.* người làm đạo cụ (làm đồ vật giả)
бутафо́рия *ж.* 1. (*в театре*) đạo cụ; 2. (*в витринах*) đồ vật giả, mẫu hàng giả; 3. *перен.* bề ngoài hào nhoáng; всё э́то одна́ ~ tất cả những cái đó đều là giả tạo
бутафо́рский *прил.* 1. (thuộc về) đạo cụ; 2. *перен.* giả, giả mạo, giả tạo
бутербро́д *м.* sandwich, xăngvich, bánh kẹp; ~ с ветчино́й xăngvich (bánh kẹp) jambon; ~ с сы́ром xăngvich (bánh kẹp) phomat; ~ с икро́й xăngvich caviar, bánh kẹp trứng cá; ~ с ма́слом xăngvich (bánh kẹp) bơ
бути́к *м.* boutique, butich, cửa hiệu (*bán mặt hàng mốt, sang trọng*)
бутиро́метр *м.* bộ đo lượng mỡ của sữa, bộ đo bơ
бутле́гер *м.* người buôn chui các loại rượu
буто́н *м.* nụ hoa
бу́тсы *мн.* (*ед.* бу́тса *ж.*) giày đá bóng
бутуз *м. разг.* thằng bé mũm mĩm
буты́лка *ж.* chai; ~ молока́ chai sữa; ~ вина́ chai rượu vang
буты́лочка *ж.* ve, lọ, chai nhỏ
буты́лочн||ый *прил.* (thuộc về) chai; ~ого цве́та màu lục thẫm; ✧ ~ая ты́ква trái bầu nậm rượu
буты́ль *ж.* chai to, bình
бу́фер *м.* 1. đầu đệm, tăng đệm, hoãn xung, giảm xung, tampông, đầu đấm; 2. *информ.* bộ đệm, bộ nhớ trung gian
буфериза́ция *ж. информ.* (sự) đồng tác
бу́ферн||ый *прил.* (thuộc về) đầu đệm, tăng đệm, hoãn xung, giảm xung, tampông, đầu đấm; ✧ ~ое госуда́рство nước đệm (hoãn xung)
буфе́т *м.* 1. (*мебель*) tủ buffet (buýt-phê), tủ chè; 2. (*закусочная*) căngtin, quán ăn nguội
буфе́тчи||к *м.*, **~ца** *ж.* người bán căngtin
буффо́н *м.* hề, diễn viên hài
буффо́нн||ый *прил.* (thuộc về) hề, diễn viên hài; ~ая роль vai hề (hài); ~ая сце́нка tiết mục hài
бух *межд.* bịch!; (*о ружейном выстреле*) đùng!, pằng!; (*об орудийном выстреле, разрыве бомбы и т. п.*) ầm!, bùng!
буха́нка *ж.* (ồ) bánh mì
бу́х||ать, бу́хнуть *разг.* 1. (*издавать глухой звук*) nổ ầm, bùng nổ, nổ bùng; бу́хнул вы́стрел phát súng nổ ầm (nổ bùng, bùng nổ); 2. (*В*) (*бросать, ронять что-л.*) ném (đánh rơi) mạnh; (*разбивать*) đánh vỡ tung; (*сильно ударять*) đánh mạnh; гру́зчики ~али я́щики пря́мо на зе́млю phu khuân vác ném mạnh những thùng hàng ngay xuống đất; 3. (*класть, сыпать слишком большой количество*) đổ (rót, trút, cho) quá nhiều; 4. *перен.* (*необдуманно, неожиданно сказать*) nói bộp chộp (hàm hồ); bộc tuệch phun ra, phụt ra (*разг.*)
бу́хаться, бу́хнуться *разг.* ngã uỵch (phịch); (*в кресло и т. п.*) ngồi phịch xuống; ~ в во́ду ngã tõm xuống nước
бухга́лтер *м.* kế toán viên, người kế toán; гла́вный ~ kế toán trưởng, tổng kế toán
бухгалте́рия *ж.* 1. kế toán học, (khoa) kế toán; 2. (*отдел*) phòng kế toán; ✧ двойна́я ~ kế toán kép (phức thức)
бухга́лтерск||ий *прил.* (thuộc về) kế toán; ~ бала́нс (bảng) kết toán, cân đối kế toán; ~ учёт kiểm kê kế toán, kiểm kê tài sản; ~ая кни́га sổ kế toán
бу́хнуть I *сов. см.* бу́хать
бу́хнуть II, разбу́хнуть nở ra, trương (phình) lên
бу́хнуться *сов. см.* бу́хаться
бу́хта I *ж.* (*залив*) vũng, vịnh nhỏ (con)
бу́хта II *ж.* (*троса*) vòng (cuộn) dây
бу́хты-бара́хты: с бу́хты-бара́хты bộc tuệch bộc toạc, bộc tuệch, xốc nổi, bộp chộp, phổi bò
бу́цы *мн. см.* бу́тсы
бу́ч||а *ж. разг.*: подня́ть ~у làm rùm beng (ồn ào, om sòm, ầm lên)
бу́чить *несов. тех.* tẩy, khử

бушева́ть *несов.* 1. (*о ветре, море и т. п.*) nổi sóng gió, nổi sóng to gió lớn; 2. *разг.* (*буйствовать*) nổi trận lôi đình, làm om sòm

бушла́т *м.* áo khoác ngắn (*của thuỷ thủ*)

буя́н *м.* người hay làm ồn ào (hay gây náo động)

буя́нить *несов.* làm ồn ào, gây náo động

бы *частица* 1. (*при выражении желания*) giá, giá mà; я хоте́л бы с ва́ми поговори́ть об э́том tôi muốn nói chuyện với anh về điều đó; я был бы рад ему́ помо́чь tôi sẵn sàng giúp đỡ nó; я хоте́л бы отдохну́ть tôi muốn được nghỉ; мне бы тако́й уче́бник giá mà tôi có được (tôi ước có được) cuốn sách giáo khoa như thế; 2. (*при выражении вежливого указания*) nên; вам бы погуля́ть! anh nên đi dạo một lúc!; ему́ бы уже́ пора́ быть здесь đáng lẽ nó phải đến đây rồi; не ему́ бы говори́ть! không phải là anh ta có thể nói chuyện đó được!; 3. (*при выражении удивления, сомнения и т. п.*): кто бы мог поду́мать, что... ai mà có thể nghĩ được rằng...; я бы э́того не сказа́л tôi không thể nói như vậy, tôi không dám nói thế đâu; 4. (*в условных оборотах — в главном и придаточном предложениях*): е́сли бы я мог, я бы пришёл nếu mà có thể đến được thì tôi đã đến rồi

быва́ло *вводн. слово разг.* có khi, có lúc, đôi khi, có dịp; ~, он рабо́тал по де́сять часо́в в день có khi anh ấy đã làm việc mười giờ trong một ngày; я, ~, ча́сто е́здил в дере́вню thường khi tôi đi về nông thôn; ся́дет, ~, и начнёт расска́зывать ông ta có cái thói quen là ngồi đàng hoàng rồi kể đủ chuyện

быва́л||ый *прил.* 1. (*много видавший, испытавший*) từng trải, dày dạn, già dặn, lõi đời, giàu kinh nghiệm, được thử thách; он челове́к ~ ông ta là người từng trải (già dặn, giàu kinh nghiệm, kinh nghiệm đầy mình), hẳn là tay lõi đời; ~ солда́т người lính dày dạn (từng trải); 2. *разг.* (*привычный*) quen thuộc, quen tay; э́то де́ло ~ое việc này quen thuộc rồi

быва́||ть *несов.* 1. (*происходить, случаться*) có, thường có, thường xảy ra, xảy ra, diễn ra; э́то ~ет со все́ми điều đó thường xảy ra với mọi người; с кем э́того не ~ло ai cũng đã từng trải qua như thế cả, việc này xảy ra với bất kỳ người nào; ~ет, что... có khi..., đôi khi..., thỉnh thoảng xảy ra...; так не ~ет không thể có chuyện như thế được; 2. (*находиться, быть*) ở, có mặt; она́ всегда́ ~ет до́ма chị ấy bao giờ cũng có nhà; 3. (*посещать*) đi, đến, đi (đến) thăm, đến chơi nhà; я нигде́ не ~ю tôi không đi đâu cả (không đến thăm chỗ nào cả, không đến chơi nhà nào cả); он у нас ча́сто ~ет anh ấy hay đến chơi nhà chúng tôi; я там ре́дко ~ю ít khi tôi đến đấy; ✧ как не ~ло biến mất, biệt tăm biệt tích, mất tăm; как ни в чём не ~ло như là không có chuyện gì xảy ra hết

бы́вший *прил.* cựu, nguyên, cũ, trước kia là; ~ мини́стр cựu bộ trưởng, nguyên bộ trưởng; э́то его́ ~ дом đó là ngôi nhà trước đây của anh ta

бы́дло *с. собир. прост. и бран.* đồ (bọn) cục súc

бык I *м.* 1. bò đực; ~-производи́тель bò cà; 2. *разг. обыкн. мн.* (bọn) đầu gấu, đầu nậu, đầu sỏ; ✧ здоро́в как ~ *разг.* khoẻ như vâm

бык II *м.* (*моста*) mố cầu, trụ cầu, chân cầu, cột cầu

«быки́» *мн. фин.* (những) người đầu cơ giá lên, người mua bán cổ phiếu khi "Bò phát" (*ở thị trường chứng khoán*)

были́на *ж. лит.* tráng ca, tráng sĩ ca (*Nga*)

были́нка *ж.* cọng cỏ; tónkая, как ~ mỏng manh, mảnh khảnh

были́нный *прил. лит.* (thuộc về) tráng ca, tráng sĩ ca

бы́ло *частица* 1. *при глаголах прош. вр.* đã; я ~ собра́лся уезжа́ть, но пото́м разду́мал tôi đã định ra đi nhưng sau lại thôi; 2. (*в сочет. с частицей* чуть *и отрицанием*) suýt, suýt nữa, chút nữa, tí nữa; он чуть ~ не упа́л nó suýt ngã; я чуть ~ не забы́л suýt nữa (chút nữa, tí nữa) thì tôi quên

было́е *с.* thời quá khứ, thời xưa, dĩ vãng, thuở trước, thuở xưa

был||о́й *прил.* đã qua, trước, xưa, dĩ vãng, quá khứ; ~ы́е времена́ thời quá khứ, thời trước, thuở xưa; ~о́е сча́стье hạnh phúc đã qua

был||ь *ж.* chuyện thật; э́то не ска́зка, а ~ đó không phải là chuyện cổ tích đâu mà là chuyện thật đấy; сде́лать ска́зку ~ю ≅ biến ước mơ thành hiện thực

быстрина́ *ж.* ghềnh, chỗ nước chảy xiết

бы́стро *нареч.* (một cách) nhanh, mau, chóng, nhanh chóng, mau chóng, mau lẹ, chóng vánh; ~ идти́ đi nhanh, đi mau; ~ сообража́ть suy nghĩ nhanh

быстрогла́зый *прил.* nhanh mắt, (có) mắt tinh nhanh

быстроде́йствующ||ий *прил.* hoạt động nhanh, (có) tác dụng nhanh; ~ая ЭВМ máy tính điện tử nhanh

быстроно́гий *прил.* nhanh chân

быстрораст|у́щ||ий *прил.* mọc nhanh, tăng nhanh; ~ая поро́да дере́вьев giống cây mọc nhanh; ~ие потре́бности населе́ния nhu cầu tăng nhanh của dân chúng

быстроре́жущ||ий *прил.*: ~ая сталь thép gió

быстрот||а́ *ж.* độ nhanh, tốc độ, (sự) nhanh chóng; ~ доста́вки giao hàng nhanh chóng; с ~о́й ветра́ nhanh như gió; с ~о́й мо́лнии nhanh như chớp

быстроте́чность *ж.* (sự) qua nhanh, thấm thoắt; ~ жи́зни cuộc đời thấm thoắt thoi đưa

быстроте́чн||ый *прил.* qua nhanh, thấm thoắt, thấm thoát; ~ое вре́мя thì giờ thấm thoắt (thấm thoắt thoi đưa)

быстрохо́дность *ж.* (sự, độ) chạy nhanh

быстрохо́дный *прил.* chạy nhanh, có tốc độ cao, cao tốc

бы́стр||ый *прил.* nhanh, mau, nhanh chóng, mau chóng, mau lẹ, chóng vánh, lẹ làng; (*быстроходный*) chạy nhanh; (*проворный, живой*) tinh nhanh, nhanh nhẹn, lanh lợi, hoạt bát, linh hoạt; ~ое тече́ние dòng nước xiết; ~ым ша́гом rảo bước, bước nhanh; в ~ом те́мпе, ~ыми те́мпами với nhịp độ nhanh chóng, với tốc độ cao; ~ ум trí tuệ tinh nhanh; ~ ответ câu trả lời nhanh; ~ рост tăng trưởng nhanh; ~ая речь (lối) nói nhanh

быт *м.* (*уклад жизни*) (lối, cách) sống, sinh hoạt; (*повседневная жизнь*) đời sống (cuộc sống, lối sống) hàng ngày; но́вый ~ phong tục mới; дома́шний ~ sinh hoạt (đời sống, lối sống) gia đình; в ~ý trong sinh hoạt

бытие́ *с. книжн.* tồn tại; ~ определя́ет созна́ние tồn tại quyết định ý thức; обще́ственное ~ tồn tại xã hội

бы́тность *ж.*: в ~ dạo, hồi, khi; в ~ мою́ в Москве́ dạo (hồi, khi) tôi ở Moskva

быт||ова́ть *несов.* tồn tại, có; э́то сло́во ~у́ет в языке́ chữ đó thông dụng trong ngôn ngữ

бытови́к *м. разг.* (*художник*) hoạ sĩ phong tục (sinh hoạt); (*писатель*) nhà văn phong tục (sinh hoạt)

быто́вка *ж. разг.* (*на предприятиях и т. п.*) phòng thay quần áo

бытов||о́й *прил.* (thuộc về) sinh hoạt, đời sống, cuộc sống hàng ngày; ~ уклáд phong tục tập quán; ~óe обслýживание phục vụ về mặt sinh hoạt; ~ы́е услóвия những điều kiện sinh hoạt; ~áя дрáма kịch phong tục (sinh hoạt)

бытову́ха *ж. прост.* (*преступление на бытовой почве*) tội hình sự về mặt sinh hoạt

быть *несов.* 1. (*существовать*) có, tồn tại; егó ещё нé было на свéте, когдá произошлó э́то собы́тие sự kiện này xảy ra khi nó chưa ra đời; 2. (*иметься, быть в наличии*) có; в бумáжнике бы́ли докумéнты trong ví có giấy tờ; у негó нé было свобóдного врéмени anh ấy đã không có thì giờ rồi; есть щýки вéсом в 40 килó có những con cá măng nặng 40 ký; 3. (*находиться, присутствовать*) ở, có mặt; (*располагаться, размещаться*) ở, nằm ở; вéчером он бýдет дóма buổi tối anh ấy sẽ ở nhà (sẽ có nhà); он был у нас три рáза anh ấy đến nhà chúng tôi ba lần; зáвтра он не бýдет на собрáнии ngày mai ông ấy sẽ không có mặt ở hội nghị; будь он здесь нéбу anh ấy có ở đây; не будь вас нéбу không có anh; дерéвня былá под горóй làng nằm ở dưới chân núi; 4. (*об одежде и т. п.*) mặc, đội, đi; онá былá вся в чёрном chị ấy mặc toàn màu đen; на ней бы́ло лéтнее плáтье chị ấy mặc áo dài mùa hè; на нём былá шля́па, он был в шля́пе anh ấy đội mũ; онá былá в босонóжках chị ấy đi dép; 5. *в сочетании с отвлеченными сущ. обозначает действие или состояние*: ~ в недоумéнии băn khoăn; ~ в óтпуске nghỉ phép; ~ в перепи́ске trao đổi thư từ; 6. (*происходить, совершаться*) xảy ra, diễn ra; такóго слýчая у нас нé было chúng tôi chưa từng gặp trường hợp như thế, trường hợp như vậy chưa từng xảy ra với chúng tôi; собрáние бýдет зáвтра hội nghị sẽ họp vào ngày mai; 7. (*приходить, посещать*) đi, đến, đi (đến) thăm; вчерá я был в теáтре hôm qua tôi đi xem hát; 8. (*как связка*) là; егó отéц был рабóчим bố anh ta trước đây là công nhân; кем хóчешь ~? mai sau cháu muốn làm nghề gì?, lớn lên cháu muốn làm gì?; 9. *при образовании сложных форм страдательного залога и буд. вр.*: гóрод был взят thành phố đã bị chiếm; бýдете ли вы обéдать? anh có ăn trưa không?; ✧ ~ мóжет со thể là; ~ бедé! nhất định sẽ gặp tai hoạ!, nhất định sẽ không may!; ~ за кого́-л., ~ на чьéй-л. стороне́ đứng về phe ai, ủng hộ ai; ~ заодно́ с ке́м-л. cùng một bọn với ai, cùng một giuộc với ai; будь что бýдет! dù thế nào đi nữa!; былá не былá! một liều ba bảy cũng liều!; как ~? làm thế nào bây giờ đây?; так и ~ thôi đành vậy; чтóбы э́того бóльше нé было! lần sau không được làm như thế nữa!; что бýдет, то и бýдет ra sao thì ra

бытьё *с. уст.* cuộc đời, cuộc sống; житьё-~ cuộc đời, cuộc sống

быча́ч||ий, бы́ч||ий *прил.* (thuộc về) bò đực; ~ья порóда giống bò đực; ~ья шéя cổ bò; *перен.* cổ to

бычóк I *м.* bê đực; ✧ скáзка про бéлого бычкá chuyện con cà con kê (cà kê dê ngỗng)

бычóк II *м.* (*рыба*) cá bống biển (*Gobius*)

бычóк III *м.* (*окурок*) *разг.* đầu mẩu, mẩu thuốc lá hút dở

бьенна́ле *с. см.* биенна́ле

бьеф *м.* đoạn sông (kênh); вéрхний ~ thượng lưu; ни́жний ~ hạ lưu

бэтэ́р *м. см.* бронетранспортёр

бюва́р *м.* giấy thấm, giấy dậm

бюдже́т *м.* ngân sách, ngân quỹ, quỹ; государственный ~ ngân sách quốc gia (nhà nước); потребúтельский ~ ngân quỹ (quỹ) tiêu dùng; ~ семьи́ ngân quỹ (quỹ) gia đình; вы́йти из ~a vượt quá ngân sách, bội chi

бюдже́тники *мн.* (*ед.* бюдже́тник *м.*) công nhân viên nhà nước, những người ăn lương ngân sách

бюдже́тн||ый *прил.* (thuộc về) ngân sách, ngân quỹ; ~ые учрежде́ния (những) cơ quan thuộc ngân sách, cơ quan nhà nước; ~ая статья́ ngân khoản; ~ год tài khoá, năm tài chính (ngân sách); ~ая комúссия uỷ ban ngân sách; ~ые обслéдования những nghiên cứu về ngân quỹ (quỹ) gia đình của cư dân; ~ дефици́т (sự) thâm hụt ngân sách, thiếu hụt ngân quỹ; ~ набóр danh mục hàng hoá và dịch vụ trong cơ cấu tiêu thụ của cư dân

бюллете́н||ь *м.* 1. (*официальное сообщение*) (bản) thông báo, công báo, thông cáo; ~ погóды thông báo thời tiết; информацио́нный ~ bản tin; ~ кýрсов инострáнной валю́ты thông báo tỉ giá ngoại hối; 2. (*периодическое издание*) tập san; 3.: избирáтельный ~ (lá) phiếu, phiếu bầu; 4. *разг.* (*больничный лист*) giấy nghỉ ốm, giấy chứng nhận bị ốm; быть на ~e nghỉ ốm

бю́ргер *м.* (người) thị dân

бю́ргерск||ий *прил.* (thuộc về) thị dân; ~oe сослóвие tầng lớp thị dân

бю́ргерство *с.* giới thị dân

бюро́ I *с. нескл.* 1. ban thường vụ; ~ райкóма пáртии ban thường vụ quận (huyện) uỷ đảng bộ; 2. (*заседание*) phiên họp ban thường vụ; обсудúть на ~ обкóма thảo luận tại phiên họp ban thường vụ tỉnh uỷ; 3. (*учреждение*) phòng, bàn giấy; спрáвочное ~ phòng chỉ dẫn; ~ закáзов phòng đặt mua hàng; ~ пропускóв phòng cấp giấy ra vào

бюро́ II *с. нескл.* (*мебель*) bàn giấy, bàn viết

бюрокра́т *м.* kẻ quan liêu

бюрократи́зм *м.* 1. (*система управления*) chế độ quan liêu; 2. (*формализм в ведении дел*) (chủ nghĩa, thói, tệ, bệnh) quan liêu

бюрократи́чески *нареч.* (một cách) quan liêu

бюрократи́ческ||ий *прил.* quan liêu; ~ подхóд, ~oe отношéние tác phong quan liêu

бюрокра́тия *ж.* 1. *см.* бюрократи́зм; 2. *собир.* giới (bọn) quan liêu

бюст *м.* 1. (*скульптура*) tượng bán thân; 2. (*женский*) bộ ngực (*phụ nữ*)

бюстга́льтер *м.* nịt vú, yếm nịt

бя́зевый *прил.* (bằng) vải thô

бязь *ж.* (thứ) vải thô

В

в, во *предлог* 1. (*где, в чём*) ở, tại, trong, trên, ở trong, ở trên; в Росси́и ở (tại) Nga; во Вьетна́ме ở (tại) Việt Nam; я ви́дел его́ в теа́тре tôi thấy anh ta ở (ở trong, trong) nhà hát; я встре́тил его́ в саду́ tôi gặp nó trong (ở trong) vườn; я живу́ в Москве́ tôi ở (sống ở) Moskva; в ми́ре trên thế giới; в не́бе trên (ở trên) trời; лежа́ть в посте́ли nằm trên (ở trên) giường; бума́ги лежа́т в столе́ giấy tờ nằm trong bàn (trong ngăn kéo); 2. (*куда, во что*) đến, vào, sang, đi đến; идти́ в шко́лу đi đến trường, đi học; отпра́виться во Вьетна́м đi (sang) Việt Nam; войти́ в дом vào (đi vào) nhà; вы́йти в мо́ре ra (đi ra) biển; подня́ться в го́ры lên (đi lên) núi; спусти́ться в подва́л xuống (đi xuống) hầm nhà; записа́ть в тетра́дь ghi vào vở; положи́ть бума́ги в стол để giấy tờ vào bàn; попа́сть в цель trúng đích; 3. (*когда*) vào, hồi, lúc, khi, trong, vào lúc, trong lúc; в ию́ле vào (hồi) tháng bảy; в 2005 году́ năm (trong năm, vào năm) 2005; в 4 часа́ lúc (vào lúc) 4 giờ; в пе́рвый день ме́сяца vào ngày đầu tháng; во вре́мя trong thời gian, trong lúc, trong khi, trong, khi; во вре́мя обе́да khi đang ăn trưa, trong bữa ăn trưa; в XX ве́ке trong thế kỷ 20; в дождь khi trời mưa, lúc đang mưa, vào lúc trời mưa; 4. (*при указании единицы времени*) trong; 30 оборо́тов в мину́ту 30 vòng quay trong một phút, 30 vòng/phút; 5. (*при указании размера, количества, и т. п.*) *обычно не переводится:* длино́й в пять ме́тров dài năm mét; расстоя́ние в 40 киломе́тров khoảng cách 40 kilomet; почто́вая ма́рка в 10 рубле́й tem thư 10 rúp; ве́сом в 50 килогра́ммов nặng 50 kilô; в 3 раз бо́льше lớn hơn 3 lần, 3 lần lớn hơn, nhiều hơn 3 lần, 3 lần nhiều hơn; в 3 ра́за ме́ньше ít hơn 3 lần, 3 lần ít hơn; пье́са в трёх а́ктах vở kịch ba hồi; 6. (*при указании расстояния от чего-л.*): в 250 киломе́трах от Москвы́ cách Moskva 250 kilomet; 7. (*в течение*) trong; я сде́лаю э́то в два ме́сяца tôi sẽ làm việc đó trong hai tháng; в одно́ мгнове́ние trong nháy mắt; 8. (*при указании на вид или форму чего-л.*): быть в тра́уре mặc tang phục, trong bộ đồ tang; весь в бе́лом mặc toàn đồ trắng; в очка́х đeo kính, mang kính; завёрнутый в бума́гу gói trong giấy; в фо́рме ко́нуса có hình nón; 9. (*покрытый, запачканный чем-л.*): дере́вья в цвету́ cây cối nở rộ hoa; ска́терть в пя́тнах khăn bàn loang lổ vết bẩn; лицо́ в прыща́х mặt đầy mụn; ру́ки в черни́лах tay lấm lem mực; весь в снегу́ bị tuyết phủ đầy, đầy tuyết; 10. (*при указании на переход в другое состояние*) thành, ra, nên; преврати́ться в пар biến thành hơi; изорва́ть в кло́чья xé ra từng mảnh; 11. (*при обозначении предмета, с помощью которого совершается действие*) qua; смотре́ть в бино́кль nhìn qua ống nhòm; подгля́дывать в щёлку nhìn trộm qua khe hở; ✧ он весь в отца́ cậu ta giống bố như đúc, nó giống hệt bố, nó y chang bố nó

ва-ба́нк: игра́ть ~, пойти́ ~ *прям. и перен.* chơi ván bài dốc túi, đánh ván bài liều

вавило́нск||ий *прил.* (thuộc về) Babylon; ~ая ба́шня tháp Babylon; ✧ ~ое столпотворе́ние đám đông hỗn độn

ваго́н *м.* toa, toa tàu, toa xe, wagon; бага́жный ~ toa hành lý, toa hàng; почто́вый ~ toa bưu chính; трамва́йный ~ toa xe điện; междунаро́дный ~ прямо́го сообще́ния toa liên vận quốc tế

вагоне́тка *ж.* xe goòng, toa nhỏ

ваго́нный *прил.* (thuộc về) toa, toa tàu, toa xe, wagon; ~ парк tổng số toa tàu

вагоновожа́тый *м.* (*скл. как прил.*) người lái xe điện (tàu điện)

вагоноремо́нтный *прил.* (thuộc về) sửa chữa toa tàu; ~ заво́д nhà máy sửa chữa toa tàu (toa xe, wagon)

вагонострое́ние *с.* (ngành) đóng toa tàu, đóng wagon

вагонострои́тельный *прил.* (thuộc về) đóng toa tàu; ~ заво́д nhà máy đóng toa tàu (toa xe, wagon)

ваго́н-платфо́рма *ж.* toa sàn, toa bằng

ваго́н-рестора́н *м.* toa hàng ăn; toa ăn (*разг.*)

ваго́н-цисте́рна *м.* toa (wagon) xitec

вагра́нка *ж. тех.* lò đứng, lò đúc, lò nấu gang

ва́жничать *несов. разг.* làm ra vẻ quan trọng, đi đứng bệ vệ, lên mặt làm cao, làm phách, phách lối, nhắng nhít (nhặng xị, nhặng bộ) lên

ва́жно 1. *нареч.* (với) vẻ quan trọng; ~ держа́ться làm ra vẻ quan trọng, đi đứng bệ vệ, làm bộ quan dạng, có vẻ bắng nhắng (tự cao tự đại); ~ сиде́ть ngồi oai vệ (có vẻ quan dạng); 2. *в знач. сказ. безл.* quan trọng, cốt yếu, cần thiết, cần phải; о́чень ~ знать, что ну́жно де́лать điều quan trọng là phải biết nên làm gì; э́то не так ~ điều đó không quan trọng (không cần thiết) lắm

ва́жност||ь *ж.* 1. (sự, tầm, tính chất) quan trọng, trọng đại, trọng yếu; (*значение*) ý nghĩa, giá trị; большо́й ~и rất quan trọng, có ý nghĩa lớn; 2. (*горделивость*) (bộ điệu, vẻ) quan trọng, quan dạng, bắng nhắng, nhắng nhít; (*надменность*) (tính, vẻ, sự) kiêu hãnh, kiêu ngạo, tự cao tự đại, tự phụ; напуска́ть на себя́ ~ làm ra vẻ quan trọng, lên mặt làm cao, bắng nha bắng nhắng; с ~ью có vẻ quan trọng (bắng nhắng, kiêu ngạo), với bộ điệu quan dạng; ✧ не велика́ ~!, э́ка ~! có quan trọng gì đâu!, không quan trọng lắm!

ва́жн||ый *прил.* 1. quan trọng, trọng đại, trọng yếu; (*значительный*) có ý nghĩa lớn, có giá trị; ~ое лицо́, ~ая персо́на nhân vật quan trọng; ông bự, ông kễnh, ông VIP (*разг.*); 2. (*горделивый*) bệ vệ, khệnh khạng, vênh vang, nhắng nhít, chễm chệ, quan dạng; (*надменный*) bắng nhắng, phách lối, kiêu hãnh, kiêu ngạo, tự cao,

tự phụ; с ~ым ви́дом với vẻ mặt vênh vang (phách lối, tự cao, kiêu hãnh)

ва́за *ж.* bình, lọ, đĩa có chân, mâm bồng, cổ bồng; ~ для фру́ктов đĩa đựng (mâm bồng để, cổ bồng đựng) hoa quả; ~ для цвето́в bình hoa, lọ hoa

вазели́н *м.* vaselin, vazơlin, thuốc mỡ

вазели́новый *прил.* (thuộc về) vaselin, vazơlin, thuốc mỡ

вазо́н *м.* chậu (*trồng cây*)

вака́нсия *ж.* chỗ khuyết, khuyết vị, chức vụ còn trống

вака́нтн||ый *прил.* còn khuyết, còn trống, chưa có ai làm; ~ая до́лжность, ~ое ме́сто chức vụ còn trống

ва́кса *ж.* xi , xi đánh giày

ва́куум *м.* 1. *физ., тех.* chân không, vacum; 2. *перен.* (sự) không có, thiếu

ва́куум-аппара́т *м.* máy chân không

ва́куум-аппарату́ра *ж.* thiết bị chân không

ва́куум-насо́с *м. тех.* máy bơm chân không

Вакх *м. миф.* Bacchus, Tửu thần

вакхана́лия *ж.* 1. (lễ) tế Bacchus, tế Tửu thần; *перен.* (*пиршество, оргия*) (cảnh) chè chén linh đình, nhậu nhẹt lu bù, hội hè ăn uống ồn ào; 2. *перен.* (*крайний беспорядок*) (sự) hỗn loạn cực độ, huyên náo cực độ

вакха́нка *ж.* bà chủ tế Bacchus (Tửu thần)

вакхи́ческий *прил.* (thuộc về) tế Bacchus, tế Tửu thần

вакци́на *ж. мед.* vaccine, vaccin, vacxin, thuốc chủng

вакцина́ция *ж. мед.* (sự) chủng, tiêm chủng

вал I *м.* 1. (*насыпь*) luỹ, thành, đập, đê con, con chạch; *воен.* thành luỹ; 2. (*волна*) (đợt) sóng; ✧ девя́тый ~ sóng cả (to); огнево́й ~ *воен.* hàng rào lửa

вал II *м. тех.* trục; приводно́й ~ trục truyền động (chủ động)

вал III *м. эк.* tổng sản lượng; вы́полнить план по ~у hoàn thành kế hoạch về tổng sản lượng; гнать ~ chạy theo tổng sản lượng (*mà coi nhẹ chất lượng*)

вала́ндаться *несов. разг.* cà rịch cà tang, dềnh dàng, rềnh ràng, lề mề

вале́жник *м. собир.* cành cây gãy, cây khô bị đổ, củi

валёк *м.* 1. (*для белья*) thanh gỗ giặt; 2. *полигр.* rulô; 3. (*в экипаже*) cần ngang (*để buộc ngựa vào xe*)

вале́нки *мн.* (*ед.* вале́нок *м.*) (đôi) ủng dạ

валентность *ж. хим.* hoá trị

валенти́нки *мн.* (*ед.* валенти́нка *ж.*) quà Valentine

валеологи́я *ж. мед.* khoa học về sức khoẻ

валерья́нов||ый *прил.* valerianic, (bằng) valerian; ~ые ка́пли thuốc nước valerian, thuốc an thần

вале́т *м. карт.* (con) bồi, ách, J

валидо́л *м. фарм.* validol, validon

ва́лик *м.* 1. *тех.* trục, trục quay, rulô; 2. (*диванный*) gối dài

вали́ть I, повали́ть, свали́ть (*В*) 1. *сов.* повали́ть, свали́ть làm (đánh) đổ; (*кого-л.*) làm ngã; (*в борьбе*) vật ngã; (*деревья*) đốn, đẵn, chặt, hạ; 2. *сов.* свали́ть *разг.* (*беспорядочно складывать*) vứt lung tung; 3. *сов.* свали́ть *разг.*: ~ вину́ на кого́-л. đổ tội cho ai; ~ всё на обстоя́тельства đổ lỗi tất cả cho hoàn cảnh; ✧ ~ всё в одну́ ку́чу ≅ vơ đũa cả nắm

вал||и́ть II, повали́ть 1. *разг.* (*двигаться массой*) lũ lượt kéo đi, kéo đi đông; толпа́ ва́лом ~и́т đám đông dân chúng lũ lượt kéo đi; 2. (*о дыме и т. п.*) bốc lên cuồn cuộn, bốc nghi ngút, tỏa mù mịt; (*о снеге*) rơi, sa; дым ~и́т столбо́м khói bốc nghi ngút; снег ~и́т хло́пьями bông tuyết rơi

вали́ться, повали́ться, свали́ться (*падать*) đổ, rơi, ngã, ngã khuỵu; (*рушиться*) đổ, sụp đổ; (*крениться*) ngả, nghiêng; ✧ ~ с ног от уста́лости mệt lử, mệt phờ, mệt nhoài, mỏi mệt; у меня́ сего́дня всё вали́тся из рук а) (*не ладится*) hôm nay mọi việc của tôi đều không chạy; б) (*нет сил делать что-л.*) hôm nay tôi không thể làm được gì cả

ва́лк||ий *прил.* tròng trành, bập bênh, bấp bênh, bập bồng, bập bà bập bênh, lung lay, ọp ẹp

ва́лко *нареч.*: ни ша́тко ни ~ không tốt không xấu, vô thưởng vô phạt, nhì nhằng, tàm tạm, tiềm tiệm, trung bình, nhàng nhàng

ва́лкость *ж.* (*о судне*) (độ) tròng trành

валов||о́й *прил.* tổng, toàn thể; ~ национа́льный проду́кт (ВНП) tổng sản phẩm quốc gia, GNP; ~ вну́тренний проду́кт (ВВП) tổng sản phẩm quốc nội (trong nước), GDP; ~ дохо́д tổng thu nhập; ~ая при́быль tổng lợi nhuận; ~ая проду́кция tổng sản lượng

ва́лом *нареч.*: ~ вали́ть lũ lượt kéo đi

валоризация *ж. эк.* (sự) nâng giá (*bằng những biện pháp của nhà nước*)

валто́рна *ж. муз.* cor, kèn co

валу́н *м.* (hòn) đá tảng, đá cục

вальва́ция *ж. эк.* (sự) định giá

ва́льдшнеп *м. зоол.* (chim) dẽ giun, dẽ (*Scolopax rusticola*)

вальс *м.* 1. (*танец*) (điệu) vals; танцева́ть ~ nhảy vals; 2. (*музыкальное произведение*) nhạc khúc vals; ~ы Шопе́на những nhạc khúc vals của Chopin

вальси́ровать *несов.* nhảy vals

вальцева́ть *несов.* (*В*) *тех.* cán, dát, lăn

вальцо́вка *ж. тех.* (sự) cán, dát, lăn

вальцо́вочн||ый *прил.*: ~ая ме́льница máy xay trục cán

вальцо́вщик *м.* thợ cán

вальцы́ *мн.* (*скл. как м.*) *тех.* máy cán, máy trục cán, trục cán

валю́та *ж.* 1. (*денежная единица*) đơn vị tiền tệ; 2. (*денежная система*) bản vị, (hệ thống) tiền tệ, tiền; золота́я ~ bản vị vàng, kim bản vị; серебряная ~ bản vị bạc, ngân bản vị; бума́жная ~ tiền giấy, giấy bạc; bạc giấy (*разг.*); 3. *собир.* (*иностранные деньги*) ngoại tệ, ngoại hối

валю́тн||ый *прил.* (thuộc về) tiền tệ, ngoại tệ, ngoại hối; ~ая систе́ма мирова́я hệ thống tiền tệ thế giới; ~ая систе́ма национа́льная hệ thống tiền tệ quốc gia; ~ая опера́ция giao dịch tiền tệ; ~ курс tỷ giá hối đoái (ngoại hối); ~ая монопо́лия độc quyền ngoại hối (ngoại tệ); ~ые ограниче́ния những biện pháp hạn chế về ngoại hối (ngoại tệ); ~ кри́зис khủng hoảng tiền tệ; ~ая блока́да phong toả tiền tệ; ~ая интерве́нция can thiệp ngoại tệ (*của ngân hàng quốc gia để giữ thị giá hợp lý của đồng tiền trong nước*); ~ые зо́ны những khu vực đồng tiền

валю́тница *ж. разг.* gái làm tiền ngoại tệ

валю́тчи||к *м.*, **~ца** *ж.* người buôn lậu ngoại tệ

валя́||ть, вы́валять, свали́ть 1. *сов.* вы́валять (*В* в *П*) lăn, lăn đi lăn lại, vật; вы́валять кого́-л. в снегу́ vật ai trong tuyết; вы́валять кого́-л. в грязи́ dận ai xuống bùn; ~ котле́ты в сухаря́х tẩm bột mì vào thịt băm viên; 2. *тк. несов.* (*В* по *Д*) *разг.* lăn, lăn đi lăn lại, vứt bừa, vứt lung tung; ~ по́ полу (*кого-л.*) lăn... trên sàn; (*что-л.*) vứt bừa... trên sàn; 3. *сов.* свали́ть (*В*) nện, trục, ép; ~ сукно́

nện dạ; ~ ва́ленки ép lông làm ủng dạ; 4. (*делать что-л. небрежно*) *разг.* làm qua quít (cẩu thả); ~ет кое-ка́к, лишь бы отде́латься làm qua quít xong chuyện cốt để thoát thân; ✧ валя́й(те) nào; валя́й, плыви́! nào, bơi đi!; ~ дурака́ làm chuyện tầm phào (tào lao), làm điều dại dột (ngu ngốc)

вали́||ться *несов.* 1. (*кататься*) lăn, lăn mình, lăn đi lăn lại; ~ в снегу́ lăn mình trong tuyết, lăn trên tuyết; ~ в грязи́ đầm mình trong bùn; 2. *разг.* (*лежать*) nằm ì, nằm thườn thượt, nằm dài; (*бездельничать*) nằm khểnh, nằm khàn, nằm bẹp, nằm meo, nằm khoèo; ~ це́лый день в посте́ли nằm khoèo (nằm khểnh, nằm khàn) suốt ngày trên giường; 3. (*о вещах*) vứt bừa bộn, để ngổn ngang; всю́ду ~лись кни́ги sách vứt bừa bộn khắp nơi; ✧ ~ в ногах у кого́-л. phủ phục dưới chân ai, cầu xin ai

вам *Д от* вы

ва́ми *Т от* вы

вампи́р *м.* 1. (*в поверьях*) con quỷ hút máu; 2. *зоол.* giơi ly (*Vampyrus spectrum*); 3. *разг.* (*о жестоком человеке*) kẻ hút máu; 4. *разг.* (*о том, кто угнетающе действует на кого-л., лишает сил, энергии и т.п.*) kẻ hút sinh lực của người khác

вана́дий *м. хим.*. vanadium, vanađi

вандал *м.* kẻ phá hoại (*công trình văn hoá và vật chất*)

вандали́зм *м.* (hành động, sự) phá hoại, phá hoại công trình văn hoá

ванили́н *м.* vanilin, vani

вани́ль *ж.* 1. (*растение*) (cây) vani (*Vanilla planifolia*); 2. *собир.* (quả, trái) vani

вани́льный *прил.* (thuộc về) vani

ва́нн||а *ж.* 1. (*сосуд*) bồn tắm; 2. (*мытьё*) (sự) tắm bồn, tắm; 3. (*лечение*) (sự) tắm bồn, tắm ngâm, ngâm, tắm; принима́ть ~у tắm bồn; ножна́я ~ ngâm chân; со́лнечная ~ tắm (phơi) nắng; возду́шная ~ tắm khí trời; 4. *тех.* nồi, bể, thùng, chậu, bình

ва́нная *ж.* (*скл. как прил.*) phòng (buồng) tắm

ва́нночка *ж.* chậu tắm, bể tắm nhỏ; де́тская ~ chậu tắm trẻ con; ~ для проявле́ния *фото.* chậu rửa ảnh

ва́нты *мн.* (*ед.* ва́нта *ж.*) *мор.* thừng chằng cột buồm

ва́нька-вста́нька *м.* con lật đật

вар *м.* hắc ín, nhựa thông nấu

вара́н *м. зоол.* kỳ đà (*Varanus*)

ва́рвар *м.* kẻ dã man (mọi rợ, man rợ)

варвари́зм *м. лингв.* từ ngữ không chuẩn (phản quy tắc), từ nước ngoài xa lạ

ва́рварский *прил.* dã man, mọi rợ, man rợ, vô nhân đạo, hung ác, tàn bạo, tàn ác

ва́рварство *с.* (sự, hành động) dã man, mọi rợ, man rợ, vô nhân đạo, hung ác, tàn bạo, tàn ác

ва́рево *с. разг.* cháo loãng

ва́режки *мн.* (*ед.* ва́режка *ж.*) (đôi) găng, bao tay, găng tay

варене́ц *м.* varenets, sữa nấu chua

варе́ние *с.* (sự) nấu, luộc, ninh

варе́ники *мн.* (*ед.* варе́ник *м.*) vareniki, mằn thắn (*nhân phomat tươi, quả rừng...*)

варён||ый *прил.* (đã) luộc chín, luộc, ninh, nấu chín; ~ое мя́со thịt luộc, thịt bò ninh

варе́нье *с.* mứt; пить чай с ~м uống trà với mứt

вариа́нт *м.* 1. (*разновидность*) phương án, biến thể, cách, lối; *мат.* biến số, phương án, loại; прое́кт в двух ~ах đồ án thiết kế có hai phương án, dự án có hai biến thể; здесь возмо́жны два ~а перево́да ở đây có thể có hai cách dịch; 2. (*в шахматах*) thế cờ, một trong nhiều nước đi; 3. (*разночтение*) dị bản, bản khác; изда́ние сочине́ний Пу́шкина с ~ами xuất bản tác phẩm Pushkin với các dị bản; 4. *лингв.* biến thể

вариа́нтность *ж.* (khả năng, tính) đa phương án, đa biến thể, biến thái, biến đổi

вариа́нтный *прил.* (thuộc về) phương án, biến thể, cách, lối

вариати́вный *прил.* biến đổi, cho phép có phương án (biến thể) khác nhau

вариацио́нн||ый *прил.*: ~ое исчисле́ние *мат.* phép tính biến phân

вариа́ция *ж.* 1. *муз.* (khúc) biến tấu, biến điệu; ~ на те́му khúc biến tấu (biến điệu) của nhạc chỉ; 2. (*видоизменение*) biến dạng, biến hình, biến tướng, biến dị, biến đổi, biến thiên; *биол. тж.* biến thái; *мат., социол.* biến phân

вариме́тр *м.* 1. *радио.* (cái) biến cảm; 2. *ав.* biến tốc kế

вари́ть, свари́ть (*В*) 1. (*отваривать*) luộc, nấu, ninh, bung; (*готовить*) nấu; ~ обе́д nấu ăn (làm cơm) trưa; ~ суп nấu xúp (canh); ~ рис nấu (thổi) cơm; ~ мя́со luộc (ninh) thịt; ~ кукуру́зу luộc (bung) ngô; ~ карто́фель luộc khoai tây; ~ пи́во nấu bia; 2. (*плавлением и т. п.*) luyện, nấu; ~ сталь luyện (nấu) thép; ~ мы́ло nấu xà phòng; 3. *тех.* (*сваривать*) hàn; ✧ желу́док ва́рит dạ dày tiêu hoá

вари́ться, свари́ться (được) nấu, luộc; карто́фель ва́рится khoai tây đang luộc; суп уже́ ва́рится xúp đang nấu; ✧ ~ в со́бственном соку́ hùng hục (rị mọ) làm một mình

ва́рка *ж.* 1. (*пищи*) (sự) nấu, luộc; 2. (*металла*) (sự) luyện, ủ

ва́рница *ж.* (*солеварня*) xưởng nấu muối

варра́нт *м. эк., торг.* giấy chứng nhận, giấy biên nhận

варьете́ *с. театр.* tạp kỹ

варьи́ровать *несов.* (*В*) biến thiên, biến đổi, thay đổi, đổi thay

варьи́роваться *несов.* biến thiên, biến đổi, thay đổi, đổi thay

вас *Р, В, П от* вы

василёк *м.* (*растение*) (cây) thỉ xa, xa cúc (*Centaurea cyanus*)

василько́вый *прил.* (màu) lam, xanh lơ, xanh da trời, thanh thiên, thiên thanh

вассал *м.* 1. *ист.* chư hầu; (*государство*) nước chư hầu, thuộc quốc; 2. *перен.* (*лицо*) kẻ phụ thuộc, tay sai

вассалите́т *м. ист.* chế độ phong hầu

вассальн||ый *прил.* (thuộc về) chư hầu; *перен. тж.* lệ thuộc, phụ thuộc; ~ая зави́симость (sự) lệ thuộc của chư hầu

ва́та *ж.* bông, bông nõn; (*стерильная*) bông hấp; пальто́ на ~е áo măngtô lót bông

вата́га *ж. разг.* đàn, đám, toán

ватерли́ния *ж. мор.* đường mớn nước

ватермаши́на *ж. текст.* máy sợi con

ватерпа́с *м.* ống thuỷ, ống thuỷ chuẩn

ватерполи́ст *м.* cầu thủ bóng nước

ватерпо́ло *с. нескл., спорт.* (môn) bóng nước, water polo

ватерпо́льн||ый *прил.* (thuộc về) bóng nước ~ая кома́нда đội bóng nước; ~ мяч quả bóng nước

ватин *м.* vải mền

ватика́нск||ий *прил.* (thuộc về) Vatican; ~ие собо́ры (những) công đồng Vatican

ва́тман *м.* giấy Whatman, giấy vẽ oatman

ва́тманск||ий *прил.*: ~ая бума́га *см.* ва́тман; ~ лист tờ giấy Whatman (oatman)

ва́тник *м. разг.* áo bông

ва́тн||ый *прил.* (thuộc về) bông; (*из ваты*) (bằng) bông; (*на вате*) (lót, đệm) bông; ~ое одея́ло chăn bông
ватру́шка *ж.* bánh nhân phomat tươi
ватт *м. эл.* watt, oat
ваттме́тр *м. эл.* watt (oat) kế
ва́учер *м.* (*приватизационный чек*) séc tư hữu hoá
ва́учеризация *ж.* (sự) phát séc tư hữu hoá
ва́фельница *ж.* khuôn làm bánh quy kem
ва́фельн||ый *прил.*: ~ая фо́рма khuôn làm bánh quy kem
ва́фля *ж.* bánh quy kem (quy mứt)
вахла́к *м. разг.* người cục mịch (thô kệch)
ва́хт||а *ж.* 1. *мор.* phiên trực, phiên gác (*trên tàu thuỷ*); стать на ~е, нести́ ~у nhận phiên trực, đang phiên gác; встать на ~у nhận phiên trực (phiên gác), đứng gác; 2. *перен.*: стоя́ть на ~е ми́ра đấu tranh gìn giữ hoà bình
ва́хтенный 1. *прил.* (thuộc về) phiên trực, phiên gác (*trên tàu thuỷ*); ~ офице́р сигна́льщик phiên trực; 2. *в знач. сущ. м. мор.* người trực (gác)
ва́хтер, вахтёр *м.* người gác cửa (gác cổng), gác dan, gác gian
ваххаби́ты *мн.* (phái) Vahhabit (*vùng Trung Cận Đông*)
ваш *мест. притяж. м.* (*ж.* ва́ша; *с.* ва́ше; *мн.* ва́ши) 1. *мн.* (của) các anh, các chị, các ông, các bà, các cụ, các ngài, các vị, các đồng chí, bà con, anh chị em, cô bác; (của) các cậu, chúng mày; (*свысока*) (của) chúng mày, chúng bay, các người, các ngươi; (*отец или мать — к детям*) (của) các con; (*дед или бабушка — к внукам, дядя или тетя — к племянникам, племянницам*) (của) các cháu; (*старший брат или старшая сестра — к младшим*) (của) các em; (*младший брат или младшая сестра — старшим*) (của) các anh, các chị; (*внук или внучка — к деду и бабушке*) (của) ông bà; (*племянник или племянница — к дядям, тетям*) (của) các bác, các chú, các có, các dì; (*сын или дочь — к родителям*) (của) thầy mẹ, thầy me, bố mẹ, ba má; 2. *ед. вежл.* (của) anh, chị, ông, bà, cụ, bác, chú, cô, ngài, đồng chí; э́то ~а кни́га? đây có phải quyển sách của anh/chị không?; э́та кни́га ~а? quyển sách này của anh/chị à?; ~ оте́ц до́ма? ông thân anh/chị có nhà không?, bác có nhà không?, cụ có nhà không?; 3. *в знач. сущ. мн.*: ~и *разг.* (*родные*) bà con của anh/chị, người thân của anh/chị
ва́ша *ж. от* ваш
ва́ше *с. от* ваш
ва́ши *мн. от* ваш
вая́ние *с.* (sự) điêu khắc, nặn tượng
вая́тель *м.* nhà điêu khắc
вая́ть, извая́ть (*В*) tạc, khắc, nặn
вбега́ть, вбежа́ть chạy vào
вбежа́ть *сов. см.* вбега́ть
вбива́ть, вбить (*В*) đóng... vào; он вбил гвоздь в сте́ну anh ấy đã đóng đinh vào tường; ~ про́бку đút nút; он вбил мяч в воро́та anh ta sút quả bóng vào cầu môn; ✧ ~ что́-л. кому́-л. в го́лову nhồi nhét cái gì vào đầu óc ai, nhồi sọ ai điều gì; вбить себе́ в го́лову đinh ninh, tâm niệm, tâm tâm niệm niệm
вбира́ть, вобра́ть (*В*) (*впитывать*) thấm (hút) vào; (*вдыхать*) hít (hút) vào
вбить *сов. см.* вбива́ть
вблизи́ 1. *нареч.* (ở) gần, gần đây; хорошо́ ви́деть ~ ở gần trông rõ; он живёт где́-то здесь ~ anh ấy sống ở đâu đó gần đây; рассмотре́ть ~ xem xét (quan sát) gần; 2. *предлог* (*Р*) (ở) gần, cạnh, bên, bên cạnh; ~ от до́ма (ở) gần nhà, cạnh nhà, bên cạnh nhà
вбок *нареч. разг.* nghiêng, lệch
вбра́сывание *с.*: ~ ша́йбы *спорт.* (trọng tài) ném palet, ném vòng đĩa (*cho các đấu thủ tranh nhau*)
вбра́сывать *несов.* (*В*) ném... vào, ném
вброд *нареч.*: переходи́ть ~ lội qua (*chỗ nước nông*)
вваливать(ся), ввали́ть(ся) 1. lõm (hóp, hõm, tóp) vào, trũng xuống; у него́ глаза́ ввали́лись mắt anh ta hõm sâu; у него́ щёки ввали́лись má anh ấy hóp (tóp) vào; 2. (в *В*) *разг.* (*входить*) ùa (ô, đổ xô, a) vào
ввали́ть(ся) *сов. см.* вва́ливать(ся)
введе́ние *с.* 1. (sự) thi hành, áp dụng; ~ всеобщего обуче́ния thi hành chế độ giáo dục phổ thông; ~ вое́нного положе́ния áp dụng tình trạng thiết quân luật, ra lệnh giới nghiêm; 2. (*вводная часть*) (phần) mở đầu, dẫn nhập, dẫn luận, nhập đề, mào đầu, khai mào; (*вступление*) dẫn luận, lời nói đầu, lời đầu sách; ~ к кни́ге (phần) mở đầu cuốn sách; 3. (*отдел науки*) nhập môn; ~ в филосо́фию nhập môn triết học, sách triết học phổ thông
ввезти́ *сов. см.* ввози́ть
ввек *нареч. разг.* luôn luôn, mãi mãi, suốt đời, mãi; ~ не забу́ду suốt đời tôi sẽ không quên
ввергну́ть, ввёргнуть (*В* в *В*) đẩy (xô đẩy, hãm)... vào; ~ кого́-л. в нищету́ đẩy (hãm) ai vào cảnh bần cùng; ~ кого́-л. в отча́яние làm ai thất vọng
ввёргнуть *сов. см.* вверга́ть
ввёренный *прил.* (được) uỷ thác, phó thác
ввери́ть(ся) *сов. см.* вверя́ть(ся)
ввернуть *сов. см.* ввёртывать
ввёртывать, ввернуть (*В*) 1. vặn... vào; ~ винт vặn vít vào; ~ ла́мпочку vặn bóng điện vào; 2. *перен. разг.* chêm (chõ, xía) vào; ~ словечко chêm (chõ, xía) vào một tiếng
вверх *нареч.* 1. lên, lên trên; смотре́ть ~ ngước mắt trông lên, nhìn lên trên; поднять ~ nâng lên; поднима́ться ~ по ле́стнице đi lên cầu thang; тропи́нка вела́ ~ đường mòn chạy lên trên cao; ру́ки ~! giơ tay lên!; ~ нога́ми giơ chân lên trời; висе́ть ~ нога́ми treo ngược; стоя́ть ~ нога́ми trồng cây chuối ngược, chống tay lộn đầu; упа́сть ~ нога́ми ngã chổng gọng (chổng vó); 2. (*по направлению к истоку*) ngược; ~ по реке́ ngược dòng sông; ~ по тече́нию ngược dòng; ✧ ~ дном đảo ngược, lộn ngược, chổng gọng, lộn xộn, lộn tùng phèo; всё пошло́ ~ дном mọi việc lộn tùng phèo cả
вверху́ *нареч.* (ở) trên, phía trên, trên cao
вверя́ть, ввери́ть (*В Д*) giao (trao) cho, giao phó; (*поручать*) uỷ thác, phó thác, uỷ nhiệm; ~ свою́ судьбу́ кому́-л. phó thác số phận của mình cho ai; ~ та́йну кому́-л. thổ lộ điều bí mật cho ai
вверя́ться, ввери́ться (*Д*) tin (cậy, trông, trông cậy) vào
ввести́ *сов. см.* вводи́ть
ввиду́ *предлог* (*Р*) vì, do, nhân vì; ~ того́, что... xét rằng..., thấy rằng..., vì rằng...
ввинти́ть *сов. см.* ввинчивать
ввинчивать, ввинти́ть (*В* в *В*) vặn (vặn chặt)... vào
ввод *м.* 1. (*действие*) (sự) dẫn vào, đưa vào, đem vào; ~ в де́йствие đưa vào hoạt động, bắt đầu cho chạy, bắt đầu hoạt động; ~ в строй đưa vào sản xuất; ~ в эксплуата́цию đưa vào vận hành, bắt đầu khai thác; ~ информа́ции *информ.* đưa thông tin vào; 2. *тех.* (*устройство*) đầu vào, lối vào;

информ. đầu vào; га́зовый ~ ống dẫn ga vào; ✧ во владе́ние sự cho sở hữu

вводи́ть, ввести́ (*В*) 1. dẫn (đưa, đem)... vào; ввести́ кого́-л. в ко́мнату đưa ai vào phòng, dẫn ai vào buồng; ввести́ кого́-л. в семью́ đưa ai nhập vào gia đình; ~ войска́ đưa (điều, đem) quân vào; 2. (*вовлекать, ввергать*): ~ кого́-л. в расхо́ды bắt ai phải tiêu tiền; ~ кого́-л. в обма́н lừa dối (đánh lừa, lừa bịp) ai; ~ кого́-л. в заблужде́ние đánh lạc hướng ai, làm ai hiểu nhầm; 3. (*учреждать, внедрять*) đưa vào, áp dụng, đem áp dụng, thi hành, đem thi hành; ~ что́-л. в мо́ду đưa (lăng xê, làm cho) cái gì thành mốt; ~ в де́йствие а) đưa vào hoạt động, bắt đầu cho chạy, bắt đầu hoạt động; б) (*о законе*) làm cho có hiệu lực; ~ в строй đưa vào sản xuất; ~ в эксплуата́цию đưa vào vận hành, bắt đầu hoạt động (sử dụng, khai thác); ~ в употребле́ние đem áp dụng; ввести́ вое́нное положе́ние ra lệnh giới nghiêm, áp dụng tình trạng thiết quân luật; ✧ ~ кого́-л. в курс де́ла làm cho ai biết thực chất của vấn đề, nói cho ai biết tình hình thực tế; ~ войска́ в бой đưa (điều, đem) quân vào trận chiến; ~ кого́-л. в дом giới thiệu ai với gia đình mình

ввóдн||ый *прил.* 1. (để) đưa vào, vào; ~ое отве́рстие lỗ vào; 2. (*вступительный*) (để) mở đầu, dẫn luận, nhập đề; ~ая статья́ bài dẫn luận (mở đầu); ~ая ле́кция bài giảng mở đầu; ✧ ~ое предложе́ние *грам.* mệnh đề đệm, câu chêm; ~ое сло́во *грам.* tiếng đệm, tiếng chêm

ввоз *м.* 1. (*действие*) (sự) cho vào, đưa vào, nhập vào, du nhập, nhập khẩu, nhập cảng, nhập; предме́т ~а hàng nhập, hàng nhập khẩu (nhập cảng); 2. (*ввозимые товары*) hàng nhập, hàng nhập khẩu (nhập cảng)

ввози́ть, ввезти́ (*В*) cho (đưa, nhập)... vào, du nhập; (*импортировать*) nhập khẩu, nhập cảng

ввозн||о́й, ввóзн||ый *прил.* (thuộc về) nhập khẩu, nhập cảng; ~а́я по́шлина thuế nhập khẩu (nhập cảng)

ввóлю *разг. см.* вдóволь

ввосьмерóм *нареч.* (có) tám người; пришли́ ~ (có) tám người đến

ввысь *нареч.* lên cao, lên không trung

ввяза́ть(ся) *сов. см.* ввя́зывать(ся)

ввя́зывать, ввяза́ть (*В*) 1. đan; ~ пя́тки đan gót bít tất; 2. *перен. разг.* lôi, kéo, buộc, lôi kéo; заче́м ты ввяза́л меня́ в э́то де́ло? sao cậu lại kéo (lôi kéo) mình vào việc này?

ввя́зываться, ввяза́ться (в *В*) *разг.* chen (xen, chõ, xía, can thiệp) vào; ~ в разгово́р chen (xen) vào câu chuyện; ~ в бой tham gia vào trận đánh

вгиба́ть, вогну́ть (*В*) uốn cong ở bên trong

вгиба́ться, вогну́ться cong ở bên trong

вглубь *нареч.* vào sâu, vào trong, theo chiều sâu

вгляде́ться *сов. см.* вгля́дываться

вгля́дываться, вгляде́ться (в *В*) nhìn kỹ; (*рассматривать*) xem kỹ; при́стально ~ во что́-л. chăm chú nhìn cái gì, xem cái gì rất chăm chú; е́сли как сле́дует вгляде́ться... nếu xem thật kỹ thì...

вгони́ть, вогна́ть (*В* в *В*) 1. (*заставить войти, загнать*) lùa (dồn, đuổi, xua)... vào; 2. *разг.* (*вбивать*) đóng... vào; ✧ вогна́ть, кого́-л. в кра́ску *разг.* làm ai đỏ mặt, làm ai ngượng chín người; вогна́ть кого́-л. в пот *разг.* bắt ai làm việc đổ mồ hôi sôi nước mắt; вогна́ть кого́-л. в гроб *разг.* bức tử ai, làm ai phải chết

вдава́ться, вда́ться (в *В*) 1. (*вклиниваться*) ăn (lấn) sâu vào; (*выступать*) nhô ra; ~ кли́ном ăn sâu vào (nhô ra) theo hình nêm; мо́ре далеко́ вдаётся в бе́рег biển ăn (lấn) sâu vào bờ; мыс далеко́ вдаётся в мо́ре mũi đất nhô xa ra biển; 2. (*вдавливаться*) lõm vào, trũng xuống; ✧ ~ в кра́йности đi (nhảy) từ cực đoan này đến cực đoan khác; ~ в подро́бности, в дета́ли, в то́нкости đi sâu vào chi tiết

вдави́ть *сов. см.* вдáвливать

вдáвливать, вдави́ть (*В* в *В*) ép (ấn, đẩy, đè)... vào

вдáлбливать, вдолби́ть (*В*) *разг.* nhồi (nhét)... vào, nhồi nhét; вдолби́ть в го́лову что́-л. nhồi sọ cái gì, nhét (nhồi nhét) cái gì vào đầu óc

вдалеке́, вдали́ 1. *нареч.* (ở) đằng xa, phía xa, xa; исче́знуть ~ biến mất ở đằng xa; 2. *предлог* cách xa, xa; ~ от до́ма xa nhà

вдаль *нареч.* ra xa, ra phía xa, xa xa; смотре́ть ~ nhìn ra xa, trông xa xa

вдáться *сов. см.* вдавáться

вдвига́ть, вдви́нуть (*В*) đẩy (đun)... vào; ~ я́щик в стол đẩy ngăn kéo vào bàn

вдвига́ться, вдви́нуться vào

вдви́нуть(ся) *сов. см.* вдвига́ть(ся)

вдво́е *нареч.* 1. gấp đôi, gấp hai, bằng hai, hai lần; ~ бо́льше nhiều gấp đôi, to gấp đôi, lớn hơn hai lần; ~ ме́ньше ít gấp đôi, bé gấp đôi, bằng một nửa; ~ ни́же thấp gấp đôi, thấp hơn hai lần, cao chỉ bằng một nửa; ~ доро́же đắt gấp đôi; ~ бли́же gần gấp đôi, gần hơn hai lần; ~ до́льше lâu gấp đôi; я ~ ста́рше вас tôi lớn tuổi gấp đôi anh; он ~ моло́же вас nó chỉ bằng nửa tuổi anh; увели́чить ~ tăng gấp đôi, tăng lên hai lần; уме́ньшить ~ giảm một nửa; 2. (*пополам*) đôi, làm đôi; сложи́ть ~ gấp (gập) đôi, gấp (gập) làm đôi

вдвоём *нареч.* (có) hai người, tay đôi; ~ веселе́е (có) hai người thì vui hơn; де́лать что́-л. ~ hai người cùng làm cái gì; остава́ться ~ hai người cùng ở lại; мы идём ~ hai chúng tôi cùng đi

вдвойне́ *нареч.* gấp đôi, gấp hai, gấp hai lần; плати́ть ~ trả gấp đôi (gấp hai); ~ труднее khó gấp đôi

вдева́ть, вдеть (*В*) xỏ (xâu, luồn)... vào; ~ ни́тку (*в иго́лку*) xỏ (xâu, luồn) kim; ~ ногу в стре́мя xỏ chân vào bàn đạp

вдеть *сов. см.*. вдева́ть

вдевятеро́м *нареч.* (có) chín người

вде́лать *сов. см.* вдéлывать

вдéлывать, вдéлать (*В* в *В*) gắn (lắp, lồng)... vào

вдесятеро́м *нареч.* (có) mười người

вдоба́вок *нареч. разг.* hơn nữa, vả lại, thêm vào đó, ngoài ra

вдова́ *ж.* quả phụ, người goá chồng, người đàn bà goá

вдове́ть *несов.* bị goá, bị goá bụa

вдове́ц *м.* người goá vợ

вдóвий *прил.* (của) quả phụ, người goá chồng

вдóволь 1. *нареч.* (*вволю*) tha hồ, thoả thích, thoả thuê, thoả chí, thoả ý, đã đời; есть ~ tha hồ ăn, ăn thoả thuê, ăn đã đời; вы́спаться ~ ngủ thoả thuê (thoả thích, đã mắt, đã đời, no mắt); наговори́ться ~ nói chán mồm, nói chán chê; 2. *в знач. сказ.* (*много*) nhiều, dồi dào, thừa thãi; у вас всего́ ~ cái gì của anh chị cũng dồi dào (thừa thãi) cả

вдовствó *с.* (cảnh) goá bụa

вдóвствовать *несов. уст. см.* вдовéть

вдóвый *прил.* goá, goá bụa

вдогóнку *нареч. разг.* đuổi theo, chạy theo, rượt theo, theo sau; пусти́ться ~ за ке́м-л. chạy đuổi theo ai, rượt theo ai; крича́ть ~ кому́-л. gọi với theo ai; посла́ть кого́-л. ~ за ке́м-л. cử người

nào đuổi (chạy, rượt) theo ai; пу́ли свисте́ли ему́ ~ đạn rít lên sau lưng (theo sau) nó

вдолби́ть *сов. см.* вда́лбливать

вдоль 1. *нареч.* dọc, theo chiều dài (chiều dọc); расколо́ть ~ chẻ dọc; 2. *предлог* (*P*) dọc, ven, men, dọc (ven, men) theo; ~ доро́ги ven (men, dọc) theo đường; ✧ ~ и поперёк а) (*во всех направлениях*) dọc ngang, ngang dọc, tứ phía, khắp mọi nơi; б) (*основательно*) tường tận, rất cặn kẽ; изъе́здить всю страну́ ~ и поперёк đi khắp nước

вдо́сталь *нареч. разг. см.* вдо́воль

вдох *м.* (sự) thở vào, hít vào; сде́лать глубо́кий ~ thở vào thật sâu; ~! (*команда*) thở vào!

вдохнове́ни||е *с.* (sự) cảm hứng, hào hứng, hưng phấn, phấn chấn, hứng thú; чу́вствовать прили́в ~я cảm thấy lòng đầy hưng phấn (hứng thú, hào hứng, cảm hứng); поэти́ческое ~ thi hứng, cảm hứng thơ ca

вдохнове́нно *нареч.* (một cách) hào hứng, hứng thú, phấn khởi, hăng hái, hăng say, nhiệt tình; ~ труди́ться lao động hào hứng (hăng hái, phấn khởi); ~ говори́ть о чём-л. hào hứng (phấn khởi, nhiệt tình) nói về cái gì

вдохнове́нный *прил.* (có) cảm hứng, hào hứng, hưng phấn, phấn chấn, hứng thú; ~ поэ́т nhà thơ giàu cảm hứng; ~ взгляд cái nhìn phấn chấn (hào hứng, nhiệt tình); ~ труд lao động hào hứng (hứng thú, hăng hái, phấn khởi)

вдохнови́тель *м.* người cổ vũ (động viên, khích lệ)

вдохнови́ть(ся) *сов. см.* вдохновля́ть(ся)

вдохновля́ть, вдохнови́ть 1. (*В*) gây cảm hứng, làm... (hào hứng, phấn khởi, phấn chấn, nức lòng), cổ vũ; успе́х вдохнови́л его́ thành công làm nó phấn khởi; 2. (*В* на *В*) động viên, cổ vũ, khuyến khích, khích lệ, cổ lệ; ~ кого́-л. на по́двиг động viên (cổ vũ, khuyến khích, khích lệ, cổ lệ) ai lập kỳ công

вдохновля́ться, вдохнови́ться (*Т*) hào hứng, phấn khởi, phấn chấn, được cổ vũ (động viên, khích lệ, cổ lệ)

вдохну́||ть *сов.* 1. *см.* вдыха́ть; 2. (*В* в *В*) truyền thêm, tiếp thêm, tăng thêm; э́то изве́стие ~ло в него́ жизнь tin đó truyền thêm sinh lực (tiếp thêm sức sống) cho ông ta; ~ му́жество в кого́-л. truyền thêm can đảm (tiếp thêm dũng khí) cho ai

вдрабада́н *нареч. разг.*: напи́ться ~ uống rượu như chĩnh chìm, uống tràn cung mây; ~ пья́ный say khướt, say mèm, say ngất, say xỉn, say bí tỉ

вдре́безги *нареч.* 1. tan, tan tành, tan nát; разби́ть что́-л. ~ đánh vỡ tan tành cái gì; разби́ться ~ vỡ tan, bị vỡ tan tành; 2. *разг.*: пьян ~ say mèm, say khướt, say tuý luý, say ngất ngư

вдруг *нареч.* 1. (*внезапно*) bỗng, bỗng nhiên, bỗng dưng, đột nhiên, đột ngột, bất thình lình; đùng một cái (*разг.*); 2. (*одновременно*) *разг.* đồng loạt, cùng một lúc, đồng thời; они́ все ~ вста́ли tất cả mọi người đồng loạt (đồng thời, cùng một lúc) đứng dậy; 3. *разг.* (*а если*) nhỡ, lỡ, nhỡ ra, lỡ ra, ngộ nhỡ, ngộ; ~ он заболе́ет? nhỡ ra (ngộ nhỡ) nó ốm?; а ~ у него́ нет де́нег? nhỡ ra hắn không có tiền thì sao?

вдрызг *нареч. разг.* hoàn toàn; он ~ пьян nó say mèm (say khướt, say xỉn, say tuý luý, say ngất ngư, say bí tỉ)

вдува́ние *с.* 1. (sự) thổi vào; 2. *мед.* (phép) thổi vào, bơm hơi

вдува́ть, вду́нуть, вдуть (*В* в *В*) thổi... vào

вду́маться *сов. см.* вду́мываться

вду́мчиво *нареч.* (một cách) chín chắn, thận trọng, có đắn đo; ~ относи́ться к чему́-л. có thái độ chín chắn (thận trọng) đối với cái gì

вду́мчивый *прил.* chín chắn, thận trọng, có đắn đo (cân nhắc), biết suy tính; (*о взгляде*) trầm ngâm, (có vẻ) nghĩ ngợi, ngẫm nghĩ; ~ челове́к người chín chắn (biết suy tính)

вду́мываться, вду́маться (в *В*) suy nghĩ kỹ, suy nghĩ chín chắn, cân nhắc cẩn thận, tính toán kỹ càng; ~ в смысл по́вести suy nghĩ kỹ ý nghĩa của truyện vừa

вду́нуть, вдуть *сов. см.* вдува́ть

вдыха́ние *с.* (sự) thở vào, hít vào

вдыха́ть, вдохнуть (*В*) thở (hít)... vào

веб-а́дрес *м. информ.* địa chỉ trên mạng

веб-диза́йнер *м. информ.* người thiết kế web (trang web)

веб-порта́л *м. информ.* web-portal (*trang nhà chứa toàn bộ thông tin về một đề tài*)

веб-сайт *м. информ.* website, trang chủ, trang nhà, điểm mạng

веб-се́рвер *м. информ.* máy chủ web (mạng)

веб-страни́чка *ж. информ.* trang web, trang trên mạng

вегетариа́нец *м.*, **~ка** *ж.* người ăn chay

вегетариа́нск||ий *прил.* chay; ~ое блю́до món chay (ăn chay); ~ рестора́н tiệm (nhà hàng) ăn chay

вегетариа́нство *с.* (sự) ăn chay

вегетати́вн||ый *прил. биол.* (thuộc về) sinh trưởng, sinh dưỡng; ✧ ~ое размноже́ние *биол.* sinh sản sinh dưỡng (vô tính); ~ая не́рвная систе́ма hệ thần kinh thực vật

вегетацио́нный *прил. бот.* (thuộc về) sinh trưởng, sinh dưỡng; ~ пери́од thời kỳ sinh trưởng

вегета́ция *ж. бот.* (sự) sinh trưởng, sinh dưỡng

веда́нта *ж. филос., рел.* Vedanta, Vệ-đàn-đà (*trào lưu triết học và tôn giáo Ấn Độ cổ đại*)

ве́да||ть *несов.* 1. (*Т*) (*заведовать*) điều hành, điều khiển, quản lý, quản trị, phụ trách; 2. (*В*) *уст.* (*знать*) biết, hiểu; не зна́ю, не ~ю tôi không biết, tôi không hiểu

ве́дени||е *с.* thẩm quyền, phạm vi quyền hạn, quyền phụ trách; находи́ться в ~и кого́-л. thuộc thẩm quyền của ai, ở dưới quyền phụ trách của ai, trong phạm vi quyền hạn của ai; не в моём ~и không thuộc thẩm quyền của tôi, tôi không có thẩm quyền, không thuộc quyền phụ trách của tôi

веде́ние *с.* (sự) điều hành, điều khiển, quản lý, quản trị; (*проведение*) (sự) làm, tiến hành; ~ хозя́йства điều hành doanh nghiệp, quản lý kinh tế; ~ дома́шнего хозя́йства trông nom việc nhà; ~ дел điều hành công việc; ~ бухга́лтерских книг làm sổ kế toán; ~ огня́ *воен.* sự bắn; ~ перегово́ров tiến hành đàm phán; ~ собра́ния điều khiển cuộc họp; ~ протоко́ла làm biên bản

ведёрный *прил.* (*вместимостью в одно ведро*) (có) dung lượng một xô

веди́зм *м. рел.* đạo Veda, Vệ-đà giáo (*ở Bắc Ấn*)

веди́йский, веди́ческий *прил.* (thuộc về) Veda, Vệ-đà; ~ язык ngôn ngữ Veda (Vệ-đà)

ве́дом||о *с.*: с ~а кого́-л. cho ai biết trước, ai được biết trước, được ai đồng ý; без чьего́-л. ~а không cho ai biết trước, ai không được biết trước, chưa được ai đồng ý

ве́домость *ж.* bảng kê, bản ghi; ~ успева́емости bản ghi điểm học sinh

ве́домственн||ый *прил.* (thuộc về) cơ quan nhà nước; ~ые барье́ры ranh giới lĩnh vực phụ trách của các cơ quan nhà nước; ~ подхо́д к делу cách giải quyết công việc theo quan điểm bản vị (cục bộ)

ве́домство *с.* cơ quan ngang bộ, cơ quan, tổng cục, tổng nha; вое́нное ~ cơ quan quân sự

ведо́мый *прил.*: ~ самолёт máy bay kèm sau, máy bay số 3

ведр||о́ *с.* 1. xô, thùng con; по́лное ~ một xô đầy; 2. (*русская мера жидкостей*) xô (*bằng 12,3 lít*); ✧ дождь льёт как из ~á mưa như cầm chĩnh đổ, mưa như trút nước, mưa như xối, mưa tầm tã

вёдро *с. разг.* nắng ấm, đẹp trời (*trong mùa hè*)

веду́щ||ий *прил.* 1. (*головной*) dẫn đầu, đi đầu; ~ самолёт máy bay đi đầu, máy bay số 1; 2. *перен.* (*главный*) chủ yếu, chính yếu, then chốt, chủ chốt, chủ đạo, chính; ~ая о́трасль промы́шленности ngành công nghiệp chủ đạo (chủ yếu, then chốt); игра́ть ~ую роль giữ vai trò chính yếu (chủ đạo, chính); ~ее положе́ние в мирово́й нау́ке hàng đầu trong nền khoa học thế giới; 3. *тех.* dẫn động, chủ động, truyền động

Ве́ды *мн.* (*ед.* Ве́да *ж.*) kinh Veda (Vệ-đà)

ведь 1. *частица* (*при утверждении*) chính, ...mà, ...cơ mà, ...đấy; (*всё-таки*) dù sao, dẫu sao; (*но*) thế mà, nhưng; ~ я вам говори́л уже давно́ chính tôi đã nói với anh từ lâu rồi mà, thì tớ đã nói với cậu từ lâu rồi cơ mà; ~ я э́того не говори́л nhưng tôi không nói điều đó mà; ~ он ваш брат! nó là em anh cơ mà!; он ~ ребёнок! nó còn trẻ con mà!; он ~ не ребёнок! nó chẳng phải là trẻ con đâu!; он ~ боле́л nó bị ốm mà; 2. *частица* (*при вопросе*)...chăng, ...ư, ...chứ; ~ э́то пра́вда? thật thế ư?; ~ он не придёт? anh ta không đến ư?, nó không đến chăng?; 3. *союз* chính, vì, chính... mà; (*после условного предложения*) thế thì, nếu thế thì; ~ он сам взя́лся за де́ло chính ông ta tự mình bắt tay vào việc mà; ~ я сам ви́дел! chính mắt tôi thấy mà!; ~ вы его́ зна́ете! chính anh biết nó rồi mà!; ~ вы зна́ете, како́й он! chính anh cũng đã biết nó là người thế nào rồi!; ~ я тебе́ говори́л, а ты не слу́шаешь đấy tớ đã nói với cậu rồi, thế mà cậu chẳng nghe; веди́ нас, ~ ты доро́гу зна́ешь dẫn chúng tớ đi, vì cậu biết đường mà

ве́дьма *ж.* 1. *фольк.* mụ phù thuỷ; 2. *бран.* đồ quỷ sứ

ве́ер *м.* quạt, quạt giấy, quạt nan

ве́ерн||ый *прил.*: ~ые отключе́ния электроэне́ргии sự cắt điện luân phiên (*lần lượt trong vùng*)

веерообра́зный *прил.* (có) hình quạt

ве́жливо *нареч.* (một cách) lịch sự, lịch thiệp, lễ phép, lễ độ; ~ приглаша́ть lịch sự mời, mời một cách lịch sự

ве́жливость *ж.* lễ phép, lễ độ, (sự, phép) lịch sự, lịch thiệp; элемента́рная ~ phép lịch sự sơ đẳng (tối thiểu)

ве́жлив||ый *прил.* lịch sự, lịch thiệp, (có) lễ phép, lễ độ; (*любезный*) nhã nhặn; ~ое обраще́ние (cách) đối đãi lịch sự, cư xử lễ độ; ~ намёк lời ám chỉ nhã nhặn; ~ тон giọng nói nhã nhặn

везде́ *нареч.*: khắp nơi, khắp chốn, mọi nơi, mọi chỗ, nơi nơi, đâu đâu; ~ и всю́ду khắp mọi nơi, khắp mọi chỗ, nơi nơi, đâu đâu

вездесу́щий *прил.* phổ quát, phổ tại, có ở khắp nơi, tồn tại ở khắp nơi, ở đâu cũng có

вездехо́д *м.* xe chạy mọi địa hình

вездехо́дный *прил.* chạy mọi địa hình; ~ автомоби́ль *см.* вездехо́д

везе́ние *с. разг.* hên, khước, vận may, vận đỏ, số may, số đỏ

везти́, повезти́ 1. *тк. несов. см.* вози́ть; 2. *безл. разг.* gặp hên, được khước, gặp may, gặp vận đỏ, có số may; ему́ везёт nó gặp hên (gặp may, được khước, gặp vận đỏ); ему́ не везёт nó bị xui (bị rủi, bị xúi quẩy), nó không may

везу́чий *прил. разг.* hên, may, may mắn, hanh thông, gặp vận đỏ, có số đỏ

век *м.* 1. (*столетие*) thế kỷ; два́дцать пе́рвый ~ thế kỷ hai mươi mốt (hăm mốt); 2. (*эпоха*) thời đại, thời kỳ, thời, thế; ка́менный ~ thời đại đồ đá; желе́зный ~ thời đại đồ sắt; сре́дние ~á thời Trung cổ, Trung đại, Trung thế kỷ; ~ информатиза́ции thời đại tin học hoá; 3. (*жизнь*) đời, đời người; я бу́ду дожива́ть свой ~ здесь tôi sẽ sống hết đời ở đây; на наш ~ хва́тит đủ dùng đến hết đời chúng ta; на своём ~ý trong đời mình; ~ живи́ ~ учи́сь còn sống còn học; бы́ть мно́гих зна́ний не ~ý sống lâu mới biết nhiều điều; 4. *разг.* (*долгое время*) rất lâu, lâu lắm; мы с тобо́й це́лый ~ не вида́лись mình với cậu đã lâu lắm không gặp nhau; ✧ во ~и ~о́в vĩnh viễn, mãi mãi; до сконча́ния ~a đến tận thế, đến chết; на ~и ве́чные mãi mãi, vĩnh viễn, muôn đời, muôn kiếp; в ко́и-то ~и một đời một lần, nghìn năm có một

ве́ко *с.* mi, mí, mi mắt

векове́чный *прил.* hàng thế kỷ, lâu đời

веков||о́й *прил.* hàng thế kỷ, hàng trăm năm, cổ kính, lâu đời; (*о деревьях*) cổ thụ; ~ы́е ча́яния nguyện vọng lâu đời; ~ дуб cây sồi cổ thụ; ~а́я отста́лость tình trạng tụt hậu hàng thế kỷ

векселеда́тель *м.* người ký phát hối phiếu

векселедержа́тель *м.* người cầm hối phiếu

векселеполуча́тель *м.* người nhận hối phiếu

ве́ксель *м.* hối phiếu, kỳ phiếu, tín phiếu; просто́й ~ kỳ phiếu thông thường; перево́дный ~ hối phiếu

ве́ксельный *прил.* (thuộc về) hối phiếu, kỳ phiếu, tín phiếu; ~ курс thị giá hối phiếu; ~ бро́кер người môi giới hối phiếu (tín phiếu)

ве́ктор *м. мат.* vector, vectơ

ве́кторн||ый *прил. мат.* (thuộc về) vector, vectơ; ~ое исчисле́ние phép tính vector

велене́в||ый *прил.*: ~ая бума́га giấy velin, giấy trắng mịn

велéни||е *с.* lệnh, mệnh lệnh; (*требование*) (sự) yêu cầu, đòi hỏi; по ~ю се́рдца сде́лать что́-л. làm việc gì theo mệnh lệnh trái tim

велеречи́во *нареч. ирон.* (một cách) khoa trương, bay bướm, hoa mỹ, màu mè, màu mẽ; говори́ть ~ ăn nói màu mè riêu cua

велеречи́вый *прил. ирон.* khoa trương, bay bướm, hoa mỹ, màu mè

вел||е́ть *несов. и сов.* bảo, sai, khiến, sai bảo, sai khiến, ra lệnh; он ~е́л ему́ сде́лать э́то anh ấy đã bảo nó làm việc này; со́весть мне не ~и́т lương tâm không cho phép tôi; де́лайте, как вам ве́лено! anh hãy làm như đã bảo anh!

вели́к *кратк. ф. от* вели́кий

великá́н *м.* người khổng lồ

вели́к||ий *прил.* 1. vĩ đại, to lớn, đại; ~ учёный nhà bác học vĩ đại; ~ писа́тель nhà đại văn hào; ~ие лю́ди các bậc vĩ nhân; Пётр Вели́кий Piôtr đại đế; 2. *тк. кратк. ф.*: вели́к (*слишком большой*) to quá, rộng quá, quá cỡ; э́ти боти́нки мне ~и́ đôi giày này rộng quá (quá cỡ) đối với tôi; ✧ ~ое мно́жество rất nhiều, nhiều vô số, nhiều vô kể; (не) ~á ва́жность, (не) ~á

бедá không quan trọng lắm; от мáла до ~a từ trẻ đến già; ~ие держáвы các đại cường quốc, các cường quốc lớn; ~ князь đại công tước

великовáтый *прил. разг.* hơi to, hơi rộng

великовóзрастный *прил.* lớn tuổi

великодержáвный *прил.* (có đầu óc) nước lớn; ~ шовинúзм chủ nghĩa sôvanh nước lớn

великодýшие *с.* (lòng, tính, sự) khoan dung, độ lượng, bao dung, khoan hồng, rộng lượng, đại lượng, đại độ

великодýшничать *несов.* làm ra vẻ khoan dung, tỏ vẻ độ lượng

великодýшно *нареч.* (một cách) khoan dung, độ lượng, bao dung, rộng lượng

великодýшный *прил.* khoan dung, độ lượng, bao dung, khoan hồng, rộng lượng, đại lượng, đại độ

великолéпие *с.* (sự, vẻ) huy hoàng, lộng lẫy, tráng lệ, hoa mỹ

великолéпно *нареч.* 1. (một cách) huy hoàng, lộng lẫy, tráng lệ, hoa mỹ; 2. *разг.* (một cách) tuyệt diệu, tuyệt trần, tuyệt vời; ~! tuyệt!, tuyệt diệu!, tuyệt trần!, tuyệt vời!

великолéпный *прил.* 1. (*роскошный*) huy hoàng, lộng lẫy, tráng lệ, hoa mỹ; 2. *разг.* (*отличный*) tuyệt, tuyệt diệu, tuyệt trần, tuyệt vời

великосвéтский *прил. уст.* (thuộc về) quý phái, quý tộc, thượng lưu

великомýченик *м.* người tử đạo vĩ đại

великорóсс *м. уст. см.* великорýс

великорýс *м.* người Đại Nga

великорýсский *прил.* (thuộc về) Đại Nga

величáво *нареч.* (một cách) hùng vĩ, hùng tráng, oai nghiêm, oai phong

величáвый *прил.* hùng vĩ, hùng tráng, oai nghiêm, oai phong, oai vệ, trang trọng, trang nghiêm

величáйш||ий *превосх. ст. от* велúкий to lớn (lớn lao) nhất, vĩ đại; событие ~ей вáжности sự kiện có tầm quan trọng vĩ đại

величáние *с.* (*народная песня*) bài hát mừng

величáть *несов.* 1. (*В, Т*) (*называть*) xưng hô, gọi tên; ~ по бáтюшке gọi tên theo tên bố; 2. (*В*) hát mừng; ~ женихá с невéстой hát mừng cô dâu chú rể

велúчественно *нареч.* (một cách) oai nghiêm, oai phong, oai vệ, lẫm liệt, uy nghi

велúчественность *ж.* (tính chất) oai nghiêm, oai phong, oai vệ, lẫm liệt, uy nghi

велúчественн||ый *прил.* oai nghiêm, oai phong, oai vệ, hùng tráng, hùng vĩ, hào hùng, trang nghiêm, lẫm liệt, uy nghi; ~ое здáние toà nhà uy nghi; ~ая осáнка phong thái oai nghiêm (lẫm liệt, oai vệ); ~ое зрéлище cảnh tượng hùng tráng

велúчество *с.*: вáше ~ tâu bệ hạ, muôn tâu hoàng thượng

велúчи||е *с.* (sự) cao cả, vĩ đại, hùng vĩ, hùng tráng; испóлненный ~я đầy vẻ hùng tráng; ✧ мáния ~я (sự, thói, bệnh, chứng) vĩ đại cuồng, cuồng tưởng vĩ đại; во всём своём ~и trong toàn bộ vẻ hùng tráng của mình; с высоты своегó ~я dương dương tự đắc, vênh váo kênh kiệu

величин||á *ж.* 1. (*размер*) độ lớn, kích thước, cỡ, độ, lượng; звездá пéрвой ~ы *астр.* (ngôi, vì) sao hạng nhất; ~óй с... to như...; 2. *мат.* đại lượng, giá trị, trị số, lượng; 3. *перен.* (*выдающийся человек*) người lỗi lạc, bậc cự phách, vĩ nhân; крýпная ~ в нáуке nhà khoa học rất lỗi lạc, bậc cự phách trong khoa học; ✧ ничтóжная ~ rất nhỏ, không đáng kể

велобóл *м. спорт.* (môn) đi xe đạp đá bóng

велогóнка *ж.* (cuộc) đua xe đạp

велогóнщик *м.* vận động viên đua xe đạp, cuarơ, tay đua

велодрóм *м.* sân đua xe đạp

велокáмера *ж.* săm xe đạp

велопробéг *м.* (cuộc) đi xe đạp

велорúкша *ж.* xe xích-lô máy

велосипéд *м.* xe đạp; дáмский ~ xe đạp nữ, xe đạp đầm

велосипедúст *м.*, **~ка** *ж.* người đi xe đạp; (*спортсмен*) vận động viên xe đạp; cuarơ, tay đua (*разг.*)

велосипéдный *прил.* (thuộc về) xe đạp; ~ спорт *см.* велоспóрт

велоспóрт *м.* môn (môn thể thao) xe đạp

велостадиóн *м.* sân đua xe đạp

велотрáсса *ж.* đường đua xe đạp

велотрéк *м.* vòng đua xe đạp

велотренажёр *м.* dụng cụ tập luyện xe đạp

велотурúст *м.* người du lịch bằng xe đạp

велошúна *ж.* lốp xe đạp

вельбóт *м. мор.* xuồng buồm

вельвéт *м.* nhung kẻ

вельвéтовый *прил.* (bằng) nhung kẻ

вельмóжа *м.* 1. *уст.* đại quan, đại thần, người quý tộc; 2. *ирон.* ông bự, ông cốp, quan lớn

велюр *м.* nhung

вéна *ж.* tĩnh mạch, ven

венгéрка I *ж.* người phụ nữ Hungary

венгéрка II *ж.* (*танец*) (điệu) vũ Hungary

венгéрский *прил.* (thuộc về) Hungary; ~ язык tiếng Hungary

венгр *м.* người Hungary

вендéтта *ж.* (sự) trả thù, trả nợ máu

Венéра *ж.* 1. *миф.* thần Venus, Vệ nữ; 2. *астр.* sao Kim, Kim tinh, Venus

венéрик *м. мед. разг.* người bị bệnh hoa liễu

венéрин *прил.* (của) Venus, Vệ nữ; ~ башмачóк (cây) lan hài Vệ nữ, lan hài (*Cypripedium*); ~ холм *анат.* mu âm hộ

венерúческ||ий *прил.* (thuộc về) hoa liễu; ~ая болéзнь bệnh hoa liễu

венерóлог *м.* nhà hoa liễu học, bác sĩ chữa bệnh hoa liễu

венерологúческий *прил.* (thuộc về) hoa liễu học

венерологúя *ж. мед.* hoa liễu học, khoa hoa liễu

венéц *м.* 1. *уст.* (*венок*) vòng hoa; терновый ~ а) vòng gai, mão gai; б) *перен.* nỗi thống khổ; лавровый ~ vòng nguyệt quế; 2. *уст.* (*корона*) mũ miện; цáрский ~ ngọc miện, vương miện; 3. *церк.* vòng hoa cưới (*đưa trên đầu cô dâu theo nghi lễ ở nhà thờ*); вести́ под ~ đưa cô dâu chịu phép cưới; идти́ под ~ с кéм-л. chịu phép cưới với ai, kết hôn với ai; пóсле венцá sau khi chịu phép cưới, sau hôn lễ; 4. *перен.* (*высшая ступень*) tột đỉnh, cao điểm, đỉnh cao; человéк — ~ твореúния con người là tột đỉnh sáng tạo của Trời; người ta là hoa đất (*погов.*); 5. *астр.* tán, quầng; ✧ конéц — всемý дéлу ~ cái kết thúc mới tỏ rõ thành bại cuối cùng của sự nghiệp; ~ безбрáчия cái số không chồng

венециáнск||ий *прил.* (thuộc về) Venizia, Vơnizơ; ✧ ~ое окнó cửa sổ Ý

венéчн||ый *прил. анат.* (thuộc về) vành; ~ая артéрия động mạch vành; ~ сúнус xoang vành; ~ шов đường khớp trán-đỉnh

вéнзел||ь *м.* chữ kết; ✧ писáть ~я say lảo đảo, say chân nam đá chân chiêu

вéник *м.* chổi, chổi sể

венóзн||ый *прил.* (thuộc về) tĩnh mạch, ven; ~ая кровь máu tĩnh mạch

венóк *м.* vòng hoa

вéнский *прил.* (thuộc về) Vienna, Viên; ✧ ~ стул ghế mây

вентили́ровать, провентили́ровать (*В*) làm thông hơi (thông gió, thoáng khí, thoáng gió, thông thoáng)

вéнтиль *м. тех.* van

вентиля́тор *м.* quạt máy, quạt điện, máy thông gió; настóльный ~ quạt bàn

вентиляцио́нн||ый *прил.* (để) thông hơi, thông gió, thoáng khí, thoáng gió; ~ая трубá ống thông gió

вентиля́ция *ж.* 1. (*проветривание*) (sự) thông hơi, thông gió, thoáng khí, thoáng gió; 2. (*устройство*) (thiết bị) thông hơi, thông gió, thoáng khí, thoáng gió

венча́льный *прил.* (thuộc về) cưới, phép cưới; ~ наря́д áo cưới; ~ обря́д phép (lễ) cưới

венча́ние *с.* 1. phép cưới, lễ cưới, hôn lễ (*ở nhà thờ*); 2. (*на царство*)) lễ đăng quang, lễ gia miện

венч||а́ть, повенча́ть (*В*) 1. làm phép cưới; 2. *тк. несов.* (*на царство*) làm lễ đăng quang, làm lễ gia miện; 3. *тк. несов. перен.* (*завершать*) kết thúc, hoàn thành; конéц ~áет дéло thành bại cuối cùng mới là kết quả của sự nghiệp

венча́ться, повенча́ться chịu phép cưới, kết hôn (*ở нhà thờ*)

вéнчик *м. бот.* vành hoa

венчико||ви́дный, **~обра́зный** *прил.* (có) dạng vành hoa

вéр||а *ж.* 1. niềm tin, lòng tin, lòng tin tưởng; ~ в побéду niềm tin ở thắng lợi; ~ в бýдущее niềm tin ở tương lai; слепáя ~ lòng tin mù quáng; дéлать что́-л. на ~y làm việc gì do lòng tin; 2. (*религия*) đức tin, tín ngưỡng, tôn giáo, đạo; христиáнская ~ Kitô giáo, đạo Kitô; 3. *разг.* (*доверие*) (lòng, sự) tin cậy, tín mộ, tín nhiệm; ✧ приня́ть что́-л. на ~y chấp nhận điều gì mà không cân bằng chứng; служи́ть ~ой и прáвдой một lòng một dạ phục vụ

верáнда *ж.* hiên

вéрба *ж.* (cây) liễu (*Salix daphnoides*)

вéрбн||ый *прил.*: ~ое воскресéнье ngày lễ lá (*chủ nhật trước lễ Phục sinh*)

вербáльн||ый *прил. книжн.* bằng lời, nói miệng; ✧ ~ая нóта *дип.* thông điệp (công hàm) không ký tên

верблю́д *м.* lạc đà (*Camelus*); навьючен как ~ gánh hết sức nặng, è cổ mang; ✧ докáзывай, что ты не ~ thì cứ chứng minh đi rằng mình không phải là con lạc đà!, không thể nào thanh minh được với những lời buộc tội vớ vẩn

верблю́дица *ж.* lạc đà cái

верблю́жь||ий *прил.* 1. (thuộc về) lạc đà; ~ья шерсть lông lạc đà; 2. (*из шерсти верблюда*) (bằng) lông lạc đà

верблюжóнок *м.* lạc đà con

вербовáть, завербовáть (*В*) tuyển, mộ, tuyển mộ, tuyển lựa, chiêu mộ, chiêu nạp

вербóвка *ж.* (sự) tuyển, mộ, tuyển mộ, tuyển lựa

вербóвщик *м.* người đi tuyển mộ

вербóв||ый *прил.* (thuộc về) liễu; ~ая рóща rặng (rừng) liễu

вердúкт *м. юр.* phán quyết, án quyết

верёвка *ж.* (sợi) dây

верёвочк||а *ж.* dây nhỏ; ✧ скóлько ~e не вúться, а концý быть *посл.* ≅ chơi dao có ngày đứt tay

верёвочник *м.* thợ làm dây

верёвочн||ый *прил.* (thuộc về) dây; (*сделанный из верёвки*) (bằng) dây; ~ая лéстница thang dây; ~ая сýмка túi lưới

верени́щ||а *ж.* dãy, chuỗi, hàng; ~ автомоби́лей dãy xe ôtô; ~ дней chuỗi ngày; ~ воспомина́ний dòng hồi ức; двúгаться ~ей đi nối đuôi nhau, chạy thành một hàng dài

веретенó *с.* 1. guồng sợi; (*часть прядильной машины*) cọc sợi; 2. (*стержень*) trục

веретенообрáзный *прил.* (có) dạng guồng sợi, hình thuôn thuôn, búp măng

верещ||áть *несов.* kêu ri rỉ (tỉ tê); сверчóк ~úт con dế kêu ri rỉ (tỉ tê)

верзúла *м. и ж.* (*скл. как ж.*) *разг.* người cao lêu đêu (lêu nghêu), cò hương

верúги *мн. уст.* xiềng sắt của người tu khổ hạnh

верúтельн||ый *прил.*: ~ые грáмоты *дип.* quốc thư, uỷ nhiệm thư, thư uỷ nhiệm

вéр||ить, повéрить 1. (в *В*) tin tưởng, tin; ~ в нарóд tin tưởng ở nhân dân; ~ в побéду tin tưởng ở thắng lợi; ~ в бýдущее tin tưởng ở tương lai; 2. (*быть религиозным*) tin, tín ngưỡng; ~ в бóга tin Chúa, tin Chúa Trời, tin Trời; 3. (в *В, Д*) (*принимать за истину*) tin; éсли мóжно ~ слýхам... nếu có thể tin lời đồn đại thì...; хотúте вéрьте, хотúте нет tin hay không thì tuỳ ý, dù tin hay không; 4. (*Д*) (*доверять*) tin, tin cậy, tín nhiệm; я вам и так ~ю tôi tin anh cơ mà, không cần nói gì nữa tôi cũng tin anh; ✧ ~ на́ слово комý-л. tin lời ai; не ~ своúм глазáм, своúм ушáм hết sức ngạc nhiên, không tin chính mắt mình, tai mình

вéр||иться *несов. безл.*: мне не ~ится tôi không tin; ~ится с трудóм khó tin, khó mà tin được

верификáция *ж. информ.* (sự) thẩm tra, xác minh, kiểm soát

вермишéль *ж.* bún, miến

вернéе 1. *сравнит. ст. прил.* вéрный *и нареч.* вéрно; 2. *в знач. вводн. сл.* nói đúng, đúng hơn; ~ говоря́ nói đúng hơn; э́то портрéт и́ли, ~, карикатýра đó là bức chân dung, hay nói đúng hơn, là bức biếm hoạ

вернисáж *м.* triển lãm mỹ thuật; (*день открытия*) ngày khai mạc triển lãm mỹ thuật

вéрно 1. *нареч.* (*преданно*) (một cách) trung thành, chung thuỷ, tận tâm; ~ служúть Рóдине trung thành phụng sự Tổ quốc, một lòng một dạ phục vụ Tổ quốc; 2. *нареч.* (*правильно*) (một cách) đúng đắn, đúng, phải; (*точно*) (một cách) chính xác; ~ сказáть nói đúng, nói phải; ~! đúng thế!; совершéнно ~ hoàn toàn đúng, rất đúng, đúng lắm; 3. *в знач. вводн. сл.* (*вероятно*) có lẽ, có thể, chắc, chắc là; онá, ~, не придёт chắc chị ấy không đến, có lẽ cô ta không đến; ✧ с пóдлинным ~ *офиц.* đúng theo nguyên bản

вернопóдданическ||ий *прил. уст.*: ~ие чúвства những tình cảm trung thành của thần dân

вернопóдданный *м. уст.* người thần dân trung thành

вéрност||ь *ж.* 1. (*преданность*) (sự, lòng) trung thành, chung thuỷ; lòng son (*поэт.*); ~ присяге trung thành với lời thề; 2. (*надёжность*) (sự, tính) chắc chắn; для бóльшей ~и để cho chắc chắn; 3. (*правильность*) (sự, tính) đúng, đúng đắn; (*точность*) (sự, tính) chính xác, đí xác; 4. (*меткость*) (sự, tính) chuẩn xác

вернýть *сов.* (*В*) 1. (*отдать обратно*) trả, trả lại, hoàn, hoàn trả, hoàn lại; ~ долг trả nợ; ~ своú издéржки thu lại tiền mình đã chi phí; ~ свобóду trả lại tự do; ~ жизнь комý-л., чемý-л. cải tử hoàn sinh cho ai, cứu sống được ai; сửa chữa được máy móc gì; 2. (*получить обратно*) lấy lại, nhận lại; (*вновь обрести*) lấy lại, đoạt lại, giành lại; ~ здорóвье lại người, lại sức, phục hồi

sức lực; ~ зва́ние чемпио́на đoạt lại (giành lại) danh hiệu vô địch; 3. (*заставить возвратиться*) bắt... quay về, bắt... trở lại

верн||у́ться *сов.* 1. về, trở về, quay về, lại; ~ домо́й về (trở về, lại) nhà; когда́ он ~ётся? khi nào anh ấy trở về?; оди́н самолёт не ~у́лся на ба́зу một máy bay không trở về căn cứ; 2. (к *Д*) (*восстановиться*): к нему́ ~у́лось созна́ние anh ấy tỉnh lại, nó đã lại hồn; к нему́ ~у́лось самооблада́ние anh ấy trấn tĩnh lại; 3. (к *Д*) (*вновь приняться за что-л.*) trở lại, quay lại; ~ к вопро́су trở lại (quay lại) vấn đề; ~ к пре́жней мы́сли trở lại (quay lại) ý nghĩ trước đây

ве́рн||ый *прил.* 1. (*преданный*) trung thành, thuỷ chung, tin cẩn, đáng tin cậy; ~ друг người bạn trung thành (thuỷ chung, tin cẩn); ~ свои́м убежде́ниям trung thành với niềm tin của mình; 2. (*надёжный*) chắc chắn, vững chắc; ~ спо́соб phương pháp chắc chắn; э́то де́ло ~ое việc này thì ăn chắc; 3. (*правильный*) đúng, đúng đắn; (*точный*) chính xác; ~ое вре́мя giờ chính xác, giờ đúng; ~ые часы́ đồng hồ chính xác; ~ое изображе́ние, описа́ние miêu tả chính xác (đúng đắn); ~ перево́д bài dịch chính xác; 4. (*меткий, безошибочный*) chuẩn xác, trúng, đích xác, đúng, đúng đắn; ~ глаз mắt chuẩn xác; 5. (*неизбежный*) không tránh khỏi, không thoát khỏi, cầm chắc; ~ая ги́бель, смерть cái chết cầm chắc (không tránh khỏi)

ве́рование *с.* (sự) tín ngưỡng

ве́ровать *несов,* 1. (в *В*) (*быть уверенным*) tin, tin tưởng; 2. (*быть религиозным*) tin, tín ngưỡng; ~ в бо́га tin Chúa, tin Trời, tin Chúa Trời

вероиспове́дани||е *с.* tôn giáo, đạo; (*верование*) (sự) tín ngưỡng; свобо́да ~я tự do tín ngưỡng; незави́симо от ~я không phân biệt tôn giáo

веролóмно *нареч.* (một cách) bội tín, bội ước; phản phúc, phản trắc (*ср.* веролóмный)

веролóмн||ый *прил.* bội tín, bội ước, thất tín; (*предательский*) phản phúc, phản trắc, phản bội; ~ друг thằng bạn phản phúc (phản trắc); ~ые де́йствия những hành động bội tín (bội ước); ~ое нападе́ние (sự, trận) tấn công bội ước

веролóмство *с.* (sự) bội tín, bội ước, thất tín; (*предательство*) (sự) phản phúc, phản trắc, phản bội

верона́л *м. фарм.* veronal

вероотсту́пник *м. уст.* người bội giáo

вероотсту́пничество *с. уст.* (sự) bội giáo

веротерпи́мость *ж.* (sự, thái độ) bao dung tôn giáo

веротерпи́мый *прил.* bao dung (khoan dung) tôn giáo

вероуче́ние *с. рел.* tín điều, giáo lý, giáo pháp

вероя́тно *вводн. сл.* chắc, chắc là, có lẽ, có thể; в пять часо́в я, ~, бу́ду до́ма chắc là vào năm giờ tôi sẽ ở nhà, vào năm giờ chắc tôi sẽ có nhà; ~, он не придёт có lẽ anh ấy sẽ không đến, chắc anh ấy sẽ không đến

вероя́тностный *прил.* (thuộc về) xác suất; cái nhiên

вероя́тност||ь *ж.* (*возможность*) khả năng; (*степень осуществимости*) xác suất; ~ попада́ния в цель xác suất trúng đích; сте́пень ~и чего́-л. độ xác suất của cái gì; теория ~ей *мат.* lý thuyết xác suất; ✧ по всей ~и chắc là, rất có thể

вероя́тный *прил.* cái nhiên, có thể lắm, có thể xảy ra lắm, có lẽ đúng; ~ исхо́д kết quả cái nhiên (có thể lắm); вполне́ ~ слу́чай trường hợp hoàn toàn cái nhiên (có thể xảy ra lắm)

версифика́ция *ж. лит.* thi pháp, (thuật) làm thơ

ве́рсия *ж.* giả thuyết, ức thuyết, kiến giải; есть и друга́я ~ có một giả thuyết khác nữa, còn có một kiến giải khác

верст||а́ *ж. уст.* versta, verst, dặm Nga (*bằng 1,06 km*); ✧ его́ за ~ы́ ви́дно (слы́шно) cách xa một cây số cũng trông thấy (nghe) nó được

верста́к *м.* bàn thợ; слеса́рный ~ bàn nguội, bàn thợ nguội; столя́рный ~ bàn mộc, bàn thợ mộc

верста́льщик *м. полигр.* thợ lên khuôn

верста́тка *ж.* thước để sắp chữ

верста́ть, сверста́ть (*В*) *полигр.* lên khuôn

вёрстка *ж. полигр.* 1. (*действие*) (sự) lên khuôn; 2. (*свёрстанный набор*) bát chữ; 3. (*оттиск*) bản in thử, bản morat

ве́ртел *м.* que nướng thịt (xiên thịt)

верте́п *м.* (*притон*) ổ gian phi, hắc điếm

верт||е́ть *несов.* 1. (*В*) quay, xoay; (*В, Т*) *разг.* (*из стороны в сторону*) quay đi quay lại; (*головой тж.*) ngoảnh đi ngoảnh lại; ~ колесо́ quay bánh xe; соба́ка ве́ртит хвосто́м con chó vẫy (ngoe nguẩy) đuôi; ~ в рука́х что́-л. mân mê cái gì trong tay; 2. (*свёртывать*) quấn, vấn, cuốn; ~ папиро́су quấn (vấn, cuốn) điếu thuốc lá; 3. (*Т*) *перен. разг.* (*распоряжаться*) sai khiến, sai bảo, chỉ huy; ~ всем до́мом sai khiến mọi người trong nhà, chỉ huy cả nhà; 4. *разг.* (*сверлить*) khoan; ✧ ~ хвосто́м а) (*хитрить*) dùng mưu mẹo; б) (*лебезить*) xu nịnh, quỵ luỵ, bợ đỡ; как ни ~и́ dù cố sức thế nào đi nữa, dù có làm thế nào đi nữa

верте́ться *несов.* 1. quay, xoay; (*из стороны в сторону*) quay đi quay lại, xoay đi xoay lại; (*менять положение*) trăn trở, cựa quậy, trằn trọc; ~ вокру́г чего́-л. xoay (quay) quanh cái gì; ~ волчко́м quay tít, quay như con cù; ~ пе́ред зе́ркалом uốn éo trước gương; 2. *разг.* (*находиться*) quanh quẩn, lảng vảng, láng cháng, luẩn quẩn, loanh quanh, lởn vởn, xẩn vẩn; *перен.* (*возвращаться к чему-л.*) xoay quanh; ~ о́коло кого́-л. lân la (quanh quẩn) gần ai; ма́льчик всё вре́мя ве́ртится среди́ взро́слых thằng bé cứ lởn vởn (quanh quẩn, xẩn vẩn) mãi giữa những người lớn; разгово́р ве́ртится вокру́г одного́ предме́та câu chuyện luẩn quẩn quanh một vấn đề; 3. *разг.* (*увиливать*) nói lảng, đánh trống lảng, lảng tránh; ✧ ~ под нога́ми quẩn chân; сло́во ве́ртится в голове́, на языке́ quên khuấy mất một chữ; как ни верти́сь dù làm thế nào đi nữa, trong trường hợp nào đi nữa

вертика́л||ь *ж.* 1. *мат.* đường thẳng đứng; по ~и theo chiều thẳng đứng; 2. *перен.* hệ thống dọc, ngành dọc; по ~и theo hệ thống dọc, theo ngành dọc; ~ вла́сти hệ thống dọc của chính quyền

вертика́льно *нареч.* (một cách) thẳng đứng

вертика́льность *ж.* (tính, tính chất) thẳng đứng

вертика́льный *прил.* thẳng đứng, dựng đứng

вертля́вый *прил. разг.* cựa quậy (nhúc nhích) luôn

вертолёт *м.* máy bay trực thăng; trực thăng (*сокр.*)

вертолётоно́сец *м.* tàu chở trực thăng

вертолётный *прил.* (thuộc về) máy bay trực thăng, trực thăng

вертолётострое́ние *с.* (sự) chế tạo trực thăng

вертолётострои́тель *м.* người làm trong ngành chế tạo trực thăng

вертолётостроительный *прил.* (thuộc về) chế tạo trực thăng

вертолётчик *м.* 1. chuyên viên về trực thăng; 2. người lái trực thăng

вертопра́х *м. разг.* người khờ dại (ngốc nghếch, nhẹ dạ, xốc nổi)

верту́шка *ж. разг.* 1. (*игрушка*) chong chóng; 2. (*этажерка*) giá quay; 3.: дверь-~ cửa quay; 4. (*телефонная связь*) máy điện thoại (*chỉ dùng trong nội bộ cơ quan lãnh đạo cao cấp*); на столе́ зазвони́ла ~ máy điện thoại trên bàn reo vang; 5. (*о женщине*) *разг.* người đàn bà nhẹ dạ

ве́рующий *м.* (*скл. как прил.*) tín đồ, giáo đồ, giáo dân

верфь *ж.* âu nổi, xưởng đóng (chữa) tàu (*tàu thuỷ*)

верх *м.* 1. (*верхняя часть*) phần trên, bên trên, phía trên, phần trên cao, đỉnh, ngọn, chóp, đầu; ~ горы́ đỉnh núi, chóp núi; 2. (*верхний этаж*) gác (tầng) thượng, tầng trên cùng; снять ~ дачи thuê tầng thượng của biệt thự; 3. (*экипажа*) mui xe; 4. (*одежды*) (mặt) ngoài; э́то на подкла́дку, а э́то для ~а vải này để làm lót, còn vải kia để may ngoài; 5. (*P*) (*высшая степень*) tột đỉnh, cao độ, cực độ, cực điểm, tột bậc, tột độ, tột mức, tột cùng; на ~ý сла́вы trên tột đỉnh (cực điểm) vinh quang; ~ соверше́нства (sự) hoàn hảo, toàn thiện toàn mỹ; ~ неприли́чия bất lịch sự tột mức, vô lễ cực độ; быть на ~у блаже́нства sung sướng tuyệt đích; ✧ одержа́ть, взять ~ над ке́м-л. thắng (thắng thế, trội hơn) ai; его́ мне́ние взя́ло ~ ý kiến của anh ấy đã thắng thế

верх||и́ *мн.* (*скл. как м.*) *разг.* 1. (*общества*) giới thượng lưu, tầng lớp trên; ~ и низы́ tầng lớp trên và tầng lớp dưới; 2. (*руководители*) những người lãnh đạo (người cầm đầu, thủ lĩnh); совеща́ние в ~а́х hội nghị thượng đỉnh, hội nghị cấp cao; 3. (*высокие ноты*) âm cao; 4.: нахвата́ться ~о́в có những kiến thức hời hợt (lót phớt); скользи́ть по ~а́м cưỡi ngựa xem hoa (*погов.*), làm lớt phớt (qua loa)

ве́рхн||ий *прил.* 1. trên, ở trên, trên cao, trên cùng, thượng; ~ие слои́ атмосфе́ры thượng tầng khí quyển, những lớp khí quyển trên cao; ~яя по́лка а) (*шкафа*) ngăn trên; б) (*в поезде*) chỗ nằm trên; ~ этаж а) tầng thượng, gác thượng, tầng trên cùng; б) (*в двухэтажном здании*) gác; ~яя че́люсть hàm trên; 2. (*близкий к истоку*) thượng nguồn, đầu nguồn, ở gần nguồn; ~ее тече́ние Во́лги thượng lưu (thượng nguồn) sông Volga; 3. (*надеваемый поверх платья*) ngoài, mặc ngoài; ~яя оде́жда quần áo mặc ngoài; 4. *муз.* cao; ~ регистр âm vực cao; ✧ ~яя пала́та (*парламента*) thượng viện, thượng nghị viện

верхове́нство *с. уст.* địa vị chủ soái, địa vị cao nhất; ~ общечелове́ческой иде́и địa vị chủ soái (địa vị cao nhất) của tư tưởng toàn nhân loại

верхо́вн||ый *прил.* tối cao; ~ая власть chính quyền tối cao, quyền lực tối cao; Верхо́вный суд Toà án tối cao, Tối cao Pháp viện

верхово́д *м. разг.* người dẫn đầu (đứng đầu, cầm đầu)

верхово́дить *несов.* (*T*) *разг.* dẫn đầu, đứng đầu, cầm đầu

верхов||о́й I *прил.* 1. (thuộc về) đi ngựa, cưỡi ngựa; ~а́я езда́ (sự, môn) đi ngựa, cưỡi ngựa; ~а́я ло́шадь ngựa cưỡi; 2. *в знач. сущ. м.* kỵ sĩ, người đi ngựa (cưỡi ngựa)

верхов||о́й II *прил.* (*расположенный вверх по реке*) (ở) thượng nguồn, đầu nguồn; ~ы́е края́ những miền thượng nguồn (đầu nguồn)

верхо́вье *с.* (vùng) thượng lưu, thượng nguồn, đầu nguồn

верхогля́д *м. разг.* người nông nổi (hời hợt, lớt phớt)

верхогля́дство *с. разг.* (thói) nông nổi, hời hợt, lớt phớt; chuồn chuồn đạp nước, cưỡi ngựa xem hoa (*погов.*)

верхола́з *м.* công nhân làm việc trên cao

ве́рхом *нареч.* (*поверху*) (ở) trên cao; пойти́ ~ đi trên cao; ча́йная ло́жка ~ một thìa cà phê đầy

верхо́м *нареч.* cưỡi, cỡi; ~ на ло́шади cưỡi ngựa; сесть ~ на стул cưỡi trên ghế

верхушка *ж.* 1. đỉnh, ngọn, chóp, đầu; ~ де́рева ngọn cây; ~ горы́ đỉnh (chóp) núi; ~ лёгкого đỉnh phổi; 2. *перен. разг.* (*общества*) giới thượng lưu, tầng lớp trên, lớp chóp bu; пра́вящая ~ giới cầm quyền chóp bu

верче́ние *с.* (sự) xoay, quay, xoay vần

верши́на *ж.* 1. đỉnh, ngọn, chóp; ~ горы́ đỉnh (chóp) núi; ~ сосны́ ngọn thông, chóp cây thông; взя́тая ~ *спорт.* đỉnh núi (đỉnh cao) đã vượt được; 2. (*P*) (*высшая степень*) đỉnh, tột đỉnh, cực điểm, cao điểm, tột bậc, tột độ, tột mức, tột cùng; ~ сла́вы tột đỉnh (cực điểm) vinh quang, quang vinh tột bậc; ✧ ~ угла́ *геом.* đỉnh góc; ~ треуго́льника *геом.* đỉnh tam giác; ~ пирами́ды *геом.* đỉnh hình chóp

верши́тель *м.*, **~ница** *ж.* người quyết định; ~ су́деб người nắm quyền sinh quyền sát, người nắm trong tay số phận của những người khác

верши́ть *несов.* 1. (*B*) (*решать*) giải quyết, quyết định; (*T*) (*распоряжаться*) chỉ huy, điều khiển; ~ чью-л. судьбу́ quyết định số phận của ai; ~ все́ми дела́ми điều khiển mọi việc; 2. (*совершать, выполнять*) thực hiện, tiến hành, thi hành

верше́к *м. уст.* vershok, vecsoc (*bằng 4,4 cm*)

вес I *м.* 1. trọng lượng, sức nặng; ~ом в 80 килогра́ммов nặng 80 kilogram; на ~ theo trọng lượng, theo cân lạng; продава́ть на ~ bán cân; ребёнок приба́вил в ~е на́ три кило́ thằng bé lên cân được ba ký; ~ бру́тто trọng lượng cả bì; ~ не́тто trọng lượng ròng; 2. *перен.* (*влияние, авторитет*) thế lực, uy thế, uy tín, ảnh hưởng, sức nặng, trọng lượng; челове́к с большим ~ом người có thế lực (có uy thế, có ảnh hưởng) lớn; 3. *спорт.* hạng; тяжёлый ~ hạng nặng; лёгкий ~ hạng nhẹ; сре́дний ~ hạng trung; полутяжёлый ~ hạng nặng vừa; полусре́дний ~ hạng trung vừa; ✧ цени́ться на ~ зо́лота quý như vàng

вес II *м.*: держа́ть что-л. на ~ý xách lơ lửng; держа́ться на ~ý treo lơ lửng

весели́ть *несов.* vui lên, trở nên vui

весели́ть *несов.* (*B*) (*радовать*) làm... vui; (*развлекать*) làm giải trí, làm tiêu khiển

весели́||ться *несов.* vui chơi, vui đùa, nô đùa, chơi đùa; (*развлекаться*) giải trí, tiêu khiển; как вы ~лись? anh/chị đã vui chơi (giải trí) như thế nào?

ве́село 1. *нареч.* (một cách) vui, vui vẻ; хо́м трò (*разг.*); ~ проводи́ть вре́мя dùng thì giờ rất vui; весело́е! vui lên nào!; nhanh lên nào!; 2. *в знач. сказ. безл.*: мне ~ tôi vui; как ~! thật là vui!, vui ghê!

весёлость *ж.* (tính) vui vẻ; (*весёлое настроение*) (sự, tâm trạng) vui vẻ

весёл||ый *прил.* 1. (*жизнерадостный*) vui, vui vẻ, vui nhộn, vui tính, vui tươi; ~ое лицо́ mặt mày vui vẻ (vui tươi); ~ая компа́ния đám người vui nhộn (vui vẻ); ~ое настрое́ние khí sắc vui tươi, tâm trạng vui vẻ; ~ челове́к người

vui tính (vui vẻ); ~ хара́ктер vui tính; 2. (*забавный*) vui, vui cười; (*приятный для взора*) vui mắt; ~ая исто́рия chuyện vui

весе́лье *с.* 1. (*жизнерадостность*) (sự) vui vẻ, vui nhộn, vui thích, vui mừng; 2. (*развлечение*) (sự) giải trí, tiêu khiển, vui đùa, vui chơi; шу́мное ~ vui đùa ầm ĩ, vui nhộn

весельча́к *м. разг.* người vui tính (hay pha trò); chúa nhộn (*разг.*)

весели́щий *прил.*: ~ газ *хим.* khí cười

весе́нний *прил.* (thuộc về) mùa xuân, xuân; ~ сев gieo mùa xuân

ве́си||ть *несов.* cân nặng, nặng; ры́ба ~т три килогра́мма con cá nặng ba kilogram

ве́ск||ий *прил.* xác đáng, có căn cứ; ~ое сло́во lời nói có trọng lượng (sức nặng, uy tín); ~ое доказа́тельство chứng cớ xác đáng; ~ аргуме́нт lý lẽ xác đáng (có căn cứ) ваш до́вод недоста́точно ~ luận cứ của anh không xác đáng lắm

ве́ско *нареч.* (một cách) xác đáng, có căn cứ

ве́скость *с.* (sự, tính chất) xác đáng, có căn cứ

весло́ *с.* (cái, mái) chèo; (*короткое*) (cái) giầm; кормово́е ~ chèo lái; бро́сить вёсла buông chèo

весн||а́ *ж.* (mùa) xuân; ~ приближа́ется xuân về, mùa xuân đến gần; па́хнет ~о́й phảng phất hương xuân, cảnh vật đã báo xuân về

весн||о́й, ~о́ю *нареч.* (trong, vào) mùa xuân, xuân; ра́нней ~о́й đầu xuân; э́той ~ (trong, vào) mùa xuân này

весну́шки *мн.* (*ед.* весну́шка *ж.*) tàn hương, tàn nhang

весну́шчатый *прил.* (có) tàn hương, tàn nhang

весов||о́й *прил.* 1. (thuộc về) trọng lượng; ~а́я едини́ца đơn vị trọng lượng; 2. (*продаваемый на вес*) (được) bán cân, bán theo cân lạng (theo trọng lượng); ~ това́р hàng bán cân; 3. (*предназначенный для взвешивания*) (để) cân; ✧ ~а́я катего́рия *спорт.* hạng, hạng cân

весовщи́к *м.* người cân hàng, thợ cân

весо́мость *ж.* trọng lượng, sức nặng; *перен.* tầm quan trọng

весо́мый *прил.* có trọng lượng, có thể cân được; *перен.* đáng kể, quan trọng; nặng ký (*разг.*)

вест *ж. мор.* 1. (*направление*) (phương, phía) tây; 2. (*ветер*) gió tây

веста́лка *м. ист.* nữ vu thờ Vesta (Táo thần) (*ở La Mã cổ đại*)

вестерниза́ция *ж.* (sự) Tây hoá

вести́ *несов.* 1. (*В*) dắt, dẫn, đưa, dẫn dắt; ~ дете́й на прогу́лку dắt (dẫn, đưa) trẻ con đi chơi; ~ за́ руку dắt tay; ~ слепо́го dắt (dẫn) người mù; ~ аресто́ванного điệu (dẫn) người bị bắt; 2. (*В*) (*автомобиль, самолёт, судно и т. п.*) lái; 3. (*В*) *перен.* (*управлять, руководить чем-л.*) điều hành, quản lý, điều khiển, hướng dẫn, chỉ đạo, lãnh đạo; ~ семина́р, собра́ние điều khiển buổi seminar, cuộc họp; ~ дела́ điều hành (quản lý) công việc; ~ хозя́йство điều hành doanh nghiệp, quản lý kinh doanh; ~ дома́шнее хозя́йство làm công việc nội trợ gia đình, điều khiển việc nhà; ~ больно́го (*о лечащем враче*) điều trị người bệnh; 4. (*Т* по *Д*) *см.* води́ть 3; 5. (к *Д*) (*о дороге, двери и т. п.*) đi đến, dẫn tới, đưa đến, vào, ra; э́та тропи́нка ведёт к ле́су đường mòn này dẫn tới (đi đến) rừng; куда́ ведёт э́та дверь? cái cửa này vào (ra) đâu?; 6. (к *Д*) *перен.* (*приводить*) đem lại, đưa đến, dẫn đến, mang đến; (*клонить*) hướng đến; э́то не ведёт к добру́ chuyện này chẳng đem lại điều tốt lành đâu; э́то ни к чему́ не ведёт việc này chẳng đi đến đâu cả, việc này không ăn thua (không mang lại kết quả) gì cả; не пойму́, к чему́ он (он речь) ведёт? tôi chẳng hiểu, anh ta muốn lái (muốn hướng) câu chuyện đến đâu?; 7. (*В*) (*осуществлять*) làm, tiến hành, thực hiện; ~ протоко́л làm biên bản; ~ счета́ làm sổ sách, làm tính; ~ дневни́к ghi (viết) nhật ký; ~ перегово́ры (tiến hành) đàm phán, thương lượng, thương thảo; ~ войну́ tiến hành chiến tranh; ~ де́ло *юр.* thụ lý vụ án; ~ борьбу́ (tiến hành) đấu tranh; ~ каку́ю-либо рабо́ту làm công tác nào đó; ~ ого́нь bắn; ~ бой đánh nhau, chiến đấu, giao chiến; ~ расска́з kể chuyện; ~ разгово́р nói chuyện; ~ счёт чему́-л. tính (đếm) cái gì; ✧ ~ своё нача́ло от... phát nguyên (phát sinh, bắt nguồn) từ...; ~ свой род от кого́-л. xuất thân từ ai; ~ себя́ đối xử, cư xử, xử sự, hành xử

вестибуля́рный *прил.*: ~ аппара́т *анат.* bộ máy tiền đình

вестибю́ль *м.* tiền sảnh, phòng ngoài, gian ngoài, sảnh; ~ теа́тра tiền sảnh nhà hát; ~ метрополите́на sảnh metro, sảnh (gian chính) chờ tàu điện ngầm

вестибю́льный *прил.* (thuộc về) tiền sảnh, phòng ngoài, gian ngoài, sảnh; ~ая часть phần tiền sảnh

вести́сь *несов.* 1. (*производиться*) (được) tiến hành; летосчисле́ние ведётся с... người ta tính lịch từ...; перегово́ры ведутся cuộc đàm phán đang được tiến hành; 2. *безл. разг.*: так уж у нас ведётся! chúng tôi thường có cái lệ như thế, ở chỗ chúng tôi thường có tục lệ như vậy

ве́стник *м.* 1. người đưa tin (báo tin), sứ giả truyền tin; 2. (*в названиях журналов*) truyền tin

вестово́й I *м.* lính hầu, cần vụ

вестов||о́й II *прил. уст.* (để) truyền tin; ~о́е су́дно tàu thuỷ truyền tin; ~а́я пу́шка pháo báo động

ве́сточк||а *ж.* tin; пришли́те мне ~у anh hãy viết cho tôi vài chữ nhé; да́йте о себе́ ~у chị hãy cho tôi biết tin nhé; я получи́л ~у из до́му tôi nhận được tin nhà

вест||ь I *ж.* tin, tin tức; ~ о побе́де tin thắng lợi; пропа́сть без ~и bị mất tích, đi biệt tích, biệt tăm biệt tích, biệt tăm hơi

весть II *разг.*: бог ~ chỉ có trời biết, không ai biết, không rõ; э́то не бог ~ что тако́е cái này không có gì đặc sắc, cái này thường lắm

весы́ *мн.* (*скл. как м.*) (cái) cân; деся́тичные ~ cân tiểu ly; наста́льные ~ cân bàn; пружи́нные ~ cần lò xo; ✧ созве́здие Весо́в *астр.* chòm sao Thiên bình (Thiên xứng) (*Libra*)

весь *мест. определит., м.* (*ж.* вся; *с.* всё; *мн.* все) 1. cả, tất cả, toàn, toàn thể, toàn bộ, hết thảy, suốt; ~ день cả ngày, suốt ngày; ~ го́род toàn thành, toàn thành phố; вся страна́ cả nước, toàn quốc; ~ мир toàn thế giới; ~ наро́д toàn dân, toàn thể nhân dân; ~ о́пыт toàn bộ kinh nghiệm; все на́ши ресу́рсы tất cả những dự trữ (mọi nguồn dự trữ) của chúng ta; все кни́ги tất cả những quyển sách; всю жизнь suốt đời, cả đời; все лю́ди tất cả (hết thảy) mọi người; 2. (*целиком*) toàn, tuyền, toàn bộ, đầy; вся в бе́лом cô mặc toàn (tuyền) màu trắng, nàng mặc trắng tuyền; ~ в цвета́х (*о саде и т. п.*) đầy hoa; он ~ в отца́ anh ấy giống bố như đúc (như hệt); 3.: *в знач. сущ. с.*: всё tất cả, tất thảy, hết cả, hết

thảy, tất tật, tất tần tật, (tất cả) mọi thứ, mọi điều, mọi sự, mọi vật; всё необходи́мое mọi thứ (điều, việc) cần thiết; всё про́чее tất cả những việc (thứ, điều) khác; всё что на́до đủ mọi thứ (điều, việc) cần thiết; всё в поря́дке! mọi việc đâu vào đấy cả rồi!; всё! (*конец*) hết!, thế là hết!, xong!, xong rồi!; и всё тако́е vân vân; э́то ещё не всё như thế đã hết đâu; скупи́ть всё подчисту́ю mua tất tần tật (tất tật); 4. *в знач. сущ. мн.*: все (*о людях*) tất cả mọi người, tất cả, ai ai, người người, ai nấy; (*о животных*) tất cả mọi con; (*о вещах*) tất cả mọi vật; все его́ зна́ют ai ai cũng biết ông ta cả, mọi người đều biết anh ấy; все согла́сны, что... mọi người đều đồng ý rằng..., ai ai cũng đồng ý là...

весьма́ *нареч.* (*очень*) rất, lắm, quá; ra phết (*разг.*); (*довольно*) khá; ~ удовлетвори́тельно khá lắm, khá ra phết; ~ непло́хо khá tốt; ~ рад rất mừng

ветви́стый *прил.* (có) nhiều cành, nhiều nhánh

ветви́ться *несов.* đâm cành, ra nhánh

ветвь *ж.* 1. cành, nhánh, nhành, ngành; 2. (*отрасль чего-л.*) ngành; 3. (*линия родства*) chi, chi phái; боковáя ~ ро́да chi (chi phái) trong họ

ве́т||ер *м.* gió; ~ стих gió đã lặng; подня́лся ~ nổi gió, gió bắt đầu thổi; ✧ броса́ть слова́ на ~ а) (*говорить без пользы*) nói vô ích; б) (*говорить необдуманно*) nói vong mạng, nói bừa, nói vô trách nhiệm; подби́тый ~ром а) (*об одежде*) áo ngoài không lót ấm; б) (*о человеке*) người nhẹ dạ (bộc tuệch bộc toạc), dân phổi bò; у него́ ~ в голове́ nó nông nổi (hời hợt, nhẹ dạ) lắm; идти́, куда́ ~ ду́ет xu thời; держа́ть нос по ~ру xu thời, gió chiều nào theo chiều ấy

ветера́н *м.* 1. cựu binh, lính cũ; ~ войны́ cựu chiến binh, cựu binh sĩ; 2. (*старый работник*) chiến sĩ lão thành, lão thành; cây đa cây đề (*разг.*); ~ труда́ chiến sĩ lao động lão thành, lão thành lao động; ~ революции chiến sĩ cách mạng lão thành, lão thành cách mạng

ветерина́р *м.* thú y sĩ, bác sĩ thú y

ветерина́рия *ж.* thú y học

ветерина́рно-санита́р||ный *прил.* (thuộc về) vệ sinh-thú y; ~ая экспертиза (môn, ngành, cơ quan) giám định vệ sinh-thú y

ветерина́рный *прил.* (thuộc về) thú y học, thú y; ~ институ́т trường đại học thú y; ~ врач bác sĩ thú y, thú y sĩ

ветер||о́к *м.* gió nhẹ, gió hiu hiu; ✧ прокати́ться с ~ко́м phóng xe rất nhanh

ве́тка *ж.* 1. cành, nhánh, nhành, ngành; 2. *ж.-д.* nhánh, đường nhánh; железнодоро́жная ~ nhánh đường sắt

ветла́ *ж. бот.* (cây) liễu trắng (*Salix alba*)

ве́то *с. нескл.* veto, (sự) phủ quyết; пра́во ~ quyền phủ quyết; наложи́ть ~ на что́-л. phủ quyết vấn đề gì

ве́точка *ж.* cành nhỏ, nhánh con

ветошка *ж. разг.* quần áo rách

ветошник *м. уст.* người mua bán quần áo rách

ве́тошь *ж. собир.* áo rách, quần áo rách; (*тряпьё*) giẻ, giẻ rách; (*отходы текст. произ-ва*) vải vụn

ве́треник *м. разг.* người nông nổi (nhẹ dạ)

ве́треница I *ж. разг.* người phụ nữ nông nổi, người đàn bà nhẹ dạ

ве́треница II *ж. бот.* (cây) bạch đầu ông (*Anemone*)

ве́трено 1. *нареч. разг.* (một cách) nông nổi, nhẹ dạ, hời hợt; 2. *в знач. сказ. безл.* (trời) có gió, lộng gió, sóng gió

ве́треность *ж.* (tính) nông nổi, nhẹ dạ

ве́трен||ый *прил.* 1. có gió, lộng gió; ~ая пого́да trời có gió (lộng gió); 2. *разг.* (*легкомысленный*) nông nổi, hời hợt, nhẹ dạ; ~ая де́вушка cô gái nông nổi (nhẹ dạ)

ветров||о́й *прил.*: ~о́е стекло́ *авт.* kính chắn gió

ветрого́н *м.* 1. *разг. см.* ве́треник; 2. *тех.* quạt thông gió

ветрого́нн||ый *прил.*: ~ые сре́дства *мед.* thuốc trung tiện

ветродви́гатель *м. тех.* động cơ gió, động cơ chạy bằng sức gió

ветроме́р *м. физ.* phong kế, máy đo sức gió

ветросилов||о́й *прил.* (dùng) sức gió; ~а́я устано́вка thiết bị dùng sức gió

ветроэнерге́тика *ж.* phong năng học, (môn) năng lượng gió

ветря́к *м. разг.* 1. động cơ chạy bằng sức gió; 2. (*ветряная мельница*) cối xay gió

ветря́нка *ж. разг.* (bệnh) thuỷ đậu

ветрян||о́й *прил.* chạy bằng sức gió; ~ дви́гатель động cơ chạy bằng sức gió; ~а́я ме́льница cối xay gió

ве́трян||ый *прил.*: ~ая о́спа *мед.* (bệnh) thuỷ đậu

ве́тхий *прил.* 1. cũ kỹ; (*о здании*) cũ nát, rệu rã; (*об одежде*) rách rưới, tả tơi, rách mướp, rách tả, rách bươm, rách tổ đỉa; 2. (*о человеке*) già nua, già yếu, suy yếu; ~ стари́к cụ già lụ khụ; ✧ Ве́тхий заве́т *рел.* kinh Cựu ước, Cựu ước

ветхозаве́тный 1. (thuộc về) Cựu ước; 2. *перен.* (*отживший*) cổ hâm cổ hi, cổ lỗ sĩ

ве́тхост||ь *ж.* (sự) cũ kỹ, rách nát, rệu rã, tả tơi (*ср.* ве́тхий); разруша́ться от ~и đổ nát vì cũ kỹ, sụp đổ vì rệu rã; прийти́ в ~ trở thành rệu rã (rách nát, tả tơi)

ветчина́ *ж.* jambon, giămbông

ветша́ть, обветша́ть trở nên cũ kỹ, rách nát, rệu rã, tả tơi

ве́х||а *ж.* 1. cột mốc, mốc; 2. *перен.* mốc; основны́е ~и ру́сской исто́рии những mốc chính của lịch sử Nga

ве́че *с. ист.* vetche (*đại hội thị dân ở nước Nga cổ*)

вечево́й *прил. ист.* (của) vetche

ве́чер *м.* 1. (*ранний*) (buổi) chiều; (*поздний*) (buổi) tối; под ~, к ~у gần chiều, gần tối, đến tối; по ~а́м chiều chiều, tối tối, chiều (tối) nào cũng vậy; 2. (*званый*) (buổi) dạ hội, tối liên hoan, tối vui; танцева́льный ~ dạ hội khiêu vũ, tối liên hoan ca vũ; ~, посвящённый па́мяти Пу́шкина dạ hội kỷ niệm Pushkin; ~ самодея́тельности tối liên hoan văn nghệ nghiệp dư; ✧ ещё не ~ *разг.* còn kịp, còn có thể làm kịp, vẫn chưa muộn

вечер||е́ть *несов. обыкн. безл.*: ~е́ет trời về chiều, trời tối dần

вечери́нк||а *ж.* (buổi) tối vui, tối liên hoan; устра́ивать ~у tổ chức tối vui

вечёрн||ий *прил.* (thuộc về) buổi chiều; buổi tối (*ср.* вечер); ~яя заря́ hoàng hôn; ~яя газе́та báo buổi chiều; ~ее пла́тье áo dài buổi tối; ~яя шко́ла lớp học buổi tối

вечёрня *ж. церк.* (buổi) kinh chiều, kinh tối

вечером *нареч.* (về) buổi chiều, chiều; buổi tối, tối (*ср.* ве́чер); сего́дня ~ chiều nay, chiều hôm nay; tối nay, tối hôm nay; по́здно ~ khuya, đêm khuya

ве́черя *ж. церк.*: та́йная ~ bữa tiệc ly (*bữa ăn tối cuối cùng của Chúa Jesus với 12 môn đệ nhân lễ Vượt qua*)

ве́чно *нареч.* 1. vĩnh viễn, đời đời, mãi mãi, mãi; 2. *разг.* (*постоянно*) luôn luôn, luôn; они́ ~ ссо́рятся chúng nó

luôn luôn cãi cọ nhau; он ~ опáздывает anh ấy đến chậm luôn

вечнозелён||ый *прил.* xanh quanh năm, thường xanh; ~ые растéния cây xanh quanh năm

вéчность *ж.* (sự, tính) vĩnh hằng, vĩnh viễn, vĩnh cửu, vô tận, vô thuỷ vô chung; ✧ кáнуть в ~ mất tăm mất tích, biệt tăm biệt tích; отойтú в ~ а) (*умереть*) đi vào cõi vĩnh hằng, từ trần, từ giã cõi đời, ra đi mãi mãi; б) (*исчезнуть*) mất tăm mất tích, biệt tăm biệt tích; мы не видáлись цéлую ~! rất lâu rồi chúng ta không gặp nhau!; мне пришлóсь ждать цéлую ~ tôi phải chờ đợi rất lâu, tôi phải chờ đến mục xương

вéчн||ый *прил.* 1. vĩnh hằng, vĩnh viễn, vĩnh cửu, bất diệt, đời đời, mãi mãi, muôn đời, đời đời kiếp kiếp; (*бессрочный*) vô hạn, không thời hạn; ~ая слáва vinh quang đời đời (bất diệt); ~ое владéние quyền sở hữu vĩnh viễn; ~ая úстина *филос.* chân lý vĩnh cửu; ~ая мерзлотá (sự, tầng) đóng băng vĩnh viễn; 2. *разг.* (*постоянный*) luôn luôn, thường xuyên; ~ые ссóры những trận cãi vã nhau thường xuyên; ~ые придúрки những lời bắt bẻ thường xuyên; ✧ ~ая кáторга khổ sai chung thân; ~ двúгатель động cơ vĩnh cửu; ~ огóнь ngọn lửa vĩnh cửu (bất diệt); ~ое перó bút máy

вéшалка *ж.* 1. (*у платья*) quai móc áo; 2. (*для верхнего платья*) (cái) mắc áo; 3. *разг.* (*помещение*) phòng gửi áo ngoài

вéшать I, повéсить (*В*) 1. treo, mắc, móc; ~ картúну treo bức tranh; ~ бельё treo quần áo; ~ трýбку (*телефонную*) mắc ống nghe; 2. (*казнить*) treo cổ, xử giảo; ✧ ~ гóлову, нос thất vọng, buồn chán; ~ собáк на когó-л. đổ lỗi (đổ tội) cho ai

вéшать II, свéшать (*В*) cân

вéшаться, повéситься (*кончать с собой*) tự ải, thắt cổ tự tử; ✧ ~ на шéю кому́-л. bám vai bám cổ ai, cố bám vào ai để gây tình cảm (*nói về người đàn bà*)

вéшенка *ж.* (*гриб*) nấm bào ngư (*Pleurotus*)

вешúть *несов. геод.* cắm sào, định tuyến

вéшка *ж. геод.* sào ngắm

вéшн||ий *прил. поэт.* (của) mùa xuân, xuân; ~ие вóды nước mùa xuân

вещáние *с. радио* (sự) phát thanh, truyền thanh

вещáть I *несов. радио* phát thanh, truyền thanh

вещáть II *несов. уст.* (*говорить авторитетно*) phán, truyền

вещевóй *прил.* (thuộc về) đồ vật, đồ đạc, đồ dùng; (*для хранения вещей*) (để) đựng đồ vật; ~ склад kho đồ vật; ~ мешóк bạc đà, bông, balô

вещéственность *ж. филос.* (tính) vật chất

вещéственн||ый *прил.* (thuộc về) vật chất; ~ые доказáтельства *юр.* vật chứng, tang vật

вещество́ *с.*, chất, vật chất; ростовóе ~ *биол.* chất sinh trưởng; я́дерное ~ *биол.* chất nhân; органúческое ~ chất hữu cơ; простóе ~ đơn chất; слóжное ~ phức chất

вещúзм *м.* (lòng, thói) tham vật dụng, ham vật chất

вéщ||ий *прил. поэт.* tiên tri; ~ие словá lời tiên tri, sấm truyền, sấm

вещúца *ж.* đồ chơi mỹ thuật

вéщн||ый *прил.*: ~ое прáво *юр.* vật quyền

вещýн *м.*, **~ья** *ж. уст.* người tiên tri

вещ||ь *ж.* 1. đồ vật, đồ đạc, đồ dùng, vật dụng, vật dùng, đồ, vật; 2. *мн.* : ~и (*имущество*) đồ đạc, đồ đoàn, của cải; (*багаж*) hành lý; (*одежда*) quần áo; достáвить ~и на вокзáл đưa đồ đoàn (đồ đạc) ra ga; 3. (*произведение искусства*) tác phẩm; слáбая ~ tác phẩm kém; лýчшая ~ tác phẩm hay nhất; 4. (*факт, дело, случай*) điều, việc, chuyện, trường hợp; произошлá непонятная ~ đã xảy ra một chuyện (việc, điều) khó hiểu; ✧ вникáть в сýщность ~éй đi sâu vào thực chất của sự việc; ~ в себé *филос.* vật tự thân, vật tự nó; ~ для нас *филос.* vật cho ta

вéялка *ж. с.-х.* máy quạt lúa, quạt hòm

вéяни||е *с.* 1. (*дуновение*) làn (luồng, ngọn) gió, hơi may; 2. *перен.* xu hướng, khuynh hướng, trào lưu; ~ врéмени xu hướng của thời đại; нóвые ~я в искýсстве những trào lưu (khuynh hướng) mới trong nghệ thuật; 3. *с.-х.* (sự) quạt lúa

вéять *несов.* 1. (*о ветре*) thoảng, thổi nhẹ; 2. *обыкн. безл.* phảng phất, thoang thoảng; вéет прохлáдой phảng phất (thoang thoảng) hơi mát; вéет веснóй thoang thoảng (phảng phất) hương xuân; 3. (*развеваться*) bay phấp phới; 4. (*В*) *с.-х.* quạt lúa

вживáние *с. разг.* (sự) thâm nhập, thấu suốt

вживáться, вжúться *разг.* thâm nhập, thấu suốt; ~ в óбраз *театр.* thâm nhập vào hình tượng (nội tâm hình tượng)

вжúться *сов. см.* вживáться

взад *нареч. разг.*: ходúть ~ и вперёд đi lui đi tới, đi đi lại lại; ни ~ ни вперёд đứng ỳ một chỗ, đứng mãi không đi

взаúмно *нареч.* (một cách) lẫn nhau, hỗ tương

взаúмност||ь *ж.* 1. (tình, sự) thương yêu nhau, cảm tình nhau, tương ái, tương thân; любóвь без ~и tình yêu không được đáp lại; добúться ~и được đáp lại trong tình yêu; 2. *физ. мат.* (tính chất) tương hỗ, tương quan, tương hoán, thuận nghịch, đối ngẫu; теорéма ~и *физ.* định lý tương hỗ

взаúмн||ый *прил.* lẫn nhau, hỗ tương, tương hỗ, qua lại, cả hai bên; ~ая пóмощь tương trợ, giúp đỡ lẫn nhau; ~ое уважéние tương kính, kính trọng lẫn nhau; ~ые расчёты *эк.* thanh toán lẫn nhau; ~ые обвинéния những lời buộc tội lẫn nhau; ~ая выгода hai bên cùng có lợi; ~ое довéрие tin cậy lẫn nhau; ✧ ~ глагóл *грам.* động từ hỗ tương, động từ qua lại

взаимовы́годность *ж.* (sự, tính chất) cùng có lợi

взаимовы́годн||ый *прил.* (hai bên) cùng có lợi; ~ые экономúческие отношéния quan hệ kinh tế hai bên cùng có lợi

взаимодéйствие *с.* 1. (sự) tương tác, tác dụng hỗ tương, tác động lẫn nhau, tác động qua lại, ảnh hưởng lẫn nhau; ~ сил природы sự tương tác (tác dụng hỗ tương) của các lực lượng thiên nhiên; 2. *воен.* (*согласованное действие*) (sự) hiệp đồng, hiệp đồng tác chiến, phối hợp; ~ всех вúдов войск sự hiệp đồng giữa tất cả các quân chủng

взаимодéйствовать *несов.* 1. tương tác, tác dụng hỗ tương, tác động lẫn nhau (qua lại), ảnh hưởng lẫn nhau; 2. *воен.* (*действовать согласованно*) hiệp đồng, phối hợp, hành động phối hợp

взаимозавúсимость *ж.* (sự, tính) phụ thuộc lẫn nhau

взаимозавúсимый *прил.* phụ thuộc lẫn nhau

взаимодополня́емость *ж.* (sự, tính) thay thế lẫn nhau, đổi lẫn được

взаимодополня́емый *прил.* thay thế lẫn nhau, đổi lẫn được

взаимодополня́ющий *прил.* bổ sung lẫn nhau

взаимоинтересу́ющий *прил.* (do) các bên cùng quan tâm

взаимоисключа́емость *ж.* (sự, tính) loại trừ lẫn nhau, xung khắc nhau

взаимоисключа́емый *прил.* loại trừ lẫn nhau, xung khắc nhau

взаимообусло́вленность *ж. филос.* (sự, tính) chế ước lẫn nhau, quy định lẫn nhau, chế định lẫn nhau

взаимообусло́вленный *прил.* chế ước (quy định, chế định) lẫn nhau

взаимоответственность *ж.* (tinh thần) trách nhiệm với nhau

взаимоответственный *прил.* (có) trách nhiệm với nhau

взаимоотноше́ние *с.* (sự, mối) tương quan, quan hệ lẫn nhau, quan hệ hỗ tương, liên hệ lẫn nhau

взаимопереплете́ние *с.* (sự) chằng chịt nhau, đan chéo nhau, xoắn quyện nhau

взаимопо́мощ||ь *ж.* (sự) tương trợ, hỗ trợ, giúp đỡ lẫn nhau; догово́р о ~и hiệp ước tương trợ; ка́сса ~и quỹ tương trợ (tương tế)

взаимопонима́ни||е *с.* (sự) hiểu biết lẫn nhau, đồng cảm; найти́ по́чву для ~я tìm thấy cơ sở cho sự hiểu biết lẫn nhau

взаимоприе́млем||ый *прил.* cùng có thể chấp nhận; ~ое реше́ние giải pháp cùng có thể chấp nhận

взаимопроника́ть *несов.* xâm nhập lẫn nhau, hoà hợp với nhau

взаиморасчёт *м. фин.* (sự) thanh toán với nhau, thanh toán lẫn nhau

взаимосвя́занный *прил.* tương liên, liên hệ (liên kết) lẫn nhau, liên quan với nhau

взаимосвя́зь *ж.* (sự) tương liên, tương giao, liên hệ lẫn nhau, liên kết lẫn nhau, liên quan với nhau

взаимоуваже́ние *с.* (sự) tương kính, kính trọng lẫn nhau

взаимоувя́занный *прил.* kết hợp lẫn nhau, liên kết với nhau

взаймы́ *нареч.* vay; взять ~ vay, mượn, giật tạm; дать ~ cho vay, cho mượn

взаме́н 1. *нареч.* (để) thay vào, thay cho, thay thế; что вы мо́жете дать мне ~? anh có thể cho tôi cái gì để thay vào?; 2. *предлог* (*Р*) (để) thay, thế, thay cho, thay thế; дать но́вую вещь ~ ста́рой đưa đồ mới thay cho đồ cũ

взапе́рти *нареч.* 1. (*под замком*) khoá kín lại, đóng kín lại; держа́ть кого́-л. ~ nhốt ai lại, giam ai lại; 2. *перен.* (*в уединении*) ẩn, kín, cấm cung; жить ~ ở ẩn, ẩn cư, sống ẩn dật, sống cấm cung

взапуски *нареч. разг.*: бе́гать. ~ thi (đua) nhau chạy, chạy thi (đua)

взасо́с *нареч.*: целова́ться ~ hôn môi nhau thắm thiết

взахлёб *нареч. разг.* (một cách) rối rít, vội vã, láu táu, lanh chanh; ~ хвали́ть khen rối rít

взашей, взаше́й *нареч. груб.*: прогна́ть ~ tống (đuổi) cổ đi

взбаламу́тить *сов. см.* баламу́тить

взба́лмошность *ж. разг.* (tính) bồng bột, xốc nổi, đồng bóng, bốc đồng, phổi bò

взба́лмошный *прил. разг.* bồng bột, xốc nổi, đồng bóng, bốc đồng, phổi bò

взба́лтывать, взболта́ть (*В*) lắc, xóc, khuấy, quấy; пе́ред употребле́нием ~ trước khi dùng phải lắc

взбега́ть, взбежа́ть chạy lên; взбежа́ть на тре́тий эта́ж chạy lên tầng ba; ~ по ле́стнице chạy lên cầu thang

взбежа́ть *сов. см.* взбега́ть

взбеси́ть(ся) *сов. см.* беси́ть(ся)

взбешённый *прил.* điên tiết, nổi xung, phát khùng

взбива́ть, взбить (*В*) 1. (*делать пышным*) vỗ... cho phồng lên; ~ поду́шку vỗ gối cho phồng lên; 2. (*вспенивать*) đánh; ~ сли́вки đánh kem, đánh váng sữa

взбира́ться, взобра́ться (на *В*, по *Д*) trèo (leo) lên, trèo, leo; ~ по ле́стнице trèo thang; ~ на́ гору trèo (leo) lên núi; ~ на де́рево trèo (leo) lên cây; ~ на кры́шу trèo (leo) lên mái nhà

взбить *сов. см.* взбива́ть

взболта́ть *сов. см.* взба́лтывать

взбре||сти́ *сов.*: ему́ ~ла́ в го́лову (на ум) глу́пая мысль trong óc nó nảy ra một ý nghĩ rồ dại; что э́то вам ~ло́ на ум? sao anh lại có cái ý nghĩ lạ lùng thế?

взбудора́живать, взбудора́жить (*В*) làm náo động (huyên náo, rối loạn, xôn xao)

взбудора́жить *сов. см.* взбудора́живать *и* будора́жить

взбунтова́ться *сов.* nổi loạn, dấy loạn, bạo loạn, làm loạn, bạo động

взбу́чк||а *ж. разг.* (trận) đòn, đánh, roi; (*нагоняй*) (trận) quở mắng, chửi mắng; зада́ть ~у đánh cho một trận, mắng cho một mẻ; получи́ть ~у bị đi một trận, bị quở mắng (chửi mắng)

взва́ливать, взвали́ть (*В* на *В*) 1. chất (xếp, đặt, nhấc)... lên; ~ мешо́к себе́ на́ спину nhấc bao lên lưng; 2. *перен. разг.* (*обременять кого-л.*) trút, dồn; (*приписывать кому-л., что-л.*) đổ, gán, đùn, đùn đẩy; ~ всю рабо́ту на кого́-л. trút (dồn, đùn, đùn đẩy) toàn bộ công việc cho ai; ~ вину́ на кого́-л. đổ (gán) tội cho ai

взвали́ть *сов. см.* взва́ливать

взве́сить(ся) *сов. см.* взве́шивать(ся)

взвести́ *сов. см.* взводи́ть

взвесь *ж. спец.* huyền phù, huyền dịch

взве́шенность *ж.* (sự, tính) chín chắn, thận trọng, cân nhắc, đắn đo

взве́шенн||ый *прил.* 1. *спец.* huyền phù, lơ lửng; 2. (*обдуманный*) chín chắn, thận trọng, (có) cân nhắc, đắn đo, tính toán; 3. *мат.* có trọng số; сре́дняя ~ая *мат.* trung bình có trọng số

взве́шивание *с.* 1. (sự) cân; 2. *перен.* (sự) cân nhắc, đắn đo

взве́шивать, взве́сить 1. cân; 2. *перен.* cân nhắc, đắn đo, suy tính, tính toán, xem xét, đánh giá; взве́сить все до́воды cân nhắc (đắn đo, suy tính) mọi lý lẽ; взве́сив все обстоя́тельства... sau khi cân nhắc (đắn đo, xem xét) mọi tình huống...

взве́шиваться, взве́ситься cân

взвива́ться, взви́ться (*о птице, самолете*) vụt (bay vụt, bay bổng) lên, cất cánh bay; (*о пламени*) bốc lên, bừng lên; (*о флаге*) kéo lên, giương lên; (*о занавесе и т. п.*) kéo lên

взви́згивать, взви́згнуть thét (hét, ré, rít) lên, kêu thất thanh; (*о собаке*) kêu ăng ẳng; (*о свинье*) kêu eng éc

взви́згнуть *сов. см.* взви́згивать

взвинти́ть *сов. см.* взви́нчивать

взви́нченн||ый *прил.*: ~ые це́ны giá cả tăng vọt; он ве́чно взви́нчен thần kinh anh ấy bị kích động luôn, nó luôn luôn bực dọc (cau có)

взви́нчивание *с.*: ~ го́нки vũ trang

взви́нчивать, взвинти́ть (*В*) kích động, làm căng thẳng; ~ себе́ не́рвы kích động thần kinh của mình; ✧ ~ це́ны tăng vọt giá cả; ~ темп *спорт.* rút nhanh, tăng tốc độ

взви́ться *сов. см.* взвива́ться

взвод I *м. воен.* (*подразделение*) trung đội

взвод II *м.* (*в оружии*) chốt, khớp; предохрани́тельный ~ chốt an toàn; поста́вить куро́к на боево́й ~ lên cò súng, lên đạn; ✧ быть на ~е *разг.* (*навеселе*) hơi say, ngà ngà say

взводи́ть, взвести́ (*В*) (*приписывать кому-л. что-л.*) đặt điều, vu cáo, vu khống, vu oan, vu; ~ клеветý на кого́-л. đặt điều vu khống ai; ~ обвине́ние на кого́-л. đặt điều vu cáo ai, tố điều ai; ✧ ~ куро́к lên cò súng

взво́дный *прил.* 1. (thuộc về) trung đội; 2. *в знач. сущ. м.* trung đội trưởng

взволно́ванно *нареч.* (một cách) cảm động, xúc động, hồi hộp; xao xuyến, lo lắng

взволно́ванн||ый *прил.* cảm động, xúc động, hồi hộp, động lòng, ngậm ngùi, mủi lòng; (*встревоженный*) xao xuyến, lo lắng, lo ngại, xốn xang; у него́ ~ вид anh ấy có vẻ cảm động; быть ~ым xao xuyến trong lòng, xốn xang trong dạ; ~ го́лос giọng nói cảm động (xúc động, ngậm ngùi)

взволнова́ть(ся) *сов. см.* волнова́ть(ся)

взвыва́ть, взвыть 1. rống, rú, ré; (*о собаке*) tru; 2. *разг.* (*громко заплакать*) khóc oà, khóc rống, khóc tru lên

взвыть *сов. см.* взвыва́ть

взгляд *м.* 1. (cái) nhìn; прико́вывать ~ы làm người khác chăm chú nhìn; все ~ы бы́ли устремлены́ на него́ ai ai cũng chú mục vào anh ấy, mọi người đều chăm chú nhìn nó; чу́вствовать на себе́ чей-л. ~ cảm thấy người nào đó nhìn mình; 2. (*выражение глаз*) cái nhìn, mắt nhìn; тяжёлый, неприя́тный ~ cái nhìn khó chịu; у́мный ~ mắt nhìn thông minh; 3. (*точка зрения*) quan điểm, quan niệm, cách nhìn; (*мнение*) ý kiến, kiến giải; держа́ться кра́йних ~ов có quan điểm cực đoan; разделя́ть чьи́-л. ~ы cùng quan điểm với ai, đồng ý với ai; ~ на жизнь quan điểm (quan niệm) về đời sống; полити́ческие ~ы chính kiến; на мой ~ theo tôi, theo ý kiến tôi; ✧ на ~ в э́том паке́те пять кило́ nhìn qua thì gói này có thể nặng năm ký; на пе́рвый ~ thoạt nhìn, mới nhìn qua, mới xem qua, thoạt tiên; любо́вь с пе́рвого ~а tình yêu từ cái nhìn đầu tiên, tình yêu nảy sinh từ phút đầu gặp gỡ

взгля́дывать, взгляну́ть (на *В*) 1. nhìn, đưa mắt nhìn; взгляну́ть на не́бо nhìn lên trời; взгляни́те на мою́ рабо́ту, нет ли оши́бок anh xem hộ bài của tôi có lỗi không; ~ ме́льком nhìn qua, thoáng nhìn, liếc nhìn, lướt mắt nhìn, nhìn thoáng qua; 2. *перен.* (*обращать внимание*) xem, xem xét, chú ý đến, quan tâm đến

взгляну́ть *сов. см.* взгля́дывать

взгреть *сов. разг.* 1. (*отколотить*) đánh, đập, nện; 2. (*выругать*) đì, quở mắng, chửi mắng, mắng nhiếc

взгромоздать, взгромозди́ть (*В*) *разг.* chất (xếp, chồng) lên

взгромоздáться, взгромозди́ться *разг.* ì ạch leo (vất vả trèo, ì ạch bò) lên

взгромозди́ть(ся) *сов. см.* взгромождáть(ся)

взгрустну́ть *сов. разг.* thấy buồn, buồn

взгрустн||у́ться *сов. безл. разг.*: мне ~у́лось tôi buồn

вздёргивать, вздёрнуть (*В*) *разг.*: вздёрнуть го́лову ngẩng đầu lên; вздёрнуть нос vênh mặt, hếch mũi; вздёрнуть на ви́селицу treo cổ, xử giảo

вздёрнутый *прил.*: ~ нос mũi hếch, mũi hớt

вздёрнуть *сов. см.* вздёргивать

вздор *м. разг.* (điều) vô lý, nhảm nhí, tầm bậy, bậy bạ, vớ vẩn, ba xạo; чисте́йший ~ hoàn toàn vô lý, thậm vô lý; говори́ть, нести́, моло́ть ~ nói nhảm nhí (tầm bậy, bậy bạ, ba xạo, nhảm, bậy, xạo)

вздо́рить *несов. разг.* cãi vã (chửi mắng) nhau

вздо́рность *ж.* (tính chất) vô lý, nhảm nhí, tầm bậy, bậy bạ, vớ vẩn, ba xạo

вздо́рный *прил. разг.* 1. vô lý, nhảm nhí, tầm bậy, bậy bạ, vớ vẩn, ba xạo, nhảm, bậy, xạo; 2. (*сварливый*) cáu bẳn, bẳn tính, càu nhàu, hay gắt

вздорожа́ние *с.* (sự) tăng giá, lên giá, đắt đỏ; ~ жи́зни sinh hoạt đắt đỏ

вздорожа́ть *сов. см.* дорожа́ть

вздох *м.* (sự, hơi) thở dài, thở phào; ~ облегче́ния thở phào nhẹ nhõm, thở dài thoải mái; ✧ испусти́ть после́дний ~ tắt thở, tắt hơi, tắt nghỉ; до после́днего ~а đến hơi thở cuối cùng

вздохну́ть *сов.* 1. *см.* вздыха́ть 1; 2. *разг.* (*отдохнуть*) nghỉ lấy hơi; он мне ~ не даёт anh ta không cho tôi nghỉ lấy hơi; ✧ ~ не́когда bận không kịp thở, bận túi bụi; bận xỉ mũi mà thở (*разг.*); свобо́дно ~ thở phào nhẹ nhõm

вздра́гивание *с.* (sự) giật mình, rùng mình

вздра́гивать, вздро́гнуть giật mình, rùng mình

вздремну́ть *сов. разг.* ngủ thiếp một lúc, thiu thiu ngủ

вздро́гнуть *сов. см.* вздра́гивать

вздува́ть, вздуть (*В*) 1. (*поднимать — о ветре*) bốc... lên; 2. (*раздуть*) sưng (phình, phồng, húp, sưng húp) lên; у меня́ вздýло щёку má tôi sưng lên, tôi bị sưng má; 3. *перен. разг.* (*о ценах*) tăng vọt

вздува́ться, вздýться разг. 1. (*подниматься — о воде*) dâng lên, lên to, lên; (*вспухнуть*) sưng (trương, phình, phồng, căng, húp, sưng húp) lên, căng phồng; из-за дождéй река́ вздýлась vì mưa nên nước sông dâng lên cao; парусá вздýлись от ве́тра cánh buồm căng lên (căng phồng, phồng lên) vì gió, các cánh buồm no gió; 2. *перен.* tăng vọt; це́ны вздýлись giá cả tăng vọt

вздýм||ать *сов. разг.* sực (chợt) nghĩ ra, bỗng có ý định; что́ э́то вы ~али отказа́ться? sao anh lại có ý định từ chối?; ✧ (и) не ~айте! hoàn toàn không được làm thế!, anh đừng làm thế!

вздýма||ться *сов. безл. разг.*: ему́ ~лось... anh ấy sực (chợt) nghĩ ra...; как ~ается tuỳ ý, tuỳ tiện

вздýтие *с.* 1. *мед.* (*припухлость*) chỗ sưng, cục bướu; ~ живота́ (sự) trướng bụng; 2. (*цен*) *разг.* (sự) tăng vọt

вздýтый *прил.* sưng (trương, phình, phồng, trướng) lên, trương phình, phồng ra

вздуть I *сов. см.* вздува́ть

вздуть II *сов.* (*В*) *разг.* (*отколотить*) đánh, nện, choảng, chần, ục

вздýться *сов. см.* вздува́ться

вздыбиться *сов. см.* дыбиться

вздыма́ть *несов.* (*В*) đưa (tung, bốc)... lên; ~ пыль tung (bốc) bụi lên

вздым|а́||ться *несов.* nổi (bay, bốc) lên; (*о волнах*) nổi (cồn) sóng; пыль ~лась от ве́тра bụi bốc lên vì gió

вздыха́тель *м. шутл.* anh chàng si tình

вздыха́ть, вздохну́ть 1. thở, thở dài; вздохну́ть по́лной гру́дью thở căng lồng ngực; 2. *тк. несов.* (о, по *П*) (*тосковать*) than thở, thở than; (*жалеть*) tiếc, thương tiếc; *разг.* (*быть влюбленным*) mê, mê tít, mê tít thò lò

взима́ние *с.* (sự) thu; ~ нало́гов thu (đánh) thuế

взима́ть *несов.* (*В*) thu, lấy; ~ нало́ги thu (đánh) thuế; ~ штраф bắt phạt, phạt

взира́||ть *несов.* (на *В*) *уст.* nhìn, ngó, xem; ✧ не ~я на... bất chấp..., bất kể..., không kể...; не ~я на ли́ца bất chấp ai, bất kể ai, không kiêng mặt ai; не ~я ни на что không kể bất cứ cái gì

взла́мывать, взлома́ть (*В*) bẻ, bẻ vỡ, bẻ gãy, đập vỡ, phá vỡ, nạy, cạy; ~ замо́к bẻ (nạy) khoá; ~ дверь cạy (phá) cửa; взлома́ть сайт *информ.* phá hỏng site

взлеле́ять *сов. уст.* ấp ủ, nâng niu, nuôi; ~ мечту́ ấp ủ (ôm ấp) ước mơ

взлёт *м.* 1. (*птицы, самолета*) (sự) cất cánh, bay lên; 2. *перен.*: ~ мы́сли cao hứng, hứng trí, hứng chí

взлета́ть, взлете́ть 1. (*о птице, самолёте*) bay lên, cất cánh; 2. *разг.* (*стремительно подниматься*) vút lên, chạy vụt lên, chạy lên nhanh như bay; взлете́ть по ле́стнице chạy vụt lên cầu thang; ✧ взлете́ть на во́здух nổ tung

взлете́ть *сов. см.* взлета́ть

взлётно-поса́дочн||ый *прил.*: ~ая полоса́ *ав.* đường băng, đường băng cất và hạ cánh

взлётн||ый *прил. ав.* (để) cất cánh; ~ая доро́жка đường băng; ~ая полоса́ đường băng cất cánh

взли́за, взли́зина *ж. разг.* chỗ hói trán

взлом *м.* (sự) bẻ, nạy, cạy; ~ замка́ bẻ khoá, nạy khoá; кра́жа со ~ом vụ trộm có đào phá (*bẻ khoá, đào ngạch, phá rào...*)

взлома́ть *сов. см.* взла́мывать

взло́мщик *м.* kẻ trộm có đào phá

взлохма́тить *сов. см.* взлохма́чивать

взлохма́чивать, взлохма́тить (*В*) làm xù, làm bù, làm bù xù

взмах *м.* (sự) vẫy; ~ кры́льев vẫy (vỗ, đập, tung) cánh; ~ руки́ vẫy tay; ~ весла́ vẫy nhịp mái chèo

взма́хивать, взмахну́ть (*Т*) vẫy; ~ руко́й vẫy tay; ~ кры́льями vẫy (vỗ, đập) cánh; ~ весло́м chèo, vẫy nhịp mái chèo; ~ флажко́м phất (vẫy) cờ

взмахну́ть *сов. см.* взма́хивать

взмёт *м. с.-х.* (lượt) cày đầu tiên (*đất bỏ hoá, đất hoang*)

взметну́ться *сов.* 1. (*об огне, дыме и т. п.*) bốc lên; 2. (*вскочить*) bật dậy, nhỏm phắt dậy, đứng phắt lên

взмока́ть, взмо́кнуть *разг.* (bị) ướt, thấm ướt, ẩm; (*вспотеть*) toát (vã, mướt) mồ hôi

взмо́кнуть *сов. см.* взмока́ть

взмоли́ться *сов.* (о *П*) van xin, cầu xin, kêu van, kêu xin, van lạy, van nài; ~ о пощаде́ van xin được khoan dung, cầu xin được khoan hồng

взмо́рье *с.* miền duyên hải, ven biển, bờ biển, bãi biển

взмыва́ть, взмыть bay vụt lên, cất cánh bay lên

взмы́ленный *прил.* đầm đìa (đẫm, ướt đầm) mồ hôi

взмы́ливаться, взмы́литься đầm đìa (đẫm, ướt đầm) mồ hôi

взмы́литься *сов. см.* взмы́ливаться

взмыть *сов. см.* взмыва́ть

взнос *м.* 1. (*платёж*) (sự) đóng góp, đóng tiền, nộp tiền; очередно́й ~ nộp tiền thường kỳ; 2. (*внесённые деньги*) tiền góp, tiền đóng góp, tiền nộp; страховы́е ~ы tiền đóng (tiền nộp) bảo hiểm; ме́сячный ~ tiền đóng hàng tháng, (tiền) nguyệt phí, nguyệt liễm; парти́йные ~ы đảng phí

взнузда́ть *сов. см.* взну́здывать

взну́здывать, взнузда́ть (*В*) thắng ngựa, đóng yên cương

взобра́ться *сов. см.* взбира́ться

взойти́ I *сов. см.* всходи́ть

взойти́ II *сов. см.* восходи́ть 1

взор *м. см.* взгляд 1, 2

взорва́||ть *сов.* 1. *см.* взрыва́ть I; 2. *перен. разг.* (*возмутить*) làm... nổi giận (nổi cơn thịnh nộ, nổi trận lôi đình); его́ слова́ ~ли меня́ những lời nói của nó làm tôi nổi giận (nổi cơn thịnh nộ, nổi trận lôi đình); меня́ ~ло tôi nổi giận (nổi cơn thịnh nộ)

взорва́ться *сов.* 1. *см.* взрыва́ться; 2. *перен. разг.* (*возмутиться*) nổi giận, tức giận, phẫn nộ, nổi cơn thịnh nộ, nổi trận lôi đình, nổi tam bành; (*выйти из себя*) mất bình tĩnh, mất tự chủ

взрасти́ть *сов. см.* взра́щивать

взра́щивать, взрасти́ть (*детей*) nuôi dạy, nuôi nấng, dạy dỗ, giáo dưỡng; (*цветы*) vun trồng; (*кадры*) bồi dưỡng, đào tạo

взросле́ть, повзросле́ть *разг.* lớn lên, trưởng thành

взро́слый *прил.* 1. lớn, đã trưởng thành; 2. *в знач. сущ. м.* người lớn, người trưởng thành

взрыв *м.* 1. (sự, vụ) nổ, bùng nổ; (*звук*) tiếng nổ; ~ снаря́да tiếng đạn nổ; 2. (*разрушение*) (sự) nổ mìn, phá hoại, phá đổ, phá sập; ~ моста́ nổ mìn phá cầu; 3. *перен.*: ~ аплодисме́нтов tràng vỗ tay ran lên, vỗ tay như pháo; ~ гне́ва cơn phẫn nộ đùng đùng, nổi trận lôi đình; ~ сме́ха trận cười vang lên; ~ ра́дости niềm hân hoan tưng bừng; социа́льный ~ (sự, vụ) bùng nổ xã hội

взрыва́тель *м.* ngòi nổ, kíp, nụ xoè

взрыва́ть I, взорва́ть (*В*) làm nổ, nổ; (*разрушать*) phá nổ, phá hoại, phá huỷ, phá; ~ ми́ну nổ mìn; ~ мост nổ mìn phá cầu

взрыва́ть II, взрыть (*В*) đào, xới, cuốc, đào bới, cày... lên

взрыва́ться, взорва́ться nổ, bùng nổ, nổ tung

взрывни́к *м. горн.* chuyên viên nổ mìn, thợ nổ mìn

взрывн||о́й *прил.* 1. (thuộc về) nổ; nổ mìn (*ср. взрыв*); ~а́я волна́ sóng nổ; ~ы́е рабо́ты công việc nổ mìn; 2. *лингв.*: ~ звук âm nổ; ~ы́е согла́сные những phụ âm nổ

взрывобезопа́сный *прил.* chống nổ, phòng nổ, an toàn

взрывозащи́та *ж.* (sự) chống nổ, phòng nổ

взрывоопа́сн||ый *прил.* dễ nổ, dễ bùng nổ, nguy hiểm; ~ груз hàng dễ nổ; ~ое вещество́ chất dễ nổ; ~ая обстано́вка tình hình dễ bùng nổ (có nguy cơ bùng nổ); ~ регио́н khu vực dễ bùng nổ

взрывоупо́рный *прил.* chịu nổ, bền

взрывча́тка *ж. разг.* chất (thuốc) nổ

взры́вчатость *ж.* (tính, sức) nổ

взры́вчатый *прил.* làm nổ, nổ được; ~ое вещество́ chất (thuốc) nổ

взрыть *сов. см.*. взрыва́ть II

взрыхли́ть *сов. см.* взрыхля́ть

взрыхля́ть, взрыхли́ть (*В*) xới, làm tơi; (*мотыгой*) cuốc

взъеро́шенный *прил.* (*о волосах*) bù xù, bờm xờm, rối tung, rối bù; (*о шерсти*) xù lông

взъеро́шить *сов. см.* еро́шить

взъе́сться *сов. разг.* (*на кого-л.*) trù dập, trù úm, hành hạ, mắng chửi

взыва́ть *несов.* (к *Д*, о *П*) kêu gọi, kêu; ~ к чье́й-л. со́вести kêu gọi lương tâm của ai; ~ к справедли́вости kêu gọi công lý; ~ о по́мощи kêu cứu

взыгра́||ть *сов. поэт.* bỗng nổi sóng (dậy sóng); мо́ре ~ло biển bỗng dậy sóng, biển nổi sóng cồn; ✧ ~ла кровь lòng bỗng dạt dào sôi nổi; ~ла душа́ lòng dạt dào niềm vui

взыска́ни||е *с.* 1. (*долга и т. п.*) (sự) chế tài, khấu phạt, bắt nộp; пода́ть на кого́-л. ко ~ю kiện ai để đòi chế tài (khấu phạt); 2. (*наказание*) hình phạt, kỷ luật, (sự) trừng phạt; подве́ргнуться ~ю bị

trừng phạt, bị kỷ luật; наложи́ть ~ на кого́-л. trừng phạt (thi hành kỷ luật) ai

взыска́тельность *ж.* (tính, sự) đòi hỏi cao, cầu toàn; (*строгость*) (tính) nghiêm khắc

взыска́тельн||ый *прил.* cầu toàn, đòi hỏi cao; (*строгий*) nghiêm khắc, khắc nghiệt; быть ~ым к себе́ nghiêm khắc (khắc nghiệt) với mình

взыска́ть *сов. см.* взы́скивать

взы́скивать, взыска́ть 1. (*В* с *Р*) bắt nộp, bắt trả; взыска́ть нало́г с кого́-л. bắt ai nộp thuế; взыска́ть долг с кого́-л. bắt ai trả nợ; 2. (*с Р*) (*подвергать наказанию*) phạt, bắt phạt, trừng phạt, thi hành kỷ luật; ✧ не взыщи́(те)! xin hãy lượng thứ cho!

взя́тие *с.* (sự) lấy, bắt, bắt lấy, nắm lấy, chiếm, chiếm lĩnh, chiếm đoạt, cướp lấy; ~ кре́пости chiếm (chiếm lĩnh) pháo đài; ~ вла́сти cướp (nắm lấy) chính quyền; ~ в плен bắt tù binh

взя́тк||а *ж.* 1. (tiền) hối lộ, đút lót; của đút, phong bì, tiền lót tay (*разг.*); дава́ть кому́-л. ~у hối lộ (đút lót) ai; đấm mõm (lót tay, đưa phong bì cho) ai (*разг.*); làm thủ tục "đầu tiên" với ai, lịch sự ai (*жарг.*); брать ~у ăn hối lộ, ăn của đút; ăn bẩn (*разг.*); 2. (*в картах*) con bài ăn; ✧ с него́ ~и гла́дки không thể nào bắt lỗi nó được, không thể nào đòi hỏi nó gì được

взя́точник *м.* kẻ ăn hối lộ (ăn của đút)

взя́точничество *с.* (sự, tệ, nạn, tội) ăn hối lộ, hối lộ, ăn của đút

взя́ть(ся) *сов. см.* бра́ть(ся)

виаду́к *м.* cầu cạn

вибра́тор *м. тех.* máy rung, máy dao động

вибрацио́нн||ый *прил.* (thuộc về) rung, rung động, chấn động; ~ая боле́знь bệnh rung; ~ чувстви́тельность cảm ứng chấn động (rung động); ~ая маши́на máy rung

вибра́ция *ж.* (sự) rung, rung động, chấn động

вибри́ровать *несов.* rung, rung động, chấn động

вибри́рующий *прил.* rung; ~ го́лос giọng rung (rung vang)

виброзащи́та *ж.* (sự) bảo vệ chống rung

виброзащи́тный *прил.* bảo vệ chống rung

виброизоля́тор *м.* bộ cách ly với rung

виброизоля́ция *ж.* (sự) cách ly với rung

вибротерапи́я *ж.* liệu pháp rung, (khoa) chữa bệnh bằng rung

вибротéхника *ж.* kỹ thuật rung

вива́рий *м.* nhà nuôi thú vật thí nghiệm

вивисе́кция ж. (sự) thí nghiệm mổ sống

вигóневый *прил.* (thuộc về) vigôn

вигóнь *ж.* 1. (*пряжа*) sợi vigôn; 2. (*ткань*) vải vigôn

вид I *м.* 1. (*внешность*) vẻ ngoài, bề ngoài, ngoại hình, hình dáng, hình thù, dáng, dạng, hình; (*отражение внутреннего состояния*) vẻ, vẻ mặt, nét mặt; име́ть ~ чего́-л., в ~е чего́-л. có dạng (hình, hình dạng, hình dáng) của cái gì; вну́тренний ~ vẻ bên trong; нару́жный ~ ngoại hình, vẻ bên ngoài; гро́зный ~ vẻ hăm doạ; у него́ ~ учёного anh ta có vẻ nhà khoa học; име́ть тако́й ~, бу́дто có vẻ như là; на ~, по ~у, с ~у э́тот ребёнок бо́лен trông thằng bé này có vẻ ốm, thằng bé trông có vẻ ốm; 2. (*состояние*) tình trạng, trạng thái, dạng, thể; в испра́вном, неиспра́вном ~е (trong tình trạng) tốt, bị hỏng; в жи́дком ~е dưới dạng lỏng, trong thể lỏng; в пья́ном ~е lúc đang say; 3. (*пейзаж, перспектива*) cảnh, cảnh trí, phong cảnh, quang cảnh; ~ на́ море cảnh nhìn ra biển; живопи́сные ~ы Москвы́ những cảnh đẹp (cảnh trí ngoạn mục) của Moskva; прекра́сный ~ из окна́ quang cảnh tuyệt đẹp nhìn từ cửa sổ; ~ спе́реди hình chiếu từ trước, nhìn chính diện, mặt trước, nhìn từ phía trước; ~ сбо́ку hình chiếu cạnh, nhìn từ bên; ко́мната с ~ом на́ реку phòng trông (nhìn) ra sông; 4. (*поле зрения*): скры́ться и́з ~у mất hút, khuất mắt; на ~ý у кого́-л. trước mắt ai; 5. *мн.*: ~ы (*намерения*) dự định, ý định; (*предположения*) hy vọng, triển vọng; ~ы на успе́х khả năng (hy vọng) thành công; ~ы на урожа́й triển vọng (hy vọng) được mùa; име́ть ~ы на кого́-л. đặt hy vọng vào ai; ✧ ~ на жи́тельство thẻ cư trú; он ви́дывал ~ы ông ấy từng trải việc đời, anh ta lịch lãm lắm; под ~ом чего́-л. làm ra vẻ, giả vờ, lấy cớ, viện cớ; ни под каки́м ~ом bất kỳ trường hợp nào cũng không; не показа́ть, не пода́ть ~у không tỏ ra mặt, không tỏ ra vẻ; де́лать ~, что giả vờ, giả tảng, vờ vĩnh, vờ vịt, làm ra vẻ, tỏ vẻ; быть на ~ý được người ta chú ý đến; при ~е кого́-л., чего́-л. khi thấy ai, cái gì; у всех на ~ý trước mắt bàn dân thiên hạ, tất cả mọi người trông thấy, chỗ nhĩ mục quan chiêm; для ~a lấy lệ, lấy có, lấy rồi, gọi là; нака́зывать для ~a phạt lấy lệ (gọi là, lấy có, cho phải phép, cho qua chuyện); име́ть в ~ý а) (*подразумевать*) nói về, nói đến, ngụ ý; б) (*учитывать*) chú ý đến, xét đến, nghĩ đến, nhớ rằng; поста́вить на ~ кому́-л. lưu ý ai, cảnh cáo ai; теря́ть из ~ý bặt tin, biệt tăm biệt tích; упуска́ть из ~ý bỏ sót, bỏ qua, lãng quên

вид II *м.* 1. (*разновидность*) loại, kiểu, mẫu; ~ тра́нспорта loại phương tiện vận tải, loại vận tải; ~ вооружённых сил quân chủng; 2. *биол.* loài; 3. *грам.* thể

вида́к *м. разг. см.* ви́дик

ви́данн||ый *прил. разг.*: ~ое ли э́то де́ло? đời thuở nhà ai lại như thế chứ?

вида́ться *несов. см.* ви́деться

ви́дение *с.* (sức, khả năng) nhìn, nhìn thấy; ~ на расстоя́нии sức nhìn thấy xa; ночно́е ~ sức nhìn ban đêm; у поэ́та — своё ~ ми́ра nhà thơ có cách nhìn riêng (có nhãn quan riêng) về thế giới

виде́ни||е *с.* 1. (*воображаемый образ*) ảo hình, ảo ảnh, thị kiến; ~я про́шлого những ảo hình (ảo ảnh) thời quá khứ; 2. (*сновидение*) giấc mơ; 3. (*привидение*) ma, bóng ma; не ~, а живо́й челове́к không phải ma mà là người thật

видеоада́птер *м. тех.* bộ điều hợp video (thị tần)

видеоза́пись *ж.* 1. (*действие*) (sự) ghi hình, ghi băng video, ghi băng hình; 2. (*то, что записано*) băng video, băng hình

видеоимпульс *м.* xung video, xung thị tần

видеока́мера *ж.* camera video, máy quay hình

видеокассе́та *ж.* (hộp) băng video, băng hình, video-casset

видеокассе́тный *прил.* (thuộc về) băng video, băng hình; ~ фильм phim video, băng phim

видеокли́п *м.* clip video, băng hình (*nghệ thuật, quảng cáo, v.v...*)

видеоле́нта *ж.* băng video, băng hình

видеомагнитофо́н *м.* máy ghi âm video (ghi âm-hình)

видеома́ния *ж. разг.* (thói) nghiện xem video, ghiền video

видеонаблюде́ние *с.* (sự) quan sát bằng video, quan trắc bằng video

видеопира́тство *с.* (sự, nạn) kinh doanh chui video, in trộm băng hình

видеоплéер, видеоплéйер *м.* máy quay băng video (băng hình); đầu video (*разг.*)

видеопроúгрыватель *м.* máy quay băng video (băng hình); đầu video (*разг.*)

видеопрокáт *м.* (sự, nơi, cửa hàng) cho thuê băng video, cho thuê băng hình

видеорóлик *м.* băng video (băng hình) ngắn (*về âm nhạc, văn chương, nghệ thuật*)

видеорынóк *м.* thị trường video (băng hình)

видеоряд *м.* chuỗi băng video (băng hình)

видеосигнáл *м.* tín hiệu video (thị tần)

видеотéка *ж.* kho lưu video (băng hình, phim video)

видеотéкст *м.* văn bản video

видеотелефóн *м.* phôn video, điện thoại video (truyền hình, thị tần)

видеотелефóнный *прил.* (thuộc về) phôn video, điện thoại video, điện thoại truyền hình, điện thoại thị tần; ~ переговóрный пункт trạm điện thoại video (truyền hình)

видеотóк *м.* dòng điện thị tần

видеофúльм *м.* phim video

видеофóн *м. см.* видеотелефóн

ви́де||ть, увúдеть 1. (*обладать способностью зрения*) thấy; хорошó ~ thấy rõ; плóхо ~ thấy kém; 2. (*воспринимать зрением*) (*В*) thấy, nhìn thấy, trông thấy; (*смотреть*) xem, coi; (*встречать*) gặp, gặp mặt; ~ нóвый фильм xem (coi) phim mới; рад вас ~ tôi rất mừng được gặp anh, rất hân hạnh được gặp chị; я ~л егó два рáза tôi gặp ông ấy hai lần; 3. (*испытывать*) (*В*) thấy, mục kích, chứng kiến, nghiệm thấy, từng trải; он мнóгое ~л на своём векý trong đời ông đã từng trải (từng chứng kiến, từng mục kích) nhiều chuyện; ~ своúми сóбственными глазáми chính mắt trông thấy, mục kích, chứng kiến; 4. (*сознавать*) (*В*) nhận thấy, cảm thấy, hình dung thấy; ~ свою ошúбку nhận thấy lỗi của mình; я вúжу егó как живóго tôi hình dung thấy anh ấy rõ như khi còn sống; ~ сон mơ thấy, chiêm bao thấy, chiêm bao; ~ во сне mơ thấy, mộng thấy, chiêm bao thấy; ✧ что я вúжу! ồ, hay quá nhỉ!, ồ, lạ quá nhỉ!; тóлько егó и вúдели нó biến mất rồi, nó đi mất hút; ~ кого-л. насквóзь đi guốc trong bụng ai, biết rõ bụng dạ ai; ~ егó не могý tôi ghét mặt nó; как вúдите *в знач. вводн. сл.* như anh thấy đấy; вúдите ли, вúдишь ли *в знач. вводн. сл.* xin hãy chú ý, đấy; вот увúдите, он придёт нhất định nó sẽ đến; увúдеть свет а) (*родиться*) ra đời, chào đời; б) (*повидать мир*) được xem thế giới; поживём — увúдим! sau rồi sẽ rõ!, sau rồi hẵng hay!

ви́деться, увúдеться gặp (gặp mặt, thấy mặt) nhau; ~ с кéм-л. gặp ai

ви́дик I *м. уменьш. от* вид

ви́дик II *м. разг.* 1. máy ghi âm video; 2. *обыкн. мн.* (*видеофильм*) phim video

ви́димо *вводн. сл.* có lẽ, chắc là, hình như, chắc; он, ~, заболéл có lẽ (hình như) nó ốm

ви́димо-невúдимо *нареч. разг.* nhiều vô kể, nhiều vô số, hằng hà sa số, nhiều không biết cơ man nào mà kể

ви́димост||ь *ж.* 1. (tầm, độ) nhìn thấy, nhìn xa, thấy được; плохáя ~ độ nhìn thấy kém; хорóшая ~ độ nhìn thấy tốt; 2. (*подобие*) bề ngoài, vẻ ngoài giả dối; э́то однá ~ đó chỉ là bề ngoài thôi, đó chỉ là vẻ ngoài giả dối mà thôi; ✧ по всей ~и *в знач. вводн. сл.* chắc là, hình như, có lẽ; для ~и để phô trương, để khoe mẽ, để làm ra vẻ

ви́дим||ый *прил.* 1. thấy (nhìn thấy, trông thấy) được; 2. (*явный*) rõ, rõ rệt, rõ ràng; без всякой ~ой причúны không có lý do (nguyên nhân) nào hết; 3. *разг.* (*кажущийся*) giả vờ, vờ vĩnh, giả cách, giả bộ; ~ая весёлость niềm vui vờ vĩnh

виднé||ться *несов.* thấy, thấy được; (*показываться*) hiện ra, hiện rõ, lộ ra, ló ra, thò ra, lòi ra; чуть ~ thấy lờ mờ, thấy sơ sơ thôi; вдалú ~лись гóры những ngọn núi đã hiện ra ở xa xa; из-за туч ~ется луна́ mặt trăng ló ra khỏi đám mây

ви́дно 1. *в знач. сказ. безл.* thấy, thấy được, trông rõ; мне ~ tôi thấy rõ, tôi thấy được; отсю́да хорошó ~ từ đây thấy rõ, từ chỗ này trông rõ; пóезда уже́ не ~ tàu đã chạy khuất rồi, không còn thấy tàu nữa; никогó не ~ không thấy ai cả, chẳng thấy người nào cả; ничегó не ~ không thấy gì cả; концá не ~ việc còn nhiều lắm, chưa rõ khi nào thì xong; по всемý ~ hoàn toàn rõ; 2. *в знач. вводн. сл. разг.* chắc, chắc là, chắc rằng, có lẽ; (*очевидно*) rõ là, rõ ràng là; ~, вам придётся пойти́ самому́ chắc là anh phải thân hành đi

ви́д||ный *прил.* 1. (*видимый*) thấy được, trông thấy được; (*заметный*) thấy rõ, trông rõ, dễ thấy; чуть ~ thấy lờ mờ, thấy sơ sơ thôi; на сáмом ~ном мéсте ở chỗ dễ thấy (trông rõ) nhất; пóезд уже́ ~ен tàu đã hiện ra; дом ~ен отсю́да từ đây thấy được ngôi nhà; конéц уже́ ~ен sắp xong rồi; 2. (*выдающийся*) nổi tiếng, danh tiếng, có tiếng, có tên tuổi; (*важный*) quan trọng; 3. *разг.* (*представительный*) đường bệ, oai vệ, đàng hoàng, oai nghiêm; ~ мужчúна người đàn ông đường bệ (oai vệ)

видовóй I *прил.*: ~ фильм phim phong cảnh, phim cảnh

видов||óй II *прил.* 1. *биол.* (thuộc về) loài; 2. *грам.* (thuộc về) thể; ~ы́е разли́чия глагóлов sự khác biệt về thể của các động từ

видоизменéние *с.* 1. (sự) biến đổi, thay đổi, cải biến, sửa đổi; 2. (*разновидность*) biến dị, biến thể, biến thái, biến tướng, biến dạng, biến hình

видоизменённый *прил.* (đã) biến đổi, cải biến, biến dạng

видоизмени́ть(ся) *сов. см.* видоизменя́ть(ся)

видоизменя́емость ж. (tính) biến dị, biến thể, biến thái

видоизменя́ть, видоизмени́ть (*В*) biến đổi, thay đổi, cải biến, sửa đổi

видоизменя́ться, видоизмени́ться (được) biến đổi, thay đổi, cải biến, sửa đổi

видоиска́тель *м. фото* kính ngắm, bộ lấy cảnh

видообразова́ние *с. биол.* (sự) hình thành loài

ви́з||а *ж.* 1. visa, viza, thị thực, thị thực xuất nhập cảnh; chiếu khán (*уст.*); ~ на въезд visa vào, thị thực nhập cảnh; ~ на вы́езд visa ra, thị thực xuất cảnh; отказа́ть кому́-л. в ~е không cấp visa (thị thực) cho ai; 2. (*пометка на документе*) (dấu) thị thực, phê nhận, chứng nhận; наложи́ть ~у на что́-л. thị thực (phê nhận, chứng nhận) cái gì

визави́ 1. *нареч.* đối diện, trước mặt; сиде́ть ~ ngồi đối diện; 2. *м. и ж. нескл.* người đối diện, người trước mặt

визажи́ст *м.* chuyên viên (người làm) thẩm mỹ cho mặt

визг *м.* (*человека*) (tiếng) kêu the thé, thét, rít, réo; (*собаки*) (tiếng) kêu ăng ẳng

визгли́вый *прил.* (*резкий*) the thé, chối tai; (*о человеке*) hay kêu the thé, hay thét, hay rít, hay réo; (*о собаке*) hay kêu ăng ẳng; ~ гóлос giọng the thé

визжа́ть *несов.* (*о человеке*) kêu the thé, thét (rít, réo) lên; (*о собаке*) kêu ăng ẳng; (*о свинье*) kêu eng éc
визи́га *ж. кул.* sụn cá tầm (cá chiên)
визи́р *м.* (bộ, thước) ngắm
визи́рн||ый *прил.* (để) ngắm; ~ая трубá ống ngắm
визи́ровать I *несов. и сов.* (*сов. тж.* завизи́ровать) (*В*) 1. thị thực, phê nhận, chứng nhận; 2. (*паспорт*) thị thực xuất nhập cảnh
визи́ровать II *несов. и сов.* (*наводить*) ngắm, đo
визи́рь *м.* (*высший сановник*) vizir, đại thần
визи́т *м.* (cuộc, chuyến) đi thăm, đến thăm, viếng thăm; ~ ве́жливости chuyến đi thăm xã giao; нанести́ ~ đi thăm, đến thăm; отда́ть ~ đi thăm đáp lễ, đến thăm đáp lễ
визитёр *м.* 1. *уст.* người đến thăm; 2. *прост.* (*вор*) tên trộm đến vét của
визи́тка *ж.* 1. (*сюртук*) áo ngoài; 2. *разг.* (*визитная карточка*) carte visite, các-vizit, danh thiếp
визи́тн||ый *прил.*: ~ая ка́рточка carte visite, các-vizit, danh thiếp
визуализа́ция *ж. электрон.* (phương pháp, sự) hiển thị hoá
визуа́льн||ый *прил.* bằng mắt, bằng mắt thường; ~ое наблюде́ние quan sát bằng mắt
ви́ка *ж.* (*растение*) (cây) đậu tằm (*Vica sativa*)
ви́кинг *м. ист.* viking
виктимоло́гия *ж.* nạn nhân học, (khoa) nghiên cứu về nạn nhân (*của bọn tội phạm*)
ви́кторина *ж.* (cuộc) thi đố
ви́лка *ж.* 1. nĩa, đĩa, phuốc sét; 2. *эл.* phích; штéпсельная ~ phích điện, phích cắm điện; 3. *тех.* chạc, phuốc; велосипéдная ~ phuốc; 4. *воен.* nạng pháo, đĩa pháo binh
ви́лла *ж.* villa, biệt thự
вило́к *м. разг.* bắp cải
вилообра́зный *прил.* (có) dạng nạng
ви́лочков||ый *прил.*: ~ая железá *анат.* tuyến ức
ви́лы *мн.* (*скл. как ж.*) nạng (*gẩy rơm*); ✧ э́то ещё ~ами по водé пи́сано chuyện đơm đó ngọn tre, chưa chắc đâu
вильну́ть *сов. см.* виля́ть 1
виля́ние *с.* 1. (sự) ngoe nguẩy, ve vẩy; 2. *перен. разг.* (sự, thủ đoạn) quanh co, ngoắt ngoéo
виля́||ть, вильну́ть 1. (*Т*) vẩy, ngoe nguẩy, ve vẩy, ngoắt; ~ хвостóм а) vẩy (ngoe nguẩy, ve vẩy, ngoắt) đuôi; б) *перен. разг.* (*заискивать*) xun xoe, xu nịnh, nịnh nọt, nịnh hót, bợ đỡ; 2. (*из стороны в сторону*) quanh co, ngoắt ngoéo; (*извиваться*) lượn khúc, lượn quanh, uốn khúc; 3. *перен. разг.* (*лукавить*) nói quanh, nói quanh co, nói loanh quanh, nói vòng vo; не ~й, а говори́ пра́вду đừng nói quanh co (nói vòng vo) mà nói thật đi
вин||á *ж.* 1. lỗi, tội, lỗi lầm, tội lỗi; *юр.* tội, tội trạng; э́то моя́ ~ đó là lỗi của tôi, lỗi tại tôi; э́то не по моéй ~é đó không phải là lỗi của tôi, tôi không có lỗi; призна́ть свою́ ~ý nhận lỗi, nhận tội, thú lỗi, thú tội; его́ ~ была́ дока́зана tội trạng của nó đã được chứng minh; поста́вить что-л. в ~ý кому́-л. quy tội (khép lỗi, buộc tội) gì cho ai; без ~ы́ винова́т bị tội oan, bị oan; 2. (*причина*) nguyên nhân, lý do; всему́ ~о́й его́ небре́жность cơ sự này là do cái thói cẩu thả của nó mà ra; вы всему́ ~о́й лỗi tại anh cả; ✧ по ~é кого́-л., чего́-л. vì (tại, do) ai, cái gì
виндсёрфер *м.* ván buồm
виндсёрфинг *м. спорт.* (môn) windsurfing, lướt ván buồm, lướt ván diều
винегре́т *м.* 1. (*кушанье*) (món) vinegret, xà lách dầu giấm; 2. *перен. разг.* (mớ) hổ lốn, hỗn tạp, tạp nhạp, táp nham, pha tạp
вини́лискóжа *ж.* da nhân tạo
вини́тельный *прил.*: ~ паде́ж *грам.* đối cách; cách bốn (*разг.*)
вини́||ть *несов.* (*В*) quy lỗi, quy tội, khép tội, ghép tội, buộc tội, bắt lỗi; во всём ~те самого́ себя́ mọi sự anh hãy quy tội cho mình
вини́ться *несов.* (в *П*) *разг.* nhận lỗi (tội), thú tội (lỗi)
виннока́менн||ый *прил.*: ~ая кислотá acid tartric
ви́нн||ый *прил.* (thuộc về) rượu vang, rượu; ~ пóгреб hầm rượu; ✧ ~ая кислотá *хим.* acid tartric, acid vinylic; ~ спирт *хим.* rượu vinylic, rượu vang; ~ ка́мень *хим.* sỏi rượu, cáu rượu; ~ая я́года (quả) sung khô, vả khô
вино́ *с.* vang, rượu vang, rượu chát, rượu; кра́сное ~ vang đỏ; бе́лое ~ vang trắng
винова́то *нареч.* (một cách) ân hận, hối hận, hối tiếc, nhận lỗi
винова́т||ый *прил.* 1. có (phạm) lỗi, lầm lỗi; кто винова́т? ai có lỗi?; я винова́т tôi có lỗi; он кругóм винова́т nó có đủ mọi thứ lỗi; 2. (*о взгляде и т. п.*) ân hận, hối hận, nhận lỗi, biết lỗi, hối lỗi, hối tiếc; у негó ~ вид anh ấy có vẻ ân hận, nó ra chiều hối hận; ~ взгляд cái nhìn ân hận; ~ым то́ном nói giọng ân hận; ✧ винова́т! (*извините*) xin lỗi!
вино́вни||к *м.*, **~ца** *ж.* 1. người có lỗi (phạm lỗi, có tội, phạm tội); ~ бе́дствия người gây ra tai hoạ; 2. (*тот, кто является причиной чего-л.*) người khởi xướng (đề xướng, thủ xướng, chủ xướng, chủ động); ~ торжества́ *шутл.* vai chính của buổi lễ
вино́вность *ж. юр.* (sự) có tội, phạm tội; установи́ть ~ xác định sự phạm tội (có tội)
вино́в||ный *прил.* 1. phạm (can, có) tội, có lỗi; призна́ть себя́ ~ным nhận (thú) tội, nhận lỗi; он ни в чём не ~ен cậu ta hoàn toàn vô tội, nó có tội gì đâu; призна́ть обвиня́емого ~ным xác định bị cáo phạm tội; 2. *в знач. сущ. м.* người có tội (phạm tội), tội nhân
виногра́д *м.* 1. (*растение*) (cây) nho, bồ đào (*Vitis*); 2. *собир.* (quả, trái) nho, bồ đào; сбор ~a mùa hái nho; ✧ зе́лен ~! nho còn non lắm mà!, chưa xài được! (*lời nói chữa thẹn*)
виногра́дарский *прил.* (thuộc về) nghề trồng nho
виногра́дарство *с.* (nghề, ngành) trồng nho
виногра́дарь *м.* người trồng nho
виногра́дина *ж. разг.* quả nho
виногра́дник *м.* vườn (ruộng) nho
виногра́дн||ый *прил.* (thuộc về) nho; (*из винограда*) (bằng) nho; ~ое вино́ rượu nho, rượu vang, rượu bồ đào; ~ая ко́сточка hạt nho; ~ сáхар đường nho
винодéл *м.* người nấu rượu vang, người nấu rượu
винодéлие *с.* (nghề) nấu rượu vang, nấu rượu
винодéль||ный, ~ческий *прил.* (thuộc về) nghề nấu rượu vang, nấu rượu
винокýр *м.* người cất rượu mạnh
винокуре́ние *с.* nghề cất rượu mạnh
винокуре́нный *прил.* (thuộc về) nghề cất rượu mạnh; ~ завóд nhà máy sản xuất rượu mạnh
винотéка *ж.* kho lưu các loại rượu vang
виноторго́вец *м.* người buôn bán rượu
виноторго́вля *ж.* (nghề) buôn bán rượu
виноче́рпий *м. ист.* người hầu rượu
винт *м.* 1. đinh vít, đinh ốc, vít; 2. (*самолёта*) cánh quạt, chong chóng; (*судна*) chân vịt

ви́нтик *м.* đinh vít nhỏ, đinh ốc nhỏ, vít nhỏ; ✧ у него́ (у него́ в голове́) ~а не хвата́ет nó ngốc nghếch lắm, nó gàn dở lắm, nó hâm

винти́ть *несов.* (*завинчивать*) (*В*) vặn vít, vít vào

винто́вка *ж.* (khẩu) súng trường; автомати́ческая ~ súng trường tự động

винтов||о́й *прил.* 1. (*спиральный*) (có hình) xoắn ốc, xoáy trôn ốc; ~а́я ле́стница thang gác xoáy trôn ốc; ~а́я ли́ния *мат.* đường xoắn ốc; ~а́я пове́рхность *мат.* mặt xoắn ốc; ~а́я наре́зка ren xoắn vít; 2. (*о самолёте*) (có) cánh quạt, chong chóng; (*о судне*) (có) chân vịt

винто́вочный *прил.* (thuộc về) súng trường; ~ вы́стрел phát súng trường; ~ патро́н (viên) đạn súng trường

винтообра́зный *прил.* (có hình) xoắn ốc, xoáy trôn ốc

винче́стер *м.* súng trường Vinchester

винье́тка *ж.* vignette, vinhet, hoạ tiết

вио́ла *ж.* (đàn) viola (*nhạc khí cổ*)

виолончели́ст *м.*, **~ка** *ж.* người đánh violoncello, người chơi viôlôngxen

виолонче́ль *ж.* (đàn) violoncello, viôlôngxen

вира́ж I *м.* (*поворот*) *авт.* (sự) quay, rẽ, quẹo, quành, ngoặt; *ав.* (sự) liệng, lượn; (*участок дороги*) chỗ quay (rẽ, quẹo, quành, ngoặt); ~ с кре́ном *ав.* (sự) liệng nghiêng cánh; крутой ~ *авт.* (sự) rẽ ngoặt, quẹo ngoặt; *ав.* (sự) liệng ngoặt; вертика́льный ~ *ав.* (sự) liệng thẳng đứng; де́лать ~ *авт.* quay, rẽ, quẹo, quành, ngoặt; *ав.* liệng, lượn

вира́ж II *м. фото* thuốc chuyển màu (biến sắc)

вира́ж-фикса́ж *м. фото* thuốc chuyển màu định hình

виртуа́льность *м. информ.* (tính) ảo

виртуа́льн||ый *прил. информ.* ảo, cyber, trên mạng Internet; ~ое обще́ние giao tiếp ảo (qua mạng Internet); ~ая па́мять bộ nhớ ảo; ~ая реа́льность thực tại ảo (trên Internet); ~ учебник sách giáo khoa ảo (trên Internet); ~ прое́кт до́ма thiết kế ảo (trên Internet) của ngôi nhà

виртуо́з *м.* 1. nghệ sĩ (nhạc sĩ) điệu nghệ, nghệ sĩ (nhạc sĩ) điêu luyện; 2. (*знаток*) người sành điệu (sành nghề, lành nghề), bậc kỳ tài

виртуо́зно *нареч.* (một cách) điệu nghệ, diệu nghệ, điêu luyện,

виртуо́зность *ж.* 1. (sự) điệu nghệ, diệu nghệ, điêu luyện, lão luyện; 2. (*мастерство*) (sự) sành điệu, sành nghề, lành nghề

виртуо́зный *прил.* điệu nghệ, diệu nghệ, điêu luyện, lão luyện, hết sức khéo léo

виртуоло́гия *ж. информ.* ảo học

вирулéнтность *ж. мед.* độc tính

вирулéнтный *прил. мед.* độc tính

ви́рус *м.* 1. virus, virut, siêu vi trùng (vi khuẩn), siêu vi; 2. *информ.* virus, con sâu

ви́русны||й *прил.* (thuộc về) virus, virut, siêu vi trùng, siêu vi khuẩn, siêu vi; ~е заболева́ния bệnh virus (siêu vi)

вирусо́лог *м.* nhà virus (siêu vi trùng) học

вирусологи́ческий *прил.* (thuộc về) virus học, siêu vi học, siêu vi trùng học; ~ центр trung tâm virus (siêu vi) học

вирусоло́гия *ж.* virus (siêu vi, siêu vi trùng) học

ви́селица *ж.* giá xử giảo (treo cổ)

ви́сельник *м.* 1. (*повешенный*) *уст.* người bị xử giảo; 2. (*негодяй*) *разг.* đồ vô loài đáng treo cổ, đồ voi giày ngựa xéo, đồ đểu cáng

вис||е́ть *несов.* 1. treo, vắt; (*свисать*) rủ (buông) xuống, treo lơ lửng, treo lòng thòng; лю́стра ~и́т под потолко́м đèn chùm treo dưới trần nhà; пла́тье ~и́т в шкафу́ áo dài treo trong tủ; пла́тье ~и́т на сту́ле áo dài vắt trên ghế; пла́тье ~и́т на ко́м-л. áo dài lụng thụng trên người ai; 2. (*парить в воздухе*) lơ lửng; 3. (*нависать*) cheo leo; утёс ~и́т над мо́рем hòn đá cheo leo trên mặt biển; ✧ ~ в во́здухе а) (*быть в неопределённом состоянии*) còn treo, còn treo lơ lửng, còn chưa dứt khoát; б) (*быть необоснованным*) không có căn cứ, không sát, lơ lửng trên mây

ви́ски *с. нескл.* rượu whisky

виско́за *ж.* viscose, visco, vitcô, tơ nhân tạo

виско́зный *прил.* (thuộc về) viscose, visco, vitcô, tơ nhân tạo; (*из вискозы*) (bằng) viscose, visco, vitcô, tơ nhân tạo; ~ шёлк lụa visco, lụa nhân tạo

вислоу́х||ий *прил.* (có) tai rủ; ~ая соба́ка con chó tai rủ

ви́смут *м. хим., фарм.* bismuth, bitmut

ви́снуть, повиснуть 1. (*свисать*) rủ (buông, thõng) xuống, treo lơ lửng (lòng thòng); 2. (на *П*) bám (níu) lấy, bấu víu

висо́к *м.* thái dương, màng tang

високо́сный *прил.*: ~ год năm nhuận

висо́чный *прил.* (thuộc về) thái dương

вист *м.* (*карточная игра*) (bài) whist (*chơi bốn người, hai cặp, 52 quân bài*)

вистова́ть *несов.* chơi bài whist

вися́к *м. разг.* vụ án còn treo (không xử được)

вися́чий *прил.* treo; ~ мост cầu treo; ~ замо́к khoá treo

витали́зм *м.* thuyết hoạt lực, hoạt lực luận

витали́ст *м.* người theo thuyết hoạt lực

вита́льн||ый *прил. книжн.* (*жизненный, животворный*) làm sống, làm hồi sinh, tăng sức sống, cứu sống; ~ая эне́ргия sinh lực, sức sống

витами́н *м.*. vitamin, sinh tố

витаминизи́рованный *прил.* (được) vitamin hoá, sinh tố hoá

витами́нный *прил.* (thuộc về) vitamin, sinh tố

витамино́зный *прил.* giàu vitamin (sinh tố)

витаминотерапи́я *ж.* liệu pháp vitamin

вита́||ть *несов.* 1. (*находиться*) *уст.* ở; мы́сли его́ ~ли далеко́ những ý nghĩ của anh ta ở tận đâu xa; 2. (*носиться в вышине*) bay bổng; смерть ~ет над ним thần Chết đang chờ đón ông ta; ✧ ~ в облака́х mơ mộng hão huyền, bay bổng trên mây

витиева́то *нареч.* (một cách) cầu kỳ, bóng bảy, rườm rà

витиева́тость *ж.*: ~ сти́ля lối văn cầu kỳ (bóng bảy, rườm rà)

витиева́тый *прил.* cầu kỳ, bóng bảy, rườm rà

витийствовать *несов.* nói hùng hồn, nói năng rườm rà; хва́тит ~, пора́ принима́ться за де́ло thôi, đừng nói năng rườm rà nữa, đã đến lúc bắt tay vào việc

вит||о́й *прил.* 1. (được) tết, bện, vặn; 2. (*винтообразный*) (có hình) xoắn ốc, xoáy trôn ốc; ~а́я ле́стница thang gác xoáy trôn ốc

вито́к *м.* vòng; ~ спира́ли vòng xoắn ốc; ~ вокру́г Земли́ vòng quanh Trái đất

витра́ж *м.* cửa khảm kính màu

витражи́ст *м.* hoạ sĩ làm cửa khảm kính màu

витри́на *ж.* 1. (*магазина*) tủ bày hàng, tủ kính; 2. (*с экспонатами*) tủ trưng bày

вить, свить (*В*) bện, tết, vặn, xoắn, xe; ~ верёвку bện (vặn, xoắn) dây; ~ вено́к tết vòng hoa; ~ косу́ tết tóc; ~

гнездо́ làm tổ; ✧ ~ верёвки из кого́-л. hà hiếp (hiếp đáp, ăn hiếp, lấn át) ai

ви́ться *несов.* 1. (*о растениях*) leo (vấn, quấn) quanh; 2. (*о волосах*) quăn, xoăn, quăn lại; 3. (*о дороге, реке*) lượn khúc, lượn quanh, uốn khúc, uốn mình; 4. (*о пыли, дыме и т. п.*) cuồn cuộn bốc lên; 5. (*о птицах, насекомых*) bay lượn, bay liệng, bay qua bay lại; 6. (*развеваться*) bay phấp phới

ви́тютень *м.* (chim) bồ câu rừng (*Columba palumbus*)

ви́тязь *м. уст.* tráng sĩ, dũng sĩ

вихля́||ть *несов. разг.* đi núng nính, khấp khểnh, gập ghềnh; колесо́ ~ет bánh xe khấp khểnh; ~ющая похо́дка dáng đi núng na núng nính

ви́х||ор *м.* chỏm, chỏm tóc, bờm tóc; *мн.* ~ры́ tóc xù, tóc bờm; отодра́ть кого́-л. за ~ры́ túm giật tóc ai; причеса́ть ~ры́ chải tóc

вихра́стый *прил. разг.* (có) tóc bù xù; ~ па́рень cậu con trai tóc bù xù

ви́хрем *нареч.* nhanh như cắt, nhanh như chớp, vùn vụt, vun vút; лете́ть ~ bay nhanh như cắt, chạy vùn vụt; влете́ть ~ chạy xổ vào nhanh như chớp

вихрев||о́й *прил.* (thuộc về) gió lốc, gió xoáy; ~о́е движе́ние *физ.* vận động xoáy; ~ насо́с máy bơm dòng xoáy; ~ы́е то́ки dòng xoáy

вихр||ь *м.* 1. (ngọn, cơn) gió lốc, gió xoáy, gió cuốn cờ; сне́жный ~ cơn tuyết lốc, tuyết cuốn; 2. *перен.* cơn lốc, cơn bão táp; в ~е собы́тий trong cơn lốc (trong cơn bão táp) của các sự biến

ви́це-адмира́л *м.* phó đô đốc, chuẩn đô đốc, trung tướng hải quân

ви́це-губерна́тор *м.* phó thống đốc

ви́це-ко́нсул *м.* phó lãnh sự

ви́це-ми́сс *ж.* á hậu, á khôi

ви́це-мэ́р *м.* phó thị trưởng, phó đô trưởng

ви́це-чемпио́н *м. спорт.* á quân

ви́це-президе́нт *м.* phó tổng thống; (*в СРВ*) phó chủ tịch nước

ВИЧ *с. неизм.* HIV, khuẩn liệt kháng (SIDA, AIDS)

вич-инфе́кция *ж.* (sự) nhiễm HIV, nhiễm khuẩn liệt kháng, nhiễm khuẩn SIDA, nhiễm khuẩn AIDS

вич-инфици́рованн||ый *м., ~ая ж.* người bị nhiễm HIV (khuẩn liệt kháng, khuẩn SIDA, khuẩn AIDS)

вич-положи́тельный *прил.* 1. bị nhiễm HIV (khuẩn liệt kháng, khuẩn SIDA, khuẩn AIDS); 2. *м.* người bị nhiễm HIV (khuẩn liệt kháng, khuẩn SIDA, khuẩn AIDS)

вич-отрица́тельный *прил.* 1. không bị nhiễm HIV (khuẩn liệt kháng, khuẩn SIDA, khuẩn AIDS); 2. *м.* người không bị nhiễm HIV (khuẩn liệt kháng, khuẩn SIDA, khuẩn AIDS)

ви́шенник *м.* vườn anh đào

вишнёвка *ж.* rượu anh đào

вишнёв||ый *прил.* 1. (thuộc về) anh đào; (*из вишни*) (bằng) anh đào; ~ сад vườn anh đào; ~ое варе́нье mứt anh đào; 2. (*о цвете*) màu anh đào, đỏ thẫm, màu huyết dụ

ви́шня *ж.* 1. (*дерево*) (cây) anh đào (*Cerasus*); 2. (*плод*) (quả, trái) anh đào

вишь *частица разг.* hừ; ~ ты како́й! hừ, cậu như thế đấy!

вка́лывать *несов. разг.* làm hùng hục (tướt bơ, toé phở)

вкати́ть(ся) *сов. см.* вка́тывать(ся)

вка́тывать, вкати́ть (*В*) (*мяч и т. п.*) lăn... vào; (*повозку и т. п.*) đẩy... vào

вка́тываться, вкати́ться (в *В*) 1. (*о мяче и т. п.*) lăn vào; (*о повозке и т. п.*) chạy vào; 2. *перен. разг.* (*вбегать*) ùa (chạy, a, lăn xả) vào

вклад *м.* 1. (*действие*) (sự) gửi tiền; сде́лать ~ в сберега́тельный банк gửi tiền vào ngân hàng tiết kiệm; 2. (*внесённая сумма*) (khoản, món) tiền gửi; бессро́чный ~ tiền gửi không kỳ hạn; вы́нуть ~ rút tiền gửi; 3. *перен.* (sự) góp phần, đóng góp, cống hiến; сде́лать большо́й ~ в нау́ку cống hiến nhiều vào nền khoa học, góp phần lớn lao vào khoa học

вкла́дка *ж.* (*добавочный лист*) phụ trương, phụ bản

вкла́дчик *м.* người gửi tiền

вкла́дывать, вложи́ть (*В* в *В*) 1. để (đặt, bỏ, cho, đưa, góp)... vào; ~ меч в но́жны tra gươm vào vỏ; ~ мно́го труда́ во что́-л. bỏ nhiều công sức vào việc gì; 2. (*для хранения и т. п.*) bỏ, gửi; ~ капита́л bỏ (góp, hùn) vốn, đầu tư; ~ де́ньги в сберега́тельный банк gửi tiền vào ngân hàng tiết kiệm

вкла́дыш *м.* 1. (*добавочный лист*) phụ trương, phụ bản; (*в документ*) (tờ) giấy đóng thêm vào, giấy kèm vào; 2. *тех.* máng (ống) lót

вкле́ивать, вкле́ить (*В*) dán (đính, gắn)... vào

вкле́ить *сов. см.* вкле́ивать

вкле́йка *ж.* 1. (*действие*) (sự) dán vào, đính vào, gắn vào; 2. (*что-л. вклеенное*) (tờ) giấy dán vào

вкли́ниваться, вкли́ниться (в *В*) 1. nêm (đóng, xen, chen, cắm sâu)... vào; доро́га вкли́нилась в лес đường xuyên sâu vào rừng; 2. *воен.* đánh thọc sâu, đánh tung thâm; ~ в расположе́ние проти́вника đánh thọc sâu (đánh tung thâm) vào vị trí địch

вкли́ниться *сов. см.* вкли́ниваться

включа́||ть, включи́ть (*В*) 1. *тк. несов.* gồm có, bao gồm, bao trùm, bao hàm; кни́га ~ет в себя́ сле́дующие гла́вы sách này gồm có những chương sau; 2. (*В* в *В*) (*вводить, вносить куда-л.*) đưa (ghi)... vào; ~ что́-л. в програ́мму ghi (đưa) cái gì vào chương trình; ~ в спи́сок ghi vào danh sách; ~ в соста́в делега́ции đưa vào thành phần đoàn đại biểu; 3. (*ток, мотор и т. п.*) vặn, mở, mắc, đóng mạch, bật; ~ свет bật (bấm) đèn, bật điện; ~ стано́к mở máy; ~ газ mở (vặn) gas; ~ ра́дио mở radio, vặn đài

включа́||ться, включи́ться 1. (в *В*) tham gia, tham dự, bắt tay vào; ~ в рабо́ту tham gia (tham dự, bắt tay) vào công việc; 2. (*начинать действовать*) bắt đầu chạy; (*быть подключённым*) được mắc vào; как ~ется свет? bật đèn như thế nào?; почему́ не ~ется газ? sao không mở được hơi đốt?, tại sao không có gas?

включа́я *предлог* (*В*) gồm cả, kể cả, tính cả, bao gồm cả

включе́ние *с.* 1. (*введение, внесение куда-л.*) (sự) đưa vào, ghi vào; 2. (*тока, мотора и т. п.*) (sự) vặn, mở, mắc, đóng mạch, bật

включи́тельно *нареч.* gồm cả, kể cả, tính cả; с пе́рвой по пя́тую страни́цу ~ từ trang một đến hết trang năm

включи́ть *сов. см.* включа́ть 2, 3

включи́ться *сов. см.* включа́ться

вкола́чивание *с.* (sự) đóng vào, đóng xuống

вкола́чивать, вколоти́ть (*В*) đóng... vào; ~ кол в зе́млю đóng cọc xuống đất

вколоти́ть *сов. см.* вкола́чивать

вколо́ть *сов.* tiêm, chích, găm

вконе́ц *нареч. разг.* hoàn toàn, đến cùng, hẳn; ~ отча́явшись hoàn toàn thất vọng, mất hết hy vọng, tuyệt vọng; ~ изму́ченный mệt nhoài, mệt lử, mệt bở hơi tai, mệt lử cò bợ

вко́панный *прич.*: стоя́ть как ~ đứng như trời trồng, đứng sững, đứng ngây người; đứng đực người (*разг.*)

вкопа́ть *сов.* (*В* в *В*) trồng... vào, trồng... xuống

вкорени́ться *сов. см.* вкоренятся

вкоренятся, вкорени́ться bắt rễ, ăn sâu vào

вкось *нареч.* nghiêng, xiên, chếch, lệch

вкра́дчиво *нареч.* (một cách) thơn thớt, xơn xớt, ngọt xớt, ngọt ngào, thớ lợ

вкра́дчивость *ж.* (tính, tính chất, sự) thơn thớt, xơn xớt, ngọt xớt, ngọt ngào, thớ lợ

вкра́дчивый *прил.* thơn thớt, xơn xớt, ngọt xớt, ngọt ngào, thớ lợ; ~ го́лос giọng thơn thớt (ngọt xớt như mía lùi)

вкра́дываться, вкра́сться (в *В*) 1. len lỏi (lẻn, lòn, lọt, chui, luồn, lỏn, len lén) vào; 2. (*проникнуть по недосмотру*) sót, để sót, bỏ sót; в статью́ вкра́лась опеча́тка trong bài báo có một lỗi in sai; 3. *перен.* (*о мыслях, чувствах*) đâm, sinh; вкра́лось подозре́ние đâm nghi, sinh nghi; ✧ вкра́сться в чьё-л. дове́рие luồn lỏi (luồn lọt) lấy lòng tin của ai

вкра́сться *сов. см.* вкра́дываться

вкра́тце *нареч.* (một cách) tóm tắt, vắn tắt

вкривь *нареч. разг.* nghiêng, xiên, chếch, lệch; ✧ ~ и вкось tứ tung, bừa bãi, lung tung

вкруго́вую *нареч. разг.* quây (vây) tròn

вкрути́ть *сов. см.* вкру́чивать

вкруту́ю *нареч.*: яйцо́ ~ trứng luộc chín; свари́ть яйцо́ ~ luộc chín trứng

вкру́чивать, вкрути́ть (*В*) *разг.* xoắn (vặn)... vào

вкус *м.* 1. (*ощущение*) vị, mùi vị, hương vị, khẩu vị; (*одно из пяти чувств*) vị giác; быть прия́тным на ~ có vị dễ chịu, có mùi vị ngon; про́бовать на ~ nếm, nếm thử, ăn nếm; пое́сть со ~ом ăn ngon; положи́ть со́ли по ~у cho muối theo khẩu vị; пика́нтный ~ hương vị đậm đà; о́рган ~а cơ quan vị giác; 2. (*склонность*) sở thích, thị hiếu, khuynh hướng, gu; име́ть ~ к чему́-л. ưa thích cái gì, có sở thích (khuynh hướng, gu) về cái gì; входи́ть во ~ bắt đầu thích; войти́ во ~ чего́-л. ham (ham thích, say mê) cái gì; э́то де́ло ~а đó là chuyện thị hiếu mà thôi, tuỳ theo gu của mỗi người thôi; 3. (*чувство изящного*) khiếu (óc) thẩm mỹ, gu; у него́ хоро́ший ~ anh ấy có khiếu (óc) thẩm mỹ khá, cậu ấy có gu nghệ thuật; одева́ться со ~ом ăn mặc trang nhã (thanh lịch, có khiếu thẩm mỹ, có óc thẩm mỹ); 4. (*стиль*) lối, kiểu, cách, phong cách; в моём ~е theo kiểu của tôi; ✧ на ~ и цвет това́рищей нет *погов.* ≅ trăm người trăm tính; bá nhân bá tính

вкуси́ть *сов. см.* вкуша́ть

вку́сно *нареч.* (một cách) ngon, khoái khẩu, ngon lành; ~ гото́вить nấu ăn ngon; ~ пое́сть ăn ngon, ăn khoái khẩu, ăn ngon lành; как ~! ngon quá!, ngon hết ý!, ngon xiết bao!

вкуснота́ *ж. разг.* (sự) khoái khẩu, ngon tuyệt

вку́сн||ый *прил.* ngon, khoái khẩu, ngon lành; ~ое ку́шанье món ăn ngon (khoái khẩu)

вкусов||о́й *прил.* (thuộc về) vị giác; ~ы́е ощуще́ния vị giác

вкуша́ть, вкуси́ть (*В, Р*) nếm, nếm mùi; ~ сча́стье nếm mùi hạnh phúc; ~ сла́ву nếm mùi vinh quang

вла́га *ж.* nước; (*сырость*) (khí, độ) ẩm, ẩm ướt

влага́лище *с.* 1. *анат.* âm đạo; 2. *бот.* bẹ, vỏ bẹ

влага́лищный *прил. анат.* (thuộc về) âm đạo

влагозадержа́ние *с.* (sự) giữ độ ẩm, duy trì nước, duy trì độ ẩm

владе́лец *м.* chủ, người chủ, chủ nhân, chủ sở hữu; ~ до́ма chủ nhà, chủ nhân (chủ sở hữu) ngôi nhà

владе́ни||е *с.* 1. (*обладание*) (sự, quyền) sở hữu; 2. *уст.* (*собственность*) sự nghiệp, cơ nghiệp; dinh cơ; 3. *мн.*: ~я (*территория*) lãnh địa

владе́тель *м.* 1. chủ sở hữu, chủ nhân, người chủ; 2. *ист.* (*монах*) đế vương, chủ tể, chúa tể, lãnh chúa; (*правитель*) người trị vì

владе́тельный *прил. ист.* có quyền kế vị, có quyền nối ngôi; ~ князь vương công có quyền kế vị

владе́ть *несов.* (*Т*) 1. (*иметь*) sở hữu, thủ đắc, có; пра́во ~ иму́ществом quyền sở hữu (thủ đắc, có) tài sản; 2. (*держать в своей власти*) làm chủ, sở hữu, chiếm hữu; *перен.* chiếm được, chi phối; ~ умами, чу́вствами chi phối tư tưởng, tình cảm; 3. *перен.* (*о мыслях, чувствах*) xâm chiếm, chiếm lấy, tràn ngập; 4. (*уметь обращаться с чем-л., хорошо знать*) am hiểu, biết rõ, nắm vững, tinh thông, thông thạo; ~ ору́жием thông thạo vũ khí, biết sử dụng vũ khí; ~ пером có tài viết lách; ~ ру́сским языко́м thông thạo (giỏi) tiếng Nga; 5.: не ~ рука́ми, нога́ми cứng tay, cứng chân, không cử động được tay, chân; ✧ ~ собо́й, ~ свои́ми чу́вствами tự chủ, bình tĩnh

влады́ка *м.* 1. bá chủ, chúa tể, lãnh chúa, chủ nhân; 2. (*титулование архиерея, епископа*) Đức Ông

влады́ко (*обращение*) bạch Đức Ông, thưa Ngài

влады́чество *с.* (quyền) bá chủ

влады́чествовать *несов.* làm bá chủ

вла́жно 1. *нареч.* ẩm, ẩm ướt; 2. *безл. в знач. сказ.* (cảm thấy) ẩm, ẩm thấp, ẩm ỉu

вла́жность *ж.* ẩm độ, (độ) ẩm, ẩm ướt, ngậm nước

вла́жн||ый *прил.* ẩm, ẩm thấp; (*мокрый*) ướt, ẩm ướt; (*об одежде и т.п. тж.*) ẩm sì, ẩm ỉu; ~ая по́чва đất ẩm; ~ воздух không khí ẩm thấp; ~ые глаза́ mắt ướt

вла́мываться, вломи́ться (в *В*) ập (xông, xốc, ồ, ùa) vào; ~ в ко́мнату ập vào phòng; ✧ вломи́ться в амби́цию kênh kiệu, vênh váo, lên mặt phách lối

вла́ствовать *несов.* (*Т*, над *Т*) thống trị; (*управлять*) cai trị

властели́н *м.* bá chủ, lãnh chúa, chủ tể, chúa tể, chủ nhân

власти́тель *м. уст. см.* властели́н

вла́ст||ный *прил.* 1. có quyền (quyền hành, quyền hạn, quyền lực, thẩm quyền); я над ним не ~ен tôi không có quyền đối với nó; я не ~ен в э́том tôi không có thẩm quyền về việc đó, việc đó không thuộc quyền của tôi; 2. (*склонный повелевать, повелительный*) cửa quyền, hách dịch, hống hách, hách; ~ го́лос giọng cửa quyền (hách dịch, hách)

властолю́бец *м.* người thích quyền lực (quyền hành)

властолюб||и́вый *прил.* thích quyền lực (quyền hành), tham quyền; он о́чень ~и́в ông ta rất thích quyền lực

властолю́бие *с.* (sự, tính) thích quyền lực, thích quyền hành, tham quyền

власт||ь *ж.* 1. quyền lực, quyền hành, quyền bính, quyền; (*политическая*) chính quyền; наро́дная ~ quyền lực của (chính quyền) nhân dân; госуда́рственная ~ quyền lực quốc gia, chính quyền nhà nước; прихо́д к ~и lên nắm chính quyền; захвати́ть ~ cướp (chiếm) chính quyền; Сове́тская ~ *ист.* Chính quyền xô-viết; законода́тельная ~ quyền lập pháp; исполни́тельная ~ quyền hành pháp;

судéбная ~ quyền tư pháp; четвёртая ~ quyền lực thứ tư (*báo chí tự do*); борьбá за ~ tranh giành quyền lực, đấu tranh giành chính quyền; 2. *тк. мн.*: ~и (*должностные лица*) (các) nhà cầm quyền, nhà đương cục, nhà chức trách; ~ на местáх các nhà cầm quyền (nhà đương cục, nhà chức trách) địa phương; 3. (*право распоряжаться*) quyền, uy quyền, quyền uy, uy lực, quyền thế, quyền lực, thế lực; родúтельская ~ quyền (uy quyền của) cha mẹ; имéть ~ над кéм-л. có quyền đối với ai; ~ дéнег uy lực của đồng tiền; ✧ быть во ~и, под ~ью когó-л. dưới quyền ai, chịu ảnh hưởng của ai; быть во ~и, под ~ью чегó-л. chịu ảnh hưởng của cái gì; в моéй ~и trong quyền hạn của tôi; вáша ~ tuỳ anh, tuỳ ý anh; терять ~ над собóй mất tự chủ, mất bình tĩnh

власяни́ца *ж. уст.* áo hành xác (*của người tu khổ hạnh*)

влачи́ть *несов.* (*В*) *уст.* kéo lê; ✧ ~ жáлкое существовáние kéo lê cuộc đời khổ ải, sống lay lắt (vất vưởng)

влачи́ться *несов. уст.* (bị) kéo lê thê, kéo lệt xệt; (*медленно, с трудом идти*) lê bước, lê chân, lê lết, lê; (*тянуться, длиться*) (bị) kéo dài, kéo dài lê thê

влéво *нареч.* (về, sang) phía trái, bên trái, tay trái, phía tả; (*слева*) (ở) phía trái, bên trái, tay trái, phía tả; свернýть ~ quay (quẹo, ngoặt, rẽ) về bên trái, rẽ sang trái, rẽ tay trái

влезáть, влезть 1. (на *В*) leo (trèo) lên; ~ на дéрево leo (trèo) lên cây; 2. (в *В*) (*протискиваться*) chui (bò) vào; ~ в окнó chui vào cửa sổ; 3. *разг.* (в *В*) (*вмещаться*) lọt vào, chui lọt; э́ти книги не влезáют в портфéль những cuốn sách này không bỏ lọt vào cặp được; ✧ влезть в дýшу chiếm được lòng tin; ~ в долги́ sa vào cảnh nợ nần, lâm vào cảnh nợ đìa; скóлько влéзет mặc sức, tha hồ, muốn bao nhiêu cũng được

влезть *сов. см.* влезáть

влепи́ть *сов. разг.* (*В*): ~ пощёчину cho (cho ăn) một cái tát, tát tai; ~ двóйку cho điểm hai; ~ пýлю в лоб cho (nã) một viên đạn vào trán; ~ выговор khiển (đì, xạc, chỉnh) cho một trận

влета́ть, влетéть 1. (в *В*) bay vào; птúца влетéла в окнó con chim bay vào cửa sổ; 2. (в *В*) *перен. разг.* (*быстро войти, вбежать*) a (xông, xộc, chạy xộc) vào; он влетéл в кóмнату nó xộc (chạy xộc) vào phòng; 3. *безл.* (*Д*) *разг.*: емý здóрово влетéло nó bị khiển (đì, xạc, chỉnh) một trận nên thân, nó bị phạt nặng

влете́ть *сов. см.* влетáть

влече́ние *с.* (sự, lòng) ham thích, ham mê, say mê, đam mê, thị dục; (*склонность*) khiếu, năng khiếu; сексуáльное ~ thị dục, nhục dục, đam mê nhục dục; сердéчное ~ tình yêu, ái tình; чýвствовать ~ к кому́-л. mến ai, có cảm tình với ai; ~ к мýзыке ham thích nhạc, khiếu âm nhạc; имéть ~ к литературе thích (có khiếu) văn chương, có năng khiếu về văn học

влеч||ь *несов.* (*В*) 1. *книжн.* (*тащить*) kéo, lôi, lôi kéo; 2. (*привлекать*) cuốn hút, hấp dẫn, lôi cuốn, thu hút, quyến rũ; меня́ ~ёт к мóрю biển cả quyến rũ tôi, tôi rất thích biển; егó ~ёт к мýзыке cậu ấy ham mê âm nhạc; егó ~ёт к э́той рабóте việc này cuốn hút (hấp dẫn) nó; ✧ ~ за собóй чтó-л. có hậu quả gì

вливáние *с.* (sự) tiêm; внутривéнное ~ tiêm ven (tĩnh mạch); ~ глюкóзы tiêm glucos

вливáть, влить 1. (*В, Р*) rót (đổ, chiết)... vào; (*делать вливание*) tiêm; *перен.* tiếp (truyền) thêm; ~ чтó-л. по кáпле rót (đổ) cái gì từng giọt; ~ бóдрость truyền (tiếp) thêm lòng sảng khoái; 2. (*В*) *перен.* (*включать*) đưa (nhập)... vào; отря́д был влит в брига́ду đội đã được nhập vào lữ đoàn

вливáться, влúться 1. rót, (đổ, chiết) vào; (*впадать*) chảy vào; 2. *перен.* (*входить в состав*) gia nhập, nhập vào; ~ в ряды́ Сопротивлéния gia nhập hàng ngũ Kháng chiến

влúпнуть *сов. разг.* (в *В*) dây (dính, vướng, vương) vào; ~ в скверную истóрию dây (dính, vướng, vương) vào một chuyện xấu xa

влить(ся) *сов. см.* вливáть(ся)

влия́ние *с.* 1. (*воздействие*) ảnh hưởng, tác dụng, tác động; имéть, оказывать ~ на когó-л., чтó-л. có ảnh hưởng đến ai, cái gì; находúться под ~м когó-л., чегó-л. chịu ảnh hưởng của ai, của cái gì; попáсть под ~ когó-л., чегó-л. rơi vào ảnh hưởng của ai, của cái gì; 2. (*сила авторитета*) ảnh hưởng, uy tín, quyền uy, thế lực; имéть ~, пóльзоваться ~м có ảnh hưởng (uy tín, thế lực, quyền uy)

влия́тельный *прил.* có ảnh hưởng, có thế lực, có uy tín; ~ человéк người có thế lực (có uy tín, có ảnh hưởng)

влия́ть, повлия́ть (на *В*) ảnh hưởng, tác động, tác dụng; ~ на свои́х това́рищей ảnh hưởng đến bạn bè của mình; ~ на здоро́вье ảnh hưởng đến sức khoẻ

ВЛКСМ (Всесою́зный Ле́нинский Коммунисти́ческий Сою́з Молодёжи) *ист.* Đoàn thanh niên cộng sản Lenin toàn Liên Xô, Đoàn Cômsomôn

вложе́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) đặt vào, để vào, bỏ vào; (*капитала*) (sự) đầu tư, bỏ vốn, hùn vốn, bỏ tiền; 2. (*то, что вложено*) (vật) đặt vào trong; письмó с ~м thư có bỏ vật ở trong (*như văn kiện, ảnh, vật nhỏ quý, v.v.*), thư bảo đảm, thư khai giá; 3. (*денежная сумма*) tiền vốn, vốn đầu tư, vốn bỏ vào

вложи́ть *сов. см.* вклáдывать

вломи́ться *сов. см.* влáмываться

влюби́ться *сов. см.* влюбля́ться

влюблённо *нареч.* (một cách) yêu đương, yêu thương, âu yếm

влюблённость *ж.* (sự, tình, lòng) yêu đương, yêu thương, yêu,

влюблённ||ый *прил.* 1. yêu đương, yêu thương, yêu dấu, yêu, âu yếm; ~ взгляд cái nhìn yêu đương (âu yếm); быть ~ым в когó-л. yêu (phải lòng) ai; 2. *в знач. сущ. м.* người yêu

влюбля́ться, влюби́ться yêu dấu, yêu đương, yêu thương, thương yêu, yêu, phải lòng, có tình

влю́бчивость *ж.* (tính) đa tình, si tình

влю́бчивый *прил.* đa tình, si tình

вмени́ть *сов. см.* вменя́ть

вменя́емость *ж. юр.* (sự) có năng lực chịu trách nhiệm

вменя́ем||ый *прил. юр.* có năng lực chịu trách nhiệm; во ~ом состоя́нии (trong tình trạng) có năng lực chịu trách nhiệm

вменя́ть, вмени́ть: ~ чтó-л. в винý кому́-л. quy tội (quy lỗi, buộc tội, buộc lỗi) gì cho ai; ~ в обя́занность кому́-л. сде́лать что-л. giao trách nhiệm cho ai làm việc gì

вме́сте *нареч.* 1. (*совместно*) cùng với, cùng (cùng với) nhau, cùng; ~ с кéм-л., чéм-л. cùng với ai, cái gì; все ~ tất cả mọi người cùng nhau; всё ~ взя́тое tất cả những cái (những việc) đó; 2. (*одновременно*) cùng một lúc, đồng thời, đồng loạt; ✧ ~ с тем đồng thời

вмести́лище *с.* chỗ chứa; (*сосуд*) bồn chứa; (*резервуар*) bể chứa

вмести́мость *ж.* dung tích, dung lượng, sức chứa

вмести́тельность *ж.* sức chứa, độ chứa, dung tích, dung lượng

вмести́тельный *прил.* chứa được nhiều, to, rộng

вмести́ть *сов. см.* вмеща́ть 1, 3

вмести́ться *сов. см.* вмеща́ться

вме́сто *предлог* (*Р*) thay cho, thay vì, thế cho, thay, thế; я не пое́ду, а ~ меня́ пое́дет он tôi không đi, anh ấy đi thay cho tôi; рабо́тать ~ кого́-л. làm thay (làm thế) cho ai; ~ того́, что́бы... thay vì..., đáng lẽ...; ~ того́, что́бы по у́лицам шата́ться, почита́л бы кни́жку thay vì cứ láng cháng (lang thang) ngoài phố, con nên ngồi đọc sách

вмета́ть *сов. см.* вмётывать

вмётывать, вмета́ть (*В*) lược (chần) vào

вмеша́тельство *с.* (sự) can thiệp; вооружённое ~ can thiệp vũ trang; ✧ хирурги́ческое ~ (cuộc, ca) phẫu thuật, mổ; thủ thuật mổ

вмеша́ть(ся) *сов. см.* вме́шивать(ся)

вме́шивать, вмеша́ть (*В* в *В*) 1. (*примешивать*) pha (trộn)... vào; 2. *перен. разг.* (*впутывать*) lôi kéo... vào, làm.. liên luỵ (liên can)

вме́шиваться, вмеша́ться (в *В*) 1. (*в чужие дела*) can thiệp, nhúng tay (xen, chen, can dự, chõ mũi, chõ, xía) vào; ~ не в своё де́ло can thiệp (nhúng tay, chõ mũi, chõ, xía) vào việc của người khác; ~ в разгово́р xen vào câu chuyện; 2. (*для предотвращения чего-л.*) can ngăn, ngăn cản, can gián, can, cản, ngăn

вмеща́ть, вмести́ть (*В*) 1. (*заключать в себе*) chứa, đựng, chứa đựng; 2. *тк. несов.* (*иметь емкость*) chứa, có dung tích; 3. (*В* в *В*) (*помещать внутрь*) pha (đặt, xếp)... vào

вмеща́ться, вмести́ться (в *В*) chứa, đựng, chứa đựng

вмиг *нареч.* (trong) nháy mắt, chớp mắt, chớp nhoáng, khoảnh khắc, giây lát

вмонти́ровать *сов.* (*В*) lắp (đặt)... vào

вмя́тина *ж.* (vết, chỗ) lõm, móp

внаём, внайму́ *нареч.*: брать ~ thuê; отдава́ть ~ cho thuê

внаки́дку *нареч.*: наде́ть пальто́ ~ khoác (choàng, quàng) áo măngtô

внакла́де *нареч. разг.*: оста́ться ~ tổn thất, bị thiệt hại, bị tổn hại, bị thiệt

внакла́дку *нареч. разг.*: пить чай ~ uống chè khuấy đường

внача́ле *нареч.* thoạt đầu, thoạt tiên, ban đầu, lúc đầu, mới đầu

вне *предлог* (*Р*) 1. (*о*) ngoài; ~ до́ма ngoài nhà, ngoài sân; ~ го́рода ở ngoài thành phố, ở ngoại thành; 2. (*помимо*) ngoài, (được) miễn, bỏ qua; ~ пла́на ngoài kế hoạch; ~ о́череди miễn xếp hàng; ~ ко́нкурса а) (*минуя конкурс*) miễn thi; б) (*вне конкуренции*) ngoài cuộc thi, ngoài cuộc tranh đua; ~ игры́ *спорт.* việt vị; ~ контро́ля không bị kiểm soát (kiểm tra); ~ опа́сности qua khỏi cơn nguy, tai qua nạn khỏi; ~ вся́кого сомне́ния chắc chắn, hiển nhiên, không mảy may nghi ngờ, không còn nghi ngờ gì nữa; ~ подозре́ний không bị nghi ngờ; ~ себя́ от ра́дости mừng quýnh, mừng rơn; ~ себя́ от возмеще́ния nổi xung (điên tiết, phát khùng lên) vì phẫn nộ; объяви́ть кого́-л. ~ зако́на tuyên bố đặt ai ngoài vòng pháp luật

внеатмосфе́рн||ый *прил.* ngoài khí quyển; ~ая астроно́мия thiên văn học ngoài khí quyển

внеаудито́рный *прил.* ngoài giảng đường, ngoại khoá; ~ые заня́тия giờ học ngoại khoá (ngoài giảng đường)

внебиржевый *прил. эк.*: ~ оборо́т це́нных бума́г doanh thu chứng khoán ngoài sở giao dịch (thị trường chứng khoán)

внебра́чный *прил.*: ~ ребёнок con ngoại hôn (ngoài giá thú); con hoang (*уст.*)

вневе́домственн||ый *прил.*: ~ая охра́на đội bảo vệ không thuộc cơ quan chủ quản

вневпи́санный *прил.*: ~ круг *геом.* vòng tròn bàng tiếp

внегалакти́ческ||ий *прил.* ngoài Thiên hà; ~ая астроно́мия thiên văn học ngoài Thiên hà

внедре́ние *с.* (sự) ứng dụng, áp dụng, vận dụng; ~ но́вой те́хники ứng dụng (áp dụng) kỹ thuật mới; ~ передово́го о́пыта áp dụng kinh nghiệm tiên tiến

внедри́ть(ся) *сов. см.* внедря́ть(ся)

внедря́ть, внедри́ть (*В* в *В*) ứng dụng (áp dụng, vận dụng)... vào; ~ в произво́дство ứng dụng (áp dụng) vào sản xuất

внедря́ться, внедри́ться (được) ứng dụng, áp dụng, vận dụng

внеза́пно *нареч.* (một cách) bất ngờ, bất thình lình, thình lình, đột ngột, đột nhiên, bỗng nhiên, bỗng dưng, bỗng, chợt; ~ замолча́ть chợt im; ~ останови́ться bỗng nhiên dừng lại; ~ возни́кнуть bột phát, bộc phát, đột ngột (đột nhiên) xuất hiện

внеза́пность *ж.* (sự, tính chất, tính) bất ngờ, bất thình lình, đột nhiên, đột ngột; ~ нападе́ния tấn công bất ngờ (xuất kỳ bất ý); такти́ческая ~ *воен.* bất ngờ về chiến thuật

внеза́пн||ый *прил.* bất ngờ, bất thình lình, đột nhiên, đột ngột, xuất kỳ bất ý; ~ая смерть cái chết đột ngột (bất ngờ)

внеземн||о́й *прил.* ngoài Trái đất; ~ы́е цивилиза́ции các nền văn minh ngoài Trái đất

внеистори́ческ||ий *прил.* phi lịch sử; ~ая катего́рия phạm trù phi lịch sử

внеклассн||ый *прил.* ngoại khoá, ngoài lớp; ~ые заня́тия giờ học ngoại khoá (ngoài lớp); ~ое чте́ние đọc ngoại khoá (ngoài lớp)

внекла́ссовый *прил.* phi giai cấp, đứng ngoài giai cấp

внеко́нкурсн||ый *прил.* ngoài cuộc thi; ~ просмо́тр фи́льмов việc xem phim ngoài cuộc thi

внема́точн||ый *прил.*: ~ая бере́менность *мед.* (sự) chửa ngoài tử cung, chửa ngoài dạ con

внеочередни́к *м. разг.* người được ưu tiên

внеочередн||о́й *прил.* ngoài phiên; (*вне установленного срока*) bất thường, ngoại lệ, đặc biệt; ~а́я се́ссия khoá họp bất thường; ~ вопро́с vấn đề ngoài chương trình nghị sự; ~ съезд па́ртии đại hội bất thường của đảng

внепарла́ментск||ий *прил.* ngoài nghị viện (nghị trường); ~ая ма́ссовая борьба́ đấu tranh quần chúng ngoài nghị trường (nghị viện)

внепла́нов||ый *прил.* ngoài kế hoạch; ~ое зада́ние nhiệm vụ ngoài kế hoạch; ~ расхо́д khoản chi tiêu ngoài kế hoạch

внерабо́ч||ий *прил.*: ~ее вре́мя thời gian ngoài giờ làm việc

внеры́ночный *прил.* ở ngoài mối quan hệ thị trường

внесе́ние *с.* 1. (*денег и т. п.*) (sự) nộp; 2. (*запись*) (sự) ghi vào, đưa vào; ~ в протоко́л ghi vào biên bản; ~ в спи́ски ghi vào danh sách, đưa vào bảng kê; 3. (*проекта, предложения и т.п.*) (sự) đưa ra, đề xuất, đệ trình; ~ законопрое́кта đưa ra một dự luật; ~ попра́вки đưa ra một đề nghị sửa đổi

внесисте́мн||ый *прил.*: ~ые едини́цы *физ.* những đơn vị ngoài hệ thống

внеслужéбн||ый *прил.* ngoài công vụ; ~ое врéмя thời gian ngoài giờ làm việc

внесмéтн||ый *прил. фин.* ngoài dự trù, bất thường

внести́ *сов. см.* вноси́ть

внетéкстовый *прил.* ngoài văn bản chính

внеуро́чн||ый *прил.* ngoài giờ học, ngoại khoá, ngoài giờ làm việc; ~ые заня́тия giờ học ngoại khoá; ~ая рабо́та việc làm ngoài giờ

внешко́льн||ый *прил.* ngoài trường học, ngoại khoá; ~ая рабо́та công tác ngoại khoá (ngoài trường học)

вне́шне *нареч.* bề ngoài, bên ngoài, vẻ ngoài, ngoài mặt

внешнеполити́ческ||ий *прил.* (thuộc về) chính sách đối ngoại, chính trị đối ngoại, ngoại chính, đối ngoại; ~ курс đường lối đối ngoại (ngoại giao); ~ие пробле́мы những vấn đề chính trị đối ngoại (của chính sách đối ngoại); ~ая обстано́вка tình hình chính trị đối ngoại (ngoại chính)

внешнеторго́вый *прил.* (thuộc về) ngoại thương; ~ банк ngân hàng ngoại thương; ~ контра́кт hợp đồng ngoại thương; ~ оборо́т kim ngạch (doanh số) ngoại thương

внешнеэкономи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) kinh tế đối ngoại; ~ие свя́зи (các) quan hệ kinh tế đối ngoại

вне́шн||ий *прил.* 1. (ở) ngoài, bên ngoài, phía ngoài, bề ngoài; ~ вид bề ngoài, vẻ ngoài, ngoại hình; ~ мир thế giới bên ngoài, ngoại giới; ~ее оформле́ние (sự) trình bày bên ngoài; ~ при́знак dấu hiệu bên ngoài; ~яя среда́ môi trường (hoàn cảnh) bên ngoài, ngoại cảnh, ngoại giới; 2. (*поверхностный*) (ở) mặt ngoài, bề ngoài, trên mặt; ~ее схо́дство (sự) giống nhau bề ngoài; ~ лоск mã ngoài, mẽ ngoài, hào nhoáng bên ngoài; 3. (*иностранный*) đối ngoại, ngoài nước; ~яя поли́тика chính sách đối ngoại, chính sách ngoại giao; ~яя торго́вля ngoại thương, mậu dịch đối ngoại; ~ ры́нок thị trường ngoài nước, thị trường ngoại địa; ~ие государ́ственные за́ймы *эк.* tiền vay nước ngoài, tiền nhà nước vay nước ngoài; ~яя задо́лженность, ~ий государ́ственный долг *эк.* nợ nước ngoài, tiền nhà nước nợ nước ngoài; 4. (*посторонний*) ngoại lai, (từ) bên ngoài; ~ее влия́ние ảnh hưởng ngoại lai, ảnh hưởng từ bên ngoài; ✧ ~ее устро́йство ЭВМ *информ.* thiết bị bên ngoài (ngoại vi) của máy tính điện tử; ~яя па́мять ЭВМ *информ.* bộ nhớ ngoài (ngoại bộ) của máy tính điện tử; ~ у́гол *мат.* góc ngoài

вне́шность *ж.* vẻ ngoài, bề ngoài, ngoại hình, hình dáng bên ngoài; (*наружность*) diện mạo, bộ dạng, bộ mặt; прия́тная ~ ngoại hình dễ coi (dễ thương, xinh xắn); непривлека́тельная ~ bề ngoài khó coi, vẻ ngoài vô duyên, bộ dạng khó thương; обма́нчивая ~ vẻ ngoài dễ đánh lừa; внуши́тельная ~ diện mạo (bộ dạng) oai vệ

внешта́тник *м. разг.* nhân viên ngoài biên chế (phụ động, phù động)

внешта́тный *прил.* ngoài biên chế, phụ động, phù động; ~ сотру́дник cộng tác viên ngoài biên chế, nhân viên phụ động (phù động)

вниз *нареч.* 1. xuống dưới, xuống phía dưới, về phía dưới, xuống; спуска́ться ~ đi xuống dưới, đi xuống; смотре́ть ~ nhìn xuống dưới, nhìn xuống; ~ голово́й lộn đầu xuống đất, lộn ngược; бро́ситься в во́ду ~ голово́й đâm đầu xuống nước; ~ по ле́стнице xuống thang; 2. (*по течению*) xuôi; ~ по тече́нию xuôi dòng; плыть ~ по реке́ bơi xuôi dòng sông

внизу́ *нареч.* (ở) dưới, phía dưới, bên dưới; он живёт ~ cậu ta ở tầng dưới; ~ страни́цы ở phần dưới trang

вника́ть, вни́кнуть (в *В*) đi sâu, đào sâu, nghiên cứu kỹ; ~ в суть де́ла đi sâu vào thực chất của vấn đề; ~ во все дета́ли đào (đi) sâu vào mọi chi tiết

вни́кнуть *сов. см.* вника́ть

внима́ни||е *с.* 1. (sự) chú ý, chăm chú, chú tâm, để ý; отвле́чь ~ проти́вника đánh lạc sự chú ý của địch; слу́шать со ~ем chú ý (chăm chú, chú tâm) nghe; обраща́ть ~ на кого́-л., что́-л. chú ý (để ý) đến ai, cái gì; оста́вить что́-л. без ~я không chú ý (không đếm xỉa) đến cái gì, coi nhẹ cái gì; быть в це́нтре ~я được chú ý nhất; обраща́ть чьё-л. ~ на что́-л. lưu ý ai đến cái gì; удели́ть чему́-л. осо́бое ~ đặc biệt chú ý đến cái gì; 2. (*забота*) (sự) quan tâm, ân cần, săn sóc, chăm nom, chu đáo; относи́ться с больши́м ~ем к кому́-л. rất quan tâm đến ai, đối xử chu đáo với ai; ✧ ~! chú ý!, hãy xem chừng!

внима́тельно *нареч.* 1. (một cách) chú ý, chăm chú; ~ следи́ть за че́м-л. chăm chú (chú ý) theo dõi cái gì; 2.: ~ относи́ться к кому́-л. quan tâm đến ai, đối xử ân cần với ai

внима́тельность *ж.* 1. (sự) chú ý, để ý; 2. (*заботливость*) (sự, tính) quan tâm, ân cần, chăm sóc, chăm nom, săn sóc, chu đáo

внима́тельный *прил.* 1. chú ý, chăm chú; (*тщательный*) cẩn thận, kỹ càng, tỉ mỉ, chu đáo; ~ учени́к cậu học trò chăm chú (cẩn thận, chu đáo); ~ взгляд cái nhìn chăm chú; 2. (*заботливый*) ân cần, chu đáo

внима́ть, внять (*Д*) *поэт.* nghe theo, chiều theo; ~ го́лосу рассу́дка nghe theo lẽ phải; ~ мольба́м chiều theo lời cầu xin

вничью́ *нареч.* hoà; зако́нчиться ~ hoà, kết thúc với tỷ số hoà; они́ сыгра́ли ~ họ đấu hoà

вновь *нареч.* 1. (*снова*) lại, một lần nữa; 2. (*недавно*) vừa mới, mới đây, gần đây, mới; ~ вы́шедшая кни́га cuốn sách vừa mới xuất bản

внос||и́ть, внести́ 1. (*В* в *В*) (*внутрь*) đưa (mang, đem)... vào; он внёс чемода́н в вагон nó mang (xách) vali vào toa; он внёс ребёнка в ко́мнату nó bế đứa bé vào trong phòng; ра́неных ~и́ли на носи́лках người ta khiêng những người bị thương trên cáng; она́ внесла́ блю́до с фру́ктами chị ấy bưng mâm quả vào; 2. (*В*) (*делать взнос*) nộp; 3. (*В*) (*включать, вписывать*) ghi (đưa)... vào; внести́ попра́вку в текст chỉnh lý (sửa chữa) văn bản; ~ кого́-л. в спи́сок ghi tên ai vào danh sách; ~ но́вые усло́вия в догово́р đưa những điều khoản mới vào hợp đồng; 4. (*В*) (*представлять, предлагать*) đưa ra, đưa, trình, đệ trình; ~ законопрое́кт đưa ra (đệ trình) dự luật; ~ что́-л. на рассмотре́ние кого́-л. đưa (đệ trình, trình) cái gì cho ai xem xét; ~ предложе́ние kiến nghị, đề nghị; 5. (*В* в *В*) *перен.* (*вызывать, приносить с собой*) đem đến, đem lại, gây ra, gây nên, làm cho; (*прибавлять к имеющемуся*) đem (đưa, góp) vào; ~ ра́дость đem niềm vui đến; ~ раздо́р gây mối bất hoà; ~ оживле́ние làm sôi nổi lên; ~ разложе́ние làm tan rã, làm mất tinh thần; ~ смяте́ние làm rối loạn, làm hoang mang; ~ не́что но́вое во что́-л. đem lại cái gì mới vào việc gì; ~ свой вклад во что́-л. góp phần mình vào việc gì; ~ я́сность во что́-л. làm sáng tỏ điều gì

внук *м.* cháu trai (*con trai của con mình và gọi mình bằng ông bà*); (*сын*

сына) cháu nội; (*сын дочери*) cháu ngoại

вну́тренне *нареч.* trong thâm tâm, trong lòng, trong ý nghĩ, thầm; ~ почу́вствовать trong thâm tâm cảm thấy; быть ~ гото́вым к чему́-л. trong lòng đã sẵn sàng làm việc gì

вну́тренн||ий *прил.* 1. (ở) trong, bên trong, phía trong, bề trong; ~ двор sân trong; ~яя дверь cửa trong; ~ее оформле́ние trang trí nội thất, trình bày bên trong; ~яя пове́рхность mặt trong; ~ие о́рганы nội tạng, các cơ quan (cơ phận) bên trong; 2. (*относящийся к психической деятельности*) (thuộc về) nội tâm, thâm tâm, trong lòng; ~ мир nội tâm, thế giới nội tâm; ~ подъём (sự) phấn chấn, hứng khởi; ~ го́лос tiếng nói bên trong (nội tâm, con tim); 3. (*относящийся к сущности чего-л.*) nội tại, bên trong, nội bộ; ~ие причи́ны nguyên nhân nội tại (nội bộ, bên trong); ~ие противоре́чия mâu thuẫn nội tại (bên trong, nội bộ); 4. (*внутригосударственный*) trong nước, nội địa, đối nội, nội bộ; ~яя поли́тика chính sách đối nội, nội trị, nội chính;. ~ее положе́ние tình hình trong nước; ~ие дела́ công việc nội bộ, nội vụ; ~ заём công trái trong nước; ~ ры́нок thị trường nội địa (trong nước); ~яя торго́вля nội thương, mậu dịch đối nội; ~ие резе́рвы dự trữ bên trong (nội địa, trong nước); ✧ ~ие боле́зни *мед.* (các) bệnh nội thương, bệnh nội khoa; ~ие во́ды *юр.* nội thuỷ; ~яя секре́ция *физиол.* nội tiết; ~ее у́хо *анат.* tai trong, nội nhĩ; ~ие войска́ (*МВД РФ*) bộ đội nội địa; ~яя эне́ргия *физ.* năng lượng bên trong, nội năng

вну́тренност||ь *ж.* 1. bên trong, phía trong, bề trong; 2. *мн.*: ~и nội tạng

внутри́ 1. *нареч.* (ở) bên trong, phía trong, trong; 2. *предлог* (*Р*) (ở) trong; ~ до́ма trong (ở trong) nhà

внутриа́томн||ый *прил.* nội nguyên tử, trong nguyên tử; ~ая эне́ргия năng lượng nội nguyên tử (trong nguyên tử)

внутриве́нный *прил.* nội tĩnh mạch, trong tĩnh mạch

внутривидово́й *прил. биол.* trong loài, trong cùng loài

внутриглазн||о́й *прил.*: ~о́е давле́ние *мед.* nhãn áp

внутризаводско́й *прил.* trong (trong nội bộ) nhà máy; ~ ко́нкурс cuộc thi tuyển trong nội bộ nhà máy

внутрикле́точный *прил.* trong tế bào

внутрико́жн||ый *прил.*: ~ая реа́кция *мед.* phản ứng nội bì (trong da)

внутрима́точный *прил.*: ~ вы́ворот *мед.* lộn trong tử cung

внутримы́шечный *прил.* trong cơ

внутрипарти́йн||ый *прил.* trong đảng, nội bộ đảng; ~ая демокра́тия dân chủ trong đảng

внутриполити́ческ||ий *прил.* (thuộc về) chính trị trong nước, nội chính, nội trị, đối nội; ~ая обстано́вка tình hình chính trị trong nước, tình hình nội chính

внутриутро́бн||ый *прил.*: ~ая смерть chết trong bụng mẹ

внутрифи́рменн||ый *прил.* trong nội bộ công ty; ~ые це́ны эк. giá nội bộ

внутриэкономи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) kinh tế trong nước; ~ая ситуа́ция tình hình kinh tế trong nước

внутрия́дерный *прил.* nội hạt nhân, trong hạt nhân

внутрь 1. *нареч.* vào trong; принима́ть лека́рство ~ uống thuốc; войти ~ đi vào trong, vào bên trong; 2. *предлог* (*Р*) vào trong; прони́кнуть ~ помеще́ния lọt vào trong nhà

внуча́та *мн.* các cháu (*các con của con mình và gọi mình bằng ông bà*)

внуча́т||ый *прил.*: ~ племя́нник cháu trai (*cháu trai của anh chị em mình và gọi mình bằng ông bác, ông chú, bà bác, bà thím*); ~ая племя́нница cháu gái (*cháu gái của anh chị em mình và gọi mình bằng ông bác, ông chú, bà bác, bà thím*)

вну́чка *ж.* cháu gái (*con gái của con mình và gọi mình bằng ông bà*)

внуша́емость *ж.* (tính) dễ ám thị, dễ thôi miên, dễ khuyên nhủ, dễ khuyên bảo

внуша́ть, внуши́ть (*В Д*) gây (gợi) ra, gây cho, khiến (làm) cho, khêu gợi, khêu lên,; ~ кому́-л. страх gây ra nỗi sợ hãi cho ai, làm cho ai sợ hãi; ~ уваже́ние кому́-л. làm cho ai kính trọng; ~ кому́-л. мысль gợi ý cho ai; ~ себе́, что... tự ám thị mình rằng...

внуше́ни||е *с.* 1. (*воздействие*) (sự) gây ra, gợi ra, khiến cho, khêu gợi, khêu lên; для ~я стра́ха кому́-л. để gây sợ cho ai, để làm cho ai sợ; 2. (*гипноз*) (sự) ám thị, thôi miên; лечи́ть ~ем điều trị bằng ám thị, chữa bệnh bằng thôi miên; 3. (*наставление*) (sự, lời) khuyên bảo, khuyên răn, khuyên nhủ, dặn dò; (*выговор*) (sự, lời) quở trách, quở mắng, quở phạt, trách mắng; сде́лать кому́-л. ~ quở trách (quở mắng) ai

внуши́тельно *нареч.* (một cách) oai vệ, oai phong, lẫm liệt, đường bệ; вы́глядеть ~ trông có vẻ oai vệ (oai phong, lẫm liệt, đường bệ)

внуши́тельность *ж.* (sự, vẻ, tính chất) oai vệ, oai phong, lẫm liệt, đường bệ

внуши́тельн||ый *прил.* oai vệ, oai phong, lẫm liệt, đường bệ; (*о величине и т. п.*) to lớn, quan trọng, đáng kể; ~ вид bộ dạng oai vệ; ~ые си́лы những lực lượng hùng hậu

внуши́ть *сов. см.* внуша́ть

вня́тно *нареч.* (một cách) rõ ràng, dõng dạc, rành mạch, mạch lạc

вня́тность *ж.* (sự) rõ ràng, dõng dạc, rành mạch, mạch lạc

вня́тный 1. (*отчетливый*) rõ ràng, dõng dạc; ~ го́лос giọng nói rõ ràng (dõng dạc); 2. (*понятный*) rõ ràng, rành mạch, mạch lạc; ~ отве́т câu trả lời mạch lạc

внять *сов. см.* внима́ть

во *см.* в; во цве́те лет đang độ sung sức, đang tuổi thanh xuân; во всеору́жии võ trang từ đầu đến chân; во что бы то ни ста́ло cho bằng được, cho kỳ được, dù bất cứ giá nào; во главе́ đứng đầu, dẫn đầu, cầm đầu; во исполне́ние (đang, để) thi hành, thực hiện; во и́мя nhân danh..., vì...

во́бла *ж.* cá vền đỏ (*Rutilus rutilus caspicus*)

вобра́ть *сов. см.*. вбира́ть

вове́к, вове́ки *нареч.* 1. mãi mãi, luôn luôn, vĩnh viễn, mãi, luôn; 2. *при гл. с отрицанием* (*никогда*) không bao giờ, không lúc nào, không khi nào; ~ не забу́ду tôi sẽ không bao giờ quên

вовлека́ть, вовле́чь (*В* в *В*) lôi kéo, lôi cuốn, thu hút, cuốn hút, rủ rê; ~ кого́-л. в благотвори́тельную рабо́ту lôi kéo (cuốn hút) ai vào công tác từ thiện; ~ кого́-л. в разгово́р lôi cuốn (thu hút) ai vào câu chuyện

вовлече́ние *с.* (sự) lôi kéo, lôi cuốn, thu hút, cuốn hút, rủ rê

вовле́чь *сов. см.* вовлека́ть

вовне́ *нареч.* (ở) ngoài

во́время *нареч.* đúng lúc, kịp thời, đúng giờ, hợp thời; ~ ска́занное сло́во lời nói đúng lúc; ~ прийти́ đến đúng lúc, đến kịp thời; не ~ không đúng lúc, không kịp thời, không hợp thời

во́все *нареч. разг.* hoàn toàn, tuyệt nhiên; ~ не hoàn toàn không phải; я э́того ~ не говори́л tôi tuyệt nhiên

không nói điều này; ~ нет! hoàn toàn không phải như thế!

вовсю́ *нареч. разг.* cật lực, hết sức, hết hơi; (*очень сильно*) rất dữ; гнать лошаде́й ~ thúc ngựa chạy cật lực; со́лнце пали́т ~ nắng như thiêu như đốt, мặt trời nung nấu dữ dội

во-вторы́х *вводн. сл.* hai là, thứ hai là, điều thứ hai là

вогна́ть *сов. см.* вгоня́ть

во́гнутость *ж.* 1. (độ) lõm; 2. (*место*) chỗ lõm

во́гнутый *прил.* lõm

вогну́ть *сов.* (*В*) uốn cong... vào trong, làm... lõm vào

вогну́ться *сов.* cong vào trong, lõm vào

вод||а́ *ж.* 1. nước; морска́я ~ nước biển; пре́сная ~ nước ngọt; 2. *тк. мн.*: во́ды (*минеральные*) nước khoáng, nước suối; лечи́ться на во́дах chữa bệnh bằng nước khoáng; 3. *тк. мн.*: во́ды (*курорт*) khu an dưỡng có nước khoáng; е́хать на во́ды đi khu an dưỡng có nước khoáng, đi nghỉ vùng nước khoáng; 4. (*водное пространство*) nước, nước nôi, con nước, mực nước, thuỷ diện; спусти́ть ло́дку на́ воду (на во́ду) hạ thuỷ chiếc tàu; опусти́ться под во́ду (по́д воду) lặn xuống nước; высо́кая ~ nước (mực nước) cao; ма́лая ~ nước (mực nước) thấp; больша́я ~ nước (con nước) lớn; е́хать ~о́й đi đường thuỷ; 5. *тк. мн.*: во́ды (*водная масса моря, реки и т. п.*) nước, con nước, khối nước, sông ngòi, sông biển; (*участки морей, рек, каналы, проливы и т. п., принадлежащие прибрежному государству*) thuỷ phận, hải phận, vùng biển, lãnh hải; весе́нние во́ды nước (con nước) lũ mùa xuân; вну́тренние во́ды nội hải; нейтра́льные во́ды hải phận (vùng biển) trung lập; 6. (*чистота окраски, блеска, прозрачности драгоценного камня*) nước, (độ) trong sáng, lộng lẫy; бриллиа́нт чи́стой ~ы́ hạt xoàn tốt nước, kim cương trong sáng (lộng lẫy); ✧ чисте́йшей ~ы́ а) (*о драгоценном камне*) tốt nước; б) (*самый настоящий*) thật sự; толо́чь ~у в сту́пе ≅ dã tràng xe cát; вы́йти сухи́м из ~ы́ khéo léo thoát khỏi cảnh khó khăn; hạ cánh an toàn (*разг., ирон.*); как в во́ду опу́щенный ≅ tiu nghỉu như mèo cụt tai; как в во́ду гляде́л! hình như đã biết trước!; он ~ы́ не замути́т anh ấy hiền như cục đất

водворе́ние *с.* 1. (sự) dọn đến ở, 2. (*установление*) (sự) gây lại, lập lại

водвори́ть(ся) *сов. см.* водворя́ть(ся)

водворя́ть, водвори́ть (*В*) 1. đưa (bắt)... đến ở; (*на прежнее место*) bắt... trở về, bắt... quay trở lại; 2. *перен.* (*устанавливать*) lập lại, gây lại; ~ поря́док lập lại trật tự

водворя́ться, водвори́ться 1. dọn đến ở; (*самовольно*) xông đến (xộc vào) ở; 2. *перен.* (*устанавливаться*) (được) lập lại; водвори́лся поря́док trật tự được lập lại; водвори́лась тишина́ im lặng trở lại

водеви́ль *м.* hài kịch thông tục, kịch vui

води́тель *м.* người lái xe, tài xế, người lái; ~ автомаши́ны người lái ôtô

води́тельск||ий *прил.* (của) người lái xe; ~ие права́ bằng lái (lái xe)

води́тельство *с.* (sự) lãnh đạo, hướng dẫn; под ~м dưới sự lãnh đạo

води́ть *несов.* 1. (*В*) dắt, dẫn, đưa đường, dẫn đường, dắt dẫn, dẫn dắt; ~ дете́й в шко́лу dẫn (dắt, đưa) trẻ con đến trường; ~ слепо́го dắt người mù đi; ~ в ата́ку dẫn quân xông vào trận tấn công; 2. (*В*) (*управлять автомобилем и т. п.*) lái; 3. (*Т* по *Д*) (*проводить*) đưa đi đưa lại; ~ смычко́м по стру́нам lấy cung kéo đi kéo lại trên dây đàn; ~ руко́й по лицу́ lấy tay vuốt mặt; ~ карандашо́м по бума́ге lấy bút chì đưa đi đưa lại trên giấy; 4. (*В*): ~ компа́нию с ке́м-л. giao du (chơi) với ai; ~ дру́жбу с ке́м-л. kết bạn (đánh bạn) với ai; ✧ ~ кого́-л. за́ нос lừa phỉnh (lừa dối) ai, cho ai đi tàu bay giấy, cho ai ăn bánh vẽ

води́ться *несов.* 1. (*иметься*) có; здесь во́дятся медве́ди ở đây có gấu; 2. (с *Т*) *разг.* (*дружить*) kết bạn, đánh bạn, giao du, chơi, chơi bời; 3. (за *Т*) (*наблюдаться*): за ним во́дится ма́ленькая сла́бость nó có một nhược điểm nhỏ; за ним э́то во́дится nó có thói quen như thế; ✧ как во́дится *в знач. вводн. сл.* như thường lệ, theo thường lệ (lệ thường)

во́дка *ж.* vodka, rượu vôtca

во́дник *м.* nhân viên vận tải đường thuỷ

воднолы́жник *м. спорт.* vận động viên lướt ván (trượt ván)

воднолы́жный *прил.*: ~ спорт (môn) lướt ván, trượt ván

во́дн||ый *прил.* (thuộc về) nước; ~ое простра́нство thuỷ phận, vùng biển; ~ путь đường thuỷ, thuỷ lộ, thuỷ đạo; ~ тра́нспорт vận tải đường thuỷ; ~ая прегра́да chướng ngại do nước; ~ рубе́ж tuyến nước; ~ спорт (môn) thể thao dưới nước; ~ое по́ло (môn) bóng nước; ~ая ста́нция trạm thể thao dưới nước; ~ раство́р *хим.* dung dịch lỏng; ~ая соль *хим.* muối ngậm nước

водобоя́знь *ж.* (chứng) sợ nước (*bệnh dại*)

водово́з *м.* người chở nước (*bằng xe ngựa*)

водово́зн||ый *прил.*: ~ая бо́чка thùng đựng nước

водоворо́т *м.* 1. (chỗ) nước xoáy, xoáy nước; 2. *перен.* cơn lốc; ~ собы́тий cơn lốc của các sự biến

водоём *м.* thuỷ vực, hồ chứa nước

водозабо́рн||ый *прил.*: ~ое сооруже́ние công trình lấy nước

водозадёрживающий *прил.* (để) giữ nước; ~ вал đập giữ nước

водоизмеще́ние *с.* lượng rẽ nước, lượng choán nước, lượng xả nước, trọng tải; ~м в 1000 тонн lượng nước rẽ (lượng choán nước, lượng xả nước) là 1000 tấn, trọng tải 1000 tấn

водока́чка *ж.* trạm bơm nước

водола́з *м.* 1. thợ lặn; 2. (*собака*) chó Newfoundland, chó cứu người bị đuối

водола́зка *ж. разг.* áo cổ lọ

водола́зн||ый *прил.* (thuộc về) thợ lặn; ~ костю́м áo thợ lặn; áo lặn (*сокр.*); ~ое де́ло nghề (ngành) thợ lặn; ~ колокол chuông thợ lặn; chuông lặn (*сокр.*)

водоле́й *м.* 1. (*судно*) tàu tiếp nước ngọt (*cho tàu thuỷ ở biển khơi*); 2. *пренебр.* (*о писателе, ораторе и т. п.*) người viết (nói) dông dài mà rỗng tuếch

Водоле́й *м.* (*созвездие*) (chòm sao) Đảo bình, Thích bình (*Aquarius*)

водоле́йство *с. разг.* (thói) bẻm mép, nói hão, nói suông

водолече́бница *ж.* cơ sở thuỷ liệu pháp, khoa thuỷ lý

водолече́бный *прил.* (thuộc về) thuỷ liệu pháp

водолече́ние *с.* thuỷ liệu pháp, liệu pháp nước

водоме́р *м.* thuỷ kế, thuỷ lượng kế, đồng hồ đo nước

водоме́рка *ж. зоол.* bọ gọng vó, bọ vẽ bùa (*Gerris paludum*)

водоме́рн||ый *прил.* (để) đo nước; ~ое стекло́ *тех.* kính đo nước

водомёт *м.* máy phun nước

водонагрева́тельный *прил.* (để) đun nước; ~ прибо́р dụng cụ đun nước

водонапо́рн||ый *прил.*: ~ая ба́шня tháp nước

водонепроница́ем||ый *прил.* không thấm (ngấm) nước; ~ая бума́га giấy không thấm nước; ~ая обёрточная бума́га giấy gói không thấm nước

водоно́с *м.* (*человек*) người đưa nước (*để uống, để tưới*□)

водоно́сный *прил. геол.* chứa nước

водооборо́т *м.* (sự) tuần hoàn của nước, quay vòng của nước

водоотво́д *м.* hệ thống tháo nước, công trình tiêu thuỷ

водоотво́дный *прил.* (để) tháo nước, thoát nước, tiêu thuỷ; ~ кана́л kênh tháo nước, mương tiêu thuỷ; mương tiêu (*сокр.*)

водоотопле́ние *с.* (sự) sưởi bằng nước nóng

водоотта́лкивающ||ий *прил.*: ~ая ткань vải không thấm nước

водоочи́стка *ж.* (sự) làm sạch nước, lọc nước

водоочистн||о́й *прил.*: ~ы́е сооруже́ния công trình lọc nước (làm sạch nước)

водопа́д *м.* thác, thác nước

водопла́вающ||ий *прил.*: ~ая пти́ца chim ở nước, thuỷ điểu, thuỷ cầm

водоподъёмн||ый *прил.*: ~ая маши́на máy bơm nước

водопо́й *м.* 1. (*место*) (chỗ) uống nước; 2. (*действие*) (sự) cho uống nước (*nói về súc vật*)

водополивн||о́й *прил.*: ~о́е сооруже́ние công trình tưới nước; ~ы́е уча́стки những vùng đất được tưới nước

водопо́льзование *с.* (nguyên tắc, sự) sử dụng tài nguyên nước

водопо́льзователь *м.* (cơ quan, sở) sử dụng tài nguyên nước

водопрово́д *м.* (hệ thống, đường) ống dẫn nước

водопрово́дн||ый *прил.* (thuộc về) ống dẫn nước; ~ кран vòi nước; ~ая магистра́ль đường ống chính dẫn nước; ~ая сеть mạng lưới (hệ thống) dẫn nước; ~ая труба́ ống dẫn nước

водопрово́дчик *м.* thợ ống nước

водопроница́емый *прил.* thấm (ngấm) nước

водоразбо́рный *прил.*: ~ кран vòi nước, vòi thoát nước

водорасде́л *м.* đường chia nước (phân thuỷ), tuyến phân thuỷ

водораспредели́тель *м. тех.* công trình phân phối nước

водоре́з I *м. мор.* chỗ (góc) rẽ nước

водоре́з II *м. зоол.* chim xúc cá (*Rhynchops*)

водоро́д *м. хим.* hydrogen, hydro, khinh khí

водоро́дн||ый *прил.* (thuộc về) hydrogen, hydro, khinh khí; ~ая бо́мба bom khinh khí, bom H; ~ая энерге́тика năng lượng học khinh khí

во́доросль *ж.* tảo, rong, rong tảo (*Algae*); морска́я ~ tảo biển, rong biển

водосли́в *м. тех.* đập tràn, cửa cống

водоснабже́ние *с.* (sự) cung cấp nước

водоспу́ск *м. тех.* công trình tháo nước, cống tháo nước; cống tháo (*сокр.*)

водосто́к *м.* (*труба*) ống tháo nước, ống máng, ống xối; (*жёлоб*) máng, rãnh, cống

водосто́чн||ый *прил.*: ~ая труба́ ống tháo nước, ống máng, ống xối

водохрани́лище *с.* bể chứa nước, hồ chứa nước

во́дочн||ый *прил.* (thuộc về) vodka, rượu vôtca; ~ заво́д nhà máy rượu vodka, nhà máy rượu nặng

водружа́ть, водрузи́ть (*В*) cắm, dựng (đặt)... lên; ~ фла́г cắm cờ

водрузи́ть *сов. см.* водружа́ть

водяни́стость *ж.* (sự, độ) mọng nước, úng nước

водяни́ст||ый *прил.* 1. mọng nước, úng nước, có nhiều nước, quá nhiều nước, loãng; ~ые черни́ла mực loãng; 2. *разг.* (*расплывчатый*) loãng, đểnh đoảng, mờ nhạt, không súc tích; (*невыразительный*) nhạt nhẽo, không cô đọng, không biểu cảm; ~ докла́д bản báo cáo không cô đọng (đểnh đoảng, không súc tích); ~ стиль lối văn nhạt nhẽo (mờ nhạt, không biểu cảm, không cô đọng); ~ые глаза́ cặp mắt đờ đẫn (không linh hoạt, không biểu cảm)

водя́нка *ж. мед.* (bệnh) phù, phù thũng, thuỷ thũng; ~ головно́го мо́зга tràn dịch não

водян||о́й I *прил.* 1. (thuộc về) nước; ~а́я ка́пля giọt nước; 2. (*живущий, растущий в воде*) sống dưới nước, thuỷ sinh; ~о́е расте́ние thực vật thuỷ sinh, thực vật sống dưới nước, thuỷ thực vật; ~ оре́х (cây) củ ấu (*Trapa*); 3. (*движимый водой*) (chạy) bằng nước; ~а́я турби́на turbin nước; ~а́я ме́льница cối xay nước; ✧ ~о́е отопле́ние (sự) sưởi bằng nước; ~ знак dấu (hình, đường) chìm (*trong giấy*)

водяно́й II *м. фольк.* thuỷ thần, hà bá, bà Thuỷ, ma rà

водя́ра *ж. разг.* vodka, rượu vôtca

воева́ть *несов.* (с *Т*) 1. đánh nhau, giao chiến, tác chiến; (*сражаться*) chiến đấu; (*участвовать в войне*) tham chiến, dự chiến; 2. *разг.* (*стараться одолеть кого-л., что-л.*) vật lộn, chống chọi, quần thảo, quần, đấu tranh, tranh đấu

воево́да *м. ист.* thống lĩnh đầu tỉnh (*ở nước Nga cổ*)

воево́дство *с. ист.* 1. chức thống lĩnh đầu tỉnh; 2. (*область*) tỉnh

воедино *нареч.* thành một khối, vào một chỗ, làm một; собра́ть ~ tập trung vào một chỗ; сплоти́ть ~ đoàn kết thành một khối, cố kết làm một; увяза́ть ~ kết hợp làm một

военача́льник *м.* (vị) tướng lĩnh, thống lĩnh, thống soái, tướng soái

воениза́ция *ж.* (sự) quân sự hoá

военизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) quân sự hoá

военко́м *м.* (вое́нный комиссар) uỷ viên quân vụ

военкома́т *м.* (вое́нный комиссариа́т) phòng quân vụ

вое́нно-агресси́вный *прил.*: ~ блок khối quân sự xâm lược

вое́нно-возду́шн||ый *прил.* (thuộc về) không quân; ~ые си́лы lực lượng không quân, không lực

вое́нно-врачёбн||ый *прил.*: ~ая коми́ссия hội đồng giám định quân y

вое́нно-инжене́рн||ый *прил.* (thuộc về) công binh; ~ое де́ло công binh

вое́нно-медици́нский *прил.* (thuộc về) quân y

вое́нно-морск||о́й *прил.* (thuộc về) hải quân; ~ флот hải quân; ~и́е си́лы lực lượng hải quân; ~а́я ба́за căn cứ hải quân

военнообя́занный *м.* người làm nghĩa vụ quân sự, lính quân dịch; (*состоящий в запасе*) lính dự bị, lính trù bị, lính hậu bị

военноплене́нный *м.* tù binh

вое́нно-полев||о́й *прил.*: ~ суд toà án quân sự mặt trận; ~а́я хирурги́я ngoại khoa dã chiến

вое́нно-полити́ческий *прил.* (thuộc về) chính trị-quân sự, quân chính

вое́нно-полице́йск||ий *прил.* (thuộc về) quân cảnh; ~ое госуда́рство nhà nước cảnh sát quân sự

вое́нно-промы́шленный *прил.* (thuộc về) công nghiệp-quân sự; ~ потенциа́л tiềm lực công nghiệp-quân sự

воéнно-революциóнный *прил.*: ~ комитéт *ист.* uỷ ban quân sự cách mạng

военнослýжащий *м.* (*скл. как прил.*) quân nhân; ~ запáса quân nhân dự bị

воéнно-спортúвн||ый *прил.* (thuộc về) thể thao quân sự; ~ая игрá hội thao quân sự; ~ лáгерь trại thể thao quân sự

воéнно-стратегúческ||ий *прил.* (thuộc về) chiến lược quân sự, quân sự-chiến lược; ~ие плáны những kế hoạch chiến lược quân sự; ~ паритéт thế cân bằng quân sự-chiến lược, sự bằng nhau về vũ khí chiến lược

воéнно-учéбн||ый *прил.*: ~ое заведéние trường quân sự

воéнно-экономúческий *прил.* (thuộc về) kinh tế-quân sự; ~ потенциáл tiềm lực kinh tế-quân sự

воéнн||ый *прил.* 1. (*относящийся к войне*) (thuộc về) chiến tranh, quân sự; ~ое врéмя thời chiến, thời gian chiến tranh; ~ые дéйствия chiến sự; ~ая доктрúна học thuyết quân sự; ~ое искýсство nghệ thuật quân sự, tài thao lược; ~ое положéние tình trạng chiến tranh, tình trạng giới nghiêm, thiết quân luật; ~ бюджéт ngân sách quân sự; ~ завóд nhà máy quân sự, xưởng quân giới, công binh xưởng; ~ корáбль tàu chiến, chiến hạm; ~ая игрá hội thao quân sự; ~ое преступлéние tội ác chiến tranh; ~ престýпник (tên) tội phạm chiến tranh; ~ риск *эк.* rủi ro chiến tranh; 2. (*относящийся к армии*) (thuộc về) quân đội; ~ая слýжба (chế độ) quân dịch, binh dịch, phục vụ trong quân đội; ~ое учúлище trường quân sự; ~ая полúция quân cảnh; ~ врач bác sĩ quân y; 3. (*относящийся к военнослужащему*) quân nhân; ~ая фóрма quân phục; ~ая присяга lời thề quân nhân; 4. *в знач. сущ. м.* quân nhân; ✧ ~ коммунúзм *ист.* (chế độ, chính sách) cộng sản thời chiến; ~ психóз đầu óc cuồng chiến

воéнщина *ж. собир.* (giới) quân phiệt

вожáк *м.* 1. người chỉ đạo (lãnh đạo), thủ lĩnh; (*проводник, поводырь*) người đưa đường (dẫn đường, hướng đạo, hướng dẫn); 2. (*животное, птица*) con đầu đàn

вожáтый *м.* (*скл. как прил.*) 1. (*пионерского отряда и т.п.*) người phụ trách, huynh trưởng, người phụ trách thiếu niên; 2. *разг. см.* вагоновожáтый

вожделéние *с.* 1. (*страстное желание*) (sự, lòng) thèm muốn, khao khát, thèm thuồng, ham muốn, khát vọng, dục vọng; смотрéть на что-л. с ~м thèm thuồng nhìn cái gì; 2. (*половое влечение*) nhục dục, lòng dục, tình dục, dục tình, sắc dục; испытывать ~ thèm muốn nhục dục, khao khát tình dục, tòm tem

вожделéть *несов.* thèm muốn nhục dục, khao khát tình dục, tòm tem

вождь *м.* I. (*племени и т. п.*) tù trưởng, đầu mục; 2. (*руководитель*) lãnh tụ

вóжжи *мн.* (*ед.* вожжá *ж.*) dây cương

воз *м.* 1. xe tải; 2. (*количество*) (một) xe; *перен.* rất nhiều, rất đông; ~ сéна một xe cỏ khô; ✧ а ~ и нынé там giẫm chân tại chỗ; что с ~у упáло, то пропáло *погов.* ≅ đã rơi là mất; nước đổ khó bốc (*погов.*)

возбран||úться *несов. уст.* bị cấm, bị ngăn cấm, bị cấm chỉ, không cho phép; никомý не ~яется không cấm ai cả, mọi người đều được quyền

возбудúмость *ж.* (tính) dễ hưng phấn, dễ xúc cảm, dễ bị kích thích, dễ bị kích động

возбудúмый *прил.* dễ hưng phấn (xúc cảm, bị kích thích, bị kích động)

возбудúтель *м.* 1. tác nhân kích thích; 2. *биол.* tác nhân, vật kích thích; ~ болéзни tác nhân gây bệnh; 3. *тех.* máy kích thích

возбудúть(ся) *сов. см.* возбуждáть(ся)

возбуждáемость *ж.* (sự, tính) dễ bị kích thích, dễ kích động

возбуждáть, возбудúть 1. (*В*) (*вызывать*) gây, gợi, khêu, gieo, gây ra, gợi lên, khêu gợi, làm cho; ~ аппетúт khêu gợi sự muốn ăn, làm ngon miệng; ~ жáлость làm (gợi lòng) thương xót; ~ негодовáние gây lòng công phẫn; ~ любопы́тство khêu gợi sự tò mò; ~ подозрéние gây nghi ngờ, gây ra sự ngờ vực; ~ в кóм-л. интерéс к чемý-л. làm cho ai quan tâm đến cái gì; ~ надéжду gieo niềm hy vọng; ~ страсть в кóм-л. gieo sự say đắm vào lòng ai; 2. (*В*) (*предлагать на обсуждение*) đề xuất, đề xướng, đưa ra, nêu lên; ~ вопрóс đề xuất (đề xướng, nêu lên) vấn đề; ~ дéло, иск прóтив когó-л. khởi kiện ai, phát đơn (đưa đơn, đệ đơn) kiện ai, khởi tố ai; ~ ходáтайство đưa đơn (đệ đơn) yêu cầu; 3. (*В*) (*волновать*) kích thích, kích động, khích động, làm... hưng phấn, cổ vũ, cổ võ; 4. (*В* прóтив *Р*) (*восстанавливать*) xui giục, xúi bẩy, kích động, khích động

возбуждáться, возбудúться 1. xuất hiện, nảy sinh, phát sinh, nảy ra, sinh ra; 2. (*волноваться*) hưng phấn, bị kích động (khích động, kích thích), xúc động

возбуждáющ||ий *прил.* kích thích, kích động, khích động; ~ее срéдство thuốc kích thích

возбуждéни||е *с.* 1. (*состояние*) (sự, trạng thái) hưng phấn, xúc động; в состоя́нии ~я trong tình trạng hưng phấn; 2. (*действие*) (sự) kích thích, kích động, khích động; ~ тóка kích thích dòng điện; ~ дéятельности сéрдца kích thích hoạt động của tim

возбуждённо *нареч.* (một cách) hưng phấn, xúc động, hồi hộp

возбуждённость *ж.* (sự, trạng thái) kích động, khích động, hưng phấn, xúc động, hồi hộp

возбуждённ||ый *прил.* bị kích thích (kích động, khích động), hưng phấn, xúc động, hồi hộp; говорúть ~ым гóлосом nói giọng xúc động; в ~ом состоя́нии trong tình trạng hưng phấn

возведéние *с.* 1. (sự) xây, dựng, xây dựng, xây cất; ~ стен xây tường; ~ фундáмента xây nền, xây móng, đặt nền móng; 2. *мат.* (sự) nâng lên; ~ в стéпень nâng lên luỹ thừa; ~ в квадрáт (sự) bình phương; ~ в кýб (sự) lập phương

возвели́чивать, возвели́чить (*В*) tôn vinh, suy tôn, ca ngợi, ca tụng, làm vẻ vang; (*превозносить*) tâng bốc, tán dương, tán tụng; bốc thơm (*разг.*)

возвели́чить *сов. см.* возвели́чивать

возвести́ *сов. см.* возводúть

возвести́ть *сов. см.* возвещáть

возвещáть, возвести́ть bá cáo, tuyên cáo, báo tin, thông báo, tuyên bố, báo hiệu

возводúть, возвести́ (*В*) 1. (*сооружать*) xây, dựng, xây dựng, xây cất; 2. *перен.* đưa lên, phong; ~ в прúнцип, в систéму đề (đưa) lên thành nguyên tắc, thành hệ thống; 3. *мат.* nâng... lên; ~ что-л. в квадрáт nâng cái gì lên bình phương (lên luỹ thừa bậc hai); ~ что-л. в кýб nâng cái gì lên lập phương, nâng cái gì lên luỹ thừa bậc ba; ~ что-л. в четвёртую стéпень nâng cái gì lên luỹ thừa bậc bốn; 4.: ~ клевету́ на когó-л. vu khống ai; ~ обвинéние на когó-л. buộc tội ai; ✧ ~ когó-л. на престóл, на трон đưa ai lên ngôi

возвра́т *м.* 1. (*по знач. гл.* возвраща́ть) (sự) hoàn trả, hoàn lại, trả lại, trao lại; с обяза́тельным ~ом với điều kiện nhất định phải hoàn trả (trả lại); 2. (*по знач. гл.* возвраща́ться) (sự) trở về, trở lại, quay trở lại; *мат.* lùi, hồi quy; к про́шлому ~а нет không thể nào quay trở lại quá khứ được; ✧ без ~а mãi mãi, vĩnh viễn, dứt khoát, không thể nào quay trở lại

возврати́ть(ся) *сов. см.* возвраща́ть(ся)

возвра́тност||ь *ж. эк.* (sự, tính) hoàn trả, trả lại, hoàn lại; на усло́виях ~и với điều kiện phải hoàn trả (trả lại, hoàn lại)

возвра́тн||ый *прил.* 1. trở lại, trở về, về; ~ путь đường về; 2. *эк.* hoàn trả, trả lại, hoàn lại; ~ая по́шлина tiền hoàn thuế, giấy hoàn thuế nhập; креди́ты име́ют ~ и пла́тный хара́ктер tín dụng có tính chất phải hoàn trả và trả lãi; 3. *мед.* hồi quy, tái phát; ~ тиф bệnh sốt hồi quy: 4. *грам.*: ~ глаго́л động từ phản thân, tự động từ; ~ое местоиме́ние đại từ phản thân

возвраща́ть, возврати́ть (*B*) 1. (*отдавать*) hoàn trả, trả lại, hoàn lại; 2. (*вновь обретать*) hồi phục, làm hồi lại, làm tái lại, làm... trở lại; возврати́ть здоро́вье hồi phục sức khoẻ, làm sức khoẻ bình phục; возврати́ть зре́ние hồi phục thị giác; возврати́ть си́лы làm hồi sức, hồi phục sức lực; 3. (*заставить вернуться*) làm... trở về, bắt... trở lại; ✧ возврати́ть кого́-л. к жи́зни hồi sinh cho ai, làm ai sống lại, cứu ai sống lại

возвраща́ться, возврати́ться 1. trở lại, trở về, đi về, quay trở lại, quay trở về, về, vãn hồi; ~ домо́й по́здно về nhà muộn; ~ на ро́дину trở về quê; ~ на рабо́ту quay trở lại làm việc; ~ к расска́зу quay trở lại câu chuyện; 2. *перен.* trở lại, hồi lại, tái lại; (*о здоровье, силах и т. п.*) bình phục, hồi phục; к нему́ возврати́лось здоро́вье nó đã bình phục, sức khoẻ của nó đã hồi phục; к больно́му возврати́лось созна́ние bệnh nhân đã hồi tỉnh (tỉnh lại); 3. (к *Д*) (*к прежнему*) trở lại, quay lại; ✧ возврати́ться к жи́зни hồi sinh, sống lại, tái sinh

возвраще́ние *с.* 1. (*по знач. гл.* возвраща́ть) (sự) hoàn trả, trả lại, hoàn lại; 2. (*по знач. гл.* возвраща́ться) (sự) trở lại, trở về, đi về, về; ~ домо́й về nhà, trở về nhà, đi về nhà

возвы́сить *сов. см.* возвыша́ть 1, 2

возвы́ситься *сов. см.* возвыша́ться 2

возвыша́ть, возвы́сить (*B*) 1. đề cao, nâng cao, đưa lên cao; (*чьё-л. положение*) đề bạt, cất nhắc; 2. (*усиливать*) cất lên, cất cao, lên; ~ го́лос cất cao giọng, lên giọng; 3. *тк. несов.* (*облагораживать*) đề cao, nâng cao

возвыша́ться, возвы́ситься 1. *тк. несов.* (над *T*) nổi cao (nhô, nổi, cao, mọc, dâng) lên; *перен.* được đề cao (đề bạt, thăng tiến, cất nhắc); 2. (*усиливаться ~ о голосе*) cao lên, to lên; ✧ возвы́ситься в чьём-л. мне́нии có uy tín hơn đối với ai, được ai thán phục

возвыше́ни||е *с.* 1. (*действие*) (sự) lên cao, nâng lên, nâng cao, tăng lên, nổi cao lên, dâng lên; (*расцвет*) (sự) hưng thịnh, phồn thịnh; 2. (*местность*) chỗ cao, chỗ đất cao; стоя́ть на ~и đứng ở chỗ cao; 3. (*сооружение*) bục, bệ

возвы́шенность *ж.* 1. chỗ đất (miền đất) cao; 2. (*благородство*) (sự, tính chất, tính) cao cả, cao quý, cao thượng; ~ мы́слей sự cao cả (cao quý, cao thượng) của những tư tưởng

возвы́шенн||ый *прил.* 1. cao; ~ое ме́сто chỗ cao; 2. (*о мыслях, чувствах*) cao cả, cao quý, cao thượng, trác việt

возгла́вить *сов. см.* возглавля́ть

возглавля́емый *прил.* (được) dẫn đầu, đứng đầu, cầm đầu; (được) lãnh đạo, chỉ đạo, điều hành, chủ trì, chủ quản, điều khiển, phụ trách (*ср.* возглавля́ть)

возглавля́ть, возгла́вить (*стоять во главе*) dẫn đầu, đứng đầu, cầm đầu; (*руководить*) lãnh đạo, chỉ đạo, điều hành, chủ trì, chủ quản, điều khiển, phụ trách; ~ борьбу́ lãnh đạo cuộc đấu tranh; ~ делега́цию dẫn đầu đoàn đại biểu; ~ прави́тельство đứng đầu chính phủ; ~ экспеди́цию lãnh đạo cuộc thám hiểm

во́зглас *м.* tiếng kêu, tiếng hô, tiếng reo, tiếng hò reo; ра́достный ~ tiếng hò reo hân hoan, tiếng reo mừng; ~ одобре́ния tiếng hò reo tán thưởng

возгласи́ть *сов. см.* возглаша́ть

возглаша́ть, возгласи́ть (*B*) *уст.* tuyên bố

возго́нка *ж. хим.* (sự) thăng hoa

возгоня́ть *несов. хим.* làm thăng hoa

возгора́емость *ж.* (độ) bốc cháy, dễ cháy

возгора́емый *прил.* dễ bốc cháy, dễ cháy

возгор||а́ться, возгоре́ться 1. *уст.* bốc cháy, bừng cháy, bùng cháy, bừng lên, bùng lên; из и́скры ~и́тся пла́мя từ tia lửa bừng lên ngọn lửa; 2. *перен.* (*внезапно возникать*) bùng lên, bùng nổ, bắt đầu; ~е́лась борьба́ bùng lên cuộc đấu tranh, cuộc đấu tranh bùng nổ; 3. (*T*) *перен.* (*оказываться внезапно охваченным чем-л.*) hừng hực bốc lên, tràn ngập; он ~е́лся любо́вью lòng chàng tràn ngập tình yêu; ~е́ться стра́стью lòng dục (lửa tình) hừng hực bốc lên; ~е́ться жела́нием khát khao mong muốn

возгорди́ться *сов.* (*T*) (tỏ ra) kiêu ngạo, kiêu căng, kênh kiệu, tự mãn; ~ свои́ми успе́хами kiêu ngạo (tự mãn, kênh kiệu) về những thành tích của mình

возгоре́ться *сов. см.* возгора́ться

воздава́ть, возда́ть (*B*) trả, đền; ~ до́лжное кому́-л. đền công xứng đáng cho ai; ~ кому́-л. по заслу́гам а) (*вознаграждать*) thưởng công cho ai, đền đáp công lao của ai; б) (*наказывать*) trừng phạt ai thích đáng; ~ добро́м за зло lấy thiện trả ác

возда́ть *сов. см.* воздава́ть

воздая́ние *с. уст.* (*награда*) (sự) khen thưởng; (*возмездие*) (sự) trừng phạt

воздвига́ть, воздви́гнуть (*B*) xây dựng, xây cất, kiến thiết, dựng, xây; ~ зда́ние xây dựng (xây cất) toà nhà; ~ па́мятник dựng (xây, lập) đài kỷ niệm

воздви́гнуть *сов. см.* воздвига́ть

возде́йствие *с.* (sự) tác động, ảnh hưởng, tác dụng; ока́зывать мора́льное ~ на кого́-л. tác động tinh thần ai, ảnh hưởng về tinh thần đến ai; приме́нить физи́ческое ~ на кого́-л. dùng đến sức mạnh với ai; быть под ~м кого́-л. chịu ảnh hưởng của ai

возде́йствовать *несов. и сов.* (на *B*) tác động, ảnh hưởng, tác dụng; ~ на кого́-л. ла́ской tác động (ảnh hưởng) đến ai bằng thái độ dịu dàng; ~ на кого́-л. си́лой dùng sức mạnh tác động đến ai; ~ на умы́ ảnh hưởng đến tinh thần, tác động đến tư tưởng; ~ на ход собы́тий ảnh hưởng đến sự biến chuyển tình hình

возде́лать *сов. см.* возде́лывать

возде́лывать, возде́лать (*B*) 1. cày bừa, cày cấy, làm đất, canh tác;

2. (*выращивать*) gieo trồng, trồng trọt, trồng, gieo

воздержа́вш||ийся *м.* (*скл. как прил.*) người bỏ phiếu trắng (không bỏ phiếu); нет ~ихся không có ai bỏ phiếu trắng, không có phiếu trắng; при десяти́ ~ихся có mười phiếu trắng, có mười người không bỏ phiếu

воздержа́ние *с.* (sự) kiêng, kiêng cữ, kiêng nhịn, tự kiềm chế, tự tiết chế, tiết dục; ~ в пи́ще kiêng nhịn trong việc ăn uống; половóе ~ tiết dục

воздéржанность *ж.* (sự, tính) chừng mực, điều độ, biết kiêng nhịn, biết kiềm chế, tự tiết chế, tự chế

воздéржанный *прил.* chừng mực, điều độ, biết kiêng nhịn (kiêng khem, tự kiềm chế), tự tiết chế, tự chế

воздержа́ться *сов.* *см.* воздéрживаться

воздéрживаться, воздержа́ться (от *Р*) 1. kiêng, nhịn, khem, kiêng cữ, kiêng nhịn, kiêng khem, tự kiềm chế, tự tiết chế, tự chế; ~ от еды́ и питья́ nhịn ăn nhịn uống; ~ от óстрого kiêng ăn cay; ~ от суждéния không bày tỏ ý kiến của mình; я совéтую вам воздержа́ться от поéздки tôi khuyên anh đừng đi; 2. (*от голосования*) bỏ phiếu trắng, không bỏ phiếu, không biểu quyết

воздéржный *прил.* *уст.* *см.* воздéржанный

вóздух *м.* 1. không khí, khí trời; подыша́ть свéжим ~ом thở không khí trong lành, thở khí trời mát mẻ; давлéние ~а áp suất không khí; 2. (*пространство*) không trung, trên không; пари́ть в ~е bay liệng, liệng trên không, liệng trong không trung; вы́стрел в ~ bắn chỉ thiên, bắn lên trời; госпóдство в ~е *воен.* không chế trên không, làm chủ không trung; подня́ться в ~ bay lên không trung; ✧ на (вóльном, откры́том) ~е ngoài trời; вы́йти на ~ ra ngoài trời, ra hóng mát; ~! *воен.* báo động!, máy bay địch!

воздуходу́вка *ж.* *тех.* máy quạt gió, máy gió

воздухонепроница́емый *прил.* không lọt không khí

воздухоочисти́тель *м.* *тех.* máy lọc (làm sạch) không khí

воздухопла́вание *с.* (ngành) hàng không; (*наука*) hàng không học

воздухопла́ватель *м.* nhà phi hành, phi hành gia

воздýшно-деса́нтн||ый *прил.*: ~ые войскá đội quân nhảy dù, bộ đội đổ bộ đường không

воздýшно-косми́ческий *прил.*: ~ самолёт máy bay hàng không vũ trụ

воздýшно-реакти́вный *прил.*: ~ дви́гатель (ВРД) *тех.* động cơ phản lực không khí

воздýшн||ый *прил.* 1. (thuộc về) không khí; (*происходящий в воздухе*) không trung, trên không; ~ое простра́нство khoảng không, không trung; ~ое давле́ние áp suất (áp lực) không khí; ~ пото́к luồng không khí; ~ фильтр bộ lọc không khí; ~ая я́ма *ав.* hố không khí; ~ое сообще́ние giao thông hàng không; ~ бой (trận) không chiến, đánh trên không; ~ое нападе́ние (trận) không kích, tấn công bằng máy bay; ~ая разве́дка trinh sát bằng máy bay; ~ая трáсса tuyến (đường) hàng không; ~ мост cầu hàng không, cầu không vận; ~ кóдекс (bộ) luật hàng không; ~ шар (*аэростат*) khí cầu; ~ пира́т không tặc, kẻ cướp máy bay; 2. *тех.* (bằng) không khí; ~ая поду́шка đệm không khí; ~ое охлажде́ние làm nguội bằng không khí; ~ мóлот búa hơi; 3. *перен.* (*лёгкий*) phiêu diêu, nhẹ nhàng, nhẹ nhõm; ~ое пла́тье áo dài mỏng manh; ~ая похóдка dáng đi nhẹ nhàng; ~ пирóг bánh ngọt phồng; ✧ стрóить ~ые зáмки xây dựng lâu đài trên mây, hy vọng hão huyền, mơ mộng viển vông; посыла́ть ~ поцелу́й gửi cái hôn qua gió

воззва́ние *с.* (lời, bản) kêu gọi, hiệu triệu; обрати́ться с ~м к кому́-л. kêu gọi ai, hiệu triệu ai

воззре́ние *с.* quan điểm, quan niệm

вози́ть *несов.* (*В*) chở, tải, xe, chuyên chở, chuyển vận, vận chuyển, chuyển tải, vận tải, đèo... đi; ~ кого́-л. на автомоби́ле chở ai bằng ôtô

вози́ться *несов.* 1. (*беспокойно ворочаться*) trăn trở, trằn trọc, trở mình, cựa quậy, cựa mình; 2. (*шуметь, резвиться*) nô đùa, đùa nghịch, làm ồn, nô, đùa; 3. (с *Т*) *разг.* (*заниматься*) bận bịu, lúi húi, cặm cụi, cắm cúi, hì hục, rị mọ, bận rộn, loay hoay; ~ с отчётом lúi húi (cặm cụi, cắm cúi) làm báo cáo; цéлый день моя́ мать вóзится с хозя́йством mẹ tôi bận rộn (bận bịu, lụi cụi, lúi húi, hì hục, cặm cụi) suốt ngày với công việc nội trợ; мне нéкогда с ва́ми ~ tôi không có thì giờ bận bịu với anh; 4. *разг.* (*медленно делать что-л.*) dềnh dàng, lề mề, đủng đỉnh, thủng thỉnh, đủng đà đủng đỉnh; что ты там так дóлго вóзишься? sao mày cứ lề mề lâu thế?, sao cậu cứ đủng đà đủng đỉnh mãi thế?

вóзк||а *ж.* *разг.* (sự, chuyến) chở, chuyên chở; дров оста́лось на три ~и củi còn phải chở ba chuyến (ba xe) nữa

возлага́ть, возложи́ть (*В* на *В*) 1. đặt (để)... lên; возложи́ть венóк на моги́лу đặt vòng hoa lên mộ; 2. (*поручать*) giao, giao phó, uỷ nhiệm, uỷ thác; ~ на кого́-л. обя́занность giao trách nhiệm cho ai, uỷ nhiệm ai; ~ зада́чу на кого́-л. giao nhiệm vụ cho ai; ✧ ~ наде́жды на кого́-л. đặt hy vọng vào ai; ~ ответственность на кого́-либо за что́-л. quy trách nhiệm cho ai về việc gì; ~ вину́ на кого́-л. quy lỗi (đổ tội) cho ai

вóзле *нареч.*, *предлог* (*Р*) (ở) bên, cạnh, bên cạnh, gần; стоя́ть ~ đứng cạnh, đứng bên cạnh; ~ дóма gần (cạnh, ở cạnh) nhà

возлежа́ть *несов.* *уст.* *шутл.* nằm

возлия́ние *с.* *уст.* *шутл.* (sự) nốc rượu, uống rượu

возложи́ть *сов.* *см.* возлага́ть

возлю́бленн||ая *ж.*, **~ый** *м.* người yêu, người tình, tình nhân

возлю́бленный *прил.* yêu dấu, yêu quý, yêu thương, thương yêu

возме́здие *с.* (sự) trừng phạt, trừng trị

возмести́ть *сов.* *см.* возмеща́ть

возмечта́ть *сов.*: ~ о себе́ *разг.* *ирон.* tự đề cao mình, tự phụ

возмеща́ть, возмести́ть (*В*) bồi hoàn, hoàn lại, đền bù, bù lại, bồi thường, đền, bù, thường; ~ кому́-л. издéржки bồi hoàn (hoàn lại, đền bù) phí tổn cho ai; ~ кому́-л. убы́тки bồi thường (đền bù) thiệt hại cho ai; ~ свои́ убы́тки bù lại thiệt hại của mình; ~ потéрянное врéмя bù lại thì giờ đã mất

возмеще́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) bồi hoàn, hoàn lại, đền bù, bù lại, bồi thường; ~ издéржек bồi hoàn (hoàn lại, đền bù) phí tổn; ~ убы́тков bồi thường (đền bù) thiệt hại; 2. (*то, чем возмещается ущерб*) (khoản, tiền) bồi hoàn, hoàn lại, đền bù, bù lại, bồi thường

возмóжно 1. *нареч.* (*с нареч. в сравнит. ст.*) càng... càng tốt, càng... càng hay, cố làm sao... hơn; (*с прил. в превосх. ст.*) càng... nhất càng tốt, càng... nhất càng hay, cố làm sao... nhất; ~ лу́чше càng tốt càng hay, cố

làm sao tốt hơn; ~ быстре́е càng nhanh càng tốt, cố làm sao nhanh hơn; ~ бо́льший càng to nhất càng hay; 2. *в знач. сказ. безл.* có thể, có thể được; о́чень ~! rất có thể!; я сде́лаю всё, что ~ tôi sẽ làm tất cả những gì có thể làm được; наско́лько ~ trong chừng mực có thể được; е́сли ~ nếu có thể được; 3. *в знач. вводн. сл.* (*вероятно*) có thể, có lẽ, ý chừng, chắc; он, ~, придёт có thể (có lẽ, ý chừng, chắc) anh ta sẽ đến

возмо́жное *с.* (*скл. как прил.*) (điều, việc, sự) khả thể, khả thi; сде́лать всё ~ làm tất cả mọi việc khả thể (có thể làm được)

возмо́жност||ь *ж.* 1. khả năng; ~ и действи́тельность *филос.* khả năng và hiện thực; 2. (*наличие благоприятных условий*) cơ hội, điều kiện, khả năng, dịp, (điều, sự) khả thể, khả thi; дава́ть, предоставля́ть кому́-л. ~ сде́лать что́-л. tạo cho ai khả năng (khả thể, điều kiện, cơ hội) làm cái gì, cho phép ai làm gì; име́ть ~ сде́лать что́-л. có khả năng (điều kiện, cơ hội) làm gì, có thể làm gì; е́сли предста́вится ~ nếu có cơ hội (dịp, khả năng); по ~и, по ме́ре ~и tuỳ theo khả năng, tuỳ điều kiện, nếu có thể được, khi điều kiện cho phép; при пе́рвой ~и ngay khi có dịp tốt (có cơ hội, có điều kiện); нет никако́й ~и hoàn toàn không thể, không có khả năng nào; до после́дней ~и cho đến khả năng cuối cùng, đến chừng nào còn sức lực; 3. *мн.*: ~и (*внутренние си́лы, ресурсы*) khả năng, năng lực; материа́льные ~и khả năng vật chất

возмо́ж||ный *прил.* 1. (*вероятный*) khả thể, có thể có, có thể xảy ra; ~ слу́чай trường hợp khả thể (có thể xảy ra); все ~ые цветы́ hoa đủ loại, đủ mọi loại hoa; 2. (*осуществимый*) khả thi, có thể làm được, có thể thực hiện được

возмужа́лость *ж.* (sự, tuổi) trưởng thành

возмужа́лый *прил.* (đã) trưởng thành

возмуж||а́ть *сов.* 1. (*достигнуть зрелости*) trưởng thành, thành người lớn; ю́ноша ~а́л chàng trai đã trưởng thành; как он ~а́л! kìa, cậu ấy đã là một chàng trai (một người lớn) rồi!; 2. (*окрепнуть*) to lớn lên, mạnh khoẻ ra

возмути́тельно 1. *нареч.* (một cách) đáng công phẫn; (*недостойно*) (một cách) bỉ ổi, khả ố, xấu xa, tồi tệ; ~ вести́ себя́ xử sự bỉ ổi (khả ố); 2. *в знач. сказ. безл.*: э́то ~! thật là đáng công phẫn!, thật là khả ố!, xấu xa thay!

возмути́тельн||ый *прил.* đáng công phẫn; (*недостойный*) bỉ ổi, khả ố, xấu xa, tồi tệ; ~ая несправедли́вость (sự) bất công đáng công phẫn; ~ое поведе́ние tư cách bỉ ổi (khả ố); ~ слу́чай trường hợp đáng công phẫn (khả ố, xấu xa)

возмути́ть(ся) *сов. см.* возмуща́ть(ся)

возмуща́ть, возмути́ть (*В*) làm... công phẫn (phẫn nộ, căm phẫn, tức giận, nổi giận)

возмуща́ться, возмути́ться công phẫn, phẫn nộ, căm phẫn, tức giận, nổi giận

возмуще́ни||е *с.* 1. (sự, lòng) công phẫn, phẫn nộ, căm phẫn, tức giận, nổi giận; всеобщее ~ lòng công phẫn của toàn dân; он сказа́л с ~ем ông ta nói một cách phẫn nộ; 2. *астр.* (sự) nhiễu động, nhiễu loạn; атмосфе́рные ~я những nhiễu động khí quyển; 3. *уст.* (*восстание, мятеж*) (cuộc) bạo động, nổi loạn, phiến loạn, nổi dậy; ✧ магни́тное ~ (sự) nhiễu loạn từ

возмущённо *нареч.* (một cách) công phẫn, căm phẫn, phẫn nộ, tức giận

возмущённый *прил.* công phẫn, căm phẫn, phẫn nộ, tức giận, nổi giận

вознагради́ть *сов. см.* вознаграждать

вознаграждать, вознагради́ть (*В* за *В*) tặng thưởng, tưởng thưởng, khen thưởng, ban thưởng, thưởng; ~ кого́-л. за услу́ги tặng thưởng ai vì có công lao, thưởng công cho ai

вознагражде́ние *с.* (*действие*) (sự) tặng thưởng, tưởng thưởng, khen thưởng, ban thưởng, thưởng; (*награда*) phần thưởng; (*плата*) (tiền) thù lao, trả công; де́нежное ~ tiền thù lao, tiền công; за небольшо́е ~ vì một món thù lao nhỏ mọn

вознамери́ваться, вознамери́ться định, dự định, định bụng, định tâm, có ý định (chủ định), rắp tâm

вознамери́ться *сов. см.*. вознамери́ваться

возненави́деть *сов.* (*В*) thù ghét, căm ghét, căm thù, oán ghét, oán hận

Вознесе́ние, Вознесе́ние Госпо́дне *с. рел.* lễ Thăng Thiên, lễ Chúa Thăng Thiên (*40 ngày sau lễ Phục Sinh*)

возник||а́ть, возни́кнуть hiện ra, xuất hiện, nảy ra; (*зарождаться*) phát sinh, sinh ra, ra đời, nảy sinh; ~а́ет вопро́с nảy sinh vấn đề, vấn đề nảy ra, xuất hiện vấn đề; ~а́ют затрудне́ния những khó khăn nảy sinh (phát sinh, xuất hiện); возни́кла ссо́ра cuộc cãi cọ nổ ra; у него́ возни́кла мысль (+ *инф.*) anh ta chợt nảy ra ý nghĩ là..., nó chợt nghĩ ra là...

возникнове́ние *с.* (sự) hiện ra, xuất hiện, nảy ra, phát sinh, sinh ra, ra đời, nảy ra

возни́кнуть *сов. см.*. возника́ть

возни́ца *м.* xà ích, người đánh xe ngựa (xe thồ mộ)

возн||я́ *ж. разг.* 1. (sự) loạn xạ, lộn xộn, om sòm, ồn ào; подня́ть ~ю́ làm om sòm (loạn xạ, loạn xị) lên; 2. (*хлопоты*) (cảnh, việc) bận bịu, bận rộn phiền phức, bận rộn, túi bụi; ✧ подня́ть мышу́иную ~ю́ вокру́г чего́-л. làm rùm beng nhân một việc gì nhỏ mọn

возоблада́ть *сов.* (над *Т*) thắng thế, trội hơn, mạnh hơn, có ưu thế hơn

возобнови́ть(ся) *сов. см.* возобновля́ть(ся)

возобновле́ние *с.* (sự) phục hồi, khôi phục, nối lại, làm lại; (*после перерыва*) (sự) tái diễn, lại tiếp tục (*ср.* возобновля́ть)

возобновля́ть, возобнови́ть (*В*) phục hồi, khôi phục, nối lại, làm lại; (*после перерыва*) tái diễn, lại tiếp tục; ~ заня́тия, рабо́ту, разгово́р lại học (lại làm việc, lại nói chuyện) tiếp; ~ пье́су tái diễn (lại diễn) vở kịch; ~ подпи́ску lại đặt mua; ~ дру́жбу, знако́мство, борьбу́ lại tiếp tục tình bạn (quen biết, đấu tranh); ~ договор lại tiếp tục hiệp ước (hợp đồng); ~ изда́ние tái bản; ~ отноше́ния nối lại quan hệ

возобновля́ться, возобнови́ться (được) phục hồi, khôi phục, nối lại; (*после перерыва*) tái diễn, lại tiếp tục

возомни́ть *сов.*: ~ о себе́ lên mặt, làm cao

возража́||ть, возрази́ть (*Д*) bác lại, cãi lại, phản bác, phản đối, cự nự, không đồng ý, chống lại; е́сли вы не ~ете nếu anh không phản đối, nếu anh đồng ý; я не ~ю tôi đồng ý, tôi không phản đối

возраже́ни||е *с.* (sự) bác lại, cãi lại, phản bác, phản đối, cự nự, không đồng ý, chống lại; ~й нет không ai phản đối; без ~й! đừng cãi lại!, không được cãi lại!; то́ном не допуска́ющим ~й bằng một giọng nói quyết đoán không cho ai cãi lại

возрази́ть *сов. см.* возража́ть

во́зраст *м.* tuổi, lứa tuổi, trạc tuổi; шко́льный ~ tuổi (lứa tuổi, trạc tuổi) đi học; ю́ношеский ~ tuổi (lứa tuổi,

trạc tuổi) thanh niên; в ~е тридцати́ лет lúc ba mươi tuổi, vào trạc tuổi ba mươi; одного́ ~а cùng lứa tuổi (trạc tuổi); преде́льный ~ hạn tuổi; ✧ в ~е ду́ма tuổi; на ~е tuổi dậy thì; вы́йти из ~а quá tuổi

возраста́ние *с.* (sự) gia tăng, tăng lên, tăng thêm, lớn lên; (*скорости*) (sự) tăng nhanh

возраста́ть, возрасти́ gia tăng, tăng lên, tăng thêm, lớn lên; (*о скорости*) tăng nhanh

возрасти́ *сов. см.* возраста́ть

возрастн||о́й *прил.* (thuộc về) tuổi, lứa tuổi, trạc tuổi; ~ соста́в населе́ния thành phần dân số theo trạc tuổi (lứa tuổi, độ tuổi); ~а́я пирами́да tháp tuổi; ~ ценз điều kiện tuổi

возроди́ть(ся) *сов. см.* возрожда́ть(ся)

возрожда́ть, возроди́ть (*В*) làm phục sinh, làm sống lại, phục hưng; (*восстанавливать*) khôi phục, phục hồi

возрожда́ться, возроди́ться phục sinh, sống lại, phục hưng; (*восстанавливаться*) (được) khôi phục, phục hồi

возрожде́ние *с.* 1. (sự) phục sinh, sống lại, làm sống lại, phục hưng, khôi phục, phục hồi; 2. *ист.*: Возрожде́ние (thời đại, thời kỳ) Phục hưng

во́зчик *м.* người đánh xe ngựa tải

возыме́ть *сов.*: ~ де́йствие có tác dụng (ảnh hưởng, hiệu quả), công hiệu, hiệu nghiệm; ~ жела́ние mong muốn, có ý muốn; ~ си́лу có sức lực (uy lực)

во́ин *м.* chiến sĩ, chiến binh, binh sĩ, quân nhân

во́инск||ий *прил.* (thuộc về) quân sự, quân đội, nhà binh; ~ долг nghĩa vụ quân sự; ~ая дисципли́на quân kỷ, kỷ luật quân sự, kỷ luật nhà binh; ~ уста́в điều lệnh quân sự; всео́бщая ~ая обя́занность nghĩa vụ quân sự toàn dân; ~ая часть đơn vị quân đội

вои́нственно *нареч.* (một cách) dũng cảm, thượng võ; (*агрессивно*) (một cách) thích đánh nhau, hung hăng

вои́нственность *ж.* (tính) dũng cảm, thượng võ; (*агрессивность*) (tính) thích đánh nhau, hung hăng, hay sinh sự, hay cà khịa

вои́нственн||ый *прил.* (*отличающийся доблестью*) dũng cảm, hùng dũng; (*склонный к войне*) có tinh thần thượng võ, có tinh thần chiến đấu; (*агрессивный*) thích đánh nhau, hiếu chiến; *перен.* hung hăng, hay sinh sự, hay gây gổ, hay cà khịa; ~ые племена́ những bộ lạc dũng cảm (có tinh thần thượng võ, thích đánh nhau); ~ые пла́ны những âm mưu gây chiến; име́ть ~ вид có vẻ hung hăng (hay sinh sự, hay gây gổ, hay cà khịa)

во́инство *с. собир. уст.* quân đội, binh sĩ, các quân đoàn

вои́нствующий *прил.* (có tinh thần) chiến đấu, tranh đấu; ~ материали́зм *полит.* chủ nghĩa duy vật chiến đấu

вои́стину *нареч. и вводн. сл.* trên thực tế, thật sự là, quả thật là, thật là, quả là, đúng là

вои́тель *м. уст.* chiến sĩ, chiến binh

вой *м.* 1. (tiếng) rống, tru, hú, hụ, rú, réo, rít, rúc; ~ соба́ки tiếng chó tru; ~ ве́тра tiếng gió rít, gió gào; ~ сире́ны tiếng còi hú (hụ, rúc); жа́лобный ~ а) (*ветра*) tiếng rít rầu rĩ; б) (*собаки*) tiếng tru thảm thiết; 2. *разг.* (*плач*) (tiếng) khóc rống, khóc tru tru; подня́ть ~ rống lên, tru lên, hú lên, rú lên, réo lên, rít lên, rúc lên

во́йлок *м.* phớt

во́йлочн||ый *прил.* (bằng) phớt; ~ая шля́па mũ phớt

войн||а́ *ж.* 1. (cuộc, trận) chiến tranh; (*военное время*) thời chiến; втора́я мирова́я ~ thế chiến (chiến tranh thế giới) thứ hai; мане́вренная ~ vận động chiến, chiến tranh vận động; на ~е́ а) (*во время войны*) trong chiến tranh; б) (*на фронте*) ngoài mặt trận; 2. *перен.* (*борьба*) (cuộc) chiến đấu, đấu tranh, tranh đấu

войска́ *мн.* (*ед.* во́йско *с.*) quân đội, quân; (*часть вооруженных сил*) bộ đội, đội quân; (*род войск*) binh chủng; (*вооруженных сил*) quân chủng; ~ свя́зи bộ đội thông tin; инжене́рные ~ bộ đội công binh

войсков||о́й *прил.* (thuộc về) quân đội, bộ đội; ~а́я часть đơn vị quân đội (bộ đội); ~а́я разве́дка trinh sát phối thuộc; ~а́я артилле́рия pháo binh phối thuộc; ~а́я авиа́ция không quân phối thuộc; ~óе соедине́ние binh đoàn bộ đội hợp thành

войти́ *сов. см.* входи́ть

вока́л *м. лингв.* nguyên âm

вокали́з *м.*, **вокали́за** *ж. муз.* bài luyện giọng, luyện thanh khúc

вокализа́ция *ж. муз.* (sự) luyện thanh, xướng nguyên âm; *лингв.* (sự) nguyên âm hoá

вокали́зм *м. лингв.* hệ nguyên âm

вокали́ст *м.* 1. chuyên viên luyện giọng (luyện thanh khúc); 2. (*певец*) ca sĩ, nghệ sĩ hát (*chuyên nghiệp*)

вока́льно-инструмента́льный *прил.*: ~ ансáмбль đoàn thanh-khí nhạc

вока́льн||ый *прил.* (thuộc về) ca hát, ca, hát; ~ая па́ртия bè ca, vai hát; ~ое иску́сство nghệ thuật ca hát; ~ая му́зыка thanh nhạc, nhạc hát

вокза́л *м.* gare, ga, nhà ga; речно́й ~ giang cảng, cảng sông

вокза́льный *прил.* (thuộc về) ga, nhà ga; ~ буфе́т căngtin nhà ga

вокру́г 1. *нареч.* xung quanh, chung quanh, quanh; ~ всё бы́ло ти́хо xung quanh yên lặng như tờ; посмотре́ть ~ nhìn xung quanh, nhìn quanh; 2. *предлог* (*Р*) xung quanh, chung quanh, quanh; ~ себя́ xung quanh (quanh) mình; ~ све́та vòng quanh thế giới; ~ го́рода xung quanh thành phố; спо́ры ~ сло́жного вопро́са tranh cãi quanh một vấn đề phức tạp; ✧ ходи́ть ~ да о́коло нóи quanh, nói loanh quanh, nói vòng vo

вол *м.* bò thiến; ✧ рабо́тать как ~ làm việc như trâu

волáн *м.* 1. (*оборка*) viền đăngten; 2. *спорт.* (quả) cầu lông

волды́рь *м.* (*пузырь*) (chỗ) bỏng da, phỏng da, rộp da, phồng da; (*шишка*) (chỗ, cục) sưng, u, bướu

волев||о́й *прил.* 1. (thuộc về) ý chí, chí khí, khí phách, chí; 2. (*решительный*) cương quyết, cương nghị, có khí phách, có chí khí, có nghị lực; ~а́я натýра bản tính cương nghị, tính chất cương quyết; ~ челове́к người có khí phách (có chí khí); ~ го́лос giọng cương quyết; ~óе лицó nét mặt cương nghị; ~óе реше́ние một quyết định chỉ dựa vào ý chí

волеизъявле́ние *с. книжн.* (sự) thể hiện ý nguyện, biểu hiện ý chí, bày tỏ nguyện vọng; свобóдное ~ избира́телей (sự) tự do thể hiện ý nguyện của cử tri

волейбо́л *м.* (môn) bóng chuyền, vôlây; игра́ть в ~ đánh bóng chuyền (vôlây)

волейболи́ст *м.*, **~ка** *ж.* cầu thủ bóng chuyền (vôlây)

волейбо́льн||ый *прил.* (thuộc về) bóng chuyền, vôlây; ~ мяч quả bóng chuyền (vôlây); ~ая площáдка sân bóng chuyền (vôlây)

во́лей-нево́лей *нареч.* dù muốn hay không (dù muốn dù không) cũng phải..., một cách miễn cưỡng; cực chẳng đã, chẳng đặng đừng (*разг.*)

во́лен *кратк. ф. от* во́льный

волк *м.* chó sói, sói (*Canis lupus*); ✧ морско́й ~ thuỷ thủ lão luyện; ~ в ове́чьей шку́ре chó sói đội lốt cừu, kẻ giả nhân giả nghĩa; ско́лько ~а ни корми́, он всё в лес смо́трит *погов.* ≅ gà cỏ quay mỏ về rừng; с ~ами жить ~ по-во́лчьи выть *погов.* ≅ đi với bụt mặc áo cà sa, đi với ma mặc áo giấy

волкода́в *м.* chó săn sói

волн||а́ *ж.* 1. *обыкн. мн.*: во́лны sóng; шум во́лн tiếng sóng vỗ ì oạp, tiếng sóng ì ầm; морски́е во́лны sóng biển; высо́кие во́лны sóng lớn (cao); 2. *обыкн. мн.*: во́лны (*о чём-л., напоминающем по виду волнующуюся водную поверхность*) sóng, làn sóng, lượn sóng; во́лны воло́с sóng tóc; во́лосы лежа́т ~а́ми mái tóc lượn sóng; во́лны зре́лой пшени́цы sóng lúa mì đứng cái xao động trong gió; 3. (*движение, проявление чего-л.*) làn sóng, đợt, lớp; ~ забасто́вок làn sóng bãi công; но́вая ~ бе́женцев làn sóng mới những người tị nạn; эмигра́нты пе́рвой ~ы́ những người di tản đợt đầu; но́вая ~ атаку́ющих đợt sóng những người tiến công lại tràn đến; 4. *физ., радио* (làn) sóng; дли́нная ~ sóng dài; на коро́тких ~а́х trên những sóng ngắn; уда́рная ~ sóng xung kích; ультразвукова́я ~ sóng siêu âm; 5. (*гимнастический, танцевальный элемент*) động tác lượn sóng; ✧ но́вая ~ (*в иску́сстве*) trào lưu mới (*trong nghệ thuật*); ~ за ~о́й *в знач. нареч.* hết đợt này đến đợt khác, lớp sau tiếp lớp trước

волне́ни||е *с.* 1. (sự) nổi sóng, cồn sóng; ~ на мо́ре biển nổi sóng (cồn sóng), biển động; си́льное ~ nổi sóng cồn, sóng to, sóng cả; 2. (*беспокойство*) (sự) xao xuyến, xúc động, cảm động, hồi hộp, thấp thỏm, lo lắng; прийти́ в ~ xao xuyến, xúc động, cảm động, hồi hộp, thấp thỏm, lo lắng; я слу́шал ваш расска́з с ~ем tôi hồi hộp nghe câu chuyện của anh; 3. *обыкн. мн.*.: ~я (*народные*) biến loạn, dân biến, nhiễu loạn, loạn động

волни́ст||ый *прил.* gợn sóng, lượn sóng, dạng sóng, hình sóng; ~ые во́лосы tóc gợn sóng; ~ая ли́ния đường dạng sóng

волн||ова́ть, взволнова́ть (*В*) 1. (*водную поверхность*) làm... (xao động, gợn sóng, nổi sóng, cồn sóng); 2. (*беспокоить*) làm... xao xuyến (cảm động, xúc động, hồi hộp, lo lắng); всё э́то меня́ о́чень ~у́ет tất cả điều đó làm tôi rất lo lắng (hồi hộp, xúc động)

волн||ова́ться, взволнова́ться 1. (*о море и т. п.*) xao động, nổi sóng, gợn sóng, cồn sóng; 2. (*быть взволнованным чем-л.*) xao xuyến, xúc động, cảm động, cảm kích; (*о П*) (*беспокоиться*) hồi hộp, lo lắng, thấp thỏm, lo ngại, lo; не ~у́йтесь! xin đừng lo!; она́ о́чень ~у́ется chị ấy rất hồi hộp; 3. *уст.* (*о народных массах*) xao xuyến, bất bình, công phẫn; наро́д ~у́ется nhân dân bất bình, nhân tâm xao xuyến

волнов||о́й *прил.*: ~а́я меха́ника cơ học sóng

волнолом *м.* đê chắn sóng, đầu rẽ sóng

волнообра́зн||ый *прил.* (có) dạng sóng, hình sóng; (*волнистый*) gợn sóng, lượn sóng, nhấp nhô, rập rờn; ~ое движе́ние chuyển động dạng sóng

волнорез *м. см.* волнолом

волну́ющий *прил.* (*тревожный*) làm hồi hộp, đáng lo lắng (lo ngại); (*трогательный*) làm xúc động (cảm động, nức lòng); ~ моме́нт thời điểm đáng lo; ~ го́лос giọng cảm động; э́то ~ вопро́с đây là một vấn đề quan trọng

волов||ий *прил.* (của) bò thiến; ~ьи не́рвы thần kinh rất vững; ~ья ше́я cổ bò, cổ bạnh

волоки́та I *ж.* (lối) câu dầm, ngâm việc; (*канцелярская*) (thói, nạn) quan liêu, quan liêu giấy tờ; (*хлопотное дело*) việc phiền phức, việc nhiêu khê

волоки́та II *м. уст. разг.* (*любитель ухаживать*) người thích tán gái (ve gái)

волоки́тчик *м. разг.* kẻ quan liêu

волокни́стый *прил.* (có) sợi, thớ, tơ, xơ

волокно́ *с.* 1. sợi, thớ, tơ, xơ; приро́дные воло́кна sợi (tơ, xơ) thiên nhiên; иску́сственные воло́кна sợi (tơ, xơ) nhân tạo; промы́шленность хими́ческих воло́кон công nghiệp sợi (tơ, xơ) hoá học; 2.: не́рвные воло́кна *биол.* sợi thần kinh

во́локом *нареч.* (bằng cách) kéo lê, kéo sệt: тащи́ть ло́дку ~ kéo lê (kéo sệt) thuyền trên cạn

волокóнно-оптúческ||ий *прил.* (thuộc về) sợi-quang học; ~ая связь tuyến thông tin sợi-quang học; ~ кáбель cáp thông tin sợi-quang học

волокóнн||ый *прил.* (thuộc về) sợi, thớ, tơ, xơ; ~ая óптика quang học sợi

волонтёр *м.*, **~ка** *ж.* tình nguyện viên, người tình nguyện

Волопа́с *м. астр.* chòm sao Mục phu (*Bootes*)

во́лос *м.* 1. (*на голове человека*) (sợi) tóc; (*на теле человека или животного*) (sợi) lông, lông mao; (*в бороде или усах*) (sợi) râu; ко́нский ~ lông ngựa; 2. *мн.*: ~ы tóc; (*шевелюра*) mái tóc; ша́пка воло́с mái tóc dài và rậm; ✧ ни на во́лос тịnh không, hoàn toàn không, không một chút nào

волоса́тый *прил.* nhiều tóc, đầy lông, xồm xoàm, xồm

волоси́нка *ж.* sợi tóc con, sợi lông con

волос||о́к *м.* 1. (sợi) tóc con, lông con, lông tơ; (*тонкая нить*) dây tóc; (*пружинка*) lò xo con; ~ ла́мпочки dây tóc bóng đèn, sợi đèn; 3. *бот.* (sợi) lông; ✧ на ~ от сме́рти suýt chết, hút chết, chết hụt; держа́ться, висе́ть на ~ке́ treo trên đầu sợi tóc

волостно́й *прил. ист.* (thuộc về) tổng

во́лость *ж. ист.* tổng

волосяно́й *прил.* (thuộc về) tóc, lông; (*из волос*) (bằng) tóc, lông

волоче́ние *с. тех.* (*проволоки*) (sự) kéo dây, chuốt dây; горя́чее ~ kéo dây nóng; холо́дное ~ kéo dây nguội

волочи́льный *прил. тех.*: ~ стан máy kéo dây kim loại

волочи́льня *ж. тех.* xưởng kéo dây kim loại

волочи́ть *несов.* (*В*) 1. kéo lê, kéo, lê, lôi; 2. *тех.* kéo, chuốt; ✧ он е́ле воло́чит но́ги anh ấy nặng nề lê bước

волочи́ться *несов.* 1. kéo lê, kéo lê thê; ~ по земле́ kéo lê thê trên mặt đất, quét mặt đất; 2. (*медленно идти*) lê bước; 3. (за *Т*) (*ухаживать*) *уст. разг.* tán tỉnh, ve vãn, lơn

волча́тник *м.* thợ săn sói

волхв *м.* 1. *библ.* nhà thông thái, nhà hiền triết, đạo sĩ; поклоне́ние ~о́в mấy nhà thông thái đến kính bái Chúa Hài đồng; 2. (*прорицатель*) *уст.* nhà tiên tri

волча́нка *ж. мед.* (bệnh) lao da, lupus

во́лч||ий *прил.* 1. (thuộc về) chó sói, sói; (*из шкуры волка*) (bằng) bộ lông chó sói; ~ья ста́я đàn chó sói; 2. *перен.* (*злобный, звериный*) sài lang, lang sói, tàn bạo, hung tàn, độc ác; ✧ ~ аппети́т ăn khoẻ, ăn như tằm

ăn rỗi; ~ья пасть *мед.* (tật) sứt hàm ếch, sứt môi; ~ья я́года (cây) sao hoa

волчи́ха *ж.*, **волчи́ца** *ж.* chó sói cái, sói cái

волч||о́к *м.* 1. (*игрушка*) con quay, cái cù, cái vụ; запуска́ть ~ đánh quay, đánh cù; верте́ться ~ко́м quay tít, quay tít mù, quay tít thò lò, quay như vụ; 2. *физ.* con quay; гидроскопи́ческий ~ con quay hồi chuyển

волчо́нок *м.* chó sói con, sói con

волше́бник *м.* người làm phép lạ, người có phép thần thông; (*колдун*) thầy phù thuỷ, pháp sư, thuật sĩ; (*в сказках*) ông tiên, tiên ông; (*злой дух*) con yêu tinh; *перен.* người khéo tay, người tài giỏi

волше́бница *ж.* bà làm phép lạ, bà có phép thần thông; (*колдунья*) bà phù thuỷ; (*в сказках*) bà tiên, nàng tiên, tiên nữ; (*ведьма*) mụ yêu tinh

волше́бн||ый *прил.* 1. có phép lạ, có phép thần thông, thần tiên, thần kỳ, thần diệu, thần; ~ые ска́зки chuyện thần tiên; ~ая па́лочка gậy thần, thần trượng; ~ое ца́рство đất nước thần kỳ; ~ая си́ла sức mạnh thần kỳ, thần lực, sức thần thông; 2. *перен.* (*чарующий*) màu nhiệm, huyền diệu, tuyệt diệu, kỳ diệu, tuyệt trần; ~ая красота́ nhan sắc tuyệt trần, vẻ đẹp thần tiên; ✧ ~ фона́рь *уст.* ảo đăng

волшебств||о́ *с.* 1. phép lạ, phép thần thông, phép tiên, phép màu nhiệm; как по ~ý như có phép lạ; 2. *перен.* (*очарование*) (cái) màu nhiệm, huyền diệu, tuyệt diệu, kỳ diệu, tuyệt trần

волы́нить *несов. разг.* câu dầm, ngâm việc, làm dằng dai (lề mề)

волы́нк||а *ж.* 1. *муз.* kèn túi, kèn volumka, kèn cornemuse; 2. *разг.* (*канитель*) (sự) câu dầm, ngâm việc, làm dằng dai, làm lề mề; (*затяжное дело*) việc dằng dai, việc trì trệ; тяну́ть ~y câu dầm, ngâm việc, ngâm tôm công việc, làm dằng dai

волы́нщик *м.* 1. người chơi kèn túi; 2. *разг.* kẻ câu dầm việc, kẻ ngâm việc

вольго́тно *нареч. разг.* (một cách) thoải mái, tự do, an nhiên, tự tại; ~ жить sống thoải mái (tự do, an nhiên, tự tại)

вольго́тн||ый *прил. разг.* thoải mái, tự do, an nhiên, tự tại; ~ая жизнь cuộc sống thoải mái (tự do, an nhiên, tự tại)

волье́р *м.* chuồng (*thú, chim...*)

во́льн||ая *ж. ист.* chứng chỉ giải phóng nông nô; дава́ть ~ую cấp chứng chỉ giải phóng nông nô, cho nông nô được giải phóng

во́льница *ж. ист.* volnitsa (*vùng cư trú ở biên cương nước Nga cổ*)

во́льничать *несов. разг.* tuỳ tiện (tự ý, tự tiện) làm, tự tung tự tác, tự chuyên

во́льно 1. *нареч.* (một cách) tự do; (*произвольно*) (một cách) tuỳ tiện; 2. *нареч.* (*развязно*) (một cách) suồng sã, sàm sỡ, sờm sỡ, sống sượng, quá trớn; 3.: (*команда*) ~! nghỉ!; ✧ ~ и́ли невóльно dù muốn dù không, dù muốn hay không

вольнодýмец *м.* người có suy nghĩ độc lập (có tự do tư tưởng)

вольнодýмный *прил.* (có) suy nghĩ độc lập, tự do tư tưởng

вольнодýмство *с.* (ý thức, tinh thần) suy nghĩ độc lập, tự do tư tưởng

вольнодýмствовать *несов.* có suy nghĩ độc lập, có tự do tư tưởng

вольнолюби́вый *прил.* yêu tự do

вольнонаёмный *прил.* 1. làm thuê, làm mướn; ~ рабóчий công nhân làm thuê; 2. *в знач. сущ. м.* người thường dân làm ở cơ quan quân sự, người làm phụ động trong quân đội

вольнослу́шатель *м.* học viên dự thính (bàng thính)

во́льност||ь *ж.* 1. *уст.* (*свобода*) (sự) tự do, phóng khoáng; 2. (*развязность*) (hành vi, thái độ) suồng sã, sàm sỡ, sờm sỡ, sống sượng, quá trớn; позволя́ть себе́ ~и có cử chỉ suồng sã (sàm sỡ, quá trớn); 3. (*отступления от нормы*) (sự, điều) sai luật, sai trái; поэти́ческая ~ (sự) thất luật

во́льн||ый *прил.* 1. tự do, phóng khoáng; (*независимый*) tự chủ, tự lập, độc lập; 2. *тк. кратк. ф.*: во́лен có quyền, tuỳ ý, tuỳ tiện, tự do; он во́лен поступа́ть, как ему́ вздýмается anh ấy có quyền làm điều gì mình muốn, anh ấy có thể tuỳ tiện làm theo ý muốn của mình; 3. (*развязный*) suồng sã, sàm sỡ, sờm sỡ, sống sượng, quá trớn; ~ое поведе́ние hành vi suồng sã, thái độ quá trớn; ✧ ~ая пти́ца một người hoàn toàn tự do; ~ые движе́ния động tác thể dục tự do; пла́вать ~ым сти́лем bơi kiểu tự do; ~ го́род thành phố tự do; ~ая га́вань *эк.* cảng tự do; ~ перево́д (sự, bản) phỏng dịch; ~ стих thơ tự do

вольт I *м. эл.* volt, von

вольт II *м. спорт.* 1. (*в манежной езде*) (động tác) rẽ ngoặt ngựa; 2. (*в фехтовании*) (động tác) né tránh

вольта́ж *м. эл.* điện áp, số volt

вольта́метр *м. эл.* điện lượng kế

вольтижёр *м. спорт.* người nhào lộn trên mình ngựa

вольтижи́ровать *несов. спорт.* nhào lộn trên mình ngựa chạy

вольтижиро́вка *ж. спорт.* (môn) nhào lộn trên mình ngựa chạy

вольтме́тр *м. эл.* volt kế, von kế,

вольфра́м *м. хим.* wolfram, vonfram, tungsten

вольфра́мов||ый *прил. хим.* (có) wolfram, vonfram, tungsten; ~ая рудá quặng wolfram, quặng tungsten; ~ая сталь thép wolfram, thép tungsten; ~ая ла́мпочка đèn dây tóc wolfram, đèn dây tóc tungsten

волюнтари́зм *м.* 1. *филос.* ý chí luận, thuyết ý chí; 2. (*деятельность*) (hành động, chủ trương) duy ý chí

волюнтари́стск||ий *прил.* 1. *филос.* (thuộc về) ý chí luận, thuyết ý chí, 2. (*произвольный*) (có tính chất) duy ý chí; ~ подхóд cách tiếp cận duy ý chí, quan điểm duy ý chí; ~ое реше́ние quyết định duy ý chí

волю́та *ж. арх.* volute, đường trang trí xoắn ốc

во́л||я *ж.* 1. ý chí, chí khí, khí phách, chí; си́ла ~и sức mạnh của ý chí; воспита́ние ~и rèn luyện ý chí; ~ к побе́де ý chí quyết thắng; челове́к большо́й ~и người có chí khí (khí phách); 2. (*стремление, желание*) ý nguyện, ý muốn, nguyện vọng, sở nguyện; ~ наро́да dân ý, dân nguyện, ý dân, ý nguyện của nhân dân; по свое́й до́брой ~e tự nguyện, tình nguyện, theo sở nguyện (ý muốn) của mình; сде́лать по свое́й ~e tự nguyện làm, làm theo sở nguyện; не по свое́й ~e bất đắc dĩ, miễn cưỡng; про́тив ~и кого́-либо trái với ý muốn (nguyện vọng) của ai; после́дняя ~ di chúc, lời trối trăng (trăng trối); 3. (*свобода*) (sự) tự do; выпуска́ть кого́-л. на ~ю thả ai ra, trả tự do cho ai, phóng thích ai; ✧ дава́ть ~ю кому́-л. để cho ai muốn gì làm nấy; дава́ть ~ю воображе́нию để trí óc tha hồ tưởng tượng; дать ~ю слеза́м мặc sức khóc, tha hồ khóc, không cầm nước mắt; дава́ть ~ю рука́м а) (*трогать*) mó máy, táy máy; б) (*бить*) đánh, đập; thượng cẳng chân hạ cẳng tay (*погов.*); э́то в ва́шей ~e cái đó thì tuỳ anh; ~ ва́ша, ва́ша до́брая ~ *разг.* tuỳ anh, tuỳ ý anh; ~ ва́ша, но я с ва́ми не согла́сен xin lỗi, tôi không đồng ý với anh; на ~e ở nơi khoáng đãng, ở ngoài trời

вон I *нареч. разг.* 1. (*прочь*)...ra, ...ra ngoài; вы́гнать кого́-л. ~ đuổi ai ra, đuổi ai đi; вы́йти ~ đi ra ngoài; 2. *в знач. межд.*: ~ отсю́да! cút đi!, cuốn xéo đi!, xéo đi!; пошёл ~! mày hãy cút đi!, xéo đi cho rảnh mắt tao!; ✧ из рук ~ плóхо hết sức tồi, xấu hết chỗ nói, cực kỳ tệ; (совсе́м) из ума́, из па́мяти ~ quên mất, quên khuấy đi mất, quên bẵng

вон II *частица разг.* 1. kia kìa, đằng kia kìa; ~ он идёт nó đi kia kìa (đằng kia kìa); ~ там (ở đằng) kia kìa; 2. *усил.*: ~ вы како́й у́мный! cái anh này thông minh quá nhỉ!; ✧ ~ (*или* ~ оно) что! à ra thế!, như thế à!

вонза́ть, вонзи́ть (*В* в *В*) đâm (cắm, chọc, thọc)... vào

вонза́ться, вонзи́ться đâm (cắm, chọc, thọc) vào

вонзи́ть(ся) *сов. см.* вонза́ть(ся)

вонь *ж. разг.* (mùi) hôi, thối, hôi thối

вонючий *прил. разг.* hôi, thối, khắm, hôi thối, hôi xì, thối hoắc, thối hoăng, khắm lặm

вонючка *ж. зоол.* chồn hôi (*Anagyris foetida*)

воня́ть *несов.* (*Т*) *разг.* hôi, thối, khắm, hôi thối

вообража́ем||ый *прил.* (do) tưởng tượng, giả tưởng; ~ая опа́сность nguy cơ tưởng tượng, hiểm hoạ giả tưởng

вообража́ть, вообрази́ть (*В*) 1. tưởng tượng, hình dung, mường tượng; ~ карти́ну ю́жной но́чи tưởng tượng (hình dung, mường tượng) ban đêm ở miền Nam; 2. (*ошибочно предполагать*) tưởng; он вообрази́л себя́ поэ́том anh ta cứ tưởng mình là thi sĩ; вообрази́л, что без него́ не обойти́сь nó cứ tưởng không có nó thì chẳng xong được; ✧ ~ о себе́ lên mặt, làm cao, tự phụ, tự cao, tự kiêu, kênh kiệu, kiêu kỳ; вообрази́те себе́! hãy tưởng tượng!, hãy hình dung!

воображе́ни||е *с.* (sự) tưởng tượng, hình dung, mường tượng; (*творческая фантазия*) (trí, sức, óc) tưởng tượng, hoang tưởng; живо́е ~ trí tưởng tượng sinh động; спосо́бность ~я óc tưởng tượng phong phú, giàu trí tưởng tượng; э́то одно́ ~! đó chỉ là hoang tưởng (tưởng tượng) mà thôi!

вообрази́мый *прил.* có thể tưởng tượng được, có thể hình dung được

вообрази́ть *сов. см.* вообража́ть

вообще́ *нареч.* 1. (*в общем*) nói chung, về đại thể; 2. (*всегда*) thường, thường thường, bao giờ cũng; он ~ тако́й nó thường như vậy, bao giờ nó cũng thế; 3. (*совсем*) tuyệt nhiên, hoàn toàn; я ~ не зна́ю э́того tôi tuyệt nhiên (hoàn toàn) không biết về điều đó; ✧ ~ говоря́ nói chung, về đại thể; ~-то kể ra, kể cũng, kể ra cũng, thực ra là

воодушеви́ть(ся) *сов. см.* воодушевля́ть(ся)

воодушевле́ни||е *с.* (sự) phấn khởi, phấn chấn, hào hứng, hăng hái, hăng say, nhiệt tình; рабо́тать с ~ем hăng hái làm việc; без вся́кого ~я không chút hào hứng

воодушевлённый *прил.* hào hứng, phấn khởi, phấn chấn, hăng hái, sốt sắng, nhiệt tình

воодушевля́ть, воодушеви́ть (*В*) làm... hào hứng (phấn khởi, phấn chấn, hăng hái, nức lòng); (*вдохновлять*) cổ vũ, động viên, khích lệ, khuyến khích; ~ кого́-л. на по́двиг cổ vũ (động viên, khích lệ) ai lập chiến công

воодушевля́ться, воодушеви́ться phấn khởi lên, phấn chấn lên; (*вдохновляться*) được cổ vũ (động viên, khích lệ)

вооружа́ть, вооружи́ть 1. (*В*) vũ trang, võ trang; 2. (*В Т*) (*снабжать*) trang bị; *перен.* vũ trang; ~ промы́шленность но́вой те́хникой trang bị kỹ thuật mới cho công nghiệp; ~ кого́-л. зна́ниями trang bị kiến thức cho ai; 3. (*В* против *Р*) (*восстанавливать*) làm (xúi giục)... chống lại; ~ кого́-л. про́тив себя́ làm ai chống lại mình

вооружа́ться, вооружи́ться 1. (tự, được) vũ trang, võ trang; 2. (*запасаться*) (tự, được) trang bị; *перен.* (được) vũ trang; ~ передово́й тео́рией được vũ trang bằng lý luận tiên tiến

вооруже́ни||е *с.* 1. (*действие*) (sự) vũ trang, võ trang, trang bị; 2. (*оружие*) vũ khí, võ khí, khí giới, quân bị, binh khí, quân khí; стратеги́ческие наступа́тельные ~я vũ khí tiến công chiến lược; принима́ть что́-л. на ~ lấy cái gì làm vũ khí; состоя́ть на ~и dùng trong quân đội, dùng làm vũ khí; сокраще́ние ~й tài giảm quân bị, giảm bớt vũ khí; 3. (*оснащение*) thiết bị, trang bị, máy móc; па́русное ~ су́дна thiết bị cột buồm của tàu; ✧ взять на ~ áp dụng, sử dụng, tính đến, tán thành

вооружённость *ж.* 1. (trình độ) vũ trang; 2. (*оснащённость*) (trình độ) trang bị

вооружённ||ый *прил.* (được) vũ trang, võ trang; ~ отря́д đội vũ trang; ~ая интерве́нция (cuộc) can thiệp vũ trang; ~ые си́лы lực lượng vũ trang, quân lực; ✧ ~ым гла́зом nhìn qua khí cụ quang học, bằng mắt có kính; ~ до зубо́в vũ trang đến tận răng

вооружи́ть(ся) *сов. см.* вооружа́ть(ся)

воочию *нареч. книжн.* tận mắt, chính mắt mình, tự mắt mình; (*наглядно*) (một cách) trực quan, hiển nhiên, rõ ràng, rõ rệt, rành rành; ~ уви́деть tận mắt (chính mắt mình) trông thấy; ~ убеди́ться hoàn toàn tin chắc, thấy rất rõ; ~ предста́вить себе́ hình dung rõ ràng

во-пе́рвых *вводн. сл.* một là, thứ nhất là, điều thứ nhất là

вопи́ть *несов. разг.* 1. gào, la, thét, hét, la ó, la thét, hò la, gào thét, la hét; 2. (*плакать*) gào khóc, khóc inh lên, khóc âm lên

вопию́щ||ий *прил.* quá quắt, hết sức đáng công phẫn, không thể chịu (dung thứ) được; ~ее безобра́зие tệ quá chừng; ~ая несправедли́вость bất công quá quắt; ✧ глас ~его в пусты́не tiếng kêu giữa sa mạc

воплоти́ть(ся) *сов. см.* воплоща́ть(ся)

воплоща́ть, воплоти́ть (*В*) thể hiện; ~ что́-л. в жизнь thể hiện vào đời sống, thực hiện; ~ в себе́ thể hiện, là hiện thân

воплоща́ться, воплоти́ться (được) thể hiện

воплоще́ние *с.* (sự) thể hiện; (*олицетворение*) hiện thân; ~ чего́-л. в жизнь thể hiện cái gì vào đời sống, thực hiện cái gì; он ~ трудолю́бия anh ấy là hiện thân của đức tính cần cù

воплощённ||ый *прил.* điển hình, mẫu mực; она́ ~ая че́стность bà ấy là mẫu mực của lòng trung thực

вопль *м.* (tiếng) la ó, la thét, hò la, gào thét, la hét

вопреки́ *предлог* (*Д*) trái với, trái hẳn với, ngược với; (*не считаясь*) bất chấp, bất kể, không kể; (*несмотря на*) mặc dù, mặc dầu, mặc cho; ~ здра́вому смы́слу trái với lẽ phải thông thường; ~ ожида́ниям trái với dự đoán, trái hẳn với sự chờ đợi; ~ рассу́дку trái với lý trí

вопро́с *м.* 1. câu hỏi; задава́ть ~ hỏi, nêu câu hỏi; обраща́ться к кому́-л. с ~ом hỏi ai; альтернати́вный ~

социол. câu hỏi tuỳ chọn; дихотоми́ческий ~ *социол.* câu hỏi lưỡng phân; закры́тый ~ *социол.* câu hỏi đóng; откры́тый ~ *социол.* câu hỏi mở; ~-диало́г *социол.* câu hỏi đối thoại; 2. (*проблема*) vấn đề; (*дело*) việc, điều, chuyện; национа́льный ~ vấn đề dân tộc; экономи́ческий ~ vấn đề kinh tế; междунаро́дный ~ vấn đề quốc tế; ~ состои́т в том... vấn đề ở chỗ là...; вот в чём ~ vấn đề chính ở đây; э́то ещё ~ cái đó còn có (còn là) vấn đề, việc này chưa chắc hẳn, đó còn là điều nghi vấn; ✧ ~ вре́мени còn tuỳ ở thời gian; э́то ~ че́сти đây là vấn đề danh dự; под (*или* под больши́м) ~ом có vấn đề, chưa chắc hẳn, còn tồn nghi; ста́вить что-л. под ~ ngờ vực cái gì, nghi vấn điều gì; ~ жи́зни и́ли сме́рти vấn đề sống còn (sinh tử); ~ ~ов vấn đề trọng đại nhất

вопроси́тельн||ый *прил.* 1. (để) hỏi, tỏ ý muốn hỏi; ~ взгляд cái nhìn ngụ ý hỏi; 2. *грам.* nghi vấn, hỏi; ~ знак dấu hỏi; ~ое местоиме́ние đại từ nghi vấn; ~ая части́ца trợ từ nghi vấn; ~ое предложе́ние mệnh đề nghi vấn

вопро́сник *м.* bảng câu hỏi

вопро́сный *прил.*: ~ лист bảng câu hỏi

вопроша́ть *несов. уст.* hỏi, trang trọng hỏi

вопроша́ющий *прил.* có ý hỏi; ~ взгляд cái nhìn có ý hỏi

вор *м.* kẻ cắp, kẻ trộm, tên ăn cắp (ăn trộm); đạo chích (*разг.*); карма́нный ~ tên móc túi; ✧ ~ в зако́не "bố già", đầu gấu, đầu nậu, đầu sỏ, trùm sỏ (*cầm đầu một băng đảng, thường lợi dụng pháp luật*)

во́рвань *ж.* dầu (*cá biển...*)

ворва́ться *сов. см.* врыва́ться

вори́шка *м. пренебр.* tên ăn cắp vặt

воркова́нье *с.* (*действие*) (sự) gù, kêu gù gù; (*звук*) (tiếng) gù, gù gù

воркова́ть *несов.* 1. gù, kêu gù gù; 2. *перен.* thỏ thẻ, nói nhí nhảnh, nói âu yếm

воркотня́ *ж. разг.* (sự, lời) càu nhàu, cằn nhằn, gắt gỏng, đay nghiến

вороб||е́й *м.* chim sẻ, chim se sẻ, sẻ (*Passer*); ✧ стре́ляный, ста́рый ~ tay lõi đời, người già kinh nghiệm, người từng trải; ста́рого ~ья́ на мяки́не не проведёшь *посл.* ≅ mèo già hoá cáo; из пу́шки по ~ья́м стреля́ть ≅ lấy dao mổ bò giết con chim sẻ

воро́ванное *с.* đồ ăn cắp, của ăn trộm

воро́ванный *прил.* (do) ăn cắp, ăn trộm

ворова́тый *прил.* 1. gian giảo, tráo trở, xảo quyệt, đảo điên, xảo trá, giảo quyệt; 2. (*опасливый*) rón rén, lấm lét, vụng trộm, rụt rè, sợ sệt, trộm; ~ взгляд cái nhìn lấm lét, nhìn vụng trộm, nhìn trộm

ворова́ть *несов.* ăn cắp, đánh cắp, ăn trộm; chôm chỉa, chôm, xoáy (*разг.*)

воро́вка *ж.* con ăn cắp, mụ ăn trộm; bỉ vỏ (*прост.*)

воровски́ *нареч.* như kẻ cắp (kẻ trộm); (*украдкой*) (một cách) lén lút, vụng trộm, lén, lẻn, trộm

воровско́й *прил.* (thuộc về) kẻ cắp, kẻ trộm; ~ язы́к, жарго́н tiếng lóng của bọn trộm cắp

воровство́ *с.* (sự, vụ) trộm cắp, ăn cắp, đánh cắp, ăn trộm; (*мелкая кража*) (sự, vụ) trộm vặt, cắp vặt, chôm chỉa, xoáy; ✧ литерату́рное ~ (sự, vụ) đạo văn, ăn cắp tác phẩm, đánh cắp văn chương

ворожба́ *ж.* thuật phù thuỷ, pháp thuật, phép thuật; (*гадание*) (lời) đoán hậu vận

ворожея́ *ж. уст.* bà phù thuỷ; (*гадалка*) bà thầy bói

ворожи́ть *несов.* làm pháp thuật (phép thuật); (*гадать*) đoán số

во́рон *м.* quạ (*Corvus corax*)

воро́на *ж.* quạ khoang, quạ (*Corvus corone*); ✧ ~ в павли́ньих пе́рьях quạ cắm lông công; счита́ть ворон *разг.* nhìn lơ láo (ngơ ngác, ngẩn ngơ); пу́ганая ~ куста́ (и куста́) бои́тся *погов.* ≅ chim bị đạn sợ làn cây cong; trượt vỏ dưa, thấy vỏ dừa cũng sợ

воронён||ый *прил. тех.* (đã) lấy màu; ~ая сталь thép đã lấy màu, thép mặt xanh

воро́н||ий *прил.* (thuộc về) quạ khoang, quạ; ~ье гнездо́ tổ (ổ) quạ; ~ глаз *бот.* cây vương tôn (*Paris quadrifolia*)

воро́нка *ж.* 1. (*для наливания*) (cái) phễu; 2. (*от взрыва, снаряда, бомбы*) hố phễu, hố bom

воронкообра́зный *прил.* (có) dạng phễu

во́ронов *прил.*: цве́та ~а крыла́ *разг.* đen tuyền, đen nhánh, đen nhưng nhức, đen như cột nhà cháy

вороно́й *прил.* **1.** ô; 2. *в знач. сущ. м.* ngựa ô

вороно́к *м.* ôtô hòm màu đen (*để chở tù nhân*)

во́рот I *м.* (*воротник*) cổ áo, cổ

во́рот II *м. тех.* tời, ròng rọc

воро́та *мн.* (*скл. как с.*) 1. cổng, cửa lớn, cửa ngõ; шлюзовы́е ~ cánh cửa âu thuyền; 2. *спорт.* cầu môn, khung thành, gôn

вороти́л||а *м.* (*скл. как ж.*) *разг.* (kẻ, tên) thủ mưu, đầu nậu, đầu sỏ, trùm; фина́нсовые ~ы bọn trùm tài phiệt

вороти́ть *сов.* (*В*) *разг.* (*заставить вернуться*) bắt... quay trở lại, bắt... trở về; (*позвать обратно*) gọi về; про́шлого не воро́тишь quá khứ không thể nào quay trở lại được

воротн||и́к *м.*, **~ичо́к** *м.* cổ áo, cổ; стоя́чий ~ cổ đứng; отложно́й ~ cổ bẻ; пристяжно́й ~ичо́к cổ giả; крахма́льный ~ичо́к cổ cồn, cổ hồ; ✧ бе́лые ~ички́ dân áo trắng, công chức kỹ thuật; си́ние ~ички́ dân áo xanh, công nhân, thợ thuyền; се́рые ~ички dân áo xám, nhân viên dịch vụ

во́рох *м.* 1. (*груда*) đống; 2. *перен. разг.* (*множество*) một đống, rất nhiều, vô số; ~ новосте́й một đống tin, vô số tin tức

воро́чать *несов.* 1. (*В*) (*сдвигать*) vần, xê, dịch, chuyển; 2. (*В*) (*перевёртывать*) lật ngược, lật; 3. (*Т*) *разг.* (*управлять*) điều hành, điều khiển, chi phối, thao túng, quản lý; ~ дела́ми điều hành (điều khiển) công việc

воро́чаться *несов. разг.* trở mình, trăn trở, cựa mình, trằn trọc

ворошу́ть, разворошу́ть (*В*) đảo lộn, xáo trộn, đảo; ~ се́но đảo (gảy) cỏ khô; ✧ ~ ста́рое bới lại (nhắc lại) chuyện cũ

ворс *м.* tuyết, lông; сукно́ с ~ом dạ có tuyết; навести́ ~ chải tuyết; пригла́дить ~ vuốt xuôi chiều tuyết

ворси́нка *ж.* 1. *текст., бот.* (sợi) tuyết, lông tơ, lông nhung; 2. *анат.* nhung mao

ворси́ст||ый *прил.* có tuyết, có lông tơ; ~ое сукно́ dạ có tuyết

ворсова́льн||ый *прил.*: ~ая маши́на máy tạo tuyết, máy cào lông

ворсова́ние *с. текст.* (sự) tạo tuyết, làm tuyết

ворсова́ть *несов.* (*В*) *текст.* tạo tuyết, làm tuyết; ~ сукно́ tạo tuyết trên dạ

ворсо́вка *ж. см.* ворсова́ние

ворча́ние *с.* 1. (*собаки и т. п.*) (sự, tiếng) gầm gừ; 2. *разг.* (*брюзжание*) (sự, tiếng) càu nhàu, cằn nhằn, lầu bầu

ворча́ть *несов.* 1. (*о собаке и т. п.*) gầm gừ; 2. (на *В*) *разг.* (*брюзжать*)

càu nhàu, cằn nhằn, lẩu bẩu, cảu nhảu càu nhàu

ворчли́во *нареч.* (một cách) càu nhàu, cằn nhằn

ворчли́вость *с.* (tính) càu nhàu, cằn nhằn; bẳn tính

ворчли́вый *прил.* hay càu nhàu (cằn nhằn, lẩu bẩu), bẳn tính, bẳn gắt; (*выражающий недовольство*) càu nhàu, cảu nhảu, lẩu bẩu, cằn nhằn, cau cảu; gắt như mắm tôm (*разг.*); ~ стари́к cụ già bẳn tính; ~ тон giọng cằn nhằn

ворчу́н *м.*, **~ья** *ж.* người hay càu nhàu (cảu nhảu, cằn nhằn, càu cạu), kẻ bẳn tính

восвоя́си *нареч. разг.*: отпра́виться ~ trở về nhà

восемнадцатиле́тний *прил.* (*о сроке*) (lâu) mươi tám năm; (*о возрасте*) (lên) mười tám tuổi

восемна́дцатый *числ.* (thứ) mười tám; ~ но́мер số mười tám

восемна́дцать *числ.* (*скл. как сущ. ж.*) mười tám

во́семь *числ.* (*скл. как сущ. ж.*) tám

во́семьдесят *числ.* tám mươi

восемьсо́т *числ.* tám trăm

во́семью *нареч.* tám lần

воск *м.* sáp; ✧ го́рный ~ nhựa khoáng vật, sáp mỡ, ozokerit

воскли́кнуть *сов. см.* восклица́ть

восклица́ние *с.* (tiếng) kêu lên, thốt lên, reo hò, reo lên; ра́достное ~ tiếng reo vui, tiếng reo hò hân hoan

восклица́тельн||ый *прил.*: ~ знак *грам.* dấu than; ~ое предложе́ние *грам.* mệnh đề cảm thán

восклица́ть, воскли́кнуть kêu lên, thốt lên, reo lên

воско́вка *ж.* giấy sáp, giấy nến

восков||о́й *прил.* 1. (bằng) sáp; 2. *перен.* nhợt, vàng nhợt, nhợt nhạt, màu sáp ong; ~ая бле́дность (màu) vàng nhợt như sáp, nhợt nhạt; ~о́е лицо́ mặt nhợt nhạt, mặt vàng nhợt; ✧ ~а́я спе́лость độ chín sáp

воскреса́ть, воскре́снуть 1. sống lại, phục sinh, tái sinh, hồi sinh; *перен. тж.* phục hưng; (*после болезни*) hồi phục, bình phục; 2. *перен.* (*о чувствах и т. п.*) sống lại, tái hiện; воскре́сли воспомина́ния những hồi ức tái hiện

воскресе́ние *с.* (sự) sống lại, phục sinh, tái sinh, hồi sinh; *перен. тж.* (sự) phục hưng

воскресе́нье *с.* (*день*) (ngày) chủ nhật, chúa nhật

воскреси́ть *сов. см.* воскреша́ть

воскре́сник *м.* ngày chủ nhật lao động tập thể

воскре́снуть *сов. см.* воскреса́ть

воскре́сный *прил.* (thuộc về) chủ nhật, chúa nhật

воскреша́ть, воскреси́ть (*В*) 1. làm... sống lại (hồi sinh); *перен.* phục hồi, phục hưng, phục hoạt; 2. *перен.* (*восстанавливать в памяти*) gợi lại, hồi tưởng lại, làm sống lại; ~ наде́жду làm sống lại niềm hy vọng

воскури́ть *сов.*: ~ фимиа́м кому́-л. nịnh hót (ton hót, tán dương, tâng bốc) ai

воспале́ние *с. мед.* (chứng) viêm; ~ лёгких viêm phổi, sưng phổi; ~ кишо́к viêm ruột; ~ по́чек viêm thận

воспалённ||ый *прил.* 1. (bị) viêm, tấy, tấy lên, sưng tấy, sưng; ~ые глаза́ mắt viêm đỏ; 2. (*возбуждённый*) bị kích thích (kích động, xúc động)

воспали́тельный *прил.* (có) viêm tính, viêm; ~ проце́сс quá trình viêm

воспали́ться *сов. см.* воспаля́ться

воспаля́ться, воспали́ться (bị) viêm, tấy, tấy lên, sưng tấy, sưng lên

воспева́ть, воспе́ть (*В*) ca ngợi, ngợi ca, ca tụng

воспе́ть *сов. см.* воспева́ть

воспита́ние *с.* 1. (sự) nuôi dạy, dạy dỗ, dạy bảo, giáo dục, giáo dưỡng; rèn luyện, đào luyện, bồi dưỡng; đào tạo (*ср.* воспи́тывать); ~ дете́й giáo dưỡng con cái, dạy dỗ trẻ con, giáo dục thiếu nhi; ~ ка́дров đào tạo (rèn luyện, đào luyện, bồi dưỡng, giáo dục) cán bộ; 2. (*воспитанность*) (sự, tính) có giáo dục, được giáo dục; хоро́шее ~ được giáo dục tốt

воспи́танни||к *м.*, **~ца** *ж.* 1. (*ребёнок*) trẻ được nuôi dạy (giáo dưỡng); (*по отношению к организации, обществу*) người được giáo dục; 2. (*приёмыш*) con nuôi; 3. (*учащийся*) học sinh; (*окончивший учебное заведение*) cựu học sinh (sinh viên)

воспи́танность *ж.* (sự) có giáo dục, được giáo dục tốt

воспи́танный *прил.* có giáo dục, được giáo dục; хорошо́ ~ челове́к người được giáo dục tốt; ду́рно ~ ребёнок đứa bé mất dạy, đứa trẻ thiếu giáo dục

воспита́тель *м.* giáo viên, thầy giáo, nhà giáo dục

воспита́тельница *ж.* nữ giáo viên, cô/bà giáo, nhà giáo dục

воспита́тельн||ый *прил.* (thuộc về) giáo dục; име́ть огро́мное ~ое значе́ние có ý nghĩa giáo dục lớn lao; ~ая коло́ния trại cải huấn (*dành cho trẻ vị thành niên phạm tội ở Liên bang Nga*)

воспита́тельск||ий *прил.* (thuộc về) giáo viên, thầy giáo, cô giáo; ~ая де́ятельность hoạt động giáo dục

воспита́ть(ся) *сов. см.* воспи́тывать(ся)

воспи́тывать, воспита́ть (*В*) 1. (*выращивать*) nuôi dạy, dạy dỗ, dạy bảo, giáo dục, giáo dưỡng; 2. (*прививать какие-л. чувства*) giáo dục, rèn luyện, đào luyện, bồi dưỡng; ~ в ко́м-л. любо́вь к ро́дине giáo dục (bồi dưỡng) lòng yêu Tổ quốc cho ai; 3. (*готовить*) đào tạo, giáo dục, bồi dưỡng

воспламене́ни||е *с.* 1. (*по знач. гл.* воспламеня́ть) (sự) đốt cháy, nhen cháy, châm lửa; 2. (*по знач. гл.* воспламеня́ться) (sự) bốc cháy, bắt lửa, bốc lửa, phát hoả; температу́ра, то́чка ~я nhiệt độ, điểm bốc cháy

воспламени́ть(ся) *сов. см.* воспламеня́ть(ся)

воспламеня́емость *с.* (sự, tính) dễ bốc cháy, dễ cháy

воспламеня́емый *прил.* dễ bốc cháy, dễ cháy

воспламеня́ть, воспламени́ть (*В*) 1. đốt, nhen, đốt cháy, nhen cháy, châm lửa; 2. *перен.* khích động, làm sôi nổi, làm náo nức, làm khuấy động

воспламеня́ться, воспламени́ться 1. bốc cháy, bắt lửa, bốc lửa, phát hoả, cháy; 2. (*Т*) *перен.* được cổ vũ, sôi nổi lên, náo nức, rạo rực

воспо́лнить *сов. см.* восполня́ть

восполня́ть, воспо́лнить (*В*) bổ sung, bổ khuyết, bổ túc, bù đắp, thêm vào cho đủ; ~ пробе́лы в зна́ниях bù đắp những chỗ khuyết trong tri thức, bổ túc những thiếu sót trong kiến thức

воспо́льзоваться *сов.* (*Т*) lợi dụng; (*употребить*) dùng, sử dụng; ~ чьей-л. неопытностью lợi dụng sự thiếu kinh nghiệm của ai; ~ чьи́м-л. приглаше́нием nhận lời mời của ai; ~ слу́чаем (удо́бным слу́чаем) lợi dụng thời cơ (dịp tốt), nhân cơ hội, thừa cơ, thừa dịp; ~ моме́нтом nhân lúc, nhân dịp, thừa lúc

воспомина́ни||е *с.* 1. (sự) hồi ức, hồi tưởng, hoài niệm, hồi niệm, nhớ lại; ~я де́тства những hồi ức (hoài niệm, kỷ niệm) thời thơ ấu; 2. *мн.*: ~я (*записки*)

hồi ký, hồi ức; ✧ оста́лось одно́ (одно́ лишь) ~ chỉ còn vương lại một chút hồi ức mà thôi, không còn gì hết cả

воспрепя́тствовать *сов.* (*Д*) ngăn cản, ngăn trở, cản trở, làm khó dễ, can ngăn

воспрети́тельный *прил.* (để) cấm chỉ, ngăn cấm, cấm

воспрети́ть *сов. см.* воспреща́ть

воспреща́ть, воспрети́ть (*В*) cấm, cấm chỉ, ngăn cấm

воспреща||ться *несов.* (bị) cấm, cấm chỉ, ngăn cấm; куре́ть ~а́ется cấm hút thuốc; вход ~а́ется cấm vào

воспреще́ние *с.* (sự) cấm, cấm chỉ, ngăn cấm

воспри́имчивость *ж.* (khả năng) tiếp thu, lĩnh hội; (*впечатлительность*) (tính) thụ cảm, cảm thụ, nhạy cảm; (*к болезням*) (tính) dễ mắc bệnh, dễ thụ bệnh

воспри́имчивый *прил.* dễ tiếp thu (lĩnh hội); (*впечатлительный*) dễ thụ cảm (cảm thụ), nhạy cảm; (*к болезням*) dễ mắc bệnh (thụ bệnh); ~ ум trí óc dễ tiếp thu (dễ lĩnh hội)

воспринима́емость *ж.* (sự, khả năng) hấp thu, hấp thụ, thu nhận, tiếp thu

воспринима́емый *прил.* (được) hấp thu, hấp thụ, thu nhận, tiếp thu

воспринима́ть, воспри́нять (*В*) hấp thu, hấp thụ, thu nhận, tiếp thu, lĩnh hội; (*понимать*) nhận thức, hiểu; (*относиться*) quan niệm, xem, coi

воспри́нять *сов. см.* воспринима́ть

воспри́ятие *с.* tri giác

воспроизведе́ние *с.* (*в памяти*) (sự) nhớ lại; (*воссоздание*) (sự) tái tạo, tái hiện, tạo lại, dựng lại; (*копирование*) (sự) hoạ lại, phóng lại, sao lại

воспроизвести́ *сов. см.* воспроизводи́ть

воспроизводи́тельный *прил.* (để) tái sản xuất; tái tạo, tái hiện, tạo lại, dựng lại; hoạ lại, phóng lại, sao lại (*ср.* воспроизводи́ть)

воспроизводи́ть, воспроизвести́ 1. *эк.* tái sản xuất; 2. (*в памяти*) nhớ lại; (*воссоздавать*) tái tạo, tái hiện, tạo lại, dựng lại; (*копировать*) hoạ lại, phóng lại, sao lại

воспроизво́дство *с.* 1. *эк.* (sự) tái sản xuất; просто́е ~ tái sản xuất giản đơn; 2. (sự) tái tạo, tái hiện; phóng lại, sao lại (*ср.* воспроизводи́ть); ~ приро́дных ресу́рсов tái tạo nguồn tài nguyên thiên nhiên; ~ поголо́вья кру́пного рога́того ско́та tái tạo đàn gia súc lớn

воспроти́виться *сов. см.* проти́виться

воспря́нуть *сов.*: ~ ду́хом tươi tỉnh lên, tỉnh táo ra, sảng khoái lên; ~ от сна *уст.* tỉnh dậy, thức dậy

воспыла́ть *сов.* (*Т*) hừng hực, bừng bừng; ~ не́навистью hừng hực lòng căm thù

восседа́ть *несов. ирон.* ngồi chễm chệ

восслáвить *сов. см.* восславля́ть

восславля́ть, восслáвить (*В*) tôn vinh, suy tôn, ngợi ca, ca ngợi, ca tụng; ~ свой наро́д tôn vinh dân tộc mình

воссоедине́ни||е *с.* (sự) thống nhất lại, hợp nhất lại, thống nhất, đoàn tụ; вопро́сы ~я семе́й các vấn đề đoàn tụ gia đình

воссоедини́ть(ся) *сов. см.* воссоединя́ть(ся)

воссоединя́ть, воссоедини́ть (*В*) thống nhất (hợp nhất)... lại

воссоединя́ться, воссоедини́ться (được) thống nhất lại, hợp nhất lại, đoàn tụ

воссоздава́ть, воссозда́ть (*В*) (*восстанавливать*) khôi phục, phục hồi, phục nguyên, xây dựng lại; (*в памяти*) nhớ lại, hồi tưởng, phục hiện; (*творчески воспроизводить*) tái tạo, tái hiện, phục nguyên, tạo (dựng) lại

воссозда́ние *с.* (*восстановление*) (sự) khôi phục, phục hồi, xây dựng lại; (*в памяти*) (sự) nhớ lại, hồi tưởng, phục hiện; (*творческое воспроизведение*) (sự) tái tạo, tái hiện, phục nguyên, tạo lại, dựng lại

воссозда́ть *сов. см.* воссоздава́ть

восстава́ть, восста́ть 1. nổi dậy, khởi nghĩa, dấy nghĩa; ~ с оружием в руках cầm vũ khí nổi dậy, dấy binh, khởi nghĩa vũ trang; 2. (про́тив *Р*) (*противиться*) chống lại, cưỡng lại, đối phó

восста́вить *сов.* (*В*): ~ перпендикуля́р dựng một đường vuông góc

восста́вш||ий *прил.* (đã) nổi dậy, dấy lên, khởi nghĩa, dấy nghĩa; ~ наро́д dân chúng nổi dậy, nhân dân khởi nghĩa; 2. *в знач. сущ. мн.*: ~ие những người nổi dậy, nghĩa quân, nghĩa binh

восстана́вливать, восстанови́ть 1. (*В*) khôi phục, phục hồi, hồi phục, vãn hồi, lập lại, xây dựng lại; ~ промы́шленность khôi phục (phục hồi) nền công nghiệp; ~ первонача́льный текст khôi phục nguyên văn; ~ поря́док vãn hồi (khôi phục lại, lập lại) trật tự; ~ здоро́вье, си́лы hồi phục sức khoẻ; ~ мир vãn hồi (lập lại) hoà bình; ~ справедли́вость khôi phục công lý; ~ дипломати́ческие отноше́ния khôi phục (nối lại) quan hệ ngoại giao; ~ архитекту́рный па́мятник trùng tu (sữa chữa lại, phục chế) một công trình kiến trúc; 2. (*В* в *П*) (*возвращать кого-л. служебное, правовое положение*) phục hồi, phục; ~ кого́-л. в до́лжности phục chức (phục hồi chức vụ) cho ai; ~ кого́-л. в права́х phục quyền (phục hồi quyền hạn) cho ai; 3. *перен.* hồi tưởng, nhớ lại, phục hiện; ~ в па́мяти забы́тые о́бразы nhớ lại (hồi tưởng lại, phục hiện) những hình ảnh đã quên rồi; 4. *перен.* (*В* про́тив *Р*) (*враждебно настраивать*) xui... chống..., xúi giục... chống..., làm... chống lại; он всех восстанови́л про́тив себя́ nó làm mọi người chống lại mình; 5. *хим.* khử

восстана́вливаться, восстанови́ться (được) khôi phục, phục hồi, hồi phục, vãn hồi, lập lại; здоро́вье восстанови́лось sức khoẻ đã bình phục (hồi phục); ~ в права́х được phục quyền

восста́ние *с.* (cuộc) nổi dậy, khởi nghĩa

восстанови́тель *м.* 1. thợ xây dựng lại, công nhân sửa chữa, người phục chế; 2. *хим.* chất khử; 3. (*средство для волос*) thuốc hoàn màu

восстанови́тельн||ый *прил.* (thuộc về) khôi phục, phục hồi, xây dựng lại; ~ пери́од thời kỳ khôi phục; ~ые рабо́ты công việc khôi phục (xây dựng lại)

восстанови́ть(ся) *сов. см.* восстана́вливать(ся)

восстановле́ни||е *с.* 1. (sự) khôi phục, phục hồi, hồi phục, vãn hồi, lập lại, xây dựng lại; програ́мма ~я chương trình khôi phục; рабо́ты по ~ю công việc xây dựng lại; 2. *перен.* (sự) hồi tưởng, nhớ lại; 3. *хим.* (sự) khử

восста́ть *сов. см.* восстава́ть

восто́к *м.* 1. (*сторона света*) (phương) Đông, đông; (*направление*) (hướng, phía) Đông, đông; (*часть местности*) (miền, mạn) Đông, đông; к ~у (*от*) về phía đông...; ко́мната выхо́дит на ~ buồng trông ra hướng đông; на ~е ở phương Đông, phía đông; 2.: Восто́к (*восточные страны*) phương Đông; путеше́ствие на ~ chuyến du lịch ở phương Đông; торго́вля ме́жду ~ом и За́падом thương mại giữa phương Đông và phương Tây, mậu dịch Đông – Tây

востокове́д *м.* nhà Đông phương học, người nghiên cứu phương Đông

востоковéдение *с.* Đông phương học, (môn, khoa) nghiên cứu phương Đông

востоковéдческ||ий *прил.* (thuộc về) Đông phương học; ~ие проблéмы những vấn đề Đông phương học

востóрг *м.* (sự) khoái trá, khoái chá, khoái chí, thích thú, hân hoan, phấn khởi; смотрéть на когó-л. с ~ом hân hoan (phấn khởi) nhìn ai; быть в ~е от чегó-л. khoái trá (khoái chá, khoái chí, phấn khởi) vì cái gì; приводи́ть когó-л. в ~ làm ai khoái trá (khoái chá, hân hoan, phấn khởi)

восторга́ть *несов.* (*В*) làm... khoái trá (khoái chá, khoái chí, thích thú, phấn khởi, hân hoan)

восторга́ться *несов.* (*Т*) khoái, khoái trá, khoái chá, khoái chí, thích thú, phấn khởi, hân hoan

востóрженно *нареч.* (một cách) khoái trá, khoái chá, khoái chí, thích thú, phấn khởi, hân hoan

востóрженность *ж.* 1. (*состояние*) (sự) khoái trá, khoái chá, khoái chí, thích thú, phấn khởi, hân hoan; 2. (*склонность к восторгу*) (tính) dễ khoái trá, dễ khoái chá, dễ khoái chí, dễ thích thú, dễ phấn khởi

востóрженн||ый *прил.* (*склонный к восторгу*) dễ khoái trá (khoái chá, khoái chí, thích thú, phấn khởi); (*исполненный восторга*) phấn khởi, nhiệt liệt, hân hoan; ~ая встрéча (cuộc) đón tiếp hân hoan; ~ая натýра bản chất dễ khoái chá; ~ взгляд cái nhìn hân hoan (thích thú, khoái chí)

восторжествовáть *сов.* thắng, thắng lợi, đắc thắng

востóчник *м. разг.* người nghiên cứu phương Đông

востóчн||ый *прил.* (thuộc về) Đông, đông (*ср.* востóк); ~ ая грани́ца biên giới phía đông; ~ые нарóды các dân tộc phương Đông; ~ые языки́ ngôn ngữ phương Đông; ✧ Востóчная цéрковь Giáo hội phương Đông (*tức là Chính thống giáo và giáo hội Hy Lạp*)

востре́бовани||е *с.*: письмó до ~я thư lưu ký (bưu ký), thư lưu

востре́бовать *сов.* đòi

востри́ть *несов.*: ~ зýбы на когó-л. thù ghét (mưu hại, mưu đồ ám hại) ai

востро́ *нареч. разг.*: держáть ýхо ~ cảnh giác, giữ thế, giữ miếng, đề phòng cẩn thận

востроглáзый *прил. разг.* (có) mắt tinh, mắt tinh anh

востру́шка *ж. разг.* cô bé nhanh nhảu (nhanh nhẹn, lanh lợi)

восхвале́ние *с.* (sự, lời) ca tụng, tán dương, tán tụng, tâng bốc

восхвали́ть *сов. см.* восхваля́ть

восхваля́ть, восхвали́ть (*В*) ca tụng, tán dương, tán tụng, tâng bốc

восхити́тельно *нареч.* (một cách) đáng phục, tuyệt trần, mê ly, tuyệt đẹp, tuyệt

восхити́тельный *прил.* đáng phục, tuyệt trần, mê ly, tuyệt đẹp, tuyệt

восхити́ть(ся) *сов. см.* восхища́ть(ся)

восхища́ть, восхити́ть (*В*) làm... khâm phục (thán phục, cảm phục)

восхища́ться, восхити́ться (*Т*) khâm phục, thán phục, cảm phục, phục

восхище́ни||е *с.* (sự) khâm phục, thán phục, cảm phục; в ~и от чегó-л. khâm phục (thán phục, cảm phục) cái gì; с ~ем lòng đầy khâm phục

восхóд *м.* 1. (sự) đi lên, leo lên, trèo lên; 2. (*небесного светила*) (sự) mọc, lên; (*время появления солнца*) bình minh, (lúc) mặt trời mọc; ~ сóлнца mặt trời mọc; ~ луны́ trăng mọc, trăng lên

восходи́ть, взойти́ 1. đi (leo, trèo) lên; ~ на́ гору đi (leo, trèo) lên núi; 2. (*о небесном светиле*) mọc, lên; 3. *тк. несов.* (к *Д*) (*иметь своим началом*) bắt nguồn, có nguồn gốc

восходя́щ||ий *прил.* lên, hướng lên; ~ая ли́ния đường đi lên, đường hướng lên, đường hướng thượng; ~ая величина́ đại lượng (giá trị) tăng lên; ✧ ~ее свети́ло, ~ая звездá ngôi sao đang lên, thiên tài mới xuất hiện

восхожде́ние *с.* (sự, cuộc) đi lên, leo lên, trèo lên; ~ на верши́ну горы́ đi (leo, trèo) lên đỉnh núi; ~ на́ гору đi (leo, trèo) lên núi

восьмá́ *ж.* (*дробь*) một phần tám

восьмёрка *ж.* 1. (*цифра*) số tám; 2. (*восемь штук*) (số) tám; ~ самолётов tám chiếc máy bay; 3. (*фигура*) hình số 8; 4. (*карта*) con tám, tám; 5. (*шлюпка*) (chiếc) thuyền tám chèo, xuồng tám chèo; 6. *ав.* đội hình số 8; 7. *полит.*: большáя ~ (*саммит*) G8, hội nghị thượng đỉnh tám nước

вóсьмеро *числ. собир.* tám, tám người

восьмивесéльный *прил.* (có) tám chèo, tám mái

восьмигрáнник *м.* hình tám mặt, hình bát diện

восьмигрáнный *прил.* (có) tám mặt, bát diện

восьмидесятиле́тие *с.* 1. (thời gian) tám mươi năm; 2. (*годовщина*) (lễ) kỷ niệm tám mươi năm

восьмидесятиле́тний *прил.* 1. (*о сроке*) (lâu) tám mươi năm; 2. (*о возрасте*) (đã) tám mươi tuổi

восьмидеся́т||ый *числ.* (thứ) tám mươi; ~ые гóды những năm tám mươi

восьмикла́ссник *м,.* học sinh lớp tám

восьмикла́ссница *ж.* nữ sinh lớp tám

восьмикрáтн||ый *прил.* (to, lớn) tám lần; в ~ом размéре gấp tám lần

восьмилéтний *прил.* 1. (*о сроке*) (lâu) tám năm; 2. (*о возрасте*) (lên) tám tuổi; ~ ребёнок đứa bé lên tám

восьминóг *м. см.* осьминóг

восьмисóтый *числ.* (thứ) tám trăm

восьмисти́шие *с. лит.* thơ tám câu, thơ bát cú

восьмистóпный *прил. лит.* (có) tám chân, tám chữ

восьмиугóльник *м.* hình tám cạnh, hình bát giác

восьмиугóльный *прил.* (có) tám cạnh, bát giác

восьмичасовóй *прил.* 1. (lâu) tám giờ; ~ рабóчий день ngày làm việc tám giờ, ngày làm tám tiếng; 2. *разг.* (*о поезде, автобусе и т. п.*) (lúc) tám giờ

восьмóй *числ.* (thứ) tám

вот *частица* 1. *указ.* đấy, đây, kia, này, đây này, đây kìa; я берý ~ э́ту кни́гу tôi lấy cuốn sách này đây; ~ он идёт kìa, nó đang đi; ~ и я! tôi đây!, tôi đã đến đây!; ~ тут, ~ здесь ở đây này; ~ там ở đằng kia kìa; ~ типи́чный приме́р đấy là một thí dụ điển hình; ~ вам билéт vé cho anh đây; ~ как он живёт nó sống như thế đấy; ~ чегó он хотéл nó muốn như thế đấy; ~ возьми́те! này, anh hãy cầm lấy!; các cậu hãy lấy đi, này!; 2. (*в восклицательных предложениях*) thế, thật, thế đấy, thế cơ đấy; ~ глýпости! ngu thật!, ngu thế!; ~ так истóрия! lạ thế!; ~ человéк! а) (*восторженно*) người như thế chứ!, người tuyệt thế chứ!; б) (*укоризненно*) người mà thế đấy!, người với ngợm!; ~ оно что́! hoá ra là thế!, té ra như thế!; ~ так та́к!, ~ тебе́ ра́з! đấy, đã thấy chưa!; 3. (*при логическом ударении*): ~ дéнег не обещáю còn chuyện tiền nong thì tôi không hứa đâu; ✧ ~ и всё thế là hết, thế là xong, chỉ có thế thôi;

~ ещё! đừng hòng!, không được!; ~ как? thế à?, thế ư?; ~ почему... chính vì thế...

вот-во́т *нареч. разг.* sắp, một lát nữa, một chốc nữa; она́ ~ придёт cô ta sắp đến rồi, một lát nữa nó đến thôi

вотиро́вать *несов. и сов.* bỏ phiếu, biểu quyết; ~ кому́-л. недове́рие bỏ phiếu không tín nhiệm ai

воткну́ть *сов. см.* втыка́ть

во́тум *м.* (sự) bỏ phiếu, biểu quyết; ~ недове́рия bỏ phiếu không tín nhiệm

во́тчина *ж. ист.* lãnh địa thế tập, chế độ thế tập

во́тчинник *м. ист.* chủ lãnh địa thế tập

во́тчинн||ый *прил. ист.* (thuộc về) lãnh địa thế tập; ~ые крестья́не nông dân lãnh địa thế tập

воцаре́ние *с. уст.* (sự) đăng quang, đăng cực, lên ngôi

воцари́ться *сов. см.* воцаря́ться

воцаря́ться, воцари́ться 1. *уст.* (*вступать на престол*) đăng quang, đăng cực, lên ngôi; 2. (*наступать*) bắt đầu; воцари́лся поря́док trật tự đã được lập lại; в семье́ воцари́лось согла́сие cả nhà trên thuận dưới hoà

вошь *ж.* rận; (*головная*) chấy

вощáнка *ж. см.* воско́вка

вощён||ый *прил.* (đã) bôi sáp, tẩm sáp; ~ая бума́га giấy sáp, giấy nến

вощи́ть *несов.* (*В*) bôi sáp, tẩm sáp, đánh sáp

вою́ющ||ий *прил.* (đang) tham chiến, giao chiến, tác chiến; ~ие сто́роны các bên tham chiến (giao chiến)

вояж *м. уст.* (cuộc) du lịch, viễn du, viếng thăm

воя́ка *м. разг.* chiến binh, binh sĩ, chiến sĩ; ста́рый ~ cựu chiến binh, cựu binh sĩ; хра́брый ~ *ирон.* anh hùng rơm, yếu hùng; ну и ~! chiến sĩ quái gì thế!

впада́ть, впасть 1. *тк. несов.* (*о реке*) chảy vào, đổ vào; 2. (*становиться впалым*) hõm, lõm, trũng, hõm (lõm, trũng, hoắm) xuống; его́ щёки впали má ông ta hóp (hõm); его́ глаза́ впали mắt nó hõm (sâu hoắm); 3. (в *В*) (*в какое-л. состояние*) sa (lâm, rơi) vào; ~ в нищету́ sa (lâm) vào cảnh nghèo; ~ в оши́бку mắc lỗi, phạm lỗi; ~ в отча́яние đâm ra tuyệt vọng, bị thất vọng; ~ в противоре́чие tự mâu thuẫn mình; ~ в нему́лость bị thất sủng, bị ruồng rẫy, bị hắt hủi

впаде́ние *с.* (*реки*) cửa sông, vàm

впа́дина *ж.* chỗ lõm, lòng chảo, chỗ trũng, hõm, hốc, hố; глазна́я ~ ổ (hõm) mắt

впа́л||ый *прил.* lõm, hõm, sâu hoắm, sâu hõm, lép; ~ая грудь ngực lép, ngực lép kẹp; ~ые глаза́ mắt hõm (sâu hoắm); ~ые щёки má hóp, má hõm

впасть *сов. см.* впада́ть

впервы́е *нареч.* lần đầu, lần đầu tiên, lần thứ nhất, ban đầu

вперева́лку *нареч. разг.*: ходи́ть ~ đi khạng nạng (lạch bạch)

вперегонки́ *нареч. разг.* đua nhau; бе́гать ~ chạy thi, đua nhau chạy

вперёд *нареч.* 1. lên, (về) phía trước, đằng trước; идти́ ~ tiến lên, đi tới, đi lên phía trước; смотре́ть ~ nhìn đằng trước; вы́тянуть ру́ку ~ giơ tay ra đằng trước; большо́й шаг ~ một bước tiến lớn; 2. *разг.* (*впредь*) sau này, lần sau, từ nay về sau; ~ э́того не де́лай! lần sau (sau này, từ nay về sau) cậu đừng làm như thế!; 3. (*заранее*) trước; плати́ть ~ trả tiền trước; 4. *в знач. межд.* tiến lên!; ~ к побе́де! tiến lên giành thắng lợi!; ✧ часы́ иду́т ~ đồng hồ chạy nhanh; дать не́сколько очко́в ~ chấp mấy điểm

впереди́ 1. *нареч.* (*о*) đằng trước, phía trước; ~ я уви́дел го́ры tôi đã thấy núi ở đằng (phía) trước; ~ шёл оркестр đi đầu (đi đằng trước) là đội nhạc; 2. *нареч.* (*в будущем*) sắp tới, trong tương lai, sau này; у нас ~ мно́го вре́мени sắp tới (trong tương lai, sau này) chúng ta còn có nhiều thì giờ; 3. *предлог* (*Р*) trước; идти́ ~ всех đi trước mọi người; ✧ быть ~ vượt trội, đi đầu

вперемéжку *нареч.* (một cách) xen kẽ, xen lẫn, xen; берёзы росли́ здесь ~ с е́лями ở đây bạch dương mọc xen lẫn (xen kẽ) với thông

вперемéшку *нареч.* (một cách) lẫn lộn, lộn xộn, bừa bãi, lung tung; на полу́ валя́лись ко́жаные перча́тки ~ с меховы́ми сапога́ми trên sàn nhà những chiếc găng da nằm lẫn lộn với những chiếc ủng lông

вперя́ть *сов. см.* вперя́ть

вперя́ть, вперя́ть (*В*): ~ взор во что́-л. dán mắt vào cái gì

впечатле́ни||е *с.* cảm tưởng, ấn tượng; находи́ться под си́льным ~ем со́ ấn tượng mạnh mẽ; произвести́ на кого́-л. глубо́кое ~ gây ấn tượng sâu sắc cho ai; оста́вить хоро́шее ~ để lại cảm tưởng tốt, lưu lại ấn tượng tốt; дели́ться ~ями trao đổi cảm tưởng; расска́зывать о свои́х ~ях kể lại cảm tưởng của mình; у меня́ тако́е ~, что... tôi có cảm tưởng rằng...

впечатли́тельность *ж.* (tính) dễ xúc cảm, nhạy cảm, mẫn cảm

впечатли́тельн||ый *прил.* dễ xúc cảm, nhạy cảm, mẫn cảm; ~ая нату́ра bản tính nhạy cảm (mẫn cảm, dễ xúc cảm)

впечатля́ющ||ий *прил.* gây ấn tượng mạnh, gây xúc cảm mạnh; ~ обра́з một hình ảnh gây ấn tượng mạnh; ~ее зре́лище một cảnh tượng gây xúc cảm mạnh

впива́ть *несов.* (*В*) (*в себя*) hấp thu, hấp thụ, tiếp thu, thấm nhuần; жа́дно ~ всё но́вое khao khát hấp thu (tiếp thu) những cái mới nhất

впива́ться, впи́ться 1. (*присасываться*) bám vào; пия́вка впила́сь мне в ру́ку con đỉa bám vào tay tôi; 2. (*чем-л. острым*) đâm (cắm, chọc, thọc, ăn sâu) vào; ~ зуба́ми во что́-л. cắn phập răng vào cái gì; ~ когтя́ми во что́-л. cắm (đâm) vuốt vào cái gì; колю́чка впила́сь ему́ в ру́ку gai đâm vào tay nó; ✧ ~ глаза́ми в кого́-л. nhìn ai chằm chằm (chòng chọc, chằm chặp, chằm bẩm)

впи́санный *прил. мат.* nội tiếp; ~ круг *мат.* vòng tròn nội tiếp

вписа́ть(ся) *сов. см.* впи́сывать(ся)

впи́ска *ж.*, **впи́сывание** *с.* (sự) viết vào, ghi vào, biên vào, điền vào

впи́сывать, вписа́ть (*В*) 1. viết (ghi, biên, điền)... vào; ~ пропу́щенное сло́во viết (ghi) từ bị sót vào; ~ фами́лию и и́мя в спи́сок viết (điền, ghi) họ tên vào danh sách; вписа́ть сла́вную страни́цу в исто́рию ghi một trang sử vẻ vang; 2. *мат.* vẽ nội tiếp; вписа́ть треуго́льник в круг vẽ một hình tam giác nội tiếp trong hình tròn

впи́сываться, вписа́ться hoà hợp, hài hoà, phù hợp; но́вый теа́тр хорошо́ вписа́лся в архитекту́рный анса́мбль nhà hát mới rất hài hoà (hoà hợp) với quần thể kiến trúc

впита́ть(ся) *сов. см.* впи́тывать(ся)

впи́тывание *с.* 1. (sự) hút vào, thấm vào, ngấm vào; 2. *перен.* (sự) hấp thu, hấp thụ, thấm nhuần

впи́тывать, впита́ть (*В*) 1. hút (thấm, ngấm)... vào; 2. *перен.* hấp thu, hấp thụ, thấm nhuần; впита́ть с молоко́м ма́тери hấp thu (hấp thụ) từ hồi thơ ấu

вни́тываться, впита́ться 1. (bị) hút vào, thấm vào, ngấm vào, hấp thu; 2. *перен.* (được) hấp thu, hấp thụ, thấm nhuần

вни́ться *сов. см.* впива́ться

вни́хивать, впихну́ть *разг.* (*В*) đút (nhét, lèn, nhồi)... vào; (*вталкивать*) đẩy (ấn, đun)... vào

впихну́ть *сов. см.* вни́хивать

вплавь *нареч.* (bằng cách) bơi; ~ переправля́ться че́рез ре́ку bơi qua sông

вплести́ *сов. см.* вплета́ть

вплета́ть, вплести́ (*В* в *В*) bện (tết)... vào; ~ ле́нту в ко́су tết băng vào bím tóc

вплотну́ю *нареч.* sát, kề, giáp, sát nách, kề bên, kề sát, gần kề; сиде́ть ~ друг к дру́гу ngồi sát (kề) nhau; подойти́ ~ к кому́-л. đến sát ai; подойти́ ~ к реше́нию вопро́са sắp (gần) giải quyết được vấn đề

вплоть *нареч.* đến tận, tới tận, cho đến, cho tới; (*включая также*) kể cả; ~ до утра́ đến tận sáng, cho đến sáng; ~ до настоя́щего вре́мени đến tận ngày nay, cho đến bây giờ

вповáлку *нареч. разг.* (một cách) bừa bãi, ngổn ngang, lộn xộn; лежа́ть ~ nằm bừa bãi (ngổn ngang)

вполго́лоса *нареч.* (một cách) khẽ, sẽ, khe khẽ, se sẽ, thì thầm, thì thào; говори́ть ~ nói khẽ, nói sẽ, thì thầm, thì thào

вползáть, вползти́ 1. (в *В*) bò (trườn, luồn) vào; 2. (на *В*) bò (leo, trèo) lên

вползти́ *сов. см.* вползáть

вполне́ *нареч.* hoàn toàn; ra phết (*разг.*); ~ счастли́вый hoàn toàn sung sướng; ~ доста́точно hoàn toàn đủ; ~ заслужи́ть hoàn toàn xứng đáng, rất đáng được; ~ подхо́дит rất vừa, rất hợp; не ~ chưa đủ mức, chưa hoàn toàn; он не ~ норма́лен cậu ta hâm hâm, nó dở người

вполоборо́та *нареч.* (к *Д*) quay (xoay) nghiêng người

вполови́ну *нареч. разг.* (bằng) một nửa; ~ дешéвле rẻ bằng một nửa, rẻ gấp đôi, rẻ hơn hai lần; он сде́лал ~ ме́ньше anh ấy làm được một nửa thôi, nó làm ít hơn hai lần

вполпья́на́ *нареч. разг.* ngà ngà say

вполси́лы *нареч. разг.* không khoẻ lắm, cầm chừng

вполсы́та́ *нареч. разг.* lửng bụng, lửng dạ

впопа́д *нареч. разг.* hợp lúc, đúng lúc, đúng chỗ, hợp thời; отвеча́ть ~ trả lời đúng lúc (đúng chỗ)

впопыха́х *нареч.* (một cách) vội vã, vội vàng, cập rập, vội; (*в спешке*) khi đang vội, trong lúc vội vàng, trong lúc hấp tấp; ~ я забы́л до́ма де́ньги khi đang vội (trong lúc hấp tấp) tôi quên tiền ở nhà

впо́ру 1. *нареч.* (*надлежащего размера*) vừa, vừa vặn, vừa khẳm; как раз ~ rất vừa, vừa vặn, vừa khuýp; э́то пальто́ ему́ ~ áo măngtô này vừa khuýp (rất vừa) với anh ta; 2. *в знач. сказ. разг.* (+ *инф.*) chỉ còn... nữa mà thôi; мне ~ уе́хать домо́й tôi chỉ còn đi về nhà nữa mà thôi

впосле́дствии *нареч.* về sau, sau đó, sau này

впотьма́х *нареч.* trong bóng tối; сиде́ть ~ ngồi trong bóng tối

впра́ве *нареч.*: быть ~ có quyền, có lý do, có căn cứ; он ~ тре́бовать э́того anh ấy có quyền đòi hỏi điều này

впра́вить *сов. см.* вправля́ть

вправля́ть, впра́вить (*В*) mắn, nắn, nắn lại; впра́вить вы́вихнутую ру́ку mắn cánh tay sai khớp, nắn lại cánh tay bị sái

впра́во *нареч.* (về, sang) bên phải, tay phải, phía phải, phía hữu; (*справа*) (ở) bên phải, tay phải, phía phải, phía hữu; свернýть ~ rẽ (ngoặt) sang phải, rẽ tay phải; ~ от кого́-л., чего́-л. (ở) bên phải ai, cái gì

впредь *нареч.* từ nay về sau, từ rày về sau, từ nay trở đi; ~ до từ nay cho đến lúc; и ~ cả về sau (cả sau này) nữa

вприку́ску *нареч. разг.*: пить чай ~ uống trà gặm (nhâm nhi) đường

вприпры́жку *нареч.*: бежа́ть ~ chạy nhảy cẫng, chạy nhảy cà tưng

вприся́дку *нареч.* (bằng cách) ngồi nhảy, nhảy ngồi

вприты́к *нареч. разг.* (một cách) sát, sít, khít, chặt, sít sịt, kề sát

впро́голодь *нареч.* không đủ ăn, bữa rau bữa cháo, bữa no bữa đói; держа́ть кого́-л. ~ cho ai ăn đói; жить ~ sống bữa rau bữa cháo, sống lay lắt; пита́ться ~ ăn đói, ăn cầm hơi, ăn bữa rau bữa cháo

впрок 1. *нареч.* (*про запас*) để dự trữ, để dành; заготовля́ть что́-л. ~ làm cái gì để dành, trữ (trữ sẵn, dự trữ) cái gì; 2. *в знач. сказ. разг.* có ích, có lợi; ему́ всё ~ mọi thứ đều có ích cho nó; идти́, пойти́ кому́-л. ~ có tác dụng tốt đối với ai, có ích cho ai

впроса́к *нареч. разг.*: попа́сть ~ kẹt vào thế khó xử, lâm vào tình thế khó ăn khó nói

впросо́нках *нареч. разг.* đang ngái ngủ, chưa tỉnh ngủ

впро́чем 1. *союз.* tuy thế, tuy vậy, tuy nhiên, nhưng; 2. *в знач. вводн. сл.* vả lại, vả chăng

впры́гивать, впры́гнуть nhảy vào, nhảy lên

впры́гнуть *сов. см.* впры́гивать

впры́скивание *с.* (sự) tiêm, chích

впры́скивать, впры́снуть (*В*) tiêm, chích; ~ больно́му мо́рфий tiêm (chích) morphin cho người bệnh

впры́снуть *сов. см.* впры́скивать

впряга́ть, впрячь (*В*) thắng, đóng; ~ ло́шадь thắng (đóng) ngựa; ✧ ~ кого́-л. в рабо́ту bắt ai làm việc

впряга́ться, впря́чься (bị) thắng, đóng; ✧ ~ в рабо́ту bắt tay vào việc

впрямь *частица разг.* thật sự, thực sự, thật là, thực là, thật

впря́чь(ся) *сов. см.* впряга́ть(ся)

впуск *м.* (sự) cho vào; *тех.* (sự) xung nạp, nạp vào

впуска́ть, впусти́ть (*В*) cho (để, đưa)... vào; не ~ кого́-л. không cho ai vào

впускн||о́й *прил.*: ~ кла́пан van nạp; ~а́я труба́ ống nạp

впусти́ть *сов. см.* впуска́ть

впусту́ю *нареч. разг.* (một cách) vô ích, vô bổ, vô tích sự; рабо́тать ~ làm vô ích

впу́тать(ся) *сов. см.* впу́тывать(ся)

впу́тывать, впу́тать (*В* в *В*) *разг.* kéo (lôi, lôi kéo, lôi cuốn)... vào; он впу́тал меня́ в э́то де́ло anh ấy đã lôi kéo (kéo, lôi, lôi cuốn) tôi vào việc này

впу́тываться, впу́таться (в *В*) dính (dây, nhúng, nhúng tay, can dự, dính dáng) vào; впу́таться в неприя́тную исто́рию dính (dây, nhúng tay, giây, can dự) vào một chuyện không hay

впя́теро *нареч.* năm lần; ~ бо́льше lớn gấp năm, nhiều hơn năm lần, nằm lần nhiều hơn; ~ ме́ньше ít hơn năm lần, năm lần ít hơn

впятеро́м *нареч.* (có) năm người; мы рабо́тали ~ năm người chúng tôi đã làm việc

в-пя́тых *вводн. сл.* năm là, thứ năm là, điều thứ năm là

враг *м.* kẻ thù, kẻ địch, giặc; *мн.*: ~и́ kẻ thù, bọn địch, bọn giặc, bọn thù địch, giặc giã; вну́тренние и вне́шние ~и́ thù trong giặc ngoài

вражд||á *ж.* (sự, lòng) thù địch, thù hận, thù ghét, cừu địch, thù oán, thù nghịch; питáть ~ý к комý-л. nuôi lòng thù địch (thù hận, thù địch) với ai; онú питáют ~ý друг к другý chúng nó thù ghét (thù địch, kình địch) nhau

враждéбно *нареч.* (một cách) thù địch, thù hận, thù ghét, cừu địch; ~ относúться к комý-л., чемý-л. có thái độ thù địch đối với ai, cái gì

враждéбность *ж.* (lòng) thù địch, thù hận, thù ghét, cừu địch, cừu hận, thù oán, thù nghịch

враждéбн||ый *прил.* thù địch, thù hận, thù ghét, cừu địch, cừu hận, thù oán, thù nghịch; ~ые дéйствия những hành động thù địch; быть во ~ых отношéниях с кéм-л. có quan hệ thù địch với ai

враждовáть *несов.* (с *Т*) thù địch, thù hận, thù ghét, cừu địch, cừu hận, thù oán, kình địch, thù nghịch; ~ мéжду собóй thù ghét (thù địch, kình địch) nhau

врáжеск||ий *прил.* (của) kẻ thù, kẻ địch, thù, địch; ~ая áрмия quân địch, địch quân

враз *нареч. разг.* 1. (*разом*) (một cách) đồng loạt, nhất loạt; 2. (*сразу*) ngay, ngay lập tức, ngay tức thì, ngay tắp lự

вразбúвку *нареч. разг.* (một cách) không có trật tự, không theo thứ tự, lộn xộn; спрáшивать что-л. ~ hỏi cái gì không theo thứ tự

вразбрóд *нареч.* (một cách) lộn xộn, hỗn loạn, loạn xạ, tán loạn, mất trật tự; (*недружно, несогласованно*) (một cách) rời rạc, không phối hợp, không hiệp đồng

вразвáлку *нареч. разг.* (một cách) khệnh khạng, lạch bạch; ходúть ~ đi khệnh khạng (lạch bạch)

вразрéз *нареч.* ngược với, trái với, trái ngược; идтú ~ с чéм-л. đi ngược (trái, trái ngược) với cái gì; поступáть ~ с чéм-л. hành động trái ngược với cái gì; ~ с чьúм-л. мнéнием ngược lại (trái với) ý kiến của ai

вразрядку *нареч.*: набирáть ~ *полигр.* sắp chữ rời (thưa)

вразумúтельный *прил.* rõ ràng, rễ ràng, dễ hiểu, rành rọt, rành mạch, khúc chiết; ~ ответ câu trả lời rõ ràng (rễ ràng, rành rọt, rành mạch, khúc chiết)

вразумúть *сов. см.* вразумлять

вразумлять, вразумúть (*В*) giảng giải, dạy bảo, bảo ban, răn bảo, giải thích

врáки *мн. разг.* (*скл. как ж.*) (*вздор*) (điều, chuyện) vô lý, vớ vẩn, phi lý, tầm bậy, nhảm nhí, bậy bạ, ba xạo; (*ложь*) (lời) nói dối, nói láo, dối trá

враль *м. разг.* kẻ nói dối (nói láo); cuội, cuội đất (*разг.*); (*болтун*) kẻ nói phét (bốc phét, ba hoa)

враньё *с. разг.* 1. (*действие*) (sự) nói dối, nói láo, dối trá; 2. (*ложь*) (lời) nói dối, nói láo, dối trá

врасплóх *нареч.* (một cách) bất ngờ, bất thần, bất thình lình, thình lình, xuất kỳ bất ý; застáть когó-л. ~ bắt chợt ai, bắt gặp ai bất thình lình; напáсть ~ tấn công bất ngờ (bất thần, bất thình lình, xuất kỳ bất ý)

врассыпнýю *нареч.* (một cách) tán loạn, tan tác, lung tung, tả tơi; пустúться, брóситься ~ chạy tán loạn (tứ tung, tan tác, lung tung)

врастáние *с.* (sự) mọc sâu, ăn sâu, đâm sâu

врастáть, врастú (в *В*) 1. mọc sâu, ăn sâu, đâm sâu; 2. *перен.* (*оседать*) sụt xuống, lún xuống

врастú *сов. см.* врастáть

врастя́жку *нареч. разг.* 1.: лежáть ~ nằm dài ra, nằm ườn ra; 2.: говорúть ~ nói rề rà (ề à, lè nhè)

врата́ *мн. уст.* cửa, cổng; цáрские ~ *церк.* cửa vương cung thánh điện

вратáрь *м. спорт.* thủ môn, thủ thành

врать, совráть *разг.* 1. nói dối, nói láo, nói khoác, nói dóc, nói phét, bốc phét; ври, да знай мéру!, ври, да не завирáйся! nói dối vừa vừa chứ!, nói dối phải có sách chứ!; 2. (*быть неточным*) không đúng, chỉ giờ sai; мои́ часы́ врут đồng hồ của tôi không đúng; 3. (*фальшивить*) hát sai, chơi sai

врач *м.* bác sĩ, thầy thuốc

врачéбн||ый *прил.* (của) bác sĩ, thầy thuốc; (*медицинский*) (thuộc về) y tế, y học; ~ кабинéт phòng bác sĩ; у негó дéсять лет ~ой прáктики ông ấy đã có mười năm hành nghề bác sĩ (thầy thuốc); ~ осмóтр (sự) khám bệnh, khám sức khoẻ; ~ая пóмощь (sự) chữa bệnh

вращáтельн||ый *прил.* quay, xoay, xoay tròn, xoay vần; ~ая сúла lực quay, lực xoay; ~ое движéние chuyển động quay (xoay vần, xoay tròn)

вращáть *несов.* (*В*) quay, xoay; ✧ ~ глазáми mắt đảo đi đảo lại, đảo mắt

вращáться *несов.* 1. quay, xoay, xoay tròn, xoay quanh, xoay vần; 2. *перен.* (*в обществе*) hay lui tới, giao du, giao thiệp, giao tiếp, đi lại

вращéни||е *с.* (sự) quay, xoay, xoay tròn, xoay vần; ~ землú вокрýг сóлнца trái đất quay (xoay) quanh mặt trời; тéло ~я *мат.* cố thể tròn xoay, vật thể quay

вред *м.* (sự, điều) hại, tai hại, thiệt hại, tổn hại; наноси́ть, причиня́ть ~ комý-л. phương hại đến ai, tác hại (gây hại, gây thiệt hại, làm tổn hại) cho ai; во ~ себé có hại cho mình; от э́того ~á не бýдет việc đó thì vô hại

вреди́тель *м.* 1. *с.-х.* vật có hại; (*насекомое*) sâu bọ (côn trùng) có hại; 2. *перен.* kẻ phá hoại

вреди́тельский *прил.* phá hoại, phá hoại ngầm

вреди́тельство *с.* (sự, hoạt động) phá hoại, phá hoại ngầm; занимáться ~м phá hoại ngầm

вреди́ть, повреди́ть (*Д*) làm hại, tác hại, gây hại, phương hại, gây thiệt hại, làm tổn hại; ~ дéлу làm hại cho (tác hại cho, phương hại đến) công việc; ~ здорóвью có hại cho (phương hại đến) sức khoẻ; э́то вам не повреди́т việc này đối với anh thì vô hại, việc này không có hại gì cho anh, điều đó chẳng phương hại gì đến anh

вре́дно 1. *нареч.* (một cách) có hại, tai hại; ~ отражáться на чём-л. ảnh hưởng tai hại đến cái gì; 2. *в знач. сказ.* có hại, tai hại; ~ для здорóвья có hại cho (phương hại đến) sức khoẻ; емý курúть ~ hút thuốc đối với anh ta thì có hại

вре́дность *ж.* (sự, tính chất, độ) có hại, làm hại, tác hại, tai hại, độc hại; ~ производ́ства (độ) độc hại trong sản xuất

вре́дн||ый *прил.* có hại, tai hại, nguy hại; (*нездоровый*) độc hại, xấu, độc; ~ клúмат khí hậu độc, khí hậu xấu; ~ая привы́чка thói xấu, thói hư, tật xấu; ~ое производ́ство ngành sản xuất độc hại; ~ для здорóвья có hại cho sức khoẻ

врéзать *сов. см.* врезáть

врезáть, врéзать 1. (*В*) lắp... vào; ~ замóк в дверь lắp ổ khoá vào cửa; 2. *тк. сов.* (*Д*) *разг.* (*сильно отругать*) mắng (chửi, xạc, đánh) cho một trận

врéзаться *сов. см.* врезáться

врезáться, врéзаться (в *В*) 1. đâm (xuyên) vào; (*глубоко вклиниваться*)

ăn sâu vào; ло́дка вре́залась в бе́рег thuyền đâm vào bờ; 2. (*врываться*) đâm (xộc, đâm sầm) vào; (*налетать*) đâm (vấp, tông, húc, va) phải; маши́на вре́залась в толпу́ ôtô đâm sầm vào đám đông; 3. *перен.* (*запечатлеваться*) in (khắc, hằn) sâu; ~ в па́мять in sâu vào (khắc sâu vào, hằn sâu trong) ký ức

времена́ми *нареч.* thỉnh thoảng, thi thoảng, đôi khi, đôi lúc, có khi, năm thì mười hoạ

вре́менно *нареч.* (một cách) tạm thời, tạm bợ, tạm; ~ исполня́ющий обя́занности дире́ктора quyền giám đốc

временно́й *прил.* (thuộc về) thời gian, thì giờ, thời khắc; *грам.* (thuộc về) thì

вре́менн||ый *прил.* tạm thời, lâm thời, tạm bợ; ~ое прави́тельство chính phủ lâm thời; ~ая постро́йка công trình tạm thời (tạm bợ); ~ые тру́дности những khó khăn tạm thời

временщи́к *м.* 1. *ист.* sủng thần, hãnh thần; 2. *неодобр.* kẻ cầm quyền trục lợi không lo lắng cho đất nước

вре́м||я *с.* 1. *филос.* thời gian; ~ и простра́нство thời gian và không gian; 2. (*продолжительность чего-л.*) thì giờ, thời giờ, thời khắc, thời gian, giờ; со́лнечное ~ giờ mặt trời; промежу́ток ~ени một khoảng thời gian; ~ лети́т thì giờ thấm thoắt thoi đưa; ~ идёт thì giờ (thời gian, thời khắc) trôi qua; в свобо́дное ~ khi rỗi rãi, lúc rảnh rang, trong giờ rỗi rảnh; у меня́ есть ~ чита́ть tôi có thì giờ đọc sách; до настоя́щего ~ени cho đến giờ, cho đến nay, đến ngày nay, đến bây giờ; до после́днего ~ени cho đến gần đây; на бу́дущее ~ trong tương lai, sau này, về sau; с того́ ~ени từ đó đến nay; в э́то ~ lúc đó, khi đó; за э́то ~ trong thời gian này; за коро́ткое ~ trong một thời gian ngắn; ~ не ждёт thời gian không chờ đợi; ~ пока́жет sau rồi sẽ rõ; 3. (*удобный момент*) lúc; (тепе́рь) не ~ chưa phải lúc, chưa đúng lúc, chưa hợp thời; не ~ шути́ть không phải lúc đùa, đùa không đúng lúc; (тепе́рь) са́мое ~ rất đúng lúc, rất hợp thời; са́мое ~ обе́дать rất đúng lúc ăn trưa; всё в своё ~ mọi sự đều phải hợp lúc (hợp thời); всему́ своё ~ mọi sự đều phải hợp lúc (hợp thời) của nó; 4. (*пора*) thời kỳ, thời vụ, thời, lúc, buổi, ban, tiết, vụ; лу́чшее ~ су́ток lúc tốt nhất trong ngày đêm; вече́рнее ~ buổi (ban) chiều, buổi (ban) tối; у́треннее ~ buổi (ban) sáng, ban mai; ~ жа́твы vụ (mùa) gặt, thời vụ gặt hái; дождли́вое ~ tiết mưa, mùa mưa; нена́стное ~ lúc xấu trời, tiết trời u ám; 5. (*эпоха*) thời đại, thời kỳ, triều đại, thời; дух ~ени tinh thần của thời đại; в на́ше ~ hiện nay, ngày nay, trong thời đại chúng ta; во ~ Петра́ I dưới triều đại (dưới triều, dưới thời) Piôtr Đại Đế; суро́вое ~ thời buổi khắc nghiệt; бы́ло ~, когда́... đã có thời kỳ mà...; во ~ена́ кого́-л. trong đời của ai, hồi sinh thời của ai; в те ~ена́ thời ấy, hồi đó, độ ấy; во ~ о́но *уст.* ngày xưa, ngày xửa ngày xưa, cách đây rất lâu, đã lâu rồi; во все ~ена́ trong mọi thời đại, trong thời kỳ nào cũng..., mãi mãi; 6. *грам.* thì; настоя́щее ~ thì hiện tại; проше́дшее ~ thì quá khứ; бу́дущее ~ thì tương lai; ✧ во ~ lúc, khi, trong, vào, hồi, trong khi, trong giờ, trong thời gian; во ~ рабо́ты khi (lúc, trong giờ) làm việc; шум во ~ ле́кции tiếng ồn khi giảng bài, tiếng ồn lúc thuyết trình; (в) пе́рвое ~ lúc đầu, ban đầu, buổi đầu; в после́днее ~, за после́днее ~ gần đây; ~ от ~ени, по ~ена́м chốc chốc, thỉnh thoảng, thi thoảng, đôi lúc, đôi khi, có lúc, có khi, năm thì mười hoạ; в то ~ lúc ấy, khi đó, hồi đó, khi, lúc, trong thời gian ấy; всё ~ luôn luôn, thường xuyên, không ngừng, không dứt; в своё ~ а) (*когда-то в прошлом*) trước đây, xưa kia, trong quá khứ, trong dĩ vãng; б) (*когда будет необходимо*) khi nào cần đến; со ~ енем về sau, sau này; в ско́ром ~ени sắp, ngày một ngày hai; в то же ~ trong lúc đó, đồng thời; с тече́нием ~ени dần dần, từ từ, với thời gian; на ~ tạm thời, tạm bợ, tạm; в то ~ как... trong khi mà..., mặc dù...

времяисчисле́ние *с.* (sự, cách) làm lịch, tính lịch

время́нка *ж.* 1. lều tạm, lán; 2. (*печка*) bếp tạm

время(пре)провожде́ние *с.* (sự, cách) dùng thì giờ; ра́ди ~я để giết thì giờ, để qua ngày đoạn tháng

вро́вень *нареч.* (с *Т*) ngang; нали́ть ~ с края́ми đổ nước lên ngang mép; вода́ поднялась в реке́ ~ с берега́ми nước sông đã dâng lên ngang bờ

вро́де 1. *предлог* (*Р*) tương tự như, tựa hồ như, tựa như, giống như, như thế; не́что, что́-то ~ một cái gì tương tự như thế; ~ тебя́ giống như anh, na ná như cậu; 2. *частица разг.* hình như, dường như, tuồng như; он ~ похуде́л hình như (dường như, tuồng như) anh ấy gầy đi; 3. *частица* (*перед перечислением*) như, như sau; ✧ ~ как..., ~ бы... hình như, dường như, tuồng như

врождённость *ж.* (tính) bẩm sinh

врождённый *прил.* bẩm sinh, thiên bẩm, thiên phú; ~ тала́нт thiên tài bẩm sinh, tài năng thiên phú; ~ поро́к се́рдца tật tim bẩm sinh

врозь *нареч.* (một cách) riêng, riêng biệt, riêng lẻ, riêng rẽ; жить ~ ở riêng; ✧ де́ло идёт ~ công việc không chạy, việc làm chuệch choạc

вруб *м. горн.* rạch, lỗ phá mở

врубать, врубить 1. (*В* в *В*) khoét (rạch)... vào; 2. (*В*) *разг.* (*свет, радио, мотор*) bật, mở, vặn

врубить *сов. см.* врубать

вру́бка *ж.* (sự) khoét, rạch; ~ замко́в khoét lỗ khoá

вру́бов||ый *прил. горн.*: ~ая маши́на máy đánh rạch

врукопа́шную *нареч.* giáp lá cà, xáp lá cà; би́ться ~ đánh giáp lá cà (xáp lá cà)

вру́н *м.*, **~ья** *ж. разг.* kẻ nói dối, kẻ nói láo; cuội, cuội đất (*разг.*)

вруча́ть, вручи́ть (*В*) 1. trao, giao, đưa; (*В Д*) trao (giao, đưa)... cho; ~ кому́-л. пове́стку в суд trao cho ai trát gọi ra toà; ~ о́рден кому́-л. trao (trao tặng) huân chương cho ai; ~ вери́тельные гра́моты *дип.* trình quốc thư; 2. *перен.* giao phó, trao phó, uỷ thác, phó thác; ~ свою́ судьбу́ кому́-л. phó thác (giao phó, uỷ thác) số phận mình cho ai

вруче́ние *с.* 1. (sự) trao, giao, đưa cho; ~ прави́тельственной награ́ды trao tặng thưởng của chính phủ; 2. *перен.* (sự) giao phó, uỷ thác, phó thác, trao phó

вручи́ть *сов. см.* вруча́ть

вручну́ю *нареч.* bằng tay, thủ công; копа́ть ~ đào bằng tay

врывать, врыть (*В*) chôn, vùi; врыть столб в зе́млю chôn cột xuống đất

врыва́ться I, вры́ться (bị) chôn, vùi; (*делать укрытия*) đào hầm trú ẩn

врыв||а́ться II, ворва́ться (*куда-л.*) ập (a, xộc, xông, ùa, lùa, đột nhập) vào; ве́тер ~а́ется в ко́мнату cơn gió ập (ùa, lùa) vào phòng

врыть *сов. см.* врыва́ть

вря́д ли *частица* chưa chắc, chắc gì, chắc chi, vị tất, chưa hẳn; он ~ придёт chưa chắc (chắc gì, chắc chi, vị tất) anh

ta sẽ đến; он ~ зна́ет chắc chi (chắc gì, chưa chắc, vị tất) nó đã biết

всади́ть *сов. см.* вса́живать

вса́дник *м.* người cưỡi ngựa, kỵ sĩ, kỵ mã

вса́живать, всади́ть (*В*) đâm (chọc, thọc, cắm)... vào; всади́ть нож в спи́ну кому́-л. đâm dao vào lưng ai; всади́ть пу́лю в кого́-л., во что́-л. nã đạn (giã đạn, nổ súng bắn) vào ai, vào cái gì

вса́сывание *с.* (sự) hút, hút vào, thấm vào, thu hút, hấp thu, hấp thụ

вса́сывать, всоса́ть (*В*) hút, hút (thấm)... vào, thu hút, hấp thu, hấp thụ; ✧ всоса́ть что́-л. с молоко́м ма́тери hấp thụ (hấp thu) cái gì từ sữa mẹ

вса́сывающий *прил.* hút, hút vào; ~ кла́пан van hút

все *мн. от* весь

всё I *с. от* весь

всё II *нареч. разг.* 1. (*всегда, постоянно*) luôn, vẫn, mãi, hoài, luôn luôn; он ~ за́нят anh ấy bận luôn (bận hoài); 2. (*до сих пор*) vẫn, vẫn còn, hãy còn; он ~ не рабо́тает anh ấy vẫn không làm việc; ~ ещё vẫn còn, hãy còn; дождь ~ идёт trời vẫn mưa mãi, trời hãy còn mưa, trời mưa không ngớt; он ~ стоя́л anh ấy vẫn cứ đứng mãi; я ~ ду́маю и ду́маю tôi vẫn cứ suy đi nghĩ lại mãi; а он ~ говори́л да говори́л còn anh ta thì cứ nói thao thao bất tuyệt (thì vẫn cứ nói mãi không thôi); 3. (*только, исключительно*) chỉ; э́то ~ вы винова́ты chỉ tại anh đấy thôi, chính là lỗi tại anh thôi; 4. *в знач. усил. частицы* càng ngày càng, càng lúc càng, mỗi lúc một, ngày càng, càng... dần; ~ бо́лее и бо́лее càng ngày càng (càng lúc càng, mỗi lúc một) nhiều hơn, càng ngày càng... thêm; ~ лу́чше и лу́чше càng ngày càng tốt hơn, ngày càng tốt hơn lên; ~ увели́чиваться ngày càng tăng lên, càng ngày càng (càng lúc càng) tăng thêm; ✧ ~ же dù sao, tuy vậy, tuy thế, tuy nhiên; а ~ же dù sao đi nữa, dù sao chăng nữa

всеве́дение *с.* (sự) biết hết, toàn tri

всеве́дущий *прил.* biết hết, toàn tri; ~ челове́к *ирон.* con người toàn tri

всевла́стие *с.* quyền lực vô hạn, toàn quyền

всевозмо́жн||ый *прил.* đủ mọi..., đủ thứ, đủ loại, đủ kiểu, đủ cách; ~ые дога́дки đủ mọi phỏng đoán, phỏng đoán đủ loại; ~ые сре́дства đủ mọi phương tiện, đủ cách; ~ых цвето́в и форм muôn màu muôn vẻ

Всевы́шний *м.* (*скл. как прил.*) *книжн.* Đấng Tối Cao, Đấng Tối Thượng

всегда́ *нареч.* luôn, luôn luôn, mãi mãi, bao giờ cũng, lúc nào cũng, khi nào cũng; как ~ bao giờ cũng thế, như mọi khi, như mọi bận

всегда́шн||ий *прил.* thường xuyên, thường lệ, thông thường, muôn thuở; ~ гость người khách thường lệ; ~ие жа́лобы những khiếu nại muôn thuở, những lời than phiền triền miên; э́то его́ ~яя мане́ра đó là cái kiểu cách muôn thuở của nó

всего́ 1. *нареч.* (*итого*) tất cả, cả thảy, tổng cộng; 2. *в знач. усил. частицы* (*лишь*) chỉ có, vỏn vẹn, vẻn vẹn; ~ то́лько chỉ có thế, vỏn vẹn (vẻn vẹn, tất cả) chỉ có thế; ✧ ~-на́всего vỏn vẹn (vẻn vẹn) chỉ có; то́лько и ~ chỉ có thế thôi, trần sì chỉ thế thôi, chỉ có chừng ấy mà thôi; ~ ничего́ chỉ có rất ít mà thôi, rất ít; ~ хоро́шего! chúc mọi sự tốt lành!, chúc vạn sự như ý!

всезна́йка *м. и ж.* (*скл. как ж.*) *разг.* kẻ tự cho mình biết hết

вселе́ние *с.* (sự) đưa đến ở; (*въезд в квартиру*) (sự) đến ở, dọn đến ở

вселе́нная *ж.* (*скл. как прил.*) vũ trụ; (*весь мир*) toàn thế giới, hoàn vũ

вселе́нск||ий *прил.*: ~ие собо́ры các công đồng hoàn vũ

всели́ть(ся) *сов. см.* вселя́ть(ся)

вселя́ть, всели́ть (*В* в *В*) 1. đưa... đến ở, cho... ở trọ; ~ жильца́ đưa người đến ở, cho người ở trọ nhà; 2. *перен.* (*внушать*) gây, gieo; ~ наде́жду gieo (gây) niềm hy vọng; ~ трево́гу gieo (gây) nỗi lo âu; ~ му́жество động viên (cổ vũ) lòng can đảm; ~ уве́ренность gây niềm tin tưởng

вселя́ться, всели́ться (в *В*) 1. đến ở, dọn đến ở, đến cư trú; 2. *перен.* phát sinh, nảy sinh, nảy nở; в меня́ всели́лось подозре́ние trong lòng tôi phát sinh (nảy sinh) mối ngờ vực

всеме́рно *нареч.* ra sức, bằng mọi cách, bằng mọi biện pháp

всеме́рн||ый *прил.* ra sức, bằng mọi cách, bằng mọi biện pháp; ока́зывать ~ую по́мощь ra sức giúp đỡ, giúp đỡ bằng mọi cách

всеми́рно-истори́ческ||ий *прил.* (có ý nghĩa) lịch sử toàn thế giới; ~ое значе́ние побе́ды над фаши́змом ý nghĩa lịch sử toàn thế giới của trận chiến thắng bọn phát xít

всеми́рн||ый *прил.* toàn thế giới, thế giới, toàn cầu; ~ потоп *миф.* đại hồng thuỷ; ~ое вре́мя giờ thế giới; ~ая паути́на, ~ая сеть *информ.* mạng nhện toàn cầu, xa lộ thông tin toàn cầu, mạng Internet; Всеми́рный Банк Ngân hàng Thế giới, WB; Всеми́рное насле́дие chương trình Di sản thế giới (*của UNESCO*); Всеми́рная торго́вая организа́ция (ВТО) Tổ chức Thương mại Thế giới, WTO; Всеми́рная организа́ция здравоохране́ния (ВОЗ) Tổ chức Y tế Thế giới, WHO; Всеми́рная метеорологи́ческая организа́ция (ВМО) Tổ chức Khí tượng Thế giới, WMO; Всеми́рная организа́ция интеллектуа́льной со́бственности (ВОИС) Tổ chức Sở hữu Trí tuệ Thế giới, WIPO; Всеми́рная конве́нция об а́вторском пра́ве Công ước thế giới về bản quyền (tác quyền); ~ фестива́ль молодёжи и студе́нтов liên hoan thanh niên và sinh viên thế giới

всемогу́щество *с.* quyền lực vô thượng, quyền hành vô hạn, sức mạnh toàn năng

всемогу́щий *прил.* có quyền lực vô thượng (quyền hành vô hạn, sức mạnh toàn năng), toàn năng, vạn năng

всенаро́дно *нареч.* (một cách) toàn dân; (*публично*) (một cách) công khai, trước bàn dân thiên hạ

всенаро́дн||ый *прил.* (của) toàn dân; ~ое голосова́ние (cuộc) bỏ phiếu toàn dân, phổ thông đầu phiếu, đầu phiếu toàn dân; ~ое досто́яние tài sản toàn dân (quốc dân), của công

всеобщ||ий *прил.* 1. toàn thể, phổ thông, phổ cập, phổ biến, chung, tổng; ~ее одобре́ние (sự) tán thành toàn thể, đồng ý của mọi người; ~ая забасто́вка tổng bãi công (đình công); ~ее избира́тельное пра́во quyền phổ thông đầu phiếu; ~ее образова́ние nền giáo dục phổ thông (phổ cập); Всеобщая деклара́ция прав челове́ка Tuyên ngôn Phổ cập Nhân quyền, Tuyên ngôn Quốc tế Nhân quyền; ~ зако́н quy luật phổ biến; ~ая систе́ма префере́нции *эк.* hệ thống chung về ưu đãi; ~ая ра́дость niềm vui chung; 2. *в знач. сущ.*: ~ее *с. филос.* cái phổ biến

всеобщность *ж.* (tính) phổ biến, phổ cập

всеобъе́млющий *прил.* phổ quát, rộng khắp, bao quát, bao trùm toàn bộ, bao hàm mọi mặt

всеору́жи||е *с.*: во ~и được vũ trang đầy đủ; во ~и зна́ний được vũ trang đầy đủ kiến thức

всепланéтный *прил.* toàn hành tinh, toàn cầu; ~ масшта́б quy mô toàn hành tinh

всепобежда́ющий *прил.* vô địch, bách chiến bách thắng, trăm trận trăm thắng

всепого́дный *прил. тех.* hoạt động trong mọi thời tiết

всепоглоща́ющ||ий *прил.* hấp thu tất cả; ~яя страсть lòng dục vọng mãnh liệt, lửa dục bừng bừng

всепрощéние *с.* (thái độ) xuê xoa, chín bỏ làm mười, tha thứ tất cả

всепроща́ющий *прил.* xuê xoa, chín bỏ làm mười, tha thứ tất cả

всероссúйский *прил.* (của) toàn Nga, toàn nước Nga

всерьёз *парен*, *разг.* (một cách) nghiêm túc, nghiêm chỉnh, đứng đắn, cẩn thận, chu đáo, thật sự; вы э́то ~? anh nói thật đấy chứ?, anh không đùa chứ?; принима́ть что́-л. ~ coi trọng (chú trọng, trọng thị) cái gì

всеси́льный *прил.* có quyền lực vô thượng (quyền hành vô hạn, sức mạnh toàn năng), toàn quyền, vạn năng, toàn năng

всесою́зный *прил.* (của) toàn Liên bang; *ист.* toàn Liên Xô

всесторо́нне *нареч.* (một cách) toàn diện, về mọi mặt; ~ развитые лю́ди những người phát triển toàn diện (về mọi mặt)

всесторо́нни||ий *прил.* toàn diện, về mọi mặt; ~ее разви́тие phát triển toàn diện; ~ие зна́ния kiến thức toàn diện; ~ее обсужде́ние cuộc thảo luận về mọi mặt

всё-таки 1. *союз* dù sao, dầu sao, dẫu sao, chẳng chi, chẳng gì, dù sao đi nữa, dầu sao chăng nữa, dù thế nào đi nữa; (*тем не менее*) tuy nhiên, tuy vậy, tuy thế; он хитёр, но ~ мне нра́вится nó láu lỉnh, nhưng dù sao đi nữa thì tôi vẫn thích nó; ~ он твой друг dẫu sao (chẳng chi, chẳng gì) thì nó cũng là bạn của cậu; (a) ~ он прав dù sao thì anh ấy vẫn đúng; 2. *усил. частица*: где же ~ я ви́дел э́того челове́ка? tôi thấy người ấy ở đâu thế nhỉ?

всеусли́шание *с.*: во ~ (một cách) lớn tiếng, công khai; объяви́ть что-л. во ~ lớn tiếng tuyên bố điều gì

всецéло *нареч.* hoàn toàn; ~ пре́дан нау́ке toàn tâm toàn ý trung thành với khoa học; я ~ на его́ стороне́ tôi hoàn toàn ủng hộ anh ấy

всея́дн||ый *прил.* ăn tạp, tạp thực, hỗn thực; ~ые живо́тные động vật ăn tạp (tạp thực, hỗn thực)

вска́кивать, вскочи́ть 1. (на *В*) nhảy lên; (в *В*) nhảy vào; вскочи́ть на коня́ nhảy lên ngựa; вскочи́ть на ходу́ nhảy lên khi xe đang chạy; 2. (*быстро вставать*) bật dậy, nhỏm phắt dậy, đứng phắt dậy; ~ на но́ги, с ме́ста nhỏm phắt dậy, đứng phắt dậy, nhảy thót lên; ~ с посте́ли nhỏm phắt dậy khỏi giường; 3. *разг.* (*о прыще и т. п.*) nảy lên, nổi lên, sưng lên; у него́ вскочи́л прыщ на лбу một mụn nhọt nảy lên (nổi lên) trên trán nó

вска́пывать, вскопа́ть (*В*) đào, xới, cuốc

вскара́бкаться *сов.* (на *В*) trèo (leo) lên; ~ на́ гору trèo (leo) lên núi; ~ на де́рево trèo (leo) cây

вска́рмливание *с.* (sự) cho ăn, nuôi; иску́сственное ~ nuôi nhân tạo

вска́рмливать, вскорми́ть (*В*) (*кормить*) cho... ăn, nuôi; (*выращивать*) nuôi, nuôi nấng, nuôi dưỡng; (*воспитывать*) nuôi dạy, giáo dưỡng, giáo dục, dạy dỗ, dạy bảo; ~ гру́дью cho bú

вскачь *нареч.*: пусти́ться ~ bắt đầu phi nước đại; нести́сь ~ phi nước đại

вски́дывать, вски́нуть 1. (*В* на *В*) nhấc (vác)... lên; вски́нуть мешо́к на пле́чи nhấc bao lên vai; 2. (*В*) (*быстро поднимать*): ~ ружьё kê súng vào vai; ~ ру́ку giơ tay lên; ~ го́лову ngẩng đầu, ngửng đầu lên; ~ глаза́ на кого́-л. ngước mắt nhìn ai

вски́нуть *сов. см.* вски́дывать

вскипа́ть, вскипе́ть 1. sôi, sôi lên, sôi sục; молоко́ вскипе́ло sữa sôi rồi; ча́йник вскипе́л *разг.* ấm nước sôi sục; 2. *перен.* sôi lên, sôi sục, nóng gáy, nóng tiết, nóng mắt, sôi gan, sôi máu, sôi tiết; ~ гне́вом máu giận sôi lên, lòng phẫn nộ sôi sục, nổi tức, nổi giận, nổi khùng, nổi xung

вскипе́ть *сов. см.* вскипа́ть

вскипяти́ть *сов. см.* кипяти́ть

вскипяти́ться *сов. разг.* nổi giận, nổi khùng, nổi xung, nổi sùng, nổi nóng, phát khùng

всклоко́ченн||ый *прил.* (*о волосах*) bù xù, rối bù, bờm xờm, bù, rối; (*о шерсти*) xù, xồm, xồm xoàm, xù lông; ~ая борода́ râu xồm (xồm xoàm)

всколыхн||у́ть *сов.* (*В*) 1. lay, rung, lay động, rung động, làm... rung rinh; ве́тер ~у́л траву́ gió lay (lay động) ngọn cỏ, gió làm cỏ rung rinh; 2. *перен.* lay động, làm náo động, làm xôn xao

всколыхну́ться *сов.* 1. rung rinh, rung động, lay động; 2. *перен.* rung chuyển, chuyển động, náo động, xôn xao

вскользь *нареч.* (một cách) thoáng qua, lướt qua, phớt qua, sơ qua, qua loa, qua, lướt; упомяну́ть ~ о чём-л. nhắc qua về cái gì

вскопа́ть *сов. см.* вска́пывать

вско́ре *нареч.* sắp, chẳng bao lâu, chẳng mấy chốc, không lâu nữa; ~ по́сле э́того sau việc này chẳng bao lâu, chẳng bao lâu sau việc này

вскорми́ть *сов. см.* вска́рмливать

вскочи́ть *сов. см.* вска́кивать

вскри́кивать, вскри́кнуть kêu (la, thét, hét, rú) lên; вскри́кнуть от стра́ха sợ thét lên, sợ rú lên, hét lên vì sợ

вскри́кнуть *сов. см.* вскри́кивать

вскруж||и́ть *сов.*: успе́х ~и́л ему́ го́лову thắng lợi làm nó ngây ngất, thành tích làm choáng váng đầu óc anh ta; ~ го́лову девчо́нке làm cô gái mê tít thò lò

вскрыва́ть, вскрыть (*В*) 1. mở, bóc, mở (bóc)... ra; ~ письмо́ bóc thư; 2. (*выявлять*) vạch ra, bóc trần, vạch trần, lột trần, phát hiện, khám phá; ~ недоста́тки vạch ra những thiếu sót; ~ преступле́ние khám phá (vạch trần) tội phạm; ~ и́стинный хара́ктер bóc trần (vạch trần) thực chất; 3. (*анатомировать*) mổ, mổ xẻ; ~ труп mổ xác, phẫu tích; 4. (*разрезать*) mổ, chích; ~ нары́в chích (mổ) nhọt

вскрыва́ться, вскры́ться 1. (*обнаруживаться*) (bị) vạch ra, lôi ra, bóc trần, vạch trần, lột trần, phát hiện, khám phá; 2. (*о реке*) tan băng, khai thông; 3. (*о нарыве*) vỡ mủ

вскры́тие *с.* 1. (sự) mở ra, bóc ra; 2. (*разоблачение*) (sự) vạch ra, bóc trần, vạch trần, lột trần, phát hiện, khám phá; 3. (*реки*) (sự) tan băng, khai thông; 4. (*анатомирование*) (sự) mổ, mổ xẻ; ~ тру́па mổ xác, phẫu tích, giảo nghiệm; производи́ть ~ mổ xác, phẫu tích, giảo nghiệm; 5. (*нарыва*) (sự) mổ, chích

вскры́ть(ся) *сов. см.* вскрыва́ть(ся)

всласть *нареч. разг.* (một cách) tha hồ, thoả thuê, thoả thích, đã đời, mặc sức, thả cửa

вслед 1. *нареч.* theo sau, tiếp sau, tiếp theo, theo; идти́ ~ за ке́м-л. đi theo sau ai, nối gót (theo gót) ai; 2. *предлог* (*Д*) theo, theo sau; кри́кнуть проси́ть ~ кому́-л. ~ gọi với theo ai; смотре́ть ~ кому́-л. nhìn theo ai; ✧ ~ за тем sau đó, tiếp đó

вслéдствие *предлог* (*Р*) vì, do, tại, nhân vì, bởi vì; ~ э́того do đó, do đấy, vì thế, vì vậy, bởi vậy

вслепу́ю *нареч. разг.* 1. (một cách) không nhìn, không trông, nhắm mắt, mò; печа́тать на маши́нке ~ đánh máy không nhìn; игра́ть ~ *шахм.* đánh cờ tưởng; лете́ть ~ bay mò; 2. *перен.* (*наугад*) (một cách) mò mẫm, mù quáng, mò; де́йствовать ~ làm mò, hành động mù quáng

вслух *нареч.* thành tiếng, to; чита́ть ~ đọc to

вслу́шаться *сов. см.* вслу́шиваться

вслу́шиваться, вслу́шаться (в *В*) lắng nghe, lắng tai nghe, chú ý nghe, chăm chú nghe; ~ в ка́ждое сло́во lắng nghe từng lời

всма́триваться, всмотре́ться (в *В*) chăm chú nhìn, nhìn chăm chú (chằm chằm, chăm chăm, chăm chắm); при́стально ~ nhìn chòng chọc, nhìn chằm chằm

всмотре́ться *сов. см.* всма́триваться

всмя́тку *нареч.*: яйцо́ ~ trứng la-coóc; свари́ть яйцо́ ~ luộc trứng la-coóc

всо́вывать, всу́нуть (*В*) xỏ (đút, nhét, ấn, luồn)... vào; ~ но́гу в сапо́г xỏ chân vào ủng

всоса́ть *сов. см.* вса́сывать

вспа́ивать, вспои́ть (*В*) (*животных, птиц*) cho uống, cho bú sữa; (*детей*) nuôi; вспои́ть, вскорми́ть кого́-л. nuôi nấng (nuôi dưỡng, giáo dưỡng) ai

вспаха́ть *сов. см.* вспа́хивать

вспа́хивать, вспаха́ть (*В*) cày

вспа́шка *ж.* (sự) cày

всплакну́ть *сов. разг.* khóc thầm, khóc nho nhỏ, khóc một tí

всплеск *м.* (tiếng) sóng vỗ, oàm oạp

всплёскивать, всплесну́ть vỗ oàm oạp; (*о рыбе*) quẫy; ✧ всплесну́ть рука́ми vung tay ngạc nhiên

всплесну́ть *сов. см.* всплёскивать

всплыв||а́ть, всплыть 1. nổi bập bềnh, nổi lên; 2. *перен.* (*обнаруживаться*) lộ ra, lòi ra, phơi ra, hiện lên; ✧ ~а́ющее меню́ *информ.* trình đơn bật lên

всплыть *сов. см.* всплыва́ть

вспои́ть *сов. см.* вспа́ивать

всполоши́ть *сов.* (*В*) *разг.* làm... hoảng sợ (hoảng hốt, náo động, xôn xao, nhốn nháo)

всполоши́ться *сов. разг.* hoảng sợ, hoảng hốt, náo động, xôn xao, nhốn nháo

вспомин||а́ть, вспо́мнить (*В*, о *П*) nhớ lại, hồi tưởng, hồi ức; я до́лго ~а́л, но ника́к не мог вспо́мнить tôi cố nhớ lại mãi mà không thể nào nhớ ra được

вспомин||а́ться, вспо́мниться nhớ lại, hồi tưởng, hồi ức; мне ча́сто ~а́ется де́тство tôi thường hồi tưởng (nhớ) lại thời thơ ấu

вспо́мнить(ся) *сов. см.* вспомина́ть(ся)

вспомога́тельн||ый *прил.* phụ, hỗ trợ, bổ trợ, phụ trợ, phụ lực, giúp sức, trợ lực, bổ sung; ~ цех phân xưởng phụ; ~ указа́тель bảng chỉ dẫn (*cuối sách*); ~ые програ́ммы *информ.* những chương trình hỗ trợ; ✧ ~ глаго́л *грам.* trợ động từ

вспомоществова́ние *с.* (*пособие*) *уст.* (khoản) trợ cấp

вспоро́ть *сов.* (*В*) *разг.*: ~ мешо́к rạch cái túi ra; ~ живо́т кому́-л. mổ bụng ai

вспорхну́ть *сов.* bay bổng, bay lên, cất cánh

вспоте́ть *сов. см.* поте́ть 1

вспры́гивать, вспры́гнуть nhảy lên, chồm lên

вспры́гнуть *сов. см.* вспры́гивать

вспры́скивание *с.* (sự) vẩy, rảy, rưới, phun

вспры́скивать, вспры́снуть (*В*) 1. vẩy, rảy, rưới, phun; 2. *разг.* (*лекарство*) tiêm, chích; 3. *перен. разг.* (*отметить выпивкой*) uống rượu mừng; вспры́снуть сде́лку uống rượu mừng việc ký hợp đồng

вспры́снуть *сов. см.* вспры́скивать

вспу́гивать, вспугну́ть (*В*) làm... sợ chạy (bay) mất

вспугну́ть *сов. см.* вспу́гивать

вспуха́ние *с.* (sự) sưng, phồng, cương

вспуха́ть, вспу́хнуть sưng (phồng, cương, húp) lên, sưng húp

вспу́хнуть *сов. см.* вспуха́ть

вспу́чивать, вспу́чить sình (trương, trương phình) lên; живо́т вспу́чило *безл.* bụng sình lên (trương lên); от жары́ асфа́льт вспу́чило *безл.* do trời nắng nóng nhựa đường trương phình lên

вспу́чиваться, вспу́читься sình (trương, trương phình) lên

вспу́чить(ся) *сов. см.* вспу́чивать(ся)

вспыли́ть *сов. разг.* nổi nóng, nổi xung, nổi giận, nổi cáu, phát cáu, nổi khùng

вспы́льчиво *нареч.* (một cách) nóng nảy

вспы́льчивость *ж.* (tính) nóng, cục, nóng nảy, hay cáu, dễ phát khùng

вспы́льчивый *прил.* nóng nảy, nóng tính, cục tính, hay nổi nóng, hay cáu, hay phát khùng, dễ phát bẳn; ~ челове́к người nóng nảy (nóng tính, cục tính)

вспы́хивать, вспы́хнуть 1. (*воспламеняться*) bốc cháy, bừng cháy, bùng cháy, bùng lên; (*о свете*) sáng bừng, sáng rực lên, bừng lên, loé ra; ~ пла́менем bừng lên thành ngọn lửa, ngọn lửa bừng lên, sáng rực lên; 2. (*краснеть*) đỏ mặt; лицо́ её мгнове́нно вспы́хнуло trong nháy mắt mặt chị ấy đỏ lên như gấc; 3. (*возникать*) bùng nổ, bùng lên, bột phát, bộc phát, bùng phát, đột phát, nổ ra; вспы́хнула война́ chiến tranh bùng nổ, bùng lên ngọn lửa chiến tranh; вспы́хнула ссо́ра vụ cãi cọ nổ ra (bùng nổ); 4. (*раздражаться*) nổi nóng, nổi giận, nóng tiết, sôi gan, sôi máu, nổi khùng, nổi xung

вспы́хнуть *сов. см.* вспы́хивать

вспы́шк||а *ж.* 1. (*огня*) (sự) bốc cháy, bừng cháy, bùng cháy; (*света*) ánh sáng rực lên (bừng lên, loé ra); температу́ра ~и *тех.* nhiệt độ bốc cháy; ~ мо́лний ánh sáng rực lên (bừng lên, loé ra) của những tia chớp; 2. (*проявление чего-л.*) cơn, cơn bột phát (bộc phát, bùng phát); ~ гне́ва cơn giận; ~ эпиде́мии гри́ппа cơn bột phát dịch cúm

вспять *нареч.* về đằng sau, ngược lại, lùi, lui; нельзя́ поверну́ть колесо́ исто́рии ~ không thể nào quay ngược bánh xe lịch sử

вставáние *с.* (sự) đứng dậy, đứng lên; голосова́ть ~м bỏ phiếu bằng cách đứng lên; почти́ть па́мять ~м đứng dậy mặc niệm

встава́ть, встать 1. đứng dậy, đứng lên; (*просыпаться*) dậy, thức dậy, tỉnh dậy; ~ из-за стола́ rời khỏi bàn; ~

с посте́ли а) ngủ dậy; б) (*после болезни*) ốm dậy, khỏi bệnh, bình phục; больно́му нельзя́ ~ bệnh nhân không được đi lại, người bệnh phải theo chế độ nằm giường; ~ с ме́ста đứng dậy; встать! (*команда*) đứng lên!; 2. (*стать куда-л.*) đứng; встать на стул đứng lên ghế; 3. (*умещаться*) (được) kê, đặt, xếp; стол здесь не вста́нет bàn không đặt ở đây được; 4. (*на борьбу и т. п.*) đứng lên, nổi lên, nổi dậy, vùng lên, vùng dậy; ~ на защи́ту оте́чества đứng lên bảo vệ Tổ quốc; 5. (*возникать*) nảy ra, hiện ra, xuất hiện; пе́ред глаза́ми вста́ли карти́ны счастли́вого бу́дущего trước mắt hiện ra bức tranh hạnh phúc tương lai; встал вопро́с о деньга́х nảy ra vấn đề tiền; 6. (*приступать к чему-л.*) đứng; встать за станок đứng máy; встать на ва́хту đứng gác; 7. *разг.* (*останавливаться*) dừng lại, đứng lại, đỗ lại; (*покрываться льдом*) đóng băng; часы́ вста́ли đồng hồ chết (đứng); река́ вста́ла sông đã đóng băng; ✧ встать на путь... đi theo con đường...; встать на чью-л. сто́рону đứng về phía ai, ủng hộ ai; встать поперёк доро́ги ngăn cản, ngăn trở, cản trở, chặn đường; встать на учёт ghi tên, ghi danh, vào sổ, có tên trong sổ

вста́вить *сов. см.* вставля́ть

вста́вка *ж.* 1. (sự) lắp vào, lồng vào, gắn vào, đặt vào; ~ стёкол lắp kính; 2. (*у платья*) miếng ghép, miếng vá; (*в текст*) đoạn bổ sung, đoạn thêm vào, đoạn chêm vào

вставля́ть, вста́вить (*В*) lắp (lồng, gắn, đặt)... vào; ~ стёкла в опра́ву lắp kính vào gọng; ~ стекло́ в ра́му lồng kính, lắp kính vào khung; ~ зуб trồng răng, lắp răng giả; ✧ ~ сло́во nói xen, nói chêm vào, chêm (xen) vào một câu

вставно́й *прил.* (để) lắp vào, lồng vào, đặt vào; (*о зубах*) giả

встарь *нареч.* ngày xưa, thuở xưa, đời xưa, đời trước

встать *сов. см.* встава́ть

встра́ивать, встро́ить (*В*) xây vào (*trong*)

встрево́женный *прил.* băn khoăn, lo lắng, lo âu, lo ngại, lo sợ

встрево́жить(ся) *сов. см.* трево́жить(ся)

встрёпанный *прил.* bờm xờm, bù xù, rối bù, rối

встрепену́ться *сов.* 1. rùng mình, giật mình; (*о птице*) giũ lông, giũ cánh; 2. (*оживиться*) tươi tỉnh lên, sôi nổi lên, tỉnh táo ra; 3. (*о сердце*) đập nhanh lên

встрёпк||а *ж. разг.* 1. (*головомойка*) (trận) chỉnh, cạo, đì, xạc, quở mắng; зада́ть кому́-л. ~у chỉnh (đì, cạo, xạc) cho ai một trận, cạo (chỉnh, đì, xạc) cho ai một mẻ nên thân; 2. (*душевное потрясение*) cú sốc, chấn động tâm thần

встре́титься *сов. см.* встреча́ться

встре́ч||а *ж.* 1. (sự, cuộc) gặp gỡ, gặp mặt, diện kiến, họp mặt, hội ngộ; счастли́вая ~ hạnh ngộ; 2. (*приём*) (sự, cuộc) đón tiếp, nghênh tiếp, đón rước; устро́ить торже́ственную ~у đón tiếp trọng thể, tổ chức cuộc nghênh tiếp long trọng; 3. *спорт.* (trận) thi đấu, đấu; ✧ ~ Но́вого го́да (lễ) đón mừng Năm mới; (*по лунному календарю*) (lễ) đón giao thừa

встреча́ть, встре́тить (*В*) 1. gặp, gặp gỡ, gặp mặt, diện kiến, hội ngộ; (*увидеть*) thấy; (*получать — поддержку и т. п.*) được; (*сталкиваться — с трудностями и т. п.*) gặp phải, vấp phải, gặp; случа́йно встре́тить кого́-л. tình cờ gặp ai; встре́тить всео́бщее одобре́ние được mọi người tán thành (hoan nghênh, tán thưởng); встре́тить тёплый приём được đón tiếp niềm nở; встре́тить отпо́р gặp phải (vấp phải) sự kháng cự, bị chống lại; 2. (*выходить навстречу, принимать*) đón tiếp, tiếp đón, nghênh tiếp, đón rước, đón, tiếp; (*приветствовать*) đón chào, chào mừng, hoan nghênh; ~ кого́-л. с ра́достью vui mừng (hân hoan) đón tiếp ai, đón ai tay bắt mặt mừng; ~ кого́-л. на аэродро́ме đón (đón chào, nghênh tiếp) ai ở sân bay; ~ госте́й tiếp khách, tiếp tân; ~ делега́цию tiếp (tiếp đón, nghênh tiếp) phái đoàn; ~ аплодисме́нтами vỗ tay hoan nghênh; ✧ ~ Но́вый год đón mừng Năm mới; (*по лунному календарю*) đón giao thừa, ăn Tết Nguyên đán

встреч||а́ться, встре́титься 1. gặp nhau, gặp gỡ, gặp mặt, diện kiến, hội ngộ, gặp; (*сталкиваться*) gặp phải; я о́чень рад встре́титься с ва́ми tôi rất mừng (rất hân hạnh) được gặp anh/chị; мы встре́тимся с ва́ми за́втра ngày mai chúng ta sẽ gặp nhau; ~ с тру́дностями gặp (gặp phải, vấp phải) khó khăn; э́ти кома́нды встре́тятся в фина́ле hai đội này sẽ gặp nhau trong vòng chung kết; 2. (*попадаться*) có, thấy, thấy có, gặp, gặp thấy; таки́е оши́бки ча́сто ~аются thường gặp (thường thấy, thường có) những lỗi như thế

встре́чн||ый *прил.* 1. đi ngược lại, ngược chiều; ~ по́езд chuyến tàu chạy ngược lại; ~ ве́тер gió ngược; 2. (*ответный*) (để) đáp lại, hưởng ứng, đối phó lại; ~ое обяза́тельство giao ước hưởng ứng; ~ план kế hoạch hưởng ứng; ~ая торго́вля thương mại đối lưu; ~ое предложе́ние *эк.* hoàn giá chào, thư hoàn giá chào; ~ые заку́пки *эк.* mua đối lưu; ~ое удовлетворе́ние *эк.* (sự, vật) đền đáp lại; ~ уда́р а) đòn đánh đón; б) *спорт.* cú đánh đón; ~ое обвине́ние *юр.* (sự) phản tố; ~ бой *воен.* (trận) tao ngộ chiến, đánh gặp địch; 3. *в знач. сущ. м.*: ка́ждый ~ и попере́чный bất cứ (vô luận, bất kỳ) người nào, bất kỳ ai; пе́рвый ~ một người nào đấy tình cờ gặp được, người gặp đầu tiên

встро́енный *прил.* (đã) xây vào trong; ~ шкаф tủ lẩn, tủ xây vào tường

встро́ить *сов. см.* встра́ивать

встря́ска *ж. разг.* (sự) lay động; (*душевное потрясение*) cú sốc, chấn động tâm thần; э́то была́ хоро́шая ~ đó là một đòn thúc đẩy rất tốt

встря́хивать, встряхну́ть (*В*) 1. lắc, lay, rung, giũ, lay động, rung chuyển, rung động, lay chuyển; встряхну́ть останови́вшиеся часы́ lắc chiếc đồng hồ chết; встряхну́ть голово́й lắc đầu; нас си́льно встряхну́ло xe xóc dữ quá, chúng tôi bị xóc mạnh quá; ~ ковёр giũ thảm; 2. *перен.* (*выводить из оцепенения*) (làm) chấn động, rung động

встря́хиваться, встряхну́ться 1. giũ mình, giũ quần áo, giũ lông, giũ cánh; 2. *перен. разг.* (*выходить из оцепенения*) tỉnh táo lại, giải buồn, giải sầu, giải phiền; вам ну́жно встряхну́ться anh/chị nên giải bớt buồn phiền

встряхну́ть(ся) *сов. см.* встря́хивать(ся)

вступа́ть, вступи́ть (в *В*) 1. bước (tiến) vào, vào, nhập; ~ в го́род tiến vào thành phố, vào (nhập) thành; ~ в но́вый пери́од bước vào thời kỳ mới; 2. (*поступать, зачисляться*) vào, gia nhập; ~ в па́ртию vào (gia nhập) đảng; 3. (*начинать что-л.*) bắt đầu, bước vào; (*принимать участие в чём-л.*)

tiến hành thương lượng; ~ в разговóр bắt đầu cuộc đàm thoại; ~ в бой с кéм-л. giao chiến (bắt đầu đánh nhau) với ai; ~ в дóлжность nhậm chức; ~ во владéние nhận quyền sở hữu; ~ в соглашéние thoả thuận (thoả hiệp) với ai; ~ в сою́з с кéм-л. liên minh (liên kết, liên hiệp) với ai; ✧ ~ на престóл lên ngôi, đăng quang; ~ в брак kết hôn, thành hôn; ~ в си́лу bắt đầu có hiệu lực; ~ на путь чего́-л. bước vào con đường gì; зима́ вступи́ла в свои́ права́ mùa đông thật sự đã bắt đầu

вступа́ться, вступи́ться (за *B*) bênh vực, bênh che, bảo vệ, bao che, bênh

вступи́тельн||ый *прил.* 1. (*вводный*) mở đầu; ~ое сло́во lời khai mạc (nói đầu, mở đầu, đầu sách); ~ая часть phần mở đầu (dẫn nhập); 2. (*связанный с поступлением куда-л.*) (khi, để) gia nhập, vào; ~ взнос tiền nhập hội (gia nhập); ~ экза́мен kỳ thi vào trường

вступи́ть(ся) *сов. см.* вступа́ть(ся)

вступле́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) tiến vào, bước vào, vào, nhập; (*в какую-л. организацию*) (sự) vào, gia nhập; ~ в па́ртию vào (gia nhập) đảng; 2. (*введение*) lời mở đầu (nhập đề, dẫn nhập, tựa); *муз.* khúc (đoạn, nhạc) mở đầu

всу́е *нареч. уст.* (một cách) vô ích, phí công, không cần thiết; toi (*разг.*)

всу́нуть *сов. см.* всо́вывать

всухомя́тку *нареч. разг.*: есть, пита́ться ~ ăn khan, ăn khô, ăn không có nước

всучи́ть *сов.* (*B*) *разг.* đút (nhét)... vào

всхли́пнуть *сов.* nấc lên, nấc

всхли́пывание *с.* (tiếng) nức nở, nấc lên

всхли́пывать *несов.* nức nở, nấc lên

всходи́ть, взойти́ 1. (на *B*) đi lên, bước lên, lên; ~ на́ гору lên núi; взойти́ на трибу́ну bước lên diễn đàn, đăng đàn; 2. (*о солнце, луне и т. п.*) mọc, lên; 3. (*о семенах*) mọc, lên, mọc mầm, nảy mầm, nhú mầm

всхо́ды *мн.* (*скл. как м.*) mầm, mầm non; дру́жные ~ mầm non lên đều, mầm nảy đồng loạt; зазелене́ли ~ mầm non đã xanh rờn; ✧ ~ но́вого mầm mống của cái mới

всхо́жесть *ж. с.-х.* tỷ lệ nảy mầm (nhú mầm)

всхрапну́ть *сов.* (*поспать немного*) *разг.* ngủ một lúc, đánh một giấc

всхра́пывать *несов.* (*похрапывать*) ngáy khò khò

всы́пать *сов.* 1. *см.* всыпа́ть; 2. *прост.* (*сильно выругать*) khiển cho một mẻ, mắng cho một trận toé khói; (*отколотить*) đánh cho một trận

всыпа́ть, всы́пать (*B, P* в *B*) đổ (trút)... vào

всю́ду *нареч.* khắp nơi, khắp chốn, khắp mọi nơi, khắp mọi chỗ, đâu đâu cũng...

вся *ж. от* весь

вся́к||ий *мест.* (*скл. как прил.*) 1. (*любой, каждый*) mỗi, mỗi một, mọi, tất cả mọi, bất cứ, bất kỳ; ~ раз, как mỗi lần, khi nào, lần nào; ~ раз одно́ и то́ же lần nào cũng như vậy cả, mỗi lần đều thế cả; во ~ое вре́мя khi nào (lúc nào, vào bất cứ lúc nào) cũng...; во ~ом слу́чае dù sao chăng nữa, dù thế nào đi nữa; на ~ слу́чай phòng khi bất trắc, để phòng xa, để có lúc cần đến; взять зо́нтик на ~ слу́чай mang theo cái ô để phòng xa; 2. (*разный*) đủ thứ, đủ loại, khác nhau; ~ие лю́ди đủ loại người; ~ие това́ры hàng hoá đủ loại (đủ thứ); 3. (*какой-л.*) nào, nào cả, gì, gì cả; без ~ого сожале́ния không thương tiếc gì cả; без ~ого по́вода không có lý do nào cả; без ~ого сомне́ния hoàn toàn không nghi ngờ gì hết, chắc chắn là như vậy; 4. *в знач. сущ.* bất cứ ai, bất kỳ người nào, mọi người, ai nấy, ai cũng...; ~ мо́жет э́то сде́лать bất cứ ai cũng có thể làm được điều đó cả; ~ зна́ет, что... mọi người đều biết rằng...

вся́чески *нареч. разг.* bằng mọi cách, bằng mọi phương tiện, ra sức, cố sức; ~ стара́ться cố gắng hết sức, cố gắng bằng mọi cách; ~ руга́ть chửi rủa thậm tệ

вся́ческ||ий *прил. разг.* đủ thứ, đủ loại, khác nhau; ~им о́бразом bằng đủ mọi cách

вся́чина *ж.*: вся́кая ~ *разг.* trăm thứ bà giằn

вся́чинк||а *ж.*: со ~ой *разг. шутл.* khi thế này khi thế khác, cả thế nọ lẫn thế kia, thượng vàng hạ cám

вта́йне *нареч.* 1. (một cách) ngấm ngầm, âm thầm, thầm kín, kín đáo, bí mật, ngầm; ~ сочу́вствовать thông

вта́лкивать, втолкну́ть (*B* в *B*) đẩy (xô, đun)... vào

вта́птывать, втопта́ть (*B* в *B*) đạp (giẫm)... xuống; ✧ втопта́ть кого́-л. в грязь vùi dập (làm nhục) ai, giẫm (đạp) ai xuống bùn đen

вта́скивать, втащи́ть 1. (*B* в *B*) kéo (lôi, xách)... vào; 2. (*B*) (*наверх*) kéo (lôi, xách)... lên; втащи́ть чемода́н на второ́й эта́ж xách vali lên tầng hai

втача́ть *сов. см.* вта́чивать

вта́чивать, втача́ть (*B*) khâu... chèn vào, may... vào

втащи́ть *сов. см.* вта́скивать

втека́ть, втечь (в *B*) chảy vào, đổ vào (*о реке*)

втере́ть(ся) *сов. см.* втира́ть(ся)

втёмную *нареч.* (một cách) nhắm mắt, mò; *перен.* (một cách) may rủi, hú hoạ

втемя́ши||ваться, втемя́шиться: ~ кому́-л. в го́лову lọt vào đầu ai; э́та мысль ~лась ему́ в го́лову cái ý tưởng đó đã lọt vào đầu cậu ta

втемя́шиться *сов. см.* втемя́шиваться

втечь *сов. см.* втека́ть

втира́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) xoa, thoa, xát; 2. (*лекарство*) thuốc xoa, thuốc bóp

втира́ть, втере́ть (*B* в *B*) xoa (thoa, xát)... vào; ✧ ~ очки́ кому́-л. đánh lừa ai, cho ai đi tàu bay giấy

втира́ться, втере́ться 1. (*впитываться*) (được) xoa vào, thoa vào, xát vào; 2. (в *B*) *разг.* (*протискиваться*) len (luồn, lọt, chui, chen, luồn lọt) vào (*тж. перен.*); ~ в дове́рие к кому́-л. chiếm được lòng tin của ai; ~ в компа́нию luồn lọt vào nhóm bạn, chui được vào bọn

вти́скивать, вти́снуть (*B* в *B*) nhét (nhồi, ấn, đút, chèn, lèn)... vào

вти́скиваться, вти́снуться *разг.* (в *B*) len (chui, luồn, lọt, chen) vào

вти́снуть(ся) *сов. см.* вти́скивать(ся)

втихомо́лку *нареч. разг.* (một cách) ngấm ngầm, thầm kín, kín đáo, ngầm, thầm; пла́кать ~ khóc thầm

втолкну́ть *сов. см.* вта́лкивать

втолкова́ть *сов. см.* втолко́вывать

втолко́вывать, втолкова́ть (*B Д*) giải thích, giảng giải, làm cho hiểu; никак э́того ему́ не втолку́ешь không thể nào giải thích điều này cho nó hiểu được

втопта́ть *сов. см.* вта́птывать

вторга́ться, вто́ргнуться (в *В*) 1. xâm nhập, đột nhập, xâm lăng, xâm lược, tràn vào, xông vào; ~ в страну́ xâm nhập vào (đột nhập vào, xâm lăng) đất nước; ~ в возду́шное простра́нство xâm nhập không phận, xâm phạm vùng trời; 2. *перен.* xâm phạm, xâm lấn, can thiệp; ~ в чужи́е дела́ xâm phạm (can thiệp, nhúng tay) vào công việc người khác; ~ в чужу́ю о́бласть, сфе́ру xâm lấn (xâm phạm, can thiệp, nhúng tay) vào lĩnh vực người khác

вто́ргнуться *сов. см.* вторга́ться

вторже́ние *с.* 1. (sự) xâm nhập, đột nhập, xâm lăng, xâm lược, tràn vào, xông vào; 2. *перен.* (sự) xâm phạm, xâm lấn, can thiệp

вто́рить *несов.* 1. (*Д*) (*повторять слова*) lặp (lắp, nhắc) lại; (*об эхе*) vọng (vang, dội) lại; *перен.* (*поддакивать*) phụ hoạ, a dua, hùa theo; ~ кому́-л., чьи́м-л. слова́м phụ hoạ ai, a dua (hùa) theo ai, theo lời nói của ai; 2. *муз.* hoạ lại

второ́чно *нареч.* lần thứ hai, một lần nữa

второ́чн||ый *прил.* 1. (*повторный*) lần thứ hai, một lần nữa; ~ое напомина́ние nhắc lại lần thứ hai; 2. (*производный*) bậc hai, cấp hai, thứ cấp, thứ sinh, phụ; ~ое сырьё nguyên liệu tái sinh (thứ sinh, thu hồi, tái chế, phụ); ~ые го́рные поро́ды đá thứ sinh; ~ проду́кт sản phẩm thứ cấp, phó sản phẩm, sản phẩm phụ; 3. (*второстепенный*) phụ; ~ые половы́е при́знаки giới tính phụ

вто́рник *м.* (ngày) thứ ba

второго́дни||к *м.*, **~ца** *ж.* học sinh lưu ban, học trò lưu lớp; học sinh bị đúp (*разг.*)

втор||о́й 1. *числ.* thứ hai, thứ nhì, đệ nhị, thứ; ~о́е ма́я ngày mồng hai tháng năm; ~ этаж́ tầng hai; ~о́е чте́ние (*в Думе и т.п.*) cuộc thảo luận lần thứ hai; ~ сын con (con trai) thứ, thứ nam; ~а́я дочь con gái thứ, thứ nữ; ~ час hơn một giờ; че́тверть ~о́го một giờ mười lăm (mười lăm phút); ~а́я мирова́я война́ thế chiến thứ hai, chiến tranh thế giới lần thứ hai, đệ nhị thế chiến; ~а́я дека́да trung tuần; ~а́я полови́на ме́сяца nửa cuối tháng; hạ bán nguyệt (*уст.*); ~а́я полови́на го́да nửa cuối năm; hạ bán niên (*уст.*); ~а́я полови́на двадца́того ве́ка nửa cuối thế kỷ hai mươi; hạ bán thế kỷ hai mươi (*уст.*); 2. *прил.* (*второстепенный*) thứ hai, thứ nhì, thứ yếu, phụ; ~а́я скри́пка vĩ cầm thứ hai; ~ го́лос (*в пении*) bè hai; ~ сорт loại hai, loại nhì; ~ сте́пени hạng nhì, hạng hai; каю́та ~о́го кла́сса cabin hạng nhì; на ~о́м пла́не ở hàng hai (hàng sau, hàng thứ yếu); 3. *в знач. сущ. ж.*: ~а́я а) (*о ком-л.*) bà (chị, cô) thứ hai, bà (chị, cô) kia; б) (*о чём-л.*) cái thứ hai, cái kia; одна́ ~а́я *мат.* một nửa, một phân hai; 4. *в знач. сущ. с.*: ~о́е (*блюдо*) món thứ hai; ✧ ~а́я мо́лодость tuổi hồi xuân; из ~ы́х рук qua người khác, một cách gián tiếp; ~ хлеб khoai tây

второкла́ссник *м.* học sinh (học trò) lớp hai

второкла́ссница *ж.* nữ sinh lớp hai

второку́рсник *м.*. sinh viên năm thứ hai

второку́рсница *ж.* nữ sinh viên năm thứ hai

второпя́х *нареч.* (một cách) hấp tấp, vội vàng, vội vã, cập rập, hối hả; ~ я забы́л... hấp tấp (vội vã, cập rập) quá tôi quên mất...

второразря́дный *прил.* 1. hạng hai, hạng nhì, loại hai, loại nhì, bậc hai, bậc nhì, cấp hai; 2. *разг.* (*посредственный*) tầm thường, xoàng

второсо́ртн||ый *прил.* 1. loại hai, hạng nhì; 2. *разг.* (*посредственный*) tầm thường, xoàng; ~ая мука́ bột mì loại hai

второстепе́нн||ый *прил.* thứ yếu, phụ; ~ вопро́с vấn đề thứ yếu; ✧ ~ые чле́ны предложе́ния *грам.* những thành phần thứ yếu (phụ) của câu

в-тре́тьих *вводн. сл.* ba là, thứ ba là, điều thứ ba là

втри́дорога *нареч. разг.* đắt gấp ba, quá đắt; плати́ть ~ trả tiền đắt gấp ba

втро́е *нареч.* ba lần, gấp ba; ~ бо́льше nhiều (lớn, to) gấp ba, nhiều (lớn, to) hơn ba lần; ~ ме́ньше ít (nhỏ) hơn ba lần; брать, дава́ть ~ lấy, cho gấp ba; увели́чить ~ tăng gấp ba

втроём *нареч.* ba người, bộ ba, tay ba; они́ э́то сде́лали ~ cả ba người đã làm việc này

втройне́ *нареч.* gấp ba, nhiều hơn ba lần

втуз *м.* (вы́сшее техни́ческое уче́бное заведе́ние) trường đại học kỹ thuật, trường cao đẳng kỹ thuật

вту́лка *ж.* 1. ổ trục, ống lót, ống bọc, ống, moayơ; 2. (*пробка*) (cái) nút

вту́не *нареч. уст.* (một cách) vô ích, vô bổ, uổng công, phí công, toi công, công toi

втыка́ть, воткну́ть (*В* в *В*) cắm (đâm, xỏ, chọc, thọc)... vào

вты́гивать, втяну́ть 1. (*В*) kéo (lôi)... vào; (*поднимать*) kéo (lôi)... lên; 2. (*В*) (*вбирать в себя*) hút (hít)... vào; (*подтянуть внутрь*) rút (thụt)... vào; втяну́ть в себя́ во́здух hít không khí vào; втяну́ть го́лову в пле́чи thụt đầu; втяну́ть ше́ю rụt cổ; 3. (*В* в *В*) *разг.* (*привлекать к участию*) lôi kéo, lôi cuốn, thu hút, cuốn hút; втяну́ть кого́-л. в разгово́р thu hút (lôi cuốn, lôi kéo, cuốn hút) ai vào câu chuyện; втяну́ть кого́-л. в рабо́ту thu hút (cuốn hút, lôi kéo) ai vào công việc; ~ в войну́ lôi kéo vào cuộc chiến tranh

вты́гиваться, втяну́ться 1. bị kéo vào, tiến dần vào; 2. (*привыкать*) quen (thích thú) với; он постепе́нно втяну́лся в рабо́ту anh ấy quen dần với công việc, anh ấy dần dần thích thú với công việc; 3. (*впасть*) hóp, hõm, tóp, hóp lại; его́ ще́ки втяну́лись má ông ta hóp (hõm, tóp, hóp lại)

втяжно́й *прил. тех.* hút, hút vào

втяну́ться *сов. см.* вты́гивать(ся)

вуалехво́ст *м.* cá vàng đuôi lồng bàn

вуали́ровать *несов.* làm mờ nhạt, xoá nhoà

вуа́ль *ж.* 1. (*ткань*) voan; 2. (*сетка*) khăn voan; 3. *фото* màng mờ

вуз *м.* (вы́сшее уче́бное заведе́ние) trường đại học, trường cao đẳng

ву́зовец *м. разг.* sinh viên đại học

ву́зовка *ж. разг.* nữ sinh viên đại học

ву́зовск||ий *прил.*: ~ая програ́мма chương trình đại học

вулка́н *м.* núi lửa, hoả sơn, hoả diệm sơn

вулканиза́ция *ж. тех.* (sự) lưu hoá, luyện cao su

вулканизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) *тех.* lưu hoá, luyện cao su

вулкани́зм *м. геол.* hiện tượng (hoạt động) núi lửa

вулкани́ческ||ий *прил.* (thuộc về) núi lửa; ~ие поро́ды đá núi lửa; ~ого происхожде́ния có nguồn gốc núi lửa

вулкано́лог *м.* nhà hoả sơn học, nhà nghiên cứu núi lửa

вулканоло́гия *ж.* hoả sơn học, (môn) nghiên cứu núi lửa

вульгариза́тор *м.* người tầm thường (thông tục, dung tục) hoá

вульгаризи́ровать *несов. и сов.* (*В*) tầm thường (thông tục, dung tục) hoá

вульгари́зм *м. лингв.* từ ngữ tục

вульга́рно *нареч.* (*пошло*) (một cách) tục, phàm tục, thông tục, dung tục; (*грубо*) thô tục, thô lỗ, lỗ mãng

вульга́рность *ж.* (*пошлость*) (sự, tính) tục, phàm tục, thông tục, dung tục; (*грубость*) (sự, tính) thô tục, thô lỗ, lỗ mãng

вульга́рный *прил.* 1. (*пошлый*) tục, phàm tục, thông tục, dung tục; (*грубый*) thô tục, thô lỗ, lỗ mãng; 2. (*упрощённый*) tầm thường, thông tục; ~ материали́зм chủ nghĩa duy vật tầm thường

вундерки́нд *м.* thần đồng, kỳ đồng

вурдала́к *м.* con quỷ hút máu

вход *м.* 1. (*действие*) (sự) vào, vô, đi vào; беспла́тный ~ vào (vô) cửa không mất tiền; пла́та за ~ tiền vào (vô) cửa; ~а нет không vào (vô) được; ~ запрещён cấm vào; 2. (*дверь, ворота*) lối (cửa, đường) vào; гла́вный ~ cửa chính, cửa giữa, lối vào chính

входи́ть, войти́ 1. vào, vô, đi vào (vô), bước vào (vô); он вошёл anh ấy đã vào; ~ в вагон vào (vô, lên) toa; ~ в порт vào (vô) cảng; войти́ в исто́рию đi (được ghi) vào lịch sử; 2. (*в состав, в долю и т. п.*) vào, vô, dự vào, tham dự, tham gia, có chân; (*становиться членом*) gia nhập; войти́ в спи́сок có tên trong (được ghi vào) danh sách; войти́ в соста́в прави́тельства tham gia (có chân trong) chính phủ; 3. (*быть составной частью*) có, là bộ phận, là thành phần; расска́зы, вошедшие в э́тот том những chuyện in trong tập này; 4. (*вмещаться*) vào lọt, vào gọn, xếp gọn, bỏ vào được; все ве́щи вошли́ в чемода́н tất cả đồ đạc xếp gọn trong vali; не вхо́дит không vừa, không vào được, không bỏ vào được, không ăn khớp; в э́ту буты́лку вхо́дит литр вина́ chai này chứa được một lít rượu; ~ в чьи́-л. намере́ния nằm trong dự định của ai, phù hợp với ý định của ai; э́то не вхо́дит в мои́ расчёты điều đó không nằm trong dự tính của tôi, đó là điều tôi không tính đến, tôi không có ý định làm điều đó; 5. (с *Т*) (*обращаться куда-л.*) gửi đơn, gửi đề nghị, gửi kiến nghị; войти́ с ходата́йством в дире́кцию gửi đề nghị đến ban giám đốc; 6. (*в сочет. с отвлечёнными сущ. означает начало действия*): войти́ в мо́ду trở thành mốt, được thịnh hành; войти́ в привы́чку trở thành thói quen; войти́ в поговóрку trở thành ngạn ngữ; войти́ в си́лу có hiệu lực; войти́ в дове́рие к кому́-л. dần dần được ai tin cậy, được ai tín nhiệm; войти́ в употребле́ние trở thành thông dụng, được sử dụng, bắt đầu sử dụng; войти́ в пра́ктику được áp dụng; войти́ в соглаше́ние с ке́м-л. thoả thuận với ai; 7. (*вникать*) vào sâu, đi vào, đi sâu vào; войти́ в суть де́ла vào sâu (đi sâu vào) thực chất vấn đề; ~ в подро́бности đi sâu vào chi tiết; войти́ в роль nhập vai; войти́ во вкус чего́-л. dần dần thích cái gì, dần dần quen với cái gì; ✧ войти́ в положе́ние đặt mình vào hoàn cảnh của ai, thông cảm ai, hiểu thấu tình cảnh của ai

входн||о́й *прил.* (để) vào, vô; ~а́я дверь cửa vào; ~а́я пла́та tiền vào (vô) cửa; ~ биле́т vé vào (vô) cửa; ~о́е отве́рстие lỗ vào

входя́щ||ий *прил.* 1. đến, vào; ~ но́мер số công văn đến; ~ая по́чта thư tín nhận được; 2. *в знач. сущ. ж.*: ~ая (*об официальной бумаге*) công văn đến

вхожде́ние *с.* (sự) vào, đi vào

вхо́жий *прил. разг.* hay lui tới (đi lại, ra vào); он вхож к ним, он вхож в их дом anh ấy hay lui tới (ra vào, đi lại) nhà họ

вхолосту́ю *нареч.* (một cách) vô ích, vô bổ, không có kết quả; рабо́тать ~ chạy không, chạy không tải

вцепи́ть *сов. см.* вцепля́ть

вцепля́ть, вцепи́ть (в *В*) bám, túm, nắm, nắm (bám, túm) chặt; вцепи́ть в во́лосы кому́-л. túm (nắm) tóc ai

ВЦСПС (Всесою́зный Центра́льный Сове́т Профессиона́льных Сою́зов) *ист.* Hội đồng trung ương các công đoàn Liên Xô

вчера́ *нареч.* 1. (ngày) hôm qua; ~ ве́чером chiều (tối) hôm qua, chiều (tối) qua; ~ но́чью đêm hôm qua, đêm qua; ~ у́тром sáng hôm qua, sáng qua; 2. *в знач. сущ. с. нескл.* hôm qua, quá khứ, dĩ vãng

вчера́шн||ий *прил.* (thuộc về) hôm qua, ngày hôm qua; ~ день ngày hôm qua; жить ~им днём sống với quá khứ, sống với hoài niệm thời qua; ✧ иска́ть ~его дня *ирон.* tìm cho được cái thời rùa kêu đá nổi

вчерне́ *нареч.* (một cách) nháp, phác qua, về đại thể, về đại cương; сде́лать что́-л. ~ làm cái gì về đại thể; гото́вый ~ làm xong về đại thể; написа́ть ~ viết nháp, phác thảo

вчéтверо *нареч.* bốn lần, gấp bốn; ~ бóльше nhiều (lớn, to) gấp bốn, nhiều (lớn, to) hơn bốn lần; ~ мéньше ít (nhỏ) hơn bốn lần

вчетверо́м *нареч.* bốn người, bộ bốn, tay tư

в-четвёртых *вводн. сл.* bốn là, thứ tư là, điều thư tư

вчини́ть *сов. см.* вчиня́ть

вчиня́ть, вчини́ть: ~ иск кому́-л. phát đơn kiện ai, khởi tố ai

вчи́сту́ю *нареч. разг. уст.* dứt khoát, hoàn toàn, hẳn

вчита́ться *сов. см.* вчи́тываться

вчи́тываться, вчита́ться (в *В*) đọc kỹ, đọc chăm chú, nghiền ngẫm; (*осваиваться*) thông suốt, hiểu thấu

вше́стеро *нареч.* sáu lần, gấp sáu

вшестеро́м *нареч.* sáu người, bộ sáu, tay sáu

вшива́ть, вшить (*В*) khâu (may, đính)... vào, vá

вши́вень *несов.* đầy rận (chấy)

вшивно́й *прил.*: ~ рука́в tay áo nối, ống tay áo chắp

вширь *нареч.* theo chiều rộng, theo bề ngang

вшить *сов. см.* вшива́ть

въеда́ться, въе́сться (в *В*) 1. (*вонзаться*) cắm phập, thọc (cắm); vào; 2. (*впитываться*) ăn (thấm) vào

въе́дливый *прил.* 1. ăn (thấm) sâu vào; 2. (*придирчивый*) hay bắt bẻ, hay vặn vẹo, bẻ hành bẻ tỏi, oẻ hoẹ, bẻ hoẹ; ~ челове́к người hay bắt bẻ (hay bẻ hành bẻ tỏi)

въезд *м.* 1. (*прибытие*) (sự) vào, đi vào; (*в страну*) (sự) nhập cảnh; ~ запрещён cấm vào; 2. (*место*) chỗ vào, lối vào; (*дорога*) đường vào; при ~е в го́род ở lối vào thành phố

въездн||о́й *прил.* (để) vào, đi vào, nhập cảnh; ~а́я ви́за visa vào, thị thực nhập cảnh; ~ы́е воро́та cổng vào, cổng xe vào

въезжа́ть, въе́хать 1. (в *В*) vào, đi vào; (*вселяться*) dọn đến; ~ в но́вый дом, в но́вую кварти́ру dọn đến nhà, căn hộ mới; 2. (на *В*) đi (chạy) lên; ~ на́ гору đi lên núi

въе́сться *сов. см.* въеда́ться

въе́хать *сов. см.* въезжа́ть

вы *мест. личн.* (*Р* вас, *Д* вам, *В* вас, *Т* ва́ми, *П* о вас) 1. *мн.* các anh, các chị, các ông, các bà, các cụ, các ngài, các vị, chư vị, các đồng chí, bà con, anh chị em, cô bác; (*фамильярно*) các cậu, chúng mày, bọn toa; (*свысока*) chúng bay, bay, các người, các ngươi; (*отец*

или мать — к детям) các con; (*дед или бабушка — к внукам, внучкам, дядя или тётя — к племянникам, племянницам*) các cháu; (*старший брат и старшая сестра — к младшим*) các em; (*младший брат и младшая сестра — к старшим*) các anh, các chị; (*внук или внучка — к деду и бабушке*) ông bà; (*племянник или племянница — к дядям, тётям*) các bác, các chú, các cô, các dì; (*сын или дочь — к родителям*) bố mẹ, thầy mẹ, thầy me, thầy u, ba má; 2. *ед. вежл.* anh, chị, ông, bà, cụ, bác, chú, cô, ngài, đồng chí, chí hữu, tiên sinh, huynh; ✧ быть на ~ с кéм-л., обращáться к кому́-л. на ~ xưng hô với ai bằng anh/chị, xưng hô với ai một cách kính trọng; на ~ быть с чéм-л., на ~ обращáться с чéм-л. có thái độ nghiêm túc đối với vấn đề gì

выбáлтывать, вы́болтать (*В*) nói lộ, nói hớ; ~ секрéт nói lộ bí mật

выбегáть, вы́бежать chạy ra; ~ навстрéчу кому́-л. chạy ra đón ai; ~ из дóма chạy ra khỏi nhà

вы́бежать *сов. см.* выбегáть

вы́белить *сов.* (*В*) 1. (*покрасить в белый цвет*) nhuộm (sơn, quét vôi) trắng; 2. (*отбелить*) làm (tẩy, phiếu) trắng

выбивáть, вы́бить (*В*) 1. đánh bật, đánh (đập) vỡ, phá; ~ что́-л. из рук đánh bật cái gì ra khỏi tay; ~ стеклó đập vỡ kính; ~ дверь phá cửa; ~ зýбы đánh gẫy răng; 2. (*выгонять*) đánh bật, đánh đuổi; вы́бить проти́вника из гóрода đánh bật (đánh đuổi) quân thù ra khỏi thành phố; 3. (*штампом*) dập; (*чеканить*) khắc; ~ медáль dập huy chương; ~ клеймó đóng (dập, in) dấu; 4. *разг.* (*выколачивать*) đập bụi; ~ ковёр đập bụi tấm thảm, đập thảm; ~ трýбку gõ ống điếu, gẩy tàn thuốc; 5. (*уничтожать градом*) phá hại; 6. (*извлекать звук*) gõ nhịp, đánh thành tiếng; 6. (*с трудом добиваться*) (*В*) *разг.* khó khăn lắm mới kiếm được; вы́бить дополни́тельные материáлы khó khăn lắm mới kiếm được thêm vật liệu; вы́бить стáвку khó khăn lắm mới xin thêm được một nhân viên trong biên chế; ✧ вы́бить дорóгу chạy (làm) nát đường; вы́бить дурь из кого́-л. làm cho ai tỉnh ngộ, cảnh tỉnh ai

выбивáться, вы́биться: вы́биться из сил kiệt sức, kiệt lực; вы́биться в лю́ди, вы́биться на дорóгу thành đạt, làm nên, công thành danh toại, làm nên danh phận; вы́биться из грáфика, из расписáния làm vỡ (làm sai, làm hỏng, làm trệch) tiến độ biểu, thời khắc biểu; её вóлосы вы́бились из-под шля́пы mớ tóc của nàng phô ra (bày ra, thò ra, lộ ra) ngoài mũ

выбирáть, вы́брать (*В*) 1. chọn, lựa, kén, tuyển, lựa chọn, chọn lựa, kén chọn, tuyển chọn, tuyển lựa; (*отбирать*) chọn lấy, chọn lọc; ~ по вкýсу chọn theo sở thích (thị hiếu); 2. (*голосованием*) bầu, bầu cử, tuyển cử, bình bầu, bình tuyển; 3.: ~ сеть кéо lưới lên; ~ я́корь кéо (nhổ) neo; 4. *разг.* (*освобождать для чего-л.*) dành, tìm, chọn; ~ врéмя dành (tìm ra) thì giờ; ~ удóбный момéнт chọn dịp tốt (cơ hội, thời cơ)

выбирáться, вы́браться *раза.* 1. (из *Р*) chen (len, chui, luồn, lọt, vượt) ra; (*освободиться от чего-л.*) thoát khỏi; мы с трудóм вы́брались из толпы́ vất vả lắm chúng tôi mới chen ra (len ra) khỏi đám đông được; мы, наконéц, вы́брались на дорóгу cuối cùng chúng tôi tìm được đường; ~ из долгóв thoát khỏi nợ nần; вы́браться из затруднéний thoát khỏi khó khăn; 2. (*выселяться*) chuyển (dọn) nhà; 3. (*находить время, возможность отправиться куда-л.*) dành thì giờ, có thì giờ; éсли вы́берется свобóдный час, приезжáйте к нам нếu có thì giờ rỗi, xin mời anh/chị đến chơi với chúng tôi; я не могý вы́браться из́ дому tôi bận đến nỗi không thể ra khỏi nhà được; я не могý вы́браться в теáтр tôi không có thì giờ đi xem hát

вы́бить(ся) *сов. см.* выбивáть(ся)

вы́боина *ж.* chỗ sứt, chỗ mẻ; (*на дороге*) ổ gà, chỗ trũng, hố

вы́болтать *сов. см.* выбáлтывать

вы́бор *м.* 1. (*действие*) (sự) chọn, lựa, kén, tuyển, lựa chọn, chọn lựa, kén chọn, tuyển lựa; сдéлать хорóший ~ chọn được cái tốt; нет другóго ~а chỉ có thể chọn được cái này thôi, không có cái khác để mà chọn; нет никакóго ~а không có cái gì để chọn cả; останови́ть свой ~ на чём-л. chọn cái gì; предложи́ть на ~ cho chọn, cho tuỳ ý chọn; без ~а không lựa chọn, không được chọn; 2. (*выбранное — о предмете*) vật được chọn; (*о человеке*) người được tuyển (được chọn); 3. (*ассортимент*) mặt hàng; большóй, богáтый ~ товáров mặt hàng phong phú (đa dạng, dồi dào); 4. *мн.*: ~ы (cuộc) bầu cử, tuyển cử, đầu phiếu; ~ы депутáтов в Государственную Дýму bầu cử dân biểu vào viện Đuma quốc gia; всеóбщие ~ы (cuộc) tổng tuyển cử, đầu phiếu phổ thông, phổ thông đầu phiếu; дополни́тельные ~ы (cuộc) bầu cử bổ sung

вы́борк||а *ж.* 1. (*действие*) (sự) lấy ra; ~ сéти кéо lưới lên; 2. *обыкн. мн.*: ~и (*выписки из чего-л.*) trích đoạn, đoạn trích; 3. *мат.* mẫu, phép lấy mẫu; двойна́я ~ mẫu kép; дефéктная ~ mẫu khuyết; 4. *социол.* mẫu chọn, mẫu; (*действие*) (sự) chọn mẫu; вероя́тностная ~ mẫu xác suất; случа́йная ~ mẫu ngẫu nhiên; стихи́йная ~ mẫu tự phát; квóтная ~ mẫu phân xuất; сери́йная ~ mẫu cả loạt; комбини́рованная ~ mẫu tổ hợp; гнездова́я ~ mẫu tổ; районúрованная ~ mẫu phân nhóm; систематúческая ~ mẫu hệ thống

вы́борность *ж.* (nguyên tắc, chế độ) bầu cử, tuyển cử

вы́борн||ый *прил.* 1. dân cử, dân bầu, do bầu cử; ~ые óрганы các cơ quan dân cử; ~ая дóлжность chức vụ dân cử; ~ судья́ thẩm phán dân cử; 2. (*относящийся к выборам*) (thuộc về) bầu cử, tuyển cử; ~ое собра́ние hội nghị bầu cử; ~ые технолóгии kỹ thuật vận động tranh cử, thuật tranh cử; 3. *в знач. сущ. м.* người đắc cử (trúng cử, được bầu)

вы́борочн||ый *прил.* 1. (có) chọn lựa, lựa chọn, chọn lọc; ~ая провéрка kiểm tra có chọn lựa (lựa chọn); 2. *социол.* chọn mẫu, mẫu; ~ мéтод phương pháp chọn mẫu; ~ая совокýпность tập hợp mẫu; ~ое наблюдéние quan sát mẫu; ~ое исслéдование nghiên cứu mẫu

вы́борщик *м.* đại cử tri

выбра́сывание *с.*: ~ грýза за́ борт *эк.* vứt hàng khỏi tàu

выбра́сывать, вы́бросить (*В*) 1. vứt (ném, quăng, bỏ, đổ)... đi, hút (thải)... ra; (*дым, пламя, воду и т. п.*) phun (vọt, bắn, phọt, phụt)... ra; вы́бросить что́-л. из головы́ không nghĩ đến cái gì nữa, từ bỏ ý định gì; ~ кого́-л. на у́лицу а) (*выгонять*) vứt ai ra đường, đuổi ai; б) (*лишать работы*) đuổi việc (sa thải, thải hồi) ai; 2. *перен. разг.* (*выпускать, исключать*) vứt bỏ, bỏ... đi; (*тратить попусту*) phung phí, xài phí; сýдно вы́бросило на ка́мни chiếc tàu thuỷ bị hất tung vào mỏm đá; ~ дéньги на вéтер phung

phí tiền; vung tiền qua cửa sổ (*погов.*); 3. (*выдвигать*) giơ (đưa)... ra; вы́бросить ру́ку вперёд vung tay ra trước, giơ tay ra đằng trước; вы́бросить флаг giương (trương, kéo) cờ lên; вы́бросить ло́зунг tung ra khẩu hiệu; 4. (*высылать вперёд*) phái (cử) đi trước; 5. (*выпускать наружу*) nảy (nhú, đâm) ra; вы́бросить росто́к nảy mầm, mọc mộng, nhú mầm non, đâm mộng

выбра́сываться, вы́броситься 1. nhảy (lao) xuống; вы́броситься на парашю́те nhảy dù xuống; 2. (*о дыме, пламени, воде и т. п.*) phụt (vọt, bắn, phun, phọt) ra

вы́брать(ся) *сов. см.* выбира́ть(ся)

выбрива́ть, вы́брить (*В*) cạo nhẵn, cạo trọc, cạo; вы́брить лицо́ cạo mặt; вы́брить го́лову cạo trọc đầu

выбрива́ться, вы́бриться cạo râu, cạo mặt; чи́сто вы́бриться cạo nhẵn

вы́брить(ся) *сов. см.* выбрива́ть(ся)

вы́бросить(ся) *сов. см.* выбра́сывать(ся)

вы́брошенн||ый *прил.:* ~ые де́ньги tiền tiêu phí, tiền phung phí

выбыва́ть, вы́быть rời (đi, ra) khỏi; (*больше не числиться где-л.*) thôi, bỏ; вы́быть из шко́лы thôi học; вы́быть из спи́сков loại khỏi danh sách, không kê (không tính) vào danh sách nữa; вы́быть из игры́ а) *спорт.* bị loại khỏi cuộc đấu; б) *перен.* không tham gia việc gì nữa; ✧ ~ из стро́я а) thôi việc gì; б) *воен.* bị loại khỏi vòng chiến đấu

вы́быть *сов. см.* выбыва́ть

выва́ливать, вы́валить (*В*) *разг.* đổ (trút)... ra, đánh đổ, làm vương vãi; ~ у́голь из та́чки đổ (trút) than từ xe cút-kít ra

выва́ливаться, вы́валиться (из *Р*) *разг.* (bị) đổ ra, trút ra, rơi ra, vương vãi

вы́валить(ся) *сов. см.* выва́ливать(ся)

вы́валять *сов. см.*. валя́ть 1

выва́ривать, вы́варить (*В*) 1. nấu quá chín, đun quá nhừ; 2. (*извлекать*) cô, canh, sắc; ~ соль из морско́й воды́ cô muối từ nước biển

выва́риваться, вы́вариться chín quá, nhừ quá, nục quá

вы́варить(ся) *сов. см.* выва́ривать(ся)

вы́варка *м.* (*выпаривание*) (sự) cô, canh, sắc; ~ со́ли из морско́й воды́ cô muối từ nước biển

вы́ведать *сов. см.* выве́дывать

выведе́ние *с.* 1. (*исключение*) (sự) đưa ra, loại ra, đuổi ra, khai trừ; 2. (*из какого-л. состояния, положения*) (sự) đưa ra; 3. (*формулы, заключения*) (sự) rút ra, suy ra, chứng minh; *мат.* (sự) dẫn xuất, suy diễn; 4. (*высиживание — птенцов*) (sự) ấp nở; 5. (*выращивание*) (sự) gây; 6. (*искоренение, уничтожение*) (sự) trừ, diệt, tẩy, diệt trừ, tẩy trừ, trừ tiệt, tẩy sạch

выве́дывать, вы́ведать (*В*) *разг.* dò, moi, dò la, hỏi dò, dò biết; *сов.* dò được, moi được, biết được; у него́ нельзя́ ничего́ ~ không thể nào moi (dò, dò la) được điều gì ở anh ta cả; ~ у кого́-л. его́ секре́ты moi (dò, dò la) ở ai điều bí mật của hắn

вы́везти *сов. см.* вывози́ть 1–3

вы́верить *сов. см.* выверя́ть

вы́верка *ж.* (sự) chỉnh lý, hiệu chỉnh, hiệu đính, điều chỉnh, kiểm tra, chỉnh; ~ весо́в điều chỉnh cân, chỉnh cân; ~ те́кста hiệu chỉnh bài văn, chỉnh lý văn bản

вы́вернуть(ся) *сов. см.* вывёртывать(ся)

вывёртывать, вы́вернуть (*В*) 1. (*вывинчивать*) vặn (tháo)... ra; 2. (*руку, ногу*) vặn trẹo, làm sái khớp (sai khớp, trẹo khớp); 3. (*наизнанку*) lộn, lộn... ra, lộn... lại, lộn trái; вы́вернуть карма́ны lộn trái các túi

вывёртыв||аться, вы́вернуться 1. *разг.* (*вывинчиваться*) (bị) vặn ra, tháo ra; винт легко́ ~ается đinh ốc dễ vặn ra; 2. (*выскальзывать*) tuột (buột) ra; (*освобождаться*) thoát ra; 3. *перен. разг.* (*из затруднительного положения*) thoát khỏi

выверя́ть, вы́верить chỉnh lý, hiệu chỉnh, hiệu đính, điều chỉnh, kiểm tra, chỉnh; ~ спи́сок chỉnh lý danh sách; ~ часы́ chỉnh đồng hồ, lấy lại giờ

вы́весить I, II *сов. см.* выве́шивать I, II

вы́веск||а *ж.* 1. biển, tấm biển, biển đề, biển hiệu; 2. *перен.* chiêu bài; под ~ой чего́-л. dưới chiêu bài cái gì

вы́вести(сь) *сов. см.* выводи́ть(ся)

выве́тривание *с.* 1. (sự) thông thoáng, làm thoáng; 2. *геол.* (sự) phong hoá

выве́тривать, вы́ветрить (*В*) 1. thông thoáng, làm thoáng, làm thoáng khí; ~ за́пах нафтали́на làm bay mùi băng phiến đi; 2. *геол.* làm phong hoá

выве́триваться, вы́ветриться 1. (*о запахе*) mất mùi, biến mất; *перен.* (bị) xoá nhoà; вы́ветриться из головы́, из па́мяти (bị) xoá nhoà trong trí nhớ; 2. *геол.* (bị) phong hoá

вы́ветрить(ся) *сов. см.*. выве́тривать(ся)

выве́шивать I, вы́весить (*В*) 1. treo; (*для просушки, проветривания*) phơi, hong, phơi phóng; ~ бельё phơi (hong) quần áo; ~ фла́ги treo cờ; 2. (*для обозрения*) yết, niêm yết, yết thị; ~ объявле́ние yết (niêm yết) thông báo

выве́шивать II, вы́весить (*В*) (*определять вес*) cân, cân kiểm tra; ~ ги́ри kiểm tra quả cân

вы́винтить(ся) *сов. см.* вывинчивать(ся)

вывинчивать, вы́винтить (*В*) vặn (tháo)... ra

вывинчиваться, вы́винтиться (bị) vặn ra, tháo ra

вы́вих *м.* 1. (sự) sái khớp, sai khớp, trật khớp, trẹo khớp, trặc; 2. (*место*) (chỗ) sái khớp, sai khớp, trật khớp, trẹo khớp, trặc

вы́вихнуть *сов.* (*В*) làm sái khớp (sai khớp, trật khớp, trẹo khớp, trặc); ~ себе́ но́гу bị sái chân (trặc chân)

вы́вод *м.* 1. (sự) rút ra, triệt thoái, đưa ra khỏi; ~ войск rút (triệt thoái, triệt) quân; 2. (*умозаключение*) kết luận; прийти́ к ~у đi đến kết luận; сде́лать ~ rút ra kết luận; 3. (*выращивание*) (sự) gây; 4. (*высиживание — птенцов*) (sự) ấp nở; 5. (*истребление*) (sự) diệt, tẩy, diệt trừ, tẩy trừ; 6. *тех.* chỗ ra, đầu ra, lối ra; *информ.* đầu ra

выводи́ть, вы́вести 1. (*В*) đưa (rút)... ra; 2. (*В*) (*приводить куда-л.*) đưa (dắt, dẫn, dắt dẫn, dẫn dắt) ra; ~ дете́й в сад đưa (dẫn, dắt) trẻ con ra vườn; вы́вести спу́тник на орби́ту đưa vệ tinh lên quỹ đạo; 3. (*В* из *Р*) (*исключать*) đưa (đuổi, loại)... ra, khai trừ; вы́вести кого́-л. из соста́ва прези́диума đưa ai ra khỏi chủ tịch đoàn; вы́вести кого́-л. из игры́ loại ai ra khỏi cuộc đấu; 4. (*В* из *Р*) (*из какого-л. положения*) đưa... ra, làm... ra; ~ кого́-л. из состоя́ния поко́я làm ai ra khỏi trạng thái yên tĩnh, làm ai mất yên tĩnh; ~ цех из прорыва đưa (làm cho) phân xưởng ra khỏi tình trạng khốn đốn; 5. (*В*) (*делать вывод*) rút ra, suy ra, chứng minh, suy diễn; ~ фо́рмулу rút ra (chứng minh) công thức; 6. (*В*) (*высиживать — птенцов*) ấp nở; вы́вести цыпля́т ấp nở (ấp được) đàn gà con; 7. (*В*)

(*выращивать*) tạo, gây; ~ но́вую поро́ду скота́ tạo (gây) giống súc vật mới; ~ засухоусто́йчивую пшени́цу tạo (gây) giống lúa mì chịu hạn; 8. (*В*) (*сооружать*) xây, dựng, xây dựng, xây cất; 9. (*В*) (*уничтожать*) trừ, diệt, tẩy, diệt trừ, tẩy trừ, trừ tiệt, tẩy sạch; ~ мух diệt ruồi; ~ глисто́в tẩy giun; ~ пятно́ tẩy sạch vết bẩn; 10. (*В*) (*старательно писать, рисовать и т. п.*) nắn nót viết (vẽ, kẻ); ~ бу́квы nắn nót viết những chữ cái; 11. (*В*) (*изображать*) diễn tả, miêu tả, mô tả; ✧ вы́вести что́-л. нару́жу phơi trần cái gì; вы́вести кого́-л. в лю́ди tác thành cho ai, giúp ai nên người, giúp ai đủ lông đủ cánh, giúp ai trưởng thành; вы́вести кого́-л. из себя́ làm ai mất tự chủ; вы́вести кого́-л. из равнове́сия làm ai mất bình tĩnh; вы́вести кого́-л. из терпе́ния làm ai hết nhẫn nại, làm ai phát cáu; вы́вести кого́-л. на чи́стую во́ду vạch trần (lột trần, vạch mặt, lột mặt nạ) ai

выводи́ться, вы́вестись 1. (*переставать существовать*) không còn nữa, mất đi, biến đi, biến mất; (*выходить из употребления*) không dùng nữa; 2. (*исчезать*) mất đi, biến đi, bị diệt hết, bị tuyệt chủng; (*о пятнах*) được tẩy sạch; 3. (*появляться на свет — о птенцах*) nở ra

вы́водок *м.* lứa; ути́ный ~ lứa vịt

вы́воз *м.* 1. (*действие*) (sự) cho ra, đưa ra, xuất khẩu, xuất cảng; ~ капита́ла *эк.* xuất khẩu tư bản; 2. *эк.* (*вывозимые товары*) hàng xuất, hàng xuất khẩu (xuất cảng, xuất biên)

вывози́ть, вы́везти (*В*) 1. chở... ra, chở (chuyển, mang)... đi; 2. (*доставлять куда-л.*) chở (đưa, đem, mang)... đến; ~ това́ры на ры́нок chở hàng ra chợ; ~ удобре́ния на поля́ chở phân ra đồng; 3. (*привозить с собой откуда-л.*) mang (đem) theo; 4. *тк. несов. эк.* xuất khẩu, xuất cảng, xuất biên, xuất

вывозн||о́й *прил. эк.* (thuộc về) xuất khẩu, xuất cảng, xuất biên, xuất; ~а́я по́шлина thuế xuất khẩu (xuất cảng); ~ы́е пре́мии *эк.* tiền thưởng xuất khẩu (xuất cảng)

вывола́кивать, вы́волочь (*В*) *разг.* kéo (lôi)... ra

вы́волочь *сов. см.* вывола́кивать

выворáчивать, вы́воротить *разг.* 1. (*вытаскивать, извлекать*) nạy (cạy) ra, nạy bật, nhổ bật; ~ с ко́рнем nhổ bật cả rễ; 2. *см.* вывёртывать 3

вы́ворот *м. мед.* lộn; ~ ве́ка lộn mí; ~ ма́тки lộn tử cung

вы́воротить *сов, см.* выворáчивать

вы́гадать *сов. см.* выга́дывать

выга́дывать, вы́гадать (*В*) (*сберегать*) tiết kiệm, dè sẻn; вы́гадать вре́мя tiết kiệm thì giờ, tranh thủ thời gian

вы́гиб *м.* (chỗ, khúc) cong, uốn, vòng

выгиба́ть, вы́гнуть (*В*) uốn cong, bẻ cong, uốn; ~ спи́ну uốn cong lưng

выгиба́ться, вы́гнуться uốn cong, cong lại; (*о кошке и т. п.*) uốn cong mình, uốn cong lưng

вы́гладить *сов. см.* гла́дить 1

вы́глядеть *несов.* trông (nom) có vẻ; ~ моло́же свои́х лет trông (nom) có vẻ trẻ hơn tuổi thật; ~ ста́рше свои́х лет trông (nom) có vẻ già trước tuổi; хорошо́ ~ trông (nom) có vẻ khoẻ mạnh; пло́хо ~ trông (nom) có vẻ không khoẻ lắm

выгля́дывать, вы́глянуть 1. (*смотреть откуда-л.*) nhìn (trông, ngó) ra; ~ нару́жу nhìn (ngó) ra ngoài; ~ в окно́, из окна́ nhìn (trông, ngó) qua cửa sổ; 2. (*показываться, появляться*) ló ra, hiện ra; луна́ вы́глянула из-за туч mặt trăng ló ra khỏi đám mây đen

вы́глянуть *сов. см.* выгля́дывать

вы́гнать *сов. см.* выгоня́ть

вы́гнутый *прил.* uốn cong, vồng lên, cong

вы́гнуть(ся) *сов. см.* выгиба́ть(ся)

выгова́ривать, вы́говорить 1. (*В*) nói, thốt lên; (*произносить*) phát âm; он не мог вы́говорить ни сло́ва anh ấy không nói (không thốt lên) được lời nào; 2. (*В*) *разг.* (*ставить условием*) đòi, đặt (ra) điều kiện; он вы́говорил себе́ льго́тные усло́вия anh ấy đòi được những điều kiện ưu đãi cho mình; 3. *тк. несов.* (*Д*) (*упрекать*) trách, quở trách, khiển trách, trách mắng, quở mắng

выгова́риваться, вы́говориться *разг.* nói hết, nói hả dạ, nói cho hả, nói cho đã đời; наконе́ц он вы́говорился cuối cùng anh ấy đã nói hết (nói hả dạ)

вы́говор *м.* 1. (*произношение*) (sự, cách) phát âm; у него́ хоро́ший ~ nó phát âm rõ; 2. (*порицание*) (sự) khiển trách, quở trách, cảnh cáo; объяви́ть кому́-л. ~ khiển trách (cảnh cáo) ai; получи́ть ~ bị khiển trách (cảnh cáo); сде́лать кому́-л. ~ quở trách (trách mắng) ai

вы́говорить *сов. см.* выгова́ривать 1, 2

вы́говориться *сов. см.* выгова́риваться

вы́год||а *ж.* (*прибыль*) (mối, món) lợi, lợi lộc; (*польза*) (điều) lợi, ích lợi, lợi ích, lợi lộc, lợi lạc; извлека́ть ~у из чего́-л. kiếm lợi (thu lợi) trong việc gì, lợi dụng việc gì; без вся́кой ~ы для себя́ không được lợi tí nào (chẳng có ích lợi gì) cho mình cả; ра́ди ~ы vì lợi, để kiếm lợi; ра́ди о́бщей ~ы vì lợi ích (ích lợi) chung

вы́годно 1. *нареч.* (một cách) có lợi; ~ отлича́ться от... có lợi thế hơn (trội hơn, tốt hơn, giỏi hơn, hay hơn, đẹp hơn, thông minh hơn) so với...; 2. *в знач. сказ.* có lợi; вам бу́дет ~ sẽ có lợi cho anh, anh sẽ có lợi; кому́ э́то ~? việc này có lợi cho ai?, ai có lợi trong việc này?

вы́годность *ж.* (tính chất, sự) có lợi, cho nhiều lợi

вы́годн||ый *прил.* 1. (*доходный*) có lợi, cho nhiều lợi, nhiều lợi lộc, được lợi to, béo bở; ~ое ме́сто chức vụ béo bở (nhiều lợi lộc, có lợi); 2. (*благоприятный*) thuận lợi, thuận tiện; ~ моме́нт thời cơ thuận lợi, cơ hội thuận tiện, dịp tốt

вы́гон *м.* (*пастбище*) bãi chăn, bãi chăn thả

вы́гонка *ж.* (*перегонка*) (sự) chưng cất, cất, chưng

выгоня́ть, вы́гнать (*В*) 1. đuổi (tống)... ra, đuổi (tống) cổ, tống khứ, trục xuất; *разг.* (*увольнять, исключать*) thải... ra, sa thải, thải hồi; ~ кого́-л. из дому đuổi (tống, tống khứ) ai ra khỏi nhà; ~ кого́-л. из шко́лы đuổi ai ra khỏi trường; ~ кого́-л. с рабо́ты sa thải (thải hồi, thải, đuổi việc, đuổi) ai; 2. (*скот*) lùa; ~ ста́до в по́ле lùa đàn gia súc ra đồng; 3. (*добывать перегонкой*) cất, chưng, chưng cất

выгора́живать, вы́городить (*В*) 1. (*отделять оградой*) rào, rào... lại; 2. *разг.* (*оправдывать*) bào chữa, biện bạch, chống chế, bao che, che chở; ~ себя́ bào chữa (biện bạch, chống chế) cho mình

выгора́ть I, вы́гореть 1. (*сгорать*) cháy hết, cháy trụi, đốt sạch, thiêu cháy, thiêu huỷ; ~ дотла́ cháy ra tro, cháy trụi, cháy sạch sành sanh;

2. (*выцветать*) bạc màu, phai màu, nhợt đi, nhạt đi

выгора́ть II, вы́гореть *разг.* (*удаваться*) được, có kết quả tốt, thành đạt, thành công; де́ло вы́горело công việc thành đạt, việc đã thành, sự nghiệp thành công; де́ло не вы́горело việc không thành, việc không ăn thua gì

вы́гореть I, II *сов. см.* выгора́ть I, II

вы́городить *сов. см.* выгора́живать

вы́гравировать *сов.* (*В*) khắc, chạm, chạm trổ

вы́греб *м.* hố rác

выгреба́ть, вы́грести 1. (*В*) (*удалять*) cời (cào)... ra; ~ золу́ из пе́чки cời tro ở bếp ra; 2. (*вёслами*) chèo; вы́грести на середи́ну реки́ chèo (chèo thuyền) ra giữa sông

выгребн||о́й *прил.*: ~а́я я́ма hố rác

вы́грести *сов. см.* выгреба́ть

выгружа́ть, вы́грузить (*В*) dỡ, bốc, bốc đi

выгружа́ться, вы́грузиться 1. (*высаживаться с грузом*) xuống xe, ra khỏi; (*с судна*) lên bờ, đổ bộ; 2. (*разгружаться*) (được) dỡ hàng, dỡ tải, bốc hàng đi

вы́грузить(ся) *сов. см.* выгружа́ть(ся)

вы́грузка *ж.* (sự) xuống xe, ra khỏi; (*с судна*) (sự) lên bờ, đổ bộ; (*разгрузка*) (sự) dỡ hàng, dỡ tải, bốc hàng

выдава́ть, вы́дать 1. (*В*) phát, cấp, cấp phát; (*давать*) cho; (*выплачивать*) trả; (*вручать*) trao, giao; (*распределять*) phân phối; ~ удостовере́ние cấp giấy chứng minh; ~ зарпла́ту кому́-л. phát lương (trả lương) cho ai; ~ ве́ксель phát (ký) một lệnh phiếu; ~ пре́мию trao (phát) giải thưởng; 2. (*В*) (*обнаруживать*) tiết lộ, làm lộ, để lộ, nói lộ; (*разоблачать*) tố giác, phát giác, tố cáo; (*предавать*) phản, phản bội; ~ секре́т tiết lộ (làm lộ, để lộ, nói lộ) bí mật; улы́бка вы́дала его́ ну cười đã phản (đã làm lộ) anh ta; я вас не вы́дам tôi sẽ không làm lộ anh đâu; вы́дать себя́ làm lộ mình, tự phản mình; 3. (*В*) (*возвращать кого-л. против его воли*) giao, nộp, giao nộp; (*другому государству*) dẫn độ; вы́дать престу́пника dẫn độ kẻ tội phạm; вы́дать перебе́жчика giao nộp kẻ đào ngũ; 4. (*В* за *В*) mạo danh, mạo nhận, mạo xưng, nhận xằng, nhận bừa, nhận càn, tự xưng; он выдаёт себя́ за специали́ста anh ta mạo danh (mạo nhận, mạo xưng) là một chuyên gia; он вы́дал э́ту мысль за свою́ ông ta nhận xằng tư tưởng đó là của mình; 5. (*добывать, выпускать*) sản xuất, khai thác, vận xuất; ✧ ~ за́муж gả, gả chồng

выдава́ться, вы́даться 1. (*выступать*) nhô (lời, thò) ra; 2. (*отличаться*) nổi bật lên; 3. *разг.* (*случаться*): вы́далось не́сколько часо́в свобо́дного вре́мени có được vài giờ rỗi rãi; как то́лько вы́дался слу́чай khi nào có được cơ hội; како́й сего́дня вы́дался денёк! hôm nay đẹp trời làm sao!

вы́давить *сов. см.* выда́вливать

выда́вливать, вы́давить (*В*) 1. (*выжимать*) vắt, ép, bóp; вы́давить сок из я́год ép nước quả; вы́давить лимо́н vắt chanh; 2. (*продавливать*) đè vỡ, ấn vỡ, ấn thủng; вы́давить стекло́ đè (ấn) vỡ kính; 3. (*вытеснять*) dập

выда́лбливать, вы́долбить (*В*) đục, khoét, đục khoét

вы́данье *с.*: на ~ *разг. уст.* đến tuổi gả chồng; đến tuần cập kê (*поэт.*)

вы́даться *сов. см.* выдава́ть(ся)

вы́дача *ж.* 1. (*действие*) (sự) phát, cấp, cấp phát, trả; phân phối; giao, nộp, giao nộp; sản xuất, khai thác (*ср.* выдава́ть); ~ де́нег trả (phát) tiền; ~ зарпла́ты phát (trả) lương; 2. (*преступника другому государству*) (sự) dẫn độ

выдаю́щийся *прил.* xuất chúng, kiệt xuất, xuất sắc, lỗi lạc, cự phách, nổi bật; ~ успе́х thành công xuất chúng (xuất sắc); ничем не ~ bình thường, không có gì nổi bật; ~ учёный nhà bác học kiệt xuất (xuất chúng, lỗi lạc)

выдвига́ть, вы́двинуть (*В*) 1. (*перемещать вперёд*) đẩy... ra; (*вытаскивать*) rút, kéo... ra; ~ я́щик стола́ rút ngăn kéo, kéo hộc bàn ra; 2. (*предлагать, приводить*) đề xuất, đưa ra, nêu ra, dẫn, đề ra, đề đạt; ~ предложе́ние đề xuất (đưa ra) kiến nghị, nêu ra (đưa ra) đề nghị; ~ тео́рию đề xuất lý thuyết, đưa ra lý luận; ~ зада́чу đề ra nhiệm vụ; ~ план đưa ra kế hoạch; ~ тре́бование nêu ra (đưa ra) yêu sách; ~ доказа́тельство nêu ra (đưa ra) chứng cớ, dẫn chứng; ~ чью-л. кандидату́ру tiến cử (đề cử) ai, giới thiệu ai ra ứng cử; ~ обвине́ние đưa ra lời buộc tội; 3. (*на ответственную работу*) đề bạt, cất nhắc; сме́ло ~ молоды́х mạnh dạn đề bạt (cất nhắc) thanh niên

выдвиг||а́ться, вы́двинуться 1. (*продвигаться вперёд*) đi lên, tiến lên; 2. *тк. несов.* (*быть выдвижным*) (được) kéo ra; э́тот я́щик легко́ ~а́ется ngăn kéo này dễ kéo (dễ rút) ra; 3. (*по работе, службе*) được đề bạt (cất nhắc), lên chức, thăng chức, thăng trật; (*становиться заметным*) nổi bật (trội hẳn) lên

выдвиже́нец *м.* người được đề bạt (được cất nhắc)

выдвиже́ние *с.* 1. (sự) đi lên, tiến lên; 2. (*для обсуждения*) (sự) đưa ra, nêu ra, dẫn, đề ra, đề đạt; ~ кандида́тов tiến cử, đề cử, giới thiệu ứng cử viên; 3. (*по работе, службе*) (sự) đề bạt, cất nhắc; ~ ка́дров đề bạt cán bộ

выдвижно́й *прил.* kéo ra được; ~ я́щик ngăn kéo

вы́двинуть *сов. см.* выдвига́ть

вы́двинуться *сов. см.* выдвига́ться 1, 3

вы́дворить *сов. см.* выдворя́ть

выдворя́ть, вы́дворить (*В*) đuổi... ra, đuổi... đi, trục xuất, tống khứ; ~ кого́-л. из страны́ trục xuất ai ra khỏi nước, trục xuất cảnh ngoại ai

вы́деланный *прил.* (đã) chế tạo, chế biến, gia công; (*о коже*) (đã) thuộc

вы́делать *сов. см.* выде́лывать 1, 2

выделе́ни||е *с.* 1. (*организационное*) (sự) tách ra, phân ra; 2. (*средств*) (sự) cấp tiền, trích tiền; 3. *физ.* (sự) thoát ra; *физиол.* (sự) bài tiết, tiết ra; ~ га́за thoát khí; ~ осáдка kết tủa; 4. *мн.*: ~я chất bài tiết; гно́йные ~я mủ

выдели́тельный *прил.* 1. *полигр.* (để) làm nổi bật, nhấn mạnh; ~ шрифт kiểu chữ để làm nổi bật (nhấn mạnh); 2. *физиол.* bài tiết; ~ проце́сс quá trình bài tiết

вы́делить(ся) *сов. см.* выделя́ть(ся)

вы́делк||а *ж.* 1. (*изготовление*) (sự) chế tạo, chế biến, gia công, sản xuất; ~ ко́жи thuộc da; 2. (*качество*) chất lượng, phẩm chất; осо́бо про́чной ~и có phẩm chất đặc biệt bền

выде́лывать, вы́делать (*В*) 1. chế tạo, tạo tác, gia công, làm; 2. (*подвергать обработке*) chế biến, thuộc; ~ ко́жу thuộc da; 3. *тк. несов.* (*изготовлять*) chế tạo, sản xuất; 4. *тк. несов. разг.* (*вытворять*) làm; ~ фо́кусы làm trò, làm bộ làm tịch

выдел||я́ть, вы́делить (*В*) 1. (*обособлять*) tách (phân) ra; (*отбирать*) tách riêng ra, chọn ra, lựa ra, lựa chọn; ~ в отде́льный райо́н

tách ra thành một khu vực riêng; 2. (*отличать*) làm... trội lên (nổi bật), nêu bật, nhấn mạnh; э́то ~я́ет его́ среди́ други́х ди̂ều này làm anh ta trội hơn (nổi bật lên trong số) những người khác; ~ что́-л. курси́вом làm nổi bật (nêu bật, nhấn mạnh) cái gì bằng chữ in ngả; 3. (*для какой-л. цели*) cấp, trích; ~ сре́дства cấp tiền; 4. (*об имуществе*) chia; 5. *физиол.* bài tiết, tiết ra, tiết, toát; ~ мокро́ту tiết đờm; ~ пот toát mồ hôi

выделя́ться, вы́делиться 1. (*Т*) (*отличаться*) nổi lên, nổi bật, trội lên, trội hơn, trội hẳn lên; ~ свои́ми спосо́бностями nổi bật nhờ tài năng của mình; ~ на фо́не чего́-л. nổi bật trên nền cái gì; 2. (*обособляться*) ra khỏi, tách ra; ~ в самостоя́тельное учрежде́ние tách ra thành một cơ quan riêng; 3. *физиол.* bài tiết, tiết ra, toát ra; 4. (*о паре, газе и т. п.*) thoát ra, thải ra, xả ra, toả ra

выдёргивать, вы́дернуть (*В*) nhổ, bứt, rứt, dứt... ra; ~ зуб nhổ răng; ~ во́лосы rứt (bứt) tóc

вы́держанность *ж.* (tính, tính chất, sự) nhất quán; bình tĩnh, trấn tĩnh, tự chủ, tự chế (*ср.* вы́держанный); ~ хара́ктера (sự) kiên định của tính chất; идеологи́ческая ~ (tính) không khoan nhượng về tư tưởng

вы́держанн||ый *прил.* 1. (*последовательный*) nhất quán, trước sau như một, thuỷ chung như nhất; ~ стиль phong cách nhất quán; 2. (*о человеке*) bình tĩnh, trấn tĩnh, biết tự chủ, biết tự chế, nhẫn nhục; 3.: ~ое вино́ vang hãm lâu, rượu vang để lâu; — лес gỗ ngâm tẩm

вы́держать *сов. см.* выде́рживать

выде́ржив||ать, вы́держать 1. (*В*) chịu được, chịu nổi; мост ~ает нагру́зку в 50 тонн cầu chịu được (chịu nổi) sức nặng 50 tấn; 2. (*В*) (*терпеть, переносить*) chịu nổi, đương nổi, chịu được, trụ được, chịu đựng nổi, chống đỡ (đứng vững) được; ~ оса́ду trụ được (đứng vững được) trong tình thế bị bao vây; ~ пы́тку chịu được sự tra tấn; ~ тру́дности chịu đựng được những khó khăn; я не могу́ э́того вы́держать tôi không thể chịu nổi chuyện này; 3. *разг.* (*проявлять выдержку*) tự chủ (tự chế, kìm mình, nén mình, dằn lòng, nhịn) được, chịu đựng nổi, chịu nhịn; он не вы́держал и сказа́л nó không kìm mình được (không chịu nổi) và nói ra; 4. (*В*): ~ экза́мен thi đỗ, thi đậu; ~ испыта́ние chịu đựng (trải qua) thử thách; 5. (*В*) (*сохранять*) giữ vững, duy trì; ~ ско́рость giữ vững tốc độ; ~ те́мпы giữ vững nhịp độ; ~ направле́ние duy trì phương hướng; 6. (*В*): ~ вино́ hãm rượu vang; ~ древеси́ну ngâm tẩm gỗ; ✧ вы́держать не́сколько изда́ний được tái bản (xuất bản) mấy lần; вы́держать па́узу tạm dừng lời; вы́держать роль làm tròn vai trò; вы́держать хара́ктер không nao núng, tỏ rõ lòng kiên định; не ~ кри́тики thấp kém, kém cỏi, không đứng vững được; э́ти до́воды не ~ют кри́тики những lý lẽ đó không đứng vững được

вы́держка I *ж.* 1. (*самообладание*) (sự) bình tĩnh, trấn tĩnh, tự chủ, tự chế, tự kiềm chế; (*выносливость*) (tính, sự) chịu đựng, kiên định, kiên nhẫn, nhẫn nại; (*сдержанность*) (tính, sự) chịu nhịn, nhẫn nhục; 2. *фото* pose, pô, thời gian phơi sáng, (sự) đợi hình; больша́я ~ thời gian phơi sáng lâu, đợi hình lâu

вы́держк||а II *ж.* (*отрывок*) đoạn trích, trích đoạn, đoạn trích dẫn; приводи́ть ~у trích dẫn; ✧ на ~у không lựa chọn trước

вы́дернуть *сов. см.* выдёргивать

выдира́ть, вы́драть (*В*) *разг.* nhổ (rứt, bứt, dứt, giật, giựt)... ra, beo, véo; вы́драть за́ уши кого́-л. xách (véo, beo, béo) tai ai

вы́долбить *сов. см.* выда́лбливать

вы́дох *м.* (hơi) thở ra; ~! thở ra!

вы́дохнуть(ся) *сов. см.* выдыха́ть(ся)

вы́дра *ж.* 1. rái cá (*Lutra lutra*); 2. (*мех*) (bộ) lông rái cá

вы́драть I *сов. см.* выдира́ть

вы́драть II *сов. см.* драть 3

вы́дрессировать *сов. см.* дрессирова́ть

выдува́ть, вы́дуть (*В*) 1. thổi... đi, thổi... ra; 2. (*изготовить дутьем*) thổi; 3. (*остудить*) làm nguội, để nguội, làm lạnh; всё тепло́ вы́дуло hơi ấm mất hết

вы́думать *сов. см.* выду́мывать

вы́думка *ж.* 1. (*вымысел*) (điều, chuyện) bịa đặt, đơm đặt, đặt điều, đặt để, bịa tạc, bịa, phịa; э́то чи́стая ~ đó hoàn toàn là chuyện bịa đặt (đơm đặt, đặt điều, đặt để, bịa, phịa) mà thôi; 2. *разг.* (*изобретательность*) mưu trí, tài (trí) tưởng tượng; 3. (*изобретение, затея*) sáng kiến, điều (óc) tưởng tượng

вы́думщик *м. разг.* 1. người có tài tưởng tượng (có sáng kiến, có lắm mưu trí); 2. (*лгун, клеветник*) kẻ bịa đặt (đặt điều, bày chuyện, nói dối)

выду́мыва||ть, вы́думать (*В*) 1. (*изобретать*) nghĩ ra, tưởng tượng ra, sáng chế, phát minh; 2. (*сочинять*) bịa đặt, đơm đặt, đặt điều, đặt để, bịa tạc, bày đặt, bày chuyện, thêu dệt, nói điêu, bịa, phịa; что ты ~ешь? vì sao mày bịa đặt thế?; не ~й! đừng có đặt điều!, đừng thêu dệt!, đừng nói điêu!; ✧ он по́роха не вы́думает nó không thông minh (không sáng dạ) lắm

вы́дуть *сов. см.* выдува́ть

выдыха́ние *с.* (sự) thở ra

выдыха́тельный *прил.* (để) thở ra

выдыха́ть, вы́дохнуть (*В*) thở... ra; ~ во́здух thở không khí ra

выдыха́ться, вы́дохнуться 1. hả hơi, hả mùi, bay hơi, bay mùi; 2. *перен. разг.* (*терять силу*) yếu đi, suy yếu, sút đi, sút kém; наступле́ние вы́дохлось cuộc tấn công đã yếu hẳn đi; тала́нт вы́дохся tài năng đã tàn tạ (đã tàn lụi); 3. *перен. разг.* (*утомляться*) hết hơi, mệt phờ, phờ người, bở hơi tai, kiệt sức, kiệt lực, mệt lử

вы́еденн||ый *прил.*: э́то ~ого яйца́ не сто́ит *разг.* đó là chuyện quá nhỏ nhặt (chuyện không đáng để ý), việc đó chẳng có giá trị gì

выеда́ть, вы́есть (*В*) 1. gặm; 2. (*о едких веществах*) ăn mòn, ăn

вы́езд *м.* 1. (*отъезд*) (sự) ra, đi ra, đi khỏi, ra đi, xuất hành; (*за границу*) (sự) xuất cảnh; 2. (*место*) (chỗ, lối, cửa, đường) ra, đi ra, ra đi; 3. (*экипаж с лошадьми*) ngựa xe, xa mã

вы́ездить *сов. см.* выезжа́ть II

вы́ездка *ж.* (*лошадей*) (sự) tập ngựa

выездн||о́й *прил.*: ~а́я ви́за visa ra, thị thực xuất cảnh; ~а́я се́ссия суда́ phiên tòa lưu động (xử tại chỗ, xử tại trận)

выезжа́ть I, вы́ехать 1. (*уезжать*) ra, đi ra, đi khỏi, ra đi, xuất hành; (*покидать*) rời khỏi; (*с квартиры*) dọn nhà; вы́ехать за грани́цу ra (đi ra) nước ngoài, xuất ngoại, xuất dương; 2. (*из ворот, на прогулку и т. п.*) ra, ra khỏi, đi ra; 3. (*появляться*) ra, đi đến; вы́ехать на шоссе́ chạy ra đường; ~ в по́ле ra đồng

выезжа́ть II, вы́ездить (*В*) (*лошадь*) tập, tập luyện

вы́емка *ж.* 1. (*действие*) (sự) đào ra, xúc ra, bới ra, lấy ra; *фин.* (sự) rút tiền;

горн. (sự) khao, khấu, khai thác; ~ гру́нта (sự) đào đất; ~ де́нег из ба́нка rút tiền gửi ngân hàng; ~ пи́сем произво́дится три ра́за в день thư từ mỗi ngày được lấy ra ba lần; 2. (*углубление*) (cái) hốc, hõm, hố, lỗ; 3. (*вырез*) rãnh, chỗ cắt, lỗ khoét, vết lõm

вы́есть *сов. см.* выеда́ть

вы́ехать *сов. см.* выезжа́ть I

вы́жать *сов. см.* выжима́ть

вы́ждать *сов. см.* выжида́ть

вы́жечь *сов. см.* выжига́ть

выжива́ть I, вы́жить (*оставаться в живых*) sống được, sống sót, thoát chết; он вряд ли вы́живет chắc ông ấy không qua khỏi (không sống) được; ✧ вы́жить из ума́ lẫn cẫn, lẩm cẩm, lẩm ca lẩm cẩm, đâm ra lẩn thẩn (lẩn tha lẩn thẩn)

выжива́ть II, вы́жить (*В*) *разг.* (*выгонять откуда-л.*) đuổi (tống)... ra; (*со службы*) đẩy (gạt)... ra; ~ кого́-л. и́з дому đuổi ai ra khỏi nhà

вы́жига *м. и ж. разг.* kẻ lừa đảo (bịp bợm), tên bợm (đại bợm)

выжига́ние *с.* (sự, nghề) khắc lửa, khắc nóng; ~ по де́реву khắc lửa trên gỗ

выжига́ть, вы́жечь (*В*) 1. (*уничтожать огнем*) đốt, thiêu, đốt cháy, thiêu cháy, thiêu đốt, thiêu huỷ, đốt trụi, thiêu trụi; со́лнце вы́жгло посе́вы nắng đã thiêu trụi cây gieo trồng; 2. (*какие-л. знаки*) khắc lửa, khắc nóng; ~ клеймо́ на чём-л. đóng dấu sắt nung lên cái gì

выжида́ние *с.* (sự) chờ đợi, đợi chờ, trông chờ, trông đợi, trông mong

выжида́тельно *нареч.* (một cách) chờ đợi, chờ thời

выжида́тельн||ый *прил.* chờ đợi, chờ thời, đợi thời; занима́ть ~ую пози́цию giữ lập trường chờ thời (đợi thời, chờ đợi); ~ая поли́тика chính sách chờ thời; ~ взгляд cái nhìn chờ đợi

выжида́ть, вы́ждать (*В*) chờ, đợi, chờ đợi, đợi chờ, chờ thời, đợi thời; (*медлить*) chần chừ; вы́ждать удо́бный слу́чай chờ dịp, đợi thời cơ, rình cơ hội thuận tiện; вы́ждать вре́мя chờ thời, đợi thời

выжима́ние *с.* 1. (sự) ép, vắt, bóp, nặn; 2. *перен.* (sự) bóp nặn, bòn rút

выжима́тельный *прил.*: ~ пресс máy ép

выжима́ть, вы́жать (*В*) 1. ép, vắt, bóp, nặn; ~ бельё vắt quần áo; ~ лимо́н vắt chanh; ~ сок из плодо́в ép nước quả; 2. *перен.* bóp nặn, bòn rút, rút; 3. *спорт.* cử bật, cử, nhấc; вы́жать ги́рю cử tạ; вы́жать со́рок килогра́ммов nhấc được bốn mươi kilô; ✧ вы́жать все со́ки vắt kiệt mồ hôi, bắt làm kiệt sức

вы́жимка *ж.* 1. (*действие*) (sự) ép, vắt; 2. *перен.* (sự) bóp nặn, bòn rút; 3. (*краткое изложение*) (bài) tóm tắt, tóm lược, giản lược

вы́жимки *мн.* bã; (*жмыхи*) khô dầu

вы́жить I, II *сов. см.* выжива́ть I, II

вы́звать(ся) *сов. см.* вызыва́ть(ся)

вы́звезди||ть *сов.*: к но́чи ~ло đến đêm bầu trời điểm đầy sao

вы́зволить *сов. см.* вызволя́ть

вызволя́ть, вы́зволить (*В*) *разг.* cứu, cứu thoát, giải cứu, gỡ bí, cứu vãn; ~ кого́-л. из беды́ cứu (cứu thoát) ai khỏi tai hoạ, cứu nguy (cứu khổ, cứu nạn) cho ai

выздора́влив||ать, вы́здороветь khỏi bệnh, khỏi ốm, bình phục, lại người; он ~ает, но ещё не вы́здоровел bệnh anh ấy thuyên giảm nhưng chưa khỏi hẳn (chưa bình phục)

выздора́вливающий *м.* (*скл. как прил.*) người ốm dậy, người đang bình phục

вы́здороветь *сов. см.* выздора́вливать

выздоровле́ние *с.* (sự) khỏi bệnh, khỏi ốm, bình phục, lại người

вы́зов *м.* 1. (sự) gọi đến, đòi đến; (*приглашение*) (sự) mời đến, vời đến; ~ ско́рой по́мощи gọi xe cấp cứu; ~ на бис vỗ tay yêu cầu diễn bis; ходи́ть на ~ы (*о враче*) đi thăm bệnh theo lời mời; 2. (*повестка и т. п.*) giấy gọi, trát đòi; (*приглашение*) giấy mời, thiếp mời; ~ в суд trát đòi (giấy gọi) ra tòa; 3. (*на соревнование, борьбу*) (sự, lời) thách, thách đấu, thách thi đua, thách thức; бро́сить кому́-л. ~ thách đấu (thách thi đua) với ai, thách thức ai; приня́ть ~ nhận lời thách đấu (thách thi đua, thách thức); ✧ с ~ом (*сказать и т. п.*) một cách khiêu khích, có vẻ gây chuyện

вы́золотить *сов.* thếp vàng, mạ vàng

вы́зубрить *сов.* (*В*) *разг.* học thuộc lòng, học vẹt, học gạo

вызыв||а́ть, вы́звать 1. (*В*) gọi (đòi)... đến; (*приглашать*) mời (vời)... đến; ~ врача́ gọi bác sĩ đến; ~ ско́рую по́мощь gọi xe cấp cứu; вы меня́ ~а́ли? ông gọi (mời, vời) tôi đến à?; ~ кого́-л. в суд đòi (gọi) ai ra tòa; ~ по спи́ску điểm danh, gọi tên theo danh sách; ~ кого́-л. по телефо́ну gọi ai bằng điện thoại; ~ актёра vỗ tay yêu cầu nghệ sĩ diễn lại; 2. (*В* на *В*) (*на состязание*) thách, thách thức; ~ кого́-л. на соревнова́ние thách thức ai thi đua; 3. (*В* на *В*, *В* + *инф.*) (*побуждать*) làm cho, khiến cho; ~ кого́-л. на откровéнность làm cho ai nói chuyện cởi mở; ~ кого́-либо на разгово́р gợi (bắt) chuyện với ai; 4. (*В*) (*быть причиной*) làm, gây, khêu gợi, kích thích, gợi; ~ заде́ржку làm đình trệ, gây sự ngưng trệ; ~ аппети́т làm ngon miệng; ~ кровотече́ние làm chảy máu; ~ рво́ту gây nôn, làm buồn nôn; ~ гнев làm phẫn nộ, gây lòng công phẫn; ~ смех làm bật cười, gây cười; ~ улы́бку làm mỉm cười; ~ мы́сли gợi ý; ~ воспомина́ния làm hồi tưởng; ~ сомне́ния gây ngờ vực, làm nghi ngờ; ~ большо́й интере́с làm quan tâm nhiều, làm nhiều người chú ý đến

вызыва́ться, вы́зваться (+ *инф.*) tình nguyện làm, tự nguyện làm, xin nhận làm

вызыва́ющ||ий *прил.* (có vẻ) khiêu khích, trêu tức, chọc tức, châm chọc; (*дерзкий*) ngỗ ngáo, láo xược, ngỗ ngược; ~ взгляд cái nhìn ngỗ ngáo; ~ее поведе́ние thái độ khiêu khích

вы́играть *сов. см.* вы́игрывать

вы́игрывать, вы́играть 1. (*В*) thắng, được, ăn, hạ; (*по лотерее, займу и т. п.*) trúng số, trúng; ~ в ка́рты ù, thắng ván bài, được trong cuộc đánh bài; вы́играть па́ртию в ша́хматы hạ (thắng) một ván cờ; вы́играть сто рубле́й trúng số (trúng) một trăm rúp; вы́играть сраже́ние thắng (được) trận; вы́играть де́ло (*в суде*) được (thắng) kiện; 2. (от *Р*) (*получать выгоду*) được lợi, có lợi; населе́ние вы́играло от сниже́ния цен dân chúng được lợi nhờ việc giảm giá; 3. (в *П*) (*преуспевать*) giành được, tranh thủ được, tăng thêm, được... thêm; вы́играть в чьём-л. мне́нии tăng thêm uy tín đối với ai, được ai kính trọng thêm; ✧ вы́играть вре́мя tranh thủ thời gian

вы́игрыш *м.* 1. (*то, что выиграно*) phần được, phần thắng; (*по лотерее,*

займу и т.п.) (giải) xổ số, (tiền, vật) trúng số; (*в игре и т. п.*) (sự) thắng; (*выигранная сумма*) (tiền) được cuộc, thắng cuộc; надéяться на ~ hy vọng được trúng số; 2. (*выгода*) lợi, lợi ích, điều có ích; (*преимущество*) ưu thế, lợi thế; быть в ~е được lợi, có lợi thế, được ưu thế, thắng thế; ~ во врéмени ưu thế (lợi thế) về thời gian; 3. (*победа в чём-л.*) (sự) thắng, thắng lợi, thành công

вы́игрышн||ый *прил.* 1. (*о займе и т.п.*) (có) xổ số, quay số; ~ билéт vé xổ số; 2. (*выгодный*) có lợi, có ưu thế, có lợi thế; ~ая роль vai dễ nổi; ~ое положéние ưu thế, lợi thế, thế thượng phong

вы́искать(ся) *сов. см.* выи́скивать(ся)

выи́скивать, вы́искать (*В*) *разг.* tìm, kiếm, tìm kiếm, tìm tòi; *сов.* tìm thấy, tìm ra, tìm được, kiếm được

выи́скиваться, вы́искаться *разг.* xuất hiện

вы́йти *сов. см.* выходи́ть 1–6, 8 — 10

вы́казать *сов. см.* вы́казывать

вы́казывать, вы́казать (*В*) *разг.* tỏ ra, lộ ra, tỏ rõ, biểu lộ, biểu thị; ~ при́знаки беспоко́йства tỏ vẻ lo âu, lộ vẻ lo lắng; ~ хра́брость tỏ rõ lòng can đảm, biểu thị lòng dũng cảm

вы́калывать, вы́колоть (*В*) 1. đâm lòi, chọc lòi, đâm thủng; вы́колоть глаз đâm lòi mắt; 2. (*наносить узор*) châm, châm thủng; ✧ (темно́) хоть глаз вы́коли tối như bưng, tối như hũ nút, tối như mực, tối om

вы́капывать, вы́копать (*В*) 1. đào; вы́копать я́му đào hố; 2. (*извлекать из земли*) đào, bới, đào (bới)... lên, khai quật; ~ карто́фель đào (bới) khoai tây; 3. *разг.* (*отыскивать*) đào, tìm, tìm tòi; *сов.* tìm được; отку́да вы э́то вы́копали? anh đào đâu ra được cái này?, anh tìm được cái này ở đâu thế?

вы́карабкаться *сов. см.* выкара́бкиваться

выкара́бкиваться, вы́карабкаться *разг.* bò (chui, trèo, vượt, thoát) ra; *перен.* vượt (thoát) khỏi; ~ из затрудни́тельного положе́ния vượt ra khỏi tình trạng khó khăn, thoát vòng khó khăn

выка́рмливать, вы́кормить (*В*) nuôi, nuôi nấng, nuôi dưỡng

вы́катить(ся) *сов. см.* выка́тывать(ся)

выка́тывать, вы́катить (*В*) lăn... ra; (*о коляске, велосипеде и т. п.*) đẩy... ra; ✧ вы́катить глаза́ trố mắt, giương mắt, mở to mắt, trợn tròn mắt

выка́тываться, вы́катиться 1. lăn, lăn ra; 2. *разг.* (*выезжать откуда-л., появляться*) chạy ra, hiện ra

вы́качать *сов. см.* выка́чивать

выка́чивать, вы́качать (*В*) 1. bơm (hút)... ra; 2. *перен.* bòn rút, bòn

выки́дывать, вы́кинуть 1. *см.* выбра́сывать; 2. *разг.* (*о беременной*) sẩy thai, đẻ non; ✧ вы́кинуть но́мер, шту́ку làm một điều kỳ cục, làm trò

вы́кидыш *м.* 1. (sự) sẩy thai, đẻ non, tiểu sản; 2. (*плод*) thai sẩy, thai đẻ non

вы́кинуть *сов. см.* выки́дывать

выкипе́ть, вы́кипеть sôi cạn, sôi kiệt nước

вы́кипеть *сов. см.* выкипе́ть

вы́кладк||а *ж.* 1. *обыкн. мн.*: ~и (*расчёты, вычисления*) (sự) tính toán; 2. *воен.* (đồ) trang bị, trang bị hành quân; при по́лной боево́й ~е mang đầy đủ quân trang (trang bị chiến đấu); 3. *разг.* (*кирпичом и т. п.*) (sự) lát, xếp, rải, phủ

выкла́дыв||ать, вы́ложить 1. (*В*) bày (xếp, lấy, rút, dàn)... ra; ~ ве́щи из чемода́на bày (xếp) đồ đạc ở trong vali ra; вы́ложить на сайт *информ.* đưa lên (cho lên) mạng, lên mạng; 2. (*В*) *разг.* (*высказывать, сообщать*) bày tỏ, trình bày, nói (báo, khai) hết; ~ но́вости báo tin; ~ай! nói đi!, báo cáo đi!, trình bày đi!; 3. (*В Т*) (*обкладывать*) lát, xếp, rải, phủ; ~ что́-л. дёрном phủ (xếp) lớp đất cỏ lên cái gì, phủ cái gì bằng lớp đất cỏ; ~ что́-л. изразца́ми lát cái gì bằng gạch men; ~ что́-л. ка́мнем rải đá lát cái gì

вы́клевать *сов. см.* выклёвывать

выклёвывать, вы́клевать (*В*) 1. (*вырывать клювом*) mổ... ra; 2. (*склёвывать*) mổ hết, ăn hết; ✧ во́рон во́рону глаз не вы́клюет *посл.* ≅ quạ mẹ không ăn thịt quạ con

выкрика́ть, вы́кликнуть (*В*) kêu, gọi; ~ по спи́ску điểm danh, gọi tên theo danh sách

вы́кликнуть *сов. см.* выкрика́ть

выключа́тель *м.* (cái) contact, công tắc; автомати́ческий ~ contact (công tắc) tự động

выключа́ть, вы́ключить (*В*) tắt, cắt, ngắt, hãm; ~ мото́р tắt động cơ (môtơ); ~ свет tắt đèn; ~ ра́дио tắt radiô; ~ электри́чество tắt (cắt, ngắt, hãm) điện

выключа́ться, вы́ключиться 1. (*исчезать*) biến mất; (*полностью отвлекаться от окружающего*) xao lãng, lãng quên; 2. (*переставать действовать*) tắt

вы́ключить(ся) *сов. см.* выключа́ть(ся)

выкля́нчивать, вы́клянчить (*В* у *Р*) *разг.* vòi, vòi vĩnh, nài nỉ, nài xin, van xin

вы́клянчить *сов. см.* выкля́нчивать

вы́ковать *сов. см.* выко́вывать

выко́вывать, вы́ковать (*В*) 1. rèn; 2. *перен.* rèn luyện, rèn đúc, rèn

выковы́ривать, вы́ковырять (*В*) *разг.* móc (nạy, nhể, khều, rút, lấy)... ra

вы́ковырять *сов. см.* выковы́ривать

выколо́чивать, вы́колотить (*В*) 1. (*извлекать*) tháo (đánh bật, rút)... ra; 2. *перен. разг.* bắt trả, bắt nộp; 3. (*отчищать*) đập sạch, đập; ~ пыль из чего́-л. đập sạch bụi ở cái gì; ~ ковёр đập sạch tấm thảm

вы́колотить *сов. см.* выколо́чивать

вы́колоть *сов. см.* выка́лывать

вы́копать *сов. см.* выка́пывать

вы́кормить *сов. см.* выка́рмливать

вы́корчевать *сов. см.* выкорчёвывать

выкорчёвывать, вы́корчевать 1. đánh gốc, đào lên, đánh; 2. *перен.* trừ diệt, trừ tiệt, bài trừ, đào tận gốc, trừ tiệt nọc

выкра́дывать, вы́красть (*В*) ăn trộm, ăn cắp, đánh cắp; вы́красть докуме́нты đánh cắp tài liệu, ăn cắp giấy chứng minh

выкра́ивать, вы́кроить (*В*) 1. cắt; вы́кроить пла́тье cắt áo; 2. *перен. разг.* bớt chút, bỏ ra, dành ra; ~ вре́мя bớt chút thì giờ, tranh thủ thời gian; ~ де́ньги на что́-л. dành tiền mua cái gì

вы́красить *сов.* (*В*) sơn, quét sơn; (*о материи, волосах*) nhuộm

вы́крас||иться *сов.* 1. nhuộm; 2. *разг.* (*выпачкаться*) dính sơn, lấm sơn, vấy sơn, giây bẩn sơn; ты весь ~ился cậu lấm sơn cả người; 3. (*выкрасить себе волосы*) nhuộm tóc

вы́красть *сов. см.* выкра́дывать

вы́крик *м.* tiếng thét (hét)

выкри́кивать, вы́крикнуть (*В*) thét, hét, thét (hét, kêu, la) lên

вы́крикнуть *сов. см.* выкри́кивать

вы́кроить *сов. см.* выкра́ивать

вы́кро||йка *ж.* mẫu cắt; альбо́м ~ек tập mẫu cắt; шить по ~йке may theo mẫu cắt

вы́крош||иться *сов. разг.* (bị) vụn ra, nát vụn; зуб ~ился răng vụn ra

выкрута́сы *мн. разг.* 1. (cử chỉ, điệu bộ) uốn éo, đỏng đảnh, làm điệu; 2. *перен.* (*вычуры*) (lối) làm điệu làm bộ, hoa hoè hoa sói, bay bướm, cầu kỳ, hoa mỹ

вы́крутить(ся) *сов. см.* выкру́чивать(ся)

выкру́чивать, вы́крутить (*В*) *разг.* (*вывинчивать*) vặn... ra, tháo... ra

выкру́чиваться, вы́крутиться *разг.* 1. (được, bị) vặn ra, tháo ra; 2. *перен.* (*выпутываться*) thoát khỏi, vượt khỏi, gỡ thế bí

вы́куп *м.* 1. (*действие*) (sự) chuộc, chuộc lại; 2. (*плата*) tiền chuộc; тре́бовать ~а đòi tiền chuộc

вы́купать *сов. см.* купа́ть

выкупа́ть, вы́купить chuộc, chuộc lại, thục lại; ~ зало́г chuộc đồ cầm

вы́купаться *сов. см.* купа́ться

вы́купить *сов. см.* выкупа́ть

выку́ривать, вы́курить (*В*) 1. (*папиросу и т.п.*) hút, hút hết; 2. (*выгонять дымом*) hun khói, xông khói, hun; 3. *перен. разг.* đuổi khéo, tống (đuổi)... đi

вы́курить *сов. см.* выку́ривать

выла́вливать, вы́ловить (*В*) bắt, bắt hết; (*рыбу*) câu, đánh, câu hết, đánh hết; (*зверей, дичь и т. п.*) săn, săn hết; (*извлекать*) vớt, vớt lên

вы́лазк||а *ж.* 1. *воен.* (trận) đột kích, xuất kích; сде́лать, соверши́ть ~у đột kích, xuất kích; 2. *перен.* (trận, cuộc) công kích, tấn công, tiến công; вражде́бная ~ cuộc công kích (tấn công) thù địch; 3. (*прогулка*) (cuộc) đi chơi; лы́жная ~ đi trượt tuyết

вы́лакать *сов.* (*В*) 1. uống, hớp, tợp; 2. *перен. разг.* uốn hết, nốc hết

выла́мывать, вы́ломать, вы́ломить (*В*) đánh vỡ, đập vỡ, làm vỡ, bẻ gẫy, cạy, cậy, nạy, nậy; вы́ломать дверь cạy (nạy) cửa; вы́ломать замо́к bẻ khoá, nạy ổ khoá

вы́лежать *сов.* (*о больном*) nằm; больно́му ну́жно ~ bệnh nhân phải nằm (phải theo chế độ nằm); ~ неде́лю nằm một tuần lễ

вы́лежаться *сов.* 1. *разг.* nằm nghỉ; (*полежать вдоволь*) nằm đã đời; по́сле боле́зни вам на́до ~ sau cơn bệnh anh phải nằm nghỉ; 2. (*о фруктах*) rấm chín; (*о табаке*) ủ tốt, ủ kỹ

вылеза́ть, вы́лезти, вы́лезть 1. bò (trườn, luồn) ra; 2. *разг.* (*выйти откуда-л.*) chen (lách, len) ra; 3. (*показываться наружу*) thò (thòi, lòi) ra; 4. (*о волосах*) rụng

вы́лезти, вы́лезть *сов. см.* вылеза́ть

вы́лепить *сов. см.* лепи́ть 1

вы́лет *м.* 1. (sự) cất cánh, bay đi; вре́мя ~а giờ cất cánh; 2. (*полёт*) (cuộc, chuyến) bay, phi vụ, phi xuất; боево́й ~ chuyến bay (phi vụ) chiến đấu

вылета́ть, вы́лететь 1. bay ra, bay đi, bay khỏi; (*о самолёте*) cất cánh; (*на самолёте*) bay đi, đáp máy bay đi; (*о пробке*) bắn lên, bắn ra, bay lên; 2. *перен. разг.* bật tung lên, bay tung ra, bắn tung toé; вы́лететь из седла́ bật tung lên khỏi (ngã lộn nhào từ) yên ngựa; стёкла вы́летели кính vỡ bay tung ra; 3. (*стремительно выезжать, выбегать*) vút ra, vụt ra, phóng ra, lao ra, chạy vụt ra; из-за угла́ вы́летел вса́дник từ sau góc một người cưỡi ngựa vút ra, người cưỡi ngựa từ sau góc phóng ra; ✧ вы́лететь из головы́, из па́мяти quên bẵng, quên biến, quên khuấy đi mất; ~ пу́лей vút ra nhanh như tên bắn, chạy ra nhanh như bay; вы́лететь в трубу́ bị phá sản hoàn toàn, bị vỡ nợ, bị khánh tận

вы́лететь *сов. см.* вылета́ть

выле́чивать, вы́лечить (*В*) 1. chữa khỏi, trị bệnh, chữa trị, trị; вы́лечить от боле́зни chữa khỏi bệnh; 2. *перен.* chữa, chữa trị, làm cho hết

выле́чиваться, вы́лечиться 1. khỏi, khỏi bệnh, chữa khỏi bệnh; 2. *перен.* chữa, chữa khỏi, thoát khỏi, mất thói quen

вы́лечить(ся) *сов. см.* выле́чивать(ся)

выливать, вы́лить (*В*) 1. đổ (rót, trút)... ra, trút hết; вы́лить во́ду из ведра́ đổ (trút) nước trong xô ra; 2. *перен.* trút hết, dồn hết; он вы́лил на них всё своё негодова́ние nó trút (dồn) hết cơn phẫn nộ lên đầu chúng nó; 3. (*изготовлять литьём*) đúc, rót khuôn, đổ khuôn

выливаться, вы́литься 1. chảy (đổ, tràn) ra; 2. (в *В*) (*принимать какую-л. форму*) biến thành, trở thành, trở nên, hoá ra, thể hiện; ми́тинг вы́лился в демонстра́цию дру́жбы cuộc mittinh đã biến thành sự biểu dương tình hữu nghị; посмо́трим, во что э́то вы́льется thử xem việc này sẽ đưa đến kết quả gì

вы́лизать *сов. см.* выли́зывать

выли́зывать, вы́лизать (*В*) 1. liếm sạch, liếm hết; 2. *перен. разг.* dọn sạch, chùi sạch, lau sạch

вы́линять *сов.* 1. phai, nhạt, phai nhạt, bạc màu, bạc đi; 2. (*о животных*) thay lông; (*о змеях и т. п.*) đổi lốt, lột vỏ

вы́литый *прил. разг.* giống như đúc (như đổ khuôn), y chang; он ~ оте́ц nó giống bố như đúc (như đổ khuôn), nó y chang bố

вы́лить(ся) *сов. см.* вылива́ть(ся)

вы́ловить *сов. см.* выла́вливать

вы́ложить *сов. см.* выкла́дывать

вы́ломать *сов. см.* выла́мывать

вы́лощенный *прил.* hào nhoáng, bóng lộn, trau chuốt; ~ молодо́й челове́к một anh chàng ăn diện hào nhoáng

вы́лупиться *сов. см.* вылупля́ться

вылупля́ться, вы́лупиться nở, nở ra (*nói về gà, chim...*)

вылу́щивать, вы́лущить (*В*) 1. bóc vỏ; 2. *мед.* cắt bỏ

вы́лущить *сов. см.* вылу́щивать

вы́мазать *сов.* (*В Т*) 1. bôi, quét, phết, trét, trát; ~ что́-л. дёгтем bôi hắc ín vào cái gì; ~ что́-л. и́звестью quét vôi cái gì; 2. *разг.* (*испачкать*) bôi bẩn, làm bẩn

вы́мазаться *сов. разг.* làm bẩn, vấy bẩn, giây bẩn, bị bẩn, bị bôi bẩn; ~ в черни́лах vấy (giây) bẩn mực

выма́ливать, вы́молить (*В*) nài xin, van xin, cầu xin; ~ проще́ние khẩn khoản xin lỗi, van xin tha lỗi cho

выма́нивать, вы́манить (*В*) *разг.* 1. (*вызывать откуда-л.*) dụ ra, rủ ra, vẫy gọi ra; 2. (*лестью*) dụ, dụ hoặc, dụ dỗ; (*обманом*) đánh lừa để đoạt lấy

вы́манить *сов. см.* выма́нивать

вы́марать *сов. см.* выма́рывать

выма́рывать, вы́марать (*В*) *разг.* 1. (*пачкать*) giây bẩn, vấy bẩn, làm bẩn, bôi bẩn; 2. (*вычёркивать*) gạch (gạc, xoá, bỏ)... đi

выма́тывать, вы́мотать *разг.* (*изнурять*) làm kiệt sức (kiệt lực); ✧ вы́мотать всю ду́шу кому́-л. làm ai khổ tâm khổ tứ, làm tình làm tội ai

выма́чивать, вы́мочить (*В*) 1. (*промачивать*) làm ướt hết; 2. (*в чём-л.*) ngâm, dầm

выме́нивать, вы́менять (*В* на *В*) đổi, đổi chác, giao hoán; ~ ма́рки на значки́ đổi tem lấy huy hiệu

вы́менять *сов. см.*. выме́нивать

вы́мереть *сов. см.* вымира́ть

вымерза́ть, вы́мерзнуть 1. (*гибнуть*) chết rét, chết cóng; 2. (*обращаться в лёд*) đóng băng

вы́мерзнуть *сов. см.* вымерза́ть

вы́мести *сов. см.* вымета́ть

вы́местить *сов. см.* вымеща́ть

выметá́ть, вы́мести (*В*) 1. quét sạch, quét dọn, quét... ra, quét; вы́мести cop quét sạch rác; ~ пол quét sàn; 2. *перен.* quét sạch, xoá sạch

вымеща́ть, вы́местить 1. (*В*) báo thù, trả thù, phục thù, rửa thù, báo; ~ оби́ду báo oán; 2. (*В* на *П*) trút, đổn, trút giận; ~ свою́ зло́бу на ко́м-л. trút giận (đổn nỗi bực tức) lên đầu ai

вымира́ть, вы́мереть chết dần, chết mòn; *сов.* chết hết, chết trụi; (*о роде, виде*) tuyệt chủng, tuyệt nòi; (*о городе и т.п.*.) diệt vong, trở nên điêu tàn (hoang tàn, hoang vu); у́лицы сло́вно вы́мерли các đường phố trở nên hoang vắng

вымога́тель *м.* kẻ tống tiền (khảo của, sách nhiễu, trấn lột)

вымога́тельство *с.* (sự) tống tiền, khảo của, khảo tiền, vòi tiền, sách nhiễu, đẽo khoét, cưỡng đoạt, trấn lột

вымога́ть *несов.* (*В*) tống tiền, khảo của, khảo tiền, vòi tiền, sách nhiễu, đẽo khoét, cưỡng đoạt, trấn lột; bòm, trấn, xin đểu (*разг.*); ~ де́ньги tống tiền, vòi tiền, khảo tiền, nạo tiền, bòm xu, bòm tiền

вымока́ть, вы́мокнуть 1. (*промокать*) ướt hết; 2. (*в жидкости*) ngâm, dầm; 3. (*погибать*) chết úng

вы́мокнуть *сов. см.* вымока́ть

вы́молвить *сов.* (*В*) *разг.* nói, nói ra, thốt ra; не мочь ~ ни сло́ва không thể nói (không thốt lên) được lời nào

вы́молить *сов. см.* вымо́ливать

вы́морочн||ый *прил.*: ~ое иму́щество *юр.* tài sản không người thừa kế

вы́мостить *сов. см.* мости́ть

вы́мотать *сов. см.* вымáтывать

вы́мочить *сов. см.* вымáчивать

вы́мпел *м.* cờ hiệu

вы́мученный *прил. разг.* (*о стиле*) gò, gò gượng, không tự nhiên; (*о рифме*) cưỡng vận; (*об улыбке*) gượng, gượng gạo

вы́муштровать *сов. см.* муштрова́ть

вымыва́ть, вы́мыть (*В*) 1. (*мыть*) rửa, rửa sạch; *разг.* (*стирать*) giặt, giặt sạch; 2. (*размывать*) xói, xói lở; 3. (*смывать*) cuốn... đi, cuốn... trôi đi

вы́мысел *м.* 1. (*плод воображения*) hư cấu, tưởng tượng; литерату́рный ~ hư cấu văn học; 2. (*выдумка*) chuyện bịa (phịa, bịa đặt); (*неправда*) (điều) không đúng sự thật; (*ложь*) (điều) dối trá, dối láo, giả dối; э́то сплошно́й ~ đó toàn là chuyện bịa thôi

вы́мыть *сов. см.* вымыва́ть *и* мыть

вы́мыться *сов. см.* мы́ться

вы́мышленн||ый *прил.* (*воображаемый*) hư cấu, tưởng tượng; (*выдуманный*) bịa, phịa, bịa đặt, bày đặt, giả mạo; ~ое и́мя tên giả mạo

вы́мя *с.* vú (*của động vật*)

вына́шивать, вы́носить (*В*) 1. (*ребёнка*) có thai, mang thai, có chửa, có mang, có nghén, mang bầu; 2. *перен.* thai nghén, ấp ủ, ôm ấp; ~ мысль ấp ủ tư tưởng; ~ агресси́вные пла́ны ôm ấp (ấp ủ) mưu đồ xâm lược

вынесе́ние *с.* 1. (sự) mang ra, đem ra, xách ra, bưng ra; 2. (sự) nêu lên, đề ra, đưa ra, nêu ra, đề nghị, nêu, đặt; ✧ ~ приговóр tuyên án; ~ за ско́бки а) *мат.* đưa ra ngoài dấu ngoặc; б) đặt riêng vấn đề đáng lưu ý

вы́нести *сов. см.* выноси́ть

вынима́ть, вы́нуть (*В* из *Р*) lấy (rút, kéo, tuốt)... ra; ~ что́-л. из я́щика lấy gì ở trong hòm ra; ~ револьве́р rút súng lục ra; ~ шпа́гу из но́жен tuốt kiếm ra, tuốt gươm; ✧ вынь да поло́жь phải cho ngay, dù sao cũng phải cho

вы́нос *м.* (*покойника*) lễ đưa tang, lễ động quan; lễ đưa ma, lễ đưa đám (*разг.*); ~ те́ла состои́тся в 12 часов lễ đưa tang (lễ động quan) cử hành lúc 12 giờ; ✧ продава́ть во́дку на вы́нос bán rượu vodka uống ngoài cửa hàng

выноси́ть *сов. см.* вына́шивать

выноси́ть, вы́нести (*В*) 1. mang (đem)... ra; (*руками тж.*) xách (khuân)... ra; (*на руках тж.*) bưng (bê)... ra; (*на плечах тж.*) gánh (khiêng)... ra; (*на спине тж.*) vác (cõng)... ra; вы́нести ме́бель из ко́мнаты mang đồ gỗ ra khỏi phòng; 2. *разг.* (*доставлять куда-л.*) mang... ra, mang... đến, đem... ra, đem... đến; ~ что́-л. на ры́нок mang (đem, đưa) cái gì ra chợ; 3. (*ставить на обсуждение*) nêu lên, đề ra, đưa ra, nêu ra, đề nghị, nêu, đặt; вы́нести на обсужде́ние како́й-л. вопро́с đưa ra (nêu lên) vấn đề gì để thảo luận; 4. (*выбрасывать*) đẩy dạt, đẩy giạt; тече́ние вы́несло ло́дку на бе́рег dòng nước đẩy dạt (đẩy giạt) thuyền vào bờ; 5. (*выдерживать, переносить*) chịu, chịu đựng, chịu được, chịu nổi, gánh chịu; он не вынёс э́того уда́ра ông ta không chịu nổi đòn đau ấy; не ~ посторо́ннего вмеша́тельства không chịu được sự can thiệp của người khác; ~ тяжёлые испыта́ния chịu đựng những thử thách nặng nề; вы́нести всю тя́жесть чего́-л. на свои́х плеча́х chịu toàn bộ gánh nặng của cái gì trên vai mình, tự mình gánh chịu toàn bộ hậu quả của cái gì; 6. *перен.* (*извлекать, получать*) có được, thu được, rút ra; вы́нести хоро́шее впечатле́ние có cảm tưởng tốt; 7.: ~ приговóр tuyên án; ~ реше́ние ra quyết định, quyết nghị, thông qua nghị quyết; ~ резолю́цию ra quyết nghị; ✧ ~ за ско́бки а) *мат.* đưa ra ngoài dấu ngoặc; б) đặt riêng vấn đề đáng lưu ý; я не выношу́ его́ tôi không chịu được nó, tôi ghét nó

выно́сливость *ж.* (tính, sức) chịu đựng giỏi, chịu đựng cao, dẻo dai, dai sức, bền bỉ

выно́сливый *прил.* giỏi chịu đựng, dẻo dai, dai sức, bền bỉ

вы́нудить *сов. см.*. вынужда́ть

вынужда́ть, вы́нудить 1. (*В+инф.*, *В* к *Д*) bắt (buộc)...phải, bắt buộc, ép buộc; его́ вы́нудили к э́тому người ta bắt (buộc, bắt buộc) anh ấy phải làm việc đó; боле́знь вы́нудила его́ лечь в больни́цу bệnh tình đã buộc anh ta phải nằm bệnh viện; 2. (*В*) (*добиваться принуждением*) bắt (buộc)... phải, ép buộc, bắt ép, cưỡng ép, cưỡng bức, bức bách, cưỡng bách; вы́нудить обеща́ние у кого́-л. bắt ai phải hứa

вы́нужденн||ый *прил.* bất đắc dĩ, bắt buộc, miễn cưỡng, gượng gạo; cực chẳng đã, chẳng đặng đừng (*разг.*); ~ое призна́ние lời thú nhận miễn cưỡng (bất đắc dĩ); ~ая поса́дка hạ cánh bắt buộc; ~ые переселе́нцы những người di tản (tị nạn) bất đắc dĩ

вы́нуть *сов. см.*. вынима́ть

выны́ривать, вы́нырнуть 1. nhoi (ngoi, ngóc) lên; 2. *перен. разг.* (*внезапно появиться*) bỗng hiện ra, bỗng xuất hiện

вы́нырнуть *сов. см.* выны́ривать

вы́нюхать *сов. см.* выню́хивать

выню́хивать, вы́нюхать (*В*) *разг. прям. и перен.* đánh hơi

выня́нчивать, вы́нянчить (*В*) *разг.* nuôi, nuôi nấng, nuôi dưỡng

вы́нянчить *сов. см.* выня́нчивать

вы́пад *м.* 1. *спорт.* (sự, thế) bước chân lên trước khuỵu; (*в фехтовании*) (đường, nước) kiếm đâm thẳng; 2. *перен.* (sự, lối) công kích, đả kích, chống đối; сде́лать ~ про́тив кого́-л. công kích (đả kích, chống đối) ai

выпада́ть, вы́пасть 1. rơi ra, rơi; (*о зубах, волосах*) rụng; ~ из рук rơi (tuột) khỏi tay; 2.: ~ из па́мяти quên mất, không nhớ; ~ из по́ля зре́ния không thấy, không chú ý; 3. (*об осадках*) rơi, sa, xuống, rơi xuống; вы́пал дождь mưa rơi (sa), trời mưa; вы́пал снег tuyết sa (rơi), trời tuyết; 4. (*Д*) (*доставаться*) có, được; ему́ вы́пало сча́стье cậu ta có diễm phúc, anh ấy được may mắn; ему́ вы́пала честь anh ấy được vinh dự; ~ кому́-л. на до́лю ai có số...; 5. (*случаться*): ночь вы́пала тёмная đêm tối mịt; вчера́ вы́пал жа́ркий день hôm qua trời nóng

выпаде́ние *с.* 1. (sự) rơi ra, rơi; (*зубов, волос*) (sự) rụng; (*осадков*) (sự) rơi, sa, xuống, rơi xuống; 2. *мед.* (sự) sa; ~ прямо́й кишки́ sa trực tràng (ruột thẳng)

вы́палить *сов. разг.* 1. bắn, nã, giã, nổ; ~ из ружья́ bắn (nã, giã, nổ) súng; 2. (*В*) *перен.* buột miệng nói ra, nói lia lịa; ~ еди́ным ду́хом nói lia lịa một thôi một hồi, nói liền một mạch

выпа́лывать, вы́полоть (*В*) giẫy (cào, nhổ, làm) cỏ; ~ траву́ giẫy (cào, nhổ, làm) cỏ; ~ гря́дки giẫy (cào, nhổ, làm) cỏ cho các luống

выпа́ривание *с. хим.* (sự) làm bốc hơi, làm bay hơi, bốc hơi, bay hơi, cô đặc

выпа́ривать, вы́парить (*В*) 1. làm... bốc hơi (bay hơi); (*сгущать*) cô, cô đặc; 2. (*очищать паром*) hấp, hấp hơi

вы́парить *сов, см.* выпа́ривать

выпа́рывать, вы́пороть (*В*) tháo... ra; ~ воротни́к tháo cổ áo ra

вы́пас *м.* 1. (sự) chăn thả, chăn; 2. (*пастбище*) bãi chăn thả, bãi chăn

вы́пасть *сов. см.* выпада́ть

вы́пахать *сов. см.* пахать

вы́пачкать *сов.* (*В*) *разг.* giây (vấy, lấm, bôi, làm) bẩn, làm lấm (lấm bẩn); ~ па́льцы черни́лами giây (dính, vấy, lấm) bẩn mực vào ngón tay; ~ пла́тье làm bẩn (lấm bẩn, làm lấm) áo

вы́пачкаться *сов. разг.* giây bẩn, vấy bẩn, lấm bẩn, bị bôi bẩn, bị bẩn; ~ в са́же giây bẩn nhọ nồi, lấm bẩn mồ hóng

выпека́ть, вы́печь (*В*) nướng, nướng chín

выпека́ться, вы́печься (được) nướng, nướng chín; хлеб вы́пекся bánh mì đã nướng chín

выпе́ндрёж *м.* 1. (sự) làm điệu, làm bộ, vây vo, ti toe, làm ra vẻ quan trọng; 2. (sự) ăn mặc diêm dúa (loè loẹt, hoa hoét), khoe mẽ, giương vây (*ср.* выпе́ндриваться)

выпе́ндриваться *несов. разг.* 1. (*важничать, рисоваться*) làm điệu, làm bộ, vây vo, ti toe, làm ra vẻ quan trọng; 2. (*одеваться слишком крикливо*) ăn mặc diêm dúa (loè loẹt, hoa hoét), khoe mẽ, giương vây

вы́переть *сов. см.* выпира́ть

вы́пестовать *сов.* (*В*) *уст.* 1. nuôi nấng, nuôi dưỡng, giáo dưỡng; 2. *перен.* bồi dưỡng, giáo dục

вы́печка *ж.* 1. (*действие*) (sự) nướng; 2. (*количество*) (số) bánh nướng

вы́печь(ся) *сов. см.* выпека́ть(ся)

выпива́ть, вы́пить 1. (*В, Р*) uống; *сов. тж.* uống hết, uống cạn; nốc hết (*разг.*); вы́пить ча́шку ча́ю uống một tách trà; вы́пить до дна cạn chén, cạn cốc, cạn ly, uống cạn, uống hết; 2. *тк. несов. разг.* (*иметь склонность к спиртным напиткам*) hay uống rượu, hay rượu chè, nghiện rượu, nhậu nhẹt, đánh chén; он выпива́ет anh ấy đôi khi uống rượu, thỉnh thoảng cậu ta nhậu nhẹt

вы́пивка *ж. разг.* 1. (*попойка*) (sự) chè chén, rượu chè, nhậu nhẹt, đánh chén; 2. (*спиртные напитки*) rượu; chất cay (*разг.*)

вы́пивши *в знач. сказ. разг.* say, say rượu; немно́го ~ ngà ngà say, chếnh choáng (chuếnh choáng) hơi men

вы́пиливание *с.* (sự, nghề) chạm giũa, cưa xoi

вы́пиливать, вы́пилить (*В*) 1. (*вырезать отверстие*) cưa xoi; 2. (*изготовлять выпиливанием*) chạm giũa, cưa xoi; вы́пилить ра́мку chạm giũa cái khung

вы́пилить *сов. см.* выпи́ливать

выпира́ть, вы́переть *разг.* 1. (*выдаваться вперёд*) nhô (dô, trồi, lồi) ra; *перен.* toát ra, lòi ra, lồ ra, lộ rõ; 2. (*В*) (*удалять силой*) đẩy (tống, đuổi)... ra, tống (đuổi) cổ, tống khứ

вы́писать(ся) *сов. см.*. выпи́сывать(ся)

вы́писка *ж.* 1. (*действие*) (sự) trích lục, trích ra; (*квитанции, счёта и т. п.*) (sự) chép, biên, kê; (*газет и т. п.*) (sự) đặt mua; (*из больницы*) (sự) cho ra viện; 2. (*выдержка*) (bản) trích lục, biên chép; (đoạn) trích, trích dẫn; ~ из протоко́ла đoạn trích (trích dẫn) trong biên bản

выпи́сывать, вы́писать (*В*) 1. (*делать выписки*) trích lục, trích (chép, biên, ghi)... ra; ~ цита́ту ghi đoạn trích dẫn; 2. (*тщательно писать, рисовать*) nắn nót viết (vẽ, kẻ); ~ ка́ждую бу́кву nắn nót viết từng chữ, kẻ từng chữ; 3. (*квитанцию, счёт и т. п.*) ghi, biên, kê; ~ ве́ксель phát (ký) một lệnh phiếu; 4. (*заказывать*) đặt mua, đặt; вы́писать газе́ту đặt mua báo; ~ кни́гу из библиоте́ки ghi mượn sách ở thư viện; 5. (*вызывать письмом и т. п.*) viết thư gọi (mời); 6. (*из списка, из состава*) cho ra

выпи́сываться, вы́писаться được ra, ra; ~ из больни́цы được ra viện, ra bệnh viện

вы́пить *сов. см.* пить 1, 3 *и* выпива́ть 1

выпи́хивать, вы́пихнуть (*В*) *разг.* đẩy (tống, đuổi, tống khứ)... ra

вы́пихнуть *сов. см.* выпи́хивать

вы́плавить *сов. см.* выплавля́ть

вы́плавк||а *ж.* 1. (*действие*) (sự) nấu chảy, nấu, luyện, đúc, nấu luyện; ~ чугуна́ đúc gang; 2. (*количество*) sản lượng luyện kim, lượng nấu luyện, lượng đúc, mẻ; увели́чить су́точную ~у tăng sản lượng nấu luyện (luyện kim) trong một ngày đêm

выплавля́ть, вы́плавить (*В*) nấu chảy, nấu, luyện, đúc, nấu luyện; ~ сталь nấu (luyện, đúc, nấu luyện) thép

вы́плакать *сов.*: ~ го́ре khóc cho vơi nỗi khổ, khóc cho đỡ khổ, trút nhẹ nỗi đau thương qua dòng lệ; ~ все глаза́ khóc húp cả mắt, khóc đến mờ mắt

вы́плакаться *сов.* khóc chán chê, khóc cho hả

вы́плат||а *ж.* (sự) trả tiền; ~ вы́игрышей trả tiền trúng số; премиа́льные ~ы tiền thưởng

вы́платить *сов. см.* выпла́чивать

выпла́чивать, вы́платить trả, trả tiền; ~ по́лностью trả hết; ~ нало́г nộp (đóng) thuế; ~ зарпла́ту trả tiền lương, phát lương; ~ в рассро́чку trả dần

выплёвывать, вы́плюнуть (*В*) nhổ (khạc)... ra; вы́плюнуть что́-л. изо рта́ nhổ (khạc) cái gì ra

выплёскивать, вы́плеснуть (*В*) hắt (trút)... ra

вы́плеснуть *сов. см.* выплёскивать

выплыва́ть, вы́плыть 1. (*всплывать*) nổi bập bềnh, bập bềnh, nhấp nhô, nổi lên, nhô lên, dô ra; (*выбираться на берег*) bơi vào bờ; 2. *перен.* (*возникать — о вопросе и т. п.*) nảy ra; (*обнаруживаться*) lộ ra; 3. (*появляться*) xuất hiện, hiện ra; *перен.* ló ra, hiện ra; из-за óстрова вы́плыла ло́дка một chiếc thuyền hiện ra (ló ra) từ sau hòn đảo; луна́ вы́плыла из-за туч mặt trăng ló ra từ sau đám mây đen

вы́плыть *сов. см.* выплыва́ть

вы́плюнуть *сов. см.* выплёвывать

вы́поить *сов.* (*животное*) nuôi... bằng sữa; ~ телёнка nuôi con bê bằng sữa

выполáскивать, вы́полоскать (*В*) súc, tráng, xả, giũ; вы́полоскать рот súc miệng; ~ чáйник súc ấm chè, tráng ấm chuyên; вы́полоскать бельё xả (giũ) quần áo

выползáть, вы́ползти bò (trườn, lê) ra

вы́ползти *сов. см.* выползáть

выполне́ние *с.* (*осуществление*) (sự) thực hiện, thực thi, thi hành, tiến hành; (*завершение*) (sự) hoàn thành, làm tròn, làm trọn; ~ плáна thực hiện (hoàn thành) kế hoạch; ~ обя́занностей làm tròn (làm trọn, thực hiện, thực thi) nhiệm vụ

выполни́мый *прил.* khả thi, thực hiện (thực thi, thi hành, hoàn thành, làm) được; ~ файл *информ.* tập tin (tệp tin) thực hiện được

вы́полнить *сов. см.* выполня́ть

выполня́ть, вы́полнить (*В*) 1. (*осуществлять*) thực hiện, thực thi, thi hành, tiến hành; (*завершать*) hoàn thành, làm tròn, làm trọn; ~ свой долг làm tròn bổn phận của mình, thi hành nghĩa vụ của mình; ~ своё обещáние thực hiện (làm đúng) lời hứa của mình; ~ своё обязáтельство thực thi (thực hiện) lời cam kết của mình; ~ план thực hiện kế hoạch; ~ прикáз thi hành (chấp hành, thực thi) mệnh lệnh, thừa lệnh; ~ решéние thực hiện (thi hành, thực thi) nghị quyết; ~ фýнкцию thực hiện (đảm nhiệm) chức năng; 2. (*создавать*) sáng tạo, sáng tác, làm

выполня́ться *несов.* (được) thực hiện, thực thi, thi hành, tiến hành; (*завершаться*) (được) hoàn thành

вы́полоскать *сов. см.* выполáскивать

вы́полоть *сов. см.* выпáлывать

вы́пороть I *сов. см.* выпáрывать

вы́пороть II *сов. см.* поро́ть II

вы́порхнуть *сов.* bay ra

вы́пот *м. мед.* (sự) tiết dịch

вы́потрошить *сов. см.* потроши́ть

вы́правиться *сов. см.* выправля́ть(ся)

вы́правк||а *ж.* (*осанка*) phong cách, tư thế, dáng điệu, điệu bộ, dáng bộ; вое́нная ~ quân phong, phong cách nhà binh; име́ть хоро́шую ~у *воен.* có tư thế (phong cách) đàng hoàng, có quân phong

выправля́ть, вы́править (*В*) 1. (*выпрямлять*) uốn (nắn) thẳng, làm... thẳng lại; 2. (*исправлять*) chấn chỉnh, chỉnh đốn; (*ошибку*) uốn nắn, sửa chữa, sửa (chữa) lại; ~ положе́ние chỉnh đốn (chấn chỉnh) tình hình

выправля́ться, вы́правиться 1. (*выпрямляться*) thẳng lại, ngay lại; 2. *разг.* (*исправляться*) được chỉnh đốn (chấn chỉnh, cải thiện); (*о человеке*) tu tỉnh, sửa mình, tu thân, sửa đổi, cải hoá; положе́ние вы́правилось tình hình đã được chỉnh đốn (chấn chỉnh, cải thiện); пого́да вы́правилась thời tiết trở lại tốt

выпра́шивать, вы́просить (*В* у *Р*) nài xin, kêu xin, van xin, cầu xin, xin xỏ; *сов.* nài xin được, xin được

выпрова́живать, вы́проводить (*В*) *разг.* bắt... ra; (*выводить*) đưa... ra; (*выгонять*) đuổi khéo... ra, đuổi (đẩy)... ra

вы́проводить *сов. см.* выпрова́живать

вы́просить *сов. см.* выпра́шивать

выпры́гивать, вы́прыгнуть nhảy ra; ~ в окнó nhảy qua cửa sổ; ~ из машúны từ trong ôtô nhảy ra

вы́прыгнуть *сов. см.* выпры́гивать

выпряга́ть, вы́прячь (*В*) tháo... ra; ~ ло́шадь из телéги tháo ngựa ra khỏi xe

выпрями́тель *м. эл.* (máy, bộ, cái) chỉnh lưu, nắn điện

вы́прямить(ся) *сов. см.* выпрямля́ть(ся)

выпрямле́ние *с.* (sự) uốn thẳng, nắn thẳng, làm thẳng; ✧ ~ то́ка *эл.* chỉnh lưu, nắn điện

выпрямля́ть, вы́прямить (*В*) uốn (nắn) thẳng, uốn... lại cho thẳng, làm thẳng lại, ưỡn thẳng; ~ гвоздь uốn thẳng đinh, uốn đinh lại cho thẳng; ~ спúну ưỡn thẳng lưng; ✧ ~ ток *эл.* chỉnh lưu, nắn điện

выпрямля́ться, вы́прямиться thẳng lại; (*о человеке*) ưỡn thẳng người, thẳng người ra; ~ во весь рост đứng ưỡn thẳng người, đứng thẳng người

вы́прячь *сов. см.* выпряга́ть

вы́пукло *нареч.* 1. (một cách) lồi, nổi, nhô, dô; 2. *перен.* (*выразительно*) (một cách) nổi bật, hùng hồn; (*отчётливо*) (một cách) rành mạch, rõ nét, rõ rệt, rõ ràng, rành rọt

вы́пукло-во́гнут||ый *прил.* lồi-lõm, bên lồi bên lõm; ~ая лúнза thấu kính lồi-lõm

вы́пуклость *ж.* 1. (*свойство*) (sự, độ) lồi; 2. (*место*) (chỗ) lồi, nhô lên, dô ra, trồi ra

вы́пукл||ый *прил.* 1. lồi, nhô, dô; ~ое стекло́ kính lồi; ~ые глаза́ mắt lồi; mắt ốc nhồi (*разг.*); ~ лоб trán dô; trán vồ (*разг.*); 2. *перен.* (*выразительный*) nổi bật, hùng hồn; (*отчётливый*) rành mạch, rõ nét, rõ rệt, rõ ràng, rành rọt; ~ óбраз hình tượng rõ nét (nổi bật)

вы́пуск *м.* 1. (*изделий, товаров*) (sự) sản xuất, chế tạo; (*денег, акций и т. п.*) (sự) phát hành, phát ra; (*книг, газет*) (sự) xuất bản, ấn hành, phát hành; (*в продажу*) (sự) đưa ra bán, đem ra bán, phát mại; (*на экран*) (sự) đưa ra chiếu, đem ra chiếu, phát hành; (*пара, воды и т. п.*) (sự) tháo ra, xả ra, thải ra, thoát ra; (*из учебного заведения*) (sự) cho ra trường, đào tạo; ~ в свет xuất bản, ấn hành, phát hành; 2. (*номер журнала*) số; (*часть издания*) thiên, tập, quyển, cuốn; 3. (*количество продукции*) sản lượng, mức sản xuất, khối lượng sản xuất; годово́й ~ чугуна́ sản lượng (mức sản xuất, khối lượng sản xuất) gang hàng năm; 4. (*выпускники*) khoá, khoá tốt nghiệp; ~ про́шлого го́да khoá tốt nghiệp năm ngoái

выпуск||а́ть, вы́пустить (*В*) 1. cho (để cho, cho phép)... đi; (*отпускать*) buông (thả)... ra, thả; не ~ кого́-л. из́ дому không cho ai ra khỏi nhà; вы́пустить что́-л. из рук buông cái gì ra, buông rơi (đánh rơi) cái gì; 2. (*дым, воду и т. п.*) tháo (xả, thải)... ra; ~ пары́ xả (thải) hơi; 3. (*освобождать*) thả, tha, thả (tha) ra, phóng thích; вы́пустить кого́-л. на свобо́ду thả (tha, phóng thích, trả tự do cho) ai; 4. (*из учебного заведения*) đào tạo, đào luyện, cho ra trường; институ́т

~áет математиков трường đại học đào tạo những nhà toán học; 5. (*изделия, товары и т. п.*) sản xuất, chế tạo; ~ продýкцию сверх плáна chế tạo sản phẩm vượt mức kế hoạch; ~ что-л. в продáжу đưa (đem) cái gì ra bán, phát mại cái gì; ~ нóвую картúну на экрáн phát hành (đưa ra chiếu) bộ phim mới; 6. (*издавать*) xuất bản, ấn hành, phát hành; 7. (*пускать в обращение*) phát hành, cho lưu hành, phát ra; ~ заём phát hành quốc trái; ~ мáрки phát hành tem; ~ в обращéние *фин.* phát hành, đưa vào lưu thông; 8. (*исключать, выкидывать*) bỏ bớt, cắt bớt, lược bớt, lược bỏ, bỏ đi, loại đi, gạch đi; вы́пустить стрóчку bỏ bớt (lược bớt) một dòng, bỏ đi một dòng chữ; 9. (*выставлять наружу*) làm... thò ra, xòe... ra; ~ когтú xòe vuốt ra; 10. (*увеличивать в длину*) nối dài thêm, xuống gấu; (*в ширину*) nới... ra, nới... rộng ra; ✧ вы́пустить снаря́д nổ phát súng, bắn một viên đạn; вы́пустить в свет xuất bản, ấn hành, phát hành; вы́пустить из пáмяти quên bẵng, quên khuấy, quên mất; ~ из рук bỏ lỡ, bỏ sót

выпускни́к *ж.* sinh viên (học viên, học sinh) tốt nghiệp

выпускн||о́й *прил.* 1. (để) tháo ra, xả ra, thải ra, thoát ra; ~óе отвéрстие lỗ tháo, lỗ ra, cửa thoát; ~ клáпан van thải, van xả, van thoát, van tháo; 2. (*об экзамене и т. п.*) tốt nghiệp, mãn khoá, ra trường; ~ класс lớp cuối cấp, lớp tốt nghiệp, lớp mãn khoá, lớp ra trường

вы́пустить *сов. см.* выпускáть

вы́путаться *сов. см.* выпýтываться

выпу́тываться, вы́путаться thoát, thoát ra, thoát khỏi, ra khỏi; вы́путаться из сéти thoát lưới; вы́путаться из долгóв thoát nợ

вы́пучить *сов.*: ~ глазá *разг.* trố mắt, trố mắt nhìn

вы́пытать *сов. см.* выпы́тывать

выпы́тывать, вы́пытать (*В* у *Р*) *разг.* hỏi dò, moi; ~ у когó-л. прáвду hỏi dò ở ai sự thật; ~ у когó-л. тáйну moi bí mật của ai

вы́пятиться *сов. см.* выпя́чивать(ся)

выпя́чивать, вы́пятить (*В*) *разг.* 1. phưỡn (ưỡn, chìa) ra, làm... nhô ra (lòi ra); ~ грудь ưỡn ngực; ~ живóт phưỡn bụng; ~ гýбы trề môi; 2. *перен.* (*особо подчеркивать*) nhấn mạnh, phơi bày, phơi... ra, làm nổi bật, làm nổi... lên; ~ лишь одну́ сторóну вопрóса chỉ nhấn mạnh (làm nổi bật, phơi bày) một mặt của vấn đề mà thôi

выпя́чиваться, вы́пятиться 1. chìa (ưỡn, phưỡn, nhô, dô, lòi) ra; 2. *перен.* nổi lên, nổi bật lên

выраба́тывать, вы́работать (*В*) 1. (*производить, изготовлять*) sản xuất, chế tạo, gia công, chế biến, làm ra; 2. (*план и т. п.*) soạn thảo, thảo ra, vạch ra, biên soạn, dự thảo; 3. (*воспитывать*) rèn luyện, bồi dưỡng, trau giồi, tập luyện; ~ в себé си́лу вóли rèn luyện (bồi dưỡng, trau giồi) ý chí; 4. (*зарабатывать*) kiếm ra, làm ra, kiếm được, làm được

выраба́тываться, вы́работаться xuất hiện, hình thành, luyện được, được tạo ra; у негó вы́работалась привы́чка рáно встава́ть cậu ta đã luyện được thói quen dậy sớm, anh ấy đã quen dậy sớm

вы́работать(ся) *сов. см.* выраба́тывать(ся)

вы́работк||а *ж.* 1. (*производство*) (sự) sản xuất, chế tạo, gia công, chế biến, làm ra; ткáни ручнóй ~и vải gia công bằng tay, vải dệt tay, vải thủ công; 2. (*плана и т. п.*) (sự) soạn thảo, thảo ra, vạch ra, biên soạn, dự thảo; 3. (*воспитание*) (sự) rèn luyện, bồi dưỡng, trau giồi, tập luyện, luyện; 4. (*количество*) sản lượng, số lượng sản phẩm, mức sản xuất; (*производительность*) năng suất, hiệu suất; срéдняя ~ на одногó рабóчего sản lượng (mức sản xuất) trung bình của một công nhân; нóрма ~и tiêu chuẩn (định mức) sản xuất, mức sản phẩm; 5. *разг.* (*качество*) chất lượng, phẩm chất; грýбая ~ а) thô; б) (*о ткани*) kệch mặt; 6. *обыкн. мн.*: ~и (*место добычи*) khu (chỗ) khai thác, hầm lò, lò; гóрная ~ lò, hầm lò

выра́внивание *с.* 1. (sự) san bằng, san phẳng, làm bằng, làm phẳng; 2. (*самолёта*) (sự) cải bằng; 3. *воен.* (sự) xếp thẳng hàng, làm ngang hàng; 4. *информ.* (sự) chỉnh hàng, căn lề

выра́внивать, вы́ровнять (*В*) 1. (*делать ровным, гладким*) san, san bằng, san phẳng, làm bằng, làm phẳng, vuốt phẳng, ép phẳng; ~ дорóгу san đường, san bằng mặt đường; 2. (*выпрямлять*) uốn thẳng, vuốt thẳng, làm... thẳng lại; (*в горизонтальной плоскости*) cải bằng, làm... cải bằng; ~ самолёт làm máy bay cải bằng, cải bằng máy bay; 3. (*располагать в ряд*) sóng đều hàng, xếp (sắp)... thẳng hàng, làm... cho ngang hàng; вы́ровнять шерéнгу đứng lại cho ngang hàng; вы́ровнять шаг đi đều bước, bước đều; 4. *информ.* chỉnh hàng, căn lề

выра́вниваться, вы́ровняться 1. (*делаться ровным*) bằng ra, phẳng ra, trở nên bằng phẳng; 2. (*выпрямляться*) thẳng lại; (*в горизонтальной плоскости*) cải bằng; 3. (*располагаться в ряд*) sóng đều hàng, xếp (sắp) thẳng hàng; 4. (*выправляться*) trở nên bình thường, trở nên tốt hơn

выража́ть, вы́разить (*В*) 1. bày tỏ, biểu hiện, biểu thị, thể hiện, biểu lộ, tỏ; (*высказывать*) diễn đạt, nói lên; ~ благодáрность кому́-л. bày tỏ lời cám ơn ai, biểu thị lòng biết ơn ai; ~ óбщее мнéние bày tỏ (diễn đạt, thể hiện, phát biểu, trình bày) ý kiến chung; ~ что-л. словáми diễn đạt (biểu thị, biểu hiện, thể hiện) điều gì bằng lời; ~ протéст phản đối, biểu lộ (biểu thị) sự phản kháng; 2. *тк. несов.* (*обозначать, отражать*) phản ánh, biểu thị, biểu hiện, thể hiện, biểu lộ; 3. (*в каких-л. единицах*) tính ra, quy ra

выража́ться, вы́разиться 1. (*в П*) (*проявляться*) (được) bày tỏ, biểu lộ, biểu thị, biểu hiện, thể hiện; ~ в том, что... biểu hiện (thể hiện) ở chỗ là...; расхóды вы́разились в сýмме... tổng số tiền chi phí là...; 2. (*высказываться*) (được) diễn đạt, nói lên

выраже́ни||е *с.* 1. (*действие*) (sự) bày tỏ, tỏ lộ, biểu hiện, biểu thị, biểu lộ; 2. (*проявление чего-л.*) (sự) biểu hiện, thể hiện, diễn đạt; он не находи́л слов для ~я своéй рáдости anh ta không tìm được lời để diễn đạt (thể hiện, bày tỏ) niềm vui của mình; объём производства продýкции в натурáльном ~и sản lượng tính theo hiện vật; дéнежное ~ biểu hiện tiền tệ; стоимостнóе ~ biểu hiện giá trị; 3. (*внешний вид*) vẻ ngoài, vẻ mặt, nét mặt; ~ лицá vẻ mặt, nét mặt; 4. (*слово*) lời, cách nói, cách diễn đạt, câu văn; (*оборот речи*) thành ngữ; óбразное ~ cách diễn đạt có hình ảnh, câu văn có hình tượng; си́льные ~я những lời nói mạnh mẽ; 5. *мат.* biểu thức; алгебраи́ческое ~ biểu thức đại số; ✧ без ~я không diễn cảm (biểu cảm); с ~ем có diễn cảm (biểu cảm)

вы́раженный *прил.* (được) biểu lộ, biểu hiện, thể hiện, diễn đạt; я́рко ~

biểu hiện rực rỡ, thể hiện rõ ràng; сла́бо ~ biểu hiện yếu ớt

вырази́тель *м.* người thể hiện (diễn đạt, nói lên), đại biểu; ~ во́ли наро́да đại biểu ý dân, người thể hiện ý chí của nhân dân

вырази́тельно *нареч.* (một cách) biểu cảm, diễn cảm, truyền cảm, gợi cảm

вырази́тельность *ж.* (sức, tính, tính chất) biểu cảm, diễn cảm, truyền cảm, gợi cảm, diễn đạt

вырази́тельный *прил.* 1. biểu cảm, diễn cảm, truyền cảm, gợi cảm; 2. *разг.* (*многозначительный*) có tình ý, tình tứ

вы́разить *сов. см.* выража́ть 1, 3

вы́разиться *сов. см.* выража́ться

вырасти́ть, вы́растить 1. (*становиться больше*) lớn lên, cao lên; как вы вы́росли! úi chà, anh đã cao lên ghê quá!; она́ вы́росла из пла́тья cái áo dài trở nên ngắn đối với cô ta; 2. (*достигать зрелого возраста*) trưởng thành; *перен. тж.* tiến bộ, phát triển; он совсе́м вы́рос cậu ấy đã trưởng thành rồi; 3. (в *В*) (*становиться кем-л.*) trở thành, trở nên, biến thành; он вы́рос в кру́пного учёного ông ấy đã trở thành (trở nên) một nhà khoa học lớn; 4. (*увеличиваться*) tăng lên, tăng thêm; 5. (*появляться*) mọc lên; 6. (*возникать*) hiện ra; ✧ вы́расти в чьи́х-л. глаза́х tăng thêm uy tín đối với ai

вы́расти *сов. см.* вырасти́ть

вы́растить *сов. см.* выра́щивать

выра́щивание *с.* (sự) trồng, vun trồng, vun bón, chăm bón; nuôi, chăn nuôi; nuôi nấng, nuôi dưỡng, dưỡng dục; đào tạo, bồi dưỡng (*ср.* выра́щивать)

выра́щивать, вы́растить (*В*) 1. (*растения*) trồng, vun trồng, vun bón, vun xới, chăm bón; (*животных*) nuôi, chăn nuôi; (*детей*) nuôi, nuôi nấng, nuôi dưỡng, dưỡng dục; 2. *перен.* (*кадры*) vun xới, đào tạo, bồi dưỡng; ~ ка́дры đào tạo (vun xới, bồi dưỡng) cán bộ; ✧ ~ иску́сственный кристалл nuôi tinh thể nhân tạo; ~ бога́тый урожа́й vun trồng một vụ mùa bội thu

вы́рвать I *сов. см.* вырыва́ть I

вы́рв||ать II *сов. безл. разг.* nôn (mửa, oẹ, trớ) ra, nôn mửa; его́ ~ало nó nôn ra

вы́рваться *сов. см.* вырыва́ться 2–4

вы́рез *м.* (chỗ) cắt, khoét; (*для шеи*) (chỗ) hở cổ; пла́тье с ни́зким ~ом áo dài khoét cổ rộng, áo đầm cổ rộng

вы́резать *сов. см.* вырезáть *и* ре́зать 4

вырезáть, вы́резать (*В*) 1. cắt... đi, cắt... ra; (*хирургически*) cắt bỏ; 2. (*посредством резания, резьбы*) khắc, đục, đẽo, gọt; 3. (*гравировать*) khắc, chạm, trổ, chạm trổ; 4. (*истреблять*) tàn sát, chém giết, làm cỏ

вы́резка *ж.* 1. (*действие*) (sự) cắt ra, cắt bớt, tỉa; 2. (*место*) (chỗ) cắt ra; (*текст*) bài cắt ra; газе́тная ~ bài báo cắt ra, bài cắt ở báo; 3. (*часть туши*) thịt thăn, thịt philê

вырезн||о́й *прил.* (được) chạm trổ, đẽo gọt, khắc chạm; ~о́е де́рево gỗ được chạm trổ

вы́рисовать(ся) *сов. см.* вырисо́вывать(ся)

вырисо́вывать, вы́рисовать (*В*) vẽ kỹ, nắn nót vẽ; (*тщательно писать*) nắn nót viết

вырисо́вываться, вы́рисоваться nổi rõ, hiện rõ, thấy rõ, trông rõ, nom rõ

вы́ровнять(ся) *сов. см.* выра́внивать(ся)

вы́родиться *сов. см.* вырожда́ться

вы́родок *м. разг.* quái thai

вырожда́ться, вы́родиться thoái hoá, suy đồi, suy đốn, đồi bại, đồi truỵ, hủ hoá

вырожда́ющийся *прил.* (đang) thoái hoá, suy đồi, suy đốn, đồi bại, đồi truỵ

вырожде́ние *с.* (sự) thoái hoá, suy đồi, suy đốn, đồi bại, đồi truỵ, hủ hoá

вырожде́нческ||ий *прил.* thoái hoá, suy đồi, đồi bại, đồi truỵ; ~ие при́знаки những dấu hiệu thoái hoá (suy đồi, đồi truỵ)

вы́ронить *сов.* (*В*) đánh (buông, để, làm) rơi; ~ что́-л. из рук buông rơi cái gì, tuột tay đánh rơi cái gì, làm rơi cái gì ra khỏi tay

вы́рост *м. разг.*: шить на ~ may phòng hao (phòng còn lớn)

вырубáть, вы́рубить (*В*) 1. (*срубать*) chặt (đốn, đẵn) trụi; (*отдельное дерево*) hạ, ngả, chặt, đốn, đẵn; 2. (*извлекать*) chặt ra; 3. (*высекать*) đẽo, khía, vạc, khắc, chạm, đục, xoi; 4. *горн.* khao, đào

вы́рубить *сов. см.* вырубáть

вы́рубка *ж.* 1. (*действие*) (sự) chặt, đốn, đẵn; 2. (*место*) (chỗ, khu) đốn cây, đẵn cây

вы́ругать *сов. см.* руга́ть

вы́ругаться *сов. см.* руга́ться 1

выруча́ть, вы́ручить (*В*) *разг.* 1. (*помогать*) giúp, giúp đỡ, cứu giúp; ~ кого́-л. из беды́ giúp ai ra khỏi tai nạn, cứu nạn (cứu nguy) cho ai; вы́ручи меня́! xin anh/chị hãy giúp tôi!; 2. (*за проданное*) thu được, bán được, doanh thu; ~ затра́ченное bù được số tiền đã chi

вы́ручить *сов. см.* выруча́ть

вы́ручк||а *ж.* 1. *разг.* (*помощь*) (sự) giúp, giúp đỡ, cứu giúp; прийти́ на ~у кому́-л. đến giúp (cứu giúp) ai; взаи́мная ~ giúp nhau, tương trợ; 2. (*деньги*) doanh thu, (tiền) thu được, bán được; дневна́я ~ doanh thu hàng ngày

вырыва́ние I *с.* (sự) nhổ ra, nhổ lên

вырыва́ние II *с.* (*выкапывание*) (sự) đào lên, khai quật

вырыва́ть I, вы́рвать (*В*) 1. nhổ (bứt, rứt, xé)... ra; (*выхватывать*) giật (giằng, cướp) lấy; ~ что́-л. из рук giật (giằng) lấy cái gì trong tay; ~ зуб nhổ răng; ~ страни́цу из кни́ги xé một trang trong sách ra; ~ пу́говицу с мя́сом bứt cúc áo lẫn vải; вы́рвать кого́-л. из-под чьего́-л. влия́ния kéo ai ra khỏi ảnh hưởng của người nào; 2. *перен.* bắt... phải..., bắt... phải làm; ~ призна́ние у кого́-л. bắt ai phải thú nhận; ~ согла́сие у кого́-л. bắt ai phải đồng ý; ✧ вы́рвать из се́рдца cố quên đi, quên hẳn đi

вырыва́ть II, вы́рыть (*В*) 1. (*яму и т. п.*) đào; 2. (*извлекать*) đào, đào lên, khai quật, đào được; вы́рыть из-под земли́ đào dưới đất lên

вырыва́ться, вы́рваться 1. *тк. несов.* (*пытаться освободиться*) vùng chạy, vùng chạy khỏi, chạy thoát; 2. (*высвобождаться*) bứt ra, vượt ra, thoát khỏi, tránh khỏi, tránh thoát; (*выходить вперёд*) bứt lên trước, vượt lên, tiến vượt lên, bứt phá; вы́рваться из го́рода bứt ra (vượt ra, ra) khỏi thành phố; вы́рваться на свобо́ду thoát (vượt ra) khỏi cảnh tù túng, sổ lồng, được tự do; вы́рваться из окруже́ния vượt ra (thoát khỏi) vòng vây, vượt trùng vi; 3. (*стремительно появляться*) phọt ra, vụt ra, buột ra; у меня́ нево́льно вы́рвалось сло́во bất giác tôi buột miệng nói ra một lời; 4. (*отрываться*) rời ra, lìa ra, long ra; (*выскальзывать*) tuột ra, rơi ra; вы́рваться из рук tuột khỏi tay

вы́рыть *сов. см.* вырыва́ть II

вы́ряд||иться *сов. разг.* diện, mặc diện, mặc bảnh, mặc kẻng, lên khung; куда́ ты так ~ился? cậu đi đâu mà diện thế?, cậu đi đâu mà lên khung ghê thế?

вы́садить(ся) *сов. см.* высáживать(ся)

вы́садка *ж.* 1. (*с судна*) (sự) lên bờ; (*с поезда, самолёта и т. п.*) (sự) xuống; ~ деса́нта đổ bộ quân đội; đổ quân (*разг.*); 2. (*растений*) (sự) bứng trồng, ra ngôi, cấy; ~ расса́ды bứng trồng cây non, ra ngôi cây non, cấy mạ

вы́садки *мн.* (*ед.* вы́садок *м.*) *с.-х.* cây giống

высáживать, вы́садить (*В*) 1. cho (đưa)... xuống; (*на берег*) đưa... lên bờ; (*принудительно*) bắt (đuổi)... xuống, đuổi... lên bờ; (*десант*) đổ bộ; 2. (*растения*) bứng trồng, ra ngôi, cấy

высáживаться, вы́садиться (из *Р*) xuống xe, xuống tàu, ra khỏi, xuống; (*с судна*) lên bờ, lên bộ; (*о десанте*) đổ bộ

высáсывать, вы́сосать (*В*) hút, mút; ✧ вы́сосать из па́льца что́-л. bịa (phịa, bịa đặt, đặt điều) chuyện gì

высвéрливать, вы́сверлить (*В*) khoan, khoan lỗ

вы́сверлить *сов. см.* высвéрливать

вы́свободить(ся) *сов. см.* высвобождáть(ся)

высвобождáть, вы́свободить (*В*) 1. gỡ (rút)... ra, làm... thoát khỏi; (*помогать освободиться*) giải thoát, giải cứu, giải phóng; вы́свободить но́гу из стре́мени rút chân ra khỏi bàn đạp; 2. (*средства, людей*) rút... ra, giải phóng

высвобождáться, вы́свободиться 1. thoát khỏi, được giải thoát; вы́свободиться из-под чьего́-л. влия́ния thoát (được giải thoát) khỏi ảnh hưởng của ai; 2. (*о средствах и т. п.*) được rút ra, được giải phóng

вы́сев *м. с.-х.* (sự) gieo hạt

высевáть, вы́сеять (*В*) gieo, gieo hạt

вы́севки *мн.* (*скл. как ж.*) bã sàng, trấu; (*мучные*) bột bã, bột thô

высекáть, вы́сечь 1. (*В* на, в *П*) (*вырубать*) đẽo, đục, khắc, chạm; 2. (*В* из *Р*) (*ваять*) khắc, chạm, chạm trổ, khắc trổ; вы́сеченный из ка́мня chạm trổ (khắc trổ) bằng đá; ✧ ~ ого́нь đánh lửa

выселéние *с.* (sự) đuổi ra, trục xuất, đuổi đi ở chỗ khác; (*переселение*) (sự) đưa đi chỗ khác

вы́селить(ся) *сов. см.* выселя́ть(ся)

вы́селок *м.* хóм, хóм mới

выселя́ть, вы́селить (*В*) đuổi... ra, trục xuất, đuổi đi ở chỗ khác; (*переселять*) đưa... đi ở chỗ khác

выселя́ться, вы́селиться ra khỏi, dọn khỏi; (*переселяться*) dọn nhà, đi ở chỗ khác

вы́сечка *ж.* 1. (sự) đẽo, đục, khắc, chạm; 2. (*острый штамп*) (cái) khuôn dấu chạm, mũi chạm, đục chạm

вы́сечь I *сов. см.* высекáть

вы́сечь II *сов. см.* сечь I

вы́сеять *сов. см.* высевáть

вы́сидеть *сов. см.* высúживать

высúживание *с.* (*птенцов*) (sự) ấp, ấp trứng

высúживать, вы́сидеть 1. *разг.* (*оставаться*) ngồi lại, ngồi đến; я не смог вы́сидеть до конца́ tôi đã không thể ngồi đến cùng được; 2. (*В*) (*птенцов*) ấp

вы́ситься *несов.* (над *Т*) nổi (nhô) cao lên

выскáбливание *с.* 1. (sự) cạo sạch, cọ sạch, nạo sạch; 2. *мед.* (sự) nạo

выскáбливать, вы́скоблить (*В*) 1. (*поверхность*) cạo (cọ, nạo) sạch; 2. (*соскабливать*) cạo (cọ)... đi; ~ ли́шнюю бу́кву cạo đi một chữ thừa; 3. *мед.* nạo

вы́сказаться *сов. см.* выскáзывать(ся)

выскáзывание *с.* 1. (*действие*) (sự) nói lên, bày tỏ, phát biểu; 2. (*мнение, замечание*) ý kiến, lời phát biểu, lời nhận xét; (*заявление*) lời tuyên bố, phát ngôn

выскáзывать, вы́сказать (*В*) nói lên, phát biểu, bày tỏ, trình bày; ~ своё мне́ние nói lên (phát biểu, bày tỏ) ý kiến của mình; ~ предположе́ние nêu lên giả thuyết; вы́сказать кому́-л. всю пра́вду в глаза́ nói toạc toàn bộ sự thật vào mặt ai

выскáзываться, вы́сказаться nói lên (bày tỏ, phát biểu, trình bày) ý kiến; (за *В*) lên tiếng tán thành, tán thành, ủng hộ, chủ trương; (про́тив *Р*) lên tiếng chống lại, phản đối; да́йте ему́ вы́сказаться cứ để nó nói, cứ để cho anh ấy bày tỏ ý kiến; ~ в по́льзу кого́-л., чего́-л. phát biểu ý kiến ủng hộ (tán thành) ai, cái gì

выскáкивать, вы́скочить 1. nhảy ra; вы́скочить из окна́ nhảy ra qua cửa sổ; 2. *разг.* (*поспешно выбегать*) chạy xổ ra; вы́скочить вперёд chạy xổ lên trước; 3. *разг.* (с *Т*) (*ввязываться, вмешиваться*) tranh làm trước, nhanh nhảu (lanh chanh) nói trước; ~ с замеча́ниями nhanh nhảu (lanh chanh) nói trước những điều nhận xét; 4. *разг.* (*падать откуда-л.*) tuột ra, buột ra, rời ra; вы́скочить из рук tuột khỏi tay; 5. *перен. разг.* (*внезапно появляться*) nổi lên, mọc lên; ✧ вы́скочить из головы́, из па́мяти quên mất, quên bẵng, quên khuấy, quên lửng

выскáльзывать, вы́скользнуть 1. tuột ra, buột ra, trượt ra; 2. *перен.* (*незаметно выходить*) chuồn ra, lủi đi, lẩn đi

вы́скоблить *сов. см.* выскáбливать

вы́скользнуть *сов. см.* выскáльзывать

вы́скочить *сов. см.* выскáкивать

вы́скочка *м. и ж. неодобр.* kẻ hãnh tiến

вы́слать *сов. см.* высылáть

вы́следить *сов. см.* выслéживать

выслéживать, вы́следить (*В*) theo dõi, rình mò, truy tìm, tìm kiếm; (*вынюхивать*) đánh hơi; *сов.* tìm ra, tìm thấy

вы́слуг||а *ж.*: за ~у лет vì công tác (làm việc) lâu năm, do mãn hạn công tác

выслу́живать, вы́служить 1. (*заслуживать*) được hưởng (*do làm công vụ*); ~ пéнсию được hưởng tiền hưu trí (tiền hưu bổng); 2. (*служить какое-л. время*) làm việc, công tác, phục dịch, phục vụ; ~ 30 лет làm việc (công tác, phục dịch) 30 năm

выслу́живаться, вы́служиться (пе́ред *Т*) *разг.* bợ đỡ, luồn cúi, quỵ luỵ, nịnh hót, nịnh nọt, xu nịnh; ~ перед нача́льством bợ đỡ (luồn cúi, quỵ luỵ) cấp trên

вы́служить(ся) *сов. см.* выслу́живать(ся)

вы́слушать *сов. см.* выслу́шивать

выслу́шивание *с. мед.* (sự) nghe, khám

выслу́шивать, вы́слушать (*В*) 1. nghe hết, nghe... nói hết; вы́слушать пра́вду nghe hết sự thật; вы́слушать кого́-л. nghe ai nói hết; вы́слушать о́бе стороны́ nghe xong cả hai bên; 2. *мед.* nghe, khám; ~ лёгкие у больно́го nghe (khám) phổi người bệnh

высма́тривать, вы́смотреть (*В*) I. (*находить, замечать*) nhìn thấy, trông thấy, nhận thấy; 2. (*разглядывать*) nhìn kỹ; ✧ вы́смотреть глаза́ trông chờ mỏi cả mắt

высме́ивать, вы́смеять (*В*) cười, chế, chế giễu, chế nhạo, cười nhạo, chê cười, đàm tiếu; chọc quê (*разг.*)

вы́смеять *сов. см.* высме́ивать

вы́сморкать *сов.*: ~ нос hỉ (xì, xỉ) mũi

вы́сморкаться *сов. см.* сморка́ться

вы́смотреть *сов. см.* высма́тривать

высо́вывать, вы́сунуть (*В*) thò (ló, lòi).. ra; ~ язы́к lè (thè) lưỡi; ~ го́лову из окна́ thò đầu ra cửa sổ;✧ бежа́ть вы́сунув язы́к chạy ba chân bốn cẳng, chạy thục mạng; нельзя́ но́су вы́сунуть из до́ма không thể vác mặt (ló mặt) ra đường được

высо́вываться, вы́сунуться nhoài (thò) người ra ngoài, ló đầu ra ngoài; (*торчать*) thò (ló, nhô, lòi, thòi, lộ) ra; ~ из окна́ thò người (ló đầu) ra ngoài cửa sổ

высо́к||ий *прил.* 1. cao; ~ челове́к người cao; ~ дом nhà cao; ~ого ро́ста vóc người cao; ко́мната с ~им потолко́м phòng có trần cao; ~ие облака́ những đám mây cao; ~ая вода́ nước lên cao; 2. (*большой, значительный*) cao, lớn, to; ~ урожа́й vụ mùa năng suất cao; ~ая производи́тельность труда́ năng suất lao động cao; ~ая цена́ giá cao, giá đắt; ~ое давле́ние áp lực cao, cao áp; ~ое напряже́ние *эл.* điện áp (thế hiệu) cao, cao thế; 3. (*отличный, хороший*) cao, cao độ, cao cường, tốt; ~ое мастерство́ tài nghệ cao cường; ~ая оце́нка điểm tốt, điểm cao, sự đánh giá cao; быть ~ого мне́ния о ко́м-л. đánh giá cao ai; ~ая мо́да thời trang cao cấp; специали́ст в о́бласти ~их техноло́гий chuyên viên trong lĩnh vực công nghệ cao; 4. (*почётный, важный*) cao quý, vẻ vang, quý; ~ гость khách quý, thượng khách; ~ая награ́да phần thưởng cao quý; ~ая честь vinh dự lớn lao; ~ое зва́ние danh hiệu cao quý; 5. (*возвышенный*) cao cả, cao thượng, cao siêu, cao quý; ~ие идеа́лы những lý tưởng cao thượng (cao cả); ~ое чу́вство tình cảm cao quý; ~ поры́в nhiệt tình cao cả; 6. (*изысканный*) thanh cao, trang nhã; ~ стиль bút pháp thanh cao, lời văn trang nhã; 7. (*о звуках*) cao; ~ая но́та nốt nhạc cao; ✧ Высо́кие Догова́ривающиеся Сто́роны *дип.* những nước ký hiệp ước, các bên ký kết; ~ая грудь vú đứng; ~ лоб trán cao; ~ая та́лия eo lưng cao

высо́ко́ 1. *нареч.* cao; ~ в не́бе cao trên trời; ~ над голово́й cao trên đầu; ~ подня́ться lên cao; ~ держа́ть го́лову ngẩng cao đầu; ~ цени́ть кого́-л. đánh giá cao ai; 2. *в знач. сказ.* cao, xa; до верши́ны горы́ ещё ~ đến đỉnh núi còn xa

высокоавтоматизи́рованный *прил.* (được) tự động hoá cao

высокобелко́вый *прил.* (có) độ đạm cao, nhiều chất đạm; ~ корм thức ăn nhiều chất đạm cho gia súc

высоково́льтный *прил. эл.* cao áp, cao thế

высокого́рный *прил.* (thuộc về) núi cao

высокого́рье *с.* miền núi cao

высокоидейн||ый *прил.* (có) tính tư tưởng cao, nội dung tư tưởng cao; ~ое произведе́ние tác phẩm có nội dung tư tưởng cao

высококаче́ственный *прил.* (có) chất lượng cao, phẩm chất cao

высококвалифици́рованный *прил.* lành nghề, thành thạo, cao tay nghề, có trình độ chuyên môn cao

высококалори́йный *прил.* (có) nhiệt trị cao, nhiều nhiệt lượng

высококла́ссн||ый *прил. спорт.* (có) tài nghệ cao; ~ые игроки́ những cầu thủ có tài nghệ cao

высококульту́рный *прил.* (có) văn hoá cao, văn minh; ~ челове́к người có văn hoá cao

высокоме́рие *с.* (tính) cao ngạo, kiêu căng, kiêu ngạo, kênh kiệu, tự cao

высокоме́рный *прил.* cao ngạo, kiêu căng, kiêu ngạo, kênh kiệu, tự cao

высокомеханизи́рованный *прил.* (được) cơ khí hoá cao, cơ giới hoá cao

высокомолекуля́рный *прил. хим.* cao phân tử

высокомо́щный *прил. тех.* (có) công suất cao

высоконра́вственный *прил.* (có) đạo đức cao, đức hạnh

высокооборо́тный *прил. тех.* (có) vòng quay cao

высокообразо́ванный *прил.* (có) học thức cao

высокоогнеупо́рный *прил. тех.* chịu lửa (chịu nhiệt) cao

высокооодарённый *прил.* (có) tài cao, cao tài

высокоо́мный *прил. эл.* (có) điện trở lớn

высокооопла́чиваемый *прил.* (được) trả lương cao

высокоорганизо́ванный *прил.* (có) tổ chức cao, tổ chức chặt chẽ

высокопа́рный *прил.* khoa trương, bay bướm, cầu kỳ

высокопоста́вленн||ый *прил.* cao cấp, (ở) cấp cao; ~ые ли́ца các nhân vật cao cấp

высокопродукти́вн||ый *прил.* cao sản, (có) sản lượng cao, hiệu suất cao, năng suất cao; ~ая о́трасль се́льского хозя́йства ngành nông nghiệp có hiệu suất cao; ~ые поро́ды скота́ những giống gia súc cao sản

высокопроизводи́тельн||ый *прил.* (có) năng suất cao, hiệu suất cao; ~ые ме́тоды труда́ những phương pháp lao động có năng suất (hiệu suất) cao

высокопроходно́й *прил.* 1. *эл.* dễ thông qua; 2. *авт.* việt dã khoẻ

высокопро́чный *прил.* (có) độ bền cao

высокорадиоакти́вный *прил.* (có) độ phóng xạ cao

высокора́звит||ый *прил.* (đã) phát triển cao; ~ая страна́ nước phát triển cao

высокоскоростно́й *прил. тех.* (có) tốc độ cao, rất nhanh; cao tốc

высокосо́ртный *прил.* (thuộc) loại nhất, thượng hạng, thượng thặng

высокотала́нтливый *прил.* (có) tài cao, thượng thặng, tài nghệ cao, tài giỏi

высокотова́рн||ый *прил.* (có sản lượng) hàng hoá cao; ~ое произво́дство nền sản xuất hàng hoá cao

высокоурожа́йн||ый *прил.* cao sản, (có) sản lượng cao, năng suất cao; ~ые культу́ры những cây trồng cao sản (có sản lượng cao); ~ год năm được mùa lớn

высокохудо́жественный *прил.* (có) trình độ nghệ thuật cao

высокочти́мый *прил.* rất đáng kính, rất khả kính, được sùng kính (sùng mộ)

высокочувстви́тельный *прил. тех.* (có) độ nhạy cao, rất nhạy

высокоэласти́ческий *прил. тех.* (có) đàn tính cao, độ co dãn cao

высокоэффекти́вный *прил.* (có) hiệu quả cao, hiệu suất cao, công hiệu

вы́сосать *сов. см.* высо́сывать

высот||а́ *ж.* 1. (bề, chiều) cao; *ав., геогр., астр.* (độ) cao; ~ зда́ния chiều (bề) cao của toà nhà; ~ над у́ровнем мо́ря độ cao trên mặt biển; теря́ть ~ý *ав.* mất độ cao; 2. (*возвышенность, холм*) cao điểm, điểm cao, chỗ cao, đồi, gò; 3. (*высокая степень, верши-*

на) cao điểm, đỉnh cao; находи́ться на ~é своéй слáвы ở trên đỉnh cao (cao điểm) vinh quang của mình; 4. *мат.* đường cao; ✧ быть на ~é положéния đáp ứng yêu cầu cao nhất; не на ~é хоàнг, tầm thường, nhàng nhàng, bình thường, xoàng xĩnh

высóтка *ж.* đồi, gò

высóтник *м.* (*строитель*) thợ xây nhà cao tầng, công nhân làm việc trên cao

высóтн||ый *прил.* 1. (thuộc về) độ cao, cao độ; ~ полёт *ав.* chuyến bay cao độ; 2. (*о здании*) cao tầng, chọc trời; ~ое здáние toà nhà cao tầng; ~ое строи́тельство xây dựng nhà cao tầng (nhà chọc trời)

высотомéр *м.* cao độ kế, máy đo độ cao

вы́сохнуть *сов. см.*. высыхáть

высочáйший *прил. ист.* (của) hoàng thượng

высóчество *с.* (*титул*) điện hạ

вы́спаться *сов. см.* высыпáться II

выспрáшивать, выспросить (*В* у *Р*) *разг.* gạn hỏi, căn vặn, cật vấn, hỏi gặn, hỏi vặn

вы́спросить *сов. см.* выспрáшивать

вы́ставить(ся) *сов. см.* выставля́ть((ся)

вы́ставка *ж.* (sự, cuộc, nơi, khu) triển lãm, trưng bày, chưng bày; ~ в витри́не магази́на trưng bày hàng trong tủ kính cửa hiệu; ~ карти́н (cuộc) triển lãm hội hoạ, trưng bày tranh; всеми́рная ~ (khu) triển lãm thế giới; Вы́ставка достижéний наро́дного хозя́йства (ВДНХ) *ист.* (khu) Triển lãm thành tựu kinh tế quốc dân

вы́ставка-прода́жа *ж.* (cuộc) triển lãm có bán hàng

выставлéние *с.*: ~ кандидáта (sự) đề cử ứng viên, giới thiệu người ứng cử

выставля́ть, вы́ставить (*В*) 1. (*вынимать вставленное*) tháo... ra; ~ окóнную рáму tháo khung cửa sổ ra; 2. (*наружу*) để (đưa, đặt)... ra ngoài; *перен. разг.* (*выгонять*) đuổi (tống, tống khứ)... ra; ~ цветы́ на вóздух đưa (để, đặt) cây cảnh ra ngoài trời; ~ кого́-л. за дверь tống (đuổi, tống khứ) ai ra cửa; 3. (*выдвигать вперед*) đưa... ra phía trước; ~ кулáк giơ quả đấm ra; ~ нóгу đưa chân ra phía trước; 4. (*для решения, обсуждения*) đề (đưa, đặt, nêu) ra; ~ чью́-л. кандидатýру đề cử ai, giới thiệu ai ra ứng cử; ~ трéбования đưa ra những yêu sách, đặt ra những đòi hỏi; 5. (*охрану и т.п.*) đặt; ~ караýл đặt cảnh giới; ~ часово́го đặt lính gác; 6. (*помещать для обозрения*) bày (phô) ra, trưng bày, chưng bày, phô bày, triển lãm; (*с целью устрашения и т. п.*) bêu; 7. *разг.* (*представлять, изображать*) đưa... ra, giới thiệu, mô tả, miêu tả; ~ что́-л. в хоро́шем свéте giới thiệu tốt cho cái gì; ~ кого́-л. на посмея́ние đưa ai ra làm trò cười; 8. (*проставлять*) đề, ghi, viết; ~ оцéнку cho điểm

выставля́ться, вы́ставиться (*о художнике*) (được) triển lãm, trưng bày, chưng bày

выставн||о́й *прил.*: ~ы́е рáмы những cái khung tháo gỡ được

вы́ставочный *прил.* (thuộc về) triển lãm, trưng bày, chưng bày; ~ комитéт ban tổ chức triển lãm; ~ зал phòng triển lãm, gian trưng bày

выстáивать, вы́стоять 1. đứng lâu, đứng; ~ часáми в óчереди đứng xếp hàng hàng giờ; 2. (*выдерживать*) đứng vững, trụ được (*тж. перен.*.); э́то здáние вы́стоит ещё мно́го лет toà nhà này sẽ còn đứng vững (trụ được) nhiều năm nữa

выстáиваться, вы́стояться 1. (*о вине и т. п.*) (được) hãm tốt, ngấm tốt; тéсто вы́стоялось bột nhào đã ngấm men; 2. (*о лошади*) nghỉ lấy hơi, nghỉ lấy sức

вы́стелить *сов. см.* выстилáть

выстилáть, вы́стелить, вы́стлать (*В, Т*) (*устилать*) trải, rải, giải; (*мостить*) lát

вы́стирать *сов. см.* стирáть II

вы́стлать *сов. см.* выстилáть

вы́стоять(ся) *сов. см.* выстáивать(ся)

вы́страд||ать *сов.* (*В*) 1. chịu nhiều đau khổ, bị đau khổ nhiều; он мно́го ~ал anh ấy đã bị đau khổ nhiều; 2. (*достичь страданием*) đạt được... sau nhiều đau khổ; ~ своё счáстье đạt được hạnh phúc sau nhiều đau khổ

выстрáивать, вы́строить (*В*) 1. xây, xây dựng, xây cất; 2. (*располагать*) xếp hàng, xếp thành hàng

выстрáиваться, вы́строиться xếp hàng, đứng thành hàng

вы́стрел *м.* phát súng; (*звук*) tiếng súng; произвести́ ~ bắn một phát súng; без еди́ного ~а không bắn một phát nào, không tốn một viên đạn nào, không phải đánh; ✧ подпусти́ть на ~ để cho đến vừa tầm súng

вы́стрелить *сов.* bắn, bắn súng, nổ súng; (*об оружии*) bắn; ~ из ружья́ bắn súng; ~ в кого́-л. bắn ai, con gì

вы́строить *сов. см.* выстрáивать

вы́строиться *сов.* 1. *см.* выстрáиваться; 2. (*возникнуть — о сооружении*) mọc lên, (được) xây dựng, xây cất

вы́стукать *сов. см.* выстýкивать

выстýкивание *с. мед.* (sự) gõ

выстýкивать, вы́стукать (*В*) 1. gõ, đánh, đập; ~ ритм đánh (gõ, đập) nhịp; 2. *мед.* gõ

вы́ступ *м.* (chỗ) nhô ra, lồi lên, trồi lên, gồ lên

выступáть, вы́ступить 1. (*выходить вперёд*) bước lên trước, bước ra; ~ из толпы́ trong đám đông bước ra; 2. (*отправляться в путь и т. п.*) lên đường, xuất phát, xuất hành; ~ в похóд xuất kích, xuất quân, lên đường hành quân; 3. *тк. несов.* (*важно шагать*) bước khệnh khạng, đi bệ vệ; 4. *тк. несов.* (*выдаваться*) nhô ra, lồi lên, trồi lên, gồ lên; 5. (*выходить из границ*) tràn, tràn ra; ~ из берегóв tràn bờ, tràn khỏi bờ; 6. (*появляться, проступать*) hiện ra; на лбу у негó вы́ступил пот mồ hôi toát (vã) ra trên trán nó; слёзы вы́ступили у неё на глазáх chị ấy rơm rớm nước mắt, mắt nàng rưng rưng lệ; 7. (*высказываться*) phát biểu, bày tỏ (tỏ bày) ý kiến; (*на сцене*) biểu diễn; ~ на собрáнии phát biểu ở hội nghị; ~ с докла́дом đọc báo cáo; ~ с рéчью đọc diễn văn; ~ в защи́ту свои́х прав bảo vệ quyền lợi của mình; ~ в защи́ту кого́-л. lên tiếng bảo vệ ai, bênh vực ai; ~ за... tán thành; (*придерживаться чего-л.*) chủ trương; ~ прóтив... phản đối, chống lại; ~ в печáти с письмóм, со статьёй đăng thư, đăng bài trên báo; ~ с заявлéнием ra tuyên bố, tuyên bố; ✧ ~ в рóли giữ vai trò, đóng vai

выступáющий *м.* (*на трибуне и т.п.*) diễn giả

вы́ступить *сов. см.* выступáть 1, 2, 5–7

выступлéни||е *с.* 1. (sự) phát biểu; (*высказывание*) bài nói, bài phát biểu; (*речь*) diễn văn, diễn từ, tham luận; 2. (*на сцене*) (sự, cuộc) biểu diễn; 3. (*отправление*) (sự) lên đường, xuất phát; прикáз о ~и lệnh xuất phát, lệnh xuất quân; 4. (*борьба*) (cuộc) đấu tranh; ~я масс những cuộc đấu tranh của quần chúng

вы́стыть *сов. разг.* lạnh đi, nguội đi

вы́сунуть(ся) *сов. см.* высо́вывать(ся)

вы́сушить(ся) *сов. см.* суши́ть(ся)

вы́считать *сов. см.* высчи́тывать

высчи́тывать, вы́считать (*В*) 1. tính, tính toán; 2. (*удерживать*) khấu trừ, khấu đi, trừ đi

вы́сш||ий *прил.* 1. (*превосх. ст. прил.* высо́кий 3, 4) cao nhất, cao quý (cao cả) nhất; (*о качестве*) tốt nhất, siêu đẳng, thượng thặng, thượng thừa, thượng hạng, thượng hảo hạng; ~ая то́чка điểm cao nhất, tột điểm; това́ры ~его со́рта loại hàng siêu đẳng (thượng hạng, thượng hảo hạng); актёр ~его разря́да diễn viên thượng thặng (siêu đẳng); ~ свет, ~ее о́бщество giới thượng lưu; 2. (*самый главный*) cao nhất, tối cao, cao cấp, cấp cao; ~ие о́рганы государственной вла́сти những cơ quan quyền lực nhà nước cao nhất, những cơ quan tối cao của chính quyền nhà nước; ~ая суде́бная инста́нция cấp xét xử cao nhất; 3. (*совершенный*) cao nhất, cao cấp, cấp cao, bậc cao; ~ая фо́рма организа́ции hình thức tổ chức cao nhất; ~ая не́рвная де́ятельность hoạt động thần kinh cao cấp; ~ пилота́ж *ав.* thuật lái máy bay cao cấp, nghệ thuật thao diễn hàng không cao cấp; 4. (*об образовании*) cao đẳng, cao cấp; ~ее учёбное заведе́ние trường cao đẳng, trường đại học; с ~им образова́нием có trình độ đại học, tốt nghiệp trường cao đẳng; 5. (*более развитой, сложный*) cao cấp, thượng đẳng, cao nhất, tột cùng; ~ая матема́тика toán học cao cấp; ~ие расте́ния thực vật thượng đẳng; ~ая ста́дия giai đoạn phát triển cao nhất, giai đoạn tột cùng; ✧ в ~ей сте́пени tột độ, tột đỉnh, tột bậc, cực điểm, cực kỳ, hết sức, vô cùng; ~ая ме́ра наказа́ния tử hình, hình phạt cao nhất

высыла́ть, вы́слать (*В*) 1. (*отправлять*) gửi (chuyển)... đi; (*посылать, направлять*) cử (phái)... đi; ~ де́ньги chuyển tiền, chuyển ngân; ~ по́чтой gửi bưu điện; 2. (*удалять*) bắt (đuổi)... ra, trục xuất; 3. (*изгонять, ссылать*) đày, trục xuất

вы́сылка *ж.* 1. (*посылка*) (sự) gửi đi, chuyển đi; 2. (*изгнание, ссылка*) (sự) đày, trục xuất

вы́сыпать *сов. см.* высыпа́ть

высыпа́ть, вы́сыпать I. (*В*) đổ (trút, dốc)... ra; 2. *разг.* (*выходить, выбегать*) ùa (tràn) ra; толпа́ вы́сыпала на у́лицу đám đông ùa (tràn) ra đường; 3. (*о сыпи*) nổi lên, phát ban

вы́сыпаться *сов. см.* высыпа́ться I

высыпа́ться I, вы́сыпаться 1. (*выпадать*) đổ ra; 2. *разг.* (*выбегать*) ùa (tràn) ra

высыпа́ться II, вы́спаться ngủ đẫy giấc (đẫy mắt, no mắt)

высыха́ть, вы́сохнуть 1. khô đi, trở nên khô ráo; (*иссякать*) cạn (khô cạn) đi; 2. (*увядать*) héo (khô héo) đi, trở nên khô héo; 3. *перен.* (*о человеке*) gầy đi, quắt lại, trở nên gầy đét

высь *ж.* khoảng cao, tầng cao

выта́лкивать, вы́толкать, вы́толкнуть (*В*) 1. (*выгонять*) đẩy (đuổi, xô)... ra; 2. *разг. сов. тк.* вы́толкнуть (*пробку, затычку*) đẩy... ra

выта́пливать, вы́топить (*В*) nấu... chảy ra; ~ са́ло rán mỡ

выта́птывать, вы́топтать (*В*) (*посевы и т. п.*) giẫm nát, giẫm hỏng; (*протаптывать*) giẫm mòn; вы́топтать тропи́нку в снегу́ đi lại trong tuyết thành đường mòn

вы́таращить *сов. см.* тара́щить

выта́скивать, вы́тащить (*В*) 1. lôi (kéo)... ra; (*выдёргивать*) nhổ (giật, rứt, bứt)... ra; *разг.* (*вынимать*) lấy (rút)... ra; вы́тащить кого́-л. гуля́ть lôi ai đi chơi; 2. *разг.* (*красть, похищать*) đánh cắp, ăn cắp, chôm, cuỗm, xoáy, khoắng; ✧ вы́тащить кого́-л. из гря́зи vớt ai ra khỏi chốn bùn nhơ

выта́чивать, вы́точить (*В*) tiện; ~ дета́ль tiện chi tiết máy; ✧ сло́вно (*или* бу́дто, как) вы́точенный cân đối, thanh tú, thanh mảnh, mảnh mai, đẹp đẽ

вы́тачка *ж.* (*в шитье*) con xếp (*để thu chặt quần áo lại*)

вы́тащить *сов. см.* выта́скивать

вы́твердить *сов. разг.* học thuộc lòng

вы́творять *несов. разг.* làm, làm bậy, giở trò; ~ глу́пости làm điều ngu ngốc; ~ вся́кие шту́ки làm bậy, giở trò bậy bạ

вытек||а́ть, вы́течь 1. (*выливаться*) chảy (tuôn, trào) ra; 2. *тк. несов.* (*о реке и. т. п.*) bắt nguồn, phát nguyên, phát sinh; 3. *тк. несов. перен.* đưa đến kết quả; отсю́да ~а́ет, что... do đó mà..., vì thế cho nên..., từ đó đưa đến kết quả là...; со все́ми ~а́ющими отсю́да после́дствиями với tất cả các hậu quả của nó

вы́тереть(ся) *сов. см.* вытира́ть(ся)

вы́терп||еть *сов.* (*В*) chịu (nhịn, nén, chịu đựng) được; ~ боль chịu được đau; он не ~ел и посмотре́л nó đã không nhịn được và nhìn

вы́тертый *прил. разг.* (*поношенный*) sờn, mòn

вы́тесать *сов. см.* теса́ть

вытесне́ни||е *с.* 1. (sự) lấn ra, đẩy ra, chèn ép, lấn át, hất cẳng; 2. (*замена*) (sự) loại ra, loại trừ, thay thế; реа́кция ~я *хим.* phản ứng thay thế

вы́теснить *сов. см.* вытесня́ть

вытесня́ть, вы́теснить (*В*) 1. lấn (đẩy, gạt)... ra, chèn ép, lấn át, hất cẳng; (*противника*) đánh lui, đẩy lui; 2. (*заменять*) loại ra, loại trừ, thay thế; но́вая те́хника вы́теснила ста́рую kỹ thuật mới đã thay thế kỹ thuật cũ

вы́течь *сов. см.* вытека́ть 1

вытир||а́ть, вы́тереть (*В*) lau, chùi, lau chùi; ~ лоб lau (chùi) trán; ~ пыль lau (chùi) bụi; ~а́йте но́ги! (xin) hãy chùi chân!

вытира́ться, вы́тереться 1. lau mình; (*вытирать лицо*) lau mặt; (*вытирать руки*) lau tay; ~ до́суха lau khô mình; 2. *разг.* (*изнашиваться*) sờn đi, mòn đi

вы́толкать *сов. см.* выта́лкивать

вы́толкнуть *сов. см.* выта́лкивать

вы́топить I *сов.* (*В*) đun, đốt, đun (đốt) nóng; ~ печь đun bếp, đốt lò

вы́топить II *сов. см.* выта́пливать

вы́топтать *сов.* выта́птывать

вы́точить *сов. см.* выта́чивать

вы́травить *сов. см.* вытравля́ть

вытра́вливать *несов. см.* вытравля́ть

вытравля́ть, вы́травить (*В*) 1. (*химическим путем*) tẩy sạch, tẩy (xoá)... đi; *перен.* (*искоренять*) xoá sạch, tẩy sạch; вы́травить что́-л. из па́мяти xoá sạch cái gì trong trí nhớ; 2. (*истреблять ядом*) trừ, diệt, tiêu diệt, diệt trừ, trừ diệt; 3. (*делать узор*) khắc (*bằng chất ăn mòn*)

вы́требовать *сов.* (*В*) 1. đòi được, đòi kỳ được (bằng được); 2. (*заставлять явиться*) đòi (gọi, vời) đến

вытрезви́тель *м.* trạm y tế làm dã rượu (*cho bợm nghiện*)

вы́трезвить *сов.* (*В*) làm dã rượu, làm hết say

вы́трезвиться *сов.* dã rượu, hết say

вытряса́ть, вы́трясти (*В*) 1. (*высыпать*) giũ hết, giũ (đổ)... ra; 2. (*очищать*) giũ; ~ пыль из ковра́ giũ tấm thảm cho sạch bụi

вы́трясти *сов. см.* вытряса́ть

вытря́хивать, вы́тряхнуть (*В*) giũ (đổ)... ra

вы́тряхнуть *сов. см.* вытря́хивать

выть *несов.* tru, rú, gào; соба́ка во́ет chó tru; волк во́ет chó sói rú; ве́тер во́ет gió gào, gió rít

вытьё *с.* (sự, tiếng) tru, rú, gào

вытя́гивать, вы́тянуть (*В*) 1. kéo căng, kéo dài, căng (chăng, dăng)... ra, kéo thẳng; 2. (*распрямлять*) duỗi, vươn, giơ, rướn, chìa; ~ ше́ю vươn (rướn) cổ; ~ ру́ку giơ (chìa) tay, duỗi tay ra; 3. *разг.* (*вытаскивать*) rút (lôi, moi, móc, lấy, nhổ, chiết)... ra; *перен.* bắt nói; из него́ сло́ва не вы́тянешь không thể bắt nó nói được một lời nào; 4. (*удалять тягой*) thải ra, xả ra; (*высасыванием*) hút ra; дым вы́тянуло đã thông khói; ✧ вы́тянуть все жи́лы (*или* всю душу́) у кого́-л. bóc lột ai đến tận xương tuỷ, làm khốn làm khổ ai, làm tình làm tội ai

вытя́гиваться, вы́тянуться 1. (*растягиваться*) giãn (rão, doãng, dài) ra; 2. *разг.* (*вырастать*) cao (lớn) lên; он о́чень вы́тянулся cậu bé đã cao vụt lên (lớn lên rất nhanh); 3. (*выпрямляться*) duỗi người, rướn thẳng người; 4. (*ложиться*) nằm duỗi người, nằm dài; лежа́ть вы́тянувшись nằm dài; ✧ его́ ли́цо вы́тянулось mặt nó buồn thiu (dài ngoẵng ra)

вы́тяжка *ж.* 1. (*действие*) (sự) chiết ra, lấy ra, rút ra; 2. *хим.* phần chiết ra

вытяжн||о́й *прил.*: ~ вентиля́тор quạt hút, quạt đẩy gió; ~ шкаф tủ hút, bộ phận thông hơi; ~а́я трубá ống thải; ~о́е кольцó парашю́та vòng mở dù

вы́тянут||ый *прил.* 1. duỗi (giơ) ra; ~ая рукá cánh tay duỗi (giơ) ra; 2. (*продолговатый*) dài ra, thon thon, thuôn thuôn; ✧ ~ая физионо́мия, ~ое лицó bộ mặt buồn thiu, mặt dài ngoẵng ra

вы́тянуть(ся) *сов. см.* вытя́гивать(ся)

вы́удить *сов. см.* вы́уживать

вы́уживать, вы́удить (*В*) 1. (*вылавливать удочкой*) câu; *сов.* câu được; *разг.* (*извлекать*) lấy (rút)... ra; 2. *перен. разг.* (*добывать обманом, хитростью*) xoay, bòn, xoay xở, kiếm chác; ~ де́ньги у кого́-л. xoay (bòn) tiền của ai

вы́учени||к *м.*, **~ца** *ж. книжн.* môn đồ, môn đệ, đồ đệ, học trò

вы́учивать, вы́учить 1. (*что-л.*) học, học thuộc, thuộc; 2. (*кого-л.*) dạy, dạy cho... biết

вы́учиваться, вы́учиться 1. (*Д*, + *инф.*) học được, biết được; 2. (*заканчивать учёбу*) học xong, tốt nghiệp

вы́учить(ся) *сов. см.* вы́учивать(ся)

вы́учк||а *ж.* 1. *разг.* (*действие*) (sự) học; dạy (*ср.* вы́учивать); 2. (*умение*) kỹ năng; посла́ть кого́-л на ~у к мастера́м gửi ai đến những người thợ giỏi để rèn luyện kỹ năng; боева́я ~ kỹ năng chiến đấu

выха́живать, вы́ходить *разг.* (*В*) 1. (*больного*) chăm nom, chăm sóc, chạy chữa, chữa chạy; 2. (*выращивать*) nuôi nấng, nuôi dưỡng; (*растения*) vun xới, chăm bón, vun bón, vun trồng

вы́хватить *сов. см.* выхва́тывать

выхва́тывать, вы́хватить (*В*) 1. giật (giằng) lấy; ~ что́-л. из рук giật (giằng) lấy cái gì khỏi tay; 2. (*вынимать*) lấy (rút, tuốt)... ra; ~ ша́шку tuốt (rút) gươm ra; 3. *перен.*: ~ цита́ты trích bừa, trích dẫn hú hoạ, vớ bừa những đoạn trích; ~ отде́льный факт vớ lấy một sự kiện riêng biệt

вы́хлоп *м. тех.* (sự) thải khí, xả khí; (*звук*) (tiếng) thải khí, xả khí; (*газ*) khí thải, khí xả

выхлопн||о́й *прил. тех.*: ~ газ khí thải, khí xả; ~ кла́пан van xả, van thải; ~а́я трубá ống xả, ống thải

вы́хлопотать *сов.* (*В*) *разг.* chạy chọt (cậy cục, xoay xở, xin xỏ) được

вы́ход *м.* 1. (*действие*) (sự) ra, đi ra, ra đi; (*из какой-л. организации*) (sự) ra, rút ra; (*на сцену*) (sự) ra sân khấu; ~ в мо́ре ra khơi; ~ из бо́я *воен.* ra khỏi trận chiến đấu; ~ из войны́ ra khỏi chiến tranh; ~ из подпо́лья ra công khai, ra khỏi vòng bí mật; ~ на орби́ту bay vào quỹ đạo; 2. (*место*) cửa ra, lối ra; (*отверстие*) lỗ ra; в э́том до́ме не́сколько ~ов nhà này có mấy cửa ra (lối ra); 3. *перен.* lối thoát, lối ra; найти́ ~ tìm lối thoát (lối ra); другóго ~а нет không có lối thoát nào khác; 4. (*журнала, книги*) (sự) xuất bản, phát hành, ra; 5. (*продукции*) sản lượng, tỷ lệ thực thu; ~ зерна́ с ка́ждого гекта́ра sản lượng ngũ cốc trên mỗi hecta; 6. (*жилы, пласта*) vết lộ, chỗ lộ; ~ не́фти на пове́рхность chỗ lộ dầu mỏ trên mặt đất; 7. *информ.* đầu ra, ra; ✧ знать все ходы́ и ~ы biết mọi đường ra lối vào, biết mọi ngõ ngách, thông rõ tỏ tường

вы́ход||ец *м.*: его́ роди́тели ~цы из... bố mẹ anh ấy xuất thân từ...

выхо́дит *в знач. сказ. и вводн. сл. разг.* thế là, hoá ra, như vậy là; ~, (что) я был прав hoá ra (hoá ra là, như vậy là) tôi đã nói đúng

вы́ходить *сов. см.* выха́живать

выходи́ть, вы́йти 1. (*откуда-л.*) đi ra, ra; (*выбывать из состава*) ra, rút ra, rút lui; (*на поверхность — о жиле, пласте*) lộ ra; ~ из ко́мнаты ra khỏi phòng; ~ из вагóна ra khỏi toa; ~ из-за стола́ đứng dậy khỏi bàn; ~ из-за туч ló (hiện) ra sau đám mây đen; ~ со ста́нции (*о поезде*) rời khỏi ga, khởi hành từ ga; ~ из бо́я *воен.* ra khỏi trận chiến đấu; ~ из войны́ ra khỏi chiến tranh; 2. (*куда-л.*) ra, đi ra; ~ на у́лицу ra (đi ra) phố; ~ на рабóту đi làm; ~ в мо́ре ra khơi; ~ на сце́ну ra sân khấu; ~ в тыл проти́вника luồn vào (đi vào) hậu phương địch; вы́йти на пе́рвое ме́сто vượt lên hàng đầu, đứng nhất; 3. (*издаваться*) ra, xuất bản, phát hành; вы́йти из печа́ти (được) xuất bản, phát hành; 4. (*становиться, делаться кем-л.*) trở thành, thành; из него́ вы́йдет хоро́ший инжене́р cậu ta sẽ thành (trở thành) một kỹ sư giỏi; он вы́шел победи́телем в э́том соревнова́нии anh ấy đã thắng trong cuộc thi này; 5. (*получаться, удаваться*) được, thành; он плóхо выхóдит на фотогра́фиях anh ta không ăn ảnh; зада́чка не выхóдит không giải được bài toán; из э́того ничего́ хоро́шего не вы́йдет việc này không đưa đến điều gì tốt cả; ничего́ не выхóдит không đi đến đâu cả, không ăn thua gì cả, không được gì cả; 6. (*случаться*) xảy ra; вы́шло так, что... cơ sự xảy ra là...; всё вы́шло наоборо́т mọi việc đều đã xảy ra ngược lại; 7. *тк. несов.* (на, в *В*) (*быть обращенным*) trông ra, nhìn ra; окнó выхóдит на юг cửa sổ nhìn về (trông ra) phía nam; 8.: вы́йти за́муж за кого́-л. lấy ai, lấy ai làm chồng; вы́йти за врача́ lấy ông bác sĩ; 9. (*происходить*) xuất thân; он вы́шел из крестья́н cậu ta xuất thân từ nông dân; 10. (*расходоваться*) tiêu, dùng; у нас вы́шел весь бензи́н chúng tôi đã dùng (xài) hết xăng rồi; ✧ вы́йти в лю́ди thành đạt, công thành danh toại; ~ в отста́вку từ chức, từ nhiệm, thôi việc; ~ из берего́в tràn bờ; ~ из себя́ mất bình tĩnh, mất tự chủ; вы́йти из терпе́ния không nhịn được nữa; ~ из затрудни́тельного положе́ния thoát khỏi hoàn cảnh khó

khăn; ~ из дове́рия mất tín nhiệm; ~ из мо́ды không hợp thời trang nữa, hết hợp mốt; ~ из повинове́ния không vâng lời (không phục tùng) nữa; вы́йти из употребле́ния không thông dụng (không dùng) nữa; ~ нару́жу lộ ra, lộ mặt

вы́ходка *ж.* hành động tếu, trò tinh nghịch

выходн||о́й *прил.* 1. (để) đi ra, ra; ~а́я дверь cửa ra; ~о́е отве́рстие lỗ ra; 2. (*праздничный*): ~о́е пла́тье lễ phục, áo diện; 3. (*нерабочий*) nghỉ; *в знач. сущ.* ngày nghỉ; ~ день ngày nghỉ; ✧ ~о́е посо́бие trợ cấp thôi việc, tiền trợ cấp sa thải; ~ы́е све́дения, да́нные dẫn liệu xuất bản; ~ы́е да́нные *информ.* dữ liệu (dẫn liệu) xuất

выхола́щивать, вы́холостить (*В*) 1. thiến, hoạn; 2. *перен.* tước bỏ, vứt bỏ; вы́холостить гла́вное содержа́ние tước bỏ (vứt bỏ) nội dung chủ yếu

вы́холенн||ый *прил.* được nâng niu (chăm sóc, chăm chút), béo tốt, đẹp đẽ; ~ая борода́ bộ râu được chăm chút; ~ые ко́шки những con mèo béo tốt (đẹp đẽ, được nâng niu)

вы́холостить *сов. см.* выхола́щивать

вы́хухоль *ж.* 1. (*животное*) chuột hương, chuột xạ (*Desmana moschata*); 2. (*мех*) (bộ) lông chuột hương, lông chuột xạ

вы́царапать *сов. см.* выцара́пывать

выцара́пывать, вы́царапать (*В*) 1. quào (móc)... ra; вы́царапать кому́-л. глаза́ móc mắt ai; 2. *перен. разг.* (*добывать с трудом*) lấy được, kiếm được; 3. (*изображать, писать*) cạo, khắc

вы́цвести *сов. см.* выцвета́ть

выцвета́ние *с.* (sự) phai màu, bạc màu, nhợt màu

выцвета́ть, вы́цвести phai màu, bạc màu, nhợt màu

вычёркивать, вы́черкнуть (*В*) gạch bỏ, gạch (gạc, xoá, bỏ)... đi, sổ (xoá) toẹt; ~ кого́-л. из спи́ска gạch bỏ (gạch, gạc) tên ai trong danh sách; ✧ ~ из свое́й жи́зни cho là không còn nữa đối với mình; ~ кого́-л. из па́мяти cố quên ai đi

вы́черкнуть *сов. см.* вычёркивать

вы́черпать *сов. см.* вычёрпывать

вычёрпывать, вы́черпать (*В*) múc, tát; *сов.* múc cạn, múc hết, tát cạn

вы́чертить *сов. см.* вычёрчивать

вычёрчивать, вы́чертить (*В*) vẽ, kẻ; вы́чертить чертёж kẻ bản vẽ

вы́чесать *сов. см.* вычёсывать

вы́честь *сов. см.* вычита́ть

вычёсывать, вы́чесать (*В*) chải... ra

вы́чет *м.* 1. (*действие*) (sự) khấu trừ, trừ đi, trừ ra, khấu đi; 2. (*удержанная сумма*) tiền khấu trừ, tiền khấu đi; ✧ за ~ом расхо́дов trừ những khoản chi tiêu ra

вычисле́ние *с.* 1. (*действие*) (sự, phép) tính, tính toán; 2. (*результат*) kết quả tính toán

вычисли́тель *м.* 1. (*о человеке*) người tính toán; 2. (*прибор*) máy tính

вычисли́тельн||ый *прил.* (để) tính, tính toán; ~ая маши́на máy tính

вы́числить *сов. см.* вычисля́ть

вычисля́ть, вы́числить (*В*) tính, tính toán

вы́чистить *сов. см.* вычища́ть

вычита́емое *с.* (*скл. как прил.*) *мат.* số bị trừ

вычита́ни||е *с. мат.* (phép, tính) trừ; знак ~я dấu trừ

вы́читать *сов. см.* вычи́тывать

вычита́ть, вы́честь (*В*) 1. *мат.* trừ; из десяти́ вы́честь семь полу́чится три mười trừ bảy còn ba; 2. (*удерживать*) trừ đi, trừ ra, khấu đi, khấu trừ

вы́читка *ж.* (sự) đọc, đọc bản thảo, đọc bản in thử, đọc morat

вычи́тывать, вы́читать (*В*) 1. (*рукопись и т.п.*) đọc; ~ гра́нки đọc bản in thử; 2. *разг.* (*узнавать*) đọc (biết) được; вы́читать из кни́ги, что... đọc được ở sách nói rằng...; где вы э́то вы́читали? anh đọc (biết) được điều này ở đâu thế?

вычища́ть, вы́чистить (*В*) lau sạch, chùi sạch; (*платье*) chải sạch; (*обувь*) đánh sạch; (*ковёр и т. п.*) giũ sạch; вы́чистить что́-л. щёткой chải sạch cái gì; вы́чистить зу́бы đánh răng

вы́чурно *нареч.* (một cách) cầu kỳ, văn hoa, bay bướm

вы́чурность *ж.* (sự, tính, vẻ) cầu kỳ, văn hoa, bay bướm, hoa hoè hoa sói

вы́чурный *прил.* cầu kỳ, văn hoa, bay bướm, phức tạp, hoa hoè hoa sói

вы́чуры *мн.* (*ед.* вы́чура *ж.*) 1. *разг.* hoa văn cầu kỳ (bay bướm, phức tạp); 2. *перен.* (thủ pháp) cầu kỳ, văn hoa, bay bướm

вышага́ть *несов.* sải bước, rảo bước, đi bước dài, đi đều bước, đi tới đi lui

вышвы́ривать, вы́швырнуть (*В*) *разг.* quẳng (quăng, liệng, vứt)... đi; (*выгонять*) đuổi (tống)... ra

вы́швырнуть *сов. см.* вышвы́ривать

вы́ше 1. (*сравнит. ст. прил.* высо́кий *и нареч.* высоко́) cao hơn; 2. *нареч.* (*вверх от чего-л., сверх чего-л.*) cao hơn, trên, hơn; этажо́м ~ trên (cao hơn) một tầng; де́ти от пяти́ лет и ~ trẻ con từ năm tuổi trở lên; 3. *предлог* (*Р*) (*вне чего-л., сверх чего-л.*) trên, ngoài, quá; три гра́дуса ~ нуля́ ba độ trên không; э́то ~ мои́х сил việc đó thì quá sức tôi; э́то ~ моего́ понима́ния tôi không hiểu nổi điều đó; 4. *нареч.* (*раньше*) ở trên, trên; как ска́зано ~ như đã nói ở trên; 5. *предлог* (*Р*) (*вверх по течению*) ở thượng lưu (thượng nguồn)

вышеизло́женн||ый *прил.* (đã) trình bày ở trên, nói trên đây, dẫn thượng; всё ~ое tất cả những điều nói trên

вышена́званный *прил.* (đã) nêu tên ở trên, nói trên

вышеозна́ченный *прил.* (đã) nêu ở trên, nói trên, dẫn thượng

вышеперечи́сленный *прил.* (đã) kể trên, nói trên, dẫn thượng

вышепоимено́ванный *прил.* (đã) nêu tên ở trên, nói trên

вышеприведённый *прил.* (đã) nêu ra ở trên, nói trên đây, dẫn trên, dẫn thượng

вышеска́занный *прил.* (đã) nói trên

вышестоя́щий *прил.* cấp trên, thượng cấp; ~ о́рган cơ quan cấp trên

вышеука́занный *прил. см.* вышеприведённый

вышеупомя́нутый *прил. см.* вышеприведённый

вышиба́ть, вы́шибить (*В*) *разг.* 1. (*выбивать*): ~ дверь đập vỡ cửa; ~ из рук đánh bật ra khỏi tay; 2. (*прогонять*) tống cổ, đuổi cổ, tống khứ; ✧ вы́шибить дух (душу́) из кого́-л. đánh (đập) chết ai

вышива́льн||ый *прил.* (để) thêu; ~ая игла́ kim thêu

вышива́льщица *ж.* bà/chị thợ thêu

вышива́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) thêu, thêu thùa; (*занятие*) (nghề) thêu; 2. (*вещь*) (đồ, bức) thêu

вышива́ть, вы́шить thêu, thêu thùa; ~ шёлком thêu chỉ lụa

вы́шивка *ж.* 1. (*действие*) (sự) thêu, thêu thùa; 2. (*узор*) (hình, mẫu, chữ) thêu

вышин||а́ *ж.* 1. (*высота*) (độ, chiều) cao; 2. (*высь*) khoảng cao; в ~е trên cao

вы́шитый *прил.* (được) thêu

вы́шить *сов. см.* вышива́ть

вы́шка I *ж.* chòi, tháp, vọng; наблюда́тельная ~ chòi quan sát, tháp quan trắc; сторожева́я ~ chòi canh, vọng canh, vọng gác; суде́йская ~ *спорт.* ghế trọng tài; ~ для прыжко́в в во́ду cầu nhảy (*xuống nước*); парашю́тная ~ tháp nhảy dù; буровáя ~ tháp khoan

вы́шк||а II *ж. разг.* án tử hình; получи́ть ~у bị án tử hình; дать ~у xử tử hình

вы́школить *сов.* (*В*) *разг.* rèn, luyện, rèn luyện

вы́шутить *сов. см.* вышу́чивать

вышу́чивать, вы́шутить (*В*) cười chế, cười nhạo, cười đùa, cười

выщела́чивание *с. хим.* (sự) khử kiềm

выщела́чивать, вы́щелочить *хим.* khử kiềm

вы́щелочить *сов. см.* выщела́чивать

вы́щипать *сов. см.* выщи́пывать

выщи́пывать, вы́щипать (*В*) nhổ (vặt, bứt)... ra, nhổ, vặt, bứt

вы́явить(ся) *сов. см.* выявля́ть(ся)

выявле́ние *с.* 1. (sự) tỏ rõ, lộ rõ, biểu lộ; 2. (*раскрытие, обнаружение*) (sự) phát hiện, phơi bày, vạch ra, vạch trần, bóc trần

выявля́ть, вы́являть (*В*) 1. tỏ rõ, lộ rõ, biểu lộ; вы́являть свои́ спосо́бности tỏ rõ khả năng của mình; 2. (*вскрывать, обнаруживать*) phát hiện, phơi bày, vạch ra, vạch trần, bóc trần; ~ недоста́тки vạch ra (phát hiện) những khuyết điểm

выявля́ться, вы́являться lộ ra, biểu hiện; (*обнаруживаться*) (được, bị) phát hiện, phơi bày, vạch ra

выясне́ние *с.* (sự) làm rõ, làm sáng tỏ; ~ отноше́ний thanh toán mối hiểu lầm nhau

вы́яснить(ся) *сов. см.* выясня́ть(ся)

выясня́ть, вы́яснить (*В*) làm rõ, làm sáng tỏ; (*разузнавать*) tìm hiểu; *сов.* biết rõ; (*устанавливать*) xác định, xác minh, phát hiện; ~ вопро́с làm sáng tỏ vấn đề

выясн||я́ться, вы́ясниться rõ ra, trở nên rõ ràng; тепе́рь ~я́ется, что..., как тепе́рь вы́яснилось... bây giờ mới vỡ lẽ ra rằng..., bây giờ đã rõ ràng là... ; как вы́яснилось như đã rõ

вьетна́мец *м.* người Việt Nam, người Việt, người Kinh

вьетнами́ст *м.* nhà Việt Nam học, nhà Việt học, nhà nghiên cứu Việt Nam

вьетнами́стика *ж.* Việt Nam học, Việt học, (môn, khoa) nghiên cứu Việt Nam

вьетна́мка *ж.* người phụ nữ/đàn bà Việt Nam

вьетна́мки *мн.* (*лёгкая обувь*) (đôi) dép nhựa, dép quai

вьетна́мский *прил.* (thuộc về) Việt Nam, Việt; ~ язы́к tiếng Việt, tiếng Việt Nam, Việt ngữ, Việt văn

вью́га *ж.* (cơn, trận) bão tuyết

вью́жно *в знач. сказ.* trời bão tuyết, thời tiết có bão tuyết; сего́дня ~ hôm nay trời bão tuyết

вью́жн||ый *прил.*: ~ая зима́ mùa đông nhiều bão tuyết; ~ая пого́да thời tiết có bão tuyết

вьюк *м.* hàng thồ; (*сумка*) túi thồ

вьюн *м.* 1. (*рыба*) chạch, cá chạch (*Misgurnus fossilis*); 2. *перен.* (*о человеке*) người tháo vát (nhanh nhẹn, lanh lợi); ✧ вы́ться (верте́ться) ~о́м о́коло кого́-л. quấn quýt (xoắn xuýt) bên ai

вьюнко́вые *мн.* họ Bìm bìm (*Convolvulaceae*)

вьюно́к *м. бот.* (cây) bìm bìm (*Convolvulus*)

вьюро́к *м. зоол.* chim sẻ núi, chim ri (*Fringilla montifringilla*)

вью́чить, навью́чить đóng thồ, xếp thồ

вью́чн||ый *прил.* (để) thồ; ~ое живо́тное súc vật thồ

вью́щ||ийся *прил.* 1. leo; ~иеся расте́ния cây leo; 2. (*курчавый*) quăn, xoăn; ~иеся во́лосы tóc quăn (xoăn)

вя́жущ||ий *прил.* 1. (*терпкий*) chát; (*очень терпкий*) chát xít, chát lè; ~ вкус vị chát; 2. *строит.* dính kết, kết dính, làm dính, làm se; ~ие материа́лы vật liệu dính kết, những chất kết dính

вяз *м. бот.* (cây) du (*Ulmus*)

вяза́льн||ый *прил.* (để) đan, dệt kim; ~ая спи́ца que đan; ~ крючо́к kim móc; ~ая маши́на máy dệt kim

вяза́льщи||к *м.*, **~ца** *ж.* 1. thợ đan, thợ dệt kim; 2. (*снопов*) người bó lúa

вяза́ние *с.* 1. (*связывание*) (sự) bó, buộc, nối; ~ снопо́в bó lúa; 2. (*спицами, крючком*) (sự) đan; (*на машине*) (sự) dệt kim, đan máy; ~ сете́й đan lưới

вяза́нка *ж.* bó; ~ дров bó củi

вя́заный *прил.* (được) đan, dệt kim, đan máy

вяза́нье *с.* (*вещь*) (đồ, hàng) đan, dệt kim, đan máy

вяза́ть, связа́ть 1. (*В*) (*связывать*) bó, buộc, nối; ~ снопы́ bó lúa; 2. (*В*) (*спицами, крючком*) đan; (*на машине*) dệt kim, đan máy; 3. (*быть вяжущим*) chát; вя́жет во рту chát trong miệng

вяза́ться *несов.* (с *Т*) (*соответствовать*) hợp, phù hợp, tương hợp, ăn khớp; э́то (э́то как то) не вя́жется с... việc này không hợp (phù hợp) với...

вя́зка *ж.* 1. *см.* вяза́ние; 2. (*способ вязания*) kiểu đan; 3. *разг.* (*связка чего-л.*) bó; 4. (*собак*) (sự) giao phối

вя́зк||ий *прил.* 1. (*клейкий, тягучий*) nhầy, nhớt, dính nhơn nhớt; ~ое вещество́ chất nhầy (nhớt, dính nhơn nhớt); 2. (*топкий*) lầy, bùn lầy, lầy lội, nhầy nhụa; ~ая доро́га đường lầy lội (nhầy nhụa)

вя́зкость *ж.* (độ) nhầy, nhớt, dính nhơn nhớt

вя́знуть *несов.* (bị) ngập, sa lầy; ~ в грязи́ (bị) sa lầy, ngập trong bùn

вязь *ж.* chữ kết, kết tự

вя́ление *с.* (sự) phơi khô, làm khô, sấy

вя́лен||ый *прил.* (đã) phơi khô, khô, sấy; ~ое мя́со thịt khô; ~ая ры́ба cá khô

вя́лить, провя́лить phơi khô, làm khô, sấy

вя́ло *нареч.* (một cách) uể oải; ~ рабо́тать làm việc uể oải

вя́лость *ж.* (sự) uể oải; (*мускулов*) (sự) nhão, mềm nhão

вя́л||ый *прил.* 1. (*о растении*) héo, úa, héo úa, khô héo; ~ые ли́стья những ngọn lá héo úa (khô héo); 2. (*медлительный от усталости, слабости, лени*) uể oải, rù rờ, chậm chạp; ~ые движе́ния động tác uể oải (rù rờ, chậm chạp); ~ая похо́дка dáng đi rù rờ (uể oải); 3. (*лишённый живости, яркости*) không linh hoạt, thiếu sinh khí, lờ đờ, bơ phờ, rù rờ, uể oải; ~ челове́к người rù rờ (lờ đờ, bơ phờ, uể oải); ~ая речь lời nói uể oải (không linh hoạt, thiếu sinh khí); ~ разгово́р câu chuyện nhạt nhẽo (nhạt phèo); ~ые мы́шцы cơ bắp mềm nhão, cơ nhão; ~ая торго́вля buôn bán ế ẩm (ế, không chạy)

вя́нуть, завя́нуть héo, úa, tàn, tàn tạ; (*о человеке*) gầy mòn, suy mòn, suy yếu đi; ✧ у́ши вя́нут chán tai

вя́хирь *м. зоол. см.* ви́тютень

вя́щ||ий *прил. книжн.*: для ~его удово́льствия để được thích thú nhiều hơn; для ~ей убеди́тельности để có sức thuyết phục nhiều hơn

Г

га *м.* (*сокр.* гектáр) *нескл.* ha, hecta

габардúн *м.* (vải) gabardin

габарúт *м.* khổ, khuôn khổ; (*размер*) kích cỡ, kích thước

гáбитус *м. биол., мед.* hình dáng, trạng thái bên ngoài, ngoại hình

гáвань *ж.* cảng, hải cảng, vũng tàu, cửa biển

гáвкать *несов. прост.* sủa

гáга *ж. зоол.* nhạn biển (*Somateria*)

гагáра *ж. зоол.* chim lặn, cốc trắng (*Gavia*)

гагáт *м.* (than) gagat

гагáчий *прил.* (của) nhạn biển; ~ пух lông tơ nhạn biển

гад *м.* 1. *зоол.* động vật bò sát; *мн.*: ~ы loài bò sát; гóлые ~ы loài lưỡng thê, ếch nhái; чешуйчатые ~ы loài bò sát có vảy; 2. *бран.* thằng đểu, tên đê tiện, đồ súc sinh (chó đẻ, chó đểu)

гадáлка *ж.* bà thầy bói; (*на картах*) bà bói bài tây; (*по руке*) bà thầy tướng tay

гадáльщик *м. см.* гадáтель

гадáние *с.* 1. (sự) bói, bói toán; 2. (*догадка*) (sự) đoán, ức đoán, phỏng đoán

гадáтель *м.* người bói toán, thầy bói

гадáтельный *прил.* 1. (*предположительный*) (có tính chất) ức đoán, phỏng đoán, đoán chừng, đoán mò; 2. (*сомнительный*) mơ hồ, khó tin, đáng ngờ, không chắc chắn; успéх гадáтелен kết quả không chắc chắn

гадáть, погадáть 1. bói; ~ на кáртах bói bài tây; ~ по рукé xem tướng tay; 2. *тк. несов.* (о *П*) (*строить догадки*) đoán, dự đoán, ức đoán, phỏng đoán; ✧ ~ на кофéйной гýще đoán mò

гáдина *ж. бран.* thằng đểu, tên đê tiện, đồ súc sinh (chó đẻ, chó đểu)

гáдить, нагáдить *разг.* 1. (*испражняться*) ỉa, đái (*nói về chó, mèo, chim, v. v...*); 2. (на *В*, на *П*) (*пачкать*) làm bẩn, vấy bẩn; 3. (*Д*) (*вредить*) làm hại, gây tác hại

гáдк||ий *прил.* (*очень плохой*) xấu xa, tồi tệ, xấu tệ, rất xấu; (*подлый*) hèn, đểu, hèn hạ, đểu cáng, đê tiện, bẩn thỉu, nhơ nhuốc; (*отвратительный*) gớm, gớm ghiếc, ghê tởm, kinh tởm, tởm lợm; ~ человéк người tồi tệ (xấu xa, đểu cáng, đểu); постýпок hành động xấu xa (đê tiện, nhơ nhuốc, đểu); ~ая погóда trời xấu tệ

гáдко *в знач. сказ. безл.* (*Д*) rất khó chịu, thấy kinh tởm, tởm lợm, buồn nôn

гадлúво *нареч.* (một cách) ghê tởm, kinh tởm

гадлúвость *ж.* (sự, tính chất, điều) ghê tởm, kinh tởm

гадлúв||ый *прил.*: ~ое чýвство cảm giác ghê tởm (kinh tởm, tởm lợm, buồn nôn)

гáдост||ь *ж. разг.* 1. (vật) ghê tởm, kinh tởm; 2. (*о поступке*) (điều) xấu xa, đê tiện, nhơ nhuốc, hèn hạ, ghê tởm, đểu cáng; сдéлать ~ кому-л. làm một điều đê tiện (hèn hạ, ghê tởm) đối với ai; какáя ~! ghê tởm (kinh tởm, đê tiện, tởm lợm) biết bao!, dơ chưa!; 3. (*слова, речи*) lời nói tục tĩu (thô bỉ, bẩn thỉu), điều nói xấu xa (xúc phạm); говорúть ~и ăn nói thô bỉ (tục tĩu), nói điều xấu xa (xúc phạm)

гадю́ка *ж.* 1. *зоол.* rắn hổ, rắn lục (*Vipera*); 2. *бран.* đồ rắn độc, tên nham hiểm (thâm hiểm, đểu cáng, đê tiện); не жéнщина, а ~ chẳng phải đàn bà mà là con rắn độc

гáер *м. уст.* (người) hề

гáерничать *несов. уст.* làm trò hề

гáерство *с. уст.* trò hề

гáерствовать *несов. см* гáерничать

гáечный *прил.* (thuộc về) êcu, đai ốc; ~ ключ clê vặn êcu, chìa vặn đai ốc

газ I *м.* 1. gas, ga, khí, hơi, hơi đốt, khí đốt; (*газообразное вещество*) chất khí; (*газообразное тело*) thể khí; слезоточúвый ~ hơi cay, khí làm chảy nước mắt; удýшливый ~ hơi (khí) ngạt; веселя́щий ~ khí cười, dinit (đinitơ) oxyd; природный ~ khí thiên nhiên; рудни́чный ~ khí mỏ; грему́чий ~ khí nổ; 2. *мн.*: ~ы (*в кишечнике*) khí, hơi (*trong bụng*); ✧ дать ~ tăng ga (tốc độ), dấn ga; сбáвить ~ giảm ga (tốc độ); на пóлном ~ý đạp (mở) hết ga, mở hết tốc lực

газ II *м. текст.* gaze, gaz, ga, sa

газгóльдер *м. тех.* bình gas, bình khí

газéль *ж. зоол.* linh dương (*Gazella*)

газéта *ж.* (tờ) báo; ежеднéвная ~ báo hàng ngày, nhật báo; вечéрняя ~ báo buổi chiều; по сообщéнию газéт theo tin tức báo chí

газéтн||ый *прил.* (thuộc về) báo; ~ая бумáга giấy báo; ~ая статья́ bài báo; ~ое дéло nghề làm báo; ~ рабóтник người làm báo, nhà báo; ~ кúоск quán báo, kiôt bán báo; ~ое сообщéние tin tức báo chí; ~ стиль lối văn báo chí; ~ язы́к ngôn ngữ báo chí (nhà báo)

газетодержáтель *м.* (cái) kẹp báo

газéтчик *м.* 1. *разг.* (*сотрудник газеты*) người làm báo, nhà báo; 2. (*продавец газет*) người bán báo

газирóванн||ый *прил.* (có) hơi, ga; ~ая водá nước hơi (có ga)

гази́ровать *несов.* nạp hơi (ga)

газификáция *ж.* 1. (sự) khí hoá, gas hoá; 2. (*снабжение газовой энергией*) (sự) cung cấp gas (hơi đốt), đặt ống gas (hơi)

газифици́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. khí hoá, gas hoá; 2. (*снабжать газовой энергией*) cung cấp gas (hơi đốt), đặt ống gas (hơi đốt)

газобаллóн *м.* bình gas (hơi, khí, hơi đốt)

газовщúк *м.* thợ hơi đốt, thợ điều chỉnh khí đốt

гáзов||ый I *прил.* (thuộc về) gas, ga, hơi, khí, hơi đốt, khí đốt; (*работающий на газе*) (dùng) gas, ga, hơi đốt, khí đốt, hơi, khí; ~ рожóк đèn gas (khí, hơi đốt); ~ая плитá bếp gas (ga, hơi đốt); ~ая колóнка thùng đun nước bằng gas (hơi đốt); ~

счётчик côngtơ gas, đồng hồ đo lượng khí; ~ дви́гатель động cơ dùng gas (dùng khí, chạy gas); ~ ко́мплекс *см.* газоко́мплекс; ~ое отопле́ние sưởi ấm bằng gas (hơi); ~ая сва́рка hàn xì, hàn gas, hàn hơi

га́зовый II *прил. текст.* (bằng) gaze, gaz, ga, sa

газогенера́тор *м.* lò sinh khí, lò gas

газогенера́торный *прил.*: ~ дви́гатель động cơ khí than, động cơ có lò gas

газодина́мика *ж.* khí động học

газоко́мплекс *м.* tổ hợp gas (khí đốt), xí nghiệp khai thác khí thiên nhiên

газоли́н *м. тех.* gazolin, xăng thiên nhiên

газоме́р *м. тех.* côngtơ đo gas (khí, hơi đốt, khí đốt)

газоме́т *м. воен.* vòi (súng) phun hơi độc

газо́метр *м. тех.* gas (khí) kế, cái đo gas (khí)

газомото́р *м. тех.* động cơ chạy gas

газо́н *м.* thảm cỏ

газонепроница́емый *прил.* kín hơi, không thấm khí

газоно́сный *прил.* có (chứa, trữ, tích) gas/khí; ~ пласт vỉa có (chứa) gas/khí

газообме́н *м.* (sự) trao đổi gas, trao đổi khí

газообра́зн||ый *прил.* (ở thể) gas, khí, hơi; ~ое состоя́ние trạng thái gas (khí); ~ое те́ло thể gas (khí)

газообразова́ние *с.* (sự) tạo gas, tạo khí, tạo hơi

газоосвеще́ние *с.* (sự) thắp sáng bằng gas, thắp khí

газопрово́д *м.* ống dẫn gas (khí, hơi đốt, khí đốt)

газопрово́дн||ый *прил.* dẫn gas (khí, hơi đốt, khí đốt); ~ая труба́ ống dẫn dẫn gas (khí, hơi đốt, khí đốt)

газопрово́дчик *м.* thợ đường ống gas (khí, hơi đốt, khí đốt)

газосва́рка *ж.* (sự) hàn xì, hàn hơi

газосва́рочный *прил.* (để) hàn xì, hàn hơi; ~ аппара́т thiết bị hàn xì, máy hàn hơi

газоснабже́ние *с.* (sự) cung cấp gas, cung cấp hơi đốt, cung cấp khí đốt

газосто́йкий *прил.* chịu gas (khí), bền gas (khí)

газотурби́нный *прил.* (thuộc về) turbin gas, turbin khí; ~ дви́гатель động cơ turbin gas (khí)

газоубе́жище *с.* hầm tránh hơi độc

газохрани́лище *с.* kho chứa gas (khí)

ГАИ́ (Госуда́рственная автомоби́льная инспе́кция) *ист.* (cơ quan, sở) kiểm tra giao thông ôtô (*tên gọi trước năm 1998*)

гайшник *м. разг.* cảnh sát giao thông

га́йка *ж.* êcu, đai ốc

гаймори́т *м. мед.* viêm xoang hàm, viêm xoang hàm Highmore (Haimo)

га́йморов *прил.*: ~а по́лость *анат.* khoang Highmore, hang hàm

гак I *м. мор.* (*крюк*) (cái) móc

гак II *м. разг.*: два киломе́тра с ~ом hơn (già, trên) hai kilomet

гала́ктика *ж. астр.* Thiên hà, hệ Ngân hà

галакти́ческий *прил.* (thuộc về) Thiên hà, hệ Ngân hà

галакто́за *ж. хим.* đường galacto

гала-конце́рт *м.* galaconcert, (cuộc) biểu diễn gala, hoà nhạc gala

галантере́йн||ый *прил.* (thuộc về) tạp hoá; ~ые това́ры tạp hoá; ~ магази́н hiệu tạp hóa, tiệm chạp phô

галантере́я *ж.* tạp hoá

гала́нтно *нареч.* (một cách) galăng, lịch sự, hào hoa, phong nhã; nịnh đầm (*разг.*)

гала́нтность *ж.* (sự, tính) galăng, lịch sự, hào hoa, phong nhã; nịnh đầm (*разг.*)

гала́нтный *прил.* galăng, lịch sự, hào hoa, phong nhã; nịnh đầm (*разг.*)

галдёж *м. разг.* (sự) ồn ào, om sòm, huyên náo, rùm beng

галде́ть *несов. разг.* nói ồn, làm ồn ào (om sòm, huyên náo, rùm beng)

гале́ра *ж.* 1. galère, chiến thuyền chèo tay; 2. *тк. мн.*: ~ы (*наказание на каторжные работы*) lao động khổ sai chèo thuyền

галере́я *ж.* 1. (*в доме*) hành lang; 2. (*в театре и т. п.*) tầng thượng, gác trên cùng; 3. *перен.* (*ряд, вереница*) hàng, dãy, một loạt, một số; 4. (*выставка, музей*) gallery, nhà trưng bày, viện bảo tàng nghệ thuật; карти́нная ~ gallery, hoạ viện, nhà trưng bày tranh, viện bảo tàng hội hoạ; Третьяко́вская ~ Gallery Tretyakov, Viện bảo tàng Hội hoạ Tretyakov; ✧ ми́нная ~ *воен.* hầm (lò) mìn

галери́ст *м.* chủ gallery (hoạ viện)

галёрка *ж. разг. см.* галере́я 2

гале́та *ж.* bánh mì khô, lương khô (*dùng khi hành quân*)

галиматья́ *ж. разг.* (điều) nhảm nhí, vớ vẩn, hồ đồ, vô lý, vô nghĩa; э́то сплошна́я ~ đó là điều hoàn toàn nhảm nhí (vớ vẩn, vô nghĩa)

галифе́ *с.* quần bó ống

га́лка *ж. зоол.* ác, quạ nhỏ (*Coloeus*)

га́ллий *м. хим.* gallium, gali

галлици́зм *м.* từ ngữ du nhập từ tiếng Pháp

галло́н *м.* gallon

галлюцина́ция *ж.* ảo giác; акусти́ческая ~ ảo thính; зри́тельная ~ ảo thị, ảo ảnh, ảo hình

галлюцини́ровать *несов.* bị chứng ảo giác

галоге́н *м.*, **гало́ид** *м. хим.* halogen

гало́п *м.* (*аллюр*) nước đại

галопи́ровать *несов.* phi nước đại

гало́пом *нареч.* 1.: скака́ть ~ phi nước đại; 2. *перен.* rất nhanh, mau chóng, nhanh chóng

га́лочк||а *ж.* 1. ác nhỏ, quạ nhỏ; 2. *разг.* dấu, dấu chim bay; ста́вить ~у на поля́х кни́ги đánh dấu ở lề sách; ✧ для ~и làm hình thức, làm cho xong chuyện

гало́ш||и *мн.* (*ед.* гало́ша *ж.*) (đôi) giày cao-su (*bọc ngoài đôi giày dạ...*); ✧ сесть в ~у bị hố, bị tẽn tò, lâm vào cảnh khó ăn khó nói

галс *м. мор.* 1. (*положение, курс парусного судна*) hals, luồng chạy hứng gió, góc hứng gió; пра́вый ~ góc hứng gió mạn phải; ле́вый ~ góc hứng gió mạn trái; идти́, ходи́ть ~ами đổi luồng chạy tuỳ theo gió; 2. (*отрезок пути судна*) đoạn thuyền buồm chạy (*từ khúc quanh này đến khúc quanh khác*); 3. (*снасть*) dây buộc góc dưới của buồm vào cột

га́лстук *м.* cravat, cra-vát, ca vát, cà vạt; ~-ба́бочка nơ; пионе́рский ~ khăn quàng thiếu niên; завя́зывать ~ thắt cravat (ca vát, cà vạt); ✧ встре́ча без ~ов *дип.* (cuộc) gặp gỡ không đeo cravat, gặp không chính thức

га́лстучн||ый *прил.* (thuộc về) cravat, cra-vát, ca vát, cà vạt; ~ое произво́дство sản xuất cravat

галу́н *м.* lon, ngù kim tuyến; обшива́ть ~о́м kết ngù

гальваниза́ция *ж. тех.* (sự) mạ điện; *мед.* (liệu pháp) điện một chiều, truyền tĩnh điện

гальвани́зировать *несов. и сов. тех.* mạ điện; *мед.* truyền điện một chiều, truyền tĩnh điện

гальвани́ческий *прил.* (thuộc về) mạ điện, tĩnh điện, galvanic; ~ ток dòng điện galvanic; ~ элеме́нт pin, pin vonta

гальвано́метр *м.* điện kế

гальванопла́стика *ж.* kỹ thuật đúc điện
гальваноско́п *м.* điện nghiệm
гальванотéхника *ж.* kỹ thuật mạ điện
га́лька *ж.* cuội, sỏi, sạn, hòn cuội
гам *м. разг.* (tiếng, sự) ồn ào, om sòm, xôn xao, huyên náo
гамадри́л *м. зоол.* vượn hamadria (*Papio hamadryas*)
гама́к *м.* võng
гама́ши *мн.* (*ед.* гамаша *ж.*) (ống) ghệt
гамби́т *м. шахм.* (nước) thí quân (*để chuẩn bị tấn công*)
га́мма I *ж.* 1. *муз.* gam, âm giai; 2. *перен.* gam, loạt
га́мма II *ж.* (*буква греческого алфавита*) gamma
га́мма-астроно́мия *ж.* thiên văn học gamma
га́мма-глобули́н *м. мед.* gamma-globulin
га́мма-излуче́ние *с.* (sự) bức xạ gamma
га́мма-квант *м.* lượng tử gamma
га́мма-лучи́ *физ.* tia gamma
га́мма-спектр *м.* phổ gamma
га́мма-спектро́метр *м.* phổ kế gamma
га́мма-фу́нкция *ж.* hàm gamma
га́нглий *м. мед.* hạch
гангре́на *ж. мед.* (bệnh) hoại thư
гангрено́зный *прил. мед.* (thuộc về) hoại thư
га́нгстер *м.* gangster, găngxtơ, kẻ cướp, côn đồ, du côn
гангстери́зм *м.*, **га́нгстерство** *с.* hành động gangster (găngxtơ)
гандбо́л *м. спорт.* (môn) bóng ném, hand ball; игра́ть в ~ chơi bóng ném
гандболи́ст *м.*, **~ка** *ж. спорт.* cầu thủ bóng ném
ганте́ли *мн.* (*ед.* ганте́ль *ж.*) *спорт.* tạ đôi, haltères, halte
гаоля́н *м. бот.* (cây) cao lương (*Sorghum japonicum*)
гара́ж *м.* garage, gara, nhà xe
гара́жный *прил.* (thuộc về) garage, gara, nhà xe
гара́нт *м.* người bảo đảm (bảo lãnh); ~ конститу́ции người bảo đảm hiến pháp; государство-~ nước bảo đảm (bảo lãnh)
гаранти́йн||ый *прил.* (có) bảo đảm, bảo hành; ~ое письмо́ thư bảo đảm; ~ ремо́нт sửa chữa có bảo hành; ~ срок thời hạn bảo hành
гаранти́рованн||ый *прил.* (được, có) bảo đảm; ~ая опла́та трудá эк. sự trả công được bảo đảm, tiền công bảo đảm; ~ креди́т эк. tín dụng có bảo đảm ~ые це́нные бума́ги эк. chứng khoán có bảo đảm
гаранти́ровать *несов. и сов.* 1. (*В*) (*обеспечивать*) bảo đảm, đảm bảo, bảo hành; (*ручаться*) bảo lãnh; ~ безопа́сность bảo đảm an toàn; 2. (от *Р*) (*предохранять*) bảo hộ, che chở
гара́нти||я *ж.* (*обеспечение*) (sự) bảo đảm, đảm bảo, bảo hành; (*ручательство*) (sự) bảo lãnh; де́нежная ~ tiền bảo đảm; в э́том ~ на́шего успе́ха đó là bảo đảm cho thành công của chúng ta; с ~ей на год bảo hành một năm
гардемари́н *м. уст.* sĩ quan hải quân tập sự (*thời Nga hoàng*)
гардеро́б *м.* 1. (*шкаф*) tủ áo, tủ quần áo; 2. (*помещение*) phòng gửi áo ngoài; 3. (*одежда*) quần áo, áo quần, y trang, trang phục, áo xống; у него́ большо́й ~ anh ấy có nhiều quần áo lắm
гардеро́бная *ж. уст. см.* гардеро́б 2
гардеро́бщи||к *м.*, **~ца** *ж.* người coi phòng áo ngoài
гарди́на *ж.* rèm cửa sổ (che cửa sổ)
га́рев||ый *прил.*: ~ая доро́жка đường chạy rải xỉ
гаре́м *м.* 1. (*помещение*) harem, hậu cung, khuê phòng (*ở các nước Hồi giáo*); 2. *собир.* (*жёны*) cung phi, thê thiếp (*của người Hồi giáo*)
га́ркать, га́ркнуть (на *В*) *разг.* quát tháo, la mắng, nạt nộ, hét lác, thét lác
га́ркнуть *сов. см.* га́ркать
гармониза́ция *ж.* (sự) làm hoà âm, làm hoà điệu, làm hài hoà
гармонизи́ровать *несов. и сов.* làm hoà âm (hoà điệu, hài hoà)
гармо́ника *ж.* accordéon, phong cầm; ✧ губна́я ~ harmonica, acmonica
гармо́никой *нареч.* (có) xếp nếp; сложи́ть что-л. ~ xếp nếp cái gì
гармони́ровать *несов.* (с *Т*) hợp, hoà hợp, hài hoà, thích hợp, thích ứng, ăn khớp
гармони́ст *м.* người chơi accordéon (phong cầm)
гармони́чески *нареч. см.* гармони́чно
гармони́ческий *прил.* 1. *муз.* hoà âm; 2. *см.* гармони́чный
гармони́чно *нареч.* (một cách) êm tai, du dương; hài hoà, nhịp nhàng
гармони́чн||ый *прил.* 1. (*благозвучный*) êm tai, êm ái, du dương; 2. (*соразмерный*) hài hoà, nhịp nhàng, cân đối; ~ое разви́тие ли́чности sự phát triển hài hoà của cá nhân
гармо́ния *ж.* 1. (*благозвучие*) (sự) hoà âm, hoà thanh, hoà điệu; 2. (*соразмерность*) (sự) hài hoà, hoà hợp, cân đối, thích hợp, thích ứng
гармо́нь *ж. разг. см.*. гармо́ника
гармо́шка *ж. разг. см.* гармо́ника
гарнизо́н *м.* đội trú phòng, bộ đội phòng vệ, doanh trại, đồn trại, đồn binh
гарнизо́нн||ый *прил.* (thuộc về) đội trú phòng, bộ đội phòng vệ, doanh trại, đồn trại, đồn binh; ~ая слу́жба phục vụ ở đội trú phòng
гарни́р *м. кул.* (món) kèm, độn; котле́ты с овощны́м ~ом thịt băm viên kèm (độn) rau
гарниту́р *м.* garniture, bộ; ~ ме́бели bộ đồ gỗ; ~ белья́ bộ đồ lót; ~ пля́жной оде́жды bộ quần áo bãi bơi (bãi biển)
гарниту́ра *ж. полигр.* bộ chữ
га́рн||ый *прил.*: ~ое ма́сло dầu để đốt
гарпу́н *м.* lao móc, lao xiên cá; бить ~о́м đâm lao móc
гарпунёр *м.*, **гарпу́нщик** *м.* người đâm lao móc
га́рус *м.* sợi len xe mềm
гарцева́ть *несов.* cưỡi ngựa vờn múa
гарь *ж.* 1. vật bị cháy, khói khét, mùi khét; па́хнет ~ю có mùi cháy khét; 2. (*нагар*) xỉ chảy, xỉ nổi, xỉ lò
гаси́ть, погаси́ть (*В*) 1. *сов. тж.* загаси́ть tắt, dập, dập tắt, làm tắt; ~ свечу́ tắt nến; ~ свет tắt đèn, tắt điện; ~ пожа́р dập đám cháy, chữa cháy; 2. (*уменьшать или устранять что-л.*) giảm, giảm bớt, loại trừ, triệt tiêu; ~ колеба́ния giảm bớt sự dao động, giảm rung; ~ звук giảm âm, tiêu âm, giảm bớt (triệt tiêu) âm thanh; ~ си́лу уда́ра giảm bớt lực va chạm; ~ ско́рость giảm tốc, giảm bớt vận tốc (tốc độ); ~ мяч dập (đập, tiu) bóng; 3. (*не давать развиваться чему-л.*) kìm, ghìm, nén, kìm hãm; ~ за́висть ghìm (kìm, nén) lòng ganh tỵ; ~ инициати́ву kìm hãm sáng kiến; 4. (*делать недействительным что-л., погашать*): ~ почто́вую ма́рку đóng nhật ấn; ~ долг, ~ задо́лженность trả nợ, thanh toán món nợ; ✧ ~ и́звесть tôi vôi
га́снуть, пога́снуть 1. (bị) tắt; 2. *перен.* (*терять силы*) tàn lụi, suy yếu, suy sút, suy kiệt, héo hắt đi
гастарба́йтер *м.* (người) lao động nước ngoài, lao động tha phương

гастри́т *м. мед.* viêm dạ dày
гастри́ческий *прил. мед.* (thuộc về) viêm dạ dày
гастроле́р *м.* 1. nghệ sĩ lưu diễn (lưu ca, du diễn); 2. *прост.* (*о преступнике*) kẻ trộm cướp từ nơi khác đến hành sự
гастро́ли *мн.* (*ед.* гастро́ль *ж.*) (cuộc, buổi) lưu diễn, lưu ca, du diễn; вы́ехать на ~ đi lưu diễn (lưu ca, du diễn)
гастроли́ровать *несов.* (*выступать*) lưu diễn, lưu ca, du diễn; (*совершать гастрольные поездки*) đi lưu diễn (lưu ca, du diễn)
гастро́льн||ый *прил.* (để) lưu diễn, lưu ca, du diễn; ~ая поéздка chuyến đi lưu diễn (lưu ca, du diễn)
гастроно́м *м.* 1. (*о человеке*) người sành ăn; 2. (*магазин*) hiệu (cửa hàng) thực phẩm
гастрономи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) thực phẩm; ~ магази́н hiệu (cửa hàng) thực phẩm; ~ие това́ры thực phẩm
гастроно́мия *ж.* (*продукты*) thực phẩm
гать *ж.* củi lót, gỗ lát (*để đi qua đầm lầy*)
га́убица *ж. воен.* lựu pháo, bức kích pháo, pháo nòng ngắn; полева́я ~ lựu pháo (bức kích pháo) dã chiến
га́убичный *прил.* (thuộc về) lựu pháo, bức kích pháo, pháo nòng ngắn
гауптва́хт||а *ж. воен.* phòng giam, nhà hối cải (*trong doanh trại*); посади́ть на ~y giam vào nhà hối cải
гаше́ние *с.* (*огня*) (sự) dập, dập tắt, tắt; ~ пожа́ра dập đám cháy, chữa cháy; ✧ ~ и́звести (sự) tôi vôi
гашён||ый *прил.*: ~ая и́звесть vôi tôi, vôi chín
гаше́тка *ж. воен.* cò súng, cò
гвалт *м. разг.* (sự) ồn ào, om sòm, huyên náo; поднима́ть ~ làm ồn (om sòm, huyên náo)
гвардеец *м.* vệ binh, đội viên cận vệ
гварде́йск||ий *прил.* (thuộc về) cận vệ; ~ая часть đơn vị cận vệ
гва́рди||я *ж.* vệ binh, đội cận vệ, quân cận vệ; ~и майо́р thiếu tá cận vệ; Кра́сная ~ *ист.* (quân) Cận vệ đỏ, Xích vệ; Бе́лая ~ *ист.* (quân) Bạch vệ, Cận vệ trắng; ✧ ста́рая ~ những chiến sĩ lão thành
гваю́ла *ж. бот.* cây cúc cao su (*Parthenium*)
гвозди́ка I *ж.* 1. (*растение*) (cây) cẩm chướng, phăng (*Dianthus caryophyllus*); 2. (*цветок*) hoa cẩm chướng (phăng)
гвозди́ка II *ж.* (*пряность*) đinh hương
гвозди́льн||ый *прил.*: ~ заво́д nhà máy đinh
гвозди́чн||ый *прил.* (bằng) đinh hương; ~ое ма́сло dầu đinh hương; ~ое де́рево (cây) hồi hương, đinh hương, hồi (*Syzygium aromaticum*)
гвозд||ь *м.* (cái) đinh, đanh; прибива́ть ~ём đóng đinh; ✧ ~ сезо́на cái đinh trong mùa; ~ програ́ммы tiết mục đinh, cái đinh (tiết mục hay nhất) của chương trình; ~ вопро́са mấu chốt của vấn đề; в э́том весь ~ mấu chốt (điều chính yếu) là ở đó
где *нареч.* 1. *вопр.* đâu, ở đâu, ở chỗ nào, ở nơi nào; ~ ты был? cậu đã ở đâu?, cậu ở đâu về thế?; 2. *относ.* nơi mà, chỗ mà; *часто не переводится*; там, ~... ở nơi mà..., ở chỗ mà...; ~..., ~... chỗ/nơi này... chỗ/nơi kia; ~ бы то ни́ было bất kỳ ở đâu, bất kỳ ở chỗ/nơi nào; 3. *в знач. частицы* ...thế nào được, ...đâu; ~ ему́ поня́ть nó hiểu thế nào được!, nó chả hiểu được đâu!; ✧ вот ~ они́! kìa, chúng nó ở đây!
где́-либо, **где́-нибудь** *нареч.* ở đâu đấy, ở nơi nào đó
где́-то *нареч.* ở chỗ nào đấy
геби́ст *м. разг.* nhân viên KGB (an ninh, mật vụ)
гегемо́н *м.* bá chủ, người độc tôn lãnh đạo, người nắm bá quyền lãnh đạo
гегемони́зм *м.* chủ nghĩa bá quyền
гегемо́ния *ж.* bá quyền, bá quyền (độc quyền, độc tôn) lãnh đạo; ~ пролетариа́та в ру́сской револю́ции bá quyền (độc quyền) lãnh đạo của giai cấp vô sản trong cuộc cách mạng Nga
гедони́зм *м. филос.* hedonism, chủ nghĩa khoái lạc (hưởng lạc, khoái hưởng)
гедони́ст *м.* người theo chủ nghĩa khoái lạc (hưởng lạc, khoái hưởng)
гее́нна *ж. рел.* hoả ngục, địa ngục; ~ о́гненная lửa hoả ngục (địa ngục)
гей! *межд. разг.* ê!
гей *м.* gai; *см.* гомосексуали́ст
ге́йзер *м.* suối nóng phun, suối phun
гейм *м.* 1. *спорт.* game, ván, hiệp đấu; 2. *информ.* game, trò chơi điện tử; (trò) ghêm (*разг.*)
ге́ймер *м. информ.* người chơi game, người chơi trò điện tử
ге́йша *ж.* vũ nữ, ca kỹ, ca nhi (*ở Nhật Bản*)
гекза́метр *м. лит.* thơ sáu chữ (lục ngôn)
гекко́н *м. зоол.* mối, tắc kè, thằn lằn, thạch sùng, kè giông (*Gekko gecko, Gymnodactylus*)
гекса́эдр *м. геом.* khối sáu cạnh
гекта́р *м.* hecta, hec-ta, ha; mẫu tây, công mẫu (*уст.*)
гектова́тт *м. эл.* hectowatt; ~-час hectowatt giờ
гекто́граф *м.* máy in tay
гектоли́тр *м.* hectolit
гел *м.* gel
ге́лий *м. хим.* helium, heli
геликоптер *м.* (máy bay) trực thăng
гелиотехника *ж.* kỹ thuật năng lượng mặt trời
гелиоэлектроста́нция *ж.* nhà máy điện dùng năng lượng mặt trời, trạm điện mặt trời, nhà máy nhật điện
гелиотро́п *м. бот.* (cây) hướng dương, quỳ (*Heliotropium*)
гелиоцентри́зм *м. астр.* thuyết nhật tâm, thuyết mặt trời ở giữa
гельминтоло́гия *ж.* ký sinh (giun sán) học, môn học về giun sán
гельми́нты *мн.* (*ед.* гельми́нт *м.*) (loài) ký sinh, giun sán
гемати́т *м. мин.* hematit, quặng sắt đỏ
гематоге́н *м.* hematogen, thuốc bổ huyết
гематоло́г *м.* nhà huyết học
гематоло́гия *ж.* huyết học
гемато́ма *ж. мед.* bọc máu
гемоглоби́н *м. физиол.* hemoglobin, huyết cầu tố
геморраги́я *ж. мед.* (sự) chảy máu, xuất huyết
геморро́й *м.* (bệnh) trĩ, thoát giang; lòi dom (*разг.*)
геморроида́льный, **геморро́йный** *прил.* (thuộc về) trĩ, thoát giang
гемофили́я *ж. мед.* (bệnh) dễ chảy máu
ген *м. биол.* gen, gène, gien, di thể, di tử
ге́ндерн||ый *прил.* (thuộc về) giới tính, giống; ~ые иссле́дования những nghiên cứu về giới tính; ~ые пробле́мы những vấn đề giới tính
генеалоги́ческ||ий *прил.* (thuộc về) tộc hệ, gia phả, gia hệ, phả hệ, phổ hệ; ~ое де́рево cây tộc hệ (gia hệ, phả hệ, phổ hệ)
генеало́гия *ж.* tộc hệ, gia phả, gia hệ, phả hệ, phổ hệ, hệ tộc

генези́с *м.* khởi nguyên, nguồn gốc, căn nguyên

генера́л *м.* tướng, tướng quân, võ tướng; ~ а́рмии đại tướng

генера́л-губерна́тор *м.* thống đốc, toàn quyền, tổng trấn

генерали́ссимус *м.* đại nguyên soái

генералите́т *м. собир.* tướng lĩnh, tướng tá

генера́л-лейтена́нт *м.* trung tướng

генера́л-майо́р *м.* thiếu tướng

генера́л-полко́вник *м.* thượng tướng

генера́льн||ый *прил.* 1. tổng, chính, chủ yếu, cơ bản, chung; ~ секрета́рь tổng bí thư, tổng thư ký; ~ секрета́рь па́ртии tổng bí thư đảng; ~ ко́нсул tổng lãnh sự; ~ прокуро́р tổng công tố trưởng, tổng kiểm sát trưởng, viện trưởng viện kiểm sát; ~ аге́нт эк. tổng đại lý; ~ая ли́ния па́ртии đường lối chung (tổng lộ tuyến) của đảng; 2. (*общий, всеобщий*) chung, toàn thể, toàn bộ, tổng thể, tổng; ~ план реконстру́кции kế hoạch tổng thể tái thiết; ~ое наступле́ние (cuộc) tổng tấn công; ~ штаб bộ tổng tham mưu; ~ая репети́ция (cuộc) tổng duyệt, diễn thử lần cuối; Генера́льное соглаше́ние по тари́фам и торго́вле (ГАТТ) Hiệp định chung về Thuế quan và Thương mại, GATT

генера́льский *прил.* (thuộc về) tướng, tướng quân, võ tướng

генера́тор *м. тех.* máy phát điện, bộ dao động (tạo sóng); máy phát (*сокр.*); ~ постоя́нного то́ка máy phát điện một chiều; ~ перемéнного то́ка máy phát điện xoay chiều

генера́торный *прил.* (thuộc về) máy phát điện, bộ dao dộng, bộ tạo sóng; ~ газ gas lò, khí lò

гене́тика *ж.* di truyền (gen, gène) học

генети́чески *нареч.*: ~ модифици́рованные проду́кты (ГМП) thực phẩm đã biến đổi gen

генети́ческ||ий *прил.* (thuộc về) di truyền học, gen học, gène học, gen, gène, di truyền; ~ подхо́д cách tiếp cận di truyền học; ~ие заболева́ния các bệnh di truyền; ~ая модифика́ция sự biến đổi gen; ~ая предрасполо́женность tố bẩm (tố tính) di truyền; ~ая ка́рта *см.* ге́нная ка́рта; ~ая инжене́рия *см.* ге́нная инжене́рия; ~ая связь (мối) liên hệ di truyền, liên hệ nguồn gốc; ~ мéтод *филос.* phương pháp truy nguyên (nghiên cứu nguồn gốc); ~ код ДНК mã (mã gen) DNA

гениа́льно *нареч.* (một cách) tài tình, tài ba

гениа́льность *ж.* (tính chất, sự) thiên tài, kỳ tài, tài ba, tài tình, tài hoa, phi phàm

гениа́льн||ый *прил.* (có) thiên tài, kỳ tài, tài; tài tình, tài ba, tài hoa, phi phàm; ~ поэ́т thi sĩ kỳ tài; ~ое произведе́ние tác phẩm thiên tài

ге́ний *м.* 1. (*дарование*) thiên tài, kỳ tài; 2. (*о человеке*) (bậc) thiên tài, kỳ tài, anh tài, nhân tài; 3. *миф.* thần; ✧ до́брый ~ thiện thần, ông thiện; злой ~ ác thần, ông ác

ге́нно *нареч.*: ~ модифици́рованные проду́кты (*или* органи́змы) thực phẩm (*hay* cơ thể) biến đổi về gen

ге́нн||ый *прил.* (thuộc về) gen, gène, gien, di thể, di tử; ~ банк ngân hàng gen; ~ая инжене́рия công nghệ (kỹ thuật) gen; ~ая терапи́я liệu pháp gen; ~ая ка́рта bản đồ gen (gène, di thể); ~ая револю́ция cách mạng di thể

генико́д *м.* mã gen (gène, di thể)

гено́м *м.* genom, bộ gen (gène, di thể)

гено́мн||ый *прил.* (thuộc về) genom, bộ gen, bộ gène, bộ di thể; ~ая дактилоскопи́я vân tay học dựa trên genom

генотип *м.* týp gen (gène, di thể)

генофо́нд *м.* quỹ gen (gène, di thể)

геноци́д *м.* (sự, tội) diệt chủng

генподря́д *м. стр.* (генера́льный подря́д) hợp đồng nhận thầu toàn bộ công trình

генподря́дчик *м. стр.* người (công ty) nhận thầu toàn bộ công trình

генпрокурату́ра *ж.* (генера́льная прокурату́ра) viện tổng công tố; (*в СРВ*) viện kiểm sát tối cao

генпрокуро́р *м.* (генера́льный прокуро́р) tổng công tố; (*в СРВ*) viện trưởng viện kiểm sát tối cao

генсе́к *м.* (генера́льный секрета́рь) tổng bí thư, tổng thư ký

генште́аб *м.* (генера́льный штаб) bộ tổng tham mưu

гео́граф *м.* 1. nhà địa lý; 2. *разг.* (*учитель*) thầy dạy địa lý

географи́ня *ж. разг. см.* географи́чка

географи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) địa lý học, địa lý; ~ое положе́ние vị trí địa lý; ~ое назва́ние địa danh, tên địa lý; ~ая среда́ môi trường địa lý; ~ая шко́ла *социол.* trường phái địa lý

географи́чка *ж. разг.* bà/cô giáo dạy địa lý

геогра́фия *ж.* địa lý học, (môn) địa lý; địa (*сокр.*); ~ населе́ния địa lý dân số; ~ расте́ний địa lý thực vật

геодези́ст *м.* nhà trắc địa

геодези́ческ||ий *прил.* (thuộc về) trắc địa học, trắc địa; ~ие прибо́ры (những) khí cụ trắc địa; ~ая съёмка sự đo vẽ (chụp hình) trắc địa

геоде́зия *ж.* trắc địa học, (môn) trắc địa

гео́лог *м.* nhà địa chất

геологи́ческий *прил.* (thuộc về) địa chất học, địa chất

геоло́гия *ж.* địa chất học, (môn) địa chất

геологоразве́дка *ж.* (sự) thăm dò địa chất

геологоразве́дочн||ый *прил.* (thuộc về) thăm dò địa chất; ~ая па́ртия đội thăm dò địa chất

геологоразве́дчик *м.* người thăm dò địa chất

гео́метр *м.* nhà hình học, chuyên viên hình học

геометри́ческ||ий *прил.* (thuộc về) hình học; ~ая фигу́ра hình hình học; ~ая прогре́ссия cấp số nhân

геоме́трия *ж.* hình học; (môn) hình (*сокр.*); алгебраи́ческая ~ hình học đại số; аналити́ческая ~ hình học giải tích; начерта́тельная ~ hình học hoạ hình; евкли́дова ~ hình học Euclid; неевкли́дова ~ hình học phi Euclid; эллипти́ческая ~ hình học eliptic

геоморфоло́гия *ж.* địa mạo học, (môn) địa mạo

геополи́тика *ж.* 1. (*концепция*) (thuyết) địa lý chính trị; 2. (*влияние*) (ảnh hưởng) địa lý chính trị

геополити́ческ||ий *прил.* (thuộc về) địa lý chính trị; ~ая обстано́вка tình hình địa lý chính trị; ~ая страте́гия chiến lược địa lý chính trị

георги́н *м. бот.* (cây) thược dược (*Dahlia*)

геосфе́ры *мн.* (*ед.* геосфе́ра *ж.*) (các) địa quyển

геотéрмика *ж.* địa nhiệt học, (môn) địa nhiệt

геотерми́ческ||ий *прил.* (thuộc về) địa nhiệt học, địa nhiệt; ~ая эне́ргия năng lượng địa nhiệt, địa nhiệt năng; ~ая электроста́нция nhà máy điện địa nhiệt

геотерми́я *ж. см.* геотéрмика

геофи́зика *ж.* địa vật lý học, (môn) vật lý địa cầu, địa vật lý

геофизи́ческий *прил.* (thuộc về) vật lý địa cầu, địa vật lý; Междунаро́дный ~ год Năm quốc tế vật lý địa cầu

геохи́мия *ж.* địa hoá học, (môn) hoá học địa cầu

геохими́ческий *прил.* (thuộc về) địa hoá học, hoá học địa cầu

геоцентри́зм *м. астр.* thuyết địa tâm, thuyết quả đất là trung tâm

геоцентри́ческий *прил.* (thuộc về) thuyết địa tâm, thuyết quả đất là trung tâm

геоэколо́гия *ж.* địa sinh thái học, (môn) nghiên cứu địa sinh thái

гепа́рд *м. зоол.* báo bờm (*Acinonyx jubatus*)

гепари́н *м.* heparin

гепати́т *м. мед.* (chứng) viêm gan

гера́льдика *ж.* biểu tượng học, (môn) nghiên cứu biểu tượng, nghiên cứu biểu trưng

геральди́ческий *прил.* (thuộc về) biểu tượng học, nghiên cứu biểu tượng, nghiên cứu biểu trưng

гера́нь *ж.* (*растение*) (cây) thiên trúc quỳ, mỏ hạc (*Geranium*)

герб *м.* biểu tượng, biểu trưng, huy hiệu; госуда́рственный ~ quốc huy; фами́льный ~ tộc huy

герба́рий *м.* tập mẫu cây, tập mẫu thực vật

гербици́д *м. хим.* thuốc diệt cỏ

ге́рбов||ый *прил.*: ~ая бума́га (giấy) tín chỉ; ~ая печа́ть dấu ấn quốc huy; ~ая ма́рка tem thuế; ~ сбор thuế tem

гериатри́я *ж.* bệnh học tuổi già

геркуле́с *м.* 1. (*силач, богатырь*) đại lực sĩ, người lực lưỡng; 2. (*крупа*) tấm kiều mạch

геркуле́совск||ий *прил.* lực lưỡng, vạm vỡ, dũng mãnh, như Hercule; ~ое телосложе́ние thân hình lực lưỡng (vạm vỡ)

геркуле́сов||ый *прил.* (thuộc về) tấm kiều mạch ~ая ка́ша cháo kiều mạch

герма́ний *м. хим.* germanium, germani

германи́ст *м.* nhà Germany (Đức) học, nhà nghiên cứu Germany (Đức)

германи́стика *ж.* Germany (Đức) học, (khoa) nghiên cứu Germany (Đức)

герма́нск||ий *прил.* 1. *ист., лингв.* Germany; ~ие языки́ ngữ hệ Germany; 2. (*немецкий*) (thuộc về) Germany, Đức

гермафроди́т *м.* người ái nam ái nữ

гермафроди́тизм *м.* (tật) lưỡng giới, ái nam ái nữ

герметиза́ция *ж.* (sự) làm hermetic, bít kín, bịt kín

гермети́чески *нареч.* (một cách) hermetic, kín, kín mít; закрыва́ть ~ đóng kín

гермети́ческ||ий *прил.* hermetic, kín, kín mít, bít kín, bịt kín, đóng kín; ~ая каби́на buồng hermetic (kín)

гермети́чность *ж.* (độ) hermetic, kín, kín mít, bít kín, bịt kín, đóng kín

гермети́чный *прил. см.* гермети́ческий

геро́изм *м.* tinh thần (chủ nghĩa) anh hùng, lòng dũng cảm; трудово́й ~ tinh thần lao động anh hùng; ма́ссовый ~ tinh thần anh hùng quần chúng

геро́ика *ж.* (tính chất) anh hùng, anh dũng

геро́ин *м.* heroin, bạch phiến

геро́иня *ж.* 1. nữ anh hùng; anh thư (*уст.*); 2. *лит.* nữ nhân vật chính; ✧ мать-~ bà mẹ anh hùng

геро́ически *нареч.* (một cách) anh hùng, anh dũng, dũng cảm

геро́ический *прил.* anh hùng, anh dũng, dũng cảm

геро́й *м.* 1. (người) anh hùng; 2. *лит.* nhân vật chính; ✧ Геро́й Сове́тского Сою́за *ист.* Anh hùng Liên Xô (*danh hiệu có hồi 1934-91*); Геро́й Росси́йской Федера́ции Anh hùng Liên bang Nga (*danh hiệu có từ 1992*); Геро́й Социалисти́ческого Труда́ *ист.* Anh hùng Lao động xã hội chủ nghĩa (*danh hiệu có hồi 1938-91*)

геро́йски *нареч.* (một cách) anh hùng, anh dũng, dũng cảm

геро́йский *прил.* anh hùng, anh dũng, dũng cảm; ~ по́двиг chiến công anh hùng

геро́йство *с.* (tinh thần, lòng) anh hùng, anh dũng, dũng cảm, quả cảm; проявля́ть ~ biểu lộ tinh thần anh dũng, tỏ ra dũng cảm

геро́льд *м. ист.* quan tuyên cáo

геронтокра́тия *ж.* chế độ lão trị

геронтоло́г *м.* nhà lão học, chuyên viên lão khoa

геронтоло́гия *ж.* lão học, lão khoa

герудотерапи́я *ж.* liệu pháp dùng đỉa

герц *м. эл.* hertz, hec

ге́рцог *м.* công tước, quận công

герцоги́ня *ж.* nữ công tước, nữ quận công

ге́рцогство *с.* công quốc

геста́по *с. нескл.* (sở) gestapo (*sở mật thám của fatxit Đức*)

гетерога́мия *ж. биол.* dị giao

гетерога́мный *прил.* (thuộc về) dị giao

гетерогене́||з *м.*, **~зис** *м. биол.* dị phát sinh

гетероге́нный *прил. книжн.* dị nguyên, dị hình, không đồng nhất

гетеро́зис *м. биол.* ưu thế của giống lai

гетеросексуали́зм *м.* (sự) dị tính luyến ái, tình dục dị tính, tình dục bình thường giữa nam và nữ

гетеросексуа́л *м.* người dị tính luyến ái, người có tình dục bình thường

ге́тры *мн.* (*ед.* ге́тра *ж.*) đôi ghệt

ге́тто *с. нескл.* ghetto, khu; еврейское ~ ghetto (khu) Do Thái

гиацинт *м. бот.* (cây) phong tín tử (*Hyacinthus*); во́дный ~ lục bình, lộc bình, bèo Nhật Bản

гиацинтовый *прил.* (thuộc về) phong tín tử

гиббо́н *м. зоол.* gibbon, vượn (*Hylobates*)

ГИБДД *ж.* (Госуда́рственная инспе́кция безопа́сности доро́жного движе́ния) Sở (Cơ quan) kiểm tra an toàn giao thông đường bộ (*từ năm 1998, thay cho ГАИ*)

ги́бель *ж.* 1. (*уничтожение*) (sự) diệt vong, tiêu vong; (*разрушение*) (sự) sụp đổ, suy sụp, tan vỡ; (*катастрофа*) tai nạn, nạn; ~ самолёта tai nạn máy bay; ~ су́дна nạn đắm tàu; 2. (*смерть*) (sự) chết, chết chóc, tử vong; (*за правое дело*) (sự) hy sinh, bỏ mình; он обречён на ~ nó phải chết; ~ наде́жд hy vọng tan vỡ; 3. *в знач. сказ. разг.* nhiều vô kể, hết sức nhiều, ối, khối, vô số, vô khối, cơ man; ~ комаро́в khối (ối, cơ man là) muỗi, muỗi nhiều vô kể; ~ вся́ких дел ối (khối, vô khối) việc, việc nhiều vô kể

ги́бельн||ый *прил.* nguy hại, tai ác, thảm khốc, khốc hại, rất tai hại; ~ые после́дствия những hậu quả nguy hại (tai ác, rất tai hại)

ги́бк||ий *прил.* 1. mềm, dẻo, mềm dẻo, dễ uốn, uốn được; ~ хлыст roi mềm, roi dẻo; ~ое те́ло thân hình mềm dẻo; 2. (*богатый оттенками*) uyển chuyển; ~ го́лос giọng uyển chuyển; 3. *перен.* mềm dẻo, mềm mại, linh hoạt; ~ая поли́тика chính sách mềm dẻo; ~ая та́ктика sách lược linh hoạt; ✧ ~ диск *информ.* đĩa mềm, diskette

ги́бкость *ж.* 1. (tính) mềm, dẻo, mềm dẻo, dễ uốn; 2. *перен.* (tính) mềm dẻo, linh hoạt

ги́бл||ый *прил. разг.*: ~ое ме́сто chỗ nguy hiểm; ~ое де́ло việc vô ích, công việc vô hy vọng

ги́бнуть *несов.* 1. (*умирать*) chết, chết chóc; (*за правое дело*) hy sinh, bỏ mình; 2. (*исчезать, уничтожаться*) (bị) diệt vong, tiêu vong, suy vong; (*разрушаться*) (bị) sụp đổ, suy sụp, tan vỡ; (*в результате катастрофы*) bị nạn, bị tai nạn; (*о судах*) bị đắm

гибри́д *м.* giống lai, tạp chủng

гибридиза́ция *ж.* (sự) lai tạo, lai giống

гибри́дн||ый *прил.* 1. lai, tạp chủng; ~ые семена́ hạt giống lai; 2.: ~ автомоби́ль ôtô lưỡng năng (hybrid)

гигаба́йт *м. информ.* gigabyte

гига́нт *м.* 1. (*о ком-л.*) người khổng lồ; (*о чём-л.*) vật khổng lồ, vật đồ sộ, vật to tướng; 2. *перен.* người vĩ đại, vĩ nhân

гиганти́зм *м.* 1. *физиол.* (chứng) khổng lồ, phì đại; 2. *см.* гигантома́ния

гигантома́ния *ж.* (thói) say mê những thứ khổng lồ (*những phẩm vật và công trình cực lớn*)

гига́нтск||ий *прил.* (*огромный*) khổng lồ, cực đại, đồ sộ, rất to lớn, to tướng, to đùng; (*исключительный*) vĩ đại, kỳ vĩ, phi thường; ~ое строи́тельство công trình xây dựng vĩ đại (kỳ vĩ); ~ прогре́сс tiến bộ phi thường; ~ие успе́хи những thành tựu vĩ đại; идти́, дви́гаться вперёд ~ими шага́ми tiến những bước khổng lồ; ~ сла́лом *спорт.* (môn) trượt tuyết xuống dốc lớn, slalom lớn

гигие́н||а *ж.* (*наука*) vệ sinh học, (môn) vệ sinh; (*совокупность мер*) phép vệ sinh; ~ трудá vệ sinh lao động; соблюда́ть ~у giữ vệ sinh

гигиени́ческ||ий *прил.* (thuộc về) vệ sinh; ~ие ме́ры những biện pháp vệ sinh

гигиени́чный *прил.* vệ sinh

гигроскопи́ческ||ий *прил.* (để) hút ẩm, thấm nước; ~ая ва́та bông thấm nước

гид *м.* 1. guide, hướng dẫn viên (người hướng dẫn) du lịch; gai (*разг.*); 2. (*справочник*) sách hướng dẫn du lịch

ги́дра *ж. зоол.* thuỷ tức, hydra (*Hydra*); ✧ созве́здие Ги́дры chòm sao Trường xà (*Hydra*)

гидра́влика *ж.* thuỷ lực học

гидравли́ческий *прил.* (thuộc về) thuỷ lực học, thuỷ lực; chạy bằng sức nước, thuỷ động; ~ дви́гатель động cơ chạy bằng sức nước; ~ пресс máy ép thuỷ lực; ~ то́рмоз phanh thuỷ động

гидра́т *м. хим.* hydrat; ~ о́киси желе́за sắt hydroxid

гидри́д *м. хим.* hydrat

гидробиоло́гия *ж.* thuỷ sinh vật học

гидрогеоло́гия *ж.* (khoa) địa chất thuỷ văn, thuỷ địa chất

гидро́граф *м.* nhà thuỷ văn học, chuyên viên thuỷ văn

гидрографи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) thuỷ văn học, thuỷ văn; ~ое су́дно tàu thuỷ văn

гидрогра́фия *ж.* thuỷ văn học

гидродина́мика *ж. физ.* thuỷ động lực học

гидро́лиз *м. хим.* (sự) thuỷ phân

гидрологи́ческий *прил.* (thuộc về) thuỷ văn học

гидроло́гия *ж.* thuỷ văn học

гидромелиора́ция *ж.* (sự) cải thiện thuỷ văn

гидрометаллу́ргия *ж.* (khoa, ngành) thuỷ luyện kim

гидрометеорологи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) khí tượng thuỷ văn; ~ая слу́жба nha khí tượng thuỷ văn

гидрометеоро́логия *ж.* (môn) khí tượng thuỷ văn

гидрометри́ческ||ий *прил.* (thuộc về) đo đạc thuỷ văn, thuỷ văn; ~ая ста́нция trạm thuỷ văn, trạm đo nước

гидроме́трия *ж.* (*отдел гидрологии*) (môn) đo đạc thuỷ văn; (*метод измерений*) (phép) đo đạc thuỷ văn

гидромеха́ника *ж.* cơ học chất lỏng (dịch thể)

гидромонито́р *м.* máy (vòi) phun nước

гидроплáн *м.* thuỷ phi cơ

гидропо́ника *ж.* hydroponic, (khoa) thuỷ canh, trồng cây trong dung dịch

гидросамолёт *м. см.* гидроплáн

гидроста́нция *ж. см.* гидроэлектроста́нция

гидроста́тика *ж. физ.* thuỷ tĩnh học

гидросфе́ра *ж.* thuỷ quyển

гидротерапи́я *ж. мед.* thuỷ liệu pháp, liệu pháp nước

гидроте́хник *м.* nhà kỹ thuật thuỷ lợi

гидроте́хника *ж.* kỹ thuật thuỷ lợi

гидротехни́ческ||ий *прил.* (thuộc về) kỹ thuật thuỷ lợi; ~ое сооруже́ние công trình thuỷ lợi

гидротурби́на *ж.* turbin nước

гидроу́зел *м.* hệ thống công trình thuỷ lợi, công trình thuỷ lợi then chốt

гидрофо́бия *ж. мед.* (chứng) kỵ nước, sợ nước

гидроэлектри́ческий *прил.* (thuộc về) thuỷ điện

гидроэлектроста́нция *ж.* nhà máy (trạm) thuỷ điện

гидроэнерге́тика *ж.* kỹ thuật thuỷ năng

гидроэнергети́ческ||ий *прил.* (thuộc về) kỹ thuật thuỷ năng, thuỷ năng; ~ие ресу́рсы tài nguyên thuỷ năng

гидроэне́ргия *ж.* thuỷ năng

гие́на *ж. зоол.* linh cẩu, chó linh vằn (*Hyaena hyaena*)

ги́кать, ги́кнуть *разг.* la réo, gào thét

ги́кнуть *сов. см.* ги́кать

гилозои́зм *м. филос.* vật hoạt luận, thuyết vật hoạt

ги́льдия *ж. ист.* phường hội

ги́льза *ж.* 1. (*патронная*) vỏ đạn; 2. (*папиросная*) vỏ giấy (*ở điếu thuốc*); 3. *тех.* ống vỏ, ống thông, ống lót trục

гильоти́на *ж.* máy chém

гимн *м.* 1. bài ca chính thức; госуда́рственный ~ (*со словами*) quốc ca; (*без слов*) quốc thiều; парти́йный ~ đảng ca; 2. (*хвалебная песнь*) tụng ca

гимнази́ст *м.* học sinh trường trung học cổ điển

гимна́зия *ж.* trường trung học cổ điển

гимна́ст *м.* vận động viên thể dục

гимнастёрка *ж.* áo varơi (varơ)

гимна́стик||а *ж.* thể dục; ~ на снаря́дах, спорти́вная ~ thể dục dụng cụ; занима́ться ~ой tập thể dục

гимнасти́ческ||ий *прил.* (thuộc về) thể dục; ~ зал phòng thể dục; ~ие упражне́ния những bài tập thể dục; ~ая пло́щадь sân thể dục

гинеко́лог *м.* bác sĩ phụ khoa

гинекологи́ческий *прил.* (thuộc về) phụ khoa

гинеколо́гия *ж.* phụ khoa

гипе́рбола I *ж. мат.* (đường) hyperbol

гипе́рбола II *ж. лит.* (phép, lối) ngoa dụ; *перен.* (lối) phóng đại, khuếch đại, thổi phồng

гиперболи́ческий I *прил. мат.* (thuộc về) hyperbol

гиперболи́ческий II *прил. лит.* ngoa dụ; *перен.* phóng đại, khuếch đại, thổi phồng

гиперболо́ид *м. мат.* hyperboloid

гиперинфля́ция *ж.* (sự, nạn) siêu lạm phát

гипермáркет *м.* đại siêu thị

гиперсвя́зь *ж. информ.* siêu liên kết

гипертéкст *м. информ.* siêu văn bản

гипертерми́я *ж. мед.* (sự) sốt cao, tăng nhiệt độ

гипертони́ческ||ий *прил.* (thuộc về) huyết áp cao, cao huyết áp, tăng huyết áp; cao huyết, cao máu (*разг.*); ~ая боле́знь bệnh huyết áp cao (cao huyết áp, cao huyết, cao máu)

гипертони́ник *м. разг.* người bệnh huyết áp cao

гипертони́я *ж. мед.* (bệnh, tình trạng) huyết áp cao, cao huyết áp; cao huyết, cao máu (*разг.*)

гипертрофи́рованный *прил.* 1. phì đại, trương to; 2. *перен.* quá đáng, quá to

гипертрофи́я *ж.* 1. (chứng) phì đại, quá dưỡng; 2. *перен.* (sự) cường điệu, thổi phồng

гипно́з *м.* 1. (*состояние*) (trạng thái) thôi miên; 2. (*сила внушения*) (thuật, phép) thôi miên; быть под ~ом bị thôi miên; лечи́ть ~ом điều trị bằng thôi miên

гипнопе́дия *ж.* (sự, khoa) dạy học khi ngủ

гипнотизёр *м.* nhà thôi miên

гипнотизи́ровать, загипнотизи́ровать (*В*) thôi miên

гипноти́зм *м.* (thuật, phép) thôi miên

гипноти́ческ||ий *прил.* (thuộc về) thôi miên; ~ое состоя́ние trạng thái bị thôi miên

гиповитамино́з *м. мед.* (sự) giảm vitamin

гипо́тез||а *ж.* giả thiết, giả thuyết, giả định; стро́ить ~ы đặt giả thuyết, lập giả thiết; основна́я ~ giả thiết cơ bản; структу́рная ~ giả thiết cơ cấu; функциона́льная ~ giả thiết chức năng; описа́тельная ~ giả thiết mô tả; ча́стная ~ giả thiết cá biệt; рабо́чая ~ giả thiết công tác

гипотену́за *ж. мат.* đường huyền, cạnh huyền

гипотерми́я *ж. мед.* (sự) giảm nhiệt, giảm thể nhiệt

гипотети́||ческий, ~чный *прил.* (có tính chất) giả thiết, giả thuyết, giả định

гипотирео́з *м. мед.* (sự) thiểu năng tuyến giáp, giảm năng tuyến giáp

гипотони́к *м. разг.* người bệnh huyết áp thấp

гипотони́я *ж. мед.* (bệnh, tình trạng) huyết áp thấp, giảm trương lực, nhược trương

гипотрофи́я *ж.* (sự) suy dinh dưỡng

гипо́физ *м. анат.* tuyến yên

гипофу́нкция *ж.* (sự, tình trạng) thiểu năng, giảm năng

гиппопота́м *м.* hà mã (*Hippopotamus*)

гипс *м.* 1. *мин.* thạch cao; 2. (*скульптура и т. п.*) (tượng, đồ) thạch cao; 3. *мед.* thạch cao; bột (*разг.*); наложи́ть ~ на что́-либо bó thạch cao, bó bột

ги́псов||ый *прил.* 1. *мин.* (thuộc về) thạch cao; 2. (*из гипса*) (bằng) thạch cao; ~ая повя́зка băng thạch cao, băng bột

гипю́р *м.* ren, đăng-ten mắt rộng

гирля́нда *ж.* tràng hoa, dây hoa, dây xúc xích; украша́ть ~ми trang hoàng bằng tràng hoa (dây xúc xích)

гироско́п *м.* máy (con quay) hồi chuyển, đồng hồ con quay

гирудотерапи́я *ж. мед.* liệu pháp đỉa

ги́ря *ж.* 1. (*весовая*) quả cân; 2. *спорт.* quả tạ, tạ; 3. (*у часов*) quả lắc

гисто́лог *м.* nhà mô học (tổ chức học)

гистоло́гия *ж.* mô học, tổ chức học

гита́ра *ж.* (đàn) guitar, ghita; гава́йская ~ guitar Hawai, đàn Hạ-uy-di

гитари́ст *м.*, **~ка** *ж.* người chơi guitar (ghita)

гита́рн||ый *прил.* (thuộc về) đàn guitar, đàn ghita; ~ые стру́ны (những) dây đàn guitar

ги́тлери́зм *м.* chủ nghĩa (chế độ) Hitler

ги́тлеровец *м.* tên lính (sĩ quan) của Hitler, tên fatxit (phát xít)

ги́тлеровский *прил.*: ~ режи́м chế độ Hitler

глав||а́ I 1. *м. и ж.* (*руководитель*) người đứng đầu (dẫn đầu, cầm đầu, lãnh đạo); (*учреждения*) thủ trưởng, người phụ trách; (*вождь*) thủ lĩnh, lãnh tụ; ~ семьи́ chủ nhà, gia chủ, gia trưởng; ~ госуда́рства nguyên thủ, quốc trưởng, người đứng đầu nhà nước; ~ прави́тельства thủ tướng, người đứng đầu chính phủ; ~ делега́ции trưởng đoàn; 2. *ж.* (*купол*) nóc nhà tròn; ✧ стоя́ть во ~é (*чего-л.*) đứng đầu, dẫn đầu, cầm đầu; во ~é с кем-л. đứng đầu là ai, do ai dẫn đầu; ста́вить во ~ý угла́ đặt cái gì lên hàng đầu, coi cái gì là trọng tâm

глава́ II *ж.* (*раздел книги*) chương, mục

главáрь *м.* người đứng đầu (dẫn đầu, cầm đầu); (*зачинщик*) kẻ chủ động (chủ mưu); *пренебр.* (tên) đầu sỏ, đầu nậu, trùm sỏ, trùm sò

главбу́х *м.* (гла́вный бухга́лтер) kế toán trưởng

главвра́ч *м.* (гла́вный врач) bác sĩ trưởng, bác sĩ chủ nhiệm

главе́нство *с.* (địa vị, sự) ưu thế, ưu tiên, hơn hẳn; thế thượng phong

главе́нствовать *несов.* (в *П*, над *Т*) chiếm ưu thế, giữ thế thượng phong; (*возглавлять*) chủ đạo, đứng đầu, dẫn đầu, cầm đầu; (*господствовать*) chi phối, thống trị

главе́нствующий *прил.* chủ đạo, đứng đầu, chiếm ưu thế, chi phối, thống trị

главк *м.* (гла́вное управле́ние) tổng cục

главко́м *м.* tổng tư lệnh, tư lệnh

главно́е *с.* 1. (điều) chính, chính yếu, chủ yếu; э́то ~ đó là điều chủ yếu, điều này là chính yếu, việc này là chính; 2. *в знач. вводн. сл.* điều quan trọng là..., điều chủ yếu là...; ~, не трусь điều quan trọng là đừng sợ

главнокома́ндование *с.* bộ tổng tư lệnh; верхо́вное ~ bộ tổng tư lệnh tối cao

главнокома́ндующий *м.* tổng tư lệnh, tư lệnh; верхо́вный ~ tổng tư lệnh tối cao

гла́вн||ый *прил.* 1. (*основной*) chính, chính yếu, chủ yếu; ~ое направле́ние *воен.* hướng chính (chủ yếu); ~ уда́р *воен.* đòn chính, mũi đột kích chủ yếu; направле́ние ~ого уда́ра *воен.* hướng chủ công; ~ые си́лы *воен.* chủ lực, lực lượng chính; 2. (*возглавляющий*) trưởng, tổng, chánh; ~ реда́ктор tổng biên tập; ~ инжене́р kỹ sư trưởng, chánh kỹ sư; ~ врач bác sĩ trưởng, bác sĩ chủ nhiệm; 3. (*центральный*) chính, lớn, trung tâm; ~ая у́лица đường phố chính; ~ го́род thủ phủ; ✧ ~ое предложе́ние *грам.* mệnh đề chính; ~ым о́бразом chủ yếu là

глаго́л *м. грам.* động từ

глаго́льн||ый *прил.* (của) động từ; ~ые оконча́ния các đuôi của động từ

гладиа́тор *м. ист.* đấu sĩ

глади́льн||ый *прил.* (để) là, ủi; ~ая доска́ ván là

гладио́лус *м. бот.* (cây, hoa) layơn, dơn (*Gladiolus*)

гла́дить, вы́гладить, погла́дить 1. *сов.* вы́гладить *и* погла́дить (*бельё и т. п.*) là, ủi; 2. *сов.* погла́дить

(*приглаживать*) vuốt; (*ласкать*) vuốt ve, mơn trớn; ✧ ~ кого́-л. про́тив ше́рсти làm trái ý ai, làm ai khó chịu; ~ по голо́вке khen lấy khen để, tâng (bốc) lên tận mây

гла́дк||ий *прил.* 1. phẳng, bằng phẳng, phẳng lì, phẳng phiu, mịn, nhẵn, trơn; ~ая пове́рхность mặt phẳng; ~ая доро́га đường bằng phẳng (phẳng lì); ~ая ко́жа da mịn (nhẵn); ~ая бума́га giấy mịn; 2. (*о ткани — без рисунка*) một màu, trơn; 3. *перен.* (*о слоге, стиле*) lưu loát, trôi chảy, trơn tru; 4. *разг.* (*упитанный*) béo, mập, béo mập, mập mạp

гла́дко *нареч.* 1. (*ровно*) (một cách) phẳng, bằng phẳng, phẳng lì, phẳng phiu, mịn, nhẵn, trơn; (*без шероховатостей*) (một cách) không gồ ghề, không xù xì; ~ вы́бритый cạo nhẵn; 2. *перен.* (*без затруднений, плавно*) (một cách) lưu loát, trôi chảy, trơn tru, suôn sẻ; xuôi chèo mát mái, thuận buồm xuôi gió (*погов.*); ~ говори́ть nói lưu loát, nói năng trôi chảy; дела́ идёт ~ công việc suôn sẻ (chạy trơn tru, xuôi chèo mát mái, thuận buồm xuôi gió)

гладкоство́льн||ый *прил.*: ~ое ружьё súng nòng trơn

гла́дкость *ж.* (sự, tính, độ) bằng phẳng, nhẵn nhụi, mịn, nhẵn, trơn; lưu loát, trôi chảy, trơn tru, suôn sẻ (*ср.* гла́дкий); ~ сти́ля sự lưu loát của lời văn

гладкошёрстный, гладкошёрстый *прил.* (có) lông ngắn mịn

гладь I *ж.* (*водной поверхности*) mặt nước phẳng lặng, gương nước

гладь II *ж.* (*вышивка*) (lối) thêu nổi; вышива́ть ~ю thêu nổi

гла́жен||ый *прил.* (đã) là, ủi; ~ое бельё quần áo là

глаз *м.* 1. (con) mắt; больши́е ~á mắt to; глубоко́ поса́женные ~á mắt sâu; прекра́сные ~á mắt đẹp, mắt phượng; 2. *мн.*: ~á (*зрение*) mắt, thị giác, thị lực, sức nhìn; хоро́шие ~á mắt tinh, thị giác tốt; плохи́е ~á mắt kém, thị giác kém; по́ртить себе́ ~á làm hỏng mắt của mình; о́стрый ~ mắt tinh; намётанный ~ mắt từng trải (có kinh nghiệm, chuẩn xác); 3. *перен. разг.* (*присмотр*) con mắt, (sự) để mắt đến, trông nom, theo dõi; хозя́йский ~ con mắt chủ nhà; электро́нный ~ con mắt điện tử, camera, máy thu hình, sự theo dõi bằng điện tử; ну́жен ~ да ~ phải để mắt đến thường xuyên, phải trông nom chu đáo; ✧ на ~ ước chừng, phỏng chừng; на ~а́х (*явно*) nhãn tiền, hiển nhiên, rõ rệt, trông thấy; на ~а́х у кого́-л., на чьи́х-л. ~а́х ngay trước mắt ai, có ai chứng kiến; на ~а́х у всех trước bàn dân thiên hạ, nơi nhĩ mục quan chiêm, giữa ban ngày ban mặt, thanh thiên bạch nhật; попа́сться на ~á tình cờ trông thấy; за ~á (*в отсутствие кого-л.*) sau lưng, vắng mặt, vụng trộm; в ~а́х кого́-л. theo ý kiến của ai; никогда́ в ~á не ви́дел không hề thấy; не смыка́я ~ không chợp mắt, không ngủ được chút nào cả; уходи́ с ~ доло́й! cút đi cho rảnh mắt!; сказа́ть пря́мо в ~á nói thẳng (nói toạc) vào mặt, nói toạc móng heo; броса́ться в ~á đập vào mắt, nổi bật rõ lên; положи́ть (класть) ~ на кого́-л., что́-л. để mắt đến ai, đến cái gì, để ý ai, cái gì; смотре́ть во все ~á căng mắt mà xem, xem rất kỹ; смотре́ть в ~á опа́сности đối đầu với hiểm hoạ, nhìn thẳng vào hiểm nguy; смотре́ть сме́рти в ~á cực kỳ mạo hiểm; смея́ться в ~á cười vào mũi, cười vào mặt; закрыва́ть ~á на что́-л. nhắm mắt (làm ngơ) trước cái gì; есть ~а́ми, пожира́ть ~а́ми nhìn hau háu (chằm chằm, chăm chắm, chầm bẫm); идти́ куда́ ~á глядя́т đi chơi phiếm, đi vẩn vơ, đi lang thang; говори́ть с ~у на́ ~ nói riêng với nhau; ра́ди прекра́сных ~ chỉ cốt đẹp lòng; с ~ доло́й, из се́рдца вон *посл.* ≅ xa mặt xa lòng

глаза́стый *прил. разг.* 1. (*большеглазый*) (có) mắt to; (*с глазами навыкате*) (có) mắt ốc nhồi; 2. (*зоркий*) tinh mắt

глазе́ть *несов.* (на *В*) *разг.* liếc nhìn, tò mò nhìn, nhìn lơ láo

глазиро́ванн||ый *прил.* 1. bóng, láng; ~ая бума́га giấy láng; 2. (*о посуде*) tráng men; 3. (*о фруктах, пирожных и т. п.*) bọc đường, áo đường

глазирова́ть *несов. и сов.* (*В*) 1. (*бумагу*) làm bóng, làm láng; 2. (*посуду*) tráng men; 3. (*фрукты, пирожные и т. п.*) bọc đường, áo đường

глазни́к *м. разг.* (*врач*) thầy thuốc chữa mắt, nhãn sĩ

глазни́ца *ж. анат.* ổ mắt

глазн||о́й *прил.* (thuộc về) mắt; *мед.* chữa mắt; ~о́е я́блоко nhãn cầu; ~ нерв dây thần kinh mắt; ~о́е давле́ние nhãn áp; ~ врач thầy thuốc chữa mắt, nhãn sĩ; ~а́я лече́бница bệnh viện mắt; ~ы́е ка́пли thuốc nhỏ (thuốc tra) mắt

глаз||о́к *м.* 1. *уменьш. к* глаз 1 (*мн.* гла́зки) con mắt nhỏ (dễ thương); лука́вые гла́зки đôi mắt tinh nghịch; 2. (*мн.* глазки́) (*круглое пятно*) đốm, đốm màu; глазки́ на хвосте́ павли́на những đốm màu trên đuôi công; 3. (*мн.* глазки́) (*окошечко*) lỗ nhòm; входна́я дверь с ~ко́м cửa vào nhà có lỗ nhòm; 4. (*мн.* глазки́) *бот.* mắt, mầm, chồi; карто́фельные ~ки́ mắt (mầm) khoai tây; ✧ одни́м ~ко́м dù chỉ thấy một tí thôi; на ~ ước chừng, phỏng chừng, đồ chừng, vào khoảng; стро́ить гла́зки кому́-л. liếc mắt đưa tình, nhìn tình tứ

глазоме́р *м.* (sự) ước lượng bằng mắt, đo bằng mắt; у него́ хоро́ший ~ anh ta ước lượng bằng mắt khá chính xác

глазу́нья *ж.* trứng lập là

глазу́рный *прил.* (đã) tráng men

глазурова́ние *с.* (sự) tráng men

глазуро́ванный *прил.* (đã) tráng men

глазирова́ть *несов. и сов.* (*В*) tráng men

глазу́рь *ж.* 1. (*на посуде*) men, men sứ; 2. (*на фруктах, пирожных и т. п.*) áo, áo đường

глазча́т||ый *прил.* lốm đốm, có nhiều đốm; ~ фаза́н chim trĩ có bộ lông lốm đốm; ~ая я́шма ngọc bích lốm đốm đường vân

гламу́р *м.* (phong cách) glamour (*у phục, đầu tóc, trang sức, hình vẽ, hình xăm trên người*)

гламу́рный *прил.* (thuộc về) phong cách glamour, glamour

гла́нды *мн.* (*ед.* гла́нда *ж.*) hạch hạnh nhân; удали́ть ~ cắt bỏ hạch hạnh nhân

глас *м. уст. поэт.* tiếng, tiếng nói

глас||и́ть *несов.* nói, có nói, nêu rõ; зако́н ~и́т đạo luật có nói; посло́вица ~и́т tục ngữ có câu

гла́сно *нареч.* (một cách) công khai

гла́сност||ь *ж.* glasnost, (sự, tính chất, tính) công khai; предава́ть ~и công bố công khai

гла́сный I *прил.* (*открытый, публичный*) công khai; ~ суд toà án công khai

гла́сный II *прил. лингв.*: ~ звук nguyên âm

гла́сный III *м. ист.* uỷ viên dân cử hội đồng tự quản địa phương

гла́уберов *прил.*: ~а соль muối Glauber

глауко́ма *ж. мед.* (bệnh) glaucoma, glaucom, cao nhãn áp, thiên đầu thống

глаша́тай *м.* 1. *ист.* người tuyên xướng (rao truyền), mõ; 2. *перен.* người tuyên xướng (rao truyền); ~ пра́вды người tuyên xướng (rao truyền) chân lý

гле́тчер *м.* băng hà, sông băng

гли́на *ж.* đất sét; sét (*сокр.*); бе́лая ~ đất sét trắng, cao lanh, kaolin; фарфо́ровая ~ đất sét sứ; огнеупо́рная ~ đất sét chịu lửa

гли́нист||ый *прил.* (có) đất sét, sét; ~ая по́чва đất sét; ~ сла́нец phiến thạch sét

гли́нище *с.* khu khai thác đất sét

глинобито́ный *прил.* (bằng) đất sét trộn rơm

глинозём *м. хим.* (đất) nhôm oxyd, oxyd nhôm, oxyd alumin

глинозёмистый *прил.* nhiều nhôm oxyd, oxyd nhôm

глинозёмный *прил.* (thuộc về) nhôm oxyd, oxyd nhôm

глинтве́йн *м.* rượu Glühwein, rượu vang đỏ nóng

гли́нян||ый *прил.* (bằng) đất sét, sét, gốm; ~ горшо́к nồi đất, nồi gốm; ~ая посу́да bát đĩa gốm

гли́ссер *м. мор.* tàu trượt, tàu lướt

глист *м.* giun, sán; кру́глый ~ giun đũa; ле́нточный ~ sán dây, sán xơ mít

глиста́ *ж. груб. прост.* (*о человеке*) người gầy xác ve

глистого́нн||ый *прил.* (để) tẩy giun; ~ое сре́дство thuốc giun, thuốc tẩy giun

глицери́н *м.* glycerin, glyxerin

глицери́новый *прил.* (bằng) glycerin, glyxerin

глици́ния *ж. бот.* (cây) hoàng đậu, đậu thơm (*Wistaria*)

глобализа́ция *ж.* (sự) toàn cầu hoá

глобали́зм *м.* chủ nghĩa toàn cầu, chủ trương toàn cầu hoá

глобали́ст *м.* người theo chủ nghĩa toàn cầu, người chủ trương toàn cầu hoá

глоба́льн||ый *прил.* 1. toàn cầu, toàn thế giới; ~ые пробле́мы những vấn đề toàn cầu; ~ая поли́тика chính sách toàn cầu; ~ая демократиза́ция dân chủ hoá toàn cầu; ~ое информацио́нное о́бщество xã hội thông tin toàn cầu; 2. (*всесторонний*) toàn diện; (*всеобщий*) chung, phổ quát, phổ biến

гло́бус *м.* quả địa cầu

глода́ть *несов.* (*В*) 1. gặm, nhấm; ~ кость gặm xương; 2. *перен.* cắn rứt, giày vò, hành hạ; еró гло́жет со́весть nó bị lương tâm cắn rứt

глосса́рий *м. лингв., лит.* từ điển cổ ngữ, bảng chú giải

глота́ние *с.* (sự) nuốt

глота́тельный *прил.* (thuộc về) nuốt; ~ рефле́кс phản xạ nuốt

глота́ть *несов.* (*В*) 1. nuốt; ~ целико́м nuốt chửng, nuốt trửng, nuốt trộng; 2. *перен.* (*быстро читать*) đọc ngấu nghiến, đọc ngấu đọc nghiến; (*жадно слушать*) lắng nghe; ~ кни́гу đọc ngấu nghiến cuốn sách; ✧ ~ во́здух há mồm thở; ~ слова́ ăn bớt chữ, nuốt chữ, nói nhanh đến mất từ; ~ слёзы nuốt lệ, nuốt nước mắt; ~ слю́нки thèm nuốt nước bọt, thèm nhỏ dãi

гло́тк||а *ж.* 1. *анат.* hầu, yết hầu, cổ họng; 2. *разг.* (*горло*) họng, cổ họng; ✧ ора́ть во всю ~у kêu (gào) vỡ họng, rống họng lên mà gào (kêu); заткну́ть кому́-л. ~у bịt mồm bịt miệng ai, khoá miệng ai; не лезть в ~у không nuốt được

глотну́ть *сов.* nuốt (*một lần*)

глот||о́к *м.* (một) hớp, ngụm; ~ воды́ một ngụm nước; сде́лать ~ hớp một lần; пить ма́ленькими ~ка́ми uống nhâm nhi (nhấm nháp); одни́м ~ко́м uống một hơi

гло́точный *прил.* (thuộc về) hầu, yết hầu, cổ họng

гло́хнуть, оглóхнуть, заглóхнуть 1. *сов.* оглóхнуть (*терять слух*) (bị) điếc, nặng tai, khiếm thính; 2. *сов.* заглóхнуть (*затихать*) khẽ dần, lặng đi; 3. *сов.* заглóхнуть (*о моторе*) tắt dần, tắt; 4. *сов.* заглóхнуть (*о саде, парке*) trở nên hoang vu (tàn tạ)

глу́бже *сравнит. ст. прил.* глубо́кий *и нареч.* глубоко́ 1. sâu hơn; 2. *перен.* sâu sắc (sâu xa) hơn

глубин||а́ *ж.* 1. (độ, chiều, bề) sâu; (*о толстом слое чего-л.*) (độ, chiều, bề) dày; определи́ть ~у́ xác định độ sâu; име́ть ~у́ три ме́тра sâu ba mét; на ~е́ десяти́ ме́тров ở độ sâu mười mét; ~ оборо́ны *воен.* chiều sâu dải phòng ngự, tung thâm phòng ngự; ~ сне́га bề dày của tuyết; 2. *обыкн. мн.*: глуби́ны (*глубокое место*) chỗ sâu, vực sâu, vực thẳm, chỗ nước sâu, vùng sâu thẳm; океа́нские глуби́ны những vực sâu (vực thẳm) của đại dương; глуби́ны земны́х недр những chỗ sâu trong lòng đất; глуби́ны Вселе́нной những vùng sâu thẳm của Vũ trụ; раскры́ть та́йну косми́ческих глуби́н khám phá bí mật những vùng sâu thẳm của Vũ trụ; 3. (*место внутри, в середине чего-л.*) (chỗ) sâu, giữa; прони́кнуть в са́мую ~у́ ле́са đi vào tận rừng sâu; в ~е́ са́да ở giữa vườn; 4. (*об очень отдалённом времени*) (thời) xa xưa, xa xăm; в ~е́ веко́в thời xa xưa, ngày xửa ngày xưa; 5. (*о духовном мире*) thâm tâm, đáy lòng, lòng; недово́льство зре́ет в глуби́нах наро́дной жи́зни sự bất mãn đang chín dần trong lòng cuộc sống của người dân; в ~е́ души́ trong thâm tâm; в ~е́ се́рдца trong đáy lòng; из ~ы́ души́ từ đáy lòng; 6. *тк. ед.* (*степень проникновения в сущность чего-л.*) (sự, độ) sâu sắc, sâu xa, thâm thuý, thâm sâu, kỹ càng, thâm trầm; ~ мы́сли tư tưởng thâm thuý (thâm sâu), ý nghĩa sâu sắc (sâu xa), độ thâm thuý (thâm sâu) của tư tưởng, sự sâu sắc (sâu xa) của ý nghĩa; ~ чувств tình cảm sâu sắc (thâm trầm); ✧ до ~ы́ души́, се́рдца *в знач. нареч.* hết sức, rất đỗi; поражён до ~ы́ души́ hết sức ngạc nhiên, rất đỗi kinh ngạc

глуби́нк||а *ж. разг.* miền xa xôi, miền quê hẻo lánh; пое́хать в ~у đi về miền quê hẻo lánh, đi đến miền xa xôi

глуби́нн||ый *прил.* sâu, ở sâu, dưới sâu (*удалённый*) ở cách xa, xa xôi; ~ая поро́да *геол.* đá sâu; ~ райо́н vùng xa xôi; ~ая бо́мба *воен.* bom chìm

глубо́к||ий *прил.* 1. sâu; (*очень*) sâu thẳm, thăm thẳm; ~ая река́ sông sâu; ~ое мо́ре biển sâu (sâu thẳm); ~ колоде́ц giếng sâu; ~ое ме́сто chỗ sâu; ~ое не́бо bầu trời thăm thẳm; ~ие ко́рни де́рева rễ cây đâm sâu; ~ая вспа́шка cày sâu; ~ тыл hậu phương sâu; ~ая таре́лка đĩa sâu (sâu lòng); ~ое кре́сло ghế bành sâu;

2. (*исходящий из глубины*) sâu, từ sâu; ~ое дыха́ние (hơi) thở sâu; ~ вздох hít (thở) vào sâu; ~ая затя́жка rít một hơi thuốc lá thật sâu; ~ бас basse sâu, giọng trầm sâu; 3. (*тщательно скрываемый*) giấu kỹ, kín đáo, thâm trầm, thâm sâu, sâu kín; ~ая та́йна điều bí mật giấu kỹ (sâu kín); ~ подте́кст ngụ ý kín đáo, ẩn ý thâm trầm (thâm sâu); 4. (*затрагивающий сущность, значительный, основательный*) sâu sắc, sâu xa, thâm thuý, thâm sâu, kỹ càng; ~ая мысль tư tưởng thâm thuý (thâm sâu), ý nghĩa sâu sắc (sâu xa); ~ое изуче́ние nghiên

cứu sâu sắc, khảo sát kỹ càng; ~ phân tích kỹ càng (sâu sắc); 5. (*очень сильный*) sâu sắc, vững chắc, mạnh mẽ, dữ dội; (*полный*) hoàn toàn; ~ая признáтельность lòng biết ơn sâu sắc; ~ая вéра niềm tin vững chắc (sâu sắc, không lay chuyển); ~ая печáль nỗi buồn vô hạn; ~ое невéжество hoàn toàn dốt, dốt đặc cán mai, dốt có chuôi; ~ óбморок ngất lịm, mê man; ~ сон ngủ say; ~ая тишинá hoàn toàn tĩnh lặng, im lặng như tờ, im phăng phắc; ~ая ночь đêm khuya; ~ая óсень cuối thu, thu muộn; ~ая стáрость tuổi già nua, tuổi hạc; ~ая дрéвность thời đại cổ xưa; 6. (*отличающийся глубиной и многообразием интеллектуальной деятельности*) uyên thâm, uyên bác, thâm thuý, uyên áo, thông thái; ~ мыслúтель nhà tư tưởng uyên bác (uyên thâm, thông thái); ~ое учéние học thuyết thâm thuý, triết thuyết uyên áo

глубóко́ *нареч.* 1. sâu; ~ в водé ở sâu dưới nước; 2. *перен.* sâu sắc, sâu xa; ~ вкоренúвшийся đã ăn sâu; 3. *в знач. сказ.* sâu; здесь ~ chỗ này sâu (nước sâu)

глубоково́дн||ый *прил.* 1. (*полноводный*) sâu, nước sâu; ~ая рекá sông sâu; 2. (*живущий на глубине*) (ở) sâu, nước sâu; ~ые ры́бы cá biển nước sâu

глубокомы́сленн||ый *прил.* thâm thuý, sâu sắc, thâm sâu, thâm trầm, sâu xa; (*многозначительный*) đầy ý nghĩa; (*серьёзный*) nghiêm trang; ~ человéк người thâm thuý; ~ое замечáние nhận xét sâu sắc; ~ взор cái nhìn sâu xa (đầy ý nghĩa); с ~ым вúдом có vẻ thâm trầm (đầy ý nghĩa)

глубокомы́слие *с.* (sự) thâm thuý, sâu sắc, thâm sâu, thâm trầm, sâu xa; (*многозначительность*) vẻ đầy ý nghĩa; (*серьёзность*) (sự) nghiêm trang

глубокоуважа́емый *прил.* rất kính mến, rất khả kính

глубь *ж.* (chỗ) sâu; в ~ лéса vào sâu trong rừng; в ~ страны́ vào sâu trong nước

глуми́ться *несов.* (над *Т*) hành hạ, hành; (*издеваться*) nhạo báng, chế nhạo

глумле́ние *с.* (sự) hành hạ; (*издевательство*) (sự) nhạo báng, chế nhạo

глупе́ть, поглупе́ть ngu đi, trở nên dại dột, trở nên ngu ngốc

глупе́ц *м.* kẻ ngu ngốc (khờ khạo), người dại dột (khờ dại)

глуп||и́ть *несов. разг.* làm điều dại dột (ngu ngốc); не ~и́! chớ làm điều dại dột! đừng làm điều ngu ngốc!

глу́по 1. *нареч.* (một cách) ngu ngốc, ngu xuẩn, dại dột, khờ khạo; поступи́ть ~ hành động ngu ngốc; 2. *в знач. сказ.* thật là ngu ngốc (ngu xuẩn, dại dột); э́то ~! như thế thật là ngu xuẩn! thật là dại dột!

глупова́тый *прил.* đụt, khờ, hơi ngu, hơi ngốc, hơi đần; ~ вид vẻ hơi đần

глу́пост||ь *ж.*. 1. (sự) ngu ngốc, ngu xuẩn, dại dột, thơ dại, khờ dại, khờ khạo; 2. *разг.* (*поступок*) (điều) ngu xuẩn, dại dột; (*слова*) (lời) nhảm nhí, bậy bạ; наде́лать ~ей làm những điều ngu xuẩn (dại dột); говори́ть ~и nói nhảm, nói bậy, nói xạo, ăn nói quàng xiên, nói năng dại dột; 3. (*чепуха*) (điều) nhảm nhí, bậy bạ, xằng bậy, ba xạo; брось э́ти ~и! đừng làm điều xằng bậy (nhảm nhí) như vậy!; ~и! nhảm nhí!, bậy bạ!

глу́п||ый *прил.* ngu, ngốc, dại, khờ, xuẩn, ngu ngốc, ngu xuẩn, ngu dốt, dại dột, thơ dại, khờ dại, khờ khạo; ребёнок ещё глуп cháu bé còn thơ dại (dại dột); он не так глуп, что́бы... nó không ngốc đến mức..., nó chẳng khờ đến nỗi...; ~ вид vẻ ngốc nghếch, vẻ khờ khạo; ~ая затéя mưu đồ ngu xuẩn; ~ое положéние cảnh ngộ khó xử, tình cảnh éo le

глупы́ш *м.*, **~ка** *ж. разг.* bé, cưng, bé yêu, bé cưng, cục cưng

глуха́рь *м.* (*птица*) gà rừng (*Tetrao urogallus*)

глухова́тый *прил.* nặng tai, lảng tai, nghễnh ngãng, ngãng

глух||о́й *прил.* 1. điếc; (*полностью*) điếc đặc, khiếm thính; (*тугой на ухо*) nặng tai, lảng tai, nghễnh ngãng; ~ на одно́ ýхо điếc một tai; он совершéнно глух anh ấy điếc đặc, ông cụ bị khiếm thính; 2. *перен.* (*равнодушный*) điếc đặc, thờ ơ, lãnh đạm; он глух к прóсьбам ông ta điếc đặc trước những lời yêu cầu; 3. (*о голосе*) trầm, khàn khàn; (*о звуке*) ồ ồ, âm, không rõ; 4. *лингв.* không kêu, vô thanh; ~ согла́сный phụ âm không kêu; 5. (*смутный*) mơ hồ; (*скрытный*) ngấm ngầm, âm ỉ, thầm lặng, thầm kín; ~óе волнéние nỗi lo lắng mơ hồ, nỗi xúc động thầm lặng; ~óе недовóльство (sự) bất mãn ngấm ngầm; 6. (*отдалённый*) hẻo lánh, xa xôi; (*безлюдный*) vắng, vắng vẻ, vắng lặng; ~óе мéсто nơi hẻo lánh; ~áя ýлица phố vắng, đường phố vắng vẻ; 7. (*заросший*) rậm, rậm rạp; ~ лес rừng rậm, rừng sâu; 8. (*сплошной, без отверстий*) dày sít, dày đặc; ~ забóр hàng rào dày sít; ~áя стенá bức tường dày đặc; 9. *в знач. сущ. м.* người điếc, người khiếm thính; ✧ ~áя ночь đêm khuya thanh vắng; ~óе врéмя, ~áя порá thời kỳ đình đốn, thời trì trệ; ~áя дверь, ~óе окнó cửa giả, cửa sổ giả

глухома́нь *ж. разг.* vùng xa xôi hẻo lánh, chốn thâm sơn cùng cốc

глухонемóй *прил.* 1. vừa câm vừa điếc; 2. *в знач. сущ. м.* người câm điếc (vừa câm vừa điếc)

глухота́ *ж.* (tật) điếc, khiếm thính

глуши́лка *ж. разг.* trạm gây nhiễu, đài phá sóng (*các buổi phát thanh*)

глуши́тель *м.* 1. *тех.* (cái, máy, bộ) giảm âm, tiêu âm, giảm tiếng vang; 2. *перен.* kẻ đàn áp (bóp nghẹt); ~ свобóды kẻ đàn áp (bóp nghẹt) tự do

глуши́ть *несов.* (*В*) 1. (*звук*) át, át (làm át)... đi, giảm âm, tiêu âm, làm lấp tiếng; 2. (*мотор*) tắt, hãm; 3. (*не давать расти*) làm cớm; 4. *перен.* (*подавлять*) dập tắt, bóp nghẹt, trù dập, trấn áp, đàn áp; (*сдерживать*) kìm hãm, kiềm chế, chế ngự; ~ крúтику bóp nghẹt (trù dập, trấn áp, đàn áp) phê bình; 5. *разг.* (*оглушать*) đánh cho choáng váng, đánh vào đầu cho ngất đi; ✧ ~ ры́бу bắn cá, đánh cá bằng chất nổ

глуш||ь *ж.* (chỗ) rậm rạp; (*дикие места*) vùng xa xôi hẻo lánh; chốn thâm sơn cùng cốc, nơi chó ăn đá gà ăn muối (*погов.*); жить в ~и́ sống ở nơi xa xôi hẻo lánh, ở chốn thâm sơn cùng cốc; лесна́я ~ (chỗ) rừng rậm sâu

гль́ба *ж.* khối, tảng, khối đá lớn, tảng đá lớn, địa khối; ~ льда tảng (khối) băng lớn; грани́тная ~ tảng (khối) đá hoa cương lớn

глюко́за *ж.* glucoza, glucos, gluco, đường nho

гляд||е́ть, поглядéть 1. nhìn, trông, ngó; 2. (за *Т*) *разг.* (*присматривать*) trông, coi, trông coi, theo dõi, nhìn (ngó) đến; (*заботиться*) trông nom, chăm nom, chăm sóc, săn sóc; ~ за поря́дком theo dõi (trông coi, coi) trật

tự; ~ за детьми́ trông trẻ, trông nom trẻ con; 3. *тк. несов.* (на *В*) (*выходить на*) trông (nhìn) ra; ~ на двор trông (nhìn) ra sân; 4. *разг. в знач. вводн. сл.* гляди́, гляди́шь có thể, rất có thể; того́ и ~и́ дождь пойдёт có thể trời sắp mưa đấy; 5. *в знач. межд.* (*выражает предостережение*): ~и́(те)! hãy coi/xem chừng!, hãy cẩn thận!; ✧ ~ в о́ба cảnh giác, cẩn trọng, thận trọng; ~ не́ на что́ хоро́ший (vô duyên) quá; не гля́дя нама́т..., không lựa chọn, dễ dàng; на́ ночь гля́дя đêm hôm khuya khoắt; гля́дя по... tuỳ theo...

гляде́ться, погляде́ться (в *В*) ngắm mình, soi, trông; ~ в зе́ркало soi gương, ngắm mình trong gương

гля́нец *м.* (мэт) bóng; наводи́ть ~ đánh bóng, làm láng (bóng láng, bóng mặt)

гля́нуть *сов.* (на *В*) *разг.* nhìn, trông, ngó, xem; ✧ куда́ ни глянь đâu đâu (ở chỗ nào) cũng..., khắp mọi nơi đều...

глянцева́ть *несов.* (*В*) đánh bóng, làm láng (bóng láng, bóng mặt)

гля́нцев||ый *прил.* láng, bóng, bóng láng, bóng mặt; ~ая бума́га giấy láng (bóng, bóng láng); ~ журна́л tạp chí giấy láng (bóng), báo ảnh

гляцио́лог *м.* nhà băng hà học

гляциологи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) băng hà học; ~ая экспеди́ция đoàn khảo sát băng hà học

гляциоло́гия *ж.* băng hà học

гм! *межд.* hừm!, hừ!

ГМП (генети́чески модифици́рованные проду́кты) *см.* генети́чески

гнать *несов.* (*В*) 1. lùa, xua, dồn, đuổi; ~ ста́до lùa đàn súc vật, dồn đàn bò; ~ лес thả bè gỗ; ве́тер го́нит ту́чи gió lùa đám mây đen; 2. (*погонять*) phóng, phi; ~ ло́шадь phi (phóng) ngựa; ~ маши́ну phóng ôtô; 3. (*быстро ехать*) phi (phóng) nhanh; ~ во весь дух phi nhanh như tên bắn, phóng như bay; 4. (*преследовать зверя*) đuổi, đuổi theo; *перен.* truy nã; 5. (*выгонять, прогонять*) đuổi (tống)... ra, đuổi (tống)... đi, xua đuổi, tống khứ; ~ кого́-л, и́з дому đuổi ai ra khỏi nhà; ~ кого́-л. прочь đuổi (tống, tống khứ) ai đi; ~ прочь все сомне́ния xua tan mọi ngờ vực; 6. (*добывать перегонкой*) cất, chưng; ✧ ~ в ше́ю, ~ взаше́ю đuổi (tống) cổ

гна́ться *несов.* (за *Т*) 1. (*преследовать*) đuổi (chạy, rượt) theo, đuổi bắt; 2. *разг.* (*стремиться*) chạy theo, theo đuổi; ~ за сла́вой chạy theo danh vọng, theo đuổi công danh

гнев *м.* (сơn) giận, tức giận, giận dữ, phẫn nộ, thịnh nộ, nộ khí; припа́док ~a cơn tức giận (giận dữ); не по́мнить себя́ от ~a vì giận quá nên không tự chủ được; смени́ть ~ на ми́лость ≅ đổi giận làm lành

гне́ваться, разгне́ваться (на *В*) *уст.* nổi giận, tức giận, giận

гне́вно *нареч.* (một cách) giận dữ, phẫn nộ, tức giận

гне́вливый *прил.* dễ giận (tức giận, nổi giận)

гне́вн||ый *прил.* giận dữ, đầy phẫn nộ, tức giận; ~ое осужде́ние lên án đầy phẫn nộ; ~ взгляд cái nhìn giận dữ

гнед||о́й *прил.*: ~а́я ло́шадь ngựa tía

гне́до-ча́л||ый *прил.*: ~а́я ло́шадь ngựa đạm nâu nhạt

гнезди́ться *несов.* 1. làm tổ, làm ổ; *перен.* ở, trú, cư trú, sống chật chội, sống chen chúc; 2. (*корениться*) đâm rễ, bắt rễ, bám chặt

гнездо́ *с.* 1. tổ, ổ; (*животных*) ổ; ~ перепёлки tổ cun cút, ổ chim cun cút; вить ~ làm tổ, làm ổ; 2. (*домашний очаг*) tổ ấm; родно́е ~ tổ ấm gia đình; 3. (*выводок, семья*) tổ, ổ; 4. (*скопление чего-л.*) cụm, đám, chùm; ~ грибо́в cụm nấm; ~ криста́ллов đám (chùm) tinh thể; 5. (*тайное пристанище*) ổ, sào huyệt; động (*разг.*); воровско́е ~ ổ (động) gian phi, ổ trộm cắp; разбо́йничье ~ ổ cướp, sào huyệt bọn cướp; ~ шпио́нское ~ ổ gián điệp; 6. *тех.* ổ, lỗ; кла́панное ~ ổ supap; ~ подши́пника lỗ của ổ trục; 7. (*укрытое место*) ổ, ụ; пулемётное ~ ổ (ụ) súng máy; сна́йперское ~ ổ quân bắn tỉa (lính thiện xạ); 8. *лингв.* (*группа однокоренных слов*) nhóm từ cùng gốc (từ căn); 9. *с.-х.* lỗ, hốc, hố; ✧ свить себе ~ а) (*устроиться*) xây tổ ấm; б) *перен.* (*укорениться*) bắt rễ, bám chặt

гнездова́ние *с. зоол.* (sự) làm tổ, làm ổ

гнездова́ться *несов.* làm tổ, làm ổ

гнездово́й *прил.*: ~ посе́в *с.-х.* (sự) gieo lỗ, gieo hố, gieo hốc

гнейс *м. геол.* gơnai, đá phiến ma; грани́тный ~ gơnai granit

гне́йсовый *прил.* (thuộc về) gơnai, đá phiến ma

гне||сти́ *несов.* (*В*) đè nặng, day dứt, giày vò; меня́ ~тёт тоска́ nỗi buồn đè nặng lòng tôi

гнёт *м.* ách, ách áp bức; под ~ом чего́-л. dưới ách của cái gì

гнету́щ||ий *прил.* nặng nề, khó chịu; ~ее впечатле́ние ấn tượng nặng nề, cảm tưởng khó chịu; ~ая мысль ý nghĩ nặng nề; ~ее чу́вство cảm giác nặng nề

гни́да *ж.* 1. trứng chấy, trứng rận; 2. *прост. бран.* đồ vô lại (vô loại, vô loài, đê tiện)

гние́ние *с.* 1. (sự) thối rữa, rữa nát; 2. *перен.* (sự) mục nát, thối nát

гнил||о́й *прил.* 1. mục, nát, thối, rữa, ủng, thối nát, mục nát, thối rữa, nát rữa; ~о́е де́рево cây gỗ mục; ~о́е я́блоко quả táo thối; ~ апельси́н quả cam ủng; ~ зуб răng thối, răng sâu; 2. (*сырой*) ẩm ướt; ~а́я пого́да thời tiết ẩm ướt; 3. (*порочный*) hủ bại, thối nát; ~а́я тео́рия lý thuyết hủ bại

гни́лостн||ый *прил.* 1. (*вызываемый гниением*) thối, hôi thối; ~ за́пах mùi thối (hôi thối); 2. (*вызывающий гниение*) gây thối, thối; ~ые бакте́рии vi khuẩn gây thối

гни́лость *ж.* 1. (sự) mục, nát, thối, rữa, ủng, thối nát, mục nát, thối rữa, nát rữa; 2. *перен.* (sự, tính chất) thối nát, mục nát

гнилу́шка *ж.* khúc gỗ mục

гниль *ж.* 1. vật mục nát (bị thối); 2. (*плесень*) mốc, meo

гнильё *с. собир. см.* гниль 1

гнить, сгнить 1. mục, nát, thối, rữa, ủng, mục nát, thối rữa, nát rữa; (*о зубе*) (bị) sâu, thối; ~ на корню́ thối rễ; 2. *перен.* thối nát, mục nát

гнобить *несов.* (*В*) *разг.* đè nén, hành hạ, ngược đãi, trù ếm

гное́ние *с. мед.* (sự) mưng mủ, lên mủ

гноеотделе́ние *с.* (sự) ra mủ

гноеотдели́тельный *прил.* ra mủ; ~ проце́сс quá trình ra mủ

гнои́ть, сгнои́ть (*В*) 1. làm... thối (mục, nát, rữa, ủng, mục nát, thối rữa, nát rữa); 2. *перен.* làm... chết mòn (rục xác, chết dần chết mòn); ~ кого́-л. в тюрьме́ giam ai rục xác (chết dần chết mòn) trong tù

гнои́ться *несов.* mưng mủ, lên mủ, ra mủ

гной *м.* mủ; (*в глазах*) dử mắt, ghèn

гнойни́к *м.* bọng mủ, bọc mủ, abcès, apxe, áp-xe; вскрыть ~ mổ bọng mủ (abcès, apxe)

гно́йн||ый *прил.* (thuộc về) mủ; (*гноящийся*) có mủ, mưng mủ; ~ая ра́на vết thương có mủ; ~ аппендици́т viêm mủ ruột thừa

гном *м. миф.* quỷ lùn (*giữ của dưới đất*)

гносеологи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) nhận thức luận; ~ие исто́чники những nguồn gốc nhận thức luận

гносеоло́гия *ж. филос.* nhận thức luận, lý luận nhận thức

гностици́зм *м. рел., филос.* ngộ đạo thuyết, thuyết ngộ đạo

гну *м. и ж. нескл. зоол.* gnu, gơnu, linh dương (*Connochaeles gnu*)

гнус *м. собир.* (*мошкара*) đĩn, ruồi muỗi

гнуса́вить *несов.* nói giọng mũi; (*петь*) hát giọng mũi

гнуса́вый *прил.* (có) giọng mũi; ~ го́лос giọng mũi

гну́сно *нареч.* (một cách) đê tiện, hèn hạ, đê mạt, hèn mạt, đê hèn

гну́сность *ж.* 1. (sự, tính) đê tiện, hèn hạ, đê mạt, hèn mạt, đê hèn, đê nhục, ghê tởm; 2. (*поступок*) (điều) đê tiện, hèn hạ, đê mạt, hèn mạt

гну́сн||ый *прил.* đê tiện, hèn hạ, đê mạt, hèn mạt, đê hèn, đê nhục, hạ tiện, bỉ ổi, ghê tởm; ~ое зре́лище cảnh tượng ghê tởm; ~ая клевета́ lời vu khống hèn hạ (đê tiện, bỉ ổi); ~ посту́пок hành vi đê hèn (đê mạt, hạ tiện)

гнусь *ж. прост.* (điều) kinh tởm, ghê tởm

гну́т||ый *прил.* cong, uốn cong; ~-ая ме́бель đồ gỗ chân quỳ

гнуть *несов.* 1. (*В*) uốn (bẻ) cong; (*наклонять*) làm nghiêng, uốn cong xuống; 2. *перен.* (*подчинять своей воле*) cưỡng ép, đè nén; 3. (к *Д*) *разг.* (*клонить к чему-л.*) hướng câu chuyện; я понима́ю, куда́ он гнёт tôi biết anh ta lái (hướng) câu chuyện đến đâu; ✧ ~ спи́ну со́нг lưng (nai lưng) làm; ~ спи́ну, ше́ю пе́ред ке́м-л. cong lưng cúi đầu trước ai, luồn cúi (quỵ luỵ) ai; ~ свою́ ли́нию khăng khăng giữ ý mình, cứ làm theo ý mình

гну́ться *несов.* 1. cong lại, uốn cong; (*сгибаться, пригибаться*) cong (nghiêng) xuống, cong (gập) mình; ~ под тя́жестью чего́-л. gập mình (còng lưng) dưới sức nặng của cái gì; 2. (*обладать гибкостью*) dễ uốn; 3. *перен.* chịu nhũn, chịu nhún, nhượng bộ, nhân nhượng

гнуша́ться *несов.* (*Т*) (*пренебрегать*) khinh miệt, khinh khi, khinh bỉ, miệt thị, coi khinh; (*брезгать*) kinh tởm, ghê tởm; не ~ ничем không từ cái gì cả; не ~ никаки́ми сре́дствами không từ một thủ đoạn nào

гобеле́н *м.* (*ковёр*) (tấm) gobelin, thảm hoa, thảm treo tường; (*ткань*) (vải) gobelin

гобо́й *м.* (kèn) oboa

гове́ть *несов.* ăn chay, sống chay tịnh

го́вор *м.* 1. *прям. и перен.* (tiếng) rì rào, rì rầm, lầm rầm, xì xào; ~ волн tiếng sóng rì rầm, tiếng rì rào của sóng; 2. (*манера говорить*) thổ âm, cách nói, lối nói, lối phát âm; 3. (*местный диалект*) tiếng địa phương, thổ ngữ

говори́льня *ж. разг. пренебр.* (chỗ) tán phiệu, tán phét, nói ba hoa

говор||и́ть, сказа́ть 1. *тк. несов.* nói; ребёнок начина́ет ~ на второ́м году́ жи́зни trên một tuổi thì em bé bắt đầu nói; ~и́те погро́мче! anh/chị hãy nói to hơn!; ~ по-ру́сски nói tiếng Nga; ~ на не́скольких языка́х nói mấy thứ tiếng; 2. (*В*) (*выражать, сообщать*) nói, bảo, báo; не ~я́ ни сло́ва không nói không rằng, không nói một lời nào; ~ пра́вду nói thật; ~ компли́менты khen (nói) xã giao; ~ пе́ред аудито́рией nói trước cử toạ; ~ с уве́ренностью nói một cách tin tưởng; 3. *тк. несов.* (*Д*) (*вызывать какие-л. чувства*) gợi ra, gợi lên; 4. *тк. несов.* (*разговаривать*) nói, nói chuyện, đàm thoại, hội thoại; bàn tán; ~ с ке́м-л. nói chuyện (đàm thoại) với ai; кто ~и́т? а) ai nói?; б) (*по телефону*) ai đấy?; нам ~я́т người ta nói với chúng tôi; об э́том мно́го ~я́т người ta bàn tán nhiều về điều này; 5. *тк. несов. безл.*: ~я́т nghe nói, người ta nói; ~я́т, что он уже́ прие́хал nghe nói ông ta đã về rồi; 6. *тк. несов.* (*свидетельствовать о чем-л.*) chứng minh, chứng tỏ, tỏ rõ, nói lên; ~ в по́льзу кого́-л., чего́-л. chứng minh có lợi cho ai, cái gì; фа́кты ~я́т не в ва́шу по́льзу những sự việc chứng minh bất lợi cho anh; всё э́то ~и́т о том, что... tất cả những việc này chứng tỏ rằng...; 7. *тк. несов.* (в *П*) (*проявляться*) thể hiện, biểu hiện, biểu lộ; в нём ~и́т со́бственник tính tư hữu lộ (thể hiện, biểu hiện) rõ ở nó; ✧ ~и́т Москва́ *радио* đây là đài phát thanh Moskva; что вы ~и́те? thế à?, thế cơ à?, có thật thế không?; само́ за себя́ ~и́т đủ để chứng tỏ; что и ~ chuyện!, còn phải nói!, tất nhiên rồi!, hoàn toàn đúng thế!; что (как) ни ~и́ dù sao đi nữa; ~ на ра́зных языка́х nói bằng những ngôn ngữ khác nhau, không hiểu nhau, không ăn ý nhau; что я вам ~и́л! tôi đã bảo mà!, tôi đã nói rồi mà!; вам хорошо́ ~! anh thì dễ nói thôi!; вообще́ ~я́ nói chung; не ~я́ уже́ о... chứ chưa nói gì đến...; ина́че ~я́ nói một cách khác; откро́венно ~я́ nói thẳng thì...; ~я по справедли́вости nói cho phải, của đáng tội; по пра́вде ~я́ của đáng tội, nói thật thì...; со́бственно ~я́ thực ra, nói đúng ra, kể ra thì..; стро́го ~я́ nói chính xác thì...; и не ~и́те! còn phải nói!, đúng quá!, chính thế!; ~ себе́ bụng bảo dạ, tự nhủ mình

говор||и́ться *несов.*: как э́то ~и́тся? điều này phải nói như thế nào nhỉ?; как ~и́тся như người ta thường nói

говорли́вость *ж.* (tính, sự) hay nói, thích nói, mau miệng, lắm mồm, nỏ mồm

говорли́вый *прил.* hay nói, thích nói, mau miệng, lắm mồm, nỏ mồm, nỏ miệng, lắm mồm lắm miệng

говору́н *м.*, **~ья** *ж. разг.* người hay nói (lắm mồm, nỏ mồm)

говя́дина *ж.* thịt bò

говя́ж||ий *прил.* (thuộc về) thịt bò; (*из говядины*) (bằng) thịt bò; ~ сту́день thịt bò nấu đông; ~ье са́ло mỡ bò

го́гол||ь *м.* (*птица*) vịt chuông (*Bucephala islandica*); ✧ ходи́ть ~ем đi vênh vang

го́голь-мо́голь *м.* (món) trứng đánh, lòng đỏ đánh với đường

го́гот *м.*, **гоготá́нье** *с.* 1. (*гусей*) (tiếng) kêu quạc quạc, kêu quang quác (*nói về ngỗng*); 2. *разг.* (*хохот*) (tiếng) cười hô hố, cười ha hả

гоготáть *несов.* 1. (*о гусях*) kêu quạc quạc (quang quác) (*nói về ngỗng*); 2. *разг.* (*хохотать*) cười hô hố (ha hả)

год *м.* 1. năm; (*о возрасте*) tuổi; теку́щий ~ năm nay; астрономи́ческий ~ năm thiên văn; со́лнечный ~ năm dương lịch; лу́нный ~ năm âm lịch; календа́рный ~ năm lịch; урожа́йный ~ năm được mùa (ra quả); в бу́дущем ~ý sang năm, (trong) năm sau; в про́шлом ~ý (trong) năm ngoái; в

2005 ~у (trong) năm 2005; в тот ~ (trong) năm ấy; два ра́за в ~ý một năm hai bận, hai lần trong một năm; емý 33 ~а anh ấy 33 tuổi; он ста́рше меня́ на́ ~ anh ấy hơn tôi một tuổi; за́ ~ trong một năm; за́ ~ до... một năm trước khi...; за э́тот ~ trong năm nay; на оди́н ~ cho một năm; 2. *мн.*: ~ы (*возраст*) tuổi, tuổi tác; в его́ ~ы lúc bằng tuổi anh ấy; ра́зница в ~а́х khác nhau về tuổi (tuổi tác); 3. *мн.*: ~ы (*период*) những năm, thời kỳ; ~ы революции thời kỳ cách mạng; девяно́стые ~ы 20 ве́ка những năm 90 của thế kỷ 20; ✧ Но́вый ~ Năm mới; (*по лунному календарю*) Tết Nguyên đán; с Но́вым ~ом! chúc mừng Năm mới!; из ~а в ~ từ năm này qua năm khác, năm nào cũng vậy, hàng năm; в ~а́х (*в возрасте*) đứng tuổi, luống tuổi; с ~а́ми với thời gian, dần dần; бе́з ~у неде́ля mới đây, mới gần đây thôi; не по ~а́м không tương xứng với tuổi tác; не по ~а́м серьёзный đạo mạo trước tuổi; ~ на́ ~ не прихо́дится mỗi năm một khác; ~ от ~у mỗi năm lại càng...; ~ за ~ом cứ năm này đến năm khác

года́ми *нареч.* (trong) mấy năm liền, luôn mấy năm; я его́ ~ не ви́жу trong mấy năm liền tôi không gặp anh ta

го́ден *кратк. ф. от* го́дный

годи́н||а *ж.* thời gian, thời kỳ, thời buổi; в ~у тяжёлых испыта́ний thời buổi nước sôi lửa bỏng, thời kỳ thử thách quyết liệt; стра́шная ~ thời kỳ khủng khiếp

год||и́ться *несов.* (на, в *В*) dùng được, làm được, thích dụng; (*быть впору*) hợp, vừa; он не ~и́тся в учителя́ anh ấy không dùng (không thể) làm giáo viên được; э́то пла́тье мне не ~и́тся áo này không hợp (không vừa) với tôi; э́то никуда́ не ~и́тся cái đó không ra gì cả!, làm thế thì không ra sao cả!, thế thì tệ quá (hỏng quá)!; так поступа́ть не ~и́тся hành động như vậy không ra làm sao cả

годи́чн||ый *прил.* 1. (lâu, trong) một năm; ~ срок thời hạn một năm; ~ой да́вности lâu một năm; 2. (*бывающий раз в году*) một năm một lần; (*ежегодный*) hàng năm; ~ое собра́ние hội nghị hàng năm; ✧ ~ое кольцо́ *бот.* vòng năm

го́дност||ь *ж.* (sự) dùng được, thích dụng; giá trị; срок ~и thời hạn sử dụng, thời hạn dùng được

го́дный *прил.* dùng được, thích dụng, thích hợp; (*о билете и т. п.*) có giá trị; ~ для питья́ uống được; биле́т го́ден на за́втра vé có giá trị đến ngày mai; ~ к вое́нной слу́жбе đủ điều kiện phục vụ quân dịch; ни к чему́ не ~ không thể dùng được việc gì cả, không thích dụng cho việc gì cả, không có giá trị gì hết; никуда́ не ~ hoàn toàn vô dụng, không ra gì cả

годова́лый *прил.* (lên) một, một tuổi, một năm; ~ младе́нец em bé lên một, đứa bé đầy tuổi tôi; ~ телёнок bê một tuổi

годова́ть *несов.*: год ~, не век вековать *посл.* chịu đựng một năm, chứ không phải suốt một trăm năm

годов||о́й *прил.* cả năm, toàn năm, toàn niên; (*ежегодный*) hàng năm, mỗi năm, thường niên; (*получающийся к концу года*) cuối năm; ~ дохо́д thu hoạch hàng năm; ~ отчёт quyết toán năm, báo cáo hàng năm; ~а́я оце́нка điểm số cuối năm; сре́дняя ~а́я температу́ра nhiệt độ trung bình hàng năm; ~ план kế hoạch năm

годовщи́на *ж.* (ngày, lễ) kỷ niệm; пя́тая ~ сва́дьбы lễ kỷ niệm năm năm ngày thành hôn; ~ Побе́ды lễ kỷ niệm Chiến thắng

гол *м. спорт.* bàn, bàn thắng, goal, gôn; заби́ть ~ làm bàn, phá lưới, ghi bàn thắng, chọc thủng lưới

голя́вль *м.* cá mương Âu (*Leuciscus cephalus*)

голена́ст||ый *прил.* 1. cao cẳng, chân sếu; 2. *в знач. сущ. мн.*: ~ые *зоол.* bộ Sếu

голени́ще *с.* ống ủng, ống bốt

го́лень *ж.* cẳng, cẳng chân, ống chân, ống quyển

голки́пер *м. спорт.* thủ môn, thủ thành; người giữ gôn (*разг.*)

голла́нд||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Holland (Hà Lan)

голла́ндск||ий *прил.* (thuộc về) Holland, Hà Lan; ✧ ~ сыр phó mát Holland (Hà Lan); ~ая печь lò sưởi tây, lò sưởi gạch men

голов||а́ *ж.* 1. đầu; над ~о́й trên đầu; ~о́й вперёд đưa đầu ra phía trước; уйти́ в во́ду с ~о́й hụp (ngụp đầu) xuống nước; 2. (*единица счёта скота*) đầu, con; ста́до в 200 голо́в đàn súc vật có 200 con (đầu); 3. (*пищевой продукт в форме шара, конуса*): ~ са́хара (са́хару) khối (tảng) đường; ~ сы́ра (сы́ру) tảng phomat; 4. *перен.* (*ум, рассудок*) đầu óc, đầu não, trí óc, trí não, trí tuệ; тупа́я ~ đầu óc đần độn; све́тлая ~ đầu óc sáng suốt, trí tuệ minh mẫn; он челове́к с ~о́й anh ấy là người thông minh (thông tuệ, hiểu biết); рабо́тать ~о́й suy nghĩ, động não, nghĩ nát óc; у него́ хорошо́ рабо́тает ~ đầu óc anh ấy minh mẫn; э́то мне и в го́лову бы не пришло́ tôi không hề nghĩ như thế; 5.: городско́й ~ *ист.* thị trưởng, đô trưởng; 6. (*первые ряды, передняя часть*) đầu, hàng đầu; ~ колóнны đầu đội ngũ, đầu hàng; идти́ в ~é đi đầu, đi trước; ✧ без ~ы́ người tối dạ (ngu, ngốc); с ~о́й người thông minh (sáng trí); с ~ы́ cho mỗi người; че́рез чью-л. го́лову vượt qua đầu ai, không bàn bạc (không báo cáo) cho ai biết trước; ~ в го́лову (*о лошадях на скачках*) chạy ngang nhau; с ~ы́ до ног từ đầu đến chân, toàn bộ, hoàn toàn; в пе́рвую го́лову trước tiên, trước hết, đầu tiên; не выходи́ть из ~ы́ у кого́-л. cứ vương vấn mãi trong lòng ai, ai cứ nhớ mãi (cứ nghĩ hoài, không thể nào quên được); сде́лать что́-л. на свою́ го́лову làm cái gì có hại cho mình, làm việc gì chỉ thiệt hại cho mình; дел — вы́ше ~ы́ công việc ngập đầu (lút đầu lút cổ), bận đến xẻ mũi mà thở; мча́ться, бежа́ть сломя́ го́лову chạy bán sống bán chết, chạy ba chân bốn cẳng; очерте́я го́лову liều mạng, bổng bột, xốc nổi, không đắn đo chín chắn; отвеча́ть, руча́ться ~о́й за что́-л. đưa đầu ra mà chịu (hoàn toàn chịu) trách nhiệm về cái gì; вы́дать себя́ с ~о́й lộ tim đen, lộ tẩy, lộ mặt; быть ~о́й (*или* быть на го́лову) вы́ше кого́-л. trội hơn ai nhiều; вали́ть, перекла́дывать с больно́й ~ы́ на здоро́вую ≅ tháo dạ đổ vạ cho chè (*погов.*); сам себе́ ~ hoàn toàn tự chủ, hoàn toàn tự lập

голова́стик *м.* 1. *зоол.* nòng nọc; 2. *разг.* người to đầu, con vật to đầu

голове́шка *ж. разг.* khúc gỗ cháy dở, que củi cháy âm ỉ

голови́зна *ж.* (khúc) đầu cá chiên, đầu cá tầm

голо́вк||а *ж.* 1. đầu nhỏ; 2. (*гвоздя, винта и т. п.*) đầu, mũi; ~ снаря́да đầu đạn; ~ бу́ра mũi khoan; 3. *разг.* (*руководители*) (đám, bọn) đầu sỏ, đầu nậu, chóp bu; 4. *мн.*: ~и (*обуви*) mũi; 5. (*лука*) củ; ~ чесноко́ва củ tỏi; ✧ ма́ковая ~ quả cây a phiến

головн||о́й *прил.* 1. (thuộc về) đầu; ~ мозг não bộ, bộ não; ~а́я боль (chứng) đau đầu, nhức đầu; 2. (*находящийся впереди*) (ở) đầu, phía trước; ~ отря́д đội tiền tiêu (tiền đạo); ~ы́е вагóны những toa đầu; 3. (*ведущий*) đầu ngành, đầu đàn; ~óе предприя́тие xí nghiệp đầu đàn (đầu ngành); ~óе учрежде́ние cơ quan đầu ngành; 4. *в знач. сущ. м.* (*о человеке*) người đi đầu; (*о животном*) con đi đầu (đầu đàn); (*о машине и т. п.*) chiếc đi đầu

головня́ *ж.* 1. *см.* головёшка; 2. (*болезнь злаков*) (bệnh) than

головокруже́ние *с.* (sự) chóng mặt, choáng ngợp, choáng váng, xây xẩm, choáng đầu; испы́тывать ~ (bị) chóng mặt, choáng váng, choáng đầu; ✧ ~ от успе́хов say sưa (choáng váng) vì thắng lợi

головокружи́тельно *нареч.* (một cách) chóng mặt, choáng ngợp, choáng váng; ~ высóкий cao đến chóng mặt (choáng ngợp)

головокружи́тельн||ый *прил.* (làm) chóng mặt, choáng ngợp, choáng váng, xây xẩm, choáng đầu; ~ая высота́ độ cao chóng mặt (choáng ngợp); с ~ой быстротóй với tốc độ chóng mặt, cực nhanh, hết sức nhanh, thần tốc; ✧ ~ успéх thành công oanh liệt (lừng lẫy)

головолóмка *ж. разг.* 1. câu đố, vấn đề hóc búa (nhức óc, nan giải); 2. (*игрушка*) đồ chơi luyện trí

головолóмн||ый *прил.* hóc búa, nhức óc, nan giải, khó giải, rất phức tạp; ~ая зада́ча bài toán hóc búa (nhức óc, khó giải); ~ вопрóс vấn đề hóc búa (nhức óc, nan giải)

головомóйк||а *ж. разг.* (sự) vò đầu, chỉnh xạc, quở mắng, quở trách; зада́ть кому́-л. ~у vò đầu (chỉnh xạc, quở mắng, quở trách) ai; получи́ть ~у bị vò đầu (quở mắng, quở trách)

головоре́з *м. разг.* 1. (*сорвиголова*) kẻ liều mạng (bạt mạng); 2. (*бандит*) (tên) cường đạo, ăn cướp, đầu trộm đuôi cướp, giết người cướp của

головотя́п *м. разг.* kẻ làm ẩu (làm cẩu thả)

головотя́пский *прил.* ẩu, ẩu tả, cẩu thả

головотя́пство *с. разг.* (tính, thái độ) làm ẩu, ẩu tả, cẩu thả

голограмма *ж.* hologram, ảnh toàn đồ, phim ảnh nổi toàn hình

голографи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) hologram, ảnh toàn ký, ảnh nổi toàn hình; ~ое изображе́ние ảnh hologram, ảnh toàn ký, ảnh nổi toàn hình; ~ая за́пись (phép, sự, bản) hologram, ghi ảnh toàn ký, ghi ảnh nổi toàn hình; ~ое кино́ điện ảnh nổi toàn hình

голография *ж.* (kỹ thuật) holography, ảnh toàn ký, ảnh nổi toàn hình

го́лод *м.* 1. (*ощущение*) (sự) đói, đói bụng, đói lòng; (*голодание*) (sự) đói ăn, đói kém; испы́тывать, чу́вствовать ~ đói, thấy đói, bị đói; умира́ть с ~у, от ~а chết đói; я умира́ю от ~а tớ đói thấy ông bà ông vải (*шутл.*); 2. (*бедствие*) (nạn) đói; 3. *перен.* (*нехватка*) (sự) đói, thiếu, thiếu thốn, khan hiếm; кни́жный ~ đói (thiếu, khan hiếm) sách

голода́ние *с.* 1. (sự) đói ăn, ăn đói, đói kém; (*нехватка*) (sự) đói, thiếu, thiếu thốn; кислоро́дное ~ thiếu oxy, đói dưỡng khí; 2. (*лечебное*) (sự) nhịn ăn

голода́ть *несов.* 1. đói, bị đói, đói ăn, ăn đói; 2. (*воздерживаться от пищи*) nhịn ăn, nhịn đói, chịu đói

голода́ющий *в знач. сущ. м.* (*скл. как прил.*) người đói; (*объявивший голодовку*) người tuyệt thực

го́лодно 1. *нареч.* (một cách) đói; 2. *безл. в знач. сказ.*, (*Д*) (*об ощущении голода*) (cảm thấy) đói; мне ~ tôi đói, tôi thấy đói; 3. *безл. в знач. сказ.* (*о наличии голода*) (có, bị) nạn đói, đói; в го́роде бы́ло уже́ ~ trong thành phố đã có nạn đói (đã bị đói) rồi

голо́дн||ый *прил.* 1. đói, đói bụng, đói lòng; быть ~ым đói, bị đói, thấy đói; на ~ желу́док khi bụng đói, khi chưa ăn; 2. (*вызванный голодом*) (do) đói; ~ая смерть chết đói; 3. (*неурожайный*) đói kém, mất mùa; ~ год năm đói kém (mất mùa); ~ край vùng nghèo đói; 4. *разг.* (*скудный*) ít ỏi, chết đói; ~ обе́д bữa ăn ít ỏi; на ~ом пайке́ lấy khẩu phần chết đói; 5. *в знач. сущ. м.* người đói; ✧ ~ как волк ≅ đói rã họng, đói hoa cả mắt, đói như cào

голодо́вк||а *ж.* 1. *разг.* (*голод*) (nạn) đói, đói ăn; 2. (*отказ от пищи в знак протеста*) (sự) tuyệt thực, bãi thực; объяви́ть ~у tuyên bố tuyệt thực

гололёд *м. см.* гололе́дица

гололе́дица *ж.* (lớp) băng mỏng, băng phủ đường; (*о погоде*) (tình trạng) băng phủ đường; сего́дня стра́шная ~ hôm nay băng phủ đường kinh quá

голоно́гий *прил. разг.* chân đất, chân không, chân trần

го́лос *м.* 1. giọng, tiếng, giọng (tiếng) nói; высо́кий ~ giọng cao; ни́зкий ~ giọng thấp; ~ соловья́ tiếng hót của chim hoạ mi; узна́ть по ~у nghe giọng nói (tiếng nói) mà nhận ra; 2. (*при голосовании*) phiếu, phiếu bầu; отда́ть свой ~ за кого́-л. bỏ phiếu cho ai; пра́во ~а quyền bầu cử, quyền bỏ phiếu; реша́ющий ~ (*при разделении голосов*) lá phiếu quyết định; с пра́вом реша́ющего ~а chính thức, có quyền biểu quyết; с пра́вом совеща́тельного ~а dự thính, có quyền tư vấn, không có quyền biểu quyết; 3. *муз.* bè; пе́сня на два ~а bài hát hai bè; 4. (*звуки*) âm thanh, tiếng động, tiếng ồn ào; ~ ве́тра âm thanh của gió; ~ мо́ря tiếng động (tiếng gào) của biển cả; ~ го́рода tiếng ồn ào của thành phố; 5. (*мнение*) tiếng, tiếng nói, ý kiến; ~ масс tiếng dân, tiếng nói của quần chúng; 6.: ~ рассу́дка tiếng nói của lý trí; ~ со́вести tiếng nói của lương tâm; ~ кро́ви tình huyết thống; ✧ во весь ~ cất cao giọng, nói to, kêu to; быть в ~е có hứng hát hay; зау́чивать что́-л. с ~а nghe mà học thuộc cái gì; в оди́н ~ đồng thanh, nhất trí, muôn miệng một lời; хвали́ть в оди́н ~ đồng thanh khen ngợi; говори́ть с чужо́го ~а nói huà theo người khác; подня́ть ~ lên tiếng, lên giọng

голосеменны́е, голосемя́нные *мн. бот.* thực vật hạt trần (khoả tử)

голоси́стый *прил. разг.* (có) giọng mạnh; (*звонкий*) oang oang, sang sảng; ~ ребёнок cậu bé giọng oang oang, thằng bé to họng

голоси́ть *несов. разг.* 1. (*громко петь*) hát to; (*кричать*) kêu to; 2. (*громко плакать, причитать*) khóc than, than vãn; ~ по поко́йнику khóc than người chết

голосло́вно *нареч.* (một cách) vô căn cứ, vu vơ, vô đoán, vũ đoán

голосло́вн||ый *прил.* vô căn cứ, không xác đáng, vu vơ, vô đoán, vũ đoán; ~ое обвине́ние lời buộc tội vô căn cứ (không xác đáng, vu vơ); ~ое утвержде́ние lời khẳng định vô đoán (vũ đoán, vô căn cứ); что́бы не быть ~ым để không nói vu vơ (vô căn cứ)

голосова́ни||е *с.* (cuộc, sự) bỏ phiếu, biểu quyết; поимённое ~ bỏ phiếu ký danh; поста́вить предложе́ние на ~ đưa đề nghị ra biểu quyết; провести́ ~ bỏ phiếu, biểu quyết, đầu phiếu; воздержа́ться при ~и không bỏ phiếu,

bỏ phiếu trắng, không biểu quyết; результа́ты ~я kết quả cuộc bỏ phiếu; маши́на ~я bộ máy bỏ phiếu

голосова́ть, проголосова́ть 1. (за *В*) bỏ phiếu, biểu quyết; ~ подня́тием руки́ biểu quyết bằng cách giơ tay; ~ за кандида́та bỏ phiếu cho (bầu cho) ứng cử viên; ~ за предложе́ние bỏ phiếu (biểu quyết) tán thành đề nghị; 2. (*В*) (*ставить на голосование*) lấy biểu quyết, đưa... ra biểu quyết; 3. *разг.* (*просить остановить машину*) đưa tay vẫy xe đang chạy, vẫy xe taxi

голосов||о́й *прил.* (thuộc về) giọng, thanh âm; ~ы́е свя́зки *анат.* dây thanh, dây thanh âm, thanh đới, thanh đái; ~а́я щель *анат.* khe thanh, thanh môn

голоту́рия *ж. зоол.* hải sâm, đồn đột (*Holothuria*)

голоце́н *м. геол.* thế Holoxen, thế Toàn sinh

голубево́дство *с.* (nghề, sự) nuôi bồ câu

голуб||е́ть *несов.* 1. (*становиться голубым*) trở nên xanh lam (xanh da trời); 2. (*виднеться*) hiện ra màu xanh lam, trông rõ màu xanh da trời; вдали́ ~е́ет мо́ре biển xanh lam hiện ra ở đằng xa

голубизна́ *ж.* (màu) lam, xanh lam, thanh thiên, thiên thanh, xanh da trời

голуби́ка *ж.* 1. (*растение*) (cây) lam mai (*Vaccinium*); 2. (*ягода*) (quả) lam mai

голуби́н||ый *прил.* 1. (thuộc về) bồ câu; ~ое яйцо́ тру́нг bồ câu; ~ая по́чта (lối) dùng bồ câu đưa thư; 2. (*кроткий*) hiền lành, dịu dàng

голу́бица *ж.* 1. *см.* голу́бка 1; 2. *перен.* cô gái ngây thơ trong trắng

голу́бка *ж.* 1. bồ câu mái; 2. *разг.* (*обычно в обращении*) em yêu dấu, cô em thân yêu, chị thân mến

голубова́тый *прил.* lam nhạt, hơi xanh lam

голубогла́зый *прил.* (có) mắt xanh lam

голуб||о́й *прил.* 1. lam, xanh lam, thanh thiên, thiên thanh, xanh da trời; ~о́го цве́та màu lam (xanh lam, thanh thiên, thiên thanh, xanh da trời); 2. *разг. в знач. сущ. м.* người đồng tính luyến ái (đồng dục) (*giữa người nam*); ✧ ~а́я кровь dòng dõi quý phái (trâm anh, trâm anh thế phiệt), dòng máu quý tộc

голу́бушка *ж. разг.* (*обращение*) bà chị (cô em) thân mến

голубцы́ *мн.* (*ед.* голубе́ц *м.*) (món) bắp cải nhồi thịt băm

голу́бчик *м. разг.* (*обращение*) anh bạn (anh, cậu, em) thân mến

го́луб||ь *м.* (chim) bồ câu (*Columba livia*); гоня́ть ~е́й thả (chơi) bồ câu; ~ свя́зи, почто́вый ~ bồ câu đưa thư (truyền tin); ✧ ~ ми́ра chim bồ câu hoà bình

голуба́тник *м.* (*любитель*) người nuôi bồ câu

голуба́тня *ж.* chuồng bồ câu

го́л||ый *прил.* 1. (*обнаженный до пояса*) trần, ở trần; (*полностью*) ở truồng, ở lổ, trần truồng, trần trụi, loã lồ, trần trùi trụi; tô hô (*разг.*); ~ челове́к người ở trần (ở truồng, trần truồng); ~ое те́ло mình trần, thân hình trần truồng (trần truồng tô hô), loã thể, khoả thân; ~ые но́ги chân trần; 2. (*лишённый покрова*) trụi, trọc, trụi lá, trần trụi, trơ trụi, trụi lủi, trụi thùi lủi, trụi thùi lụi; ~ куст bụi cây trụi lá; ~ая земля́ bãi đất trơ trụi; ~ые дере́вья cây cối trơ trụi (trần trụi, trụi lá); ~ое по́ле cánh đồng trơ trụi, đồng không; ~ че́реп đầu trọc; 3. (*ничем не покрытый*) trần, không có gì che; ~ пол sàn không trải thảm; ~ые сте́ны tường không treo gì cả; спать на ~ой земле́ ngủ trên mặt đất, nằm sương gối đất; ~ про́вод dây trần; ~ая са́бля gươm trần; 4. (*без добавлений, без прикрас*) trần trụi, rành rành, hiển nhiên; ~ая пра́вда sự thật trần trụi (rành rành, hiển nhiên); ~ые фа́кты chỉ có những sự việc đơn thuần (không phân tích, không giải thích); ~ые ци́фры chỉ có độc những con số (không phân tích, không giải thích); ~ое отрица́ние thái độ khăng khăng chối cãi, phủ nhận không có chứng minh; ~ое администри́рование thói quan liêu thuần tuý, lối hành chính đơn thuần; 5. *разг.* (*бедный*) mình trần thân trụi, nghèo khổ, nghèo khó, nghèo túng; ✧ ~ыми рука́ми bằng tay không; брать ~ыми рука́ми lấy không mất công, làm dễ như bỡn; гол как сокол *погов.* ≅ trần như nhộng; mình trần thân trụi (*погов.*)

голы́ш *м.* 1. (*о ребёнке*) đứa trẻ ở truồng; (*о кукле*) búp bê trần, búp bê nhựa; 2. (*камень*) hòn cuội, cuội đá chim

голышо́м *нареч. разг.* trần, truồng, trần truồng; купа́ться ~ tắm truồng

голь *ж. уст.* 1. *собир.* bần dân, dân bần cùng, những người khốn khổ; 2. (*местность*) vùng trơ trụi, nơi trần trụi; ✧ ~ перека́тная dân khố rách áo ôm

гольф *м. спорт.* (môn) golf, gôn; đánh cù (*уст.*); игра́ть в ~ đánh golf (gôn)

го́льфы *мн.* (*скл. как м.*) (*брюки*) quần golf; (*чулки*) (đôi) bít tất golf, bít tất đến gối

гомеопа́т *м. мед.* thầy thuốc dùng liệu pháp vi lượng đồng căn

гомеопати́ческ||ий *прил.* (thuộc về) liệu pháp vi lượng đồng căn; ✧ в ~их до́зах với liều lượng rất nhỏ

гомеопа́тия *ж. мед.* liệu pháp vi lượng đồng căn

гомеоста́з *м. физиол.* (sự) nội cân bằng, cân bằng nội môi

гомеоста́т *м. тех.* (thể, máy) tự cân bằng

гомери́ческий *прил.*: ~ хо́хот, смех tiếng cười giòn như pháo rang

гомини́ды, гомино́иды *мн. книжн.* (loài) dã nhân, người hoang dã, "người tuyết"

гоминьда́н *м. ист.* Quốc Dân đảng

гоминьда́новский *прил. ист.* (thuộc về) Quốc dân đảng

гомоге́нн||ый *прил.* đồng nhất, thuần nhất, đồng thể; ~ые спла́вы những hợp kim đồng thể

го́мон *м. разг.* (tiếng) ồn ào, xao xác, líu lo; пти́чий ~ tiếng chim chóc líu lo

гомосексуали́зм *м.* (sự) đồng tính luyến ái, tình dục đồng tính, kê gian, kê dâm

гомосексуа́л, гомосексуали́ст *м.* người đồng tính luyến ái; gai (*разг.*)

гонг *м.* cồng, chiêng, thanh la, phèng la, đồng la, bu lu, kẻng; уда́рить в ~ đánh cồng (chiêng, phèng la, bu lu)

гондо́ла *ж.* 1. (*лодка*) (chiếc) gondola, du thuyền; 2. (*дирижабля, аэростата*) nôi (giỏ) khí cầu

гоне́ни||е *с.* (sự) truy nã, truy lùng, lùng bắt, đàn áp; подверга́ться ~ям bị truy nã (lùng bắt, truy bức, đàn áp)

гоне́ц *м.* người chạy tin hoả tốc

го́нк||а *ж.* 1. (*действие*) (sự) lùa, xua, chạy nhanh, đuổi nhanh, rượt nhanh; 2. *тк. ед. разг.* (*спешка*) (sự) vội vã, hấp tấp, vội vàng; 3. *тк. ед. разг.* (*перегонка*) (sự) chưng cất; 4. *тк. ед.* (*сплав по воде*) (sự) thả bè, lùa bè; 5. *чаще мн.*: ~и *спорт.* (cuộc) đua,

chạy đua; пáрусные ~и đua thuyền buồm; ~и на 1000 мéтров chạy đua 1000 mét; ✧ ~ вооружéний (cuộc) chạy đua vũ trang; задáть ~у *прост.* quở trách, quở mắng, trừng phạt

гóнор *м. разг.* (tính) tự cao, tự kiêu, kênh kiệu, kiêu căng, kiêu ngạo, phách lối; он с большúм ~ом anh ấy rất kiêu căng (tự cao), hắn ta có vẻ kênh kiệu (phách lối) lắm

гонорáр *м.* (tiền) nhuận bút, nhuận ảnh, thù lao, catsê, cát sê; áвторский ~ nhuận bút tác quyền (bản quyền); ~ для певцá (tiền) catsê, cát sê, thù lao ca sĩ

гонорáрный *прил.* (thuộc về) nhuận bút, nhuận ảnh, thù lao, catsê, cát sê

гонорéйный *прил. мед.* (thuộc về) bệnh lậu

гонорéя *ж. мед.* (bệnh) lậu

гóночный *прил.* (để) đua, chạy đua; ~ автомобúль ôtô đua; ~ велосипéд xe đạp đua, xe cuốc

гонт *м. собир. стр.* ngói gỗ, ván lợp, bản lợp, gỗ lợp; крыть ~ом lợp bằng ngói gỗ

гонтов||óй *прил.*: ~áя крышa mái ngói gỗ (ván lợp)

гончáр *м.* thợ đồ gốm

гончáрничать *несов.* làm đồ gốm

гончáрн||ый *прил.* (thuộc về) đồ gốm, gốm; ~ые издéлия đồ gốm; ~ое искýсство nghệ thuật gốm; ~ круг bàn xoay, bàn quay

гóнч||ая *ж.* (*скл. как прил.*) chó săn; охóта с ~ими đi săn với chó; ✧ Гóнчие Псы (*созвездие*) chòm sao Thiên cẩu (*Canis Venatici*)

гóнщик *м. спорт.* người đua, tay đua, cuarơ; ~- велосипедúст người đua (tay đua, cuarơ) xe đạp; ~-мотоциклúст người đua (tay đua, cuarơ) xe máy

гонять *несов.* (*В*) 1. đuổi, lùa, xua, xua đuổi; ~ когó-л. с мéста на мéсто đuổi ai từ chỗ này đến chỗ khác; ~ скотúну на водопóй lùa súc vật đi uống nước; 2. (*отгонять*) xua, đuổi; ~ мух đuổi (xua) ruồi; 3. *разг.* (*с поручениями*) phái (cử) đi; ✧ лóдыря ~, собáк ~ ăn không ngồi rồi

гоняться *несов.* (за *Т*) 1. đuổi theo, rượt theo; ~ друг за дрýгом đuổi theo nhau; 2. *разг.* (*добиваться чего-л.*) chạy theo, đuổi theo, cố đạt; (*искать что-л.*) cố tìm

гоп *межд.* hấp!; ✧ не говорú ~, покá не перескóчишь *посл.* ≅ chưa làm được, chớ vội khoe; nói trước, bước không qua (*погов.*)

гор||á *ж.* 1. núi, non, dốc cao; гóры núi non; в ~áх trên núi, ở miền núi; снеговáя ~ núi tuyết; ледянáя ~ núi băng; подняться нá гору leo lên núi; подняться на гóру Монблáн leo lên núi Mont Blanc; катáться с гор từ trên dốc cao trượt xuống; идти́ в гóру lên dốc, lên núi; спустúться, идти́ пóд гору xuống dốc, đi xuống núi; 2. *разг.* (*груда, куча*) núi, đống, chồng; ~ книг đống sách; ✧ идти́ в гóру а) tấn tới, có tiến bộ; б) (*делать карьеру*) (được) thăng tiến, thăng chức; lên như diều gặp gió (*погов.*); катúться пóд ~у lăn xuống dốc, thoái hoá, suy bại, suy thoái; тупóт дóск không phanh (*разг.*); стоя́ть ~óй за когó-л. hết lòng bảo vệ ai, tận tình che chở ai; стоя́ть ~óй за чтó-л. hết lòng bảo vệ cái gì, tích cực chủ trương điều gì; ~ с плеч свалúлась như trút được gánh nặng ngàn cân; не за ~áми không xa, không bao lâu nữa, sắp tới, ngày một ngày hai; ~ родилá мышь hòn núi đẻ con chuột nhắt; đầu voi đuôi chuột (*погов.*)

горáздо *в знач. сказ. разг.* rất có thể, có khả năng, có tài; на вы́думки ~ có tài bịa chuyện; он на э́то ~ anh ấy rất có thể làm việc này; ✧ кто во что ~ mỗi người một phách, trống đánh xuôi kèn thổi ngược, không phối hợp, lộn xộn

горáздо *нареч.* hơn nhiều; ~ лýчше tốt hơn nhiều; в ~ бóльшей стéпени hơn (lớn hơn) rất nhiều

горáл *м. зоол.* sơn dương (*Nemorhaedus goral*)

горб *м.* bướu; ✧ своúм ~óм đổ bát mồ hôi đổi bát cơm; испытáть на своём собственном ~ý tự bản thân mình nếm trải

горбáт||ый *прил.* l. (*с горбом*) có bướu, gù; 2. (*изогнутый, с горбинкой*) quặp, cong; ~ нос mũi quặp; ~ мост cầu cong; 3. *в знач. сущ. м.* người gù; ✧ ~ого могúла испрáвит *погов.* ≅ chó đen giữ mực; cà cuống chết đến đít còn cay

гóрбить, сгóрбить cong, khom, gù; ~ спúну cong (khom, gù) lưng

гóрб||иться, сгóрбиться cong (khom, gù) lưng; не ~ись! đừng gù lưng!

горбонóсый *прил.* (có) mũi quặp, mũi diều hâu

горбýн||н *м.*, **~нья** *ж.* người gù

горбýша *ж.* cá hồi gù (*Oncorhynchus gorbuscha*)

горбýшка *ж.* mẩu đầu; ~ хлéба mẩu đầu bánh mì

горбы́ль *м. тех.* gỗ bìa, ván bìa, gỗ bắp, gỗ bìa bắp

горделúво *нареч.* (một cách) hãnh diện, tự hào, kiêu hãnh, ngạo nghễ, hiên ngang

горделúвость *ж.* (tính) hãnh diện, tự hào, kiêu hãnh, ngạo nghễ, hiên ngang

горделúв||ый *прил.* hãnh diện, tự hào, kiêu hãnh, ngạo nghễ, hiên ngang; ~ая осáнка phong mạo hiên ngang; ~ое чýвство lòng tự hào

гордéц *м.* người kiêu hãnh (kiêu ngạo)

гóрдиев: ~ýзел vấn đề khó gỡ (nan giải)

гордúться *несов.* 1. (*Т*) tự hào, hãnh diện, cảm thấy vinh dự; 2. *разг.* (*быть высокомерным*) hãnh diện, lấy làm kiêu hãnh

гóрдо *нареч.* (một cách) tự hào, kiêu hãnh

гóрдость *ж.* 1. (lòng, niềm) tự hào, kiêu hãnh; (*слава*) vinh dự; он нáша ~ anh ấy là niềm tự hào của chúng ta; 2. (*высокомерие*) (sự, tính) kiêu hãnh, kiêu căng, kiêu ngạo, hãnh diện, dương dương tự đắc

гордýма *ж.* (городскáя Дýма) *см.* городскóй

гóрдый *прил.* 1. tự hào, kiêu hãnh, hãnh diện; 2. (*высокомерный*) kiêu căng, kiêu ngạo, dương dương tự đắc

гóр||е *с.* 1. (*печаль*) (nỗi, sự) đau khổ, khổ đau, đau thương, đau lòng, khổ tâm, đau xót, ưu phiền, khổ; в ~ đang đau khổ; посетéть от ~я bạc đầu vì đau khổ; причинúть кому́-л. ~ làm ai đau khổ; 2. *в знач. сказ. разг.* thật là khổ, nguy thay, rủi thay, khổ thay; ~ емý! khốn khổ thay cho anh ta!, rủi thay cho nó!; ~ мне с тобóй! tao thật khốn khổ (thật quá khổ) với mày!; 3. (*беда, несчастье*) (cơn, điều) tai biến, tai hoạ, tai vạ, tai nạn, không may, rủi ro; её постúгло ~ chị ta bị tai hoạ; какóе ~! thật là tai hoạ!, tai vạ chưa!, đau đớn thay!; э́то для нас большóе ~ đó là đại hoạ (tai hoạ lớn) đối với chúng tôi; ✧ емý и ~я мáло нó cứ mặc kệ (cứ phớt lờ); с ~ем пополáм một cách rất chật vật

гóре- *в сложн. сущ. ирон.* quèn, dở, hạng bét, không ra gì; ~-поэ́т thi sĩ quèn

горев||а́ть *несов.* (о *II*) đau thương, khóc thương, đau khổ, khổ đau; она́ до́лго ~а́ла о своём му́же chị ta khóc thương chồng rất lâu

горе́лка *ж.* (*прибор*) đèn xì, đèn khí, đèn đốt; (*приспособление*) miệng ngọn đèn

горе́л||ый *прил.* 1. (bị) cháy, sém, cháy sém; ~ хлеб bánh mì cháy sém; 2. *в знач. сущ. с.* ~ое: па́хнет ~ым có mùi khê, có mùi khét

горельеф *м. иск.* (hình) phù điêu, chạm nổi cao

горемы́ка *м. и ж.* (*скл. как ж.*) *разг.* người khốn khổ (đáng thương)

горемы́чный *прил. разг.* khốn khổ, đáng thương

горе́ние *с.* 1. (sự) cháy; 2. *перен.* (sự) hăng hái, phấn khởi, nồng cháy

го́рестн||ый *прил.* 1. đau thương, đau buồn, đau xót, đau khổ; ~ая весть tin đau buồn; 2. (*жалкий*) thảm hại, đáng thương

го́рест||ь *ж.* l. (*печаль, скорбь*) (nỗi, chuyện, điều) đau thương, đau buồn, đau khổ, đau lòng, đau xót, ưu phiền; говори́ть с ~ью buồn rầu nói; 2. *мн.* : ~и (*несчастья*) (nỗi) đau khổ, khổ đau; пережи́ть мно́го ~ей trải qua nhiều đau khổ, chịu nhiều nỗi khổ đau

гор||е́ть, сгоре́ть 1. cháy; ~ я́рким пла́менем cháy hừng hực; ~и́м! cháy!, cháy nhà!; 2. *тк. несов.* (*топиться*) đỏ lửa, được đốt nóng; 3. *тк. несов.* (*давать свет, пламя*) đỏ, sáng, chiếu sáng, phát sáng; свет ~и́т đỏ đèn, đèn sáng; 4. *тк. несов.* (*быть в лихорадке*) bị sốt, nóng; голова́ ~и́т đầu nóng như lửa; 5. (*краснеть*) đỏ bừng lên; у́ши ~я́т tai đỏ bừng lên; 6. *тк. несов.* (*сверкать*) sáng lên, sáng rực, ánh lên; глаза́ ~я́т я́ростью đôi mắt giận dữ rực lên (sáng quắc lên); 7. (*сильным чувством*) nóng lòng, sốt ruột; ~ жела́нием khao khát, nóng lòng mong muốn; ~ от нетерпе́ния sốt ruột, sốt ruột sốt gan; 8. (*преть, гнить*) mục; ✧ о́бувь ~и́т на нём nó đi giày chóng hỏng quá; у меня́ душа́, се́рдце ~и́т lòng tôi sôi sục lên; земля́ ~и́т у них под нога́ми đất đai đang bùng cháy dưới bàn chân của chúng, chúng nó phải bỏ chạy; рабо́та так и ~и́т в его́ рука́х công việc vào tay anh ta thì rất chạy, cậu ấy làm việc rất cừ; не ~и́т! (*не к спеху*) vội gì!, việc gì mà vội!, vội quái gì!

го́рец *м.* người dân miền núi, sơn dân

го́речь *ж.* 1. (*вкус*) (vị) đắng, cay; 2. (*что-л. горькое*) (chất) đắng, cay; 3. *перен.* (*чувство*) (nỗi) cay đắng, đắng cay

горизо́нт *м.* 1. chân trời; скры́ться за ~ом khuất đằng chân trời; 2. *перен.* (*круг знаний*) tầm hiểu biết, tầm mắt, nhãn quan; челове́к с широ́ким ~ом người có tầm hiểu biết (tầm mắt, tầm nhìn, nhãn quan) rộng; 3. *мн.*: ~ы *перен.* (*круг действий, возможностей*) chân trời, triển vọng, viễn cảnh, viễn tượng; откры́ть но́вые ~ы в нау́ке mở ra chân trời (triển vọng) mới trong khoa học; пе́ред на́ми раскрыва́ются широ́кие ~ы trước mắt chúng ta mở ra triển vọng (viễn cảnh, viễn tượng) rộng lớn; 4. *геол.* tầng; 5. *гидр.* mực

горизонта́ль *ж.* đường nằm ngang (chân trời); (*на карте*) đường đồng mức (đẳng cao, bình độ)

горизонта́льный *прил.* nằm ngang, ngang bằng, thuỷ bình

гори́лла *ж.* (*обезьяна*) gorilla, khỉ đột (*Gorilla gorilla*)

горисполко́м *м.* (исполни́тельный комите́т городско́го Сове́та наро́дных депута́тов) *ист.* ban chấp hành Xô-viết thành phố

гори́стый *прил.* (có) nhiều núi, núi non

горихво́стка *ж.* (*птица*) chim đỏ đuôi (*Phoenicurus phoenicurus*)

горицве́т *м. бот.* cỏ phúc thọ (*Adonis vernalis*)

го́рка *ж.* 1. đồi, gò, núi nhỏ; 2. (*шкафчик*) tủ chè; 3. (*детская*) cầu trượt

го́ркнуть, прого́ркнуть đắng đi, trở nên đắng

горко́м *м.* (городско́й комите́т) ban chấp hành thành phố; (*партии*) thành uỷ, thị uỷ; ~ комсомо́ла (ban chấp hành) thành đoàn Thanh niên cộng sản

горла́н *м. разг.* kẻ to họng (to mồm, hay gào thét)

горла́нить *несов. разг.* la, gào, thét, hét, gào thét, hét to, rống to; ~ пе́сни hát to

горла́стый *прил. разг.* to họng, to mồm, (hay) gào thét, hét to, rống to; (*с громким голосом*) oang oang, sang sảng

го́рли||нка *ж.*, **~ца** *ж.* (*птица*) chim cu, cu ngói, cu cườm, cu đất, cu sen, cu gáy, gầm ghì (*Turtur turtur*)

го́рл||о *с.* 1. họng, cổ họng; (*глотка*) hầu, yết hầu; (*гортань*) thanh quản; у него́ боли́т ~ anh ấy đau họng, cậu ta đau cổ; 2. (*горлышко*) cổ, miệng; 3. (*залива*) cửa biển hẹp; ✧ дыха́тельное ~ *анат.* khí quản; по ~ rất nhiều, đầy ứ; быть сы́тым по ~ а) (*очень сыт*) no quá, no đến tận cổ; б) (*вполне, с избытком*) chán quá, ngấy đến mang tai, chán như cơm nếp nát; слова́ застря́ли в ~е nghẹn lời, không nói nên lời; крича́ть во всё ~ gào võ họng, kêu rất to; приста́ть к кому́-л. с ножо́м к ~у bám ai như đỉa đói; стать поперёк ~а кому́-л. làm ai chán phè; промочи́ть ~ nhấp rượu, uống (nhâm nhi) tí rượu; взять, схвати́ть за ~ кого́-л. bắt ép ai phải làm gì

горлови́на *ж.* 1. lỗ, miệng, họng; ~ вулка́на họng núi lửa; 2. (*узкий проход*) lối hẹp

горлов||о́й *прил.* 1. (thuộc về) họng, cổ họng; hầu, yết hầu; thanh quản (*ср.* го́рло); 2.: ~ го́лос giọng cổ; ~ое пе́ние hát giọng cổ

горлодёр *м.*, **горлопа́н** *м. груб. см.* горла́н

го́рлышк||о *с.* cổ, miệng; ~ буты́лки cổ (miệng) chai; пить из ~а tu, uống ở miệng chai

гормо́н *м. физиол.* hormon, hoócmon, nội tiết tố

гормона́льн||ый *прил.* (dùng, có) hormon, hoócmon; ~ые препара́ты các chế phẩm có hormon (hoócmon)

гормонотерапи́я *ж.* liệu pháp hormon (hoócmon)

горн I *м. тех.* 1. lò; кузне́чный ~ lò rèn; 2. (*домны*) nồi lò

горн II *м.* (*сигнальный*) kèn hiệu, kèn đồng

горни́л||о *с.* 1. lò; 2. *перен.* lò lửa; в ~е войны́ trong lò lửa chiến tranh

горни́ст *м.* người thổi kèn hiệu

го́рница *ж. уст.* phòng, buồng

го́рничная *ж.* (*скл. как прил.*) thị tỳ, con sen, con hầu, con ở; (*в гостинице*) bà/chị dọn phòng, bà/chị hầu phòng, nữ phục vụ viên

го́рно-геологи́ческий *прил.* (thuộc về) địa chất-khai mỏ

горнодобыва́ющ||ий *прил.* (thuộc về) khai khoáng, khai mỏ; ~ая промы́шленность công nghiệp khai khoáng

горнозаво́дский *прил.* (thuộc về) khai khoáng, khai mỏ; ~ райо́н vùng mỏ

горнолы́жник *м.* vận động viên trượt tuyết trên núi

горнолы́жный *прил.*: ~ спорт (môn) thể thao trượt tuyết trên núi

го́рно-металлурги́ческий *прил.* (thuộc về) khai khoáng-luyện kim; ~ комбина́т nhà máy liên hợp khai khoáng-luyện kim

го́рно-обогати́тельный *прил.* (thuộc về) tuyển khoáng, làm giàu quặng, sàng lọc quặng; ~ комбина́т nhà máy liên hợp tuyển khoáng (làm giàu quặng, sàng lọc quặng)

горнопромы́шленный *прил.* (thuộc về) công nghiệp khai khoáng; ~ райо́н vùng công nghiệp khai khoáng

горнопрохо́дческий *прил.* (thuộc về) đi lò, mở lò; ~ комба́йн máy liên hợp đào quặng

горнораба́чий *м.* (*скл. как прил.*) thợ mỏ, công nhân mỏ

горнору́дн||ый *прил.* (thuộc về) đào quặng, khai khoáng; ~ая промы́шленность công nghiệp khai khoáng

горноспаса́тель *м.* đội viên cấp cứu mỏ

горноспаса́тельный *прил.* (thuộc về) cấp cứu ở mỏ

горноста́евый *прил.* (của) chồn bạc, chồn trắng; ~ мех bộ lông chồn bạc

горноста́й *м.* 1. (*зверёк*) chồn bạc, chồn trắng (*Mustela erminea*); 2. (bộ) lông chồn bạc, lông chồn trắng

го́рн||ый *прил.* 1. (thuộc về) núi; (*находящийся в горах*) (ở) trên núi; (*гористый*) (có) nhiều núi; ~ хребе́т dãy núi; ~ая ре́чка suối; ~ая страна́ xứ núi; 2. (*минеральный*) (là) khoáng vật; ~ая поро́да đá, đất đá, nham thạch; ~ые бога́тства khoáng sản; 3. (*относящийся к разработке недр*) (thuộc về) khai khoáng, khai mỏ, mỏ; ~ое де́ло nghề mỏ; ~ая промы́шленность công nghiệp khai khoáng (khai mỏ); ~ инжене́р kỹ sư mỏ; ~ институ́т trường đại học mỏ; ✧ ~ая боле́знь chứng say núi; ~ хруста́ль thạch anh, băng tinh; ~ лён *мин.* amiant, amian, thạch miên; ~ое со́лнце *мед.* đèn thạch anh

горня́к *м. разг.* (*рабочий*) thợ mỏ, công nhân mỏ; (*инженер*) kỹ sư mỏ; (*студент*) sinh viên trường mỏ

горня́цкий *прил. разг.* (thuộc về) thợ mỏ, công nhân mỏ; ~ посёлок xóm thợ mỏ, khu công nhân mỏ

го́род I *м.* thành phố; (*провинциальный тж.*) thị xã; (*уездный*) thị trấn; *мн.*: ~á thành thị, đô thị, thị thành; столи́чный ~ thủ đô, đô thành; за́ ~ом ở ngoại ô, ở ngoại thành, ở ngoài thành phố; ~ и дере́вня thành thị và nông thôn

го́род II *м. спорт.* trại

го́род-геро́й *м.* thành phố anh hùng

го́род-госуда́рство *с. ист.* thị quốc, thành bang

го́род-кре́пость *ж.* thành phố pháo đài

го́род-куро́рт *м.* thành phố an dưỡng

го́род-побрати́м *м.* thành phố kết nghĩa

го́род-спу́тник *м.* thành phố vệ tinh

городи́ть *несов. разг.*: ~ вздор nói nhảm, nói bậy, nói nhảm nhí, nói bậy bạ

городи́щ||е *с.* 1. thành cổ; 2. (*место, сохранившее следы древнего поселения*) di chỉ; раско́пки ~a khai quật di chỉ

городки́ *мн.* (*скл. как м.*) *спорт.* (môn) gorodki, đánh khăng Nga

городни́чий *м. уст.* thị trưởng (*giữa thế kỷ 19*)

городо́шник *м. спорт.* người chơi gorodki (chơi khăng Nga)

городово́й *м. уст.* đội viên cảnh sát

городо́к *м.* 1. thành phố nhỏ, thị trấn; 2. (*комплекс зданий*) khu; вое́нный ~ khu quân sự; студе́нческий ~ khu sinh viên; университе́тский ~ khu đại học tổng hợp, khu học xá

городск||о́й *прил.* (thuộc về) thành phố, thị xã, thị trấn; ~ жи́тель người dân thành phố, cư dân thành thị, thị dân; ~óе населе́ние dân cư thành thị, nhân dân thành phố; ~ сад công viên thành phố; ~áя Ду́ма Đuma thành phố; ~áя агломера́ция khu quần cư của thành phố; ~ тра́нспорт giao thông thành phố; ~óе строи́тельство xây dựng đô thị (thành phố), kiến thiết đô thị

горожа́нин *м.* người dân thành phố, cư dân thành thị, thị dân

горonó *м. нескл.* (городско́й отде́л наро́дного образова́ния) sở giáo dục thành phố

горообразова́ние *с. геол.* (sự) tạo núi, tạo sơn

гороско́п *м.* lá số tử vi, biểu tử vi; lá số (*сокр.*)

горо́х *м.* 1. (*растение*) (cây) đậu Hà Lan, đậu cô-ve, đậu tròn (*Pisum sativum*); 2. *собир.* (*семена*) (hạt) đậu Hà Lan, đậu cô-ve, đậu tròn; лущёный ~ đậu hạt, đậu bóc vỏ; ✧ при царе́ Горо́хе ≅ thời ông Bành tổ; ngày xửa ngày xưa; как об сте́ну ~ ≅ như nói với người điếc; như nói với đầu gối

горо́хов||ый *прил.* 1. (thuộc về) đậu Hà Lan, đậu cô-ve, đậu tròn; (*из гороха*) (bằng) đậu Hà Lan, đậu cô-ve, đậu tròn; ~ суп canh đậu; 2. (*о цвете*) xanh hoa lý; ✧ шут ~, чу́чело ~ое thằng hề

горо́шек *м.* 1. *бот.*: души́стый ~ (cây) đậu thơm (*Lathyrus odoratus*); мыши́ный ~ (cây) đậu tằm (*Vicia cracca*); 2. (*крапинки на ткани*) chấm hạt đỗ, lấm tấm hạt đỗ; ✧ зелёный ~ đậu cô-ve

горо́шин||а *ж.* hạt đậu; с ~y бе́ как hạt đậu

горсове́т *м.* (городско́й Сове́т наро́дных депута́тов) *ист.* Xô-viết thành phố

го́рстка *ж. разг. см.* горсть 3

го́рсточка *ж. см.* горсть 3

горсть *ж.* 1. (*руки*) lòng bàn tay; 2. (*содержимое*) (một) vốc, nắm, vắt; ~ ри́са một vốc thóc (nắm gạo, vắt cơm); 3. *перен.* (một) nhúm, dúm; ~ храбрецо́в một nhúm dũng sĩ

горта́нный *прил.* 1. *анат.* (thuộc về) thanh quản; 2. *лингв.*: ~ звук âm thanh quản, hầu âm

горта́нь *ж. анат.* thanh quản

горте́нзия *ж. бот.* (cây) hoa bát tiên, hoa tú cầu, tử dương (*Hydragea hortensis*)

горчи́ть *несов.* (có vị) hơi đắng, đăng đắng, cay cay

горчи́ца *ж.* 1. (*растение*) (cây) cải mù tạt, cải canh, giới tử, bạch giới tử (*Sapinis*); 2. (*приправа*) mù tạt, tương hạt cải

горчи́чник *м.* cao mù tạt (hạt cải); поста́вить ~и dán cao mù tạt

горчи́чница *ж.* lọ đựng mù tạt, lọ tương hạt cải

горчи́чн||ый *прил.* (thuộc về) mù tạt, hạt cải; ~ое ма́сло dầu hạt cải

горшо́к *м.* chậu, lọ; (*для варки пищи*) nồi, niêu, trách, om; цвето́чный ~ chậu hoa; ночно́й ~ (cái) bô

го́рьк||ий *прил.* 1. đắng, cay; ~ как полы́нь đắng như ngải cứu (như bồ hòn); 2. (*горестный, тягостный*) đắng cay, cay đắng, chua xót, chua cay; ~ая

дóля số phận hẩm hiu (đắng cay), phận hẩm, phận rủi; ~ óпыт kinh nghiệm đắng cay (cay đắng, chua xót); ~ урóк bài học thấm thía (nhớ đời); ~ие слёзы những giọt nước mắt đắng cay; ~ая улы́бка nụ cười chua chát; ~ая и́стина sự thật cay đắng; ✧ ~ пья́ница con sâu rượu bất trị; пить ~ую uống tràn cung mây, say khướt; ~ая соль *фарм.* muối Epsom

го́рько 1. *нареч.* (một cách) đắng cay, cay đắng, chua xót, chua chát; ~ пла́кать khóc sướt mướt; 2. *в знач. сказ. безл.* (thật là) đắng cay, cay đắng, chua xót; ~ во рту đắng miệng, đăng đắng trong miệng; ~ слы́шать таки́е слова́ nghe những lời như thế thật là cay đắng (chua xót)

горю́чее *с.* (*скл. как прил.*) *тех.* nhiên liệu, chất đốt, chất cháy

горю́ч||ий I *прил.* (có thể) cháy được, đốt được; (*легко воспламеняющийся*) dễ cháy, nhạy lửa, dễ bốc cháy, dễ bén lửa; ~ газ gas, hơi (khí) đốt; ~ая жи́дкость nhiên liệu thể lỏng; ~ая смесь hỗn hợp nhiên liệu

горю́ч||ий II *прил. разг.*: пла́кать ~ими слеза́ми khóc sướt mướt, nước mắt lã chã tuôn rơi

горя́нка *ж.* người đàn bà miền núi, sơn nữ

горя́ч||ий *прил.* 1. nóng, sốt, nóng sốt; (*жгучий*) nóng bức, nóng nực, nóng bỏng; ~ая вода́ nước nóng; ~ее со́лнце mặt trời nóng bỏng, nắng cháy đổi; 2. (*пылкий*) hăng hái, hăng say; (*выражающий сильное чувство*) nồng nhiệt, nhiệt liệt, nồng thắm, nồng hậu, nồng nàn, nồng cháy, sôi nổi; ~ее се́рдце trái tim nồng nhiệt; ~ая любо́вь tình yêu nồng nàn (nồng cháy, nồng thắm); ~ поклóнник người ái mộ nồng nhiệt; ~ее жела́ние lòng mong muốn thiết tha, khát vọng; ~ие ре́чи lời nói nồng nhiệt; ~ спор tranh cãi sôi nổi; ~ приём cuộc tiếp đón nồng nhiệt; ~ приве́т lời chào nhiệt liệt (nồng nhiệt); встре́тить ~ую подде́ржку được ủng hộ nhiệt liệt; 3. (*вспыльчивый*) nóng, nóng nảy, nóng tính; (*резвый — о лошади*) hăng chạy; ~ие го́ловы những cái đầu (những người) nóng nảy; ~ челове́к người nóng tính (nóng nảy); 4. *тех.* (dùng) nhiệt, nóng; ~ая обрабо́тка мета́ллов nhiệt luyện kim loại; 5. (*напряжённый*) khẩn trương, bận rộn; ~ая пора́ thời kỳ khẩn trương, lúc bận rộn; ✧ ~ая кровь nhiệt huyết; по ~им следа́м ngay tức khắc, ngay lập tức, khi sự việc còn nóng hổi, liền sau đó; ~ая ли́ния đường dây (đường dây điện thoại) nóng; ~ие то́чки những điểm nóng, những nơi nước sôi lửa bỏng, những nơi có xung đột; повернýться (попа́сть) кому́-л. под ~ую ру́ку rơi vào tay ai lúc đang nóng giận, gặp lúc ai đang giận dữ

горячи́ть, разгорячи́ть (*В*) làm... nóng lên; *перен.* (*возбуждать*) kích thích, thúc, giục

горячи́ться, разгорячи́ться nổi nóng, nổi giận, nổi xung, phát cáu, phát bực, cáu tiết lên

горя́чк||а *ж.* 1. *уст.* (bệnh) sốt, sốt nóng; 2. *разг.* (*азарт*) (cơn) sốt, hăng tiết; биржева́я ~ cơn sốt ở thị trường chứng khoán; 3. *разг.* (*спешка*) (sự) nóng vội, vội vã, hấp tấp; поро́ть ~у nóng vội, làm vội vàng (hấp tấp, cập rập)

горя́чность *ж.* 1. (*увлеченность*) (sự, tính) sốt sắng, hăng hái, nhiệt tình; 2. (*вспыльчивость*) (tính) nóng, nóng nảy

горячо́ 1. *нареч.* (một cách) nhiệt liệt, nhiệt tình, nồng nhiệt, nồng nàn, sôi nổi, sốt sắng; ~ говори́ть nói nhiệt tình; ~ приня́ться за де́ло sốt sắng bắt tay vào việc; ~ люби́ть кого́-л. yêu ai nồng nàn (tha thiết, thắm thiết); ~ приве́тствовать nhiệt liệt chào mừng, hoan nghênh nhiệt liệt; 2. *в знач. сказ. безл.* (bị) nóng; мне ~ tôi bị nóng

госаппара́т *м.* (госуда́рственный аппара́т) bộ máy nhà nước, guồng máy quốc gia

госба́нк *м.* (госуда́рственный банк) ngân hàng quốc gia (nhà nước)

госбюдже́т *м.* (госуда́рственный бюдже́т) ngân sách quốc gia (nhà nước)

госдепартáмент *м.* (госуда́рственный департáмент) bộ ngoại giao (*Hoa Kỳ*)

Госду́ма *ж.* (Госуда́рственная Ду́ма) *см.* госуда́рственный

госкапитали́зм *м.* (госуда́рственный капитали́зм) chủ nghĩa tư bản nhà nước

госконтро́ль *м.* (госуда́рственный контро́ль) cơ quan kiểm tra nhà nước

госпитализа́ция *ж.* (sự) đưa vào bệnh viện, cho nhập viện

госпитализи́ровать *несов. и сов.* (*В*) đưa... vào bệnh viện, cho... nhập viện

госпитализи́роваться *несов. и сов.* vào nằm bệnh viện, vào viện, nhập viện

го́спиталь *м.* bệnh viện, nhà thương; вое́нный ~ bệnh viện quân y, quân y viện; полево́й ~ bệnh viện quân y dã chiến

госпита́льный *прил.* (thuộc về) bệnh viện

госпла́н *м.* (госуда́рственный пла́новый комите́т) ủy ban kế hoạch nhà nước

господа́ *мн.* 1. các ông, các ngài, các vị; (*в обращении*) thưa quý ông (quý ngài, quý vị, chư vị); 2. (*при фамилии или звании*) ông bà; 3. (*хозяева*) các ông chủ

го́споди! *межд. разг.* trời!, giời!, trời ơi!, ối giời ơi!

господи́н *м.* 1. ông, ngài; (*в обращении*) thưa ông, thưa ngài; ~ посо́л! thưa ông (thưa ngài) đại sứ!; 2. (*при фамилии или звании*) ông, ngài; ~ председа́тель ông (ngài) chủ tịch; 3. (*хозяин*) ông chủ; ✧ сам себе́ ~ tự làm chủ; быть ~ом своего́ сло́ва biết giữ lời

госпо́дство *с.* (sự, ách, địa vị) thống trị; (*владычество*) (địa vị, quyền) bá chủ; мирово́е ~ (sự, địa vị) thống trị thế giới, bá chủ thế giới; под ~м кого́-л. dưới ách thống trị (ách đô hộ) của ai; ~ в во́здухе khống chế (làm chủ, chiếm ưu thế) trên không

госпо́дств||овать *несов.* 1. (*над Т*) (*властвовать*) thống trị, cai trị, đô hộ, khống chế, chế ngự, ngự trị; (*владычествовать*) làm bá chủ (chúa tể); 2. (*преобладать*) khống chế, có ưu thế, chi phối; ~ на мо́ре khống chế (làm chủ, có ưu thế) trên biển; 3. (над *Т*) (*возвышаться*) khống chế; э́та высота́ ~ует над ме́стностью cao điểm này khống chế cả vùng

госпо́дствующ||ий *прил.* 1. (*находящийся у власти*) (đang) thống trị; ~ класс giai cấp thống trị; 2. (*преобладающий*) có ưu thế; (*наиболее распространённый*) phổ biến nhất, thịnh hành nhất; ~ее положе́ние ưu thế, thế thượng phong; ~ие взгля́ды những quan điểm phổ biến nhất; 3. (*возвышающийся над чем-л.*) khống chế

госпо́дь *м.* (đức) Chúa Trời, Giêhôva

госпожа́ *ж.* 1. bà, mệnh phụ; (*в обращении*) thưa bà; 2. (*при фамилии*) bà; (*в сочетании с*

фамилией мужа) phu nhân; 3. (*хозяйка*) bà chủ

госсекрета́рь *м.* (госуда́рственный секрета́рь) *см.* госуда́рственный

госсе́ктор *м.* (госуда́рственный се́ктор) khu vực quốc doanh (nhà nước)

госсо́бственность *ж.* (госуда́рственная со́бственность) sở hữu nhà nước

госстра́х *м.* (госуда́рственное страхова́ние) cơ quan bảo hiểm của nhà nước

ГОСТ *м.* (госуда́рственный общесою́зный станда́рт) tiêu chuẩn nhà nước

гостев||о́й *прил.*: ~ биле́т vé khách; ~а́я ви́за visa khách, thị thực cho khách mời; ~ы́е места́ на трибу́не chỗ dành cho khách trên khán đài

гостеприи́мно *нареч.* (một cách) hiếu khách, mến khách, quý khách

гостеприи́мность *ж.* (tính) hiếu khách, mến khách, quý khách

гостеприи́мный *прил.* hiếu khách, mến khách, quý khách, trọng khách

гостеприи́мство *с.* (lòng) hiếu khách, mến khách, quý khách; ока́зывать ~ tỏ lòng hiếu khách, tiếp đãi nồng hậu

гости́ная *ж.* (*скл. как прил.*) 1. phòng khách (tiếp khách); 2. (*мебель*) đồ đạc phòng khách

гости́н||ец *м. разг.* quà; *мн.*: ~цы (*сладости*) quà, bánh, bánh kẹo

гости́ниц||а *ж.* khách sạn, nhà khách; останови́ться в ~е ở khách sạn

гости́ничн||ый *прил.* (thuộc về) khách sạn; ~ но́мер buồng (phòng) khách sạn

гости́ный *прил.*: Гости́ный двор Gostiny Dvor, Đại thương xá

гости́ть *несов.* (у *Р*) ở chơi, ở thăm

гост||ь *м.* (người, vị) khách, tân khách; случа́йный ~ khách tình cờ; ре́дкий ~ khách hiếm, khách ít khi đến; у нас ~и chúng tôi có khách; быть в ~я́х у кого́-л. đến thăm nhà ai, đến chơi với ai; идти́ в ~и к кому́-л. đi thăm ai, đến chơi với ai; пригласи́ть кого́-л. в ~и mời ai đến chơi; ✧ в ~я́х хорошо́, а до́ма лу́чше *посл.* ≅ ta về ta tắm ao ta

госуда́рственник *м.* người quan tâm đến lợi ích nhà nước

госуда́рственно-монополисти́ческий *прил.* (thuộc về) lũng đoạn nhà nước, độc quyền nhà nước; ~ капитали́зм chủ nghĩa tư bản lũng đoạn (độc quyền) nhà nước

госуда́рственность *ж.* tính chất nhà nước; (*строй*) chế độ nhà nước; (*организация*) tổ chức nhà nước; (*суверенитет*) chủ quyền quốc gia

госуда́рственн||ый *прил.* (thuộc về) nhà nước; quốc gia, đất nước, nước (*ср.* госуда́рство); (*принадлежащий государству*) quốc lập, quốc doanh, quốc hữu; ~ строй chính thể, chế độ nhà nước; ~ое устро́йство cơ cấu nhà nước; ~ая власть chính quyền (quyền lực) nhà nước; ~ флаг quốc kỳ; ~ая грани́ца biên giới quốc gia; ~ая та́йна bí mật quốc gia (nhà nước); ~ язы́к quốc ngữ; ~ де́ятель nhà hoạt động quốc gia; ~ые служа́щие viên chức nhà nước; ~ долг nợ của nhà nước; Госуда́рственная Ду́ма Đuma quốc gia (*hạ viện của Liên bang Nga*); ~ капитали́зм chủ nghĩa tư bản nhà nước; ~ые дохо́ды thu nhập quốc gia; ~ая слу́жба công vụ nhà nước, công tác ở cơ quan nhà nước; ~ перево́рот (cuộc) đảo chính; ~ престу́пник tội phạm quốc sự; де́ло ~ой ва́жности công việc có tầm quan trọng quốc gia; ~ые заку́пки thu mua của nhà nước; ~ая рели́гия quốc giáo; ~ая торго́вля mậu dịch quốc doanh; ✧ ~ое пра́во *юр.* pháp quyền nhà nước

госуда́рств||о *с.* 1. (*политическая форма организации общества*) nhà nước; феода́льное ~ nhà nước phong kiến; федерати́вное ~ nhà nước liên bang; све́тское ~ nhà nước thế tục; тео́рия ~а lý thuyết nhà nước; 2. (*страна*) quốc gia, đất nước, nước; глава́ ~а (vị) nguyên thủ, đứng đầu quốc gia; грани́цы ~а biên giới quốc gia; многонациона́льное ~ quốc gia (đất nước, nước) có nhiều dân tộc

государствове́дение *с.* (môn, khoa) nghiên cứu nhà nước

госуда́рыня *ж. уст.* 1. (*царица*) nữ hoàng, nữ vương; (*жена царя*) hoàng hậu; 2. (*в обращении*) tâu lệnh bà

госуда́рь *м. уст.* 1. (*царь*) hoàng đế, quốc vương, đức vua; 2. (*в обращении*) tâu hoàng thượng, tâu bệ hạ; ✧ ми́лостивый ~ thưa ngài, thưa ông

госхо́з *м. ист.* (госуда́рственное хозя́йство) nông trường quốc doanh, nông trường

го́тика *ж.* (kiểu) gothic, gôtich

готи́ческ||ий *прил.* gothic, gôtich; ~ая архитекту́ра kiến trúc gothic; ~ стиль kiểu gothic; ✧ ~ шрифт chữ gothic

гото́вальня *ж.* hộp đồ vẽ

гото́вить *несов.* (*В*) 1. chuẩn bị, sửa soạn, sắm sửa; (*организовывать*) tổ chức; ~ материа́лы к совеща́нию chuẩn bị tài liệu cho hội nghị; ~ торже́ственную встре́чу tổ chức cuộc đón tiếp long trọng; 2. (*подготавливать*) đào tạo; (*обучать*) dạy; ~ ка́дры đào tạo cán bộ; ~ кого́-л. к экза́мену dạy (dạy kèm) ai để thi; 3. (*трудиться над чем-л.*) soạn, làm, sửa soạn, chuẩn bị; ~ уро́ки soạn (làm, học) bài; ~ роль chuẩn bị (sửa soạn) để sắm vai; ~ докла́д làm báo cáo; 4. (*стряпать*) nấu, nấu ăn, làm bếp, nấu bếp, làm cơm; ~ обе́д soạn cơm, làm cơm, nấu ăn trưa; хорошо́ ~ nấu ăn (làm bếp) giỏi; 5. (*замышлять*) chuẩn bị, mưu đồ, rắp tâm, âm mưu

гото́виться *несов.* 1. (к *Д*) chuẩn bị, sửa soạn, sắm sửa, rục rịch; ~ к отъе́зду sửa soạn lên đường, chuẩn bị khởi hành; ~ к экза́мену chuẩn bị thi, học thi; ~ к зачёту по геогра́фии chuẩn bị kỳ sát hạch địa lý; ~ к бо́ю chuẩn bị chiến đấu; 2. (*надвигаться, назревать*) đến gần, chín muồi; гото́вились кру́пные переме́ны những biến đổi lớn lao đã đến gần

гото́вность *ж.* (sự, thế) sẵn sàng, sẵn lòng; (*согласие*) (sự) đồng ý; ~ но́мер оди́н (sự, độ, thế) sẵn sàng số 1; выража́ть, изъявля́ть ~ bày tỏ sự sẵn sàng, sẵn sàng; с ~ю sẵn sàng, sẵn lòng

гото́во *в знач. сказ.* đã sẵn sàng, đã xong; ~! xong rồi!;

гото́в||ый *прил.* 1. (к *Д*) sẵn sàng; (*подготовленный*) (đã) chuẩn bị xong, làm xong, xong, sẵn; он уже́ ~ в доро́гу anh ta đã sẵn sàng lên đường; 2. (на *В*, + *инф.*) (*согласный*) sẵn sàng, đồng ý; мы ~ы слу́шать вас chúng tôi sẵn sàng nghe anh nói; он для вас гото́в на всё ông ấy sẵn sàng làm mọi việc cho anh; я был уже́ гото́в согласи́ться, когда́... tôi suýt nữa đồng ý thì...; 3. (*сделанный, законченный*) (đã) làm xong, làm sẵn, có sẵn, sẵn; ~ое пла́тье áo may sẵn; ~ое блю́до món ăn nấu sẵn; ~ое изде́лие thành phẩm; обе́д гото́в bữa ăn trưa đã làm xong; рис гото́в cơm chín rồi; 4. (*заранее обдуманный*) sẵn có, (đã) nghĩ sẵn, chuẩn bị trước,

suy nghĩ chín chắn; ~ ответ câu trả lời sẵn có; ✧ всегда́ гото́в! (*возглас пионеров*) luôn luôn sẵn sàng!; жить на всём ~ом được chu cấp đầy đủ, được cung cấp hết thảy

гофриро́ванн||ый *прил.* (đã, có) xếp nếp, nếp gợn, xếp; ~ое пла́тье áo xếp nếp; ~ая бума́га giấy xếp; ~ое желе́зо tôn sóng

гофрирова́ть *несов.* (*В*) xếp nếp, gập... thành nếp

гофриро́вка *ж.* (sự) xếp nếp

гоши́зм *м. полит.* chủ nghĩa tả khuynh

граб *м. бот.* (cây) duyên, trăn (*Carpinus*)

грабёж *м.* (sự, vụ) cướp, ăn cướp, cướp bóc, cướp đoạt, cưỡng đoạt, cướp giật; вооружённый ~ vụ cướp có vũ khí; ~ среди́ бе́ла дня vụ cướp giữa ban ngày ban mặt

граби́тель *м.* kẻ cướp, tên ăn cướp

граби́тельск||ий *прил.* (có tính chất) ăn cướp, cướp bóc; ~ая поли́тика chính sách kẻ cướp (ăn cướp); ~ие во́йны những cuộc chiến tranh ăn cướp; ~ие це́ны giá cắt cổ

граби́тельство *с. см.* грабёж

гра́бить *несов.* (*В*) cướp, ăn cướp, cướp bóc, cướp đoạt, cướp giật

гра́б||ли *мн.* (*скл. как ж.; Р мн.* ~ель *и* ~ле́й) (cái) cào, bừa cào, bừa cỏ; ко́нные ~ bừa cỏ ngựa kéo

гравёр *м.* thợ khắc, thợ chạm; (*художник*) hoạ sĩ khắc; ~ по де́реву thợ khắc gỗ

гра́ви||й *м.* sỏi; морско́й ~ sỏi biển; посыпа́ть что́-л. ~ем rải sỏi lên cái gì

гравирова́льный *прил.* (thuộc về) khắc, chạm; ~ инструме́нт dụng cụ khắc

гравирова́ть *несов.* khắc, chạm; ~ травле́нием khắc bằng acid

гравиро́вка *ж.* 1. (sự) khắc, chạm; 2. (*рисунок*) hình khắc, hình chạm

гравиро́вщик *м. см.* гравёр

гравитацио́нн||ый *прил. астр.* (thuộc về) lực hấp dẫn, sức hút; ~ая си́ла lực hấp dẫn, sức hút, hấp lực; ~ое по́ле trường hấp dẫn; ~ые во́лны sóng hấp dẫn; ~ое взаимоде́йствие sự tương tác hấp dẫn; ~ колла́пс sự xẹp hấp dẫn

гравита́ция *ж. астр.* lực hấp dẫn, sức hút, hấp lực; ~ Земли́ lực hấp dẫn (sức hút, hấp lực) của Trái đất

гравю́ра *ж.* (bản, hình) khắc, chạm; ~ на де́реве (bản) khắc gỗ, chạm gỗ

град I *м.* 1. mưa đá; ~ идёт (trời) mưa đá; 2. *перен.* (trận) mưa; ~ пуль mưa đạn; ~ стрел mưa tên; ~ камне́й đá rớt như mưa; ~ руга́тельств chửi mắng tế tát; уда́ры сы́пались ~ом những cú đấm giáng xuống túi bụi; ~ вопро́сов những câu hỏi tới tấp (dồn dập)

град II *м. уст. поэт. см.* го́род

гради́ция *ж.* cấp bậc, thứ bậc, cấp độ, độ; (*разделение*) (sự) xếp bậc, xếp cấp bậc; ~ шкалы́ *социол.* độ chia của thang

гради́ент *м. физ.* gradien, độ

гра́дина *ж.* hạt mưa đá

гради́рня *ж. тех.* 1. (*при производстве соли*) thiết bị chưng muối; 2. (*для охлаждения воды*) tháp làm nguội nước

гра́дом *нареч.* lã chã, ròng ròng, đầm đìa; *перен.* (*обильно*) rất nhiều, tới tấp, dồn dập, túi bụi, té tát; пот с него́ льётся ~ mồ hôi lã chã trên người chàng, nó vã mồ hôi như tắm; слёзы ка́тятся ~ nước mắt lã chã (đầm đìa, chảy ròng ròng); уда́ры сы́пались на него́ ~ nó bị đánh túi bụi

градонача́льник *м.* thị trưởng, đô trưởng

градострое́ние *с. см.* градострои́тельство

градострои́тель *м.* kiến trúc sư (chuyên viên) xây dựng đô thị

градострои́тельный *прил.* (thuộc về) xây dựng đô thị, kiến thiết thành phố

градострои́тельство *с.* (sự) xây dựng đô thị, kiến thiết thành phố

градуи́ровать *несов. и сов.* (*В*) *тех.* chia độ, khắc độ

гра́дус *м.* độ; пять ~ов вы́ше нуля́, пять ~ов тепла́ năm độ trên không, năm độ dương; пять ~ов ни́же нуля́, пять ~ов моро́за năm độ dưới không, năm độ âm; ско́лько сего́дня ~ов? hôm nay mấy độ?; у́гол в 45 ~ов góc 45 độ; ✧ быть под ~ом hơi say, ngà ngà say, tàng tàng

гра́дусник *м. разг.* (cái) đo nhiệt, nhiệt kế, nhiệt biểu, hàn thử biểu; медици́нский ~ nhiệt kế, cái cặp sốt (cặp mạch); поста́вить ~ кому́-л. cặp mạch cho ai

граждани́н *м.* 1. công dân; 2. (*в обращении*) ông, anh

гражда́нка *ж.* 1. nữ công dân; 2. (*в обращении*) bà, chị

гражда́нск||ий *прил.* 1. *юр.* (thuộc về) công dân, dân sự, hộ; ~ое пра́во luật dân sự, dân luật, hộ luật, luật hộ, dân pháp; ~ кодекс bộ luật dân sự, bộ dân luật, bộ hộ luật; ~ иск tố tụng dân sự; 2. (*свойственный гражданину*) (của) công dân; ~ долг nghĩa vụ công dân; ~ие права́ quyền công dân, dân quyền; ~ая ответственность trách nhiệm công dân; ~ие дела́ việc hộ, việc dân sự; 3. (*штатский*) (thuộc về) thường dân, dân sự, dân dụng; ~ое пла́тье, ~ая оде́жда thường phục; ~ая авиа́ция, ~ возду́шный флот hàng không dân dụng; ~ая оборо́на phòng thủ dân sự; ~ое населе́ние thường dân, dân thường; ✧ ~ое о́бщество xã hội dân sự (công dân); ~ая война́ nội chiến; ~ая паниха́да (lễ) truy điệu; ~ брак (lễ) kết hôn tại sở hộ tịch, thành hôn dân sự

гражда́нственность *ж. полит.* ý thức công dân

гражда́нств||о *с.* quốc tịch; получи́ть права́ ~a а) được vào quốc tịch, được nhập tịch; б) *перен.* được mọi người thừa nhận (công nhận); приня́ть ~ vào quốc tịch, nhập tịch

грамзапи́с||ь *ж.* (sự) thu đĩa, ghi đĩa; му́зыка в ~и nhạc thu đĩa

грамм *м.* gram, gam

грамма́тика *ж.* ngữ pháp, văn phạm; mẹo (*уст.*); (*книга*) (cuốn) sách ngữ pháp, sách văn phạm

грамма́тист *м.* nhà ngữ pháp (văn phạm)

грамматический *прил.* (thuộc về) ngữ pháp, văn phạm; ~ие пра́вила các quy tắc ngữ pháp (văn phạm); ~ая оши́бка lỗi ngữ pháp (văn phạm); производи́ть ~ разбо́р чего́-л. phân tích cái gì về ngữ pháp (văn phạm)

грамм-а́том *м. физ., хим.* nguyên tử gram

грамм-моле́кула *ж. физ., хим.* phân tử gram

граммофо́н *м.* máy hát, kèn hát

граммофо́нн||ый *прил.* (thuộc về) máy hát, kèn hát; ~ая пласти́нка đĩa hát

гра́мот||а *ж.* 1. (sự) biết chữ, biết đọc biết viết; учи́ться ~e học đọc học viết; 2. (*элементарные сведения*) kiến thức cơ bản; полити́ческая ~ kiến thức cơ bản về chính trị, chính trị nhập môn; 3. (*документ*) bằng; почётная ~ bằng danh dự, ✧ фи́лькина ~ *ирон.* tờ giấy lộn

гра́мотно *нареч.* 1. (một cách) đúng ngữ pháp, đúng văn phạm; писа́ть ~ viết đúng ngữ pháp (văn phạm);

2. *перен.* (*со знанием дела*) (một cách) thành thạo, thông thạo, am hiểu

гра́мотность *ж.* 1. (sự) biết chữ, biết đọc biết viết; 2. (*осведомлённость*) trình độ thông thạo; компью́терная ~ trình độ thông thạo về computer (điện toán, máy tính)

гра́мотный *прил.* 1. (*о человеке*) biết chữ, biết đọc biết viết, đọc thông viết thạo; 2. (*о тексте*) đúng ngữ pháp (văn phạm); 3. (*умелый, осведомлённый*) thành thạo, thông thạo, am hiểu; ~ инжене́р kỹ sư thành thạo

гран *м. уст.* gran (*0,062 gram*); ✧ ни ~a không một tí nào

грана́т I *м.* 1. (*дерево*) (cây) lựu, thạch lựu, bạch lựu (*Punica granatum*); 2. (*плод*) (quả, trái) lựu, thạch lựu

грана́т II *м. мин.* (đá) thạch lựu, granat

грана́та *ж. воен.* lựu đạn; (*артиллерийская*) lựu pháo, đạn trái phá, tạc đạn; ручна́я ~ thủ pháo, lựu đạn tay; ружéйная ~ lựu đạn súng; противота́нковая ~ lựu đạn chống tăng

грана́тник *м. см.* грана́т I 1

грана́тов||ый I *прил.* 1. *бот.* (thuộc về) lựu, thạch lựu; ~ое де́рево cây lựu, thạch lựu; 2. (*о цвете*) đỏ thẫm, đỏ thạch lựu

грана́товый II *прил.* (*о драгоценном камне*) (bằng) thạch lựu, granat; ~ брасле́т vòng tay khảm thạch lựu

гранатомёт *м. воен.* súng phóng lựu đạn (bắn hoả lựu)

гранатомётчик *м.* lính phóng lựu đạn (bắn hoả lựu)

гранд-да́ма *ж.* mệnh phụ, bà lớn

грандио́зно *нареч.* (một cách) to lớn, lớn lao, vĩ đại; hùng vĩ, kỳ vĩ, hùng tráng, nguy nga (*ср.* грандио́зный)

грандио́зность *ж.* (sự, tính chất) to lớn, lớn lao, vĩ đại; (*внушительность*) (sự, tính chất) hùng vĩ, kỳ vĩ , hùng tráng, nguy nga

грандио́зн||ый *прил.* (*огромный*) to lớn, lớn lao, vĩ đại, đồ sộ; (*внушительный*) kỳ vĩ, hùng vĩ, hùng tráng, nguy nga; ~ая демонстра́ция cuộc biểu tình to lớn; ~ое строи́тельство công cuộc xây dựng lớn lao; ~ое зда́ние toà nhà đồ sộ (nguy nga); ~ое зре́лище cảnh tượng kỳ vĩ (hùng vĩ); ~ план kế hoạch lớn lao (vĩ đại); ~ые масшта́бы quy mô rộng lớn (to lớn, lớn lao, vĩ đại)

гранд-оте́ль *м.* grand hotel, khách sạn thượng thặng

гране́ние *с.* (sự) mài, giũa, mài cạnh, giũa cạnh

гранённый *прич.* (đã) mài, giũa, mài cạnh, giũa cạnh

гранён||ый *прил.* (có) nhiều mặt, nhiều cạnh; (*о драгоценном камне*) (mài) nhiều cạnh, nhiều mặt; ~ стака́н cốc nhiều cạnh; ~ое стекло́ đồ thuỷ tinh mài cạnh

грани́льщик *м.* thợ mài (giũa) cạnh

грани́т *м.* (đá) granit, hoa cương

грани́тный *прил.* (thuộc về) granit, hoa cương; (*из гранита*) (bằng) granit, hoa cương

грани́ть *несов.* (*В*) mài, giũa, mài cạnh, giũa cạnh

грани́ц||а *ж.* 1. giới hạn, địa giới, ranh giới, lằn ranh; (*государственная*) biên giới, biên cương, biên thuỳ, cương giới, cương vực, bờ cõi; переходи́ть ~у vượt qua biên giới, vượt biên; морска́я ~ biên giới (ranh giới) biển; ~ футбо́льного по́ля đường biên sân cỏ (bãi đá bóng); 2. *обыкн. мн.*: ~ы (*предел*) giới hạn, mức độ, chừng mực, hạn độ, phạm vi; не знать грани́ц không biết chừng mực (giới hạn, mức độ) nào; переходи́ть ~ы vượt quá giới hạn; э́то перехо́дит все ~ы! như thế thật là quá xá (quá quắt, quá đáng)!; ✧ за ~у ra nước ngoài (ngoại quốc); за ~ей ở nước ngoài (ngoại quốc); из-за ~ы từ nước ngoài (ngoại quốc)

грани́ч||ить *несов.* (с *Т*) 1. giáp giới, tiếp giáp, giáp; 2. *перен.* gần như, gần với; ~ с безу́мием gần như điên; э́то ~ит с преступле́нием việc này gần như tội phạm, hành động này và tội phạm chỉ cách nhau nửa bước

гра́нка *ж. полигр.* (*оттиск*) bản in thử, bản dập thử, bông bài, morat; (*часть набора*) galê, khay chữ

гран-при *м.* grand prix, giải nhất

грант *м.* (tiền, khoản) trợ cấp, tài trợ (*của tổ chức thiện nguyện cấp cho các công trình sáng tác, nghiên cứu*); систе́ма ~ов chế độ trợ cấp (tài trợ); соиска́тель ~a người được đề nghị trợ cấp (tài trợ)

гра́нула *ж.* hạt nhỏ

гран||ь *ж.* 1. (*граница*) giới hạn, ranh giới, lằn ranh; (*различие*) (sự) khác biệt; провести́ ~ ме́жду... vạch rõ ranh giới (lằn ranh) giữa...; быть на ~и безу́мия gần điên; на ~и войны́ bên miệng hố chiến tranh; стира́ние ~ей ме́жду у́мственным и физи́ческим трудо́м xoá bỏ lằn ranh (sự khác biệt) giữa lao động trí óc và lao động chân tay; 2. (*плоскость*) mặt, diện; *разг.* (*ребро*) cạnh

грасси́ровать *несов.* nói chớt "r", phát âm "r" gốc lưỡi

гратифика́ция *ж. эк.* tiền thưởng

граф I *м.* hầu tước, bá tước

граф II *м. мат.* đồ thị, đồ hình

графа́ *ж.* 1. (*колонка*) cột; 2. (*раздел*) tiết, đoạn

гра́фик I *м.* 1. (*чертёж*) đồ thị, đồ hình, đồ biểu, biểu đồ, sơ đồ, đồ giải; ~ движе́ния поездо́в lịch tàu chạy; сетево́й ~ sơ đồ mạng; 2. (*план работ*) tiến độ, kế hoạch, chương trình, biểu đồ; ~ рабо́т kế hoạch thực hiện công việc, tiến độ thi công, biểu đồ làm việc; по ~y theo tiến độ (kế hoạch, chương trình)

гра́фик II *м.* (*художник*) hoạ sĩ đồ hoạ

гра́фик||а *ж. иск.* 1. (môn) đồ hoạ; 2. *собир.* tranh đồ hoạ, đồ hoạ; вы́ставка ~и triển lãm tranh đồ hoạ; компью́терная ~ đồ hoạ computer (điện toán, máy tính)

графи́н *м.* bình thon cổ

графи́ня *ж.* (*жена графа*) hầu tước (bá tước) phu nhân; (*дочь графа*) hầu tước (bá tước) tiểu thư

графи́т *м.* graphit, than chì

графи́ть *несов.* (*В*) kẻ hàng

графи́ческ||ий I *прил.* (thuộc về) đồ hoạ; ~ое иску́сство nghệ thuật đồ hoạ

графи́ческий II *прил.* (*начертательный*) (bằng) đồ thị, biểu đồ, sơ đồ, đồ biểu, giải đồ; ~ ме́тод phương pháp đồ thị

графле́ние *с.* (sự) kẻ hàng

графлён||ый *прил.* (đã) kẻ hàng; ~ая бума́га giấy kẻ

графо́лог *м.* người xem tướng chữ

графоло́гия *ж.* phép xem tướng chữ, bút tướng pháp

графома́ния *ж.* (chứng) bút cuồng

гра́фство *с.* 1. (*титул*) tước hầu, tước bá; 2. (*в Англии и т.п.*) hầu quốc

гра́ффи́ти *мн. нескл.* graffiti, tranh tường (*do giới trẻ lén lút vẽ nơi công cộng*)

грацио́зно *нареч.* (một cách) yêu kiều, yểu điệu, kiều diễm, diễm lệ

грацио́зность *ж.* (sự) yêu kiều, yểu điệu, kiều diễm, diễm lệ

грацио́зный *прил.* yêu kiều, yểu điệu, kiều diễm, diễm lệ, mỹ miều, duyên dáng

гра́ция *ж.* (dáng, vẻ) yêu kiều, yểu điệu, kiều diễm, diễm lệ, mỹ miều, duyên dáng

грач *м.* quạ mun (*Corvus fragilegus*)

гребёнк||а *ж.* 1. lược; 2. *тех.* bàn lăn ren; ✧ стричь всех под одну́ ~у đánh đồng loạt tất cả, vơ đũa cả nắm

гребе́нчатый *прил.* (có) hình lược

гре́бень *м.* 1. lược; 2. (*у птицы*) mào; петуши́ный ~ mào gà trống; 3. (*вершина*) đỉnh, sống, chóp, ngọn; ~ горы́ đỉnh núi, sống núi; ~ волны́ ngọn sóng; 4. *тех.* bàn lăn ren; *текст.* (cái) go

гребе́ц *м.* người chèo thuyền, tay chèo; он хоро́ший ~ anh ấy là một tay chèo giỏi

гребешо́к *м.* 1. lược; 2. (*у птицы*) mào; ✧ морско́й ~ cồm cộp, điệp (*Pecten*)

гре́бля *с.* (sự, môn) chèo thuyền, bơi thuyền; акаде́мическая ~ *спорт.* (môn) chèo thuyền cổ điển, chèo thuyền thoi; наро́дная ~ *спорт.* (môn) bơi trải, chèo thuyền dân tộc

гребн||о́й *прил.*: ~ спорт môn chèo thuyền; ~а́я шлю́пка thuyền chèo; ~ винт *мор.* chân vịt; ~ вал *мор.* trục chân vịt; ~о́е колесо́ bánh cánh quạt

гребо́к *м.* 1. (*взмах весла*) nhịp mái chèo; 2. (*весло*) (mái) chèo, dầm; 3. (*лопасть*) lá cánh, cánh

грёза *ж. поэт.* 1. (*мечта*) mộng hồn, ảo mộng, mộng tưởng, mơ mộng, mơ tưởng, mơ ước; 2. (*сновидение*) (giấc) mơ, mộng, chiêm bao

гре́зить *несов.* (*мечтать*) mộng tưởng, mơ mộng, mơ tưởng, mơ ước, ước mộng; (*видеть во сне*) nằm mơ, nằm thấy, chiêm bao

гре́йдер *м.* 1. *тех.* máy san đất (lăn đường, đào hào); 2. *разг.* (*дорога*) đường đất

гре́йдерн||ый *прил.*: ~ая доро́га đường đất

грейпфру́т *м.* 1. (*дерево*) (cây) bưởi, bòng, thanh trà (*Citrus paradisii*); 2. (*плод*) (quả, trái) bưởi, bòng, thanh trà

грек *м.* người Grec (Hy Lạp)

гре́ко-ри́мск||ий *прил.*: ~ая борьба́ (môn) vật Hy-La

гре́лка *ж.* túi chườm nóng; электри́ческая ~ túi chườm điện

грем||е́ть, прогреме́ть vang lên; (*звенеть*) kêu leng keng (lẻng kẻng, lẻng xẻng, loảng xoảng); (*грохотать*) kêu ầm ầm, ầm vang, rền vang; *перен.* vang dội, vang lừng, lừng lẫy; гром ~и́т sấm rền vang; ~ посу́дой làm bát đĩa kêu loảng xoảng; му́зыка ~и́т tiếng nhạc vang lên, nhạc nổi lên; ~я́т вы́стрелы tiếng súng nổ vang, súng nổ ầm ầm; его́ сла́ва ~и́т по всему́ ми́ру tiếng tăm của ông ấy vang lừng (lừng lẫy, vang dội) khắp thế giới

грему́ч||ий *прил.* kêu ầm ầm; ✧ ~ая змея́ rắn mai gầm, rắn đuôi kêu (*Crotalus*); ~ газ khí nổ; ~ая ртуть fuminat thuỷ ngân

гренки́ *мн.* (*ед.* грено́к *м.*) *кул.* lát bánh mì rán

грести́ *несов.* 1. (*вёслами*) chèo, chèo (bơi) thuyền; 2. (*В*) (*граблями*) cào; ~ се́но cào cỏ khô

греть *несов.* 1. sưởi ấm, sưởi nóng, chiếu nóng, rọi nóng, làm nóng, làm ấm; (*об одежде*) làm ấm, giữ nóng; со́лнце гре́ет нас sưởi ấm, mặt trời chiếu nóng; печь гре́ет ко́мнату lò sưởi làm ấm phòng; моя́ шу́ба хорошо́ гре́ет áo lông của tôi ấm lắm; 2. (*В*) (*нагревать*) hâm, đun, hơ, hâm (đun, hơ, đốt) nóng; ~ во́ду đun nước; ~ суп hâm canh; ✧ ру́ки хо́лодные хơ múi, kiếm chác, chấm mút, vớ bở, vớ bẩm

гре́||ться *несов.* 1. sưởi, sưởi ấm; ~ на со́лнце sưởi nắng; 2. (*становиться тёплым*) nóng lên, ấm lên, trở nên nóng; вода́ ~ется nước đang nóng lên

грех *м.* 1. *рел.* tội; впасть в ~ phạm tội, phải tội; 2. (*проступок*) lỗi, lỗi lầm, tội lỗi; мой ~ lỗi của tôi; ~и́ мо́лодости những lỗi lầm (tội lỗi) lúc thiếu thời; 3. *в знач. сказ. разг. см.* грешно́; ✧ как на ~ như cố tình, thật là không may; от ~а́, от ~а́ подальше để tránh khỏi tai hoạ (rủi ro); с ~о́м пополам chật vật (vất vả, khó khăn) lắm; что (*или* не́чего) ~а́ таи́ть chẳng phải giấu giếm làm gì, phải nói trước rằng, phải nói thẳng rằng, phải nói thật là, phải thừa nhận rằng; есть ~, есть тако́й ~ thú thật, tôi thừa nhận điều này, tôi có khuyết điểm như thế, tôi nhận lỗi của mình; не ~, не ~ бы (+ *инф.*) giá mà được.. thì tốt

грехопаде́ние *с.* nguyên tội, tội tổ tông

гре́цкий *прил.*: ~ оре́х а) (*дерево*) (cây) hồ đào, óc chó (*Inglans regia*); б) (*плод*) (quả, hạt) hồ đào, óc chó

грека́нка *ж.* (người) phụ nữ/đàn bà Grec (Hy Lạp)

гре́ческий *прил.* (thuộc về) Grece, Grec, Hy Lạp; ~ язы́к tiếng Grec (Hy Lạp)

гречи́ха *ж.* (cây) kiều mạch (*Fagopyrum esculentum*)

гре́чнев||ый *прил.* (thuộc về) kiều mạch; (*из гречи*) (bằng) kiều mạch; ~ая крупа́ hạt kiều mạch; ~ая ка́ша cháo kiều mạch

греши́ть, согреши́ть, погреши́ть 1. *сов.* согреши́ть phạm tội, phải tội; 2. *сов.* погреши́ть (про́тив *Р*) (*допускать погрешность*) sai, làm trái; (*чем-л.*) mắc, phạm; ~ про́тив и́стины làm trái chân lý; ~ про́тив грамма́тики sai ngữ pháp (văn phạm); ~ недоста́тками mắc khuyết điểm

гре́шни||к *м.*, **~ца** *ж.* người phạm tội (phạm lỗi)

грешно́ *в знач. сказ.* (+ *инф.*) *разг.* thật là không tốt (xấu, đáng chê trách, xấu hổ); ~ так говори́ть nói như vậy thật là xấu, nói thế thật là không tốt

гре́шн||ый *прил.* 1. (nhiều) tội, lỗi, tội lỗi, lỗi lầm; (*о мыслях*) đầy tội lỗi; 2. *тк. крат. ф. разг.* (có) tội, lỗi; ✧ ~ым де́лом phải thừa nhận rằng; (*к сожалению*) đáng tiếc là

грешо́к *м. разг.* lỗi nhẹ, lỗi nhỏ; за ним во́дится э́тот ~ anh ta có nhược điểm như thế, anh ấy có thói như vậy

гриб *м.* nấm; собира́ть ~ы́ nhặt nấm; бе́лый ~ nấm thông (*Boletus edulis*); ✧ расти́ как ~ы́ mọc nhanh như nấm

грибово́дство *с.* (ngành, nghề) trồng nấm

грибко́в||ый *прил.*: ~ая культу́ра *биол.* nuôi cấy vi sinh vật; ~ые заболева́ния (những) bệnh nấm

грибни́к *м. разг.* người thích nhặt nấm, người nhặt nấm

грибни́ца *ж. бот.* meo nấm, thể sợi nấm

грибн||о́й *прил.* (thuộc về) nấm; (*из грибов*) (bằng) nấm; ~о́е ме́сто chỗ nhiều nấm; ~а́я пора́ mùa nấm; ~ суп canh nấm; ✧ ~ дождь trời vừa mưa vừa nắng

грибови́дн||ый *прил.* (có) dạng nấm, hình nấm; ~о́е о́блако mây dạng nấm

гриб|о́к *м.* 1. nấm, con men; дрожжево́й ~ men bột nở; кефи́рный ~ men sữa chua; 2. nấm microsporum

грибообра́зн||ый *прил. см.* грибови́дный

гри́ва *ж.* bờm; лошади́ная ~ bờm ngựa; льви́ная ~ bờm sư tử

гри́венник *м. разг.* đồng mười côpêch, đồng hào

григориа́нский *прил.*: ~ календа́рь lịch Grigori, "lịch mới"

грим *м.* 1. (sự) hoá trang; 2. (*краски*) son phấn, đồ hoá trang

грима́с||а *ж.* (sự) nhăn mặt, cau mặt; стро́ить, де́лать ~ы nhăn mặt, cau mặt, nhăn nhó mặt mày

грима́сничать *несов.* nhăn mặt, cau mặt, nhăn nhó mặt mày

гримёр *м.* người hoá trang

гримёрн||ый *прил.* 1. (để) hoá trang; ~ые принадле́жности đồ hoá trang; 2. *в знач. сущ. ж.*: ~ая phòng (buồng) hoá trang

гримирова́льн||ый *прил.* 1. (để) hoá trang; ~ые кра́ски son phấn, màu hoá trang

гримирова́ть, нагримирова́ть, загримирова́ть 1. *сов.* нагримирова́ть (*В*) hoá trang; 2. *сов.* загримирова́ть (*В, Т*) hoá trang; загримирова́ть кого́-л. старико́м hoá trang ai thành cụ già

гримирова́ться, нагримирова́ться, загримирова́ться hoá trang (*cho mình*); ~ под кого́-л. hoá trang thành ai

гримиро́вка *ж.* (sự) hoá trang

гри́нвичск||ий *прил.*: ~ мериди́ан kinh tuyến Greenwich (Grinuych); ~ое вре́мя giờ Greenwich (Grinuych)

«Гри́нпис» *м.* Green Peace, "Thế giới Xanh" (*tổ chức quốc tế bảo vệ môi sinh*)

грипп *м.* (bệnh) cúm; ✧ пти́чий ~ bệnh cúm gia cầm, cúm gà

гриппова́ть *несов. разг.* bị cúm

гриппо́зн||ый *прил.* (thuộc về) bệnh cúm, cúm; ~ое заболева́ние bệnh cúm

гриф I *м.* (*птица*) (chim) kền kền (*Vultur griphus*)

гриф II *м. муз.* bàn phím trơn, chỉ bản

гриф III *м.* (*печать*) con dấu chữ ký; (*оттиск*) dấu chữ ký

гри́фель *м.* bút chì đá, chì vạch, ruột bút chì; thạch bút (*уст.*)

гри́фельн||ый *прил.*: ~ая доска́ thạch bản

гроб *м.* quan tài, áo quan, thọ đường, cỗ săng, cỗ ván; (*с телом*) linh cữu; идти́ за ~ом theo sau linh cữu, đi theo quan tài; ✧ до ~а, по ~, по ~ жи́зни suốt đời, đến chết, đến tận lúc chết; вогна́ть кого́-л. в ~ bức tử, làm cho ai chết; (стоя́ть) одно́й ногой в ~ý gần kề miệng lỗ

гро́бить *несов. разг.* (*В*) làm hỏng; ~ де́ло làm hỏng việc

гробни́ца *ж.* mộ phần, lăng mộ, mộ xây, mả xây

гробов||о́й *прил.* (thuộc về) quan tài; ✧ ~ голо́с giọng nói trầm trầm rùng rợn; ~о́е молча́ние, ~а́я тишина́ im lặng như tờ; до ~ доски́ suốt đời, đến tận lúc chết

гробовщи́к *м.* thợ đóng quan tài, thợ hàng săng

гроза́ *ж.* 1. (cơn) dông, giông, dông tố, giông tố; *перен. тж.* phong ba, bão táp, bão tố; 2. (*опасность*) nguy cơ, hiểm hoạ, (sự) nguy hiểm; 3. (*что-л. устрашающее*) (sự, điều, nỗi) khủng khiếp, kinh khủng; (*о человеке*) kẻ hung bạo

гроз||ь *ж.* (*мн.* ~и *и* ~ья) chùm, buồng; ~ виногра́да chùm nho; ~ бана́нов а) buồng chuối; б) (*отдельный ряд*) nải chuối

гроз||и́ть, погрози́ть 1. *тк. несов.* (*Д*) đe doạ, hăm doạ; ему́ ~и́т опа́сность nguy cơ đe doạ anh ấy; 2. (*Д Т*) (*жестом*) doạ, đe, đe doạ, hăm doạ, doạ dẫm, đe nẹt, doạ nạt; ~ кому́-л. кулако́м, па́льцем giơ quả đấm, ngón tay doạ (đe, đe doạ, hăm doạ, doạ dẫm) ai; 3. (*в сочет. с сущ.*) có nguy cơ, có cơ, có thể; ему́ ~и́т парали́ч nó có thể bị liệt; ~и́т катастро́фа có nguy cơ (có cơ, có thể) xảy ra tai hoạ; ~и́т смерть có thể chết

грози́ться *несов.* (+ *инф.*) *разг.* đe doạ, hăm doạ doạ dẫm, đe nẹt, doạ nạt

гро́зно *нареч.* (một cách) đe doạ, hăm doạ, doạ dẫm

гро́зн||ый *прил.* 1. (*угрожающий*) đe doạ, hăm doạ, doạ dẫm, doạ nạt; ~ вид vẻ đe doạ; ~ взгляд cái nhìn hăm doạ; 2. (*внушающий страх*) khủng khiếp, kinh khủng, ghê gớm; (*суровый*) nghiêm khắc, khắc nghiệt, hung dữ; ~ая опа́сность hiểm hoạ ghê gớm, nguy cơ nghiêm trọng; ~ проти́вник kẻ thù hung dữ; ~ая годи́на năm nhiều nguy hiểm, năm xung tháng hạn; ~ое ору́жие vũ khí khủng khiếp (ghê gớm)

грозов||о́й *прил.* (thuộc về) dông, giông, dông tố, giông tố; ~о́е о́блако, ~а́я ту́ча mây dông; ~о́е ле́то mưa hè nhiều dông

гром *м.* sấm, sét, sấm sét; уда́р ~а tiếng sét, tiếng sấm, sét đánh; ~ пу́шек tiếng súng đại bác rền vang; ~ аплодисме́нтов tiếng vỗ tay như sấm (vang dội); ✧ ~ побе́ды chiến thắng vang dội (lừng lẫy); как ~ом порази́нный sửng sốt; мета́ть ~ы и мо́лнии nổi trận lôi đình, nổi sấm nổi sét, nổi cơn thịnh nộ, đùng đùng nổi giận; как ~ среди́ я́сного не́ба ≅ như sét đánh ngang tai; пока́ ~ не гря́нет ≅ nước đến chân mới nhảy

грома́д||а *ж.* (khối, hình thù) to lớn, đồ sộ, khổng lồ; ~ы гор những khối núi to lớn; вдали́ вид не́лись ~ы зда́ний những toà nhà đồ sộ hiện rõ ở xa xa

грома́дина *ж. разг.* vật to lớn (đồ sộ)

грома́дн||ый *прил.* to lớn, lớn lao, đồ sộ, khổng lồ, kếch xù; ~ое зда́ние toà nhà to lớn (đồ sộ); ~ое значе́ние ý nghĩa to lớn, tầm quan trọng lớn lao

громи́ла *м.* (*скл. как ж.*) *разг.* 1. (*вор*) kẻ trộm, kẻ cướp, đạo tặc, 2. (*погромщик*) kẻ tàn sát (cướp phá), quân tàn bạo (hung bạo)

громи́ть, разгроми́ть (*В*) 1. đập phá, đánh phá, phá tan, phá huỷ, tàn phá; 2. (*врага*) đánh tan, đánh bại, đập tan, đại phá, công phá; 3. *разг.* (*обличать*) đả phá, đả kích, công kích

гро́мк||ий *прил.* 1. to, vang, oang oang, sang sảng; ~ го́лос giọng sang sảng, giọng nói oang oang; 2. (*известный*) lừng lẫy, vang lừng, lừng danh, hiển hách, vang dội, có tiếng; ~ое и́мя tiếng tăm lừng lẫy, danh tiếng vang lừng; ~ая сла́ва vinh quang lừng lẫy (vang lừng); ~ая побе́да chiến thắng vang lừng (lừng lẫy, vang dội); ~ое де́ло việc được đồn đại xa gần; ~ успе́х thành công vang dội (ồn ào); 3. (*высокопарный*) kêu, đẹp đẽ, hoa mỹ; ~ие слова́, фра́зы lời lẽ đao to búa lớn

гро́мко *нареч.* (một cách) to, vang; ~ говори́ть nói to, nói oang oang; ~ петь hát vang; ~ крича́ть thét, hét, thét (hét, kêu) vang; ~ смея́ться cười vang (ầm, to, rộ); ~ раздава́ться kêu vang, vang dội

громкоговори́тель *м.* loa phóng thanh; loa (*сокр.*)

гро́мкость *ж.* âm lượng, độ vang

громов||о́й *прил.* (thuộc về) sấm, sét; *перен.* kêu to, oang oang, như sấm; ~ые раска́ты tiếng sấm rền vang; ~ го́лос giọng oang oang, giọng nói như sấm

громогла́сно *нареч.* (một cách) lớn tiếng, to tiếng; (*открыто*) (một cách) công khai; ~ заяви́ть lớn tiếng (công khai) tuyên bố

громогла́сный *прил.* 1. (*о голосе, пении и т.п.*) to, vang, oang oang, sang sảng; 2. (*о человеке*) (có) giọng to, giọng oang oang, giọng sang sảng

громозди́ть *несов.* (*В*) chồng chất, chất (chồng, xếp) đống, chất cồng kềnh (kềnh càng)

громозд||и́ться *несов.* 1. chất (chồng, xếp) đống, chồng chất lên nhau; го́ры ~я́тся одна́ на другу́ю núi non trùng điệp, những dãy núi trùng trùng điệp điệp; 2. (на *В*) *разг.* (*влезать*) ì ạch trèo lên

громо́здкий *прил.* cồng kềnh, kềnh càng; ~ бага́ж hành lý cồng kềnh (kềnh càng)

громоотво́д *м.* (cái, cột) thu lôi, chống sét

гро́мче (*сравнит. ст. прил.* гро́мкий *и нареч.* гро́мко) to hơn

громыха́нье *с.* (tiếng) ầm ầm, rầm rầm, ì ầm

громых||а́ть *несов. разг.* (kêu) ầm ầm, rầm rầm, ì ầm; ~а́ет гром sấm động ầm ầm; ~а́ет теле́га xe chạy rầm rầm

громыхну́ть *сов. разг.* phát ra tiếng ầm (rầm, uỳnh, đùng, đoàng)

гро́ссбу́х *м. бухг.* sổ cái kế toán

гроссме́йстер *м. шахм.* đại kiện tướng cờ, danh kỳ

гроссме́йстерск||ий *прил.* (thuộc về) đại kiện tướng cờ, danh kỳ; ~ое зва́ние danh hiệu đại kiện tướng cờ

грот *м.* (*пещера*) hang, động

гроте́ск *м.* (thủ pháp) lố bịch hoá

гроте́скн||ый *прил.* lố bịch, lố bịch hoá; ~ стиль phong cách lố bịch; ~ые о́бразы những hình tượng lố bịch hoá

гроте́сков||ый *прил. см.* гроте́скный; ~ая трактовка о́браза sự lý giải hình tượng theo thủ pháp lố bịch hoá

гро́хнуть *сов. разг.* phát ra tiếng uỵch (oạch, uỳnh, ầm, rầm, đùng, đoàng)

гро́хнуться *сов. разг.* ngã uỵch (oạch), ngã đánh uỵch (đánh oạch), đổ đánh ầm (đánh uỳnh)

гро́хот I *м.* (*шум*) (tiếng) ầm ầm, rầm rầm, đì đùng, đùng đoàng, uỳnh uỵch

гро́хот II *м.* (*решето*) sàng, máy sàng

грохота́ть, загрохота́ть (kêu) ầm ầm, rầm rầm; (*о выстрелах*) nổ ầm ầm, đì đùng, đùng đoàng

грош *м.* 1. *уст.* (một) trinh, đồng trinh, đồng xu, xu nhỏ; 2. *обыкн. мн.*: ~и́ (*очень мало денег*) số tiền rất nhỏ; купи́ть за ~и́ mua rất rẻ; mua giá bèo (*разг.*); ✧ ~á ло́маного (*или* ме́дного) не сто́ит, ~ цена́ không đáng giá một trinh, không có giá trị gì, đồ bỏ đi; без ~á (*в карма́не*) không một xu dính túi, không một đồng một chữ; оста́ться без ~á hoàn toàn trắng tay, sạch túi; не име́ть ни ~á за душо́й không một đồng một chữ, tay trắng, không có một chút của nào; ни в ~ не ста́вить кого́-л., что́-л. coi khinh ai, cái gì; ни за ~ vô ích; ни на ~ нет hoàn toàn không có

грошо́вый *прил.* (*очень дешёвый*) rẻ tiền, rẻ mạt, rẻ như bèo (như bùn); giá bèo (*разг.*); (*плохого качества*) xấu

грубе́ть, огрубе́ть thô đi, cứng ra; (*о руках*) chai đi, chai sạn, thành chai; (*о манерах*) trở nên thô, thô ra, đâm ra kệch

груби́ть, нагруби́ть (*Д*) nói thô (tục, thô bỉ, tục tằn, lỗ mãng, cục cằn)

грубия́н *м. разг.* người thô tục (lỗ mãng, cục cằn), dân dùi đục chấm mắm cáy

гру́бо *нареч.* (một cách) thô, tục, thô bạo, thô bỉ, thô lỗ, thô tục, lỗ mãng, tục tằn, cục cằn; ~ обходи́ться с кем-л. xử đối thô bỉ với ai; ~ отвеча́ть trả lời thô lỗ (cục cằn, cục súc); ~ игра́ть *спорт.* chơi xấu, chơi dữ, đá rừng; ✧ ~ говоря́ khoảng chừng, áng chừng, đại để, đại khái

гру́бость *ж.* 1. (sự, tính) thô, kệch, thô kệch, kệch cỡm, thô sơ; 2. (*неучтивость*) (tính) lỗ mãng, thô bỉ, thô lỗ; (*выражение*) (lời) lỗ mãng, thô tục, tục tằn, cục cằn; (*поступок*) (điều, hành vi) lỗ mãng, thô bỉ, thô lỗ, thô bạo; допусти́ть ~ làm điều thô bạo

грубошёрстн||ый *прил.* (*об овцах*) lông thô; (*о сукне и т. п.*) thô, kệch mặt, to sợi; ~ая ткань (vải) len to sợi, len kệch mặt, len thô; ~ костю́м bộ quần áo len to sợi

гру́б||ый *прил.* 1. (*недостаточно отделанный*) thô, kệch, thô kệch, kệch cỡm, thô sơ, kệch mặt; (*приблизительный*) thô lược, sơ lược; *перен.* thô lậu, vụng về; ~ая рабо́та tác phẩm thô sơ, vật làm vụng về; ~ая пи́ща thức ăn thô sơ, đồ ăn chém to kho mặn; ~ подсчёт lược tính, tính sơ sơ; ~ая лесть lời nịnh vụng về (thô lậu); ~ые черты́ лица́ nét mặt thô; 2. (*жёсткий, шероховатый*) thô, kệch, kệch mặt, to sợi; (*о коже*) chai sần; ~ые ру́ки đôi tay chai sần; ~ая ткань vải thô (thô sợi, kệch mặt); 3. (*о голосе, смехе*) thô, không thanh; 4. (*малокультурный*) thô bạo, thô kệch, thô lỗ, lỗ mãng, thô tục; dùi đục chấm mắm cáy (*погов.*); ~ые слова́ lời lẽ lỗ mãng (thô bỉ, thô tục, tục tằn); ~ отве́т câu trả lời thô lỗ (cục cằn, bốp chát, cục súc); 5. (*недопустимый*) thô bạo, nghiêm trọng, trầm trọng; ~ое искаже́ние фа́ктов xuyên tạc thô bạo những sự kiện; ~ое наруше́ние до́гово́ра vi phạm thô bạo hiệp ước; ~ая оши́бка sai lầm nghiêm trọng; ✧ ~ корм *с.-х.* rơm rạ, cỏ khô

гру́да *ж.* đống; ~ камне́й đống đá; лежа́ть ~ми nằm chồng chất (chồng đống), chất (chồng) đống

груди́на *ж.* 1. *анат.* xương ức; 2. *см.* груди́нка

груди́нка *ж.* (thịt) sườn; (*копчёная свинина*) sườn lợn xông khói

грудни́ца *ж.* (bệnh) viêm vú, sưng vú

грудн||о́й *прил.* 1. (thuộc về) ngực, vú; ~а́я кле́тка *анат.* lồng ngực; ~а́я железа́ *анат.* tuyến vú; ~а́я кость *анат.* xương ức; 2.: ~ младе́нец con mọn, con thơ (đứa bé) còn bú; ✧ ~ го́лос giọng ngực; ~а́я жа́ба *мед. уст.* (bệnh) đau thắt ngực

грудобрю́шн||ый *прил.*: ~ая прегра́да *анат.* cơ hoành, cơ hoành cách, hoành cách mạc

груд||ь *ж.* 1. ngực; 2. (*женская*) vú; нянчи́ть ~ью cho bú; 3. (*у рубашки*) phần ngực; ✧ ~ью защити́ть кого́-л., что́-л., встать ~ью на защи́ту кого́-л., чего́-л. lấy thân mình (đứng lên, kiên quyết, dũng cảm) bảo vệ ai, cái gì; ~ью положи́ть себе́ доро́гу vượt mọi gian nguy vạch ra cho mình con đường tiến

груже́ние *с.* (sự) chất, xếp, chất hàng, xếp hàng

гру́женый, гружёный *прил.* (đã) chất hàng, có hàng

груз *м.* 1. *тк. ед.* (*тяжесть*) sức nặng, vật nặng, gánh nặng, tải trọng; поле́зный ~ tải trọng có ích; мёртвый ~ vật tích đọng, hàng tồn đọng; с тяжёлым ~ом có gánh nặng; 2. (*товары*) hàng, hàng chở; насыпно́й ~ hàng rời

грузд||ь *м.* nấm sữa (*Lactarius piperatus*); ✧ назва́лся ~ем, полезáй в ку́зов ≅ đã trót thì trét; đâm lao phải theo lao; đã quyết thì hành (*погов.*)

грузи́ло *с. рыб.* (cục, hòn) chì

грузи́н *м.*, **~ка** *ж.* người Georgia (Gruzia)

грузи́нский *прил.* (thuộc về) Georgia, Gruzia

грузи́ть, нагрузи́ть, погрузи́ть 1. *сов.* нагрузи́ть (в *Т*) chất, xếp, chất (xếp) đầy; ~ маши́ны ле́сом chất (xếp) gỗ lên xe; 2. *сов.* погрузи́ть (*В*)

(*складывать груз куда-л.*) chất (xếp)... lên

грузи́ться, погрузи́ться 1. chất (bốc, lấy) hàng, đáp; ~ углём lấy than, ăn than; 2. (*производить посадку*) đáp; (*на самолёт, поезд и т. п. тж.*) đáp, lên; (*на судно и т. п.*) xuống

гру́зно *нареч.* (một cách) nặng nề

гру́зность *ж.* (sự) đầy đà, phốp pháp; nặng nề (*ср.* гру́зный)

гру́зный *прил.* (*о человеке*) đầy đà, phốp pháp, phục phịch, béo phì; (*о походке*) nặng nề, lạch bạch, lạch đạch

грузови́к *м.* xe tải, ôtô vận tải, ôtô hàng, camnhông

грузовладе́лец *м.* người chủ hàng vận chuyển

грузов||о́й *прил.* (để) chở hàng, vận tải; ~а́я маши́на xe vận tải, ôtô chở hàng, camnhông; ~о́е су́дно tàu vận tải, tàu chở hàng; ~о́е движе́ние vận chuyển hàng hóa; ~ тра́нспорт (ngành, phương tiện) vận chuyển hàng hoá

грузооборо́т *м.* khối lượng hàng hóa chu chuyển (lưu thông hàng hóa); ~ морско́го тра́нспорта khối lượng hàng hóa chu chuyển của ngành vận tải đường biển

грузоотправи́тель *м.* người gửi hàng

грузоподъёмник *м.* máy trục hàng

грузоподъёмность *ж.* lực tải, sức tải, sức chở, trọng tải

грузоподъёмный *прил.*: ~ кран cần trục, cần cẩu

грузополуча́тель *м.* người nhận hàng

грузопото́к *м.* lưu lượng hàng hóa

гру́зчик *м.* công nhân bốc dỡ (bốc vác), phu khuân vác; cửu vạn (*разг.*)

грунт *м.* 1. (*почва*) đất, tầng đất, đất cái, chất đất; (*дно*) đáy, đất đáy; песча́ный ~ tầng đất cát; 2. *жив.* (lớp) sơn nền, sơn lót

грунтова́ние *с. см.* грунто́вка 1

грунтова́ть *несов.* (*В*) *жив.* quét sơn nền, sơn lót

грунто́вка *ж. жив.* 1. (sự) quét sơn nền, sơn lót; 2. *жив.* (lớp) sơn nền, sơn lót

грунтов||о́й *прил.*: ~ы́е во́ды nước ngầm; ~а́я доро́га đường đất

гру́пп||а *ж.* nhóm, tổ, tốp, toán, đội, đoàn, đám, cụm, tập đoàn; ~ люде́й nhóm (tập đoàn) người; ~ дере́вьев đám (cụm) cây; социа́льная ~ tập đoàn xã hội; парти́йная ~ tổ đảng; деса́нтная ~ đội (nhóm, toán) đổ bộ; уче́бная ~ nhóm (tổ) học tập; ~ кро́ви *биол.* nhóm máu; фотографи́роваться ~ой chụp ảnh theo đoàn (nhóm)

группирова́ть, сгруппирова́ть (*В*) nhóm (họp)... lại, tập hợp, tụ họp, tụ tập; (*классифицировать*) phân loại, xếp loại, chia loại

группирова́ться, сгруппирова́ться nhóm (họp, xúm) lại, tập hợp, tụ họp, tụ tập; ~ вокру́г кого́-л. họp lại (xúm lại, tập hợp, tụ họp, tụ tập) xung quanh ai

группиро́вка *ж.* 1. (*действие*) (sự) nhóm lại, họp lại, tập hợp, tụ họp, tụ tập, xúm lại; 2. (*группа*) nhóm, phái, nhóm phái, phe đảng, tập đoàn; *воен.* tập đoàn, đoàn quân, cụm; полити́ческая ~ nhóm phái (phe đảng) chính trị; вое́нно-полити́ческая ~ tập đoàn chính trị quân sự; ~ войск cụm quân

группов||о́й *прил.* (thuộc về) nhóm, tổ; (*коллективный*) tập thể; ~ы́е заня́тия giờ học tổ, buổi học nhóm; ~ пилота́ж thuật lái máy bay theo nhóm; ~ косми́ческий полёт chuyến bay vũ trụ theo nhóm; ~ы́е интере́сы quyền lợi phe phái (nhóm phái, phe đảng); ✧ ~ брак *этн.* quần hôn; ~а́я фо́рма расселе́ния hình thức bố trí cư dân ở theo lối quần cư

группови́на *ж.* (bệnh, đầu óc, tư tưởng) bè phái, nhóm phái, phe đảng

грусти́ть *несов.* buồn, buồn rầu, u sầu, phiền muộn, buồn phiền, sầu muộn; ~ по кому́-л. nhớ (buồn nhớ, thương nhớ) ai

гру́стно 1. *нареч.* (một cách) buồn, buồn rầu, rầu rĩ, buồn bã, buồn phiền, phiền muộn; 2. *в знач. сказ. безл.* (*Д*) buồn; мне ~ tôi buồn

гру́стн||ый *прил.* buồn, buồn rầu, rầu rĩ, buồn bã, buồn rầu, buồn phiền, phiền muộn, u buồn, u sầu; ~ая пе́сня bài hát buồn, ca khúc bi ai (bi luỵ); ~ое лицо́ vẻ mặt buồn rầu, mặt rầu rĩ; ~ая карти́на bức tranh buồn thảm, cảnh buồn; име́ть ~ вид có vẻ buồn

грусть *ж.* (nỗi, sự) buồn, buồn bã, buồn rầu, u sầu, buồn phiền, phiền muộn

гру́ша *ж.* 1. (*дерево*) (cây) lê (*Pirus*); 2. (*плод*) (quả, trái) lê; 3. (*резиновая*) (quả) lê caosu, bóng caosu; ✧ земляна́я ~ (cây) cúc vú (*Helianthus tuberosus*)

грушеви́дный *прил.* (có) hình quả lê, dạng lê

гру́шевый, грушо́вый *прил.* (thuộc về) lê; (*приготовленный из груш*) (bằng) lê

гры́жа *ж.* (bệnh) thoát vị, thoát tràng, sa lồi; ущемлённая ~ thoát vị bị nghẹt; мошо́ночная ~ thoát vị hạ nang; па́ховая ~ (bệnh) sa đì, thiên truỵ; ~ позвоно́чника gai cột sống

грызня́ *ж.* 1. (*между животными*) (sự) cắn nhau, cắn xé nhau; 2. *перен. разг.* (*ссора, склока*) (sự) cắn xé nhau, xâu xé nhau, đấu đá nhau, kình chống nhau, học hặc nhau

гры́зло *с.* hàm thiếc

грыз||ть *несов.* (*В*) 1. (*раскусывать*) cắn, nhằn; (*рис*) cắn trắt; (*откусывать понемногу*) gặm, nhấm, gặm nhấm, nhai rau ráu; ~ пече́нье gặm (cắn) bánh bích-qui; ~ кость gặm (nhằn) xương; ~ се́мечки cắn hạt dưa, nhằn hạt quỳ; ~ удила́ nhai hàm thiếc; ~ себе́ но́гти cắn (gặm) móng tay; 2. *разг.* (*придираться*) hạch sách, hoạnh hoẹ, xét nét, bắt bẻ, oẻ hoẹ, bẻ hoẹ, cằn nhằn; 3. (*терзать*) cắn rứt, giày vò, làm đau khổ; его́ ~ёт раска́яние lòng hối hận giày vò (cắn rứt) nó; его́ ~ёт тоска́ nỗi buồn làm chàng héo hon

гры́зться *несов.* 1. (*о животных*) cắn (cắn xé) nhau; 2. *перен. разг.* (*ссориться*) cắn xé (xâu xé, đấu đá, kình chống, học hặc, cắn cấu) nhau

грызу́н *м. зоол.* động vật gặm nhấm (*Rodentia*)

гряда́ *ж.* 1. (*садовая, огородная*) luống; 2. (*гор*) dãy; 3. (*облаков и т. п.*) dãy, hàng

гря́дк||а *ж. см.* гряда́ 1; копа́ть ~и xới luống, đánh luống

гряду́щее *с.* (*скл. как прил.*) tương lai, thời sau, vị lai

гряду́щ||ий *прил.* tương lai, mai sau, sau này, về sau, sắp tới; ~ие поколе́ния những thế hệ mai sau (tương lai); ✧ на сон ~ trước khi ngủ

грязев||о́й *прил.* (thuộc về) bùn; ~ы́е ва́нны *мед.* tắm bùn

грязелече́бница *ж.* bệnh viện chữa bằng bùn

грязелече́ние *с.* liệu pháp bùn, cách chữa bệnh bằng bùn

грязни́ть, загрязни́ть (*В*) 1. làm bẩn (nhơ, dơ, nhơ bẩn, dơ bẩn, nhơ nhớp, nhớp); 2. *перен.* bôi nhọ, bôi đen, bôi tro trát trấu

грязни́ться, загрязни́ться bị bẩn (nhơ, dơ, nhơ bẩn, dơ bẩn, nhơ nhớp, nhớp), nhiễm bẩn, lấm

гря́зно 1. *нареч.* (một cách) bẩn, nhớp, nhơ bẩn, dơ bẩn, bẩn thỉu, nhớp nhúa; э́то напи́сано ~ bài này viết bẩn; 2. *в знач. сказ. безл.* (thật là) lầy lội, lầm lội, bùn lầy, lầy bùn; на у́лице ~ ở ngoài đường thật là lầy lội (lầm lội), đường bùn lầy quá

грязнова́тый *прил.* hơi bẩn

грязну́ля *м. и ж.* (*скл. как ж.*) *разг.* kẻ bẩn thỉu (nhớp nhúa); (*о детях*) đồ ma lem

гря́знуть *несов.* 1. ngập trong bùn; 2. *перен.* ngập ngụa trong bùn nhơ

грязну́ха *м. и ж. см.* грязну́ля

гря́зн||ый *прил.* 1. lầy, lầy lội, lầm lội, bùn lầy, lầy bùn, đầy bùn; ~ая у́лица đường lầy (lầy lội); 2. (*запачканный*) bẩn, nhơ, dơ, nhơ nhớp, bẩn thỉu, nhơ bẩn, dơ bẩn, vấy bùn; ~ое бельё quần áo bẩn; ~ая о́бувь giày lấm bùn; 3. *перен.* (*непристойный*) bẩn thỉu, dơ dáy, nhơ nhuốc, nhơ nhớp, khả ố, bỉ ổi, đê tiện; ~ая исто́рия chuyện bẩn thỉu (bỉ ổi, khả ố); ~ые мы́сли ý nghĩ nhơ nhuốc, ý tưởng đen tối; ~ые сплéтни chuyện đơm đặt bỉ ổi (hèn hạ, đê tiện); ~ые за́мыслы mưu đồ nhơ nhuốc (xấu xa, bẩn thỉu); ~ая война́ (cuộc) chiến tranh bẩn thỉu; ~ые технологии (*на выборах*) những thủ đoạn tranh cử bẩn thỉu; 4. (*заражённый радиоактивностью*) nhiễm xạ, bị phóng xạ; ~ая зо́на vùng nhiễm xạ (bị phóng xạ); ~ые проду́кты thực phẩm nhiễm xạ (bị phóng xạ); ✧ ры́ться, копа́ться в чьём-л ~ом бельé ngồi lê đôi mách (ngồi lê mách lẻo) chuyện của ai, móc mách chuyện xấu của ai

грязь||ь *ж.* 1. *тк. ед.* bùn, lầy, bùn lầy; месúть ~ lội bùn; весь в ~и́ lấm đầy bùn; 2. *мн.*: ~и (*лечебное средство*) bùn; лечéбные ~и bùn chữa bệnh; лечúть кого́-л. ~ями chữa cho ai bằng bùn; 3. *тк. ед.* (*нечистота, сор*) bụi bẩn, rác rưởi, rác bẩn, chất bẩn, vết bẩn; (*на теле, одежде*) cáu, ghét; въéвшаяся ~ bụi bẩn bám, ghét bám; 4. *перен.* (*о чём-л. мерзком*) nhơ nhuốc, dơ dáy, bẩn thỉu, xấu xa, khả ố, đê tiện, bỉ ổi; ✧ забра́сывать кого́-л. ~ью bôi nhọ ai, bôi tro trát trấu ai; не удáрить лицóм в ~ giữ được thể diện, gìn giữ được thanh danh

гря́н||уть *сов.* 1. âm vang, vang lên, vang dậy, vang động, kêu ầm; (*громко запеть, закричать*) hát to, kêu to; ~ул гром tiếng sấm ầm vang; ~ул вы́стрел tiếng súng nổ vang (ầm vang, vang lên); ~ула му́зыка nhạc vang lên; 2. *перен.* (*разразиться*) bùng nổ, nổ ra; ~ула война́ chiến tranh bùng nổ

гуа́но *с.* phân chim khô (*đã hoai*)

гуа́шь *ж.* 1. (*краска*) gouache, (thuốc) bột màu, màu bột; 2. (*картина*) (bức) tranh bột màu

губа́ I *ж.* môi; ве́рхняя ~ môi trên; ни́жняя ~ môi dưới; ✧ по губа́м помáзать hứa suông, hứa hươu hứa vượn; надýть гýбы cong tớn môi lên, cong cớn, hờn dỗi; у него́ гýба не дýра anh ta sành điệu lắm, nó biết chọn cái tốt nhất

губа́ II *ж. геогр.* vũng, vịnh, vũng biển, vịnh nhỏ

губа́стый *прил.* (có) môi to, môi dày

губерна́тор *м.* 1. (*в России и т.п.*) thống đốc, tỉnh trưởng; (*в США*) thống đốc; 2. (*в колониях*) toàn quyền

губерна́торск||ий *прил.* (thuộc về) thống đốc, tỉnh trưởng; toàn quyền (*ср.* губернатор); ✧ положéние хýже ~ого tình thế cực kỳ khó khăn (khó xử)

губéрния *ж. ист.* tỉnh

губéрнский *прил. ист.* (thuộc về) tỉnh; ~ го́род tỉnh lỵ

губи́тель *м.* hung thần; kẻ huỷ hoại (huỷ diệt, tiêu diệt, tiêu huỷ); (*убийца*) sát thủ, kẻ sát nhân (giết người); ~ тала́нтов kẻ huỷ hoại các tài năng

губи́тельно *нареч.* (một cách) nguy hại, tai hại, tai ác

губи́тельность *ж.* (sự, tính chất) nguy hại, tai hại, tai ác

губи́тельн||ый *прил.* nguy hại, tai hại, tai ác, huỷ diệt; ~ое влия́ние ảnh hưởng nguy hại

губи́ть, погуби́ть, сгуби́ть (*В*) 1. (*уничтожать*) giết, diệt, huỷ diệt, tiêu diệt, giết chết; (*портить*) làm hư (hỏng, mai một, tiêu ma, hư hỏng), huỷ hoại; 2. *перен.* (*бесцельно тратить*) hoang phí, tiêu phí, giết; 3. (*делать несчастным*) làm khốn khổ, làm khổ

гу́бк||а *ж.* 1. *обыкн. мн.*: ~и *зоол.* (loài) hải miên, bọt biển (*Porifera*); 2. (*для мытья*) miếng xốp, miếng hải miên, miếng bọt biển, miếng xốp kỳ lưng

губн||о́й *прил.* 1. (thuộc về) môi; ~а́я пома́да sáp môi, sáp; 2. *лингв.*: ~ звук âm môi, thần âm; ~ согла́сный phụ âm môi

гу́бчат||ый *прил.* xốp; ~ая рези́на cao su xốp; ~ое желéзо *тех.* sắt bọt; ~ая пла́тина *тех.* platin xốp

гувернáнтка *ж. уст.* nữ gia sư

гувернёр *м. уст.* gia sư

гугу́ *разг.*: ни ~! im đi!; он сиди́т и ни ~ nó ngồi im thin thít, anh ta ngồi ngậm tăm, cậu ta ngồi không nói không rằng

гуде́ние *с.* (tiếng) hú, hụ, rú, rúc; leng keng; vo ve; ù ù, vi vu; vù vù, ì ầm (*ср.* гуде́ть)

гуд||е́ть, прогуде́ть 1. (*о сирене*) hú, hụ, rú, rúc; (*о колоколе*) (kêu) leng keng; (*о жуке*) (kêu) vù vù, vo ve; (*о ветре*) (kêu) ù ù, vi vu; (*о самолёте*) (kêu) vù vù, ì ầm; 2. (*давать сигнал*) bóp còi, bấm còi; ✧ у меня́ в ушáх ~и́т tôi bị ù tai, trong tai tôi có tiếng ù ù

гуд||о́к *м.* 1. (cái) còi; 2. (*звук*) (tiếng) còi; хýп lê (*разг.*); дава́ть ~ки́ bóp còi, bấm còi

гудро́н *м. тех.* goudron, guđron, nhựa than đá, nhựa đường, hắc ín

гудрони́ровать *несов. и сов.* (*В*) *тех.* rải nhựa, phủ (tưới) guđron, quét hắc ín

гуж *м.* (*в упряжи*) dây thắng ngựa; ✧ взя́вшись за ~, не говори́, что не дюж *посл.* ≅ đã quyết thì hành; đã trót thì trét; đâm lao phải theo lao

гужев||о́й *прил.*: ~а́я доро́га đường xe ngựa (xe súc vật); ~ тра́нспорт xe ngựa tải, xe bò, xe trâu; на ~ тя́ге (do) ngựa kéo, súc vật kéo

гул *м.* (tiếng) ồn ào, xôn xao, ầm ầm, rầm rầm; ~ голосóв tiếng nói ồn ào, tiếng xôn xao đủ giọng; ~ маши́н tiếng xe chạy ầm ầm

гу́лк||ий *прил.* 1. âm vang, dội tiếng; ~ие сво́ды những mái vòm âm vang; 2. (*громкий*) ồn ào, rộn rịch, ầm ầm, rầm rầm, rầm rập; ~ие шаги́ những bước chân rầm rập (rầm rầm)

гу́лькин *прил.*: с ~ нос *прост.* ít ỏi, rất ít

гу́лко *нареч.* (một cách) âm vang, ồn ào, rộn rịch,

гуля́ка *м. и ж.* (*скл. как ж.*) kẻ ăn chơi (chơi bời), dân làng chơi

гуля́нье *с.* 1. (cuộc) đi chơi, đi dạo, dạo chơi; 2. (*празднество*) lễ hội, hội hè, liên hoan; наро́дное ~ lễ hội (hội hè) dân gian, liên hoan nhân dân

гул||я́ть 1. đi chơi, đi dạo, dạo chơi, dạo; води́ть кого́-л. ~ dắt ai đi chơi; идти́ ~ đi chơi, đi dạo, dạo chơi; в

па́рке ~я́ет мно́го наро́ду nhiều người dạo chơi (đi chơi) ở công viên; 2. (*быть свободным от работы*) *разг.* chơi, nghỉ; 3. *разг.* (*веселиться*) vui chơi, ăn chơi, chơi bời, chơi; 4. (с *Т*) *прост.* (*быть в любовных отношениях*) lăng nhăng, léng phéng, mèo mỡ, bồ bịch, tằng tịu, dan díu

гуля́ш *м. кул.* (món) goulash, thịt ninh

гуманиза́ция *ж.* (sự) nhân văn hoá, nhân đạo hoá; ~ зако́нов nhân đạo hoá luật pháp; ~ обще́ственного созна́ния nhân văn hoá (nhân đạo hoá) ý thức xã hội

гумани́зм *м.* 1. (*движение эпохи Возрождения*) chủ nghĩa nhân văn; 2. (*отношение к людям, проникнутое любовью к человеку*) chủ nghĩa nhân đạo (nhân văn, nhân bản)

гумани́ст *м.* nhà nhân văn, người theo chủ nghĩa nhân đạo (nhân văn, nhân bản); (*человек, проникнутый идеями гуманизма*) người nhân ái, người có tư tưởng nhân đạo

гуманисти́ческ||ий *прил.* (thuộc về) chủ nghĩa nhân đạo, chủ nghĩa nhân văn, chủ nghĩa nhân bản

гуманита́рн||ый *прил.* (thuộc về) nhân văn, xã hội; ~ые нау́ки khoa học nhân văn (xã hội); ~ые зна́ния kiến thức nhân văn; ~ое пра́во luật nhân văn

гума́нно *нареч.* (một cách) nhân đạo, nhân ái, nhân từ

гума́нность *ж.* (tính, lòng) nhân đạo, nhân ái, nhân từ

гума́нный *прил.* nhân đạo, nhân ái, nhân từ, nhân hậu, nhân đức, từ ái; ~ челове́к người nhân ái (nhân từ); ~ посту́пок hành động nhân đạo

гу́мма *ж. мед.* (chứng) u giang mai

гуммиара́бик *м.* gôm (nhựa cây) arab

гумно́ *с.* (*для сжатого хлеба*) kho lúa gặt; (*ток*) sân đập lúa

гу́мус *м. с.-х.* (đất) mùn

гурма́н *м.*, **~ка** *ж.* người sành ăn (thích ăn ngon)

гурма́нство *с.* (sự, tính) sành ăn, thích ăn ngon

гу́нны *мн.* (*ед.* гунн *м.*) *ист.* người Hung nô

гурт *м.* đàn; ~ ове́ц đàn cừu

гуртов||о́й *прил.* 1. (thuộc về) đàn; 2. (*оптовый*) cả lô, buôn, sỉ; ~а́я прода́жа bán buôn, bán sỉ, bán cả lô

гуртовщи́к *м.* người chăn gia súc đàn

гурто́м *нареч. разг.* 1. (*оптом*) với số lượng lớn, tất cả một lần, cả lô; покупа́ть ~ mua buôn, mua sỉ; 2. (*гурьбой*) tất cả cùng nhau, cùng nhau, cùng chung, cùng

гуру́ *м. рел.* guru, tôn sư; ông đạo (*разг.*)

гурьба́ *ж.* đám, bọn, đoàn, lũ

гурьбо́й *нареч.* lũ lượt, thành đoàn, thành đám, thành lũ; идти́ ~ kéo đi lũ lượt, đi thành đoàn

гуса́к *м.* ngỗng đực

гуса́р *м. ист.* hussard, khinh kỵ binh

гуса́рский *прил.* (thuộc về) hussard, khinh kỵ binh; ~ полк trung đoàn hussard (khinh kỵ binh)

гу́сеница *ж.* 1. *зоол.* sâu đo, sâu róm, sâu; 2. *тех.* vòng xích, dây xích, xích

гу́сеничн||ый *прил. тех.* (thuộc về) vòng xích, xích; (*имеющий гусеницы*) (dùng) xích; ~ тра́ктор máy kéo chạy xích; ~ая маши́на xe ôtô chạy xích; на ~ом ходу́ chạy bằng xích

гусёнок *м.* ngỗng con

гуси́н||ый *прил.* (thuộc về) ngỗng; ~ое перо́ lông ngỗng; ~ое са́ло mỡ ngỗng; ✧ покры́ться ~ой ко́жей nổi da gà, sởn gai ốc, sởn gai

гу́сли *мн.* (*скл. как м.*) *муз.* đàn gusli

гусля́р *м.* người chơi đàn gusli

густе́ть *несов.* 1. (*о волосах, лесе и т. п.*) trở nên rậm hơn; 2. (*о каше и т. п.*) đặc (sánh, quánh, cô, cô đặc, đặc quánh) lại; (*застывать*) đông lại; 3. (*об облаках и т. п.*) trở nên dày hơn

гу́сто *нареч.* (một cách) rậm, dày, mau, rậm rạp, dày đặc; đặc, sánh, quánh; đông, đông đúc (*ср.* густо́й); ~ зава́ривать чай pha trà đậm (đặc); ~ расти́ mọc rậm rạp (um tùm, tùm lum); ~ се́ять gieo mau (dày); ~ покрасне́ть đỏ mặt tía ta

густоволо́сый *прил.* (có) tóc rậm, tóc dày, lông rậm, lông dày

густ||о́й *прил.* 1. (*частый*) rậm, dày, mau, nhặt, rậm rạp, um tùm, dày đặc, tùm lum; ~ лес rừng rậm (dày, um tùm, rậm rạp); ~ы́е бро́ви lông mày rậm (sâu róm *разг.*); ~а́я листва́ cành lá sum sê (sum suê, rậm rạp); ~ы́е во́лосы tóc rậm (dày), lông rậm (dày); ~а́я сеть желе́зных доро́г mạng lưới đường sắt dày đặc; 2. (*не водянистый*) đặc, sánh, sệt, quánh; ~о́е ма́сло dầu sánh; ~ чай trà đậm (đặc); 3. (*плотный*) um, dày, dày đặc; ~ дым khói um (dày đặc); ~ тума́н sương mù dày đặc; 4. (*многочисленный*) đông, đông đúc, đông nghịt, trù mật; ~а́я толпа́ đám người đông nghịt; ~о́е населе́ние dân cư trù mật, cư dân đông đúc; 5. (*о голосе*) trầm, trầm sâu; ~ бас giọng nam trầm sâu; 6. (*о цвете*) thắm, thẫm, sẫm

густоли́ственный *прил.* um tùm, sum sê, sum suê, rậm rạp, xanh um, rậm lá

густонаселённый *прил.* đông đúc, đông dân, trù mật

густота́ *ж.* mật độ, nồng độ, (độ, sự) dày, đặc, đậm, dày đặc

гусы́ня *ж.* ngỗng mái

гус||ь *м.* ngỗng (*Ancer*); ✧ ~ лапчатый kẻ láu lỉnh, tay láu cá; ~ей дразни́ть trêu tức (chọc tức) vô ích; как с гу́ся вода́ ≅ như nước đổ đầu vịt; хоро́ш ~! láu thật!

гусько́м *нареч.* (một cách) nối đuôi nhau; идти́ ~ по тропи́нке nối đuôi nhau đi theo lối mòn

гуся́тина *ж.* thịt ngỗng

гуталин *м.* xi, kem đánh giày

гуттапе́рча *ж.* gutta-percha, nhựa kết

гуттапе́рчевый *прил.* (thuộc về) gutta-percha, nhựa kết; (*из гуттаперчи*) (bằng) gutta-percha, nhựa kết

гу́щ||а *ж.* 1. cặn, bã; кофе́йная ~ bã cà-phê; 2. (*чаща*) (khu) rừng rậm, rừng dày; (*заросль*) lùm cây; в ~е ле́са trong rừng rậm; 3.: в ~е толпы́ giữa đám đông; в ~е собы́тий ở trung tâm các sự kiện

гу́ще (*сравнит. ст. прил.* густо́й и *нареч.* гу́сто) rậm hơn, dày hơn; đặc hơn; đông hơn

гэби́ст *м. разг.* nhân viên an ninh, công an

ГЭС *ж. неизм.* nhà máy thuỷ điện

гюйс *м. мор.* cờ mũi chiến hạm

Д

да I *частица* 1. *утверд.* (*для выражения согласия*) vâng; (*почтительно*) dạ, vâng ạ, thưa vâng; (*свысока или фамильярно*) phải, ừ, ờ, có; да, коне́чно vâng, đúng thế; vâng, hẳn thế; вы бы́ли там? — Да, был anh đã ở đằng ấy? — Vâng (Vâng ạ, Dạ, Phải), tôi đã ở đấy; он уже́ ушёл? — Да anh ấy đi rồi à? — Vâng, Vâng ạ, Thưa vâng; да и́ли нет? có hay không?, đồng ý hay không?; 2. (*так, действительно*) quả thế, đúng thế, thực thế; да, жизнь о́чень сложна́ quả thế (đúng thế, thực thế), cuộc đời phức tạp lắm; 3. (*вот ещё*) chà, à, này; Да! чуть не забы́л Chà, suýt nữa thì quên; да, ещё одна́ но́вость à, còn một tin nữa; 4. (*как же, как бы не так*) hừ; я найду́ тебе́ кни́гу. — Да, найдёшь! tớ sẽ tìm cho cậu cuốn sách. — Hừ, có mà tìm!; 5. *вопр.* (*не так ли?*) có phải không?, phải không?, à?, chứ?; согла́сны, да? anh đồng ý, có phải không?; anh đồng ý à?; anh bằng lòng chứ?; 6. *вопр.* (*разве?, неужели?*) thế à?, thế ư?, thật à?; он уже́ ушёл. — Да? anh ấy đi rồi. — Thế ư (Thật à)?; да ну? thế à?, thật à? thật thế à?; 7. *усил.*: да вот и он! đấy, chính là cậu ta!; да что вы говори́те? thế cơ à?, thật thế à?; да иди́те же скоре́е! đi mau lên chứ!, anh hãy đi nhanh lên nào!; куда́ же идти́? — Да пря́мо! đi đâu? — Cứ đi thẳng!; э́то что́-нибудь да зна́чит cái đó cũng có ý nghĩa gì đấy chứ!; да что с ним говори́ть còn nói gì được với nó chứ!; да не мо́жет быть không thể có như vậy được!; 8. (*пусть*): да бу́дет вам изве́стно, что... anh cần phải biết rằng...; да сбу́дутся на́ши жела́ния! mong sao ước nguyện của chúng ta sẽ đạt được!; да сги́нет враг! mong sao kẻ thù phải bỏ mạng!; ✧ вот э́то да! thế mới tuyệt chứ!, tuyệt trần làm sao!, tuyệt quá chừng!

да II *союз* 1. *соед.* và; вы да я anh và tôi; то́лько лес да боло́та chỉ có rừng và đầm lầy mà thôi; 2. *присоед.* (*в сочет. с нареч.* «ещё», «вдобавок», «притом») mà lại, lại; сего́дня хо́лодно, да ещё дождь идёт hôm nay đã rét mà lại mưa; 3. *противит.* nhưng, mà, mà lại; я пошёл бы в кино́, да у меня́ нет биле́та tôi muốn đi xem ciné mà không có vé, mình muốn đi xem xinê, nhưng không có vé; ✧ да и а) (*а кроме того*) hơn nữa, vả lại, vả chăng, mà lại còn, lại còn, mà còn, mà lại, còn; б) (*и наконец*) cuối cùng; ду́мал, ду́мал да и наду́мал nghĩ mãi, nghĩ mãi cuối cùng thì nghĩ ra

да́бы *союз уст.* để, để cho

дава́ть, дать (*В*) 1. cho, đưa; (*на время*) cho mượn; (*поручать*) giao, trao; дать кому́-л. кни́гу cho ai (đưa cho ai, cho ai mượn) cuốn sách; дать кому́-л. че́й-л. а́дрес cho ai địa chỉ của người nào; ~ кому́-л. зада́ние giao nhiệm vụ cho ai; ~ кому́-л. взя́тку hối lộ (đút lót, đấm mõm) ai; 2. (*наносить удар*) đánh, đập, giáng, đấm; ~ кому́-л. пощёчину giáng cho ai một cái tát, tát ai một cái; ~ в у́хо, по́ уху тат tai ai; 3. (*устраивать*) tổ chức; ~ обе́д bày tiệc, chiêu đãi, thết tiệc; ~ конце́рт biểu diễn; ~ бал tổ chức vũ hội; 4. (*приносить результат*) cho, sinh ra, đem lại, mang lại; ~ урожа́й ra quả; ~ плоды́ а) (*плодоносить*) ra quả; б) *перен.* đem lại kết quả ~ дохо́д đem lại thu nhập; ~ при́быль đem lại lợi nhuận, sinh lãi; 5. *в сочет. с некоторыми сущ.* (*производить, делать*): ~ сигна́л ra hiệu, báo hiệu, đánh tín hiệu; ~ свисто́к thổi còi; ~ старт *спорт.* ra lệnh xuất phát; ~ звоно́к đánh (bấm) chuông; ~ залп bắn một loạt súng; 6. *в сочет. с рядом сущ. имеет знач. действия*: ~ распоряже́ние кому́-л. ra (hạ) lệnh cho ai; ~ обеща́ние hứa; ~ отсро́чку hoãn lại, gia hạn; ~ показа́ния khai, cung khai; ~ согла́сие đồng ý, chấp thuận; ~ указа́ние chỉ thị, ra chỉ thị; 7. (*Д+-инф.*) (*предоставлять возможность*) cho, để cho; да́йте мне поду́мать cho tôi suy nghĩ cái đã; ~ кому́-л. вы́сказаться cho ai phát biểu ý kiến, để cho ai nói; да́йте мне пройти́ cho tôi đi qua; не ~ спать кому́-л. không cho ai ngủ được; 8. *тк. несов. повел. разг.*: дава́й(те) а) nào... đi, ...đi nào, hãy... nào; б) (*начинайте, действуйте*) nào!, bắt đầu!; дава́й(те) петь nào ta hát đi!, ta hát đi nào!; дава́й(те) пойдём ta đi nào!; дава́йте я вам помогу́ nào, để tôi giúp chị; 9. *разг.* (*определять возраст*) có vẻ; ему́ нельзя́ дать бо́льше 30 лет anh ấy trông có vẻ không quá 30 tuổi; ✧ ~ знать кому́-л. cho (báo cho) ai biết; дать нача́ло чему́-л. phát nguyên (phát sinh, sinh ra, khởi đầu cho) cái gì; уста́лость даёт себя́ знать cảm thấy thấm mệt rồi; го́ды даю́т себя́ знать cảm thấy rõ đã già rồi; дать себе́ труд chịu khó; он не дал себе́ труда́ поду́мать по không chịu khó suy nghĩ; ~ кому́-л. поня́ть ám chỉ (làm) cho ai hiểu; ~ сло́во а) (*обещать*) hứa; б) (*оратору*) nhường lời, để cho... phát biểu; ~ себе́ сло́во не... hứa với mình sẽ không...; ~ за́навес hạ màn; ~ свет bật đèn; я тебе дам! (*угрожающий окрик*) tao sẽ cho mày biết tay!

дава́ться, да́ться *разг.* 1.: не ~ в ру́ки кому́-л. không để cho ai bắt mình; не

да́ться в обма́н không để bị lừa; 2. (*Д*) (*легко усваиваться, удаваться*) dễ hiểu, dễ học, dễ làm, dễ; э́то ему́ легко́ даётся đối với nó việc này thì dễ thôi; э́то мне не легко́ даётся đối với tôi việc này không dễ lắm; ничего́ не даётся без труда́ không tốn công thì chẳng được gì cả

дави́ть *несов.* (*В*) 1. (*тж.* на *В*) (*нажимать*) đè, ép, nén; (*тяжестью*) đè nặng; 2. (*разминать, выжимать сок*) ép, vắt, nén; ~ ма́сло ép dầu; ~ лимо́н vắt chanh; 3. (*убивать*) đè (chẹt, cán, nghiến) chết; (*раздавливать*) đè (giẫm) bẹp; 4. (*о платье, обуви и т. п.*) bó, thắt tức, nghẹt; пра́вый боти́нок мне да́вит chiếc giày bên phải bó đau chân tôi; 5. *безл.* (*о чувстве боли*) tức, đau, đau thắt; да́вит грудь (*или* в груди́) tức (thắt ở) ngực; 6. *разг.* (*душить*) bóp (chẹt) cổ, bóp (chẹt) họng; 7. (*притеснять*) đè nén, áp bức, áp chế, đè ép; 8. (*угнетать, тяготить*) làm khổ, làm khó chịu

дави́ться *несов.* 1. (*Т*) (bị) hóc, nghẹn, nghẹt; ~ ко́стью bị hóc xương; 2. (от *Р*) nghẹt (ngạt) thở; ~ от сме́ха cười sặc sụa; ~ от зло́сти tức nghẹn họng (nghẹn cổ)

да́вка *ж. разг.* (cảnh) chen chúc, chen lấn, xô lấn, xô đẩy

давле́ние *с. в разн. знач.* áp lực, áp suất, sức ép; гидравли́ческое, водяно́е ~ áp lực của nước, thuỷ áp; осмоти́ческое ~ áp suất thẩm thấu; высо́кое ~ áp suất cao, cao áp; под ~м масс dưới sức ép (áp lực) của quần chúng

да́вле||ный *прил.* (*помятый*) (bị) giập, bẹp, giập nát, bẹp nát; ~ые помидо́ры cà chua bị giập (giập nát)

давне́нько *нареч. разг.* đã lâu lắm; ~ я тебя́ не ви́дел đã lâu lắm mình không gặp cậu

да́вн||ий *прил.* lâu đời, đã lâu, từ lâu; ~ее намере́ние ý định từ lâu; с ~их пор từ lâu, từ ngày xưa, từ hồi trước; ~ее знако́мство chỗ quen biết từ lâu (đã lâu)

давни́шний *прил. разг. см.* да́вний

давно́ *нареч.* 1. lâu, đã lâu, từ lâu; не так ~ cách đây không lâu lắm; 2. (*долго*) đã lâu, lâu ngày; я ~ вас не ви́дел đã lâu (lâu ngày) tôi không gặp anh/chị; я уже́ ~ говори́о ему́ об э́том tôi nói với nó về việc này đã lâu rồi; ✧ ~ бы так! đáng lẽ phải làm như thế từ lâu rồi!

давнопрошед́ш||ий *прил.* xảy ra từ lâu lắm, xa xưa; ~ие времена́ thuở (ngày, thời) xưa; ✧ ~ее вре́мя *грам.* thì quá khứ xa

да́вност||ь *ж.* 1. (*отдалённость*) (sự) lâu ngày, lâu đời; э́то де́ло большо́й ~и việc này xảy ra đã lâu lắm rồi; двадцатиле́тней ~и lâu đến hai mươi năm; 2. *юр.* thời hiệu, thời gian có hiệu lực; прекрати́ть де́ло за ~ью đình cứu (đình xét vụ án) vì hết thời hiệu; потеря́ть си́лу за ~ью mất hiệu lực vì hết thời hiệu

давны́м-давно́ *нареч. разг.* ngày xửa ngày xưa; (*очень долго*) đã lâu lắm rồi

дагерроти́п *м.* hình (ảnh) chụp trên bản bạc

дагерроти́пия *ж.* (phép) chụp hình trên bản bạc

дагеста́н||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Dagestan (Đaghextan)

дагеста́нский *прил.* (thuộc về) Dagestan, Đaghextan

дадаи́зм *м. иск.* dadaism, trường phái (hoạ phái, chủ nghĩa) đada

дадаи́ст *м.* người theo trường phái dadaism (đada)

да́же *частица* thậm chí, ngay cả, ngay đến, đến như, cả đến; ~ я не зна́ю об э́том ngay cả (đến như, ngay đến, cả đến) tôi cũng không biết việc này; он ~ не зна́ет об э́том thậm chí anh ấy không biết việc này; он ~ не попроща́лся anh ta thậm chí không chào từ biệt; е́сли ~ dù có... đi nữa cũng..., nếu như... cũng...; е́сли ~ бы я захоте́л, то всё равно́ не смог бы э́того сде́лать dù tôi có muốn đi nữa cũng không thể làm được điều đó

да́йвинг *м. спорт.* (môn) diving, lặn biển, lặn sâu (*có mang đồ lặn*); ~-клуб câu lạc bộ diving (lặn biển, lặn sâu)

да́йджест *м.* (bản) tóm tắt, tóm lược

дайджести́ровать *несов. и сов.* (*В*) *разг.* tóm tắt, tóm lược

Дала́й-ла́ма *м. будд.* Daila-lama, Đạt-lai Lạt-ma

дактилоло́гия *ж.* thuật làm dấu bằng ngón tay (*cho người câm nói chuyện*)

дактилоскопи́ческий *прил.* (thuộc về) vân tay học, vân tay, dấu điểm chỉ; ~ узо́р vân tay, vân ngón tay, dấu điểm chỉ; ~ контро́ль kiểm tra vân tay (dấu điểm chỉ)

дактилоскопи́я *ж.* vân tay học, (khoa, môn) nghiên cứu vân tay, nghiên cứu dấu điểm chỉ

да́лее *нареч.* 1. (*дальше*) xa hơn; 2. (*затем*) rồi thì, sau đó, tiếp sau, tiếp nữa; ✧ и так ~ vân vân; не ~ как вчера́ đúng hôm qua

далёк||ий *прил.* 1. xa, xa xôi, xa ngái, xa xăm, xa vời, cách xa; (*протяжённый*) dài; ~ путь đường xa; ~ бе́рег bờ xa xôi (xa vời); viễn phố (*поэт.*); ~ друг người bạn ở xa; ~ое путеше́ствие (chuyến) viễn du, viễn hành, du lịch xa; ~ое расстоя́ние khoảng cách lớn (xa), cự ly dài; 2. (*по времени*) xa, xa xôi, xa vời, xa xưa, xưa; ~ое про́шлое thời quá khứ xa xưa (xa vời), dĩ vãng xa (xa xăm); ~ ое бу́дущее tương lai xa; ~ие времена́ thời xưa, thuở xưa, ngày xưa; 3. *перен.*: он далёк от и́стины rõ ràng là anh ta không đúng, nó quá xa chân lý; он не далёк от и́стины anh ấy nói gần đúng, nó gần đến chân lý; ~ от действи́тельности xa (không sát) thực tế; я далёк от того́, что́бы... tôi hoàn toàn không..., tôi không hề có ý...; я далёк от мы́сли... tôi hoàn toàn không nghĩ đến việc..., tôi không hề có ý nghĩ...; он далёк от подозре́ний anh ấy không hề nghi ngờ

далеко́ 1. *нареч.* (một cách) xa, xa xôi; о́чень ~ rất xa, xa lắc, xa lắc xa lơ; он живёт ~ anh ấy ở xa; он уе́хал ~ anh ấy đi xa; ~ от до́ма xa nhà; зайти́ ~ в лес đi sâu vào rừng; оставля́ть кого́-л. ~ позади́ vượt xa ai; име́ть ~ иду́щие после́дствия có hậu quả lâu dài; 2. *в знач. сказ.* (thật là) xa; до до́му ещё ~ đến nhà còn xa; 3. *в знач. сказ.* (*о времени*) (thật là) lâu; ✧ ~ за... đã quá...; ~ за́ полдень đã quá trưa; ~ за́ полночь đã quá khuya; ему́ ~ за 40 anh ấy đã quá (đã ngoài) 40 tuổi, anh ta đã ngoại tứ tuần; ~ не... hoàn toàn không, không phải là; я ~ не уве́рен в э́том tôi hoàn toàn không tin chắc điều này; он ~ не трус nó hoàn toàn không nhát đâu, nó không phải là thằng nhát; зайти́ сли́шком ~ làm quá trớn, vượt quá giới hạn; ~ ходи́ть за приме́ром не ну́жно không cần tìm ví dụ đâu xa; он ~ пойдёт anh ấy sẽ làm nên danh phận, cậu ta sẽ thành đạt

далёко *нареч. см.* далеко́

дал||ь *ж.* (nơi, chốn) xa, xa xôi, xa xăm, xa xa; голуба́я ~ мо́ря xa xa biển một màu xanh lam; зелёная ~ поле́й cánh đồng xanh mướt tận xa xa; в ~и́ лесо́в ở nơi sâu trong rừng; ✧ така́я ~ xa quá; куда́ нам е́хать в таку́ю ~! chúng ta phải đi xa như vậy để làm gì!

дальневосто́чный *прил.* (thuộc về) Viễn Đông

дальне́йш||ий *прил.* sau này, tiếp sau, theo sau; ~ие собы́тия những sự kiện tiếp sau; ✧ в ~ем а) (*в будущем*) sau này, về sau, trong tương lai; б) (*ниже в тексте*) dưới đây, sau đây; в ~ем именуемый... (*в документе*) dưới đây gọi là...

да́льн||ий *прил.* 1. xa, xa xôi, xa vời, xa xăm, cách xa; (*протяжённый*) dài; ~его де́йствия (có) tầm xa, tầm bay xa; ~яя доро́га đường xa, đường dài; ~ее пла́вание (chuyến) viễn du trên tàu thuỷ, đi tàu viễn dương; 2. (*по времени*) xa xôi, xa xưa, xưa, viễn cổ; 3. (*об отношениях*) xa; ~ ро́дственник người bà con xa; ✧ без ~их слов nói thẳng, chẳng cần rào trước đón sau

дальнобо́йность *ж. воен.* (tầm, sức) bắn xa

дальнобо́йн||ый *прил. воен.* (có) tầm xa, bắn xa; ~ая артилле́рия pháo tầm xa

дальнобо́йщик *м.* (*водитель*) (người) lái xe vận tải đường trường

дальнови́дность *ж.* (tính, sự) nhìn xa, nhìn xa thấy rộng

дальнови́дн||ый *прил.* nhìn xa, nhìn xa thấy rộng, có viễn kiến; ~ челове́к người nhìn xa thấy rộng (có viễn kiến); ~ая поли́тика chính sách sáng suốt (nhìn xa thấy rộng, viễn kiến)

дальнозо́ркий *прил.* 1. viễn thị; 2. *перен.* nhìn xa, nhìn xa thấy rộng, có viễn kiến

дальнозо́ркость *ж.* 1. (chứng) viễn thị; 2. *перен.* (sự) nhìn xa, nhìn xa thấy rộng, viễn kiến

дальноме́р *м.* viễn trắc kế, máy đo xa (viễn trắc, đo khoảng cách)

да́льност||ь *ж.* (độ, tầm) xa; ~ полёта độ xa của chuyến bay, tầm bay xa; ~ полёта снаря́да tầm xa của đạn; раке́та сре́дней ~и tên lửa tầm trung (trung bình)

дальтони́зм *м.* (chứng) loạn sắc, mù màu

дальто́ник *м.* người loạn sắc (mù màu)

да́льше 1. (*сравнит. ст. прил.* далёкий *и нареч.* далеко́) xa hơn; 2. *нареч.* (*затем, потом*) sau này, sau đó, tiếp đó, rồi sau; а ~ что?, а что же ~? rồi sau thế nào?, còn sau đó thì thế nào?; ~ сле́дует подчеркну́ть, что... sau đó phải nhấn mạnh rằng...; 3. *нареч.* (*продолжая начатое*) tiếp; расска́зывать ~ kể tiếp; он продолжа́л чита́ть ~ anh ta đọc tiếp; ~! (*продолжайте*) cứ tiếp tục đi!, nói tiếp đi!; 4. *нареч.* (*больше*) nữa, được nữa; молча́ть ~ бы́ло нельзя́ không thể lặng thinh được nữa; ✧ не ви́деть ~ своего́ но́са không nhìn quá mũi mình, thiển cận; ~ — бо́льше ... ~ ... ngày càng..., mỗi lúc một..., càng lúc càng...; не да́льше как..., не ~ чем... а) (*именно здесь*) chính là (đúng là) ở đây/chỗ này; б) (*именно тогда*) chính là (đúng là) lúc đó/vào lúc đó; не ~ как в сосе́днем посёлке chính là (đúng là) ở xóm bên cạnh; не ~ как на днях chính là (đúng là) gần đây; ~ не́куда quá xá, quá trời, quá lắm, hết chỗ nói, quá quắt lắm

да́ма *ж.* 1. người phụ nữ (đàn bà), mệnh phụ, bà; bà đầm (*разг.*); 2. (*в танцах*) bạn nhảy, bạn nhảy nữ, cave, ca-ve; 3. *карт.* con đầm, con Q; ✧ ~ се́рдца *шутл.* bạn lòng, bạn tình; ý trung nhân (*лит.*)

да́мба *ж.* đê, đập, kè

дамбострое́ние *с.* (sự, ngành) xây dựng đê đập

дамбострои́тель *м.* chuyên viên xây dựng đê đập

дамо́клов: ~ меч *книжн.* lưỡi gươm Damoclès, gươm treo đầu sợi tóc, hiểm hoạ lơ lửng treo trên đầu

да́мск||ий *прил.* (thuộc về) phụ nữ, đàn bà, nữ; ~ костю́м y phục nữ, quần áo phụ nữ; ~ портно́й thợ may nữ

да́нны||е *мн.* (*скл. как прил.*) 1. dữ kiện, dữ liệu, dẫn liệu, tài liệu, số liệu; чи́сленные ~ số liệu; по име́ющимся в на́шем распоряже́нии ~ым theo những dữ kiện (dữ liệu, dẫn liệu, tài liệu) mà chúng ta hiện có; ~ разве́дки tài liệu thám sát, những tin tình báo; 2. (*свойства, способности*) khả năng, năng khiếu; (*качества*) phẩm chất, tư chất; вне́шние ~ vẻ ngoài; музыка́льные ~ năng khiếu âm nhạc; у него́ все ~, что́бы стать хоро́шим инжене́ром anh ấy có đủ mọi phẩm chất (khả năng) để trở thành một kỹ sư giỏi

да́нн||ый *прил.* này, ấy, đó; ~ вопро́с vấn đề này; в ~ую мину́ту, в ~ое вре́мя, в ~ момент trong lúc này; в ~ом слу́чае trong trường hợp này; ✧ ~ая величина́ *мат.* đại lượng cho trước (đã cho)

да́нсинг *м.*: ~-зал phòng khiêu vũ; ~-холл đại sảnh khiêu vũ

дантист *м.* nha sĩ, bác sĩ nha khoa, thầy thuốc chữa răng

дан||ь *ж. ист.* cống vật, cống phẩm, vật cống; облага́ть кого́-л. ~ью bắt ai phải nộp cống; ✧ отда́ть ~ кому́-л., чему́-л. đánh giá ai, cái gì một cách xứng đáng; приноси́ть ~ уваже́ния tỏ lòng tôn kính

да́о *м. филос.* đạo

даоси́зм *м. филос., рел.* Đạo giáo, Lão giáo, đạo Lão, đạo Lão Trang

даосск||ий *прил.* (thuộc về) đạo; ~ие катего́рии những phạm trù của đạo

даоси́ческий *прил.* (thuộc về) Đạo giáo, Lão giáo, đạo Lão, đạo Lão Trang

дар *м.* 1. (*подарок*) quà biếu, vật tặng, quà tặng, tặng vật, tặng phẩm, vật tiến dâng; 2. (*способность, талант*) tài, khiếu, tài năng, năng khiếu, thiên khiếu; ~ красноре́чия tài hùng biện; ~ ре́чи, ~ сло́ва tài nói, tài ăn nói, khẩu tài; потеря́ть ~ ре́чи bị câm

дарвини́зм *м.* học thuyết Darwin

дарвини́ст *м.* người theo học thuyết Darwin

дарён||ый *прил. разг.* (được) tặng, biếu; ✧ ~ому коню́ в зу́бы не смо́трят *посл.* của được tặng thì đừng chê

дари́тель *м.* người biếu (tặng, hiến dâng, tiến dâng)

дари́ть, подари́ть (в *Д*) biếu, tặng, biếu tặng, hiến dâng, tiến dâng

дармово́й *разг.* không mất tiền, boóng, ghẹ, không phải trả tiền

дармовщи́н||а, **~ка** *ж. разг.*: на ~у, на ~ку không mất tiền, không phải trả tiền, boóng, ghẹ

дармое́д *м. разг.* kẻ ăn boóng (ăn ghẹ, ăn chực, ăn bám)

дарова́ни||е *с.* tài, khiếu, tài năng, năng khiếu, thiên khiếu; (*о талантливом человеке*) người có tài; приро́дное ~ thiên khiếu, thiên bẩm, thiên tư; ре́дкое ~ tài năng (năng khiếu, thiên khiếu) hiếm có; молоды́е ~я những tài năng trẻ tuổi, những thanh niên có tài

дарова́ть *несов. и сов.* (*В*) *уст.* ban tặng, ban thưởng, ban; ✧ ~ кому́-л. жизнь tha tội chết cho ai; ~ кому́-л. свобо́ду thả ai, trả tự do cho ai

дарови́то *нареч.* (một cách) tài tình, tài ba, tài hoa

дарови́тость *ж.* tài năng, tài ba, tài hoa, năng khiếu, thiên khiếu

дарови́тый *прил.* có tài, tài tình, tài ba, tài hoa, tài giỏi

даров||о́й *прил.* biếu, không mất tiền; ~ы́е биле́ты в теа́тр vé biếu đi xem hát

даровщи́н||а, ~ка *ж. разг.*: на ~у, на ~ку không mất tiền, không phải trả tiền, boóng, ghẹ

да́ром *нареч.* 1. (*бесплатно*) không lấy tiền, không mất tiền, cho không; отда́ть что́-л. ~ cho không cái gì; доставáться ~ ăn không, đạt được không mất công; 2. *разг.* (*очень дёшево*) rẻ lắm, với giá rẻ mạt, với giá bèo; он купи́л э́то соверше́нно ~ anh ấy mua cái này với giá rẻ mạt; 3. (*напрасно*) vô ích, uổng công, toi; тра́тить вре́мя ~ mất thì giờ vô ích; все на́ши труды́ пропа́ли ~ mọi cố gắng của chúng ta đã mất toi, công của chúng ta đã thành công cốc; не ~ говори́ть nói có lý, nói đúng, nói phải

дарonóсица *ж. церк.* mặt nhật

дарохрани́тельница *ж. церк. см.* дарonóсица

да́рственн||ый *прил.*: ~ые на́дписи а́втора những dòng đề tặng của tác giả; ~ая за́пись *юр.* chứng thư biếu tặng

да́т||а *ж.* 1. ngày; истори́ческие ~ы những ngày lịch sử; 2. (*пометка*) ngày tháng; без ~ы không ghi ngày tháng; поста́вить ~у ghi ngày tháng

да́тельный *прил.*: ~ паде́ж *грам.* dữ cách, tặng cách; cách ba (*разг.*)

дати́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. (*надписывать дату*) ghi (đề) ngày tháng; ~ письмо́ пя́тым ма́я đề thư ngày 5 tháng năm; 2. (*устанавливать дату*) định ngày tháng

да́тский *прил.* (thuộc về) Denmark, Đan Mạch

датча́н||ин *м.*, **~ка** *ж.* người Denmark (Đan Mạch); người Đan (*разг.*)

да́тчик *м. эл.* bộ cảm biến (thu biến)

дать *сов. см.* дава́ть 1–7

да́ться *сов. см.* дава́ться

дацáн *м. будд.* datsan, chùa, tu viện (*ở các xứ Phật giáo tại Nga*)

да́ч||а I *ж.* 1. (*дом*) datcha, dã thự, biệt thự, nhà nghỉ ngoại thành; 2. (*местность*) vùng nhà nghỉ ngoại thành; жить на ~e ở datcha, ở nhà nghỉ ngoại thành, sống ở ngoại thành

да́ча II *ж.*: ~ показа́ний (sự) khai, cung khai; ~ указа́ний (sự) ra chỉ thị

дачевладе́л||ец *м.* **~ица** *ж.* chủ datcha (dã thự, biệt thự, nhà nghỉ ngoại thành)

да́чник *м.* người ở datcha (dã thự, biệt thự, nhà nghỉ ngoại thành)

да́чн||ый *прил.* (thuộc về) datcha, dã thự, biệt thự, nhà nghỉ ngoại thành; ~ая ме́стность vùng datcha (nhà nghỉ ở ngoại thành, ngoại thành); ~ по́езд tàu ngoại ô

два *числ.* hai; ✧ в двух слова́х vắn tắt, trong vài lời; в двух шага́х cách vài bước, ở bên cạnh, ở gần bên; в ~ счёта ngay tức khắc, trong khoảnh khắc (nháy mắt); ни ~ ни полтора́ a không ra ngô không ra khoai, dở dở ương ương

двадцатиле́тие *с.* 1. (*срок*) (thời gian) hai mươi năm; 2. (*годовщина*) (lễ) kỷ niệm lần thứ hai mươi

двадцатиле́тний *прил.* 1. (*о сроке*) (lâu) hai mươi năm; 2. (*о возрасте*) (lên) hai mươi tuổi

двадца́т||ый *числ.* (thứ) hai mươi; ~ые го́ды những năm hai mươi; ~ век thế kỷ hai mươi; ему́ ~ год cậu ấy gần hai mươi tuổi (hơn mười chín tuổi)

два́дцат||ь *числ.* hai mươi, hai chục; ~ о́дин hai mươi mốt, hăm mốt; ~ пе́рвый (thứ) hai mươi mốt; ему́ о́коло ~и́ лет anh ấy khoảng hai mươi tuổi

два́жды *нареч.* hai lần, hai lượt; ~ два — четы́ре hai lần hai là bốn; ~ орденоно́сец người hai lần được huân chương; ✧ как ~ два — четы́ре ≅ hai năm rõ mười

дванадеся́тый *прил.*: ~ пра́здник một trong mười hai ngày lễ trọng của giáo hội Chính thống

двенадцатиле́тний *прил.* 1. (*о сроке*) (lâu) mười hai năm; 2. (*о возрасте*) (lên) mười hai tuổi

двенадцатипе́рстн||ый *прил.*: ~ая кишка́ *анат.* tá tràng, ruột tá

двена́дцатый *числ.* (thứ) mười hai

двена́дцать *числ.* mười hai

двери||о́й *прил.* (thuộc về) cửa; ~ ключ khoá cửa; ~а́я ру́чка tay nắm ở cửa

две́рца *ж.* cửa con, cửa; ~ автомоби́ля cửa ôtô

двер||ь *ж.* cửa; стоя́ть в ~я́х đứng ở cửa; ✧ жить ~ в ~ ở nhà đối mặt nhau, ở nhà đối diện; у ~е́й ра́т gần, đã gần kề; при закры́тых ~я́х họp kín; при откры́тых ~я́х công khai; ломи́ться в откры́тую ~ cố sức chứng giải một điều đã quá rõ rồi; поли́тика откры́тых ~е́й chính sách mở cửa; показа́ть кому́-л. на ~ đuổi (tống khứ) ai ra

две́сти *числ.* hai trăm

дви́гатель *м.* động cơ, môtơ, máy nổ; ~ вну́треннего сгора́ния động cơ đốt trong; раке́тный ~ động cơ tên lửa

дви́гательн||ый *прил.* (thuộc về) vận động, chuyển động; ~ нерв *анат.* dây thần kinh vận động; ~ая си́ла lực đẩy, động lực

дви́гать, дви́нуть 1. (*В*) (*перемещать*) dịch, xê dịch, chuyển dịch, di chuyển, dịch chuyển, xê xích; ~ ме́бель chuyển dịch (xê dịch) bàn ghế; ~ войска́ điều quân, chuyển quân; 2. (*Т*) (*шевелить*) cử động, động đậy; ~ руко́й cử động tay; 3. (*В*) *перен.* (*развивать*) phát triển, thúc đẩy; ~ вперёд нау́ку phát triển khoa học; 4. *перен.* (*побуждать кого-л.*) thúc đẩy, xui khiến; им дви́жет чу́вство жа́лости lòng thương hại thúc đẩy (xui khiến) anh ấy

дви́г||аться, дви́нуться 1. (*перемещаться, передвигаться*) chuyển động, vận động, chuyển dịch, di chuyển, di động; (*идти вперёд*) tiến triển, tiến lên, đi, chạy; *разг.* (*подвигаться*) nhích, xê, xích, dịch; ~ по кру́гу chuyển động (chuyển dịch) theo vòng tròn; вре́мя дви́жется бы́стро thời gian trôi (đi) nhanh; де́ло не дви́жется công việc không tiến triển (không chạy); ~ вперёд tiến lên; 2. (*делать движения, шевелиться*) cử động, động đậy, nhúc nhích, cựa quậy; ру́ки не ~аются tay không cử động (nhúc nhích) được; не ~ с ме́ста đứng yên một chỗ, không nhúc nhích (xê xích); 3. *разг.* (*трогаться с места*) khởi hành, chuyển bánh, xuất phát; пора́ ~! đã đến lúc khởi hành rồi!, đến lúc phải đi!; ~ в путь lên đường; ✧ ~ по слу́жбе thăng tiến, thăng chức, thăng cấp, thăng bậc, lên cấp

движе́ни||е *с.* 1. (*перемещение*) (sự) chuyển động, vận động, chuyển dịch, di chuyển, di động; (*действие механизма*) (sự) chạy, hoạt động; враща́тельное ~ chuyển động quay; в ~и đang chuyển động; без ~я không chuyển động (cử động, nhúc nhích, động đậy), bất động, ỳ ra; приводи́ть в ~ phát động, khởi động; приходи́ть в ~ а) bắt đầu hoạt động, khởi động; б) (*оживляться*) sôi động, sôi nổi lên; всё пришло́ в ~ tất cả đều sôi nổi lên; 2. *филос.* vận động; 3. (*передвижение*) (sự) di chuyển, vận chuyển; (*транспорта*) (sự) vận chuyển, giao thông; (*езда, ходьба*) (sự) đi lại; трамва́йное ~ giao thông bằng tàu điện; ~ войск chuyển quân; 4. (*изменение положения тела*) (sự) cử động, động đậy; (*телодвижение*) động tác; ~ головы́ cử động của đầu,

động tác đầu; ~ руки́ cử động của tay, động tác tay; 5. *перен.* phong trào, cuộc vận động; всенаро́дное ~ phong trào toàn dân; ~ в защи́ту ми́ра phong trào bảo vệ hoà bình; 6. (*внутреннее побуждение*) (mối) cảm kích; 7. (*рост, развитие*) (sự) lớn lên, phát triển, tiến triển, tiến lên

дви́жимость *ж. юр.* động sản

дви́жим||ый *прил. юр.* (thuộc về) động sản; ~ое иму́щество động sản

движо́к *м.* 1. (*деталь в механизме*) con chạy, con trượt; 2. *разг.* (*переносный двигатель*) máy nổ, môtơ, động cơ

дви́жущ||ий *прил.* chuyển động, cử động; ~ие си́лы револю́ции động lực cách mạng; ~ моти́в động cơ

дви́жущ||ийся *прил.*: ~аяся цель *спорт.* mục tiêu (bia) di động

дви́нуть(ся) *сов. см.* дви́гать(ся)

дво́||е *числ.* hai người, hai; ~ су́ток hai ngày đêm; нас ~ chúng tôi có hai người; ✧ рабо́тать за ~и́х làm việc bằng hai (rất nhiều); на свои́х на ~и́х, на свои́х ~и́х *шутл.* cuốc bộ

двоебо́рье *с. спорт.* (cuộc) thi hai môn phối hợp

двоебра́чие *с.* (sự) trùng hôn

двоевла́стие *с.* (tình trạng) hai chính quyền song song tồn tại

двоеду́шие *с.* (sự, thái độ) hai lòng, nhị tâm

двоеду́шничать *несов.* ăn ở hai lòng (nhị tâm)

двоеду́шный *прил.* hai lòng, nhị tâm

двоежене́ц *м.* người lấy hai vợ

двоежёнство *с.* (sự) lấy hai vợ

двоему́жие *с.* (sự) lấy hai chồng

двоему́жница *ж.* người lấy hai chồng

двоето́чие *с.* (dấu) hai chấm

дво́ечни||к *м.*, **~ца** *ж. разг.* học sinh hạng bét, học trò điểm hai

дво||и́ться *несов.* 1. (*раздваиваться*) (bị) chia đôi; (*о дороге*) rẽ đôi; 2. (*удваиваться*) thấy... thành hai; у меня́ в глаза́х ~и́тся tôi thấy mọi vật thành hai

двои́чный *прил.*: ~ код *информ.* mã nhị phân; ~ по́иск *информ.* tìm đôi (kép)

дво́йк||а *ж.* 1. (*цифра*) (chữ) số hai; 2. (*отметка*) điểm hai, hai điểm; получи́ть ~у по матема́тике được điểm hai về toán; 3. (*карта*) (con) hai; 4. *спорт.* (*лодка*) thuyền hai người; ~ с рулевы́м thuyền hai người có người chỉ huy; ~ па́рная thuyền hai người chèo đôi

двойни́к *м.* người giống hệt (giống như đúc)

двойн||о́й *прил.* 1. kép, đôi, có hai; ~о́е дно đáy kép; ~ смысл có hai nghĩa, hai ý; ~ шпио́н gián điệp đôi (nhị trùng, hai mang); ~ое граждáнство song tịch; ~ уда́р (*в боксе*) cú đấm đôi; ~ щелчо́к *информ.* click đôi, ấn đôi, nhấp chuột hai lần; 2. (*удвоенный*) gấp đôi; ~а́я пла́та tiền trả gấp đôi; ~а́я тра́та вре́мени tiêu phí thì giờ gấp đôi; в ~о́м разме́ре gấp hai lần, gấp đôi; 3. (*двойственный*) nước đôi; вести́ ~у́ю игру́ chơi nước đôi, chơi lối đòn xóc hai đầu; ✧ ~а́я бухгалте́рия kế toán kép; ~о́е са́льто *спорт.* salto hai vòng, nhảy ngửa lộn hai vòng; ~ прыжо́к *спорт.* (môn, lối, cú) nhảy hai cấp; ~ стандáрт lối sống hai mặt (lá mặt lá trái), lối xử thế nước đôi (không nhất quán)

дво́йн||я *ж.* (cặp) sinh đôi, song sinh; роди́ть ~ю đẻ sinh đôi

дво́йственность *ж.* (tính chất) hai mặt; ~ трудá *эк.* tính chất hai mặt của lao động

дво́йственн||ый *прил.* 1. (*противоречивый*) hai mặt; ~ хара́ктер tính (tính chất) hai mặt; 2. (*двуличный*) hai mặt, hai lòng, nhị tâm; lá mặt lá trái (*погов.*); ~ая поли́тика chính sách nước đôi, chính trị lá mặt lá trái; 3. (*двусторонний*) song phương, hai bên; ~ое соглаше́ние hiệp nghị song phương

двор I *м.* 1. (*при доме*) sân; 2. (*крестьянское хозяйство*) nông hộ; 3. (*скотный и т. п.*) chuồng; пти́чий ~ chuồng gia cầm (gà vịt); ✧ на ~é темно́ ngoài trời đã tối; на ~é непого́да trời xấu; весна́ на ~é xuân sang; быть, прийти́сь не ко ~ý không hợp, không xứng, không môn đăng hộ đối

двор II *м.* (*короля и т. п.*) triều đình, triều; при ~é кого́-л. dưới triều của ai

дворе́ц *м.* 1. cung điện, cung đình, lâu đài, cung, điện; импера́торский ~ hoàng cung; 2.: ~ культу́ры cung văn hoá; ~ пионе́ров cung thiếu niên; ~ спо́рта cung thể thao

дво́рник *м.* 1. phu quét dọn đường; 2. (*у автомобиля*) *разг.* cần gạt kính, cần gạt

дворня́||га *ж.*, **~жка** *ж.* chó thường (không nòi)

дворо́в||ый *прил.* 1. (thuộc về) sân; ~ые постро́йки các nhà phụ trong sân; 2. *в знач. сущ. мн.*: ~ые *ист.* gia nhân, gia nô, tôi tớ, đầy tớ

дворцо́вый *прил.* (thuộc về) cung điện, cung đình, lâu đài, cung, điện; ✧ ~ перевоpо́т đảo chính cung đình

дворяни́н *м.*, **дворя́нка** *ж.* người quý tộc

дворя́нск||ий *прил.* (thuộc về) quý tộc, quý phái; ~ое сосло́вие tầng lớp quý tộc

дворя́нство *с.* 1. (*сословие*) (tầng lớp) quý tộc, quý phái; 2. (*звание*) (tước vị) quý tộc; пожа́ловать ~ phong tước quý tộc

двою́родн||ый *прил.* họ, thúc bá; ~ брат (*старший*) anh họ; (*младший*) (cậu) em họ; ~ая сестра́ (*старшая*) chị họ; (*младшая*) (cô) em họ

двоя́к||ий *прил.* có hai; ~ого ро́да có hai loại; ~ смысл có hai nghĩa, hai ý; ~ая вы́года lưỡng lợi; ~им спо́собом bằng hai cách

двоя́ко *нареч.* (bằng) hai cách

двояково́гнутый *прил.* (có) hai mặt lõm

двояковы́пуклый *прил.* (có) hai mặt lồi

двоякоды́шащие *мн. зоол.* (loài) cá thở mang phổi

двубо́ртный *прил.* vạt chéo, croisé; ~ пиджа́к áo vét vạt chéo, áo veston croisé

двугла́в||ый *прил.* (*с двумя головами*) (có) hai đầu; (*с двумя вершинами*) (có) hai đỉnh; (*с двумя куполами*) (có) hai nóc; ~ орёл đại bàng hai đầu (*biểu tượng của nước Nga*); ✧ ~ая мы́шца *анат.* cơ hai đầu

двугóрбый *прил.* (có) hai bướu; ~ верблю́д lạc đà hai bướu

двугри́венный *м.* (*скл. как прил.*) *разг.* (đồng) hai mươi copec, hai hào

двудо́льн||ый *прил. бот.*: ~ые расте́ния *бот.* cây hai lá mầm, cây song tử diệp

двудо́мн||ый *прил. бот.* khác gốc; ~ое расте́ние cây khác gốc

двузна́чн||ый *прил.* song trị, lưỡng trị; ~ая ло́гика lôgic song trị; ~ое число́ số lưỡng trị

двуко́лка *ж.* xe hai bánh (ba gác)

двукра́тн||ый *прил.* gấp đôi; (*повторный*) hai lần; в ~ом разме́ре với kích thước gấp đôi; по́сле ~ого предупрежде́ния sau hai lần cảnh cáo

двукры́л||ый *прил.* 1. (có) hai cánh; 2. *в знач. сущ. мн.*: ~ые *зоол.* bọ Hai cánh (*Diptera*)

двули́кий *прил.* 1. (có) hai mặt; 2. *перен.* (*двуличный*) hai mặt, hai lòng, nhị tâm, lá mặt lá trái

двули́ч||ие *с.*, **~ность** *ж.* (tính) hai mặt, hai lòng, nhị tâm, lá mặt lá trái

двули́чничать *несов.* có thái độ hai mặt, ăn ở hai lòng, xử đối kiểu lá mặt lá trái

двули́чный *прил.* hai mặt, hai lòng, nhị tâm, lá mặt lá trái; ~ челове́к người hai lòng (lá mặt lá trái)

двунадеся́тый *прил. см.* дванадеся́тый

двуно́гий *прил.* (có) hai chân, hai cẳng

двуо́кись *ж. хим.* dioxyt, bioxyt

двуро́гий *прил.* (có) hai sừng

двуру́чн||ый *прил.*: ~ая пила́ cưa hai tay cầm

двуру́шник *м.* kẻ hai lòng, kẻ lá mặt lá trái

двуру́шнический *прил.* hai lòng, nhị tâm, lá mặt lá trái

двуру́шничество *с.* (sự, thái độ) ăn ở hai lòng, lá mặt lá trái

двуска́т||ый *прил.*: ~ая кры́ша mái hai dốc

двусло́жн||ый *прил. лингв.* song tiết, (có) hai âm tiết; ~ое сло́во từ song tiết

двусмы́сленно *нареч.* 1. (một cách) úp mở, nước đôi, lập lờ; 2. (*непристойно*) (một cách) có ngụ ý tục

двусмы́сленность *ж.* 1. (tính, sự) úp mở, nước đôi, lập lờ, lắt léo; 2. (*непристойность*) (lời, câu) có ngụ ý tục

двусмы́сленн||ый *прил.* 1. úp mở, nước đôi, lập lờ, lắt léo; ~ отве́т câu trả lời úp mở (nước đôi); ~ая пози́ция к кому́-л., чему́-л. thái độ lập lờ (mập mờ, nước đôi) đối với ai, cái gì; 2. (*непристойный*) (có) ngụ ý tục; ~ая шу́тка câu nói đùa có ngụ ý tục

двуспа́льн||ый *прил.*: ~ая крова́ть giường đôi, giường hai người

двуство́лка *ж.* súng hai nòng

двуство́рчат||ый *прил.*: ~ая дверь cửa hai cánh

двусти́шие *с.* thơ hai câu

двусторо́нн||ий *прил.* 1. (có) hai bên, hai phía, hai chiều; ~ее воспале́ние лёгких (bệnh) viêm phổi cả hai lá, viêm phổi hai bên; ~ее у́личное движе́ние giao thông hai chiều; ~ драп dạ hai mặt; 2. (*обоюдный*) song phương, tay đôi, giữa hai bên; ~ее соглаше́ние hiệp nghị song phương (tay đôi); ~яя радиосвя́зь liên lạc radio hai chiều

двутавро́в||ый *прил.*: ~ая ба́лка rầm chữ I

двухвесе́льн||ый, двухвёсельный *прил.*: ~ая шлю́пка, ло́дка thuyền hai chèo

двухгоди́чн||ый *прил.* (trong) hai năm; ~ые ку́рсы khoá học hai năm

двухгодова́лый *прил.* lên hai, hai tuổi

двухдне́вный *прил.* (trong) hai ngày; ~ срок thời hạn hai ngày

двухза́льный *прил.*: ~ кинотеа́тр rạp chiếu bóng có hai phòng xem

двухзона́льный *прил.* (có) hai khu

двухколе́йн||ый *прил.*: ~ая желе́зная доро́га đường sắt đôi

двухколёсный *прил.* (có) hai bánh

двухко́мнатн||ый *прил.* (có) hai phòng, hai buồng; ~ая кварти́ра căn hộ hai phòng (hai buồng)

двухле́тн||ий *прил.* 1. (*о сроке*) (trong) hai năm; 2. (*о возрасте*) lên hai, hai tuổi; 3. *бот.* hai năm; ~ее расте́ние cây hai năm

двухме́стн||ый *прил.* (có) hai chỗ; ~ое купе́ buồng toa hai chỗ nằm; ~ая маши́на ôtô hai chỗ

двухме́сячный *прил.* 1. (*о сроке*) (trong) hai tháng; 2. (*о возрасте*) (lên) hai tháng; 3. (*об издании*) (ra) hai tháng một kỳ

двухметро́вый *прил.* (có) hai mét, hai thước

двухмото́рный *прил.*: ~ самолёт máy bay hai động cơ

двухнеде́льный *прил.* 1. (*о сроке*) (trong) hai tuần; 2. (*о возрасте*) (lên) hai tuần; 3. (*об издании*) (ra) hai tuần một kỳ, nửa tháng một kỳ, bán nguyệt; ~ журна́л bán nguyệt san

двухпа́латн||ый *прил.* lưỡng viện, (có) hai viện; ~ая систе́ма chế độ lưỡng viện

двухпарти́йн||ый *прил.* lưỡng đảng, (có) hai đảng; ~ая систе́ма chế độ lưỡng đảng (hai đảng)

двухра́зов||ый *прил.*: ~ое пита́ние chế độ ăn hai lần một ngày

двухсме́нный *прил.* (có) hai kíp, hai ca

двухсотми́льн||ый *прил.*: ~ая зона *дип.* vùng hai trăm hải lý

двухсо́тый *числ.* (thứ) hai trăm

двухспа́льный *прил. см.* двуспа́льный

двухство́лка *ж. см.* двуство́лка

двухта́ктный *прил. тех.*: ~ дви́гатель động cơ hai kỳ

двухто́мный *прил.* (có) hai tập

двухты́сячный *числ.* (thứ) hai nghìn

двухцве́тный *прил.* (có) hai màu

двухчасово́й *прил.* 1. (trong) hai giờ, hai tiếng đồng hồ; 2. *разг.* (*о поезде и т. п.*) (lúc) hai giờ

двухэта́жный *прил.* (có) hai tầng

двучле́н *м. мат.* nhị thức

двуязы́чный *прил.* 1. (có) hai thứ tiếng; ~ слова́рь từ điển hai thứ tiếng; 2. (*о населении и т. п.*) nói hai thứ tiếng

ДДТ *м. неизм.* (chất) DDT

дебарка́дер *м.* cầu tàu

дебати́ровать *несов.* (*В*, о *П*) tranh luận, thảo luận, bàn cãi

деба́ты *мн.* (*скл. как м.*) (cuộc) tranh luận, thảo luận, bàn cãi

де́бет *м. бухг.* bên nợ, tá phương

деби́л *м.* người đần (đụt, kém thông minh)

деби́т *м. тех.* lưu lượng, sản lượng; ~ нефтяно́й сква́жины sản lượng giếng dầu

дебито́р *м. бухг.* người mắc nợ, con nợ

дебо́ш *м.* (cuộc, vụ) loạn đả, ẩu đả, phá phách, đập phá, gây sự om sòm

дебоши́р *м.* kẻ loạn đả (ẩu đả, phá phách, đập phá, gây om sòm)

дебоши́рить *несов.* loạn đả, ẩu đả, phá phách, gây sự om sòm

де́бри *мн.* (*скл. как ж.*) 1. (*лес*) rừng dày, rừng rậm; (*глушь*) (nơi) hẻo lánh; 2. *перен.* (những) lĩnh vực hóc búa

дебю́т *м.* 1. lần diễn đầu tiên; 2. *шахм.* phần đầu

дебюта́нт *м.*, **~ка** *ж.* người tham gia lần đầu tiên; (*об артисте*) diễn viên lần đầu tiên lên sân khấu; (*о спортсмене*) vận động viên thi đấu lần đầu tiên

дебюти́ровать *несов. и сов.* tham gia lần đầu tiên; (*об артисте*) biểu diễn lần đầu tiên; (*о спортсмене*) thi đấu lần đầu tiên

де́ва *ж. поэт.* thiếu nữ; ✧ ста́рая ~ gái quá thì, gái già; созве́здие Де́вы *астр.* chòm sao Xử nữ (Thất nữ) (*Virgo*); Де́ва Мари́я *церк.* Đức mẹ Maria

девальва́ция *ж. эк.* (sự) phá giá tiền tệ, giảm giá đồng tiền

девальви́ровать *несов. и сов. эк.* (*В*) phá giá, giảm giá, hạ giá

дева́ть, деть (*В*) *разг.* 1. để, đặt; куда́ вы де́ли кни́гу? anh để quyển sách ở đâu?; 2. (*помещать, размещать*) xếp chỗ; (*расходовать, использовать*) dùng; не зна́ю, куда́ ~ вре́мя tôi không biết dùng thì giờ làm gì?; ✧ не знать, куда́ деть себя́ không biết làm gì

дева́ться, де́ться *разг.* biến mất; куда́ дева́лось письмо́? bức thư biến mất đi đâu?; куда́ он дева́лся? anh ấy biến đâu mất?; ✧ не знать, куда́ ~ (*от смущения*) ngượng quá, xấu hổ muốn độn thổ

де́вер||ь *м.* (*мн.* ~я́) (*старший брат мужа*) anh chồng; (*младший брат мужа*) em chồng

деви́з *м.* châm ngôn, phương châm

деви́ца *ж. см.* де́вушка

деви́ческий *прил. см.* деви́чий

деви́чество *с.* (thời) thanh nữ, con gái

деви́ч||ий *прил.* (thuộc về) thiếu nữ, thanh nữ, cô gái, con gái; ~ья фами́лия khuê danh, họ khi chưa lấy chồng; ✧ ~ья па́мять *шутл.* trí nhớ kém

де́вочка *ж.* cô bé, cô bé con

де́вственник *м.* trai tân

де́вственница *ж.* cô gái tân, trinh nữ, gái đồng trinh

де́вственность *ж.* (sự) trinh tiết, trinh bạch

де́вственн||ый *прил.* 1. trinh tiết, trinh bạch, tân, trinh; 2. (*ещё не подвергшийся человеческому воздействию*) hoang sơ, nguyên sơ, hoang dại, còn nguyên vẹn; ~ая пусты́ня sa mạc hoang sơ (nguyên sơ); ~ лес rừng nguyên sơ (hoang sơ), rừng trinh

де́вушка *ж.* thiếu nữ, thanh nữ, cô gái, con gái

девча́та *мн. разг.* các cô gái, các cô

девчо́нка *ж. разг.* cô bé

девяно́сто *числ.* chín mươi

девяностоле́тний *прил.* 1. (*о сроке*) (trong) chín mươi năm; 2. (*о возрасте*) (thọ) chín mươi tuổi

девяно́стый *числ.* (thứ) chín mươi

девятикла́ссник *м.* học sinh lớp chín

девятикла́ссница *ж.* nữ sinh lớp chín

девятикра́тный *прил.* gấp chín lần; (*в девятый раз*) chín lần

девятиле́тний *прил.* 1. (*о сроке*) (trong) chín năm; 2. (*о возрасте*) lên chín, (lên) chín tuổi

девятиме́сячный *прил.* 1. (*о сроке*) (trong) chín tháng; 2. (*о возрасте*) (lên) chín tháng

девятисо́тый *прил.* (thứ) chín trăm

девя́тка *ж.* 1. (*цифра*) (chữ) số chín; 2. (con) chín

девятнадцатиле́тний *прил.* 1. (*о сроке*) (trong) mười chín năm; 2. (*о возрасте*) (lên) mười chín tuổi

девятна́дцатый *прил.* (thứ) mười chín

девятна́дцать *числ.* (*скл. как ж.*) mười chín

девя́тый *числ.* (thứ) chín

де́вять *числ.* (*скл. как ж.*) chín

девятьсо́т *числ.* chín trăm

дегаза́ция *ж.* (sự) khử khí, khử khí độc, loại khí, thải khí

дегази́ровать *несов. и сов.* (*В*) khử khí, khử khí độc, loại khí, thải khí

дегенера́т *м.*, **~ка** *ж.* người (có triệu chứng) thoái hoá

дегенерати́вный *прил.* thoái hoá

дегенера́ция *ж.* (sự) thoái hoá

дегенери́ровать *несов. и сов.* thoái hoá

дёготь *м.* nhựa (dầu) chưng; древе́сный ~ nhựa chưng từ gỗ; каменноу́гольный ~ nhựa than đá, hắc ín; ✧ ло́жка дёгтя в бо́чке мёда *погов.* ≅ con sâu làm rầu nồi canh

деграда́ция *ж.* (sự) thoái hoá, suy đồi, đồi bại, sa đoạ, suy bại; ~ по́чвы sự thoái hoá của đất trồng (thổ nhưỡng); ~ иску́сства sự suy đồi của nghệ thuật

деградри́ровать *несов. и сов.* thoái hoá, suy đồi, đồi bại, sa đoạ, suy bại

дегтя́рный *прил.* (thuộc về) dầu chưng, nhựa chưng, hắc ín

дегуманиза́ция *ж.* (sự) phi nhân văn hoá, phi nhân đạo hoá

дегуста́тор *м.* chuyên viên nếm thử

дегустацио́нный *прил.* (thuộc về) nếm thử

дегуста́ция *ж.* (sự) nếm thử; ~ вин nếm thử rượu vang

дегусти́ровать *несов. и сов.* (*В*) nếm thử, nếm

дед *м.* 1. ông, tổ phụ; (*со стороны отца*) ông nội; (*со стороны матери*) ông ngoại; 2. *разг.* (*старик*) cụ già, ông lão, lão ông, ông già, ông cụ; 3. *мн.*: ~ы́ (*предки*) ông cha, cha ông, tổ phụ, tổ tiên; 4. *прост. преим. мн.*: ~ы́ (*солдаты-старослужащие*) (bọn) đầu gấu (*lính cũ hà hiếp lính mới trong quân đội*); ✧ Дед-Моро́з Ông già Noel, Cụ già Bạch tuyết

дедве́йт *м. торг.* trọng tải toàn phần

де́довск||ий *прил.* 1. (thuộc về) ông; (*свойственный деду*) (của) ông; 2. (*свойственный предкам*) (của) ông cha, tổ tiên; (*старинный*) cổ kính; ~ие обы́чаи những phong tục cổ kính

дедовщи́на *ж,* (tệ, nạn) đầu gấu trong quân đội (*lính cũ hà hiếp lính mới*)

дедоллариза́ция *ж.* (sự) phi dollar hoá, phi mỹ kim hoá; ~ экономики phi dollar (phi mỹ kim) hoá nền kinh tế

дедукти́вный *прил. лог.* (thuộc về) suy diễn, diễn dịch; ~ ме́тод phương pháp suy diễn (diễn dịch)

деду́кция *ж. лог.* (phép) suy diễn, diễn dịch

дедуци́ровать *несов. и сов.* (*В*) *лог.* suy diễn, diễn dịch

де́душка *м.* (*скл. как ж.*) 1. *см.*. дед 1, 2; 2. (*в обращении*) cụ

деепричастие *с. грам.* động phó từ, trạng động từ

деепричастный *прил. грам.* (thuộc về) động phó từ, trạng động từ

дееспосо́бность *ж.* 1. năng lực hoạt động; 2. *юр.* năng lực hành vi

дееспосо́бный *прил.* 1. có năng lực hoạt động; 2. *юр.* có năng lực hành vi; ~ граждани́н công dân có năng lực hành vi

дежу́рить *несов.* 1. (làm) trực nhật, trực ban, thường trực, trực; (*в военное время тж.*) trực chiến; 2. (*неотлучно находиться*) túc trực; ~ у посте́ли больно́го túc trực bên cạnh người bệnh

дежу́рн||ый *прил.* 1. trực nhật, trực ban, thường trực, trực; (*в военное время тж.*) trực chiến; ~ офице́р sĩ quan trực nhật (trực ban); 2. (*об учреждении*) thường trực; ~ая апте́ка hiệu thuốc thường trực; ~ магази́н cửa hàng thường trực; 3. (*заранее приготовленный*): ~ое блю́до món ăn thường nhật (thường có, có sẵn); 4. *в знач. сущ. м.* người trực nhật (trực ban, thường trực, trực); ~ по ста́нции *ж.-д.* người trực ga

дежу́рство *с.* (sự, phiên) trực nhật, trực ban, trực; (*у постели больного*) (sự) túc trực; ночно́е ~ trực đêm; в его́ ~ khi anh ấy đang trực

дезавуи́рование *с.* (sự) phủ nhận, không thừa nhận

дезавуи́ровать *несов. и сов.* phủ nhận đại biểu, phủ nhận, không thừa nhận

дезактива́ция *ж. физ.* (sự) khử nhiễm xạ, khử hoạt tính

дезактиви́рование *с. см.* дезактива́ция

дезерти́р *м.* người lính đào ngũ, đào binh; *перен.* kẻ đào ngũ

дезерти́ровать *несов. и сов.* đào ngũ (*тж. перен.*)

дезерти́рство *с.* (sự) đào ngũ (*тж. перен.*)

дезинсе́ктор *м.* người trừ sâu (diệt sâu)

дезинсекцио́нный *прил.* (để) trừ sâu, diệt sâu

дезинсе́кция *ж.* (sự) trừ sâu, diệt sâu, giết sâu

дезинфекто́р *м.* người tiệt trùng (khử trùng)

дезинфекцио́нн||ый *прил.* (để) tiệt trùng, khử trùng, sát trùng, tẩy uế; ~ая ка́мера buồng khử trùng, phóng tẩy uế

дезинфици́ровать *несов. и сов.* (*В*) tiệt trùng, khử trùng, sát trùng, tẩy uế

дезинфици́рующ||ий *прил.* tiệt trùng, khử trùng, sát trùng, tẩy uế; ~ее сре́дство chất khử trùng (sát trùng, tẩy uế)

дезинформацио́нн||ый *прил.* (để) phao tin nhảm, tung tin đánh lạc hướng; ~ые све́дения những tin tức để đánh lạc hướng (phao tin nhảm)

дезинформа́ция *ж.* (sự) phao tin nhảm, tung tin đánh lạc hướng

дезинформи́ровать *несов. и сов.* (*В*) phao tin nhảm, tung tin đánh lạc hướng, hoang báo; ~ общественное мне́ние tung tin đánh lạc hướng dư luận xã hội

дезодора́нт *м.* thuốc tẩy mùi, chất tẩy mùi hôi

дезорганиза́тор *м.* kẻ phá hoại tổ chức (gây rối loạn, làm mất trật tự)

дезорганиза́ци||я *ж.* (sự) phá hoại tổ chức, gây rối loạn, làm mất trật tự; вноси́ть ~ю phá hoại tổ chức, gây rối loạn, làm mất trật tự

дезорганизо́ванный *прил.* (bị) phá hoại tổ chức, rối loạn, mất trật tự

дезоргани́з||овать *несов. и сов.*, **~о́вывать** *несов.* (*В*) phá hoại tổ chức, gây rối loạn, làm mất trật tự

дезориента́ция *ж.* (*действие*) (sự) đánh lạc hướng, làm mất hướng; (*состояние*) (sự) lạc hướng, mất hướng

дезориенти́ровать *несов. и сов.* (*В*) đánh lạc hướng, làm... mất hướng

дезориенти́роваться *несов. и сов.* lạc (mất) hướng, mất phương hướng

де́изм *м. филос.* thần luận, tự nhiên thần luận (thần giáo)

де́йственность *ж.* hiệu lực, hiệu quả, công hiệu, hiệu nghiệm, linh nghiệm

де́йственн||ый *прил.* hữu hiệu, công hiệu, hiệu nghiệm, linh nghiệm, có hiệu quả (hiệu lực); ~ая по́мощь sự giúp đỡ hữu hiệu (có hiệu quả); ~ое сре́дство phương thuốc công hiệu (hiệu nghiệm, linh nghiệm)

де́йстви||е *с.* 1. hành động; (*деятельность*) (sự) hoạt động, hành hoạt, tác nghiệp; руково́дство к ~ю kim chỉ nam cho hành động; план ~я kế hoạch hoạt động (hành động); 2. *мн.*: ~я (*поступки*) hành vi, hành động, động thái; самово́льные ~я hành vi tự tiện, hành động tự tung tự tác; 3. (*машины, механизма и т. п.*) (sự) hoạt động, chạy; приходи́ть в ~ bắt đầu chạy (hoạt động); вводи́ть в ~ а) (*завод и т. п.*) đưa vào hoạt động (sản xuất); б) (*войска*) đưa vào chiến đấu (hoạt động); 4. (*договора, соглашения и т. п.*) hiệu lực; вступа́ть в ~ bắt đầu có hiệu lực; ~ зако́на hiệu lực của đạo luật; 5. (*воздействие*) tác động, tác dụng, công hiệu, ảnh hưởng; благотво́рное ~ ảnh hưởng tốt (tốt đẹp), tác dụng tốt (tốt lành); ~ лека́рства công hiệu (hiệu nghiệm, tác dụng) của thuốc; под ~ем dưới tác động (ảnh hưởng); 6. (*события*) chuyện; ~ происхо́дит в Москве́ chuyện xảy ra ở Moskva; 7. *театр.* hồi; пье́са в трёх ~ях (vở) kịch ba hồi; 8. *мат.* phép tính, phép toán; четы́ре ~я арифме́тики bốn phép tính số học

действи́тельно *нареч.* 1. quả thật, quả thực, quả là, thực tình, quả tình, thật sự, thực sự; ~ тру́дный вопро́с vấn đề quả là khó; я ~ не хоте́л э́того сде́лать thực tình (quả tình, quả thực) tôi không muốn làm việc đó; 2. *в знач. вводн. сл.* đúng là, thật vậy, thật thế; ~, вы пра́вы đúng là (thật vậy), anh/chị có lý

действи́тельност||ь *ж.* hiện thực, thực tại, thực tế; совреме́нная ~ thực tại hiện nay; соответствовать ~и phù hợp với thực tế; ✧ в ~и đúng thế, thật ra, thực ra, kỳ thực, trên thực tế

действи́тельн||ый *прил.* 1. (*реальный*) có thật, có thực, hiện thực, thực tế, thực, thật; (*подлинный*) thật sự, thực sự; ~ая жизнь đời sống thực tế; ~ факт sự kiện có thật, sự thật, sự thực; ~ые права́ thực quyền; 2. (*имеющий законную силу*) có hiệu lực (giá trị); биле́т действи́телен на два ме́сяца vé có giá trị trong hai tháng; ✧ ~ зало́г *грам.* dạng chủ động; ~ая вое́нная слу́жба (chế độ, sự) phục vụ trong quân đội thường trực, quân dịch, binh dịch; ~ член Росси́йской акаде́мии нау́к viện sĩ (viện sĩ hoạt động) Viện hàn lâm khoa học Nga; ~ огонь *воен.* hoả lực chính xác (có hiệu lực)

де́йств||овать, поде́йствовать 1. *тк. несов.* hành động, hoạt động, hành hoạt, tác nghiệp; (*о войсках тж.*) tác chiến; ~ реши́тельно hành động cương quyết, kiên quyết hành động; ~уй(те)! hãy làm đi!, hãy hành động đi!; 2. *тк. несов.* (*функционировать*) chuyển động, cử động; (*о механизмах, машинах и т. п.*) chạy, hoạt động; ~ безотка́зно hoạt động (chạy) tốt; 3. *тк. несов.* (*о законах и т. п.*) có hiệu lực, có giá trị; 4. *тк. несов.* (*Т*) *разг.* (*двигать, управлять*) dùng, sử dụng; ~ вёслами dùng chèo; 5. (на *В*) (*влиять*) tác động, ảnh hưởng, có tác dụng; (*о лекарстве тж.*) có công hiệu (hiệu nghiệm); ~ благотво́рно có tác dụng tốt; ~ отрица́тельно có tác dụng xấu; на меня́ э́то никако́лько не ~ует cái đó không có tác dụng tí gì đối với tôi cả, việc ấy không có ảnh hưởng tí nào đến tôi

де́йствующ||ий *прил.* hiện hành; ~ зако́н pháp luật hiện hành; ✧ ~ая а́рмия đội quân tác chiến, quân đội chiến đấu; ~ вулка́н núi lửa hoạt động; ~ее лицо́ *театр.* nhân vật

дек *м. мор.* boong

де́ка *ж. муз.* mặt đàn

декабри́ст *м. ист.* người tháng Chạp

дека́бр||ь *м.* tháng Chạp, tháng chạp, tháng Mười hai, tháng mười hai; в ~е ны́нешнего го́да (vào) tháng chạp năm nay

дека́брьский *прил.* (thuộc về) tháng Chạp, tháng chạp, tháng Mười hai, tháng mười hai

дека́да *ж.* 1. tuần, (kỳ) mười ngày; пе́рвая ~ thượng tuần; 2.: ~ литерату́ры и иску́сства liên hoan văn nghệ; ~ вьетна́мского фи́льма tuần phim Việt Nam

декада́нс *м.* 1. tình trạng suy đồi; 2. *иск. см.* декаде́нтство

декаде́нт *м.* người theo trường phái (chủ nghĩa) suy đồi

декаде́нтский *прил.* (thuộc về) trường phái suy đồi, chủ nghĩa suy đồi; (*характерный для декадентства*) suy đồi, đồi truỵ

декаде́нтство *с. иск.* trường phái (chủ nghĩa) suy đồi

дека́дный *прил.* (trong) tuần, mười ngày; ~ срок thời hạn mười ngày

декали́тр *м.* decalit, mười lít

декало́г *м. рел.* thập giới, mười điều răn

декаме́тр *м.* decamet, mười mét

дека́н *м.* chủ nhiệm khoa, trưởng hệ; ~ юриди́ческого факульте́та chủ nhiệm khoa luật

декана́т *м.* ban chủ nhiệm khoa; (*помещение*) phòng chủ nhiệm khoa

дека́эдр *м. мат.* khối (hình) mười mặt, hình thập diện

деквалифика́ция *ж.* (sự) mất trình độ nghiệp vụ, mất kinh nghiệm nghề nghiệp

деквалифици́роваться *несов. и сов.* mất trình độ nghiệp vụ (kinh nghiệm nghề nghiệp)

декламáтор *м.* người (diễn viên) ngâm thơ

декламáция *ж.* 1. (sự) ngâm thơ; 2. *перен.* (*напыщенная речь*) (lối) nói hoa mỹ

деклами́ровать, продеклами́ровать 1. (*В*) ngâm, ngâm nga; ~ стихи́ ngâm thơ; 2. *тк. несов. перен.* (*говорить напыщенно*) nói hoa mỹ

декларати́вность *ж.* (tính chất) tuyên ngôn, tuyên bố, tuyên cáo; chỉ là lời lẽ tuyên bố mà thôi, ngoài miệng, huênh hoang, đầu lưỡi (*ср.* декларати́вный)

декларати́вный *прил.* 1. (có hình thức, có tính chất) tuyên ngôn, tuyên bố, tuyên cáo; (*торжественный*) trang trọng; 2. (*чисто словесный*) chỉ là lời lẽ tuyên bố mà thôi, ngoài miệng, huênh hoang, đầu lưỡi

деклара́ция *ж.* (bản) tuyên ngôn, tuyên bố, tuyên cáo; правúтельственная ~ tuyên bố của chính phủ; ~ незави́симости tuyên ngôn độc lập; ✧ тамóженная ~ bản khai thuế quan

деклари́ровать *несов. и сов.* (*В*) tuyên bố, tuyên cáo

деклассúрованный *прил.* (bị) mất tính giai cấp, mất gốc giai cấp

деклассúроваться *несов. и сов.* mất tính giai cấp, mất gốc giai cấp

деклина́тор *м. физ.* từ thiên kế

деколониза́ция *ж.* (sự) phi thực dân hoá

декольте́ *с. нескл.* 1. décolleté, cổ áo hở vai; 2. *в знач. неизм. прил.* (có) décolleté, cổ hở vai; пла́тье ~ áo dài décolleté (cổ hở vai)

декольти́рованный *прил.* 1. (*о платье*) (có) décolleté, cổ hở vai; 2. (*о женщине*) mặc décolleté, mặc áo cổ hở vai

декорати́вн||ый *прил.* 1. (để) trang trí, trang hoàng, trân thiết; ~ое иску́сство nghệ thuật trang trí; ~ая жúвопись hội hoạ trang trí; ~ое расте́ние cây cảnh (kiểng); 2. (*живописный, красочный*) ngoạn mục, đẹp mắt, tươi đẹp, sặc sỡ, nhiều màu; ~ вид phong cảnh ngoạn mục (đẹp mắt)

декора́тор *м.* 1. (*театральный*) nhà (hoạ sĩ) trang trí; 2. (*помещений и т. п.*) người trang trí (trân thiết)

декора́ци||я *ж.* 1. trang trí, bối cảnh, phông màn; 2. *перен.* màu mè, mã (bề) ngoài; всё э́то одна́ ~ tất cả cái đó chỉ là màu mè (mã ngoài, bề ngoài) mà thôi; ✧ переме́на ~й tình thế đã đổi thay

декори́ровать *несов. и сов.* (*В*) trang trí, trang hoàng, trần thiết

декре́т *м.* sắc lệnh, sắc luật, lệnh; ~ о ми́ре *ист.* sắc lệnh về hoà bình

декрети́ровать *несов. и сов.* (*В*) ra sắc lệnh (sắc luật), ra lệnh

декре́тный *прил.*: ~ о́тпуск kỳ nghỉ đẻ

де́ланно *нареч.* (một cách) gượng, gượng gạo, miễn cưỡng, giả tạo, không tự nhiên; ~ смея́ться, улыба́ться cười gượng, gượng cười

де́ланность *ж.* (sự, tính chất, tính, vẻ) gượng gạo, miễn cưỡng, giả tạo, không tự nhiên

де́ланный *прил.* gượng, gượng gạo, miễn cưỡng, giả tạo, không tự nhiên; ~ смех cái cười gượng gạo

де́л||ать, сде́лать (*В*) 1. làm; (*действовать*) hành động; ~ уро́ки làm bài; ~ упражне́ния a) làm bài tập; б) (*гимнастические*) tập thể dục; ~ поле́зное де́ло làm một việc có ích; ~ оши́бки phạm lỗi, mắc lỗi, phạm sai lầm; ~ о́пыты làm thí nghiệm, thí nghiệm, thực nghiệm; ~ попы́тки làm thử, thử; ~ по-сво́ему làm theo ý mình; ~ вы́воды kết luận; ~ докла́д làm (đọc) báo cáo, báo cáo; ~ поку́пки mua hàng; ~ наблюде́ния quan sát; ~ вы́говор khiển trách, quở trách; ~ всё для того́, что́бы... làm tất cả để...; ~айте, как зна́ете anh muốn làm thế nào thì làm; 2. (*изготовлять, производить*) làm, chế tạo, sản xuất; ~ ме́бель đóng đồ gỗ; ~ что́-л. из мета́лла làm cái gì bằng kim loại; 3. (*превращать*) làm cho, biến... thành; ~ кого́-л. счастли́вым làm cho ai sung sướng; ~ кого́-л. свои́м помо́щником lấy ai phụ việc cho mình; 4. (*совершать работу, движение*): ~ 100 оборо́тов в мину́ту quay 100 vòng trong một phút; по́езд де́лает 80 киломе́тров в час xe lửa chạy 80 kilomet một giờ; ✧ ~ честь кому́-л. a) (*оказывать уважение*) tỏ lòng kính trọng ai; б) (*являться заслугой*) làm vinh dự cho ai; ~ не́чего không còn làm gì được nữa, đành vậy thôi; от не́чего ~ vì vô công rồi nghề, vì không có việc gì làm

де́л||аться, сде́латься 1. (*становиться*) trở thành, trở nên, thành; ~ весёлым trở nên vui; ~ хоро́шим trở thành tốt; 2. (*происходить*) xảy ra, diễn ra; не зна́ю, что со мной ~ается không hiểu cái gì xảy ra với tôi, không hiểu sao trong người tôi lạ vậy; что там ~ается? đằng ấy có chuyện gì vậy?; ✧ что ему́ ~ается nó chẳng việc gì đâu!, nó chẳng sao cả!

делега́т *м.* đại biểu; ~ съе́зда đại biểu đại hội

делега́тск||ий *прил.* (thuộc về) đại biểu; ~ое совеща́ние hội nghị đại biểu

делега́ция *ж.* đoàn đại biểu, phái đoàn, phái bộ

делеги́рование *с.* (sự) cử đại biểu

делеги́ровать *несов. и сов.* (*В*) cử đại biểu; (*передавать полномочия*) trao quyền

делёж *м.*, **~ка** *ж. разг.* (sự) chia, phân chia, chia cắt; (*распределение*) (sự) phân phối

деле́ни||е *с.* 1. (sự) phân chia, chia, phân; кле́точное ~ *биол.* phân chia tế bào; я́дерное ~ *физ.* phân hạch; ~ о́бщества на кла́ссы phân chia xã hội thành giai cấp; 2. *мат.* (phép) chia; ~ на три chia ba, chia cho ba; 3. (*на шкале*) vạch, độ chia, khoảng chia; ртуть в термо́метре поднялáсь на одно́ ~ thuỷ ngân trong hàn thử biểu lên một vạch (độ); наноси́ть ~я chia độ, chia khoảng

дел||е́ц *м.* kẻ doanh lợi (mưu lợi); биржевы́е ~ьцы́ những kẻ doanh lợi (mưu lợi) ở thị trường chứng khoán

деливери-о́рдер *м. торг.* lệnh giao (giao hàng)

деликате́с *м.* mỹ vị, cao lương mỹ vị, sơn hào hải vị

делика́тничать *несов. разг.* tỏ ra quá tế nhị, làm khách, khách khí

делика́тно *нареч.* (một cách) tế nhị, lịch sự, nhã nhặn, thanh nhã

делика́тность *ж.* (tính, sự) tế nhị, lịch sự, nhã nhặn, thanh nhã

делика́тн||ый *прил.* 1. (*вежливый, предупредительный*) tế nhị, lịch sự, nhã nhặn, thanh nhã; ~ челове́к người tế nhị (lịch sự); 2. (*щекотливый*) tế nhị, khó xử; ~ вопро́с vấn đề tế nhị; ~ое положе́ние tình thế khó xử

дели́мое *с.* (*скл. как прил.*) *мат.* số bị chia

дели́мост||ь *ж.* 1. (tính) chia được, phân được; ~ кле́тки *биол.* (tính) phân được của tế bào; ~ ядра́ *физ.* (tính) phân hạch được của hạt nhân; 2. *мат.*

(tính) chia hết, chia đúng; при́знаки ~и (các) dấu hiệu chia hết

дели́тель *м. мат.* ước, ước số; о́бщий наибо́льший ~ ước chung lớn nhất

дели́ть *несов.* 1: (*В*) (*на части*) chia, phân, sẻ, phân chia, chia xẻ; ~ что́-л. на́ три ча́сти chia cái gì làm ba phần, chia ba cái gì; ~ что́-л. на разря́ды, кла́ссы phân loại cái gì; 2. (*В* на *В*) *мат.* chia; ~ 30 на 6 chia 30 cho 6; 3. (*В*) (*распределять*) phân phối, phân phát; 4. *перен.* (*В* с *Т*) chia sẻ; ~ с ке́м-л. ра́достью и го́ре chia sẻ vui buồn với ai; ✧ нам не́чего ~ không có gì để chúng ta phải tranh chấp với nhau cả; ~ шку́ру неуби́того медве́дя ≅ chia da gấu; chưa có vàng, đã lo túi đựng; chưa làm vòng, đã mong ăn thịt (*погов.*)

дели́ться *несов.* 1. (на *В*) (bị) chia ra, phân ra, phân chia ra, chia xẻ; 2. (*Т* с *Т*) chia sẻ, san sẻ; (*взаимно обмениваться*) trao đổi; ~ ра́достью с ке́м-л. chia sẻ niềm vui với ai; ~ впечатле́ниями с ке́м-л. trao đổi cảm tưởng với ai; ~ о́пытом рабо́ты trao đổi kinh nghiệm công tác; 3. *мат.* chia hết cho, chia đúng cho

дели́шки *мн.* (*ед.* дели́шко *с.*) (những) việc nhỏ, công việc; тёмные ~ những việc mờ ám (đen tối); как ~? công việc ra sao?, tình hình thế nào?

де́л||о *с.* 1. việc, công việc, việc làm; э́то не моё ~ đó không phải là việc (công việc) của tôi; у меня́ мно́го дел tôi có nhiều việc; быть за́нятым ~ом bận việc; ~ спо́рится công việc chạy (trôi chảy); за ~! bắt tay vào việc!, đến lúc phải hành động!; по ~у vì có việc; ~ вку́са, привы́чки tuỳ sở thích, thói quen; как ~á? công việc ra sao?, tình hình thế nào?; не су́йся не в своё ~! đừng xen (xía, nhúng tay, chõ mũi) vào việc người khác; ~ обстои́т ина́че tình hình lại khác hẳn; ~ идёт в сле́дующем поря́дке tình hình diễn ra theo trình tự sau đây; 2. (*поступок, деяние*) hành động, việc làm, việc, điều; до́брое ~ hành động tốt bụng, việc làm tốt, việc thiện; гря́зное ~ hành động bẩn thỉu (xấu xa, dơ dáy); чёрное, тёмное ~ hành động đen tối (thâm độc); и на слова́х и на ~е cả trên lời nói lẫn trong việc làm (hành động); 3. *разг.* (*то, что полезно, важно*) điều có ích, điều quan trọng; я ~ говорю́ tôi nói đúng (nói điều có ích, nói điều quan trọng) đấy; 4. (*специальность*) nghề, nghề nghiệp; (*круг занятий, область знаний*) môn, khoa, nghề, ngành; (*обязанность, долг*) nhiệm vụ; го́рное ~ nghề (ngành) mỏ; вое́нное ~ ngành (môn, khoa) quân sự; 5. (*предмет, цель забот*) sự nghiệp; о́бщее ~ sự nghiệp chung; служи́ть ~у ми́ра phục vụ sự nghiệp hoà bình; 6. (*предприятие*) doanh nghiệp; откры́ть своё ~ khai trương doanh nghiệp của mình; 7. *юр.* vụ án; уголо́вное ~ vụ án hình sự; вы́играть ~ được (thắng) kiện; проигра́ть ~ thua kiện; вести́ ~ thụ lý vụ án; пересмотре́ть ~ tái xét (tái thẩm) vụ án; 8. *канц.* (*досье*) hồ sơ; подши́ть к ~у хе́р vào hồ sơ; ✧ в чём ~? việc gì thế?, việc gì vậy?, có chuyện gì thế?; в са́мом ~е quả thật; ме́жду ~ом nhân thể, nhân tiện; ~ за ва́ми bây giờ đến lượt anh, cái đó tuỳ anh; ~ че́сти vấn đề danh dự; ~ за материа́лом cái chính là phải có vật tư; за на́ми ~ не ста́нет về phần chúng tôi thì các anh cứ yên trí; ~ сде́лано việc đã rồi; име́ть ~ с ке́м-л. có quan hệ (giao tiếp, giao thiệp, đương đầu) với ai; на ~е trên thực tế, trong thực tiễn; на са́мом ~е kỳ thực (thật), thật (thực) ra; пе́рвым ~ом trước tiên, trước hết; то и ~ chốc chốc lại, luôn luôn; то ли ~ thì khác hẳn, tốt hơn nhiều; ~ в том, что... số là..., chả là..., nguyên là..., vấn đề ở chỗ là...; не в э́том ~ vấn đề chẳng phải ở đấy; како́е мне ~? việc gì đến tôi?, có liên can gì đến tôi?; моё ~ сторона́ chẳng việc gì đến tôi cả, việc này không liên can gì đến tôi; одно́ ~..., а друго́е ~... một đằng là..., còn đằng khác là...; в то́м-то и ~ chính là thế đấy

делови́то *нареч.* (một cách) thành thạo, tháo vát

делови́тость *ж.* (sự, tính) thành thạo, tháo vát, thạo việc

делови́тый *прил.* tháo vát, thành thạo, thạo việc

делов||о́й *прил.* 1. (thuộc về) công việc, công tác, công vụ; ~о́е письмо́ công văn; ~ы́е свя́зи liên hệ công tác, quan hệ giao dịch; ~ы́е ка́чества phẩm chất nghề nghiệp; ~о́е свида́ние cuộc gặp bàn công việc; ~ визи́т cuộc đi thăm công vụ (công tác); 2. (*касающийся существа*) thiết thực, thực tế; ~а́я кри́тика phê phán đúng thực chất, phê bình trúng vấn đề; ~о́е обсужде́ние thảo luận thiết thực; ~ подхо́д cách tiếp cận thực tế, tác phong thiết thực; 3. (*деловитый*) thành thạo, tháo vát, thạo việc; (*занятый делами*) bận việc, có nhiều việc; (*занятый практической стороной дела*) kinh doanh, buôn bán; ~ы́е круги́ giới kinh doanh; ~ы́е свя́зи những mối liên hệ kinh doanh (buôn bán)

делопроизводи́тель *м.* thư ký, văn thư

делопроизво́дство *с.* công việc văn phòng

де́льно *нареч.* (một cách) tháo vát, thành thạo

де́льность *ж.* (sự, tính) tháo vát, thành thạo

де́льн||ый *прил.* 1. (*способный, деловой*) tháo vát, thành thạo, thạo việc, đắc lực; ~ челове́к người tháo vát (thành thạo, đắc lực); 2. (*полезный*) thiết thực, xác đáng; ~ая мысль ý nghĩ thiết thực; ~ое предложе́ние. đề nghị thiết thực; ~ аргуме́нт lý lẽ xác đáng

де́льта I *ж.* (*реки*) tam giác châu, châu thổ, delta

де́льта II *ж.* (*греческая буква*) delta

де́льта-лучи́ *мн. физ.* tia delta

де́льта-фу́нкция *ж. мат.* hàm delta

де́льта-электро́н *м. физ.* điện tử delta

дельтапла́н *м. спорт.* tàu liệng delta

дельтапланери́зм *м. спорт.* (môn) tàu liệng delta

дельтапланери́ст *м.* vận động viên tàu liệng delta

дельфи́н *м.* cá heo, delphin (*Delphinus delphus*); ✧ созве́здие Дельфи́на chòm sao Delphin (*Delphinus*)

дельфинари́й *м.* bể nuôi cá heo (delphin); (*для демонстрации*) nơi biểu diễn cá heo (delphin)

деля́нка *ж.* ô, khu nhỏ; лесна́я ~ khu rừng nhỏ; о́пытная ~ ô (khu) thí nghiệm

деля́ческий *прил.* vị lợi, vụ lợi; ~ подхо́д thái độ vị lợi (vụ lợi)

деля́чество *с.* (chủ nghĩa, thái độ) vị lợi, vụ lợi

демаго́г *м.* kẻ mị dân, kẻ lừa mị

демагоги́ческ||ий *прил.* (có tính chất) mị dân, phỉnh nịnh, lừa mị; ~ие обеща́ния những lời hứa hẹn mị dân (lừa mị)

демагогия *ж.* (thủ đoạn, chính sách) mị dân, phỉnh nịnh, lừa mị

демаркацио́нн||ый *прил.*: ~ая ли́ния giới tuyến

демаркация *ж.* (sự) phân giới, phân giới hạn, phân định ranh giới

дема́рш *м. дип.* hành động ngoại giao

де́мбел||ь *м.* (sự) giải ngũ; уйти на ~ giải ngũ; ждать ~я chờ ngày giải ngũ

демилитариза́ция *ж.* (sự) phi quân sự hoá; ~ грани́ц phi quân sự hoá biên giới

демилитаризо́ванн||ый *прил.* phi quân sự; ~ая зо́на khu phi quân sự

демилитаризова́ть *несов. и сов.* (*В*) phi quân sự hoá

демисезо́нн||ый *прил.*: ~ое пальто́ áo măngtô mùa thu

демиу́рг *м. рел., филос.* Tạo hoá, Tạo vật; (*созидающее начало*) bản nguyên sáng tạo

демобилиза́ция *ж.* (sự) giải ngũ, phục viên

демобилизо́ванный *м.* (*скл. как прил.*) quân nhân giải ngũ (phục viên)

демобилизова́ть *несов. и сов.* (*В*) giải ngũ, cho... phục viên

демобилизова́ться *несов. и сов.* (được) giải ngũ, phục viên, xuất ngũ

демо́граф *м.* nhà dân số (nhân khẩu) học

демографи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) dân số học, nhân khẩu học, dân số; ~ взрыв bùng nổ dân số; ~ое созна́ние ý thức về dân số

демогра́фия *ж.* dân số (nhân khẩu) học

демокра́т *м.* 1. nhà dân chủ, người theo chủ nghĩa dân chủ; 2. (*член демократической партии*) đảng viên đảng dân chủ

демократиза́ция *ж.* (sự) dân chủ hoá; ~ о́бщества dân chủ hoá xã hội

демократизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) dân chủ hoá

демократи́зм *м.* (chủ nghĩa, chế độ) dân chủ

демократи́ческ||ий *прил.* dân chủ; ~ая па́ртия đảng dân chủ; ~ая респу́блика cộng hoà dân chủ

демократи́чность *ж.* (tính, tính chất) dân chủ

демократи́чный *прил.* 1. có tính dân chủ; 2. (*демократи́ческий*) dân chủ

демокра́ти||я *ж.* (chế độ, nền, quyền) dân chủ; непосре́дственная ~ chế độ dân chủ trực tiếp; институ́ты ~и các định chế (thiết chế) của chế độ dân chủ; расширя́ть, укрепля́ть ~ю mở rộng, củng cố chế độ dân chủ; борьба́ за по́длинную ~ю đấu tranh vì nền dân chủ chân chính (đích thực)

де́мон *м.* quỷ, yêu

демони́ческий *прил.* 1. (thuộc về) quỷ, yêu; 2. *перен.* (*дерзкий, злой*) quỷ quái, ma quái, hung dữ

демонстра́нт *м.* người biểu tình

демонстрати́вно *нареч.* (một cách) để tỏ thái độ, thách thức, khiêu khích, trêu tức; ~ поки́нуть зал rời khỏi phòng họp để tỏ thái độ, bỏ phòng họp một cách khiêu khích

демонстрати́вный *прил.* 1. (*вызывающий*) thách thức, khiêu khích, trêu tức, để tỏ thái độ; ~ отка́з sự từ chối đầy vẻ khiêu khích; 2. (*наглядный*) trực quan; ~ ме́тод преподава́ния phương pháp giảng dạy trực quan, phương pháp diễn thị

демонстрацио́нный *прил.*: ~ зал phòng thao diễn, phòng trưng bày

демонстра́ци||я *ж.* 1. (cuộc) biểu tình, tuần hành; ~ проте́ста biểu tình phản đối; 2. (*нарочитое поведение*) (sự) biểu dương, phô trương; его́ выступле́ние всего́ лишь пуста́я ~ lời phát biểu của ông ta chỉ là sự phô trương rỗng tuếch; ~ си́лы biểu dương lực lượng, phô trương sức mạnh, thị uy; 3. (*показ*) (sự) trưng bày, chưng bày, trình bày, trình diễn; ~ но́вых моде́лей оде́жды trưng bày những kiểu y trang mới; ~ фи́льма chiếu phim; 4. (*проявление, свидетельство*) (sự) biểu dương, chứng minh; ~ еди́нства и сплочённости biểu dương tinh thần đoàn kết nhất trí; 5. (*действие с вызовом*) (sự, hành động) tỏ thái độ không bằng lòng, tỏ ý phản đối; устро́ить жене́ ~ю gây sự với vợ để tỏ thái độ không bằng lòng; 6. *воен.* (sự) nghi binh

демонстри́ровать *несов. и сов.* 1. biểu tình; 2. *сов. тж.* продемонстри́ровать (*В*) (*для обозрения*) trưng bày, chưng bày, trình bày, trình diễn; (*показывать*) biểu dương, chứng minh, tỏ rõ; ~ фильм chiếu phim; 3. (*нарочито подчёркивать*) biểu dương, phô trương

демонта́ж *м. тех.* (sự) tháo dỡ, tháo rời; ~ предприя́тий tháo dỡ những xí nghiệp

демонти́ровать *несов. и сов.* (*В*) *тех.* tháo dỡ, tháo rời, tháo

деморализа́ци||я *ж.* 1. (*упадок нравственности*) (sự) suy đồi đạo lý, băng hoại đạo đức, bại hoại đạo đức; 2. (*упадок духа*) (sự) mất tinh thần, ngã lòng nản chí; вноси́ть ~ю lung lạc tinh thần, làm mất tinh thần, làm ngã lòng nản chí

деморализо́ванный *прил.* (bị) lung lạc tinh thần, mất tinh thần, ngã lòng nản chí

деморализова́ть *несов. и сов.* (*В*) lung lạc tinh thần, làm... mất tinh thần, làm... ngã lòng nản chí

де́мпинг *м. эк.* dumping, (sự, chính sách) bán phá giá

де́мпингов||ый *прил. эк.* (thuộc về) dumping, bán phá giá; ~ая поли́тика chính sách dumping (bán phá giá); ~ые це́ны giá dumping, giá rất thấp

денатурализа́ция *ж.* (sự) bỏ quốc tịch

денатура́т *м.* cồn biến tính

денационализа́ция *ж.* (sự) phi quốc hữu hoá, hoàn lại tài sản quốc hữu hoá

денационализи́ровать *несов. и сов.* (*В*) phi quốc hữu hoá, hoàn lại tài sản quốc hữu hoá

де́нди *м.* người thích diện, người mặc bảnh bao; công tử bột (*разг., шутл.*)

дендизм *м.* (tính, thói) thích diện, thích mặc bảnh bao

дендра́рий *м.* vườn thực vật, vườn bách thảo, vườn cây

дендропа́рк *м.* công viên cây

дендроса́д *м. см.* дендра́рий

де́нежно 1. *нареч. разг.* bằng tiền; ~ помо́чь giúp đỡ bằng tiền; 2. *в знач. сказ.* có tiền, nhiều tiền, sung túc; ~ рабо́тать làm việc có tiền; жить ста́ло ~ cuộc sống trở nên sung túc, sống có của ăn của để

де́нежно-креди́тн||ый *прил.*: ~ая систе́ма hệ thống tiền tệ tín dụng

де́нежн||ый *прил.* 1. (thuộc về) tiền, tiền tệ; (*выражающийся в деньгах*) (bằng) tiền; ~ое обраще́ние lưu thông tiền tệ; ~ые сре́дства tiền, tiền nong, tiền bạc; ~ые расчёты thanh toán bằng tiền; в ~ом выраже́нии tính bằng tiền, quy thành tiền; ~ая рефо́рма cải cách tiền tệ; ~ кри́зис khủng hoảng tiền tệ; ~ перево́д bưu phiếu, ngân phiếu, phiếu chuyển tiền; ~ая едини́ца đơn vị tiền tệ; ~ые затрудне́ния (cảnh) túng tiền, khó khăn về tiền; ~ая по́мощь viện trợ tài chính, giúp tiền; ~ го́лод (nạn) thiếu tiền; 2. *разг.* (*богатый*) có tiền, giàu có; ✧ ~ мешо́к đại phú, nhà giàu sụ

де́нно *нареч.*: ~ и но́щно suốt ngày đêm, không ngừng, luôn luôn

деномина́ция *ж. эк.* (sự) thay đổi mệnh giá đồng tiền, đổi mệnh giá tiền

деномини́рованный *прил.* (đã) thay đổi mệnh giá, đổi mệnh giá; ~ рубль đồng rúp đã thay đổi mệnh giá

деноминúровать *несов. и сов. эк.* thay đổi mệnh giá đồng tiền, đổi mệnh giá tiền

денонсáция *ж. дип.* (sự) huỷ ước, huỷ bỏ hiệp ước; *эк.* (sự) huỷ bỏ hợp đồng

денонси́рование *с. см.* денонсáция

денонси́рованный *прил.* (bị) huỷ bỏ; ~ договóр hiệp ước (hợp đồng) bị huỷ bỏ

денонси́ровать *несов. и сов. дип.* huỷ ước, huỷ bỏ hiệp ước, huỷ bỏ; *эк.* huỷ bỏ hợp đồng

день *м.* 1. (*часть суток*) ban ngày; (*сутки*) ngày, hôm, cả ngày đêm; (*календарная дата*) ngày; дéсять дней mười ngày, mười hôm; рабóчий ~ ngày làm việc; ~ óтдыха ngày nghỉ; прáздничный ~ ngày lễ, ngày hội; ~ рождéния ngày sinh, sinh nhật; День Побéды Ngày Chiến thắng; в одúн ~ trong một ngày; в одúн и тот же ~ trong cùng một ngày ấy; в э́тот, тот ~ trong ngày ấy; какóй сегóдня ~? hôm nay là ngày thứ mấy?; зá ~ (*в продолжение дня*) trong một ngày, suốt ngày, cả ngày; зá ~ до (до того) một ngày trước khi; по сей ~ đến nay, đến ngày nay; с кáждым днём càng ngày càng, mỗi ngày một; 2. *мн.*: дни (*время, период*) những ngày, thời kỳ, thời; дни ю́ности thời trẻ trung (trai trẻ, thanh xuân); нáши дни ngày nay, hiện nay, thời nay, thời đại ngày nay (hiện nay); ✧ ~ за днём, изо дня́ в ~ ngày ngày, ngày lại ngày, ngày này qua ngày khác, ngày nào cũng vậy; со дня нá ~ а) từ ngày nọ đến ngày kia, từ hôm này sang hôm khác; б) (*в ближайшее время*) nay mai, ngày một ngày hai, trong một ngày gần đây; мы не пéрвый ~ знакóмы không phải hôm nay chúng ta mới quen biết nhau; ~ нá ~ не прихóдится ngày này tiếp ngày nọ nhưng mỗi ngày đều khác hẳn nhau; откладывать что-л. со дня́ нá ~ hoãn cái gì từ ngày này sang ngày khác; мы ждём егó со дня́ нá ~ chúng tôi chờ anh ấy nay mai sẽ đến; ~ отó дня́ мóй ngày một, càng ngày càng, ngày một, ngày càng; на чёрный ~ phòng lúc khó khăn; чьи́-л. дни́ сочтены́ ai không còn sống được bao lâu nữa, ai đang sống những ngày cuối cùng; (и) ~ и ночь cả ngày liền đêm, không ngừng, luôn luôn; в одúн прекрáсный ~ (vào) một ngày đẹp trời, một ngày kia; растú не по дням, а по часáм lớn lên như thổi; на днях а) (*о предстоящем*) nay mai, ngày một ngày hai, một ngày gần đây; б) (*о прошлом*) mới đây, gần đây, vừa qua; ~ в ~ đúng vào ngày đã định; средь бéла дня giữa ban ngày ban mặt, thanh thiên bạch nhật

дéньг||и *мн.* (*скл. как ж.; Р* дéнег) tiền, tiền tệ, tiền bạc, tiền nong; ни за какúе ~ với giá nào cũng không..., các vàng cũng không...; быть при ~ах có tiền

деньж||áта *мн.*, **~óнки** *мн. разг.* tiền

деньскóй *прил.*: день-~ suốt ngày, cả ngày, từ sáng đến tối

деонтолóгия *ж.* đạo nghĩa học

департáмент *м.* 1. (*отдел министерства*) vụ, nha, cục, sở; (*министерство*) bộ; Государ́ственный департáмент (*в США*) Bộ ngoại giao, Bộ quốc vụ (*Hoa Kỳ*); 2. (*округ во Франции*) tỉnh

депéша *ж.* công văn hoả tốc (khẩn)

депó *с. нескл.* depôt, đoạn (kho) đầu máy; ✧ пожáрное ~ trạm cứu hoả

депозúт *м. эк.* tiền gửi, tiền ký quỹ, tiền ký gửi

депозитáрий *м.* 1. *эк.* người nhận giữ (lưu giữ); 2. *дип.* nước (tổ chức) lưu giữ

депозитúвный *прил. эк.* (thuộc về) tiền gửi; ~ банк ngân hàng tiền gửi; ~ сертификáт chứng chỉ tiền gửi

депозúтор *м.*, **депонéнт** *м. эк.* người gửi tiền (ký quỹ)

депони́рование *с.* (sự) gửi tiền, ký quỹ, ký gửi, nộp tiền vào kho bạc; (sự) nộp lưu trữ, nộp lưu chiểu, lưu trữ, lưu chiểu (*ср.* депони́ровать)

депони́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. *фин.* gửi tiền, ký quỹ, ký gửi, nộp tiền vào kho bạc; 2. (*ратификационную грамоту и т.п.*) nộp lưu trữ, nộp lưu chiểu

депопуля́ц||ия *ж.* (sự) giảm dân số; угрóза ~ии nguy cơ giảm dân số

депортáция *ж. дип.* (sự) trục xuất

депрéссия *ж.* 1. *мед.* (sự) trầm uất, sầu uất, ủ rũ; 2. *эк.* (sự, tình trạng, thời kỳ) suy trầm, tiêu điều, trì trệ, đình đốn

депутáт *м.*, **~ка** *ж.* 1. dân biểu, nghị sĩ, nghị viên, đại biểu; 2. (*уполномоченный для переговоров и т. п.*) đại biểu, đại diện

депутáция *ж.* đoàn đại biểu (đại diện)

дéрби *с. нескл. спорт.* (môn) derby, thi ngựa tơ (*ba tuổi*)

дёрганье *с.* 1. (*выдёргивание*) (sự) nhổ, bứt; 2. (*тик*) (sự) giật giật, co giật, máy

дёрг||ать, дёрнуть 1. (*В*) giật, giằng, lôi, kéo; ~ вóжжи giật cương; ~ за рукáв giật tay áo; ~ за рýчку двéри giật (kéo) quả đấm cửa; 2. *тк. несов.* (*В*) *разг.* (*выдергивать*) nhổ, bứt; ~ гвóзди nhổ đinh; ~ зуб nhổ răng; 3. *разг.* (*болеть*) nhức, đau chói, đau buốt, đau nhức nhối; зуб ~ает nhức răng, răng đau nhức nhối; 4. *безл.*: егó всегó ~ает toàn thân nó co giật; 5. *тк. несов.* (*В*) *перен.* (*надоедать*) quấy rầy, quấy nhiễu, làm rầy rà

дёрг||аться, дёрнуться giật giật, co giật, máy, giật; у негó ~ается бровь lông mày anh ta giật giật; ~ается лéвый глаз máy mắt trái

деревенéть, одеревенéть cứng đờ ra, cứng lại, tê đi

деревéнский *прил.* (thuộc về) nông thôn, thôn quê, thôn dã, làng mạc; (*простоватый, мужиковатый*) quê, quê mùa; ~ жúтель người nông thôn, thôn dân, dân quê

деревéнщик *м.* nhà văn chuyên viết về nông thôn

деревéнщина *м. и ж.* (*скл. как ж.*) *разг. пренебр.* (tính chất, thói) quê mùa, nhà quê

дерéвня *ж.* 1. (*селение*) làng, thôn, xã; 2. (*сельская местность*) nông thôn, thôn quê

дéрево *с.* (*мн.* дерéвья) 1. cây, cây gỗ, cây mộc; (*ствол, бревно*) thân cây; 2. (*материал*) gỗ; крáсное ~ gỗ hồng sắc; чёрное ~ gỗ mun; ✧ за дерéвьями лéса не вúдеть thấy cây mà không thấy rừng

деревообдéлочный *прил.* (thuộc về) gia công gỗ

деревообрабáтывающ||ий *прил.* (thuộc về) chế biến gỗ, gia công gỗ; ~ая промы́шленность công nghiệp chế biến gỗ

деревообрабóтка *ж.* (sự) chế biến gỗ, gia công gỗ

деревýшка *ж.* xóm, thôn nhỏ

дéревце *с.*, **деревцó** *с.* cây con, cây non, cây tơ

деревя́нист||ый *прил.* 1. (giống) gỗ; ~ стéбель thân (cọng) giống gỗ; 2. (*твёрдый, невкусный*) cứng, xơ cứng, không ngon; ~ая грýша lê cứng; ~ая редúска củ cải xơ cứng

деревя́нные *мн. разг. шутл.* đồng rúp (*hồi bị phá giá*)

деревя́нн||ый *прил.* 1. (bằng) gỗ; 2. *перен.* (*неподвижный*) cứng đờ, đờ đẫn; (*невыразительный*) khô khan, vô vị, nhạt nhẽo; (*неестественный*)

không tự nhiên; ~ róloc giọng nói khô khan; ~oe лицó vẻ mặt đờ đẫn; ~ая похóдка dáng đi cứng đờ

деревя́шка *ж.* miếng gỗ, khúc gỗ

держа́в||а *ж.* 1. (*государство*) cường quốc, quốc gia, nước; морскáя ~ cường quốc hải quân (trên biển); вели́кие ~ы (các) đại cường quốc, đại cường, nước lớn; 2. (*эмблема власти*) *ист.* quả cầu vàng (*với thánh giá là biểu tượng vương quyền*)

держа́в||н||ый *прил.* 1. tối thượng, tối cao; 2. (*могущественный*) hùng cường, hùng hậu, hùng vĩ, hùng tráng

держа́тель *м.* 1. (cái) giá, kẹp, cặp; 2. (*ценных бумаг*) chủ (người) sở hữu; ~ зáйма chủ sở hữu công trái

держ||áть *несов.* 1. (*В*) cầm, nắm, giữ; *перен.* (*сохранять за собой*) giữ vững, chống giữ; ~ кого́-л. за́ руку cầm (nắm) tay ai; ~ что́-л. в рукáх cầm (nắm, giữ) cái gì trong tay; ~ что́-л. в зубáх а) ngậm cái gì; б) (*о собаке и т. п.*) ngoạm cái gì; ~ рубéж giữ vững vị trí; ~и́те егó! hãy giữ (bắt, tóm) lấy nó!; 2. (*В*) (*поддерживать*) đỡ, chống; (*сдерживать напор*) giữ lại; бáлка ~ит кры́шу thanh rầm đỡ (chống) mái nhà; 3. (*В*) (*заставлять находиться где-л.*) giam giữ, giam cầm, giữ; ~ кого́-л. в плену́ giam giữ (giam cầm, bắt giữ, giữ) ai làm tù binh; ~ кого́-л. дóма bắt ai ngồi ở nhà; 4. (*В*) (*хранить*) gửi; ~ дéньги в сбербáнке gửi tiền ở ngân hàng tiết kiệm; 5. (*В*) (*владеть*) có; (*животных*) nuôi; (*нанимать*) thuê; ~ собáку, пчёл nuôi chó, ong; ~ рабóтника thuê người làm; 6. (*двигаться в определенном направлении*) đi, chạy, bay; ~ путь на... đi về hướng; ~ курс на зáпад đi (chạy, bay) về phía tây; ✧ ~ слóво giữ lời hứa; ~ речь đọc diễn văn, phát biểu ý kiến; ~ связь giữ quan hệ, duy trì liên hệ, tiếp xúc; ~ экзáмен qua kỳ thi, dự thi, ứng thí, thi; ~ парú cá độ, đánh cuộc, đánh cá, cuộc, cược; ~ себя́ (*вести себя*) ăn ở, xử sự, xử thế, cư xử; ~ себя́ в рукáх giữ bình tĩnh, tự chủ mình, trấn tĩnh; ~ кого́-л. в рукáх nắm ai trong tay, chi phối (khống chế) ai; ~ под контрóлем kiểm soát, kiểm tra; ~ что́-л. про себя́ giữ kín cái gì trong lòng; ~ ýхо вострó cảnh giác, đề phòng; ~ курс на... theo phương hướng, chủ trương; ~ чью́-л. сторону ủng hộ ai, đứng về phe ai; ~ кого́-л. в стрáхе bắt ai sợ hãi

держ||áться *несов.* 1. (за *В*) cầm (nắm, bám) lấy, bám vào; *перен.* bám (nắm) chặt; ~ рукáми за перúла nắm (bám) chặt tay vịn; 2. (*быть укреплённым*) dính chặt; (*опираться на*) dựa trên, dựa vào; (*висеть*) treo trên; мост дéржится на быкáх cầu dựa trên các trụ; пýговица дéржится на однóй ни́точке chiếc cúc áo treo trên một sợi chỉ; 3. (*в каком-л. положении*) giữ được, đứng vững; ~ на водé nổi trên mặt nước; ~ на ногáх đứng vững; 4. (*занимать какое-л. положение*) đứng, ở; ~ вмéсте ở cùng với nhau; ~ в стороне́, на расстоя́нии а) đứng xa, đứng ngoài; б) *перен.* đứng ngoài cuộc; 5. (*о положении тела*): ~ прямо́ đứng thẳng người; 6. (*вести себя*) ăn ở, xử sự, xử thế, cư xử, đi đứng, có dáng điệu; ~ прóсто ăn ở giản dị (bình dị), xử thế bình dị (xuề xoà); 7. (*сохраняться, удерживаться*) được duy trì; нéсколько дней ~ áлась хорóшая погóда trời tốt được mấy hôm; у негó дéржится температýра nó vẫn còn sốt; дом чуть дéржится nhà sắp đổ; 8. (*не сдаваться*) giữ vững, cố thủ, cầm cự, trụ; ~ из послéдних сил trụ (cố thủ) đến cùng, tận lực giữ vững; ~и́сь! cố lên!, phải kiên trì!; 9. (*определённого направления*) đi, chạy, bay ~ прáвой стороны́ đi (chạy, bay) bên phải; 10. (*Р*) (*следовать чему-л.*) giữ, theo; ~ прéжнего мнéния giữ ý kiến cũ; ~ прáвил theo đúng luật lệ; упóрно ~ чегó-л. khư khư giữ cái gì; ✧ едвá ~ на ногáх đứng không vững, khó nhọc lê bước

держа́ние *с.* hành động táo bạo

держа́ть, держнýть 1. hành động táo bạo (bạo dạn); 2. (*осмеливаться, отваживаться*) dám, đánh bạo, đánh liều

держи́ть *несов. разг.* nói hỗn, nói năng lếu láo, ăn nói xấc xược

дéрзко *нареч.* (một cách) hỗn láo, lếu láo, xấc xược, láo xược, ngỗ ngược; táo bạo, bạo dạn, ngổ ngáo (*ср.* дéрзкий)

дéрзк||ий *прил.* 1. hỗn láo, lếu láo, xấc xược, láo xược, hỗn hào, ngang ngược, ngỗ ngược, hỗn, láo; ~ мальчи́шка đứa trẻ hỗn láo (xấc xược); ~ отвéт câu trả lời láo xược (lếu láo); с ~им ви́дом có vẻ láo xược (hỗn láo); 2. (*смелый*) táo bạo, bạo dạn, ngổ ngáo; ~ая мечтá ước mơ táo bạo

дерзну́ть *сов. см.* дерза́ть

дéрзость *ж.* 1. (sự, tính) hỗn láo, lếu láo, xấc xược, láo xược, ngang ngược, ngỗ ngược, hỗn hào; 2. (*поступок*) (điều) hỗn láo, xấc xược, láo xược, hỗn hào; (*слова*) lời nói hỗn láo (hỗn hào, láo xược, xấc xược); 3. (*смелость*) (sự) táo bạo, bạo dạn, ngổ ngáo

дерматúн *м.* vải nhựa, vải giả da

дерматúт *м. мед.* (bệnh) viêm da

дерматóлог *м.* thầy thuốc khoa da (khoa bệnh da)

дерматолóгия *ж.* khoa da (bệnh da)

дёрн *м.* lớp đất cỏ; обкла́дывать ~ом đặt lớp đất cỏ lên trên, trồng cỏ xanh

дёрн||уть 1. *см.* дёргать 1, 3, 4; 2. (*тронуться с места*) giật chạy; лóшади ~ули нúгом con ngựa giật chạy; ✧ чёрт ~ул меня́ за язы́к, чёрт ~ул меня́ сказа́ть tôi lỡ lời (lỡ miệng)

дёрнуться *сов.* 1. *см.* дёргаться; 2. *см.* дёрнуть 2; 3. (*резко податься куда-л.*) sấn, lao

дерю́га *ж.* vải gai

деса́нт *м.* 1. (*высадка войск*) (sự, cuộc) đổ bộ; (*парашютный тж.*) (sự, cuộc) nhảy dù; вы́садить ~ đổ bộ, đổ quân, thả quân nhảy dù; 2. (*войска*) (đội) quân đổ bộ; (*парашютный тж.*) (đội) quân nhảy dù; воздýшный ~ (đội) quân nhảy dù, quân đổ bộ đường không

деса́нтник *м.* lính đổ bộ; (*парашютист*) lính nhảy dù, lính dù

деса́нтн||ый *прил.* (thuộc về) đổ bộ; ~ая операция cuộc đổ bộ

десéрт *м.* (đồ) tráng miệng

десéртн||ый *прил.* (để) tráng miệng; ~ая лóжка thìa nhỏ, thìa con; ~oe винó rượu vang ngọt, vang tráng miệng

дéскать *частица разг.* nói rằng, dường như, hình như, tuồng như; ты, ~, сам винова́т hình như, chính cậu là người có lỗi

десна́ *ж.* lợi, nướu

десни́ца *ж. поэт.* tay phải, tay mặt

дéспот *м.* 1. bạo quân, bạo chúa; 2. *перен.* bạo chúa, kẻ độc tài (chuyên chế)

деспоти́зм *м.* (chế độ) chuyên chế

деспоти́чески *нареч.* (một cách) chuyên chế, độc tài

деспоти́ческий *прил.* 1. chuyên chế; 2. *перен.* độc tài, chuyên chế

деспоти́чный *прил. см.* деспоти́ческий

деспотúя *ж.* chính thể chuyên chế

дестабилиза́ция *ж.* (sự, tình trạng) mất ổn định

дестабилизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) làm... mất ổn định

десятибо́рец *м. спорт.* vận động viên thi mười môn phối hợp

десятибо́рье *с. спорт.* (cuộc) thi mười môn phối hợp

десятидне́вка *ж. разг.* mười ngày

десятидне́вный *прил.* (trong) mười ngày; (*на десять дней*) (cho) mười ngày

десятикла́ссник *м.* học sinh lớp mười

десятикла́ссница *ж.* nữ sinh lớp mười

десятикопе́ечн||ый *прил.* (giá) mười côpêch; ~ая моне́та đồng mười côpêch

десятикра́тный *прил.* (*произведённый десять раз*) mười lần; (*увеличенный в десять раз*) gấp mười

десятиле́тие *с.* 1. (*срок*) thập niên, thập kỷ; 2. (*годовщина*) (lễ) kỷ niệm mười năm

десятиле́тка *ж.* trường phổ thông mười năm

десятиле́тний *прил.* 1. (*о сроке*) (trong) mười năm; 2. (*о возрасте*) lên mười, lên mười tuổi

десятирублёвка *ж. разг.* đồng mười rúp

десятирублёвый *прил.* (giá trị) mười rúp

десятиуго́льник *м.* (hình) thập giác

десяти́чн||ый *прил.* thập phân; ~ая систе́ма hệ (hệ số) thập phân; ~ая дробь *мат.* phân số thập phân; ~ая систе́ма счисле́ния hệ tính toán thập phân

деся́тка *ж.* 1. (*цифра*) (chữ) số mười; 2. *разг.* mười rúp; 3. *карт.* (con) mười

деся́тник *м.* tổ trưởng thi công

деся́т||ок *м.* 1. mười, một chục; ~ яи́ц mười (một chục) quả trứng; ему́ уже́ седьмо́й ~ cụ ấy đã ngoài sáu mươi tuổi; 2. *мн.*: ~ки (*множество*) hàng chục; ~ки киломе́тров hàng chục kilomet; ~ки жертв hàng chục người chết; ✧ он не ро́бкого ~ка anh ta là người gan dạ, nó thật gan lỳ tướng quân, nó gan cóc tía đấy

деся́т||ый *числ.* (thứ) mười; ~ое число́ ngày mồng mười; ~ая страни́ца trang mười; ~ этаж́ tầng mười; ✧ расска́зывать что́-л. с пя́того на ~ое kể chuyện gì dây cà ra dây muống, kể chuyện nọ xọ chuyện kia, kể cái gì lung tung; чита́ть кни́гу с пя́того на ~ое đọc lớt phớt cuốn sách; э́то де́ло ~ое việc này không quan trọng gì

де́сять *числ.* (*скл. как ж.*) mười; ~ киломе́тров mười kilomet; киломе́тров ~ mươi cây số

де́сятью *нареч.* chín lần; ~ де́сять — сто mười lần mười là một trăm

детализа́ция *ж.* (sự) chi tiết hoá

детализи́ровать *несов. и сов.* (*В*) chi tiết hoá; ~ план строи́тельства chi tiết hoá kế hoạch xây dựng

дета́л||ь *ж.* 1. chi tiết, tiểu tiết, tình tiết; вдава́ться в ~и đi vào chi tiết; 2. (*механизма*) chi tiết máy, linh kiện

дета́льно *нареч.* (một cách) chi tiết, tỉ mỉ

дета́льный *прил.* chi tiết, tỉ mỉ

детвора́ *ж. собир. разг.* sắp nhỏ, sắp trẻ, lũ trẻ, bọn trẻ con

детдо́м *м.* (де́тский дом) nhà trẻ mồ côi, cô nhi viện

детекти́в *м.* 1. (*сыщик*) nhà trinh thám, thám tử, điều tra viên; 2. (*произведение*) truyện trinh thám; (*фильм*) phim trinh thám

детекти́вный *прил.* (thuộc về) trinh thám

дете́ктор *м.* 1. *радио* bộ tách sóng, máy kiểm ba; 2. *тех.* máy dò tìm, máy kiểm tra; ~ валю́т máy kiểm tra tiền (*thật giả*); ✧ ~ лжи máy kiểm tra nói dối

детекторный *прил. радио*: ~ приёмник máy thu tách sóng

детёныш *м.* thú con, súc vật con

детермина́нт *м.* yếu tố quyết định; *мат.* định thức

детермини́зм *м. филос.* quyết định luận, thuyết quyết định

де́т||и *мн.* 1. trẻ con, trẻ em, trẻ nhỏ, trẻ mỏ, thiếu nhi, nhi đồng; кни́га для ~е́й sách cho thiếu nhi; 2. (*сыновья, дочери*) con cái; 3. (*чего-л.*) (những) con đẻ, đứa con; ~ своего́ ве́ка những con đẻ (đứa con) của thời đại mình

дети́на *м.* (*скл. как ж.*) *разг.* chàng trai, anh chàng

дети́шки *мн.* (*скл. как ж.*) *уменьш. ласк. к* де́ти 1

де́тище *с.* 1. *уст.* (đứa) con; 2. *перен.* (*творение*) con đẻ

детона́тор *м. тех.* 1. chất mồi nổ; 2. (*капсюль, запал*) kíp nổ, ngòi nổ, lôi quản, đề-tô

детона́ция *ж. тех.* (sự) dẫn nổ, kích nổ

детони́ровать I *несов. тех.* nổ

детони́ровать II *несов. муз.* lạc giọng

деторожде́ние *с.* (sự) sinh con, đẻ con, sinh đẻ, sinh con đẻ cái

детоуби́йство *с.* (tội) giết trẻ con, giết con nhỏ

детоуби́йца *м.* (*скл. как ж.*) kẻ giết trẻ con

детса́д *м.* (де́тский сад) vườn trẻ, nhà trẻ

де́тская *ж.* (*скл. как прил.*) phòng trẻ con

де́тск||ий *прил.* 1. (thuộc về) trẻ con, trẻ em, thiếu nhi, nhi đồng; (*для детей*) (cho) trẻ con, trẻ em, thiếu nhi; ~ие и́гры những trò chơi trẻ con; ~ая игру́шка đồ chơi trẻ con; ~ труд lao động thiếu nhi; ~ие го́ды thời thơ ấu, tuổi ấu thơ; ~ая кни́га sách thiếu nhi; ~ие боле́зни bệnh trẻ em; ~ая кли́ника bệnh viện nhi khoa; ~ая сме́ртность tỷ lệ tử vong trẻ con; ~ дом *см.* детдо́м; ~ сад *см.* детса́д; ~ие я́сли nhà giữ trẻ, viện hài nhi; Де́тский фонд ОО́Н (ЮНИСЕФ) Quỹ nhi đồng Liên hiệp quốc, UNICEF; 2. (*свойственный детям*) trẻ con, con nít; *перен. тж.* (*ребяческий, незрелый*) ấu trĩ, ngây thơ, non nớt; ~ почерк nét chữ trẻ con

де́тств||о *с.* thời thơ ấu (niên thiếu), tuổi ấu thơ, ấu thời; с ~а từ nhỏ, từ thuở thơ ấu (ấu thơ); ✧ впасть в ~ trở lại như thời trẻ con

де́ться *сов. см.* дева́ть(ся)

де-фа́кто *нареч.* de facto, về thực tế; призна́ние ~ công nhận de facto (về thực tế)

дефе́кт *м.* tật, khuyết tật, khuyết điểm, thiếu sót, chỗ hư hỏng

дефекти́вный *прил.* (có) tật, khuyết tật

дефе́ктный *прил.* có khuyết điểm, có thiếu sót, hư hỏng

дефили́ровать, продефили́ровать diễu hành, tuần hành, diễu qua, đi qua

дефи́с *м.* dấu nối, gạch nối

дефици́т *м.* 1. (*бюджетный*) (sự, khoản, số) thiếu hụt, thâm hụt, thâm thủng, hụt; покры́ть ~ bù chỗ thiếu hụt; 2. (*нехватка*) (sự) khan hiếm, thiếu thốn; ~ в то́пливе khan hiếm nhiên liệu

дефици́тн||ый 1. (*убыточный*) thiếu hụt, thâm hụt, thâm thủng, lỗ vốn; ~ое предприя́тие xí nghiệp lỗ vốn; ~ бюдже́т ngân sách thiếu hụt; 2. (*о товаре, сырье и т. п.*) khan hiếm

дефля́ция *ж. эк.* (sự) giảm phát, thiểu phát

дефолиа́нт *м.* chất làm trụi lá

дефолиа́ция *ж.* (sự) dùng chất làm trụi lá

дефо́лт *м. эк.* default, (sự) không thực hiện nghĩa vụ

деформа́ция *ж.* (sự) biến dạng, biến hình, biến thái
деформи́ровать *несов. и сов.* (*В*) làm biến dạng, làm biến hình, làm biến thái
деформи́роваться *несов. и сов.* biến dạng, biến hình, biến thái
децентрализа́ция *ж.* (sự) phân quyền, tản quyền
децентрали́зм *м.* (chế độ, chủ trương) phân quyền, tản quyền
децентрализова́ть *несов. и сов.* (*В*) phân quyền, tản quyền
децибе́л *м.* (*единица измерения громкости звука*) decibel, đêxiben
дециграмм *м.* decigram
децили́тр *м.* decilit
дециме́тр *м.* decimet
дешеве́ть, подешеве́ть hạ giá
дешеви́зна *ж.* (mức) giá thấp, giá rẻ, giá hạ
дешёвк||а *ж. разг.* giá rẻ, giá hạ; купи́ть что́-л. по ~е mua cái gì rất rẻ, mua giá bèo cái gì
дёшево *нареч.* (một cách) rẻ, rẻ tiền; купи́ть что́-л. ~ mua rẻ cái gì; сто́ить ~ rẻ, giá rẻ; ✧ ~ отде́латься thoát được một cách dễ dàng; ~ сто́ить chẳng có giá trị gì, chẳng ra gì
дешёв||ый *прил.* 1. rẻ, rẻ mạt, rẻ tiền; купи́ть что́-л. по ~ой цене́ mua cái gì với giá rẻ; 2. *перен.* rẻ tiền; tầm thường, vô giá trị; ~ успе́х tiếng tăm rẻ tiền; ~ая остро́та câu nói đùa vô vị
дешифра́тор *м.* máy giải mã (dịch mã)
дешифро́вка *ж.* (sự) giải mã, dịch mã; (*рукописи*) (sự) giải đoán, đoán đọc; (*снимков*) (sự) điều vẽ
дешифрова́ть *несов. и сов.* (*В*) giải mã, dịch mã, dịch mật mã; (*рукопись*) giải đoán, đoán đọc (*снимки*) điều vẽ
де-ю́ре *нареч.* de jure, về pháp lý; призна́ние ~ công nhận de jure (về pháp lý)
де́йние *с.* hành vi, hành động
де́ятель *м.* nhà hoạt động; ~ иску́сства nhà hoạt động nghệ thuật; ~ нау́ки nhà hoạt động khoa học
де́ятельно *нареч.* (một cách) tích cực, năng động, hăng hái
де́ятельность *ж.* 1. (sự) hoạt động, hành hoạt, công tác; (*профессия*) nghề, nghề nghiệp; обще́ственная ~ hoạt động xã hội; врачебная ~ nghề thầy thuốc; профсою́зная ~ hoạt động nghiệp đoàn, công tác công đoàn; 2. (*каких-л. органов, сил природы*) hoạt động, tác dụng; ~ се́рдца hoạt động của tim; ~ ве́тра и воды́ tác dụng của gió và nước
де́ятельн||ый *прил.* tích cực, năng động, hăng hái, hoạt động, hành hoạt; принима́ть ~oe уча́стие tích cực tham gia
джаз *м.* 1. (*музыка*) nhạc jazz; 2. (*оркестр*) dàn nhạc jazz
джаз-гру́ппа *ж.* ban (đoàn) nhạc jazz
джази́ст *м.* nhạc sĩ (nhạc công) jazz
джаз-клу́б *м.* câu lạc bộ jazz
джа́зов||ый *прил.*: ~ая му́зыка nhạc jazz
джаз-фестива́ль *м.* festival jazz
джайни́зм *м. рел.* Kỳ-na giáo, đạo Kỳ-na (Jaina) (*ra đời thế kỷ 6 trước công nguyên ở Ấn Độ*)
джем *м.* mứt nhuyễn, mứt
дже́мпер *м.* áo jumper (sanday, pulơvơ)
джентльме́н *м.* người phong nhã (lịch sự, tao nhã), quân tử; ✧ ~ы удачи những kẻ bất lương
джентльме́нск||ий *прил.*: ~oe соглаше́ние *дип.* hiệp nghị miệng
джигит *м.* kỵ sĩ
джин *м.* (*водка*) rượu jin (gin)
джинн *м. фольк.* con quỷ; вы́пустить ~a из буты́лки thả con quỷ từ trong chai ra, để cho các lực lượng tai quái hoành hành
джи́нсов||ый, джинсо́в||ый *прил.*: ~ая ткань vải Jeans, vải gin; vải bò (*разг.*)
джи́нсы *мн.* (*брюки*) quần Jeans, quần gin; quần bò (*разг.*)
джип *м.* xe jeep (díp)
джихад *м.* jihad, thánh chiến (*theo quan niệm của phái Hồi giáo cực đoan*)
джо́кер *м. карт.* (con) phăng teo
джо́нка *ж.* thuyền đinh, thuyền mành, ghe bầu
джо́уль *м. физ.* joule, jun
джу́нгли *мн.* (*скл. как м.*) jungle, rừng nhiệt đới
джут *м.* (cây) đay (*Corchorus*)
дзе́н-будди́зм *м.* thiền tông, thiền giáo
дзот *м.* (де́рево-земляна́я огнева́я то́чка) *воен.* ụ súng
дзюдо́ *с. нескл. спорт.* (môn, võ) judo, giuđô, nhu đạo, nhu thuật
дзюдои́ст *м. спорт.* vận động viên judo (giuđô, nhu đạo)
диабе́т *м. мед.* (bệnh) tiểu tháo, đái tháo; (*сахарный*) (bệnh) tiểu đường, đái đường
диабе́тик *м.* người bệnh tiểu đường (đái đường)
диабети́ческ||ий *прил.* (thuộc về) bệnh tiểu đường, người bệnh tiểu đường; ~ая дие́та chế độ ăn kiêng của người bệnh tiểu đường; ~oe пита́ние chế độ ăn uống của người bệnh tiểu đường; ~ие проду́кты thực phẩm dành cho người bệnh tiểu đường
диа́гноз *м.* (sự) chẩn đoán, chẩn bệnh; ста́вить ~ chẩn bệnh
диагно́стика *ж.* chẩn đoán học
диагона́л||ь *ж.* 1. đường chéo; 2. (*ткань*) vải chéo; ✧ по ~и theo đường chéo
диагона́льный *прил.* (thuộc về) đường chéo; (*расположенный по диагонали*) chéo
диагра́мма *ж.* sơ đồ, giản đồ, lược đồ, đồ biểu, biểu đồ, đồ thị
диаде́ма *ж.* diadem, ngọc miện
диазокопи́рование *с.* (sự) in sáng, in phơi, in bằng ánh sáng
диакрити́ческий *прил.*: ~ знак *лингв.* dấu phụ, dấu thanh
диале́кт *м.* thổ ngữ, phương ngữ, tiếng địa phương
диале́ктика *ж.* biện chứng luận, biện chứng pháp, phép biện chứng; материалисти́ческая ~ phép biện chứng duy vật
диалекти́ческий *прил.* biện chứng; ~ материа́лизм chủ nghĩa duy vật biện chứng; ~ ме́тод phương pháp biện chứng
диале́ктный *прил.* (thuộc về) thổ ngữ, phương ngữ, tiếng địa phương
диало́г *м.* (*разговор*) (cuộc) đối thoại, hội thoại, đàm thoại, nói chuyện; (*в пьесе, фильме и т. п.*) lời thoại, đối thoại; в фо́рме ~a dưới hình thức đối thoại
диало́гов||ый *прил. информ.* đối thoại, tương tác; ~oe окно́ hộp thoại
диама́т *м. разг.* (диалекти́ческий материали́зм) (môn) duy vật biện chứng
диамагнети́зм *м. физ.* (tính) nghịch từ
диамагни́т *м.физ.* nghịch từ
диамагни́тный *прил. физ.* nghịch từ
диа́метр *м.* đường kính
диаметра́льно *нареч.* hoàn toàn, hẳn; ~ противополо́жный hoàn toàn đối lập, trái ngược hẳn
диаметра́льн||ый *прил. 1.* (thuộc về) đường kính; ~ая пло́скость mặt phẳng kính, mặt phẳng xuyên tâm; 2. *перен.* hoàn toàn, hẳn; ~ая противополо́жность (sự) đối lập hoàn toàn, khác hẳn nhau

диапазо́н *м.* 1. *муз.* âm vực, tầm âm, âm khu; 2. *тех.* dải, khoảng, phạm vi; ~ часто́т *радио* dải tần số; 3. *перен.* (*объём, размер чего-л.*) tầm, phạm vi; ~ зна́ний tầm hiểu biết; актёр большо́го ~а diễn viên có phạm vi diễn xuất rộng

диапозити́в *м.* phim dương, phim đèn chiếu

диапозити́вный *прил.*: ~ фильм phim đèn chiếu

диа́спора *ж.* cộng đồng sắc dân, cộng đồng

диате́з *м. мед.* tạng

диахрони́я *ж. лингв.* tính lịch đại

диафра́гма *ж.* 1. *анат.* cơ hoành, hoành cách, cách mạc; 2. *тех.* diaphragm, màng ngăn, chắn sáng

дива́н *м.* đivăng, đi văng; ~-крова́ть đivăng giường

диверге́нция *ж.* (sự) phân kỳ, tản; *биол.* (sự) phân kỳ, phân ly, phân hướng, rẽ, tách; *лингв.* (sự) phân âm

диверса́нт *м.* kẻ phá hoại, biệt kích

диверсио́нн||ый *прил.* (thuộc về) phá hoại, biệt kích; ~ акт hành động phá hoại; ~ая гру́ппа nhóm phá hoại, toán biệt kích

диверсифика́ция *ж.* (sự) đa dạng hoá; ~ эконо́мики đa dạng hoá kinh tế; ~ э́кспорта đa dạng hoá xuất khẩu (xuất cảng)

диверсифици́ровать *несов. и сов.* (*В*) đa dạng hoá

диве́рсия *ж.* 1. *воен.* (*тактическая*) (cuộc) nghi binh, dương đông kích tây; 2. (*разрушение*) (sự, cuộc, vụ) phá hoại

дивертисме́нт *м.* 1. *театр.* (cuộc) diễn phụ; tiết mục giải trí; 2. *муз.* tổ khúc giải trí

дивиде́нд *м. эк.* cổ tức, lợi tức cổ phiếu (cổ phần)

дивизио́н *м.*: артиллери́йский ~ tiểu đoàn pháo binh

дивизио́нный *прил.* 1. (*относящийся к артиллерийскому дивизиону*) (thuộc về) tiểu đoàn pháo binh; 2. (*относящийся к дивизии*) (thuộc về) sư đoàn; ~ медици́нский пункт trạm y tế sư đoàn

диви́зия *ж.* sư đoàn; sư (*сокр.*)

диви́ться *несов. разг.* (*Д*) ngạc nhiên, lấy làm lạ, lấy làm ngạc nhiên

ди́вно *нареч.* (một cách) tuyệt đẹp, tuyệt vời, tuyệt diệu

ди́вн||ый *прил.* 1. (*удивительный*) lạ thường, kỳ lạ; 2. (*восхитительный*) tuyệt, tuyệt đẹp, tuyệt vời, tuyệt diệu; ~ая пого́да thời tiết rất tốt; ~ день ngày tuyệt đẹp

ди́в||о *с.* (điều) tuyệt diệu, kỳ diệu; не ~ không có gì kỳ lạ, không lạ gì cả; ✧ ~у дава́ться lấy làm lạ, lấy làm ngạc nhiên; на ~ tuyệt, tuyệt vời, rất tốt

ди́ггер *м. и ж.* người tìm kiếm lối ngầm dưới đất (tìm tòi dưới đất)

дигитализа́ция *ж. электрон.* (sự) số hoá, digital hoá; ~ телевеща́ния số hoá truyền hình

диги́тзер *м. электрон.* bộ (thiết bị) số hoá, bộ (thiết bị) digital hoá

дидакти́зм *м.* (tính, tính chất) giáo huấn, giáo dục

дида́ктика *ж.* lý luận dạy học

дидакти́ческ||ий *прил.* (thuộc về) lý luận dạy học; ~ое пра́вило quy tắc dạy học

дие́з *м. муз.* 1. dấu thăng; 2. *в знач. неизм. прил.* (*после названия ноты*) thăng; фа ~ fa thăng

дие́т||а *ж.* diète, diet, (chế độ) ăn uống, ẩm thực, tiết thực, ăn kiêng; соблюда́ть ~у ăn uống theo đúng chế độ diet (tiết thực), ăn kiêng; посади́ть кого́-л. на ~у bắt ai theo đúng chế độ diet (tiết thực), bắt ai ăn kiêng

дието́ческ||ий *прил.* (thuộc về) diète, diet, chế độ ăn uống, chế độ ẩm thực, ăn kiêng; ~ая столо́вая nhà ăn theo chế độ bệnh

дието́лог *м.* nhà ẩm thực học, chuyên viên về diète (diet, chế độ ăn uống)

дието́логия *ж.* ẩm thực học, (khoa) nghiên cứu về diète, nghiên cứu về chế độ ăn uống

диетотерапи́я *ж.* liệu pháp diète (diet, tiết thực, ăn kiêng)

диза́йн *м.* (sự, nghề) thiết kế, trình bày; худо́жник по ~у hoạ sĩ thiết kế (trình bày)

диза́йнер *м.* người thiết kế (trình bày)

диза́йнерский *прил.* (thuộc về) thiết kế, trình bày

диза́йнерство *с. см.* диза́йн

ди́зель *м.* (máy, động cơ) diesel, diezen

ди́зель-мото́р *м.* động cơ diesel (diezen)

дизентери́йн||ый *прил.* (thuộc về) lỵ, kiết lỵ; ~ая па́лочка trực khuẩn lỵ

дизентери́я *ж.* (bệnh) lỵ, kiết lỵ

дика́рь *м.* 1. người mọi rợ (man rợ); 2. *перен. разг.* người thích cô độc, người cả thẹn; 3. *перен. разг.* người đi nghỉ không có phiếu an dưỡng

ди́к||ий *прил.* 1. hoang, dại, hoang dại; ~ зверь thú hoang, thú rừng, dã thú, thú dữ, ác thú; ~ое расте́ние cây dại, cây hoang dại; ~ая у́тка vịt trời; ~ие го́ры núi non hoang dã; 2. (*первобытный*) man rợ, mọi rợ, man di; ~ие племена́ những bộ tộc man rợ (mọi rợ); 3. (*необузданный*) hung hăng, thô bạo; ngố, ngầu (*разг.*); ~ нрав tính tình hung hăng (thô bạo); с ~им ви́дом có vẻ ngố (ngầu); 4. (*невероятный*) mãnh liệt, dữ dội, ghê gớm, ác liệt; прийти в ~ восто́рг dậy lên niềm hân hoan mãnh liệt; ~ая зло́ба cơn giận điên người; ~ая боль cơn đau ghê gớm; 5. (*странный, нелепый*) kỳ cục, kỳ quặc, kỳ quái, lố lăng, quái gở; ~ая мысль ý nghĩ kỳ cục (kỳ quặc); ~ая вы́ходка hành động kỳ quặc; 6. (*застенчивый, нелюдимый*) thích cô độc, thẹn thùng, thẹn thò, bẽn lẽn; ✧ ~ое мя́со cục thịt thừa

ди́ко 1. *нареч.* (một cách) hoang, dại; hung hăng, thô bạo; mãnh liệt, dữ dội, ác liệt; kỳ cục, kỳ quặc, lố lăng; cô độc, thẹn thùng (*ср.* ди́кий); ~ расти́ (*о растениях*) mọc hoang, mọc dại; ~ одева́ться ăn mặc lố lăng (nhố nhăng); 2. *нареч.* (*испуганно*) kinh ngạc, kinh hãi, ngạc nhiên; ~ озира́ться по сторона́м kinh ngạc (kinh hãi, ngạc nhiên) nhìn quanh tứ phía; 3. *в знач. сказ. безл.* (thật là) kỳ cục, kỳ quặc, kỳ quái, lố lăng, quái gở; ~ задава́ть таки́е вопро́сы nêu ra những câu hỏi như thế thật là kỳ cục (kỳ quặc, quái gở)

дикобра́з *м.* nhím, dím (*Hystrix nirsutirostris*)

дико́вин||а, ~ка *ж. разг.* (vật, điều) kỳ lạ, kỳ dị, mới lạ; ✧ э́то ему́ в ~у (в ~ку) điều này thật mới lạ đối với nó

дико́винный *прил. разг.* lạ, kỳ lạ, kỳ dị, kỳ thú, lạ lùng, lạ mắt lạ tai

дикораст́ущий *прил.* hoang dại, hoang, dại, mọc hoang

ди́кость *ж.* 1. (*некультурность*) (trạng thái) man rợ, mọi rợ; ~ нра́вов phong tục man rợ (mọi rợ); 2. (*нелюдимость*) (tính) thích đơn độc; 3. *разг.* (*нелепость*) (điều) kỳ quặc

дикта́нт *м.* (bài) chính tả; ám tả (*уст.*)

дикта́т *м.* (sự) cưỡng chế, bức chế, cưỡng ép; поли́тика ~а chính sách cưỡng chế (bức chế, cưỡng ép)

дикта́тор *м.* kẻ độc tài

дикта́торский *прил.* độc tài, chuyên chế, chuyên chính

дикта́тура *ж.* (chế độ, nền, quyền) độc tài, chuyên chế, chuyên chính; ✧ ~

пролетариáта chuyên chính vô sản (của giai cấp vô sản)

диктовáть, продиктовáть (*В*) 1. đọc cho viết; 2. *перен.* (*предписывать*) áp đặt, độc đoán đề ra, buộc phải theo; ~ свои́ услóвия áp đặt những điều kiện của mình; ~ свою́ вóлю кому́-л. áp đặt (buộc ai phải theo) ý của mình

диктóвк||а *ж. разг.* (bài) chính tả; ám tả (*уст.*); писáть под чью́-л. ~у viết theo lời đọc của ai; ✧ под чью-л. ~у do sự áp đặt (dưới sự cưỡng ép) của ai

дúктор *м.* phát thanh (xướng ngôn) viên

дúкторский *прил.* (thuộc về) phát thanh viên, xướng ngôn viên

дúкторша *ж. разг.* nữ phát thanh (xướng ngôn) viên

диктофóн *м.* máy ghi âm

диктофóнный *прил.* (thuộc về) máy ghi âm

дúкция *ж.* (cách) phát âm; cú điệu

дилéмма *ж.* 1. *лог.* (phép) lưỡng đạo luận, song đề, song luận; 2. (*затруднительное положение*) thế lưỡng nan, tình thế khó xử

дúлер *м. эк.* 1. người buôn bán (*ở thị trường chứng khoán*); 2. (*банк*) ngân hàng mua bán chứng khoán

дúлерск||ий *прил. эк.* (thuộc về) người buôn bán chứng khoán; ~ие услýги dịch vụ buôn bán chứng khoán

дúлерство *с. разг.* nghề buôn bán chứng khoán

дилетáнт *м.* tài tử, amatơ, người nghiệp dư

дилетантúзм *м.* (lối làm việc, thái độ) tài tử, amatơ, tuỳ hứng, hời hợt

дилетáнтский *прил.* (thuộc về) tài tử, amatơ; (*поверхностный*) tài tử, amatơ, tuỳ hứng, hời hợt, nông cạn, lớt phớt

дилетáнтство *с. см.*. дилетантúзм

дилóгия *ж. лит.* tiểu thuyết hai tập

димáйз-чáртер *м. торг.* hợp đồng thuê tàu trơn

дúна *ж. физ.* dyne, dyn, din

динамúзм *м.* tính năng động

динáмик *м.* loa phóng thanh, loa điện động

динáмика *ж.* 1. (*наука*) động lực học; 2. (*ход развития чего-л.*) diễn tiến, tiến triển, biến động, tiến trình, quá trình phát triển, chuyển biến; *перен.* tính năng động, động thái; ~ истóрических событий diễn tiến (tiến trình) của các sự kiện lịch sử; 3. *муз.* lực độ, âm lượng

динамúт *м.* dynamit, dinamit, cốt mìn, thuốc nổ; подрывáть ~ом phá bằng thuốc nổ

динамúческ||ий *прил.* 1. (thuộc về) động lực học, động lực; 2. (*об образе и т. п.*) hoạt động, sinh động, năng động, động; ~ое равновéсие *физ.* (thế, sự) cân bằng động

динамúчный *прил. см.* динамúческий 2

динáмо *с. нескл. см.* динáмо-машúна

динáмо-машúна *ж. уст.* dynamo, dinamo, máy phát điện

динамóметр *м.* lực kế, máy đo lực

динáстия *ж.* triều đại, triều, đời, nhà

дúнго *м. зоол.* chó dingo (*Canis dingo*)

динóд *м. радио* dinod, đinôt

динозáвр *м. палеонт.* khủng long

динь-динь! *межд. разг.* leng keng!

диóд *м. радио* diod, diot, ống hai cực

диоксúны *мн.* (*ед.* диоксúн *м.*) chất dioxin (điôxin)

диоптрúя *ж. опт.* dioptr, điôp

диорáма *ж.* (bức) diorama, thấu thị hoạ

диорúт *м. геол.* (đá) diorit, điôrit

дипкóрпус *м.* (дипломатúческий кóрпус) ngoại giao đoàn, đoàn ngoại giao

дипкурьéр *м.* (дипломатúческий курьéр) giao thông viên ngoại giao

диплóм *м.* 1. (*документ*) bằng, văn bằng, bằng cấp; (*об окончании института*) bằng (văn bằng) tốt nghiệp; почётный ~ bằng danh dự; ~ с отлúчием bằng (văn bằng) tốt nghiệp hạng ưu; 2. *разг.* (*работа*) luận văn (luận án, tác phẩm) tốt nghiệp

дипломáнт *м.* 1. *см.* диплóмник; 2. (*конкурса*) người được cấp bằng

дипломáт I *м.* 1. nhà (nhân viên) ngoại giao; 2. *разг.* người khéo giao thiệp; nhà ngoại giao (*шутл.*)

дипломáт II *м. разг.* (*портфель*) diplomat, điplômat, cặp xách tay

дипломáтика *ж.* 1. (khoa) nghiên cứu hiệp ước giữa các nước; 2. *разг. см.* дипломáтия 2

дипломатúчески *нареч.* (một cách) ngoại giao, xã giao, khéo léo, tế nhị

дипломатúческ||ий *прил.* 1. (thuộc về) ngoại giao; ~ этикéт nghi thức ngoại giao; ~ протокóл lễ tân, nghi lễ ngoại giao; ~ие отношéния quan hệ ngoại giao; ~ кóрпус *см.* дипкóрпус; 2. *перен.* có tính chất ngoại giao, xã giao, khéo léo, tế nhị, quanh co; ~ ответ câu trả lời xã giao

дипломатúчно *нареч. см.* дипломатúчески

дипломатúчный *прил. см.* дипломатúческий 2

дипломáтия *ж.* 1. (khoa, hoạt động) ngoại giao; 2. *перен. разг.* (lối) xã giao, ngoại giao

дипломúрованный *прил.* có văn bằng tốt nghiệp

дипломúрованный *прил.* có văn bằng tốt nghiệp

дипломник *м.* sinh viên đang làm luận văn (luận án, tác phẩm) tốt nghiệp

дипломн||ый *прил.*: ~ая рабóта luận văn (luận án, tác phẩm) tốt nghiệp; ~ проéкт đồ án tốt nghiệp

директúв||а *ж.* chỉ thị, huấn lệnh; ~ы цéнтра những chỉ thị của trung ương

директúвн||ый *прил.* (có tính chất) chỉ thị, huấn lệnh; ~ое письмó thư chỉ thị; ~ые указáния những chỉ thị

дирéктор *м.* giám đốc, quản đốc, người quản trị; ~ шкóлы hiệu trưởng trường; ~ институ́та hiệu trưởng trường đại học, giám đốc học viện, viện trưởng; ~ завóда giám đốc nhà máy; ~ гостúницы giám đốc (quản đốc, người quản trị) khách sạn

дирéкторский *прил.* (thuộc về) giám đốc, hiệu trưởng

директрúса I *ж.* bà hiệu trưởng

директрúса II *ж. мат.* đường chuẩn

дирéкция *ж.* ban giám đốc; (*учебного заведения тж.*) ban giám hiệu

дирижáбль *м.* khí cầu lái, khí cầu máy

дирижёр *м.* nhạc trưởng, người chỉ huy dàn nhạc

дирижёрск||ий *прил.*: ~ая пáлочка que nhạc trưởng, que đánh nhịp; ~ пульт giá nhạc trưởng

дирижúровать *несов.* (*Т*) đánh nhịp, chỉ huy, điều khiển

дисгармонúровать *несов.* 1. phi hoà âm, bất hài hoà; 2. *перен.* (с *Т*) không hài hoà, lạc điệu, không hợp, bất hoà, trái ngược

дисгармóния *ж.* 1. (sự) phi hoà âm, bất hài hoà; 2. *перен.* (sự) không hài hoà, lạc điệu, không hợp, bất hoà, trái ngược

диск *м.* 1. đĩa (*тж. спорт., информ.*); метáние ~а (môn) ném đĩa; магни́тный ~ đĩa từ; жёсткий ~ *информ.* đĩa cứng; ~ луны́ vành trăng (*поэт.*); 2. (*грампластинка*) đĩa hát; 3. (*пулемёта, автомата*) hộp đạn

дúскант *м. муз.* 1. giọng trẻ cao; 2. (*хоровая партия*) khúc đồng ca giọng trẻ cao

дискантóвый *прил. муз.* (thuộc về) giọng trẻ cao; ~ ключ chìa sol (xôn)

дисквалификáция *ж.* (*лишение квалификации*) (sự) tuyên bố vô tư cách; (*потеря квалификации*) (sự) mất trình độ nghiệp vụ; *спорт.* (sự) treo giò, tước quyền thi đấu

дисквалифици́ровать *несов. и сов.* tuyên bố vô tư cách; *спорт.* treo giò, tước quyền thi đấu

дисквалифици́роваться *несов. и сов.* mất trình độ nghiệp vụ

диске́та *ж.* diskette, đĩa mềm

диск-жоке́й *м.* người đặt (giới thiệu) đĩa nhạc (*ở discotec*)

дискобо́л *м.* vận động viên ném đĩa

дисково́д *м. информ.* ổ đĩa; ~ компа́кт-ди́ска ổ CD

ди́сков||ый *прил.* (dạng) đĩa; ~ая борона́ bừa đĩa; ~ая пила́ cưa đĩa; ~ая операцио́нная систе́ма (ДОС) *информ.* hệ điều hành đĩa, DOS

дискомфо́рт *м.* 1. (sự) thiếu tiện nghi, không tiện nghi, bất tiện; 2. *перен.* (sự) bất an, xốn xang, bất ổn

дискомфо́ртный *прил.* 1. thiếu (không) tiện nghi, bất tiện; 2. *перен.* bất an, xốn xang, bất ổn

диско́нт *м. фин.* 1. (sự) chiết khấu, chiết khấu hối phiếu, chiết khấu kỳ phiếu; 2. lãi suất chiết khấu

диско́нтн||ый *прил.*: ~ая ка́рта thẻ chiết khấu

дисконти́рование *с. фин.*: ~ векселе́й (sự) chiết khấu hối phiếu, chiết khấu kỳ phiếu

дискоте́ка *ж.* 1. kho lưu đĩa nhạc; 2. (*клуб*) discotec, câu lạc bộ vũ nhạc

дискоте́чн||ый *прил.* (thuộc về) kho lưu đĩa nhạc; discotec, câu lạc bộ vũ nhạc (*ср.* дискоте́ка); ~ ве́чер tối discotec, tối vui ở câu lạc bộ vũ nhạc; ~ая му́зыка nhạc discotec

дискредита́ция *ж.* (sự) làm mất tín nhiệm, làm mất uy tín

дискредити́ровать *несов. и сов.* (*В*) làm mất tín nhiệm, làm mất uy tín

дискре́тно *нареч.* (một cách) gián đoạn, không liên tục

дискре́тность *ж. филос.* (tính) gián đoạn, không liên tục

дискре́тный *прил.* gián đoạn, không liên tục

дискриминацио́нн||ый *прил*, (thuộc về) kỳ thị, phân biệt đối xử; ~ая поли́тика chính sách kỳ thị (phân biệt đối xử)

дискримина́ция *ж.* (sự) kỳ thị, phân biệt đối xử; ра́совая ~ kỳ thị chủng tộc

дискримини́ровать *несов. и сов.* kỳ thị, phân biệt đối xử

дискурси́вный *прил. филос.* (bằng) suy lý, lý trí

дискуссио́нн||ый *прил.* (thuộc về) tranh luận, thảo luận, bàn cãi, tranh cãi; (*спорный*) còn phải tranh luận, tranh cãi, tranh chấp; в ~ом поря́дке bằng cách tranh luận; ~ вопро́с vấn đề còn tranh cãi

диску́ссия *ж.* (cuộc) tranh luận, thảo luận, bàn cãi, tranh cãi

дискути́ровать *несов. и сов.* (*В*, о *П*) tranh luận, thảo luận, bàn cãi, tranh cãi

дислокацио́нный *прил.* 1. *воен.* (thuộc về) bố trí, đóng quân, trú quân; 2. *геол.* (thuộc về) biến vị, đứt gẫy

дислока́ция *ж.* 1. *воен.* (sự) bố trí, đóng quân, trú quân; 2. *геол.* (sự) biến vị; 3. *мед.* (sự) biến vị

дислоци́роваться *несов. и сов. воен.* đóng, bố trí

диспансе́р *м.* dispanser, bệnh viện ngoại trú

диспансериза́ция *ж.* phương pháp dispanser (điều trị ngoại trú); всеобщая ~ chế độ khám sức khoẻ toàn dân hàng năm

диспансе́рн||ый *прил.*: ~ое наблюде́ние (sự) theo dõi bệnh nhân ngoại trú

ди́спач *м. торг.* tiền thưởng chủ tàu

дисперсио́нный *прил.*: ~ ана́лиз *мат.* phân tích phương sai

диспе́тчер *м.* điều phối (điều độ) viên, nhân viên điều phối

диспе́тчерская *ж.* (*скл. как прил.*) phòng điều phối (điều độ)

диспе́тчерский *прил.* (thuộc về) điều phối, điều độ; ~ пункт trạm điều phối

диспле́й *м. информ.* display, (bộ) hiển thị

диспози́ция *ж. воен.* (cách, sự, kế hoạch) bố trí quân đội, dàn quân

диспропо́рция *ж.* (sự, tình trạng) thiếu cân đối, mất cân đối

ди́спут *м.* (cuộc) tranh cãi, tranh luận

диспути́ровать *несов.* tranh cãi, tranh luận

диссерта́нт *м.*, **~ка** *ж.* người bảo vệ luận án, nghiên cứu sinh

диссертацио́нн||ый *прил.* (thuộc về) luận án; ~ая те́ма đề tài luận án

диссерта́ция *ж.* luận án; кандида́тская ~ luận án phó tiến sĩ

диссиде́нт *м.* dissident, người bất đồng chính kiến

диссиде́нтский *прил.* (thuộc về) dissident, bất đồng chính kiến

диссиде́нтство *с.* (tinh thần, phong trào) dissidence, bất đồng chính kiến

диссимиля́ция *ж.* (sự) dị hoá

диссона́нс *м.* 1. *муз.* (sự) không hoà âm, bất hoà âm, nghịch âm, nghịch tai, nghịch nhĩ; 2. *перен.* (sự) không hoà hợp, không hoà thuận, bất hoà, lạc điệu, trái ngược

диссони́ровать *несов. муз.* không hoà âm, bất hoà âm, nghịch âm, nghịch tai, nghịch nhĩ

дистанцио́нно *нареч.* (một cách) từ xa

дистанцио́нн||ый *прил.* (*производимый на расстоянии*) từ xa; (*действующий на расстоянии*) (đặt, định) khoảng cách, cự ly; ~ое управле́ние điều khiển từ xa; ~ая тру́бка кíp đạn đặt khoảng cách (cự ly)

диста́нци||я *ж.* 1. khoảng cách, cự ly; 2. *ж.-д.* đoạn đường, đoạn công vụ; ✧ сойти́ с ~и *спорт.* nửa chừng bỏ cuộc, không về tới đích

дистиллиро́ванн||ый *прил.* (đã) cất, chưng, chưng cất; ~ая вода́ nước cất

дистилли́ровать *несов. и сов.* (*В*) cất, chưng, chưng cất

дистилля́ция *ж.* (sự) cất, chưng, chưng cất

дисто́пия *ж. филос.* bi tưởng

дистрибу́тор *м. см.* дистрибью́тер

дистрибу́ция *ж.* (sự) phân bố, phân phối

дистрибью́тер *м. торг.* người (công ty) phân phối

дистро́фик *м. разг.* người bị loạn dưỡng

дистрофи́ческий *прил.* (thuộc về) loạn dưỡng

дистрофи́я *ж. мед.* (sự) loạn dưỡng, loạn dinh dưỡng

дисципли́на I *ж. тк. ед.* (*установленный порядок*) kỷ luật; трудова́я ~, ~ труда́ kỷ luật lao động

дисципли́на II *ж.* (*отрасль науки*) môn, môn học

дисциплина́рн||ый *прил.* (thuộc về) kỷ luật; ~ уста́в điều lệnh kỷ luật; ~ое взыска́ние (sự) trừng phạt kỷ luật, phạt về kỷ luật; ✧ ~ батальо́н tiểu đoàn kỷ luật, đội phạm binh

дисциплини́рованность *ж.* (tính) kỷ luật

дисциплини́рованный *прил.* có kỷ luật

дисциплини́ровать *несов. и сов.* (*В*) đưa vào kỷ luật, đưa vào khuôn phép

дитя́ *с.* con thơ, đứa bé, đứa trẻ con; (*ласковое обращение*) con

дифира́мб *м.* 1. *ист.* (*песнь*) (bài) tụng ca; 2. (*похвала*) (lời) ca tụng, tôn vinh, tâng bốc, quá khen; петь ~ы кому́-л. tâng bốc (ca tụng, quá khen) ai; bốc ai lên tận mây, bốc thơm ai (*разг.*)

дифра́кция *ж. физ.* (sự, hiện tượng) nhiễu xạ

дифтери́йн||ый *прил. мед.* (thuộc về) diphterie, bạch hầu; ~ые па́лочки trực khuẩn diphterie (bạch hầu)

дифтери́т *м. разг. см.* дифтери́я

дифтери́тный *прил. мед. см.* дифтери́йный

дифтери́я *ж. мед.* (bệnh) diphterie, bạch hầu

дифто́нг *м. лингв.* nhị trùng âm, hai trùng âm

диффама́ция *ж. юр.* (sự) phỉ báng (*trên báo chí*)

дифференциа́л *м.* 1. *мат.* (số) vi phân; 2. *тех.* bộ vi sai

дифференциа́льн||ый *прил.* 1. (*различный*) sai biệt, khác biệt, có phân biệt (phân hoá); ~ тари́ф thuế suất sai biệt, thuế biểu có phân biệt; 2. *мат.* (thuộc về) vi phân; ~ое исчисле́ние (phép) tính vi phân

дифференциа́ция *ж.* (sự) phân biệt, phân hoá

дифференци́рованный *прил.* có phân biệt (phân hoá), sai biệt, khác biệt; ~ подхо́д cách tiếp cận có phân biệt

дифференци́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. phân biệt, phân hoá; 2. *мат.* lấy vi phân

диффу́зия *ж. физ.* (sự) khuếch tán

дихотоми́я *ж. мат.* (phép) lưỡng phân

дича́ть, одича́ть 1. (*о растениях*) hoá dại, trở thành hoang dại; (*о животных*) hoá hoang, trở thành hoang; 2. (*становиться нелюдимым*) đâm ra ngại ngùng, lẩn tránh, xa lánh người

дичи́ться *несов.* (*Р*) *разг.* ngại ngùng, lẩn tránh, xa lánh người

дичо́к *м. бот.* cây dại non; (*дикий подвой*) gốc ghép

дичь *ж.* 1. *собир.* thú săn, chim muông săn; кру́пная ~ thú săn lớn; перна́тая ~ chim săn; пушна́я ~ thú săn lấy bộ lông; 2. (*мясо*) thịt chim muông; 3. *разг.* (*чепуха*) (điều) nhảm nhí, tầm phào, ba láp, hổ đồ, vô lý, ba xạo; поро́ть ~ nói nhảm nhí (tầm phào, ba láp, tầm bậy, ba xạo)

диэле́ктрик *м. эл.* (chất) điện môi

длин||а́ *ж. тк. ед.* chiều (bề, độ) dài; ~ окру́жности chiều dài của chu vi, chu vi vòng tròn; име́ть в ~ý 15 ме́тров, длино́й 15 метров dài (có độ dài, có chiều dài) 15 mét; ~ волны́ *радио* bước sóng; ~ прыжка́ chiều dài bước nhảy

длинне́ть *несов. разг.* dài ra

длинново́лновый *прил. радио* (thuộc về) sóng dài; ~ приёмник máy thu sóng dài

длинноволо́сый *прил.* (có) tóc dài

длиннonóгий *прил.* cao cẳng, (có) chân dài, chân cao

длиннonóсый *прил.* (có) mũi dài, mỏ dài

длиннопо́лый *прил.* (có) vạt dài

длиннору́кий *прил.* (có) tay dài

длинnotá *ж.* 1. độ dài; ~ дня độ dài của ngày; 2. *мн.*: длинно́ты (những) đoạn dài dòng; в рома́не мно́го длинно́т trong tiểu thuyết có nhiều đoạn dài dòng

длиннохво́стый *прил.* dài đuôi, (có) đuôi dài

длиннoше́рстный *прил.* dài lông, (có) lông dài

дли́нн||ый *прил.* 1. dài; ~ рука́в tay áo dài; ~ пас *спорт.* (lối, cú) chuyền bóng dài; 2. (*длительный*) dài, dài dòng, kéo dài, lâu; ~ докла́д báo cáo dài (dài dòng); ~ день ngày dài lê thê; ✧ ~ язы́к già mồm, già họng; гна́ться за ~ым рублём chạy theo tiền

дли́тельность *ж.* thời gian, độ lâu, độ dài; ~ полёта *ав.* thời gian (độ lâu) của chuyến bay

дли́тельн||ый *прил.* lâu, lâu dài, kéo dài, trường kỳ, miên viễn, miên trường; ~ое вре́мя thời gian lâu

дли́||ться, продли́ться kéo dài, diễn ra; киносеа́нс ~лся два часа́ buổi chiếu bóng kéo dài hai tiếng đồng hồ; ~ бесконе́чно kéo dài (dây dưa) mãi không xong

для *предлог* (*Р*) 1. cho, để; (*ради*) vì; он э́то сде́лает ~ неё anh ấy sẽ làm việc này cho chị ta; всё ~ побе́ды! tất cả để chiến thắng!; жить ~ люде́й sống vì con người (vì người khác); стара́ться ~ кого́-л. cố gắng vì ai; 2. (*по отношению к*) cho, đối với; (*предназначенный для кого-л., чего-л.*) cho, dành cho, để; поле́зно ~ дете́й bổ ích cho trẻ con; ~ него́ э́то безразли́чно đối với anh ta thì thế nào cũng được; ~ него́ э́то типи́чно điều này thì tiêu biểu đối với anh ta, việc này tiêu biểu cho anh ấy; ~ же́нщин dành cho phụ nữ; я́щик ~ пи́сем hòm thư; графи́н ~ воды́ bình đựng nước; 3. (*с целью*) để, nhằm; ~ изуче́ния để nghiên cứu; приспа́ть кого́-л. ~ контро́ля cử ai đi kiểm tra; не ~ э́того không phải để làm việc này; ~ того́, что́бы... để (để cho, để mà, nhằm)...; ~ чего́? để làm gì?; 4. (*по случаю чего-л.*) nhân, nhân dịp; ~ пра́здника nhân ngày hội; ✧ не́ ~ чего́ chẳng để làm gì cả, hoàn toàn không cần

дневáлить *несов. разг.* trực, làm trực nhật (trực ban, trực chiến)

дневáльный *м.* (*скл. как прил.*) người trực nhật (trực ban, trực chiến)

дневáть *несов.*: ~ и ночева́ть *разг.* thường xuyên có mặt, ở cả ngày lẫn đêm

дневни́к *м.* 1. nhật ký, sổ ghi chép; вести́ ~ viết/ghi nhật ký; ~ боевы́х де́йствий nhật ký tác chiến; судово́й ~ nhật ký tàu; 2. (*ученический*) sổ điểm

дневн||о́й *прил.* 1. (thuộc về) ban ngày, ngày; ~о́е вре́мя ban ngày; ~ свет ánh sáng ban ngày; ~ спекта́кль buổi diễn ban ngày; ~а́я сме́на ca ngày; 2. (*за день*) hàng ngày, mỗi ngày, (trong) một ngày; ~ за́работок lương công nhật, lương ngày; ~а́я но́рма вы́работки định mức sản phẩm một ngày (hàng ngày, mỗi ngày); 3. (*о животных*) hoạt động ban ngày; ~а́я ба́бочка bướm ngày; ~ы́е хи́щники thú dữ hoạt động ban ngày

днём *нареч.* ban ngày, ngày; (*после полудня*) buổi chiều; сего́дня ~ а) ngày hôm nay; б) (*после полудня*) chiều nay; ✧ ~ с огнём не найти́, не сыска́ть ≅ đốt đuốc đi tìm cũng không thấy

дни́ще *с.* đáy, đít, trôn

ДНК *ж. генетика* (дезоксирибонуклеи́новая кислота́) DNA (desoxyribonucleic acid); двойна́я спира́ль ДНК hai vòng xoắn DNA; ДНК-моле́кула phân tử DNA

дно *с.* (*мн.*: до́нья) 1. đáy; ~ мо́ря đáy biển; на дне ở dưới đáy; 2. (*сосуда и т. п.*) đáy, đít, trôn; ~ кастрю́ли trôn nồi, đít nồi; ✧ идти́ ко дну chìm, đắm, chìm đắm; пусти́ть на ~, ко дну nhấn chìm, nhận chìm, đánh chìm, đánh đắm; испи́ть ча́шу до дна uống cạn chén; на дне души́ ở tận đáy lòng; золото́е ~ mỏ vàng; ни дна (*или* ни дна ему́) ни покры́шки ≅ quỷ tha ma bắt (trời đánh thánh vật) nó đi

дня́ми *нареч. разг.* gần đây, những ngày gần đây

до I *предлог* (*Р*) 1. (*указывает предел чего-л.*) đến, tới, cho đến, cho tới; до верши́ны далеко́ đến (tới) đỉnh còn xa; проводи́ть кого́-л. до угла́ tiễn ai đến (tới) góc phố; до сих пор а) (*о месте*) đến (tới) đây, đến chỗ này; б) (*о времени*) đến (tới) nay, đến bây giờ; от Москвы́ до Петербу́рга từ

Moskva đến Peterburg; до Ханóя 100 киломéтров đến (tới) Hà Nội còn 100 kilomet; нáдо ждать до обéда phải chờ đến lúc ăn trưa, phải chờ tới trưa; с утрá до вéчера từ sáng đến chiều (tối); до послéдней минýты đến phút cuối cùng; 2. (*раньше чего-л., перед чем-л.*) trước, trước khi; он встал до рассвéта nó dậy khi trời chưa sáng, anh ấy đã thức dậy trước lúc rạng đông; до вáшего приéзда trước khi anh đến; до отхóда поéзда ещё полчасá còn nửa giờ nữa tới khi tàu chạy; 3. (*ниже какого-л. возраста*) dưới; дéти до шестнáдцати лет trẻ em dưới mười sáu tuổi; 4. (*указывает степень действия, состояния*) đến nỗi, đến đỗi, đến mức, đến chỗ, đến; (*целиком, полностью*) hoàn toàn, cả; любúть до безýмия yêu đến mất trí; онú поссóрились и дéло дошлó до дрáки họ cãi nhau đến nỗi đánh nhau; промёрзнуть до костéй lạnh thấu xương; мóкрый до нúтки bị ướt dầm dề, ướt sũng cả quần áo; вы́пить что-л. до послéдней кáпли uống hết sạch cái gì; 5. (*указывает количественный предел*) đến, tới; (*не больше*) không quá; (*приблизительно*) khoảng, chừng, đến, tới; зарабáтывать до ста рублéй làm được khoảng (chừng) một trăm rúp; на собрáнии бы́ло до пятú-десяти человéк dự họp có khoảng (chừng) năm mươi người; жарá до 40 грáдусов nóng đến (tới) 40 độ; 6. (*указывает предмет, лицо, к которому относится действие*): до нас дошлú слýхи chúng tôi nghe tin đồn; ✧ до тех пор покá cho đến khi, chừng nào mà; до тогó, что đến nỗi, đến mức, đến chỗ; мне не до шýток (не до смéху) tôi không còn bụng dạ nào để nói đùa (để đùa vui, để cười vui); что до..., то... còn về... thì...; комý-л. что-л. до лáмпочки (*или* до фонаря́, до фéни) (*безразлично*) ai chẳng để ý đến cái gì, ai hoàn toàn dửng dưng với cái gì

до II *с. нескл. муз.* (nốt) do, đô

добáвить *сов. см.* добавля́ть

добáвка *ж. разг.* (đồ, vật, chất) phụ gia, cho thêm, bổ sung; (*при еде*) (đồ) ăn đưa thêm; легúрующая ~ chất phụ gia hợp kim

добавлéни||е *с.* (*действие*) (sự) thêm, gia thêm, bổ sung, phụ gia; (*то, что добавляется*) (phần, đoạn) thêm vào, gia thêm, bổ sung, phụ gia; в ~ ко всемý э́тому thêm vào đó, thêm vào tất cả những điều đó; он сдéлал нéкоторые ~я к статьé anh ấy viết thêm vài đoạn vào bài báo

добавля́ть, добáвить (*В*) thêm, gia thêm, thêm vào, bổ sung, phụ gia

добáвок *м. разг. см.* добáвка

добáвочн||ый *прил.* (được) thêm vào, gia thêm, bổ sung, phụ thêm, phụ gia, phụ, thêm; ~ые расхóды các khoản phụ chi; ~ое врéмя а) giờ (thời gian) thêm; б) *спорт.* hiệp phụ

добегáть, добежáть (до *Р*) chạy đến

добéгаться *сов. разг.*: ~ до пóлного изнеможéния chạy nhiều đến rạc cẳng (kiệt sức)

добежáть *сов. см.* добегáть

добелá *нареч.*: раскалённый ~ bị nung trắng; раскалúть что-л. ~ nung trắng cái gì

добивáть, добúть (*В*) 1. giết... cho chết hẳn; 2. (*врага*) đánh bại, đánh tan; 2. (*разбивать*) đánh vỡ

добив||áться, добúться (*Р*) cố đạt được..., đấu tranh để đạt được..., tìm cách để được..., cố đạt, đấu tranh, đòi, đạt; *сов.* được, đạt được, giành được, đạt đến; ~ встрéчи с кéм-л. tìm cách để được gặp ai; он всегдá ~ался своегó bao giờ anh ấy cũng đạt mục đích của mình; ~ чьегó-л. признáния в чём-л. cố làm cho ai thú nhận điều gì; ~ решéния tìm cách giải quyết, cố tìm giải pháp; ~ слáвы cố đạt được danh vọng, ra sức cố gắng để được danh tiếng; добúться ответа được trả lời; добúться успéха đạt được thắng lợi

добúть *сов. см.* добивáть

добúться *сов. см.* добивáться

дóблестно *нареч.* (một cách) dũng cảm

дóблестный *прил.* dũng cảm; (*славный*) vẻ vang, vinh quang, quang vinh; (*самоотверженный*) quên mình; ~ труд lao động dũng cảm, lao động vẻ vang

дóблесть *ж.* (lòng) dũng cảm; трудовáя ~ tinh thần lao động dũng cảm, lòng dũng cảm trong lao động

добрáсывать, добрóсить (*В*) ném (vứt, quăng, liệng, quẳng)... đến

добрáться *сов. см.* добирáться

добрéть, подобрéть (trở nên) tốt bụng hơn; ~ к комý-л. tốt bụng hơn đối với ai

добр||ó I *с. тк. ед.* 1. (điều, việc) tốt, lành, thiện, tốt lành; дéлать ~ làm việc thiện, làm điều lành; желáть ~á комý-л. mong điều tốt lành cho ai; ~ и зло *филос.* cái thiện và cái ác; 2. *разг.* (*имущество*) của, của cải; ✧ поминáть когó-л. ~óм нхó ơn ai; э́то до ~á не доведёт việc này chẳng đem lại điều gì tốt lành đâu; э́то не к ~ý điều này chẳng tốt lành gì đâu; нет хýда без ~á *посл.* ≅ trong cái rủi có cái may; от ~á ~á не и́щут *посл.* ≅ (đừng) đứng núi này trông núi nọ; (chớ) được voi đòi tiên; чужóе ~ впрок не идёт *посл.* ≅ của phi nghĩa có giàu đâu; của phù vân không chân mà chạy

добрó II *нареч. разг.* 1. *в знач. сказ. безл.* rất tốt!, hay lắm!; 2. *в знач. утверд. частицы* được, thôi được; 3. *в знач. союза*: ~ бы нóчью, а то средь бéла дня giá mà ban đêm chứ ai lại giữa ban ngày ban mặt như thế này; ✧ ~ пожáловать hoan nghênh!, nhiệt liệt chào mừng!, xin mời!

добровóл||ец *м.* người tình nguyện (chí nguyện); (*в армии*) quân tình nguyện, chí nguyện quân; пойтú ~ьцем в áрмию tình nguyện tòng quân

добровóльно *нареч.* (một cách) tự nguyện, tình nguyện

добровóльность *ж.* (sự, tính chất) tự nguyện, tình nguyện

добровóльн||ый *прил.* tự nguyện, tình nguyện, chí nguyện; на ~ых начáлах theo nguyên tắc tự nguyện; ~ое спортúвное óбщество hội thể thao tự nguyện

добровóльческий *прил.* tự nguyện, tình nguyện, chí nguyện; ~ батальóн tiểu đoàn tình nguyện

добродéтель *ж.* đức, đức tính, đức hạnh, phẩm hạnh, đạo đức

добродéтельный *прил.* có đức, có đức hạnh, có phẩm hạnh tốt

добродýшие *с.* (tính) hiền hậu, hiền lành, hiền từ, tốt bụng

добродýшно *нареч.* (một cách) hiền hậu, hiền lành, hiền từ

добродýшн||ый *прил.* hiền hậu, hiền lành, hiền từ, tốt bụng; с сáмым ~ым вúдом có vẻ hết sức hiền hậu

доброжелáтель *м.*, **~ница** *ж.* người có thiện ý (có ý tốt, tốt bụng)

доброжела́тельно *нареч.* (một cách) có thiện ý, tốt bụng

доброжела́тельн||ый *прил.* có thiện ý, có ý tốt, tốt bụng; ~ое отноше́ние thái độ có thiện ý

доброжела́тельство *с.* thiện ý, ý tốt, lòng tốt

доброка́чественность *ж.* 1. phẩm chất tốt, chất lượng tốt; 2. *мед.* lành tính

доброка́чественн||ый *прил.* 1. tốt, có phẩm chất (chất lượng) tốt; вполне́ ~ hoàn toàn tốt; 2. *мед.* lành tính, lành; ~ая о́пухоль (khối) u lành tính, u lành

добро́м *нареч. разг.* (một cách) tự nguyện, tự ý muốn, theo thiện ý

добропоря́дочность *ж.* (sự, tính) lương thiện, đứng đắn, tử tế

добропоря́дочный *прил.* lương thiện, đứng đắn, tử tế

добросерде́ч||ие *с.*, **~ность** *ж.* lòng tốt, thiện tâm, hảo tâm

добросерде́чный *прил.* có lòng tốt, thiện tâm, hảo tâm, tốt bụng

добро́сить *сов. см.* добра́сывать

добросо́вестно *нареч.* (một cách) tận tâm, tận tình

добросо́вестность *ж.* (tinh thần) tận tâm, tận tình; с ~ю một cách tận tâm (tận tình, hết lòng)

добросо́вестн||ый *прил.* tận tâm, tận tình, hết lòng; ~ое отноше́ние thái độ tận tâm

добрососе́дск||ий *прил.* (có tính chất) láng giềng tốt; ~ие отноше́ния quan hệ láng giềng tốt

добрососе́дство *с.* (tình nghĩa, tình trạng, quan hệ) láng giềng tốt

доброта́ *ж.* lòng tốt, từ tâm, lòng từ, thiện tâm, hảo tâm, (tính, lòng) hiền hậu, hiền từ, đôn hậu, nhân hậu, phúc hậu, nhân từ

добро́тно *нареч.* (một cách) tốt, bền vững; костю́м сшит ~ bộ quần áo may tốt (cẩn thận, kỹ lưỡng)

добро́тность *ж.* chất lượng (phẩm chất) tốt; (*прочность*) độ bền

добро́тн||ый *прил.* tốt, có chất lượng (phẩm chất) tốt; (*прочный*) bền; ~ая ткань vải bền

до́бр||ый *прил.* 1. tốt, hiền, lành, hiền lành, hiền hậu, hiền từ, đôn hậu, nhân hậu, phúc hậu, nhân từ, từ bi; он о́чень ~ ông ấy rất hiền lành, anh ta hiền khô; ~ое се́рдце lòng tốt, thiện tâm, lòng từ bi, hảo tâm; ~ые наме́рения ý định tốt, ý tốt, thiện ý; ~ые дела́ (những) việc làm tốt, việc thiện; ~ое и́мя tiếng tốt; ~ая сла́ва tiếng thơm; 2. *разг.* (*в полную меру*) ít nhất, già; ~ых два часа́ ít nhất hai tiếng đồng hồ; ~ая полови́на già một nửa; ✧ ~ ма́лый chàng trai khá tốt; лю́ди ~ой во́ли những người có thiện chí; бу́дьте ~ы xin làm ơn, nhờ anh (chị, ông, bà, v.v...) làm ơn; всего́ ~ого! chúc vạn sự tốt lành!, chúc mọi sự may mắn!; в ~ час!, ~ого пути́! xin chúc đi đến nơi về đến chốn!, chúc thượng lộ bình an!; ~ ве́чер! chào anh (chị, ông, bà, v.v...)! (*chào buổi chiều, buổi tối*); ~ день! chào anh (chị, ông, bà, v.v...)! (*chào ban ngày*); ~ой но́чи! chúc ngủ ngon! (*chào tạm biệt ban đêm*); ~ое у́тро!, с ~ым у́тром! chào anh (chị, ông, bà, v.v...)! (*chào buổi sáng*); визи́т ~ой во́ли cuộc viếng thăm thiện chí; идём скоре́е, а то, чего́ ~ого, дождь пойдёт ta đi nhanh lên kẻo trời mưa; спаси́бо на ~ом сло́ве cám ơn vì những lời nói tốt bụng (lời nói ấm lòng)

добря́к *м. разг.* người hiền hậu (tốt bụng, nhân từ)

добуди́ться *сов.* (*Р*) *разг.* đánh thức được; наси́лу, с трудо́м, едва́ ~ кого́-л. khó nhọc lắm mới đánh thức được ai; не ~ кого́-л. không có cách nào đánh thức ai được

добыва́ни||е *с.* 1. (sự) tìm, kiếm, tìm kiếm, thu được, nhận được; (*охотой*) (sự) săn bắn, săn được; ~ же́мчуга tìm kiếm (mò tìm) ngọc trai; для ~я средств к жи́зни để kiếm sống (kiếm cơm, kiếm kế sinh nhai); 2. (*из недр и т. п.*) (sự) đào được, khai thác, khai khoáng, khai mỏ

добыва́ть, добы́ть (*В*) 1. tìm, kiếm, tìm kiếm; *сов.* kiếm (thu, nhận) được; (*охотясь*) săn bắn, săn được; ~ све́дения tìm kiếm tài liệu, thu được tin tức; ~ сре́дства к существова́нию kiếm kế sinh nhai, kiếm ăn; 2. (*из недр и т. п.*) khai thác, khai khoáng, khai mỏ, đào được

добыва́ющ||ий *прил.*: ~ая промы́шленность công nghiệp khai khoáng (khai thác, khai mỏ)

добы́ть *сов. см.* добыва́ть

добы́ч||а *ж.* 1. (*действие*) (sự) tìm, kiếm, tìm kiếm, thu được, nhận được; (*полезных ископаемых*) (sự) khai thác, khai khoáng, khai mỏ; (*охотой*) (sự) săn, săn bắn; ~ у́гля́ khai thác than đá; вы́йти на ~у (*о зверях*) đi bắt mồi; 2. (*добытое*) vật kiếm được; (*захваченное*) của cướp được; (*военные трофеи*) chiến lợi phẩm; 3. (*добытое из недр земли*) sản lượng khai thác, khối lượng khai khoáng; 4. (*охотника*) thú săn được; (*хищника*) mồi

дова́ривать, дова́рить (*В*) nấu... cho chín

дова́риваться, дова́риться nấu chín, chín

дова́рить(ся) *сов. см.* дова́ривать(ся)

довезти́ *сов. см.* довози́ть

дове́ренност||ь *ж.* giấy uỷ quyền (uỷ nhiệm); вы́дать кому́-л. ~ giao giấy uỷ quyền (uỷ nhiệm) cho ai; по ~и theo giấy uỷ quyền (uỷ nhiệm)

дове́ренн||ый *прил.* 1. được uỷ quyền (uỷ nhiệm, giao phó, tin cậy), tin cẩn, tín cẩn, tâm phúc; ~ое лицо́ người được uỷ nhiệm (được uỷ quyền); 2. *в знач. сущ. м.* người được uỷ quyền (được uỷ nhiệm), đại lý, đại diện

дове́ри||е *с.* (sự) tín nhiệm, tin cậy, tin cẩn, tín cẩn; пита́ть ~ к кому́-л. tin cậy (tín nhiệm) ai; оказа́ть кому́-л. ~ tín nhiệm (tin cậy, tin cẩn, tín cẩn, tin) ai; по́льзоваться ~ем кого́-л. được ai tín nhiệm (tin cậy, tin cẩn, tín cẩn, tin), được lòng tin của ai; не заслу́живать ~я кого́-л. không đáng được ai tín nhiệm (tin cậy, tin cẩn, tín cẩn, tin)

дове́ритель *м.* người uỷ nhiệm (uỷ thác)

дове́рительн||ый *прил.* 1. tin cậy; ~ тон giọng tin cậy; ~ разгово́р câu chuyện tâm tình, chuyện tâm sự; 2. *уст.* (*секретный*) bí mật, mật, kín; ~ое письмо́ thư bí mật, mật thư

дове́рить *сов. см.* дове́рять 2

дове́риться *сов. см.* дове́ряться

до́верху *нареч.* đến tận trên; (*до краёв*) đến bờ, đến miệng; застегну́ть ~ cài cúc đến tận cổ; нали́ть ~ đổ đến miệng, đổ đầy

дове́рчивость *ж.* (tính) cả tin, dễ tin, hay tin

дове́рчивый *прил.* cả tin, dễ tin, hay tin; ~ челове́к người cả tin

довершá́ть, доверши́ть (*В*) làm nốt, làm xong, hoàn tất, kết thúc, hoàn thành

доверше́ни||е *с.* (sự) làm nốt, làm xong, hoàn tất, kết thúc, hoàn thành; ✧ в ~ всего́, к ~ю всего́ thêm vào, thêm vào đó, hơn nữa; к ~ю её несча́стья thêm vào nỗi bất hạnh của nàng

доверши́ть *сов. см.* довершá́ть

дове́рять, дове́рить 1. *тк. несов.* (*Д*) (*верить*) tin, tín nhiệm, tin cậy, tin cẩn, tín cẩn, tin tưởng; 2. (*в Д*) (*поручать*) giao phó, phó thác, ký thác, uỷ thác, giao, phó; (*сообщать*)

cho... biết; ~ кому́-л. своего́ ребёнка giao phó (phó thác, ký thác, uỷ thác) con mình cho ai; ~ кому́-л. та́йну cho ai biết chuyện bí mật

доверя́ться, дове́риться (*Д*) tin, tín nhiệm, tin cậy, phó thác

дове́сок *м.* miếng thêm cho đủ cân

довести́ *сов. см.* доводи́ть

довести́сь *сов. см.* доводи́ться 1

до́вод *м.* lý lẽ, lý do, luận cứ, chứng cớ, cớ; ~ы за и про́тив những lý lẽ tán thành và phản đối, lý do thuận và chống; приводи́ть ~ы đưa ra những luận cứ (lý lẽ, lý do), dẫn chứng

доводи́ть, довести́ (*В*) 1. (*сопровождать*) đưa (dẫn, đem, dắt)... đến; ~ кого́-л. до угла́ đưa (dẫn, đem, dắt) ai đến góc phố; 2. (*достигать какого-л. предела*) làm... đến, làm cho... đến; ~ что́-л. до конца́ làm đến nơi đến chốn việc gì, tiến hành cái gì đến cùng, hoàn thành cái gì, làm cái gì cho xong; на́чатое де́ло доводи́ до конца́ đã làm thì phải làm đến nơi đến chốn; ăn đến nơi, làm đến chốn (*погов.*); ~ что́-л. до соверше́нства làm cho cái gì đến mức hoàn hảo, hoàn thiện cái gì; ~ что́-л. до то́чки кипе́ния đun cái gì đến điểm sôi; ~ что́-л. до ма́ксимума tăng cái gì lên đến mức tối đa; ~ что́-л. до ми́нимума giảm cái gì đến mức tối thiểu; 3. (*до какого-л. состояния*) làm, làm cho; ~ кого́-л. до отча́яния làm cho ai thất vọng; ~ кого́-л. до слёз làm ai phát khóc; 4. (*сообщать, передавать*) cho... biết, báo cho, tin cho; ~ до све́дения кого́-л. báo cho ai biết

довод||и́ться, довести́сь 1. *безл.* (+ *инф.*) *разг.* có dịp, được; мне не ~и́лось там быва́ть tôi chưa có dịp (chưa được) đi thăm chỗ ấy; вот как нам довело́сь встре́титься! thật là không ngờ chúng ta lại được gặp nhau!; мне не довело́сь его́ ви́деть tôi không được gặp anh ấy; 2. *тк. несов.* (*Д*) (*о родстве*): он дово́дится мне бра́том nó là em tôi

довое́нный *прил.* trước chiến tranh, tiền chiến; ~ у́ровень mức trước chiến tranh

довози́ть, довезти́ (*В*) chở (tải, đưa, chuyên chở)... đến; довезти́ кого́-л. на автомоби́ле до са́мого до́ма chở (đưa) ai đến tận nhà bằng ôtô

дово́льно 1. *нареч.* (*с удовольствием*) (một cách) hài lòng, bằng lòng, vừa lòng, hả dạ, sướng bụng, thoả mãn; 2. *нареч.* (*достаточно*) đủ, đủ rồi; вам ~ са́хару? anh có đủ đường không?; с нас ~ đối với (về phần) chúng tôi thế là đủ rồi; 3. *в знач. сказ. безл.* thôi, thôi đi, đủ rồi; 4. *нареч.* (*порядочно*) khá, tương đối; ~ далеко́ khá xa; ~ до́лго khá lâu; ~ хорошо́ khá tốt; ~-таки khá

дово́льн||ый *прил.* 1. (*Т*) hài lòng, bằng lòng, vừa lòng, hả dạ, sướng bụng; (*удовлетворённый*) thoả mãn, mãn nguyện, mãn ý, đắc chí, đắc ý; он всем дово́лен anh ấy bằng lòng tất cả mọi điều; 2. (*выражающий довольство*) hài lòng, bằng lòng, thoả mãn, mãn nguyện, mãn ý, đắc chí; ~ое лицо́ bộ mặt mãn nguyện (thoả mãn, đắc chí); ~ вид vẻ bằng lòng (thoả mãn)

дово́льствие *с. воен.* (*продовольственное*) khẩu phần lương thực; phần quân trang; (*денежное*) sinh hoạt phí, cấp phí; lương (*уст.*)

дово́льство *с.* 1. (*удовлетворение*) (sự) hài lòng, bằng lòng, vừa lòng, thỏa mãn, mãn nguyện, mãn ý, đắc chí, đắc ý; 2. *разг.* (*достаток*) (sự) sung túc, khá giả, phong lưu, đầy đủ về vật chất

дово́льствоваться *несов.* (*Т*) (*удовлетворяться*) bằng lòng, vừa lòng, hài lòng (*với*); ~ ма́лым hài lòng (bằng lòng, vừa lòng) với phần ít ỏi

довы́боры *мн.* (*скл. как м.*) (cuộc) bầu cử bổ sung, tuyển cử bổ khuyết

довы́полнить *сов. см.* довыполня́ть

довыполня́ть, довы́полнить (*В*) hoàn thành; ~ план hoàn thành kế hoạch

довя́зать *сов. см.* довя́зывать

довя́зывать, довяза́ть (*В*) đan nốt (xong, hết)

дог *м.* chó đô

догада́ться *сов. см.* дога́дываться

дога́дк||а *ж.* 1. (sự, điều) ước đoán, phỏng đoán, đoán chừng, đoán; стро́ить ~и ước đoán, phỏng đoán, đoán chừng; 2. *разг.* (*догадливость*) (sự) sáng ý, tinh ý

дога́дливость *ж.* (sự) sáng ý, tinh ý, thông minh

дога́дливый *прил.* sáng ý, tinh ý, thông minh

дога́дыв||аться, догада́ться đoán, đoán được, đoán ra, ước đoán, phỏng đoán, đoán chừng; вы не ~аетесь? thế anh không đoán được à?; я ~аюсь о его́ наме́рениях tôi ước đoán (đoán ra) ý định của nó; он сра́зу догада́лся anh ấy đã đoán được (đoán ra) ngay

догляд||е́ть *сов. разг.* 1. (*В*) (*до конца*) xem nốt (xong, hết); 2. (*присмотреть*) trông nom, chăm sóc; (*не упустить из виду*) nhận thấy, trông thấy; извини́те, не ~е́л xin lỗi, tôi đã sơ suất

до́гма *ж.* giáo điều; (*в религии тж.*) giáo lý, giáo chỉ

догма́т *м.* 1. (*в религии*) giáo lý, tín điều, giáo điều, giáo chỉ; 2. (*догма*) giáo điều

догмати́зм *м.* chủ nghĩa giáo điều

догма́тик *м.* người giáo điều

догмати́ческий, догмати́чный *прил.* (có tính chất) giáo điều

догна́ть *сов. см.* догоня́ть

догнива́ть, догни́ть (bị) thối, mục, rữa, thối hết, mục hết, rữa hết

догни́ть *сов. см.* догнива́ть

догова́рив||ать, договори́ть nói nốt (xong, hết); не договори́ть chưa nói xong, chưa nói hết; ~ай же! nói hết đi!; не ~ что-л. до конца́ không nói hết điều gì

догова́рив||аться, договори́ться 1. (с *Т*, о *П*) thỏa thuận, đồng ý; (*уславливаться*) ước định, ước hẹn; договори́ться о цене́ ngã giá, thỏa thuận về giá cả; договори́лись? đồng ý không?; ~ встре́титься ước hẹn gặp nhau; 2. (до *Р*) nói quá (quá đáng); он договори́лся до абсу́рда anh ấy đã nói quá (quá đáng) đến mức phi lý; ✧ ~ающиеся сто́роны, высо́кие ~ающиеся сто́роны *дип.* Các (Hai) bên ký kết

догово́р *м.* hợp đồng, giao kèo, giao ước; (*между государствами*) hiệp ước, hiệp định, hiệp nghị, minh ước, công ước; ~ ку́пли-прода́жи *эк.* hợp đồng, hợp đồng mua bán; ~ аре́нды *эк.* hợp đồng cho thuê bất động sản; ми́рный ~ hoà ước; торго́вый ~ hiệp ước (hiệp định) thương mại, thương ước; ~ о дру́жбе и взаимопо́мощи hiệp ước hữu nghị và tương trợ; ~ о ненападе́нии hiệp ước không xâm phạm lẫn nhau; Договор о нераспростране́нии я́дерного ору́жия Hiệp ước về việc không phổ biến vũ khí hạt nhân; Договоры ОСВ-1, ОСВ-2 hai Hiệp ước SALT-1, SALT-2

договорённост||ь *ж.* (sự) thỏa thuận; по ~и theo sự thỏa thuận

договори́ть(ся) *сов. см.* договáривать(ся)

договорно́й *прил.*: ~ матч *спорт.* (trận) đấu mua độ, đấu đã dàn xếp trước tỷ số

договóрно-правов||óй *прил.*: на ~ оснóве *дип.* trên cơ sở điều ước

договóрн||ый *прил.* (thuộc về) hợp đồng, giao kèo; hiệp ước (*ср.* договóр); (*обусловленный договором*) (theo) hợp đồng, giao kèo; hiệp ước; ~ые обязáтельства những điều cam kết đã quy định trong hiệp ước; на ~ой оснóве *дип.* trên cơ sở điều ước; на ~ых нача́лах theo nguyên tắc hợp đồng; ~ые цéны giá cả hợp đồng

догола́ *нареч.* (một cách) trần truồng; раздéть(ся) ~ cởi trần truồng; остри́чь ~ cạo trọc đầu

догон||я́ть, догна́ть (*В*) đuổi theo; *сов.* đuổi (theo) kịp; ~я́й егó! đuổi theo nó đi!

догор||а́ть, догоре́ть 1. cháy hết (nốt), tắt; огóнь ~е́л lửa tắt; 2. *перен.* tàn; вéчер ~а́ет chiều tàn; заря́ ~а́ет hoàng hôn tắt dần

догоре́ть *сов. см.* догора́ть

догружа́ть, догрузи́ть (*В*) 1. chất đầy, chất (xếp) hết; 2. (*дополнительным грузом*) chất (xếp) thêm

догрузи́ть *сов. см.* догружа́ть

догру́зка *ж.* (sự, hàng) chất thêm, xếp thêm

догрыза́ть, догры́зть (*В*) gặm nốt (xong, hết)

догры́зть *сов. см.* догрыза́ть

додава́ть, дода́ть (*В*) cho thêm

дода́ть *сов. см.* додава́ть

доде́лать *сов. см.* доде́лывать

доде́лывать, доде́лать (*В*) làm nốt (xong, hết), hoàn thành

додýмать(ся) *сов. см.* додýмывать(ся)

додýмывать, додýмать (*В*) nghĩ xong

додýм||ываться, додýматься (до *Р*) nghĩ ra được; он так ни до чегó и не ~ался suy nghĩ mãi rất lâu nhưng anh ta cũng không nghĩ ra được gì cả

доеда́ть, доéсть (*В*) ăn nốt (xong, cho hết); ~ что́-л. за кéм-л. ăn nốt cái gì của ai

доезж||а́ть, доéхать (до *Р*) (đi) đến (*bằng xe, tàu, v. v...*); не ~а́я Москвы́ он сошёл с пóезда чưa đến Moskva thì cậu đã xuống tàu; не ~а́я трёх киломéтров до гóрода cách thành phố ba kilomet; как вы доéхали? anh đi đường thế nào?

доéние *с.* (sự) vắt sữa

доéсть *сов. см.* доеда́ть

доéхать *сов. см.* доезжа́ть

дожа́ривать, дожа́рить (*В*) rán (chiên, quay, rôti, nướng, rang) xong; (*до готовности*) rán (chiên, quay, rôti, nướng, rang) chín

дожа́риваться, дожа́риться rán (chiên, quay, rôti, nướng, rang) chín

дожа́рить(ся) *сов. см.* дожа́ривать(ся)

дожа́ть *сов.* (*В*) (*кончить жатву*) gặt nốt (xong, hết)

дожда́ться *сов. см.* дожида́ться

дождева́льн||ый *прил.* (để) phun nước; ~ая устано́вка thiết bị phun mưa

дождева́ние *с.* (sự) phun mưa

дождеви́к *м.* 1. *разг.* (*плащ*) áo mưa; 2. (*гриб*) nấm phấn (*Lycoperdon bovista*)

дождев||о́й *прил.* (thuộc về) mưa; ~а́я ка́пля giọt mưa; ~а́я вода́ nước mưa; ~о́е о́блако mây mưa, mây vũ; ~ зо́нтик ô, dù; ✧ ~ червь giun đất (*Lumbricidae*)

дождемéр *м.* máy đo mưa, vũ kế

до́ждик *м. уменьш. к* дождь; ✧ по́сле ~а в четвéрг ≅ bao giờ chạch đẻ ngọn cây (*погов.*); chờ đến Tết Công-gô (*шутл.*); chẳng bao giờ cả

дождли́в||ый *прил.* có mưa, hay mưa, mưa nhiều; ~ая погóда thời tiết hay mưa; ~ сезóн mùa mưa; ~ое лéто mùa hè mưa nhiều

дождь *м.* mưa (*тж. перен.*); проливно́й ~ mưa rào; идёт си́льный ~ mưa to; в ~, под ~ём lúc đang mưa, dưới mưa, đội mưa; ~ переста́л mưa tạnh, tạnh mưa; ~ цветóв trận mưa hoa; ~ конфетти́ trận mưa confetti (hoa giấy)

дожева́ть *сов. см.* дожёвывать

дожёвывать, дожева́ть (*В*) nhai xong (hết)

дожив||а́ть, дожи́ть 1. sống đến; дожи́ть до глубо́кой ста́рости sống đến tuổi già nua; дожи́ть до седы́х волóс sống đến lúc bạc đầu; емý не дожи́ть до э́того дня ông ta sẽ không sống được đến ngày đó; до чегó он дóжил! anh ta khổ đến thế là cùng!; 2. *тк. несов.* sống hết đời; ~ после́дние дни sống nốt những ngày cuối cùng; 3. *разг.* (*проводить остаток времени*) sống, ở; он ~ёт на да́че до зимы́ ông ta sẽ sống ở datcha cho đến mùa đông

дожига́тель *м. тех.* bộ khử khí thải

дожид||а́ться, дождáться 1. (*Р*) chờ, đợi, chờ đợi, đợi chờ, mong chờ, mong đợi; он ужé давнó вас ~áется nó chờ (đợi) anh đã lâu rồi; дождáться дóктора chờ (đợi) được gặp bác sĩ; дождáться концá chờ (đợi) đến hết; я дóлго ждал егó, но так и не дождáлся tôi chờ (đợi) nó hết nước hết cái mà vẫn không gặp được; 2. (*дойти до чего-л.*) đến cuối cùng thì bị...; он дождáлся того́, что получи́л замеча́ние đến cuối cùng thì nó bị quở trách; ✧ ждáть не дождáться chờ đỏ con mắt, chờ sốt gan sốt ruột, chờ hết nước hết cái, nóng lòng chờ; он вас ждёт не дождётся nó chờ anh đỏ con mắt (sốt gan sốt ruột, sốt cả ruột)

дожи́ть *сов. см.* доживáть 1, 3

до́за *ж.* liều lượng, liều; đô (*разг.*); *перен.* phần; сли́шком большáя ~ liều (liều lượng, đô) quá lớn; небольши́ми ~ми với liều (liều lượng, đô) nhỏ

дозáтор *м.* vật đong liều lượng; *тех.* thiết bị phối lượng, phễu nạp liệu

дозва́ниваться, дозвони́ться (к *Д*) *разг.* (*по телефону*) gọi điện được; (*у дверей и т. п.*) gọi cửa được

дозв||а́ться *сов.* (*В*) *разг.* gọi (kêu) được; наконéц я егó ~ался cuối cùng thì tôi đã gọi được nó; егó никáк не дозовёшься không thể nào gọi nó được

дозво́ленн||ый *прил.* 1. cho phép, được phép, dùng được; 2. *в знач. сущ. с.*: ~ое (điều) được phép; переходи́ть грани́цы ~ого vượt quá giới hạn cho phép (được phép)

дозво́лить *сов. см.* дозволя́ть

дозволя́ть, дозво́лить (*В*) *уст.* cho phép

дозвони́ться *сов. см.* дозва́ниваться

дозиме́тр *м.* bộ đo độ phóng xạ, định lượng kế

дозиметри́ст *м.* người đo độ phóng xạ, định lượng viên

дозиметри́ческий *прил.* (thuộc về) đo độ phóng xạ, định lượng

дозиме́трия *ж.* (sự, môn, phép) đo độ phóng xạ, định lượng

дози́ровать *несов.* định lượng, định phần, phối liệu

дозиро́вка *ж.* (sự) định lượng, định phần, phối liệu

дознава́тель *м.* người xét hỏi (hỏi cung)

дознава́ться, дозна́ться gạn hỏi, xét hỏi, hỏi dò, dò la, dò xét, hỏi được

дозна́ние *с. юр.* (sự) điều tra, dò xét; производи́ть ~ điều tra, dò xét

дозна́ться *сов. см.* дознава́ться

дозо́р *м.* 1. (*обход*) (sự, cuộc) tuần tiễu, tuần tra, tuần phòng; уходи́ть в ~ đi tuần; быть, находи́ться в ~е đi tuần, tuần tiễu, tuần tra, tuần phòng; 2. (*отряд*) đội tuần tiễu (tuần tra, tuần phòng)

дозо́рн||ый *прил.* 1. (thuộc về) tuần tiễu, tuần tra, tuần phòng; ~ отря́д đội tuần tiễu (tuần tra, tuần phòng); ~ое су́дно tàu tuần tiễu (tuần biển); 2. *в знач. сущ. м.* (người) lính tuần tiễu, lính tuần tra, lính đi tuần

дозрева́ние *с.* (sự) chín

дозрева́ть, дозре́ть chín; бана́ны ско́ро дозре́ют chuối sắp chín

дозре́лый *прил.* (đã) chín; ~ плод quả chín

дозре́ть *сов. см.* дозрева́ть

доигра́ть *сов. см.* дои́грывать

доигр||а́ться *сов.* 1. chơi nghịch (đùa nghịch) quá đến nỗi...; де́ти ~а́лись до ссо́ры trẻ em chơi nghịch (đùa nghịch) quá đến nỗi cãi cọ nhau; 2. *перен.*: ~а́лся! làm bậy phải đòn là đáng!

дои́гр||ывать, доигра́ть (*В*) chơi hết (xong); (*пьесу*) diễn hết (xong); они́ ~а́ли па́ртию в тече́ние трёх часо́в họ đánh (chơi) xong ván cờ trong ba giờ

дои́льн||ый *прил.* (để) vắt sữa; ~ая маши́на, ~ аппара́т máy vắt sữa

дои́льщица *ж.* bà/chị vắt sữa

доимпериалисти́ческий *прил.* trước chủ nghĩa đế quốc, tiền đế quốc chủ nghĩa

доиска́ться *сов.* (*Р*) *разг.* 1. (*найти, отыскать*) tìm, tìm thấy, tìm được, tìm kiếm được, khám phá ra, phát hiện; 2. (*разузнать о чём-л.*) biết được, tìm hiểu được, điều tra được; ~ пра́вды khám phá ra (tìm ra) sự thật

доиска́ться *несов.* (*Р*) *разг.* truy tầm, truy tìm, cố tìm cho ra, cố tìm hiểu

доисто́ри́ческ||ий *прил.* (thuộc về) tiền sử, khuyết sử; ~ие времена́ thời kỳ tiền sử (khuyết sử)

дои́ть, подои́ть (*В*) vắt sữa; ~ коро́ву vắt sữa con bò

дои́ться *несов.* cho sữa; хорошо́ ~ cho nhiều sữa

до́йка *ж.* (sự) vắt sữa

до́йн||ый *прил.* (cho) sữa; ~ая коро́ва bò sữa (*тж. перен.*)

дойти́ *сов. см.* доходи́ть

док *м.* ụ tàu, ụ thuyền, ụ; вводи́ть кора́бль в ~ đưa tàu vào ụ; стоя́ть в ~е đậu trong ụ

до́ка *м. и ж. разг.* người am tường (sành sỏi); он в э́том де́ле ~ trong việc này ông ta là người sành sỏi (am tường)

доказа́тельный *прил.* có bằng chứng rõ ràng, xác đáng, hiển nhiên, hùng hồn; ~ приме́р thí dụ có chứng minh rõ ràng, thí dụ hiển nhiên

доказа́тельств||о *с.* 1. bằng chứng, bằng cớ, bằng cứ, chứng cớ, chứng cứ, chứng, bằng; в ви́де ~а để làm bằng chứng (chứng cớ, chứng, bằng); в ~ để chứng minh (minh chứng); приводи́ть ~а đưa bằng chứng (chứng cớ, bằng cớ), dẫn chứng; служи́ть ~ом чего́-л. là chứng cớ của (chứng minh cho) cái gì; я́ркое ~ чего́-л. bằng chứng rõ rệt của (chứng minh rõ rệt cho) cái gì; 2. *лог., мат.* (sự) chứng minh; ~ теоре́мы chứng minh định lý

доказа́ть *сов. см.* дока́зывать

доказу́емость *ж.* (sự) có thể chứng minh được, có thể minh chứng được

доказу́емый *прил.* có thể chứng minh (minh chứng) được

дока́зывать, доказа́ть (*В*) chứng minh, minh chứng, dẫn chứng, chứng tỏ, chứng; ~ правоту́ chứng minh sự đúng đắn; ~ теоре́му chứng minh định lý; ~ что́-л. на пра́ктике chứng minh cái gì trên thực tiễn

дока́нчивать, докончить (*В*) làm nốt (xong), kết thúc, hoàn thành

докапиталисти́ческий *прил.* trước chủ nghĩa tư bản, tiền tư bản chủ nghĩa

дока́пывать, докопа́ть (*В*) đào xong (hết, nốt); (*до какого-л. места*) đào đến

дока́пываться, докопа́ться (до *Р*) 1. đào đến; 2. *перен. разг.* (*разузнавать*) khám phá ra, tìm ra manh mối; докопа́ться до су́ти де́ла khám phá ra thực chất của sự việc

дока́ти́ть *сов.* 1. (*В*) lăn đến; 2. (до *Р*) *разг.* (*быстро доехать*) phóng nhanh đến (*bằng xe*)

дока́ти́ться *сов.* (до *Р*) 1. lăn (đi, chạy) đến; 2. *перен. разг.* (*опуститься*) sa ngã, trượt dài

до́кер *м.* công nhân bốc vác, phu bến tàu; cứu vạn (*разг.*)

доки́дывать, доки́нуть ném (vứt, quăng, liệng, quẳng) đến

доки́нуть *сов. см.* доки́дывать

докла́д *м.* 1. báo cáo; де́лать ~ о чём-л. báo cáo về gì; выступа́ть с ~ом đọc báo cáo; 2. (*руководителю*) báo cáo, tường trình, phúc trình, trình báo, điều trần; 3. (*о посетителе*): входи́ть без ~а vào mà không báo trước

докладн||о́й *прил.*: ~а́я запи́ска tờ trình, phúc trình, (bản) điều trần

докла́дчик *м.* người báo cáo, báo cáo viên

докла́дывать I, доложи́ть 1. (*В, о П*) (*сообщать*) báo cáo, tường trình, phúc trình, trình báo; доложи́ть обстано́вку báo cáo tình hình; 2. (о *П*) (*о посетителе*) báo, báo cáo; ~ о прихо́де го́стя báo có khách đến

докла́дывать II, доложи́ть (*В, Р*) (*добавлять*) cho (bỏ) thêm, thêm... vào, pha

докла́ссовый *прил.* chưa (trước khi) có giai cấp

до́ков||ый *прил.*: ~ая распи́ска *торг.* biên lai kho cảng

доковыля́ть *сов. разг.* tập tễnh đi đến, khập khiễng đi tới

докон||а́ть *сов.* (*В*) *разг.* đẩy đến mức cùng cực; (*погубить*) giết; э́то его́ ~а́ло việc ấy đã giết nó, việc đó làm nó hoàn toàn tuyệt vọng

доко́нчить *сов. см.* дока́нчивать

докопа́ть(ся) *сов. см.* дока́пывать(ся)

до́красна́ *нареч.*: раскалённый ~ (bị) nung đỏ, nóng đỏ; раскали́ть что́-л. ~ nung đỏ cái gì

докрича́ться *сов.* 1. (*Р*) *разг.* gọi (kêu) được; никак никого́ не могу́ ~ tôi kêu mãi mà không thể nào gọi ai được; 2.: ~ до хрипоты́ kêu (gào, la, hét) đến khản cả tiếng

до́ктор *м.* 1. (*ученая степень*) tiến sĩ; ~ филологи́ческих нау́к tiến sĩ khoa học ngữ văn; 2. *разг.* (*врач*) bác sĩ, thầy thuốc, đốc tơ

докторра́льный *прил.* đạo mạo, quyết đoán; ~ тон giọng quyết đoán

докторра́нт *м.* người làm luận án tiến sĩ

докторантýра *ж.* chế độ đào tạo tiến sĩ

до́кторск||ий *прил.* (thuộc về) tiến sĩ; bác sĩ, thầy thuốc, đốc tơ (*ср.* до́ктор); ~ая диссерта́ция luận án tiến sĩ

доктри́на *ж.* học thuyết, chủ thuyết, chủ nghĩa; вое́нная ~ học thuyết quân sự

доктринёр *м.* người khống luận

доктринёрский *прил.* (có tính chất) khống luận

доктринёрство *с.* (lối, thói, chủ nghĩa) khống luận

докуме́нт *м.* 1. (*деловая бумага*) công văn, chứng thư, chứng từ; giấy tờ; giấy má, giấy *разг.*; 2. (*удостоверение личности*) giấy chứng nhận, chứng minh thư; ва́ши ~ы! hãy xuất trình chứng minh thư!, hãy trình giấy tờ của anh!; прове́рка ~ов kiểm soát giấy tờ; 3. (*письменный акт*) văn kiện, tài

liệu; ~ы съе́зда văn kiện đại hội; истори́ческие ~ы những văn kiện (tài liệu) lịch sử

документализа́ция *ж.* (sự) viện dẫn tài liệu, dùng tài liệu để chứng minh

документализи́рованный *прил.* (được) chứng minh bằng tài liệu, có đầy đủ tài liệu

документа́льный *прил.* (thuộc về) tài liệu; ~ фильм phim tài liệu

документа́ция *ж.* văn kiện, tài liệu; *информ.* tư liệu, sưu liệu

документи́ровать *несов. и сов.* cung cấp (viện dẫn) tài liệu, dùng tài liệu để chứng minh

документове́д *м.* nhà văn kiện học

документове́дение *с.* văn kiện học, (khoa) nghiên cứu văn kiện

докупа́ть I, докупи́ть (*В*) (*прикупать*) mua thêm

докупа́ть II *сов.* (*В*) (*окончить купать*) tắm xong

докупи́ть *сов. см.* докупа́ть I

доку́ривать, докури́ть (*В*) hút nốt (xong); ~ папиро́су hút nốt điếu thuốc

докури́ть *сов. см.* доку́ривать

докуча́ть *несов. разг.* (*Д Т*) quấy, làm rầy, quấy rầy, làm phiền (phiền hà, phiền nhiễu)

доку́чливый *прил. разг.* hay quấy rầy, rầy rà, phiền hà, phiền nhiễu

дол *м. уст. поэт.* thung lũng

доля́мывать, доломáть bẻ gãy, bẻ hỏng, làm hỏng, phá (làm hỏng) hết

долбёжн||ый *прил.*: ~ое долото́ dao khắc (trổ, chạm)

долби́ть *несов.* 1. (*В*) (*пробивать отверстие*) đục, khoét, xọc; 2. (*В*) *разг.* (*ударять*) gõ, đập, đánh; 3. (*Д*) *разг.* (*повторять*) nói đi nói lại, nhắc đi nhắc lại, nói lặp lại; ~ одно́ и то же nói đi nói lại (nhắc đi nhắc lại) chỉ một điều; 4. (*В*) *разг.* (*зубрить*) học gạo, học vẹt, gạo

долг *м.* 1. *тк. ед.* (*обязанность*) nghĩa vụ, bổn phận, nhiệm vụ, nợ; ~ пе́ред Ро́диной nghĩa vụ (bổn phận, nhiệm vụ) đối với Tổ quốc, nợ nước; по ~у слу́жбы vì nhiệm vụ; 2. (*взятое взаймы*) (món, khoản) nợ; наде́лать ~о́в mắc nợ, lâm vào cảnh nợ nần; обременённый ~а́ми nợ đìa, nợ như chúa Chổm; дава́ть в ~ cho vay, cho mượn; ✧ пе́рвым ~ом trước tiên, trước hết; быть в ~у́ пе́ред ке́м-л., у кого́-л. mang ơn (chịu ơn) ai; не оста́ться в ~у́ пе́ред ке́м-л. trả đũa (trả miếng) ai; отда́ть после́дний ~ кому́-л. phúng viếng (viếng, đi đưa tang) ai; ~ платежо́м кра́сен *погов.* ≅ ơn đền ơn, oán trả oán; ăn miếng trả miếng

до́лг||ий *прил.* 1. lâu, dài, lâu dài, dài đằng đẵng, trường kỳ, miên viễn, miên trường; ~ путь con đường dài; ~ое вре́мя thời gian lâu (lâu dài, dài đằng đẵng); по́сле ~ой разлу́ки sau một thời gian lâu bị chia lìa; 2.: ~ гла́сный *лингв.* nguyên âm dài; ✧ ~ая пе́сня chuyện lâu dài; откла́дывать что́-л. в ~ я́щик bỏ xó cái gì, trì hoãn cái gì mãi, ngâm tôm việc gì

до́лго *нареч.* lâu, lâu dài, lâu ngày; ещё ~ còn lâu; còn xơi, còn mệt, còn khuya (*разг.*); ✧ как ~ trong bao lâu; ~ ли заболе́ть ра́ст дё bị ốm; ~ ли, ко́ротко ли *поэт.* một thời gian sau, không rõ lâu hay mau

долгове́чность *ж.* (sự) sống lâu, lâu dài; (*прочность*) (độ, tính) bền lâu, bền chắc, chắc

долгове́чный *прил.* sống lâu, lâu dài; (*прочный*) bền lâu, bền chắc, chắc

долгов||о́й *прил.* (thuộc về) nợ; ~ое обяза́тельство văn tự nợ, giấy vay nợ, trái khoán

долговре́менн||ый *прил.* lâu dài, dài hạn; ✧ ~ая огнева́я то́чка hoả điểm kiên cố

долгова́язый *прил. разг.*: ~ па́рень anh chàng chân sếu (cao nhòng, cao nghệu, cao nghều, cao ngồng)

долгожда́нный *прил.* mong đợi, mong muốn, mong mỏi, mong ngóng

долгожи́тель *м.*, **~ница** *ж.* người sống lâu (trường thọ)

долгоигра́ющ||ий *прил.*: ~ая пла́сти́нка đĩa hát quay lâu

долголе́тие *с.* tuổi thọ, (sự) sống lâu, trường thọ, thọ

долголе́тн||ий *прил.* lâu năm, lâu đời; ~яя дру́жба tình bạn lâu năm

долгоно́сик *м. зоол.* l.bọ, mọt; ри́совый ~ mọt gạo (*Calandra oryzae*); 2. *мн.*: ~и họ Bọ vòi voi (*Curculionidae*)

долгосро́чный *прил.* dài hạn; ~ кредит tín dụng dài hạn; ~ отпуск nghỉ phép dài hạn

долгострой *м.* công trình xây dựng kéo dài

долгота́ *ж.* 1. (*продолжительность*) (sự, độ) lâu dài, dài; 2. *геогр., астр.* kinh độ

долготерпе́ние *с.* (lòng, tính) nhẫn nại lớn, kiên nhẫn lớn, chịu đựng lâu

долгуне́ц *м.* (*лён*) lanh sợi dài

долево́й I *прил.* (*продольный*) dọc; ~ разре́з mặt cắt dọc

долев||о́й II *прил.* (*являющийся частью чего-л.*) theo phần, một phần; ~о́е уча́стие tham gia theo phần

до́лее *см.* до́льше

долежа́ть *сов.* nằm đến; ~ до ве́чера nằm đến tối

долеза́ть, доле́зть (до *Р*) trèo (leo) đến

доле́зть *сов. см.* долеза́ть

долета́ть, долете́ть I. bay đến; 2. (*о звуках и т. п.*) vang (vọng) đến

долете́ть *сов. см.* долета́ть

долечи́ть *сов.* (*В*) 1. (*до выздоровления*) chữa khỏi; 2. *разг.* (*до плохого результата*) chữa bậy; chữa lợn lành thành lợn què (*пренебр.*)

долеч||и́ться *сов.* 1. chữa khỏi, khỏi bệnh; не ~и́вшись, он вы́шел из больни́цы chưa khỏi bệnh, anh ấy đã ra viện; 2. *разг.* (*до плохих последствий*) chữa bậy đến nỗi...

до́лж||ен *в знач. сказ.* 1. (+*инф.*) (*обязан*) phải, cần, cần phải; (*для выражения возможности, вероятности*) chắc là, có thể là; (*вынужден, принужден*) buộc phải, bắt buộc phải; ты ~ ко́нчить э́ту рабо́ту cậu phải làm xong việc này; вы ~ны́ послу́шаться моего́ сове́та anh phải nghe lời tôi khuyên; он ~ скóро верну́ться anh ấy sắp phải về (sắp về) rồi; э́то ~но́ ему́ понра́виться cái đó chắc sẽ làm nó thích, có thể là nó sẽ thích cái đó; э́то не ~но́ служи́ть препя́тствием cái đó không thể gây trở ngại được; э́то не ~но́ его́ испуга́ть điều đó không đáng làm cho nó sợ hãi; я ви́жу, что ~ отказа́ться tôi thấy là phải từ chối; 2. (*Д*) (*задолжал*) nợ, mắc nợ; он ~ мне 20 рубле́й anh ấy nợ tôi 20 rúp; ✧ ~но́ быть (*вероятно*) chắc, chắc là, có lẽ, có thể; вы, ~но́ быть, встреча́ли его́ chắc (chắc là, có lẽ) anh đã gặp cậu ta rồi

должни́к *м.* người mắc nợ (thụ trái); con nợ (*разг.*)

до́лжно *в знач. сказ. безл. уст.* phải, cần, nên, cần phải; так не ~ поступа́ть không nên làm như vậy; рабо́тать, как ~ làm ra làm (ra trò, cật lực)

должно́ быть *вводн. сл.* (*вероятно*) chắc là, có lẽ, có thể

до́лжное *с.* tiền nợ; ✧ отда́ть ~ đánh giá đúng, nói cho công bằng, nói của đáng tội; возда́ть ~ đền công xứng đáng, tỏ lòng tôn kính

должностн||о́й *прил.* (thuộc về) chức vụ; ~о́е лицо́ nhà chức trách, người có chức vụ, cán bộ; ко́нсульское ~о́е

лицó *дип.* cán bộ lãnh sự; ~óe преступлéние tội phạm chức vụ; ~ оклáд lương chức vụ

дóлжност||ь *ж.* chức, chức vụ, chức vị, cương vị; вы́борные ~и những chức vụ do bầu cử; занимáть ~ giữ chức vụ, giữ chức

дóлжн||ый *прил.* 1. thích đáng, đích đáng, thoả đáng, xứng đáng; (*необходимый*) cần thiết; ~ым óбразом (một cách) thích đáng, đích đáng, thoả đáng, xứng đáng; относúться к чемý-л. с ~ым вниманием chú ý đúng mức đến cái gì; понестú ~oe наказáние bị trừng phạt đích đáng; на ~ой высóте ở mức độ cần thiết; 2. *в знач. сущ. с.* ~oe: как ~oe như chuyện dĩ nhiên; воздавáть кому́-л. ~oe đánh giá ai một cách xứng đáng, đánh giá đúng ai

доливáть, долúть (*В, Р*) (*прибавлять*) đổ (rót) thêm; (*до какого-л. предела*) đổ (rót) đầy; долúть молокá в стакáн rót thêm sữa vào cốc; долúть чáйник rót đầy ấm

долúна *ж.* thung lũng; (*небольшая*) triền, lũng; речнáя ~ lũng (triền) sông

долúть *сов. см.* доливáть

дóллар *м.* dollar, đô-la; ~ США dollar Mỹ, mỹ kim, USD, $; đô, xanh (*разг.*)

долларизáция *ж.* (sự) dollar hoá, mỹ kim hoá; ~ экономúки dollar (mỹ kim) hoá nền kinh tế

дóлларовый *прил.* (thuộc về) dollar, đô-la, mỹ kim; ~ гóлод *эк.* (tình trạng) đói dollar, đói mỹ kim, thiếu trầm trọng dollar

доложúть I, II *сов. см.* докладывать I, II

долóй *нареч. разг.*: с глаз моúх ~! cút đi cho rảnh mắt tao!; шáпки ~! bỏ mũ ra!; ~ войнý! đả đảo chiến tranh!

доломáть *сов. см.* долáмывать

долотó *с.* đục, dao trổ, dao chạm; буровóе ~ choòng khoan

дóлька *ж.* (*часть плода*) múi; ~ апельсúна múi cam; ~ чеснокá múi (tép) tỏi

дольмéн *м. археол.* dolmen, đônmen, mộ đá

дóльше (*сравнит. ст. прил.* дóлгий *и нареч.* дóлго) lâu hơn, lâu dài hơn

дóл||я *ж.* 1. (*часть*) phần, bộ phận; вноси́ть свою́ ~ю góp phần của mình; делúть что́-л. на рáвные ~и chia cái gì thành những phần bằng nhau; книгá в четвёртую ~ю листá quyển sách khổ in-quarto (khổ một phần tư tờ giấy); в э́том есть ~ прáвды ở đây có phần nào sự thật; в егó словáх нé было и ~иúстины trong lời nói của nó không hề có tí sự thật nào; войтú в ~ю с кéм-л. hùn vốn (góp vốn, góp phần) với ai; 2. (*судьба*) số phận, vận mệnh, số, phận; вы́пасть кому́-л. на ~ю ai bị, ai được

дом *м.* 1. (*здание*) nhà; жилóй ~ nhà ở; стандáртный ~ nhà thiết kế mẫu; сбóрный ~ nhà lắp ghép; 2. (*жильё*) nhà; в родно́м ~е ở nhà cha mẹ; вы́йти úз ~у ra khỏi nhà; дойтú до ~у đến tận nhà; бéдный ~ nhà nghèo, cảnh nhà bần bách; 3. (*семья*) nhà, gia đình; мы знакóмы ~áми hai nhà (gia đình) chúng tôi quen nhau; 4. (*хозяйство семьи*) việc nhà, việc gia đình, việc nội trợ; она ведёт весь ~ chị ấy đảm đang toàn bộ việc nhà (việc gia đình, việc nội trợ); 5. (*учреждение, заведение*) nhà, câu lạc bộ; ~ модéлей nhà làm mẫu; ~ культýры nhà văn hoá; ~ твóрчества nhà sáng tác; ~ óтдыха nhà nghỉ; торгóвый ~ thương xá, hiệu buôn; Дом журналúстов Câu lạc bộ nhà báo; 6. (*династия*) nhà, triều, triều đại; (*род*) họ; ~ Романóвых triều đại Romanov; ✧ на ~ý ở nhà, tại nhà; пóмощь на -ý chữa bệnh tại nhà; урóки на ~у những buổi học ở nhà; брать рабóту нá ~ nhận việc làm ở nhà, gia công; отказáть от ~а кому́-л. không cho ai đến nhà, cấm cửa ai

дóма *нареч.* ở nhà, có nhà; ~ ли он? anh ấy có nhà không?; егó нет ~ anh ấy vắng nhà (không có nhà); у меня́ ~ ở nhà tôi; бýдьте как ~ xin cứ tự nhiên như ở nhà vậy; ✧ у негó не всё ~ nó hâm hâm, nó hơi tàng tàng

домаркси́стский *прил.* trước chủ nghĩa Marx (Mác)

домáшн||ий *прил.* 1. (thuộc về) nhà; ~ áдрес địa chỉ nhà ở; ~ телефóн điện thoại ở nhà; ~яя рабóта, ~ее задáние bài làm ở nhà; 2. (*об одежде, обуви*) mặc trong nhà, đi ở nhà; ~ костю́м bộ quần áo mặc trong nhà, đồ bộ; 3. (*относящийся к хозяйству семьи*) ở nhà, trong nhà, trong gia đình; ~яя обстанóвка а) đồ đạc trong nhà; б) hoàn cảnh gia đình, gia cảnh; ~ее имýщество của cải trong nhà, gia sản; ~ие делá việc (công việc trong) nhà; ~ие расхóды chi phí trong gia đình (trong nhà); ~ее хозя́йство việc nội trợ, công việc trong nhà; 4. (*приготовленный дома*) (làm, nấu) ở nhà; ~ обéд bữa cơm nhà; 5. (*семейный*) (của) gia đình, nhà; по ~им обстоя́тельствам do hoàn cảnh gia đình; ~ее воспитáние, образовáние giáo dục gia đình, gia giáo; ~ий врач thầy thuốc gia đình; ~ учúтель gia sư; 6. *в знач. сущ. мн.*: ~ие (*семья*) người nhà, gia nhân, gia thuộc; 7. (*приручённый*) nuôi trong nhà; ~яя птúца gia cầm; ~ие живóтные gia súc; ✧ находúться под ~им арéстом bị giam tại gia (tại nhà)

дóменн||ый *прил.*: ~ая печь lò cao, lò luyện gang; ~ая плáвка nấu luyện lò cao; ~ цех phân xưởng lò cao (lò luyện gang)

дóменщик *м.* thợ lò cao (lò luyện gang)

дóмик *м. уменьш. к* дом nhà nhỏ; ✧ кáрточный ~ nhà trên bãi cát

доминáнта *ж. книж.* tư tưởng nổi bật, điểm chủ yếu

доминáнтный *прил.* nổi bật, trội lên

доминиóн *м.* xứ tự trị (*thuộc Anh*)

доминúровать *несов.* 1. (*преобладать*) chiếm ưu thế, khống chế, chi phối; 2. (над *Т*) (*возвышаться*) nổi cao lên, trội lên

доминúрующ||ий *прил.* có ưu thế, khống chế, nổi bật, chủ đạo, chủ yếu, chủ chốt; ~ее положéние ưu thế, vị trí khống chế; игрáть ~ую роль đóng vai trò chủ yếu (chủ chốt); ~ая идéя tư tưởng nổi bật (chủ đạo, chủ yếu)

доминó I *с. нескл.* (*костюм*) (bộ) áo domino

доминó II *с. нескл.* (*игра*) cờ domino

домúшко *с.* túp nhà nhỏ bé

домúще *с.* toà nhà lớn

домкрáт *м. тех.* kích, con đội; поднимáть что́-л. ~ом kích cái gì lên, nâng gì bằng kích (con đội)

дóмна *ж.* lò cao, lò luyện gang

домовúт||ый *прил.* đảm, đảm đang, quán xuyến; ~ая хозя́йка bà nội trợ đảm đang

домовладéл||ец *м.*, **~ица** *ж.* chủ nhà, gia chủ

домовладéние *с.* quyền sở hữu nhà (nhà cửa)

домовóдств||о *с.* (môn) nữ công; курс ~а lớp nữ công

домовóй *м. фольк.* ma xó, ông táo, táo công

домóв||ый *прил.* (thuộc về) nhà; ✧ ~ая книгá sổ ghi tên người trong các hộ thuê nhà

домогáтельств||о *с.* (sự) cố gắng, nỗ lực, cố đạt (giành) được; ✧

сексуа́льные ~а (tội, sự) sách nhiễu tình dục

домога́ться *несов.* (*P*) cố đạt (giành, đoạt, chiếm) được, cố tranh đoạt; ~ чьей-л. любви́ cố đạt (chiếm, giành) được tình yêu của ai; ~ вла́сти cố giành được quyền lực

домо́й *нареч.* về nhà; (*в родные места*) về quê; (*на родину*) về nước; пора́ ~ đã đến lúc phải về nhà

домола́чивать, домолоти́ть đập nốt (xong, hết)

домолоти́ть *сов. см.* домола́чивать

домороще́нный *прил.* 1. nuôi ở nhà; 2. *перен. ирон.* thô thiển, thô lậu, sơ lược, lô-can

домосе́д *м.*, **~ка** *ж.* người ru rú xó nhà (thích ngồi nhà)

домострое́ние *с.* (sự, ngành) xây dựng nhà cửa

домостро́ительный *прил.* (thuộc về) xây nhà, xây dựng nhà cửa

домостро́ительство *с. см.* домостро́ение

домотка́н||ый *прил.* (dệt bằng) khung cửi thủ công; ~ое полотно́ vải to, vải dệt tay

домоуправле́ние *с.* ban quản lý nhà cửa, phòng nhà cửa

домохозя́ин *м.* 1. *уст.* chủ hộ, chủ nông hộ; 2. (*домовладелец*) chủ nhà

домохозя́йка *ж.* 1. (*домовладелица*) bà chủ nhà; 2. (*ведущая хозяйство*) (bà) nội trợ

домоча́дц||ы *мн. уст.* người nhà, gia nhân, gia thuộc; с ча́дами и ~ами *шутл.* cả bầu đoàn thê tử, với mọi người trong nhà

до́мра *ж. муз.* đàn domra

домрабо́тница *ж.* (дома́шняя рабо́тница) bà (chị) giúp việc trong nhà, ô-sin

домуш́ник *м. разг.* (tên, kẻ) trộm chuyên vơ vét các nhà

домча́ть *сов.* (*В*) *разг.* (*куда-л.*) chở rất nhanh (bon bon chở)... đến

домча́ться *сов. разг.* (*куда-л.*) phóng (vút) nhanh đến; (*добежать*) chạy nhanh đến

домыва́ть, домы́ть (*В*) rửa nốt (xong, hết)

до́мысел *м.* (*догадка, предположение*) (sự, điều) dự đoán, ức đoán, phỏng đoán

домы́ть *сов. см.* домыва́ть

донага́ *нареч. разг.* trần truồng, loã thể, loã lồ, tô hô; разде́ть(ся) ~ cởi trần truồng

дона́шивать, доноси́ть III (*В*) 1. (*одежду*) mặc... đến hỏng; 2. (*ребёнка*) đẻ đủ tháng

дона́шиваться, доноси́ться I (bị) mòn, sờn, rách, hỏng

донг *м.* (*вьетнамская денежная единица*) đồng

доне́льзя *нареч. разг.* đến cực độ, tột độ, hết sức, quá mức

донесе́ние *с.* báo cáo; (*разведки*) tình báo

донести́ I, II *сов. см.* доноси́ть I, II

донести́сь *сов. см.* доноси́ться II

донжуа́нский *прил.* (của, có thói) don Juan, Sở Khanh

донжуа́нство *с.* (thói) don Juan, Sở Khanh, chim gái, quyến rũ đàn bà

до́низу *нареч.*: све́рху ~ từ trên xuống dưới, từ cấp trên xuống cấp dưới

донима́ть, доня́ть (*В*) *разг.* ám, quấy rầy, làm rầy, làm phiền, phiền hà, quấy nhiễu, phiền nhiễu

донкихо́тский *прил.* (của, có tính) don Quichotte, ngông, ngang tàng, thích làm những điều không thiết thực

донкихо́тство *с.* (thói, tính) don Quichotte, ngông, ngang tàng, thích làm những điều không thiết thực

донкихо́тствовать *несов.* hành động như don Quichotte, tỏ ra ngông, thích làm những điều không thiết thực

до́нник *м. бот.* (cây) ngạc ba (*Melilotus*)

до́нор *м.* donor, người hiến (cho); (*крови*) người hiến (cho) máu

до́норск||ий *прил.* (thuộc về) donor, hiến, cho, hiến máu, cho máu; ~ая кровь máu của donor (người hiến, người cho); ~ пункт trạm hiến (cho), trạm hiến máu (cho máu)

до́норство *с.* (sự, phong trào) donor, hiến, cho, hiến máu, cho máu

доно́с *м.* (sự, lời) bẩm báo, bô báo, cáo giác, tố giác, tố cáo, mật báo

доноси́ть I, донести́ (*В*) (*приносить*) mang (đưa, vác, gánh, xách, khiêng)... đến; донести́ бага́ж до вагона đưa (mang) hành lý đến toa

доноси́ть II, донести́ 1. (о *П*) (*сообщать*) báo cáo, báo tin; 2. (на *В*) (*делать донос*) bẩm báo, bô báo, cáo giác, tố giác, tố cáo, mật báo

доноси́ть III *сов. см.* дона́шивать

доноси́ться I *сов. см.* дона́шиваться

доноси́||ться II, донести́сь (*о звуках и т. п.*) vọng (vang, vẳng) đến; голоса́ ~лись из сосе́дней ко́мнаты tiếng nói từ phòng bên vẳng (vang, vọng) đến

доно́счи||к *м.*, **~ца** *ж.* kẻ bẩm báo (bô báo, cáo giác, tố giác, tố cáo, mật báo), mật thám, chỉ điểm

доны́не *нареч.* (cho) đến nay, đến giờ, đến lúc này, đến bây giờ

доня́ть *сов. см.* донима́ть

дооктя́брьский *прил.* trước Cách mạng tháng Mười

допека́ть, допе́чь (*В*) 1. nướng nốt (xong, hết); 2. (*дополнительно*) *разг.* nướng thêm; 3. *разг. см.* донима́ть

допека́ться, допе́чься nướng chín, chín

допетро́вск||ий *прил. ист.* trước thời Đại Đế Piôt; ~ая Русь nước Nga trước thời Đại Đế Piôt

допе́ть *сов.* (*В*) hát nốt (xong, hết)

допеча́тать *сов. см.* допеча́тывать

допеча́тка *ж.* 1. (*действие*) (sự) in thêm; 2. (*печатные материалы*) ấn phẩm in thêm

допеча́тывать, допеча́тать (*В*) 1. (*докончить печатание*) in nốt (xong, hết); (*на машинке*) đánh máy nốt (xong, hết); мне оста́лось допеча́тать ещё де́сять страни́ц tôi còn phải đánh máy nốt mười trang nữa; 2. (*дополнительно*) in thêm; (*на машинке*) đánh máy thêm

допе́чься *сов. см.* допека́ть(ся)

допива́ть, допи́ть (*В*) uống nốt (xong, hết)

допива́ться, допи́ться (до *Р*) *разг.* uống say đến nỗi...

до́пинг *м.* doping, đôping, chất tăng lực

до́пинг-контро́ль *м. см.* до́пинговый контро́ль

до́пинговый *прил.* (thuộc về) doping, đôping, chất tăng lực; ~ контро́ль kiểm tra doping (đôping)

дописа́ть *сов. см.* допи́сывать

допи́сывать, дописа́ть (*В*) 1. viết nốt (xong, hết); он дописа́л статью́ anh ấy đã viết xong bài báo; 2. (*дополнительно*) viết thêm; дописа́ть не́сколько строк к письму́ viết thêm mấy dòng vào bức thư

допи́ть *сов.*: ~ вино́, чай и т. п. uống cạn cốc rượu, tách trà, v.v...; допе́йте э́то лека́рство anh hãy uống hết thuốc này; ~ до после́дней ка́пли uống đến giọt cuối cùng

допи́ть(ся) *сов. см.* допива́ть(ся)

допла́та *ж.* 1. (*действие*) (sự) trả thêm; 2. (*дополнительная плата*) (món) tiền trả thêm

доплати́ть *сов. см.* допла́чивать

доплатн||о́й *прил.*: ~о́е письмо́ thư phạt, thư thiếu tem; ~а́я ма́рка tem thiếu cước

доплáчивать, доплати́ть (*остающуюся часть*) trả thêm cho đủ; (*всё до конца*) trả hết, trả nốt; (*платить дополнительно*) trả thêm; доплати́ть два рубля́ trả thêm hai rúp

доплести́сь *сов. см.* доплета́ться

доплета́ться, доплести́сь *разг.* lê (lết) đến

доплыва́ть, доплы́ть bơi đến; (*о судне*) chạy đến; доплы́ть парохо́дом до са́мого ме́ста назначе́ния đi tàu thuỷ đến tận chỗ đã định

доплы́ть *сов. см.* доплыва́ть

допо́длинно *нареч. разг.* (một cách) chính xác, xác thực, chắc chắn, thật đúng; мне э́то ~ изве́стно tôi biết chắc chắn điều đó

допо́длинный *прил. разг.* chính xác, xác thực, thật đúng

допоздна́ *нареч. разг.* đến khuya

доползáть, доползти́ 1. bò (trườn) đến; 2. *перен. разг.* lê (lết, bò) đến

доползти́ *сов. см.* доползáть

дополна́ *нареч. разг.* đầy đến miệng

дополне́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) thêm vào, bổ sung, bổ khuyết, phụ thêm, phụ khuyết; 2. (*то, что дополняет*) (điều, đoạn, phần) thêm vào, bổ sung, bổ khuyết, phụ thêm, phụ khuyết; 3. *грам.* bổ ngữ, tân ngữ; ко́свенное ~ bổ ngữ gián tiếp; прямо́е ~ bổ ngữ trực tiếp; ✧ в ~ к чему́-л. thêm vào cái gì

дополни́тельно *нареч.* (để) thêm, phụ thêm

дополни́тельн||ый *прил.* 1. thêm, phụ, phụ thêm, bổ sung, bổ khuyết; ~ое разъясне́ние giải thích thêm; ~ое зада́ние bài tập làm thêm; ~ое заня́тие giờ học thêm; ~ отпуск (thời gian) kỳ nghỉ phép phụ thêm; ~ая литерату́ра tài liệu tham khảo; ~ое рассле́дование điều tra bổ sung; ~ у́гол *мат.* góc phụ, góc bù; 2. *грам.*: ~ое прида́точное предложе́ние mệnh đề phụ bổ ngữ; ✧ ~ые цвета́ *физ.* những màu phụ

допо́лнить *сов. см.* дополня́ть

дополня́ть, допо́лнить (*В*) thêm... vào, bổ sung, bổ khuyết, bổ túc; ~ слова́рь bổ sung từ điển; ✧ ~ друг дру́га bổ khuyết cho nhau, bổ sung lẫn nhau

дополуча́ть, дополучи́ть (*В*) nhận (lĩnh) thêm, truy lĩnh; дополучи́ть недостаю́щую су́мму truy lĩnh số tiền thiếu

дополучи́ть *сов. см.* дополуча́ть

допото́пный *прил. разг. шутл.* cổ lỗ sĩ, cổ hâm cổ hi, cũ rích, lỗi thời

допра́шивать, допроси́ть (*В*) 1. *тк. несов.* (*расспрашивать*) cật vấn, căn vặn, lục vấn, hỏi vặn, hỏi vặn hỏi vẹo, hỏi đi hỏi lại; 2. (*производить допрос*) thẩm vấn, hỏi cung, lấy cung, xét hỏi, tra hỏi, truy hỏi, truy vấn, lấy khẩu cung; ~ пле́нного hỏi cung tù binh; ~ свиде́теля thẩm vấn nhân chứng

допризы́вник *м.* người sắp đến tuổi nhập ngũ

допризы́вн||ый *прил.* trước khi nhập ngũ; ~ во́зраст tuổi sắp nhập ngũ; ~ая подгото́вка huấn luyện trước khi nhập ngũ

допро́с *м.* (sự) thẩm vấn, hỏi cung, lấy cung, xét hỏi, tra hỏi, truy hỏi, lấy khẩu cung; ~ свиде́телей thẩm vấn nhân chứng; снять ~ с подсуди́мого thẩm vấn bị cáo

допроси́ть *сов. см.* допра́шивать 2

допрос||и́ться I *сов. разг.* (*P, P + инф.*) (*выпросить*) cầu (xin, cầu xin, nài xin, khẩn khoản xin, cầu khẩn) được; у него́ ничего́ не допро́сишься không thể xin cái gì của nó được cả; мы е́ле ~и́лись обе́да chúng tôi nài xin mãi mới được ăn cơm

допроси́ться II *сов. разг.* (*разузнать*) dò hỏi (tìm hiểu) được

допры́г||аться *сов. разг.* 1. nhảy quá đến nỗi...; 2. *перен.*: ~ался! làm bậy phải tội là đáng!

допры́гивать, допры́гнуть nhảy đến

допры́гнуть *сов. см.* допры́гивать

до́пуск *м.* 1. (*право входа*) (sự) cho phép, cho phép vào; giấy phép vào; 2. *тех.* dung sai, độ sai cho phép

допуск||а́ть, допусти́ть 1. (*В* к *Д*, *В* до *Р*) cho phép... vào, để cho... đến; ~ кого́-л. к экза́менам cho phép ai được thi; ~ кого́-л. к ко́нкурсу cho phép ai dự cuộc thi tuyển; ~ кого́-л. к кому́-л. để cho người nào được đến gặp ai; 2. (*В*) (*позволять*) cho, cho phép, chấp nhận, dung nạp; 3. (*В*) (*предполагать*) cho rằng, giả định, giả sử, giả thử, giá sử, giá thử; ~а́ю, что... tôi cho rằng...; допу́стим, что э́то так giả định (giả sử) rằng điều đó đúng như vậy; не ~ мы́сли о чём-л. không thể có ý nghĩ rằng...; ✧ ~ оши́бку phạm sai lầm, mắc lỗi, phạm lỗi

допусти́м||ый *прил.* có thể cho phép, có thể (chấp nhận, dung nạp) được; э́то вполне́ ~ая вещь điều đó rất có thể như thế, việc này hoàn toàn có thể được

допусти́ть *сов. см.* допуска́ть

допуще́ние *с.* 1. (sự) cho phép, chấp nhận, dung nạp; 2. (*предположение*) giả định, giả thuyết, giả thiết

допыта́ться *сов. см.* допы́тываться

допы́тываться, допыта́ться cật vấn, căn vặn, gạn hỏi cặn kẽ, tìm hiểu tỉ mỉ

до́пьяна́ *нареч. разг.* đến say, say; напи́ться ~ uống rượu đến say; напои́ть кого́-л. ~ chuốc rượu cho ai say

дораба́тывать, дорабо́тать 1. làm việc (làm) đến; дорабо́тать до утра́ làm việc đến sáng; ему́ оста́лось дорабо́тать до пе́нсии оди́н год ông ấy phải làm việc một năm nữa mới được về hưu; 2. (*завершать работу над чем-л.*) làm nốt (xong, hết), hoàn thành, tu chỉnh, tu sửa, sửa sang; вам необходи́мо дорабо́тать э́ту статью́ anh phải tu chỉnh (sửa sang) bài báo này

дорабо́тать *сов. см.* дораба́тывать

дорабо́тка *ж.* (sự) tu chỉnh, tu sửa, sửa sang; ~ прое́кта tu chỉnh (tu sửa, sửa sang) dự án

дора́да *ж. зоол.* cá tráp vàng kim (*Sparus aurata*)

дораста́ть, дорасти́ 1. mọc (lớn) lên đến; 2. (*достигать какого-л. возраста*) đến tuổi, lên; 3. *перен.* phát triển đến mức, đạt đến trình độ; не дорасти́ до чего́-л. chưa đủ trình độ để..., còn non trẻ để có thể...

дорасти́ *сов. см.* дораста́ть

дорва́ться *сов.* (до *Р*) *разг.* được, đạt (tới) được

дореволюцио́нный *прил.* tiền (trước) cách mạng

доре́зать *сов. см.* дореза́ть

дореза́ть, доре́зать (*В*) cắt nốt (xong, hết)

дорефо́рменный *прил.* trước cải cách

дорисова́ть *сов. см.* дорисо́вывать

дорисо́вывать, дорисова́ть (*В*) 1. vẽ nốt (xong, hết); 2. (*дополнительно нарисовать*) vẽ thêm; 3. *перен.* hình dung thêm; пусть ва́ше воображе́ние дорису́ет остально́е anh cứ hình dung thêm phần còn lại

дори́ческий *прил. иск.* (thuộc về) kiểu doric

доро́г||а *ж.* 1. đường, đường đi, lối đi, con lộ, lộ, nẻo; больша́я ~ đường cái; шоссе́йная ~ đường lát đá, con lộ đá; просёлочная ~ đường làng; ~ с

двусторо́нним движе́нием đường giao thông hai chiều; 2. (*место прохода или проезда*) lối đi; стул стои́т на са́мой ~е cái ghế ở ngay giữa lối đi; дать кому́-л. ~у а) (*освободить проход, проезд*) nhường lối cho ai; б) *перен.* mở đường cho ai; 3. (*путешествие*) đường đi, hành trình, chuyến đi; в ~е trên đường đi, khi đi đường, dọc đường; на ~у để đi đường; отдохну́ть с ~и nghỉ ngơi sau khi đi đường (sau chuyến đi, sau cuộc hành trình); по ~е а) (*попутно*) trên đường; б) (*в одном направлении*) cùng đường, cùng chung chí hướng; ✧ стоя́ть на хоро́шей ~е đi đúng đường; идти́ свое́й ~ой làm theo ý mình, đi theo con đường của mình; на полови́не ~и giữa chừng, nửa đường; станови́ться кому́-л. поперёк ~и cản đường (cản lối, ngăn trở, làm trở ngại cho) ai; туда́ ему́ и ~! thế mới đáng kiếp nó!, như vậy mới đáng đời hắn!

до́рого *нареч.* 1. (một cách) đắt, mắc; о́чень ~ đắt (mắc) quá; заплати́ть ~ trả đắt; 2. *перен.* bằng một giá đắt; э́то ему́ ~ обойдётся cậu ta sẽ phải trả giá đắt cho điều đó, anh ấy sẽ phải trả cái đó bằng một giá rất đắt; ✧ он ~ бы дал, заплати́л бы не hết sức mong muốn..., bằng bất cứ giá nào nó cũng trả nếu được...; ~ отда́ть свою́ жизнь kháng cự ác liệt mới chịu chết

дорогови́зна *ж.* (nạn, đời sống) đắt đỏ; thời buổi gạo châu củi quế (*погов.*); ~ жи́зни sinh hoạt (đời sống) đắt đỏ

доро́гой *нареч.* trên đường đi, trong khi đi đường

дорог||о́й *прил.* 1. đắt, đắt tiền, đắt đỏ, mắc, mắc mỏ; ~и́е кни́ги những quyển sách đắt tiền; по ~ цене́ (với) giá đắt; 2. *перен.* quý, quý báu, quý giá; ему́ до́рог ваш сове́т lời khuyên của anh rất quý đối với nó, nó quý trọng lời khuyên của anh; 3. (*милый*) thân mến, thân yêu, quý mến, yêu mến; ~ друг! bạn thân mến!; ~ гость (vị) khách quý, quý khách; ✧ ~ ценой bằng một giá đắt

дорогостоя́щий *прил.* đắt, giá đắt, đắt tiền

доро́дный *прил.* béo đẫy, béo lẳn, béo mập, béo tốt

дородово́й *прил.* tiền sản, trước khi sinh; ~ пери́од thời kỳ tiền sản

дорож||а́ть, вздорожа́ть đắt lên, trở nên đắt đỏ; жизнь ~а́ет đời sống ngày một đắt đỏ

доро́же (*сравнит. ст. прил.* дорого́й *и нареч.* до́рого) đắt hơn; quý hơn

дорожи́ть *несов.* (*Т*) 1. (*ценить*) quý, trân quý, quý trọng, coi trọng; на́до ~ дру́жбой phải quý (trân quý, quý trọng) tình bạn; 2. (*беречь*) giữ, giữ gìn, gìn giữ, tiết kiệm, tiếc; ~ свои́м че́стным и́менем giữ gìn thanh danh của mình; ~ ка́ждой мину́той quý (tiếc, tiết kiệm) từng phút; ~ здоро́вьем giữ gìn sức khoẻ; не ~ жи́знью coi thường tính mạng, không tiếc thân

доро́жка *ж.* 1. đường nhỏ; (*тропинка*) lối (đường) mòn; пешехо́дная ~ đường đi bộ; бегова́я ~ *спорт.* đường chạy; 2. (*половик*) thảm dài; (*скатерть*) khăn tua dài; 3. *тех.* (*желобок*) đường, rãnh; ✧ во́дная ~ *спорт.* đường bơi; лётная ~ *ав.* đường băng

доро́жн||ый *прил.* 1. (*относящийся к дороге*) (thuộc về) đường, đường sá, đường đi, hành trình; ~ое строи́тельство làm đường sá; ~ые расхо́ды tiền lộ phí; ~ знак biển chỉ đường; ~ые впечатле́ния cảm tưởng đi đường; 2. (*для путешествия*) (dùng khi) đi đường; ~ костю́м quần áo đi đường; ✧ ~ ма́стер đội trưởng bảo dưỡng đường

ДОСААФ *м.* (Добровольное общество содействия армии, авиации и флоту) *ист.* DOSAAF, Hội tình nguyện giúp đỡ lục quân, không quân và hải quân

доса́да *ж.* (sự, nỗi) bực tức, bực mình, bực bội, buồn phiền, buồn bực; кака́я ~! *разг.* bực quá!

досади́ть *сов. см.* доса́ждать

доса́дливый *прил. см.* доса́дный

доса́дно *в знач. сказ. безл.* đáng bực, đáng giận, đáng tức, đáng tiếc; как ~! đáng giận thay!, thật đáng bực!, bực quá!, bực làm sao!; мне ~, что... tôi thấy bực mình vì...

доса́дн||ый *прил.* đáng bực, đáng giận, đáng tức, đáng tiếc; ~ слу́чай việc đáng bực; ~ая оши́бка sai lầm đáng tiếc

доса́довать *несов.* bực, tức, bực tức, bực mình, tức mình, bực bõ, giận

досажда́ть, досади́ть (*Д*) làm... bực (tức, giận, bực mình, tức mình)

доса́ливать, досоли́ть (*В*) 1. (*оканчивать соление*) muối nốt (xong, hết); 2. (*солить дополнительно*) cho (nêm) thêm muối

досе́ле *нареч. уст.* cho đến nay, đến nay

досиде́ть *сов. см.* доси́живать

доси́живать, досиде́ть (до *Р*) ngồi đến...; ~ до конца́ ngồi đến cùng

доск||а́ *ж.* 1. ván, tấm ván, tấm gỗ; 2. (*пластина, плита*) tấm, bảng; (*с надписью*) (tấm) biển; кухо́нная ~ (cái) thớt; ~ для объявле́ний bảng thông cáo; мемориа́льная ~ biển tưởng niệm; ме́дная ~ biển đồng; мра́морная ~ tấm (biển) cẩm thạch; ша́хматная ~ bàn cờ; ✧ ~ почёта, кра́сная ~ bảng danh dự, bảng vàng; от ~и́ до ~и́ từ đầu đến cuối; ста́вить на одну́ ~у с ке́м-л. đặt ngang hàng (xếp cùng một loại) với ai

досказа́ть *сов. см.* доска́зывать

доска́зывать, досказа́ть (*В*) kể nốt (xong, hết); (*до какого-л. места, предела*) kể đến; тепе́рь он доска́жет свою́ исто́рию bây giờ anh ấy sẽ kể nốt chuyện của mình; ~ ска́зку до середи́ны kể chuyện cổ tích đến nửa chừng

доскака́ть *сов.* nhảy đến; (*на лошади*) phi đến

досконально *нареч.* (một cách) rất rõ, rõ ràng, rất tỉ mỉ, rất cặn kẽ, đến đầu đến đũa, đến nơi đến chốn; мне ~ изве́стно tôi biết rất rõ (rất tỉ mỉ, rất cặn kẽ)

досконально́ный *прил.* tỉ mỉ, chi tiết, cặn kẽ, kỹ càng

досла́ть *сов. см.* досыла́ть

после́дование *с. юр.* (sự) thẩm xét thêm, điều tra thêm

после́довать *сов. юр.* (*В*) thẩm xét (điều tra) thêm

послове́но *нареч.* (đúng) từng chữ; ~ переда́ть разгово́р с ке́м-л. chuyển đạt đúng từng chữ câu chuyện (cuộc đối thoại) với ai

послове́сный *прил.* đúng từng chữ; ~ перево́д (sự, bản) dịch đúng từng chữ

дослужи́ться *сов.* (до *Р*) làm việc đến, đạt được; ~ до пе́нсии làm việc đến lúc về hưu; ~ до чи́на..., до зва́ния... làm nên (làm đến) chức..., tước...

послу́ш||ать *сов.* (*В*) nghe nốt (xong, hết); он не ~ал меня́ nó đã không nghe hết những điều tôi nói

досма́тривать, досмотре́ть (*В*) 1. *тк. несов.* (*осматривать*) khám, khám xét, kiểm soát, kiểm tra; 2. (*до конца*) xem nốt (xong, hết)

досмо́тр *м.* (sự) khám, khám xét, kiểm soát, kiểm tra; тамо́женный ~ khám xét của thuế quan

досмотре́ть *сов. см.* досма́тривать

досмо́трщик *м.*: тамо́женный ~ nhân viên thuế quan (hải quan)

досоли́ть *сов. см.* доса́ливать

досо́хнуть *сов.* khô hẳn

доспа́ть *сов. см.* досыпа́ть I

доспе́хи *мн.* binh giáp; *шутл.* trang bị

доспо́рить *сов.* tranh luận (tranh cãi) xong, tranh luận (tranh cãi) hết

досро́чно *нареч.* trước thời hạn (hạn định, hạn); ~ вы́полнить план hoàn thành kế hoạch trước thời hạn

досро́чн||ый *прил.* trước thời hạn (hạn định, hạn); ~ое выполне́ние пла́на hoàn thành kế hoạch trước thời hạn

дост||ава́ть, доста́ть 1. (до *Р*) với (chạm) tới; он достаёт руко́й до потолка́ nó với tay tới trần nhà; 2. (*В* из, с *Р*) (*брать, извлекать что-л.*) lấy (rút, móc)... ra; ~ кни́гу с по́лки lấy quyển sách ở giá xuống; ~ платóк из карма́на rút mùi soa trong túi ra; 3. (*В, Р*) (*приобретать, получать*) tìm (kiếm, xoay) được; он ~а́л два биле́та в теа́тр anh ta mua (xoay, kiếm) được hai vé xem hát; 4. *безл.* (*Р*) (*хватать*) *разг.* có đủ; ему́ ~аёт сил сде́лать э́то anh ấy sẽ có đủ sức làm việc đó; ему́ не ~аёт терпе́ния nó thiếu kiên nhẫn; нам не ~ава́ло вас сего́дня hôm nay chúng tôi rất thiếu anh; э́того то́лько не ~ава́ло! chỉ còn thiếu cái nước này nữa mà thôi!; 5. *разг.* (*В Т,* с *Т*) chán ngấy, chọc tức, làm... bực tức (tức giận, uất hận); я уже́ доста́л его́ вопро́сом nó chán ngấy câu hỏi của tôi; ну, мужики́, доста́ли вы меня́! này, các ông mãnh đã chọc tức tôi lắm rồi đấy!; он меня́ доста́л nó làm tôi uất hận lắm

дост||ава́ться, доста́ться (*Д*) 1. được, được hưởng, được chia, có; ~ в насле́дство, по насле́дству được hưởng (được chia) gia tài, được thừa kế (thừa hưởng); мне ~а́лось два я́блока tôi được chia (được phần) hai quả táo; ему́ ~а́лась тя́жкая до́ля số phận nó thật gian khổ; не легко́ нам ~а́лась побе́да chúng ta giành được thắng lợi không dễ dàng gì; 2. *безл. разг.* (*о наказании*) bị quở (quở trách, trừng phạt); и ~а́лось же ему́! nó bị quở ghê lắm; ему́ ~а́нется за э́то nó sẽ bị trừng phạt (quở trách) vì việc này

доста́вить *сов. см.* доставля́ть

доста́вк||а *ж.* (sự) chở đến, chuyển đến, đưa đến, đem đến, mang đến; (*товаров тж.*) (sự) giao; (*писем*) (sự) phát; ~ на́ дом, с ~ой на́ дом giao tận nhà, chở đến nhà, đem đến nhà

доставля́ть, доста́вить (*В*) 1. (*привозить, приносить*) chở (chuyển, đưa, đem, mang)... đến; (*товары тж.*) giao; (*письма*) phát; ~ заказ на́ дом giao hàng đặt mua đến tận nhà; ~ кого́-л. домо́й на маши́не chở (đưa) ai đến nhà bằng ôtô; ~ све́дения cung cấp tài liệu; 2. (*причинять, вызывать*) làm (gây, đem lại) cho; ~ кому́-л. ра́дость đem niềm vui cho ai, làm cho ai vui mừng; ~ кому́-л. удово́льствие làm ai thích thú (thoả thích); ~ кому́-л. беспоко́йство làm phiền ai; 3. (*предоставлять*) tạo, cho; ~ возмо́жность путеше́ствовать tạo điều kiện được đi du lịch; ~ кому́-л. удо́бный слу́чай tạo dịp tốt cho ai

доста́т||ок *м.* 1. (sự) sung túc, dư dật, đầy đủ, ấm no, đủ ăn đủ mặc; жить в ~ке sống sung túc (dư dật, đầy đủ, ấm no); 2. *разг.* (*достаточное количество чего-л.*) số lượng đầy đủ; име́ть в ~ке необходи́мые това́ры có đủ hàng hoá cần thiết; 3. *мн.*: ~ки *разг.* (*доходы*) thu nhập

доста́точно 1. *нареч.* khá, đủ; он ~ силён nó khá mạnh; и так ~ ве́село thế cũng đủ vui.; за э́ти го́ды он ~ постаре́л những năm qua ông ấy già đi nhiều; 2. *в знач. сказ. безл.* đủ, vừa đủ; э́того ~ như vậy cũng đủ rồi; у нас всего́ ~ chúng tôi có đủ mọi thứ; ~ взгляну́ть, что́бы... chỉ cần nhìn qua cũng đủ thấy rằng...; ~ сказа́ть, что... chỉ cần nói rằng... thì cũng đủ

доста́точн||ый *прил.* đầy đủ, đủ; име́ть ~ые основа́ния có đủ (đầy đủ) lý do

доста́ть(ся) *сов. см.* достава́ть(ся)

достиг||а́ть, дости́гнуть, дости́чь (*Р*) 1. (*доходить, доезжать*) đi đến (tới), đến (tới) được; (*о звуках, слухах и т. п.*) vọng (vang, vẳng) đến; дости́чь верши́ны горы́ leo đến được đỉnh núi; 2. (*какого-л. уровня*) đạt (đến) tới, tới; дости́чь соверше́нства đạt tới mức hoàn thiện; дости́чь вы́сшей сте́пени разви́тия lên (đạt) tới cấp độ phát triển cao nhất; высота́ зда́ния ~а́ет не́скольких деся́тков ме́тров chiều cao toà nhà lên tới mấy chục mét; 3. (*какого-л. возраста*) đến, lên; дости́чь совершенноле́тия đến tuổi trưởng thành; 4. (*добиваться*) đạt, đạt tới (đến), đạt (thu, giành) được; ~ це́ли đạt được mục đích, đến (tới) đích; дости́чь результа́та thu được kết quả; дости́гнуть осуществле́ния чего́-л. thực hiện được cái gì; дости́гнуть по́лной побе́ды giành được thắng lợi hoàn toàn; дости́гнуть соглаше́ния đạt được sự thoả thuận, thoả thuận được; э́тим вы ничего́ не дости́гнете bằng cách này anh sẽ không đạt (thu) được gì cả

дости́гнутое *с.* điều đã đạt (giành, thu) được

дости́гнуть *сов. см.* достига́ть

достиже́ни||е *с.* 1. (*действие*) (sự) đạt được, đạt tới, đạt đến, giành được, thu được; для ~я свое́й це́ли để đạt được mục đích của mình; по ~и чего́-л. sau khi đạt được cái gì; 2. (*успех*) thành tựu, thành quả, thành tích; ~я нау́ки и те́хники những thành tựu của khoa học và kỹ thuật; спорти́вные ~я những thành tích thể thao

достижи́мый *прил.* có thể đạt được (đạt tới)

дости́чь *сов. см.* достига́ть

достове́рно *нареч.* (một cách) đích xác, xác thực, đích thực, đích thật, chắc chắn; мне ~ изве́стно tôi biết đích xác

достове́рность *ж.* (sự, độ, tính chất, tính) đích xác, xác thực, xác tín, đích thực, đích thật

достове́рн||ый *прил.* đích xác, xác thực, xác tín, đích thực, đích thật, chắc chắn, đáng tin cậy; ~ые све́дения những tài liệu đáng tin cậy; ~ые сообще́ния những tin tức đích xác (đáng tin cậy); из ~ых исто́чников theo nguồn tin đáng tin cậy

досто́инств||о *с.* 1. (*положительное качество*) ưu điểm, phẩm chất, mặt tốt; ~а и недоста́тки чего́-л. những ưu điểm và khuyết điểm của cái gì; 2. (*проявление самоуважения*) thể diện, thể thống, phẩm giá, phẩm cách, (vẻ) trang nghiêm, đường hoàng, đàng hoàng, đường bệ; челове́ческое ~ nhân phẩm, nhân cách, phẩm giá con người; унижа́ть национа́льное ~ xúc phạm đến lòng tự tôn dân tộc, phạm đến quốc thể; чу́вство со́бственного ~а lòng tự tôn (tự trọng); счита́ть ни́же своего́ ~а coi là không xứng với phẩm giá của mình; говори́ть с ~ом ăn nói đường hoàng (đàng hoàng, đường bệ); 3. (*стоимость, ценность*) mệnh giá, trị giá, giá trị, giá; облига́ция ~ом в 50 рубле́й phiếu công trái mệnh giá (trị giá) 50 rúp; ✧ оцени́ть кого́-л., что́-л. по ~у đánh giá ai, cái gì đúng phẩm chất

досто́йно *нареч.* 1. (một cách) xứng đáng, đích đáng; ~ отмеча́ть kỷ niệm một cách xứng đáng; ~ отве́тить trả lời đích đáng; 2. (*с достоинством*) (một

cách) đường hoàng, đàng hoàng, đường bệ

досто́йн||ый *прил.* 1. (*P*) (*заслуживающий*) đáng được, đáng, xứng đáng, xứng; ~ внима́ния đáng (đáng được) chú ý; ~ похвалы́ đáng (đáng được) khen; ~ сожале́ния đáng tiếc; ~ дове́рия đáng (đáng được) tin cậy, xứng với lòng tin; 2. (*заслуженный, справедливый*) xứng đáng, đích đáng; ~ая награ́да phần thưởng xứng đáng; 3. (*соответствующий чему-л.*) xứng với, hợp với; ~ая па́ра xứng đôi; 4. *уст.* (*почтенный*) đáng kính, đáng trọng, đáng kính trọng

достопа́мятный *прил. уст.* đáng nhớ (ghi nhớ)

достопочте́нный *прил. уст. и ирон.* khả kính, đáng kính, đáng trọng (kính trọng, quý trọng)

достопримеча́тельност||ь *ж.* thắng cảnh; *мн.*: ~и (những) thắng cảnh, danh lam, danh thắng, danh lam thắng cảnh; осма́тривать ~и го́рода xem thắng cảnh (danh thắng, danh lam thắng cảnh) trong thành phố

достопримеча́тельный *прил.* đáng chú ý (ghi nhớ); ~ слу́чай chuyện đáng ghi nhớ; ~ факт sự kiện đáng chú ý

досто́яние *с. тк. ед.* tài sản, của cải, sở hữu, của quý; обще́ственное ~ tài sản (sở hữu) công cộng, của công; сде́лать что́-л. ~м кого́-л. biến cái gì thành sở hữu của ai; ~ мирово́го иску́сства tài sản (của quý, kho báu) của nền nghệ thuật thế giới

достра́ивать, достро́ить (*B*) xây dựng nốt (xong, cho hết)

достро́йка *ж.* (sự) xây dựng nốt, xây dựng xong

достро́ить *сов. см.* достра́ивать

до́ступ *м.* 1. (*место подхода*) lối đi tới; (*место входа*) lối đi vào; 2. (*возможность входа*) (sự) được phép vào; (*возможность посещения*) (sự) được phép vào thăm; (*возможность использования*) (sự) được phép sử dụng; откры́ть кому́-л. ~ к чему́-л. cho phép ai được làm gì; получи́ть ~ к образова́нию được đi học; получи́ть ~ к секре́тным докуме́нтам được phép đọc tài liệu bí mật; 3. *информ.* (sự) truy cập, truy nhập; прямо́й ~ в па́мять truy cập trực tiếp vào bộ nhớ

досту́пность *ж.* 1. (tính) có thể đến được, có thể qua được; 2. (*умеренность цены*) giá phải chăng (vừa phải), giá mềm; 3.(*простота, доходчивость*) (tính) vừa tầm, vừa sức, dễ hiểu, dễ tiếp thu

досту́пн||ый *прил.* 1. (*для прохода*) có thể qua được (đi được); (*для подхода*) có thể đến được; тропа́, ~ая то́лько для пешехо́дов đường mòn chỉ có khách bộ hành qua lại được; 2. (*подходящий для всех*) phải chăng, với tới được, vừa túi tiền; (*соответствующий силам, способностям*) vừa tầm, vừa sức, vừa phải; ~ая цена́ giá phải chăng (vừa phải), giá mềm; 3. (*лёгкий для понимания*) dễ hiểu (tiếp thu, thu nhận); изложи́ть свою́ мысль в ~ой фо́рме trình bày ý nghĩ của mình một cách dễ hiểu; 4. (*о человеке*) dễ gần, chan hoà

досту́чаться *сов. разг.* gõ đến khi được nghe; ~ у две́ри gõ cửa đến khi được nghe; не ~ gõ mãi không ai nghe

досу́г *м.* (thời gian, lúc) rỗi, rảnh, nhàn rỗi, rảnh rỗi, rảnh rang, rỗi việc, nhàn tản, nhàn hạ, thư nhàn, thư thả; на ~е lúc nhàn rỗi (rảnh rang, rảnh rỗi, rỗi việc, nhàn tản, nhàn hạ)

досу́жий *прил. разг.* rỗi, rảnh, nhàn rỗi, rảnh rỗi, rỗi việc, nhàn tản, nhàn hạ, thư nhàn, thư thả; (*праздный, пустой*) tào lao, vô ích; ~ разгово́р nói chuyện tào lao, chuyện phiếm, nhàn đàm, phiếm đàm

до́суха *нареч.* (đến) thật khô; вы́тереть ~ lau thật khô

досу́шивать, досуши́ть 1. (*B*) làm khô hẳn, sấy (phơi khô) xong; 2. (*P*) (*дополнительно*) sấy (phơi khô) thêm

досуши́ть *сов. см.* досу́шивать

досчита́ть(ся) *сов. см.* досчи́тывать(ся)

досчи́тывать, досчита́ть (*B*) đếm (tính) xong, đếm (tính) hết; ~ до десяти́ đếm đến mười

досчи́тываться, досчита́ться (*P*): не ~ кого́-л., чего́-л. thấy thiếu (mất) ai, cái gì

досыла́ть, досла́ть (*B*) (*остаток*) gửi nốt; (*дополнительно*) gửi thêm; досла́ть недостающий том словаря́ gửi nốt tập từ điển thiếu; ~ 10 рубле́й gửi thêm 10 rúp

досы́пать *сов. см.* досыпа́ть II

досыпа́ть I, доспа́ть *разг.* ngủ đến (tới)...; не доспа́ть до утра́ không ngủ được đến sáng

досыпа́ть II, досы́пать (*B, P*) (*добавлять*) đổ (bỏ) thêm) (*доверху*) đổ (bỏ) đầy

до́сыта *нареч.* 1. (đến) no, no nê, thật no; есть, нае́сться ~ ăn no (no nê, chán chê); 2. *перен.* (*вдоволь*) thoải mái, thoả thích, tha hồ, chán chê, đã đời, đã nư; ~ наговори́ться nói chuyện chán chê (đã đời, đã nư)

досье́ *с.* hồ sơ

досю́да *нареч. разг.* đến đây, đến chỗ này

досяга́емост||ь *ж.* (khả năng) đạt đến được, đạt tới được; *воен.* tầm, phạm vi; в преде́лах ~и trong phạm vi đạt tới được; вне преде́лов, за преде́лами ~и ở ngoài tầm (ngoài phạm vi); вне преде́лов ~и артиллери́йского огня́ ở ngoài tầm bắn của hoả pháo

досяга́емый *прил.* (có thể) đạt đến được, đạt tới được

дот *м.* (долговре́менная огневая то́чка) hoả điểm kiên cố, lô cốt

дотацио́нный *прил.* được trợ cấp (trợ vốn), được nhận tiền trợ cấp (trợ vốn) (*của nhà nước*); ~ заво́д nhà máy được trợ cấp; ~ регио́н vùng được trợ cấp

дота́ция *ж.* tiền trợ cấp (trợ vốn) (*của nhà nước cho xí nghiệp, cơ quan...*)

дотащ||и́ть *сов.* (*B*) đưa (mang, vác, gánh, xách, khiêng)... đến được; (*волоком*) kéo (lôi)... đến được; он еле ~и́л мешо́к khó nhọc lắm anh ấy mới vác bao đến được

дотащи́ться *сов. разг.* lê (lết, vất vả đi) đến

дотемна́ *нареч.* đến tối mịt

дотерпе́ть *сов.* chịu (chịu đựng) được

дотла́ *нареч.* hoàn toàn, hẳn, hết, sạch, sạch nhẵn, sạch sành sanh; сгоре́ть ~ cháy trụi (trụi thùi lụi, ra tro); сжечь ~ đốt cháy trụi (cháy trụi thùi lụi, ra tro); разори́ться ~ bị phá sản hoàn toàn, khánh tận, khánh kiệt; проигра́ться ~ thua sạch, thua cháy túi

дото́ле, дото́ль *нареч. уст.* (cho) đến khi nào

дото́шно *нареч.* (một cách) tỉ mỉ, kỹ lưỡng, kỹ càng

дото́шный *прил. разг.* tỉ mỉ, kỹ lưỡng, kỹ càng, sâu sát; ~ челове́к người kỹ lưỡng; како́й вы ~! anh kỹ lưỡng quá!

дотра́гиваться, дотро́нуться (до *P*) đụng (chạm, động, sờ) đến; никто́ не дотро́нулся до э́того блю́да không ai đụng đũa đến món ăn này cả

дотро́нуться *сов. см.* дотра́гиваться

доту́да *нареч. прост.* đến đó, đến đấy, đến chỗ ấy

дотя́гивать, дотяну́ть 1. (*B* до *P*) (*таща, доставлять*) kéo (lôi)... đến;

2. (*В*) *разг.* (*довести машину, самолёт и т. п.*) đưa... đến; он дотяну́л повреждённую маши́ну до аэродро́ма anh ấy đã đưa (đã lái) chiếc máy bay bị hỏng đến phi trường; 3. *разг.* (*с трудом доезжать, долетать и т. п.*) đến được; мы не дотяну́ли до го́рода chúng tôi không đến được thành phố; 4. (*В* до *Р*) (*протягивать*) kéo (căng, giăng, chăng)... đến; они́ дотяну́ли верёвку до столба́ họ đã kéo (giăng, chăng) dây đến cột; 5. *разг.* (*до какого-л. времени*) chờ đến; (*доживать*) sống đến; дотяну́ть до весны́ sống được đến mùa xuân; он не дотяну́л до пе́нсии ông ấy không sống được đến tuổi về hưu

дотя́гиваться, дотяну́ться (до *Р*) 1. (*доставать*) với (chạm) tới; 2. *разг.* (*простираться*) nằm (chạy) dài đến; 3. *разг.* (*доходить*) lê (lết, vất vả đi) đến

дотяну́ть(ся) *сов. см.* дотя́гивать(ся)

доу́чивать, доучи́ть 1. (*кого-л.*) dạy xong (hết); 2. (*что-л.*) học xong (hết); он не доучи́л ба́сню nó không học xong bài ngụ ngôn

доу́чиваться, доучи́ться 1. (*кончать учиться*) học xong; 2. (до *Р*) (*до какого-л. срока*) học đến; доучи́ться до седьмо́го кла́сса học đến lớp bảy

доучи́ть(ся) *сов. см.* доу́чивать(ся)

дофеода́льный *прил.* trước thời phong kiến, tiền phong kiến

дофи́н *м. ист.* hoàng thái tử (*Pháp*)

доха́ *ж.* dokha, áo lông dài

до́хлый *прил.* 1. (*о животном*) chết; 2. *перен. разг.* (*слабый, хилый о человеке*) èo uột, ốm yếu, yếu ớt, yếu đuối, còm cõi, ốm o

до́хн||уть *несов.* chết; ~ с го́лоду chết đói; ✧ му́хи ~ут chán chết, buồn nhức xương, chán mớ đời

дохну́ть *сов.* 1. *разг.* thở; (*выдохнуть*) thở ra; 2. (*повеять, подуть*) thổi nhẹ; ✧ ~ не́когда bận túi bụi, bận xỉ mũi mà thở; боя́ться, не сметь ~ sợ thất thần

дохо́д *м.* (khoản) thu nhập, hoa lợi, thu; национа́льный ~ thu nhập quốc dân; чи́стый ~ thu nhập ròng, thực thu; приноси́ть, дава́ть ~ đem lại thu nhập, sinh lợi

доходи́ть, дойти́ (до *Р*) 1. đi đến (tới), đến, tới; они́ дошли́ до ста́нции за 10 мину́т họ đi đến (tới) ga mất 10 phút; письмо́ дошло́ до меня́ че́рез два дня bức thư tới (đến) tay tôi hai ngày sau; 2. (*достигать — о звуках*) vọng (vẳng, vang) đến; (*об известиях и т. п.*) đến; до меня́ дошла́ весть, что... tôi biết được tin rằng...; 3. *разг.* (*становиться понятным*) hiểu, hiểu được, hiểu nổi; дошло́? hiểu chứ?, nghe thủng chưa?; э́то до меня́ не дохо́дит tôi không hiểu điều đó; му́зыка не дохо́дит до слу́шателей các thính giả không hiểu (cảm nhận, thu nhận) nổi âm nhạc; дойти́ до созна́ния nhập vào ý thức; 4. (*о преданиях и т. п.*) được truyền lại (giữ gìn); 5. (*до какого-л. предела*) tới, đến (đạt, lên) tới; ~ до коле́н đến (tới) đầu gối; 6. *разг.* (*додумываться*) hiểu (nghĩ ra) được; до всего́ сам дошёл tự mình hiểu được tất cả; дойти́ до э́того свои́м умо́м tự mình hiểu được điều đó; 7. (*до какого-л. состояния, положения*) đi đến, bị, lâm vào; ~ до отча́яния bị thất vọng (tuyệt vọng); ~ до кра́йности đến mức quá đáng, đi đến chỗ cực đoan; ~ до по́лного изнеможе́ния bị kiệt sức hoàn toàn; до чего́ он дошёл! nó khổ đến thế là cùng!; 8. *безл.*: де́ло дошло́ до... sự việc đã đi đến mức...; дойти́ до того́, что... đi đến chỗ...; ✧ ~ до абсу́рда trở nên phi lý; у меня́ не дохо́дят ру́ки до э́того tôi không có thì giờ làm được việc này

дохо́дность *ж.* (số) thu nhập; ~ предприя́тия thu nhập của xí nghiệp

дохо́дн||ый *прил.* 1. (thuộc về) thu nhập, thu, nhập; ~ая статья́ бюдже́та khoản thu của ngân sách; 2. (*прибыльный*) có lãi (lợi, lời), sinh lợi; ~ая о́трасль хозя́йства ngành kinh doanh có lãi (sinh lợi)

дохо́дчиво *нареч.* (một cách) dễ hiểu, rõ ràng; ~ объясни́ть giải thích rõ ràng (dễ hiểu)

дохо́дчив||ый *прил.* dễ hiểu, rõ ràng; в ~ой фо́рме với hình thức dễ hiểu, một cách dễ hiểu

дохристиа́нский *прил. ист.* trước thời đại Kitô (Cơ Đốc)

доцвести́ *сов. см.* доцвета́ть

доцвета́ть, доцвести́ nở xong, nở hết; (*до какого-л. срока*) nở đến

доце́нт *м.* phó giáo sư

доцентýра *ж.* 1. (*звание*) hàm phó giáo sư; 3. *собир.* các phó giáo sư

до́ченька *ж.* 1. con gái yêu quý; 2. (*в обращении*) con, cháu

дочерна́ *нареч.* đen ra, đen trùi trũi; загоре́ть ~ phơi nắng đen trùi trũi

дочéрн||ий *прил.* 1. (của) con gái; 2.: ~ее предприя́тие xí nghiệp "con", chi nhánh của xí nghiệp; 3. *бот.*: ~ побе́г chồi gốc, chồi rễ

дочерти́ть *сов. см.* дочéрчивать

дочéрчивать, дочерти́ть (*В*) vẽ (kẻ) nốt, vẽ (kẻ) xong, vẽ (kẻ) hết

до́чиста *нареч.* 1. (đến) sạch, sạch sẽ; вы́мыть что́-л. ~ rửa sạch cái gì; 2. *перен. разг.* (*полностью*) (một cách) sạch, sạch trụi, sạch nhẵn, hết sạch, hết xoẳn, sạch sành sanh, hoàn toàn, trụi, hết, xoẳn; xoẳn củ tỏi (*разг.*); сгоре́ть ~ cháy sạch (trụi, trụi thùi lụi); съесть всё ~ ăn hết (sạch, sạch nhẵn, sạch sành sanh); проигра́ться ~ thua sạch (cháy túi, sạch nhẵn, hết xoẳn, sạch sành sanh); огра́бить ~ cướp sạch (xoẳn, sạch trụi, sạch nhẵn, sạch sành sanh)

дочи́стить *сов. см.* дочища́ть

дочита́ть(ся) *сов. см.* дочи́тывать(ся)

дочи́тывать, дочита́ть (*В*) đọc nốt (xong, hết); (*В* до *Р*) đọc đến; дочита́ть кни́гу đọc hết quyển sách

дочи́тываться, дочита́ться *разг.* đọc nhiều đến nỗi...; дочита́ться до головно́й бо́ли đọc nhiều đến nỗi nhức đầu

дочища́ть, дочи́стить (*В*) làm sạch (đánh, gọt, bóc...) xong, làm sạch (đánh, gọt, bóc...) hết, làm sạch (đánh, gọt, bóc...) hẳ; дочи́стить апельси́н до полови́ны bóc dở quả cam

до́чка *ж. см.* дочь

дочу́рка *ж. разг.* con gái bé bỏng

дочь *ж.* con gái

дошива́ть, дошить (*В*) khâu (may) nốt, khâu (may) xong, khâu (may) hết

дошить *сов. см.* дошива́ть

дошко́льни||к *м.*, **~ца** *ж.* đứa trẻ dưới tuổi học (chưa đến tuổi đi học)

дошко́льн||ый *прил.* dưới tuổi học, chưa đến tuổi đi học; де́ти ~ого во́зраста trẻ con dưới tuổi học (chưa đến tuổi đi học); ~ое воспита́ние mẫu giáo; ~ые учрежде́ния các cơ quan mẫu giáo

дощáтый *прил.* (bằng) ván; ~ мо́стик cầu ván; ~ пол sàn ván; ~ая перегоро́дка phên ván

дощéчка *ж. уменьш. к* доска́ (tấm) ván nhỏ; номерна́я ~ biển số

доя́рка *ж.* bà/chị vắt sữa

дра́га *ж. тех.* 1. tàu cuốc, tàu vét bùn; 2. (*прибор*) lưới vét

драгоце́нность *ж.* 1. (đồ) trang sức quý báu, kim hoàn, châu báu; 2. (*то,*

что дорого) báu vật, vật báu, bửu bối, bảo bối

драгоце́нный *прил.* quý, quý báu, quý giá (*тж. перен..*); ~ ка́мень đá quý, ngọc, bảo thạch

драгу́н *м. ист.* long kỵ binh

драгу́нский *прил. ист.* (thuộc về) long kỵ binh

дра́же *с. нескл.* kẹo viên, kẹo trứng chim, kẹo hạnh nhân

дра́жн||ый *прил.* (thuộc về) tàu cuốc, tàu vét bùn; ~ые рабо́ты công việc nạo vét (vét bùn)

дразни́ть *несов.* (*В*) 1. trêu, chọc, ghẹo, chòng, trêu chọc, chọc ghẹo, trêu ghẹo, chòng ghẹo; 2. (*возбуждать*) khêu gợi, khêu, gợi; ~ любопы́тство khêu gợi sự tò mò; ~ чей-л. аппети́т nhem thèm ai, làm cho ai thèm ăn

дразни́ться *разг. см.* дразни́ть 1

дра́ить *несов.* (*В*) cọ sạch, đánh bóng; ~ пу́говицы đánh bóng cúc áo; ~ па́лубу *мор.* cọ boong tàu

дра́йвер *м. информ.* driver, bộ điều khiển

дра́ка *ж.* (sự, cuộc) đánh nhau, đánh lộn, ẩu đả

драко́н *м.* rồng, long; ✧ созве́здие Драко́на chòm sao Thiên long (*Draco*)

драко́новск||ий *прил.* hà khắc, khắc nghiệt; ~ие зако́ны những đạo luật hà khắc

дра́м||а *ж.* 1. (*жанр*) chính kịch, kịch nói, kịch; теа́тр ~ы nhà hát kịch nói, kịch viện; 2. (*произведение*) (vở) kịch; 3. *перен.* (tấn) thảm kịch, bi kịch; семе́йная ~ tấn thảm kịch gia đình

драмати́зм *м.* 1. *лит.* kịch tính, tính kịch; 2. *перен.* (tính chất) bi thảm, bi đát; ~ положе́ния tính chất bi thảm (bi đát) của tình hình, tình trạng bi đát (bi thảm)

драмати́ческ||ий *прил.* 1. (thuộc về) chính kịch, kịch nói, kịch; ~ое произведе́ние vở kịch, tác phẩm chính kịch; ~ кружо́к nhóm kịch; ~ теа́тр nhà hát kịch nói, kịch viện; 2. (*рассчитанный на эффект*) (có vẻ) đóng kịch; ~ жест điệu bộ đóng kịch; 3. (*полный драматизма*) bi thảm, bi đát, thê thảm; ~ слу́чай chuyện bi thảm (bi đát)

драмати́чность *ж. см.* драмати́зм

драмати́чный *прил. см.* драмати́ческий

драмату́рг *м.* nhà soạn kịch, kịch tác gia, kịch gia

драматурги́ческ||ий *прил.* (thuộc về) kịch nghệ, nghệ thuật kịch, ~ая де́ятельность hoạt động kịch nghệ; ~ая теория lý thuyết kịch nghệ (về nghệ thuật kịch)

драматурги́я *ж.* 1. kịch nghệ, nghệ thuật kịch; 2. *собир.* (các tác phẩm) kịch; ~ Го́голя kịch của Gogol

драмкружо́к *м.* (драмати́ческий кружо́к) nhóm kịch

дра́нка *ж.* 1. *собир.* (*штукатурная*) cốt vách; (*кровельная*) ván lợp; 2. (*дощечка*) (tấm) ván lợp

дра́н||ый *прил. разг.* rách, rách rưới, rách mướp, rách tươm, rách tổ địa, rách xơ xác, tả tơi; ~ая о́бувь giày rách (rách tươm, cóc gặm); ходи́ть с ~ыми локтя́ми mặc áo rách cùi

дрань *ж. собир. см.* дра́нка

драп *м.* dạ, nỉ

драпирова́ть *несов.* (*В*) trang hoàng bằng vải; (*обивать*) bọc vải; (*закрывать занавесками*) che màn

драпиро́вка *ж.* 1. (*действие*) (sự) trang hoàng bằng vải; bọc vải; che màn (*ср.* драпирова́ть); 2. (*занавеска*) (bức) màn

драпиро́вщик *м.* chuyên viên trang hoàng bằng vải, chuyên viên bọc vải

дра́пов||ый *прил.* (bằng) dạ, nỉ; ~ое пальто́ áo măngtô dạ

драпри́ *мн. и с. нескл.* (*занавеска*) (bức) màn

дра́тва *ж. тк. ед.* chỉ vuốt nhựa

драть, вы́драть (*В*) *разг.* 1. *тк. несов.* (*рвать*) xé, xé rách, xé toạc; 2. *тк. несов.* (*открывать, снимать*) bóc, tước; 3. (*вырывать*) nhổ; ~ зу́бы nhổ răng; 4. (*сечь*) đánh, quất, vụt; (*наказывая, дёргать*) kéo, giật; ~ кого́-л. за во́лосы kéo (giật) tóc ai; ~ кого́-л. за́ уши véo (beo, béo) tai ai; 5. *тк. несов.* (*тереть*) cọ, cạo, nạo; 6. *тк. несов.* (*вызывать боль*) *разг.* làm rát, làm buốt; ✧ ~ втридо́рога chém, cứa cổ, bán quá đắt, bán cắt cổ; ~ го́рло, глотку gào rát cổ, rát cổ bỏng họng; ~ нос (*важничать*) hếnh mũi, lên mặt, làm phách; от э́того моро́з по ко́же дерёт nghe thế mà ghê rợn cả người, việc này làm sởn gai ốc

дра́ться, подра́ться 1. đánh nhau, đánh lộn, ẩu đả, choảng nhau; я с ним подра́лся tôi đã đánh nhau với nó; ~ друг с дру́гом đánh lộn (ẩu đả, choảng) nhau; ~ на кулака́х đánh đấm nhau, đánh võ; 2. *тк. несов.* (*сражаться*) đánh, đấu, đánh nhau, chiến đấu; ~ на дуэ́ли đấu súng, đấu kiếm; 3. *тк. несов. перен.* (за *В*) (*бороться за что-л.*) đấu tranh, tranh đấu, phấn đấu

драце́на *ж. бот.* cây bồng bồng (*Dracaena draco*); ~ ю́жная cây huyết dụ (*Cordyline*)

драчли́вый *прил.* hay đánh nhau, hay ẩu đả, hay cà khịa, ba gai, cà xóc

драчу́н *м. разг.* kẻ hay đánh nhau, tay ba gai; он большо́й ~ nó là chúa ba gai, nó thích đánh nhau lắm

дребеде́нь *ж. разг.* (điều) nhảm nhí, hồ đồ; *собир.* (mớ) nhảm nhí, hồ đồ

дребезжа́ние *с.* (tiếng kêu) loảng xoảng, loảng choảng, lẻng xẻng

дребезжа́ть *несов.* (kêu) loảng xoảng, loảng choảng, lẻng xẻng; (*о голосе, звуке*) rung, rè

дребезжа́щий *прил.* (*о голосе, звуке*) rung, rè

древеси́на *ж. тк. ед.* 1. gỗ; 2. *собир.* (*лесоматериалы*) gỗ; деловая́ ~ gỗ kinh tế

древе́сница *ж. зоол.* nhái bén xanh (*Hyla arborea*)

древесн||ый *прил.* (thuộc về) cây gỗ, cây, gỗ; (*получаемый из дерева*) (bằng) gỗ; (*живущий на деревьях*) (sống) trên cây; ~ая кора́ vỏ cây; ~ пито́мник vườn ươm cây; ~ые поро́ды loại cây gỗ, loại thân gỗ; ~ая ма́сса bột gỗ; ~ая смола́ nhựa gỗ, nhựa cây; ~ спирт rượu gỗ, rượu metylic; ~ у́голь thán gỗ; ~ая лягу́шка *зоол. см.* древе́сница

дре́вко *с.* cán; ~ зна́мени cán cờ

древневьетна́мский *прил.* (của) Việt Nam cổ đại, Việt Nam cổ

древнегре́ческий *прил.* (của) Hy Lạp cổ đại, Hy Lạp cổ; ~ язы́к tiếng Hy Lạp cổ

древнееври́йский *прил.* (của) Hêbrơ, Do Thái cổ đại; ~ язы́к tiếng Hêbrơ

древнеегипе́тский *прил.* (của) Egypt cổ đại, Ai Cập cổ đại, Ai Cập cổ; ~ая цивилиза́ция nền văn minh Ai Cập cổ đại

древнеинди́йский *прил.* (của) India cổ đại, Ấn Độ cổ đại, Ấn Độ cổ; ~ язы́к tiếng Ấn Độ cổ

древнекита́йский *прил.* (của) Trung Hoa cổ đại, Trung Hoa cổ; ~ая цивилиза́ция (nền) văn minh Trung Hoa cổ đại

древнеру́сский *прил.* (của) Nga cổ đại, Nga cổ; ~ язы́к tiếng Nga cổ

дре́вн||ий *прил.* 1. cổ, xưa; ~ обы́чай tục lệ cổ, cổ lệ; ~яя исто́рия lịch sử cổ đại; ~ие времена́ cổ đại, thời cổ; 2. (*очень старый*) cổ, cũ lắm; (*дрях-*

лый) già khụ, già khọm, già yếu; ~яя ру́копись cổ văn; ~ стари́к ông lão già khụ; 3. *в знач. сущ. мн.*: ~ие cổ nhân, những người thời xưa

дре́вност||ь *ж.* 1. cổ đại, thời cổ; (*вещь*) vật cổ, cổ vật; 2. *мн.*: ~и (*древние памятники*) (những) vật cổ, cổ vật, cổ tích

древови́дный *прил. бот.* (có) hình cây, dạng cây

древонасажде́ни||е *с.* 1. (sự) trồng cây; 2. *мн.*: ~я (*посаженные деревья*) cây trồng; полоса́ ~й dải cây trồng

древото́чец *м. зоол.* mọt gỗ (*Cossus cossus*)

дрези́на *ж.* xe goòng tự động, xe kiểm ray (khám ray), ôtô ray

дрейф *м. мор.* (sự) trôi giạt, trôi nổi; ✧ лечь в ~ cho thuyền buồm nổi tại chỗ

дрейфова́ть *несов.* trôi, trôi giạt, trôi nổi, phiêu giạt, phiêu bạt

дрейфу́ющ||ий *прил.* trôi, trôi giạt, trôi nổi, phiêu giạt, phiêu bạt; ~ая льди́на băng trôi; нау́чная ~ая ста́нция trạm khoa học trôi nổi

дрель *ж. тех.* khoan, máy khoan; ручна́я ~ khoan tay

дрема́ *ж.*, **дрёма** *ж. разг. см.* дремо́та

дрема́ть *несов.* thiu thiu (lim dim) ngủ, ngủ lơ mơ, thiêm thiếp; ✧ не ~ cảnh giác, sẵn sàng đối phó

дремо́та *ж.* (sự) thiu thiu ngủ, lim dim ngủ, ngủ lơ mơ, thiêm thiếp

дремо́тн||ый *прил.* ngái ngủ, thiu thiu ngủ, làm thiu thiu ngủ; ~ая тишина́ (sự) tĩnh lặng làm thiu thiu ngủ

дрему́чий *прил.* 1. rậm, rậm rạp; ~ лес a) rừng rậm; б) *перен.* (sự) hủ lậu, lạc hậu; 2. *перен.* hoàn toàn, đặc; ~ неве́жда kẻ hoàn toàn vô học, người dốt đặc cán mai

дрена́ж *м.* 1. *тех.* (sự) rút nước, thoát nước, tiêu nước, tháo nước; (*система*) hệ thống rút nước (thoát nước, tiêu nước, tháo nước); 2. *мед.* (sự) dẫn lưu; (*трубка*) ống dẫn lưu

дрена́жн||ый *прил.* 1. *тех.* (để) rút nước, thoát nước, tiêu nước, tháo nước; 2. *мед.* (để) dẫn lưu; ~ая тру́бка ống dẫn lưu

дрени́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. *тех.* rút (thoát, tiêu, tháo) nước; 2. *мед.* dẫn lưu

дресва́ *ж.* sỏi

дрессиро́ванный *прил.* (đã được) dạy, tập luyện (*nói về loài vật*)

дрессирова́ть, выдрессировать (*В*) dạy, tập luyện (*cho loài vật*)

дрессиро́вка *ж.* (sự) dạy thú, tập luyện loài vật

дрессиро́вщи||к *м.*, **~ца** *ж.* người dạy thú

дри́блинг *м. спорт.* (sự) dẫn bóng, dẫn vòng đĩa

дроби́лка *ж.* máy nghiền

дроби́льный *прил.* (đã) nghiền vụn, đập vụn, tán nhỏ

дроби́нка *ж.* viên đạn chì, hạt chì

дроби́ть, раздроби́ть (*В*) 1. (*размельчать*) nghiền (đập) vụn, tán (nghiền) nhỏ, nghiền (đập) nát; 2. (*делить*) chia nhỏ, phân ra, phân chia, phân tán; ~ вопро́с phân nhỏ vấn đề; ~ си́лы phân tán lực lượng

дроби́ться, раздроби́ться 1. (*размельчаться*) (bị) nghiền vụn, tán nhỏ, đập vụn, nát ra; (*раскалываться*) (bị) bổ ra; 2. (*делиться*) (bị) chia nhỏ, phân ra, phân chia, phân tán

дроблёный *прил.* vụn, bị đập vụn (nghiền vụn, tán nhỏ); ~ кирпи́ч gạch vụn

дро́бн||ый *прил.* 1. (*расчленённый*) bị chia cắt (chia nhỏ); 2. (*частый — о звуках, шагах и т. п.*) đều đều; ~ стук дождя́ tiếng mưa lộp độp đều đều; ~ цо́кот копы́т tiếng vó ngựa lóc cóc đều đều; идти́ ~ым ша́гом đi lóc cóc, chạy lon ton; 3. *мат.* (thuộc về) phân số; ~ое число́ phân số

дробови́к *м. охот.* súng săn (*bắn đạn ghém*)

дробов||о́й *прил.*: ~о́е ружьё *см.* дробови́к; ~ заря́д đạn ghém, đạn chì

дробь *ж.* 1. *собир. охот.* đạn (hạt) chì; 2. *перен.*: бараба́нная ~ hồi trống, tiếng trống rung; ча́стая ~ каблуко́в tiếng gót giày lộp cộp (lóc cóc); 3. *мат.* phân số; просты́я ~ phân số đơn giản; пра́вильная ~ phân số chính, phân số thực; непра́вильная ~ phân số phi chính, phân số giả

дрова́ *мн.* (*скл. как с.*) củi; сухи́е ~ củi khô

дро́вни *мн.* (*скл. как м.*) xe tải trượt tuyết

дровозагото́вки *мн.* (sự) đốn củi

дровосе́к *м. уст.* người đốn củi, tiều phu, ông tiều

дровян||о́й *прил.* (thuộc về) củi; (*производимый дровами*) (bằng) củi; ~ сара́й nhà chứa củi; ~ склад kho củi; ~о́е отопле́ние sưởi ấm bằng củi

дро́ги *мн.* (*скл. как ж.*) xe ngựa bốn bánh; похоро́нные ~ xe tang, xe đám ma

дро́гнуть I, продро́гнуть (*мёрзнуть*) (bị) lạnh buốt, lạnh cóng, rét; я совсе́м продро́г tôi bị lạnh cóng; продро́гнуть до косте́й lạnh thấu xương

дро́гн||уть II *сов.* 1. (*вздрогнуть*) run, rung, rung rinh, rung động, lay động, rung lên; (*о голосе, звуке*) run run; (*о свете*) lung linh, rung rinh, chập chờn; (*о человеке*) rùng mình, giật mình; его́ рука́ не ~ула tay anh ấy không run; ни оди́н му́скул не ~ул на его́ лице́ trên mặt anh ta không một thớ thịt nào rung động cả; се́рдце у него́ ~уло anh ấy cảm thấy run sợ trong lòng; земля́ ~ула от взры́ва бо́мбы mặt đất rung lên vì bom nổ; на де́реве ни оди́н лист не ~ет trên cây không một ngọn lá nào lay động; 2. (*прийти в смятение*) run sợ, dao động: неприя́тель ~ул и обрати́лся в бе́гство kẻ thù run sợ và tháo chạy; не ~ пе́ред тру́дностями không run sợ (dao động) trước khó khăn; ✧ рука́ не ~ет không run tay, thẳng tay

дрожа́ние *с.* (sự) run, rung, rung rinh, rung động, lay động, rung lên; (*голоса, звука*) (sự) run run; (*света*) (sự) lung linh, rung rinh, chập chờn

дрожа́тельный *прил.*: ~ парали́ч *мед.* bệnh liệt rung, hội chứng Parkinson

дрожа́ть 1 *несов.* 1. (*трястись*) run, rung, rung động, lay động, rung lên; (*о голосе, звуке*) run run; (*о свете*) lung linh, rung rinh, chập chờn; ~ от хо́лода run vì lạnh, rét run; ~ от стра́ха run sợ; ~ ме́лкой дро́жью run run; ~ от возбужде́ния run vì sự xúc cảm; ~ всем те́лом toàn thân run lên; 2. *перен.* (*бояться*) run sợ, sợ hãi, kinh hãi; ~ пе́ред ке́м-л. run sợ (sợ hãi, kinh hãi) ai; ~ за кого́-л., что́-л. run sợ (lo lắng, lo sợ, lo ngại) cho ai, cho việc gì; ~ над ке́м-л. hết sức nâng niu ai, chăm sóc ai quá chừng; ~ над че́м-л. giữ gìn cái gì rất cẩn thận, dè sẻn cái gì; ~ за свою́ судьбу́ lo sợ cho số phận mình; ~ над ка́ждой копе́йкой tiếc từng xu, bo siết từng đồng xu nhỏ

дрожа́щ||ий *прил.* run, rung, rung rinh, run run, rung rung; ~им го́лосом bằng giọng run run

дрожжев||о́й *прил.* (thuộc về) men, bột nở, sô tả; ~ы́е грибки́ nấm men; ~о́е те́сто bột nhào đã trộn bột nở (sô tả)

дро́жж||и *мн.* (*скл. как ж.*) men, bột nở, sô tả; пивны́е ~ men bia; ✧ расти́ как на ~а́х! lớn lên như thổi

дро́жки *мн.* (*скл. как ж.*) xe ngựa (*loại nhẹ, không mui*); беговы́е ~ xe ngựa đua

дрожь *ж.* (sự) run, rung, run run, rung rung, rung rinh; не́рвная ~ run vì xúc động; с ~ю в го́лосе (với) giọng run run; его́ броса́ет в ~ при одно́й мы́сли об э́том chỉ nghĩ về việc ấy nó cũng đã run cả người

дрозд *м.* chim sáo, sáo, chim hét (*Turdus*); ~-пересме́шник yểng, nhồng

дро́ссель *м. тех.* van tiết lưu, van bướm; *эл.* cuộn cản, chấn lưu

дро́тик *м.* (cái) lao

друг I *м.* (*мн.*: друзья́) (người) bạn; *мн.*: друзья́ các bạn, bạn bè, bạn hữu, thân hữu, bằng hữu, bầu bạn; ~ де́тства bạn thời thơ ấu, bạn hồi nhỏ; ~ до́ма người bạn của gia đình; стать друзья́ми trở thành bạn bè; дорогие́ друзья́! thưa các bạn thân mến!; друзья́ познаю́тся в беде́ *погов.* trong hoạn nạn mới hiểu lòng bạn; ✧ будь ~ом xin làm ơn

друг II: спра́шивать ~ ~а hỏi lẫn nhau; люби́ть ~ ~а yêu nhau; сиде́ть далеко́ ~ от ~а ngồi xa nhau; говори́ть ~ ~у nói với nhau; разгова́ривать ~ с ~ом nói chuyện với nhau; быть похо́жим ~ на ~а giống nhau; идти́ ~ за ~ом đi theo (nối đuôi, nối tiếp, liên tiếp) nhau; забо́титься ~ о ~е chăm sóc lẫn nhau; ~ без ~а thiếu nhau; ~ про́тив ~а đối diện nhau; ~ за ~а vì nhau

друг||о́й *прил.* 1. (*иной*) khác; кто́-то ~ người nào khác; соверше́нно ~ая те́ма đề tài khác hẳn; стать ~и́м челове́ком trở thành một con người khác hẳn; 2. (*следующий, второй*) sau, tiếp sau; на ~ день (đến, sang) ngày hôm sau, hôm sau; в ~ раз (đến) lần sau, lần khác; на ~ год năm sau; оди́н за ~и́м lần lượt, người nọ đến người kia; 3. *в знач. сущ.* а) *м.* người khác; (*один из двух*) người kia; б) *с.*: ~о́е việc khác, chuyện khác; в) *мн.*: ~и́е những người khác; (*остальные*) những người còn lại; и тот и ~ cả người nọ lẫn người kia, cả cái nọ lẫn cái kia; ни тот ни ~ không phải người này mà cũng chẳng phải người kia; không phải cái này mà cũng chẳng phải cái kia; ✧ никто́ ~ как... không ai khác là..., chính là...; смотре́ть ~и́ми глаза́ми nhìn một cách khác, xem xét dưới quan điểm khác; ~и́ми слова́ми nói một cách khác; э́то совсе́м ~о́е де́ло thế mới phải chứ, đó lại là chuyện khác; с ~ стороны́ mặt khác

дру́жб||а *ж.* tình bạn, tình thân hữu, tình hữu nghị, tình hữu ái; ~ ме́жду наро́дами tình hữu nghị (tình thân hữu) giữa các dân tộc; быть в ~е с ке́м-л. kết bạn (làm bạn, đánh bạn) với ai; ✧ не в слу́жбу, а в ~у *погов.* xin làm ơn..., nhờ anh (chị, ông, bà...) giúp cho...

дружелю́бие *с.* (sự, tình) thân thiện, thân ái, thân tình

дружелю́бно *нареч.* (một cách) thân thiện, thân ái, thân tình

дружелю́бный *прил.* thân thiện, thân ái, thân tình

дру́жески *нареч.* (một cách) thân tình, thân mật, thân thiết, thân ái, thân hữu, hữu ái

дру́жеск||ий *прил.* thân tình, thân mật, thân thiết, thân ái, thân hữu, bạn bè, hữu ái, thân thiện; ~ое уча́стие (lòng) thông cảm thân tình; ~ тон giọng nói thân mật (thân thiện); оказа́ть ~ую услу́гу giúp đỡ thân tình (bạn bè)

дру́жественн||ый *прил.* hữu nghị, hữu ái, bạn bè; (*дружеский*) thân tình, thân mật, thân thiết, thân ái, thân hữu, thân thiện; ~ тон giọng nói thân mật (thân thiện); ~ые отноше́ния quan hệ hữu nghị (thân hữu, bạn bè, thân tình); ~ая страна́ nước bạn

дружи́на *ж.* 1. *ист.* đội thân binh; 2. (*группа, отряд*) đội, tổ; пионе́рская ~ đội thiếu niên tiền phong; наро́дная ~ đội dân phòng (dân cảnh); санита́рная ~ đội cứu thương; боева́я ~ đội dân quân chiến đấu

дружи́нник *м.* 1. *ист.* đội viên thân binh; 2. (*в группе, отряде*) đội viên; наро́дные ~и những đội viên dân phòng (dân cảnh)

дружи́ть *несов.* (с *Т*) kết bạn, làm bạn, giao du, chơi thân, chơi; đánh bạn (*разг.*)

дружи́ще *м.* (*скл. как ж.*) *разг.* cậu, bạn, thằng bạn

дру́жно *нареч.* 1. (*в согласии*) (một cách) hoà thuận, thuận hoà, hoà hợp, đoàn kết, thân thiết, thân tình, thân mật; жить ~ sống hoà thuận (thuận hoà), ăn ở hoà thuận với nhau; рабо́тать ~ làm việc ăn ý nhau, làm việc ăn rơ (ăn giơ); 2. (*одновременно*) đồng loạt, nhất tề, hiệp đồng, đồng thanh; ~ кри́кнуть đồng thanh hô, đồng loạt kêu lên; де́йствовать недоста́точно ~ hành động thiếu hiệp đồng (thiếu nhất trí, kém ăn rơ)

дру́жн||ый *прил.* 1. hoà thuận, thuận hoà, hoà hợp, đoàn kết, thân ái, thân thiết, thân tình, hữu ái; ~ая семья́ gia đình hoà thuận (thuận hoà); они́ о́чень ~ы́ họ rất hoà thuận (thuận hoà, thân tình) với nhau; ~ коллекти́в tập thể đoàn kết; 2. (*согласованный*) đồng loạt, hiệp đồng, nhất trí, đồng thanh; ~ые аплодисме́нты những tràng vỗ tay đồng loạt; ~ смех tiếng cười đồng thanh; ~ отпо́р nhất tề kháng cự; ~ая рабо́та việc làm hiệp đồng (ăn ý, ăn rơ, ăn giơ); ~ыми уси́лиями với những cố gắng hiệp đồng; ✧ ~ые всхо́ды những mầm non mọc khoẻ; ~ая весна́ xuân về đột ngột

друзо́к *м.* (người) bạn; мой ~! (*обращение*) này ông bạn!, này cậu!

дру́за *ж. мин.* đám (chùm) tinh thể

дры́гать *несов.* (*Т*) *разг.* giẫy, cựa quậy

дря́блость *ж.* (sự) nhão, nhũn

дря́бл||ый *прил.* nhão, nhũn; ~ые мы́шцы bắp thịt nhão

дря́зги *мн.* (*скл. как ж.*) *разг.* chuyện cãi vặt (cãi vã, xích mích)

дрянн||о́й *прил. разг.* xấu, tồi, xấu xa, tồi tàn, tồi tệ, cà mèng, cà khổ, không ra gì; ~ челове́к người xấu, kẻ đê tiện, đồ tồi; ~а́я пого́да trời xấu quá

дрянь *ж.* 1. *собир. разг.* đồ vật xấu, đồ hỏng, đồ bỏ; *перен.* (*чепуха*) (điều) nhảm nhí, bậy bạ, vớ vẩn, ba xạo; 2. *в знач. сказ. прост.*: де́ло ~ việc không ra gì

дряхле́ть, одряхле́ть già yếu đi

дря́хлость *ж.* (sự) già yếu, già nua, già khọm, già khụ

дря́хлый *прил.* già yếu, già nua, già khọm, già khụ, già cỗi

ДСК *м.* (домострои́тельный комбина́т) xí nghiệp liên hợp xây nhà

дуайе́н *м. дип.* doyen, trưởng đoàn ngoại giao

дуали́зм *м. филос.* nhị nguyên luận, thuyết nhị nguyên

дуали́ст *м.* người theo nhị nguyên luận (thuyết nhị nguyên)

дуалисти́ческий *прил.* (thuộc về) nhị nguyên luận, nhị nguyên

дуб *м.* 1. (*дерево*) (cây) sồi (*Quercus*); 2. *тк. ед.* (*древесина*) (gỗ) sồi; 3. *перен. разг.* (*о человеке*) thằng ngốc, kẻ ngu đần, bị thịt

дуба́сить, отдуба́сить *разг.* 1. (*В*) đánh, đập, choảng, nện; ~ друг дру́га đánh nhau, đánh lộn, choảng nhau;

2. *тк. несов.* (по *Д*, в *В*) (*сильно стучать*) đập, nện; ~ в дверь đập cửa, nện cửa

дуби́льн||ый *прил.* (thuộc về) thuộc da; ~ое вещество́ chất thuộc da; ~ая кислота́ acid tanic

дуби́на *ж.* 1. côn, đùi, gậy, đoản côn; 2. *прост.* (*о высоком человеке*) cò hương, sếu vườn, người cao lêu nghêu; 3. *прост.* (*о тупом человеке*) thằng ngốc, cây thịt, kẻ ngu đần

дуби́нка *ж.* dùi cui

дуби́тель *м.* (*вещество*) chất tanin, chất thuộc da

дуби́ть *несов.* (*В*) thuộc; ~ ко́жи thuộc da

дубле́ние *с.* (sự) thuộc da

дублёнка *ж.* áo da (da cừu, da thuộc)

дублён||ый *прил.* 1. (đã) thuộc; ~ая ко́жа da thuộc; 2. *перен. разг.* (*обветренный, огрубелый*) da bánh mật, da bồ quân, bị rám

дублёр *м.* 1. người dự bị; 2. *театр.* diễn viên dự bị; 3. *кино* diễn viên lồng tiếng

дубле́т *м.* 1. bản thứ hai, bản sao, bản copy, phức bản; 2. *охот.* phát súng chập đôi

дубликáт *м.* phó bản, bản đúp, phức bản

дубли́рование *с.* 1. (sự) trùng lặp; 2. *театр.* (sự) làm dự bị; 3. *кино* (sự) lồng tiếng

дубли́рованный *прил.* (đã) lồng tiếng; ~ фильм phim lồng tiếng

дубли́ровать *тех.* (*В*) 1. trùng lặp, làm trùng; ~ рáботу другóго предприя́тия trùng lặp (làm trùng) công việc của xí nghiệp khác; 2. *театр.* làm diễn viên dự bị; 3. *кино* lồng tiếng, lồng; ~ фильм lồng phim, lồng tiếng

дубля́ж *м. кино* (sự) lồng tiếng

дубня́к *м.* rừng sồi

дубова́т||ый *прил.* không thanh, hơi thô, thô thô, hơi nặng nề

дубо́в||ый *прил.* 1. (thuộc về) sồi; (*из дуба*) (bằng) gỗ sồi; ~ая ро́ща rừng sồi; ~ стол bàn gỗ sồi; 2. *перен. разг.* (*грубый, тяжеловесный*) thô, cục súc, cục mịch, nặng nề; ~ язы́к lời lẽ cục súc; lưỡi gỗ (*разг.*); ~ стиль lối văn nặng nề; ✧ ~ая голова́ *бран.* đồ ngu, kẻ ngu độn (ngu đần), cây thịt

дубо́к *м.* cây sồi non

дубра́ва *ж.* rừng sồi

дуг||а́ *ж.* 1. (*в упряжи*) cung càng xe; 2. (*часть окружности*) vòng (đường, hình) cung; описа́ть ци́ркулем ~у́ dùng compa vẽ đường cung; бро́ви ~о́й lông mày hình cung; изогну́ться ~о́й cong lại, cong lưng; ~ реки́ cung sông; 3. *разг.* (*на трамвае*) cung lấy điện; ✧ электри́ческая ~ *физ.* hồ quang điện, cung lửa điện, hồ quang, điện hồ

дугов||о́й *прил. физ., тех.* (thuộc về) hồ quang; ~а́я электри́ческая ла́мпа đèn điện hồ quang; ~а́я печь lò hồ quang

дугообра́зный *прил.* (có) hình cung, hình vòng cung, hình vòm

дуде́ть *несов. разг.* thổi sáo (tiêu)

ду́дк||а *ж.* sáo, tiêu, ống sáo; ✧ пляса́ть под чью-л. ~у làm theo lệnh (theo ý) ai, phục tùng ai

ду́дки *межд. прост.* hừ; нет, ~, не дам! hừ, tao chẳng cho đâu!

ду́жка *ж.* cung, quai, chạc, gọng; ~ ведра́ quai xô; ~ очко́в gọng kính

ду́ло *с.* nòng súng; (*выходное отверстие*) miệng súng, họng súng; под ~м пистоле́та trước họng súng lục

дульцине́я *ж. шутл.* bạn lòng; ý trung nhân (*лит.*)

ду́ма *ж.* 1. (*мысль*) suy tư, ý nghĩ, ý tưởng; 2. *лит.* (khúc) bi ca; 3. (viện) Đuma; депута́т Госуда́рственной Ду́мы РФ dân biểu Đuma quốc gia Liên bang Nga; городска́я ~ Đuma (hội đồng) thành phố

ду́м||ать, поду́мать 1. (над *Т*, о *П*) nghĩ, suy nghĩ, suy tư, nghĩ ngợi, suy ngẫm, ngẫm nghĩ, suy tưởng; ~ над пробле́мой suy nghĩ (nghĩ ngợi, suy ngẫm, nghĩ) về vấn đề; о ком вы ~али? anh đã nghĩ đến ai?; об э́том сле́дует поду́мать nên suy nghĩ (suy ngẫm) về việc này; 2. *тк. несов.* (*полагать, считать*) nghĩ, cho, tưởng, thiết tưởng, thiết nghĩ; вы так ~аете? anh nghĩ như thế à?; я ~аю, что э́то непра́вильно tôi cho (thiết tưởng, thiết nghĩ) là việc này không đúng; не зна́ю, что об э́том и ~ tôi không biết nghĩ gì về việc này; 3. *тк. несов.* (+ *инф.*) (*намереваться сделать что-л.*) định, tính, dự định, có ý định; когда́ вы ~аете е́хать в дере́вню? khi nào anh định (tính, dự định) về nông thôn?; 4. (о *П*) (*заботиться, беспокоиться*) nghĩ, quan tâm, để ý, lưu tâm; он ~ает то́лько о себе́ nó chỉ nghĩ (quan tâm) đến nó mà thôi; он постоя́нно ~ает о свои́х де́тях anh ta luôn luôn nghĩ đến con cái; ✧ я ~аю! (*конечно*) tất nhiên!, lẽ dĩ nhiên!, nhất định!; не ~аю! (*едва ли*) chắc gì!, không chắc!; и не ~аю! (*вовсе нет*) hoàn toàn không!; мно́го ~ о себе́ đánh giá mình quá cao, tự cao tự đại; не до́лго ~ая không ngần ngại, không suy nghĩ nhiều, ngay, ngay tức khắc, ngay tắp lự, ngay cái rụp

ду́м||аться *несов. безл.* thiết nghĩ, thiết tưởng, nghĩ, cho, tưởng; мне ~ается, что... tôi thiết nghĩ (thiết tưởng, nghĩ, cho) rằng...

дум-дум: пу́ли ~ *воен.* đạn dumdum (đum-đum)

думпка́р *м. тех.* (toa) goòng tự lật

ду́мск||ий *прил.* (thuộc về) Đuma; ~ая фра́кция đoàn (khối, đảng đoàn) ở Đuma

дунове́ние *с.* hơi thổi; лёгкое ~ ве́тра hơi (làn) gió thoảng

ду́нуть *сов. см.* дуть

дупли́стый *прил.* có bộng, rỗng ruột

дупло́ *с.* bộng cây, hốc cây; (*в зубе*) lỗ răng sâu, lỗ hổng

ду́ра *ж. разг.* con ngu, đồ ngu, đồ ngốc

дура́к *м.* 1. *разг.* thằng ngu, kẻ ngu ngốc (ngu xuẩn, đần độn); *бран.* đồ ngu (ngốc, xuẩn, mặt nạc); 2. *карт.* tulokhơ, tú-lơ-khơ; игра́ть в ~á đánh (chơi) tulokhơ; ✧ ~ ~о́м а) kẻ thậm ngu, kẻ ngốc hết chỗ nói; б) người bị lâm vào tình thế khó ăn khó nói; оста́вить кого́-л. в ~áх lừa phỉnh ai, lừa đảo ai; оста́ться в ~áх bị lừa, bị lừa phỉnh, bị lừa đảo; нашёл ~á! (*или* нашли́ ~á!, ~ко́в нет!) *ирон.* đừng có mà hòng!, không được đâu!, chẳng ai ngu đến thế đâu!; ~а́м сча́стье *погов.* ≅ thánh nhân đãi kẻ khù khờ; без ~о́в *разг.* (một cách) nghiêm chỉnh, nghiêm túc, đứng đắn

дураковáтый *прил.* hơi ngu, hơi ngốc, đụt

дурале́й *м. разг. см.* дура́к

дура́цк||ий *прил. разг.* ngu ngốc, ngu xuẩn, gàn dở; (*смешной*) lố bịch; ~ое положе́ние tình trạng lố bịch, tình cảnh khó ăn khó nói; ~ая привы́чка thói xấu

дура́чество *с. разг* (điều, việc) ngu xuẩn, gàn dở; (*шалость*) trò tinh nghịch, trò

дура́чить, одура́чить (*В*) *разг.* lừa, gạt, lừa gạt, đánh lừa, lừa phỉnh, lừa đảo, huyễn hoặc

дура́читься *несов. разг.* làm điều ngu xuẩn; (*забавляться шутками*) đùa tếu; (*шалить*) tinh nghịch

дурач||о́к *м. разг.* 1. gà tồ, kẻ ngờ nghệch (ngốc nghếch, khờ khạo); притворя́ться ~ко́м giả bộ ngờ nghệch (ngốc nghếch, khờ khạo);

2. (*слабоумный*) người ngu đần, anh chàng thộn

дура́шливый *прил. разг.* ngờ nghệch, ngốc nghếch, khờ khạo, đần độn, khờ, thộn, ngố; (*любящий дурачиться*) hay nghịch, tinh nghịch, nghịch ngợm

дурдо́м *м. прост. пренебр.* (*сумасшедший дом*) nhà thương điên, nhà điên

ду́рень *м. прост. см.* дура́к

дуре́ть, одуре́ть *разг.* 1. trở nên ngu ngốc (đần độn); 2. (*одурманиваться*) mê mẩn, mê mụ (mê muội, mụ người, mụ) đi, trở nên u mê

дури́ть *несов. разг.* làm điều ngu xuẩn; (*дурачиться*) tinh nghịch; (*упрямиться*) trở chứng, giở chứng, đâm ra bướng bỉnh; ✧ ~ кому́-л. го́лову làm ai quẫn trí

дурма́н *м.* 1. *бот.* (cây) cà độc dược (*Datura*); 2. (*одурманивающее средство*) thuốc mê, thuốc phiện, ma tuý; ✧ как в ~е ngây ngất, như bị thôi miên, như say, như trong cơn mê

дурма́нить, одурма́нить (*В*) làm ngây ngất (choáng váng), làm... say (mê mẩn, u mê); ~ кому́-л. го́лову làm ai u mê (mê mẩn tâm thần)

дурне́ть, подурне́ть xấu đi, mất duyên; она́ о́чень подурне́ла chị ấy xấu đi nhiều

ду́рно 1. *нареч.* (một cách) không tốt, tồi tệ, xấu, tồi, kém, dở, tệ; ~ вести́ себя́ cư xử tồi tệ (không tốt); ~ говори́ть, отзыва́ться о ко́м-л. nói, nhận xét xấu về ai; ~ обраща́ться с кем-л. xử tệ với ai; ~ па́хнет hôi, thối; 2. *в знач. сказ. безл.* (*Д*, с *Т*) khó chịu, khó ở, ngây ngất, choáng váng, bị xâm, sắp bị ngất; ей ~ bà ấy bị xâm, chị ấy bị choáng váng, cô ta sắp bị ngất; почу́вствовать себя́ ~ cảm thấy khó ở, thấy khó chịu trong người

дурн||о́й *прил.* 1. (*плохой*) không tốt, tồi tệ, xấu xa, bỉ ổi, xấu, tồi, kém, dở, tệ; ~ посту́пок hành động xấu xa (tồi tệ, bỉ ổi); ~о́е поведе́ние hạnh kiểm xấu; ~о́е воспита́ние (sự) giáo dục kém; ~а́я сла́ва tiếng xấu, ô danh; ~ за́пах mùi hôi (thối); 2. (*некрасивый*) xấu, xấu xí; ✧ ~ глаз cái nhìn mang lại điều gở, con mắt hãm tài; крича́ть, ора́ть, вопи́ть ~ы́м го́лосом la hét như bị chọc tiết, thét như điên

дурнот||а́ *ж. разг.* (sự, tình trạng) khó chịu, khó ở, choáng váng; (*тошнота*) (sự, tình trạng) buồn nôn; почу́вствовать ~ý thấy khó chịu trong người

дурну́шка *ж. разг.* (*женщина*) người đàn bà xấu xí; (*девочка*) cô bé xấu xí

ду́рочка *ж. разг.* kẻ ngờ nghệch, con bé khờ khạo

дуршла́г *м.* rá lọc, ba soa

дурь *ж. разг.* (điều) gàn dở, trở chứng, giở chứng

дуст *м.* bột diệt sâu

ду́т||ый *прил.* 1. (*пустой внутри*) rỗng; ~ые ши́ны lốp bơm căng; 2. *перен.* (*преувеличенный*) thổi phồng, quá đáng; (*фальшивый*) hư, giả mạo; ~ые це́ны giá nói thách, giá quá đáng; ~ые ци́фры (những) con số thổi phồng, số ma; ~ая знамени́тость hư danh

дуть, поду́ть 1. thổi; *безл.* (*о проникновении холодного воздуха*) lùa; ду́ет си́льный ве́тер gió thổi mạnh; как здесь ду́ет! ở đây gió lùa dữ quá!; от окна́ си́льно ду́ет gió lùa qua cửa sổ; 2. *тех.* (*В*) thổi; ~ бутылки thổi chai; ✧ ~ гу́бы, гу́бки (*на кого-л.*) hờn, dỗi, giận, bực, cong cớn; и в ус себе́ не ~ hoàn toàn không để ý đến

дутьё *с. тех.* 1. (*подача воздуха*) (sự) thổi, quạt; горя́чее ~ thổi gió nóng; 2. (*изготовление полых предметов*) (sự) thổi

ду́ться *несов.* (на *В*) *разг.* hờn, dỗi, giận, bực, giận dỗi, hờn dỗi, bực tức, cong cớn

дуумвира́т *м. ист.* nhị đầu (nhị hùng) chế

дух *м.* 1. *тк. ед.* tinh thần; (*душа*) linh hồn, tâm linh; мора́льный ~ tinh thần; высо́кий ~ отве́тственности tinh thần trách nhiệm cao; ~ зако́на tinh thần của đạo luật; ~ вре́мени tinh thần thời đại; пасть ~ом mất tinh thần, ngã lòng, nản chí; поднима́ть ~ nâng cao tinh thần; в том же ~е cứ theo tinh thần đó, cũng theo kiểu đó, cứ như thế; что́-то в э́том ~е cái gì đó tương tự như vậy; 2. (*сверхъестественное существо*) thần, thần linh; свято́й ~ thánh, thần; злой ~ hung thần, ác thần, thần ác; до́брый ~ phúc thần, thiện thần, thần thiện; 3. *разг.* (*дыхание*) hơi thở, hơi; перевести́ ~ lấy lại hơi, nghỉ xả hơi; не переводя́ ~а liền một hơi; затаи́ть ~ cố ghìm hơi thở lại; 4. *разг.* (*воздух*) không khí; лесно́й ~ không khí rừng núi; 5. *разг.* (*запах*) mùi, hương; грибно́й ~ mùi nấm; ✧ быть в ~е đang vui trong lòng; не в ~е а) trong lòng không vui; б) (*не иметь желания*) không muốn, không thích; во весь ~, что есть ~у rất nhanh, hết sức, hết hơi; одни́м ~ом một hơi, một lèo, một mạch, một thôi; о нём ни слу́ху ни ~у không thấy tăm hơi gì của nó cả; что́бы ~у твоего́ здесь не́ было! cút đi!, xéo đi cho rảnh mắt tao!

духи́ *мн.* (*скл. как м.*) nước hoa

духове́нство *с.* giới tu hành (tăng lữ)

духо́вка *ж.* bếp lò, lò sấy, lò nướng

духо́вность *ж.* 1. *филос.* thần tính; ~ и челове́чность thần tính và nhân tính; 2. (*забота о своём духовном мире*) (sự) quan tâm về tâm linh, quan tâm về tinh thần; 3. (*состояние духовного мира*) thần thái, (trạng thái) tâm linh, tinh thần

духо́вн||ый *прил.* 1. (thuộc về) tinh thần, tâm linh, tâm thần; ~ мир челове́ка thế giới tâm linh của con người; ~ о́блик bộ mặt tinh thần; ~ая бли́зость sự gần gũi về tâm linh (tâm hồn, tâm thần, tinh thần); ~ая жизнь cuộc sống tâm linh (tinh thần); 2. (*церковный*) (thuộc về) nhà thờ, giáo hội, giáo đường, tôn giáo, tăng lữ; ~ая му́зыка thánh nhạc, nhạc giáo đường, nhạc tôn giáo; ~ сан giáo phẩm; ~ое лицо́ nhà tu hành, tu sĩ, tăng sĩ

духов||о́й *прил.* 1. (*об оркестре и т. п.*) thổi, kèn; ~ инструме́нт kèn, nhạc cụ (nhạc khí) thổi; деревя́нные ~ы́е инструме́нты kèn gỗ; 2. (*пневматический*) hơi; ~о́е ружьё súng hơi; 3. (*об утюге и т. п.*) (dùng) hơi nóng; ~ шкаф bếp lò, lò sấy, lò nước nóng; 4. (*о мясе и т. п.*) hấp; ~а́я ры́ба cá hấp

духота́ *ж.* (sự) ngột ngạt, bức bối, oi ả, oi bức, bức, oi; кака́я ~! ngột ngạt quá!, oi bức quá!

душ *м.* 1. (*приспособление*) vòi sen, hương sen; 2. (*процедура*) (sự) tắm vòi sen, tắm hương sen; принима́ть ~ tắm vòi sen (hương sen)

душ||а́ *ж.* 1. linh hồn, tâm hồn, tâm thần, thần thức, tấm lòng, lòng dạ, lòng, tâm, hồn; до́брая ~ а) tấm lòng tốt, tâm thiện, thiện tâm; б) (*о человеке*) người tốt bụng; ни́зкая ~ а) lòng dạ hèn hạ, tâm địa hạ tiện (đê tiện); б) (*о человеке*) kẻ hèn hạ (đê tiện); рабо́тать с ~о́й làm việc hết lòng, tận tâm làm việc; говори́ть с ~о́й nói một cách chân thành (nồng nhiệt); 2. *перен.* (*вдохновитель чего-л.*) người chủ động, linh hồn; ~ чего́-л., како́го-л. де́ла người chủ động trong việc gì, linh hồn của công việc gì; ~

обще́ства người vui nhộn, hoạt náo viên; cây nhộn, cây quậy (*разг.*); 3. (*крепостной крестьянин*) *ист.* (người) nông nô; 4. *разг.* (*человек*) người, khẩu, đầu người, miệng ăn, nhân khẩu; произво́дство на ~у населе́ния sản xuất tính theo đầu người; семья́ из семи́ душ nhà có bảy khẩu (miệng ăn), gia đình có bảy người; круго́м ни ~и́ chung quanh không một bóng người; 5. (*обыкн. с словом* моя́) *разг.* (*фамильярное обращение*): ~ моя́ anh/ em/mẹ/con... thân yêu; ✧ жить ~ в ~у sống rất tâm đầu ý hợp, sống hoà thuận; ~и́ не ча́ять в ко́м-л. yêu thương ai hết lòng, rất đỗi yêu thương ai; ~о́й и те́лом hết lòng hết dạ; в ~е́ trong lòng, trong thâm tâm; всей ~о́й, от всей ~и́ hết lòng, hết dạ, thành tâm, với tất cả tấm lòng; отда́ться всей ~о́й чему́-л. đem hết tâm lực (tâm trí) làm gì; разгово́р по ~ам câu chuyện tâm tình, cuộc nói chuyện thân tình (cởi mở); ско́лько ~е́ уго́дно tuỳ lòng, tuỳ thích, tha hồ; по ~е́ vừa ý, thích; излива́ть ~у thổ lộ tâm can (tâm tình, tâm sự); отда́ть бо́гу ~у quy tiên, ra đi, từ trần, chết

душева́я *ж.* (*скл. как прил.*) nhà (buồng) tắm hương sen

душе́вно *нареч.* (một cách) thân tình, chân thành

душевнобольно́й *прил.* 1. bị bệnh tâm thần (bệnh tinh thần, mất trí); 2. *в знач. сущ. м.* người bệnh tâm thần (tinh thần), người mất trí

душе́вность *ж.* (sự, tính chất) thân tình, chân thành, thành tâm

душе́вн||ый *прил.* 1. (thuộc về) tâm hồn; (*духовный*) (thuộc về) tinh thần, tâm thần; ~ое состоя́ние tâm trạng; ~ая бо́дрость tinh thần sảng khoái; ~ое потрясе́ние chấn động tinh thần (tâm thần); ~ подъём (cơn) phấn chấn, phấn khởi, hứng thú; ~ые си́лы sức mạnh tinh thần, tâm lực; 2. (*добрый, искренний*) thân mật, thân thiết, thân tình, chân thành, thành tâm; ~ челове́к người thành tâm (thân thiết, tốt bụng); ~ое отноше́ние thái độ thân mật (thân tình); ✧ ~ая боле́знь bệnh tinh thần (tâm thần, thần kinh)

душегу́бка *ж.* 1. (*лодка*) trải, chải, thuyền; 2. (*автомашина для умерщвления людей газом*) xe giết người bằng hơi độc

душегу́бство *с. разг.* (sự) giết người, sát nhân; (*злодейство*) (sự) tàn ác, tàn bạo

ду́шенька *ж. ласк.* em (chị, con...) yêu dấu

душераздира́ющ||ий *прил.* lâm ly, thống thiết, đứt ruột, não nùng, não ruột, đoạn trường; ~ крик tiếng kêu thống thiết (não nùng, đứt ruột, lâm ly); ~ая сце́на cảnh tượng lâm ly (thống thiết, đứt ruột)

ду́шечка *ж. см.* ду́шенька

души́ст||ый *прил.* thơm, có hương thơm; ~ое мы́ло xà phòng thơm

души́ть I, задуши́ть (*В*) 1. (*убивать*) bóp cổ; (*веревкой*) thắt cổ; 2. *перен.* (*подавлять*) bóp nghẹt, đè nén, đàn áp, trù dập; ~ свобо́ду bóp nghẹt tự do; 3. *несов.* (*затруднять дыхание*) (làm) nghẹt thở, nghẹn thở; (*о воротничке*) (làm) nghẹt cổ, nghẹt thở; его́ ду́шит ка́шель nó nghẹt thở vì ho; его́ ду́шит зло́ба nó nghẹn họng (nghẹn hầu) vì nổi giận; ✧ ~ в объя́тиях ôm hôn thắm thiết

души́ть II, надуши́ть (*В*) (*духами*) xức (bôi, rẩy, rảy, vẩy) nước hoa

души́ться, надуши́ться xức (bôi, rẩy, rảy, vẩy) nước hoa (*cho mình*)

душма́ны *мн.* (*ед.* душма́н *м.*) 1. *пренебр.* bọn thổ phỉ, bọn cướp; 2. *ист.* các đội vũ trang chống lại quân Liên Xô ở Afghanistan (*1979-89*)

ду́шно *в знач. сказ. безл.* 1. ngạt, ngột, ngột ngạt, oi, oi bức, bức bối, oi ả; здесь ~ ở đây ngột ngạt (bức bối); сего́дня о́чень ~ hôm nay trời oi (oi bức, bức bối, oi ả) lắm; 2. (*об ощущении удушья*) ngạt thở, ngạt hơi; мне ~ tôi thấy ngạt thở

ду́шн||ый *прил.* ngột, ngạt, ngột ngạt, hấp hơi, ngạt thở, ngạt hơi, khó thở, nghẹt thở, oi, oi bức, oi ả; ~ день ngày ngột ngạt (oi bức, bức bối, oi ả); ~ая ко́мната gian phòng ngột ngạt (bức bối); ~ая атмосфе́ра không khí ngột ngạt

душ||о́к *м. разг.* mùi thoang thoảng; (*запах чего-л. портящегося*) mùi thôi thối; *перен.* mùi; э́то мя́со с ~ко́м thịt này đã có mùi

душо́нка *ж. пренебр.*: ни́зкая, по́длая ~ kẻ hèn hạ (đê tiện), đồ đểu cáng

дуэ́ль *ж.* (trận) quyết đấu, đấu súng, đấu kiếm

дуэли́нт *м.* người đấu súng (đấu kiếm)

дуэ́т *м.* 1. (*инструментальное произведение*) khúc nhạc song tấu; (*вокальное произведение*) khúc hát hai bè; 2. (*инструментальный ансамбль*) bộ đôi, bộ song tấu; (*вокальный ансамбль*) tốp ca hai người, tốp song ca; 3. *спорт.* cặp diễn đôi, cặp song diễn

дуэ́том *нареч.* song tấu, song ca, song diễn; петь ~ song ca, hát đôi, hát hai bè

дха́рма *ж. будд.* pháp, giáo pháp

ды́биться, вздыбиться 1. (*о волосах*) dựng lên; (*о шерсти*) xù lông; 2. (*о лошади*) lồng lên, nhảy lồng lên, chồm vó lên

ды́бом *нареч.*: во́лосы вста́ли ~ tóc dựng đứng lên, dựng tóc gáy; шерсть у соба́ки вста́ла ~ lông con chó dựng đứng lên, con chó xù lông lên

дыбы́: встава́ть, подними́ться, станови́ться на ~ а) lồng lên, nhảy lồng lên, chồm vó lên; б) *перен. разг.* bật lò xo, phản ứng mạnh, lồng lên

ды́лда *м. и ж.* (*скл. как ж.*) *разг.* người cao lêu nghêu, cò hương

дым *м.* khói; ✧ в ~ hoàn toàn, đến cùng; пья́ный в ~ say khướt; ~ коромы́слом ồn ào, huyên náo, bát nháo, nháo cả lên; нет ~а без огня́ *погов.* ≅ không có lửa sao có khói

дым||и́ть *несов.* phun khói, bốc khói, nhả khói, lên khói; плита́ ~и́т bếp lò bốc khói; ~ папиро́сой hút thuốc

дыми́ться *несов.* phun (bốc, nhả, lên) khói; (*тлеть*) cháy âm ỉ; (*о паре, тумане*) bốc lên

ды́мк||а *ж.* màn sương; подёрнутый ~ой phủ màn sương, hơi mờ, mờ mờ, lờ mờ; ~ тума́на màn sương (sương mù)

ды́мно *нареч. в знач. сказ. безл.*: здесь ~ ở đây nhiều khói quá, đây đầy khói

ды́мный *прил.* (*дымящийся*) bốc khói; (*наполненный дымом*) đầy (nghi ngút) khói; ✧ ~ по́рох thuốc nổ có khói, thuốc súng khói

дымов||о́й *прил.* (thuộc về) khói; ~а́я труба́ ống khói; ~о́е отве́рстие lỗ thoát khói; ~ снаря́д đạn khói

дымога́рн||ый *прил. тех.*: ~ котёл súp de ống; ~а́я труба́ ống lửa

дымо́к *м.* làn khói nhẹ; (*пар*) hơi

дымохо́д *м.* ống khói, đường dẫn khói

ды́мчат||ый *прил.* râm, màu ám khói, màu khói hương; ~ые очки́ kính râm; ✧ ~ кварц *мин.* thạch anh ám khói

ды́нн||ый *прил.* (thuộc về) dưa bở, dưa thơm; ~ое варе́нье mứt dưa bở; ✧ ~ое де́рево *бот.* (cây) đủ đủ (*Carica papaya*)

ды́ня *ж.* (*растение*) (cây) dưa bở, dưa thơm (*Cucumis melo*); (*плод*) (quả, trái) dưa bở, dưa thơm

дыра́ *ж.* 1. lỗ, lỗ thủng; в ды́рах thủng lỗ, bị thủng (lủng) nhiều chỗ; 2. *разг.* (*захолустье*) nơi hẻo lánh, chốn xa xôi; ✧ чёрная ~ *астр.* lỗ đen, hố đen; озо́нная ~ lỗ thủng tầng ozon

ды́рк||а *ж. разг.* lỗ, lỗ nhỏ, lỗ thủng; ✧ во все ~и проле́зет, в любу́ю ~у проле́зет *разг.* người rất láu lỉnh (rất tháo vát); влеза́ть (влезть) во все ~и *разг.* không tin ai cả và cứ tự mình làm lấy mọi việc

дырокóл *м.* máy đột lỗ

дыря́вить, продыря́вить (*В*) khoét (đục, dùi) lỗ, đục (khoét, đâm) thủng

дыря́в||ый *прил.* thủng, lủng, lỗ chỗ, thủng lỗ; ~ая кастрю́ля nồi thủng; ✧ ~ая па́мять trí nhớ kém lắm

дыха́ни||е *с.* 1. (sự) hô hấp, thở; (*воздух при выдохе*) hơi thở; о́рганы ~я cơ quan hô hấp; удéрживать ~ nín thở; 2. *перен.* (*дуновение*) hơi thở; ~ весны́ hơi thở của mùa xuân; ✧ второ́е ~ nguồn tàn lực trỗi dậy; до после́днего ~я đến hơi thở cuối cùng; иску́сственное ~ *мед.* hô hấp nhân tạo

дыха́тельн||ый *прил.* (thuộc về) hô hấp, thở; ~ые о́рганы các cơ quan hô hấp; ~ые пути́ đường hô hấp

дыш||а́ть *несов.* 1. thở, hô hấp; (*Т*) *перен.* thở, hít thở; ~ све́жим во́здухом thở (hít thở) không khí trong lành; ~ но́сом thở bằng mũi; тяжело́ ~ а) (*с трудом*) khó thở; б) (*от усталости*) thở hổn hển, thở dốc, thở hồng hộc; 2. (на *В*) (*дуть*) hà hơi; ~ на ру́ки hà hơi vào tay; 3. (*Т*) *перен.* (*выражать что-л.*) lộ rõ, toát ra, tỏ rõ; ~ здоро́вьем lộ rõ (toát ra) sức khoẻ tốt; ~ дово́льством lộ rõ (toát ra) lòng thoả mãn; ✧ éле ~, чуть ~ thoi thóp thở; не ~á nín thở

дыша́ться *несов. безл.* thở; здесь о́чень тяжело́ ды́шится ở đây khó thở lắm

ды́шло *с.* càng (gọng) xe

дья́вол *м.* quỷ, quỷ sứ

дьяволёнок *м. разг.* (thằng, đồ) quỷ, ôn con, quỷ sứ

дья́вольски *нареч. разг.* rất, dữ, hung, ghê, lắm, quá, hết sức, cực kỳ; ~ тру́дно rất (cực kỳ, hết sức) khó, khó dữ (ghê, kinh khủng); ~ хо́чется hết sức muốn, muốn lắm, thèm lắm

дья́вольский *прил.* 1. (thuộc về) quỷ; 2. *разг.* (*необычайный*) lạ thường; (*очень тяжёлый*) rất vất vả, rất khó nhọc

дьяк *м. см.* дьячóк

дья́кон *м. церк.* (người) phó tế, trợ tế

дья́конский *прил.* (thuộc về) phó tế, trợ tế

дьячи́ха *ж.* (bà) vợ ông từ

дьячóк *м. церк.* ông từ

дю́жий *прил. разг.* vạm vỡ, khoẻ mạnh, lực lưỡng

дю́жина *ж.* (một) tá; ✧ чёртова ~ mười ba, con số không may

дюйм *м.* inche (*bằng 2,54 cm*)

дюймо́вка *ж. спец.* 1. (*доска*) tấm ván dày 2,50 cm; 2. (*сорт гвоздей*) loại đinh dài 2,50 cm

дюймо́вочка *ж. разг.* thiếu nữ/thiếu phụ mảnh dẻ (mảnh mai)

дюймо́вый *прил.* (bằng) một inche

дю́на *ж.* cồn cát, đụn cát

дюралюми́ниевый *прил.* (thuộc về) duralumin, đuralumin; dura, đuya-ra (*разг.*)

дюралюми́ний *м.* duralumin, đuralumin; dura, đuya-ra (*разг.*)

дя́дюшка *м.* (*скл. как ж.*) *см.* дя́дя 1

дя́д||я *м.* (*скл. как ж., Р мн.* ~ей) 1. (*младший брат отца*) chú; (*старший брат отца, матери*) bác; (*брат матери*) cậu; (*муж тётки*) dượng; 2. *разг.* (*обращение*) bác, chú, ông

дя́тел *м.* chim gõ kiến (gõ mõ) (*Picus, Dendrocopos*)

Е, Ё

Ева́нгелие *с.* (sách) Phúc âm

евангели́ст *м.* 1. (*каждый из четырёх составителей Евангелия*) người biên soạn Phúc âm; 2. (*член евангелической общины*) tín đồ Tin Lành

евангели́ческ||ий *прил.* (theo) Phúc âm, Tin Lành; ~ая общи́на hội thánh Tin Lành

ева́нгельск||ий *прил.* (thuộc về) Phúc âm; ~ая при́тча ngụ ngôn của Phúc âm

евге́ника *ж.* ưu sinh học

евгени́ческий *прил.* (thuộc về) ưu sinh học

е́внух *м.* hoạn quan, thái giám, quan thị

евразийский *прил.* (thuộc về) đại lục Âu-Á; ~ матери́к đại lục Âu-Á

евре́й *м.*, **~ка** *ж.* người Do Thái

евре́йский *прил.* (thuộc về) người Do Thái, Do Thái

е́вро *с.* (đồng) Euro, euro, □(*từ 1999*)

евровалю́та *ж.* đồng tiền châu Âu, Euro, euro, □

евродо́ллар *м. фин.* dollar châu Âu

еврокоммуни́зм *м.* (европе́йский коммуни́зм) *полит.* chủ nghĩa cộng sản châu Âu

европарла́мент *м.* (Европе́йский парла́мент) *см.* европе́йский

европе́ец *м.* người Âu, người châu Âu; (người) Tây (*разг.*)

европеиза́ция *ж.* (sự) Âu hoá

европеизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) Âu hoá

европеизи́роваться *несов. и сов.* Âu hoá

европе́йский *прил.* (thuộc về) châu Âu, Âu châu, Âu; Европе́йский парла́мент Nghị viện (Quốc hội) châu Âu; Европе́йский сове́т Hội đồng châu Âu, PACE; Европе́йская ассоциа́ция свобо́дной торго́вли (EACT) Hiệp hội Mậu dịch tự do châu Âu, EFTA; Европе́йское экономи́ческое сообще́ство (ЕЭС) Cộng đồng kinh tế châu Âu, EEC

евро́пий *м. хим.* europi, Eu

евроремо́нт *м.* (sự) tân trang hiện đại (*nhà ở, công sở*□)

евроры́нок *м. эк.* thị trường châu Âu

евроскептик *м.* người hoài nghi tiền đồ Liên minh châu Âu

Евросою́з *м.* (Европе́йский сою́з) Liên minh (Liên hiệp) châu Âu, EU

евхари́стия *ж. церк.* thánh thể

е́герь *м.* thợ săn, người đi săn nhà nghề

еги́петск||ий *прил.* (thuộc về) Egypt, Ai Cập; ~ое письмо́ văn tự Ai Cập

египтоло́г *м.* nhà Egypt (Ai Cập) học, nhà nghiên cứu Egypt (Ai Cập)

египтоло́гия *ж.* Egypt (Ai Cập) học, (khoa) nghiên cứu Egypt (Ai Cập)

египтя́н||ин *м.*, **~ка** *ж.* người Egypt (Ai Cập)

его́ 1. *P, В от* он *и* оно́; 2. *в знач. притяж. мест.* (của) ông ấy, bác ấy, anh ấy, cậu ấy, nó, hắn, y, nghỉ (*ср.* он); э́то ~ cái đó là của anh ta (cậu ta, bác ấy, y, nó, hắn, nghỉ); э́то ~ жена́ đây là vợ anh ấy (ông ấy, bác ấy), đó là vợ của y (hắn, nó, nghỉ)

егоза́ *м. и ж.* (*скл. как ж.*) *разг.* đứa bé hiếu động

егози́ть *несов. разг.* 1. lăng xăng, không chịu ngồi yên một chỗ, chạy ngược chạy xuôi; 2. *перен.* (*угодничать*) xun xoe, ton hót, xu nịnh, bợ đỡ, khúm núm

еда́ *ж.* 1. (*действие*) (sự, bữa) ăn; во вре́мя еды́ trong khi ăn, giữa bữa ăn; 2. *разг.* (*пища*) thức ăn, đồ ăn

едва́ 1. *нареч.* (*с трудом*) (một cách) khó khăn, khó nhọc, vất vả, chật vật; я ~ разыска́л его́ vất vả lắm tôi mới tìm được nó, tôi khó nhọc mới tìm được nó; я ~ дышу́ от уста́лости tôi mệt đứt hơi; ~ избежа́ть чего́-л. khó khăn lắm mới tránh được cái gì; 2. *нареч.* (*чуть*) hơi, một tí, một chút, chút ít, ít thôi; он ~ уме́ет чита́ть nó biết đọc chút ít, nó đọc lõm bõm thôi; ~ заме́тный hơi rõ, thấy lờ mờ, hơi thấy thôi; ~ слы́шно nghe láng máng, chỉ hơi nghe được thôi; 3. *нареч.* (*только что*) vừa mới, chỉ vừa mới, chớm; цветы́ ~ распусти́лись hoa chớm nở; 4. *союз* vừa mới, chỉ vừa mới; ~ вста́ло со́лнце, как... mặt trời vừa mới hé (vừa mới mọc) lên thì...; ✧ ~ не... suýt, xuýt, hút, suýt (xuýt, tí, chút) nữa; ~ не умере́ть, ~ не избежа́ть сме́рти suýt chết, hút chết; он ~ не упа́л anh ấy suýt ngã, nó suýt nữa thì ngã, tí nữa thì nó ngã; ~ ~ а) (*чуть-чуть*) hơi hơi, một tí, một chút; б) (*с трудом*) khó nhọc lắm, vất vả lắm; в) (*только что*) chỉ vừa mới, chớm; ~ ли vị tất, chưa chắc, chưa hẳn, chắc gì, không chắc là; он ~ ли придёт chưa chắc (vị tất, chưa hẳn) ông ấy đã đến, chắc gì (không chắc là) nó sẽ đến; он ~ ли зна́ет chưa hẳn (vị tất, chưa chắc, chắc gì, không chắc là) anh ấy đã biết; ~ ли так полу́чится làm như vậy vị tất (chắc gì, chưa chắc, chưa hẳn) đã thành; ~ ли это возмо́жно chưa chắc có thể như vậy được, vị tất có thể như thế; ~ ли не (*с превосх. ст.*) hầu như, gần như, rất có thể là, chắc là; ~ ли не лу́чший специали́ст во всём го́роде hầu như (gần như, rất có thể, chắc) là nhà chuyên môn giỏi nhất toàn thành phố

едине́ни||е *с.* (sự) thống nhất, đoàn kết; в ~и си́ла đoàn kết là sức mạnh

едини́ц||а *ж.* 1. (*цифра*) (chữ số) một, 1; 2. (*плохая отметка*) điểm một, điểm xấu; 3. (*величина, принятая за основу при измерении*) đơn vị; ~ измере́ния đơn vị đo lường; ~ длины́ đơn vị đo chiều dài; ~ ве́са đơn vị đo trọng lượng; ~ пло́щади đơn vị đo diện tích; ~ объёма đơn vị đo thể tích; ~ ёмкости а) đơn vị đo dung tích; б) *эл.* đơn vị đo điện dung; ~ си́лы све́та đơn vị cường độ ánh sáng; де́нежная ~ đơn vị tiền tệ; боева́я ~ đơn vị chiến đấu; 4. *мн.*: ~ы (*немногие*) một vài, dăm ba, một số ít

едини́чн||ый *прил.* 1. (*единственный*) đơn nhất, độc nhất, duy nhất; (*редко встречающийся*) hiếm có, ít có, hãn hữu, cá biệt; ~ слу́чай trường hợp duy nhất (độc nhất, hãn hữu, cá biệt); 2. (*отдельный*) cá biệt, riêng biệt, riêng lẻ, riêng rẽ; ~ые фа́кты những sự kiện riêng biệt

единобо́жие *с.* nhất thần luận, thuyết (đạo) một thần

единобо́рец *м.* người đấu tay đôi (đấu một chọi một)

единобо́рств||о *с.* (trận) đấu tay đôi, đấu một chọi một; ✧ восто́чные ~а *спорт.* các môn võ phương Đông (*như aikido, judo, karate, v.v...*)

единобо́рствовать *несов.* đấu tay đôi, đấu một chọi một

единобра́чие *с.* (chế độ) một vợ một chồng

единове́р||ец *м.*, **~ка** *ж.* người đồng đạo, đạo hữu, giáo hữu

единове́рный *прил.* 1. đồng đạo; 2. *в знач. сущ.*: ~ *см.* единове́рец

единовла́стие *с.* (chế độ) chuyên chế, chuyên quyền, độc tài

единовла́стн||ый *прил.* chuyên chế, chuyên quyền, độc tài; ~ое правле́ние chính thể chuyên chế (độc tài), chuyên chính

единовре́менно *нареч.* chỉ một lần; уплати́ть ~ trả tiền chỉ một lần

единовре́менн||ый *прил.* chỉ một lần; ~ взнос tiền nộp chỉ một lần; ~ое посо́бие tiền trợ cấp chỉ một lần

единогла́сие *с.* (sự) nhất trí, đồng thanh nhất trí

единогла́сно *нареч.* (một cách) nhất trí, đồng thanh nhất trí; при́нято ~ nhất trí thông qua

единогла́сн||ый *прил.* nhất trí, đồng thanh nhất trí; ~ое реше́ние nghị quyết nhất trí; ~ое мне́ние ý kiến nhất trí (thống nhất)

единоду́шие *с.* (sự) đồng tâm, đồng lòng, nhất trí

единоду́шно *нареч.* (một cách) đồng tâm, đồng lòng, nhất trí

единоду́шн||ый *прил.* đồng tâm, đồng lòng, nhất trí; ~ое реше́ние nghị quyết nhất trí; ~ое одобре́ние sự nhất trí tán thành; ~ое мне́ние ý kiến nhất trí

единокро́вный *прил. разг.* (*связанный общностью происхождения*) cùng huyết thống (huyết tộc, huyết mạch); (*происходящий от одного отца, но разных матерей*) cùng cha khác mẹ; ~ брат anh/em cùng cha khác mẹ

единоли́чник *м.* 1. nông dân cá thể (riêng lẻ); 2. *разг.* (*работающий отдельно от других*) người làm ăn riêng lẻ

единоли́чно *нареч.* (một cách) cá nhân; реша́ть ~ quyết định cá nhân, một mình quyết định

единоли́чн||ый *прил.* 1. cá nhân, cá thể, riêng lẻ, riêng rẽ; ~ая власть quyền lực cá nhân; нести́ ~ую ответственность за кого́-л. chịu trách nhiệm cá nhân về ai; 2. (*принадлежащий единоличнику*) cá thể; ~ое крестья́нское хозя́йство (cơ sở) kinh tế nông dân cá thể

единомы́сли||е *с.* (sự) cùng tư tưởng, cùng chí hướng, đồng tâm, đồng chí, hoà khí; жить в по́лном ~и sống rất hoà đồng, sống trong hoà khí tuyệt vời

единомы́шленник *м.* 1. người cùng tư tưởng (cùng quan điểm, cùng chí hướng, đồng tâm, đồng chí); 2. (*сообщник*) (kẻ) đồng bọn, đồng loã, đồng mưu

единонасле́дие *с. юр.* quyền con trưởng (trưởng nam)

единонача́лие *с.* nhất nguyên chế, chế độ nhất nguyên (một thủ trưởng)

единообра́зие *с.* (sự) cùng kiểu, cùng loại, đồng loại, đồng nhất

единообра́зный *прил.* cùng kiểu, cùng loại, đồng loại, đơn dạng, giống nhau, đồng nhất

единоплеме́нник *м. книжн.* người cùng bộ lạc (cùng dòng giống, cùng huyết tộc)

единоро́г *м.* 1. *зоол.* cá heo một sừng (*Monodon monoceros*); 2. *миф.* kỳ lân một sừng

единоро́дный *прил. уст.* độc nhất, con một

единоутро́бный *прил. уст.* cùng mẹ khác cha; ~ брат anh/em cùng mẹ khác cha

еди́нственно 1. *нареч.* (một cách) duy nhất, độc nhất, chỉ có một; ~ возмо́жное реше́ние giải pháp duy nhất có thể được; 2. *в знач. частицы* (*только, исключительно*) chỉ, chỉ... độc; я пришёл ~, что́бы развле́чься tôi đến chỉ để giải trí thôi; ~, о чём я прошу́ tôi chỉ yêu cầu độc một việc là..., điều duy nhất mà tôi yêu cầu là...; ~, что я могу́ сказа́ть tôi chỉ có thể nói rằng..., điều duy nhất mà tôi có thể nói là...; ~, почему́ он э́то сказа́л lý do duy nhất mà anh ta đã nói thế

еди́нственн||ый *прил.* duy nhất, độc nhất, chỉ có một; ~ ребёнок con một, đứa con độc nhất (duy nhất); ~ая наде́жда hy vọng độc nhất; ~ в своём ро́де chỉ một không hai, độc nhất vô nhị, độc nhất; ✧ ~ое число́ *грам.* số ít

еди́нство *с.* (sự) thống nhất, nhất trí; ~ взгля́дов thống nhất quan điểm; ~ и борьба́ противополо́жностей *филос.* thống nhất và đấu tranh của các mặt đối lập; моноли́тное ~ thống nhất sắt đá

еди́н||ый *прил.* 1. (*один, единственный*) duy nhất, độc nhất, đơn nhất, chỉ có một; там не́ было ни ~ой души́ ở đấy không một bóng người, ở đó không có một người nào; он не произнёс ни ~ого сло́ва anh ấy không nói một lời nào cả; ~ая тео́рия иску́сственного интелле́кта lý thuyết đơn nhất của trí tuệ nhân tạo; 2. (*объединённый, цельный*) thống nhất; ~ое це́лое khối thống nhất; ~ фронт mặt trận thống nhất; ~ технологи́ческий проце́сс quy trình công nghệ thống nhất; ~ая систе́ма ЭВМ hệ thống thống nhất của máy tính điện tử; 3. (*общий, одинаковый*) chung, thống nhất, nhất trí; ~ое мне́ние ý kiến chung (thống nhất, nhất trí); ~ая цель mục đích chung; ~ые о́птовые це́ны *эк.* giá bán buôn thống nhất; ✧ все до ~ого tất cả mọi người không trừ một ai; ~ проездно́й биле́т vé đi tháng dùng cho mọi loại xe cộ

е́дк||ий *прил.* 1. ăn mòn, ăn da, có kiềm tính; ~ое вещество́ chất ăn mòn

(ăn da); ~ натр хýт ăn da, natri hydroxid; 2. (*раздражающий*) hăng, nồng, hắc, hăng hắc, nồng nồng; ~ дым khói hăng (hắc, nồng); 3. *перен.* (*колкий, язвительный*) châm chọc, châm chích, cay độc, chua ngoa, chua cay, chua chát; ~ое замечáние lời nhận xét cay độc (châm chọc); ~ая ирóния lời mỉa mai chua chát (chua ngoa, chua cay)

éдко *нареч.* 1. (*о запахе*): ~ пáхнуть có mùi hăng hắc, nồng nồng; 2. *перен.* (một cách) châm chọc, châm chích, chua ngoa, chua cay, chua chát

éдкость *ж.* 1. kiềm tính, (sự, độ) ăn mòn, ăn da, kiềm; 2. *перен.* (*колкость*) (tính, tính chất) châm chọc, châm chích, chua ngoa, chua cay, chua chát

едóк *м.* 1. (*потребитель*) nhân khẩu; (*в семье тж.*) miệng ăn, miệng, khẩu; колúчество продýктов на ~á số lượng thức ăn cho một người; по числý ~óв theo miệng ăn, theo đầu người; семья́ из трёх ~óв gia đình có ba miệng ăn (nhân khẩu), nhà có ba khẩu (miệng); 2. *разг.* người ăn; он плохóй ~ anh ấy ăn ít lắm

её 1. *P, B от* онá; 2. *в знач. притяж. мест.* (của) bà ấy, bả, chị ấy, chỉ, cô ấy, ả, nó, thị, y (*ср.* онá); э́то ~ отéц đây là cụ thân sinh bà/chị ấy, đây là cha/bố của cô ấy

ёж *м.* 1. *зоол.* nhím, dím, nhím (dím) Âu (*Erinaceus europaeus*); 2. *воен.* hàng rào con nhím; противотáнковый ~ hàng rào con nhím chống tăng; ✧ морскóй ~ (con) cầu gai, nhum (*Echinoidea*); торчáть ежóм (dựng) lởm chởm, tua tuả

ежевечéрний *прил.* chiều chiều, mỗi chiều; tối tối, hàng (hằng) tối, mỗi tối

ежеви́ка *ж.* 1. (*растение*) (cây) ngấy, đùm đũm, đũm hương, mâm xôi, ngũ gia bì (*Rubus fruticosus*); 2. (*ягода*) quả ngấy, quả mâm xôi; ✧ дешёвый, как ~ ≅ rẻ như bèo

ежегóдник *м.* niên giám, niên báo

ежегóдно *нареч.* hàng (hằng) năm, mỗi năm, thường niên

ежегóдный *прил.* hàng (hằng) năm, mỗi năm, thường niên; ~ отчёт báo cáo hàng năm

ежеднéвник *м.* sổ nhật ký

ежеднéвно *нареч.* hàng (hằng) ngày, ngày ngày, mỗi ngày, thường nhật

ежеднéвн||ый *прил.* hàng (hằng) ngày, ngày ngày, mỗi ngày, thường nhật; ~ая газéта báo hàng ngày, nhật báo

ежемéсячник *м.* tạp chí hàng tháng, nguyệt san, nguyệt báo

ежемéсячно *нареч.* hàng (hằng) tháng, mỗi tháng

ежемéсячный *прил.* hàng (hằng) tháng, mỗi tháng; ~ журнáл tạp chí hàng tháng, nguyệt san, nguyệt báo; ~ взнос nguyệt liễm, nguyệt phí

ежеминýтно *нареч.* 1. từng phút, mỗi phút, hàng (hằng) phút; 2. (*постоянно*) luôn luôn, liên tiếp, không ngừng

ежеминýтн||ый *прил.* 1. từng phút, mỗi phút, hàng (hằng) phút; 2. (*постоянный*) luôn luôn, liên tiếp, không ngừng; емý надоéли э́ти ~ые телефóнные звонки́ nó chán ngấy những tiếng chuông điện thoại liên tiếp này

еженедéльник *м.* tuần báo, tuần san, báo hàng tuần

еженедéльный *прил.* hàng (hằng) tuần, mỗi tuần

еженóчный, еженóщный *прил.* hàng (hằng) đêm, đêm đêm, mỗi đêm

ежесекýндно *нареч.* 1. từng giây, mỗi giây, hàng (hằng) giây; 2. (*постоянно*) luôn luôn, liên tiếp, không ngừng

ежесекýндный *прил.* 1. từng giây, mỗi giây, hàng (hằng) giây; 2. (*постоянный*) luôn luôn, liên tiếp, không ngừng

ежечáсно *нареч.* từng giờ, mỗi giờ, hàng (hằng) giờ

ежечáсный *прил.* 1. từng giờ, mỗi giờ, hàng (hằng) giờ; 2. (*постоянный*) luôn luôn, liên tiếp

ёжик *м.* 1. *уменьш. к* ёж; 2. (*причёска*) (kiểu) tóc bàn chải, hoa gáo, đờ-mi carê

ёжиком *нареч.* (*о волосах*) lởm chởm, tua tuả; стри́чься ~ cắt tóc bàn chải (hoa gáo, đờ-mi-ca-rê)

ёжиться *несов.* 1. co ro, thu lu, co người lại, ngồi thu lu, thu mình lại; ~ от хóлода co ro vì rét, rét co người; 2. *перен. разг.* (*стесняться*) ngại ngùng, ngần ngại, ngập ngừng

ежóв||ый *прил.*: держáть кого́-л. в ~ых рукави́цах ốp ai, riết róng (đối xử nghiệt ngã) với ai

ёж-ры́ба *ж. зоол.* cá nhím (*Diodon*)

езд||á *ж.* 1. (sự) đi (*bằng xe, tàu, v.v...*); ~ на велосипéде đi xe đạp; дóлгая ~ в машúне утомúла егó anh ấy mệt vì đi xe ôtô lâu; 2.: жить в трёх часáх ~ы́ от гóрода sống cách thành phố ba giờ đi xe

éздить *несов.* đi, đáp (*bằng xe, tàu, v. v...*); (*уметь пользоваться средствами передвижения*) biết đi; (*путешествовать*) đi du lịch; ~ на пóезде đi tàu lửa, đáp xe lửa; ~ на трамвáе đi tàu điện; ~ по желéзной дорóге đi xe lửa; ~ верхóм cưỡi ngựa, đi ngựa; он кáждый день ~ит в гóрод hàng ngày anh ấy đi đến thành phố; ~ в командирóвки đi công tác, đi công cán; он сказáл, что ~ит на велосипéде nó nói rằng nó biết đi xe đạp; ~ по свéту đi du lịch thế giới

ездов||óй *прил.* 1.: ~ые собáки chó kéo xe trượt; 2. *в знач. сущ. м.* lính đánh xe ngựa

ездóк *м.* (*верхом*) người cưỡi ngựa, kỵ mã; ✧ тудá я бóльше не ~ tôi không đi đến đấy nữa

ей *Д от* онá

ей-бóгу *межд. разг.* thật thế, thật vậy, đúng thế, nói có trời chứng giám

ей-éй *межд. прост. см.* ей-бóгу

ёкать, ёкнуть *разг.*: сéрдце ёкает при ви́де э́того tim thắt lại trước cảnh này, trông thấy cảnh tượng này thì lòng se lại; у меня́ сéрдце ёкнуло от испýга tôi sợ rụng rời, tớ sợ rụng tim

ёкнуть *сов. см.* ёкать

éле *нареч.* 1. (*чуть*) hơi, một tí, một chút; ~ слы́шный звук tiếng động rất khẽ; 2. (*с трудом*) (một cách) khó nhọc, vất vả, chật vật; я ~ дошёл сюдá khó nhọc lắm tôi mới đến đây được; он ~ успéл на пóезд chật vật lắm anh ấy mới kịp tàu được; ✧ ~ ~ а) (*чуть-чуть*) hơi hơi, một tí, một chút; б) (*с трудом*) (một cách) khó nhọc lắm, vất vả lắm, chật vật lắm; он ~ ды́шит (*при смерти*) nó thoi thóp thở; ~ живóй bán sống bán chết, thập tử nhất sinh

елéй *м.* 1. *церк.* dầu; 2. *перен.* (sự) an ủi

елéйно *нареч.* (một cách) ngọt ngào, ngọt xớt, đường mật

елéйность *ж.* (sự, tính chất) ngọt ngào, ngọt xớt, đường mật

елéйн||ый *прил.* ngọt ngào, ngọt lịm; (*слащавый*) ngọt xớt, đường mật; ~ым гóлосом với giọng ngọt ngào (ngọt xớt, đường mật)

ёлк||а *ж.* 1. *см.* ель; 2. (*новогодняя*) cây thông ngày Tết; (*рождественская*) cây Noel; 3. (*празднество*)

(buổi, cuộc) liên hoan mừng năm mới; устро́ить ~у tổ chức liên hoan mừng năm mới

ело́в||ый *прил.* (thuộc về) vân sam, sam mộc, bách tán, thông; ~ая ши́шка nón vân sam (sam mộc, bách tán)

ёлочк||а *ж.* 1. *см.* ёлка; 2. (*узор*): вышива́ть ~ой, в ~у thêu hình nhánh vân sam (*hình góc nhọn với những vạch song hành theo góc*)

ёлочн||ый *прил.*: ~ые украше́ния đồ trang trí cây thông ngày Tết (cây Noel)

ель *ж.* (cây) vân sam, sam mộc, bách tán, thông (*Picea*)

е́льник *м.* 1. (*лес*) rừng vân sam; 2. (*ветки*) cành vân sam

ёмкий *прил.* hàm súc, chứa (đựng) được nhiều, (có) dung tích lớn; ~ое содержа́ние nội dung hàm súc

ёмкость *ж.* dung tích, dung lượng, tích lượng, sức chứa; электри́ческая ~ *физ.* điện dung

ему́ *Д от* он, оно́

ено́т *м.* 1. (*зверь*) gấu trúc Mỹ (*Procyon lotor*); 2. bộ lông gấu trúc Mỹ

ено́тов||ый *прил.* (thuộc về) gấu trúc Mỹ; (*из меха енота*) (bằng) bộ lông gấu trúc Mỹ; ~ая шу́ба áo lông gấu trúc

епархиа́льный *прил. церк.* (thuộc về) giáo khu

епа́рхия *ж. церк.* giáo khu

епи́скоп *м.* giám mục

епи́скопский *прил.* (thuộc về) giám mục

епи́скопство *с.* địa phận của giám mục

епитрахи́ль *ж. церк.* khăn choàng cổ (*của vị chủ tế*)

ерала́ш *м. разг.* (sự) hỗn độn, lộn xộn, lộn lạo, hỗn loạn, mất trật tự

ерепе́н||иться *несов. разг.* (tỏ ra) bướng, ương ngạnh, ương bướng, cứng cổ; не ~ься cậu đừng bướng

е́ресь *ж.* 1. dị giáo, tà giáo, tà đạo; 2. *перен. разг.* (*чушь*) (điều) nhảm nhí, bậy bạ, vớ vẩn; нести́, говори́ть ~ nói nhảm nhí (bậy bạ, vớ vẩn)

еретик *м.* người dị giáo (tà giáo, tà đạo)

еретический *прил.* (thuộc về) dị giáo, tà giáo, tà đạo; ~ая се́кта giáo phái tà đạo

ёрзать *несов. разг.* ngồi không yên, cựa quậy, cựa cậy

ермо́лка *ж.* mũ tròn, mũ chỏm

ёрничать *несов. разг.* nghịch ngợm, làm điều lố bịch

еро́шить, взъеро́шить (*В*) *разг.* làm... xù lên, xoa... bù lên

еро́шиться *несов. разг.* xù (bù, bù xù) lên

ерунд||а́ *ж. разг.* (*чепуха*) (điều) nhảm nhí, bậy bạ, vớ vẩn, vô lý, vô nghĩa; (*пустяки*) (điều) vặt vãnh, nhỏ nhặt, không đáng kể, không quan trọng; говори́ть ~ý nói nhảm, nói bậy, ăn nói vớ vẩn; ~! chuyện vặt vãnh thôi!, không đáng kể!

ерунди́ть *несов. разг.* nói nhảm, nói bậy, nói ba xạo, ăn nói vớ vẩn; (*делать глупости*) làm bậy

ерундо́в||ский, ерундо́в||ый *прил. разг.* nhảm nhí, bậy bạ, ba xạo, vớ vẩn, vô nghĩa; ~ский расска́з câu chuyện vớ vẩn (ba xạo, nhảm nhí); кака́я ~ая жизнь! cuộc đời vớ vẩn (vô nghĩa) quá!

ёрш *м.* 1. (*рыба*) cá dầy, cá dày (*Acerina cernua*); 2. *см.* ёршик

ёршик *м.* róm chùi thông phong

ерши́стый *прил. разг.* (*строптивый*) bướng, ngang bướng, ngang ngạnh, cứng đầu

ерши́ться *несов. разг.* 1. xù lên, bù ra, chởm lên, dựng đứng lên; 2. *перен. разг.* (*горячиться*) sửng cồ, nổi xung, nổi nóng

ЕС *м.* (Европе́йский сою́з) Liên minh (Liên hiệp) châu Âu

есау́л *м. уст.* đại uý Cozac

е́сли *союз* nếu, mà, hễ, nếu như, nếu mà, nhược bằng; ~ вы сего́дня за́няты, приходи́те за́втра nếu hôm nay anh bận thì ngày mai hãy đến; ~ не хоти́те, то не приходи́те anh mà không muốn thì chẳng cần đến, nếu anh không muốn thì không cần đến, nhược bằng không muốn thì anh đừng đến; ~ он и был там, я его́ не ви́дел giá (nếu) cậu ta có ở đấy chăng nữa thì tôi cũng không thấy đâu; ~ бы giá mà, nếu mà, nếu như, giá, nếu, ví phỏng; ~ бы он был свобо́ден, он бы пришёл сего́дня giá mà rỗi thì hôm nay ông ấy sẽ đến, nếu mà anh ta rỗi thì sẽ đến hôm nay; о ~ бы! giá mà được thế thì tuyệt quá!; что, ~ бы... nếu mà (nếu như, giá mà)... thì sao; ~ не nếu không phải, trừ phi; ~ бы не кто́-л., что́-л, nếu không phải vì ai, cái gì; ~ то́лько miễn là; ~ да́же dù rằng, dù... chăng nữa; ~ так nếu vậy, nếu thế

ессентуки́ *мн.* nước suối Essentuki

есте́ственник *м. уст.* nhà tự nhiên học

есте́ственно 1. *нареч.* (một cách) tự nhiên; 2. *в знач. вводн. сл.* tất nhiên, dĩ nhiên, đương nhiên, lẽ tất nhiên, lẽ tự nhiên, lẽ đương nhiên

есте́ственность *ж.* (tính, sự) tự nhiên

есте́ственн||ый *прил.* tự nhiên, thiên nhiên, thiên tạo; ~ые бога́тства страны́ tài nguyên thiên nhiên của đất nước; ~ые нау́ки các môn khoa học tự nhiên; ~ая смерть cái chết tự nhiên; ~ая потре́бность nhu cầu tự nhiên; ~ отбо́р *биол.* đào thải (chọn lọc) tự nhiên; ~ цвет лица́ sắc mặt tự nhiên; ~ая улы́бка nụ cười tự nhiên; ~ым о́бразом một cách tự nhiên

естество́ *с.* 1. *книжн.* thực chất, bản chất, tính chất; 2. *уст.* (*природа*) thiên nhiên

естествое́д *м. уст.* nhà tự nhiên học; (*преподаватель*) giảng viên tự nhiên học

естествое́дение *с. уст. см.* естествозна́ние

естествозна́ние *с.* tự nhiên học, khoa học tự nhiên; vạn vật học (*уст.*)

естествоиспыта́тель *м.* nhà nghiên cứu thiên nhiên, nhà tự nhiên học

есть I, съесть (*В*) 1. (*питаться*) ăn; *разг.* (*кусать, жалить*) đốt, châm; (*грызть*) gặm, nhấm, đục khoét; мне хо́чется ~ tôi đói; вы уже́ е́ли? anh đã ăn rồi ư?; не ~ мя́са kiêng (không) ăn thịt; 2. *тк. несов.* (*разъедать*) ăn, ăn mòn; 3. *тк. несов.* (*раздражать*) làm cay; дым ест глаза́ кому́-л. khói làm cay mắt ai; 4. *перен. разг.* (*мучить*) làm... hao mòn; его́ ест тоска́ nỗi buồn làm anh ấy hao mòn; 5. *перен. разг.* (*попрекать*) làm tình làm tội, dằn vặt, giày vò; ✧ ~ кого́-л. глаза́ми dán mắt vào ai; ~ чужо́й хлеб ăn báo cô, ăn hại, ăn bám

есть II (*наст. вр. гл.* быть) 1. là; кто ты ~? anh là ai?; 2. *в знач. сказ.* (*имеется*) có; у меня́ ~ мно́го книг tôi có nhiều sách; ~ ли? có không?; ✧ так и ~! đúng thế!, quả vậy!; ~ о чём говори́ть có gì ta phải nói cơ chứ!, chẳng đáng nói làm gì!

есть III *межд. воен.* rõ!; báo cáo, rõ!

ефре́йтор *м.* binh nhất; cai (*ист.*)

е́хать *несов.* 1. *см.* е́здить; ~ на автомоби́ле đi ôtô; ~ на велосипе́де đi xe đạp; ~ верхо́м đi ngựa; он е́дет в Москву́ anh ấy đi Moskva; ~ бы́ло о́чень ве́село đi đường rất vui; 2. (*уезжать*) đi, ra đi, khởi hành, lên đường; сейча́с е́ду! tôi đi ngay đây!;

пора́ ~ đến lúc ra đi (lên đường, khởi hành) rồi; 3. *разг.* (*сдвигаться, соскальзывать*) trượt xuống, tụt xuống; ✧ да́льше ~ не́куда! thật là quá xá (quá trời, quá quắt)!, (thật) hết chỗ nói!

ехи́дна *ж.* 1. (*животное*) nhím (dím) Úc (*Echidna acualeata*); 2. *прост.* (*о злом, язвительном человеке*) kẻ thâm độc (nham hiểm, hiểm độc), đồ rắn độc

ехи́дничать, съехи́дничать *разг.* nói xỏ xiên (châm chọc, cay độc, ngoa ngoắt, ngoa ngoét)

ехи́дно *нареч.* (một cách) thâm độc, nham hiểm, cay độc

ехи́дн||ый *прил.* thâm độc, nham hiểm, hiểm độc; (*о словах и т. п.*) cay độc, châm chọc, châm chích, chua cay, chua chát; ~ челове́к người thâm độc, đồ rắn độc; ~ое замеча́ние lời nói cay độc (châm chọc, chua chát)

ехи́дство *с.* (sự, tính) thâm độc, nham hiểm, hiểm độc, cay độc

ещё 1. *нареч.* (*дополнительно*) nữa, thêm, thêm... nữa; да́йте ~ ча́шку ча́ю xin chị cho thêm một tách nước trà nữa; хоти́те ~? anh muốn nữa không?; ~ немно́го thêm một chút nữa; подожди́те ~ немно́го hãy chờ cho một chút nữa; ~ оди́н một người (con, cái...) nữa; ~ полчаса́ nửa giờ nữa; ~ раз một lần nữa; остаётся ~ мно́го сде́лать còn phải làm nhiều nữa; 2. *нареч.* (*до сих пор, пока*) còn, hãy còn; ~ есть вре́мя còn thì giờ; вре́мени ~ доста́точно còn đủ thì giờ; он ~ рабо́тает anh ấy vẫn còn làm việc; он ~ мо́лод cậu ta còn trẻ; ~ не chưa; ~ не по́здно chưa muộn, còn sớm; ~ не вре́мя chưa đến lúc; он ~ не пришёл anh ấy chưa đến; я ~ не оде́лся tôi chưa mặc áo xong; 3. *нареч.* (*уже*) khi còn, ngay từ, từ; ~ в 1990 году́ ngay từ năm 1990; он уе́хал ~ на про́шлой неде́ле anh ấy đã đi từ tuần trước cơ; 4. *нареч.* (*при сравнит. ст.*) hơn nữa; ~ бо́льше, лу́чше nhiều hơn nữa, tốt hơn nữa; 5. *усил. частица*: ты пойдёшь в парк? – Како́й ~ парк! Я о́чень за́нят! cậu có đi công viên không? — Công viên công viếc cái gì! Tớ bận quá!; э́то ~ ничего́! như thế thì chưa đến nỗi gì, như thế cũng chẳng đến nỗi nào!; ✧ да ~ и... mà lại còn...; он не умён, да ~ и лени́в nó đã không thông minh mà lại còn lười nữa; всё ~ vẫn còn; ~ бы! còn phải nói!, chả phải nói!, dĩ nhiên rồi!, tất nhiên!; ~ бы он отказа́лся cố nhiên là nó chẳng từ chối đâu!; ~ и ~ nhiều nữa, và cứ thế mãi; а ~... thế mà cũng là.. cơ đấy!; то́лько тогда́ ~ ...mới có thể; ~ како́й! tuyệt trần làm sao!, thật là rất tốt!; э́то ~ ничего́! thế cũng chưa đến nỗi nào!

ею *Т от* она́

Ж

ж *см.* же

жа́ба I *ж.* cóc (*Bufo*)

жа́ба II *ж.*: грудна́я ~ (bệnh) đau thắt ngực

жа́берн||ый *прил.* (thuộc về) mang; (*имеющий жабры*) có mang; ~ые живо́тные động vật có mang

жа́бры *мн.* mang

жа́воронок *м.* (chim) sơn ca, chiền chiện (*Alauda*)

жаве́лев *прил.*: ~ая вода́ *см.* жаве́ль

жаве́ль *м.* nước Javel

жа́дина *м. и ж.* (*скл. как ж.*) *разг.* kẻ tham lam (keo cú, bủn xỉn)

жа́дничать *несов. разг.* tham, tham lam; (*скупиться*) keo cú, bủn xỉn

жа́дно *нареч.* 1. (một cách) tham, phàm; ~ есть ăn tham, ăn phàm, ăn hau háu; 2. *перен.* (*с интересом*) (một cách) thèm thuồng, hau háu, say mê, thiết tha; ~ смотре́ть nhìn thèm thuồng, hau háu nhìn; ~ слу́шать nghe say mê

жа́дность *ж.* 1. (sự) tham, ham, thèm muốn, thèm thuồng, thèm khát; (*алчность*) (tính, sự) tham lam; 2. (*прожорливость*) (sự) tham ăn, háu ăn, phàm ăn; 3. (*скупость*) (sự) hà tiện, keo cú, bủn xỉn

жа́дн||ый *прил*, 1. tham, ham, hám; (*алчный*) tham lam; ~ на что́-л., до чего́-л., к чему́-л. tham (ham) cái gì; ~ до де́нег hám (tham) tiền; ~ к еде́ tham (háu) ăn; ~ на рабо́ту ham (tham) việc, tham công tiếc việc; 2. (*жаждущий удовлетворения*) thèm thuồng; ~ое любопы́тство (sự) tò mò thèm thuồng; 3. (*прожорливый*) tham ăn, háu ăn, phàm ăn; 4. (*выражающий жадность*) hau háu, thèm thuồng; ~ взгляд mắt nhìn hau háu; 5. (*скупой*) hà tiện, keo cú, bủn xỉn

жа́жд||а *ж.* 1. (sự) khát, khát nước; испы́тывать ~у khát, khát nước; 2. *перен.* (sự) thèm khát, khao khát, khát khao, thèm muốn, thèm thuồng, khát vọng; ~ свобо́ды, сча́стья khát vọng (sự khao khát, sự thèm khát) tự do, hạnh phúc; ~ зна́ний sự khao khát (thèm khát, khát khao) kiến thức; ~ кро́ви khát máu; ~ сла́вы thèm khát danh vọng, hám danh

жа́жд||ать *несов.* (*Р*) khát, thèm, khao khát, khát khao, thèm khát, thèm muốn, thèm thuồng, thiết tha mong muốn; я ~у уви́деть вас tôi khao khát được gặp anh; наро́ды ~ут ми́ра nhân dân các nước đều khao khát (thiết tha muốn) sống hoà bình

жа́ждущий *прил.* khát khao, khao khát, thèm khát, thèm muốn

жаке́рия *ж. ист.* (cuộc) khởi nghĩa nông dân, bạo động Jacquerie

жаке́т *м.*, **~ка** *ж. разг.* jacket, giắc-két, (áo) vét nữ

жал||е́ть, пожале́ть 1. (*В*) thương, thương tình, thương hại, động lòng trắc ẩn; 2. (о *П*, *с союзом* что) (*сожалеть*) tiếc, hối tiếc, luyến tiếc, nuối tiếc, ân hận, lấy làm tiếc; я ~е́ю, что сде́лал э́то tôi ân hận đã làm điều đó; я ~е́ю, что вы не пришли́ tôi tiếc (lấy làm tiếc) là anh đã không đến; 3. (*В, Р*) (*беречь*) giữ, giữ gìn, tiết kiệm; (*скупиться*) tiếc; ~ здоро́вье giữ gìn sức khoẻ; не ~ сил, уси́лий không tiếc sức, không quản sức, không quản công; не ~ затра́т không tiếc tiền

жа́лить, ужа́лить (*В*) đốt, châm; (*о змее*) cắn

жа́лк||ий *прил.* 1. (*вызывающий жалость*) đáng thương, thảm thương, thảm hại, tội nghiệp; (*страдальческий*) thiểu não, tiều tuỵ; ~ая судьба́ số phận đáng thương (thảm hại); ~ вид bộ mặt thiểu não (tiều tuỵ, thảm thương), vẻ thảm hại (tội nghiệp, đáng thương); ~ое зре́лище cảnh tượng thảm thương; 2. (*убогий*) tồi tàn, rách nát, cỏ rả, bệ rạc, nhếch nhác; (*незначительный*) thảm hại, ít ỏi, không đáng kể; (*презренный*) đáng khinh, hèn kém, thấp hèn; ~ костю́м bộ quần áo cỏ rả (nhếch nhác); ~ие доми́шки những túp nhà nhỏ bé tồi tàn (nhếch nhác); ~ие результа́ты những kết quả thảm hại (ít ỏi); ~ая попы́тка mưu toan thảm hại; ~ая су́мма số tiền ít ỏi; ~ трус kẻ hèn nhát đáng khinh; игра́ть ~ую роль đóng vai trò hèn kém

жа́лко 1. *нареч.* (một cách) đáng thương, thảm thương, thảm hại, tội nghiệp; ~ вы́глядеть trông có vẻ thảm hại (tội nghiệp, đáng thương); 2. *в знач. сказ. см.* жаль

жа́ло *с.* nọc, ngòi

жа́лоб||а *ж.* 1. (sự, lời) phàn nàn, than phiền; (*сетование*) (sự, lời) than thở, than vãn; ~ на кого́-л., на что́-л. phàn nàn về ai, về việc gì; 2. (*официальное заявление*) (đơn) khiếu kiện, khiếu nại, khiếu tố, kiện; подава́ть ~у đưa đơn khiếu kiện; рассмотре́ть ~у xét đơn khiếu kiện (khiếu nại); кни́га жа́лоб и предложе́ний sổ phê bình và đề nghị

жа́лобно *нареч.* (một cách) ai oán, rầu rĩ, oán trách; buồn bã, sầu não

жа́лобн||ый *прил.* ai oán, rầu rĩ, oán trách; (*печальный, унылый*) buồn bã, sầu não, buồn, sầu; (*жалкий*) đáng thương; ~ го́лос giọng ai oán (rầu rĩ, bi thương, bi luỵ); ✧ ~ая кни́га sổ phê bình, sổ phê bình và đề nghị, sổ góp ý kiến

жа́лобщик *м.* người thưa kiện (khiếu kiện, khiếu nại)

жа́лованн||ый *прил.*: ~ая гра́мота *ист.* chiếu chỉ ban thưởng (tưởng thưởng)

жа́лованье *с.* lương, tiền lương, tiền công, lương bổng; получа́ть ~ lĩnh lương

жа́ловать, пожа́ловать 1. (*ВТ, Д В*) *уст.* (*давать*) tưởng thưởng, ban thưởng, ban cấp, phong tặng, ban, phong, thưởng; 2. *тк. несов.* (*В*) *разг.* (*оказывать внимание*) hậu đãi, hoan nghênh; (*уважать*) kính, kính ái, kính nể, nể trọng, kính trọng

жа́л||оваться, пожа́ловаться 1. (на *В*) phàn nàn, than phiền, kêu ca, kêu; (*сетовать*) than thở, than vãn; ~ на кого́-л., на что́-л. phàn nàn về ai, về việc gì; ~ на бо́ли в се́рдце kêu đau tim; на что вы ~уетесь? (*вопрос к больному*) anh đau gì?; 2. (*подавать жалобу*) khiếu kiện, thưa kiện, khiếu

nại, khiếu tố, đưa đơn kiện; 3. (на *В*) *разг.* (*ябедничать*) mách, mách lẻo

жалоно́сн||ый *прил. зоол.* (có) nọc; ~ые насеко́мые loài côn trùng có nọc

жа́лостливый *прил.* 1. giàu lòng trắc ẩn, rộng lòng thương, hay thương người, hay động lòng thương; ~ челове́к người giàu lòng trắc ẩn (rộng lòng thương); (*выражающий сострадание*) đầy lòng trắc ẩn, tỏ vẻ thương xót (thương hại); ~ взгляд cái nhìn đầy lòng trắc ẩn; 2. (*печальный*) buồn bã, sầu não, ai oán

жа́лостно *нареч.* (một cách) rầu rĩ, ai oán, bi thương, bi luỵ, buồn bã, sầu não; она́ ~ поёт chị ấy hát bi luỵ (bi thương) quá

жа́лостный *прил. разг.* 1. rầu rĩ, ai oán, bi thương, bi luỵ, buồn bã, sầu não; ~ го́лос giọng rầu rĩ (ai oán); 2. (*сострадательный*) đầy lòng trắc ẩn, tỏ vẻ thương xót (thương hại); ~ взгляд cái nhìn đầy lòng trắc ẩn

жа́лост||ь *ж.* (lòng) trắc ẩn, thương, thương hại, thương xót; из ~и к кому́-д. vì thương hại ai; вызыва́ть ~ у кого́-л. làm ai động lòng trắc ẩn (lòng thương); ✧ кака́я ~! tiếc quá!, thật đáng tiếc!, tiếc thay!, tiếc thật!

жаль 1. *в знач. сказ.* (*о чувстве сострадания*) thương, thương hại, thương xót, thấy tội nghiệp; мне ~ э́того челове́ка tôi thấy tội nghiệp cho (tôi thấy thương hại) người đó; ~ на него́ смотре́ть nhìn nó mà thương; 2. *в знач. сказ. безл.* (*о чувстве грусти, горечи*) tiếc, buồn tiếc, luyến tiếc; мне не ~ про́шлого tôi không tiếc thời dĩ vãng; мне ~ потра́ченного вре́мени tôi tiếc thì giờ đã mất; ~, что... tiếc rằng (là)..., thật đáng tiếc rằng (là)...; 3. *в знач. сказ. безл.* (*о нежелании лишаться*) tiếc, không muốn; мне ~ отдава́ть де́ньги tôi không muốn phải trả tiền; 4. *в знач. вводн. сл.* đáng tiếc, thật đáng tiếc; как ~! tiếc thay!, tiếc thật!, tiếc quá!, thật đáng tiếc!, hoài của!

жалюзи́ *с. нескл.* jalousie, mành chớp, mành xếp

жанда́рм *м.* người hiến binh, sen đầm

жандарме́рия *ж.* hiến binh; полева́я ~ hiến binh dã chiến

жанда́рмский *прил.* (thuộc về) hiến binh

жанр *м.* 1. thể, thể loại, loại thể; 2. *иск.* tranh phong tục; 3. *перен.* (*стиль, манера*) cách, lối, kiểu, phong cách; в своём ~е theo lối (cách, phong cách) của mình

жа́нров||ый *прил. иск.* (thuộc về) tranh phong tục; ~ая жи́вопись hội hoạ phong tục; ~ая карти́на (bức) tranh phong tục

жар *м.* 1. (sự, sức) nóng; (*жара, зной*) (sự, trời) nóng nực, nóng bức, nóng; идти́ в са́мый ~ đi giữa lúc trời nóng nực (nóng bức) nhất; 2. *разг.* (*горячие уголья*) than đỏ, than hồng; 3. (*повышенная температура*) (cơn) sốt, nóng, sốt nóng, nóng sốt; в ~ý bị sốt, lên cơn sốt, sốt nóng; у него́ ~ anh ấy bị sốt; пыла́ть ~ом (*о щеках*) hai má đỏ bừng, má đỏ phừng phừng; 4. *перен.* (*рвение, пыл*) (lòng, sự) nhiệt tình, sốt sắng, nồng nhiệt, hăng hái, nhiệt tâm, nhiệt huyết; говори́ть с ~ом nồng nhiệt nói, nói một cách hăng hái, с ~ом приня́ться за де́ло sốt sắng bắt tay vào việc; ✧ зада́ть ~у quở mắng, quở trách, trách mắng, vò đầu; чужи́ми рука́ми ~ загреба́ть ≅ cốc mò cò ăn; ngồi mát ăn bát vàng; cú kêu ma ăn (*погов.*)

жар||а́ *ж.* (sự, sức) nóng; (*зной*) (sự, trời) nóng nực, bức bối, nóng bức, nóng, bức; в са́мую ~ý chính giữa lúc trời nóng nực (nóng bức) nhất

жаргóн *м.* tiếng lóng, biệt ngữ, ẩn ngữ

жаргóнн||ый *прил.* (thuộc về) tiếng lóng, biệt ngữ, ẩn ngữ; ~ое выраже́ние tiếng lóng, từ ẩn ngữ

жа́реное *с. уст.* (món) rán, rôti, chiên, quay, nướng

жа́рен||ый *прил.* (đã) rán, rôti, chiên; (*на вертеле*) (đã) quay; (*прокалённый*) (đã) rang; (*на открытом огне, углях*) (đã) nướng; (*с добавлением соуса*) (đã) xào; ~ое мя́со thịt rán (rôti, quay, nướng); ~ая ры́ба cá rán (chiên, nướng); ~ая карто́фель khoai tây rán; ~ арахис lạc rang; ~ ко́фе cà phê rang

жа́ренье *с.* (sự) rán, rôti, chiên, quay, nướng, rang

жа́р||ить *несов.* 1. (*В*) rán, rôti, chiên, phi; (*на вертеле*) quay; (*прокаливать*) rang; (*на открытом огне, углях*) nướng; (*с добавлением соуса*) xào; 2. *разг.* (*обжигать лучами*) nung nấu, nắng gắt; нещадно ~ит со́лнце trời nắng chang chang (nắng cháy đổi, nắng như thiêu như đốt), mặt trời nung nấu

жа́риться *несов.* 1. rán, rôti, chiên, phi; (*на вертеле*) quay; (*прокаливать*) rang; (*на открытом огне, углях*) nướng; (*с добавлением соуса*) xào; 2. *разг.* (*греться на солнце*) phơi nắng

жа́рк||ий *прил.* 1. nóng, nóng bỏng, nóng bức, nực, nóng nực, nóng bức, bức bối, nồng nực; (*о солнце*) nắng gắt; ~ ого́нь lửa nóng (nóng bỏng); 2. (*тропический*) nhiệt đới, đới nóng; ~ие стра́ны các nước nhiệt đới, xứ nóng; ~ пóяс *геогр.* nhiệt đới; 3. *перен.* (*пылкий, страстный*) nồng nhiệt, nồng nàn, thắm thiết, nồng thắm, nồng hậu; ~ поцелу́й cái hôn thắm thiết (nồng nàn); ~ая любóвь tình yêu nồng nàn (thắm thiết, nồng thắm); 4. *перен.* (*сильный, интенсивный*) kịch liệt, ác liệt, mãnh liệt; (*бурный*) sôi nổi, náo nhiệt, nhiệt liệt; ~ бой trận đánh kịch liệt (ác liệt, mãnh liệt); ~ спор tranh luận sôi nổi (kịch liệt, nảy lửa); ~ая рабóта công việc náo nhiệt (sôi nổi)

жа́рко 1. *нареч.* (một cách) nóng, nóng nực; ~ натóпленная печь lò được đốt nóng; 2. *нареч. перен.* (*пылко, страстно*) (một cách) nồng nhiệt, nồng nàn, thắm thiết, nồng thắm, nồng hậu; 3. *в знач. сказ. безл.* (trời) nóng, nực, bức, nóng nực, nóng bức, bức bối, nồng nực; сегóдня óчень ~ hôm nay trời nóng (nực, bức, nóng nực, nóng bức, bức bối, nồng nực) quá; 4. *в знач. сказ.* (*Д*) (thấy) nóng, nực, bức; мне ~ tôi thấy nóng (nực, bức)

жарко́е *с.* (*скл. как прил.*) (món) rán, rôti, chiên, quay, nướng

жарóвня *ж.* lò lửa, lò nung, lò thiêu, rêsô; (*для кофе*) lò rang cà phê

жаровынóслив||ый *прил.* chịu hạn, chịu nóng; ~ расте́ния các loài cây chịu hạn

жаропонижа́ющее *с.* (*скл. как прил.*) thuốc hạ sốt (giải nhiệt, hạ nhiệt)

жаропонижа́ющий *прил.* hạ sốt, giải nhiệt, hạ nhiệt

жаропро́чн||ый bền nhiệt; ~ые и жаросто́йкие ста́ли các loại thép bền nhiệt và chịu nhiệt

жаросто́йкий *прил.* chịu nhiệt, chịu nóng, chịu lửa

жаротру́бный *прил.*: ~ котёл *тех.* nồi hơi ống lửa

жароупóрный *прил.* chịu nhiệt, chịu nóng, chịu lửa

жар-пти́ца *ж. фольк.* chim thần rực lửa

жасми́н *м.* (cây) nhài, lài (*Jasminum*)

жасми́н||ный, ~овый *прил.* (thuộc về) nhài, lài; ~ный за́пах mùi hoa nhài

жа́тва *ж.* 1. (*действие*) (sự) gặt, gặt hái; 2. (*время уборки урожая*) (vụ, mùa) gặt; 3. (*урожай*) mùa màng, thu hoạch, hoa lợi; *перен.* vụ gặt, thu hoạch

жа́твенн||ый *прил.* (để) gặt; ~ая маши́на máy gặt

жа́тка *ж.* máy gặt

жать I *несов.* (*В*) 1. (*давить*) bóp, nắm chặt, siết chặt; ~ кому́-л. ру́ку bắt (nắm chặt, siết chặt) tay ai; 2. (*быть тесным*) bó, chật; боти́нки жмут giày chật, giày bó chân; пла́тье жмёт áo chật bó người; 3. (*выжимать*) ép, vắt, nắn; ~ лимо́н vắt chanh; 4. *спорт.* (*поднимать*) cử; ~ штáнгу cử tạ

жать II, сжать (*В*) gặt, gặt hái

жа́ться *несов.* I. co lại, co ro, co quắp, chun lại, rút lại, thu mình; (*тесниться*) chen chúc; ~ от хо́лода co quắp lại vì rét; 2. (к *Д*) (*льнуть*) áp người; ~ к ма́тери áp người vào lòng mẹ; 3. *перен. разг.* (*проявлять нерешительность*) ngại ngùng, ngần ngại

жа́хнуть *сов. разг.* (*В*) đánh, đấm, đập, ục, thụi

жбан *м.* vò, hũ, tĩn

жва́чк||а *ж.* 1. (*действие*) (sự) nhai lại, nhơi; 2. (*пережёвываемая пища*) thức ăn nhai lại; 3. kẹo cao su; ✧ жева́ть, пережёвывать ~у nhai đi nhai lại mãi

жва́чные *мн. зоол.* loài nhai lại, loài nhơi

жва́чн||ый *прил.* nhai lại, nhơi; ~ые живо́тные động vật nhai lại, loài nhơi

жгут *м.* 1. dây bện; соло́менный ~ con cúi; свернýть что́-л. ~о́м хоáн (vặn, bện) cái gì; 2. *мед.* garô, dây cầm máu; наложи́ть ~ thắt garô

жгу́ч||ий *прил.* 1. nóng bỏng; (*о солнце*) gắt, chang chang, rát mặt; (*о боли и т. п.*) buốt, buốt xương, nhức buốt, nhức nhối; ~ ве́тер, моро́з gió, băng giá buốt (buốt da buốt thịt, buốt xương, buốt thấu xương); 2. *перен.* khó chịu, xốn xang, gay gắt, nhức nhối, đau buốt, dằn vặt; ~ взгляд cái nhìn khó chịu (gay gắt, nóng bỏng); ~ стыд xấu hổ rát mặt; ~ее раска́яние lòng hối hận xốn xang; ~ие слёзы nước mắt nóng bỏng; ✧ ~ брюне́т người có tóc đen nhánh; ~ вопро́с vấn đề nóng bỏng (nóng hổi, cấp bách, bức xúc)

ждать *несов.* 1. (*В, Р*) chờ, đợi, chờ đợi, đợi chờ; ~ по́езда chờ tàu lửa; ~ удо́бного слу́чая chờ cơ hội, đợi thời cơ; ~ с нетерпе́нием sốt ruột chờ, nóng lòng đợi; вре́мя не ждёт thời gian không chờ đợi (đang thúc sau lưng); 2. (*В, Р*) (*рассчитывать на приход, прибытие и т. п.*) trông, chờ, đợi, chờ đợi, chờ mong, mong chờ, mong đợi, trông mong, hy vọng; ~ пи́сем от кого́-л. trông (chờ, mong) thư ai; а мы вас и не жда́ли chúng tôi thì không ngờ chị đến; ~ награ́ды mong (hy vọng) được phần thưởng; 3. (*В*) (*предстоять*): что ждёт его́ в жи́зни? đời nó rồi sẽ ra sao?, cái gì sẽ xảy ra trong đời của cậu ta?; его́ ждут больши́е тру́дности trước mắt cậu ta có nhiều khó khăn, anh ấy sẽ gặp nhiều khó khăn; вопро́с ждёт своего́ реше́ния vấn đề cần phải giải quyết; ✧ я жду не дожду́сь, когда́ он придёт tôi nóng lòng (sốt gan sốt ruột) chờ anh ta đến; не заста́вить себя́ ~ có ngay, đến nhanh; того́ и жди sắp, một chút nữa thì..., nhỡ ra

же I *союз* 1. *противит.* còn; я остаю́сь здесь, това́рищ же мой за́втра уезжа́ет tôi ở lại đây, còn bạn tôi thì mai đi; в не́которых же слу́чаях còn trong một số trường hợp thì...; е́сли же... nếu mà...; и́ли же... hay là, hoặc là...; 2. (*ведь*): э́то же совсе́м друго́е де́ло đây lại là một việc hoàn toàn khác kia mà; я же вам сказа́л tôi đã bảo anh rồi kia mà; он же прав chính là anh ấy nói phải; вы должны́ знать его́, вы же знако́мы с ним anh phải biết nó vì chính anh quen với nó cơ mà; я не зна́ю э́того, я же не специали́ст tôi không biết điều đó vì tôi có phải là nhà chuyên môn đâu; почему́ вы не ве́рите ему́, он же говори́т пра́вду tại sao anh không tin nó, chính nó nói thật cơ mà

же II *частица* 1. *усил.*: он тогда́ же посла́л письмо́ anh ấy đã gửi thư ngay lúc đó; говори́те же! anh hay nói đi nào!; быстре́й же! mau lên chứ!; сего́дня же ngay ngày hôm nay; чего́ же вы ждёте? anh còn đợi gì nữa kia chứ?; 2. (*при сопоставлении, тождестве*): тако́й же giống như thế; там же cũng ở đó, ngay ở đấy; и я купи́л тако́ю же кни́гу tôi cũng mua quyển sách như vậy

жева́ни||е *с.* (sự) nhai; табáк для ~я thuốc lá để nhai

жёваный *прил.* 1. (đã) nhai, nhai nhỏ; 2. *перен. разг.* (*измятый*) nhàu, nhàu nát

жева́тельн||ый *прил.* (để) nhai; ~ая рези́нка kẹo cao su; ~ табáк thuốc lá để nhai

жева́ть *несов.* (*В*) 1. nhai; 2. *перен. разг.* nhai, nhai đi nhai lại, lặp đi lặp lại

жезл *м.* 1. gậy, hèo, trượng, batoong; ма́ршальский ~ trượng nguyên soái; 2. (*регулировщика*) gậy điều khiển (điều chỉnh), gậy cảnh sát giao thông; 3, *ж.-д.* khoá mở đường

жела́ем||ый *прич.* 1. mong muốn, ước mong; ~ результа́т kết quả mong muốn; 2. *в знач. сущ.*: ~ое *с.* (điều) ước mơ, ước mong, mong muốn; принима́ть ~ое за действи́тельное lầm tưởng ước mơ là hiện thực, coi ước mơ là hiện thực

жела́ни||е *с.* 1. nguyện vọng, ý nguyện, ước vọng, sở cầu, sở nguyện, (điều, sự, lòng) mong muốn, ước mơ, ước mong; (*воля*) ý muốn; (*пожелание*) (lời) chúc; по ~ю theo nguyện vọng (ý muốn, ý nguyện, sở nguyện), tuỳ ý; про́тив ~я trái với ý muốn (ý nguyện, nguyện vọng), miễn cưỡng; по ~ю пу́блики theo nguyện vọng (ý nguyện) của công chúng; по со́бственному ~ю theo ý muốn (nguyện vọng, ý nguyện) của mình, tự nguyện, tình nguyện; при всём моём ~и dù tôi có muốn thế nào chẳng nữa; гореть ~ем thiết tha mong muốn, khao khát; 2. (*вожделение*) dục vọng, tình dục, lòng dục, thị dục

жела́нн||ый *прил.* 1. mong đợi, mong ước, ước mong, ham chuộng; ~ гость khách quý, vị khách bấy lâu mong đợi; ~ая весть tin vẫn hằng mong ước; 2. (*милый, любимый*) thân yêu, yêu quý; 3. *в знач. сущ. м.* người yêu; мой ~ anh yêu quý

жела́тельно *в знач. сказ. безл.* nên, cần, mong sao, mong rằng; ~, что́бы вы уе́хали anh nên đi, anh mà đi thì tốt; ~, что́бы всё ула́дилось mong sao mọi sự đều được thu xếp ổn thoả

жела́тельность *ж.* 1. (sự, tính, tính chất) thích đáng, thích hợp, đáng mong muốn; 2. (sự) cần thiết, thích đáng; ~ э́той рефо́рмы очеви́дна cuộc cải cách đó rõ ràng là cần thiết (thích đáng)

жела́тельный *прил.* đáng mong muốn, hợp ý muốn, hợp nguyện vọng, như ý

muốn, như ý nguyện; (*нужный, необходимый*) cần thiết

желати́н *м.* (chất) gélatine, gelatin, keo động vật, keo xương

желати́н||ный, ~овый *прил.* (thuộc về) gélatine, gelatin, keo động vật, keo xương

жел||а́ть, пожела́ть 1. (*В, Р, + инф.*) muốn, mong, ước, mong muốn, ước mong, mong ước; (*сильно*) khao khát, khát khao; ~ сча́стья khao khát (khát khao) hạnh phúc; ~ невозмо́жного muốn điều không thể thực hiện được; 2. (*Д, Р*) chúc, cầu chúc, cầu mong; ~а́ю вам всего́ хоро́шего chúc anh vạn sự tốt lành (vạn sự như ý); не ~ зла кому́-л. không mong cho ai gặp điều chẳng may; 3. (*В*) (*испытывать страсть*) ham muốn, ham mê; ✧ остаётся ~ лу́чшего còn chưa tốt, còn xấu

жела́ющ||ий *м.* (*скл. как прил.*) người muốn; откры́то для всех ~их mở cửa cho tất cả mọi người; мно́го ~их nhiều người muốn

желва́к *м.* bướu, u, hạch

желе́ *с. нескл.* gelée, thạch, đông

железа́ *ж. анат.* tuyến, hạch; грудна́я ~ tuyến vú; же́лезы вну́тренней секре́ции tuyến nội tiết; лимфати́ческая ~ tuyến limfa, bạch hạch, tuyến bạch huyết

желе́зистый I *прил. хим.* có sắt, chứa sắt

желе́зистый II *прил. анат.* (thuộc về) tuyến, hạch

желе́зк||а *ж. разг.*: на всю ~у cật lực, hết sức, tận lực, toàn lực; жать на всю ~у huy động mọi khả năng, động viên toàn lực

желе́зко *с. тех.* lưỡi bào

железнодоро́жник *м.* nhân viên đường sắt, công nhân đường sắt

железнодоро́жн||ый *прил.* (thuộc về) đường sắt, đường xe lửa; ~ путь đường sắt, đường xe lửa; ~ое движе́ние giao thông đường sắt; ~ узел đầu mối đường sắt; ~ая ста́нция ga xe lửa

желе́зн||ый *прил.* 1. (thuộc về) sắt; (*содержащий железо*) (có) sắt; ~ая руда́ quặng sắt; ~ купоро́с sắt sunfat; 2. (*из железа*) (bằng) sắt; ~ая ба́нка hộp sắt, ống bơ; ~ая кры́ша mái tôn; ~ая стру́жка phoi sắt; 3. *перен.* sắt, sắt đá, gang thép, cứng rắn; ~ая во́ля ý chí gang thép (sắt đá); ~ челове́к người sắt đá (gang thép); ~ая вы́держка sự tự chủ sắt đá (không lay chuyển được); ~ая дисципли́на kỷ luật sắt; ✧ ~ая доро́га đường sắt, đường xe lửa; ~ век *археол.* thời đại đồ sắt; ~ое де́рево *бот.* (cây) lim (*Erythrophlocum fordii*); ~ блеск *мин.* quặng sắt ánh; ~ за́навес bức màn sắt

железня́к *м. мин.* quặng sắt; кра́сный ~ quặng sắt đỏ, hematít; бу́рый ~ quặng sắt nâu, limonit

желе́зо *с.* 1. sắt; 2. *собир.* (*изделия*) đồ sắt; листово́е ~ tôn; сва́рочное ~ sắt hàn

железобето́н *м.* bêtông cốt sắt (cốt thép)

железобето́нн||ый *прил.* 1. (thuộc về) bêtông cốt sắt, bêtông cốt thép; ~ая конструкция kết cấu bêtông cốt sắt (cốt thép); 2. *перен. разг.* (*не поддающийся эмоциям*) chai đá, lì lợm, trơ lì, lạnh như tiền; (*отличающийся прямолинейностью*) cứng ngắc, thẳng băng; ~ая ло́гика lý lẽ cứng ngắc

железоде́лательн||ый *прил.*: ~ заво́д nhà máy rèn sắt

железоплави́льн||ый *прил.*: ~ заво́д nhà máy luyện sắt; ~ая печь lò luyện sắt

железопрока́тный *прил.*: ~ заво́д nhà máy thép dát (cán thép); ~ стан máy dát thép (cán thép)

железоре́зн||ый *прил.*: ~ые но́жницы kéo cắt sắt

железору́дн||ый *прил.* (thuộc về) quặng sắt; ~ райо́н vùng quặng sắt; ~ая промы́шленность công nghiệp khai thác quặng sắt

железоуглеро́дист||ый *прил.*: ~ые спла́вы *тех.* hợp kim

жёлоб *м.* rãnh, con lươn; (*на крыше и т. п.*) máng; водосто́чный ~ máng dẫn nước, ống xối

желоб́чатый *прил.* có rãnh

желте́ть, пожелте́ть 1. (*становиться желтым*) vàng ra, úa vàng; 2. *тк. несов.* (*виднеться*) hiện ra vàng vàng

желте́ться *несов. см.* пожелте́ть 1

желтизна́ *ж.* (màu) vàng

желтова́тый *прил.* vàng nhạt, vàng vàng

желто́к *м.* lòng đỏ; яи́чный ~ lòng đỏ trứng

желтоли́цый *прил.* (có) mặt vàng

желтоко́жий *прил.* (có) da vàng

желторо́тый *прил.* 1. (có) mỏ còn non; 2. *перен. разг.*: ~ юне́ц (thằng, đồ) nhãi, nhãi nhép

желту́ха *ж. мед.* (bệnh, chứng) vàng da, hoàng đản, hoàng đảm

жёлт||ый *прил.* 1. vàng; ~ого цве́та màu vàng; ~ая лихора́дка *мед.* sốt vàng; 2. *перен.* vàng; ~ая пре́сса báo chí lá cải; ~ые профсою́зы công đoàn vàng

желу́док *м.* dạ dày, bao tử, vị; на го́лодный ~ lúc bụng không, lúc đói, khi chưa ăn uống gì

желу́дочек *м. анат.* а) (*часть сердца*) tâm thất; б) (*полость в головном мозге*) não thất, buồng não

желу́дочный *прил.* (thuộc về) dạ dày, bao tử; ~ сок dịch vị

жёлудь *м.* quả sồi

жёлчно *нареч.* (một cách) cáu gắt, cáu kỉnh, gắt gỏng

жёлчность *ж.* (tính) cáu gắt, cáu kỉnh, gắt gỏng

жёлчн||ый *прил.* 1. (thuộc về) mật; ~ пузы́рь *анат.* túi mật; ~ые ка́мни sỏi mật; 2. *перен.* hay cáu, cáu gắt, cáu kỉnh, gắt gỏng, hằn học; ~ челове́к người hay cáu (cáu gắt, cáu kỉnh, gắt gỏng); ~ые слова́ lời lẽ cáu kỉnh (cáu gắt, gắt gỏng); ~ая речь bài diễn văn hằn học; ~ое перо́ bút pháp hằn học; ~ое лицо́ mặt cau có

жёлч||ь *ж.* 1. mật; 2. *перен.* (tính, sự) hay cáu, cáu gắt, cáu kỉnh, gắt gỏng, hằn học, bực bội, tức tối; по́лный ~и đầy hằn học, cáu kỉnh lắm, rất gắt gỏng; gắt mắm tôm (*разг.*); изли́ть ~ на кого́-л. trút giận (sự cáu kỉnh, sự hằn học) lên đầu ai

жема́ниться *несов. разг.* làm điệu (bộ, kiểu cách), õng ẹo, làm bộ làm tịch

жема́нница *ж. разг.* người phụ nữ kiểu cách (õng ẹo, gảnh gót)

жема́нничать *несов. разг. см.* жема́ниться

жема́нно *нареч.* (một cách) điệu bộ, õng ẹo, kiểu cách, gảnh gót

жема́нный *прил.* (hay) làm điệu, làm bộ, õng ẹo, kiểu cách, gảnh gót

жема́нство *с.* (tính, sự) hay làm điệu, làm bộ, õng ẹo, kiểu cách, gảnh gót

же́мчуг *м.* ngọc trai, hạt trai, hạt châu, châu ngọc, hạt ngọc, trân châu, châu

жемчу́жин||а *ж.* hạt trai (ngọc trai, châu, ngọc); *перен.* hòn (viên) ngọc, châu báu; ~ы ру́сской худо́жественной литерату́ры những viên ngọc quý của nền văn nghệ Nga; ~ Да́льнего Восто́ка hòn ngọc Viễn Đông

жемчу́жница *ж. зоол.* trai ngọc (*Pinctada margaritifera, Pinctada vulgaris*)

жемчу́жн||ый *прил.*. 1. (*из жемчуга*) (bằng) ngọc trai; (*с жемчугом*) (có) ngọc; ~ая ра́ковина trai ngọc; 2. (*напоминающий жемчуг*) (như) ngọc; ~ые зу́бы răng ngọc, răng trắng như ngọc

жена́ *ж.* vợ; phu nhân, hiền thê (*вежл.*); nội tướng (*книжн., уст.*); моя́ ~ vợ tôi, nhà tôi, bà xã nhà tôi (*разг.*)

жена́тик *м. разг.* người đã có vợ

жена́тый *прил.* có vợ, đã lấy vợ

же́нин *прил.* (của) vợ

жени́ть *несов. и сов.* (*В*) cưới vợ (*cho ai*); (*В* на *П*) cưới... làm vợ (*ai*)

жени́тьба *ж.* (sự) lấy vợ, cưới vợ, kết hôn, kết duyên

жени́ться *несов. и сов.* lấy vợ, cưới vợ, kết hôn, kết duyên; (на *П*) lấy, cưới, kết duyên với, làm bạn với

жени́х *м.* chồng chưa cưới, vị hôn phu; (*в день свадьбы*) chú rể

женихо́вский *прил. разг.* (của) chú rể

женихо́вство *с. разг.* (sự, thời kỳ) làm rể

женолю́б *м.* người thích tán gái (thích ve gái)

женолюби́вый *прил.* thích gần gũi đàn bà, thích tán gái, thích ve gái, nịnh đầm

женоненави́стник *м.* người ghét phụ nữ (đàn bà)

женоподо́бный *прил.* giống phụ nữ, có vẻ đàn bà, nữ hoá

же́нск||ий 1. (thuộc về) phụ nữ, đàn bà, nữ giới, nữ tính, nữ; ~ пол phái nữ, nữ giới; ~ие боле́зни bệnh phụ nữ, bệnh phụ khoa; Междунаро́дный ~ день Ngày quốc tế phụ nữ; ~ая оде́жда quần áo nữ, nữ phục; ~ая шко́ла trường nữ học; 2. (*свойственный женщине*) (của) phụ nữ, đàn bà, nữ giới, nữ; ~ая ло́гика lôgic của các bà, cách suy luận của đàn bà; ~ая гра́ция vẻ mỹ miều của phụ nữ; 3. (*относящийся к особям женского пола*) (thuộc về) giống cái, cái, nữ; ~ие о́рганы cơ quan nữ; ~ цвето́к hoa cái; ✧ ~ вопро́с vấn đề giải phóng phụ nữ, vấn đề nữ quyền; ~ род *грам.* giống cái; ~ая ри́фма *лит.* vần âm, âm vận

же́нственность *ж.* nữ tính, tính chất phụ nữ; (*нежность*) (sự, vẻ, tính) thuỳ mị, yểu điệu, duyên dáng

же́нственный *прил.* có nữ tính; (*нежный*) thuỳ mị, yểu điệu, duyên dáng

жёнушка *ж. ласк.* em yêu, mình, nhà nó, cục cưng

же́нщина *ж.* (người) phụ nữ, đàn bà; bà; (*в анкетах*) nữ; одна́ ~ пришла́ một bà (một người đàn bà) đã đến; заму́жняя ~ người đàn bà có chồng; ~-врач nữ bác sĩ, bà bác sĩ

женьше́нь *м.* 1. *бот.* (cây) nhân sâm (*Panax Ginseng*); 2. (*корень*) củ nhân sâm; 3. (*препарат*) nhân sâm, sâm

жёрдочка *ж.* (*насест*) thanh chim đỗ (đậu)

жердь *ж.* (cái) sào; дли́нный как ~ cao ngỏng như cái sào, cao như tre miễu, cao lông ngông

жерёбая: ~ кобы́ла ngựa cái chửa

жеребёнок *м.* ngựa con (non)

жеребе́ц *м.* ngựa đực; племенно́й ~ ngựa đực giống

жереби́ться, ожереби́ться đẻ (*nói về ngựa, lừa, lạc đà*)

жеребьёвка *ж.* (sự) rút thăm, bốc thăm

жерло́ *с.* 1. (*орудия*) miệng (họng) súng; 2. (*вулкана*) miệng núi lửa

жёрнов *м.* bàn nghiền, thớt xay, thớt cối

же́ртв||а *ж.* 1. (*божеству*) vật (người) hiến sinh, lễ vật; приноси́ть ~у cúng, cúng lễ, cúng tế, dâng lễ vật; 2. (*жертвоприношение*) lễ hiến sinh, lễ hiến tế, (sự) cúng, cúng lễ, cúng tế; 3. (*самопожертвование*) (sự) hy sinh; приноси́ть в ~у hy sinh; приноси́ть ~у чему́-л. hy sinh vì cái gì; ценой больши́х жертв bằng những hy sinh lớn lao, bị tổn thất nhiều; 4. (*пострадавший*) nạn nhân, người bị nạn, người bị hại; (*погибший*) người hy sinh; ~ы войны́ những nạn nhân chiến tranh, những người hy sinh trong chiến tranh; челове́ческие ~ы những tổn thất về người (về nhân mạng), những người chết; ~ агре́ссии nước bị xâm lược; ~ пожа́ра người bị hoả tai; пасть ~ой чего́-л. bị nạn, hy sinh vì cái gì; 5. *уст.* (*пожертвование*) của (tiền) quyên cúng, tiền quyên góp, vật cúng dường

же́ртвенник *м.* bệ thờ, bàn thờ, hương án

же́ртвенный *прил.* 1. *уст.* (để) cúng, cúng lễ, cúng tế; 2. (*самоотверженный*) hy sinh, quên mình, dũng cảm

же́ртвователь *м. уст.* người quyên cúng (hiến cúng, quyên góp, lạc quyên, cúng dường)

же́ртвовать, поже́ртвовать 1. (*В*) (*дарить*) cúng, quyên, hiến, quyên cúng, hiến cúng, quyên góp, lạc quyên, cúng dường; 2. (*Т*) hy sinh, hi sinh, thí; ~ собо́й hy sinh thân mình, bỏ mình, hiến thân; ~ жи́знью hy sinh đời mình (tính mạng), thí mạng; ~ вре́менем hy sinh thì giờ, không tiếc thì giờ

жертвоприноше́ние *с.* lễ hiến sinh, lễ hiến tế, (sự) cúng, cúng lễ, cúng tế; (*приносимое в жертву*) vật hiến sinh, người hiến sinh, vật hiến tế, lễ vật

жест *м.* 1. cử chỉ, điệu bộ, động tác; ~ руко́й điệu bộ tay; язы́к ~ов thủ ngữ; 2. *перен.* (*поступок*) cử chỉ, hành động; краси́вый ~ cử chỉ đẹp, hành động đẹp đẽ

жестикули́ровать *несов.* làm điệu bộ, cử động tay, múa tay múa chân

жестикуля́ция *ж.* (sự) làm điệu bộ, cử động tay, múa tay múa chân

жёстк||ий *прил.* 1. cứng; (*твёрдый*) rắn; (*грубый*) thô; ~ матра́с đệm cứng; ~ая ко́жа da thô; ~ие во́лосы tóc cứng; ~ое мя́со thịt dai; 2. *перен.* (*суровый, резкий*) nghiêm khắc, khắt khe, khe khắt, gay gắt, gắt gao, nghiêm ngặt, ngặt nghèo, nghiệt ngã; ~ го́лос giọng xẵng (gay gắt); ~ хара́ктер tính nghiêm khắc (khắt khe, khe khắt); ~ая кри́тика lời phê bình khắt khe (gay gắt, kịch liệt); 3. *перен.* (*безоговорочный*) cứng rắn, cứng cỏi, nghiêm ngặt, ngặt nghèo, riết róng, riết ráo, chặt chẽ; ~ гра́фик tiến độ biểu chặt chẽ; ~ие сро́ки thời hạn riết róng (chặt chẽ); ~ое пра́вило quy tắc cứng rắn; ~ие усло́вия những điều kiện ngặt nghèo (riết róng, nghiệt ngã); ~ая поли́тика chính sách hà khắc; ~ая пози́ция thái độ (lập trường) cứng rắn; ✧ ~ вагон toa ghế cứng; ~ая оборо́на *воен.* phòng ngự quyết liệt; ~ая вода́ nước cứng; ~ диск *информ.* đĩa cứng

жёстко 1. *нареч.* (một cách) cứng, rắn, thô; 2. *в знач. сказ.*: мне ~ сиде́ть tôi ngồi chỗ này cứng quá; ~ спать nằm ngủ trên giường cứng

жесткокры́лые *мн. зоол.* bọ cánh cứng

жесткокры́л||ый *прил.*: ~ое насеко́мое bọ cánh cứng

жёсткость *ж.* 1. (sự, độ, tính) cứng; 2. *перен.* (tính, sự) khắt khe, khe khắt,

cứng nhắc, nghiêm khắc, nghiêm ngặt; cứng rắn, chặt chẽ (*ср.* жёсткий)

жесто́к||ий *прил.* 1. ác, hung ác, độc ác, hung bạo, hung dữ, hung hãn, dữ tợn; (*безжалостный, беспощадный*) nhẫn tâm, tàn bạo, tàn nhẫn, tàn ác, ác nghiệt, tàn khốc; (*грубый*) thô bạo; ~ челове́к người hung bạo (hung ác, độc ác, dữ tợn); ~ие нра́вы phong tục thô bạo; учини́ть ~ую распра́ву над ке́м-л. đàn áp tàn bạo (tàn ác, tàn nhẫn) ai; ~ое обраще́ние đối xử tàn nhẫn, ngược đãi; это ~о thật là độc ác (tàn bạo, tàn nhẫn); 2. *перен.* (*очень сильный*) ác, dữ, ác liệt, dữ dội, kịch liệt, thảm hại, thậm tệ; ~ уда́р đòn ác liệt; ~ое сопротивле́ние kháng cự kịch liệt; ~ бой trận đánh ác liệt; ~ое пораже́ние thất bại thảm hại; ~ие страда́ния đau đớn ê chề (dữ dội); ~ое разочарова́ние thất vọng ê chề; ~ моро́з băng giá ác liệt, rét ác; ~ая оши́бка sai lầm nghiêm trọng; ✧ ~ая необходи́мость (sự) tất yếu ngặt nghèo

жесто́ко *нареч.* (một cách) hung ác, hung bạo, hung dữ, hung hãn, tàn bạo, tàn nhẫn; *перен.* (một cách) nghiêm trọng, tai hại, tệ hại; ~ ошиба́ться sai lầm nghiêm trọng, sai lầm một cách tệ hại

жестокосе́рдие *с.* nhẫn tâm, lòng bất nhẫn, lòng chai đá, tính độc ác

жестокосе́рдый *прил.* nhẫn tâm, bất nhẫn, chai đá, độc ác, tàn nhẫn

жесто́кость *ж.* 1. (tính) hung ác, hung bạo, hung dữ, hung hãn, tàn bạo, tàn nhẫn; 2. (*жестокий поступок*) (điều) tàn bạo, tàn nhẫn; 3. (*суровость*) (sự, tính) ác liệt, kịch liệt, dữ dội

жесть *ж.* sắt tây

жестя́ник *м.* thợ sắt tây, thợ thiếc

жестя́нка *ж.* 1. hộp sắt tây; 2. *разг.* (*кусок жести*) (miếng) sắt tây

жестяно́й *прил.* (thuộc về) sắt tây; (*из жести*) (bằng) sắt tây; ~ това́р hàng sắt tây

жестя́нщик *м. см.* жестя́ник

жето́н *м.* 1. (*в память чего-л.*) huy hiệu, huy chương; 2. (*на получение чего-л.*) vòng kim loại, khoanh đồng

жечь *несов.* 1. (*В*) đốt, thiêu, đốt cháy, thiêu huỷ; ~ свет, электри́чество tiêu phí điện; 2. (*палить, припекать*) nắng rát mặt, nắng như thiêu như đốt; 3. *перен.* (*причинять боль*) (làm) rát, nóng bỏng, rát bỏng; 4. (*о крапиве и т. п.*) làm rát bỏng, đốt, châm

же́чься *несов.* 1. làm bỏng; (*о крапиве и т. п.*) làm rát bỏng, đốt, châm; 2. (*обжигаться*) (bị) bỏng, cay bỏng

жже́ние *с.* (sự) rát, nóng bỏng, rát bỏng, cay bỏng

жжёный *прил.*: ~ са́хар đường thắng, đường nấu chảy; ~ ко́фе cà phê rang

жив||е́ц *м.* cá mồi; лови́ть ры́бу на ~ца́ câu bằng cá mồi

живи́тельный *прил.* bổ, tăng sức, cho sức sống, làm tươi tỉnh

жи́вность *ж. собир. разг.* chim muông; (*мелкий скот и птица*) gia súc nhỏ và gia cầm

жи́во *нареч.* 1. (*ярко*) (một cách) sinh động, sống động, hoạt bát, nhiều hình ảnh; (*ясно, отчётливо*) (một cách) rõ rệt, rành rọt; она́ мне ~ напомина́ет свою́ мать bà ấy làm tôi nhớ lại một cách sống động (sinh động) mẹ của bà; он ~ по́мнил все собы́тия anh ta nhớ rất rành rọt mọi sự kiện; 2. (*сильно, остро*) rất, hết sức; э́то всех ~ заинтересова́ло điều này làm cho mọi người rất (hết sức) quan tâm; 3. (*оживлённо*) (một cách) náo nhiệt, sôi nổi; 4. *разг.* (*быстро*) (một cách) nhanh chóng, mau chóng; ~!, ~е́й! nhanh lên!, mau lên!

живогло́т *м. разг.* ác bá, kẻ độc ác, kẻ bóc lột tàn nhẫn

живодёр *м.* 1. *уст.* người lột da sống; 2. *перен. разг.* kẻ tàn nhẫn (độc ác)

живодёрня *ж.* xưởng lột da sống

живодёрство *с. разг.* (sự, tính) tàn nhẫn, độc ác

жив||о́й *прил.* 1. sống, đang sống, còn sống; ~а́я ры́ба cá tươi, cá sống; оста́ться в ~ы́х sống sót; жив и здоро́в bình yên mạnh khoẻ; он жив anh ta còn sống; пока́ жив бу́ду chừng nào tôi còn sống; взять ~ы́м bắt sống; всё ~о́е tất cả những gì đang sống, tất cả chúng sinh; он как ~ (*на портрете и т. п.*) chân dung sống động (giống lắm); заста́ть кого́-л. в ~ы́х gặp được ai khi còn sống; 2. (*органический*) hữu sinh, hữu cơ; ~а́я приро́да giới hữu sinh, giới sinh vật, giới động thực vật; ~а́я мате́рия chất hữu cơ, ~ организ́м, ~о́е существо́ sinh vật; 3. (*полный жизненных сил*) đầy nhựa sống, đầy sinh lực; (*подвижный*) linh hoạt, linh lợi, sinh động, sống động, hoạt bát; (*непоседливый*) nhanh nhẹn, lanh lợi; (*оживлённый, бойкий*) náo nhiệt, sôi nổi; ~ нрав, хара́ктер tính tình lanh lợi (linh hoạt); ~о́е лицо́ mặt mày linh hoạt; ~ы́е глаза́ đôi mắt linh lợi; ~ ребёнок cậu bé lanh lợi (nhanh nhẹn, hoạt bát); ~а́я бесе́да cuộc nói chuyện sinh động (náo nhiệt, sôi nổi); 4. (*подлинный, реальный*) sống, thật sự, thực sự, có thật, chân chính; ~а́я действи́тельность thực tế; ~ материа́л tài liệu sống; ~а́я жизнь đời sống thực tế; ~ приме́р thí dụ sống; ~ы́е фа́кты những sự kiện thực tế; 5. (*жизненный, насущный*) thiết thực; ~ уро́к bài học thiết thực; ~о́е де́ло công việc thiết thực; 6. (*интенсивно проявляющийся*) phong phú, tích cực; (*остро переживаемый*) sâu sắc; ~о́е воображе́ние trí tưởng tượng phong phú; ~о́е уча́стие đồng tình nồng nhiệt; прояви́ть ~ интере́с rất chú ý đến; ~ о́тклик на что́-л. hưởng ứng tích cực điều gì; ~о́е воспомина́ние nhớ lại rất rõ ràng; ~а́я оби́да nỗi bực tức con nóng hổi; 7. (*яркий, выразительный*) sinh động, sống động, nhiều hình ảnh; ~ стиль lối văn sinh động; ~ взгляд cái nhìn linh hoạt (sống động, sinh động); ~о́е сло́во lời nói sinh động; ✧ ~а́я си́ла sinh lực; ~ ум trí tuệ minh mẫn; ~ труд *эк.* lao động sống; ~ язы́к sinh ngữ, hoạt ngữ; ~а́я и́згородь hàng rào cây xanh; ~ы́е цветы́ hoa tươi; ~а́я ра́на vết thương còn mới; ни жив ни мёртв sợ mất vía, khiếp đảm, sợ dựng tóc gáy; ~ портре́т chân dung giống lắm; заде́ть кого́-л. за ~о́е đụng đến chỗ đau của ai, chạm đến điều thầm kín của ai, chạm lòng tự ái của ai, làm ai xúc động, làm ai phật lòng; ~ уголо́к góc sinh vật, góc nghiên cứu thiên nhiên; ~ вес trọng lượng hơi; ~а́я вода́ *фольк.* nước thần; ~а́я музы́ка nhạc sống; в поря́дке ~о́й о́череди đúng theo xếp hàng; ни (ни одно́й) ~о́й души́ không có ai cả, chẳng có ma nào cả

живопи́сец *м.* hoạ sĩ, nhà hội hoạ; знамени́тый ~ nhà danh hoạ

живопи́сно *нареч.* (một cách) đẹp đẽ, ngoạn mục, phong quang

живопи́сность *ж.* (vẻ) đẹp, ngoạn mục, phong quang

живопи́сный *прил.* 1. (thuộc về) hội hoạ; (*выполненный красками*) (bằng) sơn dầu; 2. (*красивый*) đẹp, đẹp đẽ, ngoạn mục, phong quang, đẹp như tranh; 3. *перен.* (*яркий, образный*) sặc sỡ, nhiều hình ảnh

жи́вопис||ь *ж.* 1. (*искусство*) (ngành) hội hoạ; шко́ла ~и a) trường hội hoạ,

trường dạy vẽ; б) (*направление*) hoạ phái, trường phái hội hoạ; 2. *собир.* (*произведения*) (nền) hội hoạ; вы́ставка ~и triển lãm hội hoạ

живороди́щие *мн. зоол.* loài đẻ con

живороди́щ||ий *прил. зоол.* đẻ con; ~ая ры́ба cá đẻ con

живоры́бн||ый *прил.*: ~ садо́к ao thả cá (nuôi cá)

живосече́ние *с.* (*вивисекция*) (sự) thí nghiệm mổ sống

жи́вость *ж.* 1. (*подвижность*) (tính, sự) linh hoạt, linh lợi, hoạt bát; (*быстрота*) (sự) nhanh nhẹn, nhanh chóng, mau chóng; ~ ума́ (sự) nhanh trí; 2. (*оживлённость*) (sự) náo nhiệt; 3. (*острота, сила*) (sự, vẻ) sinh động, sống động, sâu sắc; (*яркость*) (sự) rõ rệt, rõ ràng; ~ э́той карти́ны vẻ sống động của bức tranh này

живо́т I *м.* 1. bụng; у меня́ боли́т ~ tôi đau bụng; ✧ надорва́ть ~ы́ со смеху cười vỡ bụng, cười đứt ruột

живо́т II *м. уст.* (*жизнь*): не на ~, а на смерть một còn một mất, sống mái, sống chết, sinh tử, quyết liệt

животво́рный *прил.* bổ, tăng sức, tăng (cho) sức sống, làm tươi tỉnh; (*оживляющий*) làm hồi sinh (sống lại)

животново́д *м.* nhà chăn nuôi, cán bộ kỹ thuật chăn nuôi

животново́дство *с.* (ngành, nghề) chăn nuôi

животново́дческ||ий *прил.* (thuộc về) chăn nuôi; ~ая фе́рма trại chăn nuôi

живо́тн||ое *с.* (*скл. как прил.*) 1. con vật; *мн.* động vật, thú vật; дома́шние ~ые gia súc, súc vật; хи́щные ~ые động vật ăn thịt, thú dữ; 2. *разг. презр.* (*о низменном человеке*) đồ thú vật, đồ súc sinh

живо́тн||ый *прил.* 1. (thuộc về) động vật, thú vật, loài vật; ~ мир thế giới (giới, loài) động vật; 2. *перен.* (*низменный, грубый*) có thú tính, súc sinh, cầm thú; ~ое чу́вство thú tính; ~ страх (nỗi) kinh hãi rụng rời, khiếp đảm, khủng khiếp

животрепе́щущий *прил.* sinh tử, nóng hổi, cấp bách; ~ вопро́с vấn đề sinh tử (nóng hổi, cấp bách)

живу́честь *ж.* 1. sức sống, khả năng sống, sinh lực, sinh khí; (tính chất) sống dai; 2. *перен.* (*устойчивость*) (tính chất) dai dẳng, thâm căn cố đế

живу́ч||ий *прил.* 1. có nhiều sức sống, có sức sống cao, sống dai; ~ее расте́ние cây sống dai; 2. *перен.* (*устойчивый*) dai dẳng, sống dai, giữ được lâu, thâm căn cố đế; ~ее представле́ние hình tượng dai dẳng (bám dai trong đầu óc); ста́рые привы́чки ~и những lề thói cũ sống dai (dai dẳng, thâm căn cố đế)

жи́вчик *м* 1. (*подвижный человек*) *разг.* người hoạt bát (linh lợi); 2. *биол.* tinh trùng

живьём *нареч. разг.*: взять кого́-л. ~ bắt sống ai; съесть кого́-л. ~ ăn sống con gì

жи́голо *м* gigolo, trai làm tiền; đĩ đực (*разг.*)

жи́дк||ий *прил.* 1. lỏng; (*текучий*) chảy; ~ое то́пливо nhiên liệu lỏng; ~ое те́ло chất lỏng, dịch thể; ~ кислоро́д oxygen lỏng; ~ метáлл *тех.* tinh thể lỏng; ~ метáлл *тех.* kim loại lỏng; ~ каучу́к *тех.* cao su lỏng; 2. (*негустой*) loãng, lỏng, lõng bõng, lỏng bỏng; ~ая ка́ша cháo loãng; ~ суп canh lõng bõng (lỏng bỏng), xúp loãng; ~ чай nước trà loãng; ~ие черни́ла mực loãng; 3. (*редкий*) thưa, thưa thớt, loáng thoáng, lơ thơ, lưa thưa; ~ие аплодисме́нты tràng pháo tay thưa thớt, tiếng vỗ tay loáng thoáng; ~ая борода́ chòm râu lưa thưa (lơ thơ, thưa thớt); ~ие во́лосы tóc thưa (thưa thớt, lưa thưa, lơ thơ); 4. *перен.* (*слабый*) yếu, yếu ớt, yếu đuối, mềm yếu, nhão; ~ го́лос giọng yếu, giọng không âm vang; ~ие но́ги đôi chân yếu đuối (yếu ớt); ~ие му́скулы bắp thịt nhão, cơ bắp nhão nhoẹt; ~ие аргуме́нты những luận cứ yếu ớt (không vững vàng)

жидкокристалли́ческ||ий *прил. тех.* (thuộc về) tinh thể lỏng; ~ дисплéй (ЖКД) *информ.* bộ hiển thị (display) tinh thể lỏng, LCD; ~ое вещество́ chất tinh thể lỏng; ~ая структу́ра kết cấu tinh thể lỏng

жи́дкостный *прил. тех.* (dùng) nhiên liệu lỏng, dung dịch; ~ раке́тный дви́гатель động cơ tên lửa dùng nhiên liệu lỏng; ~ ла́зер laser dung dịch; ~ термо́метр nhiệt kế dung dịch

жи́дкость *ж.* chất lỏng, dịch thể, chất nước, dung dịch, dịch

жи́жа *ж.* nước, dịch; навóзная ~ nước phân chuồng

жизнедея́тельность *ж.* 1. *биол.* (sự) sinh hoạt, hoạt động sống; ~ организма sinh hoạt (hoạt động sống) của cơ thể; 2. *перен.* (sự) hoạt động

жизнедея́тельный *прил.* 1. *биол.* (thuộc về) sinh hoạt, hoạt động sống; 2. *перен.* tích cực, hoạt động

жизнелю́бивый *прил.* yêu đời

жизнелю́бие *с.* (sự, tính) yêu đời

жи́зненность *ж.* 1. *см.* жизнеспосóбность; 2. (*близость к действительности*) (sự, tính chất) thiết thực; 3. (*необходимость*) (tính chất) sống còn, thiết yếu, quan trọng, cần thiết

жи́зненно *нареч.*: ~ ва́жное значе́ние ý nghĩa quan trọng sống còn; ~ ва́жная пробле́ма vấn đề quan trọng sống còn

жи́зненн||ый *прил.* 1. (thuộc về) đời sống; ~ путь đường đời, thân thế; ~ о́пыт kinh nghiệm đường đời; ~ бага́ж vốn sống; ~ у́ровень mức sống, mức sinh hoạt; ~ые потре́бности những nhu cầu sinh hoạt; ~ая си́ла sức sống, sinh lực, hoạt lực; ~ уклáд nếp sống; ~ поры́в *филос.* đà sống; ~ое простра́нство *филос.* không gian sinh tồn; 2. (*близкий к действительности*) thiết thực; ~ые мероприя́тия những phương sách thiết thực; 3. (*общественно необходимый*) sống còn, thiết thân; ~ вопро́с vấn đề sống còn; ~ые интере́сы (những) quyền lợi sống còn, lợi ích thiết thân

жизнеобеспе́чени||е *с.* (sự) bảo đảm đời sống; систе́ма ~я hệ thống bảo đảm đời sống

жизнеописа́ние *с.* tiểu sử, cuộc đời, sự tích

жизнеощуще́ние *с.* cảm giác về đời sống, quan niệm về cuộc đời

жизнепонима́ние *с.* nhân sinh quan, nhận thức (quan niệm) về cuộc đời

жизнера́достно *нареч.* (một cách) yêu đời, ham sống; vui vẻ, vui tươi

жизнера́достность *ж.* (tính, sự) yêu đời, ham sống; (*весёлость*) (tính, sự) vui vẻ, vui tươi

жизнера́достный *прил.* yêu đời, ham sống; (*весёлый*) vui vẻ, vui tươi, tươi vui, tươi tỉnh, tươi tắn; ~ хара́ктер tính tình vui vẻ; ~ челове́к người yêu đời; ~ая улы́бка nụ cười tươi tắn (tươi vui)

жизнеспосóбность *ж.* khả năng sống, sức sống, sinh lực; ~ организма khả năng sống của cơ thể

жизнеспосóбный *прил.* có khả năng sống, có sức sống cao, đầy sức sống (sinh lực); ~ коллекти́в tập thể đầy sức sống

жизнесто́йкий *прил.* có sức sống, sống dai

жизнеутвержда́ющ||ий *прил.* đầy sức sống (sinh lực, sinh khí), lạc quan; ~ие идéи những tư tưởng đầy sức sống

жизн||ь *ж.* 1. (*бытие*) sự sống, đời sống; возникновéние ~и на Земле́ sự sống xuất hiện trên Trái đất; 2. (*в противоположность смерти*) sự sống, tính mạng, sinh mạng, sinh mệnh, nhân mạng; (*существование*) (sự) sinh tồn; ~ мéдленно возвращáлась к немý anh ấy từ từ sống lại; спасáть комý-л. ~ cứu (cứu sống, cứu mạng) ai; 3. (*период существования*) cuộc đời, đời sống, đời; в течéние всей ~и cả (suốt, trọn) đời; на всю ~ suốt đời; человéческая ~ đời người, kiếp nhân sinh; при ~и thuở sinh thời, hồi sinh tiền, hồi còn mồ ma, khi còn tại thế; корóткая ~ cuộc đời ngắn ngủi; 4. (*деятельность*) sinh hoạt, đời sống; хозя́йственная ~ страны́ sinh hoạt (đời sống) kinh tế của đất nước; общéственная ~ sinh hoạt (đời sống) xã hội; партúйная ~ sinh hoạt đảng; 5. (*действительность*) cuộc sống, thực tế; ~ подтвердúла нáшу правотý thực tế (cuộc sống) đã xác nhận sự đúng đắn của chúng ta; 6. (*образ жизни*) nếp sống, cách sống, lối sống; бродя́чая ~ lối sống lang thang; 7. (*жизненная энергия*) sức sống, sinh lực, sinh khí, nhựa sống; пóлный ~и tràn đầy sức sống (sinh lực, sinh khí, nhựa sống); ✧ никогдá в ~и không bao giờ, không đời nào; мéжду ~ью и смéртью giữa lúc vô cùng nguy ngập, trong tình trạng hết sức hiểm nghèo, lúc thập tử nhất sinh; борьбá не на ~, а на смерть cuộc chiến đấu một còn một mất (sinh tử, sống mái, sống chết, quyết liệt); вопрóс ~и и смéрти vấn đề sống còn (sinh tử, sống chết, tối quan trọng)

жиклёр *м. тех.* giclơ, ống phun, vòi phun

жúла *ж.* 1. *разг.* (*сухожилие*) gân; 2. *разг.* (*кровеносный сосуд*) gân xanh, mạch máu; 3. *горн.* mạch; золотонóсная ~ mạch chứa vàng; 4. *тех.* (*провод*) lõi, ruột

жúлéт *м.*, **~ка** *ж.* (áo) gilê

жил||éц *м.* người ở, cư dân; (*съёмщик помещения*) người thuê nhà; ~ьцы́ дóма cư dân trong nhà, những người ở trong nhà; ✧ он не ~ (*или* не ~ на бéлом свéте) ≅ cụ ấy đã gần đất xa trời, ông ta đã gần kề miệng lỗ

жúлистый *прил.* có nhiều gân; (*с выступающими жилами*) nổi gân xanh; (*сухощавый*) gầy gò, gầy guộc

жилúще *с.* nhà ở, chỗ ở, nhà cửa, cư xá

жилúщно-строúтельный *прил.* (thuộc về) xây dựng nhà ở, xây cất nhà ở, xây nhà, làm nhà; ~ кооперати́в (ЖСК) hợp tác xã xây nhà (làm nhà)

жилúщн||ый *прил.* (thuộc về) nhà ở, chỗ ở, nhà cửa, cư xá; ~ вопрóс vấn đề nhà ở; ~ое строúтельство việc xây dựng nhà ở (nhà cửa); ~ые услóвия điều kiện nhà cửa

жúлка *ж.* 1. gân, vân; ~ листá gân lá; 2. *перен.* khiếu, năng khiếu; поэтúческая, литературная ~ khiếu thi ca, văn chương

жил||óй *прил.* (để) ở; (*обитаемый*) có người ở; ~ дом, ~óе здáние nhà ở, cư xá; ~áя кóмната phòng ở; ~ масси́в khu nhà ở; ~áя плóщадь diện tích ở, nhà ở, chỗ ở; кóмната имéет ~ вид phòng có vẻ có người ở

жилплóщадь *ж.* (жилáя плóщадь) *см.* жилóй

жиль||ё *с.* nhà ở, chỗ ở, nhà cửa; пригóдный для ~я thích hợp để ở, ở được

жим *м. спорт.* (sự) cử bật

жúмолость *ж. бот.* (cây) kim ngân (*Lonicera*)

жир *м.* 1. mỡ, dầu; свинóй ~ mỡ lợn; гусúный ~ mỡ ngỗng; растúтельный ~ dầu thảo mộc; лóпаться от ~у *разг.* ≅ béo chảy mỡ; 2. *мн.*: ~ы́ chất béo; ✧ с ~у бесúться *разг.* ≅ rửng mỡ, dửng mỡ

жира́нт *м. фин.* người ký hậu

жира́ф *м.*, **~а** *ж.* hươu cao cổ (*Girafa cameleopardalis*)

жирéть, разжирéть béo ra, phát phì, mập ra

жирúровать *несов. и сов. фин.* (*В*) ký hậu

жúрно *нареч.*: ~ намáзать phết một lớp (bơ...) dày; ~ есть ăn nhiều mỡ; не ~ ли емý э́то бýдет? thế có quá tốt với nó không?; ✧ ~ бýдет! *груб.* thế là quá lắm rồi!, đừng có hòng mà đòi hỏi quá đáng!

жúрн||ый *прил.* 1. béo, có nhiều mỡ; ~ое мя́со thịt nhiều mỡ; ~ суп хúп béo ngậy; 2. (*сальный*) nhờn; (*лоснящийся*) bóng mỡ; ~ые пáльцы những ngón tay nhờn; ~ое пятнó vết mỡ, vết dầu; 3. (*толстый, тучный*) béo, mập, béo múp, phì nộn, béo phì, béo phị; 4. (*насыщенный*) màu mỡ, mầu mỡ, phì nhiêu; ~ая земля́ đất màu mỡ (phì nhiêu); 5. (*толстый о линии и т. п.*) đậm; ~ шрифт chữ in đậm; ~ая чертá nét đậm; ~ая кля́кса vết mực to; ✧ ~ая кислотá *хим.* acid béo; ~ кусóк мóн bở, miếng ngon, việc làm béo bở; ~ кот tay đại phú, nhà giàu bự; ông khệ (*жарг.*)

жúро *с. фин.* (chữ) ký hậu

жировúк *м. мед.* bướu mỡ, u mỡ

жирóвка *ж. разг. см.* жироприка́з

жиров||óй *прил.* (có) mỡ, chất béo; ~áя ткань mô mỡ

жироприка́з *м. фин.* lệnh chuyển ngân, lệnh phát ngân; (*счёт*) biên lai thanh toán

жирорасчёт *м. фин.* chuyển khoản

жирочéк *м. фин.* séc chuyển khoản

жите́йск||ий *прил.* (*жизненный*) (thuộc về) đời sống; (*обыденный*) thường tình, thông thường; ~ óпыт kinh nghiệm đường đời; ~ое поня́тие khái niệm thông thường; ✧ дéло ~ое chuyện thường tình

жúтел||ь *м.* cư dân, người dân, dân; городскóй ~ cư dân thành thị, dân thành phố, thị dân; сéльский ~ cư dân nông thôn, dân thôn quê, thôn dân; числó ~ей số dân, dân số

жúтельств||о *с.* (sự) cư trú, ở; мéсто ~а chỗ ở, nơi cư trú; мéсто постоя́нного ~а chỗ thường trú

жити||é *с. церк., лит.* liệt truyện, tiểu sử; ~я́ святы́х liệt truyện các thánh

жúтница *ж. уст., перен.* vựa thóc, vựa lúa

жúтный *прил.* (thuộc về) đại mạch (*ячменный*), hắc mạch (*ржаной*), tiểu mạch (*пшеничный*)

жúто *с.* đại mạch (*ячмень*), hắc mạch (*рожь*), tiểu mạch (*пшеница*)

жить *несов.* 1. sống; ~ вéсело sống vui vẻ; ~ пóлной жúзнью sống cuộc đời sôi nổi; ~ своúм трудóм sống bằng lao động của mình; ~ надéждами sống bằng hy vọng; ~ воспоминáниями sống bằng hoài niệm; ~ общéственными интерéсами sống vì lợi ích xã hội; ~ на 1500 рублéй в мéсяц sống với 1500 rúp một tháng; 2. (*проживать*) ở, sống, ăn ở; ~ в дерéвне sống ở nông thôn, ở thôn quê; ✧ ~ своúм умóм sống với tư tưởng độc lập; жил-был... (*в сказках*) ngày xửa ngày xưa có...

жить||ё *с. разг.* đời sống, sinh hoạt, cách sống, lối sống, cách ăn ở; удóбный для ~я́ tiện để ở, thuận tiện cho đời sống (sinh hoạt); ✧ мне ~ я́ от

него́ нет nó làm cho tôi khốn khổ, nó làm tình làm tội tôi

житьё-бытьё *с. разг. см.* житьё

жи́ться *несов. безл. разг.*: ему живётся неплóхо anh ấy sống khá; как вам живётся? anh có khoẻ không?; ему́ не живётся на одно́м ме́сте anh ấy không thích sống ở một chỗ

жлоб *м. разг. пренебр.* (*жадный человек*) kẻ keo kiệt; (*тупой человек*) thằng ngốc; (*злой человек*) kẻ độc ác

жло́бский *прил. разг. пренебр.* (*жадный*) keo kiệt, đá; (*тупой*) ngu ngốc, ngốc; (*злой*) độc ác

жло́бство *с. разг. пренебр.* (thói, sự) keo kiệt; ngu ngốc, ngốc; độc ác (*ср.* жло́бский)

жму́рить *несов.*: ~ глаза́ *см.* жму́риться

жму́риться *несов.* nheo mắt, lim dim mắt

жму́рки *мн.* (*скл. как ж.*) (trò) bịt mắt bắt dê

жмы́хи *мн.* (*ед.* жмых *м.*) *с.-х.* khô đậu, bã đậu, bã hướng dương

жне́йка *ж. с.-х.* máy gặt

жнец *м.* thợ gặt

жни́во *с.*, **жнивьё** *с.*, **жнитво́** *с.* 1. (*поле*) ruộng rạ; 2. (*солома*) (gốc) rạ

жни́ца *ж.* bà (chị) thợ gặt

жоке́й *м.* jockey, dô kề, người cưỡi ngựa đua

жонглёр *м.* diễn viên tung hứng

жонглёрство *с.* (thuật, tài) tung hứng, tung bắt

жонгли́ровать *несов.* (*Т*) 1. tung hứng, tung bắt; ~ бутылками tung hứng (tung bắt) chai; 2. *перен.*: ~ фа́ктами tuỳ tiện sử dụng (tung hứng) các sự kiện

жох *с. разг.* tay láu cá, kẻ keo kiệt

жрать, сожра́ть (*В*) 1. (*о животных*) ăn ngấu nghiến; 2. (*о человеке*) *пренебр.* ngốn, hốc, ngốn ngấu; ✧ сожра́ть со все́ми потроха́ми *груб.* ngốn cả cút

жре́бий *м.* 1. thăm, thẻ; броса́ть, тяну́ть ~ rút (bốc, bắt) thăm; ~ пал на него́ thăm trúng vào anh ấy; 2. *перен.* (*судьба*) vận, số, phận; счастли́вый ~ vận tốt, số đỏ, số may; несча́стный ~ vận xấu, số đen, số rủi; ✧ ~ бро́шен việc đã nhất định rồi

жрец *м.* 1. *ист.* (người) tư tế, thầy tế; tăng lữ, tu sĩ; гла́вный ~ chủ tế, đại tư tế; 2. *перен.*: ~ы иску́сства, нау́ки những người phụng sự nghệ thuật, khoa học

жре́ческий *прил. ист.* (thuộc về) người tư tế, thầy tế; tăng lữ, tu sĩ

жре́чество *с. ист.* 1. chức tư tế; 2. *собир.* tầng lớp (giới) tăng lữ

жри́ца *ж. ист.* nữ tư tế

ЖСК *м.* (жили́щно-строи́тельный кооперати́в) *см.* жили́щно-строи́тельный

жу́желица *ж. зоол.* bọ kỳ, bọ hổ đất (*Carabus*)

жужжа́ние *с.* (tiếng) vo ve, vo vo, vù vù

жужжа́ть *несов.* kêu vo ve (vo vo, vù vù)

жуи́р *м. уст.* người hưởng lạc

жуи́ровать *несов.* hưởng lạc, hành lạc, sống phè phỡn

жук *м.* 1. bọ rầy, bọ cánh cứng, bọ cam, bọ dừa; навóзный ~ bọ hung, bọ hung sừng (*Geotrupes stercorarius*); водяно́й ~ (con) niễng, niễng niễng, cà niễng (*Detiscus*); 2. *разг. пренебр. см.* жучо́к 3

жу́лик *м* (*вор*) kẻ cắp, kẻ trộm, kẻ ăn cắp (ăn trộm); (*мошенник*) kẻ gian manh (gian giảo), tên bợm; ме́лкий ~ kẻ cắp vặt

жуликова́тый *прил.* gian manh, gian giảo, láu lỉnh

жульё *с. собир. разг.* quân gian manh, bọn bịp bợm

жу́льничать *несов. разг.* gian, bịp; ~ в игре́ chơi gian

жу́льнический *прил. разг.* gian manh, gian giảo, gian lận, bịp bợm

жу́льничество *с. разг.* (sự, ngón, trò) gian manh, gian lận, bịp bợm

жу́пел *м.* con ngoáo ộp

журавли́||ый *прил.* 1. (thuộc về) sếu, hạc; ~ая стáя đàn sếu; 2. *перен.* (như) sếu, hạc; ~ые но́ги chân sếu, cẳng hạc, chân ống sậy

журавль *м.* 1. (*птица*) (chim) sếu, hạc (*Megalornis grus*); 2. (*у колодца*) cần gàu (gầu)

жури́ть *несов.* (*В*) *разг.* mè nheo, chì chiết, trách móc, quở trách

журна́л *м.* 1. tạp chí, tập san, magazin, báo; ~ мод tạp chí mốt; иллюстри́рованный ~ báo ảnh, hoạ báo, magazin; 2. (*книга для записи*) (quyển, cuốn) sổ, nhật ký; кла́ссный ~ sổ lớp, sổ điểm danh; ~ учёта успева́емости sổ điểm; судово́й ~ nhật ký tàu; бортово́й ~ nhật ký máy bay; ~ боевы́х де́йствий nhật ký chiến sự

журнали́ст *м.*, **~ка** *ж.* nhà báo, ký giả

журнали́стик||а *ж.* 1. (khoa, nghề) báo chí, làm báo; занима́ться ~ой làm báo; 2. *собир.* (*периодические издания*) báo chí

журнали́стск||ий *прил.* (thuộc về) nhà báo, ký giả; в ~их кругáх trong báo giới (giới nhà báo, giới báo chí, giới ký giả)

журна́льн||ый *прил.* (thuộc về) tạp chí, tập san, magazin, báo; ~ая статья́ bài tạp chí; ~ая бума́га giấy báo; ~ шрифт (kiểu) chữ in báo; ~ стол bàn salon, bàn để báo

журча́ние *с.* (tiếng) róc rách, reo; *перен.* (tiếng) xì xào, rì rầm, rầm rì

журчать *несов.* róc rách, reo; *перен.* xì xào, rì rầm, rầm rì

жу́ткий *прил.* khủng khiếp, khiếp sợ, ghê gớm, gớm ghiếc, ghê rợn, ghê tởm; (*тягостный*) nặng nề, khó chịu

жу́тко 1. *в знач. сказ. безл.* sợ ghê gớm, sợ khiếp, khủng khiếp, khiếp sợ; нам бы́ло ~ chúng tôi đã sợ ghê gớm; ~ чита́ть о чём-л. đọc cái gì mà thấy khủng khiếp; 2. *нареч. разг.* (*очень*) ghê, gớm, ghê gớm, kinh khủng; ~ мно́го nhiều ghê (gớm, ghê gớm, kinh khủng)

жуть *ж. разг.* 1. (sự) khủng khiếp, khiếp sợ, sợ khiếp, sợ ghê gớm; 2. *в знач. сказ. безл. разг.* khiếp!, gớm!, ghê!

жу́хлый *прил.* vàng úa, mờ nhạt, hết tươi màu, mất vẻ tươi tắn

жу́хнуть *несов.* (*1 и 2 л. не употр.*) vàng úa, mờ nhạt, mất vẻ tươi tắn

жучо́к *м.* 1. *уменьш. от* жук; древе́сный ~ mọt, mọt gỗ; 2. *эл. разг.* cầu chì tự làm; 3. *разг. пренебр.* (*о ловком дельце*) người láu cá (láu lỉnh); (*спекулянт, маклер, вообще человек, занимающийся темными делами*) kẻ đầu cơ, cò; 4. *разг.* (*шпионский прибор*) máy nghe lén

ЖЭК *м.* (жили́щно-эксплуатацио́нная конто́ра) cơ quan quản lý nhà ở

жюри́ *с. нескл. собир.* jury, ban giám khảo; *спорт.* hội đồng trọng tài

З

за *предлог* I (*В*) 1. (*за пределы, дальше*) ra, qua, ra ngoài, ở ngoài; (*позади*) ra sau, đằng sau; (*по другую сторону*) sang, qua, sang bên kia, ở bên kia; уéхать зá город ra ngoại thành, ra (đi ra) ngoài thành phố; уéхать за грани́цу ra nước ngoài, xuất ngoại; xuất dương (*уст.*); вы́йти за дверь đi ra sau cửa; уéхать зá реку sang (qua, đi qua) bên kia sông; постáвить что́-л. за шкаф để cái gì đằng sau tủ; заложи́ть ру́ки зá спину chắp tay sau lưng; вы́кинуть зá борт vứt ra ngoài thành tàu; вы́бросить за окно́ vứt qua (ra ngoài) cửa sổ; 2. (*около; тж. при обозначении предмета, который является орудием действия*) cạnh, gần, vào; сесть за стол ngồi vào bàn; сесть за кни́гу ngồi đọc sách; сесть за рабóту ngồi làm việc; сесть за урóки ngồi học bài; 3. (*при указании на переход через какой-л. предел*) trên, hơn, quá, ngoài; зá полдень quá trưa, quá ngọ; зá полночь quá nửa đêm; емý уже́ за 40 ông ta đã ngoài (trên, hơn) 40 tuổi, ông ta đã ngoại tứ tuần; моро́з за 20 гра́дусов rét quá 20 độ âm; 4. (*при указании величины расстояния*) (ở) cách; за пять киломéтров отсю́да cách đây năm kilomet; за два шага́ не ви́дно cách hai bước cũng không thấy được; 5. (*при указании на время, отделяющее одно событие от другого*) trước; за дéсять дней до сро́ка mười ngày trước thời hạn; за пять мину́т до нача́ла năm phút trước lúc bắt đầu; 6. (*при указании на промежуток времени*) trong, trong vòng; мно́гое сде́лано за после́дний год đã làm được nhiều việc trong (trong vòng) một năm qua; за после́днее вре́мя trong thời gian gần đây; 7. (*при указании на лицо, предмет, к которому прикасаются; тж. при указании на орудие или средство действия*): взять кого́-л. зá руки cầm tay ai; вести́ кого́-л. зá руку dắt tay ai; держáться за пери́ла nắm tay vịn; приня́ться за рабóту bắt tay vào việc, bắt đầu làm việc; взя́ться за перó cầm bút, bắt đầu viết; 8. (*при обозначении объекта беспокойства, радости и т. п.*) cho, vì; беспоко́иться за дете́й lo lắng cho con cái; волнова́ться за кого́-л. hồi hộp vì ai; боя́ться за него́ lo sợ cho nó; ра́доваться за дру́га mừng cho bạn; 9. (*при обозначении объекта ручательства, ответственности*) cho, về; руча́ться за успéх bảo đảm thắng lợi; отвеча́ть за кого́-л. chịu trách nhiệm về ai; 10. (*ради, во имя, в пользу*) vì, cho; (*согласно с кем-л., чем-л.*) tán thành, ủng hộ; боро́ться за свобо́ду đấu tranh cho (vì) tự do; голосова́ть за кого́-л., что́-л. bỏ phiếu cho ai, cái gì; кто за э́то предложе́ние? ai tán thành đề nghị này?; взве́сить все «за» и «про́тив» cân nhắc lợi hại, suy hơn tính thiệt;

11. (*при указании на повод, основание действия*) vì, về; наказа́ть кого́-л. за просту́пок trừng phạt ai vì có lỗi; плати́ть за поку́пку trả tiền mua hàng; благодари́ть кого́-л за что́-л. cảm ơn ai về cái gì, cảm tạ ai vì đã làm việc gì; 12. (*при указании на причину действия*) vì; цени́ть кого́-л. за ум qúy trọng ai vì trí tuệ; за отсу́тствием вре́мени vì không có thì giờ; за что? vì việc gì?, vì lý do gì?; 13. (*при указании на плату, сумму*) để lấy, với giá, vì; рабóтать за де́ньги làm việc để lấy tiền; купи́ть что́-л. за дéсять рубле́й mua cái gì với giá mười rúp; отда́ть за полцены́ bán với nửa giá; 14. (*вместо*) thay cho, thay; (*в договоре, соглашении и т. п.*) thay mặt cho; я за тебя́ всё сде́лаю tôi sẽ làm mọi việc thay cho anh; рабóтать за секретаря́ làm việc thay người thư ký; он рабóтает за двои́х anh ấy làm việc bằng (làm công việc của) hai người; 15. (*в качестве кого-л., чего-л.*) như, là, như là; приня́ть за пра́вило coi như là nguyên tắc; счита́ть за честь coi là vinh dự; сойти́ за другóго được xem là người khác; 16.: выходи́ть за́муж за кого́-л. lấy ai làm chồng; сва́таться за кого́-л. dạm hỏi ai làm vợ; II (*Т*) 1. (*дальше*) quá, ở ngoài, ở sau, ở phía sau; (*по другую сторону*) ở bên kia; жить за реко́й ở bên kia sông; стоять за шка́фом đứng (để) ở sau tủ; за грани́цей ở nước ngoài; за кули́сами ở sau hậu trường; за окно́м ở ngoài cửa sổ; 2. (*около; тж. при обозначении орудия или средства действия, занятия*) ở, cạnh, gần, vào; сиде́ть за столо́м ngồi ở bàn; сиде́ть за роя́лем ngồi đánh dương cầm; сиде́ть за кни́гой ngồi đọc sách; за рулём cầm lái; за рабóтой đang làm việc; 3. (*следом*) sau, tiếp, theo, tiếp sau, theo sau; бежа́ть за ке́м-л. chạy theo (theo sau) ai; гна́ться за ке́м-л. đuổi theo ai; писа́ть письмо́ за письмо́м viết hết thư này đến thư khác; оди́н за други́м nối tiếp nhau, người nọ tiếp sau người kia; год за го́дом năm này sang năm khác, hết năm này qua năm khác; 4. (*при указании времени, обстановки действия*) trong, khi, trong khi, trong lúc; поговори́ть за обе́дом nói chuyện trong lúc ăn trưa; за за́втраком khi ăn sáng, trong bữa ăn sáng; за рабóтой khi (trong lúc) làm việc; 5. (*при обозначении объекта внимания, заботы*) đến; *часто не переводится*; присма́тривать за детьми́ để mắt đến con cái, trông nom con cái; наблюда́ть, следи́ть за ке́м-л., че́м-л. quan sát, theo dõi ai, việc gì; 6. (*при указании цели*): посла́ть кого́-л. за до́ктором bảo (sai) ai đi mời bác sĩ; пойти́ за биле́том đi mua vé; сходи́ть за кни́гой đi lấy sách; 7. (*при указании причины*) vì, do; за рабóтой забы́ть о чём-л. do (vì) bận việc nên quên cái gì; за неиме́нием вре́мени do bận, vì không có thì giờ; за отсу́тствием де́нег vì không có tiền; 8. (*при обозначении лица, в чьём распоряжении находится что-л. или с которого что-л. причитается*) thuộc về, tính vào; э́та кни́га чи́слится за мной cuốn sách đó thì cứ ghi tên tôi mượn; за кем бу́дущее? tương lai thuộc về ai?; побе́да бу́дет за на́ми thắng lợi sẽ về chúng ta, thắng lợi thuộc về chúng ta; за тобо́й долг anh nợ tôi; за мной пять рубле́й tôi nợ năm rúp; 9.: быть (быть за́мужем) за ке́м-л. lấy ai làm chồng, là vợ của ai; 10.: бума́га за № 039 công văn số 039; письмо́ за по́дписью кого́-л. thư do ai ký; ✧ за ва́ше здоро́вье! chúc sức khoẻ của anh/chị!; за исключе́нием trừ, trừ phi,

ngoại trừ, trừ... ra; за дере́вьями не ви́деть лес ≅ nhìn cây mà không thấy rừng

зааплоди́ровать *сов.* (bắt đầu) vỗ tay

заарендова́ть *сов. см.* арендова́ть

заарта́читься *сов. разг.* (bắt đầu) bướng, ngang bướng

заасфальти́ровать *сов. см.* асфальтировать

заатланти́ческий *прил.* ở bên kia Đại Tây Dương

заатмосфе́рн||ый *прил.* ở bên ngoài khí quyển; ~ое путеше́ствие chuyến du hành ở bên ngoài khí quyển

заба́ва *ж.* trò tiêu khiển, trò giải trí, trò vui, trò chơi, trò; э́то для него́ де́тская ~ đối với anh ta việc này thì dễ như bỡn, nó làm cái này dễ như chơi

забавля́ть *несов.* (*В*) làm giải trí (tiêu khiển); (*веселить, смешить*) làm... vui (buồn cười)

забавля́ться *несов.* giải trí, tiêu khiển, vui chơi, đùa vui

заба́вно 1. *нареч.* (một cách) lý thú, thú vị, hay; 2. *в знач. сказ.* (thật là) lý thú, thú vị, ngộ nghĩnh, ngộ; мне ~ tôi thấy lý thú (ngộ nghĩnh, ngộ) lắm; ~! thật là ngộ!

заба́вн||ый *прил.* lý thú, thú vị, vui; (*смешной*) ngộ nghĩnh, buồn cười, tức cười, ngộ; (*интересный*) hay; ~ая игра́ trò chơi vui; ~ слу́чай chuyện lý thú, trường hợp ngộ nghĩnh

забаллоти́ров||ать *сов.* (*В*) không bầu, không bỏ phiếu; кандида́т был ~ан ứng cử viên thất cử (không được bầu, không trúng cử, bị đánh trượt)

забальзами́ровать *сов. см.* бальзами́ровать

забараба́нить *сов.* 1. (bắt đầu) gõ lóc cóc, rơi lộp độp; 2. *разг.* (*на рояле*) (bắt đầu) đánh dở; bật bông (*разг.*)

забаррикади́ровать(ся) *сов. см.* баррикади́ровать(ся)

забастова́ть *сов.* bãi công, đình công; (*об учащихся*) bãi khoá, bãi học; (*о торговцах*) bãi thị, bãi chợ

забасто́вк||а *ж.* (cuộc) bãi công, đình công; (*учащихся*) (cuộc) bãi khoá, bãi học; (*торговцев*) (cuộc) bãi thị, bãi chợ; объяви́ть ~у tuyên bố bãi công (đình công); всеобщая ~ tổng bãi công (đình công); экономи́ческая, полити́ческая ~ bãi công kinh tế, chính trị; ~ проте́ста bãi công phản đối; ~ солида́рности bãi công tỏ tình đoàn kết

забасто́вочн||ый *прил.* (thuộc về) bãi công, đình công; bãi khoá, bãi học; bãi thị, bãi chợ (*ср.* забасто́вка); ~ комите́т uỷ ban bãi công (đình công); ~ое движе́ние phong trào bãi công (đình công)

забасто́вщик *м.* thợ bãi công, công nhân đình công; (*об учащемся*) học sinh (sinh viên) bãi khoá; (*о торговце*) người bãi thị

забве́ни||е *с. уст.* 1. (*утрата воспоминаний*) (sự) quên, lãng quên; (*невнимание к чему-л.*) (sự) bỏ quên, bỏ rơi; ~ до́лга lãng quên nghĩa vụ; 2. (*забытьё*) (sự) mê man; (*дремота*) (sự) thiu thiu ngủ; ✧ предава́ть что́-л. ~ю cố quên cái gì đi

забе́г *м. спорт.* (cuộc) chạy, chạy thi, chạy đua; фина́льный ~ на 200 ме́тров chạy chung kết 200 mét

забе́гать *сов.* 1. (*начать бегать*) (bắt đầu) chạy; 2. (*о глазах*) đảo mắt, (bắt đầu) đảo quanh

забе||га́ть, забежа́ть 1. (*бегом входить*) chạy vào; 2. *разг.* (*заходить*) tạt vào, rẽ vào, ghé qua; я ~гу́ к вам tôi sẽ tạt vào thăm chị, tôi sẽ rẽ vào nhà bác, tôi sẽ ghé qua nhà anh; 3. (*убегать далеко*) chạy xa; ✧ ~ вперёд а) (*делать раньше времени*) làm trước, nói trước; б) (*опережать кого-л. в чём-л.*) lấy hớt trước, hớt nhanh trước, phỗng tay trên

забе́гаться *сов. разг.* chạy mệt

забежа́ть *сов. см.* забега́ть

забере́менеть *сов.* thụ (thọ, đậu) thai

забеспоко́иться *сов.* (bắt đầu) lo lắng, lo ngại, băn khoăn

забетони́ровать *сов. см.* бетони́ровать

забива́ть, заби́ть (*В*) 1. (*вбивать*) đóng, đóng...vào; ~ сва́и đóng cọc; ~ гво́зди в сте́ну đóng đinh vào tường; ~ гол làm bàn, sút tung lưới, ghi bàn thắng; ~ мяч в воро́та sút tung lưới, sút bóng vào cầu môn; 2. (*закрывать наглухо*) bịt, bít, bịt kín, đóng kín; ~ о́кна до́сками đóng ván bịt cửa sổ; ~ я́щик гвоздя́ми đóng kín hòm bằng đinh; 3. (*закрывать, затыкать*) bịt, bít, nhét, nhồi; (*засорять, закупоривать*) làm tắc, làm nghẽn, lấp; (*заполнять*) chất đầy; ~ щели́ паклей lấy xơ đay bịt (bít) khe hở; грязь заби́ла трубу́ rác rưởi làm tắc (làm nghẽn) ống; ~ сара́й се́ном chất đầy cỏ khô vào kho; все прохо́ды бы́ли заби́ты толпо́й tất cả các lối qua đều bị đám đông đứng kín; 4. *разг.* (*превосходить в чём-л.*) vượt qua, hơn, thắng; он нас всех заби́л anh ấy thắng mọi người chúng tôi; 5. (*заглушать, подавлять — о растениях*) mọc đầy, làm cớm; 6. (*скот*) giết, thịt; ✧ ~ кому́-л. го́лову че́м-л. nhồi sọ ai bằng cái gì, nhét cái gì vào đầu óc ai

забива́ться, заби́ться 1. *разг.* (*забираться, прятаться*) ẩn (nấp) vào; ~ в у́гол ẩn vào xó; 2. (*засоряться*) (bị) tắc, nghẽn; 3. (*проникать — о снеге, пыли*) lọt vào

заби́вка *ж. разг.* (sự) đóng, đóng vào; ~ свай đóng cọc

забинтова́ть(ся) *сов. см.* бинтова́ть(ся)

забира́ть, забра́ть 1. (*В*) lấy, nắm, nắm (cầm) lấy; 2. (*В*) (*брать с собой*) đem (mang) theo; 3. *разг.* (*В*) (*отнять, захватить*) lấy, chiếm, chiếm lấy, chiếm đoạt, giật (giằng) lấy; 4. *разг.* (*В*) (*арестовывать*) bắt, tóm, tóm cổ; 5. (*отклоняться*) đi lệch, đi xiên; забра́ть впра́во đi lệch (đi xiên) về phía phải; ✧ забра́ть себе́ в го́лову khăng khăng giữ ý kiến của mình

забира́ться, забра́ться 1. (*залезать, карабкаться*) trèo (leo) lên; ~ на де́рево trèo (leo) lên cây; 2. (*проникать внутрь*) chui (lọt, luồn, bò) vào; (*тайком*) lẻn (chui) vào; ~ под одея́ло chui vào chăn; ~ в окно́ chui vào cửa sổ; в дом забра́лись во́ры bọn trộm lẻn (chui) vào nhà; вор забра́лся в карма́н кого́-л. tên ăn cắp thò tay vào túi người nào đấy; 3. (*уходить, уезжать далеко*) đi sâu vào, đi rất xa; (*прятаться*) ẩn (nấp) vào; ~ в ча́щу леса đi sâu vào rừng rậm; ~ в у́гол ẩn vào xó

заби́тость *ж.* (sự, tính) sợ sệt, khiếp sợ, khiếp nhược

заби́тый *прил.* sợ sệt, khiếp sợ, khiếp nhược; (*угнетённый*) bị đè nén, bị áp chế; ~ вид vẻ sợ sệt; ~ челове́к người khiếp nhược

заби́ть I *сов. см.* забива́ть

заб||и́ть II *сов.* (*начать бить*): фонта́н ~и́л vòi nước phun lên; ~ в бараба́н, в ко́локол (bắt đầu) gióng trống, khua chuông; ~ трево́гу báo động, báo nguy

заби́ться I *сов. см.* забиваться

заби́ться II *сов.* (*начать биться о сердце*) (bắt đầu) đập

забия́ка *м. и ж.* (*скл. как ж.*) *разг.* người hay gây sự (gây gổ, gây chuyện, sinh sự, cà khịa, kiếm chuyện), tay ba gai

заблаговре́менно *нареч.* trước, từ trước; (*заранее*) sớm; ~ извести́ть báo tin trước; ~ гото́виться chuẩn bị từ trước, sửa soạn trước

заблаговре́менный *прил.* trước; (*сделанный заранее*) sớm

заблагорассу́д||иться *сов. безл.*: как ему́ ~ится tuỳ ý nó; ему́ ~илось уе́хать anh ấy đã thấy cần đi; он де́лает всё, что ему́ ~ится anh ấy muốn làm gì thì làm; ско́лько ему́ ~ится tuỳ nó muốn bao nhiêu cũng được

заблесте́||ть *сов.* ánh (sáng, loé) lên; у неё ~ли глаза́ mắt nàng sáng lên

забле́ять *сов.* bắt đầu kêu be be

заблиста́ть *сов. см.* заблесте́ть

заблуди́ться *сов.* lạc, lạc đường, lạc lối; ~ в лесу́ lạc trong rừng; ✧ ~ в трёх со́снах việc hết sức dễ mà cứ nhầm lẫn

заблу́дш||ий *прил.* lạc đường, lạc lối; *перен.* lầm lạc, lầm lỗi; ✧ ~ая овца́ con chiên lạc đàn (lầm lạc), người lầm đường lạc lối

заблужда́ться *несов.* lầm lạc, lầm lẫn, nhầm lẫn, lầm tưởng, nhầm tưởng, ngộ nhận, nghĩ nhầm, hiểu lầm; bé cái nhầm (*разг.*)

заблужде́ни||е *с.* 1. (*состояние*) (sự) lầm lạc, lầm lẫn, nhầm lẫn, lầm tưởng, nhầm tưởng, ngộ nhận; вводи́ть кого́-л. в ~ đánh lừa (lừa dối, lừa gạt, huyễn hoặc) ai; впасть в ~ bị nhầm, lầm lẫn, lầm lạc, nhầm lẫn; вы́вести кого́-л. из ~я làm cho ai khỏi bị lầm lạc; 2. (*ошибочное мнение*) ý kiến sai lầm, (điều) nhầm lẫn, lầm lẫn, lầm lạc, sai lầm

забод||а́ть *сов.* (*В*) húc; (*насмерть*) húc chết; его́ ~а́л бу́йвол trâu húc nó

забо́й *м. горн.* gương lò, gương tầng

забо́йный *прил. горн.* (thuộc về) gương lò, gương tầng

забо́йщик *м.* 1. thợ gương lò, thợ gương tầng; 2. *перен. разг.* (*тот, кто во время игры забивает мячи, шайбы*) cây làm bàn, búa đồng (*разг.*)

забола́чивание *с.* (sự) lầy hoá, hoá lầy

забола́чивать, заболо́тить (*В*) lầy hoá, làm... hoá lầy

забола́чиваться, заболо́титься hoá lầy

заболева́емост||ь *ж.* tỷ lệ mắc bệnh; ~ ра́ком tỷ lệ mắc bệnh ung thư

заболева́ние *с.* 1. (sự) mắc bệnh, bị bệnh; 2. (*болезнь*) bệnh, chứng bệnh; хрони́ческое ~ bệnh mãn tính

заболева́ть, заболе́ть mắc bệnh, thụ bệnh, bị bệnh, bị ốm; заболе́ть гри́ппом bị cúm

заболе́ть I *сов. см.* заболева́ть

забол||е́ть II *сов.* (*начать болеть — о какой-л. части тела*) đau, nhức; у него́ ~е́ла голова́ nó đau (nhức) đầu; я чу́вствую, что ~е́ваю tôi cảm thấy là tôi bị ốm (bị bệnh)

за́болонь *ж.* gỗ dác, dác

заболо́тить(ся) *сов. см.* забола́чивать(ся)

заболо́ченн||ый *прил.* (đã) hoá lầy, hoá đầm lầy; ~ая по́чва đất lầy

заболт||а́ться *сов. разг.* mải tán gẫu, mải gẫu chuyện, mải ba hoa; я совсе́м с ва́ми ~а́лся tôi mải gẫu chuyện với anh quá lâu

забо́р *м.* I (*ограда*) hàng rào, bờ giậu, tường vây

забо́р II (sự) lấy nước, hút nước; ~ воды́ из реки́ lấy nước sông

забо́рист||ый *прил. разг.* hăng, hắc, nồng, nặng, cay cay; *перен.* châm chọc, cay độc; ~ая махо́рка thuốc lào nặng (hăng, hắc); ~ анекдо́т chuyện tiếu lâm thô tục

забо́рн||ый *прил.* 1. (thuộc về) hàng rào, bờ giậu, tường vây; 2. *разг.* (*непристойный*): ~ая ру́гань, брань lời mắng chửi hàng tôm hàng cá (thô bỉ)

забо́т||а *ж.* 1. (*тревога*) (điều, mối, nỗi) lo nghĩ, lo âu, lo lắng, lo ngại, băn khoăn; предме́т забо́т mối lo nghĩ, nỗi lo âu; э́то (э́то уже́) твоя́ ~ việc này thì cậu phải lo, đó là việc của cậu; э́то не твоя́ ~ việc này cậu không phải lo, đó không phải là việc của cậu; 2. (*попечение, внимательное отношение*) (sự) quan tâm, chăm sóc, chăm nom, săn sóc; ~ о челове́ке quan tâm đến con người; ~ о благосостоя́нии населе́ния quan tâm đến phúc lợi của dân cư; проявля́ть ~у о ко́м-л. quan tâm đến ai, chăm sóc ai; 3. *мн.*: ~ы (*хлопоты*) công việc, việc bận rộn; ✧ без забо́т vô tâm, vô tư lự; не́ было ~ы! ≅ cái ách giữa đàng đem quàng vào cổ

забо́тить *несов.* (*В*) làm... lo nghĩ (lo âu, lo lắng, lo ngại, băn khoăn, áy náy)

забо́ти||ться, позабо́титься 1. (*тревожиться*) lo lắng, lo âu, lo ngại, lo nghĩ, băn khoăn, áy náy; он ни о чём не ~тся nó không hề lo lắng gì hết; 2. (*окружать заботой*) quan tâm, chăm sóc, chăm chút, chăm lo, chăm nom, săn sóc; ~ о де́тях chăm chút (chăm sóc, săn sóc) con cái; ~ о своём здоро́вье chăm sóc sức khoẻ của mình

забо́тливо *нареч.* (một cách) ân cần, chu đáo, vồn vã

забо́тлив||ый *прил.* (*внимательный*) ân cần, chu đáo, vồn vã, hay săn sóc; (*старательный*) chu đáo, cần mẫn, chăm chỉ, chịu khó, siêng năng, cẩn thận; ~ое отноше́ние к де́лу thái độ chu đáo đối với công việc; ~ у́ход chăm sóc chu đáo; ~ хозя́ин người chủ cần mẫn

забракова́ть *сов. см.* бракова́ть

забра́ло *с.* mạng sắt che mặt; ✧ с откры́тым ~м (một cách) thẳng thắn, công khai, công nhiên

забра́сывать I, заброса́ть (*В Т*) 1. (*засыпать, покрывать*) lấp (ném, vứt) đầy; (*закидывать*) ném (quẳng, tung) nhiều; ~ ров землёй lấp đất đầy hố; ~ арти́стов цвета́ми tung nhiều hoa cho các diễn viên; 2. *перен.* (*посылать, обращать к кому-л.*): ~ кого́-л. пи́сьмами gửi thư tới tấp cho ai; ~ кого́-л. вопро́сами hỏi dồn dập ai

забра́сывать II, забро́сить (*В*) 1. (*бросать куда-л.*) ném, tung, vứt, quăng, quẳng, liệng; (*далеко*) ném (tung, quăng, quẳng, liệng) xa; *перен.* (*в далёкие края и т. п.*) đưa, điều, đẩy; ~ мяч в корзи́ну ném bóng vào rổ; забро́сить па́лку на кры́шу quẳng cái gậy lên mái nhà; судьба́ забро́сила его́ на се́вер số phận đưa đẩy (đun đẩy) cậu ta lên tận phương bắc; 2. (*часть тела, одежды и т. п.*): ~ го́лову наза́д ngửng đầu lên, ngửa mặt lên; ~ но́гу на́ ногу ngồi trèo mảy, ngồi vắt mảy, vắt chân chữ ngũ; забро́сить коне́ц ша́рфа за́ спину vắt múi khăn choàng ra sau lưng; 3. (*работу, занятия и т. п.*) bỏ, bỏ bê, bỏ rơi, bỏ dở; забро́сить учёбу bỏ học, bỏ dở (bỏ bê) việc học hành; 4. *разг.* (*доставлять*) chở (tải, đưa, đem) đến; (засыла́ть) tung vào

забра́ть(ся) *сов. см.* забира́ть(ся)

забре́зж||ить *сов.* hửng, hửng sáng; едва́ ~ил рассве́т trời mới hửng sáng, lúc tờ mờ sáng; ~ило *безл.* trời hửng sáng, tờ mờ sáng

забрести́ *сов. разг.* 1. (*зайти мимоходом*) rẽ (tạt, ghé) vào; 2. (*далеко*) lạc vào, lạc đến; ~ в са́мую ча́щу ле́са lạc vào rừng rậm

забри́ть *сов.*: ~ кого́-л., ~ лоб кому́-л. *уст.* bắt lính ai, bắt ai vào lính
заброни́ть *сов.* (bắt đầu) lên men
заброни́ровать *сов. см.* брони́ровать
забронирова́ть *сов. см.* бронирова́ть
заброса́ть *сов. см.* забра́сывать I
забро́сить *сов. см.* забра́сывать II
забро́шенность *ж.* (sự) bỏ rơi, bỏ hoang, không ai trông nom
забро́шенн||ый *прил.* (bị) bỏ rơi, bỏ hoang, không ai trông nom, bơ vơ, nheo nhóc; ~ сад vườn bỏ hoang; ~ ребёнок đứa con bơ vơ (bị bỏ rơi, nheo nhóc, cù bơ cù bất, không ai trông nom); ~ая ша́хта hầm lò bỏ không
забры́згать(ся) *сов.* забры́згивать(ся)
забры́згивать, забры́згать (*В*) vẩy, hắt, té, bắn tung toé, làm bẩn; забры́згать водо́й весь костю́м làm bắn nước đầy bộ quần áo; забры́згать что́-л. гря́зью bắn (té, hắt, bắn bẩn) bùn vào cái gì
забры́згиваться, забры́згаться (*покрываться брызгами*) bị vẩy, bị hắt
забубённ||ый *прил.*: ~ая голова́, ~ая голо́вушка *разг.* người bạt mạng (ngang tàng, liều lĩnh, vong mạng)
забугорье *с. тк. ед. разг. шутл.* (ở) ngoài nước, ngoại quốc
забугорный *прил. разг. шутл.* (thuộc về) ngoài nước, ngoại quốc
забуксова́ть *сов.* (bắt đầu) patinê, quay trượt
забулды́га *м. разг.* kẻ phóng đãng (sa đoạ, bê tha)
забу́лькать *сов.* (bắt đầu) chảy ồng ộc, róc rách
забурли́ть *сов.* (bắt đầu) sôi sùng sục, sôi sục, nổi sóng
забурча́ть *сов.* 1. (bắt đầu) càu nhàu; 2. (*заурчать*) (bắt đầu) sôi bụng
забушева́ть *сов.* (bắt đầu) nổi sóng gió
забыва́ть, забы́ть 1. (*В, о П*) quên; (*упускать из виду*) lãng quên, bỏ quên, quên mất; ~ доро́гу quên lối đi; ~ о до́лге quên bổn phận; забы́ть печа́ль khuây nỗi buồn; забы́ть оби́ду bỏ qua (bỏ quên, tha thứ) điều xúc phạm; ~ пригото́вить уро́ки quên làm bài, không làm bài học; соверше́нно ~ quên bẵng, quên khuấy, quên biến; 2. (*В*) (*оставлять где-л.*) quên, bỏ quên, để quên; я забы́л у вас кни́гу tôi bỏ quên quyển sách ở nhà anh; ✧ об э́том и ду́мать забу́дь! chớ hy vọng đến điều ấy nữa!, đừng mơ tưởng đến việc này nữa!; забу́дь туда́ доро́гу! đừng đến đấy nữa!; себя́ не забы́ть không quên lợi riêng của mình
забыва́ться, забы́ться 1. (*не удерживаться в памяти*) bị quên, bị bỏ quên; 2. (*дремать, засыпать*) thiu thiu ngủ, ngủ lơ mơ; ~ трево́жным сном thiếp đi trong một giấc ngủ không yên; 3. (*забывать об окружающем*) quên cả mọi việc xung quanh; ~ в мечта́х đắm mình trong mộng tưởng; 4. (*терять самообладание*) mất bình tĩnh, mất tự chủ; (*нарушать нормы поведения*) (tỏ ra) thiếu lễ độ, thiếu lịch sự
забы́вчивость *ж.* đãng trí, (tính) hay quên, đãng trí, lảng trí
забы́вчивый *прил.* hay quên, đãng trí, lảng trí, đãng tính
забы́т||ый *прил.* 1. bị quên, bị bỏ quên; ~ые ве́щи đồ vật bị bỏ quên; 2. (*заброшенный*) bị bỏ rơi, không ai ngó tới, không ai trông nom; 3. (*оставленный где-л.*) (bị) quên, bỏ quên, để quên
забы́ть *сов. см.* забыва́ть
забытьё *с.* 1. (*потеря сознания*) (sự, trạng thái) mê man, ngất đi, bất tỉnh nhân sự; 2. (*полусон*) (sự) thiu thiu ngủ, mơ mơ màng màng, nửa ngủ nửa thức; 3. (*глубокая задумчивость*) (sự) trầm ngâm, đăm chiêu; 4. (*сильное возбуждение*) (sự) mất bình tĩnh, mất tự chủ
забы́ться *сов. см.* забыва́ться
зава́жничать *сов. разг.* (bắt đầu) làm ra vẻ quan trọng, lên mặt làm cao, làm phách, phách lối
зава́л *м.* 1. (*нагромождение, скопление*) đống; сне́жный ~ đống tuyết; лесно́й ~ cây đổ đống trong rừng; 2. (*препятствие*) đống chướng ngại; 3. *перен. разг.* (sự) đình đốn, suy sụp, suy bại, hư hỏng, thất bại; у меня́ сейча́с с рабо́той по́лный ~ bây giờ công việc của tôi đang bị đình đốn (suy sụp, suy bại) hoàn toàn; ✧ ~ това́ров (tình trạng) ứ đọng hàng hoá
зава́ливать, завали́ть (*В*) 1. (*засыпать*) lấp đầy, đổ đầy; (*погрести под собою*) vùi, chôn; (*загромождать*) chất đầy, chất (đồn, đổ) đống, để ngổn ngang; доро́гу завали́ло сне́гом đường bị tuyết lấp; ~ я́му песко́м đổ cát đầy hố; платфо́рма зава́лена чемода́нами sân ga chất đầy vali; 2. *разг.* (*снабжать в изобилии*) đầy dẫy, đầy ứ, cấp quá nhiều; магази́ны зава́лены това́рами cửa hàng đầy dẫy (đầy ứ) hàng hoá; 3. *перен. разг.* (*переобременять*) dồn; ~ кого́-л. дела́ми dồn nhiều việc cho ai; он зава́лен рабо́той nó bị dồn nhiều việc; 4. *разг.* (*обрушивать*) làm đổ, làm sụp, làm sụp đổ; 5. *перен. разг.* (*проваливать*) làm hỏng, làm đình đốn (suy sụp, suy bại, hư hỏng, thất bại); (*кого-л. на экзамене*) đánh trượt, đánh hỏng, đánh rớt; (*экзамен*) thi trượt, thi hỏng, bị trượt, hỏng thi
зава́л||иваться, завали́ться 1. (*падать за что-л.*) rơi sau; свёрток ~и́лся за сунду́к cái gói rơi sau rương; 2. *разг.* (*запрокидываться*) bị lật ngửa, bị lật nghiêng; (*накреняться*) nghiêng về một bên; 3. *разг.* (*обрушиваться, падать*) (bị) đổ, sụp, sụp đổ; 4. *разг.* (*ложиться*) nằm, nằm kềnh, nằm khểnh; ~ спать nằm kềnh ra ngủ; 5. *перен. разг.* (*терпеть неудачу*) bị sụp đổ, bị thất bại; (*на экзаменах*) thi trượt, thi hỏng, (bị) trượt, hỏng thi; ✧ хоть завали́сь nhiều lắm, đầy dẫy, khối ra đấy, ối ra đấy, vô thiên lủng
зава́лин||а, ~ка *ж.* mô đất dài để ngồi (*quanh ngôi nhà gỗ isba*)
завали́ться *сов. см.* зава́ливать(ся)
за́валь *ж. прост.* hàng nằm, hàng đọng, hàng ứ đọng
завал||я́ться *сов. разг.* bị bỏ xó, nằm xó; (*остаться непроданным*) ế, ứ, ứ đọng; письмо́ ~я́лось на по́чте bức thư nằm xó (nằm đọng) ở bưu cục
зава́ля́щий *прил. разг.* bị bỏ xó; (*плохой*) xấu, tồi, vô dụng
зава́ривать, завари́ть 1. (*В, Р*) (*для получения настоя*) pha; (*обдавать кипятком*) chần, trụng; ~ чай pha trà; ~ ко́фе pha cà phê; 2. (*В*) *тех.* hàn vá, hàn đắp; ✧ завари́ть ка́шу gây chuyện rắc rối (phiền toái); сам завари́л ка́шу, сам и расхлёбывай! ≅ ai làm nấy chịu; bụng làm dạ chịu; đã trót gây chuyện rắc rối thì tự mình phải gỡ rối
зава́риваться, завари́ться 1. (được) pha; чай завари́лся trà đã ra nước cốt, trà đã pha xong; 2. *разг.* (*затеваться, начинаться*) bắt đầu; завари́лось де́ло! chuyện rắc rối đã bắt đầu rồi!
завари́ть(ся) *сов. см.* зава́ривать(ся)
зава́рк||а *ж.* 1. (*действие*) (sự) pha; 2. *тех.* (sự) hàn vá, hàn đắp; 3. *разг.* (*количество*) mẻ; ча́ю оста́лось на одну́ ~у trà chỉ còn đủ pha một mẻ thôi
заварно́й *прил.*: ~ чан (*в пивоварении*) thùng ủ rượu bia

заведе́ние *с.* xưởng, xí nghiệp; (*учреждение*) cơ quan; учёбное ~ trường học, học đường; вы́сшее учёбное ~ trường đại học, trường cao đẳng

заве́дование *с.* (sự) quản lý, quản trị, phụ trách, quản đốc, giám đốc, điều khiển, điều hành

заве́довать *несов.* (*Т*) quản lý, quản trị, phụ trách, quản đốc, giám đốc, điều khiển, điều hành; ~ скла́дом quản lý kho, quản kho; ~ снабже́нием phụ trách cung ứng

заве́домо *нареч.* (*явно*) (một cách) rõ ràng, rõ rệt, hiển nhiên; *мат.* đã biết; ~ ло́жное показа́ние lời khai man rõ rệt; ~ невыполни́мые тре́бования những yêu sách rõ ràng là không thể thực hiện được

заве́дом||ый *прил.* (*явный*) rõ ràng, rõ rệt, hiển nhiên; (*известный*) biết trước, thừa biết, mọi người đều biết; ~ая ложь lời nói dối lộ liễu, sự dối trá quá rõ ràng; ~ лжец kẻ nói dối mọi người đều biết

заве́дующий *м.* (*скл. как прил.*) (người) quản lý, quản trị, phụ trách, chủ nhiệm, giám đốc, trưởng; ~ учёбной ча́стью trưởng phòng giáo vụ; ~ ка́федрой chủ nhiệm bộ môn, khoa trưởng; ~ де́тским са́дом người phụ trách vườn trẻ; ~ магази́ном cửa hàng trưởng; ~ отде́лом vụ trưởng, trưởng phòng

заве́дывание *с. см.* заве́дование

заве́дывать *несов. см.* заве́довать

завезти́ *сов. см.* завози́ть

завербова́ть *сов. см.* вербова́ть

завербова́ться *сов.* đăng, ứng mộ, ghi tên đi làm

завере́ние *с.* (sự, lời) cam đoan, cam kết, đoan chắc, nguyện

заве́рить *сов. см.* заверя́ть

заверну́ть(ся) *сов. см.* завёртывать(ся)

завертéть I *сов.* (*В*) (*начать вертеть*) (bắt đầu) quay, xoay

завертéть II *сов.* (*В*) *разг.* (*увлечь*) lôi cuốn, hấp dẫn, thu hút

завертéться I *сов.* (*начать вертеться*) (bắt đầu) quay, xoay

завертéться II *сов. разг.* (*захлопотаться*) loay hoay, bận rộn, chạy vạy, cậy cục, cày cục, chạy chọt, chạy ngược chạy xuôi

завёртка *ж.* (cái) gói, bọc

завёртывание *с.* (sự) gói, bọc, gói bọc, đóng gói

завёртывать, заверну́ть 1. (*В*) (*обёртывать*) gói, bọc, bọc (bao)...lại; ~ хлеб в бума́гу gói bánh mì vào giấy; ~ кого́-л. в одея́ло bọc ai trong chăn; 2. (*поворачивать*) rẽ ngoặt, rẽ, ngoặt, quặt, quẹo; ~ за́ угол rẽ ngoặt (ngoặt, quặt, quẹo, rẽ) sau góc; ~ напра́во rẽ (ngoặt, quặt, quẹo) sang phải; 3. (к *Д*) *разг.* (*заходить*) rẽ vào, tạt vào, ghé lại; заверну́ть к прия́телю rẽ vào nhà bạn, ghé lại bạn chơi; 4. (*В*) (*завинчивать*) vặn...lại; ~ кран vặn vòi lại; ~ кры́шку vặn nắp lại; 5. (*загибать, приподнимать*) xăn, xắn, vén

завёртываться, заверну́ться 1. (*закутываться*) (tự) trùm kín, bọc kín, quấn; ~ в платóк trùm khăn; ~ в одея́ло trùm chăn; 2. (*загибаться*) xăn (xắn, vén) lên; (*о странице*) gấp (gập) lại

заверша́ть, заверши́ть (*В*) hoàn thành, hoàn tất, làm xong, kết thúc; ~ де́ло làm xong việc, hoàn thành công việc

заверша́ться, заверши́ться (được) hoàn thành, hoàn tất, kết thúc, làm xong, xong; ~ чем-л. (được) kết thúc bằng cái gì

заверша́ющий *прил.* (đang) kết thúc; (*конечный*) cuối cùng, sau cùng; ~ уда́р đòn cuối cùng; ~ этáп giai đoạn kết thúc

заверше́ние *с.* (sự) hoàn thành, kết thúc, hoàn tất; ✧ в ~ để kết luận, để kết thúc

заверши́ть(ся) *сов. см.* заверша́ть(ся)

заря́ть, заве́рить 1. (*В* в *П*) (*уверять*) cam đoan, cam kết, đoan chắc, nguyện; 2. (*В*) (*удостоверять подлинность*) thị thực, nhận thực, chứng thực, chứng nhận; ~ по́дпись thị thực (nhận thực, chứng nhận) chữ ký

заве́с||а *ж.* 1. màn, riđô, màn che; ба́рхатная ~ màn nhung; 2. (*то, что закрывает собой*) màn, màng; ~ дождя́ màn mưa; сне́жная ~ màn tuyết; тума́нная ~ màn khói; огнева́я ~ hàng rào hoả lực, lưới lửa; ✧ приподня́ть ~у vén tấm màn bí mật, phơi bày ra ánh sáng

заве́сить *сов. см.* заве́шивать

завести́(сь) *сов. см.* заводи́ть(ся)

заве́т *м.* (lời) di huấn, di chúc; ✧ Ве́тхий ~ Cựu ước; Но́вый ~ Tân ước

заве́тн||ый *прил.* 1. (*сокровенный*) thiết tha, tha thiết, thầm kín; ~ое жела́ние ước vọng thầm kín, nguyện vọng tha thiết; ~ая мечта́ ước mơ thiết tha; ~ая цель mục đích thiết tha; 2. (*свято хранимый*) quý báu, thiêng liêng; (*тайный*) kín, mật, bí mật; ~ое кольцо́ chiếc nhẫn thề

заве́шать *сов. см.* заве́шивать II

заве́шивать I, заве́сить (*В*) che; ~ карти́ну che bức tranh; ~ окно́ занаве́ской buông rèm (riđô) che cửa sổ

заве́шивать II, заве́шать (*В Т*) treo khắp, treo đầy, treo kín; сте́ны бы́ли заве́шаны карти́нами các tường đều treo đầy tranh

завеща́ние *с.* 1. (*документ*) chúc thư, di chúc, di thư; (*монарха*) di chiếu; 2. (*предсмертная воля*) lời di chúc (trối trăng, trăng trối, trối lại)

завеща́тель *м.* người làm di chúc

завеща́тельн||ый *прил.* (để) di chúc, trối trăng, trăng trối, trối lại; ~ое распоряже́ние *юр.* lời di chúc (trối trăng, trăng trối)

завеща́ть *несов. и сов.* 1. (*В Д*) (*имущество*) di chúc, để lại; 2. (*Д + инф-*) (*выражать предсмертную волю*) di chúc, trối trăng, trăng trối, trối lại

завзя́тый *прил. разг.* hăng say, sốt sắng, nhiệt thành, say mê, ham mê, đam mê; (*настоящий, истый*) chân chính, thật sự, thực sự; ~ куря́льщик người nghiện thuốc nặng; ~ коллекционе́р người sưu tập hăng say

завива́ть, зави́ть (*В*) uốn quăn, uốn xoăn, fizê, phidê, uốn; ~ себе́ во́лосы uốn (fizê, phidê) tóc cho mình

завива́ться, зави́ться 1. (*о волосах*) quăn (xoăn) lại; 2. (*делать завивку*) uốn tóc, fizê, phidê; ~ в парикма́херской fizê (phidê, uốn tóc) ở hiệu làm tóc; 3. (*в виде клубка*) quăn (xoăn, cuộn) lại; капу́ста завила́сь bắp cải đã cuộn lại

зави́вка *ж.* 1. (*действие*) (sự) uốn tóc, fizê, phidê; горя́чая ~ uốn (fizê, phidê) nóng; холо́дная ~ uốn (fizê, phidê) nguội; 2. (*причёска*) (kiểu) tóc uốn, fizê, phidê; шестимéсячная ~ kiểu tóc uốn (fizê, phidê) dài hạn

зави́деть *сов.* (*В*) *разг.* (từ xa) nom thấy, trông thấy, nhìn thấy

зави́дно 1. *нареч.* (*хорошо*) (một cách) tuyệt vời, rất tốt; 2. *в знач. сказ. безл.* (*Д*): мне ~ tôi thèm, tôi ghen tị; ему́ да́же ~ ста́ло đến như anh ấy mà cũng phải thèm

зави́дный *прил.* đáng thèm muốn, đáng ước mong, đáng thèm; (*очень хороший*) tuyệt vời, rất tốt

зави́д||овать, позави́довать (*Д*) ganh tị, ghen tị, tị nạnh, phân bì, suy bì, so

bì, thèm muốn, thèm; я ~ую его здоро́вью tôi thèm muốn được có sức khoẻ như anh ấy; я не ~ую его́ успе́ху tôi không ghen tị thành tích của nó

завизжа́ть *сов.* thét (hét, rít) lên; (*о собаке*) (bắt đầu) kêu ăng ẳng

завизи́ровать *сов. см.* визи́ровать

завинти́ть *сов. см.* зави́нчивать

зави́нчивать, завинти́ть (*В*) vặn chặt, vặn... vào, vặn... lại; ~ кран vặn chặt vòi nước, vặn vòi lại; ~ га́йку vặn chặt êcu; ~ шуру́п в сте́ну vặn đinh vít vào tường; ✧ ~ га́йки kìm kẹp; siết bù loong (*разг.*)

завир||а́ться, завра́ться *разг.* nói dối thòi đuôi, nói láo bị hớ; ври, да не ~а́йся ≅ nói dối phải có sách, ói dối đừng để thòi đuôi

зави́с||еть *несов.* (от *Р*) phụ thuộc, lệ thuộc, tuỳ thuộc, tuỳ, thuộc, do; он ни от кого́ не ~ит nó không phụ thuộc vào ai cả; мы сде́лали всё, что от нас ~ело chúng tôi đã làm tất cả mọi việc tuỳ thuộc ở chúng tôi; э́то ~ит от вас cái đó phụ thuộc vào (tuỳ thuộc ở) anh, cái đó tuỳ anh; сие́ от них не ~ит điều này không phụ thuộc vào (không tuỳ thuộc ở) họ

зави́симост||ь *ж.* 1. (*зависимое положение*) (sự, cảnh, địa vị) phụ thuộc, lệ thuộc; находи́ться в ~и от кого́-л. bị phụ thuộc vào ai; 2. (*обусловленность*) (sự) phụ thuộc, lệ thuộc, tuỳ thuộc; в ~и от... tuỳ theo, tuỳ ở, tuỳ; в ~и от обстоя́тельств tuỳ theo (tuỳ) hoàn cảnh

зави́сим||ый *прил.* (bị) phụ thuộc, lệ thuộc; ~ое положе́ние địa vị phụ thuộc (lệ thuộc); ~ая страна́ nước bị phụ thuộc, thuộc quốc

зави́стливо *нареч.* (một cách) đố kỵ, ganh tị, ghen tị, tị nạnh, ghen ghét

зави́стливость *ж.* (tính) đố kỵ, hay ganh tị, hay ghen tị, hay tị nạnh, hay ghen ghét

зави́стливый *прил.* (hay) đố kỵ, ganh tị, ghen tị, tị nạnh, ghen ghét; ghen ăn tức ở (*погов.*); ~ челове́к người đố kỵ (hay ganh tị, hay ghen tị, hay so bì, hay tị nạnh); ~ взгляд cái nhìn ganh tị (ghen tị, thèm thuồng, thèm muốn)

зави́стни||к *м.*, **~ца** *ж.* người đố kỵ (hay ganh tị, hay tị nạnh, hay ghen ghét)

за́висть *ж.* (lòng, tính) đố kỵ, ganh tị, ghen tị, tị nạnh, ghen ghét, thèm muốn; возбужда́ть в ко́м-л. ~ gây cho ai lòng đố kỵ (ghen tị, ganh tị, thèm muốn); на ~ кому́-л. để cho ai thèm

завито́й *прил.* 1. uốn quăn, uốn xoăn, fizê, phidê; 2. (*закрученный*) (bị) xoăn, xoắn ốc

завито́к *м.* 1. (*локон*) búp tóc quăn (xoăn, fizê); 2. (*росчерк*) nét ngoáy móc câu; 3. *архит.* nếp cuộn, nếp cuốn; 4. (*виток спирали*) vòng xoắn ốc

завиту́шка *ж. см.* завито́к 1–3

зави́тый *прил. см.* завито́й

зави́ть(ся) *сов. см.* завива́ть(ся)

завихре́ние *с.* 1. (sự, chỗ) cuốn lốc, cuốn xoáy, xoáy; 2. *разг.* hành vi (ý kiến) kỳ cục, hành vi (ý kiến) chướng kỳ

завко́м *м.* (заводско́й комите́т) ban chấp hành công đoàn nhà máy

завладева́ть, завладе́ть (*Т*) 1. chiếm, đoạt, chiếm (đoạt) lấy, chiếm lĩnh, chiếm đoạt, xâm chiếm; завладе́ть неприя́тельской кре́постью chiếm lĩnh pháo đài của địch; про́чно завладе́ть че́м-л. chiếm giữ cái gì; 2. (*сильно увлекать*) thu hút, cuốn hút, làm... say mê (ham mê); завладе́ть чьи́м-л. внима́нием thu hút (cuốn hút) sự chú ý của ai, làm ai phải chú ý; 3. *перен.* (*подчинять себе*) chi phối, bắt... phục tùng; ✧ завладе́ть умами́ chinh phục tâm trí, chiếm được lòng người

завладе́ть *сов. см.* завладева́ть

завлека́тельный *прил.* hấp dẫn, cám dỗ, quyến rũ, mê hồn

завлека́ть, завле́чь (*В*) 1. (*заманивать*) nhử, dử, dụ; (*вовлекать*) gạ gẫm, lôi kéo, lôi cuốn, thu hút, gạ; завле́чь проти́вника в лову́шку nhử (dử, dụ) địch vào bẫy; 2. *перен.* (*пленять*) làm... say mê (ham mê); (*соблазнять*) cám dỗ, quyến rũ

завле́чь *сов. см.* завлека́ть

заво́д I *м.* 1. nhà máy, cơ xưởng, công xưởng, xưởng máy; чугунолите́йный ~ nhà máy đúc gang; 2.: ко́нный ~ trại ngựa giống; ✧ на ~, для ~а để nhân giống

заво́д II *м.* 1. (*действие*) (sự) lên dây, vặn dây cót; (*мотора и т. п.*) (sự) quay máy, phát động, khởi động, quay maniven; ~ ключо́м lên dây (vặn dây cót) bằng chìa; 2. (*приспособление*) (chỗ, bộ) lên dây; пружи́нный ~ dây cót; 3. (*срок действия механизма*) thời gian chạy (*sau khi lên dây*); у часо́в ~ ко́нчился đồng hồ đã hết dây; ✧ у меня́ (и) в ~е э́того нет tôi không bao giờ có cái đó, tôi không có thói quen như thế

заво́д-автома́т *м.* nhà máy tự động

заводи́ла *м. и ж.* (*скл. как ж.*) *разг.* kẻ đầu têu, kẻ đầu nậu, người thủ xướng

заводи́ть, завести́ (*В*) 1. (*куда-л.*) dắt, dẫn; ~ ло́шадь во двор dắt ngựa vào sân; 2. *разг.* (*мимоходом*) tiện đường dắt (đưa, dẫn)... đến; 3. (*далеко, не туда, куда следует*) dắt (dẫn, đưa)... loanh quanh; *перен.* đưa; куда́ ты нас завёл? mày dẫn chúng tao loanh quanh đến tận đâu?; объясне́ние причи́н далеко́ бы завело́ меня́ việc giải thích lý do sẽ dẫn tôi đi quá xa; 4. (*приобретать*) kiếm, tìm, mua, sắm, mua sắm; *сов.* kiếm (tìm, mua, sắm) được; (*устраивать, основывать*) tạo dựng, dựng lên, dựng (lập) nên; завести́ соба́ку nuôi con chó; завести́ семью́ lập gia đình; завести́ друзе́й tìm được bạn; завести́ привы́чку có (tập được) thói quen; ~ хозя́йство mua sắm đồ đạc trong nhà; завести́ своё де́ло tạo dựng cơ nghiệp, sinh cơ lập nghiệp; 5. (*вводить*) lập (định, đặt) ra, quy định, thiết lập; ~ но́вые поря́дки đặt ra (định ra, quy định) trật tự mới, định ra (thiết lập) quy chế mới; 6. (*начинать*) bắt đầu, mở đầu; ~ знако́мство с ке́м-л. (bắt đầu) làm quen với ai; ~ разгово́р с ке́м-л. bắt chuyện với ai; ~ дру́жбу kết bạn; 7. (*приводить в действие*) mở, khởi động, phát động, lên dây, vặn dây cót; ~ мото́р quay (mở, khởi động, phát động) máy; ~ часы́ lên dây đồng hồ; ✧ завести́ кого́-л. в тупи́к dồn ai vào thế bí, đẩy ai vào chỗ bí; как, сло́вно заведённый như cái máy, không ngừng (ngớt, dứt)

заводи́ться, завести́сь 1. (*появляться*) (bắt đầu) có, xuất hiện; у него́ завели́сь де́ньги nó đã có tiền; в до́ме завели́сь мы́ши trong nhà có chuột; у него́ завели́сь но́вые знако́мства anh ấy có bạn bè mới; 2. *разг.* (*устанавливаться*) (được) đặt ra, định ra, quy định, thiết lập; в до́ме завели́сь но́вые поря́дки trong nhà nền nếp mới đã được đặt ra; 3. (*о моторе*) nổ máy, khởi động; (*о часах*) (được) lên dây; мото́р не заво́дится máy (động cơ) không nổ

заво́дка *ж. см.* заво́д II 1.

заводн||о́й *прил.* 1. (chạy bằng) dây cót; ~а́я игру́шка đồ chơi chạy bằng dây cót; 2. (*для завода*) (để) vặn dây

cót, khởi động, phát động; ~ая пружи́на dây cót; ~ ключ chìa lên dây, chìa vặn dây cót; ~áя рукоя́тка maniven, tay quay; ✧ ~ человéк người năng động (hăng hái, đôn đáo)

заводоуправле́ние *с.* ban quản đốc (giám đốc) nhà máy

завóдск||ий, заводск||óй *прил.* (thuộc về) nhà máy, cơ xưởng, công xưởng, xưởng máy; ~и́е корпусá những toà nhà máy; ~óе оборýдование thiết bị nhà máy

заводча́не *мн. разг.* (*ед.* заводча́нин *м.*) dân nhà máy, công nhân viên nhà máy

завóдчик *м.* chủ nhà máy, chủ xưởng

зáводь *ж.* vũng sông, vũng hồ; ти́хая ~ vũng sông êm đềm

завоева́ни||е *с.* 1. (*действие*) (sự) xâm chiếm, xâm lăng, xâm lược, chinh phục, chiếm đoạt; chiếm lấy, giành được; tranh thủ (*ср.* завоёвывать); ~ Се́верного по́люса chinh phục Bắc cực; ~ страны́ xâm chiếm (xâm lăng, xâm lược, chinh phục) đất nước; ~ вла́сти giành (cướp) được chính quyền; ~ масс tranh thủ quần chúng; 2. *обыкн. мн.*: ~я (*территория*) lãnh thổ (đất đai) chiếm được; 3. *обыкн. мн.*: ~я *перен.* (*достижения*) thành quả, thành tựu, thành tích, chiến quả; нове́йшие ~я те́хники những thành tựu kỹ thuật tối tân; революцио́нные ~я những thành quả cách mạng

завоева́тель *м.* kẻ xâm chiếm (xâm lược), người đi chinh phục

завоева́тельный *прил.* xâm chiếm, xâm lăng, xâm lược

завоева́ть *сов. см.* завоёвывать

завоёвывать, завоева́ть (*В*) 1. xâm chiếm, xâm lăng, xâm lược, chinh phục, chiếm đoạt; ~ страну́ xâm chiếm (xâm lăng, xâm lược, chinh phục) đất nước; 2. *перен.* (*добиваться чего-л.*) chiếm lấy, chiếm, giành, tranh, đoạt; (*привлекать на свою сторону*) tranh thủ; ~ побе́ду giành thắng lợi; завоева́ть пе́рвое ме́сто *спорт.* đoạt (giật, giành được, tranh được) giải nhất; ~ пе́рвенство по футбо́лу tranh giải vô địch bóng đá; завоева́ть пе́рвенство по футбо́лу đoạt (giật, giành được) danh hiệu vô địch bóng đá; ~ чьё-л. дове́рие tranh thủ (chiếm được) lòng tin của ai; завоева́ть чьё-л. расположе́ние tranh thủ được cảm tình của ai; завоева́ть всео́бщее уваже́ние được mọi người kính trọng

завóз *м. разг.* (sự) chở đến, tải đến; (*снабжение*) (sự) cung cấp; ~ сырья́ cung cấp nguyên liệu

завози́ть, завезти́ (*В*) 1. (*по пути*) (tiện đường) chở đến, tải đến; 2. (*далеко, не туда, куда нужно*) chở (tải) đi xa; 3. *разг.* (*доставлять*) chở (tải, đem, đưa, chuyên chở) đến; (*снабжать*) cung cấp

завола́кивать, заволо́чь (*В*) che, phủ, che phủ, bao phủ; ту́чи заволокли́ не́бо, не́бо заволокло́ ту́чами mây đen che phủ bầu trời; слёзы заволокли́ её глаза́ mắt nàng nhoà lệ (mờ lệ)

завола́киваться, заволо́чься (bị) che, phủ, che phủ, bao phủ

заволнова́ться *сов.* 1. (*о море*) (bắt đầu) động, nổi sóng, cồn sóng; 2. (*встревожиться*) (bắt đầu) hồi hộp, xúc động, lo lắng, lo ngại

заволо́чь(ся) *сов. см.* завола́кивать(ся)

завопи́ть *сов.* (bắt đầu) gào lên, thét lên, gào thét

заворáживать, заворожи́ть (*В*) 1. làm... say mê (say đắm, mê mẩn, đắm đuối); (*околдовывать*) bỏ bùa, chài; 2. *перен.* (*пленять*) làm... say đắm (mê mẩn)

заворáчивать *см.* завёртывать

заворожённый *прил.* (bị) say mê, say đắm, mê mẩn, đắm đuối; (*околдованный*) bị bỏ bùa, bị chài

заворожи́ть *сов. см.* заворáживать

зáворот *м.*: ~ кишóк *мед.* (chứng) xoắn ruột

заверoти́ть *сов. разг.* 1. (*направиться куда-л. в сторону*) rẽ (quẹo) vào, quay rẽ; 2. (*загнуть что-л.*) xắn lên

заворóчаться *сов. разг.* (bắt đầu) trở mình, cựa mình

заворчáть *сов.* 1. (*о собаке*) (bắt đầu) gầm gừ, gừ; 2. *разг.* (*о человеке*) (bắt đầu) càu nhàu

завраться *сов. см.* завира́ться

завсегда́тай *м.* khách quen, khách hàng quen

зáвтра 1. *нареч.* ngày mai, mai; ~ у́тром sáng mai; ~ ве́чером chiều mai, tối mai; 2. *в знач. сущ. нескл.* ngày mai, mai; (*ближайшее будущее*) nay mai, tương lai gần; до ~ đến ngày mai; откла́дывать на ~ hoãn đến ngày mai; до ~! tạm biệt đến mai nhé!

зáвтрак *м.* (bữa) ăn sáng, cơm sáng, lót dạ, điểm tâm; (*пища*) đồ ăn sáng, cơm sáng; ✧ корми́ть ~ами hẹn rày hẹn mai, hứa mãi chẳng làm, hứa hươu hứa vượn

зáвтракать, позáвтракать ăn sáng, ăn lót dạ, điểm tâm; ~ чéм-л. ăn sáng món gì

зáвтрашний *прил.* (thuộc về) ngày mai, mai; ~ день ngày mai; *перен. тж.* nay mai, tương lai gần

завуали́рованн||ый *прил.* che đậy, che giấu, giấu giếm, giả trá; в ~ом ви́де với những lời lẽ che đậy (giả trá, đưa đẩy); получи́ть ~ отка́з bị từ chối khéo

завуали́ровать *сов.* (*В*) 1. che, che phủ, bao phủ; 2. *перен.* che đậy, che giấu, giấu giếm; ~ фа́кты che giấu những sự kiện

зáвуч *м. разг.* (заве́дующий учёбной ча́стью) trưởng phòng giáo vụ

завхóз *м. разг.* (заве́дующий хозя́йственной ча́стью) trưởng phòng quản trị hành chính

завши́веть *сов.* đầy rận (chấy)

завыва́ние *с.* (tiếng) rít, rú, gào, kêu vù vù, kêu ù ù; (*животных*) (tiếng) tru, rú

завыв||а́ть *несов.* rít, rú, gào, kêu vù vù, kêu ù ù; (*о животных*) tru, rú; ~а́ет ве́тер gió rít (gào, thổi ù ù)

завы́сить *сов. см.* завышáть

завыть *сов.* rít (rú, gào) lên; (*о животных*) tru (rú) lên

завышáть, завы́сить (*В*) định... quá cao, thượng... lên; ~ оце́нки cho điểm quá cao; ~ но́рмы định tiêu chuẩn quá cao; завы́сить показа́тели thượng (thổi phồng) thành tích lên; ~ це́ны định giá quá cao

завыше́ние *с.* (sự) định quá cao; ~ норматúвов định quá cao những tiêu chuẩn

завы́шенн||ый *прил.* quá cao; ~ые но́рмы những định mức quá cao; ~ые оце́нки những điểm quá cao

завядáть, завя́нуть héo, úa, tàn, tàn tạ

завя́дший *прил.* héo úa, tàn tạ

завязáть *сов. см.* завя́зывать

завязáться *сов. см.* завя́зываться

завя́зка *ж.* 1. (*тесёмка*) dải, quai, dải rút, dây trói, dây buộc; 2. *лит.* (*рассказа, романа*) nút, nút chuyện, đầu mối; (*драмы*) nút kịch; 3. (*начало*) chỗ bắt đầu, khởi đầu, mào đầu, khởi điểm; ~ бóя khởi đầu trận đánh

завя́знуть *сов.* (bị) sa lầy; *перен. тж.* lâm, sa; ~ в долгáх lâm (sa) vào cảnh nợ nần

завя́зывать, завязáть (*В*) 1. buộc, thắt; (*повязкой, бинтом*) băng, băng bó; ~ что-л. верёвкой buộc cái gì bằng dây;

~ га́лстук thắt cravat; ~ у́зел thắt nút; ~ шнурки́ боти́нок, ~ боти́нки buộc dây giày; ~ что́-л. узло́м thắt nút cái gì; ~ что́-л. в у́зел buộc cái gì trong tay nải; ~ глаза́ bịt mắt; ~ ру́ку ба́нку tay; ~ го́лову платко́м dùng khăn băng đầu; 2. (*устанавливать, начинать*) đặt, bắt đầu, mở đầu; ~ бой mở đầu (bắt đầu) trận đánh; ~ знако́мство с ке́м-л. (bắt đầu) làm quen với ai; ~ перепи́ску с ке́м-л. (bắt đầu) trao đổi thư từ với ai; ~ дру́жбу kết bạn; ~ торго́вые отноше́ния đặt quan hệ thương mại; ~ разговор с ке́м-л. bắt chuyện với ai; 3. (*образовывать*) tạo, kết; завяза́ть плод kết quả, tạo quả

завя́зываться, завяза́ться 1. (*посредством узла*) (bị) thắt lại, buộc lại; 2. (*устанавливаться, начинаться*) được đặt, bắt đầu, (được) mở đầu; в го́роде завяза́лись бои́ những trận đánh đã bắt đầu trong thành phố; завяза́лась дру́жба tình bạn chớm nở; 3. (*о плоде*) (được) tạo, kết

за́вязь *ж. бот.* 1. bầu, bầu hoa; 2. (*образование плода*) (sự) tạo quả, kết quả

завя́нуть *сов. см.* завяда́ть *и* вя́нуть

загада́ть *сов. см.* зага́дывать

зага́дить *сов. см.* зага́живать

зага́дка *ж.* 1. câu đố; 2. *перен.* điều bí ẩn; ✧ говори́ть ~ми nói úp úp mở mở, nói nửa úp nửa mở, nói ấm a ấm ớ, nói mập mờ, nói như đánh đố người ta

зага́дочн||ый *прил.* bí ẩn; (*непонятный*) khó hiểu, không rõ; (*таинственный*) huyền bí; ~ слу́чай trường hợp bí ẩn; ~ое явле́ние hiện tượng bí ẩn; ✧ ~ая карти́нка tranh đố

зага́дывать, загада́ть 1.: ~ зага́дку đố, ra câu đố; ~ ре́бус ra câu đố chữ; 2. (*В*) (*задумывать что-л.*) nghĩ thầm, chọn nhẩm; ~ число́ chọn nhẩm con số; 3. *разг.* (*предполагать что-л. сделать*) dự định, trù tính, định bụng; заче́м ~ вперёд? việc gì phải tính chuyện (nói chuyện) mai sau?

зага́живать, зага́дить *разг.* làm bẩn (nhớp)

зага́р *м.* (nước) da rám nắng, da sạm

загаси́ть *сов.* (*В*) tắt, dập, dập tắt, làm tắt; ~ пла́мя dập lửa, dập tắt ngọn lửa; ~ ла́мпу tắt đèn

зага́снуть *сов. разг.* (bị) tắt

зага́шник *м.*: в ~е *разг.* ở kho bí mật

загво́здка *ж. разг.* (sự, điều) mắc míu, vướng mắc, khó khăn, trắc trở, trục trặc, trở ngại; вот в чём ~! chỗ mắc míu (trục trặc, vướng mắc) chính là ở đây!

зага́б *м.* 1. (*поворот*) (chỗ, khúc) ngoặt, rẽ, quẹo, uốn cong; 2. (*место*) (chỗ) gấp lại, gập lại; ~ ма́тки кзади *мед.* (chỗ) gập tử cung ra sau; 3. *перен.* khuynh hướng, lệch lạc; пра́вый, ле́вый ~ hữu khuynh, tả khuynh

загиба́ть, загну́ть 1. (*В*) gấp, gập, xếp, bẻ, gấp (gập, xếp, bẻ)...lại, uốn (bẻ) cong; ~ вверх uốn (bẻ) cong lên; ~ вниз uốn (bẻ) cong xuống; ~ страни́цу gập (gấp) trang; ~ па́льцы (*для счёта*) gập ngón tay; ~ рука́в vén (xắn, xăn) tay áo; 2. *разг.* (*поворачивать*) rẽ, ngoặt; 3. *перен. разг.* (*высказывать что-л. нелепое*) nói bừa, nói bậy, nói hớ; ✧ загну́ть це́ну đòi giá cắt cổ; загну́ть кре́пкое словцо́ *разг.* văng tục, buông một lời chửi tục

загиба́ться, загну́ться (bị) gấp lại, gập lại, uốn cong, quăn lại

загипнотизи́ровать *сов. см.* гипнотизи́ровать

загипсова́ть *сов. мед.* (*В*) bó bột, bó thạch cao

загла́вие *с.* nhan đề, tựa đề, đầu đề, đầu bài, tên, tít; ~ кни́ги nhan đề (tựa đề) quyển sách, tên sách; ~ статьи́ đầu đề bài báo, đầu bài, tít báo

загла́вн||ый *прил.* (có) nhan đề, tựa đề, đầu đề; ~ лист bìa trong, bìa giả, trang tên sách; ✧ ~ая бу́ква chữ hoa; ~ая роль vai chính

загла́дить *сов. см.* загла́живать

загла́живать, загла́дить (*В*) I. (*делать гладким*) vuốt thẳng, làm phẳng, làm phẳng phiu; (*утюгом*) là (ủi) phẳng; ~ скла́дки vuốt (là, ủi) thành nếp; 2. *перен.* (*смягчать*) làm dịu; (*искупать*) sửa chữa, chuộc, đền; ~ свою́ вину́ sửa lỗi (chuộc tội) của mình

загла́зно *нареч.* sau lưng, (khi) vắng mặt

загла́зн||ый *прил.* sau lưng, (khi) vắng mặt; ~ое обвине́ние lời buộc tội vắng mặt; ~ разгово́р nói chuyện sau lưng (khuất mặt) ai

загла́тывать, заглота́ть, заглотну́ть (*В*) nuốt, đớp

заглота́ть *сов. см*, загла́тывать

заглотну́ть *сов. см.* загла́тывать

заглохнуть *сов. см.* глохнуть 2–4

загло́хший *прил.* (*запущенный*) (bị) bỏ hoang, phủ đầy cỏ

заглуша́ть, заглуши́ть (*В*) 1. (*звук*) (làm) át, tiêu âm; шум соверше́нно заглуши́л го́лос ора́тора tiếng ồn át hẳn giọng của diễn giả; 2. *разг.* (*прекращать работу*) tắt, hãm; заглуши́ть мото́р tắt (hãm) máy; 3. *перен.* (*смягчать чувство, ощущение*) làm bớt, làm dịu; ~ боль làm bớt đau; 4. (*растения*) làm cớm; 5. *перен.* (*подавлять*) đè, nén, đàn áp; ~ го́лос со́вести dập tắt tiếng nói của lương tâm

заглуши́ть *сов. см.* заглуша́ть

загляде́нье *с. разг.* vật đẹp mắt; (*о человеке*) người đẹp; про́сто ~! đẹp thật!, tuyệt đẹp!; ✧ на ~ tốt quá, hay lắm, tuyệt đẹp, nhìn không chán mắt

загляде́ться *сов. см.* загля́дываться

загля́дывать, загляну́ть 1. nhìn, trông, nhìn (trông) vào; (*мельком*) ghé (liếc) nhìn, ghé (liếc) mắt nhìn; загляну́ть кому́-л. в лицо́ nhìn vào mặt ai; ~ в слова́рь tra (xem) từ điển; ~ в окно́ ghé (liếc mắt) nhìn qua cửa sổ; 2. *перен.* (*бегло прочитывать*) đọc lướt, đọc qua, nhìn qua, liếc qua;

3.: ~ в ду́шу, се́рдце челове́ка tìm hiểu sâu nội tâm (nhìn thấu tim gan) của người; 4. *разг.* (*заходить куда-л.*) ghé thăm, ghé qua, tạt qua, ghé vào, rẽ vào; загляну́ть к дру́гу ghé thăm người bạn; ✧ ~ вперёд, ~ в бу́дущее nhìn về tương lai

загля́дываться, загляде́ться (на *В*) mải nhìn, mải ngắm, nhìn chăm chú (mải mê, không chán mắt)

загляну́ть *сов. см.* загля́дывать

за́гнанный *прил.* 1. (*о лошади*) chạy kiệt sức; (*о звере*) bị đuổi (bị dồn) cùng đường; 2. *перен.* (*запуганный, забитый*) khiếp nhược; как ~ зверь như con thú bị dồn cùng đường

загна́ть *сов.* 1. *см.* загоня́ть I; 2. (*В*) (*замучить*) phi... chạy kiệt sức; ~ ло́шадь phi ngựa chạy kiệt sức; (*до смерти*) phi ngựa chạy đến chết

загнива́ние *с.* 1. (sự) thối rữa, rữa nát, rữa; 2. *перен.* (sự) thối nát, mục nát, băng hoại; мора́льное ~ (sự) băng hoại đạo đức, thối nát về đạo đức, suy đốn đạo đức

загнива́ть, загнить 1. thối rữa, rữa nát, rữa; 2. *перен.* thối nát, mục nát, băng hoại

загни́ть *сов. см.* загнива́ть

загнои́ться *сов.* nung (mưng, lên, làm) mủ

загну́ть(ся) *сов. см.* загиба́ть(ся)

заговари́вать I *несов.* (*вступать в разговор*) bắt chuyện, bắt đầu nói chuyện

заговáривать II, заговори́ть (*В*) 1. (*утомлять разговором*) nói chán tai; 2. (*действовать заговором*) trù yểm, yểm, ếm; ✧ ~ зу́бы кому́-л. đánh trống lảng, đánh trống lấp, đánh lạc hướng ai

заговáрив||аться, заговори́ться 1. *тк. несов. разг.* (*говорить бессвязно*) nói lẩn thẩn (lẩm cẩm); 2. (*увлекаться разговором, говорить долго*) mải nói chuyện, nói chuyện lâu quá; мы заговори́лись до по́здней но́чи chúng tôi mải nói chuyện đến khuya; 3. *разг.* (*завираться*) nói dối thòi đuôi, nói láo bị hớ; говори́, да не ~айся! nói thì nói nhưng chớ nói hớ!, đừng nói lung tung!

за́говор I *м.* (*сговор*) (vụ) âm mưu, thông mưu, mưu loạn, mưu phản, âm mưu lật đổ; уча́ствовать в ~е dự vào vụ mưu loạn, tham gia vụ âm mưu; быть в ~е про́тив кого́-л., чего́-л. âm mưu (lập mưu, mưu đồ) chống ai, cái gì; ✧ ~ молча́ния cố ý lờ đi, cố tình im hơi lặng tiếng

за́говор II *м.* (*заклинание*) lời rủa, lời ếm, lời chài, câu chú, thần chú

заговори́ть I *сов. см.* заговáривать II

заговор||и́ть II *сов.* 1. (*начать говорить*) bắt đầu nói, lên tiếng; в нём ~и́ла со́весть lương tâm cậu ta đã tỉnh thức (đã lên tiếng); 2. (*овладеть речью*) biết nói

заговори́ться *сов. см.* заговáриваться 2, 3

заговóрщик *м.* kẻ âm mưu (mưu loạn, mưu phản)

заговóрщическ||ий *прил.* (thuộc về) âm mưu, mưu loạn, mưu phản; ~ая де́ятельность hoạt động lật đổ

за́годя *нареч. разг.* trước, từ trước; (*заранее*) sớm, sẵn, chuẩn bị sẵn

заголо́в||ок *м.* nhan đề, đầu đề, tựa đề, đề mục, tiêu đề, tít; под ~ком dưới nhan đề (đầu đề, đề mục, tiêu đề)

заголо́вочный *прил.* (thuộc về) nhan đề, đầu đề, tựa đề, đề mục, tiêu đề, tít; ~ шрифт (kiểu) chữ tít

загóн *м.* 1. (*действие*) (sự) lùa vào, xua vào; 2. (*для скота*) bãi chăn rào kín; ✧ быть в ~е bị bỏ rơi, bị ruồng bỏ

загóнщик *м. охот.* người lùa thú (*cho người đi săn*)

загоня́ть I, загна́ть (*В*) 1. lùa (xua, đuổi)... vào; ~ кур в сара́й lùa (xua) gà vào chuồng; 2. *разг.* (*заставлять уйти, уехать далеко*) đuổi... đi xa, bắt... phải đi xa; 3. *разг.* (*вбивать с силой*) đóng, đóng...vào; ~ гвоздь в до́ску đóng đinh vào ván; ~ кол в зе́млю đóng cọc xuống đất; 4. *разг.* (*продавать, сбывать*) bán, bán đứt, đoạn mại, đoạn mãi

загоня́ть II *сов.* (*В*) *разг.* (*утомить работой и т. п.*) bắt... làm mệt lả (mệt nhoài)

загора́жив||ать, загороди́ть (*В*) 1. (*обносить оградой*) rào, rào giậu, quây lại; ~ двор забо́ром rào sân; 2. (*преграждать*) ngăn, chặn, chận, cản, ngáng (ách)...lại; (*загромождать*) chất đầy, chất ngổn ngang; ~ кому́-л. доро́гу chặn (chận, cản) đường ai; 3. (*заслонять*) che, che lấp, che khuất; не ~айте мне свет đừng đứng che làm tôi tối, đừng che tối tôi

загора́живаться, загороди́ться 1. rào (*cho mình*); 2. (*заслоняться*) che, che mình

загор||а́ть *несов.* phơi (tắm) nắng; ка́ждое у́тро мы ~а́ем на со́лнце сứ sáng sáng chúng tôi đều tắm (phơi) nắng

загор||а́ться, загоре́ться 1. bắt (bốc) cháy, bén (bắt) lửa; кры́ша загоре́лась mái nhà bốc cháy; 2. (*зажигаться*) cháy (bật) sáng, sáng; ла́мпа не ~а́ется đèn không cháy sáng; в о́кнах загоре́лись огни́ đèn đã bật sáng ở các cửa sổ; 3. (*о небесных светилах*) sáng lên, hiện lên; загоре́лись пе́рвые звёзды những vì sao đầu tiên đã sáng lên (hiện lên); 4. (*Т*) (*о глазах*) sáng (rực sáng) lên; глаза́ загоре́лись гне́вом đôi mắt bừng bừng lửa giận; 5. (*Т*, от *Р*) *перен.* (*покрываться румянцем*) ửng hồng (đỏ hồng, đỏ ửng) lên; на её щеках загоре́лся румя́нец đôi má nàng ửng hồng lên; восто́к загоре́лся phương đông đã ửng hồng; 6. (*Т*) *перен.* (*каким-л. чувством и т. п.*): загоре́ться жела́нием сде́лать что́-л. khao khát (rất muốn) làm cái gì; 7. *безл.* (*Д + инф.*) *перен. разг.* (*сильно захотеться*) khao khát, thèm muốn, rất muốn, nóng lòng, nóng ruột; мне вдруг загоре́лось уви́деть его́ bỗng nhiên tôi rất muốn gặp nó; 8. *перен.* (*о споре и т. п.*) nổ bùng, bùng nổ, bùng lên; война́ загоре́лась chiến tranh bùng nổ

загорди́ться *сов. разг.* trở nên kiêu hãnh (kiêu căng, kiêu ngạo)

загорева́ть *сов. разг.* (bắt đầu) khóc thương, đau khổ

загоре́вший *прил. см.*. загоре́лый

загоре́л||ый *прил.* rám (sạm, sém, cháy) nắng; ~ое лицо́ mặt rám (sạm) nắng

загор||е́ть *сов.* ăn (rám, sạm, sém, cháy) nắng; как он ~е́л! anh ấy rám (sạm) nắng đẹp quá!

загореться *сов. см.* загора́ться

загородить(ся) *сов, см.* загора́живать(ся)

загоро́дка *ж.* (hàng, bờ) rào, giậu; (*перегородка*) (bức) phên, vách, liếp, tường ngăn

за́городн||ый *прил.* (ở) ngoài thành phố, ngoại thành, ngoại ô; ~ дом nhà ở ngoại thành (ngoại ô); ~ая прогу́лка cuộc đi chơi ngoài thành phố

загости́ться *сов. разг.* ở thăm quá lâu

загота́вливать, загото́вить *см.* заготовля́ть

заготови́тель *м.* (*закупщик*) người thu mua; (*сборщик*) người thu nhặt (săn bắt, khai thác); (*организация*) cơ quan thu mua

заготови́тельн||ый *прил.*: ~ая организа́ция cơ quan thu mua; ~ пункт trạm thu mua; ~ая цена́ giá thu mua

загото́вить *сов. см.* заготовля́ть

загото́вк||а *ж.* 1. (*подготовка заранее*) (sự) chuẩn bị trước, chuẩn bị sớm; (*создание запасов*) (sự) dự trữ, trữ sẵn; (*закупка*) (sự) thu mua; (*сбор, добыча*) (sự) thu nhặt, săn bắt, khai thác; ~ сырья́ dự trữ nguyên liệu; ~ хле́ба thu mua lúa mì; госуда́рственные ~и việc nhà nước thu mua; 2. (*полупродукт*) phôi; (*сапожная*) mũ đế giày cắt sẵn

заготовля́ть, загото́вить (*В*) 1. (*приготовлять заранее*) chuẩn bị trước (sẵn, sớm); 2. (*запасать*) dự trữ, trữ sẵn, trữ; (*закупать*) thu mua, mua sắm, sắm sửa; (*собирать, добывать, разрабатывать*) thu nhặt, săn bắt, khai thác; ~ дрова́ на́ зиму trữ củi cho mùa đông; ~ лес khai thác gỗ

загото́вщик *м.* thợ làm phôi; (*сапожник*) thợ cắt mũ đế giày

загради́тель *м.*: ми́нный ~ *мор.* tàu rải mìn, tàu thả thuỷ lôi

загради́тельный *прил.* (để) chặn lại, chắn lại, chận lại, ngăn lại, ngáng lại; ~ ого́нь *воен.* hoả lực bắn chặn

заградúть *сов. см.* загражда́ть

загражда́ть, заградúть (*В*) chặn (chắn, chận, ngăn, cản, ngáng, ách)...lại

загражде́ни||е *с.* vật (dải) chướng ngại, chướng ngại vật, vật cản, hàng rào; ми́нное ~ hàng rào mìn, dải chướng

ngại bằng thuỷ lôi; противота́нковое ~ dải (vật) chướng ngại chống tăng; возду́шное ~ vật chướng ngại trên không; про́волочные ~я hàng rào dây thép gai (kẽm gai); аэростáт ~я khí cầu cản máy bay

заграни́ц||а *ж. разг.* nước ngoài, ngoại quốc; свя́зи с ~ей quan hệ (liên lạc) với nước ngoài

заграни́чн||ый *прил.* (của) nước ngoài, ngoại quốc; (*связанный с выездом за границу*) (để) ra nước ngoài, ra ngoại quốc; ~ това́р hàng ngoại, ngoại hoá, hàng nước ngoài; ~ па́спорт passport, hộ chiếu; ~ая инвести́ция đầu tư nước ngoài; ~ая пое́здка chuyến đi nước ngoài

загранкомандиро́вка *ж. разг.* (chuyến) đi công tác nước ngoài

загранрабо́та *ж. разг.* công tác nước ngoài, làm việc ở nước ngoài

загреба́ть, загрести́ (*В*) *разг.* 1. (*собирать, сгребать в кучу*) cào (hót)... thành đống; *перен.* hót, hốt, vơ, vớ, vớ bẫm, vơ vét; ~ огро́мные барыши́ vớ (vơ, hót, hốt, vớ bẫm) được những món lời kếch xù; 2. (*Т*) (*грести вёслами*) bơi, chèo; ✧ ~ де́ньги лопа́той hốt bạc, hốt của, phất to

загребн||о́й *прил. спорт.* 1.: ~о́е весло́ chèo đốc; 2. *в знач. сущ. м.* người chèo đốc

загрем||е́ть I *сов.* (*начать греметь*) (bắt đầu) vang lên, nổi lên, rền vang, kêu vang; ~е́л гром tiếng sấm rền vang (vang lên); ~е́ла му́зыка nhạc nổi lên; его́ го́лос ~е́л на весь зал tiếng nói của anh ta vang khắp phòng; ~е́ли пу́шки đại bác nổ vang trời; сла́ва о нём ~е́ла по всей стране́ tiếng tăm của ông ấy vang lừng (rền vang) khắp nước

загреме́ть II *сов. прост.* (*упасть*) ngã uỵch; vỡ ếch (*разг.*)

загрести́ *сов. см.* загреба́ть

загри́в||ок *м.* 1. (*у лошади*) ụ vai; 2. *разг.* (*у человека*) gáy, ót; дать по ~ку bớp đầu

загримирова́ть *сов. см.* гримирова́ть 2

загримирова́ться *сов. см.* гримирова́ться

загро́бн||ый *прил.*: ~ая жизнь cuộc sống dưới cõi âm (âm cung); ~ мир cõi âm, âm phủ, âm ti; ✧ ~ го́лос giọng nói trầm trầm rùng rợn

загромажда́ть, загромозди́ть (*В*) 1. chất đầy, xếp đống, xếp ngổn ngang (bề bộn); ~ ко́мнату ме́белью xếp ngổn ngang (xếp bề bộn) bàn ghế trong phòng; 2. *перен.* đưa đầy, đưa ra bề bộn; ~ что́-л. нену́жными подро́бностями đưa đầy những chi tiết không cần thiết vào cái gì

загроможде́ние *с.* 1. (sự) chất đầy, xếp đống, xếp ngổn ngang, xếp bề bộn; 2. *перен.* (sự) đưa đầy

загромозди́ть *сов. см.* загромажда́ть

загрохота́ть *сов.* (bắt đầu) vang lên, nổ vang

загрубе́л||ый *прил.* 1. (*жёсткий*) chai sạn, chai sần, chai ráp, sần sùi; ~ые ру́ки những bàn tay sần sùi (chai sần, chai ráp, chai sạn); 2. (*ставший грубым*) (trở nên) thô kệch, thô bỉ; (*ставший чёрствым*) (trở nên) nhẫn tâm, chai đá, chai sạn

загрубе́ть *сов.* 1. (*стать жёстким*) sần sùi (chai sần, chai ráp, chai sạn) đi; 2. (*стать грубым*) (trở nên) thô kệch, thô bỉ; (*стать чёрствым*) (trở nên) nhẫn tâm, chai đá, chai sạn

загружа́ть, загрузи́ть (*В*) 1. chất, chất đầy; по́лностью ~ что́-л. chất đầy cái gì; ~ печь chất lò, chất liệu vào lò; 2. *разг.* (*обеспечивать работой*) thu xếp đủ (giao đủ) việc làm; ~ преподава́телей giao công việc (nhiệm vụ) cho giảng viên; ~ рабо́чий день bố trí đủ việc làm trong ngày công; ~ предприя́тие рабо́той bố trí đủ việc làm cho xí nghiệp; он загру́жен рабо́той anh ấy có nhiều việc; 3. *информ.* cài, cài đặt, cài nạp; загрузи́ть програ́мму cài chương trình; загрузи́ть компью́тер cài nạp computer

загрузи́ть *сов. см.* загружа́ть

загру́зк||а *ж.* 1. (*действие*) (sự) chất tải, chất nặng; ~ пе́чи chất lò, chất liệu vào lò; 2. *разг.* (*загруженность*) (sự) thu xếp đủ công việc; (*машин и т. п.*) mức sử dụng; завод име́ет по́лную ~у нhà máy có đầy đủ việc làm; 3. *информ.* (sự) cài, cài đặt, cài nạp; (sự) tải xuống, cài xuống

загру́зочн||ый *прил.* (để) chất tải, chất hàng, chất liệu; ~ая маши́на máy chất tải (chất hàng, chất liệu)

загрунтова́ть *сов. см.* грунтова́ть

загрусти́ть *сов.* (trở nên) buồn, buồn rầu, rầu rĩ

загрыза́ть, загры́зть (*В*) 1. cắn chết, cắn nát; 2. *перен. разг.* đay nghiến, giày vò, dằn vặt, cắn rứt; его́ со́весть загры́зла lương tâm nó cắn rứt; его́ загры́зла тоска́ nỗi buồn giày vò cậu ta

загры́з||ть *сов. см.* загрыза́ть

загрязне́ние *с.* (sự) làm bẩn, làm ô nhiễm, làm nhiễm bẩn, ô nhiễm, nhiễm bẩn; ~ окружа́ющей среды́ làm ô nhiễm môi trường sống

загрязни́тель *м.* (*предприятие*) xí nghiệp làm ô nhiễm môi trường

загрязни́ть(ся) *сов. см.* загрязня́ть(ся) *и* грязни́ть(ся)

загрязня́ть, загрязни́ть (*В*) 1. làm bẩn, bôi bẩn, làm ô nhiễm (nhiễm bẩn); 2. *перен.* (*опошлить*) làm hoen ố (ô uế)

загрязня́ться, загрязни́ться (bị) bẩn, nhớp, ô nhiễm, nhiễm bẩn

загс *м.* (отде́л за́писи а́ктов граждáнского состоя́ния) phòng hộ tịch

загуби́ть *сов.* (*В*) *разг.* 1. (*погубить*) làm chết, làm thiệt mạng; 2. (*напрасно истратить*) hoang phí, tiêu phí; ✧ ~ чью́-л. жизнь làm hại đời ai; ~ свой тала́нт làm mai một tài năng của mình; ~ свою́ мо́лодость làm uổng phí tuổi thanh xuân

загу́бленн||ый *прил.*: ~ая любо́вь mối tình ngang trái; ~ая жизнь cuộc đời dang dở, sống mòn, sống lay lắt, đời tàn

загуде́ть *сов.* hú (hụ, rú, rúc, ụ) lên

загуля́ть *сов. разг.* bắt đầu ăn chơi, chơi bời, rượu chè

загуля́ться *сов. разг.* (*долго гулять*) đi chơi (đi dạo) lâu, mải chơi

загусте́ть *сов.* đặc (sệt, quánh) lại

зад *м.* 1. (*задняя часть*) phần sau; (*задняя сторона*) phía, sau, mặt sau; 2. (*часть туловища*) mông, đít, mông đít; повернýться ~ом к кому́-л. quay lưng lại với ai; ло́шадь бьёт ~ом ngựa đá hậu; 3. *мн.*: ~ы́ (*дворов*) sân sau; пробира́ться ~а́ми lẻn qua sân sau; 4. *мн.* ~ы́: повторя́ть, тверди́ть ~ы́ nhắc đi nhắc lại (nhai đi nhai lại *груб.*) những điều ai cũng biết

зада́бривать, задо́брить (*В*) tán tỉnh, lấy lòng

задава́ть, зада́ть (*В*) 1. ra, cho, giao; ~ зада́чу ra bài toán; ~ уро́к ra bài; ~ зага́дку ra câu đố; ~ вы́учить что́-л. cho (giao cho) học thuộc cái gì; что за́дано? thầy giáo đã giao cho học (làm) bài gì?; ~ на́ дом ra (giao) bài làm ở nhà; ~ рабо́ту giao việc; 2. (*указывать, назначать*) định, quy định, vạch ra; 3. *разг.* (*устраивать*) làm, tổ chức; ~ пир mở (bày, làm) tiệc; 4. *разг.* (*давать, класть*) cho, bỏ; ~ корм скоту́ bỏ thức ăn cho gia súc; ✧ ~ вопро́с кому́-л. hỏi ai, đặt câu hỏi

cho ai; задáть пéрцу кому́-л. trị (chơi khăm, chơi xỏ) ai; задáть стрáху кому́-л. làm cho ai khiếp vía; задáть стрекачá, тя́гу chạy ba chân bốn cẳng, chạy bán sống bán chết; я тебé задáм! tao sẽ cho mày biết tay!, tao sẽ trị mày!

задава́ться I, задáться đặt (đề ra) cho mình; ~ цéлью đặt cho mình mục đích

задава́ться II *несов. разг.* (*зазнаваться*) làm cao, làm phách, lên mặt, làm bộ làm tịch, tự cao tự đại

задав||и́ть *сов.* (*В*) 1. đè (cán, nghiến) chết, nghiến nát; его́ ~и́ло пóездом nó bị xe lửa nghiến chết; 2. *перен.* đè bẹp, bóp chết, đàn áp, trấn áp

зада́ни||е *с.* nhiệm vụ; (*упражнение, урок*) bài làm, bài tập, bài; домáшнее ~ bài làm ở nhà; учéбное ~ bài làm, bài tập; плáновое ~ nhiệm vụ kế hoạch; проéктное ~ thiết kế sơ bộ; брать на себя́ ~ nhận nhiệm vụ; спрáвиться с ~ем hoàn thành nhiệm vụ được giao

за́данн||ый *прил.* (đã) cho, ra, giao, cho trước, định trước; ~ая тéма đề tài đã ra; по ~ой програ́мме theo chương trình định trước

зада́ривать, задари́ть (*В*) 1. biếu (tặng) nhiều; 2. (*подкупать*) biếu xén, đút lót, mua chuộc

задари́ть *сов. см.* зада́ривать

зада́ром *нареч. разг. см.* да́ром

зада́т||ок *м.* 1. tiền đặt cọc, tiền cọc, tiền cược, tiền đặt trước; дать ~ đặt cọc, đặt cược, đặt tiền, đặt trước; 2. *мн.*: ~ки *перен.* tư chất, năng khiếu; дурны́е ~ки tư chất xấu; имéть хоро́шие ~ки к чему́-л. có năng khiếu về cái gì

зада́ть(ся) *сов. см.* задавать(ся)

зада́ч||а *ж.* 1. nhiệm vụ; (*цель*) mục đích, mục tiêu; (*проблема*) vấn đề; боева́я ~ nhiệm vụ chiến đấu; вы́полнить ~у hoàn thành nhiệm vụ; поста́вить пéред собо́й ~у (+ *инф.*) đặt cho mình nhiệm vụ...; 2. (*упражнение*) bài tập; (*арифметическая*) bài toán, bài tính; реша́ть ~у giải bài tính (bài toán); реши́ть ~у giải được bài tính (bài toán)

зада́чник *м.* quyển bài tập, tập bài tính (bài toán)

задви́гать *сов.* (bắt đầu) làm cử động, làm động đậy

задвига́ть, задви́нуть (*В*) 1. (*перемещать в глубину*) đẩy, đẩy vào; ~ что́-л. в у́гол đẩy cái gì vào góc; ~ чемода́н под крова́ть đẩy vali xuống gầm (gậm) giường; ~ я́щик стола́ đẩy ngăn kéo vào bàn; 2. (*закрывать, запирать*) đẩy (đóng, cài, gài)... lại; ~ засо́в đẩy (cài) then lại

задви́гаться *сов.* (bắt đầu) cử động, động đậy

задвига́ться, задви́нуться (được, bị) đẩy vào; (*закрываться*) (được, bị) đẩy lại, đóng lại, cài lại, gài lại

задви́жк||а *ж.* chốt, then; *тех.* van, cửa chẹn, chốt cái; закры́ть дверь на ~у đóng then cửa, cài cửa lại

задвижн||о́й *прил.* (để) đẩy trượt; ~áя дверь cửa đẩy trượt

задви́нуть(ся) *сов. см.* задвига́ть(ся)

задво́рк||и *мн.* (*скл. как ж.*) sân sau; ✧ на ~ах ở hàng cuối, ở sau cùng, ở địa vị thấp kém

задева́ть I, заде́ть 1. (*В*, за *В*) (*касаться*) chạm, đụng, chạm (đụng) vào; (*цепляться*) vướng, móc, mắc, vướng (mắc, móc) phải; пу́ля заде́ла кость viên đạn đụng (chạm) phải xương; заде́ть за гвоздь vướng vào (mắc phải) đinh; заде́ть ного́й за ковёр chân vướng (vấp) thảm; 2. *перен.* (*мимоходом останавливаться на чём-л.*) đề cập (đả động) đến; 3. *перен.* (*волновать*) làm... xúc động; (*возбуждать какое-л. чувство*) khêu gợi; (*затрагивать*) chạm (động, đụng) đến; (*обижать*) xúc phạm, làm phật lòng; ~ чьё-л. любопы́тство khêu gợi lòng tò mò của ai; ~ чьё-л. самолю́бие chạm lòng tự ái của ai

задева́ть II *сов.* (*В*) *разг.* (*затерять*) để thất lạc, bỏ vương mất

задева́ться *сов. разг.* thất lạc, vương mất

заде́л *м.* 1. (*начатая работа*) việc đã bắt đầu, bước khởi đầu; 2. (*запас*) dự trữ, sản phẩm làm dôi, sản phẩm dự trữ

заде́лать *сов. см.* заде́лывать

заде́лка *ж.* (sự) bịt kín, bít kín, lấp kín, phủ kín, che kín, trét, trít; ~ тре́щин trít (bịt kín, bít kín) các khe hở; ✧ ~ семя́н *с.-х.* (sự) vùi hạt, lấp hạt

заде́лывать, заде́лать (*В*) bịt (bít, lấp, phủ, che) kín, trét, trít; vá kín (*тех.*); ~ пробо́ину trét (trít, bịt kín, bít kín, vá kín) lỗ thủng; ~ дверь bịt (bít) cửa vào; ~ что́-л. до́сками, кирпичо́м lấy ván, gạch che (lấp, bịt, bít, trít) cái gì; ~ проры́в в да́мбе hàn khẩu (hạp long) đê; ✧ ~ семена́ *с.-х.* vùi (lấp) hạt

задёрганный *прил. разг.* (*измученный*) bị hành, bị làm khổ

задёргать I *сов.* (*В*) *разг.* (*измучить*) hành, làm khổ

задёргать II *сов.* (*начать дергать*) (bắt đầu) giật, lôi, kéo

задёргивать, задёрнуть (*В*) kéo, kéo kín; (*закрывать*) đóng (khép) kín; ~ занаве́ску kéo màn

задёргиваться, задёрнуться (được) kéo, kéo kín, che kín, phủ kín

задеревене́лый *прил. разг.* cứng đờ, ngay đơ; (*онемелый*) tê cóng

задеревене́ть *сов. разг.* cứng lại, rắn lại, cứng đờ đi; (*онеметь*) tê cóng đi

задержа́ние *с.* (sự) giữ lại; *юр.* (sự) bắt, bắt giữ, câu lưu, bắt bớ; ~ престу́пника bắt giữ kẻ phạm tội; ~ сне́га chắn giữ tuyết

задержа́ться *сов. см.* заде́рживаться

заде́рживать, задержа́ть (*В*) 1. (*препятствовать*) chặn (chận, ngăn)... lại, ngăn trở, cản trở, ngăn chặn, ngăn cản, kìm giữ, níu giữ, kìm hãm, trì kéo; (*заставлять остаться*) giữ (lưu)... lại; (*приостанавливать*) dừng (ngừng) lại; меня́ задержа́ли người ta giữ (lưu) tôi lại, tôi bị giữ lại; я вас до́лго не задержу́ tôi sẽ không lưu (giữ) anh lại lâu đâu; ~ доста́вку чего́-л. ngăn trở (cản trở) việc giao cái gì; ~ сопе́рника *спорт.* níu giữ (kìm giữ) đối thủ lại; ~ проти́вника *воен.* chặn (chận, kìm giữ) quân địch; 2. (*замедлять что-л.*) làm... chậm lại, kìm hãm, kìm giữ; ~ шаги́ chậm bước, đi chậm lại; ~ дыха́ние nín thở; 3. (*не выдавать вовремя*) trì hoãn, kéo dài; ~ зарпла́ту trì hoãn việc trả tiền lương; ~ упла́ту до́лга dây dưa (trì hoãn) việc trả nợ; 4. (*арестовывать*) bắt, bắt giữ, bắt giam, câu lưu, bắt bớ, giam giữ, giam cầm

заде́ржив||аться, задержа́ться 1. (bị) lưu lại, vướng lại, mắc lại, hãm lại; (*замедлять своё движение*) (bị) chậm lại; (*останавливаться*) dừng lại, đứng lại; (*опаздывать*) đến chậm; ~ в доро́ге bị vướng (mắc) lại dọc đường; извини́те, я немно́го задержа́лся xin lỗi, tôi đến chậm một tí; до́лго не ~айтесь! đừng lưu lại (ở lại) lâu nhé!, cố về cho sớm nhé!; 2. (*затягиваться, откладываться*) bị chậm trễ (trì hoãn, hoãn lại, kéo dài)

заде́рж||ка *ж.* 1. (sự) ngăn trở, cản trở, ngăn chặn, ngăn cản, kìm giữ, níu giữ, kìm hãm, trì kéo; giữ lại, lưu lại; dừng lại, ngừng lại; làm chậm lại; trì hoãn

(*ср.* заде́рживать); ~ психи́ческого разви́тия *физиол.* sự chậm phát triển tâm lý; 2. (*промедление, приостановка*) (sự) ngưng trệ, đình trệ, vướng lại, mắc lại; ~ в пути́ vướng (mắc) lại dọc đường; без ~ки ngay lập tức, ngay tức thì, ngay tắp lự, không chậm trễ; рабо́тать без ~ек làm việc trôi chảy (suôn sẻ)

задёрнуть(ся) *сов. см.* задёргиваться

задеть *сов. см.* задева́ть

зади́ра *м. и ж.* (*скл. как ж.*) *разг.* kẻ hay kiếm chuyện (hay gây gổ, hay sinh sự, hay cà khịa), tay ba gai

задира́ть, задра́ть (*В*) 1. *разг.* (*поднимать кверху*) chổng (ngẩng, ngửng, hểnh, vểnh)... lên; (*заворачивать*) vén... lên; ~ го́лову ngẩng (ngửng) đầu lên; 2. (*кожу, ноготь и т. п.*) xước, trầy, sầy, sây sát; 3. *тж. несов. разг.* (*дразнить*) kiếm chuyện, gây gổ, gây sự, gây chuyện, sinh sự, cà khịa; 4. *разг.* (*убить, растерзать*) xé tan xác, xé xác, giết; ✧ ~ нос hểnh mũi, vênh mặt, lên mặt

задира́ться *несов.* 1. *разг.* (*вызывать на ссору*) kiếm chuyện, gây gổ, gây sự, gây chuyện, sinh sự, cà khịa; 2. (*о коже, ногте и т. п.*) (bị) xước, trầy, sầy, sây sát

зади́ристый *прил. разг.* hay kiếm chuyện (gây gổ, gây sự, gây chuyện, sinh sự, cà khịa)

задненёбный *прил.*: ~ звук *лингв.* âm vòm sau, âm nhuyễn khẩu cái

заднепрохо́дн||ый *прил.*: ~ое отве́рстие *анат.* hậu môn; lỗ đít (*груб.*)

заднеязы́чный *прил.*: ~ звук *лингв.* âm cuối lưỡi

за́дн||ий *прил.* (*ở*) sau, hậu, phía sau, đằng sau; ~ее колесо́ bánh sau; ~яя дверь cửa hậu (sau); ~ие коне́чности các chi (chân) sau; ~ ход chạy (đi) giật lùi; дать ~ ход cho chạy giật lùi; ~ прохо́д *анат.* hậu môn; lỗ đít (*груб.*); ✧ ~яя мысль hậu ý, ẩn ý, thâm ý; безо вся́кой ~ей мы́сли không có hậu ý (ẩn ý, thâm ý) nào; не без ~ей мы́сли không phải là không có hậu ý (ẩn ý, thâm ý); без ~их ног mệt lử, mệt lử cò bợ; ~им число́м а) (*прошедшим числом*) đề lui ngày, đề ngày sớm hơn ngày thật; б) (*позднее*) về sau; подписа́ть что́-л. ~им число́м ký lui ngày cái gì, ký cái gì đề ngày sớm hơn ngày thật; ходи́ть на ~их ла́пках пе́ред ке́м-л. quỵ luỵ (luồn cúi) ai, phủ phục (khúm núm, cong lưng cúi gối) trước ai

за́дник *м.* 1. (*у обуви*) phần sau chiếc giày; 2. *театр.* hậu cảnh, phông sau, phông hậu

задо́брить *сов. см.* зада́бривать

задо́к *м.* 1. (*повозки*) đuôi xe, phần sau xe; 2. *см.* за́дник 1.

задолби́ть *сов. разг.* (*заучить*) học thuộc lòng

задо́лго *нареч.* rất lâu trước khi..., trước... đã lâu; (*заранее*) từ trước, trước; ~ до о́сени rất lâu trước khi mùa thu đến

задолжа́ть *сов. разг.* mắc nợ, nợ; он ~а́л мне 100 рубле́й nó nợ tôi 100 rúp

задо́лженность *ж.* (món, khoản) nợ; больша́я ~ (món) nợ lớn, nợ to; погаси́ть ~ trả hết (thanh toán) nợ; ✧ академи́ческая ~ môn thi còn nợ

за́дом *нареч.* (một cách) giật lùi; дви́гаться ~ đi giật lùi; ✧ ~ наперёд ngược, phía sau ra trước; надеть ша́пку ~ наперёд đội mũ ngược

задо́р *м.* nhiệt tình, nhiệt huyết, (lòng) hăng hái, hăng say; молодо́й ~ nhiệt tình của tuổi trẻ, nhiệt huyết của thanh niên

задо́ринк||а *ж.* (*пылкость*) (sự) nhiệt tình, hăng hái, hăng say; ✧ без ~и (*или* без сучка́, без ~и; ни сучка́, ни ~и) trôi chảy, trơn tru, suôn sẻ

задо́рно *нареч.* (một cách) nhiệt tình, hăng hái, hăng say; (*бойко*) (một cách) linh lợi, lanh lẹn, hoạt bát, sôi nổi

задо́рн||ый *прил.* đầy nhiệt tình, đầy nhiệt huyết, hăng hái, hăng say; (*бойкий*) linh lợi, lanh lẹn, hoạt bát, sôi nổi, hào hùng; ~ взгляд cái nhìn lanh lẹn; ~ моти́в điệu nhạc sôi nổi (hào hùng)

задохну́ться *сов. см.* задыха́ться

задра́ивать, задра́ить (*В*) *мор.* đóng kín, bịt kín

задра́ить *сов. см.* задра́ивать

задрапирова́ть *сов.* (*В*) trang hoàng bằng vải; (*обить*) bọc vải; (*закрыть занавесами*) che màn

задра́ть *сов. см.* задира́ть 1, 2, 4

задребезжа́ть *сов. см.* дребезжа́ть

задрема́ть *сов.* thiu thiu (lim dim) ngủ, chợp mắt, chập chờn

задрож||а́ть *сов.* (bắt đầu) rung động, rung lên; (*от холода*) (bắt đầu) run, run lên; (*о свете*) (bắt đầu) lay động, chập chờn; го́лос ~ал giọng run lên; ~ от стра́ха run sợ

задува́ть I, заду́ть (*В*) (*гасить*) thổi tắt

задува́ть II, заду́ть (*В*) *тех.* mở gió, khai gió, khai lò, chạy lò; заду́ть до́мну khai lò cao

задува́ть III *несов.* 1. (*дуть*) thổi, thổi lên; 2. (*проникать — о ветре*) thổi (lọt, lùa) vào; 3. (*В*) (*заносить дуновением*) thổi (thổi dồn)... vào

заду́вка *ж. тех.* (sự) mở gió, khai gió, khai lò, chạy lò

заду́мать(ся) *сов. см.* заду́мывать(ся)

заду́мчиво *нареч.* (một cách) trầm mặc, trầm ngâm, đăm chiêu

заду́мчивост||ь *ж.* (sự) trầm tư, trầm mặc, trầm ngâm, đăm chiêu, trầm tư mặc tưởng; в глубо́кой ~и đang trầm tư mặc tưởng

заду́мчив||ый *прил.* trầm tư, trầm mặc, trầm ngâm, đăm chiêu, trầm tư mặc tưởng; ~ взгляд cái nhìn trầm tư (trầm mặc, trầm ngâm, đăm chiêu); с ~ым ви́дом vẻ mặt trầm tư (trầm ngâm, đăm chiêu, tư lự)

заду́мывать, заду́мать 1. (*В+ инф.*) định, dự định, có ý định; (*замышлять*) rắp tâm, mưu đồ, mưu toan; заду́мать сде́лать что́-л. định (dự định, có ý định) làm gì; 2. (*В*) (*загадывать*) nghĩ thầm, chọn nhẩm; заду́майте како́е-нибудь число́ hãy chọn nhẩm một con số nào đó

заду́мыв||аться, заду́маться 1. (над *Т*, о *П*) suy nghĩ, suy tính, suy ngẫm, ngẫm nghĩ, nghĩ ngợi; о чём вы заду́мались? anh nghĩ ngợi (suy nghĩ, ngẫm nghĩ) gì thế?; заду́маться над реше́нием зада́чи suy nghĩ cách giải bài toán; 2. (*впадать в задумчивость*) trầm tư, trầm ngâm, tư lự, suy tư, trầm tư mặc tưởng; 3. (*колебаться*) do dự, ngần ngại, ngại ngần, lưỡng lự; не ~аясь không do dự (ngần ngại, lưỡng lự)

задури́ть *сов. разг.* (*В*): ~ го́лову кому́-л. làm ai mê muội (mụ mẫm, u mê)

заду́ть I, II *сов. см.* задува́ть I, II

заду́ть III *сов. разг.* (*начать дуть*) (bắt đầu) thổi, thổi lên

задуше́вно *нареч.* (một cách) thân mật, thân thiết, thân tình; thành tâm, chân tình, thành khẩn

задуше́вность *ж.* (sự, tình) thân mật, thân thiết, thân tình; thành tâm, chân tình, thành khẩn, thật lòng, thực tình; tha thiết (*ср.* задуше́вный)

задуше́вн||ый *прил.* thân, chí thân, chí thiết, thân mật, thân thiết, thân tình; (*сердечный*) thành tâm, chân tình, thành khẩn, thật lòng, thực tình;

(*сокровенный*) tha thiết, thiết tha, tâm tình; ~ друг người bạn thân (chí thân, chí thiết); ~ разговóр cuộc nói chuyện thân tình (thân mật, thân thiết); ~ое чýвство tình cảm thiết tha; ~ая пéсня bài hát tâm tình

задуши́ть *сов. см.* души́ть I 1, 2

задуши́ться *сов. разг.* tự ải, (tự) thắt cổ chết

зады́ I *мн. см.* задвóрки

зады́ II *мн.*: повторя́ть ~, твердúть ~ *разг.* cứ lặp đi lặp lại (nhai đi nhai lại *груб.*) mãi một điều

задыми́ть I *сов.* 1. (*начать дымить*) (bắt đầu) bốc khói, nhả khói, phun khói; 2. *разг.* (*закурить*) châm thuốc, bắt đầu hút

задыми́ть II *сов.* (*В*) (*закоптить дымом*) làm ám khói; (*заполнить дымом*) làm um khói

задымлённый *прил.* (bị) ám khói

задыха́ться, задохну́ться 1. (от *Р*) ngạt thở, ngột thở, nghẹt thở, ngạt hơi; (*от усталости и т. п.*) thở hổn hển; *перен.* sống ngột ngạt; 2. (*умирать от удушья*) chết ngạt, chết ngột

задыша́ть *сов.* (*начать дышать*) (bắt đầu) thở

заеда́ние *с. тех.* (sự) hóc, kẹt, tắc, mắc kẹt

заеда́ть, заéсть 1. (*В*) (*загрызать*) cắn chết, ăn thịt; (*мучить укусами*) đốt dữ; нас заéли комарú muỗi đốt chúng tôi dữ lắm; muỗi nó ăn thịt chúng tớ (*шутл.*); 2. (*В Т*) (*закусывать*) nhắm; 3. (*В*) *перен. разг.* (*изводить*) đay nghiến, chì chiết, giày vò, dằn vặt, làm tình làm tội; 4. (*В*) *перен.* (*пагубно влиять*) làm thui chột (tàn lụi, cùn mằn, mai một); его́ заéла средá hoàn cảnh chung quanh làm thui chột (tàn lụi, cùn mằn, mai một) tài năng của anh ta; 5. *обыкн. безл. разг.* (*застревать*) (bị) hóc, kẹt, tắc, mắc kẹt, vướng mắc; замóк заéло khoá hóc

заéзд *м.* 1. (sự) ghé vào, tạt vào, rẽ vào; без ~а không ghé (tạt, rẽ) vào; с ~ом có ghé (tạt, rẽ) vào; 2. *разг.* (*приезд*) (sự) đến, tới; 3. *спорт.* (cuộc, đợt) chạy thi, chạy đua, đua, thi; полуфинáльный ~ cuộc đua (thi, chạy đua, chạy thi) bán kết

заéздить *сов.* (*В*) *разг.* (*лошадь*) phi... đến kiệt sức; *перен.* làm... mệt lử (hết hơi, kiệt sức)

заезжа́ть, заéхать 1. (*останавливаться по пути*) (đi xe qua) ghé vào, tạt vào, rẽ vào; (к *Д*) (*посещать*) ghé (tạt, rẽ) thăm; я заéду к вам зáвтра mai tôi sẽ ghé thăm anh; 2. (за *Т*) đến tìm, ghé đón; он заéхал за мной anh ấy đã ghé đón tôi; 3. (в *В*) (*въезжать куда-л.*) đi vào; ~ во двор đi vào trong sân; 4. (*уезжать далеко или не туда, куда следует*) đi xa, đi sâu, đi lạc, đi loanh quanh; 5. (*подъезжать со стороны*) đi vòng đến; он заéхал слéва anh ấy đi vòng từ phía trái đến; 6. (за *В*) (*сворачивать за что-л.*) rẽ, rẽ vào; заéхать зá угол rẽ sau góc

заéзженный *прил.* 1. (*изнуренный*) kiệt sức, kiệt lực; 2. *перен.* (*банальный*) nhàm, nhàm tai

заéзж||ий *прил.* đi ngang qua ghé lại; ~ гость người khách đi ngang qua ghé lại; ~ артúст nghệ sĩ lưu diễn; ~ая трýппа đoàn lưu diễn

заём *м.* (sự, khoản) vay, mượn, vay mượn; сдéлать ~ vay, mượn, vay mượn, vay nợ; дать ~ cho vay; государственный ~ công trái, quốc trái; вы́пустить ~ phát hành công trái; вы́игрышный ~ công trái có quay số lấy thưởng; внéшний ~ công trái phát hành ra ngoài

заёмн||ый *прил.* (thuộc về) vay, mượn, vay mượn; ~ое письмó *юр., фин.* thư xác nhận nợ

заёмщик *м. юр., фин.* người vay, người nợ

заёрзать *сов. разг.* (bắt đầu) cựa quậy

заéсть *сов. см.* заедáть

заéсться *сов. разг.* khảnh ăn, kén ăn

заéхать *сов. см.* заезжáть

зажáривать, зажáрить (*В*) (*на сковороде*) rán, rôti, chiên; (*на вертеле*) quay; (*на углях*) nướng; (*целой тушей*) thui

зажáриваться, зажáриться (*на сковороде*) (được) rán, rôti, chiên; (*на вертеле*) (được) quay; (*на углях*) (được) nướng; (*целой тушей*) (được) thui

зажáрить(ся) *сов. см.* зажáривать(ся)

зажáть *сов. см.* зажимáть

зажд||áться *сов.* (*Р*) *разг.* chờ (đợi) lâu, chờ chực, chầu chực; (*устать от ожидания*) chờ mệt, chờ chán, đợi chán chê; мы вас ~алúсь! chúng tôi đợi anh chán chê (đợi anh hết nước hết cái)!

зажéчь(ся) *сов. см.* зажигáть(ся)

зажив||áть, зажúть khỏi, lành lại; (*зарубцовываться*) liền da, thành sẹo, liền sẹo, đóng sẹo, lên da non; вáша ногá скóро ~ёт chân anh sắp khỏi

заживáться, зажúться *разг.* sống quá lâu; (*в каком-л. месте*) *ở* quá lâu

зажви́ть(ся) *сов. см.* заживля́ть(ся)

заживле́ние *с.* (sự) liền da, thành sẹo, liền sẹo, đóng sẹo, lên da non

заживля́ть, зажви́ть (*В*) *разг.* làm... liền da (thành sẹo, liền sẹo, đóng sẹo, lên da non)

заживля́ться, зажви́ться *разг.* liền da, liền sẹo, đóng sẹo, lên da non

зáживо *нареч.*: похорони́ть ~ chôn sống; ~ погребённый, похорóненный bị chôn sống

зажига́лка *ж.* 1. (cái) bật lửa, bích-kê; 2. *разг.* (*бомба*) (quả) bom cháy, bom lửa

зажига́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) nhen lửa, châm lửa, đốt, mồi lửa; 2. *тех.* (cái) mồi, đánh tia lửa

зажига́тельн||ый *прил.* 1. (để) nhen lửa, đốt cháy, bắt lửa, phát hoả; ~ые вещества́ chất cháy, chất mồi lửa; ~ая бóмба bom cháy, bom lửa; 2. *перен.* (*возбуждающий*) nảy lửa, kích thích, kích động, sôi nổi; ~ая речь (bài) diễn văn nảy lửa, diễn văn kích động lòng người

зажига́ть, зажéчь (*В*) 1. nhen, châm, đốt, đốt cháy, làm bốc cháy; (*электричество*) bật; (*лампу*) thắp, lên; ~ свет (*электрический*) bật điện; ~ лáмпу thắp (châm, đốt, lên) đèn; ~ спúчку đánh diêm, quẹt diêm; ~ папирóсу châm thuốc; зажéчь олимпúйский огóнь châm ngọn lửa Olympic (Thế vận hội); 2. *перен.* kích thích, kích động, làm hăng say; ~ слýшателей рéчью diễn thuyết kích động người nghe; ~ энтузиáзмом làm phấn khởi lên, nhen lên ngọn lửa nhiệt tình

зажиг||áться, зажéчься 1. bắt cháy, bốc cháy, bắt lửa; (*о свете*) bật sáng, thắp sáng; когдá ~аются огни́ khi đèn bật sáng (thắp sáng); зажглáсь спúчка diêm bốc cháy; 2. (*появляться*) sáng lên, hiện lên; зажглáсь пéрвая звездá vì sao đầu tiên đã sáng lên (hiện lên); 3. (*Т*) *перен.* (*о глазах*) sáng lên, bừng lên, rực sáng lên; её глазá зажглúсь нéнавистью đôi mắt nàng bừng bừng lửa căm hận; 4. *перен.* (*возникать — о чувствах и т. п.*) nảy ra, nảy sinh, sinh ra; в его́ душé зажглóсь

вдохновéние niềm hào hứng bừng lên trong lòng chàng; 5. (*Т*) *перен.* (*чувством, настроением и т. п.*) bị xâm chiếm; (*желанием, жаждой*) khao khát, thèm muốn

зажи́м *м.* 1. (*действие*) (sự) kẹp chặt, cặp chặt, siết chặt, nắm chặt, ép chặt, bóp chặt; 2. (*приспособление*) (cái, bàn) kẹp, cặp; 3. *перен.* (sự) bóp nghẹt, trù dập, đàn áp, áp chế; ~ кри́тики bóp nghẹt (trù dập, đàn áp) phê bình

зажима́ть, зажа́ть (*В*) 1. (*стискивать*) kẹp (cặp, siết, nắm, ép, bóp) chặt; ~ что́-л. в руке́ bóp chặt (nắm chặt) cái gì; 2. (*затыкать*) bịt, bít, bóp; ~ нос bóp mũi; ~ уши bịt tai; ~ кому́-л. рот руко́й lấy tay bịt (bít) miệng ai; 3. *перен.* bóp nghẹt, trù dập, đàn áp, áp chế; ~ инициати́ву bóp nghẹt sáng kiến; ✧ ~ рот кому́-л. bịt mồm bịt miệng ai

зажи́мн||ый *прил.* (để) kẹp, cặp, siết

зажи́мщик *м. разг.*: ~ кри́тики kẻ bóp nghẹt (trù dập, đàn áp) phê bình

зажи́точно *нареч.* (một cách) khá giả, sung túc, no đủ, phong lưu; жить ~ sống khá giả (no đủ, sung túc, phong lưu)

зажи́точность *ж.* (sự) sung túc, khá giả, no đủ, phong lưu

зажи́точн||ый *прил.* khá giả, sung túc, no đủ, phong lưu; здесь наро́д всё ~ ở đây dân chúng thật khá giả (no đủ, sung túc, phong lưu)

зажить I *сов. см.* заживáть

зажи́ть II *сов.* (*начать жить*) (bắt đầu) sống; ~ но́вой жи́знью bắt đầu cuộc sống mới

зажи́ться *сов. см.* заживáться

зажму́ривать, зажму́рить nheo, nhíu, nheo (nhíu)...lại; ~ глаза́ nheo (nhíu) mắt

зажму́риваться, зажму́риться nheo (nhíu) mắt

зажму́рить(ся) *сов.* зажму́ривать(ся)

зажужжа́ть *сов.* (bắt đầu) kêu vo ve, kêu vo vo, kêu vù vù

зазва́ть *сов. см.* зазывáть

зазвене́ть *сов.* (bắt đầu) kêu leng keng, ngân lên

зазвон||и́ть *сов.* (bắt đầu) kêu leng keng, reo leng keng, reo lên; ~и́л буди́льник đồng hồ báo thức reo lên; ~и́л телефо́н chuông điện thoại reo lên

зазвуч||а́ть *сов.* vang lên, ngân lên; его́ го́лос ~а́л под сво́дами tiếng của chàng vang lên (ngân lên) dưới mái vòm

заздра́вный *прил.* 1. (để) chúc sức khoẻ; ~ тост lời chúc rượu; подня́ть ~ ку́бок за кого́-л. nâng cốc chúc sức khoẻ ai; 2. *церк.* (để) cầu an; ~ моле́бен lễ cầu an

зазева́ться *сов. разг.* mải nhìn, nhìn ngơ ngác, nhìn ngẩn ngơ

зазелен||е́ть *сов.* 1. (*стать зелёным*) xanh ra, trở nên xanh tươi; дере́вья ~е́ли cây cối ra lá xanh tươi; 2. (*показаться о чём-л. зеленом*) hiện ra xanh xanh

заземле́ние *с. эл.* 1. (*действие*) (sự) tiếp đất, nối đất; 2. (*приспособление*) thiết bị tiếp đất (nối đất)

заземли́ть *сов. см.* заземля́ть

заземля́ть, заземли́ть (*В*) *эл.* tiếp đất, nối đất

зазимова́ть *сов. см.* зимова́ть

зазнава́ться, зазна́ться *разг.* làm cao, làm phách, lên mặt, tự mãn, tự phụ, phách lối, tự cao tự đại

зазна́йка *м. и ж. разг.* kẻ làm cao (làm phách, phách lối, lên mặt, kênh kiệu)

зазна́йство *с. разг.* (thái độ) làm bộ, làm cao, làm phách, phách lối, tự mãn, tự phụ, kênh kiệu, tự cao tự đại

зазна́ться *сов. см.* зазнава́ться

зазно́ба *ж. разг.* 1. mối tình; 2. (*возлюблённая*) người yêu

зазо́р *м. тех.* khe hở; величина́ ~а độ hở

зазо́рно *нареч.* (một cách) đáng xấu hổ, đáng hổ thẹn

зазо́рн||ый *прил.* đáng chỉ trích; (*постыдный*) xấu xa, đáng xấu hổ, đáng hổ thẹn; в э́том нет ничего́ ~ого trong việc này chẳng có gì xấu xa (đáng xấu hổ, đáng hổ thẹn) cả

зазре́н||ие *с.*: без ~я со́вести không biết ngượng (hổ thẹn, xấu hổ), mặt mo, mặt dày, vô liêm sỉ

зазу́бренный I *прил.* (*с зазубринами*) sứt mẻ, (có) hình răng cưa

зазу́бренный II *прил. разг.* (*выученный*) (đã) học thuộc lòng

зазу́бривать I, зазубри́ть (*В*) (*делать зазубрины*) làm sứt mẻ

зазу́бривать II, зазубри́ть (*В*) *разг.* (*заучивать*) học thuộc lòng, học vẹt

зазу́брина *ж.* (chỗ) sứt mẻ; с ~ми bị sứt mẻ

зазубри́ть I, II *сов. см.* зазу́бривать I, II

зазыва́ла *м. и ж. уст. разг.* người mời mọc khách hàng; cò (*разг.*)

зазыва́ние *с.* (sự) mời mọc, khẩn khoản mời

зазыва́ть, зазва́ть (*В*) *разг.* mời mọc, khẩn khoản mời

зайгранн||ый *прил.* 1. (bị) dùng hỏng, dùng mòn, dùng hư; ~ая пласти́нка đĩa hát dùng mòn; 2. (*избитый*) lặp đi lặp lại mãi, nhàm tai, cũ rích; ~ая мело́дия nhạc điệu nhàm tai; ~ая пье́са vở kịch diễn đi diễn lại mãi

заигра́ть I *сов. см.* зайгрывать

заигра́ть II *сов.* (*начать играть*) bắt đầu chơi; (*начать исполнять*) bắt đầu biểu diễn

заигра́ться *сов. см.* зайгрываться

зайгрывание *с. разг.* 1. (*кокетство*) (sự) ve vãn; 2. (*заискивание*) (sự) xun xoe, xu nịnh, bợ đỡ

зайгрывать I, заигра́ть (*В*) 1. (*приводить в негодность*) dùng hỏng (mòn, hư); ~ пласти́нку quay mòn (dùng hỏng) đĩa nhạc; 2. (*опошлять*) chơi mãi sinh nhàm, diễn mãi đến ngấy; 3. *разг.* (*не возвращать*) ~ кни́гу mượn sách rồi quyt không trả

зайгрывать II *несов.* (с *Т*) *разг.* 1. (*кокетничать*) ve vãn, lơn, ve; 2. (*заискивать*) xun xoe, xu nịnh, bợ đỡ

зайгрываться, заигра́ться mải chơi

зайка *м. и ж.* (*скл. как ж.*) người nói lắp (nói cà lăm)

заика́ние *с.* (tật) nói lắp, nói cà lăm

заика́ться, заикну́ться 1. *тк. несов.* nói lắp, nói cà lăm; 2. *разг.* (*запинаться на полуслове*) nghẹn lời; 3. (о *П*) *разг.* (*упоминать вскользь*) nói qua, nhắc qua, ám chỉ, hé răng; он да́же не заикну́лся об э́том thậm chí cậu ta không hé răng nói nửa lời về việc này

заикну́ться *сов. см.* заика́ться 2, 3

заимода́вец *м. фин.* chủ nợ, người cho vay

заимообра́зно *нареч.* (bằng cách) vay, mượn; брать у кого́-л. ~ де́ньги mượn (vay) tiền của ai; дава́ть ~ cho vay, cho mượn

заи́мствовани||е *с.* 1. (*действие*) (sự) vay mượn, mượn; литерату́рное ~ vay mượn trong văn học; 2. *лингв.* (*слово*) từ vay mượn (du nhập); ✧ специа́льные права́ ~я *эк.* quyền vay (quyền rút vốn) đặc biệt (SDR)

заи́мствованный *прил.* (được) vay mượn, du nhập

заи́мствовать *несов. и сов.* (*В*) vay mượn, du nhập, mượn; (*черпать*) rút ra, rút; (*брать*) lấy ra, lấy; ~ сло́во из иностра́нного языка́ vay mượn

(du nhập) từ ở tiếng nước ngoài; ~ óпыт передовикóв học tập kinh nghiệm của những người lao động tiên tiến

зайндев||евший, ~елый *прил.* (bị) phủ sương muối

зайндеветь *сов.* (bị) phủ sương muối

заинтересóванно *нареч.* (một cách) quan tâm, thiết tha, lưu tâm, hăng hái, sôi nổi

заинтересóванность *ж.* (sự, tinh thần) quan tâm, thiết tha, lưu tâm; материáльная ~ quan tâm đến lợi ích vật chất, khuyến khích vật chất

заинтересóванн||ый *прил.* 1. (*интересующийся чем-л.*) quan tâm, lưu tâm, để ý, chú ý; (*увлечённый*) sốt sắng, thiết tha, mong muốn; быть глубокó ~ым в чём-л. thiết tha mong muốn cái gì, hết sức quan tâm đến điều gì; 2. (*имеющий касательство*) liên quan, hữu quan, có liên quan, có quan hệ; ~ые стóроны các bên hữu quan (liên quan); ~oe лúцо đương sự, người hữu quan

заинтересовáть *сов.* (*В Т*) làm... quan tâm (lưu tâm, chú ý, thích thú), gây hứng thú; ~ когó-л. расскáзом làm ai thích thú với chuyện kể

заинтересовáться *сов.* (*Т*) quan tâm, lưu tâm, chú ý, sốt sắng, thích thú

заинтриговáть *сов. см.* интриговáть

зайскивание *с.* (sự) xun xoe, xu nịnh, ton hót, siểm nịnh, bợ đỡ

зайскивать *несов.* (пéред *Т*) xun xoe, xu nịnh, ton hót, siểm nịnh, bợ đỡ

зайскивающий *прил.* khúm núm, xun xoe, quỵ luỵ; ~ гóлос giọng khúm núm

зайскрúться *сов.* (bắt đầu) long lanh, lấp lánh

зáймов||ый *прил.* (thuộc về) vay, mượn; ~ая операция nghiệp vụ cho vay

займодержáтель *м.* người sở hữu công trái

зáймы *мн. см.* заём

зайтú *сов. см.* заходúть

зайчáтина *ж.* thịt thỏ

зáйчик *м.* 1. *см.* зáяц; 2. (*световой*) vệt ánh sáng phản chiếu; ~и на стенé những vệt ánh sáng phản chiếu trên tường

зайчúха *ж.* thỏ cái

зайчóнок *м.* thỏ con

закабалéние *с.* (sự) nô dịch

закабалúть(ся) *сов. см.* закабаля́ть(ся)

закабаля́ть, закабалúть (*В*) nô dịch, bắt... làm nô lệ

закабаля́ться, закабалúться bị nô dịch, trở thành nô lệ

закавкáзский *прил.* (thuộc về) vùng ngoại Caucasia, ngoại Capcaz

закады́чный *прил. разг.* chí thân, chí thiết, thân thiết, tâm tình; ~ друг, ~ прия́тель người bạn chí thân (chí thiết, tâm tình, nối khố)

зака́з *м.* 1. commăng, (sự, đơn) đặt hàng; (*на изготовление чего-л. тж.*) (sự) đặt làm; (*на покупку чего-л. тж.*) (sự) đặt mua; отдéл ~ов phòng đặt hàng; 2. *разг.* (*заказанная вещь*) hàng đặt; ваш ~ ужé готóв hàng anh đặt đã làm xong rồi; ✧ на ~ theo mẫu đặt, đặt làm, đặt trước; (*о платье и т.п.*) may đo; по ~у theo yêu cầu, theo sự uỷ nhiệm, theo ý muốn; изготóвленный по особому ~у làm theo mẫu đặc biệt; писáть по ~у viết theo đơn đặt hàng

заказáть I, II *сов. см.* закáзывать I, II

зака́зник *м.* khu bảo tồn, khu bảo vệ, rừng cấm

заказн||óй *прил.* 1. (*сделанный на заказ*) (làm) theo commăng, theo đơn đặt hàng, theo mẫu đặt; (*нанятый заранее*) (đã) đặt trước, thuê; ~ костю́м bộ comlê (quần áo) may đo; ~ автóбус xe bus thuê; ~óe убúйство (vụ, vụ án) giết thuê; 2. (*о почтовых отправлениях*) (có) bảo đảm; ~óe письмó thư bảo đảm, thư ghi số

заказýха *ж. разг. пренебр.* 1. (*заказное убийство*) (vụ, sự) giết thuê; 2. (*произведение искусства, сделанное на заказ*) tác phẩm viết thuê, sáng tác làm theo đơn đặt hàng (không chân thật, giả dối)

зака́зчи||к *м.*, **~ца** *ж.* người đặt hàng

зака́зывать I, заказáть I (*В*) đặt, thửa, đặt hàng, đặt làm, đặt mua, commăng; ~ банкéт đặt tiệc; ~ обéд đặt bữa ăn; ~ билéт đặt vé, đặt mua vé; ~ костю́м đặt may bộ comlê, thửa bộ quần áo; ~ блю́до (*в ресторане*) gọi món ăn

зак||áзывать II, заказáть II (*В*) *уст.* (*запрещать*) cấm, cấm chỉ; физúческий труд для негó надóлго закáзан anh ta bị cấm lao động chân tay trong một thời gian lâu; все путú емý закáзаны нó bị cắt hết mọi đường, нó không còn lối nào nữa; говорúть никомý не ~áжешь không thể cấm người ta nói được; ~ путь (дорóгу) комý-л. cấm đường ai, cấm ai không được đến, cấm cửa ai

зака́л *м. см.* закáлка; ✧ хлеб с ~ом bánh mì nướng chưa chín

закалённость *ж.* (sự, độ) tôi luyện, trui luyện, rèn luyện, dày dạn

закалённый *прил.* (được) tôi luyện, trui luyện, rèn luyện, dày dạn; ~ боéц chiến sĩ dày dạn (được tôi luyện) ; ~ в бою́ được tôi luyện (rèn luyện, dày dạn) trong chiến đấu

зака́ливать(ся) *несов. см.* закали́ть(ся)

закали́ть(ся) *сов. см.* закаля́ть(ся)

зака́лк||а *ж.* 1. (sự) tôi, trui, luyện; ~ стáли tôi (trui) thép; 2. *перен.* (*воспитание стойкости, выносливости*) (sự) tôi luyện, trui luyện, rèn luyện, trui rèn, luyện tập; получúть ~у được tôi luyện (rèn luyện, trui luyện, trui rèn); ~ организма rèn luyện cơ thể; 3. *перен.* (*стойкость*) (sức) bền bỉ, dẻo dai, dày dạn; (*выносливость*) (sự) dai sức; (*нравственная*) tư chất

зака́лывать, заколóть (*В*) 1. (*убивать*) đâm chết; (*животных тж.*) chọc tiết; заколóть свинью́ chọc tiết lợn; 2. (*закреплять*) găm, ghim, cài, gài; ~ вóлосы găm tóc

закали́ть, закали́ть (*В*) 1. tôi, trui, luyện; ~ сталь tôi (trui) thép; 2. *перен.* tôi luyện, trui luyện, rèn luyện, trui rèn, luyện tập; ~ вóлю tôi luyện (trui luyện, rèn luyện) ý chí

закали́ться, закали́ться 1. (được) tôi, trui, luyện; 2. *перен.* (được) tôi luyện, trui luyện, rèn luyện, trui rèn, tập luyện

закамуфли́ровать *сов. см.* камуфли́ровать

зака́нчив||ать, зако́нчить (*В*) làm xong, hoàn thành, hoàn tất, kết thúc, kết liễu; ~аю рабóту tôi làm sắp xong (đang kết thúc) công việc; зако́нчить рабóту làm xong việc, hoàn thành (hoàn tất) công việc; ~ выступлéние kết thúc lời phát biểu; зако́нчить строúтельство xây dựng xong, hoàn tất (hoàn thành) việc xây dựng

зака́нчиваться, зако́нчиться 1. xong, hết, mãn, (được) hoàn thành, hoàn tất, kết thúc, kết liễu; собра́ние скóро зако́нчится cuộc họp sắp xong (sắp mãn); 2. *тк. несов.* (*Т*) (được) kết thúc

зака́пать I *сов. см.* зака́пывать I

зака́п||ать II *сов.* (*начать капать*) (bắt đầu) nhỏ giọt, nhỏ, rỏ; слёзы ~али из глаз nước mắt nhỏ giọt; дождь ~ал trời bắt đầu mưa

закапри́зничать *сов. см.* капри́зничать

зака́пывать I, зака́пать (*В*) 1. (*забрызгивать*) làm (giây, vấy) bẩn, làm lấm; ~ стол черни́лами giây bẩn (vấy bẩn, làm vấy) mực lên bàn; 2. *разг.* (*по каплям*) nhỏ, rỏ; ~ лека́рство в глаз nhỏ (rỏ) thuốc vào mắt

зака́пывать II, закопа́ть (*В*) 1. chôn, vùi, chôn vùi; 2. (*заполнять землёй*) lấp; ~ я́му lấp hố

зака́пываться, закопа́ться vùi mình, ẩn nấp, nấp hầm

зака́ркать *сов.* (bắt đầu) kêu quạ quạ

зака́рмливать, закорми́ть (*В*) cho... ăn no quá

зака́т *м.* 1. mặt trời lặn; (*время заката*) (lúc, buổi) hoàng hôn, mặt trời lặn; (*освещение неба*) ráng chiều; на ~е vào lúc hoàng hôn, khi mặt trời lặn; 2. *перен.* ngày tàn, lúc kết thúc (kết liễu); ✧ на ~е дней khi về già, lúc xế bóng

зака́тать *сов. см.* зака́тывать II

зака́тить *сов. см.* зака́тывать I

зака́титься *сов. см.* зака́тываться

зака́точн||ый *прил.*: ~ая маши́на máy cuộn, máy đóng nắp

зака́тывать I, закати́ть (*В*) 1. lăn (đẩy)... vào; закати́ть коля́ску во двор đẩy xe nôi vào sân; закати́ть мяч под крова́ть lăn quả bóng vào gầm giường; 2. *разг.* (*устраивать*) làm, gây nên, bày; ~ пир bày (mở, làm) tiệc; ~ скандал gây scandal, gây chuyện om sòm; 3. *разг.* (*наносить удар*) giáng, tát, vả, đánh; ~ пощёчину tát, vả, tai cho một cái, giáng một cái tát; ~ оплеу́ху tát tai, bạt tai, bớp, tai; ✧ ~ глаза́ trợn ngược mắt, trợn mắt long sòng sọc

зака́тывать II, закати́ть 1. (*в* в *В*) (*обёртывать, обматывать*) cuộn (cuốn, quấn)... lại; 2. (*подвёртывать, засучивать*) xắn, xăn, vén; ~ рукава́ xắn (xăn, vén) tay áo; ~ брю́ки xắn (xăn) quần; 3. (*заравнивать катком*) lăn, cán; ~ доро́гу lăn đường

зака́тываться, закати́ться 1. lăn vào; 2. (*о небесных светилах*) lặn; 3. *перен.* (*о славе и т. п.*) lu mờ, mờ đi, tàn lụi, suy sút; ✧ глаза́ закати́лись đôi mắt trợn ngược lên; закати́ться сме́хом cười vang; закати́ться слеза́ми khóc tức tưởi

закач||а́ть I *сов.* (*В*) 1. ru, ru ngủ; 2. (*вызвать головокружение*) lắc mệt, làm say sóng; его́ ~а́ло anh ấy bị say sóng, nó bị lắc mệt

закача́ть II *сов.* (*начать качать*) (bắt đầu) lắc, đu đưa

закача́ться *сов.* (*начать качаться*) (bắt đầu) lúc lắc, đu đưa, lắc lư, tròng trành

зака́шлять *сов.* (bắt đầu) ho

зака́шл||яться *сов.* ho sù sụ, ho lâu; я ~ялся от ды́ма tôi ho sù sụ vì khói

зака́яться *сов. разг.* thề bỏ, chừa, bỏ, cai

заква́кать *сов.* (bắt đầu) kêu ộp oạp

заква́сить(ся) *сов. см.* заква́шивать(ся)

заква́ска *ж.* 1. (*действие*) (sự) ủ chua, muối chua, làm chua, làm dưa; 2. (*вещество*) chất gây men, men, mẻ; 3. *перен. разг.* tư chất, bản tính; в нём видна́ хоро́шая ~ thấy rõ cậu ta có tư chất tốt

заква́шивать, заква́сить (*В*) ủ (muối, làm) chua, làm dưa

заква́шиваться, заква́ситься chua ra, lên men

закива́ть *сов.* (bắt đầu) gật, gật đầu

закида́ть *сов. см.* заки́дывать I

закидо́н *м. разг. обыкн. мн.* (*странность*) (thói, tính) gàn dở, dở hơi, hâm

заки́дывать I, закида́ть (*В Т*) *разг.* lấp đầy; (*покрывать*) tung (ném, vứt, quăng, phủ) đầy; *перен.* đưa dồn dập (tới tấp, liên tiếp); ~ я́му землёй lấp đất đầy hố; ~ кого́-л. цвета́ми tung nhiều hoa cho ai; закида́ть кого́-л. вопро́сами hỏi ai dồn dập (tới tấp), dồn dập hỏi ai

заки́дывать II, заки́нуть 1. *см.* забра́сывать II; 2.: ~ го́лову ngửa mặt (ngửng đầu) lên, ngửa cổ; ~ но́гу на́ ногу ngồi vắt mảy (tréo mảy, vắt chân chữ ngũ); ~ ру́ки за́ голову chắp tay sau gáy; ~ ружьё за́ спину khoác súng lên vai; ✧ заки́нуть у́дочку buông lời ướm hỏi, dò la, dò hỏi; заки́нуть слове́чко за кого́-л. nói một lời tốt để ủng hộ cho ai, nói giúp cho ai

заки́нуть *сов. см.* заки́дывать II

закипа́ть, закипе́ть (bắt đầu) sôi, sôi lên; *перен.* (bắt đầu) sôi nổi, sôi nổi lên; вода́ закипе́ла nước đã sôi; рабо́та закипе́ла công việc đã sôi nổi hẳn lên

закипе́ть *сов. см.* закипа́ть

закиса́ть, заки́снуть chua ra, trở nên chua

заки́снуть *сов. см.* закиса́ть

за́кись *ж. хим.* protoxyd, oxyd thấp; ~ азо́та protoxyd nitrogen

заклад *м. уст.* 1. *см.* зало́г I 1, 2; отдава́ть в ~ cầm, đợ, cầm cố, cầm đợ, thế chấp; брать де́ньги под ~ cầm cố (cầm đợ) để vay tiền, vay tiền có thế chấp; отнести́ вещь в ~ đem đồ đi cầm (đi đợ); 2. (*спор о чём-л.*) (sự) đánh cuộc, đánh cá, cá độ, cá cược, cuộc, cá, cược; об ~ би́ться, поби́ться đánh cuộc, đánh cá, cá độ, cá cược, cuộc, cá, cược; вы́играть ~ được cuộc, được cược

закла́дк||а *ж.* 1. (*действие*) (sự) khởi công, đặt móng; ~ го́рода khởi công xây dựng thành phố; ~ фунда́мента đặt móng, đặt nền móng; ~ корабля́ lát đáy tàu; ~ са́да trồng vườn; ~ си́лоса ủ thức ăn tươi; 2. (*в книге*) dải đánh dấu trang; 3. (*на пишущей машинке*): напеча́тать пять экземпля́ров в одну́ ~у đánh năm bản một lần đặt giấy

закладна́я *ж.* (*скл. как прил.*) *юр.* văn tự cầm cố (thế chấp)

закладн||о́й *прил.* (thuộc về) cầm cố, cầm đợ, thế chấp, cầm đồ; ~а́я квита́нция biên lai cầm đồ

закла́дчик *м.* người cầm cố (thế chấp, cầm đồ)

закла́дывание *с.* (*отдача в залог*) (sự) cầm cố, cầm đợ, thế chấp, cầm đồ, cầm, đợ

закла́дывать, заложи́ть 1. (*В*) (*засовывать*) đút, nhét; (*класть*) để, đặt; заложи́ть ру́ки в карма́ны đút tay vào túi; заложи́ть но́гу на́ ногу ngồi tréo chân (vắt mảy, tréo mảy, vắt chân chữ ngũ); заложи́ть ру́ки за́ спину chắp tay sau lưng; ~ ми́ны đặt (gài, cài) mìn; ~ руду́ на пла́вку nạp quặng vào lò; 2. *перен.* vốn có, có sẵn; 3. (*В*) (*нужную страницу*) đánh dấu trang; 4. (*В*) (*основывать*) khởi công, đặt móng, đặt nền móng, bắt đầu xây dựng; ~ фунда́мент đặt móng (nền móng); ~ кора́бль lát đáy tàu; ~ но́вый го́род khởi công xây dựng (đặt nền móng cho) thành phố mới; 5. (*В Т*) (*заполнять чем-л.*) nhét đầy, xếp đầy, bịt kín, bít kín, trít; заложи́ть дымохо́ды кирпичо́м lấy gạch trít (bịt kín, bít kín) ống khói; заложи́ть стол кни́гами xếp sách đầy bàn; 6. (*В*) (*запрягать*) thắng, đóng; ~ лошаде́й thắng (đóng) ngựa; 7. (*В*) (*отдавать в залог*) cầm cố, cầm đợ, thế chấp, cầm, đợ; 8. *безл. разг.*: ~ грудь ти́с ngực; ~ у́ши тịt tai; ~ нос nghẹt (tịt) mũi; 9. *разг.* (*В*) (*предавать*) phản, phản thùng; (*доносить*) tố cáo, cáo giác, mật báo, bô báo, bẩm báo, tâu báo; ✧

заложи́ть осно́ву, фунда́мент чего́-л. đặt cơ sở (nền móng) cho cái gì; заложи́ть скла́дку (скла́дки) gấp nếp, xếp nếp

закла́ние *с.*: на ~ *ирон.* để hy sinh (tế thần)

заклева́ть I *сов.* (*В*) 1. mổ chết; 2. *перен.* làm tình làm tội, giày vò

заклева́ть II *сов.* (*начать клевать*) (bắt đầu) mổ; (*о рыбе*) (bắt đầu) cắn

заклéивать, заклéить (*В*) dán, niêm, dán (niêm)...lại, gắn kín; ~ конве́рт dán phong bì; ~ око́нные ра́мы dán kín khung cửa sổ

заклéиваться, заклéиться (được) dán, niêm, gắn

заклéить(ся) *сов. см.* заклéивать(ся)

заклейми́ть *сов. см.* клейми́ть

заклепа́ть *сов. см.* заклёпывать

заклёпка *ж.* 1. (*действие*) (sự) tán đinh, tán rivê; 2. (*металлический стержень*) đinh tán, rivê

заклёпочн||ый (thuộc về) tán đinh, tán rivê; ~oe соедине́ние ghép bằng đinh tán (rivê)

заклёпщик *м.* thợ tán đinh (tán rivê)

заклёпывать, заклепа́ть (*В*) tán đinh, tán rivê, ghép bằng đinh tán

заклина́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) đọc chú, niệm thần chú; (*слова*) (câu) chú, thần chú; 2. (*мольба*) (lời) van xin, van lơn, van nài, cầu khẩn

заклина́тель *м.* thầy phù thuỷ, thầy mo, thầy pháp

заклина́ть *несов.* 1. (*В*) (*заколдовывать*) đọc chú, niệm thần chú; 2. (*В + инф.*) (*умолять, просить*) van xin, van lơn, van nài, cầu khẩn

заклúнивать заклúнить 1. (*закрепить*) nêm, chêm, đóng nêm, nêm chặt; 2. (*помешать движению*) làm nghẹn (kẹt, hóc, mắc, chẹt) tắc

заклúниваться, заклúниться (bị) nghẹn, kẹt, hóc, mắc, tắc, chẹt

заклúнить(ся) *сов. см.* заклúнивать(ся)

заклуби́ться *сов. см.* клуби́ться

заключ||а́ть, заключи́ть 1. *тк. несов.* (*В*) (*содержать*) chứa đựng, hàm chứa, bao gồm, bao hàm, có, chứa, đựng, là; ~ в себе́ hàm chứa, bao hàm; 2. (*В*) (*лишать свободы*) giam, giam giữ, giam cầm, câu lưu, tống giam, cầm tù, bỏ tù; ~ кого́-л. в тюрьму́ bỏ tù (cầm tù) ai, bắt ai bỏ tù; 3. (*В* в *В*) (*помещать*) đặt; ~ что́-л. в ско́бки đặt cái gì vào trong ngoặc đơn; 4. (*В Т*) (*заканчивать*) kết thúc; ~ речь слова́ми благода́рности kết thúc diễn văn bằng những lời cảm ơn; 5. (*делать вывод*) kết luận; 6. (*В*) (*вступать в соглашение*) ký, ký kết; заключи́ть мир ký (ký kết) hoà ước; заключи́ть сою́з ký kết liên minh; ~ соглаше́ние, до́гово́р ký (ký kết) hiệp định, hiệp ước; заключи́ть брак kết hôn; ✧ ~ кого́-л. в объя́тия ôm chầm (ôm chầm) ai; ~ пари́ đánh cuộc, đánh cá, cá độ

заключ||а́ться *несов.* 1. (в *П*) (*находиться*) có, ở trong, nằm trong, hàm chứa, chứa đựng; никто́ не по́нял, како́й смысл ~а́лся в его́ слова́х không ai hiểu trong lời nói của ông ta hàm chứa (có) ý gì; 2. (в *П*) (*содержаться*) là, là ở chỗ; тру́дность ~а́ется в том, что... khó khăn là ở chỗ...; цель выступле́ния ~а́ется в том, что... mục đích của lời phát biểu là...; 3. (*Т*) (*заканчиваться*) (được) kết thúc

заключе́ни||е *с.* 1. (*соглашения и т. п.*) (sự) ký, ký kết; ~ до́гово́ра ký hiệp ước; ~ сою́за ký kết liên minh; ~ ми́ра ký hoà ước; 2. (*лишение свободы*) (sự) giam, giam giữ, giam cầm, câu lưu, cầm tù, bỏ tù, tống giam; одино́чное ~ biệt giam, giam riêng, giam xà lim một người; находи́ться в ~и bị giam (giam giữ, giam cầm, câu lưu), bị tù, ở tù; ~ в концла́герь bị giam giữ (giam cầm) trong trại tập trung; отбы́ть ~ mãn tù, mãn hạn (hết hạn) tù, mãn hạn (hết hạn) giam; 3. (*вывод*) kết luận; де́лать ~ kết luận; приходи́ть к ~ю đi đến kết luận; 4. (*конец чего-л.*) (phần, đoạn) cuối, kết, kết luận, kết thúc; ~ рома́на phần kết (cuối), đoạn kết (cuối) của tiểu thuyết; ✧ в ~ cuối cùng, để kết thúc, để kết luận

заключённый *м.* (*скл. как прил.*) người tù, tù nhân, người bị giam, tù phạm; полити́ческий ~ người tù chính trị, chính trị phạm

заключи́тельн||ый *прил.* kết thúc, kết luận; kết (*сокр.*); (*последний*) cuối cùng; ~oe сло́во lời kết thúc, lời kết luận, lời bế mạc; ~ая часть ре́чи đoạn kết của bài diễn văn; ~oe выступле́ние buổi biểu diễn kết thúc; ~ акт *дип.* định ước, định ước cuối cùng; ~ые постановле́ния *дип.* (*в договорах и т.п.*) những điều khoản cuối cùng; ~ая сце́на *театр.* cảnh cuối, phần kết

заключи́ть *сов. см.* заключа́ть 2–6

закля́тие *с.* bùa mê, bùa chú, bùa yêu, thần chú

закля́тый *прил.*: ~ враг kẻ thù không đội trời chung, tử thù

зако́вать *сов. см.* зако́вывать

зако́вывать, зако́вать (*В*) 1. rèn liên kết, rèn dính liền; 2. cùm, gông, xiềng, xích; ~ кого́-л. в кандалы́ cùm (gông) ai lại; ~ кого́-л. в цепи́ xích (xiềng) ai lại; 3. (*одевать в броню, латы*) mặc áo giáp cho...; *перен.* (*сковывать*) đóng băng lại

заковыля́ть *сов. разг.* (đi) khập khiễng, tập tễnh, cà nhắc; (*о детях*) (đi) chập chững

заковы́ристый *прил. разг.* hóc búa, khó khăn, phức tạp, rắc rối; ~ вопро́с câu hỏi hóc búa, vấn đề rắc rối

закоди́рованный *прил.* (đã) mã hoá

закоди́ровать *сов. см.* коди́ровать

закола́чивать, заколоти́ть (*В*) *разг.* 1. (*забивать*) đóng; ~ гвоздь в сте́ну đóng đinh vào tường; 2. (*заделывать, закрывать*) đóng kín, bịt kín, bịt; ~ дом đóng kín nhà; ~ окно́ bịt kín cửa sổ; 3. (*избивать*) đánh, đập, nện, choảng; заколоти́ть до смерти đánh (đập, nện) đến chết

заколдо́ванн||ый *прил.* bị yểm (chài, ếm, chài ếm, bỏ bùa, mê hoặc); ~oe ме́сто chỗ bị yểm (bị ếm, bị chài ếm); ✧ ~ круг vòng lẩn quẩn; (*безвыходное положение*) tình cảnh bế tắc; попа́сть в ~ круг lâm vào tình cảnh bế tắc

заколдова́ть *сов. см.* заколдо́вывать

заколдо́вывать, заколдова́ть (*В*) yểm, chài, ếm, bỏ bùa, chài ếm, mê hoặc

заколеба́ться *сов. см.* колеба́ться

зако́лка *ж. разг.* (cái) cặp tóc, kẹp tóc, cặp ba lá

заколоси́ться *сов.* (bắt đầu) trổ bông

заколоти́ть I *сов. см.* закола́чивать

заколоти́ть II *сов.* (*в В*) (*начать колотить*) (bắt đầu) gõ, đập, đánh; ~ в дверь gõ (đập) cửa

заколоти́ться *сов. разг.* (*о сердце*) (bắt đầu) đập

заколо́ть I *сов. см.* зака́лывать

закол||о́ть II *сов. безл.* (*начать колоть*) đau nhói; у меня́ ~о́ло в боку́ tôi thấy đau nhói ở hông

заколо́ться *сов.* tự vẫn, tự đâm chết mình

заколы́х||а́ться *сов. см.* колыха́ться; ~а́лись знамёна những lá cờ phấp phới tung bay

закольцева́ть *сов. см.* кольцева́ть

закомпости́ровать *сов. см.* компости́ровать

зако́н *м.* 1. (*государственный*) đạo luật, luật; *мн.*: ~ы pháp luật, luật pháp; избира́тельный ~ luật bầu cử; ~ о семье́ и бра́ке luật hôn nhân và gia đình; ~ о социа́льном страхова́нии luật bảo hiểm xã hội; де́йствующие ~ы pháp luật hiện hành; ко́декс, свод ~ов bộ luật, pháp điển; свод ~ов о труде́ bộ luật lao động; издава́ть, обнаро́довать ~ ban bố, ban hành luật; де́йствовать по ~у làm theo luật, hành động theo pháp luật; вне ~а ngoài vòng pháp luật; объяви́ть, поста́вить кого́-л. вне ~а tuyên bố, đặt ai ngoài vòng pháp luật, tuyên bố ai là bất hợp pháp; 2. (*предписание, веление*) pháp lệnh, pháp luật, luật pháp; прика́з кома́нди́ра — ~ mệnh lệnh của người chỉ huy là pháp lệnh (pháp luật, luật pháp); 3. (*правила, положения*) quy tắc, quy chế, phép tắc, phép, luật; ~ ве́жливости quy tắc xã giao, phép lịch sự; ~ че́сти quy tắc danh dự; ~ы грамма́тики những quy tắc ngữ pháp; ~ы правописа́ния phép chính tả; ~ы ша́хматной игры́ quy tắc (phép tắc, luật) chơi cờ; 4. (*объективный*) quy luật, định luật, luật; ~ы приро́ды những quy luật (định luật) của thiên nhiên; ~ сохране́ния эне́ргии định luật bảo toàn năng lượng; ~ народонаселе́ния *эк.* quy luật nhân khẩu; ~ сто́имости *эк.* quy luật giá trị

зако́нник *м. разг.* 1. (*знаток законов*) người thông thạo pháp luật; 2. (*тот, кто строго соблюдает законы*) người tuân thủ pháp luật

зако́нно *нареч.* (một cách) hợp pháp, đúng luật, theo đúng luật

зако́нность *ж.* 1. (nền) pháp chế, pháp trị; 2. (*соответствие с законом*) (tính) hợp pháp; ~ докуме́нта tính hợp pháp của chứng từ; 3. (*справедливость, правомерность*) (tính) hợp lý, hợp pháp, chính đáng

зако́нн||ый *прил.* 1. hợp pháp, đúng luật, theo đúng luật; (*установленный законом*) pháp định; ~ докуме́нт giấy tờ hợp pháp; ~ владе́лец người chủ hợp pháp; на ~ом основа́нии trên cơ sở pháp lý; ~ая цена́ giá pháp định; ~ брак hôn nhân theo pháp luật; ~ муж chồng chính thức; ~ая жена́ vợ chính thức; ~ насле́дник người thừa kế hợp pháp; 2. (*справедливый, обоснованный*) chính đáng, hợp lý; ~ое тре́бование yêu sách chính đáng; ~ое возмуще́ние (sự) phẫn nộ chính đáng; ~ые де́йствия những hành động chính đáng

законове́д *м.* luật gia, nhà luật học

законове́дение *с.* (khoa) luật học

законода́тель *м.* người (cơ quan) lập pháp, người (cơ quan) làm luật; ✧ ~ мод người tạo mốt (định mốt, sáng tạo thời trang)

законода́тельн||ый *прил.* (thuộc về) lập pháp, làm luật; ~ая власть quyền lập pháp; ~ о́рган cơ quan lập pháp; ~ая инициати́ва sáng kiến lập pháp; ~ые а́кты những văn bản pháp luật; получи́ть ~ое закрепле́ние được ghi nhận về mặt pháp luật

законода́тельство *с.* 1. (*совокупность законов*) luật, pháp luật, luật pháp; трудово́е ~, ~ о труде́ luật lao động; уголо́вное ~ luật hình sự, hình luật, luật hình; граждáнское ~ luật dân sự, dân luật, luật hộ; 2. (*издание законов*) (sự) lập pháp, làm luật

закономе́рно *нареч.* (một cách) hợp quy luật, đúng quy luật; развива́ться ~ phát triển hợp quy luật

закономе́рность *ж.* (tính, tính chất) quy luật, hợp quy luật

закономе́рн||ый *прил.* hợp (đúng, theo) quy luật; (*логически обоснованный*) hợp lý; (*правильный*) đều đặn; ~ое явле́ние hiện tượng hợp quy luật; ~ результа́т kết quả hợp lý (hợp quy luật); ~ое разви́тие sự phát triển đều đặn; э́то вполне́ ~о việc này hoàn toàn hợp lý (hợp quy luật)

законопа́тить *сов. см.* законопа́чивать

законопа́чивать, законопа́тить (*B*) trét, xảm, bịt; ~ ло́дку trét (xảm) thuyền

законоположе́ние *с.* pháp quy

законопрое́кт *м.* (bản) dự luật, dự án luật

законотво́рец *м. книжн.* người (cơ quan) làm luật

законотво́рческий *прил.* (thuộc về) làm luật; ~ деятельность hoạt động làm luật

законотво́рчество *с.* (sự, hoạt động) làm luật

законсерви́ровать *сов. см.* консерви́ровать

законспекти́ровать *сов. см.* конспекти́ровать

законспири́ровать *сов.* (*B*) giữ bí mật, làm... thành bí mật

законтрактова́ть *сов. см.* законтра́ктовывать

законтрактова́ться *сов. см.* законтра́ктовываться

законтра́ктовывать, законтрактова́ть (*B*) ký hợp đồng (giao kèo); законтрактова́ть помеще́ние ký hợp đồng thuê nhà

законтра́ктовываться, законтрактова́ться ký hợp đồng (giao kèo), nhận trách nhiệm theo hợp đồng

зако́нченность *ж.* (tính chất, sự) hoàn chỉnh, hoàn thiện, thành thục, thành thạo

зако́нченн||ый *прил.* 1. (*обладающий целостностью*) hoàn chỉnh, trọn vẹn, đầy đủ, toàn vẹn, hoàn toàn; ~ая мысль tư tưởng hoàn chỉnh; ~ое образова́ние nền học vấn hoàn chỉnh (trọn vẹn, đầy đủ); 2. (*достигший совершенства*) hoàn thiện, thành thục, thành thạo, lão luyện; ~ худо́жник hoạ sĩ thành thục; 3. *разг.* (*полный, абсолютный*) chính cống, hoàn toàn; ~ негоди́й tên vô lại chính cống

зако́нчить(ся) *сов. см.* зака́нчивать(ся)

закопа́ть(ся) *сов. см.* зака́пывать(ся)

закопте́лый *прил. см.* закопчённый

закопти́ть I *сов.* (*B*) 1. (*покрыть копотью*) xông khói, phủ muội, gác bồ hóng (mồ hóng); 2. (*приготовить копчением*) xông (hun) khói

закопти́ть II *сов.* (*начать коптить*) (bắt đầu) phun khói

закопти́ться *сов.* 1. (*покрыться копотью*) (bị) ám khói, phủ muội, phủ bồ hóng; 2. (*о рыбе, мясе*) (được) xông khói, hun khói

закопчённый *прил.* (*B*)) ám khói, phủ muội, phủ bồ hóng (mồ hóng)

закорене́лость *ж.* (sự, tính chất) thâm nhiễm, nhiễm lâu; bất trị, nan trị, nặng căn (*ср.* закорене́лый)

закорене́л||ый *прил.* 1. (*укоренившийся*) thâm nhiễm, thâm căn cố đế, nhiễm lâu, lâu ngày, ăn sâu, khó chữa, thành cố tật; ~ая привы́чка cố tật, thói quen khó chữa; 2. (*упорный, неисправимый*) bất trị, nan trị, nặng căn, không sửa được; ~ престу́пник tên tội phạm bất trị; ~ кури́льщик con nghiện nặng căn

закорене́ть *сов.* 1. (*укорениться*) ăn sâu, thành cố tật, thâm nhiễm; 2. (в *П*) (*стать упорным*) thâm nhiễm, nhiễm sâu, không sửa được; ~ в

предрассу́дках thâm nhiễm (nhiễm sâu) những thành kiến

закорми́ть *сов. см.* зака́рмливать

закорю́чка *ж. разг.* 1. (*завитушка*) nét ngoặc, nét móc, nét mác; 2. (*уловка*) mánh khoé, mưu chước, mưu mô

закосне́л||ый *прил.* 1. (*застарелый*) thâm căn cố đế, thâm nhiễm, nhiễm sâu, nhiễm lâu ngày; (*отсталый*) hủ lậu; ~ое неве́жество (sự) dốt nát thâm căn cố đế; 2. (*неисправимый*) bất trị, nan trị, nặng căn, không sửa được

закостене́лый *прил.* cứng đờ, cứng ngắc, cứng nhắc, cứng, đờ

закостене́ть *сов.* cứng ra, đơ ra, đờ ra

зако́ул||ок *м.* 1. (*переулок*) ngõ hẻm, ngõ cụt, ngõ tối; 2. (*уголок*) xó xỉnh, xó nhà; ✧ знать все ~ки biết hết mọi ngóc ngách

закоченéвш||ий *прил.* (bị) rét cóng, lạnh cứng; ~ые па́льцы những ngón tay rét cóng (lạnh cứng, cứng đờ)

закоченéлый *прил. см.* закоченéвший

закоченéть *сов. см.* коченéть

закр||а́дываться, закра́сться 1. lẻn (lọt, chui, thấm) vào; 2. *перен.* thoáng hiện; в его́ ду́шу ~а́лось подозре́ние trong lòng anh ấy thoáng hiện mối nghi ngờ

закра́ина *ж. разг.* cạnh, mép, bờ, gờ

закра́пать *сов.* (*о дожде*) (bắt đầu) mưa lộp độp

закра́сить *сов. см.* закра́шивать

закрасне́ть(ся) *сов. см.* красне́ть(ся)

закра́сться *сов. см.* закра́дываться

закра́шивать, закра́сить (*В*) sơn, quét (phủ) sơn, quét vôi, tô (bôi) màu; закра́сить пятно́ на стене́ quét vôi lên vết bẩn trên tường

закрепи́тель *м. фото* thuốc định hình (định ảnh, hãm hình)

закрепи́тельный *прил.* (để) đóng chắc, buộc chắc, giữ chặt

закрепи́ть(ся) *сов. см.* закрепля́ть(ся)

закре́пка *ж.* (cái) kẹp, đinh chốt

закрепле́ние *с.* (sự) đóng chắc, buộc chắc, ghép chặt, kẹp chặt, giữ chặt; dành cho, giao cho, ghi nhận; củng cố; giữ vững, bám chắc, bám trụ; định hình, định ảnh, hãm hình (*ср.* закрепля́ть)

закрепля́ть, закрепи́ть 1. (*В*) đóng chắc, buộc chắc, ghép chặt, kẹp chặt, giữ chặt; ~ верёвку buộc chặt dây; ~ что́-л. болта́ми ghép chặt cái gì bằng đinh tán; ~ ка́дров на селе́ giữ cán bộ lại (giữ chân cán bộ) ở nông thôn; 2. (*В* за *Т*) (*обеспечивать права на кого-л., что-л.*) giao (dành lại, giữ lại, bảo đảm quyền)... cho, ghi nhận; ~ стано́к за рабо́чим giao máy cho công nhân phụ trách; ~ за собо́й кварти́ру dành lại (giữ lại) căn hộ cho mình (*khi đi công tác xa*); 3. (*В*) (*упрочивать*) củng cố; *воен. тж.* giữ vững, bám chắc, bám trụ; ~ побе́ду củng cố thắng lợi; ~ успе́х giữ vững (củng cố) thành tích; 4. (*В*) *фото* định hình, định ảnh, hãm hình; 5. (*В*) (*желудок*) (bị) táo, bón, táo bón

закрепля́ться, закрепи́ться 1. (được) đóng chắc, buộc chắc, ghép chặt, kẹp chặt, giữ chặt; 2. (*упрочиваться*) (được) ghi nhận, củng cố; 3. *воен.* bám chắc, bám trụ, chốt lại

закрепости́ть *сов. см.* закрепоща́ть

закрепоща́ть, закрепости́ть (*В*) 1. *ист.* nông nô hoá, bắt... làm nông nô; 2. *перен.* nô dịch

закрепоще́ние *с.* 1. *ист.* (sự) nông nô hoá; 2. *перен.* (sự, tình trạng) nô dịch

закрича́ть *сов.* kêu (la, thét, hét) lên

закро́й *м.*, **закро́йка** *ж.* (sự) cắt, cắt may

закро́йн||ый *прил.* (thuộc về) cắt, cắt may; ~ая маши́на máy cắt; ~ цех phân xưởng cắt

закро́йщи||к *м.*, **~ца** *ж.* thợ cắt, thợ cắt y phục, thợ cắt giày dép

за́кром *м.* (*мн.* ~á) *с.-х.* vựa lúa

закругле́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) làm tròn, vo tròn, vê tròn, lượn tròn; 2. (*изгиб*) đoạn đường cong, cung lượn

закругло́нность *ж.* (sự) tròn góc

закругло́нный *прил.* tròn góc, lượn tròn, tròn

закругли́ть(ся) *сов. см.* закругля́ть(ся)

закругля́ть, закругли́ть (*В*) 1. làm (vo, vê, lượn) tròn; 2. *перен.* làm... gọn lại, làm mạch lạc

закругля́ться, закругли́ться 1. tròn ra, trở thành tròn; 2. *перен. разг.* nói rút gọn

закружи́ть I *сов.* (*В*) làm... choáng váng (chóng mặt); ~ кого́-л. в та́нце quay ai chóng mặt khi nhảy; ✧ ~ кому́-л. го́лову làm ai mê tít thò lò, mê hoặc ai

закружи́ть II *сов.* (*начать кружить*) (bắt đầu) lượn vòng, chạy quanh, quay

закружи́ться I *сов.* quay mệt; *перен. разг.* chạy vạy, chạy ngược chạy xuôi

закруж||и́ться II *сов.* (*начать кружиться*) (bắt đầu) quay, lượn vòng; (*о голове*) (bắt đầu) choáng váng, chóng mặt; у меня́ ~и́лась голова́ đầu tôi choáng váng, tôi chóng mặt

закрути́ть(ся) *сов. см.* закру́чивать(ся)

закру́чивать, закрути́ть (*В*) 1. xoắn, vặn, cuốn, cuộn, vấn, quấn, xe, văn; ~ про́волоку xoắn dây thép; ~ усы́ văn ria vểnh lên; 2. *разг.* (*завинчивать*) vặn, vặn...lại; ~ га́йку vặn êcu; ~ кран vặn (đóng) vòi nước; 3. (*обматывать вокруг чего-л.*) vấn (quấn)... quanh; 4. (*загибать*) bẻ, vặn; ~ кому́-л. ру́ки vặn trẹo cánh tay của ai; ✧ закрути́ть кому́-л. го́лову а) (*сбить с толку*) làm ai bối rối; б) (*увлечь*) làm ai mê tít thò lò, mê hoặc ai

закру́чиваться, закрути́ться 1. (*В*) (bị) xoắn lại, vặn lại, cuốn lại, cuốn lại; 2. *разг.* (*завинчиваться*) (bị) vặn lại; 3. (*обвиваться вокруг чего-л.*) vấn quanh, quấn quanh; 4. *разг.* (*захлопотаться*) chạy vạy, chạy ngược chạy xuôi

закручи́ниться *сов. поэт.* (bắt đầu) u sầu, buồn

закрыва́ть, закры́ть (*В*) 1. đóng, đóng...lại; (*неплотно*) khép, khép...lại; (*плотно*) đóng (đậy, bịt, bịt) kín; (*прекращать доступ*) đóng, chặn, ngăn, chận; ~ дверь đóng cửa; ~ на ключ đóng bằng khoá; ~ рот а) ngậm miệng (mồm); б) (*рукой*) bịt miệng (mồm); ~ грани́цу đóng biên giới; ~ путь chặn (chắn, chận, ngăn) đường; 2. (*покрывать, заслонять*) che, phủ, đắp, trùm; (*крышкой*) đậy, úp; ~ го́лову платко́м trùm khăn lên đầu; ~ лицо́ рука́ми lấy tay che mặt; ~ что́-л. от со́лнца che nắng cho cái gì, che cái gì khỏi nắng; ту́чи закры́ли луну́ mây che mặt trăng; 3. (*складывать, смыкать*) gập (gấp, xếp)... lại; ~ кни́гу gấp (gập) sách lại; ~ зо́нтик gập (gấp, xếp) ô; ~ глаза́ а) nhắm mắt; б) (*руками*) bịt mắt; в) (*умершему*) vuốt mắt cho...; 4. (*запирать*) khoá (giam, nhốt)... lại; ~ ко́мнату khoá phòng lại; ~ дете́й в ко́мнате nhốt trẻ con trong phòng; 5. (*прекращать действие*) đóng, tắt, hãm, ngắt; ~ во́ду đóng vòi nước lại; ~ газ đóng (tắt) gas; 6. (*прекращать деятельность*) đóng cửa, bế mạc, kết thúc; ~ заво́д đóng cửa nhà máy; ~ собра́ние bế mạc cuộc họp; ✧ ~ глаза́ на что́-л. nhắm mắt làm ngơ (nhắm mắt bỏ qua, ngoảnh mặt làm lơ, làm ngơ, làm lơ) cái gì; ~ бюллете́нь, ~ больни́чный лист khai

hết ốm, khai đã đủ sức lao động; ~ счёт *фин.* khoá tài khoản; ~ рот кому́-л. bịt mồm bịt miệng ai, khoá miệng ai; ~ кавы́чки đóng ngoặc kép; ~ ско́бки đóng ngoặc đơn

закрыва́ться, закры́ться 1. (bị) đóng lại; (*неплотно*) (bị) khép lại; (*о дороге и т. п.*) (bị) chặn lại, ngăn lại, chận lại; 2. (*укрываться, накрываться, застилаться*) (*Т*) (được) phủ lên, đắp lên, trùm lên, che, phủ; (от *Р*) (*защищаться*) (được) che, che phủ; 3. (*складываться*) (được) gấp lên, gấp lại, xếp lại; (*смыкаться — о глазах*) nhắm lại; 4. (*запираться*) (bị) khoá lại; 5. (*прекращать деятельность*) (bị) đóng cửa; (*о собрании и т. п.*) bế mạc, kết thúc; фа́брика закры́лась công xưởng bị đóng cửa; 6. (*заживать — о ране и т. п.*) liền da, lên da non, thành sẹo

закры́ти||е *с.* 1. (sự) đóng, đóng lại; вре́мя ~я магази́на giờ đóng cửa hàng; 2. (*окончание*) (sự) bế mạc, kết thúc; ~ театра́льного сезо́на kết thúc mùa sân khấu; ~ вы́ставки bế mạc cuộc triển lãm

закры́тость *ж.* (tính chất, tình trạng) che kín, che giấu, đóng kín, bưng bít, bí mật; информацио́нная ~ (tình trạng) bưng bít thông tin

закры́т||ый *прил.* 1. (*крытый*) che kín, kín; ~ая маши́на ôtô che kín, xe hơi có mui; 2. (*недоступный для всех*) kín, bí mật, trong nội bộ; ~ ко́нкурс cuộc thi tuyển trong nội bộ; ~ое заседа́ние phiên họp kín, họp bí mật; 3. *мед.* (*скрытый*) kín, ngầm; ~ перело́м (sự) gãy kín; ~ая фо́рма боле́зни hình thái bệnh ngầm; 4. (*не открытый, глухой*) kín, cổ kín; ~ое пла́тье áo cổ kín; ✧ ~ое голосова́ние (cuộc) bỏ phiếu kín; ~ое письмо́ thư bí mật, mật thư; ~ое мо́ре biển kín; ~ое уче́бное заведе́ние trường nội trú; в ~ом помеще́нии trong phòng, trong nhà, có mái che; при ~ых дверя́х kín, bí mật

закры́ть(ся) *сов. см.* закрыва́ть(ся)

закули́сн||ый *прил.* 1. (ở) hậu trường, sau sân khấu; 2. *перен.* lén lút, ngấm ngầm, bí mật; ~ые перегово́ры cuộc đàm phán bí mật (lén lút, ngấm ngầm); ~ые интри́ги những âm mưu lén lút (ngấm ngầm)

закупа́ть, закупи́ть (*В*) (*покупать*) mua; (*с целью запаса*) mua trữ (trữ sẵn, dự trữ); thu mua

закупи́ть *сов. см.* закупа́ть

заку́пка *ж.* (sự) mua; (*с целью запаса*) (sự) mua trữ, mua trữ sẵn, mua dự trữ; (*государственная*) (sự) thu mua; ~ сельскохозя́йственных проду́ктов thu mua nông phẩm

заку́поривать, заку́порить (*В*) nút... lại, đóng (đút) nút, nút chặt, bịt (bít, đóng) kín; ~ буты́лку про́бкой đóng nút chai

заку́порить *сов. см.* заку́поривать

заку́порка *ж.* 1. (sự) đóng nút, đút nút, bịt kín, bít kín, đóng kín; 2. *мед.* (sự) tắc, nghẽn; ~ арте́рий nghẽn động mạch; ~ вен nghẽn tĩnh mạch

заку́почн||ый *прил.* (thuộc về) thu mua, mua; ~ая цена́ giá thu mua; ~ пункт trạm thu mua

заку́пщик *м.* người thu mua

заку́ривать, закури́ть (*В*) châm thuốc, (bắt đầu) hút; ~ сигаре́ту châm điếu thuốc; разреши́те закури́ть? tôi được phép hút thuốc không ạ?; заку́рим! nào, ta hút nhé!

заку́рив||аться, закури́ться bắt lửa; сигаре́та не ~ается thuốc lá không bắt lửa

закури́ть *сов.* 1. *см.* заку́ривать; 2. (*начать курить*) (bắt đầu) hút thuốc; (*стать курильщиком*) trở nên nghiện hút

закури́ться *сов.* 1. *см.* заку́риваться; 2. (*начать куриться*) bắt đầu phun khói

заку́рка *ж. разг.* (sự) châm thuốc, bắt đầu hút, hút thuốc

закуса́ть *сов.* (*В*) *разг.* (*о насекомых*) đốt, châm; (*о собаках и т. п.*) cắn

закуси́ть I, II *сов. см.* заку́сывать I, II

заку́ск||а *ж.* (*легкая еда*) món ăn nhẹ (ăn lót dạ, ăn lót lòng); (*холодная еда*) món ăn nguội; (*перед основной едой*) món ăn khai vị; (*к вину и т. п.*) đồ nhắm; ✧ на ~у để kết luận, cuối cùng, ở phần cuối, ở đoạn kết thúc

заку́сочная *ж.* (*скл. как прил.*) quán quà, quán điểm tâm, quán ăn nhỏ

заку́сывать I, заку́сить 1. (*есть немного, наскоро*) ăn lót dạ, ăn lót lòng, ăn điểm tâm, ăn qua loa; закуси́ть на ско́рую ру́ку ăn qua loa dăm ba miếng; 2. (*В Т*) (*заедать чем-л.*) nhấm, nhắm, nhấm nháp, nhắm nháp; 3. *разг.* (*перед основной едой*) (ăn) khai vị

заку́сывать II, заку́сить (*В*) (*захватывать зубами*) cắn, gặm, nhai; ~ губу́ cắn môi; ✧ заку́сить удила́ а) (*о лошади*) trở (giở) chứng; б) *перен.* làm bạt mạng, làm liều, liều lĩnh; заку́сить язы́к ngậm tăm, im bặt, câm bặt

заку́тать(ся) *сов. см.* заку́тывать(ся)

заку́тывать, заку́тать (*В*) quấn (bao) chặt, trùm (phủ) kín, ủ; (*тепло одевать*) mặc (quấn) ấm

заку́тываться, заку́таться (bị) quấn chặt, bao chặt, trùm kín, phủ kín, ủ; (*тепло одеваться*) (được) mặc ấm, quấn ấm

зал *м.* 1. phòng; ~ заседа́ний phòng họp, phòng hội, hội trường; ~ заседа́ний суда́ phòng xử án; ~ ожида́ния phòng đợi; 2. (*в частном доме*) phòng tiếp khách, phòng khiêu vũ; ✧ маши́нный ~ buồng máy

за́ла *ж. см.* зал

зала́д||ить *сов. разг.* 1. (*повторять одно и то же*) lặp đi lặp lại, lắp đi lắp lại; nhai đi nhai lại (*груб.*); 2. (+ *инф.*) (*делать одно и то же*) làm đi làm lại; он ~ил ка́ждый день ходи́ть в кино́ ngày nào cậu ta cùng đi xem chiếu bóng cả

зала́мывать, заломи́ть (*В*) *разг.*: ~ цену́ nói thách, đòi giá cao; ~ ша́пку *разг.* đội mũ lệch; заломи́ть ру́ки кому́-л. bẻ ngoặt hai tay ai ra sau lưng; в отча́янии ~ ру́ки uốn vặn tay vì thất vọng

заласка́ть *сов.* (*В*) *разг.* vuốt ve... quá nhiều, quá âu yếm

залата́ть *сов. см.* лата́ть

зала́ять *сов.* (bắt đầu) sủa, sủa lên

залега́ние *с. геол.* thế nằm

залег||а́ть *несов. геол.* nằm; пласт ~а́ет на глубине́ 25 ме́тров vỉa nằm sâu 25 mét

заледене́лый *прил.* 1. (*покрывшийся льдом*) (bị) đóng băng, phủ băng; 2. (*холодный*) lạnh buốt; (*закоченевший*) (bị) rét cóng

заледене́ть *сов.* 1. (*покрыться льдом*) (bị) đóng băng, phủ băng; 2. (*закоченеть*) (bị) rét cóng

залежа́||вшийся, ~лый *прил.*: *разг.* (bị) nằm đọng, ế đọng, ứ đọng, ế đọng; (*о продуктах питания*) (bị) ôi, thiu, hỏng; ~вшееся мя́со thịt ôi; ~лый това́р hàng nằm (ế, đọng, ế đọng, ứ đọng)

залежа́ться *сов. см.* залёживаться

залёживаться, залежа́ться 1. (*долго пролежать*) nằm lâu, nằm đọng; (*в*

постели) nằm rán, ngủ dậy trưa; письмо́ залежа́лось на по́чте бúк thư nằm lâu ở trạm bưu điện; 2. (*о товарах*) (bị) nằm đọng, ế, đọng, ứ đọng; (*о продуктах*) (bị) ôi, thiu, hỏng, để hỏng; э́тот товáр не залежи́тся món hàng này sẽ không bị ế (nằm đọng, ế đọng) đâu, món hàng này sẽ đắt như tôm tươi đấy

за́лежн||ый *прил.* bỏ hoang, bỏ hoá; ~ые зе́мли đất bỏ hoang, ruộng bỏ hoá

за́леж||ь *ж.* l. (*месторождение*) thân (tầng, lớp) quặng, vỉa, mỏ; ру́дная ~ vỉa quặng, thân quặng; ~и у́гля́ mỏ than; 2. *мн.*: ~и (*скопления, завал*) khối, đống; 3. *с.-х.* đất bỏ hoang, ruộng bỏ hoá

залеза́ть, залéзть 1. (*на В*) (*взбираться*) trèo (leo) lên; ~ на де́рево trèo (leo) lên cây; ~ на́ гору trèo (leo) lên núi; 2. (в, под *В*) (*забиваться, прятаться*) chui (bò, luồn, lọt, nấp, ẩn) vào; ~ в кусты́ chui (bò) vào bụi cây; ~ под крова́ть chui vào gầm giường; ~ под одея́ло chui vào chăn; 3. (в *В*) (*проникать куда-л.*) lẻn (chui, lọt) vào; во́ры зале́зли в дом kẻ trộm lẻn (chui) vào nhà; 4. (в *В*) (*забираться рукой*) thò tay; ~ кому́-л. в карма́н thò tay vào túi ai, móc túi ai; ✧ ~ в долги́ mắc nợ, mang công mắc nợ, bị nợ nần

зале́зть *сов. см.* залеза́ть

залени́ться *сов. разг.* 1. đâm lười, trở nên lười biếng; 2. (*начать лениться*) (bắt đầu) làm biếng

залепи́ть *сов.* 1. *см.* залепля́ть; 2. *разг.* (*нанести удар*) đánh, giáng, tát; залепи́ть пощёчину tát, bợp, giáng một cái tát

залепля́ть, залепи́ть (*ВТ*) 1. (*заделывать*) trét (trít, bịt, lấp) kín; ~ дыру́ гли́ной lấy đất sét trét (lấp, bịt, trít) kín lỗ; 2. (*облеплять*) dán (niêm yết) đầy; ~ сте́ну объявле́ниями dán yết thị đầy tường

залета́ть, залете́ть 1. (в *В*) (*влетать куда-л.*) bay vào; 2. (*подниматься высоко*) bay vụt lên, bay lên cao; (*улетать далеко*) bay xa

залете́ть *сов. см.* залета́ть

залётн||ый *прил. поэт.* bay qua; ~ая пти́ца con chim bay qua

зале́чивать, залечи́ть (*В*) 1. chữa khỏi, chữa lành; *перен.*: ~ ра́ны hàn gắn những vết thương; 2. (*вредить лечением*) chữa bậy, chữa làm nặng thêm; chữa lợn lành thành lợn què (*ирон.*)

зале́чиваться, залечи́ться (được) chữa khỏi, chữa lành, khỏi, lành

залечи́ть(ся) *сов. см.* зале́чивать(ся)

зале́чь *сов.* 1. nằm, nằm lâu; ~ спать nằm ngủ; ~ в берло́гу nằm ngủ trong hang; 2. *воен.* nằm, nấp, nằm nấp

зали́в *м.* vịnh, vũng

заливáть, зали́ть 1. (*В*) (*затоплять, покрывать*) tràn ngập, làm ngập, ngập, lút; река́ залила́ луга́ nước sông tràn ngập (lút, ngập) đồng cỏ; ко́мната была́ залита́ све́том phòng tràn ngập ánh sáng; кра́ска залила́ её лицо́ mặt nàng đỏ bừng lên; лицо́ её бы́ло зали́то слеза́ми mặt nàng đầm đìa (giàn giụa) nước mắt; 2. (в *Т*) (*обливать*) vấy, làm đổ, vấy bẩn; зали́ть кни́гу черни́лами vấy (làm đổ, vấy bẩn) mực vào sách; 3. (*В*) (*тушить*) tưới tắt, dập tắt; ~ пожа́р тушить (dập tắt) đám cháy; 4. (в *Т*) (*заделывать чем-либо жидким*) rải, đổ, rót, tưới; ~ что́-л. асфа́льтом rải nhựa cái gì; ~ галóши ва́ chín giày cao-su; ~ кастрю́лю hàn cái xoong; 5. (*В* в *В*) *разг.* (*наливать*) rót, đổ; ~ горю́чее в ба́ки đổ nhiên liệu vào các thùng; ✧ ~ го́ре вино́м uống rượu giải phiền

залив||а́ться I, зали́ться 1. (*Т*) (*покрываться водой*) (bị) tràn ngập, ngập, lút; 2. (*обливаться*) (bị) vấy, vấy bẩn; 3. (*проникать*) chảy vào; вода́ ~а́ется за воротни́к nước chảy vào cổ áo

заливáться II, зали́ться: ~ ла́ем sủa gâu gâu; ~ сме́хом cười ran; ~ пла́чем khóc sướt mướt; ~ пе́сней а) hát vang; б) (*о птицах*) hót vang, ngân vang, ngân rung

зали́вка *ж.*: ~ асфа́льтом (sự) rải nhựa; ~ галóш (sự) vá chín giày cao-su; ~ горю́чего (sự) đổ nhiên liệu

заливно́е *с.* (*скл. как прил.*) *кул.*: ~ из ры́бы (món) cá đông; ~ из мя́са (món) thịt đông

заливн||о́й *прил.* 1.: ~ луг đồng cỏ ngập nước 2. (*о кушанье*) đông; ~а́я ры́ба cá đông

зализа́ть *сов. см.* зали́зывать

зали́зывать, зализа́ть (*В*) 1. liếm; ~ ра́ну liếm vết thương; 2. *разг.* (*шерсть*) liếm lông

зали́ть *сов. см.* заливáть

зали́ться I, II *сов. см.* заливáться I, II

залихва́тски *нареч.* (một cách) hiên ngang, ngang tàng, hùng tráng

залихва́тск||ий *прил. разг.* hiên ngang, ngang tàng, hùng tráng; ~ вид vẻ hiên ngang; ~ая пе́сня bài ca hùng tráng

зало́г I *м.* (sự) cầm cố, cầm đợ, thế chấp, cầm đồ, cầm, đợ; 2. (*вещь*) đồ đem cầm, vật thế chấp, của tin; (*сумма*) tiền ký quỹ, tiền bảo đảm; отдава́ть в ~ đem thế chấp; освобожде́ние под ~ tạm tha dưới hình thức ký quỹ; 3. *перен.* (sự) bảo đảm, đảm bảo; ~ ми́ра bảo đảm (đảm bảo) cho hoà bình

зало́г II *м. грам.* dạng; действи́тельный ~ dạng chủ động; страда́тельный ~ dạng bị động

зало́гов||ый I *прил.* (thuộc về) cầm cố, cầm đợ, thế chấp, cầm đồ; ~ая квита́нция, ~ая распи́ска biên lai, giấy ghi nhận cầm cố

зало́говый II *прил. грам.* (thuộc về) dạng

залогода́тель *м. юр.* người mắc nợ (cầm cố, thế chấp)

залогодержа́тель *м. юр.* trái chủ, chủ nợ, chủ đồ cầm cố

заложи́ть *сов. см.* закла́дывать

зало́жни||к *м.*, **~ца** *ж.* con tin

заломи́ть *сов. см.* зала́мывать

залп *м.* loạt, tràng (*súng, đạn*); дать ~ bắn một loạt; стреля́ть ~ами bắn từng loạt, bắn thành tràng

за́лповый *прил.* từng loạt, thành tràng; ~ ого́нь hoả lực từng loạt

за́лпом *нареч.* 1. từng loạt, thành tràng; вы́стрелить ~ bắn một loạt (một tràng); 2. *перен. разг.* một hơi, một mạch, một thôi một hồi; вы́пить что́-л. ~ uống cái gì một hơi; сказа́ть всё ~ nói một thôi một hồi tất cả

залуча́ть, залучи́ть (*В*) *разг.* gọi (rủ, dụ, nhử, dử)... đến; залучи́ть кого́-л. в го́сти rủ ai đến chơi nhà

залучи́ть *сов. см.* залуча́ть

залы́сина *ж.* chỗ hói trán

залюбова́ться *сов.* (*Т*) ngắm nghía, nhìn mải mê; ею мо́жно ~ nàng đẹp vô ngần, chị ta thì có thể nhìn mãi không chán mắt

зам *м. разг.* (*заместитель*) phó, người phó

замáзать(ся) *сов. см.* замáзывать(ся)

замáзка *ж.* mastic, mattit

замáзывать, замáзать (*В*) 1. (*краской и т. п.*) sơn, quét (phủ) sơn, quét vôi, tô (bôi) màu; 2. *перен. разг.* (*умышленно скрывать*) lấp liếm, che lấp, xoá nhoà, che giấu, giấu giếm, che đậy; ~ недостáтки che giấu (lấp liếm,

che đậy) khuyết điểm; 3. (*залеплять*) trám, trét; ~ о́кна trám cửa sổ; ~ щель trám khe hở; 4. (*пачкать*) làm (bôi, vấy) bẩn; ✧ замáзать рот кому́-л. trám miệng ai, làm ai câm miệng (*thường bằng mua chuộc*)

замáзываться, замáзаться (bị) bẩn, vấy bẩn

замáлчивать, замолчáть (*В*) *разг.* im (lờ, giấu)... đi

замáн||ивать, заманúть (*В*) nhử, dử, dụ, dụ dỗ; заманúть кого́-л. в ловýшку dụ con gì vào bẫy, dụ ai vào tròng; ✧ калачóм егó сюдá не ~ишь! ≅ cho ăn kẹo cũng không nhử nó đến đây được

заманúть *сов. см.* замáнивать

замáнчиво *нареч.* (một cách) quyến rũ, hấp dẫn

замáнчивость *ж.* (sự, tính) quyến rũ, hấp dẫn

замáнчивый *прил.* quyến rũ, hấp dẫn, cám dỗ, lôi cuốn

замарáть(ся) *сов. см.* марáть(ся)

замарáшка *м. и ж.* (*скл. как ж.*) *разг.* người nhơ bẩn (bẩn thỉu); (*о ребёнке*) đứa trẻ nhơ bẩn (bẩn thỉu)

замаринováть *сов. см.* маринováть

замаскиро́ванный *прил.* (đã) ngụy trang, cải trang, hoá trang, trá hình

замаскирова́ть(ся) *сов. см.* маскирова́ть(ся)

замáсленный *прил.* vấy dầu, lấm mỡ

замáсливать, замáслить (*В*) 1. vấy dầu, lấm mỡ, dây mỡ; *тех.*. bôi trơn, bôi dầu, bôi mỡ, làm nhờn; 2. *перен. разг.* (*задабривать*) dỗ dành, lấy lòng

замáсливаться, замáслиться (bị) vấy dầu, lấm mỡ

замáслить(ся) *сов. см.*. замáсливать(ся)

заматрици́ровать *сов. полигр. см.* матрици́ровать

замáтывать, замотáть (*В*) *разг.* cuốn (cuộn, quấn)... lại

замáтываться, замотáться 1. (được) cuốn lại, cuộn lại, quấn lại; (*запутываться*) (bị) rối; 2. *разг.* (*уставать*) mệt lử, mệt phờ, nhọc mệt

замахáть 1 *сов.* (bắt đầu) vẫy, vỗ; (*хвостом*) (bắt đầu) ve vẩy, ngoe nguẩy

замáхиваться, замахнýться (на *В*) 1. vung (giơ) lên; ~ кулакóм giơ quả đấm định đánh; ~ пáлкой на кого́-л. giơ gậy định đánh ai; 2. *перен.* có ý định, dự định, định

замахнýться *сов. см.* замáхиваться

замáчивать, замочúть (*В*) 1. làm ướt; не замочúв ног không ướt chân; 2. (*опускать в жидкость*) nhúng, ngâm, tẩm, dầm, chấm; ~ семенá ngâm hạt

замáшк||а *ж. разг.* điệu bộ, cung cách, cử chỉ, lệ bộ; (*привычка*) thói quen, thói; бáрские ~и điệu bộ (cung cách) quý phái; дурны́е ~и thói xấu

замáяться *сов. разг.* mệt lử, mệt phờ người, mệt lử cò bợ

замая́чить *сов. разг.* hiện ra xa xa

замедлéни||е *с.* 1. (sự) làm chậm lại, chậm lại, giảm tốc; ~ тéмпов giảm tốc độ; 2. *уст.* (*задержка*) (sự) chậm trễ, trì hoãn; без ~я không chậm trễ, không trì hoãn, ngay tức khắc

замéдленн||ый *прил.* chậm; бóмба ~ого дéйствия bom nổ chậm, bom nổ định giờ; ~ая съёмка (sự) quay chậm

замéдлить(ся) *сов. см.* замедля́ть(ся)

замедля́ть, замéдлить 1. (*В*) làm chậm...lại, giảm tốc; ~ ход đi (chạy) chậm lại, làm chậm bước tiến; 2. (*В*) (*задерживать*) trì hoãn, kéo dài, làm chậm trễ; 3. (с *Т*, + *инф.*) (*запаздывать*) chậm, muộn, dây dưa; прошý не замéдлить с ответом tôi xin đừng trả lời chậm (chậm trả lời); я не замéдлю вернýться tôi sẽ trở về (quay trở lại) ngay; слýчай не замéдлил предстáвиться cơ hội đã đến ngay

замедля́ться, замéдлиться 1. chậm lại, chậm trễ; 2. (*задерживаться*) bị chậm trễ, bị trì hoãn

замелькáть *сов.* (bắt đầu) thoáng qua, thấp thoáng; (*об огнях*) (bắt đầu) lập loè

замéн||а *ж.* 1: (*действие*) (sự) thay thế, đổi, thay; ~ чегó-л. чéм-л. thay thế cái gì bằng cái gì; ~ спектáкля đổi vở diễn; 2. (*о ком-л.*) người thay thế; (*о чём-л.*) vật thay thế; найтú себé ~у tìm được người thay (thay thế, thay thế cho) mình

заменúмый *прил.* thay thế được, thế được

заменúтель *м.* thế phẩm, vật thế, chất thế, vật thay thế; ~ кóжи giả da, vật liệu thay da

заменúть *сов. см.* заменя́ть

замен||я́ть, заменúть 1. (*В Т*) thay thế, đổi, thay, thế; заменúть секретаря́ нóвым thay người thư ký bằng một người mới; ~ метáлл пластмáссой thay thế kim loại bằng chất dẻo; 2. (*В*) (*замещать*) thay, thay thế, thay chân, thế chân, thay phiên; нéкому меня́ ~и́ть không có ai thay thế tôi cả; онá ~я́ла сирóтам мать chị đã thành (đã thay thế) người mẹ cho những trẻ mồ côi

заменя́ющий *прил.* (để, đang) thay thế, đổi, thay, thế

замéр *м.* (sự) đo, đo lường

замерéть *сов. см.* замирáть 1, 2

замерзáни||е *с.* (sự) đông lại, đông đặc, đóng băng; тóчка ~я *физ.* điểm đóng băng, băng điểm; ✧ быть на тóчке ~я ≅ giẫm chân tại chỗ

замерзáть, замёрзнуть 1. (*превращаться в лёд*) đóng băng, đông lại; (*покрываться льдом*) phủ băng; водá замёрзла nước đông lại; péки замёрзла dòng sông đã đóng băng; окнó замёрзло cửa sổ bị phủ băng; 2. (*погибать*) chết rét; 3. *разг.* (*зябнуть*) (bị) rét cóng, lạnh cóng; я совсéм замёрз tôi bị rét cóng; у негó замёрзли рýки tay anh ấy lạnh cóng

замёрзнуть *сов. см.* замерзáть

замéривать *несов. см.* замеря́ть

замéрить *сов. см.* замеря́ть

зáмертво *нареч.* bất tỉnh, mê man, ngất đi, lịm đi, xỉu đi, bất tỉnh nhân sự, chết ngất, chết giả; упáсть ~ ngã bất tỉnh (bất tỉnh nhân sự, ngất đi); егó вынесли ~ người ta đã mang nó ra khi còn mê man (bất tỉnh nhân sự)

замеря́ть, замéрить (*В*) đo, đo lường

замесúть *сов. см.* замéшивать II

заместú *сов. см.* заметáть I

заместúтель *м.* 1. người thay (thay thế); 2. (*официальное название*) (người) phó; ~ дирéктора а) phó giám đốc; б) (*школы*) hiệu phó; ~ председáтеля phó chủ tịch; ~ минúстра thứ trưởng

заместúтельство *с.* (sự) tạm quyền

заместúть *сов. см.* замещáть 1

заметáть I. заместú (*В*) 1. (*подметать*) quét... đi; 2. (*засыпать — песком и т. п.*) phủ; снéгом замелó все дорóги tuyết phủ tất cả các con đường, mọi con đường đều bị phủ tuyết; ✧ ~ следы́ làm mất dấu vết, xoá mất dấu tích

заметáть II *сов. см.* замётывать

заметáться *сов.* (*начать метаться*) (bắt đầu) chạy lui chạy tới, chạy rối lên; (*забиться, заворочаться*) (bắt đầu) giẫy giụa, trăn trở, trằn trọc; ~ по кóмнате chạy lui chạy tới trong phòng; ~ в постéли trăn trở (trằn trọc) trên giường; ~ в отчáянии chạy cuống cuồng vì thất vọng

замéтить *сов. см.* замечáть

заме́тк||а *ж.*. 1. (*знак*) dấu, dấu hiệu; (*след*) vết, dấu vết; 2. (*запись*) (điều) ghi chú, ghi chép, bút ký; путевы́е ~и bút ký đi đường; 3. (*в газете*) tin ngắn, bài ngắn; ✧ взять что́-л. на ~у ghi nhớ cái gì

заме́тно 1. *нареч.* (một cách) rõ, rõ rệt, rõ ràng; он ~ вы́рос nó lớn lên rõ rệt; 2. *в знач. сказ. безл.* có thể thấy được, thấy rõ, dễ thấy, hiển nhiên

заме́тн||ый *прил.* 1. (*видимый*) thấy rõ, thấy được, dễ thấy, dễ nhận thấy; (*ощутимый, ясный*) rõ, rõ rệt, rõ ràng; ~ая ра́зница khác nhau rõ rệt, khác biệt hiển nhiên; э́то ~о cái đó thì rõ; 2. (*видный, известный*) nổi tiếng; (*выделяющийся*) nổi bật

заме́тывать, замета́ть (*В*) chần, khâu lược, may chần

замеча́ние *с.* 1. (*высказывание*) (lời, ý kiến) nhận xét; де́льное ~ nhận xét xác đáng; крити́ческое ~ lời phê bình; 2. (*выговор*) (lời) khiển trách, cảnh cáo; де́лать ~ кому́-л. khiển trách ai

замеча́тельно 1. *нареч.* (một cách) tuyệt vời, tuyệt diệu, xuất sắc, tuyệt, tốt lắm, hay lắm; hết ý, hết sảy, thần sầu (*разг.*); 2. *в знач. сказ. безл.*: ~, что... đáng chú ý là...

замеча́тельн||ый *прил.* 1. tuyệt vời, tuyệt diệu, xuất sắc, tốt (hay) lắm, tuyệt đẹp, tuyệt; hết ý, hết sảy, thần sầu (*разг.*); (*исключительный*) đặc biệt, phi thường, hiếm có; ~ая побе́да thắng lợi tuyệt vời; э́то ~о cái đó thật là tuyệt vời, thế thật là tuyệt; 2. (*примечательный*) đáng chú ý

замеча́ть, заме́тить 1. (*В*) (*видеть*) thấy, nhận thấy, trông thấy; ну́жно заме́тить, что... cần phải thấy rằng...; он сде́лал вид, что не заме́тил меня́ nó làm ra vẻ không thấy tôi; 2. (*В*) (*обращать внимание*) để ý, chú ý; 3. (*В*) (*запоминать*) nhớ, nhớ lấy, ghi nhớ; заме́тьте *в знач. вводн. сл.* cần ghi nhớ, nên chú ý; 4. (*В*) (*помечать*) đánh dấu, ghi dấu, ghi nhớ; 5. (*делать замечание*) nhận xét

замечта́ться *сов.* đắm mình trong mộng tưởng, mải mơ mộng, mơ màng

заме́шанн||ый *прил.*: быть ~ым во что́-л. dính (dây, dây dính, vương, vướng) vào một việc gì đó

замеша́тельство *с.* (sự) lộn xộn, rối loạn; (*растерянность*) (sự) luống cuống, bối rối, bỡ ngỡ, lúng túng; (*смущение*) (sự) ngượng nghịu, thẹn thùng, mắc cỡ; привести́ кого́-л. в ~ làm ai luống cuống (bối rối); прийти́ в ~ (bị) luống cuống, bối rối, bỡ ngỡ, lúng túng

замеша́ть *сов. см.* заме́шивать I

замеша́ться *сов. см.* заме́шиваться

заме́шивать I, замеша́ть (*В*) (*вовлекать в какое-л. дело*) quyến dỗ, rủ rê, lôi kéo

заме́шивать II, замеси́ть (*В*) nhào, nhào trộn; ~ те́сто nhào bột; ~ гли́ну nhào đất sét

заме́шиваться, замеша́ться 1. (в *П*) (*быть причастным к чему-л.*) can dự (dây dính, nhúng tay, dây, vương, vướng) vào; 2. (в *В*, *П*) (*затеряться среди чего-л.*) xen (chen, len) vào; замеша́ться в толпу́, в толпе́ xen vào đám đông

заме́шкаться *сов. разг.* dềnh dang, kề cà, lề mề, lần chần, lần lữa

замеща́ть, замести́ть 1. (*В Т*) thay, thay thế, thay chân, thế chân; 2. *тк. несов.* (*В*) (*временно исполнять обязанности*) quyền, tạm thay

замеще́ни||е *с.* (sự) thay, thế, thay thế; реа́кция ~я *хим.* phản ứng thế; ме́тод ~я *мат., физ.* phương pháp thế

замига́ть *сов.* (bắt đầu) chớp mắt; (*о свете, огнях*) (bắt đầu) nhấp nháy, lấp lánh

замина́ть *несов. см.* замя́ть

замина́ться *несов. см.* замя́ться

заминди́ровать *сов. см.* минди́ровать

замо́нк||а *ж. разг.* (sự) trở ngại, trắc trở, vướng mắc; (*задержка*) (sự) đình đốn, ngưng trệ, đình trệ; (*запинка*) (sự) vấp váp, mắc míu, ngắc ngứ, ấp úng; без ~и тро́и chảy, suôn sẻ, không vấp váp (trở ngại, vướng mắc); говори́ть с ~ой nói ấp úng (ngắc ngứ)

замира́ние *с.* (sự) ngừng lại, đình lại; ✧ слу́шать с ~м се́рдца nghe mà lòng xao xuyến (xốn xang, hồi hộp xúc động)

замир||а́ть, замере́ть 1. (*становиться неподвижным*) đứng lịm người, lặng người đi; у меня́ се́рдце за́мерло а) (*от волнения*) tim tôi thắt lại; б) (*от страха*) tôi sợ đến đứng tim (đến rụng tim); он за́мер от у́жаса nó lặng người đi vì sợ hãi; nó sợ đến rụng tim (*разг.*); ~ от восто́рга mừng rơn, vui như mở cờ trong bụng, ngây ngất vì khoái trá; 2. (*прекращаться*) ngừng lại, đình lại, không chạy; (*о звуках*) tắt (im, lặng) đi; 3. *тк. несов.* (*прерываться*) nghẹn ngào, ấp úng; ~а́ющим го́лосом (với) giọng nghẹn ngào

за́мкнуто *нареч.* (một cách) biệt lập, tách biệt; жить ~ sống tách biệt, sống ẩn dật

за́мкнутость *ж.* (*необщительность*) (tính) kín đáo, thâm trầm, không cởi mở

за́мкнут||ый *прил.* 1. (*обособленный*) biệt lập, tách biệt, riêng biệt, tách riêng; (*ограниченный*) hẹp, hẹp hòi, hạn chế, thu hẹp; ~ кружо́к tổ hẹp; вести́ ~ую жизнь sống ẩn dật, ẩn cư; ~ые валю́тно-фина́нсовые зо́ны những khu vực tiền tệ-tài chính riêng biệt; ~ая среда́ môi trường biệt lập; 2. (*необщительный*) kín đáo, thâm trầm, không cởi mở; ~ хара́ктер tính kín đáo (thâm trầm, không cởi mở); 3. (*смыкающийся*) kín, đóng kín; на́коротко ~ bị đoản mạch; ~ая электри́ческая цепь mạch điện kín

замкну́ть(ся) *сов. см.* замыка́ть(ся)

замоги́льный *прил. разг.*: ~ го́лос giọng nói trầm trầm rùng rợn

за́мок *м.* lâu đài, bảo đài, pháo đài

зам||о́к *м.* 1. khoá, ổ khoá; врезно́й ~ khoá ngầm; запере́ть дверь на ~ khoá cửa lại; на ~ке́ khoá kín; держа́ть под ~ко́м nhốt, giam, giam cầm, giam hãm; 2. *воен.* khoá nòng; ✧ за семью́ ~ка́ми giữ rất kín, được bảo vệ chặt chẽ

замо́лвить *сов. разг.*: ~ сло́во, словечко за кого́-л. nói giúp ai một câu, nói hộ ai một lời

замолка́ть, замо́лкнуть im bặt, im tiếng, nín lặng; (*переставать говорить тж.*) ngừng nói; пти́цы замо́лкли chim chóc đã ngừng hót (im bặt); разгово́р замо́лк câu chuyện đã ngừng

замо́лкнуть *сов. см.* замолка́ть

замолч||а́ть I *сов.* im, lặng, im lặng, im bặt, lặng im, làm thinh; (*перестать говорить*) ngừng nói; заста́вить кого́-л. ~ bắt ai phải im; ~и́те! xin hãy im đi!; im mồm đi!, câm họng đi! (*груб.*)

замолча́ть II *сов. см.* замалчивать

замора́живание *с.* (sự) làm lạnh, ướp lạnh; làm đông lạnh, làm đông lại (*ср.* замора́живать 1); ✧ ~ за́работной пла́ты *эк.* đóng băng (đóng chốt) tiền lương, đình việc tăng lương

замора́живать, заморо́зить (*В*) 1. (*давать замерзнуть*) ướp lạnh, làm lạnh; (*давать застыть*) làm đông lạnh (đông lại), đông lạnh; 2. *разг.* (*давать озябнуть*) làm lạnh, làm lạnh cóng; 3. *перен.* (*оставлять*

неиспользованным) để đọng; (*оставлять на прежнем уровне*) đóng băng, đóng chốt, đình lại; заморо́зить сре́дства để đọng vốn; заморо́зить зарпла́ту đóng băng (đóng chốt) tiền lương, đình việc tăng lương

заморга́ть *сов.* (bắt đầu) chớp mắt

заморённ||ый *прил. разг.* gầy yếu, yếu đuối, lả lướt, suy nhược, kiệt sức; ~ая ло́шадь con nghẽo gầy yếu

замори́ть *сов.* (*В*) *разг.* 1. làm chết đói; 2. (*изнурить*) làm kiệt sức; ✧ ~ червячка́ ăn gọi là, ăn qua loa, ăn qua quít, nhấm nháp ba miếng

заморо́зить *сов. см.* замора́живать

за́морозки *мн.* (сơn) giá, sương giá; осе́нние ~ sương giá mùa thu; ночны́е ~ cơn giá ban đêm; ~ на по́чве sương giá trên đất

заморос||и́ть *сов.* (bắt đầu) rơi lấm tấm, rơi lăn tăn, rơi li ti; дождь ~и́л mưa đã lấm tấm (lâm thâm, lăn tăn) rơi

замо́рский *прил. уст.* hải ngoại

замо́рыш *м. разг.* người gầy còm (còm nhom); (*о животном*) con vật gầy còm

замости́ть *сов. см.* мости́ть

замота́ть(ся) *сов. см.* зама́тывать(ся)

замочи́ть *сов. см.* зама́чивать

замо́чн||ый *прил.* (thuộc về) khoá, ổ khoá; ~ая сква́жина lỗ khoá

замполи́т *м. разг.* (замести́тель команди́ра по полити́ческой ча́сти) phó (chỉ huy phó) phụ trách công tác chính trị

зампотéх *м. разг.* (замести́тель команди́ра по техни́ческой ча́сти) phó (chỉ huy phó) phụ trách công tác kỹ thuật

за́муж *нареч.*: выходи́ть ~ (đi) lấy chồng; выдава́ть кого́-л. ~ за кого́-л. gả ai cho người nào

за́мужем *нареч.*: быть ~ đã có chồng; она́ ~ за мои́м мла́дшим бра́том cô ta lấy em tôi

заму́жество *с.* (*вступление в брак*) (sự) lấy chồng, kết hôn; (*пребывание в браке*) đời làm vợ

заму́жняя *прил.*: ~ же́нщина người đàn bà có chồng

замурлы́кать *сов.* (bắt đầu) kêu rừ rừ

замурова́ть *сов. см.* замуро́вывать

замуро́вывать, замурова́ть (*В*) 1. (*окно и т. п.*) xây bịt (xây bít)... lại; 2. (*напр. драгоценности*) xây... vào trong; (*прах*) táng... vào tường

замусо́ленный *прил.* bẩn thỉu, nhơ bẩn

замусо́лить *сов.* (*В*) *разг.* làm (giấy, vấy) bẩn, làm nhơ bẩn

заму́сорить *сов.* (*В*) xả rác; ~ весь дом xả rác cả nhà

замутить(ся) *сов. см.* мути́ть(ся)

замухры́шка *м. и ж. разг.* người xấu xí (luộm thuộm, nhếch nhác)

заму́ч||ить *сов.* (*В*) 1. (*до смерти*) hành hạ (tra tấn)... đến chết; 2. (*заставить страдать*) giày vò, hành hạ, đày đoạ, làm... khổ sở (đau đớn); (*изнурить*) làm mệt lử (mệt nhoài, kiệt sức); боле́знь ~ила ребёнка bệnh tình làm đứa trẻ đau đớn quá

заму́читься *сов.* mệt lử, mệt nhoài, kiệt sức, kiệt lực, phờ người ra

за́мша *ж.* da mịn, da hươu, da nai

за́мшев||ый *прил.* (thuộc về) da mịn, da hươu, da nai; (*из замши*) (bằng) da mịn, da hươu, da nai; ~ые перча́тки (đôi) găng da mịn

замыва́ть, замы́ть (*В*) tẩy sạch, giặt sạch, rửa sạch; ~ пятно́ tẩy (giặt) vết bẩn

замы́зганный *прил. разг.* bẩn thỉu; (*истрёпанный*) xài xạc

замы́згать *сов.* (*В*) làm bẩn thỉu; (*истрепать*) làm xài xạc

замыка́ние *с.*: коро́ткое ~ эл. (sự) đoản mạch, ngắn mạch, chập mạch

замыка́ть, замкну́ть (*В*) 1. *разг.* (*запирать*) khoá lại; 2. (*смыкать*) đóng (khép) kín; ~ круг khép vòng; 3. (*находиться в конце*) ở cuối; ~ колóнну ở cuối đoàn người; 4. (*окружать*) bao vây, vây chặt

замыка́ться, замкну́ться 1. (в *В*, в *П*) (*обособляться*) sống biệt lập (tách biệt), hạn chế giao du; (*жить в уединении*) ẩn cư, sống ẩn dật; ~ в семе́йном кругу́ sống biệt lập trong phạm vi gia đình 2. (*смыкаться*) khép (đóng) kín; ✧ ~ в себе́ thu mình lại, tự bó mình, tự cô lập

замыка́ющий *м.* (*скл. как прил.*) người đi cuối đoàn

за́мыс||ел *м.* 1. (*намерение*) dự định, ý định, ý đồ, chủ định; (*план*) kế hoạch, phương án; вели́чественный ~ dự định (kế hoạch) kỳ vĩ; стратеги́ческий ~ ý đồ (mưu đồ) chiến lược; опа́сный ~ mưu kế nguy hiểm; тёмные ~лы (những) âm mưu đen tối; 2. (*произведения искусства*) chủ định, ý đồ, chủ ý; ~ пье́сы ý đồ (chủ định) của vở kịch; худо́жественный ~ ý đồ nghệ thuật

замы́слить *сов. см.* замышля́ть

замыслова́то *нареч.* (một cách) khó hiểu, phức tạp, rắc rối, cầu kỳ

замыслова́тость *ж.* (sự, tính chất) khó hiểu, phức tạp, rắc rối, cầu kỳ

замыслова́тый *прил.* 1. (*сложный, хитроумный*) khó hiểu, phức tạp, rắc rối; 2. (*причудливый, затейливый*) cầu kỳ

замы́ть *сов. см.* замыва́ть

замышля́ть, замы́слить (*В*, + *инф.*) dự định, dự tính, trù tính; (*что-л. плохое*) rắp tâm, âm mưu, mưu toan, bày mưu lập kế

замя́ть *сов. разг.* 1. dập, dụi, dập tắt, dụi tắt, dí tắt; ~ оку́рок dí tắt (dụi tắt) đầu mẩu thuốc lá; 2. (*пресечь*) dập (dìm, ỉm)... đi, dập tắt, bưng bít; ~ разгово́р lái (dập) câu chuyện đi; ~ де́ло dìm (dập, dập tắt, ỉm) một vụ án

замя́ться *сов. разг.* 1. (*смутиться*) luống cuống, bối rối, lúng túng; 2. (*подыскивая слово*) ngập ngừng, ngắc ngứ, nghẹn lời

замяу́кать *сов.* (bắt đầu) kêu meo meo

за́навес *м.* (cái, tấm) màn, rèm, màn che, riđô; подня́ть ~ kéo màn lên, mở màn; опусти́ть ~ hạ màn, buông màn; ✧ под ~ ở cuối, ở cuối cùng, để kết thúc; желе́зный ~ tấm màn sắt

занаве́сить *сов. см.* занаве́шивать

занаве́ска *ж.* màn, màn cửa, diềm cửa, riđô; (*плетёная*) rèm, sáo, mành, mành mành

занаве́шивать, занаве́сить (*В*) kéo màn che, buông rèm che

зана́шивать, заноси́ть (*В*) dùng (mặc) hỏng, mặc sờn (rách), đi mòn; ~ что-л. до дыр dùng cái gì đến rách

занеме́ть *сов. разг.* tê đi

занемо́чь *сов.* (bị) bệnh, ốm, mệt

занесе́ние *с.*: ~ в список ghi (đưa) vào danh sách; ~ в протоко́л ghi vào biên bản

занести́ *сов. см.* заноси́ть I

занести́сь *сов. см.* заноси́ться

занижа́ть, зани́зить (*В*) hạ thấp, đánh sụt; ~ но́рму hạ thấp định mức; ~ оце́нки đánh sụt điểm

зани́женный *прил.* (*В*)) hạ thấp, đánh sụt

зани́зить *сов. см.* занижа́ть

занима́тельно *нареч.* (một cách) thú vị, lý thú, hấp dẫn

занима́тельность *ж.* (sự, tính chất) thú vị, lý thú, hấp dẫn

занима́тельн||ый *прил.* hay, thú vị, lý thú, hấp dẫn, giải trí; ~ая кни́га cuốn sách hay (thú vị, hấp dẫn)

заним||а́ть I, заня́ть (*В*) 1. (*пространство*) chiếm, choán, giữ, dành; (*помещаться тж.*) ở, đóng; ~ ко́мнату giữ (chiếm) căn phòng; я ~аю э́ту ко́мнату tôi ở phòng này; ~ мно́го ме́ста choán (chiếm) nhiều chỗ; заня́ть ме́сто для кого́-л. giữ (dành, chiếm) chỗ cho ai; ~а́йте свои́ места́! xin ngồi vào chỗ!, xin mời quý vị an toạ!; ~ оборо́ну *воен.* ở thế phòng ngự, giữ tuyến phòng ngự, giữ thế thủ; 2. (*должность*) giữ, đảm nhiệm; (*положение*) chiếm, đứng; *перен.* đứng, giữ; ~ высо́кий пост giữ (đảm nhiệm) chức vụ cao, làm chức to; ~ пе́рвое ме́сто по произво́дству чего́-л. đứng (chiếm) hàng đầu về sản xuất cái gì; ~ второ́е ме́сто по прыжка́м в высоту́ đoạt giải nhì (chiếm giải nhì, đứng thứ nhì) về môn nhảy cao; каку́ю пози́цию он ~а́ет в да́нном вопро́се? về vấn đề này anh ấy giữ (đứng trên) lập trường nào?; 3. (*овладевать территорией*) chiếm lĩnh, chiếm giữ, chiếm cứ, chiếm đóng, chiếm lấy, chiếm; ~ го́род chiếm lĩnh (chiếm giữ, chiếm cứ, chiếm đóng, chiếm) thành phố; ~ пози́цию *воен.* chiếm lĩnh vị trí; 4. (*время*) choán, chiếm; э́то за́няло у меня́ мно́го вре́мени cái đó choán (chiếm) mất nhiều thì giờ của tôi; 5. (*давать занятие*) giao việc, giao nhiệm vụ; (*использовать*) dùng, sử dụng; 6. (*развлекать*) làm vui; ~ госте́й chuyện trò với khách; ~ кого́-л. разгово́ром tiếp chuyện ai; 7. (*заинтересовывать*) hấp dẫn, lôi cuốn, làm... lưu ý (chú ý); меня́ ~а́ет э́тот вопро́с vấn đề này hấp dẫn tôi (làm tôi lưu ý); его́ ~а́ет мысль ý nghĩ lôi cuốn (hấp dẫn) anh ta; ✧ у меня́ дух заняло́ *разг.* tôi khó thở

занима́ть II, заня́ть (*В* у *Р*) (*брать взаймы*) vay, mượn, vay mượn, giật tạm, giật nóng; ~ де́ньги у кого́-л. mượn (vay, vay mượn, giật tạm, giật nóng) tiền của ai

заним||а́ться I, заня́ться 1. (*Т*) (*быть занятым чем-л.*) làm, bận; чем он сейча́с ~а́ется? bây giờ anh ta đang làm gì vậy?; ~ де́лом bận việc, làm việc; ~ хозя́йством làm việc nội trợ, bận việc nhà; 2. (*Т*) (*какой-л. работой, деятельностью*) làm, chơi, tập, hoạt động, làm nghề, chuyên về; ~ поли́тикой làm (hoạt động) chính trị; ~ иску́сством hoạt động nghệ thuật; он реши́л заня́ться меди́цино́й anh ấy định chuyên về y học, anh ta định hành nghề về y; большинство́ населе́ния ~а́ется земледе́лием phần đông cư dân làm nghề trồng trọt; ~ спо́ртом chơi (tập) thể thao; 3. *тк. несов.* (*учиться*) học, học tập; (у *Р*) học với; ~ вьетна́мским языко́м học tiếng Việt; не меша́йте ему́ ~ đừng quấy nó học; 4. (с *Т*) (*учить*) dạy, dạy học; ~ с отстаю́щими ученика́ми dạy cho học sinh đuối; 5. (*Т*, с *Т*) (*заботиться*) chăm lo, săn sóc, giúp đỡ; (*обслуживать*) phục vụ; ~ (сами́м) собо́й chỉ chăm lo cho mình mà thôi; ~ с покупа́телем phục vụ khách hàng

заним||а́ться II, заня́ться 1. (*загораться*) bốc cháy, bừng cháy, cháy lên; 2. (*наступать*) hé sáng, hửng; *сов.* hửng sáng, bừng sáng; заняла́сь заря́ trời đã hửng sáng (bừng sáng); ~а́ется день trời hé sáng; ✧ дух ~а́ется khó (nghẹt, nghẹn) thở

за́ново *нареч.* lại...một lần nữa; (*с самого начала, полностью*) lại từ đầu, lại toàn bộ; (*по-новому*) theo cách mới; переде́лывать что́-л. ~ làm lại (làm lại từ đầu) cái gì; написа́ть что́-л. ~ viết lại cái gì một lần nữa, viết lại từ đầu cái gì; отде́лывать что́-л. ~ sửa sang cái gì như mới

зано́за 1. *ж.* (cái) dằm; 2. *м. и ж. разг.* (*о человеке*) người gai ngạnh (hay gây sự, hay cà khịa)

зано́зистый *прил. разг.* 1. có dằm; 2. *перен.* gai, gai ngạnh, hay gây sự (gây chuyện, sinh sự, cà khịa)

занози́ть *сов.* (*В*) bị dằm; ~ па́лец bị dằm vào ngón tay

зано́с *м.*: сне́жный ~ đống tuyết ùn tắc; песча́ный ~ đống cát ùn tắc

заноси́ть I, занести́ (*В*) 1. (*приносить*) đem (mang)... lại; ~ зара́зу làm lây, truyền nhiễm; 2. (*доставлять по пути*) (tiện đường) đem... đến, mang... đến, đưa... đến; това́рищ занёс мне кни́гу người bạn đi qua đã đem sách đến cho tôi; 3. *разг.*: каки́м ве́тром вас сюда́ занесло́? ngọn gió nào đã đưa anh đến đây?, ồ, sao anh lại đến đây?; куда́ нас занесла́ судьба́! con tạo xoay vần chúng ta đến đâu nhỉ!; 4. (*записывать*) ghi (chép)... vào; ~ что́-л. в протоко́л ghi cái gì vào biên bản; ~ что́-л. в спи́сок ghi cái gì vào danh sách; 5. (*поднимать или отводить в сторону*): ~ ру́ку для уда́ра giơ tay đánh; ~ коне́ц бревна́ mang đầu khúc gỗ sang một bên; 6. *безл.*: маши́ну всё вре́мя зано́сит ôtô cứ bị trượt luôn; 7. (*засыпать, заметать чем-л.*) phủ, dồn đống, ùn tắc; доро́гу занесло́ сне́гом đường bị tuyết phủ đầy tuyết, tuyết ùn tắc đường

заноси́ть II *сов. см.* зана́шивать

заноси́ться, занести́сь *разг.* (*зазнаваться*) làm cao, lên mặt, làm phách, vênh váo

зано́сн||ый *прил.* ngoại lai, du nhập, lai căng; ~ое влия́ние ảnh hưởng ngoại lai

зано́счиво *нареч.* (một cách) kiêu căng, vênh váo, kênh kiệu

зано́счивость *ж.* (tính) kiêu căng, vênh váo, kênh kiệu, phách lối, tự cao tự đại

зано́счивый *прил.* kiêu căng, vênh váo, nghênh ngáo, kênh kiệu, phách lối, tự cao tự đại

заночева́ть *сов.* ngủ, ngủ lại, ngủ trọ; ~ под откры́тым не́бом ngủ ngoài trời

зано́шенный *прил.* (*потрёпанный*) mòn, vẹt, sờn, rách; (*загрязнённый*) (dùng) bẩn

зану́дство *с. разг.* (sự) chán ngấy, chán ngắt, chán mớ đời, buồn tẻ

занумерова́ть *сов. см.* нумерова́ть

заня́ти||е *с.* 1. (*захват*) (sự) chiếm lĩnh, chiếm giữ, chiếm cứ, chiếm đóng, chiếm; ~ го́рода chiếm lĩnh thành phố; 2. (*дело, работа*) việc, công việc, công tác, việc làm; (*профессия*) nghề, nghề nghiệp; род ~й nghề, nghề nghiệp; 3. *мн.*: ~я (*учебные*) buổi học, giờ học, buổi tập; шко́льные ~я giờ học (buổi học) ở trường; практи́ческие ~я giờ thực hành; такти́ческие ~я *воен.* buổi tập chiến thuật; нача́ло ~й 1-го сентября́ khai giảng (khai trường) vào ngày 1 tháng chín; 4. *разг.* (*времяпрепровождение*) (cách) dùng thì giờ; (*забава*) (trò) giải trí, tiêu khiển

заня́тно *нареч. разг. см.* занима́тельно

заня́тный *прил. разг. см.* занима́тельн||ый

занято́й *прил.* bận việc, bận rộn, không rỗi, không rảnh; ~ челове́к người bận việc

за́нятост||ь *ж.* 1. (sự) bận việc; 2. (*наличие работы*) (sự) tại nghiệp,

có công việc làm; (*охват работой*) (tỷ lệ, mức độ) tại nghiệp, người có công việc; по́лная ~ tại nghiệp toàn phần, (sự) có công việc làm đầy đủ; непо́лная ~ tại nghiệp không toàn phần, (sự) có công việc làm không đầy đủ; коэффицие́нт ~и hệ số tại nghiệp

за́нят||ый *прил.* bận, mắc, bận việc, mắc việc, không rỗi, không rảnh; я за́нят tôi đang bận; ~ое населе́ние số dân tại nghiệp, số người có công ăn việc làm; ✧ быть ~ым то́лько собо́й chỉ chăm lo cho mình mà thôi

заня́ть I, II *сов. см.* занима́ть I, II

заня́ться I *сов.* 1. *см.* занима́ться I 1, 2, 4, 5; 2. (*Т*) (*приступить*) bắt đầu, bắt tay; ~ подгото́вкой к конфере́нции bắt đầu (bắt tay) chuẩn bị hội nghị

заня́ться II *сов. см.* занима́ться II

заоблачный *прил.* 1. (ở) trên mây; 2. *перен.* không thực tế, không thiết thực, xa rời cuộc sống; lơ lửng trên mây (*ирон.*)

заодно́ *нареч.* 1. đồng lòng, đồng tâm, nhất trí; (*вместе, сообща*) cùng nhau, cùng chung; де́йствовать ~ cùng hành động chung; 2. *в знач. сказ.*: мы с ним ~ chúng tôi cùng bọn (cùng cánh) với nó; 3. *разг.* (*кстати, попутно*) nhân tiện, luôn tiện, nhân thể, đồng thời, luôn

заозёрный *прил.* (ở) bên kia hồ

заокеа́нский *прил.* (ở) bên kia đại dương; (*совершаемый за океан*) qua đại dương

заора́ть *сов. разг.* kêu (thét, hét, la) lên

заострённый *прил.* nhọn; (*суживающийся к концу*) thót (thít, hẹp) lại

заостри́ть(ся) *сов. см.* заостря́ть(ся)

заостр||я́ть, заостри́ть (*В*) 1. (*делать острым*) mài (vót, gọt) nhọn, mài sắc; ~и́ть каранда́ш gọt (vót) nhọn bút chì; 2. *перен.* (*подчёркивать*) nhấn mạnh, nêu rõ, lưu ý; ~и́ть чьё-л. внима́ние на чём-л. lưu ý ai đến cái gì; ~и́ть вопро́с nhấn mạnh vấn đề

заостря́ться, заостри́ться 1. nhọn ra, trở nên nhọn; (*сужаться*) thót (thít, hẹp) lại; 2. *перен.* trở nên gay go (kịch liệt, căng thẳng)

заохать *сов. разг.* (bắt đầu) kêu ối

заочни||к *м.*, **~ца** *ж.* người học hàm thụ (học bằng thư)

заочно *нареч.* 1. (*в отсутствие кого-л.*) (một cách) vắng mặt; суди́ть кого́-л. ~ xử vắng mặt ai, xử ai vắng mặt; суди́ть ~ о ко́м-л. nhận xét vắng mặt ai; 2. (*об обучении*) (theo lối) hàm thụ, bằng thư; ~ око́нчить институ́т tốt nghiệp trường đại học hàm thụ (bằng thư)

заочн||ый *прил.* 1. (*в отсутствие кого-л.*) (khi) vắng mặt; ~ приговор *юр.* bản án vắng mặt; 2. (*о занятиях*) (theo lối) hàm thụ, bằng thư; ~ые ку́рсы lớp học hàm thụ (bằng thư); ~ое обуче́ние học hàm thụ, học bằng thư

запа́вш||ий *прил.*: ~ие щёки má hóp (tóp); ~ие глаза́ mắt sâu (hõm, lõm, sâu hoắm)

за́пад *м.* 1. (*сторона света*) (phương) Tây, tây; (*направление*) (hướng, phía) Tây, tây; (*часть местности*) (miền, mạn) Tây, tây; к ~у от чего́-л. ở phía tây của cái gì; 2. За́пад (*страны Запада*) (các nước) phương Tây

запад||а́ть, запа́сть 1. (bị) chùng, sa xuống; кла́виши ~а́ют những phím đàn bị chùng (bị sa xuống, không nảy bật); 2. (*становиться впалым*) hõm (lõm) vào, hóp, tóp; щёки запа́ли má hóp (tóp); глаза́ запа́ли mắt sâu (hõm, lõm); 3. (в *В*) (*запечатлеваться*) in (khắc, ăn) sâu; э́ти слова́ запа́ли мне в ду́шу những lời đó in (khắc, ăn) sâu vào lòng tôi

за́падник *м.* người thích phương Tây

за́падничество *с.* (xu hướng) thích phương Tây

западноевропе́йский *прил.* (thuộc về) Tây Âu

за́падн||ый *прил.* 1. (thuộc về) Tây, tây (*ср.* запад); ~ая грани́ца biên giới phía (miền) Tây; в ~ом направле́нии về hướng Tây; ~ ве́тер gió tây; gió lào (*во Вьетнаме*); 2. (*о странах Запада*) (thuộc về) phương Tây; За́падная Евро́па Tây Âu

западн||я́ *ж.* bẫy, cạm; *перен. тж.* cạm bẫy; поста́вить ~ю đặt bẫy (cạm); пойма́ть кого́-л. в ~ю bẫy được con gì; попа́сть в ~ю а) mắc bẫy; б) *перен.* sa vào cạm bẫy, bị mắc lừa, bị mắc mưu

запа́здывание *с. см.* запозда́ние

запа́здывать, запозда́ть 1. đến chậm (muộn, trễ); 2. (с *Т*, + *инф.*) chậm, muộn, trễ

запа́ивать, запая́ть (*В*) hàn, hàn chảy; ~ кастрю́лю hàn xoong

запа́йка *ж.* (sự) hàn, hàn chảy

запаковáть *сов. см.* запако́вывать

запако́вка *ж.* (sự) đóng gói

запако́вывать, запаковáть (*В*) đóng gói, gói (bao, bọc)... lại

запа́костить *сов.* (*В*) làm bẩn, vấy bẩn; (*о животных*) ỉa bẩn

запа́л I *м.* 1. ngòi (kíp, ống) nổ, ngòi, kíp; 2. *разг.* (*горячность*) (sự) hăng hái, hăng say, hăng máu, hăng tiết

запа́л II *м.* (*одышка у животных*) (chứng) thở gấp

запа́льник *м.* ngòi, kíp, mồi

запа́льный *прил.*: ~ шнур dây cháy, dây ngòi nổ

запа́льчиво *нареч.* (một cách) nóng nảy

запа́льчивость *ж.* (tính) nóng, nóng nảy, dễ nổi nóng

запа́льчивый *прил.* nóng tính, nóng nảy, dễ nổi nóng; ~ отве́т câu trả lời nóng nảy (bốp chát)

запа́мятовать *сов. разг.* quên

запанибра́та *нареч. разг.* (một cách) ngang hàng, bình đẳng, đồng trang đồng lứa; (*бесцеремонно. запросто*) (một cách) suồng sã, quá trớn, lờn; быть ~ с ке́м-л. lờn (suồng sã, quá trớn) với ai

запа́р||ить *сов.* 1. (*в горячей воде*) trụng, chần, dội nước sôi; 2. (*лошадь*) *разг.* bắt... chạy đến kiệt sức; 3. *безл.*: ~ило (*о зное*) *разг.* trời oi bức quá

запа́риться *сов. разг.* chạy đến kiệt sức

запаршиве́ть *сов. разг.* bị ghẻ lở (chốc lở)

запа́с *м.* 1. dự trữ; (*руды и т. п.*) trữ lượng; ~ продово́льствия dự trữ lương thực; ~ то́плива dự trữ nhiên liệu (chất đốt); ~ боеприпа́сов dự trữ đạn dược; золото́й ~ trữ kim, kho vàng quốc gia; де́лать ~ы dự trữ, tích trữ, trữ; ~ы желе́зной руды́ trữ lượng quặng sắt; ~ про́чности *тех.* dự trữ độ bền; ~ зна́ний vốn kiến thức (hiểu biết); ~ слов vốn từ, từ vựng; ~ впечатле́ний toàn bộ cảm tưởng; рассчита́ть с ~ом tính trừ hao (phòng hao); 2. *разг.* (*излишек ткани за швом*) mép trừ hao (phòng hao, chừa); 3. *воен.* (ngạch) dự bị, trù bị, hậu bị; офице́р ~а sĩ quan dự bị (trù bị, hậu bị); увольня́ть кого́-л. в ~ chuyển ai về ngạch hậu bị; ✧ в ~е để dự trữ, có; про ~ để trữ sẵn (phòng xa, phòng bị); у нас ещё два часа́ в ~е chúng ta còn thừa hai tiếng đồng hồ; оставля́ть что́-л. про ~ để dành cái gì làm dự trữ

запаса́ть, запасти́ (*В*, *Р*) trữ, dự trữ, dự phòng, để dành; ~ дрова́ на́ зиму trữ củi cho mùa đông

запаса́ться, запасти́сь (*Т*) trữ, dự trữ, dự phòng; ~ проду́ктами trữ (dự trữ, dự phòng) thức ăn; ✧ ~ терпе́нием chuẩn bị tinh thần chịu đựng, sẵn sàng chịu đựng

запа́ска *ж. разг.* phụ kiện, đồ phụ tùng, máy móc dự trữ; đồ xơcua (*разг.*)

запа́сливость *ж.* (tính) phòng xa, biết lo xa

запа́сливый *прил.* thích dự trữ, hay dự trữ; (*предусмотрительный*) hay phòng xa, biết lo xa; (*экономный*) tằn tiện, dè sẻn, tiết kiệm, căn cơ

запа́сник *м.* (*в музее и т.п.*) kho, kho dự trữ

запасн||о́й *прил.* 1. *см.* запа́сный; ~ игро́к cầu thủ dự bị; ~а́я покры́шка lốp dự phòng (dự trữ); lốp xơcua (*разг.*); ~ы́е ча́сти phụ kiện, đồ phụ tùng; đồ xơcua (*разг.*); 2. *воен.* dự bị, trù bị, trữ bị, hậu bị; 3. *в знач. сущ. м. воен.* quân nhân dự bị

запа́сный *прил.* dự bị, dự phòng, dự trữ, phòng bị; xơcua, xơ-cua (*разг.*); ~ вы́ход lối ra dự phòng, cửa phụ; ~ путь *ж.-д.* đường dự phòng, đường tránh; đường xơcua (*разг.*)

запасти́(сь) *сов. см.* запаса́ть(ся)

запа́сть *сов. см.* запада́ть

запатентова́ть *сов. см.* патентова́ть

за́пах *м.* mùi

запаха́ть *сов. см.* запа́хивать I

запа́хивать I, запаха́ть (*В*) 1. (*вспахивать*) cày; 2. (*заваливать землей*) cày vùi

запа́хивать II, запахну́ть (*В*) (*одежду*) khép vạt áo; запахну́ть занаве́ску kéo màn

запа́хиваться, запахну́ться khép vạt áo (*của mình*); (*закутываться*) mặc ấm, khoác ấm; ~ в шу́бу khoác áo lông cho ấm

запа́хну||ть *сов.* thoảng hương thơm, bốc mùi; ~ло цвета́ми thoảng hương thơm của hoa; ~ло гни́лью bốc mùi mốc

запахну́ть *сов. см.* запа́хивать II

запахну́ться *сов. см.* запа́хиваться

запа́чкать(ся) *сов. см.* па́чкать(ся)

запа́шка *ж. с.-х.* 1. (sự) cày; (*завалка землей*) (sự) cày vùi; 2. (*количество запаханного*) (số) đất cày, đất gieo trồng

запа́шник *м. с.-х.* (cái) cày gieo

запа́ять *сов. см.* запа́ивать

запе́в *м.* (*начало песни*) đoạn lĩnh xướng, đoạn đầu ca khúc (*do người đơn ca bắt giọng*)

запева́ла *м. и ж.* (*скл. как ж.*) 1. người lĩnh xướng (dẫn hát); 2. *перен.* người khởi xướng (thủ xướng)

запева́ть I *несов.* lĩnh xướng, dẫn hát, bắt giọng

запева́ть, запе́ть II (*В*) (*начинать петь*) (bắt đầu) hát, hát lên, cất tiếng hát

запека́нка. *ж.* 1. *кул.* bánh nướng; карто́фельная ~ bánh khoai tây bỏ lò; 2. (*наливка*) (loại) rượu mùi

запека́ть, запе́чь (*В*) nướng, bỏ lò

запека́ться, запе́чься 1. (được) nướng, bỏ lò; 2. (*о губах*) khô khốc, khô nẻ, nẻ; 3. (*о крови*) đông lại, đông cục

запёкш||ийся *прил.*: ~иеся гу́бы đôi môi khô khốc (khô nẻ); ~аяся кровь máu đông lại (đông cục)

запелена́ть *сов. см.* пелена́ть

запеленгова́ть *сов. см.* пеленгова́ть

запере́ть(ся) *сов. см.* запира́ть(ся)

запе́ниться *сов.* sủi (sùi, nổi đầy) bọt

заперши́ть *сов. см.* перши́ть

запе́ть *сов. см.* запева́ть II

запеча́тать *сов. см.* запеча́тывать

запечатлева́ть, запечатле́ть 1. (*В*) (*воплощать*) miêu tả, mô tả, tả; запечатле́ть собы́тие на карти́не miêu tả (mô tả) sự kiện trên tranh; 2. (*В*) (*сохранять*) giữ lại, ghi sâu, in sâu, khắc sâu; ~ что́-л. в па́мяти khắc sâu cái gì vào tâm khảm, ghi lòng tạc dạ cái gì; 3. (*В Т*) (*ознаменовывать*) đánh dấu; ✧ запечатле́ть поцелу́й на чём-л. hôn vào cái gì

запечатлева́ться, запечатле́ться (в *П*) (được) ghi nhớ, in sâu, khắc vào, ghi vào

запечатле́ть(ся) *сов. см.* запечатлева́ть(ся)

запеча́тывать, запеча́тать (*В*) 1. (*накладывать печать*) đóng dấu; 2. (*заклеивать*) niêm, dán, khằng, gắn xi, niêm phong; ~ конве́рт niêm (gắn xi, khằng) phong thư, dán phong bì; 3. (*опечатывать*) niêm phong, niêm... lại; ~ кварти́ру niêm phong căn hộ (căn nhà)

запе́чься *сов. см.* запека́ть(ся)

запива́ть, запи́ть I (*В Т*) chiêu, uống... tráng miệng; ~ лека́рство водо́й chiêu thuốc bằng nước

запива́ть, запи́ть II *разг.* (*страдать запоями*) uống say bí tỉ

запин||а́ться, запну́ться 1. (*спотыкаться*) vấp, vấp phải; запну́ться за ка́мень vấp phải đá; 2. *перен.* (*в разговоре*) ấp úng, vấp váp, ngắc ngứ; говори́ть ~а́ясь nói ấp úng (ngắc ngứ)

запи́нк||а *ж.* (sự) vấp váp, ấp úng, ngắc ngứ; чита́ть с ~ой đọc ấp úng (ngắc ngứ); без ~и không ấp úng (ngắc ngứ, vấp váp), trơn tru, trôi chảy, lưu loát, suôn sẻ; отвеча́ть без ~и trả lời trơn tru (trôi chảy, lưu loát); говори́ть без ~и nói lưu loát (trơn tru, không vấp váp)

запира́тельство *с.* (sự) khăng khăng chối cãi, ngoan cố không nhận tội

запира́ть, запере́ть (*В*) 1. (*на замок*) khoá, khoá... lại; ~ дверь khoá cửa; ~ дверь на засо́в cài then cửa; ~ дом khoá nhà; ~ замо́к khoá lại; 2. (*где-л.*) nhốt, giam; 3. (*прекращать доступ, лишать выхода*) đóng, vây kín, bao vây, phong toả; ~ проли́вы đóng kín (phong toả) eo biển; ~ флот проти́вника phong toả (bao vây) hạm đội của đối phương

запир||а́ться, запере́ться 1. (*о помещении*) (được) khoá lại; (*скрываться, уединяться*) náu (ẩn) mình, ẩn, trốn, nấp; запере́ться в свое́й ко́мнате ẩn (náu) mình trong buồng; 2.: я́щик не ~а́ется ngăn kéo không khoá được; замо́к не ~а́ется khoá không đóng được; 3. *разг.* (*не сознаваться*) chối bay, chối biến, khăng khăng chối cãi, ngoan cố không nhận tội

записа́ть(ся) *сов. см.* запи́сывать(ся)

запи́ск||а *ж.* 1. (mẩu) thư, thư con, thư ngắn; любо́вная ~ thư tình; 2. (*официальная*) tờ trình, báo cáo; пода́ть докладну́ю ~у gửi báo cáo, đệ tờ trình; 3. *мн.*: ~и ký, bút ký, ghi chép; (*воспоминания*) hồi ký; (*дневник*) nhật ký; учёные ~и (*издание*) chuyên san, tập kỷ yếu

записн||о́й I *прил.*: ~а́я кни́жка sổ tay

записно́й II *прил. разг.* (*рьяный*) sốt sắng, nhiệt thành

запи́сывать, записа́ть (*В*) 1. ghi, chép, biên, ghi chép, biên chép; ~ а́дрес ghi địa chỉ; ~ ле́кцию ghi (ghi chép) bài giảng; 2. (*вносить в список, включать*) ghi, biên, ghi tên, biên tên; ~ в протоко́л ghi vào biên bản; ~ сы́на в шко́лу ghi tên cho cậu con đi học; 3. (*на плёнку и т. п.*) ghi, thu, ghi âm, thu thanh, ghi (thu) hình, ghi (thu) đĩa; ~ на пласти́нку thu (ghi) đĩa

запи́сываться, записа́ться ghi tên (*mình*); ~ добровольцем ghi tên tình nguyện; ~ к врачу́ ghi tên khám bệnh;

~ в библиоте́ку ghi tên đọc sách ở thư viện

за́пись *ж.* 1. (*действие*) (sự) ghi chép, biên chép; (*на пластинку и т. п.*) (sự) ghi âm, thu thanh, ghi hình, thu hình, ghi đĩa, thu đĩa; 2. (*записанное*) (điều, bản) ghi chép

запи́ть I, II *сов. см.* запива́ть I, II

запиха́ть *сов. см.* запи́хивать

запи́хивать, запиха́ть, запихну́ть (*В*) *разг.* ấn (đút, nhét, nhồi, tọng, thọc)... vào

запихну́ть *сов. см.* запи́хивать

запища́ть *сов.* (bắt đầu) kêu chiêm chiếp, kêu chít chít, kêu oe oe

запла́канн||ый *прил.* đẫm lệ, đầm đìa nước mắt, khóc sưng húp; с ~ыми глаза́ми (với) đôi mắt khóc sưng húp; ~ое лицо́ khuôn mặt đẫm lệ

запла́кать *сов.* oà khóc, oà lên khóc, (bắt đầu) khóc

заплане́тн||ый *прил.* (ở) ngoài hành tinh; ~ое простра́нство không gian ngoài hành tinh

запланиро́вать *сов. см.* планиро́вать I

запла́т||а *ж.* miếng (mụn) vá; поста́вить ~у на что́-л. vá cái gì; весь в ~ах vá chằng vá đụp, vá chằng vá chịt, đầy mụn vá

заплати́ть *сов. см.* плати́ть

заплёванный *прил.* (bị) nhổ bẩn, khạc nhổ đầy

заплева́ть *сов.* (*В*) nhổ bẩn; ~ весь пол nhổ bẩn cả sàn nhà

заплесневе́лый *прил.* (*В*)) mốc, mốc meo

заплесне́веть *сов. см.* плесне́веть

заплести́ *сов. см.* заплета́ть

заплета́ть, заплести́ (*В*) 1. bện, tết, kết; ~ ко́су tết bím tóc, tết tóc đuôi sam; 2. (*оплетать*) vấn, quấn

заплет||а́ться *несов. разг.*: у него́ но́ги ~а́ются anh ấy lê chân bước; у него́ язы́к ~а́ется nó nói lúng ba lúng búng, anh ta nói ấp úng, nó líu lưỡi lại

заплёч||ный *прил.*: ~ мешо́к balô, túi dết; ✧ ~ых дел ма́стер *уст.* đao phủ, đao phủ thủ

запломбирова́ть *сов. см.* пломбирова́ть

заплута́ться *сов. разг.* lạc, lạc lối, lạc đường; ~ в лесу́ lạc trong rừng

запл́ыв *м. спорт.* (cuộc) thi bơi, bơi, thi; (*на лодках, яхтах и т. п.*) (cuộc) đua thuyền, đua; ~ во́льным сти́лем на 400 метров bơi tự do 400 mét

заплыва́ть I, запл́ыть bơi đến, bơi đi; (*далеко*) bơi xa; (*о судах*) chạy đến; (*о вещах*) trôi đến, trôi đi

заплыва́ть II, запл́ыть (*Т*) 1. sưng lên, húp lên, sưng húp; его́ глаза́ запл́ыли ма́ть nó sưng húp; 2. phát phì, béo phì, béo phệ, béo ú, béo ụ, béo quay; ~ жи́ром béo phì, béo ú

запл́ыть I, II *сов. см.* заплыва́ть I, II

запляса́ть *сов.* (bắt đầu) nhảy múa

запну́ться *сов. см.* запина́ться

запове́дник *м.* khu bảo tồn (bảo vệ); госуда́рственный ~ vườn quốc gia, khu bảo tồn (bảo vệ) của nhà nước; ры́бный ~ khu bảo tồn (bảo vệ) cá

запове́дн||ый *прил.* 1. (*охраняемый законом*) (được) bảo tồn, bảo vệ; ~ лес rừng bảo tồn (bảo vệ), rừng cấm; 2. (*сокровенный*) bí mật, kín đáo; (*заветный*) thầm kín, thiêng liêng

за́поведь *ж.* 1. *рел.* giới, giới luật, điều răn; де́сять ~ей mười giới, thập giới; 2. *перен.* (điều, lời) răn, răn dạy, khuyên răn

заподо́зр||ивать, заподо́зрить 1. (*В* в *П*) (*начать подозревать*) đâm nghi, sinh nghi, (bắt đầu) nghi, ngờ, nghi ngờ, ngờ vực; ~ить кого́-л. в кра́же, во лжи nghi (ngờ, nghi ngờ, ngờ vực) ai ăn cắp, nói láo; 2. (*В*) (*начать предполагать*) ngờ ngợ, ngờ; ~ить обма́н ngờ ngợ là bị đánh lừa; ~ить нела́дное ngờ ngợ (ngờ) là có cái gì không ổn

заподо́зрить *сов. см.* заподо́зривать

запо́ем *нареч. разг.*: пить ~ uống rượu bí tỉ; чита́ть ~ mải đọc, đọc say sưa (say mê); рабо́тать ~ mải (say sưa, mải mê, mê mải, mải miết, hùng hục) làm, làm việc mải miết (say mê, hùng hục)

запозда́лость *ж.* (sự, tính chất) muộn màng, quá muộn

запозда́л||ый *прил.* muộn màng, quá muộn, quá chậm, chậm trễ; ~ая ме́ра biện pháp muộn màng (quá muộn, quá chậm, chậm trễ)

запозда́ние *с.* (sự) chậm trễ, muộn màng; (*опоздание*) (sự) đến chậm, đến muộn, đến trễ; с ~м на три мину́ты chậm ba phút

запозда́ть *сов. см.* запа́здывать

запо́||й *м.* (cơn) nghiện rượu; страда́ть ~ем nghiện rượu, lên cơn nghiện

заполза́ть, заползти́ (в, под *В*) bò (chui, lọt, lẻn) vào

заползти́ *сов. см.* заполза́ть

заполне́ние *с.* 1. (*наполнение*) (sự) làm đầy, lấp đầy, chất đầy, nhét đầy, đổ đầy, làm chật, độn; 2. (*анкеты и т. п.*) (sự) điền vào, ghi vào, kê vào

запо́лнить(ся) *сов. см.* заполня́ть(ся)

заполня́ть, запо́лнить (*В*) 1. (*наполнять*) làm (lấp, chất, nhét, đổ) đầy, làm chật, độn; зри́тели запо́лнили зал khán giả ngồi đầy (ngồi chật) phòng xem; ~ вре́мя рабо́той dùng hết thì giờ để làm việc; 2. (*вписывать*) điền (ghi, kê) vào; ~ бланк điền vào giấy mẫu; ~ анке́ту điền vào tờ khai, ghi lý lịch

заполня́ться, запо́лниться đầy ra, đông lên, bị lấp đầy; пло́щадь постепе́нно запо́лнилась наро́дом quảng trường dần dần đầy (chật ních) người

заполучи́ть *сов.* (*В*) *разг.* được, lĩnh, nhận, xoay được

заполыха́ть *сов.* (bắt đầu) bừng bừng cháy, bốc lửa

заполя́рный *прил.* (ở) trong vòng cực, trong cực quyển

Заполя́рье *с.* Khu Vòng cực, Khu Cực quyển

запомина́ние *с.* (sự) ghi nhớ

запомина́ть, запо́мнить (*В*) nhớ, ghi nhớ; тру́дно запо́мнить khó nhớ

запомина́ться, запо́мниться (*Д*) nhớ, ghi nhớ, ghi sâu vào tâm trí; мне э́то хорошо́ запо́мнилось tôi nhớ rõ điều đó

запомина́ющ||ий *прил.*: ~ее устро́йство *информ.* bộ nhớ

запо́мнить(ся) *сов. см.* запомина́ть(ся)

за́понка *ж.* (*для воротника*) khuy cài cổ; (*для манжеты*) khuy măngsét, khuy cài tay áo

запо́р I *м.* (bộ) khoá; дверь на ~е cửa đã khoá; ✧ за семью́ ~ами chín lần cửa đóng then cài, được giữ hết sức kín

запо́р II *м. мед.* (chứng) táo, bón, táo bón; (*в тяжёлой форме*) (chứng) bí đại tiện; у него́ ~ anh ấy bị táo (bón)

запоро́ть I *сов. разг.* (*В*) (*розгами*) quất (đánh roi) chết

запоро́ть II *сов. разг.* (*В*) 1. (*убить*) đâm (húc) chết; 2. (*испортить*) làm hỏng (hư)

запорош||и́ть *сов.* (*В*) phủ nhẹ (*một lớp mỏng*); доро́гу ~и́ло сне́гом tuyết phủ nhẹ trên đường, đường bị phủ một lớp tuyết mỏng

запотева́ть, запоте́ть (bị) phủ hơi nước, mờ đi

запоте́л||ый *прил.* (bị) phủ hơi nước, mờ đi, mờ; ~ое стекло́ kính mờ vì hơi nước

запоте́ть *сов. см.* запотева́ть *и* поте́ть 2

заправи́ла *м.* (*скл. как ж.*) *разг.* trùm, đầu nậu, đầu sỏ, anh chị

запра́вить *сов. см.* заправля́ть 1–4

запра́виться *сов. см.* заправля́ться

запра́вка *ж.* 1. gia vị; 2. (*автомашины и т. п.*) (sự) tiếp xăng, tra xăng, tra dầu, đổ dầu

заправля́ть, запра́вить 1. (*В*) (*засовывать*) cho (đút, nhét)... vào; ~ рубаху в брюки cho áo sơmi vào quần; 2. (*В Т*) (*класть приправу*) cho gia vị, nêm; ~ сала́т cho gia vị vào xà lách; 3. (*В*) (*автомашину и т. п.*) tra (đổ, tiếp) xăng, tiếp (tra, đổ) dầu; 4. (*В*) (*лампу*) sửa soạn, chuẩn bị; 5. *тк. несов.* (*Т*) *разг.* (*быть заправилой*) chỉ huy, điều khiển, chi phối, chủ trì; ✧ запра́вить ко́йку, крова́ть dọn giường

заправля́ться, запра́виться 1. *разг.* (*горючим*) (được) tiếp xăng, tra xăng, tra dầu, lấy dầu, đổ dầu; 2. *прост.* (*есть и пить*) ăn uống; chén (*разг.*)

запра́вочн||ый *прил.* (để) tiếp xăng, tra xăng, tra dầu, lấy dầu, đổ dầu; ~ая ста́нция trạm tiếp xăng (tra xăng, tra dầu, lấy nhiên liệu); ~ая коло́нка cây (cột) xăng

запра́вский *прил. разг.* chính cống, thực thụ, thật sự, thực sự, chính hiệu, chân chính; ~ охо́тник người đi săn chính cống (chính hiệu, thực thụ)

запра́вщик *м.* thợ tiếp xăng (tra xăng, tra dầu, tiếp dầu); самолёт ~ máy bay tiếp xăng dầu (nhiên liệu)

запра́шивать, запроси́ть 1. (*В* о *П*) (*осведомляться*) hỏi; (*в парламенте*) chất vấn; ~ мне́ние hỏi ý kiến; 2. (*В*) (*цену*) nói thách, đòi; запроси́ть сли́шком высо́кую це́ну đòi (nói thách) giá quá cao; запроси́ть сто рубле́й đòi (nói thách) đến một trăm rúp

запре́т *м.* (sự) cấm, cấm chỉ, cấm đoán, ngăn cấm; наложи́ть ~ на что́-л., держа́ть что́-л. под ~ом cấm điều gì, ra lệnh cấm cái gì; находи́ться, быть под ~ом bị cấm; снима́ть ~ а) bỏ (rút) lệnh cấm; б) giải mật, bạch hoá, công khai hoá

запрети́тельн||ый *прил.* (để) cấm, cấm chỉ, cấm đoán, ngăn cấm; ~ые ме́ры những biện pháp cấm đoán (cấm chỉ); ~ые по́шлины, тари́фы thuế quan, thuế suất ngăn cản nhập khẩu

запрети́ть *сов. см.* запреща́ть

запре́тн||ый *прил.* (bị) cấm; ~ая зо́на khu cấm, cấm địa; ✧ ~ плод trái cấm; ~ плод сла́док trái cấm gợi thèm

запреща́ть, запрети́ть (*В*) cấm, cấm chỉ, cấm đoán, ngăn cấm

запреща́ться *несов.* (bị) cấm; кури́ть ~а́ется cấm hút thuốc

запреще́ние *с.* (sự) cấm, cấm chỉ, cấm đoán, ngăn cấm; ~ распростране́ния я́дерного ору́жия cấm phổ biến vũ khí hạt nhân; наложи́ть ~ *юр.* ra lệnh cấm; снять ~ *юр.* bỏ (rút) lệnh cấm

запрещённый *прил.* (bị) cấm, cấm chỉ, cấm đoán; ~ приём *спорт.* (*в борьбе*) chiêu (miếng) bị cấm, chiêu (miếng) trái phép

заприме́тить *сов. разг.* (*В*) (*увидеть*) thấy, trông thấy, nhận thấy; (*запомнить*) nhớ, để ý

заприхо́довать *сов. см.* прихо́довать

запрограмми́ровать *сов. см.* программи́ровать

запрода́жа *ж.* (sự) bán buôn, bán hàng lô lớn

запрода́ть *сов.* (*В*) bán buôn

запроекти́ровать *сов. см.* проекти́ровать

запроки́дывать, запроки́нуть (*В*) *разг.*: ~ го́лову ngửa mặt, ngẩng đầu lên

запроки́дываться, запроки́нуться *разг.* ngửa người ra sau

запроки́нуть(ся) *сов. см.* запроки́дывать(ся)

запропаст||и́ться *сов. разг.* biến, biến mất, bị mất; куда́ он ~и́лся? nó biến (đi) đâu mất nhỉ?

запро́с *м.* 1. (*в парламенте*) (lời) chất vấn; депута́ты сде́лали ~ прави́тельству các dân biểu đã chất vấn chính phủ; прави́тельство отве́тило на ~ депута́тов chính phủ đã trả lời chất vấn của các dân biểu; обрати́ться куда́-л. с ~ом chất vấn cơ quan nào; 2. *обыкн. мн.*: ~ы (*спрос*) nhu cầu, cầu; (*требования*) (điều) đòi hỏi, yêu cầu; ~ы потреби́телей nhu cầu của người tiêu thụ; 3. *обыкн. мн.*: ~ы (*стремления*) nhu cầu; име́ть больши́е ~ы có nhu cầu lớn; культу́рные ~ы nhu cầu văn hoá; 4. *разг.* (*о цене*) (sự) nói thách; цена́ без ~а giá đúng, giá không nói thách

запроси́ть *сов. см.* запра́шивать

за́просто *нареч. разг.* (một cách) tự nhiên, thân mật, không khách khí

запротестова́ть *сов. см.* протестова́ть

запротоколи́ровать *сов. см.* протоколи́ровать

запру́да *ж.* 1. (*плотина*) đập, kè; 2. (*водоём*) ao, hồ nhỏ, bể chứa nước

запруди́ть *сов. см.* запру́живать

запру́живать, запруди́ть (*В*) 1. (*воду*) đắp đập, xây kè, be bờ; 2. *перен. разг.* (*заполнять*) tràn ngập, tràn khắp; толпа́ запруди́ла у́лицы đám đông tràn ngập đường phố

запры́гать *сов.* (bắt đầu) nhảy

запры́гивать, запры́гнуть *разг.* nhảy lên; (*внутрь*) nhảy vào

запры́гнуть *сов. см.* запры́гивать

запряга́ть, запря́чь (*В*) 1. thắng, đóng; ~ ло́шадь thắng (đóng) ngựa; ~ соба́к в са́нки đóng (buộc) chó vào xe trượt; ~ бу́йвола đóng trâu; ~ экипа́ж thắng xe; 2. *разг.* (*загружать работой*) dồn (ấn) việc

запряга́ться, запря́чься *разг.* gánh vác, gánh lấy; ~ в рабо́ту gánh vác (gánh lấy) công việc

запря́жка *ж.* 1. (*действие*) (sự) thắng, đóng; 2. (*повозка с лошадьми*) (cỗ) xe ngựa; (*сбруя, упряжь*) (bộ) dây thắng

запря́тать *сов.* (*В*) *разг.* giấu, giấu (cất) kín, cất giấu, thu giấu

запря́таться *сов. разг.* trốn, ẩn nấp, trốn tránh

запря́чь(ся) *сов. см.* запряга́ть(ся)

запу́ганный *прил.* sợ sệt, khiếp sợ, sợ bóng sợ gió

запуга́ть *сов. см.* запу́гивать

запу́гивание *с.* (sự) doạ dẫm, doạ nạt, đe doạ, đe nẹt

запу́гивать, запуга́ть (*В*) làm... sợ hãi, doạ dẫm, doạ nạt, đe doạ, đe nẹt, doạ, trộ, đe

запу́дривать, запу́дрить (*В*) xoa (thoa, bôi, đánh) phấn

запу́дрить *сов. см.* запу́дривать

за́пуск *м.* 1. (*мотора*) (sự) khởi động, mở máy; 2. (*ракеты*) (sự) phóng; ~ косми́ческой раке́ты phóng tên lửa vũ trụ

запуска́ть I, запусти́ть I. (*В* в *В*, *Т* в *В*) (*бросать*) ném, vứt, tung, quẳng, lao, phóng; 2. (*В*) (*заставлять взлетать*) phóng, thả; ~ змей thả diều; запусти́ть иску́сственный спу́тник Земли́ phóng vệ tinh nhân tạo của Trái đất; 3. (*В*) *разг.* (*приводить в действие*) khởi động, mở máy, cho chạy; ~ мото́р khởi động môtơ, mở máy; 4. (*В* в *В*) *разг.* (*засовывать*) thò (xỏ, đút)... vào; (*вонзать*) đâm, cắm; ~ ко́гти во что́-л. cắm vuốt vào cái gì; 5. (*В*) *разг.*

(*впускать*) cho vào; (*пускать*) thả; ✧ ~ ру́ку, ла́пу во что́-л. thó (cuỗm, chôm, chôm chỉa, biển thủ) cái gì

запуска́ть II, запусти́ть (*B*) (*оставлять без наблюдения*) bỏ bê, bỏ bễ. bỏ mặc, bỏ liều, bỏ rơi, xao lãng, xao nhãng; (*доводить до упадка*) làm... suy đồi (suy sụp); (*о земле*) bỏ cỏ, bỏ hoang, bỏ phế; ~ заня́тия xao lãng học tập; ~ боле́знь bỏ liều bệnh tật

запусте́лый *прил.* hoang vắng, hoang phế, hoang tàn, trống trếnh, chống chếnh

запусте́ни||е *с.* (sự, tình trạng) hoang vắng, hoang phế, hoang tàn, trống trếnh, chống chếnh; прийти́ в ~ (bị) bỏ phế, hoang phế, hoang tàn

запусти́ть I, II *сов. см.* запуска́ть I, II

запу́танно *нареч.* (một cách) rối rắm, rắc rối, phức tạp

запу́танность *ж.* (sự, tính chất) rối rắm, rắc rối, phức tạp

запу́танный *прил.* 1. rối, rối tung, rối bù, rối bời; 2. *перен.* rối rắm, rối ren, rối mù, rắc rối, rối beng, phức tạp; ~ вопро́с vấn đề rối rắm (rắc rối, rối ren)

запу́тать(ся) *сов. см.* запу́тывать(ся)

запу́тывать, запу́тать (*B*) I. làm rối, làm... rối tung (rối bù, rối bời); запу́тать ни́тки làm rối chỉ, làm chỉ rối tung; 2. *перен.* làm... rối rắm (rắc rối, rối ren, rối beng); запу́тать де́ло làm rối rắm (rắc rối) công việc, làm công việc rắc rối (rối ren); 3. *перен. разг.* (*сбивать с толку*) làm... rối trí (nhầm lẫn, quẫn trí); 4. *разг.* (*впутывать*) làm... dính líu (liên can)

запу́тываться, запу́таться 1. (bị) rối, rối tung, rối bời; верёвка запу́талась дважды rối tung (rối bời); 2. *перен.* trở nên rắc rối, (bị) rối rắm, rắc rối, rối ren, rối beng; де́ло запу́талось công việc đâm ra rắc rối (rối ren), công việc rối như canh hẹ; 3. (в *Т*) (*оказываться опутанным*) (bị) mắc phải, dính phải, vương phải, vướng phải; 4. *перен. разг.* (*оказываться в затруднении*) bế tắc, gặp khó khăn; 5. *перен. разг.* (*сбиваться с толку*) nhầm lẫn, rối trí, lúng túng, bối rối; запу́таться в отве́тах lúng túng (bối rối) khi trả lời; 6. *разг.* (*сбиваться с пути*) (bị) lạc, lạc đường

запу́щенность *ж.* (sự, tình trạng) bỏ mặc, bỏ phế, bỏ hoang, bỏ liều, hoang phế; ~ боле́зни была́ причи́ной его́ сме́рти bệnh bị bỏ liều là nguyên nhân cái chết của anh ta

запу́щенн||ый *прил.* 1. (*заброшенный*) (bị) bỏ mặc, bỏ phế, bỏ rơi, bỏ hoang, hoang phế; (*о земле*) (bị) bỏ cỏ, bỏ hoang, bỏ phế; ~ сад vườn hoang; 2. (*застарелый*) (bị) bỏ liều, bỏ phế, để quá lâu ngày; ~ ая боле́знь bệnh bị bỏ liều

запча́сти *мн.* (*скл. как ж.*) (запасны́е ча́сти) phụ kiện, đồ phụ tùng; đồ хозчаа (*разг.*)

запыл||а́ть *сов.* 1. bừng (bốc) cháy; костёр ~а́л đống lửa bừng (bốc) cháy; 2. *перен.* (*о лице*) đỏ bừng lên

запыли́ть *сов.* (*B*) phủ bụi

запыли́ться *сов.* (bị) phủ bụi

запыха́ться *сов. разг.* thở hổn hển (hồng hộc, hổn hà hổn hển)

запья́нствовать *сов. разг.* (bắt đầu) nghiện rượu

запя́стье *с. анат.* cổ tay, cườm tay

запят||а́я *ж.* (*скл. как прил.*) (dấu) phẩy; поставить ~у́ю phẩy, đánh dấu phẩy

запятна́ть *сов. см.* пятна́ть

зараба́тыв||ать, заработа́ть (*B*) làm ăn, làm (kiếm) tiền, làm được (kiếm ra) tiền; *разг. шутл.* (*получить что-л.*) bị; дать кому́-л. заработа́ть cho ai làm ăn (làm tiền, kiếm tiền); ~ сре́дства к существова́нию, ~ на жизнь làm ăn, kiếm sống; сколько вы ~аете? anh làm được bao nhiêu tiền?, tiền lương của anh được bao nhiêu?; заработа́ть пра́во на о́тдых được quyền nghỉ ngơi chính đáng; заработа́ть вы́говор bị khiển trách; заработа́ть просту́ду bị cảm lạnh

заработа́ть I *сов. см.* зараба́тывать

заработа́ть II *сов.* (*начать работать*) (bắt đầu) làm; (*о машине*) (bắt đầu) chạy

заработ||а́ться *сов. разг.* làm nhiều; (*устать от работы*) làm mệt; мы ~ались до по́здней но́чи chúng tôi làm mãi đến khuya; он совсе́м ~ался anh ấy làm quá mệt

за́работн||ый *прил.*: ~ая пла́та tiền lương, tiền công

за́работ||ок *м.* 1. tiền lương, tiền công; 2. *обыкн. мн.*: ~ки (*работы по найму*) việc làm thuê; уйти́ на ~ки đi làm thuê, đi tha phương cầu thực

зара́внивать, заровня́ть (*B*) san, san (cào) bằng, san phẳng

заража́емость *ж.* (khả năng) truyền bệnh, truyền nhiễm

заража́ть, зарази́ть (*BT*) 1. truyền bệnh, làm lây, đổ bệnh, truyền nhiễm, lây lan; зарази́ть кого́-л. спи́дом đổ/truyền bệnh liệt kháng (SIDA, AIDS) cho ai; 2. (*воздух, воду и т. п.*) làm ô nhiễm (nhiễm độc, nhiễm trùng); 3. *перен.* truyền, truyền lan; зарази́ть кого́-л. свои́м энтузиа́змом truyền (truyền lan) nhiệt tình cho ai; зарази́ть кого́-л. свои́м приме́ром làm ai noi gương mình

заража́ться, зарази́ться (*T*) 1. bị lây, nhiễm, nhiễm bệnh, cảm nhiễm, bị truyền nhiễm, lây lan; (*получить инфекцию*) nhiễm trùng; зарази́ться гри́ппом от кого́-л. nhiễm (bị lây) bệnh cúm từ ai; 2. *перен.* lây, tiêm nhiễm, cảm nhiễm; зарази́ться о́бщим весе́льем lây niềm vui chung

зараже́ние *с.* (sự) lây bệnh, nhiễm bệnh, truyền nhiễm, cảm nhiễm; (*инфекция*) nhiễm trùng; (*воздуха, воды и т. п.*) (sự) nhiễm, ô nhiễm; ~ кро́ви (chứng) bại huyết; ~ ме́стности ô nhiễm địa phương

зара́з||а *ж.* (tác nhân) truyền bệnh, lây bệnh; уха́живать за больны́м, не бо́ясь ~ы săn sóc người ốm mà không sợ bị lây bệnh

зарази́тельность *ж.* (sự, mức độ) truyền nhiễm, lây truyền

зарази́тельный *прил.* 1. (*заразный*) truyền nhiễm, lây truyền, làm lây, dễ lây, hay lây; 2. *перен.* dễ lây, dễ lan rộng; ~ смех cái cười dễ lây (lây truyền, dễ lôi cuốn người khác)

зарази́ть(ся) *сов. см.* заража́ть(ся)

зара́зн||ый *прил.* truyền nhiễm, lây truyền, lây lan, hay lây, dễ lây, lây; ~ая боле́знь bệnh truyền nhiễm (hay lây, dễ lây); ~ больно́й người bệnh truyền nhiễm, bệnh nhân lây

зара́нее *нареч.* trước, từ trước, sớm; с ~ обду́манным наме́рением với ý định đã cân nhắc (tính toán) từ trước; ~ предупреди́ть báo trước; ~ благодарю́ cám ơn trước

зарапортова́ться *сов. разг.* (*запутаться*) nói lẫn, nói nhịu; (*наговорить лишнего*) nói hớ, nói hố; (*завраться*) nói dối thòi đuôi, nói láo bị hớ (bị hố)

зарасти́, зарасти́ 1. (*Т*) mọc đầy, phủ; ~ сорняка́ми cỏ dại mọc đầy; зарасти́ мхом rêu phủ, phủ rêu; 2. *разг.* (*заживать*) đâm da non; *сов.* thành sẹo

зарасти́ *сов. см.* зарастать

зарва́ться *сов. см.* зарыва́ться II

зард||е́ться *сов.* đỏ lên, đỏ ửng; (*румянцем*) ửng hồng, đỏ mặt; щёки ~е́лись ма́ ửng hồng

заревéть *сов.* 1. kêu (gầm, rú, thét, gào) lên; (*о моторе*) rú (rít) lên; 2. *разг.* (*начать плакать*) khóc gào lên

зáрево *с.* ráng, ánh hồng; (*заката*) ráng (vừng) hồng; ~ пожáра vừng (ánh) hồng của đám cháy

зарегистри́ровать *сов.* (*В*) đăng ký, ghi vào sổ

зарегистри́роваться *сов.* 1. đăng ký, ghi tên; 2. *разг.* (*оформить свой брак*) đăng ký kết hôn, khai giá thú

зарéз *м. разг.*: э́то для меня́ ~ đó là tai hoạ lớn cho tôi, thế thì chết tôi, nếu vậy thì bỏ đời tôi; thế thì bỏ xừ tớ (*прост.*); ✧ до ~у rất, hết sức; мне до ~у ну́жно вас ви́деть tôi hết sức cần gặp anh/chị; мне до ~у ну́жно 100 рубле́й tôi hết sức cần 100 rúp

зарéзать *сов. см.* рéзать 3

зарéзаться *сов. разг.* tự vẫn, tự cắt cổ chết

зарезерви́ровать *сов. см.* резерви́ровать

зарека́ться, зарéчься (+ *инф.*) hứa chừa, hứa bỏ, thề cai, thề (nguyện, nguyền) không... nữa; cạch đến già (*погов.*); ~ кури́ть thề cai thuốc, hứa bỏ thuốc lá

зарекомендова́ть *сов.*: ~ себя́ с хоро́шей, плохо́й стороны́ tỏ rõ mặt tốt, mặt xấu của mình; tỏ ra mình là người tốt, người xấu; ~ себя́ хоро́шим рабо́тником tỏ ra mình là một nhân viên giỏi

зарéчный *прил.* (ở) bên kia sông

зарéчься *сов. см.* зарека́ться

заржавéлый *прил. разг. см.* заржа́вленный

заржáветь *сов. см.* ржáветь

заржáвленный *прил.* gỉ, có sét

заржáть *сов.* hí lên

зарисовáть *сов. см.* зарисóвывать

зарисóвка *ж.* 1. (*действие*) (sự) vẽ phác, phác hoạ; 2. (*рисунок*) (bức, bản) phác hoạ, vẽ phác, lược đồ

зарисóвывать, зарисовáть vẽ phác, phác hoạ

зáриться *тем.* (на *В*) *разг.* nhòm ngó, thèm muốn; ~ на чужóе nhòm ngó (thèm muốn) cái của người khác

зарифмовáть *сов. см.* рифмовáть

зарни́ца *ж.* chớp, chớp nguồn, chớp đông, chớp bể

заровня́ть *сов. см.* зарáвнивать

зароди́ть(ся) *сов. см.* зарождáть(ся)

зарóдыш *м.* 1. phôi, thai, phôi thai, bào thai, thai nhi; *бот.* mầm; 2. (*Р*) *перен.* (*начало, зачаток*) mầm non, mầm mống, phôi thai, manh nha; в ~е лúк phôi thai, lúc manh nha, lúc mới chớm nở, khi còn trứng nước; подавить что-л. в ~е tiêu diệt cái gì lúc còn là phôi thai (manh nha, mầm mống), diệt cái gì khi còn trứng nước

зарóдышев||ый *прил.* (thuộc về) phôi, thai, thai nhi; ~ое разви́тие phát triển của thai nhi (của phôi)

зарождáть, зароди́ть (*В*) làm nảy sinh, làm nảy ra

зарожд||áться, зароди́ться 1. sinh ra, ra đời, khai sinh; 2. *перен.* (*возникать*) nảy sinh, nảy ra, phát sinh; (*брать начало*) bắt nguồn; ~áется нóвая жизнь cuộc sống mới đang nảy sinh; у негó зароди́лась мысль anh ấy nảy ra ý nghĩ

зарожде́ние *с.* 1. (sự) sinh ra, ra đời, khai sinh; 2. *перен.* (*возникновение*) (sự) nảy sinh, nảy ra, phát sinh; (*начало*) (sự) bắt nguồn

зарóк *м.* (lời) thề nguyền, thệ nguyện, thề thốt, hứa hẹn, nguyền, nguyện, thề, hứa; он дал ~ не пить нó thề nguyền bỏ rượu, nó thề cai rượu, nó hứa không uống rượu nữa; я взял с негó ~, что он не бýдет кури́ть tôi bắt nó thề sẽ cai thuốc, tôi bắt nó hứa không hút thuốc nữa

зарони́ть *сов.* (*какое-л. чувство, мысль*) gây ra, khêu gợi

зáрос||ль *ж.* rặng (lùm, bụi) cây, bụi rậm; (*чаща*) truông, bưng; ~и орéшника rặng cây (lùm cây) hạt dẻ

зарпла́та *ж.* (зáработная плáта) *разг.* lương, tiền lương, tiền công

зарубáть, зарубúть (*В*) 1. (*саблей*) chém chết; (*топором*) bổ chết; 2. (*делать зарубку*) khía, đẽo, khắc; ✧ зарубúть себé на носý khắc sâu vào trí nhớ

зарубéжник *м. разг.* chuyên viên công tác đối ngoại

зарубéжн||ый *прил.* (thuộc về) nước ngoài, ngoại quốc; ~ая делегáция đoàn đại biểu nước ngoài, phái đoàn ngoại quốc

зарубúть *сов. см.* зарубáть

зарýбка *ж.* (*метка*) (vết) khía, đẽo, khắc

зарубцевáться *сов. см.* зарубцóвываться

зарубцóвываться, зарубцевáться thành sẹo, liền sẹo, đóng sẹo

зарумя́нить *сов. см.* румя́нить 1, 3

зарумя́ниться *сов. см.* румя́ниться 1, 3, 4

заручáться, заручúться (*Т*) được bảo đảm trước; ~ поддéржкой кого-л. được bảo đảm trước sự ủng hộ của ai; ~ согла́сием được sự đồng ý trước

заручúться *сов. см.* заручáться

зарýчка *ж.* (sự) ủng hộ, che chở

зарывáть, зары́ть (*В*) chôn, vùi, lấp, chôn vùi; ✧ зары́ть свой тала́нт, зары́ть свой тала́нт в зéмлю chôn vùi tài năng của mình, làm tài năng của mình mai một đi

зарывáться I, зары́ться (в *В*) vùi mình; (*прятать лицо, голову*) giấu; зары́ться в песóк vùi mình vào cát; ✧ зары́ться в кни́ги, в рабóту vùi đầu vào sách, vào việc

зарывáться II, зарвáться *разг.* làm quá đáng (quá quắt); quá bốc (*разг.*); зарвáться в своúх трéбованиях đòi hỏi quá đáng (quá quắt)

зарыдáть *сов.* khóc oà lên

зары́ть *сов. см.* зарывáть

зары́ться *сов. см.* зарывáться I.

зар||я́ *ж.* 1. (*утренняя*) bình minh, rạng đông, vừng đông; (*вечерняя*) ráng chiều, hoàng hôn; на ~é лúк bình minh, buổi rạng đông, rạng ngày; встава́ть с ~ёй dậy rất sớm, thức dậy lúc tinh mơ; 2. *перен.* (*начало, зарождение*) buổi đầu, buổi bình minh; на ~é нóвой жúзни buổi bình minh của cuộc sống mới; 3. *воен.* (*сигнал*): бить, игрáть зóрю а) (*утреннюю*) thổi kèn báo thức; б) (*вечернюю*) thổi kèn báo ngủ; ✧ от ~и́ до ~ и́ а) (*весь день*) từ sáng tinh mơ đến tối mịt, từ sáng đến tối, suốt ngày; б) (*всю ночь*) suốt năm canh, suốt đêm; ни свет ни ~ рáт сóм, lúc tinh mơ

заряб||и́ть *сов.*: у негó ~и́ло в глазáх anh ấy bị hoa mắt

заря́д *м.* 1. (lượng, khối, liều) thuốc nổ, thuốc súng, nổ; (*снаряд, патрон и т. п.*) (viên, đầu) đạn; áтомный ~ đầu đạn (đầu nổ) nguyên tử; я́дерный ~ đầu đạn (đầu nổ) hạt nhân; холостóй ~ đạn giả; 2. *физ.* điện tích; положúтельный ~ điện tích dương; отрицáтельный ~ điện tích âm; 3. *перен.* (*Р*) nguồn, dự trữ; ~ энéргии nguồn nghị lực

зарядúть I *сов. см.* заряжáть

заряд||и́ть II *сов. разг.*: ~ одно́ и то же нói đi nói lại (lắp đi lắp lại) chỉ một điệu mà thôi; он ~и́л ходи́ть в теáтр anh ấy đi xem hát luôn; ~и́л дождь trời mưa không ngớt, mưa dầm dề (dai dẳng)

зарядúться *сов. см.* заряжáться

заря́дк||а *ж.* 1. (*аккумулятора*) (sự) nạp điện, tích điện, sạt điện; 2. (*ружья и т. п.*) (sự) nạp đạn, lắp đạn; 3. *спорт.* (buổi) tập thể dục; де́лать у́треннюю ~у tập thể dục buổi sáng

заря́дн||ый *прил.*: ~ я́щик *воен.* hòm đạn; ~ое давле́ние áp suất nạp đầy

заряжа́ние *с.* 1. (*ружья и т. п.*) (sự) nạp đạn, lắp đạn; 2. (*электричеством*) (sự) nạp điện, tích điện, sạt điện

заряжа́ть, зарядѝть (*В*) 1. nạp (lắp) đạn; ~ винто́вку nạp đạn súng trường; 2. (*приготовлять к действию*) lắp... vào; ~ фотоаппара́т lắp phim vào máy ảnh; 3. (*электричеством*) nạp (tích, sạt) điện

заряж||а́ться, зарядѝться 1. (*о ружье и т. п.*) (được) nạp đạn, lắp đạn; ~а́ющаяся с казённой ча́сти винто́вка khẩu súng trường lên đạn bằng quy-lát; 2. (*электричеством*) (được) nạp điện, tích điện, sạt điện

заря́нка *ж. зоол.* (chim) chích ức đỏ (*Erithacus rubecula*)

заса́д||а *ж.* 1. (trận) phục kích, mai phục; устро́ить ~у (bố trí) phục kích, mai phục; 2. (*скрытое место*) (nơi, chỗ, ổ) phục kích, mai phục; попа́сть в ~у rơi vào ổ phục kích, bị phục kích; 3. (*отряд*) đội phục kích, quân mai phục, phục binh

засади́ть *сов. см.* заса́живать

заса́дн||ый *прил.* (thuộc về) phục kích, mai phục; ~ая гру́ппа nhóm phục kích (mai phục)

заса́живать, засади́ть 1. (*В Т*) (*растениями*) trồng; 2. (*В*) *разг.* (*подвергать заключению*) bỏ tù, tống giam, nhốt, giam; засади́ть кого́-л. в тюрьму́ bỏ tù ai, tống giam ai, giam ai vào tù; 3. (*В* за *В*, *В* + *инф.*) *разг.* (*заставлять делать что-л.*) bắt... ngồi làm; засади́ть кого́-л. за кни́ги bắt ai ngồi đọc sách; 4. (*В* в *В*) *разг.* (*вонзать*) đâm (cắm)... vào; ✧ засади́ть себе́ зано́зу bị dằm đâm

заса́ленный *прил.* lấm mỡ, bẩn dầu

заса́ливать I, заса́лить (*В*) lấm mỡ, bẩn dầu

заса́ливать II, засоли́ть (*В*) muối; ~ огурцы́ muối dưa chuột

заса́ливаться, заса́литься (bị) lấm mỡ, bẩn dầu

заса́лить *сов. см.* заса́ливать I

заса́литься *сов. см.* заса́ливаться

заса́сывать, засоса́ть (*В*) hút... vào; *перен.* cuốn hút, lôi cuốn

заса́харенн||ый *прил.* ngào, ngào đường; ~ые фру́кты mứt ngào, trái cây ngào đường

заса́харивать, заса́харить (*В*) ngào, ngào đường

заса́хариваться, заса́хариться vón thành đường; варе́нье заса́харилось mứt đã vón thành đường

заса́харить(ся) *сов. см.* заса́харивать(ся)

засверк||а́ть *сов.* sáng lên; ✧ у него́ лишь пя́тки ~а́ли nó chạy ba chân bốn cẳng

засвети́ть I *сов.* (*В*) thắp, đốt

засвети́ть II *сов. см.* засве́чивать

засвети́ться I *сов.* sáng lên, phát sáng

засвети́ться II *сов. см.* засве́чиваться

за́светло *нареч.* khi trời còn sáng, trước khi trời tối

засве́чивать, засвети́ть (*В*) *фото* làm nhiễm sáng

засве́чиваться, засвети́ться *фото* bị nhiễm sáng, bị lọt ánh sáng

засвиде́тельствование *с.* (sự) xác nhận, chứng nhận, chứng thực, nhận thực; нотариа́льное ~ chứng nhận (nhận thực) của công chứng

засвиде́тельствовать *сов.* (*В*) 1. (*подтвердить*) xác nhận, chứng nhận, chứng minh, chứng thực, nhận thực; 2. (*копию и т. п.*) nhận thực, chứng thực; ✧ ~ почте́ние кому́-л. *уст.* kính thăm ai

засева́ть, засе́ять (*В*) gieo, gieo trồng

заседа́ни||е *с.* phiên họp, buổi họp, (cuộc) hội nghị; суде́бное ~ phiên toà; ~ Госду́мы РФ phiên họp Đuma Quốc gia Liên bang Nga; на у́треннем ~и tại phiên họp buổi sáng

заседа́тель *м.* hội thẩm, bồi thẩm, phụ thẩm; наро́дный ~ hội thẩm nhân dân

заседа́ть *несов.* họp, hội nghị

засе́ивать *несов. см.* засева́ть

засекать I, засечь (*В*) 1. (*делать засечки*) đẽo, khắc, khía, chặt; 2. *воен.* xác định, phát hiện; засе́чь огнева́ю то́чку проти́вника xác định (phát hiện) hoả điểm của địch; ✧ засе́чь вре́мя bấm giờ, bấm giây

засека́ть II, засе́чь (*В*) (*до смерти*) quất chết, đánh roi chết

засекре́тить *сов. см.* засекре́чивать

засекре́ченный *прил.* bí mật, mật

засекре́чивать, засекре́тить (*В*) 1. (*сведения, документы*) bí mật hoá, giữ bí mật, biến thành bí mật; 2. *разг.* (*работника*) а) cho phép... xem tài liệu bí mật; б) bắt... sống theo chế độ bí mật

засели́ние *с.* (*края, области*) (sự) di dân đến; (*дома*) (sự) đưa đến ở; (*переезд*) (sự) dọn đến, đến ở; ~ но́вых земе́ль di dân đến những vùng đất mới; ~ но́вого до́ма việc dọn đến nhà mới

заселённость *ж.* mật độ dân cư

заселённый *прил.* (có) người ở, dân cư

засели́ть *сов. см.* заселя́ть

заселя́ть, засели́ть (*край, область*) di dân đến; (*дом*) đưa đến ở, cho ở; (*переезжать*) dọn đến, đến ở; но́вый дом был заселён рабо́чими на́шего заво́да nhà mới do công nhân nhà máy chúng tôi đến ở

зас||е́сть *сов. разг.* 1. (*усесться где-л.*) ngồi; 2. (за *В*, + *инф.*) (*приняться за что-л.*) ngồi; ~ за рабо́ту ngồi làm việc; 3. (*надолго расположиться где-л.*) ngồi lâu, ngồi lì; ~ до́ма ngồi lì (ngồi ru rú) ở nhà; 4. *воен.* nấp, núp, ẩn nấp, cố thủ, bám trụ; ~ в заса́ду phục, phục kích, mai phục; 5. (*застрять*) nằm, cắm; пу́ля ~е́ла в ноге́ viên đạn cắm (nằm) trong chân; 6. *перен. разг.* (*в голове и т. п.*) bám, ăn sâu, khắc sâu; ~е́ла у него́ э́та мысль в голове́ cái ý tưởng đó cứ bám (ăn sâu) trong đầu anh ta

засе́чка *ж* 1. (*зарубка*) vết đẽo, vết khắc, vết khía, vết chặt; 2. (*направления*): ~ координа́т объе́ктов проти́вника (sự) xác định toạ độ các mục tiêu của địch

засе́чь I, II *сов. см.* засека́ть I, II

засе́ять *сов. см.* засева́ть

засиде́ться *сов. см.* заси́живаться

заси́живаться, засиде́ться 1. (*долго сидеть*) mải ngồi, ngồi lâu, ngồi lì, ngồi miết; засиде́ться за рабо́той до утра́ mải ngồi làm (ngồi làm việc lâu) đến sáng; 2. *перен.* (*долго оставаться где-л.*) ở lâu, ở lì

засилосова́ть *сов. см.* силосова́ть

заси́лье *с.* (sự) hoành hành, thao túng, thống trị, khống chế; ~ бюрократи́зма sự hoành hành của nạn quan liêu

засине́ть, **засине́ться** *сов.* hiện ra màu xanh lam (xanh lơ)

заси́нивать, засини́ть (*В*) tô (nhuộm) màu xanh lam, tô (nhuộm) màu xanh lơ; засини́ть бельё *разг.* lơ quần áo quá đậm

засини́ть *сов. см.* заси́нивать

засия́ть *сов. см.* (*начать сиять*) sáng lên

заска́кивать, заскочи́ть *разг.* (*забежать*) rẽ (tạt, ghé) vào

заскирдова́ть *сов. см.* скирдова́ть

заско́к *м. разг.* (thói, điều) dở hơi, gàn dở

заскору́злость *ж.* (tính, thói) lạc hậu, hủ lậu, trì độn

заскору́зл||ый *прил.* chai, chai sạn; (*грубый*) thô; *перен.* lạc hậu, hủ lậu, trì độn; ~ые ру́ки hai tay chai, đôi tay chai sạn

заскочи́ть *сов. см.* заска́кивать

заскрежета́ть *сов.*: ~ зуба́ми nghiến răng ken két

заскрип||е́ть *сов.* (bắt đầu) kêu ken két, kêu kèn kẹt, kêu cót két, kêu cọt kẹt, kêu cút kít; дверь ~е́ла cửa kêu cót két

заскули́ть *сов.* (bắt đầu) kêu ăng ẳng, rên ư ử

заскуча́ть *сов.* (bắt đầu) buồn chán, chán ngán; (*по ком-л., по чём-л.*) nhớ, buồn nhớ, nhớ nhung

засла́ть *сов. см.* засыла́ть

заследи́ть *сов.* (*В*) giẫm (dẫm) bẩn

заслези́ться *сов.* (bắt đầu) chảy nước mắt

засло́н *м.* 1. (*прикрытие, преграда*) vật che, vật chắn, vật chướng ngại; 2. *воен.* quân bảo đảm sườn, đội trắc vệ

заслони́ть(ся) *сов. см.* заслоня́ть(ся)

засло́нка *ж.* 1. (*печи*) cửa lò; 2. (*для закрывания отверстий*) tấm chắn, van điều tiết; (*в шлюзах*) cánh cửa cống, cửa điều tiết

заслон||я́ть, заслони́ть (*В*) 1. che, che khuất, che lấp, che kín; (*с целью защиты*) che, che chở; ~ свет кому́-л. che lấp ánh sáng ai; ~и́ть лицо́ от уда́ра che mặt tránh đòn; 2. *перен.* lấn át, thay thế

заслоня́ться, заслони́ться (tự) che; ~ рукой от све́та lấy tay che mắt khỏi ánh sáng

заслу́г||а *ж.* công lao, công trạng, công tích, công; ~и пе́ред Ро́диной công lao đối với Tổ quốc, công với nước; име́ть больши́е ~и пе́ред нау́кой có công lao to lớn đối với khoa học; награжда́ть кого́-л. по ~ам tuỳ công lao mà tặng thưởng ai, tặng thưởng ai một cách xứng đáng; ✧ получи́ть по ~ам bị trừng trị một cách đích đáng

заслу́женно *нареч.*: он ~ получи́л награ́ду anh ấy được tặng thưởng thật xứng đáng

заслу́женн||ый *прил.* 1. xứng đáng, đích đáng; (*справедливый*) xác đáng; ~ая награ́да tặng thưởng xứng đáng; ~ая сла́ва danh bất hư truyền; ~ упрёк lời quở trách xác đáng (đích đáng); 2. (*имеющий заслуги*) có công, có công lao; ~ челове́к người có công (có nhiều công lao); 3. (*о почётном звании*) công huân; ~ арти́ст nghệ sĩ công huân; ~ де́ятель нау́ки nhà hoạt động khoa học công huân; ~ де́ятель иску́сств nhà hoạt động nghệ thuật công huân; ~ ма́стер спо́рта kiện tướng thể thao công huân

заслу́живать, заслужи́ть 1. (*Д*) đáng được, đáng; *сов.* được; ~ любо́вь đáng yêu; заслужи́ть любо́вь được yêu mến; ~ награ́ду đáng được tưởng thưởng; заслужи́ть награ́ду được thưởng; заслужи́ть всео́бщее дове́рие được mọi người tín nhiệm (tin cậy); 2. *тк. несов.* (*Р*) (*быть достойным чего-л.*) đáng, đáng được; ~ дове́рия đáng tin cậy, đáng được tín nhiệm; ~ внима́ния đáng chú ý, đáng được lưu ý; ~ похвалы́ đáng khen; 3. (*В*) *разг.* (*зарабатывать*) được

заслужи́ть *сов. см.* заслу́живать 1, 3

заслу́шать(ся) *сов. см.* заслу́шивать(ся)

заслу́шивать, заслу́шать (*В*) nghe; заслу́шать отчёт nghe báo cáo

заслу́шиваться, заслу́шаться mải nghe, nghe say sưa

засл́ыш||ать *сов.* (*В*) nghe được, nghe thấy; я и́здали ~ал их голоса́ từ xa tôi đã nghe được tiếng nói của họ

заслюн||и́ть, ~я́вить *разг.* chảy dãi, nhỏ dãi

засма́ливать, засмоли́ть (*В*) tẩm (phết) nhựa, quét hắc ín

засма́триваться, засмотре́ться mải nhìn, nhìn chăm chú, dán mắt nhìn, nhìn không chán mắt

засмея́ть *сов.* (*В*) *разг.* chê cười, chế giễu, chế nhạo

засмея́ться *сов.* bật cười, phì cười

засмоли́ть *сов. см.* засма́ливать

засмотре́ться *сов. см.* засма́триваться

засмуща́ться *сов. разг.* trở nên bối rối (lúng túng, ngượng ngùng, ngượng nghịu)

заснéженный, заснежённый *прил.* phủ tuyết

засну́ть *сов. см.* засыпа́ть I

засня́ть *сов.* (*В*) *разг.* chụp ảnh (hình, bóng); (*киноаппаратом*) quay phim

засо́в *м.* then, dõi, gióng; дверно́й ~ then (dõi, gióng) cửa; запере́ть на ~ cài (đóng) then, đóng dõi (gióng)

засо́вывать, засу́нуть (*В*) 1. nhét, đút, thuồn, nhồi, lèn, thọc; засу́нуть ру́ку в карма́н đút (thọc) tay vào túi; 2. *разг.* (*класть*) để, bỏ, nhét, đút; я не зна́ю, куда́ засу́нул его́ письмо́ không biết tôi đã để (bỏ, nhét, đút) bức thư của nó vào đâu

засо́л *м.* 1. (*действие*) (sự) muối; 2. (*способ, качество соления*) (cách) muối; вку́сный ~ (cách) muối ngon

засоле́ние *с.*: ~ по́чвы (sự) hoá mặn của đất, nhiễm mặn của đất

засолённ||ый *прил.*: ~ые по́чвы đất hoá mặn (nhiễm mặn)

засоли́ть *сов. см.* заса́ливать II

засо́лка *ж. разг. см.* засо́л 1

засоре́ние *с.* (sự) xả rác, làm bẩn, làm rác bẩn; (*канализации и т. п.*) (sự) tắc, ứ tắc; (*сорными травами*) (sự) bỏ cỏ, có cỏ dại; ~ рек и водоёмов làm bẩn nước sông và hồ ao; ~ желу́дка *мед.* (sự) bội thực, trúng thực; ~ языка́ làm ngôn ngữ mất trong sáng, dùng nhiều từ ngữ thô kệch xa lạ với ngôn ngữ văn học

засори́ть(ся) *сов. см.* засоря́ть(ся)

засоря́ть, засори́ть (*В*) 1. (*загрязнять*) xả rác, làm bẩn, làm rác bẩn; 2. (*закупоривать*) làm tắc, làm nghẽn; засори́ть желу́док bội thực, trúng thực; засори́ть себе́ глаз bị bụi rơi vào mắt; 3. *перен.* (*чем-л. ненужным*): ~ язы́к làm ngôn ngữ mất trong sáng; ~ го́лову nhồi sọ

засоря́ться, засори́ться (bị) bẩn, rác bẩn; (*закупориваться*) (bị) tắc, nghẽn, tắc nghẽn, ứ tắc

засоса́ть I *сов. см.* заса́сывать

засоса́ть II *сов. разг.* (*начать сосать*) (bắt đầu) bú, mút

засо́хнуть *сов. см.* засыха́ть

засочи́ться *сов. см.* сочи́ться

за́спанн||ый *прил. разг.* ngái ngủ, chưa tỉnh ngủ; ~ вид vẻ ngái ngủ (chưa tỉnh ngủ); ~ые глаза́ cặp mắt ngái ngủ

заспа́ться *сов. разг.* ngủ lâu, ngủ dậy trưa

заспеши́ть *сов.* (bắt đầu) vội vã

заспиртова́ть *сов.. см.* заспи́ртовывать

заспи́ртовывать, заспиртова́ть (*В*) ngâm rượu

заспо́рить *сов.* (о *П*) (bắt đầu) tranh cãi, tranh luận

заста́ва *ж.* 1. *ист.* cửa ô; 2. *воен.* đồn, trạm; погранича́я ~ đồn biên phòng; 3. *воен.* (*сторожевой отряд*) đội cảnh giới, đội canh phòng

заставля́ть, заста́ть (*В*) gặp; (*застигать*) bắt gặp; не заста́ть кого́-л. до́ма không gặp ai ở nhà; ~ кого́-л. врасплох bắt chợt (bắt chợp, bắt chập) ai; ~ кого́-л. на ме́сте преступле́ния

bắt ai quả tang; я застáл егó за чтéнием книги tôi thấy cậu ta khi cậu đang ngồi đọc sách

застáвить I, II *сов. см.* заставля́ть I, II

застáвка *ж.* 1. (*в книге*) hoạ tiết đầu chương, hình trang trí, vi-nhét; 2. (*телевизионная*) biểu trưng buổi truyền hình

заставля́ть I, застáвить (*В* + *инф.*) (*принуждать*) bắt, buộc, ép, bắt buộc, bắt ép, ép buộc; застáвить себя́ сдéлать что́-л. buộc mình (ép mình) phải làm gì; ~ кого́-л. замолчáть bắt ai phải im lặng, bắt ai im; ✧ не застáвить себя́ ждать đến đúng lúc, tới nhanh, xảy ra ngay

заставля́ть II, застáвить (*Д*) 1. (*загораживать*) che, lấp, che lấp; ~ дверь шкáфом để tủ che lấp cửa; 2. (*загромождать*) chất đầy, để cồng kềnh; застáвить мéбелью всю кóмнату chất đầy đồ gỗ trong phòng

застáиваться, застоя́ться 1. (*о лошади*) đứng tù chân; 2. (*о воде*) ứ đọng, tù đọng; 3. (*задерживаться*): онá застоя́лась пéред витри́ной nàng đứng lại hồi lâu trước tủ bày hàng

застарéлый *прил.* thâm căn cố đế, đã lâu ngày; (*о болезни*) kinh niên, đã nhiễm lâu

застáть *сов. см.* заставáть

застёгивать, застегну́ть (*В*) khoá, khoá... lại; (*на пуговицы*) cài, gài, cài (gài)... lại; (*на крючки*) móc... lại; ~ пу́говицу cài cúc, gài khuy; ~ крючóк cài móc; ~ пальтó cài cúc áo măngtô; ~ пóяс khoá thắt lưng, khoá nịt

застёгиваться, застегну́ться 1. cài cúc, gài khuy; застегну́ться на все пу́говицы cài hết các cúc áo; застегни́сь! hãy cài cúc lại! (*áo, quần...*); 2. (*о пуговицах и т. п.*) (được) cài lại, gài lại, móc lại

застегну́ть(ся) *сов. см.* застёгивать(ся)

застёжка *ж.* khuy móc, móc cài; ~-мóлния khoá chân rết, fecmơtuya, phéc-mơ-tuya, khoá êcle

застекле́ние *с.* (sự) lắp kính, lồng kính

застекли́ть *сов. см.* застекля́ть

застекл||я́ть, застекли́ть (*В*) lắp kính, lồng kính; ~ённая верáнда hiên được lắp kính

застели́ть *сов. разг. см.* застила́ть 1

застенографи́ровать *сов. см.* стенографи́ровать

засте́нок *м.* phòng tra tấn; (*тюрьма*) tù ngục, lao tù

засте́нчиво *нареч.* (một cách) rụt rè, nhút nhát, thẹn thò, e thẹn, ngượng ngùng

засте́нчивость *ж.* (tính) rụt rè, nhút nhát, thẹn thò, e thẹn, ngượng ngùng

засте́нчивый *прил.* rụt rè, nhút nhát, thẹn thò, e thẹn, ngượng ngùng

застига́ть, засти́гнуть, засти́чь (*В*) bắt, bắt gặp; засти́чь кого́-л. врасплóх bắt chợt (bắt chợp, bắt chặp) ai; засти́чь кого́-л. на мéсте преступле́ния bắt ai quả tang; грозá засти́гла нас в лесу́ trời mưa dông khi chúng tôi ở trong rừng

засти́гнуть *сов. см.* застига́ть

застила́ть, застла́ть (*В*) 1. (*покрывать*) phủ, trải, giải; ~ стол скáтертью trải khăn bàn, phủ khăn trải bàn; 2. (*заволакивать*) che phủ, che kín, che khuất, bao phủ; ту́чи застла́ли нéбо мây đen che phủ (bao phủ) bầu trời; слёзы застла́ли ему́ глазá những giọt lệ làm mờ mắt nó

застила́ться, застла́ться (*туманом*) (bị) che phủ, che kín, che khuất, bao phủ; (*слезами*) (bị) mờ

застира́ть *сов. см.* засти́рывать

засти́рывать, застира́ть (*В*) *разг.* 1. (*отмывать*) gột, rửa; застира́ть пя́тна на скáтерти gột vết bẩn trên khăn bàn; 2. (*портить частой стиркой*) giặt mòn, giặt hỏng, giặt nhiều đến bạc màu

засти́чь *сов. см.* застига́ть

застла́ть(ся) *сов. см.* застила́ть(ся)

засто́||й *м.* (sự) đọng lại, ứ đọng, ứ trệ; *перен.* (sự, tình trạng) trì trệ, đình trệ, đình đốn, ngưng trệ; ~ кро́ви (chứng) ứ huyết; ~ в промы́шленности tình trạng trì trệ (đình trệ, đình đốn) trong ngành công nghiệp; находи́ться, быть в состоя́нии ~я (bị) trì trệ, đình trệ, đình đốn, ngưng trệ

засто́йн||ый *прил.* ứ đọng, trì trệ, đình trệ, đình đốn, trì trệ, ngưng trệ; ~ые во́ды nước đọng, nước tù, nước úng; ~ пери́од thời kỳ trì trệ (đình trệ, đình đốn); ~ые явле́ния в эконóмике những hiện tượng trì trệ (đình trệ, đình đốn) trong nền kinh tế

засто́льн||ый *прил.* trong bữa ăn, lúc ăn cơm; ~ тост lời chúc rượu trong bữa ăn; ~ая бесéда cuộc đàm thoại trong bữa ăn

застона́ть *сов.* (bắt đầu) rên rỉ, rên lên

засто́порить, засто́порить (*В*) dừng (ngừng, hãm)... lại

засто́пориваться, засто́пориться dừng (ngừng, hãm) lại

засто́порить(ся) *сов. см.* засто́поривать(ся)

застоя́ться *сов. см.* застáиваться

застра́ивать, застро́ить (*В*) xây khắp, xây dựng (xây cất) khắp

застра́ив||аться, застро́иться (được) xây dựng, xây cất, kiến thiết; э́тот учáсток ~ается нóвыми домáми trên khu đất này đang xây dựng (xây cất) những ngôi nhà mới

застрахова́ть *сов. см.* страхова́ть I

застрахова́ться *сов. см.* страхова́ться

застра́чивать, застрочи́ть (*В*) khâu đột, khâu máy

застрева́ть, застря́ть 1. (bị) mắc kẹt, mắc, vướng, hóc, kẹt; (*увязать*) sa lầy; 2. *разг.* (*задерживаться где-л.*) bị vướng mắc, bị ngâm lại; ✧ застря́ть в го́рле nghẹn lời

застрели́ть *сов.* (*В*) bắn chết

застрели́ться *сов.* tự bắn chết

застре́льщи||к *м.*, **~ца** *ж.* người khởi xướng (thủ xướng, chủ xướng, đề xướng); ~ соревнова́ния người khởi xướng cuộc thi đua

застро́ить(ся) *сов. см.* застра́ивать(ся)

застро́йка *ж.* (sự) xây dựng, xây cất, kiến thiết

застро́йщик *м.* người chủ xây dựng; (*об учреждении*) cơ quan chủ quản xây dựng

застрочи́ть I *сов. см.* застра́чивать

застрочи́ть II *сов. разг.* 1. (*о пулемете*) (bắt đầu) bắn tạch tạch; quét một tràng (*разг.*); 2. (*начать быстро писать*) (bắt đầu) ngoáy bút, viết lia lịa

застря́ть *сов. см.* застрева́ть

застуди́ть(ся) *сов. см.* засту́живать(ся)

засту́живать, застуди́ть (*В*) làm... bị lạnh (cảm lạnh); застуди́ть лёгкие làm phổi bị cảm lạnh

засту́живаться, застуди́ться (bị) lạnh, cảm lạnh

за́ступ *м.* (cái) thuổng, xẻng, mai; рыть зе́млю ~ом đào đất bằng thuổng (xẻng, mai)

заступа́ть, заступи́ть 1. (*В*) thay thế, thay; заступи́ть мéсто отца́ сироте́ thay thế người cha cho đứa bé mồ côi; 2. (*на В*) thay; ~ на дежу́рство thay trực, đến phiên trực; ✧ заступи́ть доро́гу кому́-л. chặn (cản) đường ai

заступа́ться, заступи́ться (за *В*) bênh vực, bảo vệ, che chở, bênh, bênh che; ~ за това́рища bênh vực (bảo vệ, che chở) bạn

заступи́ть(ся) *сов. см.* заступа́ть(ся)

засту́пни||к *м.*, **~ца** *ж.* người bênh vực (bảo vệ, che chở); святы́е ~ки các thánh hộ mệnh

засту́пничество *с.* (sự) bênh vực, bảo vệ, che chở, bênh che

застуча́ть *сов.* (bắt đầu) gõ, đập

застыва́ние *с.* (sự) đông lại, đông đặc

застыва́ть, засты́ть 1. (*сгущаться*) đông lại, đông đặc, ngưng kết; 2. *разг.* (*покрываться льдом*) phủ băng; 3. *разг.* (*зябнуть*) (bị) lạnh cóng, cóng; ру́ки засты́ли tay lạnh cóng; 4. (*замирать*) đờ ra, đơ ra, ngớ ra; засты́ть от восхище́нии ngớ ra (lặng người đi) vì khâm phục; засты́ть от у́жаса đờ người ra vì khiếp sợ; sợ chết đứng như trời trồng (*разг.*); засты́ть на ме́сте đứng đờ ra (đứng ngay đơ) tại chỗ

засты́вш||ий *прил.* 1. (*ставший твёрдым*) (đã) cứng lại, đặc lại; ~ая ла́ва phún thạch cứng lại; 2. *разг.* (*превратившийся в лёд*) (đã) đóng băng; ~ая ре́чка sông con đã đóng băng; 3. (*оцепенелый*) lạnh cóng; (*замерший — о выражении лица и т. п.*) bất động, cứng đờ; ~ая улы́бка cười nhếch mép, mỉm cười lạnh lùng; 4. *разг.* (*окостенелый*) cứng đơ, chết cứng, cổ hủ; ~ая до́гма, схе́ма giáo điều, công thức chết cứng; ~ая психоло́гия tâm lý cổ hủ

застыди́ться *сов.* xấu hổ, thẹn thùng, thẹn thò, ngượng ngùng, ngượng nghịu

засты́ть *сов. см.* застыва́ть

засуди́ть *сов. разг.* (*В*) xét xử, xử tội; (*несправедливо*) xử oan

засу́нуть *сов. см.* засо́вывать

за́сух||а *ж.* (nạn) hạn hán, hạn; си́льная ~ đại hạn; борьба́ с ~ой chống hạn

засухоусто́йчивый *прил.* chịu hạn

засу́чивать, засучи́ть (*В*) xắn, xăn, vén; засучи́ть рукава́ xắn (xăn) tay áo

засучи́ть *сов. ем.* засу́чивать

засу́шивать, засуши́ть (*В*) 1. làm khô, sấy, hong; засуши́ть цветы́ phơi (ép, sấy) khô hoa; 2. *перен.* làm khô khan

засуши́ть *сов. см.* засу́шивать

засу́шлив||ый *прил.* khô hạn; (*подверженный засухам*) bị hạn; ~ год năm hạn hán; ~ кли́мат khí hậu khô hạn; ~ая зо́на vùng khô hạn (bị hạn)

засчита́ть *сов. см.* засчи́тывать

засчи́тывать, засчита́ть (*В*) tính, kể; засчита́ть де́сять рубле́й в упла́ту до́лга tính mười rúp vào tiền trả nợ; не засчита́ть гол không tính bàn thắng

засыла́ть, засла́ть (*В*) *разг.* 1. (*далеко*) phái (cử, gửi)... đi xa; (*не туда, куда следует*) phái (cử, gửi)... đi loanh quanh; 2.: ~ шпио́нов tung gián điệp

засы́пать *сов. см.* засыпа́ть II

засыпа́ть I, засну́ть thiu thiu ngủ, ngủ lơ mơ; *сов.* ngủ thiếp đi

засыпа́ть II, засы́пать (*В*) 1. (*заполнять*) đổ (lấp, rắc) đầy; 2. (*покрывать*) phủ đầy; 3. (*В, Р*) *разг.* (*насыпать*) đổ, trút; засы́пать зерно́ в элева́торы đổ ngũ cốc vào kho; засы́пать овса́ ло́шади đổ (trút) yến mạch cho ngựa ăn; 4. *перен.*: засы́пать цвета́ми tặng nhiều hoa; (*пол, землю*) tung (ném, rải, rắc) nhiều hoa; ~ кого́-л. пода́рками tặng ai nhiều quà; ~ кого́-л. вопро́сами hỏi ai dồn dập

засы́паться I, II *сов. см.* засыпа́ться I, II

засыпа́ться I, засы́паться 1. lọt vào; песо́к засы́пался за воротни́к cát lọt vào cổ áo; 2. (*Т*) (*покрываться*) (bị) phủ

засыпа́ться II, засы́паться *прост.* 1. (*попадаться*) bị vồ, bị tóm, bị bắt; 2. (*проваливаться на экзамене*) thi trượt, thi hỏng, trượt thi; trượt vỏ chuối (*разг.*)

засы́пка *ж.* 1. (*ямы*) (sự) đổ đầy, lấp đầy; 2. (*зерна*) (sự) đổ vào, trút vào

засыха́ть, засо́хнуть 1. (bị) khô lại, khô quắt; 2. (*о растениях*) (bị) khô héo

затаённ||ый *прил.* ngấm ngầm, ngầm ngấm, thầm kín, u ẩn, ngầm; с ~ым дыха́нием nín thở hồi hộp, ghìm hơi thở lại; ~ гнев tức ngầm trong bụng, nỗi tức giận ngấm ngầm; ~ая тоска́ nỗi buồn u ẩn

зата́ить *сов.* (*В*) 1. *разг.* (*утаить что-л.*) giấu, giấu giếm, giấu kín, cất kín; 2. (*чувство, мысль*) giữ kín, để bụng; ~ оби́ду để bụng mối hận, giấu kín nỗi oán hận; ✧ ~ дыха́ние (сб) ghìm hơi thở lại, nín thở

зата́иться *сов. разг.* (*спрятаться*) trốn, ẩn, nấp, núp, ẩn trốn, ẩn nấp

зата́лкивать, затолкну́ть (*В*) đẩy vào; (*засовывать*) ấn (đút, nhét)... vào

затанцева́ть *сов.* (bắt đầu) nhảy, múa

зата́пливать, затопи́ть I (*В*) (*растапливать*) đốt; ~ печь đốt lò

зата́птывать, затопта́ть (*В*) giẫm, xéo, chà đạp, dày xéo, giẫm (xéo) lên; затопта́ть траву́ на газо́не giẫm nát (xéo nát, giẫm lên) cỏ trên thảm cỏ; затопта́ть снег giẫm tuyết; затопта́ть костёр giẫm tắt đống lửa; ✧ затопта́ть кого́-л. в грязь giẫm (dày xéo) ai xuống bùn đen

затарато́рить *сов. разг.* (bắt đầu) nói liến thoắng

зата́сканность *ж. разг.* (sự) tầm thường, nhàm chán

зата́сканный *прил. разг.* 1. (*заношенный*) sờn, mòn, cũ; 2. *перен.* nhàm, nhàm tai, cũ rích, tầm thường, nhàm chán

затаска́ть *сов. см.* зата́скивать I

зата́скивать I, затаска́ть (*В*) *разг.* 1. (*занашивать*) làm sờn, làm mòn; 2. *перен.* làm nhàm, tầm thường hoá

зата́скивать II, затащи́ть (*В*) 1. (*втаскивать*) mang (đem, kéo, lôi, tha)... vào; (*наверх*) mang (đem, kéo, lôi, tha)... lên; 2. (*уносить*) mang (đem, kéo, tha)... đi; 3. *перен. разг.* (*завлекать*) rủ (rủ rê, dụ dỗ, lôi kéo)... đi; (*насильно*) bắt (lôi)... đi

зата́чивать, заточи́ть II (*В*) mài, gọt, mài sắc, mài (gọt) nhọn; ~ каранда́ш gọt bút chì

затащи́ть *сов. см.* зата́скивать II

затвердева́ть, затверде́ть cứng (rắn, đông cứng, đông đặc) lại; (*о коже*) chai lại

затверде́лость *ж.* (sự) cứng lại, rắn lại

затверде́лый *прил.* cứng (rắn, đông cứng, đông đặc) lại; (*о коже*) chai sần, chai lại

затверде́ние *с. мед.* (chứng) mô cứng; (*место*) chỗ mô cứng

затверде́ть *сов. см.* затвердева́ть

затверди́ть I *сов.* (*В*) (*заучить*) học thuộc, học thuộc lòng

затверди́ть II *сов.* (*В*) *разг.* (*начать твердить*) (bắt đầu) nói đi nói lại, lặp đi lặp lại, lắp đi lắp lại, nhắc đi nhắc lại; ~ одно́ и то́ же nói đi nói lại một điều mà thôi

затво́р *м.* 1. *разг.* (*засов*) then; 2. (*плотины*) cửa van; (*различных машин*) (cái) chắn, khoá; (*фотоаппарата*) tấm chắn, cửa chắn; (*винтовки, орудия*) cơ bẩm, khoá nòng, quy-lát

затвори́ть(ся) *сов. см.* затворя́ть(ся)

затво́рник *м.* người ẩn tu (tu kín); *перен.* người ẩn cư (ẩn dật); жить ~ом ở ẩn, ẩn cư, sống ẩn dật

затво́рнический *прил.* (có tính chất) ở ẩn, ẩn cư, ẩn dật

затво́рничество *с.* (sự, cảnh, lối) ở ẩn, ẩn cư, ẩn dật

затвори́ть, затворя́ть (*В*) đóng, khoá, đóng (khoá)... lại; ~ дверь đóng (khoá) cửa

затвори́ться, затворя́ться 1. (*о двери и т. п.*) đóng (khoá) lại; 2. (*о человеке*) ở ẩn, ẩn cư, cấm cung

затева́ть, зате́ять (*В*, + *инф.*) *разг.* 1. (*начинать*) bắt đầu, khơi, gợi, gây, sinh; зате́ять разгово́р gợi (khơi) chuyện; ~ ссо́ру gây chuyện, gây sự, sinh sự, cà khịa; ~ игру́ bày trò, tổ chức trò chơi; 2. (*задумывать*) suy tính, định bụng, âm mưu, mưu đồ, trù tính; они́ что́-то зате́яли chúng nó có âm mưu (mưu đồ) gì đây

зате́йливо *нареч.* (một cách) cầu kỳ, kỳ khu, phức tạp, lôi thôi, rắc rối

зате́йливость *ж.* (sự, tính chất, tính) cầu kỳ, kỳ khu, phức tạp, lôi thôi, rắc rối

зате́йливый *прил.* (*замысловатый*) cầu kỳ, kỳ khu; (*мудрёный*) phức tạp, lôi thôi, rắc rối; ~ рису́нок bức vẽ cầu kỳ (kỳ khu)

зате́йник *м. разг.* 1. người vui nhộn; cây nhộn, cây quậy (*разг.*); 2. (*в доме отдыха и т. п.*) người phụ trách trò vui

затека́ть, зате́чь 1. (*попадать, проникать*) thẩm lậu, chảy vào; вода́ затекла́ в подва́л nước thẩm lậu (chảy) vào hầm nhà; 2. (*распухать*) sưng lên, phồng lên, sưng húp; 3. (*неметь*) tê, tê đi; у меня́ затекла́ нога́ tôi bị tê chân

зате́м *нареч.* 1. (*потом*) sau đó, kế đó, tiếp đó, rồi; вслед ~ sau đó, tiếp đó, tiếp sau, rồi sau đó; 2. (*для того*) để, để mà, ngõ hầu, với mục đích; ~, что́бы để, nhằm, ngõ hầu; он ~ и пришёл сюда́ cậu ta đến đây chính với mục đích đó; ~, что... (*потому что*) vì..., bởi vì...

затемне́ние *с.* 1. (sự) che tối, làm mờ tối; 2. (*маскировка света*) (sự) che đèn phòng không; 3. *мед.* chỗ tối, chấm đen

затемни́ть(ся) *сов. см.* затемня́ть(ся)

за́темно *нареч. разг.* 1. (*до рассвета*) lúc còn tối trời, trời còn tối; 2. (*когда стемнеет*) (lúc) nhọ mặt người, nhá nhem tối, chạng vạng

затемня́ть, затемни́ть (*В*) 1. làm tối, che tối, làm mờ tối; 2. (*маскировать свет*) che đèn (*phòng không*); 3. *перен.* làm tối nghĩa (lờ mờ, tù mù, khó hiểu)

затемня́ться, затемни́ться 1. (bị) tối đi, mờ tối đi; 2. *перен.* (*становиться менее ясным*) (bị) tối nghĩa, lờ mờ, tù mù, khó hiểu

затени́ть *сов. см.* затеня́ть

затеня́ть, затени́ть (*В*) 1. (*заслонять от света*) hắt bóng, phủ bóng râm; 2. (*заслонять источник света*) che sáng

затере́ть *сов. см.* затира́ть

затеря́нный *прил. разг.* (*покинутый*) (bị) bỏ rơi, bơ vơ

затеря́ть *сов.* (*В*) *разг.* mất, đánh mất, làm mất, làm thất lạc

затер||я́ться *сов. разг.* 1. (*потеряться*) (bị) mất, thất lạc; 2. (*скрыться*) khuất mất, mất hút; ~ в толпе́ khuất mất (mất hút) trong đám đông; 3. *перен.* (*оказаться заброшенным*) lẩn khuất, ở chỗ hẻo lánh

затеса́ть *сов. см.* затёсывать

затеса́ться *сов. прост.* lẻn (lọt, chui, luồn) vào

затёсывать, затеса́ть (*В*) đẽo, vạc, gọt, đẽo (vạc, gọt) nhọn

зате́чь *сов. см.* затека́ть

зате́||я *ж.* 1. (*замысел*) dự định, ý định, ý đồ, mưu đồ, trù định; пуста́я ~ dự định vớ vẩn; 2. (*забава*) trò; ребя́чьи ~и trò trẻ con; ✧ без ~и (một cách) mộc mạc, tự nhiên, không kiểu cách

зате́ять *сов. см.* затева́ть

затира́ть, затере́ть (*В*) 1. (*стирать*) tẩy, xoá; (*тряпкой*) lau, chùi; 2. (*теснить*) chèn, ép, lấn, chèn ép, ép chặt; су́дно затёрло льда́ми chiếc tàu thuỷ bị ép chặt bởi những tảng băng; меня́ совсе́м затёрли в толпе́ tôi bị lấn chẹt (chèn ép) trong đám đông; 3. *перен. разг.* (*не давать хода*) chèn ép

зати́скать *сов.* (*В*) *разг.* ép chặt, làm... ngạt thở, ôm chặt; ~ в объя́тиях ôm hôn chặt

зати́скивать, зати́снуть (*В*) *разг.* (*запи́хивать*) ấn (đút, nhét, nhồi)... vào

зати́снуть *сов. см.* зати́скивать

затиха́ть, зати́хнуть 1. yên (êm, dịu) đi; (*переставать слышаться*) im (lặng) đi; го́род опусте́л и зати́х thành phố đã vắng lặng; шаги́ зати́хли tiếng bước chân đã im bặt; 2. *перен.* (*прекращаться*) ngừng lại; (*ослабевать*) đỡ, nguôi (dịu, bớt, giảm) đi; боль зати́хла cơn đau đã dịu đi; бу́ря зати́хла bão tố đã yên, bão tan

зати́хнуть *сов. см.* затиха́ть

зати́шье *с.* 1. (*безветрие*) (lúc) đứng gió, lặng gió; 2. (*тишина*) (sự) yên lặng, yên tĩnh; 3. (*тихое место*) (nơi, chỗ) yên tĩnh, yên lặng; 4. *перен.* (*приостановка, ослабление*) (lúc) tạm ngưng, tạm yên; ~ ме́жду боя́ми lúc tạm yên giữa các trận đánh

заткá́ть *сов.* (*В*) thêu, khâu; за́тканный зо́лотом (được) thêu vàng, khâu vàng

заткну́ть *сов. см.*. затыка́ть

затмева́ть, затми́ть (*В*) 1. che, che lấp, che khuất, che kín; 2. *перен.* tối hơn

затме́ние *с.* 1. *астр.* (hiện tượng) thiên thực; ~ со́лнца nhật thực; ~ луны́ nguyệt thực; звёздное ~ tinh thực; 2. *разг.*: на него́ нашло́ ~ đâu óc nó mụ mị (mụ mẫm) đi rồi

затми́ть *сов. см.* затмева́ть

зато́ *союз* 1. (*однако*) tuy nhiên, thế nhưng, nhưng mà, nhưng được cái, nhưng, song; 2. (*поэтому*) vì thế, vì vậy, cho nên, do vậy

затова́ривание *с.* (sự) khê đọng hàng, ứ đọng hàng

затова́ривать, затова́рить (*В*) làm khê đọng, làm ứ đọng (*hàng*)

затова́риваться, затова́риться (bị) khê đọng, ứ đọng (*nói về hàng hoá*)

затова́рить(ся) *сов. см.* затова́ривать(ся)

затолка́ть *сов.* (*В*) 1. (*в толпе и т. п.*) chen lấn... đến phờ người; 2. (*втолкнуть куда-л.*) đẩy (xô, đun, ấn)... vào

затолкну́ть *сов. см.* зата́лкивать

зато́н *м.* 1. (*залив*) vũng (vụng) sông, hồ móng ngựa; 2. (*место стоянки речных судов*) vũng tàu

затон||у́ть *сов.* (bị) chìm, đắm; кора́бль ~у́л chiếc tàu thuỷ bị đắm

зато́пать *сов.* (bắt đầu) giậm chân, nện chân

затопи́ть I *сов. см.* зата́пливать

затопи́ть II *сов. см.* затопля́ть

затопле́ние *с.* 1. (sự) ngập, tràn ngập, ngập lụt; 2. (*судна и т. п.*) (sự) đánh chìm, nhận chìm, đánh đắm, làm đắm

затопля́ть, затопи́ть 1. (*заливать*) làm ngập (tràn ngập, ngập lụt); 2. (*пускать ко дну*) đánh chìm, nhận chìm, đánh đắm, làm đắm

затопта́ть *сов. см.* зата́птывать

зато́р *м.* (sự) ùn lại, ứ đọng, tắc nghẹn, mắc nghẽn; (*на дороге*) (sự, vụ) kẹt xe, nghẽn đường, tắc đường; (*задержка*) (sự) ngừng trệ, đình trệ; ~ льда khối băng ùn lại

затормоз||и́ть *сов.* (*В*) 1. hãm (phanh, thắng)... lại; по́езд ре́зко ~и́л xe lửa đột ngột hãm lại; 2. *перен. разг.* (*задержать развитие*) kìm hãm, ngăn trở

заторопи́ться *сов.* (bắt đầu) vội, vội vã, vội vàng

затоскова́ть *сов. см.* тоскова́ть

заточа́ть, заточи́ть (*В*) *уст.* giam cầm, giam giữ, giam, nhốt; заточи́ть кого́-л. в тюрьму́ bỏ tù ai, nhốt ai trong ngục; заточи́ть кого́-л. в монасты́рь giam cầm ai trong tu viện

заточе́ние *с.* 1. (sự) giam cầm, giam giữ; 2. (*пребывание в тюрьме и т. п.*) (sự) bị giam cầm

заточи́ть I *сов. см.* заточа́ть

заточи́ть II *сов. см.* зата́чивать

затошн||и́ть *сов. безл.*: его́ ~и́ло nó buồn nôn

затравя́ть *сов.* (*В*) 1. săn đuổi, săn bắt; 2. *перен.* truy bức, hãm hại

затра́вка *ж.* (*запал*) ngòi nổ, kíp nổ

затра́вленный *прил.* 1. bị săn đuổi; 2. *перен.* bị truy bức

затра́гивать, затро́нуть (*В*) 1. (*касаться*) chạm, đụng, động, chạm (đụng, động) đến; *перен. тж.* đụng chạm, động chạm, xúc phạm, phạm đến; пу́ля затро́нула кость viên đạn chạm (đụng) xương; ~ чьи́-л. интере́сы đụng chạm đến quyền lợi của ai; ~ чьё-л. самолю́бие chạm (đụng, phạm, xúc phạm) lòng tự ái của ai; 2. *перен.* (*в разговоре и т. п.*) đề cập (đả động, ảnh hưởng, đụng) đến; ~ вопро́с đề cập (đả động, đụng) đến vấn đề

затрапе́зный *прил. разг.* thường ngày, thường nhật; (*неряшливый*) nhếch nhác, luộm thuộm, lôi thôi, lếch thếch; ~ вид vẻ nhếch nhác (luộm thuộm, lếch thếch)

затра́||та *ж.* 1. (*действие*) (sự) chi tiêu, chi phí, chi dùng, tiêu phí, tiêu pha, tiêu dùng, hao phí; *перен.* (sự) sử dụng, vận dụng; ~ средств chi dùng kinh phí; ~ труда́ tiêu phí (hao phí) lao động; ~ эне́ргии tiêu phí năng lượng, vận dụng nghị lực; 2. *обычн. мн.*: ~ты (khoản, món) chi tiêu, chi phí; не щадя́ ~т tiêu không tiếc tiền; непроизводи́тельные ~ты (những) chi phí phi sản xuất

затра́тить *сов. см.* затра́чивать

затра́чивать, затра́тить (*В* на *В*)) chi tiêu, chi phí, chi dùng, tiêu phí, tiêu pha, tiêu dùng; *перен.* sử dụng, vận dụng; (*тратить, терять*) mất; на путеше́ствие я затра́тил де́сять дней tôi phải mất mười ngày cho chuyến du lịch

затре́бовать *сов.* (*В*) đòi, đòi hỏi, yêu sách, yêu cầu; ~ что́-л. по телефо́ну gọi điện yêu cầu cái gì; ~ све́дения yêu cầu cung cấp tài liệu

затрепа́ть *сов.* (*В*) (*истрепать*) dùng cũ, dùng mòn, dùng hỏng

затреща́ть *сов.* (bắt đầu) kêu răng rắc, kêu lách tách, nổ lẹt đẹt; ✧ ~ по всем шва́м рệu rã, suy bại, suy tàn, lụn bại, tan rã, suy sụp

затре́щин||а *ж. разг.* (cái) tát, vả, bợp, bạt tai; дать ~у кому́-л. tát (vả, bợp, bạt tai) ai

затро́нуть *сов. см.* затра́гивать

затрудне́ни||е *с.* 1. (sự) khó khăn, trắc trở; (*препятствие*) (điều) trở ngại; де́нежное ~ khó khăn về tiền nong, túng tiền; 2. (*трудное положение*) (cảnh) khó khăn, lúng túng, túng thế, túng bấn; быть в ~и bị khó khăn (lúng túng, túng thế, túng bấn); вы́йти из ~я ra (thoát) khỏi cảnh khó khăn; вы́вести кого́-л. из ~я giúp ai ra (thoát) khỏi cảnh khó khăn

затруднённ||ый *прил.* khó, khó khăn; ~ое дыха́ние *мед.* (sự) khó thở

затрудни́тельность *ж.* (sự) khó khăn, trở ngại

затрудни́тельн||ый *прил.* khó, khó khăn, trở ngại; попа́сть в ~ое положе́ние rơi vào tình cảnh khó khăn; быть в ~ом положе́нии lâm vào tình cảnh khó khăn

затрудни́ть(ся) *сов. см.* затрудня́ть(ся)

затрудня́ть, затрудни́ть (*В*) làm khó, làm khó khăn, gây khó khăn; (*мешать*) làm trở ngại, gây trở ngại, cản trở, ngăn cản, làm phiền; затрудни́ть кому́-л. понима́ние чего́-л. làm ai khó hiểu điều gì; ~ дыха́ние làm khó thở; ✧ е́сли вас не затрудни́т nếu không phiền anh

затрудн||я́ться, затрудни́ться gặp khó khăn, thấy khó; я ~я́юсь вам сказа́ть tôi thấy khó nói cho anh, tôi không thể nói với anh; не ~я́йтесь! xin anh đừng bận tâm

затрясти́ *сов. см.* трясти́

затрясти́сь *сов.* (bắt đầu) run, run lên; ~ от гне́ва run lên vì tức giận

затума́нивать, затума́нить (*В*) làm mờ, phủ mờ, làm mờ mịt; *перен.* che đậy, làm khó hiểu, làm tù mù, cố xoá mờ

затума́ниваться, затума́ниться mờ đi, bị phủ mờ, trở nên mờ mịt; *перен.* bị che đậy, trở nên tù mù (không rõ ràng), bị xoá mờ; её глаза́ затума́нились đôi mắt nàng trở nên mơ màng

затума́нить(ся) *сов. см.* затума́нивать(ся)

затупи́ть *сов. разг.* (*В*) làm cùn

затупи́ться *сов. разг.* cùn đi

затуха́ние *с.* (sự) tắt dần; (*о радиоволнах и т. п.*) (sự, độ) nhụt, tắt dần, suy giảm

затуха́ть, зату́хнуть 1. *разг.* (*переставать гореть*) tắt dần; *сов.* tắt; ~ от дождя́ tắt dần do mưa; 2. (*о радиоволнах и т. п.*) nhụt, tắt dần, suy giảm

зату́хнуть *сов. см*, затуха́ть

затушева́ть *сов. см.* затушёвывать

затушёвывать, затушева́ть (*В*) 1. (*покрывать тушёвкой*) đánh bóng; 2. *перен.* (*сглаживать*) xoá nhoà, làm lu mờ

затуши́ть *сов.* (*В*) *разг.* tắt, dập, dập tắt; ~ ла́мпу tắt đèn; ~ ого́нь dập lửa

за́тхлость (sự) ngột ngạt, bí hơi

за́тхл||ый *прил.* có mùi mốc, ngột ngạt, bí hơi; ~ во́здух không khí ngột ngạt; па́хнуть ~ым cảm thấy ngột ngạt, bốc mùi mốc

затыка́ть, заткну́ть (*В*) 1. (*закрывать*) bịt, bít, bịt (bít)... lại; заткну́ть у́ши bịt tai; (*пробкой*) nút, nút... lại; 2. *разг.* (*засовывать*) nhét (nhồi, thọc)... vào; ✧ заткну́ть кого́-л. за по́яс ăn đứt ai, rõ ràng trội hơn ai; ~ рот, го́рло кому-л. chặn họng ai, bịt môm bịt miệng ai

заты́лок *м.* gáy, chẩm, ót; почеса́ть ~ gãi gáy; ✧ станови́ться в ~ đứng nối đuôi nhau, xếp hàng người trước kẻ sau

заты́лочн||ый *прил. анат.* (thuộc về) gáy, chẩm, ót; ~ая кость xương chẩm

заты́чк||а *ж. разг.* (cái) nút; *перен.* người để lấp lỗ trống; ✧ на ~у *груб. разг.* để lấp lỗ trống, để đút lỗ hổng

затя́гивать I, затяну́ть 1. (*В*) (*натягивать, стягивать концы*) thắt, siết, siết chặt; ~ ремéнь siết thắt lưng, thắt đai; ~ узло́м thắt nút; 2. (*В Т*) (*покрывать*) che phủ, bao phủ, che kín; 3. *безл.*: ра́ну затяну́ло vết thương đã liền da (hàn miệng, thành sẹo); 4. (*В*) (*засасывать*) làm chìm ngập; 5. (*В*) *перен.* (*вовлекать*) lôi

kéo, lôi cuốn, thu hút, hấp dẫn; 6. (*В*) (*задерживать*) kéo dài, khất lần, dây dưa, kéo cưa, câu dầm, ngâm

затя́гивать II, затяну́ть (*В*) *разг.*: ~ пе́сню cất giọng hát

затя́гив||аться, затяну́ться 1. (*стягиваться*) (tự) thắt lại, siết lại, siết chặt; ту́го затяну́ться ремнём siết chặt thắt lưng; 2. (*Т*) (*покрываться*) bị che phủ, bị bao phủ, bị che lấp; не́бо ~ается ту́чами mây đen che phủ bầu trời, trời bị mây đen che phủ; 3.: ра́на ~ается vết thương đang liền da (hàn miệng, kéo da non, đầm da non, liền sẹo); 4. (*задерживаться*) (bị) kéo dài, kéo cưa, câu dầm, dây dưa, kéo dằng dai, ngâm; собра́ние затяну́лось cuộc họp đã kéo dài; 5. (*при курении*) hút một hơi, kéo một hơi thuốc

затя́ж||ка *ж.* 1. (*промедление*) (sự) kéo dài, khất lần, dây dưa, kéo cưa, câu dầm, chậm trễ; 2. (*при курении*) (sự) kéo một hơi, hút một hơi, on сде́лал не́сколько ~ек cậu ta kéo thêm mấy hơi, nó hút mấy hơi

затяжн||о́й *прил.* kéo dài, dai dẳng, lai rai, dây dưa, kéo cưa, câu dầm, trường kỳ; ~а́я боле́знь bệnh tình kéo dài; страте́гия ~о́й войны́ chiến lược chiến tranh kéo dài (trường kỳ); ~ые дожди́ trời mưa lai rai (dai dẳng); ~ые бои́ những trận đánh dai dẳng (kéo dài); ✧ ~ прыжо́к *ав.* (sự) nhảy mở dù chậm

затяну́ть I, II *сов. см.* затя́гивать I, II

затяну́ться *сов. см.* затя́гиваться

заулыба́ться *сов.* (bắt đầu) mỉm cười, cười chúm chím

зау́мный *прил.* khó hiểu

зауны́вно (một cách) buồn rầu, rầu rĩ, bi luỵ

зауны́вность *ж.* (tính chất) buồn rầu, rầu rĩ, bi luỵ

зауны́вн||ый *прил.* buồn, buồn rầu, rầu rĩ, bi luỵ; ~ая пе́сня bài hát buồn (bi luỵ)

заупоко́йн||ый *прил. церк.*: ~ая моли́тва а) kinh cầu hồn; б) (*у буддистов*) kinh cầu siêu; ~ая слу́жба а) lễ cầu hồn; б) (*у буддистов*) lễ cầu siêu

заупря́миться *сов.* khăng khăng một mực, tỏ ra bướng, đầm ra ương bướng, tỏ ra ngoan cố

заура́льский *прил.* (thuộc về) ngoại Ural

заурча́ть *сов. см.* урча́ть

зауря́дный *прил.* bình thường, tầm thường, thường, xoàng

заусе́н||ец *м.*, **~ица** *ж.* 1. (*у ногтя*) xước măng rô; 2. (*на металле*) xước, rìa, xờm

зау́треня *ж. церк.* kinh sáng, kinh ban mai; (*у буддистов*) công phu khuya

зау́ченн||ый *прил.* học thuộc sẵn; (*искусственный*) không tự nhiên, giả tạo; ~ жест cử chỉ không tự nhiên

зау́чивать, заучи́ть (*В*) học thuộc; *сов.* thuộc; ~ что-л. наизу́сть học thuộc lòng cái gì

зау́чиваться, заучи́ться *разг.* học quá nhiều; (*переутомляться от занятий*) học quá mệt

заучи́ть(ся) *сов. см.* зау́чивать(ся)

зауша́тельск||ий *прил.* (có tính chất) mạt sát, xỉ vả, nhục mạ; ~ая кри́тика lời phê phán mạt sát (xỉ vả, nhục mạ)

зау́шница *ж. мед.* (bệnh) quai bị

зафикси́ровать *сов.* (*В*) 1. cố định, xác định, ghi nhận; ~ вес *спорт.* ghi nhận trọng lượng; ~ положе́ние вне игры́ ghi nhận (xác định) việt vị; 2. *фото* định hình, hãm ảnh, hãm

зафрахто́ванн||ый *прил.*: ~ое су́дно *мор.* tàu thuê, tàu đã thuê

зафрахтова́ть *сов. см.* зафрахто́вывать

зафрахто́вывать, зафрахтова́ть (*В*) *мор.* thuê, thuê tàu; зафрахтова́ть су́дно thuê tàu

зафы́ркать *сов. см.* фы́ркать

заха́жив||ать *несов. разг.* ghé thăm, ghé chơi; ~айте поча́ще! mời bác thường ghé lại chơi!

заха́ркать *сов.* (bắt đầu) khạc, nhổ; ~ кро́вью khạc (nhổ) ra máu

заха́ять *сов.* (*В*) *разг.* bôi nhọ, nói xấu

захва́ливать, захвали́ть (*В*) *разг.* quá khen, tâng bốc, bốc lên mây

захвали́ть *сов. см.* захва́ливать

захва́т *м.* 1. (sự) chiếm, chiếm lấy, chiếm cứ, chiếm lĩnh, cướp lấy, xâm chiếm, đánh chiếm; ~ вла́сти giành (cướp) chính quyền; ~ пле́нных bắt tù binh; 2. *спорт.* (sự, miếng) bắt, nắm, ôm; ~ запя́стья (*в борьбе*) (miếng) bắt cườm tay, nắm cổ tay; ~ ноги́ (*в борьбе*) (miếng) bắt chân, nắm chân; ~ ту́ловища (*в борьбе*) (miếng) ôm ngang lưng; ~ руки́ на ключ (*в борьбе*) (miếng) lồng tay tủ, khoá tay; ~ мяча́ (*вратарём*) (sự) bắt bóng

захва́танн||ый *прил. разг.* (bị) sờ bẩn, sờn

захвата́ть *сов. см.* захва́тывать I

захвати́ть *сов. см.* захва́тывать II

захва́тническ||ий *прил.* (thuộc về) xâm lược, xâm lăng; ~ие во́йны những cuộc chiến tranh xâm lược

захва́тчик *м.* kẻ xâm lược (xâm lăng, xâm chiếm, chiếm đoạt)

захва́тывать I, захвата́ть (*В*) *разг.* sờ bẩn, làm sờn

захва́т||ывать II, захвати́ть (*В*) 1. (*брать какое-л. количество*) nắm (vớ, cầm, chộp) lấy; (*крепко зажимать*) nắm (bóp) chặt; 2. (*брать с собой*) cầm (mang, đem) theo; ~ с собо́й что-л. mang theo cái gì; 3. (*завладевать*) chiếm lấy, chiếm lĩnh, cướp lấy, xâm chiếm, đánh chiếm, chiếm, giành, đoạt; захвати́ть власть giành (cướp, đoạt) chính quyền; захвати́ть живьём bắt sống; захвати́ть вра́жеские пози́ции chiếm lĩnh (đánh chiếm) vị trí địch; захвати́ть чужу́ю террито́рию xâm lược (xâm lăng, xâm lấn, xâm chiếm) lãnh thổ xứ khác; захвати́ть инициати́ву giành thế chủ động; 4. (*увлекать*) hấp dẫn, lôi cuốn, làm... say mê (ham mê, đắm đuối); рабо́та захвати́ла его́ целико́м công việc hoàn toàn lôi cuốn nó, công việc làm nó say mê; 5. *разг.* (*своевременно принять меры*) phát hiện kịp thời; во́время захвати́ть боле́знь kịp thời phát hiện bệnh; 6. *разг.* (*застават, застигать*) bắt gặp; захвати́ть кого́-л. врасплох bắt chợt ai; ✧ дух, дыха́ние ~ывает а) (bị) nghẹn thở; б) *перен.* bàng hoàng, sững sờ, choáng váng, sửng sốt

захва́тывающ||ий *прил.* hấp dẫn, lối cuốn, mê hồn, mê ly, đắm đuối, làm say mê (say đắm); ~ рома́н а) tiểu thuyết mê hồn (hấp dẫn); б) mối tình mê ly (đắm đuối); ~ее зре́лище cảnh tượng hấp dẫn; с ~им интере́сом hết sức say mê

захвора́ть *сов. разг.* (bị) ốm, nhuốm bệnh, mắc bệnh

захире́лый *прил. разг.* 1. (*хилый*) ốm yếu, đau yếu; 2. *перен.* (*захудалый*) suy yếu, suy sút, nghèo khó

захире́ть *сов. см.* хире́ть

захихи́кать *сов. разг.* (bắt đầu) cười hi hi, cười hi hí

захлами́ть *сов. см.* захламля́ть

захламлённый *прил. разг.* ngổn ngang đồ lặt vặt

захла́мливать *несов. см.* захламля́ть

захламля́ть *несов. разг.* chất (vứt) ngổn ngang đồ lặt vặt

захлебну́ться *сов. см.* захлёбываться

захлёбыв||аться, захлебну́ться 1. bị sặc; он захлебну́лся и утону́л nó bị sặc nước và chết đuối; 2. (от *P*) (*от сильного чувства*) (bị) nghẹn thở, nghẹn lời; ~ от волне́ния nghẹn lời vì cảm động; ~ от ра́дости mừng quýnh lên; говори́ть ~аясь nghẹn lời, nói nghẹn giọng; 3. (*о моторе*) (bị) hóc

захлестну́ть *сов. см.* захлёстывать

захлёстывать, захлестну́ть 1. (*В Т*) (*верёвкой и т. п.*) thắt, buộc; (*обвивать*) quấn, vấn, 2. (*В*) (*обдавать о воде*) hắt vào; (*заливать*) tràn vào; 3. (*В*) *перен.* (*о чувствах*) tràn ngập, xâm chiếm

захло́пать *сов.* (bắt đầu) vỗ; ~ в ладо́ши (bắt đầu) vỗ tay; ~ кры́льями (bắt đầu) đập cánh, vỗ cánh

захло́пнуть(ся) *сов. см.* захло́пывать(ся)

захлопота́ться *сов. разг.* cậy cục, chạy chọt, chạy vạy, xoay xở, chạy ngược chạy xuôi

захло́пывать, захло́пнуть (*В*) đóng sầm, đóng mạnh, dập; ~ дверь đóng sầm cửa, dập cửa

захло́пываться, захло́пнуться (bị) đóng sầm lại, đóng mạnh

захмеле́ть *сов. разг.* ngà ngà (chếnh choáng) say

захны́кать *сов. разг.* 1. khóc ti tỉ; 2. *перен.* (bắt đầu) than vãn, than thở

заход *м.* 1.: ~ со́лнца mặt trời lặn; 2. (в, на *В*) (*куда-л.*) (sự) ghé vào, đỗ lại; ~ в порт ghé vào cảng; без ~а в га́вань không ghé lại (không đỗ lại) cảng; ~ на цель *ав.* lao đến mục tiêu; ~ в тыл врага́ luồn vào địch hậu

заход||и́ть I, зайти́ 1. (в, на *В*) ghé vào, ghé lại, tạt vào, rẽ vào; (*входить*) (đi) vào; (*проникать*) chui (luồn) vào; (к *Д*) ghé (tạt, rẽ) vào; ~ в магази́н ghé vào cửa hàng; по пути́ зайти́ к дру́гу tiện đường ghé (tạt, rẽ) vào thăm bạn; ~ по де́лу ghé (tạt, rẽ) vào có việc; ~и́те к нам в го́сти mời bác quá bộ lại chơi nhà, mời anh ghé lại chơi; не ~я́ домо́й không ghé lại nhà; не ~я́ в дом không vào (không tạt qua) nhà; ры́ба захо́дит сюда́ нерести́ться cá thường vào đây đẻ trứng; коза́ зашла́ в огоро́д con dê chui vào vườn rau; 2. (за *Т*) đi đón, đến đón, đi tìm, đi lấy, đến lấy; ~и́те за мной anh hãy đến đón tôi nhé; ~ в библиоте́ку за кни́гами đến thư viện mượn sách; 3. (в *В*) (*уходить далеко*) đi xa; (*попадать не туда, куда следует*) lạc; ~ далеко́ в лес đi sâu (đi lạc) vào rừng; зайти́ в незнако́мое ме́сто lạc vào một chỗ lạ; куда́ мы зашли́? chúng ta lạc đến chỗ nào đây nhỉ?; 4. (*подходить со стороны*) đi vòng, luồn vào; зайти́ с друго́й стороны́ маши́ны đi (vòng) sang phía bên kia ôtô; зайти́ в тыл проти́внику luồn vào địch hậu; 5. (за *В*) (*сворачивать за что-л.*) rẽ; (*скрываться за чем-л.*) đi vào sau, khuất; зайти́ за́ угол rẽ sau góc; зайти́ за ши́рму vào khuất sau bình phong; со́лнце зашло́ за ту́чу mặt trời khuất sau đám mây đen; 6. (*о небесных светилах*) lặn; 7.: разгово́р зашёл о нём câu chuyện đã đề cập đến anh ta; зашёл спор cuộc tranh cãi đã nảy ra; ✧ вы захо́дите сли́шком далеко́ anh làm quá đáng, anh nói quá trớn

заход||и́ть II *сов.* (bắt đầu) đi, bước; он ~и́л по ко́мнате anh ta bắt đầu đi lui đi tới trong phòng

заходя́щ||ий *прил.*: ~ее со́лнце mặt trời đang lặn

захолу́стный *прил.* hẻo lánh, xa xôi; (*провинциальный*) tỉnh lẻ, quê mùa

захолу́стье *с.* tỉnh lẻ, nơi hẻo lánh, nơi khỉ ho cò gáy, chốn thâm sơn cùng cốc

захорonéние *с.* 1. (sự) mai táng, chôn cất; 2. (*место*) chỗ mai táng, mả, mồ, mộ

захорони́ть *сов.* (*В*) mai táng, chôn cất

захоте́ть(ся) *сов. см.* хоте́ть(ся)

захохота́ть *сов.* cười rộ lên, cười ầm lên, phá lên cười

захрапе́ть *сов.* (bắt đầu) ngáy

захребе́тник *м. пренебр.* kẻ ăn bám (sống bám, ăn báo cô), tên ký sinh

захрипе́ть *сов. разг.* 1. (bắt đầu) thở khò khè; 2. (*заговорить хрипло*) (bắt đầu) nói khàn khàn

захрома́ть *сов. разг.* (bắt đầu đi) khập khiễng, tập tễnh, cà nhắc

захрусте́ть *сов. см.* хрусте́ть

захрю́кать *сов. разг.* (bắt đầu) kêu ủn ỉn, kêu ụt ịt

захуда́лый *прил.* 1. sa sút, suy yếu; 2. (*незначительный*) nhỏ

зацвести́ I *сов.* chớm nở, (bắt đầu) nở hoa

зацвести́ II *сов. см.* зацвета́ть

зацвета́ть, зацвести́ 1. (*о стоячей воде*) nổi váng; 2. *разг.* (*покрываться плесенью*) lên mốc, mốc meo

зацелова́ть *сов.* (*В*) *разг.* hôn chán chê, hôn lấy hôn để

зацементи́ровать *сов. см.* цементи́ровать

зацепи́ть(ся) *сов. см.* зацепля́ть(ся)

заце́пка *ж. разг.* 1. (*крючок*) (cái) móc, vấu; 2. *перен.* (*знакомство, связи*) chỗ dựa, chỗ bấu víu; 3. *перен.* (*предлог*) cớ

зацепле́ние *с. тех.* (sự) ăn khớp, khớp; зубча́тое ~ ăn khớp răng

зацепля́ть, зацепи́ть 1. (*Т В, Т* за *В*) (*захватывать чем-л. цепким*) bám (móc)... vào; (*В* за *В*) (*цепляя, прикрепляя*) mắc (móc, ngoặc)... vào; зацепи́ть коне́ц верёвки за гвоздь móc (ngoặc) đầu dây vào cái đinh; 2. (за *В*) (*задевать*) vấp (mắc, vướng, chạm, đụng) phải; зацепи́ть ного́й за верёвку vấp (vướng) chân phải dây; 3. *перен.* (*В*) *разг.* chạm (đụng, xúc phạm, đụng chạm) đến

зацепля́ться, зацепи́ться 1. (за *В*) (bị) mắc vào, mắc phải, vướng vào, vướng phải; зацепи́ться ного́й за ковёр vướng chân vào thảm; 2. (за *В*) *разг.* (*ухватиться*) bám (bấu, bíu, víu) vào..., vớ

зачаро́ванный *прил.* say đắm, say mê, đắm đuối, mê mẩn, bị mê hồn (mê hoặc); bị hớp hồn (*разг.*)

зачарова́ть *сов. см.* зачаро́вывать

зачаро́вывать, зачарова́ть (*В*) làm... say đắm (say mê, đắm đuối, mê hồn), quyến rũ, mê hoặc; hớp hồn (*разг.*)

зачаст||и́ть *сов. разг.* 1. (*стать более быстрым*) (trở nên) nhanh hơn, mau hơn; (*стать более плотным*) (trở nên) mau hơn, dày hơn, sít hơn; дождь ~и́л mưa săn hạt (mau hạt); 2. (*заговорить быстро*) nói lia lịa; 3. (к *Д*) thường lui tới, thường đến

зачасту́ю *нареч. разг.* hay, thường, luôn, thường thường, luôn luôn, thường khi, nhiều khi

зача́тие *с.* (sự) thụ thai

зача́т||ок *м.* 1. thai, phôi, mầm, phôi thai; 2. *обыкн. мн.*: ~ки *перен.* (*начало чего-л.*) mầm non, mầm mống; 3. *биол.* (*рудимент*) cơ quan thô sơ

зача́точн||ый *прил.* phôi thai, manh nha; в ~ом состоя́нии ở trạng thái phôi thai (manh nha)

зача́ть *сов.* thụ thai

зача́хнуть *сов. см.* ча́хнуть

заче́м *нареч.* việc gì, để làm gì; *прост.* (*почему*) vì sao, tại sao, vì cớ gì, vì lẽ gì, hà cớ gì; ~ вы пришли́? anh đến để làm gì?; ~ отка́зываться? việc gì mà từ chối?; вот ~ он пришёл! chính vì cớ gì (vì lẽ gì) mà hắn ta đã đến!

заче́м-то *нареч.* vì cớ gì đấy, vì lẽ gì đấy, chẳng rõ vì cớ gì

зачерви́веть *сов. см.* черви́веть

зачёркивать, зачеркну́ть (*В*) gạch, xoá, gạch xoá, gạch (xoá)... đi; ~ напи́санное gạch (xoá, gạch xoá) những gì đã viết

зачеркну́ть *сов. см.* зачёркивать

зачернéть *сов. см.* чернéть

зачерпну́ть *сов. см.* зачéрпывать

зачéрпывать, зачерпну́ть (*В*) múc, xúc; зачерпну́ть во́ду го́рстью khum bàn tay múc nước

зачерствéлость *ж.* (sự, tính) nhẫn tâm, chai lì, chai đá, vô cảm, vô tình

зачерствéлый *прил.* 1. rắn, cứng, khô; 2. *перен.* nhẫn tâm, chai lì, chai đá, vô cảm, vô tình

зачерствéть *сов. см.* черствéть

зачёс *м.* kiểu rẽ tóc

зачеса́ть I *сов. см.* зачёсывать

зачеса́ть II *сов.* (*начать чесать*) (bắt đầu) gãi

зачеса́ться I *сов. см.* зачёсываться

зачеса́ться II *сов.* (*начать чесаться*) (bắt đầu) ngứa, gãi

зачéсть *сов. см.* зачи́тывать I

зачéстться *сов. см.* зачи́тываться I

зачёсывать, зачеса́ть (*В*) chải

зачёсываться, зачеса́ться chải đầu

зачёт *м.* 1. (*испытание*) (kỳ) sát hạch; *разг.* (*отметка*) (ghi nhận) sát hạch; поста́вить кому́-л. ~ ghi nhận ai đã sát hạch; сдава́ть ~ по матема́тике (thi) sát hạch môn toán; он сдал ~ cậu ta đã sát hạch xong, nó đã thi sát hạch; 2. *эк.* (sự) bù lại, làm cân bằng; ~ встре́чного тре́бования (sự) bù trừ trái quyền; ✧ э́то не в ~ cái đó thì không tính

зачётн||ый *прил.*: ~ая кни́жка sổ ghi điểm thi, học bạ; ~ая ве́домость bản kết quả sát hạch; ~ая се́ссия kỳ sát hạch; ~ая рабо́та bài sát hạch; ~ые стре́лы *спорт.* những mũi tên được tính

зачехли́ть *сов.* (*В*) *разг.* trùm, bao, bọc

зачи́н *м. лит.* mào đầu, giáo đầu

зачина́ть *несов. см.* зача́ть

зачина́тель *м.* người khởi xướng (xướng xuất, thủ xướng, đề xướng, chủ xướng, mở đầu); (*основоположник*) người sáng lập (khai nghiệp)

зачини́ть *сов. разг.* 1. (*починить*) sửa lại, chữa lại, sửa chữa lại; 2. (*очинить*) gọt, vót (*nhọn*)

зачи́нщи||к *м.*, **~ца** *ж. разг.* (kẻ) thủ mưu, chủ mưu, đầu têu, sinh sự

зачири́кать *сов.* (bắt đầu) kêu chiêm chiếp

зачисле́ние *с.* (sự) tính vào, ghi vào, kê vào, cho vào, lấy vào

зачи́слить(ся) *сов. см.* зачисля́ть(ся)

зачисля́ть, зачи́слить (*В*) tính (ghi, kê, cho, lấy)... vào; ~ кого́-л. на рабо́ту lấy ai vào làm việc; ~ кого́-л. в штат lấy (cho, đưa) ai vào biên chế; ~ кого́-л. в секрета́ри lấy ai vào làm thư ký

зачисля́ться, зачи́слиться (được) tính vào, ghi vào, vào; зачи́слиться на рабо́ту vào làm việc; зачи́слиться в институ́т vào trường đại học; ~ в а́рмию nhập ngũ, đi lính, tòng quân, vào bộ đội

зачи́стить *сов. см.* зачища́ть

зачи́стк||а *ж.* 1. (sự) làm sạch; 2. *перен. разг.* (cuộc) vây ráp, bố ráp, lùng ráp, vây lùng, càn quét; производи́ть ~у vây ráp, lùng ráp, bố ráp, vây lùng, càn quét

зачита́ть *сов. см.* зачи́тывать II

зачита́ться *сов. см.* зачи́тываться II

зачи́тывать I, зачéсть (*В*) 1. (*учитывать*) tính (ghi, kê)... vào; э́та су́мма должна́ быть зачтена́ в упла́ту до́лга số tiền này phải tính vào việc trả nợ; 2. (*признавать выполненным*) ghi nhận đã sát hạch

зачи́тывать II, зачита́ть (*В*) 1. (*оглашать*) đọc, tuyên đọc; ~ прика́з đọc (tuyên đọc) mệnh lệnh; 2. *разг.* (*не возвращать*): зачита́ть кни́гу, журна́л mượn sách, tạp chí mà không trả lại; 3. *разг.* (*истрепать*): зачита́ть кни́гу до дыр đọc mòn (đọc hỏng) cả sách

зачи́тываться I, зачéсться (được) tính vào, ghi vào, kê vào

зачи́тыв||аться II, зачита́ться *разг.* mải đọc, say sưa đọc; все ~аются э́той кни́гой mọi người đều say sưa đọc quyển sách này; зачита́ться до утра́ mải đọc đến sáng

зачиха́ть *сов.* (bắt đầu) hắt hơi

зачища́ть, зачи́стить (*В*) làm sạch

зачумлённый *прил.* bị dịch hạch

зашага́ть *сов.* (bắt đầu) bước

зашата́ться *сов.* (bắt đầu) lung lay, lắc lư, đu đưa, đong đưa

зашвы́ривать, зашвырну́ть (*В*) *разг.* ném, quăng, quẳng, liệng, tung, vứt

зашвырну́ть *сов. см.* зашвы́ривать

зашевели́ть *сов.* (*Т*) (bắt đầu) nhúc nhích, cựa quậy, ngọ nguậy; (*губами, клювом*) (bắt đầu) mấp máy

зашевели́ться *сов.* (bắt đầu) nhúc nhích, cựa quậy, ngọ nguậy, rung rinh

зашепта́ть *сов.* (bắt đầu) thì thầm, thì thào

зашиба́ть, зашиби́ть *прост.* 1. (*В*) (*ушибать*) làm... dập thương; 2. (*В*) (*добывать, зарабатывать*) kiếm tiền, làm tiền

зашиби́ть *сов. см.* зашиба́ть

зашива́ть, заши́ть (*В*) 1. khâu... lại; ~ ра́ну khâu vết thương lại; 2. (*упаковывать*) khâu mép bao

зашипе́ть *сов.* (bắt đầu) kêu lép bép, kêu xèo xèo

заши́ть *сов. см.* зашива́ть

зашифрова́ть *сов. см.* зашифро́вывать

зашифро́вывать, зашифрова́ть (*В*) mã hoá, viết... bằng mật mã

зашнурова́ть *сов. см.* зашнуро́вывать

зашнуро́вывать, зашнурова́ть (*В*) buộc dây, thắt dây; ~ боти́нки buộc dây (thắt dây) giày

зашпаклева́ть *сов. см.* зашпаклёвывать *и* зашпатлёвывать

зашпаклёвывать, зашпаклева́ть *см.* зашпатлёвывать

зашпатлева́ть *сов. см.* зашпатлёвывать

зашпатлёвывать, зашпатлева́ть (*В*) trét, trám, trát, gắn

зашпи́ливать, зашпи́лить (*В*) găm, ghim, găm (ghim)...lại; ~ во́лосы găm (ghim) tóc

зашпи́лить *сов. см.* зашпи́ливать

зашта́тный *прил. уст.* ngoài biên chế; ✧ ~ го́род thị trấn nhỏ

заштемпелева́ть *сов. см.* штемпелева́ть

зашто́панный *прил.* (đã) mạng

зашто́пать *сов. см.* што́пать

зашто́рить *сов. разг.* (*В*) buông rèm (mành)

заштрихова́ть *сов. см.* штрихова́ть

заштукату́рить *сов. см.* штукату́рить

зашуме́ть *сов.* (bắt đầu) làm ồn, làm ầm ĩ

зашурша́ть *сов.* (bắt đầu) sột soạt

защебета́ть *сов.* (bắt đầu) hót ríu rít, hót líu lo

защекота́ть I *сов.* (*измучить щекоткой*) cù (thọc léc, chọc léc)... đến mệt

защекота́ть II *сов.* (*начать щекотать*) (bắt đầu) cù, thọc léc, chọc léc

защёлка *ж.* móc, vấu, chốt, lẫy, then cài

защёлкивать, защёлкнуть (*В*) cài vấu, cài chốt, cài then

защёлкиваться, защёлкнуться (được) cài lại, gài lại, khoá lại

защёлкнуть(ся) *сов. см.* защёлкивать(ся)

защеми́ть I *сов. см.* защемля́ть

защем||и́ть II *сов. безл.*: у него́ се́рдце ~и́ло nó thấy đau nhói (đau chói, nhoi nhói) ở tim

защемля́ть, защеми́ть (*В*) kẹp, kẹt, bóp, ép; (*пальцами*) véo, bẹo; защеми́ть па́лец две́рью cửa kẹp (kẹt) ngón tay, kẹp (kẹt) ngón tay vào cửa

защи́т||а *ж.* 1. (sự) bảo vệ, giữ gìn, gìn giữ, bảo hộ, bênh vực, che chở, phòng hộ; *воен.* (sự) bảo vệ, phòng vệ, phòng thủ, phòng ngự; ~ ми́ра bảo vệ hoà bình; ~ капиталовложе́ний *эк.* (chế độ) bảo vệ vốn đầu tư; ~ да́нных *информ.* bảo vệ dữ kiện (dẫn liệu); противоа́томная ~ bảo vệ (phòng thủ) chống nguyên tử; ~ от радиоакти́вного излуче́ния bảo vệ (phòng vệ) chống phóng xạ; противовоздýшная ~ phòng không; броневáя ~ lớp vỏ bảo vệ bằng thép; бýдь(те) моéй ~ой xin anh hãy che chở (bênh vực) tôi; искáть ~ы у кого́-л. tìm kiếm sự che chở (bảo vệ, bảo hộ, bênh vực) của ai; брать кого́-л. под ~у che chở (bảo vệ, bênh vực) ai; 2. *юр.* (bên) bào chữa, biện hộ; 3. *спорт.* (hàng) hậu vệ, phòng ngự; ✧ ~ диссерта́ции bảo vệ luận án; ~ дипло́мных прое́ктов bảo vệ đồ án tốt nghiệp

защити́тельн||ый *прил.*: ~ая речь lời bào chữa, lời biện hộ

защити́ть *сов. см.* защища́ть 1, 2

защити́ться *сов. см.* защища́ться

защи́тник *м.* 1. người bảo vệ (giữ gìn, bênh vực); 2. *юр.* người bào chữa (biện hộ), luật sư; thầy cãi; thầy kiện (*разг.*); 3. *спорт.* hậu vệ; пра́вый ~ hữu vệ, hậu vệ phải; ле́вый ~ tả vệ, hậu vệ trái; центра́льный ~ trung vệ

защи́тн||ый *прил.* 1. (để) bảo vệ, phòng vệ, che chở, phòng hộ, tự vệ; ~ые очки́ kính bảo vệ; ~ые оговóрки *эк.* những điều khoản bảo vệ; ~ экра́н реа́ктора màn bảo vệ (tấm chắn) của lò phản ứng; ~ая ма́ска mặt nạ bảo vệ (phòng hộ); ~ рефле́кс phản xạ tự vệ; 2. *разг.*: ~ цвет màu cỏ úa, màu cứt ngựa; ✧ ~ая окра́ска *зоол.* màu bảo vệ (tự vệ)

защища́ть, защити́ть (*В*) 1. bảo vệ, bảo hộ, giữ gìn, gìn giữ, bênh vực, che chở; che, bao che; ~ Ро́дину bảo vệ Tổ quốc; ~ свои́ права́ bảo vệ quyền lợi của mình; ~ честь кома́нды bảo vệ danh dự của đội; 2. (*предохранять*) bảo vệ, phòng vệ, phòng hộ, phòng ngừa, che chở; ~ глаза́ ладо́нью lấy tay che (bảo vệ) mắt; ~ от хо́лода phòng (chống) lạnh; 3. *тк. несов. юр.* bào chữa, biện hộ, cãi; ~ подсуди́мого bào chữa (biện hộ, cãi) cho bị cáo; ✧ ~ диссерта́цию bảo vệ luận án

защища́ться, защити́ться 1. (*от нападения*) tự vệ, tự bảo vệ; (*оказывать сопротивление*) chống đỡ, chống cự, đề kháng; (*обороня́ться*) phòng vệ, phòng thủ, phòng ngự, đỡ gạt, đỡ; 2. (*предохранять себя от чего-л.*) phòng ngừa, đề phòng; 3. (*оправдываться*) thanh minh, biện bạch, chống chế, bào chữa, biện hộ, cãi (*cho mình*)

защищённость *ж.* (sự, mức độ) được bảo vệ, được bảo hộ; социа́льная ~ инвали́дов mức độ được bảo vệ (bảo hộ) về mặt xã hội của những người khuyết tật

защищённый *прил.* (được) bảo vệ, bảo hộ, giữ gìn, bênh vực; phòng vệ, phòng hộ, phòng thủ, che chở; bào chữa, biện hộ (*ср.* защища́ть); ~ секс tình dục (sex) an toàn; ~ режи́м *информ.* chế độ được bảo vệ

заяви́ть(ся) *сов. см.* заявля́ть(ся)

зая́вк||а *ж.* (на *В*) 1. (*заявление о правах*) đơn đăng ký, đơn xin chứng nhận; ~ на изобрете́ние đơn xin đăng ký phát minh; 2. (*требование, заказ*) giấy xin, đơn đặt hàng, yêu cầu; ~ на това́р đơn đặt hàng; сде́лать ~у на что́-л. đặt mua (đặt cung cấp) cái gì; подава́ть ~у nộp giấy xin; конце́рт по ~ам радиослу́шателей buổi diễn theo yêu cầu thính giả của đài

заявле́ние *с.* 1. (lời, bản) tuyên bố; сде́лать ~ (ra) tuyên bố; 2. (*письменная просьба*) đơn, đơn yêu cầu, đơn xin; (*в суд тж.*) đơn kiện; пода́ть ~ nộp (đệ) đơn

заявля́ть, заяви́ть (*В* о *П*) tuyên bố, nói rõ; ~ о своём жела́нии nói rõ nguyện vọng của mình, biểu thị ý muốn của mình; ~ проте́ст tuyên bố phản đối, phản đối, phản kháng; ~ о себе́ thể hiện (biểu hiện, tỏ rõ) mình

заявля́ться, заяви́ться *разг.* đến, tới; (*появляться*) xuất hiện

зая́длый *прил. разг.* ham mê, say mê, đam mê, máu mê, nghiện, ghiền; ~ кури́льщик người nghiện (ghiền) thuốc; ~ игро́к kẻ máu mê (đam mê) cờ bạc

за́яц *м.* 1. thỏ rừng, thỏ đế, thỏ (*Lepus*); 2. *разг.* (*о безбилетном пассажире*): е́хать за́йцем đi cọp, đi chui; ✧ за двумя́ за́йцами погóнишься, ни одного́ не пойма́ешь *посл.* ≅ bắt cá hai tay thì chẳng được gì hết; одни́м уда́ром двух за́йцев уби́ть *погов.* ≅ nhất cử lưỡng tiện; một cú giết luôn hai con thỏ

за́яч||ий *прил.* 1. (thuộc về) thỏ rừng, thỏ đế, thỏ; (*из меха зайца*) (bằng) bộ lông thỏ rừng; 2. *перен. разг.* (*трусливый*) nhát, nhút nhát, nhát như thỏ đế; ✧ ~ья губа́ (tật) sứt môi; ~ья капу́ста (cây) chua me, chua me đất (*Oxalis acetosella*)

зва́ние *с.* 1. hàm cấp, hàm; учёное ~ học hàm, học vị; вóинское ~ quân hàm; 2. (*почётное наименование*) danh hiệu; ~ Геро́я Сове́тского Сою́за (*1934-91*) *ист.* danh hiệu Anh hùng Liên Xô (*1934-91*); ~ Геро́я Росси́йской Федерации (*с 1992*) danh hiệu Anh hùng Liên bang Nga (*từ 1992*); ~ чемпио́на danh hiệu vô địch; 3. *уст.* (*сословие*) giới; духо́вное ~ giới tu hành, hàng giáo phẩm; ✧ то́лько ~ (*или* то́лько одно́) ~ *разг.* chỉ có tiếng mà thôi, chỉ được tiếng, chỉ là hư danh; то́лько (то́лько одно́) ~, что го́род, а на де́ле — село́ được tiếng là thành phố mà thực ra chỉ là thôn quê

зва́ный *прил.* được mời; ~ гость khách mời; ~ обе́д bữa cơm khách, bữa tiệc

зва́тельный *прил.*: ~ паде́ж *грам.* hô cách

звать, позва́ть 1. (*В*) gọi, kêu; вас зову́т người ta gọi anh, họ đang mời bác; ~ кого́-л. домо́й gọi ai về nhà; ~ кого́-л. на по́мощь cầu cứu (kêu cứu) ai, kêu ai đến giúp; 2. (*В*) (*приглашать*) mời, rủ; ~ кого́-л. в го́сти mời ai đến chơi; ~ кого́-л. в теа́тр mời (rủ) ai đi xem hát; 3. *тк. несов.* (*Т*) (*называть*): как вас зову́т? anh/chị tên là gì?, tên anh/chị là gì?; xin ngài/ông/bà cho biết quý danh! (*вежл.*); его зову́т Ива́ном ông/anh ấy tên là Ivan

зва́ться *несов.* tên là

звезда́ *ж.* 1. (ngôi, vì) sao, tinh cầu; *мн.*: звёзды tinh tú, các vì sao; Поля́рная ~ sao Bắc cực; па́дающая ~ sao băng, sao đổi ngôi; неподви́жная ~ định tinh; двойна́я ~ (ngôi) sao đôi; о́рден Кра́сной Звезды́ *ист.* huân chương Sao đỏ; 2. *перен.* ngôi sao, minh tinh; ~ экра́на ngôi sao điện ảnh, minh tinh

màn bạc; ✧ морска́я ~ *зоол.* (con) sao biển (*Asteroidea*); ве́рить в свою́ ~ý tin ở sao bản mệnh (ở số phận) của mình; он звёзд с не́ба не хвата́ет *ирон.* anh ta thuộc loại thường thường (nhàng nhàng) thôi, cậu ta cũng xoàng thôi, nó không thông minh lắm đâu; роди́ться под счастли́вой ~о́й sinh vào giờ hoàng đạo, sinh gặp sao bản mệnh tốt

звёздн||ый *прил.* 1. (thuộc về) sao; ~ая эволю́ция tiến hoá của sao; ~ая ка́рта bản đồ sao; ~ое скопле́ние *астр.* đám sao, tinh đoàn; шарово́е ~ое скопле́ние *астр.* đám sao (tinh đoàn) hình cầu; рассе́янное ~ое скопле́ние *астр.* đám sao (tinh đoàn) phân tán; ~ая ассоциа́ция *астр.* nhóm sao; 2. (*покрытый звёздами*) (có) nhiều sao; ~ая ночь đêm nhiều sao; ~ое не́бо trời nhiều sao, bầu trời sao; 3. (*относящийся к космонавтике, астрономии*) (thuộc về) du hành vũ trụ, vũ trụ, thiên văn; ~ое вре́мя *астр.* giờ thiên văn; ~ год *астр.* năm vũ trụ; ~ дворе́ц cung du hành vũ trụ; ~ые ста́рты к други́м плане́там những chuyến xuất phát du hành vũ trụ đến các hành tinh khác; ~ метáлл *тех.* kim loại vũ trụ; ~ые бра́тья bạn bè du hành vũ trụ; ~ая война́ chiến tranh trong vũ trụ, chiến tranh trên các vì sao; 4. *перен.* huy hoàng, rực rỡ, thắng lợi; ~ миг, ~ая мину́та, ~ час giây phút, thời điểm huy hoàng (thắng lợi); ✧ ~ дождь mưa sao; ~ая боле́знь bệnh của các "ngôi sao" (*những thói hư, tật xấu thường thấy ở một số người thành đạt lớn*); Звёздный городо́к thành phố Ngôi Sao, thành phố các Nhà du hành vũ trụ (*lập từ 1960*)

звездообра́зный *прил.* (có) hình sao, dạng sao

звездопа́д *м.* (tiết) mưa sao

звездопла́вание *с.* (sự) du hành vũ trụ, du hành không gian

звездопла́ватель *м.* nhà du hành vũ trụ (không gian)

звездочёт *м. уст.* nhà chiêm tinh

звёздочк||а *ж.* 1. *уменьш. к* звезда́ 1; 2. *полигр.* (hình) hoa thị, sao con; отмеча́ть что́-л. ~ой đánh dấu cái gì bằng hình hoa thị; 3. (*шестерня*) đĩa xích, bánh xích

звёздчатый *прил.* (có) hình sao

звен||е́ть *несов.* 1. (*издавать звук*) reo, ngân vang, kêu ngân, reo vang, kêu leng keng (lẻng kẻng, lẻng xẻng); ~и́т звоно́к, колоко́льчик chuông reo; ~и́т го́лос giọng nói ngân vang; 2. (*Т*) (*производить звук*) làm... ngân vang (leng keng, lẻng kẻng, lẻng xẻng); ~ моне́тами làm những đồng xu kêu lẻng xẻng; ~ цепя́ми rung xủng xoảng xiềng xích; ✧ у меня́ ~и́т в ушáх tôi bị ù tai

звено́ *с.* (*мн.*: зве́нья) 1. (*цепи*) mắt xích, khâu (*тж. перен.*); основно́е ~ произво́дства khâu chủ yếu trong sản xuất; 2. (*составная часть*) mắt xích, bộ phận, đoạn, đốt; ~ гу́сеницы mắt xích; ~ трубы́ đoạn ống, đốt ống; 3. (*группа*) tổ, đội, nhóm, toán, tốp, phân đội, tổ sản xuất; *воен. ав.* tổ, biên đội, phân phi đội; строи́тельное ~ tổ (đơn vị, khâu) thi công; полево́дческое ~ đội làm ruộng; ~ самолётов biên đội, tổ máy bay, phân phi đội; пионе́рское ~ phân đội thiếu nhi

звеньев||а́я *ж.*, **~о́й** *м.* (*скл. как прил.*) tổ trưởng, đội trưởng, phân đội trưởng, trưởng toán

зверёк *м. уменьш. к* зверь (con) thú nhỏ

зверёныш *м. разг.* (*детеныш*) (con) thú con

звере́ть, озвере́ть trở nên tàn ác (tàn bạo, hùng dữ); (*приходить в ярость*) nổi giận

звери́нец *м. уст.* vườn thú, vườn bách thú

звери́н||ый *прил.* 1. (thuộc về) thú, thú rừng; (*свойственный зверю*) thú vật, thú tính; ~ая шку́ра bộ da thú; 2. *перен.* (*жестокий, свирепый*) thú tính, hung dữ, tàn bạo, hung ác, độc ác, dã man; ~ые инсти́нкты thú tính, những bản năng thú vật; ~ая не́нависть lòng căm thù tàn bạo

зверобо́й I *м.* người săn thú biển

зверобо́й II *м. бот.* (cây) địa nhĩ thảo, ban (*Hypericum*)

зверобо́йный *прил.*: ~ про́мысел nghề săn thú biển

зверово́д *м.* người nuôi thú

зверово́дство *с.* (nghề) nuôi thú

зверово́дческ||ий *прил.* (thuộc về) nuôi thú; ~ая фе́рма trại nuôi thú

зверолóв *м.* người săn bắt thú

зверолóвный *прил.*: ~ про́мысел nghề săn bắt thú

зверолóвство *с.* (nghề) săn bắt thú

звероподо́бный *прил.* (có) hình thú; như thú vật

зверофе́рма *ж.* (зверово́дческая фе́рма) *см.* зверово́дческий

зве́рски *нареч.* (một cách) tàn bạo, dã man, độc ác, hung dữ, hung ác, hung tàn; dữ, hung, dữ dội (*ср.* зве́рский); ✧ я ~ го́лоден *разг.* tôi đói rã họng, tớ đói thấy ông bà ông vãi; я ~ уста́л *разг.* tôi mệt đứt hơi, tớ mệt lử cò bợ

зве́рск||ий *прил.* 1. đầy thú tính, tàn bạo, dã man, độc ác, hung dữ, hung ác, hung tàn; ~ посту́пок hành vi đầy thú tính, hành động tàn bạo; ~ая распра́ва (sự) khủng bố tàn bạo; ~ое уби́йство sự giết người man rợ, hành động sát nhân dã man; 2. *разг.* (*очень сильный*) dữ, hung, dữ dội; у него́ ~ аппети́т nó ăn như hổ đói

зве́рств||о *с.* 1. (*жестокость*) thú tính, (tính) tàn bạo, dã man, độc ác, man rợ, hung dữ, hung ác, hung tàn; 2. *обыкн. мн.*: ~а (*поступки*) (điều, hành động) tàn bạo, dã man, độc ác, man rợ

зве́рствовать *несов.* bạo hành, làm điều tàn bạo, hành động bạo ngược

звер||ь *м.* 1. (con) thú, thú rừng, dã thú; хи́щный ~ thú ăn thịt, thú dữ, ác thú, mãnh thú; 2. (*жестокий человек*) đồ thú vật, kẻ tàn bạo, đồ súc sinh; ✧ смотре́ть ~ем nhìn có vẻ dữ tợn

зверьё *с. собир. разг.* thú vật, muông thú.

звон *м.* 1. tiếng ngân (ngân vang); (*колокольчика и т. п.*) tiếng leng keng; (*металла тж.*) tiếng lẻng xẻng (xủng xoảng, xủng xẻng); ~ колоколóв tiếng chuông ngân; ~ моне́т những đồng hào kêu lẻng xẻng (xủng xẻng); ~ бока́лов tiếng cốc chạm leng keng; 2. *перен. разг.* (những) lời đồn đại, điều ngoa truyền; ✧ ~ в ушáх tiếng ù trong tai; слы́шал ~, да не зна́ет, где он *погов.* ≅ có tiếng mà không có miếng; văn kỳ thanh, bất kiến kỳ hình; бóльше скро́мности, не ну́жно ~ поднима́ть ≅ hữu xạ tự nhiên hương (*погов.*)

звона́рь *м.* người rung (đánh) chuông (*ở nhà thờ*)

звон||и́ть, позвони́ть 1. (*производить звон*) đánh (giật, rung, bấm) chuông; 2. *тк. несов.* (*издавать звон*) kêu, reo, đánh; ~и́т звоно́к chuông reo, chuông kêu; 3. (*Д*) (*вызывать по телефону*) gọi điện thoại, gọi dây nói, gọi điện, gọi phôn, phôn; ~ кому́-л. по телефо́ну gọi điện thoại (gọi dây nói, gọi điện, gọi phôn, phôn) cho ai; 4. *тк. несов. перен. разг.* (*распространять слухи*) phao đồn, phao tin, phao ngôn, loan truyền; ✧ ~ во все колокола́ loan truyền cho mọi người biết

звоно́к||ий *прил.* ngân vang, âm vang, kêu vang, sang sảng; (*издающий*

громкие звуки) vang; ~ го́лос giọng sang sảng (ngân vang); ✧ ~ согла́сный *лингв.* phụ âm kêu; ~ая фра́за câu rất kêu; ~ая моне́та tiền kim loại, đồng bạc

зво́нко *нареч.* (một cách) ngân vang, âm vang, kêu vang, sang sảng, vang; ~ рассмея́ться cười vang; ~ раздава́ться kêu vang, ngân vang

зво́нкость *ж.* (độ, sự) ngân vang, âm vang, kêu vang, sang sảng, vang

зво́нница *ж.* tháp chuông

звон||о́к *м.* 1. (*прибор*) chuông; дверно́й ~ chuông cửa; электри́ческий ~ chuông điện; велосипе́дный ~ chuông xe đạp; 2. (*звук*) (tiếng) chuông; вызыва́ть кого́-л. ~ко́м rung (bấm, giật) chuông gọi ai; дать два ~ка́ gọi hai lần; по ~ку́ theo tiếng chuông; (*телефонному*) nhờ (bằng) cú điện thoại; разда́лся ~ chuông reo, chuông ngân; ~ по телефо́ну, телефо́нный ~ cú điện thoại; ✧ от ~ка́ до ~ка́ từ đầu đến cuối

звук *м.* 1. âm thanh, thanh âm, âm, tiếng; ско́рость ~а tốc độ âm thanh; ~ вы́стрела tiếng súng; музыка́льный ~ âm thanh nhạc; под ~и му́зыки theo tiếng nhạc; слы́шимый ~ âm thanh nghe được; чи́стый ~ âm trong; посторо́нний ~ (*в радио*) âm nhiễu, âm tạp; 2. *лингв.* âm tố, âm; гла́сный ~ nguyên âm; согла́сный ~ phụ âm; ✧ пусто́й ~ lời nói suông, lời nói rỗng tuếch; ни ~а im lặng như tờ, im phăng phắc

звуков||о́й *прил.* (thuộc về) âm thanh, thanh âm, âm, tiếng; ~а́я волна́ *физ.* sóng âm, âm ba; ~о́е кино́ điện ảnh có âm thanh, xi-nê nói; ~а́я доро́жка *кино* đường tiếng, đường âm thanh; ~а́я инструмента́вка (sự) phối âm; ~ фильм phim nói; ~ сигна́л tín hiệu âm thanh; ~ы́е зако́ны *лингв.* những định luật ngữ âm; ~ ме́тод (*обучения чтению*) phương pháp phát âm (ngữ âm); ~а́я по́чта *информ.* thư âm thanh, thư tiếng, thư nói; ~а́я ка́рта *информ.* bảng âm thanh, bảng âm

звукозапи́сывающ||ий *прил.* (để) ghi âm; ~ая аппарату́ра thiết bị ghi âm

звукоза́пись *ж.* (sự) ghi âm

звукоизоляцио́нн||ый *прил.* (thuộc về) cách âm; ~ые материа́лы vật liệu cách âm

звукоизоля́ция *ж.* (sự) cách âm

звукометри́ческий *прил.* (để) xác định nguồn âm

звукоме́трия *ж.* (phép, thuật) xác định nguồn âm

звуконепроница́емый *прил.* cách âm, không thấu (không lọt) âm

звукоопера́тор *м.* người thu thanh (ghi âm), người phụ trách âm thanh

звукоформи́тель *м.* người trang âm

звукоподража́ние *с.* (cách, lối) tượng thanh; *лингв.* (*слово*) từ tượng thanh

звукоподража́тельн||ый *прил.* tượng thanh; ~ое сло́во từ tượng thanh

звукопрово́дность *ж. физ.* (tính) dẫn âm, truyền âm

звукопрово́д||ный, ~я́щий *прил.* dẫn âm, truyền âm

звукопроница́емый *прил.* thấu (lọt) âm

звукорежиссёр *м.* đạo diễn về âm thanh, chuyên viên về âm thanh

звукорежиссу́ра *ж.* (sự, thuật) đạo diễn về âm thanh

звукоснима́тель *м.* pick-up, piccơp, đầu đọc

звукоула́вливатель *м.* máy định hướng âm thanh, máy bắt tiếng động

звукоусили́тель *м.* máy tăng âm

звуча́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) ngân vang, kêu vang, vang lên; (*звук*) tiếng vang; 2. *перен.* âm vang, ý nghĩa

звуч||а́ть, прозвуча́ть 1. (*раздаваться, быть слышным*) ngân vang, kêu vang, vang lên, ngân lên; ~и́т пе́сня tiếng hát ngân vang; 2. *перен.* vang lên, biểu lộ, lộ rõ, nói lên, có nghĩa; в её го́лосе ~и́т ра́дость giọng nàng vang lên niềm vui

звуча́щ||ий *прил.*: ~ее те́ло *физ.* vật thể ngân vang

зву́чно *нареч. см.* зво́нко

зву́чность *ж.* 1. (sự, độ) ngân vang, vang; 2. (*муз. инструментов*) âm hưởng, (độ) âm vang

зву́чный *прил.* 1. ngân vang, vang; 2. (*издающий звонкий звук*) âm vang

звя́кание *с.* (tiếng) kêu leng keng, kêu lẻng xẻng

звя́кать, звя́кнуть (kêu) leng keng, lẻng kẻng, lẻng xẻng, xủng xoảng; ~ шпо́рами những cựa giày kêu leng keng

звя́кнуть *сов. см.* звя́кать

зги: ни ~ не ви́дно không trông thấy gì cả, tối như hũ nút, tối như bưng

зда́ние *с.* (tòa, ngôi) nhà; жило́е ~ tòa nhà ở; многоэта́жное ~ tòa nhà nhiều tầng; высо́тное ~ tòa nhà cao tầng

здесь *нареч.* 1. đây, ở đây, tại đây, ở chỗ này, ở nơi này; кто ~? ai đây?; есть ~ кто́-нибудь? có ai ở đây không?, ở đây có ai không?; сади́тесь ~ mời anh ngồi đây; ~ погребён... (*надпись на надгробном памятнике*) nơi đây yên nghỉ...; 2. (*в этом случае*) ở đây, trong trường hợp này, trong việc này; ~ на́до сказа́ть... ở đây phải nói...; ~ нет ничего́ предосуди́тельного trong việc này không có gì đáng chê trách cả

здёшний *прил.* ở đây, ở nơi này; (*местный*) sở tại, địa phương, bản địa; ~ кли́мат khí hậu ở đây (ở nơi này); ~ жи́тель người dân sở tại, dân địa phương (bản địa)

здоро́ваться, поздоро́ваться (с *Т*) chào, chào hỏi; (*взаимно*) chào nhau; ~ за́ руку bắt tay nhau

здорове́нный *прил. разг.* 1. (*крепкого телосложения*) lực lưỡng, vạm vỡ, to cao, to lớn; 2. (*очень большой*) rất to, to đùng, to tướng

здорове́ть, поздорове́ть *разг.* khoẻ ra

здо́рово *нареч. разг.* 1. (*хорошо, ловко*) tốt, giỏi, cừ, tuyệt, mả; вот э́то ~! tuyệt thật!, cừ thật!, giỏi quá!, mả lắm!; он ~ рабо́тает nó làm giỏi lắm (mả lắm); ну и ~! tuyệt trần!, tuyệt vời!; 2. (*сильно, очень*) dữ, hung, rất; ему́ ~ попа́ло nó bị một trận nên thân; мы ~ устали chúng tôi mệt lử cò bợ, bọn tớ mệt dữ

здоро́во I *межд. разг.* chào; ✧ за ~ живёшь а) vô cớ; б) (*даром*) không lấy tiền

здоро́во II *нареч. в знач. сказ.* (*полезно для здоровья*) bổ, tốt; де́тям ~ спать на во́здухе trẻ con ngủ ngoài trời rất tốt

здоро́в||ый I *прил.* 1. khoẻ, mạnh khoẻ, khoẻ mạnh; абсолю́тно ~ ребёнок đứa bé hoàn toàn mạnh khoẻ (khoẻ mạnh); ~ое се́рдце tim khoẻ; ~ вид vẻ mạnh khoẻ (khoẻ mạnh); 2. (*правильный, разумный*) lành mạnh, bổ ích, đúng đắn; ~ая кри́тика sự phê bình bổ ích (đúng đắn); ~ о́браз жи́зни lối sống lành mạnh; ~ая атмосфе́ра bầu không khí lành mạnh; 3. (*полезный для здоровья*) bổ, tốt, lành, lành mạnh; ~ кли́мат khí hậu tốt (lành); ~ая пи́ща thức ăn bổ (lành, tốt, lành mạnh); ✧

бу́дьте ~ы! chúc anh (chị, ông, bà...) mạnh khoẻ!

здоро́в||ый II *прил. разг.* 1. (*крепкий, сильный*) lực lưỡng, vạm vỡ, to con, to lớn, khoẻ mạnh; ~ па́рень chàng trai lực lưỡng (vạm vỡ, to con, khoẻ mạnh); 2. (*значительный по размерам, силе*) lớn, to đùng, đồ sộ, dữ dội, mãnh liệt, ác liệt; ~ая дуби́на cái đùi (gậy) to đùng; ~ моро́з băng giá dữ dội (ác liệt); ~ скандáл vụ scandal (xì căng đan) lớn; 3. *тк. кратк. ф.* (*ловок, искусен*) khéo léo, tài tình, điệu nghệ, diệu nghệ; здоро́в плясáть nhảy múa điệu nghệ (diệu nghệ)

здоро́вье *с.* 1. sức khoẻ; сла́бое ~ sức khoẻ kém (yếu); справля́ться о чьём-л. ~ hỏi thăm sức khoẻ của ai; как ва́ше ~? chị có được khoẻ không?, sức khoẻ của anh thế nào?; 2. *перен.*: нра́вственное ~ о́бщества tình trạng đạo đức của xã hội; ✧ (за) ва́ше ~! chúc sức khoẻ của chị!, chúc anh khoẻ mạnh!; поднима́ть бока́л за ~ кого́-л. nâng cốc chúc sức khoẻ của ai; на ~! (*при еде*) chúc ngon miệng!

здоровя́к *м. разг.* người khoẻ mạnh (lực lưỡng, vạm vỡ)

здра́ви||е *с.*: ~я желáю! *воен.* kính chào!

здра́вниц||а *ж.*: провозгласи́ть ~у за кого́-л. nâng cốc chúc sức khoẻ của ai

здра́вница *ж.* nơi an dưỡng, khu điều dưỡng, nhà an dưỡng (điều dưỡng), an dưỡng đường

здра́во *перен.* (một cách) sáng suốt, minh mẫn, khôn ngoan, đúng đắn, hợp lý; ~ рассужда́ть lập luận đúng đắn; ~ суди́ть о чём-л. xét đoán hợp lý cái gì; ~ поступа́ть xử sự khôn ngoan

здравомы́слящий *прил.* khôn ngoan, hợp lý hợp tình

здравоохране́ни||е *с.* (công tác, ngành) bảo vệ sức khoẻ, y tế; о́рганы ~я các cơ quan y tế; министе́рство ~я bộ y tế

здравпу́нкт *м.* (*пункт по оказанию медицинской помощи*) trạm y tế, trạm xá

здра́вств||овать *несов.* được khoẻ mạnh, sống khoẻ mạnh; ✧ да ~yет...! ...muôn năm!; ...vạn tuế! (*уст.*); ~уй(те)! chào anh (chị, cụ, ông, bà, anh, em...)!

здра́вствующий *прил.* đang sống, tại thế

здра́в||ый *прил.* sáng suốt, minh mẫn, khôn ngoan, đúng đắn, hợp lý; ~ая мысль ý nghĩ đúng đắn, ý kiến sáng suốt; ~ смысл lẽ phải, lương tri; ~ ум đầu óc sáng suốt, trí tuệ minh mẫn; в ~ом умé sáng suốt, minh mẫn, tỉnh táo; ✧ здрав и невреди́м bình yên vô sự

зе́бра *ж. зоол.* ngựa vằn (*Hyppotigris*)

зе́бу *м, нескл. зоол.* bò u, bò Ấn Độ (*Bos indicus*)

зев *м.* 1. *анат.* cổ họng, họng, hầu; 2. *уст.* miệng, mồm, mõm; ✧ льви́ный ~ *бот.* (cây) mõm chó, mép dê (*Antirrhinum*)

зева́ка *м. и ж.* (*скл. как ж.*) *разг.* kẻ vô công rồi nghề

зев||а́ть, зевну́ть, прозева́ть 1. *сов.* зевну́ть ngáp; 2. *тк. несов. разг.* (*глазеть*) nhìn lơ láo; 3. *сов.* прозева́ть *разг.* (*упускать*) bỏ lỡ, bỏ qua, mất; (*не замечать*) không thấy, sơ ý; не ~а́й! hãy cẩn thận!, hãy chú ý!, chớ có lơ mơ!

зевну́ть *сов. см.* зева́ть 1

зево́к *м.* 1. (cái) ngáp; 2. *перен.* (sự) sơ suất, sơ ý

зево́та *ж.* (sự) ngáp

зек *м. разг.* tù, người tù, tù nhân

зелен||е́ть, позелене́ть 1. *тк. несов.* (*покрываться зеленью*) trở nên xanh tươi; 2. (*становиться зелёным*) xanh ra, ngả màu xanh; *разг.* (*бледнеть*) trở nên xanh xao, tái đi; 3. *тк. несов.* (*виднеться*) hiện ra xanh xanh; вдали́ ~е́ла ро́ща ở đằng xa khu rừng nhỏ hiện ra xanh xanh

зеленн||о́й *прил.*: ~а́я ла́вка hàng rau

зеленова́тый *прил.* xanh nhạt

зеленщи́к *м.* người bán rau

зелён||ый *прил.* 1. lục, xanh lục, xanh lá cây, xanh; *разг.* (*бледный*) xanh, xanh xao, tái xanh, xanh mét, xanh bủng; ~ого цве́та màu lục, màu xanh lục, màu xanh lá cây, màu xanh; 2. (*образованный зеленью*) (có) cây cối, cây xanh; ~ые насажде́ния (vùng) cây trồng, (dải) rừng trồng; 3. (*из свежей зелени*): ~ корм thức ăn xanh (*cho gia súc*); ~ые удобре́ния phân xanh; ~ые щи xúp bắp cải, canh cải chua; ~ая жа́тва (*сенокос*) (vụ) cắt cỏ; 4. (*недозрелый*) xanh, chưa chín; ~ые я́блоки táo xanh; 5. *перен.* non nớt, non trẻ, non choẹt; ~ая молодёжь thanh niên non nớt; ~ юне́ц (thằng) nhãi con, nhãi ranh; 6. *в знач. сущ. мн.*: ~ые đảng xanh, những người bảo vệ môi sinh, các tổ chức bảo vệ môi trường (*Green Peace*); 7. *в знач. сущ. м. прост.* xanh, đô, đôla, dollar; ✧ ~ чай trà (chè) xanh; ску́ка, тоска́ ~ая buồn nhức nhối (nhức xương, thối ruột); ~ая у́лица đường thông, thông đường; дать ~ую у́лицу а) bật đèn xanh, cho thông đường; б) *перен.* bật đèn xanh; ~ая револю́ция (cuộc) cách mạng xanh; ~ая стоя́нка trạm du lịch (*ở nơi ngoạn mục*); ~ коридо́р (*в аэропорту*) hành lang xanh (*lối ra không phải kiểm tra thuế quan*)

зе́лень *ж.* 1. *собир.* (*растительность*) cây cối, cây cỏ, thảo mộc; (*листва*) lá cây; 2. *собир.* (*овощи*) rau, rau cỏ; 3. (*зелёный цвет*) màu xanh, màu xanh lá cây, màu xanh lục, màu lục

зе́лье *с. уст.* (*настой*) nước thuốc sắc; (*яд*) thuốc độc

зе́льц *м. кул.* (món) dồi

земе́льн||ый *прил.* (thuộc về) đất đai, ruộng đất, điền địa, ruộng, đất; ~ уча́сток mảnh đất, khoảnh ruộng; ~ая рефо́рма cải cách ruộng đất, cải cách điền địa; ~ нало́г thuế ruộng, thuế ruộng đất; thuế điền, thuế điền thổ (*уст.*); ~ фонд quỹ ruộng đất, vốn đất; ~ая ре́нта а) tiền thuê đất; б) (*при феодализме*) địa tô; ~ая со́бственность (quyền) sở hữu ruộng đất; ~ое законода́тельство (bộ) luật ruộng đất; ~ банк ngân hàng địa ốc

землевéд *м.* nhà địa cầu học, chuyên viên nghiên cứu Trái đất

землеве́дение *с.* địa cầu học, (khoa, sự) nghiên cứu Trái đất

землевладе́лец *м.* chủ đất, chủ ruộng, điền chủ; (*помещик*) địa chủ; кру́пный ~ đại điền chủ, chủ ruộng lớn; ме́лкий ~ tiểu nông, chủ ruộng nhỏ

землевладе́льческий *прил.* (thuộc về) chủ đất, chủ ruộng, điền chủ

землевладе́ние *с.* 1. (*владение землёй*) (sự, chế độ) chiếm hữu ruộng đất; капиталисти́ческое ~ chế độ chiếm hữu ruộng đất tư bản chủ nghĩa; социалисти́ческое ~ chế độ chiếm hữu ruộng đất xã hội chủ nghĩa; 2. (*участок земли*) ruộng đất, khu đất riêng, sở hữu ruộng đất

земледе́лец *м.* người làm ruộng

земледе́лие *с.* 1. (nghề, ngành) nông nghiệp, canh tác; nghề nông; 2. (*полеводство*) (ngành) trồng trọt

земледе́льческий *прил.* (thuộc về) nông nghiệp, canh tác, nghề nông

землеко́п *м.* thợ đấu, thợ đào đất

землеко́пный *прил.* (thuộc về) đào đất

землеме́р *м.* người đo ruộng đất (đạc điền)

землеме́рный *прил.* (thuộc về) đo ruộng đất, đạc điền

землепа́шество *с. уст. см.* земледе́лие 1

землепа́шец *м. уст. см.* земледе́лец

землепо́льзование *с.* (sự, chế độ) sử dụng ruộng đất, sử dụng đất đai

землеро́йка *ж. зоол.* chuột chù (*soricidoe*)

землеро́йн||ый *прил.* (thuộc về) đào đất; ~ая маши́на máy đào đất

землесо́с *м.* tàu (máy) hút bùn, tàu (máy) vét bùn

землесо́сный *прил.* (thuộc về) hút bùn, vét bùn; ~ снаря́д tàu (máy) hút bùn

землетрясе́ние *с.* (trận, cơn) động đất, địa chấn

землеустрои́тель *м.* người quản lý ruộng đất

землеустрои́тельн||ый *прил.*: ~ые рабо́ты công việc tổ chức quản lý ruộng đất

землеустро́йство *с.* (sự) quản lý ruộng đất, chỉnh lý ruộng đất

землечерпа́лка *ж.* tàu cuốc, tàu nạo vét bùn, máy nạo bùn, xáng

землечерпа́тельн||ый *прил.* (thuộc về) nạo vét bùn, nạo bùn; ~ая маши́на máy nạo vét bùn, xáng

земли́стый *прил.* (*о цвете лица*) tái, tai tái, mai mái, xanh mái, xám ngắt

земл||я́ *ж.* 1. (*планета*) trái đất, quả đất, địa cầu; (*мир*) thế giới; мир на ~е́ hoà bình trên trái đất (thế giới); 2. (*страна, владения*) đất, đất nước, đất đai; (*территория*) lãnh thổ; росси́йская ~ đất nước Nga; чужа́я ~ đất khách quê người; чужи́е зе́мли đất đai (lãnh thổ) xứ khác; родна́я ~ quê hương, nơi chôn nhau cắt rốn; 3. (*почва*) đất, ruộng đất, đất đai; плодоро́дная ~ đất (đất đai, ruộng đất) phì nhiêu; 4. (*суша*) lục địa, đất liền; 5. (*поверхность земли*) đất, mặt đất; лета́ть ни́зко над ~ёй bay là là mặt đất; сиде́ть на ~е́ ngồi trên mặt đất; ✧ сло́вно из-под ~и́ (сло́вно из ~и) вы́расти xuất hiện bất thình lình; ~и́ под собо́й не слы́шать, не чу́ять мừng rơn

земля́к *м.* người đồng hương (cùng quê); мы с ним ~и́ tôi và anh ấy là người đồng hương, tôi với nó cùng quê

земля́не *мн.* (*ед.* земля́нин *м.*, земля́нка *ж.*) cư dân Trái đất

земляни́ка *ж.* 1. (*растение*) (cây) dâu tây (*Fragaria*); лесна́я ~ dâu tây rừng (*Fragaria vesca*); 2. (*ягода*) (quả, trái) dâu tây

земляни́чн||ый *прил.* (thuộc về) dâu tây; (*из земляники*) (bằng) dâu tây; ~ое варе́нье mứt dâu tây

земля́нка *ж.* nhà hầm, căn hầm

землян||о́й *прил.* (thuộc về) đất; (*сделанный из земли*) (bằng) đất; (*живущий в земле*) (ở dưới) đất; ~ пол nền đất; ~ы́е рабо́ты công việc làm đất; ~о́е укрепле́ние công sự bằng đất; ~ червь giun đất; ~ opéx *бот.* (cây) lạc, đậu phụng (*Arachis*)

земля́чество *с.* hội đồng hương

земля́чка *ж.* bà đồng hương, chị cùng quê

земново́дные *мн. зоол.* (lớp, loài) lưỡng thê, lưỡng cư, ếch nhái (*Amphibia*)

земн||о́й *прил.* 1. (thuộc về) trái đất, quả đất, địa cầu, đất; ~а́я кора́ vỏ trái đất; ~а́я ось trục quả đất, địa trục; ~о́е притяже́ние lực hút của trái đất; ~о́е излуче́ние bức xạ của trái đất; ~а́я пове́рхность mặt đất; 2. (*относящийся к земле как месту жизни*) (ở) trên đất, thế gian, trần gian, trần thế; *перен.* trần tục, thường tình; ~а́я жизнь trần thế, trần gian; ~ы́е дела́ việc trần thế; ~ы́е бла́га hạnh phúc trần gian, phúc lợi trần thế; ✧ ~ покло́н *уст.* kính bái, bái lạy

зе́мский *прил. ист.* 1. (*общегосударственный*) toàn quốc; 2. (*относящийся к земству*) (thuộc về) zemstvo, hội đồng tự quản địa phương

земснаря́д *м.* (землесо́сный снаря́д) tàu cuốc

зе́мство *с. ист.* zemstvo, hội đồng tự quản địa phương

зени́т *м.* 1. *астр.* thiên đỉnh, đỉnh trời; со́лнце в ~е mặt trời ở thiên đỉnh, mặt trời đứng bóng; 2. *перен.* cực điểm, tột đỉnh, đỉnh cao; в ~е сла́вы ở cực điểm vinh quang, vinh quang tột đỉnh

зени́тка *ж. разг.* pháo cao xạ, pháo tầm cao, súng cao xạ, cao xạ pháo

зени́тн||ый *прил.* 1. *астр.* (thuộc về) thiên đỉnh, đỉnh trời; 2. *воен.* (thuộc về) cao xạ, tầm cao; ~ая артилле́рия pháo cao xạ (tầm cao, phòng không); ~ое ору́дие pháo cao xạ (tầm cao, phòng không), cao xạ pháo; ~ ракéтный ко́мплекс tổ hợp tên lửa cao xạ

зени́тчик *м.* pháo thủ cao xạ

зени́ц||а *ж.*: бере́чь что-л. как ~у о́ка giữ gìn cái gì như con ngươi mắt mình

зе́ркал||о *с.* 1. gương, gương soi; карма́нное ~ gương con, gương bỏ túi; ~ проже́ктора gương đèn pha; смотре́ться в ~ soi gương; 2. *перен.* (chiếc) gương; глаза́ — ~ души́ đôi mắt là chiếc gương phản chiếu tâm hồn; 3.: во́дное ~ mặt nước, gương nước; ~ о́зера mặt hồ; ✧ как в ~е rất chính xác

зерка́льн||ый *прил.* 1. (thuộc về) gương, gương soi; (*с зеркалом*) (có, dùng) gương; (*сделанный из зеркала*) (bằng) gương; ~ шкаф tủ gương; ~ зал phòng gương; ~ телеско́п viễn kính phản xạ, kính thiên văn dùng gương; 2. *перен.* (*гладкий*) (nhẵn) như gương; ~ая гладь о́зера mặt hồ phẳng lặng như gương; ✧ ~ое стекло́ kính tấm; ~ое отраже́ние phép đối xứng gương; ~ карп (cá) chép (*Cyprinus carpio*)

зерни́ст||ый *прил.* có nhiều hạt, dạng hạt; ~ое строе́ние cấu trục hạt; ✧ ~ая икра́ (món) trứng cá, caviar

зерн||о́ *с.* 1. (*семя*) hạt, hột; *собир.* cốc loại, ngũ cốc, hạt cốc; cốc (*сокр.*); кофе́йные зёрна hạt cà phê; ко́фе в зёрнах cà phê hạt; произво́дство ~а́ sản xuất cốc loại (ngũ cốc, hạt cốc); 2. (*крупинка*) hạt, viên; *перен.* (*небольшая доля*) (một) phần nào, chút ít; жемчу́жное ~ hạt châu, hạt ngọc; хлорофи́лловое ~ *бот.* hạt diệp lục; ~ и́стины một phần nào chân lý, chút ít sự thật; 3. *перен.* (*зародыш*) mầm mống; (*ядро*) (cái, hạt) nhân; рациона́льное ~ cái nhân hợp lý

зернобобо́в||ый *прил.*: ~ые культу́ры (loài) cây đậu, cây đỗ

зерновидный *прил.* (có) dạng hạt

зернов||о́й *прил.* (thuộc về) hạt, hột; (*производящий зерно*) (sản xuất) cốc loại, ngũ cốc; ~ фура́ж thức ăn hạt cho gia súc; ~ совхо́з *ист.* nông trường cốc loại (ngũ cốc); ~ы́е культу́ры cây cốc loại (ngũ cốc)

зерновы́е *мн.* (cây) cốc loại, ngũ cốc

зернодроби́лка *ж.* máy nghiền hạt

зерноочисти́тельн||ый *прил.* (để) làm sạch hạt; ~ая маши́на máy làm sạch hạt

зернопогру́зчик *м.* máy chất hạt

зернопоста́вки *мн.* (sự) bán cốc loại, bán ngũ cốc (*cho nhà nước*)

зерносовхо́з *м.* (зерново́й совхо́з) *ист. см.* зерново́й

зерносуши́лка *ж.* máy sấy hạt

зерноубо́рочн||ый *прил.* (để) thu hoạch ngũ cốc; ~ая маши́на máy thu hoạch ngũ cốc

зернофура́ж *м.* thức ăn hạt (*cho gia súc*)

зернохрани́лище *с.* kho ngũ cốc

зёрнышко *с.* hạt (hột) nhỏ

зет *м.* (*буква*) z, zét; ✧ от а до зет từ a đến z, từ đầu chí cuối

зефи́р *м.* 1. *уст. поэт.* (*ветерок*) (cơn) gió nhẹ, gió mát, gió hiu hiu; 2. (*ткань*) vải zephyrin; 3. (*пастила*) kẹo zephyre

зигза́г *м.* zigzag, ziczac, đường chữ chi (ngoằn ngoèo, gấp khúc); ~и мо́лний những vệt chớp ngoằn ngoèo

зигзагообра́зный *прил.* (có dạng) zigzag, ziczac, chữ chi, ngoằn ngoèo, gấp khúc, ngoắt ngoéo

зи́ждиться *несов.* (на *П*) dựa trên, dựa vào, dựng trên, xây dựng trên

зим||а́ *ж.* (mùa) đông; всю зи́му suốt mùa đông; к ~é а) giáp đông, gần đến mùa đông; б) (*для зимы*) (để) dùng vào mùa đông, cho mùa đông; на́ зиму (để) dùng vào mùa đông, cho mùa đông; ✧ зи́му и ле́то quanh năm

зимнеспя́щие *мн. зоол.* loài vật ngủ đông, loài đông miên

зи́мн||ий *прил.* (thuộc về) mùa đông, đông; ~ ве́чер (buổi) chiều đông, tối mùa đông; ~яя оде́жда quần áo rét, áo mùa đông; ~ сезо́н mùa đông; ✧ Зи́мний дворе́ц *ист.* Cung điện Mùa Đông (*xây dựng 1754□62*)

зимова́ть, перезимова́ть, прозимова́ть trú đông, sống qua mùa đông; (*о животных*) ngủ đông

зимо́вка *ж.* 1. (sự) trú đông, sống qua mùa đông; 2. (*место, помещение*) (chỗ) trú đông, sống mùa đông

зимо́вщик *м.* người trú đông

зимо́вье *с. см.* зимо́вка 2

зимо́й *нареч.* (về, vào) mùa đông

зиморо́док *м. зоол.* chim bói cá, chim trả (*Alcedo atthis*)

зимосто́йкий *прил.* chịu lạnh (rét), chịu được mùa đông

зимосто́йкость *ж.* (sức, tính) chịu lạnh, chịu rét, chịu được mùa đông

зимо́ю *нареч. см.* зимо́й

зи||я́ть *несов.* hoác miệng, hoác ra, há hốc; под ним ~я́ла про́пасть một hố sâu hoác ra (hoác miệng) dưới chân nó

зла́ки *мн.* (*ед.* злак *м.*) *бот.* họ Hoà thảo, họ Lúa (*Gramineae*)

зла́ков||ый *прил.*: ~ые расте́ния cây họ Hoà thảo (họ Lúa)

зла́то *с. уст. поэт.* 1. vàng, hoàng kim; 2. *собир.* đồ vàng, tiền vàng, kim tiền

златове́рхий *прил. уст. поэт.*: ~ те́рем toà lầu mái vàng

златогла́вый *прил. уст. поэт.* (có) nóc vàng

злат||о́й *прил. уст.* (bằng) vàng; ~ы́е го́ры сули́ть кому́-л., hứa cho ai những ngọn núi vàng, hứa hươu hứa vượn, hứa trời hứa biển

златокры́лый *прил. уст. поэт.* (có) cánh vàng

златоко́ванный *прил. уст. поэт.* viền (cạp) vàng; ~ меч thanh kiếm cạp vàng

златоку́дрый *прил. уст. поэт.* (có) tóc vàng

златотка́ный *прил. уст. поэт.* dệt bằng chỉ vàng

златоу́ст *м. уст. ирон.* nhà hùng biện

зла́чн||ый *прил.*: ~ое ме́сто *шутл.* chỗ mua vui, nơi hành lạc

зле́йший *превосх. ст. прил.* злой; ~ враг кé thù hung ác nhất (không đội trời chung)

злить, обозли́ть, разозли́ть (*В*) chọc (trêu) tức, chọc (trêu) gan, làm tức giận (bực tức)

зли́ться, обозли́ться, разозли́ться (на *В*) bực tức, tức giận, giận dữ, nổi giận, giận, tức; что ты зли́шься? mày tức giận nỗi gì thế?; ~ на самого́ себя́ giận mình, tức mình; ✧ обозли́вшись на блох да всю шу́бу в печь *посл.* giận con rận đốt cái áo

зло I *с.* 1. *тк. ед.* (*всё дурное*) (điều) ác, xấu; не по́мнить зла không để bụng thù; причиня́ть ~ кому́-л. làm điều ác (điều xấu) cho ai; 2. (*несчастье, неприятность*) hoạ, tai hoạ, tai nạn, điều xấu, điều không may; не жела́ть кому́-л. зла không mong điều xấu cho ai, không mong cho ai gặp hoạ (tai hoạ); из двух зол выбира́ть ме́ньшее trong hai điều xấu thì chọn điều ít xấu hơn; 3. *разг.* (*досада*) (sự) bực tức, bực mình, tức mình, giận; ~ берёт tức mình, bực mình, máu giận trào lên; сде́лать что́-л. со зла làm cái gì vì bực tức

зло II *нареч.* (một cách) ác, độc ác; ~ подшути́ть над ке́м-л. đùa ác với ai; ~ посме́иваться chế nhạo một cách độc ác

зло́б||а *ж.* (sự) độc ác, hung ác; (*гнев*) (sự, cơn) tức giận, giận dữ, hằn thù, phẫn nộ; бессси́льная ~ cơn tức giận bất lực; пита́ть ~у к кому́-л. hằn thù ai; ✧ ~ дня vấn đề thời sự (bức thiết, bức xúc); на ~у дня về vấn đề thời sự (bức thiết, bức xúc)

зло́бно *нареч.* (một cách) độc ác, hung ác, tàn ác, hung dữ, giận dữ

зло́бность *ж.* (sự, tính) độc ác, hung ác, tàn ác, hung dữ

зло́бный *прил.* độc ác, hung ác, tàn ác, hung dữ, giận dữ; ~ взгляд mắt nhìn giận dữ; ~ враг кé thù độc ác (hung ác, hung dữ)

злободне́вный *прил.* bức thiết, bức xúc, cấp thiết, cấp bách, nóng hổi; ~ вопро́с vấn đề bức thiết (bức xúc, cấp thiết, nóng hổi)

зло́бствовать *несов.* nổi giận, có ác ý, có thái độ thù địch

зловéщ||ий *прил.* dữ, gở, xấu, báo điều dữ; ~ее предзнаменова́ние điềm dữ, điềm gở, hung triệu

злово́ние *с.* (mùi) hôi, thối, hôi thối, xú uế, xú khí

злово́нный *прил.* hôi, thối, hôi thối, xú uế

зловре́дно *нареч.* (một cách) tác hại, ác hại, tai hại

зловре́дность *ж.* (sự, tính chất) tác hại, ác hại, tai hại

зловре́дный *прил.* tác hại, ác hại, ác độc, tai hại; ~ челове́к người ác hại (ác độc)

злоде́й *м.*, **~ка** *ж.* kẻ tàn ác (hung ác, độc ác, ác độc), ác nhân, ác ôn, hung thủ

злоде́йск||ий *прил.* tàn ác, tàn bạo, tàn nhẫn, man rợ, dã man; ~ое уби́йство vụ giết người man rợ, vụ sát nhân tàn bạo, vụ án mạng dã man

злоде́йство *с.* 1. (tính) tàn ác, tàn bạo, tàn nhẫn, độc ác, man rợ, dã man; 2. (*злодеяние*) tội ác, hành vi tàn bạo

злодея́ни||е *с.* tội ác, hành vi tàn bạo; велича́йшие ~я những tội ác tày trời (tày đình)

злой *прил.* 1. độc ác, hung ác, hung bạo, hung dữ, ác nghiệt, ác; ~ челове́к người độc ác (hung ác, hung bạo, hung dữ); 2. (*выражающий злобу*) dữ tợn, dữ dằn, dữ; зла́я улы́бка cái mỉm cười dữ tợn; у него́ ~ вид vẻ mặt nó dữ dằn, nó có vẻ dữ tợn; 3. *тк. кратк. ф.*: зол *в знач. сказ.* tức, bực, giận; он зол на вас nó tức (bực, giận) anh đấy; как вы сего́дня злы! hôm nay anh bực bội quá!, bữa nay anh quá giận!; 4. (*вызванный злобой*) ác, độc địa, độc ác; ~ у́мысел ác ý; зла́я шу́тка câu nói đùa độc địa, câu đùa ác; пита́ть зло́е чу́вство к кому́-л. có ác cảm với ai; 5. (*свирепый — о животных*) dữ, hung dữ; 6. (*приносящий беду*) đen, đen đủi, hẩm hiu, hẩm; зло́е вре́мя vận đen, vận rủi, thời buổi đen đủi; зла́я судьба́ phận hẩm; 7. (*приносящий боль*): ~ неду́г bạo bệnh, ác tật; 8. *разг.* (*едкий, острый*)

cay; *перен.* (*язвительный*) ác, cay độc, độc địa, độc ác, tai quái, thâm độc, ác hiểm; зла́я горчи́ца mù tạt cay dữ (cay ác); зла́я иро́ния lời mỉa mai cay độc (thâm độc, ác hiểm, tai quái); зла́я насме́шка lời chế giễu độc địa (tai quái, cay độc); ~ язы́к ác khẩu, ác miệng, độc miệng, độc mồm; ✧ злы́е языки́ bọn ác khẩu, những kẻ độc mồm độc miệng

злока́чественность *ж. мед.* ác tính

злока́чественн||ый *прил. мед.* ác tính; ~ая о́пухоль (khối) u ác tính, u ác

злоключе́ние *с.* (điều, sự) rủi ro, xui xẻo, xui bại, bất hạnh, tai nạn

злонаме́ренность *ж.* ác ý, ý thâm độc

злонаме́ренный *прил.* (có) ác ý

злонра́вие *с. уст.* tính ác, tính độc ác

злонра́вный *прил. уст.* có tính ác, có tính độc ác

злопа́мятность *ж. см.* злопа́мятство

злопа́мятный *прил.* thù dai, hay thù oán, hay để bụng thù

злопа́мятство *с.* (tính) thù dai, hay thù oán, hay để bụng thù

злополу́чный *прил.* rủi ro, bất hạnh, đen đủi, xui xẻo; ~ челове́к người rủi ro (bất hạnh, đen đủi, xui xẻo); ~ день ngày rủi ro (đen đủi, xui xẻo)

злопыха́тель *м.* người xấu bụng (hiểm độc, có ác tâm)

злопыха́тельск||ий *прил.* độc địa, hằn học, hiểm độc, hiểm ác, thâm độc, tai quái; ~ая кри́тика sự phê bình độc địa (hằn học, hiểm độc)

злопыха́тельство *с.* (sự) độc địa, hằn học, hiểm độc, hiểm ác, thâm độc, tai quái

злора́дно *нареч.* (một cách) hí hửng độc địa, vui mừng độc ác

злора́дный *прил.* hí hửng độc địa, vui mừng độc ác, vui mừng thấy người khác đau khổ

злора́дство *с.* (sự) hí hửng độc địa, vui mừng độc ác, vui mừng thấy người khác đau khổ

злора́дствовать *несов.* hí hửng độc địa, vui mừng độc ác, vui mừng thấy người khác đau khổ

злоречи́вый *прил. уст.* ác khẩu, ác miệng, độc miệng, độc mồm

злоре́чие *с.* (thói, sự, điều) ác khẩu, ác miệng, độc miệng, độc mồm

злосло́вие *с.* (lời) gièm pha, bêu riếu, bêu diếu, nói xấu

злосло́вить *несов.* gièm, gièm pha, bêu riếu, bêu diếu, nói xấu

зло́стно *нареч.* (một cách) độc ác, tai ác, độc địa; có ác ý

зло́стность *ж.* (sự, tính) độc ác, tai ác, độc địa

зло́стн||ый *прил.* 1. độc ác, tai ác, độc địa; (*злонамеренный*) có ác ý; ~ая клевета́ lối vu khống độc ác (tai ác, độc địa, tai quái); ~ые наме́рения ác ý; 2. (*сознательно недобросовестный*) ngoan cố, cố tình, cố tâm, cố ý, có chủ tâm; ~ неплате́льщик kẻ trây nợ ngoan cố (trây thuế ngoan cố, cố tình ỳ nợ, cố tâm không trả tiền nhà); ~ наруши́тель дисципли́ны kẻ cố tâm vi phạm kỷ luật

злость *ж.* (sự, cơn) giận dữ, tức giận, hằn học; меня́ берёт ~ tôi giận lắm; говори́ть со ~ью hằn học nói, nói giận dữ

злосча́стный *прил.* bất hạnh, rủi ro, đen đủi, xúi quẩy, xui xẻo

злоумы́шленник *м. уст.* kẻ gian phi; (*преступник*) (tên) hung thủ, tội phạm

злоумы́шленный *прил. уст.* có ác ý; (*преступный*) có tội, phạm tội, tội phạm, gian phi

злоупотреби́ть *сов. см.* злоупотребля́ть

злоупотребле́ние *с.* (sự) lạm dụng; (*пищей и т. п.*) (sự) dùng lạm, dùng quá độ, nghiện, ghiền; должностно́е ~ lạm quyền, hà lạm

злоупотребля́ть, злоупотреби́ть (*Т*) lạm dụng; (*пищей и т. п.*) dùng lạm, dùng quá độ, nghiện, ghiền; ~ чьи́м-л. дове́рием lạm dụng sự tín nhiệm của ai; ~ чьей-л. доброто́й lạm dụng lòng tốt của ai; ~ вла́стью lạm quyền, lạm dụng quyền hành; ~ снотво́рными сре́дствами dùng lạm (ghiền) thuốc ngủ; ~ алкого́лем nghiện (ghiền) rượu

злоязы́чный *прил.* ác khẩu, ác miệng, độc miệng, độc mồm; ~ челове́к kẻ ác khẩu, người độc miệng

злоязы́чие *с.* (thói, sự, điều) ác khẩu, ác miệng, độc miệng, độc mồm

зло́||ка, **~чка** (*скл. как ж.*) *м. и ж. разг.* người gắt gỏng (cáu kỉnh, cáu bẳn)

змееви́дный *прил.* xoắn ruột gà, ngoằn ngoèo, xoắn

змеевик *м.* 1. *тех.* ống ruột gà, ống xoắn; 2. *мин.* serpentin, đá da rắn

змееголо́в *м.* (*рыба*) (cá) quả, chuối, lóc, tràu, sộp (*Ophiocephalus argus*)

Змеено́с||ец *м.*: созве́здие ~ца chòm sao Xà phu (*Ophiuchus*)

змеи́н||ый *прил.* 1. (thuộc về) rắn; ~ яд nọc rắn; ~ая ко́жа da rắn; 2. *перен.* (*коварный*) độc, độc địa, độc ác, thâm độc, rắn độc; ~ая улы́бка cái cười rắn độc (độc ác)

зме||и́ться *несов.* 1. uốn khúc, uốn quanh, uốn mình, ngoằn ngoèo; 2. *перен.*: на губа́х его́ ~и́лась презри́тельная улы́бка nó nhếch mép cười khinh bỉ

змей *м.* 1. *фольк.* xà tinh, chằn tinh; 2. (*бумажный*) (cái) diều

змейк||а *ж. уменьш. от* змея́; ✧ бежа́ть ~ой (*о ручье и т.п.*) uốn mình, uốn lượn, uốn quanh

змейковый *прил.*: ~ аэростат khí cầu hình cánh diều

змея́ *ж.* rắn; ядови́тая ~ rắn độc; ✧ ~ подколо́дная đồ rắn độc, kẻ độc ác; созве́здие Змеи́ chòm sao Thiên xà (*Serpens*)

знава́ть *несов. см.* знать I

знак *м.* 1. (*изображение*) dấu hiệu, dấu; ~ ра́венства dấu bằng, =; ~ ко́рня dấu căn; ~и препина́ния dấu chấm câu; ~ ка́чества dấu chất lượng; ~ охра́ны а́вторского пра́ва dấu bảo vệ tác quyền (bản quyền), ©; 2. (*обозначение*) ký hiệu, dấu hiệu; усло́вный ~ ký hiệu, ước hiệu, ám hiệu, dấu hiệu quy ước; опознава́тельный ~ phiên hiệu, dấu hiệu riêng biệt (phân biệt, nhận biết); математи́ческие ~и ký hiệu (dấu) toán học; астрономи́ческие ~и ký hiệu thiên văn; библиоте́чный ~ ký hiệu thư viện; корректу́рные ~и ký hiệu chữa morat; водяны́е ~и dấu (hình, đường) chìm (*trong giấy*); ~и зодиа́ка *астр.* cung hoàng đạo; 3. (*предмет*) mốc, cột mốc, dấu mốc, cột tiêu, biển báo, biển báo hiệu; пограни́чный ~ mốc (cột mốc) biên giới; доро́жный ~ biển báo, biển chỉ đường; топографи́ческий ~ cột tiêu trắc địa (địa hình); 4. (*проявление*) (sự) biểu hiện; (*признак*) triệu chứng, triệu, điềm; (*свидетельство*) chứng minh; молча́ние — ~ согла́сия im lặng là đồng ý, im lặng là biểu hiện sự đồng ý; ~ внима́ния biểu hiện của lòng quan tâm; дурно́й ~ điềm gở, hung triệu, triệu chứng xấu; 5. (*след, отметина*) dấu, vết, dấu vết, dấu tích; ~ бы́вшей ра́ны dấu vết (dấu tích) của vết thương cũ; 6. (*клеймо, метка*) nhãn, nhãn hiệu, thương hiệu; това́рный ~ nhãn hiệu hàng hoá, nhãn hàng; фи́рменный ~ thương hiệu của hãng

(công ty); 7. (*значок*) huy hiệu; нагру́дный ~ huy hiệu; 8.: ~ почёта dấu hiệu vinh dự; ~и отли́чия huân chương, huy chương; ~и разли́чия cấp hiệu, quân hiệu, quân hàm; 9. (*сигнал*) hiệu, tín hiệu; подава́ть ~и đánh tín hiệu, báo hiệu, ra hiệu; сде́лать ~ руко́й đưa tay ra hiệu, ra hiệu bằng tay; 10. *информ.* (*символ*) ký tự; ✧ де́нежные ~и tiền giấy (giấy bạc) và tiền đúc; dấu hiệu tiền tệ (*спец.*); под ~ом чего́-л. а) có đặc trưng gì; б) (*под лозунгом*) dưới khẩu hiệu gì; в) (*под вывеской*) dưới chiêu bài gì; в ~ дру́жбы để tỏ tình thân hữu (hữu nghị); в ~ призна́тельности để tỏ lòng biết ơn; в ~ согла́сия để tỏ sự đồng ý; в ~ проте́ста để phản đối (phản kháng); в ~ па́мяти để kỷ niệm

зна́ков||ый *прил.* (thuộc về) dấu hiệu, dấu; ký hiệu, cột mốc, dấu mốc, cột tiêu; ký tự; hiệu, tín hiệu (*ср.* знак); ~ая систе́ма hệ thống ký hiệu; ~ые сре́дства các phương tiện ký hiệu; ~ая структу́ра cấu trúc ký hiệu (dấu hiệu)

знако́мить, познако́мить (*В*) giới thiệu, nói cho... biết; ~ кого́-л. с ке́м-л. giới thiệu người nào với ai; ~ кого́-л. с де́лом nói (trình bày, giới thiệu) cho ai biết về công việc

знако́миться, познако́миться 1. (*с кем-л.*) tự giới thiệu, làm quen; 2. (*с чем-л.*) tìm hiểu, nghiên cứu, làm quen, thăm thú, đi xem, đi thăm; ~ с обстано́вкой tìm hiểu (làm quen với) tình hình; ~ с музе́ями го́рода đi xem (thăm thú) các bảo tàng của thành phố

знако́мств||о *с.* 1. (sự) quen biết, làm quen; пе́рвое ~ làm quen lần đầu, sơ giao; завяза́ть ~ с ке́м-л. làm quen với ai; подде́рживать ~ друг с дру́гом đi lại (giao thiệp, giao tiếp, liên hệ) với nhau; прекрати́ть ~ с ке́м-л. tuyệt giao (cắt đứt quan hệ) với ai; 2. (*круг знакомых*) (chỗ, người) quen biết; но́вые ~a những người quen biết mới; больши́е ~a quen biết nhiều (rộng); 3. (*знания*) kiến thức, tri thức, (sự) hiểu biết; ~ с матема́тикой kiến thức (tri thức, sự hiểu biết về) toán học

знако́м||ый *прил.* 1. (*известный*) quen, quen biết, quen thuộc; ~ по́черк nét chữ quen thuộc; ~ челове́к người quen; 2. (*с Т, Д*) (*испытавший, знающий что-л.*) hiểu biết, biết, nắm sát, nắm; всё э́то нам давно́ ~о tất cả những điều này chúng tôi đã biết từ lâu; я знако́м с литерату́рой по э́тому вопро́су tôi đã nghiên cứu sách báo về vấn đề đó; он хорошо́ знако́м с жи́знью anh đó am hiểu việc đời; быть ~ым с обстано́вкой hiểu (hiểu biết, nắm sát) tình hình; 3. (*с Т*) (*состоящий в знакомстве*) quen, quen biết; быть ~ым с ке́м-л. quen (quen biết) ai; мы с ним давно́ ~ы tôi với anh ấy quen nhau từ lâu; 4. *в знач. сущ. м.* người quen (quen biết); он мой ~ anh ấy là người quen của tôi

знамена́тел||ь *м.* *мат.* mẫu số; привести́ к о́бщему ~ю quy (đổi) ra mẫu số chung

знамена́тельность *ж.* (tính chất, sự) trọng đại, lớn lao, quan trọng

знамена́тельн||ый *прил.* 1. trọng đại, lớn lao, quan trọng, đáng ghi nhớ, đáng chú ý; ~ое собы́тие в исто́рии на́шей страны́ sự kiện trọng đại trong lịch sử nước ta; 2. *грам.*: ~ые ча́сти ре́чи từ loại thực từ

зна́мение *с.* *уст.* 1. dấu hiệu, dấu; 2. (*предзнаменование*) điềm, triệu; до́брое ~ điềm lành; ✧ ~ вре́мени đặc trưng (tinh thần) của thời đại

знамени́тость *ж.* 1. danh tiếng, tiếng tăm, thanh danh; 2. (*знаменитый человек*) nhân vật trứ danh, người nổi tiếng (có danh tiếng); стать ~ю trở thành nổi tiếng

знамени́т||ый *прил.* trứ danh, nổi tiếng, danh tiếng, có tiếng, lừng danh, có danh tiếng, có tên tuổi; ~ учёный nhà bác học trứ danh; ~ ме́дик danh y; ~ое произведе́ние tác phẩm nổi tiếng

знаменова́ть *несов.* (*В*) đánh dấu

знаменосец *м.* người cầm cờ

знамёнщик *м.* *воен.* người cầm cờ

зна́м||я *с.* (ngọn, lá) cờ, kỳ; кра́сное ~ cờ đỏ, hồng kỳ; боево́е ~ quân kỳ, ngọn cờ chiến đấu; ✧ высоко́ держа́ть ~ чего́-л. giương cao ngọn cờ của cái gì; подня́ть ~ борьбы́ за что́-л. giương (phất) cao ngọn cờ đấu tranh cho cái gì; под ~енем чего́-л. dưới ngọn cờ của cái gì

зна́ни||е *с.* 1. *тк. ед.* (sự) hiểu biết, am hiểu, biết; ~ де́ла biết việc, am hiểu công việc; ~ жи́зни hiểu biết việc đời, am hiểu cuộc đời; ~ языка́ biết tiếng, am hiểu ngôn ngữ; 2. *мн.*: ~я kiến thức, tri thức, kiến văn; глубо́кие ~я kiến thức uyên thâm, tri thức (kiến văn) sâu rộng; обладать ~ями có kiến thức (tri thức, kiến văn); 3. (*наука*) khoa học; о́бласть ~я lĩnh vực khoa học

зна́тно *нареч.* *разг.* (một cách) tuyệt vời, rất tốt

зна́тность *ж.* (sự, tính chất, tính) quyền quý, quý phái, quý tộc; ~ ро́да tính chất quý phái (quyền quý, trâm anh thế phiệt) của dòng họ

зна́тн||ый *прил.* 1. *уст.* (*принадлежащий к знати*) quyền quý, quý phái, quý tộc; ~ род thế gia, danh gia, thế phiệt; 2. (*выдающийся*) nổi tiếng, nổi danh, có tiếng, có danh tiếng; ~ые лю́ди на́шей страны́ những danh nhân (người nổi tiếng) của nước ta; 3. *разг.* (*отличный*) tuyệt vời, rất tốt

знато́к *м.* người am hiểu (am tường, thông hiểu, thông thạo, thành thạo, tinh thông, sành sỏi); ~ своего́ де́ла người thạo việc (am hiểu công việc, tinh thông nghiệp vụ, sành nghề); ~ жи́вописи người am hiểu (am tường, thông hiểu) hội hoạ

зна||ть I *несов.* 1. (*В, о П*) (*иметь сведения*) biết, hay, biết (hay) tin, hay biết; ~ наме́рения проти́вника biết ý đồ của đối phương; я не ~ю о нём ничего́ tôi không biết (không hay, không hay biết) gì về nó cả; наско́лько я ~ю theo tôi biết (được biết); 2. (*обладать знаниями*) biết, hiểu biết; ~ своё де́ло hiểu biết việc mình làm; ~ жизнь hiểu biết việc đời; ~ иностра́нный язы́к biết ngoại ngữ; ~ доро́гу biết đường; 3. (*быть знакомым с кем-л.*) quen biết, biết, quen; ~ друг дру́га quen biết (biết, quen) nhau; 4. (*понимать, сознавать*) hiểu, rõ; я не ~ю, заче́м вы пришли́ ко мне tôi không hiểu (không rõ) vì sao anh đến chỗ tôi; ✧ ~ ме́ру có điều độ, có chừng mực, biết giữ điều độ; во всём на́до ~ ме́ру làm gì cũng phải có chừng mực; ~, что к чему́ sành sỏi, thành thạo, lõi đời, sành, khôn, lõi; кто его́ ~ет! ai mà biết được!; ~ толк в чём-л. am hiểu (thông hiểu, sành sỏi, sành) việc gì; ~ цену кому́-л., чему́-л. biết rõ (đánh giá đúng) ai, cái gì; дать ~ кому́-л. báo cho ai biết; дать ~ о себе́ báo tin về mình; ~ не зна́ю hoàn toàn không biết, không hay biết gì, không hề biết; то́лько и ~ет, что... chỉ biết... mà thôi; отку́да мне ~? làm sao mà tôi biết được?

знать II *ж.* (*аристократия*) (giới) quý tộc, quý phái, thế phiệt

знать III *вводн. сл.* *разг.* tất nhiên, cố nhiên, hiển nhiên, hẳn vậy; (*по-видимому*) chắc là, có lẽ là, ý chừng

зна́ться *несов.* (с *Т*) *разг.* giao thiệp, giao tiếp, giao du, đi lại, chơi bời; ~ с ке́м-л. giao thiệp (giao tiếp, giao du, đi lại, chơi bời) với ai; он ни с кем не жела́ет ~ nó không muốn giao thiệp (giao tiếp) với ai cả

зна́харка *ж.* bà lang vườn

зна́харство *с.* nghề thầy lang (lang vườn)

зна́харь *м.* thầy lang, lang vườn

значе́ни||е *с.* 1. (*смысл*) nghĩa; определи́ть ~ сло́ва định nghĩa của từ; в букваль́ном ~и сло́ва với nghĩa đen của từ; ~ и смысл *филос.* nghĩa và ý nghĩa; 2. (*важность*) ý nghĩa, giá trị, tác dụng, nghĩa lý, tầm quan trọng; име́ть, приобрета́ть большо́е ~ có ý nghĩa (giá trị, tác dụng, tầm quan trọng) lớn lao; не име́ть никако́го ~я không có ý nghĩa gì, không có giá trị nào; придава́ть большо́е ~ чему́-л. coi trọng cái gì lắm, rất chú ý đến cái gì; не прида́ть ~я чему́-л. không chú ý đến cái gì, coi nhẹ cái gì; 3. *мат., социол.* trị, trị số, giá trị; крити́ческое ~ *мат.* trị số tới hạn; числово́е ~ *мат.* giá trị (trị số) bằng số; преде́льное ~ *мат.* giá trị giới hạn; грани́чное, краево́е ~ *мат.* giá trị biên; абсолю́тное ~ *мат.* giá trị tuyệt đối; ~ при́знака *социол.* giá trị của dấu hiệu; кра́йнее ~ *социол.* cực trị; поро́говое ~ *социол.* giá trị ngưỡng; шка́льное ~ *социол.* giá trị thang

зна́чимость *ж.* ý nghĩa, giá trị, tầm quan trọng

зна́чимый *прил.* có nghĩa, có ý nghĩa; (*важный*) có giá trị, quan trọng

зна́чит *вводн. сл. разг.* thế thì, vậy thì, như thế (như vậy) là, thế nghĩa là; ~, пора́ е́хать thế thì (vậy thì, như thế là, như vậy là, thế nghĩa là) đến lúc phải đi

значи́тельно *нареч.* (một cách) đáng kể, nhiều; ~ труднée khó hơn nhiều; ~ да́льше xa hơn nhiều; ~ увели́читься tăng lên nhiều

значи́тельность *ж.* 1. (*величина*) (độ) to lớn, lớn; ~ расстоя́ния độ lớn của khoảng cách, khoảng cách lớn; 2. (*важность*) tầm quan trọng, ý nghĩa to lớn

значи́тельн||ый *прил.* 1. (*большой*) lớn, to, nhiều, to lớn, đáng kể; ~ая су́мма số tiền lớn; ~ая часть phần lớn, phần nhiều, đa phần; в ~ой ме́ре, в ~ой сте́пени phần lớn, phần nhiều, ở mức độ lớn; 2. (*важный*) lớn, lớn lao, quan trọng, đáng kể; ~ое собы́тие sự kiện lớn lao (quan trọng); 3. (*многозначительный*) đầy ý nghĩa, quan trọng; со ~ым ви́дом có vẻ quan trọng; ~ взгляд cái nhìn đầy ý nghĩa

зна́ч||ить *несов.* có nghĩa là, nghĩa là, tức là; (*свидетельствовать о чём-л.*) chứng tỏ; что э́то ~ит? như thế nghĩa là thế nào?, thế nghĩa là gì?; э́то ничего́ не ~ит cái (điều) đó không có nghĩa gì hết; э́то ~ит, что... cái (điều) đó có nghĩa là..., như thế tức là...; мно́го ~ có nghĩa lớn; ма́ло ~ không đáng kể, không quan trọng

зна́ч||иться *несов.* được ghi (tính, kê, liệt) vào; он нигде́ не ~ится anh ấy không được ghi (tính, kê, liệt) vào đâu cả; ~ в спи́ске có tên (được ghi, được kê) trong danh sách

значо́к *м.* 1. huy hiệu; 2. (*пометка*) dấu, dấu hiệu, ký hiệu; 3. *информ.* biểu tượng, biểu trưng

зна́ющ||ий *прил.* am hiểu, am tường, thông hiểu, thông thạo, tinh thông, sành sỏi; ~ие лю́ди giới am hiểu, giới sành sỏi, những người thông thạo

зноб||и́ть *несов. безл.*: меня́ ~и́т tôi ớn lạnh, tôi lên cơn rét

зной *м.* (sự) oi bức, nồng nực, oi ả, nóng bức, oi, bức, nồng; полу́денный ~ trời oi (trời bức, trời nồng) buổi trưa

зно́йн||ый *прил.* oi bức, nồng nực, oi ả, nóng bức, oi, bức, nồng; ~ая пого́да tiết trời oi ả (nồng nực); ~ое ле́то mùa hè nóng bức (nồng nực, oi bức)

зоб *м.* 1. (*у птицы*) (cái) diều; 2. (*болезнь*) (cái, cục) bướu cổ, bướu giáp, bìu

зов *м.* 1. tiếng gọi, lời kêu gọi; яви́ться на ~ đến theo tiếng gọi, đến theo lời kêu gọi; 2. *разг.* (*приглашение*) tiếng gọi, lời mời; прийти́ по пе́рвому ~у mới gọi đã đến ngay

зодиа́к *м. астр.* hoàng đạo, hoàng đới

зодиака́льн||ый *прил.* (thuộc về) hoàng đạo, hoàng đới; ~ые созве́здия những chòm sao hoàng đạo

зо́дческий *прил.* (thuộc về) kiến trúc học, kiến trúc

зо́дчество *с.* kiến trúc học, (nghệ thuật, nền) kiến trúc; древнеру́сское деревя́нное ~ nền kiến trúc bằng gỗ của nước Nga cổ đại

зо́дчий *м.* (*скл. как прил.*) kiến trúc sư, nhà kiến trúc

зола́ *ж.* tro

золо́вка *ж.* (*старшая сестра мужа*) chị chồng; (*младшая сестра мужа*) em gái chồng

золоти́ст||ый *прил.* vàng, vàng ánh; ~ые во́лосы tóc vàng

золоти́ть, позолоти́ть (*В*) mạ vàng, thếp vàng

золоти́ться *несов.* vàng ánh

золотни́к I *м. уст.* zolotnik (*bằng 4,26 gram*); ✧ мал ~, да до́рог *погов.* nhỏ mà rất quý

золотни́к II *м. тех.* van trượt, ngăn kéo

зо́лото *с.* 1. vàng, hoàng kim; саморо́дное ~ vàng tự sinh; 2. *собир.* (*золотые вещи*) đồ vàng; 3. *собир.* (*золотые деньги*) tiền vàng; плати́ть ~м trả bằng vàng; 4. *разг.* (*о золотой медали*) huy chương vàng; э́тому атле́ту доста́лось ~ anh lực sĩ ấy đã giành được huy chương vàng; ✧ шить ~м thêu kim tuyến, thêu chỉ vàng; он не челове́к, а ~ anh ấy thật là một người tuyệt vời

золотоволо́сый *прил.* (có) tóc vàng

золотодобыва́ющий *прил.* (thuộc về) khai thác vàng

золотоиска́тель *м.* người tìm vàng

золот||о́й *прил.* 1. (thuộc về) vàng, hoàng kim; (*из золота*) (bằng) vàng; ~ сли́ток thỏi vàng; ~ые ро́ссыпи sa khoáng chứa vàng; ~ы́е часы́ đồng hồ vàng; ~а́я валю́та tiền tệ (bằng) vàng; ~ станда́рт bản vị vàng, kim bản vị; ~о́е содержа́ние валю́ты hàm lượng (nội dung) vàng của tiền tệ; ~ запа́с trữ kim, kho vàng quốc gia; ~а́я оговóрка *эк.* điều khoản vàng; 2. (*золотого цвета*) vàng, vàng ánh; ~ы́е ку́дри mớ tóc quăn vàng ánh; ~ы́е ры́бки cá vàng; 3. *перен.* (*замечательный*) vàng, vàng ngọc, quý báu, tuyệt vời; ~о́е се́рдце tấm lòng vàng; ~ рабо́тник người cán bộ tuyệt vời; ~ы́е слова́ những lời vàng ngọc; теря́ть ~о́е вре́мя phí mất thì giờ vàng ngọc; 4. *перен.* (*дорогой, любимый*) yêu quý; 5. *в знач. сущ. м.* đồng tiền vàng, kim tiền; 5. (*являющийся обладателем золотой медали*) được huy chương vàng; ~а́я па́ра cặp đấu thủ được huy chương vàng; ~а́я кома́нда đội được huy chương vàng; ~ призёр người được huy chương vàng; 6. (*связанный с завоеванием золотой медали*) vàng, đem lại huy chương vàng; ~ гол bàn thắng vàng (đem lại huy chương vàng); ~о́е очко́ điểm số vàng (đem lại huy chương vàng); ✧ Золота́я Орда́ *ист.* hãn quốc

Kim Trướng (*đầu những năm 40 thế kỷ 13 đến thế kỷ 15*); созве́здие Золото́й ры́бы *астр.* chòm sao Kim Ngư (*Dorado*); ~ы́х дел ма́стер *уст.* thợ kim hoàn; ~ век thời đại hoàng kim; ~а́я о́сень mùa thu vàng; ~а́я середи́на trung dung, trung đạo; ~ое сече́ние cách chia hài hoà (cân đối); у него́ ~ы́е ру́ки anh đó khéo tay lắm

золотоно́сный *прил.* có vàng, chứa vàng; ~ песо́к cát chứa vàng

золотопромы́шленник *м.* 1. (*владелец*) chủ mỏ vàng; 2. (*работник*) công nhân mỏ vàng, thợ đãi vàng

золотопромы́шленность *ж.* (ngành) công nghiệp khai thác vàng

золотопромы́шленный *прил.* (thuộc về) công nghiệp khai thác vàng; ~ райо́н vùng khai thác vàng

золототы́сячник *м. бот.* (cây) hoa bách kim (*Centaurium*)

золотошве́йка *ж.* (bà, chị) thợ thêu kim tuyến, thợ thêu chỉ vàng

золотошве́йный *прил.* (thuộc về) thêu kim tuyến, thêu chỉ vàng

золоту́ха *ж. уст. разг.* (bệnh) tràng nhạc, tạng lao

золоту́шный *прил. разг.* (thuộc về) tràng nhạc, tạng lao

золоче́ние *с.* (sự) mạ vàng, thếp vàng

золочёный *прил.* (được) mạ vàng, thếp vàng

Зо́лушк||а *ж.* (*из сказки*) cô Tấm, cô Lọ Lem, Cendrillon; быть в положе́нии ~и ở trong thân phận của cô Tấm (cô gái siêng năng mà bị hắt hủi)

зо́льник *м. тех.* hố (máng, hộp) tro

зо́мби *мн.* zombi, kẻ đầu sai bị ngu muội hoá

зомби́рование *с.* (sự) zombi hoá, ngu muội hoá

зомби́рованн||ый *прил.* (bị) zombi hoá, ngu muội hoá; ~ые лю́ди những người bị zombi hoá, những kẻ ngu muội dễ sai khiến

зомби́ровать *несов. и сов.* zombi hoá, ngu muội hoá

зо́на *ж.* 1. khu vực, vùng, khu, miền, đới; погранича́я ~ vùng biên giới; экваториа́льная ~ đới xích đạo; ~ прямо́го транзи́та *эк.* khu vực quá cảnh trực tiếp; ~ переда́чи эстафе́ты *спорт.* khu vực chuyển gậy tiếp sức; вое́нная ~ khu quân sự; ~ вое́нных де́йствий vùng chiến sự, ~ ми́ра khu vực hoà bình; 2. *жарг.* trại tù

зона́льн||ый *прил.* (thuộc về) khu vực, vùng, khu, miền, đới; ~ое совеща́ние hội nghị khu vực

зонд *м.* 1. *мед.* (cái) thông, que thăm; 2. *тех.* (cái, bộ, ống) đo; 3. *метеор.* bóng thám không

зонда́ж *м. см.* зонди́рование

зонди́рование *с.* 1. *мед.* (sự) thông; 2. *тех.* (sự) dò, thăm dò; 3. *перен.* (sự) dò, thăm dò, dò xét

зонди́ровать *несов.* (*В*) 1. *мед.* thông; 2. *тех.* dò, thăm dò; 3. *перен.* dò, thăm dò, dò xét; ~ по́чву thăm dò tình hình

зони́рование *с.* (sự) phân vùng

зонт *м.* 1. lọng, tàn, tán, ô, dù; 2. (*навес*) diềm

зо́нтик *м.* 1. ô, dù; 2. *бот.* tán

зо́нтичн||ый *прил.* 1. (thuộc về) lọng, tàn, tán, ô, dù; 2. (*в форме зонта*) (có) hình tán, dạng ô, hình dù; ~ая па́льма cây cọ hình tán; ~ая анте́нна anten dù; 3. *в знач. сущ. мн.*: ~ые *бот.* họ Hoa tán (*Umbrelliferae*)

зооветерина́рный *прил.* (thuộc về) thú y

зооветслу́жба *ж.* cơ quan thú y

зооветспециали́ст *м.* chuyên viên thú y

зоогеогра́фия *ж.* (môn) địa lý động vật

зооинжене́р *м.* kỹ sư chăn nuôi

зоо́лог *м.* nhà động vật học

зоологи́ческий *прил.* (thuộc về) động vật học; ~ парк, сад vườn động vật, vườn thú, vườn bách thú

зооло́гия *ж.* động vật học

зоопа́рк *м.* vườn động vật, vườn thú, vườn bách thú

зоопланкто́н *м. биол.* động vật phù sinh

зоосад *м. см.* зоопа́рк

зооспо́ра *ж. биол.* động bào tử

зоопсихоло́гия *ж.* tâm lý học động vật

зоотехник *м.* kỹ sư chăn nuôi

зоотехника *ж.* (môn) kỹ thuật chăn nuôi

зоотехни́ческ||ий *прил.* (thuộc về) kỹ thuật chăn nuôi; ~ие ку́рсы khoá học kỹ thuật chăn nuôi

зоотехния *ж. см.* зоотехника

зоото́мия *ж.* động vật giải phẫu học

зоотехни́ческий *прил.* (thuộc về) kỹ thuật chăn nuôi

зоофи́ты *мн. зоол.* động vật dạng cây

зооци́д *м.* thuốc diệt chuột

зооци́рк *м.* (môn, ngành) xiếc động vật

зо́ркий *прил.* 1. (*о глазах*) tinh; (*о человеке*) tinh mắt; 2. *перен.* (*проницательный*) tinh, tinh ý, sáng trí, sắc sảo; (*бдительный*) tỉnh táo

зо́рко *нареч.* (một cách) tinh, tinh tường, tinh ý

зо́ркость *ж.* 1. (sự, độ) tinh, tinh mắt, tinh tường; 2. (*проницательность*) (sự) tinh tường, tinh ý, sáng trí, sắc sảo; (*бдительность*) (sự) tỉnh táo

зороастри́зм *м. рел.* bái hoả giáo, đạo thờ lửa

зра́зы *мн. кул.* (món) zrazy, thịt băm có nhân; ~ с ри́сом thịt băm nhân cơm

зрачко́в||ый *прил.* (thuộc về) đồng tử, con ngươi; ~ые рефле́ксы phản xạ đồng tử; ~ые волокна́ sợi đồng tử; ~ центр trung tâm đồng tử

зрачо́к *м.* đồng tử, con ngươi

зре́лище *с.* 1. cảnh tượng, quang cảnh; печа́льное ~ cảnh tượng buồn thảm, quang cảnh tiêu điều; 2. (*представление*) (buổi) diễn, biểu diễn

зре́лищн||ый *прил.*: ~ые предприя́тия doanh nghiệp du hý, du hý trường

зре́ло *нареч.* (một cách) chín chắn, chín muồi; ~ обду́мав sau khi đã suy nghĩ chín chắn

зре́лость *ж.* 1. (*спелость*) (sự, độ) chín, chín muồi; 2. (*организма*) (sự, độ) trưởng thành, thành thục; полова́я ~ trưởng thành (thành thục) sinh dục; ~ пло́да sự đủ tháng đủ ngày của thai; 3. *перен.* (sự) trưởng thành, chín chắn; полити́ческая ~ trưởng thành về chính trị; ~ ума́ đầu óc chín chắn

зре́л||ый *прил.* 1. (*спелый*) chín, chín muồi; 2. (*возмужалый*) trưởng thành, thành thục; ~ во́зраст tuổi trưởng thành; 3. *перен.* trưởng thành, thành thục, chín chắn, lão luyện, có kinh nghiệm; ~ое произведе́ние tác phẩm thành thục; ~ое реше́ние quyết định chín chắn

зре́ни||е *с.* thị giác; (*способность видеть*) thị lực, nhãn lực, sức nhìn; лиши́ться ~я, потеря́ть ~ hỏng mắt, mất thị giác; хоро́шее ~ mắt tinh, thị lực tốt; плохо́е ~ mắt (thị lực) kém; о́рган ~я cơ quan thị giác; монокуля́рное ~ nhìn một mắt; ✧ по́ле ~я а) thị trường, tầm mắt; б) *перен.* nhãn quan, tầm nhìn, tầm mắt; то́чка ~я quan điểm; с то́чки ~я theo quan điểm; под угло́м ~я dưới giác độ, dưới góc độ, theo quan điểm

зреть *несов.* 1. (*становиться спелым*) chín; 2. *перен.* chín, chín muồi, trưởng thành

зри́мый *прил.* 1. thấy được, nhìn được, trông thấy, thấy rõ; 2. *перен.* (*ощутимый*) rõ rệt

зри́тель *м.* khán giả, người xem

зри́тельн||ый *прил.* 1. (thuộc về) thị giác; ~ о́рган cơ quan thị giác; ~ нерв dây thần kinh thị giác; ~ центр trung tâm thị giác; ~ая па́мять trí nhớ bằng mắt, ký ức thị giác; ~ое ощуще́ние cảm giác nhìn; ~ сигна́л tín hiệu nhìn; 2.: ~ зал phòng xem; ~ая трубá ống nhìn, ống nhòm

зря *нареч. разг.* (một cách) vô ích, phí công, hoài công, uổng công, phí hoài, hoài phí, uổng phí, toi; ~ тра́тить что-л. tiêu mất cái gì một cách vô ích, tiêu phí cái gì; ~ тра́тить вре́мя phí hoài (hoài phí, toi) thì giờ; ~ ждать uổng công (hoài công, phí công, toi công) chờ đợi; ~ вы э́то! anh không nên làm (nói) như vậy!

зря́чий *прил.* 1. thấy được; 2. *в знач. сущ. м.* người thấy được

зуб *м.* 1. (*мн.* ~ы) răng; лечи́ть ~ы chữa răng; 2. (*мн.* ~ья) răng, răng cưa; ✧ не по ~а́м а) khó nhai, cứng quá, rắn quá; б) *перен.* quá sức, khó xơi, nhá không nổi; име́ть ~ про́тив кого́-л., на кого́-л. thù ngầm ai, găm thù ai; класть ~ы на по́лку nhịn đói, treo niêu, treo mõm, treo mồm; у меня́ ~ на́ ~ не попада́ет tôi run cầm cập, tôi đánh bò cạp; ни в ~ (*или* ни в ~ ного́й, ни в ~ толкну́ть) mít đặc, mù tịt, hoàn toàn i tờ, không biết gì cả

зуба́стый *прил.* 1. (có) răng to và nhọn; 2. *перен.* (*острый на язык*) miệng lưỡi, mồm mép, bạo mồm bạo miệng, mồm năm miệng mười, mồm loa mép giải

зуба́т||ый *прил.*: ~ые киты́ loài cá voi có răng

зуб||е́ц *м.* 1. răng; ~ пилы́ răng cưa; ~ бороны́ răng bừa; 2. *обыкн. мн.*: ~цы́ (*надстройка на крепостной стене*) răng cưa, gờ châu mai; ба́шня с ~ца́ми tháp có răng cưa (gờ châu mai)

зуби́ло *с.* (cái) đục

зубн||о́й *прил.* 1. (thuộc về) răng; ~ нерв dây thần kinh răng; ~ врач nha sĩ, thầy thuốc chữa răng; ~ проте́з răng giả, hàm răng giả; ~а́я щётка bàn chải răng; ~ порошо́к bột đánh răng; ~а́я па́ста thuốc (xà phòng) đánh răng; 2. *лингв.*: ~ согла́сный âm răng, sỉ âm

зубоврачебный *прил.* (thuộc về) nha khoa, khoa răng; ~ кабине́т phòng nha khoa, phòng răng

зубо́к *м. уменьш. от* зуб; ✧ на ~ подари́ть tặng quà trẻ sơ sinh; попа́сть на ~ кому́-л. *разг.* bị ai chế giễu, bị ai nói xấu, bị ai chỉ trích; знать что́-л. на ~ *разг.* hiểu sâu sắc điều gì

зуболечебница *ж.* bệnh viện nha khoa, bệnh viện răng

зуболечебный *прил. см.* зубоврачебный

зубопротезный *прил.*: ~ кабине́т phòng trồng răng (làm răng giả)

зуборе́зн||ый *прил. тех.* (để) cắt răng; ~ая маши́на máy cắt răng

зубоска́л *м. разг.* người thích giễu cợt (hay chế nhạo)

зубоска́лить *несов. разг.* giễu, giễu cợt, chế giễu, chế nhạo

зубоска́льство *с. разг.* (sự, thói) giễu, giễu cợt, chế giễu, chế nhạo

зубочи́стка *ж.* (cái) tăm

зубр *м.* 1. *зоол.* bò rừng, bò bizon (*Bison bonasus*); 2. *перен. разг.* (*о косном человеке*) kẻ cực kỳ bảo thủ (thủ cựu); 3. *перен. разг.* (*о знатоке своего дела*) người rất thành thạo, tay thợ khéo; редакцио́нный ~ biên tập viên rất thành thạo

зубрёжка *ж. разг.* (sự) học gạo, học vẹt

зубри́л||а, ~ка *м. и ж. разг.* kẻ học gạo, kẻ học vẹt

зубри́ть *несов. разг.* (*В*) gạo, học gạo, học vẹt; ~ уро́ки gạo (học gạo) bài

зубри́ца *ж.* bò rừng cái

зубро́вка *ж.* rượu zubrovka (*rượu thơm bằng loại hoà thảo*)

зубча́тка *ж. тех.* bánh răng, bánh răng cưa

зубча́т||ый *прил.* 1. *тех.* (thuộc về) răng, bánh răng, răng cưa; ~ое колесо́ bánh răng; ~ая шестерня́ pinhông, bánh răng nhỏ; ~ая переда́ча truyền động bằng răng (bánh răng); 2. (*об очертаниях*) (có) hình răng cưa

зу́бчик *м.* 1. *уменьш. от* зубе́ц; 2.: ~ чесноко́ тép (múi) tỏi

зуд *м. прям. и перен.* (sự, cơn) ngứa, ngứa ngáy; писа́тельский ~ (cơn) ngứa bút

зуд||е́ть I *несов. прям. и перен. разг.* ngứa, ngứa ngáy; ру́ки ~я́т (+ *инф.*) ngứa tay...; у него́ язы́к ~е́л сообщи́ть об э́том nó ngứa mồm (ngứa miệng) báo tin đó

зуде́ть II *несов. разг.* (*о комарах и т. п.*) (kêu) vo ve, vo vo

зуёк *м.* (*птица*) chim choi choi (*Charadrius*)

зу́ммер *м. тех.* máy con ve

зы́бка *ж. прост.* (cái) nôi

зы́бк||ий *прил.* 1. tròng trành, chòng chành, rung rinh, lung lay, chao đảo; 2. *перен.* chênh vênh, không vững, không vững vàng; ~ая по́чва cơ sở không vững vàng

зы́бкость *ж.* 1. (sự, tính chất, độ) tròng trành, lung lay, chao đảo; 2. *перен.* (sự, tính chất) chênh vênh, không vững vàng

зыбь *ж.* sóng gợn, gợn sóng; лёгкая ~ sóng gợn lăn tăn, gợn sóng nhẹ; мёртвая ~ sóng chết

зы́чно *нареч.* (một cách) oang oang, vang

зы́чность *ж.* (sự, độ) oang oang, vang

зы́чный *прил.* oang oang, sang sảng, vang; ~ го́лос giọng oang oang (sang sảng)

зэк *м. разг. см.* зек

зюйд *м. мор.* 1. (hướng, phía) nam; 2. (*ветер*) gió nam

зюйд-вест *м. мор.* 1. (hướng, phía) tây nam; 2. (*ветер*) gió tây nam

зюйд-ост *м. мор.* 1. (hướng, phía) đông nam; 2. (*ветер*) gió nồm, gió đông nam

зя́бкий *прил. разг.* yếu chịu lạnh, dễ bị rét

зя́блев||ый *прил.*: ~ая вспа́шка cày ải mùa thu

зя́блик *м. зоол.* (chim) ri sừng, ri hoa (*Fringla coelebs*)

зя́бнуть *несов.* (bị) lạnh, rét

зябь *ж. с.-х.* (*вспашка*) (sự) cày ải mùa thu; (*поле*) đất cày mùa thu

зять *м.* (*мн.*: ~я, *Р* ~ёв) (*муж дочери*) (con) rể; (*муж старшей сестры*) anh rể; (*муж младшей сестры*) em rể

И

и I *союз* 1. (*соединительный*) và; стáрые и мáлые già và trẻ; мать и ребёнок mẹ và con, hai mẹ con; догнáть и перегнáть đuổi kịp và vượt quá; гóрод и дерéвня thành thị và nông thôn; там и сям đây đó, đó đây; 2. (*перечислительный*) và; и... и... cả... lẫn..., cả... cả..., vừa... vừa...; и вы и я cả anh lẫn tôi; и днём и нóчью cả ngày liền (lẫn) đêm, suốt ngày đêm; онá и краси́вая, и у́мная, и трудолюби́вая nàng vừa xinh đẹp vừa thông minh lại cần cù; и на мóре, и на земле́, и в вóздухе cả trên mặt biển, cả trên mặt đất lẫn trên không; 3. (*усилительный*) và, mà... lại; и как он бежáл! và nó đã chạy nhanh biết bao!; и как вы егó не ви́дели? sao mà anh lại không thấy nó?; и вы согла́сны? thế mà anh lại đồng ý à?; дождь шёл сильне́е и сильне́е trời mưa mỗi lúc một to; бóльше и бóльше mỗi lúc một nhiều, càng lúc càng nhiều; а кругóм степь и степь còn chung quanh chỉ toàn là thảo nguyên; 4. (*уступительный в знач.* хотя́) dù, tuy, cũng, mặc dù; и хóчется пойти́ в кинó, да нéкогда cũng muốn đi xem phim mà không có thì giờ; и трýдно, да нáдо сдéлать dù khó nhưng phải làm; 5. (*в знач.* и́менно) chính, đúng; так он и сдéлал nó đã làm đúng như vậy; вот об э́том я и говори́л tôi nói chính về việc này; так я и дýмал chính tôi cũng đã nghĩ thế; что и трéбовалось доказáть chính cần phải chứng minh điều đó; 6. (*в знач.* но) nhưng, mà; обещáл приéхать и не приéхал nó đã hứa đến mà (nhưng) không đến; он хотéл сдéлать э́то и не сдéлал nó muốn làm việc đó nhưng lại không làm; 7. (*в знач.* действи́тельно) và, và quả là; он собира́лся сказáть и сказáл nó định nói và (và quả là) đã nói

и II *частица* 1. (*же*) *не переводится*: и какóй вы счастли́вый! chà, anh sung sướng quá!, chà, chị thật là may mắn quá!; 2. (*тоже, также*) cả... cũng, và... cũng; и мы знáем э́то cả chúng tôi cũng biết điều đó; и они́ не пришли́ và họ cũng không đến; 3. (*даже*) cả, chính, ngay cả, thậm chí; он и э́того не знáет thậm chí (ngay cả) việc này nó cũng không biết; э́то и для меня́ трýдно ngay cả đối với tôi cái đó cũng khó; он и не попрощáлся thậm chí nó không chào từ biệt

и́бо *союз* vì, bởi vì, vì rằng, bởi chưng, vì lẽ rằng

и́ва *ж.* (cây) liễu (*Salix*)

ива́н-да-ма́рья *ж. бот.* (cây) sơn la, khoa huyền sâm (*Melampyrum nemorosum*)

ива́н-ча́й *м. бот.* (cây) liễu diệp lá hẹp (*Epilobium angustifolium*)

ивня́к *м.* 1. (*заросли*) rặng liễu; 2. *собир.* (*прутья*) cành liễu

и́вовый *прил.* (thuộc về) liễu; (*сделанный из ивняка*) (bằng cành) liễu

и́волга *ж.* (chim) vàng anh, hoàng anh, hoàng oanh (*Oriolus oriolus*)

ИВЦ *м. см.* информацио́нно-вычисли́тельный центр

игл||á *ж.* 1. kim; вяза́льная ~ kim đan, que đan; хирурги́ческая ~ kim phẫu thuật; гравирова́льная ~ kim khắc; 2. (*у хвойных*) lá kim; (*колючка, шип*) gai; 3. (*у животных*) lông nhọn, gai; 4. (*остроконечный предмет*) que nhọn, nóc nhọn; 4. *прост.* (*наркотик*) ma tuý; сесть на ~ý trở thành nghiện ma tuý; слезть с ~ы́ cai được ma tuý; посади́ть кого́-л. на ~ý lôi kéo (gạ gẫm, tập cho) ai xài ma tuý

игли́стый *прил.* (có) nhiều gai; ~ ка́ктус cây xương rồng nhiều gai

иглови́дный *прил. см.* иглообра́зный

иглодержа́тель *м. мед.* kìm cặp kim

иглоко́жие *мн.* (*скл. как прил.*) *зоол.* động vật da gai (*Echinodermata*)

иглообра́зный *прил* (có) dạng kim, dạng gai

иглотерапи́я *ж. мед.* (liệu pháp) châm cứu

иглоука́лывание *с. мед.* (phép, thuật) châm

игнори́ровать *несов. и сов.* (*В*) (*не замечать*) không đếm xỉa, không để ý, không thèm để ý; (*пренебрегать*) coi thường, xem thường, coi nhẹ, coi khinh; ~ окружа́ющих không đếm xỉa (không thèm để ý) đến những người xung quanh; ~ чьи́-л. распоряже́ния coi thường mệnh lệnh của ai

и́го *с.* ách, ách áp bức; под ~м dưới ách, dưới ách áp bức

иго́лк||а *ж. см.* игла́ 1–3; ✧ сиде́ть как на ~ах thấp thỏm, rất sốt ruột, như ngồi trên ổ kiến lửa; куда́ ~, туда́ и ни́тка *погов.* ≅ vợ chồng như đũa có đôi; иска́ть ~у в стогу́ се́на *погов.* ≅ đáy bể mò kim; mò kim đáy biển (*погов.*)

иго́лочк||а *ж.* kim; ✧ с ~и мới cắt chỉ, mới tinh, mới toanh, mới coóng; костю́м с ~и bộ đồ mới cắt chỉ (mới coóng), quần áo mới tinh (mới toanh); одéт с ~и ăn mặc chỉnh tề, mặc diện

иго́льн||ый *прил.* (thuộc về) kim; ~ое ушко́ trôn kim, lỗ kim

иго́льчатый *прил.* (có) hình kim

игóрный *прил.* (để) đánh bạc; ~ дом sòng bạc, sòng bài, nhà gá bạc

игр||á *ж.* 1. (*действие*) (sự, cuộc) chơi, chơi đùa, vui chơi; ~ дéтей прекрати́лась cuộc chơi của bọn trẻ con đã ngừng, trẻ con đã thôi chơi đùa; 2. (*во что-л.*) trò chơi, trò vui, môn chơi, (cuộc) chơi, đánh; (*матч, соревнование*) (cuộc) đấu, thi, thi đấu; (*партия*) bàn, ván; ~ в волейбóл đánh (chơi) bóng chuyền; ~ в ша́хматы đánh (chơi) cờ; спорти́вные ~ы́ các môn chơi (các cuộc thi đấu) thể thao; ~ в ка́рты đánh (chơi) bài; вы́играть три ~ы́ thắng ba bàn (ván); 3. (*на муз. инструменте*) (sự) chơi, đánh, đánh đàn, đàn, đờn, thổi; ~ на скри́пке chơi viôlông; ~ на роя́ле đánh pianô; ~ на фле́йте thổi sáo; виртуóзная ~ пиани́стки tài chơi đàn điệu nghệ (diệu nghệ) của nữ nghệ sĩ dương cầm; 4. (*актёров*) (sự, tài) diễn xuất, thủ diễn, biểu diễn; 5. (*набор предметов*) (bộ) đồ chơi; коробка с воéнно-

морско́й ~о́й hộp đồ chơi thuỷ quân; купи́ть, подари́ть ~ý mua, tặng bộ đồ chơi; 6. *мат., эк.* (*создание типичных ситуаций и нахождение в них практических решений*) trò chơi (*với nghĩa: đặt ra những giả thuyết tình thế để tìm phương sách giải quyết*); теория игр *мат.* lý thuyết trò chơi; экономи́ческая ~ trò chơi kinh tế; деловáя ~ trò chơi kinh doanh; 7. *воен.* hội thao, cuộc tập trận; воéнная ~ hội thao quân sự; операти́вно-стратеги́ческая ~ cuộc tập trận chiến lược-chiến dịch; 8. (*интриги, тайные замыслы*) thủ đoạn, mánh khoé, trò; дипломати́ческая ~ thủ đoạn (mánh khoé, trò) ngoại giao; полити́ческая ~ thủ đoạn (mánh khoé, trò) chính trị; двойна́я ~ thủ đoạn hai mặt, thủ đoạn lá mặt lá trái; ✧ ~ воображе́ния а) trí tưởng tượng; б) (*пустая фантазия*) chỉ là trò hoang tưởng mà thôi; биржева́я ~ sự đầu cơ (mua bán) ở thị trường chứng khoán; ~ цен sự lên xuống (biến động) của giá cả; деловáя ры́ночная ~ việc mua bán (xoay xở) trên thương trường; ~ на бегáх, на скáчках ая ~ việc cá độ (cá cược, đánh cá, đánh cược, đánh cuộc) ở cuộc đua ngựa; ~ умá lối nói hóm hỉnh sắc sảo; ~ приро́ды hiện tượng kỳ lạ của thiên nhiên; ~ слов (lối) chơi chữ, lộng ngữ (*лит.*); ~ с огнём trò chơi với lửa, làm điều nguy hiểm; ~ судьбы́, слу́чая cuộc may rủi, trò chơi của số phận; ~ вина́ rượu sủi bọt lóng lánh; ~ све́та и тéни xảo thuật ánh sáng, thuật dùng sáng tối; ~ све́та (sự) óng ánh, lóng lánh, lấp lánh; ~ бриллиáнтов kim cương lấp lánh, hột xoàn lóng lánh; ~ не сто́ит свеч *погов.* ≅ lợi bất cập hại; И́гры До́брой во́ли *спорт.* Đại hội thể thao Thiện chí

игра́льн||ый *прил.*: ~ая ка́рта (con, quân) bài; ~ая кость (con) súc sắc, thò lò

игр||а́ть, сыгра́ть 1. *тк. несов.* (*забавляться*) chơi, chơi đùa, nô đùa; дéти ~áют в садý trẻ con chơi trong vườn; 2. (в *В*) (*в какую-л. игру*) chơi, đánh, đá; ~ в шáхматы đánh (chơi) cờ; ~ в футбóл đá bóng (banh); ~ в кáрты на дéньги đánh bài ăn tiền; 3. (*В*, на *П*) (*исполнять муз. произведение*) chơi, đàn, đờn, đánh đàn, thổi; ~ вальс chơi điệu vals; ~ на роя́ле đánh (chơi, đàn) piano; ~ на флéйте thổi sáo; 4. (*В*) (*об актёрах*) đóng, sắm, thủ, diễn, thủ diễn, biểu diễn; ~ роль кого́-л. đóng (sắm, thủ, diễn, thủ diễn) vai người nào; он ~áет хорошó anh đó biểu diễn giỏi, diễn xuất của anh ấy hay; ~ пьéсу diễn vở kịch; 5. *тк. несов.* (*Т*) chơi; (*вертеть в руках*) quay quay; он стоя́л, ~áя плéтью anh ta đứng và quay quay cái roi trong tay; 6. *перен.* (на *П*) (*воздействовать на чувства и т. п.*) lợi dụng; ~ на чьи́х-л. слáбостях lợi dụng những nhược điểm của ai; 7. *тк. несов.* (*искриться*) lấp lánh, lóng lánh, óng ánh; (*о вине*) sủi bọt lóng lánh; бриллиáнты ~áют kim cương lấp lánh, hột xoàn lóng lánh; шампáнское ~áет rượu champagne (sâm banh) sủi bọt lóng lánh; 8. (*о лучах солнца, о свете и т. п.*) sáng lấp lánh; ✧ ~ глазáми liếc mắt đưa tình, đôi mắt đong đưa; ~ словáми chơi chữ, dùng lối chơi chữ; ~ руководя́щую роль đóng (giữ) vai trò lãnh đạo; ~ пéрвую скри́пку đóng vai chính, giữ vai trò chủ đạo; э́то не ~áет рóли cái đó không có gì quan trọng; ~ на́ руку кому́-л. làm lợi cho ai, bị trúng mưu ai; ~ своéй жи́знью liều mạng, liều mình, liều thân; ~ на нéрвах у кого́-л. chọc tức (trêu tức, trêu ngươi) ai, làm ai tức giận; ~ в откры́тую chơi bài ngửa mặt, nói toạc ra, nói trắng ra, công nhiên

игра́ючи *нареч.* (một cách) dễ như chơi, dễ như bỡn, dễ như trở bàn tay; он дéлает э́то ~ anh ta làm việc này dễ như chơi (dễ như bỡn)

игра́ющий *м.* (*скл. как прил.*) người chơi

игре́нев||ый *прил.*: ~ая ло́шадь ngựa hồng đốm (*với bờm và đuôi màu sáng*)

игри́во *нареч.* (một cách) nhí nhảnh; vui nhộn; lả lơi, suồng sã (*ср.* игри́вый)

игри́вость *ж.* (sự, tính) nhí nhảnh; vui nhộn; lả lơi, suồng sã

игри́в||ый *прил.* 1. (*шаловливый, резвый*) nhí nhảnh, nhí nha nhí nhảnh; 2. (*весёлый, шутливый*) vui, vui nhộn; (*двусмысленный*) lả lơi, suồng sã; ~ тон giọng lả lơi

игри́ст||ый *прил.* (*о напитке*) sủi bọt; ~ое вино́ vang sủi bọt

игров||о́й *прил.* (đề) chơi; дéтская ~áя площáдка sân chơi của trẻ con; ~áя приста́вка *информ.* bộ nối để chơi điện tử (*trên máy tính*); ~ кино́ phim truyện

игро́к *м.* người chơi, đấu thủ; (*в футбол и т. п.*) cầu thủ; (*в карты, шахматы и т. п.*) người đánh bài (đánh cờ), tay cờ, kỳ thủ; (*в азартные игры*) con bạc, người đánh bạc

игрома́ния *ж.* (bệnh, thói) đam mê cờ bạc, máu mê cờ bạc

игру́н *м.*, **~ья** *ж.* đứa bé thích chơi; (*шалун*) đứa bé nghịch ngợm; (*о животных*) con vật hiếu động

игру́шечный *прил.* (thuộc về) đồ chơi; (*маленький*) nhỏ nhắn, nhỏ tí, nhỏ xíu; ~ автомоби́ль ôtô đồ chơi, xe ôtô chơi; ~ до́мик ngôi nhà nhỏ xíu

игру́шк||а *ж.* 1. đồ chơi; 2. *перен.* đồ chơi, công cụ; стать ~ой в чьи́х-л. рука́х trở thành món đồ chơi trong tay ai; ✧ э́то для него́ дéтская ~а đối với nó đó chỉ là trò chơi trẻ con; как, сло́вно ~ xinh, xinh đẹp

игу́мен *м.* tu viện trưởng

игу́менья *ж.* nữ tu viện trưởng

идеа́л *м.* 1. lý tưởng; высо́кие ~ы những lý tưởng cao thượng; ~ доброты́ lý tưởng của lòng từ; он — мой ~ ông ấy là lý tưởng của tôi; 2. *мат., физ.* ideal, iđêan

идеализа́ция *ж.* (sự) lý tưởng hoá

идеализи́ровать *несов. и сов.* (*В*) lý tưởng hoá

идеали́зм *м.* 1. *филос.* chủ nghĩa duy tâm, duy tâm luận; 2. (*склонность к идеализации*) (tính, sự) thích lý tưởng hoá

идеали́ст *м.* 1. *филос.* người theo chủ nghĩa duy tâm, người duy tâm; 2. (*тот, кто идеализирует*) người thích lý tưởng hoá, người mơ mộng

идеалисти́ческ||ий *прил.* 1. *филос.* duy tâm, duy tâm chủ nghĩa; ~ая филосóфия triết học duy tâm; ~ взгляд на истóрию quan điểm duy tâm về lịch sử, duy tâm sử quan; 2. *разг. см.* идеалисти́чный

идеалисти́чный *прил.* lý tưởng hoá

идеа́льно *нареч.* (một cách) lý tưởng, tuyệt diệu, tuyệt hảo, rất tốt, hoàn hảo

идеа́льность *ж.* (sự, tính) có lý tưởng; lý tưởng, tuyệt diệu, tuyệt hảo

идеа́льный I *прил. филос.* (thuộc về) tư tưởng, ý niệm; (*духовный*) tinh thần

идеа́льный II *прил. 1.* (*возвышенный*) lý tưởng; 2. (*превосходный*) lý tưởng, tuyệt diệu, tuyệt hảo, rất tốt, hoàn hảo

идéйно-воспита́тельный *прил.* (thuộc về) giáo dục tư tưởng

идéйно-нра́вственн||ый *прил.* (thuộc về) tư tưởng-đạo đức; ~ая зна́чимость

трудá ý nghĩa tư tưởng-đạo đức của lao động

идéйно-полити́ческий *прил.* (thuộc về) tư tưởng-chính trị

идéйность *ж.* tính tư tưởng, tư tưởng tính

идéйно-теорети́ческ||ий *прил.* (thuộc về) tư tưởng-lý luận; ~ое содержáние nội dung tư tưởng-lý luận

идéйно-худóжественный *прил.* (thuộc về) tư tưởng-nghệ thuật

идéйно-эстети́ческий *прил.* (thuộc về) tư tưởng-mỹ học

идéйн||ый *прил.* 1. (*идеологический*) (thuộc về) tư tưởng; ~ая борьбá đấu tranh tư tưởng; ~ое воспитáние giáo dục tư tưởng; 2. (*выражающий идею*) (thể hiện) tư tưởng; ~ое содержáние пьéсы nội dung tư tưởng của vở kịch; 3. (*проникнутый идеями*) có tính tư tưởng

идентифика́ция *ж.* 1. (*опознание*) (sự) nhận diện, nhận dạng, nhận biết; 2. (*установление тождества*) (sự) đồng nhất, đồng nhất hoá

идентифици́ровать *несов. и сов.* (*В*) nhận diện, nhận dạng, nhận biết; đồng nhất, đồng nhất hoá (*ср.* идентифика́ция)

иденти́чность *ж.* (tính chất, tính, sự) đồng nhất, tương đồng, trùng hợp nhau, giống nhau như một

иденти́чный *прил.* đồng nhất, tương đồng, trùng hợp nhau, giống nhau như một

идеогра́мма *ж. лингв.* văn tự biểu ý, chữ ghi ý

идеографи́ческ||ий *прил. лингв.* (thuộc về) văn tự biểu ý, chữ ghi ý; ~ое письмó văn tự biểu ý, chữ ghi ý

идеогра́фия *ж. лингв.* văn tự biểu ý, chữ ghi ý

идеóлог *м.* nhà tư tưởng, tư tưởng gia

идеологи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) hệ tư tưởng, tư tưởng; ~ая борьбá đấu tranh tư tưởng; ~ое перевоспитáние cải tạo tư tưởng; на ~ом фрóнте trên mặt trận tư tưởng

идеоло́гия *ж.* hệ tư tưởng, tư tưởng hệ, hệ ý thức, ý thức hệ

идефи́кс *м.* idée fixe, ý nghĩ ám ảnh không dứt

идé||я *ж.* 1. tư tưởng, ý niệm; (*понятие*) khái niệm, quan niệm; ~ добрá khái niệm về điều thiện; передовы́е ~и những tư tưởng tiên tiến; абсолю́тная ~ *филос.* ý niệm tuyệt đối; 2. (*мысль, замысел*) ý, ý định, ý kiến; счастли́вая ~ ý hay; что за ~! thật là ý tốt!; 3. (*основная мысль чего-л.*) tư tưởng chủ đạo, chủ đề; ~ рома́на chủ đề của cuốn tiểu thuyết; худóжественная ~ nội dung tư tưởng nghệ thuật

идилли́ческий *прил.* 1. (thuộc về) idylle, thơ điền viên, hoa tình ca; 2. (*безмятежно-счастливый*) yên bình, hạnh phúc, phúc lạc

идúллия *ж.* 1. *лит.* idylle, thơ điền viên, hoa tình ca; 2. *перен. ирон.* cảnh điền viên

идио́м *м.*, **~а** *ж. лингв.* thành ngữ, đặc ngữ

идиома́тика *ж. лингв.* 1. thành ngữ học, môn đặc ngữ; 2. (*совокупность идиом*) thành ngữ, đặc ngữ

идиомати́ческ||ий *прил. лингв.* (thuộc về) thành ngữ, đặc ngữ; ~ое выраже́ние thành ngữ

идиосинкрази́я *ж. мед.* (sự) đặc ứng, phản ứng đặc dị

идио́т *м.* 1. người ngốc (ngu, đần, ngu đần); 2. *разг. бран.* đồ ngốc, đồ ngu, đồ xuẩn

идиоти́зм *м.* 1. (chứng) ngốc, ngu đần; 2. *разг.* (*глупость, бессмыслица*) (điều, việc, lời, hành động) ngu ngốc, ngu xuẩn

идиоти́я *ж. мед.* (chứng) ngu đần, ngốc

идио́тский *прил.* ngốc, ngu, đần, xuẩn, ngu đần, ngu ngốc, ngu xuẩn

идио́тство *с. разг. см.* идиоти́зм 2

и́дол *м.* 1. thần tượng, ngẫu tượng; 2. *перен.* thần tượng, người được sùng bái (tôn sùng); ✧ стоя́ть, сидéть ~ом đứng, ngồi như phỗng

идолопокло́нник *м.* người thờ thần tượng (ngẫu tượng)

идолопокло́нство *с.* tục thờ thần tượng, ngẫu tượng giáo

идти́, пойти́ 1. đi; (*приходить*) đi đến, đến; (*входить*) đi vào, vào; (*выходить*) đi ra, ra; (*подходить*) đi tới, tới, lại; (*возвращаться*) đi về, về; (*подниматься*) đi lên, lên; (*спускаться*) đi xuống, xuống; (*бежать, мчаться*) chạy, phi; он идéт по у́лице anh ta đi trên đường phố; онá шла по мостý chị ấy đã đi trên cầu; емý пришло́сь ~ пешкóм nó phải đi bộ; иди́ сюдá! đến đây!, lại đây!; откýда ты идёшь? cậu từ đâu tới?, mày đi đâu về?; ~ в гору lên dốc; ~ пóд гору xuống dốc; ло́шадь идéт ры́сью ngựa chạy nước kiệu; 2. (*двигаться, перемещаться*) đi, tiến, chạy; пóезд идéт бы́стро tàu hoả chạy nhanh; пóезд идéт в Москвý xe lửa đi (chạy đến) Moskva; та́нки идýт прямо на нас những chiếc xe tăng tiến thẳng về phía chúng tôi; самолёты шли на восто́к những chiếc phi cơ đã bay về hướng đông; кора́бль шёл на всех парусáх chiếc tàu thuỷ giương hết buồm chạy; по нéбу мéдленно идýт облака́ mây lững lờ bay trên trời; лёд идéт по рекé băng trôi trên sông; 3. (*о моменте отправления поезда и т. п.*) khởi hành, chuyển bánh, chạy; пóезд идéт в 12 часóв tàu lửa khởi hành (chuyển bánh, chạy) vào lúc 12 giờ; 4. (*доставляться*) đi; пи́сьма дóлго идýт thư đi lâu; грýзы идýт морски́м путём hàng đi đường biển; 5. (*приближаться*) đến, đến gần; (*появляться*) hiện ra; пóезд идéт! tàu đang tới!, xe lửa đến gần rồi!; весна́ идéт xuân về, mùa xuân đang đến; 6. (в, на *В*, + *инф.*) (*направляться куда-л.*) đi, đi đến; ~ гуля́ть đi dạo, đi chơi; ~ в шкóлу đi học, đến trường; ~ на охóту đi săn; ~ в бой xung trận; 7. (на *В*) (*нападать*) tiến, tấn công; *перен.* (*выступать противником чего-л.*) công kích; врáг идéт на гóрод quân thù tiến đến thành phố; 8. *перен.* (в, на *В*) (*вступать, поступать куда-л.*) đi, vào, gia nhập; ~ в па́ртию vào đảng; ~ на биологи́ческий факульте́т thi vào khoa sinh học; ~ в а́рмию đi bộ đội; 9. *перен.* (*развиваться*) đi, tiến; (*действовать*) làm, hành động; ~ по пути́ техни́ческого прогрéсса tiến trên con đường tiến bộ kỹ thuật; всё идéт к лу́чшему tất cả đều thay đổi về phía tốt hơn; 10. (за *Т*) (*следовать*) đi theo; ~ за свои́м учи́телем đi theo thầy của mình;

11. (от, из *Р*) (*о дыме, запахе*) bốc ra, bay lên; (*о жидкости*) chảy ra; (*о звуках*) vang lên, vang ra; (*о слухах, вестях*) có; из трубы́ идéт дым khói bốc từ ống ra; водá идéт из крáна nước trong vòi chảy ra, nước chảy ở vòi ra; идýт слёзы nước mắt tuôn rơi; идéт слух, что... có tin đồn rằng...; 12. (*поступать, подаваться*) đến, được chuyển đến; идéт ток có điện; идéт хлеб lúa mì đang được chở đến; 13. *разг.* (*находить сбыт*) bán chạy; э́тот товáр хорошó идéт hàng này ăn khách lắm (đắt như tôm tươi, bán rất

chạy); э́тот това́р плóхо ~ hàng này ế (khê đọng, không bán chạy); 14. (*простираться, пролегать*) đi qua, chạy qua, xuyên qua; доро́га идёт по́лем con đường đi (chạy, xuyên) qua cánh đồng; го́рная гряда́ идёт с се́вера на юг dãy núi chạy từ bắc vào nam; 15. (*о механизме*) chạy; часы́ иду́т то́чно đồng hồ chạy đúng; 16. (*об осадках*) rơi, sa, xuống; дождь идёт trời mưa, mưa rơi; снег идёт tuyết rơi (sa, xuống); 17. (*протекать, проходить*) qua, đi, trôi qua; шли дни и ме́сяцы ngày tháng trôi qua; вре́мя идёт бы́стро thời gian trôi (đi) nhanh; 18. (*длиться, продолжаться*) đang qua, kéo dài; идёт 2005 год năm 2005 đang qua; шёл всё ещё тот же ме́сяц tháng ấy vẫn còn kéo dài mãi; 19. (*иметь место, происходить*) diễn ra, xảy ra, tiến hành; идёт собра́ние đang họp; идёт бой cuộc chiến đấu đang diễn ra; иду́т перегово́ры cuộc đàm phán đang diễn tiến; в теа́тре идёт но́вая пье́са ở nhà hát đang diễn vở kịch mới; в клу́бе идёт документа́льный фильм ở câu lạc bộ đang chiếu phim tài liệu; 20. (на *В*) (*соглашаться*) chủ trương, sẵn sàng làm, đồng ý, bằng lòng, thoả thuận, nhận, chịu; пойти́ на предло́женные усло́вия nhận những điều kiện đã được đưa ra; ~ на всё sẵn sàng làm tất cả; 21. (в, на *В*) (*предназначаться, использоваться*) dùng, để; у́голь идёт на расто́пку than dùng nhóm bếp; 22. (на *В*) (*расходоваться*) cần, tốn; на костю́м идёт три ме́тра ше́рсти may bộ quần áo cần ba mét len; ско́лько де́нег пойдёт на ремо́нт до́ма? chữa nhà sẽ tốn bao nhiêu tiền?; 23. (*Д*) (*подходить*) hợp với, vừa với, đi với; пиджа́к ему́ не идёт áo vét tông không hợp với anh đó; вам о́чень идёт э́та шля́па cái mũ này đi với chị lắm, chị đội mũ này rất hợp; э́ти ту́фли не пойду́т к пла́тью đôi giày này sẽ không hợp (không đi) với áo; 24. *разг.* (*получаться, ладиться*) chạy, trôi chảy; дела́ иду́т хорошо́ công việc trôi chảy; рабо́та не шла công việc không chạy; 25. (*Т*, с *Р*) (*делать ход в игре*) đi, đánh; тепе́рь идти́ вам bây giờ đến lượt anh đi (đánh); ~ пе́шкой đi quân tốt; ~ с туза́ đi (đánh) con át; ✧ ~ на сме́ну кому́-л., чему́-л. thay thế ai, cái gì; не ~ да́льше чего́-л. không đi xa hơn việc gì, đứng lại ở chỗ nào; речь, де́ло идёт о том, что... vấn đề đang nói đến là...; ~ на поса́дку *ав.* hạ cánh; идёт! (*ладно*) được!, đồng ý!

иезуи́т *м.* 1. tu sĩ dòng Tên (dòng Jésuites); 2. *перен.* người tráo trở (quỷ quyệt)

иезуи́тский *прил.* 1. (thuộc về) dòng Tên, dòng Jésuites; 2. *перен.* tráo trở, quỷ quyệt, tinh ma

ие́на *ж.* (đồng) yen, yên

иера́рхи́ческий *прил.* 1. (thuộc về) thứ bậc, đẳng cấp, cấp bậc, ngôi thứ; tôn ti trật tự; 2. *социол.* (có) phân cấp

иера́рхи́чность *ж.* 1. (tính chất) đẳng cấp, cấp bậc; 2. *социол.* (tính) phân cấp; ~ объе́кта иссле́дования tính phân cấp của đối tượng nghiên cứu

иера́рхия *ж.* 1. thứ bậc, đẳng cấp, cấp bậc, ngôi thứ; 2. *социол.* (sự) phân cấp

иере́й *м.* tu sĩ Chính thống giáo

иере́йство *с.* (giáo phẩm) tu sĩ Chính thống giáo

иерихо́нск||ий *прил.*: ~ая труба́ а) giọng oang oang như lệnh vỡ; б) người nói giọng oang oang

иеро́глиф *м.* 1. chữ tượng hình, ký tự; кита́йские ~ы chữ Hán, chữ nho; тео́рия ~ов *филос.* thuyết ký tự (ký hiệu); 2. *обыкн. мн.*: ~ы (*о непонятном письме*) chữ khó đọc

иероглифи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) chữ tượng hình, ký tự; ~ое письмо́ chữ viết (văn tự) tượng hình, ký tự

иждиве́нец *м.* 1. người ăn theo (sống nương nhờ); 2. người ỷ lại

иждиве́ни||е *с.*: состоя́ть на ~и у кого́-л., быть на чьём-л. ~и ăn theo (sống nương nhờ) ai, sống nhờ vào ai

иждиве́нка *ж.* 1. người phụ nữ ăn theo (sống nương nhờ); 2. người phụ nữ ỷ lại

иждиве́нств||о *с.* (sự, tình trạng) ăn theo, sống nương nhờ; спра́вка об ~е chứng chỉ ăn theo, chứng chỉ về sự sống nương nhờ

иждиве́нчество *с.* (thói, tư tưởng) ỷ lại, sống nhờ

иждиве́нческ||ий *прил.* ỷ lại, có tư tưởng sống nhờ ~ое настрое́ние tinh thần ỷ lại

и́же: ~ с ним (с ни́ми) *неодобр.* bọn hùa theo nó (chúng nó), bọn cùng một giuộc với nó (chúng nó), bọn ăn cánh với nó (chúng nó), và đồng bọn

из, изо *предлог* 1. (*откуда*) từ, (ra) khỏi; (*изнутри*) ra, (từ) trong... ra; прие́хать из дере́вни từ nông thôn đến; возвраща́ться из командиро́вки đi công tác (công cán) về; лита́ться из кра́на từ trong vòi chảy ra, chảy từ (ở) vòi ra; выходи́ть и́з дому ra khỏi nhà; вы́нуть что́-л. из карма́на rút cái gì trong túi ra; пить во́ду из стака́на uống nước trong cốc; смотре́ть из окна́ nhìn từ cửa sổ ra; цита́та из газе́ты đoạn trích dẫn từ báo; 2. (*по происхождению, родом*) xuất thân từ; он из рабо́чих anh ấy xuất thân từ công nhân; я ро́дом из Москвы́ tôi sinh ở Moskva, tôi quê ở Moskva; 3. (*при указании материала*) làm bằng, làm từ; (*при указании состава*) có, gồm có; ма́сло де́лается из молока́ bơ làm từ sữa; из одного́ куска́ де́рева làm từ (bằng) một mảnh gỗ; буке́т из роз bó hoa hồng; аппара́т состои́т из двух часте́й máy có (gồm có) hai phần; гру́ппа из четырёх челове́к nhóm có bốn người; обе́д из трёх блюд bữa ăn trưa có ba món; 4. (*при обозначении части целого*) trong, trong số; дво́е из них hai người trong bọn họ (trong số chúng nó); оди́н из городо́в một trong những thành phố; лу́чший из всех tốt nhất; мла́дший из бра́тьев trẻ nhất trong mấy anh em, cậu em út; 5. (*при указании на превращение в кого-л., во что-л.*) từ; из посёлка возни́к го́род từ một thị trấn nhỏ trở nên một thành phố; из него́ ничего́ не вы́йдет hắn chẳng ra gì đâu, nó chẳng có triển vọng gì; 6. (*по причине*) vì, do; из любопы́тства vì tò mò; из любви́ к кому́-л. vì yêu ai; из стра́ха пе́ред ке́м-л. vì sợ ai; из уваже́ния к кому́-л. do kính nể ai; ✧ одно́ из двух một trong hai (*việc, điều, v. v...*); изо всех сил hết sức, cật lực, ra sức; изо дня в день ngày lại ngày, ngày qua ngày, từ ngày này qua ngày khác; чу́до из чуде́с đệ nhất kỳ quan

изба́ *ж.* isba, nhà gỗ ghép, nhà gỗ (*của nông dân Nga*)

избави́тель *м.*, **~ница** *ж.* (vị) cứu tinh; (*освободитель*) người giải phóng (giải cứu, giải thoát)

изба́вить(ся) *сов. см.* избавля́ть(ся)

избавле́ние *с.* (*по знач. гл.* избавля́ть) (sự) cứu thoát, giải cứu; giải phóng, giải thoát; (*по знач. гл.* избавля́ться) (sự) được cứu thoát, được giải cứu, thoát khỏi, tránh khỏi; ~ от кабалы́ thoát khỏi ách nô dịch

избавля́ть, избави́ть (*В* от *Р*) cứu thoát, giải cứu; (*освобождать*) giải phóng, giải thoát; (*помогать избегнуть чего-л.*) miễn cho, giúp... thoát khỏi; ~ кого́-л. от сме́рти cứu sống ai, cứu ai thoát chết; ~ кого́-л. от необходи́мости де́лать что́-л. miễn cho ai khỏi phải làm cái gì; избави́ть кого́-л. от хлопо́т làm ai khỏi bận bịu lo lắng; изба́вьте меня́ от него́! xin giúp tôi thoát khỏi nó!; изба́вьте меня́! xin miễn cho tôi!; изба́вьте меня́ от ва́ших сове́тов xin đừng khuyên tôi nữa; ✧ изба́ви бог! lạy Trời cứu cho!, xin đừng bị như thế!

избавля́ться, избави́ться (от *Р*) được cứu thoát (giải cứu); (*освобождаться*) (tự) giải phóng, giải thoát; (*избегать*) thoát, tránh (*khỏi*); ~ от неприя́тностей tránh khỏi những điều không hay; ~ от опа́сности thoát khỏi nguy nan

избало́ванный *прил.* cưng, được nuông (nuông chiều); ~ ребёнок đứa con cưng

избалова́ть *сов.* (*В Т*) cưng, nuông, nuông chiều

избалова́ться *сов.* 1. (được) cưng, nuông, nuông chiều; 2. *разг.* (*стать озорником*) đâm ra nghịch quá, trở nên khó bảo

изба́-чита́льня *ж. ист.* phòng đọc nông thôn

избега́ть, избе́гнуть, избежа́ть (*Р*) 1. (*уклоняться*) tránh, tránh khỏi, lẩn tránh, trốn, lánh; ~ встре́чи с ке́м-л. tránh gặp ai, lánh (tránh) mặt ai; избежа́ть неприя́тного разгово́ра tránh câu chuyện khó chịu; ~ просту́ды tránh bị cảm lạnh; 2. (*спасаться, избавляться*) thoát, tránh khỏi, thoát khỏi, tránh; избежа́ть ги́бели thoát chết; ~ опа́сности tránh khỏi nguy cơ

избе́гнуть *сов. см.* избега́ть

избежа́ние *с.*: во ~ чего́-л. để khỏi (tránh, tránh khỏi) cái gì; во ~ недоразуме́ния để khỏi hiểu nhầm; во ~ нарека́ний để khỏi bị quở trách

избежа́ть *сов. см.* избега́ть

избива́ть, изби́ть (*В*) đánh, đánh đập

избие́ние *с.* 1. (sự) đánh, đánh đập; 2. (*истребление, уничтожение*) (sự) sát sinh, sát hại, tàn sát, giết chóc; ✧ ~ младе́нцев а) tàn sát trẻ em vô tội; б) *шутл.* đối xử quá ư khắc nghiệt, đòi hỏi quá gắt gao

избира́тел||ь *м.* cử tri, người bầu cử (đi bầu); спи́сок ~ей danh sách cử tri

избира́емый *прил.* (do) bầu cử, dân cử

избира́тельность *ж. тех.* (khả năng) chọn lọc, lọc lựa; ~ радиоприёмника khả năng chọn lọc (lọc lựa) của máy thu thanh

избира́тельн||ый *прил.* 1. (thuộc về) bầu cử, tuyển cử, bỏ phiếu, đầu phiếu; ~ бюллете́нь (lá) phiếu, thăm; ~ая кампа́ния (cuộc) vận động bầu cử; ~ кóрпус toàn bộ số cử tri (*có tên trong danh sách*); ~ая коми́ссия uỷ ban bầu cử; ~ óкруг khu bầu cử; ~ учáсток а) tiểu khu (khu vực) bầu cử; б) (*помещение*) nơi bỏ phiếu (bầu cử); ~ое пра́во quyền bầu cử và được bầu cử (*vào các cơ quan dân cử, và tham gia trưng cầu dân ý*); ~ая систе́ма chế độ bầu cử; ~ое объедине́ние liên danh ứng cử; ~ые технологии kỹ thuật vận động tranh cử; 2. (*основанный на отборе*) (có) chọn lọc, lọc lựa; ~ое поглоще́ние (sự) hút có chọn lọc; ~ое де́йствие лека́рств tác dụng có chọn lọc của dược phẩm

избира́ть, избра́ть 1. (*выбирать*) chọn, lựa, kén, tuyển, lựa chọn, kén chọn, tuyển lựa, chọn lọc; 2. (*на выборах*) bầu, bầu cử, tuyển cử; избра́ть кого́-л. депута́том bầu ai làm dân biểu

изби́т||ый *прил.* 1. (*проторённый*) có nhiều người qua lại, quen thuộc; ~ая дорóга а) đường nhiều người qua lại; б) *перен.* con đường quen thuộc; 2. *перен.* (*опошленный*) sáo, quá nhàm, nhàm chán, nhàm tai, hay lặp đi lặp lại; ~ сюже́т chủ đề quá nhàm

изби́ть *сов. см.* избива́ть

изброздúть *сов. см.* брóздить

избра́ние *с.* (sự) bầu, bầu cử, tuyển cử

избра́нник *м.* 1. người trúng cử (đắc cử, trúng tuyển, được bầu); наро́дный ~ dân biểu, đại biểu nhân dân; 2. (*о возлюбленном, супруге*) ý trung nhân; ✧ ~ судьбы́ con cưng của số phận, người gặp may, số đỏ

и́збранн||ый *прил.* 1. (được) chọn lọc, lựa chọn, tuyển chọn, tuyển lựa; ~ые произведе́ния tuyển tập, những tác phẩm chọn lọc; ~ круг люде́й số người được chọn; 2. (*депутатом*) (được) bầu, trúng cử, đắc cử; быть ~ым trúng cử, đắc cử; 3. *в знач. сущ. мн.*: ~ые giới thượng lưu, giới đặc quyền; для ~ых dành cho giới thượng lưu (giới đặc quyền)

избра́ть *сов. см.* избира́ть

избу́шка *ж.* (túp) nhà nhỏ, nhà gỗ nhỏ

избы́т||ок *м.* 1. (*излишек*) (sự) thừa, thừa thãi, dư dật, dư thừa, thặng dư; ~ хле́ба lúa mì thừa thãi (dư dật); 2. (*обилие, полнота*) (sự) dồi dào, sung túc, phong phú, tràn trề; ~ сил dồi dào sức lực; от ~ка чувств vì tình cảm tràn trề (quá dồi dào); ✧ в ~ке, с ~ком có thừa, thừa thãi, tràn trề, ê hề

избы́точн||ый *прил.* thừa, dư, dồi dào, thừa thãi, dư dật, dư thừa, thặng dư, tràn trề, tràn đầy, thừa mứa, ê hề; ~ вес trọng lượng thừa, thừa cân

извая́ние *с.* (pho, bức) tượng

извая́ть *сов. см.* ваять

изве́дать *сов.* (*В*) nếm trải, trải qua, từng trải, nếm thử, nếm

и́зверг *м.* ác ôn, kẻ hung ác

изверга́ть, изве́ргнуть (*В*) 1. phun, phun... ra; (*о пище*) mửa (nôn) ra; *перен.* (*о брани, проклятиях и т. п.*) văng (thốt) ra; 2. (*изгонять*) đuổi (tống) ra

изверга́ться *несов.* phun ra, phún xuất, vọt (phọt) ra

изве́ргнуть(ся) *сов. см.* изверга́ть(ся)

изверже́ние *с.* (sự) phun ra, phún xuất, phun trào; ~ вулка́на phún xuất của núi lửa

изве́риться *сов.* (в *П*) không tin nữa

извернýться *сов. см.* изворáчиваться

извести́ *сов. см.* изводи́ть

изве́сти||е *с.* 1. tin; *мн.*: ~я tin tức; прия́тное ~ tin vui (mừng, lành); после́дние ~я tin giờ chót, tin tức cuối cùng; 2. *мн.*: Изве́стия (*периодическое издание*) (tờ) Izvestia, Tin tức

извести́сь *сов. см.* изводи́ться

извести́ть *сов. см.* извеща́ть

извёстка *ж. разг.* vôi

известкова́ть *несов. и сов.* (*В*) *с.-х.* bón vôi, vôi hoá

известкóв||ый *прил.* (thuộc về) vôi; (*содержащий известь*) (có) vôi, chất vôi; ~ раствóр vôi hồ, vữa vôi; ~ые пóчвы đất nhiều vôi

изве́стно 1. *в знач. сказ. безл.* (đã) biết; ~, что... như đã biết là...; как ~ như đã biết, như mọi người đã biết; хорошó ~, что... biết rõ rằng...; всему́ ми́ру ~ ai nấy (mọi người, toàn thế giới) đều biết; наскóлько мне ~ theo tôi biết; 2. *в знач. вводн. сл. разг.* tất nhiên, dĩ nhiên, đương nhiên

изве́стность *ж.* tiếng tăm, danh tiếng, tên tuổi, thanh danh; по́льзоваться ~ю

nổi tiếng, có tiếng tăm, có tên tuổi; ✧ поста́вить кого́-л. в ~ о чём-л. báo cho ai biết về điều gì

изве́стн||ый *прил.* 1. (*знакомый*) biết, được biết, được nhiều người biết; (*каким-л. качеством*) nổi tiếng, có tiếng; ~ факт sự kiện mọi người đều biết; ~ свои́м мастерство́м nổi tiếng (có tiếng) vì tài nghệ của mình; он изве́стен как хоро́ший учи́тель ông ấy nổi tiếng (có tiếng) là một thầy giáo giỏi; 2. (*знаменитый*) nổi tiếng, nổi danh, lừng lẫy, lừng danh, sáng giá, có tiếng tăm, danh tiếng, có tên tuổi; (*с плохой стороны*) khét tiếng; ~ писа́тель nhà văn nổi tiếng (danh tiếng, sáng giá, lừng lẫy, có tên tuổi); ~ моше́нник tên bợm khét tiếng; 3. (*определённый*) nhất định, nào đó; при ~ых усло́виях với những điều kiện nhất định (nào đó); в ~ ых слу́чаях trong những trường hợp nào đó (nhất định); до ~ой сте́пени đến chừng mực nào đó (nhất định); ✧ ~oe де́ло tất nhiên, dĩ nhiên

известня́к *м.* đá vôi

известняко́вый *прил.* (thuộc về) đá vôi; (*из известняка*) (bằng) đá vôi

и́звесть *ж.* vôi

изве́чн||ый *прил.* từ lâu đời, từ xa xưa, từ lâu, từ xưa; ~ые скотово́ды những người chăn nuôi từ lâu đời

извеща́ть, извести́ть (*В* о *П*) báo, báo tin, loan tin, truyền tin, thông báo, thông tin; (*дать знать*) cho biết; его́ извести́ли о том, что... anh đó đã được báo tin rằng...

извеще́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) báo, báo tin, loan tin, truyền tin, thông báo, thông tin; 2. (*известие, сообщение*) tin; (*письменное*) giấy báo, thư báo tin, thông báo, thông cáo, cáo thị; ~ об отпра́вке това́ра *торг.* giấy báo đã gửi hàng

изви́в *м.* khúc uốn, khúc cong, khúc lượn, khúc ngoặt, khúc rẽ

извива́ться *несов.* uốn mình, uốn khúc, quanh co, lượn khúc

изви́лин||а *ж.* khúc uốn, khúc cong, khúc lượn, khúc ngoặt, khúc rẽ; ~ы мо́зга nếp cuộn não, hồi não

изви́лист||ый *прил.* uốn khúc, quanh co, ngoằn ngoèo, ngoằn ngà ngoằn ngoèo; ~ые у́лицы đường phố ngoằn ngoèo; ~ая ре́чка con sông uốn khúc

извине́ни||е *с.* 1. (*прощение*) (sự) tha lỗi, thứ lỗi, xá lỗi, tha thứ; проси́ть ~я за что́-л. xin tha lỗi (thứ lỗi, tha thứ) vì điều gì; 2. (*просьба о прощении*) (sự) xin lỗi; принести́ ~я (свои́ ~я) за что́-л. xin lỗi vì điều gì

извини́тельный *прил.* tha thứ được, dung thứ được, dung thứ

извини́ть(ся) *сов. см.* извиня́ть(ся)

извин||я́ть, извини́ть (*В*) tha lỗi, thứ lỗi, xá lỗi, tha thứ, tha; ~и́те! xin lỗi!

извиня́ться, извини́ться (пе́ред *Т*) xin lỗi, xin tha lỗi, xin thứ lỗi, tạ lỗi; я извини́лся tôi đã xin lỗi rồi; извини́тесь за меня́ nhờ anh xin lỗi giùm tôi

извлека́ть, извле́чь (*В* из *Р*) 1. lấy (rút, kéo)... ra; ~ пу́лю из ра́ны lấy (rút, gắp) viên đạn ra khỏi vết thương; 2. (*добывать*) khai thác; (*выделять*) tách ra; *перен.* (*получать*) rút ra, thu được, được; ~ по́льзу из чего́-л. thu được lợi từ (hưởng lợi trong) việc gì; ~ удово́льствие được thích thú; извле́чь уро́к из чего́-л. rút ra (thu) được bài học từ điều gì; ✧ ~ ко́рень *мат.* khai căn

извлече́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) lấy ra, rút ra, kéo ra; (*добыча*) (sự) khai thác; (*выделение*) (sự) tách ra; 2. (*выдержка*) đoạn trích; ✧ ~ ко́рня *мат.* (sự) khai căn

извле́чь *сов. см.* извлека́ть

извне́ *нареч.* từ ngoài, từ bên ngoài; без по́мощи ~ không có sự giúp đỡ từ bên ngoài, không có ngoại viện

изво́д I *м. разг.* (*трата*) (sự) tiêu, tiêu phí; ~ вре́мени phí (mất) thì giờ

изво́д II *м. лит.* (bản) dịch, soạn dịch

изводи́ть, извести́ (*В*) *разг.* 1. (*тратить*) tiêu, tiêu phí, tiêu pha, tiêu mất, chi tiêu; 2. (*мучить*) hành hạ, làm khổ, giày vò, đày đoạ, hãm hại, làm tình làm tội, hành; 3. *тк. сов.* (*лишить жизни, погубить*) giết; (*уничтожить*) diệt, tiêu diệt

изводи́ться *несов.* bị khốn khổ, chịu nhiều đau khổ; (*изнуряться*) (bị) kiệt sức, kiệt lực

изво́з *м. уст.* (sự) vận chuyển bằng xe ngựa

изво́зчик *м.* 1. (*кучер*) xà ích, người đánh xe ngựa; 2. (*экипаж*) xe ngựa; взять ~a thuê xe ngựa; е́хать на ~e đi xe ngựa

изволе́ние *с. уст.* ý muốn, (sự) cho phép

изво́л||ить *несов. уст.* 1. (*Р или с неопр.*) muốn, cần; чего́ ~ите? anh muốn gì?; 2.: ба́рыня ~ит гне́ваться bà chủ đang giận; где ~ил пропада́ть? cậu biến đi đâu mất thế?; куда́ ~ите е́хать?, куда́ ~ите? ông đi đâu ạ?; ~ьте вы́йти anh hãy đi đi, mời anh đi ra; 3. *повел. наклонение, разг.*: ~ь, ~ьте (*хорошо*) được, đồng ý; ~ь, я пое́ду được, tôi sẽ đi; 4. *повел. наклонение, разг.*: ~ь, ~ьте hãy, cứ; ~ь сиде́ть сми́рно hãy (cứ) ngồi yên; ✧ ~ьте ра́доваться (*выражение недовольства*) thế mà; обеща́ть сде́лать и вдруг, ~ьте ра́доваться — отка́з đã hứa làm, thế mà bỗng dưng lại từ chối

извора́чиваться, изверну́ться 1. né tránh, tránh né; 2. *перен.* (*прибегать к уловкам*) xoay, xoay xở, xoay xoả; co kéo (*разг.*)

изворо́т *м.* khúc cong (lượn, uốn, ngoặt, quẹo, cua, đường quành)

изворо́тливость *ж.* (sự, tài) nhanh nhẹn, tháo vát, khéo léo, khéo xoay xở

изворо́тливый *прил.* 1. (*увёртливый*) nhanh nhẹn, nhanh nhảu; 2. (*находчивый, ловкий*) tháo vát, khéo léo, khéo xoay (xoay xở, xoay xoả)

изврати́ть *сов. см.* извраща́ть

извраща́ть, изврати́ть (*В*) 1. (*искажать*) xuyên tạc, bóp méo, làm sai lệch; ~ фа́кты xuyên tạc (bóp méo) sự thật; 2. (*портить*) làm hư hỏng, làm đổi bại

извраще́ние *с.* 1. (*искажение*) (sự) xuyên tạc, bóp méo, làm sai lệch; (*отклонение*) (sự) lệch lạc, sai lệch; 2. (*болезненное отклонение от нормы*) (sự) đổi bại, biến chất, hủ hoá, biến hỏng; полово́е ~ (sự, lối) đổi bại tình dục, làm tình không bình thường

извращённость *ж.* (tính) đổi bại

извращённ||ый *прил.* 1. (*искажённый*) bị xuyên tạc, bị bóp méo, sai lệch, lệch lạc; ~oe представле́ние о чём-л. quan niệm sai lệch (lệch lạc) về cái gì; 2. (*противоестественный*) hư hỏng, đổi bại, biến chất, hủ hoá, biến hỏng; ~ вкус vị giác dị thường; ~ челове́к người đổi bại (biến chất, hủ hoá, hư hỏng)

изги́б *м.* khúc cong, khúc uốn, khúc ngoặt, khúc rẽ, khúc cua; ~ доро́ги khúc cua (ngoặt, quẹo, đường quành); ~ реки́ khúc sông uốn

изгиба́ть, изогну́ть uốn (bẻ) cong; ~ спи́ну (uốn) cong lưng, còng lưng

изгиба́ться, изогну́ться uốn cong lại, cong lại

изгла́дить(ся) *сов. см.* изгла́живать(ся)

изгла́||живать, изгла́дить (*В*) хоá, хоá nhoà, làm mờ đi (phai mờ); врéмя ~дило нáдпись thời gian đã làm mờ đi những dòng chữ khắc; ~дить что́-л. из пáмяти хоá nhoà cái gì trong trí nhớ

изгла́||живаться, изгла́диться (bị) хоá nhoà, phai mờ, mờ đi, хоá đi; воспомина́ния ~дились những hồi ức đã mờ nhạt (phai mờ, bị хоá nhoà)

изгло́данный *прил.* (bị) gặm, gặm nhấm

изгна́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) đuổi ra, đuổi khỏi, trục xuất; (*высылка*) (sự) đày đi, phát vãng; ~ врагá đánh đuổi quân thù, quét sạch quân địch; 2. (*положение изгнанного, ссылка*) (cảnh) đày ải

изгна́нни||к *м.*, **~ца** *ж.* người bị đuổi ra (bị trục xuất)

изгна́ть *сов. см.* изгоня́ть

изго́й *м.* người bị ruồng bỏ (hắt hủi, ruồng rẫy); (*отщепенец*) người lạc lõng

изголо́вь||е *с.* đầu giường; сиде́ть у ~я ngồi ở đầu giường

изголода́ться *сов.* 1. (bị) đói; 2. (по *Д*) *перен.* thèm khát

изгоня́ть, изгна́ть (*В*) 1. đuổi... ra, đuổi... khỏi, trục xuất; (*высылать*) đày... đi, phát vãng; 2. (*устранять*) gạt bỏ, loại trừ, bài trừ

и́згородь *ж.* (hàng, bờ) rào, giậu

изгота́вливать *несов. см.* изготовля́ть

изготови́тель *м.* người chế tạo (sản xuất); (*предприятие*) nhà máy chế tạo (sản xuất)

изгото́вить(ся) *сов. см.* изготовля́ть(ся)

изгото́вк||а *ж.* 1. *воен., спорт.* (sự) chuẩn bị; ~ к стрельбе́ chuẩn bị bắn; 2. (sự) chế tạo, sản xuất, làm; ~ детáлей chế tạo (sản xuất, làm) các chi tiết máy; ✧ взять ружьё на ~y bồng súng chuẩn bị bắn, chuẩn bị súng để bắn

изготовле́ние *с.* (sự) chế tạo, sản xuất, làm

изготовля́ть, изгото́вить (*В*) 1. chế tạo, sản xuất, làm; 2. *разг.* (*приготовлять пищу*) nấu, làm, soạn

изготовля́ться, изгото́виться chuẩn bị, sẵn sàng; изгото́виться к прыжку́ chuẩn bị nhảy; изгото́виться к бóю chuẩn bị chiến đấu

изгры́зть *сов.* (*В*) gặm, gặm nhấm

издава́ть I, изда́ть (*В*) 1. (*выпускать в свет*) xuất bản, ấn hành; ~ кни́гу, журна́л xuất bản sách, tạp chí; 2. (*обнародовать*) công bố, ban bố, ban hành; ~ зако́н công bố (ban bố, ban hành) đạo luật; ~ прика́з ra (ban) lệnh

издава́ть II, изда́ть (*В*) (*звук*) thốt lên, phát ra; (*запах*) bốc (xông) lên; он не издал ни зву́ка nó không thốt lên (phát ra) một tiếng nào

и́здавна *нареч.* từ lâu, từ xưa; ~ знать кого́-л. biết ai từ lâu; ~ установи́вшийся đã thành lệ từ lâu, được hình thành từ lâu

издалека́ *нареч.* (*издали*) từ xa; (*из дальней местности тж.*) từ phương xa, từ vùng xa xôi; прие́хать ~ từ xa đến; ~ докати́лся гро́хот ору́дий từ xa tiếng đại bác ầm ầm vang lên; пи́сьма ~ những bức thư từ phương xa; ✧ нача́ть (нача́ть разгово́р) ~ nói xa xôi, nói gần nói xa, bắt đầu câu chuyện từ xa

издалёка *нареч. см.* издалека́

и́здали *нареч.* từ xa

изда́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) xuất bản, ấn hành; (*указа и т. п.*) (sự) công bố, ban bố, ban hành, ra, ban; 2. (*печатная продукция*) xuất bản phẩm, ấn phẩm, ấn bản; 3. (*с определением*) (loại) xuất bản phẩm, ấn phẩm, sách; дешёвое ~ loại sách (loại xuất bản phẩm) rẻ tiền; ~ в бума́жной обло́жке (loại) sách bìa mềm; второ́е ~ xuất bản (in lại) lần thứ hai, tái bản

изда́тель *м.* người xuất bản; (*предприятие*) nhà xuất bản

изда́тельск||ий *прил.* (thuộc về) xuất bản, nhà xuất bản; ~ое де́ло ngành (nghề) xuất bản; ~ рабо́тник cán bộ nhà xuất bản; ~ая ма́рка ấn hiệu nhà xuất bản

изда́тельство *с.* nhà xuất bản, nhà sách; ча́стное ~ nhà xuất bản (nhà sách) tư nhân; госуда́рственное ~ nhà xuất bản quốc gia

изда́ть I, II *сов. см.* издава́ть I, II

издева́тельск||ий *прил.* nhạo báng, chế nhạo, chế giễu; ~ое отноше́ние thái độ nhạo báng; ~ тон giọng nói chế giễu (chế nhạo)

издева́тельство *с.* 1. (*действие*) (sự) nhạo báng, chế nhạo, chế giễu; ~ над челове́ческими страда́ниями nhạo báng những đau khổ của con người; 2. (*злая насмешка*) (lời, hành động) nhạo báng, chế nhạo, chế giễu; ~ над людьми́ hành động nhạo báng đối với con người

издева́ться *несов.* (над *Т*) nhạo báng, chế nhạo, chế giễu

издёвк||а *ж. разг.* (lời, vẻ, hành động) nhạo báng, chế nhạo, chế giễu; посмотре́ть на кого́-л. с ~ой nhìn ai một cách chế giễu

изде́ли||е *с.* 1. (*выделка*) (sự, cách) chế tạo, sản xuất, làm; 2. (*предмет, вещь*) chế phẩm, sản phẩm, vật phẩm, vật chế tạo, đồ chế tạo, đồ, hàng; желе́зные ~я đồ sắt, hàng sắt; гли́няные ~я đồ gốm, hàng gốm; гото́вое ~ thành phẩm; ~я кустáрных промы́слов sản phẩm thủ công nghiệp, đồ thủ công, hàng thủ công

издёргать *сов.* (*В*) *разг.* hành, giày vò, day dứt, làm... cáu bẳn

издёргаться *сов. разг.* bị hành, bị giày vò, bị day dứt, đâm ra cáu bẳn

издержа́ть *сов.* (*В*) tiêu, chi phí, chi tiêu, tiêu mất, tiêu phí

издержа́ться *сов. разг.* tiêu nhiều tiền; совсе́м ~ tiêu sạch, hết tiền, nhẵn túi, sạch túi, cháy túi

изде́ржки *мн.* (tiền, món) chi phí, chi tiêu, phí tổn; суде́бные ~ án phí; ~ произво́дства chi phí sản xuất; ~ обраще́ния chi phí lưu thông; ~ хране́ния chi phí bảo quản

изде́льщик *м.* người cấy rẽ

изде́льщина *ж.* (chế độ) cấy rẽ

изде́хнуть *сов. см.* издыха́ть

издыха́ни||е *с.*: до после́днего ~я đến hơi thở cuối cùng; при после́днем ~и đang hấp hối, khi sắp chết, lúc lâm chung

издыха́ть, изде́хнуть (*о животном*) chết; *груб.* (*о человеке*) ngoẻo, củ

изжа́рить *сов.* (*В*) rán, chiên, rang; (*на вертеле*) quay; (*на углях*) nướng; (*целой тушей*) thui

изжа́риться *сов.* 1. (được) rán, chiên, rang; (*на вертеле*) (được) quay; (*на углях*) (được) nướng; (*целой тушей*) (được) thui; 2. *разг.* (*перегреться на солнце*) nóng nung người

изжёванный *прил.* (*измятый*) nhàu nát

изжева́ть *сов. см.* изжёвывать

изжёвывать, изжева́ть (*В*) nhai nhỏ

изжива́ть, изжи́ть (*В*) trừ bỏ, trừ khử, xoá bỏ, loại bỏ, loại trừ, chấm dứt; ~ недостáтки trừ bỏ khuyết điểm; ✧ из-

жить себя́, изжи́вший себя́ lỗi thời, quá thời, hết thời; quá đát (*разг.*)

изжи́ть *сов. см.* изжива́ть

изжо́га *ж.* (chứng) ợ nóng, ợ chua, rát thực quản, vị khí thống

из-за *предлог* 1. (*откуда*) từ, từ sau, ra khỏi, khỏi; ~ грани́цы từ nước ngoài; ~ мо́ря từ hải ngoại; выгля́дывать ~ двере́й từ sau cửa nhìn ra; встать ~ стола́ đứng dậy khỏi bàn; ~ угла́ вы́ехала маши́на xe ôtô từ phía sau góc nhà chạy ra; ~ о́блака вы́плыла луна́ mặt trăng hiện ra từ sau đám mây; со́лнце вы́шло ~ го́р mặt trời ló ra ở sau núi; 2. (*по причине, по вине*) vì, do, tại, bởi, bởi vì; (*ради*) vì; ~ дождя́ vì trời mưa, vì bị mưa; ~ тебя́ tại (vì, bởi) cậu; ~ э́того tại cái đó, vì thế; ~ де́нег vì tiền

и́ззеленна-... phớt xanh, phơn phớt xanh lục; ~-си́ний màu lam phớt xanh (phơn phớt xanh lục); ~-се́рый màu xám phớt xanh (phơn phớt xanh lục)

иззя́бнуть *сов. разг.* (bị) rét cóng, lạnh cóng

излага́ть, изложи́ть (*В*) trình bày, giải trình, giãi bày, bày tỏ, tỏ bày, giãi tỏ, diễn đạt; ~ своё де́ло trình bày (giải trình) công việc của mình; ~прóсьбу trình bày (giãi bày) lời yêu cầu; ~ что-л. в пи́сьменной фо́рме trình bày (giải trình) điều gì bằng văn bản; ~ свои́ми слова́ми kể lại (thuật lại, trình bày) theo cách của mình

изле́ниться *сов. разг.* đâm lười, lười ra, trở nên lười biếng

излёт *м.*: пу́ля на ~е (viên) đạn hết đà

излече́ни||е *с.* 1. (*лечение*) (sự) điều trị, chữa bệnh; находи́ться на ~и đang điều trị (chữa trị, chữa bệnh); 2. (*выздоровление*) (sự) khỏi bệnh

излека́ть, излечи́ть (*В*) chữa trị, chữa bệnh; *сов.* chữa khỏi bệnh

излека́ться, излечи́ться (от *Р*) chữa trị, chữa bệnh; *сов.* lành bệnh, khỏi bệnh; 2. *тк. несов.* (*поддаваться лечению*) (có thể) chữa khỏi được, khỏi được

излечи́мость *ж.* (khả năng) chữa được, chữa khỏi được

излечи́мый *прил.* có thể chữa được, chữa khỏi được, khỏi được

излечи́ть *сов. см.* изле́чивать

излечи́ться *сов. см.* изле́чиваться 1

излива́ть, изли́ть (*В*) thổ lộ, tỏ bày, bày tỏ, giãi bày, bộc bạch; (*В* на *В*) trút; ~ кому́-л. свои́ чу́вства thổ lộ (tỏ bày, bày tỏ) tình cảm của mình với ai; ~ гнев на кого́-л. trút giận (trút cơn phẫn nộ) vào ai; ✧ ~ ду́шу bộc bạch tâm can, thổ lộ nỗi lòng, dốc bầu tâm sự

излива́ться, изли́ться thổ lộ tâm tình, tỏ bày tình cảm; ~ в выраже́ниях благода́рности luôn miệng cám ơn, cảm ơn rối rít

изли́ть(ся) *сов. см.* излива́ть(ся)

изли́ш||ек *м.* 1. (phần, số) thừa, dư; ~ки хле́ба (số) lúa mì thừa; 2. (*чрезмерное количество*) số lượng quá nhiều; ✧ с ~ком thừa

изли́шеств||о *с.* (sự) thái quá, quá đáng, quá mức, quá độ; архитекту́рные ~а kiến trúc rườm rà, những thứ rườm rà về kiến trúc

изли́шн||ий *прил.* 1. (*превышающий потребность*) thừa, dư, thừa thãi, thừa mứa; (*чрезмерный*) thái quá, quá đáng, quá xá, quá mức, quá độ, quá chừng; ~ие подро́бности những chi tiết thừa; 2. (*ненужный*) không cần thiết; ~яя предосторо́жность quá cẩn thận không cần thiết

излия́ни||е *с.*: ~я (*или* ~я чувств) (sự) thổ lộ tình cảm, bày tỏ tình cảm

изнови́ть *сов.* (*В*) *разг.* bắt (tóm, chộp) được

изловчи́ться *сов.* (+ *инф.*) *разг.* xoay xở, tìm kế, tìm cách

изложе́ние *с.* 1. (sự) trình bày, giải trình, giãi bày, bày tỏ, tỏ bày, giãi tỏ, diễn đạt; 2. (*пересказ*) bài thuật; кра́ткое ~ (bài) tóm tắt, toát yếu, lược thuật

изложи́ть *сов. см.* излага́ть

изло́жница *ж. тех.* khuôn đúc thỏi

изло́м *м.* 1. (*место разлома*) (chỗ) gãy, vỡ; 2. (*изгиб*) (chỗ) đứt gãy, gấp khúc, uốn cong vắt; ~ бровей lông mày cong vắt; 3. *перен.*: душе́вный ~ (trạng thái) tâm thần thác loạn

изло́манн||ый *прил.* 1. gãy khúc, gãy góc, gấp khúc, chữ chi; ~ по́черк chữ viết gãy góc; ~ая ли́ния đường gấp khúc, đường chữ chi; 2. *перен. разг.* (*изуродованный*) hư hỏng; (*неестественный*) bất thường, kỳ quặc

излома́ть *сов.* (*В*) 1. (*сломать*) bị gãy, đánh gãy, đập vỡ; 2. *перен. разг.* (*изуродовать*) làm hỏng (hư hỏng); ~ чью-л. жизнь làm hỏng đời ai

излома́ться *сов.* (bị) gãy, vỡ

излуча́тель *м. тех.* máy bức xạ (phát xạ)

излуч||а́ть *несов.* (*В*) 1. phát, toả, phát ra, toả ra, bức xạ, phát xạ; ~ свет phát (toả) sáng, phát quang; 2. *перен.* sáng lên; её глаза́ ~а́ют ра́дость mắt chị ấy sáng lên niềm vui, niềm hân hoan rực sáng trong mắt nàng

излуча́ться *несов.* (được) phát ra, toả ra, bức xạ, phát xạ

излуче́ние *с.* (sự) phát ra, toả ra, bức xạ, phát xạ; ионизи́рующее ~ bức xạ ion hoá; радиоакти́вное ~ tia phóng xạ, bức xạ phóng xạ; тепловóе ~ bức xạ nhiệt

излу́чина *ж.* khúc cong, khúc uốn lượn, (vòng) cung: ~ реки́ khúc uốn lượn của sông, (vòng) cung sông

излю́бленн||ый *прил.* ưa thích nhất, thích nhất, yêu quý nhất; ~ое заня́тие việc ưa thích nhất; ~ое выраже́ние lời nói (lối nói) ưa thích nhất

измáзать *сов.* (*В*) 1. (*испачкать*) làm bẩn, bôi bẩn, vấy bẩn, làm nhơ, làm nhớp; ~ пла́тье vấy bẩn áo; ~ ру́ки làm bẩn tay; ~ себе́ лицо́ làm bẩn mặt, bị nhọ mặt; 2. (*истратить — краску и т.п.*) quét (bôi, xoá, phết) hết

измáзаться *сов.* (bị) bẩn, lấm, bôi bẩn, nhọ; ~ черни́лами (bị) bẩn mực; ~ кра́сками (bị) lấm sơn

измáрать *сов.* (*В*) làm bẩn, bôi bẩn

измáраться *сов.* (bị) bẩn, vấy bẩn, bôi bẩn

измáтывать, измота́ть (*В*) *разг.* làm... kiệt sức (mệt nhoài, mệt lử), tiêu hao; измота́ть свои́ не́рвы giày vò (làm tổn hại) thần kinh của mình; измота́ть проти́вника tiêu hao lực lượng địch

измáтываться, измота́ться *разг.* kiệt sức, kiệt lực, mệt nhoài, mệt lử, bị tiêu hao

измельча́ть I *сов. см.* мельча́ть

измельч||а́ть II, измельчи́ть (*В*) nghiền, tán, giã, nghiền (tán, giã, xé) nhỏ; ~ить что-л. в порошо́к nghiền (tán, giã) cái gì thành bột

измельче́ние *с.* (sự) nghiền nhỏ, tán nhỏ, giã nhỏ, xé nhỏ

измельчи́ть *сов. см.* измельча́ть II

изме́на *ж.* 1. (*предательство*) (sự) phản bội, bội phản, phản trắc, phản phúc; госуда́рственная ~, ~ ро́дине phản quốc, phản bội Tổ quốc; 2. (*в любви*) (sự) bội tình, phụ tình, bội bạc, phụ bạc, bạc tình, thay lòng đổi dạ; супру́жеская ~ ngoại tình, bội tình, phụ tình

измене́ни||е *с.* 1. (sự) thay đổi, biến đổi, sửa đổi, biến thiên, biến chuyển, chuyển biến, biến động; ~ положе́ния tình hình thay đổi, biến chuyển tình hình, thay đổi tình thế; ~ пла́на sửa đổi kế hoạch; ~ направле́ния đổi hướng, thay đổi phương hướng; ~ температу́ры biến thiên (biến động, biến đổi) của nhiệt độ; ~ фо́рмы biến dạng, biến hình, biến đổi hình dáng; 2. (*поправка*) (điều, sự) sửa đổi, tu chỉnh; вноси́ть ~я sửa đổi; ~я в конструкции самолётов những sửa đổi trong cấu tạo của máy bay; без ~я không thay đổi, không sửa đổi

измени́ть I, II *сов. см.* изменя́ть I, II

измени́ться *сов. см.* изменя́ться

изме́нник *м.* 1. kẻ phản bội (bội phản, phản trắc, phản phúc); ~ ро́дины kẻ phản quốc (phản bội Tổ quốc); 2. *разг. уст.* (*в любви*) kẻ bội tình (phụ tình, thay lòng đổi dạ)

изме́нически *нареч.* (một cách) phản trắc, phản phúc

изме́ннический *прил.* phản trắc, phản phúc

изме́нчивость *ж.* (tính, sự) hay thay đổi, biến dị, biến thiên, vô thường; ~ вещей *филос.* tính biến dị (vô thường) của sự vật; ~ ви́дов *биол.* tính biến dị của các loài; ~ температу́ры tính biến đổi (biến thiên) của nhiệt độ

изме́нчивый *прил.* hay thay đổi, biến dị, biến thiên, vô thường; ~ хара́ктер tính tình hay thay đổi, tính đồng bóng, bất thường tính

изменя́емость *ж.* (tính) khả biến, biến đổi, thay đổi

изменя́ем||ый *прил.* khả biến, biến đổi, thay đổi; ~ые величи́ны *мат.* những đại lượng khả biến

изменя́ть I, измени́ть (*В*) thay đổi, biến đổi, cải biến, làm thay đổi, đổi, thay; (*вносить поправки*) sửa đổi; ~ положе́ние làm thay đổi tình hình; ~ курс а) đổi hướng; б) *перен.* thay đổi đường lối; ~ своё мне́ние о ко́м-л. thay đổi ý kiến về ai; ~ своё отноше́ние к кому́-л. thay đổi thái độ đối với ai; ~ ход собы́тий làm thay đổi tình thế; ~ и́мя đổi (thay) tên, cải danh

измен||я́ть II, измени́ть (*Д*) 1. (*предавать*) phản bội, phản lại; измени́ть ро́дине phản quốc, phản bội Tổ quốc; ~ прися́ге phản bội lời tuyên thệ; bội minh, bội thệ (*уст.*); ~ своему́ до́лгу bỏ nhiệm vụ của mình; 2. (*в любви*) bội tình, phụ tình, bạc tình, thay lòng đổi dạ; 3. *перен.*: е́сли па́мять мне не ~я́ет nếu tôi nhớ không nhầm; си́лы измени́ли ему́ sức nó đã kiệt; сча́стье ~я́ет мне tôi gặp vận đen (gặp đận xui, gặp sự không may); ✧ ~ себе́ làm ngược hẳn với thói quen, làm trái những nguyên tắc của mình

изменя́ться, измени́ться thay đổi, biến đổi, biến chuyển, chuyển biến, biến thiên, biến động; ~ к лу́чшему thay đổi (biến chuyển, chuyển biến) theo chiều tốt hơn, trở nên khá hơn; положе́ние измени́лось tình hình đã thay đổi (biến chuyển, chuyển biến); ✧ измени́ться в лице́ biến đổi sắc mặt, thay đổi nét mặt

измере́ни||е *с.* 1. (*действие*) (sự) đo, đo lường; (*землемерное*) (sự) đo đạc, đạc điền; (*жидких и сыпучих тел*) (sự) đong, lường, đong lường; ~ длины́ đo chiều dài; ~ температу́ры đo nhiệt độ; ~ глубины́ đo độ sâu; 2. (*измеряемая величина*) chiều; chiều đo, kích thước; три ~я ba chiều

измёрзнуть *сов. разг.* (bị) rét cóng, lạnh cóng

измери́мый *прил.* (có thể) đo được

измери́тель *м.* máy (khí cụ, đồng hồ) đo; ~ влажности ẩm kế; ~ си́лы то́ка dòng kế

измери́тельный *прил.* (để) đo, đo lường; ~ прибо́р khí cụ (dụng cụ, máy, đồng hồ) đo

изме́рить *сов. см.* измеря́ть

измеря́ть, изме́рить (*В*) 1. đo, đo lường; (*землю*) đo đạc, trắc đạc, đạc; (*жидкие и сыпучие тела*) đong, lường, đong lường; ~ глубину́ đo độ sâu; ~ кому́-л. температу́ру đo nhiệt độ cho ai; 2. *перен.* (*представлять размеры чего-л.*) lường, ước lượng

измер||я́ться *несов.* (được) đo, tính; время ~я́лось тепе́рь не мину́тами, а секу́ндами bây giờ phải tính từng giây chứ không phải từng phút nữa, bây giờ là lúc hết sức khẩn trương; запа́сы ~я́ются то́ннами dự trữ tính bằng tấn

изможде́ние *с.* (trạng thái) kiệt sức, kiệt lực, suy mòn, gầy mòn

изможде́нн||ый *прил.* kiệt sức, kiệt lực, suy mòn, mệt nhoài, mệt lả, bủn rủn, phờ phạc; ~ое лицо́ mặt mày phờ phạc (bờ phờ)

измока́ть, измо́кнуть *разг.* (bị) ướt sũng, ướt sạch

измо́кнуть *сов. см.* измока́ть

измо́**р** *м.*: брать кре́пость ~ом tuyệt lương để bắt pháo đài địch hàng phục; брать кого́-л. ~ом, на ~ а) hành ai khốn khổ mãi đến phải chịu thua; б) kỳ kèo xin xỏ ai mãi đến phải chịu đồng ý

и́зморозь *ж.* sương muối

и́морось *ж.* mưa bụi, mưa phùn

измота́ть(ся) *сов. см.* изма́тывать(ся)

изму́ченный *прил.* mệt nhoài, mệt lử, mệt lả, mệt rã rời, mệt phờ, phờ phạc, kiệt sức, kiệt lực

изму́чить *сов.* (*В*) tra tấn, đày đoạ, hành hạ, giày vò; (*изнурить*) làm kiệt sức, làm kiệt lực

изму́читься *сов.* bị khốn khổ, chịu nhiều đau khổ; (*изнуриться*) (bị) kiệt sức, kiệt lực

измыва́тельство *с. разг.* (sự) chế nhạo, nhạo báng

измыва́ться *несов.* (над *Т*) *разг.* chế nhạo, nhạo báng

измы́зганный *прил. разг.* bẩn, bẩn thỉu

измы́слить сов. *см.* измышля́ть

измышле́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) bịa, phịa, bịa đặt, bịa tạc; 2. (*выдумка*) (điều, lối) bịa đặt, bịa tạc

измышля́ть, измы́слить (*В*) 1. bịa, phịa, bịa đặt, bịa tạc; 2. (*придумывать*) nghĩ ra

измя́**тый** *прил.* nhàu, bị vò nhàu, nhàu nát; (*с вмятинами*) móp, móp mép, bẹp, bẹp dí, bẹp nát, giập

измя́**ть** *сов.* (*В*) 1. làm nhàu, vò nhàu; (*покрыть вмятинами*) làm (bóp) móp, làm (bóp) bẹp; 2. (*ногами, колёсами и т. п.*) giẫm lên, xéo lên

измя́**ться** *сов.* (bị) nhàu, vò nhàu, móp, bẹp, giập

изна́нк||а *ж.* 1. (mặt, bề) trái; ~ тка́ни mặt trái của vải; 2. *перен.* mặt trái, mặt tiêu cực; ✧ с ~и từ (ở) mặt trái, từ (ở) phía trong, từ (ở) phía sau

изнаси́лование *с.* (sự) hiếp dâm, cưỡng dâm, cưỡng hiếp, hãm hiếp, hiếp

изнаси́ловать *сов. см.* наси́ловать 1

изнача́льный *прил. книжн.* khởi thuỷ, nguyên thuỷ

изна́шива||емость *ж.*, **~ние** *с.* (sự, độ) mòn, hao mòn

изна́шивать, износи́ть (*В*) mặc mòn, mặc sờn, mặc hỏng, đi mòn, đi hỏng

изна́шиваться, износи́ться (bị) mòn, sờn, hỏng; (*срабатываться*) (bị) mòn, hao mòn

изне́женность *ж.* (sự, tính) mềm yếu, ẻo lả, nhu nhược, yếu đuối

изне́женный *прил.* mềm yếu, ẻo lả, nhu nhược, yếu đuối

изне́живать, изне́жить (*В*) làm... mềm yếu (ẻo lả, nhu nhược)

изне́живаться, изне́житься trở nên mềm yếu, đâm ra ẻo lả

изне́жить(ся) *сов. см.* изне́живать(ся)

изнемога́ть, изнемо́чь mệt nhoài, mệt lử, mệt phờ, kiệt sức, kiệt lực; ~ от жары́ mệt nhoài vì nóng bức; ~ от уста́лости mệt lử

изнеможе́ни||е *с.* (sự) mệt nhoài, mệt lử, mệt phờ, kiệt sức, kiệt lực; рабо́тать до ~я làm đến kiệt sức

изнемо́чь *сов. см.* изнемога́ть

изне́рвнич||аться *сов. разг.* hết sức lo lắng, rất bồn chồn; она́ совсе́м ~алась bà ta hết sức lo lắng

изничто́жить *сов. разг. см.* уничто́жить

изно́с *м.* (sự, độ) mòn, hao mòn, hư hỏng; испыта́ние на ~ thử độ mòn; э́той мате́рии нет ~a vải này rất bền (khó sờn); норма́льный ~ *эк.* hao mòn bình thường; возмеще́ние ~a *эк.* (sự) bù hao

износи́ть(ся) *сов. см.* изна́шивать(ся)

изно́шенность *ж.* (độ) mòn, hao mòn

изно́шенный *прил.* (bị) mòn, sờn, hư hỏng, cũ; (*сработанный*) (bị) mòn, hao mòn

изнур||е́ние *с.*, **~ённость** *ж.* (sự, tình trạng) kiệt sức, kiệt lực; рабо́тать до ~е́ния làm đến kiệt sức

изнурённый *прил.* kiệt sức, kiệt lực, kiệt quệ, mệt lả, mệt lử

изнури́тельн||ый *прил.* làm kiệt sức (kiệt quệ, tổn sức, hao tổn sức lực); (*тяжёлый*) nặng nhọc; ~ труд lao động nặng nhọc; ~ая жара́ cái nóng làm kiệt sức (làm phờ phạc cả người); ~ая лихора́дка bệnh sốt làm mòn mỏi sức lực

изнури́ть *сов. см.* изнуря́ть

изнуря́ть, изнури́ть (*В*) làm... kiệt sức (kiệt quệ, mòn mỏi, hao tổn sức lực)

изнутри́ *нареч.* từ trong, từ bên trong, từ trong ra; (*с внутренней стороны*) (ở) bên trong; дверь заперта́ ~ cửa khoá bên trong

изныва́ть *несов.* 1. (*мучиться*) bị giày vò (khổ sở, đày đoạ), đau khổ, quằn quại; ~ под гнётом quằn quại dưới ách áp bức; 2. (*изнемогать*) mệt nhoài, mệt lử, kiệt sức, kiệt lực; ~ от жары́ mệt nhoài vì nóng bức; ~ от жа́жды khốn khổ vì khát, chết khát; ~ от тоски́ buồn nhức nhối

изо *см.* из

изоба́ра *ж. физ.* đường đẳng áp

изобари́ческий *прил. физ.* đẳng áp, đồng khối

изоба́та *ж. геогр.* đường đẳng sâu

изоби́ли||е *с.* (sự) dồi dào, thừa thãi, phong phú, đầy đủ, dư dật, sung túc, sung mãn; ~ проду́ктов dồi dào sản phẩm; в ~и dồi dào, thừa thãi; жить в ~и sống sung túc

изоби́л||овать *несов.* (*Т*) có nhiều, chứa nhiều; о́зеро ~ует ры́бой hồ có nhiều cá; ~ оши́бками đầy (có nhiều) lỗi

изоби́льный *прил.* dồi dào, thừa thãi, phong phú, đầy đủ, dư dật, sung túc, sung mãn, có nhiều

изобли́ч||ать, изобличи́ть (*В*) 1. (*уличать в чём-л.*) bắt quả tang; (*разоблачать*) vạch mặt, lật tẩy, lật mặt, lột mặt, vạch trần, bóc trần; изобличи́ть кого́-л. во лжи vạch trần (lật tẩy, lật mặt, lột mặt) ai nói dối; изобличи́ть коррупционе́ра vạch mặt (lật mặt, lật tẩy, lột mặt) kẻ tham nhũng; 2. *тк. несов.* (*ясно показывать*) tỏ rõ, chỉ rõ, chứng tỏ; акце́нт ~а́ет в нём иностра́нца giọng lơ lớ tỏ rõ anh ta là người nước ngoài

изобличе́ние *с.* (sự) bắt quả tang; (*разоблачение*) (sự) vạch mặt, lật tẩy, lật mặt, lột mặt, vạch trần, bóc trần

изобличи́тель *м.* người vạch mặt (lật mặt, bóc trần)

изобличи́тельный *прил.* quả tang, đủ chứng cớ vạch mặt

изобличи́ть *сов. см.* изоблича́ть 1

изобража́ть, изобрази́ть (*В*) 1. tả, miêu tả, mô tả, khắc hoạ; 2. (*на сцене*) diễn, biểu diễn; 3. (*выражать*) tỏ ra, thể hiện, biểu hiện, lộ ra, để lộ ra, phản ánh; его́ лицо́ изобрази́ло трево́гу mặt anh ấy lộ rõ nỗi lo ngại; 4. (*копировать*) bắt chước; 5. *тк. несов.* (*быть изображённым*) tả; ✧ ~ из себя́ làm ra vẻ (làm ra điều) là...

изобража́ться, изобрази́ться tỏ rõ, hiện rõ, lộ rõ, thể hiện, biểu hiện, phản ánh; на его́ лице́ изобрази́лось кра́йнее изумле́ние mặt anh đó lộ rõ (hiện rõ, thể hiện) sự ngạc nhiên cực độ

изображе́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) tả, miêu tả, mô tả, khắc hoạ, biểu hiện, biểu diễn; усло́вное ~ biểu hiện quy ước; графи́ческое ~ biểu diễn bằng đồ thị; ~ рельефа́ biểu diễn địa hình; 2. (*то, что изображено*) hình, ảnh, hình ảnh, hình tượng; чёрно-бе́лое ~ ảnh (hình) trắng đen; ~ на экра́не hình (hình ảnh) trên màn bạc; ~ в зе́ркале hình (hình ảnh) trong gương

изобрази́тельн||ый *прил.* thể hiện, biểu hiện, tạo hình, tượng hình; ~ язы́к ngôn ngữ tượng hình; ~ приём thủ pháp thể hiện (biểu hiện, biểu diễn); ~ые сре́дства những phương tiện thể hiện (biểu hiện, biểu diễn); ✧ ~ые иску́сства nghệ thuật tạo hình

изобрази́ть *сов. см.* изобража́ть 1–4

изобрази́ться *сов. см.* изобража́ться

изобрести́ *сов. см.* изобрета́ть

изобрета́тель *м.* người sáng chế (phát minh)

изобрета́тельность *ж.* (sự, óc) nhanh trí, sáng trí, sáng tạo

изобрета́тельный *прил.* có óc sáng tạo, nhanh trí, sáng trí

изобрета́тельск||ий *прил.* (thuộc về) sáng chế, phát minh; ~ая де́ятельность hoạt động sáng chế

изобрета́тельство *с.* (hoạt động) sáng chế, phát minh

изобрета́ть, изобрести́ (*В*) sáng chế, phát minh

изобрете́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) sáng chế, phát minh; 2. (*то, что изобретено*) (vật, điều) sáng chế, phát minh

изо́гнут||ый *прил.* cong, uốn cong; ~ нос mũi khoằm (khoăm, khoằm); кре́сло с ~ыми но́жками ghế chân quỳ (chân cong)

изогну́ть(ся) *сов. см.* изгиба́ть(ся)

изо́дранный *прил.* rách bươm, rách tươm, rách mướp, rách nát, rách tổ đỉa

изодра́ть(ся) *сов. см.* изорва́ть(ся)

изоизда́ние *с.* ấn phẩm nghệ thuật

изойти́ *сов. см.* исходи́ть III

изолга́ться *сов.* quen nói dối, nói láo luôn, nói lếu nói láo

изоли́ния *ж. геогр.* đường đẳng trị

изоли́рованно *нареч.* (một cách) riêng, riêng lẻ, riêng rẽ, riêng biệt, biệt lập

изоли́рованность *ж.* (sự, tính chất) riêng lẻ, riêng rẽ, riêng biệt, biệt lập

изоли́рованн||ый *прил.* 1. (*обособленный*) riêng, riêng lẻ, riêng rẽ, riêng biệt, biệt lập; ~ые фа́кты những sự kiện riêng biệt; ~ая ко́мната phòng riêng; 2. *тех.* cách ly, cách điện, cách nhiệt, cách âm; ~ провод dây cách điện

изоли́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. (*обособлять*) để riêng, tách biệt, cách biệt;

(*политически*) cô lập; 2. (*помещать отдельно*) cách ly; ~ больно́го cách ly người ốm; ~ престу́пника biệt giam (giam riêng) tên tội phạm; 3. *тех.* cách ly, cách điện, cách nhiệt, cách âm

изоля́тор *м.* 1. *тех.* (*вещество*) (chất) cách ly, cách điện, cách nhiệt, cách âm; 2. *эл.* (*приспособление*) (cái, sự) cách điện; 3. (*больничный*) phòng cách ly

изоляцио́н||изм *м.* chủ trương (chủ nghĩa) biệt lập

изоляцио́н||ист *м.* người theo chủ trương (chủ nghĩa) biệt lập

изоляцио́нн||ый *прил.* (để) cách ly, cách điện, cách nhiệt, cách âm; ~ая ле́нта băng cách điện

изоля́ция *ж.* 1. (sự) để riêng, tách biệt, cách biệt; cô lập; cách ly (*ср.* изоли́ровать); 2. *тех.* (*действие*) (sự) cách điện, cách nhiệt, cách âm; (*слой диэлектрика*) (chất) cách điện, cách nhiệt, cách âm; 3. *эл. разг.* (*лента*) băng cách điện

изоме́р *м.* 1. *хим.* chất đồng phân; 2. *физ.* izomer

изомера́за *ж. хим.* men đồng phân

изомери́я *ж. хим.* (hiện tượng) đồng phân

изоме́рный *прил.* đồng phân

изоморфи́зм *м.* (tính) đồng hình, đẳng cấu

изомо́рфный *прил.* đồng hình, đẳng cấu

изорва́ть *сов.* (*В*) xé nát, xé rách

изорва́ться *сов.* (bị) rách bươm, rách nát

изоте́рма *ж. геогр., физ.* đường đẳng nhiệt

изотерми́ческий *прил. геогр., физ.* đẳng nhiệt

изото́п *м.* (chất) đồng vị; лёгкий ~ đồng vị nhẹ; тяжёлый ~ đồng vị nặng

изотопи́ческий, изото́пный *прил.* (thuộc về) chất đồng vị

изотр||опи́я *ж.*, **~о́пность** *ж. физ.* (tính) đẳng hướng

изотро́пный *прил.* đẳng hướng

изохр||омати́ческий, ~о́мный *прил. физ.* đẳng sắc

изохро́нность *ж.* (tính) đẳng thời

изохро́нный *прил.* đẳng thời

изощрённость *ж.* (sự, tính) tinh tế, tinh vi, minh mẫn, sắc sảo

изощрённый *прил.* tinh tế, tinh vi, minh mẫn, sắc sảo; ~ слух tai thính; ~ ум trí tuệ tinh tế (sắc sảo, minh mẫn)

изощри́ть(ся) *сов. см.* изощря́ть(ся)

изощря́ть, изощри́ть (*В*) làm... tinh tế thêm (tinh vi hơn), trau giồi; ~ свой ум trau giồi trí tuệ

изощря́ться, изощри́ться 1. (trở nên) tinh tế hơn, tinh vi hơn; 2. *тк. несов.* trổ tài; ~ в остроу́мии trổ tài hóm hỉnh; ~ в эпи́тетах trổ tài văn chương

из-под *предлог.* (*откуда*) từ (phía) dưới; вы́лезти ~ стола́ từ dưới gầm bàn bò ra; ~ земли́ từ dưới đất; ~ Москвы́ từ ngoại ô Moskva; ~ Ку́рска từ vùng phụ cận Kursk; 2. (*в сочетании с гл.* уйти́, освободи́ться *и т. п.*): вы́йти ~ влия́ния кого́-л. thoát khỏi ảnh hưởng của ai; бежа́ть ~ стра́жи trốn thoát cảnh giam cầm; 3. (*для, от*) (để) đựng, chứa; коро́бка ~ конфе́т hộp đựng kẹo; ба́нка ~ варе́нья lọ đựng mứt

изразе́ц *м.* (tấm) gạch tráng men, carô sứ

изразцо́вый *прил.* (được) lát gạch tráng men, ốp carô sứ

израи́льский *прил.* (thuộc về) Israel, Ixraen

израильтя́н||ин *м.*, **~ка** *ж.* người Israel (Ixraen)

изра́ненный *прил.* bị thương nhiều chỗ, có nhiều vết thương

изра́нить *сов.* (*В*) làm... bị thương nhiều

израсхо́довать *сов. см.* расхо́довать

и́зредка *нареч.* 1. (*иногда*) thỉnh thoảng, thi thoảng, đôi khi, đôi lúc, năm thì mười hoạ; 2. (*кое-где*) đôi nơi, đôi chỗ, ở vài nơi

изре́занн||ый *прил.*: ~ая береговая́ ли́ния đường bờ cắt xẻ; ~ая ме́стность địa hình bị chia cắt

изрезать́, изре́зать(*В*) 1. (*на куски*) cắt (chặt) nhỏ; 2. (*сделать много порезов*) cắt (chặt đứt) nát; (*стол, доску и т. п.*) rạch (băm, khía, khắc) nát; 3. (*пересечь*) cắt xẻ, chia cắt

изре́зать *сов. см.* изреза́ть

изрека́ть, изре́чь (*В*) *ирон.* phán, thốt (nói) ra; ~ и́стину phán (thốt ra) chân lý

изрече́ни||е *с.* danh ngôn, châm ngôn, cách ngôn; ~я вели́ких люде́й danh ngôn của các bậc vĩ nhân

изре́чь *сов. см.* изрека́ть

изрешети́ть *сов.* (*В*) đâm lỗ chỗ

изрисова́ть *сов.* (*В*) vẽ đầy

изруби́ть *сов.* (*В*) 1. chặt (băm) nát, băm nhỏ; ме́лко ~ что́-л. băm nhỏ cái gì; 2. (*шашками*) chém chết

изруга́ть *сов. разг.* (*В*) chửi mắng té tát (thậm tệ)

изрыга́ть, изрыгну́ть (*В*) 1. nôn (mửa, oẹ, thổ, trớ) ra; *перен.* phun (nhổ, nhả) ra; ~ пи́щу oẹ đồ ăn ra; ого́нь phun ra lửa; 2. *перен.* (*произносить, выкрикивать*) té tát, văng; ~ руга́тельства văng tục, chửi mắng té tát, té tát chửi

изрыгну́ть *сов. см.* изрыга́ть

изры́тый *прил.* bị đào (bới) nát, bị đào bới tung; (*о дороге*) gồ ghề, mấp mô, lồi lõm

изры́ть *сов.* (*В*) đào (bới) nát, đào bới tung

изря́дно *нареч. разг.* khá, khá nhiều; ~ вы́пить uống rượu nhiều (khá nhiều)

изря́дн||ый *прил. разг.* khá; (*по величине*); khá lớn, khá to; (*по количеству*) khá nhiều; (*по силе*) khá mạnh; ~ое расстоя́ние khoảng cách khá xa; ~ая су́мма де́нег số tiền khá lớn

изуве́р *м.* 1. người cuồng tín; 2. *перен.* (*изверг*) kẻ hung ác, ác ôn

изуве́рский *прил.* 1. cuồng tín; 2. *перен.* hung ác, dã man, man rợ, tàn bạo, tàn nhẫn

изуве́чить *сов.* (*В*) làm... tàn tật (què quặt)

изуве́читься *сов.* (bị) tàn tật, què quặt

изуми́тельно *нареч.* (một cách) tuyệt đẹp, tuyệt diệu, tuyệt vời

изуми́тельный *прил.* tuyệt đẹp, tuyệt diệu, tuyệt vời, tuyệt mỹ, kỳ diệu

изуми́ть(ся) *сов. см.* изумля́ть(ся)

изумле́ние *с.* (sự) hết sức ngạc nhiên, sửng sốt, kinh ngạc; приходи́ть в ~ hết sức ngạc nhiên, sửng sốt, kinh ngạc; ngã ngửa ra (*разг.*); приводи́ть кого́-л. в ~ làm ai sửng sốt (kinh ngạc, hết sức ngạc nhiên)

изумлённ||ый *прил.* rất đỗi ngạc nhiên, sửng sốt, kinh ngạc; с ~ым ви́дом có vẻ hết sức ngạc nhiên (kinh ngạc, sửng sốt)

изумля́ть, изуми́ть (*В*) làm... hết sức ngạc nhiên (sửng sốt, kinh ngạc)

изумля́ться, изуми́ться rất đỗi ngạc nhiên, sửng sốt, kinh ngạc

изумру́д *м.* émeraude, emơrôt, ngọc lục bảo

изумру́дный *прил.* 1. (thuộc về) émeraude, emơrôt, ngọc lục bảo, bích ngọc; 2. (*ярко-зелёный*) (màu) xanh tươi, lục tươi

изуро́дованный *прил.* méo, méo mó; (*испорченный*) hư hỏng; (*искалеченный*) tàn tật, què quặt; đui què mẻ sứt (*разг.*)

изуро́довать *сов. см.* уро́довать

изу́стно *нареч.* (bằng cách) truyền khẩu, truyền miệng

изу́стн||ый *прил.* truyền khẩu, truyền miệng; ~ая литерату́ра văn chương truyền khẩu (truyền miệng); ~ое преда́ние truyền thuyết, chuyện truyền khẩu

изуча́ть, изучи́ть (*В*) 1. học, học tập; (*овладевать*) thạo, thông thạo, nắm vững, tinh thông; ~ ремесло́ học nghề; ~ иностра́нный язы́к học ngoại ngữ; 2. (*исследовать*) nghiên cứu, điều nghiên, khảo sát, khảo cứu, tìm hiểu; ~ вопро́с nghiên cứu (điều nghiên, khảo sát) vấn đề

изуче́ние *с.* 1. (sự) học, học tập; (*овладение*) (sự) thông thạo, nắm vững, tinh thông; 2. (*исследование*) (sự) nghiên cứu, điều nghiên, khảo sát, khảo cứu, tìm hiểu; внима́тельное ~ nghiên cứu (điều nghiên) kỹ lưỡng

изучи́ть *сов. см.* изуча́ть

изъе́денный *прил.* bị gặm (nhấm, gặm nhấm, ăn mòn); ~ мыша́ми bị chuột gặm (nhấm); ~ ржа́вчиной (bị) han gỉ

изъе́здить *сов.* (*В*) *разг.* đi khắp; ~ весь мир, весь свет đi khắp thế giới

изъе́зженн||ый *прил.*: ~ая доро́га đường đất xe chạy nát, đường xe chạy mòn

изъе́сть *сов.* (*В*) gặm, nhấm, gặm nhấm, ăn mòn, ăn hỏng

изъяви́тельн||ый *прил.*: ~ое наклоне́ние *грам.* thể trần thuật, lối trình bày

изъяви́ть *сов. см.* изъявля́ть

изъявле́ние *с.* (sự) bày tỏ, tỏ ra, biểu lộ, biểu hiện; ~ благода́рности tỏ lòng biết ơn, tuyên dương

изъявля́ть, изъяви́ть (*В*) bày tỏ, biểu lộ, bộc lộ, biểu hiện; ~ жела́ние bày tỏ ý muốn của mình; ~ согла́сие đồng ý, biểu lộ sự đồng ý

изъя́н *м.* (chỗ) hư, hỏng, hư hỏng; (*недостаток*) khuyết tật, tì vết, thiếu sót, khuyết điểm, tật; това́р с ~ом hàng hóa có tì vết

изъясня́ться *несов.* nói, nói chuyện; ~ на иностра́нном языке́ nói tiếng nước ngoài

изъя́ти||е *с.* 1. (*действие*) (sự) thu hồi; (*конфискация*) (sự) tịch thu, trưng thu; ~ что́-л. из употребле́ния thu hồi cái gì không cho sử dụng; ~ хле́бных изли́шков *ист.* trưng thu số lúa mì thừa; 2. (*исключение*) ngoại lệ; все без ~я tất cả mọi người không trừ một ai

изъя́ть *сов. см.* изыма́ть

изыма́ть, изъя́ть (*В*) thu hồi; (*конфисковать*) tịch thu, trưng thu; ~ что́-л. из обраще́ния thu hồi cái gì không để lưu thông (không cho lưu hành)

изыска́ни||е *с.* 1. (*действие*) (sự) tìm tòi, tìm kiếm; ~ средств к существова́нию kiếm kế sinh nhai, kiếm sống; 2. *обыкн. мн.*: ~я (*научные*) (sự) nghiên cứu, điều nghiên, tìm tòi; 3. *обыкн. мн.*: ~я (*исследование местности*) (sự) khảo sát, thám sát, điều tra, tìm tòi, thăm dò; геологи́ческие ~я khảo sát (thăm dò) địa chất

изы́сканно *нареч.* (một cách) thanh lịch, thanh tao, thanh cao, cao nhã, tao nhã, trang nhã, tinh tế; быть ~ оде́тым ăn mặc trang nhã (phong nhã, thanh lịch, tao nhã)

изы́сканность *ж.* (sự, tính) thanh lịch, thanh tao, thanh cao, cao nhã, tao nhã, trang nhã, phong nhã, cao khiết, tinh tế

изы́сканн||ый *прил.* thanh lịch, thanh tao, thanh cao, tinh tế, cao nhã, tao nhã, trang nhã, phong nhã, cao khiết, tinh tế; ~ые блю́да những món cao lương mỹ vị (sơn hào hải vị)

изыска́тель *м.* nhà nghiên cứu, người khảo sát (thăm dò)

изыска́тельск||ий *прил.* (thuộc về) nghiên cứu, khảo sát, điều nghiên, điều tra, thăm dò, tìm tòi, thám sát; ~ие рабо́ты công tác nghiên cứu (khảo sát, điều nghiên, thăm dò, điều tra); ~ая па́ртия tổ thăm dò, đội khảo sát

изыска́ть *сов. см.* изы́скивать 1

изы́скивать *несов.* (*В*) 1. tìm, kiếm, tìm kiếm, tìm tòi, tìm (kiếm) được; ~ но́вый спо́соб tìm phương pháp mới; ~ но́вые резе́рвы произво́дства tìm kiếm những nguồn dự trữ mới trong sản xuất; 2. (*исследовать*) nghiên cứu, khảo sát, điều nghiên

изю́бр, изю́брь *м. зоол.* hươu sừng chà (*Cervus elaphus xanthopygus*); nai Canada (*Cervus canadensis xanthopygus*)

изю́м *м.* nho khô; ✧ не фунт ~у không phải là chuyện vặt; chẳng phải là chuyện chơi

изю́мина *ж. разг.* (một) quả nho khô

изю́минк||а *ж. см.* изю́мина; ✧ с ~ой có duyên thầm, có duyên

изя́щество *с.* (về, sự) kiều diễm, yêu kiều, xinh đẹp, duyên dáng, tao nhã, trang nhã, phong nhã

изя́щн||ый *прил.* kiều diễm, yêu kiều, xinh đẹp, duyên dáng, tao nhã, trang nhã, phong nhã; ~ая фигу́ра thân hình kiều diễm (xinh đẹp); ~ костю́м bộ quần áo xinh đẹp (trang nhã); ~ые движе́ния những cử chỉ yêu kiều (duyên dáng); ~ почерк nét chữ đẹp; ~ стиль văn phong trang nhã, bút pháp tao nhã; ✧ ~ые иску́сства mỹ thuật; ~ая литерату́ра mỹ văn học

ика́ть, икну́ть nấc, nấc cụt

икеба́на *ж.* 1. (nghệ thuật) ikebana, cắm hoa; 2. (*композиция*) kết cấu bó hoa (*theo quy tắc ikebana*)

икеба́нист *м.* chuyên gia ikebana, người cắm hoa mỹ thuật

икну́ть *сов. см.* ика́ть

ико́на *ж.* (bức) tranh thờ, thánh tượng, tượng thánh

ико́ника *ж. опт.* (ngành) iconica

иконобо́рец *м. ист.* người bài thánh tượng

иконобо́рство *с. ист.* (thuyết, sự) bài thánh tượng

иконобо́рческ||ий *прил.*: ~ое восста́ние *ист.* (cuộc) khởi nghĩa bài thánh tượng (*năm 1566*)

иконографи́ческ||ий *прил.* 1. (thuộc về) đồ tượng học, thánh tượng học; 2. *социол.* ghi hình; ~ая документа́ция tài liệu ghi hình

иконогра́фия *ж.* đồ tượng học, thánh tượng học

иконопи́сец *м.* nhà đồ tượng, người vẽ tranh thờ

и́конопись *ж.* (môn, khoa, ngành) đồ tượng, vẽ tranh thờ

иконоско́п *м. эл.* (bộ) iconoscop

иконоста́с *м.* (bức) thánh tượng bình

икоса́эдр *м. мат.* khối hai mươi mặt

ико́т||а *ж.* (tiếng) nấc, nấc cụt; при́ступ ~ы cơn nấc

икра́ I *ж.* 1. trứng (*của cá, ёch, v. v...*); (*кушанье*) (món) trứng cá; чёрная ~ trứng cá đen; кето́вая ~ trứng cá đỏ; 2.: баклажа́нная ~ (món) cà tím băm, cà dê nghiền; грибна́я ~ (món) nấm băm, nấm nghiền

икра́ II *ж.* (*ноги*) bắp chân, bụng chân, bắp chuối

икромета́ние *с.* (sự) đẻ trứng (*nói về cá, ếch, v.v..*)

икрян||о́й *прил.* 1. có trứng; ~а́я ры́ба cá có trứng; 2. (*приготовленный из икры*) (bằng) trứng cá

икс-лучи́ *мн. физ.* X-quang, tia X, quang tuyến X

икэба́на *ж. см.* икеба́на

ил *м.* (đất) bùn, lầy

и́ли *союз* 1. hay, hoặc, hay (hoặc) là, hoặc giả; сего́дня ~ за́втра hôm nay hay (hoặc) ngày mai; вы ~ я anh hay (hay là) tôi; ~... ~... hoặc...hoặc..., hoặc là...hoặc là...; ~ да ~ нет hoặc có hoặc không; 2. *разг.* (*разве*) hay là, phải chăng; ~ вы э́того не зна́ете? hay là (phải chăng) anh không biết điều ấy ư?; 3. (*иначе, в противном случае*) không thì; замолчи́, ~ я уйду́ im đi, không thì tao bỏ đi; 4. (*то есть, иными словами*) hay (tức, nghĩa là); земново́дные, ~ амфи́бии loài ếch nhái hay là (tức là) loài lưỡng cư; 5. *разг.* (*может быть*) hay là, có lẽ; ~ я уйду́ ра́ньше? hay là (có lẽ) tôi về trước nhé?

и́листый *прил.* (có) bùn, lầy bùn

иллюзиони́зм *м.* 1. *филос.* ảo giác luận, thuyết ảo giác; 2. (*вид эстрадного искусства*) ảo thuật; 2. (*в изобразительном искусстве*) thuật gây ảo giác (huyễn ảnh)

иллюзиони́ст *м.* (*актёр*) nhà ảo thuật

иллю́зи||я *ж.* 1. (*обман, чувств*) ảo giác; (*мираж*) ảo ảnh, huyễn ảnh, huyễn tượng; 2. (*ошибочное представление*) ảo tưởng, hoang tưởng, huyễn tưởng; (*необоснованная надежда*) ảo mộng; се́ять ~и gieo rắc ảo tưởng

иллюзо́рность *ж.* (sự, tính chất) hư ảo, huyễn ảo, hão huyền, không thực, viển vông, huyền hoặc, hư huyễn

иллюзо́рн||ый *прил.* hư ảo, huyễn ảo, hão huyền, không thực, viển vông, huyền hoặc, hư huyễn; ~ые наде́жды những hy vọng hão huyền (viển vông)

иллюмина́тор *м. мор., ав.* cửa ló sáng, cửa mạn

иллюмина́ция *ж.* (sự) kết đèn, trang trí đèn; пра́здничная ~ hội hoa đăng, kết đèn ngày hội, trang trí đèn ngày lễ

иллюмин||и́ровать, ~ова́ть *несов. и сов.* (*В*) kết đèn, trang trí đèn

иллюстрати́вный *прил.* (có) minh hoạ; ~ материа́л tài liệu minh hoạ; ~ ме́тод phương pháp minh hoạ (trực quan)

иллюстра́тор *м.* người minh hoạ

иллюстра́ция *ж.* 1. (*действие*) (sự) minh hoạ; 2. (*рисунок*) (tranh) minh hoạ; 3. (*пример*) thí dụ, dẫn chứng

иллюстри́рование *с.* (sự) minh hoạ

иллюстри́рованный *прил.* (có) tranh ảnh, minh hoạ; ~ журна́л báo ảnh, hoạ báo; ~ слова́рь từ điển minh hoạ

иллюстри́ровать *несов. и сов.* (*сов. тж.* проиллюстри́ровать) (*В*) *прям. и перен.* minh hoạ; ~ кни́гу minh hoạ cuốn sách; ~ приме́рами minh hoạ bằng thí dụ, lấy thí dụ để minh hoạ

илóт *м.* 1. *ист.* người nông nô của nhà nước (*ở thành Sparte cổ đại*); 2. *перен.* kẻ nô lệ, người dân vô quyền

иль *союз разг. см.* и́ли

им *Т от* он, оно́ *и Д от* они́

имажи́зм *м. см.* имажини́зм

имажини́зм *м. лит.* trường phái (thi phái, chủ nghĩa) hình tượng

имажини́ст *м. лит.* người theo trường phái (thi phái) hình tượng

има́м *м.* 1. (*духовный глава мусульман*) imam, giáo chủ Hồi giáo; 2. (*в мечети — духовное лицо*) imam, giáo sĩ lo việc hành lễ

имби́рн||ый *прил.* (thuộc về) gừng; (*добываемый из имбиря*) (bằng) gừng; (*с имбирём*) (có, với) gừng; ~ое ма́сло dầu gừng

имби́рь *м.* 1. (cây) gừng (*Zingiber officinale*); 2. (*пряность*) gừng, khương

име́йл *м. разг.* (*адрес*) e-mail, i-meo, địa chỉ Internet (điện tử, trên mạng)

име́ние *с.* điền trang, dinh cơ, trang trại

имени́нни||к *м.*, **~ца** *ж.*: он сего́дня ~ hôm nay là ngày lễ thánh (thánh lễ) của anh ta; вы́глядеть ~ком vui sướng ra mặt, có vẻ vui sướng

именины́ *мн.* (*скл. как ж.*) (ngày) lễ thánh, thánh lễ

именительный *прил.*: ~ паде́ж *грам.* nguyên cách, danh cách; cách một (*разг.*)

именитый *прил.* 1. *уст.* (*знатный*) quyền quý; 2. (*знаменитый*) nổi tiếng, nổi danh, có tiếng, có tên tuổi, lừng danh, trứ danh, lừng lẫy

и́менно *частица* 1. (*как раз*) chính, đúng, chính (đúng) là, đích thị; ~ он э́то сказа́л chính (đích thị, đúng là) nó nói điều đó; ~ э́то он сказа́л nó nói đúng như vậy; вы ~ тот, кого́ я хоте́л ви́деть anh chính (đúng) là người mà tôi muốn gặp; ~ вас пошлю́т chính anh sẽ được cử đi; ~ об э́том речь и идёт vấn đề chính là như vậy, chính là đang nói về việc này; ~ потому́, что... chính vì thế...; ~ так и сле́дует понимать phải hiểu đúng như vậy; ~ поэ́тому chính vì vậy; вот ~! đúng thế!, chính thế!; кто ~? đích thị là ai?; ско́лько ~? cụ thể là bao nhiêu?; где ~? chính thực thì ở đâu?; 2. (*при перечислении*) như là, cụ thể là, tức là, đó là; три цве́та, а ~: бе́лый, си́ний и кра́сный ba màu, cụ thể là trắng, xanh lơ và đỏ; 3. (*при разъяснении, уточнении*) là; я получи́л прия́тное изве́стие, а ~, что мой прое́кт одо́брен tôi có một tin vui là đồ án thiết kế của tôi đã được chấp thuận

именн||о́й *прил.* 1. có ghi tên, ký danh; (*с выгравированным именем*) có khắc tên; ~ы́е часы́ đồng hồ có khắc tên; ~ биле́т vé có ghi tên; ~о́е голосова́ние (cuộc) biểu quyết ký danh; 2. *грам.* (có tính chất) danh từ; ✧ ~ спи́сок danh sách; ~ указа́тель bảng chỉ dẫn tên người

именова́нн||ый *прил.*: ~ое число́ *мат.* danh số

именова́ть *несов.* (*В*) gọi là; (*давать наименование*) đặt tên; ~ себя́... gọi mình là..., tự xưng là...

именова́ться *несов.* gọi tên (lấy tên) là, mang tên, gọi là

имену́емый *прил.* tên (hiệu, tức, tục gọi) là

име́ть *несов.* (*В*) có; ✧ ~ ме́сто có, xảy ra, diễn ra; ~ це́лью định, nhằm, để, nhằm mục đích; ничего́ не ~ про́тив чего́-л. hoàn toàn không phản đối việc gì, đồng ý việc gì; ~ сме́лость, му́жество сде́лать что́-л. dám (có gan, có dũng khí) làm gì

име́||ться *несов.* có; у нас ~ются все возмо́жности для... chúng ta có mọi khả năng để...; ~ются в прода́же có bán; в моём распоряже́нии ~ется ещё два часа́ tôi có hai tiếng đồng hồ nữa; е́сли таковы́е ~ются nếu có những thứ đó; здесь ~ется в виду́, что... ở đây muốn nói đến...; по ~ющимся да́нным theo những tin tức (dữ liệu) có được

и́ми *Т от* они́

и́мидж *м.* hình ảnh, hình tượng

имиджме́йкер *м.* chuyên viên tạo hình ảnh (hình tượng)

имита́тор *м.* người bắt chước (mô phỏng, phỏng tạo)

имитацио́нн||ый *прил.* (được) bắt chước, mô phỏng, phỏng tạo; ~ое моделирование mô hình hoá phỏng tạo

имита́ция *ж.* 1. (*действие*) (sự) bắt chước, mô phỏng, phỏng tạo, phỏng theo; 2. (*подделка*) đồ phỏng tạo, đồ giả; ~ же́мчуга ngọc trai giả (phỏng

tạo); ~ мра́мора cẩm thạch giả (phỏng tạo); 3. *муз.* (sự) mô phỏng, phỏng mẫu

имити́ровать *несов.* (*В*) 1. bắt chước, mô phỏng, phỏng theo; 2. (*подделывать*) phỏng tạo, làm giả; 3. *муз.* mô phỏng, phỏng mẫu

иммане́нтность *ж. филос.* (tính) nội tại

иммане́нтный *прил. филос.* nội tại; ~ зако́н quy luật nội tại

иммигра́нт *м.* (người) dân nhập cư, kiều dân

иммигра́нтский *прил.* (thuộc về) dân nhập cư, kiều dân

иммиграцио́нн||ый *прил.* (thuộc về) nhập cư, di trú (*sang nước khác*); ~ое законода́тельство luật di trú; ~ая слу́жба sở di trú

иммигра́ция *ж.* 1. (*действие*) (sự) nhập cư, di trú (*sang nước khác*); 2. *собир.* (*иммигранты*) dân nhập cư, kiều dân

иммигри́ровать *несов. и сов.* nhập cư, di trú (*sang nước khác*)

иммобилиза́ция *ж. мед.* (sự) làm bất động, bất động

иммобилизова́ть *несов. и сов. мед.* (*В*) làm bất động, bất động

имморте́ль *м. бот. см.* бессме́ртник

иммуниза́ция *ж. мед.* (sự) gây miễn dịch, gây miễn nhiễm

иммунизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. *мед.* gây miễn dịch (miễn nhiễm); 2. *юр.* dành cho... quyền miễn trừ (quyền bất khả xâm phạm)

иммуните́т *м.* 1. *мед.* (sự, tính) miễn dịch, miễn nhiễm; ~ к о́спе miễn dịch (miễn nhiễm) đậu mùa; 2. *юр.* quyền miễn trừ (bất khả xâm phạm); дипломати́ческий ~ quyền miễn trừ (bất khả xâm phạm về) ngoại giao; депута́тский ~ quyền bất khả xâm phạm của dân biểu

имму́нн||ый *прил. мед., биол.* (thuộc về) miễn dịch, miễn nhiễm; ~ая систе́ма организма hệ thống miễn nhiễm (miễn dịch) của cơ thể

иммунодефици́т *м.* (sự, tình trạng) thiếu hụt hệ miễn dịch

иммуно́лог *м.* nhà miễn dịch học, chuyên viên miễn dịch

иммунологи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) miễn dịch học, miễn dịch, miễn nhiễm; ~ая реакти́вность (tính, độ) phản ứng miễn dịch

иммунноло́гия *ж.* miễn dịch học, môn miễn dịch

иммуноморфоло́гия *ж.* miễn dịch hình thái học, môn miễn dịch hình thái

иммуносисте́ма *ж.* hệ miễn dịch

иммунотерапи́я *ж. мед.* liệu pháp miễn dịch

импера́тив *м.* 1. *филос.* mệnh lệnh; 2. *грам.* thể mệnh lệnh; 3. *перен. книжн.* đòi hỏi, mệnh lệnh; настоя́тельный ~ совреме́нной эпо́хи đòi hỏi cấp thiết (mệnh lệnh bức xúc) của thời đại hiện nay; нра́вственный ~ đòi hỏi về mặt đạo đức

императи́вный *прил.* (có tính chất) mệnh lệnh

импера́тор *м.* hoàng đế; (*при обращении*) hoàng thượng

импера́торский *прил.* (thuộc về) hoàng đế; ~ дворе́ц hoàng cung, hoàng điện

императри́ца *ж.* hoàng hậu, nữ hoàng

империали́зм *м.* chủ nghĩa đế quốc

империали́ст *м.* tên đế quốc; *мн.*: ~ы bọn đế quốc

империал||исти́ческий, ~и́стский *прил.* (thuộc về) chủ nghĩa đế quốc, đế quốc chủ nghĩa, đế quốc; ~исти́ческая война́ chiến tranh đế quốc

импе́рия *ж.* đế quốc, đế chế

импе́рский *прил.* (thuộc về) đế quốc, đế chế, đế chính

импи́чмент *м. юр.* (sự) hạch tội và bãi chức, bãi chức, truất quyền (*người giữ chức vụ cao nhất của nhà nước*)

имплантат *м. мед.* vật cấy ghép (*thường bằng kim loại, chất dẻo... vào cơ thể*)

имплантация *ж.* 1. *биол.* (sự) làm ổ (*trứng đã thụ tinh*); 2. *мед.* (sự) cấy, ghép

имплементация *ж. юр.* (sự) thi hành luật pháp quốc tế (*do nước sở tại thực hiện*)

импозантно *нареч.* (một cách) oai vệ, oai nghiêm, oai nghi, lẫm liệt

импозантность *ж.* (tính chất, vẻ, dáng) oai vệ, oai nghiêm, oai nghi, lẫm liệt

импозантный *прил.* oai vệ, oai nghiêm, oai nghi, lẫm liệt, đường bệ, đường đường, trang nghiêm; ~ вид vẻ oai vệ (oai nghiêm, oai nghi, lẫm liệt)

импони́ровать *несов.* (*Д*) làm... kính phục (kính trọng, kính nể); (*нравиться*) làm... thích, được lòng

и́мпорт *м.* 1. (sự) nhập khẩu, nhập cảng, nhập; 2. (*товары*) số hàng nhập khẩu (nhập cảng), hàng nhập

импортёр *м.* người nhập khẩu (nhập cảng); (*организация*) công ty nhập khẩu (nhập cảng); (*страна*) nước nhập khẩu (nhập cảng)

импорти́ровать *несов. и сов.* (*В*) nhập khẩu, nhập cảng, nhập nội, nhập

и́мпортн||ый *прил.* (thuộc về) nhập khẩu, nhập cảng, nhập; ~ая по́шлина thuế nhập khẩu

импоте́нт *м.* người liệt dương (liệt dục, liệt năng, bất lực)

импоте́нтный *прил.* 1. bị liệt dương (liệt dục, liệt năng, bất lực); 2. *перен.* bất lực

импоте́нция *ж.*. 1. (chứng, sự) liệt dương (liệt dục, liệt năng, bất lực); 2. *перен.* (sự) bất lực

импресса́рио *м. нескл.* chủ thầu tổ chức biểu diễn, ông bầu

импрессиони́зм *м. иск.* impressionism, trường phái (hoạ phái, chủ nghĩa) ấn tượng

импрессиони́ст *м.* người theo trường phái (chủ nghĩa) ấn tượng

импрессион||исти́ческий, ~и́стский *прил.* (thuộc về) trường phái ấn tượng, chủ nghĩa ấn tượng

импровиза́тор *м.* người ứng khẩu (ngẫu tác, ứng tác, ứng tấu, ngẫu hứng)

импровиза́торский *прил.* (thuộc về) ứng khẩu, ngẫu tác, ứng tác, ứng tấu

импровиза́торство *с.* (tài, nghệ thuật) ứng khẩu, ngẫu tác, ứng tấu

импровиза́ция *ж.* 1. (*действие*) (sự) ứng khẩu, ngẫu tác, ứng tác, ứng tấu, ngẫu hứng; 2. (*произведение*) (bài) ứng khẩu, ngẫu tác, ứng tác, ứng tấu, ngẫu hứng

импровизи́рованный *прил.* 1. (được) ứng khẩu, ngẫu tác, ứng tác, ứng tấu, ngẫu hứng; 2. *перен.* (*без предварительных приготовлений*) cương, không chuẩn bị trước

импровизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) ứng khẩu, ngẫu tác, ứng tác, ứng tấu, ngẫu hứng

и́мпульс *м.* 1. xung động, xung lực; 2. *физ.* xung lượng, xung; теплово́й ~ xung nhiệt; ✧ не́рвный ~ xung động thần kinh; дать но́вый мо́щный ~ tạo nên xung lực mới (sức bật mới) mạnh mẽ

импульси́вный *прил.* (do, theo) xung động, xung lực

и́мпульсный *прил.*: ~ генера́тор *эл.* máy phát xung điện

иму́щественн||ый *прил.* (thuộc về) tài sản, của cải; ~ ценз điều kiện về tài

sản; ~ая ответственность trách nhiệm về tài sản

имущество *с.* 1. tài sản, của cải; (*инвентарь*) khí tài, dụng cụ, khí cụ; государственное ~ tài sản quốc gia; 2. (*вещи, пожитки*) *разг.* đồ đạc, của cải

имущ||ий *прил.* hữu sản, có của, giàu có, khá giả; ~ие классы các giai cấp hữu sản (có của); ✧ власть ~ие giới cầm quyền, các nhà cầm quyền

и́мя *с.* 1. tên, tên gọi; по и́мени Ива́н tên là Ivan; знать кого́-л. по и́мени biết tên ai; звать кого́-л. по и́мени gọi ai bằng tên; 2. (*известность, популярность*) tên tuổi, danh tiếng, tiếng tăm, tiếng; челове́к с и́менем người có tên tuổi; учёный с мировы́м и́менем nhà bác học có danh tiếng trên thế giới; 3. *грам.*: ~ существи́тельное danh từ; ~ прилага́тельное tính từ; ~ числи́тельное số từ; ✧ университе́т и́мени Ломоно́сова trường đại học tổng hợp mang tên Lomonosov; (адресо́ванный) на ~ кого́-л. gửi cho ai; оста́вить что́-л. на чьё-л. ~ để lại cái gì cho ai; положи́ть де́ньги на ~ кого́-л. gửi tiền vào tài khoản của ai; во ~ чего́-л. vì cái gì; во ~ ми́ра во всём ми́ре vì hoà bình trên toàn thế giới; от и́мени кого́-л. nhân danh (thay mặt) ai; называ́ть ве́щи свои́ми имена́ми nói trắng ra, nói toạc móng heo

имяре́к *м.* (*некто*) *шутл.* một người nào đấy (đó)

инакомы́слие *с.* sự có quan điểm (tư tưởng, chính kiến) khác

инакомы́слящий *прил.* 1. có quan điểm (tư tưởng, chính kiến) khác; 2. *в знач. сущ. м.* người có quan điểm (tư tưởng, chính kiến) khác, người bất đồng quan điểm (tư tưởng, chính kiến)

инаугура́ция *ж.* (lễ) tấn phong, nhậm chức

ина́че 1. *нареч.* (một cách) khác; ду́мать ~ suy nghĩ khác; ~ говоря́ nói (một cách) khác; называ́ть кого́-л. не ~, как по и́мени chỉ gọi ai bằng tên thôi; ~ обстои́т де́ло с ке́м-л., че́м-л. còn về phần ai, cái gì thì lại khác; ~ и не мо́жет быть không thể nào khác thế được; 2. *в знач. союза разг.* nếu không thì, kẻo, kẻo mà, kẻo nữa, kẻo rồi, kẻo sau; замолчи́, ~ я уйду́ im đi, nếu không thì tao đi ngay; быстре́е, ~ опозда́ем на по́езд nhanh lên, kẻo (kẻo nữa) nhỡ tàu; так и́ли ~ bằng cách này hay bằng cách khác, thế này hay thế khác; не ~, не ~ как chính là, đúng là, chắc chắn là

инвали́д *м.* người khuyết tật (tàn tật, bị thương tật, tàn phế); ~ войны́ thương binh; ~ труда́ người tàn tật vì lao động; спортсме́н-~ vận động viên khuyết tật

инвали́дност||ь *ж.* (sự, tình trạng) khuyết tật, tàn tật, bị thương tật, tàn phế; пе́нсия по ~и tiền trợ cấp thương tật (khuyết tật, tàn tật)

инвали́дный *прил.* (thuộc về) người khuyết tật, người tàn tật; ~ дом nhà nuôi dưỡng người khuyết tật (tàn tật)

инвариа́нтность *ж.* (tính, sự) bất biến

инвариа́нтный *прил.* bất biến

инвентаризацио́нн||ый *прил.* (thuộc về) kiểm kê, kê khai, đăng ký, điều tra; ~ая ве́домость bản kê khai (đăng ký, điều tra)

инвентариза́ци||я *ж.* (sự) kiểm kê, kê khai, đăng ký, điều tra; проводи́ть, производи́ть ~ю иму́щества kiểm kê (đăng ký, kê khai) tài sản

инвентариз||и́ровать, ~ова́ть *несов. и сов.* (*В*) kiểm kê, kê khai, đăng ký, điều tra

инвента́рн||ый *прил.*: ~ая кни́га sổ kiểm kê (đăng ký, kê khai) tài sản; ~ но́мер số kiểm kê (đăng ký, kê khai)

инвента́рь *м.* 1. (*имущество*) khí tài, dụng cụ, khí cụ, tài sản, đồ lề; сельскохозя́йственный ~ nông cụ; спорти́вный ~ dụng cụ thể thao; 2. (*опись имущества*) bản kiểm kê (bản kê khai, mục lục) tài sản; составля́ть ~ lập ban kiểm kê (kê khai) tài sản; ✧ живо́й ~ súc vật canh tác; мёртвый ~ nông cụ

инве́рсия *ж. лингв.* (phép, sự) đảo câu

инве́ртор *м. эл.* cái đảo mạch

инвести́ровать *несов. и сов.* (*В*) *эк.* đầu tư

инвести́тор *м. эк. см.* инве́стор

инвеститу́ра *ж.* 1. *ист.* (sự) trao đất phong cho lãnh chúa; 2. *рел.* (sự) thụ phong (*hàng giáo phẩm*)

инвестицио́нн||ый *прил. эк.* (để) đầu tư; ~ банк ngân hàng đầu tư; ~ая поли́тика chính sách đầu tư

инвести́ци||я *ж. эк.* 1. (*действие*) (sự) đầu tư; 2. (*капитал*) (vốn, khoản) đầu tư; ча́стные ~и đầu tư tư nhân; госуда́рственные ~и đầu tư nhà nước

инве́стор *м. эк.* người (công ty, nước) đầu tư

инволю́ция *ж. мед.* (sự) thoái hành, thu teo, rút nhỏ

ингаля́тор *м. мед.* máy (bình) xông

ингаля́ция *ж. мед.* (sự) xông, hít

ингредие́нт *м.* thành phần, hợp phần, bộ phận hợp thành; пе́речень ~ов bảng kê thành phần

и́ндеветь *несов.* phủ sương muối (sương giá)

инде́ец *м.* người Inđian, người da đỏ

инде́йка *ж.* 1. gà tây (*Meleagris*); 2. (*самка*) gà tây mái; 3. (*мясо*) thịt gà tây

инде́йский *прил.* (thuộc về) người Inđian, người da đỏ; ✧ ~ петух gà tây trống

и́ндекс *м.* 1. (*указатель, перечень*) bảng chỉ dẫn, bảng kê, mục lục; 2. *эк.* chỉ số, chỉ tiêu; ~ цен chỉ số giá cả; ~ Доу-Джо́нса chỉ số Dow Jones (Đao Giôn); 3. *мат.* chỉ số; 4. (*условное обозначение*) chỉ số, ký hiệu

индекса́ция *ж.* 1. (hệ thống) chỉ số, (sự) định chỉ số; 2. *фин.* (sự) bù giá; ~ пе́нсий bù giá tiền hưu (tiền trợ cấp)

индекси́рование *с.* (sự) bù giá

индекси́ровать *несов.* (*В*) bù giá; ~ пе́нсию bù giá tiền hưu (tiền trợ cấp)

инде́нт *м. торг.* hợp đồng uỷ thác đặt hàng

индетермини́зм *м. филос.* thuyết vô định, vô định luận

индиа́нка I *ж.* người phụ nữ/đàn bà India (Ấn Độ)

индиа́нка II *ж.* người phụ nữ/đàn bà Inđian (da đỏ)

индиви́д *м. см.* индиви́дуум

индивидуализа́ция *ж.* (sự) cá thể hoá, cá tính hoá, cá biệt hoá

индивидуализи́ровать *несов. и сов.* (*В*) cá thể (cá tính, cá biệt) hoá

индивидуали́зм *м.* chủ nghĩa cá nhân

индивидуали́ст *м.* người cá nhân chủ nghĩa (có tư tưởng cá nhân)

индивидуалисти́ческий *прил.* cá nhân chủ nghĩa

индивидуа́льность *ж.* 1. tính cách cá nhân, cá tính, đặc tính; 2. (*индивидуум*) cá nhân, cá thể

индивидуа́льн||ый *прил.* 1. (thuộc về) cá nhân; ~ые осо́бенности cá tính; 2. (*единоличный*) cá thể, riêng lẻ, riêng; ~ое хозя́йство kinh tế cá thể; 3. (*не коллективный*) cá nhân, cá thể; ~ое соревнова́ние (cuộc) thi cá nhân; 4. (*отдельный, особенный*) cá nhân, cá thể, có phân biệt; ~ подхо́д thái độ có phân biệt; ~ое обуче́ние dạy học cá thể; ~ план kế hoạch cá nhân;

5. (*единичный*) cá biệt, riêng biệt; ~ слу́чай trường hợp cá biệt

индиви́дуум *м.* cá nhân, cá thể

инди́го *с. нескл.* indigo, chàm

инди́ец *м.* người India (Ấn Độ)

инди́йский *прил.* (thuộc về) India, Ấn Độ

индика́тор *м.* 1. *тех.* (cái, bộ) chỉ, chỉ thị, chỉ báo; 2. *хим.* chất chỉ thị màu; 3. *социол.* bộ chỉ báo

индика́торн||ый *прил. тех.* (thuộc về) chỉ, chỉ thị, chỉ báo; ~ая бума́га giấy chỉ thị

индиффере́нтно *нареч.* (một cách) thờ ơ, bàng quan, lãnh đạm, dửng dưng

индиффере́нтность *ж.* (tính, sự) thờ ơ, bàng quan, lãnh đạm, dửng dưng, hững hờ

индиффере́нтный *прил.* thờ ơ, bàng quan, lãnh đạm, dửng dưng, hững hờ

индоевропе́йск||ий *прил.* (thuộc về) Ấn-Âu; ~ие языки́ các ngôn ngữ Ấn-Âu

индокита́йский *прил.* (thuộc về) Đông Dương; Ấn-độ-Chi-na (*ист.*)

индо́лог *м.* nhà Ấn học (Ấn Độ học)

индоло́гия *ж.* Ấn học, Ấn Độ học

индонези́||ец, *м.*, **~йка** *ж.* người Indonesia (Inđônêxia)

индонези́йский *прил.* (thuộc về) Indonesia, Inđônêxia

индоссаме́нт *м. фин.* (sự) ký hậu, ký lưng (*hối phiếu, kỳ phiếu, tín phiếu*)

индоссáнт *м. фин.* người ký hậu (ký lưng)

индоссáт *м. фин.* người nhận hối phiếu đã ký hậu (ký lưng)

индуи́зм *м.* đạo Hindu (Hinđu), Ấn giáo, Ấn Độ giáo

индуи́ст *м.* người theo đạo Hindu (Hinđu), tín đồ Ấn giáo (Ấn Độ giáo)

индуи́стский (thuộc về) đạo Hindu, đạo Hinđu, Ấn giáo, Ấn Độ giáo

индукти́вн||ый *прил.* 1. *лог.* (thuộc về) quy nạp; ~ мéтод phương pháp quy nạp; 2. *физ.* (thuộc về) cảm ứng; ~ая связь (sự) ghép bằng cảm ứng

индýктор *м.* máy phát điện quay tay

индукцио́нн||ый *прил.* (thuộc về) cảm ứng; ~ая катýшка cuộn cảm ứng

индýкция *ж.* 1. *лог.* (phép, sự) quy nạp; 2. *физ.*, *эл.*, *биол.* (sự, độ) cảm ứng

индульге́нци||я *ж. рел.* (bản) xá tội; выдать ~ю xá tội

индýс *м.*, **~ка** *ж.* 1. *уст.* người India (Ấn Độ); 2. (*последователь индуизма*) người theo đạo Hinđu, tín đồ Ấn giáo (Ấn Độ giáo)

индýсский *прил.* 1. *уст.* (thuộc về) Ấn Độ; 2. *см.* индуи́стский

индустриализа́ция *ж.* (sự) công nghiệp hóa, kỹ nghệ hoá

индустриализ||и́ровать, ~ова́ть *несов. и сов.* (*В*) công nghiệp (kỹ nghệ) hoá

индустриа́льный *прил.* (thuộc về) công nghiệp, kỹ nghệ

индýстри́я *ж.* 1. (nền) công nghiệp, kỹ nghệ; тяжёлая ~ công nghiệp (kỹ nghệ) nặng; лёгкая ~ công nghiệp (kỹ nghệ) nhẹ; крýпная машúнная ~ đại công nghiệp (kỹ nghệ) cơ khí; 2. (*о сфере хозяйственной деятельности*) kỹ nghệ, ngành; ~ тури́зма kỹ nghệ (ngành) du lịch; ~ о́тдыха kỹ nghệ nghỉ ngơi; ~ здоро́вья kỹ nghệ sức khoẻ; ~ досýга kỹ nghệ giải trí; ~ бы́та kỹ nghệ sinh hoạt, ngành phục vụ sinh hoạt

индю́к *м.* gà tây trống

индю́шка *ж. разг.* gà tây mái

индюшо́нок *м.* gà tây con

и́ней *м.* sương muối, sương giá

ине́ртно *нареч.* (một cách) ỳ, trơ, thụ động

ине́ртность *ж.* quán tính, tính ỳ, tính trơ

ине́ртн||ый *прил.* 1. *физ.* quán tính, ỳ, trơ; ~ газ *хим.* khí trơ; ~ые материа́лы *тех.* vật liệu trơ; 2. *перен.* (*бездеятельный*) ỳ, không hoạt động, thụ động, uể oải; ~ые лю́ди những người thụ động (ù lì)

инерцио́нн||ый *прил. физ.* (thuộc về) quán tính; ~ое движе́ние chuyển động quán tính; ~ аккумуля́тор acquy quán tính

ине́рци||я *ж.* 1. *физ.* quán tính, (sức, tính) ỳ, trơ; дви́гаться по ~и chuyển động theo quán tính; 2. *перен.* (*бездеятельность*) quán tính, (tính) ỳ, trơ ỳ, thụ động, uể oải; ✧ по ~и theo quán tính, theo thói quen, một cách bất giác

инже́ктор *м. тех.*. (cái, bộ) vòi phun, phun

инжене́р *м.* kỹ sư, công trình sư; ~-меха́ник kỹ sư cơ khí; ~-строи́тель kỹ sư xây dựng; ~-эле́ктрик kỹ sư điện; ~-электро́нщик kỹ sư điện tử; вое́нный ~ kỹ sư công binh, kỹ sư quân giới

инжене́рия *ж.* kỹ thuật; ге́нная ~ kỹ thuật gen (gène); кле́точная ~ kỹ thuật tế bào; социа́льная ~ kỹ thuật xã hội; генети́ческая ~ kỹ thuật di truyền

инжене́рно-консультацио́нн||ый *прил. эк.* (thuộc về) tư vấn kỹ thuật; ~ая фи́рма công ty tư vấn kỹ thuật; ~ые услу́ги dịch vụ tư vấn kỹ thuật

инжене́рно-техни́ческ||ий *прил.* (thuộc về) kỹ sư-kỹ thuật, công trình-kỹ thuật; ~ие рабо́тники cán bộ kỹ sư-kỹ thuật

инжене́рн||ый *прил.* (thuộc về) công trình, kỹ thuật; *воен.* (thuộc về) công binh; ~ое сооруже́ние công trình kỹ thuật; ~ая геоло́гия địa chất công trình; ~ые войска́ (bộ đội) công binh

инжене́рский *прил.* (thuộc về) kỹ sư, công trình sư

инжи́р *м.* 1. (*растение*) (cây) vả (*Picus carica*); 2. (*плод*) (quả, trái) vả

инициа́лы *мн.* chữ đầu, thủ tự (*của tên, họ*)

инициати́в||а *ж.* sáng kiến, (tinh thần, quyền, thế) chủ động; твóрческая ~ tính chủ động sáng tạo; по чьéй-л. ~е theo sáng kiến của ai; проявúть ~у thủ xướng, khởi xướng, đề xướng, xướng xuất, có sáng kiến, biểu lộ tinh thần chủ động; взять ~у в свои́ ру́ки nắm quyền chủ động; теря́ть ~у mất thế chủ động; ✧ законода́тельная ~ sáng kiến lập pháp

инициати́вный *прил.* 1. (*предприимчивый*) có sáng kiến, có tinh thần chủ động; ~ челове́к người có sáng kiến (có tinh thần chủ động); 2. (*взявший на себя инициативу*) thủ xướng, khởi xướng, đề xướng, xướng xuất, chủ động, chủ trì; ~ комите́т uỷ ban khởi xướng

инициа́тор *м.* người thủ xướng (khởi xướng, đề xướng, xướng xuất, có sáng kiến); быть, выступа́ть ~ом là người thủ xướng (khởi xướng, đề xướng, xướng xuất)

инкасса́тор *м. фин.* thu ngân viên, người thu tiền (*nộp ngân hàng*)

инкассáция *ж. фин.* (sự) thu ngân, thu tiền (*nộp ngân hàng*)

инкасси́ровать *несов. и сов. фин.* (*В*) thu ngân, thu tiền (*nộp ngân hàng*)

инка́ссо *с. фин.* 1. (sự) thu ngân, thu tiền; 2. (*получение банком платежей*) incasso, (sự) nhờ thu qua ngân hàng

ин-ква́рто *нареч. полигр.* in quarto, bằng một phần tư tờ in

инквизи́тор *м.* 1. *ист.* pháp quan (quan toà) giáo hội; 2. *перен.* kẻ ác nghiệt

инквизи́торский *прил.* 1. *ист.* (thuộc về) pháp quan giáo hội, quan toà giáo hội; 2. *перен.* độc ác, ác nghiệt, hung ác, tàn bạo, dã man, tàn nhẫn; ~ взгляд cái nhìn ác nghiệt (xoi mói)

инквизи́ция *ж.* 1. *ист.* giáo hội pháp đình, toà án giáo hội; 2. *перен.* (sự) tra tấn, trả khảo, độc ác

и́нк||и *мн. ист.* dân Inca; госуда́рство ~ов quốc gia người Inca

и́нкск||ий *прил. ист.* (thuộc về) dân Inca; ~ая цивилиза́ция (nền) văn minh Inca

инко́гнито 1. *нареч.* (một cách) incognito, ẩn danh, giấu tên; 2. *с. нескл.* (tình trạng) ẩn danh, giấu tên; сохраня́ть ~ ẩn danh, giấu tên; откры́ть ~ xưng danh, nói tên thật; 3. *м. и с. нескл.* người ẩn danh (giấu tên)

инкорпора́ция *ж.* (sự) tổ hợp, tập hợp

инкорпори́ровать *несов. и сов.* (*В*) tổ hợp, tập hợp

инкримини́ровать *несов. и сов.* (*В Д*) buộc (quy, khép) tội

инкруста́ция *ж.* 1. (*действие*) (sự) khảm, cẩn; 2. (*рисунок*) (bức) khảm, cẩn, tranh khảm

инкрусти́ровать *несов. и сов.* (*В*) khảm, cẩn; ~ что-л. перламу́тром khảm (cẩn) xà cừ vào cái gì

инкуба́тор *м.* máy ấp trứng

инкуба́торн||ый *прил.* 1. (thuộc về) máy ấp trứng; ~ая ста́нция trạm ấp trứng; 2. (*выведенный с помощью инкубатора*) (do) ấp nhân tạo

инкубацио́нн||ый *прил.* 1. *мед.* (thuộc về) ủ bệnh, nung bệnh; ~ пери́од thời kỳ ủ bệnh; 2. *с.-х.* (thuộc về) ấp nhân tạo; ~ая установка thiết bị ấp trứng

инкуба́ция *ж.* 1. *мед.* (thời kỳ) ủ bệnh, nung bệnh; 2. *с.-х.* (sự) ấp nhân tạo

инкуна́булы *мн.* (*ед.* инкуна́була *ж.*) cổ thư, sách cổ (*in trước 1501*)

иннерва́ция *ж. анат.* mạng lưới dây thần kinh

инновацио́нный *прил.* (có tính) cách tân, canh tân, đổi mới; ~ путь разви́тия con đường phát triển cách tân (canh tân, đổi mới); ~ банк ngân hàng cải tiến kỹ thuật (*cấp tín dụng cho những chương trình canh tân*)

иннова́ция *ж.* 1. (sự) cách tân, canh tân, đổi mới; 2. *лингв.* cấu tạo từ mới

иногда́ *нареч.* đôi khi, đôi lúc, đôi lần, thỉnh thoảng, thi thoảng, một đôi khi; ~..., ~... có khi..., có khi...; khi..., khi...; ~ она́ весела́, ~ грустна́ cô ta có khi vui, có khi buồn, nàng khi vui, khi buồn

иногоро́дний *прил.* (thuộc về) thành phố khác; (*из другого города*) từ thành phố khác đến

инозе́м||ец *м.*, **~ка** *ж. уст.* người ngoại quốc (ngoại bang)

инозе́мный *прил. уст.* ngoại quốc, ngoại bang

ин||о́й *прил.* 1. (*другой, не такой*) khác; ~ы́ми слова́ми nói một cách khác; быть ~о́го мне́ния có ý kiến khác; 2. (*некоторый*) nào đó; в ~ы́х слу́чаях trong những trường hợp nào đó; 3. *в знач. сущ. м.* người khác; ~о́му э́то мо́жет не понра́виться người nào đó (người khác) thì có thể không thích điều này; ~..., ~... người thì..., người thì...; người này thì..., người kia thì...; ✧ совсе́м ~о́е де́ло đó là việc khác hẳn rồi; не кто ~, как... không ai khác ngoài... ra, không phải ai khác mà chính là...; не что ~о́е, как... không cái gì khác trừ..., không phải cái gì khác mà chính là..., chẳng qua chỉ là...; ~ раз đôi khi, đôi lúc, đôi lần, thỉnh thoảng

и́нок *м. уст.* tu sĩ

и́нокиня *ж. уст.* nữ tu sĩ

и́н-окта́во *нареч. полигр.* in octavo, bằng một phần tám tờ in

инокули́ровать *несов. и сов. мед.* (*В*) tiêm truyền

инокуля́ция *ж. мед.* (sự) tiêm truyền

иномо́рка *ж. разг.* xe ngoại, ôtô nước ngoài

иномо́рочн||ый *прил.* (thuộc về) xe ngoại, ôtô nước ngoài; ~ые запча́сти phụ kiện (đồ phụ tùng) xe ngoại

иноплане́тный *прил.* (thuộc về) hành tinh khác

инопланетя́нин *м.* người (sinh vật) ở hành tinh khác

иноплеме́нный *прил. уст.* ngoại tộc

иноро́д||ец *м. уст.* (~цы *мн.*) người dị tộc

иноро́дн||ый *прил.* lạ, khác lạ; ~ое те́ло dị vật, dị chất, vật lạ, chất lạ, ngoại vật, chất ngoại lai

иносказа́ние *с.* (sự) nói bóng gió; (*выражение*) (lời) nói bóng gió

иносказа́тельно *нареч.* (một cách) bóng gió, có ngụ ý

иносказа́тельный *прил.* bóng gió, có ngụ ý

иностра́н||ец *м.*, **~ка** *ж.* người nước ngoài (ngoại quốc)

иностра́нн||ый *прил.* 1. (thuộc về) nước ngoài, ngoại quốc; ~ язы́к ngoại ngữ, tiếng nước ngoài; ~ая валю́та ngoại tệ; 2. (*относящийся к внешней политике*) ngoại giao, đối ngoại

иноха́дец *м.* ngựa chạy nước kiệu

и́ноходь *ж.* nước kiệu (*mỗi lần bước, nhấc hai chân cùng phía*)

иноязы́чн||ый *прил.* (nói, của) tiếng khác; ~ое населе́ние dân khác tiếng; ~ое сло́во từ ngoại lai (nước ngoài)

инсектици́д *м.* thuốc trừ sâu (diệt sâu bọ)

инсинуа́ция *ж.* (sự) vu khống, bịa đặt; (*клеветническое измышление*) (lời, điều) vu khống, bịa đặt

инсинуи́ровать *несов. и сов.* vu khống

инсоля́ция *ж. физ.* (sự) phơi nắng

инспекти́ровать *несов.* (*В*) kiểm tra, thanh tra

инспе́ктор *м.* kiểm tra (thanh tra) viên, người kiểm tra (thanh tra)

инспе́кторский *прил.* (thuộc về) kiểm tra viên, thanh tra viên

инспекцио́нн||ый *прил.* (thuộc về) kiểm tra, thanh tra; ~ая пое́здка chuyến đi kiểm tra (thanh tra)

инспе́кция *ж.* 1. (*проверка*) (sự, cuộc) kiểm tra, thanh tra; 2. (*учреждение*) (cơ quan) kiểm tra, thanh tra

инспира́тор *м.* người khêu gợi (gợi ý); (*подстрекатель*) người xúi giục

инспира́ция *ж.* (sự) khêu gợi, gợi ý; (*подстрекательство*) (sự) xúi giục, xui khiến

инспири́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. khêu gợi, gợi ý, khêu, gợi; 2. (*подстрекать*) xúi, xui, xúi giục, xui khiến

инсталля́ци||я *ж.* 1. (sự) bài trí, xếp đặt, sắp đặt; 2. *иск.* installation, (nghệ thuật) xếp đặt, sắp đặt

инста́нци||я *ж.* cấp, bậc; вышестоя́щая ~ cấp trên; вы́сшая ~ cấp cao nhất; переда́ть де́ло в вы́сшую ~ю *юр.* chuyển vụ án đến cấp xét xử cao nhất

инсти́нкт *м.* 1. *биол.* bản năng; ~ самосохране́ния bản năng tự bảo tồn; 2. (*бессознательное влечение*) bản năng, bản tính, thiên tính; 3. *перен.* (*чутьё*) linh tính, linh cảm

инстинкти́вно *нареч.* (do) bản năng, (một cách) bất giác, vô ý thức

инстинкти́вн||ый *прил.* 1. *биол.* (thuộc về) bản năng; ~ая де́ятельность hoạt động bản năng; 2. (*бессознательный*) do bản năng, bất giác, vô ý thức

институ́т *м.* 1. (*учебный*) trường đại học (cao đẳng), học viện; (*научно-исследовательский*) viện; 2. (*система*) chế độ, quy chế, thiết chế, thể chế, chế định, hệ thống; правовы́е ~ы chế độ (thể chế, chế định) pháp luật, hệ thống (quy chế) pháp lý

институ́тский *прил.* (thuộc về) trường đại học, trường cao đẳng, học viện, viện

инструкта́ж *м.* 1. (*действие*) (sự) chỉ thị, chỉ dẫn, hướng dẫn; 2. (*руководящие указания*) chỉ thị, điều chỉ dẫn, bản hướng dẫn

инструкти́вный *прил.* (thuộc về) chỉ thị, chỉ dẫn, hướng dẫn

инструкти́рование *с. см.* инструкта́ж

инструкти́ровать *несов. и сов.* (*сов. тж.* проинструкти́ровать) (*В*) chỉ dẫn, chỉ thị, hướng dẫn

инстру́ктор *м.* hướng dẫn (huấn luyện) viên, người hướng dẫn; ~ вое́нного де́ла huấn luyện viên quân sự

инстру́кторский *прил.* (thuộc về) hướng dẫn viên, huấn luyện viên

инстру́кция *ж.* (bản) chỉ thị, chỉ dẫn, hướng dẫn; (*свод правил*) quy phạm, quy chế

инструме́нт *м.* 1. dụng cụ, công cụ, đồ nghề, đồ; хирурги́ческие ~ы dụng cụ phẫu thuật (mổ xẻ); чертёжный ~ (dụng cụ) vẽ; 2. (*музыкальный*) nhạc cụ, nhạc khí; стру́нный ~ đàn dây; 3. *перен.* công cụ

инструмента́льн||ый *прил.* 1. *тех.* (thuộc về) dụng cụ, công cụ; ~ цех phân xưởng dụng cụ; ~ая сталь thép dụng cụ; 2.: ~ая му́зыка khí nhạc

инструмента́льщик *м.* thợ chế tạo dụng cụ

инструмента́рий *м.* (bộ) dụng cụ, công cụ; хирурги́ческий ~ dụng cụ phẫu thuật (mổ xẻ)

инструментова́ть *несов. и сов.* (*В*) *муз.* phối dàn nhạc

инструменто́вка *ж. муз.* 1. (cách, sự) phối dàn nhạc; nhạc khí pháp; 2.: звукова́я ~ (sự) phối âm

инсули́н *м. фарм.* insulin

инсули́нов||ый *прил.* (thuộc về) insulin; ~ая терапи́я trị liệu bằng insulin

инсулинотерапи́я *ж. см.* инсули́новая терапи́я

инсу́льт *м. мед.* (cơn) cấp phát, đột quỵ

инсурге́нт *м. уст.* người nổi loạn

инсцени́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. *театр.* dựng, dàn dựng, dựng kịch, dựng... thành kịch,; *кино* dựng phim, dựng... thành phim; ~ рома́н Толсто́го dựng kịch tiểu thuyết của Tolstoi, dựng tiểu thuyết của Tolstoi thành kịch; 2. *перен.* (*притворно изображать*) dàn dựng, giả vờ, giả tảng, giả bộ, giả cách, giả đò, giả; ~ суде́бный проце́сс dàn dựng một vụ án; ~ боле́знь giả vờ (giả bộ, giả) ốm

инсцениро́вка *ж.* 1. *театр.* (sự) dàn dựng, dựng kịch; *кино* (sự) dựng phim; 2. *перен.* (*симуляция*) (sự) dàn dựng, giả tảng, giả bộ, giả cách, giả đò, giả;; 3. (*инсценированное произведение*) kịch (phim) dựng theo tác phẩm

инсцениро́вщик *м.* người dàn dựng

интегра́л *м. мат.* tích phân

интегра́льно *нареч.* (một cách) toàn bộ, toàn vẹn, liên kết mọi bộ phận

интегра́льн||ый *прил. мат., тех.* (thuộc về) tích phân; ~ое исчисле́ние tính tích phân; ~ая схе́ма mạch tích phân; ~ая о́птика quang học tích phân

интеграти́вн||ый *прил.* 1. (có tính chất) hội nhập, liên kết, kết hợp, phối hợp, hoà nhập, tích hợp; ~ проце́сс quá trình hội nhập (liên kết, hoà nhập); 2. (*цельный, целостный*) toàn bộ, toàn vẹn, hoàn chỉnh

интеграцио́нный *прил. см.* интеграти́вный 1

интегра́ция *ж.* (sự) hội nhập, liên kết, kết hợp, phối hợp, hoà nhập; *филос.* (sự) tích hợp; экономи́ческая ~ liên kết (hội nhập) kinh tế

интегри́рование *с. см.* интегра́ция

интегри́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. *мат.* lấy tích phân; 2. *книжн.* (*объединять*) hội nhập, liên kết, kết hợp, phối hợp, hoà nhập, tích hợp

интелле́кт *м.* trí tuệ; (*умственные способности*) trí lực, trí năng

интеллектуа́л *м. разг.* người trí thức

интеллектуали́зм *м. филос.* chủ nghĩa lý trí, duy trí luận, thuyết duy trí

интеллектуализа́ци||я *ж.* (sự) trí tuệ hoá, trí thức hoá; сре́дства ~и реше́ния зада́ч на ЭВМ các phương tiện trí tuệ hoá để giải các bài toán trên máy tính điện tử; ~ бытово́й те́хники trí tuệ hoá máy móc phục vụ sinh hoạt (dụng cụ gia đình)

интеллектуа́лка *ж. разг.* người nữ trí thức

интеллектуа́льность *ж.* (mức độ, tính chất) trí tuệ, trí óc, trí lực

интеллектуа́льн||ый *прил.* (thuộc về) trí tuệ, trí óc, trí lực, trí năng; (*духовный*) (thuộc về) tinh thần; ~ое воспита́ние trí dục; ~ое разви́тие phát triển trí tuệ; ~ая со́бственность quyền sở hữu trí tuệ; ~ труд lao động trí óc; ~ая жизнь đời sống tinh thần

интелли́гент *м.* người trí thức

интелли́гентность *ж.* (tính chất) trí thức

интелли́генти||ый *прил.* 1. (thuộc về) giới trí thức, trí óc; ~ые профе́ссии các nghề lao động trí óc; 2. (*присущий интеллигенту*) có học vấn, có văn hoá, trí thức; ~ вид vẻ trí thức; ~ челове́к người trí thức

интелли́гентский *прил.* (thuộc về) người trí thức

интелли́генция *ж.* (giới) trí thức; техни́ческая ~ trí thức kỹ thuật; трудова́я ~ trí thức lao động

интенда́нт *м.* đội viên quân nhu

интенда́нтск||ий *прил.* (thuộc về) quân nhu; ~ая слу́жба cục (ngành) quân nhu

интенда́нтство *с.* cục (ngành) quân nhu

интенси́вно (một cách) căng thẳng, ráo riết, mạnh mẽ, theo chiều sâu

интенси́вность *ж.* cường độ, suất; ~ зву́ка cường độ âm thanh; ~ труда́ cường độ lao động

интенси́вн||ый *прил.* 1. (có) cường độ lớn; (*напряжённый*) căng thẳng, ráo riết, mạnh mẽ, mãnh liệt, ồ ạt, theo chiều sâu; ~ое се́льское хозя́йство nền nông nghiệp thâm canh; 2. (*о цвете*) đậm, thẫm

интенсифика́ция *ж.* (sự) tăng cường, tăng cường độ, phát triển theo chiều sâu; ~ труда́ *эк.* tăng cường độ lao động; ~ произво́дства phát triển sản xuất theo chiều sâu; ~ се́льского хозя́йства thâm canh

интенсифици́ровать *несов. и сов.* (*В*) tăng cường, tăng cường độ, phát triển theo chiều sâu

интеракти́вн||ый *прил.* tương tác; ~ая гра́фика *информ.* đồ hoạ tương tác; ~ая обрабо́тка *информ.* xử lý tương tác; ~ контакт tiếp xúc tương tác; ~ опро́с phỏng vấn tức thì (*ngay trong buổi phát thanh hay truyền hình*)

интерва́л *м.* 1. khoảng, khoảng cách; с ~ом в пять мину́т cách nhau năm

phút; доверúтельный ~ *социол.* khoảng tin cậy; 2. *муз.* quãng

интервéнт *м.* kẻ can thiệp

интервенциони́ст *м.* kẻ can thiệp, người chủ trương can thiệp

интервенциони́стск||ий *прил.* (thuộc về) kẻ can thiệp; ~ая позúция lập trường can thiệp (của kẻ can thiệp)

интервенцио́нн||ый *прил.* (thuộc về) can thiệp; ~ые войскá các đội quân can thiệp

интервéнци||я *ж.* (sự, cuộc) can thiệp; опáсность воéнной ~и nguy cơ một cuộc can thiệp quân sự

интервúдение *с.* Intervidenie, hệ thống truyền hình quốc tế

интервью́ *с. нескл.* 1. (*беседа*) (cuộc) phỏng vấn; дать кому́-л. ~ trả lời phỏng vấn của ai; взять ~ у кого́-л. phỏng vấn ai; 2. (*статья*) (bài) phỏng vấn; 3. *социол.* (sự) phỏng vấn; телефóнное ~ phỏng vấn qua điện thoại; ли́чное ~ phỏng vấn cá nhân; свобóдное ~ phỏng vấn tự do; фокуси́рованное ~ phỏng vấn nhằm tiêu điểm; напрáвленное ~ phỏng vấn định hướng; стандартизи́рованное ~ phỏng vấn chuẩn hoá; показáтельное ~ phỏng vấn kiểu mẫu; провéрочное ~ phỏng vấn kiểm nghiệm; контрóльное ~ phỏng vấn kiểm tra; пробное ~ phỏng vấn thử

интервьюéр *м.* người phỏng vấn

интервьюи́ровать *несов. и сов.* (*сов. тж.* проинтервьюи́ровать) (*В*) phỏng vấn

интерéс *м.* 1. (*внимание*) (sự) chú ý, quan tâm, lưu ý, ham thích; (*занимательность*) (sự) thích thú, hứng thú, thú vị; (*важность*) ý nghĩa, tầm quan trọng; ~ к искýсству lòng ham thích nghệ thuật; проявля́ть ~ к кому́-л., чему́-л. chú ý (quan tâm) đến ai, việc gì; слýшать с ~ом nghe một cách thích thú (hứng thú, thú vị); профессионáльный ~ hứng thú nghề nghiệp; следи́ть с большúм ~ом hết sức quan tâm theo dõi; представля́ть большóй ~ có ý nghĩa lớn; 2. *обыкн. мн.*: ~ы (*блага*) lợi ích, quyền lợi; в ~ах дéла vì lợi ích của công việc; в государственных ~ах vì lợi ích quốc gia; э́то в ва́ших ~ах điều đó có lợi cho anh; защищáть, соблюдáть чьи́-л. ~ы bảo vệ, tôn trọng quyền lợi (lợi ích) của ai; 3. *обыкн. мн.*: ~ы (*нужды*) nhu cầu; духóвные ~ы nhu cầu tinh thần; 4. *разг.* (*корысть*) lợi, lợi lộc, tư lợi, lợi riêng

интерéсно 1. *нареч.* (một cách) hay, thú vị; ~ расскáзывать kể chuyện hay; 2. *в знач. сказ. безл.* hay thật, hay nhỉ, lạ thật, lạ nhỉ; ~, почемý он так сдéлал? hay nhỉ (lạ thật, lạ nhỉ), sao nó làm như vậy?; ~, что вы на э́то скáжете tôi muốn biết anh có ý kiến gì về việc này; э́то не ~ việc này không có gì hay; как ~! hay thật!

интерéсн||ый *прил.* 1. hay, thú vị, kỳ thú; ~ая книгá sách hay; ~ая прогýлка cuộc đi chơi thú vị (kỳ thú); éсли вам э́то ~о nếu anh thích cái đó (quan tâm đến điều đó); 2. (*красивый, привлекательный*) xinh, xinh đẹp, có duyên; ~ая жéнщина người phụ nữ xinh (xinh đẹp, có duyên)

интерес||ова́ть *несов.* (*В*) làm... chú ý (quan tâm, lưu ý); (*возбуждать интерес*) khêu gợi hứng thú, muốn biết; меня́ ~ýет, что вы собира́етесь дéлать? tôi muốn biết anh định làm gì?; э́то меня́ ~ýет! tôi quan tâm đến việc này!; э́то меня́ не ~ýет! tôi chẳng quan tâm đến điều này!, việc này không quan hệ đến tôi!, điều đó chẳng quan trọng đối với tôi!

интерес||ова́ться *несов.* (*В*) chú ý, quan tâm, lưu ý, để tâm, lưu tâm, mong muốn, muốn; (*увлекаться*) ham thích, thích; жúво ~ чем-л. hết sức quan tâm đến cái gì; он ~ýется коллекциони́рованием мáрок anh đó thích sưu tầm tem

интеркурре́нтн||ый *прил. мед.*: ~ая болéзнь bệnh gian phát

интермéдия *ж. театр.* cảnh chuyển hồi

интернáт *м.* 1. (*общежитие*) ký túc xá; 2. (*закрытое учебное заведение*) trường nội trú, trường lưu trú

интернационáл *м.* 1. quốc tế; Пéрвый Интернационáл Quốc tế thứ nhất, Đệ nhất Quốc tế (*1864-76*); Второ́й Интернационáл Quốc tế thứ hai, Đệ nhị Quốc tế (*1889-1914*); Коммунисти́ческий Интернационáл, Трéтий Интернационáл Quốc tế Cộng sản, Quốc tế thứ ba, Đệ tam Quốc tế (*1919-43*); Четвёртый Интернационáл Quốc tế thứ tư, Đệ tứ Quốc tế (*1938-sau này phân thành nhiều nhóm*); 2. Интернационáл (*гимн*) Quốc tế ca

интернационализáция *ж.* (sự) quốc tế hoá

интернационализи́ровать *несов. и сов.* (*В*) quốc tế hoá

интернационали́зм *м.* chủ nghĩa (tinh thần) quốc tế

интернационали́ст *м.* người theo chủ nghĩa quốc tế

интернационалисти́ческий (thuộc về) chủ nghĩa quốc tế, quốc tế chủ nghĩa

интернациона́льн||ый *прил.* quốc tế; ~ые свя́зи quan hệ (liên hệ) quốc tế

интерне́т, Интерне́т *м. информ.* Internet, mạng nhện toàn cầu, xa lộ thông tin toàn cầu; войти́ в ~ vào (truy cập, truy nhập) Internet; ~-банк ngân hàng Internet; ~-библиотéка thư viện trên mạng; ~-брóкер người môi giới Internet (trên mạng); ~-журнáл tạp chí Internet; ~-зави́симость bệnh nghiện (ghiền) Internet; ~-издáние ấn phẩm (sách) trên Internet, ấn phẩm (sách) trên mạng; ~-кафé quán cafe Internet; ~-компáния công ty Internet; ~-магази́н cửa hàng bán qua Internet; ~-портáл *см.* веб-портáл; ~-ресýрс nguồn dự trữ Internet; ~-ссы́лка trích dẫn Internet; ~-телефони́я điện thoại học Internet, kỹ thuật telephon Internet; ~-технолóгия công nghệ Internet; ~-торго́вля thương mại (buôn bán) qua Internet; ~-трéйфинг người kinh doanh chứng khoán qua Internet, người mua bán chứng khoán trên mạng; ~-ýзел đầu mối Internet; ~-фóрум hội luận diễn đàn trên mạng, forum Internet (trên mạng)

интернéтный *прил.* (thuộc về) Internet; ~ справóчник sách tra cứu Internet

интерни́рование *с.* (sự) giam giữ, cầm giữ, câu lưu

интерни́ровать *несов. и сов.* (*В*) giam giữ, cầm giữ, câu lưu

интерпелли́ровать *несов. и сов.* chất vấn

интерпелля́ция *ж.* (sự) chất vấn

Интерпóл *м.* Interpol, Tổ chức Cảnh sát Hình sự Quốc tế

интерполи́ровать *несов. и сов.* nội suy

интерполя́ция *ж.* (phép, sự) nội suy

интерпрета́тор *м.* người lý giải (diễn giải, giải thích)

интерпрета́ция *ж.* (sự, cách) lý giải, diễn giải, giải thích

интерпрети́ровать *несов. и сов.* (*В*) lý giải, diễn giải, giải thích, diễn giảng

интерфе́йс *м. информ.* giao diện

интерфере́нция *ж. физ.* (sự) giao thoa; ~ све́та giao thoa ánh sáng; ~ волн giao thoa sóng

интерферо́н *м. биол., фарм.* interferon

интерье́р *м.* nội thất, cảnh trong nhà

инти́м *м. разг.* 1. (*интимная обстановка*) bầu không khí thân tình; полумра́к создаёт в ко́мнате ~ ánh sáng lờ mờ tạo nên bầu không khí thân tình trong phòng; 2. (*об интимных отношениях*) việc tình dục, chuyện buồng the

инти́мно *нареч.* (một cách) tâm tình, tâm giao, thâm tình; thân tình

инти́мность *ж.* (sự, tính chất) tâm tình, tâm giao, thâm tình; thân tình

инти́мн||ый *прил.* 1. (*касающийся личной жизни человека*) tâm tình, tâm giao, thâm tình; ~ разгово́р câu chuyện tâm tình; ~ая те́ма đề tài tâm tình; ~ые отноше́ния quan hệ thâm tình, quan hệ tình dục (*giữa nam nữ*); ~ друг bạn tâm tình (tâm giao); 2. (*находящийся в тесной дружественной связи*) thân tình; ~ая обстано́вка bầu không khí thân tình

интифа́да *ж.* intifada, chiến tranh chống Israel (*chủ trương của một số phái Palestin*)

интоксика́ция *ж. мед.* (sự) nhiễm độc, trúng độc

интона́ция *ж.* 1. ngữ điệu; 2. *муз.* âm điệu

интони́ровать *несов.* nói (hát) theo ngữ điệu; пра́вильно ~ nói (hát) đúng ngữ điệu

интране́т *м. информ.* intranet, mạng nội bộ

интрасе́ть *ж. информ. см.* интране́т

интри́г||а *ж.* 1. âm mưu, mưu kế, mưu mô, gian kế; вести́ ~у про́тив кого́-л. bày mưu lập kế chống ai, âm mưu chống ai; 2. (*в пьесе, книге*) tình tiết, cốt truyện; 3. *уст.* (*любовная*) tình sự, chuyện trăng gió, trò chim chuột

интрига́н *м.*, **~ка** *ж.* kẻ gian hùng (giảo quyệt, mưu mô quỷ quyệt)

интрига́нство *с.* (thói, tính) gian hùng, giảo quyệt, quỷ quyệt; (*поступок*) (điều) gian hùng, giảo quyệt, quỷ quyệt

интригова́ть, заинтригова́ть 1. *тк. несов.* (про́тив *Р*) bày mưu đặt kế, trù mưu hoạch kế, âm mưu; 2. (*В*) (*возбуждать любопытство*) khêu gợi tò mò

интри́жка *ж. уст. разг. см.* интри́га 3

интрове́рт *м. психол.* người có tâm lý hướng nội; tâm lý hướng nội

интроду́кция *ж. муз.* đoạn (nhạc) mở đầu

интронизация *ж.* (lễ) lên ngôi (*nói về giáo hoàng, giáo chủ*)

интроспекти́вный *прил. психол.* (thuộc về) nội quan

интроспе́кция *ж. психол.* (sự, phép) nội quan

интуитиви́зм *м. филос.* thuyết trực giác (trực cảm), trực giác (trực cảm) luận

интуити́вный *прил.* (thuộc về) trực giác, trực cảm; linh tính, linh cảm (*ср.* интуи́ция)

интуи́ци||я *ж.* 1. *филос.* trực giác, trực cảm; 2. (*чутьё*) linh tính, linh cảm; по ~и theo linh tính, do linh cảm

интури́ст *м.* 1. (người) du khách nước ngoài; гости́ница для ~ов khách sạn cho du khách nước ngoài; 2. (*организация*) (tổ chức) Inturist; рабо́тать в ~е làm việc ở Inturist

инфантили́зм *м.* (trạng thái) nhi tính (*người lớn giữ tính trẻ con*); полово́й ~ nhi tính tình dục; психи́ческий ~ nhi tính tâm thần

инфанти́льность *ж.* nhi tính, tính trẻ con

инфанти́льный *прил.* nhi tính, ấu trĩ, như trẻ con

инфа́ркт *м. мед.* (chứng) nhồi máu, huyết tắc; ~ миока́рда nhồi máu cơ tim

инфекцио́нн||ый *прил.* truyền nhiễm, lây nhiễm, nhiễm trùng, nhiễm khuẩn, hay lây; ~ое заболева́ние bệnh truyền nhiễm (lây nhiễm, hay lây)

инфе́кция *ж.* (sự) nhiễm trùng, nhiễm khuẩn, truyền nhiễm, lây nhiễm

инфернáльный *прил.* (thuộc về) địa ngục; ~ ого́нь lửa địa ngục, hoả ngục

инфинити́в *м. грам.* nguyên thể, nguyên dạng, lối vô định

инфици́рованный *прил. мед.* bị truyền nhiễm (lây nhiễm); ~ больно́й người bệnh bị truyền nhiễm (lây nhiễm)

инфици́ровать *несов. и сов. мед.* truyền nhiễm, làm lây nhiễm

инфици́роваться *несов. и сов. мед.* bị truyền nhiễm (lây nhiễm)

инфля́ционный *прил.* (thuộc về) lạm phát; ~ проце́сс quá trình lạm phát

инфля́ция *ж.* 1. *эк.* (sự, nạn) lạm phát; 2. *перен.* (sự) lạm phát, mất giá trị; ~ сло́ва sự lạm phát (mất giá trị) của ngôn từ

ин-фо́лио *нареч. полигр.* in folio, bằng nửa tờ in

информа́нт *м.* người cấp thông tin (*dưới dạng trả lời câu hỏi*)

информати́вность *ж.* (tính chất, mức độ) có thông tin, được thông tin

информати́вный *прил.* (có, được) thông tin

информатиза́ция *ж.* tin học hoá

информа́тика *ж.* tin học, thông tin học

информа́тор *м.* người thông tin (phát ngôn), phát ngôn viên

информацио́нно-вычисли́тельный *прил.* (thuộc về) thông tin-tính toán; ~ центр (ИВЦ) trung tâm thông tin-tính toán

информацио́нно-поиско́в||ый *прил.* (thuộc về) thông tin-tìm kiếm; ~ая систе́ма hệ thống thông tin-tìm kiếm

информацио́нно-пропаганди́стский *прил.* (thuộc về) thông tin-tuyên truyền

информацио́нность *ж.* (mức độ) được thông tin, hiểu biết

информацио́нн||ый *прил.* (thuộc về) thông tin, truyền thông; ~ое аге́нтство hãng thông tấn, thông tấn xã; ~ое сообще́ние (bản) thông tin, thông báo; ~ бюллете́нь bản tin tức, tờ tin; ~ое бюро́ cục thông tin; ~ взрыв sự bùng nổ thông tin; ~ язы́к *информ.* ngôn ngữ thông tin

информа́ци||я *ж.* 1. thông tin, truyền thông; тео́рия ~и lý thuyết thông tin; обрабо́тка ~и xử lý thông tin; цифрова́я, графи́ческая, текстова́я ~ (*на ЭВМ*) thông tin bằng số, bằng đồ thị, bằng văn bản; 2, (*сообщение*) (bản) thông tin, thông báo

информи́рование *с.* (sự) thông tin, thông báo, báo tin

информи́рованность *ж.* (sự, mức độ) được thông tin, được thông báo, được báo tin, am hiểu

информи́рованный *прил.* được thông tin (thông báo, báo tin), am hiểu

информи́ровать *несов. и сов.* (*сов. тж.* проинформи́ровать) (*В*) thông tin, thông báo, báo tin, cho biết

инфразву́к *м. физ.* hạ âm

инфракра́сн||ый *прил. физ.* hồng ngoại, siêu đỏ; ~ые лучи́ tia hồng

ngoại; ~ая астроно́мия thiên văn học hồng ngoại

инфра́кция *ж. эк.* (sự) vi phạm điều khoản hợp đồng

инфраструкту́ра *ж.* kết cấu (cơ sở) hạ tầng

инфузо́рия *ж. биол.* mao trùng, trùng lông, thảo trùng (*Infusoria*)

инце́ст *м.* (sự) loạn luân, loạn dâm

инциде́нт *м.* (vụ) rắc rối, đụng độ, xung đột; пограни́чный ~ đụng độ ở biên giới

инъе́кци||я *ж. мед.* (sự) tiêm, chích, tiêm thuốc, chích thuốc; де́лать ~ю tiêm (chích) thuốc

инь (*в китайской филос.*) âm

иня́з, ин-я́з *м. разг.* trường ngoại ngữ

иня́зовец *м. разг.* sinh viên trường ngoại ngữ

ио́н *м. физ.* ion, iôn; ly tử (*уст.*)

иониза́тор *м.* máy ion hoá

иониза́ция *ж. физ.* (sự) ion hoá

ионизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) ion hoá

ио́нный *прил. физ.* (thuộc về) ion, ionic

ионосфе́ра *ж.* tầng điện ly, tầng ion

ипоме́я *ж. бот.* cây bìm bìm (*Ipomoea*); ~ водна́я (cây) rau muống (*Ipomoea aquatica*)

ипоте́ка *ж. эк.* (sự) cầm cố, thế chấp

ипоте́чн||ый *прил. ж.* (thuộc về) cầm cố, thế chấp; ~ банк ngân hàng thế chấp (cầm cố); ~ая облига́ция chứng khoán thế chấp; ~ креди́т tín dụng có thế chấp; ~ое кредитова́ние cấp tín dụng có thế chấp

ипохо́ндрик *м.* người bị chứng nghi bệnh

ипохо́ндрия *ж.* (chứng) nghi bệnh

ипподро́м *м.* trường đua ngựa, mã trường

ипри́т *м. хим.* hơi độc lò, iperit

ира́кец *м.* người Iraq (Irak, Irac)

ира́кский *прил.* (thuộc về) Iraq, Irak, Irac

ира́н||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Iran

ира́нский *прил.* (thuộc về) Iran

и́рис *м. бот.* (cây) rẻ quạt, lưỡi đòng (*Iris*)

ири́с *м.* kẹo iris

ири́ска *ж. разг.* một cái kẹo iris

ирла́нд||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Irland (Ailen)

ирла́ндский *прил.* (thuộc về) Irland, Ailen

иронизи́ровать *несов.* (над *Т*) mỉa mai, nói mỉa

ирони́||ческий, ~чный *прил.* mỉa mai, chua chát

иро́ния *ж.* (sự) mỉa mai; ✧ ~ судьбы́ con tạo trớ trêu, tạo hoá trêu ngươi, số phận oái ăm

иррационали́зм *м. филос.* thuyết (chủ nghĩa) phi lý

иррациона́льн||ый *прил.* 1. *филос.* phi lý tính, phi lý; 2. *мат.* vô tỷ; ~ое число́ số vô tỷ

ирреа́льный *прил.* phi thực tế, phi thực tại

иррегуля́рный *прил. уст.* bất thường; (*нерегулярный*) không đều

иррига́тор *м.* chuyên viên thuỷ lợi (thuỷ nông)

ирригацио́нн||ый *прил.* (thuộc về) thuỷ lợi, thuỷ nông, dẫn thuỷ nhập điền, dẫn nước, tưới ruộng; ~ое сооруже́ние công trình thuỷ lợi; ~ая систе́ма hệ thống thuỷ lợi (thuỷ nông)

ирriга́ция *ж.* (công tác, sự) thuỷ lợi, thuỷ nông, dẫn thuỷ nhập điền, dẫn nước, tưới ruộng

иск *м.* (đơn, vụ) kiện, tố tụng; предъявля́ть ~ кому́-л. kiện ai, đưa (đệ, đầu) đơn kiện ai; встре́чный ~ (đơn) kiện lại, đối tụng; граждáнский ~ vụ kiện dân sự, tố tụng dân sự

искажа́ть, искази́ть (*В*) 1. (*извращать*) xuyên tạc, làm sai lạc (sai lệch), bóp méo; ~ фа́кты xuyên tạc sự kiện, bóp méo sự thật; ~ чьи́-л. слова́ xuyên tạc (bóp méo) lời nói của ai; ~ смысл фра́зы làm sai lạc nghĩa câu văn; 2. (*сильно изменять*) làm thay đổi hẳn; боль искази́ла его́ лицо́ cơn đau làm thay đổi hẳn mặt của anh ta

искажа́ться, искази́ться 1. (bị) xuyên tạc, bóp méo, sai lạc đi, sai lệch đi; 2. (*о лице*) thay đổi hẳn, méo đi, nhăn nhó

искаже́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) xuyên tạc, làm sai lạc, làm sai lệch, bóp méo; 2. (*неправильность, ошибка*) (điều, chỗ, sự) sai, sai lầm, biến hình, biến dạng; ~ масшта́ба sai tỷ lệ; ~ в те́ксте chỗ sai trong văn bản

искажённый *прил.* 1. bị xuyên tạc, sai lạc, sai lệch, bị bóp méo; 2. (*о лице, наружности*) thay đổi hẳn, méo mó, méo đi, nhăn nhó

искази́ть(ся) *сов. см.* искажа́ть(ся)

искале́ченный *прил.* 1. (*изувеченный*) (bị) tàn tật, thương tật, tàn phế, què quặt; 2. (*испорченный*) hư, hỏng; *перен.* (*нравственно*) hư hỏng, hư thân

искале́чить *сов.* (*В*) 1. làm... tàn tật (thương tật, tàn phế, què quặt); (*испортить*) làm hư (hỏng); 2. *перен.* làm hư hỏng (hư thân)

иска́ни||е *с.* 1. (sự) tìm, kiếm, tìm tòi, tìm kiếm; 2. *мн.*: ~я (những) tìm tòi, tìm kiếm; твóрческие ~я những tìm tòi (tìm kiếm) sáng tạo; ~я худóжника những tìm tòi (tìm kiếm) của hoạ sĩ

иска́тель *м.* 1. người tìm (tìm kiếm); ~ жéмчуга người mò ngọc trai; 2. *тех.* bộ tìm, bộ chọn; ✧ ~ приключе́ний người thích mạo hiểm (thích giang hồ)

иска́ть *несов.* 1. (*В*) tìm, kiếm, tìm tòi, tìm kiếm; ~ рабóту kiếm (tìm) việc; ~ нóвые пути́ tìm tòi (tìm kiếm) những con đường mới; 2. (*P, В*) (*стараться получить*) kiếm, tìm; ~ сове́та tìm lời khuyên, hỏi ý kiến; ~ пóвод kiếm (tìm) cớ; ~ ссóры kiếm chuyện; ~ поддéржку tìm sự ủng hộ

исключ||а́ть, исключи́ть 1. (*В* из *Р*) loại, bỏ, loại (bỏ)... ra, bỏ (gạch)... đi; (*удалять из состава*) khai trừ, đuổi ra; ~ кого́-л. из спи́сков loại ai ra khỏi danh sách, xoá (bỏ, gạch) tên ai trong danh sách; ~и́ть кого́-л. из шкóлы đuổi ai ra khỏi trường; ~и́ть кого́-л. из па́ртии khai trừ ai ra khỏi đảng; 2. *тк. несов.* (*В*) (*устранять, не допускать*) loại trừ, loại bỏ, gạt bỏ, bài trừ; ~ возмóжность чего́-л. loại trừ (gạt bỏ) khả năng gì; ~ друг дру́га loại trừ lẫn nhau; 3.: ~ён, ~ена́, ~ено́ *прич. кр. ф. от* исключи́ть; không thể, không thể có; такóй вы́ход ~ён không thể có một lối thoát như vậy; не ~ена́ возмóжность có (không loại trừ) khả năng; э́та возмóжность ~ена́ hoàn toàn không có khả năng như vậy; э́то ~ено́ không thể có như vậy

исключа́ться *несов.*: взаи́мно ~ loại nhau, loại trừ lẫn nhau

исключа́я *предлог* trừ, trừ ra, không kể; ~ больны́х trừ những người ốm; не ~ kể cả, không trừ

исключе́ни||е *с.* 1. (sự) loại bỏ, loại ra, bỏ đi, gạch đi; (*из состава*) (sự) khai trừ, đuổi ra; 2. (*отступление*) ngoại lệ, biệt lệ; ~ из пра́вила ngoại lệ của quy tắc; нет пра́вила без ~я không quy tắc nào mà không có ngoại lệ (biệt lệ); в ви́де ~я coi như là ngoại lệ (biệt

lệ); все без ~я tất cả mọi người không trừ một ai; ✧ за ~ем (*P*) trừ..., trừ phi..., không kể...; за ~ем больны́х trừ người ốm, không kể người ốm

исключи́тельно *нареч.* 1. (*лишь, только*) chỉ, độc, rặt, chỉ có; занима́ться ~ одни́м де́лом làm độc một việc, chỉ làm một việc thôi; здесь расту́т ~ ли́ственные поро́ды ở đây chỉ có (chỉ độc, chỉ rặt) giống cây lá rộng; 2. (*особенно*) đặc biệt, cực kỳ, hết sức, vô cùng, khác thường, phi thường; он ~ тала́нтлив anh ấy là người tài ba khác thường, ông ta hết sức (đặc biệt) có tài; име́ть ~ ва́жное значе́ние có ý nghĩa đặc biệt quan trọng; ~ тяжёлый đặc biệt gian khổ, vô cùng khó khăn

исключи́тельность *ж.* 1. (*особенность*) (tính chất) đặc biệt, hiếm có; 2. (*привилегированность*) (địa vị, tính chất) độc tôn, độc chuyên, đặc biệt

исключи́тельн||ый *прил.* 1. (*особенный, необыкновенный*) đặc biệt, khác thường, phi thường; (*редкий*) hiếm có; ~ слу́чай trường hợp đặc biệt (hiếm có); ~ая па́мять trí nhớ khác thường (phi thường, hiếm có); с ~ой быстрото́й với tốc độ phi thường, hết sức nhanh chóng, thần tốc; 2. (*единственный*) độc tôn, độc chuyên, đặc biệt; ~ое пра́во quyền đặc biệt (độc tôn), đặc quyền; ~ зако́н (đạo) luật đặc biệt

исключи́ть *сов. см.* исключа́ть

исковёрканн||ый *прил.* 1. (*изломанный*) hư, hỏng, méo, méo mó; 2. *перен.* (*нравственно изуродованный*) hư hỏng, hư thân; ~ая жизнь cuộc đời hư hỏng; 3. *перен.* (*неправильный*) trọ trẹ, trại; на ~ом францу́зском языке́ nói trọ trẹ tiếng Pháp; nói tiếng Tây giả cầy (*разг.*)

исковёркать *сов. см.* ковёркать

исков||о́й *прил.* (thuộc về) đơn kiện, kiện, tố tụng; ~о́е заявле́ние đơn kiện; ~а́я да́вность thời hiệu tố tụng

исколеси́ть *сов.* (*В*) *разг.* đi nhiều, đi khắp; ~ весь свет đi khắp thế giới, chu du thiên hạ

исколот||и́ть *сов.* (*В*) *разг.* đánh, đánh đập; его́ ~и́ли nó bị đánh dữ

исколо́ть *сов.* (*В*) 1. (*изранить*) đâm... nhiều chỗ, đâm... bị thương nhiều nơi; 2. (*истыкать*) đâm nát, đâm lỗ chỗ; ка́рта была́ иско́лота флажка́ми bản đồ cắm đầy cờ con

иско́м||ый *прил.* 1. phải tìm; 2. *мат.* ẩn, chưa biết; 3. *в знач. сущ. с.*: ~ое *мат.* ẩn, ẩn số, số chưa biết

исконн́и *нареч. уст.* từ xa xưa, từ ngày xưa, đã từ lâu; ~ ру́сские зе́мли đất đai từ nghìn xưa đã là của Nga

иско́нный *прил.* có từ xưa, có từ lâu; ~ обита́тель dân gốc, dân bản địa, thổ dân

ископа́ем||ый *прил.* 1. (*добываемый*) ở (nằm) dưới đất; ~ое сырьё khoáng sản; 2. *в знач. сущ. мн.*: ~ые khoáng sản, quặng khoáng; полезные ~ые khoáng sản, khoáng sản có ích; 3. *геол.* (*о животных, растениях*) hoá thạch, hoá đá; 4. *в знач. сущ. с.*: ~ое *геол.* hóa thạch; 5. *перен. шутл.* không hợp thời, lỗi thời, cũ rích, cổ lỗ sĩ

ископа́ть *сов.* (*В*) đào (bới) nát, đào (bới) nhiều chỗ

искорёживать, искорёжить (*В*) *разг.* làm cong (vênh), làm... vẹo đi

искорёживаться, искорёжиться *разг.* cong (vênh) lên, vẹo đi, cong queo lại

искорёжить(ся) *сов. см.* искорёживать(ся)

искорене́ние *с.* (sự) trừ bỏ, loại trừ, bài trừ, trừ khử, diệt trừ, tiêu diệt, diệt sạch, nhổ sạch, gột sạch, gột bỏ, trừ căn

искорени́ть *сов. см.* искоренять

искоренять, искорени́ть (*В*) trừ bỏ, loại trừ, bài trừ, trừ khử, diệt trừ, tiêu diệt, diệt (nhổ, gột) sạch, gột bỏ, trừ căn; ~ предрассу́дки trừ bỏ những thành kiến; ~ зло diệt sạch (tiêu diệt) điều ác

и́скоса *нареч.*: смотре́ть, гляде́ть ~ на кого́-л. liếc nhìn ai

и́скр||а *ж.* 1. tia lửa, tia; электри́ческая ~ tia điện; 2. (*сверкающая частица*) tia sáng; 3. *перен.* tia; ~ наде́жды tia hy vọng; ~ тала́нта mầm tài năng; ✧ ~ бо́жья а) tài hoa, thiên tài, thiên khiếu; б) niềm khát vọng cao thượng; у меня́ ~ы из глаз посы́пались tôi bị nảy đom đóm mắt, mắt tớ đổ đồng quang

и́скренне *нареч.* (một cách) chân thật, chân thành, chân thực, chân chất, thành thật, thật thà; ~ благодари́ть chân thành cảm ơn

и́скренн||ий *прил.* chân thật, chân thành, chân thực, chân chất, thành thật, thật thà; ~ие слова́ những lời nói chân thật (thành thật, chân chất); приноси́ть ~юю благода́рность thành thật cám ơn, chân thành cảm tạ

и́скренность *ж.* (tính, sự) chân thật, chân thành, chân thực, chân chất, thành thật, thật thà

искриви́ть(ся) *сов. см.* искривля́ть(ся)

искривле́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) làm cong, làm vênh, làm vẹo, làm trẹo, làm vạy; 2. (*искривлённое место*) (chỗ) cong, vênh, vẹo; ~ позвоно́чника (tật) vẹo cột sống; 3. *перен.* (*искажение*) (sự) làm sai lệch, làm sai lạc, xuyên tạc, bóp méo; (*отступление*) (sự) sai lệch, lệch lạc

искривля́ть, искриви́ть (*В*) làm cong (vênh, vẹo, trẹo, vạy); (*о чертах лица*) làm méo xệch (méo mặt)

искривля́ться, искриви́ться (bị) cong, uốn cong, vênh, vẹo, trẹo, vạy; (*о чертах лица*) (bị) méo, méo mó, méo xệch, nhăn nhó; его́ лицо́ искриви́лось от бо́ли mặt nó méo xệch vì đau

искри́стый *прил.* lóng lánh, lấp lánh, long lanh, sáng ngời

и́скри́ться *несов.* lóng lánh, lấp lánh, long lanh, sáng ngời

искрово́й *прил. тех., эл.* (thuộc về) tia lửa; ~ промежу́ток khoảng (khe) đánh lửa; ~ разря́д phóng điện tia lửa; ~ переда́тчик máy phát điện tia lửa

искрогаси́тель *м. тех.* (bộ) triệt tia, dập tia lửa

искромса́ть *сов. см.* кромса́ть

искроши́ть *сов.* (*В*) 1. làm (bóp) vụn, làm (bóp) nát, thái nhỏ; 2. *перен. разг.* chém chết

искупа́ть I, искупи́ть (*В*) 1. chuộc, đền, đền bù; ~ свою́ вину́ chuộc lỗi, chuộc (đền, thục) tội; 2. (*возмещать*) đền, bù, đền bù

искупа́ть II *сов.* (*В*) *разг.* (*выкупать*) tắm (*cho ai*)

искупа́ться I, искупи́ться 1. (được) chuộc, đền, đền bù; 2. (*возмещаться*) (được) đền, bù, đền bù

искупа́ться II *сов. разг.* (*выкупаться*) tắm

искупи́ть(ся) *сов. см.* искупа́ть(ся) I

искупле́ние *с.* (sự) chuộc, đền, đền bù; ~ вины́ chuộc lỗi, chuộc (đền, thục) tội

и́ску́с *м.* (sự, cơn) thử thách

искус||а́ть *сов.* (*В*) cắn (châm, đốt) nhiều; комары́ меня́ ~а́ли tôi bị muỗi đốt nhiều

искуси́тель *м.*, **~ница** *ж.* người cám dỗ (quyến rũ)

искуси́ть *сов. см.* искуша́ть

иску́сник *м. разг.* người khéo tay (thành thạo, thông thạo, khéo léo); он в э́том большо́й ~ anh ấy rất thành thạo (thông thạo) việc này

иску́сно *нареч.* (một cách) thành thạo, thông thạo, khéo léo, tinh xảo, điệu nghệ, diệu nghệ

иску́сн||ый *прил.* 1. khéo, thạo, giỏi, thành thạo, thông thạo, khéo tay, sành sỏi, điệu nghệ, diệu nghệ; ~ стрело́к người bắn giỏi, tay thiện xạ; ~ по́вар người nấu bếp giỏi; 2. (*сделанный мастерски*) khéo, khéo léo, tinh xảo; ~ая рабо́та đồ làm tinh xảo

иску́сственник *м. разг.* trẻ con (vật con) nuôi nhân tạo (*vì mẹ không có sữa*)

иску́сственность *ж.* (tính) giả tạo, không thật, không tự nhiên

иску́сственн||ый *прил.* 1. nhân tạo; (*фальшивый*) giả; ~ое оруше́ние tưới nhân tạo; ~ое пита́ние cho ăn nhân tạo; ~ интелле́кт trí tuệ nhân tạo; ~ые цветы́ hoa giả; ~ые зу́бы răng giả; 2. (*притворный*) giả tạo, không tự nhiên, không thành thật, gượng gạo, gượng ép, gượng; ~ая улы́бка nụ cười giả tạo (gượng gạo, không tự nhiên), cười gượng

иску́сств||о *с.* 1. nghệ thuật; произведе́ние ~а tác phẩm nghệ thuật; драмати́ческое ~ kịch nghệ, nghệ thuật kịch; 2. (*умение, мастерство*) nghệ thuật, tài nghệ, tài khéo léo; ~ воспита́ния nghệ thuật giáo dục; танцева́льное ~ nghệ thuật nhảy múa; ~ ша́хматной игры́ tài nghệ đánh cờ; ✧ из любви́ к ~у chỉ vì ham thích công việc mà thôi

искусствове́д *м.* nhà nghiên cứu nghệ thuật

искусствове́дение *с.* nghệ thuật học

искусствове́дческий *прил.* (thuộc về) nghệ thuật học

искуша́ть, искуси́ть (*В*) cám dỗ, quyến rũ; ✧ ~ судьбу́ liều mạng, mạo hiểm, liều lĩnh

искуше́ние *с.* (sự) cám dỗ, quyến rũ; вводи́ть в ~ cám dỗ, quyến rũ; впада́ть в ~ bị cám dỗ (quyến rũ)

искушённый *прил.* 1. được thử thách; 2. (*искусный, опытный в чём-л.*) lão luyện, thông thạo, thành thạo, tinh thông, sành sỏi, sành điệu; ~ в како́м-л. вопро́се lão luyện (thông thạo, thành thạo, tinh thông, sành sỏi, sành điệu) về vấn đề gì; ✧ ~ о́пытом giàu kinh nghiệm

ислам *м.* đạo Islam, Hồi giáo, đạo Hồi

ислами́ст *м.* tín đồ đạo Islam (Hồi giáo, đạo Hồi)

исламове́д *м.* nhà nghiên cứu đạo Islam (Hồi giáo, đạo Hồi)

исла́нд||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Island (Aislen)

исла́ндский *прил.* (thuộc về) Island, Aislen, Băng Đảo

испа́н||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Espanha (Spain, Tây Ban Nha)

испа́нский *прил.* (thuộc về) Espanha, Spain, Tây Ban Nha; ~ язы́к tiếng Espanha (Spain, Tây Ban Nha)

испаре́ни||е *с.* 1. (*действие*) (sự) bay hơi, bốc hơi; 2. *обыкн. мн.*: ~я (*испаряющиеся вещества*) hơi; вре́дные ~я hơi độc

испа́рина *ж.* mồ hôi

испари́тель *м. тех.* máy làm bay hơi, bình bay hơi

испари́ть(ся) *сов. см.* испаря́ть(ся)

испаря́ть, испари́ть (*В*) làm... bay hơi (bốc hơi)

испаря́ться, испари́ться 1. bay hơi, bốc hơi; 2. *перен.* (*незаметно исчезать*) biến mất

испа́чкать *сов.* (*В*) làm bẩn (nhơ, nhớp), vấy bẩn, bôi bẩn, bôi lem luốc; ~ ру́ки lấm bàn tay

испа́чкаться *сов.* (bị) bẩn, nhơ, nhớp, vấy bẩn, bôi bẩn; ~ в кра́ске (bị) vấy bẩn sơn

испепели́ть(ся) *сов. см.* испепеля́ть(ся)

испепеля́ть, испепели́ть (*В*) thiêu ra tro, thiêu trụi, thiêu (đốt) sạch; ✧ испепели́ть взгля́дом nhìn trợn trừng, hằn học nhìn

испепеля́ться, испепели́ться bị thiêu ra tro (thiêu sạch, cháy sạch)

испестри́ть *сов. см.* испестря́ть

испестря́ть, испестри́ть (*В*) bôi (tô, vẽ, nhuộm, sơn) sặc sỡ

испе́чь *сов. см.* печь II 1

испе́чь(ся) *сов. см.* пе́чь(ся) I 1

испещри́ть *сов. см.* испещря́ть

испещр||я́ть, испещри́ть (*В Т*) phủ (rải, rắc) đầy; испещри́ть кни́гу поме́тами đánh dấu đầy sách; речь, ~ённая иностра́нными слова́ми bài nói xen nhiều từ ngoại quốc

исписа́ть(ся) *сов. см.* испи́сывать(ся)

испи́сывать, исписа́ть (*В*) 1. viết đầy, viết hết; он исписа́л три тетра́ди anh đó đã viết đầy (viết hết) ba cuốn vở; 2. *разг.* (*истратить на писание*) viết (dùng, xài) hết; исписа́ть во́рох бума́ги viết hết một đống giấy; она́ исписа́ла после́дний каранда́ш chị ấy đã dùng (xài) hết cây bút chì cuối cùng

испи́сываться, исписа́ться *разг.* 1. (*расходоваться*) (bị) viết hết; каранда́ш исписа́лся bút chì viết đến cùn; 2. (*о писателе*) kiệt nguồn văn, hết tài viết

испито́й *прил. разг.* hom hem, hốc hác, teo tóp, tọp người đi (*do nghiện rượu*)

испи́ть *сов. уст.* 1. (*P*) (*отпить*) uống; 2. (*В*) (*до конца*) uống hết; ✧ ~ ча́шу (ча́шу страда́ний) cạn chén tân khổ

исповеда́льня *ж. церк.* toà giải tội

испове́дание *с.* 1. (*действие*) (sự) theo, theo đạo, tin theo; 2. (*вероисповедание*) tín ngưỡng, tôn giáo, đạo

испове́дать *сов. разг. см.* испове́довать 2, 3

испове́даться *сов. разг. см.* испове́доваться

испове́дник *м. церк.* 1. (*священник*) cha giải tội; 2. (*тот, кто пришёл на исповедь*) người xưng tội

испове́довать *несов. и. сов.* (*В*) 1. *тк. несов.* (*следовать учению*) theo; (*веру тж.*) theo đạo, tin theo, tín ngưỡng; ~ будди́зм theo đạo Phật; 2. *церк.* (*подвергать исповеди*) nghe xưng tội, giải tội; *перен.* (*расспрашивать*) gạn, gạn hỏi, hỏi cặn kẽ; 3. *церк.* (*грехи*) xưng tội; *перен.* (*признаваться*) thú nhận, thú tội, phản tỉnh

испове́доваться *несов. и сов.* 1. *церк.* xưng tội; 2. *перен.* thú nhận, thú thật, thú tội

и́споведь *ж.* 1. *церк.* (sự) xưng tội; 2. (*откровенное признание*) (sự) thú nhận, thú thật, thú tội, phản tỉnh

и́сподволь *нареч. разг.* dần dần, từ từ, túc tắc, từng tí một; ~ гото́виться к чему́-л. chuẩn bị dần dần làm việc gì, túc tắc sửa soạn cái gì

исподло́бья *нареч.*: смотре́ть, гляде́ть на кого́-л. ~ nguýt (lườm, lườm nguýt, lườm lườm nhìn) ai

исподтишка́ *нареч. разг.* (một cách) ngấm ngầm, vụng trộm, chùng vụng, lén lút, sau lưng; де́йствовать ~ hoạt động ngấm ngầm (lén lút, vụng trộm); смея́ться ~ cười thầm, cười sau lưng

испоко́н: ~ ве́ку, ~ веко́в từ đời xửa đời xưa, từ xửa từ xưa, từ thời thượng cổ

испо́лин *м.* 1. (*великан*) người khổng lồ; 2. *перен.* vĩ nhân, cự nhân; ~ мы́сли nhà tư tưởng vĩ đại

испо́лин||ский *прил.* khổng lồ, vĩ đại, đồ sộ, to tướng, to lớn phi thường; челове́к ~ого ро́ста người có tầm vóc hộ pháp (khổng lồ)

исполко́м *м.* (исполни́тельный комите́т) uỷ ban chấp hành

исполне́ни||е *с.* 1. (*выполнение*) (sự) thực hiện, thi hành, thừa hành, thực hành, hoàn thành, chấp hành, làm tròn; ~ приказа́ния chấp hành mệnh lệnh, thi hành lệnh, chấp lệnh; ~ бюдже́та chấp hành ngân sách; ~ до́лга làm tròn nghĩa vụ; ~ жела́ния toại nguyện, thực hiện điều mong muốn; при ~и служе́бных обя́занностей khi thừa hành công vụ, trong lúc thực hiện công tác; 2. (*художественного произведения*) (sự, cách) diễn xuất, trình diễn, thủ diễn, biểu diễn; (*об оркестре*) (sự) hợp tấu; те́хника ~я kỹ thuật diễn xuất (trình diễn, biểu diễn); ~ рома́нса diễn tấu (trình diễn) khúc tình ca; ~ ро́ли đóng (sắm, thủ, thủ diễn) vai; ви́деть пье́су в хоро́шем ~и xem vở kịch diễn hay; в чьём-л. ~и do ai thủ diễn (biểu diễn, trình diễn)

испо́лненный *прил.* đầy, tràn đầy, chứa chan, chan chứa, lai láng, thấm đượm; ~ гне́ва взгляд cái nhìn đầy tức tối; ~ эне́ргии tràn đầy nghị lực; ~ печа́ли chứa chan u sầu

исполни́м||ый *прил.* có thể thực hiện được; ~ое жела́ние ước mong có thể thực hiện được

исполни́тель *м.* 1. người thực hiện (thừa hành, thực hành, thi hành, chấp hành); ~ после́дней во́ли, ~ завеща́ния *юр.* người chấp hành di chúc; 2. (*артист*) người thủ diễn (biểu diễn), diễn viên; ~ ро́ли người đóng (sắm, thủ, thủ diễn) vai; ✧ суде́бный ~ nhân viên chấp hành, chấp hành viên, thừa phát lại, mõ tòa

исполни́тельн||ый *прил.* 1. chấp hành; (*о власти*) hành pháp; ~ комите́т uỷ ban chấp hành; ~ая дисципли́на kỷ luật chấp hành; ~ая власть quyền hành pháp; 2. (*о человеке*) đắc lực, cố gắng, chăm chỉ, cần mẫn; ✧ ~ лист phiếu chấp hành, chấp hành lệnh

исполни́тельск||ий *прил.* (thuộc về) diễn xuất, trình diễn, thủ diễn, biểu diễn; ~ое мастерство́ tài nghệ diễn xuất (thủ diễn)

испо́лнить *сов. м.* исполня́ть

испо́лниться *сов. см.* исполня́ться 1, 3, 4

исполня́ть, испо́лнить (*В*) 1. (*осуществлять*) thực hiện, thi hành, thừa hành, thực hành, hoàn thành, chấp hành, làm tròn; ~ чьё-л. жела́ние thực hiện điều mong muốn của ai; ~ долг làm tròn nghĩa vụ; ~ приказа́ние chấp hành mệnh lệnh, thi hành lệnh; ~ поруче́ние thực hiện nhiệm vụ đã giao; 2. (*пьесу, муз. произведение*) diễn, trình diễn, diễn tấu, thủ diễn, biểu diễn; ~ пе́сню diễn tấu (trình diễn) ca khúc; ~ госуда́рственный гимн cử quốc thiều; ~ роль đóng (sắm, thủ, thủ diễn) vai

исполн||я́ться, испо́лниться 1. (*осуществляться*) (được) thực hiện, hoàn thành; 2. *тк. несов.* (*о пьесе, муз. произведении*) (được) diễn, trình diễn, diễn tấu, thủ diễn, biểu diễn; ~я́ется впервы́е được công diễn (trình diễn, biểu diễn, diễn tấu) lần đầu tiên; 3. (*о времени, сроке*): испо́лнилось 60 лет со дня оконча́ния войны́ vừa đúng (vừa tròn) 60 năm kể từ ngày chiến tranh kết thúc; 4. *безл.* (*о возрасте*): ему́ то́лько что испо́лнилось 18 лет cậu ta vừa tròn (vừa đúng) 18 tuổi

исполня́ющий *прич.*: (вре́менно) ~ обя́занности дире́ктора quyền giám đốc

исполосова́ть *сов.* (*В*) *разг.* 1. (*изрезать*) cắt... ra từng mảnh; 2. (*избить*) quất lằn da

и́сполу *нареч. ист.* rẽ đôi; брать зе́млю ~ cấy rẽ; отдава́ть зе́млю ~ cho cấy rẽ

испо́льзование *с.* (sự) dùng, sử dụng; lợi dụng; vận dụng, ứng dụng, áp dụng (*ср.* испо́льзовать); по́лное ~ tận dụng, sử dụng triệt để

испо́льзовать *несов. и сов.* (*В*) dùng, sử dụng; (*пользоваться*) lợi dụng; (*применять*) vận dụng, áp dụng, ứng dụng; ~ слу́чай lợi dụng cơ hội; ~ своё влия́ние dùng (lợi dụng) ảnh hưởng của mình; ~ резе́рвы sử dụng dự trữ; ~ о́пыт передовико́в áp dụng kinh nghiệm những người tiên tiến; ~ своё преиму́щество lợi dụng ưu thế của mình; ~ зна́ния vận dụng kiến thức; по́лностью ~ что́-л. tận dụng (sử dụng triệt để) cái gì

испо́льщик *м. ист.* tá điền cấy rẽ

испо́льщина *ж. ист.* (chế độ, hình thức) tô rẽ đôi

испо́ртить(ся) *сов. см.* по́ртить(ся)

испо́рченн||ый *прил.* 1. hư, hỏng, hư hỏng; (*о продуктах тж.*) thiu, ôi, ươn; (*о зубе*) sâu, bị sâu ăn; ~ замо́к khoá hỏng; 2. (*распущенный*) hư, hư hỏng, đổ đốn, đồi bại, hủ bại, sa ngã, truỵ lạc; ~ ребёнок đứa con hư

испра́вимый *прил.* (có thể) sửa được, chữa được, sửa chữa được

испра́вительно-трудово́й *прил.*: ~ ла́герь trại cải tạo lao động, trại cải tạo

испра́вительн||ый *прил.* (để) sửa chữa, cải tạo, cảm hoá; ~ые ме́ры những biện pháp sửa chữa; ~ая коло́ния trại cải tạo

испра́вить(ся) *сов. см.* исправля́ть(ся)

исправле́ни||е *с.* 1. (*действие*) (sự) sửa, chữa, sửa chữa, tu sửa; chỉnh lý, đính chính; sửa đổi; cải tạo (*ср.* исправля́ть); 2. (*поправка*) (điều) chỉnh lý, sửa chữa, đính chính; вноси́ть ~я chỉnh lý

исправля́ть, испра́вить (*В*) 1. (*чинить*) sửa, chữa, sửa (chữa) lại, sửa chữa, tu sửa; ~ компью́тер chữa (sửa, sửa chữa) computer; 2. (*устранять недостатки*) sửa, chữa, sửa chữa, chỉnh lý, đính chính; ~ оши́бку sửa sai, sửa chữa sai lầm; испра́вить положе́ние uốn nắn tình hình; изда́ние испра́вленное и допо́лненное xuất bản phẩm có sửa chữa và bổ sung; 3. (*улучшать*) sửa, sửa chữa, sửa đổi; ~ хара́ктер sửa đổi tính nết

исправля́ться, испра́виться (được) sửa, chữa; sửa mình, tự sửa chữa; он испра́вился nó đã sửa mình

испра́вник *м. ист.* (viên) đội cảnh sát (*thời Nga hoàng*)

испра́вно *нареч.* (một cách) tốt, hoàn hảo

испра́вност||ь *ж.* (tình trạng, tính) tốt, hoàn hảo; в ~и tốt, chạy tốt, trong tình trạng tốt; маши́на в ~и máy tốt; всё в ~и tất cả đều tốt đẹp (tốt lành)

испра́вн||ый *прил.* 1. (*в порядке*) tốt, chạy tốt, hoạt động tốt; э́та маши́на вполне́ ~a máy đó chạy tốt; 2. (*старательный*) đắc lực, cố gắng, cần cù, chăm chỉ, cần mẫn

испражне́ни||е *с.* 1. (*действие*) (sự) đại tiện, đi ngoài, phóng uế, ỉa; 2. *мн.*: ~я (*экскременты*) phân, cứt

испражни́ться *сов. см.* испражня́ться

испражня́ться, испражни́ться đại tiện, đi ngoài, phóng uế, ỉa; ị (*дет.*)

испро́бовать *сов.* (*В*) 1. (*проверить качество, годность*) thử, làm thử, thử

nghiệm, thí nghiệm; 2. *разг.* (*на вкус*) nếm, thử, nếm thử, ăn thử; 3. (*испытать*) nếm, nếm trải, nếm mùi, trải qua, thể nghiệm

испу́г *м.* (sự) sợ hãi, kinh hãi, khiếp sợ, khiếp; в ~е sợ hãi, kinh hãi, khiếp sợ, khiếp; с ~у vì sợ hãi (kinh hãi, khiếp sợ); ✧ брать кого́-л. на ~ doạ dẫm bắt ai phải làm

испу́ганно *нареч.* (một cách) sợ hãi, kinh hãi, khiếp sợ

испу́ганный *прил.* sợ hãi, kinh hãi, khiếp sợ; ~ вид vẻ sợ hãi

испуга́ть(ся) *сов. см.* пуга́ть(ся)

испуска́ть, испусти́ть (*В*) phát ra, phun ra, bốc ra, xông ra; ~ за́пах bốc mùi, xông mùi; ~ крик kêu lên một tiếng; ✧ испусти́ть дух (*или* после́дний вздох) tắt hơi, tắt thở, tắt nghỉ

испусти́ть *сов. см.* испуска́ть

испыта́ни||е *с.* 1. (sự) thử, thử nghiệm, thí nghiệm; производи́ть ~ чего́-л. thử (thử nghiệm, thí nghiệm) cái gì; ~ я́дерного ору́жия thử vũ khí hạt nhân; проводи́ть полево́е ~ чего́-л. thử nghiệm hiện trường cái gì; вы́держать ~ вре́менем đã được thời gian kiểm nghiệm; 2. (*экзамен*) (kỳ) thi; вы́держать ~я thi đỗ; 3. (*тягостное переживание*) (sự, cơn) thử thách, khó khăn; пройти́ че́рез ~я trải qua nhiều thử thách; тяжёлое ~ thử thách gian khổ; вы́держать все ~я chịu đựng được mọi thử thách

испыта́нн||ый *прил.* được thử thách; (*верный*) trung thành, tin cậy, tin cẩn, tín cẩn; (*надёжный*) chắc chắn; ~ во́ин người lính được thử thách; ~ друг người bạn tin cậy (tin cẩn, tín cẩn); ~ое сре́дство phương tiện chắc chắn

испыта́тель *м.* người thử (thử nghiệm); ~ самолётов người lái thử máy bay

испыта́тельный *прил.* (để) thử, thử nghiệm, thí nghiệm; ~ полигон trường thử nghiệm; ~ стенд giá thử nghiệm, bàn thử; ~ срок thời hạn thử thách; ~ рейс chuyến bay (chạy) thử

испыта́ть *сов. см.* испы́тывать 1, 2

испыту́ющий *прил.*: ~ взгляд, взор mắt nhìn dò xét, cái nhìn thăm dò

испы́тывать, испыта́ть (*В*) 1. (*проверять*) thử, thử nghiệm, thí nghiệm, thử thách; ~ дви́гатель thử (thử nghiệm) động cơ; ~ чьё-л. терпе́ние thử thách lòng kiên nhẫn của ai; 2. (*ощущать*) cảm thấy, thấy; ~ удово́льствие cảm thấy thích; ~ боль thấy đau; 3. (*претерпевать*) trải, trải qua, thể nghiệm, kinh qua, nếm trải, từng trải; испыта́ть что́-л. на себе́ tự mình thể nghiệm (trải qua, kinh qua) cái gì; испыта́ть на себе́ влия́ние кого́-л. chịu (bị) ảnh hưởng của ai; 4. *тк. несов.*: ~ недоста́ток в чём-л. thiếu cái gì; ~ лише́ния bị thiếu thốn; ~ тру́дности gặp phải khó khăn

иссека́ть, иссе́чь (*В*) *мед.* cắt, mổ

и́ссера-... phớt (phơn phớt) xám; ~-си́ний màu xanh nước biển phơn phớt xám

иссече́ние *с. мед.* (sự) cắt, mổ

иссе́чь *сов. см.* иссека́ть

и́ссиня-... phớt xanh lam, phơn phớt lơ; ~-се́рый màu xám phơn phớt xanh lam

иссле́дование *с.* 1. (*действие*) (sự) nghiên cứu, khảo sát, điều nghiên, khảo cứu; thám sát, thám hiểm; thăm dò, tìm tòi; điều tra (*ср.* иссле́довать); проводи́ть ~ nghiên cứu, điều nghiên, khảo sát; фундамента́льное ~ *социол.* nghiên cứu cơ bản; прикладно́е ~ *социол.* nghiên cứu ứng dụng; полево́е ~ *социол.* nghiên cứu hiện trường; эмпири́ческое ~ *социол.* nghiên cứu thực nghiệm; ~ больно́го khám người ốm, khám bệnh; ~ косми́ческого простра́нства nghiên cứu không gian vũ trụ; ~ Антáрктики thám hiểm vùng Nam Cực; 2. (*научный труд*) công trình nghiên cứu

иссле́дователь *м.* nhà nghiên cứu (khảo sát); (*какой-л. местности*) nhà thám hiểm

иссле́довательск||ий *прил.* (thuộc về) nghiên cứu, khảo sát, điều nghiên, khảo cứu; ~ институ́т viện nghiên cứu; ~ая рабо́та công việc nghiên cứu

иссле́довать *несов. и сов.* (*В*) nghiên cứu, khảo sát, điều nghiên, khảo cứu; (*местность*) thám sát, thám hiểm; (*проводить изыскания*) thăm dò, tìm tòi; (*обследовать*) điều tra; ~ больно́го khám người ốm (bệnh nhân); ~ ве́рхние слои́ атмосфе́ры nghiên cứu (thám sát) những tầng trên của khí quyển; ~ месторожде́ния поле́зных ископа́емых thăm dò (thám sát, điều tra) mỏ; ~ хими́ческий соста́в phân tích thành phần hoá học

иссо́хнуть *сов. см.* иссыха́ть

и́сстари *нареч.* từ xưa, từ lâu, tự đời xửa đời xưa; так ~ ведётся đó là tục từ xưa truyền lại

исстрада́ться *сов.* chịu nhiều đau khổ, tiều tuỵ vì buồn phiền

исступле́ние *с.* (sự) kích động cực độ, cuồng loạn, điên cuồng; приходи́ть в ~ bị kích động cực độ, cuồng loạn, điên cuồng

исступлённый *прил.* (bị) kích động cực độ, cuồng loạn, điên cuồng

иссуша́ть, иссуши́ть (*В*) 1. (*лишать влаги*) làm cạn (khô cạn, khô, khô khốc); (*растения*) làm... khô héo; жара́ иссуши́ла по́чву trời nắng làm đất khô khốc; 2. *перен.* làm... hao mòn (gầy mòn, tiều tuỵ, kiệt sức); го́ре иссуши́ло её нóи đau buồn làm nàng tiều tuỵ đến tang thương

иссуши́ть *сов. см.* иссуша́ть

иссыха́ть, иссо́хнуть 1. cạn, khô cạn, khô khốc, khô đi; (*о растениях*) khô héo đi; 2. *перен.* (*сильно худеть*) rạc người đi, gầy mòn

иссяка́ть, исся́кнуть 1. (*об источнике, воде*) cạn (khô, khô cạn) đi; 2. (*кончаться*) (bị) tiêu hao, kiệt quệ, kiệt, hết; его́ си́лы исся́кли sức của nó đã kiệt (đã hết), nó bị kiệt lực; его́ терпе́ние исся́кло nó không còn kiên nhẫn được nữa, nó không nhịn được nữa

исся́кнуть *сов. см.* иссяка́ть

иста́птывать, истопта́ть (*В*) 1. (*мять*) giẫm (xéo) lên, giẫm bẹp, giẫm nát; 2. *разг.* (*пачкать*) giẫm bẩn; истопта́ть пол giẫm bẩn sàn nhà; 3. *разг.* (*об обуви*) đi mòn, đi hỏng

исте́блишмент *м. см.* истэ́блишмент

истека́ть, исте́чь 1. (*кончаться, проходить*) qua, trôi qua; *сов.* hết, mãn; вре́мя истекло́ thời gian đã hết; срок истёк hết hạn, mãn hạn, thời hạn đã mãn; 2.: ~ кро́вью chảy (chảy kiệt) máu

исте́кш||ий *прил.* (đã) qua, qua rồi, vừa qua; в ~ем году́ trong năm qua; за ~ пери́од trong thời gian qua

истере́ть *сов.* (*В*) nghiền (tán) nhỏ; ✧ ~ кого́-л. в порошо́к đày đoạ (đàn áp, trừng trị) ai vô cùng tàn tệ

исте́рзанный *прил.* 1. (*израненный*) bị xé nát (cắn nát); 2. (*измученный*) bị hành hạ (giày vò, đau đớn, đau khổ, khổ sở)

истерза́ть *сов.* (*В*) 1. (*изранить*) xé (cắn) nát; 2. (*измучить*) hành hạ, giày vò, làm... đau đớn (đau khổ, khổ sở)

истерза́ться *сов. см.* исстрада́ться

исте́р||ик *м. разг.* người bị hysterie (cà chước)

исте́рик||а *ж.* 1. (cơn) hysterie, cà chước, loạn thần kinh; впасть в ~у lên cơn hysterie (cà chước, loạn thần kinh); 2. *перен.*: впада́ть в ~у, зака́тывать ~у *перен.* nổi cơn thần kinh (cơn cà chước, cơn tam bành)

истери́чески *нареч.* (một cách) điên loạn, điên cuồng

истери́ческ||ий *прил.* 1. (thuộc về) hysterie, cà chước, loạn thần kinh; ~ припа́док cơn hysterie (cà chước, loạn thần kinh); 2. (*подверженный истерии*) (bị) hysterie, cà chước, loạn thần kinh; ~ая женщина người đàn bà bị hysterie (cà chước, loạn thần kinh); ~ая нату́ра tính dễ nổi hysterie (cơn cà chước, cơn tam bành); 3. (*такой, как при истерике*) như đang cơn thần kinh (cơn cà chước), điên loạn, điên cuồng; ~ смех tiếng cười như đang cơn thần kinh (cơn cà chước); ~ие рыда́ния khóc nức nở như đang cơn thần kinh (cơn cà chước)

истери́чка *ж. разг.* người phụ nữ bị hysterie (cà chước)

истери́чность *ж.* (tính chất, chứng) hysterie, cà chước, loạn thần kinh

истери́чн||ый *прил.* (có tính chất) hysterie, cà chước, loạn thần kinh; ~ая же́нщина người đàn bà hay nổi cơn tam bành; ~ крик tiếng thét như đang cơn cà chước (cơn thần kinh)

истери́я *ж.* 1. (bệnh) hysterie, cà chước, loạn thần kinh, điên lây; ý bệnh; 2. *перен.* cơn điên, cơn sốt; вое́нная ~ cơn cuồng chiến, cơn điên chiến tranh

истёртый *прил.* 1. (đã) nghiền nhỏ, tán nhỏ; 2. (*изношенный*) sờn, sờn rách

исте́ц *м. юр.* nguyên đơn, bên nguyên, nguyên cáo

истече́ни||е *с.*: по ~и двух часо́в sau hai giờ, hai giờ sau; по ~и сро́ка khi mãn hạn (hết hạn, mãn kỳ), vì hết hạn (mãn hạn)

исте́чь *сов. см.* истека́ть

и́стин||а *ж.* 1. chân lý, sự thật, sự thực; сказа́ть всю ~у nói tất cả sự thật; в э́том есть до́ля ~ы ở đây có phần nào chân lý (lẽ phải); э́то го́лая ~ đó là sự thật trần trụi; изби́тая ~ chân lý nhàm tai; 2. *филос.* chân lý; объекти́вная ~ chân lý khách quan; абсолю́тная ~ chân lý tuyệt đối

и́стинно 1. *нареч.* thật, thật là, đúng là, thật sự, chân chính, đích thực; ~ тала́нтливый челове́к một thiên tài chân chính (đích thực), một người tài ba thật sự; 2. *в знач. вводн. сл. разг.* thật thế, thật vậy

и́стинность *ж.* (tính chất) hợp chân lý, chân xác, chân chính, đích thực, thật sự

и́стинн||ый *прил.* hợp chân lý, chân xác, có thật, có thực, chân chính, đích thực, thật sự, thực sự, thật; ~ая пра́вда sự thật hiển nhiên; ~ друг người bạn chân chính; ~ое вре́мя *астр.* giờ thật; э́тот ребёнок — ~ое наказа́ние! đứa con này quả là con trời hành (quả thật là con tội con nợ)!

истлева́ть, истле́ть 1. (*гнить*) (bị) mủn, rữa ra; 2. (*сгорать*) vạc, cháy ra tro; у́гли истле́ли than đã vạc (đã cháy ra tro)

истле́ть *сов. см.* истлева́ть

истма́т *м.* (истори́ческий материали́зм) *разг.* (môn) duy vật lịch sử

и́стово *нареч. книжн.* (một cách) sùng kính, sùng tín, sùng đạo, thuần thành

и́стовый *прил. книжн.* sùng tín, sùng đạo, thuần thành, ngoan đạo, mộ đạo; ~ ве́рующий một tín đồ sùng tín (sùng đạo, thuần thành, ngoan đạo, mộ đạo)

исто́к *м.* 1. nguồn, ngọn; ~ реки́ nguồn sông; 2. *перен. обыкн. мн.* ~и (*начало*) nguồn gốc, ngọn nguồn, căn nguyên, khởi nguyên; иде́йные ~и nguồn gốc (căn nguyên) tư tưởng

истолкова́ние *с.* (sự, cách) giải thích, lý giải, thuyết minh

истолкова́ть *сов. см.* истолко́вывать

истолко́вывать, истолкова́ть (*В*) giải thích, lý giải, thuyết minh; непра́вильно истолкова́ть что́-либо giải thích (lý giải) sai cái gì

истоло́чь *сов.* (*В*) giã, nghiền, tán

исто́ма *ж.* (sự) uể oải, rời rã, mệt lử, mệt phờ, nhược người, phờ người

истоми́ть *сов.* (*В*) làm... mệt nhọc (mệt lử, mệt phờ, mệt mỏi, nhược người, phờ người, mệt lử cò bợ)

истоми́ться *сов.* mệt, nhọc, mệt nhọc, mệt mỏi, mệt lử, mệt phờ, nhược người, phờ người, mệt lử cò bợ; ~ от жары́ nhược người (phờ người) vì nóng bức; ~ в ожида́нии chờ mỏi mắt, chờ hết hơi

истомлённый *прил.* mệt nhọc, mệt mỏi, mệt lử, mệt phờ, kiệt sức, nhược người, phờ người, mệt lử cò bợ

истопи́ть *сов.* (*В*) (*печь*) đốt

истопни́к *м.* thợ đốt lò

истопта́ть *сов. см.* исто́птывать

исторга́ть, исто́ргнуть *уст.* (*В*) 1. (*изгонять*) phun (phụt, bật)... ra; 2. *перен.*: ~ крик bật (thốt) lên tiếng kêu; 3. (*у кого-л.*): ~ слёзы làm ai rơi lệ (rơi nước mắt)

истори́зм *м.* phương pháp (quan điểm, nguyên tắc) lịch sử

исто́рик *м.* nhà sử học, sử gia

исто́рико-литерату́рный *прил.* (thuộc về) lịch sử văn học

исто́рико-революцио́нный *прил.* (thuộc về) lịch sử cách mạng

исто́рико-филологи́ческий *прил.* (thuộc về) lịch sử ngữ văn học

исто́рико-филосо́фский *прил.* (thuộc về) lịch sử triết học

историо́граф *м.* nhà lịch sử (sử liệu) học; (*историк*) nhà sử học

историо́графия *ж.* 1. (*наука*) lịch sử (sử liệu) học; 2. (*совокупность ист. исследований*) (nền) sử học

истори́чески *нареч.* (xét về mặt, theo quan điểm) lịch sử

истори́ческ||ий *прил.* 1. (thuộc về) lịch sử, sử; ~ая нау́ка khoa học lịch sử, sử học; ~ факт sự kiện lịch sử; ~ рома́н tiểu thuyết lịch sử; ~ая геогра́фия địa lý lịch sử; ~ факульте́т khoa lịch sử, khoa sử; ~ музе́й viện bảo tàng lịch sử; ~ие ли́ца những nhân vật lịch sử; 2. (*значительный*) (có tính chất) lịch sử; ~ая речь diễn văn có tính chất lịch sử; ~ое реше́ние quyết định lịch sử; ~ая побе́да thắng lợi lịch sử

истори́чность *ж.* (tính chất, tính) lịch sử

исто́ри||я *ж.* 1. lịch sử, sử; (*историческая наука*) sử học, sử; зако́ны ~и những quy luật lịch sử; ~ сре́дних веко́в lịch sử trung đại; ~ иску́сства lịch sử nghệ thuật; 2. (*истоки и ход событий*) lai lịch, sự trạng, sự tích, lịch sử, sự tình; я хорошо́ зна́ю ~ю э́того де́ла tôi biết rất rõ lai lịch của việc này; ~ э́того вопро́са такова́... lai lịch (sự tích, sự trạng) của vấn đề ấy như thế này...; 3. *разг.* (*рассказ, повествование*) (câu) chuyện; э́то скучне́йшая ~ đó là câu chuyện chán nhất trần đời; расска́зывать весёлую ~ю kể câu chuyện vui; 4. *разг.* (*происшествие*) chuyện; попа́сть в неприя́тную ~ю gặp phải chuyện không hay; ✧ ~ боле́зни y bạ, bệnh sử, bệnh lịch; ве́чная ~! chuyện muôn thuở!, suốt đời cứ như thế!; вот так ~! lạ quá nhỉ!, lạ thật!

истоскова́ться *сов.* tiều tuỵ (gầy mòn) vì buồn nhớ; ~ по ро́дине tiều tuỵ vì buồn nhớ quê hương

источа́ть *несов.* (*В*) phát (phả, toả, xông, bốc) ra, xông, bốc; ~ за́пах phả ra (toả ra, xông, bốc) mùi; ~ слёзы rơi nước mắt, rơi lệ

исто́чник *м.* 1. (*родник*) nguồn, suối, mạch; горя́чий ~ suối (nguồn, mạch) nước nóng; нефтяно́й ~ nguồn (mạch) dầu lửa; 2. (*основа*) nguồn, nguồn gốc, uyên nguyên; (*причина*) nguyên nhân, căn nguyên; ~и сырья́ nguồn nguyên liệu; ~ повыше́ния дохо́дов nguồn tăng thu nhập; ~ существова́ния nguồn sống; ~ информа́ции nguồn tin; ~ вдохнове́ния nguồn cảm hứng; 3. (*письменный памятник*) xuất xứ, tài liệu, tư liệu

исто́шн||ый *прил. разг.* thất thanh, the thé: ~ го́лос giọng the thé; крича́ть ~ым го́лосом kêu thất thanh

истоща́ть, истощи́ть (*В*) 1. làm hao mòn (kiệt quệ, kiệt), tiêu hao; ~ по́чву làm kiệt đất, làm đất kiệt màu; боле́знь истощи́ла его́ си́лы bệnh làm kiệt sức anh ấy; 2. (*израсходовать*) làm cạn (kiệt, cạn kiệt, hết); истощи́ть запа́сы làm cạn (kiệt, cạn kiệt) nguồn dự trữ

истоща́ться, истощи́ться 1. (*ослабевать*) (bị) hao mòn, tiêu hao, kiệt sức, kiệt lực, kiệt quệ, kiệt; 2. (*приходить к концу*) (bị) cạn kiệt, cạn, kiệt, hết; за́лежи не́фти истощи́лись mỏ dầu lửa đã cạn (cạn kiệt); терпе́ние истощи́лось không còn nhẫn nhục được nữa, không nhịn được nữa; си́лы истощи́лись sức đã kiệt quệ, đã kiệt sức rồi

истоще́ние *с.* 1. (*изнурение*) (sự) kiệt sức, kiệt lực, hao mòn, suy mòn; не́рвное ~ suy mòn về thần kinh; ~ по́чвы đất kiệt màu; 2. (*уменьшение*) (sự) giảm bớt, tiêu hao, cạn dần, cạn kiệt; ~ месторожде́ний желе́зной руды́ mỏ quặng sắt đã cạn kiệt

истощённ||ый *прил.* kiệt sức, kiệt lực; (*исхудавший*) gầy, gầy yếu, gầy mòn; ~ая по́чва đất kiệt màu (bạc màu)

истощи́ть(ся) *сов. см.* истоща́ть(ся)

истра́тить(ся) *сов. см.* тра́тить(ся)

истреби́тель *м.* 1. người diệt (tiêu diệt); ~ грызуно́в người (thú) diệt chuột; ~ та́нков người diệt tăng; 2. (*самолёт*) máy bay khu trục (tiêm kích); 3. (*лётчик*) người lái máy bay khu trục (tiêm kích)

истреби́тель-бомбардиро́вщик *м.* máy bay khu trục (tiêm kích) oanh tạc

истреби́тельн||ый *прил.* 1. (có tính chất) huỷ diệt, tiêu diệt, phá huỷ, phá hoại; ~ая война́ chiến tranh huỷ diệt; 2. *воен.* (thuộc về) máy bay khu trục, máy bay tiêm kích; ~ая авиа́ция không quân khu trục (tiêm kích)

истреби́ть *сов. см.* истребля́ть

истребле́ние *с.* (sự) tiêu diệt, huỷ diệt, diệt, trừ; ~ вреди́телей diệt (trừ) sâu; ~ лесо́в (nạn) huỷ diệt rừng, phá trụi rừng; война́ на ~ chiến tranh huỷ diệt

истребля́ть, истреби́ть (*В*) tiêu diệt, huỷ diệt, diệt trừ, giết, diệt, giết chóc, giết hại, tàn sát; ~ врага́ diệt (giết) giặc; ~ мух diệt (giết) ruồi

истре́бовать *сов.* (*В*) *книжн.* đòi; ~ де́ло đòi hồ sơ

истрёпанный *прил. разг.* 1. xài xạc, rách nát, hỏng, mòn, nát; 2. *перен.* xài xạc, kiệt quệ

истрепа́ть *сов.* (*В*) *разг.* làm xài xạc (rách nát, hỏng, mòn, nát); ✧ ~ не́рвы giày vò (làm hao tổn) thần kinh

истрепа́ться *сов. разг.* 1. (bị) xài xạc, rách nát, hỏng, mòn, nát; 2. *перен.* (*измучиться*) suy nhược, bị giày vò (hao tổn, kiệt quệ)

истука́н *м.* ngẫu tượng, tượng thờ; ✧ стоя́ть ~ом, как ~ đứng trơ trơ như phỗng đá

и́стый *прил.* chân chính, đích thực, thật sự, thực sự

исты́кать *сов. разг.* (*В*) đâm (găm, thọc, đóng) nhiều; ~ кно́пками обои găm nhiều đinh ghim vào giấy bồi tường

истэ́блишмент *м.* giới lãnh đạo (cầm quyền, quyền thế)

истяза́ни||е *с.* (sự) hành hạ, ngược đãi; (*пытка*) (sự) tra tấn; подверга́ть ~ям hành hạ, ngược đãi, tra tấn

истяза́тель *м.* kẻ hành hạ (ngược đãi, tra tấn)

истяза́ть *несов.* (*В*) hành hạ, ngược đãi; (*пытать*) tra tấn

исхлеста́ть *сов.* (*В*) quất, vút, vụt; ~ плёткой quất (vút, vụt) roi

исхлопота́ть *сов. разг.* (*В*) cầy cục (xin xỏ, xoay xở, chạy chọt) được; ~ себе́ внеочередно́й о́тпуск xin xỏ (cầy cục) mãi mới được nghỉ phép ngoài phiên

исхо́д *м.* 1. (*способ разрешить затруднение*) lối thoát; еди́нственный ~ lối thoát duy nhất; 2. (*окончание, завершение*) lúc cuối, kết thúc; (*результат*) kết quả, kết cục; смерте́льный ~ tử vong; счастли́вый ~ де́ла kết quả tốt đẹp của công việc; ~ войны́ kết cục của chiến tranh; ✧ день на ~е ngày tàn, trời gần tối, cuối ngày; на ~е дня lúc cuối ngày; на ~е войны́ khi chiến tranh gần kết thúc; продово́льствие на ~е lương thực gần hết

исходата́йствовать *сов. книжн.* cầy cục (xin xỏ, xoay xở, chạy chọt) được

исходи́ть I *сов.* (*В*) (*обойти*) đi khắp; ~ всю равни́ну đi khắp đồng bằng

исходи́ть II *несов.* 1. (от, из *Р*) (*распространяться*) xuất phát, bắt nguồn, phát ra; (*о запахе*) toát (toả) ra; шо́рох исходи́л из куство́в tiếng sột soạt phát ra từ bụi cây; слу́хи исхо́дят от него́ tin đồn phát ra từ nó (từ nó phát ra); 2. (из *Р*) (*основываться*) xuất phát, căn cứ, dựa trên; ~ из предположе́ния xuất phát từ (căn cứ vào) giả thuyết

исходи́ть III, изойти́: ~ кро́вью chảy mất nhiều máu; ~ слеза́ми khóc sướt mướt, khóc như mưa

исхо́дн||ый *прил.* xuất phát, khởi đầu, ban đầu; ~ моме́нт lúc xuất phát, lúc khởi đầu; ~ пункт khởi điểm, xuất phát điểm; ~ые да́нные số liệu khởi đầu (ban đầu); ~ое положе́ние а) (*отправная точка*) nguyên lý, khởi điểm; б) *спорт.* tư thế ban đầu, tư thế lúc xuất phát

исходя́щ||ий *прил.* 1.: ~ но́мер số công văn đi; ~ая бума́га công văn đi; 2. *в знач. сущ. ж.*: ~ая công văn đi

исхуда́лый *прил.* gầy gò, gầy mòn, gầy tọp, gầy đét, gầy nhom, gầy ngẳng; (*о лице*) hốc hác

исхуда́ни||е *с.* (sự) gầy gò, gầy mòn, gầy tọp, gầy đét, gầy nhom; (*о лице*) (sự) hốc hác

исхуда́ть *сов.* gầy tọp (gầy rạc, gầy đét, gầy mòn) đi

исцарапа́ть *сов.* (*В*) cào (quào, làm) chợt da, làm sây sát (trầy xước, sầy da), quào, cào, cấu, quấu; ~ ру́ки làm sầy tay

исцарапа́ться *сов. разг.* (bị) chợt, sầy da, sây sát, trầy xước

исцеле́ние *с.* 1. (sự) chữa khỏi; 2. (*выздоровление*) (sự) khỏi bệnh, khỏi ốm

исцели́тель *м.* người cứu chữa

исцели́ть(ся) *сов. см.* исцеля́ть(ся)

исцеля́ть, исцели́ть (*В*) chữa lành, chữa khỏi

исцеля́ться, исцели́ться (от *P*) lành bệnh, khỏi bệnh, khỏi ốm

исча́дие *с.*: ~ áда con quỷ, quỷ đầu trâu mặt ngựa

исча́хнуть *сов.* gầy mòn (gầy yếu, suy yếu) đi

исчеза́ть, исчéзнуть biến mất, mất biến, mất hút, mất, biến; боль исчéзла cơn đau biến mất, hết đau; ~ из продáжи không còn bán nữa; кудá вы исчéзли? anh đi đâu biệt tăm biệt hơi thế?

исчезнове́ние *с.* (sự) biến mất, mất biến, mất hút, mất, biến

исчéзнуть *сов. см.* исчезáть

исчерка́ть *сов.* (*B*) gạch bẩn, gạch nhiều, gạch đầy

исчéрпать *сов. см.* исчéрпывать

исчéрпаться *сов. см.* исчéрпываться 1

исчéрпывать, исчéрпать (*B*) 1. làm cạn (kiệt, cạn kiệt); (*полностью использовать*) tận dụng, dùng hết, sử dụng hết; исчéрпать все сúлы hết sức, tận lực; исчéрпать все запáсы dùng hết hàng dự trữ; исчéрпать своú возмóжности tận dụng mọi khả năng của mình; все возмóжности исчéрпаны không còn khả năng nào nữa; 2. (*доводить до конца*) xong, làm xong, kết thúc; (*разрешать что-л.*) dàn xếp (giải quyết) xong; инцидéнт исчéрпан chuyện rắc rối đã dàn xếp xong; вопрóс исчéрпан vấn đề đã giải quyết xong, hết vấn đề

исчéрпыв||аться, исчéрпаться 1. (*расходовать(ся)*) (được) tận dụng, dùng hết, sử dụng hết; запáсы тóплива исчéрпались dự trữ nhiên liệu đã dùng hết (đã hết); 2. *тк. несов.* (*T*) kết thúc, hết; э́тим дéло не ~ается việc không kết thúc như thế này được; э́тим не ~ается значéние егó трудá đây chưa phải là đã hết ý nghĩa tác phẩm của ông ta

исчéрпывающе *нареч.* (một cách) toàn diện, đầy đủ, triệt để, cặn kẽ

исчéрпывающ||ий *прил.* toàn diện, mọi mặt, đầy đủ, triệt để, cặn kẽ; ~ ответ câu trả lời cặn kẽ (đầy đủ, toàn diện); ~ее объяснéние giải thích cặn kẽ; ~ая информáция thông tin đầy đủ

исчерти́ть *сов. см.* исчéрчивать

исчéрчивать, исчерти́ть (*B*) 1. gạch nhiều, gạch đầy, gạch hết; 2. *разг.* (*израсходовать*) dùng hết; ~ весь карандáш dùng hết cây bút chì

исчисле́ни||е *с.* 1. (sự) tính, quy, tính toán; ~ в рублях tính theo (quy ra) rúp; в золотóм ~и tính theo (quy ra) vàng; 2. *мат.* (phép) tính

исчи́слить *сов. см.* исчисля́ть

исчисля́ть, исчи́слить (*B*) tính, tính toán; ~ расхóды tính (tính toán) chi phí

исчисля́||ться *несов.* (в *П*) 1. (được) tính; 2. (*выражаться в каком-л. числе*) tính đến, tính ra; дохóд ~ется миллиáрдами рублéй thu nhập tính đến hàng tỷ rúp; вóзраст гóрных пород ~ется миллиóнами лет tuổi của đá tính đến hàng triệu năm

исшага́ть *сов.* (*B*) *разг.* đi khắp

исщипа́ть *сов.* (*B*) *разг.* beo (véo, béo) nhiều

ита́к *союз* như vậy, thế là, vậy thì; ~, вопрóс решён тéм là vấn đề đã được giải quyết rồi; ~, мóжно сказáть... như vậy, có thể nói...; ~, он ушёл? vậy thì nó đi rồi à?

италья́н||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Italia (Italy, Ý)

италья́нск||ий (thuộc về) Italia, Italy, Ý; ~ язы́к tiếng Italia (Italy, Ý); ✧ ~ая забастóвка (cuộc) lãn công

ИТА́Р-ТА́СС *м.* Thông tấn xã Nga ITAR-TASS

и т. д. (и так дáлее) v.v... (vân vân...); ~ и т. п. v.v... và v.v... (vân vân và vân vân...)

итерати́вный *прил. лингв.* (chỉ) hành động lặp đi lặp lại

итóг *м.* 1. (*сумма*) tổng số; óбщий ~ tổng số, tổng cộng; в ~е — 1000 рублéй tổng số là 1000 rúp; подвести́ ~ tổng kết; 2. (*результат*) kết quả, kết cục; ~и переговóров kết quả đàm phán; подвести́ ~и проделанной рабóты tổng kết công việc đã làm; в ~е, в конéчном ~е *разг.* cuối cùng là, rốt cục lại, kết quả là; в ~е мы поссóрились cuối cùng là (rốt cục lại, kết quả là) chúng tôi đã giận nhau

итогó *нареч.* tổng cộng

итóгов||ый *прил.* 1. (thuộc về) tổng số; ~ая сýмма tổng số; ~ые дáнные số liệu tổng kết; 2. (*завершающий*) cuối cùng, kết thúc, tổng kết; ~ докумéнт văn kiện tổng kết; ~ое занятие giờ học kết thúc (tổng kết); ~ая характери́стика đặc điểm tổng quát

и т. п. (и тому́ подóбное) v.v... (vân vân...)

иудаи́зм *м.* Do Thái giáo, đạo Do Thái, đạo Hêbrơ

иудéй *м.* tín đồ Do Thái giáo (đạo Do Thái, đạo Hêbrơ)

иудéйский *прил.* (thuộc về) Do Thái giáo, đạo Do Thái, đạo Hêbrơ

иудéйство *с.* 1. (*религия*) Do Thái giáo, đạo Do Thái, đạo Hêbrơ; 2. *собир.* (*иудеи*) tín đồ Do Thái giáo (đạo Do Thái, đạo Hêbrơ)

их 1. *P, B от* онú; 2. *в знач. притяж. мест.* (của) họ, chúng nó, bọn chúng, chúng (*ср.* онú)

ихтиозáвр *м.* ngư long, thằn lằn cá (*Ichtyosauria*)

ихтиóл *м. фарм.* ichthyol

ихтиóлог *м.* nhà ngư (ngư loại) học

ихтиологи́ческий *прил.* (thuộc về) ngư học, ngư loại học

ихтиоло́гия *ж.* ngư (ngư loại) học

ишáк *м.* 1. lừa; (*помесь*) la; 2. *бран.* đồ đầu bò

ишеми́ческ||ий *прил. мед.* (thuộc về) thiếu máu cục bộ

ишеми́я *ж. мед.* (chứng) thiếu máu cục bộ

ишь *частица прост.*: ~ ты! ấy!, ầy!, chà!; ~ ты какóй! ấy chết!, hừ!, hứ!; ~ как! úi chà!

ищéйка *ж.* chó săn (*тж. перен.*)

и́щущий *прил.* tìm kiếm; ~ взгляд cái nhìn lo âu (lo lắng)

ию́ль *м.* tháng Bảy, tháng bảy

ию́льский *прил.* (thuộc về) tháng Bảy, tháng bảy; в ~ день (vào) một ngày tháng bảy

ию́нь *м.* tháng Sáu, tháng sáu

ию́ньский *прил.* (thuộc về) tháng Sáu, tháng sáu; в ~ день (vào) một ngày tháng sáu

й

йе́мен||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Yemen (Yêmen)

йе́менский *прил.* (thuộc về) Yemen, Yêmen

йог *м.* người theo Yoga, hành giả Du-già

йога *ж.* (học thuyết, phương pháp) Yoga, Du-già

йогача́ра *ж. будд.* thuyết Yogacara, Du-già luận, duy thức học

йогача́ры *мн.* (*ед.* йогача́р *м.*) *будд.* phái Yogacara (Du-già luận), Du-già tông

йо́говск||ий *прил.* (thuộc về) Yoga, Du-già; **~ая гимна́стика**, **~ие упражне́ния** những bài tập Yoga

йоготерапи́я *ж.* trị liệu bằng phương pháp Yoga

йо́гурт *м.* yoghurt, sữa chua (*có quả cây*)

йод *м.* (chất) iod, iot

йоди́рование *с.* (sự) làm tăng iod

йоди́рованный *прил.* (được thêm) iod, iot

йо́дистый *прил.* (có) iod, iot

йо́дн||ый *прил.* (thuộc về) iod, iot; **~ая насто́йка** cồn iod (iot)

йодобро́м||истый, **~ный** *прил.* (có) iod-brom

йодофо́рм *м. фирм.* iodoform, iodofoc

йоркши́рск||ий *прил.*: **~ие сви́ньи** (giống) lợn Yorkshire

йоркши́ры *мн.* (*ед.* йоркши́р *м.*) (giống) lợn Yorkshire

йо́т||а *ж.* (*буква греческого алфавита*) iota, chữ i (*trong alphabet Hy Lạp*); ✧ **ни на ~у** không mảy may, hoàn toàn không, không chút nào; **де́ло ни на ~у не продви́нулось** công việc không mảy may tiến bộ; **положе́ние ни на ~у не измени́лось** tình hình không thay đổi chút nào; **он ни на ~у не усту́пит** hắn sẽ không nhường một tí nào

К

к, ко *предлог* 1. (*указывает на направление движения*) đến, tới, về phía; направля́ться к го́роду đi về phía thành phố; идти́ к реке́ đi đến sông; плыть к бе́регу bơi vào (đến) bờ; подойти́ к окну́ đến gần (đi đến) cửa sổ; е́хать к сестре́ đi đến (đi tới, đến, tới) nhà chị; зайти́ к дире́ктору шко́лы đến gặp ông hiệu trưởng; на пути́ к... trên đường đến (tới, đi đến)...; ходи́ть от до́ма к до́му đi từ nhà này đến (tới) nhà khác; 2. (*при обозначении лица, предмета, с которым соприкасается кто-л., что-л. или к которому присоединяется что-л.*) vào, lên, sát, giáp, với; прислони́вшись к стене́ dựa vào tường; парохо́д приста́л к бе́регу tàu thuỷ đã cập sát bờ (ghé vào bờ); припа́сть к земле́ nằm sát đất; к двум приба́вить три ba cộng với hai; ко всем про́чим неудо́бствам ngoài (thêm vào) những điều bất tiện khác; прикле́ить к стене́ dán lên tường; привя́зать к де́реву buộc vào cây; присоедини́ться к большинству́ đồng ý với đa số; 3. (*при указании на срок совершения или завершения действия*) gần, đến, giáp, gần đến, lúc, vào lúc; к утру́ gần sáng; к бу́дущему го́ду мы зако́нчим строи́тельство gần đến năm sau (giáp năm tới) thì chúng tôi sẽ xây dựng xong; э́ту рабо́ту ну́жно зако́нчить к за́втрашнему дню đến ngày mai phải làm xong việc này; к ве́черу жара́ спа́ла gần tối (đến chiều) trời nóng đã dịu xuống; вам ну́жно прийти́ к трём часа́м anh phải đến lúc gần ba giờ; он яви́лся к отхо́ду по́езда anh ấy có mặt lúc tàu sắp chạy; 4. (*при обозначении предмета, лица, с которым связано какое-л. действие, признак, отношение*) đối với, với; тре́бовательность к себе́ thái độ nghiêm khắc (sự đòi hỏi cao) đối với bản thân; он располо́жен ко мне ông ta có thiện cảm với tôi, anh ấy tốt đối với tôi; 5. (*при обозначении побуждения, мотива, при указании на назначение действия или предмета*) để, cho, nhân, nhân dịp; гото́виться к се́ву chuẩn bị cho vụ gieo; пода́рок ко дню рожде́ния quà tặng nhân ngày sinh; гото́вность к бо́ю sẵn sàng chiến đấu; к чему́ э́то? cái ấy để làm gì?; э́то ни к чему́ cái ấy chẳng để làm gì cả; 6. (*в заглавиях*) về, bàn về; *часто не переводится*; «К вопро́су о... » «Về vấn đề... », "Bàn về..."; 7. (*в призывах и т. п.*) đến, tới; вперёд, к побе́де! hãy tiến lên giành thắng lợi!; 8. (*с некоторыми сущ.*): к сча́стью may thay, thật là may mắn, phúc đức làm sao; к несча́стью rủi thay, thật là không may; к сло́ву сказа́ть nhân thể (tiện thể, nhân tiện) nói thêm; ✧ к тому́ же vả lại, vả chăng, huống chi, huống hồ, huống nữa là, thêm vào đó, hơn nữa, lại nữa, vả

-ка 1. (*при повел. накл.*)...đi, ...đi nào; скажи́-ка nói đi, nói đi nào; дай-ка мне посмотре́ть đưa đây tớ xem nào; доста́нь-ка кни́гу с по́лки cậu lấy cuốn sách ở giá xuống đi; ну-ка, покажи́! đưa cho xem đi nào!; спой-ка! nào, hát đi!, hát đi nào!; 2. (*при будущем времени*): напишу́-ка я ему́ hay là tôi sẽ viết thư cho anh ta; куплю́-ка я э́ту кни́гу hay là tôi mua cuốn sách này

кабак *м. уст.* quán rượu, tửu quán

кабал||а́ *ж.* 1. *ист.* (*письменное долговое обязательство*) văn tự nợ (*ở nước Nga cổ đại*); 2. *ист. тк. ед.* (*личное закрепощение вследствие неуплаты долга*) (chế độ) lệ nông (*ở nước Nga thế kỷ 14□16*); 3. *перен. тк. ед.* (tình trạng, địa vị) nô lệ, tôi đòi, tôi tớ; быть в ~é у кого́-л. ở trong tình trạng nô lệ (thân phận tôi đòi) của ai; пойти́ в ~ý к кому́-л. đi làm nô lệ (tôi đòi, tôi tớ) cho ai; попа́сть в ~ý к кому́-л. rơi và vòng nô lệ của ai, bị ai nô dịch

кабали́стика *ж.* 1. *рел.* bí pháp; 2. *перен. ирон.* (điều) bí hiểm

кабалисти́ческ||ий *прил.*: ~ие зна́ки (những) dấu hiệu bí mật

кабáльн||ый *прил.* (thuộc về) nô lệ, nô dịch; ~ дого́вор hiệp ước nô dịch; ~ые усло́вия những điều kiện nô dịch

кабáн *м.* 1. (*дикий*) lợn lòi, lợn rừng, lợn cỏ, heo rừng (*Sus scrofa*); 2. (*самец свиньи*) lợn đực

кабáний *прил.* (thuộc về) lợn lòi, lợn rừng

кабарга́ *ж. зоол.* hươu xạ (*Moschus moschiferus*)

кабаре́ *с. нескл.* cabaret, ca tửu quán, phòng trà, tiệm ăn, tửu điếm (*có ca nhạc*)

кабарети́ст *м.* ca sĩ cabaret (tửu quán, phòng trà)

кабачко́в||ый *прил.*: ~ая икра́ (món) bầu nghiền

кабачо́к I *м.* quán rượu, phòng trà, tửu quán, tiệm ăn nhỏ

кабачо́к II *м.* 1. (*растение*) (cây) bầu, bí trắng (*Cucurbita pepo*); 2. (*плод*) (quả, trái) bầu, bí trắng

каббала́ *ж. рел.* bí truyền thư

каббали́стика *ж. см.* кабали́стика

каббалисти́ческий *прил. см.* кабалисти́ческий

ка́бель *м.* (dây) cáp

ка́бельн||ый *прил.* (thuộc về) cáp; ~ое телеви́дение (sự, kênh) truyền hình

cáp, truyền hình cáp cao tần; ~ кран cần trục cáp

ка́бельтов *м. мор.* 1. (*мера*) cabeltouw, cabeltov (*bằng 185,2 mét*); 2. (*трос*) (dây) cáp, cáp to

кабúна *ж.* buồng (phòng) con; (*для избирателей*) ngăn riêng; (*самолёта, автомобиля*) cabin, khoang lái, buồng lái, khoang

кабинéт *м.* 1. (*в учреждении*) phòng giấy, văn phòng, phòng làm việc, phòng; (*в квартире тж.*) thư phòng; ~ дирéктора phòng (văn phòng) giám đốc; 2. (*специальный*) phòng, buồng (*đặc biệt*); зубоврачéбный ~ phòng nha khoa (chữa răng); физúческий ~ (*в школе, институте*) phòng vật lý; 3. (*правительство*): ~ минúстров nội các, quốc vụ viện; 4. *разг.* (*мебель*) (bộ) đồ gỗ (*trong phòng làm việc*)

кабинéт-минúстр *м.* bộ trưởng không bộ, quốc vụ khanh

кабинéтн||ый *прил.* 1. (thuộc về) phòng giấy, văn phòng, thư phòng, phòng làm việc; ~ая мéбель đồ gỗ phòng giấy (thư phòng); ~ портрéт (bức) chân dung nhỏ; ~ роя́ль đàn piano (dương cầm) loại nhỏ; 2. (*происходящий в кабинете*) (ở) trong phòng, trong buồng (*đặc biệt*); ~ые занятия những buổi học trong phòng (buồng); 3. (*оторванный от жизни*) xa rời thực tế, thoát ly cuộc sống; ~ учёный nhà khoa học xa rời thực tế; nhà khoa học phòng giấy (*разг.*)

кабúнка *ж. разг. см.* кабúна

каблогрáмма *ж.* điện tín cáp, hải điện tín

каблýк *м.* gót giày, gót; тýфли на высóких ~áх giày cao gót; ✧ быть под ~óм у когó-л. dưới gót giày của ai, bị ai xỏ mũi (sai khiến)

каботáж *м. мор.* (sự, ngành) hàng hải ven bờ, vận tải ven biển, thuỷ vận dọc bờ biển

каботáжн||ый *прил.* (thuộc về) hàng hải ven bờ, vận tải ven biển, thuỷ vận dọc bờ biển; ~ое сýдно tàu thuỷ chạy ven bờ, tàu ven biển

кабошóн *м.* mặt nhẵn, mặt ngọc, mặt đá

кабриолéт *м.* xe ngựa nhẹ hai bánh

кабы́ *союз разг.* nếu, giá, nếu như, giá như; ✧ éсли бы́ да ~ сứ nói nếu thì củi rều cũng hoá mun lim

кавалéр I *м.* 1. (*в танцах*) bạn nhảy nam, bạn nhảy; 2. *разг.* (*поклонник*) bạn trai, bạn tình

кавалéр II *м.* (*награждённый орденом*) người được tặng huân chương; ~ óрдена Отéчественной войны́ người được tặng huân chương Chiến tranh Vệ quốc; геóргиевский ~ người được tặng huân chương Thánh Georges (Georghi)

кавалергáрд *м. ист.* kỵ binh cận vệ (hoàng gia)

кавалерúйский *прил.* (thuộc về) kỵ binh

кавалерúст *м.* lính kỵ binh, lính kỵ mã

кавалéрия *ж.* (đội, binh chủng) kỵ binh, kỵ mã

кавалькáда *ж.* 1. đoàn kỵ sĩ phiếm du, đoàn người cưỡi ngựa đi chơi; 2. *перен.* đoàn; ~ лимузúнов đoàn ôtô

кавардáк *м. разг.* (tình trạng) lộn xộn, hỗn độn, hỗn loạn, mất trật tự, bát nháo

кáверза *ж. разг.* cú độc, đòn hiểm, vố hiểm, độc chiêu, độc kế, quỷ kế, thủ đoạn thâm độc, âm mưu nham hiểm

кáверзник *м. разг.* kẻ nham hiểm (thâm độc, thâm hiểm)

кáверзничать *несов. разг.* chơi cú độc, ra đòn hiểm, tung độc chiêu, dùng độc kế

кáверзный *прил.* 1. (*коварный*) thâm độc, nham hiểm, hiểm độc, độc địa, khoảnh độc, thâm hiểm, quỷ quyệt; ~ человéк người nham hiểm (thâm độc, thâm hiểm); 2. *разг.* (*сложный*) hóc búa, nan giải, khó xử; ~ вопрóс câu hỏi hóc búa, vấn đề nan giải

кавéрна *ж. мед.* hang

кавернóзн||ый *прил. мед., геол.* (có) hang; ~ое лёгкое phổi có hang

кавкáзец *м.* người Caucasia (Côcadia, Capcaz, Capcadơ)

кавкáзский *прил.* (thuộc về) Caucasia, Côcadia, Capcaz, Capcadơ

кавкóрпус *м. воен.* quân đoàn kỵ binh

кавы́чк||и *мн.* (*ед.* кавы́чка *ж.*) (dấu) ngoặc kép; откры́ть, закры́ть ~ mở, đóng ngoặc kép; ✧ учёный в ~ах nhà khoa học nháy nháy (trong ngoặc kép)

кагáл *м.* (*шумное сборище*) (cuộc) họp ồn ào, hội huyên náo

кагóр *м.* (*сорт вина*) rượu Cahors

кадáстр *м.* 1. (*земельный*) địa bạ; 2. (*водный и т.п.*) sổ thuỷ văn

каде́нция *ж. муз.* 1. (*гармонический оборот*) chung chỉ, kết; 2. (*виртуозная вставка*) đoạn trổ ngón

кадéт 1 *м.* học viên trường võ bị (*ở nước Nga*)

кадéт II *м. ист. полит.* đảng viên dân chủ lập hiến, đảng viên cađê

кадéтский I *прил.*: ~ кóрпус trường võ bị (*ở nước Nga, 1732-1918 và từ 1993*)

кадéтский II *прил. ист. полит.* (thuộc về) đảng viên dân chủ lập hiến, đảng viên cađê

кади́ло *с. церк.* bình hương; ✧ раздувáть ~ làm rùm beng

кади́ть *несов.* 1. lắc bình hương; 2. (*Д*) *перен. разг.* nịnh hót, xu nịnh, tâng bốc, bợ đỡ, ton hót, bốc thơm, hót, bốc

кáдка *ж.* thùng gỗ

кáдмий *м. хим.* cadmium, cadimi, cađimi

кадр *м. кино* 1. (*снимок*) khung hình, khuôn hình, pô ảnh, pô hình, pô; 2. (*сцена, эпизод*) cảnh, đoạn, đoạn phim; за ~ом ở ngoài phim, không thể hiện trên phim; ✧ быть (остава́ться) за ~ом không được chú ý đến

кадри́ль *ж.* (*танец*) (điệu) nhảy quadrille

кадри́ться *несов. разг.* ve, tán, ve vãn, tán tỉnh

кáдров||ый I *прил.*: ~ое окнó *тех.* cửa phim

кáдров||ый II *прил.* 1.: ~ая полúтика chính sách cán bộ; 2. (*профессиональный*) chuyên nghiệp; ~ рабóчий công nhân chuyên nghiệp, thợ lành nghề; 3. *воен.*: ~ая áрмия quân đội thường trực (tinh nhuệ, thiện chiến)

кáдр||ы *мн.* cán bộ; подбóр ~ов lựa chọn cán bộ; подготóвка ~ов đào tạo cán bộ; воспúтывать ~ giáo dục cán bộ; молоды́е, стáрые ~ cán bộ trẻ, già; отдéл ~ов phòng nhân sự, ban cán bộ

кадýшка *ж.* thùng gỗ nhỏ

кады́к *м.* hầu, hầu cổ, trái o, trái cổ, củ cổ

каёмка *ж.* đường viền, cạp viền, cạp

каждоднéвный *прил.* hằng ngày, hàng ngày, thường nhật

кáжд||ый *мест.* 1. mỗi, mỗi một, hằng, hàng, từng; ~ год mỗi (hằng, hàng) năm; ~ день mỗi (hằng, hàng) ngày, ngày ngày; ~ую минýту mỗi (từng) phút; ~ раз, как... hễ... là..., hễ... thì..., cứ mỗi lần... thì...; с ~ым днём mỗi ngày một, càng ngày càng, ngày càng; ~ые два дня (cứ) hai ngày một lần; 2. *в знач. сущ. м.* mỗi người, mọi người; ~ дóлжен э́то знать mọi người phải biết điều ấy

кáжется *см.* казáться 2, 3

ка́жущ||ийся *прил.* (*показной, мнимый*) biểu kiến, bề ngoài, không thật, tưởng tượng; ~еется внима́ние quan tâm ngoài mặt, chú ý vờ vĩnh

каза́к. *м.* người Côzak (Cazak)

каза́рма *ж.* doanh trại, dinh trại, trại lính

каза́рменн||ый *прил.* (thuộc về) doanh trại, dinh trại, trại lính; ✧ быть на ~ом режи́ме, ~ом положе́нии sống kiểu doanh trại (trại lính), sống thoát ly gia đình (*ở thường xuyên trong đơn vị hoặc xí nghiệp*); ~ коммуни́зм chế độ (chủ nghĩa) cộng sản trại lính

каза́ть *несов. разг.*: не ~ глаз, нóсу không ló mặt ra, không thò mặt ra, không vác mặt đến

каза́ться, показа́ться 1. có vẻ, có vẻ như; ~ весёлым có vẻ vui; ~ стáрше свои́х лет có vẻ già trước tuổi; 2. *безл.* (*Д*) cảm thấy, thấy hình như; (*мерещиться*) tưởng; мне ка́жется, что... (*или* мне показа́лось, что...) tôi cảm thấy rằng..., tôi thấy hình như...; мне ка́жется, что кто-то стучи́т в дверь tôi thấy hình như có ai gõ cửa; вам показа́лось! anh tưởng thế thôi!; 3. *в знач. вводн. сл.*: ка́жется có lẽ, hình như, ý chừng, nghe chừng, ý giả, nghe đâu, như tuồng; он, ка́жется, прав có lẽ (hình như, ý chừng, như tuồng) anh ấy nói đúng; каза́лось бы đã tưởng là... nhưng...

каза́х *м.* người Kazakh

каза́хский *прил.* (thuộc về) Kazakh

каза́цкий *прил.* (thuộc về) Côzak, Cazak

каза́чество *с.* dân Côzak (Cazak)

каза́чка *ж.* người phụ nữ/đàn bà Côzak (Cazak)

казачо́к *м.* (*танец*) (điệu) vũ Côzak, vũ Cazak

каза́шка *ж.* người phụ nữ/đàn bà Kazakh

казема́т *м.* 1. *воен.* hầm tránh đạn; 2. (*в тюрьме*) xà lim, ngục tối, phòng biệt giam, casô

казённик *м. воен. см.* казённая часть

казённ||ый *прил.* 1. (của) nhà nước, quốc gia; за ~ счёт do nhà nước đài thọ, do tiền nhà nước chi; ~ые де́ньги tiền nhà nước; ~ое иму́щество tài sản quốc gia (nhà nước); 2. (*бюрократический, формальный*) quan liêu, quan phương, hình thức; ~ подхо́д к де́лу cách giải quyết công việc quan liêu, lối xét việc quan liêu; ~ стиль phong cách quan phương (hình thức); 3. (*шаблонный*) khuôn sáo, sáo, rập khuôn; ~ язы́к ngôn ngữ khuôn sáo, sáo ngữ; ✧ ~ая часть (*оружия*) ổ cơ bẩm, quy lát, khoá nòng

казёнщина *ж. разг.* (bệnh, thói, tính chất) quan liêu, quan phương

казино́ *с.* casino, sòng bạc, sòng bài

казна́ *ж. уст.* quốc khố, ngân khố, kho bạc

казначе́й *м.* thủ quỹ, người giữ tiền

казначе́йский *прил.* (thuộc về) quốc khố, ngân khố, kho bạc; ~ биле́т giấy bạc

казначе́йство *с.* ngân khố quốc gia

казни́ть *несов. и сов.* (*В*) 1. hành quyết, hành hình, xử tử; 2. *перен.* hành hạ, đày đoạ, làm tình làm tội

казнокра́д *м. уст.* kẻ biển thủ công quỹ

казнокра́дство *с. уст.* (nạn, sự) biển thủ công quỹ

казн||ь *ж.* (sự, vụ, tội) hành quyết, tử hình; смéртная ~ hành quyết, xử tử hình; приговори́ть к смéртной ~и kết án tử hình

казуа́льный *прил. филос.* ngẫu nhiên

казуи́ст *м.* 1. luật sư có biệt tài biện giải trong những vụ án rắc rối; 2. người có tài biện giải

казуи́стика *ж.* 1. giải nghi học, nghi nghĩa thần học; 2. *перен.* (lối) biện giải lắt léo, quỷ biện

ка́зус *м.* 1. *юр.* vụ án rắc rối, tình huống phức tạp; 2. *разг.* (*происшествие*) việc rắc rối (rối rắm, lôi thôi, phức tạp); ✧ ка́зус бе́лли casus belli, nguyên cớ chiến tranh, lý do chiến tranh

ка́зусный *прил. юр.* phức tạp, rắc rối

кайл||а́ *ж.*, **~о́** *с.* cuốc chim

кайма́ *ж.* đường viền, cạp viền, cạp

кайма́н *м. зоол.* cá sấu caiman (*Caiman crocodilus*)

кайнозо́й *м. геол.* đại Tân sinh

кайнозо́йский *прил. геол.* (thuộc về) đại Tân sinh

кайф *м. разг.* 1. (sự) khoan khoái, đê mê, thảnh thơi, sống nhàn nhã; сон phê (*прост.*); испы́тывать ~ cảm thấy khoan khoái (đê mê, thảnh thơi); 2. *жарг.* ma tuý, rượu; thuốc lắc (*жарг.*); 3. *неизм. разг. в знач. сказ.* (*отлично*) rất tốt, tuyệt vời

кайфова́ть *несов. разг.* nghỉ ngơi, hưởng lạc, sống thảnh thơi (nhàn nhã); phê (*прост.*)

кайфо́вый, кайфу́шный *прил. жарг.* cực khoái, đê mê tột đỉnh, tuyệt vời, phê

как 1. *нареч. вопр.* như thế nào, thế nào, sao, làm sao; ~ э́то случи́лось? việc đó xảy ra như thế nào?, chuyện đó xảy ra làm sao?; ~ быть? làm thế nào đây?, làm sao đây?; 2. *нареч.* (*при выражении удивления, возмущения и т. п.*) ...biết chừng nào, ...làm sao, ...biết bao, ...biết mấy, ...xiết bao, ...thật; ~ краси́во! đẹp biết bao!, đẹp ơi là đẹp!; ~ я рад! tôi mừng làm sao (xiết bao)!; ~ глу́по! ngốc thật!, ngu ghê!; 3. *нареч.* (*в предложениях образа действия*) thế nào, ra sao, như thế nào; не зна́ю, ~ бу́дет да́льше tôi không biết sau đây sẽ thế nào, mình chẳng biết rồi sẽ ra sao đây; 4. *нареч.* (*согласно чему-л.*) như, theo; ~ сообща́ют..., ~ ста́ло изве́стно theo tin nhận được thì..., như người ta đã đưa tin thì..., như đã rõ thì...; 5. *союз* (*сравнительный*) như, tựa, như thể, giống như, y như, hệt như, chẳng khác gì; бе́лый ~ снег trắng như tuyết; бере́чь ~ зени́цу óка giữ gìn như con ngươi của mắt; все ~ оди́н muôn người như một; 6. *союз* (*присоединительный*) là, với tư cách, với tính cách; сове́тую вам э́то ~ друг tôi khuyên anh điều đó với tư cách (tính cách) một người bạn; 7. *союз* (*временной*) khi; (*с тех пор как*) kể từ khi; ~ вернёшься, позвони́ мне về (khi về) tới nhà thì cậu gọi điện ngay cho mình nhé; вот уже́ полго́да, ~ он уéхал kể từ khi anh ấy đi, đã nửa năm rồi đấy; 8. *союз* (*изъяснительный*): он не заме́тил, ~ вы вошли́ nó không nhận thấy anh vào; 9. (*в знач.* кро́ме, то́лько) ngoại trừ, ngoài, trừ, ngoài... ra, chỉ; не кто друго́й, ~ ты không ai khác ngoại trừ cậu, không ai khác ngoài cậu ra, không phải ai khác mà chính là cậu; не что ино́е, ~... không cái gì khác trừ..., không phải cái gì khác mà chính là..., chẳng qua chỉ là...; нигде́ кро́ме, ~ в Москве́ không đâu có ngoại trừ Moskva, chỉ ở Moskva mà thôi; ✧ вот ~! thế đấy!, ra thế đấy!, à ra thế!; ~ бу́дто hình như, dường như, như tuồng, ý chừng, ý giả, nghe đâu, tựa như là; ~ бы giống như, tựa như, tựa hồ; ~ бы то ни́ было dầu (dù, dẫu) sao đi nữa, trong bất cứ hoàn cảnh nào, trong tình huống nào đi nữa; ~ вдруг bỗng, bỗng nhiên, đột nhiên, bất thình lình, đùng (đột) một cái; ~ же tất nhiên, cố nhiên, tất nhiên rồi, chuyện!, còn phải nói!; ~ мóжно бóльше cố làm sao càng nhiều càng tốt (hay), nếu

được nhiều thì tốt (hay); ~ нельзя́ лу́чше tuyệt, tuyệt vời, tuyệt trần, tốt hết chỗ nói, không chê vào đâu được, không thể nào hơn được; hết ý, hết nói (*прост.*); ~ ни дáбы, дù, мáлым дáбы, мáлым дù; ~ ни стараéшься, ничегó не получáется dù có cố gắng thế nào đi nữa cũng chẳng ăn thua gì; ~ раз дýнь, вдарь вặn, вдарь sát, вдарь khuýp, вдарь xoắn; ~ сказáть chưa chắc, không đâu, chắc là không

какадý *м. зоол.* kéc, vẹt mào, vẹt cacat (*Kakatoe*)

какáо *с. нескл.* 1. (*растение*) (cây) ca-cao (*Theobroma cacao*); 2. (*порошок, напиток*) cacao

кáк-либо *нареч. см.* кáк-нибудь 1

кáк-нибудь *нареч.* 1. (*тем или иным путем*) cách nào đấy (đó), thế nào đấy (đó); 2. *разг.* (*кое-как*) qua loa, quấy quá, nhuế nhoá, qua quít, đại khái; 3. *разг.* (*когда-нибудь в будущем*) sẽ có dịp, sẽ có khi (lúc) nào đấy; я зайдý к вам ~ в другóй раз lần khác sẽ có dịp (sẽ có khi nào đấy) tôi ghé lại nhà anh/chị

какóв *мест. вопр., относ.* thế nào, như thế nào, ra sao; ~ он собóй? nó như thế nào?, nó là người thế nào?; трýдно сказáть, ~ы бýдут послéдствия khó mà nói được hậu quả sẽ như thế nào; ✧ óн-то ~! nó thế đấy!; ~..., такóв... ...nào...nấy, ...nào...ấy; ~ поп, такóв и прихóд ≅ cha nào con nấy; rau nào sâu ấy (*погов.*)

каковó *нареч.*: ~! trời, ghê chưa!; chà, ghê quá!; ~ емý тепéрь! ôi, tội nghiệp anh ta quá!; ~ нам э́то слýшать! ôi, chúng ta nghe điều đó mà thương quá!

какóвский *мест.*: по-какóвски он говорúт? *разг.* anh ta nói thứ tiếng gì thế?

как||óй *мест.* 1. *вопр.* (*что за, какого рода*) thế nào, nào, gì; ~áя сегóдня погóда? thời tiết hôm nay thế nào?; ~ сегóдня день? hôm nay là ngày nào?, hôm nay thứ mấy?; ~óе сегóдня числó? hôm nay ngày mấy?; ~ вы лю́бите цвет? anh thích màu nào?, chị thích màu gì?; 2. *вопр.* (*который из многих*) cái (con, người...) nào trong...; ~óю из э́тих книг вы хотúте купúть? anh muốn mua cuốn sách nào trong số những sách này?; 3. *воскл.* ... biết chừng nào!, ...biết dường nào!, ...làm sao!, ... biết bao!, ... biết mấy!, ...xiết bao!, ...thật!, ...chưa!; ~ человéк! con người tốt làm sao!; ~áя погóда! thời tiết tuyệt biết bao!, tốt trời làm sao!; ~ он дóбрый! ông ta tốt bụng làm sao!, cậu ta tốt biết mấy!; ~áя рáдость! vui mừng làm sao (xiết bao, biết mấy)!, mừng hết nói!; ~ýжас! kinh thật!, khiếp thật!; ~áя прéлесть! tuyệt thật!, đẹp xiết bao!, đẹp hết ý (hết nói)!; ~ая бедá! tai vạ chưa!; 4. (*в риторическом вопросе*) như là... cái gì, mà là... quái gì, quái gì; ~ же он учёный? lão ta mà là khoa học gia cái gì!, hắn ta mà là nhà khoa học khoa hiệc cái gì!; ~ э́то парк? cái ấy mà là công viên gì?, công viên công viếc quái gì cái ấy?; ~ я инженéр? tôi mà là kỹ sư cái gì?, tớ mà kỹ sư kỹ sung quái gì?; ✧ ~ ни на есть cái (con, người...) nào cũng được, bất kể cái (con, người...) nào; ~ угóдно bất cứ cái (con, người...) nào, bất kỳ cái (con, người...) nào; ~ бы то ни́ было cái (con, người...) nào cũng được, bất kể cái (con, người...) nào; ~ бы ни дù thế nào đi nữa cũng...

какóй-либо *мест. см.* какóй-нибудь

как||óй-нибудь *мест.* 1. (*какой-л. из нескольких, многих*) nào đấy, nào đó, bất kỳ cái (con, người...) nào; 2. *разг.* (*перед числительным*) chừng, khoảng, độ, khoảng chừng; остáлось ~úх-нибудь пять километ́ров chỉ còn khoảng năm kilomet (chừng năm cây số, độ dăm cây) nữa

как||óй-то *мест.* 1. (*неизвестно какой*) nào đấy, nào đó, nào, sao ấy, thế nào ấy; ~ человéк вас спрáшивал có người nào đấy (nào đó) hỏi anh; он сéгодня ~ стрáнный hôm nay anh ta có vẻ kỳ lạ thế nào ấy; 2. (*похожий на*) như là; не человéк, а зверь ~ chẳng phải là người, mà như là thú vật; 3. (*указывает на неопределённость чего-л.*) chẳng biết... như thế nào, rồi sẽ ra sao; лéто бы́ло дождли́вое, ~áя-то бýдет óсень? mùa hè mưa nhiều, chẳng biết mùa thu rồi sẽ như thế nào?

какофони́ческий *прил.* chối tai

какофóния *ж.* âm (điệu) chối tai, âm tạp

кáк-то *нареч.* 1. (*каким-то образом, необъяснимо*) thế nào ấy, làm sao ấy, chẳng rõ bằng cách nào đấy, bằng cách nào đấy; емý ~ удалóсь вы́рваться thế nào ấy (làm sao ấy, chẳng rõ bằng cách nào đấy) mà nó đã thoát ra được; здесь ~ неую́тно ở đây không ấm cúng thế nào ấy; он ведёт себя́ ~ стрáнно hắn ta xử sự lạ lùng làm sao ấy; 2. (*однажды, когда-то*) có lần, có một bận, lần nào đấy; ~ вéчером có một bận vào buổi tối, có lần vào buổi chiều; я ~ был у негó đã có lần tôi đến nhà nó, tôi đã đến nhà anh ta lần nào đấy; 3. (*при риторическом вопросе*) chẳng biết (chẳng rõ)... thế nào; ~ они́ живу́т там без нас? không có chúng ta chẳng biết chúng nó sống ở đấy thế nào?; 4. *в знач. частицы разг.* (*а именно, например*) như, chẳng hạn như, cụ thể là

кáктус *м. бот.* (cây) xương rồng, lưỡi rồng, hổ thiệt (*Cactuceoe*)

кактуси́ст *м. см.* кактусовóд

кактусовóд *м.* chuyên viên trồng xương rồng

кактусовóдство *с.* (môn, nghề) trồng xương rồng

кактуся́тник *м.* nhà (buồng) trồng xương rồng

кал *м. тк. ед.* phân; phẩn (*вежл.*)

каламбу́р *м.* (câu) nói vần vè, nói lỏm, nói lái

каламбури́ст *м.* người thích nói vần vè (nói lỏm, nói lái)

каламбу́рить *несов.* nói vần vè, nói lỏm, nói lái

каламбу́рный *прил.* (có tính chất) nói vần vè, nói lỏm, nói lái

каламúт *м. мин.* calamit

калáндр *м. тех.* máy cán, máy cán là

каланхóе, каланхóэ *с. бот.* (cây) sừng hươu, thuốc bỏng (*Kalanchoe*)

каланчá *ж.* 1. tháp canh cứu hoả; 2. *разг. шутл.* (*о высоком человеке*) sếu vườn, cà kếu, cò hương, người cao lêu đêu

калáо *м. зоол.* chim có sừng, chim hồng hoàng (*Buceros bicornis*)

калáч *м.* bánh kalatch; ✧ тёртый ~ người đa mưu đa kế, tay lõi đời; меня́ тудá ~óм не замáнишь! cho ăn kẹo tôi cũng chẳng đến đó!, tài thánh cũng chẳng rủ tớ đến đấy được!; емý достáлось на ~и́ nó bị một trận nên thân

калáчиком *нареч.*: свернýться ~ nằm khoanh tròn, nằm co quắp, nằm khoèo

калейдоскóп *м.* 1. kính vạn hoa; 2. *перен.* (sự) biến đổi nhanh chóng, thay đổi xoành xoạch; ~ событий sự kiện thay đổi xoành xoạch

калéка *м. и ж.* người khuyết tật (tàn tật, tàn phế)

калéнды *мн. ист.* ngày calende (*ngày mồng một Hy Lạp*); ✧ отложúть до грéческих калéнд *ирон.* hoãn (chờ) đến Tết Công-gô (*шутл.*)

календа́рный *прил.* (thuộc về) lịch; ~ план kế hoạch thời gian, lịch biểu

календа́рь *м.* 1. lịch; насто́льный ~ lịch để bàn; 2. (*способ счисления*) lịch; со́лнечный ~ dương lịch; лу́нный ~ âm lịch; юлиа́нский ~ lịch Julien, "lịch cũ"; григориа́нский ~ lịch Grigorien, "lịch mới"; астроно́мический ~ lịch thiên văn; 3. (*расписание*) lịch; ~ рабо́т lịch công tác; ~ собра́ний lịch họp; ~ сельскохозя́йственных рабо́т nông lịch

кале́ндула *ж. бот.* (cây) cúc kim tiền, hoa xu xi (*Calendula officinalis L.*)

кале́ни||е *с.* (sự) nung sáng, nóng sáng; бе́лое ~ nung trắng, nóng trắng, bạch nhiệt; кра́сное ~ nung đỏ, nóng đỏ, hồng nhiệt; ✧ довести́ кого́-л. до бе́лого ~я làm cho ai tức lộn ruột, khêu gan ai đến điên tiết, trêu ai tức điên người lên

кале́н||ый *прил.* 1. (*раскалённый*) nung đỏ, nóng đỏ; ~ое желе́зо sắt nung đỏ; 2. (*поджаренный*) rang, nướng; ~ые оре́хи hạt dẻ rang (nướng); ✧ вы́жечь что́-л. ~ым желе́зом đào tận gốc trốc tận rễ cái gì, tận diệt cái gì

кале́чить *несов.* (*В*) 1. làm... tàn tật (què quặt); 2. *перен.* (*портить*) làm hư hỏng

кали́бр *м.* 1. (*оружия*) calib, calip, cỡ, cữ; 2. *тех.* calib, calip, cỡ, khuôn cán; (*измерительный инструмент*) compa đo đường kính

калиброва́ть *несов.* (*В*) *тех.* định calib (calip, cỡ), lấy mẫu, thiết kế khuôn cán, hiệu chuẩn

калибро́вка *ж. тех.* (sự) định calib, định cỡ, lấy mẫu

ка́лиевый *прил. хим.* (thuộc về) kalium, kali, bồ tạt

ка́лий *м. хим.* kalium, kali, bồ tạt; хло́ристый ~ clorur kalium, clorua kali

кали́йн||ый *прил. хим.* (thuộc về) kalium, kali, bồ tạt; ~ые удобре́ния phân kali, phân bồ tạt

кали́к||а *м. и ж. уст. народно-поэт.*: ~и перехо́жие xẩm, xẩm hát rong

кали́на *ж. бот.* (cây) kim ngân hoa, tú cầu (*Viburnum*)

кали́тка *ж.* cửa con hàng giậu

кали́ф *м. см.* халиф; ✧ ~ на час *ирон.* chúa tể trong giây lát

ка́лла *ж. бот.* cây thuỷ vu (*Calla palustris*)

каллигра́ф *м.* nhà thư pháp, người có tài bút thiếp, người viết đẹp

каллиграфи́ческий *прил.* (thuộc về) thư pháp, thuật bút thiếp, thuật viết đẹp; ~ по́черк chữ viết rất đẹp; ~ шрифт *полигр.* (kiểu) chữ đẹp, chữ mẫu

каллигра́фия *ж.* thư pháp, bút pháp, thuật bút thiếp, thuật viết đẹp

ка́ловый *прил.* (thuộc về) phân, phẩn

ка́ломе́ль *ж. фарм.* calomel, calomen

калори́йность *ж.* nhiệt trị, trị số calo, độ nhiệt lượng, độ sinh nhiệt, năng suất tỏa nhiệt

калори́йн||ый *прил.* (có) nhiều calo, nhiều nhiệt lượng, sinh nhiệt cao; ~ая пи́ща thức ăn nhiều calo; ~ое то́пливо chất đốt nhiều calo, nhiên liệu nhiều nhiệt lượng

калори́метр *м.* calo (nhiệt lượng) kế

калори́фер *м.* lò sưởi, ống truyền nhiệt, lò gió nóng, lò phát nhiệt

кало́рия *ж.* calo, nhiệt lượng

кало́ш||и *мн.* (*ед.* кало́ша *ж.*) *см.* гало́ши; ✧ сесть в ~у lâm vào tình thế lố bịch (khó xử, lúng túng), bị tẽn tò, bị bẽ mặt, bị lỡm, bị hố

кали́м *м. этн.* (đồ, tiền) sính lễ, dẫn cưới, nạp thái

ка́лька *ж.* 1. (*бумага*) giấy calque (can, canke, phóng, bóng); 2. (*чертёж*) bản vẽ calque (can, canke); 3. *лингв.* (cách, sự) sao phóng, mô phỏng, phóng từ

калькули́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. calque, can, canke, phóng; 2. *лингв.* sao phóng, mô phỏng, phóng từ

калькули́ровать *несов.* (*В*) tính toán

калькуля́тор *м.* 1. (*человек*) tính toán viên, người tính toán; 2. (*прибор*) máy tính (*loại giản đơn*)

калькуляцио́нный *прил.* (thuộc về) tính toán

калькуля́ция *ж.* (sự) tính toán, tính giá thành

ка́льпа *ж. будд.* kiếp

кальсо́ны *мн.* (*скл. как ж.*) quần nịt, quần lót dài, quần xà lỏn

ка́льциевый *прил. хим.* (thuộc về) calcium, canxi

ка́льций *м. хим.* calcium, canxi

каля́кать *несов. разг.* gẫu chuyện, tán chuyện, tán gẫu, tán phiệu

камари́лья *ж. книжн.* bọn gian thần

кама́ринская *ж.* (điệu) kamarinskaya (*điệu dân vũ và dân ca Nga*)

ка́мбала *ж.* cá lờn bơn, cá thờn bơn, cá bơn (*Pleuronectidae*)

камбоджи́ец *м.* người Cambodia (Cambôđia, Cambôt); người Miên (Cao Miên) (*уст.*)

камбоджи́йский *прил.* (thuộc về) Cambodia, Cambôđia, Cambôt; Miên, Cao Miên (*уст.*)

ка́мбуз *м. мор.* (khoang) bếp (*trên tàu thuỷ*)

камво́льн||ый *прил. текст.*: ~ая шерсть len chải, len dài sợi

каме́дистый *прил.* (có) nhựa, gôm, keo

каме́дь *ж.* nhựa cây, chất gôm, chất keo

камелёк *м.* 1. (*камин*) lò sưởi; 2. (*очаг*) bếp nhỏ

каме́лия *ж.* (cây) sơn trà, hoa trà, hải đường, sở (*Camellia*)

каменеть, окаменеть 1. hoá đá, hoá thạch, thạch hoá, trở thành cứng như đá; 2. *перен.* (*становиться неподвижным*) đơ ra, đờ ra, cứng lại, cứng đờ ra, trở nên bất động; 3. *перен.* (*становиться бесчувственным*) hoá đá, thành chai đá, trở thành sắt đá, đâm ra nhẫn tâm

каменистый *прил.* có đá, lắm đá

каменноуго́льн||ый *прил.* (thuộc về) than đá, than; ~ая промы́шленность công nghiệp than đá; ~ бассе́йн bồn than đá, bể than, vùng mỏ than; ~ые ко́пи mỏ than

ка́менн||ый *прил.* 1. (thuộc về) đá; (*из камня*) (bằng) đá; 2. *перен.* (*неподвижный*) đơ ra, đờ ra, cứng lại, cứng đờ ra, bất động; 3. *перен.* (*бесчувственный*) chai đá, sắt đá, nhẫn tâm; ~ое се́рдце trái tim chai đá (sắt đá); ✧ ~ у́голь than đá; ~ век *археол.* thời đại đồ đá (thạch khí); ~ая соль muối mỏ, rùm; ~ая куропа́тка *зоол.* gà gô đá (*Alectoris graeca*); ~ое литьё (ngành, công nghiệp) đúc đá; как за ~ой стено́й được bảo vệ chắc chắn, rất an toàn

каменоло́мня *ж.* mỏ đá, nơi khai thác đá, công trường khai đá

каменоте́с *м.* thợ đẽo đá, thợ đá

ка́менщик *м.* thợ nề, thợ xây; ✧ во́льные ~и *ист.* hội viên Hội thợ nề tự do (Hội Tam điểm)

ка́м||ень *м.* 1. *тк. ед.* (*порода*) đá; драгоце́нные ~ни đá quý, ngọc, bảo thạch; 2. (*отдельный кусок*) (hòn, viên, cục) đá; (*в часах*) chân kính (*đồng hồ*); 3. (*могильная плита*) bia mộ, mộ bi; 4. (*гнетущее чувство*): на се́рдце ~ lòng nặng trĩu u sầu;

5. *мн.*: ~ни *мед.* sỏi; (*в мочевом пузыре тж.*) kén; ~ни в пе́чени sỏi gan, sỏi ở gan; ~ни в по́чках sỏi thận, sỏi ở thận; ~ на зуба́х bựa răng; ✧ ~ня на ~не не оста́вить phá sạch sành sanh (tan tành, trụi, trụi lủi); броса́ть ~нем в кого́-л. kịch liệt công kích (đả kích, lên án) ai

ка́мера *ж.* 1. buồng, phòng; тюре́мная ~ xà-lim; ~ хране́ния багажа́ phòng gửi hành lý; ~ сгора́ния *тех.* buồng đốt; 2. (*шины и т. п.*) ruột xe, săm, vetxi, vét-xi; ~ мяча́ vetxi, vét-xi; 3. *фото.* ngăn lắp phim; 4. *разг.* (*фотоаппарат, киноаппарат, телевизионный аппарат*) camera, máy chụp hình (quay phim, thu hình)

камерди́нер *м. уст.* người hầu phòng

камери́стка *ж. уст.* chị/bà hầu phòng

ка́мерн||ый *прил.*: ~ая му́зыка nhạc thính phòng, nhạc phòng; ~ го́лос giọng hát thính phòng; ~ портре́т chân dung nội thất

камертО́н *м. муз.* âm thoa, âm xích

каме́я *ж.* vật trang sức nhỏ (*bằng đá và vỏ ốc chạm*)

камикА́дзе *м. неизм.* cảm tử quân, người cảm tử

ками́н *м.* lò sưởi; электри́ческий ~ lò sưởi điện

камла́ть *несов. этн.* dùng pháp thuật (*đuổi tà ma*)

камнева́р *м.* thợ nấu đá

камнедроби́лка *ж.* máy đập đá (nghiền đá)

камнелите́йный *прил.*: ~ заво́д nhà máy đúc đá

камнелит||О́й *прил.* ~ые изде́лия sản phẩm đá đúc

камнело́мка *ж. бот.* cây tai hùm (*Saxifraga*)

камО́рка *ж.* phòng nhỏ, buồng con, buồng xép

кампА́ния *ж.* 1. cuộc vận động, chiến dịch, vụ, đợt; избира́тельная ~ cuộc vận động bầu cử; посевна́я ~ vụ gieo hạt; 2. *воен.* chiến dịch, chiến cục

кА́мпус *м.* campus, khu trường sở

кампучи́йский *прил. ист.* (thuộc về) Kampuchea, Campuchia (*tên dùng từ năm 1976 - 89*)

камуфли́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. nguỵ trang, nghi trang; 2. *перен.* nguỵ trang

камуфли́роваться *несов. и сов.* 1. (tự, được) nguỵ trang, nghi trang; 2. *перен.* (tự, được) nguỵ trang

камуфля́ж *м. воен.* (sự) nguỵ trang, nghi trang

камфара́ *ж. фарм.* camphora, long não

камфА́рн||ый *прил.* (thuộc về) camphora, long não; ~ спирт rượu/cồn camphora (long não); ~ое ма́сло dầu long não; ~ое де́рево (cây) long não, chương não, rã hương (*Cinnamomum camphora*)

кА́мфора *ж. см.* камфара́

кА́мфорн||ый *прил. см.* камфА́рн||ый

камы́ш *м.* (cây) sậy, lau (*Scirpus*)

кана́ва *ж.* rãnh, hào, mương, máng; сто́чная ~ rãnh thoát nước

канавокопа́тель *м.* máy xẽ rãnh, máy đào hào, máy đào mương

кана́д||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Canada (Canađa)

кана́дский *прил.* (thuộc về) Canada, Canađa

кана́л *м.* 1. kênh, kinh, lạch, sông đào; ороси́тельный ~ kênh tưới, nông giang; 2. *тех.* đường, ống, kênh; (*ствола оружия*) rãnh; вентиляцио́нный ~ đường thông gió; ~ ствола́ артиллери́йского ору́дия rãnh nòng đại pháo; 3. *информ.* kênh; информацио́нный ~ kênh thông tin; телевизио́нный ~ kênh truyền hình; 4. *анат.* ống, đạo; мочеиспуска́тельный ~ niệu đạo; соединя́ющий ~ ống nối; спина́льный ~ ống sống lưng, ống sống; 5. *мн.*: ~ы (*пути*) đường, lối, cách, kênh; (*способы*) phương tiện, biện pháp; дипломати́ческие ~ы đường ngoại giao

канализа́тор *м.* chuyên viên về hệ thống thoát nước (cống rãnh)

канализацио́нный *прил.* (thuộc về) hệ thống cống rãnh, máng ống thoát nước, đường thoát nước sinh hoạt

канализа́ция *ж.* hệ thống thoát nước (cống rãnh), máng ống thoát nước, đường thoát nước sinh hoạt

канализи́ровать *несов. и сов.* làm hệ thống thoát nước (cống rãnh)

кана́лья *м. и ж. бран.* (đồ) chó đểu, chó đẻ

канапе́ *м.* (*диван*) canapé, đivăng nhỏ

канаре́ечн||ый *прил.* 1. (thuộc về) hoàng yến, bạch yến, kim tước; 2. (*о цвете*) màu hoàng yến; ~ая ко́фта áo len màu hoàng yến

канаре́йка *ж.* (chim) hoàng yến, bạch yến, kim tước (*Serinus canarius*)

кана́т *м.* (dây) thừng, chão, cáp; я́корный ~ dây neo

кана́тн||ый *прил.* (thuộc về) thừng, chão, cáp; ✧ ~ая доро́га đường cáp chuyên chở, máy cáp vận chuyển, đường sắt treo

канатохо́дец *м.* diễn viên đi dây

канва́ *ж.* 1. (*ткань*) vải canêva, vải thưa; 2. *перен.* cơ sở, nét chính, điểm chính, sườn, cốt; ~ рома́на cốt truyện

кандалы́ *мн.* (*скл. как м.*) cùm; ручны́е ~ còng; заковА́ть кого́-л. в ~ cùm (còng) ai lại

канда́льник *м. разг.* người bị cùm (còng)

канде́ла *ж. физ.* candela (*đơn vị đo ánh sáng*)

кандидомико́з *м. мед.* bệnh nấm Candida

кандида́т *м.* 1. (*намеченный к избранию*) ứng cử viên, người ứng cử, ứng viên; (*намеченный к назначению, приёму*) người dự tuyển, ứng viên; ~ в депута́ты Госду́мы РФ ứng cử viên (ứng viên) dân biểu Đuma Quốc gia Liên bang Nga; 2. (*учёная степень*): ~ нау́к phó tiến sĩ; ✧ ~ в чле́ны па́ртии đảng viên dự bị; ~ в чле́ны ЦК uỷ viên dự khuyết Uỷ ban Trung ương

кандида́тская *ж. разг.* luận án phó tiến sĩ

кандида́тск||ий *прил.*: ~ ми́нимум chương trình tối thiểu của nghiên cứu sinh; ~ая диссерта́ция luận án phó tiến sĩ; ~ стаж thời kỳ dự bị (*của đảng viên*)

кандидату́р||а *ж.* 1. (quyền, sự) ứng cử; вы́ставить чью́-л. ~у đưa ai ra ứng cử, đề cử ai; снять чью́-л. ~у rút ai ra khỏi danh sách ứng cử; 2. (*кандидат*) ứng cử viên, người ứng cử, ứng viên; người dự tuyển; подходя́щая ~ người dự tuyển thích hợp, ứng cử viên thích đáng

кандидО́з *м. мед. см.* кандидомико́з

кандидомико́з *м. мед.* bệnh nấm candida

кани́кулы *мн.* (*скл. как ж.*) kỳ nghỉ; ле́тние ~ kỳ nghỉ hè; зи́мние ~ kỳ nghỉ đông

каникуля́рный *прил.* (thuộc về) kỳ nghỉ

кани́стра *ж.* can, thùng con

канitéлиться *несов. разг.* làm câu dầm (lề mề, đủng đỉnh, chậm chạp); (*Т*) (*уделять слишком много внимания*) quá chú ý đến, quá quan tâm tới

канitéль *ж.* 1. (*посеребрённая*) (sợi) ngân tuyến; (*позолоченная*) (sợi) kim

tuyến; 2. *перен. разг.* (điều, việc) kéo dài lê thê, dằng dai, chán ngấy; тяну́ть, разводи́ть ~ kéo dài lê thê, kéo cưa, nói tràng giang đại hải, nói cà kê dê ngỗng

канител́ьный *прил. разг.* lề mề, dài lê thê, dằng dai, chán ngấy

канител́ьщик *м. неодобр.* kẻ câu dầm (lề mề, chậm chạp)

канифо́ль *ж.* colophan, nhựa thông

ка́нна *ж. бот.* (cây) chuối hoa, dong, dong đao (*Canna*)

каннибал́ *м.* 1. kẻ ăn thịt người; 2. *перен.* kẻ hung ác (man rợ, khát máu)

каннибали́зм *м.* (tệ, nạn) ăn thịt người

кано́н *м. церк.* giáo luật, tôn quy, tôn pháp, quy tắc tôn giáo; 2. *книжн.* (*правило, положение*) tiêu chuẩn, quy tắc, phép tắc

каноэ́ст *м.* vận động viên canôe (thuyền Canada)

канона́да *ж.* loạt đại bác, tiếng súng lớn

канонер́||ка *ж. мор.* pháo hạm, pháo thuyền; ✧ дипломати́я, поли́тика ~ок ngoại giao, chính sách pháo hạm (pháo thuyền)

канонизаци́я *ж. церк.* (sự) phong thánh

канонизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. *церк.* phong thánh, liệt... vào hàng thánh; 2. *книжн.* coi... là tiêu chuẩn (quy tắc, phép tắc)

канони́ческ||ий *прил.* 1. *церк.* (thuộc về) giáo luật, tôn quy, tôn pháp; ~ое пра́во giáo luật; 2. *книжн.* (thuộc về) tiêu chuẩn, quy tắc, phép tắc

кано́э *с. нескл.* xuồng canôe, thuyền Canada; кано́э-дво́йка xuồng canôe (thuyền Canada) hai người

кант *м.* 1. (*на одежде*) nẹp, cạp; 2. (*окантовка*) đường viền, mép viền

канта́та *ж.* 1. *муз.* (bài) cantata, tụng ca, ca trọng thể; 2. *лит.* (bài) tụng thi

кантиа́нец *м.* người theo triết thuyết Kant

кантиа́нский *прил. филос.* (thuộc về) triết thuyết Kant, học thuyết Kant

кантиа́нство *с. филос.* triết thuyết (học thuyết) Kant

кантова́ть *несов.* 1. *сов.* окантова́ть (*окаймлять кантом*) viền; 2. *спец.* đảo, lật, đảo lật; не ~! dễ vỡ!, không được đảo lật!

канто́н *м.* tổng

кантона́льный *прил.* (thuộc về) tổng

ка́нтри *ж. неизм.* (phong cách) nhạc country, nhạc cantri

кану́н *м.* (*день*) ngày hôm trước, hôm trước, đêm trước; (*период*) (thời kỳ) trước; ~ Но́вого го́да hôm giáp Tết, đêm giao thừa

ка́ну||ть *сов.*: ~ в ве́чность vĩnh viễn biến mất; ~ в про́шлое lùi sâu vào dĩ vãng; как в во́ду ~л biến mất tăm, mất tăm mất tích, biệt tăm biệt tích; ~ в Ле́ту bị lãng quên hẳn, vĩnh viễn biến mất

канцеляри́зм *м. лингв.* từ ngữ văn phòng

канцеля́рия *ж.* văn phòng, phòng giấy

канцеля́рск||ий *прил.* (thuộc về) văn phòng, phòng giấy; ~ие принадле́жности văn phòng phẩm, đồ dùng văn phòng; ~ слу́жащий nhân viên văn phòng; ✧ ~ слог lối văn hành chính khô khan

канцеля́рщина *ж. разг.* (bệnh, chủ nghĩa) hình thức giấy tờ, quan liêu giấy tờ

ка́нцер *м. мед.* (bệnh) ung thư

канцероге́н *м.* chất (tác nhân) gây ung thư

канцерогене́з *м.* quá trình phát bệnh ung thư

канцероге́нность *ж.* (khả năng) gây ung thư

канцероге́нн||ый *прил.* (có thể) gây ung thư; ~ые вещества́ các chất gây ung thư

канцероло́гия *ж.* ung thư học, khoa ung thư

канцерофо́бия *ж. мед.* (chứng) sợ ung thư

ка́нцлер *м.* thủ tướng; tể tướng (*ист.*); федера́льный ~ thủ tướng liên bang

канцо́на *ж.* 1. *лит.* thơ trữ tình canzone; 2. *муз.* ca khúc trữ tình canzone

канцтова́ры *мн.* văn phòng phẩm

канюк *м. зоол.* (chim) diều (*Buteo buteo*)

каоли́н *м.* kaolin, cao lanh, đất sét trắng

ка́п||ать, ка́пнуть 1. (*падать каплями*) nhỏ, rỏ, nhỏ (rỏ) giọt; с кры́ши ~ает nước nhỏ giọt từ mái xuống; 2. (*В*) (*лить по капле*) nhỏ từng giọt; ~ лека́рство в стака́н nhỏ từng giọt thuốc vào cốc; 3. (*В, Т*) (*проливать*) làm giọt; не ~ай вино́м на ска́терть đừng làm giọt rượu lên khăn bàn; ✧ над на́ми не ~лет chẳng việc gì chúng mình phải vội, còn ung dung chán

капе́ *м.* (кома́ндный пункт) *разг., неизм.* sở chỉ huy, chỉ huy sở

капе́лла *ж.* capella, đội hợp xướng; (*в церкви*) ban hát

капельди́нер *м.* người soát vé, trật tự viên (*nhà hát*)

ка́пельк||а *ж.* 1. (một) giọt nhỏ; 2. *тк. ед. разг.* (*маленькое количество*) một chút, một tí, một tẹo, tí đỉnh, tí tẹo; ни ~и hoàn toàn không, không một tí nào cả; не боя́ться ни ~и không sợ tí nào

капельме́йстер *м.* nhạc trưởng, trưởng dàn quân nhạc

ка́пельниц||а *ж. мед.* ống nhỏ giọt thuốc, ống tiếp thuốc (*vào tĩnh mạch*); поста́вить ~у кому́-л. đặt ống tiếp thuốc (ống nhỏ giọt thuốc) cho ai

ка́пельный *прил. разг.* tí tẹo, tí chút, chút xíu, nhỏ giọt

капилля́р *м.* mao mạch, mao quản

капилля́рность *ж.* (tính, hiện tượng) mao dẫn

капилля́рный *прил.* (thuộc về) mao mạch, mao quản

капита́л *м.* 1. *эк.* tư bản, vốn; промы́шленный ~ tư bản công nghiệp; фина́нсовый tư bản tài chính; кру́пный ~ tư bản lớn, vốn to; 2. (*капитализм*) tư bản, chủ nghĩa tư bản; (*капиталисты*) giai cấp tư bản; стра́ны ~а các nước tư bản; власть ~а quyền lực của tư bản; противоре́чие ме́жду трудо́м и ~ом mâu thuẫn giữa lao động và tư bản; 3. *разг.* (*сумма денег*) vốn, lưng vốn, số tiền; 4. (*то, что представляет собой большую ценность*) vốn, vốn quý; нау́чный ~ vốn (vốn quý về) khoa học; мора́льный ~ vốn (vốn quý về) tinh thần; полити́ческий ~ vốn (vốn quý về) chính trị (*uy tín trong chính giới*)

капитализа́ция *ж. эк.* (sự) tư bản hoá

капитализи́ровать *несов. и сов. эк.* (*В*) tư bản hoá

капитали́зм *м.* chủ nghĩa tư bản; госуда́рственный ~ chủ nghĩa tư bản nhà nước

капитали́ст *м.* nhà tư bản

капиталисти́ческ||ий *прил.* (thuộc về) chủ nghĩa tư bản, tư bản chủ nghĩa; ~ое хозя́йство kinh tế tư bản chủ nghĩa

капиталовложе́ния *мн.* (*ед.* капиталовложе́ние *с.*) vốn đầu tư, vốn bỏ vào

капиталоёмкий *прил. эк.* cần nhiều vốn đầu tư

капиталоёмкость *ж. эк.* mức sử dụng vốn đầu tư (*để làm ra sản phẩm*)

капиталоотда́ча *ж. эк.* hiệu quả vốn đầu tư

капита́льно *нареч. разг.* (một cách) cơ bản, căn bản

капита́льность *ж.* (tính chất) cơ bản, căn bản, kiên cố

капита́льн||ый *прил.* 1. (*фундаментальный*) cơ bản, căn bản, kiên cố; ~ые вложе́ния vốn đầu tư cơ bản; ~ое строи́тельство xây dựng (kiến thiết) cơ bản; ~ое сооруже́ние công trình kiên cố; ~ ремо́нт đại tu, sửa chữa lớn; ~ая стена́ tường chịu lực; 2. (*основной*) chủ yếu, chính yếu, căn bản, chính; *разг.* (*значительный*) quan trọng, đáng kể, vững vàng; ~ вопро́с vấn đề chủ yếu (chính yếu, căn bản); ~ труд tác phẩm quan trọng (đáng kể)

капита́н *м.* 1. (*звание*) đại uý; 2. (*командир судна*) thuyền trưởng, hạm trưởng; ~ 3-го ра́нга thiếu tá hải quân; ~ 2-го ра́нга trung tá hải quân; ~ 1-го ра́нга đại tá hải quân; 3. *спорт.* thủ quân, đội trưởng, lãnh đội; ~ футбо́льной кома́нды thủ quân (đội trưởng) đội bóng đá

капите́ль *ж.* 1. *архит.* capitel, capiteau, đầu cột, đỉnh trụ, mũ cột; 2. *полигр.* chữ hoa

капи́тул *м. церк.* hội đồng giáo sĩ; ✧ ~ орденóв *ист.* viện huân chương (*của nước Nga sa hoàng*)

капитули́ровать *несов. и сов.* đầu hàng, hàng phục, quy hàng, hàng

капитуля́нт *м.* kẻ đầu hàng (hàng phục)

капитуля́нтство *с.* (tư tưởng, chủ trương) đầu hàng

капитуля́ция *ж.* (sự) đầu hàng, hàng phục, quy hàng, hàng

ка́пище *с.* am, đền, điện, điện thờ (*đa thần giáo*)

капка́н *м.* bẫy, cạm, cò ke, bẫy sập

ка́пл||я *ж.* 1. (một) giọt; по ~е từng giọt; 2. *тк. ед. разг.* (*малое количество чего-л.*) một chút, một tí, một tẹo, tí đỉnh, tí tẹo; ни ~и hoàn toàn không, không... một chút nào, tịnh không; ни ~и благоразу́мия hoàn toàn không khôn ngoan, không khôn ngoan tí nào cả; 3. *мн.*: ~и (*лекарство*) thuốc nước, thuốc lỏng; ✧ ~ в мо́ре giọt nước trong biển cả, muối bỏ biển; ~ ка́мень долби́т *погов.* ≅ nước chảy đá mòn; ~ перепо́лнившая ча́шу giọt nước làm tràn cốc; после́дняя ~ giọt cuối cùng (*перен.*); боро́ться до после́дней ~и кро́ви chiến đấu đến giọt máu cuối cùng; ~ за ~ей, ~ по ~е dần dần, từ từ, từng tí một, nhỏ giọt; похо́жи как две ~и воды́ giống nhau như hai giọt nước (như đúc, như đổ khuôn); ~и в рот не брать không uống một giọt rượu nào, không uống rượu

ка́пнуть *сов. см.* ка́пать

ка́пор *м.* mũ trùm, mũ áo khoác (*của phụ nữ và trẻ em*)

капо́т *м.* 1. *уст.* (*одежда*) áo dài nữ (*mặc trong nhà*); 2. *тех.* (cái) chụp, nắp đậy

капра́л *м.* caporal, cai, cai ngũ, ngũ trưởng

капремо́нт *м. разг.* đại tu, sửa chữa lớn

капри́з *м.* (tính) nũng nịu, đỏng đảnh, bất thường, thất thường, hay thay đổi; (*прихоть*) ý muốn nhất thời

капри́зник *м. разг.* đứa bé làm nũng (đỏng đảnh, hay thay đổi tính tình, khó tính khó nết)

капри́зничать *несов.* làm nũng, uốn éo, đỏng đảnh, õng ẹo, hay thay đổi tính tình

капри́зно *нареч.* (một cách) nũng nịu, uốn éo, đỏng đảnh, õng ẹo

капри́зность *ж.* (tính) nũng nịu, đỏng đảnh, õng ẹo, bất thường

капри́зн||ый *прил.* 1. nũng nịu, uốn éo, đỏng đảnh, õng ẹo, bất thường, thất thường, hay thay đổi, khó tính khó nết; 2. *перен.* (*неустойчивый*) hay thay đổi, bất thường, thất thường; ~ая пого́да thời tiết thất thường; ~ стиль рису́нка phong cách cầu kỳ của bức vẽ

капро́н *м.* capron

капро́нов||ый *прил.* (thuộc về) capron; (*из капрона*) (bằng) capron; ~ое волокно́ sợi capron; ~ые чулки́ bít tất capron

капстрана́ *ж. разг.* nước tư bản

капстрои́тельство *с. разг.* (sự) xây dựng cơ bản

ка́псула *ж.* 1. (*оболочка для дозирования некоторых лекарств*) viên nang, viên nang mềm, viên trứng nhộng, viên bọc; касто́ровое ма́сло в ~х dầu thầu dầu trong viên nang (viên trứng nhộng); 2. *анат.* nang, bao; по́чечная ~ thận nang, bao thận; 3. *тех.* capsule, hòm kín, buồng kín; катапульти́руемая ~ capsule (hòm kín, buồng kín) phóng ra được

ка́псюль *м. воен., тех.* kíp, kíp (ngòi, ngòi thuốc) nổ

капта́ж *м.* (công trình, thiết bị, sự) lấy nước nguồn, thu nước, khai mạch nước

капу́ста *ж.* (cây) cải bắp, bắp cải (*Brassica oleracea*); кочáнная ~ cải bắp; цветна́я ~ súp-lơ, su-lơ, cải hoa; ки́слая ~ dưa cải bắp; ✧ морска́я ~ tảo dẹp, rong lá, phổi tai (*Laminaria*)

капу́стник *м.* 1. (*червь*) sâu cải, sâu bắp cải (cải bắp); 2. (*самодеятельность*) (buổi) biểu diễn văn nghệ nghiệp dư (*với nhiều tiết mục khác nhau*)

капу́стница *ж.* (*бабочка*) bướm cải bắp (*Pieris brassicae*)

капу́стный *прил.* (thuộc về) cải bắp, bắp cải; (*из капусты*) (bằng) cải bắp, bắp cải; ~ лист lá cải bắp (bắp cải)

капустоубо́рочный *прил.*: ~ая маши́на máy thu hoạch cải bắp (bắp cải)

капу́т *м. нескл. прост.* chết, ngoẻo, bỏ mạng, bỏ đời, bỏ thây, toi mạng, ăn đất; ему́ (ему́ пришёл) ~ toi mang nó, bỏ thây nó

капюшо́н *м.* mũ trùm, mũ trùm đầu, mũ bô đài

ка́ра *ж.* (sự) trừng phạt, trừng trị

караби́н *м.* (súng) carabin, carbin, cacbin

карабине́р *м. ист.* xạ thủ carabin (carbin)

кара́бкаться *несов.* (*В*) leo, trèo, leo (trèo) lên, leo trèo

карава́й *м.* bánh mì tròn to; ✧ на чужо́й ~ рта не разева́й *посл.* ≅ hong hóng mong đi ăn chực thì có ngày chịu đói

карава́н *м.* 1. đoàn súc vật vận chuyển, thương đoàn (*qua sa mạc*); 2. *мор.* đoàn tàu thuỷ, đoàn tàu buôn, thương đội

карава́н-сара́й *м.* lữ quán, lữ điếm, quán trọ

карака́тица *ж. зоол.* mực, mực mai, cá mực (*Sepia officinalis*)

кара́ков||ый *прил.* tía; ~ая ло́шадь ngựa tía; ~ая масть sắc lông tía

каракулево́дство *с.* (ngành) nuôi cừu caracul

кара́кулевый *прил.* (bằng) caracul, lông cừu non; ~ воротни́к cổ áo caracul

кара́куль *м.* caracul, (bộ) lông cừu non

каракульча́ *ж.* (bộ) lông caracul, lông cừu đẻ non

кара́куля *ж.* chữ viết ngoáy, chữ nguệch ngoạc, chữ gà bới

карамбо́ль *м.* (*в бильярде — удар*) (cú) carambole (*thuật đẩy hòn bi-da để hòn này chạm các hòn khác*)

карамéль *ж.* 1. *собир.* (*конфеты*) kẹo caramel; 2. (*жжёный сахар*) đường thắng, đường caramel

карамéлька *ж. разг.* một cái kẹo caramel

карандáш *м.* bút chì; хими́ческий ~ bút chì mực; цветно́й ~ bút chì màu; рисова́ть ~о́м vẽ bằng bút chì; рису́нок ~о́м bức vẽ bút chì; ✧ в ~é bằng bút chì; ghi chép

карандáшница *ж.* lọ đựng bút

карандáшный *прил.* (thuộc về) bút chì; (*сделанный карандашом*) (bằng) bút chì; ~ рису́нок bức vẽ bút chì

каранти́н *м.* 1. (sự, chế độ) cách ly kiểm dịch; 2. (*санитарный пункт*) trạm kiểm dịch

каранти́нный *прил.* (thuộc về) cách ly kiểm dịch; ~ пункт trạm kiểm dịch

карапу́з *м. разг.* nhóc con, ôn con, nhóc

кара́сь *м.* (cá) giếc, giếc bạc (*Carassius vulgaris*)

кара́т *м.* carat, cara

кара́тель *м.* lính đội trừng phạt, lính càn quét (tiễu phạt)

кара́тельн||ый *прил.* (để) trừng phạt; ~ая экспеди́ция (cuộc) hành quân trừng phạt, càn quét, tiễu phạt, chinh phạt

кара́ть, покара́ть (*В*) trừng phạt, trừng trị, tiễu phạt, chinh phạt

каратэ́ *с. нескл. спорт.* (môn) karate, carate

карау́л *м.* 1. *воен.* (*отряд*) (đội) vệ binh, canh gác, cảnh giới, lính canh; смени́ть ~ đổi gác, thay phiên cảnh giới; 2. (*несение охраны*) (sự) canh gác, cảnh giới; нести́ ~ đứng canh, đứng gác; 3. *в знач. межд.* (*помогите!*) cứu với!, cứu cho với!; ✧ почётный ~ (đội) vệ binh danh dự; стоя́ть в почётном ~e đứng ở hàng rào danh dự, đứng ở hàng vệ binh danh dự; (брать) на ~ bồng súng chào; на ~! (*команда*) bồng súng, chào!; хоть ~ кричи́ tình thế rất hiểm nghèo, hoàn cảnh vô cùng khó khăn, cùng đường cùng kế, vô kế khả thi

карау́лить *несов.* (*В*) 1. (*охранять*) canh, gác, canh gác, cảnh giới, canh giữ; 2. *разг.* (*подстерегать*) rình, đón rình

кара́чк||и *мн.* (*скл. как ж.*) *разг.*: по́лзать на ~ах bò lồm cồm (lổm ngổm)

карби́д *м. хим.* carbure, cacbua

карбо́лка *ж. разг.* phenol, phenon

карбо́лов||ый *прил.*: ~ая кислота́ phenol, phenon

карбо́н *м. геол.* kỷ Carbon (Than đá)

карбона́т *м. хим.* carbonat, cacbonat

карбюра́тор *м. тех.* carburater, bộ chế hoà khí

карга́ *ж. бран.* con mẹ, con mụ; ста́рая ~ mụ già yêu tinh

кардина́л *м.* 1. hồng y, hồng y giáo chủ; 2. (*птица*) (chim) hồng y, hồng tước có mào (*Cardinalis virginianus*)

кардина́льн||ый *прил.* chủ yếu (căn bản, quan trọng) nhất; ~ые пробле́мы совреме́нности những vấn đề chủ yếu (căn bản, quan trọng) nhất của thời đại hiện nay

кардина́льский *прил.* (thuộc về) hồng y, hồng y giáo chủ; ~ сан giáo phẩm hồng y

кардиогра́мма *ж. мед.* tâm đồ, điện tâm đồ

кардио́граф *ж.* máy ghi tâm đồ, điện tâm ký

кардиогра́фия *ж. мед.* (phép) ghi tâm đồ, điện tâm ký

кардио́лог *м.* nhà bệnh tâm học, bác sĩ khoa tim

кардиологи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) bệnh tâm học, bệnh học tim, khoa tim; ~ центр trung tâm bệnh tâm học; ~oe отделе́ние больни́цы khoa tim của bệnh viện

кардиоло́гия *ж.* bệnh tâm học, bệnh học tim, khoa tim

кардиоско́п *м. мед.* dụng cụ soi tim

кардиостимуля́тор *м.* máy kích thích nhịp tim

кардиохиру́рг *м.* nhà phẫu thuật tim, chuyên viên mổ tim

кардиохирурги́я *ж. мед.* (môn, khoa) phẫu thuật tim

каре́ *с. нескл. воен.* đội hình vuông

карегла́зый *прил.* (có) mắt nâu non, mắt cánh gián

каре́л *м.*, **~ка** *ж.* người Karel (Karelia, Carelia)

каре́льский *прил.* (thuộc về) Karel, Karelia, Carelia

каре́та *ж.* xe ngựa; ✧ ~ ско́рой по́мощи xe cấp cứu

каре́тка *ж. тех.* con trượt, bàn trượt, trục lăn

кариати́ды *мн. архит.* (*ед.* кариати́да *ж.*) tượng trụ (*người nữ*)

ка́риес *м. мед.* (bệnh) sâu răng, hà răng

ка́рий *прил.* (màu) nâu non, cánh gián

карикату́р||а *ж.* 1. biếm hoạ, tranh châm biếm, tranh khôi hài, tranh đả kích; нарисова́ть ~y на кого́-л. vẽ biếm hoạ (vẽ tranh châm biếm) ai; 2. *перен.* (điều) buồn cười, lố bịch, thảm hại

карикатури́ст *м.* nhà biếm hoạ, hoạ sĩ vẽ châm biếm (khôi hài, đả kích)

карикату́рн||ый *прил.* 1. (thuộc về) biếm hoạ, tranh châm biếm, tranh khôi hài, tranh đả kích; 2. *перен.* buồn cười, lố bịch, lố lăng, nhố nhăng; предста́вить кого́-л. в ~ом ви́де mô tả ai dưới dạng lố bịch

ка́рканье *с.* 1. tiếng quạ kêu; 2. *перен. разг.* (*зловещее предсказание*) điềm gở, điềm dữ, hung triệu

каркас *м.* (bộ) khung, cốt, giá, sườn; железобето́нный ~ bộ khung bêtông cốt sắt; ~ кры́ши, sườn mái nhà

каркасн||ый *прил.* (có) khung, cốt, giá, sườn; ~oe зда́ние toà nhà có khung

ка́ркать, ка́ркнуть 1. kêu quạ quạ, quạ kêu; 2. *тк. несов. перен. разг.* báo trước tai hoạ (điềm dữ, điềm gở)

ка́ркнуть *сов. см.* ка́ркать 1

ка́рлик *м.* 1. người lùn, người chim chích; 2.: дере́вья-~и cây lùn, cây thế; ры́ба-~ cá lùn; 3. *перен.* (*о человеке*) tiểu nhân, người tầm thường; 4. *астр.* sao lùn; бе́лый ~ sao lùn trắng; кра́сный ~ sao lùn đỏ

ка́рликов||ый *прил.* lùn; (*очень маленький*) lùn cùn, loắt choắt, bé nhỏ, tí hon; ~ рост vóc người loắt choắt, tầm vóc bé nhỏ; ~ая па́льма cây cọ tí hon

ка́рма *ж. будд.* nghiệp, nghiệp báo, nghiệp lực

карма́н *м.* túi; (*пиджака, рубашки*) túi áo; (*брюк*) túi quần; ✧ не по ~y кому́-л. không hợp túi tiền của (không vừa túi) ai; не лезть за сло́вом в ~ có khẩu tài, biết đối đáp nhanh, miệng lưỡi, mồm mép, nỏ miệng; по́лный (то́лстый, туго́й) ~ đầy (đầy) túi, nhiều tiền; то́щий (пусто́й) ~ rỗng (xẹp) túi, túng tiền; наби́ть ~ vơ đầy (đầy) túi; держи́ ~ (держи́ ~ ши́ре)! *шутл.* đừng hòng!, đừng tưởng bở!, chẳng được đâu!; класть в ~ bỏ túi, biển thủ, tư túi; ве́тер свисти́т в ~ах у кого́-л. ai không có tiền, ai túi rỗng

карма́нник *м. разг.* tên móc túi

карма́нн||ый *прил.* 1. (thuộc về) túi; ~ кла́пан nắp túi; 2. (*для ношения в кармане*) bỏ túi; ~ слова́рь từ điển bỏ túi; ~ компью́тер computer (máy vi tính) bỏ túi; ✧ ~ые де́ньги tiền lẻ, tiền bỏ túi, tiền tiêu vặt; ~ вор tên móc túi; ~ая па́ртия đảng bỏ túi, đảng bé nhỏ

карми́н *м.* carmin, son đỏ, hồng quế, son

кармúновый *прил.* carmin, đỏ son, hồng quế, đỏ tươi, màu da chu, màu chu sa

кармúческий (thuộc về) nghiệp, nghiệp báo

карнавáл *м.* carnaval, hội hoá trang, hội trá hình

карнавáльный *прил.* (thuộc về) carnaval, hội hoá trang, hội trá hình

карнúз *м.* 1. *архит.* corniche, coócnic, thành gờ, mái đua; 2. (*для штор и т. п.*) thanh màn, lao màn

карп *м.* cá chép, cá gáy (*Cyprinus carpio*)

карт *м.* xe cart, xe đua

кáрт||а *ж.* 1. *геогр.* bản đồ, địa đồ; географúческая ~ bản đồ địa lý, địa đồ; морскáя ~ bản đồ biển, hải đồ; 2. *перен.* bản đồ; промы́шленная ~ bản đồ công nghiệp; социáльная ~ bản đồ xã hội; 3. (*игральная*) (con, quân) bài; ✧ перфорúрованная ~ phiếu (phích) đục lỗ; постáвить всё на ~у đánh liều tất cả để may ra thì được, làm liều với hy vọng được cuộc; раскры́ть свои́ ~ы nói toạc (nói lộ) ý định của mình, lật ngửa quân bài

картáвить *несов.* nói ngọng, nói đớt, nói chớt, nói đả đớt

картáвость *ж.* (tật) nói ngọng, nói đớt, nói chớt

картáвый *прил.* 1. (*о человеке*) nói ngọng, nói đớt, nói chớt, nói đả đớt; ~ ребёнок đứa bé nói đớt (nói ngọng); 2. (*о произношении*) ngọng, đớt, chớt, ngọng nghịu, đả đớt, chả chớt

карт-блáнш *м.* giấy khống chỉ; ✧ дать кому́-л. ~ cho ai được toàn quyền

картёжник *м. разг.* con bạc, người máu mê (đam mê) bài bạc

картезиáнец *м.* người theo triết thuyết Descartes

картезиáнство *с. филос.* triết thuyết Descartes

картéль *м. эк.* cartel, cacten

картéчь *ж.* 1. *воен.* hộp đạn bi, đạn đại bác chứa bi; 2. (*дробь*) đạn chì, đạn ria

кáртинг *м. спорт.* (cuộc) đua xe cart

картингúст *м. спорт.* tay đua xe cart

картúн||а *ж.* 1. (*художника*) hoạ phẩm, (bức) tranh, hoạ; ~, напúсанная мáслом tranh sơn dầu; знаменúтая ~ danh hoạ, hoạ phẩm nổi tiếng; 2. *перен.* hình ảnh, cảnh tượng, bức tranh, cảnh; ~ бы́та cảnh sinh hoạt, hình ảnh cuộc sống; 3. *театр.* cảnh; комéдия в трёх дéйствиях и пятú ~ах hài kịch có ba hồi và năm cảnh; 4. *разг.* (*кинофильм*) (bộ) phim; ✧ живы́е ~ы hoạt cảnh; здесь совсéм инáя ~ ở đây tình hình hoàn toàn khác hẳn

картúнка *ж.* 1. *уменьш. к* картúна 1; 2. (*иллюстрация к книге*) bức vẽ, tranh vẽ, hình vẽ, tranh minh hoạ, hình; книгá с ~ми sách có tranh minh hoạ, sách tranh, sách hình

картúнный *прил.* 1. (thuộc về) tranh, bức hoạ; 2. (*живописный*) ngoạn mục, đẹp đẽ, xinh đẹp, đẹp mắt, đẹp như tranh

картогрáмма *ж.* bản đồ, biểu đồ, bản vẽ thống kê

картóграф *м.* nhà bản đồ học, nhà hoạ đồ, người vẽ bản đồ

картографúровать *несов.* (*В*) lên (vẽ) bản đồ

картографúческий *прил.* (thuộc về) bản đồ học, môn bản đồ

картогрáфия *ж.* bản đồ học, môn bản đồ

картодрóм *м. спорт.* trường đua xe cart

картóн *м.* carton, cactông, các-tông, bìa cứng

картонáж *м.* đồ carton (cactông), hộp carton (cactông), đồ bằng carton (cactông)

картонáжни||к *м.*, **~ца** *ж.* thợ làm carton (cactông)

картонáжн||ый *прил.* (thuộc về) sản xuất carton, làm bìa cứng; ~ые изде́лия đồ bằng carton (cactông), hộp carton (cactông)

картóнка *ж.* hộp carton (cactông); (*фанерная*) hộp gỗ dán

картóнн||ый *прил.* (bằng) carton, cactông, bìa cứng; ~ая фáбрика xưởng carton (cactông); в ~ом переплёте đóng bìa cứng (bìa cactông)

картотéк||а *ж.* hộp phiếu, tủ phiếu, tủ phích; библиотéчная ~ tủ phiếu (tủ phích) thư viện; составля́ть ~у lập hộp phiếu, làm phiếu ghi

картофелекопáтель *м.* máy đào khoai tây

картофелесажáлка *ж.* máy trồng khoai tây

картофелесортирóвочный *прил.*: ~ пункт trạm phân loại khoai tây

картофелеубóрочный *прил.*: ~ комбáйн máy (máy liên hợp) thu hoạch khoai tây

картофелехрани́лище *с.* kho bảo quản khoai tây

картóфелина *ж. разг.* củ khoai tây

картóфель *м.* 1. (*растение*) (cây) khoai tây (*Solanum tuberosum*); 2. *собир.* (*клубни*) khoai tây; жáреный ~ khoai tây rán (chiên); ~ в мундúре khoai tây luộc cả vỏ; печёный ~ khoai tây nướng (bỏ lò)

картóфельн||ый *прил.* (thuộc về) khoai tây; ~ая мукá bột khoai tây

кáрточка *ж.* 1. phiếu ghi, phiếu, phích, thẻ, thiếp, thiệp, các; каталóжная ~ phiếu (phiếu ghi, phích) catalô; учётная ~ phiếu kiểm kê; корреспондéнтская ~ thẻ phóng viên; автóбусная ~ thẻ đi xe bus (buýt); визúтная ~ carte visite, các-vizit, danh thiếp; продовóльственная, продукто́вая ~ phiếu (tem phiếu) thực phẩm; 2. (*фотографическая*) (tấm, bức) ảnh, hình; ✧ почтóвая ~ bưu thiếp, bưu ảnh, thiếp, thiệp

кáрточн||ый *прил.* 1. (thuộc về) bài, bài bạc, cờ bạc; ~ долг nợ đánh bạc; 2. (*из карточек*) (bằng) phiếu ghi, phiếu, phích, thẻ; ~ каталóг catalô bằng phiếu (phích), catalô phiếu ghi; ✧ ~ая систéма chế độ tem phiếu, chế độ bán hàng theo phiếu

картóшка *ж. разг.* 1. *собир.* (*картофель*) khoai tây; 2. (*картофелина*) củ khoai tây

кáртридж *ж. тех., информ.* cartridge, hộp chứa, hộp băng từ, hộp mực in (*điện tử*)

картýз *м.* mũ lưỡi trai, catket, cát két

картýшка *ж.* (*компаса*) hộp địa bàn

карусéль *ж.* vòng ngựa gỗ

карусéльный *прил.*: ~ станóк (*токарный*) máy tiện có bàn quay trục đứng

кáрцер *м.* phòng biệt giam, xà-lim, ngục tối, casô

карьéр I *м.* (*ход лошади*) nước đại; ~ом нéсть sức nhanh, phóng nước đại; ✧ с мéста в ~ ngay lập tức, ngay tức thì, ngay tắp lự; cái rụp (*разг.*)

карьéр II *м. горн.* mỏ (công trường) lộ thiên, moong; кáменный ~ hầm đá, công trường đá

карьéр||а *ж.* 1. (*продвижение по службе*) sự nghiệp, đời làm việc, đường công danh, bước hoạn lộ; hoạn đồ (*уст.*); сдéлать ~у xây dựng sự nghiệp, đạt được công danh, làm nên danh phận; 2. (*род занятий*) nghề, nghề nghiệp

карьери́зм *м.* (thói) hám danh lợi, hám công danh, bon chen địa vị, mưu cầu danh vọng

карьери́ст *м.* kẻ hám danh lợi (hám công danh, thích địa vị, bon chen địa vị, mưu cầu danh vọng)

карьери́стский *прил.* hám danh lợi, hám công danh, thích địa vị, bon chen địa vị, mưu cầu danh vọng

каса́ни||е *с.* (sự) tiếp xúc, đụng chạm, đụng, chạm; ~ се́тки *спорт.* chạm lưới; ~ фи́ниша (*в плавании*) chạm đích; ~ лопа́тками (*в борьбе*) lấm lưng; ✧ то́чка ~я *мат.* tiếp điểm

каса́тельная *ж.* (*скл. как прил.*) *мат.* tiếp tuyến

каса́тельств||о *с.* (sự) liên quan, liên can, quan hệ; не име́ть никако́го ~а к чему́-л. không có quan hệ gì hết (hoàn toàn không liên can) đến việc gì

кас||а́ться, косну́ться (*Р*) 1. (*дотрагиваться*) đụng, chạm, đụng chạm, đụng đến, chạm tới; ~ дна đụng (chạm) đáy; 2. *перен.* (*упоминать*) nói (đề cập, đả động) đến; 3. *перен.* (*иметь отношение*) có quan hệ (liên quan, liên can, dính dáng, dính dấp, dính) đến; ✧ что ~а́ется меня́, то... còn về phần tôi thì...

ка́ска *ж.* mũ sắt, mũ nhựa, mũ cứng

каска́д *м.* 1. thác, thác nước; 2. *перен.* thác, dòng, loạt; 3. (*в оперетте*) (khúc) múa nhanh (*có hát*); 4. (*в цирке*) động tác nhào lộn (*của hề câm*); ✧ ~ гидроэлектроста́нций bậc thang trạm thuỷ điện

каска||де́р, ~дёр *м.* 1. (*в цирке*) diễn viên hề câm (*thường làm động tác nhào lộn*); 2. (*в кино*) cascader, cascadeur, cascadơ, diễn viên điện ảnh đóng các pha nguy hiểm

каске́тка *ж.* (*головной убор*) (mũ) catket, cát két

ка́сса *ж.* 1. (*в учреждении*) quỹ, két; (*в магазине*) nơi thu tiền; (*билетная*) nơi bán vé; 2. (*кассовый аппарат*) máy đánh séc; 3. (*учреждение*): сберега́тельная ~ quỹ tiết kiệm; 4. (*деньги*) quỹ, tiền quỹ, tiền mặt; 5. *полигр.* ngăn (hộc, hộp) chữ; ✧ ~ взаимопо́мощи quỹ tương tế (tương trợ), họ

кассáтор *м. юр.* thẩm phán toà phúc thẩm, quan toà phúc thẩm

кассацио́нн||ый *прил. юр.*: ~ая жа́лоба đơn chống án (kháng cáo, kháng án, khiếu án); ~ суд toà phúc thẩm, phúc thẩm viện

кассáци||я *ж.* 1. *юр.* (sự) phúc thẩm, phá án, bác án, thủ tiêu án kiện; 2. *разг.* (*заявление*) đơn chống án (kháng cáo, kháng án, khiếu án); пода́ть ~ю (đưa đơn) chống án, kháng cáo, kháng án, khiếu án

кассе́т||а, ~ка *ж.* (*для плёнки*) hộp phim; (*для пластинок*) khung kính ảnh; (*магнитофонная и т.п.*) cassette, casset, catxet, hộp băng

кассúр *м.* thủ quỹ; (*в магазине*) người thu tiền; (*продающий билеты*) người bán vé

кассúровать *несов. и сов.* (*В*) *юр.* phúc thẩm, phá án, bác án, thủ tiêu án kiện

ка́ссовость *ж.* (số) tiền thu vào quỹ (*do biểu diễn, chiếu phim, các trò vui...*)

ка́ссов||ый *прил.* (thuộc về) quỹ; ~ая кни́га sổ quỹ (tiền quỹ); ~ая нали́чность tiền mặt trong quỹ; ~ сбор tiền thu vào quỹ; ~ фильм phim ăn khách

ка́ста *ж.* 1. đẳng cấp; 2. *перен.* đẳng cấp, nhóm, phái

кастаньéты *мн.* (*ед.* кастаньéта *ж.*) sanh, phách, sứa, castanhet

кастеля́нша *ж.* người phụ trách đồ vải (*ở khách sạn, bệnh viện, ký túc xá*)

кастéт *м.* nắm đấm sắt (*đeo ở ngón tay*)

ка́стинг *м.* (sự) tuyển chọn, tuyển lựa

ка́стовый *прил.* (*прям. и перен.*) (thuộc về) đẳng cấp; ~ предрассу́док thành kiến đẳng cấp

кастóр *м.* (*ткань*) vải castorin

кастóрка *ж. разг.* dầu thầu dầu; dầu đu đủ (*разг.*)

кастóров||ый I *прил.*: ~ое ма́сло dầu thầu dầu; dầu đu đủ (*разг.*)

кастóровый II *прил.* (bằng) vải castorin

кастра́т *м.* người bị hoạn (thiến)

кастра́ция *ж.* (sự) hoạn, thiến

кастри́ровать *несов. и сов.* (*В*) hoạn, thiến

кастрю́ля *ж.* soong, xoong, nồi; (*для варки на пару*) chõ, hông

катава́сия *ж. разг.* (sự) ồn ào, huyên náo

катакли́зм *м. книжн.* thảm hoạ, tai biến, thảm nạn, tai hoạ

катако́мбы *мн.* (*ед.* катако́мба *ж.*) hầm mộ, mộ động

каталепси́ческий *прил. см.* каталепти́ческий

катале́псия *ж. мед.* (chứng) giữ nguyên thế

каталепти́ческий *прил.* (thuộc về) chứng giữ nguyên thế

ката́лиз *м. хим.* (sự) xúc tác

катализа́тор *м.* 1. *хим.* chất xúc tác; 2. *перен.* chất xúc tác, (tác nhân) xúc tiến, thúc đẩy

катализи́ровать *несов. и сов.* (*В*) xúc tác; xúc tiến, thúc đẩy

каталити́ческий *прил.* (thuộc về) xúc tác

катало́г *м.* 1. catalogue, catalô, danh mục, mục lục, bảng kê; 2. *информ.* thư mục

каталогиза́тор *м.* người làm catalô (danh mục, mục lục, bảng kê)

каталогиза́ция *м.* sự làm catalô (danh mục, mục lục, bảng kê)

каталогизи́ровать *несов. и сов.* làm catalô (danh mục, mục lục, bảng kê)

катало́жн||ый *прил.* 1. (thuộc về) catalogue, catalô, danh mục, mục lục, bảng kê; ~ая ка́рточка phiếu (phích) catalô; 2. *в знач. сущ.*: ~ая *ж.* phòng catalô

ката́ние *с.* 1. (sự) lăn; 2.: ~ на маши́не đi chơi bằng ôtô; ~ в экипа́же đi chơi bằng xe ngựa; ~ верхо́м cưỡi ngựa đi chơi; ~ на ло́дке đi chơi thuyền; ~ на саня́х đi xe trượt tuyết; ~ на конька́х trượt băng; фигу́рное ~ trượt băng nghệ thuật; па́рное ~ trượt đôi

катапу́льта *ж. тех.* máy bật (phóng) phi công (*ra khỏi máy bay khi bị nạn*)

катапульти́ровать *несов. и сов.* (*В*) bật (phóng, tung)... ra

катапульти́роваться *несов. и сов.* (tự) phóng mình ra (*khỏi máy bay*)

катапульти́руем||ый *прил.* (có thể) phóng ra được, bật ra được; ~ое кре́сло ghế ngồi phóng ra được

катапу́льтный *прил.* (thuộc về) máy bật, máy phóng

ката́р *м. мед.* (chứng) viêm chảy, viêm niêm mạc; ~ желу́дка viêm dạ dày, viêm niêm mạc dạ dày

катара́кта *ж. мед.* (bệnh) đục nhân mắt, đục thuỷ tinh thể, mắt cườm, vảy mại

катара́льный *прил. мед.* (thuộc về) viêm chảy, viêm niêm mạc

ка́тарсис *м.* (sự) thanh tẩy tâm linh

катастро́фа *ж.* (*бедствие*) thảm hoạ, thảm nạn, tai biến; (*несчастье*) tai hoạ; (*авария*) tai nạn, nạn; я́дерная ~ thảm hoạ hạt nhân; железнодоро́жная ~ tai nạn xe lửa

катастрофи́ческий *прил.* (có tính chất) thảm hoạ, tai biến, tai hoạ

ката́ть *несов.* (*В*) 1. lăn; ~ мяч lăn bóng; 2. (*возить*) chở; ~ кого́-л. на велосипе́де đèo (lai) ai bằng xe đạp; ~ кого́-л. на ло́дке chở ai đi chơi thuyền; ~ кого́-л. на маши́не chở ai đi chơi trên ôtô; 3. (*место*) nhào, nhồi,

cán; 4. *тех.* cán, dát; ~ мета́лл cán (dát) kim loại

ката́ться *несов.* 1. lăn; 2. (*ездить*) đi (*bằng xe, tàu, thuyền, v. v.*); (*верхом*) cưỡi; ~ на велосипе́де đi (cưỡi) xe đạp; ~ на конька́х trượt băng; ~ на маши́не đi ôtô; ~ на ло́дке đi thuyền; ✧ ~ có смеху cười bò lăn bò lóc, cười bò kềnh bò càng, cười lăn cười lóc

катафа́лк *м.* nhà táng; (*погребальная колесница*) linh xa, xe tang

категори́чески *нареч.* (một cách) nhất quyết, dứt khoát, kiên quyết, thẳng thừng, quả quyết; ~ возража́ть kiên quyết phản đối; ~ запреща́ть nghiêm cấm, tuyệt đối cấm

категори́ческ||ий *прил.* nhất quyết, dứt khoát, kiên quyết, quả quyết; ~ отка́з lời từ chối dứt khoát; ~ое возраже́ние phản đối kiên quyết

категори́чность *ж.* (tính, tính chất) nhất quyết, dứt khoát, kiên quyết, quả quyết

категори́чный *прил.* *см.* категори́ческий

катего́рия *ж.* 1. *филос.* phạm trù; 2. (*разряд*) loại, cấp, hạng, thứ, bậc, ngạch; весова́я ~ *спорт.* hạng cân

ка́тер *м.* canot, canô, tàu nhỏ, xuồng; мото́рный ~ canô, xuồng máy; сторожево́й ~ canô tuần tiễu, tàu tuần phòng

ка́тет *м. мат.* cạnh góc vuông

катете́р *м. мед.* (cái) thông

катехи́зис *м. церк.* kinh bổn, sách bổn, sách giáo lý

кати́ть *несов.* 1. (*В*) lăn; 2. *разг.* (*ехать*) đi (*bằng xe, tàu, v. v...*)

кат||и́ться *несов.* 1. (*о чём-л. круглом*) lăn; (*скользить*) trượt, trượt dài, lăn tuột; 2. (*ехать — о поезде и т. п.*) đi, chạy, lăn bánh; 3. (*разноситься — о звуках*) (dập dìu) vang xa; 4. (*течь, струиться*) chảy, tuôn chảy, tuôn rơi; пот ~и́лся у него́ со лба mồ hôi trán anh ta chảy nhễ nhại, trán nó nhễ nhại mồ hôi; ✧ кати́сь отсю́да!, кати́сь колбасо́й! *груб.* xéo đi!, cút đi!

като́д *м. физ.* cathod, catot, cực âm, âm cực

като́дн||ый *прил. физ.* (thuộc về) cathod, catot, cực âm, âm cực; ~ые лучи́ (những) tia âm cực

като́к *м.* 1. (*на льду*) sân trượt băng, sân băng, bãi băng; 2. (*машина*) xe lu, máy lăn đường, xe rulô; 3. (*для белья*) trục cán; 4. (*для перекатывания тяжестей*) đà, con lăn

като́лик *м.* tín đồ Thiên chúa giáo, người theo đạo Thiên chúa, giáo dân

католици́зм *м.* Thiên chúa giáo, đạo Thiên chúa, công giáo

католи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) Thiên chúa giáo, đạo Thiên chúa, công giáo; ~ая це́рковь giáo hội (nhà thờ) Thiên chúa giáo

католи́чество *с. см.* католици́зм

ка́торг||а *ж.* khổ sai, lao động khổ sai; (*место*) nơi tù khổ sai; пожи́зненная ~ khổ sai chung thân; отбыва́ть ~у bị tù khổ sai

каторжа́н||ин *м.*, **~ка** *ж.* người đã bị tù khổ sai

ка́торжни||к *м.*, **~ца** *ж.* (người) tù khổ sai

ка́торжн||ый *прил.*: ~ые рабо́ты công việc khổ sai (rất nặng nhọc, rất khổ cực); ~ая жизнь cuộc đời khốn khổ (lầm than); ~ труд lao động khổ sai (rất nặng nhọc, rất vất vả)

кату́шка *ж.* 1. ống chỉ, ống sợi, suốt; ~ ни́ток cuộn chỉ; 2. *эл.* bôbin, cuộn dây

кати́ша *ж. воен. разг.* khẩu kachiusa

кауза́льность *ж. филос.* (tính) nhân quả, nguyên nhân

кауза́льный *прил. филос.* (thuộc về) nguyên nhân, nhân

ка́урый *прил.* (*о масти лошадей*) màu nâu nhạt, da bò

ка́устик *м. хим., фарм.* kiềm ăn da

каусти́ческ||ий *прил. хим., фарм.* côstic, ăn mòn, ăn da; ~ая со́да xút côstic, natri hydroxid, xút ăn da

каучу́к *м.* cao su; синтети́ческий ~ cao su nhân tạo (tổng hợp)

каучу́ков||ый *прил.* (thuộc về) cao su; (*из каучука*) (bằng) cao su; ~ая планта́ция đồn điền cao su; ~ая подо́шва đế cờ tếp (cao su)

каучуконо́сы *мн.* (*ед.* каучуконо́с *м.*) (cây) cao su (*Hevea brasiliensis*)

кафе́ *с. нескл.* quán cafe (cà phê), tiệm cafe (cà phê), quán quà

кафе́-автома́т *м.* quán cafe (cà phê) tự động

кафе́-ба́р *м.* quán cafe-bar

ка́федр||а *ж.* 1. (*трибуна*) giảng đàn, bục giảng, diễn đàn, diễn đài; говори́ть с ~ы nói từ giảng đàn, phát biểu ý kiến từ diễn đàn; 2. (*в учебном заведении*) tổ bộ môn; ~ восто́чных языко́в tổ bộ môn ngôn ngữ Phương Đông; заве́дующий ~ой chủ nhiệm (trưởng tổ) bộ môn; заве́довать ~ой lãnh đạo tổ bộ môn; получи́ть ~у được giao lãnh đạo tổ bộ môn; заседа́ние ~ы phiên họp của tổ bộ môn; 3. (*в церкви*) toà giảng, giảng đàn

кафедра́льный *прил.*: ~ собо́р nhà thờ chánh toà, nhà thờ lớn, đại giáo đường

ка́фель *м.* gạch men, gạch sứ, carô men

ка́фельн||ый *прил.* (lát, ốp) gạch men, gạch sứ, carô men; ~ая печь lò sưởi ốp gạch men; ~ пол nền lát gạch men

кафе́-столо́вая *ж.* quán cafe-nhà ăn

кафете́рий *м.* quán cafe (cà phê) tự phục vụ

кафеша́нтан *м.* quán cafe (cà phê) ca nhạc

кафта́н *м.* áo caftan (*áo dài cổ của đàn ông Nga*); ✧ Три́шкин ~ (cảnh) giật gấu vá vai, thiếu đầu hụt đuôi

кача́лка *ж.* ghế xích đu, ghế chao

кача́ние *с.* (sự) đu đưa, lắc lư, lúc lắc, đưa qua đưa lại; ~ ма́ятника sự đưa qua đưa lại của quả lắc

кач||а́ть *несов.* 1. (*В, Т*) đu đưa, lắc lư, lúc lắc, đưa qua đưa lại, đưa, lắc, dồi; ~ ного́й đưa (đu đưa) chân; ~ голово́й lắc đầu (*không đồng ý*); ~ колыбе́ль đưa (lắc) nôi; ве́тер ~а́ет верху́шки дере́вьев gió đưa (lắc lư) ngọn cây; 2. *безл.* lảo đảo, nghiêng ngả, chao đảo, tròng trành, dao động; его́ ~а́ет из стороны́ в сто́рону nó bị chao đảo từ bên này sang bên kia; ло́дку ~а́ет thuyền bị nghiêng ngả, thuyền tròng trành; как си́льно ~а́ет! lắc dữ quá!, lắc mạnh quá!; на мо́ре си́льно ~а́ет biển động, biển nổi sóng; 3. (*В*) (*подбрасывать*) bế tung... lên (*khi hân hoan, thán phục*); 4. (*В*) (*убаюкивать*) ru, lắc, đu đưa; 5. (*В*) (*насосом — воду и т. п.*) bơm, hút; ~ нефть bơm (hút) dầu; ✧ ~ голово́й lắc đầu

кача́ться *несов.* 1. đu đưa, lắc lư, lúc lắc, đưa qua đưa lại, tròng trành; ~ на волна́х bập bềnh (bồng bềnh, tròng trành) trên sóng; 2. (*пошатываться*) lung lay, lúc lắc, lảo đảo, nghiêng ngả, dao động

кача́ли *мн.* (*скл. как ж.*) (cái) đu; (*детские тж.*) (cái) bập bênh

ка́чественность *ж.* phẩm chất, chất lượng; ~ се́ва chất lượng việc gieo hạt

ка́чественн||ый *прил.* 1. *филос.* (thuộc về) chất, chất lượng; 2. (có) phẩm chất cao, chất lượng cao; ~ая проду́кция sản phẩm chất lượng cao; ✧ ~ ана́лиз *хим.* phân tích định tính (định phẩm)

ка́честв||о *с.* 1. phẩm chất, chất lượng, tính chất; неотъе́млемое ~ phẩm chất căn bản không thể thiếu được; ~ проду́кции chất lượng sản phẩm; знак ~а а) dấu chất lượng; б) *перен.* rất tốt,

được đánh giá cao; 2. *филос.* chất, chất lượng; ✧ в ~е với tư cách (tính cách) là, lấy tư cách là; в ~е доказа́тельства để làm bằng chứng; в ~е сове́тника với tư cách cố vấn; потеря́ть ~, поже́ртвовать ~ *шахм.* mất lợi thế

ка́чк||а *ж.* (sự) tròng trành, lắc; бортова́я ~, боковáя ~ tròng trành ngang, tàu lắc từ bên này qua bên kia; килева́я ~ tròng trành dọc, tàu nhảy sóng; не переноси́ть ~и dễ bị say sóng

качну́ть *сов.* (*В*) lắc, đưa (*một lần*)

качну́ться *сов.* lắc, đưa (*một lần*)

ка́ш||а *ж.* 1. (món) cháo đặc; (*жидкая*) cháo, cháo loãng; 2. *перен.* (*путаница*) (mớ) hỗ lốn, bòng bong, tạp pí lù; ✧ берёзовая ~ *шутл.* (trận) roi, đòn; расхлёбывать ~у, расхлёбывать ~у за други́х ≅ kẻ khác ăn ốc, mình đổ vỏ; chịu đấm cho kẻ khác ăn xôi; сапоги́ ~и про́сят (đôi) giày há mõm, giày cóc gặm; с ним ~и не сва́ришь không thể nào thoả thuận được với nó; завари́ть ~у gây ra chuyện rắc rối, gây chuyện phiền toái; у него́ ~ во рту ≅ nó nói lúng búng như ngậm hạt thị trong miệng

кашало́т *м.* cá nhà táng (*Physetercatodon*)

кашева́р *м.* người làm bếp (cấp dưỡng), cấp dưỡng viên; (*в воинской части*) anh nuôi, hoả đầu quân

ка́шель *м.* (sự, cơn) ho; *разг.* (*болезнь*) (bệnh, chứng) ho; сухо́й ~ ho khan

кашеми́р *м.* (*ткань*) vải cachemire

кашеми́ровый *прил.* (bằng) vải cachemire

кашеобра́зный *прил.* dạng cháo, sền sệt

ка́ши́ца *ж. разг.* cháo hoa, cháo loãng

ка́шка *ж.* 1. *ласк. разг. см.* ка́ша 1; 2. (*клевер*) *разг.* cỏ ba lá (*Trifolium pratense*)

ка́шлянуть *сов.* ho một tiếng, đằng hắng, dặng hắng, húng hắng ho

ка́шлять *несов.* ho

кашне́ *с. нескл.* khăn quàng cổ

кашпо́ *с. нескл.* chậu hoa trang trí (*trong đó đặt chậu thật*)

каштáн *м.* 1. (*растение*) (cây) dẻ (*Castanea vulgaris*); 2. (*плод*) (hạt) dẻ; ✧ таска́ть ~ы из огня́ для кого́-л. ≅ còng lưng làm cho ai hưởng; làm cỗ sẵn cho ai; thằng còng làm cho thằng ngay ăn; cốc mò cò ăn (*погов.*)

каштáновый *прил.* 1. (thuộc về) dẻ; 2. (*о цвете*) màu hạt dẻ, nâu nhạt

каю́к I *м.* xuồng thúng

каю́к II *прост. в знач. сказ. см.* капу́т

каю́р *м.* người đánh xe chó (xe hươu)

каю́та *ж.* khoang tàu, cabin, buồng tàu

каю́т-компа́ния *ж. мор.* (*на военном корабле*) buồng sĩ quan; (*на пассажирском судне*) phòng chung

ка́яться, пока́яться 1. (*раскаиваться*) ăn năn, hối lỗi, hối hận, sám hối; (*сожалеть*) hối tiếc; 2. (в *П*) (*сознаваться*) nhận lỗi; ~ в свои́х оши́бках nhận lỗi; 3. *церк.*: ~ в грехáх xưng tội; 4. *в знач. вводн. сл.*: я, ка́юсь, об э́том не ду́мал thú thật là tôi đã không nghĩ đến điều ấy

квадра́нт *м. мат.* góc phần tư, cung phần tư; 2. *воен.* máy đo góc

квадра́т *м.* 1. (*прямоугольник*) hình (ô) vuông; 2. *мат.* bình phương

квадра́тно-гнездов||о́й *прил.*: ~áя систе́ма поса́дки lối trồng theo ô vuông (theo bàn cờ)

квадра́тн||ый *прил.* 1. vuông; ~ метр (một) mét vuông, m^2; ~ые ско́бки dấu ngoặc vuông; 2. *мат.* bậc hai, bình phương; ~ое уравне́ние phương trình bậc hai; ко́рень ~ из... căn (căn số) bậc hai của...

квадрату́ра *ж. мат.* phép cầu phương; ✧ ~ кру́га phép cầu phương hình tròn

квадри́руемый *прил. мат.* cầu phương được, khả tích

квази... *первая составная часть сложных слов* giả hiệu, giả, rởm, dởm, dổm, cuội; квазинау́чный khoa học giả hiệu (rởm, cuội); квазиреволюцио́нный cách mạng giả hiệu (rởm, cuội); квазиалма́зный kim cương giả (rởm, dởm)

ква́канье *с.* tiếng ếch kêu

ква́кать *несов.* (kêu) ộp ộp, ộp oạp (*tiếng ếch nhái*)

ква́кер *м. рел.* tín đồ quaker (quâycơ) (*một giáo phái Tin Lành ở Anh, Hoa Kỳ...*)

ква́кша *ж. зоол.* nhái bén, nhái cây (*Hyla arborea*)

ква́кнуть *сов.* (kêu) ộp, oạp (*một tiếng*)

квалификацио́нн||ый *прил.*: ~ая коми́ссия hội đồng định cấp bậc nghiệp vụ (định trình độ kỹ thuật)

квалифика́ци||я *ж.* 1. (*степень подготовленности*) trình độ nghiệp vụ (chuyên môn, kỹ thuật), tay nghề; производственная ~ trình độ nghiệp vụ sản xuất; повыше́ние ~и (sự) chuyên tu, nâng cao trình độ nghiệp vụ, rèn luyện tay nghề; 2. (*специальность*) nghề, nghề nghiệp, nghiệp vụ; приобрести́ ~ю học được nghề

квалифици́рованный *прил.* (*имеющий высокую квалификацию*) lành nghề, thiện nghệ, thạo nghề, sành nghề, tinh thông nghiệp vụ; (*требующий специальной квалификации*) chuyên nghiệp; ~ рабо́чий thợ lành nghề, công nhân chuyên nghiệp; ~ труд lao động chuyên nghiệp

квалифици́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. (*определять степень подготовки, пригодности*) định cấp bậc nghề nghiệp, định trình độ kỹ thuật; 2. (*расценивать*) coi như, xem như; ~ как преступле́ние coi như là tội ác

квант *м. физ.* lượng tử

ква́нтов||ый *прил. физ.* (thuộc về) lượng tử; ~ая тео́рия thuyết lượng tử; ~ая меха́ника cơ học lượng tử; ~ая электро́ника điện tử học lượng tử; ~ая о́птика quang học lượng tử; ~ генера́тор máy tạo sóng lượng tử; ~ые часы́ đồng hồ lượng tử; đồng hồ nguyên tử (*разг.*); ~ая медици́на y học lượng tử

кварта́л *м.* 1. (*четверть года*) quý, kỳ ba tháng; 2. (*часть города*) khu phố, ô phố, phường; *разг.* (*часть улицы*) đoạn đường phố (*giữa hai ngã tư*)

кварта́льный *прил.* (thuộc về) quý, kỳ ba tháng; ~ отчёт báo cáo quý (ba tháng)

кварте́т *м.* 1. (*инструментальное произведение*) khúc nhạc tứ tấu; (*вокальное произведение*) khúc hát bốn bè; 2. (*инструментальный ансамбль*) bộ tứ, ban nhạc bốn người; (*вокальный ансамбль*) tốp ca bốn người

кварте́тн||ый *прил.*: ~ая му́зыка nhạc tứ tấu, nhạc bốn bè

кварти́р||а *ж.* 1. căn hộ, căn nhà; (*жильё*) nhà ở, nhà; снима́ть ~у thuê nhà; ~ из трёх ко́мнат căn hộ ba phòng; 2. *мн.*: ~ы *воен.* chỗ trú quân; ✧ гла́вная ~ *воен. уст.* đại bản doanh, đại bản dinh

квартира́нт *м.* người thuê nhà

кварти́рн||ый *прил.*: ~ая пла́та tiền nhà (thuê nhà); ~ые усло́вия tình hình (hoàn cảnh) nhà cửa

квартирова́ть *несов.* (у *Р*, в *П*) 1. *разг.* (*жить на квартире*) ở nhờ nhà, thuê nhà; 2. *воен.* trú quân, đóng quân

квартиронанима́тель *м.* người thuê nhà

квартиросъёмщик *м.* người thuê nhà (*của nhà nước*)

квартирохоз||я́ин *м.*, **~я́йка** *ж.* chủ nhà
квартпла́та *ж.* tiền nhà (thuê nhà)
кварц *м. мин.* thạch anh, quartz, quaczơ
ква́рцев||ый *прил.* (thuộc về) thạch anh, quartz, quaczơ; ✧ **~ая ла́мпа** đèn thạch anh; **~ые часы́** đồng hồ thạch anh
квас *м.* (nước) kvas, cơvat (*nước giải khát của người Nga*); ✧ **ча́сом с ~ом, поро́й с водо́й** ≅ bữa no bữa đói; bữa có bữa không (*погов.*)
ква́сить *несов.* (*B*) ủ chua, muối dưa, làm... lên men; ~ капу́сту muối dưa cải bắp
квасно́й *прил.* (thuộc về) kvas, cơvat; ✧ ~ патриоти́зм *пренебр.* lòng ái quốc phô trương (mù quáng)
квас||о́к *м.*: с **~ко́м** *разг.* chua chua, hơi chua
ква́ситься *несов.* chua ra, lên men
квасцы́ *мн.* (*скл. как м.*) *хим.* phèn, phèn chua
ква́шен||ый *прил.*: **~ая капу́ста** dưa cải bắp (bắp cải)
квашня́ *ж.* thùng nhồi bột
кве́рху *нареч.* phía trên, lên phía trên, về phía trên; подня́ть глаза́ **~** đưa mắt nhìn lên, ngước mắt
квиети́зм *м. филос.* chủ nghĩa vô vi
квиети́ческий *прил. филос.* (thuộc về) chủ nghĩa vô vi
кви́нт||а *ж. муз.* quãng năm, âm năm, âm giai năm bậc, âm trình năm độ, ngũ âm; ✧ пове́сить нос на **~у** trở nên ủ rũ u sầu, đâm ra buồn chán
квинте́т *м. муз.* 1. (*инструментальное произведение*) khúc nhạc ngũ tấu; (*вокальное произведение*) khúc hát năm bè; 2. (*инструментальный ансамбль*) bộ ngũ, bộ năm, ban nhạc năm người; (*вокальный ансамбль*) tốp ca năm người
квинтэссе́нция *ж.* tinh tuý, tinh hoa, bản chất
квитанцио́нн||ый *прил.*: **~ая кни́жка** sổ cuống biên lai, sổ bản gốc, sổ lưu chiếu
квита́нци||я *ж.* biên lai, giấy biên nhận; бага́жная **~** biên lai (giấy biên nhận) hành lý; вы́дать кому́-л. **~ю** đưa biên lai cho ai
кви́ты *в знач. сказ. разг.*: тепе́рь мы **~** а) bây giờ chúng ta không ai nợ ai cả; б) bây giờ chúng ta hoà nhau
кво́рум *м.* quorom, định số hợp lệ, nhân số pháp định; нет **~a** không có quorom, không đủ định số hợp lệ
кво́та *ж. эк.* quota, hạn ngạch
квоти́рование *с. эк.* (sự) ấn định quota, định hạn ngạch
квоти́ровать *несов. и сов.* (*B*) ấn định quota, định hạn ngạch
квохта́нье *с.* tiếng cục tác (*của loài gà*)
квохта́ть *несов.* cục tác (*của loài gà*)
ке́гли *мн.* (*ед.* ке́гля *ж.*) (môn) đánh ky, chơi ky
кегль *м. полигр.* co, cỡ chữ, thân
кедр *м. бот.* (cây) bá hương, tuyết tùng (*Cedrus*)
кедро́вник *м.* 1. *см.* кедр; 2. (*лес*) rừng bá hương (tuyết tùng)
кедро́вый *прил.* (thuộc về) bá hương, tuyết tùng; ~ оре́х hạt bá hương
ке́ды *мн.* (*ед.* ке́да *ж.*) giày bát két, giày cao su
кейс *м.* (cái) cặp
кейс-атташе́ *с. см.* кейс
кекс *м.* bánh cake, bánh ngọt
келе́йно *нареч.* (một cách) bí mật, kín đáo, thầm kín
келе́йный *прил.* bí mật, kín đáo, thầm kín, ngấm ngầm, thầm vụng
ке́лья *ж.* buồng tu sĩ, tĩnh trai, trai phòng, phương trượng, liêu
кем *Т от* кто
ке́мпинг *м.* camping, trại du lịch
ке́мпинговый *прил.* (thuộc về) camping, trại du lịch
кена́ф *м. бот.* cây kê náp (*Hibiscus cannabinus L.*)
кенгуро́вый *прил.* (thuộc về) kangaroo, kanguru
кенгуру́ *м. нескл. зоол.* kangaroo, kanguru (*Macropus*)
кента́вр *м. миф.* nhân mã; ✧ созве́здие **~a** chòm sao Nhân mã (*Centaurus*)
кеп *м. разг. см.* кэп
ке́пка *ж. разг.* catket, cát két, mũ lưỡi trai
керамзи́т *м. стр.* (chất) keramzit
кера́мика *ж. собир.* đồ gốm
керами́ст *м.* chuyên viên đồ gốm
керами́ческий *прил.* (thuộc về) gốm
кератин *м. биол.* keratin, chất sừng
кератит *м. мед.* viêm giác mạc
керосин *м.* dầu lửa, dầu hoả, dầu tây, dầu hôi
керосинка *ж.* bếp dầu lửa (dầu hoả)
керосиновый *прил.* (thuộc về) dầu lửa, dầu hoả; (*для керосина*) (dùng) dầu lửa, dầu hoả
ке́сарев *прил.*: **~о сече́ние** *мед.* thủ thuật mổ tử cung, thủ thuật Xeza
кессо́н *м. тех.* 1. (*при подводных работах*) caisson, ketxôn, thùng kín, giếng chìm hơi ép; 2. (*в металлургических печах*) áo nước, hộp nước
кессо́нн||ый *прил.*: **~ая боле́знь** *мед.* bệnh khí ép, bệnh thợ lặn, bệnh say độ sâu
кета́ *ж.* cá hồi chó (*Oncorhynchus keta*)
ке́тов||ый *прил.*: **~ая икра́** trứng cá hồi chó
кефа́ль *ж.* cá đối (*Mugil cephalus*)
кефи́р *м.* kefir, kêphia, sữa chua
ке́чуа *м. неизм.* dân Kechua (*sắc dân da đỏ đông nhất hiện nay ở Nam Mỹ*)
ке́шью *м. неизм.* hạt điều, đào lộn hột
ки́ббус *м. см.* ки́бус
кибервороvство́ *с.* (nạn, sự) cyber tặc, tin tặc, ăn trộm tiền qua mạng Internet
кибернетиза́ция *ж.* (sự) điều khiển học hoá, cybernetic hoá, cyber hoá
кибернетизи́ровать *несов. и сов.* (*B*) điều khiển học (cybernetic, cyber) hoá
кибернети́к *м.* nhà điều khiển học (cybernetic); chuyên viên điều khiển học (cybernetic)
кибернети́ка *ж.* điều khiển học, cybernetic, xibecnetic; cyber (*сокр.*)
кибернети́ческий *прил.* (thuộc về) điều khiển học, cybernetic; cyber (*сокр.*)
киберпреступле́ние *с.* tội phạm cyber, tội tin tặc (*thâm nhập vào mạng các cơ quan lấy tài liệu, ăn trộm tiền, gieo rắc virus...*)
киберпресту́пник *м.* (kẻ) tội phạm cyber, tin tặc
киберпресту́пность *ж.* (tình trạng) tội phạm cyber, tội tin tặc
киберпростра́нство *с. электрон.* không gian cyber; trên mạng (*разг.*)
кибитка *ж.* 1. (*повозка*) kibitka, xe che kín; 2. (*юрта*) kibitka, lều du cư
ки́борг *м.* cyborg, sinh vật cyber, robot-người (*quái vật giả tưởng, nửa người nửa máy*)
кибу́ц *м.* kibus, kibbutz (*làng hợp tác hoá ở Israel*)
кива́ть, **кивну́ть** 1. gật đầu, gật; (*в знак согласия тж.*) gật đầu đồng ý; (*в знак приветствия*) cúi đầu chào, gật đầu chào; 2. (на *B*) (*указывать кивком*) hất đầu chỉ; 3. *тк. несов.* (*сваливать вину на кого-л.*) đổ tội, đổ lỗi, gán tội, đổ vạ, đổ vấy, đổ oan
ки́ви *с. нескл.* 1. *зоол.* (chim) kiwi, kivi (*Apteryx australis*); 2. (quả, trái) kiwi, kivi (*một loài dương đào/Actinida xuất xứ từ New Zeland*)
кивну́ть *сов. см.* кива́ть 1, 2

кивóк *м.* (cái) gật đầu

кид||áть, кúнуть 1. (*В, Т*) (*бросать*) ném, quẳng, quăng, vứt, liệng, tung, lẳng; ~ кáмешки в вóду ném đá xuống nước; 2. *обыкн. безл.* (*сильно качать*) lắc (chao) mạnh; сýдно ~áло из стороны́ в стóрону tàu thuỷ lắc mạnh từ bên này sang bên kia; 3. (*В*) (*направлять, устремлять*) hắt, đưa; ~ тень hắt bóng; ~ взгляд liếc mắt, đưa mắt nhìn; 4. (*В*) (*швырять*) vứt, quẳng, vứt lung tung; ~ собáке кость vứt (quẳng) xương cho chó; 5. *безл. в сочет. с сущ.*: меня́ ~áет в сон tôi buồn ngủ; егó ~ет в дрожь nó run; ✧ ~ жрéбий rút (bốc) thăm; ~ дéньги на вéтер ≅ vứt tiền qua cửa sổ

кид||áться, кúн||уться 1. *тк. несов.* (*Т*) ném (quẳng, quăng, vứt, liệng, tung) nhau; дéти ~áются снежкáми trẻ con ném nhau những hòn tuyết; 2. (*нападать на кого-л.*) lao (xông, nhảy xổ) vào; (*устремляться*) ùa (lao, a, chạy bổ) đến; ~ на шéю кому́-л. chạy bổ đến ôm choàng cổ ai; 3. (*метаться*) chạy rối (lông lộn) lên, chạy đi chạy lại; ✧ винó кúнулось в гóлову rượu bốc lên đầu, say rượu; кровь кúнулась в гóлову nổi giận, khí giận ngầu ngầu

киднéппинг *м.* (sự) bắt cóc để tống tiền

кизúл *м.* 1. (*растение*) (cây) sơn thù du, thù du (*Cornus mas*); 2. (*ягода*) (quả, trái) sơn thù du, thù du

кий *м.* cơ, que cơ, gậy billard (bi-da)

кúллер *м.* sát thủ, kẻ giết thuê

килó *с. нескл. разг.* kilô, kí, lô, cân tây

килобáйт *м. электрон.* kilobyte, kilobait

килобúт *м. электрон.* kilobit

киловáтт *м. эл.* kilowatt, kilôoát

киловáтт-час *м. эл.* kilowatt-giờ, kilôoát-giờ

килогéрц *м. эл.* kilohertz, kilôhec

килогрáмм *м.* kilogram, kilôgam

килограммомéтр *м. физ.* kilogram-mét

киломéтр *м.* kilomet, kilômét, cây số

килотóнна *м. физ.* kilo-tấn

килоэлектронвóльт *м.* kiloelectron-volt

киль *м.* 1. *мор.* sống tàu (thuyền); 2. *ав.* sống đuôi

кильвáтер *м. мор.* dòng đuôi, đường rẽ nước, vết tàu chạy; идти́ в ~е chạy nối đuôi nhau, chạy theo đường đuôi

кúлька *ж.* cá trích cơm (*Sprattus*)

кимонó *с. нескл.* (áo) kimônô

кинемáтика *ж. физ.* động học, động hình học

кинематúческий *прил. физ.* (thuộc về) động học, động hình học

кинематóграф *м.* 1. (*киноискусство*) (nghệ thuật) điện ảnh; 2. *уст.* (*кинотеатр*) rạp xi nê, rạp chiếu bóng (chớp bóng)

кинематографúст *м.* nhà điện ảnh, người hoạt động điện ảnh

кинематографúческий *прил.* (thuộc về) điện ảnh

кинематогрáфия *ж.* (*искусство*) (nghệ thuật) điện ảnh; (*отрасль*) (ngành, nền) điện ảnh

кинескóп *м. радио* kinescop, ống hình

кинéтика *ж. физ.* động lực (tĩnh động lực) học

кинетúческ||ий *прил. физ.* 1. (thuộc về) động lực học, tĩnh động lực học; ~ая энéргия động năng, năng lượng động lực; 2. *филос.* động năng

кинжáл *м.* dao găm, đoản kiếm

кинжáльн||ый *прил.* 1. (thuộc về) dao găm, đoản kiếm; 2. (*стремительный*) chớp nhoáng, thần tốc, rất nhanh, rất mạnh, như tên bắn; ~ая скóрость tốc độ chớp nhoáng; ~ удáр cú sút như tên bắn; cú đấm rất nhanh và mạnh; ✧ ~ огóнь *воен.* hoả lực cự ly gần

кинó *с. нескл.* 1. (*искусство*) (nghệ thuật, ngành) điện ảnh, ciné, xinê; 2. *разг.* (*фильм*) film, phim; 3. *разг.* (*кинотеатр*) rạp chiếu bóng (chớp bóng), rạp ciné (xinê); ходúть в ~ đi xem chiếu bóng (xem ciné, xem xinê); ✧ как в ~ như trong xinê, kỳ lạ, lạ thường, đáng kinh ngạc

киноавтомáт *м. тех.* automat điện ảnh

киноактёр *м.* diễn viên (nghệ sĩ) điện ảnh

киноактрúса *ж.* nữ diễn viên (nữ nghệ sĩ) điện ảnh

киноаппарáт *м.* (*съёмочный*) máy quay phim; (*проекционный*) máy chiếu phim

киноаппаратýра *ж. собир.* máy móc (thiết bị) điện ảnh

киноархúв *м.* nhà lưu trữ điện ảnh, kho phim

киноаудитóрия *ж.* số người xem phim (đến rạp chiếu bóng)

кинобáза *ж.* cơ sở điện ảnh

кинобúзнес *м.* (sự, nghề) kinh doanh điện ảnh

кинобиогрáфия *ж.* phim tiểu sử

кинобоевúк *м.* 1. phim đánh đấm (gián điệp); 2. (*фильм, пользующийся большим успехом*) phim rất ăn khách

кúноварь *ж.* 1. *мин.* cinabre, xinaba, thần sa, châu sa, chu sa, ngân châu; 2. (*краска*) đỏ son, son

киновéд *м.* nhà nghiên cứu điện ảnh

киногенúчный *прил.* rất biểu cảm (rất nổi) trong phim

киногероúня *ж.* nữ diễn viên đóng vai chính (*trong phim*)

киногерóй *м.* nam diễn viên đóng vai chính (*trong phim*)

киногрáмма *ж.* (bản) ghi trên phim

кинодетектúв *м.* phim trinh thám

кинодéятель *м.* nhà hoạt động điện ảnh

кинодокумéнт *м.* phim tài liệu

кинодокументалúст *м.* người làm phim tài liệu

кинодокументалúстика *ж.* (môn, ngành) phim tài liệu

кинодраматургúя *ж.* (nghệ thuật) soạn kịch phim

киножурнáл *м.* phim thời sự, phim phụ

киножурналúст *м.* người làm phim thời sự

киножурналúстика *ж.* (môn, ngành) phim thời sự

кинозáл *м.* phòng chiếu bóng (xem phim)

кинозвездá *ж.* ngôi sao điện ảnh, minh tinh màn bạc

кинозрúтель *м.* người xem phim (xem chiếu bóng)

киноиндýстрия *ж.* kỹ nghệ điện ảnh

киноинститýт *м.* học viện điện ảnh

киноискýсство *с.* nghệ thuật điện ảnh

кинокáмера *ж.* camera, máy quay phim

кинокартúна *ж.* (bộ, cuốn) phim

киноклáссик *м.* đạo diễn phim kinh điển, đạo diễn phim tuyệt hay

киноклáссика *ж. собир.* những bộ phim kinh điển (tuyệt hay)

киноклýб *м.* câu lạc bộ điện ảnh

кинокомéдия *ж.* phim hài, phim vui

кинокомпáния *ж.* công ty điện ảnh

кинокрúтик *м.* nhà phê bình điện ảnh

кинокрúтика *ж.* (sự, môn) phê bình điện ảnh

кинолектóрий *м.* giảng đường (phòng giảng) có chiếu phim

кинолентá *ж.* (*кинофильм*) (bộ, cuốn) phim

кинóлог *м.* nhà khuyển học, chuyên viên về chó

кинологúческ||ий *прил.* (thuộc về) khuyển học; ~ая ассоциáция hội

khuyển học, hội những người nuôi dạy chó

кинолóгия *ж.* khuyển học, môn học về chó

кинолюби́тель *м.* người quay phim tài tử (phim nghiệp dư)

кинолюби́тельский *прил.* (thuộc về) người quay phim tài tử, người quay phim nghiệp dư

кинолюби́тельство *с.* (sự) quay phim tài tử, quay phim nghiệp dư

киномарафóн *м.* (cuộc) marathon phim, chiếu một loạt nhiều phim (*trong thời hạn ngắn*)

киномехáник *м.* thợ chiếu phim

киномонопóлия *ж.* tổ chức độc quyền điện ảnh

киномýзыка *ж.* nhạc phim

кинооперáтор *м.* người quay phim

кинопанорáма *ж.* 1. (*кинофильм*) phim màn ảnh rộng; круговáя ~ phim màn ảnh tròn; 2. (*кинотеатр*) rạp chiếu bóng màn ảnh rộng; 3. (*кинофильм с широким охватом каких-л. событий*) phim toàn cảnh (trình bày toàn cảnh)

кинопередвúжка *ж.* máy chiếu phim lưu động

киноплакáт *м.* 1. áp phích quảng cáo phim; 2. (*короткометражный фильм*) phim quảng cáo

киноплéкс *м.* rạp chiếu bóng tổng hợp

киноплёнка *ж.* phim, phim nhựa (*điện ảnh*)

кинопремьéра *ж.* (buổi) công chiếu đầu tiên, ra mắt phim; trình làng phim (*разг.*)

кинопродю́сер *м.* người sản xuất phim

кинопрокáт *м.* công ty (hãng) cho thuê phim

кинопромы́шленность *ж.* công nghiệp (kỹ nghệ) điện ảnh

кинопублици́ст *м.* nhà chính luận điện ảnh

кинорежиссёр *м.* (người, nhà) đạo diễn phim

киноры́нок *м.* thị trường điện ảnh, thị trường phim

киносеáнс *м.* buổi chiếu phim

киносериáл *м.* phim tập, phim bộ, phim nhiều tập

киносту́дия *ж.* xưởng phim

киносценáрий *м.* chuyện phim, kịch bản phim

киносъёмка *ж.* (sự) quay phim

киносъёмочный *прил.*: ~ аппарáт máy quay phim

киносюжéт *м.* đề tài phim

кинотеáтр *м.* rạp chiếu bóng (xi nê, chớp bóng); компле́кт домáшнего ~a bộ đồ chiếu phim ở nhà

кинотéка *ж.* phim viện, kho lưu phim

киноустанóвка *ж.* máy chiếu phim; передвижнáя ~ *см.* кинопередви́жка

кинофестивáль *м.* festival (liên hoan, đại hội) điện ảnh; (*декада фильмов*) tuần phim; Кáннский ~ Đại hội (Festival) điện ảnh Cannes

кинофикáция *ж.* (sự) tổ chức hệ thống chiếu bóng, tổ chức chiếu phim

кинофи́льм *м.* (bộ, cuốn) phim; цветнóй ~ phim màu

кинофици́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. tổ chức hệ thống chiếu bóng, tổ chức chiếu phim; 2. (*оборудовать для показа фильмов*) trang bị chiếu phim

кинохрóника *ж.* phim thời sự

кинохроникёр *м.* người làm phim thời sự

кинóшник *м. разг.* người làm trong ngành điện ảnh

киноэкрáн *м.* màn ảnh, màn bạc

киноэпопéя *ж.* phim anh hùng ca

киноязы́к *м.* ngôn ngữ điện ảnh

ки́нуть *сов.* 1. *см.* кидáть; 2. *разг.* (*оставить, бросить*) rời bỏ, bỏ lại, bỏ rơi, bỏ mặc, ruồng bỏ, bỏ; 3. *прост.* (*обмануть*) lừa gạt, đánh lừa, xí gạt, lừa, gạt

ки́нуться *сов. см.* кидáться 2, 3

кио́ск *м.* kiôt, quán; газéтный ~ kiôt (quán) báo; кни́жный ~ kiôt (quán) sách

киоскёр *м.* người bán ở kiôt (bán quán)

кио́т *м. церк.* khám (trang, tủ) thờ

ки́па *ж.* 1. (*пачка*) chồng; (*связка*) bó, bao; (*груда*) đống; ~ книг chồng sách; ~ бумáги ram (súc, chồng, thếp) giấy; 2. *торг.* kiện, kiện hàng; ~ хлóпка kiện bông

кипари́с *м. бот.* (cây) trắc bá diệp, trắc bá, bách (*Cupressus sempervirens*)

кипéние *с.* (sự) sôi

ки́пень *м.*: бéлый как ~ ≅ trắng như tuyết

кип||éть *несов.* 1. sôi, sôi sùng sục; (*пениться*) sủi, sủi bọt; 2. *перен.* sôi, sôi sục, sôi nổi; ~ злóбой sôi gan, sôi tiết; он ~éл нéнавистью anh ấy sôi sục căm thù; рабóта ~и́т công việc đang sôi nổi

кипу́ч||ий *прил.* 1. cuồn cuộn, sủi bọt; ~ потóк dòng nước cuồn cuộn; 2. *перен.* sôi sục, sôi nổi, rầm rộ, mãnh liệt; ~ая натýра bản tính mãnh liệt, tư chất sôi nổi; ~ая дéятельность hoạt động sôi nổi

кипяти́льник *м.* que điện (dụng cụ) đun nước

кипяти́ть, вскипяти́ть (*В*) đun sôi

кипят||и́ться *несов.* 1. sôi, đun sôi; 2. *разг.* (*горячиться*) nóng nảy, nổi nóng, nổi giận, sôi gan, sôi tiết, sôi máu, nóng mắt; не ~и́сь đừng nóng nảy

кипято́к *м.* 1. nước sôi; 2. (*о вспыльчивом человеке*) *разг.*: он настоя́щий ~ nó nóng tính như lửa, nó nóng như Trương Phi

кипячéние *с.* (sự) đun sôi

кипячён||ый *прил.* (đã) đun sôi; ~ая водá nước đã đun sôi, nước chín

кирáса *ж. ист.* giáp bào

кирасúр *м. ист.* giáp binh

киргúз *м.*, **~ка** *ж.* người Kyrghyz

киргúзский *прил.* (thuộc về) Kyrghyz; ~ язы́к tiếng Kyrghyz

кири́ллица *ж.* chữ cái Kirilic (Cyrilic) (*của dân Slavơ*)

ки́рка *ж.* nhà thờ giáo phái Luther, nhà thờ Tin Lành

киркá *ж.* cuốc chim

киркомоты́га *ж.* cuốc bàn, cuốc bướm

кирпи́ч *м.* (viên, hòn) gạch; *собир.* gạch; тугоплáвкий ~ gạch chịu lửa; одинáрный ~ gạch đơn; силикáтный ~ gạch silicat; облицóвочный ~ gạch ốp (phủ ngoài); класть ~и́ xây (đặt) gạch

кирпи́чн||ый *прил.* 1. (thuộc về) gạch; (*из кирпича*) (bằng) gạch; ~ завóд nhà máy gạch; ~ая клáдка xây gạch; 2.: ~ цвет màu gạch; ✧ ~ чай trà đóng viên

кисéйн||ый *прил.* (bằng) sa, lượt; ✧ ~ая бáрышня cô chiêu, tiểu thư đài các

кисéл||ь *м.* 1. kissel, chè bột quả; 2. *разг.* (*о человеке*) người nhu nhược (bạc nhược); он такóй ~ nó rất nhu nhược; ✧ седьмáя водá на ~é họ hàng xa lắc xa lơ; bà con xa bắn đại bác không tới (*шутл.*)

кисéт *м.* túi đựng thuốc lá

кисея́ *ж.* sa, lượt

кисли́нк||а *ж.*: с ~ой *разг.* có vị chua chua

кисли́ца *ж. бот.* (cây) chua me đất, me đất (*Oxalis*)

ки́сло *нареч.* chua; buồn rầu, rầu rĩ, u sầu, chua xót; ~ улыбну́ться mỉm cười buồn rầu (chua xót)

кислорóд *м. хим.* oxygen, oxy, dưỡng khí

кислорóдн||ый *прил.* (thuộc về) oxygen, oxy, dưỡng khí; ~ое голодáние

мед. đói oxygen, thiếu oxy; ~ая поду́шка *мед.* túi oxygen

ки́сло-сла́дкий *прил.* chua ngọt

кислота́ *ж.* 1. (*свойство*) (vị) chua; 2. *хим.* acid, axit; chất cường toan (*разг.*); бо́рная ~ acid boric

кисло́тность *ж.* (độ, tính) acid, axit, chua, toan; toan độ; ~ по́чвы độ chua của đất; повы́шенная ~ độ chua cao; пони́женная ~ độ chua thấp

кисло́тный *прил.* (có) acid, axit

кислотообразу́ющий *прил.* tạo acid

кислотосто́йкий *прил.* bền (chịu) acid

ки́сл||ый *прил.* 1. chua, chua lè, chua loét, chua lòm; ~ое я́блоко táo chua; ~ое молоко́ sữa chua; 2. *перен. разг.* buồn rầu, rầu rĩ, u sầu, ủ dột, ủ rũ; ~ое лицо́ bộ mặt rầu rĩ (ủ dột, u sầu); ~ая улы́бка nụ cười buồn rầu (chua xót); 3. *хим.* (có) acid; ✧ ~ые щи canh dưa cải bắp

кисля́тина *ж. разг.* 1. (của, đồ) chua, chua lè; 2. *перен.* (*о человеке*) người u sầu, (ủ rũ, hay than vãn)

ки́снуть *несов.* 1. bị chua, chua ra, trở nên chua; 2. *перен. разг.* u sầu, ủ rũ, rầu rĩ, chán chường

киста́ *ж. мед.* nang, u nang, nang thũng

ки́сточка *ж.* 1. (*для рисования*) cọ, bút lông, bút chổi; 2.: ~ виногра́да chùm nho

кисть *ж.* 1. (*часть руки*) bàn tay; то́нкая ~ bàn tay mảnh dẻ; 2. (*гроздь*) chùm; ~ виногра́да chùm nho; 3. (*украшение*) tua, ngù, búp tua, trái găng; 4. (*для краски, клея и т. п.*) cọ, chổi lông, bút lông, bút chổi, chổi; ~ для бритья́ chổi bôi xà phòng cạo râu; 5. (*искусство живописи*) bút pháp, hoạ pháp, hoạ bút, lối vẽ; у него́ сме́лая ~ ông ấy có bút pháp (hoạ pháp) thật bạo

кит *м.* cá voi, cá ông (*Balaendae*)

китаевед *м. см.* китаи́ст

китаеве́дение *с.* Hoa học, Hán học, Trung Quốc học, (môn, khoa) nghiên cứu Trung Quốc

кита́ец *м.* người Trung Quốc (Trung Hoa, Hoa, Hán, Tàu)

китаи́ст *м.* nhà Hoa học (Hán học, Trung Quốc học, nghiên cứu Trung Quốc)

китаи́стика *ж. см.* китаеве́дение

кита́йск||ий *прил.* (thuộc về) Trung Quốc, Trung Hoa, Trung, Hoa, Tàu; ~ язы́к Trung văn, Hoa ngữ, tiếng Trung Quốc, tiếng Hán (Tàu); ✧ ~ая стена́ Vạn lý trường thành; ~ая гра́мота (điều) khó hiểu, phức tạp; разводи́ть ~ие церемо́нии *шутл.* bày ra mọi thứ nghi lễ phiền toái

китая́нка *ж.* người phụ nữ Trung Quốc (Trung Hoa), người đàn bà Tàu

ки́тель *м.* kittel, áo cổ đứng

китобо́ец *м.* tàu đánh cá voi

китобо́й *м.* 1. người đánh cá voi; 2. (*судно*) tàu đánh cá voi

китобо́йн||ый *прил.*: ~ое су́дно tàu đánh cá voi; ~ промы́сел ngành (nghề) đánh cá voi

кито́вый *прил.*: ~ жир mỡ cá voi; ~ ус lược (răng) cá voi; ~ промы́сел nghề đánh cá voi

китолóвный *прил. см.* китобо́йный

китч, кич *м. неизм.* 1. hàng rẻ tiền phổ dụng, đồ mỹ ký, đồ mỹ nghệ rẻ tiền (*về ngoài bắt chước loại hàng sang*); 2. (*стилистическое направление*) trào lưu kitsch (*một loại hình văn hoá quần chúng những năm 60-80 thế kỷ 20*)

кичи́ться *несов.* (*Т*) lên mặt, làm phách, làm cao, phách lối, ngạo đời, coi người bằng nửa con mắt

кичли́во *нареч.* (một cách) kiêu ngạo, kiêu căng, kênh kiệu

кичли́вость *ж.* (tính) kiêu ngạo, kiêu căng, kênh kiệu, ngạo mạn, hợm hĩnh

кичли́вый *прил.* kiêu ngạo, kiêu căng, kênh kiệu, ngạo mạn, hợm hĩnh, ngạo đời, hợm đời, ngạo nghễ, khinh người

киш||е́ть *несов.* 1. (*копошиться*) nhung nhúc, lúc nhúc; 2. (*Т*) (*изобиловать кем-л., чем-л.*) đông nghịt, nhan nhản, đầy dẫy, đầy ối, như rươi, tràn, đầy, ngập; наро́д ~е́л на у́лицах, у́лицы ~е́ли наро́дом ngoài đường phố đông nghịt người, ngoài phố nhan nhản những người là người

кише́чник *м. анат.* (bộ) ruột, tràng; очи́стить ~ tẩy ruột

кише́чн||ый *прил.* (thuộc về) ruột; ~ые заболева́ния (những) bệnh đường ruột; ~ая па́лочка trực khuẩn coli (kết tràng)

кишк||а́ *ж.* 1. *анат.* ruột, tràng; двенадцатипе́рстная ~ ruột tá, tá tràng; прямáя ~ ruột thẳng, trực tràng; 2. *разг.* (*резиновая трубка*) ống cao su; пожáрная ~ vòi rồng (ống cao su) cứu hoả; ✧ вы́мотать все ~и́ кому́-л. *груб.* hành hạ ai tàn tệ hết nước hết cái; у него́ ~ тонка́ *пренебр.* nó không đủ sức

кишла́к *м.* kichlak, làng, xóm, bản (*ở Trung Á*)

кишмя́ *нареч.*: ~ кише́ть nhan nhản, đầy dẫy, đầy ối, như rươi, vô khối, vô thiên lủng

клавиату́ра *ж.* (*рояля, компьютера*) bàn phím; (*пишущей машинки*) bàn mặt chữ

кла́виш *м.*, **~а** *ж.* nút bấm, nút; (*в муз. инструменте*) phím

клад *м.* 1. kho của, kho báu, của chôn, kho báu vật; 2. *перен.* báu vật, của quý, kho tàng quý báu

кла́дбище *с.* nghĩa trang, nghĩa địa, bãi tha ma, mộ địa

кла́дезь *м.*: ~ премýдрости *шутл.* kho tàng trí tuệ, kho trí tuệ

кла́дка *ж.* 1. (*действие*) (sự) xây; 2. (*сооружение*) khối xây; кирпи́чная ~ khối xây bằng gạch

кладова́я *ж.* (*скл. как прил.*) kho chứa, kho; (*для продуктов*) kho thực phẩm, chỗ chứa thức ăn

кладовщи́к *м.* thủ kho, người giữ kho

кладь *ж. собир.* hàng chuyên chở, hành lý; ручна́я ~ hành lý xách tay

кла́ка *ж. собир. театр.* đội vỗ tay (hoan hô) mướn

клакёр *м.* người vỗ tay (hoan hô) mướn

клан *м.* (*родовая община*) bộ tộc, thị tộc, tộc phái

кла́няться, поклони́ться 1. (*Д*) (*делать поклон*) chào, cúi chào, vái chào, bái chào, vái, bái; не ~ с кем-л. không chào ai; ни́зко ~ кому́-л. cúi chào (vái chào) ai; 2. (*Д*) (*посылать привет*) gửi lời chào, nhờ chuyển lời chào; кла́няйтесь ему́ от меня́ nhờ anh chuyển lời chào của tôi đến ông ấy; он проси́л вам ~ cậu ấy nhờ chuyển lời chào đến anh; 3. (*Д, перед Т*) (*униженно просить*) van lạy, cúi xin, van xin, nài xin, kêu nài

кла́пан *м.* 1. *тех.* van, xupap, xú-páp; нáр hơi (*разг.*); выхлопно́й ~ van thoát (xì, xả, thải); предохрани́тельный ~ van (xupap) an toàn, van (xupap) bảo hiểm; 2. *муз.* lưỡi gà; 3. *анат.* van, nắp; серде́чный ~ van tim; 4. (*кармана*) nắp túi

кларне́т *м. муз.* clarinet, hắc tiêu, kèn dài

кларнети́ст *м.* người thổi clarinet

класс *м.* 1. (*социальная группа*) giai cấp; борьба́ ~ов đấu tranh giai cấp; 2. (*ступень обучения*) lớp; учени́к пя́того ~а học sinh lớp năm; 3. (*группа учащихся*) lớp; 4. (*комната в школе*) lớp học, phòng học; 5. *бот., зоол.* lớp; 6. (*разряд*) hạng, loại, bậc, cấp; биле́т пе́рвого ~а vé hạng nhất;

✧ ~ы (*детская игра*) (trò) đánh tàu bay, nhảy ô

кла́ссик *м.* tác gia/tác giả cổ điển (kinh điển); языку́ на́до учи́ться у ~ов ngôn ngữ thì phải học ở các tác gia (tác giả) cổ điển

кла́ссика *ж. собир.* (các) tác phẩm cổ điển, tác phẩm kinh điển

классифика́тор *м.* 1. (*человек*) người phân loại (phân hạng); 2. *лингв.* loại từ

классифика́ция *ж.* 1. (*действие*) (sự) phân loại, phân hạng; ~ языко́в phân loại ngôn ngữ; 2. (*система распределения*) (cách, hệ thống) phân loại, phân hạng, xếp loại, xếp hạng

классифици́ровать *несов. и сов.* (*В*) phân loại, phân hạng, xếp loại, xếp hạng

классици́зм *м.* 1. *лит., иск.* classicism, trào lưu (trường phái, chủ nghĩa) cổ điển; 2. (*система образования*) (nền) học vấn cổ điển; 3. *лингв.* từ ngữ cổ điển

класси́чески *нареч.* (một cách) cổ điển, kinh điển

класси́ческ||ий *прил.* 1. cổ điển, kinh điển; ~ая ру́сская литерату́ра văn học cổ điển Nga; ~ая му́зыка âm nhạc cổ điển; 2. (*типичный*) điển hình; ~ образе́ц điển hình; ✧ ~ие языки́ (các) ngôn ngữ cổ điển; ~ие черты́ лица́ nét mặt đẹp theo lối cổ điển; ~ая борьба́ *спорт.* (môn) vật Hy-La, vật cổ điển

кла́ссно *нареч. разг.* (một cách) tuyệt vời, tuyệt trần, tuyệt

кла́ссность *ж.* (tính chất) hạng loại, cấp bậc

кла́сс||ный *прил.* 1. (thuộc về) lớp, lớp học; ~ руководи́тель (giáo viên) chủ nhiệm lớp; giáo viên chính; ~ая доска́ bảng đen (*của lớp*); ~ая ко́мната phòng học, lớp học; 2. *спорт.* hạng nhất, ưu tú; ~ игро́к cầu thủ hạng nhất; 3. *разг.* (*отличный*) tuyệt vời, tuyệt trần, tuyệt

кла́ссовость *ж.* tính giai cấp, giai cấp tính

кла́ссов||ый *прил.* (thuộc về) giai cấp; ~ое созна́ние ý thức giai cấp; ~ая борьба́ đấu tranh giai cấp; ~ые противоре́чия (những) mâu thuẫn giai cấp; ~ соста́в cơ cấu (thành phần) giai cấp; ~ые разли́чия sự khác nhau (khác biệt) về giai cấp

класть, положи́ть (*В*) 1. đặt, để, đưa (cho, bỏ, tra)... vào; (*подмешивать*) pha... vào; ~ кни́гу на стол để (đặt) cuốn sách lên bàn; ~ де́ньги в карма́н cho (bỏ) tiền vào túi; ~ кого́-л. в больни́цу đưa ai vào bệnh viện; ~ са́хар в чай cho đường vào trà; ~ кра́ски на холст quét (phết) sơn lên vải; ~ печа́ть на что́-л. đóng dấu lên cái gì; ~ но́гу на́ ногу (ngồi) tréo chân, tréo mảy, vắt chân; 2. (*делать вклад*) gửi... vào; ~ де́ньги в банк, на кни́жку gửi tiền vào ngân hàng, vào quỹ tiết kiệm; 3. *тк. несов.* (*строить*) đặt, xây; ~ печь xây lò sưởi; ~ сте́ну xây tường; ~ фунда́мент đặt (đổ, làm) nền; *перен.* đặt nền móng (cơ sở, nền tảng); ✧ ~ я́йца đẻ trứng; ~ что́-л. под суко́н хе́р хо́ (ngâm tôm) việc gì; положи́ть слова́ на му́зыку phổ nhạc; положи́ть жизнь за ро́дину hiến thân cho Tổ quốc, xả thân vì nước; ~ зу́бы на по́лку treo mõm, treo mỏ, treo niêu

клёв *м.* (sự) mổ; đớp, cắn mồi, cắn câu (*ср.* клева́ть)

клева́ть, клю́нуть 1. (*В*) (*о птицах*) mổ; ~ зёрна mổ thóc; 2. (*о рыбе*) đớp, đớp mồi, cắn mồi, cắn câu; ✧ ~ но́сом ngủ gật, ngủ gà ngủ gật

кле́вер *м. бот.* (cây) cỏ ba lá, cỏ chĩa ba (*Trifolium pratense*)

кле́верн||ый *прил.*: ~ые посе́вы cánh đồng cỏ ba lá (cỏ chĩa ba)

клевета́ *ж.* (sự, điều, lời) vu khống, vu oan, vu cáo, tố điêu

клевета́ть *несов.* (на *В*) vu khống, vu oan, vu cáo, tố điêu, sàm báng, đặt điều nói oan, vu oan giá hoạ

клеветни́к *м.* kẻ vu khống (vu oan, tố điêu)

клеветни́ческ||ий *прил.* (có tính chất) vu khống, vu oan, vu cáo, điêu ngoa, điêu toa, sàm báng; ~ое обвине́ние lời buộc tội vu khống (điêu ngoa, vu oan giá hoạ)

клев||о́к *м.* (cái, cú) mổ, đớp

клееваре́ние *с.* (sự, ngành) nấu keo, nấu cồn, nấu hồ

клеев||о́й *прил.* (thuộc về) keo, cồn, hồ; ~а́я кра́ска keo màu, sơn dính, sơn keo

клеёнка *ж.* vải sơn, vải dầu

клеёнчатый *прил.* (bằng) vải sơn, vải dầu

кле́ить *несов.* (*В*) dán, gắn

кле́||иться *несов.* 1. dán, dính, bám; бума́га легко́ ~ится giấy dễ dán (dễ dính); 2. *разг.*: де́ло не ~ится công việc không chạy; разгово́р не ~ится câu chuyện rời rạc (nhạt nhẽo, không mặn mà)

клей *м.* keo, cồn, hồ; столя́рный ~ keo dán gỗ

кле́йкий *прил.* dính, dinh dính, láp nháp; ✧ ~ рис nếp, gạo nếp, cơm nếp, xôi

клейкови́на *ж.* (chất) gluten

кле́йкость *ж.* (tính, độ) dính, bám

клейме́ние *с.* (sự) đóng dấu

клеймёный *прил.* 1. (*о товаре*) (có) đóng dấu, in nhãn hiệu; 2. *ист.* (có) đóng dấu sắt nung

клейми́ть, заклейми́ть (*В*) 1. (*на товаре*) đóng (in) dấu; 2. *ист.* đóng dấu sắt nung; 3. *перен.* nghiêm khắc lên án, phỉ nhổ, buộc tội, đả phá; ~ кого́-л. позо́ром phỉ nhổ ai, nguyền rủa ai

клеймо́ *с.* 1. (*фабричное*) nhãn hiệu, thương hiệu, dấu; 2. *ист.* dấu sắt nung; 3. *перен.* vết, tì, tì vết; ~ позо́ра vết nhơ (nhục, ô nhục)

кле́йстер *м.* hồ tinh bột, bột hồ, hồ

клёво *нареч. прост.* (một cách) tuyệt, tuyệt vời, tuyệt trần; tuyệt cú mèo (*разг.*)

клёвый *прил. прост.* tuyệt, tuyệt vời, tuyệt trần; tuyệt cú mèo (*разг.*)

клёкот *м.* tiếng kêu coóc-coóc (*của một số chim*)

клекота́ть *несов.* kêu coóc-coóc (*nói về một số chim*)

кле́мма *ж. тех., эл.* đầu dây, đầu cực điện; соедини́тельная ~ đầu nối

клён *м. бот.* (cây) phong, thích (*Acer*)

клено́вый *прил.* (thuộc về) phong, thích; (*сделанный из клёна*) (bằng) gỗ phong, gỗ thích; ~ лист lá phong; ~ стол bàn gỗ phong; ~ бульва́р đường cây phong

клепа́ло *с. тех.* búa tán đinh (tán rivê)

клепа́льн||ый *прил. тех.*: ~ молото́к búa tán đinh (tán rivê); ~ая маши́на máy tán đinh (tán rivê)

клепа́льщик *м.* thợ tán đinh (tán rivê)

клепа́ть I *несов.* (*В*) *тех.* tán đinh, tán rivê, ghép... bằng rivê (đinh tán)

клепа́ть II *несов.* (на *В*) (*клеветать*) *разг.* vu khống, sàm báng, đặt điều nói oan

клёпк||а *ж.* 1. *тех.* (sự) tán đinh, tán rivê, ghép bằng rivê (đinh tán); 2. (*бочарная*) (mảnh) ván đóng thùng; ✧ у него́ како́й-то (*или* одно́й) ~и в голове́ не хвата́ет cậu ta không thông minh, nó đụt lắm

клептома́н *м.* người thích ăn cắp vặt (hay tắt mắt, chôm vặt)

клептома́ния *ж.* (tật, thói, bệnh) thích ăn cắp vặt, hay tắt mắt, chôm vặt

клерика́л *м.* người theo thuyết giáo quyền (chủ nghĩa tăng lữ)

клерикали́зм *м.* thuyết giáo quyền, chủ nghĩa tăng lữ

клёст *м. зоол.* chim mỏ tréo (*Loxia leucoptera*)

кле́тк||а *ж.* 1. (*для зверей*) chuồng, cũi, chuồng thú; (*для птиц*) lồng, bu, chuồng, lồng chim; 2. (*на материи, шахматной доске и т. п.*) ô, ô vuông; в ~у кẻ ô (ô vuông); 3. *биол.* tế bào; строе́ние ~и cấu trúc tế bào; ✧ грудна́я ~ *анат.* lồng ngực; ле́стничная ~ buồng cầu thang, hành lang thang gác

кле́точк||а *ж.* 1. *биол.* tế bào; 2. *см.* кле́тка 2

кле́точн||ый *прил.* 1. (thuộc về) chuồng, cũi, lồng, bu; 2. *биол.* (thuộc về) tế bào; ~ая тео́рия lý thuyết tế bào; ~ая инжене́рия kỹ thuật tế bào

клету́шка *ж. разг.* phòng con, buồng xép

клетча́тка *ж. бот., тех.* (chất) cellulos, xelulo, xenlulo

кле́тчатый *прил.* 1. (*в клетку*) kẻ ô, kẻ ô vuông; 2. *биол.* (có) tế bào

клеть *ж.* 1. (*при избе*) nhà kho, kho; 2. (*в шахте*) lồng thang máy, cage, cagiơ, cũi

клёцки *мн.* (*ед.* клёцка *ж.*) viên bột nấu canh

клёш *м.* lai rộng, rộng lai; брю́ки ~ quần rộng lai; ю́бка ~ váy rộng lai

клешня́ *ж.* càng (*cua, tôm, v. v...*)

клещ *м. зоол.* (con) ve, tích, tíc, bét (*Acarina*)

клещеви́на *ж. бот.* (cây) thầu dầu, đu đủ tía, tỳ ma (*Ricinus communis*)

кле́щи *мн.* (*скл. как ж.*) kìm, kẹp; ✧ брать в ~ *воен.* kẹp (bọc) gọng kìm

клие́нт *м.*, **~ка** *ж.* khách hàng, bạn hàng; (*ресторана тж.*) thực khách; (*у адвоката и т.п.*) thân chủ

клиенту́ра *ж. собир.* khách hàng, bạn hàng; (*ресторана тж.*) thực khách; (*у адвоката и т.п.*) thân chủ

кли́зм||а *ж.* 1. (*вливание*) (sự) rửa ruột, thụt ruột, thụt tháo; поста́вить кому́-л. ~у rửa ruột cho ai; 2. (*прибор*) (cái) bốc, thụt, ống thụt

кли́ка *ж.* bè lũ, bọn, lũ, tụi, phường

кли́кать I, кли́кнуть kêu, gọi

кли́кать II, кли́кнуть *информ.* click, nhắp (ấn, bấm) chuột

кли́кнуть I, II *сов. см.* кли́кать I, II

клику́ша *ж.* người đàn bà loạn thần kinh (động kinh)

клику́шество *с.* (bệnh) loạn thần kinh, động kinh (*chủ yếu ở phụ nữ*)

кли́макс *м. мед.* (thời kỳ) mãn kinh, tắt kinh, tuyệt kinh

климакте́рий *м. мед. см.* кли́макс

климактери́ческий *прил. мед.*: ~ во́зраст tuổi mãn kinh (tắt kinh, tuyệt kinh); ~ пери́од thời kỳ mãn kinh (tắt kinh, tuyệt kinh)

кли́мат *м.* 1. khí hậu; тропи́ческий ~ khí hậu nhiệt đới; влажный ~ khí hậu ẩm ướt; жа́ркий ~ khí hậu nóng nực; 2. *перен.*: иску́сственный ~ khí hậu nhân tạo; светово́й, цветово́й, звуково́й ~ tổng hoà các điều kiện về ánh sáng, màu sắc, âm thanh; обще́ственный ~ hoàn cảnh (bầu không khí) xã hội; нра́вственный ~ bầu không khí đạo đức; междунаро́дный ~ bầu không khí quốc tế; ~ коллекти́ва bầu không khí của tập thể

климати́ческий *прил.* (thuộc về) khí hậu

климато́лог *м.* nhà khí hậu học, chuyên viên về khí hậu

климатологи́ческий *прил.* (thuộc về) khí hậu học

климатоло́гия *ж.* khí hậu học

климатотерапи́я *ж.* liệu pháp khí hậu

климатро́н *м.* nhà kính có khí hậu nhân tạo

клин *м.* (*мн.* ~ья) 1. (cái) nêm, chèn, chêm; загна́ть ~ в бревно́ đóng nêm vào gỗ; 2. *перен.* (*военная операция*) mũi tung thâm (thọc sâu, dao nhọn); 3. (*участок земли*) mảnh (miếng, vạt, lô) đất, mảnh (miếng, vạt, chân) ruộng; 4. (*материи*) miếng vải chèn; ✧ ~ ~ом вышиба́ть ≅ độc trị độc; độc giải độc; вбить ~ ме́жду ке́м-л. chia rẽ ai, làm cho ai sinh sự lẫn nhau; свет не ~ом сошёлся *погов.* đâu phải là duy nhất trên đời; куда́ ни кинь — всё ~ *погов.* ≅ cùng đường cùng kế; cùng đường mạt lộ; vô kế khả thi; không có lối thoát; hoàn toàn bế tắc

кли́ник||а *ж.* clinic, y viện, bệnh khoa, bệnh viện thực hành; лечь в ~у nằm clinic (y viện, bệnh khoa)

клини́ц||ист *м.* thầy thuốc lâm sàng

клини́ческ||ий *прил.* (thuộc về) clinic, y viện, bệnh khoa, bệnh viện thực hành, lâm sàng; ✧ ~ая смерть (cái) chết lâm sàng

клино́к *м.* lưỡi (*dao, kiếm, v.v...*)

клинообра́зн||ый *прил.* (có) dạng nêm, hình nêm; ~ые письмена́ chữ dạng nêm, chữ tiết hình

кли́нопись *ж.* chữ dạng nêm, chữ tiết hình

клип *м. информ.* clip, đoạn phim video

клипме́йкер *м. информ.* người làm clip

кли́псы *мн.* (đôi) hoa tai, bông tai

клир *м.* 1. giới tu sĩ; 2. (*церковный хор*) ban hát, đội ca

кли́ринг *м. торг.* (lối) thanh toán clearing/cliring, thanh toán bù trừ

кли́рос *м. церк.* chỗ ban hát, chỗ đội ca đứng

клистро́н *м. тех.* máy klistron

клич *м.* (lời) kêu gọi, hiệu triệu; кли́кнуть ~ kêu gọi, hiệu triệu

кли́чка *ж.* 1. (*животного*) tên; 2. (*прозвище*) tên riêng, tên lóng, biệt danh; (*в шутку*) tên đùa; (*в насмешку*) tên nhạo; конспирати́вная ~ bí danh; парти́йная ~ bí danh trong đảng

клише́ *с. нескл.* 1. *полигр.* cliché, clisê, bản kẽm; 2. *перен.* (*избитое выражение*) sáo ngữ, (điều, lời nói) sáo mòn, nhàm chán

клок *м.* (*мн.* кло́чья *и* ~и́) 1. dúm, mớ, nắm, nạm, chùm; ~ волóс dúm (nắm, mớ, nạm) tóc; ~ ше́рсти chùm (nắm, nạm) lông; 2. (*обрывок, кусок*) mảnh, miếng, rẻo, mẩu, vụn, mụn; ~ пла́тья mụn áo; разорва́ть что́-л. в кло́чья xé tan cái gì, xé nát cái gì ra từng mảnh

клокот||а́ть *несов.* 1. (*бурлить — о море, реке и т. п.*) (réo) ầm ầm; (*при кипении*) (sôi) sùng sục; 2. (*в горле*) (kêu) khò khè; (*в груди и т. п.*) (kêu) ục ục, ùng ục; 3. *перен.* sôi sục, rạo rực; в нём клоко́чет гнев anh ta sôi tiết lên; ра́дость ~а́ла в нём chàng rạo rực niềm vui

клон *м. научн.* clon, (vật) nhân bản, nhân bản vô tính

клони́рование *с. научн.* cloning, (sự) nhân bản, nhân bản vô tính, tạo sinh vô tính

клони́ровать *несов.* (*В*) *научн.* clon, nhân bản, nhân bản vô tính, tạo sinh vô tính

клони́ть *несов.* 1. làm... cúi (nghiêng) xuống, làm xiêu (cong); ве́тер кло́нит дере́вья gió làm xiêu (cong) cây; ло́дку кло́нит на́бок thuyền nánh (bị nghiêng một bên); 2. (*чаще безл.*): меня́ кло́нит ко сну tôi buồn ngủ; 3. *перен.* (к *Д*) (*предрасполагать, влечь*) gây, gợi, thúc đẩy; 4. *перен.* (к *Д*) (*направлять*) hướng, lái, đưa; ~ разгово́р к чему́-л. hướng (lái, đưa) câu chuyện đến điều gì; к чему́ он кло́нит? nó muốn cái gì nhỉ?

клон||и́ться *несов.* 1. cúi (nghiêng, cong) xuống, nghiêng mình, nghiêng, ngả, xiêu; де́рево кло́нится от ве́тра cây nghiêng vì gió; со́лнце ~и́лось к зака́ту mặt trời xế tà, mặt trời đã ngả về tây; 2. (к *Д*) (*приближаться*) gần, gần đến; день кло́нится к ве́черу xế chiều; де́ло кло́нится к развя́зке công việc sắp (gần) kết thúc; 3. (к *Д*) (*иметь своей целью*) nhằm, hướng; я ви́жу, к чему́ э́то кло́нится tôi thấy cái đó (việc ấy) dẫn đến đâu

клоп *м.* 1. bọ xít, bọ hôi, rệp (*Hemiptera*); (*постельный*) rệp (*Cimex lectularius*); 2. *шутл.* (*малыш*) (cậu, thằng) nhóc, nhóc con, ôn con

клопомо́р *м.* thuốc diệt rệp

кло́ун *м.* (người) hề

клоуна́да *ж.* (thể loại, tiết mục) hề

клоуне́сса *ж. разг.* (người) hề nữ

кло́унский *прил.* (thuộc về) hề; ~ но́мер tiết mục hề

клохта́нье *с.* (tiếng) cục tác, cục cục

клохта́ть *несов.* 1. cục tác, cục cục; 2. *перен.* càu nhàu, cằn nhằn, lầu bầu, lẩm bẩm, lầm bầm

клочкова́тый *прил.* có nhiều dúm (nắm) con

клоч||о́к *м.* dúm nhỏ, nắm con, mảnh, miếng, rẻo, thẹo, vụn, mụn; ~ земли́ mảnh ruộng, miếng (thẹo) đất; ~ бума́ги mẩu (mảnh, rẻo) giấy con; разорва́ть в ~ки́ xé nát ra từng mảnh, xé tan tành

клуб I *м.* (*общественный*) club, câu lạc bộ; спорти́вный ~ câu lạc bộ thể thao

клуб II *м.* (*пара и т. п.*) đám, làn, luồng; ~ы́ ды́ма làn (đám, luồng) khói; ~ы́ пы́ли đám bụi cuốn

клубенёк *м. бот.* nốt sần, nốt rễ

клу́бень *м.* củ, thân củ

клуб||и́ться *несов.* cuồn cuộn bốc lên, bốc lên, cuốn, xoáy, cuốn lốc; дым ~и́лся khói cuồn cuộn bốc lên (bốc lên nghi ngút); пыль ~и́тся bụi cuốn

клубни́ка *ж.* 1. (*растение*) (cây) dâu tây (*Fragaria elatior*); 2. (*ягода*) (quả, trái) dâu tây

клубни́чн||ый *прил.* (thuộc về) dâu tây; (*из клубники*) (bằng) dâu tây; ~ое варе́нье mứt dâu tây

клу́бн||ый *прил.* (thuộc về) club, câu lạc bộ

клуб||о́к *м.* 1. cuộn, búp; ~ шерсти búp (cuộn) len; ~ ни́ток cuộn chỉ; 2. *перен.* mớ bòng bong, đống lộn xộn; распу́тать ~ gỡ cho ra mớ bòng bong; ✧ свернýться ~ко́м nằm cuộn tròn (khoanh tròn); ~ в го́рле nghẹn ngào, nghẹn cổ

клу́мба *ж.* bồn (luống) hoa

клык *м.* 1. nanh; (*у слона*) ngà; ~ кабана́ nanh lợn lòi; 2. (*у человека*) răng nanh

клыка́стый *прил.* (có) nanh to

клюв *м.* mỏ (*chim*)

клюка́ *ж.* gậy chống, gậy

клю́ква *ж.* 1. (*растение*) (cây) nham lê (*Oxycoccus palustris*); 2. (*ягода*) (quả, trái) nham lê; ✧ развéсистая ~ ≅ trái bí to bằng đình làng (*шутл.*)

клю́квенный *прил.* (thuộc về) nham lê

клю́кнуть *сов. разг.* nốc một hơi, uống một mạch

клю́нуть *сов. см.* клева́ть

ключ I *м.* 1. chìa khoá, thìa khoá; запере́ть на ~ khoá lại; ~ от ко́мнаты chìa khoá phòng; 2. *перен.* chìa khoá, thìa khoá, bí quyết; ~ к реше́нию пробле́мы chìa khoá để giải quyết vấn đề; 3. *муз.* chìa, dấu nhạc, phổ hiệu; баcóвый ~ chìa fa, dấu nhạc âm trầm; 4. *тех.* clê, cờ lê, lắc lê, chìa vặn; телегра́фный ~ manip, cần manip; шве́дский ~ mỏ lết, clê điều cữ, 5. (*к шифру*) chìa khoá (*mật mã*); 6. *лингв.* bộ; ✧ под ~ (сдава́ть, сдать, стро́ить и т.п.) hợp đồng chìa khoá trao tay

ключ II *м.* (*родник*) mạch, mội, mạch nước, nguồn nước; ✧ бить ~о́м sôi sùng sục, sôi sục, dào dạt, sôi nổi; жизнь бьёт ~о́м cuộc sống đang sôi sục (sôi nổi, dào dạt)

ключев||о́й I *прил.* 1. xung yếu, chủ yếu, then chốt, mấu chốt; ~а́я пози́ция vị trí chủ yếu (xung yếu, then chốt, mấu chốt, chốt); ~ы́е о́трасли промы́шленности những ngành chủ yếu (then chốt, mấu chốt) của công nghiệp; 2. *муз.*: ~ знак chìa, dấu nhạc, phổ hiệu

ключев||о́й II *прил.* (thuộc về) mạch, mội, mạch nước, nguồn nước; ~а́я вода́ nước mạch (mội)

ключи́ца *ж. анат.* xương đòn (đòn gánh, quai xanh)

клю́шка *ж. спорт.* (*для хоккея*) gậy hockey (hoccây), gậy cong; (*для гольфа*) gậy đánh golf, gậy móc

кля́кс||а *ж.* vết (giọt, chấm) mực; посади́ть ~у vấy một giọt mực

кля́нчить *несов. разг.* vòi, vòi vĩnh, van xin, nài xin, kèo nhèo; ~ де́ньги vòi tiền

кляп *м.* (*из куска дерева*) (cái) ngáng miệng; (*из тряпки*) dàm, giẻ nhét mồm (bịt miệng); засу́нуть ~ в рот nhét giẻ vào miệng, đóng dàm vào miệng, ngáng miệng, bịt họng

кля́сть *несов.* (*В*) chửi, rủa, chửi rủa, nguyền rủa, chửi bới

кля́сться, покля́сться thề, nguyền, nguyện, thề nguyền, thệ nguyện, tuyên thệ, phát thệ, thề thốt, thề bồi; кляну́сь тебе́, что... tôi thề với anh rằng...; ~ в ве́чной любви́ thề yêu dấu suốt đời; ~ сде́лать что́-л. nguyện làm cái gì; ~ и божи́ться, ~ всеми святы́ми thề sống thề chết

кля́тв||а *ж.* (lời) thề, nguyền, nguyện, thề nguyền, thệ nguyện, tuyên thệ, phát thệ; взять ~у с кого́-л. bắt ai thề (tuyên thệ); нару́шить ~у vi phạm (làm trái, phản lại) lời thề, bội thệ, bội minh

кля́твенн||ый *прил.*: ~ое обеща́ние (lời) thề, nguyền, tuyên thệ, thề nguyền, thệ nguyện

кля́твопреступле́ние *с.* (tội) phản bội lời thề, bội thệ, bội minh

кля́твопресту́пник *м.* kẻ phản bội lời thề (bội thệ, bội minh)

кля́уза *ж. разг.* (*донос*) (sự, lời) tố giác, cáo giác; (*клевета*) (sự, lời) vu khống, vu oan, vu cáo, nói điêu, tố điêu

кля́узник *м. разг.* (*доносчик*) kẻ tố giác (cáo giác, bẩm báo); (*клеветник*) kẻ vu khống (vu oan, vu cáo)

кля́узничать *несов. разг.* (*доносить*) tố giác, cáo giác, bẩm báo; (*клеветать*) vu khống, vu oan, vu cáo, nói điêu, tố điêu

кля́узн||ый *прил. разг.* điêu ngoa, điêu toa, điêu ác, gian trá; ~ое де́ло vụ án gian trá, công việc đầy mánh khoé đen tối; ~ челове́к con người điêu ngoa (điêu toa), kẻ đầm bị thóc chọc bị gạo, tay thầy giùi

кля́ча *ж.* 1. nghẽo, ngựa gầy, ngựa xấu; 2. *разг.* người yếu đuối (gầy còm)

кне́ли *мн.* viên thịt (cá) băm

кни́г||а *ж.* 1. (quyển, cuốn) sách; ~ для чте́ния văn tuyển để đọc; 2. (*для записей*) (cuốn) sổ, sổ ghi, sổ ghi chép; ~ жа́лоб и предложе́ний sổ góp ý kiến, sổ phê bình và đề nghị; ~ за́писи а́ктов граждáнского состоя́ния sổ hộ tịch; ~ почёта sổ danh dự, sổ vàng; 3. (*том*) tập, cuốn, quyển; ✧ вам и ~и в ру́ки anh là người am hiểu; ~ за семью́ печа́тями (điều) không thể nào hiểu được, bí ẩn

книгове́д *м.* nhà thư tịch học, chuyên viên nghiên cứu sách

книгове́дение *с.* thư tịch học, môn nghiên cứu sách

книгое́д *м.* 1. mọt ăn sách, mọt sách; 2. *ирон. см.* кни́жник 2

книгоизда́тельск||ий *прил.* (thuộc về) xuất bản sách, ấn hành sách; ~ое де́ло công việc xuất bản sách

книгоизда́тельство *с.* nhà xuất bản, nhà sách; thư xã (*уст.*)

книгоно́ша *м. и ж.* 1. (*продавец*) người bán sách rong; 2. (*библиотекарь*) nhân viên túi sách lưu động

книгообме́н *м.* (sự) trao đổi sách; междунаро́дный ~ trao đổi sách quốc tế

книгопеча́тание *с.* (sự) in sách, in ấn sách

книготорго́вля *ж.* (sự) bán sách, buôn bán sách

книгохрани́лище *с.* 1. kho sách; 2. (*библиотека*) tàng thư viện, thư viện

кни́жк||а *ж.* 1. (quyển, cuốn) sách nhỏ, sách; записна́я ~ sổ tay; 2. (*документ*) sổ, thẻ, sổ con; чле́нская ~ sổ (thẻ) hội viên; че́ковая ~ sổ séc; сберега́тельная ~ sổ tiết kiệm; положи́ть де́ньги на ~y gửi tiền vào sổ tiết kiệm; 3. *анат.* dạ lá sách

кни́жка-игру́шка *ж.* sách chơi (đồ chơi)

кни́жка-карти́нка *ж.* sách tranh

кни́жник *м.* 1. (*любитель книг*) người yêu (ham thích, yêu thích) sách; 2. *ирон.* bồ đựng sách, người sách vở, mọt sách

кни́жно *нареч.* (một cách) sách vở, không sát thực tế

кни́жн||ый *прил.* 1. (thuộc về) sách; ~ая торго́вля việc bán (buôn bán) sách; ~ магази́н hiệu sách, cửa hàng sách; ~ шкаф tủ sách; 2. (*отвлечённый, далёкий от жизни*) sách vở, không sát thực tế, xa thực tế, không thiết thực, giáo điều; ~ые зна́ния kiến thức sách vở, tri thức không thiết thực (xa thực tế); 3. (*о выражении и т. п.*) văn hoa, sách vở; ~ стиль lối viết văn hoa, phong cách sách vở; ✧ Кни́жная пала́та Viện thư tịch trung ương

кни́зу *нареч.* xuống, xuống dưới, về phía dưới; опусти́ть ~ hạ (để, buông, bỏ) xuống

кно́пк||а *ж.* 1. (*канцелярская*) đinh ấn (găm, ghim, rập); 2. (*нажимная*) nút, núm, nút (núm) bấm; (*звонка*) núm chuông; пусково́я ~ nút khởi động; нажа́ть ~y bấm nút; 3. (*застёжка*) khuy (cúc) bấm; ✧ нажа́ть на все ~и dùng mọi cách, xoay đủ kiểu, giở trăm phương nghìn kế

кно́почный *прил.*: ~ телефо́н máy điện thoại bấm nút

кнут *м.* roi; бить ~о́м quất, đánh bằng roi; ✧ поли́тика ~á и пря́ника chính sách cà rốt – dùi cui (vừa khủng bố vừa mua chuộc)

кнутови́ще *с.* cán roi

княги́ня *ж.* công tước (hầu tước) phu nhân

кня́жение *с.* (sự) trị vì, ở ngôi vị (*công tước, hầu tước*)

кня́жеск||ий *прил.* (thuộc về) công tước, hầu tước; ~ая дружи́на đội thân binh của công tước (hầu tước)

кня́жество *с.* công quốc, hầu quốc

кня́жич *м.* công tước (hầu tước) công tử

княжна́ *ж.* công tước (hầu tước) tiểu thư

князь *м.* công tước, hầu tước; (*правитель*) hoàng tử, quận vương, vương công

ко *предлог см.* к

коалицио́нн||ый *прил.* (thuộc về) liên hiệp, liên hợp, liên minh, liên kết; ~ое прави́тельство chính phủ liên hiệp

коали́ци||я *ж.* (sự) liên hiệp, liên hợp, liên minh, liên kết; (*блок*) (khối) liên minh, liên hiệp, liên hợp; образова́ть ~ю liên hiệp, liên hợp, liên minh, liên kết

ко́бальт *м.* 1. *хим.* cobalt, côban; 2. (*краска*) (thuốc màu) cobalt, côban

кобе́ль *м.* chó đực

ко́бра *ж. зоол.* rắn hổ mang (*Naja*)

кобура́ *ж.* bao súng lục

кобы́ла *ж.* 1. ngựa cái; 2. *спорт.* ngựa, ngựa gỗ; 3. *разг.* (*о женщине*) người đàn bà lực lưỡng; con ngựa cái (*груб.*)

кобыли́ца *ж. см.* кобы́ла

кобы́лка *ж.* 1. ngựa cái tơ; 2. (*у струнного инструмента*) đế dây; 3. (*насекомое*) châu chấu (*Asiotmethis mucaritus*)

ко́ваный *прил.* 1. (*сделанный посредством ковки*) (được) rèn; 2. (*обитый железом*) viền (cạp, đóng đai) sắt; ~ сунду́к rương viền sắt, hòm đóng đai sắt

кова́рно *нареч.* (một cách) nham hiểm, quỷ quyệt, thâm độc

кова́рность *ж. см.* кова́рство

кова́рн||ый *прил.* nham hiểm, giảo quyệt, quỷ quyệt, thâm hiểm, gian hùng, thâm độc, khoảnh độc, gian trá; ~ враг kẻ thù giảo quyệt (thâm độc, nanh nọc); ~ая улы́бка nụ cười thâm hiểm (độc địa); ~ые приёмы độc chiêu, thủ đoạn nham hiểm (giảo hoạt), mánh khoé quỷ quyệt (tinh ma); ~ые за́мыслы quỷ kế, âm mưu nham hiểm (thâm độc)

кова́рство *с.* 1. (tính) nham hiểm, giảo quyệt, quỷ quyệt, thâm hiểm, gian hùng, thâm độc, khoảnh độc, gian trá; 2. (*поступок*) (điều) độc địa, quỷ quyệt, gian trá, giảo quyệt

ков||а́ть *несов.* (*В*) 1. rèn; 2. *перен.* rèn luyện, rèn giũa, rèn đúc, hun đúc, đào tạo, tạo nên; ~ ка́дры rèn luyện (rèn đúc, đào tạo) cán bộ; ~ своё сча́стье xây dựng (tạo nên) hạnh phúc của mình; 3. (*подковывать*) bịt móng ngựa, đóng móng; ✧ куй желе́зо, пока́ горячо́ *погов.* rèn đi khi sắt đang nóng; chớ bỏ lỡ thời cơ

ковбо́й *м.* cowboy, cao bồi (*người chăn súc vật ở châu Mỹ*)

ковбо́йка *ж. разг.* áo sơmi kẻ ô

ков||ёр *м.* 1. (tấm) thảm; (*на арене*) thảm sân khấu; ~ на стене́ thảm treo tường; ткать ~ dệt thảm; рабо́тать, выступа́ть у ~pá (*в цирке*) đóng vai hề xiếc; 2. (*то, что покрывает какое-л. пространство*) thảm, bãi; ~ цвето́в thảm hoa; зелёный ~ thảm (bãi) cỏ; сне́жный ~ thảm tuyết; ✧ ~-самолёт *фольк.* tấm thảm bay; вызыва́ть, поста́вить кого́-л. на ~ triệu ai đến để nói chuyện nghiêm nghị, gọi ai đến quở trách/phê bình; стоя́ть, быть на ~pé пе́ред ке́м-л., *или* у кого́-л. bị gọi đến trước mặt ai để nghe lời quở trách/phê bình

кове́рканье *с.* (sự) làm hỏng, làm móp, bóp méo, xuyên tạc

кове́ркать, искове́ркать (*В*) 1. (*портить*) làm hỏng (móp, méo, gãy), bóp méo; 2. *перен.* (*искажать*) xuyên tạc, bóp méo, bẻ queo, làm sai lệch; (*произносить неправильно*) nói trại, nói trọ trẹ, phát âm sai; ~ чужу́ю мысль xuyên tạc (bóp méo, bẻ queo) ý của người khác; ~ ру́сские слова́ nói trại (trọ trẹ) tiếng Nga

ковёрко́т *м.* vải covercoat, vải len

ковёрко́товый *прил.* (bằng) covercoat, vải len

ковёрный *м.* (*в цирке*) hề xiếc

ко́вка *ж.* 1. (sự) rèn; 2. (*лошадей*) (sự) bịt móng, đóng móng

ко́вкий *прил.* rèn được, dễ rèn; ~ мета́лл kim loại dễ rèn

ко́вкость *ж.* (tính) dễ rèn

коври́га *ж.* bánh mì tròn

коври́жк||а *ж.* bánh ngọt; ✧ ни за каки́е ~и các vàng cũng không..., cho

ăn kẹo cũng không..., với bất cứ giá nào cũng không...

ко́врик *м.* (tấm) thảm con; (*у двери*) thảm chùi chân

ковро́вщи||к *м.*, **~ца** *ж.* thợ dệt thảm

ковро́в||ый *прил.* (thuộc về) thảm; ~ая доро́жка thảm trải hành lang; ✧ ~ые бомбардиро́вки ném bom rải thảm

ковш *м.* 1. (*для воды*) gàu, gáo; 2. *тех.* gàu, gàu xúc, thùng, phễu; литéйный ~ thùng (nồi) rót; ~ землечерпáлки gàu máy xúc

ковчéг *м.* 1. (chiếc) tàu; Нóев ~ chiếc tàu của Noê (Nô-ê); 2. *церк.* hòm đựng thánh tích

ковы́ль *м. бот.* (cây) vũ mâu (*Stipa*)

ковыля́ть *несов. разг.* (đi) khập khiễng, cà nhắc, tập tễnh; (*о детях*) (đi) chập chững

ковыря́ть *несов.* (*В, Т,* в *П*) *разг.* cạy, khêu, xỉa, ngoáy, gảy, nghí ngoáy; ~ в зубáх зубочúсткой (lấy tăm) xỉa răng; ~ в носý ngoáy mũi

ковыря́ться *несов.* (в *Д*) *разг.* 1. (*рыться*) lục lọi, tìm tòi; ~ в пескé (*о детях*) chơi (đào bới) trong cát; 2. *перен.* (*делать медленно и неумело*) làm chậm chạp (lề mề, dây dưa, câu dầm), loay hoay, dềnh dàng, dềnh dang

когдá I *нареч.* 1. *вопр. и относ.* bao giờ, khi nào, lúc nào; ~ он придёт? bao giờ (khi nào) nó đến?; ~ вы приéхали? anh đến bao giờ (khi nào)?; я не знáю, ~ я освобожýсь tôi không biết khi nào (lúc nào, bao giờ) tôi rỗi; в тот день, ~ мы встрéтились ngày mà chúng ta đã gặp nhau; 2. *неопр. разг.* khi thì, lúc thì; ~..., ~... khi thì... khi thì...; он рабóтает ~ ýтром, ~ вéчером anh ấy làm việc khi thì buổi sáng, khi thì buổi chiều; ✧ есть ~ нам болтáть! chúng mình chẳng có thì giờ mà ba hoa! ~ бы ни bao giờ, lần nào, khi nào, cứ mỗi bận (lần); ~ бы вы ни пришлú, всегдá рад вас вúдеть bao giờ (lần nào, khi nào) anh đến, tôi đều mừng được gặp anh; ~ бы то ни было bất kỳ (bất cứ) lúc nào, lúc nào cũng...; ~ как tùy lúc, tùy trường hợp, tuỳ tình hình; рéдко ~ hiếm (ít) khi, hãn hữu lắm

когдá II *союз* 1. khi, lúc, trong khi, trong lúc; ~ он приéхал, я был дóма khi nó đến thì tôi có ở nhà, nó đến lúc tôi đang ở nhà; он уéдет, ~ кóнчит рабóту nó sẽ đi khi nào làm xong việc; 2. *разг.* (*если*) nếu; ~ так, согласéн с тобóй nếu thế thì mình đồng ý với cậu; ~ б(ы) nếu; ~ б я знал nếu tôi biết thì...

когдá-либо *нареч. см.* когдá-нибудь

когдá-нибудь *нареч.* khi (lúc, có dịp) nào đấy

когдá-то *нареч.* 1. (*в прошлом*) ngày xưa, ngày trước, đã có lúc (lần) nào đấy; я ~ встречáлся с ним hồi trước tôi đã gặp anh ấy; я ~ читáл э́ту кни́гу trước đây tôi đã đọc quyển sách này; ~ здесь был лес ngày trước ở đây là rừng; 2. (*в будущем*) sẽ có lúc, khi nào đấy; ~ он придёт! bao giờ thì nó đến nhỉ!; ~ мы опя́ть уви́димся! không biết có lúc nào chúng mình lại được gặp nhau!

когере́нтность *ж. физ.* (tính) kết hợp

когере́нт||ый *прил. физ.* kết hợp; ~ое возбужде́ние (sự) kích thích kết hợp

кого́ *Р, В от* кто

кого́рта *ж.* đội ngũ (*тк. перен.*)

ко́г||оть *м.* móng, vuốt; ✧ показáть (показáть свои́) ~ти lộ tẩy, lộ chân tướng, rơi mặt nạ; попáсть в ~ти к кому́-л. rơi vào nanh vuốt ai

когти́стый *прил.* có móng (vuốt)

код *м.* (bộ) mã; (*секретный*) mật mã; телегрáфный ~ điện mã, mã điện báo; генети́ческий ~ mã di truyền

ко́декс *м. юр.* bộ luật, pháp điển; гражда́нский ~ bộ luật dân sự, dân luật; уголо́вный ~ bộ luật hình sự, hình luật, luật hình; ✧ мора́льный ~ quy tắc (tiêu chuẩn) đạo đức

кодирова́льн||ый *прил.* (để) mã hoá, lập mã, quy mã; ~ая маши́на máy mã hoá

кодирова́ние *с.* (sự) mã hoá, lập mã, quy mã

кодúровать *несов. и сов.* (*В*) mã hoá, lập mã, quy mã

кодúроваться *несов. и сов.* (được) mã hoá, quy mã

кодиро́вка *ж. см.* кодúрование

кодиро́вщик *м.* người lập mã (quy mã)

кодификацио́нный *прил. юр.* (thuộc về) pháp quy hoá

кодифика́ция *ж. юр.* (sự) pháp quy hoá

кодифици́ровать *несов. и сов.* (*В*) *юр.* pháp quy hoá

ко́дов||ый *прил.*: ~ое назва́ние mật hiệu, mật danh; ~ замóк khoá mã số (dùng mã)

кодоско́п *м.* máy chiếu (chiếu hình)

ко́е-где́ *нареч.* đây đó, đôi nơi (chỗ), một đôi nơi (chỗ), chỗ này chỗ kia

ко́е-ка́к *нареч.* 1. (*небрежно*) (một cách) cẩu thả, nhuế nhoá, đại khái, lớt phớt, qua quít, quấy quá, phiên phiến, được chăng hay chớ, qua loa xong chuyện, ba chớp bảy nhoáng; ~ позáвтракал и убежáл ăn qua loa (qua quít) và chạy đi; 2. (*с трудом, еле-еле*) (một cách) khó khăn, chật vật, khó nhọc, vất vả; он ~ окóнчил шкóлу chật vật lắm nó mới tốt nghiệp trường trung học

ко́е-како́й *мест.* một vài, một số, một vài... nào đấy

ко́е-когда́ *нареч.* thỉnh thoảng, đôi khi, đôi lúc, năm thì mười hoạ

ко́е-кто́ *мест.* ai đấy, vài người nào đấy, một số người nào đó; ~ знáет об э́том ai đấy (vài người nào đấy) biết chuyện ấy

ко́е-куда́ *нареч.* đến đâu (đến nơi nào) đấy

ко́е-что́ *мест.* một ít, một chút, đôi chút, chút ít, hơi; хочý вам ~ сказáть tôi muốn nói đôi điều (một chút) với anh; я ~ понимáю по-вьетнáмски tôi hiểu chút ít (lõm bõm) tiếng Việt

ко́ж||а *ж.* 1. da, bì; крем для сухóй ~и kem cho da khô; пересáдка ~и cấy da; 2. (*материал*) da, da thuộc; портфéль из ~и cặp da; телячья ~ da bê, da bò non; 3. *разг.* (*кожура*) vỏ, bì; ✧ из ~и вон лезть cố sống cố chết, cố gắng hết sức, cố cật lực; влезть в чью-л. ~у đặt mình vào hoàn cảnh (địa vị) ai

ко́жанка *ж. разг.* áo da

ко́жан||ый *прил.* (bằng) da; (*обитый кожей*) bọc da; ~ая óбувь giày da

кожгалантере́я *ж. собир.* đồ da

кожéвенно-обувн||óй *прил.*: ~ая óтрасль ngành giày da

кожéвенн||ый *прил.*: ~ая промы́шленность công nghiệp thuộc da; ~ заво́д nhà máy thuộc da; ~ товáр hàng da

кожéвник *м.* thợ thuộc da

кожедёр *м.* thợ lột da

кожеéд *м.* bọ ăn da

кожзамени́тель *м.* da giả

кожими́т *м. см.* кожзамени́тель

ко́жист||ый *прил.*: ~ая оболóчка vỏ, vỏ cứng

ко́жица *ж.* 1. (*тонкая кожа*) lớp da mỏng; 2. (*кожура*) vỏ mỏng; 3. (*наружный покров листьев и т. п.*) biểu bì, màng phim; 4. (*плёнка, тонкая оболочка*) màng mỏng, vỏ mỏng

ко́жник *м. разг.* thầy thuốc chữa da

ко́жн||ый *прил.* (thuộc về) da; ~ покро́в lớp da; ~ые боле́зни bệnh da

кожура́ *ж.* vỏ, bì, cùi; снима́ть ~ bóc (gọt) vỏ, lột (bóc) cùi

кожу́х *м. тех.* vỏ, hộp, chụp, hộp đựng, vỏ chắn

коза́ *ж.* dê (*Capra*); (*самка*) dê cái

коз||ёл *м.* dê đực; ✧ ~ отпуще́ния ≅ dê tế thần, oan dương, kẻ giơ đầu chịu báng, vật hy sinh; от него́ как от ~ла́ молока́ nó là người vô tích sự, nó chẳng được việc gì cả; пусти́ть ~ла́ в огоро́д thả cáo vào náo chuồng gà

Козеро́г *м. астр.*: созве́здие ~a chòm sao Nam dương (Ma kết) (*Capricornus*)

ко́з||ий *прил.* (của) dê; ~ье молоко́ sữa dê; ✧ ~ья но́жка а) (*папироса*) điếu thuốc lá vấn (*kiểu sâu kèn bẻ gập lại*); б) *мед.* kìm nhổ răng

козлёнок *м.* dê con

козли́н||ый *прил.* 1. (thuộc về) dê; (*из шкуры козы*) (bằng) da dê; 2. *перен.* (giống) dê; ~ая борода́ (bộ) râu dê

ко́злы *мн* (*скл. как м.*) 1. (*экипажа*) chỗ ngồi đánh xe, ghế xà ích; 2. (*подставка*) giá, mễ, niễng, ngựa, giá đỡ; 3. (*для пилки дров*) giá xẻ gỗ

козля́тина *ж.* thịt dê

ко́зни *мн.* âm mưu thâm độc, quỷ kế, độc kế; стро́ить ~ кому́-л., про́тив кого́-л. bày mưu đặt kế chống ai

козово́д *м.* chuyên viên (người) nuôi dê

козово́дство *с.* (môn, ngành) nuôi dê

ко́зочка *ж. уменьш.-ласк. к* коза́

козырёк *м.* (*у головного убора*) lưỡi trai; ✧ взять, сде́лать под ~ đưa tay lên chào, giơ tay chào (*theo lối quân sự*)

козырно́й *прил. см.* козы́рный

козырну́ть *сов. см.* козыря́ть I, II

козы́рн||ый *прил.*: ~ая ка́рта (con) chủ bài, bài tẩy, hồng bài

ко́зыр||ь *м.* 1. *карт.* (con) chủ bài, bài tẩy, hồng bài; крыть ~ем đỡ bằng chủ bài; 2. *перен.* chủ bài, bài tủ, ngón tủ, ưu thế; откры́ть свои́ ~и giơ chủ bài của mình ra, nói toạc những ưu thế của mình; ✧ пусти́ть в ход свой после́дний ~ đi con chủ bài cuối cùng, dùng đến pháp bảo (bửu bối) cuối cùng

козыря́ть I, козырну́ть 1. *карт.* (đi, đánh) con chủ bài, con bài tẩy, con hồng bài; 2. (*Т*) *перен.* phô, loè, vây, khoe khoang, khoe mẽ, phô trương, giương vây, vây vo; ~ свои́ми зна́ниями phô (loè, khoe khoang, vây vo, phô trương) kiến thức của mình

козыря́ть II, козырну́ть *разг.* chào, đưa tay lên chào, giơ tay chào (*lối nhà binh*)

козя́вка *ж. разг.* 1. (con) sâu, bọ; 2. *пренебр.* (*об очень незначительном человеке*) tép riu, cá rồng rồng; 3. (*засохшая слизь в носу*) cứt mũi

ко́й: ~ чёрт! *бран.* đồ quỷ!, quỷ thật!, mẹ kiếp!; на ~!, на ~ чёрт! *бран.* để làm quái gì!; ни в ко́ем слу́чае *разг. см.* слу́чай; в кои-то ве́ки *разг. см.* век

ко́йка *ж.* 1. (*кровать*) giường; (*больничная*) giường bệnh; пала́та на пять ко́ек buồng có năm giường; 2. (*подвесная*) võng, giường treo

ко́йко-де́нь *м.* (*мн.* ко́йко-дни́) ngày nằm bệnh viện

койо́т *м. зоол.* chó sói thảo nguyên (*Canis latrans*)

кок I *м. мор.* người bếp (nấu ăn)

кок II *м.* (*вихор*) chỏm tóc trước trán

кока́ин *м.* (chất) cocain, co-ca-in; опера́ция под ~ом phẫu thuật có dùng cocain

кокаини́зм *м.* (chứng) nghiện cocain

кокаини́ст *м.* người nghiện cocain (ma tuý)

ко́ка-ко́ла *ж.* coca cola

кока́рда *ж.* phù hiệu, huy hiệu (*ở mũ*); (*у военных*) quân hiệu

кокéтка *ж.* 1. người đàn bà làm đỏm (làm dáng); cây điệu (*разг.*); 2. (*верхняя часть платья*) lá sen (*áo*)

кокéтливо *нареч.* (một cách) đỏm dáng, đỏm đang, õng ẹo, đỏng đảnh, điệu

кокéтлив||ый *прил.* 1. đỏm dáng, đỏm đang, duyên dáng, hay làm đỏm, hay làm dáng; õng ẹo, đỏng đảnh, điệu (*ср.* кокéтничать); ~ая дéвушка cô gái đỏm dáng (hay làm dáng, duyên dáng); cây điệu (*разг.*); ~ая улы́бка (nụ) cười điệu, cười lẳng; 2. (*об одежде*) đỏm dáng, đỏm đang, bảnh bao, diện, xôm, bảnh; ~ наря́д áo quần bảnh bao, bộ cánh đỏm đang

кокéтничать *несов.* 1. (с *Т*) làm đỏm, làm duyên, làm dáng; 2. (*Т*) *перен.* làm điệu, õng ẹo, đỏng đảnh

кокéтство *с.* (sự, tính) làm đỏm, làm duyên, làm dáng, làm điệu, õng ẹo, đỏng đảnh (*ср.* кокéтничать)

ко́кки *мн. бакт.* cầu khuẩn

коклю́ш *м. мед.* (bệnh) ho gà

коклю́шка *ж.* ống trục làm đăng ten

ко́кон *м.* (cái) kén

кокóс *м. бот.* 1. (*дерево*) (cây) dừa (*Cocos nucifera*); 2. (quả, trái) dừa

кокóсов||ый *прил.* (thuộc về) dừa; ~ opéx quả (trái) dừa; ~ое ма́сло dầu dừa; ~ая па́льма cây dừa; ~ое молоко́ nước dừa

кокóтка *ж.* người phụ nữ lẳng lơ

кокóшник *м.* mũ kokoshnik

кокс *м.* (than) cốc

коксова́льн||ый *прил.* (để) luyện cốc; ~ая печь lò luyện cốc; ~ газ khí lò luyện cốc; ~ заво́д nhà máy luyện cốc

коксова́ние *с. тех.* (sự) luyện cốc, cốc hoá

коксова́ть *несов.* (*В*) *тех.* luyện cốc, cốc hoá

коксова́ться *несов. тех.* hoá cốc

ко́ксов||ый *прил.* (thuộc về) than cốc, cốc; ~ое произво́дство sản xuất than cốc

коксохими́ческий *прил.* (thuộc về) hoá học than cốc;

коксу́ющийся *прил.*: ~ у́голь than luyện cốc

кокте́йль *м.* 1. cocktail, cốc-tay, rượu thập cẩm; 2. (*встреча*) (cuộc) gặp mặt; устра́ивать ~ tổ chức cuộc gặp mặt; 3. (*о том, что сочетает в себе что-л. разнородное*) đồ thập cẩm, đồ hỗn tạp; ✧ ~ Мо́лотова chai thuốc nổ

кол *м.* 1. cọc, gậy; вбива́ть ~ đóng cọc; 2. *разг.* (*школьная оценка*) điểm một; ✧ сажа́ть на ~ đóng cọc vào đít xuyên người (*hình phạt thời xưa*); хоть ~ на голове́ теши́ сứng đầu, bướng bỉnh, đầu bò đầu bướu; ни ~а́ ни двора́ không có tấc đất (không mảnh đất) cắm dùi; ~о́м стоя́ть ≅ đứng ngay cán tàn, đứng đực người; оно́ мне ~о́м в го́рле ста́ло món ăn này tôi không nuốt được

ко́лба *ж.* bình thon, bình cầu, bình nén, bình thót cổ, nồi cổ cong

колбаса́ *ж.* giò, giò lụa, chả lụa, giò nạc, giò mỡ, lạp xường, xúc xích

колго́тки *мн.* bít tất quần, quần bít tất, quần vớ

колдо́бина *ж.* 1. (*на дороге*) ổ gà, chỗ trũng; 2. (*в реке, озере*) trũng sâu, hố sâu

колдова́ть *несов.* 1. làm phép, bắt quyết, dùng pháp thuật, làm yêu thuật; 2. *перен. шутл.* làm phù làm phép

колдовство́ *с.* phép phù thuỷ, pháp thuật, phép thuật, yêu thuật, ma thuật

колду́н *м.*, **~ья** *ж.* thầy phù thuỷ, thầy pháp, pháp sư

колеба́ние *с.* 1. (sự) dao động; (*вибрация*) (sự) rung, rung động, chấn động; 2. *перен.* (*неустойчивость*) (sự, tính)

biến động, hay thay đổi, không ổn định; ~ ку́рса biến động của thị giá; ~ цен biến động của giá cả; 3. *перен.* (*нерешительность*) (sự, tính) dao động, do dự, ngập ngừng, phân vân, nghiêng ngả, ngả nghiêng, lưỡng lự, trù trừ

колеба́тельн||ый *прил.* (thuộc về) dao động; rung, rung động, chấn động (*ср.* колеба́ние 1); ~ое движе́ние *физ.* (sự) dao động, chuyển động có chấn động

колеба́ть, поколеба́ть (*В*) 1. rung, lay, lắc, lung lay, lay chuyển; 2. *перен.* lung lạc, làm lung lay, gây hoài nghi, làm... dao động; его́ авторите́т был поколе́блен uy tín của ông ta đã bị lung lay

колеб||а́ться, поколеба́ться 1. *тк. несов.* (*покачиваться*) dao động, lay động, lung lay, chập chờn; (*вибрировать*) rung, rung động, chấn động; 2. *перен.* (*терять устойчивость*) (bị) lung lay, lay chuyển; 3. *тк. несов. перен.* (*меняться*) thay đổi, biến động, biến đổi; 4. *перен.* (*не решаться*) do dự, dao động, ngập ngừng, ngần ngừ, ngần ngại, lưỡng lự, phân vân, ngả nghiêng, nghiêng ngả, lưỡng lự, trù trừ; в реша́ющий моме́нт он на́чал ~ đến giờ phút quyết định thì nó bắt đầu dao động (do dự, ngần ngại); я ~а́лся в вы́боре tôi do dự (lưỡng lự, ngần ngừ, phân vân) không biết lựa chọn gì

коле́блющ||ийся *прил.* 1.(*дрожащий*) lay động, rung động, chập chờn; ~еeся пла́мя свечи́ ngọn nến lay động (chập chờn); ~ие те́ни những bóng đen chập chờn (rung động); 2. (*нестойкий*) dao động, ngập ngừng, nghiêng ngả, lưỡng lự; 3. *в знач. сущ. м.* người dao động (ngập ngừng, ngả nghiêng); ~ихся среди́ нас нет trong số chúng ta không có người dao động (ngả nghiêng)

коленко́р *м.* vải sơn; ✧ э́то совсе́м друго́й ~ nếu thế thì đã là chuyện khác rồi

коленко́ровый *прил.* (thuộc về) vải sơn

коле́нный *прил.* (thuộc về) đầu gối, gối; ~ суста́в khớp gối

коле́н||о *с.* (*мн.* ~а, ~и, ~ья) 1. (*мн.* ~и) đầu gối, gối; (*сустав*) khớp gối; стоя́ть на ~ях quỳ; 2. (*мн.* ~и) đùi; посади́ть ребёнка к себе́ на ~и đặt em bé ngồi lên đùi; 3. (*мн.* ~ья, ~а) *тех.* (*изгиб*) khuỷu, khớp, gấp khúc; 4. (*мн.* ~ья) *бот.* đốt, gióng, lóng, thân; ~ья бамбу́ка đốt (gióng, lóng) tre; 5. (*мн.* ~а) (*поколение в родословной*) nhánh, chi, phái; ✧ ему́ мо́ре по ~, по ~а ≅ nó coi trời bằng vung; nó chẳng sợ cái gì hết; поста́вить кого́-л. на ~и bắt ai quỳ gối, bắt ai khuất phục

коленопреклоне́ние *с. уст.* (sự) quỳ lạy, bái lạy, đảnh lễ

коле́нце *с.*: вы́кинуть ~ *разг.* ≅ chơi cho một vố

коле́нчатый *прил. тех.* (có) khuỷu, khớp, gấp khúc; ~ вал trục khuỷu (khớp, gấp khúc)

ко́лер *м. иск.* sắc, màu; табли́ца ~ов bảng màu

колеси́ть *несов. разг.* 1. (*ехать не прямым путем*) đi quanh co, đi đường vòng; 2. (*разъезжать*) đi khắp đó đây, đi nhiều nơi, đi khắp nơi; ~ по всему́ све́ту ngao du thế giới, chu du thiên hạ

колесни́ца *ж.* xe; погреба́льная ~ xe tang, linh xa, cữu xa

колёсн||ый *прил.* 1. (thuộc về) bánh xe, bánh; ~ая мазь mỡ bôi bánh; 2. (*на колёсах*) (có, chạy bằng) bánh; ~ тра́ктор máy kéo chạy bánh

колес||о́ *с.* (*мн.* колёса) bánh xe, bánh; веду́щее ~ bánh dẫn, bánh xe dẫn động; рулево́е ~ bánh (tay) lái, vô lăng; ✧ верте́ться как бе́лка в ~é bận đầu tắt mặt tối, bận chúi mũi chúi lái, bận rộn túi bụi, chạy ngược chạy xuôi; грудь ~о́м ngực gồ; вставля́ть па́лки в колёса ≅ thọc (chọc) gậy bánh xe

колесова́ние *с. ист.* (sự) hành hình trên bánh xe

колесова́ть *несов. и сов.* (*В*) *ист.* hành hình... trên bánh xe

коле||я́ *ж.* 1. (*наезженная*) vết xe, vết bánh xe; 2. *ж.-д.* khổ đường ray, đường ray; ✧ войти́ в ~ю đi vào nền nếp (nề nếp), trở lại bình thường; вы́бить кого́-л. из ~и́ làm ai mất nền nếp (nề nếp) bình thường

ко́ли *союз уст., разг.* nếu, nếu như; (уж) ~ на то пошло́ nếu thế thì..., đã thế thì...

коли́бри *м. и ж. нескл. зоол.* chim ruồi, chim ong, chim hút mật, chim bã trầu (*Trochilidae*)

ко́лики *мн.* (*ед.* ко́лика *ж.*) *мед.* (cơn) đau bụng, đau bụng quặn, đau bão, đau sỏi

колирова́ть *несов. и сов.* (*В*) ghép (*cây*)

колиро́вка *ж.* (sự) ghép (*cây*)

коли́т *м. мед.* (chứng) viêm kết tràng, viêm ruột kết

коли́чественный *прил.* (thuộc về) số lượng; ✧ ~ ана́лиз *хим.* phép phân tích định lượng; ~ ме́тод *мат.* phương pháp định lượng

коли́честв||о *с.* số lượng; *филос. тж.* lượng; (*число*) số; большо́е ~ số lượng lớn, đông, nhiều; перехо́д ~а в ка́чество *филос.* lượng đổi thành chất

ко́лк||ий I *прил.* 1. (*колючий*) có gai, đâm, chích, châm; 2. *перен.* (*язвительный*) châm chọc, châm chích, châm biếm; ~ие слова́ lời nói châm chọc

ко́лк||ий II *прил. разг.* (*легко раскалывающийся*) dễ chẻ, dễ bổ; ~ие дрова́ củi dễ bổ

ко́лкост||ь *ж.* (lời) châm chọc, châm chích, châm biếm, nói xỏ; говори́ть ~и nói châm chọc, nói châm chích, nói xóc óc, nói móc, nói kháy, nói xỏ; đốt (*разг.*)

коллаборацион и́ст *м.* kẻ hợp tác (*với địch*)

коллаборацион и́зм *м. полит.* chủ trương hợp tác (*với địch*)

коллаборацион и́стский *прил.* (thuộc về) kẻ hợp tác (*với địch*)

колла́пс *м.* 1. *мед.* (sự) xẹp; 2. *физ., астр.* collapse, (sự) xẹp; гравитацио́нный ~ collapse hấp dẫn, (sự) xẹp hấp dẫn (*sự co rút vật chất sao đến mức tai hoạ do lực hấp dẫn*)

колле́га *м. и ж.* đồng nghiệp, đồng sự, đồng liêu, cộng sự, cùng nghề

коллегиа́льно *нареч.* (một cách) tập thể, làm chung

коллегиа́льность *ж.* (sự, tính) tập thể; (*руководства*) (sự) lãnh đạo tập thể

коллегиа́льн||ый *прил.* tập thể, làm chung; ~ое реше́ние quyết định tập thể

колле́гия *ж.* 1. ban phụ trách, ban cán sự, hội đồng lãnh đạo, ban, bộ; редакцио́нная ~ ban (bộ) biên tập; 2. đoàn; ~ адвока́тов luật sư đoàn, đoàn luật sư

ко́лле́дж *м.* (*в Англии и США*) collège, trường trung học hay cao đẳng (*ở Anh, Mỹ*); (*в современной России*) trường trung học (*ở Nga hiện nay*)

колле́ж *м.* (*во Франции, Бельгии и Швейцарии*) collège, trường trung học (*ở Pháp, Bỉ, Thuỵ Sĩ*)

коллекти́в *м.* tập thể; нау́чный ~ tập thể cán bộ khoa học; ~ заво́да tập thể công nhân viên nhà máy; трудово́й ~ tập thể lao động

коллективиза́ция *ж.* (sự) tập thể hoá; ~ се́льского хозя́йства tập thể hoá nông nghiệp

коллективизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) tập thể hoá

коллективи́зм *м.* (chủ nghĩa, tinh thần) tập thể

коллекти́вно *нареч.* (một cách) tập thể

коллекти́вность *ж.* (sự, tính) tập thể

коллекти́вн||ый *прил.* (có tính) tập thể; ~ое хозя́йство kinh tế (doanh nghiệp) tập thể; (*колхоз*) nông trang tập thể; ~ое руково́дство lãnh đạo tập thể; систе́ма ~ой безопа́сности hệ thống an ninh tập thể; ✧ ~ договóр hợp đồng tập thể

колле́ктор *м.* 1. (*учреждение*) (cơ quan) thu phát, phân phối; библиоте́чный ~ cơ quan phân phối sách; 2. *эл.* collector, colecto, cái góp điện, cổ góp điện,; 3. *тех.* (*труба*) ống tập hợp, ống góp, ống thu

коллекционе́р *м*, người sưu tập

коллекциони́ровани||е *с.* (sự) sưu tập, thu thập, sưu tầm; страсть к ~ю tính ham mê sưu tập

коллекциони́ровать *несов.* (*В*) sưu tập, thu thập, sưu tầm, góp nhặt

коллекцио́нный *прил.* (thuộc về) collection, sưu tập, thu thập

колле́кция *ж.* collection, (bộ) sưu tập; ~ карти́н collection tranh, (bộ) sưu tập tranh

колли́зия *ж.* (sự) va chạm, xung đột, đụng chạm, mâu thuẫn

колло́дий *м. хим.* collodion, colodi

колло́ид *м. хим.* chất keo

колло́идн||ый *прил. хим.*. (thuộc về) chất keo; ~ая хи́мия hoá học chất keo

колло́квиум *м.* 1. (*беседа*) (buổi) mạn đàm với sinh viên; 2. (*совещание*) hội nghị

колоброди́ть *несов. разг.* 1. (*слоняться*) lang thang, la cà, láng cháng, xẩn vẩn, chàng màng; 2. (*озорничать*) nghịch, nghịch ngợm, tinh nghịch

коловоро́т *м. тех.* khoan quay tay

кологари́фм *м. мат.* cologarithm, cologarit; cologa (*сокр.*)

коло́д||а I *ж.* 1. (*лежачее бревно*) khúc gỗ nằm; *перен.* người béo phục phịch; 2. (*обрубок бревна*) súc gỗ; 3. (*у́лья*) bọng ong, bộng ong; (*жёлоб*) máng; (*коры́та*) máng ăn, máng giặt; (*гроб*) cỗ quan tài, áo quan; ✧ че́рез пе́нь ~у làm cẩu thả (nhuế nhoá, qua quít, lề mề)

коло́да II *ж.* (*комплект карт*) cỗ (bộ) bài

коло́дезн||ый *прил.* (thuộc về) giếng; ~ая вода́ nước giếng

коло́д||ец *м.* 1. giếng; достава́ть во́ду из ~ца múc nước giếng; 2.: ша́хтный ~ giếng mỏ; смотрово́й ~ giếng quan sát; ✧ не плюй в ~, пригоди́тся воды́ напи́ться *посл.* ≅ đừng chê cơm nguội, có khi đói lòng; đừng nhổ xuống giếng, có khi cần uống

коло́дк||а *ж.* 1. (*при шитье обуви*) khuôn giày; (*для сохранения формы, обуви*) nong giày; 2. (*тормоза*) má phanh, guốc phanh; 3. (*орденская*) cuống huân chương; 4. *мн.*: ~и (*для преступников*) gông, cùm, tróng, già giang; ✧ все на одну́ ~у tất cả đều giống nhau (đều như nhau)

коло́к *м.* (*у скрипки и т. п.*) trục dây đàn

ко́локол *м.* 1. chuông; уда́рить в ~ đánh (khua, thỉnh *рел.*) chuông; 2. *тех.*: водола́зный ~ chuông lặn, tiềm thuỷ khí

колоко́льный *прил.* (thuộc về) chuông; ~ звон tiếng chuông

колоко́льн||я *ж.* lầu (gác) chuông; ✧ смотре́ть на что́-л. со свое́й ~и suy bụng ta, suy xét cái gì theo cách nhìn thiển cận của mình; отзвони́л и с ~и доло́й ≅ đánh trống bỏ dùi (*погов.*)

колоко́льчик *м.* 1. chuông con (nhỏ); 2. (*травянистое растение*) (cây) hoa chuông, phong lệnh, cát cánh (*Campanula*)

коло́н *м. ист.* lệ nông

колона́т *м. ист.* chế độ lệ nông

колониали́зм *м.* (chủ nghĩa, chế độ) thực dân

колониа́ль||ый *прил.* (thuộc về) thuộc địa; (*владеющий колониями*) có thuộc địa; (*колонизаторский*) thực dân; ~ая систе́ма hệ thống thuộc địa; ~ая поли́тика chính sách thuộc địa (thực dân); ~ые держа́вы (các) cường quốc thực dân, nước lớn có thuộc địa; ~ гнёт ách thực dân (thuộc địa)

колониза́тор *м.* kẻ theo chủ nghĩa thực dân, kẻ thực dân

колониза́ция *ж.* 1. (*превращение в колонию*) (sự) thực dân hoá, chiếm làm thuộc địa; 2. (*заселение*) (sự) di dân, doanh điền

колонизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. (*превращать в колонию*) thực dân hoá, chiếm... làm (biến... thành) thuộc địa; 2. (*заселять*) di dân, doanh điền

колони́ст *м.* người di dân, colon

коло́ния *ж.* 1. (*страна*) (xứ, nước) thuộc địa; 2. (*поселе́ние*) vùng (khu) di dân; 3. (*землячество*) hội đồng hương (đồng bang, kiều dân); 4. (*исправительная и т. п.*) trại; де́тская трудова́я воспита́тельная ~ trại lao động cải tạo thiếu niên; 5. *биол.* quần đoàn, tập đoàn, đàn, bầy; ~ пингви́нов quần đoàn (đàn) chim cánh cụt; ~ кора́ллов quần đoàn san hô; бактериа́льная ~ tập đoàn vi khuẩn, khuẩn lạc

коло́нка *ж.* 1. (*в газете, книге и т.п.*) cột; ~ цифр cột chữ số; 2. (*приспособление*) trụ, cột, tháp; (*в ванной*) thùng đun nước; водопрово́дная ~ trụ (cột, máy, vòi) nước; бензи́новая ~ trụ (cột, cây) xăng

колонко́в||ый *прил.* (thuộc về) chồn Sibiria; ~ая ки́сточка bút lông chồn

коло́нна *ж.* 1. *архит.* cột, trụ, cột nhà; 2. (*строй*) khối dọc, tung đội, đội ngũ, đoàn; похо́дная ~ khối dọc (tung đội) hành quân; ~ демонстра́нтов đoàn người biểu tình; ~ автомаши́н đoàn ôtô; ✧ пя́тая ~ đội quân thứ năm

колонна́да *ж.* hàng (dãy) cột, hàng trụ

коло́нный *прил.* (có) cột; ~ зал phòng khánh tiết

колоно́к *м. зоол.* chồn Siberia (*Mustela sibirica*)

колонти́тул *м. полигр.* tên sách đầu trang, tít cột

колонци́фра *ж. полигр.* số trang

колорату́ра *ж. муз.* (tiếng, nét) rung, ngân, láy, lèo

колорату́рн||ый *прил.*: ~ое сопра́но soprano (giọng nữ cao) ngân

колори́метр *м.* máy đo màu

колори́т *м.* 1. (sự) tô màu, phối màu; 2. *перен.* bản sắc, màu sắc, đặc tính; (*оттенок*) sắc độ, sắc thái; ме́стный ~ bản sắc (sắc thái, màu sắc, đặc tính) địa phương; ~ эпо́хи màu sắc (bản sắc, đặc tính) của thời đại

колори́тно *нареч.* (một cách) sặc sỡ, rực rỡ, tươi đẹp

колори́тность *ж.* 1. (sự, tính) sặc sỡ, rực rỡ, tươi đẹp; 2. *перен.* bản sắc, sắc thái, màu sắc riêng

колори́тный *прил.* 1. (có) nhiều màu, sặc sỡ; (*красочный*) rực rỡ, tươi đẹp; ~ пейза́ж phong cảnh tươi đẹp (rực rỡ); 2. *перен.* (có, nổi rõ, giàu) bản sắc, sắc thái, màu sắc riêng, đặc tính

ко́лос *м.* bông, chẹn, gié; ри́совый ~ bông (chẹn, gié) lúa

колоси́стый *прил.* sai (nhiều) bông

колоси́ться *несов.* trỗ (ra, đâm) bông

колосни́ки *мн.* (*ед.* колосни́к *м.*) 1. *тех.* tấm gang mắt cáo, rá lò, (thành) ghi lò, vỉ lò; 2. *театр.* khung mắc phông màn

колосников||ый *прил.*: ~ая решётка *тех.* tấm gang mắt cáo, rá lò, (thành) ghi lò, vỉ lò

колосовы́е *мн.* (*скл. как прил.*) *бот.* thực vật họ lúa, cây ngũ cốc

колосс *м.* 1. (*статуя*) (pho) tượng khổng lồ; 2. *книжн.* (*о человеке*) vĩ nhân, cự nhân; ✧ ~ на гли́няных ногáх người khổng lồ chân đất sét

колосса́льно *нареч.* (một cách) vĩ đại, kỳ vĩ, đồ sộ, lớn lao

колосса́льность *ж.* (sự, tính chất) vĩ đại, kỳ vĩ, đồ sộ, lớn lao

колосса́льный *прил.* khổng lồ, vĩ đại, kỳ vĩ, đồ sộ, lớn lao, to tát, kếch xù

колоти́ть *несов.* 1. (по *Д*, в *В*) (*ударять*) đập, đấm, dộng, nện, gõ; ~ в дверь đập (đấm, dộng, gõ) cửa; 2. (*В*) *разг.* (*бить*) đấm, đánh, thụi, ục, giọt, choảng, nện, thoi; 3. (*В*) *разг.* (*разбивать*) đập vỡ, đánh vỡ; ✧ его́ коло́тит лихора́дка cậu ta run lên trong cơn sốt

колоти́ться *несов. разг.* đập; се́рдце коло́тится tim đập, trống ngực đập; ~ голово́й об сте́ну đập đầu vào tường

колоту́шка *ж.* 1. (*деревянный молоток*) búa gỗ; 2. (*сторожа*) (cái) mõ; 3. *разг.* (*удар кулаком*) (cú) đánh, đấm, nện, thụi, ục

ко́лот||ый I *прил.* (*проколотый*) (do) bị đâm; ~ая ра́на vết đâm

ко́лот||ый II *прил.* (*разбитый на куски*) (bị) đập vỡ, tán nhỏ; ~ са́хар đường cục; ~ые дрова́ củi đã bổ (chẻ rồi)

коло́ть I, кольну́ть (*В*) 1. (*остриём*) châm, chích, đâm, thọc, chọc; 2. *тк. несов.* (*пронзать оружием*) đâm; 3. *перен.* (*задевать язвительными замечаниями*) châm chọc, châm chích, châm biếm, nói xóc óc, nói móc, nói xỏ; đốt (*разг.*); 4. *тк. несов.* (*убивать скот*) chọc tiết, giết; 5. *безл.*: у меня́ ко́лет в боку́ tôi bị đau nhói ở hông; ✧ пра́вда глаза́ ко́лет *посл.* ≅ thuốc đắng dã tật, nói thật mất lòng; lời ngay trái tai; trung ngôn nghịch nhĩ; ~ глаза́ кому́-л. че́м-л. làm ai xấu hổ (khó chịu) vì cái gì

коло́ть II *несов.* (*В*) (*дробить*) bổ, chẻ, đập vỡ, ghè, tách... ra; ~ дрова́ bổ (chẻ) củi; ~ оре́хи đập (ghè vỡ) hạt hồ đào; ~ са́хар đập vỡ cục đường

ко́лотье *с.*, **колотьё** *с. разг.* (sự) đau chói, đau nhói; ~ в боку́ đau chói (đau nhói) mạn sườn

коло́ться I *несов.* (*вызывать ощущение укола*) đâm, châm, chích, làm đau; ка́ктус ко́лется cây xương rồng đâm đau

коло́ться II *несов.* (*поддаваться колке*) (bị) vỡ, tán nhỏ; легко́ ~ dễ tán nhỏ

колоше́ние *с.* (sự) đâm bông

колошни́к *м. тех.* cổ lò, đỉnh lò

колошнико́вый *прил.*: ~ газ khí lò cao

колпа́к *м.* 1. (*головной убор*) mũ ni, mũ không vành, mũ bonnê; ночно́й ~ mũ ngủ; 2. (*для лампы*) chụp đèn, chao đèn; 3. (*защитный*) nắp, lồng che, chuông; ✧ жить под стекля́нным ~о́м sống trong lồng kính, sống xa rời thực tế, thu mình trong tháp ngà; быть под ~ом bị theo dõi

колпачо́к *м.* (*газокалильный*) măng sông

колту́н *м. вет., мед.* lông (tóc) rối

колумба́рий *м.* nhà để bình hài cốt (*đã hoả táng*)

колумни́ст *м.* người phụ trách chuyên mục (*trên báo*)

колу́н *м.* búa (rìu) bổ củi

колхо́з *м. ист.* nông trang tập thể; nông trang (*сокр.*)

колхо́зни||к *м.*, **~ца** *ж. ист.* nông trang viên

колхо́зн||ый *прил. ист.* (thuộc về) nông trang tập thể; ~ строй chế độ nông trang tập thể; ~ая со́бственность sở hữu nông trang tập thể; ~ ры́нок chợ nông trang; ~ое крестья́нство (tầng lớp) nông dân tập thể

колча́н *м.* ống tên, bao tên

колчеда́н *м. мин.* pyrit, pirit, hợp chất sulfur sắt

колчено́гий *прил. разг.* thọt chân, thọt

колы́бел||ь *ж.* 1. nôi; 2. *перен.* cái nôi, quê hương, nơi chôn nhau cắt rốn, nơi khởi nguyên, nơi phát sinh; ✧ с ~и từ buổi sơ niên, từ lúc còn nhỏ, từ thuở ấu thơ

колыбе́льн||ый *прил.* 1. (thuộc về) nôi; ~ая пе́сня (bài) hát ru; 2. *в знач. сущ. ж.*: ~ая *см.* ~ая пе́сня

колыма́га *м. уст.* (cỗ) xe ngựa (*bốn bánh, có mui che*)

колыха́ние *с.* (sự) rung rinh, lay động; lúc lắc, đu đưa (*ср.* колыха́ть)

колыха́ть, колыхну́ть (*В*) (*о ветре*) rung rinh, lay động, lay; (*покачивать*) lúc lắc, đu đưa, rung, lắc; ве́тер колы́шет листву́ gió rung rinh cành lá (lay động lá cây)

колыха́ться, колыхну́ться rung rinh, lay động, lúc lắc, đu đưa, chao đảo; (*о флаге*) phấp phới, tung bay; (*о лодке*) tròng trành, bập bềnh, lúc lắc; (*о груди*) rung rinh; (*о пламени*) hừng hực, bốc lên; (*о поверхности воды*) gợn sóng, nhấp nhô

колыхну́ть(ся) *сов. см.* колыха́ть(ся)

ко́лышек *м.* cọc nhỏ, cọc con

коль *союз уст. см.* ко́ли; ~ ско́ро nếu, giá, nếu như, giá như

кольдкре́м *м.* kem bôi da

колье́ *с. нескл.* chuỗi ngọc, chuỗi hạt trai, chuỗi hạt

кольну́ть *сов. см.* коло́ть I 1, 3, 5

кольра́би *ж. нескл. бот.* (cây) su hào (*Brassica oleracea caulorapa*)

кольт *м.* súng colt (côn)

кольцева́ние *с.* (*птиц, рыб*) (sự) đeo vòng, thắt vòng, buộc vòng

кольцева́ть *несов.* (*В*) (*птиц, рыб*) đeo (thắt, buộc) vòng

кольцеви́дный *прил. см.* кольцеобра́зный

кольцев||о́й *прил.* (theo) đường vòng, đường vành đai; ~а́я доро́га đường vành đai

кольцеобра́зный *прил.* (có) hình xuyến, hình vòng, dạng vành, hình khuyên

кольц||о́ *с.* 1. (*круг*) vòng, vành; khuyên; khoen (*разг.*); ~ для ключе́й vòng đeo chìa khoá; гимнасти́ческие ко́льца *спорт.* vòng treo, vòng; 2. (*на пальце*) nhẫn; ~ с бриллиа́нтом nhẫn đính kim cương; обруча́льное ~ nhẫn cưới; 3. (*маршрут метро, автобуса и т. п.*) đường vành đai, đường vòng; 4. *в знач. нареч.*: ~о́м vòng, quanh, tròn, vòng quanh, khoanh tròn; сверну́ться ~о́м nằm khoanh tròn; ✧ ~ окруже́ния *воен.* vòng vây; ко́льца Сату́рна *астр.* các vành (vành sáng, vòng) của sao Thổ

ко́льчатый *прил.* (có) đốt, vòng

кольчу́га *ж. ист.* giáp bào, áo giáp (*bằng lưới sắt*)

колю́ч||ий *прил.* 1. (*с колючками*) (có) gai; ~ая про́волока dây thép gai, (dây) kẽm gai; 2. (*колющийся*) nhọn, chích, châm chích; ~ая борода́ râu tua tủa chích đau; ~ая пыль bụi rát mặt; 3. *перен.* (*язвительный, злой*) châm chọc, châm chích, xỏ xiên, châm biếm; ~ взгляд cái nhìn châm chọc (hằn học, xoi mói, xỏ xiên)

колю́чка *ж.* (cái) gai

ко́лющ||ий *прил.*: ~ая боль (сơn) đau nhói, đau chói, đau buốt; ~ее орýжие vũ khí để đâm (*mác, lê, đao, thương...*)

коля́ска *ж.* 1. (*экипаж*) xe ngựa bốn bánh; 2. (*детская*) xe nôi, xe đẩy; 3.: инвали́дная ~ xe lăn; 4. (*мотоцикла*) xuồng môtô (xe máy)

коля́ска-су́мка *ж.* túi kéo, túi lăn, túi có bánh

ком I *м.* (*мн.*: ~ья) cục, hòn, nắm; ~ земли́ cục (hòn) đất; сне́жный ~ nắm (hòn) tuyết; ✧ ~ в го́рле стои́т, ~ подкати́л к го́рлу nghẹn ngào, nghẹn cổ

ком II *П от* кто

ко́ма *ж. мед.* hôn mê

кома́нд||а *ж.* 1. (*приказание*) khẩu lệnh, mệnh lệnh, lệnh; *спорт.* hiệu lệnh, lệnh; *информ.* lệnh, lệnh máy; по ~е theo lệnh; дать ~у ra lệnh, hạ lệnh; 2. (*начальствование*) (sự, quyền) chỉ huy; под ~ой кого́-л. dưới quyền chỉ huy của ai; dưới trướng ai (*разг.*); приня́ть ~у над ке́м-л. nhận chỉ huy ai; 3. (*воинская часть*) đội, đoàn, phân đội; 4. (*специальная группа*) đội, đoàn; спаса́тельная ~ đội cứu nạn; 5. (*экипаж судна*) đội thuỷ thủ, đội tàu, thuyền bộ; 6. (*спортивный коллектив*) đội; волейбо́льная ~ đội bóng chuyền; футбо́льная ~ đội bóng đá; 7. *разг.* (*группа связанных чем-л. людей, чьё-л. окружение*) êkip, ê-kíp; ~ президе́нта êkip (ê-kíp) của tổng thống; ~ единомы́шленников êkip/ê-kíp những người cùng tư tưởng (cùng quan điểm); ✧ как по ~е cùng một lúc, đồng loạt; пода́ть ра́порт по ~е *воен.* báo cáo thủ trưởng

командá́рм *м.* (кома́ндующий а́рмией) tư lệnh tập đoàn quân

командир *м.* 1. *воен.* người (sĩ quan, cán bộ) chỉ huy, chỉ huy trưởng; ~ полка́ trung đoàn trưởng; ~ корабля́ thuyền trưởng, hạm trưởng; ~ подво́дной ло́дки chỉ huy trưởng tàu ngầm; 2. (*руководитель*) người lãnh đạo (phụ trách, chỉ huy); ~ы произво́дства những người lãnh đạo sản xuất

командирова́ние *с.* (sự) phái đi công tác, phái đi công cán

командиро́ванный *м.* người đi công tác (công cán)

командирова́ть *несов. и сов.* (*В*) phái... đi công tác (công cán)

командиро́вк||а *ж.* 1. (*служебное поручение*) công cán, công vụ; получи́ть ~у nhận công vụ, được phái đi công tác (công cán); 2. (*служебная поездка*) (chuyến) đi công tác, đi công cán, công vụ; нау́чная ~ chuyến đi công tác khoa học; в ~е đi công tác (công cán)

командиро́вочн||ый *прил.* 1. (thuộc về) đi công tác, công cán, công vụ; ~ые де́ньги công tác phí; ~ое удостовере́ние công lệnh, công vụ lệnh; 2. *в знач. сущ.*: ~ые *мн.* công tác phí; получи́ть ~ые lĩnh công tác phí

командирский *прил.* (thuộc về) người chỉ huy; ~ танк xe tăng đi đầu

кома́ндно-администрати́вн||ый *прил.*: ~ые ме́тоды хозя́йствования các phương pháp hành chính mệnh lệnh trong việc điều hành kinh tế

кома́ндно-наблюда́тельный *прил.*: ~ пункт *воен.* đài quan sát-chỉ huy

кома́нд||ый *прил.* (thuộc về) lệnh, mệnh lệnh; chỉ huy; đội (*ср.* кома́нда); ~ые слова́ khẩu lệnh, lệnh miệng; ~ язы́к *информ.* ngôn ngữ lệnh; ~ое соревнова́ние *спорт.* (cuộc) thi đấu đồng đội; ~ое пе́рвенство *спорт.* (giải) vô địch đồng đội; ~ приз *спорт.* giải toàn đội; ~ое положе́ние vị trí đứng đầu, cương vị lãnh đạo; ✧ ~ая высота́ *воен.* điểm cao khống chế, cao điểm chế ngự; ~ пункт *воен.* sở chỉ huy, chỉ huy sở; ~ соста́в *воен.* (đội ngũ) cán bộ chỉ huy; *перен.* (đội ngũ) cán bộ lãnh đạo; ~ая экономика (nền) kinh tế chỉ huy; ~ ме́тод phương pháp mệnh lệnh

кома́ндование *с.* 1. (*действие*) (sự, quyền) chỉ huy; приня́ть ~ nhận quyền chỉ huy; сдать ~ giao quyền chỉ huy; под ~м кого́-л. dưới quyền chỉ huy của ai; dưới trướng ai (*разг.*); 2. *собир.* ban (bộ) chỉ huy, bộ tư lệnh; гла́вное ~ bộ tổng tư lệnh; верхо́вное ~ bộ tổng tư lệnh tối cao

кома́ндовать *несов.* 1. (*отдавать команду*) ra (hạ, xuống) lệnh; 2. (*Т*) (*руководить*) chỉ huy; ~ полко́м chỉ huy trung đoàn; 3. (*Т, над Т*) *разг.* (*распоряжаться*) điều khiển, sai khiến, chỉ huy; ~ людьми́ sai khiến mọi người

командо́р *м.* 1. *ист.* huân tước thượng cấp; 2. (*яхт-клуба*) chủ tịch câu lạc bộ thuyền buồm; 3. *спорт.* người chỉ huy cuộc đua

кома́ндос *м. см.* комма́ндос

кома́ндующий 1. *прич. от* кома́ндовать; 2. *в знач. сущ. м.* chỉ huy trưởng, tư lệnh, tư lệnh trưởng; ~ а́рмией *см.* командáрм; ~ фро́нтом tư lệnh phương diện quân

кома́р *м.* muỗi (*Culex*); ✧ ~ но́су не подто́чит *погов.* không thể nào bắt bẻ vào đâu được, không thể nào kiếm chuyện được

комато́зн||ый *прил. мед.* (thuộc về) hôn mê; ~ое состоя́ние trạng thái hôn mê

комба́йн *м.* máy liên hợp, máy; зерново́й ~ máy liên hợp gặt đập; у́гольный ~ máy liên hợp đào than

комба́йнер *м.* thợ lái máy liên hợp (máy gặt đập)

комба́т *м.* 1. (командир батальо́на) tiểu đoàn trưởng; 2. (*командир батареи*) khẩu đội trưởng

комбе́ды *мн.* (*ед.* комбе́д *м.*) (комите́ты бедноты́) *ист.* (các) uỷ ban bần nông

комбижи́р *м.* chất béo hỗn hợp

комбико́рм *м.* thức ăn hỗn hợp

комбина́т *м.* 1. (*промышленный*) nhà máy liên hợp; металлурги́ческий ~ nhà máy liên hợp luyện kim; целлюло́зно-бума́жный ~ nhà máy liên hợp giấy–cellulos; мясомоло́чный ~ nhà máy liên hợp thịt sữa; 2. (*учебный*) hệ thống các trường chuyên nghiệp, trường liên hợp (*trực thuộc nhà máy*); ✧ ~ бытово́го обслу́живания xí nghiệp phục vụ sinh hoạt

комбина́тор *м. разг.* người đa mưu đa kế (lắm mánh khoé)

комбинацио́нный *прил.* 1. (có) phối hợp, kết hợp; 2. *спорт.* (có, theo) đấu pháp, thế cờ

комбина́ция *ж.* 1. (*сочетание*) (sự, cách) phối hợp, kết hợp; (*соединение*) (sự) liên hợp, tổ hợp; 2. *перен.* (*замысел*) mưu kế, phương kế; 3. *спорт.* đấu pháp; (*в футболе, баскетболе и т. п.*) đường bóng tiến công (phối hợp); (*в шахматах*) thế cờ; 4. (*бельё*) áo lót nữ

комбинезо́н *м.* (bộ) combinezon, áo liền quần, áo quần liền bộ

комбини́рованн||ый *прил.* phối hợp, hỗn hợp, phức hợp; ~ удáр cú đánh phối hợp; ~ корм thức ăn hỗn hợp; ~ая эстафе́та (*в плавании*) (môn) bơi tiếp sức hỗn hợp, bơi tiếp sức bốn kiểu; ~ое пла́тье áo dài may ghép vải

комбини́ровать, скомбини́ровать 1. (*В*) phối hợp, liên hợp, kết hợp, tổ

hợp; 2. *разг.* (*строить комбинации*) bày mưu đặt kế

комбри́г *м.* (команди́р брига́ды) lữ đoàn trưởng, lữ trưởng

комди́в *м.* (команди́р диви́зии) sư đoàn trưởng, sư trưởng

комедиа́нт *м.* 1. *уст.* (*актёр*) diễn viên hài kịch; 2. *перен.* đồ phường chèo, kẻ vờ vĩnh, người đạo đức giả

комеди́йный *прил.* (thuộc về) hài kịch, kịch vui

комедио́граф *м.* tác giả hài kịch

коме́ди||я *ж.* 1. (*жанр*) hài kịch, kịch vui; (*произведение*) (vở) hài kịch, kịch vui; музыка́льная ~ nhạc hài kịch; 2. *перен.* chuyện buồn cười (khôi hài); 3. (*пренебр.*) trò hề, tấn tuồng; ✧ разы́грывать ~ю làm ra vẻ, ra mặt đạo đức giả, đóng kịch, làm trò; брось лома́ть ~ю! thôi đừng vờ vĩnh (đừng đóng kịch) nữa!

ко́мель *м.* gốc (gộc) cây

командо́нт *м.* 1. *воен.* chỉ huy trưởng, tư lệnh, tư lệnh quân quản; ~ го́рода tư lệnh thành phố; ~ кре́пости chỉ huy trưởng pháo đài; 2. (*здания, общежития*) người quản lý (quản trị) nhà

командо́нтский *прил.* (thuộc về) chỉ huy trưởng, tư lệnh, tư lệnh quân quản; ~ патру́ль đội tuần tiễu (tuần tra) (*của tư lệnh thành phố*); ✧ ~ час (lệnh) giới nghiêm, thiết quân luật

командату́ра *ж. воен.* bộ tư lệnh quân quản, ban quân quản

коме́та I *ж. астр.* sao chổi, tuệ tinh

коме́та II *ж.* (*пассажирское судно*) tàu cometa, tàu du khách (*loại nhỏ có cánh ngầm*)

коми́зм *м.* (sự, tính) hài, khôi hài, hài hước, buồn cười, trào lộng, hoạt kê

ко́мик *м.* 1. (*актёр*) diễn viên hài; hài (*сокр.*); 2. *перен.* người làm trò

ко́микс *м.* truyện tranh, truyện hình

Коминте́рн *м.* (Коммунисти́ческий Интернационал) *ист.* Komintern, Quốc tế Cộng sản

комисса́р *м.* 1. uỷ viên; наро́дный ~ *ист.* dân uỷ, uỷ viên nhân dân; вое́нный ~ а) *ист.* (*политкомиссар*) chính uỷ; б) (*в военкомате*) uỷ viên quân vụ; 2. (*полицейский чиновник*) (viên) cẩm, cò, công an, cảnh sát; ✧ верхо́вный ~ cao uỷ

комиссариа́т *м.*: наро́дный ~ *ист.* bộ dân uỷ, bộ uỷ viên nhân dân; вое́нный ~ phòng quân vụ

комиссионе́р *м. торг.* đại lý, người được uỷ thác, môi giới

комиссио́нн||ый *прил.* 1.: ~ магази́н cửa hàng ký gửi; ~ое вознагражде́ние hoa hồng; 2. *в знач. сущ. мн.*: ~ые hoa hồng; брать ~ые ăn (lấy) hoa hồng

коми́ссия *ж.* 1. (*орган*) uỷ ban, hội đồng, uỷ hội, ban; парла́ментская ~ uỷ ban quốc hội (nghị viện); прави́тельственная ~ uỷ ban chính phủ; экзаменацио́нная ~ hội đồng chấm thi (khảo thí); 2. (*поручение*) (việc) đại lý, uỷ thác; брать на ~ю что́-л. nhận bán cái gì lấy hoa hồng

комите́нт *м. торг.* (*доверитель*) người uỷ thác

комите́т *м.* ban, uỷ ban, ban chấp hành; парти́йный ~ đảng uỷ, ban chấp hành đảng bộ; центра́льный ~ uỷ ban (ban chấp hành) trung ương, tổng bộ

коми́ческий *прил.* 1. (thuộc về) hài kịch, kịch vui; ~ актёр diễn viên hài kịch; 2. (*смешной*) khôi hài, hài hước, buồn cười, trào lộng, hoạt kê, lố bịch

коми́чно *нареч.* (một cách) khôi hài, hài hước, buồn cười, trào lộng

коми́чность *ж.* (tính, tính chất) khôi hài, hài hước, buồn cười, trào lộng

коми́чный *прил.* hài, khôi hài, hài hước, buồn cười, trào lộng, hoạt kê

ко́мкать, ско́мкать (*В*) 1. (*мять*) vò nhàu; (*превращать в комок*) bóp vụn, bóp nát; 2. *перен.* (*портить*) làm hỏng, làm hư; (*делать небрежно*) làm qua quít (nhuế nhoá, quấy quá)

комма́ндос *м.* đội commandos (commando)

коммента́р||ий *м.* 1. (*пояснение к тексту*) chú thích, giải thích, bình chú, chú giải, ghi chú, bị chú; 2. *мн.*: ~ии (*рассуждения*) lời bàn, nhận xét, bình luận, bình phẩm, phẩm bình; ✧ ~ии изли́шни rõ quá rồi, chẳng cần phải giải thích (bàn thêm) gì nữa

коммента́тор *м.* bình luận viên, người bình luận (bình chú, chú giải); спорти́вный ~ bình luận viên thể thao

коммента́ровать *несов. и сов.* (*сов. тж.* прокоммента́ровать) (*В*) 1. (*текст, книгу*) chú thích, giải thích, ghi chú, bình chú, bị chú, chú giải; 2. (*толковать*) bàn luận, nhận xét, bình luận, bình phẩm, phẩm bình

коммерса́нт *м.* thương gia, nhà buôn, thương nhân, người buôn bán; ме́лкий ~ tiểu thương; кру́пный ~ đại thương gia, nhà buôn lớn

коммерциализа́ция *ж.* (sự) thương mại hoá; ~ медици́ны thương mại hoá y tế (ngành y)

коммерциали́зм *м.* (đầu óc, tư tưởng) con buôn, trục lợi

комме́рция *ж.* (sự, ngành) thương mại, thương nghiệp, buôn bán

комме́рческ||ий *прил.* (thuộc về) thương mại, thương nghiệp, buôn bán; ~ая та́йна bí mật thương mại; ~ банк ngân hàng thương mại; ✧ ~ дире́ктор phó giám đốc phụ trách cung tiêu

коммивояжёр *м.* người chào hàng (chiêu hàng)

комму́на *ж.* 1. công xã; 2. (*административно-территориальная единица*) xã; ✧ Пари́жская ~ *ист.* Công xã Paris; Ba Lê Công xã (*уст.*); наро́дная ~ (*в КНР*) *ист.* công xã nhân dân

коммунали́зм *м.* (thái độ, tinh thần) hận thù giữa các cộng đồng tôn giáo

коммуна́лка *ж. разг. см.* коммуна́льная кварти́ра

коммуна́льн||ый *прил.* 1. (*общественный*) chung, công cộng; 2. (*связанный с городским хозяйством*) công chính, phục vụ lợi ích công cộng; ~ые услу́ги các ngành phục vụ lợi ích công cộng; ~ое хозя́йство sở công chính, sở quản lý công trình công cộng; ~ое строи́тельство xây dựng công trình công cộng; ✧ ~ая кварти́ра căn hộ nhiều gia đình cùng ở, căn nhà đông hộ

коммуна́р *м.* 1. *ист.* chiến sĩ Công xã Paris, uỷ viên công xã; 2. (*член коммуны*) công xã viên

коммуни́зм *м.* chủ nghĩa (chế độ) cộng sản; строи́тельство ~а xây dựng chủ nghĩa (chế độ) cộng sản; нау́чный ~ chủ nghĩa cộng sản khoa học

коммуника́бельность *ж.* (tính) dễ giao thiệp, chan hoà, cởi mở, xởi lởi, quảng giao

коммуника́бельный *прил.* dễ giao thiệp, chan hoà, cởi mở, xởi lởi, quảng giao

коммуникати́вн||ый *прил. лингв.* (để) giao tiếp; ~ая фу́нкция языка́ chức năng giao tiếp của ngôn ngữ

коммуникацио́нн||ый *прил.*: ~ая ли́ния đường giao thông, đường liên lạc

коммуника́ция *ж.* 1. đường giao thông (liên lạc); 2. *лингв.* (sự) giao tiếp

коммуни́ст *м.* người (đảng viên) cộng sản

коммунисти́ческ||ий *прил.* cộng sản chủ nghĩa, cộng sản; ~ое о́бщество xã hội cộng sản; ~ая па́ртия đảng cộng sản; ~ сою́з молодёжи đoàn thanh niên cộng sản; Коммунисти́ческая па́ртия Сове́тского Сою́за *ист.* Đảng cộng sản Liên Xô; ~ое отноше́ние к труду́ thái độ cộng sản đối với lao động

коммуни́стка *ж.* người (nữ đảng viên) cộng sản

коммутати́вн||ый *прил.*: ~ая а́лгебра đại số học giao hoán, (môn) đại số giao hoán

коммута́тор *м.* 1. (*телефонный*) tổng đài; 2. (*переключатель тока*) (cái) chuyển mạch, đảo mạch, đổi chiều

коммута́ция *ж. эл.* (sự) chuyển mạch, đảo mạch

коммюнике́ *с. нескл.* thông cáo, thông báo

ко́мната *ж.* phòng, buồng; кварти́ра из трёх ко́мнат căn hộ ba buồng (phòng); ~ ма́тери и ребёнка phòng dành cho bà mẹ và trẻ con

ко́мнатн||ый *прил.* 1. (thuộc về) phòng, buồng; 2. (*живущий, находящийся в комнатах*) trong phòng, trong nhà; ~ое расте́ние cây cảnh (cây kiểng) trong nhà; ✧ ~ая температу́ра nhiệt độ trong nhà

комо́д *м.* tủ commôt, tủ ngăn

комо́к *м.* cục, hòn, nắm; ~ сне́га cục (hòn, nắm) tuyết; комки́ (*в тесте*) vón hòn, vón cục; ✧ ~ не́рвов người dễ xúc động (dễ cau có, bẳn tính); ~ в го́рле nghẹn ngào, nghẹn cổ

компа́кт-ди́ск *м. информ.* đĩa compact, CD

компа́кт-кассе́та *ж.* casset compact

компа́ктно *нареч.* (một cách) compact, nén chặt, đặc, chặt; dày đặc, san sát; ngắn gọn, gọn

компа́ктность *ж.* (tính, độ) compact, nén chặt, rắn đặc, rắn chắc, đặc, chặt; dày đặc, san sát; ngắn gọn, gọn

компа́ктн||ый *прил.* 1. compact, nén chặt, rắn đặc, rắn chắc, đặc, chặt; ~ая ма́сса khối đặc (đặc sệt); 2. (*с большой плотностью населения*) dày đặc, san sát; зо́на ~ого прожива́ния khu dân cư sống dày đặc; 3. (*краткий, сжатый*) ngắn gọn, gọn; ~ изложе́ние trình bày ngắn gọn (gọn)

компане́йский *прил. разг.* thích đàn đúm, xởi lởi, cởi mở, quảng giao

компа́ни||я *ж.* 1. (*группа людей*) bọn, nhóm, đoàn, nhóm bạn, đoàn người; *пренебр.* cánh, bè phái, đồng bọn, phe lũ, bè lũ; весёлая ~ nhóm bạn (đoàn người) vui vẻ; соста́вьте нам ~ю mời các bạn nhập bọn với chúng tôi; 2. (*торговая, промышленная*) công ty, hãng, hội buôn; э́кспортная ~ công ty xuất khẩu; ✧ за ~ю cùng nhau cho vui; вод́ить ~ю с ке́м-л. nhập bọn (giao du, chơi) với ai

компань о́н *м.*, **~ка** *ж.* 1. (*сотоварищ*) bạn, người cùng chơi; (*попутчик*) bạn đường, bạn đồng hành; 2. (*член торговой или промышленной компании*) hội viên cùng công ty (cùng hãng)

компара́тор *м. физ.* máy so

компа́ртия *ж.* (коммунисти́ческая па́ртия) đảng cộng sản

ко́мпас *м.* địa bàn, la bàn; kim chỉ nam

ко́мпасн||ый *прил.* (thuộc về) địa bàn, la bàn; ~ая стре́лка kim địa bàn (la bàn)

компа́унд *м. тех.*: ~-генера́тор máy phát phức hợp; ~-маши́на máy hơi nước phức hợp

компенса́тор *м. тех.* máy bù trừ (điều hoà)

компенсатóрн||ый *прил. мед.* (có thể) điều chỉnh, điều hoà; ~ые спосо́бности органи́зма khả năng điều chỉnh (điều hoà) của cơ thể

компенсацио́нн||ый *прил.* (thuộc về) đền bù, bồi thường, bồi hoàn, bù trừ; на ~ой осно́ве trên cơ sở bù trừ

компенса́ция *ж.* 1. (sự) đền bù, bồi thường, bồi hoàn, bù trừ, bù lại, bù, các, đền; 2. *тех.* (sự) bổ chính, điều chỉnh, điều hoà, bù trừ

компенси́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. đền bù, bồi thường, bồi hoàn, bù trừ, bù lại, bù, các, đền; 2. *тех.* bổ chính, điều chỉnh, điều hoà, bù trừ

компете́нтно *нареч.* (một cách) thành thạo, am hiểu, sành sỏi

компете́нтность *ж.* I. (*осведомлённость*) (sự, tính) thành thạo, thông thạo, am hiểu, sành sỏi; (*авторитетность*) (sự) có uy tín; 2. (*полномочия*) thẩm quyền, quyền hạn, quyền hành

компете́нтный *прил.* 1. (*сведущий*) thành thạo, thông thạo, am hiểu, sành sỏi; (*авторитетный*) có uy tín; 2. (*полномочный*) có thẩm quyền

компете́нци||я *ж.* 1. (*полномочия*) thẩm quyền; (*права*) quyền hạn, quyền hành, quyền; вне ~и суда́ ngoài thẩm quyền của toà án; 2. (*круг вопросов, в которых кто-л. осведомлён*) (phạm vi, lĩnh vực, sự) hiểu biết, thành thạo, thông thạo; э́то вне моéй ~и điều đó ngoài sự hiểu biết của tôi, việc đó thì tôi không thạo (không biết); э́то вхо́дит в мою́ ~ю cái đó thuộc phạm vi hiểu biết của tôi

компили́ровать, скомпили́ровать (В) biên toản, biên tập, sưu tập, góp nhặt; (*с отрицательным оттенком*) cóp nhặt

компиля́тор *м.* người biên toản (biên tập, sưu tập); người cóp nhặt (*ср.* компили́ровать)

компиля́ция *ж.* 1. (sự) biên toản, biên tập, sưu tập, góp nhặt; cóp nhặt; 2. (*работа*) tác phẩm biên toản (biên tập); tác phẩm cóp nhặt (*ср.* компили́ровать)

ко́мплекс *м.* 1. (*совокупность предметов, явлений, действий, свойств*) tổng hợp, toàn bộ, phức hợp, phức hệ; ~ явле́ний toàn bộ (tổng hợp, phức hợp) các hiện tượng; ~ гимнасти́ческих упражне́ний toàn bộ (tổng hợp) bài tập thể dục; приро́дный ~ phức hệ tự nhiên; 2. (*совокупность отраслей народного хозяйства или предприятий*) tổ hợp; агропромы́шленный ~ (АПК) tổ hợp nông — công nghiệp; военно-промы́шленный ~ (ВПК) tổ hợp quân sự — công nghiệp; то́пливно-энергети́ческий ~ tổ hợp năng lượng và nhiên liệu; орбита́льный нау́чно-иссле́довательский ~ tổ hợp nghiên cứu khoa học quỹ đạo; животново́дческий ~ tổ hợp chăn nuôi; 3. (*совокупность зданий, сооружений*) tổng thể, quần thể, tổ hợp, phức thể; архитекту́рный ~ tổng thể (quần thể) kiến trúc; 4. *психол.* mặc cảm; *разг.* (*ощущение собственной уязвимости*) mặc cảm tự ty; ~ вины́ mặc cảm tội lỗi; ~ неполноце́нности mặc cảm tự ty; ~ы ну́жно изжива́ть cần trừ bỏ những mặc cảm; она́ я́вно с ~ом rõ ràng là cô ta có mặc cảm

ко́мплекс||ность *ж.* (tính) tổng hợp, phức hợp

комплекс||ова́ть *несов. разг.* mặc cảm, tự ty, rụt rè, e ngại; не ~у́й! đừng mặc cảm (tự ty)!, chớ rụt rè (e ngại)!

ко́мплексн||ый *прил.* tổng hợp, toàn bộ, phức hợp; ~ая механиза́ция сельскохозя́йственных рабо́т cơ khí hoá tổng hợp (toàn bộ) công việc nông nghiệp; ~ая экспеди́ция đoàn khảo sát tổng hợp (toàn diện); ✧ ~ая брига́да đội lao động nhiều nghề, đội sản xuất hỗn hợp

компле́кт *м.* l. (*набор предметов*) bộ, tập, toàn bộ; *воен.* cơ số; ~ белья́ bộ vải trải giường; ~ инструме́нтов bộ dụng cụ (đồ nghề); ~ газе́ты за́ год tập báo trong một năm; боево́й ~ снаря́дов и мин cơ số đạn và mìn; ~ стрелко́вого ору́жия cơ số vũ khí bộ binh; 2. (*предельное число*) (số) quy định, hạn định; сверх ~а quá số quy định

комплекта́ция *ж.* (sự) cung ứng đủ bộ, cung cấp trọn bộ, trọn bộ

компле́ктный *прил.* (thành) bộ, toàn bộ, trọn bộ, đủ bộ

комплектова́ние *с.* 1. (sự) ghép bộ, sưu tập đủ bộ; 2. (*дополнение до комплекта*) (sự) bổ sung; *воен.* (sự) bổ sung quân số

комплектова́ть *несов.* (*В*) 1. ghép bộ, sắp bộ, sưu tập đủ bộ; 2. (*дополнять до комплекта*) bổ sung; *воен.* bổ sung quân số; ~ библиоте́ку bổ sung sách cho thư viện; ~ полк bổ sung quân số cho trung đoàn

комплекто́вка *ж. полигр.* (sự) ghép các tay sách thành khối

компле́кция *ж.* tạng, thể chất, thể tạng

компли́мент *м.* (lời) khen, khen tụng; (*льстивый*) (lời) tán tụng, khen xã giao, tán dương; (lời) nịnh đầm (*разг.*); сде́лать ~ кому́-л. khen ai, khen xã giao (tán tụng, tán dương) ai; напра́шиваться на ~ gợi ý để người khác khen mình (để được khen)

комплиментáрный *прил. часто неодобр.* hay khen xã giao, khen lấy lòng, nịnh đầm

компози́т *м.* compozit, vật liệu hợp thành (*đặc biệt bền, chắc*)

компози́тный *прил.* (làm bằng) compozit, vật liệu hợp thành; ~ материа́л *см.* компози́т

компози́тор *м.* nhà soạn nhạc, nhạc sĩ

компози́торск||ий *прил.* (thuộc về) nhà soạn nhạc

композицио́нный *прил.* 1. (thuộc về) lý thuyết soạn nhạc; nhạc phẩm; kết cấu, cấu tạo, cấu trúc, bố cục, bố trí; thế cờ (*ср.* компози́ция); 2. (bằng) compozit, vật liệu hợp thành; ~ материа́л *см.* компози́т

компози́ция *ж.* 1. *муз.* (*теория*) lý thuyết soạn nhạc; 2. (*муз. произведение*) nhạc phẩm, bài nhạc, bản nhạc; 3. *иск., лит.* kết cấu, cấu tạo, cấu trúc, bố cục, bố trí; *тех.* phối thể; ~ рома́на bố cục (kết cấu) của tiểu thuyết; 4. *шахм.* thế cờ

компоне́нт *м.* cấu tử, thành phần, hợp phần, thành tố, yếu tố

компонова́ть, скомпонова́ть (*В*) xếp đặt, bố cục, sắp đặt, bố trí; ~ но́мер журна́ла xếp đặt (bố cục, bố trí) bài trong số tạp chí

компоно́вка *ж.* (sự) xếp đặt, bố cục, sắp đặt, bố trí; (*способ, метод*) (cách) xếp đặt, bố cục, sắp đặt, bố trí

компо́ст *м. с.-х.* phân ủ, phân xanh

компо́стн||ый *прил.*: ~ое удобре́ние *см.* компо́ст

компо́стер *м. ж.-д.* (cái, máy) bấm vé, bấm lỗ

компости́ровать, закомпости́ровать, прокомпости́ровать (*В*) bấm vé; (*при пересадке*) đóng dấu vào vé, đóng dấu chuyển tàu; ~ биле́т bấm vé

компо́т *м.* nước compot, nước quả đường, chè quả cây

компрадо́р *м.* người mại bản, má chín

компрадо́рск||ий *прил.* (thuộc về) mại bản; ~ая буржуази́я giai cấp tư sản mại bản

компре́сс *м.* gạc, miếng gạc, vải ép; согрева́ющий ~ gạc nóng; поста́вить ~ đặt gạc

компре́ссор *м. тех.* máy nén khí

компрома́т *м. разг.* tài liệu bôi nhọ (hạ uy tín, làm tổn hại thanh danh); собра́ть ~ на кого́-л. thu thập tài liệu bôi nhọ (tài liệu hạ uy tín) ai

компромети́ровать, скомпромети́ровать (*В*) hạ uy tín, làm tổn hại thanh danh, bôi nhọ, xúc phạm

компроми́сс *м.* (sự) thoả hiệp, nhượng bộ, nhân nhượng; пойти́ на ~ thoả hiệp, nhượng bộ, nhân nhượng

компроми́ссн||ый *прил.* (có tính chất) thoả hiệp, nhượng bộ, nhân nhượng; ~ое реше́ние giải pháp có tính chất thoả hiệp (nhượng bộ, nhân nhượng)

компью́тер *м.* computer, máy điện toán, máy tính điện tử, máy vi tính; máy tính (*сокр.*)

компьютериза́ция *ж.* (sự) computer hoá, điện toán hoá

компьютериза́ровать *несов. и сов. см.* компьютеризова́ть

компьютеризо́ванный *прил.* (được) computer hoá, điện toán hoá; ~ класс lớp học được computer (điện toán) hoá

компьютеризова́ть *несов. и сов.* (*В*) computer (điện toán) hoá

компью́терн||ый *прил.* (thuộc về) computer, máy điện toán, máy tính điện tử, máy vi tính; máy tính (*сокр.*); ~ая гра́мотность trình độ kiến thức về computer (máy điện toán, máy tính); ~ая анима́ция hoạt hình computer (máy điện toán, máy tính, video); ~ые и́гры trò chơi computer (máy tính, video); ~ая програ́мма chương trình computer (máy điện toán, máy tính); ~ диза́йн vẽ kiểu (thiết kế, trình bày, trang trí) bằng computer; ~ набо́р xếp chữ bằng computer; ~ ви́рус virus computer, sâu máy tính

компью́терщик *м. разг.* l. chuyên viên computer (máy điện toán, máy tính); 2. lập trình viên

компью́топись *ж.* (sự) đánh máy computer

комсомо́л *м.* (коммунисти́ческий сою́з молодёжи) đoàn Komsomol (thanh niên cộng sản)

комсомо́л||ец *м.*, **~ка** *ж.* đoàn viên Komsomol (thanh niên cộng sản)

комсомо́льск||ий *прил.* (thuộc về) đoàn Komsomol, đoàn thanh niên cộng sản; ~ая организа́ция tổ chức Komsomol, chi đoàn; (*в школе*) hiệu đoàn; ~ое собра́ние hội nghị Komsomol; ~ биле́т thẻ đoàn viên Komsomol (thanh niên cộng sản); по ~ой путёвке do đoàn thanh niên cộng sản phái đi

комсо́рг *м.* (комсомо́льский организа́тор) bí thư chi đoàn Komsomol (thanh niên cộng sản); (*в школе*) bí thư hiệu đoàn Komsomol (thanh niên cộng sản)

комсоста́в *м.* (кома́ндный соста́в) (số, thành phần) cán bộ chỉ huy

кому́ *Д от* кто

комфо́рт *м.* (sự) tiện nghi, tiện lợi, thuận lợi, thoải mái

комфорта́бельный *прил. см.* комфо́ртный

комфо́ртно *нареч.* (một cách) tiện nghi, tiện lợi, thuận lợi, thoải mái, dễ chịu; почу́вствовать себя́ ~ cảm thấy tiện nghi, thấy thoải mái (dễ chịu)

комфо́ртность *ж.* (sự, tính chất) tiện nghi, tiện lợi, thuận lợi, thoải mái, dễ chịu

комфо́ртн||ый *прил.* tiện nghi, tiện lợi, thuận lợi, thoải mái, dễ chịu; ~ая жизнь cuộc sống tiện nghi (tiện lợi, thuận lợi, thoải mái)

комфорта́бельно *нареч.* (một cách) tiện nghi, tiện lợi

комфорта́бельн||ый *прил.* tiện nghi, tiện lợi; ~ое кре́сло ghế bành tiện lợi; ~ая кварти́ра căn nhà tiện nghi

кон *м.* 1. (*место*) chỗ chơi; *карт.* nơi đặt cửa; 2. (*партия какой-л. игры*) ván

конве́йер *м.* 1. dây chuyền, băng tải, băng chuyền; 2. (*организация труда*) (lối) làm việc theo dây chuyền

конве́йерн||ый *прил.* (thuộc về) dây chuyền, băng tải, băng chuyền; ~ая систе́ма hệ thống sản xuất dây chuyền

конве́кция *ж. физ.* (sự) đối lưu

конвекцио́нный *прил.* đối lưu; ~ пото́к во́здуха luồng (dòng) không khí đối lưu

конве́нт *м.* nghị hội, hội nghị; Национа́льный ~ *ист.* Convention, Hội nghị quốc ước (*ở Pháp, 1792-95*)

конвенцио́нный *прил.* (được) hiệp định quy ước; ~ знак dấu quy ước, dấu bản quyền (tác quyền)

конве́нци||я *ж.* (bản) hiệp định, hiệp ước, công ước; заключа́ть ~ю ký hiệp định (hiệp ước, công ước)

конверге́нци||я *ж.* (sự) hội tụ, đồng quy; теория ~и *эк.* thuyết hội tụ

конверсио́нный *прил.* (để) chuyển đổi, thay đổi; ~ проце́сс quá trình chuyển đổi

конве́рсия *ж.* 1. *фин.* (sự) chuyển đổi, thay đổi điều khoản công trái, phát hành chứng khoán mới thay chứng khoán cũ; ~ за́йма thay đổi điều khoản công trái; 2. *эк.* (sự) chuyển đổi từ công nghiệp thời chiến sang thời bình, chuyển đổi từ công nghiệp quân sự sang công nghiệp hoà bình

конве́рт *м.* phong bì, bì thư, phong thư, bì; ~ с ма́ркой phong bì có tem

конве́ртн||ый *прил.*: ~ая бума́га giấy bao bì

конве́ртер *м. тех.* lò chuyển, lò thổi

конверти́руемость *ж. эк.* (sự, khả năng) chuyển đổi, chuyển nhượng; взаи́мная ~ валют chuyển đổi lẫn nhau của các đơn vị tiền tệ

конверти́руем||ый *прил.* (được, có thể) chuyển đổi; ~ рубль đồng rúp chuyển đổi; ~ая валю́та ngoại tệ chuyển đổi

конво́ир *м.* 1. (*личный*) người hộ tống (hộ vệ); (*для охраны грузов и т.п.*) người áp tải; (*для предупреждения побега*) người áp giải; 2. (*судно*) tàu hộ tống (hộ vệ); (*самолёт*) máy bay hộ tống (hộ vệ)

конвои́ровать *несов.* (*В*) (*для личной охраны*) hộ tống, hộ vệ, vệ tống; (*для охраны грузов и т. п.*) áp tải; (*для предупреждения побега*) áp giải, giải, điệu

конво́й *м.* (*личный*) đoàn hộ tống, đội hộ vệ; (*для охраны грузов и т. п.*) đội áp tải; (*для предупреждения побега*) đội áp giải

конво́йный *в знач. сущ. м. см.* конвоир 1

конвульси́вный *прил.* (thuộc về) động kinh, co giật

конву́льсия *ж.* (chứng, cơn) động kinh, co giật; (*у детей*) sài kinh

конгломера́т *м.* 1. *книжн.* (sự) kết hợp, cố kết; 2. *геол.* kết nham, cuội kết, conglomerat

конгрега́ция *ж.* 1. (*в католической церкви*) giáo đoàn, hội đoàn, hội dòng, hiệp hội; 2. (*в Ватикане*) bộ, thánh bộ

конгре́сс *м.* 1. (*съезд*) đại hội; Всеми́рный ~ сторо́нников ми́ра Đại hội các chiến sĩ bảo vệ hoà bình toàn thế giới; 2. (*парламент*) quốc hội, nghị viện

конгрессме́н *м.* nghị sĩ, nghị viên, dân biểu quốc hội

конгру́энтность *ж. мат.* (tính) toàn đẳng

конгру́энтный *прил.* toàn đẳng

конгру́энция *ж. мат.* (sự, phép) toàn đẳng

кондач||о́к *м.*: с ~ка́ *разг.* (một cách) nhẹ dạ, thiếu chín chắn

конденса́т *м.* chất ngưng tụ, phần ngưng; га́зовый ~ chất ngưng tụ của khí, khí hoá lỏng

конденса́тор *м.* 1. *эл.* cái tụ điện, máy tích điện; 2. (*в теплотехнике*) bình ngưng tụ, nồi ngưng hơi

конденса́торный *прил.* (thuộc về) tụ điện, tích điện

конденсацио́нный *прил.* (thuộc về) ngưng tụ, ngưng kết, tích tụ

конденса́ция *ж.* (sự) ngưng tụ, ngưng kết, tích tụ, ngưng

конденси́ровать *несов. и сов.* (*В*) ngưng tụ, ngưng kết, tích tụ, ngưng

конди́тер *м.* chuyên viên đồ ngọt, thợ làm bánh mứt kẹo

конди́терская *ж.* (*скл. как прил.*) cửa hàng bánh mứt kẹo, hiệu đồ ngọt

конди́терск||ий *прил.* (thuộc về) bánh mứt kẹo, đồ ngọt; ~ие изде́лия bánh mứt kẹo, đồ ngọt; ~ магази́н cửa hàng bánh mứt kẹo, hiệu đồ ngọt; ~ая фа́брика xưởng bánh mứt kẹo, xưởng đồ ngọt

кондиционе́р *м.* máy điều hoà không khí (điều hoà nhiệt độ)

кондициони́рование *с.* (sự) điều hoà, điều tiết; ~ во́здуха điều hoà không khí

кондициони́рованный *прил.*: ~ во́здух không khí đã điều hoà

кондициони́ровать *несов.* (*В*) điều hoà, điều tiết

кондицио́нн||ый *прил.* 1. (*соответствующий кондиции*) (hợp, đủ) tiêu chuẩn, quy cách, điều kiện; ~ые това́ры hàng đủ tiêu chuẩn (quy cách); 2. (*для кондиционирования воздуха*) (để) điều hoà không khí; ~ые установки máy điều hoà không khí (điều hoà nhiệt độ)

конди́ция *ж.* (*норма, стандарт*) tiêu chuẩn, quy cách, điều kiện

кондоми́ниум *м.* 1. (chế độ) cộng quản, quản lý chung; 2. *эк.* (sự) đồng sở hữu ngôi nhà tư; (*дом*) nhà tư đồng sở hữu, nhà tư nhân cộng quản

ко́ндор *м. зоол.* (chim) kền kền, thần ưng (*Vultur gryphus*)

конду́ктор *м.* 1. (*в поезде*) người phụ trách toa tàu; гла́вный ~ trưởng tàu; 2. (*в городском транспорте*) lơ xe, người bán vé

конево́д *м.* chuyên viên nuôi ngựa

конево́дство *с.* (ngành) nuôi ngựa

конево́дческ||ий *прил.* (thuộc về) nuôi ngựa; ~ая фе́рма trại nuôi ngựa

конезаво́д *м.* trại ngựa giống

конёк I *м.* 1. (*излюбленный предмет разговоров*) đề tài ưa (thích thú nhất), sở thích; сесть на своего́ конька́ được nói đến đề tài tủ (thích thú nhất); 2. (*на крыше*) nóc nhà, nóc; ✧ морско́й ~ (*рыба*) cá ngựa, ngư mã (*Hippocampus*)

конёк II *м. см.* коньки́

кон||е́ц *м.* 1. (*окончание*) cuối, đầu mút, mút; (*полное завершение*) (sự) xong, mãn, kết liễu, kết thúc; (*спектакля и т. п.*) (sự) hết; (*заключительная часть*) phần kết thúc (cuối), chung cục; (*какого-л. предмета*) phần cuối; ~ го́да cuối năm; подходи́ть к ~цу sắp hết, gần mãn, sắp xong; день бли́зится к ~цу ngày tàn (sắp hết); ~ верёвки đầu (cuối, đầu mút, mút) dây; ~ па́лки đầu (mút) gậy; доводи́ть до ~ца làm cho xong; с нача́ла до ~ца từ đầu đến (chí) cuối; нача́ло и ~ điểm khởi đầu và điểm kết thúc; положи́ть ~ чему́-л. chấm dứt (kết thúc, kết liễu) việc gì; 2. *перен., разг.* (*смерть*) (sự) chết, từ

trần, qua đời, tận số, cáo chung; bỏ mạng, toi mạng, ngoẻo (*пренебр.*); ему́ прихо́дит ~ giờ cáo chung của nó sắp điểm, nó sắp đến ngày tận số; всё равно́ оди́н ~! ≅ đằng nào cũng chết!; 3. *разг.* (*расстояние*) quãng đường đi; в о́ба ~ца́ cả đi lẫn về; де́лать больши́е ~цы́ đi quãng đường xa; 4. *мор.* dây buộc thuyền, dây thừng, dây cáp (*để tàu cập bến*); ✧ без ~ца́ vô tận, vô cùng, liên miên, rất lâu, rất nhiều; говори́ть без ~ца nói thao thao bất tuyệt, nói dây cà ra dây muống, nói liên chi hồ điệp; до ~ца́ đến cùng, hoàn toàn, xong; под ~ gần cuối, đến cuối, khi gần xong, lúc sắp hết; в ~це́ ~цо́в cuối cùng, rốt cuộc, rút cục, chung quy, cùng kỳ lý; не знать, с како́го ~ца́ нача́ть không biết nên bắt đầu từ đâu; взя́ться не с того́ ~ца́ bắt đầu làm từ chỗ không đúng (không đáng bắt đầu); со всех ~цо́в từ khắp nơi, từ bốn phương, từ mọi ngả; из ~ца́ в ~ từ đầu đến cuối, khắp mọi hướng; во все ~цы́ khắp nơi; и ~цы́ в во́ду phi tang, thủ tiêu đầu mối, xoá hết mọi dấu vết tội lỗi; ~ца́ кра́ю нет vô cùng tận, vô cùng vô tận; па́лка о двух ~ца́х kết cục công việc có thể tốt mà cũng có thể xấu, việc gì cũng có hai mặt trái nhau; едва́ сводить ~цы́ с ~ца́ми sống bữa hôm lo bữa mai, sống túng thiếu, đắp đổi lần hồi; ~ — всему́ де́лу вене́ц *погов.* sự nghiệp hoàn thành nhờ ở kết cục

коне́чно 1. *вводн. сл.* chắc là; ơn, ~, прав chắc là nó nói đúng; 2. *утверд. частица* cố nhiên, dĩ nhiên, tất nhiên, đương nhiên, chuyện, hẳn rồi, đã đành, nhất định rồi; мо́жно мне войти́? — Коне́чно! tôi có vào được không? – Cố nhiên!; tôi vào được chứ? – Được quá đi chứ! (*шутл.*); ~ есть tất nhiên là có!; ~ нет! tất nhiên là không!

коне́чности *мн.* (*ед.* коне́чность *ж.*) tay chân, tứ chi, chi; ве́рхние ~ chi trên, tay; ни́жние ~ chi dưới, chân; пере́дние ~ chân trước; за́дние ~ chân sau

коне́чн||ый *прил.* 1. cuối cùng, tận cùng, tối hậu, cuối, chót; ~ая ста́нция ga cuối; ~ая цель mục đích cuối cùng, cứu cánh; ~ результа́т kết quả cuối cùng, kết cục; ~ая проду́кция thành phẩm, sản phẩm cuối cùng; ~ пункт điểm kết thúc (cuối cùng); ~ бит *информ.* bit ngừng; ~ по́льзователь *информ.* người dùng đầu cuối; 2. *в знач. сущ.*: ~ое *с. филос.* cái hữu hạn; ~ и бесконе́чное cái hữu hạn và cái vô hạn; ✧ в ~ом счёте chung quy, cuối cùng, kết cục, rút cục, rốt cuộc, cùng kỳ lý; ~ая величина́ *мат.* đại lượng (lượng) hữu hạn

кони́на *ж.* thịt ngựa

кони́ческ||ий *прил.* hình nón, hình côn, cônic; ~ая пове́рхность diện tích hình nón, bề mặt hình côn; ~ие сече́ния tiết diện hình nón (cônic), mặt cắt hình côn; ~ая прое́кция phép chiếu hình nón (hình côn); ~ая переда́ча *тех.* truyền động bánh răng côn

конкла́в *м. церк.* mật tuyển viện, hồng y mật viện (*để bầu giáo hoàng*)

конкорда́т *м.* concordat, điều ước (*giữa giáo hoàng và chính phủ*)

конкретиза́ция *ж.* (sự) cụ thể hoá

конкретизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) cụ thể hoá

конкре́тно *нареч.* (một cách) cụ thể

конкре́тность *ж.* (tính) cụ thể; (*точность*) (sự, độ) chính xác; (*ясность*) (sự, độ) rõ ràng

конкре́тн||ый *прил.* cụ thể; (*точный*) chính xác; (*ясный*) rõ ràng; ~ая цель mục đích cụ thể (rõ ràng); ~ое предложе́ние đề nghị cụ thể; ~ые мероприя́тия những phương sách cụ thể; ~ая и́стина *филос.* chân lý cụ thể

конкре́ция *ж. геол.* kết hạch, kết vón

конкубина́т *м. ист.* chế độ lấy vợ hầu, thiếp chế

конку́р *м. спорт.* (môn) concur, thi cưỡi ngựa vượt rào

конкури́ст *м. спорт.* vận động viên concur (thi cưỡi ngựa vượt rào)

конку́рный *м. спорт.* (thuộc về) concur, thi cưỡi ngựa vượt rào

конкуре́нт *м.* người cạnh tranh (ganh đua), đối thủ

конкуре́нтный *прил.* (thuộc về) cạnh tranh, ganh đua

конкурентоспосо́бность *ж. эк.* sức cạnh tranh; ~ това́ра sức cạnh tranh của mặt hàng

конкурентоспосо́бный *прил.* (có, đủ) sức cạnh tranh

конкуре́нци||я *ж.* (sự) cạnh tranh, ganh đua, đua tranh; недобросо́вестная ~ *эк.* cạnh tranh không chính đáng; ✧ вне ~и ngoại hạng, trội hơn cả, không sánh được

конкури́ровать *несов.* (с *Т*, в *П*) cạnh tranh, ganh đua, đua tranh, tranh đua

ко́нкурс *м.* (kỳ, cuộc) thi tuyển, thi; côngcua (*разг.*); ~ на лу́чшую пье́су thi tuyển vở kịch hay nhất; ~ красоты́ cuộc thi sắc đẹp; быть при́нятым в университе́т по ~у được nhận vào trường đại học tổng hợp qua kỳ thi tuyển; замеща́ть до́лжность по ~у giữ chức vụ do thi tuyển; ✧ вне ~а ngoại hạng, trội hơn cả, không sánh được

конкурса́нт *м.* người dự thi (dự tuyển)

ко́нкурсный *прил.* (thuộc về) thi tuyển, thi; ~ экза́мен (cuộc) thi tuyển, thi; côngcua (*разг.*)

ко́нник *м.* lính kỵ binh, kỵ mã

ко́нница *ж.* (đội) kỵ binh, kỵ mã

конногварде́ец *м. ист.* cận vệ binh kỵ mã

конногварде́йский *прил. ист.* (thuộc về) cận vệ binh kỵ mã

коннозаво́дский *прил.* (thuộc về) trại ngựa giống

коннозаво́дство *с.* (môn, ngành, nghề) nuôi ngựa giống

коннозаво́дчик *м.* chủ trại ngựa giống

конноспорти́вный *прил.* (thuộc về) thể thao cưỡi ngựa

ко́нн||ый *прил.* 1. (thuộc về) ngựa; ~ заво́д trại ngựa giống; 2. (*приводимый в движение лошадьми*) (do) ngựa kéo; ~ая тя́га sức kéo bằng ngựa; ~ая артилле́рия pháo binh ngựa kéo, kỵ pháo binh; 3. (*состоящий из всадников*) đi ngựa, cưỡi ngựa, kỵ binh; ~ая мили́ция cảnh sát kỵ binh, cảnh binh đi ngựa; ~ спорт (môn) thể thao cưỡi ngựa

коновал́ *м.* (*плохой врач*) thầy thuốc kém cỏi

коново́д I *м.* giám mã, người trông ngựa

коново́д II *м. разг.* (*зачинщик, вожак*) kẻ đầu têu, đầu nậu, trùm sỏ

ко́новязь *ж.* 1. cọc buộc ngựa (*ngoài trời*); 2. (*верёвка*) dây buộc chân ngựa

конокра́д *м.* kẻ ăn trộm ngựa

конокра́дство *с.* (sự) ăn trộm ngựa

конопа́тить, законопа́тить (*В*) xảm, trét, bịt, bít, nhét, trát; ~ ло́дку xảm (trét) thuyền

конопа́тка *ж.* 1. (*инструмент*) dụng cụ xảm (trét) thuyền; 2. (*материал*) vật liệu xảm (trét) thuyền

конопа́тчик *м.* thợ xảm (trét) thuyền

конопа́чение *с.* (sự) xảm thuyền, trét thuyền

конопа́тый *прил. разг.* (*веснушчатый*) (có) tàn hương, tàn nhang; (*рябой от оспы*) rỗ, rỗ hoa

конопля́ *ж.* (cây) gai dầu, đại ma, gai mèo, lanh mèo, bồ đà, tài ma, cần sa (*Cannabis sativa L.*)

конопля́нка *ж. зоол.* chim sẻ lanh (*Acanthis cannabina*)

конопля́н||ый *прил.* (thuộc về) gai dầu, đại ma, gai mèo, lanh mèo, bố đà, tài ma, cần sa; ~ое се́мя hạt gai dầu; ~ое ма́сло dầu gai, dầu đại ma

коноса́мент *м. торг.* vận đơn; застрахо́ванный ~ vận đơn bảo hiểm; сквозно́й ~ vận đơn chở suốt; чи́стый ~ vận đơn hoàn hảo

конса́лтинг *м.* (sự) tư vấn, cố vấn

конса́лтингов||ый *прил.* (thuộc về) tư vấn, cố vấn; ~ая гру́ппа nhóm tư vấn

консе́нсус *м.* (sự) đồng thuận; при́нцип ~а nguyên tắc đồng thuận

консерва́нт *м.* chất bảo quản

консерва́тивно *нареч.* (một cách) bảo thủ, thủ cựu

консерва́тивность *ж.* (tính) bảo thủ, thủ cựu

консерва́тивный *прил.* bảo thủ, thủ cựu

консерва́тизм *м.* tính chất (chủ nghĩa) bảo thủ, tính chất thủ cựu

консерва́тор *м.* 1. người bảo thủ (thủ cựu); 2. (*член партии консерваторов*) đảng viên đảng bảo thủ

консервато́рия *ж.* nhạc viện, học viện âm nhạc

консерва́ция *ж.* 1. (*сохранение*) (sự) duy trì, bảo toàn, bảo quản, bảo tồn; 2. (*приостановка*) (sự) tạm ngừng hoạt động; ~ строи́тельства tạm ngừng công trình xây dựng

консерви́рование *с.* 1. (sự) đóng hộp, làm đồ hộp; 2. *см.* консерва́ция 1

консерви́рованн||ый *прил.* (đóng) hộp; ~ое мя́со thịt hộp

консерви́ровать *несов. и сов.* (*B*) 1. (*превращать в консервы*) đóng hộp, làm đồ hộp; 2. (*сохранять*) duy trì, bảo toàn, bảo quản, ướp, cất, hàm trữ; 3. (*приостанавливать*) tạm ngừng (tạm đình, tạm đình chỉ) hoạt động; ~ предприя́тие tạm ngừng hoạt động của xí nghiệp

консе́рвн||ый *прил.* (thuộc về) đồ hộp; ~ая ба́нка vỏ đồ hộp, ống bơ, hộp; ~ нож dao mở đồ hộp; ~ая фа́брика xưởng đồ hộp (đóng đồ hộp)

консе́рвы *мн.* (*скл. как м.*) 1. đồ hộp, thực phẩm đóng hộp; мясны́е ~ thịt hộp; ры́бные ~ cá hộp; овощны́е ~ rau hộp; 2. (*очки*) kính bảo vệ mắt, kính phòng hộ lao động, kính dưỡng mục

консигна́нт *м. торг.* người uỷ thác bán hàng, người gửi bán

консигнацио́нный *прил.* (thuộc về) uỷ thác bán hàng, đại lý kinh tiêu; ~ догово́р hợp đồng uỷ thác bán hàng (đại lý kinh tiêu)

консигна́ция *ж. торг.* (sự, chế độ) uỷ thác bán hàng, đại lý kinh tiêu

конси́лиум *м.* hội chẩn, hội đồng chẩn bệnh

консисте́нция *ж.* mật độ, dung trọng, (độ) đặc, rắn, chắc, sệt, quánh

ко́нский *прил* (thuộc về) ngựa; ~ во́лос lông ngựa; ✧ ~ каштан (cây) kẹn (*Aesculus hippocastanum*); ~ хвост *разг.* (kiểu) tóc đuôi ngựa

консолида́ция *ж.* (sự) củng cố, tăng cường, đoàn kết, cố kết

консолиди́ровать *несов. и сов.* (*B*) củng cố, tăng cường, đoàn kết, cố kết, làm... vững mạnh

консо́ль *ж.* 1. *архит.* consol, côngxôn, rầm chìa, mút chìa, kẽ nách, đầu thừa, mút thừa; 2. (*подставка*) đế, giá

консона́нс *м. муз.* hài âm

консонанти́зм *м. лингв.* (hệ thống, tính chất) phụ âm

консо́рциум *м. эк.* consortium, conxoocxiom

конспе́кт *м.* (bản) tóm tắt, tóm lược, toát yếu, trích yếu; составля́ть ~ làm bản tóm tắt, trích yếu; ~ уро́ка giáo án, tóm tắt bài học

конспекти́вно *нареч.* (một cách) tóm tắt, tóm lược

конспекти́вность *ж.* (tính chất) tóm tắt, tóm lược, toát yếu, ngắn gọn

конспекти́вный *прил.* tóm tắt, tóm lược, toát yếu, ngắn gọn, vắn tắt

конспекти́ровать, проконспекти́ровать (*B*) ghi tóm tắt, làm toát yếu, lược ghi, tóm tắt, trích yếu

конспирати́вно *нареч.* (một cách) bí mật

конспирати́вность *ж.* (tính chất) bí mật

конспирати́вн||ый *прил.* bí mật, mật; ~ая кварти́ра chỗ ở (địa chỉ) bí mật; ~ая организа́ция tổ chức bí mật, hội kín

конспира́тор *м.* hoạt động viên (người hoạt động) bí mật

конспира́ция *ж.* (*методы деятельности*) (phương pháp, nguyên tắc) hoạt động bí mật; (*соблюдение тайны*) (sự) giữ bí mật, bảo mật

конста́нта *ж. мат., физ.* hằng số, hằng lượng, số không đổi

конста́нтный *прил.* (*неизменяемый*) không đổi, không biến đổi, vững chãi, bất biến; (*постоянный*) thường xuyên, vĩnh hằng

констата́ция *ж.* (sự) xác nhận, chứng nhận, nhận thấy

констати́ровать *несов. и сов.* (*B*) xác nhận, chứng nhận, nhận thấy, công nhận; ~ смерть xác nhận sự chết; ~ факт xác nhận sự kiện

конституи́ровать *несов. и сов.* (*B*) xác định cơ cấu

конституционали́зм *м.* chủ trương (tư tưởng) hiến trị, chủ nghĩa lập hiến (hiến chính)

конституционали́ст *м.* người chủ trương hiến trị, người theo chủ nghĩa lập hiến

конституцио́нность *ж.* (tính chất, tính) hợp hiến

конституцио́нн||ый *прил.* (thuộc về) hiến pháp; (*основанный на конституции*) lập hiến, hiến định, hợp hiến, hiến trị; ~ая коми́ссия uỷ ban hiến pháp; ~ суд toà án hiến pháp (bảo hiến); ~ая мона́рхия chế độ quân chủ lập hiến; ~ое госуда́рство nhà nước hiến trị; ~ строй chế độ hiến trị; ~ые свобо́ды các quyền tự do hiến định (hợp hiến, được hiến pháp bảo đảm); ~ое пра́во quyền hiến định (hợp hiến, được hiến pháp bảo đảm)

конститу́ция *ж.* 1. (*основной закон*) hiến pháp; 2. (*строение организма*) cấu trúc, cấu tạo, thể tạng, thể chất, tạng

конструи́ровать, сконструи́ровать (*B*) 1. (*создавать*) chế tạo; (*проектировать*) thiết kế; 2. (*учреждать, организовать*) xây dựng, thành lập, tổ chức

конструктиви́зм *м. иск.* trường phái (chủ nghĩa) cấu trúc

конструктиви́ст *м. иск.* người theo trường phái (chủ nghĩa) cấu trúc

конструкти́вн||ый *прил.* 1. (thuộc về) cấu tạo, kết cấu, cơ cấu; ~ые недоста́тки những thiếu sót về cấu tạo; 2. (*о плане, решении и т. п.*) (có tính chất) xây dựng; ~ое предложе́ние đề nghị có tính chất xây dựng

констру́ктор *м.* 1. nhà chế tạo, người thiết kế; 2. (*детская игра*) đồ chơi lắp ráp (lắp hình)

констру́кторск||ий *прил.*: ~ое бюро́ phòng thiết kế

констру́кция *ж.* 1. (*механизма, сооружения и т. п.*) cấu trúc, kết cấu;

2. (*устройство*) (sự) cấu tạo, kết cấu, kiến trúc; 3. *грам.* cấu trúc

ко́нсул *м.* 1. *дип.* lãnh sự; генера́льный ~ tổng lãnh sự; 2. *ист.* (*в древнем Риме*) quan chấp chính; 3. *ист.* (*во Франции*) tổng tài

ко́нсульск||ий *прил. дип.* (thuộc về) lãnh sự; ~ая конве́нция hiệp định lãnh sự; ~ патéнт giấy ủy nhiệm lãnh sự; ~ аге́нт đại lý lãnh sự; ~ о́круг khu vực lãnh sự

ко́нсульство *с.* 1. *дип.* lãnh sự quán, toà lãnh sự; генера́льное ~ tổng lãnh sự quán, toà tổng lãnh sự; 2. *ист.* (*в древнем Риме*) thời gian hành sự của quan chấp chính; 3. *ист.* (*во Франции*) thời kỳ chế độ tổng tài

консульта́нт *м.* người tư vấn; (*советник*) cố vấn; (*врач*) (thầy thuốc, bác sĩ) tư vấn, chỉ đạo chuyên môn; (*преподаватель*) giảng viên phụ đạo

консультати́вн||ый *прил.* (thuộc về) hiệp thương, thương nghị; ~ое совеща́ние hội nghị hiệp thương

консультацио́нн||ый *прил.* (thuộc về) tư vấn, tham vấn; ~ое бюро́ phòng tư vấn (tham vấn)

консульта́ци||я *ж.* 1. (sự) tư vấn, tham vấn; (*совет специалиста*) lời giải đáp (giải thích), ý kiến; обрати́ться к специали́сту за ~ей tham vấn ý kiến chuyên gia, hỏi chuyên gia để xin ý kiến (xin giải thích); 2. (*врачебная*) (sự) khám bệnh, thăm bệnh; 3. (*помощь преподавателя учащимся*) (sự) phụ đạo, dạy kèm; 4. *уст.* (*обсуждение*) (sự) hiệp thương, thương nghị, trao đổi ý kiến; 5. (*учреждение*): де́тская ~ phòng khám bệnh trẻ con; же́нская ~ phòng khám bệnh phụ nữ; юриди́ческая ~ phòng tư vấn luật pháp

консульти́ровать,
проконсульти́ровать (*В*) (*давать советы*) góp ý kiến, giải đáp, giải thích; (*помогать учащимся*) phụ đạo, dạy kèm; ~ диссерта́нтов phụ đạo nghiên cứu sinh

консульти́роваться,
проконсульти́роваться (с *Т*) tư vấn, tham vấn, hỏi (xin) ý kiến ~ с юри́стом tham vấn (hỏi ý kiến) luật sư

конта́кт *м.* 1. (*соприкосновение*) (sự) chạm, đụng chạm, va chạm; (*общение*) (sự) tiếp xúc, giao tiếp, giao thiệp; устана́вливать ~ с кем-л. tiếp xúc (giao thiệp) với ai; ли́чные ~ы những cuộc tiếp xúc cá nhân; 2. *тех.* contact, công tắc, chỗ tiếp xúc, tiếp điểm

конта́ктн||ый *прил. тех.* (do) chạm, đụng chạm, va chạm, tiếp xúc, contact; ~ая ми́на mìn tiếp xúc, mìn đạp (chạm); ~ при́нтер *информ.* máy in đánh chữ; ~ая ли́нза kính contact

контактёр *м.* người tiếp xúc (*dường như với hồn ma, sinh vật hành tinh khác...*)

конте́йнер *м.* container, contenơ

конте́йнериза́ция *ж.* (sự) container hoá, contenơ hoá

конте́йнерово́з *м.* 1. (*судно*) tàu chở container; 2. (*специализированный автомобиль*) xe chở container

конте́йнерн||ый *прил.* (bằng, theo lối) container, contenơ; ~ые перево́зки việc vận chuyển bằng container (contenơ)

конте́кст *м.* 1. văn cảnh, văn mạch, ngữ cảnh; вы́рвать что́ л. из ~а ngắt một đoạn ra khỏi văn cảnh (*cốt để làm sai lệch ý nghĩa*); 2. *перен.* bối cảnh, hoàn cảnh

континге́нт *м.* 1. (*людей*) tổng số người; ~ учащихся tổng số học viên; 2. (*чего-л.*) hạn số, hạn ngạch, định ngạch, số lượng hạn định

контине́нт *м.* lục địa, châu lục, đại lục, đại châu, châu

континента́льный *прил.* (thuộc về) lục địa, châu lục, đại lục, đại châu, châu; ~ кли́мат khí hậu lục địa; ~ шельф thềm lục địa

конти́нуум *м.* continuum, continum, miền liên tục

конто́ра *ж.* văn phòng, ban quản trị

конто́рка *ж.* (*стол*) đài (bàn) viết

конто́рск||ий *прил.* (thuộc về) văn phòng, ban quản trị; ~ая кни́га *бухг.* sổ xuất nhập; ~ое помеще́ние nhà văn phòng (ban quản trị)

конто́рщик *м. уст.* thư ký, thơ lại, thầy ký

контраба́нд||а *ж.* 1. (*занятие*) (sự, nghề) buôn lậu; занима́ться ~ой buôn lậu; 2. *собир.* (*предметы*) đồ (hàng) buôn lậu

контрабанди́ст *м.* kẻ buôn lậu; con phe (*разг.*)

контрабанди́стский *прил.* (thuộc về) kẻ buôn lậu

контраба́ндн||ый *прил.* (thuộc về) buôn lậu; *перен.* lậu, bất hợp pháp; ~ ввоз nhập hàng lậu; ~ые това́ры hàng lậu; hàng chui (*разг.*)

контраба́с *м. муз.* (đàn) contrabasse, contrabass

контраге́нт *м.* người kết ước, đương sự ký kết; (*учреждение*) cơ quan kết ước, bên ký kết, bên đối tác, bên giao dịch

контр-адмира́л *м.* chuẩn đô đốc, thiếu tướng (chuẩn tướng) hải quân

контра́кт *м.* (bản) hợp đồng, giao kèo; khế ước (*уст.*); заключа́ть ~ ký kết hợp đồng, ký giao kèo

контракта́ция *ж.* (sự) ký hợp đồng, ký giao kèo,

контра́ктник *м. воен.* quân nhân phục vụ theo hợp đồng

контра́ктн||ый *прил.* (thuộc về) hợp đồng, giao kèo; ~ая а́рмия quân đội tuyển quân theo chế độ hợp đồng (*bỏ chế độ trưng binh hay nghĩa vụ quân sự*)

контрактова́ть *несов.* (*В*) ký hợp đồng (giao kèo)

контра́льто *с. некл.* 1. (*голос*) contralto, giọng nữ trầm; 2. *разг.* (*певица*) nữ ca sĩ giọng trầm

контрама́рка *ж.* (*на посещение представлений*) vé biếu; (*на возвращение в зрелищный зал*) vé tạm ra (*ngoài nhà hát*)

контра́ст *м.* (sự) tương phản

контрасти́ровать *несов.* (с *Т*) tương phản (*với*)

контра́стн||ый *прил.* 1. tương phản; ~ые цвета́ màu sắc tương phản; 2. *фото* đen trắng rõ nét; ✧ ~ душ *мед.* tắm vòi sen xen kẽ đợt nước ấm và đợt nước lạnh

контрата́к||а *ж.* (sự, trận, đợt) phản công, phản kích, phản xung phong; предприня́ть ~у phản công, phản kích; перейти́ в ~у chuyển sang phản công

контратакова́ть *несов. и сов.* (*В*) phản công, phản kích, phản xung phong

контрафа́ктн||ый *прил. эк., юр.*: ~ая проду́кция hàng nhái (giả, rởm, dởm, dở); hàng đểu (*прост.*)

контрафа́кция *ж. эк., юр.* (sự) làm hàng nhái, làm hàng giả, làm hàng rởm, giả mạo thương hiệu (*của công ty khác*)

контрацепти́в *м. мед.* thuốc ngừa thai; ора́льный ~ thuốc ngừa thai để uống; вагина́льный ~ thuốc ngừa thai đặt vào âm hộ

контрацепти́вн||ый *прил. мед.* (thuộc về) thuốc ngừa thai; ~ые препара́ты thuốc ngừa thai

контрга́йка *ж. тех.* êcu (đai ốc) hãm

контрибу́ци||я *ж.* 1. (*с государства*) (tiền) bồi thường chiến tranh, bồi

thường chiến phí; 2. (*с населения*) (thuế, tiền) đảm phụ; наложи́ть ~ю đánh thuế đảm phụ

контрманёвр *м. воен.* (sự) phản cơ động

контрнаступле́ние *с.* (sự, trận) phản công; перейти́ в ~ chuyển sang phản công

контролёр *м.*, **~ша** *ж.* 1. (*на производстве*) kiểm tra (kiểm soát) viên, người kiểm tra (kiểm soát); 2. (*билетный*) kiểm soát viên, người soát vé

контроли́ровать, проконтроли́ровать (*В*) kiểm tra, kiểm soát, giám sát; ~ чью-л. рабо́ту kiểm tra công việc của ai

контро́ллер *м.* 1. *тех.* bộ khống chế (điều tốc); 2. *информ.* bộ điều khiển

контро́л||ь *м.* 1. (*проверка*) (sự) kiểm soát, kiểm tra, giám sát; взять что́-л. под ~ theo dõi kiểm tra cái gì; ~ рублём *эк.* kiểm soát (giám sát) bằng đồng rúp; 2. (*учреждение*) ban kiểm tra (giám sát); отде́л техни́ческого ~я (ОТК) phòng nghiệm thu (kiểm tra kỹ thuật); 3. *собир.* (*контролёры*) những kiểm soát (kiểm tra) viên

контро́льн||ый *прил.* 1. (thuộc về) kiểm soát, kiểm tra, giám sát; (*служащий для контроля*) (để) kiểm soát, kiểm tra, giám sát; ~ые ци́фры số kiểm tra, số chỉ tiêu; 2. *разг. в знач. сущ. ж.*: ~ая bài làm kiểm tra; ~ая по а́лгебре bài làm kiểm tra về đại số; ✧ ~ пакет а́кций số cổ phiếu kiểm soát (khống chế)

контрпредложе́ние *с.* phản đề nghị, phản kiến nghị

контрпропага́нда *ж.* (sự) phản tuyên truyền

контрпропагандистский *прил.* (thuộc về) phản tuyên truyền

контрразве́дка *ж.* (cơ quan) phản gián, phản gián điệp, chống gián điệp

контрразве́дчик *м.* nhân viên phản gián, phản gián viên

контрреволюционе́р *м.* kẻ phản (chống) cách mạng

контрреволюцио́нный *прил.* phản (chống) cách mạng

контрреволю́ция *ж.* (cuộc) phản cách mạng

контртеррористи́ческ||ий *прил.*: ~ая кампа́ния chiến dịch chống quân khủng bố

контруда́р *м.* (đòn, trận, mũi) phản kích, phản đột kích, đánh trả, quật lại

контрфо́рс *м. архит.* tường chống, tường bản tựa, cột ốp, trụ ốp

контршпиона́ж *м.* (sự) phản gián, phản gián điệp, chống gián điệp

ко́нтр||ы *мн. разг.* (sự) xung đột, va chạm, bất hoà; быть в ~ах с ке́м-л. xung đột (va chạm, bất hoà) với ai

конту́женый *прил.* 1. (bị) dập thương, đụng dập; 2. *в знач. сущ. м.* ~ người bị dập thương

конту́зить *сов.* (*В*) làm... dập thương (đụng dập)

конту́зи||я *ж.* (sự) dập thương, đụng dập; получи́ть ~ю bị dập thương (đụng dập)

ко́нтур *м.* 1. contur, côngtua, chu tuyến, đường chu vi, đường viền; 2. *эл., радио* mạch, mạch vòng, mạch cộng hưởng

ко́нтурн||ый *прил.* (là) contur, côngtua, chu tuyến, đường chu vi, đường viền; ✧ ~ая ли́ния đường chấm dây (trứng rận); ~ая ка́рта bản đồ ranh giới (đường viền) (*không ghi địa danh*)

конура́ *ж.* 1. cũi (chuồng, ổ) chó; 2. *перен. разг.* nhà tồi tàn (ổ chuột)

ко́нус *м.* hình nón, hình côn, nón

конусообра́зный *прил.* (có) hình nón, dạng nón, hình côn, dạng côn

конфедерати́вный *прил.* (thuộc về) liên đoàn, liên hiệp, liên minh; hợp bang, liên bang, hợp quốc, liên quốc (*ср.* конфедера́ция)

конфедера́ция *ж.* 1. liên đoàn, liên hiệp, liên minh; Всеми́рная конфедера́ция труда́ (ВКТ) Liên đoàn lao động thế giới (*thành lập 1920*); Междунаро́дная конфедера́ция свобо́дных профсою́зов (МКСП) Liên hiệp công đoàn tự do quốc tế (*thành lập 1949*); 2. (*союз государств*) hợp bang, liên bang, hợp quốc, liên quốc

конферан́с *м.* (sự) dẫn chương trình, giới thiệu tiết mục

конферансье́ *м. нескл.* người dẫn chương trình (giới thiệu tiết mục), MC

конфере́нц-за́л *м.* hội trường, phòng họp

конфере́нция *ж.* hội nghị, hội thương, thương nghị; ми́рная ~ hội nghị hoà bình; ~ кру́глого стола́ hội nghị bàn tròn; Конфере́нция ООН по торго́вле и разви́тию (ЮНКТАД) Hội nghị về Thương mại và Phát triển của Liên Hiệp Quốc, UNCTAD

конфе́ссия *ж.* tôn giáo, tín ngưỡng

конфессиона́льный *прил.* (thuộc về) tôn giáo, tín ngưỡng

конфе́та *ж.* (cái) kẹo

конфе́тница *ж.* đĩa (bình) đựng kẹo

конфе́тн||ый *прил.* 1. (thuộc về) kẹo; ~ая фа́брика xưởng kẹo; ~ая коро́бка hộp kẹo; 2. *перен.* (*слащавый*) ngọt ngào, đường mật, đãi bôi

конфетти́ *с. нескл.* confetti, hoa giấy

конфигура́ция *ж.* cấu hình, ngoại hình, hình dáng, hình dạng, hình thái; ~ ме́стности ngoại hình (hình dáng) của vùng

конфиденциа́льно *нареч.* (một cách) riêng tư, mật, kín, bí mật

конфиденциа́льн||ый *прил.* riêng tư, bí mật, mật, kín; ~ разгово́р câu chuyện riêng tư (tâm sự); ~ые перегово́ры mật đàm, hội đàm bí mật

конфирма́ция *ж.* 1. (sự) xác nhận, phê nhận; 2. *церк.* (lễ) kiên tín

конфирмова́ть *несов. и сов.* (*В*) 1. xác nhận, phê nhận; 2. *церк.* làm lễ kiên tín

конфиска́т *м. разг.* hàng bị tịch thu

конфиска́ция *ж.* (sự) tịch thu, trưng thu, sung công

конфискова́ть *несов. и сов.* (*В*) tịch thu, trưng thu, sung công; tịch biên, tịch ký (*уст.*)

конфли́кт *м.* (sự, cuộc, vụ) xung đột, tranh chấp, va chạm, đụng độ

конфли́ктность *ж.* (tính, tính chất) mâu thuẫn, dễ xung đột, dễ tranh chấp

конфли́ктн||ый *прил.* mâu thuẫn, dễ xung đột, dễ tranh chấp; ~ая ситуа́ция tình thế dễ xung đột; ✧ ~ая коми́ссия uỷ ban (hội đồng) hoà giải

конфликтова́ть *несов.* (с *Т*) *разг.* xung đột, va chạm

конфликтоло́гия *ж.* xung đột học, (khoa) nghiên cứu xung đột xã hội

конфо́рк||а *ж.* kiềng; га́зовая ~ kiềng bếp gas (bếp hơi đốt); га́зовая плита́ на две ~и bếp gas (bếp hơi đốt) có hai kiềng

конформи́зм *м.* conformism, (sự, tinh thần, chủ nghĩa) tuân thủ, câu nệ theo chuẩn mực chung; (*единообразность, стандартность*) (sự) đơn điệu, rập khuôn, khuôn sáo, không mạnh dạn sáng tạo

конфронта́ция *ж.* (sự) đối đầu, đối địch, đối lập; (*столкновение*) (sự) đụng độ, chạm trán, đụng đầu, va chạm, xung đột; враждебная ~ двух миро́в во вре́мя холо́дной войны́ đối đầu của hai thế giới thời chiến tranh lạnh; вое́нная ~ đụng độ quân sự

конфу́з *м.* (sự) mắc cỡ, ngượng ngùng, ngượng nghịu, bối rối, thẹn thùng, luống cuống, lúng túng, xấu hổ; како́й ~! thật là ngượng ngùng!, xấu hổ quá!

конфу́зить, сконфу́зить (*B*) làm... mắc cỡ (ngượng ngùng, ngượng nghịu, bối rối, thẹn thùng, xấu hổ, hổ ngươi, tẽn tò)

конфузи́ться, сконфузи́ться mắc cỡ, ngượng ngùng, ngượng nghịu, bối rối, thẹn thùng, xấu hổ, hổ ngươi, tẽn tò, lỏn lẻn

конфу́зливо *нареч.* (một cách) cả thẹn, ngượng ngùng, tẽn tò, lỏn lẻn

конфу́зливый *прил.* cả thẹn, ngượng ngùng, tẽn tò, lỏn lẻn, dễ mắc cỡ (luống cuống, xấu hổ)

конфу́зный *прил.* (bị) luống cuống, bối rối, khó xử

конфуциа́нство *с.* Khổng giáo, đạo Khổng, nho giáo, đạo nho

концев||о́й *прил.* cuối cùng, cuối, chót; ~а́я строка́ dòng cuối

концентра́т *м.* 1. (*пищевой*) tinh bột thức ăn, thực phẩm cô, thức ăn cô đặc; 2. *с.-х.* thức ăn tinh (*cho gia súc*) 3. *горн.* tinh quặng, quặng tinh, quặng đã làm giàu

концентрацио́нный *прил.*: ~ ла́герь *см.* концла́герь

концентра́ция *ж.* 1. (*сосредоточение*) (sự) tập trung, tích tụ; ~ произво́дства tập trung (tích tụ) sản xuất; ~ капита́ла tích tụ (tập trung) tư bản; 2. *хим.* nồng độ, (độ) đậm đặc

концентри́рованный *прил.* (bị) tập trung, tích tụ; cô lại, cô đặc (*ср.* концентри́ровать)

концентри́ровать, сконцентри́ровать (*B*) 1. (*сосредоточивать*) tập trung, tích tụ; 2. *хим.* cô, làm cô đặc, làm đậm đặc

концентри́роваться, сконцентри́роваться 1. (*сосредоточивать(ся)*) tập trung, tích tụ; 2. *хим.* cô lại, cô đặc lại

концентри́ческ||ий *прил.* đồng tâm; ~ие круги́ *см.* конце́нтры

концентри́чно *нареч.* (một cách) đồng tâm

концентри́чность *ж.* (sự, tính) đồng tâm

концентри́чный *прил.* *см.* концентри́ческий

конце́нтры *мн.* (*ед.* конце́нтр *м.*) *мат.* những vòng tròn đồng tâm

конце́пт *м. филос.* khái niệm

конце́пт-автомоби́ль *м.* ôtô (xe) concept

концептуали́зм *м.* 1. *филос.* khái niệm luận, thuyết khái niệm; 2. *лит., иск.* trường phái (chủ nghĩa) khái niệm

концептуали́ст *м.* 1. *филос.* người theo khái niệm luận (thuyết khái niệm); 2. *лит., иск.* người theo trường phái (chủ nghĩa) khái niệm; худо́жник-~ hoạ sĩ trường phái khái niệm

концептуа́льно *нареч.* (xuất phát từ) khái niệm, quan niệm

концептуа́льность *ж.* (tính) khái niệm, quan niệm

концептуа́льный *прил.* (thuộc về) khái niệm, quan niệm

конце́пция *ж.* khái niệm, quan niệm

конце́рн *м. эк.* consortium, conxoócxiom, tập đoàn, tổ hợp

конце́рт *м.* 1. (buổi, cuộc) biểu diễn, biểu diễn nghệ thuật, biểu diễn ca nhạc, hoà nhạc; эстра́дный ~ biểu diễn tạp kỹ; дать ~ biểu diễn; 2. (*муз. произведение*) concerto, conxecto, hoà khúc, khúc hiệp tấu; ~ для скри́пки с орке́стром concerto (hoà khúc) dành cho vĩ cầm với dàn nhạc

концерта́нт *м.*, **~ка** *ж.* người (nghệ sĩ) biểu diễn

концерти́ровать *несов.* biểu diễn, trình diễn

концертме́йстер *м.* 1. (*группы исполнителей*) trưởng bè, trưởng đàn; 2. (*аккомпаниатор*) người đệm đàn

конце́ртный *прил.* (thuộc về) biểu diễn, biểu diễn nghệ thuật, biểu diễn ca nhạc, hoà nhạc; (*для концерта*) (để) biểu diễn nghệ thuật, biểu diễn ca nhạc, hoà nhạc; ~ зал phòng biểu diễn nghệ thuật (ca nhạc, hoà nhạc); ~ роя́ль đại dương cầm

концессионе́р *м.* chủ xí nghiệp nhượng quyền (tô nhượng)

концессио́нный *прил.* (thuộc về) nhượng quyền, tô nhượng

конце́ссия *ж.* 1. (*договор*) hợp đồng nhượng quyền (tô nhượng); 2. (*предприятие*) xí nghiệp nhượng quyền (tô nhượng); (*территория*) nhượng địa, tô giới

концла́герь *м.* (концентрацио́нный ла́герь) trại tập trung

концо́вка *ж.* 1. *полигр.* vi-nhét cuối sách; 2. (*заключительная часть*) đoạn (phần) cuối, chung cục

конч||а́ть, ко́нчить 1. (*B*, с *T*, + *инф.*) (*доводить до конца*) làm xong, hoàn thành, kết thúc, hoàn tất; ко́нчить ремо́нт chữa xong, hoàn thành (hoàn tất) việc tu sửa; я ~а́ю чита́ть кни́гу tôi đọc gần xong quyển sách; 2. (*B, T*, на *П*) (*завершать чем-л.*) kết thúc, kết liễu, chấm dứt; ~ речь призы́вом kết thúc bài diễn văn bằng lời kêu gọi; 3. (*B*) (*учебное заведение*) tốt nghiệp, học xong; (*курс*) mãn khoá; ко́нчить Моско́вский университе́т tốt nghiệp trường đại học tổng hợp Moskva; ко́нчить шко́лу tốt nghiệp trung học, học xong trường phổ thông; 4. (*B*, с *T*) (*прекращать что-л.*) thôi, dừng, ngừng; ~ рабо́ту по гудку́ ngừng việc khi còi tan tầm; ✧ ~ самоуби́йством tự tử, tự vẫn, tự sát, tự tận, quyên sinh

конч||а́ться, ко́нчиться 1. (*приходить к концу*) xong, hết, mãn, (được) hoàn thành, kết thúc hoàn tất; ремо́нт ~а́ется (việc) sửa chữa sắp xong, tu sửa đang được hoàn thành; 2. (*T*) (*завершаться*) (được) hoàn thành, kết thúc, kết liễu; 3. (*умирать*) từ trần, qua đời, tạ thế, mất, chết, thệ thế; (*об императоре, короле*) băng hà, thăng hà; (*о будд. монахе*) viên tịch, tịch

конча́я *в знач. предлога* đến, cho đến, đến tận; начина́я с са́мого ма́ленького и ~ са́мым больши́м bắt đầu từ cái nhỏ nhất đến (cho đến) cái lớn nhất, từ trẻ nhỏ nhất đến (đến tận) người lớn tuổi nhất; ~а́я шесто́й страни́цей đến (đến tận, cho đến) trang sáu

ко́нчено *в знач. сказ. безл.* 1. (*обыкн.* с *T*) *разг.* hết rồi; бою́сь, что с на́ми ~ tôi sợ là chúng ta sắp chết (sắp hết đời, sắp nguy vong) rồi; 2. (*довольно, достаточно*) thôi!, đủ rồi!, chán rồi!; ✧ всё ~! а) (*об окончательно решённом*) xong rồi!, quyết định rồi!; б) (*о потере, утрате*) thế là hết!, mất rồi!, hỏng rồi!, đi đời nhà ma rồi!

ко́нчен||ый *прил. разг.* xong rồi, quyết định rồi, kết thúc rồi; де́ло ~ое việc đã xong rồi; ✧ ~ челове́к người bỏ đi (không ra gì); khí nhân (*уст.*)

ко́нчик *м.* đầu, mũi, mút, đầu (mũi) nhọn, đầu mút; ~и па́льцев đầu ngón tay; ~ языка́ đầu lưỡi; ~ ножа́ mũi dao

кончи́на *ж.* (sự) tạ thế, từ trần, qua đời, mất, chết; (*об императоре, короле*) băng hà, thăng hà; (*о будд. монахе*) viên tịch, tịch; безвре́менная ~ mất sớm, qua đời sớm, chết non, chết yểu

ко́нчить(ся) *сов. см.* конча́ть(ся)

конъюнкти́ва *ж. анат.* kết mạc

конъюнктиви́т *м. мед.* viêm kết mạc, (bệnh) đau mắt đỏ

конъюнктýра *ж.* 1. cục diện, tình hình, hoàn cảnh, tình thế, tình trạng; 2. *эк.* tình hình, cục diện kinh tế, tình hình thị trường; ~ товáрных рынков tình hình thị trường hàng hoá

конъюнктýрн||ый *прил.*: ~ институ́т viện nghiên cứu tình hình thị trường; ~ кри́зис khủng hoảng thị trường; ~ые цéны giá cả thị trường, thị giá

конъюнктýрщик *м. разг. пренебр.* kẻ hoạt đầu (xu thời)

конъюнктýрщина *ж. пренебр.* (thói, thái độ) hoạt đầu, xu thời

кон||ь *м.* 1. ngựa đực, tuấn mã, ngựa; боевóй ~ ngựa chiến, chiến mã; по ~ям! (*команда*) lên ngựa!; 2. *шахм.* (con) mã, ngựa; 3. *спорт.* ngựa gỗ, ngựa; ✧ не в ~я́ корм mất tiền toi

коньк||и́ *мн.* (*ед.* конёк *м.*) (đôi) giày trượt băng; ~ на ро́ликах, ро́ликовые ~ giày trượt có bánh; ката́ться на ~а́х trượt băng

конькобéж||ец *м.*, **~ка** *ж.* vận động viên trượt băng

конькобéжный *прил.* (thuộc về) trượt băng; ~ спорт (môn) thể thao trượt băng, trượt băng

конько́в||ый *прил.*: ~ брус, ~ая ба́лка thượng lương

конья́к *м.* cognac, cô nhắc

конья́чный *прил.* (thuộc về) cognac, cô nhắc

ко́нюх *м.* người coi (chăn) ngựa, giám mã

коню́шенный *прил.* (thuộc về) tàu ngựa, chuồng ngựa

коню́шня *ж.* tàu (chuồng) ngựa

кооперати́в *м.* 1. hợp tác xã; жили́щный ~ hợp tác xã nhà ở; 2. *разг.* (*магазин*) cửa hàng hợp tác xã

кооперати́вн||ый *прил.* (thuộc về) hợp tác xã; ~ое движéние phong trào hợp tác xã (hợp tác hoá); ~ая торго́вля thương nghiệp hợp tác xã

кооперáтор *м.* thành viên hợp tác xã

кооперáция *ж.* 1. (sự) hợp tác, hiệp tác; ~ трудá hợp tác lao động; 2. (*объединение*) hợp tác xã; потреби́тельская ~ hợp tác xã tiêu dùng (tiêu thụ); сельскохозя́йственная ~ hợp tác xã nông nghiệp; промы́словая ~ hợp tác xã thủ công nghiệp

кооперúрование *с.* (sự) hợp tác, hiệp tác, hợp lại; (*вовлечение в кооперацию*) (sự) hợp tác hoá

кооперúровать *несов. и сов.* (*В*) hợp tác, hiệp tác, hợp lại; (*вовлекать в кооперацию*) hợp tác hoá, vận động... vào hợp tác xã

кооперúроваться *несов. и сов.* hợp tác, hiệp tác, hợp lại; (*создавать кооператив*) lập thành hợp tác xã, hợp tác hoá

коопта́ция *ж.* (sự) chỉ định thêm, bổ tuyển, bổ sung

коопти́ровать *несов. и сов.* (*В*) chỉ định thêm, bổ tuyển, bổ sung

координáтн||ый *прил.* (thuộc về) toạ độ; ~ые óси (các) trục toạ độ

координáты *мн.* (*ед.* координáта *ж.*) 1. *астр., геом.* toạ độ; ось координáт trục toạ độ; 2. *перен. разг.* (*адрес*) địa chỉ

координацио́нный *прил.* (có) phối hợp, hiệp đồng

координáция *ж.* (sự) phối hợp, hiệp đồng, phối trí, điều phối; ~ движéний phối hợp (hiệp đồng) động tác

координúровать *несов. и сов.* (*В*) phối hợp, hiệp đồng, phối trí, điều phối

копáние *с.* (sự) đào, bới, xới, cuốc

копáтел||ь *м.* người đào bới; чёрные ~и những người đào bới phi pháp (*di tích lịch sử, mộ phần người khác, v.v...*)

копáть *несов.* (*В*) 1. (*рыть*) đào, bới; (*разрыхлять*) xới; (*перекапывать*) cuốc; ~ я́му đào hố; ~ зéмлю đào (bới, cuốc, xới) đất; 2. (*выкапывать*) bới, đào; ~ карто́фель bới (đào) khoai tây

коп||áться *несов.* 1. (в *П*) (*рыться*) bới, đào, xới; 2. *разг.* (*искать*) bới, lục tìm, lục lọi, tìm tòi, lục lạo; ~ в портфéле lục lọi trong cặp; 3. *разг.* (*мешкать*) loay hoay, câu dầm, làm lề mề (chậm chạp); вéчно он ~áется! suốt đời nó cứ lề mề chậm chạp!; что ты там ~áешься? mày làm cái gì mà cứ loay hoay (lề mề) ở đấy mãi thế?; ✧ ~ в душé а) (*у себя*) tự giày vò mình; б) (*у других*) cật vấn, vặn hỏi

копéечк||а *ж. уменьш. к* копéйка; ✧ э́то емý в ~у стáло (обошло́сь) nó tốn rất nhiều tiền cho việc đó, điều đó rất tốn kém cho nó

копéечн||ый *прил.* 1. (giá) một kopeck, một côpêch; (*недорогой*) rẻ, không đắt, rẻ tiền, rẻ mạt; (*низко оплачиваемый*) rẻ mạt; 2. (*малый, незначительный*) không đáng kể, nhỏ nhen, vặt vãnh; ~ расхóд chi phí không đáng kể; ~ые счёты tính toán nhỏ nhen (vặt vãnh); ✧ ~ая душá người nhỏ nhen (ti tiện)

копéйк||а *ж.* 1. (một) kopeck, côpêch; сóр (*разг.*); 2. *собир. разг.* (*денежные средства*) tiền bạc, tiền nong, tiền của; берéчь нарóдную ~у giữ gìn tiền của nhân dân; ✧ ~ в ~у рáт sòng phẳng, rất phân minh về tiền bạc; до (послéдней) ~и trả hết, tiêu hết; без ~и нáн túi, không một xu dính túi; дрожáть над кáждой ~ой bo siết từng đồng xu nhỏ, tiếc từng xu nhỏ; сколоти́ть ~у тích luỹ vốn

копёр *м.* 1. (*для забивки свай*) búa chày, búa rơi, máy đóng cọc; 2. *горн.* tháp đào giếng

ко́пи *мн.* (*ед.* копь *ж.*) mỏ, khu mỏ, hầm mỏ; соляны́е ~ mỏ muối

копи́лк||а *ж.* 1. ống tiền, bùng binh; 2. *перен.* kho chung, tài sản chung, thành tích chung; внести́, класть в ~у чего́-л. góp phần vào kho chung của cái gì

копира́йт *м.* copyright, bản quyền, tác quyền, quyền tác giả; (*знак*) ký hiệu © bảo vệ bản quyền/tác quyền

копи́рк||а *ж. разг.* giấy than, giấy các bon; писáть под ~у viết trên giấy than

копирова́льн||ый *прил.* (để) copy, sao, chép, sao chép, sao lục; ~ аппарáт máy photocopy, máy sao chụp; ~ая бумáга giấy than, giấy các bon; ~ые черни́ла mực in thạch bản

копи́рование *с.* (sự) copy, sao, chép, sao lục, sao chép, sao chụp, can, phóng

копи́ровать, скопи́ровать (*В*) 1. (*снимать копию*) copy, sao lục, chép lại, sao chép, sao chụp, can, phóng; 2. (*подражать*) sao chép, bắt chước, mô phỏng, cóp

копиро́вка *ж. разг. см.* копи́рование

копиро́вщик *м.* người sao chép (sao lục, chép lại, sao chụp)

копи́ть *несов.* (*В*) gom góp, dành dụm, góp nhặt, thu nhặt, để dành, tích lũy, tích trữ; ~ дéньги dành dụm (để dành) tiền; ~ си́лы tích luỹ lực lượng, dành sức

ко́пи||я *ж.* 1. (bản) copy, sao, chép, sao chép, sao lục, sao chụp; ~ чертежá can (copy) bản vẽ; снимáть ~ю с чего́-л. copy (làm bản sao, làm phức bản) cái gì, copy (sao chép, sao lục, can, phóng) cái gì; 2. *разг.* (*близкое сходство*) (sự) giống như đúc, giống hệt, y chang; он тóчная ~ своегó отцá nó giống bố nó như đúc (như đổ khuôn), nó y chang bố

ко́пка *ж.* (sự) đào, xới, cuốc, bới; ~ карто́феля bới (đào) khoai tây

копна́ *ж.* 1. đụn, đống; 2. *перен.*: ~ волóс mái tóc dày

копни́тель *м. с.-х.* máy đánh đụn (đánh đống)

копни́ть *несов.* (*В*) *с.-х.* đánh đụn, đánh đống

копотли́во *нареч. разг.* (một cách) chậm chạp, lề mề, rề rà, dềnh dàng

копотли́вый *прил. разг.* (*медлительный*) chậm chạp, lề mề, rề rà, dềnh dàng

ко́поть *ж.* bồ hóng, mồ hóng; (*от лампы*) muội, muội đèn; (*на кастрюле*) nhọ nồi, lọ nồi

копоши́ться *несов.* 1. nhúc nhích, động đậy, cử động, ngọ ngoạy, cựa quậy; (*о насекомых*) nhung nhúc, lúc nhúc; 2. *разг.* (*возиться*) loay hoay, lúi húi, cắm cúi (cặm cụi, lụi cụi) làm

копрофа́ги *мн.* (*ед.* копрофа́г *м.*) *зоол.* loài vật ăn phân

копрофи́л *м.* người thích phân

копте́ть I *несов.* (*испускать копоть*) phun (bốc) muội, bốc bồ hóng, phun khói đen

копте́ть II *несов. разг.* 1. (*прозябать*) sống qua ngày đoạn tháng; 2. (над *Т*) (*корпеть*) hùng hục (miệt mài, mải miết, cặm cụi, rị mọ) làm

копти́лка *ж.* đèn cốc, đèn dầu, đèn hoa kỳ

копти́льня *ж.* xưởng xông khói (hun khói)

копти́ть *несов.* 1. (*испускать копоть*) phun (bốc) muội, bốc bồ hóng; 2. (*В*) (*покрывать копотью*) bôi muội, bôi nhọ nồi, phủ bồ hóng; 3. (*В*) (*мясо, рыбу и т. п.*) xông (hun) khói; ✧ ~ не́бо sống cuộc đời vô dụng, sống cuộc đời giá áo túi cơm

копули́ровать *несов. и сов.* (*В*) *с.-х.* ghép cành

копулиро́вка *ж. с.-х.* (sự) ghép cành

копуля́ция *ж. биол.* (sự) giao hợp

копу́н *м.*, **~ья** *ж.* người chậm chạp (lề mề)

копче́ние *с.* (sự) xông khói, hun khói

копчёности *мн.* (*ед.* копчёность *ж.*) thức ăn xông khói (hun khói)

копчён||ый *прил.* (đã) xông khói, hun khói; ~ая колбаса́ lạp xường xông khói, xúc xích hun khói

ко́пчик *м. анат.* (đốt) xương cụt

ко́пчиков||ый *прил.*: ~ая кость *анат.* xương cụt; ~ая железа́ *анат.* hạch cụt

копы́тн||ый *прил.* 1. có guốc; 2. *в знач. сущ. мн.*: ~ые *зоол.* loài vật có guốc, bộ có guốc, ngẫu đề

копы́тень *м. бот.* (cây) tế tân (*Asarum*)

копы́то *с.* guốc, móng, móng guốc, vó

копь||ё *с.* 1. giáo, mác, lao, thương, mâu, đòng, mác lào; 2. *спорт.* lao; мета́ние ~я́ (môn) phóng lao, ném lao; ✧ лома́ть ко́пья tranh luận sôi nổi, tranh cãi kịch liệt

кора́ *ж.* 1. (*древесная*) vỏ, vỏ cây; 2. (*корка*) vỏ, bì, cùi, lớp vỏ; ✧ земна́я ~ *геол.* vỏ trái đất; ~ головно́го мо́зга *анат.* vỏ đại não

корабе́л *м.* chuyên viên đóng tàu

корабе́льн||ый *прил.* (thuộc về) tàu biển, tàu thuỷ; ~ая верфь xưởng đóng tàu, xưởng đóng và chữa tàu; ✧ ~ лес rừng thông cây thẳng

кораблевожде́ние *с.* (*наука*) hàng hải học, môn hàng hải; (*руководство управлением корабля*) (sự, môn) điều khiển tàu thuỷ

кораблекруше́ние *с.* (nạn) đắm tàu; потерпе́вший ~ người bị đắm tàu

кораблестрое́ние *с.* (sự) đóng tàu; (*наука*) (môn) đóng tàu; (*отрасль промышленности*) (ngành) đóng tàu

кораблестрои́тель *м.* người đóng tàu; (*конструктор*) nhà chế tạo tàu thuỷ

кораблестрои́тельный *прил.* (thuộc về) đóng tàu, chế tạo tàu thuỷ

кора́блик *м.* 1. (*игрушка*) tàu giấy xếp, tàu đồ chơi, tàu tí hon; 2. *зоол.* ốc anh vũ (*Nautilus*)

кора́бль *м.* tàu biển, tàu thuỷ, tàu, thuyền, hạm; па́русный ~ thuyền buồm; вое́нный ~ chiến hạm, quân hạm, chiến thuyền, tàu chiến, tàu quân sự; ~ на подво́дных кры́льях tàu thuỷ cánh ngầm; ✧ возду́шный ~ phi thuyền, không hạm, tàu bay (máy bay, phi cơ) hạng nặng

кора́бль-спу́тник *м.* tàu vệ tinh

кора́лл *м.* san hô

кора́лловый *прил.* (thuộc về) san hô; ~ риф ám tiêu (đảo ngầm) san hô; ~ о́стров đảo san hô

Кора́н *м. рел.* (kinh) Koran, Coran (*của Hồi giáo*)

корве́т *м. мор. ист.* hải phòng hạm

кордебале́т *м. театр.* vũ đội, đội vũ kịch, đội múa balê

кордо́**н** *м.* 1. (*отряд пограничной охраны*) đội biên phòng (biên cảnh); (*заградительный отряд*) đội phòng vệ (cảnh vệ); 2. (*местопребывание охраны*) đồn biên phòng, đồn cảnh vệ, đồn, bốt

корево́й *прил.* (thuộc về) bệnh sởi

коре́ец *м.* người Korea (Cao Ly, Triều Tiên, Hàn Quốc)

корёж||ить *несов. безл.* 1. làm cong (vênh), cong (vênh) lên, vẹo đi; от сы́рости фане́ру ~ит tấm gỗ dán vênh (cong) lên vì bị ẩm; 2. *разг.* quằn quại, co quắp, co giật; его́ ~ит от бо́ли nó quằn quại (co quắp) vì đau, nó đau quằn quại; 3. (*от отвращения и т. п.*) làm... khó chịu (phật ý, kinh tởm)

корёжиться *несов.* 1. (*о досках и т. п.*) cong (vênh) lên, vẹo đi, cong queo lại; 2. (*от боли и т. п.*) quằn quại, co quắp, co giật

коре́йка *ж.* (*грудинка*) sườn lợn xông (hun) khói

коре́йский *прил.* (thuộc về) Korea, Cao Ly, Triều Tiên, Hàn Quốc; ~ язы́к tiếng Korea; ~ женьше́нь sâm Cao Ly (Korea)

корена́стый *прил.* (*о человеке*) vạm vỡ, chắc nịch, tráng kiện, lực lưỡng; đô (*разг.*)

корени́ться *несов.* (в *П*) bắt rễ; (*проистекать от...*) bắt nguồn; (*происходить по причине*) là do, là vì

коренни́к *м. см.* коренна́я ло́шадь

коренн||о́й *прил.* 1. (*исконный*) gốc, chính gốc; ~ москви́ч người dân Moskva chính gốc, người Moskva gốc; ~óе населе́ние dân chính gốc, cư dân bản địa; 2. (*основной*) cơ bản, căn bản; (*существенный*) cốt yếu, chủ yếu, chính, thiết yếu, trọng yếu, then chốt; (*радикальный*) triệt để, (đến) tận gốc; ~ вопро́с совреме́нности vấn đề cơ bản (trọng yếu, thiết yếu, chủ yếu) của thời đại hiện nay; ~óе преобразова́ние cải tạo triệt để; ~óе реше́ние пробле́мы giải quyết triệt để (tận gốc) vấn đề; ~ы́е интере́сы lợi ích chủ chốt (sinh tử, sống còn, thiết thân, thiết yếu); ~ы́м о́бразом một cách căn bản, về căn bản, một cách triệt để; ✧ ~ зуб răng hàm, răng cấm; ~ая ло́шадь ngựa giữa (*cổ xe tam mã*)

ко́р||ень *м.* 1. (*растения*) rễ; 2. *перен.* (*происхождение*) nguồn gốc, căn nguyên, cội rễ, cội nguồn; (*основа*) gốc, cơ sở, gốc rễ; име́ть глубо́кие ~ни có nguồn gốc (gốc rễ) sâu xa; 3. *мат.* căn, nghiệm, căn số, nghiệm số; показа́тель ~ня chỉ số của căn; квадра́тный ~ căn bậc hai; куби́ческий ~ căn bậc ba; арифмети́ческий ~ nghiệm số học; кра́тный ~ nghiệm bội; двойно́й ~ nghiệm kép; посторо́нний ~ nghiệm ngoại lai; 4. *грам.* gốc từ, từ căn, ngữ

căn; ~ слóва gốc của từ, từ căn; ✧ вырывáть чтó-л. с ~нем đào tận gốc trốc tận rễ (tiêu diệt sạch sành sanh, tiêu diệt triệt để) cái gì; пустúть ~ни а) (*прочно обосноваться*) bám rễ, sinh cơ lập nghiệp; б) (*о чувствах, привычках и т. п.*) ăn sâu vào lòng, ăn sâu bám rễ; в ~не пресéчь чтó-л. hoàn toàn chấm dứt (bài trừ tận gốc) cái gì; в ~не измени́ть чтó-л. thay đổi tận gốc (làm biến đổi triệt để) cái gì; смотрéть в ~ nhìn vào bản chất; красне́ть до ~не́й волóс ngượng chín người, đỏ mặt tía tai; хлеб на ~ню́ lúa chưa gặt

корешóк *м.* 1. *уменьш. к* кóрень 1; 2. (*переплёта*) gáy sách; 3. (*квитанционной книжки*) cuống biên lai, bản gốc, tồn căn

корея́нка *ж.* người phụ nữ/đàn bà Korea (Cao Ly, Triều Tiên, Hàn Quốc)

корзи́на *ж.* 1. giỏ, lẵng, đệp, làn; (*без ручки*) thúng, mủng, trạc, rổ, sọt; (*плоская*) nia, nong, mẹt; бельева́я ~ thúng (sọt) đựng đồ giặt; ~ для бума́ги sọt rác (giấy lộn); 2. *перен.* (*круг вопросов*) nhóm vấn đề, gói

корзи́нка *ж. см.* корзи́на

корзи́нщик *м.* người đan giỏ (thúng, rổ, sọt, nong)

коридóр *м.* hành lang; ✧ воздýшный ~ hành lang trên không; дóлларовый ~ khung thị giá (hành lang) dollar (*do Ngân hàng trung ương định*); правовóй ~ hành lang pháp luật; ~ы влáсти giới cầm quyền

коридóрный *прил.* 1. (thuộc về) hành lang; 2. *в знач. сущ. м.* người hầu phòng

кори́нка *ж.* (*сорт винограда*) nho corinthe

кори́ть *несов.* (*В* за *В*) *разг.* (*упрекать*) trách móc, trách mắng, quở trách, quở mắng, vò đầu

корифе́||й *м.* người kiệt xuất (cự phách), vĩ nhân, cự nhân, thiên tài; ~ нáуки vĩ nhân của khoa học; ~и рýсской литерату́ры các đại văn hào Nga

кори́ца *ж.* quế, nhục quế

коричнева́тый *прил.* nâu nhạt, nâu non, màu da bò

кори́чнев||ый *прил.* 1. nâu, đà, màu da lươn; 2. *перен.* (*связанный с фашизмом или неофашизмом*) nâu, fatxit, phát xít, fatxit (phát xít) mới; ~ая чумá dịch hạch nâu, dịch fatxit (phát xít), bọn fatxit (phát xít), bọn fatxit (phát xít) mới

кори́чн||ый *прил.*: ~ое дéрево cây quế (*Cinnamomum cassia; C. Schaeffer; C. zeylanicum*); ~ое мáсло dầu quế

кóрк||а *ж.* 1. vỏ, váng, màng cứng, lớp vỏ; ~ хлéба vỏ bánh mì; ~ сы́ра vỏ phó mát, màng bọc viên phó mát; 2. (*плода*) vỏ, cùi, bì; апельси́нная ~ vỏ cam; арбýзная ~ vỏ dưa hấu; ✧ от ~и до ~и từ đầu đến cuối, toàn bộ; руга́ть, брани́ть на все ~и chửi như tát nước vào mặt, chửi mắng tế tát, chửi ủng mồ, xỉ vả thậm tệ, vạc mặt

кóрков||ый *прил. анат.* (thuộc về) vỏ não; ~ые цéнтры các trung tâm vỏ não; ~ое вещество́ chất vỏ não

корм *м.* thức ăn (*cho gia súc*); грýбые ~á thức ăn thô; сóчные ~á thức ăn tươi; сухи́е ~á thức ăn khô

корм||á *ж. мор.* mạn lái, phía lái, đằng lái, đuôi tàu; за ~о́й đằng sau tàu

кормёжка *ж.* 1. *разг.* (sự) nuôi, cho ăn; 2. (*место*) chỗ thú rừng ăn; 3. *разг.* (*пища*) thức ăn, đồ ăn

корми́лец *м.* người nuôi dưỡng gia đình, chủ gia đình

корми́лица *ж.* 1. (*няня*) vú nuôi, u em, vú, nhũ mẫu; 2. (*семьи*) người phụ nữ nuôi dưỡng gia đình, bà chủ gia đình

корми́л||о *с.* tay lái, bánh lái (*tàu thuỷ*); ✧ стоя́ть у ~а правле́ния, влáсти đứng đầu (cầm đầu, lèo lái) chính quyền, là người cầm lái chính quyền

корми́ть, накорми́ть (*В*) 1. cho... ăn; (*с ложки*) bón; (*из клюва и т. п.*) mớm; 2. (*ребёнка грудью*) cho... bú; 3. *тк. несов.* (*содержать*) nuôi, nuôi dưỡng, nuôi sống, nuôi nấng, cấp dưỡng; ✧ ~ обещáниями hứa suông, hứa hão, hứa cuội, hứa hươu hứa vượn; его́ хлéбом не корми́, а дай тóлько поуди́ть нó mê đi câu lắm

корми́ться *несов.* 1. (*есть*) ăn; (*пастись*) ăn (gặm) cỏ; 2. (*Т*) (*содержать себя*) tự nuôi sống, sống; ~ свои́м трудóм sống bằng lao động của mình; чем он кóрмится? nó sống bằng cái gì?

кормле́ние *с.* 1. (sự) cho ăn; 2. (*ребёнка грудью*) (sự) cho bú

кормов||óй I *прил.* (thuộc về) thức ăn (*của gia súc*); ~ы́е трáвы cỏ cho gia súc ăn; ~áя бáза cơ sở thức ăn gia súc

кормов||óй II *прил.* 1. (ở) mạn lái, phía lái, đằng lái, đuôi tàu; ~óе весло́ chèo lái; ~áя часть мạn (phía, đằng) lái, đuôi tàu; ~ гребéц *спорт.* người chèo lái (cầm lái) (*ngồi cuối thuyền*); 2. *в знач. сущ. м.* người lái, người cầm lái

корму́шка *ж.* 1. máng (chậu) ăn, máng; 2. *перен. разг.* chỗ kiếm ăn, nơi kiếm chác

кóрмчий *м.* 1. *уст.* (*рулевой*) người cầm lái (lái tàu); 2. *перен.* người lãnh đạo, lãnh tụ

кормя́щ||ий *прил.*: ~ая мать bà mẹ có con còn bú (có con mọn)

корневи́ще *с.* thân rễ, củ

корнев||óй *прил.* 1. (thuộc về) rễ; ~áя систéма hệ rễ; ~ы́е волоски́ lông rễ; 2. *грам.* (thuộc về) gốc từ, từ căn, ngữ căn

корнеплóды *мн.* (*ед.* корнеплóд *м.*) thực vật rễ củ

кóрнер *м. спорт.* corner, phạt góc

корнéт *м.*, **корнéт-а-пистóн** *м.* (*муз. инструмент*) kèn cornet, kèn coócnet

корнети́ст *м.* người thổi kèn cornet

корнишóн *м.* quả dưa chuột non

корноу́хий *прил. разг.* cụt tai, cắt tai

кóроб *м.* hòm, thùng, hộp; ✧ цéлый ~ новостéй cả đống tin; наговори́ть с три ~a đã nói nhiều lắm, nói huyên thiên; наобещáть с три ~a hứa trời hứa biển

коробе́йник *м. уст.* người bán hàng rong

коро́б||ить, покоро́бить (*В*) 1. làm cong (vênh), bẻ cong, uốn gập; 2. *перен.* làm... khó chịu (phật ý); меня́ ~ит его́ неи́скренность thái độ không thành thật của nó làm tôi khó chịu; ~ слух nghịch nhĩ, chướng tai, trái tai, chối tai

коро́биться, покоро́биться 1 (bị) cong, vênh, oằn, uốn gập, bẻ cong; 2. (*об одежде*) phồng lên, phình ra

коро́бка *ж.* 1. (cái) hộp; ~ спи́чек hộp (bao) diêm, hộp quẹt; 2. (*остов здания*) khung nhà, sườn nhà; ✧ дверна́я ~ khung cửa, khuôn cửa; ~ переда́ч, скоростéй *тех.* hộp số, hộp biến tốc, hộp tốc độ, hộp vận tốc

коробо́к *м.* hộp con, hộp, bao; ~ спи́чек hộp (bao) diêm, hộp quẹt

коро́бочка *ж. бот.* quả nang

коро́ва *ж.* bò cái; ✧ морска́я ~ *зоол.* cá nghê, hải ngưu, bò biển (*Rhytina stelleri*)

коро́в||ий *прил.* (thuộc về) bò; ~ье молокó sữa bò; ~ье мáсло bơ; ~ье бéшенство (bệnh) bò dại, bò điên

коро́вка *ж.*: бóжья ~ bọ rùa, bọ rùa vàng, bọ kim quy (*Coccinellidae*)

коро́вник *м.* chuồng bò

коро́вница *ж.* người đàn bà chăn bò

коровя́к *м. разг.* phân bò

короéд *м. зоол.* mọt gỗ, mọt khắc gỗ (*Ips typographus*)

королéва *ж.* 1. (*царствующая*) nữ hoàng, nữ đế, nữ vương; 2. (*жена короля*) hoàng hậu, vương hậu; ✧ ~ красоты́ hoa hậu, hoa khôi, quốc sắc; ~ спóрта hoàng hậu thể thao

королéвич *м. уст.* hoàng tử, ông hoàng

королéвна *ж. уст.* công chúa, bà chúa

королéвский *прил.* (thuộc về) vua, quốc vương; ~ двóрец cung vua, hoàng cung, vương cung

королéвство *с.* vương quốc

королёк *м.* 1. (*птица*) chim tải cúc (*Regulus*); 2. (*апельсин*) (loại) cam ruột đỏ; 3. (*сорт хурмы*) (loại) hồng, hồng ngâm; 4. (*порода кур*) (giống) gà nhà nhỏ con

корóль *м.* 1. vua, nhà vua, quốc vương, quân vương; 2. *шахм.* (con) tướng, vua; 3. *карт.* (con) ông, K; ✧ нефтянóй ~ vua dầu hoả (dầu mỏ)

коромы́сло *с.* 1. (*для вёдер и т. п.*) đòn gánh, đòn triêng; (*с заострёнными концами*) đòn càn, đòn xóc; 2. (*весов*) đòn cân; 3. *тех.* cần lắc, cần dao động, thanh, đòn gánh

корóна *ж.* 1. vương miện, ngọc miện, mũ miện; 2. *астр.* miện, tán, quầng, quầng sáng; сóлнечная ~ nhật miện, nhật hoa, tán mặt trời

корона́рн||ый *прил.*: ~ые сосýды *анат.* (các) mạch van tim

коронацио́нн||ый *прил.* (thuộc về) đăng quang, lên ngôi; ~ые торжествá lễ hội đăng quang

корона́ция *ж.* (lễ) đăng quang, lên ngôi, gia miện, đăng cực

коро́нк||а *ж.* 1. (*зуба*) vành răng, thân răng; постáвить ~у bịt răng; 2. (*бура*) (đầu) mũi khoan, lưỡi khoan

коро́нн||ый *прил.*: ~ номер tiết mục tủ (hay nhất), bài ruột; ~ая роль vai trội nhất (*của diễn viên*)

коронова́ние *с. см.* корона́ция

коронова́ть *несов. и сов.* (*В*) làm lễ đăng quang (lên ngôi, gia miện, đăng cực)

коронова́ться *несов. и сов.* đăng quang, lên ngôi

коро́ста *ж.* mụn lở, vết loét

коросте́ль *м. зоол.* chim cuốc, gà nước, cuốc cuốc, đỗ quyên, đỗ vũ (*Crex crex*)

корота́ть, скорота́ть *разг.*: ~ врéмя giết thời gian, cho qua thì giờ, dùng thì giờ

коро́тк||ий *прил.* 1. (*по длине*) ngắn, cụt, cộc; óчень ~ ngắn ngủn, lũn cũn, cũn cỡn, ngắn tun hủn;; ~ое пальтó áo măngtô ngắn; ~ путь đoạn đường ngắn (gần); 2. (*по времени*) ngắn ngủi, ngắn gọn, vắn gọn, vắn tắt, vắn, gọn; в ~ срок trong thời hạn ngắn ngủi; ~ ответ câu trả lời ngắn gọn (vắn gọn, gọn lỏn, vắn tắt); 3. (*близкий, дружественный*) gần gũi, thân tín, thân thiết, thân mật; ~ое знакóмство chỗ quen biết gần gũi (thân thiết, thân mật); 4. (*быстрый, решительный*) nhanh, nhanh gọn, cương quyết, quả quyết; ~ая распрáва sự trừng trị nhanh gọn (ngay lập tức, quả quyết, cương quyết); ✧ ~ая волнá *радио* sóng ngắn; ~ое замыкáние *эл.* đoản mạch, ngắn mạch, nổ câu chì; ~ая пáмять trí nhớ kém, chóng quên; в ~их словáх vắn tắt, (bằng) vài lời, đôi lời; рýки коротки́ у кого́-л. ai không đủ quyền (không đủ sức, không làm nổi); быть на ~ой ноге́ с кем-л. cơ quan hệ thân thiết với ai

кóротко *нареч.* 1. (một cách) ngắn, ngắn ngủi; ~ остри́женный cắt tóc ngắn, húi cua; 2. (*вкратце*) (một cách) vắn, gọn, ngắn gọn, vắn gọn, vắn tắt, tóm tắt, tóm lại; ~ и я́сно! ngắn mà rõ!, ngắn gọn và rõ ràng!; 3. (*близко, интимно*) (một cách) thân thiết, chí thân, thân tình, thắm thiết; ✧ ~ говоря́ nói tóm tắt (vắn tắt, tóm lại)

коротковолнови́к *м. разг.* người chơi vô tuyến điện sóng ngắn

коротково́лновый *прил. радио* (thuộc về) sóng ngắn; ~ переда́тчик máy phát sóng ngắn

коротково́лосый *прил.* (có) tóc ngắn

короткометра́жный *прил.* cỡ ngắn; ~ фильм phim cỡ ngắn

коротконо́гий *прил.* (có) chân ngắn

короткору́кий *прил.* (có) tay ngắn

короткохво́стый *прил.* (có) đuôi ngắn

короткошёрст(н)ый *прил.* (có) lông ngắn

коротышк *м.*, **~ка** *м. и ж. разг.* người thấp (lùn); nấm lùn (*разг.*)

коро́че (*сравнит. ст. прил.* коро́ткий *и нареч.* кóротко) ngắn hơn, vắn hơn, gọn hơn; говори́те ~! anh hãy nói ngắn (gọn, vắn) hơn!; ✧ ~ говоря́ nói tóm tắt (vắn tắt, tóm lại)

кóрочка *ж. уменьш. от* кóрка; хлéбная ~ vỏ bánh mì

корпе́ть *несов.* (над *Т*) *разг.* hì hục (hùng hục, mải miết, cặm cụi, cắm cúi, miết mải, rị mọ) làm

корпорати́вность *ж.* (tính chất) phường hội, nghiệp hội; cùng công ty

корпорати́вн||ый *прил.* (có tính chất) phường hội, nghiệp hội, nghiệp đoàn; cùng công ty; ~ дух tinh thần phường hội (cùng công ty); ~ая э́тика đạo đức (quy tắc xử thế trong) cùng công ty

корпора́ция *ж.* 1. phường, phường hội, nghiệp hội, nghiệp đoàn, xã đoàn, đoàn thể; 2. *эк.* công ty; многонациона́льная ~ công ty đa quốc gia; транснациона́льная ~ công ty xuyên quốc gia (liên quốc gia)

корпуле́нтность *ж.* (sự) mập, béo

корпуле́нтный *прил.* mập, béo

корпуле́нция *ж.* thân hình mập mạp

ко́рпус *м.* 1. (*мн.* ~ы) (*туловище*) thân mình, thân; держи́те ~ пря́мо! hãy đứng thẳng người!, hãy giữ thân mình ngay thẳng!; пода́ться всем ~ом вперёд toàn thân nghiêng về phía trước; 2. (*мн.* ~á) (*механизма и т. п.*) vỏ, thân, hộp, vỏ bọc ngoài; ~ часóв vỏ đồng hồ; 3. (*мн.* ~á) (*судна, танка*) thân; ~ пéчи thân lò; ~ сýдна thân tàu; 4. (*мн.* ~á) (*здание*) toà nhà, nhà; глáвный ~ toà nhà chính; 5. (*мн.* ~á) *воен.* quân đoàn; стрелкóвый ~ quân đoàn bộ binh; экспедициóнный ~ đội quân viễn chinh; 6. (*мн.* ~á) (*военно-учебное заведение*) trường; пáжеский ~ trường thiếu sinh quân; 7. *типогр.* (*шрифт*) chữ cỡ 10; ✧ офицéрский ~ đoàn sĩ quan, sĩ quan đoàn; дипломати́ческий ~ đoàn ngoại giao, ngoại giao đoàn

корпу́скула *ж. физ.* hạt, corpusculum

корпускуля́рн||ый *прил. физ.* (thuộc về) hạt, corpusculum; ~ая теóрия свéта lý thuyết hạt của ánh sáng; ~ые и волновы́е свóйства микрочасти́ц các thuộc tính hạt và sóng của hạt vi mô

корпусн||óй *прил.*: ~ команди́р quân đoàn trưởng; ~áя артиллéрия pháo binh quân đoàn

кóрпусный *прил.* (thuộc về) quân đoàn

корректи́в *м.* (điều, sự) sửa đổi, tu chính, bổ chính, hiệu chính, hiệu chỉnh; внести́ ~ы во что́-л. sửa đổi (tu chính, bổ chính, hiệu chính, hiệu chỉnh) cái gì

корректи́рование c.l. (sự) tu chính, hiệu chính, hiệu chỉnh, điều chỉnh, bổ chính, sửa chữa, sửa đổi; ~ стрельбы́ hiệu chỉnh (hiệu chính, điều chỉnh)

đường bắn; 2. (*в корректуре*) (sự) chữa bản in, chữa morat, sửa bông bài

корректи́ровать, прокорректи́ровать (В) 1. tu chính, hiệu chính, hiệu chỉnh, điều chỉnh, bổ chính, sửa chữa, sửa đổi; ~ ого́нь артилле́рии hiệu chỉnh (hiệu chính, điều chỉnh) đường bắn của pháo; 2. (*в корректуре*) chữa bản in, chữa morat, sửa bông bài

корректиро́вка *ж. воен.* (sự) hiệu chính, hiệu chỉnh, điều chỉnh, bổ chính

корректиро́вочн||ый *прил. воен.* (để) hiệu chính, hiệu chỉnh, điều chỉnh; ~ая авиа́ция máy bay hiệu chỉnh

корректиро́вщик *м. воен.* 1. (*человек*) người hiệu chính (hiệu chỉnh), điều chỉnh (hiệu chỉnh) viên; 2. (*самолёт*) máy bay hiệu chỉnh (điều chỉnh); máy bay chỉ điểm (*разг.*)

корре́ктно *нареч.* (một cách) tế nhị, lịch sự, tử tế, đứng đắn, đúng mực

корре́ктность *ж.* (sự, tính, thái độ) tế nhị, lịch sự, tử tế, đứng đắn, đúng mực, đoan trang, lễ độ, lễ phép

корре́ктный *прил.* tế nhị, lịch sự, tử tế, đứng đắn, đúng mực, đoan trang, lễ độ, lễ phép

корре́ктор *м.* người chữa bản in (chữa morat, chấm morat, sửa bông bài)

корре́кторск||ий *прил.* (thuộc về) người chữa bản in, người chữa morat, người chấm morat, người sửa bông bài; ~ая пра́вка chỗ sửa chữa của người chấm morat

корректу́ра *ж.* 1. (*исправление ошибок*) (sự) chữa bản in, chữa morat, chấm morat, sửa bông bài; 2. (*гранки*) morat, bông, bông bài, bản in thử, bản dập thử

корректу́рн||ый *прил.* (thuộc về) chữa bản in, chữa morat, chấm morat, sửa bông bài; ~ о́ттиск morat, bông, bông bài, bản dập thử, bản in thử; ~ые зна́ки ký hiệu chữa morat

корре́кция *ж.* (sự) hiệu chỉnh, điều chỉnh; ~ зре́ния điều chỉnh (hiệu chỉnh) thị giác

корреляти́вность *ж. филос.* (tính) tương liên, tương quan

корреляти́вный *прил.* tương liên, tương quan

корреля́ты *мн.* các yếu tố tương liên (tương quan)

корреля́ция *ж.* (sự) tương liên, tương quan; *геом.* phép đối xạ

корреспонде́нт *м.* 1. người trao đổi thư từ (thư tín); 2. (*журналист*) phóng viên, thông tín viên; специа́льный ~ phóng viên đặc biệt, đặc phái viên

корреспонде́нтский *прил.* (thuộc về) phóng viên, thông tín viên

корреспонди́ровать *несов.* 1. (с *Т*) *уст.* trao đổi thư từ (thư tín); 2. (*в газету*) gửi tin tức bài vở; 3. (*Д*, с *Т*) (*соответствовать*) tương hợp, phù hợp

корреспонде́нция *ж.* 1. (*переписка*) (sự) trao đổi thư từ, trao đổi thư tín; 2. *собир.* (*почта*) thư từ, thư tín; 3. (*сообщение в печати*) bài vở, tin tức (*của thông tín viên*)

корри́да *ж.* (trò) corrida, đấu bò

коррозионносто́йк||ий *прил.* không bị ăn mòn; ~ие материа́лы các vật liệu không bị ăn mòn

корро́зия *ж.* 1. *хим.* (sự) ăn mòn; 2. *геол.* (sự) ăn mòn, gặm mòn

коррумпи́рованный *прил.* (đầy) tham nhũng, thối nát; ~ режи́м chế độ tham nhũng (thối nát)

коррупционе́р *м.* kẻ tham nhũng (tham ô, ăn hối lộ)

корру́пция *ж.* (nạn, tệ) tham nhũng, tham ô, ăn hối lộ

корса́ж *м.* đai, nịt váy

корса́р *м. ист.* hải tặc, hải phỉ

корсе́т *м.* 1. áo nịt ngực, corset, coócxê; 2. (*лечебный*) áo chỉnh hình, corset, coócxê; ги́псовый ~ áo thạch cao, áo bột

корт *м. спорт.* sân tennis (quần vợt)

корте́ж *м.* đám rước, hội rước, đoàn xe; свадебный ~ đám cưới, đám rước dâu; тра́урный ~ đám tang, đám ma

кортизо́н *м. фарм.* cortison, coóctizon

ко́ртик *м.* dao găm con (*của sĩ quan hải quân và không quân*)

ко́рточк||и *мн.*: присе́сть на ~, сиде́ть на ~ах ngồi xổm, ngồi chồm chỗm (chồm hổm, chò hỏ)

кору́нд *м. мин.* corundum, coridon, cương ngọc

корчева́ние *с.* (sự) đánh gốc, đào gốc, bứng gốc

корчева́ть *несов.* (*В*) đánh gốc, đào gốc, bứng gốc

корчёвка *ж. см.* корчева́ние

ко́рчи *мн.* (*ед.* ко́рча *ж.*) *разг.* (cơn) co giật, động kinh

ко́рч||ить, скорчить 1. *безл.* quằn quại; его́ ~ит от бо́ли nó quằn quại vì đau, nó đau quằn quại; 2. *тк. несов.* (*В*) (*прикидываться кем-л.*) làm ra vẻ, làm bộ, giả vờ, đóng vai; ~ дурака́ làm bộ chàng ngốc, giả vờ ngốc; ~ из себя́ ва́жную осо́бу làm ra vẻ một nhân vật quan trọng, làm bộ quan trọng; ✧ ~ ро́жи, грима́сы cau mặt, nhăn mặt, nhăn nhó

ко́рчиться, скорчиться (от *Р*) quằn quại, co giật, co rúm người

корчма́ *ж. уст.* quán trọ, lữ quán

корчма́рь *м. уст.* chủ quán trọ (lữ quán)

ко́ршун *м.* diều, diều hâu (*Milvus*); ✧ налете́ть, бро́ситься ~ом на кого́-л. bất thình lình xông vào ai, đột ngột tấn công ai

кору́стно *нареч.* (một cách) tư lợi, vụ lợi

кору́стн||ый *прил.* 1. tư lợi, vụ lợi, tự tư tự lợi; из ~ых побужде́ний vì mục đích vụ lợi, vì động cơ tư lợi; с ~ой це́лью với mục đích vụ lợi; 2. *см.* корыстолюби́вый

корыстолюби́вый *прил.* hám lợi, vụ lợi, trục lợi, tự tư tự lợi, tham lam, gian tham; (*жадный к деньгам*) hám tiền, tham tiền, ngốt của

корыстолю́бие *с.* (tính, lòng) hám lợi, vụ lợi, trục lợi, tự tư tự lợi, tham lam, gian tham; (*жадность к деньгам*) (tính, lòng) hám tiền, tham tiền

кору́сть *ж.* 1. (*выгода*) lợi, lợi lộc, tư lợi, lợi riêng; кака́я мне в э́том ~? trong việc này thì tôi có lợi gì?, tôi được lợi lộc gì trong việc này?; 2. *см.* корыстолю́бие

кору́т||о *с.* chậu giặt, máng giặt; (*кормушка*) máng, chậu ăn, máng ăn; ✧ оста́ться у разби́того ~а ≅ tay trắng vẫn hoàn trắng tay; xôi hỏng bỏng không (*погов.*)

корь *ж. мед.* (bệnh) sởi

корьё *с. собир.* (*кора*) vỏ cây; дуби́льное ~ vỏ cây thuộc da

ко́рюшка *ж.* (*рыба*) cá dưa chuột, cá hồ qua (*Osmerus eperlanus*)

коря́во *нареч.* (một cách) vụng về, cứng ngắc

коря́в||ый *прил.* 1. (*о растениях*) cong queo, cằn cỗi; 2. (*о руках, пальцах*) sần sùi, thô kệch, chai sạn, xù xì, gồ ghề; 3. *перен. разг.* (*неумелый, нескладный*) vụng về, cứng ngắc, lóng cóng, không gọn gàng (thành thục, thành thạo), lóng ca lóng cóng; (*о почерке*) ngoằn ngoèo; ~ые фра́зы câu cú lủng củng

коря́га *ж.* gốc cây cong queo

коса́ I *ж.* (*волосы*) bím, bím tóc, đuôi sam; заплета́ть ко́су tết tóc, bện tóc, tết đuôi sam

коса́ II *ж. с.-х.* phảng, phạng, phổ, lưỡi hái; ✧ нашла́ ~ на ка́мень *погов.* xung khắc nhau như nước với lửa; vỏ

quít dày gặp móng tay nhọn; kỳ phùng địch thủ

коса́ III *ж. геогр.* doi đất, doi cát, dải đất

коса́рь I *м.* (*косец*) người phảng (phạng, cắt) cỏ

коса́рь II *м.* (*нож*) dao phay, dao rựa, dao bầu

коса́тка *ж. зоол.* 1. (*рыба*) cá ngạnh (*Liocassis braschnikowi*); 2. (*морское животное*) cá heo bụng trắng (*Orcinus orca*)

ко́свенно *нареч.* (một cách) gián tiếp

ко́свенн||ый *прил.* gián tiếp; ~ая причи́на nguyên nhân gián tiếp; ~ые ули́ки tang chứng gián tiếp; ~ налóг thuế gián thu; ~ намёк lời ám chỉ bóng bẩy; ~ые вы́боры (chế độ) bầu cử gián tiếp; ~ым путём bằng con đường gián tiếp, một cách gián tiếp; ✧ ~ые падежи́ *грам.* gián cách, cách gián tiếp; ~ая речь *грам.* lời dẫn gián tiếp

косе́канс *м. мат.* cosec, côsec, cosecan

косе́ц *м. см.* коса́рь I

коси́лка *ж. с.-х.* máy cắt cỏ

ко́синус *м. мат.* cosin, côsin; cos (*сокр.*)

коси́ть I, скоси́ть (*В*) 1. phảng, phạng, phổ, cắt cỏ; 2. *перен.* giết, tiêu diệt, tàn sát, sát hại, làm cỏ

коси́ть II, скоси́ть 1. (*В*) (*кривить*) méo; ~ рот méo miệng (mồm); 2. (*быть косоглазым*) lác mắt, lé mắt, hiếng; 3. (*смотреть сбоку, искоса*) nghé, liếc, nghé (liếc) mắt, liếc nhìn, nhìn nghiêng

коси́ться, покоси́ться (на *В*) 1. (*наклоняться набок*) nghiêng, nghiêng mình; 2. (*смотреть сбоку, искоса*) nghé, liếc, nghé (liếc) mắt, liếc nhìn, nhìn nghiêng; 3. *тк. несов. перен.* có thái độ hằn học, tỏ ra nghi hoặc, lộ vẻ giận dữ; (*смотреть недружелюбно*) lườm, nguýt, lườm nguýt, ngấm nguýt, nhìn hằn học

косма́т||ый *прил.* 1. *разг.* (*с густой шерстью*) dày lông, xù lông, nhiều lông; 2. (*всклокоченный.*) bù xù, bờm xờm, bờm bợp, rối bù; ~ая голова́ đầu rối bù, đầu bù tóc rối

косме́тика *ж.* 1. (thuật) mỹ dung, làm đẹp, trang điểm; 2. *собир.* mỹ phẩm, mỹ dung phẩm, đồ trang điểm

космети́ческ||ий *прил.* (thuộc về) mỹ dung, làm đẹp, trang điểm; ~ое сре́дство mỹ dung phẩm, đồ trang điểm; ~ масса́ж (sự, khoa) massage mỹ dung, xoa bóp mỹ dung; ✧ ~ ремо́нт, ~ие рабо́ты (sự, việc) sửa chữa vẻ ngoài (*như quét vôi, sơn cửa, dán lại giấy bồi tường*)

космето́лог *м.* chuyên viên mỹ dung; врач-~ bác sĩ mỹ dung

косметоло́гия *ж.* mỹ dung học; врачебная ~ mỹ dung học chữa bệnh; декорати́вная ~ mỹ dung học làm đẹp (trang điểm)

космиза́ция *ж.* (sự) vũ trụ hoá; ~ нау́ки vũ trụ hoá khoa học

косми́зм *м. филос.* vũ trụ luận, thuyết vũ trụ

косми́ческ||ий *прил.* (thuộc về) vũ trụ; ~ое простра́нство không gian (khoảng không) vũ trụ; ~ кора́бль con tàu vũ trụ, phi thuyền không gian; ~ полёт chuyến bay vũ trụ; ~ая ста́нция trạm vũ trụ (không gian); ~ие лучи́ tia vũ trụ, vũ trụ tuyến; ~ая радиа́ция bức xạ vũ trụ; ~ая раке́та tên lửa vũ trụ; пе́рвая ~ая, втора́я ~ая ско́рость tốc độ vũ trụ cấp một, cấp hai; ~ая систе́ма свя́зи hệ thống liên lạc vũ trụ; ~ие иссле́дования những cuộc nghiên cứu vũ trụ; ~ая техноло́гия công nghệ học (công nghệ) vũ trụ; ~ая медици́на y học vũ trụ; ~ое телеви́дение (sự, hệ thống) truyền hình từ vũ trụ; ~ое землеве́дение (sự) nghiên cứu Trái đất từ vũ trụ; ~ое пра́во công pháp quốc tế vũ trụ

космови́дение *с.* (sự) truyền hình từ vũ trụ

космогони́ческий *прил.* (thuộc về) tinh nguyên học, nguồn gốc vũ trụ

космого́ния *ж.* tinh nguyên học, môn nguồn gốc vũ trụ

космодро́м *м.* sân bay vũ trụ

космодро́мный *прил.* (thuộc về) sân bay vũ trụ

космолётчик *м.* phi công vũ trụ

космологи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) vũ trụ học, vũ trụ luận, vũ trụ; ~ое расшире́ние (hiện tượng) giãn nở vũ trụ, vũ trụ giãn nở

космоло́гия *ж.* vũ trụ học, vũ trụ luận

космона́вт *м.*, **~ка** *ж.* nhà du hành vũ trụ, nhà phi hành vũ trụ, phi công vũ trụ

космона́вт-иссле́дователь *м.* nhà du hành-nghiên cứu vũ trụ

космона́втика *ж.* (khoa, môn) du hành vũ trụ, phi hành vũ trụ

космопассажи́р *м.* du khách (nhà du lịch) vũ trụ

космопла́вание *с. см.* космона́втика

космопла́ватель *м. см.* космона́вт

космополи́т *м.* người theo chủ nghĩa thế giới

космополити́зм *м.* chủ nghĩa thế giới

космополити́ческий *прил.* (thuộc về) chủ nghĩa thế giới, thế giới chủ nghĩa

космопо́рт *м.* cảng vũ trụ

космопсихоло́гия *ж.* tâm lý học vũ trụ

косморо́бот *м.* robot vũ trụ

ко́смос *м.* vũ trụ; бли́жний ~ vũ trụ gần; да́льний ~ vũ trụ xa; покоре́ние ~а (công cuộc, sự) chinh phục vũ trụ

космосни́мок *м.* ảnh chụp từ vũ trụ

космофи́зик *м.* nhà vật lý học vũ trụ

космофи́зика *ж.* vật lý học vũ trụ

космофло́т *м.* hạm đội (đội tàu) vũ trụ (*kể cả các vệ tinh nhân tạo đủ loại*)

космохи́мик *м.* nhà hoá học vũ trụ

космохи́мия *ж.* hoá học vũ trụ

космоце́нтр *м.* trung tâm vũ trụ (*nơi chuẩn bị và tiến hành các chuyến bay*)

ко́смы *мн. разг.* mớ tóc, mớ tóc rối

коснéть *несов.* 1. (в *П*) (*погрязать*) trì trệ, tù đọng; ~ в невéжестве trì trệ (đắm mình) mãi trong cảnh dốt nát; 2. (*о языке*) cứng lại, cứng đơ, líu lưỡi

ко́сность *ж.* (tính, tình trạng) hủ lậu, cổ hủ, thủ cựu; (*отсталость*) (tính chất) lạc hậu; (*застой*) (sự) trì trệ, tù đọng

косноязы́чие *с.* (tật) líu lưỡi, nói khó, nói năng ngọng nghịu

косноязы́чный *прил.* (bị) líu lưỡi, nói khó; (*о речи*) ngọng nghịu, líu lô, lúng búng, lắp bắp, không rõ ràng (hoạt bát)

коснýться *сов. см.* каса́ться

ко́сный *прил.* hủ lậu, cổ hủ, thủ cựu, bảo thủ; nhân tuần (*уст.*); (*отсталый*) lạc hậu; (*застойный*) trì trệ; ~ ум đầu óc hủ lậu (thủ cựu, cổ hủ, lạc hậu, trì trệ); ~ человéк người hủ lậu (lạc hậu, thủ cựu)

ко́со *нареч.* (một cách) xiên, xếch, lệch, nghiêng, xiên xiên, nghiêng nghiêng, chênh chếch; ✧ смотре́ть ~ на кого́-л. lườm (nguýt, ngấm nguýt, hằn học nhìn) ai

кособо́кий *прил.* xiêu vẹo, xiên xẹo, nghiêng lệch, vẹo một bên

косови́ца *ж.* 1. (*косьба*) (sự) phảng, phạng, phổ, cắt cỏ; 2. (*время косьбы травы*) mùa cắt cỏ, mùa phảng cỏ; (*хлеба*) mùa gặt

косоворóтка *ж.* áo kossovorotka (*áo cánh cài cúc một bên*)

косогла́зие *с.* (tật) lác mắt, hiếng, lé, hiêng hiếng, lé mại

косогла́зый *прил.* lác mắt, hiếng, lé, hiêng hiếng, lé mại

косогóр *м.* dốc, sườn núi, sườn đồi

кос||óй *прил.* 1. xiên, xếch, lệch, nghiêng, xiên xiên, nghiêng nghiêng, chênh chếch; ~áя чертá đường xiên, nét chéo; ~ дождь mưa rơi chênh chếch, mưa xiên; ~ шрифт (kiểu) chữ nghiêng, chữ ngả; 2. (*искривлённый*) lệch, xiêu, xiêu vẹo, không đều, không bằng; ~ плетéнь hàng rào lệch (xô lệch, không đều); ~ пробóр đường ngôi lệch (rẽ lệch); 3. (*косоглазый*) lác mắt, hiếng, lé, hiêng hiếng, lé mại; (*косящий*) xếch, mắt xếch; у негó ~ глаз nó lác mắt (lé, hiêng hiếng, lé mại); он ~ nó mắt xếch; 4. *перен.* (*недоверчивый, недружелюбный*) hằn học, lườm lườm, nghi hoặc, châm chọc; ~ взгляд cái nhìn hằn học (châm chọc, lườm lườm); ✧ ~ пáрус cánh buồm chéo, buồm cánh giơi (cánh én); ~ úгол *мат.* góc nhọn; ~ая сáжéнь в плечáх ≅ vai năm tấc rộng thân mười thước cao

косолáпый *прил.* 1. (có) chân chữ bát, chân vòng kiềng; ~ медвéдь con gấu chân chữ bát (chân vòng kiềng, khệnh khạng); 2. *перен. разг.* (*неуклюжий*) vụng về, khệnh khạng, lóng cóng

косоугóльный *прил. геом.* (có) góc nhọn, xiên góc; ~ треугóльник tam giác xiên

коспóнсор *м.* nhà (tổ chức, nước) đỡng tài trợ

костёл *м.* nhà thờ Thiên chúa giáo (*ở Poland và các nước vùng Baltic*)

костенéть, окостенéть 1. (*о трупе*) lạnh cứng, cứng đờ ra; 2. (от *P*) (*от холода*) cóng, lạnh cóng; 3. *перен.* đờ ra, đờ dẫn, sững sờ, đờ người ra, ngây người ra, ngẩn tò te

костёр *м.* đống lửa; пионéрский ~ lửa trại, lửa trại thiếu niên

костúстый *прил.* 1. xương xẩu; 2. (*о рыбе*) nhiều xương, lắm xương

костлúвый *прил.* 1. xương xương, xương xẩu, xương xảu, gầy nhom, gầy giơ xương, da bọc xương; 2. *см.* костúстый 2

кóстн||ый *прил.* (thuộc về) xương; ~ая ткань mô xương; ~ая мукá bột xương; ~ туберкулёз (bệnh) lao xương; ✧ ~ мозг *анат.* tuỷ, tuỷ xương, cốt tuỷ

костоéда *ж. мед.* (bệnh) mục xương, loét xương

костопрáв *м.* 1. *уст.* thầy mằn, thầy nắn xương; 2. *ирон.* ông lang vườn

косторéз *м.* (*резчик по кости*) thợ khắc xương

кóсточк||а *ж.* 1. xương con, xương hom; 2. (*плода*) hạt, hột, nhân; виногрáд без ~ек nho không hạt; ✧ перемывáть ~ки комý-л. gièm pha (nói xấu, đặt chuyện cho) ai; по ~кам разбирáть когó-л., чтó-л. phân tích mổ xẻ ai, việc gì rất kỹ càng (rất cặn kẽ)

костúл||ь *м.* 1. nạng, nạng chống; ходúть на ~úх đi nạng, chống nạng; 2. (*гвоздь*) đinh móc, đinh tán; (*для рельсов*) đinh ray; ✧ хвостовóй ~ *ав.* bánh đuôi

кост||ь *ж.* 1. xương, cốt; грудна́я ~ xương ức; перелóм ~и gãy xương; 2. *мн.*: ~и (*останки*) hài cốt; 3. *собир.* (*бивни, клыки*) ngà, răng nanh; слонóвая ~ ngà voi; 4. *мн.*: ~и (*игральные*) (con) súc sắc, thò lò, tào cáo; 5. (*шарик на счётах*) con chạy; ✧ бéлая ~ *уст.* dòng dõi quý tộc (quý phái); чёрная ~ *уст.* dòng dõi bình dân (dân đen); на ~úх пострóить чтó-л. xây dựng cái gì trên xương máu biết bao người; кóжа да ~и, одни́ ~и gầy giơ xương, xương bọc da; лечь ~ьми́ а) da ngựa bọc thây, hy sinh, xả thân; б) *обыкн. шутл.* liều chết, liều mạng; ~éй не собрáть chết tan xương; язы́к без ~éй ≅ lưỡi không xương; ba hoa chích choè

костю́м *м.* 1. (*одежда*) quần áo, y phục, trang phục, phục trang; bộ đồ (*разг.*); европéйский ~ âu phục, bộ comlê (còm-lê), quần áo (bộ đồ) tây; рабóчий ~ а) (*на каждый день*) quần áo đi làm; б) (*спецодежда*) quần áo lao động, bộ đồ làm việc; купáльный ~ áo tắm, bộ đồ tắm; 2. (*верхнее платье*) (bộ) quần áo, y phục; выходнóй ~ bộ quần áo diện, bộ cánh

костю́мер *м.*, **~ша** *ж. театр.* người phụ trách trang phục, người mặc áo cho diễn viên

костюмúрованный *прил.* (thuộc về) hoá trang, giả trang; ~ бал khiêu vũ hoá trang, vũ hội giả trang

костя́к *м.* (*скелет*) bộ xương, xương cốt; 2. *перен.* (*основа опора*) nòng cốt, cốt cán, chỗ dựa

костян||óй *прил.* (bằng) xương; (*добываемый из костей*) (lấy từ) xương; ~ клей keo xương; ~ая мукá bột xương

костя́шка *ж. разг.* 1. (*на пальцах*) khớp xương ngón tay; 2. (*шарик на счётах*) con toán, con chạy

косýля *ж.* hoẵng, hoãng (*Capreolus*)

косы́нка *ж.* 1. (*головной платок*) khăn trùm, khăn chéo, khăn vuông, khăn mỏ quạ; (*шейный платок*) khăn quàng, khăn choàng; 2. *мед.* băng chéo, quai băng

косьбá *ж.* (sự) phảng, phạng, phỏ, cắt cỏ

кося́к I *м.* (*двери, окна*) râm cửa

кося́к II *м.* (*лошадей, птиц*) đàn, bầy; (*рыб тж.*) luồng (bãi) cá

косякóм *нареч. разг.* (một cách) xiên, nghiêng, lệch, chênh chếch

кот *м.* mèo đực; ✧ не всё ~ý мáслеица, придёт и велúкий пост! *посл.* ≅ no ba ngày Tết, đói ba tháng hè; sông có khúc người có lúc; ~ наплáкал rất ít, tí teo tèo teo; купúть ~á в мешкé ≅ mua mèo trong bị; nhắm mắt mua chừng

котáнгенс *м. мат.* cotang, côtang; cot (*сокр.*)

кот||ёл *м.* 1. (*для варки пищи*) nồi, chảo, vạc; 2. *тех.* nồi súp de, nồi hơi, nồi cất; паровóй ~ nồi hơi, nồi súp de; 3. *воен.* (*окружение*) vòng vây, vây lòng chảo; попáсть в ~ bị bao vây; ✧ из óбщего ~лá ăn (nấu ăn) chung; átомный ~ lò phản ứng nguyên tử

котелóк *м.* 1. nồi con, chảo nhỏ, xanh; 2. (*походный*) gamen, cà mèn, gà mèn; 3. (*шляпа*) mũ nồi

котéльная *ж.* (*скл. как прил.*) gian nồi hơi, nhà đặt nồi súp de

котéльн||ый *прил.* (thuộc về) nồi súp de, nồi hơi; (*для изготовления котлов*) (để làm) nồi súp de, nồi hơi; ~ завóд nhà máy làm nồi súp de (nồi hơi); ~ое желéзо sắt làm nồi súp de (nồi hơi)

котéльщик *м.* 1. (*мастер по изготовлению котлов*) thợ làm nồi hơi (nồi súp de); 2. (*мастер по обслуживанию паровых котлов*) thợ đun nồi hơi (nồi súp de)

котёнок *м.* mèo (mãn) con

кóтик *м.* 1. *уменьш. к* кот; 2. *зоол.* sư tử biển, hải thát (*Callorhinus ursinus*); 3. (*мех*) (bộ) lông sư tử biển

кóтиковый *прил.* (thuộc về) sư tử biển; (*сделанный из меха котика*) (bằng) bộ lông sư tử biển

котúровать *несов. и сов.* (*В*) *фин.* ước giá, báo giá, kê giá, yết giá

котúроваться *несов.* 1. *фин.* (*оцениваться*) (được) ước giá, báo giá, kê giá, yết giá; 2. *перен.* được đánh giá cao, có giá trị; 3. *фин.*

(*иметь хождение*) (có thể) mua bán được

котиро́вка *ж. фин.* (sự) ước giá, báo giá, kê giá, yết giá

котиро́вочный *прил.* (thuộc về) ước giá, báo giá, kê giá, yết giá

коти́ться, окоти́ться đẻ (*nói về mèo*)

котле́та *ж.* (*рубленая*) cốt-lét, viên thịt băm, thịt băm viên; (*отбивная*) (miếng) cốt-lét, thịt băm rán

котлова́н *м.* hố móng, hố chân móng (đặt nền)

котлови́на *ж.* lòng chảo, chỗ trũng, thung lũng lòng chảo

кото́мка *ж.* (cái) bị

кото́р||ый *мест.* 1. *вопр.* (*какой именно, какой из нескольких*) cái nào, con nào, người nào, nào; (*какой по порядку*) thứ mấy, bao nhiêu, mấy; ~ из них? cái (con, người) nào trong số đó?; ~ тебе́ ну́жен? anh cần cái (con, người) nào?; в ~ раз? lần thứ mấy rồi?; ~ час? mấy giờ rồi?; ~ тебе́ год? cháu lên mấy?, cháu mấy tuổi?; 2. *неопр.*: ~ раз я тебе́ говорю́! tôi đã nói với anh bao nhiêu (biết bao) lần rồi!; ~ раз я прихожу́ к тебе́! bao nhiêu lần tớ đã phải đến nhà cậu!; уж ~ раз э́то с ним случа́ется! việc đó đã xảy ra với anh ấy bao nhiêu (biết bao) lần rồi!; 3. *относ.* mà; *часто не переводится*; та кни́га, ~ая стои́т на по́лке, мне о́чень нра́вится quyển sách kia nằm trên giá thì tôi rất thích; мой брат, ~ живёт в столи́це, рабо́тает на заво́де anh tôi sống ở thủ đô, làm việc tại nhà máy; пье́са, о ~ой вы мне говори́ли vở kịch mà anh nói với tôi; ✧ с ~ых пор từ bao giờ

кото́рый-нибу́дь *мест. неопр. разг. см.* како́й-нибу́дь 1

котте́дж *м.* dã thự, biệt thự, villa

коту́рны *мн.* (*ед.* коту́рн *м.*) *ист.* giày diễn viên sân khấu

коту́та *мн. см.* котёнок

ко́фе *м. нескл.* cafe, cà phê; жа́реный ~ cafe (cà phê) rang; чёрный ~ cafe (cà phê) đen; ~ с молоко́м cafe (cà phê) sữa

кофева́рка *ж.* ấm đun cafe (cà phê); (*аппарат*) máy đun cafe (cà phê)

кофеи́н *м. фарм.* cafein, cophein

кофе́йник *м.* ấm pha cafe (cà phê)

кофе́йница *ж.* 1. (*ручная мельница*) xay cafe (cà phê); 2. (*банка*) hộp đựng cafe (cà phê)

кофе́йн||ый *прил.* (thuộc về) cafe, cà phê; ~ое де́рево (cây) cafe, cà phê (*Coffea*); ~ые бобы́ quả cafe (cà phê); ~ая гу́ща bã cafe (cà phê); ~ая ме́льница xay cafe (cà phê); 2. (*о цвете*) màu cafe (cà phê), nâu sẫm; ✧ гада́ть на ~ой гу́ще ≅ ăn ốc nói mò; đoán mò

кофемо́лка *ж.* (*аппарат*) máy xay cafe (cà phê)

ко́фт||а *ж.*, **~очка** *ж.* áo ngắn mặc ngoài, áo cánh; (*вязаная*) áo đan, áo len, áo pullever, áo punlơve

кохинхи́на *ж.* (*порода кур*) gà Sài Gòn

кочан́ *м.* bắp; ~ капу́сты bắp cải

кочева́ть *несов.* 1. du mục, du cư, du canh; 2. (*о птицах и т. п.*) di cư, 3. *разг.* (*часто менять местожительство*) du cư, sống nay đây mai đó, thay đổi chỗ ở luôn

кочёвка *ж.* (cuộc) sống du mục, sống du cư

кочёвник *м.* (người) dân du mục

кочево́й *прил.* du mục, du cư, du canh; вести́ ~ о́браз жи́зни sống du mục

кочёвье *с.* 1. (*действие*) (sự) du mục, du cư; 2. (*стоянка*) nơi tạm trú của dân du mục; 3. (*местность*) vùng du cư

кочега́р *м.* thợ đốt lò (coi lò, nồi hơi, buồng đốt)

кочега́рка *ж.* buồng đốt lò, gian nồi hơi

кочене́ть, закочене́ть, окочене́ть 1. (*замерзать*) cóng, lạnh cóng, rét cóng, buốt cóng; 2. *сов.* закочене́ть (*о трупе*) lạnh cứng, cứng đờ ra

кочерга́ *ж.* gậy thông lò, móc cời lò

кочеры́жка *ж.* lõi bắp cải

ко́чка *ж.* mô (đống) đất, gò đất nhỏ

кочкова́тый *прил.* nhiều gò đống, gồ ghề, mấp mô

коша́чий *прил.* (thuộc về) mèo; ✧ ~ конце́рт tiếng la hét om sòm, tiếng hát loạc choạc, tiếng nhạc hỗn loạn

кошелёк *м.* 1. ví, ví tiền, bóp tiền, hầu bao, mề gà; 2. *перен.* tiền; тугой (то́лстый) ~ nhiều tiền, nặng (đầy, đầy) túi; то́щий (пусто́й) ~ thiếu tiền, rỗng (xẹp) túi; ✧ растрясти́ ~ tiêu hoang, phung phí tiền, xài hoang, vung tiền, tiêu tiền như rác

кошёлка *ж. разг.* giỏ, lẵng, làn

кошёль *м.* 1. *уст. см.* кошелёк; 2. *разг.* (*мешок, корзина*) bao, bị, giỏ đan

кошени́левый *прил.* (thuộc về) bọ son, bọ yên chi

кошени́ль *ж.* bọ son, bọ yên chi (*Dactyloptus*)

ко́шк||а *ж.* 1. mèo, mãn (*Felis*); (*самка*) mèo cái; 2. *тех.* móc (gàu) móng ngoạm, răng; 3. *мн.* ~и *спорт.* (*шипы, надеваемые на обувь*) mấu, mấu sắt, crămpông; 4. (*плеть*) *ист.* roi bện (*đoạn cuối có nhiều đuôi*); ✧ жить как ~ с соба́кой sống với nhau như chó với mèo, học hặc nhau luôn; ме́жду ни́ми пробежа́ла чёрная ~ họ bất hoà với nhau, họ giận nhau; у него́ на се́рдце ~и скребу́т anh ta buồn rười rượi, nó ủ rũ u sầu

кошма́ *ж.* thảm phớt, thảm lông

кошма́р *м.* 1. ác mộng, mộng dữ; 2. *перен. тж.* cơn ác mộng; (điều) kinh khủng, khủng khiếp, kinh tởm, gớm ghiếc; како́й ~! khủng khiếp (kinh khủng, kinh tởm) quá!

кошма́рный *прил. разг.* kinh khủng, khủng khiếp, kinh tởm, gớm ghiếc

кощей *м. разг.* 1. (*тощий человек*) người gầy nhom (gầy đét); 2. (*скряга*) kẻ hà tiện (keo kiệt, bủn xỉn)

кощу́нственный *прил.* l. (có tính chất) phạm thánh, báng bổ thần linh, đại bất kính; 2. (*оскорбительный*) (có tính chất) thoá mạ, báng bổ, sỉ nhục, lăng mạ, xúc phạm

кощу́нство *с.* 1. (sự, tội) phạm thánh, báng bổ thần linh, đại bất kính; 2. (*оскорбительное отношение*) (sự) thoá mạ, báng bổ, sỉ nhục, lăng mạ, xúc phạm

кощу́нствовать *несов.* 1. phạm thánh, báng bổ thần linh, đại bất kính; 2. (*неуважительно относиться*) thoá mạ, báng bổ, sỉ nhục, lăng mạ, xúc phạm

коэффициен́т *м. мат., физ.* hệ số; ~ мо́щности hệ số công suất; ~ поле́зного де́йствия hiệu suất, hệ số hiệu dụng

КПД, кпд *м. неизм.* (коэффициен́т поле́зного де́йствия) *см.* коэффициен́т

КПСС (Коммунисти́ческая па́ртия Сове́тского Сою́за) *ист.* Đảng cộng sản Liên Xô

краб *м.* cua, ghẹ, rạm (*Brachyura*)

кра́вчий *м. ист.* quan tiến tửu (*trong triều đình Nga thời xưa*)

кра́ги *мн.* 1. (*на ноги*) ống ghệt (ủng); 2. (*у перчаток*) ống găng tay

кра́деное *с.* (*скл. как прил.*) *собир.* của ăn cắp, đồ vật ăn trộm

кра́деный *прил.* (đã) ăn cắp, ăn trộm, xoáy được

кра́дучись *нареч.* (một cách) vụng trộm, lén lút, len lén, bí mật

краевéд *м.* nhà địa chí (địa chí học, địa phương chí)

краевéдение *с.* địa chí, địa chí học, địa phương chí; thổ tục học (*уст.*)

краевéдческий *прил.* (thuộc về) địa chí, địa chí học, địa phương chí; ~ музéй bảo tàng địa chí

краевóй *прил.* (thuộc về) khu

краеугóльный *прил.* rất quan trọng, căn bản; ✧ ~ кáмень nền tảng, cơ sở, nền móng, hòn đá tảng

крáеш||ек *м. разг.* mép, cạnh, rìa, rẻo; ✧ слы́шать что́-л. ~ком у́ха vô tình nghe được (nghe láng máng, nghe loáng thoáng) điều gì

крáжа *ж.* (vụ, sự) ăn cắp, ăn trộm, trộm cắp; мéлкая ~ (vụ) ăn cắp vặt; ~ со взлóмом (vụ) trộm đào ngạch nạy cửa, trộm có phá phách

кра||й *м.* 1. cạnh, mép, rìa, biên, bờ, đầu, ngọn, mút, chỗ cuối; (*сосуда*) miệng; ~ столá cạnh (mép, rìa) bàn; ~ дорóги rìa (lề, mép, ven, vệ) đường; лéвый, прáвый ~ *спорт.* tả biên, hữu biên; с ~ю từ đầu, từ cuối, từ mép; пóлный до ~ёв đầy ắp, đầy tú ụ (tú hụ); переливáться чéрез ~ chảy tràn bờ, tràn ra ngoài; на ~ю прóпасти bên bờ vực thẳm; перéдний ~ *воен.* tiền duyên, tiền tuyến; 2. (*страна, местность*) xứ, vùng, miền, khu, chốn, nơi, biên khu, địa phương; в э́тих ~я́х ở những nơi (vùng, miền, khu, chốn) này; роднóй ~ quê hương, chốn quê, nơi chôn nhau cắt rốn; в чужи́х ~я́х ở nơi xứ lạ quê người, ở nơi đất khách quê người; 3. (*административно-территориальная единица*) khu; ✧ чéрез ~ đầy dẫy, tràn đầy, rất nhiều; крáем у́ха слы́шать что́-л. vô tình nghe được (nghe láng máng, nghe loáng thoáng) điều gì; крáем глáза ви́деть что́-л. thoáng thấy (thấy loáng thoáng) cái gì; на ~ю ги́бели suýt chết, gần chết; на ~ю свéта cùng trời cuối đất

крайисполкóм *м.* (краевóй исполни́тельный комитéт) *ист.* ban chấp hành Xô-viết khu

крайкóм *м.* (краевóй комитéт пáртии) ban chấp hành đảng bộ khu, đảng ủy khu, khu ủy

крáйне *нареч.* cực kỳ, hết sức, vô cùng, tối, cực, rất; ~ тяжёлое состоя́ние tình trạng vô cùng (cực kỳ, hết sức) trầm trọng; ~ необходи́мый tối (hết sức, cực kỳ, vô cùng) cần thiết; ~ лéвый, прáвый *полит.* cực tả, cực hữu; ~ реакцио́нный tối (cực kỳ) phản động; я ~ сожалéю, что... tôi rất tiếc là...

крáйн||ий *прил.* 1. (*находящийся с краю, в конце*) (ở) cuối, cuối cùng, ngoài rìa, ngoài mép; на Крáйнем Сéвере trên Cực Bắc; ~ срок thời hạn cuối cùng; ~яя лéвая, ~яя прáвая *полит.* cực tả, cực hữu; 2. (*очень сильный, чрезвычайный*) cực kỳ, hết sức, vô cùng, tột độ, cực độ, cực đoan; ~яя нуждá thiếu thốn cùng cực; ~яя необходи́мость tối cần thiết, cần thiết tột độ; ~яя цена́ giá nhiều nhất; ✧ ~ие мéры (những) phương sách cực kỳ kiên quyết, biện pháp cực kỳ khắc nghiệt; в ~ем слу́чае cùng lắm, vạn bất đắc dĩ, cực chẳng đã; по ~ей мéре ít nhất cũng..., ít ra cũng..., chí ít cũng..., nhưng được cái là...

крáйност||ь *ж.* 1. (*крайняя степень*) cực đoan, thái cực, cực độ, cực điểm, tột độ, mức tận cùng; от однóй ~и к другóй từ thái cực/cực đoan này đến thái cực/cực đoan khác; впадáть в ~ rơi vào cực đoan; 2. (*тяжёлое положение*) (tình trạng) vô cùng trầm trọng, cực kỳ nguy hiểm, cùng cực, cùng quẫn; ✧ до ~и rất, hết sức, cực kỳ, vô cùng, tột độ; довести́ до ~и làm ai tức lộn gan lộn ruột, chọc tức ai (khêu gan ai) đến sôi tiết lên

крáля *ж. разг.* (*красавица*) mỹ nhân, người đàn bà đẹp

крамóла *ж. уст.* (cuộc) nổi loạn, phiến loạn, bạo loạn

крамóльник *м. уст.* người nổi loạn, phiến quân, loạn quân

крамóльничать *несов. уст.* nổi loạn, phiến loạn, bạo loạn

крамóльный *прил. уст.* (có tính chất) nổi loạn, phiến loạn, bạo loạn

кран I *м.* (*водопроводный*) vòi nước, rôbinê, robinet; (*вентиль*) van; ~ с горя́чей водóй vòi nước nóng; тормознóй ~ van hãm

кран II *м.* (*подъёмный*) cần trục, cần cẩu, cổ hạc; мостовóй ~ cầu trục, cầu lăn; плавýчий ~ cần trục nổi, cần cẩu phao

крáнец *м. мор.* quả đệm

краниолóгический *прил.* (thuộc về) sọ học, nghiên cứu sọ

краниолóгия *ж. анат., антр.* sọ học, khoa nghiên cứu sọ

краниомéтрия *ж. анат.* phép đo sọ

крановщи́||к *м.*, **~ца** *ж.* thợ cần trục, công nhân cần cẩu

крап *м.* chấm lốm đốm, đốm, lốm đốm hạt đỗ

крáп||ать *несов.*: ~лет дождь mưa rơi lâm thâm (lấm tấm), trời lấm tấm (lâm thâm) mưa

крапи́ва *ж.* (cây) tầm ma, lá han (*Urtica*)

крапи́вник *м.* 1. (*заросли крапивы*) vạt (đám) cây tầm ma; 2. (*птица*) chim tiêu liêu (*Troglodytes troglodytes*)

крапи́вница *ж.* 1. *мед.* (phong, chứng) mày đay; 2. (*бабочка*) bướm giáp cây gai (*Vanessa urtica*)

крапи́вн||ый *прил.* (thuộc về) tầm ma, lá han; ~ые щи canh lá tầm ma; ✧ ~ая лихорáдка *мед.* (phong) mày đay

крáпин||а, ~ка *ж.* chấm hạt đỗ, chấm lốm đốm, đốm; с чёрными, с жёлтыми ~ами chấm hạt đỗ đen, vàng; лóм đốm đen, vàng; си́тец в ~у vải hoa chấm hạt đỗ

крáпленый, краплёный *прил.* (*о картах*) đã đánh dấu (*bởi kẻ bạc bịp*)

крас||á *ж.* 1. *уст., поэт.* (*красота*) nhan sắc, diễm sắc, sắc đẹp, vẻ kiều diễm, vẻ đẹp; жéнская ~ nhan sắc (sắc đẹp, diễm sắc) của phụ nữ; ~ы́ природы vẻ kiều diễm (vẻ đẹp) của thiên nhiên; 2. (*украшение, слава*) vinh quang, quang vinh, vinh dự; ~ и гóрдость vinh dự và tự hào; ✧ во всей своéй ~é а) trong vẻ đẹp tuyệt vời, với toàn bộ vẻ huy hoàng; б) *ирон.* với toàn bộ vẻ xấu xa

красáвец *м.* người đẹp; молодóй ~ chàng trai đẹp, trang thanh niên tuấn tú, anh chàng đẹp trai (điển trai); ~-гóрод thành phố hoa lệ

красáвица *ж.* người đẹp, mỹ nhân, mỹ nữ, giai nhân, tố nữ, thuyền quyên; ~-лóшадь con tuấn mã, con ngựa tuyệt đẹp; ✧ спя́щая ~ Người đẹp ngủ trong rừng

красáвчик *м.* (*о ребёнке*) thằng bé kháu khỉnh; *см. тж.* красáвец

краси́во *нареч.* (một cách) đẹp đẽ, đẹp, hay, tốt

краси́вость *ж.* vẻ đẹp, vẻ đẹp bên ngoài

краси́в||ый *прил.* 1. đẹp, xinh, đẹp đẽ, xinh đẹp, kiều diễm, diễm lệ, mỹ lệ; (*благозвучный*) tốt, hay, du dương; ~ая дéвушка cô gái đẹp (xinh, xinh đẹp), thiếu nữ kiều diễm (diễm lệ); ~ая мýзыка âm nhạc du dương, nhạc hay; ~ голос giọng tốt (hát hay); ~ вид cảnh đẹp, phong cảnh ngoạn mục, cảnh trí mỹ lệ; ~ гóрод thành phố hoa lệ (xinh đẹp); ~ ребёнок đứa bé đẹp (xinh, kháu khỉnh); 2. (*хороший,*

благородный) đẹp, tốt đẹp, đẹp đẽ, cao thượng; ~ посту́пок hành động đẹp đẽ, hành vi cao thượng; 3. (*рассчитанный на эффект*) hoa mỹ, lộng lẫy, màu mè, bay bướm, hào nhoáng; ~ые слова́ lời lẽ hoa mỹ (màu mè, bay bướm, hào nhoáng)

краси́льный *прил.* (thuộc về) nhuộm; ~ цех phân xưởng nhuộm

краси́льня *ж.* xưởng (hiệu) nhuộm

краси́льщик *м.* thợ nhuộm

краси́тель *м.* thuốc (chất) nhuộm

кра́с||ить, покра́сить (*В*) 1. (*покрывать краской*) sơn, quét sơn, tô màu; (*покрывать клеевой краской*) quét vôi, sơn keo màu; (*материю*) nhuộm; ~ во́лосы nhuộm tóc; ~ щёки bôi (đánh) son, đánh phấn; ~ гу́бы tô (đánh) môi; 2. *тк. несов.* (*украшать*) làm... đẹp thêm, tô điểm; э́то пла́тье её о́чень ~ит cái áo dài ấy làm nàng đẹp thêm (tôn vẻ đẹp của nàng)

кра́с||иться *несов.* 1. (*подвергаться окраске*) (được) nhuộm; мате́рия хорошо́ ~ится vải dễ nhuộm, vải nhuộm tốt; 2. (*подкрашивать лицо*) trang điểm, tô điểm; (*подкрашивать щёки*) đánh phấn, bôi (đánh) son; (*подкрашивать губы*) tô (đánh) môi; (*подкрашивать волосы*) nhuộm tóc; 3. *разг.* (*пачкать краской*) dính sơn, vấy bẩn

кра́ск||а I *ж.* 1. (*вещество*) sơn, phẩm, chất màu, thuốc màu; (*для волос, тканей*) thuốc nhuộm; (*золотистая*) kim nhũ; (*полиграфическая*) mực in; космети́ческие ~и son, sáp; писа́ть ~ами (*масляными*) vẽ tranh sơn dầu; ~ для ше́рсти thuốc nhuộm len; 2. (*цвет*) màu, sắc, màu sắc; 3. *мн.*: ~и (*выразительные средства*) màu sắc; не жале́я кра́сок hết sức tô vẽ, khen không tiếc lời; опи́сывать что́-л. в я́рких, мра́чных ~ах tô hồng, bôi đen cái gì; 4. (*румянец*) má ửng hồng, má hồng; (*от стыда, смущения*) đỏ mặt; ~ стыда́ thẹn đỏ mặt; ~ удово́льствия khoái đỏ mặt, đỏ mặt vì khoái trá; вогна́ть в ~у кого́-л. làm ai ngượng đỏ mặt (ngượng chín người), làm ai thẹn; ✧ сгуща́ть ~и tô vẽ (phóng đại, cường điệu) thêm

кра́ск||а II *ж. разг.* (*окрашивание*) (sự) nhuộm, sơn; отда́ть что́-л. в ~у đưa cái gì đi nhuộm

красн||е́ть, покрасне́ть 1. (*становиться красным*) đỏ ra, thành (hoá) đỏ; 2. (*от прилива крови к коже*) đỏ da; (*от стыда, смущения — о лице*) đỏ mặt; ру́ки ~е́ют от хо́лода hai tay đỏ vì lạnh, lạnh đỏ tay; 3. *тк. несов. перен.* (*стыдиться*) thẹn thùng, xấu hổ, thẹn, ngượng, bẽ mặt; мне за тебя́ прихо́дится ~ tao phải xấu hổ (ngượng mặt, bẽ mặt) vì mày; 4. *тк. несов.* (*виднеться*) hiện ra đo đỏ

красноарме́ец *м. ист.* (người) lính hồng quân

красноарме́йский *прил. ист.* (thuộc về) hồng quân

красноба́й *м. разг.* người ăn nói lém lỉnh, kẻ ba hoa

красноба́йство *с. разг.* (tính, thói) lém lỉnh, hay ba hoa

краснобу́рый *прил.* hung hung đỏ

краснова́тый *прил.* đo đỏ, hơi đỏ

красногвардее́ц *м. ист.* đội viên cận vệ đỏ (xích vệ)

красногвардейский *прил. ист.* (thuộc về) đội viên cận vệ đỏ, đội viên xích vệ

краснодере́в||ец, **~щик** *м.* thợ làm đồ gỗ quý, thợ mộc gỗ hồng sắc

краснозём *м.* đất đỏ

краснознамённый *прил. ист.* (được tặng) huân chương Cờ đỏ; ~ полк trung đoàn huân chương Cờ đỏ

краснока́л *м. тех.* (sự) nung đỏ, hồng nhiệt

красноко́ж||ий *прил.* 1. (có) da đỏ; 2. *в знач. сущ. мн.*: ~ие dân da đỏ

краснолесье *с.* rừng thông (tùng bách)

краснолицый *прил.* (có) mặt đỏ

красноно́с *м. зоол.* chim le mỏ đỏ (*Netta rufina*)

красноно́сый *прил.* (có) mũi đỏ

краснопёрка *ж. зоол.* cá vền giả mắt đỏ (*Scardinius erythrophthalmus*)

красноречи́во *нареч.* (một cách) hùng hồn, hùng biện

красноречи́вость *ж.* (sự, tính chất) hùng hồn, hùng biện

красноречи́вый *прил.* 1. hùng hồn, hùng biện; ~ ора́тор diễn giả hùng biện (hùng hồn); 2. *перен.* đầy ý nghĩa, hùng hồn, rõ rệt, hiển nhiên; ~ взгляд cái nhìn đầy ý nghĩa

красноре́чие *с.* (tài) hùng biện, hùng hồn; khẩu tài, khẩu khiếu (*уст.*)

красноте́ *ж.* màu đỏ; (*на коже*) vết đỏ, ban

краснофло́тец *м. ист.* người lính Hải quân Liên Xô

краснощёкий *прил.* (có) má ửng đỏ, má hồng, má thắm, má đào, má hây hây

красну́ха *ж. мед.* (bệnh) rubeon, phong chẩn

кра́сн||ый *прил.* 1. đỏ, đỏ thắm, đỏ au, điều, hồng; ~ое зна́мя (lá) cờ đỏ, hồng kỳ; 2. (*красивый, прекрасный*) đẹp, kiều diễm, diễm lệ, mỹ lệ; ~ые де́вицы, де́вушки các thiếu nữ kiều diễm (diễm lệ), các cô gái đẹp; Кра́сная пло́щадь Quảng trường Đẹp, Mỹ lệ trường (*tên hiện dùng không chuẩn xác nhưng đã quen*: Quảng trường Đỏ, Hồng trường); 3. *уст.* (*радостный, счастливый*) vui, sướng, sung sướng; на миру́ и смерть ~á *посл.* có hợp quần thì chết cũng vui; 4. (*ясный, яркий, светлый*) tươi sáng, sáng sủa, rực rỡ; ~ое со́лнышко mặt trời rực rỡ, trời nắng ráo, đẹp trời; ~ое ле́то mùa hè tươi sáng; ~ые дни những ngày đẹp trời (tươi sáng); 5. *уст.* (*парадный, почётный*) danh dự; ~ое крыльцо́ bậc thềm danh dự; ~ая доска́ bảng danh dự; ✧ О́бщество Кра́сного Креста́ и Кра́сного Полуме́сяца Hội Chữ thập đỏ và Trăng lưỡi liềm đỏ, Hội Hồng thập tự và Hồng bán nguyệt; Кра́сная ша́почка (*из сказки*) cô bé Mũ Đỏ; ~ зверь thú quý; ~ая ры́ба loài cá hồi cá chiên; ~ая икра́ trứng cá đỏ; ра́ди ~ого словца́ để cho văn vẻ; ~ая строка́ (chỗ) xuống dòng, э́тому ~ая цена́... giá cao nhất của cái này chỉ là...; проходи́ть ~ой нитью như sợi chỉ đỏ xuyên qua, tư tưởng chính quán triệt, tư tưởng chủ đạo nổi bật; ~ая де́вица а) cô nàng xinh đẹp; б) *шутл.* (*о юноше*) chàng trai rụt rè (e lệ, hay ngượng); ~ая кни́га sách đỏ (*ghi loài sinh vật và thực vật có nguy cơ tuyệt chủng*)

красова́ться *несов.* 1. khoe sắc, phô sắc, phô bày sắc đẹp, đẹp nổi bật lên; 2. (*рисоваться*) khoe mẽ, phô trương vẻ đẹp, làm điệu làm bộ, vây vo, giương vây, vây

крас||ота́ *ж.* cái đẹp, sắc đẹp, vẻ đẹp, nhan sắc, diễm sắc, vẻ kiều diễm; ~о́ты приро́ды vẻ đẹp của thiên nhiên; институ́т ~оты́ mỹ viện, thẩm mỹ viện, viện thẩm mỹ

краса́тка *ж. разг.* cô gái đẹp, thiếu nữ xinh tươi, thiếu phụ duyên dáng; моя́ ~ (*в обращении*) người đẹp của anh/tôi

кра́сочно *нареч.* (một cách) rực rỡ, chói lọi, tuyệt đẹp

кра́сочность *м.* (sự, vẻ, tính chất) rực rỡ, chói lọi, tuyệt đẹp

кра́сочн||ый *прил.* 1. (thuộc về) sơn, phẩm, chất màu, thuốc màu, thuốc

nhuộm; ~oe производство ngành sản xuất son (thuốc màu, thuốc nhuộm); 2. (*исполненный красками*) (vẽ bằng) thuốc màu, sơn dầu; (*написанный яркими красками*) (có) màu, nhiều màu sắc, sặc sỡ; 3. *перен.* (*яркий, выразительный*) rực rỡ, chói lọi, tuyệt đẹp, mỹ lệ; ~ пример tấm gương chói lọi; ~oe описáние sự mô tả khéo léo (mặn mà, mỹ lệ)

красть, укрáсть 1. (*В*) ăn cắp, ăn trộm, đánh cắp; хоáу, cuỗm, chôm, chớp, chôm chỉa (*разг.*); 2. *тк. несов.* (*заниматься кражами*) (chuyên) ăn cắp, ăn trộm, đánh cắp

крáсться *несов.* đi rón rén, len lén đi, lẻn vào; ~ вслед за кéм-л. len lén (rón rén) đi theo ai

крáсящ||ий *прил.* (để) nhuộm; ~ее вещество́ thuốc (chất) nhuộm

крат: во́ сто ~, во мно́го ~ hàng trăm lần, rất nhiều lần

крáтер *м.* miệng núi lửa (hoả sơn)

крáтерный *прил.* 1. (thuộc về) miệng núi lửa, miệng hoả sơn

крáтк||ий *прил.* 1. (*непродолжительный*) ngắn, nhanh, chóng, ngắn ngủi, ngắn gọn, nhanh chóng, chóng vánh; ~ая встрéча (cuộc) gặp gỡ ngắn ngủi; 2. *лингв.* ngắn; ~ие глáсные (những) nguyên âm ngắn; 3. (*небольшой по длине*) gần, ngắn, tắt, vắn; ~ путь đường gần (ngắn, tắt); 4. (*изложенный коротко*) vắn tắt, tóm tắt, sơ lược, ngắn gọn; ~oe изложéние trình bày vắn tắt (tóm tắt, sơ lược, sơ sài); в ~их словáх nói tóm tắt (vắn tắt); ✧ ~oe прилагáтельное *грам.* tính từ ngắn đuôi (dạng ngắn)

крáтко *нареч.* (một cách) ngắn, nhanh, chóng, ngắn ngủi, ngắn gọn

кратковрéменность *м.* (sự, tính chất) ngắn ngủi, nhất thời

кратковрéменн||ый *прил.* không lâu, ngắn ngủi, nhất thời; ~oe пребывáние (sự, cuộc) ở thăm không lâu, viếng thăm ngắn ngủi; ~ успéх thắng lợi ngắn ngủi, tiếng tăm nhất thời

краткосрóчность *м.* (sự, tính chất) ngắn hạn, đoản kỳ

краткосрóчн||ый *прил.* ngắn hạn, đoản kỳ; ~ óтпуск (kỳ) nghỉ phép ngắn hạn; ~ая ссýда (tiền, sự) cho vay ngắn hạn

крáткость *ж.* (sự, tính chất) ngắn ngủi, ngắn gọn, vắn tắt

крáтное *с. мат.* bội số, bội; óбщее наимéньшее ~ bội (bội số) chung nhỏ nhất

крáтность *ж. мат.* tính bội, tính khả ước

крáтный *прил. мат.* (thuộc về) bội số, bội

крах *м.* 1. (*банкротство*) (sự) vỡ nợ, phá sản, khánh tận, khánh kiệt; sập tiệm (*разг.*); 2. *перен.* (sự) phá sản, thất bại hoàn toàn; (*провал*) (sự) sụp đổ; потерпéть пóлный ~ bị thất bại hoàn toàn, hoàn toàn bị phá sản

крахмáл *м.* tinh bột, bột

крахмáлистый *прил.* nhiều tinh bột

крахмáлить, накрахмáлить (*В*) hồ; ~ постéльное бельё hồ vải trải giường

крахмáльный *прил.* 1. (thuộc về) tinh bột; (*из крахмала*) (bằng) tinh bột; ~ клéйстер hồ, hồ bột; 2. (*накрахмаленный*) (đã, có) hồ, cồn; ~ воротничóк cổ cồn, cổ cứng, cổ áo hồ

крáше (*сравн. ст. от* красúвый) *разг.* đẹp hơn, xinh hơn; ✧ ~ в гроб кладýт *погов.* mặt tái mét

крáшение *с.* (sự) nhuộm

крáшеный *прил.* (đã) sơn, quét sơn; (*о материи, волосах*) (đã) nhuộm

краю́ха *ж. разг.*: ~ хлéба góc ổ bánh mì tròn

креати́вность *ж.* (sự, tính, sức) sáng tạo, xây dựng

креати́вн||ый *прил.* (có tính, đầy sức) sáng tạo, xây dựng; ~ая идéя tư tưởng sáng tạo; ~ая нáция dân tộc đầy sức sáng tạo

креати́н *м. хим.* creatin

креатýра *ж.* người được nâng đỡ, bộ hạ (*của nhân vật có quyền thế*)

крéвéтк||а *ж.* tôm, tôm he; тигрóвые ~и tôm sú (*Penaeus monodon*); глубоковóдные ~и tôm băng (*Hymenodora glacialis*)

крéдит *м. бухг.* bên có, thải phương

крéдит *м.* 1. *эк.* tín dụng, tiền cho vay, khoản vay; краткосрóчный, долгосрóчный ~ tín dụng ngắn hạn, dài hạn; бáнковский ~ tín dụng ngân hàng; коммéрческий ~ tín dụng thương mại; ипотéчный ~ tín dụng cầm cố; инвестициóнный ~ tín dụng đầu tư; расчётный ~ tín dụng thanh toán; револьвéрный ~ tín dụng tuần hoàn; срóчный ~ tín dụng có thời hạn; межгосудáрственный ~ tín dụng giữa các nước; предостáвить ~ кому́-л. cấp tín dụng cho ai, cho ai vay; в ~ cho vay, cho mượn, cho chịu; продавáть в ~ bán chịu trả dần, bán theo thể thức trả góp; 2. *мн.*: ~ы *фин.* kinh phí, ngân sách; воéнные ~ы kinh phí (ngân sách) quân sự; ✧ государственный ~ *эк.* khoản vay của nhà nước, khoản nhà nước vay; ~ довéрия lòng tin

крéди́тка *ж. разг.* 1. *уст.* giấy bạc ngân hàng; 2. *см.* крéди́тная кáрточка

крéди́тно-дéнежн||ый *прил.* (thuộc về) tiền tệ-tín dụng; ~ая полúтика chính sách tiền tệ-tín dụng

крéди́тно-инвестициóнн||ый *прил.* (thuộc về) tín dụng-đầu tư

крéдит-нóта *ж. эк.* giấy báo có

крéди́тно-финáнсов||ый *прил.* (thuộc về) tài chính-tín dụng; ~ые институ́ты các định chế tài chính-tín dụng

крéди́тн||ый *прил.* (thuộc về) tín dụng, cho vay; kinh phí, ngân sách (*ср.* крéди́т); ~ билéт giấy bạc ngân hàng; ~ая кáрточка thẻ tín dụng; ~ая истóрия *эк.* hồ sơ tín dụng (*để biết mức độ khả tín của người vay tiền*); ~ая блокáда phong toả tín dụng; ~oe соглашéние hợp đồng tín dụng (*giữa người cho vay và người vay*); ~ые рúски rủi ro tín dụng

кредитовáние *с.* (sự) cho vay, cấp tín dụng; ~ внéшней торгóвли cấp tín dụng cho ngoại thương

кредитовáть *несов. и сов.* (*В*) 1. cho... vay, cấp tín dụng; ~ кого́-л. большóй сýммой cho ai vay một số tiền lớn; 2. *фин.* chi phí, xuất tiền, xuất ngân, xuất kinh phí, bỏ tiền vào; ~ строúтельство chi phí cho kiến thiết, bỏ tiền vào việc xây dựng

кредитóр *м.* chủ nợ, trái chủ, người cho vay; страна́-~ nước chủ nợ, nước cho vay

кредитóрск||ий *прил.* (thuộc về) chủ nợ, trái chủ, người cho vay; ~ая задóлженность khoản nợ trái chủ, tiền nợ phải thu hồi

кредитоспосóбность *ж.* khả năng trả nợ, tư lực

кредитоспосóбный *прил.* có khả năng trả nợ, có tư lực

крéдо *с. нескл.* 1. (*символ веры*) credo, tín điều, tín niệm; 2. *перен.* (*убеждения*) niềm tin, chính kiến, quan điểm

крез *м.* (*богач*) đại phú, phú gia, đại gia, ông Thạch Sùng; ông khệ (*прост.*)

крéйсер *м.* tuần dương hạm, tàu tuần dương (tuần biển)

крéйсерск||ий *прил.*: ~ая скóрость tốc độ trung bình, vận tốc tuần tiễu

крéйсерство *с.*, **крейси́рование** *с. воен.* (sự, cuộc) tuần dương, tuần biển, tuần hải

крейси́ровать *несов.* 1. (*совершать рейсы*) chạy (*theo hành trình nhất*

định); 2. *воен.* tuần dương, tuần biển, tuần hải, tuần tiễu trên biển, tuần phòng mặt biển

кре́кинг *м.*, **~-проце́сс** *м. тех.* (sự, quá trình) cracking, crackin

крем *м. в разн. знач.* crème, crem, kem; вани́льный crème (crem, kem) ngọt vani; ~ шокола́дный ~ crème chocolat, crem (kem) sôcôla; смета́нный ~ crème (crem, kem) sữa; ~ для лица́ kem (crème, crem) bôi mặt; ночно́й, дневно́й ~ kem (crème, crem) dưỡng da ban đêm, ban ngày; ✧ ~ для о́буви xi đánh giày

крематóрий *м.* nhà hoả thiêu (hoả táng), đài hoả thân

кремацио́нн||ый *прил.* (thuộc về) hoả táng, hoả thiêu, thiêu xác; ~ая печь lò hoả thiêu

крема́ция *ж.* (sự) hoả táng, hoả thiêu, thiêu xác; trà tỳ (*будд.*)

кремéнь *м.* 1. *мин.* đá lửa, hoả thạch, silicium, silic; 2. *перен. разг.* người gang thép (sắt thép, cương quyết); (*о скупом*) kẻ hà tiện (keo kiệt, keo bẩn), dân rán sành ra mỡ; не человéк, а ~ đúng là một con người sắt thép

кремешóк *м.* đá bật lửa

кремлёвск||ий *прил.* (thuộc về) Kremli, Cremli; ~ие куранты đồng hồ chuông điện Kremli; Кремлёвский Дворе́ц съе́здов Cung đại hội điện Kremli

кремль *м.* 1. (*городская крепость*) pháo đài, thành luỹ; 2. Кремль (*в Москве*) (điện) Kremli, Cremli, Cẩm Linh

кремнёв||ый *прил.* 1. (thuộc về, bằng) đá lửa, hoả thạch; ~ая глы́ба tảng đá lửa; ~ое ружьё súng kíp; 2. *перен.* sắt đá, gang thép

кремнезём *м. мин.* silic oxid, oxid silic, dioxid silic, silic dioxid

кре́мний *м. хим.* silicium, silic

кремни́стый I *прил.* 1. (*каменистый*) có đá; 2. *перен.* (*непреклонный*) sắt đá, gang thép, cương quyết, bền vững, kiên định, không lay chuyển

кремни́ст||ый II *прил. хим.* (có) silicium, silic; ~ая сталь thép silicium (silic)

кре́мовый *прил.* 1. (bằng, có) crem, kem; 2. (*о цвете*) màu kem sữa

крен *м.* 1 (độ) nghiêng, nánh; парохо́д идёт с си́льным ~ом tàu chạy nánh quá, tàu thuỷ chạy nghiêng nhiều; 2. *перен.* (sự) chuyển hướng, thiên hướng

кре́ндел||ь *м.* bánh mì hình số 8; ✧ ~я́ писа́ть, выде́лывать ~я́ say đi chân nam đá chân chiêu, say lao đảo

крени́||ть, накрени́ть (*В*) (làm) nghiêng, nánh; парохо́д си́льно ~ло tàu nánh quá, tàu thuỷ bị nghiêng nhiều

крени́ться, накрени́ться (bị) nghiêng, nánh

креозо́т *м. хим.* creozot, dầu gỗ chưng

креп *м.* 1. (*ткань*) nhiễu, crếp; 2. (*траурный*) băng tang

крепдешúн *м.* nhiễu Trung Quốc

крепёжный *прил. горн.*: ~ лес gỗ (cột) chống lò

крепи́льщик *м. горн.* thợ chống lò (chống cột)

крепи́тельн||ый *прил.* 1. *горн.* (thuộc về) chống lò, chống cột; ~ые рабо́ты công việc chống lò (chống cột); 2. *мед.*: ~ое сре́дство thuốc gây táo

креп||и́ть *несов.* 1. (*В*) (*укреплять*) củng cố, gia cố, làm... vững chắc (vững bền); 2. (*В*) *горн.* chống lò; 3. (*В*) *мор.* (*привязывать*) buộc, buộc cáp (thừng); (*свёртывать*) cuốn; 4. (*В*) (*делать прочным, усиливать*) củng cố, tăng cường, thắt chặt; ~ оборо́ну củng cố quốc phòng, tăng cường phòng thủ; ~ свя́зи с ма́ссами thắt chặt (củng cố) mối liên hệ với quần chúng; 5. (*о желудке*) (bị) táo, bón; его ~и́т nó bị táo (bị bón)

креп||и́ться *несов.* (*сдерживаться*) tự kiềm chế, tự chế, kìm mình, cầm lòng, nén lòng, nhịn, nín; (*мужаться*) vững lòng can đảm, chịu đựng; ~и́тесь! hãy dũng cảm!, hãy vững lòng can đảm!

кре́пк||ий *прил.* 1. chắc, bền, chặt, vững chắc, chắc chắn, vững vàng, bền vững, vững bền; (*твердый*) cứng, rắn, cứng rắn; ~ opéx hạt hồ đào rắn (cứng); ~ая верёвка sợi dây chắc (bền); 2. (*не изношенный*) còn chắc, còn tốt; ~ие сапоги́ đôi ủng còn tốt; 3. (*здоровый, выносливый*) mạnh khoẻ, khoẻ mạnh, lực lưỡng, cường tráng, bền bỉ, dẻo dai, dai sức; ~ орга́низм cơ thể mạnh khoẻ; ~ие не́рвы thần kinh vững chắc; стари́к ещё ~ cụ già còn mạnh khoẻ; ~ое пожа́тие cái bắt tay chặt; ~ уда́р cú đánh mạnh; 4. (*стойкий, непоколебимый*) cương quyết, cương nghị, kiên quyết, kiên định; 5. (*надёжный*) chắc chắn, đáng tin cậy; (*неизменный, глубокий*) chung thuỷ, sâu sắc, tha thiết, thắm thiết; ~ая любо́вь tình yêu thắm thiết (chung thuỷ, tha thiết, mặn nồng, mặn mà); 6.: ~ ве́тер gió mạnh; ~ моро́з rét đậm, băng giá ác liệt; 7. (*насыщенный*) đậm, đặc, nặng; ~ чай nước trà đậm (đặc); ~ таба́к thuốc lá nặng (đậm); ✧ ~ие напи́тки rượu mạnh; ~ сон giấc ngủ ngon, giấc nồng, giấc ngủ say; ~ое словцо́ lời nói tục (văng tục, chửi rủa, chửi bới); кре́пок на́ ухо người nặng tai (lảng tai, nghễnh ngãng); ~ оре́шек người cứng đầu cứng cổ (ngang bướng)

кре́пко *нареч.* (một cách) vững chắc, chặt chẽ, mạnh mẽ, mãnh liệt, chắc, chặt, rịt; ~ сло́женный thân hình vạm vỡ, người khoẻ mạnh; ~ люби́ть кого́-л. yêu ai thắm thiết (tha thiết, mặn mà); ~ спать ngủ ngon, ngủ say; ~ обня́ть кого́-л. ôm chặt (rịt, thắm thiết) ai; ~ целова́ть кого́-л. hôn ai thắm thiết

крепколо́бый *прил. ирон.* 1. cứng đầu; 2. (*тупой*) chậm hiểu, kém thông minh

крепле́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) củng cố, gia cố, làm vững chắc, siết chặt, kẹp chặt; *мор.* (*привязывание*) (sự) buộc chặt; 2. *горн.* (sự) chống lò; 3. (*у лыж*) bộ kẹp giày (*vào thanh gỗ trượt tuyết*)

креплён||ый *прил.*: ~ое виногра́дное вино́ rượu vang nồng, rượu vang pha thêm cồn

кре́пнуть, окре́пнуть vững chắc thêm, mạnh khoẻ ra, chắc chắn hơn, vững mạnh hơn; (*после болезни*) bình phục, hồi sức, lại sức, lại người

крепостни́к *м. ист.* chủ nông nô; (*сторонник крепостничества*) người ủng hộ chế độ nông nô

крепостни́ческ||ий *прил. ист.* (thuộc về) chủ nông nô, chế độ nông nô ~ие взгля́ды những quan điểm của chủ nông nô

крепостни́чество *с. ист.* chế độ nông nô

крепостн||о́й I *прил. ист.* 1. (thuộc về) chế độ nông nô, nông nô; ~а́я зави́симость (tình trạng, sự) lệ thuộc của nông nô; ~óе пра́во chế độ nông nô; ~ труд lao động nông nô; ~óе хозя́йство kinh tế nông nô; 2. *в знач. сущ. м.* người nông nô

крепостно́й II *прил. воен.* (thuộc về) pháo đài; ~ вал luỹ, thành luỹ, thành trì

кре́пость I *ж.* 1. (*прочность, сила*) (sự, độ, sức) chắc, bền, cứng rắn, vững chắc, bền bỉ; 2. (*насыщенность*) nồng

độ, (độ) đậm, đậm đặc; винó ~ю в дéсять грáдусов (rượu) vang mười độ

крéпость II *ж. воен.* pháo đài; ✧ ~ мúра thành trì hoà bình; летáющая ~ pháo đài bay

крéпость III *ж.*: кýпчая ~ *уст.* văn tự mua

крепчáть *несов.* (*о морозе*) (trở nên) ác liệt hơn, dữ dội hơn, gay gắt hơn; (*о ветре*) (trở nên) mạnh hơn

крепы́ш *м. разг.* người lực lưỡng (khoẻ như vâm, tráng kiện, vạm vỡ)

крепь *ж. горн.* trụ mỏ, cột chống lò, khung (vì, trụ) chống

крéсло *с.* ghế bành, ghế phô-tơi; (*в театре*) ghế; плетёное ~ ghế mây, ghế đan

крéсло-крова́ть *с.* ghế bành-giường xếp

кресс-салáт *м.* (cây) cải xoong (*Lepidium savitum*)

крест *м.* 1. (*символ христианского культа*) (cái, cây) thánh giá, thập tự giá; осени́ть ~óм кого́-л. chúc phúc ai; осени́ть себя́ ~óм làm dấu thánh giá; 2. (*фигура*) chữ thập, chạc (gạc) chữ thập, thập tự; ✧ нести́ свой ~ vác cây thập tự giá (gánh chịu khổ nạn) của mình; поста́вить ~ на чём-л. hoàn toàn thất vọng (không hy vọng gì nữa) về việc gì, cho cái gì là hoàn toàn hư hỏng, xem cái gì như bỏ đi; ~нáкрест bắt chéo chữ thập

крестéц *м. анат.* xương cùng

крести́льный *прил.*(thuộc về) lễ rửa tội, báp-têm, thánh tẩy, tẩy lễ

крести́ны *мн.* (*скл. как ж.*) (*обряд*) (lễ) rửa tội, báp-têm, thánh tẩy, tẩy lễ; (*празднество*) (lễ) đặt tên thánh

крести́ть, окрести́ть, перекрести́ть (*В*) 1. *сов.* окрести́ть rửa tội, làm lễ báp-têm, làm tẩy lễ, đặt tên thánh; 2. *тк. несов.* (*быть крестным у кого-л.*) đỡ đầu; 3. *сов.* перекрести́ть (*осенить крестом*) làm dấu thánh giá

крести́ться, окрести́ться, перекрести́ться 1. *сов.* окрести́ться (*принимать христианство*) chịu lễ báp-têm, theo Thiên chúa giáo; đi đạo (*разг.*); 2. *сов.* перекрести́ться (*осенять себя крестом*) làm dấu thánh giá

крёстная *ж.* (*скл. как прил.*) *разг.* (người) mẹ đỡ đầu

крéстни||к *м.*, **~ца** *ж.* (người) con đỡ đầu

крéстн||ый *прил.* (thuộc về) thánh giá, thập tự giá; ✧ ~ое знáмение dấu thánh giá; ~ ход hội rước thánh giá; ~ое целова́ние lời thề nguyền (tuyên thệ, phát thệ) (*có hôn thánh giá*)

крёстн||ый 1. *прил.*: ~ая мать mẹ đỡ đầu; vú bõ (*уст.*); ~ отéц cha đỡ đầu; bõ (*уст.*); 2. *в знач. сущ. м.* (người) cha đỡ đầu; bõ (*уст.*); ✧ ~ отéц криминáльного мúра *прост.* trùm ("bố già") giới tội phạm hình sự

крестови́дный *прил.* *см.* крестообрáзный

крестови́на *ж.* 1. chạc (gạc) chữ thập; 2. *ж.-д.* chỗ ray chéo, tâm ghi

крестóвый *прил.* (có) dạng chữ thập; ✧ ~ похóд *ист.* (cuộc) viễn chinh Thập tự quân, Thập tự chinh

крестонóсец *м. ист.* (người) lính Thập tự quân

крестообрáзный *прил.* (có) dạng chữ thập, hình thánh giá

крестоцвéтные *мн. бот.* loài hoa chữ thập

крестцóв||ый *прил. анат.*: ~ая кость xương cùng; ~ая вéна tĩnh mạch cùng

крестья́нин *м.* nông dân, dân cày, nông gia, nhà nông

крестья́нка *ж.* nữ nông dân

крестья́нск||ий *прил.* (thuộc về) nông dân; ~ двор, ~ое хозя́йство nông hộ; ~ труд lao động nhà nông (nông nghiệp); ~ая войнá chiến tranh nông dân; ~ая óбщúна công xã nông dân

крестья́нство *с.* giai cấp (tầng lớp) nông dân, nông dân, nhà nông; колхóзное ~ tầng lớp nông dân tập thể, các nông trang viên

кретúн *м.* 1. người đần độn (bị chứng độn); 2. *разг. бран.* đồ đần độn (ngu si, mặt nạc), cây thịt

кретинúзм *м. мед.* (chứng) độn

крéчет *м.* (*птица*) chim cắt lớn (*Falco gyrfalco*)

крещéндо *нареч. муз.* crescendo, cao dần

крещéние *с. рел.* 1. (*обряд*) (lễ) rửa tội, báp-têm, thánh tẩy, tẩy lễ; (*новорожденного*) (lễ) đặt tên thánh; 2. (*праздник*) (lễ) Chúa hiện, Ba vua; 3. *перен.* (*первое испытание*) (cuộc) thử thách đầu tiên; боевóе ~ trận thử lửa đầu tiên, trận chiến đấu lần đầu

крещéнск||ий *прил.* (thuộc về) lễ Chúa hiện, lễ Ba vua; ✧ ~ие морóзы đợt rét dữ dội tháng giêng

крещёный *прил.* (đã) làm lễ báp-têm, rửa tội, đặt tên thánh

крив||áя *ж.* (*скл. как прил.*) 1. *мат.* đường cong; провести́ ~ýю vẽ một đường cong; 2. (*графическое изображение*) đường diễn biến (biểu diễn, ghi), biểu đồ; ~ температýры đường diễn biến (ghi) nhiệt độ; ✧ ~ вы́везет may ra thì được

крúвда *ж. фольк.* (điều) dối trá, nói dối; (*несправедливость*) (điều) bất công

кривизн||á *ж.* (độ, thế, bờ) cong; khúc độ; круг ~ы́ *мат.* đường tròn chính khúc

крити́ть, скрити́ть, покрити́ть (*В*) làm cong (vênh, vẹo), uốn (vặn) cong; ✧ ~ душóй giả dối, không thành thật, tự dối lòng, làm trái lương tâm; ~ гýбы bĩu môi, vênh môi, cong cớn, cong tớn môi lên, nũng nịu

крити́ться, скрити́ться (bị) cong, vênh, vẹo; (*о лице, рте, губах*) nhăn nhó, méo miệng, bĩu môi, vênh môi, cong môi, cong cớn

кривля́ка *м. и ж. разг.* người hay õng ẹo (nhăn nhó, cong cớn, làm bộ làm tịch)

кривля́нье *с.* (sự) õng ẹo, nhăn nhó, cong cớn, bĩu môi, vênh môi, làm bộ làm tịch

кривл||я́ться *несов.* õng ẹo, nhăn nhó, cong cớn, bĩu môi, vênh môi, làm bộ làm tịch; не ~я́йся đừng làm bộ nữa!, thôi đi, đừng õng ẹo nữa!

крúво *нареч.* (một cách) cong, vênh, vẹo, lệch; ✧ ~ улыбнýться cười gượng, cười gằn

кривобóкий *прил.* (bị) vẹo lưng

криводýшие *с. уст.* (sự) giả dối

криводýшный *прил. уст.* giả dối

крив||óй *прил.* 1. (*изогнутый*) cong, vênh, vẹo; (*перекошенный*) lệch, trẹo, giẹo, giẹo giọ; (*искривлённый*) cong queo, nghiêng ngả, xô lệch; ~áя ли́ния đường cong; ~ы́е нóги chân cong; 2. *разг.* (*слепой на один глаз*) chột, chột mắt; ✧ ~áя улы́бка cười nhếch mép, cười gằn, cười gượng; ~óе зéркало gương soi biến dạng

криволинéйность *ж.* (độ) cong

криволинéйный *прил.* cong, theo đường cong

кривонóгий *прил.* (có) chân cong

кривотóлки *мн.* tin nhảm, chuyện nhảm, lời đồn nhảm

кривошúп *м. тех.* manivelle, manivel, maniven, tay quay

крúзис *м.* 1. (cơn) biến động, kịch biến, nguy cấp, khủng hoảng; духóвный ~ khủng hoảng tinh thần (tâm linh); 2. *мед.* bệnh biến; ~ болéзни bệnh biến, kịch biến của bệnh; 3. *эк.* (cuộc)

khủng hoảng; экономи́ческий ~ khủng hoảng kinh tế; 4. (*острая нехватка*) (sự, tình trạng) khan hiếm, thiếu hụt, khủng hoảng; энергети́ческий ~ khan hiếm (thiếu hụt, khủng hoảng) năng lượng; жили́щный ~ khan hiếm (thiếu hụt, khủng hoảng) nhà ở; ✧ прави́тельственный ~ khủng hoảng chính phủ (nội các); полити́ческий ~ khủng hoảng chính trị

крик *м.* 1. (tiếng) kêu, reo; (*очень громкий*) (tiếng) la, thét, gào, hét, réo; ра́достный ~ tiếng hò reo (reo vui); 2. (*животных, птиц*) tiếng kêu; ✧ ~ души́ tiếng lòng, tiếng tơ lòng; после́дний ~ мо́ды tối tân, mốt (thời trang, kiểu) mới nhất; đời mới, đời chót (*разг.*)

крике́т *м. спорт.* bóng criket

крикли́вость *ж.* (sự, tính) hay kêu, hay la, hay thét

крикли́вый *прил.* 1. lắm mồm, nỏ mồm, hay kêu (la, thét, gào), nỏ mồm nỏ miệng; 2. (*о голосе*) the thé, inh ỏi, chát chúa; 3. *перен.* (*вычурный*) loè loẹt, hoa hoét, chói lọi, diêm dúa, sặc sỡ, hoa hoè hoa sói, rợ; ~ наря́д bộ cánh loè loẹt, quần áo hoa hoét, bộ đồ rợ quá

кри́кнуть *сов.* kêu, reo, la, thét, gào, hét, réo (*một tiếng*)

крику́н *м. разг.* 1. người hay kêu (hay la, hay gào, hay hét); ребёнок у вас ~ con của bác thật là hay kêu; 2. *перен.* kẻ lắm mồm, kẻ bẻm mép, người ba hoa; (*спорщик*) người hay cãi, kẻ hay gây gổ

криль *м. биол.* moi

крими́нал *м. разг.* (vụ) hình sự

криминали́ст *м.* nhà hình pháp học, chuyên viên hình pháp

криминали́стика *ж.* hình pháp học

крими́нальный *прил.* (thuộc về) trọng tội, tội phạm, hình sự, tội hình sự

криминоге́нн||ый *прил.* dễ sinh tội phạm; ~ая обстано́вка hoàn cảnh dễ sinh tội phạm

криминоло́гия *ж.* hình sự (tội phạm) học, (khoa) nghiên cứu tội phạm

кри́нка *ж. см.* кры́нка

кринолин *м.* váy crinolin

кри́нум *м. бот.* cây náng (*Crinum*)

криобиоло́гия *ж.* sinh học lạnh

криоге́нн||ый *прил.* làm (gây) lạnh; ~ая те́хника kỹ thuật làm lạnh; ~ банк спе́рмы ngân hàng đông lạnh tinh dịch

криоли́т *м. мин.* cryolit, criolit

крио́лог *м.* nhà lãnh học, chuyên viên về lạnh

криоло́гия *ж.* (môn, khoa) lãnh học, nghiên cứu về lạnh

криомедици́на *ж.* y học lạnh

криоско́пия *ж.* phép nghiệm lạnh

криотерапи́я *ж.* liệu pháp lạnh

криофи́льн||ый *прил.*: ~ые организмы (loài) sinh vật ưa lạnh

криохирурги́я *ж.* (khoa) phẫu thuật lạnh

криптогра́мма *ж.* văn bản mật tự, bản văn chữ bí mật

криптогра́фия *ж.* mật tự, chữ bí mật

криптон *м. хим.* krypton

криста́лл *м.* tinh thể; жи́дкий ~ tinh thể lỏng

кристаллиза́ция *ж.* (sự) kết tinh

кристаллизи́ровать(ся) *несов. и сов. см.* кристаллизова́ть(ся)

кристаллизова́ть *несов. и сов.* (*В*) kết tinh, tinh thể hoá

кристаллизова́ться *несов. и сов.* kết tinh, tinh thể hoá

кристалли́ческий *прил.* (thuộc về) tinh thể; (*состоящий из кристаллов*) (bằng) tinh thể

кристаллогидра́т *м. хим.* hydrat (hiđrat) tinh thể

кристаллогра́фия *ж.* tinh thể (kết tinh) học

кристалло́ид *м. хим.* á tinh thể, chất giả kết tinh

криста́льн||ый *прил.* 1. (thuộc về) tinh thể; 2. *перен.* trong sáng, trong trắng, trong sạch, tinh khiết, trinh bạch; ~ая душа́ tâm hồn trong sáng (trong trắng); ~ой чистоты́ челове́к con người trong sạch (liêm khiết, thanh khiết, trong trắng, trinh bạch)

крите́рий *м.* tiêu chuẩn, tiêu chí, chuẩn độ, chuẩn số, chuẩn

крити́к *м.* 1. người phê bình (phê phán); стро́гий ~ người phê bình nghiêm khắc; 2. (*тот, кто занимается критикой*) nhà phê bình; театра́льный ~ nhà phê bình sân khấu; литерату́рный ~ nhà phê bình văn học

кри́тик||а *ж.* 1. (sự) phê bình, phê phán, chỉ trích; 2. (*исследование*) (sự, bài) nghiên cứu, nhận xét; ~ те́кста nghiên cứu văn bản; 3. (*лит. жанр*) (sự, thể loại) phê bình; литерату́рная ~ phê bình văn học; 4. *собир.* (*критики*) giới (các nhà) phê bình; ✧ э́то не выде́рживает ~и cái đó không ra gì; э́та тео́рия не выде́рживает ~и lý luận ấy không đứng vững được, lý thuyết ấy hoàn toàn sai; ни́же вся́кой ~и không ra gì, kém cõi quá, rất xấu

критика́н *м. презр.* người thích chỉ trích vụn vặt, người hay xoi mói (bắt bẻ, hoạnh hoẹ)

критика́нство *с. презр.* (thói, sự) chỉ trích vụn vặt, xoi mói, soi mói, bắt bẻ, hoạnh hoẹ

критикова́ть *несов.* (*В*) phê bình, phê phán, chỉ trích

критици́зм *м.* 1. (*критическое отношение*) (thái độ, tinh thần, đầu óc) phê phán; 2. *филос.* chủ nghĩa phê phán

крити́чески *нареч.* (một cách, có tinh thần) phê bình, phê phán

крити́ческ||ий I *прил.* (*содержащий критику*) (có tính chất) phê bình, phê phán, chỉ trích; ~ая статья́ bài phê bình (phê phán); ~ие замеча́ния những nhận xét có tính chất phê bình (phê phán, chỉ trích); ~ ум đầu óc phê phán; ~ реали́зм *лит.* chủ nghĩa hiện thực phê phán

крити́ческ||ий II *прил.* 1. (*переломный*) (đang) đột biến, biến động, biến đổi, kịch biến; ~ во́зраст tuổi đang trưởng thành (đang biến đổi); 2. (*трудный, опасный*) nguy kịch, hiểm nghèo, nguy cấp, nguy ngập, nguy hiểm; ~ моме́нт thời điểm hiểm nghèo, lúc nguy ngập, lúc nước sôi lửa bỏng; ✧ ~ая температу́ра *физ.* nhiệt độ tới hạn; ~ое значе́ние *мат.* trị số tới hạn

крити́чность *ж.* (tinh thần, ý thức) phê bình

крити́чный *прил. см.* крити́ческий I

кри́ца *ж. тех.* sắt hạt

крича́ть *несов.* 1. kêu, reo; (*очень громко*) la, thét, gào, hét, kêu la, gào thét, hò la, la hét; ~ от бо́ли kêu lên vì đau; ~ о по́мощи kêu cứu; 2. (на *В*) (*браниться*) quát, mắng, quát mắng, la mắng; 3. (*В*) (*звать*) gọi, kêu; 4. (*бросаться в глаза*) chói lọi, chói mắt; (о *П*) (*быть ярким свидетельством чего-л.*) chứng minh hùng hồn; 5. *разг.* (*много говорить, писать о чём-л.*) làm rùm beng, làm ầm ĩ, hò hét, khua chiêng gõ mõ

крича́ще *нареч.* (một cách) chói lọi, hoa hoét, sặc sỡ, diêm dúa

крича́щий *прил.* chói lọi, chói mắt, loè loẹt, hoa hoét, sặc sỡ, diêm dúa, rợ; ~ цвет màu sắc chói lọi (sặc sỡ), màu gắt; ~ наря́д bộ cánh loè loẹt, quần áo sặc sỡ, bộ đồ rợ quá

кри́чный *прил. тех.*: ~ спо́соб phương pháp luyện sắt hạt; ~ горн lò luyện sắt hạt

кришнаи́ты *мн.* (phái) thờ Krishna (*Ấn giáo*)

кров *м.* (*крыша*) mái nhà; (*дом, приют*) nhà, chỗ ở, nơi trú ẩn; оста́ться без ~а lâm vào cảnh màn trời chiếu đất, mất nhà, không có chỗ ở

крова́вить *несов.* (*В*) vấy máu

крова́виться *несов.* (bị) vấy máu

крова́во-кра́сный *прил.* đỏ máu, đỏ tươi, hồng đào

крова́в||ый *прил.* 1. (thuộc về) máu, huyết; (*кровоточащий*) chảy (ra) máu, xuất huyết; (*окровавленный*) đẫm (đẫm) máu; (*кровопролитный*) lưu huyết, đổ máu; ~ая ра́на vết thương chảy máu; ~ое пятно́ vết máu; ~ая би́тва trận chiến đấu đẫm (đẫm) máu, trận huyết chiến; 2. (*ярко-красный*) màu máu, đỏ tươi, hồng đào; ✧ ~ бифште́кс (món) biptêt rán tái; ~ые слёзы huyết lệ, khóc than thảm thiết; ~ пот mồ hôi máu, đổ mồ hôi sôi nước mắt, làm mửa mật; ~ая ба́ня (trận, cuộc) tắm máu, thảm sát khủng khiếp, chém giết nhiều người

крова́тка *ж.* giường con (nhỏ), chõng

крова́ть *ж.* giường; складна́я ~ giường xếp (gấp)

кро́вельн||ый *прил.* (thuộc về) lợp mái nhà; ~ материа́л vật liệu lợp nhà; ~ое желе́зо tôn

кро́вельщик *м.* thợ lợp nhà

кровено́сн||ый *прил.* (thuộc về) tuần hoàn máu; ~ая систе́ма hệ tuần hoàn; ~ые сосу́ды mạch máu, huyết quản

кровя́нк||а *ж. разг.* giọt (hạt, hột) máu; ✧ ни ~и в лице́ mặt cắt không còn hột máu, mặt tái ngắt, mặt tái như gà cắt tiết, mặt xanh như tàu lá

кро́вл||я *ж.* mái nhà; ✧ жить под одно́й ~ей sống cùng nhà

кро́вно *нареч.*: ~ свя́занный có quan hệ máu mủ (huyết thống, ruột thịt, thân thiết); ~ заинтересо́ванный hết sức quan tâm; ~ оби́деть кого́-л. xúc phạm ai rất trầm trọng, làm mất lòng ai rất nặng nề

кро́вн||ый *прил.* l. (*родственный*) (cùng) huyết thống, họ hàng, máu mủ, ruột thịt; ~ое родство́ quan hệ huyết thống (họ hàng), họ hàng bà con, bà con ruột thịt, huyết tộc; ~ брат anh/em ruột; 2. (*чистокровный, породистый*) thuần chủng, nòi, giống; 3. *перен.* (*насущный*) thiết thân, sinh tử, sống còn; ~ интере́с lợi ích thiết thân, quyền lợi sống còn; ~ое де́ло sự nghiệp thiết thân; 4. *разг.* (*добытый тяжёлым трудом*) (làm ra) bằng mồ hôi nước mắt, bằng lao động vất vả; ~ые де́ньги tiền do đổ mồ hôi sôi nước mắt mới kiếm được, tiền làm ra bằng mồ hôi nước mắt; ✧ ~ая оби́да sự xúc phạm trầm trọng (nặng nề); ~ враг kẻ tử thù, kẻ thù không đội trời chung; ~ая месть (sự, tục) trả nợ máu

кровожа́дно *нареч.* (một cách) khát máu, tàn bạo, hung dữ, hung tàn

кровожа́дность *ж.* (tính) khát máu, hiếu sát, thích đổ máu, thích lưu huyết; (*свирепость*) (tính) tàn bạo, hung dữ, hung tàn

кровожа́дный *прил.* khát máu, hiếu sát, thích đổ máu, thích lưu huyết; (*свирепый*) tàn bạo, hung dữ, hung tàn

кровоизлия́ние *с. мед.* (sự, chứng) xuất huyết, chảy máu; ~ в мозг (chứng) xuất huyết não, ngập máu não, đột quỵ

кровообраще́ние *с.* (sự) tuần hoàn

кровоостана́вливающ||ий *прил.* (để) cầm máu, ngưng máu; ~ее сре́дство thuốc cầm máu

кровопи́йца *м. и ж.* kẻ hút máu

кровоподтёк *м.* (vết) bầm máu, tím bầm

кровопроли́тие *с.* (sự, cuộc) đổ máu, lưu huyết, tàn sát

кровопроли́тн||ый *прил.* đổ máu, lưu huyết, đẫm (đẫm) máu; ~ая война́ cuộc chiến tranh đẫm (đẫm) máu

кровопуска́ние *с. мед.* (sự) chích máu, rút máu

кровосмеси́тель *м.*, **~ница** *ж.* người loạn luân (loạn dâm)

кровосмеси́тельный *прил.* (thuộc về) loạn luân, loạn dâm

кровосмеше́ние *с.* (sự) loạn luân, loạn dâm, loạn hôn

кровосо́с *м.* 1. (con) vật hút máu; пия́вки — ~ы đỉa là loài hút máu; 2. *разг. см.* кровопи́йца

кровотече́ние *с.* (sự) chảy máu, xuất huyết, ra máu; ~ из но́са chảy máu cam, ra máu mũi

кровоточа́щий *прил.* chảy máu, ra máu, xuất huyết

кровоточи́вость *м. мед.* (chứng) dễ chảy máu

кровоточи́в||ый *прил.* chảy máu, ra máu, xuất huyết; ~ая ра́на vết thương chảy máu

кровоточи́ть *несов.* chảy máu, ra máu, xuất huyết

кровоха́рканье *с.* (sự, chứng) khái huyết, thổ huyết, ho ra máu

кров||ь *ж.* 1. máu, huyết; (*животных тж.*) tiết; останови́ть ~ cầm máu; налито́й ~ью (*о глазах*) mắt đỏ hoe (đỏ ngầu); 2. (*порода животных*) nòi, giống, chủng; бульдо́г са́мых чи́стых ~е́й chó bulđô thuần chủng; 3. (*о близком родстве*) huyết thống, dòng máu, máu mủ, họ hàng, nòi giống; по ~и cùng huyết thống (họ hàng, máu mủ), bà con với nhau; 4. *перен.* (*кровопролитие*) (cuộc) đổ máu, lưu huyết, đẫm máu, đẫm máu, tàn sát; 5. *перен.* (*темперамент, характер*) máu, tính; горя́чая ~ máu (tính) nóng; ✧ э́то у него́ в ~и́ cái máu nó thế, nó vốn có đặc tính ấy; по́ртить себе́ ~ sôi tiết, sôi máu, sôi gan, nóng máu lên, nổi xung, phát cáu, nổi doá, nổi đoá, nổi khùng, nổi sùng; ~ с молоко́м мать hồng hào đẹp đẽ, đỏ da thắm thịt; се́рдце ~ью облива́ется tim thắt lại, rất đau lòng (đau xót, đau buồn); ~ сты́нет sợ hết hồn (khiếp vía, kinh người), hồn xiêu phách lạc; ~ игра́ет tràn đầy sinh lực, dào dạt sức sống, đầy nghị lực; ~ кипи́т а) (*об избытке жизненных сил*) tràn đầy sinh lực, dào dạt sức sống, đầy nghị lực; б) (*о сильном волнении*) rất phấn khởi, say sưa, dòng máu sôi lên

кровяни́стый *прил.* có máu, có huyết

кровян||о́й *прил.* (thuộc về) máu, huyết; (*приготовленный из крови*) (bằng) máu, tiết; ~о́е давле́ние huyết áp; ~ы́е ша́рики huyết cầu; ~а́я колбаса́ dồi, giò tiết

крои́ть, скрои́ть (*В*) cắt, xén (*vải, da, v. v...*)

кро́йк||а *ж.* (sự) cắt, xén (*vải, da, v. v...*); ку́рсы ~и и шитья́ lớp dạy cắt và may quần áo

кроки́ *с. нескл.* croquis, (bản) sơ đồ, lược đồ, phác thảo

крокоди́л *м.* cá sấu (*Crocodilus*)

крокоди́л||ий *прил.* (của) cá sấu; ~ья пасть mõm (miệng) cá sấu

крокоди́лов *прил.*: ~а ко́жа da cá sấu; ~ы слёзы *ирон.* nước mắt cá sấu

крокоди́лов||ый *прил.* (thuộc về) cá sấu; ~ая ко́жа da cá sấu; ~ая фе́рма trại nuôi cá sấu; ~ чемода́н vali bằng da cá sấu

кро́кус *м. бот.* (cây) tây tạng hồng hoa, ky phù lam (*Crocus*)

кро́лик *м.* 1. thỏ, thỏ nhà (*Cepus cuniculus*); 2. (*мех*) bộ lông thỏ

кроликово́д *м.* người nuôi thỏ

кроликово́дство *с.* (nghề, ngành) nuôi thỏ

кроликово́дческ||ий *прил.* (thuộc về) nuôi thỏ; ~ая фе́рма trại nuôi thỏ

кроли́ст *м.*, **~ка** *ж.* vận động viên bơi crawl (crôn, trườn sấp)

кро́личь||ий *прил.* (thuộc về) thỏ; ~ мех bộ lông thỏ; ~ья нора́ hang thỏ; ~ садо́к chuồng thỏ

крол||ь *м. спорт.* (kiểu) crawl, crôn, bơi trườn sấp; пла́вать ~ем bơi crawl (crôn, trườn sấp)

крольча́тина *ж.* thịt thỏ

крольча́тник *м.* nhà nuôi thỏ

крольчи́ха *ж.* thỏ cái

кроманьо́нцы *мн.* (*ед.* кроманьо́нец *м.*) *антр.* người Cro-Magnon (Crô-Ma-nhôn), người thượng cổ

кро́ме *предлог* 1. (*исключая*) trừ, ngoại trừ, trừ phi, trừ... ra; в любо́й день ~ воскресе́нья ngày nào cũng được, trừ (trừ phi) ngày chủ nhật; никто́ э́того не мо́жет то́чно сказа́ть ~ него́ không ai có thể nói chính xác điều đó được, trừ anh ấy ra (ngoại trừ anh ấy); 2. (*помимо, сверх*) ngoài ra, ngoài... ra, không kể, ngoại giả; ✧ ~ того́ vả lại, vả chăng, hơn nữa, huống nữa, ngoài ra, huống chi, lại nữa, vả; ~ шу́ток không đùa đâu, nói nghiêm chỉnh đấy, nói thật đấy

кроме́шн||ый *прил.*: ~ ад địa ngục, địa ngục trần gian.; ~ая тьма tối như bưng, tối như hũ nút, tối như mực, tối mịt, tối om

кро́мка *ж.* 1. (*материи*) mép vải, rẻo vải; 2. (*металла и т. п.*) cạnh, rìa, mép; 3. (*край чего-л.*) bờ, rìa, mép, cạnh, gờ; ~ кни́ги gờ (mép) gáy sách; ~ льда bờ (mép, rìa) băng

кромса́ть, искромса́ть (*В*) *разг.* cắt ẩu... ra, cắt bừa... ra, cắt vụn... ra

кро́на I *ж.* (*дерева*) tán cây, vòm cây, tán lá, vòm lá

кро́на II *ж.* (*монета*) (đồng) krona (*đơn vị tiền tệ Sweden*); (đồng) krone (*đơn vị tiền tệ Denmark, Norway*); (đồng) koruna (*đơn vị tiền tệ Czech, Slovakia*); (đồng) kruna (*đơn vị tiền tệ Iceland*); (đồng) kroon (*đơn vị tiền tệ Estonia*)

кронци́ркуль *м.* 1. compa có vít; 2. *тех.* compa đo ngoài, compa càng cong

кронште́йн *м.* 1. *архит.* consol, côngxon, giá góc; 2. *тех.* consol, giá đỡ, gối trục, tay treo; ~ прице́ла bộ thước ngắm

кропа́ть *несов.*: ~ стишки́ *презр.* làm thơ dở, gượng gạo ghép vần

кропи́ло *с. церк.* cây ngù (*để rảy nước thánh*)

кропи́ть *несов.* (*В Т*) rẩy, rảy, vẩy, rưới, vả (*nước*); *церк.* rẩy (rảy) nước thánh

кропотли́во *нареч.* (một cách) tỉ mỉ, tinh tế, tinh vi, kỳ khu; tẩn mẩn, cần cù, cẩn thận (*ср.* кропотли́вый)

кропотли́вость *ж.* (tính) tỉ mỉ, tinh tế, tinh vi, kỳ khu; tẩn mẩn, cần cù, cẩn thận (*ср.* кропотли́вый)

кропотли́в||ый *прил.* tỉ mỉ, tinh tế, tinh vi, kỳ khu; (*о человеке*) tẩn mẩn, cần cù, cẩn thận; ~ая рабо́та công việc tỉ mỉ

кросс *м.* (cuộc) thi việt dã; (*бег*) (cuộc) chạy việt dã; лы́жный ~ (cuộc) thi trượt tuyết, thi việt dã trượt tuyết

кроссво́рд *м.* (trò) giải ô chữ, xếp chữ chéo, xếp ô chữ

кросс-ку́рс *м. эк.* tỷ giá chéo, tỷ giá gián tiếp

кроссо́вки *мн.* (*ед.* кроссо́вка *ж.*) (đôi) giày thể thao, giày chạy

крот *м.* 1. (*животное*) chuột chũi, chuột chù, lê thử (*Talpa europaea*); 2. (*мех*) (bộ) lông chuột chũi, lông chuột chù

кро́тк||ий *прил.* hiền lành, hiền thục, dịu dàng, dịu hiền, nhu mì, nhu hoà, thuỳ mị, nhu thuận, dễ tính; ~ая улы́бка nụ cười hiền lành; ~ая де́вушка cô gái hiền thục (thuỳ mị, nhu mì)

кро́тко *нареч.* (một cách) hiền lành, dịu dàng, dịu hiền

кротов||ый *прил.* 1. (thuộc về) chuột chũi, chuột chù; ~ мех (bộ) lông chuột chũi; ~ая но́рка hang chuột chũi (chuột chù); 2. (*из меха крота*) (bằng) bộ lông chuột chũi

кро́тость *ж.* (tính) hiền lành, dịu dàng, dịu hiền, nhu mì, nhu hoà, thuỳ mị, nhu thuận, dễ tính

кро́ха I *ж. уст. см.* кро́шка

кро́ха II *м. и ж.* bé con, tí nhau, nhóc con, nhóc

крохобо́р *м.* người hà tiện (bủn xỉn, tủn mủn, vặt vãnh)

крохобо́рство *с.* (thói) hà tiện, bủn xỉn, tủn mủn, vặt vãnh, bòn tro đãi trấu

кро́хотный *прил. разг.* nhỏ xíu, tí hon, tí xíu, tí teo, tí teo tèo teo

кро́шево *с. разг.* thịt (rau) băm

кро́шечный *прил. разг. см.* кро́хотный

кроши́ть *несов.* 1. (*В*) thái (băm, cắt) nhỏ; (*хлеб*) bóp (bẻ) vụn, làm... vụn ra; ~ карто́шку в кастрю́лю thái nhỏ khoai tây vào xoong; 2. (*В*) *разг.* (*ломать*) bẻ... ra từng mảnh; *перен.* tiêu diệt, giết; 3. (*сорить*) làm vương vãi

кроши́ться *несов.* vụn (nát, tơi) ra

кро́шк||а 1. *ж.* vụn, mẩu (mảnh, hạt) vụn; ~и хле́ба vụn bánh mì; 2. *перен.* (*малое количество*) một chút, một ít, một tí; нет ни ~и hoàn toàn không có; 3. *м. и ж. разг.* (*о ребёнке*) nhóc, tí nhau, nhóc con, bé con

круг *м.* 1. vòng, vòng tròn, đường tròn, hình tròn; вы́числить пло́щадь ~а tính diện tích hình tròn; черти́ть ~ vẽ vòng tròn (đường tròn, hình tròn); де́лать, опи́сывать ~и́ (*в воздухе*) bay (liệng) vòng; 2. (*цепочка людей*) vòng, vòng người; стать в ~ đứng thành vòng; 3. (*предмет в форме круга*) khoanh, vòng, đĩa, bánh; ~ колбасы́ khoanh giò; спаса́тельный ~ vòng phao cứu đuối; точи́льный ~ đĩa (bánh) mài; 4. (*цепь действий, событий*) chuỗi, vòng; 5. (*перечень чего-л.*) số, một loạt, một số, liệt kê; ~ вопро́сов một loạt vấn đề; ~ покупа́телей số người mua; 6. (*сфера, область*) phạm vi, lĩnh vực, lãnh vực; ~ де́ятельности phạm vi (lĩnh vực) hoạt động; ~ зна́ний tầm (phạm vi) hiểu biết; 7. (*группа людей*) giới, nhóm, làng; прави́тельственные ~и́ giới cầm quyền; литерату́рные ~и́ giới văn nghệ, làng văn, văn giới, văn đàn; в ~ý семьи́ trong gia đình, trong nhà; в те́сном ~ý chỗ bạn bè thân thích; ✧ движе́ние в ~ vận động tuần hoàn; ~и́ под глаза́ми quầng mắt, khoen mắt; ~и́ пе́ред глаза́ми плыву́т hoa mắt, đổ đom đóm, đổ hào quang, đổ đồng quang; голова́ идёт кру́гом а) (*о головокружении*) chóng mặt; б) (*о состоянии растерянности*) bối rối, hoang mang, luống cuống, sửng sốt, cuống cà kê; сде́лать ~ đi đường vòng; на ~ tính trung bình, ước tính bình quân, tính đổ đồng; по второ́му ~у lần thứ hai, một lần nữa

кру́гленьк||ий *прил.* 1. tròn trịa, tròn trặn, tròn trĩnh, tròn vo, tròn xoe; 2. (*толстенький*) béo tròn, béo núc, béo múp, béo ú, béo quay, tròn xoay; ✧ ~ая су́мма số tiền lớn, tiền nhiều

кругле́ть *несов.* tròn ra

кругова́тый *прил.* hơi tròn, tròn tròn

круглогод||и́чный, ~ово́й *прил.* suốt (tròn, trọn, cả) một năm, quanh năm

круглоли́цый *прил.* (có) mặt tròn, mặt tròn trặn; mặt tròn vành vạnh (*шутл.*)

круглосу́точный *прил.* suốt (trọn, cả) ngày đêm

кру́гл||ый *прил.* 1. tròn, tròn trặn, tròn trĩnh, tròn trịa, tròn vo, tròn xoe; ~ая луна mặt trăng tròn (tròn vành vạnh); ~ое лицо khuôn mặt tròn (tròn trặn, tròn trĩnh, tròn trịa); ~ стол a) bàn tròn; б) hội nghị bàn tròn; диску́ссия за ~ым столо́м tranh luận tại hội nghị bàn tròn; ~ые ско́бки dấu ngoặc tròn; 2. (*толстый*) béo, béo tròn, béo núc, béo múp, béo quay, béo ú, tròn xoay; ~ живо́т bụng trống (phệ, tròn xoay); 3. (*целый, весь*) toàn bộ, quanh, suốt, trọn, tròn, cả; ~ год quanh (suốt, cả) năm, quanh năm suốt tháng; ~ые су́тки suốt (trọn, cả) ngày đêm; 4. (*совершенный*) hoàn toàn, toàn; ~ отли́чник học sinh ưu tú toàn diện; ~ сирота́ mồ côi cả bố lẫn mẹ; ~ дура́к hoàn toàn ngốc; ~ неве́жда (kẻ, đồ) dốt đặc, dốt có chuôi, dốt đặc cán mai; учи́ться на ~ые пятёрки học được toàn điểm năm; 5. (*без дробных*) chẵn, tròn; ~ые ци́фры số tròn, số chẵn; ~ым счётом tính chẵn, tính tròn lại, tính số tròn; для ~ого счёта, в ~ых ци́фрах vứt số lẻ để tính cho chẵn; ~ая су́мма số tiền lớn, tiền nhiều; ✧ де́лать ~ые глаза́ tròn mắt nhìn, trố mắt tròn xoe, xoe tròn đôi mắt

круговёрть *ж. разг.* (sự) thay đổi không ngừng, vận động liên tục

кругов||о́й *прил.* (theo) vòng tròn; ~а́я оборо́на tuyến phòng ngự vòng tròn; ✧ ~а́я пору́ка a) (*коллективная ответственность*) (chế độ) trách nhiệm liên đới, bảo lĩnh liên đới; б) (*взаимное укрывательство*) (sự) che chở lẫn nhau, bao che cho nhau

круговоро́т *м.* 1. (sự, vòng) tuần hoàn, luân chuyển, hoàn lưu; ~ воды́ в приро́де vòng tuần hoàn (sự hoàn lưu) của nước trong thiên nhiên; ~ вре́мени го́да sự luân chuyển của bốn mùa; 2. (sự) biến đổi không ngừng; ~ собы́тий biến đổi không ngừng của các sự kiện

кругозо́р *м.* nhãn quan, tầm mắt, tầm nhìn, tầm hiểu biết; челове́к с широ́ким ~ом người có nhãn quan (tầm mắt, tầm nhìn) rộng rãi; у́зкий ~ nhãn quan (tầm mắt, tầm nhìn) chật hẹp

круго́м 1. *нареч.* (*вокруг*) chung quanh, xung quanh, bốn bề, bốn chung quanh, vòng quanh, quanh; ~ леса́ chung quanh (bốn bề, bốn chung quanh) chỉ là rừng; ~ всё ти́хо bốn bề tĩnh lặng như tờ, xung quanh mọi vật đều yên lặng; посмотре́ть ~ nhìn quanh (bốn chung quanh); поверну́ться ~ quay vòng, quay đằng sau; ~! (*команда*) đằng sau, quay!; 2. *нареч. разг.* (*полностью*) hoàn toàn, mọi mặt, khắp nơi; вы ~ винова́ты anh hoàn toàn có lỗi; он ~ до́лжен nó mắc nợ khắp nơi; он ~ обма́нут nó bị đánh lừa về mọi mặt; 3. *предлог* (*Р*) quanh, chung quanh, xung quanh, bốn chung quanh

кру́гом: у меня́ голова́ идёт ~ *разг.* đầu óc tôi quay cuồng, tôi luống cuống bối rối

кругообора́т *м.* (sự, vòng) tuần hoàn, chu chuyển, lưu thông, quay; ~ капита́ла tuần hoàn (chu chuyển) của tư bản; ~ произво́дственных фо́ндов vòng quay (tuần hoàn, chu chuyển) của vốn sản xuất

кругообра́зный *прил.* tròn, (có) hình tròn, dạng tròn

кругосве́т||ный *прил.*: ~ое путеше́ствие (chuyến, cuộc) du lịch vòng quanh thế giới, chu du thế giới; ~ое пла́вание (chuyến, cuộc) đi tàu vòng quanh thế giới

кружева́ *мн. см.* кру́жево

кружевни́ца *м.* (bà, chị) thợ đăng ten, thợ thêu ren

кружевно́й *прил.* 1. (thuộc về) đăng ten, ren; (*из кружева*) (bằng) đăng ten, ren; 2. *перен.* (như) đăng ten, ren

кру́жево *с.* đăng ten, ren, thêu ren

круже́ние *с.* (sự) xoay, quay, quay tròn; liệng vòng, lượn vòng (*ср.* кружи́ть *и* кружи́ться)

кружи́ть *несов.* 1. (*В*) (*вертеть*) xoay, quay, quay tròn, quay tít; ~ кого́-л. в та́нце quay ai trong điệu nhảy; 2. (*о птице, самолёте*) liệng, liệng vòng, lượn vòng, lượn vành, bay vòng quanh; 3. (*блуждать*) lạc lối, đi loanh quanh; ✧ ~ кому́-л. го́лову làm ai mê mẩn (mê mệt, mê tít, mê tít thò lò)

кружи́ться *несов.* 1. xoay, quay, quay tròn, quay tít, chạy vòng quanh; *перен. разг.* chạy quanh, quanh quẩn, loanh quanh; 2. (*о птице, самолёте*) liệng, liệng vòng, lượn vòng, bay vòng quanh; ✧ у него́ голова́ кру́жится а) (*о головокружении*) nó bị chóng mặt, nó bị choáng váng; б) (*от успехов и т. п.*) nó choáng váng đầu óc vì thắng lợi, thắng lợi làm nó mất sáng suốt

кру́жка *ж.* cốc vại, cốc có quai, bốc, vại; (*солдатская*) ca; ~ пи́ва bốc bia

кружко́вец *м. разг.* nhóm viên, tổ viên

кружковщи́на *ж.* (đầu óc, tinh thần) bè nhóm, hẹp hòi, cục bộ

кружко́вый *прил.* (thuộc về) nhóm, tổ, tiểu tổ

кружн||о́й *прил. разг.* vòng, quanh co, vòng quanh; е́хать ~ы́м путём đi đường vòng; ✧ узна́ть ~ы́м путём điều tra gián tiếp mà biết được

кружо́к *м.* 1. vòng nhỏ, vành đệm, rôngđen, vành; деревя́нный ~ vành (vòng) gỗ; 2. (*группа людей*) nhóm, tổ, tiểu tổ; дру́жеский ~ nhóm bè bạn; литерату́рный ~ nhóm (tổ, tiểu tổ) nghiên cứu văn học; ✧ стри́чься в ~ cắt tóc bômbê

круи́з *м.* (chuyến, cuộc) cruise, du lịch bằng du thuyền

круи́зн||ый *прил.* (thuộc về) cruise, du lịch bằng du thuyền; ~ая пое́здка по Во́лге (chuyến, cuộc) du lịch bằng du thuyền trên sông Volga

круп I *м.* (*лошади*) (phần) mông (*của ngựa*)

круп II *м. мед.* (bệnh) bạch hầu thanh quản, dipteri thanh quản

крупа́ *ж.* 1. hạt, hột, tấm; 2. (*снег*) tuyết hạt

крупи́нк||а *ж.* hạt (hột) nhỏ; ~ песка́ hạt (hột) cát; ✧ ни ~и пра́вды không có tí gì thật cả, hoàn toàn nói dối

крупи́ца *ж. см.* крупи́нка

кру́пно *нареч.* (một cách) lớn, to; ~ нарезать cắt từng miếng to; ~ писа́ть viết chữ to; ~ проигра́ть thua to (đậm); ему́ ~ повезло́ nó rất may, nó gặp may lớn; ✧ ~ поговори́ть, поспо́рить с ке́м-л. cãi nhau kịch liệt (gay gắt) với ai, nói chuyện gay gắt (khó chịu) với ai

крупноблочн||ый *прил.* (bằng) khối lớn, bloc lớn; ~ое строи́тельство xây dựng bằng khối (bloc) bêtông lớn

крупнокалибе́рный *прил.* (có) calib lớn, cỡ lớn

крупномасшта́бный *прил.* (có) quy mô lớn

крупнопане́льн||ый *прил.* (bằng) panel lớn, panen lớn; ~ое строи́тельство xây dựng bằng panel (panen) lớn

крупнопромы́шленн||ый *прил.* (có) đại công nghiệp, công nghiệp lớn

крупноразме́рн||ый *прил.* (có) cỡ lớn

крупнотонна́жн||ый *прил.* (có) trọng tải lớn

кру́пн||ый *прил.* 1. to, lớn, đại; ~ песо́к cát hạt to; ~ рога́тый скот trâu bò, đại gia súc (gia súc lớn) có sừng; 2. (*большой*) to, lớn, to lớn; (*рослый*) cao lớn, to cao; ~ые черты́ лица́ nét mặt thô; 3. (*многочисленный*) đông, to, lớn, to lớn, đông đúc; ~ отря́д đội lớn, đội đông người; 4. (*большого*

масштаба) đại, lớn; ~ая промы́шленность đại công nghiệp, công nghiệp lớn; ~ая буржуази́я giai cấp đại tư sản (tư sản lớn); 5. (*значительный*) lớn, xuất sắc, nổi tiếng; ~ учёный nhà bác học lớn (nổi tiếng, xuất sắc); 6. (*важный, существенный*) trọng đại, trọng yếu, quan trọng, to lớn, vĩ đại; ~ая побе́да đại thắng, thắng lợi vĩ đại (to lớn), thắng lớn (đậm); ~ успе́х thành tích trọng đại (to lớn, quan trọng); ~ое достиже́ние thành tựu to lớn (trọng đại, quan trọng); ✧ ~ые де́ньги tiền lớn; ~ая су́мма số tiền lớn, nhiều tiền; ~ разгово́р cuộc nói chuyện gay gắt (khó chịu); вести́ ~ую игру́ quyết liều một ván may ra ù to (may ra thì được); снима́ть кого́-л. ~ым пла́ном chụp (quay) ai cận cảnh, chụp ảnh (quay phim) ai rất gần

крупо́зн||ый *прил.*: ~ое воспале́ние лёгких *мед.* viêm phổi tiết xơ huyết

крупору́шка *ж.* (*машина*) máy xay tấm, cối xay; (*предприятие*) xưởng làm tấm

крупча́тка *ж.* (*высший сорт муки*) bột mì thượng hạng

крупье́ *с. нескл.* (người) hồ lỳ

крупяно́й *прил.* (thuộc về) hạt, hột, tấm

крутизна́ *ж.* 1. (*крутость*) (độ) dốc; 2. (*спуск*) dốc, dốc đứng, vách đứng, dốc dựng đứng

крути́льн||ый *прил.*: ~ые весы́ cân xoắn; ~ая маши́на máy xe sợi (chỉ)

крути́ть *несов.* 1. (*В*) (*вращать, вертеть*) quay, xoay; ~ голово́й quay đầu; 2. (*В*) (*скручивать*) xe, vặn, xoắn, văn, vê; (*свёртывать*) vấn, quấn, cuốn, cuộn; ~ пря́жу quấn sợi; ~ верёвки из моча́ла đánh (xe) dây bằng xơ; ~ жгуты́ xoắn (vặn) con cúi; ~ папиро́су vấn (quấn, cuốn) điếu thuốc lá; 3. (*В*) (*вздымая, кружить*) xoáy, cuốn, cuốn (xoáy) lên; ве́тер кру́тит пыль на доро́гах gió cuốn (xoáy) bụi trên đường; 4. (*В*) (*стягивать*) vặn, bẻ (vặn) trẹo; ~ кому́-л. ру́ки а) bẻ (vặn) trẹo tay ai ra sau lưng; б) (*связывать*) trói giật cánh khuỷu (trật cánh khỉ) ai lại; 5. (*В*) *разг.* (*воспроизводить снятый на плёнку фильм*) quay, quay lại, chiếu lại; в э́том кинотеа́тре кру́тят ста́рые ле́нты ở rạp chiếu bóng này người ta quay lại (chiếu lại) những phim cũ; ~ пласти́нку quay đĩa hát; 6. (*Т*) *разг.* (*распоряжаться*) bắt... làm theo ý mình, chỉ huy, sai khiến, điều khiển; она́ им кру́тит как хо́чет bà ta sai khiến (chỉ huy, điều khiển) ông ấy theo ý mình; 7. (*В*) *разг.* (*избегать прямого ответа, хитрить*) tránh né, nói vòng vo, nói loanh quanh; ты не крути́, говори́ пря́мо cậu đừng nói vòng vo (nói loanh quanh), cứ nói thẳng đi; как ни крути́, а де́лать э́то на́до dù muốn hay không cũng phải làm việc đó; 8. (*В* с *Т*) (*находиться в любовных отношениях*) bén duyên, tằng tịu, léng phéng, bồ bịch; ~ любо́вь, рома́н с ке́м-л. bén duyên (léng phéng) với ai; ✧ ~ де́ньги *разг.* quay vòng đồng tiền, nhanh chóng đưa tiền vào chu chuyển để sinh lợi

крути́ться *несов.* 1. (*вертеться*) (tự) quay, xoay, quay (xoay) tít, xoay vần; кру́тятся колёса các bánh xe quay (quay tít); 2. (*скручиваться*) xoắn (vặn) lại; 3. (*вздымаясь, кружиться*) cuốn (xoáy, bốc) lên; кру́тятся сне́жные ви́хри những luồng tuyết lốc cuồn cuộn cuốn (xoáy) lên; 4. *разг.* (*постоянно находиться где-л.*) quanh quẩn, lảng vảng, láng cháng, xẩn vẩn; ~ пе́ред зе́ркалом uốn éo (ngắm nghía) mãi trước gương; о́коло него́ всегда́ кру́тятся каки́е-то тёмные ли́чности quanh nó bao giờ cũng lảng vảng (láng cháng, xẩn vẩn) những tên rất khả nghi; 5. (*о разговоре, мыслях*) quay, xoay, quay (xoay) quanh, quanh quẩn; разгово́р кру́тится вокру́г одного́ и того́ же предме́та câu chuyện cứ quay quanh (xoay quanh, quanh quẩn) mỗi một đề tài ấy; 6. *разг.* (*уклоняться от прямого ответа, хитрить*) tránh né, nói vòng vo, nói loanh quanh; дава́й сознава́йся, не́чего ~ nào, cậu hãy thú nhận đi, chẳng phải nói vòng vo (nói loanh quanh) nữa; 7. *разг.* (*быть в постоянных хлопотах*) bận túi bụi, bận cuống cà kê; ✧ де́ньги кру́тятся *разг.* đồng tiền quay vòng, tiền chu chuyển sinh lợi

кру́тка *ж.* (sự) xe, vặn, xoắn, vấn, quấn; *текст.* (độ) xoắn, săn

кру́то *нареч.* 1. (*отвесно*) (một cách) dựng đứng; 2. (*внезапно*) (một cách) đột ngột, bất thình lình; ~ останови́ться đột ngột (bất thình lình) dừng lại; ✧ ~ обойти́сь с ке́м-л. ngược đãi ai

крут||о́й *прил.* 1. (*отвесный*) dựng đứng; 2. (*резкий, внезапный*) phắt, ngoặt, hẳn, đột ngột, bất thình lình; ~ поворо́т rẽ ngoặt; ~ перело́м bước ngoặt đột ngột, sự thay đổi lớn lao (mạnh mẽ); 3. (*суровый*) khắc nghiệt, nghiêm khắc, nghiệt ngã, khe khắt; ~ нрав, хара́ктер tính tình khắc nghiệt (nghiêm khắc); ~ы́е ме́ры những biện pháp khắc nghiệt; ~ы́е слова́ những lời nói gay gắt (thô bạo); ~ ве́тер gió to; ~ моро́з băng giá ác liệt; 4. (*густой*) đặc; ~о́е те́сто bột nhão đặc quánh; ~о́е яйцо́ trứng luộc chín; 5. *прост.* (*жестокий*) ác, độc ác, hung dữ, tàn bạo, hung tàn, tàn ác, dữ tợn; ✧ ~ кипято́к nước đun thật sôi, nước sôi già

кру́тость *ж.* 1. (*отвесность*) (độ) dốc đứng; 2. (*характера*) (tính) khắc nghiệt, nghiêm khắc, nghiệt ngã, khe khắt

кру́ча *ж.* (chỗ) dốc dựng đứng

круче́ние *с.* (sự) vặn, xoắn, xe

кручён||ый *прил.* (đã) vặn, xoắn, xe; ~ая ни́тка chỉ xe

кручи́на *ж. поэт.* (nỗi) u sầu, buồn

кручи́ниться *несов. поэт.* u sầu, buồn

круше́ние *с.* 1. (*поезда*) tai nạn xe lửa; (*сход с рельсов*) xe lửa trật bánh, tàu lửa trật ray; (*судна*) nạn đắm tàu; 2. *перен.* (sự) sụp đổ, thất bại, phá sản, diệt vong; потерпе́ть ~ bị thất bại (phá sản)

круши́на *ж. бот.* (cây) táo đen (*Frangula*)

круши́ть *несов.* (*В*) làm gãy, đập vỡ, đập tan, đánh tan; ~ врага́ đánh tan (tiêu diệt) kẻ thù

крыжо́вник *м.* 1. (*растение*) (cây) lý gai, phúc bồn tử gai (*Grossularia*); 2. *собир.* (*ягоды*) (quả, trái) lý gai, phúc bồn tử gai

крыла́т||ый *прил.* có cánh; ~ая раке́та да́льнего де́йствия tên lửa tầm xa có cánh; ✧ ~ые слова́ danh ngôn, cách ngôn, lời hay ý đẹp, lời cửa miệng; ~ая га́йка *тех.* tai hồng, đai ốc có cánh

крыло́ *с.* (*мн.*: кры́лья) 1. cánh; взма́хивать кры́льями vẫy (tung, đập) cánh; ~ самолёта cánh máy bay; 2. (*ветряной мельницы*) cánh, cánh quạt; 3. (*автомашины, велосипеда и т. п.*) chắn bùn, gác-đờ-bu; 4. *воен.* cánh quân, cánh; пра́вое ~ cánh quân bên phải, cánh phải, hữu dực; ле́вое ~ cánh quân bên trái, cánh trái, tả dực; 5. *полит.* cánh; пра́вое ~ cánh hữu; ле́вое ~ cánh tả; ✧ ~ья но́са *анат.* cánh mũi; ~ дома́ chái nhà, hồi nhà; подре́зать кры́лья кому́-л. chặt vây cắt cánh của ai; опусти́ть кры́лья rũ cánh, hết nhuệ khí, mất hết nghị lực;

распра́вить кры́лья tung cánh vẫy vùng; chim bằng vẫy cánh (*поэт.*)

кры́лышко *с. уменьш. от* крыло́; ✧ взять кого́-л. под своё ~ nhận ai dưới sự che chở của mình; под ~м ма́тери dưới cánh ấp ủ của mẹ

крыльц||о́ *с.* bậc thềm, bậc tam cấp; стоя́ть на ~é đứng ở bậc thềm

кры́нка *ж.* vò, hũ, tĩn, thõng, vò đựng sữa

кры́са *ж.* chuột cống, chuột đồng, chuột (*Rattus*)

крыси́н||ый *прил.* (thuộc về) chuột cống, chuột đồng, chuột; ~ая нора́ hang chuột; ~ яд thuốc diệt chuột

кры́соловка *ж.* 1. (*ловушка*) bẫy chuột; 2. (*собака*) (giống) chó bắt chuột

кры́тый *прил.* có mái, có mái che; ~ ры́нок chợ có mái che; ~ стадио́н sân vận động có mái che

крыть, покры́ть (*В*) 1. che, phủ, lợp, che phủ; ~ кры́шу желе́зом lợp mái nhà bằng tôn; 2. (*в карточных играх*) đỡ, ăn, cắt; ✧ ~ не́чем cứng cựa, cứng cổ, tắc họng, cứng họng, ắng họng, tịt ngòi, hết đường chối cãi

кры́ться *несов.* ẩn giấu, tiềm ẩn, là ở...; причи́на кро́ется в... nguyên nhân chính là ở trong...; здесь кро́ется недоразуме́ние nhầm lẫn chính là ở chỗ này; здесь что́-то кро́ется ở đây có ẩn giấu (tiềm ẩn) cái gì đấy

кры́ш||а *ж.* 1. mái, mái nhà; *перен.* (*дом*) nhà, mái nhà; соло́менная ~ mái rạ (tranh); черепи́чная ~ mái ngói; 2. *прост.* (*прикрытие, защита*) ô dù, dù, (sự) bảo kê, bao che, che chở; ✧ под одно́й ~ей cùng sống trong một nhà

крышева́ть *несов. прост.* bảo kê, bao che, che chở

кры́шка *ж.* 1. nắp; (*кастрюли и т. п.*) vung; (*гроба*) ván thiên, nắp quan tài; 2. *в знач. сказ. разг.* cái chết, tận số; ему́ ~ nó phải chết thôi

крэк *м.* crack, loại ma tuý tổng hợp

крюк *м.* (*мн.* крю́чья *и* крюки́) 1. móc, móc treo; 2. *разг.* (*окольный путь*) đường vòng; сде́лать большо́й ~ đi một đoạn đường vòng xa; ✧ дать ~у đi quá một đoạn đường mất công

крю́ч||ить, скрю́чить *обыкн. безл. разг.*: его́ ~ит от бо́ли nó co quắp lại vì đau

крю́читься, скрю́читься *разг.* co quắp; он весь скрю́чился toàn thân nó co quắp lại

крючкова́тый *прил.* cong, quắp, quặp; ~ нос mũi quặp, mũi diều hâu

крючкотво́р *м. уст. неодобр.* kẻ hoạnh hoẹ (hạch sách, sách nhiễu)

крючкотво́рство *с. уст. неодобр.* (lối, thói) hoạnh hoẹ, hạch sách, sách nhiễu, bắt bẻ, kiếm chuyện, bẻ hành bẻ tỏi; юриди́ческое ~ lối hoạnh hoẹ (bắt bẻ, hạch sách) của quan toà

крю́чник *м.* cửu vạn, phu khuân vác (dỡ hàng)

крю́чок *м.* móc nhỏ, móc con; (*дверной*) móc cửa; (*рыболовный*) lưỡi (móc) câu; (*застёжка*) khuy móc; (*в механизме*) móc; спусково́й ~ cò súng

кряж *м.* 1. (*горный*) dãy núi thấp, dãy đồi; 2. (*бревно*) khúc gỗ to, súc gỗ ngắn

кря́жистый *прил.* 1. (*о бревне*) to, chắc; 2. *перен.* (*о человеке*) to béo, chắc nịch, vạm vỡ

кря́канье *с.* 1. (tiếng) cạc cạc, cạp cạp; 2. *разг.* (*человека*) (tiếng) ằng ặc, anh ách, ì ạch, ạch ạch

кря́кать, кря́кнуть 1. (kêu) cạc cạc, cạp cạp; 2. *разг.* (*о человеке*) (kêu) ằng ặc, anh ách, ì ạch, ạch ạch

кря́ква *ж. зоол.* vịt trời (*Anas platyrhynchos*)

кря́кнуть *сов. см.* кря́кать

кряхте́ние *с. разг.* (sự) xuýt xoa, rên ư ử, rên khừ khừ; rặn ì ạch (*ср.* кряхте́ть)

кряхте́ть *несов. разг.* (*при боли*) xuýt xoa, (rên) ư ử, khừ khừ; (*при усилии*) (rặn) ì ạch, ành ách, ạch ạch; ~ от хо́лода xuýt xoa vì rét

ксёндз *м.* linh mục Thiên Chúa giáo (*ở Poland*)

ксено́н *м. хим.* xenon

ксено́нов||ый *прил.* (thuộc về) xenon; ~ая ла́мпа đèn xenon, ống xenon

ксенофо́б *м.* kẻ bài ngoại

ксенофо́бия *ж.* đầu óc (tư tưởng) bài ngoại

ксерогра́фия *ж.* (sự, kỹ thuật) photocopy, sao chụp, in chụp, in khô

ксерокопи́рование *с.* (sự) photocopy, sao chụp, in chụp, in khô; photo (*разг.*)

ксерокопи́ровать *несов. и сов.* (*В*) photocopy, sao chụp, in chụp, in khô; photo (*разг.*)

ксероко́пия *ж.* (bản) photocopy, sao chụp, in chụp, in khô; photo (*разг.*)

ксе́рокс *м.* máy Xeros, máy photocopy (sao chụp, in chụp, in khô)

ксерофо́рм *м. фарм.* xeroform, xerofoc

ксило́граф *м.* thợ khắc gỗ

ксилографи́ческий *прил.* (thuộc về) khắc gỗ, in bản gỗ, mộc bản

ксилогра́фия *ж.* 1. (sự, kỹ thuật) khắc gỗ, in bản gỗ, in mộc bản; 2. (*гравюра*) bản khắc gỗ, mộc bản; (*оттиск*) bản in gỗ, mộc bản

ксилофо́н *м. муз.* đàn gỗ, mộc cầm

кста́ти *нареч.* 1. (*уместно*) đúng lúc, hợp lúc, hợp thời; ты пришёл о́чень ~ anh đến rất đúng lúc; э́то о́чень ~! cái đó rất hợp thời (đúng lúc)!; э́то случи́лось о́чень ~ việc đó xảy ra rất đúng lúc (hợp thời, hợp lúc); 2. (*заодно*) tiện thể, nhân thể, luôn thể, nhân tiện; когда́ пойдёте гуля́ть, ~ зайди́те к нему́ khi nào đi chơi, tiện thể (nhân thể, luôn thể, nhân tiện) anh hãy ghé lại nhà nó; 3. *в знач. вводн. сл.* (*между прочим*) tiện thể, nhân thể, luôn thể, nhân tiện (*nói thêm*), còn về; ~, где он сейча́с? tiện thể xin hỏi bây giờ anh ấy ở đâu?; ~, о карти́нах... nhân thể (nhân tiện) nói thêm về những bức tranh..., còn về những bức tranh...

кто *мест.* (*Р, В* кого́, *Д* кому́, *Т* кем, *П* о ком) 1. *вопр., относ.* ai, người nào; (*о животных и т. п.*) con nào, con gì; ~ э́то? ai đấy?, người nào đấy?, con gì đấy?; ~ идёт? (*оклик часового*) ai đấy?; ~ тако́й? ai thế?, người nào thế?, con gì thế?; кого́ ещё нет? còn thiếu ai (người nào, con nào) nữa?; кому́ вы пи́шете? anh viết thư cho ai?; ~ зна́ет! ai mà biết được!; неизве́стно, ~ он и отку́да chẳng biết nó là ai và từ đâu đến; ма́ло ~ зна́ет ít ai (người, người nào) biết được; ~ не рабо́тает, тот не ест ai (người nào) không làm thì không ăn; мы не из тех, ~ бои́тся тру́дностей chúng tôi không phải là người sợ khó khăn; 2. *неопр.* người thì, kẻ thì; ~ чита́л, а ~ писа́л пи́сьма người thì đọc sách, kẻ thì viết thư; кому́ что нра́вится nhân tâm tuỳ thích, tuỳ thích mỗi người; ✧ ~-~, а он не мог сде́лать э́того người nào khác, chứ nó thì không thể làm điều ấy; ~-~, а он знал, что тако́е аркти́ческая зима́ hơn bất cứ ai, anh ấy biết mùa đông ở Bắc Cực là thế nào; кому́-кому́, а вам на́до бы знать người khác có thể không biết, còn anh thì nhất định phải biết; ~ куда́ мо́жет người mỗi ngả, mỗi người đi (chạy) mỗi nơi; ~ где мо́жет người mỗi nơi, mỗi người ở mỗi nơi; ~ как мо́жет người mỗi cách, tuỳ người, người thế nọ kẻ thế kia; ~ кого́ ai thắng ai; ~ ни (~ бы ни) bất cứ (bất kỳ) người nào, bất cứ (bất kỳ) ai; ~

бы то ни́ был dù ai (người nào) đi nữa; ~ ни на е́сть bất cứ (bất kỳ) ai, bất cứ (bất kỳ) người nào; хоть кого́ ai (người nào) cũng được; ~ во что горазд mỗi người một phách, mỗi người một lối; ~ его́ зна́ет! có trời mà biết!; ~ есть ~ rõ mặt ai là người như thế nào, rõ mặt ai là ai; ~ в лес, ~ по дрова́ *погов.* ≅ người bưng lỗ, người thổi kèn

кто́-либо, кто́-нибудь *мест.* người nào, người nào đấy, ai, ai đấy; (*о животных и т. п.*) con nào, con nào đấy; кто́-либо из вас чита́л э́ту кни́гу? trong số các anh, ai (người nào) đã đọc quyển sách này?; спроси́ть у кого́-либо hỏi người nào (ai) đấy; посове́товаться с ке́м-нибудь из друзе́й hỏi ý kiến người nào (ai) đấy trong số bạn bè; пусть кто́-нибудь придёт сю́да để người nào (ai) đấy đến

кто́-то *мест.* người nào, người nào đấy, ai, ai đấy; (*о животных и т. п.*) con nào, con nào đấy; ~ друго́й người (con) nào khác; ~ стучи́т в дверь có ai (người nào) gõ cửa, ai (người nào) đấy gõ cửa

куб I *м.* 1. (*шестигранник*) (hình, khối) lập phương, lập thể; khối vuông, hộp vuông, khối; 2. *разг.* (*кубический метр*) mét (thước) khối; 3. *мат.* bậc ba, luỹ thừa bậc ba, lập phương, tam thừa; ~ двух ра́вен восьми́ bậc ba (luỹ thừa bậc ba) của hai là tám

куб II *м* (*котёл*) nồi; перего́нный ~ nồi cất, nồi chưng

куба́нка *ж.* 1. (*сорт пшеницы*) (loại) lúa mì Kuban; 2. (*шапка*) mũ lông

ку́барем *нареч.*: кати́ться ~ ngã lộn nhào (lộn tùng phèo, lăn quay)

кубату́ра *ж.* thể tích, khối lượng

куби́зм *м. иск.* cubism, trường phái (hoạ phái, chủ nghĩa) lập thể

ку́бик *м.* 1. khối con; 2. *разг.* (*кубический сантиметр*) phân khối, centimet khối; 3. *мн.*: ~и (*детская игрушка*) (hộp) khối chắp hình, hộp hình khối; ~ ру́бика khối cubic-rubic

куби́н||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Cuba

куби́нский *прил.* (thuộc về) Cuba

куби́ст *м. иск.* người theo trường phái cubism (lập thể)

куби́стск||ий *прил.* (thuộc về) cubism, trường phái lập thể, lập thể; ~ая карти́на bức tranh lập thể

куби́ческ||ий *прил.* 1. (có) hình khối, lập phương, lập thể; ~ метр (một) mét khối, m^3; 2. *мат.* bậc ba, lập phương; ~ ко́рень căn bậc ba, căn lập phương; ✧ ~ие ме́ры (những) đơn vị đo thể tích

кубови́дный *прил.* (có) dạng khối vuông, dạng lập phương

кубов||о́й *прил.* 1. (thuộc về) nồi, nồi cất, nồi chưng; 2. *в знач. сущ.*: ~а́я *ж.* buồng nồi cất (nồi chưng)

ку́бовый *прил.* (*о цвете*) (màu) chàm, indigo

ку́бок *м.* 1. chén tống, cốc lớn, cốc vại; 2. (*приз*) cup, cúp, giải; переходя́щий ~ cup (cúp) luân lưu

кубоме́тр *м.* (một) mét khối, m^3

ку́брик *м. мор.* buồng thuỷ thủ

кубы́шк||а *ж.* 1. (*копилка*) bùng binh, ống tiền; держа́ть де́ньги в ~е để dành tiền trong bùng binh; 2. *разг.* (*толстушка*) người đàn bà béo phì, bồ sút cạp

кува́лда *ж.* búa tạ

кувши́н *м.* ấm bình, bình có quai, ché, chĩnh, chum, cong

кувши́нка *ж. бот.* (cây) bông súng, hoa súng (*Nymphaea*)

кувырка́ние *с.* (sự) nhào lộn, lộn nhào

кувырка́ться, кувыркну́ться nhào lộn, lộn nhào

кувыркну́ться *сов. см.* кувырка́ться

кувырко́м *нареч. разг.* (một cách) lộn nhào; полете́ть ~ ngã lộn nhào (lộn tùng phèo, lăn cù); ✧ всё пошло́ ~ mọi việc lộn tùng phèo cả

куда́ *нареч.* 1. *вопр.* đi đâu, đến đâu, đâu; ~ ты идёшь? cậu đi đâu?; ~ ты пове́сил моё пальто́? cậu treo áo măngtô của tớ ở đâu?; 2. *вопр. разг.* (*зачем, для чего*) để làm gì; ~ тебе́ сто́лько де́нег? mày nhiều tiền thế để làm gì?; 3. *относ.* mà, đi đâu; ме́сто, ~ я ходи́л nơi mà tôi đã đến; ~ я, туда́ и он tôi đi đến đâu, nó đi đến đấy; 4. *неопр. разг.* đâu đấy, đâu đó, chỗ nào đấy; 5. *в знач. частицы разг.* (*гораздо*) hơn nhiều; э́то ~ лу́чше cái đó thì tốt hơn nhiều; ✧ ~ бы ни дù đi (đi đến) đâu; ~ бы то ни́ было dù đến đâu đi nữa; хоть ~! rất tốt!, tuyệt!, tuyệt vời!, tuyệt trần!; ~ ни шло! mặc kệ!; ~ уж да́льше! (*или* ~ ещё да́льше!) thật là quá lắm!, tệ quá chừng!, tệ hết chỗ nói!

куда́-либо *нареч. см.* куда́-нибудь

куда́-нибудь *нареч.* (đi) đâu đấy, đâu đó, chỗ nào đấy, đâu cũng được

куда́-то *нареч.* (đi) đâu đấy, đâu đó

куда́хтанье *с.* (tiếng) cục tác, tục tác

куда́хтать *несов.* (kêu) cục tác, tục tác, cục ta cục tác

куде́ль *ж. текст.* xơ lanh (gai, đay), gai (lanh, đay) vụn

куде́сник *м. поэт.* phù thuỷ

кудрева́тый *прил.*: ~ стиль lối văn cầu kỳ (bay bướm)

кудри́ *мн.* (*скл. как ж.*) mớ tóc quăn, mái tóc xoăn

кудря́в||ый *прил.* 1. quăn, xoăn, loăn xoăn; ~ые во́лосы tóc quăn (xoăn, loăn xoăn); 2. (*о человеке*) (có) tóc quăn, tóc xoăn; ~ ма́льчик cậu bé tóc quăn; ✧ ~ стиль *см.* кудрева́тый

кузе́н *м.* anh/em họ, anh/em cô cậu

кузи́на *ж.* chị/em họ, chị/em cô cậu

кузне́ц *м.* thợ rèn, thợ rào; ✧ всяк своего́ счастья́ ~ hạnh phúc của mình do tay mình làm nên

кузне́чик *м. зоол.* châu chấu, cào cào (*Tettigoniidae*)

кузне́чн||ый *прил.* (thuộc về) rèn; ~ые меха́ (ống) bễ thợ rèn; ~ цех phân xưởng rèn; ~ое ремесло́ nghề rèn

ку́зница *ж.* lò (xưởng) rèn

ку́зов *м.* 1. (*лукошко*) giỏ, làn, lẵng; 2. (*автомашины*) hòm (thùng, thân) xe

кукаре́кать *несов.* gáy, gáy te te (o o, cúc cu)

кукареку́ *звукоподр.* (tiếng) gáy, gáy te te, gáy o o, gáy cúc cu

ку́киш *м. разг.*: показа́ть ~ кому́-л. nhạo báng (khinh thị, từ chối) ai (*bằng cử chỉ thô tục: giơ nắm tay có chìa ngón cái giữa ngón trỏ và ngón giữa*)

ку́кл||а *ж.* 1. (*игрушка*) búp bê; игра́ть в ~ы chơi búp bê; 2. (*театральная*) (con) rối; театр ку́кол nhà hát múa rối; 3. *разг.* (*о бездушном и пустом человеке*) người vô tâm (rỗng tuếch); 4. *прост.* (*пачка нарезанной бумаги, передаваемая вместо денег*) cọc tiền giả (*kẻ gian dùng để lừa đảo*)

ку-клукс-кла́н *м.* Ku-Klux-Klan

кукова́ть *несов.* gáy cúc cu (tu hú, ò ho)

ку́колка *ж.* 1. *уменьш. к* ку́кла; 2. *разг.* cô gái đẹp, thiếu nữ xinh đẹp; 3. *зоол.* (con) nhộng

ку́коль I *м. бот.* (cây) mạch lang (*Agrostemma*)

ку́коль II *м.* (*монашеский*) mũ trùm đầu, mũ ni

кукóльни||к *м.*, **~ца** *ж.* 1. (*артист*) diễn viên múa rối; 2. (*мастер, изготовляющий кукол*) thợ làm con rối

кукóльн||ый *прил.* (thuộc về) búp bê; con rối; (*как у куклы*) (giống) búp bê; ~ театр nhà hát múa rối; ~ фильм

phim búp bê (múa rối); ✧ э́то ~ая коме́дия đó là một tấn hài kịch

ку́кситься *несов. разг.* thấy buồn, ảm đạm; (*быть в состоянии недомогания*) khó ở, se mình

кукуру́за *ж.* 1. (*растение*) (cây) ngô, bắp (*Zea mays*); 2. *собир.* (*зёрна*) ngô, bắp

кукурузово́дство *с.* (nghề, ngành) trồng ngô

кукурузоубо́рочн||ый *прил.*: ~ая маши́на máy thu hoạch ngô

кукуру́зн||ый *прил.* (thuộc về) ngô, bắp; (*из кукурузы*) (bằng) ngô, bắp; ~ си́лос thức ăn ngô băm ủ tươi (*cho gia súc*); ~ые хло́пья ngô (bắp) rang, bỏng ngô

куку́шка *ж.* 1. (*птица*) tu hú, ò ho (*Cuculi*); 2. *разг.* (*небольшой паровоз*) đầu máy nhỏ (*xe lửa*)

куку́шкин *прил.* (của) tu hú, ò ho; ✧ ~ цвет *бот.* (cây) tiễn thu (*Lychnis flos-cuculi*); ~ы слёзки *бот.* lan đốm (*Orchis maculata*)

кула́к I *м.* 1. (*руки*) nắm tay, quả đấm, nắm đấm; грози́ть ~о́м đưa nắm đấm lên doạ; сту́кнуть ~о́м по́ столу đấm tay xuống bàn; 2. *перен.* (*группировка войск*) quả đấm, cụm quân; уда́рный ~ quả đấm (cụm quân) xung kích; бронирова́нный ~ quả đấm (cụm quân) thiết giáp; 3. *тех.* (cái) cam, vấu; ✧ держа́ть кого́-л. в ~é nắm ai trong tay, hoàn toàn chi phối ai; смея́ться в ~ cười thầm

кула́к II *м. ист.* (*богатый крестьянин*) kulak, culắc, phú nông

кула́цкий *прил. ист.* (thuộc về) kulak, culắc, phú nông

кула́чество *с. ист.* (tầng lớp) kulak, culắc, phú nông

кулачко́в||ый *прил. тех.*: ~ вал trục cam, trục quả đào

кула́чн||ый *прил.* (bằng) nắm tay, quả đấm, nắm đấm; ~ бой (trận, thuật) đánh quyền, quyền cước; ✧ ~ое пра́во quyền của kẻ mạnh

кулачо́к *м.* 1. *уменьш. к* кула́к I 1; 2. *тех.* cam, vấu, quả đào

кулебя́ка *ж.* kulibiac (*bánh nhân thịt, cá, bắp cải, nấm, v. v...*)

кулёк *м.* túi giấy; ✧ из кулька́ в рогóжку попа́сть ≅ tránh ông Cả, ngã phải ông Ba mươi; tránh nơi lưới thỏ, mắc đường bẫy treo; tránh vỏ dưa gặp vỏ dừa (*погов.*)

ку́ли *м. нескл.* culi, cu li, phu

кули́к *м. зоол.* chim dẽ, dẽ giun (*Phalaropus*)

кулина́р *м.* người nấu ăn giỏi, chuyên viên nấu ăn

кулина́рия *ж.* 1. (khoa) nấu ăn, nấu nướng; 2. *собир.* (*кушанья*) thức (món, đồ) ăn

кулина́рн||ый *прил.* (thuộc về) nấu ăn; ~ое иску́сство nghệ thuật nấu ăn; ~ая кни́га sách dạy nấu ăn

кули́с||а *ж. обыкн. мн.* ~ы *театр.* cánh gà; ✧ за ~ами а) (*за сценой*) ở hậu trường, sau hậu đài, sau sân khấu; б) (*втайне, негласно*) sau hậu trường, không chính thức, bí mật, giấu giếm

кули́ч *м.* kulitch (*bánh ngọt có nho khô thường làm vào dịp lễ Phục sinh*)

кули́чк||и *мн.* (*скл. как ж.*): у чёрта на ~ах *разг.* nơi khỉ ho cò gáy, nơi chó ăn đá gà ăn muối; к чёрту на ~ *разг.* đến nơi khỉ ho cò gáy

кулóн I *м.* (*украшение*) ngọc bội

кулóн II *м. физ.* coulomb, culon, culông

кулуа́рн||ый *прил.* (tiến hành ở) hành lang; (*неофициальный, негласный*) không chính thức, không công khai, ngấm ngầm; ~ые разгово́ры câu chuyện ngoài hành lang; ~ые интри́ги (những) âm mưu ngấm ngầm

кулуа́р||ы *мн.* hành lang (*ngoài phòng họp*); ✧ разгово́ры в ~ах câu chuyện ngoài hành lang, chuyện không chính thức

куль *м.* túi (bao, bị) to

кульминацио́нный *прил.* cao nhất, cực đỉnh, tột đỉnh, cực điểm; ~ пункт điểm cao nhất, đỉnh cao nhất, cực điểm, cực đỉnh, tột đỉnh

кульмина́ция *ж.* 1. *астр.* trung thiên; 2. *перен.* điểm cao nhất, đỉnh cao nhất, cực điểm, cực đỉnh, tột đỉnh

культ *м.* (sự) thờ cúng, thờ phụng, cúng bái, sùng bái, tôn thờ; ~ пре́дков (sự, tục) thờ cúng tổ tiên, thờ phụng ông bà; ~ ли́чности (tệ, sự) sùng bái cá nhân; ✧ служи́тели ~a giới tu sĩ, giới tăng lữ, các nhà tu hành

культива́тор *м. с.-х.* máy xới đất

культивацио́нный *прил. с.-х.* (thuộc về) làm đất, cày xới, cấy cày

культива́ция *ж. с.-х.* (sự) làm đất, cày xới, cấy cày

культиви́рование *с.* 1. (sự) trồng, trồng trọt, gieo trồng; 2. (*развитие, совершенствование*) (sự) phát triển, trau dồi, bồi dưỡng, bồi bổ

культиви́ровать *несов.* (*В*) 1. *с.-х.* làm đất, cày xới, cấy cày; 2. (*разводить растения*) trồng, trồng trọt, gieo trồng; 3. (*развивать, совершенствовать*) phát triển, trau dồi, trau giồi, bồi dưỡng, bồi bổ

культма́ссов||ый *прил.* (thuộc về) văn hoá quần chúng; ~ая рабо́та công tác văn hoá quần chúng

ку́льтовый *прил.* (thuộc về) thờ cúng, thờ phụng, cúng bái, sùng bái, tôn thờ

культотде́л *м.* phòng văn hoá

культпохо́д *м.* (cuộc) tham quan, đi xem tập thể

культрабо́тник *м.* cán bộ văn hoá quần chúng

культтова́р||ы *мн.* văn hoá phẩm; магази́н ~ов cửa hàng văn hoá phẩm

культу́р||а *ж.* 1. (nền) văn hoá; материа́льная ~ văn hoá vật chất; духо́вная ~ văn hoá tinh thần; 2. *археол.* văn hoá; 3. (*культурность*) (trình độ) văn hoá; челове́к высо́кой ~ы người có văn hoá (trình độ văn hoá) cao; 4. (*уровень развития чего-л.*) trình độ; ~ земледе́лия trình độ nông nghiệp; ~ ре́чи trình độ trau dồi ngôn từ; ~ труда́ trình độ tổ chức lao động; ~ бы́та trình độ văn hoá của nếp sống; 5. (*разведение растений*) (sự) trồng, trồng trọt, gieo trồng; (*обработка земли*) (sự) làm đất, cày xới, cày bừa, cày cấy; ~ ри́са trồng lúa; ~ in vitro (sự, phương pháp) trồng trong ống nghiệm, cấy in vitro; 6. (*растение*) cây trồng, cây; зерновы́е ~ы cây ngũ cốc; техни́ческие ~ы cây công nghiệp; 7. *бакт.* (sự) cấy, nuôi cấy

культури́зм *м.* (môn) thể dục thể hình, kiện mỹ

культури́ст *м.* vận động viên thể dục thể hình

культу́рник *м. разг.* cán bộ văn hoá nhà nghỉ (*hay nhà an dưỡng*)

культу́рно *нареч.* (một cách) có văn hoá; рабо́тать ~ làm việc một cách có văn hoá (hợp lý, khoa học)

культу́рно-бытов||о́й *прил.*: ~óе обслу́живание (sự, ngành) phục vụ văn hoá-sinh hoạt

культу́рно-воспита́тельн||ый *прил.* (thuộc về) văn hoá-giáo dục, văn giáo; ~ая рабо́та công tác văn hoá-giáo dục, công tác văn giáo

культу́рно-ма́ссовый *прил.* (thuộc về) văn hoá quần chúng

культу́рно-просвети́тельный *прил.* (thuộc về) văn hoá-giáo dục, văn giáo

культу́рно-техни́ческий *прил.* (thuộc về) văn hoá-kỹ thuật; ~ у́ровень

работников trình độ văn hoá-kỹ thuật của người làm việc
культу́рность *ж.* (trình độ) văn hoá; высо́кая ~ trình độ văn hoá cao
культу́рн||ый *прил.* 1. (thuộc về) văn hoá; ~ у́ровень trình độ văn hoá; ~ые запро́сы nhu cầu văn hoá; ~ые свя́зи quan hệ văn hoá; ~ая револю́ция cách mạng văn hoá; 2. (*образованный, воспитанный*) có văn hoá (giáo dục), văn minh; ~ челове́к người có văn hoá (có giáo dục); ~ое поведе́ние cách xử thế có văn hoá, lối xử sự văn minh; 3. *с.-х.* (được, để) trồng, trồng trọt; ~ые расте́ния cây trồng; ✧ ~ слой *археол.* tầng văn hoá
культуро́лог *м.* nhà văn hoá học, chuyên viên văn hoá học
культурологи́ческий *прил.* (thuộc về) văn hoá học
культуроло́гия *ж.* văn hoá học, môn nghiên cứu về văn hoá
культя́ *ж.* mỏm cụt
культя́пка *ж. см.* культя́
кум *м.* cha đỡ đầu
кума́ *ж.* mẹ đỡ đầu
куманёк *м. разг. см.* кум
кумани́ка *ж.* 1. (*кустарник*) cây ngấy Âu (*Rubus nessensis*); 2. (*ягода*) (quả) ngấy Âu
кума́ч *м.* vải đỏ
куми́р *м.* 1. ngẫu tượng, thần tượng, tượng thờ; 2. *перен.* thần tượng, người được sùng bái (được ngưỡng mộ)
кумовско́й *прил. разг.* gia đình chủ nghĩa, bao che bà con
кумовство́ *с. разг.* (thói, đầu óc, tư tưởng) gia đình chủ nghĩa, bao che bà con thân thuộc
кумуляти́вн||ый *прил.* tích luỹ, cộng dồn; ~ое голосова́ние *эк.* chế độ dồn phiếu; ~ снаря́д *тех.* đạn nổ định hướng
кумуля́ция *ж.* 1. *мед.* (sự) tích luỹ tác dụng; 2. *тех.* (sự, hiện tượng) nổ định hướng
ку́мушка *ж.* (*сплетница*) người đàn bà đơm đặt chuyện, mụ ngồi lê đôi mách
кумы́с *м.* sữa ngựa chua
кумысолече́бница *ж.* bệnh viện chữa bằng sữa ngựa chua
кумысолече́ние *с.* liệu pháp sữa ngựa chua
куна́к *м.* người khách
куна́цкая *м.* phòng khách (*dân miền núi Caucasia*)
кунгфу́ *ж. неизм. спорт.* (môn, võ) kungfu, công phu
кунжу́т *м. бот.* (cây) vừng, mè (*Sesamum indicum*)
кунжу́тн||ый *прил.* (thuộc về) vừng, mè; ~ое ма́сло dầu vừng (mè)
куни́ца *ж.* 1. *зоол.* chồn, chồn hôi (*Martes foina*); 2. (*мех*) bộ lông chồn
кунстка́мера *ж.* bác vật viện, bác cổ viện
кунфу́ *ж. см.* кунгфу́
купа́льник *м. разг.* áo tắm, bộ đồ tắm
купа́льница *ж. бот.* cây hoa cầu (*Trollius*)
купа́льный *прил.* (thuộc về) tắm, bơi; (*для купания*) (để) tắm; ~ костю́м bộ đồ tắm, áo tắm; ~ сезо́н mùa bơi
купа́льня *ж.* chỗ tắm, chỗ bơi; (*для переодевания*) chỗ thay quần áo
купа́льщи||к *м.*, **~ца** *ж.* người tắm
купа́ни||е *с.* (sự) tắm; морски́е ~я tắm biển
куп||а́ть, вы́купать (*В*) tắm, tắm rửa; мать ~а́ет ребёнка mẹ tắm cho con
купа́ться, вы́купаться tắm, tắm rửa
купе́ *с. нескл.* cupê, phòng, buồng (*trên toa xe lửa*)
купе́ц *м.* thương nhân, thương gia, nhà buôn, lái buôn
купе́ческий *прил.* (thuộc về) thương nhân, thương gia, nhà buôn; ~ капита́л tư bản thương nhân
купе́чество *с.* 1. (*сословие*) giới thương nhân (thương gia, nhà buôn); 2. *собир.* (*купцы*) (những) thương nhân, thương gia, nhà buôn
купидо́н *м.* 1. *миф., поэт.* Cupidon, thần Ái tình; 2. (*красивый юноша*) chàng trai tuấn tú, cậu bé đẹp trai
купи́рованный *прил.* (có) cupê, phòng, buồng ~ ваго́н toa cupê
купи́ть *сов.* 1. *см.* покупа́ть; 2. (*подкупить*) mua chuộc, mua, lấy lòng
купле́т *м.* đoạn, khổ, đoạn đối, khổ thơ, couplet, cuplê
куплети́ст *м.* ca sĩ nhạc nhẹ
ку́пля *ж.* (sự) mua; ~-прода́жа (sự) mua bán
ку́пол 1 *м.* 1. coupole, nóc tròn, mái vòm; 2. *перен.* vòm, nóc; ~ не́ба vòm trời; ~ парашю́та vòm dù
купо́н *м.* (*ценных бумаг*) coupon, cupon, phiếu lãi, cuống lãi, tức phiếu
купоро́с *м. хим.* sulfat, sunfat; ме́дный ~ đồng sulfat
купоро́сн||ый *прил. хим.* (thuộc về) sulfat, sunfat; ~ое ма́сло acid sulfuric (axit sunfuric) đậm đặc
купри́т *м. мин.* cuprit
ку́пчая *ж. уст.* văn tự mua
купчи́ха *ж.* 1. nữ thương nhân (thương gia); 2. (*жена купца*) bà vợ thương nhân (thương gia)
купю́ра I *ж.* (*сокращение*) đoạn lược bỏ, lược đoạn
купю́р||а II *ж. фин.* 1. mệnh giá, giá quy định (*của бумаг*); 2. (*денежный знак*) giấy bạc; ме́лкие ~ы giấy bạc lẻ; кру́пные ~ы giấy bạc lớn
кур *м.*: попа́сть как кур во́ щи ≅ tai bay vạ gió (*погов.*)
кура́житься *несов. разг.* khoe khoang, phách lối, vênh váo; (*безобразничать*) làm điều bậy bạ, càn quấy
кура́нты *мн.* đồng hồ chuông (*ở tháp cổ*)
кура́ре *с. неизм.* curare, chất độc thực vật
кура́тор *м.* người phụ trách (chủ trì)
кура́торский *прил.* (thuộc về) người phụ trách, người chủ trì
кура́торство *с.* (sự) phụ trách, chủ trì
курга́н *м.* kourgan, đồi mộ cổ, ngôi mộ cổ, gò mộ; (*холм*) đồi, gò
кургу́зый *прил.* 1. cụt đuôi, đuôi ngắn; 2. (*об одежде*) cũn cỡn, ngắn ngủn
курд *м.* người Kurd
курдю́к *м.* khối mỡ gần đuôi cừu
курдю́чн||ый *прил.* (có) khối mỡ gần đuôi; ~ые о́вцы loại cừu có khối mỡ gần đuôi; ~ое са́ло mỡ đuôi cừu
курдя́нка *ж.* người phụ nữ/đàn bà Kurd
ку́рев||о *с. разг.* thuốc, thuốc lá; у меня́ нет ~а tôi không có thuốc hút
куре́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) hút thuốc, hun khói, đốt trầm hương; 2. (*благовоние*) trầm, hương, nhang, trầm hương; 3. *перен.* (sự) bốc thơm, tâng bốc, bốc lên mây
курза́л *м.* phòng du hí, du hí trường
кури́лка *м. и ж.*: жив ~! *разг.* ông ta vẫn còn sống nhăn!
кури́льница *ж.* lư (đỉnh) trầm; ~ для свече́й bình (bát) hương, bình (bát) nhang
кури́льня *ж.* tiệm hút; ~ о́пиума tiệm hút thuốc phiện
кури́льщик *м.* người nghiện hút (nghiện thuốc); (*опиума*) người nghiện thuốc phiện; dân làng bẹp, con nghiện (*разг.*)
кури́н||ый *прил.* 1. (thuộc về) gà; ~ бульо́н nước dùng gà, nước hầm gà; ~ое яйцо́ trứng gà; 2. (*ограниченный*) thiển cận, nông cạn,

hẹp hòi, hạn chế; ~ ум trí óc nông cạn (thiển cận); ~ кругозо́р nhãn quan hẹp hòi, tầm mắt hạn chế; ✧ ~ая грудь ngực dô (phồng); ~ая слепота́ а) *мед.* (chứng) quáng gà; б) *бот.* (cây) mao lương (*Caltha palustris*)

кури́тельн||ый *прил.* 1. (để) hút thuốc; 2. *в знач. сущ. ж.*: ~ая phòng hút; ✧ ~ые па́лочки hương, nhang

кури́ть *несов.* (*В*) 1. hút thuốc, hút; 2. (*сжигать вещество, дающее пахучий дым*) xông trầm, thắp hương, đốt trầm hương, hun khói hương; 3. (*добывать перегонкой*) cất, chưng

кур||и́ться *несов.* 1. cháy ầm ĩ, bốc khói; 2. (*Т*) (*выделять испарения*) bốc hơi; 3. (*носиться в воздухе о дыме, пыли и т. п.*) bốc lên, cuốn lên; ~и́тся тума́ны sương mù bốc lên

ку́риц||а *ж.* (*мн.* ~ы *и* ку́ры) gà (*Gallus*); (*самка*) gà mái; *кул.* thịt gà; холо́дная ~ thịt gà nguội; ✧ мо́края ~ а) (*о жалком человеке*) người tiều tuỵ, kẻ trông thảm hại; б) (*о бесхарактерном человеке*) người nhu nhược (bạc nhược, hèn yếu, đớn hèn); писа́ть, как ~ ла́пой viết chữ như gà bới; я́йца ~у не у́чат *погов.* ≅ trứng mà đòi khôn hơn vịt; trứng khôn hơn vịt

ку́рия *ж.* 1. *ист.* tộc đoàn (*ở La Mã cổ đại*); 2. (*разряд избирателей*) cử tri đoàn, đoàn cử tri; ✧ па́пская ~ triều chính (curia) của Giáo hoàng

курлы́канье *с.* tiếng sếu kêu

курлы́кать *несов.* kêu "cúa-rơ-cua" (*tiếng chim sếu*)

курн||о́й *прил.*: ~а́я изба́ nhà gỗ sưởi không ống khói

курно́сый *прил. разг.* 1. (*о носе*) hếch; 2. (*о человеке*) (có) mũi hếch

куровóдство *с.* (ngành, nghề) nuôi gà

куро́к *м.* cò, cò súng; спусти́ть ~ bóp (bấm, ấn) cò; взвести́ ~ lên cò, lên đạn

куроле́сить *несов. разг.* nghịch ngợm, đùa tếu

куропа́тка *ж.* gà gô (*Lagopus*); бе́лая ~ gà gô trắng (*Lagopus lagopus*)

куро́рт *м.* khu an dưỡng, vùng điều dưỡng, nơi nghỉ mát

куро́ртник *м. разг.* người an dưỡng (điều dưỡng, nghỉ mát)

куро́ртн||ый *прил.* (thuộc về) an dưỡng, điều dưỡng, nghỉ mát; ~ое лече́ние liệu pháp an dưỡng (điều dưỡng); ~ сезо́н mùa nghỉ mát (an dưỡng); ~ая индустри́я kỹ nghệ phục vụ khu điều dưỡng (nghỉ mát)

курортоло́гия *ж.* điều dưỡng học

курс *м.* 1. (*направление движения*) hướng, đường, hướng đi, hướng bay, chiều hướng, đường hướng; взять ~ на что́-л. đi theo hướng nào; взять ~ на восто́к đi (bay) về hướng đông; обра́тный ~ đường về (trở về); 2. *перен.* phương hướng, đường lối; взять ~ на индустриализа́цию theo đường lối công nghiệp hoá; 3. (*объём обучения*) cours, cua, khoá, khoá học, học khoá, chương trình học tập (huấn luyện), môn; ле́кция по ~у ... bài giảng về môn ...; 4. (*год обучения*) lớp, năm học; студе́нт второ́го ~а sinh viên năm thứ hai; 5. (*учебник*) giáo trình, tập bài giảng, sách giáo khoa; 6. (*цикл лечебных процедур*) liệu trình, đợt; ~ лече́ния liệu trình, một đợt điều trị; 7. *эк.* (*денежный*) thị giá, tỷ giá, hối suất, tỷ suất, giá; ~ рубля thị giá đồng rúp; ~ а́кций giá cổ phiếu (cổ phần); биржево́й ~ thị giá chứng khoán ở sở giao dịch; ✧ быть в ~е biết, biết được, nắm tình hình; быть в ~е полити́ческих собы́тий theo dõi (hiểu biết, nắm) tình hình chính trị; держа́ть кого́-л. в ~е báo cho ai biết tình hình

курса́нт *м.* 1. học viên, sinh viên; 2. (*военной школы*) học sinh quân

курси́в *м. полигр.* (chữ) in ngả, in nghiêng, italich; вы́делить како́е-л. сло́во ~ом in chữ ngả (chữ nghiêng, italich) từ nào đấy

курси́ровать *несов.* đi về, khứ hồi, đi lại, lưu thông

курсо́вка *ж.* phiếu điều dưỡng ngoại trú

курсов||о́й *прил.*: ~а́я рабо́та khoá luận; ~а́я ра́зница *эк.* (sự) chênh lệch thị giá, khác biệt về hối suất

курсо́р *м. информ.* con chạy, con trỏ

курсо́рн||ый *прил.*: ~ое чте́ние (lối, sự) đọc nhanh, đọc lướt

ку́рсы *мн.* cours, cua, khoá học, khoá, lớp học, lớp, trường học, trường; ~ зао́чного обуче́ния (khoá) học hàm thụ, học bằng thư

куртаж *м. эк.* hoa hồng môi giới

куртиза́нка *ж. уст.* kỹ nữ, gái hồng lâu, gái giang hồ

ку́ртка *ж.* blouson, bludông, áo ngắn, áo gió; ко́жаная ~ blouson (bludông, áo) da

курфю́рст *м. ист.* hầu tước, tuyển hầu (*ở nước Đức phong kiến*)

курча́виться *несов.* uốn quăn, xoăn lại

курча́вый *прил.* 1. (*о волосах*) quăn, xoăn, loăn xoăn; 2. (*о человеке*) (có) tóc quăn, tóc xoăn

ку́р||ы I *мн. см.* ку́рица; ✧ у него́ де́нег ~ не клюю́т nó giàu nứt đố đổ phên; nó ho ra bạc khạc ra tiền; nhà nó gà ăn bạc; ~ам на́ смех thật là vô nghĩa, lố bịch quá, làm trò cười cho thiên hạ, có thể cười vỡ bụng được

ку́ры II: стро́ить ~ кому́-л. *шутл.* ve (tán, cua) ai

курьёз *м.* (chuyện, điều) ngộ nghĩnh, kỳ quặc, buồn cười, tức cười, kỳ lạ

курьёзный *прил.* ngộ nghĩnh, kỳ quặc, buồn cười, tức cười, kỳ lạ

курье́р *м.* giao thông (liên lạc) viên, người chạy giấy, tuỳ phái, giao liên; loong toong (*уст.*); дипломати́ческий ~ giao thông viên ngoại giao

курье́рск||ий *прил.* (thuộc về) giao thông viên, liên lạc viên, người chạy giấy; ✧ ~ поезд tàu suốt, tàu tốc hành; как на ~их ра́ст vội vã, rất nhanh, vùn vụt, cấp tốc, hoả tốc

куря́тина *ж.* thịt gà

куря́тник *м.* chuồng gà

куря́щ||ий *м.* người hút thuốc; ваго́н для ~их toa dành cho người hút thuốc

кус *м. разг.* (một) miếng

куса́ть *несов.* (*В*) 1. cắn; (*жалом*) đốt, châm; (*клювом*) mổ; 2. *разг.* (*о крапиве*) châm, làm ngứa (đau); (*о морозе*) làm buốt (nhức); (*о шерсти*) làm xót; 3. (*откусывать зубами*) cắn nhỏ, gặm; (*щипцами*) bấm đứt, cắt; ✧ ~ (себе́) гу́бы cúi đầu ân hận, hối hận; ~ (себе́) ло́кти buồn tiếc, luyến tiếc, hối tiếc, ân hận

куса́ться *несов.* 1. cắn; đốt, châm; mổ (*ср.* куса́ть 1); 2. (*кусать друг друга*) cắn (mổ) nhau

куса́чки *мн.* kìm bấm, kìm cắt dây thép

кусково́й *прил.* (từng) mảnh, miếng, cục, đoạn; ~ са́хар đường viên, đường cục, đường miếng

кусо́к *м.* 1. mảnh, mẩu, cục, tấm, mảng, khúc, đoạn; (*ткани*) tấm; (*пищи*) miếng, mẩu; ~ льда cục băng, hòn nước đá; ~ са́хара miếng (mẩu, cục, viên) đường; 2. (*часть*

чего-л.) một phần; ✧ ~ хлéба а) mẩu bánh mì; б) miếng ăn, miếng cơm; зарабáтывать на ~ хлéба làm việc để kiếm miếng cơm; ~ в гóрло не идёт nuốt chẳng trôi cơm

кусóчек *м.* mảnh con, mẩu nhỏ, miếng con

куст *м.* bụi, bụi cây, cây bụi, cây nhỏ; ✧ спрáтаться в ~ы́ sợ sệt, lảng tránh, lẩn trốn, trốn tránh, tránh né, né tránh

кустáрник *м.* 1. bụi, bụi cây, cây bụi, cây nhỏ; 2. *собир.* bụi cây, khóm cây, lùm cây bụi

кустáрничество *с.* 1. thủ công nghiệp, nghề thủ công; 2. *перен.* (bệnh, tư tưởng, lối làm việc) thủ công nghiệp

кустáрн||ый *прил.* (thuộc về) thủ công nghiệp, thủ công; ~ая промы́шленность tiểu công nghiệp, thủ công nghiệp; ~ые издéлия hàng thủ công, sản phẩm thủ công nghiệp; ~ прóмысел thủ công nghiệp, nghề thủ công; 2. *перен.* (*примитивный*) thô sơ, thô thiển, thủ công nghiệp; ~ спóсоб рабóты lối làm việc thủ công nghiệp

кустáрщина *ж. разг. см.* кустáрничество 2.

кустáрь *м.* thợ thủ công

кýстик *м.* bụi nhỏ

кýтать *несов.* (*В*) 1. quấn chặt, trùm kín, bọc, ủ; 2. (*одевать слишком тепло*) cho... mặc quá ấm, mặc (quấn) ấm quá cho...

кýтаться *несов.* 1. (в *В*) (bị) quấn chặt, trùm kín, bọc, ủ; ~ в платóк trùm khăn kín; 2. (*одеваться слишком тепло*) mặc quá ấm, mặc quá nhiều quần áo

кутёж *м.* (cuộc) truy hoan, nhậu nhẹt, chè chén lu bù, ăn chơi phè phỡn, chơi bời trác táng

кутёжник *м.* người thích truy hoan (nhậu nhẹt, chè chén lu bù)

кутёнок *м. разг.* cún, chó con

кутерьмá *ж. разг.* (tình trạng) lung tung, lộn xộn, bối rối, cuống cà kê, chạy tứ tung

кути́ла *м. разг.* kẻ phóng đãng (ăn chơi trác táng)

кути́ть *несов.* chè chén lu bù, ăn chơi phè phỡn, chơi bời trác táng; *шутл.* đánh chén, nhậu nhẹt, nhậu

кутю́р: от ~ haute couture, (loại) y trang sang trọng

кутюрьé *м.* couturier, nhà tạo mẫu y trang (*loại sang trọng*)

кухáрка *ж.* bà nấu bếp, chị làm bếp

кýхня *ж.* 1. bếp, nhà (phòng) bếp; 2. (*подбор кушаний*) món ăn, thức ăn, cơm; рýсская ~ món ăn Nga; вьетнáмская ~ cơm (món ăn) Việt Nam

кýхонн||ый *прил.* (thuộc về) bếp, nhà bếp, phòng bếp; (*для кухни*) (để) làm bếp; ~ стол bàn làm bếp; ~ нож dao phay, dao làm bếp; ~ая доскá thớt; ~ые принадлéжности đồ dùng làm bếp, dụng cụ nhà bếp

кýцый *прил.* 1. (*о хвосте*) ngắn (cộc, cụt) đuôi; 2. (*о животных, птицах*) (có) đuôi ngắn, đuôi cộc, đuôi cụt; 3. *разг.* (*об одежде*) cũn cỡn, ngắn hủn, ngắn ngủn; 4. *перен. ирон.* (*ограниченный*) (bị) cắt xén, hạn chế, cắt cụt, nửa vời

кýч||а *ж.* 1. đống; 2. *разг.* (*множество*) ối, vô khối, vô thiên lủng, nhiều vô kể; ✧ валúть всё в одну́ ~у đổ (dồn) tất cả vào một đống, trộn lẫn những khái niệm (hiện tượng) khác nhau

кучев||óй *прил.*: ~ы́е облакá (những đám) mây tích, mây bông

кýчер *м.* xà ích, người đánh xe ngựa

кýчка *ж.* 1. đống nhỏ, bãi; 2. (*небольшая группа*) nhóm, đám, dúm, nhúm; ~ людéй nhúm (nhóm) người; собирáться ~ми túm năm tụm ba

кýчность *ж.* (độ, tính) dày đặc, tập trung

куш *м. разг.* món tiền to sụ

кушáк *м.* thắt lưng vải, dây lưng

кýшанье *с.* thức (món, đồ) ăn

кýшать *несов.* (*В*) xơi, ăn, dùng, mời

кушéтка *ж.* đivăng có gối đầu

кхмер *м.*, **~ка** *ж.* người Khmer (Khơ me)

кхмéрский *прил.* (thuộc về) Khmer, Khơ me; ~ язы́к tiếng Khmer

кэш *м.*, **кэш-пáмять** *ж. информ.* bộ nhớ ẩn, bộ nhớ ẩn tốc độ cao

кэ́шью *м. неизм. см.* кéшью

кювéт *м.* rãnh (*hai bên đường*)

кювéтка *ж. фото* cuvet, chậu rửa ảnh

Л

лабáз *м. уст.* cửa hàng bột
лабáзник *м. уст.* người bán hàng bột
лабиализáция *ж. лингв.* (sự) âm môi hoá, thần âm hoá
лабиализúровать *несов. и сов.* (*В*) âm môi (thần âm) hoá
лабиáльный *прил. лингв.* (thuộc về) âm môi, thần âm
лабúльный *прил. спец.* không ổn định, di động, cơ động
лабúринт *м.* 1. mê cung, mê thất, mê lộ, cung mê; 2. *перен.* (sự) rối rắm, phức tạp, rắc rối, hỗn độn; запýтаться в ~e lâm vào cảnh rối rắm, vướng phải mớ bòng bong; ~ мы́слей mớ ý nghĩ hỗn độn; 3. *анат.* nội nhĩ, mê lộ, mê đạo
лаборáнт *м.*, **~ка** *ж.* xét nghiệm viên, nhân viên phòng thí nghiệm
лаборатóрия *ж.* laboratoire, phòng thí nghiệm (xét nghiệm); labo (*разг.*); (*учреждение*) viện thí nghiệm; орбитáльная космúческая ~ trạm thí nghiệm vũ trụ trên quỹ đạo
лаборатóрн||ый *прил.* (thuộc về) laboratoire, phòng thí nghiệm; ~ые óпыты (những) thực nghiệm trong phòng thí nghiệm; ~ая рабóта bài thực nghiệm
лабрадóр *м.* 1. *мин.* (đá) labrador; 2. (*собака*) (giống) chó labrador
лáва I *ж.* 1. (*вулкана*) lava, dung nham, phún thạch; 2. *перен.* dòng thác
лáва II *ж. горн.* lò chợ, tầng lò
лавáнда *ж. бот.* (cây) oải hương (*Lavandula*)
лавáш *м.* lavasch, bánh mì tráng mỏng (*vùng Trung Á, Caucasia*)
лавúна *ж.* 1. (khối) tuyết lở; 2. *перен.* dòng thác
лавúной *нареч.* (như, thành) dòng thác, một dòng dày đặc
лавúрование *с.* 1. *мор.* (sự) đi vát, đi ngoắt ngoéo, lạng lách; 2. *перен.* (sự) lèo lái, lạng lách, luồn lách, lựa chiều, khéo xử sự để vượt khó khăn
лавúровать *несов.* 1. *мор.* đi vát, đi ngoắt ngoéo, lạng lách; 2. *перен.* lèo lái, lạng lách, luồn lách, lựa chiều, khéo xử sự để vượt khó khăn
лáвка I *ж.* (*скамья*) ghế băng, ghế dài, băng
лáвка II *ж.* (*магазин*) quán, hàng, cửa hiệu, cửa hàng, tiệm buôn
лáвочка I *ж.* (*скамейка*) ghế băng, ghế dài, băng
лáвочк||а II *ж.* 1. (*магазин*) quán, hàng, cửa hiệu, cửa hàng, tiệm buôn nhỏ; 2. *разг.* (*о нечестном предприятии*) ổ gian phi, tổ quỷ, hắc điếm, động ma tuý; (*о людях*) phường, bọn mưu mô ám muội; ✧ закры́ть ~y sập tiệm, ngừng hoạt động
лáвочник *м. уст.* chủ quán, chủ tiệm; (*продавец*) người bán quán
лавр *м. бот.* cây nguyệt quế, cây lá thắng (*Laurus nobilis*); ✧ почúть на ~ax thỏa mãn với thắng lợi
лáвра *ж. церк.* tu viện
лáвровый, лавр||óвый *прил.* (thuộc về) nguyệt quế, cây lá thắng; ~óвое дéрево cây nguyệt quế, cây lá thắng (*Laurus nobilis*); ~óвый лист lá thắng, lá nguyệt quế;✧ ~óвый венóк vòng nguyệt quế, vinh quang, thắng lợi
лавсáн *м.* (sợi) lapsan
лавсáнов||ый *прил.* (thuộc về) lapsan; ~ое волокнó sợi (tơ) lapsan
лáгерник *м. разг.* tù, người tù (*ở trại tập trung*)
лáгерный *прил.* (thuộc về) trại, trạm; trại tù (*ср.* лáгерь); ~ сбор (cuộc) tập huấn ở trại; ~ режúм chế độ trại tù
лáгер||ь *м.* 1. (*мн. ~я́*) (*поселение*) trại, trạm; *воен.* trại lính, lán trại, chỗ trú quân; турúстский ~ trạm du lịch; учéбный ~ trại tập huấn (huấn luyện); раскúнуть ~ cắm (đóng) trại; снять ~ nhổ trại; стать ~ем cắm (đóng) trại; пионéрский ~ trại thiếu niên; 2. (*мн. ~и и ~я́*) trại, trại tù; концентрациóнный ~ trại tập trung; ~ для военноплéнных trại tù binh; 3. (*мн. ~и*) *перен.* phe, phái, phe phái, bè cánh, bè phái; ~ социалúзма phe xã hội chủ nghĩa; ✧ дéйствовать на два ~я hành động theo lối hai mặt (lá mặt lá trái)
лагýна *ж.* vũng, phá, đầm
лагýнный *прил.* (thuộc về) vũng, phá, đầm
лад *м.* 1. *разг.* (sự) hoà thuận, hoà mục, hoà hợp, ăn ý; быть не в ~áх с кéм-л. khủng khỉnh (không ăn ý, sống không hoà thuận) với ai; быть не в ~áх с чéм-л. không hợp với (không có khiếu về) cái gì; 2. (*способ, манера*) lối, cách, kiểu; на свой ~ theo cách (lối, kiểu) của mình; повторя́ть одно́ и то же на все ~ы́ cứ nhắc đi nhắc lại mãi một điều thôi; 3. *муз.* âm pháp, điệu thức, điệu; мажóрный ~ điệu (điệu thức) trưởng, trường âm pháp; 4. *обыкн. мн.*: ~ы́ (*на струнных инструментах*) phím đàn; ✧ петь в ~ hát đều giọng, hát hoà âm; дéло идёт на ~ công việc trôi chảy (suôn sẻ, đi vào nền nếp, chạy trơn tru)
лáдан *м.* trầm, trầm hương, hương; курúть ~ом хông trầm; ✧ боя́ться как чёрт ~a sợ kinh hồn, sợ mất mật, sợ mất vía; дышáть на ~ thoi thóp, ngắc ngoải, thở hắt ra; бежáть как чёрт от ~a ≅ chạy bán sống bán chết, chạy rống bái công, vác cẳng lên cổ mà chạy
лáданка *ж. уст.* bùa hộ mệnh
лáд||ить *несов.* (с *Т*) sống hoà thuận, ăn ý, hợp ý nhau; ăn rơ (*разг.*); мы с ним ~им tôi sống hoà thuận với nó, tôi với nó ăn ý (ăn rơ) nhau; онú совсéм не ~ят chúng nó hoàn toàn không ăn ý nhau, họ khủng khỉnh với nhau; как вы с ним ~ите? anh xử sự với nó thế nào?
лáди||ться *несов.* trôi chảy, chạy, (được) tiến hành thuận lợi; дéло не ~тся công việc không chạy
лáдно *нареч. разг.* 1. (*мирно*) (một cách) hoà thuận, hoà hợp, ăn ý; (*удачно, успешно*) (một cách) thuận lợi, suôn sẻ, trơn tru, trôi chảy, tốt đẹp; 2. *в знач. утверд. частицы* được, được rồi, thôi được, đồng ý, ôkê, OK
лáдный *прил. разг.* 1. (*хорошо сложенный*) cân đối, xinh xắn; 2. (*хорошо сделанный*) tốt, chắc, khéo; 3. (*дельный*) thạo, giỏi, thành thạo, giỏi giang; 4. (*ловкий*) khéo léo; 5. (*согласованный*) nhịp nhàng, đều đặn
ладóн||ь *ж.* lòng bàn tay; ✧ вúдно как на ~и trong rõ như trong lòng bàn tay
ладóши *мн.* : хлóпать, бить в ~ vỗ tay
ладья́ I *ж. поэт.* (chiếc) thuyền

ладья́ II *ж. шахм.* (con) tháp
лажану́ться *сов. см.* лажа́ться
лажа́ться, лажану́ться (на *П*, с *Т*) *жарг.* sai, lầm; (*оказываться в глупом положении*) (bị) rơi vào tình cảnh lố bịch; (*терпеть неудачу*) thất bại
лаз *м.* lỗ chui, lỗ vào ra, kẽ hở, ngách
ла́занье *с.* (sự) leo, trèo, trèo qua
лазаре́т *м.* trạm quân y; ✧ у меня́ до́ма це́лый ~ cả nhà tôi bị ốm
ла́зать *несов. см.* ла́зить
лазе́йк||а *ж.* 1. kẽ hở, lỗ chui, lối ngách; 2. *перен.* lối thoát, cửa sau, cổng hậu, mánh khoé thoát thân; оста́вить себе́ ~у dành cho mình lối thoát, chuẩn bị sẵn cửa sau cho mình
ла́зер *м. физ.* (máy) laser, laze, la-de
ла́зерн||ый *прил. физ.* (thuộc về) laser, laze, la-de; ~ лу́ч laser; ~ые материа́лы các vật liệu laser; ~ая спектроскопи́я quang phổ học laser; ~ая техноло́гия công nghệ laser; ~ая хи́мия hoá học laser; ~ая хирурги́я (khoa) phẫu thuật laser; ~ое зонди́рование (sự) thăm dò bằng laser; ~ принтер máy in laser; ~ эндоско́п khí cụ nội soi bằng laser; ~ая бо́мба bom laser; ~ое шо́у show laser, sô laser, (cuộc) biểu diễn bằng laser
ла́зерщик *м. разг.* chuyên viên laser (laze)
ла́зить *несов.* 1. (*взбираться*) leo (trèo) lên; ~ на де́рево leo (trèo) lên cây; ~ по дере́вьям leo trèo trên cây; 2. (*влезать*) chui (lẻn, luồn) vào, leo (trèo) qua; ~ в окно́ trèo qua cửa sổ; 3. (*шарить*) *разг.* lục lọi, lục
лазо́ревый, лазу́ревый *прил. поэт. см.* лазу́рный; ✧ лазо́ревый ка́мень *мин.* đá lazurit, đá da trời, ngọc lam
лазури́т *м. мин.* (đá) lazurit, đá da trời, ngọc lam
лазу́рный *прил.* thanh thiên, thiên thanh, xanh da trời
лазу́рь *ж.* màu thanh thiên (thiên thanh, xanh da trời)
лазу́тчик *м.* thám tử, quân do thám, trinh sát viên; xích hầu (*уст.*); (*шпион*) gián điệp, mật thám
ла́зящие *мн.* 1. *зоол.* (loài) động vật leo trèo; 2. *бот.* (loài) cây leo
лай *м.* (tiếng) sủa, chó cắn; броса́ться с ла́ем на кого́-л. xông vào ai mà sủa, xông vào sủa ai
ла́йка I *ж.* (*собака*) chó laika, chó Bắc Cực
ла́йка II *ж.* (*кожа*) da cừu non, da bê, da mềm
ла́йнер *м.* tàu thuỷ lớn, hạm tàu, tàu tuyến (chuyên tuyến); океа́нский ~ tàu (hạm tàu) viễn dương; возду́шный ~ máy bay (phi cơ) hành khách
лак *м.* 1. sơn, vecni, vernis, sơn dầu, quang dầu, dầu trong; (*в живописи*) sơn mài; покрыва́ть что́-л. ~ом sơn cái gì, đánh vecni cái gì; 2. (*косметический*): ~ для ногте́й thuốc đánh móng; ~ для воло́с gôm, keo xịt (giữ) tóc; 3. *мн.*: ~и (*художественные изделия*) đồ sơn mài; ~и Па́леха đồ sơn mài Palekhơ; вьетна́мские ~и đồ sơn mài Việt Nam
лака́ть *несов.* (*В*) húp, tợp
лаке́дра *ж. зоол.* cá trác (*Seriola*)
лаке́й *м.* 1. đầy tớ, nô bộc, người hầu, gia nhân; (*выездной*) người hành bộc; 2. *перен.* tôi tớ, tay sai, đầu sai, tôi đòi
лаке́йский *прил.* 1. (thuộc về) đầy tớ, người hầu; 2. *перен. пренебр.* tôi tớ, nô lệ, nịnh hót, khúm núm, bợ đỡ, quỵ luỵ, luồn cúi, xun xoe
лаке́йство *с. пренебр.* (thói) nịnh hót, khúm núm, bợ đỡ, quỵ luỵ, luồn cúi, xun xoe
лаке́йствовать *несов. пренебр.* nịnh hót, khúm núm, bợ đỡ, quỵ luỵ, luồn cúi, xun xoe
лакиро́ванн||ый *прил.* 1. (đã) sơn, đánh vecni; ~ая ко́жа da láng, da vecni; ~ые ту́фли giày da láng (vecni); 2. *перен.* bóng nhoáng, bóng loáng, hào nhoáng, hào nhán, bóng láng, láng coóng
лакирова́ть *несов*, (*В*) 1. sơn, quét sơn, đánh vecni; 2. *перен.* tô hồng, tô vẽ, tô son trát phấn; ~ действи́тельность tô hồng thực tại
лакиро́вка *ж.* 1. (*действие*) (sự) sơn, đánh vecni; 2. *перен.* (sự) tô hồng, tô vẽ; 3. (*слой лака*) lớp sơn (vecni, dầu trong), nước sơn
лакиро́вщик *м.* 1. thợ đánh vecni, thợ sơn; 2. *перен.* người tô hồng thực tại
ла́кмус *м.* rượu quỳ, thuốc thử tournesol, chất thử độ pH
ла́кмусов||ый *прил.*: ~ая бума́га giấy quỳ, giấy thử
ла́ков||ый *прил.* 1. (thuộc về) sơn; 2. (*покрытый лаком*) (đã) sơn, đánh vecni; ✧ ~ое де́рево (cây) sơn (*Butea*)
ла́комиться, пола́комиться (*Т*) ăn đồ ngon (đồ ngọt), ăn quà
ла́комк||а *м. и ж.* người thích ăn ngon (thích đồ ngọt, thích ăn quà); быть ~ой thích ăn ngon (đồ ngọt, ăn quà)
ла́комств||о *с.* 1. *обыкн. мн.*: ~а (*сласти*) đồ ngọt, bánh kẹo, quà bánh; 2. (*вкусная пища*) thức ăn ngon
ла́комый *прил.* 1. ngon, ngon lành, béo bở; 2. *перен. разг.* đầy thèm muốn, khát khao; ✧ ~ кусо́чек miếng ngon, mồi ngon, của bở
лакони́зм *м.* (sự, tính) cô đọng, súc tích, hàm súc, ngắn gọn, vắn tắt
лакони́ческий *прил. см.* лакони́чный
лакони́чность *ж.* (tính, sự) cô đọng, súc tích, hàm súc, ngắn gọn, vắn tắt
лакони́чный *прил.* cô đọng, súc tích, hàm súc, ngắn gọn, vắn tắt; ~ стиль lối văn cô đọng
лакри́||ца *ж.*, **~чник** *м. бот.* (cây) cam thảo (*Glycyrrhiza*)
лакри́чный *прил.* (thuộc về) cam thảo; ~ ко́рень rễ cam thảo
лактацио́нный *прил. биол.*: ~ перио́д thời kỳ tiết sữa
лакта́ция *ж. биол.* (sự) tiết sữa
лакто́за *ж. хим.* lactoza, đường lacto, đường sữa, nhũ đường
лаку́на *ж.* 1. *анат.* lỗ khuyết, lỗ hổng; 2. *перен. книжн.* (sự) khiếm khuyết, thiếu sót
ла́ма I. *ж. зоол.* (con) lama, đà mã, lạc đà không bướu (*Lama*)
ла́ма II *м.* (*духовное лицо*) lạt ma, lama, nhà sư (*ở Tây Tạng, Mông Cổ*)
ламаи́зм *м.* lạt ma giáo, đạo lạt ma (lama) (*cách gọi cũ đối với đạo Phật Tây Tạng, Mông Cổ*)
ламба́да *ж.* 1. (*танец*) (điệu) vũ lambada; 2. (*музыка*) nhạc lambada
ламина́ция *ж. см.* ламини́рование
ламини́рование *с.* (sự) bọc plastic, ép plastic, bọc nhựa, ép nhựa
ламини́ровать *несов. и сов.* (*В*) bọc plastic, ép plastic, bọc nhựa, ép nhựa
ла́мпа *ж.* 1. đèn; кероси́новая ~ đèn dầu hoả, đèn hoa kỳ; электри́ческая ~ (bóng, ống) đèn điện; насто́льная ~ đèn để bàn, đèn cây; вися́чая ~ đèn treo; ~ дневно́го све́та đèn nhật quang, đèn ánh sáng ban ngày; ~ нака́ливания bóng đèn dây tóc, đèn sáng nóng; 2. (*специального назначения*) ống, bóng, đèn; ~ обра́тной волны́ ống sóng ngược; ~ бегу́щей волны́ ống sóng chạy; электро́нная ~ ống điện tử; детекторная ~ ống tách sóng
лампа́д||а *ж.*, **~ка** *ж. церк.* đèn thờ, đèn chong
лампа́дн||ый *прил.*: ~ое ма́сло dầu đèn chong
лампа́с *м.* đường nẹp màu (*chạy dọc ống quần quân phục*)

ла́мпов||ый *прил.* 1. (thuộc về) đèn; ~ое стекло́ thông phong, bóng đèn; 2.: ~ приёмник máy thu dùng đèn, máy thu điện tử

ла́мпочка *ж.* 1. đèn nhỏ; 2. (*электрическая*) (bóng) đèn; вольфра́мовая ~ đèn sợi wolfram

лангу́ст *м.*, **~а** *ж. зоол.* tôm hùm (*Palinurus*)

ландо́ *с. нескл.* xe ngựa (*bốn chỗ, mui trần*)

ландскне́хт *м. ист.* (người) lính đánh thuê

ландта́г *м. полит.* landtag, hội đồng, hội đồng bang (*ở Áo, Đức*)

ландша́фт *м.* 1. (*пейзаж*) cảnh, phong cảnh; 2. (*картина*) tranh phong cảnh, tranh sơn thuỷ; 3. *геогр.* cảnh quan; приро́дный ~ cảnh quan thiên nhiên

ландшафтове́дение *с. геогр.* cảnh quan học, (môn) nghiên cứu cảnh quan

ландшафтотерапи́я *ж. мед.* trị liệu bằng cảnh thiên nhiên

ла́ндыш *м.* (cây) linh lan, lan chuông (*Convallaria*)

ла́ндышев||ый *прил.*: ~ые ка́пли *мед.* thuốc nước convallaria

ланк||и́ец *м.* (*мн.* ~и́йцы) người Sri Lanca

ланки́йка *ж.* người phụ nữ/đàn bà Sri Lanca

ланки́йский *прил.* (thuộc về) Sri Lanca

ланоли́н *м.* lanolin, mỡ lông cừu, mỡ len (*dùng làm mỹ phẩm*)

ланце́т *м.* kim chích, dao chích

ланце́тник *м. зоол.* cá kim, lưỡng tiêm (*Amphioxus*)

лань *ж. зоол.* đama (*Cervus dama*); (*самка*) đama cái

лаос||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Lào

лаосский *прил.* (thuộc về) Lào

лаотя́нец *м. см.* лаосец

лаотя́н||ин *м.*, **~ка** *ж. см.* лаосец, лаоска

лаотя́нский *прил. см.* лаосский

ла́п||а *ж.* 1. (*животного*) chân, cẳng, cọ; *разг.* (*большая нога, рука*) chân to, tay to; кури́ная ~ chân gà, cọ gà; 2. *тех.* vấu tai, lưỡi; ~ я́коря mỏ neo; сапо́жная ~ đe (đe cong) thợ giày; ✧ попа́сть в ~ы кому́-л. rơi vào tay ai; быть в ~ах у кого́-л. nằm trong tay ai, bị lệ thuộc vào ai; вы́рвать кого́-л. из лап сме́рти cứu ai thoát khỏi tay thần chết, cứu sống ai; наложи́ть свою́ ~у на что́-л. chiếm đoạt (biển thủ, thó, chôm) cái gì; ело́вая ~ cành vân sam

лапароско́п *м. мед.* khí cụ soi khoang màng bụng

лапароскопи́я *ж. мед.* (thuật, phép) soi khoang màng bụng

лапида́рность *ж.* (tính chất) cô đọng, súc tích, hàm súc

лапида́рный *прил.* cô đọng, súc tích, hàm súc; ~ слог, стиль lối văn cô đọng, lời văn súc tích (hàm súc)

ла́пк||а *ж.* chân (cẳng) nhỏ; ✧ стоя́ть, ходи́ть на за́дних ~ах пе́ред ке́м-л. khúm núm (quỵ luỵ, quỳ gối) trước mặt ai

ла́пник *м. собир.* cành vân sam, cành thông

ла́п||оть *м. см.* ла́пти

лапта́ *ж.* 1. (*игра*) (môn) bóng gậy lapta (*thể thao dân tộc Nga*); 2. (*бита*) gậy lapta

ла́пти *мн.* (*ед.* ла́поть *м.*) giày bện, giày đan, thảo hài, hài sảo

ла́пчат||ый *прил.*: ~ая пти́ца chim chân vịt (chân màng); ~ лист lá dạng chân vịt; ✧ гусь ~ *разг.* tay láu cá, tay giảo quyệt

лапша́ *ж.* 1. mì sợi, mì ống, mì; 2. (*суп*) (món) xúp mì sợi

ларёк *м.* quán, hàng, cửa hàng (tiệm buôn) nhỏ

ларе́ц *м.* hộp, tráp

ларинги́т *м. мед.* (chứng) viêm thanh quản

ларинго́лог *м.* nhà thanh quản học, bác sĩ khoa thanh quản

ларинголо́гия *ж.* thanh quản học, khoa thanh quản

ларингоско́п *м.* ống soi thanh quản

ларингоскопи́я *ж.* phép soi thanh quản

ларинготоми́я *ж.* (thủ thuật) mổ thanh quản

ла́рчик *м.* hộp (tráp) con; ✧ а ~ про́сто откры́вался việc ấy thật quá ư là dễ nhưng nào ai đã có thể nghĩ ra

ларь *м.* rương, hòm, thùng

ла́ска I *ж.* 1. (sự) âu yếm, trìu mến, nâng niu, vuốt ve, mơn trớn; 2. (*ласковое отношение*) (thái độ) dịu dàng, trìu mến, nâng niu, âu yếm

ла́ска II *ж. зоол.* chồn bạch, bạch cáo (*Mustela nivalis*)

ласка́тельн||ый *прил.* 1. (*нежный*) âu yếm, trìu mến, dịu dàng; ~ое и́мя tên gọi âu yếm (trìu mến); ~ое сло́во lời nói âu yếm (trìu mến); 2. *грам.* âu yếm, súc nghĩa; ~ое наклоне́ние lối âu yếm; ~ су́ффикс tiếp tố chỉ âu yếm

ласка́ть *несов.* (*В*) 1. vuốt ve, âu yếm, mơn trớn, nâng niu, vỗ về, trìu mến; 2. *перен.* làm vui, làm dễ chịu; ~ взор làm vui mắt; ~ слух làm vui tai (êm tai)

ласка́ться *несов.* (к *Д*) vuốt ve, âu yếm, mơn trớn, nâng niu, trìu mến, nũng nịu (*với*); (*о собаке*) quấn quít, xoắn xuýt

ла́сково *нареч.* (một cách) âu yếm, trìu mến, ân cần, dịu dàng

ла́сковость *ж.* (tính, thái độ) âu yếm, trìu mến, ân cần, dịu dàng

ла́сков||ый *прил.* 1. âu yếm, trìu mến, ân cần, dịu dàng; ~ ребёнок đứa bé âu yếm; ~ые глаза́ đôi mắt trìu mến; ~ приём sự tiếp đãi ân cần (thân thiết, thân tình); 2. *перен.* vuốt ve, mơn trớn; ~ ветеро́к làn gió vuốt ve (mơn trớn)

лассо́ *с. нескл.* (dây) thòng lọng

ласт *м.* 1. (*водных животных*) chân, chân chèo, chân bơi; 2. *мн.*: ~ы (*для плавания*) (cặp) chân nhái

ла́стик I *м.* (*ткань*) vải láng, vải bóng

ла́стик II *м. разг.* (*резинка*) (hòn) tẩy, gôm

ластоно́гие *мн. зоол.* loài vật chân màng

ла́сточка *ж.* (chim) én, yến (*Hirundo*); nhạn bụng trắng (*Hirundo rustica*); ✧ пе́рвая ~ con én đầu mùa, dấu hiệu đầu tiên, con én báo hiệu mùa xuân; одна́ ~ весны́ не де́лает *посл.* một con én chưa đưa lại được mùa xuân

лата́ния *ж. бот.* (cây) cọ, gồi (*Latania*)

лататы́ ✧ зада́ть ~ *разг.* vác chân lên cổ mà chạy, chạy bán sống bán chết, chạy thoát thân

лата́ть, залата́ть (*В*) *разг.* vá

латви́йский *прил.* (thuộc về) Lettonie, Latvia

лате́нтн||ый *прил.* ẩn, tiềm ẩn, tiềm tàng, ẩn giấu; ~ая теплота́ *физ.* ẩn nhiệt; ~ пери́од *мед.* thời kỳ tiềm tàng; ~ая престу́пность *юр.* (tình trạng) tội phạm tiềm ẩn

латера́льный *прил.* ở bên

латери́т *м. геол.* đá ong, laterit

латеритиза́ция *ж. геол.* (hiện tượng) đá ong hoá, laterit hoá

латинdizáция *ж.* (sự) Latin hoá, Latinh hoá

латинизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) Latin (Latinh) hoá

латини́зм *м. лингв.* từ ngữ Latin (Latinh)

латини́ст *м.* nhà Latin (Latinh) học

лати́ница *ж.* alphabet Latin (Latinh)

латиноамерика́нск||ий *прил.* (thuộc về) châu Mỹ Latin, châu Mỹ Latinh; ~ие стра́ны các nước châu Mỹ Latin

лати́нский *прил.* (thuộc về) Latin, Latinh; ~ алфави́т alphabet (bảng chữ cái) Latin; ~ язы́к tiếng Latin (Latinh)

латифунди́зм *м.* chế độ đại điền trang

латифу́ндия *ж.* đại điền trang, điền trang lớn

лату́к *м. бот.* (cây) rau diếp, diếp dại, diếp trời (*Lactuca*)

лату́нный *прил.* (bằng) thau, đồng thau, đồng vàng

лату́нь *ж.* thau, đồng thau, đồng vàng

ла́ты *мн.* áo giáp, giáp bào, binh giáp, giáp trụ

латы́нь *ж. разг.* tiếng Latin (Latinh)

латы́ш *м.*, **~ка** *ж.* người Lettonie (Latvia)

латы́шский *прил.* (thuộc về) Lettonie, Latvia

лауреа́т *м.* người được giải (giải thưởng); ~ Но́белевской пре́мии người được giải Nobel

лафе́т *м. воен.* giá pháo, giá súng, càng pháo

ла́цкан *м.* ve áo, ve

лачу́га *ж.* túp nhà, túp lều

ла́ять *несов.* sủa, cắn; ✧ соба́ка ла́ет, ве́тер но́сит *погов.* chó cứ sủa, đoàn người cứ đi; chó sủa gió bay

лганьё *с.* 1. (*действие*) (sự) nói dối, nói láo, dối trá; (*обман*) (sự) lừa dối, đánh lừa, lừa gạt, lường gạt; 2. (*ложь*) (lời) nói dối, dối trá, nói láo

лгать, солга́ть nói dối, nói láo, nói cuội, nói nhăng nói cuội; (*обманывать*) lừa dối, đánh lừa, lừa gạt, lường gạt

лгун *м.* kẻ nói dối (nói láo); cuội đất (*разг.*)

лебеда́ *ж. бот.* (cây) rau muối, rau lê (*Atriplex*)

лебеди́н||ый *прил.* 1. (thuộc về) thiên nga; ~ая ста́я đàn thiên nga; 2. *перен.* (giống) thiên nga; ~ая ше́я cổ thon đẹp (cao đẹp); ~ая по́ступь dáng đi uyển chuyển (đẹp đẽ, kiều diễm, yêu kiều, kiêu hãnh); ✧ ~ая пе́сня trước tác cuối cùng, lần cuối cùng biểu hiện tài năng

лебёдка I *ж. тех.* (cái) tời

лебёдка II *ж. зоол.* thiên nga mái

лебёдушка *ж. поэт. см.* лебёдка II

ле́бедь *м.* thiên nga (*Cygnus*); ✧ созве́здие Ле́бедя chòm sao Thiên nga (*Cygnus*)

лебези́ть *несов.* (пе́ред *Т*) *разг.* xun xoe, khúm núm, luồn cúi, quỵ luỵ, bợ đỡ

лебя́жий *прил.* 1. (thuộc về) thiên nga; ~ пух lông tơ của thiên nga; 2. *перен.* (giống) thiên nga

лев I *м.* sư tử (*Felis leo*); ✧ созве́здие Льва chòm sao Hải sư (Sư tử) (*Leo*)

лев II *м.* (*болгарская денежная единица*) lev; leva (*số nhiều*)

лева́к *м. неодобр.* tay cực tả

лева́цкий *прил. неодобр.* cực tả, tả quá khích

леве́ть *несов.* thiên tả, khuynh tả, trở nên tả hơn

левизна́ *ж. полит.* (bệnh) tả khuynh

левита́ция *ж.* (phép, thuật, tài) đằng vân

левко́й *м. бот.* (cây) đinh tử hoa, lan tử la, thuỷ dương mai (*Matthiola*)

левобере́жный *прил.* (ở) tả ngạn, bờ trái

левосторо́нн||ий *прил.* (ở) bên trái, phía trái; ~ее движе́ние giao thông theo phía trái, xe chạy bên trái

левофланго́вый *прил.* (ở) sườn trái, tả dực, cánh quân bên trái

левша́ *м. и ж.* người thuận tay trái

ле́в||ый *прил.* 1. trái, tả; в ~ом углу́ ở góc trái; ~ая сторона́ bên trái, phía trái; игра́ть в те́ннис ~ой руко́й đánh quần vợt bằng tay trái; ~ фланг sườn trái, tả dực; ~ бе́рег tả ngạn, bờ trái; ~ защи́тник *спорт.* tả vệ, hậu vệ trái; ~ полузащи́тник *спорт.* tiền vệ trái; 2. *полит.* (thuộc về) phái tả, cánh tả; (*об уклоне*) tả khuynh; 3. *разг.* (*побочный и незаконный*) làm ngoài, làm ngoại, làm chui; ~ая рабо́та việc làm ngoài (làm ngoại, làm chui); ~ зара́боток tiền làm thêm ở ngoài, tiền làm chui; 4. *в знач. сущ. мн.*: ~ые *полит.* phái tả, cánh tả; ✧ ~ая сторона́ (*материи*) mặt trái (*của vải*); встать с ~ой ноги́ đang lúc khí sắc xấu, cáu kỉnh, bực bội, bực mình, nóng nảy

лега́в||ый *прил.*: ~ая соба́ка chó săn; (*длинношерстная*) chó săn sette; (*короткошерстная*) chó săn poante

легализи́ровать *несов. и сов.* (*В*) hợp pháp (hợp thức, công khai) hoá

легализи́роваться *несов. и сов.* (được) hợp pháp hoá, hợp thức hoá, công khai hoá

легализова́ть(ся) *несов. и сов. см.* легализи́ровать(ся)

лега́льно *нареч.* (một cách) hợp pháp, hợp thức, công khai

лега́льность *ж.* (tính) hợp pháp, hợp thức, công khai

лега́льный *прил.* hợp pháp, hợp thức, công khai; ✧ ~ маркси́зм *полит. ист.* chủ nghĩa Marx hợp pháp

леге́нда I *ж.* 1. truyền thuyết, huyền thuyết; dã sử, huyền sử; 2. (*выдумка*) (chuyện) hoang đường, huyền hoặc, bịa đặt, huyền thoại

леге́нда II *ж.* (*пояснения к плану*) chú dẫn, chú giải, đồ giải

легенда́рн||ый *прил.* 1. (có tính chất) truyền thuyết; 2. (*необыкновенный*) xuất sắc, kiệt xuất, tuyệt vời, siêu phàm, thần kỳ; ~ го́род thành phố thần kỳ; ~ые по́двиги những chiến công tuyệt vời

легио́н *м.* 1. quân đoàn lê dương; 2. *перен.* rất đông, rất nhiều; и́мя им ~ loại đó thì nhiều vô kể, thứ đó thì vô thiên lủng

легионе́р *м.* 1. lính lê dương; 2. *спорт. разг.* cầu thủ lê dương, cầu thủ bán ra nước ngoài

легиро́вание *с. тех.* (sự) hợp kim hoá

леги́ровать *несов. и сов. тех.* hợp kim hoá

легитима́ция *ж.* (sự) công nhận là chính thống, công nhận là chính đáng, chính thống hoá, hợp pháp hoá

легитимизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) công nhận... là chính thống (chính đáng, hợp pháp), chính thống hoá

легитими́зм *м. ист.* chủ nghĩa chính thống

легити́мность *ж.* (tính, tính chất) chính thống, chính đáng, hợp pháp

легити́мный *прил.* chính thống, chính đáng, hợp pháp

лёгк||ий *прил.* 1. (*по весу*) nhẹ, nhẹ bỗng, nhẹ tênh; (*тонкий*) thưa, mỏng, thanh, mỏng mảnh; ~ вес *спорт.* hạng nhẹ; ~ как пёрышко nhẹ tựa lông hồng, nhẹ như bấc; ~ое пла́тье а) áo dài mỏng; б) *собир.* áo mùa hè; 2. (*ловкий, изящный*) nhẹ nhàng, kiều diễm, đẹp đẽ; (*быстрый*) nhanh, nhanh nhẹn, thoăn thoắt; ~ие шаги́ những bước chân thoăn thoắt (nhẹ nhàng); 3. (*нетрудный*) dễ, dễ dàng, dung dị; (*развлекательный*) (để) giải trí, tiêu khiển; ~ уро́к bài học dễ; ~ая му́зыка nhạc nhẹ, âm nhạc giải trí; ~ое чте́ние đọc giải trí; sách đọc tiêu khiển; ~ успе́х, ~ая побе́да thắng lợi dễ dàng; ~ слог bút pháp thanh thoát, lời văn nhẹ nhàng; ~ая жизнь cuộc sống dễ dãi; 4. (*незначительный, слабый*) nhẹ, không đáng kể, sơ sơ, ít, hơi; ~ моро́з băng giá nhẹ (sơ sơ); ~ое наказа́ние hình phạt nhẹ; ~ая боль đau ít, đau sơ sơ, hơi đau; ~ое заболева́ние bệnh nhẹ; ~ табак thuốc lá nhẹ; 5. (*поверхностный, несерьезный*) nhẹ dạ, hời hợt, không đứng đắn, không đoan trang, lẳng lơ; ~ нрав tính tình không đứng đắn (không

đoan trang, lẳng lơ); 6. (*покладистый*) dễ dãi, dễ tính, dễ tính, hay chiều ý, ngoan; ~ хара́ктер dễ tính, dễ tính; ✧ ~ая промы́шленность công nghiệp nhẹ; у него́ ~ая рука́ anh ta mát tay (tốt tay, may tay, tốt vía) lắm; с ~им се́рдцем, с ~ой душо́й với tâm hồn thảnh thơi, không chút ngần ngại, không bận tâm nghĩ ngợi; лёгок на поми́не thiêng thế, mới nhắc tới thì đã đến rồi; же́нщина ~ого поведе́ния gái làm tiền, gái điếm; с ~им паром! chúc sức khoẻ! (*chúc người vừa mới tắm hơi*)

легко́ 1. *нареч.* (một cách) nhẹ nhàng, nhẹ nhõm; (*нетрудно*) (một cách) dễ dàng, dễ bỡn, ngon ơ; (*беззаботно*) (một cách) thảnh thơi; (*немножко, слегка*) (một cách) hơi, ít, sơ sơ, nhẹ; ~ ра́нен bị thương nhẹ; 2. *в знач. сказ. безл.* thật dễ dàng, dễ dàng thật; ✧ ~ сказа́ть nói thì dễ thôi!, nói thì bao giờ chẳng dễ!

легкоатле́т *м.*, **~ка** *ж. спорт.* vận động viên điền kinh

легкоатлети́ческий *прил.* (thuộc về) điền kinh; ~ кросс thi việt dã điền kinh

легкове́рие *с.* (tính) cả tin, dễ tin, nhẹ dạ

легкове́рный *прил.* cả tin, dễ tin, nhẹ dạ

легкове́с *м. спорт.* lực sĩ nhẹ cân (hạng nhẹ)

легкове́сн||ый *прил.* 1. nhẹ cân; 2. *перен.* nhẹ dạ, hời hợt, không đứng đắn, không nghiêm túc; ~ до́вод lý do không xác đáng; ~ая статья́ bài báo hời hợt

легков||о́й *прил.*: ~ автомоби́ль, ~а́я маши́на ôtô du lịch, ôtô con

легковоспламеня́ющийся *прил.* dễ cháy

легкову́шка *ж. разг.* ôtô con, ôtô du lịch

легкодосту́пн||ый *прил.* dễ thu nhận (tiếp thu, khai thác); ~ые нефтяны́е месторожде́ния những mỏ dầu dễ khai thác

лёгк||ое *с. анат.* (buồng) phổi; воспале́ние ~их viêm phổi

легкокры́лый *прил.* 1. *поэт.* cánh nhẹ, bay nhanh; 2. *перен.* (*мимолётный*) thoáng qua, chóng hết, phù du

легкомы́сленн||ый *прил.* nhẹ dạ, nông nổi, bộp chộp, khinh suất, xốc nổi, không chín chắn, không cân nhắc kỹ; (*несерьёзный*) lẳng, lẳng lơ, không đứng đắn, không đoan trang; (*поверхностный*) bộc tuệch bộc toạc, hời hợt; ~ челове́к người nhẹ dạ (nông nổi, xốc nổi, phổi bò); ~ое отноше́ние к де́лу thái độ không nghiêm túc (thiếu trách nhiệm) đối với công việc; ~ посту́пок hành động nông nổi (bộp chộp, khinh suất)

легкомы́слие *с.* (tính, sự) nhẹ dạ, nông nổi, bộp chộp, khinh suất, xốc nổi, phổi bò

легкоплáвкий *прил.* dễ chảy; ~ мета́лл kim loại dễ chảy

легкорани́мый *прил.* rất nhạy cảm, dễ bị xúc phạm, dễ bị thương tổn

лёгкост||ь *ж.* 1. (tính, sự) nhẹ nhàng; 2. (*задачи и т. п.*) (tính, sự) dễ dàng; с ~ю dễ dàng; 3. (*подвижность*) (tính, sự) nhanh nhẹn; 4. (*о настроении, самочувствии*) (sự) nhẹ nhõm, lâng lâng, khoan khoái, dễ chịu, thảnh thơi; ~ в мы́слях *шутл.* đầu óc nhẹ nhõm, trí óc lâng lâng

легкоуправля́ем||ый *прил.* dễ điều khiển; ~ая маши́на máy dễ điều khiển

легкоусвоя́емый *прил.* dễ hấp thụ (hấp thu, tiêu) (*nói về thức ăn*)

легóнько *нареч. разг.* (một cách) nhẹ nhàng, dễ dàng

лёгочный *прил.* (thuộc về) phổi; ~ больно́й người đau phổi (mắc bệnh phổi)

легча́ть, полегча́ть *разг.* 1. dịu đi, giảm bớt; 2. *безл.* (*о боли*) bớt, đỡ, giảm, dịu, thuyên giảm; (*о самочувствии, настроении*) khá hơn, dễ chịu hơn, đỡ hơn; мне полегча́ло tôi thấy đỡ hơn

ле́гче 1. (*сравнит. ст. прил.* лёгкий *и нареч.* легко́) (*по весу*) nhẹ hơn, nhẹ nhàng hơn; (*по трудности*) dễ hơn, dễ dàng hơn; 2. *в знач. сказ. безл.*: ему́ ~ nó dễ chịu hơn, nó đỡ hơn; больно́му ~ người bệnh đỡ hơn; ✧ от э́того не ~ cái đó cũng chẳng giúp được gì đâu, cái đó chẳng chữa được sai lầm đã xảy ra đâu, cái đó chẳng làm đỡ buồn phiền được; час о́т часу не ~ càng lâu càng khó thêm, càng lâu tình hình càng xấu hơn; ~! (*осторожнее*) cẩn thận chứ!, thận trọng chứ!; ~ на поворо́тах! hãy cẩn thận trong lời nói việc làm!

лёд *м.* 1. băng, nước đá; đá *разг.*; ~ идёт băng trôi; слой льда́ lớp băng (nước đá); лу́жи подёрнулись льдом những vũng nước đã đóng băng; то́нкий ~ lớp băng mỏng; ко́фе со льдом cafe (cà phê) đá; 2. *мн.*: льды (những) khối băng to lớn; льды Се́верного Ледови́того океа́на những) khối băng to lớn ở Bắc Băng Dương; затёртый льда́ми bị kẹt trong băng, bị băng giữ lại (giam hãm); 3. *разг.* người rất lạnh lùng; ✧ слома́ть, разби́ть ~ (~ слома́н, разби́т) tiến được bước đầu tiên, mở đầu cho cái gì; ~ тро́нулся băng đã chuyển, tình hình đã bắt đầu chuyển (biến chuyển)

леда́щий *прил. разг.* ốm yếu, gầy gò, yếu ớt

леден||е́ть *несов.* 1. đóng băng; 2. (*замерзать, коченеть*) cóng, lạnh cóng, lạnh buốt; ру́ки ~е́ют tay cóng, tay lạnh cóng; 3. *перен.* (*цепенеть*) đờ người ra, sững sờ ra, lặng người đi; ~ от у́жаса đờ người ra vì khiếp đảm, sợ lạnh người đi

ледене́ц *м.* kẹo trong, kẹo caramen, đường phèn

ледени́ть *несов.* (*В*) 1. làm... đông lại (hoá băng); (*замораживать*) đông lạnh, để lạnh, ướp lạnh; 2. *перен.* làm... tê tái (lạnh người đi)

леденя́щ||ий *прил.* 1. lạnh buốt, lạnh tê; ~ее дыха́ние ве́тра gió thổi lạnh buốt; 2. *перен.* (làm) tê tái, lạnh người; ~ взгляд cái nhìn lạnh như tiền (lạnh lùng, lạnh buốt); ~ у́жас nỗi khiếp sợ lạnh người

ле́дник *м.* (*погреб*) hầm lạnh; (*шкаф*) tủ lạnh

ледни́к *м. геогр.* băng hà, sông băng

леднико́в||ый *прил.* (thuộc về, do) băng hà; ~ое о́зеро hồ băng hà; ~ пери́од *геол.* thời kỳ băng hà

ледо́в||ый *прил.* (bằng) băng, nước đá; ~ покро́в lớp phủ băng; ✧ ~ое пла́вание chuyến đi tàu thuỷ qua vùng Cực; ~ дворе́ц *спорт.* cung băng, cung thể thao trên băng

ледо́к *м.* lớp băng mỏng

ледоко́л *м.* tàu phá băng

ледоре́з *м.* 1. (*судно*) tàu phá băng; 2. (*сооружение*) trụ cầu phá băng

ледору́б *м.* cuốc đào băng (*của người leo núi*)

ледоста́в *м.* (sự) đóng băng (*trên sông, hồ*); у нас ны́нче по́здний ~ năm nay ở vùng ta đóng băng rất muộn

ледохо́д *м.* (hiện tượng) băng trôi

леды́шк||а *ж. разг.* cục băng con, cục nước đá nhỏ; у него́ ру́ки как ~и tay nó lạnh buốt

ледян||о́й *прил.* I. (thuộc về) băng, nước đá; ~ жёлоб (*в бобслее*) rảnh băng; 2. (*очень холодный*) rất lạnh, lạnh giá, lạnh ngắt, lạnh buốt; ~ ве́тер ngọn gió lạnh giá; ~ая вода́ nước lạnh buốt; 3. *перен.* lạnh lùng, lạnh nhạt; ~ взгляд cái nhìn lạnh như tiền (lạnh lùng, lạnh buốt)

ле́ер *м. мор.* lan can, tay vịn, dây vịn

лежа́к *м.* giường gỗ, chõng tre, sạp nằm, ván nằm

лежа́лый *прил.* ứ đọng, khê đọng, nằm đọng, nằm lâu, ế, không sử dụng; ~ товáр hàng hóa ứ đọng (khê đọng), hàng đọng, hàng ế, hàng nằm

лежа́нка chỗ nằm, giát nằm, ván nằm (*trên lò sưởi Nga*)

лежа́ние *с.* (sự) nằm; дóлгое ~ врéдно nằm lâu có hại

леж||а́ть *несов.* 1. nằm; ~ в постéли nằm trên giường; ~ на спинé nằm ngửa; ~ на животé nằm sấp; ~ на бокý а) nằm nghiêng; б) *перен.* nằm mèo, nằm khàn, ăn không ngồi rồi; ~ в больни́це nằm bệnh viện, nằm viện; 2. (*находиться*) ở, nằm; гóрод ~и́т в долúне thành phố nằm trong thung lũng; книгá ~и́т на столé quyển sách nằm trên bàn; ~ без употребле́ния nằm đọng, đọng lại, không dùng đến; 3. (*об ответственности и т. п.*) thuộc về; э́та обя́занность ~и́т на нём trách nhiệm này thuộc về nó; ✧ ~ в развáлинах bị phá huỷ, bị phá hoại, bị sập đổ; что плóхо ~и́т *разг.* cái gì dễ bị đánh cắp, vật gì để hớ hênh dễ mất; у меня́ душá не ~и́т к э́тому tôi chẳng thích việc ấy

лежа́ч||ий *прил.* 1. nằm; ~ больнóй bệnh nhân theo chế độ nằm, người bệnh liệt giường (không dậy được); в ~ем положéнии trong thế nằm; 2. *в знач. сущ. м.* người nằm; ✧ под ~ кáмень водá не течёт *посл.* ≅ có khó mới có miếng ăn; ~его не бьют *посл.* không ai đánh kẻ đã chịu thua; đánh kẻ chạy đi, không ai đánh kẻ chạy lại (*погов.*)

ле́жбище *с.* chỗ nằm, nơi trú ẩn (*của loài vật*)

лежебóка *м. и ж. разг.* kẻ lười biếng (lười chảy thây, ăn no rồi lại nằm khoèo)

лёжк||а *ж.* 1.: лежáть в ~у (*о больном*) nằm liệt giường; 2. (*зверя*) chỗ nằm, nơi trú ẩn

ле́звие *с.* lưỡi dao, lưỡi; (*для бритья*) lưỡi dao cạo

лезги́нка *ж.* (*музыка*) (điệu) lezghinca; (*танец*) (điệu) múa lezghinca (*của các dân tộc Caucasia*)

лез||ть *несов.* 1. (*взбираться*) leo (trèo) lên; 2. (*внутрь*) leo (trèo) vào, leo (trèo) qua; (*тайком*) lẻn vào; (*ползком*) bò (chui, luồn) vào; ~ в окнó trèo qua (leo vào) cửa sổ; 3. (*выбираться*) leo (trèo, bò, chui) ra; 4. *разг.* (*настойчиво идти, продвигаться*) xông (ùa, ồ) vào, xông (lao) tới; ~ вперёд xông (ùa, ồ, lao) tới trước; 5. *разг.* (*вмешиваться*) nhúng (xen, chõ, xía, can thiệp, nhúng tay) vào; ~ в чужúе делá can thiệp (nhúng tay, chõ, xía) vào việc của người khác; 6. (*выпадать — о волосах и т. п.*) rụng; (*располза́ться — о ткани, коже*) bung (bong) ra; 7. (*помещаться*) lọt vào; книгá не ~ет в портфéль quyển sách không lọt vào cặp được; 8. (*быть впору*) vừa, vừa vặn; сапóг не ~ет chiếc ủng không vừa chân; 9. *разг.* (*за чем-л.*) lần (thò, sờ) vào; ~ в кармáн за кошелькóм thò tay vào túi lấy ví; ~ в шкаф за книгóй mở tủ lấy sách; ✧ ~ в дрáку sinh sự, gây chuyện, gây sự; в гóлову ~ут рáзные мы́сли bao nhiêu ý nghĩ vẩn vơ cứ ám ảnh trong đầu; ~ на глазá phô ra cho người ta thấy; ~ на стéну nổi khùng (điên tiết) lên; ~ в буты́лку tức giận một cách vớ vẩn, bực dọc vô căn cứ; ~ в чьи́-л. дýшу xen (can thiệp, chõ, xía) vào đời tư của ai, nhúng (thọc) tay vào chuyện tâm tư của ai; у негó глазá на лоб лéзут nó trố mắt ngạc nhiên

лей *м.* (*румынская денежная единица*) leu; lei (*số nhiều*)

лейб-гва́рдия *ж.* đội cận vệ ngự lâm, đội thị vệ

лейбл *м. торг.* nhãn hiệu

лейб-медик *м.* ngự y

лейбори́ст *м.* đảng viên công đảng

лейбори́стск||ий *прил.* (thuộc về) công đảng; ~ая пáртия công đảng

ле́йденск||ий *прил.*: ~ая бáнка *физ.* chai (bình) Leyde

ле́йка *ж.* 1. (*для поливки*) thùng (bình) tưới; 2. *разг.* (*воронка*) phễu; 3. *мор.* (*черпак*) gàu tát

лейкеми́я *ж. мед.* bệnh bạch cầu

лейкóз *м. мед. см.* лейкеми́я

лейкопла́ст *м*, **~ырь** *м.* băng dính

лейкоци́ты *мн.* (*ед.* лейкоци́т *м.*) *физиол.* bạch cầu

лейтена́нт *м.* trung uý; млáдший ~ thiếu uý; стáрший ~ thượng uý

лейтмоти́в *м.* 1. *муз.* chủ đề cơ bản, nét chủ đạo; 2. *перен.* chủ đề, tư tưởng chủ yếu; ~ книги chủ đề của sách

лека́ло *с.* 1. (*для черчения*) thước cong, thước lượn; 2. (*шаблон*) dưỡng, khuôn, mẫu

лека́льщик *м.* thợ làm dưỡng (làm khuôn)

лека́рственн||ый *прил.* (thuộc về) thuốc, dược phẩm; ~ые трáвы cây thuốc, dược thảo; ~ые срéдства dược phẩm; ~ое сырьё dược liệu; ~ая болéзнь *мед.* chứng ngộ thuốc, dị ứng thuốc

лека́рство *с.* thuốc, dược phẩm; давáть ~ cho uống thuốc; пропи́сывать ~ viết (kê) đơn thuốc; принимáть ~ uống thuốc; ~ от кáшля thuốc ho

ле́карь *м. уст.* thầy thuốc, thầy lang; *пренебр.* lang vườn, lang băm

лексе́ма *ж. лингв.* từ vị

ле́ксика *ж.* từ vựng, vốn từ, ngữ vựng

лексико́граф *м.* nhà từ điển học

лексикографи́ческий *прил.* (thuộc về) từ điển học

лексикогра́фия *ж.* từ điển học

лексико́лог *м.* nhà từ vựng học

лексиколо́гия *ж.* từ vựng học

лексико́н *м.* 1. *уст.* (*словарь*) tự điển, tự vị, từ điển; 2. (*запас слов*) ngữ vựng, từ vựng, vốn từ, từ ngữ

лекси́ческ||ий *прил.* (thuộc về) từ vựng; ~ая едини́ца đơn vị từ vựng; ~ запáс vốn từ vựng

ле́ктор *м.* diễn giả, giảng viên, thuyết trình (báo cáo) viên

лекто́рий *м.* cơ quan tổ chức diễn thuyết công cộng; (*помещение*) giảng đường, phòng giảng, nơi diễn thuyết công cộng

ле́кторск||ий *прил.* (thuộc về) diễn giả, giảng viên, thuyết trình viên, báo cáo viên; ~ая гру́ппа nhóm thuyết trình (báo cáo) viên

лекцио́нно-демонстрацио́нный *прил.*: ~ зал phòng giảng (giảng đường) có máy chiếu

лекцио́нн||ый *прил.* (thuộc về) bài giảng, bài thuyết trình; ~ые часы́ giờ giảng bài; ~ зал phòng giảng, giảng đường

ле́кци||я *ж.* bài giảng; (*публичное чтение*) (bài) thuyết trình, diễn thuyết; ~ по языкознáнию bài giảng (thuyết trình) về ngôn ngữ học; посещáть ~и đi nghe giảng bài (thuyết trình); читáть ~и а) giảng bài, lên lớp; б) (*публично*) thuyết trình, diễn thuyết; курс ~й giáo trình, tập bài giảng

леле́ять *несов.* (*В*) 1. âu yếm, nâng niu, trìu mến, chăm sóc, nâng như nâng trứng; 2. *перен.* ôm, nuôi, ôm ấp, ấp ủ, hoài bão; ~ надéжду ấp ủ (ôm ấp, nuôi) hy vọng; ~ мечтý ôm mộng

леме́х *м. с.-х.*. lưỡi cày

ле́мма *ж. мат.* bổ đề

ле́ммминг *м. зоол.* chuột lem (*Lemmus lemmus*)

лему́р *м. зоол.* vượn cáo, maki, hồ hầu (*Lemur*)

лен *м. ист.* lãnh địa, thái ấp

лён *м.* 1. (*растение*) (cây) lanh (*Linum usitatissimum*); 2. (*волокно*) lanh; ~-долгунéц, долгунцóвый ~ lanh sợi; ✧ гóрный ~ *мин.* amiant, amian, sợi đá

ленд-лúз *м.* (sự, chế độ) cho vay-cho thuê

ленúвец I *м.* (*лентяй*) kẻ lười biếng (biếng nhác), thằng lười

ленúвец II *м. зоол.* (con) cu li, thu lãn; con lười (*Bradypodidae*)

ленúво *нареч.* (một cách) lười biếng, biếng nhác; uể oải; lờ đờ, chậm chạp (*ср.* ленúвый)

ленúв||ый *прил.* 1. lười biếng, biếng nhác, chây lười, nhác nhớm, lười, nhác; 2. (*выражающий лень*) uể oải; ~ая пóза điệu bộ uể oải; 3. (*медлительный*) lờ đờ, chậm chạp, chậm rãi, chậm rì; ~ая похóдка dáng đi chậm chạp; ✧ ~ ветерóк cơn gió thoáng nhẹ

ленингрáд||ец *м.*, **~ка** *ж. ист.* người Leningrad

ленингрáдский *прил. ист.* (thuộc về) Leningrad

лéнинец *м.* người theo chủ nghĩa Lenin, người leninit

лéнинiана *ж.* toàn bộ tác phẩm về Lenin

лéнинiзм *м.* chủ nghĩa Lenin

лéнинск||ий *прил.* (của) Lenin; ~oe учéние học thuyết Lenin

лен||úться *несов.* lười, làm biếng, chây lười; (*отлынивать от работы*) trốn việc, tránh việc; не ~úсь! đừng lười !, chớ có lười!, đừng làm biếng!

лéнник *м. ист.* bồi thần, chư hầu

лéнн||ый *прил. ист.* (thuộc về) lãnh địa, thái ấp; ~ая завúсимость (thân phận) bồi thần, chư hầu

лéность *ж.* (tính, thói) lười, lười biếng, biếng nhác, chây lười

лéнт||а *ж.* 1. băng, dải; ~ на шляпе băng trên mũ; 2. *тех.* băng, dải, đai truyền, băng chuyền, băng cuộn, cuộn; измерúтельная ~ thước cuộn, thước dây, băng đo; изоляциóнная ~ băng cách điện; конвéйерная ~ đai chuyền, băng tải; ✧ пулемётная ~ băng đạn súng máy; кинематографúческая ~ băng nhựa, cuộn phim; вúться ~ой (*о реке, дороге и т. п.*) uốn khúc

лентообрáзный *прил.* (có) dạng băng, dạng dải

лéнточка *ж.* băng (dải) con

лéнточка-закладúка *ж.* dải đánh dấu trang

лéнточн||ый *прил.* 1. (thuộc về) băng; 2. (*в форме ленты*) (có) dạng băng; ~ые чéрви *зоол.* sán dây, sán xơ mít (*Pseudophyllidea*); 3. (*с движущейся лентой*) (có) đai, băng; ~ транспортёр băng đai, băng tải, băng chuyền; ~ая пилá cưa vòng

лентúй *м.*, **~ка** *ж. разг.* kẻ lười biếng (biếng nhác)

лентúйничать *несов. разг.* làm biếng, chây lười, trốn việc, ăn không ngồi rồi

ленц||á *ж. разг.* (tính) hơi lười, hơi nhác; рабóтать с ~óй làm việc hơi lười

ленч *м.* lunch, bữa ăn phụ

лень *ж.* 1. (tính, thói) lười biếng, biếng nhác, chây lười, nhác nhớm, lười, nhác; 2. *в знач. сказ. разг.* (*не хочется*) không muốn, chẳng thích; емý ~ (+ *инф.*) nó không muốn..., nó chẳng thích...; ✧ (все) комý не ~ bất kỳ ai, bất cứ người nào, ai muốn thì cứ việc, ai cũng... được

леопáрд *м.* báo, beo, cọp gấm (*Felis pardus*)

лепестóк *м.* cánh hoa; ~ рóзы cánh hoa hồng

лéпет *м.* 1. (*ребёнка*) (tiếng) bập bẹ, bi bô, thỏ thẻ, u ơ; (*взрослого человека*) (tiếng) ấp úng, ấp a ấp úng, lúng búng, lầu bầu; (*нежный*) (tiếng) thì thầm, thủ thỉ, rì rầm nhỏ to; 2. *перен.* (tiếng) thì thầm, róc rách; ✧ дéтский ~ điệu ngây thơ (non dại)

лепетáние *с.* (sự, tiếng) bập bẹ, bi bô, thỏ thẻ, u ơ

лепетáть *несов.* 1. (*о детях*) (nói) bập bẹ, bi bô, thỏ thẻ, u ơ; (*о взрослых*) (nói) ấp úng, lúng búng, lầu bầu; (*нежно говорить*) (nói) thì thầm, thủ thỉ, rì rầm nhỏ to; 2. *перен.* rì rầm, thì thầm, thủ thỉ

лепёшк||а *ж.* 1. (*из теста*) bánh mì dẹt; 2. (*лекарство*) thuốc viên, thuốc trứng nhện; (*конфета*) kẹo viên; 3. (*снега и т. п.*) bãi, cục, viên, hòn; ~ грязи cục bùn; ✧ расшибúться в ~у cố gắng hết sức, chạy ngược chạy xuôi

лепúть, вы́лепить, слепúть (*В*) 1. *сов.* вы́лепить nặn, đắp; ~ бюст nặn (đắp) tượng bán thân; 2. *сов.* слепúть nặn, nắm... lại, làm... dính nhau, gắn... lại; ~ гнездó làm tổ; ~ из глúны nặn bằng đất sét

леп||úться *несов.* bám vào, chen chúc; домúки ~úлись по склóну горы́ những túp nhà nhỏ chen chúc trên sườn núi

лéпка *ж.* 1. (sự) nặn, đắp; 2. *перен.* hình dáng, hình thù

лепн||óй *прил.* (thuộc về) nặn, đắp; ~ы́е рабóты công việc đắp nổi (đắp hình); ~ы́е украшéния những trang trí đắp nổi (phù điêu)

лепрозóрий *м.* trại phong, trại hủi

лéпт||а *ж.* (sự) góp phần, đóng góp, cống hiến; внестú своюó ~у во что́-л. góp phần (đóng góp, cống hiến) vào việc gì

лес *м.* 1. rừng, rừng cây, rừng rú; прогýлка в ~ý đi dạo trong rừng; 2. *тк. ед.* (*материал*) gỗ; строевóй ~ gỗ làm nhà, gỗ xây dựng; сплавля́ть ~ thả bè gỗ; ✧ как в тёмном ~ý không biết mô tê gì cả, mù tịt, mít đặc, mít; кто в ~, кто по дровá *погов.* ≅ trống đánh xuôi kèn thổi ngược; kèn thổi ngược trống dồn xuôi; mỗi người một phách

лесá I *мн.* (*скл. как м.*) (*строительные*) giàn giáo, giàn, gióng, giáo

лесá II *ж.*, **лéса** *ж.* chỉ câu, dây cước

лесбиáнство *с.* (thói, sự) đồng tính luyến ái nữ, ô môi

лесбиáнка *ж.* người phụ nữ đồng tính luyến ái

лéсенка *ж. см.* лéстница

лéсенкой *нареч.* (theo) bậc thang

лесúстый *прил.* có rừng, nhiều rừng

лéска *ж.*, **лёска** *ж. см.* лесá II

лесни́к *м.* người kiểm lâm (coi rừng)

лесни́чество *с.* (*управление*) sở kiểm lâm, sở lâm nghiệp; (*участок леса*) khu gây rừng (lâm nghiệp)

лесни́чий *м.* (*скл. как прил.*) người phụ trách kiểm lâm (lâm nghiệp)

лесн||óй *прил.* 1. (thuộc về) rừng; ~ жúтель người ở trong rừng, dân sơn cước; ~ пейзáж phong cảnh núi rừng; ~ы́е богáтства tài nguyên rừng, lâm sản; ~áя тропá đường rừng; ~áя земляни́ка (cây) dâu tây rừng; 2. (*относящийся к лесоводству*) (thuộc về) khai thác gỗ, lâm nghiệp; ~áя промы́шленность công nghiệp khai thác gỗ; ~ институ́т trường đại học (học viện) lâm nghiệp

лесовóд *м.* nhà lâm học, chuyên viên trồng rừng

лесовóдство *с.* (*наука*) lâm học; (*отрасль*) (ngành) lâm nghiệp, trồng rừng

лесовóдческий *прил.* (thuộc về) lâm học; lâm nghiệp, trồng rừng

лесозавóд *м.* nhà máy cưa

лесозаготóвки *мн.* (*ед.* лесозагóтовка *ж.*) (sự) khai thác gỗ, khai thác rừng

лесозащúтный *прил.* (thuộc về) bảo vệ rừng

лесоматериáлы *мн.* (*ед.* лесоматериáл *м.*) vật liệu gỗ, gỗ

лесонасаждéни||е *с.* 1. (*действие*) (sự) trồng rừng; 2. *мн.*: ~я (*деревья*) (dải)

rừng trồng; защи́тные ~я dải rừng phòng hộ (chắn gió)

лесопа́рк *м.* lâm viên, công viên rừng, rừng công viên

лесопи́лка *ж.* 1. *разг.* (*завод*) xưởng (nhà máy) cưa; 2. (*машина*) máy cưa gỗ

лесопи́льный *прил.* (để) cưa gỗ; ~ завóд nhà máy cưa

лесопитóмник *м.* vườn ươm cây

лесополоса́ *ж.* dải rừng trồng

лесопоса́дк||а *ж.* 1. (*действие*) (sự) trồng rừng; 2. *мн.*: ~и (*саженцы*) cây ươm, cây non, cây con, cây mới trồng

лесопоса́дочн||ый *прил.* (thuộc về) trồng rừng; ~ые материа́лы cây ươm (cây con) để trồng rừng

лесопромы́шленность *ж.* (ngành) công nghiệp rừng

лесопромы́шленный *прил.* (thuộc về) công nghiệp rừng

лесоразрабóтки *мн.* (*ед.* лесоразрабóтка *ж.*) khu khai thác gỗ

лесору́б *м.* thợ rừng, công nhân đẵn cây, sơn tràng, tiều phu

лесосе́ка *ж.* khu rừng khai thác, khu đẵn (chặt) cây

лесоспла́в *м.* (sự) thả bè gỗ

лесостепно́й *прил.* (thuộc về) thảo nguyên rừng; ~ райóн khu vực thảo nguyên rừng

лесосте́пь *ж. геогр.* thảo nguyên rừng

лесоту́ндра *ж. геогр.* đài nguyên rừng

лёсс *м. геол.* hoàng thổ, đất vàng, lơss, lơts

ле́стниц||а *ж.* 1. thang, cầu thang, thang gác; пожáрная ~ thang cứu hoả; парáдная ~ cầu thang chính (danh dự); поднима́ться по ~е leo thang; спуска́ться по ~е xuống thang; 2. *перен.* bậc (nấc) thang; ✧ иерархи́ческая ~ cấp bậc, ngạch bậc, ngạch trật, quan cấp

ле́стничный *прил.* (thuộc về) thang, cầu thang, thang gác

ле́стно 1. *нареч.* (một cách) nịnh, nịnh hót, phỉnh nịnh, xu nịnh, bợ đỡ; (*одобрительно*) (một cách) tán thành, tán dương, tâng bốc; 2. *в знач. сказ. безл.* dễ chịu, thích thú, vừa lòng, hài lòng, khoái trá, khoái chá; мне óчень ~ слы́шать... tôi rất hài lòng (vừa lòng, dễ chịu, thích thú, khoái trá, hởi lòng hởi dạ) nghe...

ле́стный *прил.* 1. (có tính chất) nịnh, nịnh hót, phỉnh nịnh, xu nịnh, bợ đỡ, cầu cạnh, ton hót; 2. (*одобрительный*) êm tai, dễ nghe, vừa lòng, (có tính chất) tán dương, khen ngợi, tâng bốc; ~ óтзыв lời nhận xét tán dương (khen ngợi, tâng bốc)

лесть *ж.* (sự) nịnh, nịnh hót, phỉnh nịnh, xu nịnh, bợ đỡ, cầu cạnh, ton hót; (*восхваление*) (sự) tán dương, tâng bốc, khen ngợi

лёт *м.*: на летý lúc đang bay, khi bay bổng; хвата́ть что́-л. на летý nắm được cái gì rất nhanh, hiểu cái gì rất nhạy, rất nhạy cảm

Ле́т||а *ж. миф.* sông Léthé, sông Mê, bến Lú; ✧ ка́нуть в ~у biến mất tăm, biệt tăm hơi

лета́ *мн.* (*скл. как с.*) 1. (*годы*) (những) năm; xuân (*поэт.*); по́сле десяти́ лет рабóты sau mười năm làm việc; 2. (*возраст*) tuổi, trạc tuổi; ско́лько вам лет? anh bao nhiêu tuổi?, anh mấy tuổi?; мне два́дцать лет tôi hai mươi tuổi; емý за сóрок лет ông ấy trên bốn mươi tuổi, ông ấy trạc ngoại tứ tuần; человéк лет тридцати́ một người khoảng (chừng) ba mươi tuổi; испóлнилось три́дцать лет đã tròn ba mươi tuổi, ba mươi tuổi tròn; с дéтских лет từ nhỏ, từ thời thơ ấu, từ tuổi ấu thơ; егó ~ не позволя́ют э́того trạc tuổi anh ta không cho phép làm điều đó; в ~х (đã) lớn tuổi, đứng tuổi, luống tuổi; на стáрости лет lúc già, khi già nua tuổi tác; по мóлодости лет vì non trẻ (non dại, trẻ quá, trẻ người non dạ); он рáзвит не по ~м nó tinh khôn trước tuổi

лета́льность *ж. мед.* tỷ lệ tử vong

лета́льн||ый *прил. мед.* làm chết, tử vong; ~ исхóд kết cục tử vong; ~ая дóза liều lượng chết người (làm chết)

летарги́ческий *прил.* (thuộc về) chứng ngủ lịm, hôn mê, hôn thụy; ~ сон giấc ngủ lịm, trạng thái hôn mê

летаргия *ж.* (chứng, trạng thái) ngủ lịm, hôn mê, hôn thụy

лета́тельн||ый *прил.* (để) bay; ~ аппара́т thiết bị bay, khí cụ bay; ~ая перепóнка *зоол.* màng dạng cánh

лета́ть *несов.* 1. bay; (*на самолёте*) đi (đáp) máy bay, bay; ~ над мóрем bay trên biển; 2. *перен.* (*легко двигаться*) bay, vút nhanh, lướt nhanh, lướt nhẹ; (*быстро, торопливо двигаться*) chạy vội, đi hối hả, đi nhanh; 3. *разг.* (*падать*) ngã, rơi xuống

лета́ющ||ий *прил.* bay; ✧ ~ая крéпость pháo đài bay; ~ая тарéлка đĩa bay

лет||е́ть *несов.* 1. bay, lượn; (*на самолёте*) đi (đáp) máy bay, bay; 2. *перен.* (*мчаться*) vút (vụt, phóng) nhanh; ~ стрелóй phóng nhanh như tên bắn; ~ на всех парáх vút (vụt, phóng) nhanh, chạy hết tốc lực; 3. *перен.* (*быстро проходить — о времени*) trôi (qua) nhanh; врéмя ~и́т thời gian trôi (qua) nhanh; bóng câu qua cửa sổ (*поэт.*)

ле́тн||ий *прил.* (thuộc về) mùa hè, mùa hạ; ~ее врéмя mùa hè, mùa hạ; ~ день ngày hè; Ле́тняя Олимпиа́да Olympic (Thế vận hội) mùa Hè

лётн||ый *прил.* (thuộc về) bay; (*авиационный*) (thuộc về) hàng không, phi công; ~ая погóда thời tiết bay được, thời tiết tốt; ~ костю́м quần áo phi công, bộ đồ bay; ~ая шкóла trường phi công; ~ состáв phi hành đoàn; ~ое пóле *ав.* trường bay, phi trường

ле́то *с.* (mùa) hè, hạ; ✧ ско́лько лет, ско́лько зим! lâu lắm rồi chúng ta mới lại gặp nhau!

летóк *м.* (*в улье*) lỗ ong bay

ле́том *нареч.* (về, vào) mùa hè, mùa hạ, tiết hè, tiết hạ

летописа́ние *с.* (sự) chép sử biên niên

летопи́сец *м.* nhà biên sử, người chép sử; sử quan (*ист.*)

летопи́сный *прил.* (thuộc về) biên niên sử, sử biên niên, niên giám

ле́топись *ж.* biên niên sử, sử biên niên, niên giám

летосчисле́ние *с.* lịch pháp, (cách, quy tắc) tính niên đại, xác định niên đại

летýн *м. разг.* 1. con vật bay, người bay; 2. *перен.* người hay thay đổi chỗ làm việc

летýчесть *ж. хим.* (tính, độ) bay hơi

летýч||ий *прил.* 1. bay, bay được; *перен.* lưu động; ~ отря́д đội lưu động; 2. *хим.* dễ bay hơi, mau bay; 3. (*кратковременный*) chớp nhoáng, rất nhanh, vùn vụt, thoáng qua; ~ ми́тинг mit-tinh chớp nhoáng; ✧ ~ая мышь а) *зоол.* (con) dơi (*Microchiroptera*); б) (*фонарь*) đèn bão; ~ая ры́ба *зоол.* cá chuồn (*Exocoetidae*); ~ ревмати́зм bệnh tê thấp mau bay (chóng khỏi)

летýчка *ж. разг.* 1. (*печатный листок*) tờ bướm, bươm bướm, truyền đơn, tờ rơi; 2. (*собрание*) hội ý, hội ý hội báo, họp chớp nhoáng

лётчик *м.* phi công, người lái máy bay; ~-испыта́тель phi công thử máy bay; ~-истреби́тель phi công khu trục, người lái máy bay tiêm kích; ~-космона́вт phi công vũ trụ; ~-наблюда́тель phi công quan trắc (quan sát)

лётчица *ж.* nữ phi công

ле́чащий *прил.*: ~ врач bác sĩ điều trị (chữa bệnh); он мой ~ врач ông này là bác sĩ chữa bệnh cho tôi

лечёбница *ж.* bệnh viện, bệnh viện chuyên trị

лечёбн||ый *прил.* (*врачебный*) (thuộc về) điều trị, chữa bệnh; (*целебный*) (để) chữa bệnh, làm thuốc; ~ое заведе́ние cơ sở điều trị (chữa bệnh); ~ые тра́вы cây thuốc, dược thảo; ~ая физкульту́ра thể dục chữa bệnh, liệu pháp thể dục

лече́ние *с.* liệu pháp, (sự, phép) điều trị, chữa bệnh, trị liệu; ~ сном liệu pháp thôi miên; магни́тное ~ liệu pháp từ lực

лечи́ть *несов.* (*В* от *Р*) chữa bệnh, điều trị, chữa; кто вас ле́чит? ai chữa cho anh?; ~ туберкулёз chữa bệnh lao

лечи́ться *несов.* chữa bệnh, điều trị, chữa; он ле́чится у знамени́того врача́ ông ta điều trị (chữa bệnh, chữa) ở một bác sĩ nổi tiếng; у кого́ вы ле́читесь? anh chữa (điều trị, chữa bệnh) ở bác sĩ nào?

лечь *сов. см.* ложи́ться

ле́ший *м. фольк.* quỷ, tinh, yêu (*trong rừng*)

лещ *м. зоол.* cá mè, cá vền (*Abramis brama*)

ле́я *ж. см.* лей

лжедемокра́тия *ж.* (chế độ) dân chủ giả hiệu, dân chủ bánh vẽ, dân chủ cuội

лженау́ка *ж.* khoa học giả hiệu (rởm, dởm), ngụy khoa học

лженау́чный *прил.* giả (ngụy) khoa học, khoa học giả hiệu (rởm, dởm)

лжеприся́га *ж.* lời thề giả dối

лжесвиде́тель д. kẻ làm chứng gian, nhân chứng gian dối

лжесвиде́тельство *с.* (sự) làm chứng gian

лжеуче́ние *с.* học thuyết giả hiệu, ngụy thuyết

лжеучёный *м.* nhà khoa học giả hiệu

лжец *м.* kẻ nói dối (nói láo, điêu ngoa, dối trá); cuội đất (*разг.*)

лжи́во *нареч.* (một cách) gian dối, dối trá, điêu ngoa, giả dối

лжи́вость *ж.* (tính) gian dối, dối trá, điêu ngoa, điêu toa, giả dối

лжи́в||ый *прил.* hay nói dối (nói láo), gian dối, dối trá, điêu ngoa, điêu toa, lừa dối, giả dối; ~ые ре́чи lời nói dối, lời lẽ gian dối

ли, ль 1. *частица вопр.* không, chăng, phỏng, phải không, hay không, hay chưa; нра́вится ли вам э́то? anh có thích cái đó không (hay không)?; возмо́жно ли э́то? lẽ nào như thế chăng?; а ве́рно ли э́то? đúng thế phỏng?, đúng như thế phải không?, có đúng như thế không (không nhỉ)?; плати́л ли он? nó đã trả tiền chưa (hay chưa, không, hay không)?; 2. *союз.* chưa, không; посмотри́, пришёл ли он cậu hãy xem nó đã đến chưa (nó có đến không); я не зна́ю, пришёл ли он tôi không biết nó đã đến chưa (nó có đến không); 3. *союз*: ли... ли, ли... и́ли hay không, hay, hoặc là... hoặc là..., hoặc giả... hoặc giả..; вы́держишь ли ты экза́мен и́ли нет, бу́дет зави́сеть от твои́х стара́ний cậu thi đỗ hay không thì còn tùy ở sự cố gắng của cậu; сего́дня ли, за́втра ли hôm nay hay ngày mai, hoặc là hôm nay hoặc là ngày mai; э́тот ли, тот ли hoặc là người này hoặc là người kia, hoặc là cái này hoặc là cái kia; э́тот ли, тот ли — всё равно́ cái nào cũng được, người nào cũng được, người/cái này hay người/cái kia cũng được

лиа́на *ж.* cây dây leo, cây leo

либера́л *м.* người theo chủ nghĩa liberal (tự do); (*член партии либералов*) đảng viên liberal (đảng tự do); *мн.*: ~ы phái liberal (tự do)

либерализа́ция *ж.* (sự) tự do hoá, tháo khoán, cởi trói, cho dễ dàng hơn; ~ торго́вли tự do hoá thương mại, cho thương mại (sự buôn bán) được dễ dàng hơn; ~ цен tháo khoán giá cả

либерали́зм *м.* 1. (*течение*) (chủ nghĩa, tư tưởng) liberal, tự do; 2. (*попустительство*) (thái độ) quá dễ dãi, quá khoan nhượng, quá rộng rãi

либерализова́ть *несов. и сов.* (*В*) tự do hoá, tháo khoán, cởi trói, cho dễ dàng hơn

либера́льничать *несов. разг.* (tỏ ra) quá liberal, quá dễ dãi, quá khoan nhượng, quá rộng rãi

либера́льно-демократи́ческ||ий *прил.*: ~ая па́ртия đảng dân chủ tự do

либера́льность *ж.* (*попустительство*) (tính) quá liberal, quá dễ dãi, quá khoan nhượng, quá rộng rãi

либера́льный *прил.* 1. liberal, tự do chủ nghĩa; 2. (*допускающий попустительство*) quá dễ dãi, quá khoan nhượng, quá rộng rãi

либи́до *с. мед.* dục tình, lửa dục

ли́бо *союз* hay là, hoặc là, hoặc giả; ~..., ~... hoặc là..., hoặc là...; hoặc giả..., hoặc giả...; ~ я, ~ ты, но кто́-то из нас до́лжен пойти́ hoặc là tôi, hoặc là anh, nhưng trong hai chúng ta phải có người đi

либретти́ст *ж.* người viết kịch bản ca kịch

либре́тто *с. нескл.* 1. (*текст оперы*) kịch bản ca kịch; 2. (*изложение оперы*) (bản) lược thuật vở ca kịch, tóm tắt kịch bản

ли́вень *м.* mưa rào

ли́вер I *м. кул.* (bộ) lòng, lòng chay

ли́вер II *м. тех.* ống siphon, ống cong

ли́верн||ый *прил. кул.* (thuộc về) lòng; (*сделанный из ливера*) (bằng) lòng; ~ая колбаса́ giò lòng

ливмя́ *нареч. разг.*: дождь ~ льёт mưa như cầm chĩnh đổ, mưa như trút; слёзы ~ льют nước mắt như mưa, khóc như mưa, nước mắt đầm đìa

ли́внев||ый *прил.* (thuộc về) mưa rào; ~ые дожди́ mưa rào; ~ые во́ды nước mưa rào

ливре́я *ж.* sắc phục, đồng phục, quần áo dấu (*của nhân viên phục vụ*)

ли́га *ж.* 1. hội, đồng minh, liên minh, liên đoàn; Ли́га на́ций *ист.* Hội Quốc Liên; 2. *спорт.* league, ligue, liga; вы́сшая ~ league (ligue, liga) các đội bóng thượng hạng; ~ чемпио́нов Champions league, league các đội bóng vô địch

лигату́ра *ж.* 1. (*примесь*) hợp kim; 2. *лингв.* chữ ghép, chữ dính, nét nối chữ; 3. *мед.* chỉ thắt, chỉ buộc (*huyết quản*)

лигни́н *м. хим.* lignin

лигни́т *м. горн.* lignit, than non, than nâu

ли́дер *м.* 1. thủ lĩnh, thủ lãnh, lãnh tụ, người lãnh đạo; 2. *спорт.* người dẫn đầu; người chiếm giải nhất

ли́дерство *с.* 1. (địa vị, vai trò) thủ lĩnh, lãnh tụ, chỉ huy; 2. *спорт.* (địa vị) đứng đầu, dẫn đầu; giải nhất

лиди́ровать *несов. и сов.* đứng đầu, dẫn đầu, chiếm giải nhất

лиза́ть, лизну́ть (*В*) liếm; ✧ ~ пя́тки кому́-л. liếm gót (liếm gót giầy, quỵ luỵ, bợ đỡ) ai

лиза́ться *несов.* 1. (tự) liếm mình; соба́ка ли́жется con chó liếm lông (*của nó*); 2. (*лизать друг друга*) liếm nhau

ли́зинг *м. эк.* leasing, (sự) cho thuê (*dài hạn máy móc và thiết bị*)

ли́зингов||ый *прил.*: ~ая компа́ния công ty leasing, công ty cho thuê (*máy móc và thiết bị*)

лизну́ть *сов. см.* лиза́ть

лизоблю́д *м. разг. пренебр.* thằng nịnh

лизоблю́дничать *несов. разг. пренебр.* nịnh, nịnh bợ, nịnh hót, liếm gót

лизоблю́дство *с. разг. пренебр.* (thói) nịnh bợ, nịnh hót

лизо́л *м. фарм.* lysol, xà phòng cresoli

лик I *м.* 1. dung nhan, mặt; (*на иконах*) ảnh thánh; 2. *перен.* vẻ ngoài, bộ mặt, diện mạo, dung mạo; ~ луны́ mặt (vầng) trăng

лик II *м. уст.* (*сонм, собрание*) hội thánh; причи́слить кого́-л. к ~у святы́х liệt ai vào hàng thánh, phong thánh cho ai

ликбе́з *м.* (sự) thanh toán nạn mù chữ

ликвида́нт *м. эк.* người đòi công ty thanh lý (giải thể)

ликвида́т *м. эк.* người phải thanh lý (giải thể) công ty

ликвида́тор *м.* 1. người thanh toán; 2. *полит. ист.* người theo phải thủ tiêu; 3. (*последствий аварии*) người thanh toán (xoá bỏ) hậu quả sự cố; чернобы́льские ~ы những người thanh toán hậu quả sự cố Chernobyl (Chernobưn) (*26.04.1986*)

ликвида́торство *с. ист. полит.* trào lưu (phái, chủ nghĩa) thủ tiêu

ликвидацио́нн||ый *прил.* (thuộc về) thanh lý, giải thể, giải tán, đóng cửa; ~ая коми́ссия uỷ ban thanh lý (giải thể)

ликвида́ция *ж.* 1. (*прекращение деятельности*) (sự) thanh lý, giải thể, giải tán, đóng cửa; ~ о́бщества *эк.* thanh lý (giải thể) công ty; 2. (*уничтожение*) (sự) thanh toán, bãi bỏ, xoá bỏ, thủ tiêu, tiêu diệt

ликвиди́ровать *несов. и сов.* (*В*) thanh lý, giải thể, giải tán, đóng cửa; (*уничтожать*) thanh toán, bãi bỏ, xoá bỏ, thủ tiêu, tiêu diệt, bài trừ, diệt; ~ задо́лженность а) (*покрыть долг*) thanh toán nợ nần; б) (*аннулировать долги*) xoá nợ; ~ негра́мотность thanh toán nạn mù chữ, xoá nạn mù chữ, diệt dốt; ~ отстава́ние в рабо́те thanh toán tình trạng chậm tiến trong công tác; ~ очаг войны́ dập tắt lò lửa chiến tranh

ликвиди́роваться *несов. и сов.* (bị) thanh lý, giải thể, giải tán, đóng cửa; (*уничтожаться*) (bị) thanh toán, bãi bỏ, xoá bỏ, thủ tiêu, tiêu diệt

ликви́дность *ж. торг.* (khả năng) thanh toán, tiền mặt; ~ ба́нка khả năng thanh toán của ngân hàng

ликви́дн||ый *прил. торг.* dễ thanh toán, dễ chuyển sang tiền mặt; ~ые акти́вы tài sản dễ thanh toán (*chủ yếu là chứng khoán, các tài khoản...*); ~ые сре́дства tiền để thanh toán

ликёр *м.* liqueur, rượu ngọt, rượu mùi

ликова́ни||е *с.* (sự, niềm, nỗi) hân hoan, hoan hỉ, vui mừng, vui sướng; кри́ки ~я (những) tiếng reo vui, tiếng hò reo hân hoan

ликова́ть *несов.* hân hoan, hoan hỉ, vui mừng, vui sướng

ликопо́дий *м.* 1. *бот.* (cây) thạch tùng (*Lecopodium*); 2. *фарм.* licopodium

ли́ктор *м. ист.* cảnh lại, cảnh vệ, người hầu cận

лику́ющий *прил.* hân hoan, hoan hỉ, vui mừng, vui sướng

лиле́йные *мн. бот.* họ Hành tỏi (*Liliaceae*)

лилипу́т *м.* người lùn, người chim chích; (*о предмете*) vật tí hon (nhỏ xíu); (*о малозначительной личности*) kẻ nhỏ mọn, tiểu nhân; слова́рь-~ (cuốn) từ điển tí hon

ли́лия *ж.* (*растение*) (cây) huệ, huệ tây, loa kèn, bách hợp (*Lilium*); (*цветок*) (hoa) huệ, huệ tây, loa kèn, bách hợp; водяна́я ~ (cây) hoa súng, bông súng (*Nymphaea alba*); морска́я ~ *зоол.* hải quỳ, huệ biển (*Crinoidea*)

лилова́тый *прил.* phơn phớt tím nhạt, màu hoa cà

лило́вый *прил.* tím nhạt, màu hoa cà

лима́н *м.* vũng cửa sông

лимб *м. тех.* bàn độ, vành (đĩa) chia độ

лими́т *м.* giới hạn, hạn độ, hạn mức, hạn số, hạn ngạch, mức; вы́йти из ~а vượt quá giới hạn (hạn độ, hạn mức); вне ~а ngoại hạn, ngoài hạn số, quá mức

лимити́рованный *прил.*: ~ чек *фин., торг.* séc hữu hạn

лимити́ровать *несов. и сов.* (*В*) giới hạn, hạn mức, hạn chế, hạn định, chế hạn

лимно́лог *м.* nhà hồ học, chuyên viên về hồ

лимнологи́ческий *прил.* (thuộc về) hồ học

лимноло́гия *ж.* hồ học

лимо́н *м.* 1. (*дерево*) (cây) chanh (*Citrus lemon*); 2. (*плод*) (quả, trái) chanh; 3. *жарг.* một triệu rúp; ✧ как вы́жатый ~ kiệt sức, tài tận, như chanh vắt kiệt

лимона́д *м.* nước chanh, limonat

лимо́нка *ж.* 1. (*сорт груш*) lê quả tròn, lê tròn; 2. *разг.* (*ручная граната*) quả lựu đạn

лимо́нник *м. бот.* 1. (cây) ngũ vị, ngũ vị tử (*Schisandra*); 2. (*ягоды*) (trái, quả) ngũ vị, ngũ vị tử

лимо́нн||ый *прил.* 1. (thuộc về) chanh; 2. (*цвета лимона*) vàng chanh, vàng tươi, vàng chói; ✧ ~ая кислота́ *хим.* acid citric, acid citron

лимузи́н *м.* ôtô hòm, ôtô du lịch, xe con

ли́мфа *ж. физиол.* bạch huyết, limpha

лимфати́ческ||ий *прил. физиол.* (thuộc về) bạch huyết; ~ая железа́ bạch hạch, tuyến bạch huyết; ~ая систе́ма hệ bạch huyết; ~ие сосу́ды bạch mạch, mạch bạch huyết

лимфоци́ты *мн.* (*ед.* лимфоци́т *м.*) tế bào limphô

лингафо́н *м.* máy ghi âm (*ghi bài học ngôn ngữ*)

лингафо́нный *прил.*: ~ кабине́т phòng tập phát âm (*có máy ghi âm*)

лингви́ст *м.* nhà ngôn ngữ học

лингви́стика *ж.* ngôn ngữ học

лингвисти́ческий *прил.* (thuộc về) ngôn ngữ học; ~ те́рмин thuật ngữ ngôn ngữ học

лине́йк||а *ж.* 1. (*линия*) hàng, đường kẻ; писа́ть по ~ам viết theo hàng (đường kẻ); тетра́дь в косу́ю ~у vở kẻ xiên; 2. (*чертёжная*) thước kẻ, thước bẹt, thước; 3. (*строй*) hàng, hàng dọc, hàng rào danh dự; выстра́иваться в ~у xếp hàng dọc (hàng rào danh dự); 4. (*сбор*) (sự, cuộc) tập hợp, tập họp, tập họp hàng dọc; вечёрняя ~ tập hợp (tập họp) buổi tối; торже́ственная ~ tập hợp (tập họp) trọng thể; 5. *полигр.* đường philê, đường chỉ, vạch dài

лине́йность *ж. мат., филос.* tuyến tính

лине́йн||ый *прил.* 1. (thuộc về) đường, tuyến, vạch; 2. *мат.* tuyến tính; 3. *в знач. суш. м. воен.* tiêu binh; ✧ ~ые ме́ры (các) đơn vị đo chiều dài, độ đo chiều dài; ~ая связь thông tin liên lạc hữu tuyến; ~ кора́бль *см.* линко́р; ~ое су́дно *торг.* tàu chợ; ~ ускори́тель *тех.* máy tăng tốc thẳng

ли́нза *ж.* 1. thấu kính; вы́пуклая ~ thấu kính lồi; во́гнутая ~ thấu kính lõm; 2.: ~ гла́за thuỷ tinh thể, nhân mắt

ли́ни||я *ж.* 1. (*черта*) đường, tuyến, vạch, đường (vạch) kẻ, nét vạch; паралле́льная ~ đường song song (song hành); ~ электропереда́чи đường dây tải điện; ~ прице́ливания *воен.* đường ngắm; ~ огня́ *воен.* hoả tuyến, tuyến lửa; ~ фро́нта trận tuyến; ~ оборо́ны tuyến phòng ngự;

разграничи́тельная ~ *воен.* giới tuyến, tuyến phân chia giới hạn; ~ ста́рта *спорт.* vạch xuất phát; ~ фи́ниша *спорт.* vạch đích; ~ пода́чи (*в теннисе*) vạch phát bóng; ~ воро́т *спорт.* vạch cầu môn; 2. (*ряд*) hàng, dãy, dòng, hàng lối; стро́иться в одну́ ~ю xếp thành hàng dọc, đứng nối đuôi nhau; 3. (*путь сообщения*) đường, tuyến, đường giao thông; ~ желе́зной доро́ги đường (tuyến) xe lửa; возду́шная ~ а) tuyến (đường) hàng không; б) *эл.* đường dây trên không; 4. (*ряд предков, потомков*) hệ, họ, dòng, dòng họ, bên; родство́ по отцо́вской ~и bà con họ nội, bà con bên cha (bên nội); же́нская ~ họ gái, dòng nữ, nữ hệ; ро́дственники по прямо́й ~и bà con trực hệ; 5. *перен.* đường lối, lộ tuyến, lối, cách, chủ trương; генера́льная ~ па́ртии đường lối chung (tổng lộ tuyến) của đảng; ~ поведе́ния lối xử sự, cách cư xử, tư cách, thái độ; 6. *разг.* (*жизненный путь*) đường đời, đời; ✧ вести́, проводи́ть свою́ ~ю kiên trì làm theo cách của mình; пойти́ по~и наиме́ньшего сопротивле́ния chọn cách giải quyết dễ nhất, theo con đường ít trở ngại nhất

линко́р *м.* (лине́йный кора́бль) tàu thiết giáp, thiết giáp hạm, tàu chủ lực, chủ lực hạm

линова́льн||ый *прил.* (để) kẻ hàng, kẻ dòng, kẻ đường, kẻ

линова́ние *с.* (sự) kẻ hàng, kẻ dòng, kẻ đường, kẻ

лино́ван||ый *прил.* (đã) kẻ hàng, kẻ dòng, kẻ đường, kẻ; ~ая бума́га giấy kẻ (kẻ sẵn, kẻ hàng)

линова́ть, налинова́ть (*В*) kẻ hàng, kẻ dòng, kẻ đường, kẻ

лино́леум *м.* linoleum, tấm nhựa lót sàn

линоти́п *м. полигр.* linotip, máy linô, máy đúc chữ

линоти́пный *прил.*: ~ шрифт chữ linotip, chữ đúc

линч *м.*: суд Ли́нча toà án kiểu Lynch (*ở Mỹ hồi trước*)

линчева́ние *с.* (sự) hành hình kiểu Lynch (*ở Mỹ hồi trước*)

линчева́ть *несов. и сов.* (*В*) hành hình kiểu Lynch (*ở Mỹ hồi trước*)

линь I *м. зоол.* cá hanh, cá tinca (*Tinca tinca*)

линь II *м. мор.* dây, thừng, chão (*để buộc tàu, thuyền*)

ли́нька *ж.* (sự) thay lông

линю́ч||ий *прил. разг.* dễ bạc màu, chóng phai màu (nhạt màu); ~ая мате́рия vải chóng phai màu (dễ bạc màu)

линя́лый *прил. разг.* 1. (*выцветший*) bạc (phai, nhạt) màu; 2. (*вылинявший*) (đã) thay lông

линя́ть, вы́линять, полинять 1. (*терять окраску*) bạc (phai, nhạt) màu; 2. *сов.* вы́линять (*о животных, птицах*) thay lông

ли́па I *ж.* (cây) gia, đoạn (*Tilia*)

ли́па II *ж. ирон.* (*ложные сведения*) tin (điều) thất thiệt; (*о чём-л. фальшивом, поддельном*) (đồ, vật, thứ) giả, giả mạo, rởm, dỏm; сообщи́ть ~у báo (đưa) tin thất thiệt; изгото́вить ~у làm đồ giả (đồ rởm, đồ dỏm, đồ đểu)

ли́пиды *мн.* (*ед.* липи́д *м.*) *биол.* lipit, chất béo

ли́пк||а *ж.*: обобра́ть, ободра́ть как ~у tước (cướp, lột) sạch

ли́пкий *прил.* dính, láp nháp, nhơm nhớp, nhớp nháp; ~ пла́стырь băng dính

ли́пкость *ж.* (độ) dính, bám

ли́пнуть *несов.* (к *Д*) 1. dính, bám, dán vào; 2. *перен. разг.* bám, bấu, bíu, bấu víu, xoắn xuýt; ~ к кому́-л. bám (bấu, bấu víu) vào ai, xoắn xuýt ai

ли́повый I *прил.* (thuộc về) cây gia, cây đoạn; ✧ ~ цвет hoa gia sấy khô

ли́повый II *прил. разг.* giả, rởm, dởm, dỏm, giả tạo, giả dối, giả mạo

липо́ма *ж.* bướu (u) mỡ

липоса́кция *ж. мед.* (sự, liệu pháp) hút mỡ (*phương pháp của thuật mỹ dung*)

липу́чий *прил. разг.* dính

липу́чка *ж. разг.* 1. (*от мух*) giấy dính bắt ruồi; 2. (*липкая ткань*) vải (quai) dính

ли́ра I *ж. муз.* đàn lyra, ly cầm, đàn thất huyền; ✧ созве́здие Ли́ры chòm sao Thiên cầm (*Lyra*); пти́ца-~ *см.* лирохво́ст

ли́ра II *ж.* (*монета*) (đồng) lira; lire, lia (*мн.*) (*đơn vị tiền tệ của Italia và Turkey*)

лири́зм *м.* (tính chất) trữ tình

ли́рик *м.* nhà thơ trữ tình

ли́рик||а *ж.* 1. (tính chất) trữ tình; 2. (*стихи*) thơ trữ tình; 3. *разг.* (*чувствительность*) (tính) đa cảm, đa tình, dễ cảm, dễ xúc động; пуска́ться в ~у thể hiện tính đa cảm (đa tình)

ли́рико-драмати́ческий *прил.* (thuộc về) trữ tình-bi kịch

ли́рико-эпи́ческий *прил.* (thuộc về) trữ tình-sử thi

лири́ческ||ий *прил.* 1. (thuộc về) trữ tình; ~ поэ́т nhà thơ trữ tình; ~ая про́за văn xuôi trữ tình; ~ая траге́дия bi kịch trữ tình; 2. (*проникнутый лиризмом*) trữ tình; 3. (*чувствительный*) đa cảm, đa tình, dễ cảm, dễ xúc động, dễ xúc cảm; ✧ ~ое отступле́ние phần trữ tình ra ngoài đề (*của tiểu thuyết, truyện, thơ, v.v...*)

лири́чность *ж.* (tính chất) trữ tình

ли́рник *м. этн.* người hát tự đệm đàn lyra

лирохво́ст *м. биол.* (chim) thiên cầm (*Menura*)

лиса́ *ж. см.* лиси́ца; ста́рая ~ *ирон.* cáo già, bợm già

лисёнок *м.* cáo con

ли́сий *прил.* (thuộc về) cáo; (*из меха лисы*) (bằng) bộ lông cáo; ~ след dấu chân cáo; ли́сья шу́ба áo măngtô lông cáo

лиси́ца *ж.* 1. cáo, hồ, hồ ly (*Vulpes*); 2. (*мех*) bộ lông cáo; 3. *перен.* cáo già, bợm già

лиси́чка *ж.* 1. *см.* лиси́ца; 2. (*гриб*) nấm mồng gà vàng (*Cantharellus cibarius*)

лист *м.* 1. (*мн.* ли́стья *и* листы́) (*растения*) (ngọn, chiếc) lá, lá cây; ча́йный ~ lá chè; шо́рох ~ьев tiếng rì rào của lá, tiếng lá reo vi vu; 2. (*мн.* листы́) (*бумаги*) tờ giấy, tờ; (*металла и т. п.*) tấm, lá, phiến; фане́рный ~ tấm gỗ dán; желе́зный ~ tấm tôn; 3. (*мн.* листы́) (*документ*) giấy, bằng; похва́льный ~ giấy (bằng) khen; 4. (*мн.* листы́) (*единица исчисления объема книги*) tờ in, khuôn in (*đơn vị tính khối lượng sách, bằng 16 trang in*); свёрстанные ~ы́ tờ đã lên khuôn; ✧ а́вторский ~ tờ tác giả (*đơn vị tính nhuận bút bằng 40000 con chữ in*); игра́ть с ~á diễn cương; петь, чита́ть с ~á đọc (ngâm, hát) cương, đọc (ngâm, hát) không tập trước; дрожа́ть как оси́новый ~ ≅ run như cầy sấy (*погов.*)

листа́ж *м. полигр.* số lượng tờ in

листа́ть *несов.* (*В*) *разг.* lật (sang) trang, giở, dở

листва́ *ж. собир.* lá cây, bộ lá

ли́ственница *ж.* (cây) lạc diệp tùng, tùng lá rụng (*Larix*)

ли́ственный *прил.* (có) lá, lá bản, lá rộng; ~ лес rừng cây lá bản

ли́стик *м.* lá con, lá chét

листо́вка *ж.* (tờ) truyền đơn, bươm bướm, bướm; tờ rơi (*разг.*)

листов||о́й *прил.* (thành) lá, tấm, phiến; ~ табак thuốc lá (*nguyên ngọn*); ~óe зóлото vàng lá, vàng diệp; ~óe желéзо tôn, sắt tấm; ~ая сталь thép tấm, thép lá

листо́к *м.* 1. (*растения*) lá con; 2. (*бумаги*) tờ giấy nhỏ, mẩu giấy; (*бланк*) giấy mẫu; ✧ боевóй ~ báo tường, bích báo, báo liếp (*trong quân đội*); ~ нетрудоспособности, больни́чный ~ (giấy) chứng chỉ mất sức lao động, chứng nhận bị ốm

листопа́д *м.* (sự) rụng lá; (*время*) (mùa) lá rụng

листопрока́тный *прил.*: ~ завóд nhà máy cán tôn (cán tấm)

лита́вры *мн.* (*ед.* лита́вра *ж.*). trống tang đồng (định âm)

лите́йная *ж.* xưởng đúc

лите́йный *прил.* (thuộc về) đúc; ~ цех phân xưởng đúc; ~ двор sân đúc (ra gang)

лите́йщик *м.* thợ đúc

ли́тер *м. ж.-д. разг.* thẻ đi tàu miễn phí

ли́тера *ж.* 1. *полигр.* chữ, chữ chì, đầu mô; 2. *уст.* (*буква*) chữ

литера́тор *м*, nhà văn học; (*писатель*) nhà văn, văn sĩ

литерату́ра *ж.* 1. văn học, văn chương; худóжественная ~ văn nghệ; современная ~ văn học (văn chương) hiện đại; 2. (*совокупность произведений*) văn phẩm, xuất bản phẩm, sách báo, sách; популя́рная ~ sách phổ thông; техни́ческая ~ sách báo kỹ thuật

литерату́рно-худóжественный *прил.* (thuộc về) văn nghệ; ~ сбóрник hợp tuyển văn nghệ

литерату́рн||ый *прил.* (thuộc về) văn học, văn chương; ~ вéчер cuộc họp bạn (tối vui) văn học; ~oe наслéдство di sản văn học, di cảo; ~ая передáча (*по радио*) chương trình phát thanh văn học; ~ язы́к ngôn ngữ văn học (tiêu chuẩn)

литературове́д *м.* nhà nghiên cứu văn học, nhà văn học sử; (*критик*) nhà phê bình văn học

литературове́дение *с.* (môn) nghiên cứu văn học, văn học sử; (*критика*) (môn) phê bình văn học

литературове́дческий *прил.* (thuộc về) nghiên cứu văn học, văn học sử; phê bình văn học (*ср.* литературове́дение)

ли́терный I *прил.* (*обозначенный буквой*) có ghi chữ; ~ вагóн toa đặc biệt

ли́терный II *прил. ж.-д. разг.* (thuộc về) thẻ đi tàu miễn phí; ~ билéт vé miễn phí

ли́тий *м. хим.* lithium, lithi

литова́ть *несов. и сов. ист.* (*В*) cho phép xuất bản

литóв||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Lithuania (Litva)

литóвский *прил.* (thuộc về) Lithuania, Litva

литóграф *м.* thợ in lito (in thạch bản)

литографи́ровать *несов. и сов.* (*В*) in lito, in đá, in thạch bản

литогра́фия *ж.* 1. (*печатание*) (sự) in lito, in đá, in thạch bản, thạch ấn; 2. (*оттиск*) bản in lito (in đá), thạch bản; (*рисунок*) (bức) tranh lito, tranh thạch bản; 3. (*предприятие*) xưởng in lito (in thạch bản)

литогра́фский *прил.* (thuộc về) in lito, in đá, in thạch bản

лит||óй *прил.* (bằng cách) đúc; ~ы́е изде́лия sản phẩm đúc, đồ đúc; ~óe желéзо sắt đúc

литосфе́ра *ж. геол.* thạch quyển, quyển đá

литр *м.* lít

литра́ж *м.* dung tích (*đo bằng lít*)

литро́в||ый *прил.* (chứa) một lít; ~ая буты́лка chai một lít, chai lít

литурги́я *ж. церк.* thánh lễ, lễ trọng

лить *несов.* 1. (*В*) rót, đổ; ~ вóду в стакáн rót nước vào cốc; 2. *перен.* (*испускать — звук, свет, запах*) hắt, toả, toả ra; лáмпа льёт свет đèn toả ánh sáng; 3. (*течь*) chảy, tuôn chảy, trút, đổ, tuôn; водá льёт из крáна nước từ vòi tuôn (chảy) ra; дождь льёт как из ведрá mưa như cầm chĩnh đổ, mưa trút xuống như xối; с негó пот льёт грáдом nó đổ (chảy, vã, toát) mồ hôi như tắm; 4. (*В*) *тех.* đúc; ✧ ~ слёзы nước mắt lã chã khôn cầm; ~ вóду на мéльницу врагá ≅ nối giáo cho giặc; vạch đường cho hươu chạy (*погов.*)

литьё *с.* 1. *тех.* (sự) đúc; 2. *собир.* (*изделия*) đồ (vật) đúc

ли́ться *несов.* 1. (*течь*) chảy, tuôn chảy, trút, đổ, tuôn; 2. *перен.* (*о свете, запахе*) hắt ra, toả ra; (*о звуках*) phát ra, vang lên; 3. (*о речи, слоге*) trôi chảy, lưu loát; егó речь лилáсь плáвно anh ta ăn nói trôi chảy (lưu loát)

лиф *м.* áo nịt, coócxê

лифт *м.* thang máy, thang điện

лифтёр *м.*, **~ша** *ж. разг.* người điều khiển thang máy (thang điện)

ли́фчик *ж.* (*женский*) xuchiêng, nịt vú, yếm; (*детский*) yếm nịt, nịt

лиха́ч *м.* 1. (*храбрый человек*) người táo bạo (ngang tàng, gan dạ, can đảm); 2. (*шофёр*) người lái bạt mạng, tay lái ẩu

лиха́чески *нареч.* (một cách) táo bạo, ngang tàng; bạt mạng, ẩu (*ср.* лиха́ч)

лиха́ческий *прил.* táo bạo, ngang tàng, gan dạ, can đảm, hiên ngang; bạt mạng, ẩu (*ср.* лиха́ч)

лиха́чество *с.* (sự, tính) táo bạo, ngang tàng; lái bạt mạng, lái ẩu (*ср.* лиха́ч)

лихв||а́ *ж.*: с ~óй thừa thãi, dư dật, rộng rãi

ли́х||о I *с. разг.* (nỗi, điều) đắng cay, tân khổ, tai hoạ, bất hạnh; хвати́ть ~a nếm đủ mùi tân khổ, chịu nhiều nỗi đắng cay; узна́ть, почём фунт ~a nếm trải những đắng cay của cuộc đời; не поминáйте ~ом! có điều gì xin bỏ quá cho!, xin bỏ quá cho những điều sơ suất! (*nói khi chia tay*)

ли́хо II *нареч.* 1. (*смело*) (một cách) táo bạo, ngang tàng, can đảm, gan dạ, hiên ngang; 2. (*быстро*) (một cách) nhanh chóng, nhanh nhẹn, lanh lẹn; 3. (*бойко*) (một cách) linh lợi, hoạt bát; 4. (*ловко*) (một cách) khéo léo

лихоймец *м. уст.* kẻ ăn của đút (ăn hối lộ), mọt dân, sâu mọt

лихоймство *с. тк. ед. уст.* (thói, tệ) ăn của đút, ăn hối lộ, bóp nặn, tham nhũng

лих||óй 1 *прил. разг.* (*плохой*) xấu, xấu xa; (*тяжёлый*) khó khăn, gian nan, vất vả, đắng cay; ✧ ~á бедá начáло ≅ vạn sự khởi đầu nan (*погов.*)

лихóй II *прил. разг.* 1. (*смелый*) táo bạo, ngang tàng, can đảm, gan dạ, hiên ngang, dũng mãnh; 2. (*быстрый*) nhanh chóng, nhanh nhẹn, lanh lẹn; 3. (*бойкий*) linh lợi, hoạt bát; 4. (*ловкий*) khéo léo, khôn khéo

лихолéтье *с. уст.* (thời buổi, thời) loạn lạc, gian truân

лихора́д||ить *несов.* (*чувствовать озноб*) ớn mình, ớn lạnh, gấy sốt, gây gấy; (*температурить*) lên cơn sốt, váng mình sốt mẩy; меня́ ~ит tôi bị sốt, tôi lên cơn sốt

лихора́дк||а *ж.* 1. (cơn) sốt; (*с жаром*) (cơn) sốt nóng; (*с ознобом*) (cơn) sốt rét, sốt run; жёлтая ~ *мед.* bệnh sốt vàng; крапи́вная ~ *мед.* (phong) mày đay; трясти́сь в ~e sốt rét run lẩy bẩy; 2. *перен.* cơn sốt, (sự) đam mê, say mê, náo động, xúc động mạnh;

золота́я ~ cơn sốt vàng; картёжная ~ đam mê bài bạc, máu mê cờ bạc; вое́нная ~ cơn sốt quân sự, (sự) ráo riết vũ trang

лихора́дочно *нареч.* (một cách) vội vã, ráo riết

лихора́дочность *ж.* (tình trạng) bị xúc động mạnh

лихора́дочн||ый *прил.* 1. (thuộc về) sốt; 2. *перен.* (*нервный*) bị xúc động mạnh, đầu óc căng thẳng; (*чрезмерно торопливый*) vội vã, ráo riết; ~ая поспе́шность vội cuống lên, vội cuống cà kê

ли́хость *ж.* I. (*смелость*) (lòng, tính) táo bạo, ngang tàng, can đảm, gan dạ, hiên ngang, dũng mãnh; 2. (*быстрота*) (sự, tính) nhanh chóng, nhanh nhẹn, lanh lẹn; 3. (*бойкость*) (sự, tính) linh lợi, hoạt bát; 4. (*ловкость*) (sự) khéo léo, khôn khéo

ли́хтер *м. мор.* sà lan, xà lan

лицева́ть *несов.* (*В*) lộn lại (*từ mặt trái ra mặt phải*)

лицев||о́й *прил.* I. (thuộc về) mặt; ~ нерв dây thần kinh mặt; 2. (*наружный*) bên ngoài, ngoài; (*верхний*) bên trên, trên; ~а́я сторона́ мате́рии mặt phải của vải; ~а́я сторона́ меда́ли mặt trước của chiếc huy chương; ✧ ~ счёт *фин.* tài khoản cá nhân

лицеде́й *м. уст.* kép, diễn viên

лицеде́йка *ж. уст.* đào, nữ diễn viên

лицеде́йство *с. уст.* 1. tuồng, tuồng hát; 2. *перен.* tấn tuồng, màn kịch, trò hề

лицезре́ть *несов.* (*В*) *ирон.* thấy (nhìn) tận mặt, chiêm ngưỡng dung nhan

лице́ист *м.* học sinh trường lycée (trường trung học)

лице́й *м.* trường lycée (trung học)

лице́йский *прил.* (thuộc về) trường lycée, trường trung học

лицеме́р *м.* kẻ giả dối (đạo đức giả, giả nhân giả nghĩa)

лицеме́рие *с.* (sự, thói) giả dối, giả đạo đức, giả nhân giả nghĩa

лицеме́рить *несов.* giả dối, giả đạo đức, giả nhân giả nghĩa

лицеме́рно *нареч.* (một cách) giả dối, đạo đức giả, giả nhân giả nghĩa

лицеме́рн||ый *прил.* giả dối, đạo đức giả, giả đạo đức, giả nhân giả nghĩa; ~ челове́к người giả dối, kẻ đạo đức giả; ~ая улы́бка nụ cười giả dối, cười giả tạo

лицензиа́р *м. эк.* người cho phép sử dụng sáng chế, người bán sáng chế

лицензиа́т *м. эк.* người được phép sử dụng sáng chế, người mua sáng chế

лицензио́нн||ый *прил.* (thuộc về) licence, giấy phép, giấy phép sử dụng sáng chế; ~ое соглаше́ние hợp đồng mua bán sáng chế; ~ое вознагражде́ние tiền trả cho người bán sáng chế; ~ая торго́вля (sự) mua bán sáng chế; ~ые проду́кции sản phẩm (hàng) được cấp giấy phép

лицензи́рованный *прил.* (có) licence, giấy phép, được phép xuất nhập khẩu; ~ това́р hàng được phép xuất nhập khẩu

лицензи́ровать *несов.и сов.* 1. (*выдавать лицензию*) cấp licence (giấy phép); 2. (*получать лицензию*) nhận licence (giấy phép), lĩnh licence (giấy phép)

лице́нзия *ж. эк.* 1. (*на ввоз и вывоз*) giấy phép xuất nhập khẩu; 2. (*на пользование*) licence, giấy phép, môn bài, giấy phép sử dụng; 3. (*на право пользования изобретений*) giấy phép sử dụng sáng chế; патéнтная ~ giấy phép sử dụng sáng chế phát minh (*do người có sáng chế phát minh cấp*)

лиц||ó *с.* 1. mặt, mặt mày, mặt mũi, diện mạo, dung mạo, bộ mặt; 2. *перен.* (*отличительные черты*) bộ mặt riêng, vẻ riêng, nét riêng, cá tính, đặc điểm, bản sắc; ~ теáтра bộ mặt riêng (vẻ riêng, nét riêng) của nhà hát; ~ газéты bộ mặt riêng (vẻ riêng, nét riêng) của tờ báo; не имéть своегó ~á không có bản sắc (cá tính, đặc điểm riêng); 3. (*человек*) người, cá nhân, nhân vật; глáвное дéйствующее ~ (*в пьесе*) nhân vật chính, vai chính; гражда́нское ~ *юр.* tư pháp nhân; физи́ческое ~ *юр.* hữu hình nhân, tự nhiên nhân, người thực thể; истори́ческое ~ nhân vật lịch sử; пéрвое ~ в государстве nguyên thủ, quốc trưởng, người đứng đầu nhà nước; 4. (*фасад*) mặt tiền, mặt trước (*của ngôi nhà*); 5. (*лицевая сторона*) mặt phải; 6. *грам.* ngôi; трéтье ~ еди́нственного числá ngôi thứ ba số ít; ✧ быть к ~ý комý-л. hợp với ai; э́та шля́па ей к ~ý cái mũ này rất hợp với chị ta; быть не к ~ý комý-л. không hợp với ai; вам не к ~ý осуждáть, жáловаться anh không thể chỉ trích, kêu ca gì được; на нём ~á нет nó mất hết thần sắc, cậu ta thất sắc, mặt nó tái xanh tái ngắt; пéред ~óм когó-л. trước mặt ai; пéред ~óм чегó-л. đứng trước cái gì; сказáть в ~ комý-л. nói thẳng với ai, nói toạc vào mặt ai; в ~é когó-л. qua ai, thông qua người nào, mà ai là đại biểu; от ~á когó-л. thay mặt (đại diện cho, nhân danh) ai; ~óм к комý-л.. чемý-л. quay mặt về phía ai, cái gì; ~óм к ~ý mặt đối mặt, diện đối diện, mặt giáp mặt, đương đầu; повернýться ~óм к чемý-л. hết sức quan tâm đến cái gì; показáть товáр ~óм trình bày (trưng bày, khoe) mặt tốt; ~óм в грязь не удáрить không đến nỗi phải xấu mặt (hổ thẹn); знать когó-л. в ~ biết mặt ai, chỉ quen mặt; показáть своё настоя́щее ~ phơi trần bộ mặt thật, lộ rõ chân tướng; с ~á не вóду пить *погов.* cái đẹp chưa phải là cần thiết nhất; cái nết đánh chết cái đẹp (*погов.*)

ли́чжи *м. бот.* 1. (cây) vải; lệ chi (*лит.*) (*Litchi*); 2. (*плод*) (quả, trái) vải; lệ chi (*лит.*)

ли́чико *с. уменьш.-ласк.*: смазли́вое ~ khuôn mặt xinh xắn (kháu khỉnh)

личи́н||а *ж.* 1. mặt nạ; надéть ~у đeo mặt nạ; сбрóсить ~ vứt (cất) mặt nạ, lộ chân tướng; 2. *перен.* mặt nạ, lốt, chiêu bài, nhãn hiệu; сорвáть ~у с когó-л. lột (lật) mặt nạ ai, lật mặt (lật mẽ *прост.*) ai; под ~ой дрýжбы dưới mặt nạ (chiêu bài, nhãn hiệu) hữu nghị, đội lốt tình bạn

личи́нка *ж. биол.* ấu trùng

ли́чно *нареч.* tự mình, chính mình, tự thân, đích thân, thân hành; (*непосредственно*) (một cách) trực tiếp; ~ познакóмиться с кéм-л. quen biết riêng với ai; ~ ознакóмиться с чéм-л. trực tiếp (tự mình, tự thân, đích thân) tìm hiểu vấn đề gì; я ~ ви́дел chính mắt tôi thấy; встрéтиться ~ с кéм-л. đích thân (tự thân, thân hành đến) gặp ai; я ~ считáю, что... riêng (riêng cá nhân) tôi cho rằng...; сообщи́те емý ~ anh hãy báo trực tiếp cho nó; быть ~ заинтересóванным в чём-л. có lợi ích trực tiếp trong việc gì

личн||о́й *прил.* (dùng cho) mặt; ~óе полотéнце khăn mặt

ли́чностный *прил.* (thuộc về) nhân thân, nhân cách, cá tính, cá nhân; ~ подхóд *социол.* cách tiếp cận cá nhân

ли́чност||ь *ж.* 1. (*индивидуальность*) nhân thân, căn cước, nhân cách, nhân phẩm, cá tính; гарáнтия неприкоснове́нности ~и bảo đảm quyền bất khả xâm phạm nhân thân; установи́ть ~ когó-л. xác định căn cước của ai; предъяви́ть удостовере́ние ~и xuất trình giấy chứng minh (chứng minh thư, thẻ căn cước *ист.*); воспитáние ~и в челове́ке начинáется в дéтстве giáo

dục cá tính (nhân cách, nhân phẩm) của con người bắt đầu từ thời thơ ấu; 2. (*человек*) người, con người, nhân vật; ви́дная ~ nhân vật nổi tiếng; све́тлая ~ một người trong sáng; зага́дочная ~ con người (nhân vật) bí ẩn; подозри́тельная ~ một gã (tay, kẻ) khả nghi; 3. (*индивидуум*) cá nhân; роль ~и в исто́рии vai trò cá nhân trong lịch sử; не каса́ться ~ей không đụng đến cá nhân (chuyện cá nhân); разгово́р перешёл на ~и câu chuyện chuyển sang nói về cá nhân

ли́чн||ый *прил.* 1. riêng, tư, tư nhân, riêng tư; предме́ты ~ого потребле́ния đồ dùng riêng (cá nhân); ~ая со́бственность (quyền, chế độ) tư hữu, sở hữu tư nhân; ~ая жизнь đời tư (riêng), cuộc sống riêng tư; ~ое письмо́ thư riêng; э́то моё ~ое де́ло cái đó là việc riêng tư (riêng, tư) của tôi; ~ секрета́рь thư ký riêng; 2. (*присущий данному лицу*) cá nhân; ~ое мне́ние ý kiến cá nhân; ~ая отве́тственность trách nhiệm cá nhân; ~ая материа́льная заинтересо́ванность sự quan tâm đến lợi ích vật chất cá nhân; ~ое подсо́бное хозя́йство kinh tế phụ gia đình; ~ая свобо́да tự do thân thể; ~ая зави́симость (sự) lệ thuộc về thân thể; ~ое досто́инство nhân phẩm; ~ое пе́рвенство *спорт.* giải vô địch cá nhân; ~ зачёт *спорт.* điểm cá nhân; ~ые результа́ты *спорт.* kết quả cá nhân; 3. (*самоличный*) tự mình, tự thân, chính mình, tự bản thân, thân chinh; ~ое уча́стие в рабо́те tự mình (tự thân, thân chinh) tham gia công việc; ~ докла́д *воен.* báo cáo trực tiếp; ✧ ~ое местоиме́ние *грам.* đại từ nhân xưng (chỉ ngôi); ~ая фо́рма *грам.* dạng nhân xưng (chỉ ngôi); ~ соста́в nhân số, số nhân viên, công nhân viên, thành phần nhân sự; ~ое де́ло hồ sơ cá nhân

лиша́й *м.* 1. *бот. см.* лиша́йник; 2. *мед.* (bệnh) hắc lào, vảy nến, herpes, ecpet; стригу́щий ~ bệnh herpes rụng tóc (rụng lông); чешу́йчатый ~ bệnh vảy nến

лиша́йник *м. бот.* địa y, rêu, lichen (*Lichenes*)

лиш||а́ть, лиши́ть (*В Р*) tước, đoạt, lấy, tước đoạt, lấy mất, làm mất, truất hữu; ~ кого́-л. насле́дства tước quyền thừa kế của ai; ~ кого́-л. свобо́ды tước quyền tự do của ai; ~ кого́-л. сло́ва không cho ai phát biểu; ~ кого́-л. удово́льствия làm ai mất hứng thú; ~ неви́нности phá trinh, phá tân; ~ све́жести làm mất tươi (vẻ tươi tắn); ~ённый избира́тельных прав mất (không có, bị tước) quyền bầu cử; он ~ён воображе́ния nó không có đầu óc tưởng tượng; он ~ён ю́мора nó không có óc khôi hài; ~ённый вся́кого смы́сла hoàn toàn vô nghĩa, không có ý nghĩa gì cả; лиши́ть кого́-л. жи́зни giết ai; лиши́ть себя́ жи́зни tự tử, tự sát, tự vẫn, tự tận

лиша́ться, лиши́ться (*Р*) (bị) mất; ~ иму́щества mất (bị mất, bị tước đoạt, bị truất hữu) tài sản; ~ зре́ния bị mù, bị hỏng mắt; ~ языка́, ре́чи (*от испуга*) (bị) cứng lưỡi, thất thần không nói được; (*в результате болезни*) (bị) cấm khẩu; ~ сна mất ngủ; ~ созна́ния bị ngất, bất tỉnh, bất tỉnh nhân sự; ✧ ~ рассу́дка (bị) mất trí, loạn óc, điên, điên cuồng, rồ dại

ли́ш||ек *м. разг.* (số, phần) thừa, dư, thặng dư; с ~ком quá, thái quá, nhiều quá; со́рок киломе́тров с ~ком trên (hơn, già, quá) bốn mươi kilomet

лише́ни||е *с.* 1. (*действие*) (sự) tước, đoạt, truất, tước đoạt, lấy mất, truất hữu; ~ избира́тельных прав tước quyền bầu cử; ~ свободы bắt giam, tước mất tự do; 2. *мн.*: ~я (*нужда*) (cảnh, sự) thiếu thốn, túng thiếu, gian khổ

лиши́ть(ся) *сов. см.* лиша́ть(ся)

ли́шн||ий *прил.* 1. (*избыточный*) thừa, dư, thừa thãi, thừa mứa, dư dật; ~ие де́ньги tiền thừa (dư); вы мне да́ли ~их два рубля́ anh đưa tôi thừa hai rúp; 2. (*ненужный*) thừa, không cần thiết, không cần đến; ~ие лю́ди người thừa, những người không cần đến; нет ли у вас ~его биле́та? anh có thừa vé nào không?; он здесь ~ anh ta ở đây thì không cần (không cần thiết); 3. (*добавочный, дополнительный*) thêm, phụ, phụ thêm; ~ раз một lần nữa; ✧ соверше́нно ~ее cái đó hoàn toàn không cần thiết; вы́пить ~ее (uống) quá chén; сказа́ть ~ее nói hớ, nói hố, dại miệng, lỡ lời; не говори́те ~его! đừng nói hớ!, đừng dại miệng!; не ~ее cần thiết, cũng tốt thôi, càng tốt, sẽ có ích; позво́лить себе́ ~ее а) (*о расходах*) vung tay quá trán, chi tiêu quá mức, ăn tiêu quá trớn; б) (*о поведении*) có thái độ quá trớn, xử sự không đúng mực; с ~им trên, hơn, già, quá; 300 рубле́й с ~им trên (hơn) 300 rúp; ему́ 50 с ~им лет ông ấy ngoài (trên, hơn) 50 tuổi, ông ta đã ngoại ngũ tuần; это произошло́ 60 с ~им лет tomу́ наза́д việc đó xảy ra đã trên (hơn) 60 năm trước

лишь 1. *частица* (*только*) chỉ, mới, chỉ có; всего́ ~ раз cả thảy chỉ có một lần thôi; я ~ коснýлся э́того вопро́са tôi chỉ mới đề cập đến vấn đề ấy thôi; ~ бы а) (*для выражения пожелания*) chỉ mong sao, quý hồ, miễn là, miễn sao; б) (*только для того чтобы*) chỉ cốt để, chỉ cốt sao, chỉ để, cốt để; ~ бы всё бы́ло в поря́дке chỉ mong sao mọi việc đều ổn cả; ~ бы отде́латься от... chỉ cốt để thoát khỏi...; 2. *союз* (*едва, как только*) chỉ mới, vừa mới; ~ то́лько vừa mới, chỉ mới; ~ то́лько он вошёл nó vừa mới vào

лоб *м.* trán; vầng trán (*поэт.*); высо́кий ~ trán cao; вы́пуклый ~ trán dô; це́литься пря́мо в ~ кому́-л. nhắm vào trán ai; ✧ на лбу напи́сано rõ ngay, hiển nhiên, mọi người đều rõ; атакова́ть в ~ *воен.* tấn công trực diện (vỗ mặt), trực công; пусти́ть себе́ пу́лю в ~ tự sát bằng súng; что в ~, что по́ лбу *погов.* chẳng khác gì nhau cả

лоба́стый *прил. разг.* (có) trán rộng

ло́бби *с. нескл. полит.* lobby, (sự) vận động hành lang

лобби́рование *с. полит. см.* ло́бби

лобби́ровать *несов. и сов. полит.* lobby, vận động hành lang

лобби́ст *м. . полит.* người lobby (vận động hành lang)

лобза́ние *с. уст. поэт.* (nụ) hôn

лобза́ть *несов. уст. поэт.* (*В*) hôn

ло́бзик *м.* cưa con (*để khoét lỗ*)

лобко́в||ый *прил. анат.* (thuộc về) mu; ~ая кость xương mu

ло́бн||ый *прил. анат.* (thuộc về) trán; ~ая кость xương trán; ✧ ~ое ме́сто а) *ист.* nơi tuyên đọc chiếu chỉ; б) *ист.* pháp trường, chỗ hành hình; в) *разг.* nơi bị mắng phạt

лобов||о́й *прил.* (thuộc về) trán, mặt trước; ~ ве́тер gió ngược (nghịch); ~а́я ата́ка *воен.* tấn công trực diện (vỗ mặt), trực công; ~о́е сопротивле́ние *ав.* lực cản chính diện

лобогре́йка *ж. с.-х.* máy gặt giản đơn (kiểu đơn)

ло́бок *м. анат.* xương mu

лоботря́с *м. бран.* đồ chảy thây, kẻ ăn không ngồi rồi, phường giá áo túi cơm

лов *м. см.* ло́вля

ловела́с *м. разг.* kẻ ve gái (dụ dỗ phụ nữ), tên Sở Khanh

лов||е́ц *м.* (*охотник*) người bắt thú; (*рыбак*) người câu (đánh, bắt) cá, dân

chài, ngư dân; ✧ на ~цá и зверь бежи́т *посл.* ai tìm người ấy được; có cố tìm thì mới gặp may

лов||и́ть, пойма́ть (*В*) 1. bắt, chụp, chụp bắt; *сов.* bắt (chụp) được; ~ мяч bắt bóng; ~ на лету́ па́дающие ли́стья chụp những ngọn lá đang rơi xuống; ребя́та ~и́ли друг дру́га bọn trẻ con đuổi bắt nhau; 2. (*захватывать живьём каких-л. животных*) bắt, săn bắt; волко́в ~ят капка́нами người ta bắt (săn bắt) chó sói bằng cạm bẫy; ~ ры́бу а) (*удочкой*) câu cá; б) (*сетью*) đánh cá; в) (*руками*) bắt cá; 3. *разг.* (*искать, выслеживать кого-л., чтобы задержать*) lùng tìm, lùng bắt, săn lùng; *сов.* bắt giữ, bắt, chộp, tóm, tôm, vớ, tóm cổ; мили́ция ло́вит престу́пника công an đang lùng bắt (lùng tìm, săn lùng) tên tội phạm; ~ на ме́сте преступле́ния bắt quả tang, tóm tại chỗ, chộp tại trận; 4. *разг.* (*стараться застать кого-л., встретиться с кем-л.*) tìm, tìm gặp; це́лый час ловлю́ эле́ктрика suốt một giờ tôi tìm ông thợ điện; 5. *разг.* (*пытаться найти какое-л. транспортное средство*) bắt, tìm; ~ такси́ bắt (tìm) taxi; 6. *разг.*: ~ жениха́ cố tìm (săn tìm) cho mình một người chồng; 7. (*стараться не упустить что-л.*) chộp (vớ, nắm, tóm, chớp) lấy; ~ удо́бный слу́чай chớp (nắm, chộp) lấy thời cơ, vớ (nắm, tóm) lấy cơ hội; 8. (*всматриваясь, вслушиваясь во что-л., стараться понять содержание*) chăm chú nghe, cố hiểu thấu; ~ ка́ждое сло́во chăm chú nghe, uống từng lời; ~ на себе́ чей-л. взгляд bắt chợt (cảm thấy) ai đang nhìn mình, bắt gặp cái nhìn của ai; ~ чей-л. взгляд cố để người nào đó nhìn nhau với mình; 9. (на *П*) (*изобличать*) lật tẩy, bắt chộp, bắt, chộp; ~ кого́-л. на кра́же, на обма́не ~ lật tẩy tội ăn trộm, tội lừa đảo của ai; bắt chộp ai ăn trộm, lừa đảo; кого́-л. на сло́ве chộp lấy lời nói (tóm câu nói hớ) của ai; 10. (*настраивать радиоприёмник*) bắt, tìm; ~ ста́нцию, волну́ bắt (tìm) đài, bắt (tìm) làn sóng, bắt (tìm) sóng; ✧ в му́тной воде́ ры́бу ~ *погов.* ≅ đục nước béo cò

ловка́ч *м. разг.* người tháo vát (khéo léo, lanh lẹn)

ло́вкий *прил.* 1. (*искусный*) khéo, khéo léo, nhanh nhẹn, lanh lẹn; 2. *разг.* (*сообразительный*) nhanh trí, khôn khéo; (*изворотливый*) tháo vát, có tài xoay xở

ло́вко 1. *нареч.* (một cách) khéo léo, nhanh nhẹn, khôn khéo; ~ вы́вернуться из чего́-л. khôn khéo (khéo léo) thoát khỏi cái gì; ~ поймáть кого́-л. nhanh nhẹn (khéo léo) bắt ai; 2. *в знач. межд. разг.* giỏi, khéo, tài; вот э́то ~! thế mới giỏi (tài, khéo) chứ!, tài thật!, giỏi thật!

ло́вкость *ж.* 1. (sự, tài) khéo léo, nhanh nhẹn, khôn khéo; 2. *разг.* (*изворотливость*) (sự, tài) tháo vát, xoay xở; ✧ ~ рук khéo tay

ло́вля *ж.* (sự) săn bắt, lùng bắt, bắt; ры́бная ~ câu (đánh, bắt) cá; ~ се́тью, силка́ми đánh bằng lưới, bằng dò

лову́шк||а *ж.* 1. bẫy, cạm, tròng, cò ke; 2. *перен.* tròng, cạm bẫy, mưu mẹo, mưu kế; попа́сть(ся) в ~у mắc bẫy, vào tròng, sa vào bẫy, rơi vào cạm bẫy, mắc mưu, trúng kế

ло́вч||ий I *прил.* 1.: ~ая соба́ка chó săn bắt; ~ со́кол chim ưng săn bắt; 2. (để) bắt thú, bắt chim; ~ая я́ма hầm (hố) bắt thú

ло́вчий II *м. ист.* quan chủ lạp, người hầu lo việc săn bắn

лог *м.* mương xoi

логари́фм *м. мат.* logarithm, logarit; loga (*сокр.*); табли́ца ~ов bảng logarithm (loga)

логарифми́ческ||ий *прил.* (thuộc về) logarithm, logarit, loga; ~ая лине́йка thước logarithm; thước tính (*разг.*); ~ая спира́ль đường xoắn ốc logarithm; ~ая крива́я đường logarithm

ло́гик||а *ж.* 1. (*наука*) logic học, luận lý học, logic; форма́льная ~ logic hình thức; диалекти́ческая ~ logic biện chứng; конструкти́вная ~ logic kết cấu; вероя́тностная ~ logic xác suất; 2. (*ход рассуждений, умозаключений*) logic, lô gích, luận lý, cách suy luận; (*закономерность*) quy luật, sự lý; у него́ своя́ ~ nó có lý (logic, lô gích) của nó; ~ собы́тий logic (lô gích) của sự kiện; вну́тренняя ~ quy luật nội tại; по ~е вещей theo quy luật nội tại, theo sự lý; ✧ же́нская ~ luận lý của các bà, lý lẽ đàn bà

ло́гико-математи́ческий *прил.* (thuộc về) logic toán học

ло́гико-методологи́ческий *прил.* (thuộc về) logic phương pháp luận

логи́н *м. информ.* login, đăng nhập, tên đăng nhập

логи́стик *м. торг.* (người) quản lý kho hàng

логи́стика I *ж. мат.* logistic (*logic ký hiệu*)

логи́стика II *ж. торг.* (khoa, sự) quản lý kho hàng

логисти́ческий *прил.*: ~ центр *торг.* trung tâm quản lý kho hàng

логи́ческ||ий *прил.* 1. (thuộc về) logic học, luận lý học, logic; ~ая грамма́тика ngữ pháp logic; 2. (*логичный — о доказательстве и т. п.*) logic, lô gích, hợp lý, xác lý; вы́вод kết luận logic (hợp lý); ~ая структу́ра kết cấu logic; ~ое обобще́ние khái quát logic; 3. *информ.* logic; ~ая оши́бка lỗi logic

логи́чно *нареч.* (một cách) logic, lô gích, hợp lý

логи́чность *ж.* (tính) logic, lô gích, hợp luận lý, hợp lý, xác lý

логи́чный *прил.* logic, lô gích, hợp luận lý, hợp lý, xác lý

ло́го||вище *с.*, **~во** *с.* 1. hang ổ, hang thú; 2. *перен.* hang ổ, sào huyệt, ổ

логогри́ф *м.* (phép, trò) đố chữ

логопа́тия *ж. мед.* bệnh ngôn ngữ (*như tật nói lắp, nói đớt, nói ngọng, v.v...*)

логопе́д *м.* nhà ngữ bệnh học, chuyên viên về bệnh ngôn ngữ

логопе́дия *ж.* ngữ bệnh học, (khoa) nghiên cứu bệnh ngôn ngữ

ло́гос *м. филос.* logos, thần ngôn

логоти́п *м.* biểu tượng, thương hiệu, logo (*thường dưới dạng chữ kết*)

ло́джия *ж. стр.* loggia, lotgia

ло́дка *ж.* thuyền, đò, xuồng, tàu, thuyền ba lá, tam bản; мото́рная ~ xuồng máy, canô, tàu con; подво́дная ~ tàu ngầm, tiềm thuỷ đĩnh; ✧ лета́ющая ~ thuỷ phi cơ

ло́дочк||а *ж.* 1. *см.* ло́дка; 2. *мн.*: ~и giày ban nữ (*đế rất mỏng*)

ло́дочник *м.* người chở thuyền (đưa đò, chèo xuồng), sãi đò

ло́дочн||ый *прил.* (thuộc về) thuyền, đò, xuồng; ~ая ста́нция nhà thuyền, trạm thuyền

лоды́жка *ж. анат.* mắt cá

ло́дырничать *несов. разг.* trốn việc, chây lười, trây lười, làm biếng

ло́дырь *м. разг.* kẻ lười biếng (trốn việc, chây lười, trây lười), đồ chảy thây (xõng lưng)

ло́жа I *ж.* (*театральная*) (khoang, ghế) lô

ло́жа II *ж.* (*масонская*) *уст.* trụ sở Hội Tam điểm

ло́жа III *ж.* (*ружейная*) báng súng, báng

ложби́на *ж.* mương xoi, khe máng, trũng nông

ло́же I *с.* 1. *уст.* giường; бра́чное ~ giường cưới, giường tân hôn; 2. (*русло*) lòng; ~ ручья́ lòng suối

ло́же II *с. см.*. ложа III

ло́жечк||а *ж.* thìa (cùi dìa) con; ✧ под ~ой dưới ức; у меня́ сосёт под ~ой tôi đau ở dưới ức, tôi bị tức ở ức

ложи́ться, лечь 1. nằm, nằm xuống; лечь спать nằm ngủ; пора́ лечь спать đến lúc đi ngủ rồi; лечь на́ спину nằm ngửa; лечь ничко́м nằm sấp; ~и́сь! (*команда*) nằm xuống!; 2. (*о тени*) hắt, hắt xuống, chiếu xuống, phủ, trải ra; тень легла́ на что́-л. bóng hắt xuống cái gì; снег лёг на зе́млю tuyết phủ trên mặt đất; тума́н лёг на доли́ну sương mù trải ra trên thung lũng; свет лёг на карти́ну ánh sáng chiếu (hắt) xuống bức tranh; 3. (*о загаре*) ăn nắng; 4. (*располагаться*) nằm, xếp; во́лосы легли́ волна́ми tóc gợn (lượn) sóng; скла́дки на пла́тье хорошо́ легли́ những nếp xếp trên áo váy rủ xuống thật đẹp; 5. (*брать направление — о судах, самолётах*) quay, chạy, bay (*theo hướng*); ~ на но́вый курс quay (chạy, bay) theo hướng mới; 6.: подозре́ние легло́ на него́ sự nghi ngờ rơi vào nó; 7. (*о вине и. т. п.*) thuộc về, đổ vào; позо́р лёг на него́ sự nhục nhã đổ vào đầu nó; вся ответственность ~и́тся на него́ toàn bộ trách nhiệm thuộc về (đổ vào đầu) nó; лечь на со́весть đè nặng trên lương tâm; ✧ ~ тяжёлым бре́менем на кого́-л. gánh nặng đặt lên vai (đổ lên đầu) ai; лечь в больни́цу nằm bệnh viện, nằm viện; лечь на опера́цию chịu phẫu thuật, bị mổ; лечь на по́ле би́твы nằm xuống (ngã xuống, hy sinh) trên chiến trường; лечь в осно́ву là cơ sở

ло́жк||а *ж.* thìa, cùi dìa, muỗng; ✧ че́рез час по ча́йной ~е *погов.* (làm) chậm rì rì, chậm như rùa, câu dâm mỗi lúc một tí, nhỏ giọt; ~ дёгтя в бо́чке мёда *погов.* ≅ con sâu làm rầu nồi canh; суха́я ~ рот дерёт *посл.* không đấm mõm (không lót tay, không đưa phong bì) thì chẳng xong việc; хороша́ ~ к обе́ду *погов.* ≅ một miếng khi đói bằng một gói khi no

ло́жно *нареч.* (một cách) giả tạo, giả dối, giả mạo, giả

ло́жность *ж.* 1. (sự, tính) giả tạo, giả dối, giả mạo, giả; 2. (*ошибочность*) (sự, tính chất) sai lầm, sai, nhầm, không đúng, lệch lạc, lầm lạc

ло́жн||ый *прил.* 1. giả, man, giả tạo, giả dối, giả mạo, giả trá, không thật, man trá; ~ые показа́ния lời khai man (khai láo), lời chứng giả dối; ~ые обвине́ния lời buộc tội giả trá, lời tố điêu; 2. (*ошибочный*) sai, nhầm, nhảm, bậy, sai lầm, không đúng, lệch lạc, lầm lạc, bậy bạ; ~ые слу́хи tin nhảm (đồn bậy, đồn thất thiệt), lời hư truyền (ngoa truyền); ~ые вы́воды những kết luận sai lầm (không đúng, lệch lạc); ~ шаг hành động sai lầm, một bước lầm lạc, việc làm thiếu cân nhắc; представля́ть что́-л. в ~ом све́те giới thiệu cái gì một cách không đúng, nói về cái gì một cách xuyên tạc; идти́ по ~ому пути́ lầm đường lạc lối, hành động sai lầm, lầm lạc; ✧ ~ая скро́мность (sự) khiêm tốn giả tạo; ~ое со́лнце mặt trời giả; ~ое положе́ние tình trạng khó xử (lúng túng, bất tiện)

ложь *ж.* (lời, điều) nói dối, nói láo, dối trá, lừa dối; (*выдумка*) (điều, sự) bịa đặt, đặt điều; на́глая ~ điều nói dối trắng trợn; изобличи́ть кого́-л. во лжи vạch mặt ai nói dối (dối trá, lừa dối)

лоза́ *ж.* 1. (*ива*) (cây) liễu, miên liễu (*Salix*); 2. (*стебель*) cành mềm, cành, dây; ве́рбная ~ cành liễu; виногра́дная ~ dây nho, cành nho

лозня́к *м.* rặng liễu, rặng miên liễu

ло́зунг *м.* 1. (*призыв*) khẩu hiệu; вы́двинуть ~ đề (đưa, tung) ra khẩu hiệu; 2. (*плакат*) (tấm) khẩu hiệu, biểu ngữ, băng, băng-rôn; повеси́ть ~ treo khẩu hiệu (biểu ngữ, băng, băng-rôn)

локализа́ция *ж.* (sự) xác định vị trí, định vị, định khu, định xứ, khu trú, khu biệt

локализи́ровать(ся) *несов. и сов. см.* локализова́ть(ся)

локализова́ть *несов. и сов.* (*В*) xác định vị trí, định vị, định khu, định xứ, khu trú, khu biệt, hạn định

локализова́ться *несов. и сов.* khu trú, khu biệt, tập trung một chỗ

лока́льн||ый *прил.* (có tính chất) cục bộ, địa phương, hạn chế, hạn định; ~ая война́ chiến tranh cục bộ

лока́тор *м.* radar, rađa, máy định vị (vô tuyến định vị)

лока́ут *м.* (sự) đóng cửa nhà máy, giãn thợ đóng xưởng, thải thợ hàng loạt

локомоби́ль *м. тех.* máy lôcô, máy tự chạy

локомоти́в *м.* đầu máy xe lửa, đầu tàu, đầu máy

ло́кон *м.* mớ tóc xoăn, búp tóc quăn

ло́к||оть *м.* 1. khuỷu tay, cùi tay, cùi chỏ; чу́вство ~тя *воен.* а) (sự) giữ quan hệ đồng đội; б) *перен.* tình đồng đội; 2. (*старинная мера длины*) đơn vị đo chiều dài cổ (*bằng 0,5 m*); ✧ бли́зок ~ да не укуси́шь *погов.* ≅ trông tưởng bở mà không xơi được

локтев||о́й *прил. анат.* (thuộc về) khuỷu tay, cùi tay; ~а́я кость xương trụ; ~ сустав khớp khuỷu

лом I *м.* (*орудие*) xà beng, choòng, gậy sắt

лом II *м. собир.* vụn, mảnh vụn; желе́зный ~ sắt vụn

лома́ка *м. и ж. разг.* người õng ẹo (nũng nịu, uốn éo), cây điệu

ло́ман||ый *прил.* 1. bị gãy; 2. (*о речи*) trại, trọ trẹ, lơ lớ, sai giọng; говори́ть на ~ом ру́сском языке́ nói trọ trẹ (nói trại, nói lơ lớ) tiếng Nga, nói tiếng Nga sai giọng; ✧ ~ая ли́ния *мат.* đường gấp khúc; chiết tuyến (*уст.*)

лома́нье *с.* (*кривлянье*) (sự) õng ẹo, làm điệu, uốn éo, làm bộ

лом||а́ть, слома́ть (*В*) 1. bẻ, bẻ (làm) gãy, đánh (đập, làm) vỡ; (*портить*) làm hỏng; (*сносить*) dỡ, phá; ~ па́льцы bẻ khục, bẻ cục; ~ дом dỡ (phá) nhà; 2. *тк. несов.* (*добывать*) khai thác, khao, lấy; ~ ка́менный у́голь khao than đá; ~ ка́менную соль khai thác muối mỏ; 3. *перен.* (*традиции и т. п.*) bỏ, vứt bỏ, phá bỏ, bài trừ, thủ tiêu, diệt trừ, phá huỷ, phá hoại; ~ ста́рые обы́чаи phá bỏ (bài trừ, bỏ) tục cũ; 4. *перен.* (*привычки, поведение и т. п.*) thay đổi đột ngột; ~ хара́ктер thay đổi tính tình; 5. *перен.* (*жизнь, карьеру и т. п.*) làm xấu, làm hỏng; ~ свою́ жизнь làm hỏng đời mình; 6. *перен. разг. безл.*: меня́ всего́ ~а́ет tôi nhức xương nhức cốt, toàn thân tôi ê ẩm; ✧ ~ себе́ ру́ки vật mình vật mẩy, vật mình khóc than; ~ го́лову над чем-л. nát óc (vắt óc, bóp óc, nặn óc, động não, lao tâm khổ tứ) nghĩ cái gì; ~ дурака́ а) (*лодырничать*) lười biếng, trốn việc, nằm mèo, ăn không ngồi rồi; б) (*дурачиться*) đùa tếu, nghịch ngợm; в) (*притворяться незнающим*) giả ngây giả dại; ни пе́ред ке́м ша́пки не ~ không uốn lưng quỳ gối trước ai cả

лом||а́ться, слома́ться 1. (bị) gãy, vỡ, bẻ gãy, đánh vỡ, đập vỡ; (*портиться*) (bị) hỏng; игру́шки ча́сто ~а́ются đồ chơi thường bị hỏng; 2. *тк. несов.* (*быть ломким, хрупким*) dễ gãy, dễ vỡ; э́ти пласти́нки ~а́ются những đĩa hát này dễ vỡ; 3. *перен.* (*о традиции*

и т. п.) (bị) bỏ, vứt bỏ, phá bỏ, bài trừ, thủ tiêu, diệt trừ, phá huỷ, phá hoại; ~áлся стáрый вековóй обы́чай tục lệ cổ lâu đời đã bị xoá bỏ (vứt bỏ); 4. *перен.* (*о характере и т. п.*) thay đổi đột ngột; (*утрачивать волю к сопротивлению*) nản chí, mất ý chí, suy sụp tinh thần, thất vọng hoàn toàn; 5. *перен.* (*о жизни и т. п.*) xấu đi, hỏng đi; 6. *тк. несов. перен.* (*о голосе*) vỡ tiếng; 7. *тк. несов.* (*кривляться*) õng ẹo, nũng nịu, làm điệu, uốn éo, làm bộ; 8. *тк. несов.* (*упрямиться*) làm kiểu cách, từ chối điệu (*để người khác phải cầu xin*)

ломба́рд *м.* nhà cầm đồ, nhà vạn bảo; сдать что́-л. в ~ cầm (cầm cố, đợ, cầm đợ) cái gì

ломба́рдн||ый *прил.* (thuộc về) nhà cầm đồ, cầm cố; ~ая квита́нция biên lai cầm cố (cầm đồ)

ло́мберный *прил.*: ~ стол bàn đánh bài

ломи́ть *несов.* 1. (*В*) bẻ, bẻ (làm) gãy, đánh (đập, làm) vỡ; 2. *разг.* (*лезть напролом*) xông (lao, ùa, ập) tới; 3. *безл.* (*болеть*) đau, nhức, ê ẩm, bị đau; у меня́ ло́мит поясни́цу tôi bị đau ở vùng thắt lưng; 4. *разг.* (*назначать высокую цену*) nói thách, đòi giá cắt cổ

ломи́ться *несов.* 1. (от *Р*) (bị) chật ních, chật cứng; (*о фруктовых деревьях*) trĩu xuống; сундуки́ ло́мятся от вещей ру́ong hòm chật ních (chật cứng) đồ đạc; дере́вья ло́мятся от плодо́в cây cối trĩu quả (trĩu xuống vì sai quả); 2. *разг.* cố ập (xông) vào; ~ в дверь dộng vỡ cửa ập vào, đập cửa xông vào; ✧ ~ в откры́тую дверь điều đã rõ còn gân cổ chứng minh

ло́мк||а *ж.* 1. (sự) bẻ gãy, làm gãy, đánh vỡ, đập vỡ, làm vỡ; (*разрушение*) (sự) phá bỏ, phá huỷ, phá vỡ; (*перемена*) (sự) thay đổi; ~ стáрого бы́та phá bỏ (vứt bỏ, phá vỡ) lối sống cũ; ~ хара́ктера thay đổi tính tình; 2. *обыкн. мн.* (*место, где производится добыча камня*) nơi khai thác, mỏ; мра́морные ~и mỏ (nơi khai thác) đá cẩm thạch; 3. *разг.* (*недомогание*) (sự) khó chịu trong người; (*у наркомана*) cơn nghiện, cơn đói thuốc, cơn vật vã thèm ma tuý

ло́мкий *прил.* dễ vỡ, dễ gãy, giòn

ло́мкость *ж.* (tính chất, độ) dễ vỡ, dễ gãy, giòn

ломови́к *м. см.* ломово́й 2

ломов||о́й *прил.* 1. (để) tải hàng, chở hàng nặng; ~ извóзчик người đánh xe ngựa tải; ~áя ло́шадь ngựa tải hàng (kéo hàng nặng); 2. *в знач. сущ. м.* người đánh xe ngựa tải

ломоно́с *м. бот.* cây ông lão, tiên nhân thảo (*Clematis*)

ломо́та *ж.* (sự) đau, nhức, đau nhức, ê ẩm

ломо́ть *м.* miếng, lát; ~ хле́ба lát bánh mì; ✧ отре́занный ~ người đủ lông đủ cánh ra ở riêng

ло́мтик *м.* thẻo, rẻo, miếng nhỏ, lát mỏng

лонжеро́н *м. ав.* xà, xà cánh; *авт.* dầm dọc giá xe

ло́н||о *с. поэт. уст.* lòng; ✧ на ~е приро́ды trong lòng thiên nhiên, giữa nơi quang đãng

ло́пастный *прил.* 1. (có, có dạng) cánh, lá, tấm; ~ насóс máy bơm cánh quạt; 2. *бот.* (có) thuỳ; ~ лист lá có thuỳ

ло́пасть *ж.* 1. (*мельничного, судового колеса*) cánh, lá, tấm; (*весла*) bản (lá, mái) chèo, lá chầm; (*турбины*) cánh; ~ винта́ cánh chân vịt (chong chóng); 2. *бот.* thuỳ

лопа́т||а *ж.* xẻng, mai, thuổng, xuổng; ✧ де́ньги загреба́ть ~ой ≅ tiền vào như nước; tiền dòng, bạc chảy (*погов.*)

лопа́тк||а *ж.* 1. xẻng con; 2. *анат.* xương bả vai, bả vai, xương vai; ✧ положи́ть кого́-л. на о́бе ~и а) (*в борьбе*) vật ngửa ai phơi bụng ra; б) *перен.* thắng (ăn đứt, hơn hẳn, thắng dứt điểm) ai; во все ~и rất nhanh, nhanh như cắt

ло́пать *несов. груб.* hốc, tọng, ngốn, xục, đớp (*прост.*)

ло́паться, ло́пнуть 1. (bị) vỡ, nứt, rạn, nứt rạn, toạc ra, bục ra; (*о нарыве*) vỡ mủ; (*о верёвке, струне и т. п.*) (bị) đứt; (*о пузыре*) (bị) vỡ, nổ; (*о велосипедной камере и т. п.*) (bị) nổ; 2. *перен. разг.* (*терпеть крах*) (bị) thất bại, đổ vỡ, phá sản, vỡ nợ; ✧ ~ от жи́ра béo quay (múp, phệ, nung núc); ~ от сме́ха cười vỡ bụng (như nắc nẻ, bò kềnh bò càng); моё терпе́ние ло́пнуло tôi không chịu (không nhịn) được nữa; хоть ло́пни! cố thế nào cũng không được!; ло́пнуть от за́висти thèm chết đi được, chết thèm, ghen chết đi được, chết ghen; ло́пнуть со злости tức điên người lên, tức chết đi được, chết tức

ло́пнуть *сов. см.* ло́паться

лопота́ть *несов. разг.* 1. (*о ребёнке*) nói bập bẹ, bi bô, thỏ thẻ; (*несвязно говорить*) nói ấp úng, lúng búng; (*бормотать*) làu bàu, càu nhàu; 2. *перен.* thì thầm, rì rầm

лопоу́хий *прил. разг.* 1. (có) tai to, tai vểnh; 2. (*простоватый*) khờ, ngố, khờ khạo, ngốc nghếch, ngây ngô

лопу́х *м. бот.* (cây) ngưu bàng (*Arctium*)

лорд *м.* lord, huân tước, nhà quý tộc (*ở Anh*); пала́та ~ов viện quý tộc (nguyên lão), thượng nghị viện

лорне́т *м.* kính nhòm, kính cầm tay

лорни́ровать *несов. и сов. уст.* (*В*) nhòm

лоротделе́ние *с. мед.* khoa tai mũi họng

лосево́дство *с.* (nghề, ngành) nuôi hươu sừng tấm

лоси́на *ж.* 1. (*кожа*) da hươu sừng tấm; 2. (*мясо*) thịt hươu sừng tấm

лоси́новый *прил. см.* лоси́ный 2

лоси́н||ый *прил.* 1. (thuộc về) hươu sừng tấm, nai alces; ~ые рога́ gạc hươu sừng tấm, sừng nai alces; 2. (*из кожи лося*) (bằng) da hươu sừng tấm

лоск *м.* 1. (*блеск*) (sự) bóng, bóng lộn, choáng lộn, bóng láng; наводи́ть ~ на что́-л. đánh bóng vật gì; 2. *перен.* vẻ hào nhoáng (choáng lộn), nước sơn, mã, mẽ; э́то то́лько вне́шний ~ đó chỉ là vẻ hào nhoáng (vẻ choáng lộn, nước sơn) bề ngoài mà thôi, đó chỉ là mã (mẽ) ngoài mà thôi

лоску́т *м.* (*мн.*: ~ья) mẩu vụn, mảnh, miếng, mụn, vụn

лоску́тн||ый *прил.* (bằng) mẩu vụn, mảnh, miếng, mụn, vụn; ~ая те́хника kỹ thuật ghép mẩu vụn (ghép mảnh)

лосни́ться *несов.* bóng, bóng lộn, bóng lên; ~ от жи́ра bóng mỡ, bóng lên vì mỡ

лососёвые *мн. зоол.* họ Cá hồi (*Salmonidae*)

лососёв||ый *прил.* (thuộc về) cá hồi; ~ая икра́ trứng cá hồi

лосо́сина *ж.* thịt cá hồi

лосо́сь *м.* cá hồi (*Salmo*)

лось *м.* hươu sừng tấm, nai alces (*Alces alces*)

лосьо́н *м.* lotion, nước dưỡng da

лот I *м. мор.* (*механический*) máy đo độ sâu (*của biển*); (*ручной*) quả xông, dây dò nước; броса́ть ~ ném quả xông đo biển

лот II *м.* (*мера веса*) lot (*đơn vị đo lường Nga bằng 12,8 gram*)

лот III *м. эк.* (*партия товара*) lot, lô, lô hàng (*đưa ra đấu giá*)

лотере́йный *прил.* (thuộc về) xổ số; ~ биле́т vé xổ số

лотере́||я *ж.* (cuộc) xổ số; разы́грывать в ~ю xổ số, chơi xổ số

лото́ *с. нескл.* loto, lôtô; игра́ть в ~ đánh loto

лото́к *м.* 1. (*разносчика*) mẹt bày hàng; (*прилавок*) quầy hàng; 2. (*жёлоб*) ống máng, ống xối, máng

ло́тос *м.* (cây) sen (*Nelumbo*); цвето́к ~а hoa sen, liên hoa; семена́ ~а hạt sen

ло́тосовый *прил.* (thuộc về) sen; ~ сте́бель ngó sen

лото́чник *м.* người bán hàng rong

лох I *м. бот.* cây nhót (*Elaeagnus*)

лох II *м. разг.* ngố, kẻ ngờ nghệch (ngốc nghếch, dễ bị lừa đảo)

лоха́н||ка *ж. см.* лоха́нь; ✧ по́чечная ~ *анат.* bể thận; воспале́ние по́чечных ~ок *мед.* (chứng) viêm bể thận

лоха́нь *ж.* chậu (máng, thùng) gỗ; (*для стирки*) chậu (máng) giặt

лохма́тить *несов. разг.* (*В*) làm bù (xù, bù xù, rối bù)

лохма́титься *несов. разг.* (bị) rối bù, bù xù, xù lên

лохма́тый *прил.* 1. xù lông; 2. (*непричёсанный*) bù, xù, bù xù, rối bù, bờm xờm, bờm thờm, bờm bợp, đầu bù tóc rối

лохмо́тья *мн.* quần áo rách mướp, áo quần rách bươm; (*клочья*) miếng giẻ

лохотро́н *м. разг.* (thủ đoạn, tổ chức, vụ) lừa đảo

лохотро́нщик *м. разг.* kẻ chuyên nghề lừa đảo

ло́ция *ж. мор.* cẩm nang (tập bản đồ) hoa tiêu

ло́цман *м.* hoa tiêu, người dẫn tàu

ло́цманский *прил.* (thuộc về) hoa tiêu, người dẫn tàu

ло́цманство *с.* (nghề) hoa tiêu, dẫn tàu

лошади́н||ый *прил.* 1. (thuộc về) ngựa; 2. (*похожий на лошадь*) (giống) ngựa; ~ое лицо́ mặt ngựa; ✧ ~ая си́ла *физ.* mã lực, sức ngựa, ngựa; ~ая до́за liều lượng rất lớn

лоша́дк||а *ж.* 1. *уменьш. к* ло́шадь; 2. (*игрушка*) ngựa gỗ; игра́ть в ~у chơi ngựa gỗ; 3. *разг.* (*человек*) người; тёмная ~ cha căng chú kiết, cha chài chú chóp, người mà tung tích (tính tình, tâm địa) chưa ai rõ; рабо́чая ~ người làm việc quần quật

лоша́дник *м. разг.* 1. người thích ngựa; 2. (*торговец*) lái ngựa, người buôn ngựa

ло́шад||ь *ж.* ngựa (*Equus*); на ~и cưỡi ngựa; рабо́чая ~ ngựa kéo; вьючная ~ ngựa thồ

лоша́к *м.* la (*con lai của ngựa đực và lừa cái*)

лощёный *прил.* 1. bóng, nhẵn, láng; 2. *перен.* hào nhoáng, choáng lộn

лощи́на *ж.* chỗ trũng, trũng sâu

лоя́льно (một cách) trung thực, đúng mực

лоя́льность *ж.* (tính, thái độ) trung thực, đúng mực, tỏ ra trung thành

лоя́льный *прил.* trung thực, đúng mực, tỏ ra trung thành

луб *м.* libe, sợi vỏ cây

лубо́к *м.* 1. *мед.* nẹp, thanh nẹp, nẹp máng, nẹp bất động; накла́дывать ~ на ру́ку đặt nẹp cánh tay, bó tay gãy; 2. (*доска*) bản gỗ khắc; 3. (*картинка*) tranh khắc dân gian, tranh dân gian, tranh tết, tranh gà, tranh lợn, tranh điệp

лубо́чн||ый *прил.*: ~ая карти́нка *см.* лубо́к 3; ~ая литерату́ра (loại) sách đại chúng, văn chương đại chúng

лубяно́й *прил.* 1. (bằng) libe, sợi vỏ cây; 2. (*имеющий волокно*) có sợi

луг *м.* nội cỏ, đồng cỏ

лугово́дство *с.* (ngành, nghề) trồng cỏ thức ăn gia súc

лугово́й *прил.* (thuộc về) nội cỏ, đồng cỏ

лудди́зм *м. ист.* phong trào (chủ trương) thợ phá máy (*hồi thế kỷ 18-19*)

лудди́сты *мн.* (*ед.* лудди́ст *м.*) *ист.* (những) thợ phá máy (*hồi thế kỷ 18-19*)

луди́льщик *м.* thợ mạ (tráng) thiếc

луди́ть *несов.* mạ (tráng) thiếc

лу́ж||а *ж.* vũng nước, hũm; ✧ сесть в ~у bị hố, bị tẽn tò, bị bẽ mặt, bị tẽn mặt, bị xấu hổ

лужа́йка *ж.* bãi cỏ

луже́ние *с.* (sự) mạ thiếc, tráng thiếc, bọc thiếc

лужён||ый *прил.* (được) mạ thiếc, tráng thiếc, bọc thiếc; ✧ ~ая гло́тка, ~ое го́рло *груб.* to họng, họng oang oang như pháo lệnh; ~ желу́док *груб.* bao tử đà điểu, kẻ bạo ăn bạo uống

лу́з||а *ж.* lỗ (*bàn bi-da*); загоня́ть шар в ~у đẩy hòn bi-da vào lỗ

лук I *м.* 1. (*растение*) (cây) hành, hành tây, hành ta, hành hương (*Allium*); 2. *собир.* hành; зелёный ~ hành lá

лук II *м.* (*оружие*) (chiếc) cung

лука́ *ж.* 1. (*реки*) cung sông, khúc uốn của sông; (*дороги*) cung đường, khúc uốn của đường, khúc cua, khúc quẹo; 2. (*седла*) mỏ yên

лука́вец *м. разг.* tay láu lỉnh, người đa mưu

лука́вить, слука́вить láu lỉnh, bày mưu, dùng mưu, dùng kế; (*притворяться*) giấu giếm, vờ vĩnh

лука́во *нареч.* (một cách) láu lỉnh, ranh mãnh

лука́вость *ж.* (tính) láu lỉnh, ranh mãnh

лука́вство *с.* 1. (tính, sự) láu lỉnh, ranh mãnh, xảo quyệt; 2. (*задор*) (tính) tinh nghịch, vui vẻ, nhí nhảnh

лука́вый *прил.* 1. láu, láu lỉnh, láu cá, ranh mãnh, ma mãnh, tinh ranh; (*коварный*) xảo quyệt, tinh ma, tinh quái, thâm hiểm; 2. (*задорный*) tinh nghịch, vui vẻ, nhí nhảnh

лу́ковица *ж.* 1. *бот., анат.* hành; ~ ао́рты hành động mạch chủ; 2. (*головка лука*) củ hành

лу́ковичные *мн. бот.* cây thân hành

лу́ковичн||ый *прил.* (có) thân hành; ~ые расте́ния cây thân hành

лу́ковый *прил.* (thuộc về) hành

луко́шко *с.* giỏ, làn, lẵng, đệp

лук-поре́й *м. бот.* (cây) poireau, poarô, tỏi tây (*Allium porrum L.*)

луна́ *ж.* trăng, mặt trăng, nguyệt cầu, cung trăng; cung nga, cung Quảng, chị Hằng (*поэт.*); ông giăng, ông trăng (*дет.*); по́лная ~ trăng tròn, trăng rằm

лу́на-па́рк *м.* công viên du hý (giải trí)

лунати́зм *м. мед.* (chứng) mộng du, miên hành, ngủ đi rong

луна́тик *м.* người mộng du (miên hành)

лунати́ческ||ий *прил.* (thuộc về) mộng du, miên hành

лу́нка *ж.* 1. (*углубление*) chỗ trũng, chỗ hõm, hố nông; (*отверстие*) lỗ; 2. *анат.* lỗ chân răng

лу́нник *м.* tên lửa phóng lên mặt trăng

лу́нн||ый *прил.* (thuộc về) trăng, mặt trăng, nguyệt cầu; ~ свет ánh trăng; ~ диск vừng trăng, gương trăng; ~ое затме́ние nguyệt thực; ~ая ночь đêm trăng; ~ календа́рь âm lịch; ~ ме́сяц tháng âm lịch; ✧ ~ ка́мень lam bảo thạch, thanh ngọc, đá ánh trăng

луномоби́ль *м. см.* луноход

луноход *м.* lunokhôt, xe tự hành trên mặt trăng

лунь *м.* (*птица*) diều mướp (*Circus*); ✧ седо́й как ~ đầu tóc bạc phơ

лу́па *ж.* kính lúp

лупи́ть, облупи́ть, отлупи́ть (*В*) 1. *сов.* облупи́ть (*очищать от шелухи*) bóc (lột, tước) vỏ; 2. *сов.* отлупи́ть *разг.* (*бить*) đánh, đập, nện, dần, khiển, choảng; 3. (*дорого брать с кого-л.*) nói thách, bóc ghê quá, bán quá đắt, đòi quá nhiều tiền; ~ втри́дорога bán giá cắt cổ

лупи́ться *несов. разг.* (*о коже*) tróc, lột; (*о краске*) tróc, bong ra; у него́ лупи́тся лицо́ da mặt nó bị tróc

лупогла́зый *прил. разг.* (có) mắt lồi, mắt ốc nhồi

луч *м.* 1. tia, tia sáng, quang tuyến; со́лнечный ~ tia mặt trời, tia nắng, ánh dương quang; ~ све́та tia sáng, quang tuyến; 2. *перен.* tia, ánh; ~ наде́жды tia hy vọng; в ~а́х сла́вы trong ánh vinh quang; 3. *мн.*: ~и́ *физ.* tia, chùm; косми́ческие ~и́ tia vũ trụ; рентге́новские ~и́ tia roentgen (rơngen), X quang; радиоакти́вные ~и́ tia phóng xạ; ✧ расходи́ться ~а́ми toả tròn theo hình tia, toả tia

лучев||о́й *прил.* l. *физ.* (thuộc về) bức xạ, phóng xạ, phát xạ; 2. (*расходящийся лучами*) toả tia, toả tròn, xoè nan quạt, (có) hình tia; ✧ ~а́я кость *анат.* xương quay; ~а́я боле́знь bệnh phóng xạ

лучеза́рность *ж.* (sự) chói lọi, xán lạn, rực rỡ, sáng ngời

лучеза́рный *прил.* chói lọi, xán lạn, rực rỡ, sáng ngời, sáng rực, sáng chói, rực rỡ hào quang

лучеиспуска́ние *с. физ.* (sự) bức xạ, phóng xạ, phát xạ, phát quang

лучеиспуска́тельный *прил.* bức xạ, phóng xạ, phát xạ, phát quang

лучеобра́зный *прил.* (có) dạng tia

лучепреломле́ние *с. физ.* (sự) khúc xạ

лучи́н||а *ж.*, **~ка** *ж.* 1. (que) đóm; щепа́ть ~у chẻ đóm; 2. (*для освещения избы*) đóm, đuốc

лучи́ст||ый *прил.* 1. sáng, toả sáng, rực sáng, phát quang; ~ые глаза́ đôi mắt rực sáng; 2. *физ.* (thuộc về) bức xạ, phóng xạ, phát xạ; ~ая эне́ргия năng lượng bức xạ (phóng xạ)

лу́чник *м.* 1. *ист.* lính bắn cung; 2. *спорт.* vận động viên bắn cung

лу́чше 1. (*сравнит. ст. прил.* хоро́ший *и нареч.* хорошо́) tốt (khá, hay, giỏi) hơn; ~ всего́ tốt hơn cả, tốt hơn hết, tốt nhất; 2. *в знач. сказ. безл.* đỡ (khá) hơn; больно́му сего́дня ~ hôm nay người bệnh đỡ (khá) hơn; 3. *в знач. частицы* tốt hơn, giá... thì tốt hơn, chẳng thà... còn hơn, thà... còn hơn là; вам ~ подожда́ть anh đợi thì tốt hơn; вам бы ~ уйти́ giá anh đi đi thì tốt; ~ не спра́шивай! cậu đừng hỏi thì tốt hơn!, tốt hơn mày đừng hỏi!; ~ ме́ньше да ~ thà ít mà tốt; ✧ тем ~ càng tốt, càng hay; тем ~ для него́ càng tốt cho nó; как мо́жно ~ cố làm sao tốt nhất, cố làm cho thật tốt, cố gắng làm sao càng tốt càng hay

лу́чш||ий *прил.* 1. (*сравнит. ст. прил.* хоро́ший) tốt (khá, hay, giỏi) hơn; 2. (*превосх. ст. прил.* хоро́ший) tốt (khá, hay, giỏi) nhất, ưu tú, ~ие студе́нты những sinh viên ưu tú (giỏi nhất); ~его́ со́рта loại tốt nhất, thượng hảo hạng, thượng thặng; 3. *в знач. сущ. с.*: ~ее cái tốt hơn; измени́ться к ~ему thay đổi tốt hơn; за неиме́нием ~его vì không có cái tốt hơn; всё к ~ему mọi việc chuyển thành tốt hơn; ✧ в ~ем слу́чае may lắm thì..., có giỏi lắm thì..., trong trường hợp tốt nhất thì...; всего́ ~его! chúc mọi sự tốt lành!, chúc vạn sự như ý!

лущи́ть *несов.* (*В*) 1. bóc vỏ; (*кукурузу*) tẽ, lẩy; (*семечки*) cắn vỏ; (*рис*) cắn trấu; 2. *с.-х.* xới, xới đất, vun xới; ~ дёрн xới lớp đất cỏ

лы́ж||и *мн.* (*ед.* лы́жа *ж.*) (đôi) ski, thanh gỗ trượt tuyết, ván trượt; (*у самолёта*) chân trượt, tấm trượt; ходи́ть на ~ах trượt tuyết; во́дные ~ *спорт.* (môn) trượt ván, lướt ván

лы́жни||к *м.*, **~ца** *ж.* người (vận động viên) trượt tuyết

лы́жн||ый *прил.* (thuộc về) trượt tuyết; ~ спорт (môn) thể thao trượt tuyết; ~ костю́м (bộ) quần áo trượt tuyết; ~ые боти́нки giày trượt tuyết; ~ые го́нки (cuộc) thi trượt tuyết; ~ кросс (cuộc) thi việt dã trượt tuyết;

лы́жн||я *ж.* đường trượt, vết trượt; прокла́дывать ~ю mở đường trượt (vết trượt)

лы́к||о *с.* libe, sợi vỏ cây; ✧ не вся́кое ~ в стро́ку *погов.* không nên bất cứ lỗi lầm nào cũng ghép tội; он ~а не вя́жет nó say mèm (say bí tỉ); он не ~ом шит nó chẳng ngốc đâu (chẳng dại dột gì); во́лчье ~ *бот.* (cây) ô dược, dây dầu đắng (*Daphne mezereum*)

лысе́ть, облысе́ть (bị) hói, sói

лы́сина *ж*, (chỗ) hói, sói

лысу́ха *ж. зоол.* (chim) sâm cầm (*Fulica atra*)

лы́сый *прил.* hói, sói, hói đầu, hói trán

ль *см.* ли

львёнок *м.* sư tử con

льви́н||ый *прил.* (thuộc về) sư tử; ✧ ~ая до́ля phần lớn nhất (to nhất, tốt nhất); ~ зев *бот.* (cây) hoa mõm chó, cheo hèo, kim ngư thảo (*Antirrhinum*)

льви́ца *ж.* 1. sư tử cái; 2. *разг.* (*о женщине*) người đàn bà kiêu sa

льго́т||а *ж.* (khoản, món) ưu đãi, chiếu cố; ~ы для многоде́тных матере́й những khoản ưu đãi đối với các bà mẹ đông con

льго́тник *м.* người được ưu đãi

льго́тн||ый *прил.* (có) ưu đãi, chiếu cố; ~ срок thời hạn đặc biệt (có chiếu cố); ~ая цена́ giá ưu đãi; ~ые усло́вия những điều kiện ưu đãi

льди́на *ж.* tảng băng

льново́д *м.* người trồng lanh

льново́дство *с.* (nghề, ngành) trồng lanh

льново́дческий *прил.* (thuộc về) trồng lanh; ~ райо́н vùng trồng lanh

льнокомба́йн *м.* máy liên hợp thu hoạch lanh

льнокомбина́т *м.* nhà máy liên hợp làm lanh

льнообраба́тывающ||ий *прил.*: ~ая промы́шленность công nghiệp chế biến lanh

льнопряде́ние *с.* (sự) kéo sợi lanh

льнопряди́льн||ый *прил.*: ~ая фа́брика xưởng kéo sợi lanh

льнотрепа́лка *ж.* máy đập lanh

льноубо́рочн||ый *прил.*: ~ая маши́на máy thu hoạch lanh

льночеса́лка *ж.* máy chải lanh

льнуть, прильну́ть (к *Д*) 1. dán (dính, bám) vào; (*прижиматься*) áp người (dựa, áp sát) vào; 2. *тк. несов. перен.* (*испытывать влечение*) say mê, đam mê, ham thích; 3. *тк. несов. перен.* (*искать сближения*) lân la, xun xoe, lấy lòng

льнян||о́й *прил.* 1. (thuộc về) lanh; (*из волокна льна*) (bằng) sợi lanh; ~ое ма́сло dầu lanh; 2. (*о цвете волос*) vàng nhạt

льстец *м.* kẻ xu nịnh (bợ đỡ, nịnh hót); (*о придворном*) nịnh thần

льсти́во *нареч.* (một cách) nịnh, xu nịnh, nịnh bợ; ~ улыба́ться cười nịnh

льсти́в||ый *прил.* xu nịnh, nịnh bợ, bợ đỡ, nịnh hót, nịnh nọt; ~ челове́к người xu nịnh (bợ đỡ, nịnh hót); ~ые ре́чи lời lẽ tâng bốc (nịnh bợ, nịnh hót, xu nịnh)

льст||ить, польсти́ть (*Д*) 1. nịnh, hót, xu nịnh, nịnh bợ, nịnh hót, nịnh nọt, phỉnh nịnh, bợ đỡ; 2. (*быть приятным*) làm thích thú (hài lòng, khoái chí, êm tai, đẹp mắt); э́то ему́ ~ит cái đó làm nó khoái (thích) lắm; ~ самолю́бию mơn trớn lòng tự ái; ✧ ~ себя́ наде́ждой tự an ủi mình bằng hy vọng

лэпто́п *м. информ.* máy laptop, máy tính xách tay

люб *в знач. сказ., разг.*: он мне ~ tôi thích anh ấy, tôi quý nó

любвеобúльн||ый *прил.* đa tình, nồng nàn yêu thương; ~oe сéрдце trái tim đa tình; ~ человéк người đa tình

любéзничать *несов.* (с *Т*) *разг.* tán tỉnh, nói ngọt, ve vãn, tán, lơn, ve

любéзно *нареч.* (một cách) nhã nhặn, lịch sự, lịch thiệp, dễ mến

любéзност||ь *ж.* 1. (sự, tính) nhã nhặn, lịch sự, lịch thiệp, dễ mến; nhã ý, thịnh tình; лицемéрная ~ (sự, tính) thớ lợ; 2. *мн.*: ~и (*комплименты*) lời tán tụng (tán dương, tán tỉnh); 3. (*одолжение*) (sự) làm ơn, giúp đỡ; окажúте ~..., не откажúте в ~и... anh làm ơn..., xin chị làm ơn..., xin anh..., nhờ chị...

любéзн||ый *прил.* nhã nhặn, lịch sự, lịch thiệp, dễ mến; ✧ бýдьте ~ы xin làm ơn, nhờ anh/chị làm ơn

любúм||ец *м.*, **~ица** *ж.* người được yêu mến; (*о животным*) con vật yêu mến

любúмчик *м. разг.* người được ái mộ (yêu mến, yêu chuộng); (*о ребёнке*) con cưng

любúм||ый *прил.* 1. (được) yêu mến, yêu quý, yêu dấu, thân yêu; 2. (*предпочитаемый*) (được) ái mộ, ưa thích, yêu mến, ưa chuộng, yêu chuộng; ~oe занятие công việc ưa thích; 3. *в знач. сущ. м.* người yêu, ý trung nhân, tình nhân, tình lang; (*обращение*) anh yêu dấu; *в знач. сущ. ж.* ~ая người yêu, ý trung nhân, tình nhân, tình nương; (*обращение*) em yêu dấu

любúстóк *м.* cây cần núi (*Levisticum officinale*)

любúтел||ь *м.* 1. người ham thích (hâm mộ, ưa chuộng); ~ мýзыки người yêu nhạc (thích âm nhạc); ~ футбóла người thích (hâm mộ, mê) bóng đá; быть большúм ~ем чего-л. rất ham thích (ưa chuộng) cái gì; 2. (*непрофессионал*) người chơi (chơi nghiệp dư), tài tử, amateur; фотóграф-~ người chơi máy ảnh, tài tử nhiếp ảnh

любúтельский *прил.* nghiệp dư, không chuyên nghiệp; ~ спектáкль buổi diễn kịch nghiệp dư

любúтельство *с.* (hoạt động, chơi) nghiệp dư, tài tử

любúть *несов.* (*В*) 1. yêu, thương, yêu mến, yêu dấu, yêu đương, yêu thương; ~ своúх детéй yêu (thương) con, yêu mến (yêu dấu, yêu thương) con cái; ~ свою́ рóдину yêu tổ quốc (quê hương); 2. (*чувствовать склонность к чему-л.*) thích, yêu, mê, ái mộ, ham thích, ham mê, hâm mộ, say mê; ~ читáть thích đọc, ham thích đọc sách; ~ мýзыку yêu (thích, mê) nhạc, ham thích (say mê) âm nhạc; ✧ лю́бишь катáться, люби́ и сáночки возúть *посл.* ≅ muốn ăn cá phải thả câu; muốn ăn hét phải đào giun; muốn ăn lúa thì tìm giống; muốn ăn thì lăn vô bếp

лю́бо *нареч. в знач. сказ. безл. разг.*: ~ смотрéть на кого́-л., что́-л. nhìn ai, cái gì mà nở gan nở ruột (vui sướng trong lòng); ✧ не ~, не слýшай không thích thì đừng nghe

любова́ние *с.* (sự) ngắm, ngắm nhìn, ngắm nghía

любова́ться, полюбова́ться (*Т*, на *В*) ngắm, ngắm nhìn, thưởng ngoạn, ngắm nghía; ~ природóй ngắm nhìn (thưởng ngoạn) thiên nhiên; ~ на себя́ в зéркало ngắm nghía mình trong gương; полюбýйтесь на негó! *ирон.* đấy, anh hay xem nó tệ đến thế nào!; nó như thế đấy, rõ đẹp mặt chưa!

любóвни||к *м.*, **~ца** *ж.* nhân tình, nhân ngãi, tình nhân, người tình; bồ, bồ bịch (*разг.*); молóденькая ~ца bồ nhí (*разг.*)

любóвно *нареч.* (một cách) ân cần, âu yếm, chu đáo, trìu mến

любóвн||ый *прил.* 1. (thuộc về) ái tình, tình yêu, luyến ái; ~oe письмó thư tình, tình thư; ~ взгляд (cái) nhìn tình tứ; ~oe приключéние chuyện tình éo le, tình sử; 2. (*заботливый*) ân cần, âu yếm, chu đáo, trìu mến; ~oe отношéние thái độ đối xử ân cần (trìu mến, chu đáo)

люб||óвь *ж.* 1. tình yêu, ái tình, tình ái, luyến ái, ái ân, ân ái, tình; свобóдная ~ luyến ái tự do, tự do luyến ái; материнская ~ tình mẹ, tình mẫu tử; ~ к рóдине lòng yêu nước, tình yêu tổ quốc, lòng ái quốc; пéрвая ~ mối tình đầu; он моя́ пéрвая ~ anh ấy là người yêu đầu tiên của tôi; женúться по ~ви lấy nhau vì tình (vì tình yêu); 2. (*склонность, влечение*) (sự) ham mê, đam mê, ham thích, say mê, yêu; ~ к искýсству yêu (ham mê, ham thích) nghệ thuật; дéлать что́-л. с ~óвью say mê (ham mê) làm việc gì ; ✧ из ~ви к искýсству chỉ vì ham thích mà làm thôi

любозна́тельность *ж.* (lòng, tính) hiếu học, ham hiểu biết, ham học hỏi, cầu tiến

любозна́тельн||ый *прил.* hiếu học, ham học, ham hiểu biết, ham học hỏi, cầu tiến; быть ~ым hiếu học, ham hiểu biết, cầu tiến

любóй *прил.* 1. bất cứ, bất kỳ, bất kể, vô luận, bất luận; в ~ день bất cứ (bất kỳ, bất kể, vô luận) ngày nào; 2. *в знач. сущ. м.* bất cứ (bất kỳ, bất kể, vô luận) người nào, bất cứ (bất kỳ, bất kể, vô luận) con nào, bất cứ (bất kỳ, bất kể, vô luận) cái nào; ~ из вас bất cứ người nào trong số các anh

любопы́тно 1. *нареч.* (*интересно*) (một cách) thú vị; (*странно*) (một cách) lạ lùng, kỳ lạ; 2. *в знач. сказ. безл.* hay thật, thú vị thật, lạ thật; ~, что никтó не замéтил егó лa thật, chẳng ai nhìn thấy nó cả

любопы́тн||ый *прил.* 1. tò mò, hiếu kỳ, tọc mạch, thóc mách; 2. (*интересный*) thú vị, đáng chú ý, hay; ~oe собы́тие sự kiện thú vị (đáng chú ý); он человéк ~ ông ấy là một con người thú vị (rất hay, rất lạ); 3. *в знач. сущ. м.* người tò mò

любопы́тство *с.* (tính) tò mò, hiếu kỳ, tọc mạch, thóc mách

любопы́тствовать *несов.* (tỏ ra) tò mò, hiếu kỳ, tọc mạch, thóc mách

лю́бящ||ий *прил.* yêu, yêu mến, yêu dấu; ~ая мать mẹ yêu con; ~ие супрýги cặp vợ chồng yêu (yêu mến) nhau

люд *м. собир. разг.* đám đông người, dân chúng; dân, giới; собрáлся ~ на плóщади đám đông người (dân chúng) tụ tập trên quảng trường; рабóчий ~ dân thợ thuyền, giới công nhân; деловóй ~ giới kinh doanh (doanh nhân); театрáльный ~ giới sân khấu

лю́д||и *мн.* những người, người ta, người đời, người; (*народ*) dân chúng, nhân dân, dân; на ýлице мнóго ~ей trên đường phố đông (nhiều) người; ~ дóброй вóли những người trung thực (có thiện chí); молоды́е ~ а) (*юноши*) những chàng trai; б) (*молодёжь*) thanh niên, giới trẻ, tuổi trẻ; ~ нáуки (giới) các nhà khoa học; dân khoa học (*разг.*); ~ искýсства giới nghệ sĩ; dân nghệ thuật (*разг.*); рабóчие ~ giới công nhân; dân thợ thuyền (*разг.*); ~ засмею́т người đời chê cười, người ta cười cho; ✧ нá ~ях ở nơi đông người, ở chốn bàn dân thiên hạ, ở chỗ nhĩ mục quan chiêm; нá ~ях показáться xuất hiện ở chỗ đông người; вы́йти в ~ thành đạt, thành danh, leo lên bước thang danh vọng, công thành danh toại; жить в ~ях *уст.* đi ở; уйти́ в ~ *уст.* tha phương cầu thực, rời nhà đi kiếm sống ở xa; вы́вести кого́-л. в ~ *уст.* giúp ai thành đạt

лю́дно *безл. в знач. сказ.* đông (nhiều) người; на у́лицах ~ trên các đường phố đông (nhiều) người

лю́дн||ый *прил.* 1. (*с большим населением*) đông dân; ~ го́род thành phố đông dân; 2. (*многолюдный*) đông đúc, đông người, đông đảo, tấp nập, nhộn nhịp, rộn rịp, đông; ~ая у́лица đường phố đông đúc (tấp nập, nhộn nhịp); ~ое ме́сто chỗ đông người, nơi đông đúc

людое́д *м.* kẻ ăn thịt người

людое́дство *с.* (sự) ăn thịt người

людска́я *ж. уст.* buồng gia nhân

людск||о́й *прил.* (thuộc về) người; род ~ loài người, nhân loại; ~и́е поте́ри в боя́х (những) thiệt hại về người trong chiến đấu

люк *м.* cửa nắp, cửa sập; (*на улице*) nắp cống; бо́мбовый ~ cửa thả bom

люкс I *м. физ.* lux (*đơn vị đo độ sáng*)

люкс II *прил.* lux, luých, thượng hạng, tốt nhất, sang nhất, xịn

лю́кс||овский, ~овый *прил. разг. см.* люкс II

лю́лька *ж.* 1. (cái) nôi; 2. *стр.* sàn treo

люмба́го *м. мед.* (chứng) đau lưng, đau thắt lưng

лю́мен *м. физ.* lumen (*đơn vị quang thông*)

люмина́л *м. фарм.* luminal

люминесце́нтн||ый *прил. физ.* huỳnh quang; ~ая ла́мпа đèn huỳnh quang

люминесце́нция *ж. физ.* (sự, hiện tượng) huỳnh quang

лю́мпен-пролетариа́т *м.* (tầng lớp) vô sản lưu manh, vô sản áo rách

люпи́н *м. бот.* (cây) đậu lupin (*Lupinus*)

лю́стра *ж.* đèn chùm

люстра́ция *ж.* (sự) thanh loại, thanh lọc (*ra khỏi cơ quan nhà nước*)

люстрацио́нн||ый *прил.*: ~ая поли́тика chính sách thanh loại (thanh lọc) (*những người khác chính kiến*)

лютера́нин *м.* người theo giáo phái Luther

лютера́нский *прил.* (thuộc về) giáo phái Luther

лютера́нство *с.* giáo phái Luther, thuyết Luther

лю́тик *м. бот.* (cây) mao lương (*Ranunculus*)

лю́тня *ж.* luth, đàn luýt, lư cầm, thi cầm

лю́тость *ж.* (tính) hung dữ, tàn bạo, độc ác, hung bạo

лю́т||ый *прил.* 1. hung dữ, tàn bạo, độc ác, hung bạo, bạo liệt; ~ враг kẻ thù tàn bạo (độc ác, hung bạo); 2. *перен.* (*мучительный*) đau đớn, ê chề, khổ sở; (*тяжкий*) rất nặng nề; ~ое страда́ние (nỗi) đau đớn ê chề; 3. (*сильный*) dữ dội, mãnh liệt, ác liệt; ~ая не́нависть lòng căm thù mãnh liệt (dữ dội); ~ моро́з băng giá ác liệt

люфа́ *ж.*, **лю́ффа** *ж.* 1. *бот.* (cây) mướp, mướp ngọt, mướp hương (*Luffa*); 2. xơ mướp (*để kỳ lưng*)

люце́рна *ж. бот.* (cây, cỏ) linh lang (*Medicago*)

ля *с. нескл. муз.* (nốt) la

ляга́ть, лягну́ть (*В*) đá, đá hậu, hất hậu

ляг||а́ться *несов.* hay đá, háu đá; (*лягать*) đá hậu, hất hậu; э́та ло́шадь ~а́ется con ngựa này háu đá lắm

лягну́ть *сов. см.* ляга́ть

ляг||уша́чий, ~у́шечий, ~уши́ный *прил.* (thuộc về) ếch, nhái; ~у́шечья ла́пка đùi ếch; ~у́шечья икра́ trứng ếch; ~уша́чье, ~уши́ное ква́канье tiếng ếch kêu ộp oạp

лягу́шка *ж.* ếch, nhái, ễnh ương, chẫu chàng, chàng hiu (*Ranidae*); древе́сная ~ nhái bén (*Hyla arborea*)

лягушо́нок *м.* ếch (nhái) con

ля́жка *ж. разг.* bắp đùi, bắp vế, đùi, cẳng

лязг *м.* (tiếng) loảng choảng, loảng xoảng

ля́згать, ля́згнуть (kêu) loảng choảng, loảng xoảng; (*зубами*) (kêu) ken két, kèn kẹt

ля́згнуть *сов. см.* ля́згать

ля́мк||а *ж.* đai kéo, đai khiêng, đai đeo; ✧ тяну́ть ~у suốt đời nai lưng làm việc khó nhọc

ля́пать, ля́пнуть (*В*) *разг.* 1. (*сказать необдуманно*) nói hớ, nói hố, nói bộp chộp, ăn nói láu táu, nói năng thất thố; 2. *тк. несов.* (*делать наспех, небрежно*) làm quấy quá (nhuế nhoá, qua quít, ẩu)

ля́пис *м. хим., фарм.* nitrat bạc, bạc nitrat

ля́пис-лазу́рь *ж. мин.* lazurit, ngọc lưu li

ля́пнуть *сов. см.* ля́пать 1

ля́псус *м.* (điều) lầm lỡ, sai lầm, sai sót; (*в разговоре*) (điều, lời) nói hớ, nói hố, thất thố, nói bộp chộp

ля́сы: ~ точи́ть *разг.* tán phét, tán phiệu, ba hoa rỗng tuếch, nói năng nói cuội, nói ba lăng nhăng, nói ba xạo, đấu láo

M

мавзоле́й *м.* lăng, lăng mộ, lăng tẩm; ~ Ле́нина lăng Lenin

мавр *м.*, **~ита́нка** *ж. ист.* người Maure (Môre)

маврита́нский *прил. ист.* (thuộc về) người Maure, Môre, Mauritania, Môritani

маг *м.* (*волшебник*) thầy pháp, pháp sư, thuật sĩ, thầy phù thuỷ

магази́н *м.* 1. cửa hàng, cửa hiệu, hiệu (tiệm) buôn, hiệu, hàng; универса́льный ~ cửa hàng bách hoá tổng hợp; 2. (*в оружии*) băng đạn, hộp đạn, ổ đạn; 3. *тех.* hộp, ổ; ~ сопротивле́ния hộp điện trở; ~ ёмкостей hộp điện dung

магази́нн||ый *прил.* 1. (thuộc về) cửa hàng, cửa hiệu, hiệu buôn, tiệm buôn; 2. (*об оружии*) (thuộc về) băng đạn, hộp đạn, ổ đạn; ~ая коро́бка băng đạn, hộp đạn, ổ đạn

магара́джа *м.* maharadjah, vương công

магары́ч *м. разг.* châu rượu, đãi rượu; с вас ~! anh phải đãi rượu (thết châu rượu) đấy nhé!

МАГАТЭ *с.* (Междунаро́дное аге́нтство по а́томной эне́ргии) Cơ quan Năng lượng Nguyên tử Quốc tế, IAEA

маги́стерский *прил.* (thuộc về) cử nhân; đại sư (*ср.* маги́стр); ~ая сте́пень học vị cử nhân; tước vị đại sư

маги́стр *м.* 1. (*учёная степень*) master, cử nhân; 2. *ист.* (*титул*) đại sư, tôn sư, tiên sư

магистра́ль *ж.* 1. tuyến đường, tuyến đường chính; (*широкая улица города*) đường chính, đường trục; железнодоро́жная ~ tuyến đường sắt; возду́шная ~ tuyến đường hàng không; во́дная ~ tuyến đường hàng hải; 2. (*водопроводная, газовая и т. п.*) đường ống cái; нефтяна́я ~ đường ống cái dẫn dầu; га́зовая ~ đường ống cái dẫn gas; телефо́нная ~ đường chính cáp điện thoại; 3. *перен.* (*основное направление*) đường hướng (đường lối) chính

магистра́льный *прил.* (thuộc về) tuyến đường; đường chính; đường ống cái; đường hướng chính (*ср.* магистра́ль); ~ газопрово́д đường ống cái dẫn gas

магистра́т *м.* thị sảnh, đô sảnh, toà thị chính (đô chính)

маги́ческий *прил.* 1. (thuộc về) ma thuật, quỷ thuật, yêu thuật, ảo thuật; 2. *перен.* huyền diệu, kỳ diệu, màu nhiệm, huyền ảo

ма́гия *ж.* 1 ma thuật, quỷ thuật, yêu thuật, ảo thuật; 2. *перен.* ma lực, sức mạnh huyền diệu; ✧ чёрная ~ ma thuật đen (*theo mê tín, làm ma thuật nhờ âm binh*); бе́лая ~ ma thuật trắng (*làm ma thuật nhờ sức mạnh thần linh*)

ма́гма *ж. геол.* magma, macma

магмати́ческ||ий *прил.* (thuộc về) magma, macma; ~ая поро́да đá magma (macma), phún thạch

магна́т *м.* quan đại phu, đại phong kiến; (*капиталист*) nhà đại tư bản, đại phú, đại gia, trùm tư bản; фина́нсовый ~ nhà đại tư bản tài chính, trùm tài phiệt

магнези́т *м. мин.* magnesit, magnezit, manhezit

магне́зия *ж. хим.* oxid magnesium, oxid magie, manhezi oxid

магнетизёр *м. уст.* người thôi miên

магнети́зировать *несов.* (*В*) thôi miên

магнети́зм *м.* 1. (*свойство*) từ tính, hiện tượng từ; 2. (*учение*) từ học; ✧ земно́й ~ *физ.* địa từ, từ tính của trái đất

магнети́т *м. мин.* magnetit, manhetit, oxid (quặng) sắt từ

магне́то *с. нескл. тех.* magneto, manheto, máy từ điện

магнетро́н *м. радио* magnetron, manhetron, ống từ trường

ма́гниев||ый *прил.* (thuộc về) magnesium, manhezi, magie; ~ая вспы́шка chớp sáng magnesium

ма́гний *м. хим.* magnesium, manhezi, magie

магни́т *м.* nam châm, magnit, từ thạch

магни́тить *сов.* làm nhiễm từ, từ hoá

магни́тно-гидродинами́ческ||ий, магни́тногидродинами́ческ||ий *прил.* (thuộc về) từ thuỷ động lực, từ thuỷ động; ~ая электроста́нция nhà máy điện từ thuỷ động

магни́тно-резона́нсн||ый *прил.*: ~ая томогра́фия (МРТ) *мед.* (phương pháp, thuật) chụp X quang cắt lớp, chụp rơngen cắt lớp

магни́тно-ре́льсовый, магнитноре́льсовый *прил. см.* магни́то-ре́льсовый, магниторе́льсовый

магни́тн||ый *прил.* (thuộc về) nam châm, từ; (*обладающий свойствами магнита*) (có) từ tính; ~ая анома́лия (sự, dải) dị thường địa từ, dị thường từ tính, dị từ; ~ая бу́ря (cơn) bão từ; ~ое возмуще́ние (cơn) nhiễu loạn từ; ~ железня́к quặng sắt từ (tính), magnetit, manhêtit, từ thạch; ~ меридиа́н kinh tuyến từ; ~ое по́ле từ trường; ~ по́люс từ cực; ~ое наклоне́ние độ từ khuynh; ~ пото́к từ thông, luồng từ; ~ые опи́лки bột sắt từ; ~ диск đĩa từ; ~ая ле́нта băng từ

магнито́ла *ж.* máy ghi âm và radio

магнитоле́нта *ж.* băng từ

магнито́метр *м. физ.* từ kế, cái đo từ

магнитопла́н *м. тех.* tàu lửa chạy bằng điện từ

магнитопрово́д *м. тех.* vật dẫn từ, mạch từ

магниторадио́ла *ж.* máy ghi âm – quay đĩa và radio

магни́то-ре́льсовый, магниторе́льсовый *прил.*: ~ то́рмоз bộ hãm bằng điện từ

магнитосфе́ра *ж. физ.* từ quyển, quyển từ

магнитотерапи́я *ж. мед.* trị liệu bằng điện từ

магнитофо́н *м.* magnitophon, máy ghi âm (ghi tiếng)

магнитофо́нн||ый *прил.* (thuộc về) magnitophon, máy ghi âm, ghi âm, ghi tiếng; ~ая за́пись ghi âm, ghi tiếng; ~ая ле́нта băng ghi âm (ghi tiếng)

магно́лия *ж. бот.* (cây) mộc lan, mộc liên (*Magnolia*)

магомета́н||ин *м.*, **~ка** *ж. уст.* người Hồi giáo

магомета́нство *с. уст.* Hồi giáo

мада́м *ж. нескл.* bà, mệnh phụ, phu nhân; bà đầm (*разг.*)

мадапола́м *м.* vải madapolam, vải dày

мадемуазе́ль *ж. нескл.* cô, tiểu thư

Мадо́нна *ж.* Đức Mẹ, Đức Bà, Thánh mẫu; (*изображение*) tượng Đức Mẹ (Đức Bà)

мадрига́л *м. лит.* madrigal, thơ huê tình

мадья́рский *прил.* (thuộc về) Magyar, Hungary; ~ язы́к tiếng Hungary

мадья́р *м.*, **~ка** *ж.* người Hungary

маёвка *ж.* 1. *ист.* (cuộc) mít tinh kỷ niệm mồng Một tháng Năm (*ở Nga trước cách mạng*); 2. (*прогулка*) (cuộc) đi chơi, du ngoạn

мажо́р *м.* 1. *муз.* major, điệu trưởng, trường âm giai, trường âm cách; 2. *перен. разг.* (tinh thần) vui vẻ, vui tươi, sảng khoái; быть в ~е vui vẻ, sảng khoái, vui tươi

мажордо́м *м.* quản gia, chủ thiện

мажорита́рн||ый *прил.*: ~ая избира́тельная систе́ма chế độ bầu cử theo đa số

мажо́рн||ый *прил.* 1. *муз.* (thuộc về) major, điệu trưởng; 2. *перен. разг.* vui vẻ, vui tươi, sảng khoái; ~ое настрое́ние tâm trạng vui vẻ, khí sắc vui tươi

ма́занка *ж.* nhà đất, nhà tranh vách đất

ма́заный *прил.* 1. *разг.* (*грязный*) lấm bẩn, lấm láp, lọ lem, nhọ nhem; 2. (*сделанный из глины*) (bằng) đất sét, đất

ма́зать, намáзать, помáзать (*В*) 1. bôi, phết, xoa, thoa, tô, quệt, trát; ~ хлеб ма́слом phết bơ vào bánh mì; 2. *тк. несов. разг.* (*пачкать*) bôi bẩn, làm bẩn (nhọ, lấm bẩn, lọ lem); ✧ (все они́) одни́м ми́ром ма́заны bọn chúng nó cùng một giuộc với nhau cả

ма́заться, намáзаться, помáзаться 1. (*мазью и т. п.*) bôi, xoa, thoa; 2. *тк. несов. разг.* (*пачкаться*) (bị) dây bẩn, lấm bẩn, bôi bẩn, lọ lem, nhọ nhem; 3. *разг. сов.* намáзаться (*краситься*) tô điểm, trang điểm; (*мазать себе щёки*) bôi son, đánh phấn, đánh má hồng, trát phấn; (*мазать себе губы*) tô môi, đánh môi, bôi môi; (*мазать себе брови*) kẻ lông mày

ма́зер *м. физ., тех.* maser, maze

мази́ла *м. и ж. разг.* 1. người bôi bẩn (lấm bẩn, lọ lem); 2. (*плохой живописец*) *ирон.* hoạ sĩ bôi bác, thợ vẽ tồi; 3. (*в игре, стрельбе и т. п.*) người hay ném trượt (bắn trượt)

мази́лка *ж. разг.* 1. (*малярная кисть*) chổi quét sơn; 2. *м. и ж.* (*живописец*) *ирон. см.* мази́ла 2

мазну́ть *сов. разг.*: ~ руко́й, ки́стью, перо́м и т.п. đưa bàn tay, cọ vẽ, ngòi bút trên cái gì

мазня́ *ж.* 1. (*о картине*) bức tranh bôi bác, bức vẽ tồi; (*о плохой работе*) việc làm bôi bác (quấy quá, qua quít, rất tồi); 2. (*неумелая игра, стрельба*) (sự) ném trượt, bắn trượt, ném hụt, bắn hụt

мазо́к *м.* 1. (*кистью*) nét cọ, nét bút, nét vẽ, nét sơn dầu; 2. *мед.* lớp phết lên kính, kính phết (*thường là máu, mủ, chất nhầy...*); взять ~ quét một lớp phết lên kính (*để xét nghiệm dưới kính hiển vi*)

мазохи́зм *м.* 1. (tính, thói) khổ dâm (*tìm thấy khoái lạc khi làm cho mình đau đớn*); 2. *разг.* (*издева́тельство*) (sự) nhạo báng

мазохи́ст *м.* kẻ khổ dâm

мазу́рик *м. разг.* kẻ cắp, tên bợm

мазу́рка *ж.* (điệu) vũ mazurka

мазу́т *м.* mazut, madút

мазу́тный *прил.* (thuộc về) mazut, madút

маз||ь *ж.* thuốc cao, thuốc dán, thuốc mỡ, pommat, cao, mỡ; сапо́жная ~ xi đánh giày; ✧ де́ло на ~и́ công việc chạy (chạy trơn tru, trôi chảy)

ма́йс *м. бот.* (cây) ngô, bắp (*Zea mays*)

ма́йсов||ый *прил.* (thuộc về) ngô, bắp; (*из маиса*) (bằng) ngô, bắp; ~ая мука́ bột ngô

май *м.* tháng Năm, tháng năm; Пе́рвое ма́я mồng Một tháng Năm

ма́йка *ж.* mayô, may ô, áo thun lá

майо́лика *ж.* (đồ) mayolic, gốm trang trí

майо́ликовый *прил.* (thuộc về) mayolic, gốm trang trí

майоне́з *м. кул.* (xốt) mayone

майо́р *м.* thiếu tá

майора́н *м. бот.* (cây) kinh giới (*Organum majorana*)

майора́т *м. ист.* chế độ thế tập (con trưởng thừa kế)

ма́йский *прил.* (thuộc về) tháng Năm, tháng năm; ~ день một ngày tháng năm; ✧ ~ жук bọ rầy, bọ dừa (*Melolontha vulgaris*)

ма́йя I *мн. неизм.* dân Maya; культу́ра ~ (nền) văn hoá Maya

ма́йя II *ж.* vải bông mỏng

мак *м.* 1. (*растение*) (cây) anh túc (*Papaver*); о́пийный ~ (cây) thuốc phiện, á phiện, thẩu (*Papaver somniferum*); 2. (*семена*) hạt anh túc; бу́лочка с ~ом bánh mì nhỏ rắc hạt anh túc

мака́ка *ж. зоол.* khỉ macac, khỉ nhỏ (*Macacus*)

макарони́ческий *прил. лит.* pha lẫn nhiều từ nước ngoài

макаро́нный *прил.* (bằng) macaroni, mì ống, bún tây

макаро́ны *мн.* (*скл. как ж.*) macaroni, mì ống, bún tây

мака́ть, макну́ть (*В*) chấm, nhúng; ~ перо́ в черни́ла chấm bút vào mực

македо́н||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Macedonia (Maxêđônia)

македо́нский *прил.* (thuộc về) Macedonia, Maxêđônia

маке́т *м.* maquette, maket, mô hình, hình mẫu, sa bàn; *полигр.* maket, khuôn, bản mẫu

макети́ровать *несов.* (*В*) làm maket

макинто́ш *м.* áo mưa, áo dầu

макиаве́ллевский *прил. книжн.* (*коварный*) gian hùng, giảo quyệt, thâm độc, độc ác

макиавелли́зм *м.* 1. chính sách (chủ nghĩa) Machiavelli, chủ trương cứu cánh biện minh cho thủ đoạn (*đạt đến mục đích bất cần đạo đức luân lý*); 2. *перен.* chính sách gian hùng, đường lối giảo quyệt

макия́ж *м.* 1. (thuật, sự) tô điểm mặt; 2. (*способ нанесения грима*) cách hoá trang; гру́бый, иску́сный ~ cách hoá trang thô, khéo; 3. (*средство*) son, son môi, son phấn, lớp son phấn; 4. *перен.* (thủ đoạn) hoá trang, nguỵ trang; полити́ческий ~ thủ đoạn nguỵ trang (hoá trang) chính trị

макла́к *м. уст.* (người) môi giới, mua đi bán lại, lái buôn

макла́чество *с. уст.* (nghề) môi giới, mua đi bán lại, lái buôn

ма́клер *м.* (người) môi giới, trung gian; биржево́й ~ người môi giới thị trường chứng khoán

ма́клерский *прил.* (thuộc về) môi giới

ма́клерство *с.* (nghề) môi giới

ма́клерствовать *несов.* làm môi giới

макну́ть *сов. см.* мака́ть

ма́ков *прил.*: как ~ цвет má đỏ hây hây, má đào mơn mởn

ма́ковка *ж.* 1. (*плод мака*) quả anh túc; 2. (*купол*) nóc nhà thờ, nóc tròn; 3. *разг.* (*макушка*) đỉnh đầu

ма́ков||ый *прил.* (thuộc về) anh túc; ~ое се́мя hạt anh túc

макре́ль *ж. зоол.* cá thu (*Scomberomorus*); инди́йская королёвская ~

cá thu chấm (*Scomberomorus guttatus*)
макрокома́нда *ж. информ.* macro
макроко́см *м.* vũ trụ (thế giới) vĩ mô
макроко́смос *м. см.* макроко́см
макроми́р *м.* thế giới vĩ mô
макромоле́кула *ж. физ.* đại phân tử
макропо́д *м. зоол.* (cá) săn sắt, thia đá (*Macropodas*)
макро́рус *м. зоол.* cá tuyết (*Macrourus*)
макросисте́ма *ж.* hệ (hệ thống) vĩ mô
макроскопи́ческий *прил.* mắt thấy được, thô đại, vĩ mô
макроструктýра *ж.* cấu trúc (tổ chức) vĩ mô
макроцефа́лия *ж. антроп.* (hiện tượng, tật) to đầu, đầu to
макроэконо́мика *ж.* kinh tế vĩ mô
макроэкономи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) kinh tế vĩ mô; ~ая катего́рия phạm trù kinh tế vĩ mô; ~ая интегра́ция liên kết kinh tế vĩ mô
макроэлеме́нт *м. физ.* nguyên tố vĩ lượng, vĩ nguyên tố
макру́рус *м. зоол. см.* макро́рус
ма́кси *ж. нескл. разг. см.* ма́кси-ю́бка
ма́ксима *ж.* nguyên tắc đạo lý, phép xử thế
максимали́ст *м.* người quá cầu toàn (đòi hỏi tối đa)
максимали́зм *м.* (tư tưởng, chủ trương) tối đa, quá cầu toàn, đòi hỏi tối đa
максима́льно *нареч.* tối đa, nhiều nhất
максима́льн||ый *прил.* tối đa, cực đại, nhiều nhất, lớn nhất; ~ые при́были lợi nhuận tối đa; ~ое коли́чество số lượng tối đa; ~ые уси́лия (những) cố gắng tối đa; ~ая ско́рость tốc độ tối đa
ма́ксимум *м.* 1. maximum, (mức) tối đa, nhiều nhất; *мат.* cực đại; *физ.* đỉnh; 2. *в знач. нареч.* nhiều nhất (*là*), tối đa (*là*); ~, что я могу́ сде́лать điều nhiều nhất (tối đa) tôi có thể làm được; ~, сто рубле́й nhiều nhất (tối đa) là một trăm rúp, một trăm rúp là nhiều nhất (tối đa)
ма́кси-ю́бка *ж.* váy maxi, maxi jupe
макулату́ра *ж.* 1. giấy in nhoè bẩn, giấy loại, giấy lộn, giấy vụn, giấy cũ; 2. *перен.* văn chương giấy lộn, tác phẩm tồi
макулату́рн||ый *прил.* 1. (thuộc về) giấy loại, giấy lộn; 2. *перен.* tồi, kém cỏi, như giấy lộn; ~ая по́весть truyện vừa kém cỏi
маку́шка *ж.* 1. đỉnh, ngọn, chóp; 2. (*головы*) đỉnh đầu, xoáy đỉnh, khoáy
мала́||ец *м.*, **~йка** *ж.* người Malay (Mã Lai)
малайзи́||ец *м.*, **~йка** *ж.* người Malaysia (Malaixia)
малайзи́йский *прил.* (thuộc về) Malaysia, Malaixia
мала́йский *прил.* (thuộc về) Malay, Mã Lai; ~ язы́к tiếng Malay (Mã Lai)
малахи́т *м. мин.* malachit, đá khổng tước, khổng tước thạch
малахи́товый *прил.* 1. (thuộc về) malachit, đá khổng tước; (*из малахита*) (bằng) malachit, đá khổng tước; 2. (*о цвете*) xanh khổng tước, màu lông công, xanh lục tươi
малева́ть, намалева́ть (*В*) *разг.* (*плохо рисовать*) vẽ nguệch ngoạc (cẩu thả); ✧ не так стра́шен чёрт, как его́ малю́ют *погов.* thực ra chẳng đáng sợ như người ta tưởng đâu
мале́йш||ий (*превосх. ст. прил.* ма́лый) nhỏ nhất, bé nhất, ít nhất, cực tiểu; ни ~ей опа́сности chẳng có tí nguy hiểm nào hết; ни ~его поня́тия không có một tí khái niệm gì cả
мале́к *м.* cá con, cá bột
ма́леньк||ий *прил.* 1. nhỏ, bé, nhỏ bé, bé bỏng, bé tí, nho nhỏ, be bé; (*небольшого роста*) nhỏ nhắn, nhỏ thó, nhỏ con, nhỏ vóc, loắt choắt; (*о деньгах*) nhỏ nhoi, nhỏ mọn, ít ỏi; ~ ма́льчик cậu bé nhỏ thó (nhỏ con, nhỏ vóc, loắt choắt); ~ая зарпла́та tiền công nhỏ mọn (nhỏ nhoi), tiền lương ít ỏi; 2. (*незначительный*) nhỏ, nhẹ, không đáng kể; ~ая непри́ятность điều khó chịu không đáng kể; 3. (*по положению*) bình thường, tầm thường, không quan trọng; ~ие лю́ди hạng tép diu, dân đen, những kẻ vô danh tiểu tốt, những người tầm thường (không quan trọng); 4. (*малолетний*) nhỏ tuổi, bé con; nhí (*разг.*); 5. *в знач. сущ. м. разг.* (*дитя*) con, con thơ; ✧ ~ да уда́ленький *погов.* ≅ bé hạt tiêu; nhỏ mà óc tiêu
мале́нько *нареч. разг.* chút ít, tí chút, túc tắc, sơ sơ
мале́ц *м. разг.* thằng bé, nhóc con, thằng cu, cu con
мали́на I *ж.* 1. (*растение*) (cây) mâm xôi, đũm hương, đùm đũm (*Rubus idaeus*); 2. (*ягода*) (quả, trái) mâm xôi, đũm hương; ✧ не жизнь, а ~ ≅ sướng như tiên non Bồng
мали́на II *ж. жарг.* (*притон*) tổ quỷ, động mại dâm, ổ lưu manh, hắc điếm
мали́нник I *м.* (bụi) mâm xôi, đũm hương, đùm đũm
мали́нник II *м. жарг. см.* мали́на II
мали́новка *ж. зоол.* (chim) chích úc đỏ (*Erithacus rubecula*)
мали́нов||ый *прил.* 1. (thuộc về) mâm xôi, đũm hương, đùm đũm; ~ое варе́нье mứt mâm xôi (đũm hương) 2. (*о цвете*) đỏ thắm, màu huyết dụ; ✧ ~ звон tiếng chuông trong trẻo
ма́ло *нареч.* 1. (*немного*) ít, không nhiều; он ~ чита́ет nó đọc ít (không nhiều); ~ изве́стный ít ai biết, ít nổi tiếng; 2. (*недостаточно*) thiếu, chưa (không) đủ; ~! ít quá!, còn thiếu!, chưa đủ!; ра́зве э́того ~? lẽ nào chừng ấy còn chưa đủ (còn thiếu) sao?; пяти́ дней бу́дет ~ năm ngày thì không đủ; 3. *в знач. числ.* ít; ~ де́нег ít tiền; ~ книг ít sách; 4. *в сочет. с мест. и нареч.*: ~ кто э́то зна́ет ít ai (ít người, mấy ai, mấy người) biết được điều ấy; из э́тих това́ров ~ что мне нра́вится trong số hàng đó ít có cái làm tôi thích; ~ где встреча́ются таки́е пейза́жи ít nơi nào có được những phong cảnh đẹp như thế; ~ когда́ мы́ khi, ít khi; ~ ли что с ней мо́жет случи́ться dễ mà lường được cái gì có thể xảy ra với cô ta; ~ ли кто придёт dễ gì biết trước được là ai sẽ đến; ✧ ~ того́ ngoài ra, hơn nữa, hơn thế nữa, thêm vào đó, đã thế... còn...; ~ того́, что... chẳng (không) những... mà...; ~ ли что! mặc kệ!, không quan trọng!, thì có sao!, chết ai chưa!
малоавторите́тный *прил.* kém uy tín
малоазиа́тский *прил.* (thuộc về) Tiểu Á
малоберцо́в||ый *прил.*: ~ая кость *анат.* xương mác
малоблагоприя́тный *прил.* ít thuận lợi, không thuận lợi lắm
мало́важный *прил.* ít quan trọng, không quan trọng lắm, không đáng kể
мало́то *нареч. разг.* ít, ít ỏi, thiếu, không đủ, thiếu thốn
мало́вер *м.* người thiếu tin tưởng (dao động)
мало́верие *с.* (sự) thiếu tin tưởng, hoài nghi
мало́верный *прил.* không đáng tin lắm, đáng hoài nghi
мало́вероя́тный *прил.* không chắc, không đáng tin, đáng ngờ, không đích xác, ít có khả năng xảy ra
мало́дный *прил.* 1. (*о реке и т. п.*) cạn, nông, nông cạn, ít nước; 2. (*о местности*) ít nước, ít được thuỷ lợi hoá, ít được dẫn thuỷ, ít sông ngòi

маловразуми́тельный *прил. разг.* không rõ ràng lắm, khó hiểu

маловы́годный *прил.* không có lợi lắm, ít lợi

малогабари́тн||ый *прил.* (có) cỡ nhỏ; ~ приёмник máy thu cỡ nhỏ; ~ станóк máy cỡ nhỏ; ~ая мéбель đồ gỗ (bàn ghế) loại nhỏ

малогра́мотность *ж.* (sự, tình trạng) ít học, kém hiểu biết; ~ проéкта trình độ kém cỏi của bản thiết kế, bản thiết kế kém cỏi

малогра́мотный *прил.* 1. (*о человеке*) ít học, đọc viết còn kém; 2. (*о статье и т. п.*) kém cỏi, kém hiểu biết; ~ проéкт thiết kế kém cỏi

малодоказа́тельный *прил.* ít chứng minh, không thuyết phục lắm

малодостове́рный *прил.* không chắc chắn lắm, không đáng tin lắm

малодосту́пный *прил.* 1. (*о местности*) khó tới; 2. (*такой, которым могут пользоваться только немногие*) khó đạt (với) tới; 3. (*такой, который понятен только немногим*) khó hiểu; 4. (*высокомерный*) khó gần, cao ngạo, kênh kiệu

малоду́шество *с. см.* малоду́шие

малоду́шествовать *несов.* tỏ ra nhút nhát (nhu nhược, bạc nhược, hèn nhát)

малоду́шие *с.* (tính) nhút nhát, nhu nhược, bạc nhược, thiếu cương quyết, hèn nhát; (*упадок духа*) (sự) mất tinh thần, ngã lòng, thoái chí, nhụt chí

малоду́шничать *несов. разг. см.* малоду́шествовать

малоду́шно *нареч.* (một cách) nhút nhát, nhu nhược, bạc nhược, hèn nhát

малоду́шный *прил.* nhút nhát, nhu nhược, bạc nhược, thiếu cương quyết, hèn nhát, đớn hèn

малоéзженый *прил.* (*о дороге*) ít đi lại, ít ai đến

малозаме́тный *прил.* 1. lờ mờ, mờ nhạt, chỉ hơi nom thấy; 2. *перен.* bình thường, tầm thường, không có gì nổi bật, không xuất sắc

малозаселённый *прил.* ít dân, dân cư thưa thớt; ~ край vùng ít dân (dân cư thưa thớt)

малоземе́лье *с.* (tình trạng, sự) thiếu ruộng đất, ít ruộng đất

малоземе́льность *ж. см.* малоземе́лье

малоземе́льный *прил.* ít (thiếu) ruộng đất

малознако́мый *прил.* ít quen biết

малозна́чащий *прил.* ít có ý nghĩa, không quan trọng

малозначи́тельный *прил.* không quan trọng, ít có ảnh hưởng

малозна́ющий *прил.* ít (kém) hiểu biết, không am hiểu

малоизве́стный *прил.* không nổi tiếng, ít được biết đến

малоиму́щий *прил.* nghèo khó, ít của cải (tiền của)

малоинтере́сный *прил.* 1. không thú vị, không hay; 2. (*непривлекательный*) không hấp dẫn, không đẹp, không xinh, vô duyên

малоинформати́вный *прил.* ít thông tin, có lượng thông tin nhỏ

малокали́берный *прил.* (có) cỡ nhỏ, calib nhỏ

малоквалифици́рованный *прил.*: ~ труд lao động kém chuyên môn (kém chuyên nghiệp)

малокро́вие *с.* (bệnh, chứng) thiếu máu

малокро́вный *прил.* (bị) thiếu máu

малокульту́рный *прил.* kém văn hoá, thiếu văn minh (lịch sự)

малоле́тка *мн. разг.* thiếu nhi, trẻ con

малоле́тний *прил.* 1. nhỏ tuổi, ít tuổi, còn bé; 2. *в знач. сущ. м.* cậu bé

малоле́тство *с. разг.* (tuổi, thời) thơ ấu, ấu thơ, ấu niên, thiếu nhi

малолитра́жный *прил.*: ~ автомоби́ль ôtô dung lượng xilanh nhỏ

малолю́дность *ж.* (tình trạng, sự) ít người, không đông người

малолю́дный *прил.* ít người, không đông người

малолю́д||ство *с.*, **~ье** *с. см.* малолю́дность

мало-ма́льски *нареч. разг.* chút ít, đôi chút, tàm tạm, tiềm tiệm; вся́кий ~ гра́мотный челове́к bất cứ người nào có học chút ít (đôi chút)

маломо́щн||ый *прил.* 1. (*физически слабый*) yếu đuối, yếu ớt, yếu; 2. (*бедный*) nghèo, nghèo nàn, nghèo khó; ~ое крестья́нское хозя́йство kinh tế tiểu nông, kinh tế nông dân nhỏ bé; 3. (*небольшой мощности*) (có) công suất nhỏ

малонаселённ||ый *прил.* ít dân, thưa dân, không đông dân, dân cư thưa thớt; ~ая кварти́ра căn hộ ít người

малообразо́ванный *прил.* ít học, thiếu học

малообщи́тельный *прил.* ít giao tiếp, không quảng giao, kém chan hoà, ít cởi mở

малообъёмный *прил.* có dung lượng nhỏ

малоо́пытный *прил.* thiếu kinh nghiệm, non nớt

малоосво́енный *прил.* ít được khai thác; ~ райóн vùng ít được khai thác

малоосновáтельн||ый *прил.* thiếu (ít) căn cứ, vu vơ; ~ые дóводы những lý lẽ thiếu căn cứ (vu vơ)

малоотхóдн||ый *прил.*: ~ая технолóгия công nghệ ít phế liệu (ít chất thải)

малопита́тельн||ый *прил.* thiếu dinh dưỡng, ít bổ

малоплодоро́дн||ый *прил.*: ~ая пóчва đất kém màu mỡ (ít phì nhiêu)

малоподви́жный *прил.* ít cử động, kém hoạt động (cử động); ~ сустáв khớp xương ít cử động; ~ óбраз жи́зни lối sống trì trệ (ít đi lại), nếp sống ngồi lỳ một chỗ

малоподе́ржанный *прил.* ít dùng, hầu như mới

ма́ло-пома́лу *нареч. разг.* dần, dần dần, dần dà, túc tắc, mỗi khi một ít

малопоно́шенный *прил.* ít dùng, hầu như mới

малопоня́тливый *прил.* chậm hiểu, tối dạ, kém thông minh

малопоня́тный *прил.* khó hiểu

малопри́быльный *прил.* ít lãi (lợi, lời)

малопригóдный *прил.* ít hữu dụng (thích dụng)

малопродукти́вн||ый *прил.* 1. ít kết quả, kém hiệu quả (hiệu suất); ~ая рабóта công việc kém hiệu quả (kém hiệu suất, ít kết quả); 2. *с.х.* kém năng suất, (có) năng suất thấp; ~ скот gia súc năng suất thấp (*về thịt, sữa, v. v...*)

малопроизводи́тельный *прил.* (có) năng suất thấp, hiệu suất thấp; kém hiệu suất; ~ ручнóй труд lao động thủ công có hiệu suất (năng suất) thấp

малора́звитый *прил.* 1. (*физически*) chưa trưởng thành, còn non nớt, kém nở nang, không khoẻ, chưa lớn; 2. (*недостаточно развитый*) kém phát triển, chậm phát triển; 3. (*недостаточно образованный*) thiếu học, kém trí thức, kém hiểu biết

малоро́слый *прил.* nhỏ con, nhỏ thó, nhỏ vóc, bé nhỏ, nhỏ nhắn, thấp, cọc người, loắt choắt

малосве́дущий *прил.* kém am hiểu, ít thông thạo

малосеме́йный *прил.* neo người, đơn chiếc, neo đơn, neo

малоси́льный *прил.* 1. yếu, yếu đuối; 2. (*о машине и т. п.*) (có) công suất nhỏ

малоснéжн||ый *прил.*: ~ая зимá mùa đông ít tuyết

малосодержáтельный *прил.* không súc tích (hàm súc), (có) nội dung nghèo nàn; (*поверхностный*) hời hợt, nông cạn, rỗng tuếch

малосознáтельный *прил.* thiếu ý thức, kém tự giác

малосóльн||ый *прил.* muối xổi; ~ые огурцы́ dưa chuột muối xổi

малосостоя́тельный *прил.* 1. (*небогатый*) ít của cải, không giàu; 2. *перен.* (*неубедительный*) kém thuyết phục, không vững, không xác đáng, thiếu cơ sở vững chắc

малоспосóбный *прил.* ít khả năng (tài năng), kém năng khiếu

малостóйкий *прил. хим.* kém bền

мáлость *ж. разг.* 1. (điều) nhỏ mọn, vặt vãnh, không đáng kể; сáмая ~ остáлась con tí ti nữa thôi, còn rất ít; из-за всякой ~и vì những chuyện chẳng ra gì, vì những điều không đáng kể; 2. *в знач. нареч. разг.* ít, chút ít, một ít, một tí

малотира́жный *прил.* (có) số lượng xuất bản ít

малоубеди́тельный *прил.* kém sức thuyết phục

малоупотреби́тельный *прил.* ít dùng, ít thông dụng, không thông dụng

малоурожа́йн||ый *прил.* (có) năng suất thấp; ~ые культу́ры những cây trồng năng suất thấp; ~ год năm mùa màng thấp kém

малоуспе́шный *прил.* ít kết quả, kém hiệu quả

малоутеши́тельный *прил.* đáng buồn, đáng lo

малоце́нный *прил.* ít (kém) giá trị, không quý

малочи́сленный *прил.* ít, ít ỏi, không nhiều, không đông

малочувстви́тельный *прил.* ít nhạy cảm, ít nhạy bén

малоэта́жный *прил.* ít tầng, thấp tầng

малоэффекти́вн||ый *прил.* kém (ít) hiệu quả, ít hữu hiệu; (*о лекарстве*) kém công hiệu; ~ые мéры những biện pháp kém hiệu quả

мáл||ый I *прил.* 1. (*по величине, возрасту*) bé, nhỏ, bé nhỏ, nhỏ bé; ~ые дéти (các) con nhỏ, con bé, con thơ, con mọn; ~ое предприниматéльство, ~ бúзнес *эк.* (nền) kinh doanh nhỏ; 2. (*незначительный*) ít, ít ỏi; 3. *тк. кратк. ф.* (*не впору, тесный*) chật, không vừa; пальтó ~ó áo măngtô chật (không vừa); сапоги́ ~ы́ đôi ủng chật (không vừa chân); 4. *в знач. сущ. с.*: ~ое (cái) ít, ít ỏi; довóльствоваться ~ым thoả mãn (bằng lòng) với cái ít ỏi; ✧ ~ая скóрость *ж.-д.* tốc độ tàu hàng, vận tốc chậm; ~ ход *мор.* (sự) chạy từ từ; ~ые фóрмы *театр.* (loại) tiết mục nhỏ, kịch ngắn; с ~ых лет từ bé (lúc nhỏ, thời thơ ấu); сáмое ~ое ít nhất là; без ~ого non, gần, suýt soát, xuýt xoát, gần bằng, xấp xỉ; за ~ым дéло стáло chỉ vì thiếu một cái gì nhỏ xíu (cái gì không đáng kể) mà công việc ngừng trệ; от ~а до вели́ка từ trẻ đến già, nam phụ lão ấu, tất cả mọi người; мал, да удáл *погов.* ≅ bé hạt tiêu; nhỏ mà óc tiêu; bé người mà to gan; мал ~á мéньше có nhiều con nhỏ (con thơ), trên tay cả một đàn con dại

мáлый II *м. разг.* (*подросток*) cậu bé; (*парень*) chàng trai, cậu thanh niên

малы́ш *м. разг.* 1. đứa trẻ con, thằng bé, cậu nhóc, nhóc con; 2. *шутл.* (*о человеке маленького роста*) người nhỏ vóc (nhỏ thó, bé lũn cũn)

мáльва *ж. бот.* (cây) cẩm quỳ, phù dung, cối xay, giầng xay (*Malva*)

мáльвовые *мн. бот.* họ Bông (*Malvaceae*)

мальтóза *ж. хим.* (đường) maltoza, maltos

мальтузиáнский *прил.* (thuộc về) triết thuyết Malthus, Malthus

мальтузиáнство *с. филос.* triết thuyết Malthus

мáльчик *м.* 1. cậu bé, chú bé, thằng bé; con trai; 2. (*в услужении*) thằng nhỏ, nhỏ, bồi; ✧ ~ с пáльчик cậu bé tí hon

мальчи́шеский *прил.* (thuộc về) cậu bé; (*ребяческий*) trẻ con, ấu trĩ, con nít

мальчи́шество *с.* (tính) trẻ con; (*шалость*) (sự) tinh nghịch, nghịch ngợm

мальчи́шка *м. разг.* 1. cậu bé, chú bé, thằng bé; *пренебр.* oắt con, nhãi con, nhãi nhép, nhãi ranh, ôn con; вести́ себя́ как ~ xử sự như tuổng trẻ con; 2. (*в услужении*) thằng nhỏ, nhỏ, bồi

мальчуга́н *м. разг.* cậu bé, chú bé, em bé, thằng bé

малю́сенький *прил. разг.* bé tí teo, bé tí ti, rất nhỏ, nhỏ xíu, tí hon, tí xíu

малю́тка *м. и ж.* con thơ, con mọn, con nhỏ, con bé, con dại

маля́р *м.* 1. thợ sơn (quét vôi); (*пишущий вывески*) thợ kẻ biển; 2. (*плохой художник*) hoạ sĩ tồi

маляри́йный *прил.* (thuộc về) bệnh sốt rét; ~ комáр muỗi sốt rét, muỗi anophel; ~ больнóй người bệnh sốt rét

маляри́я *ж. мед.* (bệnh) sốt rét; ngã nước (*разг.*)

маля́рн||ый *прил.* (thuộc về) sơn, quét vôi; ~ые рабóты công việc sơn nhà, việc quét vôi; ~ая кисть chổi quét sơn (quét vôi)

мáма *ж.* mẹ, má, me, mạ, u, bầm, đẻ

мамалы́га *ж.* cháo bột ngô

мамáша *ж. разг.* (*в обращении*) bác, mẹ, má

мáменька *ж. уст. разг. см.* мамáша

мáменькин *прил.*: ~ сынóк con cưng, cậu ấm; ~а дóчка cô chiêu, cô gái rượu

мáмин (của) mẹ, má, me, mạ; ~о плáтье áo dài của mẹ

мáмка *ж.* 1. *см.* мáма; 2. *уст.* vú, vú nuôi

маммогрáф *м.* máy soi chụp vú

маммогрáфия *ж. мед.* (sự, thuật) soi chụp vú

маммолóг *м.* nhà nghiên cứu vú, chuyên viên khoa vú; врач-~ bác sĩ khoa vú

маммолóгия *ж. мед.* (khoa) nghiên cứu vú, vú

мамóн *м.*, **~на** *ж.* 1. mamôn, thần tài; 2. *перен.* (lòng) tham, hám của

мáмонт *м.* mammuth, mamut, cổ tượng (*Elephas primigenius*)

мáмонтов||ый *прил.* (thuộc về) mammuth, mamut; ~ая кость xương mammuth; ngà mammuth

мáмочка *ж. ласк.* me, má, mẹ yêu quý

манáтки *мн. разг.* đồ đoàn, đồ đạc, đồ lề, của nả

мáнго *с. нескл.* 1. (*дерево*) (cây) xoài, xoài cát, xoài tượng, xoài cơm (*Mangifera indica*); 2. (*плод*) (quả, trái) xoài, xoài cát, xoài tượng, xoài cơm

мáнгов||ый *прил.* (thuộc về) xoài; ~ое дéрево cây xoài

мангостáн *м.* 1. (*дерево*) (cây) măng cụt, giáng châu (*Garcinia mangostana*); 2. (*плод*) (quả, trái) măng cụt, giáng châu

мáнгров||ый *прил.*: ~ое дéрево cây bần, cây đước (*Rhizophora*)

мáнгровы, мáнгры *мн. бот.* (lùm, rặng) cây bần, cây đước

мангýста *ж. зоол.* cầy (*Herpestes*)

мандари́н I *м.* 1. (*дерево*) (cây) quít (*Citrus deliciosa*); 2. (*плод*) (quả, trái) quít

мандари́н II *м. ист.* (*чиновник*) (viên) quan

мандари́нка *ж. зоол.* (chim) uyên ương (*Aix galericulata*)

мандари́н||ный, ~овый *прил.* (thuộc về) quít; ~овое де́рево cây quít

манда́т *м.* 1. (*документ*) uỷ nhiệm thư, giấy uỷ nhiệm; депута́тский ~ uỷ nhiệm thư (giấy uỷ nhiệm) dân biểu; 2. (*право на управление*) quyền uỷ trị

манда́тн||ый *прил.*: ~ая коми́ссия uỷ ban xét ủy nhiệm thư, uỷ ban thẩm tra tư cách đại biểu; ~ая террито́рия đất uỷ trị

мандоли́на *ж.* (đàn) mandolin, măngđôlin

мандолини́ст *м.* **~ка** *ж.* người chơi đàn mandolin

мандраго́ра *ж. бот.* (cây) khoai ma (*Mandragora*)

мандри́л *м. зоол.* khỉ mõm chó (*Papio sphinx*)

манёвр *м.* 1. *воен.* (sự) cơ động, chuyển quân, vận động; 2. *перен.* (*ловкий приём*) ma-nớp, mánh khoé, mưu chước, thủ đoạn, mưu mẹo; 3. *мн.*: ~ы *воен.* (*тактические занятия*) tập trận, thao quân, thao diễn, diễn tập; проводи́ть ~ы tập trận, thao quân, thao diễn, diễn tập; 4. *мн.*: ~ы *ж.-д.* (sự) dồn tàu, dồn toa

манёвренность *ж.* (tính, khả năng) cơ động

манёвренн||ый *прил.* 1. cơ động, di động; 2. *воен.* cơ động, linh hoạt, vận động; ~ая война́ chiến tranh vận động, vận động chiến

маневри́рование *с.* 1. (sự) vận động, cơ động, di chuyển, thao quân, thao diễn, diễn tập; 2. *перен.* (sự) dùng mưu mẹo, dùng mánh khoé, lựa chiều; mưu mẹo, mánh khoé; полити́ческое ~ mánh khoé chính trị

маневри́ровать *несов.* 1. vận động, cơ động, di chuyển, thao quân, thao diễn, diễn tập; 2. *перен.* (*хитрить*) dùng mưu mẹo, dùng mánh khoé, lựa chiều; 3. *ж.-д.* dồn tàu, dồn toa

маневро́вый *прил. ж.-д.* (để) dồn tàu, dồn toa; ~ паровоз đầu máy dồn toa

мане́ж *м.* 1. (*площадка для верховой езды*) bãi quân ngựa (tập ngựa); (*здание*) nhà tập ngựa; 2. (*в цирке*) sân khấu xiếc; 3. (*для детей*) khung chơi, giường khung, xe tập đi

мане́жн||ый *прил.*: ~ая езда́ *спорт.* (môn) đi ngựa ở bãi tập

мане́жить *несов.* (*B*) 1. (*выезжать лошадь*) tập (quần) ngựa; 2. *перен. разг.* bắt đợi lâu, kéo dài thời gian, kéo cưa, câu dầm, làm câu dầm

манеке́н *м.* 1. mannequin, manocanh, hình nhân làm mẫu; 2. *см.* манеке́нщик

манеке́нщи||к *м.*, **~ца** *ж.* mannequin, manocanh, người mặc mẫu

мане́р *м. разг.* kiểu, cách, lối, cung cách, phong độ; каки́м ~ом? bằng cách nào?; таки́м ~ом bằng cách như thế; на ~ чего́-л. theo kiểu cái gì; на свой ~ theo kiểu (cung cách) riêng

мане́р||а *ж.* 1. kiểu, cách, lối, cung cách, kiểu cách, phong độ; ~ говори́ть cách (lối) nói, điệu ăn tiếng nói; ~ держа́ть себя́ cách cư xử, lối xử thế, cách xử sự, cung cách đi đứng; 2. *мн.*: ~ы kiểu cách, cốt cách, điệu bộ, phong thái, phong độ, cử chỉ; у него́ хоро́шие ~ы phong thái (phong độ, cốt cách, điệu bộ, cử chỉ) của anh ấy đẹp; 3. (*творчества и т. п.*) phong cách, bút pháp, hoạ pháp; ~ исполне́ния phong cách diễn xuất

мане́рничать *несов. разг.* làm điệu, làm điệu làm bộ, uốn éo

мане́рность *ж.* (sự, tính) kiểu cách, làm điệu làm bộ, uốn éo, không tự nhiên

мане́рн||ый *прил.* (*неестественный*) kiểu cách, làm điệu làm bộ, uốn éo, không tự nhiên; (*вычурный*) câu kỳ; ~ покло́н cúi chào (vái chào) kiểu cách; ~ая игра́ актёра lối diễn xuất không tự nhiên của diễn viên; ~ая же́нщина người đàn bà kiểu cách (làm điệu làm bộ); ~ стиль lối văn (phong cách) cầu kỳ

манже́та *ж.* manchette, cổ tay áo

манже́тка *ж.* 1. (*бандероль*) băng quảng cáo, băng sách; 2. *бот.* (cây) xuyên đá (*Alchemilla*)

маниака́льн||ый *прил.* (thuộc về) thao cuồng, hoang tưởng, cuồng, mani; ~ая боя́знь nỗi sợ hoang tưởng (có tính chất thao cuồng)

маникю́р *м.* (thuật, sự) sửa móng tay

маникю́рша *ж.* bà/chị thợ sửa móng tay

мани́ловщина *ж.* (thói) đa cảm (*Manilov, nhân vật trong «Linh hồn chết» của Gogol*)

маниó||к *м.*, **~ка** *ж.* 1. (*растение*) (cây) sắn, củ mì, khoai mì (*Manihot utilissima*); 2. (*мука́*) bột sắn, tapioca

манипули́ровать *несов.* (*T*) 1. thao tác, làm thủ thuật, sử dụng, vận dụng; ~ рука́ми thao tác bằng tay, sử dụng tay; ~ со спи́чками làm thủ thuật với diêm; ~ с ка́ртами làm thủ thuật với những quân bài; 2. *перен.* dùng mánh lới (thủ đoạn) đánh lạc hướng, dùng mánh lới (thủ đoạn) xuyên tạc, dùng mánh lới (thủ đoạn) điều khiển đám đông; ~ общественным мне́нием dùng mánh lới (thủ đoạn) đánh lạc hướng dư luận xã hội; ~ толпо́й по своему́ жела́нию dùng mánh lới (thủ đoạn) điều khiển đám đông theo ý muốn của mình

манипуля́тор *м.* 1. *цирк.* người làm ảo thuật; 2. *тех.* (cần) manip; 3. *тех.* (*в пультах управления и т. п.*) tay máy, máy thao tác; автомати́ческий ~ tay máy tự động

манипуля́ци||я *ж.* 1. thao tác, thủ thuật; ~и сле́саря над дета́лью thao tác của người thợ nguội trên chi tiết máy; 2. *цирк.* thủ thuật; ~и фо́кусника thủ thuật của nhà ảo thuật; ~и с ка́ртами thủ thuật với những quân bài; 3. *разг.* (*ловкая проделка*) thủ đoạn, mánh khoé, mánh lới; раскры́ть ~и моше́нников vạch trần những thủ đoạn (mánh khoé, mánh lới) của bọn bịp bợm; 4. (*способ, приём действия для достижения каких-л. целей*) mánh lới (thủ đoạn) đánh lạc hướng, mánh lới (thủ đoạn) xuyên tạc, mánh lới (thủ đoạn) điều khiển đám đông; ~ общественным мне́нием mánh lới (thủ đoạn) đánh lạc hướng dư luận xã hội; идеологи́ческие ~и những thủ đoạn (mánh khoé, mánh lới) tác động tư tưởng

мани́ть, поманить (*B*) 1. (*звать*) vẫy gọi; ~ руко́й đưa tay vẫy gọi; 2. *тк. несов. перен.* quyến rũ, hấp dẫn, lôi cuốn, rủ rê, thu hút, dụ, gạ; мо́ре мани́т меня́ biển cả hấp dẫn (quyến rũ, lôi cuốn) tôi; ~ взор làm vui mắt (sướng mắt, đẹp mắt)

манифе́ст *м.* (bản) tuyên ngôn, tuyên bố, tuyên cáo; Манифе́ст Коммунисти́ческой па́ртии Tuyên ngôn của Đảng cộng sản

манифеста́нт *м.* người biểu tình

манифеста́ция *ж.* (cuộc) biểu tình

манифести́ровать *несов. и сов.* biểu tình

мани́шка *ж.* yếm sơ mi, giáp bụng

ма́ния *ж.* 1. *мед.* (bệnh, chứng) thao cuồng, hoang tưởng, cuồng, mania; ~ вели́чия vĩ cuồng, hoang tưởng mình

là vĩ nhân; ~ преслéдования bức hại cuồng, hoang tưởng mình bị bức hại, thiên chấp cuồng; 2. *перен.* (*пристрастие*) (sự) say mê, say đắm, cuồng si, đắm đuối

манки́ровать *несов. и сов.* 1. (*Т*) (*пренебрегать*) lơ là, trễ nải, chểnh mảng, coi thường, xem thường; ~ свои́ми обя́занностями lơ là (trễ nải) nhiệm vụ; ~ заня́тиями trễ nải học hành, học hành chểnh mảng; 2. *уст.* (*не посещать*) vắng mặt, không đến, khiếm diện

ма́нн||а *ж.*: ждать как ~ы небе́сной ≅ mong như nắng hạn mong mưa; mong như mong mẹ về chợ; ~ой небе́сной пита́ться *шутл.* ≅ vắt mũi đút miệng; rau cháo cầm hơi (*погов.*)

ма́нн||ый *прил.*: ~ая крупа́ bột trân châu; ~ая ка́ша cháo bột trân châu

мановéни||е *с.* hiệu lệnh, hiệu; ~ем руки́ ra hiệu bằng tay; ✧ как по ~ю волше́бной па́лочки ≅ như thần thông biến hoá

мано́к *м. охот.* còi dụ thú

мано́метр *м.* manomet, áp kế, áp lực kế

мансáрда *ж.* gác rầm thượng, gác sát mái

манти́лья *ж.* khăn vuông quàng, mantil (*của phụ nữ*)

манти́сса *ж. мат.* phần định trị (*của logarithm*)

ма́нтия *ж.* 1. áo choàng, áo khoác; суде́йская ~ áo choàng của quan toà; 2. *геол.* manti, lớp bao

манто́ *с. нескл.* măngtô, áo măng tô

ма́нты *мн.* (*ед.* ма́нт *м.*) bánh bao

мануа́льн||ый *прил.*: ~ая терапи́я liệu pháp nắn gõ, thủ thuật nắn vặn

манускри́пт *м.* thủ bản, bản viết tay, sách chép tay

мануфактýра *ж.* 1. *ист.* công trường (công xưởng) thủ công; 2. *уст.* (*фабрика*) xưởng, công xưởng; тексти́льная ~ xưởng dệt; 3. *тк. ед.* (*ткани*) vải, vải vóc

мануфактýрн||ый *прил.* 1. *ист.* (thuộc về) công trường thủ công, công xưởng thủ công; 2. (*тканевый*) (thuộc về) vải, vải vóc; ~ магази́н cửa hàng vải, hiệu vải; ~ые изде́лия vải vóc

маньчжýр *м.*, **~ка** *ж.* người Mãn Châu

маньчжýрск||ий *прил.* (thuộc về) Mãn Châu

манья́к *м.* người cuồng; (*насильник*) kẻ cuồng dâm, con quỷ râu xanh; (*убийца*) kẻ cuồng sát

манья́ческий *прил.* (có tính chất) cuồng, cuồng dâm, cuồng sát

маня́щий *прил.* quyến rũ, hấp dẫn, lôi cuốn, rủ rê, dụ dỗ

маои́зм *м. полит.* chủ nghĩa Mao (Mao Trạch Đông)

маои́ст *м.* người theo chủ nghĩa Mao, người maoit

марабý *м. зоол.* chim ông lão, chim già đầy (*Leptoptilus*)

мара́зм *м.* (tình trạng) suy nhược, suy yếu, suy sụp, suy tàn, gầy mòn; стáрческий ~ (tình trạng) lão suy; 2. *перен.* (sự) suy sụp, suy đồi, suy vong, suy bại, lụn bại

маразмáтик *м.* người bị lão suy (lẩm cẩm, lẫn cẫn)

маразмати́ческий *прил.* bị lão suy, lẩm cẩm, lẫn cẫn

мара́л *м. зоол.* hươu sừng tấm (*Cervus elaphus sibiricus*)

мара́нта *ж. бот.* (cây) hoàng tinh, huỳnh tinh, củ dong (*Maranta arundinaceae L.*)

мара́нье *с. разг.* bài viết nguệch ngoạc, bức vẽ bôi bác

мара́ть, замара́ть, намара́ть (*В*) *разг.* 1. *сов.* замара́ть làm (bôi, vấy) bẩn; *перен.* bôi nhọ, làm ô uế (hư hỏng, hỏng); ~ репута́цию bôi nhọ (bôi tro trát trấu vào) thanh danh, làm ô danh; 2. *сов.* намара́ть (*неряшливо писать, рисовать*) viết nguệch ngoạc, vẽ bôi bác; ✧ ~ бума́гу bôi bẩn giấy, viết vẩn dở; ~ ру́ки об кого́- л., обо что́-л. (làm) bẩn tay vì ai, vì việc gì

мара́ться, замара́ться *разг.* 1. (bị) bẩn, lấm bẩn, vấy bẩn; 2. *перен.* bẩn tay, nhúng tay, dính tay (*vào việc không hay*); не сто́ит ~ из-за... không nên bẩn tay vì...

марафóн *м. разг. спорт.* (môn) marathon, maratông, chạy đường trường, chạy phông (*42 km 195 m*); конькобе́жный ~ trượt băng marathon; лы́жный ~ trượt tuyết marathon; ша́хматный ~ đánh cờ marathon

марафóнец *м.* vận động viên marathon (chạy đường trường)

марафóнский *прил.*: ~ бег *см.* марафóн

мара́шка *ж. полигр.* dấu in của mô khoảng trống (*do lỗi in*)

ма́рганец *м. хим.* manganes, mangan

ма́рганцевый *прил.* (thuộc về) manganes, mangan; ~ая руда́ quặng manganes; ~ая кислота́ acid permanganic

марганцóвка *ж. разг.* thuốc tím

маргари́н *м.* margarine, margarin, macgarin

маргари́новый *прил.* (thuộc về) margarine, margarin, macgarin

маргари́тка *ж. бот.* (cây) thuý cúc, cúc thuý (*Bellis perennis*)

маргина́л *м.* 1. người ở mép biên (*tầng lớp xã hội của mình*); 2. (*лицо, находящееся на периферии общества*) kẻ ở ngoài lề xã hội (*lưu manh, lang thang, vô gia cư...*)

маргина́лии *мн. книжн.* (*ед.* маргина́лия *ж.*) ghi chú ở lề, đề mục bên lề

маргина́льн||ый *прил.* 1. ở lề, bên lề, biên tế, biên duyên; ~ая частота́ *физ.* tần số biên duyên; 2. (thuộc về) người ở mép biên; kẻ ở ngoài lề xã hội (*ср.* маргина́л); ~ые элеме́нты những phần tử ngoài lề xã hội

ма́рево *с.* 1. (*мираж*) ảo tượng, ảo ảnh; 2. (*туман*) sương mù, màn sương

маре́на *ж. бот.* (cây) thiên thảo (*Rubia*)

маре́нго *с.* (*о цвете*) (màu) đen phơn phớt xám

мареновые *мн. бот.* họ Cà phê (*Rubiaceae*)

мареновый *прил.* (thuộc về) thiên thảo; ~ая кра́ска thuốc nhuộm bằng rễ thiên thảo

мареóграф *м. геод.* thuỷ triều ký, máy ghi thuỷ triều

ма́ржа *ж. эк., торг.* (sự) chênh lệch giữa giá bán và giá mua (*hàng, chứng khoán...*)

мари́на *ж. жив.* tranh hải cảnh, tranh biển

маринáд *м. кул.* 1. (*соус*) (nước) dầu giấm, xốt, chấm; 2. *обыкн. мн.*: ~ы (*маринованные продукты*) thức ăn ướp gia vị (ngâm giấm)

маринúст *м.* hoạ sĩ hải cảnh (vẽ tranh biển)

маринóванный *прил.* (đã) ướp gia vị, ngâm dấm

маринова́ть, замаринова́ть (*В*) 1. ướp gia vị, ngâm dấm; 2. *перен. разг.* ngâm, om, ngâm tôm, bỏ xó, ngâm lâu, để lâu, hãm; ~ де́ло ngâm (om, hãm, bỏ xó, ngâm tôm) việc

марионéтка *ж.* 1. con rối; 2. *перен.* bù nhìn

марионéточн||ый *прил.* 1. (thuộc về) con rối; 2. *перен.* bù nhìn, ngụy; ~ое прави́тельство chính phủ bù nhìn; ~ая а́рмия ngụy quân; ~ая власть ngụy quyền, chính quyền bù nhìn

марихуáна *ж.* cần sa

ма́рк||а I *ж.* 1. (*почтовая*) tem, tem thư; cò (*ист.*); 2. (*клеймо*) nhãn, nhãn hiệu, mác, số hiệu; издáтельская ~ ấn hiệu nhà xuất bản; фабри́чная ~ nhãn hiệu sản xuất; 3. (*сорт, тип изделия, товара*) mác, loại, kiểu, hạng; нóвые ~и стáли những mác mới của thép; 3. *разг.* (*престиж, репутация*) uy tín, thanh danh, danh tiếng, tiếng tăm; ✧ вы́сшей ~и thượng hảo hạng, loại tốt nhất, thượng thặng; под ~ой чего́-л. dưới nhãn hiệu (chiêu bài) cái gì; держáть ~у cố giữ danh tiếng (thanh danh, tiếng tăm)

ма́рка II *ж.* (*денежная единица*) mark, mác, Đức mã (*đơn vị tiền tệ của Germany*); markka, macca (*của Finland*)

маркгра́ф *м. ист.* markgraf, quan biên trấn

ма́ркер *м.* 1. (*пишущее устройство*) máy ghi; 2. (*фломастер*) bút dạ đánh dấu

маркёр I *м. уст.* người ghi điểm (*trong cuộc thi bi-da*)

маркёр II *м.* 1. (*человек*) người đánh dấu; 2. *с.-х.* (*орудие*) dụng cụ đánh rãnh (rạch hàng)

маркёр III *м.* (*текстовый*) *см.* ма́ркер

ма́ркетинг *м. эк.* (sự, khoa) tiếp thị, marketing, macketinh

маркети́нгов||ый (thuộc về) tiếp thị, marketing, macketinh; ~ые иссле́дования những nghiên cứu về tiếp thị (marketing)

маркето́лог *м. эк.* chuyên viên tiếp thị (marketing)

маркетоло́гия *ж. см.* ма́ркетинг

марки́з *м.* hầu tước

марки́за *ж.* (*жена*) hầu tước phu nhân; (*дочь*) hầu tước tiểu thư

маркизе́т *м.* (*ткань*) the, lương

маркизе́товый *прил.* (thuộc về) the, lương

ма́ркий *прил.* dễ bẩn; э́то ~ матери́ал đây là loại vải dễ bẩn

маркирова́ть *несов.* dán (gắn) nhãn hiệu, dán nhãn, ghi mã hiệu

маркиро́вка *ж.* (sự) dán nhãn hiệu, gắn nhãn hiệu, dán nhãn, ghi mã hiệu

маркиро́вщик *м.* thợ dán nhãn hiệu (ghi mã hiệu)

маркита́нт *м.*, **~ка** *ж. ист.* người bán hàng (*trong quân đội*)

маркси́зм *м.* chủ nghĩa Marx (Mác)

маркси́зм-ленини́зм *м.* chủ nghĩa Marx-Lenin (Mác-Lênin, Mác-Lê)

маркси́ст *м.* người theo chủ nghĩa Marx (Mác), người marxit (macxit)

маркси́стски *нареч.* (một cách, theo) marxit, macxit, chủ nghĩa Marx

маркси́стский *прил.* marxit, macxit, (thuộc về) chủ nghĩa Marx

маркси́стско-ле́нинский *прил.* marxit-leninit, (thuộc về) chủ nghĩa Marx-Lenin; Mác-Lê (*сокр.*)

маркше́йдер *м. горн.* trắc địa viên hầm lò, người trắc địa mỏ (đo đạc mỏ)

маркше́йдерский *прил.* (thuộc về) trắc địa viên hầm lò, người trắc địa mỏ

ма́рлевый *прил.* (thuộc về) gạc, sô, vải màn, sô màn, vải băng

ма́рля *ж.* gạc, sô, vải màn, sô màn, vải băng

мармела́д *м.* mứt, mứt bột quả

мармора́ция *ж. тех.* (sự) làm cẩm thạch giả

мармори́ровать *несов. и сов.* (*В*) làm cẩm thạch giả

мародёр *м.* kẻ trộm cướp, kẻ hôi của (*nơi có chiến sự, động loạn hay thiên tai*)

мародёрск||ий *прил.* (thuộc về) kẻ trộm cướp, kẻ hôi của; ✧ ~ие це́ны *разг.* giá cắt cổ

мародёрство *с.* (nạn, sự) trộm cướp, hôi của

мародёрствовать *несов.* trộm cướp, hôi của

ма́рочн||ый *прил.* 1. (thuộc về) tem; nhãn, nhãn hiệu, mác, số hiệu; ~ая бума́га giấy in tem (in nhãn hiệu); 2. (*имеющий марку*) (có) mác; ~ая сталь thép có mác; ✧ ~ое вино́ rượu vang hảo hạng, rượu nho loại ngon (*thường để lâu năm*)

Марс *м.* 1. *астр.* sao Hoả, Hoả tinh, Mars; 2. *миф.* thần Mars, thần chiến tranh, chiến thần

марс *м. мор.* đài cột buồm

ма́рсель *м.* (*мн.* ма́рсели *и* марселя́) *мор.* buồm hai (*tính từ dưới*)

марселье́за *ж.* bài Marseillaise (Macxâye)

марсиа́н||ин *м.*, **~ка** *ж.* dân sao Hoả (*trong truyện giả tưởng*)

марсиа́нский *прил.* (thuộc về) sao Hoả, Hoả tinh, Mars; ~ ландша́фт cảnh quan sao Hoả

ма́рсовый *прил. мор.* (thuộc về) đài cột buồm

марсо́лог *м.* nhà nghiên cứu Marx

марсоло́гия *ж.* (khoa) nghiên cứu Marx

марсохо́д *м.* marxơkhôt, xe tự hành trên sao Hoả

март *м.* tháng Ba, tháng ba

марте́н *м. тех.* lò Martin (Mactanh, đúc thép), lò bằng

марте́новск||ий *прил.*: ~ая печь *см.* марте́н; ~ проце́сс quá trình Martin (Mactanh); ~ая сталь thép Martin (Mactanh)

мартиоло́г *м.* 1. *церк.* tử đạo lục, danh lục tuẫn giáo; 2. *перен.* danh sách những người bị khổ nạn; ~ жертв деспоти́зма danh sách nạn nhân bị khổ nạn của chế độ chuyên chế

ма́ртовский *прил.* (thuộc về) tháng Ba, tháng ba

марты́шка *ж.* vẹc, khỉ đuôi dài (*Cercopithecus*)

марты́шкин *прил.*: ~ труд công dã tràng, công cốc

марш I *м.* 1. (sự) đi đều bước; *спорт.* (cuộc) diễu hành; (*передвижение войск*) (cuộc) hành quân; 2. *муз.* hành khúc, hành khúc ca, quân hành; 3. (*лестницы*) thân cầu thang, thân thang gác; ✧ ~ ми́ра cuộc đi bộ (tuần hành, diễu hành) vì hoà bình

марш II *межд.*: ша́гом ~! bước đều, bước!; đi đều, bước!; ~ отсю́да! cút đi!, xéo ngay!

ма́ршал *м.* nguyên soái, thống chế; Ма́ршал Сове́тского Сою́за *ист.* Nguyên soái Liên Xô

ма́ршальский *прил.* (thuộc về) nguyên soái, thống chế; ~ жезл quyền trượng nguyên soái (thống chế)

ма́ршевый *прил. воен.* 1. (thuộc về) đi đều bước; hành quân; ~ ритм nhịp đi đều bước, nhịp hành quân; 2. (*о воинских частях*) (để) bổ sung; ~ батальо́н tiểu đoàn bổ sung

марширова́ть *несов.* đi đều bước

марширо́вка *ж.* (sự) đi đều bước

маршру́т *м.* hành trình, lộ trình, đường đi, tuyến; *спорт.* đường đua

маршру́тн||ый *прил.*: ~ по́езд *ж.-д.* tàu tuyến (chuyên tuyến); ~ое такси́ taxi tuyến (chuyên tuyến); ~ая съёмка (sự) đo vẽ dọc tuyến, đo vẽ theo hành trình

ма́ск||а *ж.* 1. mặt nạ; противога́зовая ~ mặt nạ chống hơi độc (phòng hơi ngạt); 2. (*слепок с лица покойника*) khuôn mặt đúc (*của người quá cố*); ✧ наде́ть (наде́ть на себя́) ~у đeo mặt nạ, khoác áo, đội lốt; сбро́сить (сбро́сить с себя́) ~у vứt mặt nạ, lộ chân tướng; сорва́ть ~у с кого́-л. lật mặt nạ (lột mặt nạ, lật tẩy) ai

маскара́д *м.* 1. (*бал*) mascarade, (cuộc) khiêu vũ trá hình, vũ hội hoá trang, vũ hội giả trang; 2. (*необычный костюм*) vẻ ngoài kỳ dị, trang phục lạ thường; 3. *перен.* (*притворство*) (sự) vờ vĩnh, giả vờ, giả cách, vờ vịt

маскара́дный *прил.* (thuộc về) mascarade, khiêu vũ trá hình, vũ hội hoá trang, vũ hội giả trang; ~ костю́м quần áo khiêu vũ trá hình, y phục vũ hội hoá trang

маскирова́ть, замаскирова́ть (*B*) 1. hoá trang, giả trang, mặc quần áo trá hình, đeo mặt nạ (*cho ai*); 2. (*закрывать, прикрывать*) che đậy, che giấu, nguỵ trang, hoá trang (*тж. перен.*); 3. *воен.* nguỵ trang, nghi trang

маскирова́ться, замаскирова́ться 1. trá hình, cải trang, hoá trang, giả trang, giả dạng; 2. (*закрываться, прикрываться*) nguỵ trang; *перен.* đội lốt, khoác áo, vờ vĩnh, giả vờ, giả cách; 3. *воен.* nguỵ trang, nghi trang

маскиро́вка *ж.* 1. (*действие*) (sự) trá hình, cải trang, giả trang, hoá trang, nguỵ trang; 2. (*то, чем маскируют*) (đồ) hoá trang, trá hình, nguỵ trang

маскиро́вочный *прил. воен.* (để) nguỵ trang, nghi trang; ~ халáт áo nguỵ trang

маск-халáт *м. воен.* áo nguỵ trang (nghi trang)

мáсленая *ж. см.* мáсленица

мáсленица *ж.* (lễ) Maslenitsa, tống tiễn mùa đông, Thứ ba béo (*lễ hội trước tuần đại trai*); ✧ не житьё, а ~ sống sung túc nhàn hạ, sống trong nhung lụa

мáсленичный *прил.* (thuộc về) lễ Maslenitsa, lễ tống tiễn mùa đông, lễ Thứ ba béo

маслёнка *ж.* 1. (*посуда*) bình đựng bơ; 2. *тех.* vịt dầu, bình tra dầu, vòi tra mỡ

маслёнок *м.* (*гриб*) nấm thông (*Boletus lufeus*).

мáслен||ый *прил.* 1. (có) phết bơ, bôi bơ, bôi dầu, trộn dầu; (*запачканный маслом*) dính bơ, dính dầu; 2. *перен.*: ~ые глазá cặp mắt dâm (khêu gợi, gợi tình, đầy tình dục); ~ гóлос giọng đường mật (ngọt ngào, ngọt xớt)

масли́на *ж.* 1. (*дерево*) (cây) ôliu, ô liu (*Olea europaea*); 2. (*плод*) (quả, trái) ôliu, ô liu

масли́новые *мн. бот.* họ Nhài (*Oleaceae*)

масли́новый *прил. см.* масли́чный

мáслить *несов. разг.* phết (bôi, cho) bơ, bôi (trộn, cho) dầu

мáсличн||ый *прил.* có dầu; ~ые культýры cây có dầu

масли́чн||ый *прил.* (thuộc về) ôliu, ô liu; ~ая ветвь cành ôliu

мáсл||о *с.* 1. (*коровье*) bơ; (*растительное*) dầu, dầu thực vật (thảo mộc); (*смазочное*) dầu, mỡ, nhớt, dầu (mỡ, nhớt) bôi trơn; сбивáть ~ quay (đánh) bơ; хлеб с ~ом bánh mì phết bơ; подсóлнечное ~ dầu hướng dương; кокóсовое ~ dầu dừa; машúнное ~ dầu máy, mỡ, nhớt; лáковое ~ dầu sơn; минерáльное ~ dầu khoáng; 2. *жив.* sơn dầu, màu dầu; писáть ~ом vẽ sơn dầu (màu dầu); ✧ всё идёт как по ~у công việc suôn sẻ, mọi việc trôi chảy, mọi việc thông đồng bén giọt; подлúть ~а в огóнь ≅ lửa cháy lại đổ dầu thêm (*погов.*)

маслобóйка *ж.* 1. máy quay (đánh) bơ; 2. *разг.* (*предприятие*) xưởng ép dầu

маслобóйный *прил.*: ~ завóд *см.* маслобóйня

маслобóйня *ж.* xưởng ép dầu

маслодéл *м.* thợ làm bơ

маслодéлие *с.* (sự, ngành) làm bơ

маслодéльн||ый *прил.* (thuộc về) làm bơ; ~ завóд nhà máy bơ sữa; ~ая промы́шленность công nghiệp bơ sữa

мáсляная *ж. см.* мáсленица

маслянúстый *прил.* 1. có (tẩm) dầu; (*похожий на масло*) giống dầu; 2. (*лоснящийся*) trơn, bóng, láng

мáсляница *ж. см.* мáсленица

мáслян||ый *прил.* (thuộc về) dầu, bơ, mỡ; ~ое пятнó vết dầu, vết mỡ; ✧ ~ая крáска sơn dầu, màu dầu

масóн *м.* hội viên Tam điểm (Thợ nề tự do)

масóнский *прил.* (thuộc về) Hội Tam điểm, Hội Thợ nề tự do

масóнство *с.* Hội Tam điểm, Hội Thợ nề tự do

мáсс||а *ж.* 1. khối lượng, khối; воздýшная ~ khí đoàn; ~ тéла khối lượng (trọng lượng) vật thể; 2. (*тестообразное вещество*) hồ, bột, bột nhão, hồ bột, chất (khối) sền sệt; бумáжная ~ bột (hồ bột) giấy (*để xeo giấy*); стекóльная ~ khối thuỷ tinh mềm dẻo (*để thợ thổi làm đồ vật*); 3. *перен.* (*скопление*) đám đông, đám, khối; муравьи́ густóй ~ой копоши́лись в трáве đàn kiến lúc nhúc (nhung nhúc) thành đám dày đặc trong cỏ; 4. *разг.* (*множество*) khối, ối, vô khối, vô vàn, rất nhiều, rất đông; (*большинство*) đại bộ phận, phần lớn, phần đông, đa phần; ~ нарóда đám đông người, vô khối (rất đông, khối, ối) người; ~ впечатлéний vô khối (rất nhiều) cảm tưởng; основнáя ~ чего́-л. đại bộ phận (phần lớn, phần đông, đa phần) cái gì; в ~е đại bộ phận, phần lớn, phần đông, đa phần; 5. *обыкн. мн.*: ~ы quần chúng, đại chúng, đông đảo nhân dân

массáж *м.* (sự, thuật) massage, matxa, xoa bóp, đấm bóp, tẩm quất, đánh gió

массажёр *м.* dụng cụ/máy massage (matxa, xoa bóp)

массажúст *м.*, **~ка** *ж.* người massage (matxa, xoa bóp, đấm bóp, tẩm quất, đánh gió)

массúв *м.* 1. (*горный*) khối (dãy) núi, địa khối; 2. (*большое пространство*) khoảng rộng, vùng, khu, khối; лесно́й ~ khu (vùng) rừng; торфяно́й ~ vùng (đầm lầy) than bùn; жило́й, жили́щный ~ khối (khu) nhà ở

массúвность *ж.* (tính chất, vẻ, độ) to lớn, đồ sộ, nặng nề

массúвный *прил.* to lớn, đồ sộ, nặng nề, phục phịch

массúрование *с. воен.* (sự) tập trung, mật tập, tụ hội

массúрованный *прил. воен.* mật tập, tập trung, dồn dập; ~ огóнь hoả lực mật tập

массúровать I *несов. и сов.* (*B*) (*делать массаж*) làm massage, matxa, xoa bóp, đấm bóp, tẩm quất, đánh gió

массúровать II *несов. и сов.* (*B*) *воен.* (*сосредоточивать*) tập trung, mật tập, tụ hội

масс-мéдиа *с. нескл.* mass-media, các cơ quan (phương tiện) truyền thông, các phương tiện thông tin đại chúng

массовúк *м. разг.* 1. (*работающий с массами*) cán bộ dân vận, cán bộ công tác quần chúng; 2. (*организатор игр*) người phụ trách vui sống, người tổ chức các trò giải trí

массóвка *ж. разг.* 1. (*митинг*) mittinh, mít-tinh; 2. (*экскурсия, прогулка*) (cuộc) tham quan tập thể, đi chơi tập thể; 3. (*массовая сцена*) cảnh đông người, màn nhiều người diễn

мáссовость *ж.* (tính chất) quần chúng, đại chúng

мáссов||ый *прил.* 1. (có tính chất) quần chúng, đại chúng, đông đảo, tập thể; ~ая организáция tổ chức quần chúng; ~ая демонстрáция (cuộc) biểu tình

quần chúng; ~ая сцéна cảnh đông người, màn nhiều người diễn; ~ тáнец điệu múa tập thể, điệu vũ đông người; ~ая культýра văn hoá quần chúng; ~ героúзм tinh thần anh hùng quần chúng; ~ое сознáние ý thức đại chúng; 2. (*общедоступный*) đại chúng, phổ thông, dành cho đông đảo quần chúng; ~ая литературá sách phổ thông, văn chương đại chúng; товáры ~ого потреблéния hàng tiêu dùng phổ dụng; 3. (*принадлежащий к широким массам*) (thuộc về) quần chúng đông đảo; bình thường, thông thường; ~ читáтель bạn đọc bình thường; 4. (*производимый в больших количествах*) (trên) quy mô lớn, đại quy mô, hàng loạt; ~ое производство sản xuất hàng loạt (quy mô lớn); оружие ~ого уничтожéния vũ khí giết người hàng loạt; ~ое общéственное явлéние hiện tượng xã hội phổ biến

масták *м.* (*в чём-л.*) *разг.* bậc thầy, người lành nghề

мáстер *м.* 1. thợ, phó, thợ lành nghề, thợ khéo, phó cả, nghệ nhân; сапóжный ~ thợ giày; золотых дел ~ thợ kim hoàn; 2. (*крупный специалист*) nhà chuyên môn bậc thầy, người lành nghề (có tài nghệ cao cường, điêu luyện), cao thủ, kiện tướng, tôn sư; ~ худóжественного слóва nghệ sĩ ngâm thơ bình văn; ~ слóва văn hào, nhà văn lớn; ~á искýсств (các) nghệ sĩ; ~ своегó дéла người lành nghề (điêu luyện trong nghề); ~á высóких урожáев những kiện tướng vụ mùa; 3. *разг.* (*искусный человек*) người khéo léo (tài giỏi); cây, thánh (*разг.*); он ~ на выдумки anh ấy là cây bày trò, ông ta thật là đa mưu đa kế; ~ на все рýки người khéo tay, con dao pha; дéло ~а боúтся *погов.* việc chạy bay khi gặp tay thợ khéo; 4. (*цеха и т. п.*) đốc công, thợ cả, đội trưởng; смéнный ~ trưởng ca (kíp), thợ cả của ca; 5. (*звание*) kiện tướng; ~ спóрта kiện tướng thể thao

мастери́ть, смастери́ть (*В*) *разг.* làm (*bằng tay*)

мастери́ца *ж.* bà/chị thợ, thợ lành nghề, thợ khéo

мáстер-клáсс *м.* lớp chuyên tu (*do các bậc thầy hướng dẫn*)

мастеровóй *м. уст.* thợ, thợ lành nghề, thợ khéo, phó, phó cả

мастерóк *м.* (cái) bay

мастерск||áя *ж.* (*скл. как прил.*) 1. xưởng, xưởng thợ, hiệu; ремóнтная ~ xưởng sửa chữa, hiệu chữa; 2. (*на заводе*) phân xưởng; инструментáльная ~ phân xưởng dụng cụ; 3. *мн.*: ~úе xưởng máy, xưởng sửa chữa, công xưởng; авторемóнтные ~úе xưởng sửa chữa ôtô; железнодорóжные ~úе xưởng sửa chữa tàu lửa, xưởng máy hoả xa; 4. (*художника*) xưởng vẽ, xưởng hoạ; (*скульптора*) xưởng nặn, xưởng điêu khắc

мастерскú *нареч.* (một cách) khéo léo, thành thạo, tài giỏi, tinh xảo

мáстерский *прил.* (thuộc về) người thợ, thợ lành nghề, thợ khéo

мастерскóй *прил.* khéo léo, thành thạo, tài giỏi, tinh xảo; (*образцовый*) kiểu mẫu, mẫu mực

мастерствó *с.* 1. (*ремесло*) nghề thủ công; 2. (*умение*) (sự, trình độ) lành nghề; (*искусство*) tài nghệ, nghệ thuật, tài; спортúвное ~ tài nghệ thể thao; ~ исполнéния tài nghệ (nghệ thuật, tài) biểu diễn

мастúка *ж.* 1. mastic, mattit, chất trám; 2. (*для полов*) xi đánh sàn, mastic, mattit

мастúков||ый *прил.* (thuộc về, bằng) mastic, mattit; ✧ ~ое дéрево (cây) nhũ hương (*Pistacia lentiscus*)

мастúт *м. мед.* viêm vú

мастúтость *ж.* (sự, tính chất) đáng kính, khả kính; nổi tiếng, danh tiếng

мастúтый *прил.* đáng kính, khả kính, đáng trọng, đáng tôn kính; (*признанный*) nổi tiếng, danh tiếng, có tiếng; ~ учёный nhà bác học nổi tiếng

мастодóнт *м. палеонт.* mastodont, voi răng kiếm (răng mấu)

мастурбáция *ж. мед.* (sự) thủ dâm

маст||ь *ж.* 1. (*животного*) (màu) lông; воронáя ~ lông ngựa ô; 2. (*в картах*) hoa, sắc; ходúть в ~ đi bài cùng hoa; ✧ всех ~éй đủ loại, đủ màu sắc, đủ các khuynh hướng khác nhau

масштáб *м.* 1. tỷ lệ, tỷ lệ xích, thước tỷ lệ; 2. *перен.* quy mô, chiều kích, phạm vi, ý nghĩa; в большóм ~е trên quy mô (chiều kích) lớn, trong phạm vi rộng lớn; в междунарóдном ~е trên quy mô (trong phạm vi) thế giới

масштáбность *ж.* quy mô to lớn, chiều kích (tầm vóc) lớn lao; (tính chất) to lớn, lớn lao, đồ sộ, rộng lớn; ~ зáмыслов quy mô to lớn (tầm vóc lớn lao) của ý đồ

масштáбный *прил.* (có) quy mô to lớn, chiều kích lớn lao, tầm vóc lớn lao; to lớn, lớn lao, đồ sộ, rộng lớn

мат I *м. шахм.* (nước) chiếu bí; объявúть ~ chiếu bí

мат II *м.* (*матовость*) (sự) không bóng, không trong, đục, mờ; навестú ~ на стеклó làm kính mờ (kính nhám)

мат III *м.* 1. (*циновка*) chiếu, chiếu bện; 2. *спорт.* (tấm) nệm, đệm; sới vật

мат IV *м.*: кричáть, орáть благúм ~ом *разг.* gào vỡ họng, kêu thất thanh, rán cổ mà la, gân cổ gào

мат V *м. разг.* (*неприличная брань*) (tiếng, lời, câu) chửi, chửi tục, văng tục; ругáться ~ом chửi tục, văng tục

матадóр *м.* người đấu bò, đấu sĩ

математизáция *ж.* (sự) toán học hoá; ~ хúмии toán học hoá hoá học; ~ естествознáния toán học hoá khoa học tự nhiên

математúк *м.* nhà toán học

математúка *ж.* toán học, toán; số học (*уст.*); теоретúческая ~ toán học lý thuyết; прикладнáя ~ toán học ứng dụng; конструктúвная ~ toán học kiến thiết

математúчески *нареч.* (bằng) toán học

математúческ||ий *прил.* (thuộc về) toán học, toán; ~ая фóрмула công thức toán học; ~ факультéт khoa toán

матереубúйца *м. и ж.* kẻ giết mẹ

материáл *м.* 1. vật liệu, vật tư, chất liệu, chất; (*сырьё*) nguyên liệu; строúтельный ~ vật liệu xây dựng; леснóй ~ vật liệu gỗ; смáзочный ~ chất bôi trơn; упакóвочный ~ giấy gói, vải bọc, vật liệu bao gói, bao bì; сопротивлéние ~ов *тех.* sức bền vật liệu; испытáние ~ов *тех.* thử nghiệm vật liệu; 2. (*данные, сведения*) tài liệu, tư liệu, dữ liệu, dẫn liệu, số liệu; ~ы нáучной конферéнции tài liệu hội nghị khoa học; 3. (*ткань*) vải, vải vóc, hàng

материализáция *ж. книжн.* (sự) vật chất hoá, vật thể hoá

материализм *м.* 1. *филос.* chủ nghĩa duy vật, duy vật luận; исторический ~ chủ nghĩa duy vật lịch sử; диалектúческий ~ chủ nghĩa duy vật biện chứng; 2. *разг. уст.* (tư tưởng) thuần tuý vật chất, chỉ nghĩ đến vật chất

материализовáть *несов. и сов. книжн.* (*В*) vật chất (vật thể) hoá

материализова́ться *несов. и сов. книжн.* (được) vật chất hoá, vật thể hoá

материали́ст *м.* người theo chủ nghĩa duy vật, người duy vật

материалисти́ческий *прил. филос.* duy vật chủ nghĩa, duy vật

материалисти́чный *прил.* 1. *тк. кратк. ф., см.* материалисти́ческий; 2. (*узко практический*) thuần tuý vật chất, chỉ nghĩ đến vật chất

материали́стский *прил.* (thuộc về) người theo chủ nghĩa duy vật, người duy vật

материалове́дение *с.* vật liệu học

материалоёмкий *прил.* đòi hỏi mức tiêu hao vật liệu (mức sử dụng vật tư) cao

материалоёмкость *ж.эк.* mức tiêu hao vật liệu, mức sử dụng vật tư (*để làm ra sản phẩm*)

материа́льность *ж. филос.* tính vật chất; ~ ми́ра tính vật chất của thế giới

материа́льно-техни́ческ||ий *прил.* (thuộc về) vật chất-kỹ thuật, vật tư-kỹ thuật; ~ая ба́за cơ sở vật chất-kỹ thuật; ~ое обеспе́чение cung ứng vật tư-kỹ thuật, bảo đảm vật chất-kỹ thuật

материа́льн||ый *прил.* 1. (thuộc về) vật chất, vật thể; ~ мир thế giới vật chất (vật thể); 2. (thuộc về) vật liệu, nguyên liệu, vật tư; ~ые ресу́рсы dự trữ vật liệu (nguyên liệu, vật tư); ~ склад kho vật tư (vật liệu); 3. (*имущественный, денежный*) (thuộc về) của cải, tài sản, tiền của, tiền tài, tài chính, vật chất; ~ая заинтересо́ванность quan tâm đến lợi ích vật chất, khuyến khích vật chất; ~ая культу́ра văn hoá vật chất; ~ые це́нности những giá trị vật chất; ~ое положе́ние hoàn cảnh vật chất, tình hình tài sản (tiền của, tiền tài, của cải); затрудни́тельное ~ое положе́ние hoàn cảnh vật chất khó khăn, tình hình khó khăn về tiền của, tiền tài eo hẹp; ~ая отве́тственность chế độ trách nhiệm tài chính (tiền của, tiền tài, của cải)

матери́к *м.* lục địa, đại lục, đại châu, châu

материко́вый *прил.* (thuộc về) lục địa, đại lục, đại châu, châu; ~ лёд băng lục địa

материнск||ий *прил.* (thuộc về) mẹ, người mẹ, mẫu tử; ~ая любо́вь tình mẹ, tình yêu của mẹ, tình mẫu tử (mẹ con); ✧ ~ая поро́да *геол.* đá mẹ; ~ая пла́та *информ.* bản mẹ, board mẹ, bản mạch in chính

материнств||о *с.* 1. (tư cách) làm mẹ, bà mẹ; охра́на ~а и младе́нчества bảo vệ bà mẹ và trẻ em; лише́ние ~а *юр.* tước tư cách làm mẹ; 2. (*чувство матери к детям*) mẫu tính, tình mẫu tử

матери́ться *несов. разг.* chửi, chửi tục, văng tục

мате́ри||я *ж.* 1. *филос.* vật chất; 2. *физ.* vật chất, chất; строе́ние ~и cấu tạo của vật chất; 3. (*ткань*) vải, vải vóc; 4. *перен. разг.* (*предмет разговора*) vấn đề, đề tài; говори́ть о высо́ких ~ях nói về những vấn đề cao siêu

ма́терн||ый *прил. разг.* tục, tục tằn, tục tĩu; ~ая брань, ру́гань (lời) chửi tục, chửi bới tục tằn, chửi rủa tục tĩu; ~ые выраже́ния những lời nói tục (tục tĩu)

матеро́й *прил.* (*о животных*) *см.* матёрый 1

мате́рчат||ый *прил.* (bằng) vải; ~ые ту́фли giày vải

матерши́нни||к *м.*, **~ца** *ж. разг.* người hay văng tục (hay chửi tục, ăn nói tục tĩu)

матёрый *прил.* 1. sung sức, lực lưỡng, mạnh mẽ; ~ волк chó sói lực lưỡng; 2. *перен. разг.* (*опытный*) già dặn, lõi đời, có kinh nghiệm; 3. *перен.* (*закоренелый*) nặng căn, bất trị, thâm căn cố đế, không sửa được; ~ банди́т tên cướp bất trị; ~ враг kẻ thù không đội trời chung

ма́тка *ж.* 1. (*самка*) (con) cái, nái; (*пчелиная*) ong chúa; 2. *анат.* tử cung, dạ con

ма́тов||ый *прил.* (*тусклый*) không bóng, không láng; (*непрозрачный*) mờ, đục; ~ое стекло́ kính mờ (đục, nhám)

ма́точный *прил.* (thuộc về) con cái, con nái; ong chúa; tử cung, dạ con (*ср.* ма́тка)

матра́с *м.* **матра́ц** *м.* nệm, đệm

матрёшка *ж.* matrioshka, búp bê gỗ Nga

матриарха́льный *прил.* (thuộc về) chế độ mẫu quyền, chế độ mẫu hệ, chế độ quyền mẹ

матриарха́т *м.* chế độ mẫu quyền (mẫu hệ, quyền mẹ)

матрилине́йность *ж. этн.* (sự) tính theo mẫu hệ, tính theo dòng mẹ

матрилока́льный *прил.*: ~ брак *этн.* chế độ gửi rể, hôn nhân ở nhà vợ

матрилока́т *м. этн.* chế độ gửi rể, hôn nhân ở nhà vợ

ма́трица *ж.* 1. *полигр.* (*для отливки литеры*) khuôn đúc chữ, đồng mô; (*для отливки стереотипа*) bản chữ đúc, bản đúc, phông; 2. *мат., информ.* ma trận, matric

матрици́ровать *несов. и сов. полигр.* làm khuôn đúc (đồng mô, bản đúc, phông)

ма́тричный *прил.* (thuộc về) khuôn đúc chữ; bản đúc; ma trận, matric (*ср.* ма́трица); ~ при́нтер *информ.* máy in kim (matric, ma trận chấm)

матро́на *ж. ист.* nữ gia trưởng

матро́с *м.* thuỷ thủ, thuyền viên; *воен.* thuỷ binh, lính thuỷ; binh nhì (*hải quân*); ста́рший ~ binh nhất (*hải quân*);

матро́ска *ж.* áo lính thuỷ (*детская тж.*)

матро́сск||ий *прил.* (thuộc về) thuỷ thủ, lính thuỷ; ~ая бескозы́рка mũ lính thuỷ

ма́тушка *ж. разг.* mẹ, má, mạ, u, bầm, đẻ, thân mẫu, hiền mẫu, mẹ hiền

матч *м.* (trận, cuộc) đấu, thi đấu; футбо́льный ~ (trận) đấu bóng đá; ~ на пе́рвенство ми́ра по футбо́лу trận đấu giành giải vô địch bóng đá thế giới (giải vô địch thế giới về bóng đá)

матч-рева́нш *м. спорт.* trận đấu phục thù

мать *ж.* mẹ, má, mạ, u, bầm, đẻ, thân mẫu; hiền mẫu, mẹ hiền (*ласк.*); родна́я ~ mẹ đẻ, mẹ ruột, thân mẫu; ✧ в чём ~ родила́ trần truồng, lõa lồ, không mặc áo quần, trần như nhộng

мать-(и)-ма́чеха *ж. бот.* (cây) khoản đông hoa (*Tussilago farfarae*)

маф||ио́зи, ~ьо́зи *м. неизм.* (tên) mafia, maphia; phia (*прост.*)

мафио́зный *прил.* (thuộc về) mafia, maphia

ма́фия *ж.* (tổ chức, bọn) mafia, maphia; xã hội đen (*разг.*)

мах *м.* (một lần) vung tay; (*крыла*) (một lần) tung cánh, vỗ cánh; (*колеса*) (một) vòng quay; ✧ одни́м ~ом ngay lập tức, ngay tắp lự, liền một mạch, cái rụp; во весь ~ rất nhanh, phi nước đại; дать ~у (bị) nhầm, sai, trượt; с ~у а) (*размахнувшись изо всех сил*) thẳng tay, thẳng cánh; б) (*сразу, не раздумывая*) ngay, ngay lập tức, ngay tắp lự, nhanh, liền, liền tù tì

махагони́ *с. нескл.*, **махаго́н** *м.* 1. *бот.* (cây) dái ngựa (*Swietenia*

candollei); 2. (*древесина*) (gỗ) dái ngựa

маха́ль||ный *м., ~щик м. спорт., воен.* người ra hiệu (phất cờ hiệu)

махао́н *м. зоол.* bướm phượng (*Papilio machaon*)

маха́ть, махну́ть (*T*) vẫy, phất, phẩy, phe phẩy, ve vẩy, ngoe nguẩy, khoát; ~ руко́й кому́-л. vẫy tay với ai; ~ кры́льями vỗ (đập, tung, vẫy) cánh; ~ хвосто́м ngoe nguẩy (ve vẩy) đuôi; ~ ве́ером phe phẩy (phẩy) quạt; ~ флажко́м phất (vẫy) cờ

маха́яна *ж. будд.* Mahayana, phái Đại thừa; *còn gọi là:* Bắc tông

маху́зм *м. филос.* học thuyết Mach (Ma-khơ)

маху́на *ж. разг.* vật to lớn (đồ sộ)

махина́ция *ж.* mưu đồ, âm mưu, mưu chước, mưu mô; (*нечестная проделка*) thủ đoạn xảo trá, mánh khoé gian lận

маху́ст *м. филос.* người theo học thuyết Mach (Ma-khơ)

махну́ть *сов.* 1. *см.* маха́ть; 2. *разг.* (*прыгнуть*) nhảy, nhảy phóc, nhảy phốc; 3. *разг.* (*поехать*) đi; ✧ ~ руко́й на кого́-л., что́-л. không chú ý đến ai, đến cái gì nữa; bỏ mặc (bỏ bễ, buông trôi, từ bỏ) ai, cái gì

махови́к *м. тех.* vôlăng, bánh lái, tay lái, bánh đà

махов||о́й *прил.*: ~о́е колесо́ *см.* махови́к; ~ы́е пе́рья lông cánh

махо́рка *ж.* 1. (*растение*) (cây) thuốc lào, thuốc lá núi (*Nicotiana rustica*); 2. (*табак*) thuốc lào, thuốc lá núi

махро́в||ый *прил.* 1. (*о цветах*) cánh kép, có nhiều cánh; ~ пио́н hoa mẫu đơn cánh kép; 2. *перен.* (*отъявленный*) cực kỳ xấu, rất xấu, quá đỗi, quá chừng, quá xá; ~ реакционе́р tên tối (cực kỳ) phản động; 3. (*мохнатый — о ткани*) lông; ~ое полоте́нце khăn lông

мачете́ *м. неизм.* dao chặt mía (*ở châu Mỹ latin*)

мачете́ро *м. неизм.* thợ chặt mía (*ở châu Mỹ latin*)

ма́чеха *ж.* mẹ ghẻ, dì ghẻ, mẹ kế, kế mẫu

ма́чта *ж.* 1. cột buồm; 2. *тех.* cột, trụ

ма́чтовый *прил.* (thuộc về) cột buồm; ~ лес gỗ làm cột buồm

машбюро́ *с. нескл. разг.* (машинопи́сное бюро́) phòng đánh máy

маши́н||а *ж.* 1. máy; (*двигатель*) động cơ, môtơ, máy; *мн.*: ~ы máy móc, cơ giới; парова́я ~ máy hơi nước; 2. *перен.* (*организация*) bộ (guồng) máy; госуда́рственная ~ bộ máy nhà nước, guồng máy quốc gia; вое́нная ~ bộ máy quân sự, guồng máy chiến tranh; 3. (*автомобиль*) ôtô, xe hơi, xe; (*грузовик*) ôtô tải (vận tải), xe camnhông; е́хать на ~е đi ôtô

машина́льно *нареч.* (một cách) bất giác, vô ý thức, máy móc, như máy

машина́льный *прил.* bất giác, vô ý thức, máy móc, như máy

машинизáция *ж.* (sự) cơ giới hoá, cơ khí hoá

машинизи́ровать *несов. и сов.* (*B*) cơ giới (cơ khí) hoá

маши́нист *м.* 1. thợ máy; ~ экскава́тора thợ máy đào đất; 2. *ж.-д.* người lái (tài xế) xe lửa

маши́нистка *ж.* bà/chị đánh máy chữ

маши́нк||а *ж.* 1. máy; шве́йная ~ máy khâu (may); 2. (*для стрижки*) tôngđơ; 3. *разг.* (*пишущая*) máy chữ; печа́тать на ~е đánh máy (máy chữ)

маши́нно-тра́кторн||ый *прил.*: ~ая ста́нция *ист.* trạm máy kéo và máy móc nông nghiệp

маши́нн||ый *прил.* (thuộc về) máy, máy móc, cơ giới, cơ khí; ~ое произво́дство sản xuất cơ giới (bằng máy); ~ое отделе́ние buồng máy, phòng cơ khí; ~ое ма́сло dầu máy, dầu nhờn, dầu nhớt, dầu luyn, mỡ; ~ код *информ.* mã máy

маши́но-де́нь *м.* (một) ngày máy (*đơn vị tính thời gian lao động*)

машинопи́сн||ый *прил.* (thuộc về) đánh máy; ~ое бюро́ phòng đánh máy; ~ текст bản đánh máy

маши́нопись *ж.* 1. (sự) đánh máy; 2. (*текст*) bản đánh máy

машинострое́ние *с.* (ngành) chế tạo máy móc, chế tạo cơ khí

машинострои́тель *м.* nhà chế tạo máy (cơ khí)

машинострои́тельный *прил.* (thuộc về) chế tạo máy móc, chế tạo cơ khí; ~ заво́д nhà máy chế tạo cơ khí, xí nghiệp chế tạo máy móc

маэ́стро *м. нескл.* đại sư, nhạc sư, nhạc sĩ bậc thầy

мая́к *м.* 1. đèn biển, hải đăng, đèn pha; плаву́чий ~ đèn nổi, tàu hải đăng; 2. *перен.* (ngọn) hải đăng

ма́ятник *м.* quả (con) lắc

ма́ять *несов. разг.* (*B*) làm... vất vả, làm... mệt nhoài, hành hạ

ма́яться *несов. разг.* 1. làm việc vất vả, làm lụng khó nhọc; (*переносить лишения*) chịu thiếu thốn, sống khổ cực; 2. (*мучиться, томиться*) đau, bị giày vò, đau khổ, đau buồn; ~ живото́м đau bụng

маячи́ть *несов. разг.* nổi lên lờ mờ xa xa, nhô lên lờ mờ

МВФ *м.* (Междунаро́дный валю́тный фонд) *см.* междунаро́дный

мгла *ж.* 1. (*пелена тумана*) màn sương, sương mù, mù; (*пелена дыма*) màn khói; 2. (*сумрак*) tối lờ mờ; (*темнота*) bóng tối, tối tăm

мгли́стый *прил.* (có, phủ) sương mù, mù

мгнове́ние *с.* khoảnh khắc, giây lát, chốc lát; в одно́ ~ trong khoảnh khắc (chớp nhoáng, giây lát, chốc lát), vụt một cái; ✧ в ~ о́ка trong nháy mắt (chớp mắt, chớp nhoáng)

мгнове́нно *нареч.* (một cách) chốc lát, nhất thời; rất nhanh, rất chóng, tức thì, tức thời, chớp nhoáng, ngay tắp lự, cái rụp (*ср.* мгнове́нный)

мгнове́нный *прил.* (*быстро проходящий*) chốc lát, nhất thời; (*сразу возникающий*) rất nhanh, rất chóng, tức thì, tức thời, chớp nhoáng, ngay tắp lự, cái rụp

меа́ндр *м.* 1. *геогр.* đoạn sông uốn lượn (uốn khúc); 2. *иск.* (đường, nét) lượn, cong lượn

ме́бел||ь *ж. собир.* đồ gỗ, bàn ghế giường tủ; ✧ для ~и chỉ để làm vì, vô dụng, không cần thiết

ме́бельный *прил.* (thuộc về) đồ gỗ; ~ магази́н cửa hàng đồ gỗ

меблиро́ванн||ый *прил.* (có) bày đồ gỗ, kê đồ đạc; ✧ ~ые ко́мнаты phòng có sẵn đồ đạc (*cho thuê*)

меблирова́ть *несов. и сов.* (*B*) bày biện đồ đạc, kê đồ đạc

меблиро́вка *ж.* 1. (*действие*) (sự) bày biện đồ đạc; kê đồ đạc; 2. *собир.* (*мебель*) đồ gỗ, bàn ghế giường tủ

мегаба́йт *м. электрон., информ.* megabyte

мегаби́т *м. электрон., информ.* megabit

мегава́тт *м. физ.* megawatt, megaoat

мегаво́льт *м. физ.* megavolt, megavôn

мегаге́рц *м. физ.* megahertz, megahec

мегало́полис *м. см.* мегапо́лис

мегами́р *м.* thế giới cực đại, siêu thế giới

мега́нтроп *м.* megantrop, người vượn cổ hoá thạch (*ở đảo Java và Đông Phi*)

мегапо́лис *м.* siêu đô thị, thành phố cực lớn

мегато́нна *ж.* megaton

мегафо́н *м.* megaphon, loa tăng âm (phóng thanh)

мегéра *ж.* mụ ác, người đàn bà độc ác, ác phụ

мёд *м.* 1. mật ong, mật; 2. (*напиток*) rượu mật ong; 3. *в знач. опред.* đường mật, rất ngọt, ngọt lịm, ngọt ngào; арбу́з – про́сто ~ dưa hấu rất ngọt; расточа́ть ~ nói toàn lời lẽ đường mật (ngọt xớt, ngọt lịm, ngọt ngào); жить с ва́ми — не ~ sống với anh thật chẳng dễ dàng gì (thật là vất vả, thật là khó nhọc, thật là gay go, thật là khó chịu); ✧ на языке́ ~, под языко́м лёд *погов.* ≅ miệng thơn thớt, dạ ớt ngâm; khẩu Phật, tâm xà; nói năng quân tử, cư xử tiểu nhân; ва́шими бы уста́ми да ~ пить *погов.* giá được như lời anh nói thì tốt quá!

медали́ст *м.*, **~ка** *ж.* 1. người được thưởng huy chương; 2. (*животное*) con vật được thưởng huy chương

меда́л||ь *ж.* huy chương, mề đay; золота́я ~ huy chương vàng; па́мятная ~ kỷ niệm chương; ✧ оборо́тная сторона́ ~и mặt trái của huy chương, mặt xấu

медальо́н *м.* medaillon, ảnh đeo dây chuyền (*mặt tròn, bầu dục hay hình tim*)

медбра́т *м.* (медици́нский брат) y tá

«медве́ди» *мн. торг.* (những) người mua bán cổ phiếu khi "Gấu suy", người đầu cơ giá xuống (*ở thị trường chứng khoán*)

медве́дица *ж.* gấu cái; ✧ Больша́я Медве́дица *астр.* chòm sao Đại Hùng (Gấu Lớn), Đại Hùng tinh, sao Bắc Đẩu (*Ursa major*); Ма́лая Медве́дица *астр.* chòm sao Tiểu Hùng (Gấu Nhỏ), Tiểu Hùng tinh (*Ursa minor*)

медве́дка *ж. зоол.* dế mèn, dế dũi, dế (*Grillotalpa*)

медве́дь *м.* 1. gấu (*Ursus*); бе́лый ~ gấu trắng, gấu Bắc cực, bạch hùng (*Ursus maritimus*); (*персонаж русского фольклора*) chú gấu; 2. *разг.* (*о неуклюжем человеке*) người to khoẻ mà vụng về

медвежа́тина *ж.* thịt gấu

медвежа́тник *м.* 1. (*охотник*) người săn gấu; 2. *уст.* (*вожак*) người dạy gấu; 3. (*помещение*) chuồng gấu

медве́ж||ий *прил.* 1. (thuộc về) gấu; 2. *перен.* (*как у медведя*) giống (như) gấu; ✧ оказа́ть ~ью услу́гу кому́-л. làm ơn ai hoá hại, giúp ai theo kiểu gấu; ~ у́гол ≅ nơi chó ăn đá gà ăn sỏi; chốn thâm sơn cùng cốc

медвежо́нок *м.* gấu con

медеплави́льный *прил.* (thuộc về) đúc đồng, luyện đồng; ~ заво́д nhà máy đúc đồng

ме́диа *с. нескл.* media, phương tiện (cơ quan) truyền thông, phương tiện thông tin đại chúng

ме́диа-магна́т, медиамагна́т *м.* trùm tư bản nắm cơ quan truyền thông

медиа́на *ж. мат.* trung tuyến

медиеви́ст *м.* nhà Trung Cổ học, chuyên viên nghiên cứu thời Trung Cổ

медиевисти́ка *ж.* Trung Cổ học, (khoa) nghiên cứu thời Trung Cổ

ме́дик *м.* nhà y học, thầy thuốc; знамени́тый ~ danh y

медикаме́нты *мн.* (*ед.* медикаме́нт *м.*) thuốc, thuốc men, dược phẩm, thuốc thang

медитати́вный *прил.* (có tính chất) suy niệm, suy nghiệm, suy tư, suy tưởng, thiền quán

медита́ция *ж.* (sự) suy niệm, suy nghiệm, suy tư, suy tưởng, thiền định, thiền quán; thiền, định (*сокр.*)

медити́ровать *несов.* suy niệm, suy nghiệm, suy tư, suy tưởng, thiền định, thiền quán

ме́диум *м.* medium, người ngồi đồng, đồng cậu, đồng cô

медици́на *ж.* y học, y khoa; суде́бная ~ pháp y

медици́нск||ий *прил.* (thuộc về) y học, y khoa, y tế; ~ пункт trạm y tế; ~ая по́мощь (sự) chữa bệnh, điều trị, cứu thương; ~ая ка́рта y bạ; ~ институ́т trường đại học y khoa, viện y học; ~ факульте́т khoa y, y khoa; ~ие инструме́нты, ~ие прибо́ры y cụ; ✧ ~ая сестра́ nữ y tá

ме́дленно *нареч.* (một cách) chậm, chậm rãi, từ từ, đủng đỉnh, khoan thai

ме́дленный *прил.* chậm, chậm rãi, từ từ, chậm chạp, đủng đỉnh, khoan thai, rù rờ

медли́тельно *нареч.* (một cách) chậm chạp, lề mề, rù rờ, lờ đờ, dềnh dàng

медли́тельность *ж.* (sự, tính chất) chậm chạp, lề mề, rù rờ, trì trệ

медли́тельн||ый *прил.* chậm chạp, lề mề, rù rờ, trì trệ, lù đù, lờ đờ, dềnh dàng, dềnh dang; ~ ум trí lực trì trệ, đầu óc chậm hiểu; ~ челове́к người chậm chạp (rù rờ, lù đù, lề mề); ~ые движе́ния những động tác chậm chạp (rù rờ, lờ đờ)

ме́длит||ь *несов.* làm chậm (chậm trễ), dây dưa, kéo dài, kề cà, dềnh dàng, dềnh dang, trùng trình, trì hoãn; ~ с отве́том chậm trả lời; ~ с де́лом dây dưa (kéo dài) công việc; что вы ~е? anh còn chần chừ chi nữa?, sao chị dềnh dàng thế?, sao chúng mày cứ cà rịch cà tang mãi?

ме́дник *м.* thợ làm (chữa) đồ đồng

ме́дно-кра́сный *прил.* màu đồng đỏ

меднолите́йный *прил.*: ~ заво́д nhà máy đúc đồng

меднопрока́тный *прил.*: ~ заво́д nhà máy cán đồng

ме́дн||ый *прил.* 1. (thuộc về) đồng; (*содержащий медь*) (có) đồng; (*из меди*) (bằng) đồng; ~ слито́к thỏi đồng; ~ая руда́ quặng đồng; ~ колчеда́н *мин.* chancopyrit; ~ые де́ньги tiền đồng; ~ые пу́говицы cúc đồng; 2. (*о цвете*) màu đồng; 3. (*о звуке*) tiếng đồng; 4. *перен.* (*о голосе*) sang sảng, oang oang, âm vang; ✧ ~ лоб người cứng đầu (ngang bướng), tay gàn bát sách, kẻ đầu bò đầu bướu

медо́в||ый *прил.* 1. (bằng) mật ong, mật; (*с мёдом*) (có) mật; (*с запахом мёда*) thơm mùi mật; ~ пря́ник bánh mật, bánh bàng tẩm mật; 2. *перен.* đường mật, ngọt ngào, ngọt xớt, đãi bôi; ~ые ре́чи lời lẽ đường mật; ✧ ~ ме́сяц tuần (tháng) trăng mật

медоно́с *м.* cây có mật

медоно́сн||ый *прил.* 1. (*о растениях*) (có) mật; 2. (*вырабатывающий мед*) (làm) mật; ~ые пчёлы ong mật

медосмо́тр *м.* (медици́нский осмо́тр) (sự) khám sức khoẻ

медпу́нкт *м.* (медици́нский пункт) trạm y tế, y xá

медсестра́ *ж.* (медици́нская сестра́) nữ y tá

меду́за *м.* (con) sứa (*Medusa*)

медуни́ца *ж. бот.* (cây) cỏ phổi, cỏ mật (*Pulmonaria*)

медь *ж.* 1. đồng; жёлтая ~ đồng vàng; кра́сная ~ đồng đỏ; 2. *собир.* (*изделия из меди*) đồ đồng; 3. *собир. разг.* (*медные деньги*) tiền đồng

медя́к *м. разг.* tiền (xu) đồng

медя́нка *ж.* 1. (*змея*) rắn xách luyện, rắn trun (*Coronella austriaca*); 2. (*краска*) (màu) xanh đồng, gỉ đồng

меж *предлог см.* ме́жду

межа́ *ж.* bờ, mép, bờ (mép) ruộng, giới hạn, ranh giới ruộng, địa giới

межба́нковск||ий *прил.* liên ngân hàng, giữa các ngân hàng; ~ая опера́ция tác nghiệp liên ngân hàng, nghiệp vụ giữa các ngân hàng

межве́домственный *прил. см.* междуве́домственный

межвидово́й *прил. биол.* gian loài, giữa các loài

межву́зовский *прил.* liên đại học, giữa các trường đại học

межгалакти́ческий *прил.* liên Ngân hà (Thiên hà), giữa các Ngân hà (Thiên hà)

межгосуда́рственный *прил.* liên quốc gia, giữa các nước

междоме́тие *с. грам.* thán từ

междоусо́бица *ж.* (sự, cuộc) tương tàn, tàn sát lẫn nhau, huynh đệ tương tàn, nội chiến, phân tranh

междоусо́бн||ый *прил.* giữa các phe phái; ~ая война́ chiến tranh tương tàn (huynh đệ tương tàn), nội chiến; nồi da xáo thịt (*погов.*)

ме́жду *предлог* 1. (*посреди*) ở giữa, giữa; ~ дома́ми ở giữa các nhà, giữa hai nhà; 2. (*среди*) giữa, trong, trong số; ~ друзья́ми giữa (trong số) bạn bè, trong (giữa) chỗ bạn bè với nhau; 3. (*о промежутке времени*) ở khoảng giữa; ~ часом и двумя́ ở khoảng giữa một giờ và hai giờ, giữa một và hai giờ; ~ за́втраком и обе́дом ở khoảng giữa bữa ăn sáng và bữa ăn trưa; 4. (*при указании на взаимодействие*) giữa; догово́р ~ двумя́ государствами hiệp ước giữa hai nước; за мир и дру́жбу ~ наро́дами vì hoà bình và hữu nghị giữa các dân tộc; ✧ ~ на́ми (говоря́) chuyện riêng giữa chúng ta mà thôi, chuyện bí mật đừng nói ra ngoài bọn mình; ~ тем trong lúc (khi) đó; а ~ тем nhưng kỳ thật là, mà thực ra thì, tuy vậy, tuy thế, tuy nhiên, thế nhưng, song le; ~ тем как khi (trong lúc) mà, ấy thế mà; ~ про́чим а) *нареч.* nhân tiện, tiện thể, nhân thể; б) *вводн. сл.* (*кстати*) nhân thể (tiện thể) nói thêm; ~ де́лом trong lúc rỗi, ngoài giờ làm việc; ~ двух огне́й kẹt giữa hai lằn (làn) đạn; чита́ть ~ строк đọc ý giữa những dòng chữ, đoán ý ngoài dòng

междуве́домственн||ый *прил.* liên bộ, giữa các bộ; ~ая коми́ссия uỷ ban liên bộ; ~ая перепи́ска trao đổi thư từ giữa các bộ, thư tín liên bộ

междугоро́дный *прил.* liên thị, liên thành, giữa các thành phố; ~ телефо́н điện thoại liên tỉnh (liên thị); ~ телефо́нный разгово́р nói chuyện qua điện thoại liên tỉnh, đàm thoại qua dây nói liên thị

междунаро́дн||ый *прил.* quốc tế, thế giới; ~ трибуна́л toà án quốc tế; ~ое положе́ние tình hình quốc tế (thế giới); ~ое сообще́ство cộng đồng thế giới; ~ые отноше́ния quan hệ quốc tế; ~ое пра́во công pháp quốc tế; ~ая систе́ма едини́ц hệ thống quốc tế các đơn vị đo lường; ~ая косми́ческая ста́нция (МКС) trạm vũ trụ quốc tế; Междунаро́дный валю́тный фонд (МВФ) Quỹ Tiền tệ Quốc tế, IMF; Междунаро́дный банк реконстру́кции и разви́тия (МБРР) Ngân hàng Quốc tế Tái thiết và Phát triển, IBRD; Междунаро́дная организа́ция гражда́нской авиа́ции (ИКА́О) Tổ chức Hàng không Dân dụng Quốc tế, ICAO; Междунаро́дная организа́ция труда́ (МОТ) Tổ chức Lao động Quốc tế, ILO; Междунаро́дная организа́ция уголо́вной поли́ции *см.* Интерпо́л; Междунаро́дный олимпи́йский комите́т (МОК) Uỷ ban Olympic (Thế vận) Quốc tế, IOC; Междунаро́дная организа́ция журнали́стов (МОЖ) Tổ chức Nhà báo Quốc tế, IOJ

междупу́тье *с. ж.-д.* khoảng cách giữa hai đường

междуря́дный *прил. с.-х.* giữa các hàng (các luống), xen kẽ

междуря́дье *с. с.-х.* khoảng giữa hàng (luống), trồng xen kẽ

междуца́рствие *с.* thời khuyết ngôi (*giữa hai triều vua*)

межева́ние *с.* (sự) phân rõ ranh giới, vạch rõ địa giới

межева́ть *несов.* (*В*) phân rõ ranh giới, vạch rõ địa giới

межево́й *прил.* 1. (thuộc về) bờ, mép, giới hạn, ranh giới ruộng, địa giới; ~ знак dấu hiệu bờ ruộng (địa giới); ~ столб cột địa giới, cột mốc; 2. (*относящийся к межеванию*) (thuộc về) phân ranh giới, vạch địa giới

межзвёздн||ый *прил.* giữa các vì sao (các sao); ~ое простра́нство không gian giữa các vì sao

межкле́точн||ый *прил. анат.* gian bào; ~ое вещество́ chất gian bào

межколхо́зн||ый *прил. ист.* liên nông trang, giữa các nông trang tập thể; ~ая электроста́нция nhà máy điện liên nông trang

межконтинента́льн||ый *прил.* liên đại châu, vượt (xuyên, giữa các) đại châu, vượt (xuyên, giữa các) lục địa; ~ая раке́та tên lửa vượt đại châu, hoả tiễn xuyên lục địa

межматерико́в||ый *прил.* liên đại châu, giữa các lục địa (đại lục, đại châu); ~ое мо́ре biển giữa các lục địa (*như Địa Trung Hải, Biển Đỏ...*)

межминисте́рский *прил.* liên (giữa các) bộ

межобластно́й *прил.* liên (giữa các) tỉnh

межплане́тн||ый *прил.* liên hành tinh, giữa các hành tinh; ~ полёт chuyến bay giữa các hành tinh; ~ое простра́нство không gian giữa các hành tinh; автомати́ческая ~ая ста́нция (АМС) trạm tự động liên hành tinh

межправи́тельственн||ый *прил.* liên chính phủ, giữa các chính phủ; ~ая консультати́вная организа́ция tổ chức hiệp thương liên chính phủ

межрайо́нный *прил.* liên quận (huyện), giữa các quận (huyện)

межрёберн||ый *прил. анат.* gian sườn, liên sườn; ~ая невралги́я (bệnh) đau dây thần kinh gian sườn

межреспублика́нск||ий *прил.* liên cộng hoà, giữa các nước cộng hoà; ~ие хозя́йственные о́рганы các cơ quan kinh tế liên cộng hoà

межшко́льный *прил.* liên trường, giữa các trường

мезалья́нс *м.* hôn nhân không cân xứng (không môn đăng hộ đối)

мезозо́йск||ий *прил. геол.*: ~ая э́ра đại Trung sinh, đại Mezozoi

мезоли́т *м. археол.* mesolit, thời đại đồ đá giữa; thời đại trung thạch khí (*уст.*)

мезо́н *м. физ.* meson, mezon

мезони́н *м.* tầng nóc

мезоцефа́л *м. антроп.* người đầu vừa (đầu trung bình)

мезоцефа́лия *ж. антроп.* đầu vừa, đầu trung bình

мейстерзи́нгер *м. ист. лит.* nhà thơ hát rong (*ở Đức thời Trung cổ*)

мексика́н||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Mexico (Mêhicô); người Mễ (*разг.*)

мексика́нский *прил.* (thuộc về) Mexico, Mêhicô

мел *м.* phấn, đá phấn; (*для побелки*) vôi; (*кусок мела*) (hòn, viên, cục) phấn; писать ~ом viết bằng phấn

мелани́т *м. геол.* melanit

меланхо́лик *м.* người đa sầu (ưu sầu, u sầu, sầu muộn)

меланхоли́чески *нареч.* (một cách) thê lương, ai oán

меланхоли́ческ||ий *прил.* 1. đa sầu, ưu sầu, u sầu, sầu muộn, sầu tư, sầu não, buồn rầu, buồn bã; ~ темпера́мент tính đa sầu; ~ое настрое́ние tâm trạng

u sầu (sầu muộn); 2. (*исполненный меланхолии*) thê lương, ai oán; ~ая мело́дия âm điệu ai oán

меланхоли́чный *прил. см.* меланхоли́ческий

меланхо́лия *ж.* (tính, lòng) đa sầu, sầu tư, ưu sầu, u sầu, sầu não, sầu muộn, buồn rầu, buồn bã

мела́сса *ж.* nước mật, nước mía (*còn lại sau khi làm đường*)

мелéть, обмелéть nông (cạn) dần, trở nên nông cạn, cạn đi

мелини́т *м. хим.* melinit

мелиорати́вный *прил.* (thuộc về) cải tạo đất, cải tạo chất đất, cải lương đất

мелиора́тор *м.* chuyên viên cải tạo đất

мелиорацио́нный *прил. см.* мелиорати́вный

мелиора́ция *ж.* (sự) cải tạo đất, cải tạo chất đất, cải lương đất

мели́рование *с.* (sự) nhuộm lọn tóc khác màu (*với mái tóc*)

мели́рованный *прил.* (có lọn tóc) nhuộm khác màu (*với mái tóc*)

мели́ровать *несов. и сов.* (*В*) nhuộm lọn tóc khác màu (*với mái tóc*)

мели́сса *ж. бот.* (cây) hương mật, hương phong (*Melissa*); лека́рственная ~ (cây) tía tô chanh (*Melissa officinalis*)

ме́лк||ий *прил.* 1. (*некрупный*) nhỏ, bé, nhỏ bé, con; (*состоящий из малых частиц*) lăn tăn, li ti; ~ дождь mưa bụi, mưa phùn, mưa lăn tăn (lấm tấm, lâm thâm); ~ песо́к cát mịn (nhỏ hạt); ~ по́черк nét chữ nhỏ, chữ viết li ti; ~ие черты́ лица́ nét mặt thanh (thanh tú); ~ скот súc vật nhỏ, tiểu gia súc; 2. (*экономически маломощный*) tiểu, nhỏ; ~ое единоли́чное хозя́йство tiểu doanh nghiệp cá thể, kinh tế nhỏ cá thể; ~ое крестья́нское хозя́йство kinh tế tiểu nông; ~ собственник người tiểu tư hữu (tư hữu nhỏ); ~ая буржуази́я giai cấp tiểu tư sản; 3. (*незначительный*) vặt, vặt vãnh, lặt vặt, lắt nhắt; ~ие расхо́ды tiêu vặt, chi tiêu lặt vặt (vặt vãnh); ~ая кра́жа (vụ) trộm vặt, ăn cắp vặt; ~ ремо́нт tiểu tu, sửa chữa nhỏ; 4. (*неглубокий*) nông, cạn, nông sờ, nông cạn; ~ая река́ sông nông (cạn); ~ая таре́лка đĩa nông (nông lòng); 5. (*низменный, пошлый*) thấp kém, hèn hạ, tầm thường; (*ничтожный*) nhỏ mọn, nhỏ nhen, tẹp nhẹp; ~ая душо́нка người tiểu tâm (nhỏ nhen), kẻ tiểu nhân, đồ tục tử; ~ие интере́сы quyền lợi nhỏ nhen, nhu cầu nhỏ mọn; ✧ ~ой ры́сью đi nước kiệu thong thả; ~ие де́ньги tiền lẻ, tiền nhỏ; ~ая со́шка kẻ vô danh tiểu tốt, tép diu, tốt đen

ме́лко *нареч.* 1. (*некрупно*) (một cách) nhỏ; ~ молоть xay nhỏ; ~ писа́ть viết chữ nhỏ, viết li ti; 2. (*неглубоко*) nông, cạn; ✧ ~ пла́вать а) không đủ sức làm việc lớn, tài hèn sức mọn; б) có địa vị xã hội thấp kém, lẹt đẹt trên bước công danh

мелкобуржуа́зн||ый *прил.* (thuộc về) tiểu tư sản; ~ые взгля́ды (những) quan điểm tiểu tư sản

мелково́дный *прил.* nông, cạn

мелково́дье *с.* 1. (*низкий уровень воды*) nước nông, (con) nước xuống; 2. (*участок*) khu vực nước nông

мелкозерни́стый *прил.* (có) hạt nhỏ, hạt mịn

мелкокали́берный *прил.* (có) calib nhỏ, cỡ nhỏ

мелколе́сье *с.* (khu) rừng cây nhỏ

мелколи́стный *прил.* (có) lá nhỏ

мелкопоме́стн||ый *прил. ист.*: ~ое дворя́нство tầng lớp tiểu quý tộc (quý tộc nhỏ)

мелкосо́бственнический *прил.* (thuộc về) tiểu tư hữu, tư hữu nhỏ

мелкота́ *ж. разг.* 1. (*о размерах*) cỡ nhỏ; 2. *собир.* (*о людях*) hạng tiểu nhân, người nhỏ nhen (nhỏ mọn); (*о предметах*) đồ vật vặt vãnh, đồ lặt vặt

мелкотова́рн||ый *прил.*: ~ое произво́дство эк. (nền) tiểu sản xuất hàng hóa, sản xuất hàng hóa nhỏ

мелов||о́й *прил.* 1. (thuộc về) phấn, đá phấn; ~ы́е го́ры núi đá phấn; 2. (*белый, как мел*) trắng bệch, trắng lốp; 3. *геол.* (thuộc về) kỷ Bạch phấn, kỷ Phấn trắng, kỷ Creta; ~ы́е песча́ники sa thạch kỷ Bạch phấn (Phấn trắng); ~ пери́од *геол.* kỷ Bạch phấn (Phấn trắng, Creta); ✧ ~а́я бума́га giấy phấn

мелодекла́мация *ж.* (sự) ngâm thơ đệm nhạc

мело́дика *ж.* 1. (*учение*) âm điệu (giai điệu) học; 2. (*муз. построение*) âm điệu, giai điệu, nhạc điệu, làn điệu

мелоди́ческий *прил.* 1. (*относящийся к мелодии*) (thuộc về) âm điệu, giai điệu, nhạc điệu, khúc điệu, làn điệu; 2. (*благозвучный*) du dương, thánh thót, véo von, réo rắt, êm tai, êm ái

мелоди́чно *нареч.* (một cách) du dương, thánh thót, véo von, réo rắt

мелоди́чность *ж.* (sự, tính chất) du dương, thánh thót, véo von, réo rắt

мелоди́чный *прил. см.* мелоди́ческий 2

мело́дия *ж.* 1. (*мотив*) âm điệu, giai điệu, nhạc điệu, khúc điệu, làn điệu; 2. (*благозвучие*) (sự) du dương, thánh thót, véo von, réo rắt, êm ái

мелодра́ма *ж.* 1. *уст.* (*муз. драма*) ca nhạc kịch; 2. (*драматический жанр*) kịch thông tục, truyền kỳ kịch; 3. *перен.* (sự) không tự nhiên, bộc lộ tình cảm quá đáng (có vẻ kịch)

мелодрамати́ческий *прил.* 1. (thuộc về) kịch thông tục, truyền kỳ kịch; 2. *перен.* không tự nhiên, lâm ly quá đáng, có tính chất đóng kịch

мело́к *м.* hòn phấn

мелома́н *м.*, **~ка** *ж.* người đam mê ca nhạc

мелочи́ться *несов. разг.* tính toán nhỏ nhen, chi li (so đo) quá, cân đo đong đếm quá đỗi

мелочн||о́й I *прил. уст.*: ~ товáр hàng lặt vặt, hàng xén; ~а́я торго́вля (sự) buôn bán lặt vặt, tiểu thương nghiệp; ~ торго́вец người tiểu thương (buôn thúng bán mẹt, buôn thúng bán bưng); ~а́я ла́вка quán hàng xén

мелочно́й II *прил. см.* ме́лочный

ме́лочность *ж.* (tính) nhỏ mọn, nhỏ nhen

ме́лочн||ый *прил.* 1. nhỏ mọn, nhỏ nhen, lặt vặt, vặt vãnh, vặt vạnh, vụn vặt, vặt; ~ые интере́сы quyền lợi nhỏ mọn (nhỏ nhen); ~ые приди́рки bắt bẻ vụn vặt, hoạnh hoẹ vặt vãnh; 2. (*о человеке*) nhỏ nhen, nhỏ mọn, tủn mủn, lủn mủn, tẹp nhẹp, bần tiện

ме́лоч||ь *ж.* 1. (*предметы*) đồ vặt, đồ vật lặt vặt; *перен. собир.* (hạng) người hèn mọn, tốt đen, tép diu, người vô danh tiểu tốt; 2. *собир.* (*мелкие деньги*) tiền lẻ, tiền nhỏ; 3. (*пустяк*) (điều) vặt vãnh, vặt vạnh, nhỏ mọn, tủn mủn, tiểu tiết, không đáng kể; ✧ по ~а́м với số lượng ít ỏi; разме́ниваться на ~и phí sức làm việc vặt vãnh, uổng công làm những chuyện không đâu

мел||ь *ж.* (chỗ, khúc, bãi) cạn, nông; песча́ная ~ doi cát (dải cát) ngầm, bãi cát bồi; сесть на ~ а) mắc cạn; б) *перен.* mắc cạn, gặp khó khăn; снять с ~и đưa ra khỏi chỗ mắc cạn; ✧ сиде́ть (*или* сиде́ть как рак) на ~и lâm vào thế bí, gặp bước gian truân; cá nằm trốc (trên) thớt (*погов.*)

мелька́ние *с.* (sự) thoáng qua, thấp thoáng, loáng thoáng

мелька́ть, мелькну́ть 1. (*показываться*) thoáng qua, thoáng

hiện, thoáng ra; (*появляться время от времени*) thấp thoáng, loáng thoáng, thập thò; (*попадаться*) thỉnh thoảng gặp được; *перен.* (*проходить в сознании*) thoáng (nảy, vụt) ra; у него́ мелькну́ла мысль trong óc nó nảy (thoáng, vụt) ra ý nghĩ; 2. (*быстро следовать*) nối tiếp nhau; *перен.* (*о времени*) vụt qua; 3. (*мерцать*) lập loè, lấp lánh, nhấp nháy, nhấp nhánh

мелькну́ть *сов. см.* мелька́ть

ме́льком *нареч.* thoáng; ви́деть кого́-л., что́-л. ~ thoáng thấy ai, cái gì; взгляну́ть ~ на кого́-л., на что́-л. thoáng nhìn ai, cái gì; слы́шать что́-л. ~ thoáng nghe cái gì

ме́льник *м.* (*владелец*) chủ cối xay; (*работник*) thợ xay

ме́льниц||а *ж.* (*предприятие*) nhà máy xay; (*машина*) cối xay, xay, máy xay, máy nghiền, cái xay; ручна́я ~ cối xay tay; водяна́я ~ cối xay nước; кофе́йная ~ cái xay (cối xay, máy xay) cà phê; ✧ лить во́ду на ~у врага́ ≅ nối giáo (tiếp tay) cho giặc; vạch đường cho hươu chạy (*погов.*)

ме́льничн||ый *прил.* (thuộc về) cối xay; ~ая плоти́на đập ngăn nước cho cối xay ~ жёрнов thớt cối xay

мельтеши́ть *несов. прост.* thấp thoáng (láng cháng, lảng vảng) mãi

мельхио́р *м.* đồng bạch, mayso

мельхио́ровый *прил.* (bằng) đồng bạch, mayso

мельча́йш||ий (*превосх. ст. прил.* ме́лкий) rất nhỏ, nhỏ nhất, cực tiểu, hết sức nhỏ; до ~их подро́бностей đến những chi tiết nhỏ (nhỏ nhặt) nhất

мельча́ть, измельча́ть 1. (*по величине*) trở nên nhỏ hơn, nhỏ đi; 2. *перен.* trở nên kém cỏi, trở thành trống rỗng, mất tính chất quan trọng; 3. (*о реке и т. п.*) trở nên nông, cạn đi, nông (cạn) dần

ме́льче (*сравнит. ст. прил.* ме́лкий *нареч.* ме́лко) 1. (*по величине*) nhỏ (bé) hơn; 2. (*о реке и т. п.*) nông (cạn) hơn

мельчи́ть *несов.* (*В*) (*дробить*) đập nhỏ (tán vụn, băm vụn, chẻ nhỏ, bóp nát, ghè vụn, nghiền nhỏ)... ra

мелюзга́ *ж. собир. разг.* 1. loài vật nhỏ bé; (*о рыбе*) cá vụn, cá con; (*о детях*) lũ trẻ con, bọn nhóc, tí nhau, nhóc con; 2. *перен.* (hạng, bọn) tép riu, tốt đen, vô danh tiểu tốt, lau nhau

мембра́на *ж.* màng, mạc

мембра́нн||ый *прил.*: ~ая технология công nghệ màng mỏng

мемора́ндум *м. дип.* bị vong lục, giác thư

мемориа́л *м.* 1. *спорт.* (trận, cuộc) đấu kỷ niệm, thi đấu kỷ niệm; 2. (*сооружение*) đài kỷ niệm

мемориа́льн||ый *прил.* (để) lưu niệm, kỷ niệm; ~ая доска́ biển lưu niệm; ~ое изда́ние ấn phẩm (xuất bản phẩm) kỷ niệm

мемуари́ст *м.* người viết hồi ký

мемуа́рн||ый *прил.* (thuộc về) hồi ký; ~ая литерату́ра văn chương hồi ký

мемуа́ры *мн.* hồi ký, hồi ức

ме́на *ж.* (sự) đổi, đổi chác, trao đổi, giao hoán

ме́неджер *м.* 1. quản trị viên, người quản lý; 2. (*специалист*) chuyên viên về quản lý

менеджери́зм *м.* lý thuyết về quản lý sản xuất

ме́неджерский *прил.* (thuộc về) quản trị viên, người quản lý, quản lý, quản trị

ме́неджмент *м.* (sự, công việc) quản lý, quản trị

ме́нее (*сравнит. ст. нареч.* ма́ло) ít hơn, ít... hơn; ~, чем за два ме́сяца chưa đầy (chưa đến, dưới, non) hai tháng; не ~ ста рубле́й ít nhất là (không dưới, không ít hơn) một trăm rúp; ~ ва́жно ít quan trọng hơn, kém quan trọng; ~ интере́сно ít thú vị hơn, kém thú vị; всё ~ и ~ càng ít dần, mọi lúc một ít hơn, càng ngày càng ít, càng lúc càng ít; тем ~ càng ít, càng ít hơn; ✧ тем не ~ tuy nhiên, tuy thế, tuy vậy, song le, vậy mà, dẫu sao, dẫu sao, dù sao; ~ всего́ hoàn toàn (tuyệt nhiên) không...; не бо́лее не ~, как... không nhiều hơn mà cũng không it hơn...

менестре́ль *м. ист.* người hát (đàn hát) rong (*ở Anh, Pháp thời Trung cổ*)

ме́нзула *ж. геод.* thước ngắm, bàn đo, bàn đạc

мензу́рка *ж.* bình (ống, cốc) đong, bình khắc (ống chia, cốc chia) độ, ống đo

менинги́т *м. мед.* (bệnh) viêm màng não, viêm màng óc

мени́ск *м.* 1. *анат.* sụn chêm; 2. *физ.* mặt khum, mặt lồi

менов||о́й *прил.* (thuộc về) đổi, đổi chác, trao đổi, giao hoán; ~а́я сто́имость *эк.* giá trị trao đổi; ~а́я торго́вля thương nghiệp đổi chác, (lối) mua bán vật đổi vật

менструа́льный *прил.* (thuộc về) kinh nguyệt, hành kinh; ~ chu kỳ kinh nguyệt (hành kinh)

менструа́ция *ж.* (kỳ, sự) kinh nguyệt, hành kinh, có tháng, có kinh

менструи́ровать *несов.* hành kinh, có tháng, có kinh; có rác (*разг.*)

менталите́т *м.* 1. (*совокупность мировоззренческих представлений*) tâm thức, tâm thế; 2. (*о складе ума*) não trạng

мента́льность *ж. см.* менталите́т

мента́льный *прил.* (thuộc về) tâm thức, tâm thế

ментол́ *м.* mentola, mentol, menton

ме́нтор *м. ирон.* tôn sư, nhà mô phạm

ме́нторск||ий *прил. ирон.* (thuộc về) tôn sư, nhà mô phạm; ~им то́ном lên giọng dạy đời, lên mặt mô phạm, với giọng lên lớp

менуэ́т *м.* 1. (*танец*) điệu vũ manuet; 2. *муз.* nhạc khúc manuet

ме́ньше 1. (*сравнит. ст. прил.* ма́ленький, ма́лый) nhỏ (bé) hơn, em em, ngót nghét; 2. (*сравнит. ст. нареч.* ма́ло) ít hơn; ему́ немно́го ~ 50-ти лет ông ta dưới (gần, ngót nghét) 50 tuổi; я рабо́таю не ~ тебя́ mình làm việc không ít hơn cậu; как мо́жно ~ дви́гаться cố gắng ít cử động, càng ít cử động càng tốt; ~ всего́ ít hơn cả, ít nhất

меньшеви́зм *м. ист.* chủ nghĩa menshevich (mensêvich)

меньшеви́к *м. ист.* người theo chủ nghĩa menshevich (mensêvich), đảng viên menshevich (mensêvich)

меньшеви́стский *прил. ист.* (thuộc về) chủ nghĩa menshevich; menshevich, mensêvich

ме́ньш||ий 1. (*сравнит. ст. прил.* ма́лый, ма́ленький) nhỏ (bé, ít) hơn; 2. (*превосх. ст. прил.* ма́лый, ма́ленький) nhỏ (bé) nhất, cực tiểu; 3. *разг.* (*младший*) út, nhỏ tuổi nhất (*trong gia đình*); ✧ по ~ей ме́ре а) (*самое малое*) ít nhất, không ít hơn...; б) *в знач. вводн. сл.* (*по крайней мере*) cùng lắm, ít ra; са́мое ~ее ít nhất, không ít hơn...

меньшинств||о́ *с.* thiểu số, số ít; оказа́ться в ~е́ bị thiểu số; ничто́жное ~ tối thiểu số; ✧ национа́льные меньши́нства (các) dân tộc thiểu số, dân tộc ít người

меньшо́й *прил. разг.* út, nhỏ tuổi nhất (*trong gia đình*)

меню́ *с. нескл.* 1. thực đơn; ~ обе́да thực đơn bữa ăn trưa; 2. *информ.* menu, trình đơn

меня́ *Р, В от* я

меня́ла 1. *м.* người đổi tiền; 2. *м. и ж. разг.* người đổi hàng

меня́льный *прил.* (thuộc về) đổi chác

меня́ть *несов.* (*В*) 1. (*обменивать*) đổi, trao đổi, đổi chác, giao hoán; ~ продово́льствие на промтова́ры đổi thực phẩm lấy công nghiệp phẩm; 2. (*разменивать*) đổi; ~ де́ньги đổi tiền; 3. (*заменять другим*) đổi, thay, thay đổi; ~ ме́сто жи́тельства đổi chỗ ở, dọn nhà; ~ руба́шку thay áo sơ mi; 4. (*изменять*) thay đổi, đổi thay, hoán cải, đổi; ~ вне́шность thay đổi vẻ ngoài; ~ тон đổi giọng; ~ мне́ние thay đổi ý kiến; ~ убежде́ния thay đổi niềm tin (chính kiến)

меня́ться *несов.* 1. (*Т*) (*обмениваться*) đổi, đổi chác, trao đổi, giao hoán; ~ с това́рищем кни́гами trao đổi sách với bạn; 2. (*изменяться*) đổi, thay đổi, đổi thay, biến đổi, cải biến; ~ к лу́чшему thay đổi thành tốt hơn, trở thành tốt hơn; 3. (*замещать друг друга*) đổi, thay đổi, thay (thế) nhau; ✧ ~ в лице́ biến sắc mặt

ме́р||а *ж.* 1. đơn vị đo (đo lường), độ đo; ~ы пло́щади (các) đơn vị đo diện tích; ~ы ве́са (các) đơn vị đo trọng lượng; 2. (*мероприятие*) biện pháp, phương sách, phương kế; (*средство*) phương tiện; приня́ть все ~ы áp dụng mọi biện pháp (phương sách, phương kế); ~ы по обеспе́чению поря́дка những biện pháp giữ gìn trật tự; угро́за примене́ния мер возде́йствия đe dọa áp dụng những biện pháp trừng phạt (vũ lực); 3. (*степень, предел*) mức, mực, độ, mức độ, chừng mực, điều độ, giới hạn; ~ наказа́ния mức án, hình phạt; ~ взыска́ния hình thức kỷ luật; ~ трудá mức lao động; ~ потребле́ния mức tiêu dùng; всему́ есть ~ cái gì cũng có giới hạn cả, mọi cái đều có mức độ; сохраня́ть чу́вство ~ы giữ ý thức điều độ (chừng mực); без ~ы vô độ, không có giới hạn (chừng mực, điều độ); в значи́тельной ~е trong mức độ đáng kể, phần lớn, khá nhiều; в изве́стной ~е trong mức độ nhất định; ✧ по ~е того́ как trong khi mà..., cùng với; по ~е возмо́жности trong mức độ có thể; по ~е необходи́мости trong mức độ cần thiết; в ~у đúng mức (mực), vừa vặn, vừa sát, vừa khuýp, vừa xoắn; не в ~у quá mức (mực), không đúng mức (mực); сверх ~ы quá mức (mực, độ, đối, chừng); в по́лной ~е hoàn toàn, đầy đủ, trọn vẹn; в той ~е, в како́й... trong mức độ mà...; ни в ко́ей, ни в како́й ~е không thể nào, hoàn toàn không

ме́ргель *м. геол.* marne, macnơ

ме́ргельный *прил.* (thuộc về) marne, macnơ

мере́жка *ж.* (bức) thêu có lỗ

мере́ть *несов. разг.* chết như rạ (như kiến cỏ); ✧ му́хи мрут buồn nhức xương, chán ngắt, tẻ ngắt, chán phè

мере́щит||ься, помере́щиться (*Д*) *разг.* cảm thấy hình như, có cảm giác, hình như, tưởng như; ему́ ~ся, что... nó cảm thấy hình như là..., nó có cảm giác là...

мерза́в||ец *м.*, **~ка** *ж. разг.* kẻ hèn hạ (đê tiện), đồ đê hèn (vô lại, đểu cáng)

ме́рзк||ий *прил.* 1. (*вызывающий отвращение*) kinh tởm, ghê tởm, tởm lợm, gớm guốc, gớm ghiếc; ~ за́пах mùi kinh tởm (tởm lợm, ghê tởm); 2. (*подлый, гнусный*) hèn hạ, đê tiện, đê hèn, hèn mạt, đê mạt, đểu cáng, xấu xa, ti tiện, khả ố; ~ посту́пок hành động đê tiện (hèn mạt, xấu xa, đểu cáng, khả ố); 3. *разг.* (*очень плохой*) rất xấu (tồi tệ, tồi, tệ), xấu tệ; ~ая пого́да thời tiết rất xấu (xấu tệ); ~ое настрое́ние tâm trạng nặng nề, khí sắc tồi tệ

ме́рзко 1. *нареч.* (một cách) hèn hạ, đê tiện, đê hèn, hèn mạt, đê mạt, đểu cáng, xấu xa, ti tiện, khả ố; 2. *в знач. сказ. безл.* kinh tởm, ghê tởm, tởm lợm, gớm guốc, gớm ghiếc; ему́ ста́ло ~ nó cảm thấy kinh tởm (ghê tởm, tởm lợm, gớm ghiếc, gớm guốc)

мерзлот||а́ *ж.* (sự, tầng, đất) đông giá, đông kết; райо́н ве́чной ~ы́ vùng đóng băng (đông giá) vĩnh viễn

мёрзл||ый *прил.* 1. (*затвердевший от мороза*) (bị) đông cứng, lạnh cứng; (*обледенелый*) (bị) đóng băng; ~ая земля́ đất đóng băng; 2. *разг.* (*подмороженный*) (bị) hỏng vì lạnh quá, thui vì lạnh

мерзля́||к *м.* **~чка** *ж. разг.* người kém chịu lạnh (hay bị rét)

мёрзнуть *несов.* 1. (*превращаться в лед*) đóng băng, lạnh cứng, đông cứng; 2. (*гибнуть от мороза*) chết rét, chết lạnh, (bị) thui; (*сильно зябнуть*) (bị) lạnh quá, lạnh cóng

мерзопа́костный *прил. разг.* nhơ nhuốc, kinh tởm, ghê tởm, gớm guốc, gớm ghiếc

ме́рзостный *прил.* 1. kinh tởm, ghê tởm, gớm ghiếc, gớm guốc, bẩn thỉu; 2. (*гнусный*) hèn hạ, đê tiện, đê hèn, hèn mạt, đê mạt, đểu cáng, xấu xa, ti tiện, khả ố

ме́рзость *ж.* 1. (sự, điều, tính) hèn hạ, đê tiện, đê hèn, hèn mạt, đê mạt, đểu cáng, xấu xa, ti tiện, khả ố; 2. (*что-л. мерзкое, отвратительное*) (sự, điều) nhơ nhuốc, kinh tởm, ghê tởm, gớm ghiếc, gớm guốc, bẩn thỉu, khả ố; ✧ ~ запусте́ния (cảnh) điêu tàn, hoang vắng, tàn tạ, tiêu điều

меридиа́н *м. геогр.* kinh tuyến; ✧ небе́сный ~ *астр.* thiên kinh tuyến

меридиа́нный *прил. геогр.* (thuộc về) kinh tuyến

меридиона́льный *прил. геогр.* (theo) kinh tuyến

мери́ло *с.* thước đo, mức độ, tiêu chuẩn, chuẩn độ; ~ сто́имости thước đo giá trị

ме́рин *м.* ngựa thiến; ✧ врёт, как си́вый ~ ≅ nói dối như cuội, cuội đất; глуп, как си́вый ~ ≅ ngu như bò (như lợn)

мерино́с *м.* 1. (*порода овец*) cừu merinos; 2. (*шерсть*) lông cừu merinos; (*ткань*) len merinos

мерино́совый *прил.* (thuộc về) cừu merinos, merinos

ме́рить, сме́рить, поме́рить (*В*) 1. *сов.* сме́рить đo, đo đạc, đo lường, đong, lường; ~ кому́-л. температу́ру đo nhiệt độ cho ai; ~ глубину́ đo độ sâu; ~ на глаз đo bằng mắt, ước lượng; 2. *сов.* поме́рить ướm, thử, mặc thử, đi thử; ~ ту́фли thử (đi thử) giày; ~ пальто́ ướm (thử, mặc thử) áo măngtô

ме́риться, поме́риться đọ, so, sánh, so sánh; ~ си́лами с ке́м-л. đọ sức với ai

ме́рк||а *ж.* 1. số đo, kích thước; снять ~у с кого́-л. lấy số đo (đo kích thước) của ai; 2. (*предмет для измерения*) thước đo, ống đong; 3. *перен.* tiêu chuẩn, chuẩn độ; ме́рить кого́-л. своей ~ой ≅ suy bụng ta ra bụng người (*погов.*)

меркантили́зм *м.* 1. *эк.* chủ nghĩa trọng thương; 2. *перен.* (tính, đầu óc) con buôn, hám lợi, trục lợi, xu lợi

меркантильность *ж.* (tính, tính chất) con buôn, hám lợi, trục lợi, xu lợi

меркантильн||ый *прил.* 1. *эк.* (thuộc về) chủ nghĩa trọng thương, trọng thương; ~ая систе́ма chế độ trọng thương; 2. *перен.* hám lợi, trục lợi, xu lợi, con buôn; ~ дух đầu óc hám lợi (trục lợi, xu lợi, con buôn)

ме́ркнуть, поме́ркнуть 1. (*тускнеть*) mờ (nhạt) dần, mờ (nhạt) đi, tắt dần; 2. *безл.* (*смеркаться*) mờ tối, tối trời,

nhá nhem tối, nhọ mặt người; 3. *перен.* yếu đi, bị lu mờ

Мерку́рий *м. астр.* sao Thuỷ, Thuỷ tinh, Mercure

мерлу́шка *ж.* bộ lông cừu non

мерлу́шковый *прил.* (bằng) bộ lông cừu non

ме́рно *нареч.* (một cách) đều đặn, đều đều, nhịp nhàng

ме́рность *ж.* (tính chất, tính) đều đặn, đều đều, nhịp nhàng

ме́рн||ый *прил.* đều đặn, đều đều, nhịp nhàng; ~ая по́ступь bước đi đều đặn, đi đều bước; ~ая речь giọng nói đều đều

мероприя́ти||е *с.* biện pháp, phương sách, phương pháp, phương kế, hoạt động; культу́рно-просвети́тельные ~я hoạt động văn hoá giáo dục

мерсериза́ция *ж. тех.* (sự) ngâm kiềm, chuội bóng, làm bóng

мерсеризи́ровать *несов. и сов.* (*В*) ngâm kiềm, chuội bóng, làm bóng

мерси́ *частица разг. обыкн. шутл.* merci, mẹc-xì, cám ơn

ме́ртвенно *нареч.* như chết; ~ бле́дный mặt tái ngắt như gà cắt tiết, mặt xanh tái không còn hột màu, mặt xanh như tàu lá

ме́ртвенность *ж.* màu tái nhợt của người chết

ме́ртвенный *прил.* 1. (như) của người chết; (*безжизненный*) chết, vô sinh; ~ цвет лица́ mặt tái ngắt như gà cắt tiết, da mặt xanh tái như của người chết; 2. *перен.* không sinh khí, không sinh động, bất động

мертв||е́ть, омертве́ть, помертве́ть 1. *сов.* омертве́ть (*о клетках, тканях*) chết; (*неметь*) tê liệt, tê cứng, tê cóng, tê đi, tê dại, dại đi; пальцы ~е́ют от хо́лода những ngón tay tê cóng (tê dại, dại đi) vì lạnh; 2. *сов.* помертве́ть (*приходить в оцепенение*) chết điếng, điếng cả người, điếng người, đờ người, đực ra; помертве́ть от стра́ха chết khiếp, điếng người vì sợ, đờ người vì sợ hãi

мертве́ц *м.* người chết, xác chết, tử thi

мертве́цкая *ж.* (*скл. как прил.*) *разг.* nhà xác

мертве́цки *нареч.*: ~ пьян *разг.* say mềm (khướt, xỉn, ngất, bí tỉ, lử cò bợ)

мертвечи́на *ж.* 1. *собир.* xác thú vật (súc vật); 2. *перен. разг.* (tình trạng) đình trệ, trì trệ, ngừng trệ, thối nát, mục nát, chết cứng

мертворождённый *прил.* chết trong bụng mẹ, chết lúc đẻ ra

мёртв||ый *прил.* 1. đã chết, chết; *перен.* (*безжизненный*) chết, vô sinh, chết cứng, không sinh khí, không sinh động; ~ая тишина́ yên lặng như tờ, im phăng phắc; ~ые у́лицы những đường phố vắng tanh (vắng ngắt, vắng vẻ); ~ая до́гма giáo điều chết cứng; 2. *в знач. сущ. м.* người chết, xác chết, tử thi; ✧ спать ~ым сном ngủ say như chết; ~ая зыбь *мор.* sóng ngầm; ~ капита́л а) *фин.* tiền không sinh lợi, tiền chết; б) *перен.* tài không có đất dụng võ (không có chỗ dùng); ~ язы́к tử ngữ; ~ая пе́тля *ав.* (kiểu) bay lộn vòng gấp ngoặt; де́лать ~ую пе́тлю *ав.* bay lộn vòng gấp ngoặt; ~ая то́чка *тех.* tử điểm, điểm chết; на ~ой то́чке đứng ỳ một chỗ, giẫm chân tại chỗ; сдви́нуться с ~ой то́чки bắt đầu chuyển; ~ое простра́нство *воен.* tử giác, khoảng chết; ~ штиль *мор.* biển lặng phắc; ~ у́зел nút thắt chặt cứng; вцепи́ться ~ой хва́ткой bám đến chết, bám riết không rời; ни жив ни мёртв hồn xiêu phách lạc, sợ hồn vía lên mây, sợ thất thần, sợ mất mật; пить ~ую *разг.* uống rượu như rót chĩnh (như chĩnh chìm)

мерца́ние *с.* (sự) lấp lánh, nhấp nhánh, lấp láy, nhấp nháy, lập loè, chập chờn

мерца́тельн||ый *прил. биол.*: ~ эпите́лий biểu mô có lông rung; ~ые кле́тки những tế bào rung động

мерца́ть *несов.* lấp lánh, nhấp nhánh, lấp láy, nhấp nháy, lập loè, chập chờn, lấp loáng

ме́рять(ся) *несов. см.* ме́рить(ся)

ме́сиво *с. разг.* 1. (*полужидкая смесь*) chất sền sệt (tạp nhạp, hỗn tạp); (*вязкая грязь*) bùn quánh, lầy sền sệt; 2. (*корм для скота или птиц*) cám trộn rau cỏ, thức ăn trộn cám, cám lợn

меси́ть, смеси́ть (*В*) nhào, nhào trộn, nhồi; ~ те́сто nhào (nhồi) bột; ~ гли́ну nhào (nhồi) đất sét; ✧ ~ грязь lội bùn

ме́сса *ж.* 1. *церк.* thánh lễ, lễ mi-xa; 2. *муз.* messa

мессиани́зм *м. см.* мессиа́нство

мессиа́нск||ий *прил.* (thuộc về) cứu thế, cứu rỗi; ~ое предназначе́ние định mệnh cứu rỗi

мессиа́нство *с. книжн.* cứu thế luận, thuyết cứu thế

мессия́ *ж. книжн.* 1. (đấng) Cứu thế; 2. *перен.* người cứu rỗi

места́ми *нареч.* đây đó, chỗ này chỗ kia, lác đác, rải rác

месте́чко I *с.* chỗ, nơi, chốn; ✧ тёплое (*или* тёпленькое) ~ chỗ béo bở, việc làm lắm lợi lộc (bổng lộc)

месте́чко II *с.* (*селение*) thị tứ, thị trấn

местечко́вый *прил.*: ~ евре́й người Do Thái tỉnh lẻ

мести́ *несов.* (*В*) 1. quét, quét tước, quét dọn, quét sạch; ~ сор quét rác; ~ пол quét sàn, quét nhà; 2. (*нести, гнать*) lùa, cuốn, lùa (cuốn)... đi; ве́тер метёт пыль gió cuốn (lùa) bụi; 3. *безл.*: метёт (*о метели*) gió cuốn tuyết, bão tuyết

местко́м *м.* (ме́стный комите́т профсою́за) *см.* профко́м

ме́стничество *с.* 1. *ист.* quyền ngôi thứ; 2. (đầu óc, tư tưởng) địa phương, cục bộ

ме́стность *ж.* 1. địa phương, địa hạt, địa khu, vùng, miền, xứ, chốn, địa thế, địa hình; гори́стая ~ miền (xứ, vùng nhiều) núi; 2. (*край, район*) miền, vùng, khu vực, địa phương

ме́стн||ый *прил.* 1. (thuộc về) địa phương, bản địa, sở tại, bản xứ; ~ жи́тель cư dân địa phương (bản địa, sở tại, bản xứ); ~ урожене́ц (người) dân chính cư, dân chính quán; ~ го́вор tiếng địa phương, thổ ngữ, thổ âm; ~ое сырьё nguyên liệu địa phương; ~ая проду́кция thổ sản, sản phẩm địa phương; ~ые о́рганы вла́сти các cơ quan chính quyền địa phương (sở tại); 2. (*не общий*) cục bộ; ~ нарко́з gây tê, gây tê cục bộ; ✧ ~ое вре́мя giờ địa phương; ~ колори́т màu sắc địa phương; ~ая промы́шленность công nghiệp địa phương; ~ комите́т *см.* местко́м

мест||о *с.* 1. (*пространство*) chỗ, nơi, chốn, địa điểm; ~ рожде́ния nơi sinh, sinh quán; рабо́чее ~ chỗ (nơi) làm việc; ~ стоя́нки автомоби́лей chỗ đỗ ôtô, bãi ôtô đậu; ~ преступле́ния chỗ phạm tội, nơi phạm pháp; ~ происше́ствия chỗ (địa điểm) việc xảy ra, hiện trường; ~ назначе́ния nơi đã định, chỗ quy định, nơi đến; с ~а на ~ từ chỗ này sang chỗ khác; быть на ~е ở tại chỗ; стоя́ть, остава́ться на ~е đứng yên tại chỗ; положи́ть на ~ để vào chỗ; прибы́ть на ~ đến nơi; по ~а́м! về chỗ!, về vị trí!; 2. (*сиденье, кресло*) chỗ, chỗ ngồi, ghế; зри́тельный зал на 500 мест phòng xem có 500 chỗ (ghế, chỗ ngồi); заня́ть ~ chiếm (giữ) chỗ; уступи́ть кому́-л. ~ nhường chỗ cho ai; пере́днее, за́днее ~ ghế (chỗ ngồi)

đằng trước, đằng sau; 3. *мн.*: ~á (*местность*) địa phương, địa hạt, địa khu, vùng, miền, xứ, chốn; нáши ~á слáвятся... vùng (địa phương, địa hạt) chúng tôi nổi tiếng về...; живопи́сные ~á nơi thắng cảnh, phong cảnh ngoạn mục, cảnh đẹp; знако́мые ~á vùng quen biết, chốn quen thuộc; 4. *мн.*: ~á (*периферия*) (các) địa phương; власть на ~áх chính quyền địa phương; 5. (*отрывок из книги и т. п.*) đoạn, chỗ; 6. (*положение*) vị trí, địa vị, hàng, thứ; *спорт.* giải, hạng, thứ, thứ bậc; заня́ть пе́рвое ~ в соревнова́нии chiếm giải nhất (đứng thứ nhất, đứng hạng nhất) trong cuộc thi đấu; 7. (*должность*) địa vị, chức vụ, việc làm, chức trách, ghế; занима́ть руководя́щее ~ chiếm địa vị lãnh đạo; 8. (*отдельный предмет багажа*) kiện, gói, cái, xách, hành lý; ✧ я бы на ва́шем ~e... giá tôi ở (tôi mà ở) địa vị anh thì...; уби́ть кого́-л. на ~e giết ai chết tươi (chết tại chỗ, chết tại trận); заста́ть кого́-л. на ~e prestupléния bắt ai quả tang; де́тское ~ *анат.* nhau, rau, thai bào, bào y, tử hà sa; ~á о́бщего по́льзования những nơi dùng công cộng (*nhà xí, nhà tắm, v. v...*); не находи́ть себе́ ~a đứng ngồi không yên, nhấp nha nhấp nhổm, băn khoăn, lo lắng, không yên tâm, áy náy; знать своё ~ biết thân, biết thân biết phận, biết phận mình; поста́вить кого́-л. на ~ làm cho ai biết thân biết phận, khiến cho ai không được vượt quá địa vị của nó, vạch cho ai biết giá trị thật của nó; нет ~a (*или* не должно́ быть ~a) кому́-л., чему́-л. không cho phép ai, cái gì tồn tại; không có đất dung thân cho ai, cái gì; о́бщее ~ điều ai cũng biết cả, điều đã nói nhàm rồi; на (*или* быть на своём) ~e làm việc hợp sức hợp tài (hợp sở trường); к ~y a) (*уместно*) hợp chỗ; б) (*кстати*) nhân tiện, nhân thể, tiện thể; не к ~y không hợp chỗ; не ~ (*не следует*) không được, không nên; ни с ~a! đứng yên!, không được nhúc nhích!; у меня́ се́рдце (душа́) не на ~e tôi rất lo lắng; ~ под со́лнцем chỗ đứng dưới ánh mặt trời

местожи́тельство *с.* trú quán, trú sở, chỗ (nơi, chốn) ở, chỗ thường trú, nơi cư trú

местоиме́ние *с. грам.* đại từ, đại danh từ; вопроси́тельное ~ đại từ nghi vấn; возвра́тное ~ đại từ phản thân, tự đại từ; определи́тельное ~ đại từ xác định

местоиме́нный *прил. грам.* (thuộc về) đại từ

местонахожде́ние *с.* chỗ ở, nơi sở tại, trú sở; (*учреждения*) trụ sở; *воен.* nơi bố trí (đóng quân, trú quân), vị trí

местоположе́ние *с.* địa điểm, vị trí

местопребыва́ние *с.* nơi ở; (*учреждения*) dinh, phủ, trụ sở; ~ правúтельства dinh (trụ sở của) chính phủ

месторасположе́ние *с.* chỗ ở, trú sở; (*учреждения*) trụ sở; *воен.* vị trí, nơi bố trí (đóng quân); ~ полка́ vị trí (nơi bố trí, nơi đóng quân) của trung đoàn

месторожде́ние *с. геол.* mỏ, khoáng sàng, mỏ quặng, khu mỏ

мест||ь *ж.* (sự) trả thù, báo thù; из ~и để trả thù (báo thù)

ме́сяц *м.* 1. (*календарный*) tháng; теку́щий ~ tháng này; про́шлый ~ tháng trước (vừa qua); бу́дущий ~ tháng sau (tới); из ~a в ~ từ tháng này sang tháng khác; 2. (*луна*) trăng lưỡi liềm, trăng khuyết, trăng; ~ на ущéрбе trăng hạ huyền, trăng già

ме́сяцами *нареч.* trong nhiều tháng liền, hàng tháng, hết tháng này đến tháng khác

ме́сячник *м.* tháng; ~ безопа́сности движе́ния ~ tháng an toàn giao thông; ~ росси́йско-вьетна́мской дру́жбы tháng hữu nghị Nga – Việt

ме́сячн||ый *прил.* (trong) một tháng; (*ежемесячный*) hàng (hằng) tháng; ~ о́тпуск kỳ nghỉ phép một tháng; ~ план kế hoạch hàng tháng; ~ая зарпла́та lương tháng, tiền lương hàng tháng

метаби́оз *м. биол.* (hiện tượng) hỗ sinh

метаболи́зм *м. физиол.* (sự) chuyển hoá, trao đổi chất

Метагала́ктика *ж. астр.* Cực Đại Thiên hà (*gồm khoảng vài tỷ thiên hà*)

метагене́з *м. биол.* (sự) xen kẽ thế hệ (*sinh sản*)

мета́лл *м.* 1. kim loại, kim khí, loài kim thuộc; ngũ kim (*уст.*); ре́дкие ~ы kim loại hiếm; 2. *муз.* (nhạc) metal

металлиза́ция *ж. тех.* (sự) kim loại hoá, mạ kim loại

металлизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) kim loại hoá, mạ kim loại

металли́ст *м.* 1. thợ kim khí; 2. *муз.* người biểu diễn nhạc metal

металли́ческ||ий *прил.* 1. (thuộc về) kim loại, kim khí; (*из металла*) (bằng) kim loại, kim khí; ~ие изде́лия đồ kim loại (kim khí, ngũ kim); 2. *перен.* vang, âm vang, oang oang; ~ го́лос giọng âm vang, giọng oang oang; ~ смех (tiếng) cười vang, cười giòn tan

металлове́дение *с.* kim loại học

металлогра́фия *ж.* kim tương học

металлодете́ктор *м.* bộ dò kim loại (*nhằm chống khủng bố*)

металлоёмкий *прил.* tiêu hao nhiều kim loại

металлоёмкость *ж.* mức tiêu hao kim loại (*để làm ra sản phẩm*)

металло́ид *м. хим.* á kim

металлоло́м *м.* kim loại phế thải, (đồ) sắt vụn, đồng nát

металлоно́сный *прил.* (có, chứa) kim loại

металлообраба́тывающ||ий *прил.* (thuộc về) gia công kim loại, chế biến kim loại; ~ая промы́шленность công nghiệp chế biến kim loại

металлоорганúческий *прил.* (thuộc về) hữu cơ kim loại, cơ kim

металлоплави́льн||ый *прил.* (thuộc về) đúc kim loại, nấu kim loại; ~ая печь lò đúc (nấu) kim loại

металлопла́стик *м.* chất dẻo kim loại (pha bột kim loại)

металлопла́стиковый *прил.* (bằng) chất dẻo kim loại

металлопластма́ссовый *прил. см.* металлопла́стиковый

металлополиме́ры *мн.* (*ед.* металлополиме́р *м.*) *см.* металлопла́стик

металлополиме́рный *прил. см.* металлопла́стиковый

металлопрока́тный *прил.* (thuộc về) cán kim loại, dát kim loại; ~ цех phân xưởng cán (dát) kim loại

металлоре́жущий *прил.* (thuộc về) cắt kim loại, cắt gọt kim loại; ~ стано́к máy cắt (cắt gọt) kim loại

металлу́рг *м.* nhà luyện kim học, chuyên viên luyện kim

металлурги́ческий *прил.* (thuộc về) luyện kim; ~ заво́д nhà máy luyện kim

металлу́ргия *ж.* luyện kim học, (ngành, khoa) luyện kim

метаморфи́зм *м. геол.* (hiện tượng, sự) biến chất

метаморфо́з *м.*, **~а** *ж.* 1. (*видоизменение*) (sự) biến hình, biến dạng; 2. *биол.* (sự) biến thái; 3. (*превращение*) (sự) biến hoá, biến đổi, chuyển hoá

метампсихо́з *м. см.* метемпсихо́з, метемпсихо́за

мета́н *м. хим.* (khí) methan, metan

мета́ние *с.* 1. (sự) ném, phóng, quẳng, quăng, lăng; ~ ди́ска *спорт.* (môn)

ném đĩa; ~ копья́ *спорт.* (môn) phóng lao, ném lao; ~ мо́лота *спорт.* (môn) quăng tạ xích, lăng tạ xích; 2. (*о рыбах*) (sự) rải; ~ икры́ (cá) rải trứng, đẻ

метаста́з *м. мед.* di căn; ~ы ра́ка (những) di căn ung thư

метастати́ческий *прил.* (thuộc về) di căn

мета́тель *м. спорт.* vận đông viên ném-phóng

мета́тельн||ый *прил.* (để) ném, phóng; ~ое ору́жие vũ khí ném; ~ снаря́д tạc đạn; ~ая маши́на *ист.* máy ném (*vũ khí thời cổ*); ~ые спорти́вные снаря́ды dụng cụ thể thao để ném-phóng (*đĩa, lao, tạ xích...*)

мета́ть I, метну́ть (*В*) 1. (*бросать*) ném, phóng, quẳng, quăng, lăng, vứt, tung, liệng; ~ грана́ту ném (quẳng, vứt, tung, liệng, quăng) lựu đạn; ~ копьё phóng (ném) lao; 2. *тк. несов.* (*о рыбах*) rải, đẻ; ~ икру́ rải trứng, đẻ; ✧ ~ стог đánh đống (đụn) (*rơm, cỏ*); ~ жре́бий rút (bốc) thăm; ~ банк *карт.* cầm cái; рвать и ~ lồng lộn lên, nổi cơn thịnh nộ, nổi tam bành; ~ гро́мы и мо́лнии nộ khí xung thiên; ~ би́сер пе́ред сви́ньями *погов.* ≅ đàn gảy tai trâu

мета́ть II, смета́ть (*В*) (*шить*) lược; ✧ ~ пе́тли viền khuy áo

мета́ться *несов.* chạy loăng quăng (lung tung, rối lên); (*биться*) giãy, giãy giụa; (*в постели*) trằn trọc, vật mình vật mẩy, vật vã; *перен.* (*быть в растерянности*) luống cuống, bối rối, lúng túng; ~ во сне vật vã trong cơn mơ; ~ по ко́мнате chạy lui chạy tới (đi lăng xăng) trong phòng

метафи́зик *м.* nhà siêu hình học

метафи́зика *ж.* siêu hình học; (*метод познания*) phép siêu hình

метафизи́ческий *прил.* (thuộc về) siêu hình học, siêu hình; ~ ме́тод phương pháp siêu hình

мета́фора *ж. лит.* ẩn dụ

метафори́ческий *прил. лит.* (thuộc về) ẩn dụ; (*богатый метафорами*) (có) nhiều ẩn dụ

метафра́за *ж. лит.* (sự) dịch ý

метаце́нтр *м. физ.* khuynh tâm, tâm nghiêng

метёлка *ж.* 1. chổi, chổi đót, chổi lúa; (*из перьев*) chổi lông, phất trần; 2. *бот.* (*соцветие*) chuỳ, chùm, cờ, bông; ~ кукуру́зы cờ ngô; ~ про́са bông (chùm) kê

мете́ль *ж.* bão tuyết

мете́льчатый *прил. бот.* có cờ, có chùm

мете́льщик *м.* người quét, phu quét đường

метемпсихо́з *м.*, **~а** *ж.* thuyết luân hồi

метемпсихо́зис *м.* (luật) luân hồi

метеода́нные *мн.* dẫn liệu khí tượng

метеоинформа́ция *ж.* tin tức thời tiết

метеопрогно́з *м.* dự đoán (dự báo) thời tiết

метео́р *м. астр.* sao băng, sao sa, sao đổi ngôi; ✧ как ~ thoáng qua, vút qua

метеоракéта *ж.* tên lửa khí tượng

метеори́зм *м. мед.* (chứng) trướng bụng

метеори́т *м.* thiên thạch

метеори́тный *прил.* (thuộc về) thiên thạch; ✧ ~ дождь mưa thiên thạch

метеоритоло́гия *ж.* thiên thạch học, (khoa) nghiên cứu thiên thạch

метео́рный *прил.* (thuộc về) sao băng; ✧ ~ дождь mưa sao băng

метеоро́граф *м.* máy khí tượng tự ghi

метеоро́лог *м.* nhà khí tượng học, chuyên viên khí tượng

метеорологи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) khí tượng học, khí tượng; ~ая ста́нция đài (trạm) khí tượng

метеороло́гия *ж.* khí tượng học, (khoa) khí tượng; косми́ческая ~ khí tượng học vũ trụ

метеосво́дка *ж.* (метеорологи́ческая сво́дка) (bản) thông báo thời tiết, tin thời tiết

метеослу́жба *ж.* (метеорологи́ческая слу́жба) nha khí tượng

метеоста́нция *ж. см.* метеорологи́ческий

метеотро́н *м.* thiết bị làm mưa nhân tạo

метиза́ция *ж. биол.* (sự) lai giống, lai tạo, gây giống lai

мети́л *м. хим.* metyl

метилами́н *м. хим.* metylamin

метиле́н *м. хим.* metylen

метиле́нов||ый *прил.* (thuộc về) metylen; ~ая си́нька xanh metylen

мети́ловый *прил.* (thuộc về) metyl; ~ спирт rượu metylic

мети́с *м.* 1. giống lai, con lai, tạp chủng; 2. (*о человеке*) người lai

ме́тить I *несов.* (*В*) (*ставить знак, метку*) đánh (ghi, làm) dấu; (*вышивать*) thêu dấu; (*скот*) đóng dấu

ме́тит||ь II *несов.* 1. (в *В*) (*целиться*) ngắm, nhắm, nhằm; ~ в цель ngắm (nhắm, nhằm) đích; 2. (на *В*) *перен. разг.* (*намекать*) ám chỉ, nhắm (nhằm) vào; на что вы ~е? anh ám chỉ cái gì thế?; 3. (в *В*) *разг.* (*стремиться*) nhắm, ngấp nghé, lăm le, nhăm nhe, cố đạt tới

ме́тк||а *ж.* 1. (*действие*) (sự) đánh dấu, ghi dấu, làm dấu; đóng dấu (*ср.* ме́тить I); 2. (*знак*) dấu, vết, ngấn; (*вышитая*) dấu thêu; ~ на носовы́х платка́х dấu thêu trên khăn mùi xoa; без ~и không có dấu, không đánh dấu

ме́тк||ий *прил.* 1. chuẩn xác, chính xác, đích xác, trúng đích, đích; xuya (*разг.*); ~ стрело́к người thiện xạ, tay súng chuẩn xác (rất xuya); ~ая стрельба́ phát súng trúng đích (đích xác, chuẩn xác, chính xác); ~ глаз con mắt chính xác (chuẩn xác, rất xuya); 2. *перен.* (*выразительный*) chính xác, xác đáng, sắc sảo, sắc bén, sâu sắc, đúng đắn; ~ое замеча́ние nhận xét xác đáng (chính xác, đúng đắn)

ме́тко *нареч.* (một cách) chuẩn xác, chính xác, đích xác; xuya (*разг.*); ~ стреля́ть bắn chuẩn xác (rất xuya)

ме́ткость *ж.* 1. (*стрелка*) tài thiện xạ, tài bắn chuẩn xác; (*стрельбы*) (sự, độ, tính chất) chuẩn xác, chính xác, đích xác, trúng đích; 2. *перен.* (*выразительность*) (sự) chính xác, xác đáng, sắc sảo, sắc bén, sâu sắc, đúng đắn

метла́ *ж.* chổi; ✧ но́вая ~ чи́сто метёт *посл.* ≅ quan mới bao giờ cũng hắc (riết róng)

метну́ть *сов. см.* мета́ть I 1

ме́тод *м.* phương pháp, cách thức, cách, lối, phép, pháp; диалекти́ческий ~ *филос.* phép (phương pháp) biện chứng, biện chứng pháp; сравни́тельный ~ phương pháp so sánh (đối chiếu); экспериментáльный ~ phương pháp thực nghiệm (thí nghiệm); аналити́ческий ~ phương pháp phân tích; вы́борочный ~ *социол.* phương pháp chọn mẫu; ~ суммáрных оцéнок *социол.* phương pháp đánh giá tổng; ~ обуче́ния phương pháp dạy học, cách dạy

мето́дика *ж.* 1. (*преподавания*) phương pháp giảng dạy, lý luận dạy, giáo học pháp; 2. (*выполнения чего-л.*) hệ phương pháp, phương pháp luận (hệ), phương pháp

методи́ст *м.*, **~ка** *ж.* chuyên viên phương pháp giảng dạy, người phụ trách lý luận dạy bộ môn

методи́ческ||ий *прил.* 1. (thuộc về) phương pháp giảng dạy, lý luận dạy; ~ кабине́т phòng lý luận dạy; ~ое посо́бие sách hướng dẫn phương pháp

giảng dạy, sách về lý luận dạy; 2. (*последовательный*) có phương pháp (hệ thống, khuôn phép); (*размеренный*) có chừng mực

методи́чный *прил. см.* методи́ческий 2

методологи́ческий *прил.* (thuộc về) phương pháp học, phương pháp luận

методоло́гия *ж.* phương pháp học, phương pháp luận

метоними́||ческий, ~чный *прил.* (thuộc về) hoán dụ

метони́мия *ж. лит.* hoán dụ

метр I *м.* 1. (*единица длины*) mét; thước tây (*уст.*); 2. (*линейка*) thước kẻ, thước bẹt, thước; складно́й ~ thước gấp (xếp)

метр II *м.* 1. *лит.* âm luật, vận luật, luật cách, niêm luật; 2. *муз.* tiết phách, nhịp phách

метра́ж *м.* 1. (*длина чего-л. в метрах*) số mét, chiều (độ) dài (*tính bằng mét*); ~ фи́льма chiều (độ) dài của phim; 2. (*площадь чего-л. в кв. метрах*) số mét vuông, diện tích (*tính bằng mét vuông*)

метранпа́ж *м.* thợ lên khuôn

метрдоте́ль *м.* 1. maitre d'hôtel, métđôten, trưởng đội phục vụ bàn ăn; 2. *уст.* (*старший слуга*) thiện trưởng

ме́трика I *ж.* 1. *лит.* âm vận (vận luật) học, niêm luật; 2. *муз.* tiết phách học, môn nhịp phách; 3. *мат., социол.* metric, mêtric, thước đo

ме́трика II *ж.* (*документ*) giấy khai sinh

метри́ческ||ий I *прил.* (thuộc về) mét, hệ mét, mét hệ; ~ая систе́ма мер hệ mét, mét hệ

метри́ческ||ий II *прил.* 1. *лит.* (thuộc về) âm vận học, vận luật học, niêm luật; ~ое стихосложе́ние luật thơ âm vận; 2. *муз.* (thuộc về) tiết phách học; 3. *мат., социол.* (thuộc về) metric, thước đo

метри́ческ||ий III *прил.*: ~ая кни́га sổ khai sinh; ~ое свиде́тельство *см.* ме́трика II

метро́ *с. нескл. см.* метрополите́н

метро́вый *прил.* (bằng) một mét

метроно́м *м. физ.* máy nhịp; *муз. тж.* phách kế, máy đo tiết độ, metronom

метрополите́н *м.* (đường) metro, tàu điện ngầm, xe điện ngầm; ли́ния ~a đường metro (tàu điện ngầm, xe điện ngầm)

метропо́лия *ж.* chính quốc; mẫu quốc (*уст.*)

метрострои́тель *м.* người xây dựng metro (đường xe điện ngầm)

ме́тчик *м.* thợ đánh dấu

мех I *м.* 1. (*шкура*) bộ lông, bộ lông thú; на ~ý, подби́тый ~ом lót lông thú; 2. *мн.* мехá hàng lông thú; 3. (*для вина*) (*мн.* ~и́) bao (túi) da (*đựng rượu*)

мех II *м. см.* мехи́

механиза́тор *м.* 1. nhà cơ khí hoá; 2. (*в сельском хозяйстве*) thợ máy (lái máy)

механиза́торск||ий *прил.* (thuộc về) nhà cơ khí hoá; ~ие ка́дры cán bộ cơ khí hoá

механиза́ция *ж.* (sự) cơ khí hoá, cơ giới hoá

механизи́рованный *прил.* (được) cơ khí hoá, cơ giới hoá; *воен.* cơ giới, môtơ hoá; ~ ко́рпус quân đoàn cơ giới

механизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) cơ khí (cơ giới) hoá

механи́зм *м.* 1. bộ máy, máy móc, cơ chế, cơ cấu; часово́й ~ bộ máy đồng hồ, cơ chế tính giờ, cơ cấu định giờ; дви́жущий ~ cơ chế động lực, cơ cấu dẫn động; 2. *перен.* bộ máy, guồng máy, cơ cấu, tổ chức; госуда́рственный ~ bộ máy (guồng máy, cơ cấu, tổ chức) nhà nước

меха́ник *м.* I. chuyên viên cơ học, kỹ sư cơ khí; 2. (*тот, кто обслуживает машины*) thợ máy; ~-води́тель thợ máy lái xe

меха́ника *ж.* 1. cơ học, cơ khí (cơ giới) học; теорети́ческая ~ cơ học lý thuyết; прикладна́я ~ cơ học ứng dụng; аналити́ческая ~ cơ học giải tích; ква́нтовая ~ *физ.* cơ học lượng tử; небе́сная ~ *астр.* cơ học thiên thể; 2. *перен.* cơ cấu phức tạp; *разг.* âm mưu, mưu kế, thâm mưu; хи́трая ~ âm mưu quỷ quyệt, gian kế

механисти́ческий *прил. филос.* (có tính chất) máy móc, cơ giới; ~ материали́зм chủ nghĩa duy vật máy móc

механици́зм *м. филос.* (phương pháp, quan niệm) máy móc, cơ giới

механи́чески *нареч.* (một cách) máy móc, cơ giới; vô ý thức, vô thức, bất giác, như máy

механи́ческ||ий *прил.* 1. (thuộc về) cơ học, cơ khí học, cơ giới học; ~ое движе́ние chuyển động cơ học; 2. (*механистический*) (có tính chất) máy móc, cơ giới; 3. (*изготовляющий, ремонтирующий машины*) (thuộc về) cơ khí, cơ giới; ~ завóд nhà máy cơ khí; ~ая обрабóтка gia công cơ khí; 4. *перен.* (*машинальный*) vô ý thức, vô thức, bất giác, như máy

мехи́ *мн.* (*ед.* мех *м.*) bễ, ống bễ, bễ lò rèn

мехов||о́й *прил.* (thuộc về) bộ lông thú, lông thú; (*из меха*) (bằng) bộ lông thú, lông thú, lông; ~а́я шу́ба áo măngtô lông thú, áo lông; ~ воротни́к cổ lông; ~ая ша́пка mũ lông

мецена́т *м.*, **~ка** *ж.* mạnh thường quân, người đỡ đầu khoa học và nghệ thuật

мецена́тство *с.* (sự) đỡ đầu khoa học và nghệ thuật

ме́ццо-сопра́но *нескл.* 1. *с.* (*голос*) mezzo-soprano, giọng nữ trung; 2. *ж.* (*певица*) nữ ca sĩ mezzo-soprano (giọng trung)

меч *м.* kiếm, gươm; ✧ вложи́ть ~ в но́жны ngưng chiến, chấm dứt phân tranh, hết xích mích, xếp giáp hưu binh; подня́ть, обнажи́ть ~ khởi chiến, bắt đầu chiến tranh (phân tranh, xung đột); Дамо́клов ~ lưỡi gươm Damoclès, gươm treo đầu sợi tóc, mối đe doạ thường xuyên; преда́ть огню́ и ~у đốt sạch giết sạch; скрести́ть ~и́ so gươm, đọ kiếm, xông vào trận chiến, tham gia cuộc tranh chấp, tranh cãi nhau

мечено́сец *м.* 1. *ист.* kỵ sĩ đoàn quân Porte-Glaive (*1202-37, đội mũ giáp có phù hiệu thanh kiếm và thánh giá*); 2. (*рыба*) cá kiếm (*Xiphophorus*)

ме́чен||ый *прил.* (được) đánh dấu, làm dấu; ✧ ~ые а́томы *физ.* những nguyên tử đánh dấu

мечеть *ж.* thánh đường Hồi giáo

ме́ч-ры́ба *ж.* cá mũi kiếm (*Xiphias gladius*)

мечта́ *ж.* 1. (điều) ước mơ, mơ ước; 2. (*предмет желаний*) (điều) ước ao, ao ước, ước mong, ước mơ, mong ước, mong muốn, ước vọng, khát vọng, hoài bão, sở cầu; его́ ~ — стать капита́ном корабля́ nó ước ao (ước mơ, ao ước) trở thành thuyền trưởng, hoài bão (ước vọng, điều ước mơ, sở cầu) của nó là trở thành thuyền trưởng; 3. *в знач. сказ. разг.*: э́то не пла́тье, а ~! chiếc áo dài đó thật là ước mơ! (thì tuyệt đẹp!); 4. (*о чём-л. нереальном*) (điều) mơ mộng, mơ tưởng, mộng tưởng, ảo mộng, ảo tưởng; несбы́точная, пуста́я ~ ảo mộng, mơ mộng hão huyền, mơ tưởng viển vông

мечта́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) ước mơ, mơ ước, ước ao, ước mong, mong ước; 2. (*мечта*) (điều) ước mơ, mơ ước

мечта́тель *м.*, **~ница** *ж.* người hay mơ ước (thích ước mơ); (*фантазёр*) người hay mơ mộng (hay mộng tưởng)

мечта́тельность *ж.* 1. (tính) hay mơ ước, hay ước mơ, hay mơ tưởng, mơ mộng; 2. (*мечтание*) (sự, lòng) ước mơ, mơ ước, ước ao, ước mong, mong ước

мечта́тельн||ый *прил.* 1. hay mơ ước (ước mơ), mơ mộng; (*полный мечты*) đầy mơ ước; ~ челове́к người mơ mộng (hay mơ ước); ~ое выраже́ние bộ mặt mơ mộng, vẻ mặt mơ màng; 2. (*созданный мечтой*) (do) mộng tưởng; (*несбыточный*) hão huyền, viển vông, hoang đường, vu vơ

мечта́ть *несов.* ước mơ, mơ ước (*сильно желать*) ước ao, ao ước, ước mong, mong ước, mong muốn, khát khao; (*о чём-л. несбыточном*) mơ màng, mơ mộng, mơ mòng

меша́лка *ж. разг.* thanh gỗ quấy

мешани́на *ж. разг.* (mớ, món, đồ) trộn lẫn, pha trộn, pha tạp, tạp nhạp, hỗn tạp, hỗ lốn, tạp pí lù

меш||а́ть I, помеша́ть (*Д*) (*препятствовать*) ngăn cản, cản trở, ngăn trở, ngăn, cản; (*беспокоить*) làm phiền, quấy nhiễu, quấy rầy, quấy; что вам ~а́ет уе́хать? điều gì cản trở (ngăn cản, ngăn trở) anh không đi được?; ~ кому́-л. làm phiền (quấy rầy, quấy nhiễu) ai; не ~а́йте мне рабо́тать đừng quấy rầy (làm phiền, làm trở ngại, quấy nhiễu) tôi làm việc!; прости́те, что я вам ~а́ю tôi xin lỗi, tôi đã làm phiền anh; ✧ не ~а́ло бы..., не ~а́ет... phải..., nên..., cần phải...

меша́ть II, помеша́ть, смеша́ть (*В*) 1. *сов.* помеша́ть khuấy, quấy, đảo, trộn; 2. *сов.* смеша́ть pha, trộn, hoà, pha trộn, trộn (hoà) lẫn; ~ кра́ски pha thuốc màu, trộn màu; ~ ка́рты xóc (trộn) bài; 3. *сов*, смеша́ть *разг.* (*путать*) lẫn, lẫn lộn, nhầm lẫn, lầm lẫn

меша́ться I *несов. разг.* 1. (*быть помехой*) làm phiền, làm trở ngại, vướng, quấn; ~ под нога́ми vướng (quấn) chân; 2. (*вмешиваться*) can thiệp, nhúng tay, can dự, xía; ~ не в своё де́ло nhúng tay (can thiệp, xía) vào việc người khác

меш||а́ться II *несов.* 1. (с *Т*) (*соединяться*) pha, trộn, pha trộn, trộn lẫn; 2. (*сливаться в одну массу*) hoà (trộn) lẫn; 3. (*путаться*) lẫn lộn, bị lộn xộn; у меня́ мы́сли в голове́ ~а́ются trong óc tôi những ý nghĩ cứ quay cuồng lẫn lộn

ме́шк||ать *несов. разг.* chùng chình, trùng trình, lề mề, dềnh dàng, giềnh giàng, dây dưa, kề cà, kéo dài; не ~ай! đừng chùng chình!, chớ dềnh dàng!, đừng lề mề!, đừng kề cà!, nhanh lên!; он ~ал с отве́том nó cứ dây dưa mãi không trả lời

мешкова́тость *ж.*: ~ фигу́ры dáng người sồ sề (phục phịch); ~ костю́ма bộ quần áo rộng thùng thình

мешкова́т||ый *прил.* 1. (*об одежде*) rộng thùng thình, lụng thụng; э́то пла́тье ~о áo dài này rộng quá (rộng thùng thình); 2. *перен.* (*о человеке*) chậm chạp, vụng về, rù rờ

мешкови́на *ж.* vải bố, vải bao tải, vải đay thô

ме́шкотный *прил. разг.* 1. chậm chạp, rù rờ; 2. (*о работе*) tỉ mỉ, đòi hỏi nhiều thời gian

меш||о́к *м.* 1. bao, bị, bì, bọc, túi; (*из мешковины*) bao bố, bao tải; 2. (*как мера*) (một) bao; 3. *разг.* (*о человеке*) người phục phịch (chậm chạp, vụng về); 4. *воен.* (*полное окружение*) (vòng) vây, phong toả, vây hãm; попа́сть в ~ bị bao vây (vây hãm, phong toả); огнево́й ~ vòng (túi) hoả lực; 5. (*у животных, растений*) bọc, túi; ✧ ка́менный ~ xà lim, phòng biệt giam, nhà đá; спа́льный ~ túi ngủ, chăn chui; ~ки́ под глаза́ми quầng mắt; сидеть ~ко́м (*об одежде*) rộng thùng thình, bụng thụng, lụng thụng, lùng thùng

мешо́чник *м. разг.* người mua đi bán lại (*lối chợ đen*), kẻ đầu cơ, gian thương

мещани́н *м.* 1. tiểu thị dân, người tiểu tư sản; 2. (*обыватель*) người thiển cận (nhỏ nhen, hẹp hòi, philistin)

мещани́нский *прил.* 1. (thuộc về) tiểu thị dân, tiểu tư sản; 2. *перен.* thiển cận, nhỏ nhen, hẹp hòi, philistin

мещани́нство *с.* 1. (*сословие*) (tầng lớp) tiểu thị dân, tiểu tư sản; 2. (*обывательщина*) (tính) thiển cận, nhỏ nhen, hẹp hòi, philistin

мзда *ж. уст.* 1. tiền thưởng, tiền cho; 2. *ирон.* tiền hối lộ (lót tay, đấm mõm), của đút

мздои́мец *м. уст.* kẻ ăn hối lộ (ăn của đút)

мздои́мство *с. уст.* (tệ, nạn) ăn hối lộ, ăn của đút

ми *с. нескл. муз.* (nốt) mi

миа́змы *мн.* (*ед.* миа́зма *ж.*) ác khí, độc khí, chướng khí

миг *м.* (một) nháy mắt, chớp mắt, giây lát, chốc lát, lát, chốc, lúc; в оди́н ~ trong nháy mắt (chớp mắt, chớp nhoáng), loáng (thoáng, nhoáng, rẹt) một cái; ни на ~ không một lúc (giây phút) nào; в тот же ~ ngay lập tức, ngay tắp lự, ngay lúc đó, tức thì, tức thời

мига́ние *с.* (sự) nhấp nháy, chớp mắt; nháy mắt; lấp lánh, lập loè (*ср.* мига́ть)

мига́тельн||ый *прил.*: ~ая перепо́нка *анат.* (*у ночных птиц*) màng nháy

миг||а́ть, мигну́ть 1. (*непроизвольно*) nhấp nháy, nháy mắt, chớp mắt, nháy; 2. (*Д*, на *В*) (*подавать знак*) nháy mắt, máy, nháy, ra hiệu; ~ну́ть гла́зом кому́-л. nháy mắt ra hiệu cho ai, nháy (máy) ai; 3. *перен.* (*мерцать*) lấp lánh, lập loè, nhấp nháy, nhấp nhánh

мигну́ть *сов. см.* мига́ть

ми́гом *нареч. разг.* trong nháy mắt (chớp mắt, chớp nhoáng), ngay lập tức (tức thì, tắp lự)

миграцио́нн||ый *прил.* (thuộc về) di dân, di cư, di trú, di chuyển; ~ое движе́ние (cuộc, sự) di dân, di cư; ~ое законода́тельство luật di trú; ~ая слу́жба sở di trú

мигра́ция *ж.* (sự) di dân, di cư, di trú, di chuyển

мигре́нь *ж.* (chứng) nhức đầu, đau đầu đông, đau nửa đầu

мигри́ровать *несов.* di dân, di cư, di trú, di chuyển

ми́ди *неизм.* 1. *ж.* midi (*áo dài nữ đến bắp chân*); 2. *прил.* (*о женской одежде*) midi, dài vừa phải (*đến bắp chân*)

ми́дия *ж. зоол.* vẹm (*Mitilus*)

мие́лин *м. анат.* myelin

мие́лит *м. мед.* (chứng) viêm tuỷ sống, viêm tuỷ

мие́лоциты *мн.* tuỷ bào

мизансце́на *ж. театр.* (sự) dàn dựng, dàn cảnh, xếp cảnh, bố cảnh

мизантро́п *м.* người ghét người (ghét đời)

мизантропи́ческий *прил.* ghét người, ghét đời

мизантро́пия *ж.* (tính) ghét người, ghét đời

мизе́рно *нареч.* (một cách) nhỏ nhặt, nhỏ mọn, ít ỏi

мизе́рность *ж.* (tính chất, tính) nhỏ nhặt, nhỏ mọn, ít ỏi, nghèo nàn

мизе́рный *прил.* nhỏ nhặt, nhỏ mọn, ít ỏi, nghèo nàn; (*ничтожный*) không đáng kể
мизи́нец *м.* (*на руке*) ngón tay út; (*на ноге*) ngón chân út; ✧ с ~, на ~ tí xíu, nhỏ tí tẹo, bé tí hơn, tí ti, tí tẹo tèo teo
мика́до *м.* Nhật hoàng
мико́лог *м.* nhà nấm học, chuyên viên về nấm
миколо́гия *м.* nấm học, (khoa) nghiên cứu về nấm
микроавто́бус *м.* xe bus (buýt) con, ôtô bus (buýt) con
микро́б *м.* vi trùng, vi khuẩn, vi sinh vật
микробио́лог *м.* nhà vi sinh học
микробиологи́ческий *прил.* (thuộc về) vi sinh học
микробиоло́гия *ж.* vi sinh học
микро́бный *прил.* (thuộc về) vi trùng, vi khuẩn, vi sinh vật; (*вызываемый микробами*) (do) vi trùng, vi khuẩn
микрово́льт *м. эл.* microvolt
микроволно́вка *ж. разг.* lò vi ba (vi sóng)
микрово́лнов||ый *прил. радио, тех.* (thuộc về) vi ba, vi sóng, sóng cực ngắn; ~ радиотелефо́н máy vô tuyến điện thoại vi ba; ~ая пе́чь lò vi ba (vi sóng); ~ая терапи́я trị liệu vi ba, chữa bệnh bằng vi ba
микрокли́мат *м.* 1. vi (tiểu) khí hậu, khí hậu vùng nhỏ; 2. *перен.* bầu không khí, mối quan hệ (*trong một tập thể nhỏ*)
микроко́кк *м. бакт.* cầu khuẩn
микрокомпью́тер *м.* microcomputer, máy vi tính
микрокосм *м.* vũ trụ (thế giới) vi mô
микро́метр *м.* vi kế, thước trắc vi, panme
микроми́р *м.* 1. thế giới vi mô; 2. (*внутренний мир человека*) nội tâm, thế giới bên trong (*của mỗi người*)
микро́н *м.* micron, micromet
микроорганизм *м. биол.* vi sinh vật
микропо́ристый *прил.* (*губчатый*) xốp cực mịn, hổng tế vi
микропроце́ссор *м. тех.* bộ (mạch) vi xử lý
микрорайо́н *м.* tiểu khu, phường
микроско́п *м.* kính hiển vi; электро́нный kính hiển vi điện tử; ультрафиоле́товый kính hiển vi tử ngoại (cực tím, siêu tím)
микроскопи́ческ||ий *прил.* 1. (bằng) kính hiển vi; ~ое иссле́дование nghiên cứu bằng kính hiển vi; 2. *перен.* (*чрезвычайно малый*) cực nhỏ, hết sức nhỏ, vi mô, tế vi, vi tế, vi ti
микроскопи́я *ж.* (sự) soi hiển vi
микроско́пный *прил.* (thuộc về) kính hiển vi
микросоциоло́гия *ж.* vi xã hội học
микроспо́ра *ж. бот.* tiểu bào tử, bào tử đực
микроспу́тник *м.* tiểu vệ tinh
микроструктýра *ж.* cấu trúc vi mô, tổ chức tế vi, cấu tạo vi lượng
микрофара́да *ж. эл.* microfarad, microfara
микрофи́льм *м.* microfim, vi phim
микрофо́н *м.* micro, máy vi âm, ống phóng thanh
микрофотогра́фия *ж.* (sự) chụp ảnh tế vi
микрохими́ческ||ий *прил.* (thuộc về) hoá học vi lượng
микрохи́мия *ж.* hoá học vi lượng
микрохирурги́ческ||ий *прил. мед.* (thuộc về) vi phẫu thuật
микрохиру́рг *м.* bác sĩ vi phẫu thuật
микрохирурги́я *ж. мед.* (khoa) vi phẫu thuật; офтальмологи́ческая ~ vi phẫu thuật mắt (nhãn khoa)
микроцефа́л *м.* người đầu nhỏ
микроцефали́я *ж.* (tật) đầu nhỏ
микрочасти́ца *ж.* hạt vi mô, vi hạt
микрочи́п *м. информ.* microchip, vi chip
микроэконо́мика *ж.* kinh tế vi mô
микроэкономи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) kinh tế vi mô; ~ие моде́ли разви́тия những mô hình phát triển kinh tế vi mô
микроэлектро́ника *ж.* (*наука*) vi điện tử học; (*отрасль*) (ngành, công nghiệp) vi điện tử; (*техника*) kỹ thuật vi điện tử; интегра́льная ~ vi điện tử học tích hợp
микроэлектро́нный *прил.* (thuộc về) điện tử học vi mô
микроэлеме́нты *мн.* (*ед.* микроэлеме́нт *м.*) (các) nguyên tố vi lượng, vi tố
ми́ксер *м.* 1. *тех.* thiết bị trộn; 2. (*электрический прибор*) mixer, máy đánh trứng và kem sữa
микстýра *ж.* hợp dịch, thuốc nước; ~ от ка́шля hợp dịch chữa ho, thuốc ho nước
микши́ровать, смикши́ровать (*В*) thay đổi giọng nói (*cách giữ bí mật trong truyền thanh*)
ми́леньк||ий *прил. разг.* 1. (*хорошенький*) dễ thương, đáng yêu, có duyên, kháu khỉnh, khả ái, kháu; 2. (*родной, любимый*) thân mến, thân yêu, yêu quý, yêu dấu; 3. *в знач. сущ. м., ж.*: ~ая người yêu; ✧ как ~ а) (*беспрекословно*) (một cách) ngoan ngoãn, răm rắp; б) (*легко, хорошо*) (một cách) rất tốt, dễ dàng, tốt đẹp, thuận lợi
милитаризáция *ж.* (sự) quân sự hoá, quân phiệt hoá; ~ экономики quân sự hoá nền kinh tế
милитаризи́ровать *несов. и сов.* (*В*) quân sự (quân phiệt) hoá; ~ промы́шленность quân sự hoá nền công nghiệp
милитари́зм *м.* chủ nghĩa quân phiệt
милитари́ст *м.* kẻ quân phiệt, người theo chủ nghĩa quân phiệt
милитаристи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) chủ nghĩa quân phiệt, quân phiệt; ~ая поли́тика chính sách quân phiệt
милитари́стск||ий *прил. см.* милитаристи́ческий; ~ая кли́ка tập đoàn quân phiệt
милице́йск||ий *прил.* (thuộc về) cơ quan công an, người công an; ~ пост đồn công an; ~ая фо́рма đồng phục công an
милиционе́р *м.* công an viên, người công an; công an (*разг.*)
мили́ция *ж.* 1. (cơ quan) công an; *разг.* (*местное управление*) đồn công an; 2. *собир. разг.* (*работники милиции*) công an
милле́ниум *м.* kỷ niệm một nghìn năm
миллиампе́р *м. эл.* miliampere, miliampe
миллиа́рд *м.* (một) tỷ, tỉ, nghìn triệu
миллиарде́р *м.* nhà tỷ (tỉ) phú
миллиа́рдный 1. *числ.* (thứ) một tỷ, một tỉ, một nghìn triệu; 2. *прил.* (*исчисляемый миллиардами*) (tính) hàng tỷ, hàng tỉ, hàng nghìn triệu
миллива́тт *м. эл.* miliwatt, milioat
милливо́льт *м. эл.* milivolt, milivon
миллигра́мм *м.* miligram, miligam
миллиме́тр *м.* milimet
миллио́н *м.* 1. (một) triệu; 2. *обыкн. мн.*: ~ы (*большое количество*) hàng triệu, rất nhiều, nhiều lắm, vô thiên lủng, vô khối
миллионе́р *м.* 1. nhà triệu phú; 2. *ист.* (*о колхозе*) nông trang thu nhập trên một triệu rúp; 3. (*о лётчике*) phi công bay trên một triệu kilomet
миллио́нн||ый 1. *числ.* (thứ) một triệu; 2. *прил.* (*получаемый от деления на миллион*) một phần triệu; ~ая до́ля phần một phần triệu; 3. (*состоящий*

из миллиона) đông một triệu người; го́род с ~ым населе́нием thành phố đông một triệu dân; 4. (*оцениваемый, исчисляемый миллионами*) (tính) hàng triệu; (*о большом количестве*) rất nhiều, rất đông; ~ дохо́д thu nhập hàng triệu

ми́ло 1. *нареч.* (*хорошо*) (một cách) tốt, tốt đẹp; (*приятно, приветливо*) (một cách) niềm nở, thân ái, thân mật, dễ thương, khả ái; 2. *в знач. сказ. безл.*: о́чень ~ с ва́шей стороны́ anh/chị đã làm một điều quý hoá quá, xin cảm ơn anh/chị đã có nhã ý...; о́чень ~! a) tốt lắm!, đẹp lắm!, dễ thương lắm!, đẹp mắt lắm!; б) *ирон.* tốt quá nhỉ!, tốt đáo để!, đẹp quá nhỉ!, đẹp đáo để!, dễ thương quá nhỉ!, đẹp mắt quá nhỉ!; как ~! tốt thay!, đẹp xiết bao!, dễ thương làm sao!

ми́ловать, поми́ловать (*В*) *уст.* xá tội, tha tội, ân xá, mở lượng khoan hồng

милова́ть *несов.* (*В*) *поэт.* âu yếm, vuốt ve, mơn trớn, nâng niu

милови́дность *ж.* (vẻ, sự) dễ thương, kháu khỉnh

милови́дный *прил.* dễ thương, kháu khỉnh, xinh, kháu

милосе́рди||е *с.* từ tâm, (lòng) từ, từ thiện, từ bi, nhân từ; ✧ сестра́ ~я хơ, bà хơ, bà phước, nữ y tá; ✧ без ~я *в знач. нареч.* (*очень сильно, немилосердно*) rất mạnh, rất dữ dội, rất ghê, ghê quá

милосе́рдный *прил.* từ thiện, từ bi, nhân từ, nhân hậu, phúc hậu

ми́лостиво *нареч.* (một cách) nhân từ, nhân hậu; tốt bụng, độ lượng

ми́лостивый *прил. уст.* nhân từ, nhân hậu, từ thiện, từ bi; (*выражающий снисходительность*) tử tế, tốt bụng, độ lượng, khoan dung; ✧ ~ госуда́рь (*в обращении*) *уст.* thưa tiên sinh, thưa Ngài, thưa Ông

ми́лостын||я *ж.* của bố thí, chẩn; проси́ть ~ю xin của bố thí, ăn xin, ăn mày; подава́ть ~ю phát chẩn, bố thí

ми́лост||ь *ж.* 1. (*хорошее отношение*) (sự, thái độ) đối xử tốt, tử tế; (*сострадание*) (sự) thông cảm; (*снисхождение*) ơn, ơn huệ, ân huệ, ân sủng, (sự) làm ơn, ban ơn, thi ân, gia ân; сде́лать кому́-л. ~ làm ơn (ban ơn, thi ân, gia ân) cho ai; 2. (*пощада, помилование*) (sự) khoan dung, khoan hồng, đại lượng, xá tội, tha tội, đại xá, ân xá; 3. (*доброе дело, благодеяние*) lòng tốt, lòng nhân từ, lòng từ, hảo tâm, từ tâm; из ~и do lòng tốt (lòng nhân từ); 4. *разг.* (*полное доверие, расположение*) (sự) yêu chuộng, sủng ái, tín nhiệm, tin cậy, cảm tình riêng; быть в ~и у кого́-л. được ai sủng ái, được cảm tình riêng của ai; втере́ться в ~ к кому́-л. giành được cảm tình của ai, gây được sự tín nhiệm của ai; ✧ по чьей-л. ~и а) (*благодаря кому-л.*) nhờ ai; б) (*по вине кого-л.*) do lỗi của ai, vì sai lầm của ai; сда́ться на ~ победи́теля đầu hàng không điều kiện; ~и про́сим! rất hân hạnh mời!, kính mời!; скажи́(те) на ~! *ирон.* thế cơ à!, lạ thật!, kỳ lạ thay!; ~ью бо́жьей nhờ trời, ơn trời

ми́лочка *ж. разг.* 1. cô gái (thiếu nữ) dễ thương; 2. (*в обращении*) cô, chị, em

ми́л||ый I *прил.* 1. dễ thương, đáng yêu, khả ái, kháu khỉnh, xinh xắn, kháu, xinh; 2. (*дорогой, любимый*) thân mến, thân yêu, yêu quý, yêu dấu, yêu mến; 3. *в знач. сущ. м.* người yêu; (*в обращении*) anh yêu; ~ая em yêu; ~ые бранятся, то́лько те́шатся *посл.* người yêu cãi nhau, tình càng thêm thắm; ✧ вот э́то ми́ло!, вот ми́ло! (*возглас*) thế cơ đấy!, rõ đẹp mặt chưa!

ми́ля *ж.* dặm, lý; морска́я ~ hải lý

мим *м. театр.* 1. *ист.* hài kịch, kịch vui (*Hy Lạp, La Mã cổ đại*); 2. (*исполнитель мима*) diễn viên hài kịch; 3. (*актёр пантомимы*) diễn viên kịch câm

мимети́зм *м. биол. см.* мимикри́я 1

ми́мика *ж.* 1. điệu mặt; бога́тая ~ điệu mặt linh hoạt; 2. (*искусство*) (thuật, tài) đóng tuồng câm, biểu cảm bằng điệu mặt

мимикри́я *ж.* 1. *биол.* (tính, hiện tượng, khả năng) đổi màu da, trá hình, hoá trang; 2. *перен.* (sự, thói) giả trá, trá hình, nguỵ trang, hoá trang; уме́лая ~ карьери́стов sự giả trá (trá hình, nguỵ trang) khéo léo của bọn mưu cầu địa vị

мими́ст *м.* diễn viên tuồng câm, người có điệu mặt linh hoạt

мими́ческий *прил.* (thuộc về, bằng) điệu mặt; tuồng câm

ми́мо I *нареч.* 1. (*минуя*) ngang qua, qua, ngang, không dừng lại; прохо́жие прохо́дят ~, не остана́вливаясь khách bộ hành đi qua (ngang qua) mà không dừng lại; 2. (*не задевая*) trật, trượt, chệch, trệch; вы́стрелить ~ bắn trượt (trật, chệch, trệch); ~! trượt (trật, chệch, trệch) rồi!; II *предлог* (*Р*) 1. (*минуя*) qua, ngang qua; пройти́ ~ магази́на đi qua cửa hàng; 2. (*не попадая в кого-л., что-л.*) trật, trượt, chệch, trệch, không trúng; стреля́ть ~ це́ли bắn chệch (trệch, không trúng) đích, bắn trật (trượt); сесть ~ сту́ла ngồi không trúng vào ghế; ухвати́ться ~ по́ручня vớ (bíu, víu) trật tay vịn; 3. (*возле, около*) gần, cạnh; идти́ ~ до́ма đi cạnh (gần) nhà; пролете́ть ~ окна́ bay qua gần (cạnh) cửa sổ; пройти́ ~ кого́-л. đi qua gần (cạnh) ai; ✧ пройти́ ~ кого́-л., чего́-л. lờ đi không nói (bỏ qua không đề cập) đến ai, cái gì; пропусти́ть что́-л. ~ уше́й bỏ ngoài tai cái gì

мимое́здом *нареч. разг.* nhân đi xe ngang qua, nhân đi qua, tiện đường, nhân tiện

мимо́за *ж. бот.* (cây) mimosa, trinh nữ, hổ ngươi, xấu hổ (*Mimosa*)

мимо́зовые *мн. бот.* họ Trinh nữ (*Mimosaceae*)

мимолётность *ж.* (tính chất) thoáng qua, ngắn ngủi, chốc lát, nhất thời

мимолётн||ый *прил.* thoáng qua, ngắn ngủi, chốc lát, phút chốc, giây lát, nhất thời; ~ое впечатле́ние cảm tưởng thoáng qua, ấn tượng nhất thời; ~ взгляд nhìn thoáng qua; ~ое знако́мство quen biết ngắn ngủi; ~ое сча́стье hạnh phúc nhất thời (ngắn ngủi)

мимохо́дом *нареч.* 1. (*по пути*) tiện đường, nhân đi qua; зайти́ ~ tiện đường (nhân đi qua) ghé lại; 2. (*между прочим*) nhân thể, nhân tiện, tiện thể, luôn tiện; ~ упомяну́ть tiện thể (nhân thể, nhân tiện) nói đến

ми́н||а I *ж. воен.* 1. (*для установки в земле*) mìn, địa lôi; (*в воде*) thuỷ lôi, mìn (*hải quân*); ~ заме́дленного де́йствия mìn nổ chậm, mìn giờ; противота́нковая ~ mìn chống tăng; магни́тная ~ mìn từ trường; акусти́ческая ~ mìn âm hưởng; 2. (*для стрельбы*) đạn cối; ✧ подложи́ть ~у кому́-л., под кого́-л. ngấm ngầm hại ai, bí mật làm mất uy tín ai; đặt mìn ai (*разг.*)

ми́н||а II *ж.* (*выражение лица*) vẻ mặt, nét mặt, bộ mặt, dung mạo, diện mạo; сде́лать ки́слую ~у làm bộ mặt rầu rĩ; ✧ де́лать весёлую, хоро́шую ~у при плохо́й игре́ ≅ cười ra nước mắt; vui ngoài mặt, buốt trong lòng (*погов.*)

минаре́т *м.* tháp đường Hồi giáo

миндалеви́дн||ый *прил.* (có dạng) hạnh nhân; ~ая железа́ *анат.*

amygdal, amiđan, hạch hạnh nhân; ~ые глаза́ ≅ mắt phượng, mắt lá răm

минда́лина *ж.* 1. hạnh nhân; 2. *анат.* amygdal, amiđan, hạch hạnh nhân

минда́ль *м.* 1. (*дерево*) (cây) hạnh đào, hạnh nhân (*Amygdalus communis*); 2. *собир.* (*плоды*) (quả, trái) hạnh đào, hạnh nhân

минда́льничать *несов. разг.* (*с кем-л.*) khoan hồng (độ lượng, dễ dãi) quá, quá gượng nhẹ (dễ dãi)

минда́льн||ый *прил.* 1. (thuộc về) hạnh đào, hạnh nhân; ~ые оре́хи hạt hạnh nhân; ~ое ма́сло dầu hạnh nhân; ~ое молоко́ sữa hạnh nhân; 2. (*с миндалём*) (có) hạnh nhân; ~ое пече́нье bánh ngọt hạnh nhân

минёр *м.* 1. đội viên đánh (đặt, gỡ) mìn; 2. (*на корабле*) đội viên bắn thuỷ lôi (ngư lôi)

минера́л *м.* khoáng vật, khoáng chất

минерализа́ция *ж.* (sự) khoáng hoá, khoáng vật hoá, tạo khoáng

минера́лог *м.* nhà khoáng vật học (khoáng học)

минералоги́ческий *прил.* (thuộc về) khoáng vật học; ~ музе́й bảo tàng khoáng vật học

минерало́гия *ж.* khoáng vật học, khoáng học

минера́льн||ый *прил.* (thuộc về) khoáng vật, khoáng chất, khoáng; ~ая вода́ nước khoáng; nước suối (*разг.*); ~ые удобре́ния phân khoáng; ~ая соль muối mỏ

минздра́в *м.* bộ y tế

ми́ни *ж. нескл. разг. см.* ми́ни-ю́бка

миниатю́р||а *ж.* 1. (*рисунок*) (bức) tiểu hoạ, tranh nhỏ; 2. (*лит. произведение*) tiểu phẩm, tác phẩm nhỏ; (*пьеса*) vở kịch nhỏ; (*муз. произведение*) nhạc khúc nhỏ, khúc nhạc ngắn; ✧ в ~е (dưới dạng) thu nhỏ; сде́лать в ~е моде́ль чего́-л. làm mô hình thu nhỏ của cái gì

миниатюриза́ция *ж. тех.* (sự) cực tiểu hoá, tiểu hình hoá, vi hình hoá

миниатюри́ст *м.* tác giả tiểu hoạ (tiểu phẩm)

миниатю́рность *ж.* (tính chất) nhỏ nhắn, xinh đẹp, nhỏ xíu

миниатю́рный *прил.* 1. (thuộc về) tiểu hoạ; tiểu phẩm, tác phẩm nhỏ; vở kịch nhỏ; khúc nhạc ngắn (*ср.* миниатю́ра); 2. *перен.* (*маленький, изящный*) nhỏ nhắn, xinh đẹp, kiều diễm; (*крошечный*) nhỏ xíu, bé tí teo, bé tí hon

ми́ни-автомоби́ль, миниавтомоби́ль *м.* ôtô con, ôtô mini

ми́ни-компью́тер, миникомпью́тер *м.* minicomputer, máy điện toán (máy vi tính) mini

минима́льно *нареч.* tối thiểu, ít nhất

минима́льный *прил.* tối thiểu, ít nhất, cực tiểu

минимиза́ция *ж.* (sự) giảm thiểu, giảm đến mức tối thiểu, làm nhỏ lại

минимизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) giảm thiểu, giảm... đến mức tối thiểu, làm... nhỏ lại

ми́нимум *м.* 1. minimum, (mức) tối thiểu, ít nhất; *мат., физ.* cực tiểu; прожи́точный ~ sinh hoạt phí tối thiểu; абсолю́тный ~ cực tiểu tuyệt đối; доводи́ть что́-л. до ~а giảm bớt cái gì đến mức tối thiểu (ít nhất); 2. (*совокупность знаний и т. п.*) trình độ (kiến thức, sự hiểu biết) tối thiểu; кандида́тский ~ chương trình tối thiểu (*của nghiên cứu sinh*); 3. *в знач. нареч.* tối thiểu, ít nhất, nhỏ nhất, cực tiểu

мини́рование *с.* (sự) đặt mìn, gài mìn; đặt thuỷ lôi, thả mìn, rải mìn

мини́рованный *прил.* (đã) đặt mìn, gài mìn; đặt thuỷ lôi, thả mìn, rải mìn

мини́ровать *несов. и сов.* (*В*) đặt (gài) mìn, đặt địa lôi; (*в воде*) đặt thuỷ lôi, thả (rải) mìn

министе́рский *прил.* (thuộc về) bộ, bộ trưởng; ~ кри́зис khủng hoảng nội các

министе́рств||о *с.* 1. bộ; ~ вну́тренних дел bộ nội vụ; ~ иностра́нных дел bộ ngoại giao; ~ просвеще́ния bộ giáo dục; ~ вне́шней торго́вли bộ ngoại thương; 2. (*состав министров*) nội các, chính phủ; сме́на ~а thay đổi nội các; кри́зис ~а khủng hoảng nội các

министе́рша *ж. разг.* vợ ông bộ trưởng

мини́стр *м.* bộ trưởng, tổng trưởng; thượng thư (*ист.*); ~ иностра́нных дел bộ trưởng ngoại giao, ngoại trưởng; ~ без портфе́ля bộ trưởng không bộ

ми́ни-футбо́л *м. спорт.* (môn) bóng đá mini

ми́ни-ЭВМ *м. неизм. см.* ми́ни-компью́тер

ми́ни-ю́бка *ж.* váy mini, mini jupe

ми́нн||ый *прил.* (thuộc về) mìn, địa lôi; thuỷ lôi; đạn cối (*ср.* ми́на I); ~ое по́ле bãi mìn

мин||ова́ть *сов.* 1. (*В*) (*проехать, пройти мимо*) bỏ qua, đi ngang qua, đi qua, qua; 2. *с отрицанием* (*Р*) (*не избежать*) không tránh được, không thoát khỏi; ему́ э́того не ~ nó không thể tránh được (không thoát khỏi) điều ấy; 3. (*окончиться*) qua, xong, hết, qua khỏi, kết thúc, kết liễu; опа́сность ~ова́ла mối hiểm hoạ đã qua; зима́ ~ова́ла mùa đông đã qua; ✧ ~у́я подро́бности không kể đến những chi tiết, không đi vào tỉ mỉ, bỏ qua những tiểu tiết; двум смертя́м не быва́ть, а одно́й не ~ *посл.* ≅ trước sau cũng một lần chết

мино́га *ж. зоол.* cá miệng tròn, cá hấp đá (*Petromyzones*)

миноиска́тель *м. воен.* máy dò mìn

миномёт *м. воен.* súng cối, moócchê, pháo cối; cối (*сокр.*)

миномётный *прил. воен.* (thuộc về) súng cối, moócchê, pháo cối

миномётчик *м.* đội viên bắn súng cối

миноно́сец *м.* tàu phóng ngư lôi, ngư lôi hạm, ngư lôi đỉnh; эскадренный ~ tàu khu trục, khu trục hạm, khu trục ngư lôi hạm

мино́р *м.* 1. *муз.* minor, điệu thứ; đoản âm *уст.*; 2. *разг.* (*грустное настроение*) lòng buồn rười rượi, nỗi lòng u sầu

мино́рн||ый *прил.* 1. *муз.* (thuộc về) minor, điệu thứ; ~ая га́мма gam thứ; 2. *разг.* (*грустный*) buồn rầu, u sầu, buồn bã, buồn thiu, buồn tênh, sầu não, sầu thảm

мину́вшее *с.* quá khứ, dĩ vãng, thời qua, việc đã qua

мину́вш||ий *прил.* (đã) qua; trước; ~ее вре́мя thời gian qua; ~ие дни những ngày qua; ~ий ме́сяц tháng trước; ~им ле́том mùa hè trước, mùa hè vừa qua

ми́нус *м.* 1. *мат.* trừ; (*знак*) (dấu) trừ, âm; пять ~ четы́ре равно́ одному́ năm trừ bốn còn một; ~ пять âm năm; пять с ~ом (điểm) năm non, năm trừ; 2. (*о температуре*) âm, dưới không; сего́дня ~ 20 hôm nay 20 độ âm (độ dưới không); 3. *разг.* (*недостаток*) chỗ yếu, nhược điểm, chỗ kém, khuyết điểm, thiếu sót, sở đoản

минусова́ть *несов.* (*В*) bỏ bớt, giảm bớt

мину́т||а *ж.* 1. phút; без 10-ти́ мину́т семь bảy giờ kém 10 phút; 20 мину́т пя́того bốn giờ 20 phút; ~ молча́ния một phút mặc niệm; 2. (*мгновение*) phút chốc, chốc lát, giây lát, một chốc, một lát; подожди́те ~у! đợi cho một tí (một chút, một chốc, một lát)!; я ни ~ы не спал tôi không chợp mắt được

lúc nào (không ngủ được tí nào) cả; ✧ в одну́ ~у rất nhanh, ngay, ngay lập tức, ngay tắp lự, ngay bây giờ; ~ в ~у rất đúng giờ, đúng từng phút; с ~ы на ~у sắp rồi, sắp sửa, chẳng bao lâu nữa; сию́ ~у! ngay lập tức!, ngay bây giờ!; одну́ ~у đợi cho một tí (một chút); жить ~ой ăn xổi ở thì, sống gấp; в пе́рвую ~у thoạt tiên, lúc đầu, từ đầu; ~у внима́ния! xin chú ý cho một chút!

мину́тами *перен.* thỉnh thoảng, đôi lúc, đôi khi

мину́тн||ый *прил.* 1. (thuộc về) phút; ~ая стре́лка kim phút; 2. (*длящийся минуту*) (trong) một phút; (*кратковременный*) rất nhanh, rất chóng, thoáng qua, chốc lát, chớp nhoáng; ~ая па́уза ngừng một tí, ngừng lời một lúc; ~ая забава́ trò tiêu khiển giây lát; ~ая ра́дость niềm vui thoáng qua; ~ разгово́р câu chuyện chốc lát; ~ое де́ло công việc rất giản đơn, việc làm chóng vánh

ми́н||уть *сов.* 1. (*пройти*) đi qua, trôi qua, qua; уже́ пять лет ~уло с тех пор, как... năm năm trôi qua (đã qua) kể từ ngày...; 2. (*о возрасте*): ему́ ~уло три́дцать лет anh ấy ngoài (trên, hơn) ba mươi tuổi

миока́рд *м. анат.* cơ tim; ишеми́я ~а (chứng) thiếu máu cơ tim

миока́рдный *прил.* (thuộc về) cơ tim

миокарди́т *м. мед.* viêm cơ tim

мио́ма *ж. мед.* u cơ

миоце́н *м. геол.* thế Trung tân (Miocene, Mioxen)

мир I *м.* 1. (*вселенная*) vũ trụ, thế giới; происхожде́ние ~а nguồn gốc của vũ trụ; 2. (*отдельная часть вселенной*) thế giới, hành tinh; звёздный ~ thế giới các vì sao; 3. (*земной шар*) thế giới, trái đất, quả đất, địa cầu, hoàn cầu; объе́хать весь ~ đi khắp thế giới; со всего́ ~а từ khắp nơi trên trái đất; во всём ~е trên toàn thế giới; окружа́ющий ~ thế giới quanh ta (bên ngoài, chung quanh); 4. (*человеческое общество*) thế giới, xã hội, thế gian, thiên hạ; анти́чный ~ thế giới cổ đại; весь ~ зна́ет thiên hạ (thế gian, toàn thế giới) đều biết; 5. (*сфера жизни*) giới, loài, thế giới; (*круг людей*) giới, làng; органи́ческий ~ giới (thế giới) hữu cơ; неоргани́ческий ~ giới (thế giới) vô cơ; ~ живо́тных giới (loài) động vật; ~ расте́ний giới (loài) thực vật; вну́тренний ~ челове́ка nội tâm (thế giới bên trong của) con người; теа́тральный ~ giới sân khấu; литерату́рный ~ giới văn chương, văn đàn, văn giới, làng văn; 6. (*земная жизнь*) thế gian, cõi trần, trần ai, trần gian; 7. *ист.* (*сельская община*) công xã, xã; ✧ всем ~ом cùng nhau, cùng chung, hè cả làng; не от ~а сего́ người mơ mộng viển vông (xa rời thực tế, ở trên mây); ходи́ть по́ ~у đi ăn xin; пусти́ть по́ ~у кого́-л. làm ai nghèo đói phải đi ăn xin; на ~ý и смерть краса́ *посл.* sống hợp quần, gian truân nào đáng sợ

мир II *м.* 1. (*отсутствие вражды, войны*) hoà bình, thanh bình; в ~е trong hoà bình; де́ло ~а sự nghiệp hoà bình; угро́за ~у đe doạ hoà bình; защи́та ~а bảo vệ hoà bình; ~ во всём ми́ре hoà bình trên toàn thế giới; 2. (*соглашение*) hoà ước; заключи́ть ~ ký hoà ước; 3. (*спокойствие*) (sự) thanh bình, bình yên, yên bình, bình an, an bình, bằng an; душе́вный ~ an bình (thanh bình) trong tâm hồn

мирабе́ль *ж.* 1. (*дерево*) (cây) mận vàng (*Prunus insistitia var. syriaca*); 2. *собир.* (*плоды*) (quả, trái) mận vàng

мира́ж *м.* 1. ảo ảnh, ảo tưởng; 2. *перен.* ảo ảnh, ảo tưởng, (sự) hão huyền

мириа́ды *мн. книжн.* vô số, hằng hà sa số

мири́ть, помири́ть (*В*) giảng hoà, hoà giải

мири́ться, помири́ться, примири́ться 1. *сов.* помири́ться (*взаимно*) giảng hoà (hoà giải, đấu dịu, làm lành) với nhau; дава́й ~! nào ta giảng hoà (hoà giải) với nhau!; 2. *сов.* примири́ться (с *Т*) (*терпимо относиться к чему-л.*) nhẫn nhục chịu, đành chịu, chịu đựng, cam chịu, cam lòng, cam tâm, cam

ми́рно *нареч.* (một cách) hoà bình, thanh bình, bình yên, yên bình, yên lành

ми́рн||ый *прил.* 1. (*миролюбивый*) yêu hoà bình, thích thanh bình, thích bình yên; (*не военный*) hoà bình, thanh bình, bình yên, yên bình, yên lành; ~ челове́к người hiền hoà (hoà tính, yêu hoà bình); ~ разгово́р (cuộc) nói chuyện bình tĩnh; ~ое вре́мя thời bình, thời gian hoà bình, thời buổi thanh bình; в ~ых усло́виях trong thời bình (hoàn cảnh hoà bình); ~ое населе́ние thường dân, dân thường; ~ая поли́тика chính sách hoà bình; ~ая инициати́ва sáng kiến hoà bình; ~ договор hoà ước, hiệp ước hoà bình; ~ые перегово́ры (cuộc) đàm phán hoà bình, hoà nghị, hoà đàm, hoà bình thương lượng; ~ое урегули́рование (sự) giải quyết hoà bình; 2. (*спокойный*) hoà hiếu, hiền hoà, hoà tính, ôn hoà, bình tĩnh, yên ổn, thanh bình, yên tĩnh, bình yên, yên bình, bình an

ми́ро *с. церк.* dầu thánh, dầu thơm; ✧ они́ одни́м ~м ма́заны chúng nó cùng một giuộc (duộc) với nhau cả

миров||а́я *ж.* (*скл. как прил.*) *разг.* (sự) hoà giải, điều giải, điều đình (*không đưa ra toà án*); пойти́ на ~у́ю đấu dịu, chịu hoà giải (điều giải, điều đình) với nhau

мировоззре́ние *с.* thế giới (vũ trụ) quan, nhân sinh quan

мировоззре́нческ||ий *прил.* (thuộc về) thế giới quan, vũ trụ quan; ~ая пози́ция lập trường thế giới quan; ~ые пробле́мы những vấn đề thế giới quan

миров||о́й I *прил.* 1. (thuộc về) vũ trụ; (*всемирный*) (thuộc về) thế giới, hoàn vũ; ~о́е простра́нство không gian (khoảng không) vũ trụ; ~ ры́нок thị trường thế giới; ~а́я война́ thế chiến, chiến tranh thế giới; ~ рекóрд kỷ lục thế giới; 2. *разг.* (*очень хороший*) mùi, tuyệt, rất tốt, rất hay, tuyệt vời, tuyệt trần

мирово́й II *прил.* (*примирительный*) (bằng cách) hoà giải, điều đình (*không đưa ra toà án*)

мировосприя́тие *с.* (sự) thụ cảm thế giới, cảm thụ thế giới

мирое́д *м. разг.* phú hào, thổ hào; (*кулак*) phú nông

мироздáние *с.* (*вселенная*) vũ trụ

миро́к *м.* (*группа людей*) nhóm người

миролюби́во *нареч.* (một cách) hoà bình, thanh bình

миролюби́в||ый *прил.* yêu (yêu chuộng) hoà bình; ~ые наро́ды các dân tộc yêu chuộng hoà bình; ~ая поли́тика chính sách yêu hoà bình

миролю́бие *с.* (lòng) yêu hoà bình

мироощуще́ние *с.* (sự) cảm thụ thế giới, thụ cảm thế giới, tri giác thế giới

миропома́зание *с. церк.* (lễ) xức dầu thánh

миро||понима́ние *с.*, **~созерца́ние** *с.* thế giới (vũ trụ) quan

миротво́рец *м.* người đem lại hoà bình, người giảng hoà

ми́рра *ж.* 1. *бот.* cây một dược (*Commiphora abissinica; C. schimperi*); 2. (*смола*) nhựa một dược

мирско́й I *прил. уст.* (*светский*) thế tục

мирско́й II *прил. ист.* (*общинный*) (thuộc về) xã, công xã; ~ сход крестья́н cuộc họp nông dân toàn xã (công xã)

мирт *м. бот.* (cây) đào kim nương (*Myrtus*)

ми́ртовые *мн. бот.* họ Sim (*Myrtaceae*)

ми́ртовый *прил. бот.* (thuộc về) đào kim nương

миря́н||ин *м.*, **~ка** *ж.* 1. *церк.* người thế tục, người tu tại gia; cư sĩ (*будд.*); 2. *ист.* cư dân thôn xã, thành viên công xã

ми́ска *ж.* bát, đọi, ang, âu, bát chiêu, bát chậu, đĩa sâu lòng; гли́няная ~ bát (ang, âu) đất nung

мисс *ж. нескл.* 1. cô; 2. hoa hậu; ~ ми́ра hoa hậu hoàn vũ (thế giới)

миссионе́р *м.* nhà truyền giáo (truyền đạo), thừa sai

миссионе́рский *прил.* (thuộc về) nhà truyền giáo, truyền giáo

миссионе́рство *с.* (sự, hoạt động) truyền giáo, truyền đạo

ми́ссис *ж. нескл.* bà

ми́ссия *ж.* 1. sứ mệnh, sứ mạng, nhiệm vụ, công vụ, trách nhiệm, công tác; 2. (*дипломатическое представительство*) phái đoàn đại diện, công sứ quán; 3. (*делегация*) phái đoàn, phái bộ, đoàn đại biểu; ~ до́брой во́ли phái đoàn thiện chí; 4. (*миссионерская организация*) hội truyền giáo

ми́стер *м.* ông, ngài

мисте́рия *ж.* 1. (*таинство*) (phép) thần bí, huyền bí; 2. (*драма*) kịch tôn giáo, thánh kịch

ми́стик *м.* nhà thần bí (huyền học)

ми́стика *ж.* 1. (*вера*) thần bí học, huyền học, thần bí giáo; 2. *перен.* (sự, điều) thần bí, huyền bí, bí ẩn

мистифика́тор *м.* người lừa bịp, kẻ bịp bợm (mê hoặc)

мистифика́торский *прил.* (thuộc về) người lừa bịp, kẻ bịp bợm, kẻ mê hoặc

мистифика́ция *ж.* (sự) lừa phỉnh, lừa bịp, bịp bợm, đánh lừa, mê hoặc

мистифици́ровать *несов. и сов.* lừa phỉnh, lừa bịp, đánh lừa, huyễn hoặc, mê hoặc

мистици́зм *м.* chủ nghĩa thần bí

мисти́ческий *прил.* 1. (thuộc về) thần bí học, huyền học, thần bí giáo, chủ nghĩa thần bí; 2. *перен.* thần bí, bí ẩn, huyền bí, huyền vi

мистра́ль *м.* (*ветер*) mistral, gió bắc (*ở Pháp*)

ми́тинг *м.* mittinh, mít tinh

митинговáть *несов. разг.* 1. họp mittinh (mít tinh); 2. *перен.* làm rùm beng (om sòm)

митинго́вый *прил.* (thuộc về) mittinh, mít tinh

ми́тра *ж. церк.* mũ vinh thăng

митрополи́т *м.* giáo chủ, chủ giáo

миф *м.* 1. huyền thoại, thần thoại, tiên thoại, phật thoại; 2. *перен.* huyền thoại, chuyện hoang đường

мифи́ческ||ий *прил.* 1. (thuộc về) huyền thoại, thần thoại, tiên thoại, phật thoại; 2. *перен.* (*легендарный*) huyền thoại, hoang đường, bí ẩn, thần kỳ; ~ая ли́чность nhân vật huyền thoại (hoang đường); 3. *перен. разг.* (*выдуманный*) huyền thoại, huyền hoặc, huyễn hoặc, huyễn tưởng, hoang đường, bịa đặt, bày đặt

мифологи́ческий *прил.* (thuộc về) huyền thoại, thần thoại, thần thoại học; ~ геро́й nhân vật huyền thoại (thần thoại)

мифоло́гия *ж.* 1. huyền thoại, thần thoại, tiên thoại, phật thoại; гре́ческая ~ thần thoại Hy Lạp; 2. (*наука*) thần thoại học; сравни́тельная ~ thần thoại học so sánh

ми́чман *м.* phó uý, chuẩn uý hải quân

мише́нь *ж.* 1. (bảng) bia; (*объект для стрельбы*) mục tiêu, đích bắn; подви́жная ~ mục tiêu di động; 2. *перен.* mục tiêu, đối tượng; служи́ть ~ю для чьи́х-л. насме́шек làm mục tiêu cho ai chế giễu, làm trò cười cho ai

ми́шка *м. разг.* chú gấu

мишура́ *ж.* 1. (chỉ) kim tuyến, ngân tuyến; 2. *перен.* mã ngoài, mẽ ngoài, vẻ hào nhoáng bề ngoài

мишу́рный *прил.* 1. (thuộc về) kim tuyến, ngân tuyến; 2. *перен.* phô trương, loè loẹt, dối trá

младе́нец *м.* 1. con thơ, con nhỏ, con mọn, trẻ thơ, trẻ nhỏ, trẻ con, hài nhi; 2. *перен.* người ngây thơ, trẻ con

младе́нческий *прил.* 1. (thuộc về) con thơ, con nhỏ, con mọn, trẻ thơ, trẻ nhỏ, trẻ con; 2. *перен.* ngây thơ, hồn nhiên, trẻ con, ấu trĩ

младе́нчество *с.* tuổi thơ, tuổi hài nhi

младо́й *прил. поэт. уст. см.* молодо́й 1; ✧ и стар и млад cả già lẫn trẻ, từ trẻ chí già

мла́дость *ж. поэт. уст. см.* мо́лодость

мла́дший *прил.* 1. (*по возрасту*) thứ, sinh (đẻ) sau; са́мый ~ út, út ít; ~ брат em trai; 2. (*по службе*) ở cấp dưới, hạ cấp; ~ нау́чный сотру́дник cán bộ khoa học cấp dưới; ~ кома́ндный соста́в (các) hạ sĩ quan; ~ серже́нт hạ sĩ

млекопита́ющие *мн.* (*скл. как прил.*) (*ед.* млекопита́ющее *с.*) *зоол.* động vật (loài vật) có vú

млеть *несов.* 1. (*замирать, томиться*) lặng người đi, sững sờ, ngây ngất, ngây người; (*быть расслабленным*) trở nên lờ đờ, đâm ra uể oải; ~ от восто́рга lặng người đi vì thán phục, phục lăn, phục ngất; 2. *разг.* (*цепенеть*) (bị) tê, dại; мле́ют но́ги chân tê, tê chân, chân dại

мле́чный *прил.*: Мле́чный Путь *астр.* Ngân hà, sông Ngân; ~ сок *бот.* nhựa mủ; ~ сосу́д *бот.* ống nhựa mủ

мне *Д, П от* я

мнемо́ника *ж.* kỹ thuật ghi nhớ

мнемони́ческ||ий *прил.* (thuộc về) kỹ thuật ghi nhớ, ghi nhớ; ~ие обозначе́ния những ký hiệu ghi nhớ

мнемосхе́ма *ж.* hệ thống ký hiệu ghi nhớ

мнемоте́хника *ж. см.* мнемо́ника

мнемотехни́ческий *прил. см.* мнемони́ческий

мне́ни||е *с.* ý kiến, kiến giải, dư luận, ý; быть плохо́го ~я о ко́м-л. có ý kiến xấu về ai; по моему́ ~ю theo ý (ý kiến) tôi; theo ngu ý (*уст.*); обще́ственное ~ dư luận xã hội (công chúng), công luận; разделя́ть ~ chia sẻ ý kiến với..., đồng ý với...; быть о себе́ сли́шком высо́кого ~я đánh giá mình quá cao; быть одного́ ~я с ке́м-л. đồng ý với ai; вы́сказать своё ~ bày tỏ ý kiến mình; я присоединя́юсь к ва́шему ~ю tôi cũng có cùng ý kiến như anh; я того́ ~я, что... tôi có ý kiến rằng...

мни́м||ый *прил.* 1. (*воображаемый*) không có thật, hư ảo, huyễn tưởng, ảo, (do) tưởng tượng; ~ая опа́сность nguy hiểm tưởng tượng (huyễn tưởng); 2. (*притворный, ложный*) giả vờ, vờ vĩnh, giả dối, giả, hư, ảo, ma, cuội; ~ое раска́яние sự hối hận giả vờ (vờ vĩnh); ~ые заслу́ги công lao giả dối (cuội, ma); ✧ ~ые чи́сла *мат.* số ảo

мни́тельность *ж.* (tính) cả lo, hay lo, quá lo lắng; (*подозрительность*) (tính) đa nghi, cả nghi, hay nghi ngờ

мни́тельный *прил.* cả lo, hay lo, quá lo lắng, đa tư lự; (*подозрительный*) đa nghi, cả nghi, hay nghi ngờ

мнить *несов. уст.* suy nghĩ, tưởng tượng, tưởng, nghĩ, coi; он мнит себя́ учёным anh ta tưởng (nghĩ, coi, tưởng tượng) mình là nhà bác học; сли́шком мно́го ~ о себе́ đánh giá mình quá cao

мни́ться *несов. безл.*: мне мни́тся tôi cảm thấy hình như

мно́г||ий *прил.* 1. nhiều; во ~их отноше́ниях về nhiều mặt (nhiều phương diện); 2. *в знач. сущ. мн.*: ~ие nhiều người; ~ие ду́мают, что... nhiều người nghĩ rằng..., lắm người tưởng rằng...; 3. *в знач. сущ. с.*: ~ое nhiều điều, nhiều cái, nhiều thứ; во ~ом về nhiều điều; во ~ом вы пра́вы về nhiều điều thì anh nói đúng; он ~ого не зна́ет nó chẳng biết nhiều đâu

мно́го *нареч.* 1. (*в большом количестве*) nhiều, lắm; он ~ рабо́тает nó làm việc nhiều; сли́шком ~ nhiều quá, quá nhiều; о́чень ~ rất nhiều, nhiều lắm, vô khối; так ~ nhiều thế; так ~, что... nhiều đến nỗi...; как ~! nhiều ghê!; как ~ книг! nhiều (lắm) sách thế!; 2. (*больше, чем нужно*) nhiều quá, nhiều lắm, nhiều; э́то ~ thế là nhiều quá (nhiều lắm) rồi; 3. *в знач. числ.* nhiều, lắm, đòi; у меня́ ~ свобо́дного вре́мени tôi có nhiều thì giờ rỗi; у вас ещё ~ рабо́ты? anh còn nhiều việc chứ?; бы́ло ~ наро́ду đã có nhiều người; ~ раз nhiều lần, lắm bận, đòi phen, ghe phen; во ~ раз бо́льше nhiều lần lớn hơn, lớn hơn nhiều lần, to gấp nhiều lần; 4. (*в вопр. предложениях*) bao nhiêu; ~ ли вам на́до? anh cần bao nhiêu?; 5. (*не больше, чем*) không nhiều hơn, không hơn, nhiều lắm là; пройдёт год, ~ два một năm hay nhiều lắm là hai năm sẽ trôi qua; 6. *при сравн. ст.* hơn nhiều; ~ веселе́е vui hơn nhiều; ~ лу́чше tốt hơn nhiều; ✧ ~ шу́ма из ничего́ ≅ hò voi bắn súng sậy; ни ~ ни ма́ло vừa vặn (*thường nói về số lượng lớn*)

многоа́ктн||ый *прил.* nhiều hồi; ~ая пье́са vở kịch nhiều hồi

многоаспе́ктный *прил.* nhiều phương diện (khía cạnh)

многоа́томный *прил. физ.* đa nguyên tử, nhiều nguyên tử

многобо́жие *с.* đa thần giáo, đạo nhiều thần

многобо́рец *м. спорт.* vận động viên nhiều môn phối hợp

многобо́рье *с. спорт.* (cuộc) thi nhiều môn phối hợp, thi đấu phức hợp

многобра́чие *с.* 1. chế độ đa hôn (nhiều vợ nhiều chồng); 2. *биол.* (tính) tạp giao

многовале́нтный *прил. хим.* nhiều hoá trị

многовариа́нтный *прил.* nhiều phương án, nhiều cách

многова́то *нареч. разг.* hơi nhiều, khí nhiều

многовек||ово́й, ~о́вый *прил.* nhiều (hàng) thế kỷ, cổ kính, cổ xưa

многово́дность *ж. см.* многово́дье

многово́дн||ый *прил.* 1. nhiều nước, đầy nước; ~ые ре́ки những con sông nhiều nước; 2. (*хорошо орошаемый*) nhiều nước, nhiều sông ngòi, đầy đủ nước

многово́дье *с.* (sự, mùa, thời kỳ) nhiều nước, nước lớn, đầy nước

многово́лнов||ый *прил. радио* nhiều sóng

многоговоря́щий *прил.* tỏ rõ tầm quan trọng

многоголо́в||ый *прил.* nhiều đầu, đa đầu; ~ое чудо́вище quái vật nhiều đầu

многоголо́с||ый, ~ный *прил.* 1. nhiều giọng, đủ giọng; (*исполняемый многими голосами*) (hát) nhiều giọng, nhiều bè; ~ гул tiếng ồn ào đủ giọng; 2. *муз.* nhiều bè

многогра́нник *м. мат.* (hình) đa diện; вы́пуклый ~ đa diện lồi

многогра́нность *ж.* (tính) đa diện

многогра́нный *прил.* 1. đa diện; 2. *перен.* (*разносторонний*) (có) nhiều mặt, đa diện, toàn diện

многоде́тность *ж.* (sự, cảnh) nhiều con, đông con

многоде́тн||ый *прил.* nhiều (đông) con; ~ая мать bà mẹ đông con

многодне́вный *прил.* nhiều (lâu) ngày

многоже́нец *м.* người đa thê (nhiều vợ)

многоже́нство *с.* chế độ đa thê (nhiều vợ)

многозада́чность *ж. информ.* chế độ đa nhiệm

многоземе́льный *прил.* nhiều ruộng đất (đất đai)

многозначи́тельно *нареч.* (một cách) đầy ý nghĩa

многозначи́тельность *ж.* ý nghĩa (ảnh hưởng) lớn, tầm quan trọng

многозначи́тельн||ый *прил.* 1. (*важный*) rất có ý nghĩa, có ý nghĩa (ảnh hưởng) lớn, quan trọng; 2. (*о взгляде и т. п.*) rất có ý nghĩa, đầy ý nghĩa (ý vị); ~ая улы́бка nụ cười đầy ý vị, cái mỉm cười đầy ý nghĩa

многозна́чность *ж. мат.* (tính) đa trị

многозна́чный *прил.* 1. *мат.* đa trị; 2. *лингв.* nhiều nghĩa, đa nghĩa; 3. *перен.* phức tạp, sâu sắc, nhiều mặt

многокана́льный *прил.* nhiều kênh (đường)

многокле́точный *прил. биол.* đa bào

многоконфессиона́льн||ый *прил.*: ~ое госуда́рство quốc gia (nước) đa tôn giáo

многокра́сочн||ый *прил.* 1. *полигр.* nhiều màu, đa sắc; ~ое воспроизведе́ние in nhiều màu; 2. *перен.* đa dạng, muôn màu muôn vẻ

многокра́тно *нареч.* nhiều lần (bận)

многокра́тный *прил.* nhiều lần (bận), thường xảy ra, hay lặp lại; ~ о́пыт thí nghiệm nhiều lần; ✧ ~ глаго́л *грам.* động từ thể xảy ra nhiều lần

многола́мповый *прил. радио* nhiều đèn (ống)

многолепестко́вый *прил. бот.* nhiều cánh tràng, kép

многоле́тн||ий *прил.* 1. (trong) nhiều năm, lâu năm, lâu đời; ~яя безупре́чная рабо́та công tác rất tốt trong nhiều năm; 2. *бот.* lưu niên, lâu năm, sống dai, sống lâu; ~ее расте́ние cây lưu niên (lâu năm)

многоле́тник *м. бот.* cây lưu niên (lâu năm)

многолю́дность *ж.* (sự, cảnh) nhiều người, đông người, đông đúc

многолю́дн||ый *прил.* nhiều (đông) người, đông đúc, đông; ~ое собра́ние cuộc họp đông người; ~ го́род thành phố đông đúc

многоме́рн||ый *прил.* 1. nhiều chiều; геоме́трия ~ого простра́нства hình học không gian nhiều chiều; 2. *перен.* nhiều mặt, đa diện, đa dạng

многоме́стный *прил.* nhiều chỗ

многомиллио́нный *прил.* nhiều (hàng) triệu

многому́жество *с. см.* многому́жие

многому́жие *с.* chế độ đa phu (nhiều chồng)

многонациона́льн||ый *прил.* nhiều dân tộc, đa chủng, đa quốc gia; ~ое госуда́рство nước có nhiều dân tộc; ~ая компа́ния công ty đa quốc gia

многоно́жки *мн. зоол.* (*ед.* многоно́жка *ж.*) loài nhiều chân (đa túc) (*bọ cuốn chiếu, rết...*)

многоно́жковые *мн. бот.* họ Dương xỉ (*Polypodiaceae*)

многообеща́ющ||ий *прил.* (có) nhiều hứa hẹn, đầy hứa hẹn, có triển vọng; ~ хиру́рг nhà phẫu thuật có triển

vọng; ~ая улы́бка nụ cười đầy hứa hẹn

многообра́з||ие *с.*, **~ность** *ж.* (sự, tính) đa dạng, đa tạp, nhiều hình nhiều vẻ

многообра́зный *прил.* đa dạng, đa tạp, nhiều hình nhiều vẻ, muôn hình muôn vẻ, muôn màu muôn vẻ, muôn hình vạn trạng

многоопытный *прил.* (có) nhiều kinh nghiệm, giàu kinh nghiệm

многоотраслев||о́й *прил.* (có) nhiều ngành nghề; ~óе хозя́йство doanh nghiệp có nhiều ngành nghề

многопла́новый *прил.* nhiều mặt (bình diện, phương diện), phức tạp

многопо́льн||ый *прил. с.-х.*: ~ая систе́ма че́ redộ luân chủng nhiều thứ

многополю́сный *прил. эл.* đa cực, nhiều cực

многоразря́дный *прил. мат.* nhiều hàng số

многоречи́вость *ж.* (tính, sự) nói nhiều, lắm lời; dài dòng

многоречи́вый *прил.* nói nhiều, lắm lời, lắm mồm; (*о докладе и т. п.*) dài dòng, dài dòng văn tự

многосеме́йн||ый *прил.* đông người (*trong gia đình*); (*многодетный*) đông con; ~ая мать bà mẹ đông con

многосери́йный *прил.* nhiều tập (xêri); ~ фильм bộ phim nhiều tập (xêri)

многосло́вие *с.* văn chương dài dòng, văn vẻ rườm rà

многосло́вный *прил.* lắm lời, lắm mồm, dài dòng, rườm rà, thao thao bất tuyệt

многосло́жн||ый *прил. лингв.* đa âm tiết, đa âm, đa tiết; ~ое сло́во từ đa âm tiết

многостано́чни||к *м.*, **~ца** *ж.* thợ đứng nhiều máy

многоство́льный *прил.* (*об оружии*) nhiều nòng

многостепенн||ый *прил.* nhiều cấp; ~ые вы́боры cuộc bầu cử nhiều cấp

многосторо́нн||ий *прил.* 1. *мат.* đa giác, nhiều cạnh; 2. (*о договоре и т. п.*) đa phương, nhiều bên, nhiều phía; ~ее соглаше́ние hiệp định đa phương (nhiều bên); 3. *перен.* (*разносторонний*) nhiều mặt, đa diện, toàn diện; ~яя де́ятельность hoạt động nhiều mặt

многострада́льный *прил.* (bị) đau khổ nhiều

многостру́нный *прил. муз.* nhiều dây, đa huyền

многоступе́нчат||ый *прил.* nhiều tầng (bậc, cấp); ~ая раке́та tên lửa nhiều tầng

многотира́жка *ж. разг.* báo in số lượng lớn (*ở nhà máy, cơ quan...*)

многотира́жн||ый *прил.* (được) in số lượng lớn; ~ая газе́та báo in số lượng lớn

многото́мник *м.* (bộ) sách nhiều tập, sách nhiều quyển

многото́мный *прил.* nhiều tập (quyển, cuốn)

многото́чие *с.* (dấu) chấm lửng, ba chấm, nhiều chấm

многоты́сячный *прил.* nhiều nghìn (ngàn), hàng nghìn (ngàn), hàng vạn

многоуважа́емый *прил.* rất kính mến, rất khả kính

многоуго́льник *м. мат.* (hình) đa giác; вписанный ~ đa giác nội tiếp

многоуго́льный *прил.* đa giác, nhiều góc

многоукла́дн||ый *прил. эк.* nhiều (đa) thành phần; ~ое хозя́йство nền kinh tế nhiều thành phần

многофа́зный *прил.* nhiều pha

многофункциона́льн||ый *прил.* đa năng, nhiều chức năng; ~ое устро́йство máy đa năng

многоцве́тный *прил.* 1. nhiều màu, sặc sỡ; 2. *полигр.* nhiều màu, đa sắc; 3. *бот.* nhiều hoa, lắm bông

многоцелево́й *прил.* nhiều mục đích (mục tiêu)

многочи́сленность *ж.* (sự, số lượng, độ) đông đúc, nhiều; ~ а́рмии quân đội đông, số lượng quân đội nhiều

многочи́сленн||ый *прил.* nhiều, đông, đông đúc, đông đảo;.~ая толпа́ đám đông; ~ые слу́чаи nhiều trường hợp

многочле́н *м. мат.* đa thức; гипергеометри́ческий ~ đa thức siêu bội; интерполяцио́нный ~ đa thức nội suy

многочле́нный *прил.* (thuộc về) đa thức

многоэта́жный *прил.* (có) nhiều tầng, cao tầng; ~ дом cao ốc, nhà cao tầng (nhiều tầng)

многоязы́чный *прил.* đa ngữ, nhiều ngôn ngữ (thứ tiếng)

мно́жественность *ж.* số lượng nhiều (lớn)

мно́жественн||ый *прил.* nhiều; ~ое число́ *грам.* số nhiều

мно́жество *с.* 1. (số lượng) nhiều, đông; vô vàn, vô khối; у него́ ~ друзе́й anh ấy có nhiều (lắm) bạn; 2. *мат.* tập hợp; тео́рия мно́жеств lý thuyết tập hợp; коне́чное ~ tập hợp hữu hạn; дискре́тное ~ tập hợp rời rạc

мно́жимое *с.* (*скл. как прил.*) *мат.* số bị nhân

мно́житель *м. мат.* nhân tử, số nhân, thừa số, hệ số

мно́жить, помно́жить, умно́жить (*В*) 1. nhân; 2. *сов.* умно́жить (*увеличивать*) nhân lên, tăng lên, tăng thêm, tăng gấp bội

мной, мно́ю *Т от* я

мобилизацио́нный *прил.* (thuộc về) động viên

мобилиза́ция *ж.* 1. (sự, cuộc) động viên, động binh; ~ а́рмии động binh, động viên quân đội; всеобщая ~ tổng động viên (động binh); 2. *перен.* (sự) huy động, động viên, vận động; ~ всех сил huy động (động viên) toàn lực, dốc hết sức

мобилизо́ванный *м.* (*скл. как прил.*) người bị động viên

мобилизова́ть *несов. и сов.* 1. (*В*) động viên, huy động; 2. (*В* на *В*) *перен.* (*поднимать, воодушевлять*) động viên, vận động, khuyến khích, khích lệ

мобилизова́ться *несов. и сов.* (на *В*) (tự) động viên, dốc sức mình

моби́льник *м. разг.* điện thoại di động (cầm tay, bỏ túi); con dế (*разг.*)

моби́льность *ж.* (tính) cơ động, di động; социа́льная ~ tính di động (cơ động) xã hội

моби́льн||ый *прил.* cơ động, di động; ~ телефо́н điện thoại di động (cầm tay, bỏ túi); ~ая связь liên lạc bằng điện thoại di động (cầm tay, bỏ túi)

могика́||не *мн.* dân Mohican; ✧ после́дний из ~н người Mohican cuối cùng

моги́л||а *ж.* mồ, mộ, mả; ✧ найти́ себе́ ~у чей, xuống mồ, xuống lỗ; рыть, копа́ть ~у кому́-л. đào huyệt chôn ai, chuẩn bị cái chết cho ai, bày mưu hại ai

моги́льник *м.* 1. *археол.* khu mộ cổ, mộ cổ, mộ phần, phần mộ; 2. *перен.* khu chôn cất; я́дерный ~ khu chôn cất phế liệu hạt nhân

моги́льн||ый *прил.* 1. (thuộc về) mồ, mộ, mả; ~ холм nấm mồ (mộ); ~ая плита́ bia mộ, mộ chí, mộ bi; 2. (*напоминающий могилу*) (như) mồ, mộ, mả; ~ая тишина́ yên lặng như tờ, tĩnh mịch hoàn toàn

моги́льщик *м.* thợ đào huyệt

могу́чий *прил.* mạnh mẽ, cường tráng, hùng mạnh, hùng hậu, hùng cường, lực lưỡng, vạm vỡ

могу́щественность *ж.* (sự) hùng hậu, hùng cường, hùng mạnh

могу́щественный *прил.* hùng hậu, hùng cường, hùng mạnh

могу́щество *с.* (*сила*) sức mạnh hùng hậu, lực lượng hùng mạnh

мо́д||а *ж.* mốt, thời trang, thời thượng; быть в ~е hợp mốt (thời trang, thời thượng); по после́дней ~е theo mốt (thời trang) mới nhất; вводи́ть ~y lăngxê (đưa ra thành) mốt; войти́ в ~y trở thành mốt; журна́л мод tạp chí mốt (thời trang); ✧ э́то что ещё за ~? làm cái gì lạ thế hả?, trò khỉ gì thế hả?

мода́льность *ж. лингв.* (tính) tình thái; ✧ ~ сужде́ния *лог.* tính dạng thái (mô thái) của phán đoán

мода́льн||ый *прил. лингв.* (biểu thị) tình thái; ~ая части́ца tiểu từ tình thái

модели́зм *м. тех.* (sự) thiết kế mẫu máy (*máy bay, tàu thuỷ...*)

модели́рование, (sự) tạo mẫu, vẽ kiểu, cắt mẫu, làm kiểu; *тех.* (sự) mô hình hoá; ~ экономи́ческих проце́ссов mô hình hoá các quá trình kinh tế

модели́ровать *несов. и сов.* (*сов. тж.* смодели́ровать) (*В*) 1. tạo mẫu, vẽ (cắt, làm) kiểu, vẽ (cắt, làm) mẫu; ~ пла́тья vẽ kiểu (cắt mẫu, làm kiểu) áo dài; 2. *иск.* diễn khối, nặn phác; 3. *тех.* mô hình hoá

моделиро́вка *ж. иск.* (sự) diễn khối, nặn phác

моде́л||ь *ж.* 1. model, môđen, kiểu, mẫu, mô hình, mô thức, hình mẫu, kiểu mẫu, bản mẫu, vật mẫu; литéйная ~ mẫu đúc; 2. *мат.* mô hình; математи́ческая ~ mô hình toán học; 3. *иск.* model, người (vật) mẫu, mẫu; обнажённая ~ người mẫu khoả thân; ✧ для ~и để làm ra vẻ (tỏ ra vẻ, chiếu lệ)

моделье́р *м.*, **~ша** *ж.* người tạo mẫu (vẽ kiểu, chế kiểu) (*y trang*)

моде́льн||ый *прил.* 1. (thuộc về) model, môđen, kiểu, mẫu, mô hình, mô thức, hình mẫu, kiểu mẫu; ~ цех xưởng làm đồ kiểu (làm đồ mẫu); 2. (*модный*) mốt, model, môđen, đời mới, đời chót; ~ая о́бувь giày mốt (đời mới)

моде́льщи||к *м.*, **~ца** *ж.* thợ làm đồ kiểu (làm đồ mẫu)

моде́м *м. информ.* modem, môđem, bộ điều giải

модера́то *муз.* 1. *нареч.* moderato, chậm rãi; 2. *с. нескл.* khúc nhạc moderato

модера́тор *м.* 1. *муз.* bộ điều âm; 2. *тех.* bộ điều tốc

моде́рн *м.* 1. *иск., архит.* (trường phái, trào lưu) moderne, môđéc, hiện đại; *в знач. прил. неизм.* moderne, môđéc, hiện đại; архитекту́ра ~a kiến trúc moderne (môđéc, hiện đại); обстано́вка в сти́ле ~ bàn ghế giường tủ kiểu thức moderne (môđéc, hiện đại); 2. (*то, что современно и модно*) (cái) tối tân, hiện đại, tân thời, mốt

модернизáция *ж.* (sự) hiện đại hoá, tối tân hoá; ~ обору́дования hiện đại hoá thiết bị

модернизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) hiện đại (tối tân) hoá

модерни́зм *м. иск., лит.* modernism, trường phái/chủ nghĩa moderne (môđéc, hiện đại)

модерни́стский *прил. иск., лит.* (thuộc về) modernism, trường phái/chủ nghĩa moderne, trường phái/chủ nghĩa hiện đại, moderne, môđéc, hiện đại

моджахе́ды *мн. см.* муджахе́ды

моди́стка *ж.* bà/chị thợ may đồ thời trang

модифика́ция *ж.* (sự) biến đổi, biến dạng, biến thể, biến tính

модифици́рованный *прил.* (được) biến đổi, biến dạng, biến thể, biến tính

модифици́ровать *несов.* biến đổi, biến dạng, biến thể, biến tính

мо́дни||к *м.*, **~ца** *ж. разг.* người theo (đua đòi theo) mốt

мо́дничать *несов. разг.* theo mốt, đua đòi theo mốt

мо́дн||ый *прил.* 1. mốt, hợp (đúng) mốt, hợp thời trang, thời thượng, tân thời; ~oe пла́тье áo mốt, áo dài hợp mốt (hợp thời trang), áo tân thời; ~ая причёска kiểu tóc mốt; са́мый ~ tối tân, mốt (thời trang) mới nhất; đời mới (*разг.*); ~ журна́л tạp chí mốt (thời trang); 2. (*пользующийся всеобщим успехом*) rất phổ biến, được yêu chuộng, thịnh hành, rất mốt; ~oe увлече́ние sự ham thích rất phổ biến (thịnh hành, rất mốt); 3. (*о человеке*) theo mốt (thời trang, thời thượng, kiểu mới)

модули́ровать *несов.* 1. *муз.* chuyển điệu, chuyển giọng, chuyển âm, ngân, láy; 2. (*В*) *физ.* biến điệu, điều biến, điều chế

мо́дуль *м.* 1. *физ., тех.* module, môđun, suất; астрофизи́ческий ~ module vật lý thiên văn; ~ упру́гости suất đàn hồi; 2. *мат.* module, môđun

модуля́ция *ж.* 1. *муз.* (sự) chuyển điệu, chuyển giọng, chuyển âm, ngân, láy; 2. (sự) biến điệu, điều biến, điều chế

мо́дус *м.* 1. (*мера*) phương thức; (*норма*) tiêu chuẩn; 2. *филос.* dạng; ✧ ~ вивéнди *дип.* tạm ước, hiệp định sơ bộ, modus vivendi

моё *с. от* мой

мо́ечн||ый *прил.*: ~ая маши́на máy rửa

мо́жет быть *вводн. сл. см.* мочь I

можжеве́ловый *прил.* (thuộc về, bằng) tùng cối, đỗ tùng, bách tròn

можжеве́льник *м. бот.* (cây) tùng cối, đỗ tùng, bách tròn (*Juniperus*)

мо́жно *в знач. сказ. безл.* 1. (*возможно*) có thể, có thể được, có thể... được, khả dĩ; мы стара́емся сде́лать всё, что ~ chúng tôi cố làm tất cả những cái gì có thể làm được; 2. (*позволительно*) được, có thể được, có thể... được; (*в вопросах*) được không?, có được không?, có thể... được không?; здесь ~ кури́ть ở đây có thể hút thuốc được; здесь ~ кури́ть? ở đây hút thuốc có (có thể hút thuốc) được không?; е́сли ~ так вы́разиться nếu có thể nói được như thế; е́сли ~ nếu có thể được; ~? (*или* ~ мне войти́?) (tôi) có vào được không ạ?, có thể vào được không?; ✧ как ~ скоре́е (бо́льше, ра́ньше *и т. п.*) cố làm sao càng nhanh (càng nhiều, càng sớm...) càng tốt, cố sao cho thật nhanh (nhiều, sớm,...) nhé, nếu được nhanh (nhiều, sớm...) thì hay; как ~! sao lại thế!, sao lại có thể như thế được!

мозáик||а *ж.* 1. (bức) khảm, tranh khảm, tranh ghép mảnh, tranh chắp hình; *собир.* đồ khảm, đồ ghép mảnh; 2. *перен.* (sự, điều) chắp ghép, góp nhặt, pha tạp; 3. (*искусство*) (nghệ thuật, nghề) khảm, ghép mảnh, chắp hình; 4. (*игрушка*) (bộ) chắp hình; скла́дывать ~y chắp hình

мозáичный *прил.* 1. (thuộc về) khảm, tranh khảm, tranh ghép mảnh, tranh chắp hình; (*украшенный мозаикой*) (có) khảm, ghép mảnh, chắp hình; 2. *перен.* (*смешанный*) pha tạp, chắp ghép, góp nhặt, pha trộn, trộn lẫn, pha lẫn

мозг *м.* 1. *анат.* não, não bộ, đại não, óc; сре́дний ~ trung não, não giữa;

зáдний ~ hậu não, não sau; продолговáтый ~ hành não; 2. *перен.* trí não, đầu óc, trí óc, trí tuệ, trí thông minh; (*руководящий центр*) chủ não, đầu não, cơ quan đầu não; 3. *мн.*: ~и́ (*кушанье*) óc, não; ✧ кóстный ~ tuỷ, tuỷ xương; спинно́й ~ tuỷ sống; до ~a костéй дéн tận xương tuỷ, triệt để, đến cùng; испóрченный до ~a костéй thối nát đến tận xương tuỷ; продрóгнуть до ~a костéй lạnh thấu xương; шевели́ть ~а́ми động não, bóp óc, nặn óc, vắt óc suy nghĩ; пу́дрить, запу́дрить ~и́ кому́-л. làm ai lầm lẫn (rối trí), làm lạc hướng ai; вправи́ть ~и́ làm tỉnh ngộ, giúp cho thấy sai lầm; у него ~и́ набекре́нь (*или* не на мéсте) nó lẩn thẩn (ngớ ngẩn) quá

мóзглый *прил. разг.* ẩm ướt, ướt át

мозгля́к *м. разг.* người yếu đuối (còm nhom, èo uột)

мозгови́т||ый *прил. разг.* sáng dạ, thông minh

мозгов||óй *прил.* 1. *анат.* (thuộc về) não, óc, đại não; ~áя оболóчка màng não (óc); ~ое заболевáние bệnh đau não; 2. *перен.* (thuộc về) trí óc, trí não; ~ая рабóта công việc trí óc; ✧ ~ центр, ~ трест trung tâm đầu não, nơi tập trung trí tuệ (*để điều hành công việc*); ~ штурм (cuộc) họp hiến kế (*để tìm giải pháp cho một vấn nạn*)

мозжечóк *м. анат.* tiểu não

мозжи́ть *несов. разг.* đau âm ỉ

мозóлист||ый *прил.* chai, bị chai, thành chai, chai sần, chai sạn; ~ые рýки đôi tay chai sần (chai sạn)

мозóлить, намозóлить *разг.*: ~ глазá кому́-л. làm ngứa mắt ai, làm ai chán ngấy; ~ язы́к nói vớ vẩn, nói ba xạo, nói ba lăng nhăng, nói bông lông ba la

мозóль *ж.* (cục, chỗ) chai; ✧ кóстная ~ *мед.* cal, can, sẹo xương; наступи́ть кому́-л. на люби́мую ~ đụng đến chỗ đau của ai, chạm đến điều thầm kín của ai, chạm nọc ai

мозóльн||ый *прил.*: ~ плáстырь cao dán tiêu chai; ~ая жи́дкость dung dịch tiêu chai

мои́ *мн. от* мой

мой *мест. притяж.* (*ж.* моя́, *с.* моё, *мн.* мои́) 1. (của) tôi, tui; (*фамильярно*) (của) tớ, mình, qua; (*свысока*) (của) tao, ta, choa, mỗ; (*отца по отношению к детям*) (của) cha, bố, ba, thầy; (*матери по отношению к детям*) (của) mẹ, má, u, bầm, đẻ; (*деда по отношению к внукам*) (của) ông; (*бабушки по отношению к внукам*) (của) bà; (*дяди по отношению к племянникам*) (của) bác, chú, cậu; (*тётки по отношению к племянникам*) (của) cô, dì; (*старшего брата по отношению к младшим*) (của) anh; (*старшей сестры по отношению к младшим*) (của) chị; (*младшего брата или младшей сестры по отношению к старшим*) (của) em; (*внука, внучки по отношению к деду и бабушке; племянника, племянницы по отношению к дяде и тёте*) (của) cháu; (*сына, дочери по отношению к родителям*) (của) con; моя́ кни́га quyển sách của tôi; моя́ мать mẹ tôi; 2. *в знач. сущ. с.*: моё cái của tôi; 3. *в знач. сущ. мн.*: мои́ (*родные*) những người thân của tôi; 4. *в знач. сущ. м. разг.* chồng tôi, nhà tôi, người yêu của tôi; ông xã tôi (*шутл.*); *в знач. сущ. ж. разг.*: моя́ vợ tôi, nhà tôi, người yêu của tôi; bà xã tôi (*шутл.*); ✧ по-мóему а) (*так, как я хочу*) như tôi muốn; б) (*как мне кажется*) theo tôi; с моё бóку tôi, như tôi; поживи́ с моё сú sống bằng tôi

мóйва *ж. зоол.* cá cơm, cá bụp nhung (*Mallotus villosus*)

мóйка *ж.* 1. (*действие*) (sự) rửa; 2. (*машина*) máy rửa; 3. (*место для мытья посуды*) bồn (chỗ) rửa bát đĩa; (*место для мытья машин*) chỗ rửa ôtô

мокас||и́ны, ~си́ны *мн.* giày mocassin

мóкко *с. нескл.* (loại) cà phê moka

мóкнуть *несов.* 1. (bị) ướt, ẩm; ~ под дождём bị mưa ướt; 2. (*портиться*) (bị) ủng, ủng thối, ủng hỏng; 3. (*быть погруженным в жидкость*) (bị) ngâm; лён мóкнет lanh ngâm

мокри́ца *ж. зоол.* bọ đất (*Oniscodae*)

мóкро *в знач. сказ. безл. разг.* ẩm, ẩm ướt, ẩm thấp

мокрова́тый *прил.* hơi ẩm (ướt)

мокрóта *ж.* đờm, đờm dãi, niêm dịch

мокрота́ *ж. разг.* 1. (*сырость*) (sự) ẩm, ẩm ướt, ẩm thấp; 2. (*мелкий дождь*) (cơn) mưa bụi, mưa phùn; (*мокрый снег*) (cơn, trận) tuyết ướt

мóкр||ый *прил.* (bị) ướt, ẩm, ẩm ướt, ướt át, ướt dề; ✧ ~ как мышь ướt như chuột lột; ~ до ни́тки ướt sũng, ướt đẫm, ướt mèm, ướt dề; у неё глазá на ~ом мéсте chị ta hay khóc lắm, cô ấy mau nước mắt lắm; ~ое дéло *прост.* (vụ) giết người, ám sát, án mạng

мол I *м.* đập chắn sóng, cầu nhô (*ở cảng*)

мол II *частица разг.* nói rằng, bảo là, nói là; он, ~, не виновáт nó nói rằng nó vô tội, nó bảo là nó không có lỗi; онá, ~, э́того не знáла chị ấy bảo rằng (nói là) chị không biết việc đó

молвá *ж.* tiếng đồn, tin đồn; дурнáя ~ tiếng xấu, điều tiếng, điều ong tiếng ve; идёт ~, что... có tin đồn rằng...

мóлвить *несов. и сов. уст.* nói (thốt) ra, rằng

молдава́н||ин *м.*, **~ка** *ж.* người Moldova (Môndôva, Moldavia)

молдава́нский *прил.* (thuộc về) người Moldova, người Môndôva, người Moldavia

молда́вский *прил.* (thuộc về) Moldova, Môndôva, Moldavia

моле́б||ен *м.*, **~ствие** *с. церк.* (lễ) nguyện cầu; отслужи́ть ~ làm lễ nguyện cầu

моле́кула *ж.* phân tử

молекуля́рн||ый *прил.* (thuộc về) phân tử; ~ вес trọng lượng phân tử; ~ая биоло́гия sinh học phân tử

моле́льня *ж.* nhà nguyện, nguyện đường

молибде́н *м. хим.* molybden, môlipđen

молибде́новый *прил. хим.* (có) molybden, môlipđen

моли́тва *ж.* 1. kinh nguyện, kinh cầu nguyện; 2. (*моление*) (lời) cầu nguyện, nguyện cầu, cầu khẩn, khấn

моли́твенник *м.* (quyển, sách) kinh, kinh cầu nguyện, kinh nhật tụng

моли́ть *несов.* (*В*) cầu xin, cầu khẩn, van xin; ~ о пощáде cầu xin sự khoan hồng

моли́ться, помоли́ться 1. (*Д*) cầu nguyện, nguyện cầu, cầu khẩn, khấn vái, khấn khứa, cầu (đọc, tụng) kinh, tụng niệm, khấn; 2. *тк. несов.* (на *В*) *перен.* (*боготворить*) yêu thắm thiết (tha thiết, say đắm, mê mệt)

моллю́ски *мн.* (*ед.* моллю́ск *м.*) *зоол.* (loài) nhuyễn thể, động vật thân mềm (*Mollusca*)

моллюскообра́зные *мн. зоол.* loài nhuyễn thể, động vật thân mềm

молниено́сно *нареч.* (một cách) chớp nhoáng, thần tốc, nhanh như chớp

молниено́сн||ый *прил.* chớp nhoáng, thần tóc, nhanh như chớp; с ~ой быстротóй nhanh như chớp; ~ая войнá chiến tranh chớp nhoáng

молниеотво́д *м.* (cái, cột) thu lôi, chống sét, thu sét

мóлни||я *ж.* I. chớp, tia chớp, sét; удáрила ~ sét đánh; 2. (*телеграмма*) điện tối khẩn (hoả tốc); 3. (*застёжка*)

fermeture, fecmотuya, khoá chân rết, khoá kéo, khoá êcle; 4. (*стенная газета*) bản tin hoả tốc; ✧ с быстротóй ~и nhanh như chớp, chớp nhoáng

молодёжн||ый *прил.* (thuộc về) thanh niên, tuổi trẻ; ~ая пéсня bài hát thanh niên

молодёжь *ж. собир.* thanh niên, tuổi trẻ; учáщаяся ~ thanh niên học sinh

молóденьк||ий *прил.* tơ, trẻ măng, rất trẻ; ~ пáрень anh chàng trẻ măng, chàng trai tơ; ~ая дéвушка cô nàng trẻ măng, cô gái tơ

молодéть, помолодéть trẻ ra, trẻ lại

мóлодец *м. поэт.* dũng sĩ, tráng sĩ

молод||éц *м.* 1. chàng trai dũng mãnh, người cừ khôi; 2. *в. знач. сказ. разг.* cừ, cừ khôi; ~! cừ thật!, giỏi lắm!; 3. *в знач. нареч. разг.*: вести́ себя́ ~цóм hành động rất cừ; ✧ ~ к ~цý người nào cũng dũng mãnh (cừ khôi) cả; ~ прóтив овéц, а прóтив ~цá сам овцá ≅ miệng hùm gan sứa (*погов.*)

молодéцки *нареч.* (một cách) dũng mãnh, hùng dũng, cừ khôi

молодéцкий *прил.* dũng mãnh, hùng dũng, cừ khôi

молодéчество *с.* (*удаль*) (lòng, sự) dũng mãnh, hùng dũng, dũng cảm, can đảm; (*ухарство*) (sự) ngang tàng, bạt mạng, bạt tử, gan liều

молод||и́ть *несов.* (*В*) làm... trẻ ra; свéтлый костю́м её ~и́т bộ quần áo tươi màu làm chị ấy trẻ ra

молоди́ться *несов.* cố làm cho mình trẻ ra, làm ra vẻ thanh niên (vẻ trẻ trung)

молоди́ца *ж. обл.* người đàn bà trẻ

молóдка *ж.* 1. *см.* молоди́ца; 2. (*молодая курица*) gà mái tơ, gà mái ghẹ

молодня́к *м.* 1. (*лес*) cây non (đang tơ); 2. *собир.* (*молодые животные*) con vật đang tơ (còn non); кóнский ~ ngựa tơ (non); ~ крýпного рогáтого скотá trâu bò tơ; 3. *собир. разг.* (*молодёжь*) thanh niên, tuổi trẻ

молодожён *м.* chàng trai mới lấy vợ, tân lang

молодожёны *мн.* (cặp) vợ chồng mới cưới, vợ chồng mới lấy nhau, tân nhân

молод||óй *прил.* 1. trẻ, trẻ trung, trẻ tuổi, thanh niên, tơ; (*юный*) nhỏ tuổi, niên thiếu; ~ человéк а) người trẻ tuổi, chàng thanh niên, trang niên thiếu; б) (*в обращении*) anh ơi!; này, anh!; ~áя жéнщина thiếu phụ, phụ nữ trẻ; 2. *в знач. сущ. мн.*: ~ы́е (*супруги*) (cặp) vợ chồng mới cưới, vợ chồng son; 3. *в знач. сущ.*: ~áя *ж. разг.* cô gái có chồng; 4. *в знач. сказ. разг.* trẻ quá, non trẻ, non dại, non nớt, trẻ dại, trẻ người non dạ; вы ещё мóлоды, чтóбы так разговáривать các cậu còn trẻ người non dạ (trẻ quá, non trẻ, trẻ dại) không thể ăn nói như thế được; 5. (*недавно появившийся*) con, mới đẻ, non, tơ; (*о неодушевлённых предметах*) non; ~ щенóк chó con mới đẻ; ~ые цыплятá gà con mới nở; ~ мéсяц trăng non, trăng thượng huyền; ~ картóфель khoai tây non (đầu mùa); 6. (*недавно начавший деятельность*) trẻ; ~ писáтель nhà văn (cây bút) trẻ; 7. (*недавно приготовленный*) tươi, mới; ~óе винó rượu mới; ✧ из ~ы́х да рáнний còn trẻ mà đã trổ tài; мóлодо-зéлено ≅ trẻ người non dạ

мóлодост||ь *ж.* tuổi trẻ, tuổi thanh niên (thanh xuân); tuổi hoa niên, tuổi hoa, tuổi xanh (*поэт.*); ✧ не пéрвой ~и không trẻ lắm, đứng tuổi rồi

молодцевáтость *ж.* (tính, vẻ) hiên ngang, oai hùng, dũng mãnh

молодцевáтый *прил.* hiên ngang, oai hùng, dũng mãnh

молóдчик *м. разг. пренебр.* kẻ đê tiện (phóng đãng); фашúстские ~и bọn côn đồ (bọn quỷ sứ) phát xít

молодчúна *м. и ж. в знач. сказ.* người cừ khôi; какóй ты ~! cậu cừ thật!

моложáво *нареч.*: ~ выглядеть trông còn trẻ hơn tuổi thật

моложáвый *прил.* trẻ hơn tuổi thật, trông còn trẻ; имéть ~ вид trông còn trẻ

молóзиво *с.* sữa non

молóки *мн.* (*ед.* молóка *ж.*) sẹ, buồng sẹ, tinh cá đực, tinh dịch cá

молок||ó *с.* 1. sữa; 2. (*сок некоторых растений*) nhựa, mủ; ✧ у негó ~ на губáх не обсóхло miệng nó còn hoi sữa; обжéгшись на ~é, бýдешь дуть и на вóду *посл.* ≅ đạp (trượt) vỏ dưa thấy vỏ dừa cũng sợ; chim bị đạn sợ làn cây cong

молокосóс *м. разг. пренебр.* kẻ miệng còn hoi sữa; *бран.* đồ chưa ráo máu đầu, đồ mới nứt mắt, đồ chưa giập bụng cứt

мóлот *м.* 1. búa tạ, búa; кузнéчный ~ búa tạ, búa thợ rèn; 2. (*машина*) búa máy, búa chày, búa hơi, búa điện; паровóй ~ búa hơi nước; свáйный ~ búa đóng cọc; 3. *спорт.* tạ xích, búa

молоти́лка *ж.* máy đập (tuốt) lúa, máy đập

молоти́льщик *м.* thợ đập (tuốt) lúa

молоти́ть, смолоти́ть 1. đập (tuốt) lúa, đập, tuốt; 2. *тк. несов. разг.* (*избивать*) đánh, khiển, nện, đập, choảng, chần, dần, ục

молотобóец *м.* thợ đập (quai) búa

молот||óк *м.* búa, búa con; ✧ продáть с ~ká bán đấu giá; пойти́ с ~ká (được, đem) bán đấu giá

мóлот-ры́ба *ж. зоол.* cá búa (*Sphyrna*)

мóлот||ый *прил.* (đã) xay nhỏ, giã nhỏ, tán nhỏ, nghiền; ~ кóфе cà phê xay; ~ое мя́со thịt xay; ~ пéрец tiêu nghiền (xay)

молóть, смолóть (*В*) xay (giã, tán) nhỏ, nghiền, xay (giã)... thành bột; ✧ ~ вздор nói nhảm, ba hoa nhảm nhí, ba hoa thiên địa, nói nhăng, nói thàm, nói xạo; ~ языкóм nói lem lém, nói liếng thoắng

молотьбá *ж.* 1. (*действие*) (sự) đập lúa, tuốt lúa, đập, tuốt; 2. (*время, пора*) (vụ, mùa) đập lúa, tuốt lúa, đập hạt, tuốt hạt

молочáй *м.*, **~ник** *м. бот.* (cây) xương khô, đại kích, cỏ sữa, xương rồng ba cạnh (*Euphorbia*)

молочáйные *мн. бот.* họ Thầu dầu (*Euphorbiaceae*)

молóчная *ж.* (*скл. как прил.*) cửa hàng (hiệu bán) bơ sữa; (*столовая*) quán bán món ăn bằng sữa

молóчник *м.* 1. (*посуда*) bình đựng sữa; 2. (*продавец*) người bán sữa

молóчница *ж.* 1. bà/chị bán sữa; 2. (*болезнь*) (chứng) tưa, viêm mồm apto

молóчно-восков||óй *прил.*: ~áя спéлость *с.-х.* (thời kỳ) chín sáp

молочнокúсл||ый *прил. хим.* (có) acid lactic; ~ые бактéрии (các) men lactic

молóчн||ый *прил.* (*дающий молоко*) (để lấy) sữa; ~ скот gia súc lấy sữa; ~ая корóва bò sữa; 2. (*производящий молоко*) (sản xuất) sữa; ~ое хозя́йство cơ sở sản xuất sữa; ~ая промы́шленность công nghiệp sữa; 3. (*о детёнышах*) đang bú; ~ поросёнок lợn sữa; 4. (*приготовленный из молока*): ~ые продýкты thức ăn bằng sữa; ~ое морóженое kem sữa; ~ая кáша cháo nấu với sữa; ~ая диéта chế độ ăn sữa; 5. (*похожий на молоко*) (có) màu sữa; 6. *хим.* lactic; ~ая кислотá acid lactic; ~ сáхар lactoza; ✧ ~ые брáтья anh em sữa (cùng vú); ~ая железá *анат.* tuyến vú, tuyến sữa, nhũ tuyến; ~ые зýбы răng sữa; ~ая спéлость *с.-х.*

(thời kỳ) ngậm sữa, chín sữa; ~ые ре́ки и кисе́льные берега́ *фольк.* ≅ bờ xôi, ruộng mật (*погов.*)

мо́лча *нареч.* 1. (một cách) im lặng, lặng thinh, chẳng nói chẳng rằng, mặc nhiên; 2. *перен.* (*безропотно*) nhẫn nhục, nhịn nhục, ngoan ngoãn

молчали́во *нареч.* (một cách) ít nói, lầm lì, trầm lặng; ngầm, thầm

молчали́вость *ж.* (tính) ít nói, lầm lì, trầm lặng, tâm ngẩm, tẩm ngẩm

молча́льник *м. разг.* 1. *уст.* (*монах*) tu sĩ tịnh khẩu; 2. *разг.* người ít nói (lầm lì, trầm lặng)

молчали́в||ый *прил.* 1. (*неразговорчивый*) ít nói, lầm lì, trầm lặng, tâm ngẩm, tẩm ngẩm, im lặng, im bặt; 2. (*понимаемый без слов*) (hiểu) ngầm, thầm; mặc nhiên; ~ое призна́ние mặc nhiên thừa nhận; ~ое согла́сие đồng ý (thoả thuận) ngầm

молча́ние *с.* (sự) im lặng, lặng thinh, làm thinh, ngậm thinh, lặng, thinh lặng; храни́ть (храни́ть упо́рное) ~ giữ im lặng (im lặng hoàn toàn), ngậm thinh, im re, im thít, im thin thít, im hơi lặng tiếng; ~ — знак согла́сия im lặng là đồng ý; ✧ обойти́ что́-л. ~м lờ vấn đề gì đi, phớt lờ điều gì, tránh né vấn đề gì

молча́нк||а *ж. разг.*: игра́ть в ~у ≅ câm như hến; câm miệng hến; ngậm tăm

молч||а́ть *несов.* 1. im lặng, lặng thinh, làm thinh, ngậm thinh, im; упо́рно ~ ngậm tăm, ngậm thinh, im re, im thít, im thin thít; ~! hãy im đi!, câm mồm đi!, câm họng!, câm miệng!; она́ ~и́т второ́й ме́сяц (*не отвечает на письма*) đã hơn một tháng rồi cô ta chẳng trả lời gì cả (chẳng có tin tức gì của cô ta cả); 2. (*скрывать*) che đậy, giấu giếm, ỉm đi, giấu đi; 3. *перен.* (*безропотно терпеть что-л.*) nhẫn nhục chịu đựng, nhịn nhục chịu, không kêu ca oán thán

молчко́м *нареч. разг.* (một cách) im lặng, chẳng nói chẳng rằng, lặng thinh, im thin thít

молчо́к *м. в знач. сказ. разг.* chẳng nói chẳng rằng, lặng thinh, ngậm tăm; об э́том ~! về việc đó thì phải ngậm tăm đấy!

моль *ж.* nhậy, bướm vải, mọt vải (*Tineidae*); изъе́денный ~ю bị nhậy cắn nát cả

мольб||а́ *ж.* (sự, lời) nài xin, cầu xin, van xin, cầu khẩn, yêu cầu khẩn khoản; внять ~е́ chiều theo lời cầu xin, làm theo sự nài xin

мольбе́рт *м.* giá vẽ

моме́нт *м.* 1. (*миг*) (một) chốc, lát, lúc, chốc lát; (*время совершения действия*) thời điểm, thời gian, lúc, khi; (*этап*) giai đoạn; удо́бный ~ thời cơ, cơ hội, thời điểm thuận lợi, lúc thuận tiện; настоя́щий ~ lúc này, hiện giờ, thời điểm này; в тот ~, когда́ trong khi (khi mà), trong lúc (lúc mà); в (в оди́н) ~ trong chốc lát, ngay lập tức; в да́нный ~ trong lúc (thời gian, giờ phút, thời điểm) này; в любо́й ~ bất cứ (bất kỳ, bất kể) lúc nào, bao giờ cũng được; ~ами đôi lúc, đôi khi, thỉnh thoảng; 2. (*отдельная сторона какого-л. явления*) điểm, điều, khía cạnh, phương diện, nhân tố, yếu tố; ва́жный ~ в рабо́те yếu tố (khía cạnh, phương diện, điểm) quan trọng trong công việc; 3. *физ.* momen, mômen; ~ си́лы momen lực; я́дерный ~ momen hạt nhân; ~ коли́чества движе́ния momen động lượng

момента́льно *нареч.* (một cách) rất nhanh, chớp nhoáng, tức khắc, lập tức, tức thì

момента́льный *прил.* rất nhanh, chớp nhoáng, tức khắc, lập tức, tức thì; ~ сни́мок (bức) ảnh chụp tức thì, ảnh chụp chớp nhoáng

мона́да *ж. филос.* đơn tử

мона́рх *м.* vua, nhà vua, quân vương, quốc vương

монархи́зм *м.* 1. chủ nghĩa quân chủ; 2. (*форма правления*) chế độ (chính thể) quân chủ

монархи́ст *м.* người theo chủ nghĩa quân chủ

монархи́ческий *прил.* (thuộc về) chủ nghĩa quân chủ, chế độ quân chủ, quân chủ

мона́рхия *ж.* (*режим*) chế độ (chính thể) quân chủ; (*государство*) nước quân chủ; конституцио́нная ~ chế độ quân chủ lập hiến

монасты́рский *прил.* (thuộc về) tu viện, nhà tu

монасты́рь *м.* tu viện, nhà tu, tăng viện; же́нский ~ nữ tu viện, nhà tu kín, ni viện; ✧ в чужо́й ~ со своим уста́вом не хо́дят ≅ nhập gia tuỳ tục (*посл.*)

мона́х *м.* tu sĩ, người đi tu, thầy tu; (*буддийский*) tăng sĩ, nhà sư, sư ông; постри́чься в ~и cắt tóc đi tu, khoác áo nâu sồng

монахи́ня *ж.* nữ tu sĩ; (*буддийская*) ni cô, sư cô, sư bà, ni; vãi (*разг.*)

мона́шенка *ж.* 1. *разг. см.* монахиня; 2. (*бабочка*) bướm thông (*Ocneria monacha*)

мона́шеский *прил.* (thuộc về) tu sĩ, nữ tu sĩ

мона́шество *с.* 1. (cuộc) đời tu hành; 2. *собир.* (giới) tu sĩ, tăng sĩ, tăng lữ, tu hành, sư sãi

монго́л *м.*, **~ка** *ж.* người Mongol (Mông Cổ)

монго́льский *прил.* (thuộc về) Mongol, Mongolia, Mông Cổ

монгольфье́р *м.* khí cầu, khinh khí cầu

моне́т||а *ж.* đồng tiền; ме́лкая ~ tiền lẻ, xu hào; ✧ отплати́ть кому́-л. той же ~ой ≅ ăn miếng trả miếng cho ai; приня́ть что́-л. за чи́стую ~у nhầm tưởng cái gì là thật, tin ngay cái gì cho là đúng

монетари́зм *м. эк.* thuyết tiền tệ (*ra đời những năm 50 thế kỷ 20*)

монетари́ст *м. эк.* người theo thuyết tiền tệ

монета́рн||ый *прил.* (thuộc về) tiền tệ; ~ая систе́ма chế độ tiền tệ

моне́тный *прил.* (thuộc về) đồng tiền; ✧ ~ двор xưởng đúc tiền

моне́тчик *м.* thợ đúc tiền

мони́зм *м. филос.* nhất nguyên luận, thuyết nhất nguyên

монисти́ческий *прил. филос.* (thuộc về) nhất nguyên luận, thuyết nhất nguyên

монито́р I *м. воен.-мор.* pháo hạm, pháo thuyền

монито́р II *м.* 1. *электрон.* (bộ, máy) giám thị, theo dõi, kiểm tra (*bằng video*); 2. *информ.* monitor, máy hiện tin, màn hình

монито́ринг *м.* (sự, hệ thống) giám thị, theo dõi, quan sát; (*состояния окружающей среды*) hệ thống giám thị (theo dõi, quan sát) môi sinh

монито́рн||ый *прил.*: ~ая систе́ма hệ thống giám thị (kiểm tra)

монога́мия *ж.* 1. chế độ đơn hôn (một vợ một chồng); 2. (*у животных*) (tính) đơn giao

монога́мн||ый *прил. этн.* (thuộc về) chế độ đơn hôn, chế độ một vợ một chồng; ~ая семья́ gia đình đơn hôn (một vợ một chồng)

моногени́зм *м. биол.* (tính) sinh đơn; đơn sinh tính

монограмма *ж.* chữ kết, hoa tự

монографи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) chuyên khảo, chuyên luận; ~oe

иссле́дование (sự, công trình) nghiên cứu chuyên đề

моногра́фия *ж.* (tập) chuyên khảo, chuyên luận

моно́кль *м.* kính một mắt

моноко́рд *м. муз.* (đàn) độc huyền, một dây

моноко́рм *м.* thức ăn đơn (*không pha loại khác*)

монокульту́ра *ж.* (sự) độc canh

монокульту́рность *ж.* (tình trạng) độc canh

монолит *м.* đá nguyên khối, khối đá nguyên, monolit

монолитность *ж.* 1. (tính) nguyên khối, đơn nhất; 2. *перен.* (sự) nhất trí, đồng tâm, thống nhất, cố kết, đoàn kết, đoàn kết nhất trí

монолитн||ый *прил.* 1. nguyên khối, đơn nhất; 2. *перен.* nhất trí, đồng tâm, thống nhất, cố kết, đoàn kết, đoàn kết nhất trí; ~ое еди́нство (khối) đoàn kết nhất trí, đồng tâm cố kết

моноло́г *м.* độc thoại, độc ngữ, độc bạch, độc thán

монома́н *м.* người bị thao cuồng ý tưởng

монома́ния *ж. мед.* (bệnh) thao cuồng ý tưởng

моно́мер *м.* monomer, monome

монометалли́зм *м. эк.* (chế độ) đơn bản vị, một bản vị

монопла́н *м. ав.* máy bay cánh đơn

монополиза́ция *ж.* (sự) độc quyền, giữ độc quyền, độc chiếm, lũng đoạn

монополизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) độc quyền, giữ độc quyền, độc chiếm, lũng đoạn

монополи́ст *м.* 1. kẻ độc quyền; 2. (*крупный капиталист*) nhà tư bản độc quyền (lũng đoạn)

монополисти́ческий *прил.* (có tính chất) độc quyền, lũng đoạn; ~ капита́л tư bản độc quyền (lũng đoạn)

монопо́ли||я *ж.* 1. (sự) độc quyền, độc chiếm, độc tôn; ~ вне́шней торго́вли độc quyền ngoại thương; госуда́рственная ~ độc quyền nhà nước; есте́ственная ~ độc quyền tự nhiên; 2. (*крупное капиталистическое объединение*) tổ chức độc quyền (lũng đoạn); капиталисти́ческие ~и các tổ chức tư bản độc quyền (lũng đoạn)

монопо́льно *нареч.* (một cách) độc quyền, độc chiếm, độc tôn

монопо́льн||ый *прил.* độc quyền, độc chiếm, độc tôn; ~ое пра́во độc quyền

монопе́льсов||ый *прил.* (có) một ray; ~ая доро́га đường một ray

моноспекта́кль *м.* (vở) kịch độc diễn, độc diễn

монотейзм *м.* nhất thần giáo, đạo một thần

монотеисти́ческий *прил.* (thuộc về) nhất thần giáo, đạo một thần

монотип *м. полигр.* (máy) monotip, mônô

монотонно *нареч.* (một cách) đơn điệu; đều đều, tẻ nhạt

моното́нность *ж.* 1. (sự, tính) đơn điệu, độc điệu; 2. *перен.* (sự) không thay đổi, đều đều, tẻ nhạt, đơn điệu

моното́нн||ый *прил.* 1. đơn điệu, độc điệu, đều đều; ~ го́лос giọng đơn điệu, giọng đều đều; 2. *перен.* không thay đổi, đều đều, tẻ nhạt, đơn điệu; ~ая жи́знь cuộc đời đơn điệu (tẻ nhạt, không thay đổi)

монофто́нг *м. лингв.* nguyên âm đơn

монохо́рд *м. физ.* âm kế

монохромати́ческий *прил.* đơn sắc, một màu

монстр *м.* 1. quái vật, con quái; 2. (*человек*) người quái dị

монта́ж *м.* 1. *тех.* (sự) lắp ráp, lắp máy, lắp, ráp; ~ электроста́нции lắp ráp nhà máy điện; 2. *кино* montage, (sự) dựng phim; 3. (*произведение и т. п.*) (sự) chắp ghép; литерату́рный ~ chắp ghép văn chương

монтажёр *м. кино* chuyên viên montage (dựng phim)

монта́жник *м.* thợ lắp ráp (lắp máy)

монта́жно-испыта́тельный *прил.*: ~ ко́рпус космодро́ма giàn lắp ráp-thử nghiệm của sân bay vũ trụ

монта́жный *прил.* (thuộc về) lắp ráp; montage, dựng phim; chắp ghép (*ср.* монта́ж)

монтаньяры *мн. ист.* phái Núi

монтёр *м.* 1. *см.* монта́жник; 2. (*электромонтёр*) thợ điện, thợ đường dây

монти́ровать, смонти́ровать (*В*) 1. *тех.* lắp, ráp, lắp ráp; ~ маши́ну lắp máy; 2. (*фильм*) chắp, ghép, chắp ghép

монуме́нт *м.* đài kỷ niệm; (*на могиле*) bia mộ, mộ chí, mộ bi

монументали́ст *м. иск.* nghệ sĩ hoành tráng; скульптор-~ nhà điêu khắc hoành tráng

монумента́льность *ж.* (mức độ, tính chất, tính) to lớn, đồ sộ, lớn lao, sâu sắc, hoành tráng

монумента́льн||ый *прил.* 1. (*грандиозный*) to lớn, đồ sộ; ~ое зда́ние toà nhà đồ sộ; ~ая фигу́ра dáng người to lớn, thân hình hộ pháp; 2. *перен.* lớn lao, sâu sắc, căn bản, vững vàng, quan trọng; ~ое иссле́дование công trình nghiên cứu sâu sắc (căn bản, vững vàng, lớn lao); ~ труд tác phẩm lớn lao (căn bản, quan trọng); 3. *иск.* hoành tráng; ~ая жи́вопись hội hoạ hoành tráng; ~ая скульпту́ра điêu khắc hoành tráng; ~ая архитекту́ра kiến trúc hoành tráng

мопе́д *м.* xe máy, xe vespa

мопс *м.* chó nhỏ, cún

мор *м. разг.* (nạn) dịch, dịch tễ

морализи́ровать *несов.* răn dạy đạo đức

мора́л||ь *ж.* 1. (*нравственность*) luân lý, đạo lý, đạo đức, luân thường đạo lý, đạo nghĩa; при́нципы ~и những nguyên tắc đạo lý (đạo đức, luân lý); 2. (*вывод*) đạo lý, bài học, lời răn; 3. *разг.* (*нравоучение*) luân lý, lời dạy, lời giáo huấn; чита́ть ~ кому́-л. răn dạy ai; ✧ прописна́я ~ ý sáo, lời sáo, sáo ngữ

мора́льно *нареч.* (về) mặt tinh thần; он ~ опусти́лся nó đâm ra hư hỏng (truỵ lạc, sa đoạ, đổ đốn, hư đốn)

мора́льно-полити́ческ||ий *прил.* (về) tinh thần và chính trị; ~ое еди́нство (sự) nhất trí về tinh thần và chính trị

мора́льн||ый *прил.* 1. (*высоконравственный*) (có) đức hạnh, đạo lý, đạo đức cao; ~ые ка́чества phẩm chất đạo đức; 2. (*духовный*) (thuộc về) tinh thần; ~ая подде́ржка ủng hộ tinh thần; ~ое состоя́ние (trạng thái) tinh thần; ✧ ~ изно́с маши́ны *эк.* (sự) hao mòn vô hình của máy móc

мората́рий *м.* 1. *эк., фин.* (sự, lệnh) hoãn trả, đình trả, hoãn nợ; объяви́ть ~ tuyên bố hoãn trả (đình trả, hoãn nợ); 2. *перен.* (sự) tạm ngừng, tạm hoãn; объяви́ть ~ на я́дерные испыта́ния tuyên bố tạm ngừng (tạm hoãn) thử vũ khí hạt nhân

морг *м.* nhà xác

морганати́ческий *прил.*: ~ брак hôn nhân không môn đăng hộ đối (*giữa quý tộc và bình dân*)

морга́ть, моргну́ть 1. nhấp nháy, chớp mắt, nháy mắt, nháy; 2. (*Д*) (*подавать знак*) máy, nháy, nháy

mắt, ra hiệu; 3. (*мерцать*) lấp lánh, nhấp nháy, nhấp nhánh, lập loè; ✧ не моргну́в гла́зом làm ngay, làm béng, làm văng, làm phăng, không đắn đo gì hết

моргну́ть *сов. см.* морга́ть

мо́рда *ж.* 1. mõm; 2. *груб.* (*лицо*) mặt mo, mõm

морда́стый *прил. разг.* (có) mõm to; (*о человеке*) (có) mặt to, mặt bè bè

морда́шка 1. *ж. разг.* mặt kháu khỉnh (dễ thương); 2. *м. и ж.* người có mặt dễ thương

мо́рдочка *ж.* 1. *уменьш. от* мо́рда; 2. *разг.* (*личико*) mặt kháu khỉnh (dễ thương)

мо́р||е *с.* 1. biển, bể, biển cả, hải dương; вы́йти в ~ ra khơi, ra biển; в откры́том ~ giữa biển khơi, giữa biển cả; у ~я trên bờ biển; дары́ ~я, проду́кты ~я hải sản; 2. *перен.* biển, vô số, vô vàn; ~ огня́ biển lửa; ~ кро́ви biển máu; ✧ ждать у ~я пого́ды *погов.* ≅ há miệng chờ sung; bó tay ngồi đợi; há miệng chờ ho

море́на *ж. геол.* băng tích

морёный *прил.* (*о дереве*) (đã) ngâm tẩm, tẩm; ~ дуб gỗ sồi đã ngâm tẩm

мореплава́ние *с.* (sự, nghề) hàng hải, đi biển, vượt biển

мореплава́тель *м.* nhà hàng hải, người đi biển

мореплава́тельный *прил.* (thuộc về) nhà hàng hải, người đi biển

мореха́дка *ж. разг.* trường hàng hải

мореха́дность *ж.* khả năng đi biển, chất lượng tàu biển

мореха́дн||ый *прил.* (thuộc về) hàng hải, đi biển; ~ое учи́лище trường hàng hải

мореха́дство *с.* (sự, nghề) hàng hải, đi biển, vượt biển

морж *м.* 1. *зоол.* hải mã (*Odobenus*); 2. *разг.* người tắm nước băng

моржи́ха *ж.* 1. hải mã cái; 2. *разг.* người phụ nữ tắm nước băng

морже́вый *прил.* (thuộc về) hải mã

мори́ть *несов.* (*В*) 1. (*истреблять*) thuốc, đánh bả, diệt, diệt trừ, tiêu diệt; ~ крыс thuốc (đánh bả, diệt) chuột; 2. *разг.* (*изнурять*) làm kiệt sức; ~ го́лодом кого́-л. giam đói ai, cho ai ăn đói, triệt lương ai; 3. (*древесину*) ngâm tẩm, tẩm

морко́вный *прил.* 1. (thuộc về) cà rốt; ~ сок nước ép cà rốt; 2. (*цвета моркови*) màu cà rốt, màu gạch

морко́вь *ж.* I. (cây) cà rốt (*Daucus carota*); 2. *собир.* (củ) cà rốt

моров||о́й *прил.*: ~о́е пове́трие, ~а́я я́зва *уст.* bệnh dịch, dịch tễ

моро́женица *ж.* máy làm kem

моро́женое *с.* (*скл. как прил.*) kem; шокола́дное ~ kem sôcôla

моро́женщи||к *м.*, **~ца** *ж.* người bán kem

моро́жен||ый *прил.* (đã) đông lạnh, ướp lạnh; (*попорченный морозом*) (bị) hỏng vì băng giá; ~ое мя́со thịt đông lạnh (ướp lạnh)

моро́з *м.* 1. (cơn) băng giá, giá lạnh, giá rét, rét; си́льный ~ băng giá ác liệt, rét dữ; 20 гра́дусов ~а 20 độ âm (dưới không); 2. *обыкн. мн.*: ~ы mùa băng giá, mùa rét; ✧ ~ по ко́же подира́ет sởn tóc gáy, rợn cả người, lạnh người, sợ toát mồ hôi

морози́льник *м.* (máy, phòng, tủ) đông lạnh, tủ đá

моро́з||ить *несов.* 1. (*В*) đông lạnh, ướp lạnh, ướp đông; 2. *безл.*: ~ит trời băng giá (giá rét, giá lạnh, rét căm căm)

моро́зно *в знач. сказ. безл.* trời băng giá (giá rét, giá lạnh, rét căm căm)

моро́зный *прил.* băng giá, giá rét, giá lạnh, rét buốt

морозосто́йк||ий *прил.* chịu giá lạnh, chịu lạnh; ~ая ози́мая пшени́ца lúa mì gieo mùa thu chịu giá lạnh

морозосто́йкость *ж.* (tính, khả năng) chịu giá lạnh, chịu lạnh

морозоусто́йчивый *прил. см.* морозосто́йкий

морозоусто́йчивость *ж. см.* морозосто́йкость

моро́ка *ж. разг.* (việc, chuyện) rầy rà, dây dưa, lôi thôi, phiền hà; вот ~-то! chà, lôi thôi (rầy rà, phiền hà) quá!

морос||и́ть *несов.* 1. (rơi) lấm tấm, lâm thâm, lâm dâm, lâm râm, lăn tăn, li ti; 2. *безл.*: ~и́т mưa bụi, mưa phùn, mưa lâm thâm (lâm dâm, lâm râm, lăn tăn), lâm thâm (lâm dâm, lâm râm, lăn tăn) mưa

мо́рось *ж.* mưa bụi, mưa phùn, mưa lâm thâm (lăn tăn)

морося́щий *прил.*: ~ дождь mưa bụi, mưa phùn, mưa lâm thâm (lâm dâm, lâm râm, lăn tăn)

моро́чить *несов. разг.* phỉnh phờ, đánh lừa, lừa gạt, lường gạt, xí gạt, phỉnh, gạt; ✧ ~ го́лову кому́-л. phỉnh phờ (lừa gạt, lừa phỉnh, đánh lừa, làm rối trí) ai

морс *м.* nước quả (quả ép)

морск||о́й *прил.* (thuộc về) biển, bể; (*живущий, растущий в море*) (ở, mọc) dưới biển; ~а́я вода́ nước biển; ~а́я ка́рта hải đồ, bản đồ hàng hải, bản đồ biển; ~ путь tuyến đường biển, hải đạo; ~ порт hải cảng, hải khẩu; ~ во́здух không khí biển; ~ бе́рег bờ biển, hải ngạn, duyên hải; ~и́е живо́тные động vật dưới biển; ~и́е расте́ния thực vật dưới biển; ~ гребешо́к *зоол.* cồm cộp, điệp (*Pecten maximus*); ~а́я держа́ва cường quốc trên mặt biển; 2. (*связанный с мореплаванием или с военным флотом*) (thuộc về) hàng hải, hải quân; ~ флот а) hạm đội hàng hải; б) *воен.* hạm đội hải quân; ~а́я пехо́та thuỷ quân lục chiến, lính thuỷ đánh bộ; ~ офице́р sĩ quan hải quân; ~ бой (trận) hải chiến, thuỷ chiến, đánh trên biển; ~о́е учи́лище trường hàng hải; ~ разбо́йник tên cướp biển, hải tặc; ✧ страда́ть ~ боле́знью bị say sóng

мортира *ж. воен.* mortier, moócchê, súng cối, pháo cối; cối (*сокр.*)

морфе́ма *ж. лингв.* từ tố, morphem, moócphem, ngữ vị, hình vị

мо́рфий *м.* morphin, moócphin; вспры́снуть ~ tiêm morphin

морфини́зм *м. мед.* (chứng) nghiện morphin

морфини́ст *м.* người nghiện morphin

морфологи́ческий *прил.* (thuộc về) hình thái học; *лингв.* (thuộc về) từ pháp, ngữ thái học, ngôn ngữ hình thái học

морфоло́гия *ж.* 1. (*наука о строении организмов*) hình thái học; 2. *лингв* từ pháp, ngữ thái học, ngôn ngữ hình thái học

морщи́н||а *ж.* (nếp, vết) nhăn; (*на ткани и т. п.*) nếp, lằn xếp, nếp vải (áo, nhăn); ~ы у глаз nếp (vết) nhăn ở mắt

морщи́нистый *прил.* nhăn, nhăn nheo

мо́рщить, намо́рщить, смо́рщить (*В*) 1. *сов.* намо́рщить nhăn; ~ лоб nhăn trán; 2. *сов.* смо́рщить nhăn; ~ нос nhăn mũi; 3. *сов.* смо́рщить *перен.* (*образовывать рябь на воде*) gợn sóng lăn tăn; nước cau mặt (*поэт.*)

мо́рщиться, намо́рщиться, смо́рщиться 1. *сов.* намо́рщиться nhăn lại; 2. *сов.* смо́рщиться (*делать гримасы*) nhăn mặt, cau mặt, nhăn nhó; 3. *сов.* смо́рщиться *перен.* (*об одежде*) nhăn, có lằn xếp, nhăn nhíu lại; (*о водной поверхности*) gợn sóng lăn tăn; nước cau mặt (*поэт.*)

моря́к *м.* 1. thuỷ thủ, thuyền viên; *воен.* lính thuỷ, thuỷ binh; 2. (*тот, кто*

опытен в морском деле) người thạo nghề biển khơi

москате́льн||ый *прил.* (thuộc về) hàng hoá chất linh tinh; ~ые това́ры hàng hoá chất linh tinh (*thuốc nhuộm, sơn dầu, keo hồ, v.v...*); ~ая ла́вка quán bán hoá chất linh tinh

москви́ч *м.*, **~ка** *ж.* người Moskva (Mạc Tư Khoa)

моски́т *м.* muỗi, muỗi tép

моски́тн||ый *прил.*: ~ая се́тка (cái) màn, mùng

моско́вский *прил.* (thuộc về) Moskva, Mạc Tư Khoa

мост *м.* 1. cầu; вре́менный ~ cầu tạm; разводно́й ~ cầu quay (động, đóng mở); 2. (*для зубов*) tấm kim loại giữ răng giả; 3. *тех.* (*часть шасси автомобиля*) cầu, pông; за́дний ~ cầu (pông) sau; ✧ наводи́ть (навести́) ~ы̀ tìm cách tiếp cận, cố gắng đặt quan hệ

мо́стик *м.* 1. cầu con (nhỏ); 2.: капита́нский ~ cầu (chỗ đứng của) thuyền trưởng

мости́ть, вы́мостить, замости́ть, намости́ть (*В*) 1. *сов.* вы́мостить, замости́ть lát đường, rải đường; 2. *сов.* намости́ть (*настилать из досок*) lát ván, lát gỗ, ghép ván

мостки́ *мн.* 1. (*для перехода*) cầu khỉ, cầu tay vịn; 2. (*для полоскания белья*) cầu ao

мостова́я *ж.* (*скл. как прил.*) mặt đường; асфа́льтовая ~ mặt đường nhựa (asphalt)

мостови́к *м.* chuyên viên làm cầu

мостово́й *прил.* (thuộc về) cầu; ~ пролёт nhịp cầu; ✧ ~ кран cầu lăn, cầu trục

мостовщи́к *м.* thợ lát đường

мо́ська *ж. разг.* chó nhỏ, cún

мот *м. разг.* kẻ tiêu hoang (hoang phí, vung tiền, tiêu tiền như nước)

мота́льщица *ж.* bà/chị thợ quấn sợi

мота́ть I *несов.* 1. (*В*) (*нитки и т. п.*) quấn, cuộn, cuốn, tua; 2. (*Т*) *разг.* (*качать, махать*) lắc, vẫy, lắc lư, ve vẩy; ~ голово́й lắc đầu; ~ хвосто́м vẫy (ve vẩy) đuôi; ✧ ~ (~ себе́) на ус что́-л. ghi lòng tạc dạ (ghi nhớ mãi) cái gì, khắc sâu cái gì trong dạ

мота́ть II *несов. разг.* (*растрачивать*) tiêu hoang, vung tiền, xài phí, phung phí, tiêu tiền như rác

мота́ться *несов. разг.* 1. treo lủng lẳng, đong đưa, lúc lắc, lắc lư, lắc; 2. (*проводить время в хлопотах*) chạy vạy, xoay xở, chạy rối lên; 3. (*скитаться*) lang thang, bôn ba; ~ по све́ту lang thang (bôn ba) khắp bốn phương trời

моте́ль *м.* motel, khách sạn (*cho du khách đi ôtô*)

моти́в *м.* 1. (*причина*) lý do, nguyên nhân, nguyên do, động cơ; (*довод*) cớ, nguyên cớ, duyên cớ, duyên do; 2. (*тема*) môtip, mô típ, đề tài; 3. *муз.* nhạc tố; (*мелодия*) âm điệu, nhạc điệu, làn điệu, khúc điệu, điệu thức, điệu

мотива́ция *ж.* động cơ

мотиви́ровать *несов. и сов.* (*В*) viện (lấy, nại) cớ, nêu lý do

мотивиро́вка *ж.* 1. (sự) viện cớ, lấy cớ, nại cớ, nêu lý do; 2. (*совокупность мотивов*) lý do, nguyên nhân, nguyên cớ, duyên cớ, duyên do

мотну́ть *сов. см.* мота́ть I 2

мотобо́л *м. спорт.* (môn) môtô đá bóng

мотови́ло *с.* 1. *текст.* máy guồng sợi; 2. *с.-х.* guồng gạt

мото́вка *ж. разг.* người phụ nữ hoang phí (tiêu hoang)

мотовско́й *прил.* hoang phí, phung phí, lãng phí,

мотовство́ *с.* (sự) hoang phí, phung phí, tiêu hoang, vung tiền, xài tiền, xài phí

мотого́нки *мн. спорт.* (cuộc) đua môtô, đua xe máy

мотого́нщик *м.* vận động viên đua môtô (xe máy); tay đua xe máy (*разг.*)

мото́к *м.* bó, cuộn, lọn, búp; ~ ше́рсти cuộn len, búp len

мотокро́сс *м. спорт.* (cuộc) đua môtô việt dã

мотомеханизи́рованный *прил. воен.* (được) cơ giới hoá, môtơ hoá

мотопехо́та *ж.* bộ binh cơ giới (môtơ hoá)

мотопила́ *ж.* cưa máy

мото́р *м.* động cơ, môtơ, máy nổ, máy; бензи́новый ~ động cơ (môtơ) chạy xăng; завести́ ~ khởi động (cho nổ) máy, cho động cơ chạy

моториза́ция *ж.* (sự) cơ giới hoá, môtơ hoá; ~ а́рмии cơ giới (môtơ) hoá quân đội

моторизо́ванный *прил.* (được) cơ giới hoá, môtơ hoá, cơ giới

моторе́ссора *ж.* xe xích lô máy

мотори́ст *м.* thợ động cơ, thợ máy

мото́рн||ый *прил.* (dùng) động cơ, môtơ, máy nổ, máy; ~ ваго́н toa máy, toa động cơ; ~ая ло́дка canô, xuồng máy

моторо́ллер *м.* xe môtô bánh nhỏ, xe vespa

моторострое́ние *с.* (sự, công nghiệp) chế tạo động cơ, sản xuất môtơ

моторострои́тельный *прил.* (thuộc về) chế tạo động cơ, sản xuất môtơ; ~ заво́д nhà máy chế tạo động cơ

мотоспо́рт *м.* (môn) thể thao môtô, thể thao xe máy

мотострелко́вый *прил.* (thuộc về) bộ binh cơ giới, bộ binh môtơ hoá

мотоци́кл *м.* môtô, xe máy, xe bình bịch

мотоци́клет *м. см.* мотоци́кл

мотоцикле́тный *прил.*: ~ спорт *см.* мотоспо́рт

мотоцикли́ст *м.* người đi môtô (xe máy); *спорт.* vận động viên môtô (xe máy)

моты́га *ж.* cuốc, cuốc bàn, cuốc bướm, cuốc chét

моты́жить *несов.* (*В*) cuốc

мотылёк *м.* bướm, bươm bướm, bướm nhỏ; ночно́й ~ bướm đêm

моты́ль *м.* bọ gậy, cung quăng

мотылько́вые *мн. бот.* họ Cánh bướm (*Papilonaceae*)

мох *м.* rêu; заро́сший мхом phủ rêu, phủ đầy rêu phong; ✧ ~ом обрасти́ sống buông thả, đâm ra cẩu thả (bê tha)

мохе́р *м.* len mohair, len dê Angora

мохна́т||ый *прил.* 1. (*обросший шерстью*) xù lông, lông xù, lù xù, xồm xoàm, xù, xồm; ~ зверь con thú lông xù; ~ая гу́сеница con sâu róm rậm lông; 2. (*из густых прядей волос, шерсти*) rậm; (*с густыми ветками и т. п.*) rậm rạp, sum sê, um tùm; ~ые бро́ви (cặp) lông mày rậm, lông mày sâu róm; 3. (*о ткани*) bông, lông, dày tuyết; ~ое полоте́нце khăn bông (lông); ~ая простыня́ khăn trải giường bằng vải lông (bông)

моцио́н *м.* (sự) đi dạo, đi bộ (*lối rèn luyện thân thể và nghỉ ngơi tích cực*)

моч||а́ *ж.* nước tiểu, nước giải, nước đái, niệu; ана́лиз ~и́ phân tích nước tiểu; недержа́ние ~и́ *мед.* tiểu són, đái són, không cầm được nước tiểu

моча́лить *несов.* (*В*) 1. đập xơ, đập tơi ra; 2. *перен. разг.* hành hạ, làm đau khổ

моча́лка *ж.* xơ (xốp, xơ mướp, cao su) kỳ lưng

моча́ло *с.* xơ, sợi

моча́льный *прил.* (thuộc về) xơ, sợi

мочеви́на *ж. хим.* ure, urê

мочев||о́й *прил.* (thuộc về) nước tiểu, nước giải, niệu, nước đái; ~ пузы́рь *анат.* bàng quang, bọng đái; ~а́я

кислотá *хим.* acid uric, niệu toan; ~ы́е ка́мни *мед.* sỏi bàng quang, sỏi, kén

мочегóнн||ый *прил.* lợi tiểu, lợi niệu, thông tiểu; ~ое срéдство thuốc lợi tiểu (lợi niệu, thông tiểu)

мочеиспуска́ние *с.* (sự) tiểu tiện, đi tiểu, đi giải, đi đái, đái

мочеиспуска́тельный *прил.* (thuộc về) tiểu tiện, đi giải, đi đái, đái; ~ канáл *анат.* niệu đạo, ống tiết niệu, ống đái

мочеки́сл||ый *прил.*: ~ая соль urat

моче́ние *с.* (sự) ngâm, dầm

мочён||ый *прил.* (đã) ngâm; ~ые я́блоки táo ngâm dưa

мочеотделе́ние *с.* (sự) bài niệu

мочеполов||о́й *прил.* (thuộc về) niệu sinh dục; ~ы́е болéзни các bệnh niệu sinh dục

мочето́чник *м. анат.* niệu quản

моче́ло *с. с.-х.* hố ngâm lanh

мочи́ть I *несов.* (*В*) 1. nhúng (thấm, làm) ướt, chấm, tẩm, xấp; 2. (*вымачивать*) ngâm, dầm; ~ лён ngâm lanh

мочи́ть II *несов.* (*В*) *жарг.* (*убивать*) giết

мочи́ться *несов.* (*испускать мочу*) đi tiểu, đi giải, đi đái, đái

мо́чк||а I *ж.* 1. (*часть уха*) dái tai; 2.: корневы́е ~и sợi rễ

мо́чка II *ж.* (sự) nhúng ướt, thấm ướt, chấm, tẩm; ngâm, dầm (*ср.* мочи́ть)

мочь I, смочь có thể, có thể... được, có thể... nổi; (*уметь*) biết; мóжет ли он пойти́ тудá? nó có thể đến đấy được không nhỉ?; я не могý прийти́ сегóдня hôm nay tôi không (không thể) đến được; мóжете ли вы э́то сдéлать? anh có thể làm được (có thể làm nổi) việc ấy không?; éсли смогý нéчто tôi có thể; ✧ мóжет быть, быть мóжет có thể (là), có lẽ (là), dễ thường (là), ý chừng, ý giả, âu cũng là; не мóжет быть! không thể như thế được!; как живёте-мóжете? sức khoẻ anh thế nào?, anh có được mạnh khoẻ không?

моч||ь II *ж. разг.* sức, sức lực; во всю ~, изо всей ~и, что есть ~и hết sức, cật lực, tận lực; крича́ть во всю ~, крича́ть изо всей ~и gào vỡ họng, thét âm lên; ✧ ~и никакóй нет! không còn sức nào chịu được nữa!

мошéнник *м.* kẻ bịp bợm, tên bợm

мошéнничать, смошéнничать bịp bợm, lừa bịp, gian lận, đánh lừa, lừa đảo, lừa gạt, lường gạt, giở trò ma giáo (ma mãnh, ba que)

мошéннический *прил.* bịp bợm, gian lận, xảo trá, lừa lọc, gian giảo, xảo quyệt, ma giáo, ma mãnh, ba que, ba que xỏ lá

мошéнничество *с.* (sự, trò) bịp bợm, lừa bịp, gian lận, đánh lừa, lừa đảo, lừa gạt, lường gạt, ma giáo, ma mãnh, ba que, ba que xỏ lá

мóшка *ж.* ruồi nhỏ, muỗi mắt

мошкарá *ж. собир.* (loài) ruồi nhỏ, muỗi mắt

мошн||á *ж. уст.* hầu bao, bọc tiền, túi tiền; тугáя ~ nặng túi, hầu bao căng phồng; набúть ~ý vớ bẫm, đút đầy túi; тряхнýть ~óй cháy túi, vung hết tiền

мошóнка *ж. анат.* hạ nang, âm nang, bìu dái

мошóночн||ый *прил.*: ~ая гры́жа thoát vị hạ nang (bìu)

мощéние *с.* (sự) lát đá

мощён||ый *прил.* (được) lát đá; ~ая у́лица đường lát đá

мóщи *мн. рел.* thánh cốt, di hài các thánh; ✧ живы́е ~ người còm cõi (gầy gò), cò hương, xác như vờ

мóщно *нареч.* (một cách) mạnh mẽ, hùng mạnh, hùng hậu

мóщност||ь *ж.* 1. sức mạnh, lực lượng; 2. *физ.*, *тех.* công suất; фáбрика рабóтает на пóлную ~ xưởng chạy (làm việc) hết công suất; двúгатель ~ью в 100 лошади́ных сил động cơ (động cơ có công suất) 100 mã lực; я́дерное орýжие ~ью свы́ше 150 килотóнн vũ khí hạt nhân có sức công phá trên 150 kiloton; 3. (*толщина жилы, пласта*) độ dày, bề dày; 4. *мн.*: ~и (*производственные объекты*) (các) cơ sở sản xuất

мóщный *прил.* 1. rất mạnh, mạnh mẽ, hùng mạnh, hùng hậu; (*большой*) to lớn; 2. (*о жиле, пласте*) dày, lớn; ~ пласт антрацúта vỉa than anthracit dày

мощь *ж.* sức mạnh, lực lượng, sức lực, sức; экономúческая ~ страны́ sức mạnh (lực lượng) kinh tế của đất nước; огневáя ~ hoả lực

мóющ||ийся *прил.*: ~иеся обóи (loại) giấy bồi tường rửa được

моя́ *ж. от* мой

мразь *ж. разг.* đồ rác rưởi (bẩn thỉu)

мрак *м.* bóng tối, cảnh tối tăm; во ~е нóчи trong màn đêm tối tăm; ~ на душе́ (пóй) phiền muộn, u sầu; ✧ покры́тый ~ом неизвéстности dưới tấm màn bí mật

мракобéс *м.* kẻ thi hành chính sách ngu dân

мракобéсие *с.* chính sách ngu dân

мра́мор *м.* đá hoa, cẩm thạch

мра́морный *прил*, 1. (thuộc về) đá hoa, cẩm thạch; (*из мрамора*) (bằng) đá hoa, cẩm thạch; (*под мрамор*) giả cẩm thạch, có vân đá; 2. *перен.* (*о цвете лица, кожи*) trắng mịn

мра́морщик *м.* thợ làm đá hoa (cẩm thạch)

мрачне́ть, помрачне́ть 1. (trở nên) tối, tối sầm lại; 2. (*о лице*) sa sầm mặt, xịu mặt, xìu mặt, trở nên buồn rầu, đâm ra ảm đạm

мра́чно 1. *нареч.* (một cách) tối tăm, ảm đạm, buồn rầu, u sầu; 2. *в знач. сказ. безл.* trời tối, trời sầm tối

мра́чность *ж.* 1. (sự) tối tăm, u tối, u ám, ảm đạm; 2. *перен.* (sự, vẻ, tính) ảm đạm, u sầu, buồn rầu, ủ rũ

мра́чн||ый *прил.* 1. tối, tối tăm, tối sầm, u tối, u ám, ảm đạm; 2. *перен.* ảm đạm, u sầu, buồn rầu, ủ rũ, rầu rĩ; ~ хара́ктер tính tình buồn rầu; имéть ~ вид mặt mày ảm đạm, bộ mặt u sầu, vẻ mặt ỉu xìu; ~ое настроéние lòng nặng trĩu u sầu, tâm trạng buồn rầu

мсти́тель *м.* người báo thù (trả thù)

мсти́тельность *ж.* (tính) hay báo thù, hay trả thù, hay thù hằn

мсти́тельный *прил.* hay báo thù (trả thù, thù hằn)

мстить, отомсти́ть (*Д*) báo thù, trả thù, phục thù, rửa thù; я отомщý за негó tôi sẽ báo thù (trả thù) cho nó; ~ за оскорблéние, за обúду trả thù (báo thù) vì bị xúc phạm

муа́р *м. текст.* vân, lụa vân, vân thuỷ ba

муа́ровый *прил.* 1. (*из муара*) (bằng) vân, lụa vân, vân thuỷ ba; 2. (*с отливом*) óng ánh, lấp lánh, gợn thuỷ ba

муджахе́ды, муджахи́ды *мн.* (phái) Mujaheed, Mujahid (*vùng Trung Cận Đông*)

мудрено́ 1. *нареч.* (một cách) khó hiểu, rối rắm, phức tạp; 2. *в знач. сказ. безл.* (+ *инф.*) thật rất khó; ~ поня́ть егó thật rất khó hiểu nó; ✧ не ~, что... hoàn toàn dễ hiểu là..., chẳng có gì lạ là...; ~ ли? có lạ (có lạ lùng) không chứ?

мудрёность *ж. разг.* (sự, tính chất) khó hiểu, rối rắm, phức tạp

мудр||ёный *прил. разг.* 1. (*трудный для понимания*) khó hiểu, rối rắm, phức tạp; ~ёное рассужде́ние biện luận rối rắm (khó hiểu); 2. (*трудный для выполнения*) khó làm, khó khăn,

phức tạp; э́то ~ёное де́ло việc đó thì phức tạp (tế nhị) lắm; 3. (*странный*) lạ lùng, kỳ quặc, kỳ dị; в э́том ничего́ ~ёного нет cái đó thì chẳng có gì lạ cả; ✧ у́тро ве́чера ~ене́е *посл.* ≅ nhất dạ sinh bá kế; buổi tối nghĩ sai, sáng mai nghĩ đúng

мудре́ц *м.* 1. *уст.* (*мыслитель*) hiền nhân, hiền sĩ, người hiền, nhà hiền triết, bậc đại hiền; 2. (*мудрый человек*) nhà thông thái, người thông minh, trạng; ✧ на вся́кого ~а́ дово́льно простоты́ ≅ thánh nhân còn có khi nhầm (*погов.*)

мудр||и́ть *несов. разг.* làm câu kỳ; ne ~и́те! thôi đừng câu kỳ nữa!, đừng chẻ sợi tóc làm tư!, đừng vẽ chuyện nữa!, đừng bày vẽ làm chi!

му́дро *нареч.* (một cách) sáng suốt, khôn ngoan

мудро́ *нареч. разг. см.* мудрено́ 1

му́дрост||ь *ж.* 1. (sự, đầu óc, tính chất) sáng suốt, anh minh, khôn ngoan; 2. (*глубокое знание*) tài trí, đạo lý; жите́йская ~ đạo lý thường tình; наро́дная ~ tài trí nhân dân, đạo lý dân gian; наро́дная ~ гласи́т... tục ngữ (ngạn ngữ) có câu...; ✧ зуб ~и răng khôn; не велика́ ~...!... dễ ợt thôi!

му́дрств||овать *несов. разг.* triết lý, triết lý hão; ✧ не ~уя лука́во làm một cách giản đơn (không phức tạp), không chẻ sợi tóc làm tư

му́др||ый *прил.* sáng suốt, anh minh, thông minh, minh mẫn, khôn ngoan; ~ челове́к người thông minh (sáng suốt, anh minh, minh mẫn); ~oe реше́ние quyết định sáng suốt; ~ сове́т lời khuyên khôn ngoan

муж *м.* 1. (*супруг*) chồng; phu quân (*вежл.*); мой ~ chồng tôi, nhà tôi; ông xã tôi (*шутл.*); 2. *уст. поэт.* (*мужчина*) (bậc, đấng) trượng phu, tu mi, mày râu, nam nhi; учёные ~и́ các nhà bác học vĩ đại

мужа́ть *несов.* trưởng thành, lớn lên, cứng cáp ra, trở nên tráng kiện

муж||а́ться *несов.* (tỏ ra, biểu lộ) lòng can đảm, lòng dũng cảm; ~а́йтесь! hãy dũng cảm (can đảm) lên!

мужеподо́бн||ый *прил.* (có) tướng mạo đàn ông; ~ая же́нщина người phụ nữ có tướng mạo đàn ông

му́жеский *прил. уст.*: ~ род *грам.* giống đực

му́жественно *нареч.* (một cách) dũng cảm, can đảm, gan dạ

му́жественность *с.* (tính, lòng) dũng cảm, can đảm, gan dạ

му́жественн||ый *прил.* dũng cảm, can đảm, gan dạ, can trường, quả cảm; ~ наро́д nhân dân dũng cảm; ~ая же́нщина người phụ nữ gan dạ (can đảm, dũng cảm); ~ характе́р tính tình can đảm (dũng cảm, quả cảm), tính can trường

му́жество *с.* dũng khí, nhuệ khí, (lòng) dũng cảm, can đảm, gan dạ; (*стойкость*) (lòng) quả cảm

мужеуби́йца *ж.* người đàn bà giết chồng, kẻ sát phu

мужи́к *м.* 1. *уст.* (*крестьянин*) mugich, nông phu, người nông dân; *пренебр.* người nhà quê; 2. *разг.* (*мужчина*) người đàn ông; 3. *разг.* (*муж*) chồng

мужи́цкий *прил. уст.* (thuộc về) mugich, nông phu, nông dân; đàn ông

мужск||о́й *прил.* (thuộc về) đàn ông, nam giới, nam, đực, dương; (*предназначенный для мужчин*) (dành cho) đàn ông, nam giới, con trai, nam; ~ пол nam giới; в ~ компа́нии trong đám nam giới (bọn đàn ông, tụi con trai); ~а́я шко́ла trường nam (con trai); ~ цветок *бот.* hoa đực; ~ род *грам.* giống đực; ~а́я ри́фма *лит.* vần dương, dương vận

мужчи́на *м.* (*скл. как ж.*) người đàn ông (nam giới), trang nam nhi; (*в обращении*) ông, anh; (*в анкетах*) nam

му́за *ж.* 1. nàng thơ, nữ thần thơ ca; 2. *перен.* thi tứ, tứ thơ

музееве́дение *с.* bảo tàng học, (khoa) nghiên cứu bảo tàng

музе́й *м.* bảo tàng; ~ изобрази́тельных иску́сств (viện) bảo tàng nghệ thuật tạo hình

музе́йн||ый *прил.* (thuộc về) bảo tàng; ✧ ~ая ре́дкость của (vật) hiếm

му́зык||а *ж.* âm nhạc, nhạc; инструмента́льная ~ khí nhạc; вока́льная ~ thanh nhạc; положи́ть что́-л. на ~у phổ nhạc cái gì; занима́ться ~ой học nhạc (âm nhạc); танцева́ть под ~у nhảy (múa) theo nhạc; люби́ть ~у yêu (mê) nhạc, yêu thích âm nhạc; люби́тель ~и người yêu nhạc

музыка́льно *нареч.* (một cách) du dương, êm ái, êm tai

музыка́льность *ж.* 1. (khiếu, khả năng) âm nhạc; 2. (*мелодичность*) nhạc tính, tính nhạc, tính chất du dương

музыка́льн||ый *прил.* 1. (thuộc về) âm nhạc, nhạc; ~oe сопровожде́ние đệm nhạc; ~ая гра́мота nhạc lý cơ bản; ~ая шко́ла trường nhạc; ~ магази́н cửa hàng nhạc (nhạc cụ); 2. (*о человеке*) có khiếu âm nhạc; 3. (*мелодичный*) du dương, êm ái, êm tai, dịu dàng; ✧ ~ слух tai nhạc, tài cảm thụ nhạc điệu, nhạc cảm; ~ центр bộ giàn

музыка́нт *м.* 1. nhạc sĩ; 2. (*исполнитель*) nhạc công, nhạc sĩ biểu diễn

музыкове́д *м.* nhà nghiên cứu âm nhạc

музыкове́дение *с.* (khoa) nghiên cứu âm nhạc

му́к||а *ж.* 1. (sự, nỗi) đau khổ, thống khổ, khổ não, đau đớn; (*пытка*) (sự) hành hạ, giày vò; ~и го́лода sự hành hạ của nạn đói, nạn đói hành hạ; ~и твóрчества nỗi thống khổ (đau đớn) trong sáng tác; 2. *в знач. сказ.* đau khổ, thống khổ, khổ sở, khổ não; одна́ ~ chỉ có đau khổ (thống khổ, khổ sở, khổ não) mà thôi; ✧ ~ мне с тобо́й! tao chỉ có khổ với mày thôi!; хожде́ние по ~ам con đường đau khổ

мука́ *ж.* bột

мукомо́л *м.* người xay bột

мукомо́льн||ый *прил.* (thuộc về) xay bột; ~ заво́д nhà máy xay bột; ~ая ме́льница cối xay bột; ~oe производство (sự, ngành) sản xuất bột

муксу́н *м. зоол.* cá ngần (*Coregonus muksun*)

мул *м.* la đực, la (*Equus mulus*) (*lai của lừa đực với ngựa cái*)

мула́т *м.*, **~ка** *ж.* người lai (*giữa da đen và da trắng*)

мулла́ *м.* (*скл. как ж.*) mollah, tu sĩ Hồi giáo

мультивалю́тный *прил. эк.* đa ngoại tệ, (có) nhiều loại tiền tệ; ~ счёт tài khoản đa ngoại tệ (nhiều loại tiền tệ)

му́льтик *м. разг. см.* мультфи́льм

мультикульту́рн||ый *прил.* đa văn hoá; ~oe о́бщество xã hội đa văn hoá

мультиме́диа (мультимеди́йные сре́дства) *информ.* multimedia, đa phương tiện, đa truyền thông; ~ класс phòng học multimedia (đa phương tiện)

мультимеди́йный *прил.* (thuộc về) multimedia, đa phương tiện, đa truyền thông

мультимиллиарде́р *м.* nhà đa tỷ (tỉ) phú

мультимиллионе́р *м.* nhà đa triệu phú

мультипликáтор *м.* 1. *физ., тех.* (máy, bộ) nhân, điện kế nhân; 2. (*человек*) chuyên viên phim hoạt hình

мультипликацио́нный *прил.* (thuộc về) phim hoạt hình, phim hoạt hoạ; ~ фильм *см.* мультфи́льм

мультипликáция *ж. кино* (sự) làm phim hoạt hình, làm phim hoạt hoạ; (*фильм*) phim hoạt hình (hoạt hoạ)

мультипрограмми́рование *с. информ.* (sự) đa lập trình, đa thảo chương

мультфи́льм *м.* (мультипликацио́нный фильм) phim hoạt hình; (*рисованный*) phim hoạt hoạ; (*кукольный*) phim búp bê; (*аппликационный*) phim cắt giấy

мультя́шка *ж. разг. см.* мультфи́льм

муля́ж *м.* moulage, hình đổ khuôn

мумифика́ция *ж.* (sự) ướp xác

мумифици́ровать *несов. и сов.* (*В*) ướp xác

му́мия *ж.* momie, xác ướp

мунди́р *м.* đồng phục, sắc phục; (*военная форма*) quân phục; пара́дный ~ lễ phục; ✧ карто́фель в ~е khoai tây luộc cả vỏ

мундшту́к *м.* 1. (*курительный*) (cái) bót, tẩu; 2. (*духового инструмента*) miệng kèn, mỏ kèn, miệng còi, miệng sáo; 3. (*для лошадей*) hàm thiếc

муниципалите́т *м.* toà thị chính, thị sảnh, đô sảnh

муниципа́льный *прил.* (thuộc về) thị chính

мурава́ I *ж. поэт.* cỏ non

мурава́ II *ж. тех.* men

мурави́ *м.* kiến (*Formicidae*)

мурави́йник *м.* tổ kiến, mô kiến đất

мура́вить *несов.* (*В*) *тех.* tráng men

мура́вление *с.* (sự) tráng men

мура́вленый *прил.* (đã) tráng men

муравье́д *м. зоол.* thú ăn kiến (*Myrmecophaga tridactyla*)

муравьи́н||ый *прил.* (thuộc về) kiến; ✧ ~ая кислота́ *хим.* acid formic; ~ спирт *фарм.* rượu formic

мура́шк||а *ж.*: ~и бе́гают по спине́ nổi da gà, sởn gai ốc, rợn cả người

мурéна *ж. зоол.* cá lịch (*Muraena helena*)

мурлы́канье *с.* (tiếng) kêu rừ rừ, kêu khò khò

мурлы́кать *несов.* 1. kêu rừ rừ (khò khò); ко́шка мурлы́чет con mèo kêu rừ rừ; 2. *перен. разг.* (*напевать*) hát lầm rầm (khe khẽ)

муска́т *м.* 1. (*орех*) (quả) nhục đậu khấu; 2. (*виноград*) nho muscat, nho xạ; 3. (*вино*) vang muscat, rượu nho xạ

муска́тн||ый *прил.* (thuộc về) nhục đậu khấu; muscat, nho xạ (*ср.* муска́т); ~ое де́рево cây nhục đậu khấu (*Myristica fragans*); ~ оре́х hột (quả) nhục đậu khấu

му́скул *м.* bắp thịt, cơ bắp, cơ

мускулату́ра *ж.* hệ cơ

му́скули́стость *ж.* (sự) vạm vỡ, to con

му́скули́стый *прил.* vạm vỡ, to con, gân thịt nở nang; đô (*разг.*)

му́скульн||ый *прил.* (thuộc về) bắp thịt, cơ bắp, cơ; ~ая ткань mô cơ; ~ая рабо́та công việc cơ bắp (bắp thịt); ~ желу́док (*у птиц*) (cái) mề; ~ая эне́ргия cơ năng; ~ая си́ла sức mạnh cơ bắp

му́скус *м.* xạ hương, xạ

му́скусный *прил.* (thuộc về) xạ hương, xạ

муслúн *м.* (*ткань*) (vải) mousselin

муслúновый *прил.* (bằng) mousselin

му́слить *несов. разг. см.* мусо́лить 1

мусо́лить *несов. разг.* (*В*) 1. thấm nước bọt; 2. *перен.* làm lề mề, câu dầm

му́сор *м.* rác, rác rưởi; (*строительный*) vôi gạch vụn, phế liệu xây dựng

му́сорить, намýсорить *несов.* xả rác

му́сорн||ый *прил.* (thuộc về) rác; ~ я́щик thùng rác; ~ая я́ма hố rác; ~ая ку́ча đống rác

мусороперераба́тывающий *прил.* (để) chế biến-tận dụng rác

мусоропрово́д *м.* ống đổ rác, đường dẫn rác

мусоросжига́тельн||ый *прил.*: ~ая печь lò thiêu rác (đốt rác)

мусороубо́рочн||ый *прил.*: ~ая маши́на máy dọn rác (hốt rác)

му́сорщик *м.* công nhân dọn rác; забасто́вка ~ов cuộc đình công của công nhân dọn rác

мусс *м. кул.* kem bọt, mousse

муссúровать *несов.* (*В*) *книжн.* cường điệu, thổi phồng, bơm to; ~ слу́хи đồn đại

муссóн *м.* gió mùa

муссóнный *прил.* (thuộc về) gió mùa; ~ кли́мат khí hậu gió mùa

мусульма́н||ин *м.*, **~ка** *ж.* người Hồi giáo, người theo đạo Hồi

мусульма́нский *прил.* (thuộc về) Hồi giáo, đạo Hồi

мусульма́нство *с.* Hồi giáo, đạo Hồi

мута́нт *м. биол.* thể đột biến

мутацио́нный *прил.* (thuộc về) đột biến; ~ проце́сс quá trình đột biến

мута́ци||я *ж.* 1. *биол.* (sự) đột biến; 2. (*перелом голоса у подростков*) (sự, hiện tượng) vỡ giọng, vỡ tiếng; ~ го́лоса vỡ giọng, vỡ tiếng; пери́од ~и thời kỳ vỡ giọng (vỡ tiếng)

мути́зм *м. мед.* (tật, chứng) câm, không nói

мути́р||овать *несов. и сов.* 1. đột biến; ген ~уется gen (gène) đột biến; 2.: го́лос ~уется giọng (tiếng) vỡ

мут||и́ть, замути́ть 1. (*В*) (*делать мутным*) làm đục, làm vẩn, khuấy đục; 2. *тк. несов. безл.*: меня́ ~и́т tôi lợm giọng (buồn nôn, thấy lờm lợm, buồn mửa); ✧ ~ во́ду làm rối loạn, gây rối, cố ý làm rối vấn đề

мут||и́ться, замути́ться, помути́ться 1. *сов.* замути́ться trở nên vẩn đục, đục ra, vẩn ra, lâm đi; (*о глазах*) mờ đi, đục ngầu lại; 2. *сов.* помути́ться mê muội, mê mụ, rối loạn, quay cuồng; его́ созна́ние помути́лось đầu óc nó mê muội (mê mụ); мы́сли ~и́тся những ý nghĩ quay cuồng rối loạn; ✧ у меня́ в глаза́х, в голове́ ~и́тся tôi bị choáng váng đầu óc (bị xây xẩm mặt mày)

мутне́ть, помутне́ть (*о жидкости*) đục ra, vẩn ra, lâm đi; (*о стекле*) mờ đi

му́тно *в знач. сказ. безл.* 1.: ~ в глаза́х xây xẩm, hoa mắt; ~ в голове́ choáng váng, ngây ngất; 2.: у него́ ~ на душе́ cậu ta cảm thấy buồn rầu trong lòng

му́тность *ж.* 1. (sự, độ) đục, vẩn, vẩn đục; 2. (*мусклость*) (sự, độ) mờ, mờ đục

му́тн||ый *прил.* 1. (*непрозрачный*) đục, vẩn, lâm, vẩn đục, đục lâm, đục ngầu, đục vẩn; 2. (*потускневший*) mờ, mờ đục; о́кна, ~ые от дождя́ các cửa sổ mờ đục vì mưa; 3. (*неясный, окутанный туманом*) không rõ ràng, mờ mịt, lờ mờ, lù mù, tù mù

муть *ж.* 1. (*осадок*) cặn, vẩn, cặn; 2. *перен.* màn sương, màn đục; 3. *разг.* (*чушь*) (điều, chuyện) vớ vẩn, nhảm nhí, bậy bạ, vô nghĩa

му́фта *ж.* 1. bao lông lồng tay (*của phụ nữ để sưởi ấm*); 2. *тех.* khớp nối, khớp trục, măng sông, ống lồng

му́фтий *м.* mufty, tổng giáo trưởng (*đạo Hồi*); верхо́вный ~ giáo chủ (*đạo Hồi*)

му́х||а *ж.* ruồi, nhặng, ruồi xanh (*Musca*); ✧ де́лать из ~и слона́ *погов.* ≅ việc bé xé ra to; làm to chuyện;

слы́шно, как ~ пролети́т yên lặng như tờ; быть под ~ой ngà ngà say; мрут как ~и ≅ chết như rạ; кака́я ~ его́ укуси́ла? sao nó giở chứng (gàn dở, lạ lùng) như thế?; он и ~и не оби́дит anh ấy hiền như cục đất, ông ấy hiền như bụt

мухомо́р *м.* (*гриб*) nấm đại hồng nhung, nấm giết ruồi (*Amanita*)

мухо́ртый *прил.* (*о масти*) thân hồng mõm trắng (*lông ngựa*)

муче́ние *с.* (sự) đau khổ, khổ nhục, đau đớn, đau buồn; мне с ним одно́ ~ nó chỉ làm khổ tôi thôi, ở với nó thì thật quá khổ

му́чени||к *м.*, **~ца** *ж.* 1. người tuẫn tiết (tuẫn tử, chịu chết vì nghĩa, chịu cực hình); 2. *рел.* người/thánh tử đạo (tuẫn đạo, tuẫn giáo)

му́ченический *прил.* (*страдальческий*) đau khổ, đau đớn, ê chề

му́ченичество *с.* (tinh thần, sự) tuẫn tiết, tuẫn tử, chịu chết vì nghĩa, tử đạo, chết vì đạo, tuẫn giáo, chịu cực hình

мучи́тель *м.* kẻ hành hạ (tra tấn, bạo hành, làm đau khổ, làm đau đớn)

мучи́тельно *нареч.* 1. (một cách) đau khổ, đau đớn; 2. (*очень*) rất, hết sức, cực kỳ

мучи́тельн||ый *прил.* làm đau khổ, đau đớn, giày vò, dằn vặt; ~ая боль cơn đau hành hạ, nỗi đau đớn ê chề; ~ая зубна́я боль cơn đau răng nhức nhối; ~ое ожида́ние chờ đợi sốt ruột sốt gan, chờ hết nước hết cái, chờ đến khổ; ~ые сомне́ния lòng nghi ngờ giày vò; ~ая наде́жда niềm hy vọng da diết; ~ая процеду́ра (*лечебная*) liệu pháp đau đớn

му́ч||ить *несов.* (*В*) làm đau khổ (đau đớn), đày đoạ, đoạ đày, giày vò, dằn vặt, hành hạ, làm tình làm tội, hành; нельзя́ ~ живо́тных không được làm đau khổ loài vật; меня́ ~ит со́весть lương tâm giày vò tôi; его́ ~ит боле́знь bệnh tình làm khổ nó

му́читься *несов.* 1. (bị) đau khổ, đau đớn, đày đoạ, đoạ đày, giày vò, dằn vặt, hành hạ; ~ пе́ред сме́ртью bị đau đớn (bị đày đoạ, bị hành hạ) trước khi chết; ~ сомне́ниями bị mối nghi hoặc làm tình làm tội; ~ угрыза́ниями со́вести bị lương tâm cắn rứt giày vò; 2. (с *Т*, над *Т*) *разг.* (bị) vất vả, mệt nhọc, khó khăn; ~ над тру́дной рабо́той vất vả vì công việc khó khăn; đánh vật với công việc khó (*разг.*)

мучни́стый *прил.* (có) bột, nhiều bột, nhiều tinh bột; ~ карто́фель khoai tây nhiều tinh bột

мучн||о́й *прил.* 1. (bằng) bột; ~ы́е изде́лия sản phẩm bằng bột, bánh bột; 2. *в знач. сущ.*: ~о́е *с.* thức ăn bằng bột

муши́ный *прил.* (thuộc về) ruồi, nhặng; ~ рой đàn ruồi (nhặng)

му́шк||а I *ж.* (*на оружии*) đầu ruồi, ruồi súng, chuẩn ngắm; взять кого́-л. на ~у ngắm bắn ai, nhắm (nhắm bắn) con gì

му́шка II *ж.* (*на лице*) nốt ruồi giả

мушке́т *м. ист.* súng hoả mai

мушкетёр *м. ист.* ngự lâm pháo thủ, lính mang súng hoả mai

мушмула́ *ж.* 1. (*дерево*) (cây) sơn tra (*Mespilus germanica*); 2. (*плод*) (quả, trái) sơn tra

муштра́ *ж.* (phương pháp, chế độ, lối) huấn luyện khắc nghiệt, giáo dục hà khắc

муштрова́ть *несов.* (*В*) huấn luyện khắc nghiệt, giáo dục hà khắc

муштро́вка *ж. см.* муштра́

муэдзи́н *м.* muezzin, tu sĩ Hồi giáo báo giờ cầu nguyện

мчать *несов.* 1. (*В*) bon bon chở, chở... rất nhanh, mang... đi vùn vụt; по́езд мчал меня́ на юг tàu lửa chở tôi rất nhanh về miền nam; ве́тер мчит облака́ gió thổi mây bay rất nhanh; 2. *см.* мча́ться

мча́ться *несов.* đi vùn vụt, chạy vụt, phóng nhanh, lao vút, phi nhanh, chạy bon bon (vèo vèo); *перен.* (*о времени*) trôi qua vùn vụt; ~ по у́лице phóng nhanh (đi vùn vụt) trên đường phố

мши́стый *прил.* phủ rêu

мще́ние *с.* (sự) báo thù, trả thù, phục thù

мы *мест. личн.* (*Р*, *В* нас; *Д* нам; *Т* нами; *П* о нас) 1. (*исключая того, к кому обращаются*) chúng tôi; (*включая того, к кому обращаются*) chúng ta, bọn ta, cánh ta, ta; (*фамильярно*) chúng tớ, chúng mình, bọn tớ, bọn mình, cánh tớ, cánh mình, tụi mình; (*свысока*) chúng tao, bọn tao, cánh tao, tụi tao, bầy choa; (*родители по отношению к детям*) cha mẹ, bố mẹ, thầy u, thầy đẻ, ba má; (*дед и бабушка по отношению к внукам*) ông bà; (*дяди по отношению к племянникам*) các bác, các chú, các cậu; (*тёти по отношению к племянникам*) các cô, các dì; (*старшие братья по отношению к младшим*) các anh, bọn anh; (*старшие сёстры по отношению к младшим*) các chị; (*младшие братья и сёстры по отношению к старшим*) chúng em, bọn em, tụi em; (*внуки и внучки по отношению к деду и бабушке; племянники и племянницы по отношению к дяде, тёте*) chúng cháu; (*дети по отношению к родителям*) chúng con; мы все тут cả chúng ta (chúng tôi); мы уста́ли chúng tôi mệt; мы с бра́том tôi với em; мы с ва́ми tôi với anh; нас тро́е chúng tôi có ba người, ba chúng tôi; нам бы́ло ска́зано người ta đã bảo chúng tôi; с на́ми cùng với chúng tôi (chúng ta); он говори́т о нас ông ấy đang nói về chúng mình; 2. (*от лица автора*) chúng tôi, tôi; 3. (*от лица монарха*) trẫm, quả nhân

мы́кать *несов. разг.*: ~ го́ре sống gian khổ, chịu cảnh lầm than, sống cuộc đời ba chìm bảy nổi

мы́каться *несов. разг.*: ~ по све́ту lênh đênh (chìm nổi, trôi giạt, phiêu bạt, trôi nổi) khắp bốn phương trời

мы́лить, намы́лить (*В*) xát xà phòng

мы́ли||ться, намы́литься 1. (tự) xát xà phòng; 2. *тк. несов.* (*о мыле*) ra bọt; мы́ло пло́хо ~тся xà phòng ít bọt

мы́лк||ий *прил.* ra nhiều bọt, dễ tan; ~ое мы́ло xà phòng dễ tan

мы́ло *с.* 1. xà phòng, xà boong, xà bông; туале́тное ~ xà phòng tắm (rửa mặt); ~ для бритья́ xà phòng cạo râu; 2. *тк. ед.* (*пена на лошади*) bọt mồ hôi ngựa

мылова́р *м.* chuyên viên nấu xà phòng

мыловаре́ние *с.* (sự) nấu xà phòng, sản xuất xà phòng

мыловáренн||ый *прил.* (thuộc về) nấu xà phòng, sản xuất xà phòng; ~ заво́д nhà máy xà phòng; ~ая промы́шленность công nghiệp sản xuất xà phòng

мы́льница *ж.* hộp đựng xà phòng

мы́льн||ый *прил.* 1. (thuộc về) xà phòng; ~ая пе́на bọt xà phòng; ~ пузы́рь а) bong bóng xà phòng; б) *перен. тж.* đồ không ra gì, vật mong manh; 2. (*намыленный*) đã xát xà phòng; ~ые ру́ки hai tay đầy xà phòng; ✧ ~ое де́рево cây bồ hòn (*Quillaja saponaria*)

мыльня́нка *ж. бот.* cỏ xà phòng (*Saponaria*)

мыс *м. геогр.* mũi đất, mũi, doi

мы́сленно *нареч.* (một cách) thầm, nhẩm; trong ý nghĩ (thâm tâm, tâm

tưởng); ~ предста́вить себе́ hình dung, tưởng tượng

мы́сленный *прил.*.1. (*воображаемый*) tưởng tượng; 2. (*существующий в мыслях*) thầm, nhẩm, trong tâm tưởng (ý nghĩ, thâm tâm)

мы́слим||ый *прил.* có thể được, có thể xảy ra; ~ое ли э́то де́ло?, ~о ли э́то? lẽ nào có thể như thế ư?, liệu có thể như thế được không?

мысли́тель *м.* nhà tư tưởng

мысли́тельн||ый *прил.* (thuộc về) tư duy, suy lý, suy luận, trí tuệ; ~ые спосо́бности khả năng tư duy (suy lý)

мы́слит||ь *несов.* l. (*рассуждать*) tư duy, suy lý, suy luận, suy tưởng; 2. (*думать, размышлять*) suy nghĩ, tư duy, suy tư; 3. (*представлять себе*) hình dung, tưởng tượng, quan niệm; как вы себе́ э́то ~е? anh hình dung cái đó như thế nào?

мысл||ь *ж.* 1. (*мышление*) (sự) tư duy, suy nghĩ; (*рассуждение*) ý nghĩ; (*идея*) ý, ý tưởng, tư tưởng; (*мнение*) ý kiến; за́дняя ~ ẩn ý, hậu ý, thâm ý; предвзя́тая ~ định kiến, thiên kiến, thành kiến; интере́сная ~ ý hay, ý nghĩ rất hay; основна́я ~ произведе́ния tư tưởng chủ yếu (chủ đạo) của tác phẩm; обще́ственная ~ tư tưởng xã hội; счастли́вая, уда́чная ~ một ý rất hay (rất đạt); прийти́ к ~и có (đi tới) ý nghĩ; погрузи́ться в свои́ ~и trầm ngâm nghĩ ngợi, trầm tư mặc tưởng; не допуска́ть да́же ~и о чём-л. cho điều gì không thể nào làm được, coi điều gì là không thể dung thứ được; у меня́ э́того и в ~ях не́ было tôi không hề nghĩ đến điều đó; 2. *мн.*: ~и (*взгляды, воззрения*) ý niệm, quan niệm, quan điểm, tư tưởng; о́браз ~ей phương pháp tư tưởng

мы́слящий *прил.* biết tư duy, biết suy nghĩ

мыт *м. вет.* (chứng) viêm niêm mạc mũi (*của ngựa*)

мыта́рить *несов.* (*В*) *разг.* làm đau khổ, làm tình làm tội, hành hạ, giày vò, đày đoạ, hành

мыта́риться *несов. разг.* (bị) đau khổ, làm tình làm tội, hành hạ, giày vò, đày đoạ

мыта́рств||о *с.* (sự) đau khổ, khổ sở, khổ nhục, đau đớn; пройти́ че́рез все ~a trải quá nhiều nỗi khổ đau, chịu mọi cực hình, bị đau đớn ê chề

мыть, вы́мыть, помы́ть (*В*) rửa; ~ го́лову gội đầu; ~ посу́ду rửa bát đĩa; ✧ ~ зо́лото đãi vàng

мытьё *с.* (sự) rửa, rửa ráy, tắm, tắm rửa; ✧ не ~м, так ка́таньем không cách này thì cách khác, bằng mọi cách, cách này không xong thì xoay cách khác

мы́ться, вы́мыться, помы́ться tắm, tắm rửa, rửa ráy

мыча́ние *с.* 1. (*коровы*) (tiếng) bò rống; (*буйвола*) (tiếng) nghé ngọ, nghé nghẹ; 2. *перен. разг.* (tiếng) nói lúng búng

мыча́ть *несов.* 1. (*о корове*) rống; (*о буйволе*) nghé ngọ, nghé nghẹ; 2. *перен. разг.* nói lúng búng

мыша́ст||ый *прил.*: ~ая ло́шадь ngựa xám

мышело́вка *ж.* bẫy (cạm) chuột

мы́шечн||ый *прил.* (thuộc về) bắp thịt, cơ bắp, cơ; ~ые воло́кна thớ thịt; ~ые тка́ни mô cơ; ~ая боль đau cơ bắp

мыши́н||ый *прил.* 1. (thuộc về) chuột; ~ писк tiếng chuột kêu chút chít; 2. (*напоминающий мышь*) như chuột; 3. (*о цвете*) luốc, xám; ✧ ~ая возня́ bận rộn túi bụi vào những việc vặt

мы́шк||а I *ж.*: под ~ой nách; пла́тье порва́лось под ~ой áo dài bị rách nách; нести́ под ~ой kẹp nách, cắp; взять что́-л. под ~у cắp (kẹp nách) cái gì

мы́шк||а II *ж. см.* мышь 1, 2

мышле́ние *с.* 1. tư duy, suy lý, suy luận; нау́чное ~ tư duy khoa học; 2. (*действие*) (sự) suy nghĩ, tư duy, suy tư; о́бразное ~ tư duy hình tượng, suy nghĩ có hình tượng (hình ảnh)

мышо́нок *м.* chuột con

мы́шца *ж.* cơ, cơ bắp, bắp thịt

мышь *ж.* 1. chuột (*Mus*); домова́я ~ chuột nhắt, chuột nhà (*Mus muculus*); полева́я ~ chuột đồng (*Apodemus agnarius*); бе́лая ~ chuột bạch; 2. *информ.* chuột

мышья́к *м.* arsenic, arsenium, asen, thạch tín, nhân ngôn

мышьяко́в||ый *прил.* (thuộc về) arsenic, arsenium, asen, thạch tín, nhân ngôn; ~ая кислота́ *хим.* acid arsenic

мы́ще||лка *ж.*, **~лок** *м. анат.* xương lồi, lồi cầu

мэнэ́дж *м. разг.* (мла́дший нау́чный сотру́дник) cán bộ khoa học cấp dưới

мэр *м.* thị trưởng, đô trưởng

мэ́рия *ж.* thị chính, đô sảnh; (*здание*) toà thị chính, toà đô sảnh

мю́зикл *м.* musical, ca nhạc kịch (*kết hợp nhạc nhẹ, operetta, ballet và kịch*)

мюзик-хо́лл *м.* music-hall, nhạc trường

мя́гк||ий *прил.* 1. mềm, dẻo, mềm mại; (*о металлах*) mềm, dễ dát mỏng; ~ая ко́жа da mềm mại; ~ие во́лосы mái tóc mềm mại; 2. (*свежий, не чёрствый*) mới, mềm; ~ хлеб bánh mì nóng (mới ra lò); 3. (*приятный для глаз, слуха, плавный*) dịu dàng, mềm mại, êm ái, êm dịu, êm đềm; ~ го́лос giọng nói dịu dàng (êm ái); ~ свет ánh sáng dịu dàng (êm dịu); ~ая похо́дка dáng đi mềm mại (uyển chuyển); 4. (*о чувствах*) nhẹ nhàng, man mác; ~ая грусть nỗi buồn man mác; 5. (*с неопределёнными чертами, границами*) dịu dàng; ~ие черты́ лица́ nét mặt dịu dàng; 6. *перен.* (*кроткий, уступчивый*) dịu dàng, mềm dẻo, mềm mỏng, nhu mì, nhu hoà, dịu hiền, hiền lành, hiền tính, dễ tính, dễ dãi; ~ челове́к người mềm mỏng (nhu hoà, dễ tính, hiền lành); ~ хара́ктер tính tình mềm mỏng (nhu mì, dịu dàng, hiền lành, dễ dãi); 7. *перен.* (*сердечный, отзывчивый*) dịu dàng, thân ái, tốt bụng; 8. (*нестрогий*) nhẹ, dễ dãi, độ lượng, khoan dung; ~ приговор bản án nhẹ (độ lượng, khoan dung); ~ое наказа́ние sự trừng phạt nhẹ (độ lượng, khoan dung); ~ое обраще́ние đối xử dễ dãi (mềm mỏng); 9. (*вежливый*) nhẹ nhàng, tế nhị; ~ упрёк (lời) trách móc nhẹ nhàng, trách cứ tế nhị, trách khéo; 10. (*о климате*) ôn hoà; ✧ ~ вагóн toa ghế mềm, toa có đệm; ~ое кре́сло ghế bành êm mềm; ~ая ме́бель ghế giường êm; ~ая вода́ nước mềm; ~ знак dấu mềm; ~ие согла́сные зву́ки *лингв.* nguyên âm mềm; ~ая поса́дка а) (*самолёта*) (sự) hạ cánh nhẹ nhàng; б) (*космического корабля*) (sự) đỗ bộ nhẹ nhàng

мя́гко *нареч.* (một cách) mềm mại; ✧ ~ выража́ясь nói nhẹ đi, để không phải nói mạnh hơn; ~ сте́лет, (да) жёстко спать *посл.* ≅ miệng thơn thớt, dạ ớt ngâm

мягкосерде́чие *с.* từ tâm, lòng từ ái (nhân ái, nhân hậu, vị tha, tốt bụng, thân ái, dịu dàng)

мягкосерде́чно *нареч.* (một cách) từ ái, nhân ái, nhân hậu, tốt bụng

мягкосерде́чный *прил.* từ ái, nhân ái, nhân hậu, vị tha, tốt bụng, thân ái, dịu dàng

мя́гкость *ж.* 1. (sự, tính) mềm, mềm mại, mềm dẻo, ôn hoà; 2. *перен.* hiền tính, dễ tính, (sự, tính) dịu dàng, mềm

mỏng, nhu mì, nhu hoà, dịu hiền, hiền lành

мягкоте́лость *ж.* (sự, tính) mềm yếu, nhu nhược, bạc nhược

мягкоте́лый *прил.* (*бесхарактерный*) mềm yếu, nhu nhược, bạc nhược

мягкошёрстн||ый *прил.* (có) lông mềm, len mềm

мягчи́тельн||ый *прил. мед.* làm dịu, làm bớt đau; ~ая мазь thuốc cao làm dịu

мягчи́ть *несов.* (*В*) làm mềm, làm dịu

мяки́на *ж.* (*при обмолоте*) thóc giẹp; (*при очистке зерна*) trấu, cám

мя́киш *м.* ruột bánh mì

мя́кнуть *несов.* mềm đi, mềm ra

мя́коть *ж.* 1. thịt, nạc; 2. *разг.* (*мясо без костей*) thịt nạc; 3. (*фруктов*) nạc, cùi, cơm, thịt, quả nhục

мя́млить, промя́млить *разг.* 1. nói lè nhè (kè nhè, rề rà, lải nhải); 2. *тк. несов.* (*действовать нерешительно*) làm rù rờ (chậm chạp), chần chừ, kéo cưa, câu dầm, dây dưa, dềnh dang, dềnh dàng, rề rà, kề cà

мя́мля *м. и ж. разг.* người nói lè nhè (lải nhải, rề rà); (*нерешительный человек*) người do dự (uể oải, bạc nhược)

мяси́стый *прил.* 1. nhiều thịt, nhiều nạc; 2. (*о плодах*) nhiều cơm, cùi dày; 3. *разг.* (*о частях тела*) nạc, béo, to, mập; ~ нос mũi to, mũi trâu

мясни́к *м.* người bán thịt, anh hàng thịt

мясн||о́й *прил.* 1. (thuộc về) thịt; ~а́я ла́вка cửa hàng thịt; ~а́я пи́ща thức ăn bằng thịt; ~ бульо́н nước dùng thịt, nước thịt ninh; ~а́я овца́ cừu để thịt, cừu thịt; 2. *в знач. сущ. ж.*: ~а́я cửa hàng thịt; 3. *в знач. сущ. с.*: ~о́е món thịt

мя́с||о *с.* 1. thịt; варёное ~ thịt luộc; жа́реное ~ thịt rán; 2. *разг.* (*говядина*) thịt bò; купи́ть ~а и свини́ны mua thịt bò và thịt lợn; ✧ бе́лое ~ а) (*куриное*) thịt gà; б) (*телятина*) thịt bê; вы́рвать с ~ом (*пуговицу и т. п.*) (cúc) bị đứt cùng với vải

мясое́д *м. церк.* ngày được ăn mặn (*không ăn chay*)

мясозагото́вки *мн.* (*ед.* мясозагото́вка *ж.*) (sự) thu mua thịt

мясокомбина́т *м.* nhà máy (nhà máy liên hợp) thịt

мя́со-моло́чн||ый *прил.* (thuộc về) thịt và sữa; ~ые проду́кты thực phẩm bằng thịt và sữa; ~ое животново́дство (ngành) chăn nuôi lấy thịt và sữa

мясопроду́кты *мн.* sản phẩm (thực phẩm bằng) thịt

мясопоста́вки *мн.* (*ед.* мясопо́ставка *ж.*) (sự) bán thịt cho nhà nước

мясору́бка *ж.* 1. máy nghiền thịt; 2. *перен.* lò sát sinh, chiến tranh đẫm máu

мя́та *ж.* (cây) bạc hà, rau húng, húng chanh (*Mentha*)

мяте́ж *м.* (cuộc) nổi loạn, phiến loạn, phản loạn, bạo động, bạo loạn, binh biến

мяте́жник *м.* kẻ nổi loạn (phiến loạn, dấy loạn, bạo động), loạn quân

мяте́жн||ый *прил.* 1. nổi loạn, phiến loạn, bạo loạn, dấy loạn, bạo động; ~ое во́йско đội quân bạo loạn (làm binh biến, nổi loạn); 2. (*бурный*) sôi nổi, hăng hái, mãnh liệt; ~ характе́р tính tình sôi nổi, tính khí mãnh liệt

мя́тн||ый *прил.* (thuộc về) bạc hà, rau húng; ~ое ма́сло dầu bạc hà; ~ые пря́ники bánh bạc hà

мя́т||ый *прил.* 1. (bị) nhàu, vò nhàu; ~ая бума́га giấy nhàu (bị vò nhàu); ~ое пла́тье áo dài nhàu (bị nhàu); ~ая трава́ cỏ nhàu (nhàu nát); 2. (*раздавленный*) (bị) méo móp, đè bẹp, bẹp nát, bị giập; ~ая я́года quả cây bị giập (bị nát)

мять *несов.* (*В*) 1. làm (vò, giẫm) nhàu; ~ посте́ль làm nhàu vải trải giường; ~ траву́ giẫm nhàu cỏ; 2. (*размягчать*) bóp, nhào, vò, đè bẹp; ~ гли́ну nhào đất sét

мя́ться *несов.* I. (bị) nhàu, dễ nhàu; э́тот материа́л о́чень мнётся loại vải này dễ nhàu lắm; 2. *перен. разг.* (*проявлять нерешительность*) ngập ngừng, do dự, lưỡng lự, trù trừ, chần chừ; (*уклончиво говорить*) nói lảng, đánh trống lảng, đánh trống lấp

мя́у *межд.* meo, ngoao

мяу́канье *с.* (tiếng) kêu meo meo, kêu ngoao ngoao

мяу́кать *несов.* (kêu) meo meo, ngoao ngoao

мяч *м.* (quả, trái) bóng tròn, bóng; balông, banh, ban (*разг.*); игра́ть в ~ chơi bóng tròn (bóng, balông, banh, ban), đá bóng (balông, banh, ban)

мя́чик *м.* (quả, trái) bóng con, banh, ban

Н

на I *предлог* 1. (*сверху, на поверхности*) trên, ở trên; на стене́ trên tường; 2. (*при обозначении места, пространства и т. п.*) ở, tại, trong, trên; на Кавка́зе ở Caucasia; на Се́вере ở phương (trên miền, ở ngoài) Bắc; на у́лице а) trên đường phố; б) (*вне дома*) ngoài đường, bên ngoài; дом стои́т на са́мой доро́ге nhà ở ngay bên đường; го́род на Во́лге thành phố trên bờ sông Volga; на рабо́те ở (tại) chỗ làm việc; на заво́де trong (ở, tại) nhà máy; на уро́ке trong giờ học; на конце́рте tại buổi hòa nhạc, trong cuộc biểu diễn ca nhạc; 3. (*при обозначении направления*) đến, lên, về, ra, vào; на Кавка́з đến Caucasia; доро́га на Москву́ đường đi Moskva; по́езд на Москву́ tàu đi Moskva; класть кни́гу на стол đặt quyển sách lên bàn; о́кна на восто́к cửa sổ nhìn (trông) ra hướng đông; влезть на де́рево trèo lên cây; 4. (*при обозначении средств передвижения*) bằng; *часто не переводится;* е́хать на по́езде đi tàu; лете́ть на самолёте đi (đáp) máy bay; 5. (*при обозначении времени*) đến, sang, trong, vào; на кани́кулах trong kỳ nghỉ học; на тре́тьем году́ đến năm thứ ba; на Но́вый год đến (trong dịp) Tết; на друго́й день đến (sang ngày) hôm sau; собра́ние назна́чено на сре́ду hội nghị định vào ngày thứ tư; о́тпуск на два дня nghỉ (về) phép trong hai ngày; он прие́хал на неде́лю nó đến trong một tuần lễ; в ночь на 16 февраля́ đêm 15 rạng ngày 16 tháng Hai; 6. (*для*) để, cho, dành cho; купи́ть мате́рию на пальто́ mua vải may áo măngtô; на па́мять (де́) kỷ niệm; на́ зиму де́ dành cho mùa đông; про́пуск на два лица́ giấy ra vào cho hai người; де́ньги на строи́тельство tiền để xây dựng; труди́ться на себя́ lao động cho mình; отве́т на вопро́с trả lời câu hỏi (cho câu hỏi); 7. (*при обозначении предметов, являющихся опорой, основанием чего-л.*) trên; челове́к на костыля́х người chống (đi) nạng; 8. (*при обозначении лица, на которое падает вина и т. п.*) lên, vào; вся рабо́та ложи́тся на меня́ toàn bộ công việc đổ vào (đổ lên) đầu tôi; ответственность ложи́тся на меня́ trách nhiệm đổ lên (đổ vào) đầu tôi; 9. (*при обозначении предмета, на который направлено действие*) để; подписа́ться на заём mua công trái; 10. (*при указании на средство, с помощью которого кто-л., что-л. работает, действует, что-л. делается, производится*) với, bằng; варе́нье (варе́нье сва́ренное) на са́харе mứt nấu với đường; жа́рить на ма́сле rán với dầu, rán dầu, rán bơ; завод рабо́тает на у́гле nhà máy chạy (chạy bằng) than; пальто́ на ва́те áo măngtô độn bông; лека́рство на спирту́ thuốc pha với cồn, thuốc ngâm rượu; 11. (*при определении средств к существованию*) bằng; жить на (на свой) за́работок sống bằng tiền lương; 12. (*при выражении чего-л. денежной суммой*): на рубль почто́вых ма́рок một rúp mua tem; 13. (*при обозначении средства измерения*) theo; продава́ть на вес bán theo cân; продава́ть на ме́тры bán theo mét; 14. (*при умножении и делении*) với, cho; помно́жить пятнадцать на три nhân mười lăm với ba; разде́лить на три ча́сти chia làm (chia cho) ba phần; 15. (*при обозначении количественного различия*) thêm; *часто не переводится*; населе́ние увели́чилось на миллио́н dân số tăng thêm một triệu; увели́читься на 10% tăng (tăng thêm) 10%; 16. (*при сравнит. ст.*): на го́лову вы́ше cao hơn một cái đầu; моло́же на два го́да trẻ hơn hai tuổi; 17. (*при обозначении действия, в один из моментов которого что-л. совершается*) đang; на лету́ đang bay; подстрели́ть пти́цу на лету́ bắn trúng con chim đang bay; на ходу́ đang đi (chạy); прыгать с трамва́я на ходу́ nhảy xuống khi xe điện đang chạy; 18. (*при указании на переход от одного состояния, способа действия и т. п. к другому*) ra, sang, quá, lên; она перешла́ на тре́тий курс cô bé đã lên lớp ba; перево́д с ру́сского на вьетна́мский язы́к bài dịch từ tiếng Nga ra (sang) tiếng Việt; 19. (*при указании языка, на котором написана книга, ведётся преподавание и т. п.*) bằng; кни́га на англи́йском языке́ sách bằng tiếng Anh; ле́кция на вьетна́мском языке́ bài giảng bằng tiếng Việt; ✧ на нога́х đứng; перенести́ боле́знь на нога́х ốm mà không nằm; на свобо́де khi được tự do, ở trong hoàn cảnh tự do; оши́бка на оши́бке rất nhiều sai, đầy lỗi, vô số lỗi; запла́та на запла́те vá chằng vá chịt; на э́тот раз lần này

на II *частица в знач. сказ. разг.* này!, đây này!, cầm lấy!; на, возьми́! này, cầm lấy!; ✧ вот тебе́ и на! lạ thật!, lạ chưa!, kỳ lạ chưa!, kỳ thật!

набо́вить *сов. см.* набавля́ть

набо́вка *ж.* 1. (sự) tăng thêm; (*увеличение цены*) (sự) lên giá, tăng giá; 2. (*сумма*) (khoản) tăng thêm; (*к зарплате*) (khoản) phụ cấp

набавля́ть, набо́вить (*В* на *В*) tăng, tăng thêm, phụ gia; (*цену*) lên (tăng) giá

набалда́шник *м.* núm can, đầu gậy; серебряный ~ núm can (đầu gậy) bạc

набальзами́ровать *сов. см.* бальзами́ровать

набо́т *м.* (hồi, tiếng) chuông cấp báo, chuông báo động; ✧ бить в ~, ударя́ть в ~ а) đánh (kéo) chuông cấp báo, đánh (kéo) chuông báo động; б) *перен.* báo động

набо́тный *прил.*: ~ звон hồi chuông cấp báo, tiếng chuông báo động

набе́г *м.* (sự, trận) đột nhập, đột kích, tập kích; произвести́ ~ thực hiện trận đột kích (tập kích)

набега́ть, набежа́ть 1. (на *В*) (*о тучах*) bay (kéo, dồn) đến; (*о волнах*) xô (ùa) vào, đổ xô (ập) đến; 2. (на *В*) (*о слезах*) rơm rớm, rớm; (*о морщинах*) hằn (nổi) lên; 3. (*о ветре*) nổi lên, thổi (ùa) đến; набежа́л ветеро́к cơn gió nhẹ thổi đến; 4. *разг.*

(*скопля́ться где-л.*) tụ tập (tập hợp, tập họp, túm tụm, xúm) lại; набежа́ло мно́го наро́ду dân chúng xúm lại đông; 5. *разг.* (*натечь*) nhỏ đọng lại; набежа́ло по́лное ведро́ воды́ nước nhỏ đọng lại một xô đầy

набе́гаться *сов. разг.* (*вдоволь побегать*) chạy tha hồ (thả cửa); (*устать*) chạy nhiều (mệt, bở hơi tai, rạc cẳng)

набедоку́рить *сов. см.* бедоку́рить

набе́дренн||ый *прил.*: ~ая повя́зка khố

набежа́ть *сов. см.* набега́ть

набекре́нь *нареч. разг.* lệch; с ша́пкой ~ đội mũ lệch

на́бело, **набело́** *нареч.* sạch, tinh; переписа́ть весь текст ~ chép sạch (tinh) toàn văn bản

на́бережная *ж.* (*скл. как прил.*) ke, bờ xây; (*улица*) đường bờ sông

набива́ть. набить 1. (*В Т*) (*наполнять*) nhét (chất, độn, nhồi, đổ) đầy, lèn; ~ по́греб сне́гом đổ đầy tuyết vào hầm nhà; ~ тру́бку nạp tẩu, nạp thuốc vào ống điếu, nhồi tẩu thuốc; ~ до отка́за nhét đầy ứ; 2. (*В* на *В*) (*приколачивать*) đóng; ~ о́бручи на бо́чку đóng đai vào thùng; 3. (*В*) *текст.* in hoa; ✧ наби́ть оско́мину а) làm ghê răng; б) *перен.* làm chán (chán ngấy, chán phè); наби́ть ру́ку на чём-л. làm gì đã quen tay, thành thạo việc gì; ~ цену на что́-л. lên (tăng) giá cái gì; наби́ть себе́ цену quảng cáo cho mình, tự đề cao (tự bốc thơm) mình; наби́ть карма́н во đầy túi, làm giàu, vớ bẫm, phất to

набива́ться, наби́ться 1. (*скапливаться где-л.*) họp (tụ họp, tụ tập) đầy, đầy ắp, đông nghịt; (*проникать — о пыли, грязи и т. п.*) bám (chui, nhét) đầy; 2. (*Т*) (*наполняться*) chứa (chất, nhét, dồn, nhồi, đổ, chứa) đầy; ко́мната наби́лась наро́дом căn phòng đầy ắp (đông nghịt, chật ních, chứa đầy, đầy) người; 3. *разг.* (*навязываться*) cố bám, bám vào, cố nài; ~ на знако́мство cố bám để làm quen; ~ в го́сти cố nài để được mời đến nhà

наби́вка *ж.* 1. (*действие*) (sự)) nhét đầy, chất đầy, độn đầy, nhồi đầy, đổ đầy, lèn, chứa đầy; 2. (*то, чем набито*) (chất, vật) nhồi, độn, nhét, lèn

набивно́й *прил. текст.* (đã) in hoa; ~ си́тец vải hoa

набира́ть, набра́ть 1. (*В, Р*) (*собирать, брать*) hái, nhặt, thu, nhận, lấy, được; набра́ть корзи́ну грибо́в hái (nhặt, lấy) được một giỏ nấm; набра́ть зака́зов nhận đơn đặt hàng; ~ во́ду lấy nước; набра́ть 20 ба́ллов *спорт.* được 20 điểm; 2.: ~ высоту́ *ав.* lấy độ cao, bay lên cao; ~ ско́рость tăng tốc, tăng tốc độ; 3. (*В, Р*) (*принимать, нанимать*) tuyển, chọn, lấy; (*вербовать*) mộ, tuyển mộ, chiêu mộ; ~ рабо́чих на завод tuyển thợ cho nhà máy; ~ уча́щихся на ку́рсы tuyển sinh (chiêu sinh) cho khoá học; 4. (*В*) (*комплектовать*) tuyển, lập; ~ тру́ппу lập đoàn hát (đội xiếc); 5. (*В*) *полигр.* sắp (xếp) chữ; ✧ ~ но́мер телефо́на quay (bấm, ấn) số điện thoại; сло́вно воды́ в рот набра́ть ngậm tăm, ngậm câm, im thin thít, câm miệng hến

набира́ться, набра́ться 1. (*скапливаться*) tụ tập, tập họp, tập hợp, dồn lại; в клуб набра́лось о́чень мно́го наро́ду ở câu lạc bộ tụ tập rất đông người; вода́ набра́лась в я́му nước đọng đầy (dồn lại trong) hố; 2. (*Р*) (*достигать какого-л. количества*) tập hợp được; набра́лось мно́го жела́ющих изуча́ть стеногра́фию tập hợp được nhiều người muốn học tốc ký; 3. (*Р*) (*находить в себе*) lấy, đem hết; ~ сме́лости đánh bạo, lấy can đảm; ~ све́жих сил lấy (bồi bổ) thêm sinh lực; 4. (*о мусоре и т. п.*) đọng lại, bám đầy; в скла́дки набра́лось мно́го пы́ли bụi bẩn đọng lại ở các nếp gấp; ✧ с кем повёдешься, от того́ и наберёшься *посл.* ≅ gần mực thì đen, gần đèn thì sáng; ~ ума́ khôn lên, mở mang trí óc

наби́тый *прич.* (đã) đầy, chất đầy, nhét đầy, độn đầy, nhồi đầy; битко́м ~ chật cứng, chật ních, đầy ăm ắp; ✧ ~ дура́к *разг.* cây thịt, đồ mặt nạc (mặt nạc đóm dày, ngu si đần độn)

наби́ть(ся) *сов. см.* набива́ть(ся)

наблюда́тель *м.* quan sát viên, quan trắc viên, người quan sát (quan trắc), trắc thủ

наблюда́тельность *ж.* óc (tài) quan sát

наблюда́тельный *прил.* 1. (*о человеке*) có óc (tài) quan sát; 2. (*служащий для наблюдения*) (để) quan sát, quan trắc; ~ пункт đài quan sát, trạm quan trắc

наблюд||а́ть *несов.* 1. (*В*, за *Т*) (*смотреть*) theo dõi, quan sát; 2. (*В*) (*изучать, исследовать*) quan sát, quan trắc, nghiên cứu, theo dõi; врач ~а́ет больно́го bác sĩ theo dõi (quan sát) người bệnh; 3. (за *Т*) (*следить, надзирать*) trông nom, trông coi, theo dõi, trông, coi; ~ за поря́дком trông nom (trông coi) trật tự; ~ за ребёнком trông con, trông nom (trông coi) trẻ con

наблюда́ться *несов.* (*отмечаться*) được nhận thấy (phát hiện)

наблюде́ние *с.* (sự) quan sát, quan trắc; trông nom, trông coi, theo dõi (*ср.* наблюда́ть); вести́ ~ quan sát, quan trắc, theo dõi; взять кого́-л. под ~ trông nom (theo dõi) ai

набо́б *м. уст.* đại phú (*làm giàu ở xứ thuộc địa*)

на́божно *нареч.* (một cách) sùng tín, thuần thành, ngoan đạo, mộ đạo

на́божность *ж.* (tính, sự) sùng tín, thuần thành, ngoan đạo, mộ đạo, sùng đạo

на́божный *прил.* sùng tín, thuần thành, ngoan đạo, mộ đạo, sùng đạo

набо́йк||а *ж.* (*на каблуке*) (miếng) đệm gót; ста́вить ~и на ту́фли đóng miếng đệm gót giày

на́бок *нареч.* lệch, nghiêng, xiên, vênh

наболе́вш||ий *прил.*: ~ее ме́сто *прям., перен.* chỗ đau; ~ вопро́с vấn đề cấp bách (bức xúc, cấp thiết, bức thiết)

наболе́ть *сов.* (trở nên) rất đau, đau đớn; на душе́, на се́рдце ~е́ло đau lòng, khổ tâm

наболта́ть I *сов. разг.* 1. (*В, Р*) nói ba hoa, tán gẫu, gẫu chuyện, khảo chuyện, chuyện gẫu; ~ глу́постей ba hoa thiên địa, ba hoa nhảm nhí, nói nhăng nói cuội, tán ma tán mãnh; 2. (на *В*) (*наклеветать*) vu khống, nói điêu, đổ điêu, đổ vạ; ~ на кого́-л. nói điêu cho (đổ điêu cho, vu khống) ai

наболта́ть II *сов.* (*Р* в *В*) *разг.* (*намешать*) khuấy, quấy, lắc, trộn thêm

наболта́ться *сов. разг.* (*наговориться*) nói tha hồ (thoả thuê, chán chê, đã đời)

набо́р *м.* 1. (*куда-л.*) (sự) tuyển, mộ, tuyển lựa, tuyển mộ, chiêu mộ; (*рабочих*) (sự) tuyển thợ; (*учащихся*) (sự) tuyển sinh, chiêu sinh; (*в армию*) (sự) tuyển binh, mộ lính; 2. (*комплект*) bộ; ~ ме́бели bộ đồ gỗ; ~ шри́фтов bộ chữ; станда́ртный ~ пара́метров bộ thông số tiêu chuẩn; большо́й ~ информа́ции khối lượng thông tin lớn;

3. *полигр.* (*процесс*) (sự) sắp chữ, xếp chữ; (*текст*) bát chữ; сдать ру́копись в ~ đưa bản thảo đi sắp chữ; ручно́й ~ sắp chữ bằng tay, маши́нный ~ sắp

chữ bằng máy; ~ вразря́дку sắp chữ thưa, xếp chữ rời; ✧ ~ слов một mớ từ ngữ chắp nhặt vô nghĩa; ~ высоты́ *ав.* (sự) lấy độ cao, bay lên cao

набо́рн||ый *прил. полигр.* (để) sắp chữ, xếp chữ; ~ая ка́сса hộp chữ; ~ая маши́на máy sắp chữ; ~ая доска́ (tấm) ván sắp chữ, galê

набо́рщи||к *м.*, **~ца** *ж.* thợ sắp (xếp) chữ

набра́сывать I, наброса́ть (*В*) 1. (*на пол и т. п.*) vứt, quẳng, quăng, ném (*nhiều*), vứt lung tung, ném khắp; наброса́ть ку́чу камне́й ném cả một đống đá; 2. (*составлять в общих чертах*) phác thảo, phác hoạ, tốc hoạ, thảo, phác; (*наскоро записывать*) viết thảo, sơ thảo, lược thảo, viết vội, ghi nhanh, ngoáy bút, ngoáy

набра́сывать II, набро́сить (*В*) (*платок и т. п.*) khoác (choàng, quàng, trùm)... lên

набра́сываться, набро́ситься (на *В*) 1. (*нападать*) xông (nhảy xổ, lăn xả, lao) vào; 2. *разг.* (*с жадностью приниматься за что-л.*) khao khát làm; ~ на еду́ ăn ngấu nghiến, ăn ngấu ăn nghiến; ~ на кни́гу vồ lấy sách mà đọc, đọc lấy đọc để quyển sách; 3. *разг.* (*упрекать, бранить*) quở mắng, chửi mắng, gây sự, sinh sự; ~ на кого́-л. quở mắng (chửi mắng, gây sự với, sinh sự với) ai

набра́ть(ся) *сов. см.* набира́ть(ся)

набрести́ *сов.* (на *В*) gặp được, gặp (đụng, vấp) phải; ~ на след медве́дя gặp được dấu chân gấu; ~ на уда́чную мысль chợt nảy ra ý nghĩ hay, gặp được một ý hay

наброса́ть *сов. см.* набра́сывать I

набро́сить *сов. см.* набра́сывать II

набро́ситься *сов. см.* набра́сываться

набро́сок *м.* 1. (*рисунок*) (bức, bản) phác hoạ, tốc hoạ, phác thảo, vẽ phác; 2. (*черновик*) (bản) phác thảo, sơ thảo, lược thảo, viết nháp, viết thảo, nháp

набры́згать *сов.* (*В, Р*) rẩy, vẩy, phun, rưới, làm văng, làm bắn

набрю́шник *м.* đai bụng, đai len

набря́кнуть *сов.* nở ra, phồng lên; (*набухнуть*) sưng (cương) lên

набуха́ние *с.* (sự) sưng lên, cương lên, phồng lên, phình lên

набуха́ть, набу́хнуть sưng (cương, phồng, phình, trương, trướng) lên

набу́хнуть *сов. см.* набуха́ть

набую́нить *сов. разг.* làm bậy

набы́читься *сов. разг.* cúi mặt lườm, nhìn gườm gườm

нава́га *ж.* cá tuyết, cá navaga (*Eleginus navaga*)

наважде́ние *с.* (*по суеверным представлениям*) (sự) chài ếm, bị ma ám (*theo mê tín dân gian*)

нава́ливать, навали́ть *разг.* 1. (*В, Р* на *В*) chồng (chất, chồng chất, xếp)... lên; *перен.* (*обременять*) dồn, trút, gán, dồn... lên vai, bắt gánh vác (đảm nhiệm); 2. (*В, Р*) (*в кучу*) chất (dồn, vứt) đống; навали́ть ку́чу камне́й dồn (vứt, chất) một đống đá; 3. (*Р*) *безл.* rơi, sa, xuống; навали́ло мно́го сне́гу tuyết rơi (sa, xuống) nhiều; сне́гу навали́ло до са́мых о́кон tuyết rơi (sa, xuống) đầy đến tận cửa sổ; 4. (*Р*) *безл. разг.* (*собраться*) tụ tập (túm tụm, xúm) lại; наро́ду навали́ло dân chúng xúm (túm tụm, tụ tập) lại rất đông

нава́ливаться, навали́ться (*на В*) 1. đè nặng, đè (ấn) xuống; *перен.* (*обременять*) đổ dồn (đè nặng) lên vai, trút lên đầu; он навали́лся всей свое́й тя́жестью на дверь anh ta đè (ấn) toàn bộ sức nặng của mình lên cánh cửa; на меня́ навали́лось мно́го забо́т nhiều việc đổ dồn lên vai (đè nặng lên vai, trút lên đầu, đổ lên đầu) tôi; 2. *разг.* (*нападать*) xông (nhảy xổ, lao) vào; 3. *разг.* (*с жадностью набрасываться*) háu, khao khát làm; навали́ться на еду́ háu ăn, ăn ngấu nghiến; навали́ться на рабо́ту làm hùng hục

навали́ть(ся) *сов. см.* нава́ливать(ся)

нава́лом *нареч.* 1. *торг.* (*без упаковки*) (bằng cách) chở xá, không bao bì; 2. *в знач. сказ. безл. прост.* (thì) vô thiên lủng, vô khối, cơ man nào kể xiết; дров в тайге́ ~ củi ở rừng taiga thì vô thiên lủng

навалоотбо́йщик *м.* thợ đào xúc

нава́лочный *прил. торг.*: ~ груз hàng rời (không bao bì, chở xá)

навали́ть *сов.* 1. (*В, Р*) (*валенок и т. п.*) ép (cán, trục) lông, làm phớt; 2. *разг.* (*сделать кое-как*) làm qua quýt (qua loa)

нава́р *м.* 1. váng, váng mỡ; (*отвар*) nước sắc, nước đun cô; суп с ~ом canh có váng mỡ, xúp béo ngậy; ~ из лече́бных трав nước sắc từ dược thảo; 2. *разг.* (*прибыль, доход*) (tiền) lãi, lời, thu nhập

нава́ристый *прил.* có váng mỡ, béo ngậy; ~ бульо́н nước hầm thịt; ~ суп canh có váng mỡ, xúp béo ngậy

навари́ть *сов.* (*В, Р*) 1. (*сварить много*) nấu nhiều; 2. *тех.* (*железо сталью*) hàn đắp, thiêu kết, cạp thép; 3. *разг.* (*получить прибыль*) kiếm (thu) được, được lãi (lời)

нава́рка *ж. тех.* (sự) hàn đắp, thiêu kết, cạp thép

наварно́й *прил.* (đã) hàn đắp, thiêu kết, cạp thép

нава́ха *ж.* dao navaha (*của Espanha, Portugal*)

навева́ть, наве́ять (*В*) 1. thổi (lùa, mang)... đến; ве́тер наве́ял прохла́ду gió thổi (lùa) hơi mát đến; 2. *перен.* khêu, gợi, khêu gợi, gây ra; ~ тоску́ gợi sầu, gây buồn, khêu mối sầu; ~ сон làm buồn ngủ; ~ сны khêu gợi giấc mơ, gây mộng

наве́даться *сов. см.* наве́дываться

наве́дываться, наве́даться (к *Д*) *разг.* ghé (tạt vào, ghé lại, đến) thăm, quá bộ; наве́дайтесь к нам ка́к-нибудь mời anh (chị) khi nào rảnh quá bộ lại nhà chúng tôi

навезти́ *сов.* (*В, Р*) chở... đến nhiều

наве́к, ~и *нареч.* mãi mãi, suốt đời, đời đời, vĩnh viễn, muôn đời, đời đời kiếp kiếp

навербова́ть *сов. см.* вербова́ть

наве́рно *нареч.* 1. *уст.* (*наверняка*) chắc chắn, nhất định, không nghi ngờ gì nữa; 2. *в знач. вводн. сл.* (*вероятно*) chắc (có lẽ, có thể) là, ý chừng; он, ~, уже́ там chắc là (có lẽ là) nó ở đấy rồi, ý chừng anh ta đã ở đấy

наве́рное *нареч. см.* наве́рно

наверну́ть *сов.* (*В*) 1. (*навинтить*) vặn vào; 2. (*намотать*) cuộn (quấn) lại; 3. *груб. прост.* (*много съесть*) ngốn (xực) nhiều

наверну́ться *сов. см.* навёртываться

наверняка́ *нареч. разг.* 1. (*несомненно*) chắc chắn, nhất định, ắt hẳn, ắt là, ắt; ~, никто́ ничего́ не знал chắc chắn là không ai biết gì hết cả; 2. (*с верным расчётом*) chắc, chắc chắn, ăn chắc, chắc ăn, chính xác; мо́жно ~ сказа́ть có thể nói chắc (chắc chắn) rằng; де́йствовать ~ làm ăn chắc (chắc ăn); игра́ть ~ chơi ăn chắc (chắc ăn)

наверста́ть *сов. см.* навёрстывать

навёрстывать, наверста́ть (*В*) lấy (gỡ, bù) lại; наверста́ть поте́рянное вре́мя bù (lấy) lại thời giờ đã mất; наверста́ть упу́щенное bù lại cái đã bỏ qua

навёртываться, наверну́ться 1. (*обвиваться*) quấn, vấn, cuộn, quấn

(vấn) quanh; 2. (*надеваться*) (được) vặn vào; га́йка наверну́лась на болт êcu đã vặn vào bulông; 3. (*выступать*) trào ra, rưng rưng, rơm rớm, rớm; у неё слёзы наверну́лись на глаза́ lệ trào ra trong mắt cô ta, đôi mắt chị rưng rưng lệ, nàng rơm rớm nước mắt, mắt nàng lệ tràn mi

навёрте́ть *сов.* (*В*) 1. (*намотать*) quấn, vấn, cuộn; 2. (*пробуравить*) khoan, khoét; ~ отве́рстий khoan (khoét) những lỗ

наве́рх *нареч.* lên (lên phía) trên

наверху́ *нареч.* ở (ở bên, ở phía) trên

наве́с *м.* mái che; (*над окном, дверью*) diềm, rèm dù

навеселе́ *нареч. разг.*: быть ~ ngà ngà say, hơi say, chếnh choáng hơi men

наве́сить *сов. см.* наве́шивать

наве́ска *ж.* (sự) treo

навесн||о́й *прил.* (để) treo; ~а́я дверь cửa treo, cửa chống

наве́сный *прил. воен.* (theo hình) cầu vồng; ~ ого́нь hoả lực cầu vồng; ~ обстре́л bắn cầu vồng

навести́ *сов. см.* наводи́ть

навести́ть *сов. см.* навеща́ть

наве́тренный *прил.* hứng (đón, cản) gió

наве́чно *нареч.* mãi mãi, suốt đời, vĩnh viễn, đời đời kiếp kiếp; переда́ть ~ (*о земле и т. п.*) chuyển giao để được hưởng dụng suốt đời (mãi mãi, vĩnh viễn)

наве́шивать, наве́сить (*В*) treo; (*прикреплять*) lắp; ~ дверь lắp cánh cửa

навеща́ть, навести́ть (*В*) đi (đến) thăm; ~ больно́го đi (đến) thăm người ốm

наве́ять *сов. см.* навева́ть

на́взничь *нареч.* ngửa; упа́сть ~ ngã ngửa

навзры́д *нареч.*: пла́кать ~ khóc nức nở (rưng rức)

навива́льщица *ж. текст.* bà/chị thợ quấn chỉ

навига́тор *м.* nhà hàng hải, người đi biển

навигацио́нный *прил.* (thuộc về) giao thông đường thuỷ, hàng hải, đạo hàng, dẫn đường

навига́ци||я *ж.* l. (*судоходство*) (ngành) giao thông đường thuỷ, vận tải đường thuỷ; (*мореплавание*) (ngành) hàng hải; (*время судоходства*) mùa tàu thuỷ chạy được; досту́пный для ~и тàu thuỷ có thể chạy được, có thể thông tàu; 2. (*наука*) hàng hải học, (môn, khoa) hàng hải, đạo hàng, dẫn đường

навида́ться *сов. разг.* thấy (gặp, từng trải) nhiều, từng thấy, từng gặp; ~ вся́кого, ~ ви́дов từng gặp (từng thấy) đủ thứ; ~ го́ря từng chịu biết bao đau khổ, từng trải biết bao tai hoạ

навинти́ть(ся) *сов. см.* нави́нчивать(ся)

нави́нчивать, навинти́ть vặn... vào; ~ га́йку на ось vặn êcu vào trục

нави́нчиваться, навинти́ться (được) vặn vào

нависа́ть, нави́снуть 1. (на *В*) rủ (buông) xuống, buông rủ; 2. (над *Т*) treo lơ lửng (lửng lơ); (*о тучах*) bay lơ lửng (lửng lơ); (*о скалах*) đứng cheo leo; ска́лы нави́сли над мо́рем những vách đá đứng cheo leo trên biển; 3. *перен.* (над *Т*) treo lửng lơ, lửng lơ, treo, đe doạ; над ним нави́сла угро́за hiểm hoạ treo lửng lơ (treo, lửng lơ) trên đầu nó

нави́снуть *сов. см.* нависа́ть

нави́сш||ий *прил.*: ~ие бро́ви lông mày rậm (sâu róm); ~ие ту́чи những đám mây bay lửng lơ

нави́ть *сов.* (*В*) 1. (*намотать*) quấn, cuộn; 2. (*верёвок*) bện, tết

навлека́ть, навле́чь (*В* на *В*) gây, gieo; ~ на себя́ подозре́ние gây (gieo) sự nghi ngờ đối với mình, làm ai nghi ngờ mình

навле́чь *сов. см.* навлека́ть

наводи́ть, навести́ 1. (*В* на *В*) (*указывать направление*) dẫn, chỉ lối, đưa đường, dẫn đường, chỉ hướng, hướng dẫn; ~ кого́-л. на след dẫn ai đến dấu vết; 2. (*В* на *В*) *перен.* (*вызывать что-л.*) gợi (gây) ra, gợi ý, làm cho, khêu gợi; ~ кого́-л. на размышле́ния о чём-л. gợi ý cho ai nghĩ về vấn đề gì, gợi (làm, gây) cho ai suy nghĩ về điều gì; ~ кого́-л. на мысль gợi ý cho ai, đưa ai đến ý nghĩ; 3. (*В*) *перен.* (*внушать, вызывать*) gợi, gây; ~ страх на кого́-л. gây sự sợ hãi cho ai; ~ тоску́ gợi buồn, gợi sầu; 4. (*В*) (*оружие, приборы*) chĩa, hướng, ngắm, nhắm, chiếu; ~ бино́кль chiếu ống nhòm; 5. (*В*) (*строить*) bắc, lao; ~ мост че́рез ре́ку bắc (lao) cầu qua sông; 6. (*В*) (*покрывать, красить*) sơn, vẽ, bôi; ~ гля́нец, лоск на что́-л. đánh bóng cái gì; ✧ ~ спра́вки thăm dò về vấn đề gì; ~ поря́док lập lại trật tự, chấn chỉnh lại; ~ красоту́ làm đẹp, làm tốt, trang điểm, đánh phấn bôi son; навести́ тень на я́сный день (*или* на плете́нь) làm rối một điều vốn rất giản đơn

наво́дк||а *ж.* 1. (*моста*) (sự) bắc cầu, lao cầu; 2. *воен.* (sự) ngắm, ngắm bắn; стреля́ть прямо́й ~ой bắn thẳng (trực diện, trực tiếp); 3. *разг.* (*указание на объект кражи, грабежи*) (sự) chỉ điểm (*cho bọn trộm cướp*); 4. *разг.* (*указание на возможность поимки преступника*) (sự) chỉ báo, chỉ điểm (*cho nhà chức trách*)

наводне́ние *с.* (trận, nạn) lụt, thuỷ tai, lũ lụt

наводни́ть *сов. см.* наводня́ть

наводня́ть, наводни́ть (*В Т*) làm tràn ngập (tràn đầy, đầy dẫy); наводни́ть ры́нок това́рами đưa nhiều hàng hoá làm tràn ngập thị trường

наво́дчик *м.* 1. *воен.* pháo binh ngắm đại bác, đội viên ngắm súng; 2. *разг.* (*вор*) (tên) chỉ điểm (*cho bọn trộm cướp*)

наводя́щий *прил.*: ~ вопро́с câu hỏi gợi ý (mớm, mớm cung)

наво́з *м.* phân, phân chuồng

наво́зить *несов.* (*В*) bón phân, bón

навози́ть *сов.* (*В, Р*) chở nhiều, chở... đến nhiều; ~ дров на́ зиму chở nhiều củi để dùng trong mùa đông; ~ се́на chở nhiều cỏ khô

навози́ться *сов. разг.* bận rộn (bận bịu) túi bụi

наво́зн||ый *прил.* (thuộc về) phân, phân chuồng; ~ая ку́ча đống phân; ~ жук *зоол.* bọ hung (*Geotrupes stercorarius*)

наво́й *м. текст.* trục quấn, trục cuốn chỉ (*ở máy dệt*)

на́волочка *ж.* áo gối

навоня́ть *сов.* (*Т*) *разг.* bốc mùi thối, hôi thối, thối hoắc

наворо́чивать, наворороти́ть (*В*) *разг.* chất đống, đổ đống

наворова́ть *сов.* (*В, Р*) ăn trộm, lấy trộm, đánh cắp (*nhiều*)

наворож||и́ть *сов. разг.* 1. (*нагадать*) tiên đoán, đoán; 2. (*наколдовать*) làm phù phép; ✧ ему́ ба́бушка ~и́ла *ирон.* chắc là nó có một quỷ thuật gì đây

наворороти́ть *сов. см.* наворо́чивать

наворо́ты *мн.* (*ед.* наворо́т *м.*) *разг.* (những) vật trang trí rườm rà

наворча́ть *сов. разг.* (на *В*) ca cẩm, cằn nhằn, càu nhàu, mắng mỏ

наворча́ться *сов. разг.* tha hồ ca cẩm (cằn nhằn, càu nhàu, mắng mỏ)

навостри́ть *сов. разг.*: ~ у́ши vểnh (giỏng, chửng) tai lắng nghe, căng tai

mà nghe; ~ лы́жи (chuẩn bị, sửa soạn) chạy trốn, cuốn gói, đánh bài chuồn, tẩu thoát, đào tẩu, phắn, lủi, lẩn

навостри́ться *сов. разг.* khéo tay (thuần tay, thành thạo, giỏi) hơn; ~ стреля́ть bắn giỏi hơn, trở thành người bắn giỏi hơn

навра́ть *сов. разг.* (*солгать*) nói dối, nói láo; (*наговорить чепухи*) nói nhảm (bậy, nhăng, ba lăng nhăng); 2. (в *П*) (*сделать ошибку*) (làm) sai, nhầm, lỗi; ~ в вычисле́ниях tính sai, tính nhầm; 3. (на *В*) (*наклеветать*) nói oan, nói điêu, vu khống, vu oan

навреди́ть *сов.* (*Д*) *разг.* gây nhiều tai hại, làm hại, tác hại

навря́д ли *частица разг.* chắc gì, vị tất, chắc đâu, chưa chắc, chưa hẳn là; ~ он сего́дня придёт chắc gì (vị tất, chưa chắc, chắc đâu, chưa hẳn là) hôm nay anh ta sẽ đến

навсегда́ *нареч.* mãi mãi, suốt đời, vĩnh viễn, đời đời kiếp kiếp, hẳn; уе́хать ~ ra đi mãi mãi, đi không bao giờ trở lại, đi hẳn; раз и ~ dứt khoát, nhất định; запо́мните раз и ~ dứt khoát hãy (nhất định phải) nhớ lấy

навстре́чу *нареч.* đến gặp, đến đón, đón gặp; идти́ ~ кому́-л. а) đi gặp (đi giáp mặt) ai; б) *перен.* đáp ứng nguyện vọng (thông cảm giúp đỡ) ai; идти́ ~ опа́сности đón lấy nguy hiểm, đương đầu với gian nguy; идти́ ~ чьи́м-л. пожела́ниям đáp ứng (thỏa mãn) nguyện vọng ai, giúp ai đạt được nguyện vọng

навы́ворот *нареч. разг.* 1. (*наизнанку*) lộn trái lại; 2. (*наоборот*) lộn ngược, lộn tùng phèo; как то́лько она́ прие́хала, всё пошло́ ~ bà ta vừa đến là mọi sự lộn tùng phèo lên cả

на́вык *м.* (*умение*) kỹ năng, kỹ xảo; (*опыт*) kinh nghiệm; (*привычка*) tập quán, thói quen; трудовы́е ~и, ~и к труду́ kỹ năng lao động; приобрета́ть но́вые ~и học thêm được kỹ năng mới; у него́ большо́й ~ в чём-л. anh ta có nhiều kinh nghiệm trong việc gì

навы́кат, ~е *нареч.*: глаза́ ~ (cặp) mắt lồi, mắt ốc nhồi, mắt thô lố, mắt long nhãn

навы́лет *нареч.* xuyên qua, thủng; ра́нен в грудь ~ bị thương thủng ngực

навы́нос *нареч. разг.* để uống ngoài cửa hiệu, để mang đi uống chỗ khác

навы́пуск *нареч.* (*о рубахе*) áo bỏ ngoài quần; (*о брюках*) (ống) quần bỏ ngoài ủng

навы́рез *нареч.*: покупа́ть арбу́з ~ mua dưa hấu được bổ ra thử

навы́тяжку *нареч.*: стоя́ть ~ đứng nghiêm, đứng thẳng

навью́чивать, навью́чить (*В Т*) đóng thồ

навью́чить *сов. см.* навью́чивать

навяза́ть I *сов. см.* навя́зывать

навяза́ть II, навя́знуть bám, dính, mắc, bết; гли́на навя́зла на колёсах đất sét dính (bám) đầy bánh xe; ✧ э́то у всех навя́зло в зуба́х điều đó làm mọi người chán ngấy (làm ai cũng chán đến mang tai)

навяза́ться *сов. см.* навя́зываться

навя́знуть *сов. см.* навяза́ть II

навя́зчиво *нареч.* (một cách) quấy rầy, quấy nhiễu, ám ảnh

навя́зчивость *ж.* (sự, tính chất) quấy rầy, quấy nhiễu, ám ảnh

навя́зчив||ый *прил.* 1. hay quấy rầy (quấy nhiễu, làm phiền, ám); ~ челове́к người hay quấy nhiễu (hay quấy rầy, hay ám); 2. *перен.* luôn luôn ám ảnh, ám ảnh mãi; ~ моти́в âm điệu ám ảnh mãi trong óc; ~ая иде́я ý nghĩ luôn luôn ám ảnh trong trí

навя́зывать, навяза́ть 1. (*В* на *В*) (*привязывать*) buộc, thắt; навяза́ть ле́ску на у́дочку buộc chỉ vào cần câu; 2. (*В, Р*) (*перчаток, чулок и т. п.*) đan (*nhiều*); 3. (*В, Д*) *перен.* (*заставлять принять*) gán, ép, buộc, áp đặt, gán ép, ép buộc, ép (bắt)... nhận, gán cho, bắt buộc; ~ свои́ взгля́ды кому́-л. áp đặt (gán ép) những quan điểm của mình cho ai, ép (bắt) ai nhận những quan điểm của mình; ему́ навяза́ли э́ту рабо́ту người ta bắt buộc (ép buộc, buộc, ép) nó làm việc này; ~ бой проти́внику buộc kẻ thù phải giao chiến

навя́зываться, навяза́ться *разг.* xin cho được, kỳ kèo xin, xin xỏ mãi, nằng nặc đòi; ~ в го́сти cố xin (xin xỏ mãi) để được mời đến nhà

нагада́ть *сов. разг.* đoán trước, tiên đoán

нага́дить *сов. см.* га́дить

нага́йка *ж.* roi da

нага́н *м.* súng lục, súng sáu

нага́р *м.* hoa đèn; (*на свече*) tàn nến; порохово́й ~ xác thuốc súng; снима́ть ~ на свечи́ gẩy tàn nến

нагиба́ть, нагну́ть (*В*) uốn, uốn cong, bị cong, bẻ... xuống

нагиба́ться, нагну́ться cúi (cong, nghiêng, trĩu) xuống, cong lưng

нагишо́м *нареч. разг.* trần truồng, loã lồ, lõa thể

нагла́дить *сов. см.* нагла́живать

нагла́живать, нагла́дить (*В*) là (ủi) nhiều

нагла́зник *м.* (*для лошадей*) lá da che mắt (*ngựa*)

нагла́зный *прил.*: ~ щито́к lưỡi trai, vành mũ, tấm che mắt

нагле́ть, обнагле́ть trở nên láo xược (trắng trợn, xấc láo, càn rỡ, ngang ngược, táo tợn); ăn nói bố léu bố láo (*разг.*)

наглец́ *м.* kẻ láo xược (xấc láo, càn rỡ, ngang ngược); thằng bố láo (*разг.*)

на́гло *нареч.* (một cách) láo xược, trắng trợn, xấc láo, càn rỡ, ngang ngược

на́глость *ж.* (tính, sự) láo xược, trắng trợn, xấc láo, càn rỡ, ngang ngược, tai ngược, táo tợn, bố láo; кака́я ~! láo xược (trắng trợn, ngang ngược, tai ngược, bố láo) đến thế!; име́ть ~ сказа́ть... láo xược (trắng trợn, ngang ngược, bố láo) đến mức nói rằng...

наглота́ться *сов.* (*Р*) nuốt phải, nuốt (nốc, bị uống) nhiều; ~ пы́ли hít phải nhiều bụi

на́глухо *нареч.* 1. kín mít, kín như bưng; ~ заби́ть дверь đóng cửa kín mít; 2. ~ застегну́ться cài hết các cúc (khuy) áo lại

на́гл||ый *прил.* láo xược, trắng trợn, xấc láo, càn rỡ, ngang ngược, tai ngược, táo tợn, xấc xược, trâng tráo; bố láo, bố léu bố láo (*разг.*); ~ая ложь điều dối trá trắng trợn (láo xược)

нагляд||е́ться *сов.* 1. ngắm nghía thoả thuê, ngắm mãi (lâu); я не могу́ ~ на него́ tôi ngắm nghía anh ấy mãi mà không chán mắt (mà không thoả); ну, ~е́лся? cậu ngắm đã thoả chưa, hả?; 2. (*увидеть много*) thấy nhiều, gặp nhiều; ну и ~е́лся я у́жасов chà, tôi đã từng thấy bao nhiêu điều khủng khiếp

нагля́дно *нареч.* (một cách) hiển nhiên, rõ ràng, rành rành, cụ thể

нагля́дн||ый *прил.* 1. (*основанный на показе*) trực quan; ~ое обуче́ние (việc) dạy học theo phương pháp trực quan; ~ые пособия giáo cụ trực quan; ~ уро́к bài học trực quan; 2. (*убедительный*) hiển nhiên, rõ ràng, rành rành, cụ thể, có sức thuyết phục; ~ приме́р ví dụ rõ ràng (cụ thể, có sức thuyết phục); ~ое доказа́тельство chứng cớ rành rành (hiển nhiên)

нагна́ть *сов. см.* нагоня́ть

нагнести́ *сов. см.* нагнета́ть

нагнета́ние *с.* (sự) bơm, bơm vào, tăng áp; ✧ ~ напряжённости, ~ обстано́вки làm tình hình thêm căng thẳng

нагнета́тельный *прил.* (để) bơm, tăng áp; ~ наcóс máy bơm, bơm tăng áp

нагнета́ть, нагнести́ (*B*) bơm, bơm vào, tăng áp, ép, nén; ~ давле́ние tăng áp; ✧ ~ напряжённость, обстано́вку làm tình hình thêm căng thẳng, làm căng thêm tình hình

нагнета́ться *несов.* (được) bơm vào; tăng áp

нагное́ние *с.* (sự) mưng mủ, làm mủ, lên mủ

нагнои́ться *сов.* mưng (làm, lên) mủ

нагну́ть(ся) *сов. см.* нагиба́ть(ся)

наговáривать, наговори́ть 1. (на *B*) *разг.* nói oan, nói không, nói điêu, nói xấu, đổ (tố) điêu, đổ (vu) oan, vu khống, vu cáo; ~ на кого́-л., что он взял... nói oan cho (đổ điêu cho, tố điêu cho, vu oan, vu khống) ai rằng anh ta đã lấy...; 2. (*для звукозаписи*) ghi âm; ~ пласти́нку ghi âm vào đĩa

наговóр *м. разг.* (lời, điều) nói oan, nói điêu, nói xấu, đổ điêu, đổ oan, tố điêu, vu oan, vu cáo, vu khống

наговори́ть *сов.* 1. *см.* наговáривать; 2. (*B, P*) (*сказать много чего-л.*) nói nhiều; ~ глу́постей nói nhiều điều nhảm nhí (ngu xuẩn); ~ де́рзостей nói nhiều điều lỗ mãng (hỗn láo)

наговор||и́ться *сов.* nói chán chê (thoả thuê, chán mồm); они́ никак не ~я́тся họ nói mãi mà không biết chán (không chán mồm)

наг||о́й *прил.* 1. khoả thân, trần truồng, loã thể, loã lồ, trần truồng, tô hô; 2. *перен.* (*без растительности*) trọc, trụi, trơ trụi, trần trụi; ~ холм đồi trọc; ~и́е дере́вья cây cối trụi lá (trơ trụi)

наголе́нный *прил.*: ~ щито́к tấm che (bọc) ống chân

на́голо *нареч.* 1. trần; с ша́шками наголо́ với gươm trần (tuốt trần); 2. (*о стрижке*) trọc, trọc lốc; остри́чься ~ cạo trọc, cạo trọc lốc

на́голову *нареч.*: разби́ть ~ đánh cho tan tành (cho tơi bời, cho không còn một mảnh giáp)

наголода́ться *сов. разг.* nhịn đói lâu, đói meo, đói quá

нагóльный *прил.*: ~ тулу́п áo khoác lông cừu (*không lót vải*)

нагоня́й *м. разг.* (sự) chửi mắng, chửi rủa, đánh mắng; дать кому́-л. ~ chửi mắng ai; я получи́л хоро́ший ~ tôi bị chửi mắng (chửi rủa) một trận nên thân

нагоня́ть, нагна́ть 1. (*B*) (*догонять*) đuổi kịp; 2. (*B*) (*навёрстывать*) bù lại, gỡ lại; нагна́ть упу́щенное вре́мя bù lại (gỡ lại) thời gian đã mất; 3. (*B, P*) (*собирать*) dồn... lại, dồn (lùa)... đến; ветер нагна́л ту́чи gió dồn mây đen lại; 4. (*B, P* на *B*) *перен. разг.* (*вызывать, внушать*) khêu, gây (gợi) ra, làm cho; ~ сон на кого́-л. làm cho ai buồn ngủ; ~ на кого́-л. стра́ху làm ai khiếp đảm; ~ тоску́ gợi sầu, gợi buồn, khêu mối sầu; ✧ нагна́ть цену́ đẩy (tăng) giá lên quá cao

на-гора́ *нареч. горн.*: вы́дать у́голь ~ vận xuất than lên mặt đất; у́голь поднима́ется из ша́хты ~ than chuyển từ hầm lò lên mặt đất

нагора́живать, нагороди́ть (*B*) 1. (*строить*) che, chắn, dựng, làm; ~ забор dựng hàng rào (bờ giậu); 2. (*нагромождать*) chất (vứt) đống; 3. *перен.*: ~ вздо́ра, чепухи́ nói biết bao điều bậy bạ (vô nghĩa, vô lý, vớ vẩn)

нагора́ть, нагоре́ть 1. (*о свече*) phủ hoa đèn (tàn nến); 2. *безл.* (*расходоваться — об электричестве и т. п.*) tiêu phí, tốn nhiều, đốt nhiều; 3. *безл. разг.* (*доставаться за что-л.*) bị chỉnh (mắng, quở, quở phạt); нагори́т тебе́ за э́то мày sẽ bị mắng (bị quở phạt) vì việc đó, làm việc đó thì mày sẽ bị mắng bỏ xừ đấy

нагоре́ть *сов. см.* нагора́ть

нагóрн||ый *прил.* 1. (*гористый*) ở vùng đồi núi; ~ая страна́ xứ đồi núi; 2. (*расположенный на горах*) cao, ở trên cao; ~ бе́рег bờ cao

нагороди́ть *сов. см.* нагора́живать

нагóрье *с. геогр.* sơn nguyên, cao nguyên

нагот||о́ *ж.* (sự) khoả thân, trần truồng, loã thể, loã lồ; ✧ во всей (всей свое́й) ~é công nhiên, không che đậy gì cả, dưới dạng thật

нагото́ве *нареч.* sẵn sàng, sẵn; быть ~ sẵn sàng, chuẩn bị sẵn sàng; держа́ть ~ giữ thế sẵn sàng, giữ (chuẩn bị) sẵn

нагото́ви||ть *сов.* (*B, P*) 1. (*запасти*) dự trữ nhiều; ~ проду́ктов dự trữ nhiều thực phẩm; 2. (*настряпать*) nấu nướng nhiều; смотри́те, ско́лько я ~ла! các bác xem kìa, tôi nấu nướng nhiều biết bao!

нагото́ви||ться *сов.* (*P*) (*обычно с отрицанием* «не»): на э́того ребёнка не ~шься о́буви thằng bé xài giày chóng hỏng mua không xuể; на него́ не ~шься де́нег với nó thì không bao giờ có đủ tiền được

награ́бить *сов.* (*B, P*) cướp bóc, vơ vét (*nhiều*)

награ́д||а *ж.* tặng thưởng, phần thưởng; (*знак отличия*) huân chương, huy chương; в ~у за что́-л. (để) tặng thưởng vì việc gì; де́нежная ~ tiền thưởng; удосто́енный ~ы được tặng thưởng

награди́ть *сов. см.* награжда́ть

наградно́й *прил.* (để) tặng thưởng, khen thưởng, tưởng thưởng, thưởng

награжда́ть, награди́ть (*B T*) 1. tặng thưởng, khen thưởng, tưởng thưởng, ban thưởng, thưởng; ~ кого́-л. о́рденом tặng thưởng (tưởng thưởng) ai huân chương, tặng thưởng (tưởng thưởng) huân chương cho ai; 2. *перен.* (*наделять*) phú (ban) cho; приро́да награди́ла его́ необыкнове́нной си́лой трои (thiên nhiên) đã phú cho anh ta một sức mạnh phi thường

награжде́ние *с.* (sự, lễ) tặng thưởng, khen thưởng, tưởng thưởng, trao giải; ~ победи́телей *спорт.* lễ trao giải cho những người thắng

награждённый *м.* người được tặng thưởng (khen thưởng, tưởng thưởng)

нагре́в *м. тех.* (sự) đun, đốt, nung

нагрева́ние *с.* (sự) đun nóng, hâm nóng, đốt nóng, nung nóng, sưởi ấm

нагрева́тель *м.* máy đun nóng (đốt nóng), lò sưởi; электри́ческий ~ lò sưởi điện

нагрева́тельн||ый *прил.* (để) đun nóng, hâm nóng, đốt nóng, nung nóng, sưởi ấm; ~ые прибо́ры dụng cụ đun nóng (sưởi ấm)

нагрева́ть, нагре́ть (*B*) đun (hâm, đốt, nung) nóng, sưởi ấm; со́лнце нагре́ло песо́к мặt trời sưởi ấm cát, nắng nung nóng cát; ✧ нагре́ть ру́ки phất to, vớ bở, vớ bẫm, làm giàu to

нагрева́ться, нагре́ться nóng (ấm) lên, trở nên nóng (ấm)

нагре́ть(ся) *сов. см.* нагрева́ть(ся)

нагреши́ть *сов. разг.* phạm nhiều tội

нагримирова́ть(ся) *сов. см.* гримирова́ть(ся)

нагромажда́ть, нагромозди́ть (*B, P*) chất (xếp, đổ) đống, chồng chất

нагроможде́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) chất đống, xếp đống, đổ đống, chồng chất; 2. (*груда*) đống

нагромозди́ть *сов. см.* нагромождáть
нагруби́ть *сов. см.* грубúть
нагру́дник *м.* yếm; (*детский*) yếm dãi; (*в латах*) khải giáp, giáp che ngực; (*пробковый*) áo phao, yếm phao
нагру́дный *прил.* (ở) trên ngực; ~ значóк huy hiệu; ~ карман túi trên, túi ngực
нагружáть, нагрузúть (*В Т*) 1. chất (xếp)... lên, chất đầy, xếp tải; 2. *перен. разг.* (*работой*) giao nhiều (ấn nhiều, dồn) việc
нагружáться, нагрузúться 1. gánh (mang, gánh vác, đảm nhiệm) nhiều, chất đầy; 2. *разг.* (*напиваться пьяным*) say khướt, say mèm, say bí tỉ
нагрузúть *сов. см.* нагружáть *и* грузúть 1
нагру́зка *ж.* 1. (*действие*) (sự) xếp tải, chất hàng, xếp hàng lên; 2. (*груз*) tải, trọng tải; 3. (*степень занятости*) công việc, công tác, (sự, mức) gánh vác, đảm nhiệm; педагогúческая ~ số giờ giảng dạy; у меня́ большáя ~ tôi có nhiều công việc lắm; 4. *тех.* tải trọng, tải lượng, phụ tải, tải
нагрязни́ть *сов.* làm (vấy, lấm) bẩn
нагря́н||уть *сов.* (к *Д*) ập tới, đến đột ngột, tới bất ngờ, bất thình lình xuất hiện; ~ула бедá tai hoạ ập tới, tai ương giáng xuống
нагу́л *м.* (*у скота*) (sự, độ) vỗ béo
нагу́ливать, нагуля́ть 1. (*В, Р*) (*прибавлять в весе*) lên cân, béo (đầy, đầy đà) ra, phát phì; нагуля́ть брюшкó béo phệ ra; нагуля́ть жúру vỗ béo; 2. *разг.* (*гуляя, приобрести*) đi chơi (đi dạo) nhiều nên...; нагуля́ть аппети́т đi chơi (đi dạo) nhiều nên ăn ngon miệng
нагуля́ть *сов. см.* нагу́ливать
нагуля́ться *сов.* đi chơi chán chê (tha hồ, nhiều)
над, нáдо *предлог* 1. (ở) trên; лáмпа висúт ~ столóм ngọn đèn treo trên bàn; ~ гóродом пролетéл самолёт phi cơ bay trên thành phố; возвышáться ~ чéм-л. nổi cao lên trên cái gì; ~ ýровнем мóря trên (so với) mực biển; 2. (*после слов со знач. «властвовать», «господствовать»*) đối với; вы имéете ~ ним большýю власть anh có quyền lực lớn đối với nó; 3. (*после слов со знач. «работать», «заниматься»*) về; *часто не переводится*; рабóтать ~ какóй-л. проблéмой nghiên cứu vấn đề (về vấn đề) gì; рабóтать ~ проéктом làm (nghiên cứu, soạn, thảo) dự án; рабóтать ~ диссертáцией viết luận án, làm luận văn; заснýть ~ книгóй a) ngủ thiếp trên sách; б) *перен.* đọc một cuốn sách rất chán
надава́ть *сов. разг.* cho (giao) nhiều; ~ поручéний giao nhiều việc; ~ шлепкóв cho nhiều cái bớp, bớp cho nhiều cái
надави́ть *сов. см.* надáвливать
надáвливать, надави́ть 1. (*В,* на *В*) (*нажимать*) đè, nén, ấn, bấm; 2. (*В, Р*) (*выжимать*) ép, vắt
надари́ть *сов. разг.* biếu (tặng) nhiều
надба́вить *сов. см.* надбавля́ть
надба́вка *ж.* 1. (*действие*) (sự) tăng thêm; 2. (*сумма*) (khoản) tăng thêm; (*к зарплате*) (khoản) phụ cấp
надбавля́ть, надба́вить (*В, Р*) tăng, tăng thêm
надвига́ть, надви́нуть: надви́нуть шля́пу на глазá kéo sụp mũ xuống tận mắt
надвиг||а́ться, надви́нуться kéo (tiến) đến; (*приближаться вплотную*) tiến sát đến; *перен.* (*наступать*) đến gần; тýчи надви́нулись mây đen kéo đến; ночь ~алась đêm đã đến gần
надви́нуть(ся) *сов. см.* надвига́ть(ся)
надво́дник *м.* thuỷ thủ phục vụ tàu mặt nước
надво́дн||ый *прил.* trên mặt nước, nổi; ~ая часть корабля́ phần nổi của tàu thuỷ; ~ флот hạm đội nổi
на́двое *нареч.* (ra làm) đôi, hai; расколóть ~ chẻ đôi; ✧ э́то ещё бáбушка ~ сказáла *погов.* điều đó thì chưa chắc (thì đã chắc đâu)
надвя́зать *сов. см.* надвя́зывать
надвя́зывать, надвязáть (*В*) 1. (*чулки и т. п.*) đa (chắp) thêm; 2. (*верёвку и т. п.*) buộc thêm, nối... dài ra
надгортáнник *м. анат.* nắp thanh quản
надгортáнный *прил.*: ~ хрящ (sụn) nắp thanh quản
надгрóбие *с.* 1. (*памятник*) tượng (đài kỷ niệm) ở mộ; 2. *уст.* (*эпитафия*) văn bia, bi ký
надгрóбн||ый *прил.* trên mộ; ~ая нáдпись văn bia, bi văn; ~ая плитá mộ chí, mộ bi, bia ở mộ; ~ пáмятник tượng (đài kỷ niệm) ở mộ; ~ое слóво điếu văn, lời điếu, lời ai điếu
надгрызáть, надгрызть (*В*) gặm, cắn (*một chút*)
надгрызть *сов. см.* надгрызáть
наддава́ть, наддáть 1. *разг.* thêm, cho thêm; 2. (*увеличивать*) tăng thêm
надева́ть, надéть (*В*) mặc, đội, mang, đeo; ~ботúнки đi (mang, xỏ) giày; ~ очкú đeo (mang) kính; ~ кольцó на пáлец đeo nhẫn; ~ значóк đeo huy hiệu; ~ шля́пу đội mũ
наде́жд||а *ж.* (sự, lòng, niềm) hy vọng, hoài bão, kỳ vọng, hoài vọng; в ~е на что́-л. hy vọng (kỳ vọng, hoài vọng) vào cái gì, với ước vọng rằng...; питáть ~у nuôi hy vọng, ấp ủ hoài bão, ôm ấp niềm kỳ vọng; потеря́ть вся́кую ~у tuyệt vọng, mất hết hy vọng; ✧ подава́ть большúе ~ы có nhiều triển vọng (hứa hẹn, hy vọng)
надёжность *ж.* (sự, tính chất, độ) đáng tin cậy, khả tín, tin cậy; vững chắc, bền vững; chắc chắn (*ср.* надёжный)
надёжн||ый *прил.* 1. (*внушающий доверие*) đáng tin cậy, khả tín, tin cậy; ~ друг người bạn đáng tin cậy (khả tín), bạn tâm phúc; 2. (*крепкий, прочный*) vững chắc, bền vững, chắc chắn; ~ фундáмент nền móng vững chắc; 3. (*верный*) có hiệu quả, chắc chắn; ~ое срéдство phương sách có hiệu quả
наде́л *м. уст.* suất ruộng, phần ruộng quân cấp (được chia)
наде́л||ать *сов.* (*В, Р*) 1. làm nhiều; ~ игру́шек làm nhiều đồ chơi; 2. (*доставить, причинить*) phạm (mắc, gây ra) nhiều; ~ ошúбок mắc nhiều lỗi, phạm nhiều sai lầm; ~ мнóго шýма làm ồn nhiều, làm huyên náo; ~ кому́-л. хлопóт gây (gây ra) nhiều phiền phức cho ai; что ты ~ал! sao mày làm bậy thế!; ~ глупостей làm nhiều điều ngu ngốc, làm bậy, làm xằng
наделе́ние *с.* (sự) phân chia, chia phần, chia
наделúть *сов. см.* наделя́ть
наделя́ть, наделúть (*В, Т*) phân chia, chia phần, chia; (*дарить*) cho, biếu, tặng; *перен.* phú (ban) cho; ~ землёй chia ruộng đất, quân cấp điền thổ, quân điền; природа щéдро наделúла егó талáнтами trời phú (ban) cho ông ta nhiều tài
надёргать *сов.* (*В, Р*) 1. nhổ, giật, lôi, bóc; 2. *перен. разг.* vớ bậy, lôi bừa, tuỳ tiện nhặt nhạnh; ~ цитáт vớ bậy (lôi bừa, tuỳ tiện nhặt ra) những câu trích dẫn
надерзúть *сов. разг.* nói nhiều điều hỗn láo
надёрнуть *сов. разг.* (*В*) mặc (khoác, trùm, xỏ) vội
надéть *сов. см.* надевáть

наде́||яться *несов.* 1. (на *В*, + *инф.*) (*рассчитывать на что-л.*) hy vọng, hoài vọng, kỳ vọng, ước vọng, mong mỏi, trông chờ, mong; ~ на лу́чшее hy vọng (kỳ vọng, ước vọng, mong mỏi, mong) được cái tốt hơn; я не ~ялся тебя́ уви́деть tớ đã không hy vọng được gặp cậu; 2. (на *В*) (*полагаться*) trông cậy, trông mong, trông chờ, hy vọng, trông, cậy; не ~ на кого́-л. không trông mong (trông cậy, trông chờ, hy vọng) vào ai

надзвёздный *прил. поэт.*: ~ мир thiên không; ~ свод vòm trời, thanh không, thinh không

надзе́мн||ый *прил.* trên mặt đất; (*над поверхностью земли*) (ở) bên trên mặt đất, trên không; ~ая желе́зная доро́га đường sắt trên không, đường ray treo

надзира́тель *м.* người theo dõi, giám sát viên, giám thị, cai; тюре́мный ~ cai tù, cai ngục, người coi ngục (coi tù), quản giáo

надзира́ть *несов.* (за *Т*) giám thị, giám sát, theo dõi, kiểm tra, kiểm soát; ~ за рабо́тами theo dõi (giám sát) công việc

надзо́р *м.* 1. (sự) giám thị, giám sát, theo dõi, kiểm tra, kiểm soát, kiểm sát; быть под ~ом bị giám sát (quản thúc, quản chế); установи́ть ~ за ке́м-л. bố trí theo dõi ai, đặt sự kiểm soát đối với ai; 2. (*орган контроля*): санита́рный ~ (cơ quan) kiểm tra vệ sinh; прокуро́рский ~ ban giám sát của viện công tố (viện kiểm sát)

надиви́ться *сов. разг.*: не могу́ ~ tôi ngắm mãi không rời mắt được, tôi phục lăn

нади́р *м. астр.* điểm thiên đế

надкла́ссов||ый *прил.* siêu giai cấp; ~ая идеоло́гия tư tưởng siêu giai cấp

надко́жица *ж. анат., бот.* biểu bì

надколо́ть *сов.* (*ножом и т. п.*) đâm nhẹ, đâm xước

надко́стниц||а *ж. анат.* màng xương, cốt mạc; воспале́ние ~ы viêm màng xương (cốt mạc)

надкуси́ть *сов. см.* надку́сывать

надку́сывать, надкуси́ть (*В*) cắn (*một chút*), cắn ở trên; ~ я́блоко cắn quả táo

надла́мывать, надломи́ть (*В*) 1. làm... chớm gãy (nứt gãy), làm nứt; (*о кости*) làm gãy; 2. *перен.* làm yếu sức (mất sức, sút kém tinh thần, mất tinh thần)

надла́мываться, надломи́ться 1. (bị) chớm gãy, nứt gãy, nứt; (*о кости*) (bị) gãy; 2. *перен.* yếu sức, mất sức, sút kém tinh thần, mất tinh thần, tâm thần bất định

надлеж||а́ть *безл.* phải, cần, cần phải, nên; рабо́ту ~и́т сдать в двухнеде́льный срок trong hai tuần phải nộp việc đã làm xong, trong thời hạn hai tuần lễ phải nộp công việc làm xong

надлежа́щ||ий *прил.* cần thiết, thích đáng, thoả đáng; ~ие ме́ры những biện pháp thích đáng (cần thiết); в ~ем поря́дке một cách thích đáng (thoả đáng); в ~ срок trong thời hạn cần thiết; ~им о́бразом một cách thích đáng (thoả đáng)

надло́м *м.* 1. (sự, chỗ) chớm gãy, nứt; (*кости*) (sự, chỗ) gãy; 2. *перен.*: душе́вный ~ (tình trạng) tâm thần bất định, suy sút tinh thần, khủng hoảng tinh thần; 3. *перен.*: с ~ом в го́лосе giọng nói xúc động run rụn

надломи́ть(ся) *сов. см.* надла́мывать(ся)

надло́мленный *прил.* 1. bị gãy; 2. suy yếu, suy nhược, sút kém tinh thần, tâm thần bất định

надме́нно *нареч.* (một cách) kiêu căng, kiêu ngạo, kiêu kỳ, ngạo mạn, vênh váo

надме́нность *ж.* (tính) kiêu căng, kiêu ngạo, kiêu kỳ, ngạo mạn, vênh váo, kênh kiệu

надме́нный *прил.* kiêu căng, kiêu ngạo, kiêu kỳ, ngạo mạn, vênh váo, kênh kiệu, hợm hĩnh, phách lối

на́до I *в знач. сказ. безл.* 1. (*следует*) cần, phải, cần phải, nên; ~ учи́ться phải (cần phải) học; ~ слу́шаться phải (cần phải, nên) vâng lời; ~ бы́ло đáng lẽ, đáng lý, lẽ ra; ~ бы́ло всё стро́ить за́ново đáng lẽ (đáng lý, lẽ ra) phải xây dựng lại tất cả từ đầu; мне ~ tôi phải, tôi cần phải; не ~! không nên!, không cần!; 2. (*о потребности*) cần; мне ~ tôi cần; что вам ~? anh cần gì?; ✧ так ему́ и ~! thật đáng đời (đáng kiếp) nó!; о́чень мне ~! *ирон.* tớ đếch cần!, tớ thèm vào!, tao cần quái (cần cóc) gì!; ~ ду́мать, полага́ть а) có lẽ là, chắc là; б) (*как ответ*) có lẽ thế, chắc là thế; ~ же! thế à!, thế cơ à!; что ~ rất tốt, tuyệt vời

на́до II *предлог см.* над

на́добно *в знач. сказ. безл. уст. см.* на́до I

на́добност||ь *ж.* (sự) cần thiết; в слу́чае ~и lúc (trong trường hợp) cần thiết; по ме́ре ~и khi (trong mức độ) cần thiết; нет никако́й ~и предупрежда́ть его́ không cần thiết gì (hoàn toàn không cần) phải báo trước cho nó

на́добный *прил. уст.* cần thiết

надоед||а́ть, надое́сть 1. (*Д*) làm... chán ngấy (phát ngấy, phát chán, chán ngán, ngấy, chán, ngán); ~ кому́-л. про́сьбами làm ai chán ngấy (phát ngấy, phát chán) vì những yêu cầu; он всем ужа́сно надое́л nó làm mọi người ngấy đến mang tai (chán mớ đời, chán ngấy); 2. *безл.* ngán, chán, ngấy, phát chán, phát ngấy, chán ngấy; ~а́ет безде́льничать ăn không ngồi rồi mãi đến phát ngấy; мне ~а́ет напомина́ть ему́ нhắc nó mãi tôi đến phát chán; надое́ло игра́ть chơi chán rồi, chán chơi; мне э́то надое́ло tôi ngấy (chán, ngán) cái đó rồi, cái đó làm tôi ngấy (chán, ngán) lắm rồi

надое́дливость *ж.* (sự, tính) làm chán, làm ngấy, chán ngấy, chán phè

надое́дливый *прил.* (làm) chán, ngấy, chán ngấy, chán ngán, chán phè, chán chết, lãng xẹt, lãng nhách; ~ собесе́дник người đối thoại chán ngấy (chán phè, chán chết, lãng xẹt)

надое́сть *сов. см.* надоеда́ть

надои́ть *сов.* (*В*) vắt, vắt được; ~ молока́ vắt sữa

надо́й *м. с.-х.* lượng sữa vắt được, lượng vắt sữa

на́долбы *мн.* (*ед.* на́долба *ж.*) *воен.* cột (cọc) chống tăng

надо́лго *нареч.* trong thời gian lâu, lâu dài, lâu; я уезжа́ю ~ tôi đi trong một thời gian lâu

надо́мник *м.*, **~ца** *ж.* thợ nhận việc làm ở nhà, thợ gia công

надо́мн||ый *прил.*: ~ая рабо́та việc làm ở nhà

надорва́ть *сов. см.* надрыва́ть

надорва́ться *сов.* 1. *см.* надрыва́ться 1; 2. *разг.* (*повредить себе внутренние органы*) quỵ, gãy xương sống, bị hỏng ngũ tạng; 3. (*измучиться нравственно*) bị giày vò, đau khổ, đau xót, sa sút (suy sụp) tinh thần

надоу́м||ить *сов.* (*В*) *разг.* khuyên bảo, chỉ bảo, mách nước, gợi ý, bày, gà; он ~ил меня́ обрати́ться к вам anh ấy bày (gợi ý cho, chỉ bảo cho, mách nước cho) tôi xin ông giúp đỡ

надпи́ливать, надпили́ть (*В*) cưa một chút (không sâu)

надпили́ть *сов. см.* надпи́ливать

надписа́ть *сов. см.* надпи́сывать

надпи́сывать, надписа́ть (*В*) 1. viết (ghi, đề) trên, đề (viết)... lên; ~ тетра́дь đề (viết) tên lên vở; ~ фотогра́фию viết (ghi, đề) trên bức ảnh; ~ конве́рт đề địa chỉ lên phong bì; надписа́ть ве́ксель ký lưng một hối phiếu; 2. (*писать выше написанного ранее*) viết chồng (đè) lên

на́дпись *ж.* dòng chữ đề (ghi); надгро́бная ~ văn bia, bi ký, bi văn; перево́дная, переда́точная ~ (chữ) ký lưng trên hối phiếu

надпо́чечники *мн.* (*ед.* надпо́чечник *м.*) *анат.* tuyến thượng thận

надпо́чечн||ый *прил.*: ~ая железа́ *анат. см.* надпо́чечники

надра́ть *сов.*: ~ у́ши кому́-л. béo (beo, véo, xách) tai ai

надре́з *м.* 1. (*действие*) (sự) rạch, mổ, xẻ, cưa, khía; 2. (*место*) (đường, chỗ, vết) rạch, mổ, xẻ, cưa, khía, khắc

надре́зать *сов. см.* надреза́ть

надреза́ть, надре́зать (*В*) rạch, mổ, xẻ, cưa, khía

надруба́ть, надрубы́ть (*В*) chặt (đẽo, khía, bổ) không sâu (*bằng rìu*)

надруга́тельство *с.* (над *Т*) (sự) lăng nhục, lăng mạ, nhục mạ, xúc phạm

надруга́ться *сов.* (над *Т*) lăng nhục, lăng mạ, nhục mạ, làm nhục, xúc phạm

надры́в *м.* 1. (sự, chỗ) rách; 2. *перен.* (*чрезмерное усилие*) (sự) cố cật lực, rán hết sức, rán đứt hơi; рабо́тать с ~ом làm cật lực (đứt hơi, bở hơi tai); 3. *перен.*: душе́вный ~ (tình trạng) tâm thần bất định, sa sút tinh thần, suy sụp tinh thần, khủng hoảng tinh thần; 4. *перен.*: с ~ом в го́лосе giọng xúc động run run

надрыва́ть, надорва́ть (В) 1. làm (xé) rách (*một chút*); 2. (*повреждать*) làm hại (tổn hại); ~ си́лы, здоро́вье làm tổn hại sức lực, sức khoẻ; ✧ ~ ду́шу, се́рдце кому́-л. làm ai đau lòng (đứt ruột, tan nát tâm can, đoạn trường)

надрыв||а́ться, надорва́ться I (bị) rách (*một chút*); паке́т надорва́лся cái túi đựng bị rách một chút; 2. *тк. несов. перен.* (*стараться изо всех сил*) cố cật lực, rán hết sức; 3. *тк. несов. перен.* (*кричать*) kêu la, gào thét, la hét, hò la; 4. *тк. несов.* (от *Р*) *перен.* (*страдать*) đau đớn, đau khổ, đau xót; ✧ се́рдце, душа́ ~а́ется tim thắt lại, lòng quặn đau, xót xa trong dạ, đứt ruột, đoạn trường; ~ от сме́ха cười vỡ bụng, cười đứt ruột

надры́вно *нареч.* (một cách) não nùng, não nuột, thảm thiết, bi ai

надры́вн||ый *прил.* não nùng, não nuột, thảm thiết, bi ai

надсмо́тр *м.* (sự) giám sát, giám thị, theo dõi, kiểm tra

надсмо́трщик *м.* người giám thị (giám sát), cai

надстра́ивать, надстро́ить (*В*) cơi (xây chồng) thêm; ~ этаж cơi (xây chồng) thêm một tầng

надстро́ить *сов. см.* надстра́ивать

надстро́йка *ж.* 1. (*действие*) (sự) cơi thêm, xây chồng; 2. (*надстроенная часть*) (phần, công trình) cơi thêm, xây chồng, xây bên trên, thượng tầng; 3. *филос.* kiến trúc thượng tầng, thượng tầng kiến trúc

надстро́чный *прил.*: ~ знак dấu chữa bản in; dấu trên dòng

надтре́снутый *прил.* 1. (b) nứt, nẻ, rạn, nứt nẻ, nứt rạn; ~ стака́н cốc nứt, cốc rạn; 2. *перен.* (*дрожащий*) run run; (*дребезжащий*) rè, rè rè; ~ го́лос giọng nói run run

надува́ла *м. и ж. разг.* tên bợm, tên lừa đảo (lừa gạt, lừa bịp)

надува́ние *с.* (sự) thổi phồng, phồng căng

надува́тельский *прил. разг.* (là) đánh lừa, lừa đảo, lường gạt, lừa gạt, lừa bịp, lừa dối

надува́тельство *с. разг.* (sự, thói) đánh lừa, lừa đảo, lường gạt, lừa gạt, lừa bịp, lừa dối

надува́ть, наду́ть (*В*) 1. bơm, thổi phồng, thổi căng, thổi; ~ велосипе́дную ка́меру bơm săm xe đạp; ве́тер наду́л па́рус gió thổi cánh buồm, cánh buồm no gió; 2. *безл.* (*наносить — о ветре*) thổi, thổi... đến; ве́тром наду́ло пы́ли gió thổi bụi đến; 3. *разг.* (*обманывать*) đánh lừa, lừa đảo, lừa phỉnh, lừa gạt, lừa bịp, lừa dối, lừa mị, lường gạt, huyễn hoặc; ✧ наду́ть гу́бы hờn dỗi, bĩu môi, giận cong tớn môi lên, giận quạu mặt lại; наду́ть щёки phồng (phùng) má, phồng (phùng) mang

надува́ться, наду́ться 1. phồng lên, phồng căng, căng lên; (*о парусе*) căng phồng, no gió; (*раздувать щёки*) phồng (phùng) má, phồng (phùng) mang; 2. (*набухать*) sưng (trương, trướng, phình) lên

надувн||о́й *прил.* bơm hơi, nạp khí; ~ая ло́дка xuồng cao su, thuyền phao; ~ая поду́шка gối cao su (bơm hơi); ~ матра́с đệm cao su, nệm bơm hơi

наду́манный *прил.* (có tính chất) bịa đặt, tưởng tượng ra, giả tạo, không thật

наду́мать *сов. разг.* 1. (+ *инф.*) quyết định (*sau khi nghĩ kỹ*); 2. (*придумать*) bịa, bịa đặt, tưởng tượng

наду́тый *прил.* 1. phồng (sưng, trương, trướng, phình) lên; 2. *перен. разг.* (*высокомерный*) dương dương tự đắc, hếnh mũi, lên mặt, kênh kiệu, cong cớn; 3. *перен. разг.* (*обиженный*) quàu quạu, nhăn nhó, cau có, khó đăm đăm, chừ bự

над||у́ть *сов.* 1. *см.* надува́ть; 2. *безл.*: ему́ ~у́ло в у́хо nó đau buốt tai vì cảm lạnh; ✧ ~ гу́бы cong tớn môi, bĩu môi, hờn dỗi, quạu mặt

наду́ться *сов.* 1. *см.* надува́ться; 2. *перен. разг.* (*обидеться*) hờn dỗi, bĩu môi, giận cong tớn môi lên, giận quạu mặt lại, chừ bự mặt; 3. *перен. разг.* (*принять важный вид*) lên mặt, hếnh mũi, cong cớn, nhặng bộ, vênh vang, nhặng xị, nhắng lên, bắng nhắng; ✧ ~ как мышь на крупу́ giận cong tớn môi lên

наду́шенный *прил.* (được) phun nước hoa, rẩy nước hoa, thơm nức nước hoa

наду́шить *сов. см.* души́ть II

наду́шиться *сов. см.* души́ться

надшива́ть, надши́ть (*В*) 1. can (may nối) thêm; 2. (*делать длиннее*) can dài, nối dài... ra

надши́ть *сов. см.* надшива́ть

надыми́ть *сов.* nhả (phun) khói nhiều

надыша́ть *сов.* 1. thở nhiều làm không khí ngột ngạt; 2. *разг.* (на *В*) hà hơi, hà; ~ на стекло́ hà hơi vào mặt kính

надыша́ться *сов.* (*Т*) tha hồ thở, thở thoả thuê; ~ лесны́м во́здухом tha hồ thở không khí rừng núi; ✧ не ~ на кого́-л. nâng niu chiều chuộng ai, nâng ai như nâng trứng; пе́ред сме́ртью не надыша́шься *погов.* đã muộn rồi, muốn làm cũng chả kịp đâu

наеда́ться, нае́сться 1. ăn nhiều; ~ сла́дкого ăn nhiều đồ ngọt; 2. (*есть досыта*) ăn no; я нае́лся tôi ăn no rồi

наедине́ *нареч.* tay đôi, chỉ hai người với nhau, mặt đối mặt

нае́зд *м.* 1. (*приезд, посещение*) (sự, cuộc) ghé thăm, thăm viếng; 2. (*набег*) (sự, trận) đột nhập, đột kích

нае́здами *нареч. см.* нае́здом

нае́здник *м.* 1. kỵ sĩ, kỵ mã, người cưỡi ngựa; прекра́сный ~ kỵ sĩ (người cưỡi ngựa) tuyệt vời; 2. *зоол.* ong cự, ong bụng kiếm (*Ichneumon*)

нае́здница *ж.* nữ kỵ sĩ, người phụ nữ cưỡi ngựa

нае́здничать *несов. уст.* cưỡi ngựa

наéздничество *с.* 1. (sự) cưỡi ngựa; 2. (*в цирке*) (nghề, thuật) biểu diễn ngựa, xiếc ngựa; 3. *перен. уст.* (lối) làm hời hợt, cưỡi ngựa xem hoa

наéздом *нареч.* thỉnh thoảng ghé lại, thỉnh thoảng tạt qua; бывáть ~ thỉnh thoảng ghé lại

наезжáть, наéхать 1. (на *В*) (*наталкиваться*) tông (húc) vào, va (đụng) phải; (*встречать кого-л., что-л. во время езды*) gặp, gặp gỡ; на негó наéхал автомобúль ôtô tông vào (đụng phải) nó, nó bị ôtô tông phải; 2. *разг.* (*приезжать в каком-л. количестве*) đến; наéхало мнóго гостéй khách khứa đến nhiều, nhiều khách đến; 3. *тк. несов. разг.* (*бывать наездом*) thỉnh thoảng ghé lại (tạt qua)

наéзженн||ый *прил.*: ~ая дорóга đường xe cộ chạy mòn

наём *м. 1.* (*рабочих*) (sự) thuê, mướn, thuê mướn; рабóтать по нáйму làm thuê, làm mướn; 2. (*помещения*) (sự) thuê; плáта за ~ квартúры tiền thuê nhà

наёмник *м.* 1. *уст.* наéмник người làm thuê; 2. (*наёмный солдат*) lính đánh thuê; 3. *перен.* tay sai, đầy tớ, tay chân

наёмн||ый *прил.* 1. làm thuê (mướn); ~ труд lao động làm thuê; 2. (*нанимаемый*) thuê (được); ~ая плáта tiền thuê; ~ая дáча biệt thự thuê; 3. (*оплачиваемый*) được thuê tiền, thuê; (*подкупленный*) bị mua chuộc; ~ые войскá đội quân đánh thuê; ~ убúйца kẻ giết thuê (giết mướn, đâm thuê chém mướn)

наéсться *сов. см.* наедáться

наéхать *сов. см.* наезжáть 1, 2

нажáловаться *сов.* (на *В*) than phiền, kêu ca, mách

нажáрить *сов.* (*В, Р*) rán, rang, nướng, quay, chiên, rôti (*nhiều*)

нажáриться *сов. разг.* ở chỗ nóng (phơi nắng) quá lâu; ~ на сóлнце tắm nắng (phơi nắng) quá độ

нажáтие *с.* (sự) nén, ép, ấn, bấm

нажáть I *сов. см.* нажимáть

нажáть II *сов.* (*В, Р*) (*сжать какое-л. количество*) gặt (cắt) được

наждáк *м.* đá nhám (ráp, mài), bột nhám (ráp, mài)

наждáчн||ый *прил.* (thuộc về) đá nhám, đá ráp, đá mài, bột nhám, bột ráp, bột mài; ~ая бумáга giấy nhám (ráp)

нажéчь *сов.* (*В, Р*) (*какое-л. количество*) đốt (*một số lượng nào đấy*)

нажúв||а I *ж. разг.* tiền kiếm được, lợi nhuận, tiền lãi, tiền lời; погóня за ~ой chạy theo lợi nhuận; лёгкая ~ tiền kiếm được dễ dãi, tiền vớ bở

нажúва II *ж. см.* нажúвка

наживáть, нажúть 1. (*В*) (*приобретать постепенно*) dành dụm (góp nhặt) được, tạo nên; (*получать прибыль*) thu lãi (lời, lợi); всё ~ своúм трудóм dành dụm được bằng sức lao động của mình; ~ состоя́ние tạo dựng cơ ngơi, tạo nên cơ nghiệp; как нáжито, так и прóжито góp nhặt được thế nào thì tiêu xài thế ấy; 2. (*В, Р*) (*получать что-л. неприятное*) chuốc (rước, tạo) lấy, gây ra; нажúть болéзнь rước bệnh vào thân, mắc (mang, thụ) bệnh; нажúть врагóв gây thù chuốc oán; нажúть себé хлопóт rước (chuốc) lấy lo lắng vào thân, tự gây ra những bận rộn cho mình; ✧ жить-поживáть да добрá ~ ≅ của chồng công vợ

наживáться, нажúться phát tài, làm giàu to, phất to, vớ bẵm, vớ bở

нажúвка *ж.* (con) mồi

наживн||óй *прил.*: э́то дéло ~óе việc đó thì có thể kiếm chác (vớ bẵm) được

нажúм *м.* 1. (sự) ấn, ép, nén; 2. *перен.* sức ép, áp lực; 3. nét sổ đậm, nét mác; писáть с ~ом viết có ấn nét sổ đậm, viết ấn nét, viết nét mác

нажимáть, нажáть 1. (*В*, на *В*) (*надавливать*) ấn, bấm, đè, nén, ép, bóp, xiết; (*ногой*) dận, đạp; ~ кнóпку bấm (ấn) nút, ấn núm; ~ на акселерáтор đạp gia tốc, đạp (dận) ga; 2. (на *В*) *перен. разг.* (*оказывать воздействие*) gây áp lực, ép buộc, o ép; 3. (на *В*) *перен. разг.* (*энергично приниматься за что-л.*) ra sức, cố sức, rán sức; ~ на учёбу rán sức (ra sức, cố sức) học; ✧ ~ на все пружúны dùng mọi cách, giở trăm phương nghìn kế, xoay đủ trò

нажúть(ся) *сов. см.* наживáть(ся)

назáвтра *нареч.* (đến) ngày mai, hôm sau

назáд *нареч.* 1. (*в противоположном направлении*) lui, lùi; шаг ~ một bước lùi, lui một bước; 2. (*в обратную сторону*) đằng sau, về phía sau, lui; оглянýться ~ ngoái (ngoái cổ) lại, nhìn lui, nhìn lui đằng sau; заложúть рýки ~ chắp (để) tay sau lưng; 3. (*на прежнее место, обратно*) về chỗ cũ, lại, lui; постáвить ~ что-л. để cái gì lại chỗ cũ; взять ~ своё обещáние rút lui lời hứa của mình; взять ~ свои́ словá rút lui lời nói (ý kiến) của mình; отдáть что-л. ~ trả lại cái gì; 4. (*тж.* томý ~) trước đây, về trước, trước; год ~, год томý ~ một năm trước (trước đây), cách đây một năm

назади́ *нареч. разг.* ở (đằng, ở phía, ở đằng) sau

назализáция *ж. лингв.* (hiện tượng) mũi hoá, âm mũi hoá

назáльный *прил. лингв.*: ~ звук âm mũi

назвáние *с.* tên, tên gọi; (*книги*) tên sách, nhan đề, ựa đề, đầu đề, tít; ~ государства quốc hiệu, tên nước; географи́ческое ~ địa danh, tên địa lý

назвáть I *сов. см.* называ́ть

назвáть II *сов.* (*В, Р*) (*пригласить многих*) mời nhiều người

назвáться I *сов. см.* называ́ться I 2, 3

назвáться II *сов. см.* называ́ться II

назéмно-измери́тельный *прил.* (thuộc về) đo lường trên mặt đất (*nói về điều khiển du hành vũ trụ*)

назéмн||ый *прил.* trên mặt đất, trên đất; (*существующий, действующий на земле, суше*) trên bờ, trên cạn, trên đất liền; ~ая желéзная дорóга đường ray trên mặt đất; ~ые войскá bộ đội mặt đất; крылáтые ракéты ~ого базúрования những tên lửa có cánh đặt (bố trí) trên mặt đất

нáземь *нареч.* xuống (xuống mặt) đất; упáсть ~ ngã xuống đất

назидáние *с.* (lời) huấn thị, giáo huấn, khuyên bảo, răn dạy, khuyên răn; сказáть что-л. в ~ комý-л. khuyên bảo ai điều gì; онú сдéлали э́то в ~ мне họ làm cái đó để giáo dục (răn dạy, khuyên răn) tôi

назидáтельный *прил.* (có tính chất) giáo huấn, khuyên bảo, răn dạy, khuyên răn

нáзло *нареч.* (để) trêu tức, chọc tức, trêu ngươi, trêu gan; как ~ thật là trớ trêu (bực mình); ~ комý-л. (để) trêu ngươi ai, chọc tức ai; онú сдéлали э́то ~ мне chúng làm cái đó để trêu tức (chọc tức, trêu gan) tôi

назначáть, назнáчить (*В*) 1. (*заранее намечать*) định trước, ấn định, quy định, định; назнáчить день отъéзда định ngày ra đi; назнáчить свидáние hẹn gặp nhau;

2. (*устанавливать, определять*) định, quy định, xét định, xác định; ~

пе́нсию хе́т định (quy định) tiền hưu; ~ це́ну định giá, quy định giá cả; 3. (*на должность*) bổ nhiệm, bổ dụng, chỉ định, cử, bổ; 4. *разг.* (*предписывать*) kê đơn, cho đơn, cho toa thuốc

назначе́ни||е *с.* 1. (*пособия и т. п.*) (sự) ấn định, quy định; 2. (*на должность*) (sự) bổ nhiệm, bổ dụng, chỉ định; 3. (*функция*) chức năng, chức vụ, mục đích, công dụng, tác dụng, nhiệm vụ; отвеча́ть своему́ ~ю đáp ứng chức năng (mục đích) của mình; испо́льзовать что́-л. по ~ю dùng cái gì theo đúng mục đích (tác dụng) của nó; 4. (*лечебное*) (sự) kê đơn, cho đơn, cho toa thuốc; по ~ю врача́ theo đơn bác sĩ; ✧ ме́сто ~я chỗ đến (đưa đến)

назна́чить *сов. см.* назнача́ть

назо́йливо *нареч.* (một cách) quấy rầy, làm phiền, quấy nhiễu

назо́йливость *ж.* (sự, tính) hay quấy rầy, hay làm phiền, hay quấy nhiễu

назо́йлив||ый *прил.* hay quấy rầy (làm phiền, quấy nhiễu, ám); (*неотступный*) ám ảnh mãi; ~ая мысль ý nghĩ cứ ám ảnh mãi; ~ая мело́дия âm điệu cứ vấn vương mãi; что за ~ челове́к! người gì mà như quỷ ám thế!

назрев||а́ть, назре́ть 1. *уст.* (*становиться спелым*) chín, chín muồi; 2. *перен.* chín muồi; вопро́с назре́л vấn đề đã chín muồi (cần phải giải quyết); кри́зис назре́л cuộc khủng hoảng đã chín muồi; ~а́ет необходи́мость... đã đến lúc cần phải...; назре́вшие вопро́сы những vấn đề chín muồi (cấp thiết, cấp bách); 3. *разг.* (*о нарыве*) chín, mưng mủ

назре́ть *сов. см.* назрева́ть

назубо́к *нареч. разг.* thuộc làu, làu làu, rất giỏi, rất thạo, rành rọt; знать что́-л. ~ biết rành rọt cái gì; знать роль ~ học thuộc vai; вы́учить ~ thuộc làu (làu làu, lòng)

называ́ть, назва́ть (*В*) 1. (*давать имя*) đặt tên, mệnh danh, lấy (gọi, có) tên là; 2. (*произносить имя, название*) gọi (xưng) tên, xưng danh; (*представлять*) giới thiệu; ~ себя́ tự xưng là, tự xưng tên; он не назва́л себя́ ông ta không xưng tên mình (không xưng danh, chẳng tự giới thiệu); 3. (*сообщать*) nêu (kể, kê) tên, công bố, nói rõ; ~ кандида́тов в коми́ссию nêu tên (công bố) những ứng viên vào ủy ban; ~ день nói rõ ngày nào; ✧ так называ́емый а) (*как обычно называют*) như thường gọi là; б) (*для указания на несоответствие названия содержанию*) cái gọi là; ~ ве́щи свои́ми имена́ми nói trắng ra, nói toạc móng heo, gọi đích danh sự việc

назыв||а́ться I, назва́ться 1. *тк. несов.* tên là, gọi là; как э́то ~а́ется? cái này gọi là gì?; 2. (*присваивать себе какое-л. название*) tự xưng (tự nhận) là; 3. (*сообщать своё имя и т. п.*) nói (xưng) tên mình, xưng danh; ✧ что ~а́ется chính là, đúng là

называ́ться II, назва́ться *разг.* (*напрашиваться*) xin kỳ được, nằn nì (nằn nì, nằng nặc) xin; (*предлагать своё участие в чем-л.*) tình nguyện, tự nguyện, đề nghị, xin

наибо́лее *нареч.* hơn cả, hơn hết, nhất, tối

наибо́льш||ий *прил.* lớn (to) nhất, to hơn cả, lớn hơn hết; ~ о́бщий дели́тель *мат.* ước số chung lớn nhất; режи́м ~его благоприя́тствования chế độ tối huệ quốc

наи́вничать *несов. разг.* giả bộ ngây thơ, làm vẻ ngây thơ cụ; cưa sừng làm nghé (*ирон.*)

наи́вно *нареч.* (một cách) ngây thơ, thơ dại, ngây ngô; chất phác, hồn nhiên

наи́вность *ж.* (tính) ngây thơ, thơ dại, ngây dại, ngây ngô, khờ dại; (*безыскусственность*) (tính) chất phác, hồn nhiên, tự nhiên

наи́вн||ый *прил.* ngây thơ, thơ dại, ngây dại, ngây ngô, khờ dại; (*бесхитростный*) chất phác, hồn nhiên, tự nhiên; ~ ребёнок đứa bé ngây thơ (thơ dại, ngây dại); ~ая улы́бка nụ cười hồn nhiên; ~ вопро́с câu hỏi ngây ngô (ngây thơ, ngớ ngẩn)

наивы́сш||ий *прил.* cao nhất (hơn cả, hơn hết); в ~ей сте́пени ở cấp cao nhất

наигранн||ый *прил.* giả tạo, giả cách, giả đò, không thật, giả dối, gượng gạo, gượng; ~ жест cử chỉ giả dối; ~ая весёлость cái vui giả tạo (gượng gạo)

наигра́ть *сов. см.* наи́грывать 2, 3

наигра́ться *сов.* chơi tha hồ (thoả thuê, thoả thích)

наи́грывать, наигра́ть 1. *тк. несов.* (*играть тихо*) đàn (chơi, đánh) khe khẽ; 2. (*В*) *разг.* (*основную мелодию*) đàn phỏng theo...; наигра́ть моти́в đàn phỏng theo điệu nhạc; 3. (*В*) (*для звукозаписи*): наигра́ть пласти́нку đánh đàn để thu đĩa, thu nhạc vào đĩa

на́игрыш *м.* 1. (*народная мелодия*) nhạc điệu dân gian; 2. (*в актёрской игре*) (lối) diễn xuất không tự nhiên

наизна́нку *нареч.* trái, lộn trái, trong lộn ra ngoài; вы́вернуть пальто́ ~ lộn (lộn trái) áo măngtô

наизу́сть *нареч.* thuộc làu (lòng, làu làu, như cháo), nhớ nhập tâm

наилегча́йш||ий *прил.*: ~ая весова́я катего́рия *спорт.* hạng (loại) ruồi

наилу́чш||ий *прил.* tốt nhất (hơn cả, hơn hết); (*наивыгоднейший*) có lợi nhất (hơn cả, hơn hết); ~ спо́соб cách tốt nhất (hơn cả, hơn hết); ~им о́бразом một cách tốt nhất (hơn cả, hơn hết)

наиме́нее *нареч.* ít (nhỏ) nhất, kém nhất (hơn cả, hơn hết)

наименова́ние *с.* tên, tên gọi, danh mục; (*товаров*) mặt hàng; (*книг*) đầu sách

наиме́ньш||ий *прил.* nhỏ (ít) nhất; ~ее о́бщее кра́тное *мат.* bội số chung nhỏ nhất; ~ее расстоя́ние ме́жду двумя́ то́чками khoảng cách ngắn nhất (nhỏ nhất) giữa hai điểm

наискосо́к *нареч. разг. см.* на́искось

на́искось *нареч.* xiên, chéo, chếch

найти||е *с.*: по ~ю *разг.* do linh cảm, do bản năng

наиху́дший *прил.* xấu (tệ) nhất, xấu (tệ) hơn cả, xấu (tệ) hơn hết

найдёныш *м. разг.* đứa trẻ nhặt được (*bị bố mẹ bỏ rơi*)

наймит *м. пренебр.* tay sai, tay chân, đầu sai

наймода́тель *м. торг.* người cho thuê

найти́ I, II *сов. см.* находи́ть I, II

найти́сь *сов.* 1. *см.* находи́ться I; 2. (*не растеряться*) nhanh trí, có tài ứng phó (xoay xở), đối phó nhanh; он бы́стро нашёлся anh ta đối phó nhanh (có tài xoay xở); он всегда́ найдётся bao giờ anh ta cũng rất nhanh trí, anh ta có tài ứng phó trong mọi tình thế; он не нашёлся, что отве́тить nó lúng túng không biết trả lời thế nào, nó bí không trả lời được

нака́з *м.* 1. *уст.* (*наставление*) (lời) dặn dò, dặn bảo, huấn thị; 2. (*поручение*) uỷ nhiệm thư, thư uỷ nhiệm, huấn lệnh; ~ избира́телей депута́ту uỷ nhiệm thư (thư uỷ nhiệm, huấn lệnh) của cử tri giao cho dân biểu

наказа́ни||е *с.* hình phạt, (sự) trừng phạt, trừng trị, phạt; заслу́женное ~ hình phạt đích đáng; вы́сшая ме́ра ~я cực hình, tử hình, hình phạt nặng nhất (cao nhất); ✧ ~ мне с тобо́й! tao chỉ

khổ với mày thôi!; не ребёнок, а сýщее ~! thật là con tội con nợ!

наказа́ть I, II *сов. см.* нака́зывать I; II

наказу́емый *прил. юр.* đáng (phải chịu) trừng phạt

нака́зывать I, наказа́ть (*В*) trừng phạt, trừng trị, trị tội, phạt, trị; он сам себя́ наказа́л làm nên tội thì nó phải chịu tội

нака́зывать II, наказа́ть *уст. прост.* (*Д*) dặn, dặn dò, dặn bảo

нака́л *м.* 1. (độ, sự) nóng sáng, nung; бе́лый ~ (độ) nung trắng, bạch nhiệt; кра́сный ~ (độ) nung đỏ, hồng nhiệt; ла́мпочка гори́т не в по́лный ~ ngọn đèn điện cháy sáng chưa hết mức; 2. *перен.* (tình trạng) cực kỳ căng thẳng, căng thẳng tột độ, mãnh liệt cao độ; ~ борьбы́ tình trạng căng thẳng tột độ của cuộc đấu tranh

накалённость *ж.* 1. (độ) nóng, nhiệt, nung nóng; 2. *перен.* (độ, tình trạng) căng thẳng, khẩn trương

накалённ||ый *прич.* 1. (bị) nung nóng, nung đỏ, nóng sáng; 2. *перен.* (cực kỳ) căng thẳng, khẩn trương; ~ая атмосфе́ра bầu không khí cực kỳ căng thẳng (căng thẳng tột độ)

нака́ливание *с.* (sự) nung đỏ, nóng sáng; ла́мпочка ~я bóng đèn nóng sáng; температу́ра ~я nhiệt độ nóng sáng

нака́ливать, накали́ть (*В*) 1. nung nóng, nung đỏ, nung sáng, nung đến cao độ; накали́ть что́-л. до́красна́ nung đỏ cái gì; 2. *перен.* làm... cực kỳ căng thẳng (căng thẳng cao độ)

нака́ливаться, накали́ться 1. (bị) nung nóng, nung đỏ, nóng sáng, nung sáng, nung đến cao độ; 2. *перен.* (trở nên) cực kỳ căng thẳng, căng thẳng tột độ

накали́ть(ся) *сов. см.* нака́ливать(ся)

нака́лывать, наколо́ть 1. (*В*) (*повреждать*) đâm, châm, chích; 2. (*В* на *В*) (*прикреплять*) cài, gài, găm, cài (gài, găm, ghim)... vào

нака́лываться, наколо́ться đâm phải, bị đâm (châm, chích)

нака́ля́ть(ся) *несов. см.* нака́ливать(ся)

наканифо́лить *сов. см.* канифо́лить

накану́не 1. *нареч.* ngày hôm trước, đêm trước; 2. *предлог* (*Р*) ngày trước, giáp; ~ пра́здника hôm trước ngày hội; ~ Но́вого го́да giáp Tết

нака́пать *сов.* 1. (*В, Р*) nhỏ, rỏ, nhỏ giọt; 2. (*В, Т*) (*пролить*) rót (đổ) từng giọt; (*запачкать*) làm vấy bẩn

нака́пливать, накопи́ть (*В*) 1. tích luỹ, góp nhặt, dành dụm, ky cóp, gom góp, cóp nhặt; 2. *перен.* tích luỹ; ~ о́пыт tích luỹ kinh nghiệm

нака́пливаться, накопи́ться (được) tích luỹ, góp nhặt, dành dụm, ky cóp lại, gom góp lại

нака́ркать *сов. разг.* (*напророчить беду*) báo trước tai ương

нака́т *м.* 1. *стр.* lớp (gỗ) lót sàn; 2. *воен.* (*орудия*) (sự) trở lại thế bắn được (*sau khi bị giật*)

накати́ть *сов.* 1. *см.* нака́тывать I; 2. (*быстро написать*) *прост.* ngoáy, thảo, viết ngoáy

накати́ться *сов. разг.* tha hồ cưỡi ngựa (trượt băng, đi xe), cưỡi ngựa (trượt băng, đi xe) đã đời

накати́ть *сов. см.* нака́тывать II

накати́ться *сов. см.* нака́тываться

нака́тник *м. воен.* bộ phận vãn hồi vị thế nòng súng (*sau khi bắn, súng giật*)

нака́тывать I, накати́ть (*В*) 1. (*дорогу*) lăn phẳng, lăn mòn; 2. (*рисунок*) lăn hoa, lăn vân; (*резьбу*) cán lăn

нака́тывать II, накати́ть 1. (*В, Р*) lăn lên; 2. (*о волне*) ùa (ập, đổ xô) vào; 3. (*о событиях*) giáng xuống; 4. (на *В*) *перен. прост.* xâm chiếm, tràn ngập; на него́ накати́ла тоска́ nỗi buồn xâm chiếm (tràn ngập) lòng chàng

нака́тываться, накати́ться 1. ùa (ập, đổ xô) vào; 2. *перен. прост.* giáng xuống

нака́чанн||ый *прич. разг.* vạm vạp, vạm vỡ, lực lưỡng, vai u thịt bắp; ~ые паренько́ những thằng ranh vạm vạp (vai u thịt bắp)

нака́чать *сов. см.* нака́чивать

нака́ченный *прич. разг. см.* нака́чанный

нака́чивать, накача́ть (*В*) 1. bơm; ~ ши́ну bơm bánh xe; накача́ть бо́чку до краёв bơm đầy một thùng; накача́ть воды́ bơm nước; 2. *прост.* (*допьяна*) cho... uống thật say, chuốc rượu... đến say xỉn; 3. *прост.* (*делать нагоняй*) chỉnh xạc, chửi mắng, chửi rủa

наква́сить *сов.* (*В*) ủ chua, làm dưa chua (*một số lượng nào đấy*)

накида́ть *сов.* (*В*) (*кидая, наполнить что-л.*) vứt (đổ) đầy; (*В, Р*) (*набросать*) vứt, quăng, quẳng, ném (*nhiều*); ~ как попа́ло vứt lung tung

наки́дка *ж.* 1. (*одежда*) áo choàng, áo khoác; 2. (*покрывало*) khăn phủ gối, khăn choàng áo gối; 3. *разг.* (*надбавка к цене*) (tiền) phụ thu, lên giá

наки́дывать, наки́нуть (*В*) 1. choàng, khoác, quàng, trùm; он наки́нул пальто́ и вы́шел anh ta quàng (choàng, khoác) áo măngtô và đi ra; ~ плато́к на го́лову trùm khăn lên đầu; 2. *разг.* (*набавлять*) thu thêm, phụ thu, lên giá

наки́дываться, наки́нуться (на *В*) 1. xông (nhảy xổ, lao, lăn xả, nhảy bổ) vào; 2. *разг.* (*на еду*) ăn ngấu nghiến, ăn ngấu ăn nghiến; 3. *разг.* (*с упрёками, бранью*) quở mắng, chửi mắng, gây sự, sinh sự, cà khịa

наки́нуть(ся) *сов. см.* наки́дывать(ся)

накипа́ть, накипе́ть 1. nổi váng bọt; (*оседать*) đọng cặn bọt (*ở thành nồi*); 2. *перен.* tích lại; *безл.*: на душе́ у него́ накипе́ло nó ngậm hờn (nuôi giận trong lòng, găm thù trong bụng)

накипе́ть *сов. см.* накипа́ть

на́кипь *ж.* 1. (*пена*) váng bọt, bọt canh; 2. (*в котле и т. п.*) cặn bọt (*ở thành nồi*)

накла́д *м.*: быть, оста́ться в ~е *разг.* (bị) lỗ, thiệt, thua thiệt

накла́дка *ж.* 1. *тех.* tấm ốp, lớp lót, thanh nẹp, tấm đệm; ре́льсовая ~ đoạn ốp đầu ray; 2. (*из волос*) (cái) độn tóc, lọn tóc

накладн||о́й *прил.* 1. (được) đặt lên trên, chồng lên; ~ карма́н túi khâu ngoài; ~о́е зо́лото bọc vàng; 2. (*фальшивый*) giả; ~а́я борода́ (bộ) râu giả; 3. *в знач. сущ. ж.*: ~а́я vận đơn, phiếu xuất hàng (chở hàng), hoá đơn; ✧ ~ы́е расхо́ды chi phí hành chính (không sản xuất)

накла́дывать, наложи́ть (*В*) 1. đặt lên, để (chồng, chất)... lên; (*нагружать*) chất đầy; наложи́ть ка́льку на чертёж đặt tờ giấy phóng lên bản vẽ; ~ себе́ на таре́лку что́-л. bỏ thức ăn gì vào đĩa mình; 2. *мед.* băng, thắt, buộc, đặt; ~ повя́зку кому́-л. băng cho ai; ~ компре́сс đặt gạc; ~ швы khâu vết thương; ~ жгут thắt (buộc) garô; 3. (*ставить знак*) áp, đóng; ~ клеймо́ đóng dấu; 4.: наложи́ть резолю́цию ra quyết nghị; наложи́ть аре́ст на иму́щество *юр.* tịch biên (giữ lại, sai áp, tịch ký) tài sản; наложи́ть запре́т ra lệnh cấm, cấm chỉ; ✧ наложи́ть

печа́ть на что́-л. để lại dấu ấn trên cái gì

наклевета́ть *сов. см.* клевета́ть

наклёвываться *несов. см.* наклю́нуться

накле́ивать, накле́ить (*В*) dán; ~ ма́рку dán tem; ~ афи́ши dán giấy quảng cáo (apphich, yết thị)

накле́ить *сов. см.* накле́ивать

накле́йка *ж.* 1. (*действие*) (sự) dán; 2. (*ярлычок*) nhãn, nhãn hiệu

наклепа́ть I *сов. тех. см.* клепа́ть

наклепа́ть II *сов.* (*на кого-л.*) *разг.* vu khống (*ai*), nói oan, tố điêu (*cho ai*)

накло́н *м.* 1. (*действие*) (sự) nghiêng xuống, cúi xuống; 2. (*наклонное положение*) (độ) dốc, nghiêng, xiên, dốc nghiêng; с ~о́м букв в 15 гра́дусов chữ nghiêng (ngả) 15 độ

наклоне́ние *с. грам.* thức, cách, lối

наклони́ть(ся) *сов. см.* наклоня́ть(ся)

накло́нно *нареч.* (một cách) nghiêng, xiên, ngả

накло́нност||ь *ж.* 1. (*склонность*) khuynh hướng, thiên hướng, năng khiếu, khiếu; (*влечение*) (sự) ham thích, ham mê; ~ к му́зыке khiếu (năng khiếu, thiên hướng về) âm nhạc; 2. (*привычка*) thói, thói quen; дурны́е ~и những thói xấu, thói hư tật xấu

накло́нн||ый *прил.* nghiêng, xiên, ngả, dốc; ~ая пло́скость mặt phẳng nghiêng; ✧ кати́ться по ~ой пло́скости tuột dốc, sa ngã nhanh chóng; tuột dốc không phanh (*разг.*)

наклоня́ть, наклони́ть (*В*) nghiêng... xuống, uốn... xuống

наклоня́ться, наклони́ться nghiêng (cúi, cong) xuống; она́ наклони́лась ко мне chị ấy cúi xuống tôi

наклю́нуться *сов.* 1. (*о цыплёнке*) nở; 2. (*о почках*) nhú chồi, đâm chồi; 3. *разг.* (*случайно попасться*) tình cờ gặp, ngẫu nhiên có

наковáльн||я *ж.* (cái) đe; ✧ ме́жду мо́лотом и ~ей trên đe dưới búa

наковыря́ть *сов.* (*В*) *разг.* (*плохо сделать*) làm ẩu (ẩu tả, nhăng nhít, qua quít)

нако́жн||ый *прил.* (ở) ngoài da, trên bề mặt da; ~ые боле́зни các bệnh ngoài da; ~ая сыпь ban da; врач по ~ым боле́зням bác sĩ khoa da

наколоти́ть *сов.* 1. (*В*) (*гвоздей и т. п.*) đóng; 2. (*В* на *что-л.*) (*насадить, надеть*) đóng; ~ о́бруч на бо́чку đóng đai vào thùng gỗ; 3. *разг.* (*разбить много*) đánh vỡ, đập vỡ (*nhiều*); ~ посу́ду đánh vỡ nhiều bát đĩa; 4. *прост.* (*сильно побить*) đánh, nện, đánh đập; 5. *перен. прост.* (*накопить*) gom góp, góp nhặt, cóp nhặt (được)

наколо́ть I *сов. см.* нака́лывать

наколо́ть II *сов.* (*В, Р*) (*дров*) chẻ, bổ, bửa; (*сахару*) đập vỡ, ghè

наколо́ться *сов. см.* нака́лываться

наконе́ц 1. *нареч.* cuối cùng, rốt cuộc, rốt cục; я догада́лся ~ cuối cùng tôi đã đoán ra; 2. *в знач. вводн. сл.* ngoài ra; что́бы отдохну́ть, мо́жно бы́ло, ~, съе́здить за го́род ngoài ra, để nghỉ ngơi thì cũng có thể đi ra ngoại thành; 3. *в знач. вводн. сл.*: да уходи́те же, ~! thôi, các cậu đi đi cho rồi!; ✧ ~-то! có thể chứ!, thế mới phải chứ!

нако́марник *м.* (cái) màn, mùng (*chống muỗi*)

наконе́чник *м.* (*у шприца, зонтика и т. п.*) đầu, đầu bịt; (*у копья и т. п.*) mũi; (*для карандаша*) tháp bút

накопа́ть *сов.* (*В, Р*) 1. đào; 2. (*выкопать*) đào, bới, đào (bới) được; ~ карто́шки bới (đào) khoai tây; ~ черве́й đào giun

накопи́ть(ся) *сов. см.* нака́пливать(ся)

накопле́ни||е *с.* 1. (*действие*) (sự) tích luỹ, góp nhặt, dành dụm, ky cóp, gom góp; 2. *мн.*: ~я (*сбережения*) tiền để dành (dành dụm, góp nhặt, tiết kiệm, tích luỹ)

накопля́ть(ся) *несов. см.* нака́пливать(ся)

накопти́ть *сов.* (*В,Р*) 1. (*окороков, рыбы и т. п.*) xông (hun) khói; 2. (*о лампе, керосинке*) phun muội, bốc khói, bốc bồ hóng

накорми́ть *сов. см.* корми́ть 1, 2

накра́пыв||ать *несов.* (rơi) lâm dâm, lâm râm, lâm thâm, lấm tấm; ~ает дождь mưa lâm dâm (lâm thâm, lấm tấm), lâm dâm (lâm thâm, lấm tấm) mưa

накра́сить *сов.* 1. (*В*) bôi (tô) màu, bôi, tô, nhuộm, đánh; ~ гу́бы tô (đánh, bôi) môi; 2. (*В, Р*) (*выкрасить в каком-л. количестве*) bôi (tô) màu, sơn, nhuộm

накра́ситься *сов. разг.* tô điểm, làm tốt; (*накрасить себе щёки*) đánh phấn, đánh son; (*накрасить себе губы*) tô (đánh, bôi) môi; (*накрасить себе брови*) kẻ lông mày

накра́сть *сов.* (*В*) ăn cắp, đánh cắp, chôm chỉa, xoáy

накрахма́ленный *прич.* (đã) hồ, cồn

накрахма́лить *сов. см.* крахма́лить

накрени́ть(ся) *сов. см.* накреня́ть(ся) *и* крени́ть(ся)

накрен||я́ть, накрени́ть 1. (*В*) làm nghiêng, làm xiêu; 2. *безл.*: ло́дку ~и́ло thuyền nánh, thuyền nghiêng; дом ~и́ло nhà xiêu

накреня́ться, накрени́ться (*о корабле*) (bị) nánh, nghiêng; (*о стене, здании*) (bị) xiêu

на́крепко *нареч.* 1. (một cách) chặt, chặt chẽ; ~ закры́ть đóng chặt; 2. *разг.* (*решительно*) (một cách) cương quyết, kiên quyết, dứt khoát; приказа́ть ~ cương quyết ra lệnh

на́крест *нареч.* chéo nhau, chéo chữ thập

накрича́ть *сов.* quát tháo, gắt gỏng, gắt om, gắt địa, gắt ỏm tỏi; (на *В*) (*выругать*) la mắng, rầy la, quát mắng, quát, la, mắng

накрои́ть *сов. см.* кроить

накроши́ть *сов.* 1. (*В, Р*) thái (nhỏ), băm (nhỏ), tán (nhỏ); ~ табаку́ thái thuốc lá; ~ таре́лку мя́са thái (băm) nhỏ một đĩa thịt; 2. (*насорить*) đánh rơi (làm vương vãi) những mẩu vụn; ~ на столе́ đánh rơi (làm vương vãi) những mẩu vụn trên bàn

накрути́ть *сов. см.* накру́чивать

накру́чивать, накрути́ть (*В*) (*верёвку и т. п. на что-л.*) quấn, vấn, cuộn (*quanh cái gì*)

накрыва́ть, накры́ть (*В*) 1. phủ (che, đậy)... lên; 2. *разг.* (*захватить врасплох*) bắt quả tang, bắt chộp, chộp được; ~ престу́пника bắt quả tang tên tội phạm; ✧ ~ стол, ~ на стол bày bàn ăn

накрыва́ться, накры́ться (*Т*) trùm, đắp, khoác, phủ... lên người; ~ плащо́м khoác (trùm) áo đi mưa

накры́ть(ся) *сов. см.* накрыва́ть(ся)

накупи́ть *сов.* (*В, Р*) mua (*nhiều*)

наку́рен||ный *прил.* đầy khói thuốc; как тут ~о! trời, ở đây khói thuốc um cả phòng!

накури́ть *сов.* hút (hút thuốc) nhiều quá, hút khói um cả phòng

накури́ться *сов.* hút (hút thuốc) tha hồ, hút thoả thuê

налага́ть, наложи́ть (*В*) bắt, bắt chịu, bắt phải; ~ наказа́ние bắt phạt, phạt; ~ штраф phạt tiền, phạt vạ, ngả vạ, bắt nộp vạ

нала́дить(ся) *сов. см.* нала́живать(ся)

нала́дка *ж. тех.* (sự) điều chỉnh, hiệu chỉnh

налади́нник *м.* (*компьютер*) *разг.* computer (máy vi tính) nhỏ như lòng bàn tay

нала́дочный *прил.* (để) điều chỉnh, hiệu chỉnh

нала́дчик *м.* thợ điều chỉnh (hiệu chỉnh)

нала́живать, нала́дить (*В*) 1. chỉnh lý, chỉnh đốn, điều chỉnh, chấn chỉnh, hiệu chỉnh, sửa sang, ổn định, đưa... vào nề nếp; нала́дить маши́ну điều chỉnh (hiệu chỉnh) máy; 2. (*устраивать, организовывать*) thu xếp, xếp đặt, tổ chức, sắp đặt, liệu lý; нала́дить произво́дство маши́н tổ chức (xếp đặt) việc sản xuất máy; ~ дела́ thu xếp (liệu lý) công việc

нала́жив||аться, нала́диться đi vào nền nếp, được ổn định; всё нала́дится mọi việc sẽ ổn cả (sẽ đâu vào đấy); рабо́та ещё не нала́дилась công việc chưa vào nền nếp (chưa đâu vào đâu cả); дела́ постепе́нно ~аются công việc dần dần đi vào nền nếp

налга́ть *сов.* 1. nói dối, nói láo, nói khoác, nói dóc; 2. (на *В*) (*наклеветать*) vu khống, nói điêu, nói oan, đổ điêu, đổ oan, tố điêu

нале́во *нареч.* (*в левую сторону*) về bên trái, sang trái, sang tả; (*на левой стороне*) (ở) bên trái, phía tay trái, bên tả; сверну́ть ~ rẽ trái, quẹo (ngoặt) sang trái, rẽ tay trái; ~ от меня́ (ở) bên trái của tôi, phía tay trái tôi; ~! (*команда*) bên trái, quay!

налега́ть, нале́чь (на *В*) 1. (*с силой опираться*) tỳ (áp mạnh, dựa)... vào; (*придавливать*) đè lên; ~ гру́дью на стол tỳ ngực vào bàn; ~ плечо́м на дверь áp mạnh vai vào cánh cửa; 2. (*с силой нажимать на что-л.*) ấn (dấn, đè) mạnh; ~ на вёсла ấn (dấn) mạnh mái chèo; 3. *перен. разг.* (*приниматься за что-л.*) ra sức, cố sức, ráng (rán) sức; он налёг на матема́тику nó đã ra sức (ráng sức, cố sức) học môn toán

налегке́ *нареч.* 1. (*без багажа*) không mang hành lý, đi người không, đi tay không; путеше́ствовать ~ đi du lịch không mang theo hành lý; 2. (*в лёгкой одежде*) mặc phong phanh, mặc quần áo mỏng

на́ледь *ж.* (*вода, выступившая поверх речного, озёрного... льда*) nước dềnh trên mặt băng; (*корка льда*) lớp băng mỏng trên nước dềnh

налёт *м.* 1. (*нападение*) (trận) đột kích, tập kích, tập công, đột nhập, tấn công, đánh úp; ~ авиа́ции (trận) không kích, không tập, oanh kích, tập kích bằng không quân, tấn công bằng máy bay; огнево́й ~ (trận) bắn tập kích, bắn cấp tập, tập kích hoả lực, hoả công; артиллери́йский ~ (trận) pháo kích; 2. (*с целью грабежа*) (vụ) cướp, cướp phá; 3. (*тонкий слой чего-л.*) lớp mỏng, lớp; (*на фруктах*) (lớp) phấn, phấn quả; ~ на зубáх bựa, bựa răng; ~ пы́ли lớp bụi; 4. *перен.* (*оттенок*) sắc thái; 5. *мед.*: ~ в го́рле màng mủ ở họng; ~ на языке́ màng trắng ở lưỡi, lưỡi bị trắng; ✧ с ~а, с ~у ngay lập tức, tức thì, ngay tắp lự, ngay, nhanh chóng, dễ dàng; отве́тить с ~а trả lời ngay lập tức, đối đáp ngay tắp lự (ngay tức thì, tức thì)

налета́ть, налете́ть 1. (на *В*) va (vấp, đụng, xô, gặp) phải; 2. (на *В*) *перен. разг.* (*наскакивать*) xông (lao) đến, xông (lao, lăn xả, nhảy bổ) vào; (*сталкиваться с кем-л.*) gặp phải, chạm trán; 3. (на *В*) *перен. разг.* (*обрушиваться с обвинениями и т. п.*) mắng té tát; 4. *перен.* (*внезапно начинаться*) thổi tới; налете́л ве́тер trời nổi gió, cơn gió đột ngột thổi tới; 5. (*прилетать в большом количестве*) bay tới đông, bay đến nhiều

налете́ть *сов. см.* налета́ть

нале́тчик *м.* tên cướp, kẻ cướp, đạo tặc

нале́чь *сов. см.* налега́ть

нали́в *м.* 1. (*действие*) (sự) đổ, đổ đầy; ~ бензи́на в цисте́рны đổ xăng vào những thùng chứa (bồn, xi-téc); 2. (*созревание*) ~ зёрен lúa (ngũ cốc) mẩy hạt; я́блоко хоро́шего ~а quả táo chín mọng; ✧ бе́лый ~ (*сорт яблок*) loại táo trắng

налива́ть, нали́ть 1. (*В*) (*наполнять*) rót, đổ, đổ đầy; нали́ть ведро́ воды́ đổ đầy xô nước; он нали́л себе́ ри́омку кра́сного вина́ anh ta rót cho mình một ly vang đỏ; 2. (*В, Р*) (*вливать во что-л.*) rót, đổ; нали́ть во́ду в стака́н rót nước vào cốc; 3. (*В, Р*) (*разливать*) làm đổ, đánh đổ; нали́ть воды́ на́ пол làm đổ (đánh đổ) nước trên sàn

налива́ться, нали́ться 1. (в *В*) (*натекать во что-л.*) chảy (đổ) vào; вода́ сра́зу налила́сь ему́ в рот, в нос, в у́ши nước lập tức chảy vào mồm, mũi và tai nó; 2. (*наполняться*) đầy, đầy tràn; её глаза́ налили́сь слеза́ми lệ giàn giụa đôi mắt chị ta, mắt nàng nhoà lệ; 3. (*созревать*) vào mẩy, mẩy hạt, chín mọng; ✧ нали́ться кро́вью mặt đỏ gay, mắt đỏ ngầu, đỏ mặt tía tai

нали́вка *ж.* rượu ngọt, rượu mùi, rượu ngâm; вишнёвая ~ rượu ngọt anh đào

наливн||о́й *прил.* 1. (để) chở chất lỏng, tải lỏng; ~о́е су́дно tàu chở chất lỏng; ~ груз hàng lỏng, tải lỏng; 2. (*созревший*) mẩy hạt, chắc hạt, chín mọng; ~ы́е хлеба́ lúa mì mẩy hạt; ~ое я́блоко quả tạo chín mọng

нали́м *м.* cá tuyết sông (*Lota lota*)

налинова́ть *сов. см.* линова́ть

налипа́ть, нали́пнуть (*на что-л.*) bám, dính, bết; грязь нали́пла на колёса bùn bám (bết, dính) đầy các bánh xe

налито́й *прил.* 1. mẩy hạt, chắc hạt, chín mọng; 2. (*о теле и т. п.*) rắn chắc, chắc nịch

нали́ть(ся) *сов. см.* наливать(ся)

налицо́ *нареч.* có, có mặt, hiện diện, hiện có; (*очевидно*) hiển nhiên, rõ rệt, rõ ràng, rành rành, nhãn tiền; ули́ки ~ tang chứng hiển nhiên (nhãn tiền), chứng cớ rành rành; всё о́бщество ~ đông đủ mọi người, trước bàn dân thiên hạ; đủ mặt bá quan (*шутл.*); преступле́ние ~ tội ác rõ rệt, trọng tội rành rành; результа́ты ~ kết quả rõ ràng (ăn chắc)

нали́честв||овать *несов. книжн.* có, hiện hữu, hiện có; ~уют все при́знаки преступле́ния có (hiện hữu, hiện có) tất cả những dấu hiệu tội phạm

нали́чи||е *с.* (sự) có mặt, hiện diện, hiện có, hiện hữu, có; (*существование*) (sự) tồn tại; ~ дарова́ния у кого́-л. ai có năng khiếu, ai có thiên tư; при ~и кво́рума khi (nếu) có đủ số đại biểu hợp lệ; при ~и де́нег khi (nếu) có tiền; ✧ быть в ~и sẵn có, có sẵn

нали́чник *м. стр.* khung viền cửa, thanh ốp cửa; резны́е ~и lèo cửa

нали́чность *ж.* 1. số hiện có, hiện hữu; (*о деньгах*) (số) tiền mặt; ~ това́ров в магази́не (số) hàng hiện có trong cửa hiệu; ка́ссовая ~ tồn quỹ, tiền mặt trong quỹ; 2. *см.* нали́чие

нали́чн||ый *прил.* 1. hiện có, sẵn có; ~ые де́ньги tiền mặt, hiện kim; 2. *в знач. сущ. мн.*: ~ые tiền mặt, hiện kim; плати́ть ~ыми trả tiền mặt; ✧ ~ расчёт trả tiền mặt, thanh toán tiền mặt; за ~ расчёт trả tiền mặt, theo cách thanh toán tiền mặt

нанови́ть *сов.* (*В, Р*) bắt được (*nhiều*); (*на охоте*) săn bắt được (*nhiều*); (*рыбы*) câu được, đánh cá được (*nhiều*)

наловчи́ться *сов.* (в *П*, + *инф.*) *разг.* quen tay, thạo ra, trở nên thành thạo, quen, thạo

нало́г *м.* thuế; *мн.* thuế má, thuế khoá; прямо́й ~ thuế trực thu; ко́свенный ~ thuế gián thu; ~ на доба́вленную сто́имость (НДС) thuế giá trị gia tăng, VAT, TVA; ~ на при́быль thuế lợi nhuận; взима́ть ~и đánh (thu) thuế; обложе́ние ~ом đánh (bắt nộp) thuế; сниже́ние ~a giảm (hạ) thuế

нало́гов||ый *прил.* (thuộc về) thuế, thuế má, thuế khoá; ~ая систе́ма chế độ thuế khoá; ~ая деклара́ция bản khai thuế; ~ые тари́фы thuế biểu, biểu thuế; ~ые льго́ты ưu đãi về thuế

налогообложе́ние *с.* (sự) đánh thuế, bắt nộp thuế

налогоплате́льщик *м.* người nộp (đóng) thuế

наложе́ние *с.* 1. (sự) đặt lên, chồng lên; 2. *мед.* (sự) đặt; ~ компре́сса đặt gạc; ~ швов khâu vết thương; ~ щипцо́в đặt/dùng forceps (cặp thai); ~ бинта́, повя́зки băng, băng bó; ~ жгу́та thắt (buộc) garô; 3. *мат.* (sự) chồng; 4.: ~ резолю́ции ra quyết nghị; ~ ви́зы на па́спорт đóng/dán visa lên passport, đóng/dán thị thực lên hộ chiếu; ~ печа́ти на что́-л. а) đóng dấu (áp triện) lên cái gì; б) *перен.* để lại dấu ấn trên cái gì; 5.: ~ штра́фа, взыска́ния bắt phạt, phạt vạ; ~ запре́та ra lệnh cấm, cấm chỉ; ~ аре́ста на иму́щество *юр.* tịch biên (giữ lại, sai áp, tịch ký) tài sản

нало́женн||ый *прил.*: ~ платёж (lối) trả tiền khi nhận hàng, lĩnh hoá giao ngân, nhận hàng mới trả tiền; отпра́вить груз ~ым платежо́м gửi hàng theo lối trả tiền khi nhận hàng (lĩnh hoá giao ngân)

наложи́ть *сов. см.* накла́дывать *и* налага́ть

нало́жница *ж.* vợ lẻ, vợ bé, hầu thiếp, nàng hầu, hầu, thiếp

налом||а́ть *сов.* (*В, Р*) bẻ, làm gãy (*nhiều*); ве́тер ~ал ве́ток gió làm gãy nhiều cành cây; ✧ ~ (~ немало) дров làm lắm điều xằng bậy (bậy bạ); ~ бока́ кому́-л. nện ai nhừ tử, dần cho ai một trận nên thân

нам *Д от* мы

нама́зать *сов. см.* ма́зать 1

нама́заться *сов. см.* ма́заться 1, 3

намалева́ть *сов. см.* малева́ть

намара́ть *сов. см.* мара́ть 2

намарино́вать *сов.* (*В, Р*) ngâm dấm (*nhiều*); ~ грибо́в ngâm dấm nhiều nấm

нама́тывать, намота́ть (*В*) quấn, vấn, cuốn, cuộn; намота́ть не́сколько клубко́в ше́рсти quấn mấy cuộn len; ~ ни́тки на кату́шку cuộn chỉ vào suốt, quấn chỉ vào ống

нама́яться *сов. разг.* mệt nhoài, mệt lử, mệt phờ người; (*настрадаться*) đau đớn, khốn khổ

наме́дни *нареч. уст. разг.* cách đây không lâu, gần đây

намёк *м.* (lời) ám chỉ, nói bóng gió, nói cạnh nói khoé, ám dụ; сде́лать ~ ám chỉ; неясные ~и những lời bóng gió xa xôi, những lời ám chỉ mập mờ; ✧ нет и ~a hoàn toàn không có, tịnh không

намек||а́ть, намекну́ть (на *В*) ám chỉ, nói bóng gió, nói cạnh, nói cạnh nói khoé; на что вы ~а́ете? anh/chị định ám chỉ cái gì thế?

намекну́ть *сов. см.* намека́ть

наменя́ть *сов.* 1. (*Р, В*) (*обменять*) đổi, trao đổi, đổi chác, đổi được; 2. (*В*) (*денег*) đổi

намерева́ться *несов.* (+ *инф.*) định, dự định, định bụng, định tâm, có ý định, chủ tâm; (*сделать что-л. плохое*) rắp tâm, manh tâm, lập tâm, lăm le, chực

наме́рен *в знач. сказ.* định, dự định, định bụng, định tâm, có ý định; (*сделать что-л. плохое*) rắp tâm, manh tâm, lập tâm, lăm le, chực; он ~ уе́хать сего́дня nó định (dự định, định bụng, có ý định) ra đi hôm nay

наме́рени||е *с.* ý định, dự định, chủ định, ý đồ, dụng ý; ✧ с ~ем cố ý, chủ tâm, cố tâm, có dụng ý; без ~я không cố ý, không chủ tâm, không cố tâm, không có dụng ý, vô tình

наме́ренно *нареч.* (một cách) cố ý, chủ tâm, cố tâm, có dụng ý

наме́ренный *прил.* cố ý, chủ tâm, cố tâm, có dụng ý

намерза́ть, намёрзнуть (*покрываться льдом*) phủ băng

намёрзнуть *сов. см.* намерза́ть

намёрзнуться *сов.* lạnh cóng

на́мертво *нареч. разг.* 1. đến chết; 2. (*накрепко*) (một cách) chặt, sít, sít chặt, kín

намести́ *сов. см.* наметя́ть

наме́стник *м. ист.* tổng trấn, thống đốc

наме́стничество *с. ист.* 1. (*должность*) chức vụ tổng trấn (thống đốc); 2. (*административно-территориальная единица*) đơn vị hành chính của tổng trấn (thống đốc)

намётанный *прил.*: ~ глаз mắt quen thạo, mắt có kinh nghiệm

наметя́ть, намести́ 1. (*В, Р*) quét dồn lại; намести́ ку́чу му́сора quét dồn lại một đống rác; 2. (*В*) (*наносить ветром*) gió dồn... lại; намело́ це́лые сугро́бы сне́га gió dồn tuyết lại thành những đống

наме́тить I, II *сов. см.* намеча́ть I, II

наме́титься *сов. см.* намеча́ться I

намётка I *ж.* 1. (*действие*) (sự) khâu lược, lược; 2. (*нитка*) (đường) chỉ lược

намётка II *ж.* (*предварительный план*) sơ thảo, dự thảo, dàn ý, dàn bài sơ lược

намеча́ть I, наме́тить (*В*) 1. (*обозначать метками*) đánh dấu, ghi dấu, làm dấu; наме́тить доро́гу ве́шками đóng cọc đánh dấu đường; 2. (*обозначать штрихами*) vạch, kẻ; 3. *перен.* vạch ra, đề ra, hoạch định; ~ пути́ подъёма се́льского хозя́йства đề ra (vạch ra, hoạch định) những biện pháp nâng cao sản xuất nông nghiệp

намеча́ть II, наме́тить (*В*) 1. nhắm, chọn; наме́тить кандидату́ру chọn người để đề cử, nhắm người dự tuyển; 2. (*заранее назначать*) định, định trước, dự định; наме́тить день отъе́зда định ngày ra đi

намеча́ться I, наме́титься 1. (*обозначаться*) hiện lên, nổi rõ lên, rõ lên; 2. *перен.* được quy định, được vạch ra, được hoạch định

намеча́ться II *несов.* (*предполагаться*) (được) dự định, định trước, trù định, dự kiến

на́ми *Т от* мы

намно́го *нареч.* hơn nhiều, hơn hẳn, rất nhiều, hẳn, rất đáng kể; стать ~ сильне́е trở nên mạnh hơn nhiều; он ~ отста́л nó kém hơn nhiều, nó kém hơn hẳn

намозо́лить *сов. см.* мозо́лить

намока́ть, намо́кнуть (bị) ướt, thấm nước, ẩm

намо́кнуть *сов. см.* намока́ть

намола́чивать, намолоти́ть (*В, Р*) đập (được); намолоти́ть мешо́к ржи đập được một bao lúa mạch đen

намоло́т *м. с.-х.* số lúa (số lượng hạt) đập được

намолоти́ть *сов. см.* намола́чивать

намоло́ть *сов.* (*В, Р*) (*размолоть какое-л. количество*) xay, giã, nghiền (*nhiều*); ~ ко́фе xay cà phê

намо́рдник *м.* rọ mõm; наде́ть ~ на соба́ку đeo rọ mõm cho chó

намо́рщить *сов. см.* мо́рщить 1

намо́рщиться *сов. см.* мо́рщить(ся) 1

намота́ть *сов. см.* нама́тывать

намо́тка *ж.* (sự) quấn, vấn, cuốn, cuộn

намочи́ть *сов.* 1. (*В*) (*пропитать водой*) thấm (nhúng) nước, tẩm ướt; 2. (*наплескать*) rảy (vẩy, phun) nước; 3. (*приготовить мочением*) ngâm

намудри́ть *сов. см.* мудри́ть

наму́сорить *сов. разг. см.* му́сорить

намути́ть *сов.* (*В*) 1. khuấy (làm) đục, làm vẩn đục; 2. *перен. разг.* xúi giục, xóc xiểm, gây rối

наму́чить *сов.* (*В*) *разг. см.* изму́чить

наму́читься *сов.* (bị) đau khổ nhiều, đau đớn lâu, khốn đốn nhiều

намы́в *м. геол.* bồi tích, đất bồi, phù sa

намыва́ть, намы́ть (*В*) 1. (*наносить течением*) bồi, cuốn đến, bồi nên; река́ намы́ла косу́ con sông bồi nên doi cát; 2. (*добывать*) đãi; намы́ть зо́лота đãi vàng, đãi cát lấy vàng

намывно́й *прил.* (do) bồi tích, bồi nên

намы́ливать, намы́лить (*В*) xát xà phòng; ✧ намыли́ть кому́-л. го́лову mắng ai một trận, xạc ai một mẻ, vò đầu ai

намы́ливаться, намы́литься (tự) xát xà phòng

намы́лить *сов. см.* намы́ливать *и* мы́лить

намы́литься *сов. см.* намы́ливаться *и* мы́литься 1

намы́ть *сов. см.* намыва́ть

намя́ть *сов.*: ~ кому́-л. бока́ nện ai nhừ tử, dần ai một trận nên thân, choảng cho ai một trận thập tử nhất sinh

нанду́ *м. зоол.* đà điểu nandu, đà điểu Mỹ (*Rhea*)

нанесе́ние *с.*: ~ на ка́рту ghi (đánh dấu) trên bản đồ; ~ кра́сок tô màu; ~ оскорбле́ния lăng mạ, nhục mạ, lăng nhục; ~ уве́чья gây thương tích, làm bị thương; ~ ущёрба gây tổn thất, làm thiệt hại; ~ вре́да кому́-л., чему́-л. làm hại (gây ra thiệt hại cho, phương hại đến) ai, cái gì

нанести́ *сов.* 1. *см.* наноси́ть II; 2. (*В, Р*) (*принести много*) mang (đem) đến nhiều; 3. (*В, Р*) (*снести много яиц*) đẻ nhiều trứng

нанизи́ *сов. см.* нани́зывать

нани́зывание *с.* (sự) xâu, xỏ, xiên

нани́зывать, нанизи́ть (*В, Р*) xâu, xỏ, xiên; нанизи́ть би́сер на ни́тку xâu hạt cườm vào sợi chỉ

нанима́тель *м.* 1. (*рабочих*) người thuê thợ (mướn lao công); 2. (*квартиры и т. п.*) người thuê

нанима́ть, наня́ть (*В*) 1. (*на работу*) thuê, mướn, thuê mướn; ~ рабо́тника thuê (mướn, thuê mướn) người làm; 2. (*квартиру и т. п.*) thuê

нанима́ться, наня́ться (đi) làm thuê, làm mướn, làm công

на́нка *ж.* (*ткань*) (loại) vải điểm bâu Nam Kinh

на́нковый *прил.* (thuộc về) vải điểm bâu Nam Kinh

на́ново *нареч. разг.* làm lại, làm lại từ đầu

нанокомпью́тер *м.* nanocomputer, computer (máy điện toán, máy vi tính) nano/siêu nhỏ

наноме́тр *м.* nanomet, nano-mét

наноро́бот *м.* nanorobot, robot nano (siêu nhỏ)

нано́с *м.* đất bồi, phù sa, bồi tích

наносекýнда *ж.* nano-giây

наноси́ть I *сов.* (*В, Р*) mang (đem, xách, vác, đưa) đến; ~ бо́чку воды́ xách đầy một thùng nước, xách nước đổ đầy một thùng; ~ дров vác củi đến; ~ гру́ду камне́й khuân đến một đống đá, khuân đá đổ một đống

наноси́ть II, нанести́ 1. (*В*) (*нагромождать*) mang (dồn, cuốn) đến; (*водой — песок и т. п.*) bồi, bồi lấp, cuốn giạt, cuốn; вода́ нанесла́ на бе́рег мно́го бурело́ма nước cuốn giạt vào bờ nhiều củi rều; 2. *безл.* cuốn, cuốn giạt, đẩy giạt; нанесло́ мно́го сне́га gió cuốn đến nhiều tuyết; 3. (*В*) (*обозначать, отмечать*) ghi, đánh dấu; ~ что́-л. на ка́рту ghi (đánh dấu) cái gì trên bản đồ; 4. (*В*) (*причинять*) gây ra; ~ оскорбле́ние кому́-л. xúc phạm ai; ~ ра́ну làm bị thương; ~ ущёрб gây tổn thất, làm thiệt hại; ~ вред кому́-л., чему́-л. làm hại (gây ra thiệt hại cho, phương hại đến) ai, cái gì; ✧ нанести́ визи́т кому́-л. đến thăm (viếng thăm) ai

нано́сн||ый *прил.* 1. (được) bồi đến, thổi đến, bồi tích, cuốn đến; ~ песо́к cát bồi, cát bồi tích; 2. *перен.* ngoại lai, du nhập; ~ое влия́ние ảnh hưởng ngoại lai

нанотехноло́гия *ж.* nanotech, công nghệ nano (siêu nhỏ)

наноэлектро́ника *ж.* điện tử học nano (siêu nhỏ)

наня́ть(ся) *сов. см.* нанима́ть(ся)

наобеща́ть *сов.* (*В, Р*) *разг.* hứa quá nhiều, hứa hão, hứa suông

наоборо́т *нареч.* 1. (*совершенно иначе*) ngược lại, trái lại, ngược; как раз ~ hoàn toàn ngược lại, trái hẳn lại; де́лать ~ làm ngược lại, làm trái lại, làm trái khoáy; он всё понима́ет ~ mọi cái nó đều hiểu ngược lại cả; 2. *в знач. вводн. сл.* trái lại, ngược lại

наобу́м *нареч. разг.* (một cách) may rủi, hú hoạ, được chăng hay chớ, không suy nghĩ, bừa đi, bừa; vong mạng, văng tê (*прост.*); отвеча́ть ~ trả lời hú hoạ (bừa đi, vong mạng); де́лать ~ làm hú hoạ (may rủi, bừa, vong mạng, văng tê, được chăng hay chớ)

нао́тмашь *нареч.* thẳng tay, thẳng cánh; уда́рить кого́-л. ~ thẳng cánh (thẳng tay) đánh ai

наотре́з *нареч.* (một cách) dứt khoát, khăng khăng, đây đẩy, phăng; отказа́ться ~ dứt khoát (một mực, khăng khăng) từ chối, chối phăng (đây đẩy)

напа́д||ать *сов.* rơi xuống, sa; ~ало мно́го сне́га tuyết sa (rơi xuống) nhiều

напада́ть, напа́сть (на *В*) 1. tấn công, tiến công, công kích, xông vào, lăn xả vào; 2. (*наталкиваться*) gặp được, bắt gặp, tìm thấy; 3. (*овладевать — о каком-л. чувстве*) xâm chiếm, chiếm lấy; на меня́ напа́ла тоска́ nỗi buồn xâm chiếm lòng tôi; на него́ напа́л страх nỗi khiếp sợ tràn ngập lòng nó; 4. *разг.* (*обрушиваться с упреками и т. п.*) đả kích, công kích, mắng nhiếc, đay nghiến, chì chiết

напада́ющий *м.* (*скл. как прил.*) *спорт.* (cầu thủ) tiền đạo; центра́льный ~ trung phong; ле́вый кра́йний ~ tả biên; пра́вый кра́йний ~ hữu biên

нападе́ни||е *с.* 1. (sự, trận, cuộc) tấn công, tiến công, công kích, xung phong; внеза́пное ~ tấn công xuất kỳ bất ý, tiến công đột ngột, đột kích, công kích bất ngờ; вооружённое ~ (cuộc) tấn công vũ trang; 2. *спорт.* hàng tiền đạo; центр ~я trung phong

напа́дки *мн.* (sự, đòn) đả kích, công kích; (*придирки*) (sự) bẻ hoẹ, hoạnh hoẹ

напа́ивать, напая́ть (*В*) hàn *(thêm)*

напа́лм *м.* napalm, napan

напа́лмов||ый *прил.*: ~ая бо́мба bom napalm
напа́рник *м. разг.* thợ bạn, thợ cùng làm
напасти́сь *сов.* (*P*) *разг. см.* нагото́виться
напа́сть I *сов. см.* напада́ть
напа́сть II *ж. разг.* (sự, điều) bất hạnh, tai hoạ, tai ách, tai biến
напаха́ть *сов. см.* паха́ть
напа́чкать *сов.* làm bẩn, vấy bẩn
напая́ть *сов. см.* напа́ивать
напе́в *м.* âm điệu, nhạc điệu, làn điệu, giai điệu, điệu
напева́ть, напе́ть 1. *тк. несов.* (*петь вполголоса*) hát khe khẽ; 2. (*B*) *разг.* (*мелодию и т. п.*) hát phỏng theo; напе́ть моти́в hát phỏng theo nhạc điệu; 3. (*B*) (*для звукозаписи*) hát thu đĩa (ghi âm); напе́ть а́рию на пласти́нку hát thu đĩa một khúc aria; ✧ напе́ть в у́ши gièm pha, ton hót, ỏn thót, hót
напе́вный *прил.* du dương, êm ái, dịu dàng, thánh thót, réo rắt
наперебо́й *нареч.* tranh nhau, cướp lời nhau; говори́ть ~ tranh nhau nói, cướp lời nhau nói; расска́зывать что-л. ~ tranh nhau kể chuyện gì
наперевес *нареч.*: держа́ть ружьё ~ bồng ngang (xốc ngang) khẩu súng
наперегонки́ *нареч.* đua nhau, đuổi nhau; бежа́ть ~ đua nhau chạy, chạy thi, chạy đuổi nhau
наперёд *нареч. разг.* (*заранее*) trước, sẵn; ✧ за́дом ~ ngược; идти́ за́дом ~ đi thụt lùi
наперекó́р 1. *нареч.* trái với, ngược với, trái cựa, trái khoáy; идти́ ~ làm ngược với ý muốn, làm trái ý (*ai*); де́йствовать ~ кому́-л., чему́-л. làm trái cựa ai, cái gì; говори́ть ~ nói trái cựa (trái khoáy); 2. *предлог* trái với, ngược với, bất chấp; ~ чему́-л. ngược với (trái với, bất chấp) điều gì; ~ кому́-л. bất chấp (trái với, ngược với) ý muốn của ai
наперемéнку *нареч. разг.* lần lượt thay phiên nhau
наперере́з *нареч.*: идти́ кому́-л. ~ đi tắt đến gặp ai; бежа́ть ~ chạy tắt, chạy băng
напереры́в *нареч. см.* наперебо́й
напере́ть *сов. разг.* (*надавить*) ấn, đẩy
наперечёт 1. *нареч.* từng cái một, từng người một, hết thảy, tất cả; знать всех ~ biết hết từng người một, biết tất cả mọi người; 2. *в знач. сказ.* thì hiếm có, thật hãn hữu, thì đếm đầu ngón tay; таки́е, как он, ~ những người như ông ấy thì đếm đầu ngón tay, những người như anh ta thì hiếm có (hãn hữu) lắm
напёрсток *м.* (cái) đê; ✧ с ~ nhỏ xíu, bé tí, tí teo, rất nhỏ
напёрсточник *м. разг.* kẻ bịp bợm bằng trò đánh bạc
наперстя́нка *ж. бот.* (cây) dương địa hoàng (*Digitalis*)
напе́рчить *сов.* (*B*) rắc (rắc nhiều) tiêu, tra (tra nhiều) ớt
напе́ть *сов. см.* напева́ть 2, 3
напеча́тать *сов. см.* печа́тать
напеча́т||аться *сов.* 1. *тк. 3 л.* (được) in; рису́нки ~ались отчётливо các hình vẽ được in rõ; 2. *см.* печа́таться 2
напе́чь *сов.* (*B, P*) nướng (*nhiều*)
напива́ться, напи́ться 1. uống nhiều, uống đã khát (đã đời, đã nư); 2. (*допьяна*) uống say bí tỉ
напили́ть *сов.* (*B, P*) cưa, xẻ; ~ тёсу cưa tấm ván mỏng
напи́льник *м.* (cái) giũa
напира́ть *несов. разг.* 1. (*теснить*) lấn, ép, dồn, xô, đánh lấn; проти́вник напира́л с фла́нга quân địch đánh lấn từ bên sườn; 2. (на *B*) (*делать упор*) nhấn mạnh (*vào*), đặc biệt chú ý (*đến*)
написа́ние *с.* cách viết; (*правописание*) chính tả; пра́вильное ~ сло́ва chính tả (phép viết đúng) của từ
написа́ть *сов. см.* писа́ть 1–3, 6
напи́сать *сов. разг. см.* пи́сать
напита́ть *сов.* (*B*) 1. (*накормить*) cho ăn; 2. (*пропитать*) tẩm, thấm, ngâm, nhúng
напита́ться *сов.* 1. *разг. шутл.* (*наесться*) ăn thoả thuê, chén no nê; 2. (*пропитаться*) thấm, ngấm
напи́ток *м.* đồ uống, thức uống; (*прохладительный*) đồ giải khát
напи́ться *сов. см.* напива́ться
напиха́ть *сов. см.* напи́хивать
напи́хивать, напиха́ть *разг.* 1. (*B, P* в *B*) đút (nhét, nhồi, lèn)... vào; напиха́ть вещей в чемода́н nhét đồ đạc vào vali; 2. (*B T*) đút (nhét) đầy; напиха́ть шкаф бельём nhét đầy một tủ đồ vải
напи́чкать *сов. см.* пи́чкать
наплавно́й *прил.*: ~ мост cầu phao, cầu nổi
напла́к||ать *сов. разг.* khóc đỏ mắt (húp mắt); ✧ кот ~ал rất ít, tí teo tèo teo, như mèo mửa
напла́каться *сов.* 1. khóc nhiều, khóc thoả thuê (sướt mướt, như ri, như mưa); ~ при проща́нии khóc sướt mướt lúc tiễn biệt, khi chia tay khóc như mưa; 2. (с *T*) *разг.* điêu đứng, khốn khổ, chịu nhiều đau khổ; напла́чется она́ с ним ở với nó thì cô ta sẽ điêu đứng (khốn khổ) lắm đấy
напластова́ние *с. геол.* vỉa, thớ tầng, tầng điệp
наплева́тельск||ий *прил. разг.*: ~ое отноше́ние thái độ lơ là (trễ nải, buông trôi, bỏ mặc, gặp chăng hay chớ, mặc kệ sự đời)
наплева́тельство *с. разг.* thái độ lơ là (trễ nải, buông trôi, bỏ mặc, gặp chăng hay chớ, mặc kệ sự đời); chủ nghĩa mackeno (*разг., шутл. do chữ: mặc kệ nó*)
наплева́ть *сов.* 1. nhổ, khạc nhổ; 2. *в знач. сказ. разг.* mặc kệ, thây kệ, mặc thây, mặc xác, bỏ mặc; ему́ ~ на всё nó thì bỏ mặc (mặc kệ, thây kệ, mặc kệ sự đời) tất cả; ~ на него́! mặc kệ (thây kệ, mặc thây, mặc xác) nó!; ему́ ~ nó chẳng thiết (chẳng thèm đếm xỉa) đến
наплеска́ть *сов.* (*B*) hắt (té, vẩy) nước
наплеска́ться *сов.* 1. (*вдоволь поплескаться*) tắm (vẩy nước) thoả thuê; 2. (*выплёскиваясь, пролиться*) bắn (hắt, vẩy) nước tung toé
наплести́ *сов.* (*B, P*) 1. (*изготовить плетением*) đan, bện, kết (*nhiều*); ~ корзи́н đan giỏ; 2. *разг.* (*наговорить вздора*) nói nhảm, nói càn, nói bậy. nói nhăng, nói xằng, nói xạo
напло́ыв *м.* 1. (*большое количество*) (sự) ùn đến, dồn đến, đến đông, quần tụ, hội tụ; 2. *бот.* cục u, bướu cây, u cây, thể sần; 3. *кино* ảnh (hình) lờ mờ khi chuyển cảnh
наплыва́ть, напло́ыть 1. (*натыкаться*) (đang bơi) đụng phải; напло́ыть на ка́мень đang bơi đụng phải hòn đá; 2. (*скапливаться*) ùn đến, dồn đến, quần tụ
напло́ыть *сов. см.* наплыва́ть
наповá́л *нареч.* chết tươi; уби́ть кого́-л. ~ giết ai chết tươi
наподо́бие *предлог* giống như, hệt như, tương tự, tựa, chẳng khác nào
напои́ть *сов.* (*B*) 1. (*дать пить*) cho... uống; ~ госте́й ча́ем dọn trà cho khách uống; 2. (*допьяна*) chuốc rượu cho... say, cho... uống rượu đến say mèm; 3. (*наполнить, насытить чем-л.*) đầy, ngát, tràn đầy, đượm đầy, ngát hương, ngát mùi, ngào ngạt; во́здух

напоён аромáтом цветóв không khí ngát (đượm đầy, ngào ngạt) hương hoa

напокáз *нареч.* để trưng bày (chưng bày, xem); (*для видимости*) để phô trương (khoa trương, khoe mẽ, khoe); выставля́ть товáры ~ trưng bày hàng hóa, bày hàng; дéлать что-л. ~ làm cái gì để phô trương

наползáть, наползти́ (*о муравьях и т. п.*) bò đến, bò vào (*nhiều*); (*о тучах и т. п.*) kéo (bay) đến, phủ kín

наползти́ *сов. см.* наползáть

наполнéни||е *с.* (sự) làm đầy, đầy, có, chứa đựng; пульс хорóшего ~я *мед.* mạch đập mạnh

наполни́тель *м.* 1. *спец.* chất độn; 2. *тех.* (*машина, наполняющая тару пищевыми продуктами*) máy nạp thực phẩm vào bao bì

наполни́тельный *прил. спец.* (để) độn, nạp chất độn

напóлнить(ся) *сов, см.* наполня́ть(ся)

наполня́емость *ж.* (độ) chứa, chất đầy, xếp đầy

наполня́ть, напóлнить (*В*) 1. làm đầy; (*нагружая*) chất (xếp) đầy; (*наливая*) đổ (rót) đầy; (*насыщать*) đượm (thấm) đầy; ~ корзи́ну грибáми xếp đầy giỏ nấm; 2. *перен.* (*преисполнять*) đầy, tràn đầy, chứa đầy, chan chứa, chứa đựng

наполня́ться, напóлниться 1. đầy, tràn đầy; кóмната напóлнилась ды́мом phòng đầy khói; 2. *перен.* tràn đầy, chan chứa; сéрдце напóлнилось рáдостью lòng chan chứa niềm vui; vui như mở cờ trong bụng (*погов.*)

наполови́ну *нареч.* 1. (một) nửa; ~ бéлый, ~ си́ний флаг cờ nửa trắng nửa xanh; сдéлано тóлько ~ chỉ làm được một nửa; 2. (*не до конца*) nửa chừng, dở dang, dở chừng, nửa vời, dở; (*отчасти*) phần nào, một phần

напоминáни||е *с.* 1. (*действие*) (sự) nhắc nhở, nhắc đến; при одно́м ~и о... chỉ mới nhắc đến... thì...; 2. (*извещение*) thông báo, cáo thị, cáo tri

напомин||áть, напóмнить 1. (*В* о *П*) nhắc, nhắc nhở, nhắc đến, nhắc lại; не забýдь напóмнить об э́том đừng quên nhắc tôi điều đó nhé; письмó напóмнило прóшлое bức thư nhắc lại quá khứ; 2. *тк. несов.* (*В*) (*быть похожим*) làm nhớ đến, hao hao giống, giống như; он ~áет мне моегó брáта cậu ấy làm tôi nhớ đến em tôi, tôi thấy nó hao hao giống em tôi

напóмнить *сов. см.* напоминáть 1

напóр *м.* 1. (*давление*) áp lực, áp suất, sức ép; ~ воды́ áp lực (áp suất, sức ép) của nước; 2. (*натиск*) áp lực, sức ép, sức dồn ép, sức tấn công; под ~ом врагá trước sức tấn công (sức dồn ép, áp lực) của địch; 3. *разг.* (*настойчивость*) (sự, tính) kiên trì, bền bỉ, kiên nhẫn, kiên cường; со свóйственным ему ~ом với tính kiên trì vốn có của nó

напóристо *нареч.* (một cách) kiên trì, kiên cường, bền bỉ, kiên quyết; дéйствовать ~ hành động kiên quyết (bền bỉ)

напóристость *ж.* (tính) kiên trì, kiên cường, bền bỉ, kiên quyết, kiên tâm; ~ харáктера tính kiên trì

напóристый *прил.* kiên trì, kiên cường, bền bỉ, kiên quyết, kiên tâm; человéк người kiên cường

напóрный *прил.*: ~ бак *тех.* két nước có áp

напорóться *сов. разг.* (на *В*) 1. vấp (tông, đụng) phải (*mà bị thương*); 2. *перен.* rơi (lọt) vào; ~ на засáду rơi (lọt) vào ổ phục kích

напóртить *сов.* 1. (*В, Р*) làm hỏng, làm hư (*nhiều*); 2. (*Д*) *разг.* (*навредить*) làm hại, tác hại, phương hại

напослéдок *нареч. разг.* vào lúc cuối, cuối cùng, rút cục, rốt cuộc, cùng lắm; снотвóрное остáвьте ~ cùng lắm mới nên dùng đến thuốc ngủ

напрáвить(ся) *сов. см.* направля́ть(ся)

направлéни||е *с.* 1. phương hướng, chiều hướng, phương, hướng, chiều, ngả, phía; противополóжное ~ hướng (chiều hướng) ngược lại; по всем ~ям theo mọi hướng (ngả, phía); ~ глáвного удáра *воен.* hướng chủ công, hướng chính của mũi tấn công; 2. *перен.* (*путь развития*) phương hướng, chiều hướng, xu hướng, xu thế, khuynh hướng, hướng; прáвильное ~ в рабóте phương hướng (chiều hướng) đúng trong công tác; в э́том ~и về mặt này, về phương diện này; ~ мы́слей chiều hướng (xu hướng) tư tưởng; ~ умá khuynh hướng trí tuệ; 3. (*течение, группировка*) trào lưu, khuynh hướng; литературные ~я những trào lưu (khuynh hướng) văn học; 4. (*документ*) giấy giới thiệu, giấy điều động công tác; 5. (*участок фронта*) khu vực mặt trận

напрáвленность *ж.* (tính) khuynh hướng, xu hướng, định hướng; социáльная ~ ры́ночной экономики định hướng xã hội của kinh tế thị trường

напрáвленн||ый *прил.* (có, theo) định hướng, hướng; ~ая антéнна anten định hướng

направля́ть, напрáвить (*В*) 1. hướng... đến, hướng... về; (*устремлять*) dồn... vào; (*оружие*) chĩa... vào; *перен.* (*сосредоточивать*) tập trung... vào; ~ бинóкль chiếu ống nhòm; ~ струю́ на что́-л. chĩa luồng nước vào (phun) cái gì; ~ свои́ си́лы на что́-л. dồn lực lượng mình (tập trung sức lực) vào việc gì; ~ удáр на врагá tập trung cú đánh vào quân địch; ~ внима́ние tập trung (hướng) sự chú ý; 2. (*посылать*) phái (cử, gửi, sai)... đi; ~ больно́го к врачу́ bảo (đưa) người ốm đến bác sĩ; ~ на рабóту phái đi công tác; ~ заявлéние в суд gửi đơn đến toà án

направля́ться, напрáвиться đi đến, đi về phía; ~ к двéри đi đến (đi về phía) cửa

напрáво *нареч.* (*в правую сторону*) về bên phải, sang phải, sang hữu; (*на правой стороне*) bên phải, phía tay phải, bên hữu; повернýться ~ quay sang phải; ~ от вхóда bên phải cửa vào; ~! (*команда*) bên phải, quay!; ✧ ~ и налéво không phân biệt; помогáть ~ и налéво giúp đỡ mọi người; трáтить дéньги ~ и налéво tiêu hoang tiền bạc, tiêu tiền bừa bãi, phung phí tiền, vung tiền

напрактикова́ться *сов. см.* практикова́ться

напрáслин||а *ж. разг.* (lời) nói oan, đổ oan; (*клевета*) (lời) nói điêu, đổ điêu, đặt điều, tố điêu; возводи́ть ~у на кого́-л. nói oan (đổ oan, nói điêu, đổ điêu, tố điêu) cho ai

напрáсно 1. *нареч.* (*зря*) (một cách) vô ích, không cần thiết, bằng thừa; ~ вы емý рассказáли anh kể cho nó thật là không cần thiết, anh kể với nó cũng bằng thừa; ~! bậy thật!, đáng lẽ không nên thế!; 2. *в знач. сказ.* (*тщетно, бесполезно*) vô ích, phí công, hoài công, uổng công; всё бы́ло ~ mọi cố gắng đều vô ích (vô hiệu, chẳng ăn thua gì, chỉ hoài công)

напрáсный *прил.* 1. (*тщетный*) vô ích, phí công, hoài công, uổng công, công toi, vô hiệu; ~ая трéвога báo động giả; ~ труд công toi, công cốc, công dã tràng; 2. (*ненужный*) không cần thiết, bằng thừa;

3. *уст.* (*несправедливый*) bất công

напра́шив||аться, напроси́ться 1. (*добиваться*) đòi kỳ được, nằng nặc xin, kỳ kèo; ~ в го́сти nằng nặc xin (đòi để được) đến nhà; 2. (на *В*) (*вызывать что-л.*) gây ra, chuốc lấy, rước lấy; ~ на неприя́тности chuốc (rước) lấy điều khó chịu; ~ на оскорбле́ние chuốc (rước) lấy điều sỉ nhục; 3. *тк. несов.* (*о мысли и т. п.*) nảy ra, sinh ra; вы́вод ~ается сам собо́й kết luận tự nó nảy ra; невольно ~ается сравне́ние bất giác nảy ra một sự so sánh

наприме́р *нареч.* ví dụ, thí dụ, chẳng hạn, tỷ như, ví như

напрока́зить *сов. см.* прока́зить

напрока́зничать *сов. см.* прока́зничать

напрока́т *нареч.*: брать что́-л. ~ thuê cái gì; дава́ть что́-л. ~ cho thuê cái gì

напролёт *нареч. разг.* thâu, suốt; весь день ~ suốt ngày, thâu ngày; не спать всю ночь ~ suốt đêm không ngủ, thức thâu đêm, thức trắng đêm

напроло́м *нареч.* bất chấp trở ngại, bừa đi, bừa; văng tê (*прост.*); идти́ ~ băng qua trở ngại, đi bừa; де́йствовать ~ hành động bất chấp trở ngại, làm văng tê

напропалу́ю *нареч. разг.* bạt mạng, bạt tử, vong mạng; весели́ться ~ ăn chơi bạt mạng (bạt tử, vong mạng)

напророчить *сов. см.* пророчить

напроси́ться *сов. см.* напра́шиваться 1, 2

напро́тив 1. *нареч.* (*прямо перед кем-л., чем-л.*) (*ở*) ngay trước mặt, đối diện; он сиде́л ~ nó ngồi đối diện; 2. *нареч.* (*наоборот*) ngược lại, trái lại; 3. *предлог* (*Р*) trước mặt, đối diện; ~ моего́ до́ма đối diện nhà tôi; 4. *в знач. вводн. сл.* trái lại, ngược lại; ~, я о́чень рад trái lại, tôi rất vui mừng

напру́живаться, напру́житься *разг.* (*сделать усилие*) ráng sức, rán sức, cố sức

напру́житься *сов. см.* напру́живаться

напряга́ть, напря́чь (*В*) 1. làm căng, kéo căng, căng; ~ мы́скулы làm căng các bắp thịt; 2. *перен.* cố sức, ráng sức, rán sức, ráng, rán, căng; ~ все уси́лия ráng hết sức; ~ слух lắng tai (căng tai, rán sức) nghe; ~ зре́ние cố sức (căng mắt) nhìn; ~ па́мять ráng sức (rán sức, cố) nhớ; ~ ум vắt óc (bóp trán) suy nghĩ

напряга́ться, напря́чься 1. căng ra; 2. *перен.* (*делать усилия*) ráng sức, rán sức, cố sức; 3. *перен.* (*усиливаться в своём проявлении*) tăng cường lên

напряже́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) căng thẳng; 2. (*усилие*) (sự) ráng sức, rán sức, cố sức, nỗ lực, cố gắng; слу́шать с ~м cố sức lắng nghe; 3. (*крайне неспокойное состояние*) tình hình (bầu không khí) căng thẳng; в семье́ ощуща́лось ~ trong gia đình đã cảm thấy rõ bầu không khí căng thẳng; 4. *физ., тех.* ứng suất, ứng lực; *эл.* điện áp, điện thế, thế hiệu; механи́ческое ~ ứng suất cơ học; высо́кое ~ *эл.* điện áp (điện thế, thế hiệu) cao, cao áp, cao thế

напряжённо *нареч.* (một cách) căng thẳng, khẩn trương, ráo riết

напряжённост||ь *ж.* 1. cường độ; 2. (*натянутость*) (độ, sức, tình hình) căng, căng thẳng; ослабле́ние междунаро́дной ~и làm dịu tình hình căng thẳng trên thế giới, hòa hoãn quốc tế

напряжённ||ый *прил.* 1. (*неослабевающий*) căng, căng thẳng; (*интенсивный*) ráo riết, khẩn trương; ~ое внима́ние (sự) chăm chú căng thẳng; 2. (*затруднительный, натянутый*) căng thẳng, khẩn trương, gay go; ~ая атмосфе́ра bầu không khí căng thẳng; ~ые отноше́ния mối quan hệ căng thẳng; 3. (*принуждённый, неестественный*) gượng gạo, gượng, không tự nhiên; ~ая улы́бка nụ cười gượng gạo, cười gượng

напрями́к *нареч. разг.* 1. theo đường thẳng, thẳng; идти́ ~ đi thẳng; ~ бу́дет два киломе́тра theo đường thẳng (theo đường chim bay) thì hai kilomet; 2. *перен.* (*откровенно*) thẳng thắn, thẳng băng, thẳng thừng, thẳng; сказа́ть кому́-л. ~ nói thẳng (thẳng thừng) với ai

напря́сть *сов.* (*В*) kéo sợi, xe chỉ (*một số lượng nào đó*)

напря́чь(ся) *сов. см.* напряга́ть(ся)

напу́танный *прич.* hoảng sợ, sợ hãi, kinh hãi, hãi hùng, kinh hoảng, kinh hoàng

напуга́ть *сов.* (*В*) làm... sợ (hoảng sợ, sợ hãi, kinh hãi, hãi hùng, kinh hoảng, kinh hoàng)

напуга́ться *сов.* sợ, hoảng sợ, sợ hãi, kinh hãi, hãi hùng, kinh hoảng, kinh hoàng

напу́дрить(ся) *сов. см.* пу́дрить(ся)

напу́льсник *м.* (cái) bao cườm tay (*để giữ ấm và tránh bong gân*)

на́пуск *м.* (*в платье*) lần xếp (*bỏ chùng xuống trên thắt lưng*)

напуска́ть, напусти́ть 1. (*В, Р*) cho vào nhiều; (*о воде*) cho... chảy đầy, xả... đầy; (*о дыме, паре*) thải... đầy, nhả... đầy, xả... đầy; напусти́ть жильцо́в в дом cho nhiều người ở trọ trong nhà; напусти́ть по́лную ва́нну воды́ xả nước đầy bồn tắm; напусти́ть ды́ма в ко́мнату thải khói ra (nhả khói) đầy phòng; 2. *разг.* làm ra vẻ, làm bộ; ~ на себя́ ва́жный вид làm ra vẻ quan trọng; 3. (*В* на *В*) *разг.* (*натравливать*) xua, xuýt, xuyt, suýt, suyt, thả; напусти́ть соба́к на зве́ря xua (xuýt, xuyt) chó đuổi theo con thú

напуска́ться, напусти́ться (на *В*) *разг.* mắng, chửi, xạc, chỉnh, réo, xài, đì

напускн||о́й *прил.* giả tạo, vờ vĩnh, giả vờ, giả cách, giả dối; ~о́е равноду́шие vẻ thờ ơ giả vờ (vờ vĩnh, giả tạo)

напусти́ть(ся) *сов. см.* напуска́ть(ся)

напу́т||ать *сов.* (*В*) *разг.* làm rối, làm lẫn; (*ошибиться*) làm nhầm, làm sai, nhầm lẫn, lầm lẫn; ~ в а́дресе đề nhầm địa chỉ; ~ в вычисле́ниях tính nhầm, tính sai; здесь что-то ~ано trong việc này có cái gì không ổn; он всё ~ал nó nhầm lẫn tất cả, nó làm sai tất cả

напу́тственн||ый *прил.*: ~ое сло́во lời dặn dò (*khi tiễn đưa*)

напу́тствие *с.* lời dặn dò, lời chúc (*khi tiễn đưa*); lời hoan tống (*уст.*)

напу́тствовать *несов. и сов.* nói, dặn, dặn dò, căn dặn (*khi tiễn đưa*)

напуха́ние *с.* (sự) sưng lên, sưng húp, phù lên, tấy lên

напуха́ть, напу́хнуть sưng lên, sưng húp, phù lên, tấy lên

напу́хнуть *сов. см.* напуха́ть

напы́житься *сов. разг.* 1. (*о птицах*) xù lông; 2. (*принять важный вид*) làm ra vẻ bệ vệ (khệnh khạng, quan cách); 3. (*напрячься*) ráng sức, rán sức, cố sức

напыли́ть *сов. разг. см.* пыли́ть

напы́щенно *нареч.* (một cách) bệ vệ, khệnh khạng, vênh váo, kênh kiệu; bóng bẩy, hào nhoáng, khoa trương, bay bướm, hoa mỹ (*ср.* напы́щенный)

напы́щенность *ж.* 1. (sự, vẻ, tính) bệ vệ, khệnh khạng, quan cách, vênh váo, kênh kiệu; 2. (*речи, стиля*) (sự, vẻ, tính chất) bóng bẩy, hào nhoáng, khoa trương, bay bướm, hoa mỹ

наны́щенн||ый *прил.* 1. bệ vệ, khệnh khạng, quan cách, quan dạng, vênh váo, kênh kiệu; ~ вид vẻ khệnh khạng (bệ vệ, quan cách); 2. (*о речи, стиле*) bóng bẩy, hào nhoáng, khoa trương, bay bướm, hoa mỹ; ~ая речь lời lẽ hoa mỹ

напя́ливать, напя́лить (*В*) *разг.* mặc vào, xỏ vào (*rất khó khăn*); ~ на себя́ что́-л. *ирон.* mặc cái gì rất kệch cỡm (lôi thôi lếch thếch)

напя́лить *сов. см.* напя́ливать

наработ||ать *сов.* (*В, Р*) *разг.* 1. (*произвести*) làm ra, sản xuất; 2. (*заработать*) làm được, kiếm được; он ~ал рубле́й сто пятьдеся́т nó làm được (kiếm được) khoảng một trăm năm mươi rúp

наработа́ться *сов. разг.* làm túi bụi, làm việc nhiều

наравне́ *нареч.* 1. (*на одном уровне*) ngang, ngang với, ngang hàng với; самолёт шёл ~ с облака́ми phi cơ bay ngang mây; 2. (*на равных правах*) ngang như, ngang quyền như, giống như, ngang hàng với; же́нщины голосу́ют ~ с мужчи́нами phụ nữ bầu cử ngang quyền như (ngang hàng với) nam giới

нара́д||оваться *сов.*: мать не ~уется на сы́на bà mẹ nở gan nở ruột (hết sức vui mừng) vì cậu con trai

нараспа́шку *нареч. разг.* phanh áo ra, không cài khuy (cúc); он но́сит пальто́ ~ ông ấy mặc măngtô không cài cúc; ✧ у него́ душа́ ~ tính tình anh ta cởi mở, tính nó thì ruột để ngoài da

нараспе́в *нареч.* kéo dài giọng; говори́ть ~ nói kéo dài giọng

нарассказа́ть *сов.* (*В*) *разг.* nói đủ thứ chuyện

нараста́ние *с.* (*увеличение*) (sự) tăng lên, lớn lên, gia tăng, tăng trưởng; (*усиление*) (sự) lớn mạnh, mạnh lên; ~ социа́льного недово́льства bất mãn xã hội tăng lên; ~ те́мпов tăng nhanh nhịp độ, tăng tốc, gia tốc

нараста́ть, нарасти́ 1. (*вырастать на чём-л.*) mọc lên; 2. *тк. несов.* (*увеличиваться*) tăng lên. lớn lên, gia tăng, tăng trưởng; (*усиливаться*) mạnh lên, lớn mạnh lên, phát triển; 3. (*накапливаться — о процентах и т. п.*) lớn dần lên, tích lũy thêm, lãi mẹ đẻ lãi con

нарасти́ *сов. см.* нараста́ть 1, 3

нарасти́ть *сов. см.* нара́щивать

нарасхва́т *нареч. разг.* tranh nhau; биле́ты беру́т ~ người ta tranh nhau mua vé; э́ту кни́гу покупа́ют ~ người ta tranh nhau mua quyển sách này

нараще́ние *с.* (sự) tăng, làm lớn lên, gia tăng; (*удлинение*) (sự) nối dài ra, nối thêm

нара́щивание *с.* (sự) tăng, tăng nhanh, gia tăng; ~ те́мпов произво́дства tăng nhanh nhịp độ sản xuất

нара́щивать, нарасти́ть 1. (*В*) tăng, làm lớn lên, làm mạnh lên; ~ му́скулы làm các bắp thịt nở nang; 2. (*удлинять*) (*В*) nối thêm, nối dài ra, nối; ~ кана́та nối dây thừng; 3. *перен.* (*В*) tăng, tăng nhanh, tăng mạnh, gia tăng; ~ си́лы gia tăng lực lượng, tăng nhanh sức mạnh; ~ темп tăng nhanh nhịp độ; 4. *разг.* (*вырастить в каком-л. количестве*) (*В, Р*) trồng (*một số lượng nào đó*)

нарва́ть I *сов. см.* нарыва́ть

нарва́ть II *сов.* (*В, Р*) 1. (*цветов, плодов и т. п.*) hái, ngắt, bẻ, bứt, trảy; 2. (*разорвать на куски*) xé tan, xé nát, xé vụn

нарва́ться *сов. см.* нарыва́ться

наре́з *м. тех. см.* наре́зка

наре́зать *сов.* 1. *см.* нарезать; 2. (*В, Р*) (*какое-л. количество*) thái, xắt, cắt (*nhiều*); ~ таре́лку ветчины́ thái một đĩa giăm bông

нарезать, наре́зать (*В*) 1. thái, xắt, cắt mỏng, xắt nhỏ; 2. (*винт*) ren; (*ствол оружия*) tarô, khoan rãnh nòng, khoan đường xoắn ốc; 3. (*участки земли*) phân, chia, phân khoảnh

наре́зка *ж. тех.* (đường) ren; (*в канале ствола*) rãnh nòng, rãnh xoắn, đường xoắn ốc

нарезн||о́й *прил.* (có) rãnh nòng, rãnh xoắn; ~ое ружьё súng có rãnh nòng

нарека́ние *с.* (sự, lời) khiển trách, quở trách, trách móc, chê trách, trách cứ, trách mắng

наре́чие I *с. лингв.* (*диалект*) thổ ngữ

наре́чие II *с. грам.* phó từ, trạng từ, trạng ngữ; ~ вре́мени phó từ (trạng từ) thời gian; ~ ме́ста phó từ (trạng từ) vị trí

наре́чный *прил. грам.* (thuộc về) phó từ, trạng từ; ~ оборо́т phó ngữ, trạng ngữ

нарза́н *м.* nước khoáng narzan (*vùng Caucasia*)

нарисова́ть *сов. см.* рисова́ть

нарица́тельн||ый *прил.*: и́мя ~ое *грам.* danh từ chung; ~ая сто́имость *эк.* mệnh giá, giá quy định (*của tiền tệ*)

наркобаро́н *м.* chúa trùm buôn ma tuý

наркоби́знес *м.* (sự) buôn bán ma tuý

наркоди́лер *м.* người buôn bán ma tuý

нарко́з *м.* 1. *мед.* (*общий*) (sự) gây mê; (*местный*) (sự) gây tê; опера́ция под ~ом (cuộc) mổ có gây mê; phẫu thuật có gây tê; 2. *разг.* (*средство*) thuốc mê, thuốc ngủ, thuốc tê

наркокурье́р *м.* liên lạc viên ma tuý

нарко́лог *м. мед.* chuyên viên gây mê; chuyên viên về ma tuý (*ср.* наколо́гия)

наркологи́ческий *прил.* (thuộc về) gây mê; nghiên cứu và chữa trị chứng nghiện ma tuý (*ср.* наколо́гия)

наколо́гия *ж. мед.* (khoa) gây mê; (*раздел, занимающийся изучением последствий употребления наркотиков и лечением наркоманов*) (khoa) nghiên cứu và chữa trị chứng nghiện ma tuý

нарко́м *м. ист.* uỷ viên nhân dân, bộ trưởng dân uỷ (*dưới thời Xô-viết 1917-46*)

наркома́н *м.* người nghiện thuốc ngủ, người nghiện ma tuý (nghiện hút), con nghiện

наркома́ния *ж.* (chứng, nạn) nghiện thuốc ngủ, nghiện ma tuý, nghiện hút

наркома́т *м. ист.* bộ dân uỷ (*dưới thời Xô-viết 1917-46*)

наркопритО́н *м.* động ma tuý

нарко́тик *м.* thuốc mê, thuốc ngủ, ma tuý, thuốc lắc, xì-ke

наркоторго́вец *м.* người buôn bán ma tuý

наркотра́фик *м.* đường dây buôn bán (vận chuyển) ma tuý

наркоти́ческ||ий *прил.* (thuộc về) thuốc mê, thuốc ngủ, ma tuý, thuốc lắc; ~ое сре́дство *см.* нарко́тик; ~ая зави́симость (nạn) nghiện ma tuý, nghiện hút

наро́д *м.* 1. (*население государства*) quốc dân, người dân, nhân dân, dân; 2. (*нация*) dân tộc, nhân dân; все ~ы ми́ра tất cả các dân tộc trên thế giới, nhân dân các nước trên thế giới; 3. *тк. ед.* (*люди*) dân chúng, người; мно́го ~у đông người, nhiều người; 4. *тк. ед.* (*основная, трудовая масса населения*) nhân dân, dân, giới; трудово́й ~ dân (nhân dân) lao động, giới cần lao; ✧ просто́й ~ thường dân, dân thường, dân đen; на ~е trước mọi người, trước bàn dân thiên hạ, chỗ nhĩ mục quan chiêm

народи́ть *сов. разг.* đẻ, sinh (*nhiều*)

народи́ться *сов.* sinh ra

наро́дник *м. ист.* người theo phái dân tuý, người dân tuý

наро́днический *м. ист.* (thuộc về) phái dân tuý, dân tuý
наро́дничество *с. ист.* phái dân tuý; (*движение*) trào lưu dân tuý; (*система взглядов*) chủ nghĩa dân tuý; chủ nghĩa duy dân (*уст.*)
наро́дно-демократи́ческий *прил.* dân chủ nhân dân
наро́дност||ь *ж.* 1. sắc tộc, sắc dân, dân tộc; ма́лые ~и Се́вера các sắc tộc (sắc dân) nhỏ ở phương Bắc; 2. *тк. ед.* (*национальная самобытность*) (tính) dân tộc, nhân dân; ~ поэ́зии Пу́шкина tính dân tộc của thơ ca Pushkin
наро́дно-хозя́йственн||ый *прил.* (thuộc về) kinh tế quốc dân; ~ план kế hoạch kinh tế quốc dân; ~ое значе́ние tầm quan trọng đối với nền kinh tế quốc dân
наро́дн||ый *прил.* (thuộc về) nhân dân, dân tộc, dân chúng; (*принадлежащий народу, стране*) (của) dân tộc, quốc dân; (*о песнях, обычаях и т. п.*) dân gian; ~ые ма́ссы quần chúng nhân dân; ~ депута́т dân biểu, đại biểu nhân dân; ~ое хозя́йство (nền) kinh tế quốc dân; ~ое досто́яние tài sản quốc dân (nhân dân); ~ое тво́рчество nghệ thuật dân gian; ~ая пе́сня dân ca, bài hát dân gian; ~ та́нец dân vũ, điệu múa dân gian; ~ суд toà án nhân dân; ~ арти́ст nghệ sĩ nhân dân; ~ая демокра́тия chế độ dân chủ nhân dân; ~ые мсти́тели các chiến sĩ du kích; ~ое гуля́нье cuộc vui chơi của dân chúng; ~ое ополче́ние dân quân, dân binh; ~ фронт mặt trận bình dân (nhân dân)
народове́дение *с.* dân tộc học
народовла́стие *с.* quyền lực nhân dân
народонаселе́ние *с.* dân số, số dân, nhân khẩu
нарожа́ть *сов. разг. см.* народи́ть
нарожа́ться *сов. см.* народи́ться
наро́ст *м.* 1. (*опухоль, утолщение*) (cục) bướu, u; ~ на стволе́ де́рева cục u ở thân cây; 2. (*осадок, накипь*) cặn, cấn, cặn bọt
наро́чито *нареч.* (một cách) cố ý, chủ tâm, cố tình
наро́читость *ж.* (sự, tính chất) cố ý, chủ tâm, cố tình
наро́читый *прил.* cố ý, chủ tâm, cố tình; (*показной*) giả tạo
наро́чно *нареч.* 1. (*сознательно*) (một cách) cố ý, chủ tâm, cố tình, dụng ý, dụng tâm; 2. *разг.* (*в шутку*) (một cách) đùa, bỡn; он сказа́л ~, не обижа́йтесь nó nói đùa đấy mà, chị đừng giận; ✧ как ~ thật là trớ trêu, thật như trêu người
на́рочн||ый *м.* người chạy thư hoả tốc, người chạy giấy; người chạy hoả bài (*ист.*); с ~ым do người chạy thư hoả tốc mang đi, theo lối hoả tốc
нарсу́д *м.* (наро́дный суд) toà án nhân dân
на́рты *мн.* (*ед.* на́рта *ж.*) xe trượt tuyết (*do chó hay hươu kéo*)
наруби́ть *сов.* (*В, Р*) 1. (*срубить в каком-л. количестве*) chặt, đốn, đẵn (*nhiều*); (*рубя, приготовить*) băm, vằm, chặt, đẵn, đốn; ~ капу́сты для соле́ния băm bắp cải muối; 2. (*вырубить*) khía, đẽo, vạc
нару́бка *ж. тех.* vết cắt, vết chặt
нару́жка *ж. разг.* 1. (sự) theo dõi bên ngoài (*việc của mật vụ*); 2. (*наружная реклама*) quảng cáo bên ngoài (*các biển ở ngoài phố*)
нару́жно *нареч.* bề ngoài; ~ он споко́ен bề ngoài nó có vẻ bình tĩnh
нару́жное *с.* (*лекарство*) thuốc dùng (bôi) ngoài da
нару́жност||ь *ж.* 1. (*внешний облик*) bề ngoài, vẻ ngoài, ngoại hình; (*черты лица*) nét mặt, vẻ mặt, diện mạo, mặt mày, dung mạo, mạo dạng; ~ обма́нчива bề ngoài thường hay đánh lừa; прия́тной ~и diện mạo (mặt mày) dễ thương; 2. (*внешний вид чего-л.*) vẻ ngoài, bề ngoài
нару́жн||ый *прил.* 1. ở ngoài, bên ngoài, phía ngoài; (*обращённый наружу*) trông ra ngoài; (*производимый снаружи*) từ ngoài, từ bên ngoài; 2. *перен.* (*показной*) bề ngoài, ngoài mặt; ~ое споко́йствие bình tĩnh bề ngoài, điềm tĩnh ngoài mặt
нару́жу *нареч.* ra ngoài; вы́сунуться ~ (*о человеке*) thò đầu ra ngoài; (*о вещи*) lòi (thòi) ra ngoài; выставля́ть ~ (*чувства и т. п.*) lộ ra mặt, bộc lộ, lộ rõ; ме́хом ~ bề lông ra ngoài
нарука́вники *мн.* (*ед.* нарука́вник *м.*) ống tay (*đeo ngoài tay áo khi làm việc*)
нарумя́нить *сов. см.* румя́нить 2
нарумя́ниться *сов. см.* румя́ниться 2
нару́чники *мн.* (*ед.* нару́чник *м.*) (cái) còng, còng số 8; наде́ть кому́-л. ~ còng tay ai, còng ai lại
нару́чн||ый *прил.* (để) đeo tay; ~ые часы́ đồng hồ đeo tay
наруша́ть нару́шить (*В*) 1. (*не соблюдать*) phạm, vi phạm, không tôn trọng; ~ дисципли́ну phạm (vi phạm) kỷ luật; ~ зако́н phạm luật, vi phạm luật pháp, phạm pháp; ~ догово́р vi phạm hiệp ước; ~ госуда́рственную грани́цу vi phạm (xâm phạm) biên giới quốc gia; ~ сло́во không giữ lời hứa, sai lời, sai hẹn, nuốt lời, phụ lời, phụ ước, bội ước; 2. (*мешать, прерывать*) làm mất, phá tan, phá vỡ, làm rối loạn, làm hỗn loạn; ~ равнове́сие làm mất thăng bằng; ~ тишину́ làm mất yên tĩnh, phá tan bầu không khí yên lặng
наруше́ние *с.* (sự) phạm, vi phạm, rối loạn, hỗn loạn; ~ обще́ственного поря́дка vi phạm trật tự công cộng; ~ грани́цы vi phạm (xâm phạm) biên giới; ~ обме́на веще́ств (sự) rối loạn của chuyển hoá chất
наруши́тель *м.* kẻ vi phạm; ~ грани́цы kẻ vi phạm (xâm phạm) biên giới; ~ трудово́й дисципли́ны kẻ vi phạm kỷ luật lao động; ~ споко́йствия kẻ làm rối loạn sự an bình (yên ổn)
нару́шить *сов. см.* нарушáть
нарци́сс *м.* (cây) thuỷ tiên (*Narcissus*)
на́ры *мн.* (bộ) phản, ghế ngựa
нары́в *м.* ung, nhọt, apxe, áp-xe
нарыв||а́ть, нарва́ть tấy lên, sưng tấy, mưng mủ, làm mủ; у меня́ па́лец ~а́ет ngón tay tôi sưng tấy (mưng mủ)
нарыва́ться, нарва́ться (на *В*) *разг.* gặp phải, đụng đầu, chạm trán
нарывн||о́й *прил.* 1. (*предназначенный для лечения нарывов*) (để) chữa sưng tấy; ~ пла́стырь cao dán chữa sưng tấy; 2. (*вызывающий нарывы*) gây sưng tấy, làm mưng mủ; ~ые отравля́ющие вещества́ những chất độc gây sưng tấy
нары́ть *сов.* (*В, Р*) đào, bới
наря́д I *м.* (*одежда*) y phục, trang phục, y trang, quần áo
наря́д II *м.* 1. (*документ*) lệnh, lệnh viết, mệnh lệnh, chỉ thị; (*на получение товаров*) giấy nhận hàng; 2. *воен.* (*задание*) phiên trực, phiên, công tác đặc biệt; быть в ~е đang phiên, đang làm công tác; ~ на дежу́рство phiên trực nhật; ~ вне о́череди công tác ngoài phiên, bị phạt; 3. *воен.* (*группа*) đội công tác đặc biệt, đội
наряди́ть I, II *сов. см.* наряжáть I, II
наряди́ться *сов. см.* наряжáться
наря́дно *нареч.* (một cách) đẹp đẽ, thanh nhã, lộng lẫy, đỏm dáng, đỏm đang, bảnh bao
наря́дность *ж.* (sự, vẻ) đẹp đẽ, thanh nhã, lộng lẫy, đỏm dáng, đỏm đang, bảnh bao

наря́дн||ый *прил.* ăn mặc đẹp đẽ, mặc đẹp, thanh nhã, lộng lẫy, đỏm dáng, đỏm đang, bảnh bao, diện, bảnh; (*празднично убранный*) (được) trang trí lộng lẫy, trang hoàng đẹp đẽ; ~ое пла́тье áo dài đẹp, áo diện; bộ cánh (*разг.*); ~ая де́вушка thiếu nữ mặc đẹp (thanh nhã, lộng lẫy, đỏm dáng, đỏm đang, bảnh bao, bảnh)

наряду́ *нареч.* (*наравне*) ngang với, cùng với, ngang hàng với; (*одинаково*) cũng như, giống như; ~ с cùng với; ~ со все́ми ngang hàng với mọi người; ✧ ~ с э́тим đồng thời, trong lúc đó, bên cạnh đó

наряжа́ть I, наряди́ть (*В*) (*одевать*) mặc đẹp, mặc diện, trang điểm, chưng diện (*cho ai*); наряди́ть неве́сту mặc đẹp (trang điểm, chưng diện) cho cô dâu

наряжа́ть II, наряди́ть (*В*) (*давать наряд*) cắt, cử, cắt cử, cắt (phái, cử)... đi

наряжа́ться, наряди́ться mặc đẹp, mặc diện, chưng diện, diện; thắng bộ cánh, mặc sộp, lên khung (*разг.*)

нас *Р, В от* мы

НА́СА (Аге́нтство по аэрона́втике и косми́ческому простра́нству) NASA, Cơ quan Du hành vũ trụ và Không gian vũ trụ (*của Hoa Kỳ*)

насади́ть *сов.* (*В*) 1. (*растения*) trồng (*nhiều*); 2. (*плотно надеть на что-л.*) đeo (móc, cắm)... vào; ~ червяка́ на крючо́к móc giun vào lưỡi câu; 3. *см.* насажда́ть

наса́дка *ж.* 1. *тех.* (*действие*) (sự) lắp, đặt; 2. *рыб.* mồi câu

насажа́ть *сов.* (*В*) *см.* насади́ть 1; ✧ ~ оши́бок *разг.* làm nhiều lỗi; ~ кля́кс *разг.* vấy bẩn nhiều giọt mực

насажда́ть, насади́ть (*В*) (*распространять*) vun trồng, gieo rắc, phổ biến, nhồi vào, trau giồi; (*внедрять*) du nhập, đưa... vào, áp dụng, ứng dụng; ~ культу́ру, нау́ки, иску́сства vun trồng (phổ biến, trau giồi) văn hoá, các môn khoa học, nghệ thuật; ~ но́вую те́хнику ứng dụng (áp dụng) kỹ thuật mới

насажде́ни||е *с.* 1. (*растений*) (sự) trồng, trồng trọt, vun trồng; 2. (*распространение*) (sự) gieo rắc, phổ biến, nhồi vào; (*внедрение*) (sự) du nhập, đưa vào, áp dụng, ứng dụng; 3. *обыкн. мн.*: ~я (*посаженные деревья*) cây trồng, rừng trồng

наса́живать *несов. см.* насади́ть 1, 2

наса́харить *сов.* (*В*) cho đường, bỏ đường

насвиста́ть *сов. см.* насви́стывать

насвисте́ть *сов. см.* насви́стывать

насви́стывать *несов.* 1. huýt gió, thổi sáo miệng (*khe khẽ*); ~ марш huýt gió điệu hành khúc; 2. (*о птицах*) hót

наседа́ть, насе́сть (на *В*) *I.* (*оседая, скапливаться*) lắng, đọng, lắng đọng, bám vào; 2. *разг.* (*наваливаться*) đè xuống; *перен.* (*требовать*) đòi hỏi, kỳ kèo xin, nằng nặc đòi; 3. *тк. несов. воен. разг.* (*наступать, теснить*) đánh lấn, lấn ép, nống ra

наседка *ж.* gà mái ấp; (*высидевшая цыплят*) gà mẹ

насека́ть, насе́чь (*В, Р*) 1. (*вырезать на поверхности*) đẽo, rạch, khía, vạc; 2. *разг.* (*мелко нарубать*) băm, vằm

насеко́мое *с.* (*скл. как прил.*) sâu bọ, côn trùng, con sâu, con bọ

населе́ние *с.* dân cư, cư dân, dân; (*народонаселение*) dân số, số dân, nhân khẩu; ~ го́рода dân cư (cư dân, dân số, số dân) thành phố; ме́стное ~ dân cư (nhân dân, cư dân, dân) địa phương, dân sở tại; ми́рное ~ thường dân, dân thường

населённость *ж.* mật độ dân cư (dân số)

населённ||ый *прил.* đông người ở, đông dân cư; ~ край vùng đông dân cư; ~ая кварти́ра căn hộ đông người; ~ пункт khu (điểm) dân cư

насели́ть *сов. см.* населя́ть 1, 2

населя́ть, насели́ть (*В*) 1. (*заселять*) đưa... đến ở; (*новые земли*) di dân; ~ но́вый дом đưa người đến ở nhà mới; 2. (*поселившись, занять*) sống, ở; 3. *тк. несов.* (*составлять население*) cư trú, ở, sống

насе́ст *м.* giàn gà đậu

насе́сть *сов. см.* наседа́ть 1, 2

насе́чка *ж.* khắc, vết đẽo, vết rạch, vết khía, vết băm, đường vạc

насе́чь *сов. см.* насека́ть

насея́ть *сов.* (*В, Р*) gieo, vãi

насиде́ть *сов. см.* наси́живать

наси́женн||ый *прил.*: ~ое ме́сто nơi ở quen thuộc, chỗ ở lâu ngày, chỗ công tác đã quen; ~ое яйцо́ trứng ấp, trứng lộn

наси́живать, насиде́ть (*о птице*) ấp, ấp trứng

наси́лие *с.* bạo lực, bạo hành, (sự) dùng bạo lực; (*принуждение*) (sự) cưỡng bức, bắt buộc, cưỡng bách, ép buộc, bạo ngược, cưỡng chế

наси́ловать, изнаси́ловать (*В*) 1. (*женщину*) cưỡng dâm, cưỡng hiếp, hiếp dâm, hãm hiếp, hãm, hiếp, cưỡng; 2. *тк. несов.* (*принуждать*) cưỡng bức, cưỡng bách, bắt buộc, bức hiếp, ép buộc, cưỡng chế, bức bách, hiếp bách, hiếp chế; ~ чью́-л. во́лю hiếp chế (cưỡng bức) ai; ~ себя́ cưỡng mình, buộc lòng, ép mình, ép lòng

наси́лу *нареч.* (một cách) chật vật, vất vả, khó khăn, trầy trật; я ~ добра́лся до до́ма vất vả lắm tôi mới về đến nhà được; ~ я вас дожда́лся chờ lâu lắm tôi mới gặp được anh

наси́льник *м.* kẻ áp bức (cưỡng bức); (*над женщиной*) tên hiếp dâm (cưỡng dâm); фаши́стские ~и bọn fatxit áp bức

наси́льно *нареч.* (một cách) cưỡng bức, ép buộc; ✧ ~ мил не бу́дешь *погов.* ≅ ép dầu ép mỡ, ai nỡ ép duyên; tình yêu thì không ép được

наси́льственно *нареч.* (một cách) cưỡng bức, ép buộc, bức hiếp, cưỡng chế

наси́льственн||ый *прил.* (có tính chất) cưỡng bức, ép buộc, bức hiếp, cưỡng chế; ~ые ме́ры những biện pháp cưỡng bách (cưỡng bức, cưỡng chế); ~ые де́йствия những hành động bức hiếp (bạo lực), những bạo hành; ~ым путём bằng bạo lực; ~ая смерть bức tử

наска́кивать, наскочи́ть (на *В*) 1. (*натыкаться*) đụng (vấp, gặp, va, xô) phải; наскочи́ть на ми́ну đụng (vấp) phải mìn; наскочи́ть на неприя́тность *разг.* gặp phải điều khó chịu, vấp phải điều không hay; 2. (*набрасываться, нападать*) nhảy (xông, lao, lăn xả) vào; 3. *перен. разг.* (*с упрёками*) mắng nhiếc, nhiếc móc; (*с придирками*) hoạnh hoẹ, bắt bẻ, hách dịch, bẻ hoẹ, bẻ hành bẻ tỏi

наска́льн||ый *прил. археол.* (vẽ, khắc) trên đá; ~ая жи́вопись cổ hoạ trên đá; ~ые рису́нки những tranh vẽ (cổ hoạ) trên đá

наскандали́ть *сов. см.* скандали́ть

насквозь *нареч.* 1. xuyên qua, thấu qua, thấu suốt qua; ~ прогни́вший thối nát đến tận xương tuỷ, giòi từ trong xương giòi ra; о́враг ~ простре́ливался проти́вником khe hẻm bị địch bắn xuyên qua; 2. *перен. разг.* (*полностью*) hoàn toàn; промо́кнуть ~ ướt sũng, ướt như chuột lột; ✧ ви́деть кого́-л. ~ ≅ đi guốc trong bụng ai

наскобли́ть *сов.* (*В*) cạo, nạo

наско́к *м. разг.* 1. (*скачок, прыжок*) bước tiến, bước nhảy tới (*để tấn công*); 2. (*стремительное неожиданное нападение*) (sự, cuộc) đột kích, tấn công xuất kỳ bất ý; 3. *перен.* (*резкий выпад против кого-л.*) (cuộc) đả kích dữ dội; ✧ с ~а a) đột ngột, bất thình lình, xuất kỳ bất ý; б) (*необдуманно*) xốc nổi, bồng bột, bộp chộp, không suy nghĩ chín chắn

наско́лько *нареч.* trong chừng mực, trong mức độ; (*в восклицаниях*) xiết bao, biết bao, biết bao nhiêu, biết chừng nào; ~ мне изве́стно theo những điều tôi được biết thì..., theo chỗ tôi biết thì...; ~ второ́е изда́ние лу́чше пе́рвого! lần xuất bản thứ hai tốt hơn lần thứ nhất biết bao!; ~ э́то мо́жно nếu có thể được, trong chừng mực có thể được; ~..., наско́лько... bao nhiêu... bấy nhiêu

на́скоро *нареч. разг.* (một cách) vội, vội vã, vội vàng, hấp tấp, cập rập; ~ пое́сть ăn vội, ăn qua quít

наскочи́ть *сов. см.* наска́кивать

наскрести́ *сов.* (*В*) 1. vét; ~ муки́ vét bột; 2. *перен. разг.* bòn vét, nhặt nhạnh, thu nhặt, bòn nhặt, bòn mót, vơ vét; ~ де́нег nhặt nhạnh (thu nhặt, bòn nhặt, bòn mót) tiền bạc

наску́ч||ить *сов. разг.* làm... chán ngấy, làm... chán, làm... ngấy; мне э́то ~ило cái đó làm tôi chán ngấy (ngấy đến mang tai)

насклади́ться *сов. см.* наслажда́ться

наслажда́ться, насклади́ться (*Т*) thưởng thức, tận hưởng thú vị, cảm thấy thích thú, khoái trá (khoái chá) thụ hưởng; (*зрительно*) thưởng ngoạn, thưởng lãm; ~ му́зыкой thưởng thức âm nhạc

наслажде́ние *с.* khoái cảm, khoái lạc, (sự) thích thú, thú vị, khoái trá, khoái chá, khoan khoái, thỏa thích; эстети́ческое ~ khoái cảm thẩm mỹ

наслаи́ваться, наслои́ться 1. xếp (chồng) lên nhau; 2. *перен.* tích luỹ lại, tích đọng, tồn đọng, gom góp lại, chồng chất lại

насла́ть *сов. см.* насыла́ть

насле́дие *с.* di sản; ~ про́шлого di sản của quá khứ; литерату́рное ~ di cảo, di sản văn học

наследи́ть *сов. см.* следи́ть II

насле́дни||к *м.*, **~ца** *ж.* người kế thừa (thừa kế, thừa hưởng, thừa tự); (*преемник*) người kế tục; ✧ ~ престо́ла thái tử, người kế vị (nối ngôi)

насле́дный *прил.*: ~ принц thái tử, đông cung thái tử; trừ quân (*уст.*)

насле́дование *с.* (sự) kế thừa, thừa kế, thừa hưởng, thừa tự

насле́довать *несов. и сов.* 1. (*В*) kế thừa, thừa kế, thừa hưởng, thừa tự; ~ иму́щество thừa hưởng gia tài, kế thừa tài sản; ~ лу́чшие тради́ции thừa kế (kế thừa) những truyền thống tốt đẹp nhất; 2. (*Д*) (*трон*) kế vị, nối ngôi

насле́дственность *ж.* (tính) di truyền

насле́дственн||ый *прил.* 1. (thuộc về) gia tài; ~ое иму́щество gia tài; ~ое пра́во quyền kế thừa (thừa kế, thừa hưởng gia tài); 2. (*связанный с наследственностью*) (có tính) di truyền; ~ая боле́знь bệnh di truyền

насле́дств||о *с.* 1. gia tài, của thừa tự; лиша́ть кого́-л. ~а tước quyền thừa hưởng gia tài của ai; 2. (*наследие*) di sản

наслое́ние *с.* 1. *геол.* (sự) thành tầng; thớ tầng, thớ lớp; 2. *перен.* (sự) tích luỹ lại, tích đọng, tồn đọng, gom góp lại, chồng chất lại

наслои́ться *сов. см.* наслаи́ваться

наслу́ш||аться *сов.* (*Р*) 1. (*услышать много чего-л.*) nghe nhiều; 2. (*вдоволь послушать*) tha hồ nghe, nghe thoả thích; слу́шаю и не ~аюсь tôi nghe mãi mà không chán, tôi mải mê nghe

наслы́шаться *сов. разг.* (о *П*) được nghe nhiều, được biết nhiều

насма́рку *нареч. разг.*: идти́, пойти́ ~ bị hỏng bét

на́смерть *нареч.* 1. (đến) chết; разби́ться ~ bị tai nạn chết; би́ться ~ đánh đến chết, chiến đấu đến hơi thở cuối cùng; 2. *перен. разг.* rất mạnh, chết điếng, chết đứng, chết; испуга́ть ~ làm sợ chết đứng, làm chết khiếp, làm hồn xiêu phách lạc

насмеха́ться *несов.* (над *Т*) (*добродушно*) chế, cười, trêu, giễu, trêu đùa; (*зло*) giễu cợt, chế nhạo, chế giễu, nhạo báng, chê cười, đàm tiếu

насмеши́ть *сов.* (*В*) làm... buồn cười (tức cười)

насме́шк||а *ж.* (lời) giễu cợt, chế nhạo, chế giễu, nhạo báng; в ~у để giễu cợt (nhạo báng); дать по́вод к ~ам tạo cớ để bị chế giễu

насме́шливый *прил.* 1. (*склонный к насмешкам*) hay giễu cợt (chế nhạo, chế giễu, nhạo báng); ~ челове́к người hay giễu cợt; 2. (*выражающий насмешку*) (có tính chất) giễu cợt, chế nhạo, chế giễu, nhạo báng; ~ тон giọng nói giễu cợt (nhạo báng, chế giễu)

насме́шник *м. разг.* người hay giễu cợt (chế giễu, nhạo báng)

насмея́ться *сов.* 1. (над *Т*) cười nhạo, chế giễu, nhạo báng, chê cười; 2. *разг.* (*вдоволь*) cười hả hê (thoả thích), tha hồ cười

на́сморк *м.* (chứng) sổ mũi; схвати́ть ~ bị sổ mũi

насмотре́ться *сов.* (на *В*) 1. nhìn mãi, ngắm mãi, ngắm nghía thoả thích; мать не мо́жет ~ на сы́на bà mẹ ngắm con trai mãi không chán; 2. (*увидеть много чего-л.*) xem (thấy) nhiều

насобира́ть *сов.* (*В,Р*) hái, nhặt, lượm, thu nhặt, góp nhặt

насова́ть *сов.* (*В*) đút, nhét, giúi

насове́товать *сов. разг.* (*дать совет*) khuyên, khuyên răn, khuyên bảo

насовсе́м *нареч. разг.* hẳn, đứt

насол||и́ть *сов.* 1. (*В, Р*) muối, ướp muối (*nhiều*); ~ грибо́в на́ зиму muối nấm để dành mùa đông ăn; 2. (*В*) *разг.* (*сильно посолить*) nêm... mặn quá, bỏ muối nhiều quá; ~ суп nêm canh mặn quá; 3. *перен. разг.* (*кому-л.*) làm... bực mình (khó chịu), làm tình làm tội; он э́то сде́лал, что́бы ~ мне nó làm việc ấy cốt để tôi khó chịu; он мне поря́дком ~ил nó gây cho tôi bao điều khó chịu, nó làm tình làm tội tôi đủ điều

насори́ть *сов.* xả rác; ~ на́ пол xả rác xuống/trên sàn

насо́с *м.* máy bơm, bơm; пожа́рный ~ bơm cứu hoả (chữa cháy)

насоса́ться *сов.* (*о ребёнке*) bú no nê; (*о комаре и т. п.*) hút máu nhiều

насо́сн||ый *прил.*: ~ая ста́нция trạm bơm

насочини́ть *сов. разг. см.* насочиня́ть

насочиня́ть *сов. разг.* (*В, Р*) sáng tác, làm (*nhiều*); (*выдумать*) bịa chuyện, bịa đặt, đặt điều, bày đặt, đơm đặt, thêu dệt, bịa

на́спех *нареч.* vội, vội vã, vội vàng, hấp tấp, cập rập, tất bật

наспле́тничать *сов. см.* спле́тничать

наст *м.* mặt (lớp) tuyết cứng

наставля́ть, настать́ đến, bắt đầu; наста́ла ночь đêm đã bắt đầu (đã đến); вре́мя ещё не наста́ло chưa đến lúc; наста́ла весна́ mùa xuân đã đến (đã bắt đầu); xuân đã về (*поэт.*)

настави́тельный *прил.* (có tính chất) dạy bảo, răn dạy, giáo huấn; ~ тон giọng giáo huấn, giọng thầy, giọng lên lớp

наста́вить I *сов.* 1. *см.* наставля́ть I; 2. (*В, Р*) (*поставить в большом количестве*) đặt nhiều; ~ сту́льев đặt nhiều ghế

наста́вить II *сов. см.* наставля́ть II

наставле́ние *с.* 1. (lời) răn, khuyên răn, răn bảo, răn dạy, dạy bảo, căn dặn; 2. (*руководство, инструкция*) bản hướng dẫn, bản chỉ dẫn, quy tắc, giáo lệnh

наставля́ть I, наста́вить (*В*) (*удлинять*) nối dài, nối thêm; ~ не́сколько сантиме́тров nối thêm vài centimet

наставля́ть II, наста́вить (*В*) (*поучать*) khuyên răn, răn bảo, răn dạy, dạy bảo, căn dặn, giáo huấn; ~ кого́-л. на путь и́стины khuyên răn (khuyên nhủ, thuyết phục) ai đi theo con đường đúng

наста́вник *м. уст.* giáo viên, thầy giáo, tôn sư

наста́ивать I, настоя́ть (на *П*) nài, vật nài, nằn nì, nằn nì xin, nài xin, đòi, nằng nặc đòi, đòi cho kỳ được; ~ на своём nằng nặc đòi làm theo ý mình

наста́ивать II, настоя́ть (*В*) (*приготавливать настой чего-л.*) sắc, hãm, ngâm, pha, pha chế; ~ чай hãm trà; ~ во́дку на ви́шне ngâm rượu anh đào

наста́иваться, настоя́ться ra nước cốt, (được) hãm, ngâm, pha; чай настоя́лся trà đã hãm kỹ, trà đã ra nước cốt

наста́ть *сов. см.* наставáть

настега́ть I (*вату и т. п.*) chần, khâu chần, may chần

настега́ть II *разг.* (*лошадь*) quất, vụt roi

на́стежь *нареч.* toang, toang hoác; окно́ бы́ло ~ (откры́то ~) cửa sổ mở toang (toang hoác)

настéнн||ый *прил.* treo tường, trên tường; ~ календа́рь lịch tường (treo tường); ~ая жи́вопись tranh tường, bích hoạ

настига́ть, насти́гнуть, насти́чь (*В*) đuổi kịp, rượt kịp, truy kịp

насти́гнуть *сов. см.* настига́ть

насти́л *м.* mặt (tấm, sàn, lớp gỗ) lát; ~ моста́ mặt (sàn lát) cầu

настила́ть, настла́ть (*В, Р*) 1. (*расстилать*) trải, rải, lót, trải (rải)... ra; ~ ковры́ trải thảm; 2. (*плотно укладывать*) lát, ráp, ghép; ~ до́ски lát (ghép) ván; ~ брёвна lát (ghép) gỗ

насти́лка *ж.* 1. (sự) trải, rải, lát, lót; ~ поло́в lát sàn; 2. *см.* насти́л

насти́льный *прил. воен.* là là mặt đất, sát đất; ~ ого́нь hoả lực là là mặt đất, hoả lực sát đất

насти́чь *сов. см.* настига́ть

настла́ть *сов. см.* настила́ть *и* стлать 2

насто́й *м.* nước hãm, nước cốt, nước ngâm, nước pha; (*лекарственный*) thuốc sắc, cồn thuốc

насто́йка *ж.* 1. (*спиртной напиток*) rượu mùi, rượu quả ngâm; 2. *разг. см.* насто́й; ~ йо́да cồn iốt

насто́йчиво *нареч.* (một cách) kiên trì, kiên tâm, bền bỉ, kiên nhẫn; khẩn khoản, nằng nặc, khăng khăng (*ср.* насто́йчивый)

насто́йчивость *ж.* (lòng, tính) kiên trì, kiên tâm, bền bỉ, kiên nhẫn

насто́йчив||ый *прил.* 1. (*о человеке*) kiên trì, bền bỉ, kiên nhẫn, kiên gan, kiên tâm, dẻo dai; 2. (*выражающий настойчивость*) khẩn khoản, nằng nặc, khăng khăng; ~ая про́сьба lời yêu cầu khẩn khoản

насто́лько *нареч.* đến mức, đến nỗi, đến đỗi; он ~ серди́т, что не жела́ет разгова́ривать anh ta giận đến nỗi không buồn nói chuyện; не ~ умён, что́бы... không thông minh đến mức có thể...

насто́льн||ый *прил.* để bàn, ở trên bàn; ~ календа́рь lịch bàn (để bàn); ~ая ла́мпа đèn bàn (để bàn), đèn cây; ~ теннис (môn) bóng bàn, ping-pong; ✧ ~ая кни́га quyển sách gối đầu giường

настора́живать, насторожи́ть (*В*) làm... cảnh giác (chú ý) đề phòng; ✧ насторожи́ть у́ши а) (*о животном*) vểnh (giỏng) tai nghe; б) (*о человеке*) chăm chú lắng nghe, giỏng tai nghe, căng tai mà nghe

настора́живаться, насторожи́ться cảnh giác (chú ý) đề phòng

насторожé *нареч.*: быть ~ giữ miếng, giữ mình, đề phòng cẩn thận, cảnh giác đề phòng

настороже́нный, насторожённый *прил.* căng thẳng chờ đợi, hồi hộp, lo lắng, dè chừng, lo ngại, ngần ngại; ~ взгляд cái nhìn lo ngại (ngần ngại)

насторожи́ть(ся) *сов. см.* настора́живать(ся)

настоя́ни||е *с.* (lời) yêu cầu khẩn khoản; по ~ю кого́-л. theo lời yêu cầu của ai; по ~ю врача́ theo lời dặn của bác sĩ

настоя́тель *м.* 1. (*монастыря*) tu viện trưởng, cha bề trên; (*буддийский*) tăng viện trưởng, trụ trì; 2. (*собора*) cha xứ, cha sở, cha bề trên

настоя́тельница *ж.* nữ tu viện trưởng, bà nhất; (*буддийская*) ni viện trưởng, trụ trì

настоя́тельно *нареч.* (một cách) khẩn khoản, khăng khăng, nằng nặc

настоя́тельн||ый *прил.* 1. (*настойчивый*) khẩn khoản, khăng khăng, nằng nặc; ~ое тре́бование yêu sách khẩn khoản, nằng nặc đòi hỏi; 2. (*насущный*) cấp thiết, khẩn thiết, cấp bách, bức thiết, bức xúc, thiết thân; ~ая необходи́мость (sự) cần thiết cấp bách

настоя́ть I, II *сов. см.* наста́ивать I, II

настоя́ться *сов. см.* наста́иваться

настоя́щее *с.* (*о времени*) hiện tại, hiện nay, hiện giờ, hiện thời

настоя́щ||ий *прил.* 1. (*теперешний*) hiện tại, hiện nay, hiện giờ, hiện thời; в ~ее вре́мя hiện nay, hiện giờ, ngày nay; ~ее вре́мя *грам.* thì hiện tại; 2. (*истинный*) chân chính, chính cống, đích thực, thực sự, thật sự, thực thụ; (*натуральный*) thật, thực; ~ друг người bạn chân chính; ~ее зо́лото vàng thật; ~ кофе cà phê nguyên chất; 3. (*этот, данный*) này; ~ая кни́га quyển sách này

настрада́ться *сов.* chịu nhiều đau khổ, đau khổ ê chề

настра́ивать, настро́ить (*В*) 1. (*музыкальный инструмент*) lên dây đàn, chỉnh đàn, hoà dây; 2. (*станок и т. п.*) điều chỉnh; 3. (*радиоприёмник*) điều hưởng, tìm làn sóng; 4.: настро́ить в по́льзу кого́-л. gây ảnh hưởng cho ai, tuyên truyền đề cao ai; бо́ск thơm cho ai (*разг.*); настро́ить про́тив кого́-л. xúi giục (xúc xiểm, xúi bẩy, xúi, xui) chống ai; 5. (*приводить в какое-л. настроение*) gây, làm cho, chuẩn bị thái độ; ~ кого́-л. на гру́стный лад làm cho ai buồn rầu; настро́ить себя́, что́бы быть любе́зным chuẩn bị cho mình thái độ lịch thiệp

настра́иваться, настро́иться 1. cảm thấy, có thái độ; он сра́зу настро́ился про́тив вошёдшей ngay lập tức ông ta có thái độ chống đối với người đàn bà mới vào; настро́иться на ми́рный лад chuẩn bị cho mình thái độ hiền hoà; 2. (на *В* + *инф.*) (*намереваться*) định, dự định, định bụng, định tâm, rắp tâm

на́строго *нареч. разг.* (một cách) nghiêm ngặt, nghiêm, ngặt; ~ запрети́ть nghiêm cấm, cấm ngặt

настрое́ни||е *с.* 1. (*душевное состояние*) tâm trạng, tâm thần, tâm

cảm, tinh thần, khí sắc; в дурно́м ~и đang lúc tâm thần nặng trĩu (khí sắc u uất, tâm trạng buồn bã, tinh thần sa sút); в хоро́шем ~и đang lúc tâm thần sảng khoái (khí sắc vui tươi, tâm trạng vui vẻ, tinh thần phấn khởi); почу́вствовать ~ подру́ги đoán biết tâm trạng (tâm cảm) của cô bạn; испо́ртить ~ кому́-л. làm tâm trạng (tâm cảm) của ai xấu đi; 2. (*строй мыслей*) tâm tư, tư tưởng, tình cảm; 3. (*желание, расположение*) (lòng) ham thích, thích, muốn; у меня́ нет ~я игра́ть tôi không thích chơi; ✧ быть не в ~и đang lúc buồn bã, đang buồn; челове́к ~я người làm việc tuỳ hứng, người có tính đồng bóng

настро́ить I *сов.* (*В, Р*) xây dựng, kiến thiết (*nhiều*)

настро́ить II *сов. см.* настра́ивать

настро́иться *сов. см.* настра́иваться

настро́й *м.*: ~ души́, душе́вный ~ tâm trạng, tâm thái

настро́йка *ж.* (*музыкального инструмента*) (sự) lên dây đàn, chỉnh đàn, hoà dây; (*радиоприёмника*) (sự) điều hưởng, tìm làn sóng; (*станка и т. п.*) (sự) điều chỉnh

настро́йщик *м.* (*станков и т. п.*) thợ điều chỉnh máy; (*роялей*) người lên dây đàn dương cầm, thợ chỉnh đàn dương cầm

настрочи́ть *сов. см.* строчи́ть 2

настря́пать *сов. см.* стря́пать

насту́кать *сов.* (*В*) gõ

наступа́тельн||ый *прил.* (có tính chất) tấn công, tiến công; ~ бой trận tấn công; ~ая война́ chiến tranh tấn công; ~ая поли́тика chính trị tấn công

наступа́ть I, наступи́ть 1. (на *В*) (*ногой*) giẫm lên, xéo lên, giẫm phải; наступи́ть на́ ногу кому́-л. а) giẫm lên chân ai; б) *перен.* xúc phạm ai, làm phật lòng ai; 2. *тк. несов. воен.* tấn công, tiến công, tiến quân, công kích; *перен.* tấn công, tiến công; ~ на пусты́ню tấn công vào sa mạc; 3. *тк. несов.* (на *В*) (*с просьбами и т. п.*) đến xin, đến yêu cầu; 4. *тк. несов.* (на *В*) *перен.* (*вплотную подходить к чему-л.*) tiến (tới, đến) sát

наступа́ть II, наступи́ть (*начинаться, наставать*) bắt đầu, đến gần, tới gần, đến, tới; наступи́ло ле́то mùa hè đã đến

наступи́ть I *сов. см.* наступа́ть I 1

наступи́ть II *сов. см*, наступа́ть II

наступле́ние I *с. воен.* (sự, trận) tấn công, tiến công, tiến quân, công kích; *перен.* (sự, cuộc) tấn công, tiến công; о́бщее ~ tổng tấn công (tiến công, công kích); ~ на пусты́ню tấn công vào sa mạc

наступле́ни||е II *с.* (*начало*) (sự) bắt đầu; (*приближение*) (sự) đến gần, tới gần, đến, tới; с ~ем но́чи lúc đêm tối bắt đầu, khi màn đêm phủ xuống; с ~ем темноты́ lúc bắt đầu tối (nhá nhem tối, chạng vạng), khi nhọ mặt người; до ~я зимы́ trước khi mùa đông tới

насту́рция *ж.* (cây) kim liên hoa, sen cạn (*Tropaeolum*)

насты́рный *прил. разг.* cực kỳ kiên gan, quyết đòi cho kỳ được, bền gan, cứng đầu cứng cổ

насули́ть *сов.* hứa nhiều, hứa hão, hứa hươu hứa vượn

насу́пить *сов.* cau, chau, nhíu; ~ бро́ви cau (chau) mày, nhíu lông mày

насу́питься *сов.* 1. (*принять суровый вид*) nghiêm mặt lại, cau mặt, cau có; 2. (*сдвинуться — о бровях*) cau (chau, nhíu) lại

на́сухо *нареч.* (một cách) thật khô, khô ráo; вы́тереть что́-л. ~ lau cái gì thật khô

насуши́ть *сов.* (*В, Р*) phơi (sấy) khô; ~ грибо́в phơi (sấy) nấm

насу́щн||ый *прил.* thiết yếu, cốt tử, sống còn, sinh tử, cốt yếu, bức thiết, cấp bách, cấp thiết, bức xúc, thiết thân; ~ вопро́с vấn đề thiết yếu (cấp thiết, sống còn, sinh tử, bức xúc, cốt tử); ~ые потре́бности những nhu cầu thiết yếu (bức thiết, thiết thân, cốt yếu, cấp thiết)

насчёт *предлог разг.* (*Р*) về, về việc; ~ э́того về việc ấy, về điều đó

насчита́ть *сов. см.* насчи́тывать 1

насчи́тыв||ать, насчита́ть (*В*) 1. đếm, tính, đếm được; ско́лько страни́ц вы насчита́ли? anh đếm được bao nhiêu trang?; 2. *тк. несов.* (*содержать*) có, gồm có; го́род ~ает три́дцать ты́сяч жи́телей thành phố có ba vạn dân

насчи́тываться *несов.* có

насыла́ть, наслать (*В*) gửi đi

насы́пать *сов. см.* насыпа́ть

насыпа́ть, насы́пать 1. (*В*) (*наполнять*) đổ (trút, bỏ) đầy; насы́пать мешо́к ро́жью đổ (trút) đầy bao lúa mạch; 2. (*В, Р*) (*всыпать в каком-л. количестве*) đổ (trút, bỏ) vào; насы́пать мешо́к муки́ đổ (trút) vào một bao bột; 3. (*В, Р*) (*набросать*) đổ, rải, rắc; насы́пать песку́ на доро́жку rắc (rải, đổ) cát trên mặt đường; 4. (*В*) (*возводить*) đắp, be, đắp (be, tôn) cao; ~ плоти́ну đắp đập

насы́пка *ж.* (sự) đổ đầy, trút đầy

насыпн||о́й *прил.*: ~ груз *торг.* hàng rời (không bao bì, chở xá); ~ грунт đất đổ, đất đắp; ~а́я плоти́на đập nước do đất đưa nơi khác đến đổ

на́сып||ь *ж.* kè, ụ đất, nền đắp, đập đá, mô đất đắp lên; железнодоро́жная ~ nền đường sắt; су́дно для перево́зки гру́зов ~ью *торг.* tàu hàng rời, tàu chở xá

насы́тить(ся) *сов. сл.* насыща́ть(ся)

насыща́емость *ж.* (khả năng, độ) bão hoà

насыща́ть, насы́тить (*В*) 1. (*пищей*) cho... ăn no; 2. *перен.* đầy, đượm, tràn, tràn ngập; во́здух насы́щен пара́ми không khí đầy (đượm, đượm đầy) hơi nước; 3. *хим.* làm bão hoà

насыща́ться, насы́титься 1. (*пищей*) ăn no; 2. *хим.* bão hoà

насыще́ние *с.* 1. (*едой*) (sự) ăn no; 2. *хим.* (sự) bão hoà

насы́щенность *ж.* 1. *хим.* (độ, tính) bão hoà; 2. *перен*, (sự, tính) súc tích, hàm súc; иде́йная ~ hàm súc về tư tưởng, nội dung tư tưởng phong phú; ✧ ~ цве́та độ đậm sắc của màu

насы́щенн||ый *прил.* 1. *хим.* bão hoà; ~ раство́р dung dịch bão hoà; 2. *перен.* súc tích, hàm súc, có nội dung phong phú, đượm đầy, đầy; ~ое содержа́ние nội dung súc tích

ната́лкивать, натолкну́ть (*В* на *В*) 1. xô, đẩy, tông, đun, ẩy, xô đẩy; 2. *перен.* gợi ý, thúc đẩy, đưa đến ý nghĩ; ~ кого́-л. на мысль gợi ý cho ai, đưa ai đến ý nghĩ, khiến ai nghĩ ra

ната́лкиваться, натолкну́ться (на *В*) 1. vấp (va, gặp, đụng) phải *тж. перен.*; 2. *перен.* (*неожиданно находить, обнаруживать*) bỗng tìm thấy, gặp phải, bỗng thấy, chạm trán

натаска́ть *сов.* 1. (*В, Р*) mang (xách, kéo, vác, gánh, khiêng, khuân) đến; 2. (*В*) *разг.*: ~ к экза́мену dạy thúc (dạy kèm)... để thi

натвор||и́ть *сов.* (*В, Р*) *разг.* làm bậy; что вы ~и́ли? chúng mày làm bậy cái gì đấy?; ~ глу́постей làm lắm điều xằng bậy (bậy ba, ngu ngốc)

на́те *частица разг.* (*возьмите*) này!, đây này!, cầm lấy!

натека́ть, натечь 1. (*о воде и т. п.*) chảy; 2. (*о ведре и т. п.*) đầy, đọng đầy

нательн||ый *прил.* mặc sát người, mặc lót; ~ое бельё bộ đồ lót

натере́ть *сов.* 1. *см.* натира́ть; 2. (*В, Р*) (*измельчить*) хát (nghiền, chà) nhỏ; ~ морко́вь хát nhỏ cà rốt

натерп||е́ться *сов. разг.* (*Р*) chịu nhiều phiền muộn (đau khổ, gian khổ, thử thách); ~ стра́ха sợ thất thần, sợ hết vía; ну и ~е́лся же я с ним! chà, tôi đã phải chịu nhiều phiền muộn với nó xiết bao!

нате́чь *сов. см.* натека́ть

нате́шиться *сов. разг.* vui chơi thoả thích

натира́ние *с.* 1. (*мазью и т. п.*) (sự) bôi, xoa, thoa; 2. (*паркета*) (sự) đánh bóng, chùi bóng, đánh sàn

натира́ть, натере́ть (*В*) l. bôi, xoa, thoa; ~ грудь скипида́ром bôi (xoa) dầu thông vào ngực, bôi (xoa) ngực bằng dầu thông; 2. (*раздражать, повреждать*) cọ đau, cọ sây, cọ sướt, cọ trầy da, làm bong da, làm sây sát; натере́ть себе́ мозо́ль da bị cọ thành chai; сапо́г натёр мне но́гу chiếc ủng cọ trầy da chân của tôi, chiếc bốt cọ sây chân tôi; 3. (*начищать*) đánh bóng, chùi bóng, đánh; ~ пол đánh sàn

нати́рка *ж. разг.* (*полов*) (sự) đánh bóng, chùi bóng, đánh sàn

на́тиск *м.* (trận, sự) tấn công ồ ạt, tiến công mãnh liệt; (*напор*) sức ép, áp lực

наткну́ть *сов.* (*В*) đâm; ~ на була́вку ба́бочку găm (ghim) con bướm bằng kim găm

наткну́ться *сов.* 1. *см.* натыка́ться; 2. (на *В*) *перен. разг.* (*неожиданно найти, встретить*) gặp phải, đụng phải, chạm trán, bỗng thấy; ~ на неприя́теля gặp phải quân địch; ~ на препя́тствие gặp một trở ngại

натолкну́ть(ся) *сов. см.* ната́лкивать(ся)

натоло́чь *сов.* (*В, Р*) nghiền, tán, giã nhỏ

нато́паться *сов. разг. см.* натопта́ться

натопи́ть I *сов.* (*В*) (*печь*) sưởi, đốt lò

натопи́ть II *сов.* (*В, Р*) nấu, đun, ninh, đun sôi; ~ во́ску nấu sáp ong; ~ сала́ ран мо́ї; ~ молока́ ninh (cô, nấu kỹ) sữa (*lâu và nhỏ lửa*)

натопта́ть *сов. разг.* 1. (*наследить*) giẫm bẩn; 2. (*В*) (*протоптать*) giẫm mòn

натопта́ться *сов. разг.* (*устать*) đi rạc (xạc) cẳng, đi mỏi cả chân

наторгова́ть *сов. разг.* 1. (*выручить деньги*) thu được, bán được; 2. (*на сумму*) bán được

наточи́ть *сов. см.* точи́ть 1, 2

натощако́ *нареч.* lúc chưa ăn (bụng đói, bụng không)

натр *м. хим.*: е́дкий ~ xút ăn da, natri hydroxid

натрави́ть *сов. см.* натра́вливать

натра́вливать, натрави́ть 1. (*В* на *В*) xuýt, xuỵt, suýt, suỵt, xuỳ; натрави́ть соба́к на за́йца xuýt (xuỵt, suýt, suỵt, xuỳ) chó đuổi theo con thỏ rừng; 2. *перен.* (*В* на *В*) xúi giục, xúc xiểm, xúi bẩy, huých, hích, xúi; 3. (*Р*) (*уничтожить в каком-л. количестве*) thuốc, đánh bả diệt (*nhiều*); натрави́ть грызуно́в thuốc (đánh bả diệt) nhiều chuột

натренирова́нный *прил.* huấn luyện (rèn luyện) tốt

натренирова́ть(ся) *сов. см.* тренирова́ть(ся)

на́трий *м. хим.* natrium, natri; углеки́слый ~ carbonat natri; хло́ристый ~ chlorur natri

натруди́ть *сов.* (*В*) làm mệt

натруди́ться *сов.* 1. (*утомиться*) làm việc mệt; 2. (*вдоволь*) làm việc nhiều, làm việc say sưa

нату́р||а *ж.* 1. (*природа*) *уст.* (giới) tự nhiên, thiên nhiên; 2. (*характер*) tư chất, bản tính, căn tính; *(человек)* con người; до́брый по ~е bản tính (căn tính) hiền lành, vốn đĩ nhân hậu; 3. *иск.* mẫu thực; (*натурщик*) người mẫu; рисова́ть с ~ы vẽ theo mẫu thực, vẽ truyền thần; рисова́ть ~у vẽ người mẫu; 4. *кино* thực cảnh, ngoại cảnh, cảnh ngoài trời; 5. (*продукты как платёжное средство*) hiện vật; плати́ть ~ой trả bằng hiện vật; ✧ привы́чка — втора́я ~ *погов.* thói quen là bản tính thứ hai; широ́кая ~ tấm lòng rộng rãi, người độ lượng

натура́л *м. разг.* natural, người đàn ông làm tình kiểu thông thường (*không có lệch lạc, như đồng tính luyến ái*)

натурализа́ция *ж.* 1. (sự) nhập quốc tịch, nhập tịch; 2. (*растения*) (sự) tự nhiên hoá

натурали́зм *м. лит., иск.* naturalism, trường phái (chủ nghĩa) tự nhiên

натурализова́ть *несов. и сов.* (*В*) cho... nhập quốc tịch (nhập tịch)

натурализова́ться *несов. и сов.* nhập quốc tịch, nhập tịch

натурали́ст *м.* 1. (*естествоиспытатель*) nhà tự nhiên (vạn vật) học, nhà nghiên cứu thiên nhiên; 2. (*последователь натурализма*) người theo trường phái (chủ nghĩa) tự nhiên

натуралисти́ческий *прил. лит., иск.* (thuộc về) naturalism, trường phái tự nhiên, chủ nghĩa tự nhiên, tự nhiên chủ nghĩa

натура́льно 1. *нареч.* (một cách) tự nhiên, chân thật, chân chất; 2. *в знач. вводн. сл. уст.* đĩ nhiên, cố nhiên, tất nhiên

натура́льн||ый *прил.* 1. (*настоящий*) thật, nguyên chất, thuần chất; ~ шёлк lụa thật, tơ nguyên chất; ~ мёд mật ong nguyên chất; 2. (*соответствующий действительности*) như thật, bằng thật, tự nhiên; ~ цвет màu sắc tự nhiên; в ~ую величину́ to bằng hình thật; 3. (*естественный, искренний*) tự nhiên, chân thật, chân chất; ~ые же́сты cử chỉ tự nhiên; 4. (*получаемый натурой*) (bằng) hiện vật; ~ые дохо́ды thu nhập bằng hiện vật; ~ая ре́нта tô hiện vật; ✧ ~ое хозя́йство *эк.* (nền) kinh tế tự nhiên

нату́рн||ый *прил.*: ~ая съёмка *кино* (sự) quay thực cảnh, quay ngoại cảnh; ~ класс *жив.* lớp vẽ người mẫu (thực cảnh); ~ая прове́рка kiểm tra thực cảnh

натурфило́соф *м.* nhà triết học (triết gia) tự nhiên

натурфилосо́фия *ж.* triết học tự nhiên

натурфилосо́фский *прил.* (thuộc về) triết học tự nhiên

нату́рщи||к *м.*, **~ца** *ж.* người mẫu, người làm kiểu

натыка́ться, наткну́ться (на *В*) đâm phải; (*задевать*) đụng (tông, vấp, chạm, va) phải

натюрмо́рт *м. жив.* (bức) tranh tĩnh vật, tĩnh vật

натя́гивать, натяну́ть 1. (*В*) dăng, chăng, căng, kéo thẳng; ~ верёвку căng (chăng, dăng) dây; ~ во́жжи ghì (kéo dây) cương; ~ холст на ра́мку căng vải vẽ trên khung; 2. (*В* на *В*) trùm, kéo phủ lên, xỏ; ~ на себя́ одея́ло trùm chăn, kéo chăn phủ lên người; ~ чулки́ xỏ bít tất dài, xỏ vớ; ~ сапоги́ xỏ giày ống, xỏ bốt, xỏ ủng

натя́гиваться, натяну́ться (bị) dăng ra, chăng ra, căng ra, kéo thẳng ra

натяже́ние *с.* 1. (sự, sức) dăng ra, chăng ra, căng ra, kéo căng; 2. *мед.* (sự) ra da, liền da; ✧ пове́рхностное ~ *физ.* sức căng bề mặt

натя́жк||а *ж.* 1. (*действие*) (sự) dăng ra, chăng ra, căng ra, kéo căng, kéo thẳng ra; 2. *перен.* (sự) gượng gạo, gượng ép; э́то ~! thật là gượng gạo!; с ~ой một cách gượng gạo; допусти́ть с

большо́й ~ой giả định một cách rất gượng gạo; ~ в доказа́тельстве chứng cớ gượng gạo

натя́нуто *нареч.* (một cách) gượng, gượng gạo; ~ улыбну́ться cười gượng, mỉm cười gượng gạo

натя́нутость *ж.* (sự, tính chất) gượng gạo, gượng ép, không chân thật; không thân mật, căng thẳng (*ср.* натя́нутый)

натя́нут||ый *прил.* 1. căng thẳng; 2. *перен.* gượng, gượng gạo, gượng ép, không chân thật; (*напряжённый*) không thân mật, căng thẳng, gay gắt, gay go, găng; ~ая улы́бка cười gượng, nụ cười gượng gạo; ~ые отноше́ния quan hệ căng thẳng (gay go, không thân mật)

натяну́ть(ся) *сов. см.* натя́гивать(ся)

науга́д *нареч.* (một cách) hú hoạ, may rủi

науго́льник *м.* thước góc

науда́чу *нареч.* (một cách) may rủi, câu may

науди́ть *сов.* (*В, Р*) câu được (*một số nào đó*)

нау́к||а *ж.* 1. khoa học, học thuật; (*как род занятий*) (công tác, môn, ngành) khoa học; то́чные ~и các ngành khoa học chính xác; обще́ственные ~и các môn khoa học xã hội; занима́ться ~ой làm công tác khoa học; отда́ться ~е hiến thân cho khoa học; 2. (*навыки, знания*) tri thức, kiến thức, kinh nghiệm đường đời; 3. (*нечто поучительное*) bài học; э́то вам ~! đó là bài học cho anh!

наукогра́д *м.* thành phố khoa học

наукоёмк||ий *прил.* đòi hỏi mức sử dụng khoa học cao, đòi hỏi nhiều nghiên cứu khoa học; ~ие произво́дства các ngành sản xuất đòi hỏi mức sử dụng khoa học cao (đòi hỏi nhiều nghiên cứu khoa học); ~ие технологии các quy trình công nghệ đòi hỏi mức sử dụng khoa học cao (đòi hỏi nhiều nghiên cứu khoa học)

наукоёмкость *ж.* mức sử dụng khoa học (*để làm ra sản phẩm*)

наукообра́зный *прил.* có vẻ khoa học

нау́ськать *сов. см.* нау́ськивать

нау́ськивать, нау́ськать (*В*) *разг.* 1. xuýt, xuỵt, suýt, suỵt, xuỳ; 2. *перен.* xúi giục, xúc xiểm, xúi bậy, huých, hích, xúi (*chống ai*)

наутёк *нареч. разг.*: пусти́ться ~ tháo chạy, bỏ chạy, chạy thục mạng, chạy ba chân bốn cẳng, chạy rống bái công

нау́тро *нареч.* sáng hôm sau

научи́ть *сов.* 1. (*В, Д, В + инф.*) dạy (*được*); ~ кого́-л. чита́ть dạy ai đọc được; ~ кого́-л. вьетна́мскому языку́ dạy ai biết tiếng Việt; 2. (*В*) *разг.* (*подговорить сделать что-л.*) xúi, xui, xúi giục, xúi bẩy, xúc xiểm; 3. (*В*) (*убедить в чём-л.*) làm cho tin, dạy, cho thấy

научи́ться *сов.* (*Д, + инф.*) học được; ~ пла́вать học bơi được

нау́чно *нареч.* (một cách) khoa học

нау́чно-иссле́довательск||ий *прил.* (thuộc về) nghiên cứu khoa học; ~ институ́т viện nghiên cứu khoa học; ~ая рабо́та công tác nghiên cứu khoa học; занима́ться ~ой рабо́той làm công tác nghiên cứu khoa học

нау́чно-популя́рн||ый *прил.* (thuộc về) phổ biến khoa học, khoa học thường thức; ~ая литерату́ра sách báo phổ biến khoa học, sách khoa học thường thức; ~ые фи́льмы những phim phổ biến khoa học

нау́чно-практи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) khoa học thực tiễn; ~ая конфере́нция hội nghị khoa học thực tiễn

нау́чно-произво́дственн||ый *прил.* (thuộc về) khoa học-sản xuất; ~ое объедине́ние liên hiệp khoa học-sản xuất

нау́чно-техни́ческ||ий *прил.* (thuộc về) khoa học kỹ thuật; ~ая револю́ция cách mạng khoa học kỹ thuật; ~ прогре́сс tiến bộ khoa học kỹ thuật; ~ потенциа́л tiềm lực khoa học kỹ thuật; ~ое сотру́дничество hợp tác khoa học kỹ thuật

нау́чно-фантасти́ческий *прил.* (thuộc về) khoa học viễn tưởng; ~ рома́н tiểu thuyết khoa học viễn tưởng

нау́чн||ый *прил.* (thuộc về) khoa học, học thuật; ~ рабо́тник cán bộ khoa học; ~ труд tác phẩm khoa học (học thuật); ~ое обоснова́ние luận chứng (luận cứ, lập luận) khoa học; ~ые учрежде́ния các cơ quan khoa học; ~ая информа́ция thông tin khoa học; ~ая организа́ция трудá tổ chức khoa học trong lao động, tổ chức lao động có khoa học

нау́шник *м.* (*доносчик*) *разг. пренебр.* kẻ ton hót, tên mách lẻo (bô báo, chỉ điểm)

нау́шники *мн.* (*ед.* нау́шник *м.*) 1. (*на шапке*) vành mũ che tai; 2. (*телефона, радио*) ống nghe, ecutto

нау́шничать *несов. разг. пренебр.* (на *В*) hót, ton hót, mách lẻo, bô báo, mật báo, vu cáo, chỉ điểm

нау́шничество *с. разг. пренебр.* (sự, thói) ton hót, mách lẻo, bô báo, mật báo, vu cáo, chỉ điểm

нафтали́н *м.* naphtalen, naptalen, băng phiến

нафто́л *м. хим.* naphtol

наха́л *м.* kẻ xấc láo (hỗn láo, láo xược), đồ vô liêm sỉ; thằng bố láo (*разг.*)

наха́льничать *несов. разг.* có thái độ xấc láo (hỗn láo, láo xược, ngỗ ngáo, lếu láo, vô liêm sỉ)

наха́льно *нареч.* (một cách) xấc láo, hỗn láo, láo xược, ngỗ ngáo, lếu láo; bố láo (*разг.*)

наха́льный *прил.* xấc láo, hỗn láo, láo xược, ngỗ ngáo, lếu láo, vô liêm sỉ; bố láo (*разг.*); ~ челове́к người xấc láo (hỗn láo, láo xược); ~ посту́пок hành vi láo xược (vô liêm sỉ); ~ вид vẻ mặt xấc láo (ngỗ ngáo, hỗn láo, láo xược, lấc cấc, lếu láo)

наха́льство *с.* (tính, điều) xấc láo, hỗn láo, láo xược, ngỗ ngáo, lếu láo; bố láo (*разг.*)

нахами́ть *сов. см.* хами́ть

нахва́ливать, нахвали́ть (*В*) khen ngất, khen lấy khen để, tâng bốc, bốc lên mây

нахвали́ть *сов. см.* нахва́ливать

нахва́стать *сов. разг.* khoe khoang, khoác lác, nói phét

нахва́статься *сов. разг.* tha hồ khoe khoang, mặc sức khoác lác

нахвата́ться *сов. разг.*: ~ зна́ний vơ (quơ, vớ) vội những kiến thức, có những hiểu biết hời hợt

нахле́бник *м.* kẻ ăn chực (ăn báo cô, ăn bám, ăn hại)

нахлобу́чивать, нахлобу́чить (*В*) *разг.* kéo sụp... xuống trán; ~ ша́пку kéo sụp mũ xuống trán

нахлобу́чить *сов. см.* нахлобу́чивать

нахлобу́чка *ж. разг. см.* нагоня́й

нахлы́н||уть *сов.* 1. ùa (ập, đổ xô) vào; ~ула волна́ sóng đổ xô vào (ùa vào); 2. *перен.* ào (ập, ùa, đổ xô) đến; к нему́ ~ула молодёжь thanh niên ào đến (ùa đến, đổ xô đến) ông ta; на него́ ~ули воспомина́ния những hồi ức dồn dập xuất hiện trong đầu anh ta

нахму́ренн||ый *прил.* 1. cau có, nhăn nhó, khó đăm đăm; ~ое лицо́ mặt cau có (nhăn nhó, khó đăm đăm); 2. (*суровый*) cau có, buồn bực, nghiêm nghị, khe khắt

нахму́рить(ся) *сов, см.* хму́рить(ся)

нахо||ди́ть I, найти́ (*В*) 1. tìm được, tìm thấy, tìm ra, phát hiện, kiếm được, nhặt được; ~ потéрянную вещь tìm thấy vật bị mất, nhặt được của rơi; найти́ вéрное решéние tìm được giải pháp đúng; найти́ спóсоб получéния искýсственного каучýка tìm ra (phát minh) phương pháp chế tạo cao su nhân tạo; я не ~жу слов, чтóбы... tôi không tìm được từ để..., tôi không có đủ lời để...; 2. (*обнаруживать*) phát hiện, nhận thấy, thấy; (*застава́ть*) gặp, bắt gặp; 3. (*получа́ть*) được; (*обрета́ть*) cảm thấy; ~ примене́ние được áp dụng; ~ отраже́ние được phản ánh; ~ смысл жи́зни в чём-л. cảm thấy (thấy được) ý nghĩa cuộc sống trong việc gì, tìm thấy (nhận thấy) lẽ sống trong việc gì; 4. (*полага́ть, счита́ть*) cho rằng, cho là; еró находя́т глýпым người ta cho là nó ngốc; ✧ нашёл чем хва́статься có quái (có cóc) gì mà khoe khoang!; найти́ себя́ хác định đúng năng khiếu của mình, thể hiện đầy đủ tài năng của mình; найти́ свою́ смерть chết

находи́ть II, найти́ (на *В*) 1. (*надвига́ться*) phủ, che phủ, phủ kín, che kín; тýча нашлá на сóлнце mây đen che phủ mặt trời; 2. *перен. разг.* xâm chiếm, tràn ngập; на меня́ находит тоскá nỗi buồn xâm chiếm (tràn ngập) lòng tôi; ✧ на негó нашлó nó đang giở chứng, ông ta đâm ra gàn dở

находи́ться I, найти́сь 1. (*отыскива́ться*) được tìm thấy, tìm được, tìm lại được; 2. (*оказываться налицо*) có, có sẵn, sẵn có; не найдётся ли у вас...? anh có (sẵn có)... không?; у вас, наве́рное, найдётся... có lẽ, anh có (sẵn có)...; 3. *тк. несов.* (*быть, пребыва́ть*) ở, toạ lạc, nằm ở; (*в каком-л. состоя́нии*) ở trong tình trạng, bị, chịu; он нахóдится сейча́с в Ки́еве bây giờ anh ấy ở Kiev; да́ча нахóдится недалекó от ста́нции nhà datcha toạ lạc (nằm ở, ở) gần ga; ~ под подозре́нием bị tình nghi (nghi ngờ); ~ под судóм bị truy tố, phải ra tòa, phải đứng trước vành móng ngựa; ~ под влия́нием bị (chịu) ảnh hưởng; ~ у вла́сти nắm chính quyền, chấp chính

находи́ться II *сов. разг.* (*много ходи́ть*) đi nhiều, đi rã chân, đi rạc cẳng

нахóд||ка *ж.* 1. vật tìm được, của nhặt được, của rơi, của bắt được; бюрó ~ок phòng giữ của rơi; 2. *перен.* của quý, của hiếm; такóй рабóтник — ~ người cán bộ như thế thật là của quý

нахóдчивость *ж.* (sự) nhanh trí; (*изобрета́тельность*) tài ứng phó, cơ trí, mưu trí, trí xảo

нахóдчивый *прил.* nhanh trí; (*изобрета́тельный*) có tài ứng phó, mưu trí; ~ человéк người nhanh trí; ~ отвéт câu đối đáp nhanh nhẹn

нахожде́ние *с.* 1. (*действие по. гл.* находи́ть I, 1) (sự) tìm thấy, phát hiện, phát minh; 2. (*действие по. гл.* находи́ться I, 2) (sự) ở, toạ lạc

нахóхлиться *сов.* 1. (*о пти́цах*) xù lông, co ro, cù rù; 2. *перен. разг.* buồn rầu, ủ rũ, cù rù

нахохота́ться *сов. разг.* tha hồ cười vang (cười khanh khách, cười ha hả)

нахра́пом *нареч.* (một cách) láo xược, trắng trợn

нахулига́нить *сов. см.* хулига́нить

нацара́пать *сов. разг.* (*написа́ть неразборчи́во*) ngoáy, ngoáy bút, viết nguệch ngoạc

нацеди́ть *сов. см.* нацéживать

нацéживать, нацеди́ть 1. (*В, Р*) chắt (lọc, rót) được; 2. (*В*) (*сосу́д*) rót đầy

нацéливать, нацéлить (*В*) 1. (*орудие*) chĩa, nhắm, nhằm; 2. *перен.* nhắm (hướng, chĩa) vào

нацéлить *сов. см.* нацéливать

нацéнк||а *ж.* tiền phụ thu (thu thêm), thặng số; товáр с ~ой hàng bán có phụ thu

нацепи́ть *сов. см.* нацепля́ть

нацепля́ть, нацепи́ть (*В*) 1. móc, treo; 2. *разг.* (*надева́ть*) cài, đeo, gài, găm, ghim

наци́зм *м.* chủ nghĩa nazi, chủ nghĩa quốc xã

национализа́ция *ж.* (sự) quốc hữu hoá

национализи́ровать *несов. и сов.* (*В*) quốc hữu hoá

национализи́роваться *несов. и сов.* (bị) quốc hữu hoá

национали́зм *м.* chủ nghĩa dân tộc, chủ nghĩa quốc gia

национали́ст *м.* người theo chủ nghĩa dân tộc (chủ nghĩa quốc gia), người quốc gia

националисти́ческий *прил.* (thuộc về) chủ nghĩa dân tộc, chủ nghĩa quốc gia, dân tộc chủ nghĩa

национа́льно-освободи́тельн||ый *прил.* (thuộc về) giải phóng dân tộc; ~ое движе́ние phong trào giải phóng dân tộc; ~ая борьбá đấu tranh giải phóng dân tộc

национа́льност||ь *ж.* 1. (*принадле́жность к како́й-л. нации*) dân tộc; он ру́сский по ~и anh ta người dân tộc Nga; какóй он ~и? anh ấy người dân tộc nào?; 2. (*нация*) dân tộc; Совéт Национа́льностей *ист.* Xô-viết Dân tộc; 3. (*национа́льная самобы́тность*) (bản sắc, tính chất, tính) dân tộc; ~ иску́сства tính chất (bản sắc) dân tộc của nghệ thuật

национа́льн||ый *прил.* 1. (thuộc về) dân tộc; ~ вопрóс vấn đề dân tộc; ~ая поли́тика chính sách dân tộc; ~ое движе́ние phong trào dân tộc; ~ая культýра văn hoá dân tộc; ~ óкруг khu dân tộc; ~ое меньшинствó dân tộc thiểu số, dân tộc ít người; 2. (*государственный*) (thuộc về) quốc gia, nhà nước, quốc dân; ~ суверенитéт chủ quyền quốc gia; ~ дохóд *эк.* thu nhập quốc dân; ~ая оборóна quốc phòng, phòng thủ quốc gia (đất nước); ~ые богáтства tài sản quốc dân; ~ гимн quốc ca, quốc thiều; ~ флаг quốc kỳ; ~ олимпи́йский комитéт (НОК) uỷ ban Olympic (Thế vận) quốc gia; ~ая сбóрная đội tuyển quốc gia

наци́ст *м.* đảng viên nazi, đảng viên quốc xã

наци́стск||ий *прил.* (thuộc về) chủ nghĩa nazi, chủ nghĩa quốc xã, nazi, quốc xã

на́ция *ж.* 1. dân tộc; 2. (*госуда́рство*) quốc gia, nhà nước, nước

начади́ть *сов. см.* чади́ть

нача́л||о *с.* 1. chỗ bắt đầu, khởi đầu, khởi điểm, khởi nguyên, bản nguyên, đầu; рекá берёт ~ в... con sông khởi nguyên (phát nguyên, bắt nguồn) ở...; ~ у́лицы đầu đường, đầu phố; 2. (*первый момент, первое время*) đầu, lúc bắt đầu, lúc khởi đầu, ban đầu, lúc đầu; ~ концéрта в 8 часóв hoà nhạc bắt đầu lúc 8 giờ; ~ учéбного гóда đầu năm học, ngày khai giảng (khai trường); с сáмого ~a ngay từ đầu; 3. (*источник*) nguồn gốc, ngọn nguồn, căn nguyên, nguồn; (*основна́я причи́на*) nguyên nhân chủ yếu; (*основа́*) cơ sở; организу́ющее ~ nhân tố (nguyên tắc) tổ chức; положи́ть ~ чему́-л. đặt cơ sở cho cái gì, mở đầu cho việc gì; 4. *мн.*: ~a (*принципы*)

nguyên lý, nguyên tắc; ~а хи́мии nguyên lý hoá học; 5. *мн.*: ~а (*способы, методы*) phương pháp, phương thức, cách thức; организова́ть де́ло на но́вых ~ах tổ chức công việc theo phương thức mới; ✧ под ~ом у кого́-л. ở dưới quyền ai; dưới trướng ai, là lính của ai (*разг.*)

нача́льник *м.* thủ trưởng, trưởng, người phụ trách; xếp (*разг.*); *воен.* thủ trưởng, trưởng, chủ nhiệm; ~ ста́нции trưởng ga, ga trưởng; ~ це́ха phân xưởng trưởng; ~ заста́вы trưởng đồn (đồn trưởng) biên phòng; ~ шта́ба tham mưu trưởng

нача́льн||ый *прил.* 1. đầu, ban đầu, đầu tiên; ~ пери́од thời kỳ đầu, sơ kỳ; ~ая ско́рость tốc độ ban đầu, sơ tốc; ~ая цена́ *торг.* giá ban đầu; ~ая фо́рма глаго́ла *грам.* hình thái nguyên của động từ; 2. (*первоначальный*) sơ cấp, sơ đẳng, sơ khai; ~ое образова́ние sơ học; ~ая шко́ла trường cấp một, trường sơ học

нача́льственный *прил.* hách dịch, trịch thượng, làm oai, làm tướng, quan dạng, quan cách; ~ тон giọng trịch thượng; ~ вид vẻ quan dạng

нача́льство *с.* 1. *собир.* cấp chỉ huy, cấp phụ trách, các thủ trưởng, cấp trên, thượng cấp; 2. (*власть, начальника*) quyền chỉ huy (điều khiển, phụ trách)

нача́льствование *с.* (sự) *с. уст.* (sự) chỉ huy, điều khiển

нача́льствовать *несов. уст.* chỉ huy, điều khiển

нача́тки *мн.* (*ед.* нача́ток *м.*) (điều) thường thức, giản yếu; ~ зна́ний kiến thức giản yếu

нача́ть *сов. см.* начина́ть

нача́ться *сов. см.* начина́ться 1

начеку́ *нареч.* sẵn sàng, cẩn thận đề phòng, cảnh giác; быть ~ sẵn sàng, cẩn thận đề phòng, cảnh giác, giữ miếng

на́черно *нареч.* (một cách) sơ bộ, sơ sơ, phác qua, nháp; написа́ть что́-л. ~ viết nháp (sơ thảo, khởi thảo, phác thảo, nháp) cái gì

начёрпать *сов.* (*В*) múc, xúc, khai thác, xúc đầy

начерта́ние *с.* 1. (sự) viết, đồ, kẻ, vẽ, hoạ hình; 2. (*внешняя форма*) ngoại hình, hình ngoài, ngoại tuyến, chu tuyến

начерта́тельн||ый *прил.*: ~ая геоме́трия hình học hoạ pháp, hình học hoạ hình

начерта́ть *сов.* (*В*) 1. viết, đồ, kẻ, vẽ, hoạ hình; 2. *перен.* (*наметить*) vạch rõ, định rõ

начерти́ть *сов.* 1. *см.* черти́ть; 2. (*В, Р*) (*какое-л. количество*) vẽ, kẻ (*nhiều*)

начёс *м.* (*на ткани*) tuyết dài, lông, nhung

начётничество *с.* thói thích biện luận sách vở (*hời hợt, không đi vào thực chất*)

начётчик *м.* người sách vở (*đọc nhiều mà hời hợt*); mọt sách, bồ đựng sách (*разг.*)

начина́ние *с.* 1. *уст.* (*действие*) (sự) khởi xướng, xướng xuất, thủ xướng, đề xướng, sáng kiến; 2. (*дело*) sự nghiệp

начина́тель *м.* người khởi xướng (xướng xuất, thủ xướng, đề xướng)

начина́тельный *прил.*: ~ глаго́л *грам.* động từ chỉ hành động bắt đầu (chỉ sự bắt đầu)

начина́ть, нача́ть 1. (*В, + инф.*) bắt đầu, khởi đầu, mở đầu, khai mào; ~ рабо́ту khởi sự, bắt đầu làm việc, mở đầu công việc; ~ ле́кцию mở đầu (bắt đầu, khai mào) bài giảng; ~ строи́тельство но́вого заво́да khởi công xây dựng nhà máy mới; ~ кампа́нию mở đầu (bắt đầu, khởi đầu) cuộc vận động; ~ но́вую жизнь mở đầu (bắt đầu, khởi đầu) cuộc sống mới; ~ всё снача́ла bắt đầu tất cả lại từ đầu, làm lại từ đầu tất cả; нача́ть писа́ть bắt đầu viết; 2. (*с неопр.*) (*проявлять первые признаки*) chớm, bắt đầu; нача́ть накра́пывать chớm mưa, bắt đầu mưa lâm thâm; нача́ть красне́ть chớm đỏ; 3. (*В, Т,* с *Р*) bắt đầu, mở đầu, khai mào; нача́ть речь приве́тствием, с приве́тствия mở đầu (bắt đầu, khai mào) diễn văn bằng lời chào mừng; нача́ть с того́, что... bắt đầu từ việc...; 4. (*В*) (*приступать к потреблению*) bắt đầu tiêu dùng; ✧ нача́ть за здра́вие, а кончить за упоко́й *погов.* lúc đầu tâng lên mây, sau lại dìm xuống đất; trước khen sau chê; đầu đuôi không khớp

начина́||ться, нача́ться 1. bắt đầu; ле́кция начала́сь в 9 часо́в bài giảng bắt đầu lúc 9 giờ; 2. *тк. несов.* bắt đầu, khởi đầu, mở đầu, khởi nguyên; река́ ~ется в боло́тах dòng sông bắt đầu (khởi nguyên, phát nguyên, bắt nguồn) ở vùng đầm lầy; пье́са ~ется прие́здом геро́я vở kịch mở đầu (bắt đầu, khởi đầu) từ việc nhân vật đến

начина́ющий *прил.* 1. mới bắt đầu, mới vào nghề, mới nhập môn; ~ писа́тель nhà văn mới bắt đầu viết, cây bút mới vào nghề, nhà văn trẻ; 2. *в знач. сущ. м.* người mới bắt đầu (mới vào nghề, mới nhập môn)

начина́я *предлог* (*Р*) từ, kể từ, bắt đầu từ; ~ с сего́дняшнего дня từ (kể từ, bắt đầu từ) hôm nay

начини́ть I *сов. см.* начиня́ть

начини́ть II *сов. см.* чини́ть I

начи́нк||а *ж.* nhân (*bánh, kẹo, v. v...*); пиро́г с мясно́й ~ой bánh nhân thịt

начиня́ть, начини́ть (*В*) nhồi (cho, đặt) nhân

начисле́ние *с.* (*сумма*) (tiền) tính thêm, phụ thu, ngoại phụ

начи́слить *сов. см.* начисля́ть

начисля́ть, начи́слить (*В*) *бухг.* 1. tính thêm, tính ngoại phụ; ~ проце́нты на капита́л tính tiền lãi thêm (tính thêm tiền lãi) vào vốn; 2.: ~ трудодни́ кому́-л. chấm công (ghi ngày công) cho ai

начи́стить *сов.* 1. (*В, Р*) *см.* чи́стить; 2. (*В*) (*хорошо вычистить*) lau (chùi) sạch, đánh kỹ; ~ сапоги́ đánh kỹ đôi ủng

на́чисто *нареч.* 1. (một cách) sạch, tinh, sạch sẽ; переписа́ть ~ chép sạch, chép lại sạch sẽ, viết tinh lại; 2. *разг.* (*полностью*) (một cách) sạch, sạch nhẵn, sạch trụi, sạch sành sanh; (*совсем, решительно*) hoàn toàn, dứt khoát; ограбить кого́-л. ~ cướp sạch (sạch nhẵn, sạch trụi, sạch sành sanh) của ai; ~ отказа́лся плати́ть nó dứt khoát từ chối trả tiền

начистоту́ *нареч. разг.* (một cách) rất chân thành, cởi mở, thành thật, trắng, thẳng; поговори́ть ~ nói trắng, nói toạc; nói huỵch toẹt, nói toạc móng heo (*разг.*)

начи́танность *ж.* (sự, trình độ) uyên bác, học rộng đọc nhiều

начи́танный *прил.* uyên bác, uyên thâm, học rộng đọc nhiều, đọc thông vạn quyển

начита́ться *сов.* (*Р*) đọc nhiều; ~ рома́нов đọc nhiều tiểu thuyết

начиха́ть *сов.* 1. hắt hơi, nhảy mũi, hắt xì hơi, hắt xì; 2. *разг.* (на *В*) coi thường, coi khinh, chẳng coi ra gì; ~ мне на него́ tớ chẳng coi nó ra gì, tôi coi khinh nó, tao coi nó ra cái đinh gì; 3. *разг. в знач. сказ.* (на *В*) mặc kệ, hoàn toàn dửng dưng; ему́ ~ на всё nó mặc kệ tất cả

наш *мест. притяж. м.* (*ж.* на́ша; *с.* на́ше; *мн.* на́ши) 1. (*исключая того, к кому обращаются*) (của) chúng tôi; (*включая того, к кому обращаются*) (của) ta, chúng ta, bọn ta, cánh ta; (*фамильярно*) (của) chúng tớ, chúng mình, bọn tớ, bọn mình, cánh tớ, cánh mình, tụi mình; (*свысока*) (của) chúng tao, bọn tao, cánh tao, tụi tao, bầy choa; (*родителей по отношению к детям*) (của) cha mẹ, bố mẹ, thầy u, ba má; (*деда и бабушки по отношению к внукам*) (của) ông bà; (*дядей по отношению к племянникам*) (của) các bác, các chú, các cô; (*тетей по отношению к племянникам*) (của) các cô, các dì; (*старших братьев по отношению к младшим*) (của) các anh, bọn anh; (*старших сестёр по отношению к младшим*) (của) các chị; (*младших братьев и сестёр по отношению к старшим*) (của) chúng em, bọn em, tụi em; (*внуков и внучек по отношению к деду и бабушке; племянников и племянниц по отношению к дяде, тёте*) (của) chúng cháu; (*детей по отношению к родителям*) (của) chúng con; э́то ~а полови́на đây là nửa của chúng ta (chúng tôi); э́та полови́на ~а nửa này là của chúng ta (chúng tôi); 2. *в знач. сущ. с.*: ~е *разг.* cái của chúng tôi (chúng ta); э́то ~е! cái này của chúng ta (chúng tôi)!; 3. *в знач. сущ. мн.*: ~и bà con chúng tôi (chúng ta), họ hàng chúng tôi (chúng ta), bè bạn chúng tôi (chúng ta), anh chị em chúng tôi (chúng ta), người của chúng tôi (chúng ta); (*о войсках*) quân ta; ~и ещё не прие́хали người của chúng tôi chưa đến; ✧ ~а взяла́! chúng ta đã thắng!; он и ~им и ва́шим nó là kẻ hai lòng, nó là đòn xóc nhọn hai đầu, nó bắt cá hai tay; ~е де́ло việc thiết thân của chúng tôi; э́то не на́ше де́ло việc đó chẳng dính dấp gì đến chúng tôi

на́ша *ж. от* наш

нашали́ть *сов.* đùa nghịch nhiều, nghịch ngợm quá

нашаты́рный *прил.*: ~ спирт dung dịch amoniac, nước ammoniac; nước đái quỷ (*разг.*)

нашаты́рь *м.* 1. chlorur ammonium, ammoni chlorur; 2. *разг.* dung dịch ammoniac, nước ammoniac; nước đái quỷ (*разг.*)

на́ше *с. от* наш

нашепта́ть *сов. см.* нашёптывать

нашёптывать, нашепта́ть 1. (*В, Р*) nói thầm, nhắc thầm, bỏ nhỏ, rỉ tai; (*насплетничать*) nói vụng, nói chùng; 2. (на *В*) (*наколдовать*) đọc thần chú, yểm

наше́ствие *с.* (sự, cuộc) xâm lược, xâm lăng, xâm lấn, xâm nhập

на́ши *мн. от* наш

нашива́ть, наши́ть (*В*) khâu, may (*lên trên*); ~ карма́н khâu (may) túi

наши́вка *ж.* phù hiệu; *воен.* cấp hiệu, quân hiệu, lon

наши́ть *сов.* 1. *см.* нашива́ть; 2. (*В, Р*) khâu, may (*nhiều*); ~ себе́ мно́го пла́тьев khâu (may) cho mình nhiều áo

нашлёпать *сов.* (*В*) vỗ, đét, bớp, bợp

нашпигова́ть *сов. см.* нашпиго́вывать

нашпиго́вывать, нашпигова́ть (*В*) 1. (*салом*) nhét mỡ (*vào thịt*); 2. (*знаниями*) *разг. ирон.* nhồi nhét

нашпи́ливать, нашпи́лить (*В*) găm, ghim

нашпи́лить *сов. см.* нашпи́ливать

нашуме́вш||ий *прич.*: ~ее де́ло, ~ проце́сс vụ án động trời (náo động dư luận); ~ая исто́рия câu chuyện động trời, việc xảy ra làm chấn động dư luận

нашуме́ть *сов.* 1. (*произвести шум*) làm ồn, làm rùm beng (om sòm, ầm ĩ); 2. *перен.* (*вызвать много толков*) gây chấn động, làm náo động (xôn xao) dư luận

нащёлкать *сов. см.* щёлкать

нащепа́ть *сов.* (*В*) làm dăm gỗ

нащипа́ть *сов. см.* щипа́ть

нащу́п||ать *сов.* (*В*) 1. (*ощупью*) sờ soạng tìm, mò; он ~ал ка́мень anh ấy mò (sờ soạng tìm) đá; 2. *перен.* phát hiện được, thăm dò được; ✧ ~ по́чву для чего́-л. thăm dò tình hình để làm việc gì

наэлектризова́ть *сов.* (*В*) 1. truyền điện, nạp điện; 2. *перен.* khích động, làm cảm kích (xúc động); ~ зри́телей làm xúc động khán giả, làm người xem cảm kích

наэлектризова́ться *сов.* 1. bị truyền điện (nạp điện); 2. *перен.* bị khích động, cảm kích, xúc động

наяву́ *нареч.* trong thực tại (thực tế); ви́деть не во сне, а ~ không phải thấy trong giấc mơ, mà là trong thực tại (thực tế); э́то сон ~ cái đó thật chẳng khác gì trong giấc mơ

не I *частица* 1. (*придает знач. полного отрицания*) không, chẳng, chả, nỏ; (*при сравнит. ст.*) không... hơn, chẳng... hơn; (*при именном сказ.*) không, không phải, chẳng phải, đâu phải; (*при деепричастии*) không, chưa; он не зна́ет nó không (chẳng, chả) biết; он ещё не зна́ет nó còn chưa biết; он не пойдёт nó sẽ không đi; ра́зве вы не зна́ете? lẽ nào anh không biết ư?; ей живётся не ху́же, чем тебе́ bà ấy sống chẳng kém gì anh; ему́ не ху́же (*о больном*) bệnh ông ấy không nặng thêm; нам от э́того не ле́гче cái đó không (chẳng) làm chúng ta dễ chịu hơn đâu, do cái đó thì chúng ta chẳng (chả) dễ chịu hơn đâu; он не ге́ний anh ấy đâu phải (không phải, chẳng phải) là thiên tài; э́то не шу́тка đó chẳng phải (không phải) là chuyện đùa đâu; не долете́в до це́ли... chưa (không) bay đến đích...; он ничего́ не сказа́л nó chẳng nói chẳng rằng, anh ấy không nói gì cả; совсе́м не, отню́дь не tuyệt nhiên không, hoàn toàn không, tịnh không, tịnh vô;

2. (*придаёт знач. неполного отрицания*) (*между повторяющимися сущ.*) không ra, chẳng ra, không phải, chẳng phải; (*между повторяющимися гл.*) hay không; сча́стье не сча́стье, а что́-то о́чень похо́жее hạnh phúc không ra (chẳng ra, không phải, chẳng phải) hạnh phúc mà là một cái gì đấy rất giống hạnh phúc; хо́чешь не хо́чешь, а придётся сде́лать muốn hay không (dù muốn dù không) nhưng cũng phải làm;

3. (+ *инф.*) (*в знач. невозможности*) không thể; (*при запрещении и т. п.*) không được, đừng, chớ; ему́ э́того не сде́лать nó không thể làm việc ấy; ему́ не уйти́ nó không thể thoát được, nó chạy đường trời; его́ не узна́ть không thể nhận ra nó được; не кури́ть không được (đừng, chớ) hút thuốc; прошу́ не забы́ть xin đừng quên nhé, xin anh chớ quên; постара́йтесь не опозда́ть các anh cố gắng đừng đến chậm;

4. (*придаёт утвердительное знач.*) mà lại không (chẳng); как не ра́доваться không thể nào không vui mừng được!, sao mà lại không (chẳng) mừng được!; кто не лю́бит пое́сть người nào mà lại chẳng (không) thích ăn!; каки́е тут то́лько цветы́ не расту́т! ở đây thôi thì đủ loại cây hoa!, ở đây thì đủ muôn hoa!;

5. (*с предлогом* без *придает знач. ограниченного утверждения*) không; *часто передаётся утвердительным оборотом;* не без тру́дностей không phải là không có khó khăn, có nhiều khó khăn; не без сожале́ния không phải là không thương tiếc, rất thương tiếc; ✧ я не мог не сказа́ть... tôi không thể không nói rằng..., tôi phải nói rằng...; нельзя́ не призна́ть không thể không thừa nhận, phải công nhận; не без того́ có chứ; ты, ка́жется, уста́л? — Не без того́ hình như cậu mệt à? — Mệt chứ lị!; кому́-л. не до кого́-л., чего́-л. ai không còn bụng dạ nào nghĩ đến người nào, cái gì; не то không thì, kẻo nữa, kéo rồi, kẻo mà, kẻo sau, kẻo, mà; уходи́, не то прогоня́т đi đi, kẻo rồi (kẻo nữa, không thì) người ta đuổi đấy; бу́дьте осторо́жны, не то упадёте cẩn thận kẻo ngã; не шуми́, не то ребёнок проснётся đừng làm ồn mà (kẻo) thằng bé nó dậy; не то..., не то... hoặc là..., hoặc là...; hay là, hay; не то е́хать, не то нет hoặc là đi, hoặc là không; đi hay (hay là) không; не бог весть как không tốt lắm, xoàng, nhàng nhàng, tầm thường; не́ за что không dám, không đáng gì, có đáng gì đâu

не II (*в сочет. с предлогами является отделяемой частью местоимений* не́кого, не́чего) không có, chẳng có; chả có; не́ с кем поговори́ть không có (chẳng có) ai để nói chuyện cả; вы́брать бы́ло не́ из чего không có (chẳng có) cái gì để lựa chọn cả

неадеква́тно *нареч.* (một cách) không thích hợp, không tương xứng, không tương đương, không phù hợp, không đúng

неадеква́тный *прил.* không thích hợp (tương xứng, tương đương, phù hợp), không đúng

неаккура́тно *нареч.* (một cách) không chính xác, không đúng hẹn, không đúng giờ; cẩu thả, không chu đáo; luộm thuộm, lôi thôi (*ср.* неаккура́тный)

неаккура́тность *ж.* 1. (*неточность*) (tính) lề mề, không chính xác, không đúng hẹn, không đúng giờ; 2. (*небрежность*) (tính) cẩu thả, không chu đáo, không cẩn thận, ẩu; 3. (*неопрятность*) (tính) luộm thuộm, lôi thôi, lúi xùi, lôi thôi lếch thếch

неаккура́тный *прил.* 1. (*неточный*) lề mề, không chính xác (đúng hẹn, đúng giờ); 2. *разг.* (*небрежный*) cẩu thả, không chu đáo (cẩn thận), ẩu; 3. (*неопрятный*) luộm thuộm, lôi thôi, lúi xùi, lôi thôi lếch thếch, lôi thôi lốc thốc, luộm thà luộm thuộm

неактуа́льный *прил.* không thời sự, không hợp thời, quá thời rồi, cũ rồi

неандерта́льцы *мн.* (*ед.* неандерта́лец *м.*) *антр.* người Neanderthal, người thái cổ

неантагонисти́ческий *прил.* không đối kháng; ~ противоре́чие mâu thuẫn không đối kháng

неаппети́тный *прил.* không ngon miệng, không khoái khẩu

небезгре́шный *прил.* 1. không phải là vô tội, không đức hạnh lắm; 2. *разг.* (*не вполне законный*) không chính đáng; ~ые дохо́ды thu nhập không chính đáng

небезопа́сный *прил.* khá nguy hiểm; (*вредный*) có hại

небезоснова́тельный *прил.* khá xác đáng (đích xác), có căn cứ

небезразли́чный *прил.* khá thiết tha, không thờ ơ (lãnh đạm), thắm thiết

небезрезульта́тный *прил.* khả quan, tương đối tốt, có kết quả phần nào

небезупре́чный *прил.* không tốt lắm, đáng chê trách

небезызве́стно *в знач. сказ. безл.*: ~, что... được biết rằng..., như đã biết rằng...; вам, вероя́тно, ~, что... chắc anh đã biết rằng...

небезызве́стный *прил.* khá nổi tiếng, có tiếng tăm; *ирон.* khét tiếng

небезынтере́сный *прил.* khá hay (thú vị)

небелёный *прил.* không phiếu trắng

небережли́вость *ж.* (tính) không tiết kiệm, không dè sẻn, hoang phí

небережли́вый *прил.* không tiết kiệm (dè sẻn), hoang phí

небеса́ *мн. см.* не́бо

небе́сн||ый *прил.* (thuộc về) bầu trời, trời; ~ая сфе́ра thiên cầu; ~ые тела́ (các) thiên thể; ~ свод vòm trời, bầu trời; ✧ ~ глобус quả thiên cầu; ~ая меха́ника *астр.* cơ học thiên thể; ~ цвет màu thanh thiên (thiên thanh, xanh da trời)

небесполе́зный *прил.* hữu ích, bổ ích, khá có ích (hữu ích)

неблагови́дность *ж.* (sự, vẻ, tính chất) xấu xa, tồi tệ

неблагови́дн||ый *прил.* xấu xa, tồi tệ, chướng tai gai mắt; ~ посту́пок hành động xấu xa (chướng tại gai mắt); ~ые намере́ния (những) ý định xấu xa, ý đồ tồi tệ

неблагода́рность *ж.* (sự, tính) vô ơn, vong ân, bội ân, bạc bẽo, bội bạc; чёрная ~ vong ân bội nghĩa, vô ơn vô nghĩa (vô nghì)

неблагода́рный *прил.* 1. vô ơn, vong ân, bội ân, bạc bẽo, bội bạc, bạc, vong ân bội nghĩa; 2. *перен.* bạc bẽo, không bõ công (đáng công), ít kết quả (lợi lộc); ~ труд công việc bạc bẽo (ít lợi lộc)

неблагожела́тельность *ж.* (tính) xấu bụng; ác tâm, ác ý

неблагожела́тельный *прил.* xấu bụng, có ác tâm (ác ý)

неблагозву́чие *с.* (sự) chối tai, không êm tai, không du dương, không nhịp nhàng

неблагозву́чный *прил.* chối tai, không êm tai (du dương, nhịp nhàng); ~ аккорд hoà âm chối tai (không êm tai, không du dương)

неблагонадёжность *ж. уст. полит.* (tính chất) khả nghi, đáng nghi

неблагонадёжный *прил. уст.* (*политически*) khả (đáng) nghi

неблагополу́чие *с.* (sự) bất an; (*несчастье*) (điều, sự) bất hạnh, không may

неблагополу́чно 1. *нареч.* (một cách) không may, rủi ro, đen đủi; 2. *в знач. сказ. безл.* không ổn, không tốt; у неё до́ма ~ tình hình ở nhà chị ta không ổn (không tốt)

неблагополу́чный *прил.* không may, không tốt, không ổn, rủi ro, đen đủi, xúi quẩy, xui xẻo; ~ год năm rủi ro (đen đủi, vận hạn, xui xẻo)

неблагопристо́йно *нареч.* (một cách) không đàng hoàng, không lịch sự, không tử tế

неблагопристо́йный *прил.* không đàng hoàng (lịch sự, tử tế); (*неприличный*) khiếm nhã

неблагоприя́тн||ый *прил.* không thuận lợi, bất lợi, xấu; ~ая пого́да thời tiết không thuận lợi (bất lợi, xấu); ~ отве́т câu trả lời bất lợi

неблагоразу́мие *с.* (sự, tính) không chín chắn, bộp chộp, nông nổi, xốc nổi

неблагоразу́мно *нареч.* (một cách) không chín chắn, bộp chộp, nông nổi, xốc nổi

неблагоразу́мный *прил.* không chín chắn, bộp chộp, nông nổi, xốc nổi

неблагоро́дно *нареч.* (một cách) không cao thượng, hèn hạ, đê hạ, đê tiện

неблагоро́дн||ый *прил.* 1. không cao thượng, hèn hạ, đê tiện, ti tiện, đê hạ; ~ посту́пок hành động không cao thượng (hèn hạ, đê hạ, đê tiện); ~ челове́к người đê tiện (hèn hạ, ti tiện); 2. (*грубоватый*) hơi thô, không đẹp; ✧ ~ые мета́ллы (các) kim loại cơ bản, kim loại thường

неблагоскло́нно *нареч.* (một cách) xấu bụng, không có hảo tâm, không có thiện ý

неблагоскло́нн||ый *прил.* xấu bụng, không có hảo tâm (thiện ý); быть ~ым к кому́-л. không có thiện ý với ai

неблагоустро́енность *ж. см.* неблагоустро́йство

неблагоустро́енный *прил.* không tiện nghi, bất tiện

неблагоустро́йство *с.* (sự) không tiện nghi, bất tiện

неблестя́щий *прил.* bình thường, xoàng, nhàng nhàng

нёбн||ый *прил.* 1. *анат.* (thuộc về) vòm miệng, khẩu cái; ~ая кость *анат.* xương khẩu cái, vòm miệng; ~ая занаве́ска *анат.* màn hầu; 2. *лингв.* (thuộc về) âm vòm miệng, âm khẩu cái; ~ые согла́сные (các) phụ âm vòm miệng

не́б||о *с.* bầu trời, nền trời, trời; звёздное ~ bầu trời sao, nền trời đầy sao, trời nhiều sao; ✧ отлича́ться как ~ от земли́, как ~ и земля́ khác nhau một trời một vực; превозноси́ть кого́-л. до ~е́с tâng bốc ai đến tận mây xanh, bốc ai lên mây; с ~а свали́ться đùng một cái, bất thình lình; попа́сть па́льцем в ~ *шутл.* ≅ bé cái nhầm (*ирон.*), nói không đúng chỗ, nhầm to; ме́жду ~ом и землёй а) (*не иметь пристанища*) trong cảnh màn trời chiếu đất; ở khách sạn ngàn sao (*шутл.*); б) (*быть в неопределённом положении*) lênh đênh vô định

нёбо *с. анат.* vòm miệng, khẩu cái; мя́гкое ~ vòm miệng mềm; твёрдое ~ vòm miệng cứng

небога́то *нареч.*: жить ~ sống nhì nhằng (làng nhàng, tiềm tiệm)

небога́тый *прил.* 1. không giàu có, không giàu lắm, thường thường bậc trung, nhì nhằng, làng nhàng, tiềm tiệm; 2. (*по убранству, отделке*) không sang trọng; (*скромный*) giản dị; 3. (*скудный*) ít ỏi, nghèo nàn; (*ограниченный*) thiển cận, hẹp hòi; ~ запа́с зна́ний kiến thức nghèo nàn, hiểu biết nông cạn, tri thức ít ỏi

небоеспосо́бный *прил.* không có khả năng chiến đấu

небожи́тель *ж. книжн.* tiên, thần trên thiên giới

небольш||о́й *прил.* 1. (*по величине, размерам*) không lớn, nhỏ, bé; (*по количеству*) không nhiều, ít, ít ỏi; (*по расстоянию*) không xa, ngắn, gần; (*по времени*) không lâu, ngắn ngủi; ~а́я ко́мната căn buồng nhỏ; ~ая глубина́ độ sâu không lớn; ~ая высота́ độ cao không lớn; ~ая су́мма де́нег số tiền không lớn (không nhiều); ~ тира́ж số lượng in không nhiều (ít ỏi); 2. (*незначительный, неважный*) không đáng kể, nhỏ mọn, nhỏ nhặt, không quan trọng; у меня́ к вам ~а́я про́сьба tôi có một yêu cầu nhỏ (nhỏ mọn) với anh; 3. (*посредственный*) thường, xoàng, bình thường, tầm thường, xoàng xĩnh, nhàng nhàng, tầm tầm; ~ арти́ст diễn viên bình thường (xoàng); 4.: я ~ люби́тель ша́хмат tôi không thích đánh cờ lắm; ✧ с ~и́м hơn một tí, trên, ngoài, già; кило́ с ~и́м trên một ki-lô, già một kí; ему́ лет 20 с ~и́м anh ấy trên (ngoài) 20 tuổi; за ~и́м де́ло ста́ло do những thiếu sót nhỏ nhặt mà công việc ngừng trệ

небосво́д *м.* vòm trời, bầu trời

небоскло́н *м.* chân trời, vùng trên chân trời

небоскрёб *м.* (toà) nhà chọc trời

небо́сь *частица прост.* chắc là, có lẽ là, có thể là, hẳn là

небре́жно *нареч.* (một cách) cẩu thả, tắc trách, không chu đáo

небре́жност||ь *ж.* (tính) cẩu thả, tắc trách, không chu đáo, không cẩn thận; (*халатность*) (tính, sự) lơ là, chểnh mảng; (*неряшливость*) (tính) ẩu, ẩu tả, bừa, bừa bãi; (*пренебрежительность*) (tính, vẻ) khinh khi, khinh thị, khinh mạn, ngạo mạn; допусти́ть оши́бку по ~и phạm sai lầm vì tắc trách (cẩu thả, chểnh mảng); престу́пная ~ tính cẩu thả gây ra tội ác; ~ то́на vẻ khinh thị (ngạo mạn, khinh mạn, khinh khi) của giọng nói, giọng nói khinh thị (ngạo mạn, khinh mạn, khinh khi)

небре́ж||ный *прил.* cẩu thả, tắc trách, không chu đáo (cẩn thận), quấy quá, nhuế nhoá, lam nham; (*халатный*) lơ là, chểnh mảng; (*неряшливый*) ẩu, ẩu tả, bừa, bừa bãi; (*пренебрежительный*) (có vẻ) khinh khi, khinh thị, khinh mạn, ngạo mạn; ~ая причёска mái tóc chải cẩu thả, tóc tai không gọn ghẽ; ~ая рабо́та việc làm cẩu thả, việc làm ẩu; ~ исполни́тель người thừa hành cẩu thả (tắc trách, không chu đáo, không cẩn thận); ~ по́черк nét chữ viết tháu; ~ тон giọng nói khinh khi (khinh thị, khinh mạn, ngạo mạn)

небри́т||ый *прил.* không cạo; ~ая борода́ râu không cạo, râu ria lởm xởm

небыва́ло *нареч.* (một cách) khác thường, dị thường, kỳ lạ

небыва́лый *прил.* chưa từng có, chưa từng thấy; (*необычайный*) khác thường, dị thường, kỳ lạ

небыли́ц||а *ж.* 1. (*выдумка*) (chuyện) bịa, bịa đặt, đơm đặt, đặt điều; ; сочиня́ть вся́кие ~ы đơm đặt (bịa đặt) đủ điều; 2. (*сказка*) (chuyện) hoang đường, huyễn hoặc

небыти||е́ *с.* 1. *филос.* (sự) không tồn tại; перейти́ в ~ (*умереть*) chết, từ trần, ra đi, đi về cõi vĩnh hằng; 2. (*состояние полного забытья*) (trạng thái) mê man, mê lịm, hôn mê; вы́вести больно́го из состоя́ния ~я́ làm cho người bệnh ra khỏi trạng thái mê lịm (mê man, hôn mê)

небытово́й *прил.* không thuộc về sinh hoạt, không dùng trong đời sống hàng ngày

небью́щ||ийся *прил.* không vỡ; ~аяся посу́да bát đĩa không vỡ

нева́жно 1. *нареч.* không được tốt; он себя́ ~ чу́вствует anh ấy không được khoẻ, ông cụ bị mệt; мои́ дела́ иду́т ~ công việc của tôi không được tốt, việc làm ăn của mình trầy trật lắm; 2. *в знач. сказ.* (*несущественно*) không quan trọng (đáng chú ý, đáng kể), chẳng hề chi, có sá chi; ✧ э́то ~ cái đó không quan trọng, điều đó không đáng kể, chuyện đó chẳng đáng để tâm

нева́жн||ый *прил.* 1. (*несущественный*) không quan trọng (đáng chú ý, đáng để tâm, đáng kể); ~ вопро́с vấn đề không quan trọng (không đáng chú ý); 2. *разг.* (*посредственный*) tầm thường, xoàng, tồi, không tốt lắm; ~ое здоро́вье sức khoẻ tồi (kém, không tốt lắm)

невдалеке́ *нареч.* không xa, ở gần

невдомёк *нареч. в знач. сказ. разг.*: мне и ~ cái đó thật là tôi không ngờ đến (không nghĩ ra); мне ~, что... tôi không ngờ là...

неве́дени||е *с.* (sự) không biết, không hiểu biết, vô học, dốt nát; по ~ю do không hiểu biết, vì dốt nát; пребыва́ть в блаже́нном ~и *ирон.* tuyệt nhiên không hay biết gì cả, hoàn toàn không nghi ngờ gì cả

неве́домо *нареч. разг.* không biết, không rõ; ~ заче́м không biết (không rõ) để làm gì; ~ отку́да không biết (không rõ) từ đâu đến; ~ как không biết (không rõ) như thế nào; мне э́то ~ cái đó thì tôi không biết (không rõ)

неве́дом||ый *прил.* chưa từng (hề) biết; (*незнакомый*) không quen biết; (*таинственный*) bí ẩn, huyền bí; по ~ой причи́не vì lý do gì không rõ

неве́жа *м. и ж.* kẻ thô tục, đồ mất dạy (vô giáo dục), tục tử

неве́жда *м. и ж.* người vô học (dốt nát, ngu dốt)

неве́жественность *ж.* (sự) dốt nát; vô học

неве́жественный *прил.* dốt nát, dốt đặc; (*необразованный*) vô học

неве́жество *с.* 1. (sự) dốt nát; (*необразованность*) (sự) vô học; 2. *разг.* (*поступок*) (điều) bất nhã, vô lễ

неве́жливо *нареч.* (một cách) vô lễ, vô phép, bất nhã

неве́жливость *ж.* (tính, sự) vô lễ, vô phép, bất nhã, không lịch sự, khiếm nhã, hỗn xược

неве́жливый *прил.* vô lễ, vô phép, bất nhã, không lịch sự, khiếm nhã, hỗn xược; (*грубый*) thô bạo, thô bỉ, thớ lợ, lỗ mãng; ~ челове́к người vô lễ (không lịch sự); ~ отве́т câu trả lời khiếm nhã (bất nhã)

невезе́ние *с. разг.* vận đen, vận rủi, vận hạn, cơn đen, cơn xui, vận túng, dớp, rớp

невезу́чий *прил. разг.* không may mắn, đen đủi, xúi quẩy, xui xẻo, xui

невели́к||ий *прил. обыкн. кратк. ф.* 1. (*небольшой*) nhỏ, bé, nhỏ thó, nhỏ nhắn, nhỏ bé; невели́к ро́стом thân hình nhỏ thó (nhỏ bé, nhỏ nhắn); 2. (*пустяковый*) không đáng kể, nhỏ mọn, vặt vãnh; ~á беда́! rủi ro vặt vãnh thôi mà!

неве́рие *с.* 1. (sự) không tin, không tin tưởng; ~ в со́бственные си́лы không tin vào sức mình, không tin tưởng vào lực lượng bản thân; 2. (*атеизм*) (sự) không tín ngưỡng, vô thần

неве́рно 1. *нареч.* (một cách) không đúng, sai; 2. *в знач. сказ. безл.* không đúng, sai; э́то ~ điều đó là sai, như vậy không đúng

неве́рность *те.* 1. (*ошибочность*) (sự, tính chất) sai lầm, không đúng; 2. (*измена*) (tính, lòng, sự) không trung thành, phụ bạc, phản bội, phản trắc, bạc bẽo, bạc tình

неве́рн||ый *прил.* 1. (*ошибочный*) không đúng, sai, sai lầm, thất thiệt; 2. (*вероломный*) không trung thành, phụ bạc, phản bội, phản trắc, phản phúc, không chung thuỷ, bạc bẽo, bạc tình; 3. (*подверженный ошибкам*) sai, không chính xác (chuẩn xác); ~ глаз mắt không chuẩn xác, mắt nhìn sai; 4. (*неуверенный*) không vững vàng (rắn rỏi); ~ая похо́дка dáng đi không vững vàng (không rắn rỏi, ngập ngừng)

невероя́тно 1. *нареч.* (một cách) khó tin là có thật, không tưởng tượng nổi; 2. *в знач. сказ. безл.* thật là khó tin là có thật, thật là không tưởng tượng nổi

невероя́тност||ь *ж.* (điều) khó tin là có thật, không thể có được, không tưởng tượng nổi; ✧ до ~и cực kỳ, vô cùng, hết sức

невероя́тн||ый *прил.* 1. khó tin là có thật, khó tin, không thể có được; ~ слух lời đồn khó tin; 2. (*чрезвычайный*) cực kỳ lớn lao, không tưởng tượng nổi; ~ое уси́лие nỗ lực cực kỳ lớn lao, cố gắng hết sức

неве́рующий *прил.* 1. không tín ngưỡng, không theo đạo, vô thần; 2. *в знач. сущ. м.* người không tín ngưỡng (không theo đạo, vô thần); ✧ Фома́ ~ ≅ đa nghi như Tào Tháo, Tào Tháo đa nghi

неве́село 1. *нареч.* (một cách) không vui, buồn, buồn rầu, rầu rĩ; 2. *в знач. сказ. безл.* buồn, buồn rầu, u sầu, rầu rĩ

невесёл||ый *прил.* 1. không vui, buồn, buồn rầu, u sầu, buồn bã, rầu rĩ; ~ смех tiếng cười không vui; ~ые мы́сли những ý nghĩ rầu rĩ; ~ое положе́ние tình hình không tốt (bi đát); ~ое лицо́ bộ mặt u sầu, mặt mày buồn bã; ~ое заня́тие công việc buồn chán; что́-то ты сего́дня невесел hôm nay cậu có vẻ buồn thế nào ấy (trông cậu có vẻ không vui); 2. (*мрачный, безрадостный*) ảm đạm, u sầu, buồn tênh, buồn chán

невесо́мость *ж. физ.* (trạng thái, tình trạng) không trọng lượng, mất trọng lượng, phi trọng lượng

невесо́мый *прил.* 1. *физ.* không (phi, không có, mất) trọng lượng; 2. *перен.* không quan trọng (đáng kể, có sức nặng, vững vàng)

неве́ста *ж.* vợ chưa cưới, vị hôn thê, cô dâu; (*девушка на выданье*) cô gái đến thì, thiếu nữ đến tuần cập kê; это — моя́ ~ đây là vợ chưa cưới (vị hôn thê) của tôi; у него́ дочь ~ con gái của ông ấy đã đến thì

неве́стка *ж.* (*жена сына*) con dâu, nàng dâu; (*жена старшего брата*) chị dâu; (*жена младшего брата*) em dâu

невеще́ственность *ж.* (sự, tính, tính chất) phi vật chất

невеще́ственный *прил.* phi vật chất; (*духовный*) (thuộc về) tinh thần

невзви́деть *сов.*: ~ све́та *разг.* а) (*от боли*) đau điếng, đau thấy ông bà ông vải; б) (*от гнева*) giận tím mặt, sôi máu, sôi tiết, sôi gan, tức lộn ruột; в) (*от страха*) sợ thất thần, sợ hết hồn, sợ hồn vía lên mây

невзго́ды *мн.* (*ед.* невзго́да *ж.*) (nỗi) đau khổ; (*затруднения*) (bước, lúc) gian truân, sóng gió, nghịch cảnh, gió táp mưa sa; (*несчастье*) tai ương, hoạn nạn, vận đen, vận rủi, dớp, rớp; душе́вные ~ nỗi đau khổ trong lòng

невзира́я *предл.*: ~ на дù, дâu, мặc дù, мặc дâu, bất chấp, bất luận, bất kể, chẳng kể gì, không quản gì; ~ ни на что́ bất luận thế nào; пойти́ ~ на непого́ду ra đi bất chấp (mặc dù, bất kể, chẳng kể gì, không quản gì) trời xấu; критикова́ть ~ на ли́ца phê bình không nể mặt (chẳng kiêng mặt, chẳng cứ ai, bất luận ai)

невзлюби́ть *сов.* (*В*) ghét, không ưa, có ác cảm (*với*)...; ~ с пе́рвого взгля́да mới nhìn mặt đã thấy ghét (đã có ác cảm)

невзнача́й *нареч.* (một cách) bất ngờ, tình cờ, vô tình, không cố ý, không chủ tâm

невзно́с *м.* (sự) không trả tiền, không đóng tiền

невзра́чно *нареч.*: ~ вы́глядеть trông có vẻ kém hấp dẫn (không đẹp mắt)

невзра́чность *ж.*: ~ ви́да, ~ нару́жности vẻ ngoài kém hấp dẫn (không đẹp mắt)

невзра́чный *прил.* không đẹp mắt, kém hấp dẫn; (*некрасивый*) xấu, xấu xí

невзыска́тельность *ж.* dễ tính, (tính) dễ dãi, ít đòi hỏi

невзыска́тельный *прил.* dễ tính, dễ dãi, ít đòi hỏi; ~ челове́к người dễ tính (dễ dãi)

не́видаль *ж. разг. ирон.* cái chưa hề thấy; của lạ, của hiếm; э́ка ~! có quái (có cóc) gì mà lạ!

неви́данный *прил.* chưa hề thấy, chưa từng có; (*поразительный*) lạ thường, khác thường, dị thường, phi thường; (*таинственный*) bí ẩn, huyền bí; ~ урожа́й vụ mùa bội thu chưa hề thấy

невиди́мка 1. *м. и ж.* người (vật) tàng hình (*trong truyện cổ tích*); 2. *ж.* (*шпилька*) (cái) ghim tóc

невиди́мость *ж.* (sự) vô hình, không thấy được

невиди́мый *прил.* vô hình, không thấy (nom thấy) được

невиди́дный *прил.* 1. (*невидимый*) vô hình, không thấy (nom thấy) được; 2. *разг.* (*незначительный*) không quan trọng (đáng kể), tầm thường, xoàng; 3. *разг.* (*некрасивый*) không đẹp, không xinh, xoàng, thường

невиде́вш||ий *прил.* lơ đễnh, lơ đãng, không nhận thấy gì cả; он смотре́л ~им взо́ром chàng đưa mắt lơ đễnh (lơ đãng) nhìn, nó nhìn mà không nhận thấy gì cả

неви́нно *нареч.* (một cách) vô tội, oan

неви́нность *ж.* 1. (sự, tính chất) vô tội; 2. (*наивность*) (tính, sự) hồn nhiên, ngây thơ; (*простодушие*) (tính, sự) chất phác; 3. (*целомудрие*) (sự) trinh tiết, trinh bạch, trinh nguyên, trong trắng

неви́нный *прил.* 1. vô tội; 2. (*наивный*) hồn nhiên, ngây thơ; (*простодушный*) chất phác; (*безвредный*) vô hại; 3. (*целомудренный*) trinh, tân, trinh tiết, trinh bạch, trinh nguyên, trong trắng

невино́вность *ж.* (sự, tính chất) vô tội

невино́вный *прил.* vô tội

невку́сно *нареч.* (một cách) dở, không ngon; здесь ко́рмят ~ ở đây người ta nấu ăn dở (không ngon)

невку́сный *прил.* dở, không ngon

невла́стн||ый *прил.* không có quyền lực, không mạnh; быть ~ым над ке́м-л. không có quyền lực đối với ai

невменя́емость *ж. юр.* (sự) không trách nhiệm về hành động, không có năng lực chịu trách nhiệm (*do bị bệnh tâm thần*)

невменя́емый *прил.* 1. *юр.* không trách nhiệm về hành động, không có năng lực chịu trách nhiệm (*do bị bệnh tâm thần*); 2. *разг.* (*не владеющий собой*) không tự chủ được, bực dọc, bực bội, điên cuồng

невмеша́тельств||о *с.* (sự) không can thiệp, bất can thiệp; поли́тика ~a chính sách không (bất) can thiệp; ~ во вну́тренние дела́ како́й-л. страны́ không can thiệp vào công việc nội bộ của nước nào

невмоготу́ *нареч. в знач. сказ. разг.* không chịu được nữa; мне уже́ ~ tôi không chịu được nữa; ~ ждать không chờ được nữa; мне ~ сего́дня рабо́тать hôm nay tôi không có sức làm việc được

невмо́чь *нареч. см.* невмоготу́

невнима́ние *с.* 1. *см.* невнима́тельность 1; 2. (*равнодушие*) (sự) dửng dưng, lãnh đạm, thờ ơ; (*пренебрежение*) (sự) bất nhã, khiếm nhã, bất lịch sự

невнима́тельно *нареч.* (một cách) lơ đễnh, lơ đãng, không chăm chú

невнима́тельность *ж.* 1. (*рассеянность*) đãng tính, (tính) lơ đễnh, lơ đãng, vô ý; 2. (*равнодушное отношение*) (thái độ, sự) thiếu quan tâm, dửng dưng, lãnh đạm, thờ ơ

невнима́тельный *прил.* 1. (*рассеянный*) đãng trí, đãng tính, lơ đễnh, lơ đãng, vô ý, không chăm chú (chú ý, quan tâm); (*небрежный*) lơ là, chểnh mảng, khinh suất, cẩu thả; 2. (*равнодушный*) thiếu quan tâm, dửng dưng, lãnh đạm, thờ ơ; (*неучтивый, нелюбезный*) bất nhã, khiếm nhã, không lịch sự

невнуши́тельный *прил.* không đường bệ (oai vệ)

невня́тно *нареч.* (một cách) không rõ ràng, không rành rọt; ~ говори́ть nói lí nhí (líu nhíu, khó nghe)

невня́тность *ж.* (sự) không rõ ràng, không rành rọt, không rành mạch, lí nhí, líu nhíu, khó nghe

невня́тный *прил.* không rõ ràng (rành rọt, rành mạch), lí nhí, líu nhíu, khó nghe; (*непонятный*) khó hiểu

не́вод *м.* lưới đánh cá, vàng (vằng) lưới, lưới

невозвра́тно *нареч.* (một cách) không thể trở lại, không thể bù lại

невозвра́тность *ж.* (sự, tính chất, tính) không thể trở lại, không thể bù lại, bất khả đảo

невозвра́тн||ый *прил.* không thể trở lại (bù lại), không bao giờ trở lại, bất khả đảo; ~ая поте́ря tổn thất không thể bù lại được; ~ые го́ды ю́ности những năm thanh xuân không bao giờ trở lại; ~e вре́мя thời gian trôi qua không bao giờ trở lại; ✧ ~ глаго́л động từ không phản thân; ~ зало́г dạng không phản thân

невозвраще́нец *ж.* người không trở về nước (*ra nước ngoài rồi ở lại luôn*)

невозвраще́ние *с.* 1.: ва́ше ~ меня́ обеспоко́ило tôi đã rất lo lắng khi thấy anh không quay trở về; 2. (*чего-л.*) (sự) không trả; ~ книг в срок лиша́ет пра́ва по́льзования библиоте́кой không trả sách đúng kỳ hạn sẽ bị tước quyền mượn sách của thư viện

невозде́ланный *прил.* không (chưa) cày bừa, bỏ hoá, bỏ hoang, không trồng trọt

невоздержа́ние *с. см.* невоздержанность

невоздержанность *ж.* (tính) không điều độ, không chừng mực, không tiết chế, vô độ, quá độ

невоздержанный *прил.* không điều độ (chừng mực, tiết chế, tiết dục), vô độ, quá độ, quá trớn, quá đáng; он невоздержан на язы́к nó ăn nói quá trớn (quá đáng), nó quá bẻm mép (lẻo mép)

невоздержный *прил. см.* невоздержанный

невозмо́жно 1. *нареч.* (*недопустимо*) (một cách) không thể chịu được, rất tệ; он ведёт себя́ ~ nó xử sự một cách không thể chịu được (rất tệ); 2. *нареч. разг.* (*чрезвычайно*) cực kỳ, rất, hết sức, vô cùng; 3. *в знач. сказ. безл.* không thể, không thể nào... được, không thể có được; ~ сде́лать э́то không thể nào làm điều (việc) đó được; он настолько измени́лся, что его́ ~ узна́ть anh ấy thay đổi nhiều đến nỗi không thể nào nhận ra anh ta được

невозмо́жност||ь *ж.* (sự, điều) không thể được, bất khả; в слу́чае ~и trong trường hợp không thể được

невозмо́жн||ый *прил.* 1. (*неосуществимый*) không thể thực hiện được, không thể được, không thể có được, bất khả; 2. *разг.* (*невыносимый*) không thể chịu được, không chịu nổi; ~ая боль (cơn) đau không chịu được; 3. *в знач. сущ. с.* ~oe điều không thể được

невозмути́мо *нареч.* (một cách) bình tĩnh, điềm tĩnh, trầm tĩnh, điềm nhiên, thản nhiên

невозмути́мость *ж.* đằm tính, trầm tính, (tính) bình tĩnh, điềm tĩnh, trầm tĩnh, điềm đạm

невозмути́м||ый *прил.* 1. bình tĩnh, điềm tĩnh, trầm tĩnh, trầm tính, điềm đạm, đằm tính, điềm tính, thuần tính, điềm nhiên, thản nhiên, đằm; ~ челове́к người điềm tính (trầm tĩnh, đằm tính); ~ тон giọng nói điềm đạm (điềm tĩnh); ~ взгляд cái nhìn thản nhiên (điềm nhiên); 2. (*ничем не нарушаемый*) không thể nào lay động được; ~ая тишина́ yên lặng như tờ; ~ое споко́йствие hết sức điềm tĩnh, trầm tĩnh cao độ

невознагради́мость *ж.* (*утраты и т. п.*) (sự, tính chất) không thể bù lại được

невознагради́м||ый *прил.* 1. (*непоправимый*) không thể bù lại (vãn hồi) được; ~ая утра́та tổn thất không thể nào bù lại được, mất mát không thể vãn hồi được; 2. (*очень значительный*) không thể nào đền bồi được, vô cùng lớn lao; ~ая услу́га công trạng vô cùng lớn lao

нево́лить *несов.* (*В*) *разг.* ép, buộc, ép buộc, bắt buộc, cưỡng bách, bức bách

нево́льни||к *м.* , **~ца** *ж.* 1. (*раб*) người nô lệ; 2. *уст.* (*пленник*) người tù, tù nhân

нево́льническ||ий *прил.* (thuộc về) nô lệ

нево́льничество *с. уст.* 1. (*рабство*) (tình trạng, cảnh) nô lệ; 2. (*плен*) (cảnh) tù đày, tù hãm

нево́льно *нарт.* (một cách) không cố ý, không định tâm, không chủ tâm, vô tình, bất giác

нево́льн||ый *прил.* 1. (*неумышленный*) không cố ý (cố tình, định tâm, chủ tâm), vô tình, bất giác; (*случайный*) ngẫu nhiên, tình cờ; ~ая ложь điều nói sai không cố ý, điều vô tình nói sai; ~ая улы́бка nụ cười vô tình, bất giác mỉm cười; ~ свиде́тель người chứng kiến ngẫu nhiên; 2. (*принуждённый*) bị ép buộc, bị bắt buộc

нево́л||я *ж.* 1. (*рабство*) (tình trạng, thân phận) nô lệ, tôi đòi; (*плен*) (cảnh) tù tội, tù đày, tù túng, tù hãm, giam hãm, trói buộc; 2. *разг.* (*нужда*) (sự) bắt buộc, ép buộc, bó buộc, gò bó; охо́та пу́ще ~и *погов.* tự nguyện thì tốt hơn là ép buộc

невообрази́мо *нареч.* (một cách) không tưởng tượng nổi

невообрази́мый *прил.* không tưởng tượng nổi, cực kỳ, rất; ~ беспоря́док mất trật tự không tưởng tượng nổi, cực kỳ hỗn loạn, bát nháo chi khươn

невооружённ||ый *прил.* không vũ (võ) trang, tay không; ✧ ~ым гла́зом bằng mắt trần (mắt thường)

невоспи́танность *ж.* (sự, tính chất) vô giáo dục, mất dạy

невоспи́танный *прил.* vô giáo dục, mất dạy

невоспламеня́емость *ж.* (tính) không bốc cháy, không bắt lửa

невоспламеня́емый *прил.* không bốc cháy (bắt lửa)

невосполни́мый *прил.* không bù đắp được

невосприи́мчивость *ж.* (*к болезням*) (tính) miễn dịch

невосприи́мчивый *прил.* 1. (*плохо усваивающий*) chậm hiểu (tiếp thu, lĩnh hội), tối dạ, tối; 2. (*к болезни*) không nhiễm (mắc) bệnh, miễn dịch

невостре́бованн||ый *прил.* không ai nhận; ~ое письмо́ thư không ai nhận

невпопа́д *нареч.* (một cách) không đúng lúc, không phải lúc, không nhằm chỗ, không đúng chỗ; отвеча́ть ~ trả lời lạc đề (không trúng vào câu hỏi, không nhằm chỗ)

невразуми́тельно *нареч.* (một cách) khó hiểu, không rõ ràng, tối nghĩa

невразуми́тельность *ж.* (điều, tính chất) khó hiểu, không rõ ràng, tối nghĩa

невразуми́тельный *прил.* khó hiểu, không rõ ràng, tối nghĩa; ~ отве́т câu trả lời khó hiểu (tối nghĩa, không rõ ràng)

невралги́ческий *прил. мед.* (thuộc về) bệnh đau dây thần kinh

невралги́я *ж. мед.* (bệnh) đau dây thần kinh

неврасте́ник *м.* người bị suy nhược thần kinh

неврастени́ческий *прил. мед.* (thuộc về) chứng suy nhược thần kinh

неврастени́я *ж. мед.* (chứng) suy nhược thần kinh

невреди́мост||ь *ж.*: в це́лости и ~и bình yên vô sự, không hề hấn gì

невреди́||мый *прил.* (*о человеке*) bình yên, vô sự, bình yên vô sự; (*о предметах*) không bị hư hỏng, còn nguyên vẹn; цел и ~м bình yên vô sự, không hề hấn gì

невре́дно *в знач. сказ. разг.* (*полезно*) tốt, có ích, bổ ích, có lợi; вам ~ иногда́ погуля́ть anh thỉnh thoảng đi dạo thì tốt

невре́дн||ый *прил.* 1. vô hại, không có hại (độc hại); ~ое вещество́ chất không độc hại; 2. *разг.* (*не способный причинить зло*) tốt, không độc bụng

неври́т *м. мед.* (chứng) viêm dây thần kinh

невро́з *м. мед.* (chứng) loạn thần kinh chức năng

невро́лог *м.* nhà thần kinh học, bác sĩ khoa thần kinh

неврологи́ческий *прил.* (thuộc về) thần kinh học, khoa thần kinh

невроло́гия *ж.* thần kinh học, khoa thần kinh

невро́ма *ж. мед.* u thần kinh

невропати́ческ||ий *прил.* (thuộc về) bệnh thần kinh

невропа́тия *ж.* bệnh thần kinh

невропато́лог *м.* bác sĩ thần kinh, thầy thuốc chữa bệnh thần kinh

невропатологи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) bệnh học thần kinh

невропатоло́гия *ж.* bệnh học thần kinh

невро́тик *м.* người bị yếu thần kinh (loạn thần kinh chức năng)

невроти́ческ||ий *прил. мед.* yếu thần kinh, loạn thần kinh chức năng

невтерпёж *нареч. в знач. сказ. разг.* không chịu được nữa, không chịu nổi; ему́ ста́ло ~ nó không chịu được nữa

невы́года *ж.* (sự) bất lợi, không có lợi; (*убыток*) (sự) thua lỗ, thua thiệt, lỗ vốn

невы́годно 1. *нареч.* (một cách) không có lãi, không sinh lợi; (*убыточно*) (một cách) lỗ, lỗ vốn, thua lỗ; 2. *в знач. сказ.* (*не дает прибыли*) không có lãi , không sinh lợi; 3. *в знач. сказ.* (*не даёт преимуществ*) bất lợi, không có lợi; э́то вам бу́дет ~ cái đó sẽ bất lợi (không có lợi) cho anh

невыго́дн||ый *прил.* 1. (*неприбыльный*) không có lãi (sinh lợi, hời); (*убыточный*) lỗ, lỗ vốn, thua lỗ, thua thiệt; ~ая сде́лка hợp đồng không có lãi (không sinh lợi, không hời); 2. (*неблагоприятный*) bất lợi, không có lợi (thuận lợi), xấu; ~ые усло́вия những điều kiện bất lợi (không có lợi); ~ое впечатле́ние ấn tượng xấu; в ~ом све́те dưới dạng bất lợi; 3. (*непривлекательный*) không đẹp (hấp dẫn), xấu; показа́ть себя́ с ~ой стороны́ bày mặt xấu (khía cạnh không hấp dẫn) của mình ra

невы́деланн||ый *прил.* chưa chế biến (gia công); ~ая ко́жа da sống (chưa thuộc)

невы́держанность *ж.* 1. (tính) nóng nảy, không tự chủ, không điềm tĩnh,

không bình tĩnh; 2. (*стиля и т. п.*) (sự) bất nhất, không nhất quán, không nhất trí, không đồng nhất

невы́держанн||ый *прил.* 1. (*не владеющий собой*) không tự chủ (điềm tĩnh, bình tĩnh), nóng nảy; 2. (*непоследовательный*) bất nhất, không nhất quán (nhất trí, đồng nhất), tiền hậu bất nhất, trước sau không giống nhau; ~ стиль bút pháp bất nhất, phong cách không nhất quán; 3. (*не совсем готовый*) mới, chưa hãm kỹ, chưa tới kỳ dùng được; ~ое винó rượu nho mới (chưa hãm kỹ, không để lâu năm)

невыла́зн||ый *прил.*: ~ая грязь bùn lầy ngập ngựa; быть в ~ых долгáх không thoát được cảnh nợ đìa

невыноси́мо 1. *нареч.* (một cách) không chịu được, không chịu nổi; (*очень*) rất, hết sức, vô cùng, cực kỳ, quá, quá sức, quá xá; ~ жáрко rất (hết sức, vô cùng) nóng, nóng quá sức (qua xá, không chịu được); 2. *в знач. сказ. безл.* không chịu nổi (chịu được), thật là quá quắt; э́то ~ скýчно thật là buồn tẻ không chịu nổi, thật là chán mớ đời

невыноси́мый *прил.* không chịu được (chịu nổi)

невы́плаканн||ый *прил.*: ~ое гóре nỗi đau buồn khôn (không) nguôi

невыполне́ние *с.* (sự) không thi hành, không chấp hành, không thực hiện, không hoàn thành

невыполни́мость *ж.* (sự, tính chất) không thi hành được, không chấp hành được, không thực hiện được

невыполни́м||ый *прил.* không thể thi hành (chấp hành, thực hiện, hoàn thành) được; ~ое желáние nguyện vọng không thể thực hiện được, ước muốn hão huyền, ảo vọng

невы́работанный *прил.* 1. (*о стиле*) không trau chuốt; 2. (*о шахте, торфянике*) không khai thác hết

невырази́мый *прил.* không diễn đạt (nói ra) được, khôn tả xiết, khó tả

невырази́тельность *ж.* (sự, tính) không diễn cảm, không biểu cảm, không truyền cảm

невырази́тельный *прил.* không diễn cảm (biểu cảm, truyền cảm)

невы́сказанный *прил.* không nói ra, ngầm ý, bí mật

невысо́к||ий *прил. в разн. знач.* không cao, thấp, hạ; ~ дом ngôi nhà không cao (thấp); ~ого póста vóc người tầm thước, tầm người trung bình; ~ая плáта tiền trả không cao, tiền công hạ; ~ая температýра nhiệt độ không cao; ~ая цена́ giá phải chăng (không cao, hạ, mềm); ~ое кáчество chất lượng thấp, phẩm chất xoàng; ~ая оцéнка đánh giá thấp; быть ~ого мнéния о чём-л. đánh giá thấp cái gì, có ý kiến không tốt (xấu) về cái gì; ~ гóлос giọng trầm trầm (thấp)

невы́спавшийся *прил.* (*о виде, лице*) ngái ngủ

невысыха́ющий *прил.* không khô cạn

невы́ход *м.* 1. (*на работу*) (sự) không đến, không đi, vắng mặt; 2. (*газеты и т. п.*) (sự) không ra

невы́ясненн||ый *прил.* không sáng tỏ (rõ ràng), tồn nghi; ~ые вопрóсы những vấn đề tồn nghi (không sáng tỏ)

нéга *ж. уст.* 1. (*полное довольство*) (sự) sung túc, phong lưu; 2. (*блаженство, наслаждение*) (sự) khoái lạc, hưởng lạc

негармони́чность *ж.* (sự) không hoà âm, không nhịp nhàng

негармони́чный *прил.* không hoà âm (nhịp nhàng); (*непропорциональный*) không cân đối (hài hoà)

негати́в *м. фото* bản âm, âm bản, phim âm

негати́вн||ый *прил.* 1. *фото* (thuộc về) bản âm, âm bản; 2. (*отрицательный*) tiêu cực; ~ая сторонá mặt tiêu cực; ~ые явлéния những hiện tượng tiêu cực; ~ ответ câu trả lời không đồng ý, lời từ chối

негашён||ый *прил.*: ~ая и́звесть vôi sống (chưa tôi)

нéгде *нареч.* 1. không có chỗ nào (ở đâu), không nơi nào (ở đâu); емý ~ жить nó không có chỗ nào để ở; ~ повернýться chật chội quá, rất chật, không có chỗ quay người; 2. (*неоткуда*) không... đâu ra được; мне ~ достáть э́ту книгу tôi không kiếm đâu ra được quyển sách ấy

нети́бкий *прил.* 1. không mềm dẻo (uốn được); 2. *перен.* không mềm dẻo (linh hoạt, linh động), cứng nhắc, cứng ngắc

негигиени́ч||еский, ~ный *прил.* không vệ sinh

негла́дкий *прил.* không bằng phẳng (trơn tru, phẳng phiu, phẳng, nhẵn); (*шероховатый*) gồ ghề, xù xì, sần sùi

негла́дко *нареч.*: ~ читáть đọc ngắc ngứ (không lưu loát, thông); ~ писáть viết văn không thanh thoát (không lưu loát); дéло идёт ~ công việc trục trặc (không chạy, không trôi chảy)

негла́сный *прил.* không công khai, bí mật, ngầm

неглубо́кий *прил.* 1. không sâu, nông, cạn; 2. *перен.* (*поверхностный*) nông cạn, nông nổi, hời hợt

неглу́пый *прил.* 1. khá thông minh; ~ человéк người khá thông minh; 2. (*с разумным содержанием*) khôn ngoan, khôn; ~ совéт lời khuyên khôn ngoan

него́ *P, B от* он, онó

него́дник *м. разг.* kẻ không ra gì

него́дность *ж.* (sự, tình trạng) không dùng được, không thích dụng, vô dụng, bị hỏng; прийти́ в ~ а) trở thành vô dụng, không dùng được nữa, không thích dụng nữa; б) (*износиться*) bị hỏng

него́дн||ый *прил.* 1. không dùng được (thích dụng), vô dụng, bị hỏng; водá, ~ая для питья́ нước không uống được, nước không dùng để uống; ~ к воéнной слýжбе không đủ tiêu chuẩn quân dịch (tiêu chuẩn phục vụ trong quân đội), không thích dụng cho quân đội; 2. *разг.* (*дурной*) hư hỏng, xấu xa; ~ человéк người hư hỏng

негодова́ние *с.* (sự, lòng) công phẫn, phẫn nộ, căm phẫn, phẫn uất, nổi giận; привести́ кого́-л. в ~ làm ai nổi giận (phẫn nộ); с ~м với lòng căm phẫn (công phẫn)

негодова́ть *несов.* công phẫn, phẫn nộ, căm phẫn, phẫn uất, nổi giận

негоду́ющий *прил.* (đầy) căm phẫn, phẫn nộ; ~ гóлос giọng nói đầy căm phẫn (phẫn nộ); ~ взгляд cái nhìn căm phẫn (căm hờn)

негоде́й *м.* kẻ đê tiện (bần tiện), đồ đểu cáng, quân vô lại

негорю́чий *прил.* không cháy, không bắt lửa

негостеприи́мность *ж.* (sự, tính) không mến khách, không quý khách

негостеприи́мный *прил.* không mến (quý) khách

негосуда́рственн||ый *прил.* phi chính phủ; ~ые организáции (các) tổ chức phi chính phủ, NGO

негото́вый *прил.* không sẵn sàng (chuẩn bị sẵn)

негоциа́нт *м. торг.* người mua bao, thương nhân buôn sỉ

негр *м.* người da đen

негра́мотно *нареч.*: ~ сдéланный чертёж bản vẽ kỹ thuật làm kém cỏi; ~

напи́санное сочине́ние bài luận đầy lỗi chính tả (lỗi ngữ pháp)

негра́мотност||ь *ж.* 1. (nạn, sự) mù chữ, không biết chữ; ликвида́ция ~и thanh toán nạn mù chữ, diệt dốt; 2. (*в какой-л. области*) (sự) không biết, dốt, i tờ; техни́ческая ~ dốt (không biết, không thành thạo, i tờ) về kỹ thuật; правова́я ~ không biết về pháp luật; 3. (*письма и т. п.*) (sự) sai ngữ pháp, dốt văn phạm, có lỗi ngữ pháp, có lỗi chính tả; ~ сочине́ния bài luận đầy lỗi chính tả (sai ngữ pháp); 4. *перен.* (*проекта и т. п.*) (sự) không thạo, kém cỏi; ~ чертежа́ bản vẽ kỹ thuật kém cỏi, (sự) kém cỏi của bản vẽ kỹ thuật

негра́мотн||ый *прил.* 1. mù chữ; 2. (*неумелый*) dốt, không biết, i tờ; 3. (*о письме и т. п.*) sai ngữ pháp, dốt (không đúng) văn phạm, có lỗi ngữ pháp (chính tả); ~ая речь bài nói sai ngữ pháp (dốt văn phạm); 4. *перен.* (*о проекте и т. п.*) không thạo, kém cỏi; 5. *в знач. сущ. м.* người mù chữ (không biết chữ)

негрито́нок *м.* cậu bé da đen

негрита́нка *ж.* người phụ nữ/đàn bà da đen

негрита́нский *прил.* (thuộc về) người da đen

негро́мк||ий *прил.* khẽ, sẽ, nhỏ, khe khẽ, se sẽ, nho nhỏ; ~им го́лосом bằng giọng nói khe khẽ (se sẽ, nho nhỏ), nói khẽ (sẽ, nhỏ)

негу́сто *в знач. сказ. разг.* (*немного*) ít ỏi

негуст||о́й *прил.* 1. (*довольно редкий*) không dày (rậm), thưa thớt, thưa; ~ы́е во́лосы tóc thưa; 2. (*довольно жидкий*) không đặc (đậm), loãng; ~ мёд mật ong loãng (không đặc); 3. (*разреженный*) không dày đặc, loãng; ~ тума́н sương mù không dày đặc

неда́вн||ий *прил.* gần đây, mới đây, cách đây không lâu, mới xảy ra; ~ие собы́тия những sự kiện gần đây (mới đây, mới xảy ra); с ~его вре́мени cách đây không lâu; ~ее знако́мство (sự , chỗ) quen biết gần đây, mới quen biết

неда́вно *нареч.* gần đây, mới đây, (cách) không lâu, mới; ~ прибы́вший mới đến

недалёк||ий *прил.* 1. (*по расстоянию*) không xa, gần; 2. (*по времени*) không lâu, không xa, gần; в ~ом бу́дущем trong tương lai không xa; в ~ом про́шлом trong quá khứ không xa, trước đây không lâu; недалёк тот день, когда́... sắp đến ngày ...; 3. (*неумный*) thiển cận, nông cạn, hơi dần; он ~ челове́к nó là một người thiển cận (nông cạn)

недалеко́, недалёко 1. *нареч.* không xa, gần; им ~ идти́ họ phải đi không xa; 2. *в знач. сказ.* sắp; ~ то вре́мя... sắp đến lúc...; ✧ за приме́ром идти́ ~ ví dụ thì có nhiều

недалёкость *ж.* (*умственная ограниченность*) (sự, tính chất, tính) thiển cận, nông cạn, hơi dần

недальнови́дность *ж.* (sự, tính chất, tính) thiển cận, cận thị, không nhìn xa thấy rộng

недальнови́дн||ый *прил.* thiển cận, cận thị, không nhìn xa thấy rộng; ~ челове́к người thiển cận (không nhìn xa thấy rộng); ~ая поли́тика chính sách thiển cận (cận thị)

недарови́тость *ж.* (sự) không có tài, bất tài, vô tài

недарови́тый *прил.* không có tài, bất tài, vô tài

неда́ром *нареч.* l. (*не без основания*) không phải vô cớ; он ~ так говори́л anh ta nói thế không phải là vô cớ, không phải vô cớ mà nó nói thế; 2. (*не без цели*) không phải ngẫu nhiên, không phải là không có lý do (mục đích); он ~ сюда́ приезжа́л không phải ngẫu nhiên mà nó đến đây đâu, nó đến đây không phải là không có mục đích (lý do); 3. (*не напрасно*) không phải là vô ích; он ~ рабо́тал nó đã làm việc không phải là vô ích

недви́жимость *ж.* bất động sản

недви́жимость *ж. поэт. уст.* (sự) bất động, không cử động

недви́жим||ый *прил.* 1. *книжн.* (*неподвижный*) bất động, không di động; 2.: ~ое иму́щество bất động sản

недви́жимый *прил. поэт. уст.* bất động, không cử động (động đậy)

недвусмы́сленно *нареч.* (một cách) rõ ràng, phân minh, rành rọt; ~ заяви́ть tuyên bố rõ ràng, nói trắng ra

недвусмы́сленность *ж.* (sự, tính) rõ ràng, phân minh, rành rọt

недвусмы́сленн||ый *прил.* rõ ràng, phân minh, rành rọt, không có ẩn ý; ~ отве́т câu trả lời rõ ràng (phân minh, rành rọt); ~ намёк lối ám chỉ rõ ràng; ~ая угро́за lời đe doạ rõ ràng

недееспосо́бность *ж.* 1. (sự) không có năng lực hoạt động; 2. *юр.* (sự) vô năng lực hành vi, không có năng lực hành vi

недееспосо́бный *прил.* 1. không có năng lực hoạt động; 2. *юр.* vô (không có) năng lực hành vi

недействи́тельность *ж.* (sự) hết giá trị, không có hiệu lực; *юр.* (tính) vô hiệu

недействи́тельный *прил.* hết giá trị (hiệu lực), không có hiệu lực (giá trị); *юр.* vô hiệu

неделика́тно *нареч.* (một cách) không tế nhị, không lịch sự

неделика́тность *ж.* (sự, tính, tính chất, thái độ) không tế nhị, không lịch sự, bất nhã, khiếm nhã; ~ обраще́ния cách cư xử không tế nhị (bất nhã, khiếm nhã), thái độ bất nhã (khiếm nhã) trong cách xử sự

неделика́тный *прил.* không tế nhị (lịch sự), bất nhã, khiếm nhã

недели́мость *ж.* 1. (sự, tính) không chia được, không thể chia cắt được; *перен.* (*целостность*) (sự, tính chất) toàn vẹn, nguyên vẹn; 2. *мат.* (tính) không chia hết

неделим||ый *прил.* 1. không chia được, không thể chia cắt được; *перен.* (*целостный*) toàn vẹn, nguyên vẹn; 2. *мат.* không chia hết; ~ое число́ số không chia hết ; ✧ ~ фонд quỹ không chia

неде́льный *прил.* (trong) một tuần lễ, một tuần; ~ срок thời hạn một tuần; ~ за́работок tiền lương một tuần lễ, tiền công hàng tuần; ~ о́тпуск kỳ nghỉ phép một tuần lễ

неде́л||я *ж.* tuần lễ, tuần; через ~ю một tuần lễ sau, một tuần sau; на э́той ~е trong tuần này; ✧ без году ~ mới, gần đây, cách đây không lâu

недержа́ние *с.*: ~ мочи́ *мед.* (chứng) đái không giữ được, đái dầm, đái mê

недёшево *нареч.* 1. (một cách) khá đắt, không rẻ; 2. *перен.* phải trả giá đắt, bằng những cố gắng to lớn, bằng sự hy sinh lớn lao

недисциплини́рованность *ж.* (tính, sự, tình trạng) vô kỷ luật, không có kỷ luật

недисциплини́рованный *прил.* vô (không có) kỷ luật; ~ учени́к học sinh vô kỷ luật

недифференци́рованный *прил.* không phân biệt

недобо́р *м.* (*рабочих и т. п.*) (sự, số) tuyển không đủ, tuyển thiếu; (*студентов и т. п.*) (sự, số) chiêu sinh không đủ; (*урожая и т. п.*) (sự, số) thất thu; ~ нало́гов số thuế thất thu, thất thu thuế

недобра́ть *сов.* (*В*) (*рабочих и т. п.*) tuyển không đủ, tuyển thiếu; (*студентов и т. п.*) chiêu sinh không đủ; (*урожая и т. п.*) thất thu, thu thiếu; ~ два очка́ *спорт.* thiếu hai điểm

недоброжела́тель *м.* người có ác cảm (có ý thù nghịch)

недоброжела́тельно *нареч.* (một cách) không có thiện ý, có ác cảm

недоброжела́тельность *ж. см.* недоброжела́тельство

недоброжела́тельн||ый *прил.* không có thiện ý, có ác cảm, không thân thiện, thù địch, thù nghịch; ~ взгляд cái nhìn không thân thiện (đầy ác cảm, thù địch); ~ое отноше́ние к о́тчиму thái độ có ác cảm (không thân thiện, thù nghịch) với bố dượng

недоброжела́тельство *с.* (thái độ) không có thiện ý, có ác cảm, không thân thiện, thù địch, thù nghịch

недоброка́чественность *ж.* (sự) kém phẩm chất, không tốt

недоброка́чественн||ый *прил.* kém phẩm chất, không tốt, xấu, (có) chất lượng xấu; ~ая рабо́та công việc làm không tốt; ~ые това́ры hàng hoá kém phẩm chất, hàng xấu; ~ая проду́кция sản phẩm chất lượng xấu

недобросо́вестно *нареч.* (một cách) thiếu lương tâm; (*нечестно*) (một cách) không trung thực; (*небрежно*) (một cách) cẩu thả, không chu đáo, không cẩn thận, ẩu; ~ сде́ланная рабо́та công việc làm cẩu thả (ẩu)

недобросо́вестность *ж.* (sự, tính) thiếu lương tâm; (*нечестность*) (sự, tính) không trung thực; (*небрежность*) (sự, tính) cẩu thả, ẩu, ẩu tả, không chu đáo, không cẩn thận

недобросо́вестный *прил.* thiếu lương tâm; (*нечестный*) không trung thực; (*небрежный*) cẩu thả, ẩu, ẩu tả, không chu đáo (cẩn thận)

недо́бр||ый *прил.* 1. (*злой*) ác, dữ, độc ác, dữ tợn; (*выражающий неприязнь*) thù địch, thù hằn, hằn học; пита́ть ~ые чу́вства к кому́-л. có ác cảm với ai; ~ые наме́рения những ý định độc ác, ác ý; ~ взгляд cái nhìn hằn học (thù địch); 2. (*таящий в себе беду*) dữ, không may; ~ая весть tin dữ, tin buồn, hung tín; 3. *разг.* (*дурной, порочащий*) xấu; ~ая сла́ва tiếng xấu; xú danh (*уст.*); 4. *в знач. сущ. с.* ~ое: замышля́ть ~ое rắp tâm làm điều bậy bạ, âm mưu làm điều xấu; почу́ять ~ое linh cảm điều chẳng lành, cảm thấy trước điều bất hạnh

недова́ривать, недовари́ть (*В*) luộc (nấu)... chưa thật chín, luộc (nấu)... chưa chín tới

недова́риваться, недовари́ться (luộc, nấu) chưa thật chín, chưa chín tới

недовари́ть(ся) *сов. см.* недова́ривать(ся)

недове́рие *с.* (sự, lòng) không tín nhiệm, không tin cậy, thiếu tin tưởng; пита́ть ~ к кому́-л. không tín nhiệm (không tin cậy, thiếu tin tưởng) ai; вы́разить ~ biểu lộ sự không tín nhiệm; отнести́сь с ~м có thái độ không tín nhiệm (không tin cậy, thiếu tin tưởng)

недове́рчиво *нареч.* (một cách) không tin cậy, không tín nhiệm, thiếu tin tưởng, hoài nghi, nghi ngờ; относи́ться ~ к кому́-л. có thái độ không tín nhiệm (không tin cậy, thiếu tin tưởng) ai

недове́рчивость *ж.* (sự, tính) không tin cậy, không tín nhiệm, thiếu tin tưởng, đa nghi, cả nghi

недове́рчивый *прил.* không tin cậy (tín nhiệm), thiếu tin tưởng, đa nghi, hoài nghi, cả nghi, hay nghi ngờ

недове́с *м.* (sự) cân non, cân thiếu, cân hụt, cân gian

недове́сить *сов. см.* недове́шивать

недове́шивать, недове́сить (*В, Р*) cân non, cân thiếu, cân hụt, cân gian

недово́льно *нареч.* (một cách) không bằng lòng, bất bình, bất mãn

недово́льный *прил.* không bằng lòng (vừa ý, hài lòng), bất bình, bất mãn; он был недово́лен тем, что... nó không bằng lòng (không vừa ý, không hài lòng, bất bình, bất mãn) vì...

недово́льство *с.* (sự) không bằng lòng, không vừa ý, bất bình, bất mãn; ~ собо́й không bằng lòng mình

недовыполне́ние *с.* (sự) không hoàn thành đúng mức, không đạt mức, hụt mức

недовы́полнить *сов.* (*В*) không hoàn thành đúng mức, không đạt mức, làm hụt mức

недога́дливость *ж.* (sự, tính) không nhanh trí, không sáng trí, tối dạ

недога́дливый *прил.* không nhanh trí (sáng trí), tối dạ; како́й ты ~! cậu tối dạ thế!

недоглядéть *сов. разг.* 1. (*В, Р*) (*пропустить*) để sơ suất, không nhận thấy, vô ý không thấy; 2. (за *Т*) (*не уберечь*) không trông nom chu đáo (xem xét cẩn thận), không coi sóc đến nơi đến chốn

недогова́ривать, недоговори́ть (*В, Р*) không nói hết, nói nửa chừng (lấp lửng, lập lờ, úp mở)

недоговорённость *ж.* 1. (*несогласованность*) (sự) không thoả thuận, không nhất trí; 2. (*неполное высказывание*) (sự) không nói hết, nói nửa chừng, nói lấp lửng, nói lập lờ, nói úp mở

недоговори́ть *сов. см.* недогова́ривать

недогружа́ть, недогрузи́ть (*В*) 1. không chất đủ (xếp hết); 2. (*работой*) *разг.* không giao đủ việc

недогрузи́ть *сов. см.* недогружа́ть

недогру́зк||а *ж.* (sự) không chất đủ, không xếp hết; không giao đủ việc; ~ предприя́тий không sử dụng hết công suất của xí nghiệp; предприя́тие рабо́тает с ~ой xí nghiệp hoạt động không hết công suất

недодава́ть, недода́ть 1. (*Д В, Р*) nộp thiếu (không đủ); (*недоплачивать*) trả thiếu (không đủ); 2. (*В, Р*) (*изготовлять меньше, чем требуется*) làm hụt mức, sản xuất không đủ mức

недода́ть *сов. см.* недодава́ть

недоде́ланный *прил.* dở dang, chưa xong

недоде́лать *сов.* (*В, Р*) làm dở (dở dang, chưa xong)

недоде́лк||а *ж.* (việc, chỗ, phần) làm dở, làm dở dang, làm chưa xong, chưa hoàn thành; в кварти́ре име́ются ~и trong căn nhà có những chỗ làm dở dang (những phần chưa xong hẳn)

недоде́ржать *сов. см.* недоде́рживать

недоде́рживать, недоде́ржать (*В*) *фото* 1. (*делать недостаточную выдержку*) không để đủ độ sáng; 2. (*недопроявлять*) không để đủ độ hiện hình, để hiện hình chưa đủ mức

недоде́ржк||а *ж. фото* 1. (*недостаточная выдержка*) (sự) không để đủ độ sáng; 2. (*недопроявка*) (sự) không để đủ độ hiện hình, để hiện hình chưa đủ mức

недоеда́ние *с.* (sự) thiếu ăn, ăn đói

недоеда́ть, недое́сть 1. *тк. несов.* (*систематически не наедаться*) thiếu ăn, ăn đói; 2. (*есть не досыта*) ăn chưa no

недое́сть *сов. см.* недоеда́ть 2

недожа́рить *сов.* (*В*) rán (rô ti, nướng, chiên) chưa chín

недозво́ленный *прил.* không được phép, cấm

недозре́лый *прил.* chưa chín muồi, chưa thật chín, non; *перен.* chưa trưởng thành, non nớt

недои́мка *ж.* (tiền) thuế thiếu, thuế nộp thiếu, thuế thất thu

недои́мочный *прил.* thiếu, nộp thiếu, còn nợ

недои́мщик *м.* người thiếu thuế, kẻ trây thuế

недока́занность *ж.* (sự, tính chất) không được chứng minh, thiếu chứng cớ, không đủ chứng cứ; ~ обвине́ния tính chất thiếu chứng cớ (không đủ chứng cứ) của lời buộc tội

недока́занн||ый *прил.* không được chứng minh, thiếu chứng cớ, không đủ chứng cứ; ~ое обвине́ние buộc tội thiếu chứng cớ (không đủ chứng cứ)

недоказа́тельный *прил.* không đủ chứng cớ (đủ thuyết phục), không xác đáng

недоказу́емость *ж.* (tính chất, sự, điều) không chứng minh được

недоказу́емый *прил.* không chứng minh được

недоко́нченность *ж.* (sự) chưa làm xong, dở dang

недоко́нченный *прил.* chưa làm xong, dở dang, dở

недолга́ *разг.*: (вот) и вся ~ thế là hết, thế là hết (xong) chuyện, chỉ có thế thôi

недо́лг||ий *прил.* không lâu, (trong thời gian) ngắn, ngắn ngủi; ~ срок thời hạn ngắn; по́сле ~ого колеба́ния sau khi chần chừ một lúc (ngập ngừng không lâu)

недо́лго 1. *нареч.* (một cách) không lâu, trong thời gian ngắn; я бу́ду там ~ tôi sẽ ở đấy không lâu (một thời gian ngắn); он жил ~ ông ấy sống không lâu (không được thọ); ~ ду́мая không suy nghĩ lâu, không đắn đo, ngay lập tức, ngay tức thì; 2. *в знач. сказ. разг.* (*легко, нетрудно*) dễ lắm, dễ bỡn, dễ như chơi (như bỡn); ~ и утону́ть dễ chết đuối lắm, chết đuối dễ bỡn (dễ lắm, dễ như chơi)

недолгове́чность *ж.* (sự, tính chất) không lâu dài, ngắn ngủi; (*непрочность*) (sự, tính chất) không bền

недолгове́чный *прил.* không lâu dài, ngắn ngủi; (*непрочный*) không bền

недолёт *м.*: (*снаряда и т. п.*) (sự) không tới đích

недолю́бливать *несов.* (*В*) không có thiện cảm, không thích, có ác cảm

недомога́ние *с.* (sự) khó ở, se mình, khó chịu trong người; чу́вствовать ~ cảm thấy khó chịu trong người, khó ở, bị mệt

недомога́ть *несов.* khó ở, cảm thấy khó chịu trong người, bị mệt

недомо́лв||ка *ж.* (lời, điều) nói dở dang, nói nửa chừng, nói bỏ lửng, nói lấp lửng, nói lập lờ, nói úp mở; говори́ть ~ками nói úp mở (lấp lửng, lập lờ); что́бы ме́жду на́ми не́ было ~ок để giữa chúng ta không còn điều gì úp mở cả, để giữa chúng mình mọi sự đều thông rõ tỏ tường

недомы́слие *с.* (sự) nông nổi, bộp chộp, không chín chắn, thiếu suy nghĩ

недоно́сок *м.* 1. con đẻ non, trẻ non tháng, con sảo; 2. *бран.* đồ ngu

недоно́шенный *прил.* đẻ non, non tháng, thiếu tháng, sảo

недооце́нивать, недооцени́ть (*В, Р*) đánh giá thấp (không đúng mức), coi nhẹ, coi thường

недооцени́ть *сов. см.* недооце́нивать

недооце́нка *ж.* (sự) đánh giá thấp, đánh giá không đúng mức, coi nhẹ, coi thường

недопива́ть, недопи́ть uống chưa đã khát

недопи́ть *сов. см.* недопива́ть

недоплати́ть *сов.* (*В*) không (chưa) trả hết

недополучи́ть *сов.* (*В*) nhận không (chưa) đủ, lĩnh không (chưa) đủ

недопонима́ние *с. разг.* (sự) không hiểu nhau, thiếu thông cảm nhau

недопонима́ть, недопоня́ть (*В*) không hiểu hết

недопоня́ть *сов. см.* недопонима́ть

недопроизво́дство (sự) sản xuất thiếu, sản xuất không đủ

недопусти́мость *ж.* (sự, tính chất) bất dung, không thể dung thứ được, không thể tha thứ được, không thể dung nạp, không được phép

недопусти́мый *прил.* bất dung, không thể dung thứ (tha thứ) được, không thể dung nạp, không chịu được, quá quắt; ~ое поведе́ние tư cách quá quắt (không thể dung thứ được); э́то ~о điều đó thì bất dung (thì không thể dung thứ được)

недорабо́тать, недорабо́тать (*В*) làm dở dang (chưa xong, chưa hoàn hảo, chưa đến nơi đến chốn, chưa đủ)

недорабо́танн||ый *прил.* chưa hoàn hảo (nhuần nhuyễn, thuần thục, hoàn chỉnh, xong), dở dang; ~ая пье́са vở kịch chưa hoàn hảo (chưa hoàn chỉnh)

недорабо́тать *сов. см.* недорабо́тывать

недорабо́тка *ж.* 1. (sự, việc) làm chưa hoàn hảo, chưa nhuần nhuyễn, chưa thuần thục, làm dở dang; 2. (*изъян*) (điều) thiếu sót, khuyết điểm

недора́звитость *ж.* (sự, tình trạng) kém phát triển, chậm tiến

недора́звитый *прил.* kém phát triển, phát triển chưa đúng mức, chậm tiến; (*умственно отсталый*) trí óc chậm phát triển, kém thông minh, tối dạ

недоразуме́ние *с.* 1. (sự, điều) hiểu nhầm, hiểu lầm, ngộ nhận; 2. (*несогласие*) (sự, mối) bất hoà, xích mích

недо́рого *нареч.* 1. (một cách) rẻ, rẻ mạt, không đắt; 2. *перен.* (một cách) dễ, dễ dàng

недорого́й *прил.* 1. rẻ, rẻ mạt, không đắt; 2. *перен.* không quý

недоро́д *м.* (sự, nạn) mất mùa, mùa màng thất bát

не́доросль *м.* anh chàng ngớ ngẩn (ngốc nghếch)

недосе́в *м. с.-х.* (sự) gieo thiếu

недосказа́ть *сов.* không nói hết

недосла́||ть *сов.* (*В*) gửi thiếu (không đủ); мне ~ли три рубля́ người ta gửi cho tôi thiếu ba rúp

недослы́шать *сов.* 1. (*В*) không nghe rõ; 2. *разг.* (*быть глуховатым*) (bị) lãng tai, nặng tai

недосмо́тр *м.* (sự) trông nom không chu đáo, sơ suất, sơ ý, vô ý; по ~у vì sơ suất (sơ ý, vô ý), do trông nom không chu đáo

недосмотре́ть *сов.* (*В, Р*, за *Т*) không trông nom chu đáo (xem xét cẩn thận, coi sóc đến nơi đến chốn), để sơ suất, vô ý không nhận thấy

недосо́л *м.* (sự) cho muối ít, nêm chưa đủ mặn, nấu nhạt

недосоли́ть *сов.* (*В*) cho muối ít, nêm chưa đủ mặn, nấu nhạt

недоспа́ть *сов. см.* недосыпа́ть

недоста||ва́ть *несов. безл.* 1. (*не хватать*) thiếu, không đủ; ему́ ~ёт терпе́ния anh ấy thiếu nhẫn nại, nó không đủ kiên nhẫn; мне ~ёт слов, что́бы... tôi không đủ từ (lời) để...; чего́ вам ~ёт? anh còn thiếu cái gì?; чего́-то ~ёт cảm thấy thiếu cái gì đấy; 2. (*быть необходимым*) cần, cần thiết; нам о́чень ~ва́ло вас

chúng tôi rất cần đến anh, anh rất cần cho chúng tôi; ✧ э́того ещё ~ва́ло! cơ sự đã tồi tệ như thế rồi còn chưa đủ sao!

недоста́вленный *прил.* không đưa (mang) đến

недоста́т||ок *м.* 1. (*нехватка*) (sự) thiếu thốn, thiếu hụt, thiếu; за ~ком чего́-л. vì thiếu cái gì; он ни в чём не испы́тывал ~ка nó sống rất đầy đủ; 2. (*дефект*) thiếu sót, nhược điểm, khuyết điểm, điểm yếu, khuyết tật, tật; физи́ческий ~ tật, khuyết tật, tật nguyền

недоста́точно 1. *нареч.* không (chưa) đủ, thiếu; (*слабо, не очень хорошо*) kém, không (chưa) tốt lắm; 2. *в знач. сказ. безл.* thiếu, ít, không (chưa) đủ; ~ то́плива thiếu (ít) nhiên liệu, không đủ chất đốt

недоста́точность *ж.* 1. (sự) thiếu, không đủ, chưa đủ; 2. *мед.* (chứng, tình trạng) suy yếu, suy; серде́чная ~ (chứng) suy tim

недоста́точн||ый *прил.* không (chưa) đủ, thiếu; (*слабый, малый*) ít, ít ỏi, kém; ~ые запа́сы dự trữ ít ỏi; ~ о́пыт thiếu (ít) kinh nghiệm; ~ые све́дения tài liệu không đầy đủ; ~ая причи́на для огорче́ния không đủ lý do để phiền muộn, không đáng để buồn phiền; ✧ ~ глаго́л *грам.* động từ khuyết thiếu

недоста́ча *ж. разг.* 1. (sự) thiếu, thiếu thốn, khan hiếm; 2. (*при проверке*) (sự, khoản) thiếu hụt, hụt

недоста́ющ||ий *прил.* thiếu; ~ая страни́ца trang thiếu

недостижи́мость *ж.* (sự) không đạt tới được

недостижи́мый *прил.* không đạt tới được, không thể thực hiện được

недостове́рность *ж.* (sự, tính chất) không đáng tin, không đích xác

недостове́рный *прил.* không đáng tin; (*сомнительный*) đáng ngờ; (*неточный*) không đích xác (chính xác)

недосто́йно 1. *нареч.* (một cách) không xứng đáng, bất xứng; 2. *в знач. сказ. безл.* (*P*) không xứng đáng với...; (*унизительно*) thật là sỉ nhục cho...

недосто́йный *прил.* 1. (*P*) không đáng, không xứng đáng, bất xứng; ~ внима́ния không đáng để ý; 2. (*не заслуживающий уважения*) không đáng kính (xứng đáng); (*безнравственный, бесчестный*) hèn hạ, vô liêm sỉ, đê tiện

недостро́енный *прил.* chưa xây dựng xong hẳn, xây dở dang

недосту́пность *ж.* (sự) không tới được, không qua được; không với tới được, không hợp sức, quá sức

недосту́пн||ый *прил.* 1. không tới (qua) được; 2. (*превышающий чьи-л. возможности*) không đạt (với) tới được, không hợp sức (vừa tầm), quá sức, quá khả năng; (*в денежном отношении*) không hợp túi tiền, quá đắt; 3. (*трудный для понимания*) khó hiểu, khó lĩnh hội; э́то ~о моему́ понима́нию cái đó thì khó hiểu đối với tôi; 4. (*о человеке*) khó gần, khó chan hoà

недосу́г *м. разг.* 1. (sự) bận rộn, bận bịu, không rảnh rang; 2. *в знач. сказ.* bận quá, bận túi bụi, không có thì giờ rỗi; мне ~ tôi bận quá (bận túi bụi, không có thì giờ rỗi)

недосчита́ться *сов. см.* недосчи́тываться

недосчи́тываться, недосчита́ться (*P*) đếm (kiểm) thấy thiếu; он недосчита́лся трёх рубле́й anh ấy kiểm (đếm) thấy thiếu ba rúp

недосыпа́ние *с.* (sự) thiếu ngủ; ~ вре́дно для здоро́вья thiếu ngủ có hại cho sức khoẻ

недосыпа́ть, недоспа́ть ngủ không đầy giấc, thiếu ngủ

недосяга́емость *ж.* (sự) không đạt tới được, không với tới được

недосяга́емый *прил.* không đạt (với) tới được

недотёпа *м. и ж. разг.* người vụng về

недотро́га 1. *м. и ж.* người hay hờn dỗi (hay giận dỗi, hay hờn, hay dỗi, bẳn tính); она́ така́я ~ cô ấy thì hay hờn dỗi lắm; 2. *ж. бот.* (cây) bóng nước (*Impatiens*)

недоу́здок *м.* thừng quàng cổ ngựa

недоумева́ть *несов.* băn khoăn, phân vân, thắc mắc

недоумева́ющий *прил.* băn khoăn, phân vân, thắc mắc

недоуме́ни||е *с.* (sự, nỗi) băn khoăn, phân vân, thắc mắc; (*удивление*) (sự) ngạc nhiên, ngơ ngác; останови́ться в ~и đứng lại phân vân, băn khoăn đứng lại

недоуме́нный *прил.* (đầy vẻ) băn khoăn, phân vân, thắc mắc; ~ вопро́с câu hỏi đầy vẻ ngạc nhiên

недоу́чка *м.. и ж. разг.* người thiếu học (học hành dở dang), kẻ thất học; trí thức nửa mùa (*пренебр.*)

недохва́тка *ж. разг. см.* недоста́ча

недохо́дный *прил.* không (ít) sinh lợi

недочёт *м.* 1. (*недостача*) (sự) thiếu hụt; 2. (*недостаток*) (sự) thiếu sót, nhược điểm, khuyết điểm

не́дра *мн.* 1. (*земли*) lòng đất, (các) lớp đất sâu; 2. *перен.* lõi, lòng, phần sâu bên trong; зре́ет реши́мость в ~х наро́да lòng kiên quyết ngày càng tăng trong dân chúng; в ~х души́ trong thâm tâm

недре́млющий *прил.* (*внимательный*) chăm chú, rất chú ý; (*бдительный*) cảnh giác; không lơ mơ (*разг.*)

не́друг *м.* kẻ thù, kẻ địch

недружелю́бие *с.* ác ý, ác cảm; (*враждебность*) (sự, thái độ) thù nghịch, thù địch, cừu địch

недружелю́бный *прил.* có ác cảm (ác ý), hằn học; (*враждебный*) thù nghịch, thù địch, cừu địch

неду́г *м.* bệnh, bệnh tật

неду́рно 1. *нареч.* (một cách) khá tốt, khá hay; 2. *в знач. сказ. безл.* thật là khá tốt, khá lắm; ~! khá lắm!, khá tốt!, được đấy!; 3. *в знач. сказ. безл.* (+ *инф.*) cần phải, nên; ~ бы поспа́ть giá được ngủ một giấc thì tốt

недурн||о́й *прил.* 1. khá tốt (hay); ~ го́лос giọng khá hay; 2. *обыкн. кратк. ф.*: недурён (*о наружности*) khá xinh (đẹp), khấu; bắt mắt lắm (*разг.*); она́ ~á собо́й cô ấy khá xinh, cô nàng khấu thật (trông bắt mắt lắm)

недю́жинность *ж.* (sự, tính chất) xuất sắc, xuất chúng, kiệt xuất; ~ его́ тала́нта tài năng của anh ta thì xuất chúng

недю́жинный *прил.* xuất sắc, xuất chúng, kiệt xuất, cự phách; ~ ум trí tuệ xuất sắc; ~ тала́нт tài năng xuất chúng, thiên tài kiệt xuất

неё *В, Р от* она́

неестественно *нареч.* (một cách) không tự nhiên

неесте́ственн||ый *прил.* 1. không tự nhiên; ~ая смерть cái chết không tự nhiên (không bình thường); 2. (*ненормальный*) không bình thường (tự nhiên), khác thường; (*деланный*) giả tạo, gượng gạo; (*неискренний*) giả dối; ~ая улы́бка cười gượng (gượng gạo, không tự nhiên)

нежа́ркий *прил.* không nóng, mát

нежа́рко *в знач. сказ. безл.*: здесь ~ ở đây mát (không nóng)

неждáнно *нареч.* (một cách) bất ngờ; ~-негáданно bất thình lình, bất ngờ, đùng (độp) một cái

неждáнный *прил.* bất (không) ngờ; ~ гость khách đến bất ngờ

нежела́ние *с.* (sự) không muốn, không mong muốn
нежела́тельно *в знач. сказ. безл.*: ~, чтóбы... điều không đáng mong muốn là...
нежела́тельность *ж.* (điều) không đáng mong muốn; ~ такóго фáкта sự việc đó thì không đáng mong muốn
нежела́тельн||ый *прил.* không đáng mong muốn, không được như ý, không thoả đáng, trái ý, tai hại; ~ые послéдствия những hậu quả không đáng mong muốn, những hệ luỵ tai hại
не́жели *союз уст.* hơn là, hơn; прéжде ~ trước khi; бóлее ~ когдá-л. hơn lúc nào hết
нежена́тый *прил.* chưa (không có) vợ, chưa lập gia đình
не́женка *м. и ж. разг.* người ẻo lả (nũng nịu)
нежив||о́й *прил.* 1. (*мёртвый*) chết; 2. (*неорганический*) vô sinh, vô cơ, phi sinh vật; ~áя прирóда giới vô sinh, thế giới vô cơ; 3. (*вялый*) lờ đờ, uể oải, bơ phờ, không sinh động (sinh khí)
нежи́зненн||ый *прил.* 1. (*нереальный*) không thực tế, không (thiết thực); ~ые предложéния (những) kiến nghị không thực tế, đề nghị không thiết thực; 2. (*неправдоподобный*) không giống thực tế (cuộc sống thực)
нежизнеспосóбность *ж.* (sự) không có sức sống
нежизнеспосóбн||ый *прил.* 1. không có sức sống (sinh lực); 2. *перен.* không có sức sống; ~ая теóрия lý thuyết không có sức sống
нежило́й *прил.* 1. (*в котором не живут*) không có người ở; (*необитаемый*) không người ở, hoang, bỏ không; 2. (*негодный для жилья*) không ở được
не́жить *несов.* (*В*) nâng niu, chiều chuộng, vuốt ve, mơn trớn, âu yếm, o bế
не́житься *несов.* nghỉ yên, nằm nghỉ; ~ на сóлнышке nằm nghỉ ngoài nắng, khoan khoái phơi nắng
не́жно *нареч.* (một cách) dịu dàng, âu yếm, trìu mến
не́жно-бе́лый *прил.* trắng muốt, trắng bóc
не́жно-зелёный *прил.* xanh mơn mởn, xanh rờn
не́жност||ь *ж.* 1. (sự, tính) dịu dàng, âu yếm, trìu mến; 2. *мн.*: ~и *разг.* (*ласки*) cử chỉ âu yếm (trìu mến); (*ласковые слова*) lời nói dịu dàng (âu yếm, trìu mến)
не́жн||ый *прил.* 1. (*ласковый*) dịu dàng, âu yếm, trìu mến, dịu hiền; 2. (*мягкий*) mềm, mềm mại, mịn màng, óng ả; ~ая кóжа làn da mềm mại, da dẻ mịn màng; 3. (*приятный*) dịu dàng, dịu ngọt, êm ái, êm tai, êm dịu, dịu; ~ аромáт hương thơm dịu dàng; ~ гóлос giọng nói êm ái (êm tai, dịu dàng); 4. (*слабый, хрупкий*) yếu ớt, mảnh dẻ, mảnh mai, mảnh khảnh, mỏng manh, thanh mảnh; ~ое слóжение thân hình mảnh mai (mảnh dẻ, mảnh khảnh, thanh mảnh), thể tạng yếu ớt; ✧ ~ возрáст tuổi thơ; ~ пол *шутл.* phái yếu, giống yếu
незабве́нный *прил.* không thể nào quên được
незабу́дка *ж.* (cây, hoa) lưu ly (*Myosotis*)
незабыва́емый *прил.* không thể nào quên được, đáng nhớ mãi
незаве́ренн||ый *прил.* không được chứng thực (nhận thực), không hợp lệ
незавершённ||ый *прил.* không (chưa) xong, dở dang
незави́дн||ый *прил.* xấu, kém; ~аяýчасть phận hẩm, mệnh bạc, số phận hẩm hiu (đen đủi), số kiếp long đong (rủi ro); ~ое положéние tình hình xấu (đen tối)
незави́симо *нареч.* (một cách) độc lập, tự lập, tự chủ, không phụ thuộc, không lệ thuộc, không tùy thuộc; vững vàng, chững chạc, đàng hoàng (*ср. независимый*); держáть себя́ ~ có tư thế chững chạc, có dáng bộ đàng hoàng, xử sự một cách vững vàng
незави́симость *ж.* (sự, tính, nền) độc lập, tự lập, tự chủ; национáльная ~ (nền) độc lập quốc gia, độc lập dân tộc
незави́сим||ый *прил.* 1. độc lập, tự lập, tự chủ, không phụ thuộc (lệ thuộc, tuỳ thuộc); ~ые стрáны các nước độc lập (tự chủ); ~ человéк người tự lập; 2. (*выражающий самостоятельность*) vững vàng, chững chạc, đàng hoàng; ~ вид vẻ vững vàng, bộ chững chạc, dáng bộ đàng hoàng; ✧ ~о от чегó-л. không kể cái gì, bất chấp điều gì, mặc dù cái gì, không phụ thuộc (không lệ thuộc, không tuỳ thuộc) vào điều gì; ~о от тогó, что... dù (dầu, dẫu) rằng...; ~о от возрáста không phân biệt tuổi tác, không kể trạc tuổi
независи́сящ||ий *прил.*: по ~им обстоя́тельствам vì lý do khách quan
незада́ча *ж. разг.* (sự) rủi ro, không may, xúi quẩy
незада́чливый *прил. разг.* 1. (*простоватый*) ngớ ngẩn, ngô nghê, hơi đụt, ngố, đụt; 2. (*несчастливый*) rủi ro, không may, đen đủi, hẩm hiu, xui xẻo, xúi quẩy, đen, hẩm, xui
незадóлго *нареч.* trước... không lâu (ít lâu); ~ до войны́ trước chiến tranh ít lâu (không lâu)
незаинтересóванный *прил.* (*в чём-л.*) 1. (*не проявляющий интереса*) không quan tâm (thiết tha), dửng dưng; 2. (*бескорыстный*) vô tư, không tư lợi
незакóнно *нареч.* (một cách) bất hợp pháp, không hợp pháp, trái phép, phi pháp
незаконнорождённый *прил. уст.* ngoài giá thú; đẻ hoang, hoang (*разг., уст.*)
незакóнность *ж.* (sự, tính chất) bất hợp pháp, không hợp pháp, trái phép, phi pháp
незакóнный *прил.* bất (không) hợp pháp, trái phép, phi pháp, phạm pháp; ~ акт hành vi trái phép (bất hợp pháp, phạm pháp, phi pháp)
незакономéрность *ж.* (sự, tính chất) không hợp quy luật, không đúng quy luật
незакономéрный *прил.* không hợp (đúng) quy luật
незакóнченность *ж.* (sự) không xong, dở dang
незакóнченный *прил.* không xong, dở dang
незамáнчивый *прил.* không hấp dẫn
незамедли́тельно *нареч.* ngay, ngay lập tức, ngay tắp lự, ngay tức thì, ngay tức khắc, liền; ~ ответить trả lời ngay lập tức
незамедли́тельный *прил.* lập tức, ngay tắp lự, ngay tức thì, ngay tức khắc, không chút chậm trễ
незамени́мость *ж.* (sự, tính chất) không thể thay thế được
незамени́м||ый *прил.* 1. (*очень нужный*) không thể thay thế được, rất cần thiết, tối yếu; 2. (*невосполнимый*) không thể nào bù đắp được; ~ая потéря tổn thất không thể nào bù đắp được
незамéтно 1. *нареч.* (một cách) khó thấy, khó nhận thấy; (*украдкой*) (một cách) len lén, lén lút, bí mật, lén; врéмя прошлó ~ thời gian trôi qua khi nào không biết; он ушёл ~ nó len lén đi ra; 2. *в знач. сказ. безл.* không thể nhận thấy, không cảm thấy; ~, чтóбы он устáл không cảm thấy là nó mệt; ~, что здесь кто́-нибудь был không thể

nhận thấy là có người nào đó đã ở đây; ~ для себя́ chính bản thân cũng không nhận thấy

незаме́тный *прил.* 1. khó thấy (nhận thấy); (*неощутимый*) không cảm thấy; (*постепенный*) dần dần, từ từ; 2. (*незначительный*) tầm thường, bình thường, không xuất sắc, nhàng nhàng; ~ челове́к người tầm thường (bình thường, không có gì trội)

незаме́ченный *прил.* không nhận thấy

незаму́жняя *прил. ж.* chưa (không) chồng, chưa lập gia đình

незамысловáт||ый *прил. разг.* giản đơn, đơn giản, đơn sơ, dung dị; (*простоватый*) mộc mạc, chất phác; ~ое угоще́ние bữa thết đãi đơn sơ (đạm bạc, sơ sài, thanh đạm); ~ узо́р vân hoa giản đơn

неза́нятый *прил.* 1. (*о помещении и т. п.*) không có người ở, không; (*о месте и т.п.*) trống, khuyết, không có người ngồi, chưa ai chiếm; 2. (*свободный*) rảnh, rỗi, không bận, rảnh rang

незапа́мятн||ый *прил.* rất xưa; с ~ых времён ngày xửa ngày xưa

неза́перт||ый *прил.* không đóng, mở

незапя́тнанн||ый *прил.* trong trắng, trong sạch, trinh bạch, trinh nguyên, không một vết nhơ; ~ая репута́ция thanh danh không chút gợn, danh giá trong sạch

незара́зн||ый *прил.* không lây, không truyền nhiễm; ~ая боле́знь bệnh không lây (không truyền nhiễm)

незаря́женный, незаряжённый *прил.* không nạp

незаселённый *прил.* không có người ở

незаслу́женно *нареч.* (một cách) không đáng được, không đáng bị, oan

незаслу́женный *прил.* không đáng được (đáng bị), oan uổng, oan; ~ упрёк (lời) quở trách oan uổng, trách oan

незастрахо́ванный *прич.* không được bảo hiểm

незастро́енный *прил.*: ~ уча́сток khu đất chưa có công trình xây dựng

незате́йливо *нареч.* (một cách) giản đơn, đơn giản

незате́йливость *ж.* (tính chất) giản đơn, đơn sơ, không phức tạp

незате́йливый *прил.* giản đơn, đơn giản, đơn sơ, không phức tạp

незатуха́ющий *прил. физ.* không suy giảm, không tắt dần

незауря́дн||ый *прил.* siêu phàm, siêu quần, xuất chúng, xuất sắc, kiệt xuất, lỗi lạc; (*необыкновенный*) khác thường, phi thường; ~ые спосо́бности những khả năng siêu phàm (xuất chúng, khác thường, siêu quần bạt chúng); ~ая ли́чность người siêu phàm (xuất chúng)

не́зачем *нареч.* không việc (chẳng cần) gì phải, không cần thiết phải, chẳng tội gì mà, bất tất, hơi đâu (tội gì) mà; мне ~ идти́ tôi chẳng (không) việc gì phải đi đến đấy, tớ hơi đâu (tội gì) mà tới đó, bất tất mình phải tới đó

незащищённый *прил.* không được bảo vệ (che chắn, che), trần, trống; ~ от ве́тра không được che gió

незва́ный *прил.* không mời mà đến; ~ гость khách không mời mà đến

незде́шний *прил. разг.* không phải người (quê) ở đây ; (*приезжий*) ở nơi khác đến; я ~ tôi không phải là người ở đây

нездоро́в||иться *несов. безл.* (*Д*) khó ở, bị mệt, se mình; ему́ ~ится ông cụ khó ở (bị mệt, se mình), anh ấy khó chịu trong người

нездоро́вый *прил.* 1. (*болезненный*) ốm yếu, bệnh hoạn, òi ọp, hay đau yếu, không khoẻ mạnh; 2. (*вредный*) có hại cho sức khoẻ, độc, độc địa, không lành (lành mạnh); ~ кли́мат khí hậu độc địa; ~ о́браз жи́зни lối sống không lành mạnh (có hại cho sức khoẻ); 3. *кратк. ф.*: нездоро́в (bị) ốm ; он нездоро́в anh ấy (bị ốm), ông cụ khó ở (bị mệt, se mình); 4. *перен.* (*ненормальный*) không lành mạnh, bệnh hoạn

нездоро́вье *с.* (sự) ốm, ốm yếu, ốm đau, bệnh tật; (*недомогание*) (sự) khó ở, khó chịu trong người, bị mệt

неземн||о́й *прил.* l. (*внеземной*) (ở) ngoài trái đất, ngoài quả đất; 2. *уст.* (*потусторонний*) siêu tự nhiên, siêu nhiên, thần tiên; 3. *перен.* siêu phàm, siêu việt, trác việt; ~а́я красота́ sắc đẹp siêu phàm

незло́би́вость *ж.* (tính) hiền từ, hiền hậu; (*кротость*) (tính) dịu dàng, dịu hiền

незло́би́вый *прил.* hiền từ, hiền hậu, hiền lành; (*кроткий*) dịu dàng, dịu hiền

незло́й *прил.* tốt bụng, hiền lành, hiền, hiền hậu

незлопа́мятный *прил.* không để bụng, không hay thù oán

незнако́м||ец *м.*, **~ка** *ж.* người lạ (không quen)

незнако́м||ый *прил.* 1. lạ, không quen (quen biết, quen thuộc); ~ые места́ những nơi lạ (không quen biết, không quen thuộc); 2. (*о людях*) không quen (quen biết), lạ; быть ~ым с ке́м-л. không quen biết (không quen) ai

незна́ни||е *с.* (sự) không biết; допусти́ть оши́бку по ~ю sai lầm (phạm lỗi) vì không biết

незначи́тельность *ж.* (tính chất) nhỏ bé, nhỏ mọn, không đáng kể

незначи́тельн||ый *прил.* 1. (*небольшой*) nhỏ, bé, ít, mọn, nhỏ mọn, nhỏ bé, ít ỏi; ~ая су́мма де́нег món tiền nhỏ mọn (ít ỏi), số tiền nhỏ (mọn, ít); 2. (*маловажный*) nhỏ, nhỏ mọn, không quan trọng (đáng kể); nhẹ ký (*разг.*); ~ по́вод cái cớ nhỏ, nguyên cớ nhỏ mọn, duyên cớ không đáng kể

незна́ющий *прил.* không biết

незре́лость *ж.* 1. (*плодов и т. п.*) (sự) chưa chín; 2. *перен.* (sự) non nớt, chưa trưởng thành, chưa già dặn

незре́л||ый *прил.* 1. chưa chín, còn xanh; ~ виногра́д nho chưa chín; 2. *перен.* non nớt, non dại, non yếu, chưa trưởng thành (già dặn, chín chắn, thành thục); ~ ю́ноша chàng trai chưa trưởng thành (còn non nớt); ~ая мысль ý nghĩ chưa chín chắn (chưa già dặn, còn non dại); ~ое произведе́ние tác phẩm non nớt (còn non tay, chưa già dặn, chưa thành thục)

незри́мый *прил.* không trông thấy được, kín đáo, thầm kín

незря́чий *прил.* mù, khiếm thị

незы́блемо *нареч.* (một cách) không thay đổi, bất di bất dịch, vững chắc

незы́блемость *ж.* (sự, tính chất) không thay đổi, bất di bất dịch, vững chắc

незы́блемый *прил.* 1. (*неподвижный*) bất động; 2. (*неизменный, непоколебимый*) không thay đổi (lay chuyển), bất di bất dịch; (*твёрдый*) vững chắc

неизбе́жно *нареч.* (một cách) không tránh khỏi, không thể thoát khỏi, tất nhiên, tất yếu, nhất định

неизбе́жность *ж.* (sự, tính chất, tính) không tránh khỏi, không thoát khỏi, tất nhiên, tất yếu

неизбе́жный *прил.* không tránh (thoát) khỏi, tất nhiên, tất yếu

неизве́данный *прил.* (*незнакомый*) chưa biết (thể nghiệm qua);

(*неизученный*) chưa được nghiên cứu (khảo sát)

неизве́стно *в знач. сказ. безл.* không biết; ему́ ~ nó không biết; никому́ ~ không ai biết cả; ~ где không biết ở đâu

неизве́стност||ь *ж.* 1. (*отсутствие сведений*) (sự) không biết, bặt tin, không biết tin, biệt vô âm tín; все обеспоко́ены по́лной ~ью о его́ судьбе́ mọi người đều lo lắng vì hoàn toàn không biết số phận của nó ra sao; 2. (*скромное существование*) (sự) không có tiếng tăm, ít ai biết đến; жить в ~и sống cuộc đời ít ai biết đến, ở ẩn

неизве́стн||ый *прил.* 1. (*незнакомый*) không biết, không ai biết, lạ mặt, lạ; 2. (*не пользующийся признанием*) không nổi tiếng, không có tiếng tăm; 3. *в знач. сущ. м.* người lạ (lạ mặt, không quen); 4. *в знач. сущ. с.*: ~ое *мат.* ẩn số, ẩn; ✧ Моги́ла Неизве́стного солда́та Mộ Chiến sĩ Vô danh

неизвини́тельн||ый *прил.* không thể tha thứ được

неизглади́м||ый *прил.* 1. không xoá nhoà được, không thể phai mờ; 2. *перен.* (*незабываемый*) không quên được, khắc sâu trong dạ; ~ые впечатле́ния những ấn tượng không thể phai mờ

неизлечи́мость *ж.* (sự, tính chất) không chữa khỏi được, nan trị, nan y

неизлечи́мый *прил.* không chữa khỏi được, nan trị, nan y

неизме́нно *нареч.* (một cách) không thay đổi, bất di bất dịch, cố định, bất biến, trước sau như một

неизме́нность *ж.* 1. (sự, tính chất, tính) không thay đổi, bất di bất dịch, cố định, bất biến; 2. (*преданность*) (tính, lòng) trung thành, thuỷ chung, chung thuỷ

неизме́нн||ый *прил.* 1. (*постоянный*) không thay đổi, bất di bất dịch, cố định, bất biến, trước sau như một; ~ые при́нципы những nguyên tắc bất di bất dịch (không thay đổi, bất biến); 2. (*всегдашний*) thông thường, thường lệ, thường xuyên; 3. (*преданный*) trung thành, thuỷ chung, chung thuỷ, thuỷ chung như nhất

неизменя́емость *ж.* (sự, tính chất, tính) không thay đổi, bất biến

неизменя́емый *прил.* không thay đổi, bất biến

неизмери́мо *нареч.* 1. vô cùng, vô biên, rất lớn; 2. (*при. сравнит. ст.*) hơn rất nhiều; ~ лу́чше tốt hơn rất nhiều

неизмери́мость *ж.* (sự, tính, tính chất) rất lớn, cực lớn; (*безграничность*) (sự, tính, tính chất) vô cùng, vô tận, vô biên

неизмери́м||ый *прил.* không thể đo được, rất lớn, cực lớn; (*безграничный*) vô cùng, vô tận, vô biên, vô cùng tận; ~ые простра́нства những khoảng không vô cùng tận, không gian vô biên

неизноси́м||ый *прил.* không mòn

неизрасхо́дованн||ый *прил.* không chi phí (chi tiêu)

неизу́ченн||ый *прил.* không (chưa) được nghiên cứu

неизъясни́м||ый *прил.* không thể giải thích được

неиме́ние *с.*: за ~м кого́-л. vì thiếu ai; за ~м лу́чшего vì không có cái tốt hơn

неимове́рно *нареч.* vô cùng, hết sức

неимове́рн||ый *прил.* vô cùng (hết sức, cực kỳ) to lớn; ~ая си́ла sức mạnh vô cùng to lớn

неиму́щ||ий *прил.* 1. nghèo, nghèo khó, nghèo khổ, không có của (tài sản), vô sản, tay trắng; ~ие слои́ населе́ния các tầng lớp nghèo khổ trong dân cư; 2. *в знач. сущ. м.* người nghèo

неинтеллиге́нтный *прил.* không có tính chất trí thức, kém văn hoá

неинтере́сный *прил.* 1. không hay (thú vị), vô vị, nhạt nhẽo, nhạt phèo, vô duyên; 2. *разг.* (*некрасивый*) không đẹp (xinh), vô duyên

неискорени́м||ый *прил.* không trừ bỏ (gột bỏ) được, khó sửa chữa (trừ bỏ), thâm căn cố đế, nan trị; ~ые предрассу́дки những thiên kiến khó trừ bỏ, những thành kiến thâm căn cố đế

нейскренне *нареч. см.* нейскренно

нейскренний *прил.* không thành thật (chân thật, chân thành); (*лицемерный*) giả dối, lèo lá

нейскренно *нареч.* (một cách) không thành thật, không chân thật

нейскренность *ж.* (sự, tính) không thành thật, không chân thật, không chân thành; (*лицемерие*) (sự, tính) giả dối, lèo lá

неиску́сность *ж.* (sự) không khéo léo, vụng về

неиску́сный *прил.* không khéo léo, vụng về

неискушённость *ж.* (sự) kém hiểu biết; (*неопытность*) (sự) thiếu kinh nghiệm, không từng trải

неискушённый *прил.* kém hiểu biết; (*неопытный*) thiếu kinh nghiệm, không từng trải

неисполне́ние *с.* (sự) không thi hành, không chấp hành, không thực hiện; (*правил и т.п.*) (sự) không tuân thủ; ~ прика́за không chấp hành mệnh lệnh, cưỡng lệnh

неисполни́мость *ж.* (tính chất) không thể thi hành được, không thể thực hiện được, bất khả thi

неисполни́м||ый *прил.* không thể thi hành (thực hiện, chấp hành) được; ~ое жела́ние ý muốn không thể thực hiện được, ước vọng viển vông

неисполни́тельность *ж.* (sự, tính) vô trách nhiệm, thiếu tinh thần trách nhiệm

неисполни́тельный *прил.* vô (thiếu, thiếu tinh thần) trách nhiệm; (*нерадивый*) lơ là, chểnh mảng, trễ nãi, biếng nhác

неиспо́льзованный *прил.* không (chưa) sử dụng

неиспо́рченность *ж.* (sự, tính chất) không bị hư hỏng, trong trắng, trinh bạch

неиспо́рченный *прил.* không bị hư hỏng, trong trắng, trinh bạch

неисправи́мость *ж.* (sự, tính chất) không sửa chữa được, bất trị, nan trị

неисправи́мый *прил.* không sửa chữa được, bất trị, nan trị, nặng căn, quen thân

неиспра́вност||ь *ж.* 1. (sự) hư hỏng, hỏng, trục trặc; стано́к в ~и máy bị hỏng; 2. (*неаккуратность*) (sự, tính) lơ là, trễ nải, không chu đáo, không đúng hẹn, cù nhầy

неиспра́вн||ый *прил.* 1. hư hỏng, hỏng, trục trặc, cọc cạch, không dùng được; маши́на ~а xe ôtô bị hỏng (bị pan); 2. (*неаккуратный*) lơ là, trễ nải, không chu đáo (đúng hẹn), cù nhầy; ~ плате́льщик người trả tiền trễ nải (không đúng hẹn, cù nhầy), kẻ trây nợ

неиспы́танный *прич.* 1. (*непроверенный*) chưa được thử (thử thách); 2. (*непережитый*) chưa trải qua (gặp phải, thể nghiệm, nếm mùi...)

неиссле́дованный *прил.* không được nghiên cứu (khảo sát, khảo cứu), chưa được nghiên cứu (khảo sát, khảo cứu)

неиссяка́ем||ый *прил.* không bao giờ cạn (hết), vô (bất, vô cùng) tận, bất tuyệt; ~ родни́к nguồn suối vô tận (không bao giờ cạn); ~ые бога́тства tài nguyên vô tận; ~ая эне́ргия nghị lực vô tận (bất tận, bất tuyệt)

неи́стово *нареч.* (một cách) điên cuồng, điên dại, cuồng loạn; ~ крича́ть kêu như điên

неи́стовость *ж.* (sự) cuồng bạo, hung bạo

неи́стовство *с.* 1. (cơn) điên cuồng, điên dại, cuồng loạn, điên rồ, điên loạn, điên; прийти́ в ~ nổi điên lên, lên cơn điên; 2. (*жестокость*) (sự) hung dữ, hung bạo, tàn bạo

неи́стовствовать *несов.* nổi điên, lên cơn điên

неи́стов||ый *прил.* điên, điên cuồng, điên dại, cuồng loạn, điên rồ, điên loạn, rồ dại; (*чрезвычайно сильный*) dữ dội, mãnh liệt; ~ гнев (cơn) giận xung thiên, giận điên người; ~ые аплодисме́нты tiếng vỗ tay dữ dội; ~ое упо́рство ngoan cường mãnh liệt

неистощи́мый *прил.* không bao giờ cạn; (*чрезвычайно обильный*) rất dồi dào (phong phú); *перен.* (*безграничный*) vô (bất, vô cùng) tận, bất tuyệt; он неистощи́м на вы́думки sáng kiến của anh ta thì vô tận, cậu ta là cây bày trò vui bất tuyệt

неистреби́мый *прил.* không diệt hết được

неисцели́мый *прил.* không chữa được, nan y

неисчерпа́емость *ж.* (sự) không bao giờ hết, không bao giờ cạn, vô tận, bất tận, vô cùng tận

неисчерпа́емый *прил.* không bao giờ hết (cạn), vô (bất, vô cùng) tận, bất tuyệt

неисчисли́мый *прил.* vô số, hằng hà sa số, nhiều vô kể

ней *Д, Т, П от* она́

нейло́н *м.* nylon, nilông

нейло́новый *прил.* (bằng) nylon, nilông

нейроанато́мия *ж.* giải phẫu học thần kinh

нейродерми́т *м. мед.* (bệnh) viêm thần kinh da

нейрокибернети́к *м.* nhà neurocybernetic (điều khiển học thần kinh)

нейрокибернети́ка *ж.* neurocybernetic, điều khiển học thần kinh

нейрокомпью́тер *м.* neurocomputer, computer (máy điện toán, máy vi tính) thần kinh

нейро́н *м. биол.* neuron, nơron, tế bào thần kinh

нейропсихоло́гия *ж.* tâm lý học thần kinh

нейрофизио́лог *м.* nhà sinh lý học thần kinh, chuyên viên sinh lý thần kinh

нейрофизиоло́гия *ж.* sinh lý học thần kinh

нейрохиру́рг *м.* bác sĩ phẫu thuật thần kinh

нейрохирурги́ческий *прил.* (thuộc về) phẫu thuật thần kinh

нейрохирурги́я *ж.* phẫu thuật học thần kinh, (khoa) phẫu thuật thần kinh

нейтрализа́ция *ж.* 1. (sự) trung lập hoá; 2. (*ослабление*) (sự) vô hiệu hoá, làm suy yếu, làm vô hiệu; 3. *хим.* (sự) trung hoà

нейтрали́зм *м.* chính sách (chủ nghĩa) trung lập

нейтрализова́ть *несов. и сов.* (*В*) 1. trung lập hoá; 2. (*ослаблять*) vô hiệu hoá, làm suy yếu, làm vô hiệu; (*игрока и т. п.*) kèm chặt, bám riết; ~ влия́ние làm suy yếu ảnh hưởng; 3. *хим.* trung hoà

нейтрали́ст *м.* người đứng trung lập (đứng trung dung, theo chính sách trung lập)

нейтрали́стск||ий *прил.* trung lập, trung dung; ~ая поли́тика chính sách trung lập

нейтралите́т *м.* (sự) trung lập, trung dung; поли́тика позити́вного ~а chính sách trung lập tích cực

нейтра́льно *нареч.* (một cách) trung lập

нейтра́льность *ж.* (sự, tính chất, tính) trung lập, trung dung; trung tính

нейтра́льный *прил.* 1. trung lập, trung dung; 2. *хим.* trung hoà, trung tính; ~ раство́р dung dịch trung hoà

нейтри́но *с. нескл. физ.* neutrino, nơtrino; электро́нное ~ neutrino electron

нейтро́н *м. физ.* neutron, nơtron, trung tử, trung hoà tử, trung điện tử; блужда́ющий ~ neutron/nơtron lang thang; резона́нсный ~ neutron/nơtron cộng hưởng; рассе́янный ~ neutron/nơtron bị tán xạ

нейтро́нн||ый *прил. физ.* (thuộc về) neutron, nơtron, trung tử, trung hoà tử, trung điện tử; ~ая бо́мба bom neutron (nơtron, trung hoà tử); ~ая о́птика quang học neutron (nơtron); ~ телеско́п viễn kính (viễn vọng kính) neutron/nơtron; ~ая звезда́ *астр.* sao neutron (nơtron, trung hoà tử)

некази́стый *прил. разг.* xấu, xấu xí, vô duyên

некапиталисти́ческий *прил.* phi tư bản chủ nghĩa, không qua chủ nghĩa tư bản; ~ путь разви́тия con đường phát triển phi tư bản chủ nghĩa (không qua chủ nghĩa tư bản)

нека́чественн||ый *прил.* kém phẩm chất, xấu, chất lượng xấu; ~ые изде́лия những sản phẩm xấu (kém phẩm chất, chất lượng xấu)

неквалифици́рованный *прил.* không lành nghề (sành nghề, thành thạo); (*не требующий квалификации*) không chuyên môn, giản đơn; ~ рабо́чий công nhân không lành nghề; ~ труд lao động giản đơn (không chuyên môn)

не́кем *Т от* не́кого

не́кий *мест.* nào đó, nào đấy; ~ челове́к một người nào đó (nào đấy)

некле́точный *прил. биол.* vô bào

нело́вкий *прил. тех.* không rèn (dát mỏng) được

не́когда I *в знач. сказ.* bận, không rỗi, không có thì giờ rỗi; мне ~ tôi bận (không rỗi, không có thì giờ rỗi); ~ бы́ло lúc đó bận quá

не́когда II *нареч.* (*когда-то*) trước kia, hồi trước, xưa kia, ngày xưa, đã lâu rồi

не́кого *мест.* (*Д* не́кому, *Т* не́кем, *П* не́ о ком) (+ *инф.*) không có ai để..., không có người nào mà...; мне ~ спроси́ть tôi không có ai để hỏi, mình không có người nào mà hỏi cả, tôi không biết hỏi ai cả; ему́ не́кому пожа́ловаться nó chẳng có ai để than thở; его́ не́кем замени́ть không có người nào mà thay thế anh ấy được; ей не́ о ком забо́титься bà ấy không có người nào để mà săn sóc

неколеби́мый *прил.* không thể lay chuyển, vững vàng, kiên định

некоммуника́бельность *ж.* (sự, tính) không thích giao thiệp, không muốn giao du, không quảng giao, khó gần gũi

некоммуника́бельн||ый *прил.* không thích giao thiệp (muốn giao du), không quảng giao, khó gần gũi

некомпете́нтность *ж.* (sự) không biết, không am hiểu, không thông thạo;

(*отсутствие полномочий*) (sự) không có thẩm quyền

некомпете́нтный *прил.* không biết (am hiểu, thông thạo); (*не имеющий полномочий*) không có thẩm quyền

некомпле́ктный *прил.* không đủ (trọn) bộ

не́кому *Д от* не́кого

некондицио́нный *прил.* không đúng quy cách

неконституцио́нный *прил.* vi hiến, không hợp hiến, chống hiến pháp

неконструкти́вный *прил.* không xây dựng (có tính chất xây dựng)

некорре́ктно *нареч.* (một cách) khiếm nhã, bất nhã, không lịch sự

некорре́ктность *ж.* (sự, tính, điều) khiếm nhã, bất nhã, không lịch sự

некорре́ктный *прил.* 1. khiếm nhã, bất nhã, không (bất) lịch sự, thiếu lễ độ; ~ вопро́с câu hỏi khiếm nhã (bất lịch sự); 2. *шахм.* hớ, sai

не́котор||ый *мест.* 1. nào đấy, nào đó; ~ое вре́мя một thời gian nào đấy (nào đó); с ~ых пор gần đây, trong thời gian gần đây; в ~ой сте́пени trong một mức độ nào đấy, trong chừng mực nào đó; в ~ых районах trong một số vùng nào đấy (nào đó); ~ым о́бразом phần nào, trong chừng mực nào đấy (nào đó), có thể gọi là; 2. *в знач. сущ. мн.*: ~ые một số người, có người

некраси́во 1. *нареч.* (một cách) không đẹp, xấu; 2. *в знач. сказ. безл.* thật là xấu (xấu xa, tồi tệ, tồi, tệ)

некраси́в||ый *прил.* 1. không đẹp, xấu, xấu xí; 2. *разг.* (*непорядочный*) xấu xa, tồi tệ, xấu, tồi, tệ; э́то ~о cái đó thì tệ thật, tệ quá; ~ посту́пок hành động xấu xa (tồi tệ)

некредитоспосо́бность *ж.* (sự) không có khả năng trả nợ, không có tư lực

некредитоспосо́бный *прил.* không có khả năng trả nợ, không có tư lực

некре́пк||ий *прил.* 1. (*непрочный*) không vững (chắc, vững chắc, chặt); (*шаткий*) lung lay, không vững vàng; (*о ткани*) không bền; (*о табаке, напитке и т. п.*) nhẹ, không nặng; (*о чае и т. п.*) nhạt, loãng, không đặc (đậm); 2. (*нездоровый*) không khoẻ, ốm yếu, òi ọp; ọp ẹp (*разг.*); ~ое здоро́вье sức khoẻ yếu kém

некрити́ческий *прил.* thiếu óc phê phán (thái độ phê bình, tính chất phê phán)

некробио́з *м. биол.* quá trình hoại tử

некро́з *м. мед.* (sự) hoại tử; твороо́жистый ~ hoại tử bã đậu

некроло́г *м.* cáo phó, bài báo điếu tang

некро́поль *м. ист.* nghĩa trang, mộ địa

некрофа́ги *мн.* (*ед.* некрофа́г *м.*) loài vật ăn xác chết

некрофи́л *м.* kẻ dâm thi (hành dâm xác chết)

некрофи́лия *ж.* (thói, tệ) dâm thi, hành dâm xác chết

некру́пный *прил.* không lớn, trung bình

некста́ти *нарт.* (*не вовремя*) không hợp lúc (đúng lúc, phải lúc, hợp thời); (*неуместно*) không đúng chỗ (hợp chỗ); ~ сказа́ть nói không hợp lúc (không đúng chỗ, không hợp chỗ); замеча́ние бы́ло сде́лано ~ nhận xét không hợp lúc (không đúng chỗ, không hợp chỗ); вот ~!, как ~! thật là không đúng lúc!, thật là không hợp thời!

некта́р *м.* mật hoa, mật

некта́рник *м. бот.* tuyến mật

некта́рница *ж. зоол.* chim hút mật (*Cinniris asiatica*)

не́кто *мест.* một người nào đấy (nào đó); ~ в се́ром một người nào đấy mặc bộ đồ xám; ~ Ивано́в một ông Ivanov nào đấy

не́куда *нареч.* không có chỗ (nơi) nào; ему́ ~ дева́ться nó không có chỗ nào để đi, nó không còn biết đi đâu nữa, nó không còn cách nào khác; ~ дева́ться от жары́ chạy trời không khỏi nóng; ✧ ху́же ~ xấu hết chỗ nói, xấu vô cùng, tệ quá chừng, tồi đến thế là cùng

некульту́рно *нареч.* (một cách) thiếu văn hoá, vô giáo dục, thô lỗ, bất nhã (*ср. некультурный*); ~ жить sống một cách thiếu văn minh (man rợ)

некульту́рность *ж.* (sự) thiếu văn hoá, vô giáo dục; (*грубость*) (sự) thô lỗ, bất nhã

некульту́рн||ый *прил.* 1. thiếu (kém) văn hoá, vô giáo dục; (*грубый*) thô lỗ, bất nhã; ~ челове́к người thiếu văn hoá (kém văn hoá, vô giáo dục); ~ое поведе́ние tư cách thô lỗ (thiếu văn hoá, bất nhã); 2. *бот.* (*дикорастущий*) hoang, dại, hoang dại

некуря́щ||ий *прил.* 1. không hút thuốc; я ~ tôi không hút thuốc; 2. *в знач. сущ. м.* người không hút thuốc; ваго́н для ~их toa dành cho người không hút thuốc

нела́дно 1. *нареч.* (một cách) không ổn, không chạy, không tốt, trục trặc; 2. *в знач. сказ.* không ổn, không tốt; здесь что́-то ~ ở đây có cái gì không ổn

нела́дный *прил.* 1. *разг.* không ổn, không chạy, không tốt, trục trặc, không trôi chảy; 2. (*неуклюжий*) vụng về, vụng; ✧ будь он нела́ден! quỷ tha ma bắt nó đi!

нелады́ *мн. разг.* (sự) bất hoà, xích mích, va chạm, lục hặc, lủng củng, lục đục; у них ~ họ xích mích nhau

нела́сково *нареч.* (một cách) không âu yếm, không ân cần; (*сдержанно*) (một cách) giữ kẽ

нела́сковый *прил.* không âu yếm (ân cần); (*сдержанный*) giữ kẽ

нелега́льно *нареч.* (một cách) không hợp pháp, bất hợp pháp

нелега́льность *ж.* (tính chất) không hợp pháp, bất hợp pháp

нелега́льн||ый *прил.* không (bất) hợp pháp; (*подпольный*) bí mật; ~ая литерату́ра sách báo không hợp pháp (bí mật), sách cấm

нелёгк||ий *прил.* 1. (*тяжёлый*) nặng, không nhẹ; 2. (*трудный*) không dễ, khó khăn, nặng nề; ~ая зада́ча nhiệm vụ khó khăn (nặng nề); ✧ вот ~ая его́ принесла́! quỷ thật, nó lại vác mặt đến!; куда́ его́ ~ая несёт? quái thật, sao nó lại đến đấy làm gì?; куда́ тебя́ несёт ~ая! khỉ thật, mày lại xông đến đấy!

нелепи́ца *ж. разг. см.* нелепость

нелепо *нареч.* (một cách) vô nghĩa, vô lý, vô lối, lố lăng, lố

нелепость *ж.* 1. (sự, tính chất, điều) vô nghĩa, vô lý, vô lối; (*несуразность*) (sự, tính chất, điều) phi lý, lố bịch, nhảm nhí, xằng bậy, bậy bạ; 2. (*поступок*) (điều, hành động) vô nghĩa, vô lý, phi lý, lố bịch; (*высказывание*) (lời, điều) nói nhảm, nói bậy, nói nhăng, nhảm nhí, xằng bậy; кака́я ~! vô lý biết bao!, phi lý làm sao!, thật là lố bịch!

нелепый *прил.* 1. vô nghĩa, vô lý, vô lối; (*несуразный*) phi lý, lố bịch, nhảm nhí, xằng bậy, bậy bạ; (*странный*) lạ lùng, kỳ quặc, kỳ cục, kỳ quái; ~ отве́т câu trả lời vô nghĩa; 2. (*неуклюжий*) vụng về

нелести́о *нареч.* (một cách) không tốt, xấu; он ~ отозва́лся о вас ông ta nhận xét không tốt về anh

нелéстн||ый *прил.* không tốt, xấu; быть ~ого мнéния о кóм-л. có ý kiến xấu (không tốt) về ai

нелётн||ый *прил.*: ~ая погóда thời tiết không bay được (không thuận lợi cho phi cơ bay)

нелету́чий *прил.* không bay hơi

неликви́дный *прил. эк.* không thanh toán được

нелине́йн||ый *прил.* phi tuyến, không tuyến tính

нелино́ванн||ый *прил.*: ~ая бумáга giấy không kẻ

нелиняющий *прил.* không phai màu

нелицемéрный *прил.* thẳng thắn, thành thật

нелицеприя́тн||ый *прил.* không nể nang, thẳng thắn, khách quan; ~ая крúтика phê bình thẳng thắn (không nể nang, không kiêng mặt)

нели́шне *в знач. сказ.* (+ *инф.*) cần..., nên..., cũng cần..., cũng nên..., ... thì cũng tốt, ...cũng chẳng thừa, ... cũng có ích; ~ бы́ло бы ещё раз посмотрéть giá xem lại một lần nữa thì cũng tốt; ~ бýдет сказáть об э́том cũng nên (cũng cần) nói đến điều này

нели́шний *прил.* cần thiết, có ích, không thừa

нело́вк||ий *прил.* 1. (*неуклюжий*) vụng về, vụng; он очень нело́вок nó rất vụng, nó vụng lắm; сдéлать ~ое движéние làm một động tác vụng về; 2. (*неудобный*) bất tiện, không tiện; лежáть в ~ом положéнии thế nằm bất tiện; 3. (*неприятный*) khó xử, lúng túng, bất tiện, khó ăn khó nói; постáвить кого́-л. в ~ое положéние đưa ai vào tình thế khó xử, làm ai lúng túng, đẩy ai vào thế khó ăn khó nói

нело́вко 1. *нареч.* (một cách) vụng về, vụng; bất tiện; khó xử, lúng túng (*ср.* нело́вкий 1, 2, 3); чýвствовать себя́ ~ cảm thấy lúng túng (bất tiện); 2. *в знач. сказ.* bất tiện, không tiện; на э́том стýле сидéть óчень ~ ngồi trên ghế này thật là bất tiện (không tiện); 3. *в знач. сказ. безл.* (*Д*) (*о чувстве стеснения*) không tiện, bất tiện, khó xử, lúng túng, khó ăn khó nói; мне ~ говорúть об э́том tôi không tiện nói về việc này, tôi thấy bất tiện nói về điều này

нело́вкость *ж.* 1. (*неуклюжесть*) (sự, tính) vụng về; 2. (*смущение*) (sự) lúng túng, khó xử, bất tiện, không tiện; почýвствовать ~ cảm thấy lúng túng (khó xử, bất tiện, không tiện)

нелоги́чно *нареч.* (một cách) không logic, không hợp lý

нелоги́чность *ж.* (sự, tính chất, tính) không logic, không hợp lý

нелоги́чн||ый *прил.* không logic, không hợp lý; (*непоследовательный*) không nhất quán, mâu thuẫn; э́то ~о điều đó thì không logic (không hợp lý)

нелоя́льность *ж.* (sự) không trung thực, có thái độ chống đối

нелоя́льный *прил.* không trung thực, có thái độ chống đối

нелужёный *прил.* không tráng (mạ) thiếc

нельзя́ *нареч. в знач. сказ.* (*обыкн.* + *инф.*) 1. (*невозможно*) không thể, không thể... được; ~ теря́ть ни мину́ты không thể bỏ phí một phút nào; и́наче ~ không thể làm khác được; ~ бы́ло предполага́ть... trước đây không thể cho rằng..., không thể ngờ được rằng...; ~ не согласúться с ва́ми không thể không đồng ý với anh được; ~ не призна́ться không thể không công nhận, phải thừa nhận; 2. (*запрещено*) không được, cấm, cấm không được, không nên, chớ đừng, chớ nên, đừng, chớ; здесь ~ кури́ть ở đây không được hút thuốc, cấm hút thuốc ở đây; ему́ ~ кури́ть nó không nên (chớ nên) hút thuốc; ✧ как ~ лу́чше tuyệt vô cùng, không thể nào tốt hơn được, tốt hết chỗ nói

не́льма *ж. зоол.* cá hồi nelma (*Stenolus leucichthys nelma*)

нелюбе́зно *нареч.* (một cách) không thân ái, không niềm nở, lạnh nhạt

нелюбе́зность *ж.* (sự, tính, tính chất) không thân ái, không niềm nở, lạnh nhạt

нелюбе́зный *прил.* không thân ái (niềm nở); (*неучтивый*) bất nhã, khiếm nhã; (*холодный*) lạnh nhạt, lạnh lùng, ghẻ lạnh

нелюби́мый *прил.* không được yêu (được mến), bị ruồng bỏ (ruồng rẫy, ghét bỏ), thất sủng; ~ ребёнок đứa con bị ruồng bỏ (ruồng rẫy, ghét bỏ)

нелюбóвь *ж.* (sự) ác cảm, cừu địch, ghét bỏ

нелюди́м *м.* người thích cô độc (thích lẻ loi, không chan hoà, không thích giao tiếp); он такóй ~ anh ta là người thích cô độc lắm

нелюди́мый *прил.* thích cô độc (lẻ loi, đơn độc), không chan hoà (thích giao tiếp)

нём *П от* он, оно

нема́ло *нареч.* 1. (*довольно много*) không ít, khá nhiều, nhiều; он положи́л на э́то ~ трудá anh ta bỏ không ít (khá nhiều) công sức vào việc ấy; 2. (*очень, довольно сильно*) rất

немаловáжный *прил.* khá (tương đối) quan trọng, đáng kể, có giá trị

немалочи́сленный *прил.* khá nhiều (đông)

нема́лый *прил.* 1. (*по величине*) không nhỏ, khá lớn, khá to; (*по количеству*) không ít, khá nhiều; 2. (*значительный*) đáng kể

нема́ркий *прил.* ít bị bẩn, khó lấm bẩn, không bị bẩn

нематериа́льный *прил.* phi (không) vật chất

неме́дленно *нареч.* lập tức, tức thì, tức khắc, ngay lập tức (tức thì, tức khắc, tắp lự), liền, ngay; (*тотчас*) ngay lúc đó

неме́дленный *прил.* lập tức, tức thì, tức khắc, ngay lập tức (tức thì, tức khắc, tắp lự), ngay, liền; (*быстрый*) nhanh chóng

неме́для *нареч. см.* неме́дленно

немета́лл *м.* á kim, phi kim loại

неме́ркнущ||ий *прил.*: ~ая сла́ва vinh quang đời đời bất diệt

неме́||ть, онеме́ть 1. (bị) câm; *перен.* lặng người đi, ngây người, đờ người ra; онеме́ть от изумле́ния lặng người đi vì kinh ngạc; 2. (*цепенеть, коченеть*) (bị) cóng, tê, dại đi; па́льцы ~ют от хóлода những ngón tay lạnh cóng

не́мец *м.* người Germany (Đức)

неме́цкий *прил.* (thuộc về) người Germany, người Đức, Germany, Đức; ~ язык tiếng Germany (Đức), Đức ngữ, Đức văn

немилосе́рдие *с. уст.* (sự, lòng) nhẫn tâm, không có từ tâm

немилосе́рдно *нареч. разг.* rất dữ, rất ghê, ghê quá; он ~ врёт nó nói dối như cuội, nó nói dối quá trời (một tấc đến trời)

немилосе́рдн||ый *прил.* 1. *уст.* tàn nhẫn, tàn bạo, tàn ác, hung tàn; 2. *перен. разг.* rất dữ, rất ghê, ghê gớm, ác liệt, dữ dội; ~ моро́з cơn băng giá ác liệt, trời lạnh dữ; ~ая боль cơn đau dữ dội

неми́лостиво *нареч.* (một cách) không có hảo tâm; khắc nghiệt

неми́лостивый *прил.* không có hảo tâm; (*нелюбезный*) không thân ái; (*суровый*) khắc nghiệt, nghiêm khắc

неми́лост||ь *ж. уст.* (sự) thất sủng, bị hắt hủi, bị ruồng bỏ, bị ruồng rẫy, bị

ghét bỏ; быть в ~и у кого́-л. bị ai hắt hủi (ruồng bỏ, ruồng rẫy, ghét bỏ); впасть в ~ bị thất sủng, bị ruồng bỏ

неми́л||ый *прил.* không được yêu; (*ненавистный*) đáng ghét; ему́ всё ~о anh ta chán tất cả

немину́емо *нареч.* (một cách) không tránh khỏi, không thoát khỏi

немину́емый *прил.* không tránh (thoát) khỏi, nhất định xảy ra

не́мка *ж.* người phụ nữ/đàn bà Germany (Đức)

немно́г||ий *прил.* 1. một số ít, một số, một vài, vài ba, vài, đôi, dăm ba; в ~их стра́нах trong một số nước, trong vài ba nước; в ~их слова́х nói vắn tắt, tóm tắt trong vài lời; 2.: ~им бо́льше nhiều hơn... một tí, già...; ~им ме́ньше ít hơn... một tí, non...; 3. *в знач. сущ. мн.*: ~ие một số người, một vài người, dăm ba người; ~им изве́стно một số người đã biết; ~им дано́... một số ít người được...; 4. *в знач. сущ. с.*: ~ое một số điều, đôi ba điều

немно́го *нареч.* 1. (*мало*) ít, không nhiều lắm, một ít, một tí, một chút, đôi chút; (*недолго*) một lúc, một lát, một chặp, một chốc; вы́пить ~ воды́ uống một ít nước; ~ поспа́ть ngủ một lát, chợp mắt một chốc; 2. (*слегка*) hơi, hơi hơi, sơ sơ, khí; будь я ~ помоло́же giá tôi hơi trẻ hơn, nếu tôi trẻ hơn chút ít

немногосло́вный *прил.* 1. (*краткий*) vắn tắt, ngắn gọn; 2. (*о человеке*) ít nói, lầm lỳ

немногочи́сленность *ж.* (sự) ít ỏi

немногочи́ленн||ый *прил.* ít, ít ỏi; ~ая семья́ gia đình ít người, nhà neo đơn (đơn chiếc); ~ые замеча́ния những nhận xét ít ỏi; ~ые пассажи́ры дремали những người hành khách ít ỏi đã thiu thiu ngủ

немно́жко *нареч. разг.* tí chút, chút chút, tí tẹo

немну́щ||ийся *прил.* không nhàu, không mất pli (li); ~иеся ткани vải không nhàu

немо́жется *несов. безл.* (*Д*) *разг.*: мне ~ tôi thấy khó ở (thấy khó chịu trong người, không được khoẻ, bị ốm)

нем||о́й *прил.* 1. câm; 2. *перен.* thầm lặng, trầm lặng, thầm, lặng; ~ укор trách thầm; ~а́я тишина́ yên lặng như tờ; ~ы́е страда́ния những nỗi khổ đau thầm lặng (trầm lặng, trầm lắng); 3. *в знач. сущ. м.* người câm; ✧ ~ фильм phim câm; ~а́я ка́рта bản đồ câm (không ghi địa danh); ~а́я а́збука bảng chữ cái cho người câm; ~а́я сце́на kịch (tuồng) câm; нем как ры́ба ≅ câm như hến; câm miệng hến (*разг.*)

немолодо́й *прил.* không còn trẻ, đứng tuổi, luống tuổi, có tuổi

немо́лчный *прил. поэт.* âm vang không ngừng, không dứt

немота́ *ж.* (tật) câm

не́мочь *ж. разг. см.* не́мощь

не́мощный *прил.* yếu, ốm yếu, đau yếu, hay đau ốm, tật nguyền, khuyết tật

не́мощ||ь *ж. разг.* (sự) ốm yếu, đau yếu, tật nguyền, khuyết tật, phế tật; ста́рческие ~и tật nguyền (khuyết tật) người già

нему́ *Д от* он, оно́

немудрено́ *в знач. сказ. разг.* thật dễ hiểu, không lấy gì làm lạ; ~, что thật dễ hiểu (không lấy gì làm lạ) là...

немудрёный *прил. разг.* giản đơn, đơn giản, không phức tạp

нему́дрый, немудря́щий *прил. разг. см.* немудрёный

немы́слим||ый *прил.* (*невозможный*) không thể có được; (*невообразимый*) không thể tưởng tượng (hình dung) được; э́то ~о! điều đó thì không thể có được!

ненаблюда́тельный *прил.* thiếu óc quan sát

ненави́деть *несов.* (*В*) ghét, thù ghét, căm thù, căm hờn, căm ghét, ghét bỏ

ненави́стник *м.* 1. người thù ghét (căm thù, căm ghét); 2. *уст.* (*тот, кого ненавидят*) người đáng ghét (đáng căm thù), kẻ thù

ненави́стный *прил.* 1. (*вызывающий ненависть*) đáng ghét, đáng căm thù (căm hờn); 2. (*выражающий ненависть*) (đầy) căm hờn, căm thù

не́нависть *ж.* (sự, lòng) căm thù, căm hờn, căm ghét, thù ghét, oán hờn, ghét

ненагля́дный *прил.* yêu dấu, yêu mến, yêu quý, thân yêu

ненадёжность *ж.* (sự, tính chất) không chắc chắn, bấp bênh; khó tin cậy, không đáng tin; không vững chắc, không vững vàng (*ср.* ненадёжный)

ненадёжн||ый *прил.* 1. không chắc chắn, bấp bênh; (*о человеке*) khó tin cậy, không đáng tin; ~ые све́дения tin tức không chắc chắn; 2. (*непрочный*) không vững chắc (vững vàng)

ненадлежа́щ||ий *прил.* không thích hợp (thích đáng, hợp, đúng); поступа́ть ~им о́бразом hành động một cách không đúng

нена́добность *ж.* (sự) không cần thiết; за ~ю vì không cần thiết

нена́добный *прил. см.* нену́жный

ненадо́лго *нареч.* không lâu, trong một thời gian ngắn

ненаказу́емость *ж.* (sự) không bị trừng phạt

ненаказу́емый *прил. юр.* không bị trừng phạt

ненаме́ренно *нареч.* (một cách) vô tình, không cố ý

ненаме́ренный *прил.* vô tình, không cố ý (cố tình, cố tâm), ngẫu nhiên

ненамно́го *нареч. разг.* chút ít, tí xíu, tí tẹo; опозда́ть ~ đến chậm chút ít (tí xíu)

ненападе́ни||е *с.* (sự) không tấn công, không xâm phạm; догово́р о ~и hiệp ước bất tương xâm (không tấn công lẫn nhau)

ненаро́ком *нареч. разг.* (một cách) ngẫu nhiên, vô tình

ненаруши́мый *прил.* không thể vi phạm

нена́стн||ый *прил.* xấu trời, u ám, hay mưa; ~ая пого́да trời xấu, thời tiết u ám, tiết trời hay mưa

ненастоя́щий *прил.* (*поддельный*) giả, nguỵ tạo

нена́стье *с.* trời xấu, thời tiết u ám, tiết trời hay mưa

ненасы́тность *ж.* 1. (sự) ăn mãi không no; 2. *перен.* (sự) không đã thèm, không nhàm chán

ненасы́тный *прил.* 1. ăn mãi không no (không chán), phàm ăn, háu ăn; 2. *перен.* không đã thèm (nhàm chán, chán, nhàm), tham lam

ненасы́щенный *прил. хим.* không bão hoà

ненатура́льность *ж.* (tính chất) nhân tạo; không tự nhiên (*ср.* ненатура́льный)

ненатура́льный *прил.* 1. (*искусственный*) nhân tạo, giả tạo; 2. (*неестественный*) không tự nhiên

ненау́чный *прил.* không khoa học

ненахо́дчивость *ж.* (sự) không nhanh trí

ненахо́дчивый *прил.* không nhanh trí, kém tài xoay xở

ненорма́льно *нареч.* (một cách) không bình thường

ненорма́льность *ж.* 1. (sự, tính chất) không bình thường, bất thường, lạ thường, khác thường; 2. (*явление*) (hiện tượng, điều) không bình thường, bất thường

ненорма́льный *прил.* 1. không bình thường, bất thường, lạ thường, khác thường; 2. *разг.* (*психически больной*) hâm, dở hơi, dở người, tàng tàng, mất trí, rồ, rồ dại, điên dại, điên

ненорми́рованный *прил.* không định mức; ~ труд lao động không định mức; ~ рабо́чий день ngày lao động không định mức

нено́шенный *прил. разг.* chưa dùng đến, chưa mặc

нену́жный *прил.* không cần thiết (cần đến); (*лишний*) thừa; (*бесполезный*) vô ích, vô dụng

ненумеро́ванный *прил.* không đánh số

неоа́нтропы *мн.* (*ед.* неоа́нтроп *м.*) *антр.* néoanthrope, người hiện đại

необде́ланный *прил. разг.* chưa chế biến (gia công, thuộc)

необду́манно *нареч.* (một cách) không cân nhắc kỹ, không đắn đo, hấp tấp

необду́манность *ж.* (sự, điều) không cân nhắc kỹ, không đắn đo, hấp tấp

необду́манн||ый *прил.* không cân nhắc kỹ (suy nghĩ chín chắn, đắn đo, suy trước tính sau, thận trọng), hấp tấp, khinh suất, bộp chộp, xốc nổi; ~ посту́пок hành động bộp chộp (khinh suất, xốc nổi, không cân nhắc kỹ); ~ое реше́ние quyết định không thận trọng

необеспе́ченность *ж.* 1. (sự, tính chất) không bảo đảm; (*нужда*) (sự) thiếu thốn; sinh hoạt không bảo đảm, đời sống bấp bênh; материа́льная ~ sinh hoạt vật chất không bảo đảm, cuộc sống thiếu thốn; ~ бу́дущего không bảo đảm cho tương lai; 2. *фин.* (sự) không có tiền bảo đảm

необеспе́ченный *прил.* 1. (*о человеке*) không có nguồn sống bảo đảm, không kế sinh nhai; (*о жизни*) thiếu thốn, không đầy đủ, bấp bênh; 2. *фин.* không có tiền bảo đảm

необжито́й, необжи́тый *прил.*: ~ дом ngôi nhà mới làm xong chưa ở

необита́емый *прил.* không người ở, không có dân cư, hoang vu, hoang; ~ о́стров hoang đảo, đảo hoang, hòn đảo không người ở

необозна́ченный *прил.* không đánh dấu

необозри́мость *ж.* (sự, tính chất) mênh mông, bát ngát, vô bờ bến, vô biên

необозри́м||ый *прил.* mênh mông, bát ngát, vô bờ bến, vô biên; ~ые простра́нства những khoảng không mênh mông; ~ые да́ли cõi xa bát ngát

необосно́ванно *нареч.* (một cách) vô căn cứ, không căn cứ, không xác đáng

необосно́ванность *ж.* (tính chất, sự) vô căn cứ, không căn cứ, không xác đáng; ~ обвине́ния tính chất vô căn cứ của lời buộc tội

необосно́ванн||ый *прил.* vô căn cứ, không căn cứ (xác đáng, xác thực), không đâu; ~ вы́вод kết luận không xác đáng; ~ое обвине́ние sự buộc tội vô căn cứ (không xác đáng, vu vơ)

необрабо́танность *ж.* (*земли*) (sự) không cày bừa, bỏ hoang, chưa khai khẩn; (*материала и т. п.*) (sự) chưa chế biến, chưa gia công; (*произведения и т. п.*) (sự) không điêu luyện, chưa được mài giũa, chưa được trau chuốt, chưa thuần thục

необрабо́танный *прил.* 1. (*о земле*) không (chưa) cày bừa, bỏ hoá, bỏ hoang, chưa khai khẩn; (*о материале*) chưa chế biến (gia công), thô; ~ кусо́к мета́лла cục kim loại chưa gia công; 2. (*о произведении и т. п.*) không điêu luyện, chưa được mài giũa (trau chuốt), chưa thuần thục (nhuần nhuyễn); (*о научной работе*) chưa được chỉnh lý (phân tích kỹ)

необразо́ванность *ж.* (sự) thất học, vô học, ít học, thiếu học; (*невежество*) (sự) dốt nát

необразо́ванный *прил.* thất học, vô học, ít học, thiếu học; (*невежественный*) dốt nát

необрати́м||ый *прил.* 1. không thể đảo ngược (quay trở lại được, vãn hồi được), vô phương khả đảo; ~ проце́сс quá trình không thể đảo ngược; ~ая реа́кция *хим.* phản ứng không thuận nghịch; 2. (*такой, который не может повториться вновь*) không thể lặp lại được

необремени́тельн||ый *прил.* không nặng nhọc (khó khăn)

необстоя́тельный *прил.* hời hợt, lớt phớt, qua loa, không sâu sắc (tỉ mỉ)

необстре́лянный *прил.* chưa qua trận mạc, chưa nếm mùi súng đạn, chưa từng trải, kém dày dạn, non nớt

необу́зданность *ж.* (sự, tính chất) không kìm nén được, mãnh liệt, vô độ

необу́зданный *прил.* không kìm (ghìm, nén, kìm nén) được, mãnh liệt, vô độ

необусло́вленный *прил.* không chế ước (chế định)

необу́ченный *прил.* không được huấn luyện

необходи́мо *в знач. сказ.* cần, cần phải

необходи́мост||ь *ж.* 1. (sự) cần thiết, thiết yếu; по ~и do sự cần thiết; по ме́ре ~и tuỳ theo mức độ cần thiết, tuỳ theo sự cần thiết; в слу́чае ~и trong trường hợp cần thiết, khi cần; предме́ты пе́рвой ~и nhu yếu phẩm, hàng thiết yếu; 2. *филос.* (tính) tất yếu; ~ и случа́йность tính tất yếu và tính ngẫu nhiên

необходи́мый *прил.* 1. (*очень нужный*) cần thiết, thiết yếu, rất cần; 2. (*неизбежный*) tất yếu, tất nhiên, không tránh khỏi; 3.: ~ое *с. филос.* cái tất yếu

необходи́тельность *ж.* (sự, tính chất) không ăn cần, không chu đáo

необходи́тельный *прил.* không ăn cần (chu đáo)

необщи́тельность *ж.* (tính) không thích giao du, không quảng giao, khoảnh khoái

необщи́тельный *прил.* không thích giao du (ưa giao thiệp, quảng giao), khoảnh khoái, khoảnh

необъе́зженн||ый *прил.*: ~ая ло́шадь con ngựa chưa được tập dượt

необъекти́вность *ж.* (tính, tính chất, sự) không khách quan; (*пристрастность*) (tính) thiên vị

необъекти́вн||ый *прил.* không khách quan; (*пристрастный*) thiên vị, thiên lệch; ~ая оце́нка đánh giá không khách quan (thiên vị, thiên lệch)

необъя́вленн||ый *прил.*: ~ая война́ chiến tranh không tuyên bố

необъясни́мость *ж.* (sự, tính chất) không giải thích được

необъясни́мый *прил.* không giải thích (cắt nghĩa) được

необъя́тность *ж.* (sự, tính chất) mênh mông, bát ngát, bao la

необъя́тный *прил.* mênh mông, bát ngát, bao la, mông mênh, mênh mang, thẳng cánh cò bay

необыкнове́нно *нареч.* 1. (một cách) khác thường, lạ thường, phi thường; 2. (*чрезвычайно*) cực kỳ, hết sức, vô cùng, cực độ, tột độ

необыкнове́нность *ж.* (tính chất) khác thường, lạ thường

необыкнове́нн||ый *прил.* 1. khác thường, bất thường, lạ thường, dị thường, phi thường; (*странный*) kỳ lạ, lạ lùng, kỳ dị; в э́том нет ничего́ ~ого trong cái đó chẳng có gì là kỳ lạ cả; 2. (*чрезвычайный*) đặc biệt, cực độ, cao độ, tột độ

необыча́йно *нареч.* (một cách) kỳ lạ, lạ thường, dị thường

необыча́йность *ж.* (tính chất) kỳ lạ, lạ thường, dị thường

необыча́йный *прил.* kỳ lạ, lạ thường, kỳ dị, dị thường, bất thường, phi thường; (*чрезвычайный*) đặc biệt, cực độ, cao độ, tột độ

необы́чно *нареч.* (một cách) khác thường, bất thường

необы́чность *ж.* 1. (*особенность*) đặc điểm, đặc tính, (tính chất) độc đáo; 2. (*непривычность*) (sự, tính chất) khác thường, bất thường

необы́чный *прил.* 1. (*особенный*) đặc biệt; 2. (*непривычный*) khác thường, bất thường, trái lệ; trái khoáy (*разг.*)

необяза́тельно *в знач. сказ. безл.* (*Д*) không bắt buộc (nhất thiết)

необяза́тельность *ж.* (tính chất) không bắt buộc, không nhất thiết

необяза́тельный *прил.* 1. không bắt buộc (nhất thiết, nhất định), tuỳ ý; 2. (*о человеке*) vô trách nhiệm

неоге́н *м. геол.* kỷ Neogen (Tân sinh)

неоглобали́зм *м.* chủ nghĩa toàn cầu mới

неограни́ченно *нареч.* (một cách) không hạn chế

неограни́ченность *ж.* (tính chất) không hạn chế; ~ вла́сти quyền lực vô hạn (tuyệt đối)

неограни́ченн||ый *прил.* không hạn chế (giới hạn), vô hạn định, vô hạn; (*о власти*) vô hạn, tuyệt đối; ~ое коли́чество số lượng vô hạn; ~ые полномо́чия thẩm quyền không hạn chế, quyền hành vô hạn, toàn quyền

неодина́ково *нареч.* (một cách) không bằng nhau, không ngang nhau; khác nhau

неодина́ковость *ж.* (sự, tính chất) không bằng nhau, không ngang nhau; khác nhau

неодина́ковый *прил.* (*неравный*) không bằng (ngang) nhau; (*разный*) khác nhau, không giống nhau

неоднозна́чно *нареч.* (một cách) không đơn nhất, không giống nhau, khác nhau; ~ понима́ть hiểu khác nhau; ~ оце́нивать đánh giá (nhận định) khác nhau

неоднозна́чность *ж.* 1. (sự, tính chất) không đơn nhất, phức tạp; *мат.* (tính) không đơn trị; 2. (*возможность разного истолкования*) (cách) hiểu khác nhau, lý giải khác nhau, giải thích khác nhau

неоднозна́чн||ый *прил.* 1. không đơn nhất, phức tạp; *мат.* không đơn trị; пробле́ма ~a vấn đề không đơn nhất (có nhiều mặt, phức tạp); 2. (*допускающий возможность разного истолкования*) (có thể) hiểu khác nhau, lý giải khác nhau, giải thích khác nhau, khác nhau; ~ отве́т câu trả lời mơ hồ (không dứt khoát); ~ые оце́нки (những) đánh giá khác nhau, nhận định khác nhau

неоднокра́тно *нареч.* nhiều lần

неоднокра́тный *прил.* nhiều lần

неодноро́дность *ж.* 1. (sự, tính chất) khác nhau; 2. (tính) không đồng nhất, không thuần nhất

неодноро́дный *прил.* 1. (*несходный*) khác nhau, không giống nhau; 2. (*по составу*) không đồng nhất (thuần nhất), dị chất, tạp chủng

неодобре́ние *с.* (sự) không tán thành, không đồng tình; (*порицание*) (sự) bài bác, bài xích, phản đối

неодобри́тельно *нареч.* (một cách) không tán thành, không đồng tình; bài bác, bài xích, phản đối (*ср.* неодобри́тельный)

неодобри́тельный *прил.* không tán thành (đồng tình); (*выражающий порицание*) (có tính chất) bài bác, bài xích, phản đối

неодоли́мо *нареч.* (một cách) không ghìm được, không kiềm chế được

неодоли́м||ый *прил.* không ghìm (kìm, nén, kiềm chế) được; (*непобедимый*) vô địch, không thắng (khuất phục) được; ~ая стра́сть dục vọng không kiềm chế được, lòng ham muốn không ghìm được; ~ая си́ла lực lượng vô địch

неодушевлённ||ый *прил.* vô tri, vô tri vô giác, phi động vật; ~ предме́т vật vô tri, đối tượng phi động vật; ~ые имена́ существи́тельные *грам.* những danh từ phi động vật (bất động vật)

неожи́данно *нареч.* (một cách) bất ngờ, bất thần; (*внезапно*) (một cách) đột nhiên, bỗng nhiên, bất thình lình, hốt nhiên, thình lình, bất thần, chợt, đùng một cái, đột một cái; ~ для самого́ себя́ chính mình cũng không ngờ, bất ngờ ngay cả với bản thân

неожи́данност||ь *ж.* 1. (tính chất) bất ngờ, bất thần; (*внезапность*) (tính chất) đột ngột, đột nhiên, bất thình lình; 2. (*событие и т. п.*) (sự, việc, điều) bất ngờ, không ngờ; вздро́гнуть от ~и giật mình vì bất ngờ

неожи́данн||ый *прил.* bất ngờ, bất thần; (*внезапный*) đột ngột, đột nhiên, bất thình lình, thình lình, bất thần, xuất kỳ bất ý; ~ая ра́дость niềm vui bất ngờ

неозо́й *м. геол.* giới Neozoi (Tân sinh)

неоимпрессиони́зм *м. иск.* trường phái (hoạ phái, chủ nghĩa) ấn tượng mới

неоклассици́зм *м. лит., иск.* trường phái/chủ nghĩa cổ điển mới (tân cổ điển)

неоколониали́зм *м.* chủ nghĩa thực dân mới

неоколониали́ст *м.* kẻ theo chủ nghĩa thực dân mới, tên thực dân mới

неоколо́ния *ж.* xứ thuộc địa kiểu mới

неоконсервати́зм *м.* chủ nghĩa bảo thủ mới

неоконча́тельный *прил.* chưa xong (chưa quyết định) hẳn; (*предварительный*) sơ bộ, bước đầu

неоко́нченный *прил.* chưa xong, chưa hết, chưa dứt, chưa hoàn thành, còn dở dang, còn bỏ dở

неоли́т *м. археол.* neolit, thời đại đồ đá mới; thời đại tân thạch khí (*уст.*)

неолити́ческ||ий *прил.* (thuộc về) neolit, thời đại đồ đá mới; ~ая эпо́ха thời đại neolit (đồ đá mới)

неологи́зм *м. лингв.* từ mới, từ ngữ mới, tân ngữ

нео́н *м. хим.* neon, nêông

неонаци́зм *м.* chủ nghĩa quốc xã (nazi) mới

неонаци́ст *м.* kẻ theo chủ nghĩa quốc xã (nazi) mới

нео́нов||ый *прил.* (thuộc về) neon, nêông; ~ свет ánh sáng neon; ~ая ла́мпа đèn neon

неопа́сно 1. *нареч.* (một cách) không nguy hiểm, an toàn; 2. *в знач. сказ.* an toàn, không nguy hiểm

неопа́сн||ый *прил.* không nguy hiểm (hiểm nghèo), an toàn; ~ое путеше́ствие (chuyến) du lịch không nguy hiểm; ~ проти́вник đối phương không nguy hiểm

неопери́вшийся *прил.* 1. chưa mọc lông; ~ птене́ц chim non, chim con chưa mọc lông; 2. *перен. разг.* chưa đủ lông đủ cánh, non nớt, chưa từng trải; ~ писа́тель nhà văn còn non nớt

неопису́емый *прил.* khôn tả, không tả được, không lời nào tả được, khôn kể, khôn xiết

неопла́тн||ый *прил.* không (chưa) trả được, không trả nổi; ~ долг nợ không trả được; ✧ я у вас в ~ом долгу́, я ваш ~ должни́к tôi chịu ơn anh mà không biết lấy gì đền đáp được

неопла́ченный *прил.* không trả, còn nợ

неопо́знанный *прил.* không (chưa) nhận biết được; ~ лета́ющий объе́кт (НЛО) vật bay kỳ lạ (chưa nhận biết được), đĩa bay, UFO

неопоро́ченный *прил.* trong trắng, tinh khiết

неопра́вданн||ый *прил.* không xác đáng; (*необоснованный*) vô (không) căn cứ; (*нецелесообразный*) không hợp lý; ~ое обвине́ние lời buộc tội vô căn cứ

неопределённо *нареч.* (một cách) không rõ ràng, không dứt khoát

неопределённость *ж.* 1. (*неясность*) (sự, tính chất) không rõ ràng, không dứt khoát; 2. (*неопределенное положение*) (tình hình, tình trạng) vô định, bất định, không nhất định, không dứt khoát, không ổn định; ~ му́чит меня́ tình hình bất định làm khổ tôi

неопределённ||ый *прил.* 1. không nhất định (ổn định, xác định), vô định, bất định; идти́ в ~ом направле́нии đi theo phương hướng vô định; челове́к ~ых заня́тий người làm công việc bất định (không nhất định); он уе́хал на ~ое вре́мя nó đã đi trong một thời gian vô định (không nhất định); 2. (*смутный, неясный*) không rõ ràng (dứt khoát), lờ mờ, mập mờ; 3. (*ничего не выражающий*) không chủ định, vô tình; ✧ ~ые местоиме́ния *грам.* đại từ phiếm định, đại danh từ phiếm chỉ; ~ая фо́рма глаго́ла *грам.* hình thái động từ bất định (phiếm định); ~ член *грам.* quán từ bất định (phiếm định)

неопредели́мый *прил.* không xác định được

неопровержи́мость *ж.* (tính chất, tính) xác thực, không chối cãi được, không bác bỏ được

неопровержи́м||ый *прил.* xác thực, không chối cãi (bác bỏ) được; (*убедительный*) xác đáng; ~ые доказа́тельства chứng cớ không chối cãi được, chứng cứ xác thực

неопря́тно *нареч.* (một cách) lôi thôi, luộm thuộm, lúi xùi, nhếch nhác

неопря́тность *ж.* (sự, tính) không chỉnh tề, ăn mặc cẩu thả; lôi thôi, lếch thếch, luộm thuộm, nhếch nhác, lúi xùi; bẩn thỉu, dơ dáy, nhơ bẩn (*ср.* неопря́тный)

неопря́тный *прил.* (*неаккуратный*) không chỉnh tề, ăn mặc cẩu thả; (*неряшливый*) lôi thôi, lếch thếch, lôi thôi lếch thếch (lốc thốc), luộm thuộm, nhếch nhác, lúi xùi, lùi xùi; (*нечистоплотный*) bẩn thỉu, dơ dáy, nhơ bẩn, nhơ nhớp; ~ костю́м quần áo luộm thuộm (không chỉnh tề, lôi thôi); ~ вид vẻ ngoài lôi thôi (lếch thếch, lôi thôi lốc thốc); ~ ребёнок đứa bé bẩn thỉu (nhơ bẩn)

неопублико́ванный *прил.* không (chưa) công bố, chưa đăng; (*неизданный*) không (chưa) xuất bản

неопытность *ж.* (sự, tính chất) thiếu kinh nghiệm, không có kinh nghiệm, chưa từng trải

неопытный *прил.* thiếu (không có) kinh nghiệm, chưa từng trải, non nớt; ~ челове́к а) (*без жизненного опыта*) người thiếu kinh nghiệm (chưa từng trải); б) (*в чём-л.*) người mới vào nghề (vào việc)

неорганизо́ванно *нареч.* (một cách) vô tổ chức

неорганизо́ванность *ж.* (sự, tính) vô tổ chức, không có tổ chức

неорганизо́ванный *прил.* 1. vô (không có) tổ chức; 2. (*о человеке*) không biết tổ chức, kém tổ chức

неорга́ни́ческ||ий *прил.* vô cơ; ~ая хи́мия hoá học vô cơ

неореали́зм *м.* 1. *лит., иск.* chủ nghĩa hiện thực (tả chân) mới; 2. *филос.* thuyết duy thực (thực tại) mới

неоромантизм *м. лит., иск.* trường phái (chủ nghĩa) lãng mạn mới

неосведомлённость *ж.* (sự) không biết, không am hiểu

неосведомлённый *прил.* không biết (được biết, am hiểu, thông thạo)

неосла́бно *нареч.* (một cách) thường xuyên, không ngừng

неосла́бн||ый *прил.* thường xuyên, không ngừng, liên tục, luôn luôn; ~ое внима́ние chú ý thường xuyên

неосмотри́тельно *нареч.* (một cách) bất cẩn, sơ suất, không thận trọng

неосмотри́тельность *ж.* (sự, tính) bất cẩn, sơ suất, không thận trọng, không chu đáo

неосмотри́тельный *прил.* bất cẩn, sơ suất, không cẩn thận (thận trọng, chu đáo); ~ посту́пок hành động bất cẩn (sơ suất, không thận trọng)

неосмы́сленный *прил.* không suy nghĩ chín chắn, xốc nổi, vẩn vơ, bâng quơ

неоснова́тельно *нареч.* (một cách) không căn cứ, vô căn cứ

неоснова́тельность *ж.* (tính chất) vô căn cứ, không căn cứ

неоснова́тельный *прил.* 1. vô (không) căn cứ, vu vơ; 2. *разг.* (*легкомысленный*) nhẹ dạ, nông nổi, hời hợt, nông cạn

неосо́знанный *прил.* vô thức (ý thức), không tự giác

неоспори́мо *нареч.* (một cách) không chối cãi được, hiển nhiên

неоспори́мость *ж.* (sự, tính chất) không chối cãi được, hiển nhiên

неоспори́мый *прил.* không chối cãi được; (*очевидный*) hiển nhiên, rành rành

неосторо́жно *нареч.* (một cách) không thận trọng, không cẩn trọng, không cẩn thận, vô ý, bất cẩn

неосторо́жность *ж.* (sự, tính) không thận trọng, không cẩn trọng, không cẩn thận, vô ý, bất cẩn, sơ suất, khinh suất

неосторо́жный *прил.* không thận trọng (cẩn trọng, cẩn thận), vô ý, bất cẩn, sơ suất, khinh suất

неосуществи́мость *ж.* (sự, tính chất) không thể thực hiện được, viển vông

неосуществи́мый *прил.* không thể thực hiện được, viển vông

неосяза́емость *ж.* (sự, tính chất) không cảm thấy được, không sờ mó được

неосяза́ем||ый *прил.* không cảm thấy (sờ mó) được, nhỏ bé; ~ые результа́ты những kết quả nhỏ bé (nhỏ nhoi, nhỏ mọn, không đáng kể)

неотве́тственный *прил.* vô trách nhiệm

неотврати́мо *нареч.* (một cách) không tránh khỏi

неотврати́мость *ж.* (sự, tính chất) không tránh khỏi, không thoát khỏi

неотврати́мый *прил.* không tránh (thoát) khỏi; (*неминуемый*) tất nhiên, thế nào cũng xảy ra

неотвя́зно *нареч.* (một cách) quấy rầy, bám riết; ~ преслéдовать кого́-л. bám riết theo ai; меня́ ~ преслéдует мысль một ý nghĩ cứ ám ảnh tôi mãi

неотвя́зный *прил.* ám ảnh mãi, quấy rầy, bám riết

неотвя́зчивость *ж.* (tính chất) quấy rầy, rầy rà, phiền nhiễu

неотвя́зчивый *прил.* quấy rầy, rầy rà, phiền nhiễu, phiền hà

неотдели́мость *ж.* (tính chất) không chia cắt được, gắn liền

неотдели́мый *прил.* không chia cắt được, không thể tách rời, gắn liền, gắn chặt, keo sơn

неотёсанный *прил.* 1. chưa (không) được đẽo gọt, chưa (không) mài giũa; 2. *перен. разг.* thô kệch, thô lậu, thô lỗ, cục mịch, cục cằn, kệch cỡm; ~

человéк người thô kệch (cục mịch, cục cằn)

нéоткуда *нареч.* không biết... từ đâu, không... từ nơi nào, không... đâu ra được; ~ ждать пóмощи không biết chờ sự giúp đỡ từ đâu được; ~ емý знать э́то nó chẳng nhờ đâu mà biết được điều đó

неотлóжка *ж. разг.* xe cấp cứu

неотлóжность *ж.* (tính chất) cấp bách, cấp thiết, khẩn cấp

неотлóжн||ый *прил.* không trì hoãn được, cấp bách, cấp thiết, khẩn cấp; ~ое дéло công việc cấp bách (cấp thiết, khẩn cấp); ~ая пóмощь cấp cứu

неотлýчно *нареч.* (một cách) không hề rời, không xa rời, thường xuyên

неотлýчн||ый *прил.* không (không hề) xa rời, túc trực; (*постоянный*) thường xuyên; ~ое дежýрство thường trực

неотрази́мо *нареч.* (một cách) không chống đỡ được

неотрази́мость *ж.* (sự, tính chất) không chống đỡ được; không bác bỏ được; tuyệt trần, mãnh liệt (*ср.* неотрази́мый)

неотрази́м||ый *прил.* 1. không chống đỡ (ngăn cản) được; ~ удáр đòn đánh không chống đỡ được; 2. *перен.* (*о доводе и т. п.*) không bác bỏ (cãi lại) được; 3. *перен.* (*чрезвычайный*) tuyệt trần, tuyệt thế, mãnh liệt, cực kỳ sâu sắc; ~ое впечатлéние ấn tượng mãnh liệt, cảm tưởng cực kỳ sâu sắc; ~ая крáсотá sắc đẹp tuyệt trần, nhan sắc tuyệt thế, tuyệt sắc; chìm sa cá lặn, nghiêng nước nghiêng thành (*поэт.*)

неотры́вно *нареч.* (một cách) liên tục, liền một mạch; ~ читáть cắm cúi đọc liên tục; ~ смотрéть на кого́-л. nhìn ai không rời mắt

неотры́вность *ж.* (tính chất) liên tục, liền một mạch

неотры́вный *прил.* liên tục, liền một mạch

неотсту́пно *нареч.* (một cách) bám sát, bám riết

неотсту́пность *ж.* (sự, tính chất) bám sát, bám riết; ám ảnh, quấy rầy (*ср.* неотсту́пный)

неотсту́пн||ый *прил.* (luôn luôn) bám sát, bám riết; (*неотвязный*) (luôn luôn) ám ảnh, quấy rầy; ~ое преслéдование đuổi theo sát, theo dõi riết, truy kích sát; ~ая мысль ý nghĩ ám ảnh mãi

неотчётливо *нареч.* (một cách) không rành rọt, không rành rõ; mơ hồ

неотчётливость *ж.* (tính chất) không rành rọt, không rành rõ; (*неясность*) (tính chất) mơ hồ

неотчётливый *прил.* không rành rọt (rành rõ, rành mạch); (*неясный*) mơ hồ

неотчуждáемый *прил. юр.* không thể bị trưng thu

неотъéмлемость *ж.* (tính chất) không thể tước đoạt, không tách rời được, khăng khít

неотъéмлем||ый *прил.* không thể tước đoạt, không tách rời được, khăng khít; ~ая часть bộ phận khăng khít (không tách rời được); ~ое прáво quyền không thể tước đoạt

неофашúзм *м.* chủ nghĩa fatxit (phát xít) mới

неофашúст *м.* kẻ theo chủ nghĩa fatxit (phát xít) mới

неофашúстский *прил.* (thuộc về) chủ nghĩa fatxit mới, fatxit mới

неофúт *м.* 1. tín đồ mới; 2. môn đồ mới, người mới tham gia

неофициáльно *нареч.* (một cách) không chính thức

неофициáльный *прил.* không chính thức

неохóт||а *ж.* 1. (*нежелание*) (sự) không muốn, không thích, miễn cưỡng; он пошёл с ~ой anh ta miễn cưỡng ra đi; 2. *в знач. сказ.* (*Д, + инф.*) *разг.*: мне ~ говорúть с ним tôi không muốn (không thích, không buồn, không thèm) nói chuyện với nó

неохóтно *нареч.* (một cách) miễn cưỡng, cực chẳng đã, bất đắc dĩ

неоценúмость *ж.* (tính chất) vô giá, quý vô ngần

неоценúмый *прил.* vô giá, quý vô ngần, quý báu vô cùng

неощутúм||ый *прил.* khó cảm thấy; (*незначительный*) không đáng kể; ~ая потéря tổn thất không đáng kể

непáрный *прил.* lẻ, lẻ đôi, không thành đôi, lẻ loi, đơn chiếc

непартúйн||ый *прил.* 1. (*не состоящий в партии*) không đảng phái, ngoài đảng; 2. (*несовместимый со званием члена партии*) phi đảng, không xứng đáng là đảng viên; ~ое поведéние tư cách phi đảng (không xứng đáng là đảng viên)

непедагогúчный *прил.* không có tính chất sư phạm

непереводúмый *прил.* không dịch được

непередавáемый *прил.* không tả nổi, khôn tả xiết, khôn tả, khó tả

неперехóдный *прил.*: ~ глагóл *грам.* nội động từ, tự động từ

непечáтный *прил.* (*непристойный*) thô tục, tục tĩu, tục tằn

непúсаный *прил.* bất thành văn; ~ закóн đạo luật bất thành văn

непитáтельный *прил.* không bổ, kém dinh dưỡng

неплáвкий *прил.* không nóng chảy

непланомéрный *прил.* không theo kế hoạch, không đều đặn

неплатёж *м.* (sự) không trả tiền, không nộp tiền, không trả nợ

неплатёжеспособность *ж. фин.* (sự) không có khả năng trả nợ, không có khả năng chi trả, không có khả năng thanh toán

неплатёжеспособный *прил. фин.* không có khả năng trả nợ (chi trả, thanh toán)

неплатéльщик *м.* người không trả tiền; (*налогов*) người trây thuế; (*долгов*) người trây nợ

неплодородóдность *ж.* (sự, tính chất) bạc màu, không phì nhiêu, cằn cỗi

неплодородóдный *прил.* bạc màu, không phì nhiêu (màu mỡ), cằn cỗi, xấu, cằn

неплодотвóрно *нареч.* (một cách) vô bổ, vô ích

неплодотвóрность *ж.* (sự, tính chất) không có hiệu quả, vô bổ, vô ích

неплодотвóрный *прил.* không có hiệu quả, vô bổ, vô ích

неплóтно *нареч.* (một cách) không chặt, không kín, không sít, hở; ~ закры́тый không đóng kín, đóng không chặt, đóng hờ, khép hờ, để hở

неплóтный *прил.* không chặt (kín, khít, sít); (*о ткани*) thưa; (*о веществе, массе*) không chắc (đặc)

неплóхо 1. *нареч.* (một cách) khá, khá tốt, tương đối tốt, khá hay, khá giỏi; 2. *в знач. сказ. безл.* khá, khá tốt, khá đấy

неплохóй *прил.* khá, khá (tương đối) tốt, khá hay (giỏi)

непобедúмо *нареч.* (một cách) vô địch

непобедúмость *ж.* (sự) vô địch

непобедúмый *прил.* vô địch, bách chiến bách thắng, trăm trận trăm thắng

неповáдно *в знач.сказ. разг.*: чтóбы ~ бы́ло để không còn dám làm như thế nữa, để nó chừa hẳn

неповúнный *прил.* vô (không có) tội, oan

неповиновéние *с.* (sự) không phục tùng, không tuân lệnh, bất tuân thượng lệnh, chống lại mệnh lệnh, kháng lệnh, cưỡng lệnh

неповоро́тливо *нареч.* (một cách) vụng về; chậm chạp

неповоро́тливость *ж.* (sự, tính, tính chất) vụng về; chậm chạp (*ср.* неповоро́тливый)

неповоро́тливый *прил.* (*неловкий*) vụng về, vụng; (*медлительный*) chậm chạp, chậm rì, chậm, rù rờ

неповтори́мый *прил.* duy nhất, có một không hai, độc nhất vô nhị, đặc biệt

непого́да *ж.* trời xấu, thời tiết xấu

непогреши́мость *ж.* (sự, tính chất) không sai lầm, không bao giờ sai; đáng tin (*ср.* непогреши́мый)

непогреши́мый *прил.* không sai lầm, không bao giờ sai; (*достоверный*) đáng tin

неподалёку *нареч.* ở gần, không xa; ~ от чего́-л. ở gần (không xa) cái gì, cách cái gì không xa

непода́тливость *ж.* 1. (tính chất, tính) rắn, chắc, cứng, rắn chắc; 2. (*упрямство*) (tính) bướng bỉnh, ngoan cố

непода́тливый *прил.* 1. rắn, chắc, cứng, chặt, rắn chắc; 2. (*упрямый*) bướng bỉnh, ngoan cố, cố chấp

неподатно́й *прил. ист.* miễn thuế

неподви́жно *нареч.* (một cách) bất động, không cử động, không di động

неподви́жность *ж.* (sự, tính chất) bất động, cứng đờ; chậm chạp (*ср.* неподви́жный)

неподви́жн||ый *прил.* bất động, không cử động (di động), cố định, cứng đờ; (*медлительный*) chậm chạp, chậm rì, chậm, rù rờ; (*о взгляде и т. п.*) đờ, đơ, lờ đờ, đờ đẫn; ~ое лицо́ bộ mặt đờ đẫn; ~ челове́к người chậm chạp (rù rờ)

неподде́льно *нареч.* (một cách) chân thật, thành thật

неподде́льность *ж.* (tính, tính chất) chân thật, đích thật, thật sự

неподде́льн||ый *прил.* 1. (*подлинный*) không giả mạo, thật, đích thật, thật sự, chính thức; ~ые докуме́нты giấy tờ thật; 2. (*искренний*) chân thật, chân thực, chân thành, thành thật, thành thực; ~ая ра́дость niềm vui chân thật

неподку́пность *ж.* (tính) liêm khiết, thanh liêm, không thể bị mua chuộc

неподку́пный *прил.* không thể bị mua chuộc, liêm khiết, thanh liêm, liêm chính, trung thực

неподоба́юще *нареч.* (một cách) không thích đáng

неподоба́ющ||ий *прил.* không thích đáng; (*неприличный*) không lịch sự (nghiêm túc), tếu, khiếm nhã; ~им о́бразом một cách không thích đáng

неподража́емо *нареч.* (một cách) không thể bắt chước được

неподража́емость *ж.*: ~ игры́ э́того арти́ста diễn xuất của diễn viên đó thì tuyệt diệu (tuyệt vời, tuyệt trần, không thể bắt chước được)

неподража́емый *прил.* không thể bắt chước được; (*неповторимый*) duy nhất, có một không hai, độc nhất vô nhị, đặc biệt; (*превосходный*) tuyệt diệu, tuyệt vời, tuyệt trần

неподходя́щий *прил.* không thích hợp (thích dụng, hợp)

неподчине́ние *с.* (sự) không phục tùng, không tuân lệnh

непозволи́тельно *нареч.* (một cách) không thể tha thứ được

непозволи́тельность *ж.* (tính chất) đáng chê; không thể tha thứ được

непозволи́тельный *прил.* đáng chê; (*непростительный*) không thể tha thứ (dung thứ) được, bất dung

непознава́ем||ый *прил.* 1. không thể nhận thức được, không thể biết; 2. *филос.* ~ое *с.* (cái, điều) không thể nhận thức, không thể biết, bất khả tri

непоколеби́мо *нареч.* (một cách) không lay chuyển được, bền vững, kiên định

непоколеби́мость *ж.* (tính chất, tính) không lay chuyển được, không lay chuyển nổi, bền vững, kiên định

непоколеби́м||ый *прил.* không lay chuyển được (nổi); (*стойкий*) bền vững, kiên định, vững chắc, vững vàng, khẳng khái, sắt đá; ~ая во́ля ý chí sắt đá (không lay chuyển nổi)

непокорённый *прил.* bất khuất, không khuất phục (chinh phục) được, gang thép

непоко́рно *нареч.* (một cách) ngang bướng, bướng bỉnh, ngang ngạnh

непоко́рность *ж.* (tính) ngang bướng, bướng bỉnh, khó bảo, cứng đầu

непоко́рный *прил.* ngang bướng, bướng bỉnh, ngang ngạnh, ương ngạnh, khó bảo, cứng đầu, cứng cổ, gai ngạnh

непокры́т||ый *прил.* không đậy (che, phủ), để hở, trần; с ~ой голово́й (đi) đầu trần, đầu không, không đội mũ

непола́дки *мн.* (*ед.* непола́дка *ж.*) *разг.* 1. (sự) rối loạn, lộn xộn, lủng củng; (*в работе машины*) (sự) trục trặc, hỏng hóc, hư hỏng, hỏng; организацио́нные ~ những lộn xộn (lủng củng, rối loạn) về mặt tổ chức; 2. (*ссоры, нелады*) (sự) bất hoà, lủng củng, va chạm, hiểu lầm, lục đục

непо́лно *нареч.* (một cách) không đầy đủ, không đầy, lưng; ~ нали́ть, насы́пать rót, đổ không đầy

неполнопра́вный *прил.* không có đầy đủ quyền hạn

неполнота́ *ж.* (sự) không đầy đủ, không đủ; ~ све́дений không đầy đủ tài liệu

неполноце́нность *ж.* (sự, tính chất) thấp kém, kém chất lượng, kém giá trị

неполноце́нный *прил.* kém chất lượng (giá trị), không đầy đủ giá trị, thấp kém

непо́лн||ый *прил.* 1. không đầy, lưng; ~ое ведро́ thùng không đầy, lưng (không đầy) thùng; 2. (*сокращённый, не весь*) không đầy đủ (đủ); ~ пе́речень bảng kê không đầy đủ; по ~ым да́нным theo những số liệu không đầy đủ; ~ вес không đủ cân, trọng lượng không đủ; ~ая рабо́чая неде́ля tuần lễ làm việc không đủ ngày

непоме́рно *нареч.* (một cách) quá đáng, quá quắt, thái quá

непоме́рность *ж.* (sự, tính chất) quá đáng, quá quắt, thái quá; ~ ero тре́бований những đòi hỏi của anh ta thì quá đáng (quá quắt, thái quá)

непоме́рн||ый *прил.* quá to, quá cỡ, quá đáng, quá quắt, quá độ, thái quá; (*о цене*) quá đắt; ~ые тре́бования (những) yêu sách quá đáng, đòi hỏi quá quắt

непонима́ние *с.* (sự) không hiểu, không hiểu nổi; взаи́мное ~ không hiểu nhau

непоня́тливость *ж.* (sự, tính) chậm hiểu, kém thông minh, tối dạ

непоня́тливый *прил.* chậm hiểu; (*несообразительный*) kém thông minh, tối dạ, tối, đụt, hơi đần; ù ù cạc cạc (*разг.*)

непоня́тно 1. *нареч.* (một cách) không hiểu được, khó hiểu; 2. *в знач. сказ. безл.* không hiểu được, thật khó hiểu; ~, что он хо́чет сказа́ть không hiểu được (thật khó hiểu) nó muốn nói gì; мне ~ tôi không hiểu

непоня́тность *ж.* (tính chất) khó hiểu, tối nghĩa

непоня́тный *прил.* 1. không hiểu được, khó hiểu, tối nghĩa; 2. (*странный, загадочный*) kỳ lạ, lạ lùng, bí ẩn

непопада́ние *с.* (*при стрельбе*) (sự) bắn trượt, bắn hụt; (*при бросании*) (sự) ném trượt, ném hụt

непоправи́мо *нареч.* (một cách) không sửa chữa được

непоправи́мость *ж.* (tính chất) không sửa chữa được, khó sửa chữa được

непоправи́м||ый *прил.* không (khó) sửa chữa được; ~ая оши́бка sai lầm không (khó) sửa chữa được; ~ шаг hành động sai không sửa chữa được

непопуля́рный *прил.* 1. không phổ biến (phổ thông, đại chúng); 2. (*не пользующийся общественными симпатиями*) không được lòng dân (hợp ý dân, được ưa chuộng)

непоро́чность *ж.* (tính chất) trong trắng, trinh bạch, thanh bạch, tinh khiết

непоро́чный *прил.* trong trắng, trinh bạch, thanh bạch, tinh khiết

непо́ртящийся *прил.* không hỏng

непоря́док *м.* (sự) mất trật tự, lộn xộn, lung tung, bừa bãi, bát nháo

непоря́дочно *нареч.* (một cách) bất chính, bất lương, không đứng đắn

непоря́дочность *ж.* (tính, điều, tính chất) bất chính, bất lương, không đứng đắn

непоря́дочный *прил.* bất chính, bất lương, không đứng đắn (đoan chính)

непосвящённый *прил.* (*во что-л.*) không được thông báo (được biết)

непосе́да *м. и ж. разг.* người không ngồi yên một chỗ được

непосе́дливость *ж.* (tính) không ngồi yên một chỗ được, không chịu ngồi yên chỗ, hiếu động

непосе́дливый *прил.* không ngồi yên một chỗ được, không chịu ngồi yên chỗ, hiếu động

непоси́льн||ый *прил.* quá sức; (*очень трудный*) khó quá, quá khó; ~ая рабо́та công việc quá sức, việc quá khó

непосле́довательно *нареч.* (một cách) không nhất quán, không triệt để

непосле́довательность *ж.* (sự, tính) không nhất quán, không triệt để

непосле́довательный *прил.* không nhất quán (triệt để), trước sau không như một, không thuỷ chung như nhất, tiền hậu bất nhất

непослуша́ние *с.* (sự) không vâng lời, không nghe lời

непосло́ушн||ый *прил.* không vâng lời (nghe lời, ăn lời), khó bảo; ✧ ~ые волосы tóc bù, tóc bù xù

непосре́дственно *нареч.* (một cách) trực tiếp

непосре́дственность *ж.* (*естественность*) (tính) tự nhiên, hồn nhiên, chất phác; (*простота*) (tính) giản dị, mộc mạc, bình dị

непосре́дственный *прил.* 1. trực tiếp; ~ начальник thủ trưởng trực tiếp; 2. (*естественный, непринуждённый*) tự nhiên, hồn nhiên, không giả tạo; (*простой*) giản dị, không kiểu cách, mộc mạc, bình dị, xuề xoà, chất phác, chân chất

непостижи́мость *ж.* (sự, điều, tính chất) không thể hiểu nổi

непостижи́м||ый *прил.* không thể hiểu nổi (hiểu được); ✧ умо́ ~о hoàn toàn không thể hiểu được, thật không tài nào hiểu nổi

непостоя́нно *нареч.* (một cách) bất thường, vô thường

непостоя́нн||ый *прил.* bất thường, vô thường, hay thay đổi, không cố định, bất thường tính; ~ая пого́да thời tiết bất thường, tiết trời thay đổi luôn; ~ характе́р tính khí (tính nết) bất thường, bất thường tính

непостоя́нство *с.* (sự, tính, tính chất) bất thường, vô thường, hay thay đổi, không cố định; (*изменчивый характер*) bất thường tính, tính khí (tính nết) bất thường

непоти́зм *м. книжн.* (*кумовство*) (thói, tính) bao che cho bà con, gia đình trị

непотопля́емый *прил.* không nhận chìm được

непотре́бность *ж.* (sự, điều, tính chất) bất nhã, khiếm nhã, bỉ ổi, xấu xa

непотре́бн||ый *прил.* bất nhã, bỉ ổi, xấu xa; ~ые слова́ những lời lẽ bất nhã (bỉ ổi)

непохва́льный *прил.* đáng chê

непохо́жий *прил.* không giống

непоча́т||ый *прил.* 1. chưa bắt đầu (đụng đến, dùng đến); (*целый*) còn nguyên, nguyên vẹn, nguyên xi; ~ая бутылка chai nguyên xi (còn nguyên); 2. *перен.* dồi dào, phong phú, sung túc; си́лы ~ые sức lực dồi dào; ✧ ~ край ối, khối, vô khối, vô thiên lủng, vô ngần, như rươi; рабо́ты ~ край ối (khối, vô khối) việc, công việc ngập đầu (lút đầu lút cổ, ngộn lên), việc nhiều không kịp thở (xẻ mũi mà thở)

непочте́ние *с.* (thái độ) bất kính, vô lễ

непочти́тельность *ж.* (sự, thái độ) bất kính, vô lễ, vô phép

непочти́тельный *прил.* bất kính, vô lễ, vô phép

непра́вд||а *ж.* 1. (điều, lời) không đúng, sai sự thật, nói không đúng, nói sai, nói dối; э́то ~! cái đó không đúng đâu!, điều ấy thì sai!; 2. (*обман, мошенничество*) (điều, sự) lừa dối, dối trá, đánh lừa, lường gạt; ✧ всеми пра́вдами и ~ами bằng mọi cách tốt cũng như xấu, không từ cách nào cả

неправдоподо́бие *с.* (sự) không giống sự thật, khó tin; (*необычность*) (sự) lạ thường, kỳ lạ, khác thường

неправдоподо́бн||ый *прил.* không giống sự thật, khó tin; (*необычный*) lạ thường, kỳ lạ, khác thường, dị thường; э́то ~о thật là kỳ lạ (khó tin)

непра́ведн||ый *прил.* 1. *уст.* (*несправедливый*) không công bằng, bất công; 2. (*грешный*) tội lỗi; ~ая жизнь cuộc đời tội lỗi

непра́вильно *нареч.* 1. (*не по правилам*) (một cách) không đúng quy tắc, không bình thường; 2. (*неверно, ошибочно*) (một cách) không đúng, sai, sai lầm; ~ отвеча́ть trả lời sai (không đúng); ~ информи́ровать thông tin sai; ~ произноси́ть phát âm sai (không đúng)

непра́вильность *ж.* 1. (sự, tính chất, tính) không đúng quy tắc; 2. (*неверность*) (sự, điều) không đúng, sai lầm

непра́вильн||ый *прил.* 1. (*не по правилам*) không đúng quy tắc, không bình thường; (*непропорциональный*) không cân đối; *разг.* (*не соответствующий правилам морали*) kém đạo đức, không đứng đắn; 2. (*неверный*) không đúng, sai, lầm, nhầm, sai lầm; 3. (*несправедливый*) bất công, không công bằng; ✧ ~ые глаго́лы *грам.* động từ chia không đều (bất quy tắc); ~ая дробь *мат.* phân số phi chính, phân số giả

неправоме́рность *ж.* (sự, điều, tính chất, tính) sai trái, trái phép, bất hợp pháp

неправоме́рный *прил.* sai trái, trái phép, bất (không) hợp pháp, phi pháp

неправомо́чность *ж.* (sự) không có thẩm quyền

неправомо́чный *прил.* không có thẩm quyền

неправоспосо́бность *ж. юр.* (sự) không có năng lực pháp lý

неправоспосо́бный *прил. юр.* không có năng lực pháp lý; ~ насле́дник người kế thừa (thừa kế) không có năng lực pháp lý

неправосу́дие *с. уст.* (sự) bất công

неправосу́дный *прил. уст.* bất công, không công bằng

неправот||á *ж.* 1. (*несправедливость*) (sự) bất công; 2. (*заблуждение*) (sự) sai lầm, nhầm lẫn; сознáться в своéй ~é thừa nhận sai lầm của mình

непрáв||ый *прил.* 1. *обыкн. кратк. ф.*: непрáв không đúng, không có lý, sai, lầm, nhầm; вы ~ы anh lầm rồi (không có lý, sai, nhầm); 2. *уст.* (*несправедливый*) bất công, không công bằng

непрактúчность *ж.* (sự, tính chất, tính) không thực dụng, không thực tế

непрактúчный *прил.* không thực dụng (thực tế, thiết thực); (*неудобный*) không thuận lợi (thuận tiện, tiện)

непревзойдённ||ый *прил.* 1. trác tuyệt, trác việt, vô song, hoàn thiện nhất, tuyệt đỉnh, tuyệt đích, có một không hai, độc nhất vô nhị; ~ мáстер nghệ sĩ bậc thầy trác tuyệt, người thợ khéo vô song; 2. (*достигший крайней степени*) cực độ, cực kỳ; ~ая глýпость ngu ngốc cực độ, thậm ngu

непредвúденн||ый *прил.* bất (không) ngờ, đột xuất, không đoán trước (lường trước, ngờ tới); ~ая опáсность mối hiểm hoạ bất ngờ; ~ расхóд (khoản) bất thường chi, chi bất thường, chi đột xuất; на слýчай ~ых обстоя́тельств phòng khi bất trắc, để phòng mọi bất trắc xảy ra

непреднамéренн||ый *прил.* không cố ý (cố tâm, cố tình, chủ tâm), vô tình, vô ý; ~ое оскорблéние sự xúc phạm vô tình (không cố ý); ~ое убúйство (sự, vụ) ngộ sát

непредсказýемый *прил.* không đoán (lường) trước được; ~ые послéдствия những hậu quả không lường trước được

непредубеждённый *прил.* không có định kiến (thành kiến, thiên kiến)

непредусмóтренный *прил.* không định (tính, thấy, lường) trước, đột xuất

непредусмотрúтельно *нареч.* (một cách) không lo xa, khinh suất

непредусмотрúтельность *ж.* (sự, tính) không lo xa, không phòng xa

непредусмотрúтельный *прил.* không lo xa (phòng xa, liệu trước, suy trước tính sau), khinh suất; ~ постýпок hành động khinh suất (không suy trước tính sau)

непреклóнность *ж.* (sự, tính) kiên định, bền vững, kiên quyết, bất khuất

непреклóнн||ый *прил.* kiên định, không lay chuyển (nao núng), kiên quyết, bền vững, bất khuất; ~ая вóля chí sắt đá (kiên quyết, bền vững, kiên định); ~ в достижéнии своúх цéлей kiên quyết đạt cho kỳ được những mục tiêu của mình

непрекращáющийся *прич.* không ngừng (dứt, ngớt, thôi), liên miên, bất tuyệt

непрелóжность *ж.* (sự, tính chất) không thay đổi, bất di bất dịch; (*неоспоримость*) (sự, tính chất) hiển nhiên, không còn phải bàn cãi

непрелóжн||ый *прил.* không thay đổi (biến đổi), bất di bất dịch, bất biến; (*неоспоримый*) hiển nhiên, không nghi ngờ gì nữa, không còn phải bàn cãi; ~ закóн điều luật bất di bất dịch, quy luật bất biến; ~ая úстина chân lý hiển nhiên (tuyệt đối, không thể bác bỏ được); ~ая нóрма междунарóдных отношéний tiêu chuẩn bất biến (hiển nhiên) trong mối quan hệ quốc tế

непремéнно *нареч.* nhất định, chắc chắn, thế nào cũng, ắt, khắc; он ~ придёт nhất định ông ta sẽ đến, thế nào nó cũng đến, nó khắc đến

непремéнн||ый *прил.* tối cần thiết, tất yếu, tối thiết, nhất định phải có; ~ое услóвие điều kiện tất yếu (tối thiết, nhất định phải có); ✧ ~ секретáрь *уст.* bí thư vĩnh cửu; ~ член (*комиссии, комитета*) *уст.* uỷ viên thường xuyên

непреоборúмый *прил.* không thể khắc phục (chiến thắng), không cưỡng lại (kiềm chế) được, bất khả chiến thắng

непреодолúмость *ж.* (sự, tính chất) không khắc phục nổi, không vượt qua được

непреодолúм||ый *прил.* không khắc phục nổi, không (khó) vượt qua được; (*неудержимый*) không kiềm chế (nén, kìm, ghìm) được; ~ое желáние dục vọng không kiềm chế được, ý muốn không nén được; ~ая сúла sức mạnh không gì ngăn cản nổi; ~ое препя́тствие trở ngại không vượt qua được, chướng ngại không khắc phục nổi

непререкáем||ый *прил.* không cho cãi lại; (*неоспоримый*) không bác bỏ được, hiển nhiên; ~ тон giọng nói hách dịch, giọng hách; ~ авторитéт uy tín tuyệt đối; ~ая úстина chân lý hiển nhiên (không bác bỏ được)

непрерывно *нареч.* (một cách) liên tục, liên miên, không ngừng, không dứt, không ngớt, không thôi, liền liền, liền tù tì

непрерывность *ж.* (sự, tính chất) liên tục, không ngừng

непрерывн||ый *прил.* liên tục, liên miên, không ngừng (dứt, ngớt, thôi), liền liền, liền tù tì; ~ая цепь событий các sự kiện nối tiếp nhau liên tục, chuỗi liên tục của các sự kiện; ~ рост производства phát triển không ngừng của nền sản xuất; ✧ ~ая дробь *мат.* liên phân số, phân số liên tục

непрестáнно *нареч.* (một cách) thường xuyên, liên tục, không ngừng, mãi, hoài; ~ идти́ вперёд không ngừng tiến lên, tiến lên mãi

непрестáнный *прил.* thường xuyên, liên tục, không ngừng

непрестúжный *прил.* kém thể diện, không oai

непреходя́щ||ий *прил.* vĩnh hằng, vĩnh cửu; ~ие ценности những giá trị vĩnh hằng (vĩnh cửu)

непривéтливо *нареч.* (một cách) không niềm nở, lạnh lùng, lạnh nhạt; ~ принять кого́-л. đón tiếp lạnh nhạt ai, không niềm nở đón tiếp ai

непривéтлив||ый *прил.* 1. không niềm nở (mặn mà, thân thiết), lạnh lùng, lạnh nhạt, lãnh đạm; ~ человéк người không niềm nở (không mặn mà); ~ взгляд cái nhìn lãnh đạm (lạnh lùng); 2. *перен.* (*мрачный, угрюмый*) ảm đạm, thê lương; ~ая мéстность nơi ảm đạm, chốn thê lương

непривлекáтельный *прил.* không hấp dẫn (đẹp, có duyên, ngoạn mục)

неприводúмый *прил. мат.* bất khả quy

непривы́чк||а *ж. разг.* (sự) không quen; с ~и do (vì) không quen; э́то с ~и đó là do (vì) không quen đấy

непривы́чно *в знач. сказ. безл.* (*Д*) bỡ ngỡ, ngỡ ngàng, chưa (không) quen; емý ~ на нóвом мéсте nó bỡ ngỡ ở chỗ mới, ở chỗ mới nó chưa quen

непривы́чн||ый *прил.* 1. (*новый, чуждый для кого-л.*) không quen (quen thuộc), mới lạ, lạ lùng; ~ая обстанóвка hoàn cảnh không quen thuộc (mới lạ); 2. (*о человеке*) bỡ ngỡ, ngỡ ngàng, không quen việc (quen tay), thiếu kinh nghiệm; ~ к дéлу bỡ ngỡ (ngỡ ngàng) với công việc, không quen việc

непригля́дный *прил.* không đẹp mắt (đẹp, ngoạn mục), xấu xí, xấu

непригóдность *ж.* (sự, tính chất) vô dụng, không thích dụng

непригóдный *прил.* vô dụng, không thích dụng (dùng được); ~ к чемý-л. không dùng được vào việc gì; ~ к

воéнной слýжбе không thích dụng cho quân đội

неприéмлем||ый *прил.* 1. không thể chấp nhận (đồng ý) được; ~ые услóвия những điều kiện không thể chấp nhận được; 2. (*недопустимый*) không thể dung thứ được; э́тот постýпок неприéмлем hành động ấy không thể dung thứ được

неприёмный *прил.*: ~ день ngày không tiếp khách; у дирéктора сегóдня ~ день hôm nay ông giám đốc không tiếp khách, hôm nay không phải là ngày tiếp khách của ông giám đốc

непризна́ние *с.* (sự) không công nhận, không thừa nhận

непри́знанный *прил.* không được công nhận (thừa nhận)

неприкосновéнность *ж.* (tính chất, sự, quyền) bất khả xâm phạm, không thể xâm phạm; ~ ли́чности quyền bất khả xâm phạm về nhân thân (thân thể); ~ жили́ща quyền bất khả xâm phạm về nhà ở; дипломати́ческая ~ quyền bất khả xâm phạm ngoại giao

неприкосновéнн||ый *прил.* 1. bất khả (không thể) xâm phạm; ~ое лицó nhân vật bất khả (không thể) xâm phạm; 2. (*о капитале и т. п.*) bất khả xâm phạm, không được đụng đến; ~ запáс dự trữ bất khả xâm phạm (không được đụng đến, tuyệt đối)

неприкра́шенн||ый *прил.* không tô vẽ (thêu dệt), chân thật; ~ая и́стина chân lý không tô vẽ, sự thật trần truồng; в ~ом ви́де dưới dạng chân thật (không tô vẽ, không thêu dệt)

неприкры́т||ый *прил.* 1. hở, hờ, không kín (chặt, sít, khít); оставить дверь ~ой để cửa hờ, khép cửa, đóng hờ cửa; 2. (*не покрытый сверху*) không che đậy (đậy kín, phủ kín); (*оставленный без защиты*) không được bảo vệ (yểm hộ), hở hang; ~ фланг sườn hở hang (không được bảo vệ, không kín); 3. (*явный*) rõ ràng, hiển nhiên, rành rành; ~ая прáвда sự thật hiển nhiên (rành rành, trần truồng)

неприли́ч||ие *с.* (sự, điều) bất nhã, khiếm nhã, không lịch sự, bất lịch sự, sỗ sàng, thô tục, suồng sã, sống sượng; груб до ~я thô lỗ đến mức sỗ sàng (suồng sã, sống sượng)

неприли́чно *нареч.* (một cách) bất nhã, khiếm nhã, không lịch sự, bất lịch sự, sỗ sàng, thô tục, suồng sã, sống sượng; ~ вести́ себя́ cư xử một cách bất nhã (khiếm nhã, suồng sã, không lịch sự)

неприли́чн||ый *прил.* bất nhã, khiếm nhã, không (bất) lịch sự, thô tục, suồng sã, sống sượng, tục tĩu, tục; ~ое поведéние lối xử thế khiếm nhã (bất nhã, suồng sã, không lịch sự); ~ые словá (những) tiếng tục, từ tục tĩu, lời lẽ sỗ sàng

неприменéни||е *с.*: дóговóр о ~и си́лы hiệp ước về việc không dùng (sử dụng) vũ lực

непримени́мый *прил.* không dùng (sử dụng) được, không ứng dụng (áp dụng) được

неприме́тн||ый *прил.* 1. (*незаметный*) khó thấy (nhìn thấy, nhận thấy); (*незначительный*) rất nhỏ, không đáng kể; ~ая рáзница khác nhau khó nhận thấy, khác biệt rất nhỏ; 2. (*непримечательный*) không xuất sắc (nổi bật), bình thường

непримири́мость *ж.* (tính chất, tính) không khoan nhượng, không hoà hoãn

непримири́м||ый *прил.* không thể khoan nhượng (nhân nhượng, hoà hoãn), thẳng tay, thẳng thừng; (*ожесточённый*) gay gắt, quyết liệt; ~ враг kẻ thù không thể khoan nhượng (nhân nhượng, hoà hoãn); ~ые противоре́чия những mâu thuẫn gay gắt (quyết liệt, không thể hoà hoãn)

непринуждённо *нареч.* (một cách) tự nhiên, thoải mái; (*просто*) (một cách) giản dị, xuề xoà; держа́ться ~ xử sự tự nhiên, đi đứng thoải mái, ăn ở giản dị

непринуждённость *ж.* (sự, tính) tự nhiên, thoải mái; (*простота*) (sự, tính) giản dị, xuề xoà; ~ обстанóвки bầu không khí tự nhiên

непринуждённ||ый *прил.* tự nhiên, thoải mái, không giả tạo (khách khí); (*простой*) giản dị, xuề xoà, xuềnh xoàng; ~ тон giọng nói tự nhiên; ~ая пóза dáng điệu tự nhiên (thoải mái)

непринятие *с.* (sự) không nhận, không tiếp nhận; (*отказ*) (sự) từ chối, từ khước, khước từ; за ~м надлежа́щих мер vì không áp dụng những biện pháp cần thiết

неприсоедине́ни||е *с.* (sự) không liên kết, không tham gia khối nào; полúтика ~я chính sách không liên kết

неприсоедини́вш||ийся *прич.*: ~иеся стрáны các nước không liên kết

неприспосóбленность *ж.* (sự, tính chất) không thích ứng, không thích hợp, không dùng được

неприспосóбленный *прил.* không thích ứng (thích nghi, thích hợp, dùng được)

непристóйно *нареч.* (một cách) cực kỳ bất nhã, tục tằn, bỉ ổi, sỗ sàng

непристóйност||ь *ж.* 1. (sự, tính) cực kỳ bất nhã, tục tằn, bỉ ổi, sỗ sàng, thô tục, tục tĩu, thô bỉ; ~ поведéния tư cách bỉ ổi; 2. (*поступок, слова*) (điều, lời) tục tằn, bỉ ổi, sỗ sàng, thô tục, tục tĩu, thô bỉ; говори́ть ~и nói những điều tục tằn (thô tục, sỗ sàng, tục tĩu)

непристóйный *прил.* cực kỳ bất nhã, tục tằn, bỉ ổi, sỗ sàng, thô tục, tục tĩu, thô bỉ

непристýпность *ж.* (sự, tính chất) hiểm yếu, hiểm trở

непристýпн||ый *прил.* 1. hiểm yếu, hiểm trở, hiểm hóc; (*хорошо защищённый*) kiên cố; ~ая высотá cao điểm hiểm yếu; ~ая крéпость thành trì kiên cố; 2. (*о человеке*) khó tính, khó gần, kiêu ngạo, kiêu kỳ, kênh kiệu

непритвóрно *нареч.* (một cách) chân thành, chân thật

непритвóрный *прил.* chân thành, chân thật, chân thực, thành thật, thành thực, thật thà, ngây thơ, không giả dối

непритязáтельный *прил.* không đòi hỏi cao, dễ dãi, dễ tính; (*простой*) giản dị, xuềnh xoàng, xuề xoà

неприхотли́вость *ж.* dễ tính, (tính) ít đòi hỏi, dễ dãi, giản dị

неприхотли́в||ый *прил.* 1. (*нетребовательный*) ít đòi hỏi, dễ dãi, dễ tính, giản dị; (*о растениях, животных*) ít đòi hỏi ăn uống, ít phải chăm sóc, dễ trồng, dễ nuôi; 2. (*простой, незатейливый*) giản đơn, giản dị, mộc mạc; ~ рисýнок bức vẽ giản đơn; ~ая пи́ща thức ăn đạm bạc (thanh đạm)

непричáстность *ж.* (sự) vô can, không tham gia, không tham dự, không liên quan, không dính dáng, không dính líu

непричáстный *прил.* vô can, không tham gia (tham dự, liên quan, dính dáng, dính líu)

неприя́зненно *нареч.* (một cách) đầy ác cảm, hằn học

неприя́зненность *ж.* (sự, tính chất) ghét bỏ, hằn học

неприя́зненный *прил.* đầy ác cảm, đầy ác ý, ghét bỏ, hằn học

неприя́знь *ж.* ác cảm, ác ý, (sự) ghét bỏ, hằn học

неприятéль *м. собир.* kẻ thù, kẻ địch, quân thù, quân địch, địch quân

неприятéльск||ий *прил.* (thuộc về) kẻ thù, kẻ địch, quân thù, quân địch, địch quân, thù, địch; ~ие войскá quân địch

неприя́тно 1. *нареч.* (một cách) khó chịu; ~ для глаз khó coi, gai (chướng, ngứa) mắt; ~ для слу́ха khó nghe, chối (trái, chướng, ngứa) tai; 2. *в знач. сказ. безл.* khó chịu, bực mình; ему́ бы́ло ~ слу́шать э́то nó khó chịu (bực mình) khi nghe điều đó; э́то бу́дет вам ~ điều đó sẽ làm anh khó chịu; с таки́ми людьми́ ~ име́ть де́ло hạng người ấy thì khó chơi lắm

неприя́тность *ж.* (điều) khó chịu, bực mình; (*огорчения*) (điều) buồn bực, phiền lòng, đau buồn; кака́я ~! khó chịu biết bao!, bực mình biết mấy!, đau buồn xiết bao!

неприя́тн||ый *прил.* khó chịu; (*для обоняния тж.*) khó ngửi, hôi, thối, khắm, hăng, hắc, hôi thối, khắm lặm; (*для глаз*) khó coi, gai (chướng, ngứa) mắt; (*для слуха*) khó nghe, chối (trái, chướng, ngứa) tai; (*вызывающий чувство неудовольствия*) làm bực mình (buồn bực, khó chịu, phiền lòng, đau buồn); ~ за́пах mùi hôi (thối, khó chịu); ~ая нару́жность vẻ ngoài khó coi (chướng mắt, gai mắt); ~ па́рень anh chàng khó chịu; ~ разгово́р câu chuyện khó chịu (phiền lòng)

непробива́емый *прил.* không thủng được (xuyên thủng)

непробу́дн||ый *прил.*: сон giấc ngủ ngon (ngủ say), giấc nồng; спать ~ым сном а) ngủ ngon, ngon giấc, ngủ say, ngủ say như chết; б) yên giấc nghìn thu; ~ пья́ница con nghiện không hề tỉnh, sâu rượu say triền miên

непрове́тренный *прил.* không thoáng (thoáng khí, thoáng gió, thông thoáng), bí hơi

непроводи́мость *ж. физ.* (tính) không dẫn điện, không dẫn nhiệt

непроводни́к *м. физ.* chất (vật) không dẫn; (*электричества тж.*) chất (vật) không dẫn điện; (*тепла*) chất (vật) không dẫn nhiệt

непрогля́дн||ый *прил.* tối mịt, tối om, tối mò; (*густой*) dày đặc; ~ая ночь đêm tối om (tối như bưng, tối như mực, tối như hũ nút); màn đêm dày đặc (*лит.*); ~ тума́н sương mù dày đặc; ✧ ~ая жизнь cuộc đời tối tăm

непродолжи́тельность *ж.* (tính chất, tính) không lâu, không lâu dài

непродолжи́тельн||ый *прил.* không lâu (lâu dài, lâu bền), ngắn ngủi, ngắn; в тече́ние ~ого вре́мени trong một thời gian ngắn (ngắn ngủi, không lâu)

непродукти́вно *нареч.* (một cách) không sinh lợi, ít hiệu quả

непродукти́вность *ж.* (sự, tính chất) không sinh lợi, ít hiệu quả

непродукти́вн||ый *прил.* 1. không sinh lợi (có lợi), ít lợi, ít hiệu quả; ~ труд lao động không sinh lợi (ít hiệu quả); ~ая тра́та вре́мени giờ chết; 2. *лингв.* không tạo từ, không tạo từ mới; ~ые су́ффиксы những hậu tố không tạo từ

непроду́манно *нареч.* (một cách) không cân nhắc kỹ, bộp chộp

непроду́манный *прил.* không cân nhắc kỹ (suy nghĩ chín chắn), bộp chộp, xốc nổi

непрое́зжий *прил.* (xe cộ) không qua được; (*трудный для езды*) khó đi, khó qua

непрозра́чность *ж.* (sự, tính chất) không trong, đục

непрозра́чный *прил.* không trong, đục, vẩn, đục ngầu, vẩn đục

непроизводи́тельно *нареч.* (một cách) kém năng suất, ít hiệu quả

непроизводи́тельность *ж.* (sự, tính chất) kém năng suất, kém hiệu suất, ít hiệu quả, không sinh lợi

непроизводи́тельн||ый *прил.* 1. kém năng suất (hiệu suất), ít hiệu quả, không sinh lợi (có lợi), ít lợi, vô ích; ~ труд lao động kém năng suất (kém hiệu suất, ít hiệu quả, không sinh lợi); *эк.* lao động không sản xuất; ~ая тра́та вре́мени giờ chết; ~ые расхо́ды chi phí không sinh lợi (không có lợi, vô ích); *эк.* chi phí không sản xuất; 2. (*не участвующий в производстве*) phi (không, không tham gia) sản xuất; ~ая часть населе́ния bộ phận phi sản xuất trong dân cư, số dân không tham gia sản xuất; ~ая сфе́ра lĩnh vực phi sản xuất (không sản xuất); ~ое потребле́ние tiêu dùng không sản xuất

непроизво́льно *нареч.* (một cách) không cố ý, vô tình, bất giác

непроизво́льность *ж.* (tính chất) không cố ý, không chủ tâm, vô tình, bất giác

непроизво́льн||ый *прил.* không cố ý (cố tình, chủ tâm), vô tình, bất giác, vô ý, vô ý thức

непрола́зн||ый *прил. разг.* không đi qua được; на доро́гах ~ая грязь trên các đường đầy bùn lầy không đi qua được

непролета́рский *прил.* không (phi) vô sản

непромока́ем||ый *прил.* không thấm (ngấm) nước; ~ плащ áo mưa, áo tơi, áo đi mưa; ~ое пальто́ áo măngtô không thấm nước

непроница́емость *ж.* 1. (sự, tính chất, tính) không thấm nước, không lọt qua được, không xuyên qua được, kín mít; 2. *перен.* (*скрытность*) (tính) kín đáo

непроница́емый *прил.* 1. không thấm (lọt qua, xuyên qua) được, kín mít; (*очень тёмный*) tối om, tối mịt; ~ для воды́ không thấm nước; ~ для зву́ка không lọt âm (thấu âm); ~ мрак bóng tối dày đặc; 2. *перен.* (*скрытный*) kín đáo

непропорциона́льно *нареч.* (một cách) không cân đối

непропорциона́льность *ж.* (sự, tính) không cân đối, mất cân đối, không tỷ lệ

непропорциона́льный *прил.* không (mất) cân đối, không tỷ lệ

непросвещённость *ж.* (sự) vô học

непросвещённый *прил.* vô học, không có học; (*невежественный*) dốt, dốt nát

непрости́тельный *прил.* không thể tha thứ, không dung thứ được, bất dung

непротивле́ние *с.*: ~ злу наси́лием (thuyết, chủ trương) bất bạo lực, bất bạo động

непроторённ||ый *прил.* 1. chưa ai đi (khai phá, khám phá); 2. *перен.*: пойти́ по ~ому пути́ đi theo con đường chưa ai khai phá (hoàn toàn mới lạ)

непроходи́мо *нареч.*: он ~ глуп nó dốt đặc cán mai, nó ngu ơi là ngu

непроходи́мость *ж.* 1. (sự, tính chất) không đi qua được, khó vượt qua; 2. *мед.* (chứng, sự) tắc, không thông, tắc nghẽn; ~ кише́чника (chứng) tắc ruột

непроходи́м||ый *прил.* 1. không qua (đi qua) được, khó vượt qua; ~ лес rừng rậm không qua được; 2. *перен. разг.* (*совершенный, полный*) hoàn toàn; ~ дура́к thằng ngốc hết chỗ nói, cây thịt; ~ое неве́жество dốt đặc (đặc cán mai, đặc cán thuổng, có chuôi); ~ая глу́пость hoàn toàn ngu ngốc, thậm ngu

непро́чно *нареч.* (một cách) không bền, không vững, không chắc, bấp bênh

непро́чность *ж.* (sự, tính, tính chất) không bền vững, không vững chắc

непро́чный *прил.* 1. không bền (vững, chắc, bền vững, vững chắc, vững

vàng); (*хрупкий*) dễ vỡ (gãy), mỏng mảnh; 2. *перен.* mong manh, bấp bênh

непро́шен||ый *прил. разг.* không mời mà đến; (*нежелательный*) không mong muốn, trái ý; (*ненужный*) không cần thiết; (*невольный*) vô tình, bất giác, không cố ý; ~ гость người khách không mời mà đến; ~ совéт lời khuyên trái ý (không cần thiết); ~ые мы́сли những ý nghĩ vô tình thoáng đến; ~ые слёзы những giọt nước mắt vô tình; ~ое вмеша́тельство can thiệp không cần thiết (không ai nhờ)

непрям||о́й *прил.* 1. không thẳng, không trực tiếp, gián tiếp; ~а́я ли́ния đường không thẳng; ~ы́е вы́боры bầu cử gián tiếp; ~о́е деле́ние *биол.* gián phân; 2. (*неискренний*) không thẳng thắn (thành thật, ngay thẳng), quanh co, úp mở, lập lờ; ~ отвéт câu trả lời úp mở (quanh co, lập lờ)

Нептýн *м. астр.* sao Hải vương, Hải vương tinh, Neptune

непутёв||ый *прил. разг.* phóng đãng, phóng lãng; (*бестолковый*) vô tích sự; ~ человéк người phóng đãng (vô tích sự); ~ая жизнь cuộc đời phóng đãng

непью́щий *прил.* không uống rượu (rượu chè)

неработоспосо́бность *ж.* (sự) không có khả năng lao động, mất sức lao động

неработоспосо́бный *прил.* không có khả năng lao động, mất sức lao động, không lao động (làm việc) được

нерабо́ч||ий *прил.*: ~ человéк người không làm việc; ~ее происхожде́ние xuất thân không phải công nhân; ~ая рукá bàn tay không lao động; ~ая одéжда quần áo mặc ngoài giờ lao động; ~ день а) (*выходной*) ngày nghỉ; б) (*праздничный*) ngày lễ; ~ая обстано́вка không khí hội hè

нера́венство *с.* 1. (sự, tình trạng) không bình đẳng, bất bình đẳng; социа́льное ~ bất bình đẳng xã hội; 2. *мат* bất đẳng thức

неравноду́шн||ый *прил.* có cảm tình (thiện cảm); быть ~ым к кому́-л., чему́-л. có thiện cảm (cảm tình) với ai, cái gì; yêu mến (ưa thích, mến mộ) ai, cái gì

неравноме́рно *нареч.* (một cách) không đều, không đồng đều

неравноме́рность *ж.* (sự, tính) không đều, không đồng đều

неравноме́рн||ый *прил.* không đều (đồng đều); ~ое разви́тие phát triển không đồng đều (không đều)

неравнопра́вие *с.* (sự, tình trạng) không bình quyền, bất bình quyền, không bình đẳng, bất bình đẳng

неравнопра́вный *прил.* không (bất) bình quyền, không (bất) bình đẳng; ~ дóговóр hiệp ước bất bình đẳng

неравносторо́нний *прил.*: ~ треугóльник *геом.* tam giác không đều

нера́вн||ый *прил.* không bằng nhau (ngang nhau, cân nhau, cân xứng), chênh lệch; ~ые си́лы những lực lượng không bằng nhau (không ngang nhau, chênh lệch); пасть в ~ом бою́ hy sinh trong trận đánh không cân sức; ~ брак hôn nhân không cân xứng (không môn đăng hộ đối, không xứng đôi vừa lứa)

нерадéние *с. см.* неради́вость

неради́вость *ж.* (sự, tính) lười biếng, biếng nhác; (*небрежность*) (sự, tính) lơ là, chểnh mảng

неради́в||ый *прил.* lười biếng, biếng nhác, nhác nhớm; (*небрежный*) lơ là, chểnh mảng, trễ nải; ~ое отношéние к дéлу thái độ lơ là (trễ nải, chểnh mảng) đối với công việc; ~ ученúк cậu học sinh lười biếng (trễ nải); ~ рабóтник nhân viên lười biếng (chểnh mảng, trễ nải)

неразбери́ха *ж. разг.* (tình trạng) lộn xộn, hỗn loạn, hỗn độn, loạn xạ, bát nháo, bát nháo chi khươn; (*путаница*) mớ bòng bong

неразбо́рчиво *нареч.*: ~ говори́ть nói lí nhí; ~ писáть viết tháu (líu nhíu, lít nhít, không rõ ràng)

неразбо́рчивость *ж.* 1. (*почерка*) (sự) không rõ ràng, líu nhíu, lít nhít; 2. (*в еде*) (sự) ít đòi hỏi, không cầu kỳ, dễ dãi, tạp ăn; 3. (*беспринципность*): ~ в срéдствах (sự) không từ một cách nào cả, liều lĩnh, bừa

неразбо́рчив||ый *прил.* 1. không rõ ràng, líu nhíu, lít nhít, lí nhí; (*невнятный тж.*) khó nghe, khó hiểu; ~ по́черк chữ viết tháu (líu nhíu, lít nhít, không rõ ràng, khó đọc); ~ая речь tiếng nói lí nhí; 2. (*невзыскательный*) ít đòi hỏi, không cầu kỳ, dễ dãi, dễ tính; ~ в едé dễ dãi trong việc ăn uống, không khảnh ăn, tạp ăn; 3. (*в средствах*) không từ một cách nào cả, không thận trọng, liều lĩnh, bừa

неразвито́й *прил.* không (kém) phát triển; (*отсталый*) lạc hậu, chậm tiến, thấp kém; (*умственно*) ít hiểu biết, ít học, nhãn quan chật hẹp; ~ человéк người lạc hậu (ít hiểu biết)

нера́звитость *ж.*: у́мственная ~ trình độ trí tuệ thấp kém; ~ вку́са óc thẩm mỹ kém cỏi (thấp kém, kém phát triển)

неразга́данн||ый *прил.* chưa đoán ra, không đoán được; (*нерасшифрованный*) chưa (không) đọc được, chưa giải mã được; (*непонятный, загадочный*) không hiểu được, bí ẩn; ~ая на́дпись bi ký (dòng chữ) chưa giải mã được

неразгово́рчивость *ж.* (tính) ít nói, lầm lỳ, cù mì, trầm lặng

неразгово́рчивый *прил.* ít nói, lầm lỳ, cù mì, trầm lặng; ~ человéк người lầm lỳ (ít nói, cù mì, trầm lặng)

неразделённ||ый *прил.* 1. không (chưa) chia; 2. *перен.* không được đáp ứng (chia sẻ); ~ая любóвь tình yêu không được đáp ứng, mối tình vô vọng

нераздели́мый *прил.* không thể chia cắt (chia rẽ, phân chia); (*единый*) thống nhất, toàn vẹn

нераздéльно *нареч.* (một cách) không chia được

нераздéльный *прил.* không chia được, không thể phân chia (chia cắt)

неразлага́емый *прил.* không tách được

неразличи́мый *прил.* không thể nhận rõ, không phân biệt được

неразложи́мый *прил. см.* неразлага́емый

неразлу́чно *нареч.* (một cách) không rời nhau, gắn bó, khăng khít

неразлу́чность *ж.* (tính chất) không rời nhau, gắn bó, khăng khít, keo sơn

неразлу́чн||ый *прил.* không rời nhau, không lúc nào rời, luôn luôn có bên cạnh, gắn bó, khăng khít, keo sơn; ~ые друзья́ đôi bạn keo sơn; bạn nối khố (*разг.*)

неразме́нн||ый *прил.* (*о деньгах*) không đổi được

неразрешённый *прил.* 1. (*запрещённый*) không được phép, bị cấm (cấm ngặt); 2. (*нерешённый*) không (chưa) giải quyết được, nan giải; ~ вопрóс vấn đề chưa giải quyết được (nan giải)

неразреши́мость *ж.* (sự, tính chất) không giải quyết được; *мат.* (tính) không giải được

неразреши́мый *прил.* không giải quyết được; *мат.* không giải được

неразруши́мый *прил.* không thể phá vỡ, không phá huỷ được; (*прочный*) bền vững

неразры́вно *нареч.* (một cách) không chia cắt được, bền chặt, khăng khít, gắn bó

неразры́вность *ж.* (sự, tính chất) không chia cắt được, bền chặt, khăng khít, gắn bó

неразры́вн||ый *прил.* không chia cắt được; (*нерушимый*) không gì phá nổi, bền vững, bền chặt, keo sơn, khăng khít, gắn bó; ~ая связь liên hệ khăng khít, quan hệ bền chặt, tình keo sơn; ~ая дру́жба tình hữu nghị bền vững, tình bạn keo sơn

неразу́мие *с. уст. см.* неразу́мность

неразу́мно *нареч.* (một cách) không hợp lý, vô lý

неразу́мность *ж.* (sự, tính chất) không hợp lý, vô lý, phi lý

неразу́мный *прил.* không hợp lý (có lý), vô (phi) lý; ~ челове́к người gàn (gàn dở, không biết điều, không biết lẽ phải); ~ посту́пок hành động vô lý (không hợp lý, không khôn ngoan, phi lý)

нерасположе́ние *с.* ác cảm

нерасполо́женный *прил.* (*к кому-л.*) không có thiện cảm, có ác cảm (*với ai*)

нераспоряди́тельность *ж.* (sự) quản lý kém, không có tài điều khiển, không có tài tổ chức

нераспоряди́тельный *прил.* không có tài điều khiển (tài tổ chức)

нерассуди́тельно *нареч.* (một cách) không biết điều, gàn dở

нерассуди́тельность *ж.* (sự) không biết điều, không biết lẽ phải, gàn dở

нерассуди́тельный *прил.* không biết điều (lẽ phải), gàn dở, gàn; (*неразумный*) vô (không có) lý, không hợp lý; ~ челове́к người gàn dở (không biết điều, không biết lẽ phải); ~ посту́пок hành động vô lý (không hợp lý, bất hợp lý)

нераствори́мый *прил.* không tan (hoà tan)

нерасторжи́мый *прил.* gắn chặt nhau, gắn bó, khăng khít, quyện chặt, chằng chịt

нерасторо́пность *ж.* (sự, tính) chậm chạp, rù rờ, vụng về, không tháo vát

нерасторо́пный *прил.* chậm chạp, rù rờ, lù đù, lù khù, vụng về, không tháo vát

нерасчётливость *ж.* (sự, tính) không suy tính cẩn thận, không tiết kiệm

нерасчётливый *прил.* không suy tính cẩn thận (tính toán hơn thiệt, chín chắn, thận trọng, tiết kiệm, dè sẻn), hoang phí

нерациона́льный *прил.* không (bất) hợp lý

нерв *м.* (dây) thần kinh; обоня́тельный ~ dây thần kinh khứu giác; кре́пкие ~ы thần kinh vững vàng; удали́ть ~ (*зуба*) lấy gân máu, lấy dây thần kinh (*ở răng*); ✧ де́йствовать кому́-л. на ~ы làm ai bực mình (khó chịu), trêu tức (chọc tức) ai

нерва́ция *м. бот.* (sự) xếp gân, xếp gân lá

нерви́ровать *несов. и сов.* (*В*) làm... bực mình (khó chịu); (*раздражать*) làm... bực tức (tức giận, cáu kỉnh, cáu bẳn)

не́рвничать *несов.* mất bình tĩnh, không trấn tĩnh, cuống lên, nổi cáu, phát bẳn, phát cáu, nổi nóng, nổi doá, nổi đoá, nổi sùng; (*волноваться*) xúc động, hồi hộp, lo lắng, bồn chồn

нервнобольно́й *м.* (*скл. как прил.*) người bệnh thần kinh, bệnh nhân tâm thần

не́рвность *ж.* (sự, tính) cáu kỉnh, cáu gắt, dễ bị kích động, dễ xúc động

не́рвн||ый *прил.* 1. (thuộc về) dây thần kinh, thần kinh; ~ая систе́ма hệ thần kinh, thần kinh hệ; ~ припа́док cơn thần kinh; 2. (*легко возбудимый*) dễ xúc động (bị kích động); (*болезненно раздражительный*) cáu kỉnh, cáu gắt, bẳn tính, cáu bẳn; ~ челове́к người cáu kỉnh (bẳn tính, cáu bẳn, gắt như mắm tôm); ~ое состоя́ние tình hình căng thẳng đến khó chịu

нерво́зность *ж.* (sự, tính) cáu kỉnh, cáu gắt, cáu bẳn

нерво́зный *прил.* cáu kỉnh, cáu gắt, bẳn tính, cáu bẳn; (*легко возбудимый*) dễ xúc động (bị kích động)

нервотрёпка *ж. прост.* (sự) giày vò thần kinh, hao tổn tâm thần

нереа́льность *ж.* 1. (sự, tính chất) không có thực, không thực tại, không thực tế; 2. (*невыполнимость*) (sự, tính chất) không thiết thực, viển vông, vu khoát

нереа́льный *прил.* 1. hư, không có thực (thực tại, thực tế); (*фантастический*) hư ảo, hoang đường; 2. (*невыполнимый*) không thiết thực, viển vông, vu khoát, vu vơ, không thể thực hiện được

нерегуля́рно *нареч.* (một cách) thất thường, không thường xuyên, không đều đặn

нерегуля́рность *ж.* (sự, tính chất) thất thường, không thường xuyên, không đều đặn

нерегуля́рный *прил.* 1. thất thường, không thường xuyên (đều đặn); bữa đực bữa cái (*погов.*); 2. (*о войске*) không chính quy (thường trực)

нере́дкий *прил.* không hiếm, thường có, thường (hay) xảy ra; (*обычный*) thông thường, bình thường

нере́дко *нареч.* thường thường, thường khi, nhiều khi, thường

нерента́бельный *прил.* không sinh lợi (sinh lãi, có lợi)

не́рест *м.* (sự) đẻ trứng (*của cá*)

нерести́лище *с.* nơi cá đẻ

нерести́ться *несов.* đẻ trứng (*nói về cá*)

нереши́мост||ь *ж. см.* нереши́тельность

нереши́тельно *нареч.* (một cách) lưỡng lự, do dự, ngập ngừng

нереши́тельност||ь *ж.* (sự, tính) không cương quyết, do dự, lưỡng lự, trù trừ, chần chừ, ngập ngừng, ngần ngừ, lừng khừng; быть в ~и lưỡng lự, do dự, ngập ngừng, chần chừ, trù trừ

нереши́тельный *прил.* không cương quyết, do dự, lưỡng lự, trù trừ, chần chừ, ngập ngừng, ngần ngừ, lừng khừng; ~ челове́к người không cương quyết; ~ тон giọng nói lưỡng lự (do dự, ngập ngừng)

нержаве́ющ||ий *прил.* không gỉ, i-nốc; ~ая сталь thép không gỉ (i-nốc)

неритми́чн||ый *прил.* không nhịp nhàng (đều đặn), loạc choạc; ~ые движе́ния (những) động tác không nhịp nhàng; ~ая рабо́та công việc không đều đặn (không nhịp nhàng)

неро́бк||ий *прил.* khá can đảm (bạo dạn, gan dạ, bạo, gan); ✧ он ~ого деся́тка nó gan góc (gan cóc tía) lắm

неро́вно *нареч.* (một cách) không bằng phẳng; không bằng nhau; không đều đặn

неро́вность *ж.* (sự, tính, tính chất) không bằng phẳng; không bằng nhau; không đều đặn (*ср.* неро́вный)

неро́вн||ый *прил.* 1. (*негладкий*) không phẳng (bằng phẳng), gồ ghề; (*шероховатый*) sần sùi, xù xì; ~ая ме́стность địa hình không bằng phẳng; 2. (*кривой*) không thẳng, cong queo, cong, vênh; ~ая ли́ния đường không thẳng (cong queo); 3. *разг.* (*неодинаковый*) không bằng (như) nhau, chênh lệch, so le; 4. (*неравномерный, прерывистый*) không đều (đều đặn); ~ пульс mạch không đều; ~ое дыха́ние hơi thở không đều đặn, thở dốc; 5.

(*неустойчивый*) hay thay đổi, bất thường; ~ характер bất thường tính, tính đồng bóng, tính khí bất thường, tính tình hay thay đổi; ✧ неро́вен час nhỡ (lỡ) ra..., ngộ...

неро́вня́ *м. и ж. уст.*: он ей ~ anh ấy không xứng đôi với chị ta

не́рпа *ж. зоол.* hải cẩu, chó biển (*Pusa*)

неру́сский *прил.* không phải Nga, không có tính chất Nga, không phải người Nga

нерушимо *нареч.* (một cách) không gì phá nổi, bền vững

нерушимость *ж.* (sự, tính chất, tính) không gì phá nổi, bền vững

нерушим||ый *прил.* không gì phá nổi, không phá được, bền vững; ~ая дру́жба tình hữu nghị bền vững (không gì phá vỡ nổi, không gì lay chuyển được)

неря́ха *м. и ж.* người lôi thôi (luộm thuộm, ở bẩn)

неря́шество *с. разг. см.* неря́шливость

неря́шливо *нареч.* (một cách) lôi thôi, luộm thuộm, lúi xùi, lếch thếch, bẩn thỉu, dơ dáy,

неря́шливость *ж.* (sự, tính) lôi thôi, luộm thuộm, lúi xùi, lếch thếch, bẩn thỉu, dơ dáy, bừa bãi; (*небрежность*) (sự, tính) cẩu thả

неря́шлив||ый *прил.* 1. (*неопрятный*) lôi thôi, luộm thuộm, lúi xùi, lếch thếch, bẩn thỉu, dơ dáy, bừa bãi, cỏ rả; ~ челове́к người lôi thôi (lếch thếch, bẩn thỉu, luộm thuộm); ~ вид vẻ ngoài lôi thôi (lúi xùi, luộm thuộm, cỏ rả); 2. (*небрежный*) cẩu thả, ẩu, bừa; ~ая рабо́та việc làm ẩu (cẩu thả)

несамостоя́тельность *ж.* 1. (tính, tính chất) không tự lập, không độc lập, phụ thuộc; 2. (*неоригинальность*) (tính chất) không độc đáo, cóp nhặt

несамостоя́тельн||ый *прил.* 1. không tự lập (độc lập, tự chủ, tự cường); (*зависимый*) phụ thuộc, lệ thuộc, tuỳ thuộc; ~ челове́к người không tự lập; ~ое госуда́рство nước phụ thuộc (lệ thuộc); 2. (*о произведении*) không độc đáo, bắt chước, cóp nhặt

неса́нкционированный *прил.* không được phép (phê chuẩn)

несбаланси́рованный *прил.* không cân bằng (cân đối)

несбы́точность *ж.* (tính chất) viển vông, hão huyền, vu khoát

несбы́точн||ый *прил.* không thể thực hiện được, viển vông, hão huyền, vu khoát, vu vơ; ~ые мечты́ những ước mơ viển vông (hão huyền, vu khoát); ~ые наде́жды những hy vọng hão huyền (vu vơ)

несваре́ние *с.*: ~ желу́дка *мед.* (chứng) không tiêu, bội thực, trúng thực

несве́дущий *прил.* không biết (am hiểu, thông thạo); dốt, i tờ (*разг.*)

несве́ж||ий *прил.* 1. không tươi; (*испорченный*) ôi, ung, ươn, hỏng; ~ее мя́со thịt ôi; ~ая ры́ба cá ươn; ~ие я́йца trứng ung; 2. (*лишённый свежести*) không tươi (tươi tỉnh, tươi tắn), bơ phờ, ỉu xìu, ỉu; ~ее лицо́ mặt mày không tươi tỉnh (bơ phờ, ỉu xìu); име́ть ~ вид có vẻ không tươi tỉnh (bơ phờ, ủ rũ, ỉu xìu); 3. *разг.* (*устарелый*) cũ; ~ но́мер газе́ты số báo cũ; 4. (*нечистый*) mặc rồi, bẩn, không sạch

несвоевре́менно *нареч.* (một cách) không kịp thời, không đúng lúc

несвоевре́менность *ж.* (tính chất, tính) không kịp thời, không đúng lúc, không hợp thời

несвоевре́менн||ый *прил.* không kịp thời, chậm trễ, muộn; (*неуместный*) không đúng lúc (hợp thời); ~ая я́вка на рабо́ту đến làm việc không đúng giờ; ~ приезд đến không hợp thời

несво́йственн||ый *прил.* không đặc trưng, không đúng bản chất (bản tính); э́то ему́ ~о cái đó thì không đúng bản chất của nó, điều đó không đặc trưng đối với anh ấy, nó vốn dĩ không phải như thế

несвя́зно *нареч.* (một cách) không mạch lạc, rời rạc, loạc choạc

несвя́зность *ж.* (tính chất, tính) không mạch lạc, rời rạc

несвя́зный *прил.* không mạch lạc, rời rạc, lạc chạc, loạc choạc; ~ расска́з câu chuyện không mạch lạc (đầu Ngô mình Sở, đầu cua tai nheo)

несгиба́ем||ый *прил.* 1. không uốn được; 2. *перен.* bất khuất, không khuất phục được, sắt đá; ~ая во́ля ý chí sắt đá (bất khuất)

несгово́рчиво *нареч.* (một cách) ngang, bướng, ngang bướng

несгово́рчивость *ж.* (tính) ngang, bướng, ngang bướng, ngang ngạnh

несгово́рчивый *прил.* ngang, bướng, ngang bướng, ngang ngạnh, trái tính trái nết

несгора́емый *прил.* không cháy; ~ шкаф tủ sắt, két sắt

несде́ржанность *ж.* (tính) không trầm tĩnh, nóng nảy, cục

несде́ржанн||ый *прил.* 1. (*невыполненный*) không giữ đúng, không được thực hiện, hão; ~ое обеща́ние (lời) hứa hão; 2. (*о характере и т. п.*) không trầm tĩnh (tự chủ mình), nóng nảy, cục tính, cục; (*резкий*) gắt gỏng, cục cằn; ~ челове́к người nóng nảy (không trầm tĩnh, cục tính); ~ тон giọng nói gắt gỏng (cục cằn)

несдоброва́ть *сов.*: ему́ ~ nó chẳng thoát khỏi tai hoạ đâu; тогда́ ~! lúc đó thì nguy to!

несе́ние *с.*: ~ обя́занностей (sự) thừa hành chức trách, thi hành nhiệm vụ; ~ охра́ны (sự) cảnh giới, canh gác

несерьёзно *нареч.* (một cách) không nghiêm chỉnh, không đứng đắn, lăng nhăng, cà chớn; không nghiêm trọng, không đáng kể, nhẹ (*ср.* несерьёзный)

несерьёзность *ж.* 1. (tính) không nghiêm chỉnh, không đứng đắn, lăng nhăng, cà chớn; 2. (*незначительность*) (tính chất) không nghiêm trọng, không đáng kể

несерьёзн||ый *прил.* 1. (*легкомысленный*) không nghiêm chỉnh (nghiêm túc, đứng đắn), lăng nhăng, cà chớn, nhẹ dạ, bờm xơm, cợt nhả; ~ челове́к người không đứng đắn (lăng nhăng); ~ вид bề ngoài không nghiêm chỉnh; ~ое отноше́ние к де́лу thái độ không nghiêm túc (không nghiêm chỉnh) đối với công việc; 2. (*незначительный*) không nghiêm trọng (đáng kể, nặng), nhẹ, nhỏ nhặt; ~ое де́ло công việc nhỏ nhặt (không đáng kể); ~ая ра́на vết thương nhẹ (không nặng, không nghiêm trọng)

несесса́р *м.* tráp, hộp, níp

несжима́емый *прил. физ.* không nén được

несимметри́чный *прил.* không cân đối (đối xứng)

неска́занный *прил.* khôn tả, khó tả, không tả được

неска́дно *нареч.* (một cách) thô kệch, vụng về, rời rạc

неска́дн||ый *прил.* 1. (*нестройный*) sồ sề, thô kệch, không mảnh mai (mảnh dẻ, gọn gàng), thô; (*неуклюжий*) vụng về; ~ая фигу́ра dáng người thô (thô kệch), thân hình không mảnh mai (không gọn gàng, sồ sề); 2. (*неудачно выраженный*) không gãy gọn (mạch lạc), rời rạc, trục trặc; (*несогласованный*) không ăn nhịp; ~ое предложе́ние mệnh đề không gãy gọn, câu (câu cú) không

mạch lạc; 3. (*неудачный*) không may, trắc trở

несклоня́емость *ж. грам.* (sự) không biến cách

несклоня́ем||ый *прил. грам.* không biến cách; ~ые существи́тельные những danh từ không biến cách

не́сколь||ко I *числ.* một số, một vài, vài ba, đôi ba, dăm ba, vài, đôi, mấy; ~ раз vài lần, đôi khi, một vài lượt, dăm ba bận, mấy phen; в ~их места́х ở một số nơi, ở vài ba chỗ, ở mấy nơi (chỗ); сказа́ть ~ слов nói vài (đôi, dăm ba, mấy) lời; в ~их слова́х trong vài lời, vắn tắt, ngắn gọn

не́сколько II *нареч.* hơi, một ít, một tí, một chút, hơi hơi, khí; я был ~ удивлён tôi hơi ngạc nhiên; она́ рабо́тает ~ ме́дленнее меня́ cô ấy làm chậm hơn tôi một tí (một ít, một chút)

нескончае́мо *нареч.* (một cách) bất tận, vô tận, vô cùng; không ngừng, không dứt

нескончае́мый *прил.* bất tận, vô tận, vô cùng, vô cùng tận, dài vô tận; (*непрекращающийся*) không ngừng (dứt, hết), không bao giờ hết, hoài, mãi

нескро́мно *нареч.* (một cách) trắng trợn; không tế nhị; không khiêm tốn

нескро́мность *ж.* (tính, tính chất) trắng trợn, sỗ sàng; không tế nhị, không lịch sự; không khiêm tốn, hiếu thắng (*ср.* нескро́мный)

нескро́мный *прил.* 1. (*бесцеремонный*) trắng trợn, sỗ sàng; 2. (*неприличный*) không tế nhị (lịch sự), bất nhã, khiếm nhã; ~ вопро́с câu hỏi không tế nhị; 3. (*тщеславный*) không khiêm tốn, hiếu thắng, hiếu danh

нескрыва́емый *прил.* khống che đậy, cởi mở; (*явный*) rõ ràng, hiển nhiên

несла́женность *ж.* (sự, tính chất) loạc choạc, chuệch choạc, không đồng bộ, không hiệp đồng, không ăn nhịp

несла́женн||ый *прил.* loạc choạc, chuệch choạc, không đồng bộ (hiệp đồng, ăn nhịp), lộn xộn, loạn xạ, trống đánh xuôi kèn thổi ngược, tréo giò; ~ая стрельба́ xạ kích không hiệp đồng, súng bắn loạn xạ

несло́жно *нареч.* (một cách) giản đơn, đơn giản

несло́жность *ж.* (sự, tính chất) giản đơn, đơn giản, không phức tạp

несло́жн||ый *прил.* giản đơn, đơn giản, không phức tạp; ~ механи́зм cơ chế giản đơn, máy móc không phức tạp; ~ая нату́ра bản tính giản đơn; con người mộc mạc; ~ вопро́с vấn đề đơn giản

неслы́ханн||ый *прил.* hiếm có, chưa từng nghe (thấy, có); ~ая уда́ча dịp may hiếm có (chưa từng có)

неслы́шно *нареч.* (một cách) không có tiếng động, êm ru

неслы́шн||ый *прил.* không có tiếng động, không nghe tiếng, êm ru; подойти́ ~ыми шага́ми rón rén đến gần, bước đến rất êm (êm ru)

несме́лый *прил.* không mạnh dạn, rụt rè, nhút nhát; ~ взгляд nhìn rụt rè (e sợ)

несменя́емость *ж. юр.* (sự) không thể bãi miễn

несменя́емый *прил. юр.* không thể bãi miễn

несме́тн||ый *прил.* vô số, nhiều vô kể, không đếm xuể; ~ое бога́тство tài sản nhiều vô kể, tiền đồng bạc chảy; ~ые сокро́вища những kho báu nhiều vô kể

несмолка́емо *нареч.* (một cách) không ngớt, không dứt, liên hồi

несмолка́ем||ый *прил.* không ngớt (dứt), liên hồi; ~ые рукоплеска́ния những tràng vỗ tay không ngớt (không dứt, liên hồi)

несмотря́ *предлог*: ~ на мặc dù, mặc dầu, dù (dầu, dẫu) mà, dù, dầu, dẫu, bất chấp, bất kể; ~ на то, что... dù (dầu, dẫu) rằng..., mặc dù..., mặc dầu...; ~ на э́то tuy thế, tuy vậy, ấy thế mà, ấy vậy mà, mặc dù vậy; ~ ни на что dù (dầu, dẫu) thế nào đi nữa, dù (dầu, dẫu) sao đi nữa, dù (dầu, dẫu) sao chăng nữa, trong bất cứ hoàn cảnh nào

несмыва́емый *прил. прям., перен.* không thể rửa sạch được; ~ позо́р vết nhục không thể rửa sạch được, vết nhơ ngàn đời

несмышлёный *прил. разг.* khờ dại, dại khờ, khờ khạo, ngốc nghếch

несмышлёныш *м. разг.* cậu bé khờ dại (khờ khạo, ngốc nghếch)

несно́сно *нареч.* (một cách) không chịu nổi, khó chịu

несно́сный *прил.* không chịu nổi, khó chịu; ~ челове́к người khó chịu

несоблюде́ние *с.* (sự) không tuân thủ, không tuân theo, không giữ đúng; (*нарушение*) (sự) vi phạm

несовершенноле́тие *с.* tuổi vị thành niên

несовершенноле́тн||ий *прил.* 1. vị (chưa) thành niên, chưa đến tuổi trưởng thành; ~яя де́вушка cô gái vị thành niên; 2. *в знач. сущ. м.* cậu bé vị thành niên

несовершённый *прил.* 1. không hoàn thiện (hoàn hảo, hoàn bị); 2.: ~ вид *грам.* thể chưa hoàn thành

несовершéнство *с.* (sự) không hoàn thiện, không hoàn hảo, không hoàn bị

несовмести́мость *ж.* (sự, tính chất) không hợp nhau, không tương hợp, tương kỵ, bất tương dung; ~ тка́ней tính chất bất tương dung (không hợp nhau) của các mô; психологи́ческая ~ sự không hợp nhau về tâm lý

несовмести́м||ый *прил.* không hợp nhau (tương hợp, tương đồng), tương kỵ, bất tương dung, trái ngược; ~ые поня́тия những khái niệm trái ngược nhau (xung khắc nhau, không tương đồng)

несовпаде́ние *с.* (sự) không trùng hợp, không trùng nhau, không phù hợp, không giống nhau; ~ интере́сов không trùng hợp lợi ích, sở thích không giống nhau

несовремéнн||ый *прил.* không hiện đại, lỗi thời

несогла́сие *с.* 1. (sự) bất đồng ý kiến, không đồng ý kiến, không nhất trí; 2. (*разлад, ссора*) (sự) bất hoà, không hoà hợp, khủng khỉnh; 3. (*отказ*) (sự) từ chối, khước từ, không đồng ý, không thuận tình, không ưng thuận

несогла́сный *прил.* 1. không đồng ý; быть ~ым с кем-л. không đồng ý với ai; 2. (*несогласованный*) không ăn khớp (ăn ý nhau, hiệp đồng), thiếu phối hợp; (*о пении*) không ăn nhịp (hoà hợp)

несогласо́ванно *нареч.* (một cách) không ăn khớp, không đồng bộ, không hiệp đồng

несогласо́ванность *ж.* (sự, tính) không ăn khớp, không đồng bộ, không hiệp đồng, không ăn ý nhau, thiếu phối hợp, chuệch choạc

несогласо́ванн||ый *прил.* không ăn khớp (đồng bộ, hiệp đồng, ăn ý nhau), thiếu phối hợp, chuệch choạc; ~ые де́йствия những hành động không ăn khớp (không đồng bộ, thiếu phối hợp, trống đánh xuôi kèn thổi ngược)

несозву́чный *прил.* (*чему-л.*) không ăn nhịp (hoà nhịp); ~ эпо́хе không hợp (không hoà nhịp) với thời đại

несозна́тельно *нареч.* (một cách) vô thức, vô ý thức

несозна́тельность *ж.* 1. (sự, tính chất) vô thức, vô ý thức, không có ý thức; 2. (*политическая отсталость*) (sự, tính chất) không giác ngộ, kém giác

ngộ, không tự giác; 3. (*безответственность*) (sự, tính) vô trách nhiệm

несозна́тельн||ый *прил.* 1. vô thức, vô ý thức, không (chưa) có ý thức; ~ ребёнок đứa bé chưa có ý thức; 2. (*политически отсталый*) không giác ngộ (tự giác), kém giác ngộ; 3. (*безответственный*) vô trách nhiệm; ~ое отноше́ние к де́лу thái độ vô trách nhiệm đối với công việc

несоизмери́мость *ж.* (tính chất) vô ước; không so sánh với nhau được

несоизмери́м||ый *прил.* vô ước; *перен.* không so sánh với nhau được; ~ые величи́ны những đại lượng vô ước; ~ые поня́тия những khái niệm không so sánh với nhau được

несократи́мый *прил. мат.* tối giản, không thể rút gọn

несокруши́мо *нареч.* (một cách) bền vững, vững chắc

несокруши́мость *ж.* (tính chất) bền vững, vững chắc, không gì phá vỡ được

несокруши́м||ый *прил.* bền vững, vững chắc, không gì phá vỡ được; (*непоколебимый*) không lay chuyển được, sắt đá, vô địch; ~ая во́ля ý chí sắt đá; ~ оплот ми́ра thành trì vững chắc của hoà bình

несоли́дн||ый *прил.* không đứng đắn (đàng hoàng, oai vệ)

несо́лоно: уйти́ (оста́ться) ~ хлеба́вши ra đi (ở lại) mà chẳng được xơ múi gì cả

несомне́нно *нареч.* (một cách) chắc chắn, nhất định, dĩ nhiên, không còn nghi ngờ gì nữa, hoàn toàn hiển nhiên; он ~ придёт nhất định (chắc chắn) nó sẽ đến

несомне́нность *ж.* (sự, tính chất) chắc chắn, hiển nhiên

несомне́нн||ый *прил.* không nghi ngờ gì nữa, chắc chắn, ăn chắc; (*очевидный*) hiển nhiên, rành rành, sờ sờ; ~ успе́х thành công hiển nhiên (chắc chắn, ăn chắc); ~ая пра́вда sự thật rành rành (sờ sờ)

несообрази́тельный *прил.* không nhanh trí (sáng trí, sáng dạ), tối dạ, tối

несообра́зность *ж.* (sự) không thích hợp, không thích đáng; (*нелепость*) (điều) vô lý, phi lý

несообра́зный *прил.* không thích hợp (thích đáng); (*нелепый*) vô lý, phi lý

несоотве́тственный *прил.* không hợp (phù hợp, thích hợp, thích ứng, tương ứng, đối ứng)

несоотве́тствие *с.* (sự) không hợp, không phù hợp, không thích hợp, không thích ứng, không tương ứng, không đối ứng; ~ хара́ктеров tính tình không hợp nhau, không hợp tính nết

несоразме́рно *нареч.* (một cách) không cân đối

несоразме́рный *прил.* không cân đối

несортов||о́й *прил.*: ~ы́е семена́ hạt giống xấu (không đủ tiêu chuẩn)

несостоя́тельност||ь *ж.* 1. (sự) vỡ nợ, phá sản, sạt nghiệp, khánh kiệt, khánh tận; объяви́ть о ~и tuyên bố vỡ nợ (phá sản), cáo cùng; 2. (*необоснованность*) (sự, tính chất) không căn cứ, vô căn cứ, thiếu cơ sở, không xác đáng

несостоя́тельн||ый *прил.* 1. vỡ nợ, phá sản, sạt nghiệp, khánh kiệt, khánh tận; *перен.* bất lực; ~ должни́к con nợ phá sản (sạt nghiệp); 2. (*небогатый*) nghèo túng, túng bấn, nghèo; 3. (*необоснованный*) vô (không) căn cứ, thiếu cơ sở, không xác đáng; ~ая теория lý thuyết vô căn cứ (thiếu cơ sở, không xác đáng)

несою́зн||ый *прил.*: ~ая молодёжь thanh niên ngoài đoàn

неспе́лый *прил.* chưa chín, còn xanh

неспе́шно *нареч.* (một cách) thong thả, ung dung, khoan thai, chậm rãi, nhẩn nha

неспе́шн||ый *прил.* thong thả, ung dung, khoan thai, chậm rãi, nhẩn nha, không gấp, không vội vàng; ~ым ша́гом bước đi thong thả (ung dung, khoan thai, chậm rãi); э́то де́ло ~ое việc này không gấp (không vội)

неспоко́йно 1. *нареч.* (một cách) không yên, không yên tĩnh; 2. *в знач. сказ. безл.* không yên tâm (yên lòng), bồi hồi, xao xuyến, xốn xang, lo lắng, lo âu; на се́рдце у меня́ бы́ло ~ tôi không yên tâm (không yên lòng, lo lắng, lo âu), lòng tôi xao xuyến (bồi hồi, lo lắng, lo âu); 3. *в знач. сказ. безл.* xôn xao, náo động, xao xuyến, bất an; в го́роде ~ trong thành phố xôn xao (náo động, xao xuyến, bất an)

неспоко́йн||ый *прил.* 1. không yên (yên tĩnh, yên tâm, yên lòng), hiếu động; ~ ребёнок đứa bé hiếu động (không yên); 2. (*выражающий тревогу*) xao xuyến, xốn xang, lo lắng, lo âu; ~ взгляд cái nhìn lo âu (lo lắng, lo âu); 3. (*исполненный волнения*) không yên, bất an, chìm nổi; ~ая жизнь cuộc đời chìm nổi (sóng gió, ba đào, ba chìm bảy nổi); ~ое вре́мя thời buổi không yên (bất an, loạn lạc); ~ сон giấc ngủ không yên (không ngon, không say)

неспосо́бность *ж.* (sự) không có khả năng, kém năng lực, thiếu khả năng, bất lực

неспосо́бный *прил.* 1. (*лишённый способностей*) không có tài (có khiếu), vô tài; ~ ма́льчик cậu bé không có tài (vô tài); ~ к рисова́нию không có khiếu (không có tài) vẽ; 2. (*не умеющий делать что-л.*) không có khả năng, thiếu năng lực (khả năng), bất lực; ~ на же́ртвы thiếu tinh thần hy sinh

несправедли́во *нареч.* (một cách) bất công

несправедли́вость *ж.* (sự, tính chất) bất công, không công bằng, không chính nghĩa, phi chính nghĩa

несправедли́вый *прил.* bất công, không công bằng, không chính nghĩa, phi chính nghĩa

неспроста́ *нареч. разг.* (*не без умысла*) (một cách) có dụng ý, có dụng tâm, cố ý, cố tình; (*не без причины*) không phải vô cớ (ngẫu nhiên, không có lý do); э́то ~! cái đó không phải là ngẫu nhiên!, điều đó không phải không có lý do; он ~ заговори́л об э́том nó nói điều đó là có dụng ý đấy, không phải vô cớ mà nó nói điều ấy

неспряга́емый *прил. грам.* không chia, không biến ngôi; ~ глаго́л động từ không chia (không biến ngôi)

несравне́нно *нареч.* 1. (một cách) tuyệt vời, tuyệt trần; 2. (*перед сравнит. ст.*) nhiều; ~ лу́чше tốt (hay, giỏi) hơn nhiều, ăn đứt

несравне́нный *прил.* không so sánh được, vô song, xuất chúng, tuyệt trần, tuyệt vời, kiệt xuất; ~ тала́нт tài ba kiệt xuất, tài năng xuất chúng

несравни́мый *прил.* 1. không so sánh được, không thể bì được, tuyệt trần, tuyệt vời, kiệt xuất; 2. (*различный, непохожий*) khác hẳn nhau, không so sánh được với nhau

нестанда́ртный *прил.* 1. không chuẩn hoá (tiêu chuẩn hoá, đúng quy cách); 2. *перен.* không rập khuôn, độc đáo, đặc sắc

нестереоти́пный *прил.* không rập khuôn, độc đáo, đặc sắc

нестерпи́мо *нареч.* (một cách) không chịu nổi, không chịu được

нестерпи́мый *прил.* không chịu nổi (được)

нести́, понести́ (*В*) 1. mang, đem; (*в руке*) cầm; (*в опущенной руке*) xách; (*на руках, прижимая к груди*) bế, bồng, ẵm, ôm; (*на вытянутых руках перед собой*) bê, bưng, bệ, khuân, rinh; (*под мышкой*) cắp, nách, kẹp nách, kẹp; (*на плече*) vác; (*на коромысле*) gánh, ghính, khiêng, quảy, khênh; (*на носилках и т.п.*) cáng, võng, kiệu; (*на спине*) cõng, địu, đìu, đèo; (*на привязи*) đeo, đèo; (*на голове*) đội; (*о животных, птицах — в зубах, клюве*) tha; (*в когтях*) quắp; *перен.* đưa, đem; ~ чемода́н xách vali; ~ рюкза́к đeo (khoác) balô; ~ ребёнка на рука́х bế (bồng, ẵm) đứa bé; ~ культу́ру в ма́ссы đưa văn hoá vào quần chúng; 2. (*мчать*) chở (chuyển)... đi nhanh; (*о ветре, течении*) dồn (thổi, lùa, đẩy)... đi; (*о лошади*) đưa... đi; ве́тер несёт ту́чи gió dồn (thổi, lùa) đám mây đen đi; тече́ние несёт ло́дку dòng nước đẩy chiếc thuyền đi; 3. *безл.* (*Т*) xông (bốc) lên, tỏa (bay) ra; с мо́ря несло́ сыры́м и солёным во́здухом từ biển xông lên (bốc lên, tỏa ra) mùi không khí ẩm ướt và mằn mặn; от него́ несёт табако́м từ người anh ta xông lên (bốc lên) mùi thuốc lá; 4. *тк. несов.* (*выполнять*) thực hiện, thi hành, gánh vác, làm, gánh; ~ обя́занности thực hiện nghĩa vụ, gánh vác (thi hành) nhiệm vụ; ~ дежу́рство làm trực nhật, trực nhật; ~ слу́жбу *воен.* phục vụ tại ngũ; 5. (*терпеть что-л.*) bị, chịu; ~ поте́ри bị thiệt hại, bị tổn thất; ~ расхо́ды chịu phí tổn; ~ убы́тки bị lỗ, bị thua thiệt; ~ наказа́ние bị (chịu) phạt; 6. *разг.* (*вздор, чепуху*) nói nhảm, nói nhăng, nói thàm, nói nhảm nhí, nói tâm bậy, nói ba láp, nói ba xạo; что ты несёшь? mày nói nhảm nhí gì thế?; 7. *тех.* chống đỡ, đỡ; э́ти коло́нны несу́т а́рку những trụ này đỡ cái vòm cuốn; 8.: ~ я́йца đẻ trứng; ✧ ~ ответственность chịu trách nhiệm; высоко́ ~ го́лову ngẩng (ngửng) cao đầu, hiên ngang, kiêu hãnh, tự hào; ~ крест gánh chịu khổ nạn, mang (đeo) nợ đời

нести́сь, понести́сь 1. (*мчаться*) chạy vèo vèo (bon bon), lao vút, phóng vùn vụt, vút (phóng, lao, bay, lướt) nhanh; (*на коне*) phi nhanh; по́езд нёсся с необыкнове́нной быстрото́й tàu lửa phóng (lao, vút) nhanh với tốc độ phi thường; ту́чи несу́тся по не́бу đám mây đen bay nhanh trên trời; 2. *разг.* (*быстро бежать*) chạy hộc tốc (vèo vèo, như bay); 3. (*распространяться — о звуках*) vang ra; (*о запахах*) xông (bốc) lên, tỏa ra; *перен.* (*о слухах, сведениях*) lan (truyền) đi; 4. (*класть яйца*) đẻ (*trứng*)

несто́йкий *прил.* không bền, không đậm đặc; ~ие духи́ nước hoa chóng bay

несто́ящ||ий *прил. разг.* không đáng giá (đáng quan tâm, bõ công); (*никуда не годный*) vô dụng; э́то ~ее де́ло việc này không bõ công (không có lợi lắm, chẳng có ích mấy); ~ челове́к người vô dụng

нестроево́й I *прил. воен.* 1. không trực tiếp tác chiến (chiến đấu); 2. *в знач. сущ. м.* quân nhân không trực tiếp tác chiến

нестроево́й II (*негодный для постройки*) không dùng để xây dựng được

нестро́йно *нареч.* (*идти*) (một cách) lộn xộn, không ngay hàng thẳng lối, không có hàng ngũ; (*петь*) (một cách) không ăn nhịp

нестро́йн||ый *прил.* 1. không cân đối; 2. (*беспорядочно расположенный*) lộn xộn, không ngay hàng thẳng lối, không có hàng ngũ; ~ые ряды́ hàng ngũ lộn xộn; 3. (*неслаженный*) loạn xạ, không ăn nhịp (hiệp đồng)

несть *уст. в знач. сказ. безл.* (*Р*) *см.* нет; ✧ ~ числа́ (*Д*) vô số, vô thiên lủng, nhiều vô kể, không biết cơ man nào mà kể; ~ проро́ка в оте́честве своём ≅ Bụt chùa nhà không thiêng (*погов.*)

несуди́мость *ж.* (sự) không có tiền án

несудохо́дный *прил.* (tàu bè) không đi lại được

несу́етный *прил.* bình tĩnh, trầm tĩnh, điềm tĩnh, điềm đạm

несу́н *м. разг.* kẻ ăn cắp (hay xoáy, hay thó, chôm chỉa) (*của nhà máy, cơ quan...*)

несура́зност||ь *ж. разг.* 1. (tính chất) vô lý, phi lý, vô nghĩa, nhảm nhí, xằng bậy; 2. (*поступок и т.п.*) (điều, hành động, lời nói) vô lý, phi lý, vô nghĩa, nhảm nhí; говори́ть ~и nói nhảm nhí (xằng bậy, ba láp)

несура́зный *прил. разг.* 1. (*бессмысленный*) vô lý, phi lý, vô nghĩa, nhảm nhí, xằng bậy, ba láp, thàm làm; ~ разгово́р câu chuyện vô nghĩa, chuyện nhảm; 2. (*неуклюжий*) vụng về, không gọn gàng

несусве́тн||ый *прил. разг.* cực độ, cực kỳ, hết sức, quá thể; (*невообразимый*) không thể tưởng tượng nổi; ~ая му́ка nỗi đau khổ cực độ (hết sức, quá thể); ~ая чепуха́ điều vớ vẩn quá thể (không thể tưởng tượng nổi)

несуще́ственность *ж.* (sự, tính chất) không quan trọng, không đáng kể

несуще́ственный *прил.* không quan trọng (đáng kể)

несущ||ий *прил.* 1. *тех.* chịu lực; ~ая конструкция kết cấu chịu lực; 2. *перен.* trụ cột, cơ bản

несхо́дный *прил.* 1. khác nhau, dị biệt, không giống nhau; 2. (*о цене*) *разг.* quá cao, quá đáng

несхо́дство *с.* (sự) khác nhau, dị biệt, không giống nhau

несчастли́вец *м.* người bất hạnh

несчастли́вый *прил.* bất hạnh, không có hạnh phúc, vô phúc (phước), khốn khổ; (*неудачный*) không may mắn, rủi ro, hẩm hiu, đen đủi, rủi, hẩm, đen, xui

несча́стн||ый *прил.* 1. bất hạnh, không có hạnh phúc, vô phúc (phước), khốn khổ; сде́лать кого́-л. ~ым làm ai khốn khổ; 2. *в знач. сущ. м.* người khốn khổ (bất hạnh); 3. (*приносящий несчастье*) rủi ro; ~ слу́чай tai nạn; 4. *разг.* (*злополучный*) đen đủi, rủi ro, xui; 5. *разг.* (*жалкий*) khốn nạn, khốn khổ

несча́сть||е *с.* (sự, điều) bất hạnh, khốn khổ; (*бедствие*) (cơn, sự) hoạn nạn, tai hoạ, tai vạ; (*несчастный случай*) tai nạn; к ~ю rủi thay, thật là không may; я име́л ~ (+ *инф.*) không may cho tôi phải (bị)...

несчётный *прил.* vô số, đông (nhiều) vô kể, cơ man, hằng hà sa số

несъедо́бн||ый *прил.* không ăn được; ~ые грибы́ nấm độc (không ăn được)

нет 1. *отриц. частица* không; пойдёшь в кино́? — Нет (Нет, не пойду́) cậu có đi xem xinê không? – Không (Không, tớ chẳng đi); ~, вы его́ не ви́дели không, anh không thấy nó đâu; không mà, chị chẳng thấy nó đâu; купи́л он э́ту кни́гу и́ли нет? nó có mua quyển này hay không?; я чита́л э́ту кни́гу, а он ~ tôi đọc cuốn sách này rồi còn nó thì không; совсе́м ~, во́все ~ hoàn toàn (tuyệt nhiên) không; ещё ~, ~ ещё chưa; почему́ ~? sao lại không?; хорошо́ и́ли ~, но э́то так chẳng biết tốt hay không, nhưng việc xảy ra như thế đấy; 2. *в знач. сказ.*

безл. không có; ~ оши́бок không có sai lầm, không sai; у меня ~ де́нег tôi không có tiền; у него́ ~ вре́мени nó không có thì giờ; никого́ ~ до́ма không có ai ở nhà cả, cả nhà đi vắng; 3. *в знач. союза* (*однако же, при всём том*) thế mà, mà; три кни́ги ему́ принёс, так ~, ему́ всё ма́ло mình mang tới cho nó ba cuốn sách, thế mà nó vẫn cho là ít; 4. *в знач. усилит. частицы* thế thì, đấy; ~, но каково́ же моё положе́ние? thế thì tình cảnh của tôi ra sao đây?; ~, ты то́лько посмотри́, что он вытворя́ет đấy, cậu phải xem chừng nó giở trò gì nhé; 5. *в знач. вопрос. частицы* ư, chăng; я остаю́сь. — Нет, в са́мом деле? tôi ở lại. — Thật thế ư? (Đúng như thế chăng?); 6. *в знач. сущ. м.*: на ~ и суда́ нет ≅ không bột thì lấy gì gột cho ra hồ; không có thì chịu vậy chứ biết làm sao; пироги́ с ~ом (*шутл.*) bánh nướng không nhân; 7. *в знач. межд.* (*в лозунгах*) (*Д*) phản đối; Нет войне́! Phản đối chiến tranh!; ✧ ~ - ~ да и ... thỉnh thoảng, đôi khi, năm thì mười hoạ; ни да ни ~ (trả lời) ầm ừ, ầm à ầm ừ, ấm ớ, ấm a ấm ớ, không rõ ràng dứt khoát; свести́ на ~ a) làm tiêu ma hết cả, làm tiêu tán sạch sành sanh; б) *перен.* làm mất hết ý nghĩa; сойти́, свести́сь на ~ a) hoàn toàn mất; б) *перен.* mất hết ý nghĩa; ~ и ~, ~ да ~ không vẫn hoàn không; ~ как ~ hoàn toàn không có; чего́ (*или* чего́ то́лько) ~! có đủ mọi thứ!, thượng vàng hạ cám!; ~ ничего́ лу́чше tốt nhất

нетакти́чно *нареч.* (một cách) không tế nhị, không khéo

нетакти́чность *ж.* (sự, tính) không tế nhị, không tinh ý; (*поступок*) (điều) không tế nhị, không khéo

нетакти́чный *прил.* không tế nhị (khéo, tinh ý)

неталáнтлив||ый *прил.* bất (không có) tài, tầm thường, xoàng; ~ писа́тель nhà văn bất tài; ~ая кни́га quyển sách tầm thường

нетвёрдо *нареч.* (một cách) không chắc chắn, không vững vàng; ~ знать что́-л. biết lơ mơ (không chắc chắn) điều gì; ~ стоя́ть на ногáх đứng chập chững

нетвёрд||ый *прил.* l. (*мягкий*) mềm, khá mềm, không rắn (cứng); 2. (*неустойчивый*) không vững (vững vàng, vững chãi, vững chắc), lung lay; ~ая похо́дка dáng đi không vững; ~ по́черк nét chữ run run (không rắn rỏi, không cứng cỏi); 3. (*нерешительный*) do dự, mềm yếu, nhu nhược; ~ хара́ктер tính nhu nhược (mềm yếu, do dự); ✧ он нетвёрд в матема́тике nó không giỏi (không cứng) môn toán

нетерпели́во *нареч.* (một cách) sốt ruột, nóng lòng, nôn nóng, không kiên nhẫn

нетерпели́вость *ж.* (sự, lòng, tính) không kiên nhẫn, thiếu nhẫn nại

нетерпели́вый *прил.* không kiên nhẫn (kiên trì), thiếu nhẫn nại, sốt ruột, nóng lòng, nôn nóng, nóng vội

нетерпе́ние *с.* (sự) sốt ruột, nóng lòng, nóng ruột, nôn nóng, không kiên nhẫn, không kiên trì, thiếu nhẫn nại; ждать с ~м кого́-л. sốt ruột (nóng lòng, nôn nóng) chờ ai; выража́ть ~ biểu lộ sự nóng ruột (sốt ruột, nóng lòng, nôn nóng)

нетерпи́мо *нареч.* (một cách) không thể chịu nổi

нетерпи́мость *ж.* (sự, tính) không thể chịu nổi, không thể dung thứ

нетерпи́мый *прил.* 1. (*недопустимый*) không thể chịu nổi (chịu được, dung thứ, tha thứ); 2. (*о человеке*) cố chấp, không chịu nghe ai

нетипи́чный *прил.* không điển hình (tiêu biểu)

нетова́рищеск||ий *прил.* không thân ái (thân thiện); ~ое отноше́ние thái độ không thân thiện (thân ái)

неторопли́во *нареч.* (một cách) chậm rãi, khoan thai, ung dung, thong dong, thung dung, thong thả, đủng đỉnh, nhẩn nha, thủng thỉnh, thủng thẳng, từ từ, tà tà, không vội vã

неторопли́вость *ж.* (sự, tính) khoan thai, ung dung, thong dong, thung dung, thong thả, không vội vã, không vội vàng

неторопли́в||ый *прил.* không vội vã, khoan thai, ung dung, thong dong, thung dung, thong thả, đủng đỉnh, nhẩn nha, thủng thỉnh, thủng thẳng, từ từ, tà tà; (*медлительный*) chậm rãi, chậm chạp; (*спокойный*) bình tĩnh, điềm tĩnh; ~ые шаги́ những bước thong dong (thong thả, khoan thai, thủng thỉnh, đủng đỉnh, lững thững)

нето́чно *нареч.* (một cách) không chính xác, không chuẩn xác

нето́чность *ж.* 1. (sự) không chính xác, không chuẩn xác; 2. (*ошибка*) (sự, điều) sai lầm, sai

нето́чн||ый *прил.* không chính xác (chuẩn xác); (*ошибочный*) không đúng, sai lầm, sai; ~ые часы́ đồng hồ không đúng (không chính xác); ~ подсчёт tính sai; ~ перево́д bản dịch không sát (không chuẩn xác)

нетрадицио́нн||ый *прил.* không theo truyền thống, độc đáo; ~ая медици́на y học không theo truyền thống phương Tây, y học cổ truyền (*của phương Đông*)

нетре́бовательность *ж.* dễ tính, (sự, tính) dễ dãi, ít đòi hỏi

нетре́бовательный *прил.* 1. dễ tính, dễ dãi, ít đòi hỏi; ~ учи́тель thầy giáo dễ dãi; 2. (*скромный*) giản dị, mộc mạc

нетре́зв||ый *прил.* say rượu, không tỉnh táo; в ~ом ви́де say rượu

нетривиа́льный *прил.* độc đáo, đặc sắc, đặc biệt

нетро́нутый *прил.* 1. chưa bị đụng đến, còn nguyên (nguyên vẹn), chưa bị suy suyển; 2. *перен.* trinh nguyên, trong trắng, trinh bạch, trong sạch

нетру́дн||ый *прил.* không khó (khó khăn), dễ; э́то ~ая зада́ча đó là nhiệm vụ không khó khăn

нетрудово́й *прил.* 1. không lao động; ~ элеме́нт phần tử không lao động; 2. (*о доходах и т. п.*) không do lao động của mình, không lao động, bất chính, phi pháp; ~ дохо́д thu nhập không lao động (bất chính, phi pháp)

нетрудоспосо́бность *ж.* (sự) mất khả năng lao động, mất sức lao động; по́лная ~ hoàn toàn mất sức lao động

нетрудоспосо́бн||ый *прил.* mất khả năng (mất sức) lao động, không có khả năng lao động, không lao động được; быть ~ым bị mất khả năng lao động

не́тто *прил. и нареч. неизм. торг.* thực, tinh, ròng; ~-дохо́д *эк.* thu nhập ròng; вес ~ thực trọng, trọng lượng ròng (tinh, trừ bì)

не́ту *в знач. сказ. безл. разг.* không (chẳng, chả) có

неубеди́тельно *нареч.* (một cách) không đủ thuyết phục, không xác đáng

неубеди́тельность *ж.* (sự, tính chất) không đủ thuyết phục, không xác đáng

неубеди́тельный *прил.* không đủ thuyết phục; (*неосновательный*) không xác đáng, vô (không có) căn cứ

неу́бранн||ый *прил.*: ~ая ко́мната phòng không dọn dẹp; ~ая посте́ль chỗ nằm không thu dọn, giường chiếu không dọn dẹp; ~ урожа́й vụ mùa không thu hoạch; ~ые поля́ (những) cánh đồng không thu hoạch; ~ая неве́ста cô dâu chưa trang điểm xong

неуваже́ние *с.* (sự, thái độ) bất kính, không kính trọng, không tôn trọng

неуважи́тельно *нареч.*: отнести́сь ~ к кому́-л. có thái độ bất kính (vô lễ) với ai

неуважи́тельность *ж.* 1. (sự, tính chất) không chính đáng, không xác đáng; 2. *разг.* (sự, thái độ) bất kính, vô lễ

неуважи́тельн||ый *прил.* 1. không chính đáng (xác đáng); ~ая причи́на lý do không chính đáng, duyên cớ không xác đáng; 2. *разг.* (*непочтительный*) bất kính, vô lễ, không kính trọng, xấc láo, hỗn xược; ~ тон giọng xấc láo (hỗn xược, vô lễ); ~ое отноше́ние thái độ bất kính (vô lễ)

неуве́ренно *нареч.* (một cách) do dự, ngập ngừng, không quả quyết

неуве́ренность *ж.* 1. (sự, tính) không tin tưởng, thiếu tin tưởng; ~ в себе́ thiếu tin tưởng ở mình; 2. (*нерешительность*) (sự, tính) do dự, ngập ngừng, không quả quyết

неуве́ренн||ый *прил.* 1. không (thiếu) tin tưởng; ~ в себе́ thiếu tin tưởng ở mình; 2. (*нерешительный*) do dự, ngập ngừng, không quả quyết; ~ отве́т câu trả lời do dự; идти́ ~ой похо́дкой đi lựng khựng

неувяда́ем||ый *прил.* bất diệt, bất hủ, bất tử, muôn thuở, đời đời; ~ая сла́ва vinh quang bất diệt (đời đời, đời đời bất diệt)

неувя́зка *ж. разг.* (sự) không ăn khớp, không ăn nhịp, thiếu phối hợp, không hiệp đồng; ~ в рабо́те không ăn khớp (không hiệp đồng) trong công việc

неугас||а́емый, ~и́мый *прил.* 1. không bao giờ tắt, không dập tắt được; ~а́емый ого́нь ngọn lửa không bao giờ tắt; 2. *перен.* sôi nổi mãi, mãnh liệt; ~и́мая любо́вь tình yêu mãnh liệt; ~и́мое жела́ние khát vọng mãnh liệt

неуго́дный *прил. уст.* không thích (vừa ý)

неугомо́нный *прил. разг.* hiếu động, không lúc nào yên; (*шумливый*) hay nghịch, hay đùa, nghịch ngợm; (*непрекращающийся*) không ngừng (nghỉ, yên); ~ ма́льчик cậu bé hiếu động

неуда́вшийся *прич.* bất (không) thành

неуда́ч||а *ж.* (sự) thất bại, bất hạnh, không may; потерпе́ть ~у bị thất bại

неуда́чливый *прил.* bất hạnh, không may mắn

неуда́чник *м.* kẻ bất hạnh, kẻ không may

неуда́чно *нареч.* (một cách) không có kết quả

неуда́чный *прил.* 1. không có kết quả, không thành công (thành đạt); (*несчастливый*) bất hạnh, không may; 2. (*неудовлетворительный*) không đạt (như ý), kém, tồi, xoàng; ~ перево́д bản dịch không đạt (kém, xoàng, tồi); ~ фотосни́мок bức ảnh không như ý

неудержи́мо *нареч.* (một cách) không nhịn được, không kìm chế được

неудержи́мый *прил.* không nhịn (nén, kìm, ghìm, kiềm chế, cầm lòng) được, không ngăn cản nổi

неуди́вительно *в знач. сказ.* không có gì lạ (đáng ngạc nhiên); (*естественно*) lẽ tất nhiên

неудо́бно 1. *нареч.* (một cách) bất tiện, không tiện, không thuận tiện; 2. *в знач. сказ. безл.* (*об ощущении неудобства*) bất (không) tiện, không thuận tiện; сиде́ть бы́ло ~ ngồi bất tiện (không tiện); 3. *в знач. сказ. безл.* (*Д*) (*о чувстве смущения*) (thật là) bất tiện, không tiện, ngượng ngùng, phát ngượng, khó xử, lúng túng, khó ăn khó nói; мне ~ tôi khó xử quá, tôi thật lúng túng, tôi thấy ngường ngượng; мне бы́ло ~ за него́ tôi phát ngượng (ngượng ngùng, thật khó xử) vì nó, vì nó mà tôi đến ngượng mặt (sượng mặt, xấu mặt); 4. *в знач. сказ. безл.* (+ *инф.*) (*о сознании неуместности чего-л.*) thật là bất tiện, thật là không hợp; ~ начина́ть тако́й разгово́р в маши́не bắt đầu câu chuyện như thế trong xe thật là bất tiện (thật là không hợp)

неудо́бн||ый *прил.* 1. không tiện nghi (tiện lợi, thuận tiện), bất (không) tiện; 2. (*неловкий*) lúng túng, ngượng ngùng, ngượng; 3. (*неприятный, затруднительный*) bất tiện, khó xử, lúng túng, khó chịu, khó khăn; попа́сть в ~ое положе́ние lâm vào tình thế khó xử (khó ăn khó nói, bất tiện)

неудобовари́мый *прил.* khó tiêu

неудобопроизноси́мый *прил.* khó phát âm

неудобочита́емый *прил.* khó đọc

неудо́бство *с.* 1. (sự) không tiện nghi, không tiện lợi, không thuận tiện, bất tiện, không tiện; 2. (*смущение*) (sự) bất tiện, khó xử, lúng túng, ngượng ngùng

неудовлетворе́ние *с.*: ~ про́сьбы từ chối (khước từ) lời yêu cầu; ~ жела́ния không thực hiện được ước muốn; ~ жа́лобы bác lời khiếu nại

неудовлетворённость *ж.* (sự) không toại nguyện, không mãn nguyện, không vừa lòng, không hài lòng; không thoả mãn, bất mãn (*ср.* неудовлетворённый)

неудовлетворённый *прил.* không toại nguyện (mãn nguyện, vừa lòng, hài lòng, mãn ý); (*недовольный*) không thỏa mãn, bất mãn

неудовлетвори́тельно *нареч.* (một cách) không đạt yêu cầu, tầm thường

неудовлетвори́тельный *прил.* không đạt yêu cầu, dưới mức yêu cầu, tầm thường; (*плохой*) xoàng, kém, tồi, xấu

неудово́льствие *с.* (sự) bất mãn, không vừa lòng, không hài lòng

неуже́ли *частица вопр.* lẽ nào, chẳng lẽ, phải chăng, có thể nào; ~ он хо́чет пойти́ туда́? lẽ nào (chẳng lẽ, có thể nào) nó lại muốn đến đó?; ~ э́то пра́вда? lẽ nào (chẳng lẽ, phải chăng) đó là sự thật ư?; ~! thật thế ư!, thế ư!, thế cơ à!

неужи́вчивость *ж.* (tính) khó chan hoà, khó giao du, khó chơi

неужи́вчивый *прил.* khó chan hoà (giao du), khó chơi, khó chịu, khó tính; ~ челове́к người khó giao du (khó chan hoà, khó chơi); ~ хара́ктер tính khó chan hoà

неузнава́емост||ь *ж.*: до ~и khác hẳn, thay đổi hẳn; он измени́лся до ~и nó đã thay đổi hẳn, nó thay đổi đến nỗi khó mà nhận ra được

неузнава́емый *прил.* khác hẳn, thay đổi hẳn, không thể nhận ra được; он стал неузнава́ем nó khác hẳn trước, nó đã thay đổi hẳn

неукло́нно *нареч.* (một cách) không ngừng, thường xuyên; (*непрерывно*) liên tục

неукло́нный *прил.* không ngừng, thường xuyên; (*непрерывный*) liên tục; (*неизменный*) không thay đổi; (*непоколебимый*) không lay chuyển, bất khuất, kiên cường; ~ рост производи́тельности труда́ tăng trưởng không ngừng năng suất lao động, tăng năng suất lao động không ngừng

неуклю́же *нареч.* (một cách) vụng về

неуклю́жесть *ж.* (sự) vụng về, không khéo léo

неуклю́жий *прил.* (*о человеке, животном*) vụng về, vụng, không

khéo léo, quều quào; (*о движениях, походке и т. п.*) không gọn gàng (cân đối), sồ sề, thô

неукосни́тельно *нареч.* (một cách) triệt để, nhất thiết, vô điều kiện

неукосни́тельн||ый *прил.* triệt để, nhất thiết, vô điều kiện; ~oe выполне́ние hoàn thành triệt để (vô điều kiện)

неукроти́мость *ж.* (sự, tính chất) không kiềm chế được; không thuần

неукроти́мый *прил.* không kiềm chế (kìm nén, nén, kìm, ghìm, nhịn) được; (*о животных*) không thuần, bất trị; ~ гнев (cơn) giận không kìm nén được, thịnh nộ đùng đùng

неулови́мость *ж.* (sự, tính chất) không thể bắt được, khó gặp được; khó nhận thấy

неулови́мый *прил.* không thể bắt được, khó bắt (chộp, tóm, gặp) được; он неулови́м a) nó là người không thể bắt được; б) (*его трудно застать*) ông ta là người khó gặp được; 2. (*незаметный*) khó nhận thấy (nhận ra); ~ звук âm thanh khó nhận thấy (khó nhận ra)

неуме́йка *м. и ж. разг.* người vụng về (không khéo tay)

неуме́ло *нареч.* (một cách) không khéo léo, vụng về

неуме́лость *ж.* (sự, tính chất) thiếu kinh nghiệm; không khéo léo, vụng về

неуме́лый *прил.* thiếu (không có) kinh nghiệm, chưa từng trải; (*неискусный*) không khéo léo (thành thạo, khéo tay), vụng về

неуме́ние *с.* (sự) không khéo léo, không thành thạo, không khéo tay, vụng về

неуме́ренно *нареч.* (một cách) không có chừng mực, quá độ, vô độ

неуме́ренность *ж.* (sự, tính) không có chừng mực, quá độ, vô độ

неуме́ренный *прил.* 1. (*о человеке*) không điều độ, vô độ; 2. (*чрезмерный*) không có chừng mực, quá độ, vô độ; ~ аппети́т ăn quá độ; ăn dầu vô độ (*разг.*)

неуме́стно *нареч.* (một cách) không đúng chỗ

неуме́стность *ж.*: ~ э́тих слов những lời nói ấy không đúng chỗ

неуме́стн||ый *прил.* không đúng chỗ (hợp chỗ, đúng lúc, hợp thời); ~oe замеча́ние nhận xét không đúng chỗ; э́то ~o điều đó không đúng chỗ

неу́мн||ый *прил.* kém (không) thông minh, không khôn ngoan, dại dột; ~ челове́к người kém thông minh; ~ые ре́чи lời nói không khôn ngoan (dại dột); ~oe реше́ние giải pháp không thông minh (không khôn ngoan)

неумоли́мо *нареч.* (một cách) nghiệt ngã, khe khắt

неумоли́мость *ж.* (sự, tính) nghiệt ngã, khe khắt

неумоли́мый *прил.* nghiệt ngã, khắc nghiệt, khe khắt, nghiệt; (*безжалостный*) không thương xót, nhẫn tâm

неумолка́емый *прил.* (âm vang) không ngớt, không dứt, liên tục

неумы́шленный *прил.* không chủ tâm, không cố ý, vô tình, vô ý

неупла́т||а *ж.* (sự) không trả tiền, không nộp tiền, không đóng tiền; в слу́чае ~ы trong trường hợp không trả tiền

неупоря́доченный *прил.* không có quy củ (hệ thống), không trật tự (nền nếp)

неупотреби́тельн||ый *прил.* không thông dụng, ít dùng; ~ые выраже́ния những thành ngữ không thông dụng

неуправля́емый *прил.* không điều khiển được

неуравнове́шенность *ж.* (sự, tính) bất thường, thất thường, đồng bóng, bốc đồng, dở hơi; ~ хара́ктера bất thường tính, tính khí thất thường

неуравнове́шенный *прил.* (có tính) bất thường, thất thường, đồng bóng, bốc đồng, dở hơi

неурожа́й *м.* (sự, nạn) mất mùa, mùa màng thất bát

неурожа́йный *прил.* mất mùa, không được mùa; ~ год năm mất mùa, năm mùa màng thất bát

неуро́чн||ый *прил.* 1. không đúng lúc (hợp lúc); в ~oe вре́мя vào lúc không hợp; 2. (*не установленный договором*) không quy định bằng hợp đồng

неуря́дица *ж. разг.* (sự) lộn xộn, bừa bãi, hỗn độn, bát nháo, mất trật tự; (*неполадки*) (sự) xích mích, bất hòa, lục đục, học hặc

неуси́дчивость *ж.* (sự, tính) không cần cù; hiếu động

неуси́дчивый *прил.* không cần cù; (*подвижный*) hiếu động, không chịu ngồi yên

неуслу́жливость *ж.* (sự, tính) không sốt sắng, không hay giúp đỡ

неуслу́жливый *прил.* không sốt sắng, không hay giúp đỡ

неуспева́емость *ж.* (sự) học đuối, học kém

неуспева́ющий *прил.* 1. học đuối (kém); ~ студе́нт sinh viên học đuối; 2. *в знач. сущ. м.* người học đuối (học kém)

неуспе́х *м.* (sự) không thành công, thất bại

неуспе́шный *прил.* không thành công, vô hiệu

неуста́нно *нареч.* (một cách) không mệt mỏi, không ngừng

неуста́нный *прил.* không mệt mỏi (ngừng, xao lãng, xao nhãng)

неустано́вленный *прил.* 1. (*не констатированный*) không (chưa) xác nhận, không (chưa) xác định; 2. (*не назначенный*) không (chưa) quy định

неусто́йка *ж.* 1. (tiền) bồi thường vi ước, phạt sai ước, phạt bội ước; 2. *разг.* (sự) thất bại

неусто́йчивость *ж.* (sự, tính chất) bấp bênh, không vững vàng

неусто́йчив||ый *прил.* 1. (*шаткий*) bấp bênh, không vững vàng (vững chãi, vững chắc, chắc chắn), lung lay, bấp bông; 2. (*непостоянный*) hay thay đổi, không ổn định (bền vững), thất thường; ~ая пого́да thời tiết thất thường (hay thay đổi); ~oe равнове́сие *физ.* (thế, sự) cân bằng không ổn định, cân bằng không bền; 3. *перен.* (*колеблющийся*) không kiên định, bấp bênh, ngả nghiêng, dao động; ~ хара́ктер tính không kiên định

неустрани́м||ый *прил.* không trừ bỏ (tránh) được, khó tránh khỏi; ~ые противоре́чия những mâu thuẫn không trừ bỏ được; ~oe препя́тствие trở ngại khó tránh khỏi (không tránh được)

неустраши́мо *нареч.* (một cách) can đảm, gan dạ, táo bạo

неустраши́мость *ж.* (lòng, tính) can đảm, gan dạ, táo bạo

неустраши́мый *прил.* can đảm, gan dạ, táo bạo, cả gan, không biết sợ

неустро́енный *прил.* kém tổ chức; (*неналаженный*) không được thu xếp ổn thoả, chưa ổn định; ~ челове́к người chưa có cuộc sống ổn định, người sống bấp bênh

неустро́йство *с.* (sự) vô tổ chức, thiếu tổ chức, thiếu xếp đặt

неусту́пчивость *ж.* (tính) không biết nhường nhịn, cố chấp, ngang bướng

неусту́пчивый *прил.* không biết nhường nhịn, không nhân nhượng; (*упрямый*) cố chấp, ngang bướng, ngang ngạnh, ương ngạnh, bướng bỉnh;

~ челове́к người cố chấp; ~ хара́ктер tính tình ngang bướng (ngang ngạnh)

неусы́пно *нареч.* (một cách) cảnh giác

неусы́пность *ж.* (tính) cảnh giác

неусы́пный *прил.* cảnh giác, nghiêm ngặt, chặt chẽ; ~ надзо́р giám sát chặt chẽ, quản chế nghiêm ngặt

неутеши́тельный *прил.* không tốt, không hay, không làm hài lòng

неуте́шн||ый *прил.* không an ủi (khuyên giải, giải) được, không nguôi; ~ое го́ре nỗi đau đớn không nguôi

неутоли́м||ый *прил.* 1. không dịu (nguôi, giải) được, không thể khuây; ~ая печа́ль mối sầu không giải được; 2. *перен.* cực kỳ, mãnh liệt

неутоми́мо *нареч.* (một cách) không mệt mỏi, kiên trì

неутоми́мость *ж.* (sự, tính) không mệt mỏi, kiên trì

неутоми́м||ый *прил.* không mệt mỏi; (*настойчивый*) kiên trì, nhẫn nại; ~ая де́ятельность hoạt động không mệt mỏi (kiên trì); ~ исслéдователь nhà nghiên cứu kiên trì (nhẫn nại, không mệt mỏi)

не́уч *м. разг.* người thất học, kẻ vô học (dốt nát)

неучти́во *нареч.* (một cách) bất lịch sự, khiếm nhã, bất nhã

неучти́вость *ж.* (sự, tính) bất lịch sự, khiếm nhã, bất nhã, vô lễ

неучти́вый *прил.* bất lịch sự, khiếm nhã, bất nhã, vô lễ

неую́тно *в знач. сказ. безл.* 1. (thật là) không ấm cúng, không tiện nghi; в кварти́ре бы́ло ~ trong căn nhà không ấm cúng; 2. (*Д*) (*о неприятном чувстве*) thấy khó chịu, thấy buồn rầu, thấy ngổn ngang trong dạ

неую́тность *ж.* (sự) không ấm cúng, không tiện nghi

неую́тный *прил.* không ấm cúng (tiện nghi)

неуязви́мость *ж.* (sự, tính chất) không thể bị tổn thương

неуязви́мый *прил.* không thể bị tổn thương (thương tổn); (*безупречный*) không chê vào đâu được, không có nhược điểm (chỗ yếu)

неф *м.* nef (*khu giữa các hàng cột trong nhà thờ*)

нефели́н *м. мин.* nefelin

нефри́т I *м. мин.* nefrit, ngọc, ngọc thạch

нефри́т II *м. мед.* viêm thận

нефро́лог *м.* bác sĩ chữa thận

нефроло́гия *ж. мед.* (môn, khoa) thận học

нефтега́зовый *прил.* (thuộc về) dầu khí; ~ ко́мплекс tổ hợp dầu khí

нефтегазодобы́ча *ж.* (sự) khai thác dầu khí

нефтегазоразве́дка *ж.* (sự) thăm dò dầu khí

нефтедобыва́ющ||ий *прил.* (thuộc về) khai thác dầu, khai thác dầu mỏ; ~ая промы́шленность công nghiệp khai thác dầu

нефтедобы́ча *ж.* (sự) khai thác dầu, khai thác dầu mỏ

нефтедо́ллары *мн. эк. фин.* dollar (đô-la) dầu mỏ, petrodollar

нефтеналивн||о́й *прил.*: ~ое су́дно tàu thuỷ chở dầu

нефтено́сн||ый *прил.* (có, chứa) dầu, dầu mỏ; ~ые зе́мли đất có dầu mỏ

нефтеочисти́тельн||ый *прил.*: ~ заво́д nhà máy lọc dầu

нефтеперего́нн||ый *прил.* (để) chưng dầu, chưng dầu mỏ; ~ая аппарату́ра máy móc chưng dầu

нефтеперераба́тывающий *прил.*: ~ заво́д nhà máy chế biến (tinh chế) dầu mỏ; ~ая промы́шленность công nghiệp dầu mỏ

нефтепрово́д *м.* ống dẫn dầu (dầu mỏ)

нефтепрово́дн||ый *прил.* (thuộc về) ống dẫn dầu; транссиби́рская ~ая магистра́ль tuyến ống dẫn dầu xuyên Siberia

нефтепроду́кты *мн.* (*ед.* нефтепроду́кт *м.*) (những) sản phẩm dầu mỏ

нефтепро́мысел *м.* xí nghiệp khai thác dầu (dầu mỏ), mỏ dầu

нефтепромы́шленность *ж.* (ngành, nền) công nghiệp dầu mỏ

нефтепромы́шленный *прил.* (thuộc về) công nghiệp dầu mỏ

нефтеубо́рочн||ый *прил.*: ~ое су́дно tàu hút dọn dầu mỏ (*bị đổ ra trên sông, biển*)

нефтехи́мия *ж.* (khoa, ngành) hoá dầu, hoá học dầu mỏ

нефтехимкомбина́т *м.* nhà máy liên hợp hoá dầu

нефтехрани́лище *с.* bể dầu, kho dầu, bể chứa dầu

нефтэ́кспорт *м.* (sự) xuất khẩu dầu mỏ

нефтеэкспорти́рующ||ий *прил.*: ~ая страна́ nước xuất khẩu dầu (dầu mỏ)

нефть *ж.* dầu, dầu mỏ, dầu lửa, dầu hoả

нефтя́ник *м.* thợ khai thác dầu, công nhân dầu mỏ; (*специалист*) chuyên viên dầu mỏ

нефтян||о́й *прил.* (thuộc về) dầu, dầu mỏ, dầu lửa, dầu hoả; ~ фонта́н giếng dầu phun; ~а́я сква́жина giếng khoan dầu; ~а́я вы́шка tháp khoan dầu

нехаракте́рный *прил.* không đặc trưng (tiêu biểu)

нехва́тка *ж. разг.* (sự) thiếu thốn, thiếu hụt, khan hiếm, túng thiếu, thiếu

нехи́трый *прил.* 1. mộc mạc, chất phác, hồn nhiên; 2. *разг.* (*простой*) giản đơn, đơn giản, không phức tạp

неходово́й *прил.*: ~ това́р hàng khó bán (không ăn khách, bán không chạy)

нехоро́ш||ий *прил.* 1. không tốt, xấu, tệ, hư, hỏng, hư hỏng; впу́таться в ~ее де́ло dây (dính, vướng) vào một việc không hay; 2. *обыкн. кратк. ф. разг.* (*о внешности человека*) xấu, không đẹp, không có duyên, bơ phờ, phờ phạc; нехоро́ш собо́й (собо́ю) không đẹp, không có duyên, xấu

нехорошо́ 1. *нареч.* (một cách) không tốt, xấu; 2. *в знач. сказ. безл.* (thật là) xấu, không tốt; ~! bậy thật!, xấu thật!, thật là không tốt!; ~ так поступа́ть làm như thế thật là xấu (không tốt); 3. *в знач. сказ. безл.* (*о самочувствии*) thấy khó ở (khó chịu); мне ~ tôi thấy khó ở, tôi thấy khó chịu trong người

не́хотя *нареч.* 1. (*неохотно*) (một cách) miễn cưỡng, cực chẳng đã, bất đắc dĩ, đặng chẳng đừng, bấm bụng, ép lòng; 2. (*невольно*) (một cách) vô tình, không chủ tâm, không cố ý

нецелесообра́зно *нареч.* (một cách) không hợp lý, không có lợi

нецелесообра́зность *ж.* (sự, tính chất) không hợp lý, không có lợi, không có ích

нецелесообра́зн||ый *прил.* không hợp lý (có lợi, có ích, thoả đáng), vô ích; ~ая тра́та вре́мени mất thì giờ vô ích

нецензу́рно *нареч.* (một cách) tục tĩu, thô tục

нецензу́рн||ый *прил.* tục tĩu, thô tục, tục tằn, tục; ~ые выраже́ния lời lẽ tục tĩu

нецензу́рщина *ж. разг.* lời lẽ tục tĩu (thô tục)

нечая́нно *нареч.* 1. (*неожиданно*) (một cách) bất ngờ, bất thình lình, thình lình, đột nhiên, hốt nhiên; 2. (*случайно*) (một cách) tình cờ, không chủ tâm, không cố ý, vô ý, vô tình

нечая́нн||ый *прил.* 1. (*неожиданный*) bất ngờ, bất thình lình, thình lình; ~ая

встре́ча cuộc gặp mặt bất ngờ; 2. (*случайный*) tình cờ, không chủ tâm (cố ý), vô ý, vô tình; ~ вы́стрел phát súng vô tình (không cố ý)

не́чего I *мест.* (*Д* не́чему; *Т* не́чем; *П* не́ о чем) (+ *инф.*) không (chẳng) có gì; там ~ смотре́ть ở đằng ấy không có gì mà xem; мне ~ сказа́ть вам tôi chẳng có gì để nói với anh cả; нам не́чем похва́статься chúng tôi chẳng có gì để khoe khoang cả; мне не́чем писа́ть tôi không có cái gì để viết cả; не́чему ра́доваться! không có gì đáng mừng đâu!; тут не́чему удивля́ться thế thì chẳng có gì mà ngạc nhiên cả; не́ о чем говорить không có cái gì để nói cả; ✧ де́лать ~! chẳng làm thế nào được nữa!, không có cách nào khác nữa!, vô phương!, vô kế!, vô kế khả thi!; ~ де́лать, придётся... chẳng làm thế nào được nữa (hết cách rồi), đành phải...; ~ и говори́ть rõ quá đi rồi, chẳng phải nói thêm gì nữa; ~ сказа́ть а) trời!, trời đất ơi!, ô hay!; б) (*действительно*) thật thế, đúng thế; ~ сказа́ть, прия́тное положе́ние! trời! (trời đất ơi!), cơ sự đến thế thì thôi!; от ~ де́лать vì ăn không ngồi rồi, do không có việc gì làm, vì vô công rồi nghề

не́чего II *в знач. сказ. безл.* (+ *инф.*) (*не следует, не приходится*) không nên, chớ nên, chẳng nên, đừng, chớ; (*незачем, не надо*) không (chẳng) cần, việc gì mà, không việc gì phải; вам ~ беспоко́иться anh không nên (chớ nên, chẳng nên, đừng, chớ) lo lắng làm gì; ~ спеши́ть không (chẳng) cần phải vội vã làm gì, việc gì mà vội; ~ рассужда́ть không được bàn cãi lôi thôi!, hãy bắt tay vào việc đi!, đừng bàn cãi nữa!; об э́том и ду́мать ~ đừng mơ tưởng đến việc đó làm gì vô ích

нечелове́ческ||ий *прил.* quá sức người, vượt sức con người; ~ие уси́лия (những) cố gắng quá sức người, nỗ lực phi thường

нечелове́чный *прил.* vô nhân đạo, dã man, bất nhân, không còn nhân tính (tính người)

не́чем *Т от* не́чего I

не́чему *Д от* не́чего I

нечёсаный *прил.* không chải, rối bù, bờm bợp, bờm xờm, bù xù, bù

нече́стно *нареч.* (một cách) không trung thực, gian dối, gian trá

нече́стность *ж.* (sự, tính) không trung thực, không thật thà, gian dối, gian trá, dối trá, trí trá, bất lương

нече́стный *прил:* không trung thực (thật thà, ngay thật), gian dối, gian trá, dối trá, trí trá, bất lương, bất chính, gian giảo, lừa lọc, lọc lừa, lèo lá, lật lọng

не́чет *м.* số lẻ; игра́ть в чёт и ~ chơi chẵn lẻ

нечёткость *ж.* (sự, tính chất) không rõ ràng, không rành mạch; không chính xác; lờ mờ, không nét (*ср.* нечёткий)

нечётк||ий *прил.* không rõ ràng (rành rọt, rành mạch, gãy gọn, khúc chiết), không nét; (*неточный*) không chính xác; (*о печати и т. п.*) mờ, lờ mờ, không nét, khó đọc; ~ая рабо́та việc làm không chính xác; ~ое изложе́ние чего́-л. trình bày không rành mạch về cái gì; ~ почерк chữ viết líu nhíu (khó đọc); ~ое изображе́ние bức ảnh mờ (không nét)

нечётный *прил.* lẻ, không chẵn

нечи́сто 1. *нареч.* (một cách) không sạch, bẩn, bẩn thỉu, nhơ bẩn; không thuần chất, không tinh khiết; không đúng, không chính xác; gian dối, bất chính, không trong sạch (*ср.* нечи́стый); 2. *в знач. сказ.* thật là bẩn thỉu, không sạch; в вагóне бы́ло ду́шно и ~ trong toa tàu thì ngột ngạt và bẩn thỉu

нечистокро́вный *прил.* không thuần chủng, tạp chủng, lai, pha

нечистопло́тно *нареч.* (một cách) bẩn thỉu, nhơ nhuốc, đê tiện, hèn hạ

нечистопло́тность *ж.* 1. (sự, điều, tính chất) bẩn thỉu, nhơ bẩn; 2. *перен.* (sự, điều, tính chất) bẩn thỉu, nhơ nhuốc, đê tiện, hèn hạ

нечистопло́тный *прил.* 1. bẩn, bẩn thỉu, nhơ bẩn, dơ bẩn, dơ dáy; 2. *перен.* bẩn thỉu, nhơ nhuốc, dơ duốc, đê tiện, bần tiện, hèn hạ, gian dối, gian trá

нечист||ота́ *ж.* 1. (sự) bẩn thỉu, nhơ bẩn; 2. *тк. мн.*: ~о́ты rác rưởi, cứt đái, đồ xú uế

нечи́ст||ый *прил.* 1. bẩn, bẩn thỉu, nhơ bẩn, nhơ nhớp, dơ bẩn, dơ dáy, ô uế, uế tạp; 2. (*с примесью*) không thuần chất (thuần tuý, tinh khiết), pha tạp; (*нечистокровный*) không thuần chủng, tạp chủng; 3. (*неправильный, неточный*) không đúng (chính xác, chuẩn xác); ~ое произноше́ние phát âm không chuẩn xác; 4. *перен.* (*нечестный*) bẩn thỉu, đen tối, gian dối, bất chính, bất lương, đê tiện, ti tiện, không trong sạch; ~ая со́весть lương tâm không trong sạch (đen tối); ✧ он на́ руку нечи́ст nó hay tắt mắt (hay ăn cắp); ~ дух, ~ая си́ла *фольк.* tà ma, ma quỷ, tà, ma, quỷ

не́чисть *ж. собир.* I. *фольк.* tà ma, ma quỷ, tà, ma, quỷ; 2. *перен. разг.* (*о людях*) bọn súc sinh, quân vô lại, đồ chó đẻ, đồ cặn bã

нечленоразде́льный *прил.* không rõ ràng (rành rọt)

не́что *мест.* cái gì đấy (đó); ~ вро́де... cái gì đấy giống (đại loại, tương tự) như...

нечувстви́тельно *нареч.* (một cách) không nhạy cảm; vô tình

нечувстви́тельность *ж.* (sự, tính) không nhạy cảm; (*равнодушие*) (tính) vô tình, hờ hững

нечувстви́тельный *прил.* 1. không nhạy cảm (nhạy bén, mẫn cảm, nhạy); 2. (*равнодушный*) vô tình, hờ hững, thờ ơ

нечу́ткий *прил.* 1. không thính (nhạy cảm, mẫn cảm); 2. (*неотзывчивый*) không sẵn lòng thương người, không nhân từ (vị tha, tốt bụng, từ bi)

нечу́ткость *ж.* (tính) không sẵn lòng thương người, không nhân từ

неширо́кий *прил.* không rộng, khá hẹp

нешта́тн||ый *прил.* 1. ngoài biên chế, phù động, theo hợp đồng; ~ сотру́дник nhân viên ngoài biên chế (phù động); 2. *разг.* (*необычный*) đặc biệt, đột xuất; ~ая ситуа́ция tình hình đặc biệt, tình thế đột xuất

нешу́точн||ый *прил. разг.* khá nghiêm trọng, không phải chuyện chơi; де́ло ~ое! công việc quan trọng đấy!, tình hình nghiêm trọng đấy!, chẳng phải chuyện chơi đâu!

нещада́но *нареч.* (một cách) không thương xót, tàn nhẫn, thẳng tay, gắt gao, gay gắt, dữ dội; со́лнце ~ пали́т trời nắng chang chang (gay gắt), nắng gắt (cháy đồi, như thiêu như đốt)

нещада́ный *прил.* không thương xót, nhẫn tâm, tàn nhẫn, thẳng tay, gắt gao, gay gắt, dữ dội

неэквивале́нтный *прил.*: ~ обме́н *эк.* trao đổi không ngang giá

неэконо́мичный *прил.* phi (không) kinh tế

неэконо́мн||ый *прил.* không tiết kiệm, lãng phí, phí phạm, hoang phí; ~ая хозя́йка bà chủ nhà hoang phí (không tiết kiệm); ~ое расхо́дование средств chi tiêu lãng phí, tiêu tiền phí phạm

неэти́чный *прил.* vô đạo đức (luân lý), vô đạo, vô luân; ~ посту́пок hành động vô đạo đức (vô luân)

не́ю *Т от* она́

нея́вка *ж.* (sự) vắng mặt, không có mặt, không trình diện

нея́вственный *прил.* lờ mờ, không rõ nét, không nét

нея́дерн||ый *прил.* không có vũ khí hạt nhân; ~ая зо́на khu vực không có vũ khí hạt nhân

неядови́т||ый *прил.* không độc, lành

нея́ркий *прил.* 1. không chói lọi (sáng chói, sáng), mờ đục; ~ие цветá màu sắc không chói lọi; 2. *перен.* không chói lọi (sáng láng, nổi bật); (*об описании, изображении и т. п.*) kém sức truyền cảm

нея́сно 1. *нареч.* (một cách) không rõ ràng, không rõ rệt, lờ mờ, mơ hồ; 2. *в знач. сказ. безл.* không rõ, không biết rõ, không hiểu rõ; мне ~ tôi không rõ, tôi không biết rõ, tôi không hiểu rõ

нея́сность *ж.* (sự, tính chất, điều) không rõ, không rõ ràng

нея́сн||ый *прил.* 1. (*тусклый*) không rõ (rõ ràng, rõ rệt), lờ mờ, mờ tỏ, mờ đục; 2. (*неразборчивый*) không rành rọt (rõ ràng); 3. (*неопределённый*) không rõ rệt, mơ hồ; э́то ~ó điều đó thì còn mơ hồ (chưa rõ)

ни I 1. *частица* (*перед сущ. в ед. числе, часто в сочет. со словами «один или единый»*) không (chẳng)... một, không (chẳng) một...; не упáло ни однóй кáпли không (chẳng) rơi một giọt nào cả, không (chẳng) một giọt nào rơi cả; ни слóва нé было скáзано không (chẳng) nói một lời nào cả, chẳng nói chẳng rằng; на у́лице ни души́ trên đường không một bóng người; ни одúн человéк не мóжет сдéлать э́того không ai (không một người nào) làm nổi việc này cả; ни в малéйшей стéпени не hoàn toàn (tuyệt nhiên) không; не имéть ни малéйшего представлéния hoàn toàn (tuyệt nhiên) không hay biết gì cả; 2. *усил. частица* (*для выражения категорического приказания*) không được, cấm; ни звýка! không được nói!, cấm nói!, im!; ни с мéста! đứng yên!, đứng yên không được nhúc nhích!; 3. *усил. частица* (*в придаточных предложениях*) bất kỳ, bất cứ, dù, dẫu; кто бы ни, кто ни бáт кỳ ai, bất cứ người nào; что бы ни, что ни бáт kỳ (bất cứ) cái gì; кудá бы ни, кудá ни бáт cứ (bất kỳ) đi đâu, dù (dẫu) đi đâu; где бы ни, где ни бáт cứ (bất kỳ) ở đâu, dù (dẫu) ở đâu; как бы ни, как ни dù (dẫu) thế nào, dù (dẫu) sao đi nữa; скóлько бы ни, скóлько ни dù (dẫu) bao nhiêu đi nữa; кто ни увúдит, удивúтся ai thấy mà lại không ngạc nhiên, ai thấy cũng phải ngạc nhiên cả; 4. *союз:* ни... ни... cả... lẫn..., cả... cả..., không... mà cũng không..., không phải... mà cũng không phải..., chẳng... mà cũng chẳng..., chẳng phải... mà cũng chẳng phải...; ни он, ни егó брат не пришлú cả nó lẫn em nó (cả nó, cả em nó) đều không đến; ни за, ни прóтив không thuận mà cũng không chống, chẳng đồng ý mà cùng chẳng phản đối; ни тот, ни другóй cả người (con, cái) này lẫn người (con, cái) kia đều không phải, chẳng phải người (con, cái) này mà cũng không phải người (con, cái) kia; ✧ ни за чтó, ни про чтó (*напрасно*) hoàn toàn oan uổng

ни II (*в сочет. с предлогами является отделяемой частью местоимений* никтó, ничтó, никакóй, ничéй, никóй): ни с кем не говорúть không (chẳng) nói với ai cả, không (chẳng) nói với người nào cả; ни о чём не дýмать không (chẳng) nghĩ về việc gì cả; э́то ни к чемý не приведёт cái đó thì vô ích, điều đó thì không cần thiết; ни к чемý chẳng có ích gì; ни в кóем слýчае trong trường hợp nào cũng không, nhất quyết không, nhất thiết không; ни в кóем слýчае не опáздывайте trong trường hợp nào cũng đừng đến chậm nhé!, nhất thiết không được đến chậm đấy!; ни за что! dù thế nào cũng không!, không đời nào!, không bao giờ!, nhất quyết không!, nhất định không!; я бы ни за что тудá не пошёл tôi thì nhất định sẽ không đi đến đấy

ни́ва *ж.* 1. cánh đồng; 2. *перен.* trường (môi trường, lĩnh vực) hoạt động

нивели́р *м. геод.* máy thuỷ chuẩn, máy nivô, máy đo cao trình, ống thăng bằng

нивели́рн||ый *прил. геод.*: ~ая рéйка mia thuỷ chuẩn; ~ые рабóты công việc đo thuỷ chuẩn (đo cao trình)

нивели́ровать *несов. и сов.* (*В*) *геод.* 1. đo thuỷ chuẩn, đo cao trình; 2. *перен.* san bằng, cào bằng

нивелиро́вка *ж.* 1. (sự) đo thuỷ chuẩn, đo cao trình; 2. *перен.* (sự) san bằng, cào bằng

нивелиро́вщик *м.* người đo thuỷ chuẩn (đo cao trình)

нигдé *нареч.* không ở đâu cả, không nơi nào cả; он ~ не мог найтú их anh ấy không tìm được chúng nó ở đâu cả; э́того ~ нет cái đó thì không ở đâu có cả

нигили́зм *м.* chủ nghĩa hư vô

нигили́ст *м.* người theo chủ nghĩa hư vô

нигилисти́ческий *прил.* (thuộc về) chủ nghĩa hư vô, hư vô chủ nghĩa

нидерла́ндский *прил.* (thuộc về) Nederland, Hà Lan, Hoà Lan

ни́же 1. (*сравнит. ст. прил.* ни́зкий *и нареч.* ни́зко) thấp hơn; 2. *нареч.* (*вниз от чего-л.*) ở dưới, ở thấp hơn; этажóм ~ ở tầng dưới, ở thấp hơn một tầng; октáвой ~ *муз.* thấp hơn một bát độ; 3. *нареч.* (*далее, позже*) dưới đây, sau này; об э́том бýдет скáзано ~ điều đó sẽ nói dưới đây (sau này); 4. *в знач. предлога* (*Р*) (ở) dưới; ~ нуля́ dưới không, âm; 5. *предлог* (*Р*) (*вниз по течению реки*) ở dưới hạ lưu; ✧ ~ чьегó-л. достóинства không xứng đáng với ai; ~ всякóй крúтики rất tầm thường, kém cỏi lắm, chẳng ra gì

нижеизло́женный *прил.* nói sau đây, trình bày dưới đây, dẫn hạ

нижеозна́ченный *прил.* nêu dưới đây, dẫn hạ

нижеподписа́вшийся *прил.* ký tên dưới đây

нижепоимено́ванный *прил.* kể (có) tên dưới đây

нижеприведённый *прил.* nêu dưới đây, dẫn hạ

нижеска́занный *прил. см.* нижеизло́женный

нижесле́дующий *прил.* dưới đây, sau đây

нижестоя́щий *прил.* cấp dưới, hạ cấp, cấp thấp, bậc thấp

нижеупомя́нутый *прил.* nói dưới đây, nói sau đây

ни́жн||ий *прил.* ở dưới; ~яя пóлка ngăn dưới; ~ этáж tầng dưới, lầu dưới; ~ие нóты những nốt thấp; ~ее бельё quần áo lót; ~яя ю́бка váy trong

низ *м.* 1. phần dưới; (*нижний этаж дома*) tầng dưới cùng; (*дно*) đáy; ~ колóнны chân cột; 2. *мн.*: ~ы́ *разг.* (*общества*) tầng lớp dưới, quần chúng bên dưới, giới hạ lưu; 3. *мн.*: ~ы́ (*нижние ноты*) nhưng nốt thấp

низа́ть *несов.* (*В*) xâu, xỏ, xiên

низведéние *с.* (sự) đưa xuống, hạ xuống, hạ bệ

низвергáть, низвéргнуть (*В*) quật ngã, hất xuống, vật ngã xuống; *перен.* đánh đổ, lật đổ, quật đổ, phế truất, phế bỏ, hạ bệ

низверга́ться, низве́ргнуться 1. bị đánh đổ, bị lật đổ, bị phế truất, bị hạ bệ; 2. đổ xuống, nhào xuống

низве́ргнуть(ся) *сов. см.* низверга́ть(ся)

низверже́ние *с.* (sự) đánh đổ, lật đổ, quật đổ, sụp đổ, sập đổ

низвести́ *сов. см.* низводи́ть

низводи́ть, низвести́ (*В* до *Р*) đưa (hạ)... xuống, hạ thấp

низи́на *ж.* miền (vùng, chỗ) thấp, miền (vùng, chỗ) trũng

ни́зк||ий *прил.* 1. thấp; ~ дом ngôi nhà thấp (thấp lè tè); ~ каблу́к gót thấp; 2. (*не достигающий среднего уровня*) thấp, hạ; ~ая температу́ра nhiệt độ thấp (hạ); ~ое давле́ние áp suất hạ (thấp), hạ áp; ~ая себесто́имость giá thành hạ; ~ая производи́тельность труда́ năng suất lao động thấp; ~ие це́ны giá hạ; 3. (*о звуке*) trầm, thấp; ~ го́лос giọng trầm (thấp); 4. (*неудовлетворительный*) xấu, kém, thấp, thấp kém, hèn kém; ~ое ка́чество chất lượng xấu, phẩm chất thấp kém; ~ сорт loại kém (xấu); ~ая культу́ра trình độ văn hoá thấp (thấp kém); 5. (*подлый*) hèn hạ, đê tiện, đê hạ, đê hèn, đê mạt; ✧ ~ лоб trán thấp; ~ покло́н cúi chào, chào sát đất

ни́зко *нареч.* 1. (một cách) thấp; 2. (*подло*) (một cách) hèn hạ, đê tiện, đê hèn

низково́льтный *прил. эл.* hạ áp, hạ thế, điện áp (điện thế) thấp

низкоопла́чиваемый *прил.* (được) lương thấp, tiền công hạ, đồng lương rẻ mạt

низкопокло́нник *м.* kẻ bợ đỡ (luồn cúi, khúm núm, nịnh hót)

низкопокло́нничать *несов.* (пе́ред *Т*) bợ đỡ, luồn cúi, khúm núm, nịnh hót

низкопокло́нство *с.* (sự, thói, tính) bợ đỡ, luồn cúi, khúm núm, nịnh hót

низкопро́бный *прил.* 1. tuổi thấp (*kim loại quý*); 2. *перен.* xấu, kém, tồi, xoàng

низкоро́слый *прил.* thấp, thấp bé, nhỏ thó, loắt choắt, thấp tè, lùn tè

низкосо́ртн||ый *прил.* kém chất lượng (phẩm chất), loại kém; ~ые проду́кты sản phẩm kém chất lượng (kém phẩm chất)

низлага́ть, низложи́ть (*В*) đánh đổ, lật đổ, quật đổ, lật nhào, phế truất, phế bỏ; hạ bệ (*разг.*); низложи́ть монáрха đánh đổ (lật đổ, quật đổ, phế truất) nhà vua

низложе́ние *с.* (sự) đánh đổ, lật đổ, quật đổ, lật nhào

низложи́ть *сов. см.* низлага́ть

ни́зменность *ж.* 1. (miền, vùng) thấp, trũng, hạ du; 2. *перен.* (*бесчестность*) (tính, điều) hèn hạ, đê tiện, bần tiện, bất chính, bất lương

ни́зменный *прил.* 1. thấp, hạ du; 2. *перен.* (*бесчестный*) hèn hạ, đê tiện, bần tiện, bất chính, bất lương; ~ инсти́нкт bản năng hèn hạ

низов||о́й *прил.* (*периферийный*) (ở) cơ sở; ~а́я партийная организа́ция tổ chức đảng ở cơ sở, tổ chức cơ sở của đảng

низо́вье *с.* (vùng) hạ lưu; ~ Во́лги hạ lưu sông Volga

ни́зом *нареч.* ở bên dưới, ở phía dưới, ở chỗ thấp

ни́зость *ж.* (sự, điều) hèn hạ, đê tiện, bần tiện; э́то ~ cái đó thật là hèn hạ (đê tiện, bần tiện)

ни́зш||ий *прил.* 1. (*превосх. ст. прил.* ни́зкий) thấp nhất, kém nhất, xấu nhất; 2. (*подчинённый*) cấp dưới, hạ cấp; ~ая инста́нция cấp dưới, hạ cấp; 3. (*простейший*) sơ đẳng, hạ đẳng, đơn giản nhất; ~ие организ́мы cơ thể hạ đẳng; ~ие живо́тные nguyên sinh động vật; 4. (*начальный*) sơ cấp; ~ее образова́ние sơ học, giáo dục sơ cấp

ника́к I *нареч.* không thể nào, không tài nào, hoàn toàn không; он ~ не мог откры́ть я́щик nó không thể nào (không tài nào) mở hòm được; э́то ~ не подойдёт cái đó hoàn toàn không thích hợp; э́того ~ нельзя́ допусти́ть quyết không thể nào để như thế được, vô luận thế nào cũng không thể để xảy ra điều đó

ника́к II *частица разг.* (*как будто*) hình như, dường như; ~ он проснýлся hình như nó đã thức giấc rồi

никак||о́й *мест.* 1. không mảy may, không một chút (một tí)... nào, không có... nào cả, tịnh không, tịnh vô; нет ~о́го сомне́ния không một chút nghi ngờ nào, hoàn toàn không nghi ngờ gì cả, tịnh không nghi hoặc gì; нет ~ наде́жды không một tia (một tí) hy vọng nào, hoàn toàn vô vọng (tuyệt vọng); ~их возраже́ний! không được phản đối (không lôi thôi, không một hai) gì cả!; 2. *разг.* (*в сочетании с частицей* не + *сущ.*) hoàn toàn không phải là; ~ он не до́ктор ông ấy hoàn toàn không phải là bác sĩ; 3. *в знач. прил. разг.* (*плохой*) hạng bét, tồi lắm, kém lắm; до́ктор он ~ ông ấy là bác sĩ hạng bét, đốc tờ cái thá gì nó!

ни́келевый *прил.* (thuộc về) kền, nickel, niken; ~ блеск *мин.* gersdorffite, geđôfit

никелирова́ние *с. см.* никелиро́вка 1

никелиро́ванный *прил.* (được) mạ kền, mạ nickel, mạ niken

никелирова́ть *несов. и сов.* (*В*) mạ kền (nickel, niken)

никелиро́вка *ж.* 1. (*действие*) (sự) mạ kền, mạ nickel, mạ niken; 2. (*слой никеля*) (lớp) kền, nickel

ни́кель *м.* kền, nickel, niken

ники́м *Т от* никто́

никогда́ *нареч.* không bao giờ, không khi nào, không hề, chưa bao giờ, chưa từng, chưa hề; ~ в жи́зни а) (*в прошлом*) cả đời không bao giờ (không khi nào, không hề); б) (*в будущем*) suốt đời sẽ không bao giờ (không khi nào); никто́ ~ не ви́дел chưa từng (chưa hề) có người nào đã thấy, không ai từng thấy bao giờ cả; как ~ hơn bao giờ hết, không lúc nào bằng lúc này, như chưa bao giờ; как ~ в жи́зни chưa từng (chưa hề) bao giờ như thế cả; ✧ лу́чше по́здно, чем ~ *погов.* thà chậm còn hơn không

никого́ *Р, В от* никто́

ник||о́й *мест.*: ~о́им о́бразом không thể nào, hoàn toàn không, nhất quyết không, trong trường hợp nào cũng không

никому́ *Д от* никто́

никоти́н *м.* nicotin, nicôtin

никоти́новый *прил.* (thuộc về) nicotin, nicôtin

никто́ *мест.* (*Р, В* никого́, *Д* никому́, *Т* ники́м, *П* ни о ко́м) 1. không ai, không người nào, không một người nào, không... ai cả; ~ э́тому не пове́рит chả ai (chẳng người nào, không một người nào) tin điều đó; там никого́ нет ở đấy không có ai (chẳng có người nào) cả; никому́ не говори́ об э́том ча̣u đừng nói điều này với ai cả, cô đừng nói với ai cả về điều này; э́тот вопро́с ники́м не изу́чен vấn đề này không (chưa) ai nghiên cứu cả, không ai (không người nào, chưa ai, chưa có người nào) nghiên cứu vấn đề này cả; он ни о ко́м не ду́мает nó chẳng nghĩ đến ai cả; ~ ино́й, ~ друго́й không ai (không người nào) khác;

2. *в знач. сущ. м. разг.* (*ничтожная личность*) (kẻ, đồ) hèn hạ, đê tiện, bần tiện, nhỏ mọn; кто ты тако́й?

никто́! mày là ai? một kẻ hèn hạ (đê tiện)!; 3. *в знач. сущ. нескл.* (*Д*) *разг.* (*о родственных отношениях*) người dưng, chẳng phải là bà con, không phải là họ hàng; она́ мне ~ chị ấy chẳng phải là bà con thân thuộc gì của tôi cả, đối với tôi bà ấy là người dưng (người dưng nước lã)

никуда́ *нареч.* không (chẳng) đi đâu cả; мы сего́дня ~ не идём hôm nay chúng tôi không đi đâu cả; ✧ э́то ~ не годи́тся cái đó thì chẳng ra gì cả!, đồ hạng bét!; ~ не го́дный rất xấu, rất tồi, chẳng ra gì cả

никуды́шный *прил.* không (chẳng) ra gì, rất xấu, rất tồi

никчёмность *ж.* (tính chất) vô dụng, vô ích, vô tích sự

никчёмн||ый *прил.* vô dụng, vô ích, vô tích sự, không cần thiết; ~ая болтовня́ chuyện tào lao, ba hoa vô tích sự

ним 1. *Т от* он, оно́; 2. *Д от* они́

нима́ло *нареч.* không (chẳng) chút nào, không mảy may, hoàn toàn không, tịnh không, tịnh vô; ~ не hoàn toàn không, không một chút nào, không mảy may, tịnh không, tịnh vô

нимб *м.* vầng hào quang (*trên đầu các tượng thánh*)

ни́ми *Т от* они́

ни́мфа *ж.* nữ thần (*sông, núi, v.v...*)

нимфомани́я *ж. мед.* (chứng) cuồng dâm nữ

ни-ни́ *межд.* tuyệt đối không được, cấm ngặt; то́лько ни-ни́, не проболта́йся! tuyệt đối không được nói lộ ra đấy!

ниобий *м. хим.* niobium, niobi

ниоткуда *паре*, không từ đâu (từ nơi nào, từ chỗ nào, từ phương nào) đến; я не ожида́л письма́ ~ tôi không mong thư từ đâu (từ nơi nào, từ chỗ nào) gửi đến cả

нипочём 1. *нареч. разг.* (*очень дёшево*) rẻ như bèo (như bùn); 2. *в знач. сказ.* (*очень легко*) dễ như bỡn (như chơi), rất dễ, dễ ợt; ему́ всё ~ nó coi thường mọi sự đời, nó mặc kệ tất cả; ему́ ~ солга́ть nó nói dối như cuội; ему́ ~ хо́лод nó chẳng sợ gì lạnh lẽo cả, nó giỏi chịu lạnh; 3.: ~ не hoàn toàn (tuyệt nhiên) không, không bao giờ

нирва́н||а *ж.* (cõi) niết bàn, nát bàn (*тж. перен.*); погрузи́ться в ~у a) ngồi thiền định; б) say sưa mơ mộng

ниско́лько *нареч.* không (chẳng) chút nào, hoàn toàn (tuyệt nhiên) không, tịnh không, không mảy may; я ~ не боя́лся tôi không sợ chút nào cả; то́ biệt cửa sợ (*разг.*); я ~ не удивля́юсь tôi chẳng ngạc nhiên chút nào, tôi không mảy may ngạc nhiên; ему́ сего́дня ~ не лу́чше hôm nay anh ấy không đỡ hơn tí nào cả

ниспада́ть *несов.* ngã (rơi) xuống

ниспровергать, ниспове́ргнуть (*В*) lật đổ, đánh đổ, quật đổ, lật nhào; hạ bệ (*разг.*); ~ авторите́т hạ uy tín

ниспове́ргнуть *сов. см.* ниспровергать

ниспровержéние *с.* (sự) lật đổ, đánh đổ, quật đổ, lật nhào

нисходя́щ||ий *прил.* đi xuống, đang xuống, hướng xuống, giảm dần; в ~ем поря́дке theo thứ tự giảm dần; по ~ей ли́нии đang xuống, đang suy thoái; ро́дственники по ~ей ли́нии con cháu, hậu duệ

ните||ви́дный, ~обра́зный *прил.*: ~ пульс *мед.* mạch chỉ

ни́тк||а *ж.* 1. chỉ, sợi chỉ, sợi; шёлковые ~и chỉ tơ; 2. (*бус, грибов и т. п.*) xâu, chuỗi, dây; ~ же́мчуга chuỗi ngọc trai (hạt trai); ~ суше́ных гриб о́в xâu (dây) nấm khô; ✧ на живу́ю ~у làm ẩu, làm cẩu thả; промо́кнуть до ~и ướt như chuột lột; обобра́ть кого́-л. до ~и tước đoạt sạch của ai, cướp sạch sành sanh của ai; ши́то бе́лыми ~ами giấu đầu hở đuôi, che giấu vụng về; куда́ игóлка, тудá и ~ *посл.* ≅ vợ chồng như đũa có đôi; chồng đâu vợ đấy

нито́н *м. хим.* niton

ни́точк||а *ж.* sợi chỉ mảnh; ✧ висе́ть, держа́ться на ~e treo trên đầu sợi tóc, ở trong tình thế cực kỳ nguy hiểm; ходи́ть как по ~e, ходи́ть по ~e rất ngoan ngoãn; в ~у thành một nét rất mảnh

нитра́т *м. хим.* nitrat

нитри́т *м. хим.* nitrit

нитроглицери́н *м. хим.* nitroglycerin

нитросоедине́ние *с. хим.* hợp chất nitro

нит||ь *ж.* 1. chỉ, sợi chỉ, sợi; 2. *перен.* (*то, что похоже на нитку*) dây, sợi, dây tóc; ~ ла́мпы нака́ливания sợi đèn, dây tóc đèn; не́рвные ~и dây thần kinh; 3. *перен.* (*то, что соединяет одно с другим*) (sự, mối) mạch lạc, liên hệ, nối tiếp; потеря́ть ~ разгово́ра mất mạch lạc của câu chuyện, chuyện không có mạch lạc

ни́тяный *прил.* (bằng) chỉ

них *Р, В, П от* они́

ниц *нареч.*: пасть (упа́сть) ~ phủ phục, cúi lạy, phục bái

ничего́ I *Р от* ничто́

ничего́ II *разг.* 1. *нареч.* (*сносно*) tạm được, tàm tạm, tiềm tiệm, kha khá, nhì nhằng, không đến nỗi gì; ~ себе́ tạm được, tàm tạm, tiềm tiệm, nhì nhằng, không đến nỗi gì; 2. *в знач. сказ.* (*не имеет значения*) không hề gì, không sao cả, chẳng sao đâu; ~! không hề gì!; ~, не беспоко́йся chẳng sao đâu (không sao cả), cậu đừng lo

ничегонеде́лание *с. разг.* (sự) vô công rồi nghề, làm biếng, lười biếng

ничéй *мест.* 1. không của ai cả, vô chủ, không chủ, vô thừa nhận; ничья́ земля́ đất vô chủ (không chủ); 2. (*любой, всякий*) bất kỳ, bất cứ; не ну́жно вам ничьи́х сове́тов anh không cần lời khuyên bảo của ai cả, anh không cần bất cứ (bất kỳ) lời khuyên nào cả; 3. *в знач. сущ. ж.*: ничья́ *спорт.* hòa; они́ сде́лали ничью́ họ đấu hoà

ничéйн||ый *прил.* 1. *разг.* không của ai cả, vô chủ, không chủ, vô thừa nhận; 2. *спорт.* hoà; ~ая игра́ trận đấu hoà; ~ результа́т hoà, hoà cuộc

ничем *Т от* ничто́

ничему́ *Д от* ничто́

ничко́м *нареч.* sấp; лежа́ть ~ nằm sấp; упа́сть ~ ngã sấp (sấp mặt)

ничто́ *мест.* (*Р* ничего́, Д ничему́, *Т* ничем, *П* ни о чём) 1. không (chẳng) có gì cả, tịnh không, tịnh vô; ~ не могло́ помо́чь không có gì có thể giúp đỡ được cả, vô phương; он ничего́ не зна́ет nó không biết tí gì cả, nó tịnh không hay biết gì; он ничего́ ещё не узна́л nó chưa biết tí gì cả; я ничего́ подо́бного не ви́дел tôi chưa hề (chưa từng) thấy cái gì như thế cả; он ничем не отлича́ется от други́х nó chẳng có cái gì nổi bật hơn người khác, nó không có gì khác những người khác; его́ ничем не проймёшь không có cái gì tác động (ảnh hưởng) đến nó được cả; ни о чём не ду́мать không nghĩ đến cái gì cả; 2. *в знач. сущ. м. нескл.* hư vô, hư không, (cái) không có giá trị gì, không có ý nghĩa gì; ✧ ничего́ подо́бного! hoàn toàn không đúng!, hoàn toàn sai!, không phải như thế!

ничто́жество *с.* (*о человеке*) (kẻ, đồ) nhỏ nhen, hèn mạt, tiểu nhân

ничто́жность *ж.* (sự, điều) không đáng kể

ничто́жн||ый *прил.* 1. (*очень маленький*) rất nhỏ, rất ít, rất bé; ~ая

дóля дохóда phần thu nhập rất nhỏ (rất ít); ~ое меньшинствó tối thiểu số; 2. (*незначительный*) không đáng kể; ~ая причи́на nguyên nhân không đáng kể; 3. (*о человеке*) nhỏ nhen, hèn mạt, hèn hạ, nhỏ mọn

ничу́ть *нареч. разг.* không (chẳng) chút nào, hoàn toàn (tuyệt nhiên) không, tịnh không, tịnh vô, không mảy may; ✧ ~ не быва́ло! hoàn toàn không!

ничья́ *ж. спорт.* hoà

ни́ша *ж.* hốc, khám trong tường, hốc tường

нищáть, обнищáть nghèo đi, bần cùng hoá, trở nên nghèo khó

ни́щенка *ж.* người đàn bà ăn xin (ăn mày, hành khất)

ни́щенск||ий *прил.* 1. (thuộc về) người ăn xin, ăn mày, hành khất; 2. (*такой, как у нищего*) nghèo đói, nghèo khổ, đói rách, cơ cực, khốn khổ, lầm than; 3. *перен.* ít ỏi, rất ít; (*крайне бедный чем-л.*) nghèo nàn; ~ая плáта tiền lương chết đói

ни́щенство *с.* 1. (sự) ăn xin, ăn mày, hành khất; 2. (*крайняя бедность*) (sự, cảnh) bần cùng, cùng khổ, nghèo đói, nghèo khổ, đói rách, cùng cực, cơ cực, lầm than

ни́щенствовать *несов.* 1. ăn xin, ăn mày, hành khất, xin của bố thí; 2. (*жить в крайней бедности*) sống nghèo đói (nghèo khổ, cùng khó, đói rách, bần cùng)

нищетá *ж.* 1. (sự, cảnh) bần cùng, cùng khổ, nghèo đói, nghèo khổ, nghèo khó, đói rách, cùng cực, cơ cực; 2. *перен.* (sự) nghèo nàn, khốn cùng; духóвная ~ nghèo nàn về tinh thần; 3. *собир. разг.* (*нищие люди*) những kẻ ăn xin (ăn mày, hành khất)

ни́щий *прил.* 1 bần cùng, cùng khổ, nghèo đói, nghèo khổ, nghèo khó, đói rách, cùng cực, cơ cực; 2. *перен.* nghèo nàn, kém cỏi, thiếu thốn; ~ духóм nghèo nàn về mặt tinh thần; 3. *в знач. сущ. м.* người ăn xin (ăn mày, hành khất); cái bang

НЛО *м.* (неопóзнанный летáющий объéкт) *см.* неопóзнанный

но 1. *союз* nhưng, mà, nhưng mà; (*тем не менее, однако*) song, song le, tuy nhiên, tuy thế, tuy vậy, thế nhưng; э́то возмóжно, но мáло вероя́тно cái đó thì có thể xảy ra, nhưng (song) ít khả năng; не тóлько..., но и... không những... mà còn..., không những... mà cả...; но всё-таки, но всё же nhưng dù (dầu, dẫu) sao thì; как ни трýдно, но нáдо сдéлать dù khó đấy, nhưng (thế nhưng) vẫn phải làm; mặc dù khó khăn, tuy thế (tuy nhiên, tuy vậy) vẫn phải làm; 2. *в знач. сущ. с.* (cái) nhưng, trở ngại; тут есть однó «но» đây có một trở ngại (một chữ nhưng); никаки́х «но», без вся́ких «но» không được "nhưng" gì hết, không lôi thôi gì hết

нóбелевск||ий *прил.* (của) Nobel; нóбелевские лауреáты những người được giải Nobel; Нóбелевская прéмия giải (giải thưởng) Nobel

новáтор *м.* người cách tân (canh tân, cải tiến, đổi mới); ~ы производства những người cách tân (canh tân, cải tiến, đổi mới) sản xuất

новáторск||ий *прил.* (thuộc về) cách tân, canh tân, cải tiến, đổi mới; ~ие мéтоды những phương pháp cải tiến (cách tân, canh tân, đổi mới)

новáторство *с.* (sự) cách tân, canh tân, cải tiến, đổi mới

новéйш||ий *прил.* mới nhất, hiện đại, tối tân; ~ая литерату́ра văn phẩm mới nhất; ~ая истóрия lịch sử hiện đại, ~ая тéхника kỹ thuật tối tân

новéлла *ж. лит.* truyện ngắn

новелли́ст *м.* tác giả truyện ngắn, nhà văn viết truyện ngắn

нóвенький *прил.* 1. mới, mới toanh, mới tinh, mới coóng, mới cứng; mới bóc tem, mới cắt chỉ (*разг.*); 2. *в знач. сущ. м.* người mới; (*в школе*) học trò (học sinh) mới; (*в институте*) sinh viên mới; (*в армии*) lính mới, tân binh; (*на заводе*) thợ mới

новизнá *ж.* (sự, điều, việc, vật) mới lạ, mới mẻ, tân kỳ

новúнк||а *ж.* (cái, vật, điều, việc, hàng) mới, mới xuất hiện; ~и литерату́ры sách mới xuất bản; ~и мóды mốt (thời trang) mới; ✧ емý э́то в ~у cái đó đối với nó thì rất lạ

новичóк *м. разг.* người mới, người mới vào nghề; lính mới (*шутл.*); (*о школьнике*) học trò (học sinh) mới; (*о студенте*) sinh viên mới; (*о солдате*) lính mới, tân binh; (*о рабочем*) thợ mới

новобра́нец *м.* tân binh, lính mới

новобра́чн||ый *прил.* 1. mới cưới, mới lấy chồng, mới lấy vợ, tân hôn; 2. *в знач. сущ. м.* người mới lấy vợ, tân lang; *ж.*: ~ая người mới lấy chồng, tân nương, tân giai nhân; *мн.*: ~ые (cặp, đôi) vợ chồng mới cưới, tân nhân

нововведéние *с.* (cái, điều, kỹ thuật) mới, mới đưa ra, mới tạo nên

новогóдн||ий *прил.* (thuộc về) Tết, năm mới; ~ бал vũ hội mừng năm mới; ~яя ёлка cây thông Tết

новодéл *м.* đồ cổ giả (làm giả)

новозела́нд||ец *м.*, **~ка** *ж.* người New Zealand (Niu Di1ân)

новоиспечённ||ый *прил. разг. шутл.* mới ra lò; ~ая кни́га cuốn sách mới ra lò

новокаи́н *м. фарм.* novocain

новолу́ние *с.* trăng non, trăng thượng huyền

новомóдный *прил.* mốt mới; đời mới (*разг.*)

новообразова́ние *с.* 1. tổ chức mới; 2. *мед.* khối u, ung thư; 3. *лингв.* cấu tạo từ mới

новообращённый 1. *прил.* mới theo đạo, mới cải đạo; 2. *м.* tín đồ mới

новоприбы́вший *прил.* mới đến, mới tới

новорождённый *прил.* 1. mới sinh, mới đẻ, sơ sinh, mới ra đời; 2. *в знач. сущ. м.* trẻ sơ sinh, trẻ mới sinh

новосёл *м.* người mới đến ở

новосéлье *с.* 1. (*новое жилище*) nhà mới, tân gia, chỗ ở mới; 2. (*празднество*) (lễ) ăn mừng nhà mới, ăn mừng tân gia, khao nhà mới, lạc thành

новостро́йк||а *ж.* 1. (*новое здание*) (toà) nhà mới; жить в ~е ở trong toà nhà mới, ở nhà mới; шкóла-~ nhà trường mới xây, trường mới; 2. (*строительство*) công trường xây dựng mới, công trường mới; ~и Сибири những công trường xây dựng mới của Siberia

нóвост||ь *ж.* 1. (*известие*) tin mới, tin; э́то для меня́ не ~! cái đó đối với tôi thì chẳng mới mẻ gì!; 2. (*что-л. ранее неизвестное*) phát minh, phát kiến; ~и нáуки и тéхники phát minh (phát kiến) khoa học và kỹ thuật; ✧ э́то что ещё за ~и!, вот ещё ~и! sao lạ thế!

новоя́вленный *прил. ирон.* mới ra lò (*разг.*)

нóвшество *с.* (cái, điều) mới, mới tạo nên, mới ứng dụng

нóв||ый *прил.* 1. mới, mới mẻ, mới lạ; ~ костю́м bộ quần áo mới; ~ое изобретéние phát kiến mới; ~ое для кого́-л. дéло công việc mới mẻ (mới lạ) đối với ai; ~ урожáй mùa gặt (vụ mùa) mới; 2. (*современный*) cận đại, mới; ~ая истóрия lịch sử cận đại; 3. *в знач. сущ. с.*: ~ое (cái, điều) mới, mới mẻ; (*новость*) tin mới; чýвство ~ого cảm giác về cái mới; борьбá ~ого со

ста́рым (cuộc) đấu tranh của cái mới với cái cũ; что ~ого? có tin gì (có gì) mới không?; что у вас ~ого? anh có gì (có cái gì, có điều gì) mới không?; ✧ ~ стиль lịch mới; Но́вый заве́т Tân ước, Tân kinh ước; ~ые ру́сские *разг.* (những) người Nga "mới", đại gia Nga, ông khệ Nga (*phất lên dưới thời hậu cộng sản*)

новь *ж.* đất bỏ hoá; (*целина*) đất bỏ hoang

ног||á *ж.* chân; (*ступня*) bàn chân; (*от ступни до колена*) cẳng chân; положи́ть но́гу на ногу vắt chân, tréo mảy, vắt mảy, vắt chân chữ ngũ; ✧ в ~áх ở chỗ đặt chân trên giường; идти́ в но́гу с... a) đi đều bước với...; б) *перен.* đi nhịp bước với..., hoà nhịp với...; идти́ в ногу с жи́знью, со вре́менем hoà nhịp (đi nhịp bước) với cuộc sống, với thời đại; со всех ног chạy ba chân bốn cẳng, chạy bán sống bán chết, chạy rống bái công; унести́ но́ги chạy trốn; сбить кого́-л. с ног làm ai ngã lộn nhào; быть без (без за́дних) ног (*от усталости*) mệt lử cò bợ, mệt lử, mệt phờ; поднять всех на́ ~и báo động (làm náo động) mọi người; поста́вить кого́-л. на́ ~и a) (*вылечить*) chữa khỏi bệnh cho ai; б) (*вырастить*) nuôi dạy ai nên người, giúp cho ai trở thành tự lập, chắp lông chắp cánh cho ai; стать на́ ~и a) (*после болезни и т. п.*) bình phục, ốm dậy; б) (*стать самостоятельным*) đủ lông đủ cánh, trở thành tự lập, tự lực được; жить на широ́кую но́гу ăn tiêu rộng rãi, tiêu xài sang trọng, xài lớn; вверх ~а́ми a) chổng vó, chổng gọng, chổng kềnh; б) *перен.* hoàn toàn trái ngược, làm ngược cả; стоя́ть одно́й ~о́й в моги́ле gần kề miệng lỗ, gần đất xa trời; встать с ле́вой ~и́ khó chịu trong người, khó ở, thấy bực bội trong lòng; не чу́вствовать под собо́й ног a) (*от радости*) mừng quýnh, mừng rơn; б) (*от усталости*) mệt lử cò bợ, mệt phờ người; наступи́ть кому́-л. на́ ногу làm điều gì xấu (gây điều khó chịu) cho ai; он е́ле воло́чит но́ги ông ấy khó nhọc lê bước; с тех пор я туда́ ни ~о́й từ dạo đó tôi không hề đặt chân đến đấy; к ~е́! *воен.* xuống súng, xuống!

ноготки́ *мин. бот.* (cây) xu xi, cúc xu xi (*Calendula officinalis*)

ногото́к *м. уменьш. к* но́готь; ✧ с ~ (*очень маленький*) nhỏ tí xíu

но́г||оть *м.* móng; (*на руке*) móng tay; (*на ноге*) móng chân; куса́ть ~ти cắn móng tay; ✧ от (*или* с) молоды́х ногте́й từ thuở ấu thơ, từ thời thơ ấu

ногтое́да *ж. мед.* (bệnh) chín mé

нож *м.* (con) dao; (*большой, кухонный*) dao phay, dao pha; (*нож-колун*) dao rựa; (*кривой*) dao quắm, dao bầu; (*для бумаги*) dao rọc; столо́вый ~ dao ăn, dao bàn; перочи́нный ~ dao nhíp, dao díp, dao xếp; ✧ ~ в спи́ну кому́-л. phản (phản bội, phản thùng) ai; приставля́ть к кому́-л. с ~о́м к го́рлу kề dao vào cổ ai (*để bắt làm gì*); быть на ~áх с кем-л. thù địch (cừu địch, cừu thù) với ai; как ~о́м по се́рдцу như kim đâm trong dạ; như sét đánh ngang tai; rát ruột như bào (*погов.*); ~ о́стрый кому́-л. điều làm ai rất đau lòng; он меня́ без ~á ре́жет! nó giết tôi không dao!, nó gây cho tôi biết bao điều tai hoạ!, nó làm tôi phải đau đớn ê chề!

ножев||о́й *прил.* (thuộc về) dao; ~áя ра́на vết dao đâm, vết dao chém, vết thương do dao gây ra; ~ черено́к chuôi (cán) dao; ~ ма́стер thợ rèn dao

но́жик *м.* dao con, dao

но́жк||а *ж.* 1. *уменьш. к* нога́; прыгать на одно́й ~е nhảy lò cò; 2. (*у мебели*) chân; (*у рюмки*) đế; ~ сту́ла chân ghế; 3. (*гриба, стебель растений*) chân, cọng, cuống; 4. (*куриная*) giò (chân) gà; ✧ подста́вить ~у кому́-л. ngáng chân ai, làm hại ai

но́жницы *мн.* (*скл. как ж.*) 1. (cái) kéo; садо́вые ~ kéo cắt cây, kéo vườn; 2. *тех.* máy cắt, máy xén; ✧ ~ цен *эк.* cánh kéo giá cả

ножн||о́й *прил.* (thuộc về) chân; ~áя ва́нна ngâm chân; ~áя шве́йная маши́на máy khâu đạp chân, máy may bàn đạp; ~ы́е кандалы́ cùm

но́жны *мн.* (*скл. как ж.*) vỏ kiếm, vỏ gươm, vỏ; (*для кинжала*) vỏ dao găm

ноздрева́тость *ж.* (sự) lỗ chỗ, rỗ

ноздрева́тый *прил.* lỗ chỗ, rỗ

ноздря́ *ж.* lỗ mũi

нозоло́гия *ж. мед.* đặc tính bệnh học

нока́ут *м. спорт.* knock-out, nốc ao, bị đo ván; быть в ~е bị nốc ao (đo ván)

нокаути́ровать *несов. и сов.* (*В*) *спорт.* đánh nốc ao, cho đo ván

нокда́ун *м.* 1. *спорт.* knock-down, nốc đao, bị xỉng vửng (*dưới mười giây sau cú bị đấm*); 2. *перен.* (*сильное неожиданное потрясение*) một đòn choáng váng (xỉng vửng)

ноктю́рн *м. муз.* nocturne, dạ khúc, ai khúc, khúc nhạc đêm

нолево́й *прил. см.* нулево́й

ноль *м. см.* нуль; они́ вы́играли со счётом три ~ họ đã thắng với tỷ số ba không; ~ - ~ a) (*при указании времени*) đúng; б) *спорт.* không không, không đều, hoà không; он придёт в пять ~ - ~ nó sẽ đến lúc năm giờ đúng, nó sẽ đến đúng năm giờ; счёт ~ - ~ tỉ số không không (không đều, hoà không)

нома́ды *мн.* (*ед.* номад *м.*) *ист.* các bộ lạc du mục (du cư)

номенклату́ра *ж.* 1. danh mục, danh sách, danh pháp, bảng kê, hệ danh pháp; (*совокупность терминов*) thuật ngữ; (*товаров*) các mặt hàng; 2. *полит.* (giới) nomenklatura, cán bộ cao cấp, cán bộ lãnh đạo; giới đặc quyền đặc lợi

номенклату́рн||ый *прил.* 1. (thuộc về) danh mục, danh sách, danh pháp, bảng kê; ~ спи́сок bảng danh mục (danh sách), bảng kê; 2. *полит.*: ~ рабо́тник cán bộ do cấp trung ương bổ nhiệm, cán bộ cao cấp; ~ая до́лжность chức vụ do cấp trung ương bổ nhiệm; ~ые привиле́гии những đặc quyền đặc lợi của giới nomenklatura (giới cán bộ cao cấp)

номенклату́рщик *м. разг.* người thuộc giới nomenklatura, cán bộ lãnh đạo có đặc quyền đặc lợi

но́мер *м.* 1. số, số hiệu, №; ~ до́ма số nhà; ~ телефо́на số điện thoại (dây nói); авто́бус ~ 17 xe bus (buýt) số 17; 2. (*ярлычок*) số hiệu, số; (*планка*) (tấm) biển số; ~ маши́ны biển số (số hiệu, số) ôtô; 3. (*размер*) số, cỡ; 4. (*газеты и т. п.*) số; 5. (*в гостинице*) phòng, buồng (*trọ*); 6. (*часть концерта и т. п.*) tiết mục; объяви́ть сле́дующий ~ програ́ммы tuyên bố tiết mục tiếp theo của chương trình; 7. *разг.* (*неожиданный, странный поступок*) (điều, hành động) lạ lùng, quái gở; ✧ э́тот ~ не пройдёт! điều đó thì không xong đâu!, việc đó thì chẳng ăn thua gì đâu!, cái đó thì chả nước non gì!

номери||о́й *прил.* 1. (thuộc về) số, số hiệu; ~áя бля́ха (tấm) biển số; 2. *в знач. сущ. м.* (người) hầu phòng, hầu buồng, phục vụ viên phòng trọ

номеро́ванный *прил. см.* нумеро́ванный

номеро́к *м.* (cái, tấm) thẻ, số

номина́л *м. фин.* giá quy định, pháp giá; по ~y theo giá quy định

номинали́зм *м. филос.* thuyết (chủ nghĩa) duy danh, duy danh luận

номинали́ст *м. филос.* người theo thuyết duy danh

номина́льн||ый *прил.* 1. *фин.* (thuộc về) danh nghĩa; ~ая сто́имость giá trị danh nghĩa; ~ая за́работная пла́та (tiền) lương danh nghĩa; 2. *книжн.* (*являющийся кем-л. только формально*) hữu danh vô thực, làm vì; ~ редакто́р biên tập viên làm vì (hữu danh vô thực)

номина́нт *м.* người (vật) được đề cử, người (vật) được nêu tên

номина́ция *ж.* (sự) đề cử, nêu tên, nói đến tên

номини́ровать *несов. и сов.* (*В* на *что-л.*) đề cử, nêu tên, nói đến tên

номогра́мма *ж. мат.* toán đồ

номогра́фия *ж. мат.* (môn) toán đồ, toán đồ học

нонконформи́зм *м.* 1. nonconformism, tinh thần (thái độ) bất tuân thủ, không câu nệ theo chuẩn mực chung, bảo vệ quyền tự do trong quan điểm và hành động; 2. *ист.* giáo phái Tin lành không tuân theo nghi lễ giáo hội Anh

нонконформи́ст *м.*, **~ка** *ж.* người nonconformit, người có tinh thần bất tuân thủ (*ср.* нонконформи́зм)

нонпаре́ль *ж. полигр.* chữ nonparay, cỡ chữ 6

но́нсенс *м.* (điều) vô nghĩa; по́лный ~ (điều) hoàn toàn vô nghĩa

нон-сто́п *нареч.* không ngừng, không dừng, không nghỉ; в режи́ме ~ trong chế độ không ngừng

ноосфе́ра *ж.* trí quyển

нора́ *ж.* hang

норве́ж||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Norway (Na Uy)

норве́жский *прил.* (thuộc về) Norway, Na Uy; ~ язы́к tiếng Norway (Na Uy)

норд *м: мор.* 1. (*направление*) (phương, hướng, phía) bắc; 2. (*ветер*) gió bắc, gió bấc

норд-ве́ст *м. мор.* 1. (*направление*) (phương, hướng, phía) tây-bắc; 2. (*ветер*) gió tây-bắc

норд-о́ст *м. мор.* 1. (*направление*) (phương, hướng, phía) đông-bắc; 2. (*ветер*) gió đông-bắc

но́рдовый *прил. мор.* (thuộc về) bắc; ~ ве́тер gió bắc, gió bấc

но́рка I *ж. уменьш. от* нора́ hang nhỏ

но́рка II *ж.* 1. (*животное*) rái cá nâu, thuỷ thát (*Putorius lutreola*); 2. (*мех*) bộ lông rái cá nâu (thuỷ thát), thát bì

но́рковый *прил.* (thuộc về) rái cá nâu, thuỷ thát; ~ мех bộ lông rái cá nâu (thuỷ thát), thát bì

но́рм||а *ж.* 1. tiêu chuẩn, tiêu chí; (*общепринятый порядок*) quy tắc, quy cách, quy phạm; правовы́е ~ы những tiêu chuẩn pháp lý, những quy phạm pháp luật; ~ поведе́ния quy tắc cư xử, tiêu chuẩn của phép lịch sự; ~ы литерату́рного языка́ những tiêu chí (tiêu chuẩn, chuẩn mực) ngôn ngữ văn học; ~ы междунаро́дного пра́ва những tiêu chuẩn (quy tắc) công pháp quốc tế; 2. (*размер чего-л.*) tiêu chuẩn, định mức, mức, chỉ tiêu, định ngạch; (*средняя величина чего-л.*) tỷ suất; сверх ~ы trên tiêu chuẩn, vượt mức, quá định ngạch, quá định mức, vượt chỉ tiêu; ~ вы́работки định mức (chỉ tiêu, tiêu chuẩn, mức) sản xuất; выполня́ть ~у hoàn thành chỉ tiêu (định mức, tiêu chuẩn, mức); ~ при́были *эк.* tỷ suất lợi nhuận, lãi suất, lợi suất; ✧ войти́ в ~у trở thành bình thường, đi vào nền nếp

нормализа́ция *ж.* (sự) bình thường hoá; ~ междунаро́дной обстано́вки bình thường hoá tình hình quốc tế

нормализова́ть *несов.* (*В*) bình thường hoá

норма́ль *ж.* 1. *мат.* pháp tuyến; 2. *тех.* quy cách, tiêu chuẩn

норма́льно 1. *нареч.* (một cách) bình thường; 2. *в знач. сказ. безл. разг.*: как пожива́ете? — Спаси́бо, ~ sức khoẻ của anh ra sao? — Cám ơn, cũng thường thôi; как дела́? — Норма́льно công việc thế nào? – Cũng bình thường thôi (Túc tắc thế thôi)

норма́льность *ж.* (sự, tính chất) bình thường

норма́льн||ый *прил.* 1. bình thường; ~ая температу́ра nhiệt độ bình thường; ~ рост tầm vóc bình thường; ~ шрифт *полигр.* chữ chuẩn; 2. (*психически здоровый*) thần kinh ổn định, tỉnh táo

норматѝв *м.* tiêu chuẩn, chỉ tiêu, định mức

норматѝвный *прил.* (thuộc về) tiêu chuẩn, chỉ tiêu, định mức; ~ акт *юр.* văn bản pháp quy

нормирова́ние *с.* (sự) tiêu chuẩn hoá, quy cách hoá, chuẩn mực hoá, định tiêu chuẩn, chuẩn hóa, định mức, định chỉ tiêu, định ngạch, điển chế; ~ трудá định mức lao động

нормиро́ванный *прил.* (đã) tiêu chuẩn hóa, quy cách hoá, chuẩn mực hoá, định tiêu chuẩn, chuẩn hóa, định mức, định chỉ tiêu, định ngạch, điển chế; ~ рабо́чий день ngày làm việc đã định mức (đã định chỉ tiêu)

нормирова́ть *несов. и сов.* (*В*) tiêu chuẩn hoá, quy cách hoá, chuẩn mực hoá, định tiêu chuẩn, chuẩn hoá, định mức, định chỉ tiêu, định ngạch, điển chế

но́ров *м.* 1. (*нрав, обычай*) *уст.* lề thói, tập tục; что го́род, то ~, что дере́вня, то обы́чай *посл.* ≅ chợ có lề, quê có thói; đất lề quê thói (*погов.*); 2. (*тяжёлый нрав*) *разг.* (tính) bướng, ngang bướng; (*животных*) (tính) bất kham, hay trở chứng; челове́к с ~ом người ngang bướng

норов||и́стый *прил.* bướng, ngang bướng; (*о животных*) bất kham, hay trở chứng; ~ая ло́шадь con ngựa bất kham (hay trở chứng)

норов||и́ть *несов. разг.* cố mà... cho được, cố làm cho được; так и ~и́т оби́деть cứ cố mà xúc phạm cho được

нос *м.* 1. mũi; у него́ кровь идёт из ~у nó bị chảy máu cam (chảy máu mũi); прямо́й ~ mũi thẳng, mũi dọc dừa; 2. *разг.* (*клюв птицы*) mỏ, mỏ chim; 3. (*судна*) mũi, mũi tàu (canô, thuyền); (*самолёта*) mũi (đầu) máy bay; на ~ý ở đằng mũi; 4. (*обуви*) mũi, mũi giày; ту́фли с о́стрыми ~а́ми giày mũi nhọn; ✧ говори́ть в ~ nói giọng mũi; говори́ть, чита́ть под ~ nói, đọc lẩm bẩm (lầm rầm, lẩm nhẩm, lầm thầm); показа́ть ~ кому́-л. lêu ai, nhạo ai (*xoè bàn tay chống ngón cái vào mũi để chế nhạo*); да́льше своего́ ~а не ви́деть không thấy xa quá đầu mũi, thiển cận, không lo xa; из-под са́мого ~а ngay sát mũi, ngay cạnh sườn; ~ к но́су mặt giáp mặt, diện đối diện; оста́ться с ~ом bị đánh lừa, bị cho đi tàu bay giấy; оста́вить кого́-л. с ~ом đánh lừa ai, cho ai đi tàu bay giấy; сова́ть свой ~ в чужи́е дела́ chõ mũi (can thiệp, xía) vào việc người khác, kê mỏ vô chuyện người khác; закрыва́ть дверь пе́ред са́мым ~ом кого́-л. đóng cửa ngay trước mũi ai; на ~ý sắp đến, sắp tới; зима́ на ~ý mùa đông sắp đến rồi; пове́сить ~ buồn rầu, ủ rũ, mất hứng, nhụt chí

носа́||стый, ~тый *прил. разг.* (có) mũi to

но́сик *м.* 1. mũi bé bỏng; 2. (*у чайника и т. п.*) vòi, vòi ấm

носи́лки *мн.* (*скл. как ж.*) (*для людей*) băngca, cáng; (*для земли и т. п.*) trạc, giành; колёсные ~ băngca xe lăn

носи́льный *прил.* (để) mặc

носи́льщик *м.* phu (công nhân) khuân vác; cửu vạn (*разг.*)

носи́тель *м.* 1. người đại biểu (đại diện, thể hiện, truyền bá); ~ передовы́х иде́й người đại biểu (đại diện, thể hiện, truyền bá) những tư tưởng tiên tiến; ~ языка́ người nói tiếng mẹ đẻ; 2.: ~ зара́зы tác nhân gây (người mang, vật mang) bệnh truyền nhiễm

носи́||ть *несов.* 1. mang, đem; (*в руке*) cầm; (*в опущенной руке*) xách; (*на руках, прижимая к груди*) bế, bồng, ẵm, ôm; (*не вытянутых руках перед собой*) bế, bồng, bê, khuân; (*под мышкой*) cặp, nách, kẹp nách, kẹp; (*на плече*) vác; (*на коромысле*) gánh, ghính, khiêng, quẩy, khênh; (*на носилках и т. п.*) cáng, võng, kiệu; (*на спине*) cõng, địu, đìu, đeo; (*на привязи*) đèo, đeo; (*на голове*) đội; (*о животных, птицах — в зубах, клюве*) tha, công; (*в когтях*) quắp; *перен.* đưa, mang; ~ ребёнка на рука́х bế (bồng, ẵm) đứa bé; ~ мешки́ khuân (vác) bao; 2. (*гнать — о ветре, течении*) dồn (thổi, lùa, đẩy)... đi; ветеро́к ~л по во́здуху семена́ gió thổi những hạt bay trong không trung; 3. (*иметь на себе*) mặc, đội, đeo, đi, mang, để, có; ~ пла́тье mặc áo dài; ~ шля́пу đội mũ; ~ ту́фли đi giày; ~ кольцо́ đeo nhẫn; ~ очки́ đeo (mang) kính; ~ коро́ткую причёску cắt (để) tóc ngắn; ~ усы́ có (để) ria; 4.: ~ фами́лию му́жа lấy họ chồng; 5. (*характеризоваться чем-л.*) có, mang; ~ хара́ктер có tính, có (mang) tính chất; — следы́ чего́-л. mang dấu vết của cái gì; ✧ ~ ору́жие sử dụng được vũ khí; ~ кого́-л. на рука́х nâng niu (chiều chuộng, o bế) ai; он но́сит её на рука́х chàng nâng niu (chiều chuộng, o bế) nàng, anh ấy đối với chị ta thì nâng như nâng trứng, hứng như hứng hoa

носи́ться *несов.* 1. (*быстро двигаться*) chạy vèo vèo, chạy hộc tốc, phóng vùn vụt, lao vút, vút nhanh, bay nhanh, lướt nhanh; (*скакать*) phi nhanh; в во́здухе но́сятся комары́ đàn muỗi bay chấp chới trong không trung; 2. (*об одежде и т. п.*) mặc, dùng, mang; э́то пла́тье хорошо́ но́сится chiếc áo dài này mặc rất tốt, áo váy này mặc bền; 3. (с *Т*) *разг.* (*уделять много внимания*) quan tâm nhiều quá, chú ý quá nhiều; ~ с мы́слью ấp ủ (ôm ấp, nung nấu) ý nghĩ; ✧ но́сятся слу́хи có tin đồn, tin đồn truyền đi; ~ как угоре́лый chạy đôn chạy đáo; chạy long tóc gáy; chạy rống Bái công; chạy như cờ lông công (*погов.*)

но́ска *ж.* 1. (sự) mang, mặc, đeo; 2. (*яиц*) (sự) đẻ trứng

носки́ *мн.* (*ед.* носо́к *м.*) (đôi) bít tất, vớ, tất chân

но́ск||ий *прил.* 1. *разг.* (*прочный*) (mặc) bền; 2. (*о птицах*) đẻ nhiều, mắn đẻ, mắn; ~ая ку́рица con gà mái mắn đẻ (đẻ nhiều)

носов||о́й *прил.* 1. (thuộc về) mũi; ~ы́е зву́ки *лингв.* (những) âm mũi; ~ платок khăn mùi soa, khăn tay; 2. (*на носу судна*) (ở đằng) mũi, mũi tàu; ~а́я па́луба boong mũi

носоглото́тка *ж. анат.* mũi hầu, tị hầu

нос||о́к *м.* 1. (*передняя часть ступни*) đầu ngón chân; (*передний конец обуви*) mũi giày; на ~ка́х trên đầu ngón chân, kiễng chân, nhón chân; танцева́ть на ~ка́х nhảy múa trên đầu ngón chân; 2. *см.* носки́

носоро́г *м.* tê giác, tê ngưu (*Rhinoceros*)

ностальги́я *ж. книжн.* hoài niệm, hoài tưởng, (lòng) nhớ quê hương

носу́ха *ж. зоол.* gấu vòi (*Nasuella nasua*)

НОТ *м.* (нау́чная организа́ция тру́да) (sự) tổ chức khoa học trong lao động, tổ chức lao động có khoa học

но́т||а I *ж.* 1. nốt nhạc, nốt, âm phù; взять ~у lấy âm thanh (lấy giọng) đúng nốt nhạc; 2. (*звук в музыке или пении*) âm thanh, âm, nốt; 3. (*интонация речи*) âm hưởng, giọng, giọng nói; ~ оби́ды âm hưởng bực mình, giọng bực mình; 4. *мн.*: ~ы (*музыкальный текст*) bản nhạc, nhạc phổ, nhạc; игра́ть по ~ам chơi đàn theo bản nhạc; петь по ~ам hát theo bản nhạc; положи́ть на ~ы phổ nhạc; ✧ разыгра́ть что́-л. как по ~ам làm cái gì dễ như chơi (dễ như bỡn); на одно́й ~е đơn điệu

но́та II *ж. дип.* công hàm, thông điệp; ~ проте́ста công hàm phản đối, thông điệp phản kháng; обме́н ~ми trao đổi công hàm (thông điệp)

нотабе́||на *ж.*, **~не** *с. нескл.* NB, nota bene, cần chú ý

нотариа́льн||ый *прил.* (thuộc về) công chứng; chưởng khế (*уст.*); ~ая конто́ра phòng công chứng; ~ая дове́ренность giấy uỷ quyền được công chứng xác nhận

нота́риус *м.* công chứng viên, người công chứng; chưởng khế viên (*уст.*)

нота́ци||я I *ж.* (*нравоучение*) (lời) răn, răn dạy, khuyên răn, khuyên bảo; чита́ть ~и кому́-л. răn bảo (răn dạy) ai

нота́ция II *ж.* (*система обозначений*) ký hiệu; музыка́льная ~ ký hiệu nhạc, âm phổ

нотифика́ция *ж. дип.* (sự) gửi công hàm, gửi thông điệp

но́тка *ж.* âm thanh, âm tiết, âm hưởng, giọng nói, giọng; в его́ го́лосе звуча́ла кака́я-то юмористи́ческая ~ trong giọng nói của ông ta vang lên âm hưởng hài hước thế nào ấy; ~ недове́рия âm hưởng nghi ngờ, giọng ngờ vực

но́тн||ый *прил.* (thuộc về) nốt nhạc, bản nhạc; ~ магази́н cửa hàng bán bản nhạc (bán nốt); ~ая тетра́дь vở chép nhạc, vở nhạc; ~ая бума́га giấy ghi nhạc, giấy nhạc

но́утбук *м.* notebook, computer (máy vi tính) xách tay

но́у-ха́у *м.* know how, nâu-hâu, bí quyết kỹ thuật

ночева́ть *несов. и сов.* trú đêm, ngủ trọ, ngủ lại, ngủ đỗ, ngủ đậu, nghỉ đêm; ~ под откры́тым не́бом ngủ ngoài trời, ngủ màn trời chiếu đất; ~ на сенова́ле trú đêm (ngủ lại, ngủ trọ) tại nhà chứa cỏ khô

ночёвк||а *ж.* (sự) trú đêm, nghỉ đêm; оста́ться на ~у ở lại nghỉ đêm, ngủ trọ

ночле́г *м.* 1. (*место*) chỗ trú đêm (nghỉ đêm, ngủ lại); иска́ть ~а tìm chỗ trú đêm (nghỉ đêm, ngủ trọ); 2. (*ночёвка*) (sự) trú đêm, nghỉ đêm; останови́ться на ~ dừng lại nghỉ đêm (trú đêm, ngủ trọ)

ночле́жка *ж. разг.* nơi trú đêm, nhà trọ (*cho người vô gia cư*)

ночле́жник *м.* người trú đêm (ngủ trọ) (*người vô gia cư*)

ночле́жный *прил.*: ~ дом nhà trú đêm, nhà trọ (*cho người vô gia cư*)

ночни́к *м.* đèn chong, đèn chong đêm, đèn cầy

ночн||о́й *прил.* 1. (thuộc về) ban đêm, đêm; в ~о́е вре́мя ban đêm, vào lúc ban đêm; пусты́нная ~а́я у́лица đường vắng vẻ ban đêm, đường đêm không một bóng người; ~ сто́лик bàn con đầu giường; ~а́я рабо́та công việc làm

đêm; ~áя смéна ca (kíp) đêm; ~ стóрож người canh đêm; ~ пóезд chuyến tàu đêm; 2. *в знач. сущ. с.*: ~óе (sự) chăn ngựa ăn đêm, chăn ngựa ban đêm

ноч||ь *ж.* (ban) đêm; по ~áм đêm đêm, hàng đêm, đêm nào cũng vậy; до пóздней ~и đến tận khuya; в ~ на 31 мáя đêm 30 rạng ngày 31 tháng Năm; ✧ бéлые ~и (những) đêm trắng, đêm sáng trời ở phương Bắc; Варфоломéевская ~ vụ thảm sát Barthelemy (Bết-lê-hem), tàn sát hàng loạt; нá ~ trước khi đi ngủ, đầu hôm

нóчью *нареч.* (lúc, vào) ban đêm; днём и ~ cả ngày liền đêm, ban ngày và ban đêm, ngày đêm

нóша *ж.* đồ mang theo, gánh đồ; *перен.* gánh nặng

ноше́ние *с.* (sự) mang; ~ орýжия mang vũ khí

нóщно *нареч.*: дéнно и ~ *разг.* cả ngày liền đêm, ban ngày và ban đêm, ngày đêm

нóющ||ий *прил.*: ~ая боль (cơn) đau âm ỉ, đau ê ẩm, đau ngấm ngầm

нояб||рь *м.* tháng Mười một, tháng mười một; в ~é э́того гóда vào tháng Mười một năm nay

ноя́брьский *прил.* (thuộc về) tháng Mười một, tháng mười một

нрав *м.* 1. (*характер*) tính tình, tính nết, tư chất, tính chất; 2. *обыкн. мн.*: ~ы (*обычаи*) phong tục, tập quán, tập tục; (*уклад жизни*) nếp sống, lối sống, phong cách sinh hoạt; ~ы и обы́чаи phong tục tập quán; ✧ э́то емý не по ~y cái đó thì nó không thích, cái đó không hợp sở thích của nó, cái đó không vừa ý nó

нра́в||иться, понрави́ться (*Д*) làm... thích, thích, ưa thích, được lòng; мне ~ится э́та кни́га tôi thích quyển sách này, cuốn sách này làm tôi thích; как вам э́то ~ится? anh có thích thế không?, đẹp mặt quá nhỉ!

нравоуче́ни||е *с.* (lời) răn, răn dạy, dạy bảo, răn bảo, bảo ban, khuyên răn, khuyên bảo; чита́ть ~я комý-л. răn bảo (răn dạy, lên lớp) ai

нравоучи́тельно *нареч.* (với giọng) dạy bảo

нравоучи́тельность *ж.* (*басни и т. п.*) ngụ ý, ý nghĩa, đạo lý

нравоучи́тельный *прил.* (để) răn dạy, răn bảo, răn; ~ рома́н tiểu thuyết luân lý (đạo đức); ~ тон giọng răn bảo

нра́вственность *ж.* 1. đạo đức, luân lý, đạo lý; 2. (*моральные качества*) đức, đức hạnh, phẩm hạnh, nhân cách, nhân phẩm

нра́вственн||ый *прил.* 1. (thuộc về) đạo đức, luân lý, đạo lý; ~ые пра́вила những quy tắc đạo đức; 2. (*относящийся к духовной жизни*) (thuộc về) tinh thần

НТР (нау́чно-техни́ческая револю́ция) *см.* нау́чно-техни́ческий

ну I *межд. разг.* 1. (*выражает побуждение к действию*) nào, này; ну, скорée! nào, nhanh lên!, nhanh lên nào!; ну, не сердúсь! này, đừng giận nhé!; ну́-ка! nào!; 2. (*выражает требование не приставать*) thôi đi, thôi mà; (*выражает желание избавиться от кого-л., чего-л.*) mặc..., mặc kệ..., mặc xác..., mặc thây...; да ну́ их! mặc kệ chúng nó!, mặc thây chúng!; (да) ну́ тебя́! mặc mày!, thôi đi, mày!, đừng quấy nữa, mày!; 3. (*выражает удивление, восхищение и т. п.*) chà!, ô!, a!, ái chà!, úi chà!, ối chà!; ну и молодéц! chà, cừ thật!; (*выражает негодование, недовольство и т. п.*) ô hay!, hừ!; ну и погóда hừ, thời tiết xấu tệ!

ну II *частица* 1. (*выражает вопрос с оттенком недоверия, удивления*) lẽ nào thế, thế ư, thế à; да ну́? thế cơ à?, lẽ nào thế?; 2. (*отклик на обращение*) gì thế?; мáма! — Ну? mẹ ơi! – Gì thế?; 3. *усил.* ...rồi, ...mà; ну, конéчно! tất nhiên rồi!; ну, что за человéк! người gì mà lạ thế ! người với ngỗng!; 4. (*для выражения связи с предыдущим*) đấy, thế là, thế rồi, thôi; ну вот, цéлый час прождáл тебя́ thế là cả một giờ đằng đẵng tớ đợi cậu; ну, так идú! thôi, cứ đi đi!; ну, хорошó! thôi được!; ✧ ну и ну!, ай да ну! chà!, ái chà!, ái dà!, úi chá!, ối chà!, dào ôi!

нуворúш *м.* nhà giàu mới phất

нугá *ж.* kẹo lạc

нудúзм *м.* nudisme, trào lưu khoả thân

нудúст *м.*, **~ка** *ж.* người thích khoả thân

нýдно *разг.* 1. *нареч.* (một cách) chán ngấy, chán ngắt, chán phè, buồn tẻ, tẻ nhạt, lãng xẹt; 2. *в знач. сказ. безл.* thật là chán ngấy (chán ngắt, buồn tẻ, tẻ nhạt, chán mớ đời, lãng xẹt)

нýдн||ый *прил. разг.* chán ngấy, chán ngắt, chán phè, chán mớ đời, buồn tẻ, tẻ nhạt, lãng xẹt; ~ые разговóры nói chuyện chán phè (tẻ nhạt, lãng xẹt); ~ое занятие công việc buồn tẻ (chán ngấy, chán ngắt); какóй он ~! nó thật là chán mớ đời!

нужд||á *ж.* 1. *ж. ед.* (*бедность*) (sự, cảnh) thiếu thốn, túng thiếu, túng bấn, nghèo túng, bần cùng; жить в ~é sống thiếu thốn, sống trong cảnh nghèo; терпéть ~ý chịu thiếu thốn (túng thiếu, nghèo túng); 2. (*надобность*) (sự) cần thiết, nhu cầu, cần; испытывать ~ý в чём-л. cần cái gì; без ~ы không cần, chẳng cần, hà tất, lọ cần, lọ là; в слýчае ~ы khi cần, trong trường hợp cần thiết; ✧ ~ы нет chẳng quan trọng, không đáng gì; ~ы мáло комý-л. không quan hệ đến ai, chẳng ai lo, ai cứ phớt lờ; ~ скáчет, ~ пляшет, ~ пéсенки поёт *погов.* ≅ đói thì đầu gối phải bò

нужд||áться *несов.* 1. (*находиться в бедности*) sống thiếu thốn (túng bấn, nghèo túng, bần cùng); он óчень ~áется cậu ta sống rất thiếu thốn, anh ấy túng bấn lắm, ông ấy nghèo túng lắm; 2. (в *П*) cần; óчень ~ в деньгáх rất cần tiền; он ~áется в пóмощи nó cần sự (nó cần được) giúp đỡ; он перестáл в нём ~ anh ấy không cần nó nữa

нýжно *в знач. сказ. безл. см.* нáдо I

нýжн||ый *прил.* cần thiết, cần; ~ая книгá quyển sách cần thiết; как раз то, что ~о đúng là cái đang cần; всё, что ~о tất cả những thứ cần thiết; ~о ли э́то? cái đó có cần hay không?, có cần như thế hay không?

нуклеи́н *м. хим.* nuclein

нуклеи́новый *прил.* (thuộc về) nuclein

нулев||óй *прил.* (thuộc về) số không, không, zero; ~áя температýра không độ; ✧ ~ цикл *стр.* (việc, thời kỳ) làm công trình mặt bằng, xây dựng cốt không

нул||ь *м.* 1. số không, không, zero; ни́же ~я́ dưới không, âm; 2. *разг.* (*о ничтожном человеке*) một con số không, kẻ tiểu nhân, người hèn hạ (hèn mọn); ✧ сводúть что-л. к ~ю́ làm tiêu tan cái gì, làm cái gì mất đi (không còn nữa); сводúться к ~ю́ tiêu tan mất, chẳng có kết quả gì, trở thành vô ích; от ~я́ до ключа́ *стр.* toàn bộ quá trình xây dựng, từ công trình mặt bằng đến chìa khoá trao tay

нумера́ция *ж.* 1. (*действие*) (sự) đánh số; 2. (*цифровое обозначение*) số

нумеро́ванн||ый *прил.* (đã) đánh số; ~ое мéсто chỗ có đánh số

нумерова́ть, пронумерова́ть (*В*) đánh số; ~ страни́цы đánh số trang

нумизма́т *м.* nhà cổ tiền học, chuyên viên về tiền cổ; (*коллекционер*) người sưu tập tiền cổ

нумизма́тика *ж.* cổ tiền học

нумизмати́ческий *прил.* (thuộc về) cổ tiền học

ну-ну́ *межд. разг.* 1. nào!, nào nào!; 2. (*выражает негодование*) ô hay; 3. (*выражает согласие*) được!; ừ!; cứ nói đi!

ну́нций *м.* đặc sứ giáo hoàng, khâm mạng toà thánh

ну-с *частица разг.* 1. (*в начале предложения — итак, следовательно*) thế thì, vậy thì; 2. (*в конце вопросит. предложения — для побуждения к ответу*) có phải không?, phải chăng?

ну́триевый *прил.* (thuộc về) hải ly, chuột hải ly

ну́трия *ж.* 1. hải ly, chuột hải ly (*Myocastor coypus*); 2. (*мех*) bộ lông hải ly

нутр||о́ *с. разг.* 1. bên trong, lòng, ruột; 2. *перен.* nội dung, bản chất; чу́вствовать всем ~о́м cảm thấy thấm thía, cảm thấy sâu sắc từ đáy lòng; ✧ э́то ему́ не по ~ý cái đó không hợp sở thích của nó (không vừa ý nó, thì nó không thích)

нутроме́р *м. тех.* compa đo trong, thước đo lỗ

нутрян||о́й *прил.*: ~óе са́ло mỡ chài, mỡ sa, mỡ lá

ны́не *нареч.* hiện nay, ngày nay, thời nay, hiện thời

ны́нешн||ий *прил.* hiện nay, nay; ~ год năm nay; в ~ие времена́ hiện thời, thời nay, hiện nay, ngày nay; ~яя молодёжь thanh niên thời nay (hiện thời), tuổi trẻ ngày nay (hiện nay, thời nay); ~ чемпио́н đương kim vô địch

ны́нче *нареч.* 1. *разг.* hiện nay, ngày nay, đương kim; ~ чемпио́н đương kim vô địch; 2. *уст.* (*сегодня*) hôm nay, ngày nay; ✧ не ~ — за́втра nay mai, mai mốt, ngày một ngày hai

нырну́ть *сов. см.* ныря́ть

ныро́к *м. зоол.* vịt lặn (*Aythya*)

ныря́||ние, **~нье** *с.* (sự) lặn, hụp, lặn hụp

ныря́ть, нырну́ть lặn, hụp, lặn hụp

ны́тик *м. пренебр.* kẻ hay ca cẩm (kêu ca, than vãn, rên rỉ, phàn nàn, than thở)

ныть *несов.* 1. (*жаловаться*) ca cẩm, kêu ca, than vãn, phàn nàn, than thở, than phiền; 2. *разг.* (*издавать жалобные звуки*) rên rỉ, rên; 3. (*болеть*) đau âm ỉ, đau ê ẩm, đau buốt, nhức nhối

нытьё *с.* 1. (*надоедливые жалобы*) (lời) ca cẩm, kêu ca, than vãn, phàn nàn, than thở, than phiền; 2. *разг.* (*жалобные звуки*) (tiếng) rên rỉ, rên; 3. (*тупая боль*) (cơn) đau âm ỉ, đau ê ẩm, đau buốt, nhức nhối

НЭП *м.* (но́вая экономи́ческая поли́тика) *ист.* NEP, chính sách kinh tế mới

нэ́пман *м. ист.* con buôn trong thời NEP (kinh tế mới)

нэ́цкэ *с. неизм.* netsuke, tượng con trang trí (*bằng ngà, của Nhật Bản*)

ню *с. неизм. иск.* (tranh, tượng) khoả thân

нюа́нс *м.* tiểu dị, (sự) khác nhau rất nhỏ; (*оттенок*) sắc thái

ню́ни *мн.*: распусти́ть ~ а) khóc sướt mướt; б) (*ныть, плакаться*) than vãn, than phiền, phàn nàn, kêu ca, than thân trách phận; rên (*разг.*)

ню́ня *м. и ж. разг.* người hay khóc

нюх *м. разг.* 1. (sự) đánh hơi; 2. *перен.* tài đánh hơi (tiên đoán, đoán trước)

ню́хать, понюхать (*В*) (*обонять*) ngửi; (*о животных*) đánh hơi; (*вдыхать в нос*) hít; ~ таба́к hít thuốc lá

ню́хательный *прил.*: ~ таба́к thuốc lá hít

ня́нечка *ж, разг.* 1. *см.* ня́ня 1; 2. (*в школе и т. п.*) bà phục vụ, chị quét dọn

ня́нчить *несов.* (*В*) trông, trông coi, chăm sóc, nuôi nấng

ня́нчиться *несов.* (с *Т*) trông coi, chăm sóc, nuôi nấng; *разг.* (*возиться*) quá nuông chiều, săn sóc từng li từng tí, hầu hạ

ня́н||ька *ж. разг.* 1. *см.* ня́ня 1; 2. *перен.* bảo mẫu, người hầu hạ; я вам не ~, реша́йте са́ми tôi chẳng phải là bảo mẫu của anh, xin anh cứ tự giải quyết lấy; быть му́жу ~ькой làm kẻ hầu hạ cho chồng; ✧ у семи́ ~ек дитя́ без гла́зу *посл.* ≅ nhiều sãi không ai đóng cửa chùa; cha chung không ai khóc

ня́н||я *ж.* 1. (người, bà) vú nuôi, vú, u già, nhũ mẫu, bảo mẫu; наня́ть ~ю mướn bà vú nuôi (nhũ mẫu, u già); 2. *разг.* (*в больнице*) (bà, chị) hộ lý

О

о I, об, óбо *предлог* 1. (*относительно*) về, đến, tới; о чём вы говори́ли? các anh nói chuyện gì (về cái gì) thế?; поду́мать о ко́м-л. nghĩ đến (về, tới) ai; вспо́мнить о чём-л. nhớ đến (tới) điều gì; ле́кция о ру́сской литерату́ре bài giảng về văn học Nga; кни́га о живо́тных sách về loài động vật; забо́титься о ко́м-л. săn sóc (chăm sóc) ai, quan tâm đến (tới) ai; пла́кать о поги́бших khóc những người đã hy sinh; «О происхожде́нии ви́дов» "Bàn về (Về) nguồn gốc các loài"; 2. (*указывает на соприкосновение, столкновение*) phải, vào; опере́ться о стол dựa vào bàn; споткну́ться о ка́мень vấp phải đá; уда́риться голово́й об сте́ну đụng đầu vào tường; ✧ бок о́ бок vai kề vai; рука́ об руку tay trong tay

о II *межд.* 1. (*для усиления выразительности*) ô!, a!, à!, ối!; (*для выражения восхищения*) ồ! chà!; о, како́е сча́стье! ồ! hạnh phúc làm sao!; а! sướng quá!; о, позо́р! ôi! nhục nhã thay!; 2. (*для выражения боли, отчаяния*) ôi!, ái!, ối!, ô hô!, ôi thôi!

оа́зис *м.* ốc đảo

об *см.* о I

о́ба, обе *числ.* cả hai, cả đôi, cả cặp; ~ бра́та cả hai anh em; мы ~ cả hai chúng tôi, hai người chúng ta, hai ta, đôi ta; ухвати́ться за что́-л. обе́ими рука́ми а) bắt cái gì cả hai tay; б) *перен.* nhận... cả hai tay, vui mừng đồng ý... ngay; обе́ими рука́ми подписа́ться sẵn sàng ký cả hai tay

оба́биться *сов. разг.* (*о мужчине*) ẻo lả (đa cảm) như đàn bà

обагри́ть(ся) *сов. см.* обагря́ть(ся)

обагря́ть, обагри́ть (*В*) nhuộm (nhuốm) đỏ; ~ ру́ки в кровь hai tay nhuốm (vấy) máu, làm kẻ sát nhân

обагря́ться, обагри́ться (bị) nhuộm đỏ, nhuốm đỏ

обалдева́ть, обалде́ть *разг.* 1. mụ người đi, quẫn trí, đâm mê muội; обалде́ть от рабо́ты làm việc mụ người đi, mụ người đi vì làm việc nhiều; 2. *тк. сов.* mê li, sướng mê mẩn, sướng ngất, khoái vô cùng; обалде́ть от красоты́ mê li vì sắc đẹp, khoái trá vì vẻ đẹp

обалде́ло *нареч.* (một cách) mụ mẫm, quẫn trí, mê muội; ~ смотре́ть mụ mẫm nhìn, nhìn một cách mê muội

обалде́лый *прил. разг.* mụ mẫm, mụ người, quẫn trí, mê muội

обалде́нно *в знач. сказ. безл. разг.* thật là tuyệt vời (tuyệt trần, tuyệt trần đời)

обалде́нн||ый *прил. разг.* tuyệt vời, tuyệt trần; tuyệt trần đời, tuyệt cú mèo (*разг.*); ~ фильм bộ phim tuyệt vời; ~ое вино́ rượu vang tuyệt trần (tuyệt cú mèo)

обалде́ть *сов. см.* обалдева́ть

обанкро́титься *сов.* 1. (bị) vỡ nợ, phá sản, sạt nghiệp, khánh kiệt, khánh tận, sập tiệm; 2. *перен.* (bị) phá sản, sập tiệm

обая́||ние *с.*, **~тельность** *ж.* (sự, vẻ, tính chất) duyên dáng, đáng mến, đáng yêu, khả ái

обая́тельный *прил.* duyên dáng, đáng mến, đáng yêu, khả ái, hấp dẫn, lôi cuốn

обва́л *м.* 1. (*падение*) (sự) sụt lở, sụt, lở, sập đổ, sụp đổ; зда́ние грози́т ~ом toà nhà có cơ bị sụp đổ (bị sụt); 2. (*обрушившиеся глыбы*) đá lở, đất lở; (*лавина снега*) tuyết lở

обва́ливаться, обвали́ться sụt lở, sụt, lở, sập, sụp, sập (sụp) đổ, đổ xuống

обвали́ться *сов. см.* обва́ливаться

обвали́ть *сов.*(*В* в *П*): ~ ры́бу в муке́ tẩm cá trong bột

обва́ривать, обвари́ть (*В*) giội nước sôi, làm bỏng, trụng, chần

обва́риваться, обвари́ться (bị) bỏng nước sôi, trụng, chần

обвари́ть(ся) *сов. см.* обва́ривать(ся)

обвева́ть, обве́ять (*В Т*) 1. (*воздухом, ветром*) thổi, quạt; 2. *перен.* tràn ngập, chiếm lấy, vây quanh, bao phủ

обвезти́ *сов.* (*В*) chở... quanh; ~ детей вокру́г сада chở trẻ con quanh vườn

обве́ивать, обве́ять (*В*) *с.-х.* quạt, quạt thóc

обвенча́ть *сов.* (*В* с *Т*) làm phép cưới (lễ cưới)

обвенча́ться *сов.* (с *Т*) chịu phép cưới, kết hôn, kết duyên, xe duyên

обвер||ну́ть, ~те́ть *сов. см.* обвёртывать

обвёртывать, обверну́ть (*В*) gói, gói (bọc) lại

обве́с *м.* (sự) cân non, cân thiếu, cân gian

обве́сить I, II *сов. см.* обве́шивать I, II

обвести́ *сов. см.* обводи́ть

обве́тренный *прил.* 1. (bị) phong hoá, gió huỷ hoại; 2. (*огрубевший*) (bị) dầu dãi gió mưa, thô sạm vì sương gió

обве́триваться, обве́триться *сов.* 1. (bị) phong hoá, gió huỷ hoại; 2. (*огрубеть*) (bị) dầu dãi gió mưa, thô sạm vì sương gió, dạn dầy phong sương

обве́триться *сов. см.* обве́триваться

обветша́лость *ж.* (sự, tình trạng) cũ kỹ, rách nát, tả tơi, đổ nát

обветша́лый *прил.* 1. cũ kỹ, rách nát, tả tơi, đổ nát; 2. *перен.* cũ kỹ, cũ rích, quá thời, lỗi thời, cổ lỗ sĩ

обветша́ть *сов.* trở nên cũ kỹ (rách nát, tả tơi, đổ nát)

обве́шать *сов. см.* обве́шивать I

обве́шивание *с. см.* обве́с

обве́шивать I, обве́шать, обве́сить (*В Т*) treo, mắc, đeo, treo (mắc) quanh; обве́шать сте́ны портре́тами treo chân dung khắp các tường

обве́шивать II, обве́сить (*В*) (*недовешивать*) cân non, cân thiếu, cân hụt, cân gian

обве́ять *сов. см.* обвева́ть *и* обве́ивать

обвива́ть, обви́ть (*В Т*) quấn (vấn, cuốn, cuộn) quanh; обви́ть ше́ю рука́ми lấy tay ôm cổ, quành tay quanh cổ

обвива́ться, обви́ться quấn (vấn, cuốn, cuộn) lại, quấn (vấn, cuốn, cuộn) quanh; (*обхватывать — о руках*) ôm, quàng, quành

обвине́ни||е *с.* 1. (в *П*) (sự) buộc tội, kết tội, ghép tội, khép tội, lên án, kết án; по ~ю в уби́йстве vì bị buộc (kết, ghép, khép) tội giết người; бро́сить ~ кому́-л. lên án (kết tội) ai; 2. (*приговор*) (bản) án; вы́нести ~ tuyên

án; 3. *тк. ед. юр.* (*обвиняющая сторона*) phía buộc tội, công cáo phương

обвини́тель *м.* 1. người buộc tội (kết tội); 2. *юр.* công tố (công cáo) viên

обвини́тельн||ый *прил.* (để) buộc tội, kết tội; ~ приговóр bản án kết tội; ~ая речь lời buộc tội (công tố, công cáo)

обвини́ть *сов.* 1. *см.* обвиня́ть 1–3; 2. (*В*) (*осудить*) kết án

обвиня́емый *м.* bị cáo

обвиня́ть, обвини́ть 1. (*В* в *П*) (*считать виновным*) buộc (kết, ghép, khép, bắt) tội; 2. (*В* в *П*) (*привлекать к суду*) kiện, thưa kiện, tố tụng; 3. (*В* в *П*) (*упрекать*) buộc tội, lên án; 4. *тк. несов. юр.* (*выступать обвинителем*) kết tội, kết án, công tố, công cáo

обвиса́ть, обви́снуть rủ (buông) xuống, buông rủ, buông thõng; (*о щеках и т.п.*) xệ, sệ, phệ, trễ xuống; обви́с живо́т xệ (sệ) bụng, bụng phệ

обви́слый *прил. разг.* rủ (buông) xuống, buông rủ, buông thõng; (*о щеках и т.п.*) xệ, sệ, phệ, trễ xuống

обви́снуть *сов. см.* обвиса́ть

обви́ть(ся) *сов. см.* обвива́ть(ся)

обводи́ть, обвести́ 1. (*В*) (*вокруг чего-л.*) dẫn (đưa)... đi quanh; обвести́ кого́-л. вокру́г са́да đưa ai đi quanh vườn; 2. (*В*) (*в футболе*) dẫn bóng quanh đối thủ; (*в хоккее*) dẫn vòng palét quanh đối thủ; 3. (*В Т*) (*делать круговое движение*) vòng (khoanh tròn)... lại, khoanh; ~ что́-л. ру́чкой lấy bút khoanh cái gì (vòng cái gì lại); ~ что́-л. взгля́дом nhìn quanh cái gì; 4. (*В Т*) (*окаймлять*) viền quanh; 5. (*В Т*) (*по контурам*) đồ, viền, đồ lại, kẻ quanh, vạch chung quanh; ~ чертёж тушью đồ mực tàu lên bản vẽ; 6. (*В Т*) (*забором, оградой*) rào quanh, khoanh vùng; ✧ обвести́ кого́-л. вокру́г па́льца khéo léo đánh lừa ai

обводне́ние *с.* (sự) thuỷ lợi hoá, dẫn nước, tưới nước, làm thuỷ nông, đưa nước vào ruộng, dẫn thuỷ nhập điền

обводни́тельн||ый *прил.* (thuộc về) thuỷ lợi hoá, dẫn nước, tưới nước; ~ая систе́ма hệ thống thuỷ lợi (thuỷ nông); ~ кана́л kênh dẫn nước

обводни́ть *сов. см.* обводня́ть

обводня́ть, обводни́ть (*В*) thuỷ lợi hoá, dẫn nước, tưới nước, làm thuỷ nông; ~ засу́шливые райо́ны thuỷ lợi hoá (dẫn nước cho) những vùng khô hạn

обвола́кивать, обволо́чь (*В*) bao phủ, phủ kín, che phủ; ту́чи обволокли́ не́бо mây đen bao phủ (phủ kín, che phủ) bầu trời

обвола́киваться, обволо́чься bị bao phủ (phủ kín, che phủ)

обволо́чь(ся) *сов. см.* обвола́кивать(ся)

обворова́ть *сов. см.* обворо́вывать

обворо́вывать, обворова́ть (*В*) *разг.* xoáy, khoắng, chôm, đánh cắp, ăn cắp, chôm chỉa

обворожи́тельно *нареч.* (một cách) mê ly, mê hồn

обворожи́тельность *ж.* (sự, tính chất) mê ly, mê hồn

обворожи́тельн||ый *прил.* mê ly, mê hồn, làm đắm đuối (say đắm, say mê); ~ая улы́бка nụ cười mê ly (mê hồn)

обворожи́ть *сов.* (*В*) làm mê ly (mê hồn, đắm đuối, say đắm, say mê), hớp hồn

обвяза́ть(ся) *сов. см.* обвя́зывать(ся)

обвя́зывать, обвяза́ть 1. (*В Т*) (*обматывать*) quấn (vấn, cuốn, cuộn) quanh; ~ что́-л. верёвкой quấn dây quanh cái gì; ~ го́лову платко́м quấn khăn trên đầu; 2. (*В*) (*спицами, крючком*) đan (viền) quanh

обвя́зываться, обвяза́ться (*Т*) quấn, vấn; ~ верёвкой quấn (vấn) dây; ~ платко́м quấn (vấn) khăn

обгла́дывать, обглода́ть (*В*) gặm, nhấm

обгло́данный *прил.* (bị) gặm, nhấm

обглода́ть *сов. см.* обгла́дывать

обго́н *м.* (sự) vượt, vượt quá, đuổi vượt, vượt hơn; ~ запрещён! cấm xe vượt nhau!

обгоня́ть, обогна́ть (*В*) vượt, vượt quá, đuổi vượt, vượt hơn; *перен.* vượt, hơn, vượt trội; посмо́трим, кто кого́ обго́нит! sẽ xem ai hơn (vượt) ai!

обгора́ть, обгоре́ть 1. (bị) sém, cháy sém; 2. *разг.* (*на солнце*) (bị) sém nắng, rám

обгоре́лый *прил.* 1. (bị) sém, cháy sém; 2. *разг.* (*обожжённый солнцем*) (bị) sém nắng, rám

обгоре́ть *сов. см.* обгора́ть

обгрыза́ть, обгры́зть (*В*) gặm quanh, gặm; ~ но́гти gặm (cắn) móng tay

обгры́зть *сов. см.* обгрыза́ть

обдава́ть, обда́ть (*В Т*) 1. (*обливать*) giội, xối, tưới, rưới; ~ что́-л. кипятко́м chần (trụng, giội nước sôi) cái gì; ~ кого́-л. гря́зью bắn (hắt, té) bùn vào ai; 2. (*обвевать*) bốc, xông, hắt, phả, xông ra, hắt (phả) vào; меня́ обдало тепло́м hơi ấm phả (hắt) vào người tôi; ~ за́пахом чего́-л. bốc (xông) ra mùi gì; ✧ обда́ть кого́-л. презре́нием tỏ thái độ khinh bỉ ai; обда́ть кого́-л. хо́лодом tỏ thái độ lạnh lùng với ai, giội cho ai một gáo nước lạnh (*разг.*)

обда́ть *сов. см.* обдава́ть

обде́лать *сов. см.* обде́лывать

обдели́ть *сов. см.* обделя́ть

обде́лка *ж.* 1. (sự) gia công, chế biến, thuộc; 2. (*драгоценного камня и т. п.*) (sự) lắp, gắn, cẩn, khảm; ~ алма́за lắp (gắn, khảm) kim cương

обде́лывать, обделя́ть *уст.* 1. (*обрабатывать*) gia công, chế biến, thuộc; ~ ко́жу thuộc da; 2. (*обкладывать*) đặt (xếp) quanh, niềng, gia cố mép; (*оправить*) lắp, gắn, cẩn, khảm, lát, gắn vỏ; ✧ ~ де́ло, де́льце khéo léo thu xếp (dàn xếp) việc

обделя́ть, обдели́ть (*В Т*) chia thiếu, cho thiếu, ăn hớt, ăn bớt, ăn xén, bớt xén; он не́ был обделён умо́м nó không thiếu thông minh, nó khá thông minh

обдёрганный *прил. разг. см.* обтрёпанный

обдёргивать, обдёрнуть (*В*) *разг.* (*платье и т. п.*) chỉnh lại (kéo lại, chữa lại)... cho ngay ngắn

обдёргиваться, обдёрнуться *разг.* (*поправить платье*) chỉnh lại (kéo lại, chữa lại) áo váy cho ngay ngắn

обдёрнуть(ся) *сов. см.* обдёргивать(ся)

обдира́ть, ободра́ть (*В*) 1. bóc, lột, tước; 2. *разг.* (*оцарапывать*) quào, cào, cấu; ободра́ть лицо́ quào (cào, cấu) mặt; я ободра́л себе́ ру́ку tôi bị trầy da tay; 3. *перен. разг.* (*обирать*) chém, cứa cổ, bán giá cắt cổ; ✧ ободра́ть кого́-л. как ли́пку tước đoạt sạch của ai, bóc lột ai thậm tệ

обди́рка *ж.* (*коры*) (sự) bóc vỏ, lột vỏ, tước vỏ; (*шкуры*) (sự) lột da; (*зерна*) (sự) xay thóc, làm tróc vỏ

обди́рн||ый *прил.*: ~ая крупа́ hạt cốc đã xay giã; ~ая мука́ bột rây kỹ; ~ хлеб bánh mì bằng bột rây kỹ

обдува́ть, обду́ть (*В*) thổi, thổi khắp; (*сдувая, очищать*) thổi sạch; его́ обду́ло све́жим ве́тром gió mát thổi khắp người nó

обду́манно *нареч.* (một cách) chín chắn, đã suy nghĩ kỹ

обду́манность *ж. обыкн. переводится оборотом с прил.*: ~ э́того прое́кта bản đề án đã suy nghĩ chín chắn (cân nhắc cẩn thận)

обду́манн||ый *прил.* (đã) suy nghĩ kỹ, suy nghĩ chín chắn, cân nhắc cẩn thận; ~ое реше́ние giải pháp đã suy nghĩ chín chắn; с зара́нее ~ым наме́рением với chủ định đã cân nhắc cẩn thận từ trước

обду́мать *сов. см.* обду́мывать

обду́мывать, обду́мать suy nghĩ kỹ, suy nghĩ chín chắn, cân nhắc cẩn thận, đắn đo kỹ càng; зара́нее обду́мать что́-л. suy nghĩ kỹ điều gì từ trước

обду́ть *см. см.* обдува́ть

о́бе *см.* о́ба

обе́гать *сов. см.* обега́ть

обега́ть I, обе́гать (*В*) chạy khắp

обега́ть II, обежа́ть chạy quanh; обежа́ть вокру́г до́ма chạy quanh nhà; ✧ обежа́ть кого́-л., что́-л. глаза́ми, взгля́дом lướt mắt nhìn ai, cái gì

обе́д *м.* (bữa) ăn trưa, cơm trưa; (*пища*) món (thức, đồ) ăn trưa; *разг.* lúc (giờ) ăn trưa, buổi trưa; зва́ный ~ bữa cơm khách, bữa tiệc; вку́сный ~ bữa ăn khoái khẩu, bữa ăn trưa ngon; пригласи́ть кого́-л. на ~ mời ai đến ăn trưa (ăn cơm khách); за ~ом khi (vào lúc) ăn trưa; по́сле ~а а) sau bữa ăn trưa; б) (*после полудня*) vào buổi chiều; магази́н закры́т на ~ nhà hàng đóng cửa nghỉ trưa

обе́дать, пообе́дать ăn trưa; оста́ться ~ ở lại ăn trưa

обе́денный *прил.* (để) ăn trưa; ~ стол bàn ăn; ~ переры́в giờ ăn trưa, giờ nghỉ trưa

обедне́ть *сов. см.* беднéть

обедни́ть *сов. см.* обедня́ть

обе́дня *ж. церк.* lễ mi-xa, thánh lễ

обедня́ть, обедни́ть (*В*) làm... nghèo đi; (*делать менее выразительным*) làm nghèo nàn (khô khan, kém súc tích, kém diễn cảm)

обежа́ть *сов. см.* обега́ть II

обезбо́ливание *с.* (sự) gây tê, gây mê, làm mất cảm giác đau

обезбо́ливать, обезбо́лить (*В*) gây tê, gây mê; (*роды и т. п.*) làm... không đau, làm mất cảm giác đau

обезбо́ливающ||ий *прил.* (để) gây tê, gây mê, làm mất cảm giác đau; ~ее сре́дство thuốc tê, thuốc mê, thuốc làm mất cảm giác đau

обезбо́лить *сов. см.* обезбо́ливать

обезво́деть *сов.* khô cạn đi, khô kiệt, hết nước

обезво́дить *сов. см.* обезво́живать

обезво́живание *с. мед.* (sự) kiệt nước, hết nước

обезво́живать, обезводить (*В*) tiêu nước, tiêu thuỷ, tháo cạn nước, làm khô cạn, làm hết nước; (*продукты и т. п.*) làm khô, khô nước

обезвре́дить *сов. см.* обезвре́живать

обезвре́живать, обезвре́дить (*В*) làm vô hại (vô hiệu), vô hại hoá, khử độc; ~ ми́ну gỡ (tháo, vô hại hoá) mìn

обезгла́вить *сов.* (*В*) 1. chém (chặt) đầu, trảm quyết, xử trảm; 2. *перен.* chặt đầu, tiêu diệt chủ não (bộ phận lãnh đạo)

обездо́ленный *прил.* cùng quẫn, khốn quẫn, cùng cực, cùng khổ, khốn đốn, khốn cùng, lầm than, điêu đứng, khốn khổ

обездо́ливать, обездо́лить (*В*) làm... cùng quẫn (khốn quẫn, cùng cực, cùng khổ, khốn đốn, khốn cùng, lầm than, điêu đứng)

обездо́лить *сов. см.* обездо́ливать

обеззара́живание *с.* (sự) khử trùng, sát trùng, tiệt trùng, tẩy uế

обеззара́живать, обеззара́зить khử (sát, tiệt) trùng, tẩy uế, làm vô trùng

обеззара́зить *сов. см.* обеззара́живать

обезземе́ливание *с.* (sự) tước đoạt ruộng đất, truất hữu điền thổ

обезземе́лить *сов.* (*В*) tước đoạt ruộng đất, truất hữu điền thổ

обезле́сение *с.* (sự) phá rừng, mất diện tích rừng

обезле́сеть *сов.* (bị) phá rừng

обезле́сить *сов.* (*В*) phá rừng

обезли́ч||ение, ~ивание *с.* (sự) làm mất cá tính

обезли́чивать, обезли́чить (*В*) 1. làm mất cá tính; 2. (*работу и т. п.*) làm mất trách nhiệm cá nhân

обезли́чить *сов. см.* обезли́чивать

обезли́чка *ж.* (tình trạng) vô trách nhiệm cá nhân

обезлю́деть *сов.* trở nên hoang vắng, không có người ở

обезно́ж||ить *сов. разг.*: э́та прогу́лка меня́ совсе́м ~ила cuộc đi chơi này làm tôi rạc cẳng

обезобра́живание *с.* (sự) làm biến dạng, làm xấu đi

обезобра́живать, обезобра́зить (*В*) làm biến dạng (tàn phế, xấu đi, méo mó)

обезобра́зить *сов. см.* обезобра́живать

обезопа́сить *сов.* (*В*) giữ gìn an ninh, bảo vệ (đảm bảo) an toàn

обезопа́ситься *сов.* phòng thân, hộ thân, giữ mình, giữ gìn an ninh cho mình

обезору́живание *с.* (sự) tước vũ khí, giải giáp

обезору́живать, обезору́жить (*В*) *прям. и перен.* tước vũ khí (khí giới), giải giáp

обезору́жить *сов. см.* обезору́живать

обезу́меть *сов.* (от *Р*) phát điên, phát cuồng, nổi điên, nổi khùng, trở nên điên dại (mất trí, cuồng dại); (*от радости*) cuồng lên, quýnh lên

обезья́на *ж.* 1. khỉ, bú dù, tườu (*Primates*); 2. *разг.* kẻ hay bắt chước; kẻ hay nhăn nhó; đồ xấu như bú dù

обезья́ний *прил.* (thuộc về) khỉ

обезья́нничанье *с.* (sự, thói) nhắm mắt bắt chước, học đòi, a dua, làm trò khỉ

обезья́нничать, собезья́нничать (*В*) *разг.* nhắm mắt (mù quáng) bắt chước, học đòi, a dua, làm trò khỉ

обели́ск *м.* obelisque, bia cột, tiêm bi, bia, đài kỷ niệm; воздви́гнуть. ~ dựng bia cột, dựng đài kỷ niệm

обели́ть *сов. сл.* обеля́ть

обеля́ть, обели́ть *разг.* minh oan, khôi phục danh dự

оберега́ть *несов.* (*В* от *Р*) giữ gìn, gìn giữ, bảo vệ

оберега́ться *несов.* giữ mình, bảo vệ mình

оберну́ть(ся) *сов. см.* обёртывать(ся) *и* обора́чивать(ся)

обёртка *ж.* (cái) gói, bọc, bao, giấy gói, giấy bọc

обертóн *м. муз.* âm bội; *физ.* hoạ âm, hoạ âm cao

обёрточн||ый (để) gói, bọc; ~ая бума́га giấy gói, giấy bao bì

обёртывать, оберну́ть (*В*)
1. (*завертывать*) gói, bọc;
2. (*обвивать*) quấn, vấn, quàng; оберну́ть шарф вокру́г ше́и quấn khăn quàng cổ;
3. (*поворачивать*) quay; *перен.* quay, xoay, hướng, xoay chuyển; оберну́ть де́ло в свою́ по́льзу xoay chuyển tình hình có lợi cho mình; ✧ оберну́ть кого́-л. вокру́г па́льца khéo léo đánh lừa ai

обёртываться, оберну́ться 1. (*повертываться*) quay lại, ngoảnh lại, ngoái cổ;

2. *перен.* quay chiều, xoay chuyển, chuyển hướng, biến chuyển; неизве́стно, как оберне́тся де́ло không rõ tình hình sẽ biến chuyển (xoay chuyển, chuyển hướng) như thế nào;
3. *разг.* (*ехать и возвращаться обратно*) quay trở về, quay trở lại

обескро́вить *сов.* (*В*) 1. lấy hết (làm kiệt) máu; 2. *перен.* (*ослабить*) làm kiệt sức (suy yếu), tiêu hao; (*лишать яркости*) làm... mất vẻ chói lọi (sức truyền cảm)

обескро́вл||ение, ~ивание *с.* (sự) lấy hết máu, làm kiệt máu

обескура́живать, обескура́жить (*В*) làm... thất vọng (chán nản, ngã lòng, nản chí)

обескура́жить *сов. см.*. обескура́живать

обеспа́мятеть *сов. разг.* 1. (*лишиться памяти*) mất trí nhớ; 2. (*лишиться чувств*) bất tỉnh, mê man, bất tỉnh nhân sự, ngất, xỉu

обеспе́чение *с.* 1. (sự) bảo đảm, đảm bảo; (*снабжение*) (sự) chu cấp, cung cấp, cung ứng, tiếp tế; ~ про́чного ми́ра bảo đảm một nền hoà bình bền vững; ~ промы́шленности у́глем cung ứng (cung cấp) than cho công nghiệp; информацио́нное ~ cung cấp đầy đủ thông tin; техни́ческое ~ а) *тех.* bảo đảm (cung cấp) kỹ thuật; б) *информ.* phần cứng, cương liệu; програ́ммное ~ ЭВМ phần mềm (nhu liệu) của máy tính điện tử; програ́ммно-математи́ческое ~ автоматизи́рованных систе́м *информ.* phần mềm (nhu liệu) toán học cho các hệ thống tự động; 2. (*средства к жизни*) (tiền, sự) trợ cấp, phụ cấp, bảo trợ, cấp dưỡng; пра́во на материа́льное ~ в ста́рости quyền được hưởng trợ cấp vật chất khi già cả; социа́льное ~ (chế độ) bảo trợ xã hội, an sinh xã hội, cứu tế xã hội; 3. (*гарантия*) (sự) bảo đảm, đảm bảo; ~ договора́ bảo đảm hợp đồng

обеспе́ченность *ж.* 1. (mức độ) chu cấp, cung cấp, cung ứng, tiếp tế; 2. (*достаток*) (cảnh, sự) sung túc, no đủ, khá giả, đầy đủ, phong lưu, sống dư dật

обеспе́ченный *прил.* (*безбедный*) sung túc, no đủ, khá giả, đầy đủ, phong lưu, dư dật, có của ăn của để

обеспе́чивать, обеспе́чить 1. (*В*) (*материально*) chu cấp (trợ cấp) đủ; 2. (*снабжать*) cung cấp (cung ứng, tiếp tế) đủ; 3. (*В*) (*гарантировать*) bảo đảm, đảm bảo; ~ безопа́сность движе́ния bảo đảm (đảm bảo) an toàn giao thông; ~ успе́х bảo đảm (đảm bảo) thành công

обеспе́чиваться, обеспе́читься (*Т*) được chu cấp (cung cấp, cung ứng) đủ

обеспе́чить(ся) *сов. см.* обеспе́чивать(ся)

обеспло́дить *сов.* (*животных*) thiến, hoạn; (*землю*) làm kiệt màu

обеспоко́ить(ся) *сов. см.* беспоко́ить(ся)

обесси́леть *сов.* (bị) suy yếu, kiệt sức, kiệt lực

обесси́ливать, обесси́лить làm suy yếu (kiệt sức, kiệt lực)

обесси́лить *сов. см.* обесси́ливать

обесслáвить *сов.* (*В*) làm nhục, làm ô danh, thoá mạ

обессме́ртить *сов.* làm bất tử (sống mãi, bất diệt, bất hủ)

обессмы́сливать, обессмы́слить làm vô nghĩa (vô lý)

обессмы́сливаться, обессмы́слиться trở thành vô nghĩa (vô lý)

обессмы́слить(ся) *сов. см.* обессмы́сливать(ся)

обессо́ливание *с.* (sự) rửa mặn, khử muối

обессо́лить *сов.* rửa mặn, khử muối

обессу́дить *сов. уст.*: не обессу́дьте! xin ông thứ lỗi cho!, xin anh bỏ quá cho!

обесто́чить *сов. эл.* cắt (cúp) điện, ngắt mạch

обесцве́тить *сов. см.* обесцве́чивать

обесцве́чивать, обесцве́тить làm phai màu (bạc màu, mất màu), khử màu

обесце́нение *с.* (sự) mất giá; (*уменьшение ценности*) (sự) giảm giá, làm giảm giá trị; ~ де́нег sự mất giá (giảm giá) của đồng tiền

обесце́нивать, обесце́нить làm mất giá trị; (*делать малоценным*) làm giảm giá trị

обесце́ниваться, обесце́ниться (bị) mất giá trị; (*становиться малоценным*) (bị) giảm giá trị

обесце́нить(ся) *сов. см.* обесце́нивать(ся)

обесче́стить *сов. см.* бесче́стить

обе́т *м.* (lời) nguyền, nguyện, thệ nguyện, thề nguyền, thề, hứa; дава́ть ~ thệ nguyện, thề nguyền, nguyện, nguyền, thề, hứa; дава́ть ~ молча́ния thề giữ im lặng, hứa sẽ không nói

обетова́нн||ый *прил.*: ~ая земля́ đất hứa

обеща́ни||е *с.* (lời) hứa, hẹn, hứa hẹn; сдержа́ть своё ~ giữ lời hứa, giữ lời; дать кля́твенное ~ tuyên thệ, thề; броса́ться ~ями ≅ hứa vong mạng; hứa hươu hứa vượn; hứa trời hứa biển (*погов.*); корми́ть ~ями кого́-л. hứa hão với ai, làm ai hy vọng bằng lời hứa hão

обещ||а́ть *несов. и сов.* (+ *инф. В*) 1. (*сов. тж.* пообеща́ть) hứa, hứa hẹn, hẹn; он ~а́л прийти́ во́время nó đã hứa đến đúng giờ; 2. *тк. несов.* (*подавать надежды*) có hy vọng, hứa hẹn; день ~а́ет быть я́сным hôm nay có hy vọng trời sáng sủa

обжа́лование *с. юр.* (sự) kháng cáo, khiếu nại, chống án, kháng án; ~ приго́вора kháng cáo, chống án, kháng án

обжа́ловать *сов.* (*В*) *юр.* kháng cáo, khiếu nại, chống án, kháng án

обжа́ривать, обжа́рить (*В*) rán, quay, chiên, rôti, nướng, rang

обжа́рить *сов. см.* обжа́ривать

обже́чь(ся) *сов. см.* обжига́ть(ся)

обжива́ть, обжи́ть (*В*) *разг.*: ~ кварти́ру tu bổ (thu xếp, dọn dẹp, bố trí, trang sửa) căn nhà để ở; ~ край tổ chức cuộc sống trong biên khu

обжива́ться, обжи́ться *разг.* sống quen, thích nghi với cuộc sống

о́бжиг *м.*, **~а́ние** *с. тех.* (sự) nung, thiêu

обжига́тельн||ый *прил.*: ~ая печь lò nung

обжига́ть, обже́чь (*В*) 1. đốt; 2. (*повреждать огнём*) làm bỏng (phỏng); (*крапивой и т. п.*) làm rát (xót, đau buốt); *перен.* làm xót xa (xúc động); 3. (*кирпичи и т. п.*) nung

обжига́ться, обже́чься 1. (bị) bỏng, phỏng; (*крапивой и т. п.*) (bị) rát, xót, đau buốt; 2. *перен. разг.* (bị) thất bại

обжи́м *м. тех.* (sự) ép, nén

обжито́й *прич.* có người ở; (*приспособленный для житья*) chữa lại để ở; (*уютный*) ấm cúng; ~ дом ngôi nhà ấm cúng; ~ райо́н khu vực được tổ chức quy củ

обжи́ть(ся) *сов. см.* обжива́ть(ся)

обжо́ра *м. и ж. разг.* kẻ tham ăn (phàm ăn, háu ăn)

обжо́рство *с. разг.* (tính, sự) tham ăn, phàm ăn, háu ăn

обзаведе́ние *с.* 1. (sự) mua sắm, mua, sắm, tậu; 2. (*вещи*) *разг.* đồ đạc, dụng cụ, đồ lề, đồ đoàn

обзавести́сь *сов. см.* обзаводи́ться

обзаводи́ться, обзавести́сь (*Т*) mua sắm, mua, sắm, tậu; обзавести́сь хозя́йством tậu nhà cửa ruộng nương, tạo dựng cơ ngơi, xây dựng cơ nghiệp, sinh cơ lập nghiệp; обзавести́сь семе́йством lập gia đình; обзавести́сь знако́мыми kiếm được bạn bè quen biết

обзва́нивать, обзвони́ть *разг.* gọi điện (*cho nhiều người*)

обзвони́ть *сов. см.* обзва́нивать

обзо́р *м.* 1. (*действие*) (sự) quan sát, xem xét, nhìn chung; 2. (*возможность обозреть*) tầm nhìn, phạm vi quan sát, khả năng nhìn thấy; 3. (*сжатое сообщение*) (bài) tổng quan, tổng kết, tổng quát, nhìn chung, nhận xét chung; ~ печа́ти (bài) điểm báo

обзо́рн||ый *прил.* 1. (*содержащий обзор*) (có tính chất) tổng quan, tổng quát, nhìn chung; ~ая ле́кция bài giảng tổng quát, bản thuyết trình tổng quan; 2. (*позволяющий обозревать*) (có thể) quan sát được, nhìn thấy được; ~ая пози́ция vị trí có thể quan sát được

обзыв||а́ть, обозва́ть (*В Т*) gán tên xấu, đặt biệt danh xấu; его́ по-вся́кому ~а́ют người ta gán cho nó đủ loại tên xấu

обива́ть, оби́ть (*В Т*) bọc, phủ, bịt; ~ ме́бель bọc mặt đồ gỗ, bọc mặt bàn ghế; ~ что-л. желе́зом bịt (cạp) sắt cái gì; ✧ ~ поро́ги сбу́ cục (cày cục) khắp nơi, chạy vạy, xin xỏ

оби́вка *ж.* 1. (*действие*) (sự) bọc, phủ, bịt; ~ дива́на bọc đivăng; 2. (*материал*) vải bọc, vật liệu bọc (bịt)

оби́вочный *прил.* (để) bọc, phủ, bịt

оби́д||а *ж.* (sự) xúc phạm, làm mếch lòng, làm mất lòng, làm phiền lòng, làm phật lòng, làm phật ý; (*чувство досады, горечи*) (sự) hờn giận, phiền lòng, phật lòng, phật ý, bực mình; mối hận, uất ức, uất hận; нанести́ ~у кому́-л. xúc phạm ai, làm mếch lòng (mất lòng, phiền lòng, phật lòng, phật ý) ai; ✧ не дава́ться в ~у không để ai xúc phạm (làm hại) mình; не дать кого́-л. в ~у bảo vệ (bênh vực) ai, không để ai bị xúc phạm; быть в ~е на кого́-л. bực mình (hờn giận) ai; не в ~у будь ска́зано nói thế này khí không phải, nói thế này khí khiếm nhã, nói xin lỗi, nói vô phép, xin bỏ quá cho điều nói ra

оби́деть(ся) *сов. см.* обижа́ть(ся)

оби́дно 1. *нареч.* (một cách) xúc phạm; 2. *в знач. сказ.* (*Д*) thật là bực mình, bực thật; мне ~ слу́шать э́то tôi bực mình (phiền lòng) nghe điều đó; ~, что... bực thật, đáng tiếc thật, tiếc thay, ức ghê, hoài của; ~, что вы не могли́ прийти́! đáng tiếc thật, anh/chị đã không đến được!

оби́дн||ый *прил.* 1. (*оскорбительный*) xúc phạm, làm mếch lòng (mất lòng, phiền lòng, phật lòng, phật ý, bực mình); ~ое замеча́ние nhận xét làm mếch lòng (phiền lòng); сказа́ть что́-л. в ~ой фо́рме nói điều gì một cách xúc phạm; 2. *разг.* (*досадный*) đáng giận, đáng bực, đáng tiếc; ~ая опеча́тка chỗ in sai đáng tiếc (đáng giận, đáng bực)

оби́дчивость *ж.* (tính) dễ giận, dễ hờn, hay giận, hay hờn dỗi, dễ mếch lòng

оби́дчивый *прил.* dễ giận, dễ hờn, hay giận, hay hờn giận, dễ mếch lòng (mất lòng, phiền lòng, phật lòng, phật ý, bực mình)

оби́дчик *м. разг.* kẻ ăn hiếp (ức hiếp)

обиж||а́ть, оби́деть 1. (*В*) (*наносить обиду*) xúc phạm, làm mếch lòng (mất lòng, phiền lòng, phật lòng, phật ý, bực mình), ăn hiếp, ức hiếp, hiếp đáp; не ~а́й его́! mày đừng ăn hiếp (ức hiếp) nó!; 2. (*В*) *разг.* (*наносить ущерб*) làm thiệt, làm thiệt hại; 3. (*В Т*) *разг.* (*лишать чего-л.*) không cho; приро́да не оби́дела его́ си́лой тро́и (thiên nhiên) phú cho nó sức mạnh, nó có sức mạnh

обижа́ться, оби́деться (на *В*) bực mình, tức mình, hờn giận, hờn dỗi, giận, phật lòng, phật ý, uất ức, uất hận

оби́женно *нареч.* (*укоризненно*) (một cách) hờn giận, trách móc, bực mình; (*недовольно*) (một cách) bất bình, tức mình, phật lòng, không bằng lòng, uất ức

оби́женн||ый *прил.* 1. (на *В*) (*обидевшийся*) giận, bực mình, tức mình, hờn giận, phật lòng, phật ý, uất ức; он на вас оби́жен nó giận (bực mình) anh; он оби́жен тем, что... nó bực mình (tức mình) vì...; 2. (*выражающий обиду*) (lộ rõ) bực mình, bực tức, hờn giận, phật lòng, phật ý; ~ым го́лосом а) (*недовольно*) bằng giọng bực tức (bất bình, không bằng lòng); б) (*с укором*) bằng giọng hờn giận (trách móc); с ~ым ви́дом với vẻ mặt bực bội (bực dọc, bực tức, hờn giận, giận dỗi)

оби́лие *с.* 1. (*большое количество*) (sự) dồi dào, phong phú, sung mãn; 2. (*достаток*) (sự, cảnh) sung túc, đầy đủ, phong lưu

оби́льно *нареч.* (một cách) dồi dào, phong phú, sung mãn; (*роскошно*) (một cách) sang trọng

оби́льный *прил.* 1. dồi dào, phong phú, sung mãn; (*щедрый, роскошный*) giàu có, sang trọng; ~ урожа́й được mùa, mùa màng dồi dào; ~ у́жин bữa ăn tối thịnh soạn (sang trọng); 2. (*Т*) (*изобилующий чем-л.*) giàu, có nhiều, dồi dào

обиня́к *м.*: говори́ть ~а́ми nói vòng vo (úp mở, bóng gió, lòng vòng, cạnh khoé), nói gần nói xa; сказа́ть что́-л. без ~о́в nói toạc (trắng, thẳng thừng, toạc móng heo, không úp mở) điều gì

обира́ть, обобра́ть (*В*) *разг.* 1. (*с грядок и т. п.*) hái (nhặt) hết; 2. (*ограбить*) cướp (cuỗm, lột, tước) sạch, khoắng (chôm, vơ, đánh cắp) hết, vơ vét

обита́емый *прил.* có người ở (cư dân)

обита́тел||ь *м.* người ở, cư dân, dân thường trú; ~и до́ма cư dân (những người ở) trong nhà

обита́ть *несов.* ở, sống ở, cư trú

оби́тель *м. уст.* 1. (*монастырь*) tu viện; 2. *перен.* nơi ở, nơi trú ngụ

оби́ть *сов. см.* обива́ть

обихо́д *м.* nếp sống, tập quán, lề thói, lệ thường, thói thường; (*употребление*) (sự) sử dụng hàng ngày, thường dùng; войти́ в ~ trở thành thông dụng (thường dùng); вы́йти из ~а không còn thông dụng; предме́ты дома́шнего ~а đồ dùng hàng ngày trong nhà, đồ gia dụng (nhật dụng)

обихо́дн||ый *прил.* thông dụng, thường dùng, thường lệ, thông thường, thường ngày, nhật dụng; ~ое выраже́ние thành ngữ thông dụng (thường dùng)

обката́ть *сов. см.* обка́тывать

обка́тка *ж.* 1. (*дороги*) (sự) lăn đường, san đường; 2. (*автомашины и т. п.*) (sự) chạy rà, chạy cho trơn, chạy thử

обка́тывать, обкати́ть (*В*) 1. (*дорогу*) lăn, san; 2. (*автомашину и т. п.*) chạy rà, chạy cho trơn, chạy thử

обкла́дка *ж.* (sự) đặt quanh, để quanh, xếp quanh

обкла́дывать, обложи́ть 1. (*В Т*) đặt (để, xếp, bọc, vây) quanh; (*окружать*) bao vây; обложи́ть больно́го поду́шками đặt (để, xếp) gối quanh người bệnh; ~ дёрном xếp lớp đất cỏ, trồng lớp cỏ phủ đất; обложи́ть кре́пость bao vây pháo đài; 2. (*В*) (*обволакивать*) bao phủ, phủ kín; всё не́бо обложи́ли ту́чи mây đen bao phủ (phủ kín) cả bầu trời; 3. *безл.*: всё

не́бо обложи́ло cả bầu trời phủ mây (bị mây bao phủ); язы́к обложи́ло lưỡi bị trắng ra; 4. (*В Т*) (*облицовывать*) lát, ốp; ~ сте́ны мра́мором ốp tường bằng đá hoa

обкла́дываться, обложи́ться (*Т*) đặt (để, xếp, vây) quanh mình; обложи́ться кни́гами đặt (để, xếp) sách quanh mình

обко́м *м.* (областно́й комите́т) ban chấp hành tỉnh; (*партии*) ban chấp hành tỉnh đảng bộ, tỉnh uỷ; (*комсомола*) ban chấp hành tỉnh đoàn, tỉnh đoàn

обкра́дывать, обокра́сть (*В*) ăn cắp, đánh cắp, lấy cắp, lấy trộm

обку́ренн||ый *прил.*: ~ые па́льцы những ngón tay vàng khè vì hút thuốc

обкуса́ть *сов. см.* обку́сывать

обку́сывать, обкуса́ть gặm, nhấm, gặm nhấm

обла́ва *ж.* 1. *охот.* (sự, cuộc) săn vây, săn đuổi; 2. (*цепь загонщиков*) vòng vây, vòng bủa vây; 3. (*оцепление с целью задержания кого-л.*) (cuộc) vây bắt, lùng bắt, bố ráp, quây ráp, vây ráp, lùng sục, ráp; полице́йская ~ cuộc vây bắt (lùng bắt, bố ráp, quây ráp, lùng sục) của cảnh sát

облага́ем||ый *прил. эк.* chịu thuế; ~ые дохо́ды thu nhập chịu thuế; ~ оборо́т doanh thu chịu thuế

облага́ть, обложи́ть (*В Т*) bắt... nộp; ~ да́нью bắt nộp cống; ~ кого́-л. нало́гами bắt ai nộp thuế, đánh thuế ai

облагодете́льствовать *сов. уст. ирон.* làm ơn, gia ân, làm phúc

облагора́живание *с.* (sự) làm cao thượng thêm, làm cao nhã hơn, làm thanh cao hơn, làm trang nhã hơn, làm cao khiết hơn, nâng cao phẩm giá, tăng thêm phẩm chất, hướng thượng

облагора́живать, облагоро́дить (*В*) 1. làm... cao thượng thêm, làm... cao nhã (thanh cao, trang nhã, cao khiết) hơn, nâng cao phẩm giá, tăng thêm phẩm chất; облагоро́дить ду́шу làm tâm hồn cao thượng thêm; облагоро́дить язы́к làm ngôn ngữ trang nhã (thanh cao, cao nhã) hơn; 2. (*улучшать породу, качество*) cải thiện, cải lương

облагора́живаться, облагоро́диться 1. (được) cao thượng thêm, cao nhã hơn, thanh cao hơn, trang nhã hơn, cao khiết hơn, nâng cao phẩm giá, tăng thêm phẩm chất, hướng thượng; 2. (*о животных, растениях*) (được) cải thiện, cải lương

облагоро́дить(ся) *сов. см.* облагора́живать(ся)

облада́ние *с.* (sự) có, sở hữu, thủ đắc, chiếm hữu

облада́тель *м.* người có (sở hữu, thủ đắc)

облада́ть *несов.* (*Т*) có, sở hữu, thủ đắc, chiếm hữu; ~ больши́м тала́нтом có tài cao; ~ хоро́шим здоро́вьем có sức khoẻ tốt

обла́зить *сов. разг.* sục, sục sạo, lùng sục

обла́ивать, обла́ять (*В*) 1. xông vào sủa, sủa ầm lên; 2. *разг.* (*ругать*) chửi mắng, chửi rủa, văng tục

о́блак||о *с.* 1. (đám) mây; пе́ристое ~ mây tơ, mây quyển, mây ti; 2. *перен.* đám; ~á пы́ли những đám bụi; ✧ вита́ть в ~а́х mơ mộng trên mây, mơ mộng hão huyền, mơ mòng hão

обла́мывать, облома́ть, обломи́ть (*В*) 1. bẻ, bẻ gãy, vặn gãy; 2. *сов.* облома́ть *перен. разг.* ép... phải nghe, buộc... phải phục tùng, bắt... phải đông ý

обла́мываться, облома́ться, обломи́ться bị bẻ (bẻ gãy, vặn gãy)

обласка́ть *сов.* (*В*) nâng niu, trìu mến, vỗ về, âu yếm, vuốt ve, mơn trớn

областн||о́й *прил.* 1. (thuộc về) tỉnh; ~ центр tỉnh lỵ; 2. (*диалектный*) (thuộc về) thổ ngữ, địa phương; ~о́е сло́во thổ ngữ, từ địa phương

о́бласть *ж.* 1. (*часть страны*) miền, vùng, khu, khu vực; 2. (*административно-территориальная единица*) tỉnh; Моско́вская ~ tỉnh Moskva; 3. (*знаний, деятельности*) lĩnh vực, phạm vi, ngành, địa hạt; э́то не моя́ ~ cái đó không thuộc lĩnh vực (phạm vi hiểu biết, phạm vi hoạt động) của tôi; 4. *анат.* vùng; ране́ние в ~ се́рдца vết thương ở vùng tim

обла́тка *ж.* 1. *фарм.* bọc nhện, trứng nhộng, nhộng thuốc; 2. *церк.* bánh thánh

облаче́ни||е *с.* 1. *церк.* áo tế, áo lễ, lễ phục; 2. (*торжественная одежда*) lễ phục, sắc phục, triều phục; ✧ в по́лном ~и lên khuôn đủ lễ bộ

о́блачность *ж.* vân độ, (độ, lượng, tầng) mây; сплошна́я ~ (độ, lượng) mây dày đặc; ни́зкая ~ (tầng) mây thấp

о́блачн||ый *прил.* có mây, phủ mây, vẩn mây, vân vụ; ~ день ngày u ám; ~ое не́бо trời vẩn mây (phủ mây, vân vụ)

обла́ять *сов. см.* обла́ивать

облег||а́ть *несов.* (*об одежде*) bó sát, ôm sát, nịt sát, sát; пла́тье пло́тно ~а́ет фигу́ру áo dài bó sát (ôm sát) thân hình

облегча́ть, облегчи́ть (*В*) 1. (*уменьшать вес*) làm nhẹ bớt, giảm nhẹ; 2. (*упрощать*) giản đơn hoá, làm giản đơn hơn; ~ конструкцию самолёта giản đơn hoá kết cấu của máy bay; 3. (*делать менее трудным*) giảm nhẹ, làm dễ dàng hơn, giảm bớt (làm nhẹ bớt) khó khăn, đỡ nhẹ gánh nặng; ~ усло́вия трудá giảm nhẹ điều kiện lao động; ~ реше́ние зада́чи làm cho việc giải quyết vấn đề bớt khó khăn; 4. (*смягчать, ослаблять*) làm dịu bớt, xoa dịu; 5. (*успокаивать*) làm yên lòng (an tâm, nhẹ nhõm, dịu bớt, khuây khoả, thoải mái, nhẹ người); ~ ду́шу làm nhẹ lòng mình, làm dịu bớt nỗi lòng, làm tâm hồn nhẹ nhõm

облегче́ни||е *с.* 1. (*действие*) (sự) làm nhẹ bớt, giảm nhẹ; giản đơn hoá, làm giản đơn hơn; làm dễ dàng; làm dịu bớt; làm yên lòng, làm an tâm (*ср.* облегча́ть); ~ усло́вий трудá giảm nhẹ điều kiện lao động; 2. (*чувство успокоения*) (sự) yên lòng, an tâm, nhẹ nhõm, nhẹ người; почу́вствовать ~ thấy nhẹ người; вздохну́ть с ~ем thở dài nhẹ nhõm, thở phào một cái nhẹ người

облегчённо *нареч.*: ~ вздохну́ть thở dài nhẹ nhõm, thở phào một cái nhẹ người

облегчённ||ый *прил.* 1. (*более лёгкий*) (được) giảm nhẹ, làm nhẹ bớt; 2. (*упрощённый*) đơn giản, giản đơn; постро́йка ~ого ти́па công trình xây dựng loại giản đơn (đơn giản); 3. (*выражающий облегчение*) nhẹ nhõm, thoải mái; ~ вздох tiếng thở dài nhẹ nhõm

облегчи́ть *сов. см.* облегча́ть

обледене́лый *прил.* (bị) phủ băng

обледене́ние *с.* (sự) phủ băng, kết bằng, đóng băng

обледене́ть *сов.* (bị) phủ băng, kết bằng, đóng băng, đóng nước đá

облеза́ть, облезть 1. (*о животных*) rụng lông; 2. (*о мехе*) mất lông; мех облез тấm da thú đã mất (đã rụng) cả lông; 3. (*о лаке, краске*) bong ra, tróc ra

обле́злый *прил.* rụng lông, trụi lông, rụng tóc, tóc thưa thớt

облезть *сов. см.* облеза́ть

облека́ть, облечь 1. (*В Т*) (*окружать чем-либо*) bao phủ, bao bọc, bao trùm, phủ kín; ~ что́-л. та́йной bao phủ (bao trùm) cái gì trong tấm màn bí mật; 2. (*В*) (*выражать, воплощать*) thể hiện, biểu hiện, biểu lộ; ~ мы́сли слова́ми, в слова́ biểu lộ (thể hiện) những ý nghĩ bằng lời; 3. (*В Т*) (*наделять*) trao, uỷ thác, phó thác (*cho*); ~ кого́-л. полномо́чиями trao toàn quyền (uỷ toàn quyền) cho ai; облечь кого́-л. дове́рием tín nhiệm ai

облека́ться, облечься (*В В*) (bị) bao phủ, bao bọc, bao trùm, phủ kín

облени́ться *сов.* đâm lười, trở nên lười biếng

облепи́ть *сов. см.* облепля́ть

облепи́ха *ж. бот.* 1. cây sa táo (*Hyppophae rhammoides*); 2. (*ягоды*) (quả) sa táo

облепля́ть, облепи́ть 1. (*В*) dính đầy, bám đầy, dính khắp, bết; боти́нки облепи́ла грязь bùn dính đầy (bám đầy) giày, giày bết bùn; 2. (*В Т*) (*покрывать со всех сторон*) phủ đầy, bao phủ, bao trùm, bao bọc, phủ kín; 3. (*В*) *разг.* (*окружать*) vây kín, bủa vây, bao vây; (*о мухах и т. п.*) bâu, bu, đậu đầy, bám đầy

облета́ть I, облете́ть 1. (*В*) (*вокруг*) bay quanh, bay xung quanh (chung quanh); 2. (*В*) (*пролетать стороной*) bay qua; 3. (*В*) (*распространяться*) loan truyền, loan báo, lan truyền, truyền đi; э́та но́вость облете́ла го́род с быстрото́й мо́лнии tin đó loan truyền khắp thành phố nhanh như chớp; 4. (*опадать о листьях*) rụng, rơi; (*оставаться без листьев*) rơi trụi, trụi lá

облет||а́ть II *сов.* (*В*) 1. bay khắp, đáp máy bay đến khắp nơi; ~ всю страну́ bay đến khắp nơi trong nước; 2. *разг.* chạy khắp, đến khắp nơi; я ~а́л весь го́род tôi đã chạy khắp thành phố; 3. *ав.* (*испытать самолёт и т. п.*) bay thử

облете́ть *сов. см.* облета́ть I

облечённый *прич.*: ~ вла́стью được trao quyền lực, nắm quyền; ~ дове́рием được tín nhiệm

обле́чь(ся) *сов. см.* облека́ть(ся)

обливáние *с.* 1. (sự) tắm giội, tắm hương sen, giội, xối; ~ холо́дной водо́й tắm giội nước lạnh; 2. *мед.* (liệu pháp) giội nước, tắm hương sen

обливáть, обли́ть (*ВТ*) 1. giội khắp, xối khắp, tưới khắp; ~ кого́-л. водо́й giội (xối) nước cho ai; 2. (*покрывать собой о росе, слезах и т. п.*) đầm đìa, đẫm đìa, ướt đầm, đẫm, đắm, đầm; 3. (*проливать что-л.*) làm vấy bẩn, làm đổ, đánh đổ; ~ ска́терть черни́лами đánh đổ (làm đổ) mực vào khăn bàn; ✧ ~ кого́-л. гря́зью, помо́ями bôi nhọ ai, bôi tro trát trấu vào mặt ai

обливáться, обли́ться (*Т*) 1. giội, xối, tắm (*cho mình*); ~ холо́дной водо́й giội (xối, tắm) nước lạnh; 2. (*покрываться чем-л.*) đầm đìa, đẫm đìa, ướt đầm, đầm, đẫm, đầm; ~ по́том đầm đìa (ướt đầm, đầm, đẫm, đầm) mồ hôi; ~ кро́вью đẫm (đắm) máu, đầm đìa (ướt đầm) máu me; ~ слеза́ми а) đẫm (đắm) lệ, đầm đìa (ướt đầm) nước mắt; б) (*горько плакать*) khóc sướt mướt

обли́вка *ж.* 1. (*глазурью*) (sự) tráng men; 2. (*глазурь на посуде*) lớp men

обли́вочн||ой *прил.*: ~ы́е гончáрные изде́лия đồ gốm tráng men

облигацио́нный *прич.*: ~ заём vay tiền bằng trái phiếu (công trái, công phiếu)

облига́ция *ж.* trái phiếu, trái khoán, công trái, công phiếu; ~ государственного за́йма phiếu quốc trái, phiếu công trái, công phiếu quốc gia

облиза́ть *сов. см.* обли́зывать

облиза́ться *сов. см.* обли́зываться 3

обли́зывать, облиза́ть (*В*) liếm; ✧ па́льчики обли́жешь а) (*о чём-л. очень вкусном*) rất ngon, rất tuyệt, rất khoái khẩu; tuyệt cú mèo (*разг.*); б) (*о чём-л. прельщающем*) rất quyến rũ, rất ngộ, tình lắm, rất tình

обли́зываться, облиза́ться 1. *тк. несов.* liếm môi; 2. (на *В*) *перен.* liếm môi, thèm muốn, thèm thuồng; 3. (*о животных*) liếm lông (*của mình*)

о́блик *м.* 1. dáng, dáng người, vẻ ngoài, hình dáng, dáng dấp, hình thù, diện mạo, dung mạo, hình ảnh; (*характер*) tính tình, tính chất, tư chất, tính cách; 2. *перен.* bộ mặt; духо́вный ~ (bộ mặt) tinh thần; нра́вственный ~ (bộ mặt) đạo đức; ~ го́рода bộ mặt của thành phố

облиня́ть *сов. разг.* 1. (*потерять окраску*) phai (nhạt, bạc) màu; 2. (*облезть*) rụng (thay) lông

облипа́ть, обли́пнуть *разг.* (*Т*) bám (dính, phủ) đầy

облипну́ть *сов. см.* облипа́ть

облисполко́м *м.* (областно́й исполни́тельный комите́т) *ист.* ban chấp hành xô-viết tỉnh

облитера́ция *ж. мед.* (sự) tắc tịt, bịt kín

обли́ть(ся) *сов. см.*. облива́ть(ся)

облицева́ть *сов. см.* облицо́вывать

облицо́вка *ж.* 1. (sự) ốp lát, lát mặt, ốp mặt, phủ mặt; 2. (*материал*) lớp mặt, đá lát, lớp ốp, lớp phủ mặt; мра́морная ~ lớp mặt (lớp ốp) bằng cẩm thạch

облицо́вочный *прил.* (thuộc về) ốp lát, lát mặt, ốp mặt, phủ mặt; (*для облицовки*) (để) lát, ốp, ốp lát, phủ mặt; ~ кирпи́ч gạch lát (ốp, ốp lát, phủ mặt)

облицо́вывать, облицева́ть (*В Т*) lát, ốp, ốp lát, lát mặt, ốp mặt, phủ mặt; ~ ка́фелем lát gạch tráng men, ốp gạch men

обличáть *несов.* (*В*) 1. (*разоблачать*) tố cáo, tố giác, vạch mặt, vạch trần, bóc trần, phát giác, lật tẩy, vạch mặt chỉ trán, lột mặt nạ; 2. (*показывать*) chứng tỏ, chứng minh, nêu rõ, tỏ rõ

обличéние *с.* (sự) tố cáo, tố giác, vạch mặt, vạch trần, bóc trần, phát giác, lật tẩy

обличи́тель *м.* người tố cáo, người tố giác

обличи́тельный *прил.* (để) tố cáo, tố giác, vạch mặt

обличи́ть *сов. см.* обличáть 1

о́бличь||е *с.* 1. (*лицо*) *прост* mặt, bản mặt; узна́ть кого́-л. по ~ю nhìn mặt nhận ra ai, xem mặt bắt hình dong ai; 2. *перен.* bộ mặt

обложéние *с.* (sự) bắt nộp; (*налогами*) (sự) đánh thuế

обложи́ть *сов. см.* обкла́дывать *и* облага́ть

обложи́ться *сов. см.* обкла́дываться

обло́жка *ж.* 1. bìa; 2. (*для документа*) bìa bọc, bìa da

обложно́й *прил. разг.*: ~ дождь mưa dầm

облока́чиваться, облокоти́ться (на *В*) chống tay, chống khuỷu tay

облокоти́ться *сов. см.* облока́чиваться

обло́м *м.* 1. (*место слома*) chỗ gãy; 2. *архит.* đường gờ, đường chỉ (*trang trí*)

обломáть(ся) *сов. см.* обла́мывать(ся)

обломи́ть *сов. см.* обла́мывать 1

обломи́ться *сов. см.* обла́мываться

обло́м||ок *м.* 1. mảnh vỡ, khúc gãy, mảnh gãy, mảnh vụn, mảnh; *мн.*: ~ки до́ма đống đổ nát; 2. *перен.* tàn dư, tàn tích, di tích

обло́мочн||ый *прил.*: ~ые го́рные поро́ды đá vụn

облупи́ть *сов. см.* лупи́ть 1

облу́пленн||ый *прил.* (đã, bị) bóc vỏ, tróc da, tróc sơn; ✧ знать кого́-л. как ~ого thông rõ tỏ tường về ai, đi guốc trong bụng ai

облуча́ть, облучи́ть (*В*) chiếu, giọi; ~ ква́рцем chiếu tia tử ngoại, chiếu đèn thạch anh; (*подвергать воздействию радиоактивного излучения*) phóng xạ, chiếu xạ

облуча́ться, облучи́ться chiếu, giọi (*cho mình*); ~ ква́рцем chiếu tia tử ngoại, chiếu đèn thạch anh; (*подвергаться воздействию радиоактивного излучения*) bị phóng xạ, nhiễm xạ

облуче́ние *с.* (sự) chiếu, giọi; (*радиационное*) (sự) phóng xạ, bị phóng xạ, nhiễm xạ

облучённый *прил.* bị phóng xạ, nhiễm xạ

облучи́ть(ся) *сов. см.* облуча́ть(ся)

облучо́к *м.* chỗ ngồi đánh xe, ghế xà ích

облы́жный *прил. уст. разг.* dối trá, điêu ngoa, vu khống

облысе́лый *прил.* (bị) hói, sói

облысе́ние *с.* (sự) hói, sói

облысе́ть *сов. см.* лысе́ть

облюбова́ть *сов.* (*В*) lựa chọn (chọn lọc, kén chọn, chọn, lựa, kén) được

обма́зать(ся) *сов. см.* обма́зываться

обма́зывать, обма́зать (*В Т*) 1. bôi, tô, trát, trét, quét, xoa, quệt, phết, phiết, quết; 2. *разг.* (*пачкать*) vấy bẩn, bôi bẩn, làm bẩn

обма́зываться, обма́заться (bị) dính bẩn, vấy bẩn

обма́зка *ж.* 1. (sự) bôi, tô, trát, trét, quét; 2. (*вещество*) chất để bôi (tô, trát), lớp bôi (tô, trát)

обма́кивать, обмакну́ть (*В*) chấm, nhúng vào

обмакну́ть *сов. см.* обма́кивать

обма́н *м.* 1. (*действия, поступки*) (sự, thủ đoạn) lừa dối, lừa bịp, lừa đảo, lừa gạt, đánh lừa, lường gạt; (*ложь*) (sự, điều) lừa dối, dối lừa, nói dối; 2. (*заблуждение, ошибка*) (sự, điều) lầm lẫn, nhầm lẫn, sai lầm, lầm, nhầm, sai; вводи́ть кого́-л. в ~ làm ai bị lầm (nhầm); ~ зре́ния ảo thị, tưởng lầm, trông nhầm; ~ чувств ảo giác

обма́нка *ж. мин.* sfalerit; рогова́я ~ amphibole, amfibon

обма́нн||ый *прил.* (có tính chất) lừa dối, lừa bịp, lừa đảo, lừa gạt, đánh lừa, lường gạt, gian trá, dối trá; ~ым путём bằng cách lừa dối (gian trá)

обману́ть(ся) *сов. см.* обма́нывать(ся)

обма́нчивость *ж.* (tính chất) dễ lừa dối, dễ đánh lừa; (*мнимость*) (tính chất) huyền ảo, hư ảo

обма́нчив||ый *прил.* dễ lừa dối, dễ đánh lừa, dễ bị lầm lẫn; (*мнимый*) huyền ảo, hư ảo; нару́жность ~a bề ngoài dễ đánh lừa người ta, bề ngoài dễ làm người ta bị lầm lẫn

обма́нщик *м.* (kẻ, tên, quân) lừa dối, đánh lừa, dối trá, lừa đảo, lừa bịp, gian trá, bịp bợm, bợm

обма́нывать, обману́ть (*В*) 1. (*вводить в заблуждение*) nói dối, lừa dối, đánh lừa, lừa bịp, lừa, bịp; (*не выполнять обещания*) thất hẹn, lỗi hẹn, phụ lời, không giữ lời hứa; (*поступать нечестно*) lừa đảo, lừa bịp, lừa gạt, xí gạt, lừa, gạt; *перен.* phụ; обману́ть чьи́-л. дове́рие làm ai mất cảnh giác; ~ чьи́-л. наде́жды phụ lòng hy vọng của ai; он обману́л на́ши ожида́ния nó phụ lòng mong đợi của chúng ta; е́сли па́мять меня́ не ~ает nếu tôi nhớ không nhầm (không sai); 2. (*изменять мужу, жене*) phụ tình, bạc tình, phụ bạc; 3. (*соблазнять*) quyến rũ, quyến dỗ, cám dỗ, dụ dỗ

обма́нываться, обману́ться bị lừa, mắc lừa, mắc lỡm, mắc mớ, (bị) lầm, nhầm; (*испытывать разочарование*) thất vọng, bị phụ; ~ в ко́м-л. thất vọng vì ai; ~ в свои́х ожида́ниях bị phụ lòng mong đợi

обмара́ть *сов. разг.* (*В*) làm bẩn

обмара́ться *сов. разг.* (*о ребёнке*) ị (ỉa) ra quần

обма́тывать, обмота́ть (*В Т*) quấn, vấn, cuốn, quấn (vấn, cuốn)... lại; (*окутывать*) trùm, bao phủ

обма́тываться, обмота́ться (*Т*) *разг.* bao trùm, bao phủ, bao bọc

обма́хивать *несов.* (*В*) quạt, phe phẩy; ~ лицо́ ве́ером quạt mặt

обма́хиваться *несов.* quạt (*cho mình*)

обмахну́ть (*пыль с чего-л.*) phủi (phẩy) bụi

обмеле́ние *с.* (sự) nông dần, cạn dần

обмеле́ть *сов. см.* мелеть

обме́н *м.* 1. (sự) đổi, trao đổi, đổi chác, giao lưu; ~ докуме́нтов đổi chứng minh thư; ~ о́пытом trao đổi kinh nghiệm; ~ мне́ниями trao đổi ý kiến; ~ информа́цией trao đổi tin tức, thông báo lẫn nhau; в ~ на что́-л. để đổi lấy cái gì; в поря́дке ~a theo nguyên tắc trao đổi (đổi chác); 2. *эк.* (sự) trao đổi, đổi chác, hối đoái, giao hoán; ✧ ~ веще́ств *физиол.* sự chuyển hoá (trao đổi) các chất

обме́нивать, обменя́ть (*В* на *В*) đổi, trao đổi, đổi chác, hối đoái, giao hoán

обме́ниваться, обменя́ться (*Т*) đổi lẫn nhau, trao đổi, đổi chác, hối đoái; *перен.* trao đổi, giao lưu; ~ места́ми с ке́м-л. đổi chỗ cho ai; ~ с ке́м-л. фотогра́фиями trao đổi ảnh với ai; ~ взгля́дами nhìn nhau; ~ покло́нами chào nhau; ~ впечатле́ниями trao đổi cảm tưởng

обме́нный *прил.* (để) đổi, trao đổi, đổi chác, hối đoái; ~ банк ngân hàng hối đoái; ~ пункт điểm (trạm) đổi tiền; ~ проце́сс *физиол.* quá trình chuyển hoá (trao đổi) chất

обменя́ть(ся) *сов. см.* обме́нивать(ся)

обме́р *м.* 1. (sự) đo đạc, đo; 2. *разг.* (*обман*) (sự) đo thiếu, đo gian

обмере́ть *сов. см.* обмира́ть

обмёрзлый *прил.* (đã) đóng băng, đóng nước đá

обмёрзнуть *сов. разг.* 1. (*обледенеть*) đóng băng, đóng nước đá; 2. (*озябнуть*) lạnh cóng

обме́ривание *с. см.* обме́р

обме́ривать, обме́рить (*В*) 1. (*измерять*) đo đạc, đo; 2. *разг.* (*недомеривать*) đo thiếu, đo gian

обме́рить *сов. см.* обме́ривать

обмеря́ть *несов. см.* обме́ривать

обмести́ *сов. см.* обмета́ть I

обмета́ть I, обмести́ (*В*) (*очищать что-л. от пыли и т. п.*) quét sạch, phủi sạch

обмета́ть II *сов.* 1. (*обшить*) viền, cạp mép; 2. *разг.* (*губы*) nứt môi, nẻ mép

обмётка *ж.* (sự) viền, cạp mép

обмина́ть, обмя́ть (*В*) ép, trục

обмира́ть, обмере́ть *разг.*: ~ от стра́ха, у́жаса sợ mất vía, chết khiếp, hồn xiêu phách lạc; я о́бмер tôi đã sợ hết hồn (đã chết khiếp)

обмозгова́ть *сов. см.* обмозго́вывать

обмозго́вывать, обмозгова́ть *разг.* suy tính kỹ càng

обмола́чивать, обмолоти́ть (*В*) *с.-х.* đập, tuốt, đạp (*lúa, v. v...*)

обмо́лвиться *сов.* 1. (*оговориться*) lỡ lời, lỡ miệng, nói lỡ lời, nói hớ, nói hố; 2. (*проговориться*) buột miệng, sẩy miệng, sổng miệng, vô tình nói ra; ✧ не ~ (*или* не ~ ни еди́ным) сло́вом không hé răng nói nửa lời, không nói không rằng

обмо́лвка *ж.* (lời, điều) nói lỡ miệng, nói hớ, nói hố

обмолóт *м. с.-х.* 1. (*действие*) (sự) đập, tuốt, đạp (*lúa, v. v...*); 2. (*обмолоченное зерно*) (số) thóc đập được, hạt tuốt được

обмолотúть *сов. см.* обмолáчивать

обмора́живание *с.* (sự) hỏng vì băng giá

обмора́живать, обморóзить (*В*) làm hỏng... vì băng giá (vì quá lạnh); ~ у́ши làm hỏng tai vì băng giá

обмора́живаться, обморóзиться (bị) hỏng vì băng giá, hỏng vì quá lạnh

обморожéние *с.* (tình trạng) các mô bị lạnh hỏng; ~ пéрвой стéпени (tình trạng) các mô bị lạnh hỏng cấp một

обморóзить(ся) *сов. см.* обмора́живать(ся)

о́бморок *м.* (sự) ngất, ngất xỉu, chết giả, bất tỉnh nhân sự; глубóкий ~ ngất lịm, mê man; упáсть в ~ bị ngất, ngất đi, xỉu đi, chết giả, bất tỉnh nhân sự

о́бморочн||ый *прил.* (thuộc về) ngất, ngất xỉu, chết giả, bất tỉnh nhân sự; ~ое состоя́ние tình trạng mê man (ngất lịm, ngất xỉu, bất tỉnh nhân sự)

обмота́ть(ся) *сов. см.* обмáтывать(ся)

обмóтк||а *ж.* 1. *эл.* bobin, bôbin, cuộn dây; 2. *мн.*: ~и (*для ног*) xà cạp

обмóтчи||к *м.*, **~ца** *ж.* thợ quấn bobin (bôbin)

обмундирова́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) cấp phát đồng phục, cấp phát quân phục, cấp quần áo; 2. (*комплект одежды*) (bộ) đồng phục, quần áo; (*военное*) (bộ) quân phục, binh phục; лётное ~ (bộ) quần áo bay

обмундирова́ть *сов.* (*В*) cấp phát đồng phục (quân phục, binh phục), cấp quần áo

обмундирова́ться *сов.* được cấp phát đồng phục (quân phục, binh phục), được cấp quần áo

обмундиро́вка *ж. разг. см.* обмундирова́ние

обмурова́ть *сов.* (*В*) xây lò

обмуро́вка *ж.* 1. (sự) xây lò; 2. vật liệu chịu lửa (*để xây lò*); кирпи́чная ~ (lớp) tường gạch chịu lửa

обмуро́вщик *м.* thợ xây lò

обмыва́ть, обмы́ть (*В*) 1. rửa, rửa ráy, rửa sạch; 2. (*отмечать выпивкой*) uống rượu mừng; ~ пре́мию uống rượu mừng được thưởng

обмыва́ться, обмы́ться 1. rửa, rửa ráy (*cho mình*); 2. (*о предметах*) (được) rửa sạch

обмы́лок *м. разг.* mẩu xà phòng (*đang dùng dở*)

обмы́ть(ся) *сов. см.* обмыва́ть(ся)

обмя́кнуть *сов. разг.* 1. mềm ra, trở nên mềm mại; 2. (*стать расслабленным*) yếu đi, trở nên bạc nhược; 3. *перен.* (*стать снисходительнее*) trở nên độ lượng (rộng rãi, khoan dung, mềm mỏng) hơn

обмя́ть *сов. см.* обмина́ть

обнагле́ть *сов. см.* нагле́ть

обнадёживать, обнадёжить (*В*) gây (gieo) hy vọng (*cho*), làm... yên tâm (yên lòng), an ủi

обнадёжить *сов. см.* обнадёживать

обнажа́ть, обнажи́ть (*В*) 1. (*оголять*) cởi trần, cởi truồng, lột trần; ~ го́лову cất mũ, bỏ mũ, để đầu trần; 2. (*лишать листвы*) làm trụi lá; 3. (*освобождать от покрова*) làm lộ... ra, làm lòi... ra; *перен.* làm lộ rõ, phơi bày... ra, phát hiện, khám phá, bóc trần; 4. (*вынимать из ножен*) tuốt, tuốt... ra; ~ меч tuốt gươm; 5. *перен.* (*делать беззащитным*) để hở, phơi... ra

обнажа́ться, обнажи́ться 1. cởi trần, cởi truồng, ở trần, ở truồng, ở lổ; 2. (*лишаться листвы*) trụi lá; 3. (*оказываться ничем не прикрытым*) lộ ra, lòi ra, lộ rõ; *перен.* (*обнаруживаться*) phơi bày (biểu lộ, biểu hiện, bộc lộ) ra

обнаже́ние *с.* 1. (sự) cởi trần, cởi truồng, ở trần, ở truồng; 2. (*корней и т. п.*) (sự) lộ ra, lòi ra, lộ rõ; (*горных пород*) điểm lộ; 3. *перен.* (sự) làm lộ rõ, phơi bày, phát hiện, khám phá, bóc trần

обнажённ||ый *прил.* 1. (*о теле*) trần truồng, khoả thân, loã thể, trần trùng trục; tô hô (*разг.*); (*о частях тела*) trần, truồng; ~ая спина́ lưng trần; с ~ой голово́й đi đầu trần; ~ая са́бля gươm trần; ~ая нату́ра *жив.* người mẫu khoả thân; 2. (*лишённый листвы*) trụi lá; (*лишённый растительности*) trọc, trơ trụi, trần trụi; 3. (*ничем не прикрытый*) lộ ra, lòi ra, hở, hở hang; *перен.* (*явный, откровенный*) lộ liễu, rõ ràng, không che đậy, không úp mở

обнажи́ть(ся) *сов. см.* обнажа́ть(ся

обнали́чить *сов. см.* обнали́чивать

обнали́чивать, обнали́чить (*В*) *фин.* đưa (đổi)... lấy tiền; ~ чек đưa (đổi) séc lấy tiền

обнарóдование *с.* (sự) ban bố, ban hành, công bố

обнарóдовать *сов.* (*В*) ban bố, ban hành, công bố; ~ закóн ban bố (ban hành, công bố) đạo luật

обнару́жение *с.* (sự) tìm ra, tìm thấy, phát hiện, khám phá

обнару́ж||ивать, обнару́жить (*В*) 1. (*находить*) tìm, tìm kiếm, tìm tòi; *сов.* tìm ra, tìm thấy, tìm được; (*раскрывать*) phát hiện, khám phá (*ra*); ~ проти́вника phát hiện kẻ địch; 2. (*открывать взору*) để lộ ra, làm lộ rõ; 3. (*проявлять*) biểu hiện, biểu lộ, tỏ rõ, hiện rõ, bộc lộ; ~ить свою́ ра́дость bộc lộ (biểu lộ, tỏ rõ) nỗi vui mừng của mình

обнару́живаться, обнару́житься 1. (*отыскиваться*) được tìm thấy, tìm lại được, tìm được; (*раскрываться*) (được, bị) phát hiện, khám phá ra; 2. (*открываться взору*) lộ ra, lộ rõ, phơi bày ra; 3. (*проявляться*) (được) biểu hiện, biểu lộ, tỏ rõ, hiện rõ, bộc lộ

обнару́жить(ся) *сов. см.* обнару́живать(ся)

обнести́ *сов. см.* обноси́ть

обнима́ть, обня́ть (*В*) 1. (*заключать в объятия*) ôm, ôm chầm (chầm); (*обхватывать руками что-л.*) ôm; 2. (*охватывать взглядом*) nhìn khắp, nhìn bao quát, nhìn toàn bộ; не обня́ть гла́зом rộng lắm không nhìn khắp được; 3. *перен.* (*охватывать — о пламени, тьме и т. п.*) bao trùm, bao phủ, phủ kín; (*захватывать — о чувствах*) xâm chiếm, bao trùm, tràn đầy, tràn ngập; 4. *перен.* (*включать в круг своих интересов*) bao quát, bao hàm, bao khắp, ôm lấy; обня́ть умо́м hình dung, tưởng tượng

обнима́ться, обня́ться ôm nhau

обни́мк||а *ж. разг.*: в ~у ôm chặt nhau; они́ шли в ~у họ vừa đi vừa ôm chặt nhau

обнища́лый *прил.* sa sút, bần cùng, nghèo khó, nghèo khổ, cùng khổ

обнища́ние *с.* 1. (*процесс*) (sự) bần cùng hoá, sa sút, nghèo đi; ~ трудя́щихся масс sự bần cùng hoá của quần chúng lao động; 2. (*бедность*) (sự) bần cùng, nghèo khó, nghèo khổ, cùng khổ

обнища́ть *сов. см.* нища́ть

обно́ва *ж. разг. см.* обно́вка

обнови́ть(ся) *сов. см.* обновля́ть(ся)

обно́вка *ж. разг.* đồ mới mua, đồ mới sắm; (*одежда*) áo mới, áo mới may; (*обувь*) giày mới, giày mới đóng

обновле́ние *с.* 1. (sự) làm mới lại, đổi mới, khôi phục, phục hồi; *перен.* (*возрождение*) (sự) tái sinh, phục sinh, sống lại, trẻ lại; 2. (*замена новым*) (sự) đổi mới, cải tân, cách tân, canh tân, cải tiến

обновля́ть, обнови́ть (*В*) 1. làm mới lại, đổi mới, khôi phục, phục hồi; *перен.* (*возрождать*) làm tái sinh (phục sinh, sống lại, trẻ lại); 2. (*заменять, пополнять новым*) đổi mới, cải tân, cách tân, canh tân, cải tiến; ~ репертуа́р đổi mới tiết mục biểu diễn; 3. *разг.* (*впервые употреблять*) dùng... lần đầu; обнови́ть пла́тье mặc áo mới (*lần đầu tiên*)

обновля́ться, обнови́ться 1. mới lại, tươi lại, khoẻ lại, (được) đổi mới, phục hồi lại, khôi phục lại; 2. (*по составу*) (được) đổi mới, cải tân, cách tân, canh tân, cải tiến

обноси́ть, обнести́ (*В Т*) 1. (*окружать*) vây quanh, rào quanh; ~ что́-л. забо́ром rào quanh cái gì, vây quanh cái gì bằng hàng giậu; 2. (*угощать всех*) bưng dọn, bưng... mời (*mọi người*); ~ госте́й вино́м bưng rượu mời khách; 3. (*пропускать при угощении*) bỏ sót, bỏ quên, quên mời (*khi bưng dọn thức ăn*)

обнос||и́ться *сов. разг.* 1. (*о ком-л.*) mặc sờn quần áo, đi mòn giày dép; он совсе́м ~и́лся nó ăn mặc tả tơi (cỏ rả) quá rồi; 2. (*об одежде, обуви*) (bị) sờn, mòn, xài xạc, cỏ rả, tả tơi

обню́хать *сов. см.* обню́хивать

обню́хивать, обню́хать (*В*) ngửi khắp, đánh hơi khắp

обня́ть(ся) *сов. см.* обнима́ть(ся)

о́бо *см.* о I

обобра́ть *сов. см.* обира́ть

обобща́ть, обобщи́ть (*В*) 1. (*объединять*) tổng hợp, hợp nhất, thống nhất; 2. (*факты, опыт и т. п.*) tổng kết, tổng quát, khái quát, tổng quát (khái quát) hoá

обобще́ни||е *с.* (sự, điều) tổng kết, tổng quát, khái quát; сме́лые ~я những điều khái quát táo bạo; сде́лать ~ tổng kết, tổng quát, khái quát

обобщённый *прил.* (được) tổng kết, tổng quát, khái quát, tổng quát hoá, khái quát hoá; (*не затрагивающий деталей*) chung, đại thể

обобществи́ть *сов. см.* обобществля́ть

обобществле́ние *с.* (sự) xã hội hoá, công cộng hoá, công hữu hoá, tập thể hoá; ~ средств произво́дства xã hội (công cộng, công hữu) hoá tư liệu sản xuất

обобществлённый *прил.* (đã) xã hội hoá, công cộng hoá, công hữu hoá

обобществля́ть, обобществи́ть (*В*) xã hội (công cộng, công hữu, tập thể) hoá

обобщи́ть *сов. см.*. обобща́ть

обогати́ть(ся) *сов. см.* обогаща́ть(ся)

обогати́тельный *прил. горн.*: ~ заво́д nhà máy tuyển khoáng (làm giàu quặng)

обогаща́ть, обогати́ть (*В*) 1. làm giàu; *перен.* làm giàu, làm phong phú, mở mang; ~ ум mở mang trí tuệ; 2. (*минералы и т. п.*) làm... tốt lên, tuyển khoáng, làm giàu; ~ по́чву азо́том làm đất tốt lên bằng đạm, bón đạm để làm tốt đất; ~ руду́ tuyển khoáng, làm giàu quặng

обогаща́ться, обогати́ться 1. giàu lên, phát tài; phất (*разг.*); *перен.* giàu lên, phong phú thêm, được mở mang; ~ за счёт кого́-л. giàu lên do bóc lột ai; 2. (*о почве, руде и т. п.*) tốt lên, giàu thêm, được làm giàu

обогаще́ние *с. в разн. знач.* (sự) làm giàu

обогна́ть *сов. см.* обгоня́ть

обогну́ть *сов. см.* огиба́ть

обоготворе́ние *с.* (sự) thần thánh hoá

обоготвори́ть *сов. см.* обоготворя́ть

обоготворя́ть, обоготвори́ть thần thánh hoá

обогре́в *м. тех.* (sự) sưởi, làm nóng, sưởi ấm, sưởi nóng

обогрева́ние *с.* (sự) sưởi, sưởi ấm

обогрева́ть, обогре́ть (*В*) *разг.* sưởi, hơ, sưởi ấm

обогрева́ться, обогре́ться *разг.* sưởi, sưởi ấm; (*о помещении*) được sưởi ấm; ~ у костра́ sưởi bên đống lửa

обогре́ть(ся) *сов. см.* обогрева́ть(ся)

о́бод *м.* (*мн.* обо́дья) 1. (*колеса*) vành, vành bánh, vành xe; 2. (*решета́, сита и т.п.*) vành, vành rây

ободо́к *м.* 1. *уменьш. к* о́бод 2; 2. (*каёмка*) viền, rìa, mép, bờ, đường viền

ободо́чн||ый *прил.*: ~ая кишка́ *анат.* kết tràng, ruột kết

ободра́нец *м. разг. см.* оборва́нец

обо́дранный *прил.* rách rưới, rách bươm, sờn rách, rách nát, tả tơi, xài xạc, xác xơ, tã; ~ые обо́и giấy bồi tường rách nát

ободра́ть *сов. см.* обдира́ть

ободре́ние *с.* (sự) động viên, khích lệ, khuyến khích, làm sảng khoái, làm tươi tỉnh, làm phấn khởi

ободри́тельно *нареч.* (một cách) động viên, khích lệ, khuyến khích

ободри́тельный *прил.* (có tính chất) động viên, khích lệ, khuyến khích, làm sảng khoái, gây phấn khởi, gieo tin tưởng

ободри́ть(ся) *сов. см.* ободря́ть(ся)

ободря́ть, ободри́ть (*В*) động viên, khích lệ, khuyến khích, làm... sảng khoái (tươi tỉnh, phấn khởi); (*успокаивать*) làm... yên tâm (yên lòng)

ободря́ться, ободри́ться sảng khoái lên, tươi tỉnh lên, phấn khởi lên, tin tưởng hơn

ободря́юще *нареч. см.* ободри́тельно

ободря́ющий *прил. см.* ободри́тельный

обоепо́лый *прил. бот.* lưỡng tính

обожа́ние *с.* (tình, sự) yêu tha thiết, yêu đắm đuối, yêu say đắm, yêu mê mệt

обожа́ть *несов.* yêu tha thiết (đắm đuối, say đắm, mê mệt), mê thích, say mê

обожда́ть *сов.* (*В*) *разг.* đợi, chờ, chờ đợi, đợi chờ

обожестви́ть *сов. см.* обожествля́ть

обожествле́ние *с.* (sự) thần thánh hoá, thần hoá

обожествля́ть, обожестви́ть (*В*) thần thánh hoá, thần hoá

обо́з *м.* 1. đoàn xe ngựa, đoàn xe tải, đoàn xe; 2. *воен.* đoàn xe, đoàn vận tải; санита́рный ~ đoàn xe quân y (cứu thương); артиллери́йский ~ đoàn vận tải (đoàn xe) pháo binh; ✧ тяну́ться (быть, плести́сь) в ~е lẽo đẽo sau đuôi, lẽo đẽo sau chót; làm đèn đỏ (*разг.*)

обозва́ть *сов. см.* обзыва́ть

обозли́ть(ся) *сов. см.* зли́ть(ся)

обознава́ться, обозна́ться *разg.* lầm lẫn, nhầm lẫn, lẫn lộn, lầm, nhầm; прости́те, я обозна́лся xin lỗi, tôi lầm (nhầm)!

обозна́ться *сов. см.* обознава́ться

обознача́ть, обозна́чить (*В*) 1. (*помечать*) đánh dấu, ghi dấu, ghi, biểu thị; 2. (*указывать, называть*) chỉ định, chỉ rõ, định rõ, xác định; 3. *тк. несов.* (*значить*) có nghĩa là; 4. (*делать заметным*) làm rõ lên, làm nổi rõ

обозначи́ться, обозна́читься 1. (*намечаться, делаться видимым*) hiện ra, lộ ra, rõ lên, nổi rõ lên; 2.

(*становиться ощутимым*) trở nên rõ ràng

обозначе́ни||е *с.* 1. (sự) đánh dấu, ghi dấu, ghi, biểu thị; 2. (*знак*) dấu hiệu, ký hiệu; усло́вные ~я những dấu hiệu (ký hiệu) quy ước; математи́ческие ~я những ký hiệu toán học

обозна́чить *сов. см.* обознача́ть 1, 2, 4

обозна́читься *сов. см.* обознача́ться

обозрева́тель *м.* bình luận viên, nhà bình luận; спорти́вный ~ bình luận viên (nhà bình luận) thể thao

обозрева́ть, обозре́ть (*B*) 1. nhìn chung, xem xét, quan sát; 2. *перен.* (*в речи, статье и т. п.*) quan sát, khảo cứu, nghiên cứu, bình luận, điểm qua

обозре́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) nhìn chung, xem xét, quan sát; 2. (*в газете, по радио и т. п.*) (bài) bình luận, tổng quan, nhận xét chung, điểm qua; спорти́вное ~ (bài) nhận xét chung tình hình thể thao, bình luận thể thao; кни́жное ~ (bài) điểm sách; 3. (*эстрадное представление*) (buổi) biểu diễn tạp kỹ, trình diễn nhạc nhẹ

обозре́ть *сов. см.* обозрева́ть

обозри́м||ый *прил.* có thể nhìn thấy được, trong tầm mắt, trước mắt, gần; ~ое простра́нство không gian có thể nhìn thấy được; ~ая перспекти́ва triển vọng trước mắt, viễn tượng không xa lắm; ~ое бу́дущее tương lai gần

обо́и *мн.* (*скл. как м.*) giấy bồi tường (dán tường); окле́ить ко́мнату обо́ями dán giấy bồi tường trong phòng

обо́йма *ж.* 1. *воен.* băng đạn; 2. *тех.* vỏ bọc ngoài, đai bọc, đai sắt, vỏ áo

обойти́(сь) *сов. см.* обходи́ть(ся)

обо́йн||ый *прил.*: ~ клей hồ (keo) dán giấy bồi tường; ~ая фа́брика xưởng làm giấy bồi tường; ~ гвоздь đinh dùng để bọc mặt đồ gỗ (mặt bàn ghế)

обо́йщик *м.* thợ bọc mặt đồ gỗ (bọc mặt bàn ghế)

обокра́сть *сов. см.* обкра́дывать

оболва́нивать, оболва́нить (*B*) *разг.* làm đần độn (u mê), đánh lừa, lừa phỉnh

оболва́нить *сов. см.* оболва́нивать

оболга́ть *сов.* (*B*) vu khống, vu oan, vu oan giá hoạ, đổ điêu, nói điêu, tố điêu

оболо́чка *ж.* 1. vỏ, vỏ bọc, lớp bọc ngoài, lớp bọc, áo; *биол.* màng, mạc, áo; *перен.* bề ngoài, vỏ; 2. *анат.*: ра́дужная ~ mống mắt; рогова́я ~ giác mạc, giác mô, màng sừng; се́тчатая ~ võng mạc; сли́зистая ~ niêm mạc, màng nhày, màng nhờn; 3. *перен.* vỏ ngoài, bề ngoài; 4. (*аэростата*) vỏ khí cầu

обо́лтус *м. бран.* đồ ngốc, đồ mặt thịt

обольсти́тель *м.* người cám dỗ (quyến rũ, dụ dỗ, quyến dỗ)

обольсти́ть *сов. см.* обольща́ть

обольсти́ться *сов. см.* обольща́ться 2

обольща́ть, обольсти́ть (*B*) cám dỗ, quyến rũ, dụ dỗ, quyến dỗ, gạ gẫm, làm xiêu lòng

обольща́ться, обольсти́ться (*T*) 1. *тк. несов.* lầm tưởng, ảo tưởng; 2. (*поддаваться соблазну*) bị cám dỗ (quyến rũ, dụ dỗ, quyến dỗ), xiêu lòng; ~ наде́ждами bị những hy vọng cám dỗ; ~ успе́хами bị những thành tích cám dỗ

обольще́ние *с.* 1. (sự) cám dỗ, quyến rũ, dụ dỗ, quyến dỗ; 2. (*соблазн*) (điều) cám dỗ, ảo tưởng

обомле́ть *сов. разг.* cuống quít, ngẩn người ra, ngớ ra, bối rối, cuống cà kê; (*от ужаса*) lạnh người đi, sợ chết khiếp

обомше́лый *прил.* phủ rêu

обомше́леть *сов.* phủ rêu

обоня́ни||е *с.* khứu giác; то́нкое ~ khứu giác tinh tế, thính mũi; о́рган ~я cơ quan khứu giác

обоня́тельный *прил.* (thuộc về) khứu giác; ~ нерв thần kinh khứu giác

обора́чиваемость *ж.* (tốc độ, sự) chu chuyển, luân chuyển, quay vòng; ускори́ть ~ оборо́тных средств đẩy nhanh tốc độ chu chuyển của vốn lưu động

обора́чивать, оберну́ть (*B*) 1. quay, xoay, ngoái, ngoảnh; 2. *перен.* quay, hướng, xoay chiều

обора́чива||ться, оберну́ться 1. ngoái (ngoảnh) lại, ngoái lui, ngoái (ngoảnh) cổ, ngoảnh mặt; (*совершать оборот*) quay, xoay, chu chuyển; 2. *перен.* (*принимать то или иное направление*) đâm ra, trở nên, quay ra, xoay ra, chuyển sang; де́ло плохо́ ~ется công việc đâm ra (trở nên) xấu đi, công việc chuyển sang hướng xấu; 3. (*T*) (*выливаться во что-л.*) trở thành, trở nên; 4. *разг.* (*съездив, сходив куда-л., возвращаться назад*) quay trở lại (trở về), quay lui; 5. *разг.* (*справляться с чем-л.*) làm được, làm nổi, xoay xở, xoay xoả, tìm ra lối thoát, khắc phục; 6. (*T*) (*превращаться — в сказках*) hoá (biến, biến hoá) thành

оборва́||нец *м.*, **~ка** *ж. разг.* người ăn mặc rách rưới

обо́рванный *прил.* 1. rách, rách rưới, rách bươm, rách tươm, tả tơi, rách mướp, rách tổ đỉa; 2. (*незаконченный*) rời rạc, đứt đoạn, gián đoạn

оборва́ть(ся) *сов. см.* обрыва́ть(ся)

обо́рвыш *м. разг.* cậu bé ăn mặc rách rưới

обо́рка *ж.* nếp áo, đường viền

оборо́н||а *ж. I.* (*действие*) (sự) phòng thủ, phòng ngự, bảo vệ; манёвренная ~ phòng ngự cơ động; позицио́нная ~ phòng ngự trận địa; держа́ть ~у phòng ngự, phòng thủ, cố thủ; перейти́ от ~ы к нападе́нию chuyển từ phòng ngự sang tấn công, chuyển từ thế thủ sang thế công, chuyển từ thủ sang công; 2. (*совокупность оборонительных средств*) (công cuộc) phòng thủ; крепи́ть ~у страны́ củng cố quốc phòng; Сове́т ~ы Hội đồng quốc phòng; 3. (*линия оборонительных сооружений*) tuyến phòng ngự (phòng thủ), phòng tuyến; круго́вая ~ tuyến phòng ngự hình (vòng) tròn; прорва́ть ~у проти́вника chọc thủng (phá tung) tuyến phòng ngự của địch

оборони́тельн||ый *прил.* (để) phòng thủ, phòng ngự; ~ рубе́ж, ~ая ли́ния phòng tuyến, tuyến phòng ngự (phòng thủ); ~ бой trận đánh phòng ngự

оборони́ть(ся) *сов. см.* оборона́ть(ся)

оборо́нн||ый *прил.* (thuộc về) phòng thủ, phòng ngự, bảo vệ, quốc phòng; ~ая промы́шленность công nghiệp quốc phòng; ~ая мощь страны́ lực lượng quốc phòng, lực lượng phòng thủ đất nước

обороноспосо́бность *ж.* khả năng phòng thủ (quốc phòng)

оборо́нчество *с. полит. ист.* chính sách (tư tưởng) vệ quốc

оборона́ть, оборони́ть (*B*) phòng thủ, phòng giữ, phòng ngự, phòng vệ, giữ gìn, bảo vệ

оборона́ться, оборони́ться phòng vệ, phòng thủ (*mình*); *разг.* (*защищать себя*) tự vệ, đỡ

оборо́т *м.* 1. (*вращение*) vòng, vòng quay; коли́чество ~ов в мину́ту số lượng vòng quay trong một phút, số vòng quay/phút; 2. (*цикл*) chu chuyển, chu kỳ, tuần hoàn; (*совокупность работ, операций*) luân chuyển; ~ капита́ла chu chuyển của tư bản; ~ произво́дственных фо́ндов chu chuyển của vốn sản xuất; 3. (*коммерческая операция*) (sự) lưu thông; пусти́ть де́ньги в ~ đưa tiền vào lưu thông; 4. (*денежные суммы*)

doanh số, kim ngạch; годово́й ~ doanh số (kim ngạch) hàng năm; внешнеторго́вый ~ kim ngạch ngoại thương; 5. (*употребление, использование*) (sự) sử dụng, áp dụng; 6. (*поворот*) chỗ ngoặt, khúc ngoặt, khúc quanh; 7. (*новое направление в развитии чего-л.*) (sự) chuyển hướng, chuyển biến, chiều hướng, hướng, chiều; де́ло при́няло дурно́й ~ tình hình có chiều hướng xấu; 8. (*обратная сторона*) mặt trái, mặt sau; на ~е ở mặt trái (mặt sau); 9. (*словесное выражение*) ngữ cú, thành ngữ, đoản ngữ; ~ ре́чи lối (cách) nói, lối (cách) biểu đạt; деепричáстный ~ *грам.* động phó từ, trạng động từ; ✧ брать кого́-л. в ~ làm áp lực với ai, thúc ép ai

о́борот||ень *м. фольк.* ma, tinh (*có tài biến hoá*); ✧ ~ни в погóнах bọn tinh ma đeo lon, các sĩ quan tội phạm (*tham nhũng, biển thủ...*)

оборо́тистый *прил. разг. см.* оборо́тливый

оборотúть *сов. разг.* quay, xoay, ngoái, ngoảnh

оборотúться *сов. разг.* 1. (*повернуться*) ngoái (ngoảnh) cổ, ngoảnh mặt; 2. (*превратиться — в сказках*) hoá (biến, biến hoá) thành

оборо́тливость *ж.* (sự, tính) tháo vát, khéo léo, có tài xoay xở

оборо́тливый *прил.* tháo vát, khéo léo, có tài xoay xở (xoay xoả)

оборо́тн||ый *прил.* 1. (*находящийся в обращении*) lưu động, luân chuyển, chu chuyển, lưu thông; ~ капитáл tư bản lưu động; ~ые срéдства vốn lưu động; 2. (*не лицевой*) trái, sau; ~ая сторонá листá mặt sau của ngọn lá; ✧ ~ая сторонá мáти mặt trái

оборýдование *с.* 1. (*действие*) (sự) trang bị, thiết bị, trang thiết bị; зако́нчить ~ завóда làm xong việc trang bị (thiết bị) nhà máy; 2. (*предметы*) thiết bị, trang bị, trang thiết bị, máy móc, dụng cụ; обнови́ть ~ цéха đổi mới thiết bị (trang thiết bị) của phân xưởng

оборýдовать *несов. и сов.* (*В*) 1. trang bị, thiết bị, trang thiết bị; ~ мастерскýю thiết bị (trang bị) xưởng thợ; ~ площáдку для игр trang bị sân chơi; 2. *перен. тк. сов. разг.* thu xếp, dàn xếp; ~ де́ло thu xếp (dàn xếp) một việc

обоснова́ни||е *с.* 1. (*действие*) (sự) luận chứng, lập luận, chứng minh, biện giải, lập căn; 2. (*доводы*) luận chứng, luận cứ, lý lẽ, bằng chứng; нау́чные ~я (những) luận chứng khoa học

обосно́ванность *ж.* (sự, tính chất) xác đáng, có căn cứ, có lý lẽ

обосно́ванный *прил.* xác đáng, có căn cứ, có lý lẽ, (được) luận chứng rõ ràng, lập luận vững vàng, chứng minh đầy đủ, lập căn vững chãi; ~ вы́вод kết luận có căn cứ (xác đáng)

обоснова́ть(ся) *сов. см.* обосно́вывать(ся)

обосно́вывать, обоснова́ть (*В*) luận chứng, lập luận, chứng minh, biện giải, lập căn; ~ своё предложе́ние chứng minh đề nghị của mình, luận chứng cho kiến nghị của mình

обосно́вываться, обоснова́ться (в *П*) *разг.* (*поселяться*) dọn đến ở, định cư, sinh cơ lập nghiệp

обосо́бить(ся) *сов. см.* обособля́ть(ся)

обособле́ние *с.* (sự) tách riêng, tách biệt

обосо́бленно *нареч.* (một cách) riêng biệt, tách biệt, biệt lập, cô lập

обосо́бленность *ж.* (sự, tính chất) riêng biệt, tách biệt, biệt lập, cô lập

обосо́бленный *прил.* 1. riêng biệt, tách riêng, tách biệt, riêng lẻ, riêng rẽ, riêng; (*замкнутый*) biệt lập, cô lập; 2. *грам.* độc lập; ~ член предложе́ния thành phần độc lập của câu

обособля́ть, обосо́бить tách riêng, tách biệt, để riêng biệt, để riêng... ra, tách... ra

обособля́ться, обосо́биться tách riêng, tách biệt, tách ra, đứng riêng, biệt lập, đứng cô lập

обостре́ние *с.* 1. (*чувств, ощущений*) (sự) nhạy cảm hơn, cảm thấy sâu sắc; 2. (*ухудшение*) (sự) xấu đi, trầm trọng hơn; ~ боле́зни bệnh nặng hơn, bệnh tình trầm trọng hơn, cơn kịch phát của bệnh; 3. (*отношений и т. п.*) (sự) trầm trọng, căng thẳng, ác liệt hơn, kịch liệt hơn, gay go hơn, căng hơn; ~ противоре́чий mâu thuẫn kịch liệt hơn; ~ кла́ссовой борьбы́ đấu tranh giai cấp ác liệt hơn

обострённ||ый *прил.* 1. (*о чертах лица*) dài ra, dài thườn, khắc khổ; 2. (*об ощущениях и т. п.*) nhạy cảm hơn, nhạy hơn; ~ слух tai thính; ~ое зре́ние mắt tinh; ~ое внима́ние chú ý cao độ; 3. (*напряжённый*) (bị) trầm trọng, căng thẳng, ác liệt hơn, kịch liệt hơn, gay go hơn, căng hơn; ~ые отноше́ния quan hệ căng thẳng

обостри́ть(ся) *сов. см.* обостря́ть(ся)

обостря́ть, обостри́ть (*В*) 1. (*о чувстве, ощущении*) làm... nhạy cảm hơn, làm... cảm thấy sâu sắc hơn; (*зрение*) làm... tinh hơn; (*слух*) làm... thính hơn; 2. (*ухудшать*) làm... xấu đi, làm... trầm trọng thêm; 3. (*делать более напряжённым*) làm trầm trọng (căng thẳng), làm... ác liệt (kịch liệt, gay go) hơn; ~ отноше́ния làm quan hệ căng thẳng, làm căng thẳng mối quan hệ

обостря́ться, обостри́ться 1. (*о чертах лица*) dài ra, dài thườn, khắc khổ ra; 2. (*о чувстве, ощущении*) nhạy cảm hơn, cảm thấy sâu sắc hơn; (*о зрении*) tinh hơn; (*о слухе*) thính hơn; 3. (*о болезни*) nặng hơn, trầm trọng hơn; 4. (*становиться более напряжённым*) trầm trọng (căng thẳng, ác liệt, kịch liệt, gay go) hơn; отноше́ния обостри́лись quan hệ đã căng thẳng hơn

обо́чина *ж.* vệ (lề) đường

обою́дно *нареч.* chung, chung cho cả hai bên; (*взаимно*) lẫn nhau

обою́дность *ж.* (tính chất) chung, chung cho cả hai bên

обою́дный *прил.* chung, chung cho cả hai bên; (*взаимный*) lẫn nhau

обоюдоо́стрый *прил.* sắc cả hai bên; ~ меч gươm hai lưỡi

обоюдосторо́нн||ий *прил.* hai bên, song phương; ~ее соглаше́ние hiệp định song phương (hai bên)

обраб||а́тывать, обрабо́тать (*В*) 1. chế tạo, chế biến, điều chế, luyện; (*на станке*) gia công; (*воздействовать чем-л.*) xử lý; ~ дета́ль gia công chi tiết; ~ ко́жу thuộc da; ~ кислото́й xử lý bằng acid; 2. (*возделывать*) cày bừa, cày cuốc, làm đất, canh tác; 3. (*придавать законченный вид*) chỉnh lý, xử lý, sửa chữa, làm hoàn thiện; ~ материа́лы для статьи́ chỉnh lý tài liệu (xử lý tư liệu) cho bài báo; 4. *перен. разг.* (*воздействовать*) tác động, ảnh hưởng (*đến*); ✧ ~о́тать де́льце *разг.* thu xếp (dàn xếp) một việc

обраба́тывающ||ий *прич.*: ~ая промы́шленность công nghiệp chế tạo (chế biến); ~ центр *электрон.* trung tâm xử lý

обрабо́тать *сов. см.* обраба́тывать

обработк||а *ж.* 1. (sự) chế tạo, chế biến, điều chế, luyện; (*на станке*) (sự) gia công; (*химическая*) (sự) xử lý; 2. (*земли*) (sự) cày bừa, cày cuốc, làm đất; 3. (*статьи и т. п.*) (sự) chỉnh lý,

xử lý, sửa chữa; ~ статисти́ческих да́нных chỉnh lý (xử lý) số liệu thống kê; ~ информа́ции xử lý thông tin; музыка́льная ~ phối nhạc, phối khí; 4. *перен. разг.* (sự) tác động, ảnh hưởng; идеологи́ческая ~ tác động tư tưởng (tinh thần); ~ общественного мне́ния tác động (ảnh hưởng) đến dư luận xã hội; ✧ взять кого́-л. в ~y bắt đầu tác động đến ai, bắt đầu gây ảnh hưởng đến ai

обра́довать(ся) *сов. см.* ра́довать(ся)

о́браз I *м.* 1. (*мн.* ~ы) (*внешний вид, облик кого-л.*) hình dáng, hình dạng, hình ảnh, hình, dạng, ảnh; 2. *обыкн. мн.*: ~ы (*живое представление о ком-л., чём-л.*) hình ảnh, hình tượng; ~ы бу́дущего (những) hình ảnh của tương lai; мы́слить ~ами suy nghĩ bằng hình tượng; 3. *лит.* hình tượng, điển hình; ~ скупца́ hình tượng một người hà tiện; худо́жественный ~ hình tượng (điển hình) văn học; 4. (*характер, склад*) cách, lối, nếp, kiểu, cách thức; ~ де́йствия cách (cách thức) hành động; ~ жи́зни nếp (lối, cách) sống; ~ мы́сли tư tưởng, nếp nghĩ; ~ мышле́ния nếp tư duy (suy nghĩ); ~ правле́ния chế độ cai trị, hình thức nhà nước; каки́м ~ом? bằng cách nào?; таки́м ~ом như vậy, như thế, do đó, thế thì; ника́ким ~ом hoàn toàn không, không khi nào, không bao giờ; гла́вным ~ом chủ yếu (căn bản) là; ра́вным ~ом cũng như, giống như; не́которым ~ом phần (mức độ, trong chừng mực) nào đấy, có thể gọi là; ✧ в ~е кого́-л. qua ai; по ~y и подо́бию кого́-л. theo mẫu mực của ai, đúng (giống) như ai

о́браз II *м.* (*мн.* ~а) *церк.* thánh tượng, tượng thánh, ảnh thánh

образ||е́ц *м.* 1. mẫu, kiểu; ~цы но́вых изде́лий mẫu hàng (mẫu sản phẩm) mới; 2. (*пример*) mẫu mực, gương mẫu, kiểu mẫu, tấm gương, điển hình; khuôn vàng thước ngọc (*погов.*); ~ му́жества mẫu mực (gương mẫu, tấm gương) của lòng can đảm; ~ доброде́тели gương mẫu (tấm gương) đức hạnh; 3. *тех.* mẫu, kiểu, mô hình, hình mẫu

о́бразно *нареч.* (một cách) có hình tượng, có hình ảnh, bóng bẩy

о́бразность *ж.* (sự, tính chất) hình tượng, có hình ảnh, bóng bẩy; (*красочность, живость*) (sự, tính chất) tươi sáng, sáng sủa, nhiều màu sắc, sinh động

о́бразн||ый *прил.* có hình tượng (hình ảnh), bóng bẩy; (*красочный, живой*) tươi sáng, sáng sủa, nhiều màu sắc, sinh động; ~ стиль lời văn (lối văn) bóng bẩy; ~ое выраже́ние а) lối diễn đạt bóng bẩy (nhiều hình ảnh); б) (*метафора*) lối diễn đạt bằng ẩn dụ, ẩn dụ

образова́ни||е I *с.* 1. (*создание*) (sự) hình thành, thành hình, tạo thành, cấu thành, thành lập, thành tạo; (*организация*) (sự) tổ chức; ~ госуда́рства thành lập quốc gia, lập quốc, dựng nước; 2. (*то, что образовано*) tổ chức, cơ cấu, cấu tạo, thành tạo, thể; го́рные ~я những thành tạo núi; жировы́е ~я những cấu tạo mỡ; органи́ческие кле́точные ~я thể hữu cơ có tế bào

образова́ние II *с.* (*просвещение*) (sự, nền) giáo dục, học vấn, học tập; пра́во на ~ quyền được học tập; специа́льное ~ giáo dục chuyên nghiệp; всеобщее обяза́тельное сре́днее ~ giáo dục trung học cưỡng bách toàn dân; дать ~ кому́-л. cho ai ăn học; получи́ть ~ được học tập, có học vấn

образо́ванность *ж.* (trình độ) học vấn, học thức, kiến thức

образо́ванный *прил.* có học (học vấn, học thức, kiến thức), học rộng, hiểu biết rộng; (*интеллигентный*) trí thức, có văn hoá

образова́тельный *прил.* (thuộc về) giáo dục, học vấn, học tập; ~ ценз điều kiện học vấn

образ||ова́ть *несов. и сов.* (*В*) (*создавать*) thành lập, tạo thành, cấu thành, thành tạo, lập (tạo, dựng) nên; (*организовать*) tổ chức; ~ коми́ссию thành lập (tổ chức, lập) uỷ ban; э́то ~у́ет кру́пную су́мму điều đó tạo thành một số tiền lớn

образова́ться *несов. и сов.* 1. (*получаться*) (được) hình thành, thành hình, tạo thành, cấu thành, thành lập, thành tạo, lập nên; (*возникать*) xuất hiện, ra đời; (*организоваться*) (được) tổ chức; 2. *разг.* (*улаживаться*) (được) thu xếp, dàn xếp

образу́мить *сов.* (*В*) *разг.* làm... tỉnh ngộ (tu tỉnh, thấy lẽ phải), mở mắt cho...

образу́миться *сов. разг.* tỉnh ngộ, tu tỉnh, thấy lẽ phải, mở mắt ra

образу́ющая *ж.* (*скл. как прил.*) *мат.* đường sinh

образцо́во *нареч.* (một cách) mẫu mực, gương mẫu, kiểu mẫu

образцо́во-показа́тельный *прил.* điển hình, kiểu mẫu, gương mẫu, mẫu mực

образцо́в||ый *прил.* mẫu mực, gương mẫu, kiểu mẫu, điển hình; ~ поря́док trật tự kiểu mẫu; ~ое поведе́ние hạnh kiểm mẫu mực, tư cách gương mẫu

обра́зчик *м. см.* образе́ц

обра́мить *сов. см.* обрамля́ть

обрамле́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) đóng khung, viền quanh, viền; 2. (*то, что обрамляет что-л.*) (cái) khung, cảnh chung quanh

обрамля́ть, обра́мить (*В*) đóng khung, viền quanh, viền

обраста́ние *с.* (*увеличение*) (sự) tăng lên, lớn lên, tăng trưởng

обраста́ть, обрасти́ (*Т*) 1. (*зарастать*) mọc khắp, mọc (phủ) đầy; ка́мень обро́с мо́хом hòn đá phủ đầy rêu; 2. *разг.* (*покрываться волосами, шерстью*) mọc bờm xờm, phủ đầy lông; ~ боро́дой râu ria xồm xoàm; 3. *разг.* (*покрываться слоем чего-л.*) bám (dính, phủ, bết) đầy; ~ гря́зью bết (bám) đầy bùn; ~ жи́ром bám (bết, dính, phủ) đầy mỡ; 4. *разг.* (*увеличиваться*) tăng lên, lớn lên, tăng trưởng

обрасти́ *сов. см.* обраста́ть

обра́т *м. с.-х.* sữa gầy (*đã rút chất béo*)

обрати́мость *ж.* (tính) thuận nghịch, khứ hồi, đảo ngược được

обрати́мый *прил.* thuận nghịch, khứ hồi, đảo ngược được

обрати́ть *сов. см.* обраща́ть

обрати́ться *сов. см.* обраща́ться 1–5

обра́тно *нареч.* 1. (trở) lại, về, lui; поверну́ть ~ đi trở lại (trở về), đi về, quay lui, đảo về; получи́ть что́-л. ~ nhận trở lại (nhận lại, lấy lại) cái gì; 2. *разг.* (*наоборот*) trái lại, ngược lại; 3.: ~ пропорциона́льный чему́-л. tỷ lệ nghịch với cái gì

обра́тн||ый *прил.* 1. (trở) lại, về, lui; в ~ом направле́нии hướng ngược trở lại; ~ ход đi lùi, đi lui, đi trở lại; ~ путь đường về (lui, trở về); ~ по́езд tàu trở về (trở lui); 2. (*противоположный*) ngược lại, trái lại; ~ смысл nghĩa ngược lại (trái lại); в ~ом поря́дке theo thứ tự ngược lại; 3. (*оборотный*) trái, sau; ~ая сторона́ mặt trái, mặt sau; 4. *мат.* ngược, nghịch, đảo, nghịch đảo; ~ая пропорциона́льность (tính) tỷ lệ nghịch, tỷ lệ ngược; ~ая теоре́ма định lý nghịch đảo; ✧ ~ а́дрес địa chỉ người gửi; ~ биле́т vé khứ hồi, vé đi và về; ~ая си́ла зако́на *юр.* hiệu lực hồi tố của luật

обраща́ть, обрати́ть 1. (*В*) quay (hướng)... về, chĩa (nhằm, nhắm)... vào; ~ ору́дия на неприя́теля chĩa đại bác vào quân dịch; ~ взгляд, взор на кого́-л., что́-л. đưa mắt nhìn ai, cái gì; chú ý (để ý) đến ai, cái gì; ~ внима́ние на кого́-л., что́-л. chú ý (để ý, lưu tâm, lưu ý) đến ai, cái gì; ~ чьё-л. внима́ние на что́-л. lưu ý ai đến cái gì, làm ai để ý (chú ý, lưu tâm) đến cái gì; обрати́ть на себя́ внима́ние thu hút sự chú ý, làm chú ý đến mình, trội hẳn (nổi bật) lên; 2. (*В* в *В*) (*превращать*) làm... biến thành (chuyển thành, hoá thành), biến (chuyển, hoá)... thành; ~ что́-л. в шу́тку chuyển cái gì thành câu nói đùa; ✧ ~ кого́-л. в бе́гство đuổi ai tháo chạy, bức ai phải bỏ chạy; ~ в ве́ру làm... theo đạo (theo giáo, đi đạo, quy y)

обраща́ться, обрати́ться 1. (к *Д*) kêu gọi, nói, hỏi, nhờ, xin; ~ к кому́-л. с про́сьбой yêu cầu ai, xin ai; ~ к кому́-л. за по́мощью nhờ (xin) ai giúp đỡ, cầu cứu ai; ~ к кому́-л. за сове́том hỏi (xin) ý kiến ai; ~ к врачу́ xin bác sĩ khám; ~ к кому́-л. с письмо́м viết thư cho ai; 2. (*устремляться*) hướng đến, hướng vào, hướng về; мы́сли её обрати́лись к до́му tâm trí của nàng hướng về nhà; все взгля́ды обрати́лись на него́ tất cả các cặp mắt đều hướng (dồn) vào nó, mọi người đều hướng mắt nhìn anh ta; 3. (*браться за что-л.*) bắt tay vào, quay về với; ~ к пре́жним заня́тиям quay về với (bắt tay vào) công việc trước kia; 4. (в *В*) (*превращаться*) biến (chuyển, hoá) thành; 5.: ~ в зре́ние hết sức chăm chú nhìn; он весь обрати́лся в слух ông ấy lắng tai nghe, anh ta hết sức chăm chú nghe, nó căng tai mà nghe; 6. *тк. несов.* (с *Т*) (*обходиться с кем-л.*) đối đãi, đối xử, xử; плохо́ ~ с ке́м-л. ngược đãi (xử tệ với) ai; 7. *тк. несов.* (*пользоваться чем-л.*) sử dụng, dùng; уме́ть ~ с инструме́нтом biết dùng dụng cụ; 8. *тк. несов.* (*находиться в употреблении*) lưu thông; ✧ ~ в бе́гство tháo chạy, bỏ chạy; ~ в ве́ру theo đạo, theo giáo, đi đạo, quy y

обраще́ни||е *с.* 1. (*призыв*) lời kêu gọi, hiệu triệu, thư; 2. (*поступки по отношению к кому-л.*) (sự) đối đãi, đối xử; плохо́е ~ с ке́м-л. đối xử tệ với ai, ngược đãi ai; жесто́кое ~ с ке́м-л. đối xử độc ác với ai; 3. (*пользование чем-л.*) (sự) sử dụng, dùng; неосторо́жное ~ с огнём dùng (sử dụng) lửa không thận trọng; 4. (*процесс оборота*) (sự) lưu thông, chu chuyển; (*употребление*) (sự) tiêu dùng, sử dụng, dùng; това́рное ~ lưu thông (chu chuyển) hàng hoá; изъя́ть что́-л. из ~я thu hồi cái gì ra khỏi lưu thông; 5. *грам.* cách xưng hô, lời hô gọi, tiếng hô; ✧ ~ плане́т *астр.* (sự) quay của các hành tinh

обре́з *м.* (*у книги*) mép sách, mép; кни́га с золоты́м ~ом sách có mép mạ vàng; 2. (*оружие*) súng trường nòng cưa ngắn; ✧ в ~ vừa đủ, vừa vặn, vừa khẳm, vừa khít, vừa khuýp; де́нег в ~ tiền vừa đủ tiêu, tiền tiêu vừa khẳm; вре́мени в ~ thời gian vừa đủ

обре́зание *с. рел.* lễ cắt bì, cắt lễ

обреза́ние *с.* (sự) cắt, xén, cắt bớt

обре́зать *сов. см.* обреза́ть

обреза́ть, обре́зать (*В*) 1. cắt, xén, cắt bớt; (*удалять*) xẻo, vác; 2. (*ранить*) cắt phải, làm đứt, cắt đứt; обре́зать па́лец làm đứt tay, cắt phải ngón tay; 3. *перен. разг.* (*обрывать кого-л.*) cắt (ngắt) lời; ✧ обре́зать кры́лья кому́-л. chặt vây chặt cánh ai, cắt lông cắt cánh của ai

обре́заться *сов. разг.* cắt phải, (bị) đứt, đứt tay, đâm phải, cứa phải; ~ оско́лком стекла́ bị mảnh kính đâm (cứa) phải

обре́зок *м.* mẩu, mảnh, mụn, rẻo, đầu thừa đuôi thẹo

обрека́ть, обре́чь *книжн.* (*В* на *В*) định trước, định sẵn; (*осуждать на что-л.*) bắt... phải chịu, làm cho; обре́чь врага́ на ги́бель bắt quân thù phải bị diệt vong

обремене́ние *с.* (sự) gánh nặng, đèo nặng

обременённ||ый *прич.* (*Т*) (bị) trĩu nặng, đèo nặng, gánh nặng; *перен.* (bị) khổ sở, vất vả, nặng nhọc, khó nhọc, khó khăn; ~ долга́ми khổ sở vì nợ nần; быть ~ым большо́й семьёй bị vất vả vì gia đình đông

обременя́тельность *ж.* (sự, tính chất) nặng nhọc, vất vả, khó nhọc, nặng nề

обременя́тельный *прил.* nặng nhọc, vất vả, khó khăn, khổ sở, khó nhọc, nặng nề

обремени́ть *сов. см.* обременя́ть

обременя́ть, обремени́ть (*В Т*) làm... nặng nhọc (vất vả, khó khăn, khổ sở, khó nhọc, nặng nề); чрезме́рно ~ кого́-л. dồn gánh nặng quá sức cho ai, làm ai hết sức vất vả (khó nhọc)

обрести́ *сов. см.* обрета́ть

обрета́ть, обрести́ (*В*) tìm được, tìm thấy, được; обрести́ сча́стье tìm được hạnh phúc, được hạnh phúc

обрета́ться *несов. разг. шутл.* ở

обрете́ние *с. книжн.* (sự) tìm được, được; ~ свобо́ды được tự do

обречённост||ь *ж.*: чу́вство ~и cảm giác tuyệt vọng, cảm thấy không thể thoát chết, cảm thấy không thể nào cứu vãn được nữa; он чу́вствовал свою́ ~ nó cảm thấy không thể nào cứu vãn được nữa, nó cảm thấy tuyệt vọng, nó cảm thấy không thể thoát chết

обречённ||ый *прил.* phải bị chết, không tránh khỏi chết, không thoát khỏi diệt vong; он был ~ым челове́ком nó phải chết, không thể nào cứu được nó

обре́чь *сов. см.* обрека́ть

обрешётка *ж. стр.* rui mè

обрисова́ть(ся) *сов. см.* обрисо́вывать(ся)

обрисо́выв||ать, обрисова́ть (*В*) 1. (*очерчивать*) vẽ phác, phác hoạ; 2. (*облегать — об одежде*) bó sát, ôm sát, nịt sát, sát; пла́тье хорошо́ ~ает её фигу́ру áo dài ôm sát thân hình nàng, chiếc áo dài làm nổi thân hình chị ấy; 3. *перен.* (*описывать, характеризовать*) phác qua, mô tả, miêu tả, tả; обрисова́ть своё положе́ние mô tả lại tình hình của mình

обрисо́вываться, обрисова́ться 1. nổi rõ lên, rõ lên, hiện ra, lộ ra; вдали́ обрисова́лись го́ры những ngọn núi nổi rõ lên ở xa xa, ở xa xa những ngọn núi hiện rõ lên; 2. *перен.* (*выявляться*) trở nên rõ ràng, trở thành hiển nhiên, nổi rõ lên; я́сно обрисова́лись зада́чи пое́здки những nhiệm vụ của chuyến đi đã trở nên rõ ràng

обри́ть *сов.* (*В*) cạo

обри́ться *сов.* cạo (*cho mình*)

обро́к *м. ист.* tô đại dịch, tô kỳ hạn

оброни́ть *сов.* (*В*) 1. đánh rơi, đánh mất; 2. (*сказать небрежно*) buông xõng, buông, buông ra; ~ замеча́ние buông xõng một lời nhận xét

обро́сший *прил.* (*волосатый*) râu tóc bờm xờm; ~ мо́хом, мхом phủ đầy rêu; ~ гря́зью bùn bám đầy

обро́чн||ый *прил. ист.*: ~ое крестья́нство nông dân nộp tô đại dịch

обруба́ние *с.* (sự) cắt ngắn, cắt cụt, chặt bớt

обруб||а́ть, обруби́ть cắt ngắn, cắt cụt, chặt bớt, cắt bớt, chặt cụt, đẵn bớt; ~ить жердь cắt ngắn cây sào
обруби́ть *сов. см.* обруба́ть
обру́бка *ж. см.* обруба́ние
обру́бок *м.* (*бревна, дерева и т.п.*) khúc, đoạn; (*руки́*) mỏm cụt, tay cụt; (*хвоста*) đuôi cụt, khúc đuôi
обруга́ть *сов.* (*В*) chửi mắng, mắng nhiếc, chửi rủa, xỉ vả, mắng, chửi, cự, chỉnh, xạc, đì; (*в печати*) phê bình, phê phán, đả kích, công kích; đập tơi bời, chửi (*разг.*)
обрус||е́вший *прич.*, **~е́лый** *прил.* (đã) Nga hoá
обрусе́ть *сов.* Nga hoá
о́бруч *м.* đai thùng, vành thùng, vành đai, vành, đai, vòng
обруча́льн||ый *прил.* (thuộc về) lễ đính hôn; ~ое кольцо́ nhẫn đính hôn, nhẫn cưới, dăm trống
обручи́ть, обруча́ть (*В*) làm lễ đính hôn
обруча́ться, обручи́ться đính hôn
обруче́ние *с.* (lễ) đính hôn, hôn ước
обручи́ть(ся) *сов. см.* обруча́ть(ся)
обру́шить *сов.* 1. (*В*) xô đổ, làm sập (đổ, sập đổ, sụp đổ, đổ nhào); 2. (*В* на *В*) *перен.* (*с силой направлять*) giáng, nện, quật, đổ xuống; ~ сокру́ши́тельный уда́р на врага́ nện một đòn chí mạng vào quân thù; ~ пото́к бра́ни на кого́-л. chửi mắng té tát vào mặt ai; 3. (*В*) (*зерно*) xay, giã
обру́ш||иться *сов.* 1. đổ (sập, ập) xuống, sập (sụp) đổ, đổ nhào; (*тяжело упасть*) ngã phịch, té nhào; *перен.* (*о несчастье*) giáng (trút, đổ) xuống; дом ~ился ngôi nhà sụp đổ; 2. (на *В*) *перен.* (*стремительно напасть*) tấn công ồ ạt, công kích dồn dập; (*наброситься с упрёками и т. п.*) đả kích dữ dội, công kích kịch liệt, lăn xả vào
обры́в *м.* 1. dốc đứng, vách đứng; (*на берегу*) bờ dốc, bờ dựng đứng; 2. *тех.* chỗ đứt
обрыва́ть, оборва́ть (*В*) 1. (*цветы, плоды*) ngắt, hái, bứt, rứt; (*верёвку и т. п.*) cắt (giật, làm) đứt; 2. *перен.* (*резко прекращать*) chấm dứt, cắt đứt, ngắt; оборва́ть разгово́р на полусло́ве đang nói đó thì đột ngột ngắt lời; 3. *перен. разг.* (*заставлять замолчать*) ngắt (cắt) lời, bắt im
обрыва́ться, оборва́ться 1. (*о верёвке и т. п.*) (bị) đứt; 2. *перен.* (*внезапно прекращаться*) ngừng bặt, chấm dứt đột ngột; разгово́р оборва́лся câu chuyện ngừng bặt; 3. (*падать откуда-л.*) rơi (ngã, té) xuống
обры́вистый *прил.* 1. (*крутой, отвесный*) dốc ngược, dốc đứng, thẳng đứng, dựng đứng, cheo leo; 2. (*обрывочный*) đứt đoạn, rời rạc
обры́в||ок *м. прям. и перен.* mẩu, mảnh, đoạn, khúc; ~ верёвки đoạn dây, khúc dây; ~ки фраз những đoạn rời rạc của câu chuyện; ~ки мы́сли những mẩu ý nghĩ; ~ки пе́сни những đoạn bài ca; ~ки све́дений những mẩu tin
обры́вочный *прил.* đứt đoạn, rời rạc
обры́згать(ся) *сов. см.* обры́згивать(ся)
обры́згивать, обры́згать (*В Т*) rẩy, rảy, vẩy, phun, làm bẩn, làm... toé ra; обры́згать что́-л. духа́ми phun (rẩy, rảy) nước hoa cho cái gì
обры́згиваться, обры́згаться (*Т*) rẩy, rảy, vẩy, phun, làm bẩn, làm toé (*vào mình*)
обры́ск||ать *сов. разг.* (*В*) lùng tìm, lùng sục; я ~ал весь го́род, что́бы найти́ э́ту кни́гу tôi lùng tìm (lùng sục) khắp thành phố mới thấy cuốn sách này
обры́ть *сов.* (*изрыть кругом*) đào (bới) quanh
обрю́зглый *прил.* béo bệu, béo phì, béo phị, sồ sề, phục phịch
обрю́згнуть *сов.* phát phì, béo bệu (béo phì, béo phệ) ra, trở nên sồ sề
обрю́згший *прил. см.* обрю́зглый
обря́д *м.* lễ nghi, nghi lễ, nghi thức, lễ hội
обря́дность *ж.* (những, tính chất) lễ nghi, nghi lễ, nghi thức, lễ hội
обря́д||ный, ~овый *прил.* (thuộc về, có tính chất) lễ nghi, nghi lễ, nghi thức, lễ hội; ~овая пе́сня bài ca lễ hội
обсади́ть *сов. см.* обса́живать
обса́живать, обсади́ть (*В Т*) trồng... quanh, trồng... ở rìa
обса́сывать, обсоса́ть (*В*) bú, mút, hút, liếm quanh
ОБСЕ́ (Организа́ция по безопа́сности и сотру́дничеству в Евро́пе) Tổ chức An ninh và Hợp tác ở châu Âu
обсервато́рия *ж.* đài thiên văn, đài quan sát, đài quan trắc
обсерваці́онный *прил.* (để) quan sát, quan trắc
обсиди́ан *м. геол.* (đá) obsidienne, ôxpiđian, thuỷ tinh xám sẫm
обскака́ть *сов.* 1. (*кругом*) phi quanh; 2. (*обогнать*) phi quá, phi vượt quá
обскура́нт *м.* người thi hành chính sách ngu dân, kẻ phản động
обскурантизм *м.* chính sách (chủ nghĩa) ngu dân
обсле́дование *с.* (*рассследование*) (sự) khám xét, kiểm tra, điều tra, khám nghiệm; (*исследование*) (sự) nghiên cứu, khảo sát, khảo cứu; вы́борочное ~ *социол.* điều tra chọn mẫu
обсле́дователь *м.* người khám xét (điều tra, khám nghiệm)
обсле́довать *несов. и сов.* (*В*) (*рассследовать*) khám xét, kiểm tra, điều tra, khám nghiệm; (*исследовать*) nghiên cứu, khảo sát, khảo cứu
обслу́живание *с.* (sự) phục vụ; trông coi, bảo dưỡng (*ср.* обслу́живать); техни́ческое ~ phục vụ về mặt kỹ thuật, bảo dưỡng kỹ thuật; медици́нское ~ населе́ния phục vụ y tế cho nhân dân
обслу́живать, обслужи́ть (*В*) 1. phục vụ, hầu hạ, hầu; ~ покупа́теля phục vụ khách hàng (người mua); 2. (*машину и т. п.*) đứng máy, trông máy, trông coi, điều khiển, bảo dưỡng, bảo quản; ~ станки́ đứng máy, trông máy, coi máy
обслу́живающий *прич.* phục vụ; ~ персона́л nhân viên phục vụ
обслужи́ть *сов. см.* обслу́живать
обсоса́ть *сов. см.* обса́сывать
обсо́хнуть *сов. см.* обсыха́ть
обста́вить(ся) *сов. см.* обставля́ть(ся)
обставля́ть, обста́вить 1. (*ВТ*) (*окружать*) đặt (xếp, để, vây) quanh; 2. (*меблировать*) bày biện đồ đạc, xếp đặt bàn ghế; обста́вить кварти́ру bày biện đồ đạc ở căn nhà; 3. (*В*) *перен.* (*устраивать*) xếp đặt, thu xếp, tổ chức; обста́вить торже́ственно встре́чу tổ chức buổi gặp mặt trọng thể; 4. (*В*) *разг.* (*обманывать*) đánh lừa, lừa bịp; 5. (*В*) *разг.* (*обгонять*) vượt qua, vút
обставля́ться, обста́виться *разг.* 1. (*Т*) (*окружать себя*) đặt (xếp, để) quanh mình; 2. (*обставлять жилище мебелью*) bày biện đồ đạc, xếp đặt bàn ghế; он о́чень хорошо́ обста́вился anh ấy bày biện đồ đạc trong nhà rất đẹp
обстано́вк||а *ж.* 1. (*комнаты и т. п.*) đồ đạc, bàn ghế; *театр.* phông cảnh, trang trí; 2. (*положение*) tình hình, hoàn cảnh, tình cảnh, tình trạng, tình thế, tình huống, cục diện, cục thế, bối cảnh, bầu không khí; междунаро́дная ~ tình hình quốc tế; о́бщая ~ tình hình (hoàn cảnh, cục diện) chung;

воéнная ~ cục diện (tình hình, hoàn cảnh) chiến tranh; в мúрной ~е trong hoàn cảnh (bầu không khí) hoà bình; в дрýжеской ~е trong bầu không khí thân mật

обстанóвочн||ый *прил. театр.*: ~ая пьéса vở kịch có phông cảnh lộng lẫy

обстирáть *сов. разг.* giặt giũ (*cho ai*)

обстоя́тельно *нареч.* (một cách) chi tiết, cặn kẽ, tỉ mỉ, kỹ lưỡng; ra đầu ra đũa (*разг.*); ~ излагáть что-л. trình bày chi tiết (cặn kẽ, tỉ mỉ, ra đầu ra đũa) cái gì

обстоя́тельность *ж.* (sự, tính chất) chi tiết, cặn kẽ, tỉ mỉ, kỹ lưỡng

обстоя́тельный *прил.* 1. (*подробный*) chi tiết, cặn kẽ, tỉ mỉ, kỹ lưỡng; (*полный*) đầy đủ; (*содержательный*) súc tích, hàm súc; ~ отвéт câu trả lời cặn kẽ (chi tiết, tỉ mỉ); 2. *разг.* (*о человеке*) chín chắn, đứng đắn

обстоя́тельственн||ый *прил. грам.*: ~ое дополнéние trạng ngữ; ~ое нарéчие phó từ trạng ngữ; ~ое слóво trạng ngữ; ~ падéж trạng cách

обстоя́тельств||о *с.* 1. (*событие, факт*) điều, điểm, sự, việc, tình tiết; вы́яснить все ~а дéла tìm hiểu mọi điều của công việc, làm sáng tỏ tất cả các tình tiết của vụ án; то ~, что... về điểm (về điều) là...; отягчáющие (отягчáющие винý) ~а *юр.* tình tiết tăng tội (gia trọng, tăng nặng); 2. *мн.*: ~а (*условия, обстановка*) hoàn cảnh, tình hình, tình huống, trạng huống, tình cảnh, tình trạng, cơ sự, điều kiện, trường hợp; при такúх ~ах trong hoàn cảnh (tình hình, trường hợp) như thế; ни при какúх ~ах bất kỳ tình huống (hoàn cảnh, trường hợp) nào cũng không, dù trong hoàn cảnh (tình hình) nào cũng không; по не завúсящим от кого-л. ~ам do hoàn cảnh không tùy thuộc ý muốn của ai, do tình huống ngoài ý muốn của ai; смотря́ по ~ам a) tuỳ theo hoàn cảnh, tuỳ tình hình; б) (*как ответ*) cái đó còn tuỳ; стечéние обстоя́тельств cơ hội ngẫu hợp, hoàn cảnh trùng hợp; 3. *грам.* trạng ngữ; ~ врéмени trạng ngữ thời gian; ~ мéста trạng ngữ địa điểm (vị trí); ~ óбраза дéйствия trạng ngữ phương thức (cách thức)

обсто||я́ть *несов.*: как ~и́т дéло? tình hình thế nào?, công việc ra sao?; всё ~и́т благополýчно mọi việc đều tốt đẹp cả; дéло ~и́т так... cơ sự (tình hình) như thế này...

обстра́ивать, обстро́ить *разг.* 1. làm nhà (*cho mình*); 2. (*застраивать*) làm nhà, xây dựng nhà cửa

обстре́л *м.* (sự) bắn, bắn phá, xạ kích, xạ giới; артиллери́йский ~ pháo kích, bắn trọng pháo; попáсть под ~ bị bắn phá, bị xạ kích; ✧ взять кого́-л., что-л. под ~ kịch liệt công kích ai, cái gì

обстре́ливать, обстреля́ть (*В*) bắn, bắn phá, xạ kích, nã súng; ~ из оруди́й bắn đại bác, nã súng lớn; ~ из пулемёта bắn súng máy, nã liên thanh

обстре́лянный *прил.* dày dạn chiến đấu, đã nếm mùi súng đạn, được thử thách trong khói lửa

обстреля́ть *сов. см.* обстре́ливать

обстрога́ть *сов.* (*В*) bào; (*заострить*) chuốt, vót

обстро́иться *сов. см.* обстра́иваться

обструкциони́зм *м. полит.* chủ trương phá rối (phá đám)

обструкциони́ст *м.* người chủ trương phá rối (phá đám)

обструкцио́нный *прил.* (thuộc về) phá rối, phá đám

обстру́кция *ж.* (sự) phá rối, phá đám; парла́ментская ~ phá rối (phá đám) ở nghị trường; устроить кому́-л. ~ю tổ chức phá rối chống ai

обступа́ть, обступи́ть (*В*) đứng quanh, xúm quanh, vây quanh, xúm xít quanh

обступи́ть *сов. см.* обступа́ть

обсуди́ть *сов. см.* обсужда́ть

обсужда́ть, обсуди́ть (*В*) thảo luận, bàn luận, bàn bạc, tranh luận, bàn cãi, bàn

обсужде́ние *с.* (sự) thảo luận, bàn luận, bàn bạc, tranh luận; предложи́ть что-л. на ~ đưa vấn đề gì ra thảo luận (bàn bạc, bàn); приня́ть учáстие в ~и tham gia thảo luận (bàn luận, bàn bạc)

обсуши́ть *сов.* (*В*) hong, hơ khô, làm khô

обсуши́ться *сов.* hong, hơ khô, làm khô (*quần áo của mình*)

обсчита́ть(ся) *сов. см.* обсчи́тывать(ся)

обсчи́тывать, обсчита́ть (*В*) tính gian, tính thiếu, tính sai

обсчи́тываться, обсчита́ться tính nhầm, tính sai, tính lẫn

обсы́пать *сов. см.* обсыпа́ть

обсыпа́ть, обсы́пать (*В Т*) rắc đầy, phủ đầy, rắc lên, rắc khắp

обсыха́ть, обсо́хнуть khô, khô ráo, trở thành khô; одéжда обсóхла quần áo đã khô; ✧ молокó на губáх не обсóхло miệng còn hơi sữa, chưa ráo máu đầu, đồ nhãi nhép

обта́чивать, обточи́ть (*на токарном станке*) tiện, tiện ngoài; (*на точильном камне*) mài

обта́ять *сов.* tan ra

обтека́емость *ж.* (độ, dạng) thuôn thuôn, xuyên dòng, lưu tuyến

обтека́ем||ый *прил.* 1. thuôn, thuôn thuôn; có dạng xuyên dòng (lưu tuyến); придава́ть чему́-л. ~ую фóрму làm cái gì có dạng thuôn; 2. *перен. разг.* loanh quanh, quanh co, vòng quanh, vòng vo, lảng tránh; ~ отвéт câu trả lời quanh co (loanh quanh, vòng vo)

обтека́ть, обтéчь (*В*) chảy quanh, chảy vòng, chảy lướt quanh

обтере́ть(ся) *сов. см.* обтира́ть(ся)

обтеса́ть *сов. см.* обтёсывать

обтёска *ж.* (sự) đẽo quanh, vạc quanh, gọt giũa

обтёсывать, обтеса́ть (*В*) đẽo (vạc, bạt) quanh, đẽo nhẵn, gọt giũa, đẽo gọt

обтéчь *сов. см.* обтека́ть

обтира́ние *с.* (sự) lau mình mẩy, cọ xát mình; холóдные ~я việc lau mình mẩy bằng nước lạnh

обтира́ть, обтере́ть (*В*) lau, chùi, lau sạch, chùi sạch

обтира́ться, обтере́ться 1. (*вытираться*) lau mình mẩy, cọ xát (kỳ cọ) mình; ~ холóдной водóй lau mình mẩy bằng nước lạnh; 2. *разг.* (*изнашиваться*) (bị) mòn, sờn

обточи́ть *сов. см.* обта́чивать

обтóчка *ж.* (sự) tiện, tiện ngoài; (*на точильном камне*) (sự) mài; грýбая ~ tiện phá, tiện thô

обтрёпанный *прил.* sờn rách, rách rưới, xài xạc, tả tơi, tồi tàn; ~ вид vẻ rách rưới (tồi tàn, xài xạc, tả tơi)

обтрепа́ть *сов.* (*В*) làm sờn (rách, sờn rách, xài xạc)

обтреп||а́ться *сов.* (bị) sờn, rách, sờn rách, xài xạc; рукавá ~ались tay áo bị sờn

обтя́гивать, обтяну́ть (*В*) 1. bọc, bọc quanh, bọc vải; 2. (*прилегать — об одежде*) ôm sát, bó sát

обтя́гиваться, обтяну́ться 1. (*покрываться чем-л.*) (được) bọc, bọc quanh; 2. (*о лице*) dài thườn ra

обтя́жк||а *ж.*: плáтье в ~у chiếc áo dài bó sát người (ôm sát thân)

обтяну́ть(ся) *сов. см.* обтя́гивать(ся)

обува́ть, обу́ть (*В*) 1. đi giày (*cho ai*); обу́ть ребёнка đi giày cho đứa bé con; 2. *разг.* (*снабжать обувью*) mua sắm

(cung cấp) giày dép (*cho ai*); 3. *разг.* (*обманывать*) lừa gạt, đánh lừa, xí gạt, lừa, gạt

обува́ться, обу́ться đi giày, xỏ giày

обувн||о́й *прил.* (thuộc về) giày dép, giày; ~ магази́н cửa hàng giày dép, hiệu bán giày; ~ая промы́шленность công nghiệp sản xuất giày (giày dép)

о́бувь *ж.* giày, giày dép; ко́жаная ~ giày da; изя́щная ~ giày đẹp; носи́ть хоро́шую ~ đi giày tốt

обу́глива́ние *с.* (sự) carbon hoá

обу́глива́ть, обу́глить (*В*) đốt... ra than, carbon hoá

обу́глива́ться, обу́глиться (bị) cháy thành than, đốt ra than, carbon hoá

обу́глить(ся) *сов. см.* обу́гливать(ся)

обу́живать, обу́зить (*В*) làm hẹp (rút hẹp, thắt hẹp)... lại, kích eo; обу́зить пла́тье кích eo chiếc áo dài, làm hẹp chiếc áo dài lại

обу́з||а *ж.* gánh nặng, của nợ; быть ~ой для кого́-л. làm gánh nặng (của nợ) cho ai

обузда́ние *с.* (sự) kiềm chế, chế ngự, chinh phục, ngăn chặn

обузда́ть *сов. см.* обу́здывать

обу́здывать, обузда́ть (*В*) 1. thắng, thắng yên cương; 2. *перен.* kiềm chế, chế ngự, chinh phục, ngăn chặn, chặn tay, kìm (ghìm)... lại; обузда́ть агре́ссоров chặn tay bọn xâm lược

обу́зить *сов. см.* обу́живать

обурева́||ть *несов.* (*В*) chi phối, xâm chiếm; быть ~емым страстя́ми bị lửa dục (lửa tình, lòng dục) xâm chiếm

обусло́вить *сов. см.* обусло́вливать

обусло́вленность *ж.* (sự, tính chất) chế ước, chế định, quy định

обусло́вливать, обусло́вить 1. (*В Т*) chế ước, chế định, quy định, ước định, định (ra, đặt) điều kiện; 2. (*В*) (*вызывать что-л.*) gây nên, gây ra, là nguyên nhân, làm cho

обу́тый *прил.* đi giày; (*обеспеченный обувью*) được mua sắm (cung cấp) giày dép

обу́ть(ся) *сов. см.* обува́ть(ся)

о́бух *м.* đầu rìu, dọng, sống dao; ✧ как ~ом по голове́ ≅ như sét đánh ngang tai; на му́ху с ~о́м ≅ vác chày đập ruồi

обуча́ть, обучи́ть (*В Д*) dạy, tập, huấn luyện, dạy dỗ, giáo dục

обуча́ться, обучи́ться 1. (*Д, + инф.*) học, tập, tập luyện; ~ стрельбе́ tập bắn, học bắn; 2. *тк. несов.* (*получать образование где-л.*) học, học hành, học tập

обуче́ние *с.* (*по знач. гл.* обуча́ть) (sự) dạy, huấn luyện, dạy dỗ, giáo dục; (*по знач. гл.* обуча́ться) (sự) học tập, tập luyện; ~ гра́моте dạy chữ, dạy đọc và viết; всеобщее обяза́тельное вое́нное ~ huấn luyện quân sự phổ thông bắt buộc

обучи́ть *сов. см.* обуча́ть

обучи́ться *сов. см.* обуча́ться 1

обу||я́ть *сов.* (*В*) xâm chiếm, chiếm lấy, tràn ngập, tràn đầy; его́ ~я́л страх nỗi khiếp sợ xâm chiếm (tràn ngập) lòng nó

обха́живать *несов.* (*В*) *разг.* nịnh hót, phỉnh nịnh, nịnh, phỉnh, hót

обхва́т *м.* (một) sải; (*толщина ствола дерева*) (một) xoác; де́рево в три ~а cây to ba xoác (ba người ôm)

обхвати́ть *сов. см.* обхва́тывать

обхва́тывать, обхвати́ть (*В*) ôm, xoác

обхо́д *м.* 1. (*для осмотра*) (sự) đi thăm, đi khám; ~ карау́ла đi tuần, tuần tiễu, tuần tra; ~ карау́лов đi kiểm tra các đội gác; 2. (*кружный путь*) đường vòng, đường quanh; 3. *воен.* (sự) đi bọc quanh, đi vòng quanh, đi đường vòng, đánh vu hồi, vận động bao dực; 4. (*какого-л. установления*) (sự) tránh khéo, lẩn tránh, lảng tránh, tránh né; в ~ зако́на lẩn tránh (tránh khéo, tránh né) pháp luật; 5. *лес.* khu rừng

обходи́тельность *ж.* (sự, tính) lịch sự, lễ phép, nhã nhặn, lịch thiệp

обходи́тельный *прил.* lịch sự, lễ phép, nhã nhặn, lịch thiệp, khéo ăn khéo ở

обходи́ть, обойти́ (*В*) 1. (*вокруг чего-л.*) đi quanh, đi xung quanh, đi vòng quanh; он обошёл дом nó đi quanh nhà; 2. *воен.* đi bọc, đi vòng, vòng quanh, đi đường vòng, đánh vu hồi, vận động bao dực; обойти́ проти́вника с фла́нга đi vòng từ phía sườn quân địch; 3. (*проходить стороной, огибать*) đi vòng, đi tránh; *перен.* không đả động đến, không động đến; обойти́ лу́жу đi tránh vũng nước; сча́стье вас не обойдёт nhất định anh sẽ được hạnh phúc; обойти́ молча́нием lờ đi, lờ tịt, làm ngơ, làm lơ, tránh không nói đến, không đả động đến; 4. *перен.* (*избегать*) tránh, tránh khéo, lảng tránh, lẩn tránh, tránh né, lờ đi; обойти́ вопро́с tránh (lảng tránh, tránh né) vấn đề; обойти́ стороно́й bỏ qua, lờ đi; 5. *перен.* (*уклоняться от исполнения*) tránh không thi hành, tránh khéo, lẩn tránh; 6. *перен.* (*оставлять без повышения*) không thăng chức, để nguyên chức; 7. (*проходить по всему пространству*) đi khắp, đi khắp nơi; обойти́ весь сад đi khắp vườn; 8. *разг.* (*обгонять*) *прям. и перен.* vượt, vượt quá, đuổi vượt; 9. *разг.* (*обманывать*) đánh lừa, lừa bịp, lường gạt, xí gạt

обходи́ться, обойти́сь 1. (с *Т*) (*обращаться*) đối đãi, đối xử, xử; 2. *разг.* (*стоить*) giá, tốn, phí tổn, tiêu tốn; ~ недо́рого giá không đắt lắm, khá rẻ, tốn ít tiền; во ско́лько э́то обойдётся? cái đó phải tốn bao nhiêu tiền?; э́то до́рого вам обойдётся а) cái đó thì anh sẽ phải phí tổn nhiều (phải tốn nhiều tiền) lắm; б) *перен.* điều đó thì anh sẽ phải trả giá đắt lắm; 3. (*Т*) *разг.* (*удовлетворяться чем-л.*) bằng lòng (thỏa mãn) với; (без *Р*) (*довольствоваться*) cũng xong, cũng làm được, cũng qua được; отли́чно ~ без чего́-л. không có cái gì cũng làm xong được rất tốt; ~ без чьей-л. по́мощи không có sự giúp đỡ của ai thì (không có ai giúp đỡ) cũng xong; 4. (*благоприятно заканчиваться*) trót lọt, trôi chảy, xong, xong xuôi; всё обошло́сь благополу́чно mọi việc trót lọt (xong xuôi tốt đẹp) cả; как-нибудь обойдётся bằng cách nào đấy cũng sẽ xong thôi

обходно́й, обхо́дный *прил.* 1. (*кружный*) quanh, vòng, quanh co; *перен.* khéo léo, mưu mẹo; идти́ обхо́дным путём đi đường vòng (đường quanh); де́йствовать обхо́дным путём đi đường vòng, hành động một cách khéo léo (mưu mẹo); 2. *воен.* bọc quanh, vòng quanh, vu hồi, bao dực; ~ манёвр cơ động vu hồi; ✧ обходно́й лист giấy chứng nhận đã trả hết đồ đạc của cơ quan (*do các ban của cơ quan ký nhận cho nhân viên đi nghỉ phép hoặc thôi việc*)

обхожде́ние *с.* (с *Т*) (sự) đối đãi, đối xử

обчёсться *сов.* tính sai; ✧ раз-два и обчёлся rất ít

обша́ривать, обша́рить (*В*) *разг.* lục lọi, tìm tòi, mò mẫm, sờ soạng

обша́рить *сов. см.* обша́ривать

обшив||а́ть, обши́ть 1. (*В Т*) (*отделывать*) trang sức, trang trí; (*зашивать во что-л.*) viền, khâu bọc; ~ воротни́к ка́нтом viền cổ áo; ~ посы́лку холсто́м khâu bọc bưu kiện bằng vải gai; 2. (*В Т*) (*покрывать, обтягивать*) bọc, phủ, bọc quanh, bịt quanh, quây, bao bọc, bịt, nẹp, niềng;

~ что́-л. до́сками đóng ván bọc quanh (bịt quanh, quây) cái gì; 3. (*В*) *разг.* (*шить одежду для кого-л.*) may, may mặc; она ~а́ет всю семью́ chị ấy may mặc cho cả nhà

обши́вка *ж.* 1. (*отделка*) (đồ) trang sức, trang trí; 2. *тех.* vỏ, vỏ bọc; *стр.* lớp bọc, mặt lát; (*из досок*) gỗ bọc; (*из ткани*) vải bọc

обши́рность *ж.* 1. (khoảng, tầm, tính chất) rộng lớn, rộng mênh mông, bao la, bát ngát; 2. *перен.* (sự, tính chất) quảng bác, uyên bác, uyên thâm

обши́рн||ый *прил.* 1. rộng, rộng rãi, rộng lớn, to rộng, mênh mông, bao la, bát ngát; ~ое простра́нство khoảng không rộng lớn (mênh mông, bát ngát, bao la); ~ые знако́мства giao thiệp rộng, quen biết nhiều, quảng giao; 2. *перен.* rộng, sâu rộng, quảng bác, uyên bác, uyên thâm; ~ые зна́ния kiến thức quảng bác (uyên bác, uyên thâm, sâu rộng), hiểu biết rộng

обши́тый *прич.* 1. (*отделанный*) (được) trang sức, trang trí; 2. *тех.* (được) bọc, phủ, bao bọc, bịt, nẹp, niềng; ~ бронёй bọc (bịt) sắt; ~ ме́дью bọc (bịt) đồng

обши́ть *сов. см.* обшива́ть

обшла́г *м.* (*мн.* ~á) cổ tay áo

обща́ться *несов.* (с *Т*) giao thiệp, giao tiếp, tiếp xúc, giao du, giao tế, giao dịch, đi lại, chơi bời

общевойсков||о́й *прил.* chung cho các binh chủng, bộ đội hợp thành; ~ая а́рмия tập đoàn quân bộ đội hợp thành

общегородск||о́й *прил.* toàn thành, (của) cả thành phố; ~о́е собра́ние hội nghị toàn thành

общегосуда́рственн||ый *прил.* toàn quốc, (của) cả nước, quốc gia, nhà nước; ~ые интере́сы lợi ích toàn quốc (cả nước, quốc gia)

общедосту́пность *ж.* (sự, tính) phổ cập, ai cũng dùng được, ai cũng mua được

общедосту́пн||ый *прил.* 1. ai cũng dùng (mua, hưởng) được; (*недорогой*) rẻ, phải chăng; по ~ым це́нам theo giá phải chăng; 2. (*понятный*) phổ thông, phổ cập, dễ hiểu, ai cũng hiểu được

общежите́йский *прил.* (hợp với) cuộc sống thường nhật, nếp sống hàng ngày

общежи́ти||е *с.* 1. (*помещение*) ký túc xá, nhà tập thể; ở ốp (*разг.*); жить в ~и ở ký túc xá, sống trong nhà tập thể, ở ốp; 2. (*общественный быт*) sinh hoạt công cộng (xã hội, tập thể), đời sống công cộng (xã hội, tập thể); (*повседневная жизнь*) nếp sống hàng ngày; он в ~и тяжёлый челове́к trong sinh hoạt tập thể thì anh ta là người khó tính lắm

общезна́чимость *ж.* ý nghĩa (tầm quan trọng) phổ biến

общеизве́стность *ж.* (sự, điều) ai cũng biết, mọi người đều biết

общеизве́стный *прил.* ai cũng biết, mọi người đều biết

общенаро́дн||ый *прил.* (của) toàn dân, toàn thể nhân dân; ~ое достоя́ние tài sản toàn dân, của công

общенациона́льн||ый *прил.* (của) toàn dân tộc, toàn thể quốc dân; ~ые зада́чи những nhiệm vụ của toàn dân tộc; ~ язы́к ngôn ngữ chung của cả nước (của toàn thể quốc dân)

общéние *с.* (sự) giao thiệp, giao tiếp, tiếp xúc, giao du, giao tế, giao dịch, đi lại, chơi bời; ли́чное ~ tiếp xúc cá nhân

общеобразова́тельн||ый *прил.* (thuộc về) giáo dục phổ thông; phổ thông (*сокр.*); ~ые предме́ты các môn học phổ thông; ~ая шко́ла trường (trường trung học) phổ thông

общеобяза́тельный *прил.* bắt buộc đối với mọi người

общепарти́йный *прил.* (thuộc về) toàn đảng

общепи́т *м.* (общéственное пита́ние) (ngành) ăn uống công cộng

общеполе́зный *прил.* công ích, có ích chung; ~ труд lao động công ích

общепоня́тный *прил.* dễ hiểu, ai cũng hiểu được

общепри́знанный *прил.* ai cũng công nhận, được mọi người thừa nhận

общепри́нят||ый *прил.* phổ biến, ai cũng thừa nhận, được mọi người thừa nhận; в ~ом смы́сле сло́ва với nghĩa phổ biến của từ

общераспространённ||ый *прил.* phổ biến, chung; ~ое мне́ние ý kiến chung (phổ biến); ~ое явле́ние hiện tượng phổ biến

общесою́зн||ый *прил. ист.* (của) toàn liên bang, toàn Liên-xô; ~ые министе́рства các bộ toàn liên bang

общéственник *м.* người hoạt động xã hội

общéственно-полéзный *прил.*: ~ труд lao động xã hội công ích

общéственност||ь *ж. собир.* 1. (*общество*) công chúng, xã hội; (*часть общества*) giới; мне́ние ~и dư luận xã hội, công luận; театра́льная ~ giới sân khấu; нау́чная ~ giới khoa học; 2. (*общественные организации*) các tổ chức (đoàn thể, hội đoàn) xã hội, các đoàn thể, các hội đoàn; ~ зава́да các đoàn thể của nhà máy

общéственн||ый *прил.* 1. (*относящийся к обществу*) (thuộc về) xã hội; ~ строй chế độ xã hội; зако́ны ~ого разви́тия những quy luật phát triển xã hội; ~ хара́ктер произво́дства tính chất xã hội của nền sản xuất; ~ые отноше́ния (những) quan hệ xã hội; ~ая жизнь sinh hoạt xã hội, đời sống công cộng (cộng đồng); ~ труд lao động xã hội; ~ые интере́сы những lợi ích xã hội; ~ долг nghĩa vụ đối với xã hội; ~ое положе́ние địa vị xã hội; ~ые нау́ки các ngành khoa học xã hội; ~ де́ятель nhà hoạt động xã hội; 2. (*связанный с обслуживанием нужд коллектива*) (phục vụ) xã hội, công cộng, tập thể; ~ые организа́ции các tổ chức xã hội, các đoàn thể (hội đoàn); ~ая рабо́та công tác xã hội; ~ое поруче́ние nhiệm vụ xã hội; ~ое пита́ние (ngành) ăn uống công cộng, ăn uống tập thể; 3. (*принадлежащий обществу*) (của) xã hội, công cộng, tập thể; ~ые фо́нды quỹ xã hội; ~ая со́бственность (chế độ, quyền) sở hữu xã hội, sở hữu công cộng, công hữu; ~ое иму́щество tài sản công cộng, của chung; ~ое животново́дство (ngành) chăn nuôi tập thể; 4. *разг.* (*любящий общество*) có tính xã hội, có tính hợp quần; ✧ ~ обвини́тель công tố viên xã hội; ~ое мне́ние công luận, dư luận, dư luận xã hội; ~ое призна́ние sự quý trọng (tôn trọng) của công chúng; ~ое порица́ние (sự) chê trách của công chúng, lên án của công luận; на ~ых нача́лах không hưởng thù lao, không lương; ~ые места́ (những) nơi công cộng

о́бществ||о *с.* 1. xã hội; первобы́тное ~ xã hội nguyên thuỷ; социалисти́ческое ~ xã hội xã hội chủ nghĩa; интере́сы ~а những lợi ích của xã hội; 2. (*окружение*) giới; образо́ванное ~ giới có học vấn; 3. (*компания*) nhóm, đám; в ~е свои́х друзе́й trong đám (nhóm) bạn bè của mình, giữa bạn bè của mình; 4. (*организация*) hội, đoàn thể, hội đoàn, hiệp hội, công ty, hội xã; спорти́вное ~ hội thể thao

обществове́д *м.* (*преподаватель*) thầy dạy môn nghiên cứu xã hội

обществове́дение *с.* (môn) nghiên cứu xã hội; công dân giáo dục (*уст.*)

обществове́дческий *прил.* (thuộc về) nghiên cứu xã hội

общеупотреби́тельность *ж.* (sự, tính chất) thông dụng, thường dùng

общеупотреби́тельный *прил.* thông dụng, thường dùng

общеустано́вленный *прил.* đã quy định, đã định chung cho mọi người; ~ поря́док trình tự đã quy định

общечелове́ческ||ий *прил.* (của, vốn có của) mọi người, loài người, chung toàn nhân loại; ~ые це́нности những giá trị chung toàn nhân loại

о́бщ||ий *прил. в разн. знач.* chung; (*целый*) toàn thể, toàn bộ, toàn, tổng; ~ее пра́вило quy tắc chung; ~ вид toàn cảnh; ~ее впечатле́ние cảm tưởng chung; ~ее мне́ние ý kiến chung; ~ие интере́сы quyền lợi chung; для ~его бла́га vì hạnh phúc chung; ~ими си́лами, уси́лиями bằng nỗ lực chung, với cố gắng của mọi người; ~ее собра́ние hội nghị toàn thể, họp toàn thể; на ~их основа́ниях với những điều kiện chung; ~ая су́мма tổng số; в ~ей сло́жности tổng cộng lại, tính tất cả, tính gộp lại; ~ кри́зис tổng khủng hoảng; ✧ ~ее ме́сто điều quá dĩ nhiên ai cũng biết, sáo ngữ, câu sáo nhàm tai; в ~ем nói chung, tóm lại; в ~ем и це́лом nói chung; в ~их слова́х nói chung, nói sơ qua, nói chung chung; в ~их черта́х nhìn chung, về đại thể; ~ее образова́ние (nền) giáo dục phổ thông; у нас мно́го ~его chúng tôi có nhiều điểm giống nhau (hợp nhau); э́то не име́ет ничего́ ~его с ке́м-л., че́м-л. cái đó hoàn toàn không giống (hoàn toàn xa lạ) với ai, cái gì; найти́ ~ язы́к tương đắc, ăn ý nhau, thoả thuận với nhau, hiểu biết lẫn nhau; ăn giơ nhau (*разг.*); «О́бщий ры́нок» khối "Thị trường chung"

о́бщина *ж.* 1. công xã; (*сельская*) xã; (*этническая общность*) cộng đồng (*người*); 2. *уст.* hội, hội đoàn

общи́нный *прил.* (thuộc về) công xã; xã

общипа́ть *сов. см.* общи́пывать

общи́пывать, общипа́ть (*В*) vặt (nhổ) lông, vặt, nhổ; общипа́ть гу́ся vặt (nhổ) lông ngỗng

общи́тельность *ж.* (tính) chan hoà, cởi mở, dễ gần, xởi lởi, quảng giao, dễ giao thiệp

общи́тельный *прил.* chan hoà, cởi mở, dễ gần, xởi lởi, quảng giao, dễ giao thiệp, thích giao thiệp

о́бщность *ж.* (sự, tính chất) đồng nhất, cộng đồng, thống nhất, cùng chung, giống nhau; ~ взгля́дов đồng nhất (thống nhất, cùng chung) quan điểm; ~ интере́сов cộng đồng (cùng chung) quyền lợi; социа́льная ~ cộng đồng xã hội

общо́ *нареч. разг.* về đại thể, về toàn cục, về đại cương, nhìn chung

объеда́ть, объе́сть (*В*) 1. (*обкусывать*) gặm, nhấm; 2. *разг.* (*быть в тягость*) ăn báo cô, ăn báo, ăn bám, ăn chực

объеда́ться, объе́сться ăn no quá, ăn nhiều quá; chén đẫy, ních đầy bụng (*разг.*); ~ чем-л. ăn cái gì nhiều quá

объеде́ние *с.*: э́то про́сто (*или* э́то про́сто одно́) ~ *разг.* thật là món ăn ngon hết chỗ nói, quả là món ăn cực kỳ khoái khẩu

объедине́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) thống nhất, hợp nhất, liên hợp, liên hiệp, đoàn kết, tập hợp; 2. (*союз*) hội liên hiệp, liên hợp, liên hiệp, liên minh, tập đoàn, tập hợp, đồng minh

объединённ||ый *прил.* 1. (được) thống nhất, hợp nhất, liên hợp, liên hiệp, đoàn kết, tập hợp; 2. (*совместный*) liên hiệp, chung; ~ое заседа́ние hội nghị liên tịch, phiên họp chung

объедини́тельный *прил.* (để) thống nhất ~ съезд đại hội thống nhất

объедини́ть(ся) *сов. см.* объединя́ть(ся)

объедин||я́ть, объедини́ть (*В*) thống nhất, hợp nhất, liên hợp, liên hiệp, đoàn kết, tập hợp; ~и́ть си́лы ми́ра liên hiệp (đoàn kết) các lực lượng hoà bình

объедин||я́ться, объедини́ться thống nhất (hợp nhất, liên hợp, liên hiệp, đoàn kết, tập hợp) lại; ~и́ться в борьбе́ за мир liên hiệp (đoàn kết) lại trong cuộc đấu tranh cho hoà bình

объе́дки *мн.* (*ед.* объе́док *м.*) *разг.* thức ăn (đồ ăn) thừa, cơm thừa canh cặn

объе́зд *м.* 1. (*действие*) (sự) đi vòng, đi quanh, đi vòng quanh (*bằng xe cộ, tàu bè, v.v...*); (*с целью посещения*) (cuộc) đi thăm nhiều nơi; 2. (*место*) chỗ xe cộ đi vòng quanh, bùng binh, bồn binh

объе́здить *сов. см.* объезжа́ть 1, 3

объездно́й *прил.* (*окольный*) vòng, quanh, vòng quanh, đi tua

объе́здчик *м.* 1. (*лесной*) nhân viên kiểm lâm, người đi tuần rừng; 2. (*лошадей*) người thuần dưỡng (tập dượt)

объезжа́ть, объе́здить, объе́хать (*В*) 1. đi khắp, đi đến nhiều nơi (*bằng xe cộ, tàu bè, v.v...*); (*с целью посещения*) đi thăm nhiều nơi; (*путешествуя*) đi du lịch, chu du, ngao du; (*верхом*) đi ngựa qua nhiều nơi; объе́хать всё побере́жье đi khắp miền duyên hải; 2. *сов.* объе́хать (*проехать стороной*) đi tránh, đi quanh, đi vòng; объе́хать боло́то đi tránh đầm lầy; 3. *сов.* объе́здить (*лошадь*) thuần dưỡng, tập dượt

объе́кт *м.* 1. *филос.* khách thể; 2. đối tượng; *воен.* mục tiêu; ~ изуче́ния đối tượng nghiên cứu; 3. (*предприятие, стройка и т. п.*) công trình, xí nghiệp, công trường, cơ sở, hạng mục công trình

объекти́в *м.* vật kính, tiếp vật kính, ống kính

объектив||а́ция *ж.*, **~иза́ция** *ж.* (sự) khách quan hoá

объективи́зм *м.* chủ nghĩa khách quan

объекти́вно *нареч.* (một cách) khách quan, không tư vị, không thiên vị

объекти́вность *ж.* 1. (tính, tính chất) khách quan; ~ вне́шнего ми́ра tính chất (tính) khách quan của thế giới bên ngoài; 2. (*беспристрастность*) (tính, thái độ, tính chất) khách quan, không tư vị, không thiên vị, không thiên lệch, công bằng; ~ сужде́ний tính chất khách quan của những lời nhận xét, những ý kiến nhận xét khách quan

объекти́вн||ый *прил.* 1. khách quan; ~ая действи́тельность thực tế (thực tại) khách quan; ~ые причи́ны những nguyên nhân khách quan; ~ идеали́зм *филос.* chủ nghĩa duy tâm khách quan; ~ая и́стина chân lý khách quan; 2. (*беспристрастный*) khách quan, không thiên vị (tư vị, thiên lệch), công bằng; ~ая оце́нка sự đánh giá khách quan (không thiên vị, không tư vị)

объём *м.* 1. thể tích, khối lượng; (*ёмкость*) dung tích, dung lượng; 2. *перен.* khối lượng, dung lượng; ~ рабо́т khối lượng công việc; валово́й ~ проду́кции tổng sản lượng; ~ зна́ний phạm vi hiểu biết, tầm hiểu biết

объёмистый *прил.* có thể tích (khối lượng, dung tích) lớn; (*большой*) to lớn

объёмн||ый *прил.* 1. (thuộc về) thể tích, khối lượng, khối; ~ое измере́ние phép đo thể tích (khối lượng); 2. (*об*

изображении и т. п.) nổi; ~ое кинó phim (phim hình, phim ảnh) nổi; ~ звук âm nổi

объе́сть(ся) *сов. см.* объеда́ть(ся)

объе́хать *сов. см.* объезжа́ть 1, 2

объяви́ть(ся) *сов. см.* объявля́ть(ся).

объявле́ни||е *с.* 1. (sự) tuyên bố, tuyên cáo, công bố, bố cáo, bá cáo; (*оглашение*) (sự) tuyên đọc, tuyên độc; ~ войны́ tuyên chiến; ~ реше́ния судá tuyên án; 2. (*извещение*) (bản, lời) thông báo, yết thị, cáo thị, cáo tri; (*о спросе и предложении, рекламное*) bá cáo, quảng cáo; дать ~ в газéту đăng cáo thị (yết thị, cáo tri, bá cáo, quảng cáo) trên báo; передáча ~й phát thanh thông báo

объявля́ть, объяви́ть 1. (*В, о П*) báo cho... biết, tuyên bố, nói rõ; объяви́ть кому́-л. о своём реше́нии уéхать báo (nói rõ, tuyên bố) cho ai biết ý định mình sẽ ra đi; 2. (*В*) (*оглашать*) tuyên đọc, tuyên độc; ~ благода́рность кому́-л. tuyên dương (biểu dương) ai; ~ приговóр tuyên án; 3. (*В*) (*официально устанавливать*) tuyên bố, tuyên cáo, công bố, bố cáo, bá cáo, thông báo, niêm yết; ~ войну́ кому́-л. tuyên chiến với ai; ~ подпи́ску на газéты công bố việc đặt mua báo; объяви́ть прика́з công bố lệnh; 4. (*В Т*) (*официально признавать кем-л., чем-л.*) tuyên bố, xưng; ~ собра́ние закры́тым tuyên bố bế mạc hội nghị, tuyên bố hội nghị bế mạc; объяви́ть себя́ ке́м-л. tự xưng là ai

объявля́ться, объяви́ться *разг.* hiện ra, xuất hiện

объясне́ние *с.* 1. (sự) giải thích, giảng giải, cắt nghĩa, giải nghĩa, thuyết minh, lý giải, giải minh, giải trình; 2. (*в оправдание чего-л.*) (sự) giãi bày, giãi tỏ, trình bày, thanh minh, biện bạch, biện minh; имéть ~ с ке́м-л. có một cuộc giãi bày (giãi tỏ, thanh minh) với ai; 3. (*разговор*) câu chuyện, chuyện trò để giãi tỏ việc gì; ✧ ~ в любви́ tỏ tình, thổ lộ tình yêu

объясни́мый *прил.* (có thể) giải thích được, cắt nghĩa được; тру́дно ~ khó giải thích (cắt nghĩa) được

объясни́тельн||ый *прил.* (để) giải thích, cắt nghĩa, thuyết minh; ~ая запи́ска bản giải thích, bản thuyết minh, thuyết minh thư

объясни́ть *сов. см.* объясня́ть

объясни́ться *сов. см.* объясня́ться 1, 2

объясн||я́ть, объясни́ть 1. (*В*) giải thích, giảng giải, cắt nghĩa, giải nghĩa, thuyết minh, lý giải, giải minh, giải trình; ~ кому́-л. зада́ние giải thích nhiệm vụ cho ai; 2. (*В Т*) (*устанавливать причину*) giải thích; чем вы ~я́ете то, что... anh giải thích như thế nào việc..., anh cho biết do đâu mà..., anh lấy cái gì để giải thích được điều...; как объясни́ть его́ поведе́ние? làm sao giải thích được (hiểu được) cách xử sự của nó?

объясня́ться, объясни́ться 1. (с *Т*) (*улаживать недоразумения*) giãi bày, giãi tỏ, trình bày, thanh minh, biện bạch, biện minh; 2. (*выясняться*) sáng tỏ ra, trở nên rõ ràng, trở thành dễ hiểu; 3. *тк. несов.* (*разговаривать*) nói, nói chuyện, chuyện trò; ~ по-вьетна́мски nói tiếng Việt; 4. *тк. несов.* (*Т*) (*иметь причиной*) lý do là, là vì, bởi vì; ✧ ~ кому́-л. в любви́ tỏ tình (thổ lộ tình yêu) với ai

объя́ти||е *с.* (sự) ôm; заключи́ть кого́-л. в свои́ ~я ôm ai, ôm choàng (ôm chầm) ai; ✧ приня́ть, встре́тить кого́-л. с распростёртыми ~ями tay bắt mặt mừng (đón tiếp niềm nở) ai

объя́тый *прил.*: ~ пла́менем bao trùm trong ngọn lửa, tất cả đều bốc cháy; ~ стра́хом sợ hết hồn

объя́ть *сов.* (*В*) 1. ôm, ôm chầm; 2. *перен.* (*охватить — о чувстве*) bao trùm, xâm chiếm, tràn đầy, tràn ngập; 3. *перен.* (*понять*) hiểu, hiểu thấu

обыва́тель *м.* 1. *уст.* (*постоянный житель*) cư dân; 2. (*мещанин*) người hẹp hòi (hủ lậu, nhỏ mọn, phàm tục, philistin)

обыва́тельск||ий *прил.* hẹp hòi, hủ lậu, phàm tục, philistin; (*мелочный*) nhỏ nhen, nhỏ mọn; ~ая то́чка зре́ния quan điểm hẹp hòi (hủ lậu, phàm tục)

обыва́тельщина *ж.* (đầu óc, thói) hẹp hòi, hủ lậu, phàm tục, philistin

обыгра́ть *сов. см.* обы́грывать

обы́грывать, обыгра́ть (*В*) 1. thắng, hạ, được, hơn, ăn; обыгра́ть кого́-л. со счётом... thắng (hạ, hơn) ai với tỷ số...; обыгра́ть кого́-л. на кру́пную су́мму thắng (ăn) ai một món tiền to; 2. *театр.* dùng xảo thuật, đúng lối diễn xuất gây ấn tượng mạnh; 3. *разг.* (*использовать в своих целях*) lợi dụng, sử dụng

обы́денность *ж.* (tính chất) thường ngày, thường nhật, thông thường

обы́денн||ый *прил.* hàng ngày, hằng ngày, thường ngày, thường nhật, thông thường, thường lệ, cơm bữa; ~ое явле́ние hiện tượng thông thường (thường lệ, cơm bữa)

обыдённщина *ж.* (tính chất, vẻ, cảnh) tầm thường, phàm tục, không thú vị

обыкнове́ни||е *с.* thói quen, tập quán, lệ thường, thói thường, thông lệ; имéть ~ дéлать что́-л. có thói quen làm cái gì; по (своему́) ~ю theo lệ thường (thông lệ), như mọi khi; про́тив (своего́) ~я trái với lệ thường (thông lệ), khác với mọi khi

обыкнове́нно *нареч.* (một cách) thông thường, thường thường, bình thường, thường lệ, lệ thường; как ~ như thường lệ, như mọi khi

обыкнове́нный *прил.* 1. (*постоянно встречающийся*) thông thường, thường thường, bình thường, thường lệ, thường; 2. (*ничем не примечательный*) bình thường, thường

о́быск *м.* (sự) khám soát, khám xét, lục soát; произвести́ ~ khám soát, khám xét, lục soát

обыска́ть *сов. см.* обы́скивать

обы́скивать, обыска́ть (*В*) 1. (*производить обыск*) khám soát, khám xét, lục soát; 2. (*осматривать в поисках*) lục lọi, tìm kiếm, lùng sục, sục sạo, lùng, lục, sục

обы́чай *м.* tập quán, tục lệ, phong tục, tập tục, tục; (*привычка*) thói quen

обы́чно *нареч.* (một cách) thông thường, thường thường, bình thường, thường lệ, thường, hằng

обы́чн||ый *прил.* 1. (*постоянный, привычный*) thông thường, thường thường, bình thường, thường lệ, thường; ~ое вооруже́ние vũ khí thường; 2. (*ничем не примечательный*) bình thường, thường; ~ое явле́ние hiện tượng bình thường (thông thường); ✧ ~ое пра́во *юр.* pháp luật theo tập quán, tập quán pháp

обюрокра́титься *сов.* quan liêu hoá, đâm ra (trở nên) quan liêu

обя́занност||ь *ж.* 1. trách nhiệm, nghĩa vụ, bổn phận, nhiệm vụ; лежа́ть на чьéй-л. ~и là trách nhiệm của ai, trách nhiệm thuộc về ai; счита́ть своéй ~ью... coi nghĩa vụ (bổn phận, nhiệm vụ, trách nhiệm) của mình là phải...; 2. *мн.*: ~и nhiệm vụ, chức trách, công

vụ; исполня́ть свои́ ~и thừa hành chức trách (thực hiện nhiệm vụ, thi hành công vụ) của mình; исполня́ющий ~и дире́ктора заво́да quyền giám đốc nhà máy

обяза́нн||ый *прил.* 1. (+ *инф.*): быть ~ым phải; быть ~ым выпла́чивать phải trả tiền; вы ~ы сде́лать э́то anh phải làm việc này; 2. (*Д*) chịu ơn, mang ơn; я мно́гим ему́ обя́зан tôi chịu ơn (mang ơn) anh ấy về nhiều điều

обяза́тельно *нареч.* nhất định, nhất thiết, bắt buộc, thế nào cũng; приходи́те ~! thế nào anh cũng đến nhé!, nhất thiết anh phải đến!; он ~ придёт nhất định nó sẽ đến; не ~ không nhất thiết, không bắt buộc

обяза́тельность *ж.* 1. (tính chất) cần thiết, nhất thiết; 2. *уст.* (*любезность*) (lòng, sự) sốt sắng, ân cần, tốt bụng, hảo ý

обяза́тельн||ый *прил.* 1. nhất thiết, bắt buộc, cưỡng bách, nhất thiết phải có; (*неизменный*) không thay đổi, bao giờ cũng có; ~ое усло́вие điều kiện bắt buộc; ~ое обуче́ние nền giáo dục cưỡng bách; в ~ом поря́дке bắt buộc, nhất thiết; 2. (*услужливый*) sốt sắng, sẵn lòng giúp đỡ, hay làm ơn; 3. (*ответственный*) đúng hẹn

обяза́тельств||о *с.* (lời, điều) cam kết, giao ước, hứa hẹn, hứa; trách nhiệm; дать ~ cam kết, giao ước, hứa, hứa hẹn; взять на себя́ ~ сде́лать что́-л. cam kết (nhận trách nhiệm) làm gì; 2. *эк., юр.* trái khoán, trái vụ, văn tự, giấy cam kết; взаи́мные ~а trái vụ hỗ tương (liên đới); долгово́е ~ văn tự nợ; заёмное ~ giấy cam kết vay mượn

обяза́ть *сов. см.* обя́зывать 1, 3

обяза́ться *сов. см.* обя́зываться

обя́зыв||ать, обяза́ть (*В*) 1. (*заставлять*) bắt buộc, ép buộc, bắt (buộc)... phải; ~ кого́-л. подпи́ской bắt buộc ai phải ký nhận làm gì; 2. *тк. несов.* (*налагать обязанности*) bắt buộc, bó buộc, buộc; положе́ние ~ает địa vị bắt buộc phải thế; э́то вас ни к чему́ не ~ает cái đó không bó buộc (không làm phiền) gì anh cả; 3. (*оказывать услугу*) làm ơn, gia ơn, ra ơn; вы меня́ о́чень обя́жете anh sẽ làm ơn cho tôi nhiều

обя́зываться, обяза́ться (+ *инф.*) cam kết, cam đoan, giao ước, hứa hẹn; обяза́ться досро́чно вы́полнить рабо́ту cam kết (giao ước) hoàn thành vượt mức công việc

ова́л *м.* (hình) oval, trái xoan, bầu dục; ~ лица́ khuôn mặt trái xoan

ова́льный *прил.* (có hình) oval, trái xoan, bầu dục

ова́ци||я *ж.* (tiếng, sự) vỗ tay hoan hô, hoan hô nhiệt liệt, vỗ tay nhiệt liệt; аплодисме́нты, переходя́щие в ~ю тра̀ng pháo tay chuyển thành tiếng hoan hô nhiệt liệt; до́лго не смолка́ющая ~ tiếng vỗ tay hoan hô kéo dài không ngớt

овдове́||вший *прич.*, **~лый** *прил.* (bị) goá, hoá

овдове́ть *сов.* (*о мужчине*) goá (hoá) vợ; (*о женщине*) goá (hoá) chồng, trở thành goá bụa

О́вен *м.*: созве́здие ~a chòm sao Dương cưu (Bạch dương) (*Aries*)

овертайм *м.* 1. giờ làm việc phụ trội; 2. *спорт.* hiệp phụ

овёс *м.* (lúa) kiều mạch (*Avena*)

ове́ч||ий *прил.* (thuộc về) cừu, chiên, trừu; ~ья шерсть lông cừu; ✧ волк в ~ьей шку́ре sói đội lốt cừu

ове́чк||а *ж.* 1. *уменьш. к* овца́; 2. *перен.* cừu non, người hiền lành; прики́нуться ~ой giả bộ cừu non, làm ra vẻ hiền lành

овеществи́ть(ся) *сов. см.* овеществля́ть(ся)

овеществлённый *прич.* (đã) vật hoá; ~ труд lao động vật hoá (quá khứ)

овеществля́ть, овеществи́ть vật hoá, vật thể hoá

овеществля́ться, овеществи́ться (được) vật hoá, vật thể hoá

ове́||ять *сов.* (*освежить*) thổi hơi mát; (*согреть*) làm ấm; ✧ ~янный сла́вой (được) bao trùm bởi vinh quang chói lọi

ови́н *м.* nhà hong lúa mì

овладева́ть, овладе́ть (*Т*) 1. (*захватывать*) chiếm, chiếm lĩnh, đánh chiếm, chiếm được, chiếm lấy; овладе́ть го́родом chiếm lĩnh (chiếm được) thành phố, chiếm (hạ) thành; 2. *перен.* (*подчинять себе*) chi phối, làm chủ; ~ вниманием слу́шателей thu hút (chi phối) sự chú ý của thính giả; ~ разгово́ром chi phối hoàn toàn câu chuyện; ~ собо́й tự chủ mình; 3. (*о мыслях, чувствах*) xâm chiếm, tràn ngập; мно́ю овладе́л страх nỗi khiếp sợ xâm chiếm (tràn ngập) lòng tôi; 4. (*усваивать*) nắm vững, tinh thông, thấm nhuần, quán triệt, chiếm lĩnh; ~ зна́ниями nắm vững kiến thức; овладе́ть но́вой профе́ссией nắm vững (tinh thông) nghề mới

овладе́ние *с.* 1. (*захват*) (sự) chiếm, chiếm lĩnh, đánh chiếm, chiếm được, chiếm lấy; 2. (*усвоение*) (sự) nắm vững, tinh thông, thấm nhuần, quán triệt

овладе́ть *сов. см.* овладева́ть

о́вод *м.* ruồi trâu, mòng (*Oestridae*)

овощево́д *м.* chuyên viên trồng rau, người trồng rau

овощево́дство *с.* (ngành, nghề) trồng rau

овощево́дческий *прил.* (thuộc về) trồng rau

овощеперераба́тывающ||ий *прил.*: ~ая фа́брика xưởng chế biến rau

овощере́зка *ж.* máy thái rau

овощехрани́лище *с.* kho chứa rau

о́вощ||и *мн.* (*ед.* о́вощ *м.*) rau, rau cỏ, rau đậu, lê-ghim; ✧ вся́кому ~у своё вре́мя *посл.* ≅ mùa nào, rau nấy (*погов.*); mọi việc đều phải hợp thời

овощн||о́й *прил.* (thuộc về) rau, rau cỏ; ~ы́е культу́ры các loại rau; ~ магази́н cửa hàng rau; ~ы́е консе́рвы rau hộp, đồ hộp rau

овра́г *м.* mương xói, khe xói, khe hẻm

овся́нка I *ж.* 1. (*крупа*) tấm kiều mạch; 2. (*каша*) cháo kiều mạch

овся́нка II *ж.* (*птица*) (chim) ri sừng, ri đá (*Emberizd*)

овся́н||о́й *прил.* (thuộc về) lúa kiều mạch;. ~о́е по́ле cánh đồng lúa kiều mạch

овся́н||ый *прил.* (bằng) kiều mạch; ~ая ка́ша cháo kiều mạch

овуля́ция *ж. физиол.* (sự) rụng trứng, thoát nang

овца́ *ж.* cừu, chiên, trừu (*Ovis*); (*самка*) cừu cái; ✧ заблу́дшая ~ con chiên lầm lạc, người lầm đường lạc lối

овцево́д *м.* chuyên viên chăn nuôi cừu, người nuôi cừu

овцево́дство *с.* (ngành, nghề) chăn nuôi cừu

овцефе́рма *ж.* trại nuôi (chăn nuôi) cừu

овцево́дческий *прил.* (thuộc về) chăn nuôi cừu

овча́р *м.* người chăn cừu

овча́рка *ж.* chó berger (béc-giê, chăn cừu)

овча́рня *ж.* chuồng cừu

овчи́на *ж.* da cừu, bộ lông cừu

овчи́нк||а *ж.*: ~ вы́делки не сто́ит *погов.* không bõ công, thu không bù chi, lợi bất cập hại; мне не́бо с ~у показа́лось а) (*от страха*) tôi sợ thất thần, tôi sợ hồn vía lên mây; б)

(*от боли*) tôi đau chết điếng, tôi đau điếng cả người

овчи́нный *прил.* (bằng) da cừu, bộ lông cừu; ~ тулу́п áo da cừu (lông cừu)

ога́рок *м.* mẩu tàn nến, mẩu nến cháy dở

огиба́ть, обогну́ть (*В*) đi vòng quanh, đi vòng, đi tránh

оглавле́ние *с.* mục lục, bảng để mục

огласи́ть(ся) *сов. см.* оглаша́ть(ся)

огла́ск||а *ж.* (sự) đồn đại, loan báo, loan truyền, phao, đồn; де́ло получи́ло широ́кую ~у sự việc đã được đồn đại xa gần; предава́ть что́-л. ~е đồn đại (loan truyền, phao, đồn) cái gì

оглаша́ть, огласи́ть 1. (*В*) (*объявлять*) tuyên đọc, tuyên độc, tuyên bố, đọc; ~ резолю́цию tuyên đọc (đọc) bản quyết nghị; огласи́ть прика́з tuyên đọc lệnh; 2. (*В Т*) (*наполнять звуками*) làm ầm vang, kêu inh ỏi, kêu vang

оглаша́ться, огласи́ться (*Т*) vang lên, ầm vang, inh lên

оглаше́ни||е *с.* (sự) tuyên đọc, tuyên độc, tuyên bố, đọc; ~ приго́вора tuyên án; не подлежи́т ~ю không công bố, không phổ biến

оглашённый *прил.*: как ~ như điên, như khùng, như bị ma ám

огло́бл||я *ж.* càng xe, càng; ло́шадь в ~ях ngựa đã thắng vào xe; ✧ поверну́ть ~и rút lui, tháo lui, quay lui

огло́хнуть *сов. см.* глохнуть 1

оглуша́ть, оглуши́ть (*В*) 1. (*звуком*) làm đinh tai (inh tai, váng óc), làm át; 2. (*ударом*) nện cho choáng váng (xỉng vỉng); *перен. разг.* làm... sửng sốt (choáng váng)

оглушённ||ый *прил.* choáng váng, xỉng vỉng; быть ~ым оплеу́хой choáng váng (xỉng vỉng) vì bị một cái bạt tai, bị bạt tai choáng váng (xỉng vỉng) cả người

оглуши́тельно *нареч.* (một cách) đinh tai, inh tai, váng óc, chát chúa

оглуши́тельный *прил.* 1. đinh tai, inh tai, váng óc, chát chúa, inh tai nhức óc; ~ вопль tiếng gào thét chát chúa (đinh tai, váng óc); 2. (*очень сильный, ошеломляющий*) mãnh liệt, vang dội, vang lừng, lừng lẫy, làm sửng sốt, làm choáng váng; ~ успе́х thành công vang dội (vang lừng, lừng lẫy)

оглуши́ть *сов. см.* оглуша́ть

огляде́ть *сов. см.* огля́дывать

огляде́ться *сов.* 1. *см.* огля́дываться 2; 2. *перен.* (*освоиться*) quen với, làm quen với

огля́дк||а *ж.*: де́йствовать с ~ой hành động có tính toán (có cân nhắc cẩn thận); де́йствовать без ~и hành động dứt khoát (quả quyết, không chút do dự); бежа́ть без ~и chạy thẳng một mạch không ngoái lại, chạy rống bái công

огля́дывать, огляде́ть, огляну́ть (*В*) nhìn quanh, nhìn khắp, đưa mắt nhìn; ~ кого́-л. с голово́й до ног nhìn ai từ đầu đến chân; огляде́ть ме́стность nhìn khắp vùng, nhìn quanh vùng

огля́дываться, огляде́ться, огляну́ться 1. *сов.* огляну́ться ngoái cổ nhìn, ngoảnh lại nhìn, nhìn lui, nhìn lại đằng sau; 2. *сов.* огляде́ться nhìn quanh, nhìn khắp; ✧ не успе́ешь огляну́ться, как... ngoảnh đi chưa kịp ngoảnh lại thì đã..., loáng một cái đã...

огляну́ть *сов. см.* огля́дывать

огляну́ться *сов. см.* огля́дываться 1

огнебо́рец *м.* lính cứu hoả (chữa lửa, chữa cháy)

огнев||о́й *прил.* 1. *воен.* (thuộc về) hoả lực; ~а́я то́чка hoả điểm; ~а́я заве́са hàng rào hoả lực, lưới lửa; ~а́я подгото́вка huấn luyện xạ kích, tập bắn súng; ~о́е превосхо́дство ưu thế về hoả lực; 2. *перен. см.* о́гненный 2

огнедыша́щ||ий *прил.*: ~ая гора́ *уст.* núi lửa, hoả sơn

огнемёт *м. воен.* súng phun lửa (phóng hoả); hoả hổ (*ист.*)

о́гненн||ый *прил.* 1. (thuộc về) lửa, hoả; ~ые языки́ (những) ngọn lửa, lưỡi lửa; 2. *перен.* rực lửa, nảy lửa, sôi nổi, nồng nhiệt, hừng hực; ~ые глаза́ đôi mắt rực lửa; ~ взгляд cái nhìn nảy lửa; ~ое сло́во lời nói sôi nổi (nồng nhiệt)

огнеопа́сный *прил.* dễ cháy, dễ bắt lửa, ky lửa

огнепокло́нник *м.* người thờ lửa, tín đồ bái hoả giáo

огнепокло́нический *прил.*: ~ культ đạo thờ lửa, bái hoả giáo

огнепокло́н||ничество *с.*, **~ство** *с.* đạo thờ lửa, bái hoả giáo

огнеприпа́сы *мн. воен.* đạn dược, bom đạn

огнесто́йкий *прил.* chịu lửa; (*невоспламеняющийся*) không cháy

огнестре́льн||ый *прил.*: ~ое ору́жие hoả khí, súng ống, vũ khí lửa; ~ая ра́на vết thương do hoả khí, thương tích vì bom đạn

огнетуши́тель *м.* bình chữa cháy, bình cứu hoả

огнеупо́рность *ж.* (tính chất) chịu lửa

огнеупо́ри||ый *прил.* chịu lửa; ~ кирпи́ч gạch chịu lửa; ~ая гли́на đất sét chịu lửa

огнеусто́йчивый *прил.* chịu lửa

огни́во *с.* (viên) đá đánh lửa, sắt bật lửa

ого́! *межд.* ô hay!, ơ hay!, ô kìa!

огова́ривать, оговори́ть (*В*) 1. (*обусловливать*) ước định trước, đặt điều kiện trước; 2. *разг.* (*клеветать*) nói khống, nói điêu, vu khống, đổ vấy, vu oan, vu cáo

огова́риваться, оговори́ться 1. (*делать оговорку*) nói rõ thêm, nói trước; 2. (*ошибаться*) nói lầm (nhầm), nói lẫn, nói lộn, nói nhịu, nói lỡ lời (lỡ miệng)

огово́р *м.* (sự, điều) nói khống, nói điêu, vu khống, đổ vấy, vu oan, vu cáo

оговори́ть(ся) *сов. см.* огова́ривать(ся)

огово́рк||а *ж.* 1. (*условие*) điều kiện (*đặt trước*), (điều) nói rào trước; (*поправка*) (điều) bổ sung, nói thêm; делать ~у nói rõ thêm, nói trước, nói rào trước, rào trước đón sau; 2. (*обмолвка*) (điều) nói lầm, nói lộn, nói nhịu, nói lỡ lời, nói lỡ miệng

оголённый *прил.* 1. trần truồng, khoả thân, loã thể, loã lồ, tô hô; (*о частях тела*) trần, truồng; 2. (*о растении*) trụi lá; (*о местности*) trọc, trơ trụi, trần trụi

оголи́ть(ся) *сов. см.* оголя́ть(ся)

оголте́лый *прил. разг.* vô độ, điên cuồng, quá quắt; ~ враг kẻ thù điên cuồng

оголя́ть, оголи́ть (*В*) 1. (*обнажать*) cởi trần, cởi truồng, phanh trần; 2. (*лишать покрывающего слоя*) bóc trần, lột trần; (*лишать листвы*) làm trụi lá; оголи́ть про́вод bóc trần dây dẫn; 3. (*вынимать из ножен*) tuốt... ra; 4. *перен.* (*делать беззащитным*) để hở; ~ фланг *воен.* để hở sườn

оголя́ться, оголи́ться 1. cởi trần, cởi truồng, cởi trần truồng, ở trần, ở truồng, ở lổ; 2. (*лишаться листвы*) trụi lá; 3. (*становиться видимым*) lộ ra, lòi ra; 4. *перен.* (*становиться беззащитным*) (bị) sơ hở, hở hang

огон||ёк *м.* 1. ngọn lửa nhỏ; 2. (*свет*) ánh sáng, ánh đèn; *перен.* (*блеск глаз*) ánh mắt; у него́ в глаза́х загоре́лись весёлые огонько́и đôi mắt anh ta sáng rực vẻ tươi vui; 3. *перен.* (*увлечение, задор*) (sự) hào hứng, say sưa, nhiệt tình, nhiệt huyết, hăng say, hăng hái; говори́ть с ~ько́м nói say sưa (nhiệt tình, hăng say, hăng hái); 4. (*вечер*) tối

liên hoan; ✧ зайти́ на ~ tiện đường ghé lại thăm, tiện thể tạt vào chơi (*khi thấy còn ánh đèn trong nhà*)

ого́нь *м.* 1. *тк. ед.* lửa, hoả; (*пламя*) ngọn lửa; (*о ярких красках, ярком свете*) vừng hồng, đốm đỏ rực; (*о разожжённом костре*) đống lửa đang cháy, đống lửa; ~ гори́т lửa cháy; развести́ ~ nhen lửa; ~ пыла́ет ngọn lửa hừng hực bừng cháy; ~ охвати́л зда́ние lửa (ngọn lửa) phủ kín cả toà nhà; гре́ться у огня́ ~ sưởi cạnh đống lửa, hơ lửa; ~ зари́ vừng hồng rạng đông; ~ ряби́ны đốm đỏ rực của cây thanh lương trà; 2. (*свет*) đèn, ánh sáng, ánh lửa, ánh đèn; *перен.* (*блеск глаз*) ánh mắt; зажёчь ~ а) (*керосиновую лампу, свечу*) thắp đèn; б) (*об электричестве*) bật đèn, lên đèn; погаси́ть ~ tắt đèn; в домах уже́ засвети́лись огни́ trong các nhà đèn đã sáng lên rồi, các nhà đã lên đèn; поса́дочные огни́ *ав.* đèn hạ cánh; горе́ть огнём (*о глазах*) ánh mắt rực sáng, đôi mắt sáng rực; огни́ фона́рей ánh sáng đèn đường (đèn lồng); 3. *тк. ед.* (*стрельба, обстрел*) hoả lực, (sự) bắn; откры́ть ~ khai hoả, nổ súng; вести́ ~ bắn; попа́сть под ~ bị bắn, ở dưới làn mưa đạn, sa vào tầm súng; ли́ния огня́ hoả tuyến, tuyến lửa; ~! (*команда*) bắn!; 4. *тк. ед.* (*повышенная температура тела, жар*) (cơn) sốt, sốt nóng, bị nóng; у тебя́ голова́ в огне́! đầu con nóng như lửa!, đầu con bị sốt nóng quá!; 5. *тк. ед. перен.* (*страсть, пыл*) nhiệt tâm, nhiệt tình, nhiệt huyết, lòng hăng hái, tính nồng nhiệt; (*о сильных, сжигающих, как пламя, чувствах, желаниях и т. п.*) lửa; танцу́ет с огнём нhảy múa một cách nhiệt tình; ~ любви́ lửa tình; ~ стра́стного жела́ния lửa dục; ~ твóрчества cơn hứng sáng tác; 6. *тк. ед. перен.* (*о том, кто отличается горячим нравом, полном энергии*) người hăng hái (nồng nhiệt, sôi nổi, nóng nảy, bồng bột); актёр я́ркий, темпера́ментный, ~ да и то́лько! một diễn viên xuất sắc, hăng say, thật đúng là ngọn lửa!; ✧ в огне́ (*в бою*) trong khói lửa, trong chiến đấu, trong ngọn lửa đấu tranh; пройти́ ~ и во́ду тừng trải biết bao gian lao thử thách, nếm đủ mùi đắng cay của cuộc đời; в ~ и в во́ду за кого́-л. (sẵn sàng) xả thân vì ai, hy sinh thân mình cho ai; огнём и мечо́м пройти́ đốt sạch giết sạch để đi qua; из огня́ да в полы́мя ≅ tránh hùm mắc hổ; tránh ông cả, ngã phải ông ba mươi; chồng trước đánh đau, chồng sau mau đánh (*погов.*); боя́ться как огня́ sợ hết vía; игра́ть с огнём nghịch lửa, chơi dao, làm việc nguy hiểm

огора́живать, огороди́ть (*В*) rào quanh, rào... lại, rào giậu

огоро́д *м.* vườn rau; ✧ броса́ть ка́мешек в чей-л. ~ ám chỉ (nói bóng nói gió) ai

огороди́ть *сов. см.* огора́живать

огоро́дник *м.* người trồng rau

огоро́дничать *несов. разг.* trồng rau

огоро́дничество *с.* (ngành, nghề) trồng rau

огоро́дн||ый *прил.* (thuộc về) vườn rau; ~ уча́сток vườn rau, mảnh đất trồng rau; ~ые расте́ния rau, rau cỏ, rau dợ; ✧ ~ое пу́гало bù nhìn giữ dưa

огоро́шивать, огоро́шить (*В*) *разг.* làm... sửng sốt (kinh ngạc)

огоро́шить *сов. см.* огоро́шивать

огорча́ть, огорчи́ть (*В*) làm... buồn rầu (buồn phiền, phiền muộn, đau lòng, buồn)

огорч||а́ться, огорчи́ться (*Т*) buồn rầu, buồn phiền, phiền muộn, đau lòng, buồn; не ~а́йтесь! anh đừng buồn!

огорче́ни||е *с.* (sự, nỗi) buồn rầu, buồn phiền, phiền muộn, đau lòng, buồn; к моему́ вели́кому ~ю tôi rất tiếc

огорчённый *прил.* buồn rầu, buồn phiền, phiền muộn, buồn; ~ вид vẻ buồn rầu

огорчи́тельный *прил.* làm buồn rầu (buồn phiền), đáng buồn, khó chịu

огорчи́ть(ся) *сов. см.* огорча́ть(ся)

огра́бить *сов.* (*В*) cướp, ăn cướp, cướp bóc, cướp giật; *перен. разг.* vơ vét, bóc lột

ограбле́ние *с.* (sự) ăn cướp, cướp bóc, cướp giật; *перен.* (sự) vơ vét, bóc lột

огра́да *ж.* hàng rào, hàng giậu, rào giậu, tường vây

огради́тельн||ый *прил.* (để) bảo vệ, che chở; ✧ ~ые по́шлины thuế quan bảo vệ (*nhằm cấm đoán*)

огради́ть *сов. см.* ограждáть

ограждáть, огради́ть 1. (*В*) (*отгораживать*) rào... lại; 2. (*В от Р*) *перен.* (*защищать*) che chở, giữ gìn, bảo vệ, giữ; ~ кого́-л. от напáдок bảo vệ (che chở) ai khỏi bị tấn công

ограждéние *с.* 1. hàng rào chắn; 2. *перен.* (*защита*) (sự) che chở, giữ gìn, bảo vệ

огра́нивать, огрáнить (*В*) mài cạnh (*thành nhiều mặt*); ~ алма́з mài kim cương; ~ хруста́ль mài pha lê

огрáнить *сов. см.* огрáнивать

ограничéни||е *с.* (sự) hạn chế, giới hạn, hạn định; без ~й không hạn chế, vô hạn

ограни́ченность *ж.* 1. (*средств и т. п.*) (sự, tính chất) hạn chế, giới hạn, eo hẹp, thiếu thốn; 2. (*узость*) nhãn quan hẹp hòi, tầm mắt chật hẹp, (tính) thiển cận, nông cạn

ограни́ченн||ый *прил.* 1. (*незначительный*) (bị) hạn chế, hữu hạn, có hạn, eo hẹp, ít ỏi; в ~ом коли́честве với số lượng hạn chế; ~ые возмóжности khả năng có hạn; óбщество с ~ой отвéтственностью эк. công ty hữu hạn (trách nhiệm hữu hạn); 2. (*недалёкий*) thiển cận, nông cạn, (có) nhãn quan hẹp hòi, tầm mắt chật hẹp; ~ ум đầu óc thiển cận; ~ челове́к người thiển cận (nông cạn)

ограни́чивать, ограни́чить (*В*) hạn chế, giới hạn, hạn định, bó hẹp, đóng khung; ~ себя́ в расхóдах hạn chế mình trong việc tiêu pha, bớp ăn bớp tiêu; ~ ора́тора вре́менем hạn định (hạn chế) thời gian phát biểu của diễn giả

ограни́чиваться, ограни́читься (*Т*) 1. (*довольствоваться чем-л.*) thỏa mãn (bằng lòng) với, cho... là đủ; мы э́тим не ограни́чимся chúng ta sẽ không chỉ thỏa mãn với cái đó (sẽ không cho như thế là đủ, sẽ không chỉ dừng lại ở đấy); ограни́читься то́лько рукопожа́тием chỉ bắt tay thôi; 2. (*сводиться к чему-л.*) chỉ có... mà thôi, chỉ đưa đến... mà thôi; де́ло ограни́чилось тем, что... công việc chỉ có... mà thôi, tình hình chỉ đưa đến... mà thôi

ограничи́тельн||ый *прил.* 1. (để) hạn chế; ~ые ме́ры những biện pháp hạn chế; 2. (có tính chất) hạn chế; ~ое толкова́ние зако́на giải thích hạn chế đạo luật

ограни́чить(ся) *сов. см.* ограни́чивать(ся)

огребáть, огрести́ (*В*) 1.: ~ снег вокру́г чего́-л. cào (vét) tuyết quanh cái gì; 2. *перен.* (*деньги*) vơ (vớ, vơ vét) nhiều tiền, vớ bẩm

огрести́ *сов. см.* огребáть

огре́ть *сов.* (*В*) *разг.* đánh, choảng, chần, ục, thụi, nện

огро́мность *ж.* (tính chất) to lớn, lớn lao, đồ sộ, khổng lồ

огро́мн||ый *прил.* to lớn, lớn lao, đồ sộ, khổng lồ, vĩ đại, lớn; (*обширный*) rộng lớn, mênh mông, bát ngát, bao la; ~ зверь con thú to lớn; челове́к ~ого ро́ста người cao lớn (to lớn); ~ое простра́нство khoảng không mênh mông (bát ngát, bao la); ~ая ра́зница (sự) khác nhau lớn lao; ~ое большинство́ đại đa số; ~ое сча́стье hạnh phúc lớn lao; ~ успе́х thành tích lớn lao (vĩ đại)

огрубе́лый *прил.* 1. (*о коже*) chai sạn, chai sần, sần sùi, cóc cáy; 2. (*о человеке*) thô ra, xấu đi; (*о сердце*) chai sạn, chai đá, rắn lại

огрубе́ть *сов. см.* грубе́ть

огрыза́ться, огрызну́ться 1. gừ, gừ gừ, gầm gừ; 2. *перен.* hậm hực trả lời, hầm hầm đáp lại, hằn học nói

огрызну́ться *сов. см.* огрыза́ться

огры́зок *м.* 1. (*недоеденный кусок*) miếng còn lại, miếng ăn dở; ~ я́блока miếng táo ăn dở; 2. *разг.* mẩu, mẩu thừa, khúc thừa; ~ карандаша́ mẩu bút chì

огу́зок *м.* (*часть туши*) đùi bò (*lên đến vai*)

огу́лом *нареч. разг.* tất cả cùng nhau, đồng loạt, gộp chung, không phân biệt

огу́льно *нареч.* (một cách) xô bồ, vơ đũa cả nắm; vô căn cứ, vô cớ, không căn cứ, không xác đáng (*ср.* огу́льный); ~ обвини́ть buộc tội vô căn cứ

огу́льн||ый *прил.* 1. *разг.* (*касающийся всех, всего*) xô bồ, vơ đũa cả nắm, đồng loạt, không có phân biệt, bỏ cả vào một bị; 2. (*необоснованный*) vô căn cứ, vô cớ, không căn cứ, không xác đáng; ~ое обвине́ние lời buộc tội vô căn cứ

огуре́ц *м.* 1. (*растение*) (cây) dưa chuột, dưa leo (*Cucumis sativa*); 2. (*плод*) (quả, trái) dưa chuột, dưa leo

огуре́чный *прил.* (thuộc về) dưa chuột, dưa leo

о́да *ж. лит.* ode, tụng thi, thơ ca tụng

одали́ска *ж.* 1. (*прислужница*) thị tỳ, thị nữ; 2. (*наложница*) cung tần, cung nữ, hầu thiếp

одарённость *ж.* tài, tài năng, tài ba, năng khiếu, thiên khiếu, khiếu

одарённый *прил.* có tài, tài năng, tài ba, có năng khiếu (thiên khiếu), có khiếu

ода́ривать *несов. см.* одаря́ть 1

одари́ть *сов. см.* одаря́ть

одаря́ть, одари́ть (*В Т*) 1. (*подарками*) biếu, tặng, cho, ban; 2. (*способностями, талантом*) phú cho, ban cho

одева́ние *с.* (sự) mặc quần áo

одева́ть, оде́ть (*В*) 1. mặc, bận, mặc quần áo (*cho ai*); ~ ребёнка mặc (bận) quần áo cho đứa bé; 2. *разг.* (*обеспечивать одеждой*) may mặc, may sắm; ~ всю семью́ may sắm (may mặc) cho cả nhà; 3. *перен.* (*покрывать*) đậy, phủ, che; 4. *тк. несов.* cho... ăn mặc (ăn bận); ~ ребёнка со вку́сом cho trẻ con ăn mặc có thẩm mỹ

одева́ться, оде́ться 1. mặc, bận, vận, ăn mặc, ăn bận, ăn vận, phục sức; ~ в чёрное mặc (bận, ăn mặc, phục sức) đồ đen; 2. (*приобретать необходимую одежду*) may mặc, may sắm; 3. *перен.* (*покрываться*) (được) phủ kín, che kín; дере́вья оде́лись листво́й cây cối đã ra lá, các cây đã phủ đầy lá; 4. *тк. несов.* ăn mặc, ăn bận, ăn vận, phục sức; хорошо́ ~ ăn bận tử tế, ăn mặc đẹp; про́сто ~ ăn mặc giản dị, ăn bận xuềnh xoàng

оде́жда *ж.* quần áo, áo quần, y phục, trang phục, y trang, sắc phục; áo xống (*разг.*); ле́тняя, зи́мняя ~ quần áo (trang phục) mùa hè, mùa đông; фо́рменная ~ а) đồng phục; б) (*военная*) quân phục, binh phục; великоле́пная ~ y phục (y trang, trang phục) lộng lẫy

одёжк||а *ж. разг.*: по ~е протя́гивай но́жки *погов.* ≅ liệu cơm gắp mắm; liệu túi tiền mà tiêu

одёжн||ый *прил.* (thuộc về) quần áo, y phục; ~ шкаф tủ quần áo, tủ áo; ~ая щётка bàn chải quần áo

одеколо́н *м.* eau de Cologne, ô-đờ-cô-lôn, nước hoa

оделі́ть сов. *см.* оделя́ть

оделя́ть, оделі́ть (*В Т*) biếu, tặng, cho, ban, phân phát, phát

одёргивать, одёрнуть (*В*) 1. (*поправлять платье и т. п.*) kéo... xuống, chỉnh đốn, sửa... lại, sửa sang... cho chỉnh tề; 2. *перен. разг.* bắt... im, bắt... thôi, không cho... nói (làm) nữa

одеревене́лость *ж.* (sự) hoá gỗ, cứng ra; (*онемелость*) (sự) tê dại, cứng đờ, ngay đơ; (*безучастность*) (tính) thờ ơ, bàng quan, vô cảm

одеревене́лый *прил.* 1. (đã) hoá gỗ, cứng ra; 2. *перен.* (*онемелый*) (bị) tê dại, tê đi, dại đi, cứng đờ, ngay đơ; 3. *перен.* (*безучастный*) thờ ơ, bàng quan, vô cảm, bằng chân như vại

одеревене́ть *сов.* 1. hoá gỗ; *перен.* cứng ra, cứng đờ, cứng lại, cứng như gỗ; 2. *перен.* (*онеметь*) tê đi, dại đi, bị tê; (*оцепенеть*) đờ người ra, ngây người, đực người ra; 3. *перен.* (*стать безразличным*) trở nên thờ ơ (bàng quan), đâm ra vô cảm

одержа́ть *сов. см.* оде́рживать

оде́рживать, одержа́ть: одержа́ть верх над ке́м-л. thắng (hơn) ai; одержа́ть побе́ду giành (đạt, thu, đoạt) được thắng lợi

одержи́мость *ж.* (sự, tính chất) bị ám ảnh; hăng say, say sưa, cuồng nhiệt (*ср.* одержи́мый)

одержи́мый *прил.* 1. bị ám ảnh; ~ стра́хом bị nỗi sợ hãi ám ảnh; 2. (*способный страстно увлекаться какой-л. идеей*) hăng say, say sưa, cuồng nhiệt; 3. *в знач. сущ. м.* người điên, kẻ điên cuồng

одёрнуть *сов. см.* одёргивать

оде́тый 1. *прич.* (*покрытый, окутанный*) (được, bị) phủ kín, che kín, bọc, quấn, đậy, che, phủ; ~ сне́гом bị tuyết phủ; ~ листво́й đã ra lá, đã phủ đầy lá; ~ и́неем bị sương muối bám (phủ) đầy; 2. *прил.* (*в одежде*) mặc, bận, vận, ăn mặc, ăn bận, ăn vận, mặc quần áo; я ещё не оде́т tôi chưa mặc quần áo; хорошо́ ~ ăn bận tử tế, ăn mặc đẹp; 3. *прил.* (*обеспеченный одеждой*) đủ mặc, quần áo đầy đủ, đủ ăn đủ mặc

оде́ть(ся) *сов. см.* одева́ть(ся) 1–3

одея́ло *с.* chăn, mền

одея́ние *с.* trang phục, y phục, y trang

оди́н *числ. м.* (одна́ *ж.*, одно́ *с.*, одни́ *мн.*) 1. một; *в многозначных числах часть переводится* мốt; ~-два một hai, một vài; ~-единственный độc nhất, có một không hai, độc nhất vô nhị; сто ~ một trăm lẻ (linh) một; два́дцать ~ hai mươi mốt, hăm mốt; сто три́дцать ~ một trăm ba mươi mốt, trăm băm mốt; 2. *в знач. прил.* (*какой-то*) một... nào đấy/đó, nào đấy/đó, một; ему́ сказа́л об э́том ~ челове́к một người nào đấy đã nói điều đó với anh ấy; я прочёл э́то в одно́й кни́ге tôi đã đọc điều ấy trong một quyển sách nào đó; ~ писа́тель сказа́л... có một nhà văn đã nói...; в ~ прекра́сный день một ngày kia, vào một ngày đẹp trời;

3. *в знач. прил.* (*наедине, сам*) một mình; вы одни́? anh một mình thôi à?; совсе́м ~ chỉ độc một mình, đơn độc; đơn thương độc mã (*погов.*); я живу́ ~

tôi sống một mình (độc thân); 4. *в знач. прил.* (*тот же самый*) cũng một, cùng một, cũng vậy; одного́ го́да рожде́ния cùng một năm sinh; одного́ разме́ра cùng một cỡ; 5. *в знач. прил.* (*никто другой, ничто другое*) chỉ, toàn, tuyền, chỉ độc, chỉ có... mà thôi, chỉ một mình; там бы́ли одни́ де́ти ở đấy chỉ có (chỉ độc, chỉ có độc) trẻ con mà thôi; круго́м бы́ли одни́ ка́мни chung quanh chỉ có (tuyền những) đá, xung quanh toàn đá với đá; он рабо́тает с одно́й молодёжью anh ta làm việc chỉ với thanh niên; то́лько он ~ может chỉ một mình anh ta làm được; 6. *в знач. сущ. м.* một người; *мн.* một số người; ~ из ста một trong số một trăm người; ~ из нас một người trong bọn chúng tôi; по одному́ тому́ одному́ người một; ко́мната на одного́ phòng (phòng cho) một người; ни ~ không một người nào, không một ai; ~ за други́м, одна́ за другу́ю người này đi sau người khác, người nọ nối tiếp người kia, nối tiếp nhau, lần lượt; одни́ хотя́т идти́ в теа́тр, други́е не хотя́т một số muốn đi xem hát, số khác thì không muốn; 7. *в знач. сущ. с.*: одно́ một điều; одно́ и то́ же cũng như thế, cũng như nhau, cũng vậy thôi; одно́ мне изве́стно... chỉ có một điều mà tôi biết là...; одно́ друго́му не меша́ет điều này cũng chẳng làm phiền gì điều kia cả; ✧ ~ на ~ (*наедине*) một chọi một, một đổi một, tay đôi, riêng hai người với nhau; сража́ться ~ на ~ đánh nhau một chọi một, đấu tay đôi; все до одного́ tất cả mọi người, hết thảy mọi người không trừ ai; все как ~ trăm (nghìn) người như một; одно́ из двух một trong hai cái; одно́ вре́мя có một bận, có một dạo; одни́м сло́вом (nói) tóm lại; ~ за всех, все за одного́ một người vì mọi người, mọi người vì một người; ~ в по́ле не во́ин *погов.* ≅ một cây làm chẳng nên non

одина́ково *нареч.* như nhau, giống nhau; относи́ться ко всем ~ đối xử với mọi người như nhau

одина́ков||ый *прил.* như nhau, giống nhau; в ~ой ме́ре như nhau

одина́рный *прил.* đơn, một

одинёхонек, одинёшенек *разг.*: оди́н-~ hoàn toàn đơn độc; đơn thương độc mã, thân cô thế cô (*погов.*)

одиннадцатиле́тка *ж.* trường trung học mười một năm

одиннадцатиле́тний *прил.* 1. (*о сроке*) (trong) mười một năm; 2. (*о возрасте*) (lên) mười một tuổi

одиннадцатиметро́вый *прил.*: ~ штрафно́й уда́р *спорт.* (quả) phạt đền mười một mét, phạt đền, penalti

оди́ннадцатый *числ.* (thứ) mười một; ~ год năm thứ mười một

оди́ннадцать *числ.* mười một

одино́к||ий *прил.* 1. cô đơn, cô độc, đơn độc, lẻ loi, một mình; ~ дом на горе́ ngôi nhà đơn độc (lẻ loi) trên núi; 2. (*бессемейный*) độc thân, một mình, đơn chiếc, đơn độc, cô đơn, cô thân; ~ая мать bà mẹ cô đơn (đơn chiếc, đơn độc); 3. *в знач. сущ. м.* (*бессемейный*) người độc thân (cô đơn, đơn độc)

одино́ко *нареч.* (một cách) cô đơn, cô độc, đơn độc, lẻ loi, một mình, độc thân, đơn chiếc; жить ~ sống độc thân (đơn chiếc, đơn độc, một mình, cô đơn, cô độc); ~ стоя́щий дом ngôi nhà đứng lẻ loi (đơn độc, một mình); чу́вствовать себя́ ~ cảm thấy cô đơn (đơn độc, cô độc)

одино́чество *с.* (cảnh, sự) cô đơn, cô độc, đơn độc, lẻ loi, độc thân, đơn chiếc

одино́чк||а 1. *м. и ж.* người lẻ loi; (*действующий один*) người riêng lẻ, người cá thể; запозда́вшие ~и những người lẻ loi đi giữa đêm khuya; кустарь-~ thợ thủ công cá thể (làm ăn riêng lẻ); 2. *м. и ж.* (*человек, живущий без семьи*) người độc thân (cô đơn, đơn độc); 3. *ж. разг.* (*тюремная камера*) xà-lim, phòng biệt giam; 4. *ж.* (*лодка*) thuyền đua một người ngồi; ✧ в ~у а) (*по одному*) riêng lẻ, từng người một; б) (*своими силами*) tự lực, tự sức mình, tự lực cánh sinh

одино́чни||к *м.*, **~ца** *ж.* vận động viên thi đấu cá nhân (*không thi đồng đội*)

одино́чн||ый *прил.* 1. (*о насекомых, животных*) sống đơn độc, độc; 2. (*отдельный, случайный*) riêng lẻ, lẻ tẻ, cá biệt; ~ые вы́стрелы những phát súng lẻ tẻ, tiếng súng rời rạc; 3. (*совершаемый силами одного*) (do) một người làm, cá thể, cá nhân; ~ бой trận đánh một chọi một; 4. (*предназначенный для одного*) (cho) một người; ~ое заключе́ние biệt giam; ~ая ка́мера xà-lim, phòng biệt giam

одио́зность *ж.* (tính chất, vẻ, điều) nhơ nhuốc, dơ dáng, bẩn thỉu, khả ố, ghê tởm, kinh tởm

одио́зный *прил.* nhơ nhuốc, dơ dáng, bẩn thỉu, khả ố, ghê tởm, kinh tởm

одича́л||ый *прил.* hoá hoang; ~ая ко́шка con mèo hoá hoang

одича́ние *с.* 1. (sự) hoá hoang, trở thành hoang dại; 2. *перен.* (sự) thoái hoá, suy đồi, đồi trụy

одича́ть *сов. см.* дича́ть

одна́ *см.* оди́н

одна́жды *нареч.* 1. (*один раз*) một lần, một bận, một lượt; 2. (*как-то раз*) có một lần (một bận, một hôm); ~ зимо́й có một bận (một hôm) vào mùa đông

одна́ко (*часто* ~ же, ~ ж) 1. *союз* nhưng mà, thế nhưng, thế mà, tuy nhiên, tuy vậy, song le, nhưng, song; ~ он не пришёл nhưng (thế mà) nó không đến; 2. *в знач. вводн. сл.* tuy vậy, tuy thế, nói vậy; вы, ~, не забу́дьте обе́щанного tuy vậy, anh đừng quên điều đã hứa nhé; 3. *в знач. межд.* thế cơ à!, thế à!, ồ!, ô!

одни́ *см.* оди́н

одно́ *см.* оди́н

одноа́кти||ый *прил.* (có) một hồi; ~ая пье́са vở kịch một hồi

одноа́томный *прил.* (có) một nguyên tử

однобо́кий *прил.* 1. không cân đối, bên to bên nhỏ, lệch; 2. *перен.* phiến diện, một mặt, một chiều

однобо́ртный *прил.*: ~ пиджа́к áo vét tông cúc giữa

одновале́нтный *прил. хим.* hoá trị một

одновре́ме́нно *нареч.* (một cách) đồng thời, cùng lúc, đồng loạt, nhất tề

одновре́ме́нный *прил.* đồng thời, cùng lúc, đồng loạt, nhất tề

одноглазый *прил.* chột, (có) một mắt

одногоди́чный *прил.* (trong) một năm

одногорбый *прил.*: ~ верблю́д lạc đà một bướu

однодне́вка *ж. зоол.* (con) phù du, thiêu thân (*Ephemera*)

однодне́вный *прил.* (trong) một ngày; ~ дом о́тдыха nhà nghỉ trong một ngày; ~ запа́с пи́щи dự trữ thức ăn trong một ngày

однодо́льный *прил. бот.* đơn tử diệp, một lá mầm

однодо́мный *прил. бот.* cùng gốc

однозву́чный *прил.* độc điệu, đơn điệu

однозна́чно *нареч.* 1. (một cách) đơn nghĩa, đơn nhất, duy nhất, đơn trị; 2. (*определённо*) (một cách) dứt khoát, rõ ràng

однозна́чн||ый *прил.* 1. (*тождественный*) đồng nghĩa, cùng

nghĩa; ~ые выраже́ния những thành ngữ đồng nghĩa (cùng nghĩa); 2. (*имеющий только одно значение*) đơn nghĩa, (chỉ có) một nghĩa; ~ое сло́во từ đơn nghĩa (một nghĩa); 3. *мат.* đơn, đơn trị; ~ое число́ số đơn trị; 4. *перен.* duy nhất, đơn nhất, đơn thuần, một mặt; (*определённый*) dứt khoát, rõ ràng; (*не допускающий разных толкований*) chỉ có một cách hiểu (một cách giải thích) thôi; ~ отве́т câu trả lời rõ ràng (dứt khoát); ~ геро́й, персона́ж nhân vật phiến diện

одноимённ||ый *прил.* cùng tên; по ~ому рома́ну theo tiểu thuyết cùng tên

однока́шник *м. разг.* người cùng trường, bạn học; đồng môn (*уст.*)

однокла́ссни||к *м.*, **~ца** *ж.* bạn cùng lớp (đồng học), bạn học

одноклеточн||ый *прил. биол.* đơn bào; ~ое существо́ sinh vật đơn bào

одноклу́бник *м. разг.* vận động viên cùng câu lạc bộ; вы́играть у свои́х ~ов thắng những vận động viên cùng câu lạc bộ

одноковшо́вый *прил. тех.* (có) một gàu xúc, một gàu

одноколе́йный *прил. ж.-д.* (có) một đường, đường đơn

однако́мнатн||ый *прил.* (có) một phòng, một buồng; ~ая кварти́ра căn hộ một phòng, căn nhà một buồng

однокра́тный *прил.* (có, trong) một lần

однокýрсни||к *м.*, **~ца** *ж.* bạn cùng khoá (đồng khoá), người cùng năm học, bạn học

однолéтки *мн.* (*ед.* однолéток *м.*, однолéтка *ж.*) bạn cùng tuổi (đồng niên, đồng canh); они́ ~ họ cùng tuổi với nhau

однолéтн||ий *прил.* 1. (lên, được) một tuổi; 2. *бот.* (được) một năm; ~ее расте́ние cây một năm

однолéтник *м.* cây một năm

однолю́б *м.* người suốt đời chỉ yêu một phụ nữ

одномандáтный *прил.* (có) một uỷ nhiệm thư; bầu một dân biểu; ~ о́круг khu vực bầu một dân biểu

одномáчтов||ый *прил.* (có) một cột buồm

одномéрн||ый *прил.* 1. (có) một chiều; 2. (*односторонний*) phiến diện

одномéстн||ый *прил.* (có) một chỗ; ~ая ка́юта buồng (cabin) một chỗ

одномото́рный *прил.* (có) một động cơ, một môtơ; ~ самолёт máy bay một động cơ

одноно́гий *прил.* (có) một chân; thọt

однообра́з||ие *с.*, **~ность** *ж.* (sự, tính chất) đơn điệu, độc điệu

однообра́зный *прил.* đơn điệu, độc điệu, đều đều, không thay đổi

однопала́тн||ый *прил. полит.* (có) một viện; ~ая парла́ментская систе́ма chế độ một viện, nhất viện chế

однопа́лубн||ый *прил.* (có) một boong; ~ое су́дно tàu thuỷ một boong

одноплемённый *прил.* (cùng) một bộ lạc

однополча́н||ин *м.* người cùng trung đoàn (cùng đơn vị, đồng đội); мы с ним ~е tôi và anh ấy ở cùng trung đoàn

однопо́лый *прил. бот.* đơn tính

однопу́тный *прил. см.* одноколе́йный

однора́зовый *прил.* (dùng) một lần, một bận, một lượt, một chuyến

одноро́дность *ж.* 1. (tính, sự) thuần nhất, thuần chất, đồng nhất, đồng tính; 2. (*сходство*) (tính, sự) cùng một loại, đồng loại, giống nhau, tương đồng

одноро́дн||ый *прил.* 1. thuần nhất, thuần chất, đồng nhất, đồng tính; ~ое те́ло vật thể thuần nhất (thuần chất, đồng tính); 2. (*сходный*) cùng một loại, đồng loại, giống nhau, tương đồng; ~ые явле́ния những hiện tượng đồng loại (cùng một loại); ✧ ~ые чле́ны предложе́ния *грам.* các thành phần cùng loại trong câu

однору́кий *прил.* cụt một tay, (có) một tay

односельча́н||ин *м.*, **~ка** *ж.* người đồng hương (cùng làng, cùng quê)

односери́йный *прил.*: ~ фильм phim một tập

односка́тн||ый *прил.*: ~ая кры́ша mái nhà một mặt dốc (một mái)

односло́жно *нареч.*: отве́тить ~ trả lời gióng một (nhát gừng, cụt lủn, cộc lốc)

односло́жн||ый *прил.* 1. đơn âm, đơn âm tiết; ~ое сло́во từ đơn âm (đơn âm tiết); 2. *перен.* rất ngắn, nhát gừng, cụt lủn, cộc lốc

односме́нный *прил.* (có) một ca, một kíp

односпáльн||ый *прил* (cho) một người nằm; ~ая кровать giường một

односторо́нн||ий *прил* 1. (có) một mặt, mặt bên, một chiều; ~ее движе́ние тра́нспорта giao thông một chiều; ~ее воспале́ние лёгких viêm phổi một bên; 2. *перен.* phiến diện, một chiều, một mặt; ~ее разви́тие phát triển phiến diện (không cân đối); ~ее воспита́ние giáo dục phiến diện; 3. (*совершаемый одной стороной, одним лицом*) đơn phương, chỉ một bên thực hiện, của một bên; ~ее прекраще́ние вое́нных де́йствий ngừng bắn đơn phương; ~ отка́з от догово́ра *дип.* đơn phương tuyên bố bãi bỏ hiệp ước

однотúпн||ый *прил.* cùng kiểu, cùng loại, cùng týp, đồng loại; ~ые маши́ны những máy cùng kiểu (cùng týp, đồng loại)

однотóмник *м. разг.* sách một tập, văn tuyển in thành một tập

однотóмный *прил.* (in thành) một tập, một quyển, một cuốn

однофами́л||ец *м.*, **~ица** *ж.* người cùng họ (đồng tộc)

одноцве́тн||ый *прил.* I. (có) một màu; đơn sắc, cùng màu, đồng màu; ~ая ткань vải một màu, vải trơn; 2. *перен.* đơn điệu, độc điệu

одночлéн *м. мат.* đơn thức

одноэта́жный *прил.* (có) một tầng

одобре́ние *с.* (sự) tán thành, đồng ý, tán đồng, hoan nghênh; (*похвала*) (sự) khen ngợi, tán dương

одобри́тельно *нарт.* (một cách) tán thành, đồng ý, tán đồng, hoan nghênh

одобри́тельный *прил.* (tỏ ra) tán thành, đồng ý, tán đồng, hoan nghênh; ~ о́тзыв (lời, sự) bình phẩm có ý khen ngợi, nhận xét tốt; ~ взгляд cái nhìn tỏ vẻ tán thành (đồng ý, tán đồng)

одóбрить *сов. см.* одобря́ть

одобря́ть, одóбрить (*В*) tán thành, đồng ý, tán đồng, hoan nghênh, khen ngợi, tán dương

одолева́ть, одоле́ть (*В*) 1. (*побеждать*) thắng, đánh thắng, đánh bại, thắng lợi; ~ проти́вника thắng đối phương, đánh thắng (đánh bại) kẻ địch; 2. *перен. разг.* (*осиливать, преодолевать*) khắc phục, vượt qua; (*овладевать чем-л.*) tinh thông, nắm vững, hiểu thấu đáo, qua được; одоле́ть курс фи́зики nắm vững được (qua được, học xong) giáo trình vật lý; одоле́ть кни́гу đọc xong quyển sách; 3. *перен.* (*охватывать*) xâm chiếm, tràn ngập, chiếm lấy, chi phối; его́ одоле́ла лень thói lười biếng đã hoàn toàn chi phối nó; 4. *разг.* (*замучить*) hành, làm tình làm tội; меня́ комары́ одоле́ли muỗi làm tình làm tội tôi

одоле́ть *сов. см.* одолева́ть

одолжа́ть, одолжи́ть (*В, Р*) cho mượn, cho vay

одолже́ни||е *с.* (sự) làm ơn, giúp đỡ; проси́ть кого́-л. об ~и nhờ ai làm ơn, xin ai giúp đỡ; ✧ сде́лайте ~! a)

(*просьба*) xin anh/chị làm ơn!; б) (*ответ*) vâng ạ!

одолжи́ть *сов. см.* одолжа́ть

одонто́лог *м.* nha sĩ, bác sĩ chữa răng

одонтологи́ческий *прил.* (thuộc về) nha khoa, chữa răng

одонто́логия *ж.* nha khoa, khoa chữa răng

одора́нт *м.* chất thơm

одоролóгия *ж.* khoa mùi hương

одр *м. уст.*: на сме́ртном ~é lúc lâm chung

одряхле́ние *с.* (sự) già yếu, lão suy, già nua

одряхле́ть *сов. см.* дряхле́ть

одува́нчик *м.* (cây) bồ công anh (*Taraxacum*)

оду́маться *сов.* 1. hồi tâm, nghĩ lại, thay đổi ý định; ~ в после́днюю мину́ту hồi tâm trong phút chót, đến phút chót thì nghĩ lại (thay đổi ý định); 2. *разг.* (*опомниться*) hồi tỉnh, tỉnh lại, lai tỉnh, hoàn hồn

одура́ч||ение *с. разг.*, **~ивание** *с.* (sự) đánh lừa, lừa dối, lừa bịp, bịp bợm, lừa gạt, lừa đảo, lường gạt, xí gạt

одура́чивать, одура́чить (*В*) *разг.* đánh lừa, lừa dối, lừa bịp, bịp bợm, lừa gạt, lừa đảo, lường gạt, xí gạt, đánh lận

одура́чить *сов. см.* одура́чивать *и* дура́чить

одуре́лый *прил. разг.* quẫn trí, mụ người, lú lấp, u mê, đần độn, mê mẩn

одуре́ни||е *с. разг.* (sự) quẫn trí, mụ người, lú lấp, u mê, đần độn, mê mẩn; до ~я đến mụ cả người

одуре́ть *сов. см.* дуре́ть

одурма́нивать, одурма́нить (*В*) làm... say (say sưa, mê mẩn, mê mệt)

одурма́нить *сов. см.* одурма́нивать *и* дурма́нить

о́дурь *ж. разг.* (sự) mụ người, lú lấp, u mê, đần độn, mê mụ, mê muội

одуря́ть *несов. разг.* (*В*) làm... mụ người (lú lấp, u mê, đần độn, mê mẩn)

одуря́ющий *прил.* làm mụ người (lú lấp, u mê, đần độn, mê mẩn); ~ запах mùi làm ngây ngất

одутлова́тость *ж.* (sự) sưng húp, sưng phù

одутлова́тый *прил.* (bị) sưng húp, sưng phù, hơi sưng, húp lên, phù lên

одухотворённость *ж.* (sự) hào hứng, phấn chấn, hưng phấn, phấn khởi, hứng khởi

одухотворённ||ый *прил.* hào hứng, phấn chấn, hưng phấn, phấn khởi, hứng khởi; ~ое лицó bộ mặt hào hứng (phấn chấn)

одушеви́ть(ся) *сов. см.* одушевля́ть(ся)

одушевлённ||ый *прил.* 1. linh hoạt, hoạt bát, hoạt động, có sinh khí, phấn khởi; 2. *грам.* (chỉ) động vật; ~ое и́мя существи́тельное danh từ chỉ động vật

одушевля́ть, одушеви́ть (*В*) khích lệ, khuyến khích, cổ vũ, cổ lệ, động viên, làm... phấn khởi (phấn chấn, hào hứng)

одушевля́ться, одушеви́ться linh hoạt (hoạt bát, hoạt động, phấn khởi, phấn chấn, hào hứng) lên

оды́шка *ж.* (sự, chứng) khó thở; страдать ~ой bị khó thở

ожереби́ться *сов. см.* жереби́ться

ожере́лье *с.* chuỗi ngọc, chuỗi hạt; жемчу́жное ~ chuỗi hạt trai (ngọc trai)

ожесточа́ть, ожесточи́ть (*В*) làm... nhẫn tâm (tàn nhẫn, khắc nghiệt, ác nghiệt, hung hãn); (*озлоблять*) làm nổi giận (tức giận)

ожесточа́ться, ожесточи́ться (*черстветь*) trở nên nhẫn tâm; (*становиться жестоким*) trở nên tàn nhẫn (khắc nghiệt, ác nghiệt, hung hãn); (*озлобляться*) nổi giận, tức giận

ожесточе́ние *с.* 1. (*очерствение*) (sự) nhẫn tâm; (*озлобление*) (sự) nổi giận, tức giận; 2. *перен.* (*упорство, рьяность*) (sự) quyết liệt, kịch liệt, mãnh liệt, dữ dội

ожесточённо *нареч.* (một cách) quyết liệt, kịch liệt, mãnh liệt, ác liệt, dữ dội

ожесточённость *ж.* 1. (*безжалостность*) (tính) nhẫn tâm, tàn nhẫn, khắc nghiệt, ác nghiệt; 2. (*напряжённость*) (tính chất) quyết liệt, kịch liệt, mãnh liệt, ác liệt, dữ dội, gay gắt, tàn khốc, khốc liệt, nảy lửa

ожесточённ||ый *прил.* 1. (*безжалостный, суровый*) nhẫn tâm, tàn nhẫn, khắc nghiệt, ác nghiệt; 2. (*исполненный упорства, напряжения*) quyết liệt, kịch liệt, ác liệt, dữ dội, gay gắt, tàn khốc, khốc liệt, nảy lửa; ~ые бои́ những trận ác chiến (kịch chiến), những trận đánh ác liệt (kịch liệt, khốc liệt, nảy lửa, tàn khốc); ~ спор cuộc tranh cãi kịch liệt (dữ dội, gay gắt, nảy lửa)

ожесточи́ть(ся) *сов. см.* ожесточа́ть(ся)

ожива́ние *с.* (sự) hồi sinh

ожива́ть, ожи́ть 1. sống lại, hồi sinh; 2. *перен.* hồi sinh, sống lại, hồi phục, tươi tỉnh lại

оживи́ть(ся) *сов. см.* оживля́ть(ся)

оживле́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) hồi sinh, làm sống lại, làm hồi phục, phục hưng, chấn hưng; ~ организ́ма hồi sinh cơ thể; 2. (*весёлость, живость*) (sự) vui tươi, tươi tỉnh, vui nhộn, sôi nổi; 3. (*движение, суета*) (sự) nhộn nhịp, náo nhiệt, nhộn nhàng, rộn rịp, rộn ràng, tấp nập, sôi động, náo nhiệt, rộn rã; на у́лицах цари́ло большо́е ~ ngoài đường phố rất nhộn nhịp (náo nhiệt, rộn rịp, rộn ràng, tấp nập); 4. *эк.* (thời kỳ, sự) phục hồi, hồi phục, chấn hưng

оживлённо *нареч.* (một cách) nhộn nhịp, náo nhiệt, rộn ràng, tấp nập

оживлённость *ж.* (sự, tính chất) vui tươi, sôi nổi; nhộn nhịp, náo nhiệt, rộn ràng, tấp nập (*ср.* оживлённый)

оживлённ||ый *прил.* 1. (*весёлый, возбуждённый*) vui tươi, tươi tỉnh, vui nhộn, sôi nổi; ~ вид vẻ mặt vui tươi (tươi tỉnh, phấn chấn); ~ая бесе́да trò chuyện sôi nổi (vui nhộn); 2. (*исполненный жизни, движения*) nhộn nhịp, náo nhiệt, nhộn nhàng, rộn rịp, rộn ràng, tấp nập, sầm uất, sôi động, rộn rã, xôn xao; ~ые у́лицы phố xá nhộn nhịp (náo nhiệt, nhộn nhàng, rộn rịp, rộn ràng, tấp nập)

оживля́ть, оживи́ть (*В*) 1. (*возвращать к жизни*) hồi sinh, làm... sống lại, làm hồi phục, phục hưng, chấn hưng; 2. (*восстанавливать физические и душевные силы*) hồi phục lại, làm bình phục; (*о лице, глазах*) làm... tươi tỉnh (phấn chấn, sáng ngời) lên; 3. (*наполнять жизнью, движением*) làm... nhộn nhịp (náo nhiệt, nhộn nhàng, rộn rịp, rộn ràng, tấp nập, sầm uất, sôi động, rộn rã) lên; 4. (*делать более активным*) làm... hoạt động (sôi nổi) lên; 5. (*делать более ярким*) làm... tươi hơn (đẹp lên)

оживля́ться, оживи́ться 1. hồi sinh, sống lại; (*о лице, глазах*) tươi tỉnh (sáng ngời, phấn chấn, sinh động, sáng quắc) lên; 2. (*наполняться жизнью, движением*) nhộn nhịp (nhộn nhàng, rộn ràng, rộn rịp, tấp nập, sầm uất, sôi động, náo nhiệt, rộn rã) lên; 3. (*становиться активным*) sôi nổi (hoạt động) lên

ожида́ни||е *с.* 1. (sự) chờ đợi, trông chờ, trông đợi, trông mong, chờ mong, chờ, đợi; зал ~я phòng đợi; по́сле до́лгого ~я sau một thời gian chờ đợi lâu; в ~и чего́-л. trong khi chờ đợi cái gì; 2. *обыкн. мн.*: ~я (*предположения, надежды*) (điều, lòng, sự) mong đợi, trông đợi, trông mong, mong mỏi, chờ đợi, kỳ vọng, hy vọng, dự đoán; про́тив ~й trái với điều mong đợi (mong mỏi, mong chờ, trông mong, kỳ vọng, hy vọng, dự tính, dự đoán); сверх (сверх вся́ких) ~й vượt quá sự mong đợi (mong mỏi, mong chờ, trông mong, kỳ vọng, hy vọng), hoàn toàn không ngờ tới; обману́ть чьи́-л. ~я phụ lòng mong mỏi (mong đợi, kỳ vọng, hy vọng) của ai

ожид||а́ть *несов.* 1. (*В, Р*) chờ đợi, trông chờ, trông đợi, trông mong, chờ mong, ngóng chờ, ngóng đợi, ngóng trông, chờ, đợi, ngóng, mòng; с нетерпе́нием ~ чего́-л. sốt ruột chờ đợi (ngóng chờ, trông chờ, trông mong, chờ, đợi) cái gì; 2. (*Р*) (*надеяться, предполагать*) mong đợi, trông đợi, trông mong, mong mỏi, kỳ vọng, hy vọng, dự đoán, dự tính; от него́ то́лько э́того и мо́жно бы́ло ~ nó thì chỉ có thể làm những điều tầm bậy như thế thôi, chỉ có thể chờ đợi ở nó những điều bậy bạ như thế thôi; 3. (*В*) (*предстоять кому-л.*) chờ đợi, chờ đón; его́ ~а́ет блестя́щее бу́дущее tương lai xán lạn đang chờ đợi (chờ đón) chàng

ожире́ние *с.* (sự, chứng) phát phì, béo phì; ~ се́рдца (chứng) tim bị bọc mỡ, phát phì tim

ожире́ть *сов.* béo ra, phát phì, béo phì, phì ra

ожи́ть *сов. см.* оживи́ть

ожо́г *м.* (sự) bỏng; (*место*) (vết, chỗ) bỏng

озабо́тить *сов.* (*В*) làm bận tâm (bận trí, bận lòng, bận bịu), làm... lo nghĩ (lo lắng)

озабо́титься *сов.* bận tâm, bận trí, bận lòng, bận bịu, lo nghĩ, lo liệu, lo lắng; ~, чтобы... lo lắng làm sao để..., lo liệu sao cho...

озабо́ченно *нареч.* (một cách) băn khoăn, bần thần, lo lắng, lo âu, bận tâm, bận trí

озабо́ченность *ж.* (sự, vẻ) băn khoăn, bần thần, lo lắng, lo âu, bận tâm, bận trí

озабо́ченный *прил.* băn khoăn, bần thần, lo lắng, lo âu, bận tâm, bận trí; ~ вид vẻ mặt băn khoăn (bần thần, lo lắng, lo âu)

озагла́вить *сов. см.* озагла́вливать

озагла́вливать, озагла́вить (*В*) đặt tên (nhan đề, tựa đề, đầu đề), lấy tên (nhan đề, tựa đề, đầu đề); озагла́вить кни́гу đặt tên sách

озада́ченность *ж.* (sự) phân vân, luống cuống, bối rối, lúng túng

озада́ченный *прил.* phân vân, luống cuống, bối rối, lúng túng

озада́чивать, озада́чить (*В*) làm... phân vân (luống cuống, bối rối, lúng túng)

озада́чить *сов. см.* озада́чивать

озаре́ние *с. книжн.* (sự) tỉnh giác, ngộ thấy, đốn ngộ, tâm trí bừng sáng

озари́ть(ся) *сов. см.* озаря́ть(ся)

озаря́ть, озари́ть (*В*) 1. soi sáng, chiếu sáng, rọi sáng; *перен.* làm... sáng lên (tươi lên); 2. *перен.* (*приходить в голову*) loé ra (vụt ra, nảy ra) trong đầu; его́ озари́ла мысль một ý nghĩ nảy ra (loé ra, vụt ra) trong đầu cậu ta

озаря́ться, озари́ться sáng lên, bừng sáng, được soi sáng (chiếu sáng, rọi sáng); *перен.* sáng lên, tươi lên

озве́р||ившийся *прич.*, **~е́лый** *прил.* nổi xung, nổi giận, nổi điên, hung hăng, hung hãn, điên tiết (phát khùng) lên

озвере́ть *сов. см.* звере́ть

озву́ч||ение *с.*, **~ивание** *с.* (sự) lồng tiếng, in tiếng

озву́ченный *прич.* (đã) lồng tiếng, in tiếng; ~ фильм phim lồng tiếng, phim nói

озву́чивать, озвучить (*В*) 1. lồng tiếng, in tiếng; ~ фильм lồng tiếng (in tiếng) cho phim; 2. *перен.* phát ngôn, nói lên, nói ra

озву́чить *сов. см.* озву́чивать

оздорови́тельн||ый *прил.* (để) bồi dưỡng sức khoẻ, vệ sinh; ~ые лагеря́ для дете́й những trại bồi dưỡng sức khoẻ cho thiếu nhi; провести́ ~ые мероприя́тия по эколо́гии tiến hành những biện pháp vệ sinh để cải thiện môi trường sinh thái

оздорови́ть *сов. см.* оздоровля́ть

оздоровле́ние *с.* 1. (sự) bồi dưỡng sức khoẻ, bồi bổ sức lực, làm khoẻ mạnh; làm lành mạnh, làm hợp vệ sinh, cải thiện; 2. *перен.* (sự) chấn chỉnh, chỉnh đốn, cải thiện (*ср.* оздоровля́ть)

оздоровля́ть, оздорови́ть (*В*) 1. bồi dưỡng sức khoẻ, bồi bổ sức lực, làm khoẻ mạnh; (*делать более благоприятным для здоровья*) làm lành mạnh, làm... hợp vệ sinh, cải thiện; ~ ме́стность làm cho thuỷ thổ của địa phương trở nên lành mạnh hơn; 2. *перен.* chấn chỉnh, chỉnh đốn, cải thiện; ~ усло́вия труда́ cải thiện điều kiện lao động; ~ обстано́вку в коллекти́ве chấn chỉnh tình hình nội bộ tập thể

озелене́ние *с.* (sự) trồng cây, lục hoá, xanh hoá; ~ городо́в trồng cây trong thành phố, lục hoá thành phố

озелени́ть *сов. см.* озеленя́ть

озеленя́ть, озелени́ть (*В*) trồng cây, lục hoá, xanh hoá

о́земь *нареч.* xuống đất; грохну́ться ~ ngã oạch xuống đất

озёрн||ый *прил.* (thuộc về) hồ; (*обильный озёрами*) (có) nhiều hồ; ~ край vùng nhiều hồ; ~ая ры́ба cá sống ở hồ; ~ су́дно tàu chạy trên hồ

о́зеро *с.* hồ

зи́м||ый *прил.* 1. gieo mùa thu; ~ая пшени́ца lúa mì gieo mùa thu; ~ое по́ле cánh đồng lúa gieo mùa thu; 2. *в знач.сущ. мн.*: ~ые lúa mì gieo mùa thu

о́зимь *ж.* lúa non gieo mùa thu

озира́ть *несов.* nhìn quanh

озира́ться *несов.* nhìn quanh (quanh mình); (*оглядываться назад*) ngoảnh lại, ngoái lại nhìn; ~ по сторона́м lén lút nhìn quanh, ngơ ngác nhìn quanh nhìn quẩn

озло́бить(ся) *сов. см.* озлобля́ть(ся)

озлобле́ние *с.* (sự) trở nên dữ tợn, trở nên hung dữ; (про́тив *Р*) (sự) căm hận; (*злость*) (sự) dữ tợn, hung dữ

озло́бленный *прил.* điên tiết, cáu tiết, căm hận, dữ tợn, hung dữ

озлобля́ть, озло́бить (*В*) làm... dữ tợn (hung dữ, điên tiết, cáu tiết) lên, làm... căm giận, chọc tức, khêu gan

озлобля́ться, озло́биться 1. trở nên dữ tợn (hung dữ), điên tiết (cáu tiết) lên, căm giận; 2. *разг.* (*раздражаться*) nổi giận, nổi khùng, nổi tức

ознако́мить(ся) *сов. см.* ознакомля́ть(ся)

ознакомле́ни||е *с.* (sự) tìm hiểu, nghiên cứu; по́сле ~я с э́тим де́лом sau khi tìm hiểu việc này; де́ло бы́ло пе́редано ему́ для ~я hồ sơ đã chuyển giao cho ông ta để nghiên cứu

ознакомлённость *ж.* (sự) được biết, được thông báo

ознакомлённый *прил.* (*с чем-л.*) được cho biết, được thông báo

ознакомля́ть, ознако́мить (*В* с *Т*) giới thiệu, nói cho biết; ознако́мить кого́-л. с положе́нием дел giới thiệu tình hình với ai

ознакомля́ться, ознако́миться (с *Т*) tìm hiểu, nghiên cứu, làm quen; ознако́миться с резолю́цией tìm hiểu (nghiên cứu) nghị quyết

ознаменова́ние *с.*: в ~ чего́-л. а) (*в честь*) nhân dịp gì; б) (*в память*) để ghi nhớ (để kỷ niệm) cái gì

ознаменова́ть *сов.* 1. (*В*) đánh dấu; ~ нача́ло но́вой э́ры đánh dấu thời đại mới đã bắt đầu, đánh dấu sự mở đầu của kỷ nguyên mới; 2. (*В Т*) (*сделать памятным*) đánh dấu, làm... ghi nhớ; (*отметить*) làm lễ, kỷ niệm

ознаменова́ться *сов.* (*Т*) (được) đánh dấu, ghi nhớ

означа́||ть *несов.* (có) nghĩa là; что ~ет ва́ше молча́ние? sự im lặng của anh có nghĩa là gì?

озно́б *м.* (sự) ớn lạnh, ớn rét; (*сильный*) (sự) lạnh run, rét run

озокери́т *м. мин.* ozokerit

озолоти́ть *сов.* (*В*) (*обогатить*) *разг.* cho... nhiều tiền

озо́н *м.* ozon, ozone, ôzon

озона́тор *м.* máy ozon

озони́рование *с.* (sự) ozon hoá

озони́ровать ozon hoá

озо́нный *прил.* (thuộc về) ozon, ozone, ôzon; ~ слой lớp ozon; ~ая дыра́ lỗ thủng ozon

озорни́к *м. разг.* 1. (*о ребёнке*) đứa trẻ nghịch ngợm (tinh nghịch); 2. (*буян, скандалист*) kẻ làm huyên náo (làm om sòm, hay sinh sự, hay càn quấy)

озорнича́ть *несов. разг.* 1. đùa nghịch, đùa tếu, nghịch ngợm, tinh nghịch, nghịch; 2. (*буянить, скандалить*) làm huyên náo, làm om sòm, sinh sự, gây sự, càn quấy

озорно́й *прил. разг.* 1. nghịch ngợm, tinh nghịch, ngỗ nghịch; 2. (*буйный, скандальный*) càn quấy, hung hăng, ngổ ngáo, hay sinh sự

озорств||о́ *с. разг.* 1. (sự, tính) nghịch ngợm, tinh nghịch, ngỗ nghịch; из ~á do tinh nghịch, vì nghịch ngợm; 2. (*бесчинство*) (sự, tính) càn quấy, hung hăng, ngổ ngáo, phá phách, hành hung

озя́бнуть *сов.см.* зя́бнуть

ой *межд.* 1. (*выражает боль, испуг, страх и т. п.*) ối!, ái!, eo ôi!, chao ôi!, ôi thôi!, ối chao ôi!; 2. (*выражает удивление, восхищение, радость и т. п.*) ối chà!, úi chà!, ái chà!, ai dà!, ồ!, a!, á!, ô!, ơ! ; ✧ ой ли? *межд.* (*выражает сомнение*) thế hử?, thế ư?, thế phỏng?, chắc không?

ойкуме́на *ж.* vùng đất phát sinh loài người

оказа́ни||е *с.*: ~ медици́нской по́мощи (sự) cứu chữa, cứu thương, chữa bệnh; для ~я по́мощи để giúp đỡ

оказа́ть *сов. см.* ока́зывать

оказа́ться *сов. см.* ока́зываться 1–4

ока́зи||я *ж.* 1. dịp, dịp tốt, dịp thuận tiện; посла́ть письмо́ с ~ей gửi thư nhân có dịp thuận tiện, nhân có dịp nhờ chuyển thư; 2. *разг.* (*неожиданное событие*): ну и ~!, вот так ~! thế cơ đấy!, thế à!, lạ chửa!; что за ~? lạ nhỉ!, sao lạ thế?, lạ chửa?

ока́зывать, оказа́ть: ~ влия́ние на кого́-л. (có) ảnh hưởng đến ai; ~ внима́ние кому́-л. chú ý (quan tâm) đến ai; ~ давле́ние на кого́-л. gây áp lực với (làm áp lực với, thúc ép) ai; ~ де́йствие на что́-л. tác động đến cái gì; ~ соде́йствие кому́-л. giúp đỡ (ủng hộ) ai; ~ по́мощь кому́-л. giúp đỡ (viện trợ, chi viện, trợ giúp) ai; ~ подде́ржку ủng hộ; ~ предпочте́ние кому́-л. ưa thích ai; ~ сопротивле́ние chống lại, chống cự lại, phản kháng, kháng cự; ~ услу́гу кому́-л. giúp ai; ~ честь кому́-л. hạ cố đến ai, cho ai được vinh dự, ~ по́чести кому́-л. tỏ lòng tôn kính ai; ~ гостеприи́мство кому́-л. tỏ lòng mến khách đối với ai

ока́зыв||аться, оказа́ться 1. (*быть налицо*) có, có sẵn; в гости́нице не оказа́лось свобо́дных номеро́в ở khách sạn không có (không còn) buồng trống; его́ не оказа́лось до́ма cậu ấy không có nhà; спи́чек у него́ не оказа́лось anh ấy không có (không có sẵn) diêm; двух экземпля́ров не оказа́лось thiếu (không có) hai bản, hai bản bị thiếu (không có); 2. (*очутиться где-л., в каком-л. состоянии*) ở, rơi vào, lâm vào, sa vào, ở vào, gặp phải; ~ в опа́сности lâm nguy, gặp phải nguy hiểm; магази́н оказа́лся закры́тым hiệu buôn đóng cửa; ~ в неудо́бном положе́нии rơi vào (lâm vào, ở vào, sa vào) tình thế khó xử; 3. (*являться на деле кем-л., чем-л.*) hoá ra (té ra, thì ra) là; он оказа́лся о́чень ми́лым челове́ком hoá ra (té ra, thì ra) anh ấy là một người rất dễ thương; мои́ опасе́ния оказа́лись напра́сными những điều lo lắng của tôi hoá ra (té ra, thì ra) là vô ích; 4. *безл.* (*выясняться*) hoá ra, té ra, thì ra, cho hay, mới vỡ lẽ ra; как оказа́лось hoá ra, té ra, thì ra, cho hay, bây giờ mới vỡ lẽ ra; ~ается, что... hoá ra (té ra, thì ra, cho hay) là...; 5. *тк. несов. в знач. вводн. сл.*: ~ается hoá ra, té ra, thì ra; он, ~ается, э́того не знал hoá ra (té ra, thì ra) anh ấy đã không biết điều đó

окайми́ть *сов. см.* окаймля́ть

окаймля́ть, окайми́ть (*В Т*) viền (cạp, vẽ, bao) quanh

ока́лина *ж. тех.* vảy oxyd (oxid, oxit), vảy sắt

окамене́лость *ж.* (*ископаемое*) hoá thạch

окамене́л||ый *прил.* 1. (bị) hoá đá, hoá thạch; (*о пище*) cứng, khô cứng; 2. *перен.* (*безучастный*) lặng người, đờ người, điếng người, sửng sốt, sững sờ; (*застывший*) đờ đẫn, thờ thẫn, thẫn thờ, cứng đờ; (*суровый*) chai đá, khắc nghiệt; ~ое лицо́ bộ mặt đờ đẫn (thờ thẫn); ~ое се́рдце lòng chai đá, trái tim hoá đá

окамене́ние *с.* (sự) hoá đá, hoá thạch

окамене́ть *сов.* 1. hoá đá, hoá thạch; (*о пище*) cứng ra, khô cứng lại; 2. (от *Р*) *перен.* (*застыть, оцепенеть*) đờ đẫn (thờ thẫn, thẫn thờ, cứng đờ) ra; 3. *перен.* (*стать безучастным*) lặng người đi, đờ người ra, điếng người, sửng sốt; 4. *перен.* (*ожесточиться*) trở nên chai đá (ác nghiệt)

окантова́ть *сов.* (*В*) viền, nẹp, đóng khung, lồng kính, lộng kiếng; ~ фотогра́фию lồng kính (lộng kiếng) bức ảnh

оканто́вка *ж.* (sự) viền, nẹp, đóng khung, lồng kính, lộng kiếng

ока́нчивать, око́нчить (*В*) làm xong, kết thúc, hoàn thành, hoàn tất, kết liễu; (*учебное заведение*) tốt nghiệp, học xong; око́нчить рабо́ту làm xong (kết thúc, hoàn thành, hoàn tất) công việc; око́нчить заседа́ние kết thúc phiên họp, bế mạc hội nghị; око́нчить шко́лу tốt nghiệp trường trung học; око́нчить университе́т tốt nghiệp trường đại học tổng hợp

ока́нчив||аться, око́нчиться 1. kết thúc, kết liễu, chấm dứt, xong, mãn; (*о сроке*) mãn hạn; (*о собрании и т. п.*) bế mạc; 2. *тк. несов.* (*Т*, на *В*) (*иметь своим окончанием*) kết thúc; сло́во ~ается на гла́сный từ kết thúc bằng nguyên âm

о́канье *с. лингв.* (sự) phát âm nhấn chữ "ô"

ока́пывание *с.* (sự) xới quanh, đào quanh

ока́пывать, окопа́ть (*B*) 1. xới (xới đất, đào) quanh; ~ де́рево xới đất quanh cây; 2. (*рвом*) đào

ока́пываться, окопа́ться 1. *воен.* đào công sự (chiến hào), nấp trong công sự, cố thủ trong chiến hào; 2. *перен.* ẩn mình, cố thủ, bám lấy, cố thủ ở địa vị tốt, cố vị

окари́на *ж.* (*муз. инструмент*) ocarina (*loại tu huýt bằng gốm*)

ока́ти́ть(ся) *сов. см.* ока́чивать(ся)

о́кать *лингв.* phát âm nhấn chữ "ô" (*ср.* о́канье)

ока́чивать, ока́ти́ть (*B*) giội, xối, tưới; ока́ти́ть кого́-л. холо́дной водо́й а) giội nước lạnh cho ai; б) *перен.* xối cho ai một gáo nước lạnh vào gáy, làm ai cụt hứng, làm nguội nhiệt tình của ai

ока́чиваться, ока́ти́ться (*T*) giội, xối, tưới (*cho mình*)

ока́янный *прил. разг.* 1. *уст.* (bị) nguyền rủa, ruồng bỏ; 2. *бран.* đồ ma quỷ

океа́н *м.* 1. đại dương, hải dương, biển cả; мирово́й ~ đại dương thế giới; 2. *перен.* biển; людско́й ~ biển người; ✧ возду́шный ~ bầu khí quyển

океана́вт *м.* nhà du hành đại dương

океана́рий *м. см.* океана́риум

океана́риум *м.* bể nuôi hải vật (cá biển)

океани́ческий *прил.* (thuộc về) đại dương, hải dương, biển cả

океано́граф *м.* nhà hải dương (đại dương) học

океанографи́ческий *прил.* (thuộc về) hải dương học, đại dương học

океаногра́фия *ж.* hải dương (đại dương) học

океано́лог *м. см.* океано́граф

океанологи́ческий *прил. см.* океанографи́ческий

океаноло́гия *ж. см.* океаногра́фия

океа́нский *прил.* (thuộc về) đại dương; (*о пароходе и т. п.*) viễn dương; ~ кора́бль tàu viễn dương

о́кей *нареч. и прил. неизм.* OK, ôkê

оки́дывать, оки́нуть: оки́нуть кого́-л. взгля́дом đưa mắt nhìn ai

оки́нуть *сов. см.* оки́дывать

о́кисел *м. хим.* oxyd, oxid, oxit

окисле́ние *с. хим.* (sự) oxygen hoá, oxy hoá

окисли́тель *м. хим.* chất oxygen (oxy) hoá

окисли́тельный *прил.* (thuộc về) oxygen hoá, oxy hoá

окисли́ть(ся) *сов. см.* окисля́ть(ся)

окисля́ть, окисли́ть (*B*) *хим.* (làm) oxygen hoá, oxy hoá

окисля́ться, окисли́ться *хим.* oxygen (oxy) hoá

о́кись *ж. хим.* oxyd, oxid, oxit; ~ углеро́да oxyd (oxid, oxit) carbon; ~ ме́ди oxyd (oxid, oxit) đồng, ten đồng

окказионали́зм *м. филос.* ngẫu nhiên luận, thuyết ngẫu nhiên

оккульти́зм *м.* thuyết (chủ nghĩa) huyền bí

оккульти́ный *прил.* huyền bí, siêu nhiên, siêu tự nhiên, thần bí

оккупа́нт *м.* kẻ xâm lược (xâm chiếm, chiếm đóng); *мн.*: ~ы quân chiếm đóng (xâm chiếm), bọn xâm lược (xâm lăng)

оккупацио́нн||ый *прил.* (thuộc về) chiếm đóng, xâm chiếm, chiếm cứ; ~ая зо́на vùng chiếm đóng

оккупа́ция *ж.* (sự) chiếm đóng, xâm chiếm, chiếm cứ, chiếm lĩnh

оккупи́ровать *несов. и. сов.* chiếm đóng, xâm chiếm, chiếm cứ, chiếm lĩnh, chiếm

окла́д I *м.* 1. (*зарплата*) lương, mức lương; ме́сячный ~ lương tháng, mức lương hàng tháng; основно́й ~ lương chính, lương gốc; должностно́й ~ lương chức vụ; ста́вки и ~ы các suất lương và mức lương; 2. (*размер налога*) mức thuế

окла́д II *м.* (*на иконе*) khung, khuôn

окла́дист||ый *прил.*: ~ая борода́ bộ râu xồm và rậm

окладно́й *прил. фин.*: ~ сбор thuế; ~ лист giấy ghi thuế

оклевета́ть *сов.* (*B*) vu khống, vu oan, vu cáo, nói điêu, nói oan, đổ điêu, vu oan giá hoạ, nói dựng đứng

оклеи́вать, оклеи́ть (*B*) dán, dán khắp; ~ ко́мнату обо́ями dán giấy bồi tường trong phòng

оклеи́ть *сов. см.* оклеи́вать

о́клик *м.* tiếng gọi, tiếng kêu, tiếng hô; ~ часово́го tiếng hô của người lính gác

окрика́ть, окри́кнуть (*B*) gọi, kêu, gọi lại, kêu lại, gọi giật lại; (*о часовом*) hô

окри́кнуть *сов. см.* окрика́ть

окн||о́ *с.* 1. cửa sổ; ко́мната в три ~а́ phòng có ba cửa sổ; откры́ть ~ mở cửa sổ; без о́кон không có cửa sổ; стоя́ть под ~о́м đứng ngoài nhà dưới cửa sổ; вы́бросить что́-л. в ~ vứt cái gì qua cửa sổ; 2. *разг.* (*подоконник*) bệ cửa sổ; 3. (*просвет, отверстие*) chỗ hở, chỗ thưa, chỗ trống, khoảng trống, lỗ; 4. *перен. разг.* (*промежуток времени между уроками, лекциями*) giờ trống, khoảng thời gian trống; 5. *информ.* cửa sổ; диало́говое ~ hộp thoại; ✧ ~ в мир cửa sổ nhìn ra thế giới; смотрово́е ~ *тех.* cửa quan sát

о́ко *с. поэт.* (*мн.* о́чи) mắt; ✧ ~ за ~, зуб за зуб mắt đền mắt, răng đền răng; ăn miếng, trả miếng; ơn đền ơn, oán trả oán (*погов.*); в мгновение о́ка trong nháy mắt, trong chớp mắt

окова́ть *сов. см.* ко́вывать

око́вка *ж.* (sự) bịt sắt, bọc sắt, niềng sắt

око́вы *мн.* 1. gông, cùm, xiềng; 2. *перен.* gông cùm, xiềng xích

око́вывать, окова́ть (*B*) 1. bịt (bọc, niềng) sắt; 2. *перен.* làm... đông lại (đông cứng)

околачиваться *несов. разг.* rông chơi, đi lông bông (lang bang), lêu lổng, lông nhông

околдова́ть *сов. см.* околдо́вывать

околдо́вывать, околдова́ть (*B*) 1. làm phù phép, dùng pháp thuật, yểm, chài, ếm; 2. *перен.* hớp hồn, làm mê hồn (mê mẩn, say đắm)

околева́ть, околе́ть chết, ngoẻo, nghẻo, củ (*nói về loài vật*)

околёс||ица *ж.*, **~ная** *разг.* (điều) vớ vẩn, xằng bậy, nhảm nhí; нести́ ~ицу nói nhảm (bậy, xằng, nhăng, vớ vẩn, nhảm nhí, xằng bậy, nhăng nhít)

околе́ть *сов. см.* околева́ть

око́лица *ж.* 1. (*изгородь*) (bờ) luỹ quanh làng; (*ворота*) cổng làng; 2. *разг.* (*окраина селения*) rìa (ven, bìa) làng

околи́чност||ь *ж.*: говори́ть без ~ей nói toạc, nói thẳng, nói toạc móng heo; безо всяких ~ей *разг.* không lôi thôi (không một hai, không oong-đơ) gì cả

о́коло 1. *предл.* (*P*) (*возле*) gần, cạnh, ven, rìa, bên cạnh; (*недалеко от*) không xa; 2. *предл.* (*P*) (*приблизительно*) gần, khoảng, chừng, độ, khoảng chừng, độ chừng, xấp xỉ, vào khoảng; сейча́с ~ двух часо́в bây giờ gần (khoảng, chừng, khoảng chừng) hai giờ; ~ того khoảng chừng, độ chừng; 3. *нареч.* ở gần, ở bên cạnh; ✧ ходи́ть вокру́г да ~ nói xa xôi (bóng gió, loanh quanh, lòng vòng, vòng vo), nói gần nói xa

околоз||емно́й, **~е́мный** *прил.* gần (quanh) trái đất

окололу́нный *прил.* gần (quanh) mặt trăng
околомарсиа́нский *прил.* gần (quanh) sao Hoả
околоплане́тн||ый *прил.* gần (quanh) hành tinh; ~ая орби́та quỹ đạo quanh hành tinh
околопло́дник *м. бот.* vỏ quả
околопо́люсный *прил.* gần cực
околосерде́чн||ый *прил.*: ~ая су́мка *анат.* tâm nang, bao tim, màng ngoài tim, ngoại tâm mạc
околосо́лнечный *прил.* gần (quanh) mặt trời
околоу́шн||ый *прил.*: ~ая железа́ *анат.* tuyến mang tai
околоцве́тник *м. бот.* bao hoa
околпа́чивать, околпа́чить (*В*) *разг.* đánh lừa, lừa gạt, lừa đảo, lường gạt, lừa bịp, xí gạt
околпа́чить *сов. см.* околпа́чивать
око́лыш *м.* vành (viền) mũ
око́льн||ый *прил.* 1. vòng, vòng quanh; *перен.* quanh co, lắt léo, khuất khúc, có mánh khoé, có thủ đoạn; ~ путь đường vòng; ~ым путём а) đi đường vòng; б) *перен. тж.* dùng thủ đoạn (mánh khoé), theo lối lắt léo (khuất khúc); 2. (*окрестный*) *уст.* (ở) vùng ven, vòng ngoài, ngoại ô
окольцева́ть *сов. см.* кольцева́ть
оконе́чность *ж.* đầu, mút, cuối; ~ мы́са đầu mũi đất
око́нн||ый *прил.* (thuộc về) cửa sổ; ~ая ра́ма khung cửa sổ; ~ое стекло́ kính cửa sổ
оконфу́зить *сов.* (*В*) *разг.* làm... ngượng ngùng (thẹn thùng, mắc cỡ, bối rối, xấu hổ)
оконфу́зиться *сов. разг.* ngượng ngùng, thẹn thùng, mắc cỡ, bối rối, xấu hổ
оконча́ни||е *с.* 1. (*завершение*) (sự) làm xong, kết thúc, hoàn thành, kết liễu; (*учебного заведения*) (sự) tốt nghiệp; по ~и сро́ка (sau) khi mãn hạn, khi hết hạn; по ~и университе́та sau khi tốt nghiệp trường đại học tổng hợp; 2. (*конец*) đoạn cuối, đoạn kết, phần cuối, phần kết, đầu, mút, cuối; ~ сле́дует còn một kỳ nữa; ~ в сле́дующем но́мере đoạn cuối (đoạn kết, phần cuối, phần kết) đăng ở số sau; 3. *грам.* đuôi từ, vĩ tố, từ vĩ, đuôi
оконча́тельно *нареч.* (một cách) đến cùng, dứt khoát, triệt để, hẳn; (*совсем*) hoàn toàn; ~ доде́лать что́-л. làm nốt việc gì đến cùng, làm xong hẳn việc gì; ~ убеди́ться в чём-л. triệt để (hoàn toàn, dứt khoát) tin tưởng vào cái gì
оконча́тельн||ый *прил.* 1. cuối cùng; ~ вы́вод kết luận cuối cùng; 2. (*бесповоротный*) dứt khoát, triệt để, rốt ráo, không thay đổi nữa; (*полный*) hoàn toàn; ~ отве́т câu trả lời dứt khoát; ~ая побе́да thắng lợi cuối cùng (triệt để, hoàn toàn)
око́нчить *сов. см.* ока́нчивать
око́нчиться *сов. см.* ока́нчиваться 1
око́п *м. воен.* chiến hào, công sự, hào chiến đấu; рыть ~ы đào chiến hào, đào công sự; ~ по́лного про́филя chiến hào toàn thân
окопа́ть(ся) *сов. см.* ока́пывать(ся)
око́пный *прил.* (thuộc về) chiến hào, công sự, hào chiến đấu
окора́чивать, окороти́ть (*В*) làm ngắn, cắt ngắn, rút ngắn
о́корок *м.* (*свиной*) đùi lợn, jambon, giămbông; (*телячий*) đùi bê; (*бараний*) đùi cừu, gigô
окороти́ть *сов. см.* окора́чивать
окостене́лость *ж.* (sự, tính chất) cứng đơ, cứng ngắc, cứng nhắc
окостене́лый *прил.* 1. hoá xương, cốt hoá; 2. (*утративший гибкость*) cứng đơ, cứng ngắc, cứng nhắc, đực ra; 3. *перен.* (*переставший развиваться*) ngừng phát triển
окостене́ние *с.* (sự) hoá xương, cốt hoá
окостене́ть *сов. см.* костене́ть
око́т *м.* (sự) đẻ (*nói về mèo, cừu, thỏ*)
окоти́ться *сов. см.* коти́ться
окочене́лость *ж.* (sự) lạnh cóng, cóng lại
окочене́лый *прил.* lạnh cóng, cóng lại, lạnh cứng, cóng, cứng
окочене́ть *сов. см.* кочене́ть 1
око́шко *с.* cửa sổ con; (*в кассе и. т. п.*) chỗ bán vé, ghi-sê
окра́ина *ж.* 1. (*крайняя часть чего-л.*) rìa, mép, ven; (*населённого пункта*) ngoại vi, vùng ven, vùng rìa; ~ го́рода vùng ngoại ô, ngoại thành, ngoại vi (vùng ven) thành phố; 2. (*страны*) biên khu, vùng biên cương; далёкая ~ vùng biên cương xa xăm, biên khu xa xôi
окра́инн||ый *прил.* (thuộc về) vùng ven, vùng rìa, mép; (*расположенный на окраине города*) (ở) ngoại ô, ngoại thành; ~ые райо́ны страны́ những vùng biên cương (biên khu) của đất nước
окра́с *м. спец.* màu lông
окра́сить(ся) *сов. см.* окра́шивать(ся)
окра́ск||а *ж.* 1. (*действие*) (sự) tô, bôi, sơn, tô màu, quét sơn; (*материи, волос*) (sự) nhuộm; 2. (*цвет, краска*) màu, sắc, màu sắc; (*о цвете шкурки, перьев...*) màu lông; защи́тная ~ *биол.* màu bảo vệ; зи́мняя, ле́тняя ~ màu lông mùa đông, mùa hè; 3. *перен.* sắc thái; прида́ть совсе́м друго́му ~у чему́-л. làm cho cái gì có một sắc thái khác hẳn; принима́ть совсе́м друго́й ~у mang một sắc thái hoàn toàn khác
окра́шивать, окра́сить (*В*) tô, bôi, sơn, tô màu, quét sơn; (*материю, волосы*) nhuộm; ~ что́-л. в кра́сный цвет tô (sơn, nhuộm) đỏ cái gì
окра́шиваться, окра́ситься (được, bị) tô, bôi, sơn, tô màu, quét sơn; (*о материи, волосах*) (được, bị) nhuộm; (*принимать какой-л. цвет*) nhuốm màu, nhuốm; верши́ны гор окра́сились в ро́зовый цвет các đỉnh núi nhuốm hồng
окре́пнуть *сов. см.* кре́пнуть
окре́пш||ий *прич.* mạnh khoẻ hơn; (*о детях*) cứng cáp hơn; он верну́лся ~им anh ấy trở về mạnh khoẻ hơn
окрести́ть *сов.* 1. *см.* крести́ть 1; 2. (*В Т*) *разг.* (*дать прозвище*) đặt tên, đặt tên lóng
окрести́ться *сов. см.* крести́ться 1
окре́стность *ж.* 1. ngoại vi, vùng ven, vùng lân cận (phụ cận), miền kế cận; ~ го́рода ngoại vi (vùng ven) thành phố, vùng ngoại ô, ngoại thành; 2. (*окружающее пространство*) vùng xung quanh
окре́стн||ый *прил.* 1. (ở) ngoại vi, vùng ven, vùng lân cận, vùng phụ cận; ~ые места́ những nơi ở ngoại vi, vùng ngoại vi; 2. (*из соседней местности*) (ở) vùng lân cận, miền kế cận; ~ые жи́тели những người dân vùng lân cận
окриве́ть *сов. разг.* (bị) chột
о́крик *м.* 1. (*оклик*) tiếng gọi (kêu, hô); 2. (*резкий*) tiếng quát (gắt, quát tháo, nạt nộ)
окри́кивать, окри́кнуть gọi, kêu, hô
окри́кнуть *сов. см.* окри́кивать
окрова́вленный *прил.* đẫm (đẫm, vấy, thấm) máu
окро́шка *ж.* 1. (món) okrochka (*xúp với nước kvas, rau và thịt*); 2. *разг.* (*смесь*) (món, mớ) hỗ lốn, hỗn tạp, tạp pí lù
о́круг *м.* (*мн.* округа́) khu, khu vực, địa hạt; вое́нный ~ quân khu
округу́га *ж. разг.* ngoại vi, vùng lân cận (phụ cận), vùng ven, miền kế cận
округле́ние *с.* (sự) làm tròn

округлённ||ый *прил.* 1. tròn, tròn trặn, tròn trịa, tròn trĩnh, tròn xoe, tròn vo; ~oe лицó khuôn mặt tròn trặn (tròn trĩnh); 2. (*о стиле, речe*) tròn trịa, trơn tru, hoàn chỉnh; 3. *мат.* được quy tròn

округле́ть *сов. разг.* béo ra, béo tròn, tròn ra

округли́ть(ся) *сов. см.* округля́ть(ся)

окру́глость *ж.* (chỗ) tròn

округля́ть, округли́ть (*В*) 1. làm tròn, làm cho... tròn; ~ глазá tròn (trố) mắt, xoe tròn đôi mắt; 2. *перен. разг.* làm trọn vẹn, làm hoàn chỉnh; 3. (*выражать в круглых цифрах*) quy tròn, lấy tròn, làm tròn, lấy số tròn, lấy số chẵn; округли́ть десяти́чную дробь quy tròn (làm tròn) phân số thập phân

округля́ться, округли́ться 1. (*приобретать округлую форму*) có hình tròn, tròn ra; (*становиться полным*) béo tròn, trở nên tròn trĩnh (tròn trặn, tròn trịa); 2. *перен. разг.* được trọn vẹn, có dạng hoàn chỉnh; 3. *перен. разг.* (*увеличиваться*) tăng lên, thành con số lớn

окруж||а́ть, окружи́ть 1. *тк. несов.* (*В*) bao bọc, vây quanh, bao quanh, bao phủ; *перен.* bao trùm; пруд ~а́ли дере́вья cây cối vây quanh (bao quanh) ao; его́ ~а́ло всеобщее уваже́ние ông ấy được mọi người kính trọng; 2. (*В*) (*располагаться вокруг кого-л., чего-л.*) vây (quây, xúm, xúm xít, túm tụm) quanh; окружи́ть расска́зчика xúm (quây, vây, túm tụm, xúm xít) quanh người kể chuyện; 3. (*В Т*) (*обносить, обводить*) rào (vây, bao, quây) quanh; ~ что́-л. рвом đào hào quanh (vây quanh) cái gì; 4. (*В*) *воен.* vây, bao vây, vây hãm, phong toả, hợp vây; окружи́ть проти́вника bao vây quân địch; 5. (*В Т*) *перен.*: его́ окружи́ли внима́нием и забо́той người ta hết sức quan tâm săn sóc anh ấy; 6. *тк. несов.* (*В*) *перен.* (*составлять чьё-л. общество*) thân cận, gần gũi, gần gụi, đi lại, giao du; его́ ~а́ли то́лько и́збранные chỉ có giới thượng lưu thân cận (gần gũi, đi lại, giao du) với ông ta

окружа́ющ||ий *прил.* 1. xung quanh, chung quanh, lân cận; ~ая среда́ а) môi trường (hoàn cảnh) xung quanh; б) môi sinh, môi trường sống; 2. *в знач. сущ. мн.*: ~ие giới thân cận, những người gần gũi (xung quanh); 3. *в знач. сущ. с.*: ~ее hoàn cảnh xung quanh, thực tại quanh mình; всё ~ее toàn bộ thực tại quanh mình

окруже́ни||е *с.* 1. (*среда, обстановка*) hoàn cảnh (môi trường) xung quanh; (*совокупность лиц*) giới thân cận, những người xung quanh (quen biết); 2. *воен.* (vòng, thế, sự) vây, bị vây, bao vây, vây hãm; вы́йти из ~я thoát vòng vây, vượt vòng vây; попа́сть в ~ lâm vào thế bị vây, sa vào vòng vây, bị bao vây, bị phong toả; ✧ в ~и кого́-л. đi theo (cùng đi với, tháp tùng) ai

окружи́ть *сов. см.* окружа́ть 2–5

окружн||о́й *прил.* 1. (thuộc về) khu, khu vực, địa hạt; ~а́я избира́тельная коми́ссия uỷ ban bầu cử khu vực; ~ центр trung tâm (lỵ sở) của khu; 2. (*окружающий*) theo vòng tròn (đường tròn, hình tròn); ~а́я доро́га đường vành đai; ~а́я желе́зная доро́га đường xe lửa chạy theo vòng tròn, đường sắt chạy vòng tròn

окру́жност||ь *ж.* 1. *геом.* vòng tròn, đường tròn, chu vi hình tròn, vòng, chu vi; име́ть 10 ме́тров в ~и có 10 mét đường tròn; на 10 киломе́тров в ~и vòng tròn chung quanh với đường kính 10 kilomet; ~ груди́ vòng ngực; 2. (*окружающая местность*) *уст.*: в ~и ở vùng lân cận (phụ cận, kế cận, chu vi)

окрути́ть *сов.* 1. (*В* вокру́г *Р*) quấn (vấn) quanh; 2. *разг.* (*обвенчать*) làm lễ đính hôn; (*заставить жениться*) bắt cưới

окрылённый *прил.* phấn chấn, phấn khởi, được chắp cánh (cổ vũ, khích lệ, khuyến khích, động viên, cổ lệ, cổ xúy); ~ наде́ждой phấn khởi vì hy vọng, được niềm hy vọng chắp cánh

окрыли́ть(ся) *сов. см.* окрыля́ть(ся)

окрыля́ть, окрыли́ть (*В*) chắp cánh, cổ vũ, khích lệ, khuyến khích, động viên, cổ lệ, cổ xúy

окрыля́ться, окрыли́ться 1. *бот., зоол.* có cánh; 2. *перен.* được chắp cánh (cổ vũ, khích lệ, khuyến khích, động viên, cổ lệ, cổ xúy)

оксиди́ровать *несов. и сов.* (*В*) *тех.* oxygen (oxy) hoá, nhuộm đen (*kim loại*)

окта́ва *ж.* 1. *муз.* octave, quãng tám, bát độ, bát trình; 2. (*разновидность баса*) giọng octave (trầm rất thấp); 3. *лит.* thơ bát cú, thơ tám câu

окта́эдр *м. геом.* khối tám mặt (bát diện)

октет *м.* 1. (*инструментальное произведение*) khúc nhạc bát tấu; (*вокальное произведение*) khúc hát tám bè; 2. (*инструментальный ансамбль*) bộ tám, ban nhạc tám người; (*вокальный ансамбль*) tốp ca tám người

октя́брь *м.* tháng Mười, tháng mười; Октя́брь *ист.* Cách mạng tháng Mười

октя́брьский *прил.* (thuộc về) tháng Mười, tháng mười; Октя́брьская социалисти́ческая револю́ция *ист.* Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười

октября́та *мн.* (*ед.* октябрёнок *м.*) *ист.* nhi đồng tháng Mười

оку́кливаться, оку́клиться *зоол.* hoá nhộng

оку́клиться *сов. см.* оку́кливаться

окули́ровать *несов. и сов.* (*В*) (*в садоводстве*) ghép mắt

окулиро́вка *ж.* (sự) ghép mắt

окули́ст *м.* bác sĩ nhãn khoa, thầy thuốc khoa mắt

окуля́р *м.* thị kính, tiếp nhãn kính; ~ перископа thị kính của kính tiềm vọng

окуна́ть, окуну́ть (*В*) nhúng, dìm, ngâm, chấm

окуна́ться, окуну́ться 1. lặn hụp, ngâm (nhúng, dìm) mình; 2. *перен.* dấn thân, đắm mình, lao mình, vùi đầu, cắm đầu, cắm cổ; окуну́ться в большу́ю рабо́ту dấn thân (đắm mình, lao mình) vào công việc lớn lao

окунёвый *прил.* (thuộc về) cá vược, cá perca

окуну́ть(ся) *сов. см.* окуна́ть(ся)

о́кунь *м.* cá vược, cá perca (*Perca fluviatilis*)

окупа́ть, окупи́ть (*В*) bù lại, bù vốn, hoàn lại, hoàn vốn, bù; ~ расхо́ды bù lại phí tổn

окупа́ться, окупи́ться (được) bù lại, bù vốn, hoàn lại, hoàn vốn; *перен. разг.* bõ, bõ công, bù với, được đền bù, được đền đáp

окупи́ть(ся) *сов. см.* окупа́ть(ся)

оку́ривание *с.* (sự) xông khói, hun khói

оку́ривать, окури́ть (*В*) xông (hun) khói

окури́ть *сов. см.* оку́ривать

оку́рок *м.* đầu mẩu thuốc lá; (*сигары*) đầu mẩu xì gà

оку́тать(ся) *сов. см.* оку́тывать(ся)

оку́тывать, оку́тать (*В*) 1. quấn, vấn, bọc, cuốn, quấn (vấn, bọc, cuốn)... lại; оку́тать ше́ю ша́рфом quấn khăn quàng cổ; 2. *перен.* bao bọc, bao phủ, che phủ

оку́тываться, оку́таться 1. (bị) quấn lại, vấn lại, bọc lại, cuốn lại; 2. *перен.* (bị) bao bọc, bao phủ, che phủ
оку́чивание *с. с.-х.* (sự) vun gốc
оку́чивать, оку́чить (*В*) *с.-х.* vun gốc
оку́чить *сов. см.* оку́чивать
о́кэй *см.* о́кей
оля́дья *ж.* bánh rán
олеа́ндр *м.* (*растение*) (cây) trúc đào (*Nerium oleander*)
оледенéние *с.* băng kỳ, thời kỳ băng hà
оледенéть *сов.* hoá (đóng, phủ) băng, đóng nước đá
оленево́д *м.* người (chuyên viên) nuôi hươu nai
оленево́дство *с.* (ngành) nuôi hươu nai
оленево́дческий *прил.* (thuộc về) ngành nuôi hươu nai
оле́невые *мн. зоол.* lớp Hươu nai (*Cervidae*)
оле́н||ий *прил.* (thuộc về) hươu, nai; ~ьи рога́ gạc; ~ья са́мка hươu (nai) cái
оле́нина *ж.* thịt hươu (nai)
оленёнок *м.* hươu (nai) con
оле́нь *м.* hươu, nai, lộc (*Cervidae*); (*самец*) hươu (nai) đực; се́верный ~ tuần lộc, hươu phương bắc (*Rangifer tarandus*)
олеогра́фия *ж.* thuật in tranh dầu
оли́ва *ж.* 1. (*дерево*) (cây) ô-liu (*Olea europaea*); 2. (*плод*) (quả, trái) ô-liu
оли́вка *ж.* (quả, trái) ô-liu
оли́вков||ый *прил.* 1. (thuộc về) ô-liu; ~ая ро́ща rừng ô-liu; 2. (*о цвете*) màu ô-liu, vàng lẫn xanh
олига́рх *м.* 1. (*в античности и средневековье*) người quả đầu; 2. *книжн.* oligarch, đại tư bản, đầu sỏ tài chính, trùm tài phiệt; đại gia (*разг.*)
олига́рхия *ж.* 1. (*в античности и средневековье*) chính trị quả đầu, nhúm nhỏ cầm quyền; 2. *книжн.* oligarchy, giới đầu sỏ, tập đoàn thống trị; фина́нсовая ~ giới tài phiệt, giới đầu sỏ tài chính, bọn trùm tài phiệt
олигофре́н *м.* 1. người bị tinh thần thiểu năng; 2. *разг.* người tối dạ (tối trí, đần độn)
олигофрени́я *ж.* (tình trạng) tinh thần thiểu năng, tối dạ, tối trí
Оли́мп *м. миф.* núi Olympe, Thần sơn, thiên giới
олимпиа́да *ж.* 1. chu kỳ Olympic (Thế vận hội); 2. (*олимпийские игры*) Olympic, Thế vận hội, đại hội Olympic (Thế vận); 3. (*соревнование, смотр*) (cuộc) thi đấu, thi
олимпи́ец *м.* 1. *миф.* thần núi Olympe, Thần sơn; 2. *спорт.* đấu thủ Olympic (Thế vận hội)
олимпи́йск||ий *прил.* 1. (thuộc về) núi Olympe, Thần sơn; 2. *перен.* uy nghiêm, oai nghiêm, trang nghiêm; ~ое споко́йствие (sự) bình tĩnh uy nghiêm; 3. (*относящийся к спортивной олимпиаде*) (thuộc về) Olympic, Thế vận hội, đại hội Olympic, đại hội Thế vận; thế vận (*сокр.*); Олимпи́йские и́гры *см.* олимпиа́да 2; ~ая ха́ртия hiến chương Olympic (Thế vận hội); ~ая дере́вня làng Olympic (Thế vận); ~ чемпио́н vô địch Olympic (Thế vận hội)
оли́фа *ж.* dầu sơn, dầu gai, dầu trùng hợp
олицетворе́ние *с.* 1. (sự) nhân cách hoá, nhân hoá; 2. (*выражение, воплощение чего-л.*) (sự) thể hiện, biểu hiện, tiêu biểu, tượng trưng
олицетворённ||ый *прил.* thể hiện, biểu hiện, tiêu biểu, tượng trưng; он — ~ая доброта́ ông ấy là tượng trưng của lòng nhân từ
олицетвори́ть *сов. см.* олицетворя́ть 1, 2
олицетворя́ть, олицетвори́ть (*В*) 1. nhân cách hoá, nhân hoá; 2. (*воплощать в каком-л. образе*) thể hiện, biểu hiện; 3. *тк. несов.* (*являться совершенным образцом чего-л.*) tượng trưng, tiêu biểu; ~ собо́й что́-л. tượng trưng (tiêu biểu) cho cái gì, là tượng trưng của cái gì
о́лово *с.* thiếc
оловя́нный *прил.* (thuộc về) thiếc; (*из олова*) (bằng) thiếc
о́лух *м. прост.* thằng ngốc, cả thộn, thằng nghếch; ✧ ~ царя́ небе́сного đồ mặt nạc đóm dày, cây thịt
ольха́ *ж.* (cây) trăn (*Alnus*)
ольхо́вый *прил.* (thuộc về) cây trăn, trăn
ольш||а́ник *м.*, **~ня́к** *м.* rừng trăn
ом *м. эл.* ohm, om
ома́р *м.* tôm hùm, tôm rồng (*Homarus*)
омбро́метр *м.* máy đo mưa, vũ lượng kế
о́мбудсмен *м.* ombudsman, đại diện quốc hội chuyên trách kiểm tra tính hợp pháp các việc làm của chính phủ và cơ quan chính quyền; (*уполномоченный по правам человека*) người được uỷ quyền theo dõi về vấn đề nhân quyền
оме́г *м. бот.* (cây) độc cần (*Cicuta*)
оме́га *ж.* omega
оме́ла *ж. бот.* (cây) tầm gửi (*Viscum*)
омерзе́ние *с.* (sự) kinh tởm, ghê tởm, tởm lợm, gớm guốc, gớm ghiếc
омерзи́тельно *нареч.* (một cách) đáng tởm, đáng ghê, kinh tởm, ghê tởm
омерзи́тельность *ж.* (sự, tính chất) kinh tởm, ghê tởm, tởm lợm
омерзи́тельный *прил.* đáng tởm, đáng ghê, kinh tởm, ghê tởm, tởm lợm, gớm guốc, gớm ghiếc
омертве́лость *ж.* 1. *мед.* (sự) hoại tử; 2. *перен.* (tính, tính chất) bất động
омертве́лый *прил.* 1. bị chết; *мед.* (bị) hoại tử; 2. *перен.* (*неподвижный*) bất động, đờ đẫn; (*опустевший*) trống trải
омертве́ние *с. см.* омертве́лость 1
омертве́ть *сов. см.* мертве́ть 1
омертви́ть *сов.* 1. *мед.* làm hoại tử; 2. *перен.* không dùng đến, bỏ xó; ~ капита́л để vốn ứ đọng
омле́т *м.* (món) ôm-lét, ốp-lét, chả trứng
оммéтр *м. эл.* ohm (om) kế
омове́ние *с. рел.* tẩy lễ, lễ rửa tội
омола́живать, омолоди́ть (*В*) làm... trẻ ra (trẻ lại); *разг.* (*организацию*) trẻ hoá, tăng thành phần trẻ vào
омола́живаться, омолоди́ться *разг.* trẻ ra, trẻ lại, hoàn đồng; (*об организации*) (được) trẻ hoá, tăng thành phần trẻ vào
омолоди́ть(ся) *сов. см.* омола́живать(ся)
омоложе́ние *с. биол.* (sự) trẻ lại, làm trẻ lại, hoàn đồng
ОМО́Н (отря́д мили́ции осо́бого назначе́ния) đội cảnh sát đặc nhiệm, đội OMON
омо́ним *м. лингв.* từ đồng âm (cùng âm)
омонимі́ческий *прил.* (thuộc về) từ đồng âm, từ cùng âm
омрача́ть, омрачи́ть (*В*) làm... ảm đạm (u buồn, sầu muộn, ưu phiền, buồn phiền); ~ настрое́ние làm khí sắc ảm đạm, làm u buồn
омрача́ться, омрачи́ться trở nên ảm đạm (u buồn, sầu muộn, ưu phiền, buồn phiền, ỉu xìu)
омрачённый *прил.* ảm đạm, u buồn, sầu muộn, ưu phiền, buồn phiền, ỉu xìu; ниче́м не ~ mọi sự đều tốt đẹp cả, không có gì sầu muộn
омрачи́ть(ся) *сов. см.* омрача́ть(ся)
о́мут *м.* vực, chỗ nước sâu; (*водоворот*) chỗ nước xoáy; *перен.* vực thẳm, hố sâu; ✧ в ти́хом ~е че́рти во́дятся ≅ tầm ngầm tầm ngầm đấm

thầm chết voi; thủ thỉ nhưng mà quỷ ma (*погов.*)

омыва́ть, омы́ть (*В*) 1. rửa, rửa sạch; 2. *тк. несов.* (*о морях, реках и т.п.*) bao bọc

омыва́ться *несов.* (*Т*) (*о береге*) (được) bao bọc

омы́ть сов. *см.* омыва́ть 1

он *мест. личн. м.* (*Р, В* его́, него́; *Д* ему́, нему́; *Т* им, ним; *П* о нём) 1. (*о старике*) cụ ấy, cụ đó, cụ ông, ông cụ, cụ ta, bủ ấy, cụ, củ; (*о пожилом мужчине*) ông ấy, ông đó, ông ta, bác ấy, ông, ổng, đồng chí ấy; (*о молодом человеке*) chàng, anh ấy, anh đó, anh ta, anh, ảnh; (*о парне*) chàng, cậu ấy, cậu ta, cu cậu, anh chàng; (*о ребёнке*) nó, hắn; *пренебр.* y, nghỉ, nó, hắn, va, hắn ta, thằng đó; (*с особым уважением*) Người, Ngài; (*внуки о дедушке*) ông; (*дети об отце*) cha, bố, bà, thầy; (*племянники о дяде*) bác, chú, cậu, dượng; (*о старшем брате*) anh, ảnh; (*о младшем брате*) em, em nó, chú nó; (*о животном*) con ấy, con đó, nó; (*о неодушевлённом предмете*) cái ấy, cái đó, điều đó, việc ấy, nó; э́то он anh ta đấy, nó đấy; его́ нет до́ма ông ấy không có nhà, y vắng nhà; к нему́ подошёл сын cậu con trai đi đến gần bố (bác ấy); я им недово́лен tôi không bằng lòng nó; они́ говоря́т о нём họ đang nói về anh ta; 2. *в знач. сущ. м.* (*герой романа*) chàng

она́ *мест. личн. ж.* (*Р, В* её, неё; *Д* ей, ней; *Т* е́ю, ей, не́ю, ней; *П* о ней) 1. (*о старухе*) cụ ấy, cụ đó, cụ bà, bà cụ, cụ ta; (*о пожилой женщине*) bà ấy, bà đó, bà ta, bác ấy, thím ấy, bà, bả, nữ đồng chí ấy; (*о молодой женщине*) nàng, chị ấy, chị đó, chị ta, chị, chỉ; (*о девушке*) nàng, cô ấy, cô ta, cô nàng, o, cổ; (*о девочке*) nó, hắn; *пренебр.* thị, ả, nó, hắn, y thị, ả ấy, ả ta, hắn ta, con đó; (*с особым уважением*) Người, Ngài; (*внуки о бабушке*) bà, mẹ; (*дети о матери*) mẹ, má, u, bầm, mạ, đẻ; (*племянники о тёте*) cô, dì, mợ; (*о старшей сестре*) chị, chỉ; (*о младшей сестре*) em, em nó, thím nó; (*о животном*) con ấy, con đó, nó; (*о неодушевлённом предмете*) cái ấy, cái đó, điều đó, việc ấy, nó; она́ пришла́ во́время chị ấy đến kịp thời; её зна́ли все mọi người đều biết bà ấy, ai cũng biết cô ấy cả; я ей обеща́л tôi đã hứa với chị ấy rồi; он горди́лся е́ю chàng hãnh diện về nàng; говори́ть о ней nói về cô ấy; 2. *в знач. сущ. ж.* (*героиня романа*) nàng

она́гра *ж. зоол.* lừa culan (*Oenothera*)

онани́зм *м.* (sự) thủ dâm

онда́тра *ж.* 1. *зоол.* hải ly (*Ondatra zibethicus*); 2. (*мех*) (bộ) lông hải ly

онда́тров||ый *прил.* (bằng) bộ lông hải ly; ~ая ша́пка mũ lông hải ly

ондуля́тор *м. радио* máy điện báo ghi

онеме́лый *прил. разг.* tê dại, tê đi, dại đi, cóng lại

онеме́ние *с.* 1. (*немота*) (sự) câm; 2. (*оцепение*) (sự) tê dại, cóng lại

онеме́ть *сов. см.* неме́ть

они́ *мест. личн. мн.* (*Р, В* их, них; *Д* им, ним; *Т* и́ми, ни́ми; *П* о них) (*о людях вообще*) họ, những người ấy; (*свысока или с пренебрежением*) chúng, chúng nó, tụi nó, bọn chúng nó, bọn chúng, bọn ấy, lũ ấy, quân ấy; (*с уважением*) các vị ấy; (*о стариках, о старухах*) các cụ ấy, các cụ; (*о пожилых мужчинах*) các ông ấy, các ông đó, các bác ấy, các ông, các ổng, mấy cha, mấy chả, các đồng chí ấy; (*о пожилых женщинах*) các bà ấy, các bác ấy, các thím ấy, các bà, các bả; (*о молодых людях*) các anh ấy, các anh, các ảnh; (*о молодых женщинах*) các chị ấy, các chị, các chỉ; (*о парнях*) các cậu ấy; (*о девушках*) các cô ấy, các o; (*внуки о дедушке и бабушке*) ông bà; (*дети о родителях*) cha mẹ, bố mẹ, ba má, thầy mẹ, thầy u, thầy đẻ, bố mẹ; (*племянники о дядях*) các bác, các chú, các cậu, các dượng; (*племянники о тётях*) các cô, các dì, các mợ; (*о старших братьях*) các anh, các ảnh; (*о старших сёстрах*) các chị, các chỉ; (*о младших братьях и сёстрах*) các em, chúng nó; (*о племянниках и внуках*) các cháu, chúng nó; (*о животных*) những con ấy, những con đó, chúng nó, chúng; (*о неодушевлённых предметах*) những cái ấy, những cái đó, những điều ấy, những việc ấy; они́ разговори́лись họ đã bắt chuyện với nhau; их ви́дели в па́рке người ta đã trông thay chúng nó ở công viên; о них зна́ли мно́гие nhiều người đã biết họ; ме́жду ни́ми завяза́лась дру́жба tình bạn đã kết chặt họ với nhau; и́ми горди́лась страна́ đất nước tự hào về họ

о́никс *м. мин.* onyx, onic, mã não dạng dải

онко́лог *м.* nhà ung thư học, thầy thuốc (bác sĩ) chữa ung thư

онкологи́ческий *прил.* (thuộc về) ung thư học, khoa ung thư; ~ институ́т viện ung thư học; ~ центр trung tâm ung thư học

онколо́гия *ж.* ung thư học, khoa ung thư

он-ла́йн *неизм. информ.* on-line, online, trực tuyến; режи́м ~ chế độ trực tuyến

онла́йновый *прил. информ.* trực tuyến

оно́ 1. *мест. личн. с.* (*Р, В* его́, него́; *Д* ему́, нему́; *Т* им, ним; *П* о нём) nó, cái đó, cái ấy, điều đó, điều ấy, việc đó, việc ấy; 2. (*в знач. мест.* э́то) *разг.* cái đó, cái ấy, điều đó, điều ấy, việc đó, việc ấy; ✧ ~ и ви́дно rõ là như thế, chính là thế; вот ~ что! thế à!, thế cơ à!; то-то и ~ chính là thế mà, quả thế

ономáстика *ж. лингв.* tộc danh học, môn tên riêng

онтогене́з *м. биол.* (sự) phát sinh phát triển cá thể

онтогенети́ческий *прил.* (thuộc về) phát sinh phát triển cá thể

онтоло́гия *ж. филос.* bản thể (hữu thể, vật thể) học, bản thể luận

ООН (Организа́ция Объединённых На́ций) *см.* организа́ция

опада́ть, опа́сть 1. rơi, rụng, sa; 2. (*уменьшаться в объёме*) xẹp xuống, nhỏ lại; *разг.* (*худеть, вваливаться*) xọp (tọp) đi, lõm (xẹp) xuống, hóp (tóp) vào

опаде́ние *с.*: ~ ли́стьев (sự, mùa) lá rụng; ~ о́пухоли khối u xẹp xuống

опа́здывание *с. см.* опозда́ние

опа́здывать, опозда́ть 1. (на *В*) đến muộn, đến trễ, đến chậm, bị trễ, bị chậm; он опозда́л на уро́к nó đến học trễ, nó bị trễ giờ học; ~ на полчаса́ bị trễ (đến chậm, đến muộn) nửa giờ; он опозда́л на по́езд nó bị nhỡ (trễ) tàu; 2. (с *Т*, + *инф.*) làm chậm, làm trễ, làm không kịp thời; ~ с отчётом chậm báo cáo, làm báo cáo chậm

опа́ивать, опои́ть (*В*) cho... uống quá nhiều; (*чем-л. хмельным*) cho... uống quá chén, phục rượu say

опа́л *м.* opal, ôpan, đá tản bạch

опа́л||а *ж.* (sự) thất sủng, ruồng bỏ, ruồng rẫy; быть в ~е bị thất sủng, bị ruồng bỏ (ruồng rẫy)

опа́ливать, опали́ть (*В*) đốt sém lông, thui lông, sém

опали́ть *сов. см.* опа́ливать, опаля́ть *и* пали́ть I 1

опа́лубка *ж. стр.* copfa, cốp pha, ván khuôn

опа́льный *прил.* bị thất sủng (ruồng bỏ, ruồng rẫy)

опали́ть, опали́ть (*В*) đốt sém quanh, đốt (thui) quanh; (*солнцем и т. п.*) rám, rám nắng, đen sạm, sạm da

опа́ра *ж.* 1. bột nhồi lỏng (*đã trộn men/bột nở*); 2. (*закваска*) men, bột nở

опарши́веть *сов. см.* парши́веть

опаса́ться *несов.* (*Р*) 1. (*бояться*) sợ hãi, sợ sệt, sợ, gờm, cạch; (*беспокоиться*) e ngại, lo ngại, lo lắng, e, ngại, lo; 2. (*остерегаться*) đề phòng, phòng ngừa, phòng tránh, ngăn ngừa, phòng, tránh; вам на́до ~ просту́ды anh phải đề phòng cảm lạnh, chị phải tránh đừng để cảm lạnh

опасе́ни||е *с.* (*боязнь*) (sự) sợ hãi, sợ sệt, sợ, gờm; (*беспокойство*) (sự) e sợ, lo sợ, e ngại, lo ngại, lo lắng, e, ngại, lo; есть ~, что... e rằng..,, ngại rằng..., có một điều đáng lo (đáng ngại) là...; вызыва́ть ~я làm e ngại, làm lo sợ

опа́ск||а *ж. разг.*: с ~ой (một cách) sợ sệt, khép nép, e ngại, dè dặt, thận trọng, dè chừng; без ~и (một cách) không sợ sệt, mạnh dạn, đàng hoàng

опа́сливо *нареч.* (một cách) sợ sệt, e sợ, e ngại, dè dặt, thận trọng, dè chừng

опа́сливый *прил.* sợ sệt, e sợ, e ngại, dè dặt, thận trọng, dè chừng

опа́сно 1. *нареч.* (một cách) nguy hiểm; 2. *в знач. сказ.* thật là nguy hiểm

опа́сност||ь *ж.* (sự, mối) nguy hiểm, nguy cơ, hiểm hoạ, hiểm nguy, nguy biến, nguy nan; в ~и đang lúc nguy nan, đang cơn nguy biến, gặp lúc nguy khốn; с ~ью для жи́зни nguy hiểm đến tính mạng; ~ войны́ nguy cơ (hiểm hoạ) chiến tranh; смотре́ть ~ в глаза́ coi thường hiểm nguy, mạo hiểm

опа́сн||ый *прил.* nguy hiểm, nguy nan, hiểm nghèo, hiểm nguy, nguy kịch, nguy ngập, nguy khốn, nguy hại, nguy; ~ уча́сток пути́ đoạn đường nguy hiểm; ~ престу́пник tên tội phạm nguy hiểm; ~ое заболева́ние bệnh hiểm nghèo (nguy hiểm, nguy kịch)

опа́сть *сов. см.* опада́ть

опаха́ло *с. уст.* quạt lông

ОПЕ́К (Организа́ция стран-экспортёров не́фти) OPEC, Tổ chức các nước xuất khẩu dầu mỏ

опе́к||а *ж.* (sự, trách nhiệm, chế độ) bảo trợ, bảo hộ, giám hộ, đỡ đầu; ✧ междунаро́дная ~ (chế độ) thác quản quốc tế, giám hộ quốc tế; Сове́т по ~е ООН Hội đồng thác quản Liên Hiệp Quốc

опека́емый *прил.* (được) bảo trợ, bảo hộ, giám hộ, đỡ đầu

опека́ть *несов.* (*В*) bảo trợ, bảo hộ, giám hộ, đỡ đầu

опеку́н *м.* người bảo trợ (bảo hộ, giám hộ, đỡ đầu)

опеку́нский *прил.* (thuộc về) bảo trợ, bảo hộ, giám hộ, đỡ đầu

опеку́нство *с.* (trách nhiệm) bảo trợ, bảo hộ, giám hộ, đỡ đầu

опёнок *м.* (*гриб*) nấm gốc cây, nấm acmile (*Armillaria mellea*)

о́пер||а *ж.* 1. (*жанр*) opera, ôpera, ca kịch, nhạc kịch; 2. (*произведение*) (vở) opera, ôpera, ca kịch, nhạc kịch; ✧ пеки́нская ~ kinh kịch; из другóй ~ы, не из той ~ы đó là chuyện hoàn toàn khác, điều đó chẳng dính dấp gì đến đây cả

операти́вно *нареч.* (một cách) linh hoạt, linh động; де́йствовать ~ hành động linh hoạt

операти́вность *ж.* (sự, tính, tài) linh hoạt, linh động, ứng biến, đối phó nhanh nhẹn

операти́вн||ый *прил.* I. (*хирургический*) (thuộc về) thủ thuật, phẫu thuật, mổ xẻ, mổ; ~ое вмеша́тельство (sự, cuộc, ca) phẫu thuật, thủ thuật, mổ; 2. *воен.* (thuộc về) tác chiến, chiến dịch, chiến đấu; ~ая сво́дка thông cáo tác chiến; ~ое управле́ние cục tác chiến; 3. (*гибкий, действенный*) linh hoạt, linh động, tùy cơ ứng biến, đối phó nhanh nhẹn; ~ое руково́дство lãnh đạo linh hoạt; 4. (*практически осуществляющий что-л.*) (thuộc về) nghiệp vụ, tác nghiệp, hành động, hoạt động; ~ отде́л ban nghiệp vụ (tác nghiệp); ~ая гру́ппа nhóm hành động; ✧ ~ая па́мять, ~ое запомина́ющее устро́йство (ОЗУ) *информ.* RAM, bộ nhớ truy cập ngẫu nhiên

опера́тор *м.* 1. người thao tác (vận hành); 2. (*в кино*) người quay phim; 3. *мед.* phẫu thuật (thủ thuật) viên; 4. *мат.* toán tử

операцио́нн||ый *прил.* 1. *мед.* (thuộc về) phẫu thuật, thủ thuật, mổ, mổ xẻ; ~ стол bàn phẫu thuật (mổ); ~ое вмеша́тельство thủ thuật mổ, (cuộc, ca) phẫu thuật, mổ; 2. *воен.* (thuộc về) chiến dịch, trận đánh, trận; 3. *эк.* (thuộc về) nghiệp vụ, tác nghiệp; 4. *тех.* (thuộc về) thao tác, vận hành; ~ая систе́ма *информ.* hệ điều hành; 5. *в знач. сущ. ж.*: ~ая phòng phẫu thuật (mổ), buồng phẫu thuật (mổ)

опера́ци||я *ж.* 1. *мед.* (cuộc, ca) phẫu thuật, thủ thuật, mổ, mổ xẻ; де́лать ~ю mổ, làm phẫu thuật; 2. *воен.* chiến dịch, tác chiến, trận đánh, trận; деса́нтная ~ trận (chiến dịch) đổ bộ; 3. *эк.* nghiệp vụ, tác nghiệp; фина́нсовые ~и nghiệp vụ (tác nghiệp) tài chính; 4. *тех.* (sự) thao tác, vận hành; 5. *мат.* phép toán, phép tính

опергру́ппа *ж. разг.* (операти́вная гру́ппа) toán tác chiến (chiến đấu)

опереди́ть *сов. см.* опережа́ть

опережа́ть, опереди́ть (*В*) 1. (*обгонять*) vượt, vượt quá, vượt trội, vượt lên trước, chạy lên trước; 2. (*делать что-л. раньше другого*) làm trước; 3. *перен.* (*превосходить*) vượt trội, vượt bậc, vượt hơn, trội hơn, vượt, hơn

опереже́ние *с.* (sự) vượt trội, vượt lên trước; làm trước; vượt hơn, trội hơn

опере́ние *с.* bộ lông vũ (lông chim); ✧ хвостово́е ~ самолёта *ав.* phần đuôi máy bay

опере́точный *прил.* (thuộc về) operetta, ôpereta, ca hài kịch, nhạc hài kịch; ~ актёр diễn viên operetta (ca hài kịch, nhạc hài kịch); 2. *перен.* lông bông, lố lăng, nhố nhăng, lố bịch, kiểu phường chèo, kiểu cải lương phố chợ

опере́тта *ж.* 1. (*жанр*) operetta, ôpereta, ca hài kịch, nhạc hài kịch; 2. (*произведение*) (vở) operetta, ôpereta, ca hài kịch, nhạc hài kịch

опере́ться *сов. см.* опира́ться

опери́ровать *несов.* 1. *тж. сов.* (*В*) mổ, làm phẫu thuật, mổ xẻ; ~ больно́го mổ bệnh nhân; ~ желу́док mổ (làm phẫu thuật) dạ dày; 2. (*совершать военные операции*) hoạt động quân sự, tác chiến; (*действовать*) hoạt động, tác nghiệp; 3. (*Т*) (*пользоваться чем-л.*) sử dụng, vận dụng, dùng; ~ фа́ктами sử dụng những sự việc; ~ ци́фрами sử dụng những con số; 4. *мат.* tính toán

опери́ться *сов. см.* опера́ться

о́перн||ый *прил.* (thuộc về) opera, ôpera, ca kịch, nhạc kịch; ~ая а́рия aria opera, ca khúc (ca kịch, nhạc kịch); ~ певе́ц ca sĩ opera; ~ теа́тр nhà hát opera (ca kịch, nhạc kịch); ~ая сце́на sân khấu opera (ca kịch, nhạc kịch)

опера́ться, опери́ться 1. mọc lông; 2. *разг.* thành đạt, trưởng thành, khá giả lên, mọc lông mọc cánh, đủ lông đủ cánh

опеча́ленный *прил.* buồn rầu, buồn bã, buồn rượi, u sầu, âu sầu, rầu rĩ

опеча́лить(ся) *сов. см.* печа́лить(ся)

опеча́тать *сов. см.* опеча́тывать

опеча́т||ка *ж.* lỗi in, chữ in sai, lỗi ấn loát; спи́сок ~ок (bản) đính chính

опеча́тывание *с.* (sự) niêm phong

опеча́тывать, опеча́тать (*В*) niêm phong, niêm... lại

опе́шить *сов. разг.* chưng hửng, tưng hửng, tâng hẩng, ngẩn người ra, ngẩn tò te, đứng ngây người, thừ người ra

опива́ться, опи́ться (*Т*) quá chén, uống quá nhiều

о́пий *м. фарм.* thuốc phiện, nha phiến

опи́лки *мн.* mùn cưa, mạt cưa; (*металлические*) mạt sắt, mạt giũa

опира́ться, опере́ться (на *В*) 1. dựa (tựa, chống, tì) vào; ~ на чью-л. ру́ку dựa (tựa) vào tay ai; опере́ться на па́лку chống gậy; 2. *перен.* (*находить поддержку в ком-л.*) dựa (nương tựa, trông cậy) vào; (*брать за основу рассуждений*) dựa (căn cứ) vào; ~ на ма́ссы dựa vào quần chúng; ~ на факты dựa (căn cứ) vào các sự kiện

описа́ние *с.* (sự) mô tả, miêu tả, tả

опи́санный *прил. геом.* ngoại tiếp

описа́тельный *прил.* (có tính chất) mô tả, miêu tả, tả; ~ стиль thể văn đặc tả, phong cách miêu tả

описа́ть *сов. см.* опи́сывать

опи́сать *сов. разг.* đái dầm

описа́ться *сов.* viết nhầm, viết sai

опи́ска *ж.* chữ viết nhầm

опи́сывать, описа́ть (*В*) 1. mô tả, miêu tả, tả, khắc hoạ; 2. *геом.* vẽ hình ngoại tiếp; ~ окру́жность вокру́г треуго́льника vẽ hình tròn ngoại tiếp với tam giác; 3. (*составлять перечень чего-л.*) lập danh sách, thống kê, kiểm kê, kê biên, kiểm; 4. (*имущество*) tịch biên, tịch ký, kiểm kê (kê biên) tài sản; 5. (*перемещаться по кривой*) vẽ lên (vạch lên, bay theo, chuyển theo) đường cong; ~ в во́здухе дугу́ (*падая*) vạch (vẽ) lên không trung một đường cong

о́пись *ж.* 1. (*действие*) (sự) tịch biên, tịch ký, kiểm kê tài sản, kê biên tài sản; 2. (*перечень чего-л.*) bảng kê, bảng thống kê, bảng kiểm kê

опи́ться *сов. см.* опива́ться

о́пиум *м.* thuốc phiện, á phiện, nha phiến

о́пиумн||ый *прил.*: ~ые во́йны *ист.* các cuộc chiến tranh nha phiến

опла́кать *сов. см.* опла́кивать

опла́кивать, опла́кать (*В*) khóc, khóc lóc, than khóc, khóc than

опла́та *ж.* 1. (*действие*) (sự) trả, trả tiền, trả công; ~ труда́ рабо́чих trả công thợ; 2. (*деньги*) tiền công, tiền lương, tiền thù lao

оплати́ть *сов. см.* опла́чивать

опла́ч||ивать, оплати́ть trả, thanh toán, trả (nộp, chồng) tiền; ~ чьи-л. услу́ги trả công ai; ~ счёт trả tiền quyết toán; ~ расхо́ды по командиро́вке thanh toán công tác phí; телегра́мма с ~енным отве́том bức điện đã trả tiền hồi đáp (trả lời); ~енный о́тпуск kỳ nghỉ phép được trả tiền

оплеу́ха *ж. разг.* 1. (cái) tát, bớp, bạt tai, tát tai, bớp tai; 2. *перен.* (sự) làm nhục, lăng nhục, hạ nhục, nhục mạ

оплеши́веть *сов. см.* плеши́веть

оплодотворе́ние *с.* (sự) thụ tinh, thụ thai

оплодотвори́ть(ся) *сов. см.* оплодотворя́ть(ся)

оплодотворя́ть, оплодотвори́ть (*В*) thụ tinh, làm... thụ thai

оплодотворя́ться, оплодотвори́ться thụ thai

опло́т *м.* thành trì, dinh luỹ; ~ ми́ра thành trì của hoà bình; ~ реа́кции dinh luỹ của thế lực phản động

оплош||а́ть *сов. разг.* (bị) sơ suất, sơ ý; смотри́, не ~а́й! liệu đấy, đừng sơ suất nhé!

оплоша́ть *несов. разг.* (bị) sơ suất, sơ ý; смотри́, не ~а́й! liệu đấy, đừng sơ suất nhé!

оплоша́ться *несов. разг.* (bị) sơ suất, sơ ý; смотри́, не ~а́йся! liệu đấy, đừng sơ suất nhé!

опло́шность *ж.* (sự) sơ suất, sơ ý, vô ý; (*ошибка*) sai nhỏ, lỗi nhỏ, sai sót; допуска́ть ~ bị sơ suất, bị sơ ý, để sơ suất, phạm sai nhỏ; по ~и do sơ ý, vì sơ suất, vì vô ý

опло́шный *прил. разг.* sơ suất, sai lầm, sai sót

опло́шь *ж. разг.* (sự) sơ suất, sơ ý, vô ý; (*ошибка*) sai nhỏ, lỗi nhỏ, sai sót; допуска́ть ~ bị sơ suất, bị sơ ý, để sơ suất, phạm sai nhỏ; по ~и do sơ ý, vì sơ suất, vì vô ý

опло́шь *ж. разг.* (sự) sơ suất, sơ ý, vô ý; (*ошибка*) sai nhỏ, lỗi nhỏ, sai sót; допуска́ть ~ bị sơ suất, bị sơ ý, để sơ suất, phạm sai nhỏ; по ~и do sơ ý, vì sơ suất, vì vô ý

опплы́ть I *сов.* (*В*) (*проплыть вокруг чего-л.*) bơi quanh; (*на судне*) đi vòng quanh

оплы́||ть II *сов.* 1. (*о лице и т. п.*) béo múp lên, sưng lên; 2. (*о свече*) chảy ra, tan; 3. (*оползти под действием воды*) (bị) lở; бе́рег ~л bờ sông bị lở

оповести́ть *сов. см.* оповеща́ть

оповеща́ть, оповести́ть (*В*) báo, báo tin, thông báo, thông tri, thông tin, báo cho biết; ~ заране́е báo trước

оповеще́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) báo tin, thông báo; 2. (*сообщение*) giấy báo, thông báo, thông tri, thông tin

опо́ек *м.* 1. bê còn bú; 2. da bê

опозда́ни||е *с.* (sự) đến muộn, đến trễ, đến muộn, chậm trễ, bị trễ, bị chậm; làm chậm, làm trễ (*ср.* опа́здывать); без ~я không chậm trễ, không được đến trễ; по́езд идёт без ~я tàu chạy đúng giờ; с ~ем на 10 мину́т bị chậm (trễ, muộn) mất 10 phút; прийти́ с большим ~ем đến rất muộn, đến trễ rất nhiều

опозда́ть *сов. см.* опа́здывать

опознава́ние, опознание *с.* (sự) nhận ra, nhận biết, nhận dạng

опознава́тельный *прил.*: ~ знак phiên hiệu, dấu hiệu, dấu hiệu nhận biết

опознава́ть, опозна́ть (*В*) nhận ra, nhận biết, nhận dạng, nhận diện

опозна́ть *сов. см.* опознава́ть

опозо́рить(ся) *сов. см.* позо́рить(ся)

опои́ть *сов. см.* опа́ивать

опо́йковый *прил.* (bằng) da bê

ополаскивать, ополоснуть (*В*) tráng, tráng (rửa) qua; ~ кастрю́лю tráng cái xoong

ополаскиваться, ополоснуться *разг.* tắm qua, tắm qua loa

ополза́ть, оползти́ (*оседать*) tụt (trượt, sụt, lở) xuống

о́ползень *м.* (sự, hiện tượng, chỗ) đất trượt, đất lở, trượt lở

оползти́ I *сов.* (*вокруг чего-л.*) bò quanh

оползти́ II *сов. см.* ополза́ть

ополосну́ть(ся) *сов. см.* ополаскивать(ся)

ополчи́ться, ополчи́ться (на *В*, про́тив *Р*) đứng lên, nổi dậy, chiến đấu, đánh; *перен.* đả kích, chống lại, công kích

ополче́нец *м.* 1. *ист.* (đội viên) dân binh; 2. (đội viên) dân quân, dân vệ, dân quân tự vệ

ополче́ние *с.* 1. *ист.* (đội) dân binh; 2. (đội) dân quân, dân vệ, dân quân tự vệ

ополчи́ться *сов. см.* ополча́ться

опо́мн||иться *сов.* 1. (*прийти в сознание*) hoàn hồn, tỉnh lại, hồi tỉnh, lai tỉnh; (*прийти в себя*) hoàn hồn, bình tĩnh (trấn tĩnh) lại; 2. (*одуматься*) hồi tâm, nghĩ lại; ~итесь! hãy hồi tâm lại, hãy nghĩ lại đi thôi!

опопана́кс *м.* 1. *бот.* cây độc hoạt điểu (*Opopanax*); 2. (*духи*) nước hoa Opopanax

опо́р *м.*: мча́ться во весь ~ phóng như bay, chạy nhanh như tên bắn, phi nước đại, lao vút

опо́р||а *ж.* chỗ dựa, chỗ tựa, chỗ tì, cột chống, trụ chống, chân đế, bệ đỡ, giá

đỡ, gối tựa; (*моста*) trụ cầu, mố cầu; *перен.* trụ cột, rường cột, trụ thạch, hậu thuẫn, chỗ dựa, chỗ nương tựa, nơi nhờ cậy, sự ủng hộ; то́чка ~ы а) (*рычага*) điểm tựa; б) *перен.* chỗ dựa

опора́жнивать, опоро́жнить (*В*) rót (trút, uống, đổ ra) hết, dốc (nốc) sạch

опо́рн||ый *прил.* (thuộc về) chỗ dựa, chỗ tựa, chỗ tì, cột chống, trụ chống, chân đế, bệ đỡ, giá đỡ, gối tựa; ~ая ба́лка rầm (dầm) tựa; ~ая плита́ bản tựa, bản gối, bộ tì, chân cột đỡ; ~ая пове́рхность (bề) mặt chống đỡ; ~ пункт *воен.* cứ điểm, điểm tựa, chốt; ~ прыжо́к *спорт.* (sự, kiểu) nhảy ngựa gỗ

опоро́жни́ть *сов. см.* опора́жнивать

опорожня́ть *несов. см.* опора́жнивать

опоро́с *м. с.-х.* (sự) sinh đẻ, đẻ (*của lợn nái*)

опоросúться *сов. см.* пороси́ться

опоро́чить *сов. см.* поро́чить

опо́ссум *м.* (*животное*) chuột túi (*Marmosa*)

опостылеть *сов. разг.* trở nên chán ngấy (đáng ghét)

опохмели́ться *сов. см.* опохмеля́ться

опохмеля́ться, опохмели́ться *разг.* lại uống rượu (*để đỡ nhức đầu do cơn rượu hôm trước*)

опочи́ть *сов.* (*умереть*) từ trần, tạ thế, thất lộc

опошле́ние *с.* (sự) tầm thường hoá, dung tục hoá

опо́шлить(ся) *сов. см.* опошля́ть(ся)

опошля́ть, опо́шлить (*В*) 1. tầm thường (dung tục) hoá, làm tầm thường (dung tục, thô bỉ, hèn hạ, đê tiện, thấp kém); 2. (*делать избитым*) làm nhàm, làm vô vị

опошля́ться, опо́шлиться 1. tầm thường (dung tục) hoá, trở nên tầm thường (dung tục, thô bỉ, hèn hạ, đê tiện, thấp kém); 2. (*становиться избитым*) hoá nhàm, trở thành vô vị

опоя́сать(ся) *сов. см.* опоя́сывать(ся)

опоя́сывать, опоя́сать 1. nịt (đeo) đai lưng, nai nịt; 2. *перен.* vây quanh, bao vây, bọc quanh, bao quanh

опоя́сываться, опоя́саться (*Т*) 1. nịt (đeo) đai lưng, nai nịt; опоя́саться ремнём đeo đai da, nịt thắt lưng da; 2. *перен.* vây quanh (bao quanh, bọc quanh) mình

оппозиционе́р *м.* người đối lập

оппозицио́нн||ый *прил.* 1. đối lập; ~ая па́ртия đảng đối lập; 2. (*о взглядах и т. п.*) đối lập, chống đối, phản kháng, phản đối; ~ые настрое́ния tinh thần chống đối

оппози́ци||я *ж.* 1. (*противодействие*) (sự) đối lập, chống đối, phản kháng, phản đối; быть в ~и к кому́-л., чему́-л. chống đối ai, cái gì; 2. (*группа лиц*) phái (nhóm, phe, đảng) đối lập

оппоне́нт *м.* người phản biện (kháng biện, đối biện)

оппони́ровать *несов.* phản biện, kháng biện, đối biện

оппортуни́зм *м.* chủ nghĩa cơ hội (hoạt đầu)

оппортуни́ст *м.* người theo chủ nghĩa cơ hội, người cơ hội (hoạt đầu, cơ hội chủ nghĩa)

оппортунисти́ческий *прил.* (thuộc về) chủ nghĩa cơ hội, cơ hội chủ nghĩa, hoạt đầu chủ nghĩa

опра́в||а *ж.* vỏ, khung, gọng; (*очков*) gọng kính, gọng; в золото́й ~е а) trong khung vàng; б) (*об очках*) (kính) gọng vàng

оправда́ние *с.* 1. (sự) biện hộ, biện bạch, biện minh, biện giải, bào chữa, minh oan; 2. *юр.* (sự) xử trắng án, tuyên bố trắng án, tha bổng; 3. (*объяснение*) (sự) thanh minh, biện bạch, phân bua, phân vua, phân trần, chống chế; (*извинение*) (sự) tha thứ; что вы мо́жете сказа́ть в своё ~? anh có thể nói cái gì để thanh minh (biện minh) cho mình?

оправда́тельный *прил.* (có tính chất) biện hộ, biện bạch, biện minh, biện giải, bào chữa; ~ приговор *юр.* (bản phán quyết) trắng án, tha bổng; ~ докуме́нт tài liệu minh oan (biện minh, thanh minh)

оправда́ть *сов. см.* опра́вдывать

оправда́ться *сов. см.* опра́вдываться 1, 2, 4

опра́вдывать, оправда́ть (*В*) 1. (*доказывать чью-л. правоту*) biện hộ, biện bạch, biện minh, biện giải, bào chữa, minh oan (*cho ai*); 2. *юр.* xử trắng án, tuyên bố trắng án, tha bổng; 3. (*доказывать допустимость чего-л.*) thanh minh, chống chế (*cho ai*); (*извинять что-л.*) tha thứ, thứ lỗi; 4. (*быть достойным чего-л.*) tỏ ra xứng đáng, đáp ứng, không phụ; оправда́ть свою́ репута́цию xứng đáng với thanh danh của mình; оправда́ть чьи́-л. наде́жды đáp ứng (không phụ) lòng hy vọng của ai; ~ чьё-л. дове́рие xứng đáng với lòng tin cậy của ai, đáp ứng (không phụ) lòng tin của ai; ~ себя́ (tỏ ra) là đúng, là thích hợp, là thích đáng, là có lợi; 4. (*возмещать*) bù lại, được bù lại; оправда́ть расхо́ды bù lại phí tổn

опра́вдыв||аться, оправда́ться 1. biện hộ, biện bạch, biện minh, biện giải, bào chữa (*cho mình*); 2. (*подтверждаться на деле*) (tỏ ra) là đúng, là cần thiết, là thích đáng, là có lợi; 3. *тк. несов.* (*объяснять свои поступки*) thanh minh, phân bua, phân vua, phân trần, chống chế; (*ссылаться*) viện cớ, lấy cớ; он ~ался тем, что по́езд опозда́л nó viện cớ (lấy cớ) là tàu bị chậm; 4. (*окупаться*) được bù lại

опра́вить I, II *сов. см.* оправля́ть I, II

опра́виться *сов. см.* оправля́ться

оправля́ть I, опра́вить (*В*) (*поправлять*) sửa lại, chữa lại, chỉnh đốn; ~ пла́тье sửa lại (chữa lại) áo cho chỉnh tề; ~ посте́ль sửa lại (chữa lại) chăn đệm cho ngay ngắn

оправля́ть II, опра́вить (*В*) (*вставлять в оправу*) lồng khung, lắp (lồng, lộng, gắn, khảm)... vào

оправля́ться, опра́виться 1. (*поправлять платье, прическу*) sửa lại, chữa lại, chỉnh đốn; 2. (*после болезни*) bình phục, hồi phục, hồi sức, lại người, lại sức; 3. (*после разорения, поражения и т. п.*) hồi phục, phục hồi; 4. (*справляться с волнением, испугом и т. п.*) hoàn hồn, trấn tĩnh lại; 5. *разг.* (*отправлять естественную надобность*) đi giải, đi ngoài

опра́шивать, опроси́ть (*В*) hỏi, hỏi han, hỏi dò, dò hỏi, thăm dò

определе́ние *с.* 1. (*установление чего-л.*) (sự) xác định, ấn định, quy định, định; 2. (*формулировка*) định nghĩa; 3. (*на должность и т. п.*) (sự) bổ nhiệm, chỉ định; 4. *грам.* định ngữ, thuộc từ, tính ngữ; 5. *юр.* (bản, sự) quyết định, phán nghị, phán quyết; ча́стное ~ quyết định riêng

определённо *нареч.* (mặt cách) dứt khoát, rõ ràng, chắc chắn; он ~ придёт chắc chắn (nhất định) anh ta sẽ đến; я ~ зна́ю tôi biết chắc chắn; он ~ забы́л rõ ràng là nó quên

определённость *ж.* (sự, tính chất) dứt khoát, rõ ràng, chắc chắn

определённ||ый *прил.* 1. (*установленный*) (đã) quy định, ấn định, xác định, định; в ~ое вре́мя trong thời gian đã định (đã quy định); 2. (*отчётливый, ясный*) rõ ràng, rõ rệt, rành mạch, phân minh, dứt khoát, cụ thể; 3. (*некоторый*) nhất định, nào

đấy, nào đó; при ~ых усло́виях trong những hoàn cảnh nhất định (nào đấy, nào đó); 4. *разг.* (*несомненный*) chắc chắn, nhất định

определи́мость *ж.* (sự, tính chất) xác định được, định nghĩa được

определи́мый *прил.* (có thể) xác định được, định nghĩa được

определи́тель *м. мат.* định thức

определи́тельн||ый *прил. грам.* xác định; ~ое местоиме́ние đại từ xác định

определи́ть(ся) *сов. см.* определя́ть(ся)

определя́ть, определи́ть (*В*) 1. (*устанавливать*) xác định, định rõ, định; ~ направле́ние ве́тра xác định hướng gió; ~ боле́знь xác định bệnh, chẩn bệnh; ~ расстоя́ние на глаз ước lượng khoảng cách bằng mắt; 2. (*давать определение*) định nghĩa; 3. (*назначать*) ấn định, quy định, định; 4. (*обусловливать*) quyết định, định đoạt; э́то определи́ло его́ судьбу́ điều đó định đoạt (quyết định) số phận của nó

определя́ться, определи́ться 1. (*выявляться*) rõ lên, hiện rõ lên, trở nên rõ ràng; (*быть установленным*) được xác định, được quy định; *перен.* (*о характере*) (được) hình thành; 2. (*определять местонахождение*) định vị, xác định vị trí

опресни́ть *сов. см.* опресня́ть

опре́сноки *мн.* (*ед.* опре́сно́к *м.*) *церк.* bánh không men

опресня́ть, опресни́ть (*В*) làm... bớt mặn, làm nhạt, khử mặn, khử muối

опри́чнина *ж. ист.* (chế độ, đội quân) opritchnina (*ở Nga hồi thế kỷ 16*)

опро́бование *с. тех.* (sự) chạy thử

опро́бовать *сов.* (*машину, механизм*) thử, cho... chạy thử, thử nghiệm; (*руду и. т. п.*) lấy mẫu, hoá nghiệm, phân tích, xét nghiệm

опровергать, опрове́ргнуть (*В*) cải chính, bác bỏ, bác... đi

опрове́ргнуть *сов. см.* опровергать

опроверже́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) cải chính, bác bỏ; 2. (*сообщение*) (bài) cải chính; помести́ть ~ в газе́те đăng bài cải chính trên báo

опрокидн||о́й *прил. тех.* (có thể) lật, lật được; ~а́я вагоне́тка goòng lật

опроки́дыватель *м. тех.* máy lật goòng

опроки́||дывать, опроки́нуть (*В*) 1. úp, lật, hất nhào, quật đổ, lật đổ, làm đổ nhào, đánh đổ; (*судно и т. п.*) quật nhào, lật úp, lật sấp; (*сбивать с ног*) làm ngã lộn nhào; 2. (*войска противника*) đánh lui, đánh lùi, quật lui; ~нуть проти́вника quật lui (đánh lui) quân địch; 3. *перен.* (*ниспровергать*) quật đổ, lật đổ, đánh đổ, vứt bỏ, phế truất; ✧ ~нуть стака́нчик *разг.* nốc cạn ly rượu

опроки́дываться, опроки́нуться bị lật nhào (quật đổ, lật đổ, đánh đổ); (*о судне и т. п.*) bị quật nhào (lật úp, lật sấp); (*падать*) ngã lộn nhào, ngã lộn tùng phèo

опроки́нуть(ся) *сов. см.* опроки́дывать(ся)

опроме́тчиво *нареч.* (một cách) bộp chộp, xốc nổi, nông nổi, bồng bột

опроме́тчивость *ж.* 1. (*необдуманность*) (tính, sự) bộp chộp, xốc nổi, nông nổi, bồng bột; (*поспешность*) (tính, sự) hấp tấp, vội vàng, lanh chanh; 2. (*поступок*) (điều) bộp chộp, xốc nổi, nông nổi, bồng bột, hấp tấp, vội vàng, lanh chanh

опроме́тчивый *прил.* (*необдуманный*) bộp chộp, xốc nổi, nông nổi, bồng bột, bỗng chỉnh bỗng chảng; (*поспешный*) hấp tấp, vội vàng, lanh chanh

опроме́тью *нареч.* rất nhanh, vùn vụt, vun vút, vèo vèo; ~ бежа́ть cắm cổ chạy rất nhanh, chạy vèo vèo, chạy ba chân bốn cẳng, chạy rống bái công

опро́с *м. социол.* (sự) thăm dò ý kiến, trưng cầu ý kiến; сплошно́й ~ thăm dò (trưng cầu) ý kiến toàn bộ; вы́борочный ~ thăm dò (trưng cầu) ý kiến có lựa chọn; у́стный ~ thăm dò (trưng cầu) ý kiến bằng miệng

опроси́ть *сов. см.* опра́шивать

опро́сный *прил.*: ~ лист *социол.* phiếu thăm dò (trưng cầu) ý kiến, phiếu câu hỏi

опрости́ться *сов. разг.* sống đơn giản (giản dị) hơn

опростоволо́ситься *сов. разг.* bị hớ, bị hố

опротестова́ть *сов. см.* опротесто́вывать

опротест||о́вывать, опротестова́ть (*В*) 1. *юр.* kháng nghị, kháng cáo, chống; ~ова́ть приго́вор kháng nghị bản án, chống án, kháng án; 2. *торг.* làm chứng thư cự tuyệt (kháng nghị); ~ова́ть ве́ксель làm chứng thư cự tuyệt (kháng nghị) hối phiếu

опроти́в||еть *сов.* (*Д*) trở nên (đâm ra) dễ ghét; мне э́то ~ело tôi ghét cái đó quá

опры́скать *сов. см.* опры́скивать

опры́скивание *с.* (sự) phun, vẩy, vảy, rẩy, rảy, xịt; *с.-х.* (sự) xịt thuốc, phun thuốc

опры́скиватель *м. с.-х.* bình xịt, bình phun, máy phun

опры́скивать, опры́скать (*В*) phun, vẩy, rẩy, xịt; ~ духа́ми xịt (phun, vẩy, rẩy) nước hoa; ~ фрукто́вые дере́вья xịt (phun) thuốc cho cây ăn quả

опря́тно *нареч.* (một cách) sạch sẽ, tươm tất, chỉnh tề

опря́тность *ж.* (sự, vẻ) sạch sẽ, tươm tất, chỉnh tề

опря́тный *прил.* sạch sẽ, tươm tất, chỉnh tề

опта́нт *м.*, **~ка** *ж. юр.* người được chọn quốc tịch

опта́ция *ж. юр.* (quyền, sự) chọn quốc tịch, được chọn quốc tịch

о́птик *м.* 1. (*специалист*) nhà quang học; 2. (*мастер*) thợ làm kính (*đeo mắt*)

о́птика *ж.* 1. (*отдел физики*) quang học; электро́нная ~ quang học điện tử; ква́нтовая ~ quang học lượng tử; 2. *собир.* (*приборы и т. п.*) dụng cụ quang học; волоко́нная ~ dụng cụ quang học sợi

оптима́льно *нареч.* (một cách) tối ưu, tối hảo, tối thuận, cực thuận

оптима́льность *ж.* (sự, tính chất) tối ưu, tối hảo, tối thuận, cực thuận

оптима́льн||ый *прил.* tối ưu, tối hảo, tối thuận, cực thuận; ~ое сочета́ние kết hợp tối ưu (tối thuận); ~ вариа́нт phương án tối ưu (tối hảo); ~ые пропо́рции những tỷ lệ tối ưu (tối hảo); теория ~ого управле́ния lý thuyết điều khiển tối ưu (tối hảo)

оптимиза́ция (sự) tối ưu hoá, tối hảo hoá, tối thuận hoá

оптимизи́ровать *несов. и сов.* tối ưu (tối hảo, tối thuận) hoá

оптими́зм *м.* tinh thần (chủ nghĩa) lạc quan

оптими́ст *м.* người lạc quan (yêu đời)

оптимисти́ческий *прил.* lạc quan

опти́ровать *несов. и сов.* (*В*) *юр.* cho... chọn quốc tịch

опти́роваться *несов. и сов. юр.* chọn quốc tịch (*cho mình*)

опти́ческ||ий *прил.* (thuộc về) quang học; ~ обма́н ảo thị, ảo giác của mắt; ~ая си́ла tụ số, lực quang; ~ая пло́тность mật độ quang học; ~ диск đĩa quang học; ~ компью́тер computer quang học

оптови́к *м.* người bán buôn (bán sỉ)

оптóво-розни́чн||ый *прил.* (thuộc về) bán buôn và bán lẻ, bán sỉ và bán lẻ; ~ая фи́рма công ty bán buôn (bán sỉ) và bán lẻ

оптóв||ый *прил.* (thuộc về) bán buôn, bán sỉ; ~ая торго́вля thương nghiệp bán buôn (bán sỉ); ~ые це́ны giá bán buôn (bán sỉ)

óптом *нареч.* (theo cách) bán buôn, bán sỉ; ~ и в ро́зницу bán buôn (bán sỉ) và bán lẻ

оптоэлектро́ника *ж.* quang điện tử

оптоэлектро́нный *прил.* (thuộc về) quang điện tử

опубликова́ние *с.* (sự) đăng, đăng tải; (*закона*) (sự) ban hành, ban bố, công bố

опубликова́ть *сов. см.* опублико́вывать *и* публикова́ть

опублико́вывать, опубликова́ть (*В*) đăng, đăng tải; (*закон*) ban hành, ban bố, công bố

опу́нция *ж. бот.* cây lưỡi rồng, cây thanh long (*Opuntia*)

о́пус *м. муз.* nhạc phẩm, tác phẩm

опуска́ние *с.* 1. (sự) hạ xuống, buông xuống, đặt xuống; 2. (*пропускание*) (sự) bỏ qua, bỏ đi, vứt bỏ

опуска́ть, опусти́ть 1. (*В*) hạ (bỏ, buông, sập, cúi)... xuống; (*ставить*) đặt (để)... xuống; ~ глаза́ đưa mắt nhìn xuống; ~ го́лову cúi đầu, cúi đầu xuống; ~ што́ру bỏ rèm (buông mành) xuống; ~ ребёнка на́ пол đặt đứa bé xuống sàn; ~ па́рус hạ buồm; 2. (*В* в *В*) bỏ (cho, đặt)... vào; ~ письмо́ в почто́вый я́щик bỏ thư vào hòm; ~ гроб в моги́лу hạ huyệt, đặt quan tài xuống huyệt; 3. (*В*) (*пропускать*) bỏ qua, bỏ đi, vứt bỏ; ~ мно́го подро́бностей bỏ qua (vứt bỏ) nhiều chi tiết; ✧ ~ перпендикуля́р *мат.* hạ đường vuông góc (đường thẳng vuông góc); опусти́ть ру́ки bó tay, nản chí, buông xuôi, buông trôi; опусти́ть кры́лья rũ cánh, nản chí, nhụt nhuệ khí; как в во́ду опу́щенный ≅ ỉu xìu như bánh đa nhúng nước (*погов.*)

опуска́ться, опусти́ться 1. hạ (bỏ, rơi, buông, sập) xuống; (*о голове*) cúi xuống; (*садиться*) ngồi xuống; (*о самолёте*) hạ cánh, hạ (đậu, đỗ) xuống; (*о птице*) đậu (đỗ) xuống; *перен.* buông xuống; ~ на коле́ни quỳ xuống; опусти́ться под во́ду (под воду) lặn xuống nước; ночь опусти́лась на го́род màn đêm đã buông xuống thành phố; 2. (*перемещаться сверху вниз*) hạ (rủ, buông, sa, xệ, trễ) xuống; 3. *перен.* (*морально*) đổ đốn, hư đốn, sa đoạ, sa ngã, truỵ lạc, đâm ra hư hỏng, hoá ra bê tha, hư thân mất nết

опускн||о́й *прил.* (có thể) hạ xuống, sập xuống; ~а́я дверь cửa sập, cửa nắp, cửa chống

опусте́лый *прил.* hoang vắng, vắng ngắt, vắng tanh, vắng vẻ, bỏ không

опусте́ть *сов. см.* пусте́ть

опусти́вшийся *прич.* (*о человеке*) đổ đốn, hư đốn, sa đoạ, sa ngã, bê tha, truỵ lạc

опусти́ть(ся) *сов. см.* опуска́ть(ся)

опустош||а́ть, опустоши́ть (*В*) 1. (*разорять*) tàn phá, phá phách, phá sạch, phá trụi, tàn hại, phá hại; 2. *разг.* (*опорожнять*) dốc (đổ, trút)... ra; ~и́ть карма́н dốc (dốc sạch) túi; ~и́ть буты́лку nốc sạch (tu sạch, uống hết) chai rượu; 3. *перен.* (*нравственно*) làm tâm hồn trống rỗng (trống trải)

опустоше́ние *с.* (sự) tàn phá, phá phách, phá sạch, phá trụi, tàn hại, phá hại

опустоше́нность *ж.* (sự, tình trạng) trống rỗng, trống trải (*của тâm hồn*); вну́тренняя ~ tâm hồn trống rỗng, lòng trống trải

опустоше́нный *прил.* trống rỗng, trống trải (*nói về tâm hồn*)

опустоши́тельный *прил.* tàn hại, tàn phá; (*губительный*) tai hại, nguy hại

опустоши́ть *сов. см.* опустоша́ть

опу́тать *сов. см.* опу́тывать

опу́тывать, опу́тать (*В*) 1. quấn (vấn, buộc, ràng) quanh; *перен.* trói buộc, ràng buộc, ép buộc, chinh phục, khống chế; 2. *перен. разг.* lừa gạt, lường gạt, đánh lừa

опуха́ть, опу́хнуть (bị) sưng lên, tấy lên, phù lên, phồng lên, cương lên; у меня́ щека́ опу́хла má tôi bị sưng (phù, sưng phù) lên

опу́хлый *прил.* sưng húp, sưng phù, sưng phồng, phù lên, phồng ra

опу́хнуть *сов. см.* опуха́ть

о́пухоль *ж.* (chỗ) sưng; *мед.* (khối, cục) u; доброка́чественная ~ khối u lành tính, u lành; злока́чественная ~ khối u ác tính, u ác

опуш||и́ть *сов.* (*В*) 1. (*мехом*) viền (bọc)... bằng lông thú; ~ рукава́ и во́рот viền (bọc) tay và cổ áo bằng lông thú; 2. (*снегом*) phủ đầy; и́ней ~и́л дере́вья sương giá phủ đầy cây cối

опу́шка I *ж.* (*леса*) bìa (mép, ven) rừng

опу́шка II *ж.* (*обшивка из меха*) nẹp viền (*bằng lông thú*), lai (*bằng da thú*)

опуще́ние *с.* 1. (*пропуск*) (sự) sơ suất, sơ sót, bỏ sót; 2. *мед.* (chứng, sự) sa; ~ ма́тки sa dạ con, sa tử cung; ~ яи́чника sa buồng trứng

опцио́н *м. фин.* quyền chọn; (*контракт*) hợp đồng quyền chọn

опыле́ние *с. бот.* (sự) thụ phấn hoa, thụ phấn, truyền phấn

опы́ливание *с. с.-х.* (sự) phun thuốc, xịt thuốc

опы́ливатель *м. с.-х.* máy phun (xịt) thuốc

опыли́тель *м.* 1. *бот.* vật truyền phấn (*chim, ong, bướm, gió*...); 2. *с.-х. см.* опы́ливатель

опыли́ть *сов. см.* опыля́ть

опыля́ть, опыли́ть (*В*) 1. *бот.* thụ phấn hoa, thụ phấn, truyền phấn; 2. *с.-х.* phun (xịt) thuốc

о́пыт *м.* 1. kinh nghiệm; жите́йский ~ kinh nghiệm sống; жи́зненный ~ kinh nghiệm đường đời; убеди́ться на со́бственном ~е do kinh nghiệm bản thân mà tin; ~ нова́торов произво́дства kinh nghiệm của những người cải tiến kỹ thuật sản xuất; 2. (*эксперимент*) (sự, cuộc) thí nghiệm, thử nghiệm, thực nghiệm; производи́ть ~ы (làm) thí nghiệm, thử nghiệm, thực nghiệm; 3. (*попытка*) (sự, cuộc) thử, làm thử, mưu toan; пе́рвый ~ молодо́го писа́теля sự thử bút đầu tiên của nhà văn trẻ

о́пытник *м.* người thí nghiệm (thử nghiệm)

о́пытно-конструкторск||ий *прил.*: ~ие иссле́дования những công trình nghiên cứu thiết kế-thí nghiệm (thiết kế-thử nghiệm)

о́пытно-показа́тельн||ый *прил.*: ~ое по́ле cánh đồng thí nghiệm gương mẫu, ruộng thí nghiệm kiểu mẫu

о́пытность *ж.* (sự) có kinh nghiệm, giàu kinh nghiệm

о́пытн||ый *прил.* 1. có (giàu, già) kinh nghiệm, lịch duyệt, lão luyện; 2. (*экспериментальный*) (để, do) thí nghiệm, thử nghiệm, thực nghiệm; (*пробный*) (để) thử; доказа́ть что-л. ~ым путём chứng minh cái gì bằng thực nghiệm (thí nghiệm); ~ое по́ле ruộng thí nghiệm (thử nghiệm, thí điểm, làm thử); ~ полёт chuyến bay thử

опьяне́лый *прил. разг.* say, say rượu; (*слегка*) ngà ngà say, chếnh choáng, chuếnh choáng

опьяне́ние *с.* 1. (sự) say rượu; 2. *перен.* (sự) say sưa, ngây ngất, say mê, say đắm

опьяне́ть *сов. см.* пьяне́ть

опьяни́ть *сов. см.* опьяня́ть *и* пьяни́ть

опьяня́ть, опьяни́ть (*В*) 1. làm... say, làm... chếnh choáng (chuếnh choáng); 2. *перен.* làm say sưa (ngây ngất, say mê, say đắm)

опьяня́ющий *прич.* làm say (say sưa, ngây ngất)

опя́ть *нареч.* lại, (một) lần nữa; ✧ ~-таки а) (*снова*) lại, (một) lần nữa; б) (*тоже*) cũng; в) (*к тому же*) thêm nữa, thêm vào đó; ~ два́дцать пять *шутл.* quanh đi quẩn lại vẫn chuyện ấy, vô ra thằng cha khi nãy, chuyện cũ rích chán như cơm nếp nát

ора́ва *ж. разг.* bọn, đám đông (*ồn ào và mất trật tự*); ~ ребя́т bọn con trai

ора́кул *м.* 1. ngôn sứ, nhà tiên tri; 2. *перен. ирон.* kẻ đoán mò

ора́кульск||ий *прил.*: ~ие изрече́ния sấm ngữ, sấm ký, những lời sấm truyền

орангу||та́нг *м.*, **~та́н** *м.* orang-utan, đười ươi (*Pongo pygmaeus*)

ора́нжевый *прил.* (màu) da cam

оранжере́йн||ый *прил.* (thuộc về) nhà kính, nhà ấm; ~ые расте́ния cây trồng nhà kính (nhà ấm)

оранжере́я *ж.* nhà kính, nhà ấm (*để trồng cây*)

ора́тор *м.* nhà hùng biện, người diễn thuyết; (*на собрании и т. п.*) diễn giả; предыду́щий ~ diễn giả trước

орато́рия *ж. муз.* oratorio, (khúc) thanh xướng kịch

ора́торский *прил.* (thuộc về) nhà hùng biện, người diễn thuyết, diễn giả; ~ое иску́сство nghệ thuật diễn thuyết; ~ талант tài hùng biện, tài diễn thuyết

ора́торствовать *несов. разг. ирон.* trổ tài hùng biện, trổ tài thao thao bất tuyệt; ~ пе́ред ке́м-л. trổ tài hùng biện với ai

ора́ть *несов. разг.* 1. gào, thét, hét, kêu, la, hò hét, gào thét, reo; (*о птицах*) kêu oang oác; (*о животных*) rống, rú, ré; (*реветь — о ребёнке*) gào khóc; (*говорить слишком громко*) nói oang oang, nói như lệnh vỡ; (*громко петь*) hát ầm lên; ~ во всё го́рло gào vỡ họng; ~ благи́м ма́том gào vỡ họng, kêu thất thanh; 2. (на *В*) (*ругать*) quát, nạt, réo, quát tháo, nạt nộ, quát mắng

орби́т||а *ж.* 1. *астр.* quỹ đạo; вы́вести кора́бль, спу́тник на ~у đưa con tàu vũ trụ, vệ tinh nhân tạo lên (vào) quỹ đạo; 2. (*глазница*) ổ mắt, hố mắt

орбита́льн||ый *прил.* (thuộc về, theo, trên) quỹ đạo; ~ полёт chuyến bay theo quỹ đạo; ~ая лаборато́рия trạm thí nghiệm trên quỹ đạo; ~ая ста́нция trạm quỹ đạo; ~ ко́мплекс tổ hợp quỹ đạo

орга́зм *м. физиол.* (lúc) cực khoái

оргали́т *м.* orgalit, carton (cactông) ép cứng

о́рган *м.* 1. (*часть организма*) cơ quan, cơ phận, khí quan; вну́тренние ~ы nội tạng, các cơ quan (cơ phận) bên trong; ~ы вну́тренней секре́ции các cơ quan (cơ phận) nội tiết; ~ чувств các giác quan; ~ слу́ха cơ quan (khí quan) thính giác; ~ы кровообраще́ния các cơ quan (khí quan) tuần hoàn; 2. (*орудие, средство*) công cụ, phương tiện; печа́ть — мо́щный ~ просвеще́ния báo chí là công cụ (phương tiện) giáo hoá mạnh mẽ; 3. (*учреждение*) cơ quan; (*организация*) tổ chức; ~ы вла́сти các cơ quan chính quyền (quyền lực); руководя́щие ~ы các cơ quan lãnh đạo; исполни́тельный ~ cơ quan chấp hành (hành pháp); ме́стные ~ы các tổ chức địa phương; 4. (*периодическое издание*) cơ quan, cơ quan ngôn luận; ~ печа́ти các cơ quan ngôn luận, báo chí; ~ сою́за журнали́стов cơ quan của hội nhà báo; име́ть свой ~ có cơ quan ngôn luận riêng của mình

орга́н *м. муз.* (giàn) organ, orgue, đại phong cầm, phong cầm ống

организа́тор *м.* người tổ chức; (*инициатор*) người khởi xướng

организа́торский *прил.* (thuộc về) người tổ chức, tổ chức; ~ тала́нт tài tổ chức

организацио́нн||ый *прил.* (thuộc về) tổ chức; ~ комите́т ban tổ chức; ~ пери́од thời kỳ tổ chức; ~ые вопро́сы những vấn đề tổ chức; ~ые мероприя́тия những biện pháp tổ chức; ~ая структу́ра cơ cấu tổ chức; ~ое еди́нство thống nhất về tổ chức

организа́ция *ж.* 1. (*действие*) (sự) tổ chức; 2. (*объединение*) tổ chức; Организа́ция Объединённых На́ций (ООН) Liên Hiệp Quốc, Liên Hợp Quốc, UN, LHQ; Организа́ция ООН по вопро́сам образова́ния, нау́ки и культу́ры *см.* ЮНЕ́СКО

организ́м *м.* 1. sinh vật, cơ thể; живо́тный ~ động vật; расти́тельный ~ thực vật; 2. (*человека*) cơ thể; здоро́вый ~ cơ thể khoẻ mạnh; 3. (*сложное единство*) cơ chế, cơ cấu; госуда́рственный ~ cơ cấu (cơ chế) quốc gia

организо́ванно *нареч.* (một cách) có tổ chức; ~ проводи́ть о́тдых nghỉ ngơi có tổ chức

организо́ванность *ж.* (tính, tính chất) tổ chức, có tổ chức

организо́ванн||ый *прил.* (được, có) tổ chức; ~ые де́йствия những hành động có tổ chức; ~ челове́к người có tổ chức (có đầu óc tổ chức); ~ая престу́пность (tình trạng) tội phạm có tổ chức; xã hội đen (*разг.*)

организова́ть *несов. и сов.* tổ chức; (*создавать*) thành lập, lập; ~ спорти́вное о́бщество tổ chức (thành lập, lập) hội thể thao

организова́ться *несов. и сов.* được tổ chức; (*создаваться*) (được) thành lập, lập nên, lập ra, lập

органи́ст *м.* người đánh organ (orgue, đại phong cầm)

органи́чески *нареч.* (một cách) hữu cơ; ~ неспосо́бный к чему́-л. hoàn toàn không có khả năng làm cái gì

органи́ческ||ий I *прил.* (thuộc về) sinh vật, cơ thể; (*живой*) hữu sinh, hữu cơ; ~ мир thế giới hữu sinh (hữu cơ); ~ое удобре́ние phân hữu cơ; ~ая хи́мия hoá học hữu cơ

органи́ческ||ий II *прил.* 1. (*относящийся к внутренним органам*) (thuộc về) nội tạng, phủ tạng, cơ quan bên trong; ~ая боле́знь bệnh nội tạng (tạng khí, hữu cơ); ~ поро́к се́рдца tật tạng khí (hữu cơ) của tim; 2. *перен.* chặt chẽ, hữu cơ, vốn có, vốn sẵn, cố hữu; ~ое еди́нство тео́рии и пра́ктики sự thống nhất chặt chẽ (hữu cơ) giữa lý luận và thực tiễn; ~ое це́лое một chỉnh thể hữu cơ

о́ргия *ж.* 1. lễ Tửu thần; 2. *перен.* (cuộc) chè chén linh đình, nhậu nhẹt lu bù

оргнабо́р *м.* (организо́ванный набо́р) (chế độ, sự, ban) tuyển dụng công nhân

орграбо́та *ж.* (организацио́нная рабо́та) công tác tổ chức

оргте́хника *ж.* (организацио́нная те́хника) phương tiện kỹ thuật tổ chức, dụng cụ và máy móc văn phòng (*dùng trong lao động kỹ thuật và quản lý*)

орда́ *ж.* 1. *ист.* horde (*tổ chức hành chính-quân sự của người Tuyếc và Mông Cổ thời Trung cổ*); Золота́я ~ nước Kim Trướng (*thế kỷ 13□15*);

2. *перен.* bầy, bọn, tụi, đoàn quân ô hợp

о́рден I *м.* (*мн.* ордена́) huân chương, mề đay; bội tinh (*уст.*); ~ Ле́нина *ист.* huân chương Lenin; ~ «За заслу́ги перед Оте́чеством» huân chương "Vì công lao đối với Tổ Quốc" (*của Liên bang Nga*); награди́ть кого́-л. ~ом (tặng) thưởng huân chương cho ai, (tặng) thưởng ai huân chương; предста́вить кого́-л. к ~у đề nghị thưởng (tặng thưởng) huân chương cho ai

о́рден II *м.* (*мн.* о́рдены *и* ордена́) (*монашеский*) dòng tu, dòng đạo, dòng; (*организация*) hội, đoàn; ~ иезуи́тов dòng Tên (Jesuites); масо́нский ~ hội Thợ nề tự do, hội Tam điểm

о́рден III *м.* (*мн.* о́рдены *и* ордена́) *архит. см.* о́рдер II

орденоно́сец *м.* người được tặng huân chương; завод--~ nhà máy được tặng huân chương

орденоно́сный *прил.* được tặng huân chương; ~ завод nhà máy được tặng huân chương

о́рденск||ий *прил.* (thuộc về) huân chương, mề đay; ~ая ле́нта dải huân chương

о́рдер I *м.* (*мн.* ордера́) (*документ*) lệnh, trát, phiếu, lệnh phiếu; ~ на аре́ст lệnh bắt giữ, trát bắt giam; câu phiếu (*уст.*); ~ на жилпло́щадь lệnh (phiếu) cấp nhà ở; прихо́дный ~ lệnh thu; расхо́дный ~ lệnh chi (chi phó, trả tiền)

о́рдер II *м.* (*мн.* о́рдеры *и* ордера́) *архит.* thức, kiểu thức; класси́ческие гре́ческие ордера́ các thức Hy Lạp cổ điển; кори́нфский ~ thức Corinthe (Corin)

ордина́р *м. спец.* mức nước trung bình

ордина́рец *м. воен.* cần vụ, lính hầu

ордина́рный *прил.* thông thường, bình thường, thường, xoàng, tầm thường

ордина́та *ж. мат.* tung độ; ось ордина́т trục tung

ордина́тор *м.* (*врач*) bác sĩ điều trị

орёл *м.* 1. (chim) đại bàng (*Aquila*); 2. *перен.* đại bàng; chim bằng (*поэт.*); ✧ ~ и ре́шка chơi sấp ngửa, gieo tiền đoán âm dương; созве́здие Орла́ chòm sao Thiên ưng (*Aquila*)

орео́л *м.* 1. (vầng, vừng) hào quang; (*у солнца, луны и т. п.*) quầng, tán, quầng sáng, nhật vựng, nguyệt vựng; 2. *перен.* hào quang, vinh quang, uy quang

оре́х *м.* 1. (*плод*) (quả) hồ đào, óc chó; *бот.* quả hạch, quả, hạt, hột; кокóсовый ~ quả (trái) dừa, sọ dừa; земляно́й ~ lạc, đậu phụng, đậu phộng; водяно́й ~ củ ấu, củ ấu trụi; гре́цкий ~ (quả) hồ đào, óc chó; 2. *тк. ед.* (*дерево*) (cây) hồ đào, óc chó (*Juglans regia*); 3. *тк. ед.* (*древесина*) gỗ hồ đào; ✧ ему́ доста́лось на ~и nó bị một trận nên thân

оре́хов||ый *прил.* 1. (thuộc về) hồ đào, óc chó; ~ая ро́ща rừng hồ đào; ~ торт bánh ga-tô có hồ đào; 2. (*из орехового дерева*) (bằng) gỗ hồ đào; ~ая ме́бель bàn ghế bằng gỗ hồ đào

оре́шник *м.* 1. (*растение*) (cây) phỉ tử (*Coryllus*); 2. (*заросль*) bụi phỉ tử

оригина́л *м.* 1. nguyên bản, nguyên văn, nguyên tác, bản gốc; 2. *разг.* (*чудак*) người lập dị (dở hơi, kỳ cục)

оригина́льничать *несов. разг.* lập dị

оригина́льно *нареч.* (một cách) độc đáo, đặc sắc, khác thường

оригина́льность *ж.* (tính chất) độc đáo, đặc sắc, khác thường

оригина́льный *прил.* 1. (*подлинный*) (thuộc về) nguyên bản, nguyên văn, nguyên tác, bản gốc; 2. (*своеобразный, необычный*) độc đáo, đặc sắc, khác thường

ориентали́зм *м.* tính chất (đặc điểm) phương Đông

ориентали́ст *м.* nhà Đông phương học, nhà nghiên cứu phương Đông

ориентали́стика *ж.* Đông phương học, (khoa) nghiên cứu phương Đông

ориента́льный *прил.* (thuộc về) Đông phương, phương Đông

ориента́ция *ж.* 1. (sự) định hướng, định phương hướng, định vị trí, hướng; профессиона́льная ~ hướng nghiệp; 2. *перен.* (*направленность*) phương hướng, phương châm

ориенти́р *м.* vật (mốc, điểm) định hướng, vật chuẩn

ориенти́рн||ый *прил.*: ~ая ка́рта bản đồ định hướng

ориенти́рование *с. спорт.* (môn) định hướng tìm phương

ориенти́ровать *несов. и сов.* 1. (*В*) định hướng (phương hướng, vị trí); (*прибор*) lấy (định) hướng đúng; 2. (*В*) *перен.* (*помогать разобраться*) hướng dẫn, chỉ dẫn, giúp... hiểu được; 3. (*В* на *В*) *перен.* (*нацеливать*) hướng, hướng... vào; (*указывать направление*) chỉ dẫn; ~ кого́-л. на испо́льзование ме́стных ресу́рсов chỉ dẫn cho ai sử dụng nguồn dự trữ địa phương

ориенти́роваться *несов. и сов.* 1. định hướng (phương hướng, vị trí); хорошо́ ~ в лесу́ định hướng giỏi ở trong rừng; 2. *перен.* (*разбираться в чём-л.*) định hướng, xác định phương châm; ~ в но́вой обстано́вке định hướng (định phương châm) trong hoàn cảnh mới; 3. *перен.* (на *В*) nhằm (nhắm, hướng) vào; ~ на ма́ссового чита́теля nhắm (nhằm) vào độc giả đông đảo

ориентиро́вка *ж.* (sự) định hướng, định phương hướng, định vị trí

ориентиро́вочно *нареч.* (*приблизительно*) (một cách) áng chừng, phỏng chừng, độ chừng; (*предварительно*) (một cách) sơ bộ, bước đầu

ориентиро́вочный *прил.* 1. (để) định hướng; ~ пункт điểm định hướng; 2. (*приблизительный*) áng chừng, phỏng chừng, độ chừng; (*предварительный*) sơ bộ, bước đầu

Орио́н *м.*: созве́здие ~а chòm sao Lạp hộ (*Orion*)

оркестр *м.* 1. dàn nhạc, đội nhạc, nhạc đội, phường bát âm; духово́й ~ đội kèn, dàn nhạc thổi, dàn nhạc kèn sáo, phường kèn; симфони́ческий ~ dàn nhạc giao hưởng; вое́нный ~ đội quân nhạc; 2. (*место перед сценой в театре*) khoang nhạc, chỗ dàn nhạc

оркестра́нт *м.* nhạc công (*trong dàn nhạc*)

оркестрова́ть *несов. и сов.* (*В*) 1. phối dàn nhạc, hợp tấu nhạc; 2. (*перелагать для оркестра*) soạn lại... cho dàn nhạc

оркестро́вка *ж.* 1. (sự) phối dàn nhạc, hợp tấu nhạc; 2, (*переложение для оркестра*) (sự) soạn lại cho dàn nhạc

оркестро́вый *прил.* (thuộc về, dành cho) dàn nhạc

орла́н *м. зоол.* đại bàng; ~-белохво́ст đại bàng đuôi trắng (*Haliaeetus albicilla*)

орлёнок *м.* đại bàng con

орли́н||ый *прил.* 1. (thuộc về) đại bàng; ~ое гнездо́ tổ đại bàng; 2. *перен.* ~ взгляд cái nhìn sắc sảo (kiêu hãnh); ✧ ~ нос mũi diều hâu (quặp, quặm, khoằm)

орли́ца *ж.* đại bàng mái

орля́нк||а *ж.* (trò chơi) đánh sấp ngửa; игра́ть в ~у đánh sấp ngửa

орна́мент *м.* trang trí, hoa văn

орнамента́льный *прил.* (để) trang trí

орнамента́ция *ж.* (sự, lối, cách) trang trí

орнаменти́ровать *несов. и сов* (*В*) trang trí

орнито́з *м. мед.* bệnh virus do chim

орнито́лог *м.* nhà điểu (điểu loại) học, chuyên viên nghiên cứu về chim

орнитоло́гия *ж.* điểu (điểu loại) học, môn nghiên cứu về chim

оробе́лый *прил.* rụt rè, e dè, ké né, khép nép, sợ sệt

оробе́ть *сов.* trở nên rụt rè, đâm ra e dè, thấy ngài ngại, ké né, khép nép; (*испугаться*) sợ hãi, sợ sệt, sợ

орографи́ческий *прил.* (thuộc về) sơn văn học

орогра́фия *ж.* sơn văn học

ороси́тельн||ый *прил.* (thuộc về, để) tưới, tưới ruộng, dẫn thuỷ nhập điền; ~ канал kênh tưới, mương tưới ruộng; ~ая систе́ма hệ thống tưới ruộng (dẫn thuỷ)

ороси́ть *сов. см.* орошáть

орошáем||ый *прил.*: ~ые зе́мли ruộng đất được tưới nước

орошáть, ороси́ть (*В*) 1. tưới, rưới, té, phun, tưới (rưới, té, phun) ướt; 2. (*почву*) tưới, tưới nước, tưới ruộng, dẫn thuỷ, đưa nước vào ruộng, dẫn thuỷ nhập điền

орошéние *с.* (sự) tưới, tưới nước, tưới ruộng, dẫn thuỷ, đưa nước vào ruộng, dẫn thuỷ nhập điền; ~ и обводне́ние засу́шливых земе́ль việc tưới và dẫn nước các vùng đất khô cằn; ка́пельное ~ tưới nhỏ giọt

ортогене́з *м.* trực sinh luận, thuyết trực sinh

ортогона́льн||ый *прил. мат.* trực giao

ортодо́кс *м.* người có quan điểm chính thống

ортодокса́льность *ж.* (tính chất, tính) chính thống

ортодокса́льн||ый *прил.* chính thống; ~ые взгля́ды những quan điểm chính thống

ортопе́д *м.* bác sĩ (chuyên viên) chỉnh hình

ортопеди́ческ||ий *прил.* (để) chỉnh hình; ~ая о́бувь giày chỉnh hình

ортопе́дия *ж.* (khoa, thuật) chỉnh hình

ору́ди||е *с.* 1. (*труда*) công cụ, dụng cụ; сельскохозя́йственные ~я nông cụ; ~я произво́дства эк. công cụ sản xuất; 2. *перен.* công cụ; послу́шное ~ в рука́х кого́-л. (một) công cụ ngoan ngoãn trong tay ai; 3. (*артиллерийское*) (cỗ, khẩu) pháo, đại bác, súng lớn, đại pháo, canông; дальнобо́йное ~ pháo (đại bác) tầm xa; полево́е ~ pháo dã chiến, dã pháo

ору́дийный *прил.* (thuộc về) pháo, đại bác, súng lớn, đại pháo; ~ залп loạt súng đại bác; ~ расчёт khẩu đội pháo, pháo đội

ору́д||овать *несов. разг.* 1. (*Т*) dùng, sử dụng, (*распоряжаться*) sai khiến, điều khiển; ~ топоро́м dùng rìu; он там всем ~ует ở đấy nó sai khiến (điều khiển) mọi người; 2. (*действовать*) hoành hành, hoạt động

оружéйник *м.* nhà chế tạo vũ khí, công nhân quân giới, thợ làm súng

ору́жи||е *с.* 1. vũ khí, khí giới, binh khí; ~ ма́ссового уничтоже́ния, ~ ма́ссового пораже́ния vũ khí huỷ diệt (giết người) hàng loạt; к ~ю! cầm vũ khí!; това́рищ по ~ю bạn chiến đấu; 2. *перен.* vũ khí, võ khí, lợi khí; бить проти́вника его́ же ~ем lấy súng giặc giết giặc, dùng vũ khí địch đánh địch

Орфе́й *м.* 1. *миф.* Orphée, Orpheus; 2. người hát rất hay

орфографи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) chính tả; ~ая оши́бка lỗi chính tả

орфогра́фия *ж.* (phép) chính tả

орфоэпи́ческий *прил.* (thuộc về) chính âm học, chính âm; ~ слова́рь từ điển chính âm

орфоэ́пия *ж.* chính âm học, (phép) chính âm, phát âm đúng

орхиде́я *ж. бот.* (cây) lan, phong lan, địa lan, khô mộc (*Orchidaceae*)

оса́ *ж.* ong vẽ, ong vò vẽ (bò vẽ) (*Vespidae*)

оса́д||а *ж.* (sự) vây hãm, bao vây, phong toả, công hãm; ~ го́рода hãm thành, công thành, vây hãm (phong toả, công hãm) thành phố; снять ~у giải vây, giải toả

оса́дить I *сов. см.* осаждáть I

оса́дить II *сов. см.* осаждáть II

оса́дить III *сов. см.* оса́живать

оса́дк||а *ж.* 1. (*грунта, сооружения*) (sự, độ) lún, lún xuống, sụt xuống; дать ~у bị lún (lún xuống); 2. *мор.* phần chìm, tầm nước, độ mớn nước; име́ть ~у 3 ме́тра có phần chìm (tầm nước, độ mớn nước) 3 mét

оса́дки *мн.* 1. (lượng) nước rơi, mưa; (*дождь*) mưa; (*снег*) tuyết; радиоакти́вные ~ mưa phóng xạ; 2. *геол.* (vật) trầm tích

оса́дн||ый *прил.* (thuộc về) vây hãm, bao vây, phong toả, công hãm; ~ое положе́ние (tình trạng) bị phong toả, giới nghiêm; объяви́ть на ~ом положе́нии tuyên bố tình trạng giới nghiêm

оса́док *м.* 1. cặn, cấn, chất lắng, chất trầm lắng, vật trầm tích, chất kết tủa; 2. *перен.* dư vị khó chịu, cảm giác khó chịu còn lại; у меня́ оста́лся неприя́тный ~ от на́шего разгово́ра sau câu chuyện của chúng ta, tôi vẫn còn lại cảm giác (dư vị) khó chịu

оса́дочн||ый *прил.* 1. (thuộc về) cặn, cấn, chất lắng, chất trầm lắng, vật trầm tích, kết tủa; ~ая поро́да đá trầm tích; thuỷ tra thạch (*уст.*); ~ чан bể lắng nước; 2. *метеор.* (thuộc về) lượng nước rơi, lượng mưa; ~ая вла́га nước mưa, tuyết sa

осажда́ть I, осади́ть (*В*) 1. (*подвергать осаде*) vây hãm, bao vây, phong toả, công hãm, hãm, vây; ~ го́род hãm (công hãm) thành, vây hãm (bao vây, phong toả) thành phố; 2. *перен.* quây (vây, xúm) quanh, bao vây; 3. (*В Т*) *разг.*: ~ вопро́сами hỏi dồn dập (tới tấp), hỏi dồn

осажда́ть II, осади́ть (*В*) *хим.* làm kết tủa, làm lắng, để lắng

осажда́ться *несов. хим.* kết tủa, lắng xuống, lắng đọng

осажда́ющий *м.* người vây hãm (bao vây, phong toả)

осажде́ние *с. хим.* (sự) kết tủa

осаждённый *прич.* bị vây hãm (bao vây, phong toả)

оса́живать, осади́ть (*В*) 1. (*заставлять замедлить ход*) bắt... đi chậm lại; (*лошадь*) ghì (ghìm) cương; 2. (*заставлять попятиться назад*) đẩy (dồn, bắt) lui; 3. *перен.* (*одёргивать кого-л.*) kìm (ghìm, ngăn)... lại, bắt (bảo) im

оса́нистый *прил.* oai phong, lẫm liệt, uy nghi, đường đường, chững chạc

оса́нка *ж.* phong thái, phong mạo, tư thế

осатане́лый *прил. разг.* hung ác, tàn ác, dữ tợn, điên cuồng

осатане́ть *сов. разг.* 1. phát điên, phát khùng; 2. (*опротиветь*) trở nên xấu xa (ghê tởm), đâm ra dễ ghét

осва́ивать, освои́ть (*В*) 1. nắm vững, nắm được, nắm chắc, hiểu thấu đáo, thông thạo, tinh thông, quán triệt, ứng dụng; ~ но́вые ме́тоды произво́дства nắm chắc (nắm vững, thông thạo, ứng dụng) những phương pháp sản xuất mới; ~ чей-л. о́пыт ứng dụng kinh nghiệm của ai; 2. (*обживать*) khai khẩn, khai phá, khai thác; ~ цели́нные

зе́мли khai (vỡ, khẩn, phá) hoang, khai khẩn (khai phá) đất hoang

освáиваться, освóиться quen, quen dần; (с *Т*) quen (quen dần) với...; (*постигать*) nắm vững, nắm chắc, nắm được, hiểu thấu đáo, quán triệt, thấm nhuần

осведоми́тель *м.* chỉ điểm (thám báo) viên, người báo tin (chỉ điểm, thám báo)

осведоми́тельный *прил.* (có tính chất) báo tin, thông báo, thông tin

осве́домить(ся) *см. см.* осведомля́ть(ся)

осведомле́ние *с.* (sự) báo tin, thông báo, thông tin, đưa tin, loan báo

осведомлённость *ж.* (sự, mức độ) thông thạo, am hiểu, biết nhiều

осведомлённый *прил.* thông thạo, am hiểu, biết nhiều, hiểu biết

осведомля́ть, осве́домить (*В* о *П*) báo tin, thông báo, thông tin, đưa tin, loan báo, báo

осведомля́ться, осве́домиться (о *П*) hỏi tin, hỏi thăm, hỏi dò, hỏi rõ, hỏi

освеж||а́ть, освежи́ть (*В*) 1. làm... mát mẻ (tươi mát, thoáng mát), giải nhiệt; дождь освежи́л во́здух mưa làm không khí mát mẻ (tươi mát); 2. (*возвращать бодрость кому-л.*) làm... tỉnh táo (tươi tỉnh, tươi tắn); (*восстанавливать в ком-л. силы*) làm... hồi sức (lại sức); бы́страя езда́ ~и́ла его́ xe chạy nhanh làm chàng tỉnh táo (tươi tỉnh) lên; о́тдых ~и́л меня́ chuyến đi nghỉ làm tôi hồi sức (lại sức); 3. (*восстанавливать в памяти*) làm... hồi tưởng (nhớ lại); ~и́ть свои́ зна́ния ôn lại những kiến thức của mình; 4. (*подновлять*) đổi mới, sửa lại

освежа́ться, освежи́ться 1. trở nên mát mẻ (tươi mát, thoáng mát); 2. (*о человеке*) tỉnh táo ra, tươi tỉnh lên

освежева́ть *сов. см.* свежева́ть

освежи́тельн||ый *прил.* (để) làm mát, giải nhiệt, làm tỉnh táo; ~ые напи́тки đồ uống giải nhiệt (giải khát, làm mát người); ~ сон giấc ngủ làm tỉnh người (tỉnh táo); ~ ве́тер gió mát (mát rượi), thanh phong

освежи́ть(ся) *сов. см.* освежа́ть(ся)

освети́тель 1. *театр., кино* người phụ trách ánh sáng; 2. (*прибор*) thiết bị (khí cụ) chiếu sáng

осветительн||ый *прил.* (để) chiếu sáng, soi sáng, rọi sáng; ~ прибо́р thiết bị (khí cụ) chiếu sáng; ~ая раке́та pháo sáng, hoả châu; đèn dù (*разг.*)

осветѝть(ся) *сов. см.* освеща́ть(ся)

осве||щáть, осветѝть (*В*) 1. chiếu (soi, rọi, thắp) sáng, soi, rọi; *перен.* (*оживлять*) làm... sáng lên (tươi lên, sáng rực, rạng rỡ); взошло́ со́лнце и я́рко ~ти́ло сад mặt trời mọc và rực rỡ chiếu sáng vườn cây; ~ти́ть часы́ спи́чкой lấy diêm soi đồng hồ; ~ у́лицы электри́чеством thắp sáng đường phố bằng điện; улы́бка ~и́ла её лицо́ nụ cười làm mặt nàng tươi (rạng rỡ) hẳn lên; 2. *перен.* (*излагать, истолковать*) làm sáng tỏ, trình bày, giải thích, nói rõ; по-но́вому ~ вопро́с làm sáng tỏ vấn đề một cách mới mẻ

освеща́ться, осветѝться sáng (rực sáng) lên, được chiếu sáng (soi sáng); *перен.* (*о лице*) sáng (rạng rỡ, tươi tỉnh, tươi rói) lên

освеще́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) chiếu sáng, soi sáng, rọi sáng, thắp sáng, soi, rọi; 2. (*свет*) ánh sáng; вечёрнее ~ ánh sáng buổi tối, (sự) thắp đèn ban tối; иску́сственное ~ ánh sáng nhân tạo; электри́ческое ~ ánh sáng đèn điện, đèn điện; 3. (*оборудование*) thiết bị chiếu sáng, đèn; 4. *перен.* (*объяснение, толкование*) (sự, điều) làm sáng tỏ, trình bày, giải thích, nói rõ; дать пра́вильное ~ фа́ктам trình bày đúng đắn tình hình, đưa ra sự giải thích đúng đắn về các sự kiện; в ~и чего́-л. dưới ánh sáng của cái gì; в чьём-л. ~и theo nhận thức (sự giải thích, cách trình bày) của ai

освещённость *ж. физ.* (độ) sáng, rọi sáng, chiếu sáng

освиде́тельствование *с.* (sự) khám, khám xét, xem xét, kiểm tra, kiểm nghiệm, khám nghiệm, kiểm chứng; медици́нское ~ khám sức khoẻ, kiểm tra sức khoẻ

освиде́тельствовать *сов.* (*В*) khám, khám xét, xem xét, kiểm tra, kiểm nghiệm, khám nghiệm, kiểm chứng; ~ потерпе́вшего kiểm chứng người bị nạn

освиста́ть *сов. см.* осви́стывать

осви́стывать, освиста́ть reo ó, huýt phản đối; ~ актёра reo ó (huýt phản đối) một diễn viên; еró освиста́ли nó bị người ta reo ó (bị huýt phản đối)

освободи́тель *м.* người giải phóng (giải cứu)

освободи́тельн||ый *прил.* (để) giải phóng, giải cứu; ~ое движе́ние phong trào giải phóng; ~ая война́ chiến tranh giải phóng

освободи́ть(ся) *сов. см.* освобожда́ть(ся)

освобожда́ть, освободи́ть 1. (*В*) (*предоставлять свободу*) giải phóng, giải thoát, giải cứu; (*из тюрьмы*) thả, tha, phóng thích; ~ военноплéнных thả (phóng thích) tù binh; 2. (*В*) (*высвобождать*) thả (tháo, mở)... ra, thả; *перен.* nới... ra, khai phóng, giải phóng; освободи́ть зве́ря из капка́на thả con thú ở cạm (bẫy) ra; ~ твóрческие си́лы наро́да khai phóng sức sáng tạo của nhân dân; 3. (*В* от *Р*) (*избавлять*) tha, miễn, tha (miễn) cho, miễn trừ; освободи́ть кого́-л. от наказа́ния tha cho ai khỏi bị trừng phạt, miễn phạt cho ai, tha bổng ai; 4. (*В*) (*отстранять*) giải nhiệm, miễn nhiệm, cách chức, bãi chức, cho thôi; ~ от до́лжности miễn nhiệm, giải nhiệm, cho thôi chức vụ, cho từ chức, cách chức, huyền chức; 5. (*В*) (*очищать, опорожнять*) giải toả, làm sạch, dọn sạch, dọn trống, dọn (dốc) hết... ra; (*покидать что-л.*) dọn... đi, dọn trống; ~ кни́жный шкаф dọn hết các thứ trong tủ sách ra; ~ помеще́ние от посторо́нних đưa những người lạ mặt ra khỏi nhà; ~ ко́мнату dọn trống căn phòng; 6. (*В*) *перен.* (*время для чего-л.*) để rỗi, để dành, dành; ~ ве́чер для заня́тий dành buổi tối để (cho việc) học

освобожда́ться, освободи́ться 1. tự giải phóng (giải thoát), được giải phóng (giải thoát, giải cứu, thả, tha, phóng thích); ~ из плéна được tha tù, được phóng thích, được giải phóng khỏi nhà tù; 2. (от *Р*) (*избавляться*) thoát khỏi, tránh khỏi, được miễn, được tha, được miễn trừ; 3. (*становиться пустым*) trở nên trống (trống không); (*о помещении*) được dọn trống; (*очищаться от чего-л.*) (được) sạch, quang; нéбо освободи́лось от туч trời quang mây; 4. (*располагать временем*) được rỗi, được rảnh; я сейча́с освобожу́сь tôi sắp được rỗi (rảnh) đây

освобожде́ние *с.* (sự) giải phóng, giải thoát, giải cứu; khai phóng; thả, tha, phóng thích; thả ra; tha, miễn, miễn trừ; miễn nhiệm, giải nhiệm, cách chức, bãi chức, cho thôi; làm sạch, dọn sạch; để rỗi, để dành (*ср.* освобожда́ть); (sự) tự giải phóng, tự giải thoát, được giải phóng, được giải

thoát, được giải cứu, được khai phóng, được thả, được phóng thích; thoát khỏi, tránh khỏi, được miễn, được tha, được miễn trừ; trở nên trống; được rỗi, được rảnh (*ср.* освобождáться)

освобождённый *прич.*: ~ рабóтник *ист.* cán bộ được miễn làm công việc chính của mình để chuyên lo công tác xã hội; ~ комсóрг *ист.* bí thư chuyên trách đoàn thanh niên cộng sản (*được hưởng lương dưới thời xô-viết*)

освоéние *с.* 1. (sự) nắm vững, nắm chắc, thông thạo, tinh thông, ứng dụng; ~ современных машúн tinh thông (biết sử dụng, ứng dụng) máy móc hiện đại; ~ передовы́х технолóгий ứng dụng công nghệ tiên tiến; ~ мощностéй sử dụng công suất; ~ кóсмоса khám phá (chinh phục) vũ trụ; 2. (*обжúвание*) (sự) khai khẩn, khai phá, khai thác; ~ нóвых истóчников энéргии khai thác những nguồn năng lượng mới; ~ пусты́ни khai khẩn hoang mạc, khai phá sa mạc; ~ цели́нных и зáлежных земéль khai hoang và phục hoá

освóить(ся) *сов. см.* освáивать(ся)

освятúть *сов. см.* освящáть

освящáть, освятúть (*В*) 1. làm phép thánh, chúc thánh, chú nguyện; 2. *перен.* làm cho thiêng liêng, thiêng liêng hoá, làm cho tôn kính, thần thánh hoá

освящéние *с.* (sự) làm phép thánh, chúc thánh, chú nguyện

осев||óй *прил.* (thuộc về) trục; ~ центр тáм trục; ~áя симметрúя đối xứng trục

оседáние *с.* (sự) lắng xuống, lắng đọng, trầm đọng, lắng; (*грунта, сооружéния*) (sự) lún xuống, sụt xuống

оседáть, осéсть 1. lắng xuống, lắng đọng, trầm lắng, trầm đọng, trầm tích, lắng; (*о грунте, сооружéнии*) lún (sụt, trụt) xuống, lún, sụt, trụt; 2. (*поселя́ться*) định cư, an cư lạc nghiệp, sinh cơ lập nghiệp, sống cố định

оседлáть *сов. см.* осёдлывать *и* седлáть

осéдлость *ж.* (sự) định cư, cố cư, định cư đinh canh, (lối) sống định cư

осёдлывать, оседлáть (*В*) 1. thắng (đóng) yên cương, thắng (đóng) yên; *разг.* (*садúться верхом на что-л.*) cưỡi, cỡi; 2. *перен. разг.* (*подчúнять себе*) khống chế, bắt... phục tùng, làm... khuất phục; 3. *воен.* chiếm cứ, bám chắc, chiếm giữ, cố thủ, chốt

осéдл||ый *прил.* định cư, cố cư, định cư định canh; вестú ~ óбраз жúзни sống định cư, cố cư; ~ые племенá những bộ lạc (bộ tộc) định cư; ~ые птúцы (loài) chim định cư

осекáться, осéчься 1. *уст.* (*о ружье*) (bị) hóc, tịt, tắc; 2. *перен. разг.* (*о голосе*) tắc giọng, lạc giọng, nghẹn lời

осёл *м.* 1. lừa (*Asinus*); 2. *бран.* đồ ngu, đồ thân lừa ưa nặng; ✧ упрáмый как ~ cứng đầu, đầu bò đầu bướu

оселóк *м.* (*точúльный*) đá mài

осеменéние *с. биол.* (sự) thụ tinh

осеменúть *сов. см.* осеменя́ть

осеменя́ть, осеменúть thụ tinh

осенúть *сов. см.* осеня́ть

осéнний *прил.* (thuộc về) mùa thu, thu; ~ дождь mưa thu

óсен||ь *ж.* (mùa) thu; thu tiết (*уст.*); глубóкая ~ cuối thu; ✧ цыпля́т по ~и счúтают *погов.* ≅ có, không, mùa đông mới biết, giàu, nghèo, ba mươi Tết mới hay

óсенью *нареч.* (về) mùa thu

осеня́ть, осенúть thoáng ra, nảy ra, thoáng nghĩ; меня́ осенúла мысль trong óc tôi thoáng ra ý nghĩ; меня́ осенúло tôi thoáng nghĩ

осéсть сов. *см.* оседáть

осетúн *м.*, **~ка** *ж.* người Ossetia (Oxeti)

осетúнский *прил.* (thuộc về) Ossetia, Oxeti; ~ язы́к tiếng Ossetia (Oxeti)

осётр *м.* cá chiên, cá tầm (*Acipencer*)

осетри́на *ж.* thịt cá chiên (cá tầm)

осетрóвый *прил.* (thuộc về) cá chiên, cá tầm

осéчк||а *ж.* 1. (sự) bị hóc, bị tịt, bị tắc; дать ~у súng bị hóc (bị tịt, bị tắc); 2. *перен. разг.* (sự) thất bại

осéчься *сов. см.* осекáться

осúливать, осúлить (*В*) *разг.* 1. thắng, đánh thắng, chiến thắng; *перен.* (*волнение и т. п.*) nén (kìm, ghìm)... lại, nén (kìm, ghìm) được; 2. (*справля́ться с чем-л.*) khắc phục, làm nổi, cố làm xong; осúлить кни́гу cố đọc xong cuốn sách; дорóгу осúлит идýщий ≅ có đi mới đến

осúлить *сов. см.* осúливать

осúна *ж.* (cây) liễu hoàn diệp, dương châu Âu (*Populus tremula*)

осúнник *м.* rừng liễu hoàn diệp (dương châu Âu)

осúновый *прил.* (thuộc về) liễu hoàn diệp, dương châu Âu; ✧ дрожáть как ~ лист ≅ run như cầy sấy

осúн||ый *прил.* (thuộc về) ong vẽ, ong vò vẽ; ~oe гнездó а) tổ ong vẽ (ong vò vẽ); б) *перен.* ≅ hang hùm nọc rắn (*погов.*); ✧ ~ая тáлия thắt đáy lưng ong, eo lưng ong

осúплый *прил.* khàn khàn, khản tiếng, khản giọng

осúпнуть *сов.* (bị) khản tiếng, khản giọng

осиротéлый *прил.* 1. (bị) mồ côi, côi cút, bồ côi; 2. *перен.* (*лишúвшийся близкого человека*) (bị) cô đơn, đơn độc, đơn chiếc; 3. *перен.* (*опустéвший*) trống trải, trống không

осиротéть *сов.* 1. (bị) mồ côi, côi cút, bồ côi; 2. *перен.* (*потерять близкого человека*) (bị) cô đơn, đơn độc, đơn chiếc; 3. *перен. тк. 3 л.* (*опустеть*) trở nên trống trải (trống không)

оскáл *м.* (sự) nhe răng, nhe; ~ зубóв nhe răng

оскáлить *сов.*: ~ зýбы nhe răng

оскальпúровать *сов. см.* скальпúровать

оскандáлиться *сов. см.* скандáлиться

осквернéние *с.* 1. *рел.* (sự) làm ô uế, phạm thánh; 2. (*оскорбление*) (sự) xúc phạm, làm nhục, lăng nhục

осквернúть *сов. см.* осквернять

осквернять, осквернúть (*В*) 1. *рел.* làm ô uế, phạm thánh, phạm thần; 2. (*оскорбля́ть*) xúc phạm, làm nhục, lăng nhục, nhục mạ, hạ nhục

оскóлок *м.* mảnh, mảnh vỡ; ~ зéркала mảnh gương; ~ снаря́да mảnh đạn

осколóчн||ый *прил.*: ~ая рáна vết thương do mảnh bom đạn; ~ая бóмба bom mảnh, bom sát thương

оскóмин||а *ж.* (sự, cảm giác) ghê răng; *перен.* (sự) chán ngấy, chán phè; набúть ~у а) làm ghê răng; б) làm chán ngấy; надоéсть до ~ы chán ngấy, chán phè, chán chết, lăng xẹt, lăng nhách

оскопúть *сов. см.* оскопля́ть

оскопля́ть, оскопúть (*В*) thiến, hoạn

оскорбúтель *м.* người làm nhục (làm điều xúc phạm)

оскорбúтельно *нареч.* (một cách) xúc phạm, sỉ nhục, nhục mạ

оскорбúтельность *ж.* (tính chất, điều) xúc phạm, sỉ nhục, nhục mạ

оскорбúтельный *прил.* (có tính chất) làm nhục, xúc phạm, sỉ nhục, thoá mạ, lăng nhục, nhục mạ; ~ тон giọng sỉ nhục (thoá mạ, nhục mạ)

оскорбúть(ся) *сов. см.* оскорбля́ть(ся)

оскорблéни||е *с.* 1. (*действие*) (sự) làm nhục, xúc phạm, sỉ nhục, thoá mạ, lăng nhục, nhục mạ;

2. (*слово, поведение и т. п.*) (lời, điều) xúc phạm, sỉ nhục, nhục mạ, thoá mạ, lăng nhục; нанестú ~ xúc phạm, sỉ

nhục, nhục mạ, thoá mạ, lăng nhục; переноси́ть ~я chịu xúc phạm (sỉ nhục, nhục mạ, thoá mạ, lăng nhục)

оскорблённ||ый *прил.* (lộ vẽ) giận dỗi, hờn giận, bực tức, bực mình, phật lòng; сде́лать ~ое лицо́ làm mình làm mẩy, làm mặt giận dỗi (hờn giận); ✧ ~ая неви́нность vẻ vô tội bị xúc phạm

оскорбля́ть, оскорби́ть (*В*) làm nhục, xúc phạm, sỉ nhục, thoá mạ, lăng nhục, nhục mạ; ~ кого́-л. в лу́чших чу́вствах xúc phạm đến những tình cảm tốt đẹp nhất của ai; ✧ ~ чей-л. слух làm chướng tai (chối tai, trái tai, nghịch nhĩ) ai; ~ чьё-л. зре́ние làm chướng mắt (gai mắt) ai; оскорби́ть кого́-л. де́йствием lăng nhục ai bằng hành động, đánh ai, tát ai

оскорбля́ться, оскорби́ться phật ý, phật lòng, hờn giận, tức giận

оскудева́ть, оскуде́ть sa sút, nghèo đi, bần cùng hoá; (*о земле и т. п.*) cằn (bạc màu, cằn cỗi) đi; (*Т*) cằn cỗi (cùn mằn) đi; ~ тала́нтами tài ba cằn cỗi (cùn mằn) đi

оскуде́лый *прил.* (bị) sa sút, nghèo đi, bần cùng, thiếu thốn, túng quẫn, túng bấn; (о *земле и т. п.*) cằn, bạc màu, cằn cỗi

оскуде́ние *с.* (sự) sa sút, bần cùng, thiếu thốn, túng quẫn, túng bấn; (*земли и т. п.*) (sự) cằn, bạc màu, cằn cỗi

оскуде́ть *сов. см.* оскудева́ть

ослабева́ть, ослабе́ть 1. (*физически*) yếu đi, suy yếu, suy nhược; 2. (*в степени проявления*) yếu đi, dịu bớt, giảm bớt, giảm sút; ве́тер ослабе́л gió đã dịu bớt; 3. (*становиться менее тугим*) nới ra, giãn ra, lỏng ra, trở nên lỏng lẻo

ослабе́ть *сов. см.* ослабева́ть

осла́бить *сов. см.* ослабля́ть

ослабле́ние *с.* 1. (*по знач. гл.* ослабля́ть) (sự) làm yếu đi, làm suy yếu, làm suy nhược; (*по знач. гл.* ослабева́ть) (sự) yếu đi, suy yếu, suy nhược; 2. (*степени проявления*) (sự) yếu đi, dịu bớt, giảm bớt, giảm sút; ~ внима́ния giảm bớt chú ý; ~ у́мственных спосо́бностей suy nhược trí tuệ, giảm sút trí thông minh; ~ напряжённости в междунаро́дных отноше́ниях giảm bớt căng thẳng trong quan hệ quốc tế, làm dịu tình hình căng thẳng trên thế giới

ослабля́ть, осла́бить (*В*) 1. làm... yếu đi, làm suy yếu (suy nhược); 2. (*силу, степень чего-л.*) làm... yếu đi, làm dịu bớt (giảm bớt, giảm sút, lơi lỏng, lỏng lẻo), giảm bớt, giảm nhẹ, buông lỏng, buông lơi; ~ внима́ние làm bớt (giảm bớt sự) chú ý; ~ дисципли́ну buông lỏng (buông lơi, làm giảm sút, làm lơi lỏng, làm lỏng lẻo) kỷ luật; 3. (*делать менее тугим*) nới... ra, nới lỏng, làm... (giãn ra, lỏng ra, long ra, lỏng lẻo)

осла́бнуть *сов. см.* ослабе́ть

осла́вить *сов.* (*В*) *разг.* nói xấu, rêu rao, phỉ báng, bêu riếu, bêu diếu

осла́виться *сов. разг.* mang tiếng, bị tai tiếng

ослёнок *м.* lừa con

ослепи́тельно *нареч.* (một cách) chói loà, sáng chói, sáng loà, chói chang; *перен.* chói lọi, lộng lẫy, rực rỡ (*ср.* ослепи́тельный)

ослепи́тельность *ж.* (vẻ, tính chất) chói lọi, lộng lẫy, rực rỡ, choáng lộn

ослепи́тельн||ый *прил.* 1. chói loà, sáng chói, sáng loà, sáng loá, sáng trưng, chói lọi, chói chang, chói mắt, loá mắt, choáng mắt; 2. *перен.* chói lọi, lộng lẫy, rực rỡ, choáng lộn; ~ая красота́ vẻ đẹp (nhan sắc) lộng lẫy; ~ая же́нщина người phụ nữ lộng lẫy

ослепи́ть *сов. см.* ослепля́ть

ослепле́ние *с.* 1. (sự) làm mù, làm đui, làm loà; (*на время*) (sự) làm loá mắt, làm chói mắt, làm choáng mắt, làm quáng mắt; 2. *перен.* (sự) làm tối mắt, làm mù quáng, làm mê muội, làm mất trí

ослеплённый *прил.* 1. (bị) mù, đui, loà; (*на время*) (bị) loá mắt, chói mắt, choáng mắt, quáng mắt; 2. *перен.* (bị) tối mắt, mù quáng, mê muội, mất trí

ослепля́ть, ослепи́ть (*В*) 1. làm mù (đui, loà); (*на время*) làm loá mắt (chói mắt, choáng mắt, quáng mắt); 2. *перен.* làm tối mắt (mù quáng, mê muội, mất trí); ре́вность ослепи́ла му́жа máu ghen làm ông chồng mù quáng (mất trí)

осле́пнуть *сов. см.* слепну́ть

осли́злый *прил.* nhớt, nhơn nhớt, nhầy nhụa

осли́н||ый *прил.* (thuộc về) lừa; *перен.* (như) lừa; ~ое упря́мство bướng như lừa, thân lừa ưa nặng (*погов.*)

осли́ца *ж.* lừa cái

осложне́ние *с.* 1. (sự) phức tạp hoá, phức tạp thêm, rắc rối thêm, phiền toái thêm; (*затруднение*) (sự) khó khăn, rắc rối, phiền phức, trở ngại; 2. (*болезни*) biến chứng; ~ на по́чки biến chứng vào thận; ~ по́сле гри́ппа biến chứng sau khi bị cúm

осложни́ть(ся) *сов. см.* осложня́ть(ся)

осложня́ть, осложни́ть (*В*) 1. phức tạp hoá, làm phức tạp (rắc rối, phiền toái, rối rắm) thêm; (*затруднять*) gây khó khăn (rắc rối, phiền phức, trở ngại); 2. (*болезнь*) biến chứng, làm trầm trọng (nặng thêm)

осложня́ться, осложни́ться 1. phức tạp hoá, trở nên phức tạp, rắc rối ra, phiền toái (rối rắm) thêm; (*становиться трудным*) khó khăn (rắc rối, phiền phức, trở ngại) thêm; 2. (*о болезни*) bị biến chứng, trở nên trầm trọng, nặng thêm

ослуша́ние *с.* (sự) không vâng lời

осслу́шать *сов. см.* ослу́шивать

ослу́шаться *сов. разг.* (*чего-л.*) không tuân, cưỡng lại; (*кого-л.*) không vâng lời, cưỡng lời

ослу́шивать, ослу́шать (*В*) nghe bệnh, khám

ослы́шаться *сов.* nghe nhầm, nghe sai

ослы́шка *ж.* (sự, điều) nghe nhầm

осма́тривать, осмотре́ть (*В*) xem xét, khám xét, khám nghiệm, khám, nhìn kỹ, xem kỹ, quan sát, kiểm tra, thị sát; (*посещать*) đi thăm, đi xem, tham quan, du ngoạn, thưởng ngoạn; ~ кого́-л. с голово́й до ног nhìn kỹ (quan sát) ai từ đầu đến chân; ~ больно́го khám bệnh nhân; ~ го́род đi xem (tham quan, du ngoạn) thành phố; ~ музе́й đi xem viện bảo tàng

осма́триваться, осмотре́ться 1. nhìn (ngó, xem) quanh; войдя́ в ко́мнату, осмотре́ться đi vào phòng và nhìn quanh; 2. *перен.* tìm hiểu, xem xét, thị sát, làm quen; я уже́ осмотре́лся tôi đã tìm hiểu (xem xét) kỹ rồi

осме́ивать, осмея́ть (*В*) cười nhạo, chế nhạo, chế giễu, nhạo báng, chê cười, đàm tiếu; chọc quê (*разг.*)

осмелéть *сов. см.* смелéть

осме́ливаться, осме́литься đánh bạo, cả gan, dám; осме́люсь сказа́ть, что... tôi dám nói rằng..., tôi xin mạo muội thưa rằng...

осме́литься coa. *см.* осме́ливаться

осмея́ние *с.* (sự) cười nhạo, chế nhạo, chế giễu, nhạo báng, cười chê

осмея́ть *сов. см.* осме́ивать

о́смий *м. хим.* osmium, osmi

осмоли́ть *сов.* (*В*) quét (phủ) nhựa

осмо́лка *ж.* (sự) quét nhựa, phủ nhựa

о́смос *м. физ.* (sự, hiện tượng) thẩm thấu, thấm lọc

осмотерапи́я *ж.* liệu pháp thẩm thấu

осмоти́ческ||ий *прил.* (thuộc về) thẩm thấu; ~ое давле́ние áp suất thẩm thấu

осмо́тр *м.* (sự) xem xét, khám xét, khám nghiệm, khám, nhìn kỹ, xem kỹ; (*посещение*) (sự) đi thăm, đi xem, tham quan, du ngoạn, thưởng ngoạn; (*проверка*) (sự) kiểm tra, thanh tra, thị sát; ~ достопримеча́тельностей đi xem danh thắng (thắng cảnh), tham quan (du ngoạn, thưởng ngoạn) thắng cảnh; ~ больно́го khám bệnh nhân; ~ багажа́ khám xét (khám) hành lý; тамо́женный ~ khám xét của hải quan; техни́ческий ~ kiểm tra kỹ thuật

осмотре́ть(ся) *сов. см.* осма́тривать(ся)

осмотри́тельно *нареч.* (một cách) cẩn trọng, thận trọng, cẩn thận, đắn đo, chín chắn

осмотри́тельность *ж.* (sự, tính) cẩn trọng, thận trọng, cẩn thận, đắn đo, chín chắn, dè dặt

осмотри́тельный *прил.* cẩn trọng, thận trọng, cẩn thận, đắn đo, chín chắn, dè dặt

осмо́трщик *м.* người khám xét (*hành lý, toa tàu...*)

осмысле́ние *с.* (sự) hiểu biết, hiểu thấu, nhận thức, nhận định; ~ происходя́щих собы́тий hiểu biết tình hình, nhận định những sự kiện đang xảy ra

осмы́сленно *нареч.* (một cách) thông minh, khôn ngoan

осмы́сленность *ж.* (sự) thông minh, khôn ngoan, tinh anh

осмы́сленный *прил.* thông minh, khôn ngoan, tinh anh

осмы́сливать, осмы́слить (*В*) hiểu biết, hiểu thấu, thấu hiểu, hiểu ý nghĩa, nhận thức, nhận định

осмы́слить *сов. см.* осмы́сливать

осмысля́ть *несов. см.* осмы́сливать

оснасти́ть *сов. см.* оснаща́ть

осна́стка *ж. мор.* 1. (*действие*) (sự) trang bị dây dợ; 2. (*снасти*) dây dợ, thừng chão, dây thừng (*trên thuyền, tàu*)

оснаща́ть, оснасти́ть (*В*) 1. *мор.* trang bị dây dợ; 2. *тех.* trang bị, thiết bị

оснаще́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) trang bị, thiết bị, trang thiết bị; 2. (*совокупность технических средств*) trang bị, thiết bị, trang thiết bị

оснащённость *ж.* trình độ trang bị

осно́в||а *ж.* 1. (*каркас, остов*) bộ sườn, bộ khung, cốt, nền; *перен.* nhân, lõi; 2. *перен.* (*главное*) cơ sở, nền tảng; на ~е чего́-л. trên cơ sở cái gì; брать что́-л. за ~у, положи́ть что́-л. в ~у lấy cái gì làm cơ sở; лежа́ть в ~е чего́-л. làm cơ sở cho cái gì; 3. *мн.*: ~ы (những) nguyên tắc cơ bản, luận điểm cơ bản, cơ sở, nguyên lý, giềng mối; ~ы се́мьи cơ sở của gia đình; ~ы нра́вственности (những) giềng mối của đạo đức, nguyên tắc cơ bản của luân lý; ~ы дифференциа́льного исчисле́ния nguyên lý (nguyên tắc cơ bản) của phép tính vi phân; 4. *текст.* sợi dọc; 5. *грам.* thân từ

основа́ни||е *с.* 1. (*действие*) (sự) thành lập, sáng lập, dựng nên, lập nên, tạo lập, xây dựng; 2. (*фундамент*) nền móng, nền tảng, nền; (*нижняя часть чего-л.*) chân, gốc, đáy; *перен.* (*главное*) cơ sở; 3. (*причина*) lý do, nguyên cớ, nguyên nhân, căn cứ, sở cứ, cơ sở; без вся́ких ~й không có lý do gì cả, hoàn toàn vô căn cứ, hoàn toàn không có sở cứ nào; лишённый вся́ких ~й hoàn toàn vô căn cứ (không có sở cứ, không có cơ sở, vô cớ); с по́лным ~ем có đầy đủ lý do (căn cứ, sở cứ, cơ sở); на како́м ~и? căn cứ vào đâu?, dựa vào lý do gì?, dựa vào cơ sở nào?; есть ~я ду́мать có cơ sở suy nghĩ; нет никаки́х ~й hoàn toàn không có lý do gì cả, hoàn toàn không có căn cứ gì hết; 4. *мат.* cạnh đáy, cơ số, chân; ~ треуго́льника cạnh đáy của tam giác; 5. *хим.* base, ba-dơ; ✧ на ~и чего́-л. căn cứ vào cái gì, xuất phát từ cái gì; разру́шить что́-л. до ~я triệt để phá huỷ cái gì, phá sạch, phá tận gốc, đào tận gốc trốc tận rễ

основа́тель *м.* sáng lập viên, người sáng lập

основа́тельно *нареч.* (một cách) xác đáng, xác cú, có căn cứ, có sở cứ, có cơ sở; vững chãi, vững vàng, chắc chắn; đúng đắn, đàng hoàng; cẩn thận, chu đáo (*ср.* основа́тельный); ~ закуси́ть ăn khá no, ăn nhiều; chén đẫy (*разг.*)

основа́тельн||ый *прил.* 1. (*обоснованный*) xác đáng, xác cú, có căn cú (sở cứ, cơ sở); ~ые причи́ны những lý do xác đáng (có căn cứ, có sở cứ, có cơ sở); 2. (*крепкий, прочный*) vững chãi, vững vàng, chắc chắn, bền vững; 3. (*солидный, положительный*) đứng đắn, đàng hoàng, căn cơ, vững vàng; 4. (*тщательный*) cẩn thận, chu đáo; (*глубокий*) sâu sắc; 5. *разг.* (*значительный по величине, объёму, силе и т. п.*) khá nhiều, khá lớn, khá mạnh, đáng kể

основа́ть *сов. см.* осно́вывать

основа́ться *сов. см.* осно́вываться 2, 3

основн||о́й *прил.* 1. căn bản, cơ bản, cốt yếu, cốt tử, căn cốt, cốt thiết, gốc; (*главный*) chính yếu, chủ yếu, chính; ~ зако́н đạo luật cơ bản; ~а́я зада́ча nhiệm vụ chủ yếu (chính yếu, căn bản, cơ bản, cốt yếu, cốt tử, chính); ~а́я мысль tư tưởng chủ đạo (cơ bản, chủ yếu); ~ая су́мма món (số) tiền gốc; ~ долг nợ gốc; ~а́я си́ла *воен.* chủ lực; 2. *в знач. сущ. с.*: ~о́е điều chủ yếu (cốt yếu, cơ bản, căn cốt), điểm chính yếu (cơ bản), vấn đề cơ bản; ✧ в ~о́м về căn bản (cơ bản); ~ капита́л *эк.* tư bản cố định

осно́вный I *прил. текст.* (thuộc về) sợi dọc

осно́вный II *прил. хим.* (thuộc về) base, ba-dơ

основовяза́льн||ый *прил.*: ~ая маши́на máy đan sợi dọc (*dệt kim*)

основополага́ющий *прил.* cơ bản, căn bản, chủ yếu, chính yếu, chính

основоположе́ние *с.* nguyên tắc cơ bản

основополо́жник *м.* người sáng lập (đặt nền móng); ~ теории относи́тельности người sáng lập (đặt nền móng) thuyết tương đối

осно́вывать, основа́ть 1. (*В*) (*создавать, учреждать*) sáng lập, thành lập, lập nên, dựng nên, tạo lập, xây dựng; 2. (*В* на *П*) (*обосновывать*) căn cứ (xây dựng) trên, dựa (đặt) trên cơ sở, lấy... làm cơ sở (căn cứ); э́то ни на чём не осно́вано điều đó không có căn cứ gì hết, điều đó hoàn toàn không dựa trên cơ sở nào hết

осно́вываться, основа́ться 1. *тк. несов.* (на *П*) căn cứ trên (vào, theo), dựa trên (vào); (*иметь что-л. своей основой*) đặt (dựa) trên cơ sở; осно́вываясь на... căn cứ trên..., dựa vào...; 2. (*возникать*) hiện ra, xuất hiện, hiện lên, hình thành; 3. (*поселяться*) sinh cơ lập nghiệp, lập nghiệp, sống, ở

осо́ба *ж.* 1. cá nhân, nhân vật, người; 2. *ирон.* vị tai to mặt lớn, nhân vật tai mắt; ông cốp, ông bự, ông kẹ, ông kễnh (*разг.*)

осо́бенно *нареч.* 1. (*более всего*) đặc biệt là, nhất là; 2. (*исключительно*) (một cách) đặc biệt; (*необычно*) (một cách) khác thường, lạ thường, dị thường; ~ люби́ть что́-л. đặc biệt thích cái gì; ✧ не ~ không... lắm, không lấy

gì làm... lắm; не ~ хорошо́ không tốt lắm, không lấy gì làm tốt lắm

осо́бенност||ь *ж.* đặc điểm, đặc tính, đặc trưng, tính chất đặc thù; ~ кни́ги состои́т в том... cuốn sách có đặc điểm là...; ✧ в ~и đặc biệt là, nhất là

осо́бенн||ый *прил.* 1. đặc biệt; (*необычный*) khác thường, lạ thường, dị thường; ничего́ ~ого bình thường, chẳng có gì đặc biệt cả; 2. (*своеобразный*) độc đáo, đặc sắc, đặc thù, riêng biệt

особня́к *м.* dinh thự, biệt thự, dinh cơ

особняко́м *нареч.* (một cách) riêng lẻ, riêng rẽ, riêng biệt, tách riêng, biệt lập, riêng; жить ~ sống riêng lẻ, ở riêng; стоять ~ đứng tách riêng, đứng riêng, biệt lập

осо́бо *нареч.* 1. (*отдельно*) (một cách) riêng lẻ, riêng biệt, riêng; 2. (*особенно*) (một cách) đặc biệt

осо́б||ый *прил.* 1. (*особенный*) đặc biệt; (*необычный*) khác thường, lạ thường, dị thường; ~ая экономи́ческая зо́на vùng kinh tế đặc biệt; 2. (*большой, значительный*) mạnh, đáng kể; уда́рить с ~ой си́лой giáng một đòn rất mạnh; он пое́хал без ~ого жела́ния nó ra đi mà không thích thú lắm; рабо́тать с ~ым рве́нием làm việc cực kỳ hăng hái; ~ым удово́льствием он слу́шал му́зыку ông ta rất thích thú nghe nhạc; 3. (*отдельный*) riêng lẻ, riêng rẽ, riêng biệt, cá biệt, riêng; ~ вход lối vào riêng; ~ое помеще́ние phòng riêng; 4. (*имеющий специальное назначение*) đặc biệt; ~ая коми́ссия uỷ ban đặc biệt

о́собь *ж.* cá thể

осове́лый *прил. разг. см.* осоло́велый

осове́ть *сов. см.* сове́ть

осознава́ть, осозна́ть (*В*) nhận thức, hiểu rõ, thấy rõ, giác ngộ

осозна́ть *сов. см.* осознава́ть

осо́ка *ж. бот.* (cây) lách, cỏ lách, lác (*Carex*)

осоко́рь *м. бот.* (cây) dương đen (*Populus nigra*)

осолове́лый *прил. разг.* 1. (*о глазах, взгляде*) đờ đẫn, bơ phờ, phờ phạc, thiếu sinh khí; 2. (*вялый, полусонный*) lờ đờ, lừ thừ, ngái ngủ, lử thử lừ thừ

осолове́ть *сов. см.* соловеть

о́сп||а *ж. мед.* (bệnh) đậu mùa, đậu; изры́тый ~ой рожа hoa (bị rỗ) vì bệnh đậu; ветряна́я ~ thuỷ đậu; коро́вья ~ ngưu đậu; прививать ~у кому́-л. chủng đậu (trồng đậu *разг.*) cho ai

оспа́ривание *с.* (sự) tranh cãi, bác bỏ, bài bác, bác

оспа́ривать, оспо́рить (*В*) 1. tranh cãi, bác bỏ, bài bác, bác; ~ чьё-л. мне́ние bác (bài bác, bác bỏ) ý kiến của ai; 2. *тк. несов.* (*добиваться*) giành, tranh, tranh giành, tranh đoạt; ~ зва́ние чемпио́на tranh đoạt danh hiệu vô địch, tranh chức quán quân

о́спенный *прил.* (thuộc về) đậu mùa, đậu; ~ больно́й người bị đậu mùa

о́спина *ж.* (vết) sẹo đậu mùa, rỗ hoa

оспопрививание *с.* (sự) chủng đậu; trồng đậu (*разг.*)

оспо́рить *сов. см.* оспа́ривать 1

осрами́ть *сов. см.* срами́ть 1

осрами́ться *сов. см.* срами́ться

оссеи́н *м. анат., хим.* osseinum, oxein, colagen xương

ост *м. мор.* 1. (*направление*) (phương, hướng, phía) đông; 2. (*ветер*) gió đông

оста||ва́ться, оста́ться 1. ở lại, (bị) lưu lại; ~ ночева́ть ngủ lại, ngủ đỗ; ~ на второ́й год *разг.* (bị) lưu ban, đúp; 2. (*быть в наличии*) còn lại, còn; ~ётся 5 мину́т до отхо́да по́езда còn 5 phút nữa thì tàu chạy; 3. (*каким-л., в каком-л. состоянии*) giữ nguyên, vẫn còn, không thay đổi; ~ в си́ле giữ nguyên (vẫn còn) hiệu lực; ~ при своём мне́нии giữ (bảo lưu, không thay đổi) ý kiến của mình; 4. (*в каком-л. состоянии, положении*) lâm vào, hoá ra, thành ra, đâm ra; ~ без рабо́ты hoá ra không có việc, lâm vào cảnh thất nghiệp; ~ одному́ còn lại một mình, bị đơn độc; оста́вшись один... sau khi còn lại một mình; оста́ться дово́льным hài lòng, lấy làm mãn nguyện; ~ до́лжным кому́-л. còn nợ của ai, không trả nợ cho ai, quịt nợ của ai; за ним оста́лось 20 рубле́й hắn còn nợ 20 rúp; 5. *безл.* (+ *инф.*) (*следует лишь*) chỉ còn phải, đành phải; нам оста́лось дочита́ть всего́ три страни́цы chúng ta chỉ còn phải đọc nốt ba trang nữa thôi; ничего́ не ~ётся как... chẳng còn có cách nào khác ngoài việc..., chỉ còn một đường... mà thôi; не ~ётся друго́го вы́бора, как..., не ~ётся ничего́ друго́го, как... chẳng còn có cách nào khác là...; ✧ оста́ться ни при чём chẳng được (chẳng ăn thua, chẳng xơ múi) gì cả; хоть ло́шадь не ~ётся không (*погов.*); оста́ться ни с чем mất sạch sành sanh, hết nhẵn; счастли́во ~! anh/chị ở lại mạnh giỏi nhé!

оста́вить *сов. см.* оставля́ть

остав||ля́ть, оста́вить (*В*) 1. để (bỏ, lưu)... lại; (*забывать*) bỏ (để) quên; ~ де́ньги до́ма để (bỏ) tiền lại ở nhà; оста́вить по себе́ хоро́шую па́мять để (lưu) lại kỷ niệm tốt đẹp về mình; оста́вить кого́-л. позади́ vượt quá ai, bỏ ai lại đàng sau; 2. (*сохранять*) để dành, dành, giữ, dành lại; ~ ме́сто для кого́-л. để dành (giữ, dành) chỗ cho ai; 3. (*задерживать*) lưu (giữ) lại; ~ кого́-л. на второ́й год giữ ai lại học lưu ban; 4. (*покидать*) rời bỏ, bỏ lại, bỏ rơi, bỏ mặc, ruồng bỏ, bỏ; э́та мысль не ~ля́ла его́ ý nghĩ ấy không rời bỏ nó, nó đeo đuổi mãi ý nghĩ ấy; 5. (*переставать заниматься чем-л.*) thôi, bỏ; *перен.* từ bỏ, lìa bỏ; (*откладывать в сторону*) xếp (gác) lại, bỏ bễ; си́лы ~или его́ nó đã kiệt sức; оста́вить вся́кую наде́жду mất hết hy vọng, tuyệt vọng; ✧ оста́вь(те)! а) (*для выражения несогласия с чем-л.*) thôi đi!, thôi im đi!, thôi đừng nói nữa!; б) (*при требовании не беспокоить кого-л.*) đừng ám nữa mà!, thôi đừng làm phiền nữa!; оста́вить в поко́е để yên; оста́вь меня́ в поко́е! hãy để cho tao/tôi yên!; оста́вить за собо́й что́-л. dành cho mình cái gì; оста́вить за собо́й пра́во dành cho mình cái quyền...; оста́вить реше́ние без измене́ния *юр.* y án, giữ nguyên án quyết; э́то ~ля́ет жела́ть лу́чшего cái đó chưa tốt (chưa tốt lắm)

остальн||о́й *прил.* 1. còn lại, khác; 2. *в знач. сущ. с.*: ~о́е phần (việc, điều) còn lại; всё ~о́е toàn bộ phần còn lại, tất cả những điều (việc) còn lại; в ~ом còn lại thì...; 3. *в знач. сущ. мн.*: ~ы́е (*о людях*) những người khác, những người còn lại; все ~ы́е tất cả những người khác (những người còn lại)

остана́вливать, останови́ть 1. (*В*) dừng, ngừng, ách, dừng (ngừng, ách, đình)... lại, làm... dừng (ngừng, đứng, đình) lại, bắt... dừng (ngừng, đứng, đình) lại; ~ прохо́жего dừng khách qua đường lại, làm (bắt) người qua đường đứng lại; он ре́зко останови́л маши́ну anh ta đột ngột dừng (hãm, đỗ, đậu) ôtô lại; ~ рабо́ту ngừng việc, đình việc lại; ~ стано́к hãm (dừng, ngừng) máy; ~ кровотече́ние cầm máu; 2. (*В*) (*удерживать от чего-л.*) ngăn (cản)... lại, can ngăn, ngăn, can; 3. (*В* на *П*) (*сосредоточивать*) tập trung, хоáy vào, nhằm vào; ~ взгляд на ко́м-л., чём-л. dừng mắt lại nhìn ai,

cái gì; chăm chú nhìn ai, cái gì; ~ своё внима́ние на ко́м-л., чём-л. tập trung sự chú ý vào ai, việc gì; ~ свой вы́бор на ко́м-л., чём-л. chọn ai, cái gì

остана́вливаться, останови́ться 1. dừng (ngừng, đứng, đình, đỗ, đậu, chững) lại, bị ách lại; по́езд останови́лся tàu đã dừng (đứng, đỗ, đậu) lại; часы́ останови́лись đồng hồ chết (đứng); 2. (*временно поселяться*) ở tạm, ở đậu, trú chân, dừng chân, tạm trú, tạm nghỉ (tạm dừng) lại; 3. (на *П*) (*сосредоточиваться*) tập trung (xoáy, nhằm) vào, lưu ý đến, bàn đến, đề cập đến, nói đến, dừng lại, ngưng lại; ~ на како́м-л. вопро́се bàn (lưu ý, nói, đề cập) đến vấn đề gì, xoáy (nhằm) vào vấn đề gì, dừng lại ở vấn đề gì; его́ вы́бор останови́лся на... cuối cùng anh ấy đã chọn...; на чём мы останови́лись? chúng ta đã dừng lại ở vấn đề gì nhỉ?; ✧ ни пе́ред че́м не ~ không từ một việc gì hết

оста́нки *мн.* di hài, hài cốt, di cốt

останови́ть(ся) *сов. см.* остана́вливать(ся)

остано́вк||а *ж.* 1. (*действие*) (sự) dừng lại, ngừng lại, đứng lại, đình lại, đỗ lại, đậu lại; 2. (*перерыв, пауза*) (chỗ) ngừng, dừng, nghỉ; без ~и không ngừng, một mạch,, liên tù tì, không dứt; 3. (*временное пребывание где-л.*) (sự) ở tạm, ở đậu, trú chân, dừng chân, tạm trú, tạm nghỉ lại, tạm dừng lại; 4. (*пункт, место*) bến (trạm, chỗ đỗ) xe, ga; ~ авто́буса bến (trạm) xe bus; трамва́йная ~ bến (trạm) tàu điện; коне́чная ~ ga (bến, trạm) cuối; ✧ ~ то́лько за ке́м-л., че́м-л. chỉ thiếu ai, cái gì; ~ то́лько за разреше́нием chỉ còn thiếu giấy phép nữa thôi

оста́т||ок *м.* 1. mẩu (mảnh, miếng, phần, chỗ) còn lại, mẩu thừa, phần dư; (*материи*) đầu thừa đuôi thẹo, mảnh vải thừa; 2. *обыкн. мн.*: ~ки (*то, что уцелело*) di tích, tàn tích, tàn dư; (*следы минувшего*) vết tích, dấu vết; 3. *тк. ед.* (*последняя часть*) phần (đoạn) cuối cùng; ~ пути́ đoạn đường cuối cùng; ~ до́лга món nợ còn lại; 4. *мат.* số dư; дели́ться без ~ка chia hết, chia gọn; 5. *бухг.* tồn khoản; ~ на счету́ в ба́нке tồn khoản của tiền gửi ngân hàng; ✧ всё без ~ка toàn bộ, hoàn toàn, trọn vẹn, tất cả

оста́точн||ый *прил.* 1. còn lại; ~ые су́ммы *бухг.* tồn khoản; 2. *физ.* dư; ~ магнети́зм (hiện tượng) từ dư, từ sót

оста́ться *сов. см.* остава́ться

остекли́ть *сов. см.* остекля́ть

остекля́ть, остекли́ть (*В*) lắp kính, lồng kính

остеоло́гия *ж.* cốt học, môn học về xương

остеопатоло́гия *ж.* bệnh học về xương

остепени́ться I *сов.* đứng đắn (chín chắn) ra, tu tỉnh, tỉnh ngộ, trở nên biết điều

остепени́ться II *сов. разг. шутл.* có học vị

остеопоро́з *м. мед.* bệnh rỗng xương (loãng xương)

остервене́лый *прил.* điên tiết, nổi xung, phát khùng, hung hăng, điên cuồng

остервене́ние *с.* (sự) điên tiết, nổi xung, phát khùng, điên cuồng, đùng đùng nổi giận; прийти́ в ~ điên tiết lên, đùng đùng nổi giận; ✧ с ~м hết sức say mê, say sưa cực độ

остервене́ть *сов. см.* стервене́ть

остервени́ться *сов.* nổi xung, phát khùng, điên tiết lên, đùng đùng nổi giận

остерег||а́ться, остере́чься (*Р*) 1. giữ mình, phòng thân; (*опасаться кого-л.*) đề phòng, phòng bị, phòng tránh, gờm; ~а́йтесь воро́в! hãy đề phòng bọn ăn trộm!; 2. (*воздерживаться от чего-л.*) tránh, kiêng, nhịn

остере́чься *сов. см.* остерега́ться

оста́т *м. мед.* viêm xương

о́стов *м.* 1. (bộ) khung, sườn, cốt; *перен.* sườn, cơ sở, nòng cốt; 2. (*скелет*) bộ xương

остолбене́ть *сов.* ngây (đờ, ngẩn, đực) người ra, lặng người đi, sửng sốt, sững sờ, đứng ngay càn tán

осторо́жно *нареч.* (một cách) thận trọng, cẩn trọng, cẩn thận, dè dặt, đắn đo, chín chắn; ~! cẩn thận!, hãy coi chừng!

осторо́жност||ь *ж.* (tính, sự) thận trọng, cẩn trọng, cẩn thận, dè dặt, đắn đo, chín chắn; с ~ю (một cách) thận trọng, cẩn trọng, cẩn thận, dè dặt, đắn đo, chín chắn; забы́ть обо вся́кой ~и hoàn toàn không thận trọng, không còn đắn đo gì nữa

осторо́жный *прил.* thận trọng, cẩn trọng, cẩn thận, dè dặt, đắn đo, chín chắn; ~ отве́т câu trả lời thận trọng (dè dặt, chín chắn)

остраки́зм *м.* 1. *книжн.* (*изгнание, отвержение*) (sự) trục xuất, tống xuất, ruồng bỏ, ruồng rẫy; 2. *ист.* phóng trục hình, (hình phạt) trục xuất, tống xuất (*ở Hy Lạp cổ đại*)

остра́стк||а *ж. разг.* đòn gió, (sự) đe doạ, đe nẹt, trộ, đe, doạ cho sợ; для ~и để đánh đòn gió, để doạ (trộ, đe) cho sợ; дать ~у кому́-л. đánh đòn gió (đe doạ, trộ, đánh phủ đầu) ai

острига́ть, остри́чь (*В*) cắt, xén; ~ но́гти cắt móng tay

острига́ться, остри́чься cắt tóc, húi đầu

остриё *с.* 1. (*кончик*) đốc, mũi, mũi (đầu) nhọn, đốc dao (đao, kiếm); ~ копья́ ~ đốc giáo (thương, mác lào); иглы́ mũi kim; 2. (*режущий край*) lưỡi; ~ бри́твы lưỡi dao cạo; 3. *перен.* mũi nhọn, mũi dùi (giùi); быть напра́вленным своим ~м на что́-л. chĩa mũi nhọn (mũi dùi) vào cái gì

остри́ть I *несов.* (*В*) (*точить*) mài sắc, mài (vót, gọt) nhọn

остр||и́ть II, остри́ть nói sắc sảo (hóm hỉnh, ý nhị), nói đùa (bông đùa), pha trò, bông đùa), bông lơn; ~ на чей-л. счёт xỏ ngọt (nói xỏ, nói kháy, nói châm chọc) ai; не ~и́те! đừng nói đùa nữa!; неуда́чно ~ nói đùa nhạt nhẽo (nhạt như nước ốc)

остри́ца *ж.* giun (sán) kim (*Oxyuris vermicularis*)

остри́чь(ся) *сов. см.* остriга́ть(ся)

о́стров *м.* (hòn) đảo, cù lao, hải đảo; cồn, hòn (*разг.*)

о́стро *нареч.* (một cách) sắc, nhọn; ~ наточи́ть mài sắc, mài (vót, gọt) nhọn; ~ нужда́ться rất (hết sức) cần; ~ поста́вить вопро́с đặt vấn đề một cách cấp thiết (khẩn trương, cấp bách, khẩn thiết, gay gắt, bức xúc); ~ воспринима́ть что́-л. cảm nhận cái gì đề một cách sâu sắc (tinh tế, tinh vi)

остро́ *нареч.*: ~ говори́ть nói sắc sảo (hóm hỉnh, ý nhị)

острове́рхий *прил.* nhọn chóp, nhọn đầu, nhọn

островити́н||ин *м.*, **~ка** *ж.* (người) dân trên đảo

островно́й *прил.* (thuộc về) đảo, cù lao, hải đảo

острово́к *м.* đảo nhỏ, cù lao con; cồn

остро́г *м. ист. ист.* nhà tù

острог||а́ *ж.* đinh ba; бить ры́бу ~о́й đâm cá, đâm cá bằng đinh ba

острогла́зый *прил.* (có) mắt tinh

острогу́бцы *мн. тех.* kìm cắt, kìm nhọn

остродефици́тн||ый *прил.* rất khan hiếm, cực hiếm; ~ые това́ры những hàng rất khan hiếm

остроконе́чный *прил.* nhọn đầu, nhọn

остроли́ст *м. бот.* cây nhựa ruồi lá nhọn (*Ilex aquifolium*)

остроно́с||ый *прил.* (có) mũi nhọn; ~ челове́к người mũi nhọn; ~ые ту́фли giày mũi nhọn; ~ая ло́дка thuyền mũi nhọn

остросюже́тный *прил.* có nhiều gay cấn (xung đột mãnh liệt, pha rùng rợn)

остро́та *ж.* (câu, lối nói) hóm hỉnh, sắc sảo, ý nhị, bông đùa, pha trò, bông lơn, đùa; зла́я ~ câu đùa độc địa

острота́ *ж.* 1. (*ножа и т.п.*) (sự) nhọn, sắc, bén; 2. (*ощущения*) nhuệ độ, (sự, độ, mức độ) sắc bén, tinh tế, mãnh liệt, sâu sắc; ~ зре́ния (sự) tinh mắt; ~ слу́ха ~ (sự) thính tai; ~ ума́ nhuệ độ (sự sắc bén, sự tinh tế) của trí tuệ; ~ го́ря nỗi đau đớn mãnh liệt, mức độ mãnh liệt của nỗi đau khổ; ~ впечатле́ний (độ) tinh tế của cảm giác, sâu sắc của ấn tượng; 3. (*о пище*) (sự) cay, mặn; 4. *перен.* (*напряжённость*) (sự, mức độ) căng thẳng, gay go, ác liệt, gay gắt, trầm trọng; ~ кри́зиса mức độ gay gắt (trầm trọng, ác liệt) của cuộc khủng hoảng

остроуго́льник *м. геом.* tam giác nhọn

остроуго́льный *прил.* (có) góc nhọn, nhọn; ~ треуго́льник tam giác nhọn

остроу́мие *с.* (sự, tài) hóm hỉnh, sắc sảo, ý nhị

остроу́мно *нареч.* (một cách) hóm hỉnh, sắc sảo, ý nhị

остроу́мный *прил.* 1. hóm hỉnh, sắc sảo, ý nhị, hóm; 2. (*оригинальный*) độc đáo, đặc sắc, thông minh

о́стр||ый *прил.* 1. nhọn, sắc, bén, sắc ngọt, bén ngót; ~ая игла́ kim nhọn; ~ нож dao sắc, dao bén; 2. (*сужива́ющийся к концу*) nhọn, nhọn đầu, (có) hình nêm; ~ у́гол *мат.* góc nhọn; 3. (*тонкий, изощрённый*) tinh, thính; (*проницательный*) sâu sắc, tinh tế, tinh vi, mẫn nhuệ; ~ое зре́ние mắt tinh; ~ слух tai thính; ~ ум trí tuệ tinh tế (tinh vi, sâu sắc, mẫn nhuệ), 4. (*колкий, язвительный*) hóm, hóm hỉnh, sắc sảo, ý nhị, châm chọc, cay độc; он остёр на язы́к, у него́ ~ язы́к cậu ta thì miệng lưỡi (mồm mép) lắm, mồm mép anh ta hóm hỉnh (sắc sảo, cay độc) lắm, nó rất hóm; ~ое словцо́ lời châm chọc (cay độc); 5. (*о запахе, вкусе и т. п.*) nồng, hăng, cay, nồng nặc, cay xè; (*о пище*) cay, mặn, hăng; ~ cóyc nước xốt cay (hăng); ~ое блю́до món ăn cay; ~ сыр pho mát mặn; 6. (*очень сильный*) mãnh liệt, dữ dội, rùng rợn; (*о боли*) buốt, nhói, đau buốt, đau nhói; ~ое жела́ние khao khát, mong muốn mãnh liệt; ~ое ощуще́ние cảm giác rùng rợn (mãnh liệt); люби́тели ~ых ощуще́ний những người thích cảm giác rùng rợn (mãnh liệt); ~ моме́нт pha (giây phút) gay cấn; 7. (*о болезни*) cấp tính; ~ аппендици́т viêm ruột thừa cấp tính; 8. (*напряжённый*) căng thẳng, bức xúc, cấp thiết, khẩn trương, cấp bách, khẩn thiết, gay go, ác liệt, gay gắt, trầm trọng; ~ое положе́ние tình hình căng thẳng (gay go, khẩn trương); ~ая борьба́ cuộc đấu tranh gay gắt (ác liệt, quyết liệt); ✧ ~ые углы́ những vấn đề khúc mắc (mắc mứu, mắc míu)

остря́к *м.* người hóm hỉnh (sắc sảo, ý nhị)

остуди́ть *сов. см.* остужа́ть *и* студи́ть

остужа́ть, остуди́ть (*В*) để (làm) nguội, để (làm) lạnh

оступа́ться, оступи́ться bước hụt, bước trật, sẩy (trượt) chân

оступи́ться *сов. см.* оступа́ться

остыва́ть, осты́нуть, осты́ть 1. nguội (lạnh) đi, nguội; суп осты́л canh đã nguội, xúp lạnh tanh rồi; 2. *перен.* nguội (dịu, nguôi) đi; интере́с к э́тому осты́л sự ham thích điều đó đã nguội rồi

осты́нуть, осты́ть *сов. см.* остыва́ть

ость *ж.* 1. (*усик у злаков*) râu; 2. *собир.* (*ме́ха*) chòm lông thô (*trên bộ lông thú*)

осуди́ть *сов. см.* осужда́ть

осужда́ть, осуди́ть 1. (*В*, за *В*, на *В*) (*приговаривать*) kết án, lên án, kết tội, buộc tội, quy tội, khép tội; осуди́ть кого́-л. за уби́йство kết án ai vì tội giết người; осуди́ть кого́-л. на два го́да kết án (lên án) ai hai năm tù; 2. (*В* за *В*) (*порицать*) lên án, chỉ trích, phê phán, khiển trách, bài xích, bài bác; 3. (*В* на *В*) *перен.* (*обрекать на что-л.*) bắt phải chịu (phải bị)

осужде́ние *с.* 1. (sự) kết án, lên án, kết tội, buộc tội; 2. (*порицание*) (sự) lên án, chỉ trích, phê phán, khiển trách, bài xích, bài bác

осуждённый *м.* (*скл. как прил.*) người bị án (can án, bị kết án)

осу́нуться *сов.* hốc hác đi, gầy đi

осуша́ть, осуши́ть (*В*) 1. tiêu nước, tiêu thuỷ, tháo cạn, tát cạn, làm cạn, làm khô; ~ боло́то tiêu nước (tháo cạn, làm khô) đầm lầy; 2. (*выпивать содержимое чего-л.*) uống cạn, uống hết, cạn chén; ~ бока́л uống cạn cốc, cạn chén

осуше́ние *с.* (sự) tiêu nước, tiêu thuỷ, làm cạn, làm khô

осуши́тель *м. гидр.* kênh tiêu (tiêu nước, thoát nước)

осуши́тельный *прил.* (thuộc về, để) tiêu nước, tiêu thuỷ, thoát nước; ~ кана́л kênh tiêu (tiêu nước, thoát nước)

осуши́ть *сов. см.* осуша́ть

осу́шка *ж. см.* осуше́ние

осуществи́мость *ж.* (tính) khả thi; khả năng thực hiện được

осуществи́мый *прил.* khả thi, (có thể) thực hiện được; практи́чески ~ hoàn toàn khả thi, có thể thực hiện được

осуществи́ть(ся) *сов. см.* осуществля́ть(ся)

осуществле́ние *с.* (sự) thực hiện, thực thi, thực hành, thi hành; (*выполнение*) (sự) hoàn thành; ~ прое́кта thực hiện (thực thi) đề án

осуществля́ть, осуществи́ть (*В*) thực hiện, thực thi, thực hành, thi hành; (*выполнять*) hoàn thành; ~ план thực hiện (thực thi) kế hoạch; ~ постано́вку пье́сы dựng vở kịch; ~ управле́ние quản lý, thực hiện việc quản lý; ~ за́мысел thực hiện dự định; ~ свои́ фу́нкции thi hành (thực hiện) những chức năng của mình

осуществля́ться, осуществи́ться (được) thực hiện, thực thi, thực hành, thi hành; (*выполняться*) (được) hoàn thành

осциллогра́мма *ж. физ.* biểu đồ dao động

осциллогра́ф *м. физ.* dao động ký, máy ghi dao động; máy hiện sóng

осцилля́тор *м. физ.* máy dao động, dao động tử

осчастли́вить *сов.* (*В*) làm... sung sướng, làm nở mày nở mặt..., đem lại hạnh phúc cho..., đưa lại niềm vui cho...

осы́пать *сов. см.* осыпа́ть

осыпа́ть, осы́пать (*В, Т*) 1. rắc, rải, phủ, rắc (rải, phủ) đầy; 2. *перен.* cho nhiều; ~ кого́-л. пода́рками cho ai nhiều quà, gửi quà đến tới tấp cho ai; ~ кого́-л. похвала́ми khen lấy khen để ai; ~ кого́-л. уда́рами đánh ai túi bụi (dồn dập); ~ кого́-л. бра́нью chửi ai như tát nước vào mặt, chửi mắng té tát (tới tấp) ai; ~ кого́-л. поцелу́ями hôn lấy hôn để ai

осыпа́ние *с.* (sự) rụng, rơi

осы́паться *сов. см.* осыпа́ться

осыпа́ться, осы́паться 1. (*обваливаться*) lở (rời) ra, rã (rơi) xuống; 2. (*опадать — о листьях, плодах, зерне*) rụng, rơi, rơi rụng; (*о штукатурке*) bong (tróc) ra; 3. (*покрываться множеством чего-л.*) phủ (rải, rắc) đầy

о́сыпь *ж. геол.* đá lở, lở tích

ось *ж.* 1. trục, trục tâm; ~ ордина́т trục tung; ~ абсци́сс trục hoành; ~ координа́т trục toạ độ; ~ враще́ния trục quay; опти́ческая ~ quang trục, trục quang học; 2. *перен.* trung tâm, trụ cột; ~ собы́тий trung tâm của các sự kiện

осьмино́г *м.* mực tuộc, bạch tuộc, mực ma (*Octopus vulgaris*)

осяза́емость *ж.* (sự, tính chất) sờ mó được, cảm thấy được

осяза́емый *прил.* sờ (sờ mó, cảm thấy, thấy) được, rõ rệt, rõ ràng, hiển nhiên

осяза́ние *с.* xúc giác

осяза́тельность *ж.* (sự, tính chất) sờ mó được, cảm thấy được, nhận thấy được

осяза́тельный *прил.* 1. (*об органе*) (để) xúc giác; 2. (*ощутимый*) sờ mó (cảm thấy, nhận thấy, thấy) được, nhãn tiền, rõ rệt, rõ ràng, hiển nhiên, chắc chắn

осяза́ть *несов.* (*В*) 1. sờ, sờ mó; 2. *перен.* cảm thấy, nhận thấy

от, ото *предлог* (*Р*) 1. (*при обозначении исходной точки движения*) từ, khỏi; отъе́хать от го́рода đi xe từ thành phố ra một quãng; от го́рода до ста́нции từ thành phố đến ga; отойти́ от окна́ đi (rời) khỏi cửa sổ; 2. (*при обозначении отделения от чего-л., кого-л.*) khỏi; оторва́ть пу́говицу от пальто́ giật cúc khỏi áo măngtô; уйти́ от семьи́ bỏ nhà ra đi, rời khỏi gia đình; 3. (*при обозначении того от чего освобождаются*) trừ, chống, tránh, khỏi; лека́рство от гри́ппа thuốc chống (chữa) cúm; яд от мух thuốc trừ (diệt) ruồi; сре́дство от зубно́й бо́ли thuốc chữa nhức răng; укры́ться от дождя́ tránh (ẩn, nấp, đụt) mưa; очи́стить от гря́зи rửa sạch bùn; 4. (*при обозначении положения в пространстве*) của; с ле́вой стороны́ от чего́-л. từ bên trái của cái gì; на се́вер от го́рода phía bắc thành phố; 5. (*при обозначении границ, предела*) từ, tự; от кра́я до кра́я từ mép này đến mép kia; от нача́ла до конца́ từ đầu đến cuối, tự đầu chí cuối; 6. (*при обозначении начального момента, возраста*) từ, kể từ, từ khi; слепо́й от рожде́ния mù từ khi mới sinh; 7. (*при обозначении причины чего-л.*) vì, do; пла́кать от ра́дости khóc vì quá mừng, mừng phát khóc; дрожа́ть от стра́ха run lên vì sợ, sợ run; засыпа́ть от уста́лости do mệt quá mà ngủ thiếp đi, ngủ thiếp đi vì mệt; 8. (*при обозначении источника чего-л.*) do, qua, từ; знать что́-л. от очеви́дцев biết cái gì qua những người chứng kiến; ребёнок от пе́рвого бра́ка con do lần kết hôn đầu tiên; от ма́тери к сы́ну từ (qua) bà mẹ đến con trai; 9. (*при противопоставлении или сопоставлении*) khác với, với; отлича́ть добро́ от зла phân biệt điều lành/thiện với điều dữ/ác, phân biệt lành dữ (thiện ác); 10. (*при обозначении чего-л. как принадлежности, части и т. п.*) của; ключ от ко́мнаты chìa khoá phòng (của phòng); кры́шка от коро́бки nắp hộp (của hộp); ру́чка от чемода́на quai vali (của vali); пу́говица от пальто́ cúc áo măngtô; 11. (*при обозначении даты документа*) đề ngày; *часто не переводится*; письмо́ от пе́рвого октября́ bức thư đề ngày mồng một tháng mười, thư ngày 1 tháng 10; 12. (*при обозначении связи с чем-л.*) của; лю́ди от нау́ки những người trong lĩnh vực khoa học (có liên quan đến khoa học); рабо́чий от станка́ công nhân đứng máy; ✧ от и́мени кого́-л. nhân danh (thay mặt cho) ai; от всей души́, от всего́ се́рдца từ đáy lòng; день ото дня́ ngày này qua ngày khác, ngày lại ngày

ота́ва *ж. с.-х.* cỏ tái sinh (mọc lại, ra lại)

ота́пливать, отопи́ть (*В*) sưởi ấm, sưởi

ота́ра *ж.* đàn cừu

отба́вить *сов. см.* отбавля́ть

отбавл||я́ть, отба́вить (*В, Р*) (*отнимать, вынимать*) lấy (giảm, khấu) bớt, khấu bớt (khấu, giảm) đi; (*отливать, отсыпать*) đổ (rót, trút, chiết) bớt; ✧ хоть ~я́й nhiều lắm, nhiều vô thiên lủng, cơ man nào mà kể, ối ra đấy

отбараба́нить *сов. разг.* (*урок, стихи и т. п.*) đọc một lèo, nói một mạch (*không có biểu cảm nào*)

отбега́ть, отбежа́ть chạy tránh, chạy xa ra; ~ в сто́рону chạy tránh ra một bên

отбежа́ть *сов. см.* отбега́ть

отбе́ливание *с.* (sự) tẩy trắng, làm trắng, luyện trắng, phiếu trắng; ~ зубо́в tẩy răng trắng

отбе́ливать, отбели́ть (*В*) tẩy (làm, luyện, phiếu) trắng, phiếu, chuội

отбели́ть *сов. см.* отбе́ливать

отбе́лка *ж. см.* отбе́ливание

отбе́л||очный, ~ьный *прил.* (để) tẩy trắng, làm trắng, luyện trắng, phiếu trắng

отбива́ть, отби́ть (*В*) 1. (*отламывать*) ghè (đập vỡ, bẻ gãy, làm long, làm tróc)... ra; ~ молотко́м lấy búa ghè ra; 2. (*отражать*) đánh trả, đánh (đẩy) lui, đánh (đẩy) lùi, đánh bật, chống đỡ, đỡ lại, đỡ, gạt, hất; ~ мяч đánh trả lại quả bóng, đá bóng trả lại, đẩy bóng ra; ~ уда́р đỡ đòn, đỡ (gạt) cú đánh, đánh lui (đẩy lùi) đợt tấn công; ~ нападе́ние đẩy lui (đẩy lùi, đánh lui, đánh lùi, đánh bật) cuộc tấn công; 3. (*отнимать силой*) tước (đoạt) mất, tước đoạt, tước, đoạt; (*брать обратно*) lấy lui, lấy lại, đoạt lại; 4. (*ушибать*): ~ себе́ ру́ку, но́гу va (đụng) đau tay, chân; 5. *разг.* (*привлекать к себе*) gạ (rủ, dụ, đoạt, cướp) mất; смотри́, как бы она́ у тебя́ жениха́-то не отби́ла mày phải cẩn thận đấy, để ả ta không gạ (rủ, dụ, đoạt, cướp) mất chồng chưa cưới của mày; 6. (*выстукивать, выбивать*) gõ, đánh; ~ такт gõ (đánh) nhịp; 7. (*удалять, отнимать*) làm mất, làm tiêu tan, khử, khử... đi; ~ за́пах khử (làm mất) mùi; ~ охо́ту làm mất hứng thú, làm cụt hứng

отбива́ться, отби́ться 1. (*отламываться*) bị ghè (bị đập vỡ) ra, vỡ (gãy, long, tróc) ra; 2. (*отражать удары, атаки*) đánh trả, đánh lui, đánh lùi, đẩy lui, quật lui; (*защищаться*) đỡ, gạt, gạt đỡ, đỡ gạt, chống đỡ, tự vệ; 3. (*отставать от кого-л.*) lạc, lạc mất; коро́ва отби́лась от ста́да một con bò lạc đàn; 4. (от *Р*) (*переставать заниматься чем-л.*) thôi, bỏ; ✧ отби́ться от рук đâm ra cứng đầu cứng cổ, đâm bướng, đâm ra khó bảo; отби́ться от до́ма а) bỏ bê (bỏ bễ, bê trễ) việc nhà; б) bỏ nhà đi biệt

отбивна́я *ж.* (*скл. как прил.*) (món) thịt dần; теля́чья ~ thịt bê dần; свина́я ~ thịt lợn dần

отбивн||о́й *прил.* (bằng) thịt dần; ~а́я котле́та (món) thịt dần rán, cốt-lết bằng thịt dần

отбира́ть, отобра́ть 1. (*В* у *Р*) (*отнимать*) tước (lấy, đoạt, chiếm, cướp) mất, tước đoạt; (*конфисковать*) tịch thu; (*билеты, документы*) lấy lại, thu hồi; отобра́ть у мальчи́шки па́лку tước (lấy mất) cái gậy ở thằng bé; 2. (*В*) (*выбирать*) chọn lấy, lựa chọn, tuyển chọn, chọn lọc, tuyển lựa, sàng lọc, kén chọn, gạn chắt

отби́ть(ся) *сов. см.* отбива́ть(ся)

отблагодари́ть *сов.* 1. (*В* за *В*) cảm tạ, cảm ơn, cám ơn, đa tạ; 2. (*В*) (*вознаградить*) tạ ơn, đền ơn, trả ơn, đền công

о́тблеск *м.* ánh hồi quang, ánh sáng phản chiếu

отбо́||й *м.* (*после воздушной тревоги*) hiệu lệnh báo yên; (*к отступлению*) hiệu lệnh rút lui, kèn lui quân; (*в конце дня*) còi tan tầm; бить ~ а) kéo còi (đánh kẻng) báo yên; б) *перен.* rút lui ý kiến; ✧ от него́ нет ~ю nó bám như đỉa đói, không thoát được nó; ~ю нет от предложе́ний có rất nhiều (vô số) kiến nghị; у неё ~ю нет от жениха́в cô ấy có rất nhiều chàng trai ngắp nghé; nàng có biết bao người giương cung bắn sẻ (*поэт.*)

отбо́йный *прил.*: ~ молото́к *горн.* búa chim, búa chèn, búa choòng, búa máy đào mỏ, búa hơi

отбо́р *м.* (sự) lựa chọn, chọn lọc, tuyển chọn, tuyển lựa; есте́ственный ~ chọn lọc (đào thải) tự nhiên

отбо́рн||ый *прил.* 1. (được) lựa chọn, chọn lọc, tuyển chọn, tuyển lựa; ~ые семена́ giống chọn lọc (loại nhất); ~ые войска́ bộ đội tinh nhuệ (thiện chiến, ưu tú), tinh binh, nhuệ binh; 2. *разг.* (*непристойный*) bất nhã, khiếm nhã, bất lịch sự, tục tĩu; в са́мых ~ых выраже́ниях với những lời bất nhã (tục tĩu) nhất; ~ая ру́гань (lời) chửi tục, văng tục

отбо́рочн||ый *прил.* (để) lựa chọn, chọn lọc, tuyển chọn, tuyển lựa; *спорт.* (để) xếp hạng, loại; ~ая коми́ссия hội đồng tuyển chọn (tuyển lựa); ~ матч, ~ая игра́ (trận, cuộc) đấu xếp hạng, đấu loại; ~ турни́р vòng đấu xếp hạng (đấu loại)

отбоя́риваться, отбоя́риться *разг.* thoát ra, cố thoát, vứt bỏ; *сов.* thoát khỏi, tránh thoát, tránh được; (*уклоняться*) tránh né, né tránh, lảng tránh, lẩn tránh

отбоя́риться *сов. см.* отбоя́риваться

отбра́сывать, отбро́сить (*В*) 1. (*назад*) ném (vứt, quẳng) lui; (*в сторону*) vứt đi, vứt (quẳng, gạt, hất)... sang một bên; *перен.* (*отвергать*) vứt (rời, gạt, gác) bỏ, bỏ; (*преодолевать*) khắc phục, nén, kìm, ghìm, thắng; ~ сомне́ния vứt bỏ (gạt bỏ, gác bỏ) những điều nghi hoặc; ~ страх thắng (nén, kìm, ghìm) nỗi sợ hãi; отбро́сить мысль о... gạt bỏ (gác bỏ) ý nghĩ...; ~ неве́рную теорию vứt bỏ học thuyết sai lầm; 2. (*врага*) đánh lui, quật lui, đánh lùi, đẩy lùi, đánh bật, hất; 3. *перен.*: ~ тень hắt bóng; ~ свет hắt ánh sáng

отбри́ть *сов.* (*В*) *разг.* (*резко оборвать кого-л.*) xẵng giọng đáp (nói, cắt lời)

отбро́сить *сов. см.* отбра́сывать

отбро́с||ы *мн.* (*ед.* отбро́с *м.*) phế phẩm, phế thải, vật thải, cặn bã, vật loại bỏ; (*мусор*) rác, rác rưởi; ~ пи́щи thức ăn thừa, cơm thừa canh cặn; ведро́ для ~ов xô đựng rác (đựng đồ thừa thải); ~ произво́дства phế phẩm (phế thải) công nghiệp; ✧ ~ о́бщества (đồ) cặn bã của xã hội

отбрыка́ться *сов. см.* отбры́киваться

отбры́кивать, отбрыка́ть 1. đá hậu để đuổi đi (để thoát khỏi); 2. *перен. разг.* né tránh bằng mọi cách, một mực thoái thác

отбукси́ровать *сов.* (*В*) kéo (lai, dắt)... đi

отбуксиро́вка *ж.* (sự) kéo đi, lai đi, dắt đi

отбыва́ни||е *с.* (*ссылки и т. п.*) (sự) mãn hạn, hết hạn; по ~и наказа́ния sau khi mãn hạn (hết hạn, mãn) tù

отбыва́ть, отбы́ть 1. (*уезжать*) rời, ra đi; ~ из Москвы́ в Ки́ев rời Moskva đi Kiev, ra đi từ Moskva đến Kiev; 2.: ~ наказа́ние thụ án, thụ hình, bị trừng phạt, bị tù, bị giam; отбы́ть наказа́ние mãn hạn (hết hạn) tù, mãn hạn (hết hạn) giam, mãn tù

отбы́ти||е *с.* (*отъезд*) (sự) rời, ra đi; 2. (*ссылки и т. п.*) (sự) mãn hạn, hết hạn; ~ срока mãn hạn (hết hạn, mãn) tù; по ~и наказа́ния sau khi mãn hạn (hết hạn, mãn) tù

отбы́ть *сов. см.* отбыва́ть

отва́га *ж.* dũng khí, (lòng, sự) can đảm, quả cảm, gan dạ, can trường, to gan

отва́дить(ся) *сов. см.* отва́живать(ся)

отва́живать, отва́дить (*В*) *разг.* (*от привычки*) làm... mất thói quen, làm... bỏ, làm... cai; (*от дома*) làm... không dám đến nữa; отва́дить кого́-л. от куре́ния làm ai bỏ hút thuốc, làm ai cai thuốc

отва́живаться I, отва́диться mất thói quen

отва́живаться II, отва́житься đánh bạo, dám cả gan, dám

отва́житься *сов. см.* отва́живаться II

отва́жно *нареч.* (một cách) can đảm, quả cảm, gan dạ, can trường

отва́жность *ж. см.* отва́га

отва́жный *прил.* can đảm, quả cảm, gan dạ, can trường, to gan

отва́л *м.* 1. (*плуга*) diệp cày, lưỡi gạt; 2. *горн.* bãi thải; ✧ нае́сться до ~а ăn no chán chê, ăn đến tận cổ, ăn no bứ bự, ních đầy bụng; накорми́ть кого́-л. до ~а cho ai ăn no chán chê (ăn đến tận cổ, ăn no bứ bự)

отва́ливать, отвали́ть 1. (*В*) (*отодвигать в сторону*) đẩy (xô)... ra một bên; 2. (*В*) *разг.* ban phát, rộng lòng cho, cho rất nhiều; 3. *мор.* (*отчаливать*) rời bến, ra khỏi bến

отва́ливаться, отвали́ться 1. rời (rụng, rơi, tách, bong) ra; 2. *разг.* (*откидывать назад корпус, голову*) ngả người, ngả lưng, ngả đầu

отвали́ть(ся) *сов. см.* отва́ливать(ся)

отва́р *м.* nước luộc; (*рисовый*) nước cháo (cơm); (*мясной*) nước xuýt (luộc thịt, thịt hầm); *фарм.* nước thuốc sắc

отва́ривать, отвари́ть (*В*) luộc, nấu, luộc (nấu) chín

отвари́ть *сов. см.* отва́ривать

отварн||о́й *прил.* (đã) luộc, nấu chín; ~о́е мя́со thịt luộc; ~а́я ры́ба cá luộc

отве́дать *сов. см.* отве́дывать

отве́дывать, отве́дать (*В, Р*) *разг.* 1. (*пробовать*) nếm, thử; 2. (*узнавать что-л., испытывать*) nếm mùi, nếm trải, thử thách, thử nghiệm, nếm, thử

отвезти́ *сов. см.* отвози́ть

отверга́ть, отве́ргнуть (*В*) cự tuyệt, gạt bỏ, bác bỏ, từ chối, không nhận; (*отрицать*) phủ nhận, chối

отве́ргнуть *сов. см.* отверга́ть

отвердева́ние *с.* (sự, trạng thái) cứng lại, rắn lại; (*жидких тел*) (sự, trạng thái) đông lại

отвердева́ть, отверде́ть cứng (rắn) lại; (*о жидкости*) đông lại

отверде́лость *ж.* (sự, độ) cứng lại, rắn lại

отверде́лый *прил.* cứng (rắn) lại

отверде́ть *сов. см.* отвердева́ть

отверже́ние *с.* (sự) ruồng bỏ, ruồng rẫy, hắt hủi, bỏ rơi

отве́рженный *прил.* 1. bị ruồng bỏ (ruồng rẫy, hắt hủi, bỏ rơi); 2. *в знач. сущ. м.* người bị ruồng bỏ (ruồng rẫy, hắt hủi, bỏ rơi), người khốn khổ

отверну́ть(ся) *сов. см.* отвёртывать(ся)

отве́рстие *с.* (*дыра*) lỗ thủng, lỗ hổng, lỗ hở, lỗ; (*в дуле, в печи*) miệng, cửa, miệng súng, miệng lò; (*щель*) khe (kẽ) hở, khe, kẽ; (*на теле*) khiếu

отвёртка *ж.* tournevis, tuavit, tua-vít, tuốc-nơ-vít

отвёртывать, отверну́ть (*В*) 1. (*отвинчивать*) vặn (tháo)... ra; (*кран и т. п.*) (bị) vặn, mở; 2. (*отгибать*) xắn (xăn, vén)... lên, gấp (bẻ)... lại; 3. (*повёртывать в сторону*) quay, rẽ, ngoặt, quành

отвёртываться, отверну́ться 1. (*отвинчиваться*) (bị) vặn ra, tháo ra; (*о кране и т. п.*) (bị) vặn, mở; 2. (*отгибаться*) (bị) xăn lên, xắn lên, vén lên, gấp lại, bẻ lại; 3. (*в сторону*) quay đi, quay mình (quay lưng) lại, xoay người; (от *Р*) *перен.* đoạn tuyệt, tuyệt giao, cắt đứt liên hệ; все отверну́лись от него́ mọi người đều tuyệt giao (đoạn tuyệt, cắt đứt liên hệ, không chơi) với nó

отве́с *м.* I. quả dọi, dây dọi; 2. (*склон*) đường thẳng đứng, dốc đứng

отве́сить *сов. см.* отве́шивать

отве́сный *прил.* thẳng đứng, dốc đứng

отвести́ *сов. см.* отводи́ть

отве́т *м.* 1. câu trả lời, lời đáp (phúc đáp, giải đáp); дать ~ кому́-л. на что́-л. trả lời (phúc đáp, giải đáp) ai về vấn đề gì; 2. (*ответное чувство*) tình yêu (tình cảm) đáp lại; (*отклик на что-л.*) (sự) đáp lại, hưởng ứng; в ~ на что́-л. để đáp lại cái gì; улыбну́ться в ~ mỉm cười đáp lại; 3. (*к арифметической задаче*) đáp số, lời giải, kết quả, đáp án; 4. (*ответственность*) trách nhiệm; призва́ть кого́-л. к ~у bắt ai chịu trách nhiệm; быть в ~е за что́-л. chịu trách nhiệm về cái gì; семь бед — оди́н ~! *погов.* đằng nào thì cũng một lần chịu tội, vậy cứ liều thôi!; một liều, ba bảy cũng liều! (*погов.*)

ответви́ться *сов. см.* ответвля́ться

ответвле́ние *с.* 1. (*ветвь*) cành, nhành, nhánh, ngành; 2. nhánh; (*рукав реки*) sông nhánh, nhánh sông, sông con; (*горного хребта*) nhánh núi; (*железной дороги*) đường nhánh

ответвля́ться, ответви́ться phân (chia) nhánh

отве́т||ить *сов.* 1. *см.* отвеча́ть 1; 2. (за *В*) (*понести наказание*) chịu trách nhiệm, chịu tội, chịu phạt; ты за э́то ~ишь mày sẽ phải chịu trách nhiệm (chịu tội, chịu phạt) vì việc này; ~ голово́й за что́-л. đưa đầu ra chịu tội vì việc gì

отве́тн||ый *прил.* (để) trả lời, đáp lại, phúc đáp; ~ визи́т đi thăm đáp lễ; ~ое письмо́ thư trả lời (phúc đáp); ~ая речь đáp từ, lời đáp; ~ое чу́вство tình cảm (tình yêu) đáp lại; откры́ть ~ ого́нь артилле́рии bắt đầu (khai hoả) phản pháo; ~ уда́р đòn trả đũa (trả miếng, giáng trả); ~ые ме́ры đối sách; ~ матч (*в футболе*) trận đấu lượt về

отве́тственност||ь *ж.* 1. trách nhiệm, chức trách, trọng trách; брать на свою́ ~ chịu trách nhiệm, nhận lấy trách nhiệm về phần mình; привле́чь кого́-л. к ~и truy tố ai; 2. (*важность*) (tính chất, tầm) trọng đại, cực kỳ quan trọng, quan trọng lớn lao; ~ зада́чи tính chất trọng đại (tầm quan trọng lớn lao) của nhiệm vụ

отве́тственн||ый *прил.* 1. (có, chịu) trách nhiệm, (có) chức trách, trọng trách; ~ пе́ред ке́м-л. за что́-л. chịu trách nhiệm trước ai về việc gì; ~ съёмщик кварти́ры người chịu trách nhiệm thuê nhà; ~ое лицо́ nhà chức trách; ~ рабо́тник cán bộ có trách nhiệm; ~ секрета́рь thư ký đặc trách; 2. (*чрезвычайно важный*) cực kỳ quan trọng, trọng đại; ~ моме́нт giờ phút trọng đại, thời điểm cực kỳ quan trọng; ~ая рабо́та công tác rất quan trọng; ~ое поруче́ние công việc được giao phó rất quan trọng

отве́тчи||к *м.*, **~ца** *ж. юр.* bị đơn, bên bị, bị cáo

отвеча́ть, отве́тить 1. (*Д*) trả lời, đáp lại, phúc đáp, đối đáp, giải đáp, đáp; ~ на вопро́с trả lời câu hỏi, giải đáp vấn đề; ~ на письмо́ trả lời (phúc đáp) bức thư; ~ на ого́нь проти́вника bắn trả quân địch; ~ кому́-л. взаи́мностью, ~ на чьй-л. чу́вства đáp lại tình yêu, tình cảm của ai; ~ отка́зом на про́сьбу từ chối lời yêu cầu; ~ уро́к trả lời bài học, trả bài; 2. *тк. несов.* (за *В*) (*быть ответственным*) chịu trách nhiệm, phụ trách; ~ за ка́чество chịu trách nhiệm về phẩm chất; вы бу́дете ~ за э́то anh sẽ phải chịu trách nhiệm về việc này; ~ голово́й hoàn toàn chịu trách nhiệm; có sao cứ lấy đầu (*разг.*); 3. *тк. несов.* (*Д*) (*соответствовать*) đáp ứng, phù hợp; ~ тре́бованиям đáp ứng những đòi hỏi; ~ описа́ниям phù hợp những điều mô tả

отве́шивание *с.* (sự) cân

отве́шивать, отве́сить (*В, Р*) cân; ✧ отве́сить покло́н cúi chào

отви́ливать, отвильну́ть (от *Р*) *разг.* lảng tránh, tránh né, né tránh, tránh khéo, lẫn tránh; ~ от отве́та đánh trống lảng, tránh khéo (lảng tránh, tránh né, né tránh) câu trả lời

отвильну́ть *сов. см.* отви́ливать

отвинти́ть(ся) *сов. см.* отви́нчивать(ся)

отви́нчивать, отвинти́ть (*В*) vặn (tháo, vặn vít)... ra

отви́нчиваться, отвинти́ться (bị) vặn ra, tháo ra, long ra

отвиса́ть, отви́снуть buông (thõng, buông thõng, rủ, sa, xệ, trệ, trễ) xuống

отвисе́ться *сов. разг.* mất nếp, hết nhăn

отви́сл||ый *прил.* (bị) thõng xuống, buông xuống, rủ xuống, sa xuống, xệ xuống, trệ xuống, trễ xuống; ~ая губа́ môi trễ xuống; ~ые щёки má xệ (trệ) xuống

отви́снуть *сов. см.* отвиса́ть

отвлека́ть, отвле́чь (*В*) 1. (*отрывать от чего-л.*) làm xao lãng (xao nhãng, lãng quên), đánh lạc, làm... lãng đi; ~ внима́ние làm xao lãng (đánh lạc) sự chú ý; ~ кого́-л. от дел làm ai xao lãng (lãng quên) công việc; ~ кого́-л. от его́ мы́слей làm ai lãng quên những ý nghĩ của nó; 2. (*заставлять изменить направление*) đánh lạc hướng, lái... sang hướng khác; ~ проти́вника на себя́ đánh lạc hướng quân địch

отвлека́ться, отвле́чься sao nhãng, xao nhãng, xao lãng, lãng quên; (*при рассказе, изложении*) lạc đề, ra ngoài đề; отвле́чься от печа́льных мы́слей cố quên đi những ý nghĩ buồn rầu

отвлече́ни||е *с.* (sự) sao nhãng, xao nhãng, xao lãng, lãng quên; для ~я внима́ния để đánh lạc sự chú ý

отвлечённо *нареч.* (một cách) trừu tượng

отвлечённость *ж.* (tính chất, tính) trừu tượng

отвлечённ||ый *прил.* trừu tượng; ~ое поня́тие khái niệm trừu tượng; ~ые иде́и tư tưởng trừu tượng; ✧ ~ое и́мя существи́тельное *грам.* danh từ trừu tượng; ~ое число́ *мат.* hư số

отвле́чь(ся) *сов. см.* отвлека́ть(ся)

отво́д *м.* 1. (*воды*) (sự) dẫn nước, dẫn thuỷ; 2. (*участка земли и т. п.*) (sự) dành cho; 3. (*свидетеля, кандидата*) (sự) gạt bỏ, bác bỏ, khước từ, không công nhận, không thừa nhận; 4. (*войск*) (sự) rút quân, triệt thoái; 5. *тех.* ống nhánh; ✧ для ~а глаз để đánh lạc sự chú ý, để đánh lừa

отводи́ть, отвести́ (*В*) 1. (*доставлять куда-л.*) đưa (dẫn, dắt)... đến, đưa (dẫn, dắt)... đi; (*обратно*) đưa (dẫn, dắt)... về; ~ ребёнка в де́тский сад đưa đứa bé đến (dẫn đứa bé đi) vườn trẻ; 2. (*уводить откуда-л.*) đưa (dẫn, dắt)... đi khỏi; ~ кого́-л. от окна́ dẫn (đưa) ai đi khỏi cửa sổ; 3. (*отклонять, направлять в сторону*) đưa (dẫn, dắt)... sang một bên, gạt... ra, đẩy ra, gạt, đỡ; *перен.* tránh; ~ ве́тви gạt cành cây ra; отвести́ уда́р đỡ (gạt) đòn; отвести́ беду́ tránh tai hoạ; 4. (*отвергать*) gạt bỏ, bác bỏ, khước từ, không công nhận, không thừa nhận; ~ чьи́-л. кандидату́ру bác bỏ sự ứng cử của ai, không công nhận tư cách ứng viên của ai; 5. (*предназначать для чего-л.*) dành... cho, dành... để làm, dành... vào việc; ~ уча́сток под сад dành mảnh đất để làm vườn; ~ вре́мя на что́-л. dành thì giờ để làm gì (cho việc gì); ✧ ~ ду́шу а) (*удовлетворять какое-л. желание*) làm thoả lòng mình, thoả lòng, thoả chí, mãn nguyện, hả dạ, hả hê, đã đời; б) (*высказывать то, что наболело*) nói cho đã nư, nói cho hết ức, nói cho hả dạ

отво́дка *ж. тех.* tay gạt

отво́дный *прил.*: ~ тунне́ль đường hầm nhánh; ~ кана́л kênh (mương) nhánh

отво́док *м. бот.* cành chiết

отвоева́ть *сов.* 1. *см.* отвоёвывать; 2. *разг.* (*кончить воевать*) đánh xong rồi; 3. *разг.* (*провоевать*) tham chiến, dự chiến, tham dự; ~ две войны́ tham dự hai trận chiến tranh

отвоева́||ться *сов. разг.* đánh (đánh đấm *разг.*) xong rồi; он уже́ ~лся ông ta sẽ không đi chiến đấu nữa

отвоёвывать, отвоева́ть (*В* у *Р*) thu phục, giành (chiếm, lấy, đoạt) lại

отво́з *м.* (sự) chuyên chở, chở, tải

отвози́ть, отвезти́ (*В*) xe (chở, tải, chuyên chở)... đi

отвора́чивать, отверну́ть (*В*) *разг.* 1. (*отодвигать*) đẩy (lăn, vần, xô, lấy)... đi; ~ ка́мень lăn (vần) hòn đá đi; 2. (*в сторону*) quay... đi; ~ го́лову quay đầu đi; 3. (*отгибать*) xắn (xăn, vén, gấp)... lên, gấp (bẻ)... lại

отвора́чиваться, отверну́ться *разг.* quay đi, quay mình (quay lưng) lại

отвори́ть(ся) *сов. см.* отворя́ть(ся)

отворо́т *м.* (*одежды*) mép lật, mép bẻ, ve áo; (*рукава*) cổ tay áo bẻ lên

отверну́ть(ся) *сов. см.* отвора́чивать(ся)

отворя́ть, отвори́ть (*В*) mở... ra, mở rộng, mở toang, mở,

отворя́ться, отвори́ться mở ra

отврати́тельно *перен.* 1. (một cách) kinh tởm, ghê tởm, tởm lợm, gớm guốc; ~ па́хнуть бо́ск mùi hôi kinh tởm (tởm lợm quá); 2. *разг.* (*плохо*) rất xấu, rất tồi; ~ себя́ чу́вствовать thấy trong người rất khó chịu, cảm thấy ốm; ~ вы́глядеть có vẻ ốm đau, trông phờ phạc

отврати́тельность *ж.* (tính chất, điều) kinh tởm, ghê tởm, xấu xa, bỉ ổi, dơ dáng, khả ố

отврати́тельн||ый *прил.* 1. kinh tởm, ghê tởm, tởm lợm, gớm guốc, gớm ghiếc; 2. *разг.* (*плохой*) xấu xa, bỉ ổi, dơ dáng, khả ố, xấu tệ; ~ая пого́да trời xấu tệ, thời tiết quá xấu; ~ое поведе́ние tư cách bỉ ổi (xấu xa, khả ố)

отврати́ть *сов. см.* отвраща́ть

отвраща́ть, отврати́ть (*В*) ngăn ngừa, ngăn chặn, đẩy lùi, ngăn (chặn)... lại; отврати́ть опа́сность đẩy lùi nguy hiểm, ngăn chặn nguy cơ, ngăn ngừa hiểm hoạ

отвраще́ние *с.* (sự) kinh tởm, ghê tởm, tởm lợm, gớm guốc; пита́ть ~ к кому́-л. cảm thấy kinh tởm (ghê tởm, tởm lợm) đối với ai, kinh tởm (ghê tởm, tởm lợm) ai

отвыка́ть, отвы́кнуть (от *Р*) 1. (*отучаться*) mất thói quen; ~ от плохо́й привы́чки bỏ thói xấu; 2. (*забывать кого-л., что-л.*) quên đi, trở thành xa lạ

отвы́кнуть *сов. см.* отвыка́ть

отвяза́ть(ся) *сов. см.* отвя́зывать(ся)

отвя́зывать, отвяза́ть (*В*) cởi (tháo, mở, gỡ)... ra

отвя́зываться, отвяза́ться 1. tuột (xổ, nới, bong, long, lỏng, rời) ra; 2. (от *Р*) *перен. разг.* (*отделываться*) thoát (tránh) khỏi; (*оставлять в покое*) để cho... yên, buông tha... ra, không ám... nữa

отгада́ть *сов. см.* отга́дывать

отга́дка *ж.* (sự) đoán ra, đoán đúng; (*ответ на загадку*) lời đoán, lời giải

отга́дчик *м.* người đoán giỏi

отга́дывать, отгада́ть (*В*) đoán ra, đoán đúng; (*загадку*) đoán, bói

отгиба́ть, отогну́ть (*В*) 1. (*распрямлять*) vuốt thẳng... ra, vuốt... cho thẳng (phẳng), làm... thẳng (phẳng) ra; 2. (*завёртывать край чего-л.*) xăn (xắn, vén, gấp)... lên, gấp (bẻ)... lại; ~ рукава́ xắn (xăn, vén, gấp) tay áo lên

отглаго́льн||ый *прил. грам.* do động từ tạo nên, có gốc động từ; ~ое существи́тельное danh từ do động từ tạo nên (có gốc động từ)

отгла́дить(ся) *сов. см.* отгла́живать(ся)

отгла́живать, отгла́дить (*В*) là, ủi; отгла́дить костю́м là (ủi) xong bộ quần áo

отгла́живаться, отгла́диться trở nên phẳng phiu, (được) là, ủi

отгова́ривать, отговори́ть (*В* от *Р*) khuyên can, can ngăn, khuyên ngăn, bàn ra, can, ngăn; ~ кого́-л. от пое́здки khuyên can (can ngăn) ai đừng đi

отгова́риваться, отговори́ться (*Т*) viện cớ (vin cớ, vịn cớ, lấy cớ) thoái thác, cáo, kiếu; ~ боле́знью cáo ốm, kiếu bệnh; ~ незна́нием viện cớ (vin cớ, vịn cớ, lấy cớ) không biết để thoái thác

отговори́ть(ся) *сов. см.* отгова́ривать(ся)

отгово́р||ка *ж.* (cớ) thoái thác, chối từ; без ~ок! đừng thoái thác gì cả!, thôi đừng viện cớ gì nữa!

отголо́сок *м. прям. и перен.* âm hưởng, tiếng vang, dư âm, dư ba, dư vang

отго́н *м.* sản phẩm chưng cất

отго́нка *ж.* (sự) chưng cất

отго́нн||ый *прил.*: ~ое животново́дство (cách, sự) chăn nuôi lùa theo mùa, chăn lùa

отгоня́ть, отогна́ть (*В*) 1. đuổi (xua)... đi, xua đuổi, xua, đuổi; ~ мысль xua đuổi ý nghĩ; 2. (*скот*) lùa, lùa... đi ăn; 3. (*добывать перегонкой*) chưng, cất, chưng cất

отгора́живать, отгороди́ть (*В*) 1. ngăn (phân)... ra, chắn... lại; (*забором*) rào... lại; 2. *перен.* tách... ra, tách rời, ngăn cách

отгора́живаться, отгороди́ться 1. (bị) ngăn ra, phân ra, chắn lại; (*забором*) (bị) rào lại; 2. *перен.* (bị) tách ra, tách rời, ngăn cách; (*отстраняться*) xa lánh, xa rời

отгороди́ть(ся) *сов. см.* отгора́живать(ся)

отграни́ть *сов.* (*В*) 1. mài cạnh; 2. *перен.* (*талант и т. п.*) mài giũa, trau chuốt, trau giồi

отграни́чивать, отграничи́ть (*В*) phân giới, phân định ranh giới (biên giới)

отграничи́ть *сов. см.* отграни́чивать

отгреба́ть, отгрести́ 1. (*В*) (*граблями и т. п.*) cào... đi, cào; 2. (*вёслами*) chèo... đi, chèo... ra

отгрем||е́ть *сов.* lặng yên, lặng im, im bặt; *перен.* ngừng; ~е́л гром tiếng sấm đã lặng yên (im bặt)

отгрести́ *сов. см.* отгреба́ть

отгружа́ть, отгрузи́ть (*В*) 1. (*погружать, отправлять*) chở (tải, chuyên chở)... đi; 2. (*разгружать*) dỡ (bốc, giao) hàng, bốc xếp, bốc dỡ

отгрузи́ть *сов. см.* отгружа́ть

отгру́зка *ж.* 1. (*погружение*) (sự) chở đi, tải đi, chuyên chở; 2. (*разгружение*) (sự) dỡ hàng, bốc hàng, giao hàng, bốc xếp, bốc dỡ

отгрыза́ть, отгры́зть (*В*) gặm (nhấm, cắn)... ra, gặm, gặm nhấm

отгры́зть *сов. см.* отгрыза́ть

отгу́л *м.* (sự) nghỉ bù

отгуля́ть *сов. разг.* 1.: ~ свою́ мо́лодость vui chơi đã đời khi còn trẻ; я ~я́л свой о́тпуск tôi đã nghỉ phép xong rồi; 2. (*в счёт сверхурочной работы*) nghỉ bù; ~ два дня за ночно́е дежу́рство vì trực đêm nên được nghỉ bù hai ngày

отдава́ть, отда́ть 1. (*В*) (*возвращать*) trả (hoàn) lại, trả, trao (giao) trả, bồi hoàn, giao hoàn; ~ кому́-л. долг trả nợ ai; 2. (*В*) (*давать*) cho, đưa, trao (giao) cho; *перен.* (*посвящать чему-либо*) hiến dâng, hiến, dâng; ~ зе́млю в аре́нду phát canh, cho lĩnh canh, cho thuê đất (ruộng đất); ~ в зало́г cầm cố, cầm đợ, cầm, đợ; ~ ту́фли в ремо́нт đưa đôi giày đi chữa; ~ статью́ на рецензию đưa bài báo để lấy ý kiến nhận xét; ~ жизнь hiến thân, hiến mình, hiến dâng cuộc đời; 3. (*В*) (*отправлять куда-л. учиться*) đưa (gửi, cho)... đi học; ~ дете́й в шко́лу cho các con đi học, cho (đưa) các con vào trường học; 4. *тк. несов.* (*Т*) (*иметь привкус*) có vị, có dư vị; (*иметь запах*) có (bốc, bay, phảng phất) mùi; *перен. разг.* phảng phất, có hương vị; ~ старино́й phảng phất vẻ cổ kính; 5. (*В* за *В*) (*выдавать замуж*) gả, gả chồng, gả bán; 6.: ~ прика́з ra (hạ) lệnh; ~ распоряже́ние ra chỉ thị, chỉ thị, ra lệnh; ~ предпочте́ние thích hơn, ưa thích; ~ кого́-л. под суд đưa ai ra toà, truy tố ai; 7. (*об оружии*) giật, thúc, giật lui, giật lùi, thúc lui; 8. (*В*) *мор.* cởi (tháo, mở)... ra; ~ концы́ cởi (tháo) dây buộc tàu; ~ я́корь nhổ neo; ✧ ~ визи́т đi thăm đáp lễ (thăm trả); ~ до́лжное кому́-л., чему́-л. đánh giá đúng (công nhận cho đúng) ai, cái gì

отдава́ться, отда́ться 1. (*Д*) chịu theo, hàng phục, đầu hàng; 2. (*Д*) (*посвящать себя*) hiến thân, hiến mình, xả thân; 3. (*о женщине*) thuận tình giao hợp, giao cấu, ngủ; nằm, hiến mình (*разг.*); 4. (*раздаваться*) vang lên, âm vang; (*отражаться*) ảnh hưởng đến

отдави́ть *сов.* giẫm phải, giẫm hỏng, giẫm gãy; ~ кому́-л. но́гу giẫm phải chân ai

отдале́ни||е *с.* (*отчуждение*) (sự) xa lạ, xa cách, xa lánh; ✧ в ~и ở xa xa, đằng xa, ngoài xa; в ~и от чего́-л. cách xa cái gì; держа́ть в ~и giữ sự xa cách

отдалённо *нареч.* 1. (*издали*) từ xa; 2. (*незначительно*) (một cách) hơi, hơi hơi, mơ hồ, lờ mờ, hao hao; ~ напомина́ть hơi giống, tựa tựa, giống giống, hao hao

отдалённость *ж.* (sự, tính chất) xa xôi, xa xăm, xa xưa

отдалённ||ый *прил.* 1. xa, xa xôi, xa xăm, xa ngái, xa lắc, xa tít, xa vời, xa xa; ~ райо́н khu vực xa xôi (xa xăm, xa ngái), vùng xa; ~ые пре́дки tổ tiên xa xưa (xa); в ~ые времена́ hồi xưa, vào hồi xa xưa; ~ое схо́дство hao hao giống, hơi giống, tựa tựa, giống giống, hao hao; ~ое бу́дущее tương lai xa; 2. (*отчуждённый*) xa lạ

отдали́ть(ся) *сов. см.* отдаля́ть(ся)

отдаля́ть, отдали́ть 1. (*В* от *Р*) để (tách, làm)... xa ra, cách biệt... ra; 2. (*В*) (*отсрочивать*) hoãn... lại; 3. (*В*) (*вызывать отчуждение*) làm... xa cách (xa lạ)

отдал||я́ться, отдали́ться 1. (от *Р*) 1. đi (chạy, rời) xa, xa rời, xa dần, cách biệt; *перен.* (*от темы разговора и т. п.*) đi xa, lảng tránh, lẩn tránh; бе́рег ~я́лся bờ đã xa dần; ло́дка ~и́лась от бе́рега thuyền đã xa (rời xa) bờ; 2. (*переставать общаться с кем-л.*) xa lánh, lánh xa, tránh xa

отда́ние *с.*: ~ че́сти *воен.* chào (*kiểu nhà binh*)

отда́ть *сов. см.* отдава́ть 1–3, 5, 6

отда́ться *сов. см.* отдава́ться

отда́ч||а *ж.* 1. (*возвращение*) (sự) trả lại, hoàn lại, bồi hoàn; без ~и không trả lại, không hoàn lại, quỵt; 2. *спорт.* (sự) đá bóng trả lại, đánh bóng trả lại; 3. (*оружия*) (sự) giật lùi, giật lui, thụt lùi; си́ла ~и lực giật lùi; 4. (*коэффициент полезного действия*) hiệu suất; экономи́ческая ~ hiệu quả (hiệu suất) kinh tế; 5. (*в работе*) công sức, sức lực, nghị lực, (sự) nỗ lực, cố gắng; ✧ ~ внаём cho thuê; с по́лной ~ей với nỗ lực (nghị lực) tối đa, cố gắng hết mình

отдежу́рить *сов.* 1. (*окончить дежурство*) trực (trực nhật, trực ban) xong; 2. (*некоторое время*) trực, trực nhật, trực ban (*một thời gian nào đấy*)

отде́л *м.* 1. (*часть целого*) phần; 2. (*учреждения*) ban, phòng, sở, ty, cục, vụ, bộ phận; райо́нный ~ наро́дного образова́ния phòng giáo dục nhân dân quận; жили́щный ~ sở nhà cửa; 3. (*книги*) phần, chương, tiết; (*газеты, журнала*) mục; 4. (*науки*) ngành, bộ môn

отде́лать(ся) *сов. см.* отде́лывать(ся)

отделе́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) tách ra, phân ra, ngăn ra, phân chia, cách biệt, ngăn cách, phân ly, phân lập; ~ це́ркви от госуда́рства tách giáo hội khỏi nhà nước; 2. (*отдел*) ban, phòng, cục, vụ, bộ phận, phân khoa; (*филиал*) chi nhánh, chi cục, phân viện, chi điếm; (*концерта и т. п.*) phần; ~ мили́ции đồn công an; эмиссио́нное ~ vụ phát hành; маши́нное ~ ban cơ khí (cơ điện); 3. (*помещения*) ngăn, gian, căn, phòng, buồng; (*письменного стола*) ngăn, hộc; 4. (*концерта и т. п.*) phần; 5. *воен.* tiểu đội

отдели́мость *ж.* (tính) khả phân, tách ra được, phân chia được

отдели́мый *прил.* khả phân, tách ra được, phân chia được

отдели́ть *сов. см.* отделя́ть 1, 2, 4

отдели́ться *сов. см.* отделя́ться

отде́лка *ж.* 1. (*действие*) (sự) trang sửa, tân trang, sửa sang, trau chuốt, tu bổ, làm cho hoàn hảo, hoàn tất, hoàn thiện, tinh sửa, gia công tinh (lần chót); ~ кварти́ры tân trang (trang sửa, sửa sang, hoàn tất, hoàn thiện) căn nhà; 2. (*украшение*) trang trí, trang hoàng, trang điểm; вну́тренняя ~ trang trí nội thất, trang hoàng bên trong

отдело́чн||ый *прил.* (thuộc về, để) trang sửa, tân trang, sửa sang, trau chuốt, tu bổ, làm cho hoàn hảo, hoàn tất, hoàn thiện, tinh sửa; ~ые рабо́ты

công việc trang sửa (sửa sang, hoàn tất, hoàn thiện)

отде́лывать, отде́лать (*В*) 1. (*здание и т. п.*) trang sửa, tân trang, sửa sang, trau chuốt, tu bổ, làm cho hoàn hảo, hoàn tất, hoàn thiện, tinh sửa, gia công tinh (lần chót); ~ статью́ sửa sang (trau chuốt) bài báo; 2. (*украшать*) trang trí, trang hoàng, trang điểm; 3. (*пачкать*) *прост.* làm bẩn, làm hỏng; 4. (*ругать, избивать*) *прост.* mắng, chửi, đì, xạc, nện, choảng, ghè

отде́лываться, отде́латься *разг.* 1. (от *Р*) (*заканчивать что-л.*) làm xong; 2. (от *Р*) (*избавляться*) thoát khỏi, thoát nợ; 3. (*испугом и т.п.*) chỉ bị; отде́латься просту́дой chỉ bị cảm lạnh thôi; отде́латься испу́гом chỉ bị một mẻ sợ hết hồn; 4. (*ограничиваться чем-л.*) đánh tháo, tháo thân, thoát thân, lảng tránh, lẩn tránh; ~ отгово́рками tháo thân (lảng tránh, lẩn tránh) bằng những cớ thoái thác

отде́льно *нареч.* (một cách) riêng biệt, tách riêng, biệt lập, riêng; (*в одиночку*) riêng lẻ, riêng rẽ, cá biệt; ~ стоя́щий biệt lập, đứng tách riêng; жить ~ от кого́-л. ở tách riêng khỏi ai

отде́льност||ь *ж.*: ка́ждый в ~и từng người (từng cái) riêng biệt; взя́тый в ~и lấy riêng (tách riêng) ra

отде́льн||ый *прил.* 1. riêng biệt, tách riêng, biệt lập, riêng; (*единичный*) riêng lẻ, riêng rẽ, cá biệt; ~ ход lối đi vào riêng biệt; ~ая кварти́ра căn hộ riêng biệt; в ка́ждом ~ом слу́чае trong từng trường hợp riêng biệt (riêng rẽ, riêng lẻ); 2. (*некоторый*) nào đấy, nào đó; ~ые ли́ца một số người nào đấy, một vài người nào đó

отдели́ть, отдели́ть (*В*) 1. tách (phân, ngăn)... ra; (*изолировать*) cách ly, ngăn cách, tách riêng; (*разъединять*) phân chia, phân ly, phân cách, tách biệt; ~ что́-л. перегоро́дкой dùng phên ngăn cái gì ra; 2. (*отличать*) phân biệt; ~ пра́вду от лжи phân biệt sự thật với giả dối, phân rõ thật giả; 3. *тк. несов.* (*служить границей чего-л.*) ngăn cách, phân cách; 4. (*выделять*) chia

отдели́ться, отдели́ться (от *Р*) 1. (*отпадать от чего-л.*) tách khỏi, rời khỏi, tách ra, phân lập; кора́ отдели́лась от ство́ла vỏ tách khỏi thân cây; 2. (*отходить, удаляться*) đi khỏi, rời khỏi, ra khỏi

отдёргивать, отдёрнуть (*В*) giật (rút, rụt, kéo, co)... lại; ~ занаве́ску kéo màn

отдёрнуть *сов. см.* отдёргивать

отдира́ть, отодра́ть (*В*) бóс (тước)... ra; (*рвать*) xé (bứt)... ra

отдои́ть *сов.* (*кончить доить*) vắt sữa xong

отдохнове́ние *с. уст.* (sự) nghỉ ngơi

отдохну́ть *сов. см.* отдыха́ть

отдуба́сить *сов. см.* дуба́сить 1

отдува́ться *несов.* 1. thở phì phì (phì phò, hổng hộc); 2. *разг.* (*за кого-л., что-л.*) è cổ ra gánh lấy trách nhiệm; мне прихо́дится ~ за всех tôi phải è cổ ra gánh lấy trách nhiệm cho mọi người

отду́мать *сов. разг.* đổi ý, thay đổi ý kiến

отду́шина *ж.* 1. lỗ thông hơi; 2. *перен.* lối thoát, niềm an ủi

отду́шник *м. см.* отду́шина 1

о́тдых *м.* (sự) nghỉ ngơi, tĩnh dưỡng, nghỉ; дом ~a nhà nghỉ, nhà an dưỡng; нужда́ться в ~e cần được nghỉ ngơi (tĩnh dưỡng); стоя́ть на ~e đóng quân lại nghỉ; пра́во на ~ quyền được nghỉ ngơi; ✧ без ~a liên tục, liền tù tì; не дава́ть кому́-л. ни ~у, ни сро́ку không để cho ai được yên

отдыха́ть, отдохну́ть nghỉ ngơi, tĩnh dưỡng, nghỉ; (*делать короткий перерыв*) nghỉ tay, nghỉ chân; nghỉ xả hơi, xả hơi (*разг.*); (*на курорте*) an dưỡng, tĩnh dưỡng, nghỉ mát; вам на́до отдохну́ть anh cần phải nghỉ ngơi (tĩnh dưỡng); ✧ ~ душо́й tĩnh dưỡng tâm thần (tinh thần), để cho đầu óc được thoải mái, tĩnh tâm

отдыха́ющий *м.* người nghỉ

отдыша́ться *сов.* thở lại hơi, lấy hơi

отёк *м.* (chứng) phù, thũng, nề, phù thũng; ~ лёгких phù phổi; ~и под глаза́ми húp mắt, quầng mắt húp lên

отека́ть, отéчь 1. phù (sưng, húp, sưng húp) lên; (*неметь*) tê (dại) đi; 2. (*о свече*) nhỏ giọt, nhỏ nến

отёл *м.* (sự) đẻ, sinh đẻ (*của bò, hươu, nai...*)

отели́ться *сов. см.* тели́ться

отéль *м.* hotel, ôten, khách sạn

отепле́ние *с.* (sự) sưởi ấm

отепли́тельн||ый *прил.* (để) sưởi ấm, làm ấm, giữ nhiệt; ~ые прибóры khí cụ sưởi ấm

отепли́ть *сов. см.* отепля́ть

отепля́ть, отепли́ть (*В*) sưởi ấm, làm ấm, che ấm, phủ ấm, giữ nhiệt

от||éц *м.* 1. người cha, người bố, thân phụ, ông thân sinh, cha, bố, ba, thầy, bọ, tía; 2. *мн.*: ~цы (*предки*) ông cha, cha ông, tổ tiên; на́ши ~цы́ ông cha (cha ông, tổ tiên) chúng ta; 3. *перен.* (*родоначальник, основоположник*) người cha, ông tổ, người sáng lập; 4. (*при названии лиц духовного звания*) cha; 5. *прост. мн.*: ~цы́ крёстные, ~цы́ уголóвной ма́фии bọn trùm mafia hình sự, các "bố già" của xã hội đen

оте́ческ||ий *прил.* (của) người cha, người bố, thân phụ; (*такой, как у отца*) như cha đối với con; ~ая ла́ска sự âu yếm của người cha; ~ая забóта о ко́м-л. săn sóc ai như cha đối với con

оте́чественн||ый *прил.* (thuộc về, của) nước nhà, đất nước, tổ quốc, nước; ~ая нау́ка (nền) khoa học nước nhà; това́ры ~ого произво́дства hàng nội hoá, hàng sản xuất trong nước; ✧ Вели́кая Оте́чественная война́ Chiến tranh Vệ quốc (Giữ nước) vĩ đại

оте́чество *с.* Tổ quốc, tổ quốc

отёчность *ж. см.* отёк

отёчный *прил.* 1. (thuộc về) phù, thũng; 2. (*опухший*) sưng phù, sưng húp, phù lên

отéчь *сов. см.* отека́ть

отжа́ть *сов. см.* отжима́ть

отжива́ть, отжи́ть 1. sống hết đời, sống lâu, hưởng thọ, thọ; 2. *перен.* lui về dĩ vãng, biến mất; 3. (*устаревать*) lỗi thời, hết thời, quá thời, không hợp thời

отжи́вший *прил.* 1. sống hết đời rồi; 2. (*устарелый*) lỗi thời, hết thời, quá thời, không hợp thời

о́тжиг *м. тех.* (sự) ủ (*nhiệt luyện*)

отжига́ть, отжéчь (*В*) *тех.* ủ

отжи́м *м.* (sự) vắt, ép

отжима́ть, отжа́ть (*В*) vắt, ép; ~ бельё vắt quần áo ướt; ~ во́ду из чего́-л. vắt (ép) cái gì để lấy nước, vắt nước ở cái gì ra; ~ что́-л. досуха vắt khô cái gì, vắt cái gì thật khô

отжи́ть *сов. см.* отжива́ть

отзвене́ть *сов.* reo (ngân, rung, điểm) vang

отзвон||и́ть *сов.* 1. (*В*) (*о часах*) điểm, đánh; 2. (*перестать звонить*) đánh (rung) chuông xong; (*о часах*) điểm xong; ✧ ~и́л и с колоко́льни доло́й ≅ đánh trống bỏ dùi

о́тзвук *м.* 1. tiếng vang, tiếng vọng, âm hưởng, hồi âm; (*доносящийся издалека звук*) tiếng đồng vọng (ngân xa, vang xa); 2. *перен.* (*ответное*

чувство) tiếng đồng vọng, tình cảm đáp lại; (*отклик*) hồi âm, (sự) hưởng ứng; 3. *перен.* (*отражение, следствие чего-л.*) âm hưởng, tiếng vang, dư âm, dư ba, dư vang; ~и прóшлого dư âm (âm hưởng, dư ba) của thời quá khứ

отзвуча́ть *сов.* hết reo vang (ngân vang, kêu vang)

отзву́чивать, отзву́чить phát ngôn

отзву́чить *сов. см.* отзву́чивать

отзови́зм *м. ист.* chủ trương (chính sách) triệu hồi

о́тзыв *м.* 1. (*мнение*) ý kiến, nhận xét, ý kiến nhận xét; (*рецензия*) (bài, lời) bình phẩm, phê bình; кни́га получи́ла благоприя́тные ~ы cuốn sách được nhận xét tốt; 2. *воен.* đáp hiệu, mật khẩu

отзы́в *м.* (sự) rút về, gọi về, triệu về, triệu hồi; (*депутата*) (sự) bãi miễn; ~ послá triệu hồi đại sứ, rút (gọi, triệu) đại sứ về

отзыва́ть I, отозва́ть (*В*) 1. gọi... đi, gọi... ra; ~ кого́-л. в сто́рону gọi ai ra một chỗ (một bên); 2. (*с какого-л. поста*) rút (gọi, triệu)... về, triệu hồi; ~ депутáта bãi miễn dân biểu; ~ послá triệu hồi đại sứ, rút (gọi, triệu) đại sứ về

отзыва́ть II *несов.* (*Т*) *разг.* (*иметь привкус*) có vị, có dư vị

отзыв||а́ться, отозва́ться 1. (*откликаться*) đáp lại, hưởng ứng; никто́ не отозва́лся không ai đáp lại (hưởng ứng) cả; 2. (о *П*) (*высказывать свое мнение*) có ý kiến, nhận xét, bình phẩm; хорошо́ ~ о ко́м-л. có ý kiến (nhận xét, bình phẩm) tốt về ai; как он о нём ~а́ется? anh ta nhận xét (có ý kiến) về nó thế nào?; 3. (на *П*) (*отражаться*) phản ánh, ảnh hưởng đến

отзывн||о́й *прил. дип.* (để) triệu hồi, rút về, gọi về, triệu về; ~áя грáмота thư triệu hồi, triệu hồi thư; ~ аккредити́в *эк.* thư tín dụng có thể huỷ ngang

отзы́вчиво *нареч.* (một cách) vị tha, từ bi, tốt bụng

отзы́вчивость *ж.* (lòng, tính) vị tha, từ bi, hay giúp người; lòng tốt, từ tâm

отзы́вчив||ый *прил.* 1. vị tha, từ bi, tốt bụng, hay giúp người, giàu lòng trắc ẩn, từ tâm, ân cần; ~ человéк người vị tha (từ bi, tốt bụng); 2. (*живо реагирующий на что-л.*) nhạy cảm, dễ cảm; ~ая аудито́рия cử tọa nhạy cảm

оти́т *м. мед.* viêm tai

ОТК *м.* (отдéл техни́ческого контро́ля) phòng kiểm tra kỹ thuật, phòng nghiệm thu

отка́з *м.* (sự) từ chối, chối từ, khước từ, cự tuyệt; ~ в прóсьбе từ chối lời yêu cầu; получи́ть ~ bị từ chối (chối từ, khước từ, cự tuyệt); не знать ни в чём ~а muốn gì được nấy; ✧ дéйствовать, рабóтать без ~а hoạt động tốt, chạy không ngừng; до ~а chật ních, đầy ắp, đầy tràn, đầy ăm ắp

отказа́ть(ся) *сов. см.* отка́зывать(ся)

отка́зник *м.* 1. (*в выезде из страны*) người bị từ chối đơn xin xuất ngoại; 2. (*тот, кто отказывается от службы в вооружённых силах страны*) người từ chối nhập ngũ; 3. (*ребёнок, от которого отказались родители*) đứa trẻ (trẻ sơ sinh) bị bố mẹ từ bỏ

отказн||о́й *прил.*: ~ы́е дéти những đứa trẻ (trẻ sơ sinh) bị bố mẹ từ bỏ

отка́зывать, отказа́ть 1. (*Д* в *П*) từ chối, chối từ, khước từ, cự tuyệt, không đồng ý, không chịu; ~ кому́-л. в пóмощи từ chối giúp đỡ ai; ~ кому́-л. в деньга́х từ chối không cho ai mượn tiền (không giúp tiền cho ai); 2. (*Д* в *П*) (*лишать чего-л.*) tước mất, không ban (không phú) cho; ~ себé в сáмом необходи́мом nhịn những cái cần thiết nhất, nhịn ăn nhịn mặc; не ~ себé ни в чём tha hồ ăn tiêu, tiêu xài thả cửa, chẳng phải nhịn một thứ gì cả; 3. (*Д* в *П*) (*не признавать*) không công nhận, không thừa nhận; емý нельзя́ отказа́ть в тала́нте không thể không công nhận là nó có tài, phải thừa nhận là nó có tài; 4. *разг.* (*переставать действовать*) dừng, ngừng chạy, ngừng hoạt động; мотóр отказа́л động cơ ngừng chạy; ✧ не откажи́(те) в любéзности... xin làm ơn..., nhờ anh/chị làm ơn...; отказа́ть от дóма кому́-л. cấm cửa ai

отка́зываться, отказа́ться 1. (от *Р*, + *инф.*) (*не соглашаться на что-л.*) từ chối, chối từ, không đồng ý, không chịu; (*под каким-л. предлогом*) cáo, kiếu; ~ от поéздки, ~ éхать từ chối đi; 2. (от *Р*) (*не принимать что-л., отвергать*) từ chối, chối từ, khước từ, cự tuyệt, bác bỏ, bác; ~ от своúх прав khước từ (từ chối) những quyền của mình; 3. (от *Р*) (*отрекаться от кого-л.*) từ, từ bỏ; 4. (от *Р*, + *инф.*) (*не признавать своим*) chối, không nhận; ~ от своúх слов chối (chối phăng, chối bay) những lời đã nói ra; ~ от своúх прéжних показáний phản cung; ~ от своéй пóдписи chối (không nhận) chữ ký của mình; 5. (от *Р*) (*отступаться от чего-л.*) từ bỏ, từ; ~ от своúх убеждéний từ bỏ chính kiến (niềm tin) của mình; ~ от дóлжности từ chức, từ nhiệm; 6. (*переставать действовать, повиноваться*) ngừng, không chịu, không tuân theo; (*о механизме*) dừng, bị hỏng, hỏng hóc, ngừng hoạt động; ✧ не откажýсь, не отказáлся бы (+ *инф.*) sẵn sàng, vui lòng; не откажýсь вы́пить чáшку чáя tôi sẵn sàng (vui lòng) uống một tách trà

отка́лывать I, отколо́ть (*В*) (*отрубать*) ghè, ghè (đập vỡ, tách) ra; отколо́ть кусóк сáхару ghè (đập vỡ) ra một cục đường

отка́лывать II, отколо́ть (*В*) (*отшпиливать*) tháo (cởi)... ra, làm... tuột ra; отколо́ть бант tháo (cởi) nơ ra, làm nút thắt tuột ra

отка́лываться I, отколо́ться tách ra, rời ra; *перен. тж.* rời bỏ, phân liệt, tách biệt

отка́лываться II, отколо́ться (*о чём-л. приколотом*) (bị) tháo ra, cởi ra, tuột ra; бант отколо́лся nơ (nút thắt) bị tháo ra, nút thắt (nơ) tuột ra

отка́пывание *с.* (sự) đào lên, bới lên; (*трупов*) (sự) khai quật

отка́пывать, откопа́ть (*В*) 1. đào (bới, moi, quật)... lên, đào, bới, quật, khai quật; 2. *перен. разг.* moi, tìm, moi ra, tìm thấy, tìm được; где вы э́то откопа́ли? anh moi (tìm được) cái ấy ở đâu ra thế?

отка́рмливание *с. см.* отко́рм

отка́рмливать, откорми́ть vỗ béo, nuôi thúc, nuôi béo; ~ свинью́ на убóй vỗ béo (nuôi thúc) con lợn để làm thịt

отка́т *м.* 1. (*орудия*) (sự) giật lui, giật lùi, giật; 2. *разг.* (tiền) lại quả

откати́ть(ся) *сов. см.* отка́тывать(ся)

отка́тка *ж. горн.* (sự) tải quặng ra, tải khoáng ra, vận xuất bằng goòng

отка́тчик *м. горн.* thợ tải quặng (tải khoáng, đẩy goòng)

отка́тывать, откати́ть (*В*) lăn... đi; (*в сторону*) lăn... ra một bên; (*уголь*) tải (chở, xe)... đi, vận xuất... bằng goòng; откати́ть бревнó lăn súc gỗ đi

отка́тываться, откати́ться 1. lăn đi; (*в сторону*) lăn ra một bên; (*об орудии*) giật lui, giật lùi, giật; (*на коньках*) trượt đi; 2. (*о волне*) quật lui; *перен.* (*о войсках*) bỏ chạy, tháo chạy, rút lui

откача́ть *сов. см.* отка́чивать

отка́чивать, откача́ть (*В*) 1. (*насосом*) bơm (hút)... ra; 2.: откача́ть утопленника хóс nước ra (làm hô hấp nhân tạo, hồi sinh) cho người bị đuối

откачну́ться *сов.* đưa sang một bên, lệch đi; (*о человеке*) ngả người, nghiêng người, chúi người

отка́шливаться, отка́шляться khạc ra, khạc; (*перед тем как говорить, петь*) dặng hắng, đằng hắng, e hèm

отка́шляться *сов. см.* отка́шливаться

откидн||о́й *прил.* có thể lật lên hạ xuống, lật gấp được, kiểu bản lề; ~óе мéсто, ~óе сидéнье (*в театре и т. п.*) ghế phụ; ~ борт thành xe có bản lề (lật gấp được)

отки́дывать, отки́нуть (*В*) 1. (*отбрасывать*) ném (quẳng, vứt, liệng, quăng, hất, hất)... đi; *перен.* vứt bỏ, khắc phục; толчóк отки́нул егó назáд cái đẩy giật bắn người nó đi (hất người nó ra sau); отки́нь все свои́ сомнéния cậu hãy vứt bỏ mọi điều nghi ngờ đi, đừng nghi ngờ gì nữa; 2. (*открывать*) lật... lên, mở... ra; отки́нуть кры́шку роя́ля mở nắp dương cầm, lật nắp đàn dương cầm lên; ~ борт грузовикá lật (mở) thành xe vận tải ra; 3. *разг.* (*заставлять отступить*) đánh lui, quật lùi, hất

отки́дываться, отки́нуться 1. (*открываться*) bật (mở tung) ra; 2. (*туловищем*) ngả người, ngửa người ra sau

отки́нуть(ся) *сов. см.* отки́дывать(ся)

откла́дывание *с.* 1. (sự) để ra một bên, dành dụm; 2. (*отсрочивание*) (sự) hoãn lại, trì hoãn

откла́дывать, отложи́ть (*В*) 1. (*в сторону*) để... ra một bên, để... sang bên cạnh, để riêng... ra; (*про запас*) để dành, dành dụm, dành; ~ дéньги dành tiền, để dành (dành dụm) tiền; 2. (*отсрочивать*) hoãn... lại, trì hoãn, hoãn; ~ пáртию *шахм.* hoãn một ván cờ; ✧ ~ что-л. в дóлгий я́щик xếp xó (bỏ xó, ngâm tôm, trì hoãn mãi) cái gì

откла́няться *сов. уст.* bái biệt, cáo biệt, từ biệt, cáo từ

откле́ивать, откле́ить (*В*) bóc... ra, bóc; ~ мáрку bóc tem

откле́иваться, откле́иться (bị) bong ra, tróc ra, bóc ra

откле́ить(ся) *сов. см.* откле́ивать(ся)

о́тклик *м.* 1. (*ответ*) (lời) đáp lại; (*отзвук, эхо*) tiếng vang, âm hưởng, tiếng vọng, hồi âm; *перен.* tình cảm đáp lại, hồi âm, tiếng vang, (sự) hưởng ứng, phản ứng; (*сочувствие*) (sự) thông cảm, đồng cảm; 2. *обыкн. мн.*: ~и (*отзывы*) (lời, bài) nhận xét, bình phẩm, phê phán, bình luận; ~и в печати những lời bình phẩm (bài bình luận) trên báo chí; ~и на статью́ nhận xét (bình phẩm) bài báo

откликáться, откли́кнуться (на *В*) 1. đáp lại, đối đáp, trả lời, hồi âm; онá не откли́кнулась chị ấy không hồi âm (không trả lời, không đáp lại); 2. (*отвечать каким-л. образом*) hưởng ứng, phản ứng, đáp lại; откли́кнуться на событие phản ứng trước một sự kiện; 3. (*относиться сочувственно к чему-л.*) hưởng ứng, đáp ứng; на э́ту прóсьбу откли́кнулись все mọi người đều hưởng ứng (đáp ứng) yêu cầu ấy

откли́кнуться *сов. см.* откликáться

отклонéние *с.* 1. (*в сторону*) (sự, độ) lệch, chênh lệch, nghiêng lệch, sai lệch; ~ стрéлки весóв độ lệch (sai lệch, chênh lệch) của kim cân; 2. *физ.* (sự, độ) lệch; магни́тное ~ sự lệch từ; вероя́тное ~ độ lệch (sai số) cái nhiên; 3. (*предложения и т. п.*) (sự) từ chối, chối từ, khước từ, bác bỏ, cự tuyệt; ~ ходáтайства từ chối lời yêu cầu, bác đơn; 4. (*отступление от чего-л.*) (sự) sai lệch, đi chệch, đi sai, lệch lạc; ~ от тéмы lạc đề; ~ от нóрмы sai tiêu chuẩn, không đúng tiêu chí, không đạt mức

отклони́ть(ся) *сов. см.* отклоня́ть(ся)

отклоня́ть, отклони́ть (*В*) 1. (*в сторону*) làm lệch (chệch, trệch, chênh, nghiêng, chênh lệch, nghiêng lệch, sai lệch); 2. (*предложение и т. п.*) từ chối, chối từ, khước từ, bác bỏ, cự tuyệt, bác

отклоня́ться, отклони́ться 1. (bị) lệch, chệch, trệch, chênh, nghiêng, chênh lệch, nghiêng lệch, sai lệch; стрéлка весóв отклони́лась впрáво kim cân bị lệch (chệch, trệch, nghiêng) về bên phải; 2. (*от направления и т. п.*) đi lệch (chệch, trệch, lạc, sai), (bị) lệch lạc; корáбль отклони́лся от взя́того кýрса tàu thuỷ chạy trệch (chệch, sai) hướng đã định; отклони́ться от тéмы lạc đề, đi ra ngoài đề

отключа́ть, отключи́ть (*В*) ngắt, cắt, tắt, cúp

отключа́ться, отключи́ться (bị) ngắt, cắt, tắt, cúp, ngừng hoạt động

отключи́ть(ся) *сов. см.* отключа́ть(ся)

отковы́ривать, отковыря́ть (*В*) cạy (khêu, khều, gảy)... ra

отковыря́ть *сов. см.* отковы́ривать

откозыря́ть *сов.* (*Д*) *разг.* chào, đưa tay chào (*kiểu nhà binh*)

отколоти́ть *сов.* (*В*) *разг.* (*избить*) đánh đập, đánh, đập, đấm, nện, choảng, dần, ghè, ục, thụi, giã, giọt, khiển

отколо́ть(ся) I, II *сов. см.* отка́лывать(ся) I, II

откомандирова́ть *сов. см.* откомандиро́вывать

откомандиро́вывать, откомандирова́ть (*В*) phái... đi, biệt phái, đặc phái

откопа́ть *сов. см.* отка́пывать

отко́рм *м. с.-х.* (sự) vỗ béo, nuôi thúc, nuôi béo

откорми́ть *сов. см.* отка́рмливать

отко́рмленный *прил.* béo tốt, đẫy đà, mập mạp, béo múp, béo ú, béo quay, phì nộn

отко́с *м.* dốc, độ dốc, độ nghiêng, sườn dốc, mái dốc, ta-luy; ✧ пусти́ть по́езд под ~ làm xe lửa trật bánh, làm xe lửa trật đường ray

открепи́тельный *прил.*: ~ талóн phiếu xoá sổ, giấy rút tên khỏi sổ

открепи́ть(ся) *сов. см.* открепля́ть(ся)

открепля́ть, открепи́ть (*В*) 1. gỡ (tháo, tách, cởi)... ra; 2. (*снимать с учёта*) xoá tên (rút tên, gạch tên)... khỏi sổ, xoá sổ

открепля́ться, открепи́ться 1. (bị) gỡ ra, tháo ra, tách ra, cởi ra; 2. (*сниматься с учёта*) xoá sổ, xoá (rút, gạch) tên mình

откровéние *с.* 1. (điều) phát lộ, phát hiện, tiết lậu; 2. (*способности проникновения в сущность*) khải huyền, thiên khải, thần khải, linh báo, mách bảo, linh cảm, linh tính; божéственное ~ thiên khải, thần khải

откровéнничать *несов.* (с *Т*) *разг.* cởi mở tấm lòng, thổ lộ tâm can, dốc bầu tâm sự, nói toạc (nói trắng) ra

откровéнно *нареч.* (một cách) cởi mở, bộc trực, thẳng thắn, chân thành, thành thật, thành thực; ~ говоря́ nói thẳng ra (trắng ra, thành thật)

откровéнност||ь *ж.* 1. (sự, tính) cởi mở, bộc trực, thẳng thắn, chân thành, thành thật, thành thực; 2. *мн.*: ~и *разг.* (*признания*) những điều thú nhận

откровéнн||ый *прил.* 1. (*чистосердечный*)) cởi mở, bộc trực, thẳng thắn, chân thành, thành thật, thành thực; ~ человéк người cởi mở (bộc trực, thẳng thắn)); ~ое призна́ние thú nhận thẳng thắn (thành thật); 2. (*неприкрытый*) công nhiên, công khai, rõ ràng, lộ liễu, ra mặt, không giấu giếm, không che đậy; ~ое презре́ние khinh bỉ ra mặt

открути́ть *сов. см.* откру́чивать

откру́чивать, открути́ть (*В*) (*отвинчивать*) vặn (tháo)... ra

открыва́лка *ж. разг.* dụng cụ mở đồ hộp

открыва́ть, откры́ть (*В*) 1. mở, mở... ra, giở, khai mở, khai; ~ дверь mở cửa; ~ я́щик стола́ rút ngăn kéo, kéo hộc bàn; ~ роя́ль mở nắp dương cầm; ~ кастрю́лю mở xoong, giở (mở) vung; ~ рот há miệng; откры́ть доро́гу mở đường, khai thông con đường; ~ грани́цу mở cửa biên giới; ~ зо́нтик giương ô, chống ô lên, căng dù ra; ~ кни́гу giở sách; 2. (*откупоривать*) khui, mở, giở; откры́ть буты́лку вина́ khui chai rượu vang; откры́ть ба́нку консе́рвов khui đồ hộp; откры́ть паке́т mở (giở) cái gói; 3. (*учреждение, предприятие и т. п.*) khánh thành, khai trương, mở cửa; ~ но́вую шко́лу khánh thành trường mới; ~ но́вый магази́н khai trương cửa hàng mới; ~ па́мятник khánh thành đài kỷ niệm; 4. (*снимать что-л. покрывающее*) mở (bỏ, dỡ, để hở, để lộ)... ra, cất... đi, cất; ~ лицо́ để lộ mặt ra; ~ го́лову bỏ mũ ra, để đầu trần; 5. *разг.* (*вводить в действие*) mở, mở... ra; ~ кран mở vòi nước, xả nước; mở máy nước (*разг.*); 6. (*начинать что-л.*) bắt đầu, mở đầu, khai mạc, khởi sự; ~ собра́ние khai mạc hội nghị; ~ сезо́н mở đầu mùa, khai mạc mùa; ~ ого́нь khai hoả, nổ súng, bắt đầu bắn; 7. (*оставлять не защищённым*) để hở, để mở, bỏ ngỏ; ~ фла́нги để hở sườn; го́род откры́тый с мо́ря thành phố bỏ ngỏ phía mặt biển; 8. (*тайну и т. п.*) để lộ, làm lộ, bộc lộ, phát lộ, phơi bày; (*находить, выявлять*) khám phá (phát hiện, phát minh, tìm) ra, tìm thấy; откры́ть но́вую плане́ту khám phá (phát hiện, tìm) ra một hành tinh mới; откры́ть нефть tìm thấy (phát hiện ra, khám phá ra) dầu mỏ; ✧ ~ кому́-л. глаза́ на что́-л. mở mắt cho ai (khai thị cho ai, làm cho ai sáng mắt ra) thấy cái gì, vạch cho ai thấy rõ điều gì; ~ ду́шу кому́-л. cởi mở nỗi lòng (thổ lộ tâm tình, tâm sự) với ai; откры́ть счёт а) *бухг.* mở tài khoản (trương mục); б) *спорт.* mở tỷ số, mở đầu bàn thắng; ~ зелёную у́лицу кому́-л., чему́-л. bật đèn xanh (thông đường) cho ai, cho cái gì; ~ но́вую страни́цу в чём-л. mở ra một trang (trang sử) mới trong việc gì; ~ Аме́рику *ирон.* ≅ nói chuyện bò trắng răng; откры́ть ка́рты mở tung các quân bài của mình ra, nói toạc cho đối phương biết rõ ý định của mình

откры́ва||ться, откры́ться 1. (bị) mở, mở ra; *перен.* (*становиться доступным*) mở rộng cửa, mở ra; чемода́н откры́лся vali mở ra; зо́нтик откры́лся ô giương lên, dù căng ra; дверь откры́лась ключо́м cửa mở bằng chìa khoá; окно́ откры́лось cửa sổ mở toang ra; 2. (*показываться, представать взору*) hiện ra, lộ ra, tỏ ra; пе́ред на́ми откры́лся краси́вый вид trước mắt chúng tôi hiện ra phong cảnh đẹp đẽ; 3. (*становиться понятным*) trở nên dễ hiểu; 4. (*становиться известным*) (được, bị) khám phá ra, phát hiện ra, phát minh ra, tìm ra, tìm thấy; 5. (*об учреждениях, предприятиях и т. п.*) (được) khánh thành, khai trương, mở cửa; (*начинаться*) (được) bắt đầu, mở đầu, khai mạc, khởi sự; откры́лся но́вый теа́тр nhà hát mới đã khai trương (khánh thành, mở cửa); откры́лся театра́льный сезо́н đã bắt đầu (mở đầu, khai mạc) mùa sân khấu; 6. (*признаваться в чём-л.*) thổ lộ, bộc lộ; ~ во всём кому́-л. thổ lộ mọi điều với ai; 7. (*о ране*) (bị) loét ra, loét miệng; ✧ у меня́ откры́лись глаза́ tôi đã sáng mắt ra (đã mở mắt rồi, đã hiểu ra rồi); ~ются перспекти́вы, возмо́жности mở ra những triển vọng, những khả năng

откры́тие *с.* 1. (sự) mở ra; mở đầu, bắt đầu, khai mạc; khánh thành, khai trương, mở cửa (*ср.* открыва́ть); 2. (*научное*) phát minh, phát kiến, (sự) khám phá ra, phát hiện ra, tìm ra

откры́тка *ж.* bưu thiếp; (*с видом и т. п.*) bưu ảnh

откры́то *нареч.* (một cách) công nhiên, công khai, ra mặt, ra miệng; (*откровенно*) (một cách) cởi mở, thẳng thắn, chân thành; говори́ть ~ nói công khai (ra miệng)

откры́т||ый *прил.* 1. (*доступный взору*) lộ liễu, trống trải, quang đãng; ~ая ме́стность địa điểm trống trải, địa thế lộ liễu; 2. (*доступный для нападения*) sơ hở, bị hở, hở cơ, hở hang, lộ liễu; ~ые фла́нги những sườn sơ hở (bị hở, hở hang); 3. (*без навеса, покрытия*) không che đậy, không che, không đậy, trần; ~ая платфо́рма toa hàng không mui, toa sàn không che; ~ая маши́на ôtô mui trần, xe không mui; 4. (*обнажённый*) trần; (*с глубоким вырезом — о платье*) hở, hở lưng, hở cổ; 5. (*доступный для всех*) công khai, ai cũng dự được; ~ суде́бный проце́сс phiên toà xử công khai; 6. (*искренний*) cởi mở, thẳng thắn, thành thật, bộc trực, chân thành; ~ взгляд cái nhìn thẳng thắn; 7. (*нескрываемый, явный*) công khai, công nhiên, rõ ràng, lộ liễu, không giấu giếm; 8. *горн.* lộ thiên; ~ая разрабо́тка khai thác (khai mỏ) lộ thiên; 9. *мед.* hở, mở, lộ; ~ перело́м (chỗ) gãy lòi xương, gãy hở; ✧ ~ая ра́на vết thương toe ra, vết thương hở; ~ое мо́ре biển khơi; ~ое письмо́ а) (*почтовая карточка*) bưu thiếp; б) (*публикуемое в газете*) thư ngỏ; ~ое голосова́ние biểu quyết công khai (giơ tay); под ~ым не́бом (ở) ngoài trời; ~ вопро́с vấn đề còn để mở (chưa giải quyết); объявля́ть собра́ние ~ым tuyên bố khai mạc hội nghị (hội nghị khai mạc)

откры́ть(ся) *сов. см.* открыва́ть(ся)

отку́да *нареч.* 1. *вопр.* từ đâu, từ nơi nào, từ chỗ nào; (*из какого источника*) do đâu; ~ вы? anh từ đâu đến?; ~ вы (~ вы э́то) зна́ете? do đâu anh biết được điều ấy?; ~ бы́ло знать, что... nào hay..., nào ai biết được là...; ~ бы́ло знать, что де́ло при́мет тако́й оборо́т! nào hay (nào ai biết được là) sự việc lại ra thế!; 2. *относ.* từ đấy, từ đó; го́род, ~ он прие́хал, о́чень бо́льшой thành phố mà từ đấy (từ đó) nó đến đây, thì rất lớn; ~ сле́дует, что... do đấy (do đó) mà...

отку́да-либо, **отку́да-нибудь** *нареч.* từ đâu đấy (đó), từ nơi nào đấy (đó)

отку́да-то *нареч.* không biết (chẳng rõ) từ đâu, từ đâu đấy (đó)

о́ткуп *м.* (*мн.* ~á) 1. *ист.* (quyền) trưng thuế; 2. (*плата*) tiền chuộc; ✧ брать что́-л. на ~ lộng hành (lạm dụng, làm vương làm tướng, mặc sức hoành hành) trong việc gì

откупа́ться, откупи́ться *разг.* đút tiền để được miễn..., lót tiền được tha..., đấm mõm để thoát...

откупи́ться *сов. см.* откупа́ться
отку́поривать, отку́порить (*В*) khui, mở; ~ бутылку вина́ khui chai rượu vang; ~ бо́чку khui thùng
отку́порить *сов. см.* отку́поривать
откупщи́к *м. ист.* quan trưng thuế
откуси́ть *сов. см.* отку́сывать
отку́сывать, откуси́ть (*В, Р*) 1. cắn đứt, cắn rời, cắn; откуси́ть хле́ба cắn bánh mì; 2. (*клещами, кусачками*) cắt (bấm) đứt, cắt (bấm) rời, cắt (bấm đứt)... ra
отлага́тельств||о *с.* (sự) trì hoãn, hoãn lại; де́ло не те́рпит ~а công việc không thể trì hoãn, việc cấp bách (khẩn cấp); без вся́ких отлага́тельств không được chùng chình, ngay tức thì, ngay lập tức, ngày tức khắc, không lôi thôi gì cả
отлага́ть, отложи́ть 1. *тк. сов. см.* откла́дывать 2; 2. (*В*) *геол.* trầm tích, trầm lắng, trầm đọng
отла́мывать, отлома́ть, отломи́ть (*В*) bẻ, bẻ... ra, bẻ (làm) gãy; отломи́ть кусо́к хле́ба bẻ một miếng bánh mì
отла́мываться, отлома́ться, отломи́ться bị bẻ ra (bẻ gãy, làm gãy)
отлежа́ть *сов.*: ~ себе́ ру́ку, но́гу nằm lâu tê tay, tê chân
отлежа́ться *сов. см.* отлёживаться
отлёживаться, отлежа́ться *разг.* 1. nằm nghỉ, nằm nghỉ lấy sức; 2. *тк. несов.* (*пережидать*) nằm đợi, nằm chờ, ẩn tránh
отлепи́ть(ся) *сов. см.* отлепля́ть(ся)
отлепля́ть, отлепи́ть (*В*) bóc, gỡ, bóc (gỡ)... ra
отлепля́ться, отлепи́ться bong ra, tróc ra
отлёт *м.* (sự) bay đi, cất cánh; ~ птиц на юг chim bay đi phương nam; ✧ дом стои́т на ~е ngôi nhà đứng tách riêng ra khỏi xóm; жить на ~е sống cô tịch, ở tách riêng khỏi xóm; быть на ~е sắp ra đi; держа́ть что́-л. на ~е cầm cái gì riêng ra; держа́ться на ~е đứng riêng ra
отлета́ть, отлете́ть 1. (*улетать*) bay đi, cất cánh; *перен.* xa rời, biến mất; 2. (*удаляться*) bay xa; 3. (*отскакивать*) nảy (bật, bắn) ra; 4. (*отрываться, падать*) *разг.* bị đứt, rơi mất, đứt (rơi) ra; пу́говица отлете́ла cúc áo bị đứt (rơi mất)
отлете́ть *сов. см.* отлета́ть
отл||е́чь *сов.*: у меня́ ~егло́ от се́рдца tôi đã yên tâm (yên lòng)
отли́в *м.* 1. triều (nước) rặc, (con) nước xuống, nước ròng, nước kiệt; 2. *перен.* (*спад*) thoái trào, (sự) suy thoái, suy sụt; 3. (*оттенок*) sắc thái, (màu) óng ánh, lóng lánh, lấp lánh; шёлк с ~ом лу́ча óng mượt (óng ánh); во́лосы с золоти́стым ~ом mái tóc óng ánh (lóng lánh, lấp lánh) vàng
отлива́ть, отли́ть 1. (*В, Р*) rót (đổ, chiết, chắt)... ra; отле́йте немно́го молока́ anh hay rót (đổ) cho một ít sữa; 2. (*В*) (*откачивать*) bơm (tát)... ra; отли́ть во́ду из тру́ма bơm nước ở hầm tàu ra; 3. (*В*) (*изготовлять литьем*) đúc, rót khuôn, đổ khuôn; 4. *тк. несов.* (*Т*) (*иметь какой-л. оттенок*) óng ánh, lóng lánh, lấp lánh, long lanh
отлива́ться, отли́ться (*принимать какую-л. форму*) được thể hiện dưới dạng...; ✧ отольются во́лку овечьи слёзки (*или* отольются ко́шке мы́шкины слёзки) thằng mạnh ăn hiếp kẻ yếu nhất định sẽ bị trừng trị
отли́вка *ж. тех.* 1. (sự) đúc, rót khuôn, đổ khuôn; 2. (*изделие*) đồ (vật) đúc
отлипа́ть, отли́пнуть bong (tróc) ra
отли́пнуть *сов. см.* отлипа́ть
отли́ть *сов. см.* отлива́ть 1–3
отли́ться *сов. см.* отлива́ться
отлича́ть, отличи́ть (*В*) 1. (*различать*) phân biệt; 2. (*отмечать наградой*) tặng thưởng, tưởng thưởng, ban thưởng, thưởng; 3. *тк. несов.* (*характеризовать*) làm...khác với, làm.. nổi bật lên; 4. *тк. несов.* (*проявлять особое внимание*) đặc biệt chú ý (quan tâm)
отлич||а́ться, отличи́ться 1. *тк. несов.* (от *Р*) khác với, phân biệt với, không giống với; чем ~а́ется... от...?...khác với... như thế nào?, cái gì phân biệt giữa... với...?; 2. *тк. несов.* (*Т*) (*характеризоваться*) có đặc tính (đặc điểm); не ~ умо́м không thông minh lắm; не ~ та́ктом không tế nhị lắm; 3. (*выделяться чем-л.*) trội (nổi bật, ưu tú, xuất sắc) hơn; ~ в бою́ xuất sắc (nổi bật) trong chiến đấu; 4. *разг.* (*делать что-л. вызывающее*) tác quái, càn quấy, làm điều càn rỡ (quái gở)
отли́чи||е *с.* 1. (sự, điểm, điều) phân biệt, khác nhau, khác biệt, dị biệt; đặc điểm; вне́шние ~я những điểm khác nhau bề ngoài; в ~ от чего́-л. khác với cái gì; 2. (*заслуга*) công lao, công trạng, công; 3. (*награда, орден*) tặng thưởng, huân chương, huy chương; дипло́м с ~ем bằng tốt nghiệp hạng ưu; знак ~я huân chương, huy chương
отличи́тельн||ый *прил.* đặc biệt, đặc trưng, để phân biệt; ~ая черта́ nét đặc biệt (đặc trưng); ~ая осо́бенность đặc điểm; ~ые при́знаки những dấu hiệu phân biệt; ~ые огни́ *мор.* đèn hiệu
отличи́ть *сов. см.* отлича́ть 1, 2
отличи́ться *сов. см.* отлича́ться 3, 4
отли́чни||к *м.*, **~ца** *ж.* 1. (*учащийся*) học sinh/học trò/học viên ưu tú (xuất sắc); 2. (*о работнике и т. п.*) người ưu tú (xuất sắc); ~ произво́дства người xuất sắc trong sản xuất
отли́чно 1. *нареч.* (*очень хорошо*) (một cách) rất tốt, rất giỏi, ưu tú, xuất sắc, tuyệt vời, tuyệt trần, tuyệt, cừ; он э́то ~ зна́ет nó biết rất rõ điều đó; ~ знать своё де́ло rất thạo việc, rất thành thạo; ~ нести́ слу́жбу làm công vụ (làm việc) rất tốt; 2. *в знач. сказ.* thật rất tốt, thật là tuyệt; здесь мне ~ tôi ở đây thật là tuyệt (thì thật rất tốt); 3. *в знач. сущ. с. нескл.* (*отметка*) điểm ưu, điểm năm; получи́ть ~ по исто́рии được điểm năm (điểm ưu) về môn sử; сдать все экза́мены на ~ thi các môn đều được điểm năm (điểm ưu)
отли́чн||ый *прил.* 1. (*отличающийся от кого-л., чего-л.*) khác với, khác hẳn, không giống; 2. (*очень хороший*) rất tốt, rất giỏi, ưu tú, xuất sắc, tuyệt vời, tuyệt trần, tuyệt, cừ; ~ая игра́ актёров diễn xuất tuyệt vời của các nghệ sĩ
отло́гий *прил.* thoải, thoai thoải, hơi dốc
отло́го *нареч.* thoải, thoai thoải, hơi dốc
отло́гость *ж.* (chỗ) dốc thoải
отложе́ни||е *с.* (sự, chất, lớp) lắng, lắng đọng, tích đọng, trầm tích; ✧ ~я соле́й (những) tích đọng muối (*trong cơ thể*); жировы́е ~я (những) tích tụ mỡ (*trong các mô*)
отложи́ть *сов. см.* откла́дывать *и* отлага́ть.
отложно́й *прил.*: ~ воротни́к cổ bẻ, cổ rơ-ve
отлома́ть(ся), отломи́ть(ся) *сов. см.* отла́мывать(ся)
отлупи́ть *сов. см.* лупи́ть 2
отлуча́ть, отлучи́ть: ~ от це́ркви rút phép thông công, tuyệt thông; ~ ребёнка от груди́ cho đứa bé cai sữa mẹ (thôi bú)
отлуча́ться, отлучи́ться tạm vắng, đi vắng, vắng; ~ из до́му vắng nhà, đi vắng; ~ на час tạm vắng trong một giờ

отлуче́ние *с.*: ~ от це́ркви (sự) tuyệt thông, rút phép thông công

отлучи́ть(ся) *сов. см.* отлуча́ть(ся)

отлу́чк||а *ж.* (sự) tạm vắng, đi vắng, vắng mặt; быть, находи́ться в ~е tạm vắng, đi vắng, vắng; самово́льная ~ *воен.* tự ý vắng mặt, vắng mặt bất hợp pháp

отлы́нивать *несов.* (от *P*) *разг.* trốn, tránh, trốn tránh, lẩn tránh, lảng tránh, thoái thác; ~ от рабо́ты trốn (tránh) việc, trốn tránh công việc; ~ от заня́тий trốn học; cúp cua (*разг.*)

отма́лчиваться, отмолча́ться *разг.* tảng lờ, lờ đi, lặng thinh, im lặng, im tiếng

отма́тывать, отмота́ть (*B, P*) tháo, tháo... ra; ~ мото́к ше́рсти tháo cuộn len

отмах||а́ть *сов. разг.* (*пройти*): он ~а́л де́сять киломе́тров anh ta đi một mạch (một lèo) mười cây số

отма́хиваться, отмахну́ться 1. (от *P*) xua, đuổi, xua đuổi; 2. (*отвергая что-л.*) (khoát tay) gạt đi; 3. *перен. разг.* gạt phăng, gạt đi, không muốn làm, khước từ; отмахну́ться от реше́ния вопро́са khước từ (gạt phăng) việc giải quyết vấn đề

отмахну́ться *сов. см.* отма́хиваться

отма́чивать, отмочи́ть (*B*) thấm nước để bóc... ra, tẩm nước để gỡ... ra

отмежева́ть(ся) *сов. см.* отмежёвывать(ся)

отмежёвывать, отмежева́ть (*B*) 1. vạch ranh giới, phân giới hạn, phân giới, khoanh bờ; отмежева́ть уча́сток vạch ranh giới khu đất; 2. *перен.* phân rõ ranh giới, phân định giới hạn, tách... ra

отмежёвываться, отмежева́ться (от *P*) 1. (được) phân rõ ranh giới, phân định giới hạn; ~ от сосе́дних нау́чных дисципли́н (được) phân rõ giới hạn với các bộ môn khoa học kế cận; 2. *перен.* (*отделяться*) tách biệt, tách ra, tách rời; ~ от второстепе́нных пробле́м tách ra (tách biệt) khỏi những vấn đề thứ yếu; 3. *перен.* (*прекращать общение*) đoạn tuyệt, cắt đứt, cắt đứt liên hệ (quan hệ); ~ от оши́бочных мне́ний cắt đứt (đoạn tuyệt) với những ý kiến sai lầm

о́тмель *ж.* bãi nông, bãi bồi, bãi; песча́ная ~ bãi cát

отме́на *ж.* (sự) thủ tiêu, xoá bỏ, huỷ bỏ, bãi bỏ, phế bỏ, huỷ, bỏ; ~ крепостно́го пра́ва xoá bỏ chế độ nông nô; ~ ча́стной со́бственности thủ tiêu (xoá bỏ) chế độ tư hữu; ~ прика́за huỷ bỏ mệnh lệnh; ~ приговора́ huỷ bỏ bản án, bác bản án; ~ спекта́кля bỏ buổi diễn

отмени́мый *прил.* có thể thủ tiêu (xoá bỏ, huỷ bỏ, bãi bỏ, phế bỏ) được

отмени́ть *сов. см.* отменя́ть

отме́нно *нареч.* (một cách) tuyệt trần, tuyệt vời, rất tốt; ~ угости́ть tiếp đãi tuyệt vời, đãi đằng hậu hĩ, hậu đãi

отме́нный *прил.* (*превосходный*) tuyệt trần, tuyệt vời, rất tốt; (*исключительный*) rất đặc biệt

отменя́ть, отмени́ть (*B*) thủ tiêu, xoá bỏ, huỷ bỏ, bãi bỏ, phế bỏ, huỷ, bỏ; ~ прика́з huỷ bỏ mệnh lệnh; ~ приговор huỷ bỏ bản án, bác bản án

отмере́ть *сов. см.* отмира́ть

отме́рить *сов. см.* отмеря́ть

отмеря́ть, отме́рить (*B*) đo, đo đạc, đo lường

отмести́ *сов. см.* отмета́ть

отме́стк||а *ж.*: в ~у để báo thù (trả thù, rửa hận)

отмета́ть, отмести́ (*B*) 1. quét... đi, quét... vào một chỗ, quét... ra một bên; 2. *перен.* gạt phăng, gạt bỏ, bác bỏ

отме́тить(ся) *сов. см.* отмеча́ть(ся)

отме́тк||а *ж.* 1. dấu, dấu hiệu; 2. (*оценка знаний*) số điểm, điểm số, điểm; получи́ть хоро́шую ~у được điểm tốt; 3. *геод.* độ cao

отмеча́ть, отме́тить (*B*) 1. làm (đánh, ghi) dấu; ~ ну́жные места́ в кни́ге đánh dấu những chỗ cần thiết trong sách; 2. (*с целью учёта*) ghi, ghi chép; отме́тить отсу́тствующих в спи́ске ghi tên những người vắng mặt trong danh sách; 3. (*обращать внимание*) ghi nhớ, để ý, lưu ý; 4. (*указывать на что-л.*) nêu lên, nhận xét, vạch ra, chỉ rõ; ~ досто́инства и недоста́тки рецензи́руемой рабо́ты nêu lên (vạch ra, chỉ rõ) những ưu điểm và nhược điểm của tác phẩm được nhận xét; 5. (*удостаивать похвалы, награды*) ghi công, khen thưởng, tặng thưởng, thưởng; ~ чьи́-л. достиже́ния ghi công (khen thưởng) những thành tích của ai; 6. (*праздновать*) kỷ niệm, làm lễ

отмеча́ться, отме́титься đăng ký, ghi tên

отмира́ние *с.* 1. (sự) chết dần, tiêu vong, mất đi; 2. *перен.* (*исчезновение*) (sự) biến mất

отмира́ть, отмере́ть 1. chết dần, chết; (*о конечностях*) teo, chết teo; (*о растении*) chết khô; 2. *перен.* (*исчезать*) tiêu vong, biến mất, mất đi; ста́рые обы́чаи отмерли những tục lệ cũ đã biến mất

отмока́ть, отмо́кнуть 1. (bị) ẩm, ẩm ướt; по́рох отмо́к thuốc súng bị ẩm; 2. bong ra, tróc ra (*vì ẩm ướt*); ма́рка отмо́кла con tem bong ra

отмо́кнуть *сов. см.* отмока́ть

отмолча́ться *сов. см.* отма́лчиваться

отморо́женный *прил.* 1. (bị) hỏng vì lạnh quá; 2. *жарг.* (*о человеке*) hư hỏng, không ra gì, tồi tệ, súc sinh; (*сумасшедший*) điên rồ

отморо́зить *сов.* (*B*) bị... hỏng vì lạnh quá; ~ себе́ но́ги bị hỏng chân vì lạnh quá

отморо́зок *м. жарг.* đồ súc sinh (quái thai), tên hung đồ (tàn ác)

отмота́ть *сов. см.* отма́тывать

отмочи́ть *сов. сл.* отма́чивать

отмыва́ние *с.* 1. (sự) rửa, gột, rửa sạch, tẩy sạch; 2. *перен.*: ~ де́нег (sự) rửa tiền

отмыва́ть, отмы́ть (*B*) 1. rửa, gột, rửa sạch, tẩy sạch, gột sạch, gột rửa, tẩy rửa; ~ руки́ rửa tay; ~ грязь rửa sạch (gột sạch) chỗ bẩn; 2. *перен.*: ~ де́ньги rửa tiền

отмыв||а́ться, отмы́ться (được) rửa sạch, tẩy sạch; (*становиться чистым*) trở nên sạch (sạch sẽ); пятно́ не ~а́ется vết bẩn không tẩy sạch được, vết nhơ không rửa sạch được; кра́ска отмы́лась sơn đã được tẩy sạch; ру́ки отмы́лись hai tay đã (trở nên) sạch sẽ

отмыка́ть, отомкну́ть (*B*) 1. *прост.* mở... ra; 2.: ~ штык tháo (cất) lưỡi lê

отмыка́ться, отомкну́ться *прост.* (bị) mở ra, bật nắp

отмы́ть(ся) *сов. см.* отмыва́ть(ся)

отмы́чка *ж.* móc sắt mở khoá

отмяка́ть, отмя́кнуть mềm ra

отмякну́ть *сов. см.* отмяка́ть

отнёкив||аться *несов. разг.* thoái thác, khước từ, từ chối, chối từ; (*не соглашаться*) không đồng ý, phản đối; не ~айся đừng viện cớ thoái thác nữa!

отнести́ *сов. см.* относи́ть

отнести́сь *сов. см.* относи́ться 4

отнима́ть, отня́ть (*B*) 1. lấy (cướp, tước)... đi, chiếm (đoạt) lấy, tước (chiếm, cướp) đoạt; *перен.* tước mất; отня́ть у кого́-л. де́ньги cướp (đoạt) tiền của ai; отня́ть у кого́-л. наде́жду tước mất niềm hy vọng của ai; 2. (*время, энергию и т. п.*) làm mất, làm tốn; я не хочу́ ~ у вас мно́го

врéмени tôi không muốn làm mất nhiều thì giờ của anh; рабóта отнялá мнóго сил công việc làm mất nhiều sức lực; 3. (*убирать*) cất (lấy)... đi; 4. *разг.* (*ампутировать*) cắt (cưa) cụt, cắt bỏ; 5. *разг.* (*вычитать*) trừ đi; ✧ отня́ть от груди́ thôi cho bú, bắt cai sữa mẹ; нельзя́ отня́ть чего́-л. у кого́-л. không thể không công nhận cái gì của ai, phải công nhận cái gì của ai

отнима́ться, отня́ться (bị) liệt đi, bại đi, bại liệt; *разг* (*неметь*) (bị) tê đi, dại đi, cứng lại; (*от усталости, страха*) bủn rủn; у него́ отнялúсь но́ги chân nó bị liệt (bại), nó bị liệt (bại) chân; от стра́ха у него́ отня́лся язы́к nó sợ quá cứng (líu) cả lưỡi, vì quá sợ lưỡi nó líu (cứng) lại

относи́тельно 1. *нареч.* (một cách) tương đối; о́пыт прошёл ~ удачно cuộc thí nghiệm được tiến hành tương đối thành công; 2. *предлог* (*Р*) đối với, so với; (*что касается*) về, còn về; ~ его́ возвраще́ния све́дений нет còn về việc nó trở về thì chẳng có tin tức gì cả; вот что я узна́л ~ э́того челове́ка đấy là tất cả những gì tôi biết về người đó

относи́тельност||ь *ж.* (tính, tính chất, sự) tương đối; теóрия ~и thuyết tương đối

относи́тельн||ый *прил. в разн. знач.* tương đối; ~ая и́стина *филос.* chân lý tương đối; поня́тие ~ое khái niệm có tính tương đối; ~ успе́х kết quả tương đối; ~ое местоиме́ние *грам.* đại từ quan hệ

относи́ть, отнести́ 1. (*В*) (*уносить*) mang (đem, đưa)... đi; (*руками тж.*) xách (khuân, bưng)... đi; (*на руках*) bồng (bê, ẵm)... đi; (*на плече*) vác... đi; (*на коромысле*) gánh (khiêng, quẩy)... đi; (*на спине*) cõng (địu)... đi; (*на голове*) đội... đi; ~ письмó на пóчту đem thư đến bưu điện; ~ что́-л. на ме́сто mang cái gì về chỗ, đưa cái gì đến chỗ; 2. (*В*) (*перемещать*) chuyển (cuốn, lôi, đẩy, thổi)... đi; нас относи́т ве́тром gió đẩy (cuốn, thổi) chúng tôi đi; 3. (*В к Д*) (*причислять*) liệt (xếp, kể)... vào; (*приписывать*) ghi (đưa, kê)... vào; ✧ отнести́ что́-л. на счёт кого́-л., чего́-л. coi nguyên nhân của cái gì là do ai, do cái gì

относи́ться, отнести́сь 1. *тк. несов.* (к *Д*) (*иметь отношение*) (có) liên quan, quan hệ, dính líu, liên can, dính dáng, dính dấp; не ~ к де́лу không có liên quan (quan hệ, dính dáng) đến công việc; э́то относи́тся к вам việc này dính líu (liên can, dính dáng, liên quan, quan hệ) đến anh; 2. *тк. несов. мат.* có tương quan, có tỷ lệ, tương đương; ~ как 3 к 5 có tương quan (có tỷ lệ) như 3 với 5; 3. *тк. несов.* (к *Д*) (*принадлежать*) thuộc về; ~ к како́му-то кла́ссу thuộc về loài (loại) nào; 4. (к *Д*) (*проявлять определенное отношение*) đối với, có thái độ với, đối xử, cư xử; скепти́чески ~ к чему́-л. có thái độ hoài nghi đối với cái gì; ~ к кому́-л. с дове́рием tin cậy ai, đối xử với ai một cách tin cậy; ~ внима́тельно к чьей-л. про́сьбе quan tâm đến yêu cầu của ai; хорошо́ ~ к кому́-л. đối xử (cư xử) tốt với ai; плóхо ~ к кому́-л. xử tệ với ai, đối xử (cư xử) xấu với ai; как он к ней относится? anh ấy đối xử (cư xử) với chị ấy thế nào?, cậu ấy đối với cô ta thế nào?

отноше́ни||е *с.* 1. (к *Д*) thái độ; (*обращение тж.*) cách đối xử (xử sự, cư xử); добросо́вестное ~ к де́лу thái độ tận tuỵ đối với công việc; ~ нача́льника к свои́м подчинённым thái độ (cách đối xử, cách xử sự, cách cư xử) của thủ trưởng đối với những người dưới quyền; 2. (*связь с чем-л.*) (mối, sự) liên quan, liên hệ, quan hệ, dính líu, liên can, dính dáng, dính dấp; име́ть ~ к чему́-л. có liên quan (quan hệ, dính dáng) đến cái gì, dính líu (liên can, dính dáng, liên quan, quan hệ, dính dấp) đến việc gì; 3. *мн.*: ~я quan hệ; мы (*или* мы с ним) в о́чень хоро́ших ~ях tôi và nó đối xử với nhau rất tốt, quan hệ giữa tôi và nó rất tốt; в каки́х вы (*или* вы с ним) ~ях? anh và nó đối xử với nhau thế nào?, quan hệ giữa anh và nó thế nào?; быть в бли́зких ~ях с ке́м-л. gần gũi thân mật (đi lại thân mật, quan hệ gần gũi) với ai; дипломати́ческие ~я quan hệ ngoại giao; 4. (*документ*) giấy giới thiệu, công văn; 5. *мат.* quan hệ, tỷ số, tỷ lệ, tương quan, hệ thức; ✧ в ~и кого́-л., чего́-л. đối với ai, cái gì; по ~ю к кому́-л., чему́-л. đối với ai, cái gì; в ~и phần ai, cái gì; в э́том ~и về mặt này (đó), về ý nghĩa này (đó), về phương diện này (đó); в не́котором ~и về ý nghĩa nào đấy (đó); во всех ~ях về mọi mặt, về mọi phương diện; выясня́ть ~я с ке́м-л. giải toả mối bất hoà (điều mắc mứu) với ai, thanh toán sự hiểu lầm (mối bất hoà, sự bất đồng) với ai

отны́не *нареч.* từ nay (rày), từ nay (rày) về sau, từ nay (rày) trở đi

отню́дь *нареч.*: ~ не hoàn toàn (tuyệt nhiên, tuyệt đối, tịnh) không

отня́ть(ся) *сов. см.* отнима́ть(ся)

отобража́ть, отрази́ть (*В*) 1. phản ánh, phản ảnh, ánh xạ; 2. (*изображать*) thể hiện, biểu hiện

отобража́ться, отрази́ться (được) thể hiện, biểu hiện, phản ánh, phản ảnh

отображе́ние *с.* 1. (sự) phản ánh, phản ảnh; (sự, phép) ánh xạ; 2. (*изображение*) hình ảnh, (sự) thể hiện, biểu hiện

отрази́ть(ся) *сов. см.* отобража́ть(ся)

отобра́ть *сов. см.* отбира́ть

отовсю́ду *нареч.* từ mọi nơi (mọi ngả, mọi chỗ, khắp chốn), khắp mọi nơi

отогна́ть *сов. см.* отгоня́ть

отогну́ть *сов. см.* отгиба́ть

отогрева́ть, отогре́ть (*В*) làm (đun)... ấm lại, sưởi ấm; ✧ отогре́ть змею́ на свое́й груди́ ≅ nuôi ong tay áo, ấp rắn vào ngực

отогрева́ться, отогре́ться ấm lại, (được) sưởi ấm

отогре́ть(ся) *сов. см.* отогрева́ть(ся)

отодвига́ть, отодви́нуть (*В*) đẩy (dịch, chuyển, xê)... đi; (*назад*) đẩy lui, đẩy lùi; (*в сторону*) đẩy (gạt)... ra; ~ засо́в đẩy (cài) then cửa; ~ что́-л. руко́й lấy tay đẩy (gạt) cái gì đi; ~ что́-л. на за́дний план gạt (đẩy lui, đẩy lùi) cái gì xuống hàng thứ yếu; 2. *перен. разг.* (*о сроке и т. п.*) hoãn (lui, lùi) lại; ~ экза́мены hoãn (lùi) các môn thi lại sau

отодвига́ться, отодви́нуться 1. dịch đi, chuyển đi, xê đi; (*назад*) lui lại, lùi lại; (*в сторону*) xê ra, dịch ra; 2. *перен. разг.* (*о сроке*) lui lại, lùi lại, bị hoãn lại

отодви́нуть(ся) *сов. см.* отодвига́ть(ся)

отодра́ть *сов.* 1. *см.* отдира́ть; 2. (*В*) *разг.* (*побить*) đánh, nện, quật, quất, cấu, giật, véo, béo; ~ кого́-л. за во́лосы giật (cấu) tóc ai; ~ кого́-л. за уши véo (béo, cấu) tai ai

отождестви́ть *сов. см.* отождествля́ть

отождествле́ние *с.* (sự) đồng nhất, làm đồng nhất, đồng nhất hoá, đánh đồng, coi như nhau, xem như nhau

отождествля́ть, отождестви́ть (*В*) đồng nhất, làm đồng nhất, đồng nhất hoá, đánh đồng, coi (xem) như nhau

отозва́ние *с.* (sự) gọi về, triệu về, triệu hồi; (*депутата*) (sự) bãi miễn
отозва́ть *сов. см.* отзыва́ть I
отозва́ться *сов. см.* отзыва́ться
отойти́ *сов. см.* отходи́ть I
отоло́гия *ж. мед.* khoa tai, nhĩ khoa
отомкну́ть(ся) *сов. см.* отмыка́ть(ся)
отомсти́ть *сов. см.* мстить
отопи́тельный *прил.* (để) sưởi ấm, sưởi; ~ прибо́р dụng cụ sưởi ấm
отопи́ть *сов. см.* ота́пливать
отопле́ние *с.* 1. (sự) sưởi ấm, sưởi; парово́е ~ sưởi ấm bằng hơi nước; калори́ферное ~ sưởi ấm bằng gió nóng; 2. (*устройство*) thiết bị sưởi, hệ thống lò sưởi
ото́рванно *нареч.* (một cách) tách rời, xa rời, xa cách
ото́рванность *ж.* (sự) tách rời, xa rời, xa cách, thoát ly
оторва́ть *сов. см.* отрыва́ть I
оторва́ться *сов. см.* отрыва́ться
оториноларинголо́гия *ж. мед.* khoa tai-mũi-họng
ороопе́лость *ж.* (sự, vẻ, tình trạng) luống cuống, bối rối, ngơ ngác, cuống quít, nhớn nhác, ngẩn ngơ, chưng hửng
ороопе́лый *прил. разг.* kinh ngạc, luống cuống, bối rối, ngơ ngác, lớ ngớ, cuống quít, nhớn nhác, ngẩn ngơ, chưng hửng, tưng hửng, thẫn thờ, thờ thẫn; ngẩn tò te (*разг.*); ~ взгляд cái nhìn kinh ngạc (nhớn nhác, bối rối, ngơ ngác)
ороопе́ть *сов. разг.* kinh ngạc, luống cuống, bối rối, ngơ ngác, lớ ngớ, cuống quít, nhớn nhác, ngẩn ngơ, chưng hửng, ngẩn người ra, thẫn thờ ra; ngẩn tò te (*разг.*)
о́ороопь *ж. разг.* (sự) kinh ngạc, luống cuống, bối rối, ngơ ngác, cuống quít, nhớn nhác, ngẩn ngơ, chưng hửng; ~ берёт, ~ взяла́ rất đỗi kinh ngạc, hết sức bối rối (luống cuống, cuống quít); ngẩn tò te (*разг.*)
ороочи́ть *сов.* (*В*) viền
ороо́чка *ж.* (*полоска*) đường (nẹp) viền
отоско́п *м. мед.* ống soi tai
отосла́ть *сов. см.* отсыла́ть
отоспа́ться *сов. см.* отсыпа́ться
отоща́лый *прил.* gầy, gầy còm, gầy nhom, gầy rạc
отоща́ть *сов. см.* тоща́ть
отпад||а́ть, отпа́сть 1. (*отделяться*) tách (rời, tróc, bong) ra; (*отваливаться*) rơi xuống; 2. (*терять смысл, силу*) mất ý nghĩa, mất tác dụng; (*исчезать*) tiêu tan, tiêu tán, biến mất; вопро́с ~а́ет vấn đề không còn ý nghĩa nữa, không (bất) thành vấn đề; необходи́мость э́того ~а́ет việc đó không còn cần thiết nữa; жела́ние отпа́ло ước vọng tiêu tan, lòng ham muốn biến mất
отпаде́ние *с.* (sự) tách ra, rời ra, tróc ra, bong ra, rơi xuống
отпа́ривать, отпа́рить (*В*) 1. là, ủi (*qua tấm vải ẩm*); 2. (*заставлять отделиться*) làm... bong (tróc) ra (*bằng hơi nước*)
отпа́рить *сов. см.* отпа́ривать
отпари́ровать *сов. см.* пари́ровать
отпа́рывать, отпоро́ть (*В*) tháo đường may, tháo theo đường chỉ, tháo... ra, tháo; ~ рукав tháo tay áo
отпа́рываться, отпоро́ться (bị) tuột chỉ, đứt chỉ khâu, bật đường chỉ; воротни́к отпоро́лся cổ áo bị tuột chỉ
отпа́сть *сов. см.* отпада́ть
отпева́ние *с. церк.* lễ cầu hồn; *будд.* lễ cầu siêu
отпева́ть, отпе́ть *церк.* làm lễ cầu hồn (cầu siêu)
отпере́ть(ся) *сов. см.* отпира́ть(ся)
отпе́тый *прил. разг.* đốn đời, hư đốn, hư hỏng, bất trị, sừng sỏ, hư thân mất nết, thâm căn cố đế
отпе́ть *сов. см.* отпева́ть
отпечата́ть(ся) *сов. см.* отпеча́тывать(ся)
отпеча́ток *м.* 1. dấu vết, dấu ấn, dấu in, dấu tích, vết tích, dấu, vết; ~ па́льца dấu ngón tay (điểm chỉ, vân tay); 2. *перен.* dấu vết, dấu ấn, dấu in, nét; накла́дывать (накла́дывать свой) ~ để lại dấu vết (dấu ấn, dấu in); наложи́ть на лицо́ ~ гру́сти để lại nét buồn trên mặt
отпеча́тывать, отпеча́тать (*В*) 1. in, ấn loát, in ấn, in máy, in typo; (*на пишущей машинке*) đánh máy; 2. *фото* in ảnh, in; 3. (*помещение и т. п.*) bóc xi, bóc niêm, gỡ niêm
отпеча́тываться, отпеча́таться để lại dấu vết (dấu ấn), lưu lại vết tích (dấu vết)
отпива́ть, отпи́ть (*В, Р*) nhấp, nhắp, hớp, uống một ít; (*понемногу*) nhâm nhi, nhấm nháp, nhắm nháp; отпи́ть глото́к ча́ю nhấp (nhắp, uống) một hớp trà, hớp (uống) một ngụm nước chè
отпи́ливать, отпили́ть (*В*) cưa (xẻ)... ra, cưa (cắt)... đi
отпили́ть *сов. см.* отпи́ливать
отпира́тельство *с.* (sự, thái độ) khăng khăng chối cãi, một mực không nhận, phủ nhận, chối phăng
отпира́ть, отпере́ть (*В*) mở khoá; (*открывать*) mở, mở... ra
отпира́ться, отпере́ться 1. (được) mở ra; дверь отперла́сь (cánh) cửa mở ra; 2. (от *Р*) *разг.* (*не сознаваться в чём-л.*) khăng khăng chối cãi, một mực không nhận, phủ nhận, chối phăng, chối biến, chối bay chối biến, chối
отписа́ться *сов. см.* отпи́сываться
отпи́ска *ж.* (câu) trả lời lấy lệ, trả lời quấy quá, trả lời cho xong chuyện
отпи́сываться, отписа́ться *разг.* viết trả lời lấy lệ, trả lời quấy quá, trả lời cho xong chuyện
отпи́ть *сов. см.* отпива́ть
отпи́хивать, отпихну́ть (*В*) *разг.* xô (đẩy, lấn, tống)... ra, xô đẩy
отпи́хиваться, отпихну́ться *разг.* xô ra, đẩy ra
отпихну́ть(ся) *сов. см.* отпи́хивать(ся)
отпла́та *ж.* (sự) báo đáp, đền đáp, báo đền, trả ơn, báo ơn, đền ơn; (sự) báo thù, trả thù, báo oán, phục thù, rửa hận, rửa thù, trả miếng, trả đũa, trả nủa (*ср.* отпла́чивать)
отплати́ть *сов. см.* отпла́чивать
отпла́чивать, отплати́ть (*Д Т*) báo đáp, đền đáp, báo đền, trả ơn, báo ơn, đền ơn; (*Д*) (*мстить*) báo thù, trả thù, phục thù, báo oán, rửa hận, rửa thù, trả miếng, trả đũa, trả nủa; отплати́ть добро́м за зло dĩ thiện báo ác, lấy điều lành đáp lại điều ác
отплёвывать, отплю́нуть *разг.* khạc, nhổ, khạc nhổ
отплёвываться *несов. разг.* khạc (nhổ) ra, khạc nhổ; (*выражая отвращение к чему-л.*) ghê tởm khạc nhổ, tỏ vẻ kinh tởm
отплыва́ть, отплы́ть (*о судах и т. п.*) rời bến, ra khơi, khởi hành; (*о людях, животных*) bơi đi, bơi ra; отплы́ть от бе́рега bơi ra xa bờ, bơi đi khỏi bờ
отплы́тие *с.* (sự) rời bến, ra khơi, khởi hành
отплы́ть *сов. см.* отплыва́ть
отплюну́ть *сов. см.* отплёвывать
отпляса́ть *сов.* 1. (*проплясать, сплясать*) nhảy, múa, nhảy múa; ~ казачка́ nhảy điệu vũ Côzak (Cazak); 2. (*кончить плясать*) nhảy (múa, nhảy múa) xong
отпля́сывать *несов. разг.* nhảy múa say sưa

о́тповедь *ж.* (lời) chống đối, trả miếng, đáp lại, đả lại, kháng nghị
отползáть, отползти́ bò đi, bò sang, bò qua
отползти́ *сов. см.* отползáть
отполирова́ть *сов. см.* полирова́ть
отпо́р *м.* (sự) chống cự, kháng cự, chống lại, quật lại, chống trả, giáng trả, đánh trả; *перен.* (sự) chống đối kịch liệt; дава́ть ~ кому́-л. chống cự (kháng cự, chống trả, đánh trả) ai; получи́ть реши́тельный ~ bị chống cự (kháng cự, giáng trả, đánh trả) kịch liệt
отпоро́ть(ся) *сов. см.* отпа́рывать(ся)
отпоте́ть *сов.* (*о стекле*) phủ hơi nước; (*о стене*) rịn nước
отпочкова́ться *сов.* ra (phân, chia) nhánh, mọc (ra, nảy) chồi, nảy mầm nách
отправи́тель *м.* người gửi
отпра́вить I, II *сов. см.* отправля́ть I, II
отпра́виться *сов. см.* отправля́ться 1, 2
отпра́вка *ж. разг.* (sự) gửi đi, chuyển đi, cử đi, phái đi, cất cử
отправле́ни||е I *с.* 1. (*отсылка*) (sự) gửi đi, chuyển đi; (*отправка людей*) (sự) cử đi, phái đi, cất cử; 2. (*поезда и т. п.*) (sự) khởi hành, chuyển bánh, xuất phát; (*судна и т. п.*) (sự) rời bến, khởi hành; 3. (*то, что отправлено по почте*) bưu phẩm; ✧ то́чка ~я điểm xuất phát, xuất phát điểm
отправле́ни||е II *с.* 1. *уст.* (*исполнение*) (sự) thừa hành, chấp hành, thực hiện; ~ обя́занностей thừa hành chức vụ; вступи́ть в ~ обя́занностей nhậm chức; 2. *мн.*: ~я *физиол.* chức năng
отправля́ть I, отпра́вить (*В*) 1. (*отсылать*) gửi, gửi (chuyển)... đi; ~ посы́лку, письмо́ gửi bưu kiện, thư; 2. (*снаряжать в дорогу*) đưa... đi; (*посылать с какой-л. целью*) cử (phái)... đi, cất cử; 3. (*транспорт*) cho... khởi hành, ra lệnh xuất phát, cho... chạy; ~ по́езд cho tàu khởi hành, cho tàu chạy; ✧ отпра́вить кого́-л. на тот свет cho ai sang thế giới bên kia, cho ai về chầu ông bà ông vải
отправля́ть II, отпра́вить (*В*) *уст.* (*исполнять*) thừa hành, chấp hành, thực hiện
отправл||я́ться, отпра́виться 1. ra đi, xuất hành, lên đường, đi; ~ в путь lên đường, ra đi, xuất hành; ~ домо́й пешко́м đi bộ về nhà; cuốc bộ (lội bộ) về nhà (*разг.*); 2. (*отходить от станции*) khởi hành, xuất phát, chuyển bánh, rời bến, chạy, bắt đầu chạy; по́езд ~я́ется в 9 часо́в утра́ tàu khởi hành (xe lửa chạy) lúc 9 giờ sáng; 3. *тк. несов.* (от *Р*) (*исходить из чего-л.*) xuất phát từ
отправн||о́й *прил.* 1. (từ đó) gửi đi, khởi hành; ~ пункт nơi gửi đi; 2. (*исходный*) (từ đó) xuất phát; ~а́я то́чка điểm xuất phát, xuất phát điểm, khởi điểm
отпра́здновать *сов. см.* пра́здновать
отпра́шиваться, отпроси́ться xin phép đi; *сов.* được phép đi; он отпроси́лся на два часа́ nó được phép đi trong hai giờ
отпроси́ться *сов. см.* отпра́шиваться
отпры́гивать, отпры́гнуть nhảy; (*назад*) nhảy lui, nhảy lùi (*в сторону*) nhảy sang một bên, nhảy tránh
отпры́гнуть сов. *см.* отпры́гивать
о́тпрыск *м.* 1. chồi, nhánh;. корнево́й ~ chồi rễ; 2. *перен.* hậu duệ, người nối dõi (nối dòng)
отпряга́ть, отпря́чь (*В*) tháo yên cương, cởi bỏ dây chằng, tháo xe ngựa
отпря́нуть *сов.* tránh, né, lùi lại
отпря́чь *сов. см.* отпряга́ть
отпу́гивать, отпугну́ть (*В*) 1. xua đuổi, làm...sợ (khiếp sợ); 2. (*отталкивать от себя*) làm... chán ghét (chán ngán)
отпугну́ть *сов. см.* отпу́гивать
о́тпуск *м.* 1. (sự, kỳ) nghỉ phép; ~ по боле́зни nghỉ ốm; декре́тный ~ nghỉ đẻ; ~ с сохране́нием содержа́ния (kỳ) nghỉ phép có lương; ~ без сохране́ния содержа́ния (kỳ) nghỉ phép không lương; в ~е đang nghỉ phép; đang đi phép (*разг.*); е́хать в ~ đi nghỉ phép; đi phép (*разг.*); когда́ вы идёте в ~? bao giờ anh đi nghỉ phép?; khi nào anh đi phép? (*разг.*); 2. (*выдача*) (sự) giao, cấp, chuyển giao; (*продажа*) (sự) bán ra, bán; 3. *тех.* (sự) ram
отпуска́ть, отпусти́ть (*В*). 1. (*разрешать уйти, уехать*) cho (cho phép)... đi; ~ домой cho về nhà; ~ дете́й гуля́ть cho trẻ con đi dạo; 2. (*освобождать*) thả (tha)... ra, phóng thích; ~ пти́цу из кле́тки thả con chim ra khỏi lồng; ~ кого́-л. на во́лю phóng thích (trả tự do cho) ai; 3. (*выпускать из рук*) buông (thả)... ra; ~ верёвку buông (thả) sợi dây ra; 4. (*ослаблять*) nới... ra, nới (buông, thả) lỏng; ~ по́вод buông cương, buông (thả) lỏng dây cương; ~ реме́нь nới lỏng đai da, nới thắt lưng; 5. *разг.* (*о боли*) bớt đau, dịu đi; 6. (*отращивать*) để, nuôi; ~ бо́роду để (nuôi) râu; 7. (*выдавать, ассигновать*) giao, cấp, xuất, cấp cho; ~ сре́дства на строи́тельство cấp (xuất) tiền để xây dựng, cấp kinh phí kiến thiết; 8. (*продавать*) bán... ra, bán, giao; ~ това́р bán (giao) hàng; 9. *разг.* (*обслуживать*) phục vụ; ~ клие́нта phục vụ khách hàng; 10. *разг.* (*говорить что-л. неожиданное, неуместное*) buông, buông lời, buông miệng, thốt ra, buột miệng, buột mồm; ~ комплиме́нты buông lời khen; ~ шу́тки buông vài câu đùa, buột miệng nói đùa; 11. *тех.* ram; ✧ отпусти́ть грехи́ *рел.* giải tội
отпускни́к *м.* người đang nghỉ phép; người đi phép (*разг.*)
отпускн||о́й *прил.* 1. (thuộc về) nghỉ phép; ~о́е удостовере́ние giấy chứng nhận nghỉ phép; ~ы́е де́ньги tiền trợ cấp nghỉ phép; 2. *эк.*: ~а́я цена́ giá bán (bán ra)
отпусти́ть *сов. см.* отпуска́ть
отрабáтывать, отрабóтать (*В*) 1. (*возмещать долг*) làm trả nợ, làm bù; 2. *разг.* (*совершенствовать*) hoàn thành, làm xong hẳn, trau chuốt, gọt giũa; (*приёмы и т. п.*) tập... cho thành thục, luyện... cho thành thạo, rèn luyện, trau giồi, hoàn thiện, trau chuốt, gọt giũa, đẽo gọt
отрабо́танн||ый *прил.*: ~ пар hơi thải; ~ое ма́сло dầu (mỡ) loại, dầu (mỡ) bỏ
отрабо́тать *сов.* 1. *см.* отрабáтывать; 2. (*В*) (*какой-л. срок*) làm đủ, làm; 3. *разг.* (*кончить работу*) làm xong
отрабо́тк||а *ж.* 1. (sự) làm trả nợ, làm bù; hoàn thành; hoàn thiện, trau chuốt, gọt giũa (*ср.* отрабáтывать); 2.: ~и *мн. эк. ист.* (chế độ) lao dịch, công dịch
отрабо́точн||ый *прил. эк. ист.*: ~ая систе́ма трудá chế độ lao dịch (công dịch); ~ая ре́нта tô lao dịch (công dịch)
отра́ва *ж. прям и перен.* thuốc độc, chất độc, độc tố, bả
отрави́тель *м.* người đầu độc (đánh bả)
отрави́ть(ся) *сов. см.* отравля́ть(ся)
отравле́ние *с.* 1. (*по знач. гл.* отравля́ть) (sự) đầu độc, đánh thuốc độc; 2. (*по знач. гл.* отравля́ться) (sự) trúng độc, ngộ độc, bị đầu độc
отравля́ть, отрави́ть (*В*) 1. đầu độc, đánh (bỏ) thuốc độc, đánh (bỏ) bả, thuốc; *перен.* đầu độc; 2. *перен.* (*портить*) làm hỏng, làm mất; ~

кому́-л. существова́ние làm hỏng cả cuộc đời của ai; всё удово́льствие бы́ло отра́влено toàn bộ khoái cảm đã bị tiêu mất

отравля́ться, отрави́ться 1. (*принимать яд*) uống thuốc độc, tự đầu độc; 2. (*случайно*) bị đầu độc, trúng độc, ngộ độc; отрави́ться несве́жими проду́ктами (bị) ngộ độc vì thực phẩm ươn thiu

отравля́ющ||ими *прич.*: ~ее вещество́ chất độc, độc tố, hơi độc

отра́да *ж.* (niềm, nỗi) vui, hân hoan, vui mừng; (*утешение*) (niềm) an ủi

отра́дно *нареч. безл. в знач. сказ.* thật là vui mừng (hân hoan); ~ ви́деть, что он поправля́ется thật là vui mừng thấy sức khoẻ ông ấy hồi phục

отра́дн||ый *прил.* vui mừng, hân hoan, vui, mừng; (*приятный*) khoan khoái, dễ chịu; (*утешительный*) làm yên lòng; ~ое изве́стие tin mừng, tin vui; ~ое чу́вство nỗi hân hoan, niềm vui, lòng khoan khoái

отража́емость *ж.* (khả năng, sức) phản chiếu, phản xạ, phản ánh, phản ảnh

отража́емый *прил.* (bị) phản chiếu, phản xạ, phản ánh, phản ảnh

отража́тель *м.* kính phản xạ; ла́зерный ~ kính phản xạ laser (laze)

отража́тельн||ый *прил.* (để) phản chiếu, phản xạ, phản ánh; ~ая печь lò phản xạ

отража́ть, отрази́ть (*В*) 1. (*отбивать*) đánh lui (lùi, bật), đẩy (quật) lui, chống đỡ, chống cự, kháng cự, giáng trả, đỡ, gạt; *перен.* đập (đánh, đả) lại, chống đối, bác bỏ; ~ нападе́ние đánh lùi (quật lui, giáng trả, chống cự) trận tấn công; ~ уда́р đỡ đòn; ~ чьи́-л. напа́дки đập lại (chống lại, đả lại, quật lại, giáng trả) những lời đả kích của ai; 2. (*свет*) phản chiếu, phản xạ, phản ánh, hắt; (*звук*) vang (dội) lại, vang dội; 3. (*воспроизводить*) phản ánh, phản ảnh, tái tạo, tái thể hiện; 4. (*выражать*) phản ánh, phản ảnh, biểu hiện, thể hiện; ~ жизнь в иску́сстве phản ánh (phản ảnh, thể hiện) cuộc sống vào trong nghệ thuật

отража́ться, отрази́ться 1. (от *Р*) (*о свете*) phản chiếu, phản xạ, phản ánh, phản ảnh, hắt; (*о звуке*) vang (dội) lại, vang dội; 2. (в *П*) phản ánh, phản ảnh, hắt bóng, in bóng; 3. (*проявляться*) phản ánh, phản ảnh, thể hiện, biểu hiện; на лице́ его́ отрази́лось то, что он ду́мал trên mặt nó thể hiện (phản ánh, phản ảnh) những điều nó suy nghĩ; 3. (на *П*) (*влиять*) (có) ảnh hưởng; хорошо́ ~ на здоро́вье ảnh hưởng tốt đến sức khoẻ

отраже́ние *с.* 1. (*света*) (sự) phản chiếu, phản xạ, phản ánh, phản ảnh; (*звука*) (sự) vang lại, dội lại, vang dội; 2. (*изображение в зеркале и т. п.*) ánh, hình ảnh, phản ảnh, phản ánh; 3. (*нападения*) (sự) đánh lui, đánh lùi, đẩy lui, quật lui, đánh bật, chống đỡ, chống cự, giáng trả, đỡ, gạt; 4. *филос.* (sự) phản ánh

отражённ||ый *прил.* (bị) phản chiếu, phản xạ, phản ánh, phản ảnh; ~ свет ánh sáng phản xạ (phản chiếu); ~ые радиово́лны (làn) sóng vô tuyến điện phản xạ

отрази́ть(ся) *сов. см.* отража́ть(ся)

отрапортова́ть *сов.* báo cáo

отраслево́й *прил.* (thuộc về) ngành, chuyên ngành; ~ профсою́з công đoàn ngành (ngành dọc)

о́трасл||ь *ж.* ngành; ~и наро́дного хозя́йства các ngành kinh tế quốc dân

отраста́ть, отрасти́ (*В*) mọc, mọc ra, mọc lên

отрасти́ *сов. см.* отраста́ть

отрасти́ть *сов. см.* отра́щивать

отра́щивать, отрасти́ть (*В*) để, nuôi, để... mọc; ~ но́гти để móng tay; ~ бо́роду để (nuôi) râu

отреаги́ровать *сов.* (на *В*) đáp lại, phản ứng lại, bày tỏ thái độ

отре́бье *с. собир.* (đồ) cặn bã (*của xã hội*)

отрегули́ровать *сов.* (*В*) điều chỉnh, điều hoà, điều tiết

отредакти́ровать *сов.* (*В*) hiệu đính, hiệu chính

отре́з *м.* (*материи*) đoạn (*vải*), tấm (*lụa*); ~ на костю́м đoạn vải đủ may bộ quần áo

отре́занность *ж.* (sự, tình trạng) cô lập, tách rời, biệt lập, mất liên lạc, không có liên hệ

отре́зать *сов. см.* отреза́ть

отреза́ть, отре́зать 1. (*В*) cắt đứt, cắt (thái, xắt)... ra, cắt, thái, xắt; 2. (*В*) (*разъединять*) cắt (tách) rời; 3. (*В*) (*доступ и т. п.*) cắt đứt, ngăn chặn, ngăn, chặn, cản; все пути́ отре́заны mọi đường đều bị cắt đứt; 4. *тк. сов. разг.* (*резко отвечать*) trả lời xẵng, xẵng giọng đáp, trả lời cộc lốc, bốp chát, bốp

отрезве́ть *сов. см.* трезве́ть

отрезви́ть *сов. см.* отрезвля́ть

отрезвля́ть, отрезви́ть (*В*) làm... dã rượu (hết say); *перен.* làm... tỉnh lại (sáng mắt ra)

отрезвля́юще *нареч.*: де́йствовать ~ на кого́-л. làm ai tỉnh lại (sáng mắt ra)

отрезно́й *прил.* 1. (*о талоне и т. п.*) để cắt ra; 2.: пла́тье с ~ та́лией áo váy nới ở thắt lưng

отре́з||ок *м.* 1. (*отрезанная часть чего-л.*) mảnh, mẩu, đoạn, khúc, miếng; ~ки тка́ни những mảnh vải; 2. (*ограниченная часть чего-л.*) chặng, thôi, cung, quãng, khoảng, đoạn, khúc, miếng; после́дний ~ пути́ chặng (đoạn, quãng, thôi, cung) đường cuối cùng; ~ вре́мени một khoảng (quãng) thời gian, thời đoạn; 3. *мн.*: ~ки *ист.* đất cắt

отрека́ться, отре́чься (от *Р*) từ bỏ, từ chối, chối bỏ, phủ nhận, chối phăng, vỗ tuột, không công nhận, chối cãi, chối, từ; ~ от свои́х слов chối lời, chối phăng (vỗ tuột) những lời đã nói ra; ~ от свои́х убежде́ний từ bỏ chính kiến, chối bỏ niềm tin của mình; ✧ ~ от прести́ола thoái vị, từ ngôi

отрекомендова́ть *сов.* (*В*) giới thiệu

отрекомендова́ться *сов.* tự giới thiệu

отремонти́ровать *сов. см.* ремонти́ровать

отрече́ние *с.* (sự) từ bỏ, từ chối, chối bỏ, phủ nhận, chối; ~ от прести́ола từ ngôi, nhường ngôi, thoái vị; ~ от привиле́гий từ bỏ đặc quyền đặc lợi

отре́чься *сов. см.* отрека́ться

отреша́ться, отреши́ться (от *Р*) từ bỏ, dứt bỏ, bỏ, từ

отрешённость *ж.* (sự, thái độ) bàng quan, lạnh nhạt, hững hờ, ơ hờ, dửng dưng, xa lạ

отрешённый *прил.* bàng quan, lạnh nhạt, hững hờ, ơ hờ, dửng dưng, xa lạ

отреши́ться *сов. см.* отреша́ться

отри́нуть *сов.* (*В*) gạt bỏ, bác bỏ

отрица́ние *с.* 1. (sự) phủ nhận, không nhận, không công nhận, không thừa nhận; 2. *филос.* (sự) phủ định; ~ отрица́ния phủ định của phủ định; 3. *грам.* từ phủ định

отрица́тельно *нареч.* (một cách) tiêu cực; де́йствовать ~ на кого́-л., что́-л. tác động tiêu cực (xấu) đến ai, cái gì; ~ относи́ться к кому́-л., чему́-л. chê bai (không tán thành, không thích) ai, cái gì; ~ покача́ть голово́й lắc đầu không đồng ý; отве́тить ~ trả lời không đồng ý

отрица́тельн||ый *прил.* 1. không tán thành (đồng ý, tán đồng, tán thưởng);

(*неблагоприятный*) không thuận lợi, bất lợi; ~ жест cử chỉ không tán thành (không đồng ý); ~ ответ câu trả lời không đồng ý (không tán thành); ~ отзыв lời nhận xét bất lợi (không thuận lợi, không tốt); ~ое отношéние к чемý-л. chê bai (không tán thành, không thích) cái gì; 2. (*противоположный ожидаемому*) tiêu cực; ~ результáт kết quả tiêu cực (không đáng mong muốn); 3. (*плохой, вызывающий неодобрение*) xấu, tiêu cực, phản diện; ~ые герóи những nhân vật phản diện (tiêu cực); ~ые черты́ характера những nét xấu (tiêu cực) của tính cách; 4. (*свидетельствующий об отсутствии чего-л.*) âm tính; ~ результáт kết quả âm tính; ~ая реáкция phản ứng âm tính; 5. *мат.* âm; ~ая величинá số âm, đại lượng âm; 6. *физ.* âm, âm tính; ~ заря́д điện tích âm

отрица́ть *несов.* (*В*) phủ nhận, phủ định, chối cãi, chối bỏ, không nhận (công nhận, thừa nhận), chối phăng, chối bay, vỗ tuột, vỗ trắng, chối, bỏ

отро́г *м.* hoành sơn, nhánh núi

о́троду *нареч. разг.*: я его́ ~ не ви́дел tôi không hề (không bao giờ) thấy nó, cả đời (từ khi cha sinh mẹ đẻ) tôi không hề thấy cái đó

отро́дье *с. презр.* kẻ nối dõi (nối dòng); *бран.* đồ quái thai

отро́сток *м.* 1. *бот.* chồi nhánh, chồi; 2. (*ответвление*) nhánh, mỏm, mấu; ~ слепóй кишки́ ruột thừa

о́трочество *с.* tuổi thiếu niên, thời niên thiếu

отруба́ть, отруби́ть (*В*) cắt, chặt, đẵn, đốn

о́труби *мн.* (*скл. как ж.*) cám

отруби́ть *сов.* 1. *см* отрубáть; 2. *разг.* (*ответить резко*) trả lời cộc lốc, nói nhát gừng, xẵng giọng đáp, bốp chát, bốp

отруга́ть *сов.* mắng, chửi (*một trận*)

отрул||и́ть *сов. ав.* chạy trên đường băng, lăn bánh; самолёт ~и́л в сто́рону máy bay chạy rẽ ra một bên trên đường băng

отры́в *м.* (sự) bứt ra, giật ra, rứt ra; bị rời ra, bị đứt ra, bị bứt ra; xa rời, thoát ly (*ср.* отрывáть *и* отрывáться); ~ от земли́ (*самолёта, ракеты*) (*máy bay, tên lửa*) rời (bứt) khỏi mặt đất; ✧ учи́ться без ~а от произво́дства học tại chức, học không thoát ly sản xuất; в ~е от чего́-л. bị tách rời khỏi cái gì, bị cô lập (biệt lập) với cái gì; в ~е от масс thoát ly (xa rời, mất liên hệ với) quần chúng

отрыва́ть I, оторва́ть 1. (*В*) bứt (giật, rứt, xé)... ra, làm... rời (đứt) ra; ~ пу́говицу rứt (bứt, giật) cúc áo ra; ~ ни́тку giật đứt chỉ; 2. (*В*) *обыкн. безл.* làm đứt; ему́ оторва́ло ру́ку снаря́дом đạn đại bác phạt đứt (làm cụt) tay nó; 3. (*В* от *Р*) (*отнимать, отстранять*) rời, cất (gạt, hất)... đi; *перен.* không nghĩ đến (không nhìn đến)... nữa; я не мог оторва́ть глаз от карти́ны tôi không thể rời mắt khỏi bức tranh, tôi dán mắt vào bức tranh; 4. (*В* от *Р*) (*разлучать*) tách rời, làm... xa rời (xa cách, chia ly, cách biệt, thoát ly); ~ кого́-л. от семьи́ làm ai xa rời gia đình; отóрванный от жи́зни xa rời cuộc sống, thoát ly thực tế; теория, оторванная от практики lý luận tách rời (xa rời, thoát ly) thực tiễn; 5. (*В* от *Р*) (*отвлекать*) làm phiền, làm... lãng quên (sao lãng, sao nhãng); ~ кого́-л. от рабóты làm ai sao lãng (sao nhãng) công việc; ✧ оторва́ть от себя́ что́-л. chịu nhịn cái gì; с рука́ми оторва́ть что́-л. tranh nhau (giành giật nhau) mới mua được

отрыва́ть II, отры́ть (*В*) 1. (*откапывать*) đào (bới, cuốc) lên; 2. *воен.* đào; ~ окóпы đào chiến hào

отрыва́ться, оторва́ться 1, (*отделяться*) (bị) rơi ra, đứt ra, bứt ra, rứt ra, rời, đứt, bứt, rứt; пу́говица оторвала́сь cúc áo bị đứt; ~ от при́вязи (bị) tuột dây; 2. (*отходить, удаляться*) bứt (chạy, rời, lánh, tránh) xa, đi xa ra, xa lánh; ему́ удало́сь оторва́ться от проти́вника nó đã chạy (bứt, lánh, tránh) xa khỏi bọn địch; 3. (*о летательном аппарате*) bay lên, vút lên, cất cánh, rời; самолёт оторва́лся от земли́ máy bay rời (bứt) khỏi mặt đất; 4. *перен.* (*утрачивать связь с кем-л., чем-л.*) xa rời, tách rời, xa cách, thoát ly, mất liên hệ; оторва́ться от масс thoát ly (xa rời, mất liên hệ với) quần chúng; оторва́ться от жи́зни thoát ly (xa rời, tách rời, mất liên hệ với) cuộc sống; 5. (*переставать делать*) ngừng, thôi, rời ra; рабóтать, не отрыва́ясь làm không nghỉ tay, mải mê (say sưa, mải miết) làm; смотре́ть, не отрыва́ясь nhìn mãi không thôi, mải mê (say sưa) nhìn; он не мог оторва́ться от кни́ги nó không thể rời khỏi sách, nó đọc mải mê (say sưa, mải miết)

отры́висто *нареч.* (một cách) không đều, ngắt quãng, từng cơn

отры́вист||ый *прил.* không đều, ngắt quãng, từng cơn, ngắt đoạn, rời rạc, nhát gừng; ~ые замеча́ния những nhận xét rời rạc; ~ смех tiếng cười sằng sặc

отрывно́й *прил.*: ~ календа́рь lịch bóc (tờ rời, lốc), bloc (lốc) lịch; ~ талóн phiếu có cuống

отры́вок *м.* đoạn, trích đoạn, đoạn trích; (*литературный*) đoạn văn; (*музыкальный*) đoạn nhạc

отры́вочность *ж.* (tính chất) rời rạc, tản mạn, vụn vặt

отры́вочн||ый *прил.* 1. (*мало связанный*) rời rạc, tản mạn, từng đoạn, từng mảnh, vụn vặt, không kết cấu chặt chẽ; ~ые све́дения những tin tức tản mạn (rời rạc, vụn vặt); 2. (*прерываемый паузами*) rời rạc, ngắt quãng, ngắt đoạn, gián đoạn; ~ые слова́ lời nói rời rạc (ngắt quãng)

отры́жка *ж.* 1. (sự) ợ, ựa, ợ chua; (*детская*) (sự) trớ; 2. *перен. разг.* tàn dư, tàn tích

отры́ть *сов. см.* отрывáть II

отря́д *м.* 1. *воен.* đội; 2. (*группа людей*) đội, toán; передово́й ~ đội tiên phong (tiền phong); головно́й ~ *воен.* đội đi đầu (tiền tiêu); 3. *зоол.* bộ

отряди́ть *сов. см.* отряжáть

отряжа́ть, отряди́ть (*В*) phái (cử)... đi, cắt cử, biệt phái; ~ кого́-л. за ке́м-л. phái ai đi tìm người nào, cử ai đi mời người nào đến

отряса́ть, отрясти́ *уст. см.* отря́хивать; ✧ отрясти́ (*или* отряхну́ть) прах от свои́х ног *см.* отря́хивать

отрясти́ *сов. см.* отряса́ть

отря́хивать, отряхну́ть (*В*) phủi (giũ)... đi, phủi (giũ) sạch; ✧ отряхну́ть прах от свои́х ног hoàn toàn cắt đứt với ai, dứt khoát đoạn tuyệt (đoạn giao) với ai

отря́хив||аться, отряхну́ться phủi sạch, giũ sạch (*cho mình*); соба́ка ~ается con chó giũ lông

отряхну́ть(ся) *сов. см.* отря́хивать(ся)

отсади́ть *сов. см.* отса́живать

отса́живать, отсади́ть (*В*) 1. (*сажать отдельно*) cho (bắt)... ngồi riêng, cho (bắt)... ở riêng, giam riêng, biệt giam; 2. (*о животных*) nhốt (để) riêng; 3. (*о*

растениях) trồng riêng, đánh... trồng nơi khác

отса́сывание *с.* (sự) hút, hút ra

отса́сывать, отсоса́ть (*В*) hút, hút... ra

о́тсвет *м.* 1. ánh hồi quang, ánh phản chiếu; 2. *перен.* (sự) phản ánh

отсве́чивание *с.* (sự) phản chiếu, phản xạ

отсве́чивать *несов.* 1. phản chiếu, hắt ánh sáng, phản xạ; ~ розова́тым блёском phản chiếu ánh hồng, hắt ánh sáng màu hồng; 2. (*отражаться*) phản ánh, phản ảnh

отсебя́тина *ж. разг.* lời bịa thêm, lời dẫn sai (*khi nói lại lời người khác*)

отсе́в *м.* 1. (sự) sàng, rây, sàng sẩy; 2. *перен.* (sự) sàng lọc, chọn lọc, tuyển lựa, chọn lựa

отсе́ивать, отсе́ять (*В*) 1. sàng, rây, sàng sẩy; 2. *перен.* sàng lọc, chọn lọc, tuyển lựa, chọn lựa, loại bỏ

отсе́иваться, отсе́яться 1. (được) sàng, rây, sàng sẩy; 2. *перен.* được sàng lọc (chọn lọc, tuyển lựa, chọn lựa), bị loại bỏ

отсе́к *м.* ngăn, khoang, buồng, hòm

отсека́ть, отсе́чь (*В*) 1. chém, chặt, cắt, chém (chặt, cắt) đứt; 2. (*отделять. отрезать*) cắt rời

отсе́ле, отсе́ль *нареч. уст.* (bắt đầu) từ đây

отсе́сть *сов.* ngồi xa (xa ra, xa hơn, tách ra)

отсече́ние *с.* (sự) chém đứt, chặt đứt, cắt đứt; ✧ даю́ го́лову на ~ tôi xin đưa đầu ra để cam đoan, có sao xin cứ lấy đầu tôi

отсе́чь *сов. см.* отсека́ть

отсе́ять(ся) *сов. см.* отсе́ивать(ся)

отсиде́ть(ся) *сов. см.* отси́живать(ся)

отси́живать, отсиде́ть 1. (*В*): отсиде́ть себе́ но́гу ngồi lâu tê chân; 2. *разг.* (*пробыть*) ngồi; отсиде́ть весь спекта́кль ngồi suốt buổi diễn; 3. (*в заключении*) ngồi tù, ở tù; (*сов.*) ngồi xong, mãn hạn tù; отсиде́ть пять лет в тюрьме́ ngồi xong năm năm tù, ngồi tù (mãn hạn tù) năm năm; ngồi bóc lịch năm năm (*разг.*)

отси́живаться, отсиде́ться *разг.* ngồi nấp, ẩn nấp, ẩn giấu, giấu mình, phục, ngồi phục

отска́бливать, отскобли́ть (*В*) cạo, cạo... đi, cạo tróc; ~ кра́ску cạo sơn, cạo tróc sơn

отскака́ть *сов.* phi xa

отска́кивание *с.* (sự) nhảy lui, nhảy tránh

отска́кивать, отскочи́ть 1. (*назад*) nhảy lui, nhảy lùi lại; (*в сторону*) nhảy ra một bên, nhảy tránh; 2. (от *Р*) bắn lại, nẩy lại; мяч отскочи́л от стены́ quả bóng nẩy lại ở tường; 3. *разг.* (*отделяться*) bị đứt, bong ra, tróc ra; пу́говица отскочи́ла cúc áo bị đứt chỉ; эма́ль отскочи́ла men tróc ra; накле́йка отскочи́ла cái nhãn bong ra

отскобли́ть *сов. см.* отска́бливать

отскочи́ть *сов. см.* отска́кивать

отскреба́ть, отскрести́ (*В*) *разг.* cạo, cạo... đi, cạo tróc

отскрести́ *сов. см.* отскреба́ть

отсла́иваться, отслои́ться tróc ra, bong ra (*thành lớp*)

отсло́йка *ж.* (sự) tróc ra, bong ra; ~ сетча́тки *мед.* (chứng) bong võng mạc

отслои́ться *сов. см.* отсла́иваться

отслу́живать, отслужи́ть (*В*) 1. phục vụ, công tác, làm việc; *сов.* phục vụ (công tác, làm việc) xong; 2. (*о вещах*) dùng lâu đã hỏng; отслужи́ть свой срок dùng lâu đã hỏng, không còn dùng được nữa; 3. *церк.*: ~ слу́жбу hành lễ

отслужи́ть *сов. см.* отслу́живать

отсня́ть *сов. кино* quay (*một phim*)

отсове́тов||ать *сов.* (*Д* + *инф.*) khuyên can (khuyên ngăn, can ngăn, can gián, can)... đừng...; ему́ ~али уезжа́ть người ta khuyên can (khuyên ngăn, can ngăn) nó đừng đi

отсоса́ть *сов. см.* отса́сывать

отсо́хнуть *сов. см.* отсыха́ть

отспо́чивать, отспо́чить (*В*) 1. hoãn... lại, hoãn lui, trì hoãn, hoãn, gia hạn; ~ платёж hoãn việc trả tiền lại, gia hạn nộp tiền; 2. *разг.* (*продлевать*) gia hạn, triển hạn, thêm hạn

отспо́чить *сов. см.* отспо́чивать

отспо́чка *ж.* 1. (sự) hoãn lại, hoãn lui, trì hoãn, hoãn; 2. *разг.* (*продление*) (sự) gia hạn, triển hạn

отстава́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) tụt hậu, rớt lại sau, tụt lại sau; 2. (*в развитии чего-л.*) (sự, tình trạng) tụt hậu, lạc hậu, chậm tiến; ликвиди́ровать ~ thanh toán tình trạng tụt hậu (lạc hậu, chậm tiến)

отстава́ть, отста́ть 1. (от *Р*) (*быть позади*) tụt hậu, rớt lại (tụt lại, ở lại) sau, đi chậm hơn; вы отста́ли! anh đến chậm mất rồi!, anh bị trễ mất rồi!; отста́ть от по́езда nhỡ (lỡ) tàu; не ~ ни шаг от кого́-л. không chậm hơn ai một bước nào, theo sát gót; 2. (*в развитии чего-л.*) tụt hậu, lạc hậu, chậm tiến, bị đuổi, kém phát triển, không theo kịp, học đuổi; ~ на 10 лет tụt hậu (lạc hậu, chậm tiến) đến 10 năm; ~ от жи́зни không theo kịp (lạc hậu so với) cuộc sống; 3. (*о часах*) chạy chậm; ~ на две мину́ты в су́тки chạy chậm hai phút trong một ngày đêm; 4. (от *Р*) (*отделяться*) rời (bong, tróc) ra; 5. (от *Р*) (*оставлять в покое*) để cho... yên; отста́нь от меня́! để cho tao yên!, đừng ám tao nữa!, đừng quấy rầy tao!

отста́вить *сов.* 1. *см.* отставля́ть; 2.: ~! (*команда*) thôi!, ngừng lại!

отста́вк||а *ж.* (*уход со службы*) (sự) từ chức, từ nhiệm; (*увольнение*) (sự) bãi chức, cách chức, bãi nhiệm; пода́ть в ~у xin từ chức (từ nhiệm); xin về vườn (*разг.*); вы́йти в ~у từ chức; (*на пенсию*) về hưu; về vườn (*разг.*); в ~е đã từ chức; (*на пенсии*) đã về hưu; đã về vườn (*разг.*); ~ правительства sự từ chức của chính phủ, chính phủ từ chức

отставля́ть, отста́вить (*В*) (*в сторону*) để (đẩy, dịch)... sang, đẩy (dịch)... đi; (*назад*) đẩy (dịch) lui, để lại; ~ стул dịch (đẩy) cái ghế lui, để (đẩy) cái ghế sang một bên; ~ но́гу để chân ra một bên, duỗi chân ra, ghếch chân

отставно́й *прил.* (đã) từ chức, về hưu; về vườn (*разг.*); ✧ ~ козы́ бараба́нщик con người vô tích sự, kẻ không ra gì

отста́ивание I *с.* (*мнения и т. п.*) (sự) bảo vệ, bênh vực

отста́ивание II *с.* (*молока и т. п.*) (sự) lắng đọng, lắng xuống

отста́ивать, отстоя́ть (*В*) bảo vệ, bênh vực; ~ свою́ незави́симость bảo vệ sự (tinh thần) độc lập của mình; ~ свои́ права́ bảo vệ (bênh vực) quyền lợi của mình; ~ своё мне́ние bảo vệ (bênh vực, bảo lưu) ý kiến của mình

отста́иваться, отстоя́ться (*осаждаться*) lắng (đọng) xuống, lắng đọng, trầm lắng

отста́лость *ж.* (sự, tình trạng) lạc hậu, tụt hậu, chậm tiến, kém phát triển

отста́л||ый *прил.* lạc hậu, tụt hậu, chậm tiến, kém phát triển; (*устаревший*) cổ hủ, hủ lậu; ~ челове́к người lạc hậu; ~ ребёнок đứa bé kém phát triển; ~ая страна́ nước lạc hậu (tụt hậu, chậm tiến, kém phát triển); ~ая те́хника kỹ thuật lạc hậu; ~ые взгля́ды những quan điểm cổ hủ (hủ lậu, lạc hậu)

отста́ть *сов. см.* отставать

отстаю́щий 1. *прич.* tụt hậu, rớt (tụt) lại sau, lạc hậu, chậm tiến, đuối; ~ ученúк học sinh đuối; 2. *в знач. сущ. м.* người chậm tiến (tụt hậu), người học đuối

отстёгивать, отстегну́ть (*В*) cởi (tháo)... ra, cởi cúc, tháo khuy

отстёгиваться, отстегну́ться (bị) cởi ra, tháo ra

отстегну́ть(ся) *сов. см.* отстёгивать(ся)

отстира́ть(ся) *сов. см.* отсти́рывать(ся)

отсти́рывать, отстира́ть giặt (gột, tẩy) sạch

отсти́рываться, отстира́ться (được) giặt sạch, gột sạch, tẩy sạch

отсто́й *м.* cặn, cấn, chất lắng (lắng đọng, trầm lắng)

отстоя́ть I *сов. см.* отста́ивать

отстоя́ть II *сов.* (*В*) 1. (*простоять*) đứng đến hết; ~ ва́хту đứng đến hết phiên gác; 2. *разг.* đứng đến mỏi, đứng mỏi chân (rạc cẳng)

отстоя́ть III *несов.* (от *Р*) (*быть на расстоянии*) (ở) cách xa, cách; ~ на 25 киломе́тров от... ở cách xa... 25 kilômet; ~ друг от дру́га на 10 шагóв cách (xa) nhau 10 bước

отстоя́ться *сов. см.* отста́иваться

отстране́ние *с.* (sự) sa thải, loại ra, thải ra, thải hồi, bãi chức, cách chức, bãi nhiệm; ~ от до́лжности cách chức, bãi chức, bãi nhiệm, thải hồi; ~ от де́ла sa thải, thải ra, thải hồi; ~ от борьбы́ loại ra khỏi cuộc chiến đấu

отстрани́ть(ся) *сов. см.* отстраня́ть(ся)

отстраня́ть, отстрани́ть (*В*) 1. (*от себя*) gạt (đẩy)... ra; 2. (*от исполнения обязанностей*) sa thải, loại ra, thải ra, thải hồi, bãi chức, cách chức, bãi nhiệm, phế bỏ, phế truất, gạt bỏ; cho ra rìa (*разг.*); ~ кого́-л. от до́лжности cách chức (thải hồi, bãi chức, bãi nhiệm) ai

отстраня́ться, отстрани́ться 1. (*отодвигаться*) dịch (xê, xê dịch, tránh) ra, né mình, tránh né; 2. (от *Р*) (*уклоняться от чего-л.*) tránh; (*от дел и т. п.*) thôi việc, bỏ việc

отстре́ливаться, отстреля́ться bắn trả, bắn lại

отстреля́ться *сов. см.* отстре́ливаться

о́тступ *м.* (chỗ) thụt đầu dòng

отступ||а́ть, отступи́ть 1. (*отодвигаться*) bước lui, lùi lại, đi lui, thoái lui; отступи́ть на не́сколько шагóв lùi lại (bước lui) mấy bước; 2. *перен.* xa (lùi) dần, lùi xa; го́ры постепе́нно ~а́ли những ngọn núi lùi (xa) dần; 3. *воен.* rút lui, thoái lui (*тж. перен.*); rút quân, triệt binh, triệt thoái, triệt hồi; (*беспорядочно*) rút chạy, tháo chạy; ~ с боя́ми vừa đánh vừa rút, vừa chiến đấu vừa rút lui; ~ пе́ред тру́дностями lùi bước (chùn bước, rút lui) trước khó khăn; 4. (от *Р*) (*изменять чему-л.*) từ bỏ, làm sai, làm trái với, vi phạm; отступи́ть от свои́х взгля́дов từ bỏ (làm sai, làm trái với) những quan điểm của mình; 5. (*от темы*) lạc đề, ra ngoài đề

отступа́ться, отступи́ться (от *Р*) từ bỏ, bỏ; я не отступлю́сь! tôi sẽ làm (đấu tranh) đến cùng!

отступи́ть(ся) *сов. см.* отступа́ть(ся)

отступле́ние *с.* 1. *воен.* (sự) rút lui, thoái lui (*тж. перен.*); rút quân, triệt binh, triệt thoái, triệt hồi; 2. (*отказ от чего-л.*) (sự) từ bỏ, sai lệch, làm sai, làm trái, vi phạm; ~ от пра́вил làm sai (làm trái với) quy tắc; 3. (*от темы*) (sự) lạc đề, ra ngoài đề

отсту́пник *м.* người bội giáo, kẻ phản lại niềm tin (phản bội)

отсту́пничество *с.* (sự) bội giáo, phản lại niềm tin, phản bội

отступн||о́й *прил.* 1.: ~ы́е де́ньги *уст.* tiền bồi thường vi ước (lỗi hẹn), tiền nộp giải ước; 2. *в знач. сущ. с.*: ~о́е *уст. см.* отступны́е де́ньги

отступя́ *нареч.* cách xa, cách, xa; ~ два-три шага́ cách xa (cách, xa) hai ba bước; немно́го ~ cách xa một tí

отсу́тстви||е *с.* 1. (sự) vắng mặt, khiếm diện; быть в ~и vắng mặt, khiếm diện; в чьё-л. ~ khi vắng mặt ai, khi ai vắng mặt; 2. (*нет в наличии*) (sự) không có, thiếu; ~ де́нег không có tiền; за ~ем чего́-л. vì thiếu cái gì

отсу́тств||овать *несов.* 1. (*не присутствовать*) vắng (thiếu) mặt, khiếm diện, khuyết tịch; ~ на ле́кции vắng mặt tại buổi giảng; 2. (*не иметься*) không có, thiếu; доказа́тельства ~уют không có chứng cớ, thiếu bằng chứng; ~ует аппети́т không thèm ăn, ăn không ngon miệng, biếng ăn

отсу́тствующ||ий *прил.* 1. (*о взоре и т. п.*) hờ hững, hững hờ, ơ hờ, mơ màng; ~ взгляд cái nhìn hờ hững (hững hờ, ơ hờ); ~ие глаза́ cặp mắt mơ màng; 2. *в знач. сущ. мн.*: ~ие những người vắng mặt (thiếu mặt, khiếm diện); спи́сок ~их danh sách những người vắng mặt

отсчёт *м.* (sự) đếm, đo, tính; то́чка ~а а) điểm chuẩn; б) *перен.* điểm mở đầu (xuất phát); ~ вре́мени bắt đầu tính thời gian

отсчита́ть сов. *см.* отсчи́тывать

отсчи́тывать, отсчита́ть (*В*) đếm, đo, tính; отсчита́ть 10 шагóв đếm (đo, tính) 10 bước

отсыла́ть, отосла́ть 1. (*В*) (*посылать*) gửi... đi (đến), gửi; ~ что́-л. обра́тно gửi trả lại cái gì; 2. (*В*) (*велеть выйти, уйти*) sai (bảo)... đi; 3. (*В* к *Д*) (*к источнику и т. п.*) dẫn, chú dẫn

отсы́лка *ж.* 1. (sự) gửi đi, gửi đến; 2. (*к источнику и т. п.*) lời dẫn, chú dẫn

отсы́пать *сов. см.* отсыпа́ть

отсыпа́ть, отсы́пать (*В, Р*) đổ (trút, dốc)... ra, đổ, trút, dốc; отсы́пать зерна́ из мешка́ đổ thóc trong bao ra; отсы́пать два стака́на риса đong (đổ ra) hai cốc gạo

отсыпа́ться, отоспа́ться ngủ bù, ngủ lại sức, ngủ đẫy giấc (đẫy mắt, no mắt); ngủ đã đời (*разг.*); ~ по́сле чего́-л. ngủ bù sau việc gì

отсыре́лый *прил.* ẩm, ẩm ướt, ẩm sì, ẩm xì

отсыре́ть *сов. см.* сыре́ть

отсыха́ть, отсо́хнуть 1. chết khô; 2. *перен.* (*о руке и т. п.*) *разг.* liệt đi

отсю́да *нареч.* 1. từ nơi đây, từ chỗ này, từ đây; ~ хорошо́ ви́дно từ nơi đây (từ chỗ này) thấy rất rõ; 2. (*вследствие этого*) do đó, vì thế, cho nên; ~ сле́дует do đó (vì thế) mà..., cho nên..., vì thế cần phải

отта́ивать, отта́ять tan băng, tan giá

отта́лкивание *с. физ.* lực (sức) đẩy

отта́лкивать, оттолкну́ть (*В*) (*отодвигать толчком*) đẩy (xô, hất, bật, tống)... ra; (*назад*) đẩy (xô) lui; (*в сторону*) đẩy (xô)... sang một bên; *перен.* (*отказываться от чего-л.*) từ bỏ; оттолкну́ть ло́дку от бе́рега xô (đẩy) thuyền ra khỏi bờ; 2. (*отдалять кого-л. от себя*) làm... xa lánh; 3. (*внушать неприязнь*) làm... ghét bỏ (chán ghét); ~ от себя́ друзе́й làm bạn bè ghét bỏ (chán ghét)

отта́лкиваться, оттолкну́ться 1. (от *Р*) (tự) đẩy ra, xô ra, hất ra, bật ra, tống ra; *перен.* (*исходить*) xuất phát, bắt đầu; ~ от земли́ nhún người (đạp đất) nhảy lên khỏi mặt đất; ~ от бе́рега а) (*о гребце*)

xô thuyền ra khỏi bờ; б) (*о пловце*) đạp bờ lao đi; 2. *несов. физ.* đẩy

отта́лкивающий *прил.* dễ ghét, kinh tởm, ghê tởm, xấu xa; khó ngửi (*разг.*); ~ вид vẻ ngoài dễ ghét (kinh tởm, ghê tởm, khó ngửi)

оттаска́ть *сов.*: ~ за́ волосы кого́-л. kéo (giật, giựt) tóc ai; ~ кого́-л. за́ уши véo (beo, xách) tai ai

отта́скивать, оттащи́ть 1. (*В*) kéo (lôi)... đi; (*в сторону*) kéo (lôi)... ra một bên; 2. *разг.* (*В* от *Р*) kéo (lôi)... đi; ~ кого́-л. от чего́-л. kéo ai đi khỏi cái gì...

отта́чивать, отточи́ть (*В*) mài sắc, mài (gọt, vót, đẽo) nhọn, mài, gọt, vót, đẽo; *перен.* (*стиль и т. п.*) trau chuốt, đẽo gọt, gọt giũa; ~ ка́ждый стих trau chuốt (gọt giũa, đẽo gọt) từng câu thơ

оттащи́ть *сов. см.* отта́скивать

отта́ять *сов. см.* отта́ивать

оттека́ть, оте́чь chảy đi, thoát đi

оттени́ть *сов. см.* оттеня́ть

отте́н||ок *м.* 1. sắc thái, sắc; с розова́тым ~ком có sắc thái hồng hồng, có sắc hồng nhạt; 2. *перен.* (*разновидность чего-л.*) sắc thái; (*слабое проявление*) vẻ, giọng; без ~ка смуще́ния không có vẻ gì bối rối cả; с ~ком раздраже́ния với giọng cáu kỉnh, có vẻ tức giận

оттеня́ть, оттени́ть (*В*) 1. đánh bóng, tô đậm; 2. *перен.* nhấn mạnh, làm trội lên, làm (nổi bật lên)

о́ттепель *ж.* (tiết) trời trở ấm, trời tan giá; наступи́ла ~ trời trở ấm, bắt đầu tan giá

оттере́ть *сов. см.* оттира́ть

оттесни́ть *сов. см.* оттесня́ть

оттесня́ть, оттесни́ть (*В*) lấn ép, xô lấn, xô (đẩy, gạt)... ra, xô (đẩy, gạt)... đi; *перен* chèn ép, lấn át, lấn ép, hất cẳng, gạt ra

отте́чь *сов. см.* оттека́ть

оттира́ть, оттере́ть (*В*) 1. (*отчищать*) chùi, tẩy, chùi (tẩy) sạch; оттере́ть пятно́ tẩy sạch vết bẩn (vết nhơ); 2. (*возвращать чувствительность*) xát, xoa, làm phục hồi cảm giác; оттере́ть замёрзшие ру́ки сне́гом lấy tuyết xát (xoa) những bàn tay lạnh cóng; 3. *разг.* (*оттеснять*) lấn ép, xô lấn, xô (đẩy, gạt)... ra, xô (đẩy, gạt)... đi; *перен.* chèn ép, lấn át, gạt đi

о́ттиск *м.* 1. dấu in, dấu vết, dấu tích, vết tích, dấu, vết; ~ па́льца dấu điểm chỉ (ngón tay, vân tay); 2. (*отпечаток текста, рисунка*) bản in, bản in thử, bông bài, mo-rát, bông; 3. (*отдельно сброшюрованная статья*) tập in riêng bài báo

отти́снуть *сов.* (*В*) *полигр.* in, in ấn

оттого́ *нареч.* vì vậy, cho nên; ~ что vì, bởi vì

отто́к *м.* (sự) chảy đi, thoát đi; ~ населе́ния из се́льской ме́стности dân cư rời bỏ vùng nông thôn

оттолкну́ть *сов. см.* отта́лкивать

оттолкну́ться *сов. см.* отта́лкиваться 1

оттома́нка *ж.* đivăng, đi văng

оттопы́ренн||ый *прил.* dựng (chổng, vểnh, phồng, xù xụ) lên, trễ xuống, trễ ra; ~ые у́ши hai tai vểnh lên; ~ карма́н túi phồng căng

оттопы́ривать, оттопы́рить (*В*) *разг.* dựng (chổng, vểnh)... lên, trễ... ra; ~ гу́бы trề môi ra, trễ môi xuống

оттопы́рив||аться, оттопы́риться *разг.* dựng (vểnh, phồng, xù) lên; у́ши ~аются hai tai vểnh lên; карма́н ~ается túi phồng lên

оттопы́рить(ся) *сов. см.* оттопы́ривать(ся)

отторга́ть, отто́ргнуть (*В*) 1. giành (giật, chiếm, đoạt) lấy, chiếm đoạt, tước đoạt; ~ чужи́е земли́ giành lấy (chiếm lấy, chiếm đoạt, tước đoạt) đất đai của nước khác; 2. *мед.* tống xuất, đẩy ra, không tiếp nhận, không tương dung; органи́зм отто́рг трансплантиро́ванный о́рган cơ thể tống xuất (không tiếp nhận, không tương dung) cơ quan mới cấy

отто́ргнуть *сов. см.* отторга́ть

отторже́ние *с.* 1. (sự) giành lấy, giật lấy, chiếm lấy, đoạt lấy, chiếm đoạt, tước đoạt; 2. *мед.* (sự) tống xuất, đẩy ra, không tiếp nhận, không tương dung

отто́ченный *прил.* 1. (được) mài sắc, gọt nhọn, vót nhọn, chuốt nhọn; 2. *перен.* trau chuốt, đẽo gọt, gọt giũa; ~ стиль bút pháp trau chuốt (đẽo gọt, gọt giũa)

отточи́ть *сов. см.* отта́чивать

отту́да *нареч.* từ chỗ đó, từ nơi ấy, từ đó, từ đấy

оттушева́ть *сов. см.* оттуше́вывать

оттуше́вывать, оттушева́ть (*В*) đánh bóng

отття́гивать, оттяну́ть (*В*) 1. kéo (lôi)... đi, kéo giãn, kéo dài, kéo, siết; (*назад*) kéo (lôi) lui; 2. *разг.* (*уводить силой*) kéo (lôi, kéo cổ, lôi cổ, xách cổ)... đi; 3. (*отвлекать*) đánh lạc hướng, thu hút... về phía mình; 4. (*чем-л. тяжёлым*) kéo trĩu xuống; *разг.* (*вызывать боль в руках*) làm đau; оттяну́ть карма́ны làm những túi áo trĩu xuống; вёдра оттяну́ли ру́ки những chiếc xô nặng trĩu làm đau tay; 5. (*затягивать, откладывать*) kéo dài, dây dưa, trùng trình, dùng dằng, trì hoãn; ~ реше́ние kéo dài (trì hoãn) việc giải quyết; что́бы оттяну́ть вре́мя để kéo dài thời gian, để tranh thủ thời gian; để câu giờ (*разг.*); ✧ оттяну́ть войска́ rút quân, lui quân

отття́жка *ж.* 1. (*отсрочка*) (sự) kéo dài, dây dưa, trùng trình, dùng dằng, trì hoãn; 2. (*трос, проволока*) dây giằng, dây neo, dây kéo, thừng, chão

оттяну́ть *сов. см.* отття́гивать

отума́нивать, отума́нить (*В*) (*глаза*) làm mờ; (*сознание и т. п.*) làm... ngây ngất (choáng váng, lịm đi)

отума́ниваться, отума́ниться (*В*) (*о глазах*) mờ đi; (*о сознании и т. п.*) ngây ngất, choáng váng, lịm đi

отума́нить(ся) *сов. см.* отума́нивать(ся)

отупе́лый *прил.* mụ người, mụ mẫm, đần độn, ngây độn

отупе́ние *с.* (sự) mụ người, mụ mẫm, đần độn, ngây độn

отупе́ть *сов.* mụ người (mụ mẫm, đần độn) đi, trở nên ngây độn

отупи́ть *сов. см.* отупля́ть

отупл||я́ть, отупи́ть (*В*) làm... mụ người (mụ mẫm, đần độn); де́йствовать ~я́юще có tác dụng làm mụ người (mụ mẫm, đần độn)

отутю́жить *сов.* (*В*) là (ủi) cẩn thận, là, ủi; ~ костю́м là cẩn thận bộ quần áo

отуч||а́ть, отучи́ть (*В* от *Р*, *В* + *инф.*) làm... chừa (bỏ, cai); ~ от куре́ния làm cai thuốc, bắt chừa (bỏ) hút thuốc; я ~у́ вас до́лго спать tôi sẽ giúp anh mất thói quen dậy muộn

отуча́ться, отучи́ться (от *Р*, + *инф.*) chừa bỏ, chừa, bỏ, cai; ~ от вина́ chừa rượu; ~ кури́ть cai thuốc, bỏ hút thuốc

отучи́ть(ся) *сов. см.* отуча́ть(ся)

отфутбо́ливать, отфутбо́лить (*В*) *разг.* đùn đẩy (đun đẩy, đẩy đưa, đá)... đến cấp khác

отфутбо́лить *сов. см.* отфутбо́ливать

отфы́ркаться *сов. см.* отфы́ркиваться

отфы́ркиваться, отфы́ркаться *разг.* khịt khịt, khịt mũi, khịt phì phì

отха́ркивание *с.* (sự) khạc, khạc nhổ

отха́ркивать, отха́ркнуть (*В*) khạc, khạc nhổ, khạc... ra; ~ мокро́ту khạc đờm

отха́ркиваться, отха́ркнуться khạc, khạc nhổ

отха́ркивающ||ий *прил. мед.* 1. (làm) long đờm; ~ее сре́дство thuốc long đờm; 2. *в знач. сущ. с.*: ~ее thuốc long đờm

отха́ркнуть(ся) *сов. см.* отха́ркивать(ся)

отхлебну́ть *сов. см.* отхлёбывать

отхлёбывать, отхлебну́ть (*В, Р*) *разг.* hớp, húp, nốc, uống

отхлеста́ть *сов.* (*В*) *разг.* quất, đét, vụt

отхлы́нуть *сов.* chảy (tràn) lui, tràn ra, tràn về, đổ xô trở lại

отхо́д *м.* 1. (*отправление*) (sự) khởi hành; (*судна тж.*) (sự) rời bến; до ~а по́езда оста́лось 5 мину́т còn 5 phút nữa tàu sẽ khởi hành (chuyển bánh); 2. *воен.* (sự) rút lui, triệt hồi, triệt thoái, rút quân, lui quân, triệt binh; 3. (*отклонение*) (sự) xa rời, đi trệch, làm trái, sai lệch

отходи́ть 1. отойти́ 1. (от *Р*) đi xa ra, rời xa, đi khỏi, rời; (*в сторону*) đi sang; отойти́ от окна́ rời xa (đi xa, đi khỏi, rời) cửa sổ; не ~ от телефо́на không rời máy điện thoại; по́езд отхо́дит от ста́нции tàu rời ga, xe lửa chạy khỏi ga; 2. (*отбывать — о транспорте*) khởi hành, đi khỏi, rời; chuyển bánh, rời bến; по́езд отхо́дит в 7 утра́ tàu khởi hành lúc 7 giờ sáng; 3. *воен.* rút lui, triệt hồi, triệt thoái, rút quân, lui quân, triệt binh; 4. (от *Р*) (*отклоняться*) xa rời, đi trệch (chệch, lệch), làm trái (sai lệch); ~ от те́мы đi lạc đề, ra ngoài đề; ~ от оригина́ла sai nguyên bản; 5. (*отделяться, отставать*) tróc (bong, long) ra; обои́ отошли́ от стены́ giấy bồi tường tróc ra (bong ra); 6. (*приходить в обычное состояние*) bình thường trở lại, ấm lại, tỉnh lại, sống lại; (*переставать сердиться*) nguôi giận, nguôi; 7. (*о пятнах и т. п.*) sạch đi, biến mất; ✧ отойти́ в ве́чность (*умереть*) đi về cõi vĩnh hằng, đi về thế giới bên kia, quy tiên; отойти́ в о́бласть преда́ния lùi về dĩ vãng, không còn tồn tại (thông dụng) nữa, biến mất rồi

отходи́ть II *сов.* (*В*) *разг.* 1. giúp (làm) cho... bình phục; ~ больно́го giúp (làm) cho người bệnh bình phục; 2. (*умирать*) lìa trần, đi; он отхо́дит ông cụ sắp đi

отхо́дная *ж. церк.* (lễ, kinh) cầu nguyện cho người sắp quá cố, cầu nguyện vãng sinh

отхо́дчивость *ж.* (tính) không giận lâu

отхо́дчивый *прил.* không giận lâu (thâm thù), dễ (chóng) nguôi giận, không để bụng; он отхо́дчив, он отхо́дчивый челове́к tính cậu ta không giận lâu, anh ấy chóng nguôi giận

отхо́ды *мн.* (*ед.* отхо́д *м.*) phế liệu, phế phẩm, chất thải, cặn bã, cặn; ~ нефтяно́й промы́шленности phế liệu (phế phẩm, chất thải) của công nghiệp dầu mỏ

отхо́ж||ий *прил.*: ~ про́мысел *ист.* việc đi làm nghề phụ ở xa làng, nghề phụ ở xa làng, nghề làm tha phương; ~ее ме́сто *разг.* hố (chuồng) xí, chuồng (hố) tiêu

отцвести́ *сов. см.* отцвета́ть

отцвета́ть, отцвести́ (*о цветах*) héo tàn, úa tàn, tàn tạ, tàn, héo, úa; (*о деревьях*) tàn lụi, tàn tạ; *перен.* tàn tạ, tàn lụi, tàn; красота́ отцвела́ nhan sắc đã tàn tạ

отцепи́ть(ся) *сов. см.* отцепля́ть(ся)

отце́пка *ж. ж.-д.* (sự) cắt toa, cắt đầu tàu

отцепля́ть, отцепи́ть (*В*) gỡ (tháo, cởi)... ra; *ж.-д.* cắt; ~ това́рные ваго́ны cắt các toa hàng

отцепля́ться, отцепи́ться (bị) gỡ ra, tháo ra, cởi ra, rời ra

отцо́в, ~ский *прил.* (của) người cha, người bố, thân phụ, cha, bố, ba, thầy; ~ский дом nhà của cha mẹ; ~ское насле́дие di sản của cha mẹ

отцо́вств||о *с.* 1. tư cách làm cha, quan hệ cha con; призна́ть своё ~ (thừa) nhận mình là cha (*của người con ngoài giá thú*); установле́ние ~а *юр.* xác định tư cách làm cha (quan hệ cha con); лише́ние ~а *юр.* tước tư cách làm cha; 2. (*чувство*) tình cha con (phụ tử)

отча́иваться, отча́яться thất vọng, tuyệt vọng, ngã lòng, nản lòng, thoái chí, thối chí, nản chí, thoái tâm, thối tâm; (+ *инф.*, в *П*) không (vô, mất, không còn) hy vọng; отча́яться спасти́ чью-л. жизнь không hy vọng cứu sống được ai; я уже́ отча́ялся вас уви́деть tôi đã mất hết (không còn) hy vọng gặp lại anh/chị; отча́яться в успе́хе không hy vọng thành công (thắng lợi)

отча́л *м. мор.* (sự) rời bến

отча́ливать, отча́лить rời bến, nhổ neo, nhổ sào

отча́лить *сов. см.* отча́ливать

отча́сти *нареч.* một phần, (một) phần nào; (*в некоторой степени*) một lúc nào, trong chừng mực nào đấy

отча́яни||е *с.* (sự, nỗi) thất vọng, tuyệt vọng, ngã lòng, nản lòng, thoái chí, nản chí, thoái tâm; в ~и bị thất vọng (tuyệt vọng), ngã lòng, nản lòng, thoái chí

отча́янно *нареч.* 1. (một cách) tuyệt vọng, vô hy vọng, vô vọng, thất vọng; 2. *разг.* (*очень*) rất, cực kỳ, hết sức

отча́янн||ый *прил.* 1. tuyệt vọng, vô hy vọng, vô vọng, thất vọng; ~ шаг một bước (hành động) tuyệt vọng; 2. *разг.* (*безвыходный*) vô hy vọng, vô vọng, tuyệt vọng, bế tắc, cùng đường, cùng kế; ~ое положе́ние tình thế tuyệt vọng (vô vọng, bế tắc, cùng đường); ~ое положе́ние наро́дных масс tình cảnh cùng cực (lầm than, khốn khổ) của quần chúng nhân dân; 3. *разг.* (*безрассудно смелый*) táo bạo, táo tợn, liều lĩnh, táo gan, liều mạng; ~ челове́к người táo bạo (liều lĩnh); ~ посту́пок hành động táo bạo (táo tợn, liều lĩnh, liều mạng); 4. *разг.* (*увлекающийся чем-л.*) say mê, say sưa; ~ танцо́р người nhảy say sưa (say mê); 5. *разг.* (*очень плохой*) rất xấu, xấu xa, tồi tệ, xấu tệ; (*неисправимый*) bất trị, hư thân, hư thân mất nết, thâm căn cố đế; ~ая пого́да tiết trời xấu tệ (rất xấu); ~ лгун kẻ nói dối bất trị; 6. *разг.* (*чрезвычайный*) rất mạnh, mãnh liệt, quyết liệt, kịch liệt, ráo riết, dữ dội; ~ое сопротивле́ние chống cự mãnh liệt (quyết liệt, kịch liệt, dữ dội)

отча́яться *сов. см.* отча́иваться

отчего́ *нареч.* vì sao, tại sao, cớ sao, cớ gì, cớ chi; (*вследствие чего*) do đó, vì thế, cho nên, nên, nhờ đó; ~ он перестал быва́ть у нас? vì sao (tại sao, cớ sao) anh ấy không đến nhà chúng mình nữa?; ~ же? vì sao thế?, cớ sao nhỉ?, tại sao thế?; не зна́ю, ~ он не пришёл tôi không biết vì sao (cớ gì, tại sao) nó không đến

отчего́-либо, отчего́-нибудь, отчего́-то *нареч.* vì sao (tại sao, cớ sao) đấy, cớ gì đó, vì nguyên nhân nào đó

отчека́нивать, отчека́нить (*В*) 1. khắc, chạm, dập; ~ моне́ту dập (đúc) tiền; 2. (*произносить чётко и раздельно*) dằn, gằn, nói dằn (gằn) giọng; ~ слова́ gằn (dằn, nói gằn, nói dằn) từng tiếng

отчека́нить *сов. см.* отчека́нивать

отчёркивать, отчеркну́ть (*В*) (gạch) đánh dấu

отчеркну́ть *сов. см.* отчёркивать

о́тчество *с.* phụ danh, tên gọi theo tên cha

отчёт *м.* 1. báo cáo, phúc trình; *бухг.* (bản) quyết toán, thanh toán; ~ о нау́чной рабо́те báo cáo công tác khoa học; фина́нсовый ~ bản quyết toán (thanh toán) tài chính; 2. (*объяснение*) (sự) tường trình, báo cáo, phúc trình; отдава́ть кому́-л. ~ в чём-л. tường trình (báo cáo) việc gì với ai; тре́бовать ~а от кого́-л. bắt ai phải tường trình (báo cáo);✧ брать под ~ nhận tiền với trách nhiệm thanh toán chi tiêu; отдава́ть себе́ ~ в чём-л. hiểu rõ việc gì, nhận thức rõ điều gì; не отдава́я себе́ ~а (một cách) vô ý thức, bất giác, chính bản thân cũng không nhận rõ

отчётливо *нареч.* (một cách) rõ ràng, rành mạch, rành rọt

отчётливость *ж.* (sự, tính chất, độ) rõ ràng, rành mạch, rành rọt

отчётлив||ый *прил.* rõ ràng, rành mạch, rành rọt, minh bạch, phân minh; (*различимый*) rõ nét, rõ rệt; (*точный*) chính xác, đúng đắn, đúng; ~ое произноше́ние phát âm rõ ràng (rành mạch, rành rọt); ~ые движе́ния những động tác dứt khoát (rành rọt, rõ ràng); ~ое изображе́ние ảnh rõ nét (rõ, nét); ~ая игра́ (lối) đánh đàn lảnh lót, chơi rõ từng nốt nhạc

отчётно-вы́борн||ый *прил.*: ~ое собрание hội nghị bầu ban lãnh đạo mới (*có báo cáo của ban cũ đã hết nhiệm kỳ*)

отчётность *ж.* 1. (sự, chế độ) báo cáo, phúc trình; 2. (*документация — о работе*) (giấy tờ, biểu) báo cáo; (*о произведённых расходах*) (giấy tờ, biểu) thanh toán tài chính, quyết toán

отчётн||ый *прил.* (thuộc về) báo cáo, phúc trình; thanh toán, quyết toán; ~ пери́од thời gian báo cáo; ~ год năm báo cáo; ~ докла́д bản báo cáo, bản báo cáo tổng kết; ~ое собра́ние hội nghị tổng kết

отчи́зна *ж. поэт.* Tổ quốc, giang sơn, sơn hà, xã tắc

о́тчий *прил. поэт. уст.* (của) thân phụ, cha, bố

о́тчим *м.* bố dượng, bố ghẻ, dưỡng phụ, kế phụ, dượng

отчисле́ни||е *с.* 1. (*вычет*) (sự) khấu trừ, khấu bớt, trừ bớt, trích ra; 2. *обыкн. мн.*: ~я (*ассигнованная сумма*) tiền xuất, tiền trích ra, tiền chi ra; 3. (*увольнение, исключение*) (sự) thải bớt, đuổi bớt, sa thải, thải hồi

отчи́слить *сов. см.* отчисля́ть

отчисля́ть, отчи́слить (*В*) 1. (*вычитать*) khấu trừ, khấu (trừ) bớt, khấu (trừ) đi, trích ra; 2. (*ассигновать*) xuất (trích, chi) ra; 3. (*увольнять, исключать*) thải (đuổi) bớt, sa thải, thải hồi; ✧ ~ в чьё-л. расположе́ние để cho ai được quyền sử dụng; ~ в запа́с đưa vào dự trữ

отчи́стить(ся) *сов. см.* отчища́ть(ся)

отчита́ть(ся) *сов. см.* отчи́тывать(ся)

отчи́тывать, отчита́ть (*В*) *разг.* chỉnh, xạc, đì, quở mắng, rầy la, vò đầu

отчи́тываться, отчита́ться (пе́ред *Т*) báo cáo, phúc trình; ~ пе́ред избира́телями báo cáo với/trước cử tri

отчища́ть, отчи́стить (*В*) tẩy (chùi, lau, quét, dọn) sạch, thanh tẩy; (*щёткой*) chải (đánh) sạch; ~ пятно́ бензи́ном tẩy sạch vết bẩn bằng xăng, dùng xăng tẩy sạch vết bẩn

отчища́ться, отчи́ститься (được) tẩy sạch, chùi sạch, lau sạch, quét sạch, dọn sạch, thanh tẩy; (*становиться чистым*) sạch ra, trở nên sạch sẽ

отчуди́ть *сов.* (*В*) *разг.* làm điều lạ lùng (kỳ quặc)

отчужда́ть *несов.* (*В*) 1. làm... xa lánh (xa lạ, cách biệt, xa ra); 2. *юр.* trưng thu, trưng dụng, trưng tập, sung công; (*с компенсацией*) trưng mua, chuyển nhượng

отчужда́ться *несов.* cảm thấy xa lạ

отчужде́ние *с.* 1. (sự) xa lánh, lạnh nhạt, xa cách, cách biệt, ghẻ lạnh; 2. *юр.* (sự) trưng thu, trưng dụng, trưng tập, sung công; (*с компенсацией*) (sự) trưng mua, chuyển nhượng

отчуждённость *ж.* (thái độ, sự) lạnh nhạt, ghẻ lạnh, lạnh lùng, xa lạ, xa cách, cách biệt, xa lánh

отчуждённый *прил.* lạnh nhạt, ghẻ lạnh, lạnh lùng, xa lạ, xa cách, cách biệt, xa lánh; (*о взгляде и т. п.*) hững hờ, thờ ơ

отшагну́ть *сов.*: ~ два шага́ наза́д bước lui (lùi) hai bước

отшатну́ться *сов. см.* отша́тываться

отша́тываться, отшатну́ться 1. nẩy (nảy) lui, giật nẩy (nảy, bắn) người; 2. *перен. разг.* tránh, xa lánh, từ bỏ, xa lìa, đoạn tuyệt; все от него́ отшатну́лись mọi người đều xa lánh (lìa bỏ, từ bỏ) nó, ai cũng tránh nó như tránh hủi

отшвартова́ться *сов.* rời bến, nhổ neo

отшвы́ривать, отшвырну́ть (*В*) *разг.* quẳng (liệng, vứt, ném, quăng)... đi

отшвырну́ть *сов. см.* отшвы́ривать

отше́льник *м.* người tu ẩn, tu sĩ ẩn cư; *перен.* ẩn sĩ, dật sĩ, người ở ẩn; жить ~ом ở ẩn, ẩn dật, ẩn cư

отше́льнический *прил.* (thuộc về) người tu ẩn; ẩn sĩ, ẩn dật

отше́льничество *с.* (cuộc) sống ẩn dật

отши́б *м.*: жить на ~е sống (ở) tách ra

отши́ть *сов.* (*В*) *разг. груб.* (*прогнать*) đuổi (tống, đuổi cổ, tống cổ)... đi

отшлёпать *сов.* (*В*) *разг.* đét (phết) vào mông, đánh (đét) vào đít

отшлифова́ть *сов. см.* отшлифо́вывать

отшлифо́вывать, отшлифова́ть (*В*) 1. mài nhẵn, đánh bóng; 2. *перен.* trau chuốt, gọt giũa

отшпи́ливать, отшпи́лить (*В*) tháo ghim (kim găm)

отшпи́ливаться, отшпи́литься tuột (bật, rời) ra (*nói về ghim, trâm, kim găm...*)

отшпи́лить(ся) *сов. см.* отшпи́ливать(ся)

отшуме́ть *сов.* (*о дожде, грозе и т. п.*) lặng yên, yên đi, tạnh, tan, dứt

отшути́ться *сов. см.* отшу́чиваться

отшу́чиваться, отшути́ться đáp lại nửa đùa nửa thật, chuyển thành câu đùa để tháo thân

отщепе́нец *м.* người ly khai (tách rời, thoát ly, lạc lõng), người bị ruồng bỏ

отщепи́ть(ся) *сов. см.* отщепля́ть(ся)

отщепля́ть, отщепи́ть (*В*) chẻ (bổ, bửa, tách)... ra

отщепля́ться, отщепи́ться (bị) chẻ ra, bổ ra, bửa ra, tách ra

отщипну́ть *сов. см.* отщи́пывать

отщи́пывать, отщипну́ть (*В*) véo, ngắt, gắp, véo (ngắt, gắp, kẹp)... ra

отъеда́ться, отъе́сться (*В*) (*после голода*) ăn trả bữa, ăn đã đời, ăn đã nư, ăn đầy bụng; (*поправляться*) đầy (béo) ra, phát phì

отъе́зд *м.* (sự) ra đi, lên đường, khởi hành; быть в ~е tạm vắng, tạm thời vắng mặt

отъезжа́ть, отъе́хать đi khỏi, đi xa, đi được một quãng (*bằng xe, tàu, v. v...*); отъе́хать на во́семь киломе́тров от го́рода đi khỏi (đi xa) thành phố tám kilomet

отъезжа́ющий *м.* (*скл. как прил.*) người ra đi (lên đường)

отъе́сться *сов. см.* отъеда́ться

отъе́хать *сов. см.* отъезжа́ть

отъя́вленный *прил.* quá quắt, tối tệ, sừng sỏ, trổ trời; (*неисправимый*) bất trị, nặng căn; ~ плут tên đại bợm

(đại bịp), kẻ bịp bợm quá quắt, kẻ lừa đảo bất trị; ~ лгун cuội đất bất trị, kẻ nói dối nặng căn, thằng nói láo trổ trời

отыгра́ть(ся) *сов. см.* отыгрывать(ся)

отыгрывать, отыгра́ть gỡ, gỡ lại, gỡ gạc; ~ свои́ де́ньги gỡ lại tiền của mình đã thua, gỡ canh bạc

отыгрываться, отыгра́ться 1. gỡ, gỡ lại, gỡ gạc, đánh gỡ lại, gỡ ván bài; 2. *перен. разг.* thoát nạn, thoát thân

о́тыгрыш *м. разг.* (sự) gỡ lại, gỡ gạc; (*деньги*) tiền gỡ lại

отыска́ть(ся) *сов. см.* отыскивать(ся)

отыскивать, отыска́ть (*В*) tìm tòi, phát hiện; *сов.* tìm được, tìm thấy, tìm ra, phát hiện ra

отыскиваться, отыска́ться (được) tìm thấy, phát hiện ra

отяготи́ть *сов. см.* отягоща́ть

отягоща́ть, отяготи́ть (*В*) 1. làm... nặng thêm; 2. *перен.* làm... trầm trọng (nặng nề, khó khăn, vất vả, khốn khổ) thêm

отягча́ть, отягчи́ть (*В*) 1. làm... nặng thêm, đè nặng lên; 2. *перен.* làm... nặng (trầm trọng) thêm, gia trọng

отягча́ющ||ий *прил.*: ~ие обстоя́тельства tình tiết tăng tội (gia trọng, tăng nặng)

отягчи́ть *сов. см.* отягча́ть

отяжеле́ть *сов.* 1. nặng thêm, trở nên nặng nề; 2. (*от усталости, опьянения, боли и т. п.*) trở nên nặng nhọc, đâm ra uể oải

офе́рта *ж. торг.* (*предложение*) (sự) chào hàng, chào giá; свобо́дная ~ chào giá tự do

о́фис *м.* office, cơ quan, văn phòng, nhiệm sở, trụ sở, sở

офи́т *м. мин.* ophit

офице́р *м.* sĩ quan; ~ запа́са sĩ quan dự bị (trừ bị); ~ свя́зи sĩ quan liên lạc

офице́рск||ий *прил.* (thuộc về) sĩ quan; ~ое зва́ние cấp bậc (quân hàm) sĩ quan

офице́рство *с. собир.* giới sĩ quan

официа́льно *нареч.* (một cách) chính thức

официа́льность *ж.* (tính chất) chính thức

официа́льн||ый *прил.* 1. chính thức; ~ое сообще́ние thông báo chính thức; по ~ым да́нным theo số liệu chính thức; ~ое лицо́ nhà chức trách, nhân vật chính thức; ~ язы́к ngôn ngữ công văn; 2. (*с соблюдением формальностей*) đúng nghi thức (phép lịch sự), trang trọng, trịnh trọng; *перен.* (*холодно-вежливый*) xã giao; ~ое приглаше́ние lời mời trang trọng (trịnh trọng); ~ тон giọng nói xã giao

официа́нт *м.*, **-ка** *ж.* người phục vụ bàn ăn, hầu bàn, bồi bàn

официо́з *м.* cơ quan (báo chí) bán chính thức

официо́зный *прил.* bán chính thức

оформи́тель *м.* người trình bày; (*сцены*) người trang trí (bài trí); худо́жественный ~ người trình bày mỹ thuật

офо́рмить(ся) *сов. см.* оформля́ть(ся)

оформле́ние *с.* 1. (sự) hình thành; 2. (*выполнение формальностей*) (sự) làm thủ tục, làm giấy tờ; ~ на рабо́ту làm thủ tục (làm giấy tờ) để nhận việc; ~ докуме́нтов làm thủ tục giấy tờ, làm giấy tờ; 3. (*внешний вид чего-л.*) (sự, cách) trình bày, bài trí, trang trí, bố trí, bố cục, trang hoàng, phối trí, sắp đặt; ~ газе́ты trình bày tờ báo; ~ спекта́кля dàn cảnh, bố cảnh, trang trí (bài trí, trang hoàng) sân khấu cho vở kịch; музыка́льное ~ phối nhạc; худо́жественное ~ trình bày (thiết kế) mỹ thuật; полигра́фическое ~ trình bày (làm makét) ấn phẩm; архитекту́рное ~ bố cục kiến trúc

оформля́ть, офо́рмить (*В*) 1. trình bày, bài trí, trang trí, bố trí, bố cục, trang hoàng; ~ кни́гу trình bày quyển sách; ~ стенгазе́ту trình bày báo tường; ~ спекта́кль dàn cảnh, bố cảnh, trang trí (bài trí, trang hoàng) sân khấu cho vở kịch; 2. (*придавать чему-л. законную силу*) thể thức (hợp thức, chính thức) hoá, nhận thực, chứng nhận; ~ докуме́нты làm thủ tục giấy tờ, làm giấy tờ; ~ соглаше́ние thể thức (hợp thức) hoá hợp đồng; ~ отноше́ния hợp thức (chính thức) hoá mối quan hệ; 3. (*зачислять куда-л.*) làm thủ tục (làm giấy tờ, làm đủ thể thức) để...

оформля́ться, офо́рмиться 1. (*принимать форму*) thành hình, hình thành; 2. (*поступать куда-л.*) làm thủ tục, làm giấy tờ, làm đủ thể thức; ~ на рабо́ту làm thủ tục nhận việc, làm giấy tờ để vào làm việc

офо́рт *м. иск.* bản khắc (*dùng acid để khắc trên đồng hay kẽm*); (*оттиск*) tranh bản khắc

офорти́ст *м.* người làm bản khắc (tranh bản khắc)

офса́йд *м. спорт.* việt vị

офсе́т *м. полигр.* (cách) in offset, in opset, in ốp-xét; высо́кий ~ in offset cao

офсе́тн||ый *прил. полигр.* (thuộc về) offset, opset, ốp-xét; ~ая печа́ть in offset

офтальми́я *ж. мед.* (bệnh) viêm mắt, nhãn viêm

офтальмо́лог *м.* bác sĩ nhãn khoa, thầy thuốc chữa mắt

офтальмологи́ческий *прил.* (thuộc về) nhãn khoa, khoa mắt

офтальмоло́гия *ж.* nhãn khoa, khoa mắt

офтальмо́метр *м. мед.* nhãn chiết quang kế

офтальмоско́п *м. мед.* kính soi đáy mắt

о́ффис *м. см.* о́фис

оффшо́р *м. см.* офшо́р

офшо́р *м.* offshore, khu kinh tế đặc biệt dành cho du lịch (*có nhiều ưu đãi về thuế để thu hút đầu tư và phát triển du lịch*)

ох *межд.* (*выражает испуг, боль и т. п.*) ôi!, ối!, ái!, ới!, eo ơi!, ối chao ơi!, ối trời ơi!; (*выражает сожаление, досаду недовольство и т.п.*) ô!, ô!, ô hay!, ơ hay!; (*выражает восхищение, удивление*) ô!, ồ!, à!, ối!, chà!, ối chà!, úi chà!, ái chà!, chu cha!

оха́ивать, оха́ять (*В*) *разг.* phỉ báng, báng bổ, chê bai, gièm pha, sàm báng

оха́пк||а *ж.* (một) ôm, xoác; ~ дров một ôm (xoác) củi; ✧ взять, схвати́ть в ~у ôm lấy, ôm chầm

охарактеризова́ть *сов.* (*В*) nhận xét, nhận định, nêu rõ đặc điểm

о́хать, о́хнуть thốt lên tiếng "ôi!" ("ối!", "ái!"), thốt lên tiếng than

оха́ять *сов. см.* оха́ивать

охвати́ть *сов. см.* охва́тывать

охва́тный *прил.*: ~ манёвр *воен.* cơ động vu hồi, chuyển quân đánh bọc hậu

охва́тывать, охвати́ть (*В*) 1. (*обнимать*) ôm choàng, ôm, xoác; 2. *воен.* vu hồi, vây bọc, bao vây, đánh bọc hậu; 3. (*окутывать*) bao bọc, bao phủ, bao trùm, bao quát; пла́мя охвати́ло зда́ние ngọn lửa bao phủ (bao trùm) cả toà nhà; 4. (*о чувствах*) xâm chiếm, tràn ngập, chiếm lấy; он охва́чен ра́достью niềm vui tràn ngập lòng nó, nỗi hân hoan xâm chiếm lòng chàng; 5. (*распространяться на*) lan (lan tràn) ra; 6. *разг.* (*вовлекать*) lôi cuốn, thu hút, lôi kéo; ✧ охвати́ть всех подпи́ской на газе́ты vận động mọi người đặt mua báo; охвати́ть

взгля́дом что́-л. nhìn quanh (nhìn khắp) cái gì

охво́стье *с. собир.* 1. *с.-х.* thóc giẹp (*sau mẻ quạt*), phế phẩm quạt hạt; 2. *перен.* (bọn) tay chân, tay sai

о́хи *мн.* (*скл. как м.*) *разг.*: ~ да а́хи (*или* ~ да вздо́хи) (lời) than vãn, than thở, kêu rên, kêu ca

охладева́ть, охладе́ть (*к Д*) trở nên lạnh nhạt (hờ hững, thờ ơ); ~ к пре́жним друзья́м trở nên lạnh nhạt (hờ hững, thờ ơ) với các bạn cũ

охладе́лый *прил.* (đã) nguội, nguội lạnh

охлади́ть *сов. см.* охлажда́ть

охлади́тель *м. тех.* 1. (*аппарат*) máy làm nguội; 2. (*вещество*) chất làm nguội

охлади́тельн||ый *прил.* (để) làm nguội; ~ая смесь hợp chất làm nguội

охлади́ть(ся) *сов. см.* охлажда́ть(ся)

охлажда́ть, охлади́ть (*В*) làm nguội (lạnh, nguội lạnh), làm... nguội (lạnh) đi; *перен. тж.* làm... nguôi đi (dịu xuống, khuây đi); ~ восто́рг làm nguội lạnh sự khoái trá, làm nỗi hân hoan nguội đi

охлажда́ться, охлади́ться nguội (lạnh, nguội lạnh) đi

охлажде́ние *с.* 1. (sự) làm nguội, làm lạnh; водяно́е ~ làm nguội bằng nước; возду́шное ~ làm nguội bằng không khí; 2. *перен.* (thái độ, sự) lạnh lùng, lãnh đạm, lạnh nhạt, hờ hững

охлокра́тия *ж.* (chế độ) cùng dân trị

охмеле́ть *сов. см.* хмеле́ть

о́хнуть *сов. см.* о́хать

охолости́ть *сов.* (*В*) thiến, hoạn

охора́шивать *несов. разг.* (*В*) làm tốt, làm dáng, làm đẹp (*cho ai*); ~ ребёнка làm tốt (làm dáng) cho đứa bé

охора́шиваться *несов. разг.* làm tốt, làm dáng; ~ пе́ред зе́ркалом làm tốt (làm dáng) trước gương

охо́т||а I *ж.* 1. (sự) săn, đi săn, săn bắn, săn bắt; ~ на у́ток đi săn vịt; ~ с ружьём săn bắn, săn bằng súng; промысло́вая ~ săn bắn kinh tế (nhà nghề, chuyên nghiệp); спорти́вно-люби́тельская ~ săn bắn thể thao — không chuyên nghiệp; ходи́ть на ~у đi săn (săn bắn, săn bắt); 2. (*совокупность людей и обзаведения*) đoàn đi săn; đàn chó và chim săn; держа́ть псо́вую и соколи́ную ~у nuôi đàn chó và chim ưng săn; ~ вы́ехала на по́ле đoàn đi săn tiến ra cánh đồng; ✧ ~ с фотоаппара́том, ~ фоторужьём (sự) săn tìm thú vật trong thiên nhiên để chụp ảnh; ти́хая ~ (sự, thú) đi vào rừng tìm nấm; ~ на ведьм (sự) truy bức những người bất đồng chính kiến; на ~у е́хать — собак корми́ть *посл.* ≅ nước đến chân mới nhảy

охо́т||а II *ж.* 1. (*желание*) (sự, lòng) ham thích, ham muốn, hứng thú, thích thú; ý nguyện, ý thích; по своей ~е tự nguyện, tình nguyện; отбива́ть вся́кую ~у làm mất hết hứng thú; с большо́й ~ой rất thích thú, rất sẵn lòng; 2. *в знач. сказ. безл.* (*Д + инф.*) *разг.* muốn, thích, buồn; ему́ ~ чита́ть nó muốn đọc; ✧ что вам за ~?, ~ вам? (*+ инф.*) anh làm như thế để làm gì vậy?, sao anh lại phải làm như thế?, việc quái gì anh phải... như thế!; ~ тебе́ спо́рить с ним! việc quái gì mày phải cãi nhau với nó!; ~ пу́ще нево́ли *посл.* tự nguyện thì hơn là bị cưỡng bức

охо́титься *несов.* 1. (на *В*, за *Т*) săn, đi săn, săn bắn, săn bắt; ~ на медве́дя (đi) săn gấu; ~ за перепела́ми (đi) săn chim cun cút; 2. (за *Т*) *перен.* (*выслеживать*) săn, săn bắt, lùng bắt, săn đuổi, đuổi theo, truy lùng, truy nã; ~ за вра́жеским разве́дчиком săn (lùng bắt, săn bắt, truy lùng) tên trinh sát viên địch; 3. (на *Т*) *перен. разг.* (*стараться достать что-л.*) săn, lùng, săn lùng, lùng kiếm, tìm kiếm; ~ за ре́дкой кни́гой săn (lùng, săn lùng, lùng kiếm, tìm kiếm, lùng mua) cuốn sách hiếm

охо́тк||а *ж.*: в ~у (một cách) rất thích thú, khoái trá, khoái chá, thoả thích; прогуля́ться в ~у dạo chơi thoả thích (khoái trá); пое́сть в ~у ăn ngon miệng (khoái khẩu)

охо́тник I *м.* người đi săn; ✧ морско́й ~ tàu săn tàu ngầm

охо́тни||к II *м.*, **~ца** *ж.* 1. (*желающий*) người tình nguyện (tự nguyện); найти́ ~а (*+ инф.*) tìm người tình nguyện (tự nguyện)...; найти́ ~а на э́то tìm người tình nguyện (tự nguyện) làm việc đó; 2. (до *Р*, *+ инф.*) (*любитель чего-л.*) người ham chuộng (ham thích, thích); быть больши́м ~ом до чего́-л. là người ham chuộng (ham thích, rất thích) cái gì; он большо́й ~ пое́сть anh ta rất thích ăn ngon; она́ больша́я ~ца до ко́фе chị ấy rất thích uống cafe (cà phê); 3. (на *В*) (*желающий*) *разг.* người muốn (muốn mua); на кни́гу нашло́сь мно́го ~ов nhiều người muốn mua cuốn sách ấy

охо́тничь||ий *прил.* (thuộc về) người đi săn; (*служащий для охоты*) (để) săn, đi săn, săn bắn; ~ до́мик lều (nhà) người đi săn; ~ье ружьё súng săn; ~ья соба́ка chó săn; ~ьи сапоги́ ủng đi săn; ~ сезо́н mùa săn bắn; ~ промы́сел nghề săn bắn săn bắt; ~ья жизнь cuộc sống của người đi săn; ~ье уго́дье vùng săn bắn; ~ье хозя́йство ngành (cơ sở, kinh tế) săn bắn; ~ьи расска́зы *ирон.* chuyện phịa (bịa); chuyện tố đại hội (*разг.*)

охо́тно *нареч.* (một cách) thích thú, ham thích, vui lòng, sẵn lòng; ~! rất vui lòng!, rất sẵn lòng!; я ~ испо́лню ва́ше жела́ние tôi rất vui lòng thực hiện điều mong muốn của chị, tôi sẵn lòng làm theo ý muốn của anh; он ~ взя́лся за пору́ченное де́ло anh ta thích thú (hăng hái) bắt tay vào công việc đã giao

охотове́д *м.* nhà nghiên cứu săn bắn, chuyên gia về săn bắn

охотове́дение *с.* (khoa) nghiên cứu săn bắn

охотове́дческий. *прил.* (thuộc về) nghiên cứu săn bắn

охо́чий *прил.* (до *Р*, *+ инф.*) *прост.* đam mê, ham mê, say mê, say sưa; он охо́ч до вы́пивки nó đam mê rượu chè; он охо́ч рабо́тать nó ham mê (say mê, say sưa) làm việc; ~ до рабо́ты, на рабо́ту ham việc, ham làm, ham mê (say mê) công việc

о́хра *ж.* 1. ocre, ocrơ; (*жёлтая*) đất vàng, thổ hoàng; (*красная*) son, đất son; 2. (*краска*) *жив.* màu đất

охра́н||а *ж.* 1. (*защита*) (sự) bảo vệ, bảo hộ, giữ gìn; cảnh vệ, cảnh giới, hộ vệ, canh gác (*ср.* охранять); ~ труда́ bảo hộ lao động, bảo vệ an toàn lao động; ~ здоро́вья giữ gìn (bảo vệ) sức khoẻ; ~ поря́дка giữ gìn trật tự; под ~ой кого́-л. dưới sự bảo hộ (bảo vệ, hộ vệ) của ai; ~ приро́ды bảo vệ thiên nhiên; ~ окружа́ющей среды́ bảo vệ môi sinh (môi trường sống); ~ матери́нства и младе́нчества bảo vệ bà mẹ và trẻ em; ~ истори́ческих па́мятников bảo tồn (bảo vệ, giữ gìn) những di tích lịch sử; ~ а́вторского пра́ва bảo vệ tác quyền (bản quyền);

2. (*стража*) (đội) bảo vệ, cảnh vệ, cảnh giới, vệ binh; ли́чная ~ đội bảo vệ (cảnh vệ) riêng; пограни́чная ~ đội biên phòng; берегова́я ~ đội bảo vệ bờ biển; пожа́рная ~ đội cứu hoả (chữa cháy); вы́ставить ~у đặt cảnh giới; снять ~у а) (*убрать*) rút đội

cảnh giới (đội cảnh vệ, đội bảo vệ); б) (*вражескую*) diệt đội cảnh giới (đội cảnh vệ, đội bảo vệ) địch; в сопровожде́нии ~ы có đội vệ binh (cảnh vệ, bảo vệ) đi theo

охране́ние *с.* 1. *книжн.* (sự) bảo vệ, bảo hộ, giữ gìn, bảo tồn; 2. *воен.* đội cảnh giới; боево́е ~ đội cảnh giới tác chiến; похо́дное ~ đội cảnh giới hành quân; тылово́е ~ đội hậu vệ; передово́е ~ đội tiền vệ; сторожево́е ~ đội cảnh giới tiền tiêu, đội tiền vệ; ~ на о́тдыхе đội cảnh giới khi nghỉ

охрани́тель *м. книжн.* người bảo vệ (bảo hộ, giữ gìn); ~ нра́вственности người bảo vệ đạo đức

охрани́тельный *прил.* 1. (để) bảo vệ, bảo hộ; ~ тари́ф thuế biểu bảo hộ (bảo vệ); ~ каранти́н cách ly kiểm dịch để bảo vệ; 2. *уст.* (*консервативный*) bảo thủ, thủ cựu

охра́нка *ж. ист. разг.* Okhranka, sở mật thám (*ở nước Nga Sa hoàng*)

охра́нник *м. разг.* 1. vệ sĩ, bảo vệ (cảnh vệ) viên, người bảo vệ (cảnh vệ, canh gác, cảnh giới); 2. *ист.* (*агент охранки*) nhân viên Okhranka, mật thám (*ở nước Nga Sa hoàng*)

охра́нн||ый *прил.* (được) bảo vệ, giữ gìn, bảo hộ, bảo tồn; an toàn, an ninh; ~ая зо́на vùng được bảo vệ, khu an toàn, an toàn khu; ✧ ~ая гра́мота, ~ лист giấy hộ chiếu, chứng từ bảo hộ; ~ое отделе́ние *ист. см.* охра́нка

охраня́ть *несов.* (*В*) bảo vệ, bảo hộ, giữ gìn, bảo tồn; *воен.* cảnh vệ, cảnh giới, hộ vệ, canh gác; ~ зда́ние а) bảo vệ (giữ gìn, bảo tồn) tòa nhà; б) *воен.* bảo vệ (cảnh giới, cảnh vệ) toà nhà; ~ грани́цы bảo vệ biên giới; ~ истори́ческие па́мятники bảo tồn (bảo vệ, giữ gìn) những di tích lịch sử; ~ интере́сы трудя́щихся bảo vệ quyền lợi của nhân dân lao động, bảo hộ lợi ích của giới cần lao

охри́плый *прил.* khàn, khàn khàn, khản, khản đặc; ~ го́лос giọng khàn khàn (khản đặc, khàn, khản); giọng vịt đực (*разг.*)

охри́пнуть *сов.* (bị) khản giọng, khản tiếng, khản, khản đặc; го́лос его́ охри́п giọng nó khản đặc, tiếng nó đã khản; он охри́п от кри́ка nó khản tiếng (khản giọng, khản cả tiếng) vì la hét

охри́пший *прил.* (bị) khản giọng, khản tiếng, khản đặc, khàn khàn

о́христый *прил.* 1. (có, chứa) ocre, ocrơ, đất vàng, thổ hoàng; son, đất son (*ср.* о́хра); 2. (có màu) vàng đất, vàng lẫn hồng

охроме́ть *сов. разг.* (bị) thọt chân, khập khiễng, tập tễnh, cà nhắc

охря́ный *прил.* (thuộc về) ocre, ocrơ, đất vàng, thổ hoàng; son, đất son (*ср.* о́хра)

оху́лк||а *ж.*: ~и на́ руку не класть (не положи́ть) *прост.* chộp (chớp, vồ) ngay, không bỏ lỡ món hời

оцара́панный *прил.* (bị) sây sát, chợt, chợt da, sầy da, trầy da

оцара́пать *сов.* (*В*) quào, cào, bấu, cấu, làm sây sát (chợt, chợt da, sầy da, trầy da); ~ ру́ку о гвоздь chạm phải đinh làm sầy (trầy) da tay; ~ полиро́вку шка́фа làm sây sát mặt bóng của tủ

оцара́паться *сов.* (bị) sây sát, chợt, chợt da, sầy da, trầy da

оце́нивать, оцени́ть (*В*) 1. định (đánh) giá; оцени́ть кни́гу в два рубля́ định giá (đánh giá) quyển sách là hai rúp; 2. *перен.* đánh giá, nhận định; пра́вильно оцени́ть созда́вшееся положе́ние nhận định đúng tình hình, đánh giá đúng thực trạng; ~ зна́ния студе́нта đánh giá (nhận định, nhận xét) trình độ hiểu biết của người sinh viên; оцени́ть по досто́инству đánh giá theo đúng giá trị; ~ на глаз ước lượng bằng mắt

оце́нив||аться *несов.* 1. (được) định giá, đánh giá; иму́щество ~ается в ты́сячу рубле́й tài sản được định giá là một nghìn rúp; 2. (*рассматриваться*) (bị) coi, xem, đánh giá; его́ посту́пок ~ается как простое́ хулига́нство hành vi của nó bị coi (bị xem) là hành động côn đồ

оцени́ть *сов. см.* оце́нивать

оце́нк||а *ж.* 1. (sự) định giá, đánh giá; ~ това́ров định giá hàng hoá; ~ иму́щества đánh (định) giá tài sản; 2. *перен.* (sự) đánh giá, nhận định; ý kiến nhận xét; дава́ть высо́кую ~у кому́-л. đánh giá cao ai; 3. (*отметка*) số điểm, điểm số, điểm; получи́ть отли́чную ~у за сочине́ние được điểm ưu về bài luận

оце́ночн||ый *прил.* (thuộc về) định giá, đánh giá; ~ая коми́ссия hội đồng định giá

оце́нщик *м.* người định giá (đánh giá)

оцепене́лость *ж.* (trạng thái) đờ đẫn, sững sờ, sửng sốt, đờ người, điếng người

оцепене́л||ый *прил.* đờ đẫn, sững sờ, sửng sốt, đờ (điếng, ngây) người; ~ое состоя́ние trạng thái đờ đẫn (sững sờ, đờ người, điếng người)

оцепене́ние *с.* (sự) đờ đẫn, sững sờ, sửng sốt, đờ người, điếng người, ngây người

оцепене́ть *сов. см.* цепене́ть

оцепи́ть *сов. см.* оцепля́ть

оцепле́ни||е *с.* 1. (*действие*) (sự) vây chặt, vây quanh, bao vây, vây hãm; 2. (*группа, отряд*) đội bao vây (vây hãm), vòng vây; си́льное ~ đội bao vây (vây hãm) mạnh, vòng vây chặt; вы́йти из ~я thoát (vượt) vòng vây

оцепля́ть, оцепи́ть (*В*) vây chặt, vẫy quanh, bao vây, vây hãm; войска́ оцепи́ли го́род bộ đội bao vây (vây hãm, vây chặt, vây quanh) thành phố, các đội quân hãm thành

оцинкова́ние *с. см.* оцинко́вка

оцинко́ванный *прил.* (được) mạ kẽm, tráng kẽm

оцинкова́ть *сов. см.* оцинко́вывать

оцинко́вка *ж.* 1. (*действие*) (sự) mạ kẽm, tráng kẽm; 2. (*слой*) lớp kẽm mạ, lớp kẽm tráng

оцинко́вывать, оцинкова́ть (*В*) mạ (tráng) kẽm; ~ кро́вельное желе́зо mạ (tráng) kẽm tôn lợp nhà

оча́г *м.* 1. bếp lò, lò lửa, hoả lò, lò, bếp; *перен.*: дома́шний, семе́йный ~ ngôi nhà thân thuộc, tổ ấm gia đình; 2. *перен.* lò lửa, ngòi lửa, ổ; (*источник*) nơi phát nguyên, nguồn gốc; (*центр*) trung tâm; ~ войны́ lò lửa (ngòi lửa) chiến tranh; ~ и́ напряжённости (những) ngòi lửa gây căng thẳng, điểm nóng; ~ культу́ры nơi phát nguyên (trung tâm) văn hoá; ~ инфе́кции vùng nhiễm trùng, ổ nhiễm khuẩn; ~ пожа́ра nơi phát sinh đám cháy; ~ сопротивле́ния ổ chống cự (kháng cự, để kháng); ~ землетрясе́ния tâm địa chấn; ✧ де́тский ~ vườn trẻ, nhà trẻ

очарова́ни||е *с.* (sức) quyến rũ, quyến dụ, dụ hoặc; ma lực; (vẻ) kiều diễm, duyên dáng, khả ái; (*состояние*) (tình trạng, sự) say đắm, say mê, mê man, đắm đuối; поддава́ться чьему́-л. ~ю bị ai quyến rũ (quyến dụ, hớp hồn), say mê (say đắm, đắm đuối) ai; say ai như điếu đổ (*разг.*); он поддался ~ю ле́тнего утра́ chàng say mê lặng ngắm vẻ đẹp ban mai của mùa hè; поддаться ~ю му́зыки say sưa thưởng thức nhạc

очаро́ванный *прил.* say đắm, say mê, mê mẩn, đắm đuối

очарова́тельно *нареч.* (một cách) kiều diễm, mê hồn, mê ly, khả ái, đáng yêu, quyến rũ; (*прекрасно*) (một cách) tuyệt vời, tuyệt trần; она́ ~ улыбну́лась nàng mỉm cười kiều diễm, nàng chúm chím cười một cách mê hồn; ~ наи́вный ngây thơ rất khả ái (đáng yêu, dễ mến, dễ thương)

очарова́тельность *ж.* (sức) quyến rũ; (vẻ) kiều diễm, duyên dáng, khả ái

очарова́тельн||ый *прил.* làm say đắm (say mê, mê mẩn, đắm đuối), mê hồn, mê ly, khả ái, có sức quyến rũ, hấp dẫn; (*прекрасный*) tuyệt vời, tuyệt trần; ~ое пе́ние tiếng hát mê ly (mê hồn, tuyệt vời); ~ая улы́бка nụ cười kiều diễm (mê hồn); ~ая непосре́дственность tính hồn nhiên khả ái (đáng yêu)

очарова́ть *сов. см.* очаро́вывать

очаро́вывать, очарова́ть (*В*) làm... say đắm (say mê, mê mẩn, đắm đuối), quyến rũ, hớp hồn; певи́ца очарова́ла слу́шателей nữ ca sĩ làm các thính giả say mê (mê mẩn, mê hồn, mê tơi)

очеви́д||ец *м.* người chứng kiến (mục kích), nhân chứng; показа́ния ~цев lời khai của nhân chứng (những người chứng kiến); по расска́зам ~цев theo những người chứng kiến (mục kích) kể lại, theo lời kể lại của những người chứng kiến (mục kích)

очеви́дно 1. *нареч.* (một cách) rõ, rõ ràng, rõ rệt, hiển nhiên, rành rành, nhãn tiền; 2. *в знач. сказ. безл.* rõ (rõ ràng, hiển nhiên) là, thật là rõ là (rõ ràng); бы́ло ~, что он не знал э́того rõ ràng là nó đã không biết điều ấy; э́то соверше́нно ~! cái đó thì hoàn toàn rõ rồi!, điều đó thật là hiển nhiên!, cái đó rõ quá đi rồi!; 3. *в знач. вводн. сл.* chắc là; (*по-видимому*) có lẽ, hình như, chắc có lẽ; он, ~, не придёт chắc là nó sẽ không đến; вы, ~, счита́ете... có lẽ là anh cho rằng...

очеви́дность *ж.* (tính chất, điều) rõ ràng, rõ rệt, hiển nhiên, rành rành; э́то — ~, кото́рую нельзя́ отрица́ть đó là điều hiển nhiên không thể nào phủ nhận được

очеви́дн||ый *прил.* rõ ràng, rõ rệt, hiển nhiên, rành rành, nhãn tiền, chẻ hoe; ~ая вы́года mối lợi rõ rệt, điều lợi hiển nhiên; ~ факт sự việc rõ ràng (rành rành, chẻ hoe), chứng cớ hiển nhiên (rành rành, nhãn tiền)

очелове́чени||е *с. книжн.* (sự) nhân cách hoá, nhân hoá, biến thành người; роль труда́ в проце́ссе ~я обезья́ны tác dụng của lao động trong quá trình vượn biến thành người

очелове́ченный *прил.* (được) nhân cách hoá, nhân hoá, biến thành người, trở thành người

очелове́чивать, очелове́чить (*В*) 1. nhân (nhân cách) hoá, làm (biến)... thành người; 2. (*делать гуманным*) làm cho... có nhân tính, làm... trở nên nhân đạo

очелове́чиваться, очелове́читься 1. (được) nhân cách hoá, nhân hoá, trở thành (biến thành) người; 2. (*становиться гуманным*) có nhân tính, trở nên nhân đạo

очелове́чить(ся) *сов. см.* очелове́чивать(ся)

о́чень *нареч.* rất, lắm, ghê, thậm, rất đỗi, rất (hết) mực; hết ý, hết nước (*разг.*); hơi bị (*прост.*); ~ мно́го rất nhiều, nhiều lắm, rất đông, đông lắm; hơi bị nhiều (*прост.*); мне э́то ~ нра́вится tôi rất thích cái ấy, tôi thích cái ấy lắm; он был ~ удивлён nó rất đỗi (hết sức) ngạc nhiên, nó ngạc nhiên quá; ~ большо́й rất to, to lắm, to sụ, to đùng; to tổ bố (*прост.*); ~ бога́тый giàu sụ, rất giàu; giàu nứt đố đổ vách (*погов.*); ~ лёгкий nhẹ tênh, nhẹ bổng, rất nhẹ, nhẹ lắm; ~ тяжёлый nặng trình trịch, rất nặng, nặng lắm; ~ гру́стный buồn rười rượi, rất buồn; ~ краси́вый rất đẹp, đẹp mê hồn, đẹp hết ý (hết sảy); hơi bị đẹp (*прост.*); ~ вку́сный ngon tuyệt, ngon hết ý; hơi bị ngon (*прост.*); ~ жесто́кий rất tàn ác, tàn ác hết nước; ~ ста́рый rất già, già cốc đế; ~ у́мный thông minh rất mực, rất khôn; ~ глу́пый thậm ngu, rất ngốc, ngu hết chỗ nói; ~ вам благода́рен rất cám ơn anh, xin đa tạ ông; рабо́тать он не ~ (*или* не так что́бы ~) *прост.* nó làm việc chẳng lấy gì làm tích cực lắm; ✧ ~ ну́жно!, ~-то ну́жно!, ~-то на́до! chả cần!, cóc cần!, đếch cần!, cần cóc (đếch) gì!, thèm vào!

очерви́веть *сов. см.* черви́веть

очередни́к *м. разг.* người chờ nhận (*theo thứ tự tên trong danh sách*); ~ на получе́ние кварти́ры người chờ nhận căn nhà

очередн||о́й *прил.* 1. (*ближайший*) trước mắt, cấp thiết, cấp bách, bức xúc; ~а́я зада́ча nhiệm vụ trước mắt (cấp bách, cấp thiết, bức xúc); ~ы́е дела́ những công việc cấp thiết (cấp bách, bức xúc, trước mắt); 2. (*следующий по порядку*) thường kỳ, thường lệ, tiếp theo, tiếp sau, kế tiếp, sau; ~ о́тпуск kỳ nghỉ phép thường lệ (thường kỳ, hàng năm); ~ съезд đại hội thường kỳ; ~а́я сме́на ca sau (tiếp sau, kế tiếp); 3. (*повторяющийся*) thường, thường xảy ra, thường lệ, cơm bữa; ~ скандал scandal thường lệ, chuyện bê bối cơm bữa

очерёдност||ь *ж.* trình tự, thứ tự, (tính chất, sự) kế tiếp, lần lượt; соблюда́ть ~ tuân theo thứ tự (trình tự); в поря́дке ~и theo thứ tự, theo trình tự, lần lượt, kế tiếp nhau

о́черед||ь *ж.* 1. thứ tự, trình tự, lần lượt, kế tiếp, lượt, phiên; в поря́дке ~и theo thứ tự (trình tự), lần lượt, kế tiếp nhau; ~ за ва́ми đến lượt (phiên) anh; по ~и lần lượt, luân phiên; 2. (*группа ожидающих чего-л.*) đoàn người đứng xếp hàng; ~ за биле́тами đoàn người đứng xếp hàng mua vé; стоя́ть в ~и đứng xếp hàng; станови́ться в ~ за ке́м-л. đứng xếp hàng sau ai; 3. *воен.* loạt súng, tràng súng, loạt đạn, băng đạn (*bắn ra*); пулемётная ~ tràng (loạt, băng) súng máy; 4. (*завершённый участок строительства*) đợt, công đoạn, phần, tổ máy; пу́щена в строй втора́я ~ комбина́та công đoạn (phần, tổ máy) thứ hai của nhà máy liên hợp đã được đưa vào sản xuất; ✧ быть, стоя́ть на ~и trước mắt, cấp bách, cấp thiết, bức xúc; в пе́рвую ~ trước hết, trước tiên; в свою́ ~ đến lượt mình, về phía mình; стать на ~ (стоя́ть на ~и) на что́-л. đứng tên trong danh sách để được nhận (mua) cái gì

очере́т *м. бот.* (cây) sậy, lau (*Phragmites communis*)

о́черк *м.* 1. ký sự, bút ký, ký, truyện ký, đặc tả, tùy bút; вое́нный ~ ký sự (bút ký) chiến tranh; 2. (*литературно-критический*) khảo luận, tiểu luận; (*изложение в общих чертах*) lược khảo, khái luận, sách đại cương; ~ о жи́зни и тво́рчестве Пу́шкина khảo luận (tiểu luận) về cuộc đời và sáng tác của Pushkin; грамма́тический ~ lược khảo (khái luận) ngữ pháp, sách đại cương về ngữ pháp

очёркивать, очеркну́ть (*В*) khoanh, vòng, khuyên, kẻ quanh; очеркну́ть ну́жное ме́сто в ру́кописи khoanh đoạn cần thiết trong bản thảo

очерки́ст *м.* người viết ký sự (viết bút ký)

очеркну́ть *сов. см.* очёркивать

очерни́ть *сов. см.* очерня́ть *и* черни́ть

очерни́тельство *с.* (thái độ, khuynh hướng) bôi đen, bôi nhọ, vu khống, nói xấu

очерня́ть, очерни́ть (*В*) 1. bôi (tô, nhuộm) đen; 2. *перен.* (*клеветать*) bôi nhọ, bôi đen, vu khống, nói xấu

очерстве́лость *ж.* (tính, sự) không xúc cảm, nhẫn tâm, vô cảm, vô tình, chai cứng, chai đá, chai sạn

очерстве́л||ый *прил.* không chút xúc cảm, nhẫn tâm, vô cảm, vô tình, chai cứng, chai đá, chai sạn; ~ое се́рдце con tim vô cảm (vô tình), trái tim chai đá (chai cứng)

очерстве́ть *сов.* trở nên nhẫn tâm, trở nên vô tình, không còn xúc cảm

очерстви́ть *сов.* (*В*) làm... nhẫn tâm (vô cảm, vô tình, chai đá, chai cứng)

очерта́ния *мн.* (*ед.* очерта́ние *с.*) ngoại tuyến, chu tuyến, đường ngoài, hình dạng, hình dáng, hình thù, dáng; *перен.* diện mạo, bộ mặt, dáng dấp; ~ гор hình thù (hình dạng, hình dáng) dãy núi; на горизо́нте вырисо́вывались ~ незнако́мого бе́рега trên chân trời đã hiện lên hình dáng bờ biển không quen thuộc; пе́ред ним на́чали вырисо́вываться ~ бу́дущего рома́на trước mắt anh ta bắt đầu hiện rõ lên dáng dấp của thiên tiểu thuyết tương lai

очерти́ть *сов. см.* оче́рчивать

оче́рчивать, очерти́ть (*В*) 1. vạch, kẻ, vẽ, vạch đường cong, kẻ đường ngoài, đồ; очерти́ть рису́нок đồ bức vẽ; 2. (*описывать в общих чертах*) phác hoạ, phác qua; писа́тель бе́гло очерти́л свои́х геро́ев nhà văn phác qua (phác hoạ) những nhân vật của mình; ✧ очерти́ го́лову bông bột, không suy nghĩ, liều mạng, bạt mạng, xốc nổi; бро́ситься очерти́ го́лову liều mạng lao vào

очёс *м. собир. см.* очёски

очёсанный *прил.* (đã) chải, chải sạch; chải phẳng

очеса́ть *сов. см.* очёсывать

очёска *ж. разг.* (sự) chải, chải sạch; chải phẳng (*ср.* очёсывать)

очёски *мн.* (*скл. как м.*) (*шерсти, волос*) xơ chải, lông (len, tóc) rối (*giắt ở răng lược*); (*пеньки, джута и т. п.*) xơ, mụn xơ, sợi xơ, xơ gai, dây xơ, xơ lanh

очёсывать, очеса́ть (*В*) 1. (*очищать*) chải, chải sạch; 2. (*чесанием приглаживать*) chải phẳng

оче́чник *м. разг.* bao (hộp) kính

оче́шник *м. см.* оче́чник

о́чи *мн. от* о́ко

очи́ненный *прил.* (đã) gọt nhọn, vót nhọn; ~ каранда́ш bút chì gọt (vót) nhọn

очи́нивать, очини́ть (*В*) gọt, vót; очини́ть каранда́ш gọt bút chì

очини́ть *сов. см.* очи́нивать

очи́нк||а *ж.* (sự) gọt, vót; маши́нка для ~и карандаше́й máy gọt bút chì

очиня́ть *несов. см.* очи́нивать

очисти́тель *м. тех.* máy làm sạch, bộ khử nhiễm, máy tinh chế

очисти́тельн||ый *прил.* 1. (để) làm sạch, dọn sạch, tinh chế, khử nhiễm, khử sạch, lọc; ~ая маши́на máy làm sạch (khử nhiễm, tinh chế); 2. *книжн.* (*искупительный*) (để) chuộc lỗi, chuộc tội, đền tội; ~ая же́ртва lễ hiến sinh để đền tội (chuộc tội), sự hy sinh để đền tội (chuộc tội); ~ые слёзы những giọt nước mắt chuộc lỗi (ân hận, hối hận)

очи́стить(ся) *сов. см.* очища́ть(ся)

очи́стк||а *ж.* (sự) làm sạch, dọn sạch; *хим.* (sự) tinh chế, khử nhiễm, khử sạch, lọc; ✧ для ~и со́вести để sau này khỏi hối tiếc

очи́стки *мн.* (*скл. как ж.*) (các) phế vật; карто́фельные ~ vỏ khoai tây gọt

очистно́й *прил.*: ~ забо́й *горн.* gương lò chợ

очи́стн||ый *прил.* (để) làm sạch, lọc sạch; ~ые сооруже́ния thiết bị làm sạch (lọc sạch)

очи́ток *м. бот.* (cây) cảnh thiên (*Sedum*)

очища́ть, очи́стить (*В*) 1. làm (dọn, tẩy) sạch, nạo vét, thau; *перен.* tẩy sạch, tẩy uế, thanh tẩy, thanh trừ, thanh thải, thanh lọc; ~ пруд dọn sạch ao; ~ дно реки́ nạo vét lòng sông; 2. (*от примесей*) tinh chế, khử nhiễm; *хим. тж.* khử sạch, lọc; ~ спирт tinh chế rượu cồn; 3. (*удалять верхний покров, оболочку*) gọt (bóc) vỏ, gọt (bóc) sạch, bóc, gọt, đánh vảy; очи́стить карто́фель gọt khoai tây; очи́стить яйцо́ bóc trứng; очи́стить ры́бу а) đánh vảy cá; б) (*варёную, копчёную*) bóc (lột) cá; 4. (*освобождать от посторонних*) quét sạch, đuổi sạch, tiễu trừ, thanh trừ, tảo thanh, dẹp đi, bắt đồn đi; (*освобождать от своего присутствия*) giải phóng; ~ помеще́ние giải phóng nhà; очи́стить ме́стность от неприя́теля quét sạch (đuổi sạch, tảo thanh) quân địch ra khỏi địa phương; ✧ ~ кише́чник *мед.* tẩy (rửa) ruột, thụt; очи́стить всю таре́лку ngốn sạch cả một đĩa; очи́стить кварти́ру khoảng (vớ) một mẻ sạch nhà

очища́ться, очи́ститься 1. được làm sạch (dọn sạch, tẩy sạch, khử sạch); *перен.* được tẩy sạch (tẩy uế, thanh tẩy); 2. (*освобождаться*) sạch (quang) ra, thoát khỏi, hết sạch; не́бо очи́стилось trời quang mây tạnh, bầu trời quang mây; река́ очи́стилась ото льда dòng sông đã tan hết (hết sạch) băng

очище́ние *с.* 1. *см.* очи́стка; ~ желу́дка (sự) tẩy ruột, rửa ruột, thụt; 2. (*нравственное*) (sự) thanh tẩy tâm linh, gột rửa tâm hồn, trau giồi đạo đức, tu thân, sửa mình

очи́щенный *прил. хим.* (đã) tinh chế, khử nhiễm, tinh khiết, sạch

очка́рик *м. разг.* người đeo (mang) kính

очка́стый *прил. разг.* 1. đeo (mang) kính; 2. *в знач. сущ. м.* người đeo (mang) kính

очки́ *мн.* (*скл. как м.*) kính, kính đeo mắt, mục kỉnh; ~ для постоя́нного ноше́ния kính đeo thường xuyên; ~ для дальнозо́рких kính viễn (viễn thị), kính lão, kính dưỡng mục; ~ для близору́ких kính cận (cận thị); корреги́рующие ~ kính điều chỉnh; защи́тные ~ kính bảo vệ (phòng hộ); тёмные ~ kính râm, kính mát, kính đen; ~ в рогово́й опра́ве kính gọng sừng; ✧ смотре́ть сквозь ро́зовые ~ на что́-л. nhìn cái gì qua cặp kính hồng

очк||о́ *с.* 1. (*на картах, костях*) điểm; 2. *спорт.* điểm; набра́ть деся́ть ~о́в được mười điểm; 3. (*отверстие*) lỗ; (*в сети*) mắt lưới; 4. *полигр.* đầu mô, con chữ; ✧ он мо́жет дать вам не́сколько ~о́в вперёд nó hơn đứt (ăn đứt, hơn hẳn, xơi tái) anh; втира́ть ~и́ кому́-л. đánh lừa (lừa, gạt, lừa gạt, lừa phỉnh, lừa đảo, lừa dối) ai

очковтира́тель *м.* kẻ lừa dối (bịp bợm, lừa đảo)

очковтира́тельский *прил.* (có tính chất) lừa dối, bịp bợm, lừa đảo, lừa phỉnh, lừa lọc, lọc lừa

очковтира́тельство *с.* (thói, sự) lừa dối, bịp bợm, lừa đảo, lừa phỉnh, lừa lọc

очко́в||ый *прил.*: ~ая змея́ rắn hổ mang (*Naja naja*)

о́чник *м. разг.* học viên chính khoá (lớp tại trường)

очну́ться *сов.* 1. (*проснуться*) tỉnh giấc, thức giấc, tỉnh dậy, thức dậy; 2. (*прийти в чувство*) tỉnh lại, lai tỉnh, hoàn hồn, trấn tĩnh, tỉnh ra; ~ от испу́га hoàn hồn sau cơn khiếp sợ; ~ по́сле о́бморока tỉnh lại (lai tỉnh) sau cơn ngất

о́чн||ый *прил.*: ~ая ста́вка *юр.* (sự) đối chất, đối chứng, đối thẩm; ~ое обуче́ние (lối) học chính khoá, học tại trường học

очуме́лый *прил. прост.* mụ mẫm, lú lấp, u mê, đần độn, mê man

очум||е́ть *сов. прост.* mụ đi, (trở nên) lú lấp, u mê, đần độn, mê man; ты что, ~е́л, что ли? mày lú lấp rồi ư?, mày mê man rồi hay sao thế?, mày có điên không?

очут||и́ться *сов.* ở, có mặt ở, lâm (mắc, rơi, ở) vào, bị lôi vào; как он здесь ~и́лся? vì sao nó có mặt ở đây?; ~ в тру́дном положе́нии lâm (mắc, rơi, ở) vào tình thế khó khăn

очу́хаться *сов. прост.* hoàn hồn, tỉnh ra, tỉnh lại, lai tỉnh, trấn tĩnh

ошалева́ть, ошале́ть *прост.* mụ (phờ) người đi, đâm ra lú lấp, trở nên u mê, cuống quít lên, hớt hải, hớt hơ hớt hải; ошале́ть от жары́ phờ (mụ) người đi vì nóng bức, nóng lả đi; ошале́ть от испу́га sợ hớt hơ hớt hải, sợ cuống cà kê

ошале́лый *прил. прост.* mụ mẫm, phờ phạc, lú lấp, u mê, cuống quít, cuống cà kê, hớt hải, hớt hơ hớt hải

ошале́ть *сов. см.* ошалева́ть

ошара́шенный *прил.* ngạc nhiên, kinh ngạc, sửng sốt, lúng túng, luống cuống; ~ вид vẻ mặt kinh ngạc (sửng sốt)

ошара́шивать, ошара́шить (*В*) *разг.* 1. nện (đánh, choảng) mạnh, thẳng cánh nện; ошара́шить па́лкой по спине́ thẳng cánh nện một gậy vào lưng; 2. *перен.* (*крайне удивлять*) làm... hết sức ngạc nhiên (kinh ngạc); (*озадачить*) làm... sửng sốt (lúng túng, luống cuống, phân vân), dồn... vào thế bí; ошара́шить кого́-л. вопро́сом hỏi làm ai luống cuống (lúng túng), hỏi dồn ai vào thế bí; он нас про́сто ошара́шил свои́м заявле́нием bằng lời tuyên bố của mình, ông ta thật đã làm chúng ta hết sức ngạc nhiên (kinh ngạc, sửng sốt)

ошара́шить *сов. см.* ошара́шивать

ошвартова́ть *сов. мор.* buộc (neo)... lại (*ở bến*)

ошвартова́ться *сов. мор.* cập (cặp) bến

оше́йник *м.* cổ dề, vòng cổ; соба́чий ~ cổ dề (vòng cổ) chó

ошеломи́тельн||ый *прил.* làm kinh ngạc (sửng sốt, điếng người, cuống quít, bàng hoàng, chết điếng, choáng váng); ~ое изве́стие tin như sét đánh ngang tai, tin làm điếng người

ошеломи́ть *сов. см.* ошеломля́ть

ошеломле́ние *с.* (sự) làm kinh ngạc, làm sửng sốt, làm điếng người, làm cuống quít, làm bàng hoàng, làm chết điếng, làm choáng váng

ошеломлённый *прил* (bị) kinh ngạc, sửng sốt, điếng người, cuống quít, bàng hoàng, choáng váng

ошеломля́ть, ошеломи́ть (*В*) làm... kinh ngạc (sửng sốt, điếng người, cuống quít, bàng hoàng, chết điếng, choáng váng); ошеломи́ть кого́-л. неожи́данным вопро́сом câu hỏi đột ngột làm ai sửng sốt (luống cuống, cuống quít, bàng hoàng)

ошеломля́юще *нареч.*: э́то изве́стие поде́йствовало на него́ ~ tin ấy làm chàng điếng người (chết điếng, sửng sốt, bàng hoàng, choáng váng)

ошеломля́ющ||ий *прил. см.* ошеломи́тельный; ~ успе́х thành công vang dội (vang lừng, lừng lẫy); ~ее впечатле́ние ấn tượng mãnh liệt (làm kinh ngạc, làm bàng hoàng)

ошелуши́ть *сов. см.* шелуши́ть

ошельмо́ванный *прил.* bị làm nhục (bôi nhọ, nói xấu, bêu riếu, gièm pha, phỉ báng)

ошельмова́ть *сов. см.* шельмова́ть

ошиб||а́ться, ошиби́ться sai, lầm, nhầm, sai lầm, nhầm lẫn, nhận định sai lầm; ~ в ко́м-л. hiểu sai (ngộ nhận, nhận định sai lầm) về ai; ~ в вы́числе́ниях tính sai, sai lầm trong việc tính toán; си́льно ~ nhầm (lầm) to; bé cái nhầm (lầm) (*ирон.*); вы ~а́етесь! anh/chị nhầm (lầm) rồi!; е́сли не ~а́юсь nếu tôi không lầm (nhầm); мо́жет быть, я ~а́юсь có lẽ là tôi lầm (nhầm); не ~у́сь, е́сли скажу́ tôi sẽ không nhầm (lầm) nếu nói rằng...; смотри́, не ~и́сь! cẩn thận, đừng sai đấy nhé!, chú ý kẻo sai đấy!; ~ а́дресом nhầm (viết sai, viết nhầm) địa chỉ; ~ дверью nhầm cửa

ошиби́ться *сов. см.* ошиба́ться

оши́бк||а *ж.* (điều, sự) sai lầm, sai nhầm, sai, lầm, nhầm; sai số; (*в задании, работе*) lỗi, sai sót, sai phạm; гру́бая ~ sai lầm nghiêm trọng, lỗi nặng; грамма́тическая ~ lỗi (sai) ngữ pháp; допусти́ть ~у phạm sai, sai lầm, mắc (phạm) lỗi; испра́вить ~у sửa chữa sai lầm, sửa sai; писа́ть без оши́бок viết không sai (không lỗi); допусти́мая ~ dung sai, sai số (độ sai) cho phép; по ~е vì nhầm (lầm, nhầm lẫn, sai sót, sơ ý, sơ suất)

оши́бочно *нареч.* (*неправильно*) (một cách) sai lầm; sai nhầm, sai trái, sai, lầm, nhầm, không đúng; (*по ошибке*) vì nhầm (lầm, nhầm lẫn); ~ де́йствовать hành động sai lầm (không đúng, sai trái); ~ полага́ть, что... tưởng nhầm (lầm) là...

оши́бочность *ж.* (tính chất, độ) sai, sai lầm, sai nhầm, sai trái, không đúng

оши́бочн||ый *прил.* sai, lầm, nhầm, sai lầm, sai nhầm, sai trái, không đúng; ~ое представле́ние khái niệm sai lầm; ~ое реше́ние а) quyết định sai lầm, giải pháp không đúng, cách giải quyết sai; б) (*в математике*) đáp số sai

ошив||а́ться *несов. прост.* láng cháng, la cà, lảng vảng, phất phơ, đi rông; он весь день ~а́ется на у́лице nó láng cháng (la cà, lảng vảng, phất phơ, đi rông) suốt ngày ngoài phố

оши́канный *прил. разг.* bị suỵt (xuỵt, huýt chê, la ó)

оши́кать *сов. разг.* (*В*) suỵt, xuỵt, huýt chê, la ó; ~ актёра huýt chê (suỵt, xuỵt) người diễn viên; ~ пье́су huýt chê vở kịch

ошлако́ванный *прил. тех.* (bị) tạo xỉ, thành xỉ

ошлакова́ть *сов. тех.* (*В*) tạo xỉ, biến... thành xỉ

ошлифо́ванный *прил.* (được) mài, mài nhẵn, rà nhẵn, mài bóng, trau chuốt, chuốt

ошлифова́ть *сов.* (*В*) mài, mài (rà) nhẵn, mài bóng, trau chuốt, chuốt

ошмётки *мн.* (*ед.* ошмёток *м.*) cục, bãi, mẩu, vụn, mụn; из-под копы́т лете́ли ~ гря́зи từ vó ngựa những cục bùn bắn tung toé

ошпа́ренный *прил.* (bị) bỏng

ошпа́ривать, ошпа́рить (*В*) *разг.* 1. giội nước sôi, trụng, chần; 2. (*причинять ожог*) làm bỏng; ошпа́рить ру́ку làm bỏng tay

ошпа́риваться, ошпа́риться làm mình bỏng, bị bỏng

ошпа́рить(ся) *сов. см.* ошпа́ривать(ся)

оштрафо́ванный *прил.* bị phạt (phạt tiền, phạt vạ, ngả vạ)

оштрафова́ть *сов. см.* штрафова́ть

оштукату́ренный *прил.* (đã) trát vữa, trát

оштукату́ривать, оштукату́рить (*B*) trát vữa, trát

оштукату́рить *сов. см.* оштукату́ривать

ощела́чивание *с. хим.* (sự) kiềm hoá

ощен||и́ть *сов. прост.* (*B*) đẻ (*nói về chó, chó sói, cáo, v. v...*); су́ка ~и́ла трёх щеня́т con chó cái đẻ ba con

ощен||и́ться *сов.* đẻ (*nói về chó, chó sói, cáo, v. v...*); су́ка ~и́лась тремя́ щенка́ми con cho cái đẻ ba con

още́ривать, още́рить (*B*) nhe; още́рить зу́бы nhe răng

още́риваться, още́риться nhe răng

ощети́ниваться, ощети́ниться xù (dựng) lông lên, dựng bờm lên; ко́шка ощети́нилась con mèo xù (dựng) lông lên

ощети́ниться *сов. см.* ощети́ниваться *и* щети́ниться

ощи́панный *прил.* 1. (bị) vặt lông, nhổ lông, làm lông; 2. *перен. разг.* thảm hại, thiểu não, thảm thương, khốn khổ; ~ вид bộ mặt thiểu não (thảm thương, khốn khổ)

ощипа́ть *сов. см.* ощи́пывать

ощи́пывать, ощипа́ть (*B*) vặt (nhổ, làm) lông

ощу́пать *сов. см.* ощу́пывать

ощу́пывание *с.* (sự) sờ, rờ, mó, mò, nắn, sờ mó, rờ mó, sờ nắn, dò dẫm

ощу́пывать, ощу́пать (*B*) sờ, rờ, mó, mò, nắn, sờ mó, rờ mó, sờ nắn, dò dẫm; ~ карма́ны sờ (rờ, mò, nắn) túi; врач ощу́пал живо́т больно́го bác sĩ sờ nắn (nắn, sờ) bụng người bệnh; ~ взгля́дом đưa mắt dò xét

о́щупь *ж.*: на ~ (bằng cách) sờ, mò, nắn, sờ soạng, mò mẫm, sờ nắn, dò dẫm, rờ rẫm; определи́ть о́пухоль на ~ xác định khối u bằng cách sờ nắn; де́йствовать на ~ làm mò, hành động bằng cách dò dẫm

о́щупью *нареч.* (một cách) sờ, mò, sờ soạng, mò mẫm, dò dẫm, lần mò, rờ rẫm; ~ иска́ть что́-л. sờ soạng (mò mẫm, rờ rẫm) tìm cái gì; ~ выбира́ться из... dò dẫm thoát ra khỏi..., lần mò vượt khỏi...; рабо́тать ~ làm mò

ощути́мость *ж.* (tính, sự, độ) có thể cảm thấy được, dễ nhận thấy, rõ rệt; đáng kể, lớn lao (*ср.* ощути́мый)

ощути́м||ый *прил.* có thể cảm thấy được, dễ nhận thấy, rõ rệt; *перен.* (*значительный*) đáng kể, lớn lao; ~ые результа́ты kết quả rõ rệt (dễ nhận thấy); ~ пробе́л в зна́ниях thiếu sót rõ rệt trong kiến thức; ~ уда́р (một) đòn đau, đòn điếng người, cú đấm choáng người; ма́ло ~ая поте́ря thiệt hại không đáng kể, tổn thất ít

ощути́тельно *нареч.* (một cách) cảm thấy được, dễ nhận thấy, rõ rệt, đáng kể

ощути́тельность *ж.* (sự, độ) có thể cảm thấy, thấy được, dễ nhận thấy, rõ rệt; đáng kể, lớn lao (*ср.* ощути́тельный)

ощути́тельн||ый *прил.* có thể cảm thấy được; *перен.* (*значительный*) đáng kể, lớn lao; ощути́тельная ра́зница (sự) khác nhau đáng kể; ~ расхо́д món chi tiêu đáng kể, khoản chi lớn

ощути́ть *сов. см.* ощуща́ть

ощуща́ть, ощути́ть (*B*) cảm thấy, thấy; ~ хо́лод cảm thấy (thấy) lạnh; ~ о́строе жела́ние cảm thấy thèm muốn gắt gao; ощути́ть оби́ду cảm thấy phật lòng (bực tức)

ощущ||а́ться *несов.* cảm thấy, thấy; во всём ~а́лось, что у́тро бли́зко tất cả mọi vật đều báo hiệu là trời sắp sáng; ~а́ется потре́бность отдохну́ть thấy cần phải nghỉ

ощуще́ние *с.* cảm giác; зри́тельное ~ cảm giác do nhìn, thị giác; слухово́е ~ cảm giác do nghe, thính giác; у меня́ тако́е ~, сло́вно... tôi có cảm giác (tôi cảm thấy) như là...; тако́е ~, бу́дто я па́даю tôi có cảm giác dường như đang rơi xuống, có cảm giác như là tôi đang rơi xuống

ОЭСР (Организа́ция экономи́ческого сотру́дничества и разви́тия) Tổ chức hợp tác và phát triển kinh tế, OECD

оягни́ться *сов.* đẻ (*nói về cừu, dê*)

оя́ловеть *сов.* bị sỏi (nỏn, nân), trở thành bất dục (bất thụ)

П

па *с. нескл.* pas, bước vũ

паб *м.* quán rượu

пабли́сити *с. неизм.* 1. (*реклама*) quảng cáo; 2. (*известность*) (sự) nổi tiếng, được mến mộ

па́ва *ж. зоол.* công mái; ✧ ни ~ ни ворóна công chẳng ra công, quạ không ra quạ; dở ông dở thằng; dở ngô dở khoai (*погов.*)

павильóн *м.* 1. (*здание выставки*) gian (toà nhà) triển lãm; 2. (*для киносъёмок*) lầu quay phim, trường quay; 3. (*в садах, парках и т. п.*) nhà tạ, đình tạ, thuỷ tạ, quán

павли́н *м. зоол.* công (*Pavo cristatus*)

павли́н||ий *прил.* (thuộc về) công; ~ье перó lông công

па́водков||ый *прил.*: ~ые вóды nước lũ

па́водок *м.* lũ, nước lũ, con nước, nước lớn

па́вшие *мн.* (*скл. как прил.*) (các) liệt sĩ, tiên liệt, chiến sĩ trận vong

пагина́ция *ж. полигр.* (sự) đánh số trang

пагини́ровать *несов. и сов.* (*В*) đánh số trang

па́года *ж.* (*будд. храм*) (ngôi) chùa; (*хранилище реликвий*) tháp, bảo tháp, phù đồ

па́губно *нареч.* (một cách) nguy hại, tai hại; ~ влия́ть на кого́-л., что́-л. ảnh hưởng nguy hại (tai hại) đến ai, cái gì; ~ де́йствовать на кого́-л., что́-л. tác động nguy hại (tai hại) đến ai, cái gì

па́губность *ж.* (tính chất, mức độ) nguy hại, tai hại

па́губн||ый *прил.* (*губительный*) nguy hại, tai hại; (*вредный*) có hại, tác hại; ~ое влия́ние ảnh hưởng nguy hại (tai hại)

па́даль *ж. обыкн. собир.* xác thú vật

па́д||ать, пасть, упáсть 1. rơi, rụng, rớt; (*валиться*) ngã, té, ngã xuống, ngã gục; (*рушиться*) đổ, đổ xuống, đổ nhào; ли́стья ~ают lá rụng; сру́бленное де́рево ~ает на зе́млю cây bị đốn đổ xuống đất; упáсть на зе́млю ngã (té) xuống đất, ngã uych; vồ ếch (*шутл.*); ~ на коле́ни quỳ xuống; упáсть с кры́ши а) (*о комлибо*) ngã (rơi) từ mái nhà xuống; б) (*о чём-л.*) rơi (rớt) từ mái nhà xuống; 2. *тк. несов.* (*об атмосферных осадках*) sa, rơi; ~ает снег tuyết sa (rơi); 3. (*низко опускаться*) gục (cúi) xuống; его́ голова́ упáла на грудь đầu nó gục xuống, nó gục đầu xuống; 4. *тк. несов.* (*свисать, ниспадать*) buông (rũ) xuống; с волоса́ми, ~авшими до плеч có mái tóc buông xuống vai, mái tóc chấm vai; tóc thề vừa chấm đôi vai (*поэт.*); 5. *сов.* пасть (*о росе, тумане*) xuống; 6. (на *В*) (*о свете, тени*) hắt; от поле́й шля́пы тень ~ала на её лицó bóng vành mũ hắt xuống mặt nàng; 7. *сов.* пасть (на *В*) (*выпадать на чью-л. долю*) trúng (rơi) vào; жре́бий пал на меня́ lá thăm trúng vào tôi, tôi trúng thăm; 8. *тк. несов.* (на *В*) (*приходиться на что-л.*) rơi vào; ударе́ние ~ает на после́дний слог trọng âm rơi vào âm tiết cuối; 9. *тк. несов. разг.* (*о волосах, зубах*) rụng; 10. (*понижаться*) hạ (tụt, sụt) xuống, giảm bớt; давле́ние ~ает áp suất giảm bớt, áp lực hạ (tụt) xuống, sức ép bớt đi; пульс начина́ет ~ mạch bắt đầu đập thưa thớt; а́кции ~ают các cổ phiếu sụt (hạ) giá; це́ны ~ают giá hạ xuống; 11. (*уменьшаться, ослабевать*) giảm sút, suy yếu, suy tàn, suy thoái, suy sút, sa sút; *перен.* (*портиться*) xấu đi, suy đồi, sa sút, suy sụp; его́ влия́ние ~ает ảnh hưởng của nó đang yếu đi (giảm sút, suy yếu, suy sút); настрое́ние больно́го ~ает khí sắc của bệnh nhân xấu đi (sa sút); ~ ду́хом ngã (nản) lòng, thoái (nhụt, nản) chí, mất (sa sút) tinh thần; 12. *сов.* пасть (*дохнуть — о скоте*) chết toi, đổ, chết; ✧ ~ в óбморок ngất đi, xỉu, ngất xỉu, chết ngất, chết giả, bất tỉnh nhân sự; ~ от уста́лости mệt lả (lử, nhoài, đờ người, lử cò bợ); се́рдце упáло rụng tim, rụng rời; упáсть в чьи́х-л. глаза́х mất uy tin với ai

па́дающ||ий *прил.*: ~ луч *физ.* tia tới; ~ая звезда́ sao băng; sao sa (*разг.*)

паде́ж *м. грам.* cách; кóсвенный ~ cách gián tiếp

падёж *м.* (*скота*) (nạn) dịch súc vật, toi dịch, toi

паде́жн||ый *прил. грам.*: ~ое оконча́ние đuôi (tận cùng) của biến cách

паде́ни||е *с.* 1. (sự) rơi xuống, rớt xuống, ngã xuống, ngã, té, rơi, đổ; 2. (*понижение*) (sự) hạ xuống, giảm bớt, tụt xuống, sụt xuống; ~ температу́ры nhiệt độ tụt xuống (hạ thấp); ~ цен giá cả sụt (hạ) xuống; у́гол ~я *физ.* góc tới, góc đầu xạ; 3. (*города и т. п.*) (sự) thất thủ, bị hạ; ~ кре́пости pháo đài bị thất thủ (bị hạ), (sự) thất thủ của pháo đài; 4. (*режима и т. п.*) (sự) sập đổ, sụp đổ, suy sụp, suy thoái, suy tàn; ~ прави́тельства chính phủ đổ; 5. (*моральное*) (sự) suy đồi, đồi trụy

падиша́х *м.* padishah, vua, quốc vương (*Hồi giáo*)

па́дк||ий *прил.* (на *В*, до *Р*) ham thích, ham mê, mê say, đam mê, thích, mê; быть ~им до сла́дкого thích ăn đồ ngọt, thích của ngọt

паду́ч||ий *прил. уст*: ~ая боле́знь bệnh động kinh

па́дчерица *ж.* con gái riêng

па́дш||ий *прил.* (*морально опустившийся*) bê tha, truỵ lạc, đồi

truỵ, trác táng; ~ая же́нщина người đàn bà bê tha (truỵ lạc)

паев||о́й *прил.*: ~ взнос tiền (hiện vật) góp cổ phần; ~о́е накопле́ние *см.* паенакопле́ние; на ~ы́х нача́лах bằng cách góp cổ phần như nhau

паёк *м.* phần ăn, khẩu phần

паенакопле́ние *с.* tiền tích luỹ cổ phần hợp tác

паж *м.* 1. thị đồng; 2. (*воспитанник Пажеского корпуса*) thiếu sinh quân (*ở nước Nga trước 1917*)

па́жеский *прил.*: Па́жеский ко́рпус trường thiếu sinh quân (*ở nước Nga trước 1917*)

паз *м.* 1. (*щель*) khe, rãnh, ngàm; 2. *тех.* khe rãnh

паззл *м.* (*игрушка*) (trò, đồ) chắp hình (*của trẻ con*)

па́зух||а *ж.* 1. khoảng trống giữa ngực và áo, chỗ ngực dưới áo; положи́ть что́-л. за ~у để cái gì ở dưới áo chỗ ngực; 2. *анат.* xoang; ло́бная ~ xoang trán; ngạch đậu (*уст.*); околоносова́я ~ xoang cạnh mũi; 3. *бот.* nách; ✧ держа́ть ка́мень за ~ой có ác ý (*với ai*), nuôi lòng thù hận (*ai*), thủ sẵn hòn đá (*để trị ai*)

пай *м.* cổ phần, phần; кооперати́вный ~ cổ phần hợp tác xã; ✧ на пая́х góp tiền, chung tiền, đánh đụng, chung góp, chung lưng

па́йка *ж. тех.* 1. (sự) hàn; 2. (*место*) mối (chỗ) hàn

пайко́вый *прил.* (thuộc về) phần ăn, khẩu phần

па́йщик *м.* người góp cổ phần (góp phần); ~ кооперати́ва xã viên hợp tác xã

пакга́уз *м.* kho hành lý (gửi hàng, hàng)

паке́т *м.* 1. gói, bọc, túi, bao, bó; 2. (*официальное письмо*) (phong bì có) công văn; 3. *перен.* gói, bộ, bó, loạt, hệ thống; ~ предложе́ний (một) gói đề nghị, loạt kiến nghị; ~ прикладны́х програ́мм *социол.* bộ (hệ thống) chương trình ứng dụng; ~ы в па́мяти ЭВМ các bó (gói) chương trình trong bộ nhớ của máy tính điện tử; ✧ индивидуа́льный (перева́зочный) ~ *воен.* gói bông băng cá nhân, gói băng cấp cứu

паке́тн||ый *прил.* (thuộc về) gói, bọc, túi, bao, bó; ~ая обрабо́тка *информ.* xử lý theo bó

пакиста́н||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Pakistan (Pakixtan)

пакиста́нский *прил.* (thuộc về) Pakistan, Pakixtan

па́кля *ж.* xơ đay (gai, lanh)

паковáть, упаковáть (*В*) gói (bọc)... lại, đóng gói (bao, thùng, kiện)

па́костить *несов. разг.* 1. (*В*) (*грязнить*) làm (vấy) bẩn; (*о животных*) ỉa bẩn, ỉa; 2. (*В*) (*портить*) làm hỏng (hư); 3. (*Д*) (*делать пакости*) làm hại, hại ngầm, làm điều dơ dáy (xấu xa, hèn mạt); ~ сосе́ду hại ngầm (làm hại) ông hàng xóm, làm điều hèn mạt đối với người láng giềng

па́костник *м. разг.* kẻ hèn hạ (bần tiện, đê tiện)

па́костничать *несов. разг. см.* па́костить 3

па́костный *прил. разг.* 1. (*отвратительный*) dơ dáy, ghê tởm, dơ bẩn, xấu xa; 2. (*делающий пакости*) hèn mạt, hèn hạ, đê mạt, bần tiện, đê tiện, ti tiện

па́кость *ж. разг.* 1. (đồ, điều) dơ dáy, ghê tởm, dơ bẩn, xấu xa; 2. (*о поступке*) (điều) hèn mạt, hèn hạ, đê mạt, bần tiện, đê tiện, ti tiện; 3. (*непристойность*) (lời, điều) tục tĩu, thô bỉ, thô tục

пакт *м.* công ước, hiệp ước

па́ки *нареч. уст.* lại, một lần nữa

паладúн *м. ист.* hiệp sĩ

паланки́н *м.* kiệu, cáng, võng giá, võng trần

пала́т||а *ж.* 1. (*в больнице*) buồng, phòng, buồng (phòng) bệnh nhân; 2. (*законодательный орган*) viện; ни́жняя ~ hạ viện, hạ nghị viện; ве́рхняя ~ thượng viện, thượng nghị viện; ~ о́бщин (*в Англии*) Viện bình dân (thứ dân), hạ viện; ~ представи́телей (*в США*) hạ viện, hạ nghị viện; пала́та депута́тов (*во Франции*) Viện dân biểu; 3. (*учреждение*) viện, phòng, sở, cơ quan; торго́во-промы́шленная ~ phòng thương mại và công nghiệp; ~ мер и ве́сов viện đo lường (cân đo); Оруже́йная ~ Cung Binh giáp, Phòng Vũ khí (*trong điện Kremli*); 4. *уст. мн.*: ~ы (*хоромы*) cung điện, cung, điện; 5. *уст.* (*большая комната*) sảnh, đại sảnh, phòng lớn; ✧ у него́ ума́ ~ ông ta là một người thông minh rất mực

пала́тка *ж.* 1. lều vải, lều bạt, lều; похо́дная ~ lều hành quân; 2. (*ларёк*) quán, hiệu nhỏ

пала́тн||ый *прил.*: ~ врач bác sĩ buồng bệnh; ~ая сестра́ y tá buồng bệnh

пала́точн||ый *прил.* 1. (thuộc về) lều vải, lều bạt, lều; ~ посёлок khu lều vải; ~ городо́к khu lều vải, khu cắm trại; 2. (*ларёчный*) (trong) lều quán, quán nhỏ; ~ая торго́вля buôn bán trong các lều quán

пала́ццо *с.* cung, điện, lâu đài

пала́ч *м.* 1. người hành quyết (hành hình), đao phủ, đao phủ thủ; 2. *перен.* tên đao phủ (đồ tể)

пала́ш *м.* kiếm kỵ binh

па́левый *прил.* vàng nhạt, màu rơm

палён||ый *прил.* (bị) thui, cháy sém, sém; ~ая ку́рица gà thui lông; па́хнет чем-то ~ым có mùi gì khen khét (khét, khét lẹt); ✧ ~ая во́дка vodka giả

палеоантропо́лог *м.* nhà cổ nhân loại (cổ nhân chủng, cổ nhân) học, chuyên viên cổ nhân học

палеоантрополо́гия *ж.* cổ nhân loại (cổ nhân chủng, cổ nhân) học

палеоа́нтропы *мн.* (*ед.* палеоа́нтроп *м.*) paleoantrop, người thái cổ (thượng cổ)

палеобио́лог *м.* nhà cổ sinh (sinh vật) học, chuyên viên cổ sinh học

палеобиоло́гия *ж.* cổ sinh (sinh vật) học

палеобота́ник *м.* nhà cổ thực vật học, chuyên viên cổ thực vật

палеобота́ника *ж.* cổ thực vật học

палеоге́н *м. геол.* kỷ Cổ sinh (Paleogen)

палеогео́граф *м.* nhà cổ địa lý học, chuyên viên cổ địa lý

палеогеогра́фия *ж.* cổ địa lý học, môn cổ địa lý

палео́граф *м.* nhà cổ tự học

палеографи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) cổ tự học

палеогра́фия *ж.* cổ tự học, cổ văn học, môn chữ cổ

палеозо́й *м. геол.* đại cổ sinh, cổ sinh đại

палеозо́йск||ий *прил. геол.*: ~ая э́ра đại cổ sinh (Paleozoi)

палеозоо́лог *м.* nhà cổ động vật học, chuyên viên cổ động vật

палеозоолоо́гия *ж.* cổ động vật học

палеоли́т *м. археол.* paleolit, thời đại đồ đá cũ; thời đại cổ thạch khí (*уст.*)

палеолити́ческ||ий *прил.* (thuộc về) paleolit, thời đại đồ đá cũ; ~ая пеще́ра hang/động thời paleolit (đồ đá cũ)

палеонто́лог *м.* nhà cổ sinh (cổ sinh vật) học

палеонтолоо́гия *ж.* cổ sinh (cổ sinh vật) học

па́лец *м.* 1. ngón; (*на руке*) ngón tay; (*на ноге*) ngón chân; сре́дний ~ (*на руке*) ngón tay giữa; предохрани́тельный ~, рези́новый ~ bao ngón tay bằng cao-su; 2. *тех.* chốt, cam, trục, chốt gài; ✧ ~ о ~ не уда́рить không mó tay vào việc (không làm) gì cả; смотре́ть, гляде́ть на что́-л. сквозь па́льцы làm ngơ (bỏ qua, nhắm mắt làm lơ) cái gì; знать что́-л. как свои́ пять па́льцев thông rõ tỏ tường (biết tận chân tơ kẽ tóc, biết rõ ràng cặn kẽ) cái gì; па́льцы лома́ть bẻ khục, bẻ ngón tay; ему́ па́льца в рот не клади́ hắn ta tinh ranh lắm phải dè chừng (coi chừng) đấy; он па́льцем никого́ не тро́нет anh ấy không làm hại ai bao giờ; кого́-л., что́-л. по па́льцам мо́жно перечёсть có thể đếm ai, cái gì trên đầu ngón tay, rất hiếm có (rất ít) người nào, cái gì

па́ли *м.* (*язык*) chữ Pali

палимпсе́ст *м.* thủ bản trên da cừu

палиса́д *м.* 1. *см.* палиса́дник 1; 2. (*оборонительное сооружение*) ụ cọc; 3. *спец.* giậu cọc

палиса́дник *м.* 1. (*забор*) hàng giậu, hàng rào; 2. (*садик*) mảnh vườn con (*trước nhà*)

пали́тра *ж.* 1. palette, bảng màu (pha màu, hoà màu); 2. (*о выразительных средствах художника*) bảng màu, màu sắc, sắc độ

пали́||ть I, опали́ть, спали́ть (*В*) 1. *сов.* опали́ть (*обжигать*) thui lông, thui... cho hết lông măng; ~ гу́ся thui ngỗng cho hết lông măng; 2. *тк. несов.* (*обдавать жаром, зноем*) nung nấu, thiêu đốt; со́лнце ~т nắng nung nấu, nắng rát mặt, mặt trời như thiêu như đốt; 3. *сов.* спали́ть *разг.* (*жечь*) thiêu, đốt, thiêu đốt, đốt cháy

пали́ть II *несов. разг.* (*стрелять*) nã, giã, bắn; ~ из пу́шек nã (giã, bắn) đại bác; ✧ ~ из пу́шек по воробья́м ≅ dùng dao mổ bò giết con chim sẻ

па́лица *ж.* (*старинное оружие*) chuỳ

па́лк||а *ж.* thanh gỗ, gậy, hèo; (*посох*) gậy chống, hèo, can, batoong; (*у метлы и т. п.*) cán; ✧ вставля́ть кому́-л. ~и в колёса thọc (chọc) gậy bánh xe ai; де́лать что́-л. из-под ~и làm cái gì vì bị cưỡng bách

паллиати́в *м.* 1. thuốc trị đỡ tạm; 2. *перен.* (*полумера*) biện pháp nửa vời, phương sách tạm bợ

паллиати́вный *прил.* tạm bợ, nửa vời

пало́мник *м.* người hành hương (chiêm bái, đi dâng hương)

пало́мничать *несов.* hành hương, chiêm bái, đi dâng hương, trẩy hội

пало́мнический *прил.* (thuộc về) hành hương, chiêm bái, đi dâng hương

пало́мничество *с.* (cuộc, sự) hành hương, chiêm bái, đi dâng hương, trẩy hội

па́лочк||а *ж.* 1. que, đũa, gậy con; (*дирижёрская*) que đánh nhịp; бараба́нные ~и dùi trống; ~и для еды́ đũa, đũa con; 2. (*брусок*) thanh, que; ~ ме́ла thanh phấn, viên phấn dài; 3. *бакт.* trực khuẩn, khuẩn que; туберкулёзные ~и trực khuẩn lao; 4. *мн.*: ~и *анат.* que; ✧ ноль без ~и người vô danh tiểu tốt

па́лочн||ый *прил.*: ~ая дисципли́на kỷ luật roi vọt (dùi cui); ~ режи́м chế độ roi vọt (bạo lực)

па́лтус *м.* (*рыба*) thờn bơn, lờn bơn, cá bơn (*Hippoglossus hippoglossus*)

па́луба *ж.* boong, boong tàu; ве́рхняя ~ boong trên (thượng); ни́жняя ~ boong dưới (hạ); вы́йти на ~у đi ra boong

па́лубный *прил.* (thuộc về) boong, boong tàu

пальб||а́ *ж. разг.* (sự) nã, giã, bắn từng loạt; ружёйная ~ loạt súng trường, nã (giã) súng trường; пу́шечная ~ loạt đại bác (súng lớn), nã (giã) đại bác; откры́ть ~ý nã (giã) súng, bắn từng loạt

па́льма *ж. бот.* (cây) cọ, kè (*Palmae*); аре́ковая ~ (cây) cau (*Areca catechu L.*); са́харная ~ (cây) thốt nốt, đoác, báng (*Arenga saccharifera*); ползу́чая ~ (cây) mây (*Calamus*); рота́нговая ~ (cây) mây song (*Calamus rotang*); ✧ получи́ть ~у пе́рвенства giành giải vô địch, giật giải quán quân

па́льмов||ый *прил.* (thuộc về) cọ, kè; ~ая ветвь tàu lá cọ (lá kè), tàu cau (dừa)

пальто́ *с. нескл.* măngtô, măng-tô, bành-tô, áo ba-đờ-xuy

пальцеви́дный *прил. бот.* (có) dạng ngón

пальцево́й *прил.* (thuộc về) ngón

па́льчатый *прил. см.* пальцеви́дный; ~ лист lá dạng ngón

паля́щ||ий *прил.* nung nấu, thiêu đốt, rất nóng, chang chang; ~ее со́лнце nắng chang chang (rát mặt); ~ зной oi nồng nung nấu

пампа́сы *мн. геогр.* pampas, thảo nguyên nam Mỹ

па́мперс *м.* tã vệ sinh, tã nịt

памфле́т *м.* pamphlet, pamfle, bài văn đả kích (công kích)

памфлети́ст *м.* người viết pamphlet (pamfle, văn đả kích)

памфле́тный *прил.* (thuộc về) pamphlet, pamfle, bài văn đả kích

па́мятка *ж.* bản ghi nhớ (lược ghi); (*свод правил*) bản quy tắc; (*книжка*) sổ tay, cẩm nang

па́мятливость *ж.* trí nhớ tốt

па́мятливый *прил.* có trí nhớ tốt, nhớ dai

па́мятник *м.* 1. (*монумент*) đài (bia) kỷ niệm; (*статуя*) tượng đài, tượng; ~ Пу́шкину đài kỷ niệm (tượng đài) Pushkin; 2. (*на кладбище*) mộ chí, mộ bia, bia; 3. (*произведение культуры прошлого*) công trình bất hủ, di tích văn hoá; литерату́рный ~ công trình bất hủ về văn học; ~и старины́ (những) di tích văn hoá cổ xưa

па́мятн||ый *прил.* 1. (*незабываемый*) đáng nhớ (ghi nhớ, tưởng nhớ), không thể nào quên; ~ день một ngày đáng nhớ (không thể nào quên); 2. (*служащий для напоминания*) để ghi nhớ; ~ая кни́жка sổ tay; ~ая запи́ска *дип.* bị vong lục, giác thư; 3. (*в память чего-л.*) (để) kỷ niệm, lưu niệm; ~ пода́рок quà kỷ niệm; ~ые нагру́дные зна́ки huy hiệu kỷ niệm; ~ая доска́ biển lưu niệm; ~ая меда́ль kỷ niệm chương, huy chương kỷ niệm

па́мят||ь *ж.* 1. trí nhớ, ký ức; хоро́шая ~ trí nhớ tốt, nhớ lâu (dai); свежо́ в ~и còn mới nguyên trong trí nhớ (ký ức); лиши́ться ~и mất trí nhớ; вре́заться в ~ khắc sâu vào ký ức, ghi sâu vào tâm khảm; 2. (*воспоминание*) kỷ niệm, (sự) tưởng nhớ; подари́ть что́-л. кому́-л. на ~ tặng cái gì cho ai làm kỷ niệm, tặng ai cái gì để lưu niệm; в ~ кого́-л. để tưởng nhớ (kỷ niệm) ai; оста́вить по себе́ до́брую ~ để lại kỷ niệm (lưu niệm) tốt về mình; 3. (*сознание*) tri giác; быть без ~и bất tỉnh nhân sự, ngất đi, ngất xỉu, chết giả; 4. *информ.* bộ nhớ; ~ с произво́льной вы́боркой bộ nhớ truy cập ngẫu nhiên, RAM; ✧ на чьей-л. ~и hồi sinh thời (hồi tại thế,

hồi mồ ma) của ai; прийти́ на ~ кому́-л. ai sực nhớ (nhớ lại, hồi tưởng lại); чита́ть стихи́ на ~ (*наизусть*) ngâm thơ thuộc lòng; игра́ть на ~ (*на муз. инструменте*) chơi (đàn) không cần nhìn bản nhạc; игра́ть по ~и *шахм.* đánh cờ tưởng; выпада́ть из ~и quên bẵng, quên khuấy, quên béng; люби́ть кого́-л. без ~и yêu ai say đắm, yêu ai đến mê mệt, say ai như điếu đổ; быть без ~и от кого́-л. rất thích (hết sức khâm phục, mê tít, rất mê) ai; по ста́рой ~и theo thói quen cũ; до́брой ~и nổi tiếng, có tiếng, đáng yêu, có tiếng thơm; недо́брой ~и khét tiếng, đáng ghét, có tiếng xấu

пан *м.* 1. pan, người quý tộc, địa chủ (*ở Ba Lan thời trước*); 2. (*в обращении*) pan, ông, ngài; ✧ ли́бо ~, ли́бо пропа́л *погов.* ≅ được làm vua, thua làm giặc; một liều ba bảy cũng liều; ~ы́ деру́тся, у холо́пов чубы́ трещат́ *посл.* ≅ trâu bò húc nhau, ruồi muỗi chết

пана́ма *ж.* mũ panama, mũ tai bèo

панамерика́нский *прил.* toàn Mỹ châu, liên Mỹ

панари́ций *м. мед.* chín mé

панафрикани́зм *м.* chủ nghĩa liên Phi (*xuất hiện trong thế kỷ 20*)

панафрикани́ст *м.* người theo chủ nghĩa liên Phi

панафрика́нский *прил.* toàn Phi châu, liên Phi

панаце́я *ж. ирон.* (phương) thuốc vạn năng, thuốc bách bệnh

па́нда *ж. зоол.* gấu trúc (*Ailuropoda melanoleuca*)

панде́кты *мн. ист.* pandectes, pháp điển

пандеми́я *ж. мед.* (trận, nạn) đại dịch, dịch lớn

панеги́рик *м.* 1. bài tán tụng, tụng ca; 2. *перен.* (lời, bài) tán dương, tâng bốc, bốc thơm

панегири́ст *м.* 1. người viết bài tán tụng (tụng ca) ; 2. *перен.* kẻ tán dương (tâng bốc, bốc thơm)

панегири́ческий *прил.* (để) tán tụng, tán dương

пане́ль *ж.* 1. (*тротуар*) vỉa hè, vỉa đường; 2. (*облицовка*) (tấm) gỗ ốp chân tường; 3. *стр.* panel, panen, tấm; 4. *эл.* bảng; ~ управле́ния bảng điều khiển; 5. *информ.* bảng, panel, thanh, dải; контро́льная ~ bảng điều khiển; ~ инструме́нтов thanh (dải) công cụ

пане́льн||ый *прил.*: ~ дом nhà tấm ghép (lắp); ~ая конструкция kết cấu panel

панибра́тский *прил. разг.* suồng sã, sỗ sàng

панибра́тство *с. разг.* (thói, tính) suồng sã, sỗ sàng

па́ник||а *ж.* (sự, cơn) hoảng hốt, hốt hoảng, hoảng sợ, kinh hoảng, kinh hoàng, hoang mang, cuống cuồng; быть в ~е hoảng hốt, hốt hoảng, hoảng sợ, kinh hoàng, hoang mang; наводи́ть ~у, се́ять ~у gieo (gieo rắc) hoang mang, gây kinh hoàng; впада́ть в ~у kinh hoàng, kinh hoảng, hoang mang, hoảng hốt

паникади́ло *с. церк.* đèn chùm

паникёр *м.* kẻ gây hoảng hốt, kẻ gieo (gieo rắc) hoang mang, người hay hoang mang (hốt hoảng)

паникёрск||ий *прил.* (thuộc về) kẻ gây hoảng hốt, kẻ gieo hoang mang, người hay hoang mang, người hay hốt hoảng; ~ие настрое́ния tâm trạng hoang mang, tinh thần hốt hoảng

паникёрство *с.* (sự, thói, thái độ) hoảng hốt, hốt hoảng, hoang mang

паникёрствовать *несов.* hoảng hốt, hốt hoảng, hoảng sợ, kinh hoàng, hoang mang

панирова́ть *несов. и сов. кул.* (*В*) tẩm bột

панихи́да *ж. церк.* (lễ) cầu hồn; (*у буддистов*) (lễ) cầu siêu

пани́ческ||ий *прил.* 1. (*проникнутый паникой*) hoảng hốt, hốt hoảng, hoảng sợ, kinh hoàng, kinh hoảng, hoang mang, cuống cuồng; tá hoả tam tinh (*погов.*); (*вызывающий панику*) gây hốt hoảng, gieo hoang mang; ~ое настрое́ние tinh thần hoảng hốt, tâm thần hoang mang; ~ страх (nỗi) khiếp sợ, hoảng sợ; ~ое бе́гство tháo chạy hoảng hốt, hoảng chạy; 2. *разг.* (*легко поддающийся панике*) dễ hoảng hốt (hoang mang)

панк *м.* 1. *неизм.* (*течение современной молодёжной культуры*) trào lưu punk (pank); 2. (*представитель этого течения*) punk, pank; 3. *неизм.* (*стиль молодёжной музыки*) phong cách nhạc punk (pank)

панк- *первая часть сложных слов* punk, pank; ~-гру́ппа nhóm punk (pank), ban nhạc punk (pank); ~-му́зыка nhạc punk (pank); ~-мо́да mốt punk (pank); ~-причёска kiểu tóc punk (pank); ~-культу́ра văn hoá punk (pank)

панкова́ть *несов. жарг.* làm theo kiểu punk (pank), ăn mặc kiểu punk (pank)

панкреати́т *м. мед.* viêm tuyến tuỵ, viêm tuỵ

панкреати́ческ||ий *прил. анат.*: ~ая железа́ tuyến tuỵ; ~ сок dịch tuỵ

панно́ *с. нескл.* (tấm, bức) panneau, pano, hoành phi, liễn; (*картина*) tranh tấm, tranh tứ bình

пано́птикум *м.* bảo tàng hình sáp, cổ vật viện

панора́ма *ж.* 1. (*вид*) panorama, toàn cảnh, phong cảnh, cảnh; 2. (*картина*) panorama, tranh toàn cảnh; 3. *воен.* kính ngắm

панора́мн||ый *прил.* (thuộc về) panorama, toàn cảnh; ✧ ~ая съёмка quay phim toàn cảnh, quay lia; ~ кинотеа́тр rạp chiếu bóng panorama (toàn cảnh); ~ фильм phim panorama (toàn cảnh)

пансио́н *м.* 1. (*учебное заведение*) học xá; 2. (*гостиница*) nhà trọ; 3. (*содержание*) (chế độ) vừa ở vừa ăn, cấp dưỡng đầy đủ, chu cấp mọi mặt; жить на по́лном ~е được chu cấp mọi mặt

пансиона́т *м.* 1. (*содержание*) (sự) cấp dưỡng đầy đủ, chu cấp mọi mặt; 2. (*гостиница*) nhà trọ (nghỉ trọ), nhà nghỉ

пансионе́р *м.* 1. (*учащийся*) học sinh học xá; 2. (*живущий в пансионе*) người ở trọ; 3. (*пользующийся пансионом*) người được cấp dưỡng, người được chu cấp

панслави́зм *м. ист.* chủ nghĩa đại Slave (Xlavơ)

пантало́ны *мн.* (*скл. как ж.*) 1. *уст.* (*мужские*) quần; 2. (*женские*) quần lót

панталы́к *м. разг.*: сбить кого́-л. с ~у а) (*запутать*) làm ai luống cuống (lúng túng, bối rối, nhầm lẫn, lẫn lộn); б) (*толкнуть на что-л. плохое*) làm ai lầm lạc (lầm đường lạc lối); сби́ться с ~у а) (*запутаться*) luống cuống, lúng túng, bối rối, nhầm lẫn, lẫn lộn; б) (*пойти на что-л. плохое*) lầm lạc, lầm đường lạc lối

пантейзм *м.* phiếm thần luận, thuyết phiếm thần

пантео́н *м.* 1. (*храм у древних греков и римлян*) đền Panthéon, vạn thần miếu; 2. (*место погребения выдающихся деятелей*) đền Panthéon, đền vĩ nhân

пантéра *ж.* báo, beo (*Felix pardus*)

пáнтов||ый *прил.*: ~ олéнь hươu (nai) có nhung; ~ое оленевóдство (ngành) nuôi hươu nai lấy nhung

пантóграф *м. тех.* thước vẽ truyền, sao đồ kế

пантографúя *ж. тех.* (phép, sự) vẽ truyền

пантóметр *м. тех.* thước đo vạn năng

пантоми́м||а *ж.* (*представление*) kịch (tuồng) câm; (*как средство общения*) (sự) ra hiệu, làm bộ tịch; ~ой а) diễn câm; б) bằng cách ra hiệu

пантом||имúческий, ~и́мный *прил.* (thuộc về) kịch câm, tuồng câm

пáнты *мн.* nhung (*của hươu nai*)

пáнцирный *прил.* 1. (*о доспехах*) (thuộc về) giáp bào, giáp trụ, áo giáp, binh giáp, chiến bào; 2. (*о животных*) (có) mai, mu, giáp

пáнцирь *м.* 1. (*латы*) áo giáp, giáp bào, giáp trụ, binh giáp, chiến bào; 2. (*у животных*) mai, mu, giáp; черепáший ~ mai (mu, giáp) rùa, quy giáp

панчен-лáма *м. будд.* panchen-lama, ban-thiền lạt-ma

пáпа I *м. разг.* cha, bố, ba, thầy, tía

пáпа II *м.* (*римский*) giáo hoàng

папáйя *ж. бот.* 1. (*дерево*) (cây) đu đủ (*Carica papaya*); 2. (*плод*) (quả, trái) đu đủ

папаúн *м. фарм.* (chất) papain

папарáцци *м. нескл.* phóng viên nhiếp ảnh chuyên săn chuyện giật gân

папáха *ж.* mũ papakha (*mũ lông cừu vùng Caucasia*)

папáша *м. разг.* 1. cha, bố, ba, thầy, tía; 2. (*обращение к пожилому человеку, старику*) bác, cụ

пáперть *ж.* tiền đình, bậc thềm (*ở lối vào ở nhà thờ*)

пáпик *м. разг. ирон.* bố già, cụ bồ chơi trống bỏi (*thường là giàu có*)

папирóс||а *ж.* điếu thuốc (*có đầu giấy để ngậm*); *мн.*: ~ы thuốc điếu

папирóсник *м. разг.* người bán thuốc lá (thuốc điếu)

папирóсница *ж.* (*коробка*) hộp đựng thuốc điếu, bóp-xì-gà

папирóсн||ый *прил.* (thuộc về) điếu thuốc lá; ✧ ~ая бумáга giấy quyến, giấy thuốc lá

папи́рус *м.* 1. *бот.* (cây) papyrus, chỉ thảo (*Cyperus papyrus*); 1. (*материал для письма*) giấy papyrus (chỉ thảo); (*рукопись*) sách papyrus (chỉ thảo)

папи́русный *прил.* (thuộc về) papyrus, chỉ thảo

пáпка *ж.* 1. (*для бумаг*) cặp giấy; 2. (*род портфеля*) cặp; 3. *уст.* (*переплёт*) bìa carton (cactông); 4. *уст.* (*картон*) carton, cactông; 5. *информ.* thư mục, cặp

пáпоротник *м. бот.* (cây) dương xỉ, đuôi chồn, tổ rồng (*Filices*)

пáпоротниковый *прил.* (thuộc về) dương xỉ

пáпский *прил.* (thuộc về) giáo hoàng; ~ престóл Toà thánh; ~ посóл sứ thần Toà thánh, khâm mạng giáo hoàng

пáпство *с.* ngôi (chức) giáo hoàng

пáпула *ж. мед.* nốt sần

папьé-машé *с. нескл.* papier-mâché, bột giấy ép cứng

пар I *м.* 1. hơi nước, hơi; (*от дыхания*) hơi thở, hơi; варúть на ~ý hấp, đồ, chưng cách thuỷ; 2. *разг.* (*нагретый воздух*) hơi nóng, hơi; ✧ под ~áми (*о пароходе, паровозе*) sẵn sàng chạy bất cứ lúc nào (*nói về tàu chạy bằng hơi nước*); на всех ~áх а) (*о поезде и т. п.*) mở hết tốc lực; б) *перен.* (*быстро, стремительно*) rất nhanh, nhanh hết sức, vùn vụt; разводúть ~ы đốt lò chuẩn bị cho máy hơi nước chạy

пар II *м. с.-х.* (đất) bỏ hoá; земля́ под ~ом ruộng (đất) bỏ hoá; лежáть под ~ом (bị) bỏ hóa; чúстый ~ (đất) bỏ hóa hoàn toàn

пáр||а *ж.* 1. (một) đôi, cặp; ~ чулóк đôi bít tất dài, đôi vớ; ~ брюк (một) cái quần; 2. (*мужской костюм*) bộ comlê (còm-lê) (*không có gilê*); 3. (*двое*) đôi, cặp, hai, song; влюблённая ~ hai người yêu; đôi uyên ương (*поэт.*); супрýжеская ~ cặp vợ chồng; танцýющие ~ы những cặp khiêu vũ (cặp song vũ, người nhảy đôi); идтú ~ами đi sóng đôi; 4. *в знач. сказ.* (*Д*) *разг.* xứng đôi, xứng đôi vừa lứa; онá емý не ~ cô ấy không xứng đôi với cậu ta; 5. *разг.* (*две штуки чего-л.*) hai cái; (*несколько*) vài cái; ✧ пострóить, встать в ~ы xếp hàng đôi, đứng hàng hai; в ~е cùng với, hai người (hai con) cùng nhau; ~ пустякóв dễ ợt, dễ như bỡn (như chơi, như trở bàn tay); на ~у слов (để) nói đôi lời

парабéллум *м.* parabellum, súng lục, súng sáu

парáбола *ж. геом.* parabol, parabon

параболúческ||ий *прил.* (có dạng) parabol, parabon

параболóид *м. геом.* paraboloid, paraboloit

парáграф *м.* đoạn, tiết, điều, mục, điều mục, điều khoản

парáд *м.* 1. *воен.* (cuộc) duyệt binh, diễu binh; принимáть ~ duyệt binh, duyệt các đơn vị; командовать ~ом chỉ huy duyệt binh (diễu binh); 2. (*торжественное шествие*) (cuộc) diễu hành; (*в цирке*) (màn) ra mắt khán giả; физкультýрный ~ đồng diễn (diễu hành) thể dục; ✧ в пóлном ~е mặc lễ phục, trang phục đại lễ, lên khung, mặc diện; для ~а để khoa trương

парадúгма *ж.* 1. *грам.* hệ hình, hệ biến hoá, bảng hình thái; 2. (*теория, принятая за основу изысканий*) hệ hình, khuôn mẫu, khung mẫu

парáдн||ый *прил.* 1. (thuộc về) duyệt binh, diễu binh; diễu hành; 2. (*предназначенный для торжественных случаев*) (để dùng trong dịp) lễ, đại lễ; ~ая фóрма lễ phục, y phục đại lễ; 3. (*праздничный*) trọng thể, long trọng; (*показной*) phô trương; ~ое плáтье áo diện, áo ngày lễ; ~ спектáкль buổi diễn long trọng; 4. (*главный*) chính, cái; ~ая дверь cửa tiền (chính, cái); 5. (*показной*) khoa trương, khoe khoang, huênh hoang, khoe mẽ; ~ое многописáние lối viết khoa trương (huênh hoang); 6. *в знач. сущ. с.*: ~ое cổng (cửa) chính, cửa tiền, cửa cái

парадóкс *м.* nghịch lý, (điều, ý kiến) ngược đời, trái thường

парадоксáльно *нареч.*: э́то звучúт ~ điều đó nghe thật là nghịch lý (ngược đời, trái thường)

парадоксáльность *ж.* (tính chất, điều) nghịch lý, ngược đời, trái thường

парадоксáльный *прил.* nghịch lý, ngược đời, trái thường, nghịch thường; trái khoáy, tréo cẳng ngỗng (*разг.*)

паразúт *м.* l. *биол.* vật ký sinh, ký sinh trùng; (*растение*) (cây) tầm gửi, ký sinh; 2. (*тунеядец*) kẻ ăn bám (sống bám), ký sinh trùng

паразитáрный *прил. биол.* ký sinh

паразитúзм *м.* 1. *биол.* (trạng thái) ký sinh; 2. (*тунеядство*) (tính, tính chất) ăn bám, ký sinh, ăn báo cô, sống bám, sống báo cô

паразитúровать *несов.* 1. *биол.* ký sinh; 2. (*быть тунеядцем*) ăn bám (báo cô), sống gửi, sống bám (báo cô)

паразитúческий *прил.* (thuộc về) ký sinh trùng, ký sinh, kẻ ăn bám;

(*свойственный паразиту*) (có tính chất) ăn bám, ăn báo cô, sống bám, sống báo cô; ~ óбраз жи́зни lối sống bám (sống báo cô)

парази́тн||ый *прил.* l. *биол.* (thuộc về) ký sinh trùng, ký sinh; 2. *тех.* parazit; ~ые колеба́ния (những) dao động parazit

паразитоло́гия *ж.* ký sinh trùng học

парализова́ние *с.* (sự) làm bại liệt, làm tê liệt

парализо́ванный *прил.* (bị) bại liệt, tê liệt, liệt, bại

парализова́ть *несов. и сов.* (*В*) 1. làm bại liệt (tê liệt, liệt, bại); 2. *перен.* làm tê liệt

парализова́ться *несов. и сов.* (bị) bại liệt, tê liệt, liệt, bại

парал||и́тик *м.*, **~ити́чка** *ж. разг.* người bị liệt (bị bại)

парали́ч *м.* (bệnh) liệt, bại, bại liệt, tê liệt; *перен.* (tình trạng) tê liệt; прогресси́вный ~ liệt tuần tiến; разби́тый ~о́м bị liệt (bại, bại liệt, tê liệt)

парали́чн||ый *прил.* 1. liệt, bại, bại liệt, tê liệt; ~ая рука́ cánh tay liệt (bại, bại liệt); 2. *в знач. сущ. м.* người bị liệt (bị bại)

паралла́кс *м. астр.* thị sai

параллелепи́пед *м. геом.* hình hộp

параллели́зм *м.* 1. *мат.* (sự, tính) song song; 2. (*явлений, действий*) (sự, tính chất) song hành; 3. (*дублирование*) (sự) song trùng, trùng hợp, trùng nhau, trùng lặp, giống nhau; 4. *лит.* (phép, cách) đối ngẫu, đối

параллелогра́мм *м. геом.* hình bình hành

паралле́л||ь *ж.* 1. *мат.* đường song song (song hành); 2. *геогр.* vĩ tuyến; 3. (*сравнение*) (sự) đối chiếu, so sánh, đối sánh; провести́ ~ đối chiếu, so sánh, đối sánh; истори́ческие ~и những trường hợp trùng lặp trong lịch sử

паралле́льно *нареч.* (một cách) song song, song hành; включа́ть ~ *эл.* mắc song song

паралле́льность *ж.* (tính chất, tính) song hành, song trùng, trùng hợp, trùng nhau, trùng lặp

паралле́льн||ый *прил.* 1. *мат.* song song, song hành; 2. (*об улицах и т. п.*) song song; 3. (*совпадающий*) song trùng, trùng hợp, trùng nhau, trùng lặp, giống nhau; (*одновременный*) đồng thời, cùng lúc; ✧ ~ые бру́сья *спорт.* xà kép; ~ое соедине́ние *эл.* sự nối (đấu, mắc) song song

паралоги́зм *м. филос.* (điều, sự) võng luận, ngộ biện

паралоги́ческий *прил. филос.* (có tính chất) võng luận, ngộ biện

парамагнети́зм *м. физ.* (tính) thuận từ

парамагнети́тный *прил. физ.* thuận từ

пара́метр *м. мат.* thông số, tham số, tham biến

паранджа́ *ж.* parandja, khăn choàng (*của phụ nữ Hồi giáo*)

параноида́льн||ый *прил.*: ~ симпто́м triệu chứng bệnh paranoia (hoang tưởng); ~ая иде́я ý tưởng của người bệnh paranoia (hoang tưởng)

парано́ик *м. разг.* người bệnh paranoia (hoang tưởng)

парано́йя *ж. мед.* (bệnh) paranoia, hoang tưởng, hoang tưởng bộ phận

паранорма́льн||ый *прил.* siêu tự nhiên, dị thường, khác thường; ~ое явле́ние hiện tượng siêu tự nhiên (dị thường)

параолимпиа́да *ж.* Paraolympic, Cận Thế vận hội (*dành cho vận động viên khuyết tật*)

параолимпи́йск||ий *прил.* (thuộc về) Paraolympic, Cận Thế vận hội; ~ие и́гры *см.* параолимпиа́да; ~ чемпио́н vô địch Paraolympic (Cận Thế vận hội)

парапе́т *м.* lan can, tay vịn, thanh (tường) chắn

парапсихо́лог *м.* nhà cận tâm lý học

парапсихологи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) cận tâm lý học

парапсихоло́гия *ж.* cận tâm lý học

парафи́н *м.* paraffin; thạch lạp (*уст.*)

парафи́нов||ый *прил.* (thuộc về) paraffin; ~ое ма́сло dầu paraffin

парафи́ровать *несов. и сов. дип.* ký tắt, ký sơ bộ; ~ догово́р ký tắt (ký sơ bộ) hiệp ước

парафра́з *м.*, **~а** *ж.* 1. *лит.* ngữ giải thích, từ khúc giải; 2. *муз.* khúc cải biên, cải biên khúc

парафрази́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. *лит.* khúc giải; 2. *муз.* cải biên

пара́ша *ж. разг.* hố xí, hố tiêu

парашю́т *м.* dù, dù hàng không; прыжо́к с ~ом nhảy dù; надева́ть ~ đeo dù (vào người)

парашюти́зм *м.* (môn, thuật) nhảy dù

парашюти́ст *м.*, **~ка** *ж.* người nhảy dù; (*спортсмен тж.*) vận động viên nhảy dù

парашю́тно-деса́нтн||ый *прил.*: ~ая часть đơn vị nhảy dù đổ bộ; ~ батальо́н tiểu đoàn nhảy dù đổ bộ

парашю́тн||ый *прил.*: ~ая вы́шка tháp nhảy dù; ~ые войска́ bộ đội nhảy dù; ~ деса́нт а) (*войска*) bộ đội nhảy dù, quân dù, lính dù; б) (*высадка*) (cuộc) nhảy dù đổ bộ, đổ bộ bằng dù

паре́з *м. мед.* liệt nhẹ

паре́ние *с.* (sự) bay liệng, bay lượn, liệng, lượn

паренхи́ма *ж. анат.* nhu mô

па́рен||ый *прил.* (đã) hấp, đồ, chưng cách thuỷ; ✧ дешёвле ~ой ре́пы ≅ rẻ như bèo, rẻ như bùn

па́рень *м. разг.* anh chàng, chàng trai, cậu thanh niên, cậu con trai

пари́ *с. нескл.* (sự, cuộc) cá độ, đánh cuộc, đánh cá, cá, độ; заключа́ть, держа́ть ~ cá độ, đánh cuộc, đánh cá, cá, độ; вы́играть ~ thắng cá độ, đánh cuộc thắng; проигра́ть ~ thua cá độ, đánh cuộc thua; ✧ держу́ ~, что... tôi dám cam đoan rằng..., tôi hoàn toàn tin chắc rằng...

пари́жск||ий *прил.* (thuộc về) Paris, Pari; Ba Lê (*уст.*); ✧ ~ая зе́лень *хим.* bột xanh Schwienfurt, thuốc diệt (trừ) sâu; ~ая лазу́рь (màu) xanh da trời, thanh thiên, thiên thanh

пари́к *м.* (bộ) tóc giả

парикма́хер *м.* thợ cắt tóc (hớt tóc, uốn tóc, sửa tóc, làm tóc), thợ cạo, thợ ngôi

парикма́херская *ж.* (*скл. как прил.*) hiệu cắt tóc (hớt tóc, uốn tóc, sửa tóc, làm tóc), hiệu thợ cạo

пари́льня *ж.* 1. (*в бане*) phòng tắm hơi; 2. *тех.* lò (máng) hấp

пари́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. (*отбивать*) đỡ, gạt; ~ уда́р đỡ đòn, gạt (đỡ) một đường kiếm/một cú đánh; 2. *перен.* (*опровергать*) bác bỏ, gạt bỏ, chống đỡ, bác, gạt; ~ дово́д bác bỏ một luận cứ, bác lý lẽ

парите́т *м.* I. *юр.* nguyên tắc đồng đẳng (quân đẳng); 2. *эк.* ngang giá, đẳng giá, đồng giá, bình giá; ~ цен ngang giá

парите́тн||ый *прил. юр.* đồng đẳng, quân đẳng, bằng nhau, ngang nhau; на ~ых нача́лах theo nguyên tắc bằng nhau (đồng đẳng)

па́р||ить *несов.* 1. (*В*) (*варить на пару*) hấp, đồ, chưng cách thuỷ; 2. (*В*) (*подвергать действию пара, кипятка*) trụng, nhúng nước sôi; *разг.* (*прогревать паром, горячей водой*) xông, ngâm nước nóng; 3. *обыкн. безл.*: ~ит (trời) oi, bức, oi ả, oi bức, bức bối, nóng bức; 4. (*выделять пар*) bốc hơi

пари́ть *несов.* bay liệng, bay lượn, liệng, lượn; ✧ ~ в облака́х mơ mộng trên mây, mơ mộng hão huyền, mơ hão

па́риться *несов.* l. (*вариться*) (bị) hấp, đồ, chưng cách thuỷ; 2. (*в бане*) tắm

hơi; 3. *разг.* (*изнемогать от жары*) chịu nóng, mệt lử vì nóng

па́рия *м. и ж.* 1. tiện dân Ấn Độ; 2. *перен.* người cùng khổ, cùng dân

парк *м.* 1. công viên, vườn hoa; ~ культу́ры и о́тдыха công viên văn hoá nghỉ ngơi; национа́льный ~ vườn quốc gia; 2. (*автобусный и т. п.*) trạm, trạm sửa chữa, đề-pô; 3. *воен.* kho lưu động, bãi đậu, kho, trạm, sân; та́нковый ~ khu nhà tăng, bãi tăng; понто́нный ~ đội cầu, trạm cầu phao; 4. (*совокупность транспортных средств*) tổng số, toàn bộ (*máy móc, thiết bị*); ~ подвижно́го соста́ва toàn bộ xe cộ, tổng số đầu máy toa xe; тра́кторный ~ số lượng (tổng số) máy kéo

парке́т *м.* 1. *собир.* parket, packe, ván parket (packe), ván sàn; 2. (*пол*) sàn parket (packe), sàn lát ván

парке́тн||ый *прил.*: ~ пол *см.* парке́т 2; ~ая рабо́та công việc lát sàn (lát parket); ~ое произво́дство (ngành) sản xuất parket (packe)

парке́тчик *м.* thợ lát sàn (lát parket)

па́ркинг *м.* 1. (*место*) bãi đậu (đỗ) xe; 2. (*парковка*) chỗ đậu (đỗ) tạm xe

паркова́ние *с.* (sự) đậu xe, đỗ xe

паркова́ть *несов. и сов.* đậu (đỗ) xe

парко́вка *ж.* 1. (sự) đậu xe, đỗ xe; 2. (*место*) chỗ đậu (đỗ) tạm xe

парла́мент *м.* nghị viện, nghị trường, quốc hội

парламентари́зм *м.* chế độ đại nghị

парламента́рий *м.* nghị viên, nghị sĩ; nghị (*разг.*)

парламента́рн||ый *прил.* (thuộc về) chế độ đại nghị; ~ая респу́блика cộng hoà đại nghị

парламентёр *м.* quân sứ, sứ giả, đại diện

парламентёрский *прил.* (thuộc về) quân sứ; ~ флаг lá cờ quân sứ

парла́ментск||ий *прил.* (thuộc về) nghị viện, nghị trường; ~ие вы́боры bầu cử nghị viện; ~ запро́с chất vấn của nghị viện

парна́с *м. книжн.* Parnasse, thi ca, hội Tao Đàn

парни́к *м.* nhà kính (*ươm, trồng cây*)

парнико́в||ый *прил.* (thuộc về) nhà kính; ~ые ра́мы khung nhà kính; ~ые о́вощи rau trồng trong nhà kính; ~ое огоро́дничество nghề trồng rau trong nhà kính; ✧ ~ эффе́кт hiệu ứng nhà kính

па́рно *в знач. сказ. безл.* trời oi (oi ả), thấy hầm hập (ngột ngạt)

парн||о́й *прил.* 1. tươi; ~о́е молоко́ sữa tươi, sữa mới vắt; ~о́е мя́со thịt tươi, thịt không ướp lạnh; 2. *разг.* (*душный*) oi, oi ả, nóng ẩm, ngột ngạt, hầm hập; ~ во́здух không khí nóng ẩm (hầm hập)

парнокопы́тные *мн. зоол.* loài móng đôi (ngẫu đề)

па́рн||ый *прил.* 1. (*составляющий пару*) đôi, kép; 2. (*расположенный парой*) (xếp) từng đôi, từng cặp, sóng đôi; ~ые ли́стья lá xếp từng đôi (sóng đôi); 3. (*об экипаже, санях*) (thắng) song mã, hai ngựa; 4. (*производимый парой*) đôi, kép; ~ая гре́бля chèo đôi, chèo thuyền hai người; ~ая игра́ (*в теннис и т. п.*) đánh đôi, đánh kép; ~ полёт chuyến bay sóng đôi

парова́рка *ж.* nồi chõ, nồi chưng cách thuỷ

парови́к *м.* 1. (*котёл*) nồi hơi, nồi súp-de; 2. (*двигатель*) máy hơi nước

парово́з *м.* đầu tàu, đầu máy, đầu máy xe lửa, đầu máy hơi nước

парово́зн||ый *прил.* (thuộc về) đầu tàu, đầu máy, đầu máy xe lửa; ~ая брига́да đội thợ đầu máy; ~ое депо́ đoạn đầu máy, đề-pô xe lửa (hoả xa)

паровозоремо́нтный *прил.*: ~ заво́д nhà máy sửa chữa đầu máy

паровозострое́ние *с.* (sự, ngành) chế tạo đầu máy xe lửa

паровозострои́тельный *прил.*: ~ заво́д nhà máy chế tạo đầu máy xe lửa

паров||о́й I *прил.* 1. (thuộc về) hơi nước, hơi; (*приводимый в действие силой пара*) (dùng sức, bằng) hơi nước, hơi; ~ котёл nồi hơi, nồi súp-de; ~ дви́гатель động cơ hơi nước; ~о́е отопле́ние hệ thống sưởi bằng hơi nước; ~о́е су́дно tàu thuỷ chạy bằng hơi nước; 2. (*приготовленный на пару*) (đã) hấp, đồ, chưng cách thuỷ; ~ые котле́ты thịt viên (thịt băm) hấp; ~а́я ры́ба cá hấp

паров||о́й II *прил. с. –х.* bỏ hóa; ~о́е по́ле cánh đồng bỏ hóa

паровпускно́й *прил. тех.*: ~ кла́пан van (xupap) nạp hơi

паровыпускно́й *прил. тех.*: ~ кла́пан van (xupap) xả hơi

парогенера́тор *м. тех.* lò hơi, thiết bị sinh hơi

пароди́йность *ж.* (tính chất) nhại lại, nhái lại

пароди́йн||ый *прил.* (thuộc về) thơ văn nhại; nhại; ~ая пье́са vở kịch nhại

пароди́ровать *несов. и сов.* (*В*) nhại, nhái, nhại (nhái) lại, bắt chước; (*изображать в смешном виде*) mô tả một cách hài hước

паро́дия *ж.* 1. bài văn nhại (thơ nhại), thơ văn nhại; thi văn cuồng phóng (*уст.*); 2. *перен.* (sự) bắt chước lố bịch, nhại lại, nhái lại

пароксизм *м.* (cơn) kịch phát

паро́ль *м.* mật khẩu, mật lệnh; (*компьютерный*) mật lệnh, mật ngữ, mật mã

паро́м *м.* phà (đò) ngang; переправи́ться на ~е đi phà sang ngang, đi đò qua sông

паро́мщик *м.* người chở phà (đưa đò) ngang

парообра́зн||ый *прил.* (ở thể/dạng) hơi nước; ~ое состоя́ние trạng thái hơi nước

парообразова́ние *с.* (sự) tạo thành hơi nước, hoá hơi, sinh hơi, phát hơi

пароотво́дн||ый *прил.* (để) thoát hơi nước, thải hơi, xả hơi; ~ая труба́ *тех.* ống thoát hơi nước

пароперегрева́тель *м. тех.* bộ quá nhiệt hơi nước

паропровод *м. тех.* ống dẫn hơi nước

парораспредели́ение *с. тех.* (sự) phân phối hơi nước

парораспредели́тель *м. тех.* bộ phân phối hơi nước

паросилов||о́й *прил.*: ~а́я установка thiết bị chạy bằng hơi nước

пароход *м.* tàu thuỷ, tàu; (*речной, небольшой*) ca nô; (*морской*) tàu biển

парохо́дн||ый *прил.* (thuộc về, bằng) tàu thuỷ; ~ое сообще́ние giao thông đường thuỷ; ~ое о́бщество công ty thuỷ vận

парохо́дство *с.* 1. (ngành, công ty) thuỷ vận, vận tải đường thuỷ; речно́е ~ vận tải đường sông; 2. *разг. уст.* (sự) thuỷ vận

па́рочка *ж.* (một) đôi, cặp

пароэлектроста́нция *ж.* nhà máy nhiệt điện

парсе́к *м. астр.* parsec (*đơn vị đo chiều dài, bằng 3, 263 năm ánh sáng*)

па́рт||а *ж.* bàn học, bàn học sinh; сиде́ть за одно́й ~ой с ке́м-л. cùng ngồi một bàn học với ai

партакти́в *м.* (парти́йный акти́в) (những) cốt cán của đảng
партби́лет *м.* (парти́йный биле́т) thẻ đảng
партбюро́ *с. нескл.* (парти́йное бюро́) chi uỷ, ban chấp hành chi bộ
партвзно́сы *мн.* (*ед.* партвзно́с *м.*) (парти́йные взно́сы) đảng phí
партвзыска́ние *с.* (парти́йное взыска́ние) (hình thức) kỷ luật đảng; наложи́ть ~ на кого́-л. thi hành kỷ luật đảng đối với ai
партгруппо́рг *м.* (руководи́тель партгру́ппы) tổ trưởng đảng, trưởng tiểu tổ đảng
партгру́ппа *ж.* (парти́йная гру́ппа) tổ (tiểu tổ) đảng
парте́р *м. театр.* parterre, pác-te, khu tầng một; ме́сто в ~е chỗ ngồi ở parterre (pác-te)
парти́ец *м. разг.* đảng viên, đảng viên cộng sản
партиза́н *м.* du kích, du kích quân
партиза́нить *несов. разг.* đánh du kích
партиза́нка *ж.* nữ du kích
партиза́нск||ий *прил.* (thuộc về) du kích; ~ая война́ chiến tranh du kích; ~ отря́д đội du kích
партиза́нство *с.* (sự, thuật) đánh du kích
парти́йность *ж.* 1. (*принадлежность к партии*) đảng tịch; 2. (*соответствие принципам марксистско-ленинской партии*) tính đảng, đảng tính; ~ иску́сства tính đảng (đảng tính) trong nghệ thuật
парти́йн||ый *прил.* 1. (thuộc về) đảng; ~ые директи́вы những chỉ thị của đảng; ~ые ка́дры các cán bộ đảng; ~ рабо́тник cán sự (cán bộ) đảng; ~ое руково́дство а) (sự) lãnh đạo của đảng; б) (*орган*) (cơ quan) lãnh đạo của đảng; ~ стаж tuổi đảng; ~ая организа́ция tổ chức đảng; ~ взнос đảng phí; 2. *в знач. сущ. м.* đảng viên, đảng viên cộng sản
партиту́ра *ж. муз.* bản dàn bè, tổng nhạc phổ
па́ртия *ж.* 1. (*политическая организация*) đảng, chính đảng; демократи́ческая ~ đảng dân chủ; республика́нская ~ đảng cộng hoà; социа́л-демократи́ческая ~ đảng xã hội dân chủ; коммунисти́ческая ~ đảng cộng sản; консервати́вная ~ đảng bảo thủ; 2. (*группа лиц*) đảng phái, phe đảng, bè đảng, bè phái, phái, đảng; (*отряд*) nhóm, toán, đoàn, đội; иссле́довательская ~ đội thám hiểm, đoàn khảo sát; 3. (*какое-л. количество*) (một) lô, mớ, chuyến, mẻ; ~ това́ра một chuyến (lô) hàng; 4. *муз.* bè, bộ; 5. (*в игре*) ván; ~ в ша́хматы, ша́хматная ~ (một) ván cờ; 6. (*о браке*) *уст.* đám, mối, chỗ
парткабине́т *м.* ban tuyên huấn đảng
парткóм *м.* (парти́йный комите́т) đảng ủy, ban chấp hành đảng bộ cơ sở
партконфере́нция *ж.* (парти́йная конфере́нция) hội nghị đại biểu đảng, đại hội đảng bộ
партнёр *м.* partner, người cùng chơi; cặp bồ, bồ (*разг.*); (*в танцах*) partner, bạn nhảy; (*компаньон*) bạn đường, bạn đồng hành; (*на сцене*) bạn cùng diễn; (*товарищ в каком-л. занятии*) bạn đồng sự (đồng nghiệp, đồng thuyền); (*в бизнесе*) đối tác, bạn hàng
партнёрство *с.* quan hệ đối tác, tinh thần hợp tác
партóрг *м.* (парти́йный организа́тор) bí thư chi bộ
парторганиза́ция *ж.* (парти́йная организа́ция) tổ chức đảng, đảng bộ
партрабо́та *ж.* (парти́йная рабо́та) công tác đảng
партрабо́тник *м.* (парти́йный рабо́тник) cán sự (cán bộ) đảng
партсобра́ние *с.* (парти́йное собра́ние) họp (hội nghị) đảng
партста́ж *м.* (парти́йный стаж) tuổi đảng
партсъе́зд *м.* (парти́йный съезд) đại hội đảng
па́рус *м.* buồm; подня́ть ~ giương (giong) buồm; убра́ть ~ hạ (bỏ) buồm; идти́ под ~а́ми chạy buồm, đi thuyền buồm; ✧ нести́сь на всех ~а́х phóng rất nhanh, chạy hết tốc lực
паруси́на *ж.* vải bố, vải bạt, vải to, vải thô
паруси́новый *прил.* (thuộc về, bằng) vải bố, vải bạt, vải to, vải thô
па́русник *м.* 1. (*судно*) thuyền buồm, thuyền mành; 2. (*мастер*) người lái thuyền buồm
па́русность *ж.* 1. bộ buồm (*của thuyền*); 2. (*величина*) diện hứng gió (*của buồm*)
па́русн||ый *прил.* (thuộc về) buồm; ~ая ло́дка thuyền buồm, thuyền mành; ~ спорт môn thuyền buồm
парфо́рс||ый *прил.*: ~ оше́йник vòng cổ có mấu; ~ая охо́та săn đuổi
парфюме́р *м.* người làm hương phẩm (hương liệu)
парфюме́рия *ж.* 1. *собир.* hương phẩm, hương liệu; 2. (*производство*) (ngành) hương phẩm, hương liệu
парфюме́рный *прил.* (thuộc về) hương phẩm, hương liệu; ~ магази́н cửa hiệu hương phẩm, cửa hàng hương liệu
парце́лла *ж. эк.* khoảnh, mảnh, mảnh đất
парцелли́ровать *несов. и сов. эк.* (*В*) chia khoảnh, chia... thành mảnh nhỏ
парцелля́ция *ж. эк.* (sự) chia khoảnh, chia đất thành mảnh nhỏ
парциа́льный *прил. физ., тех.* riêng phần, cục bộ
парча́ *м.* gấm, vóc
парчо́вый *прил.* (thuộc về) gấm, vóc; (*из парчи*) (bằng) gấm, vóc
паршá *ж.* (bệnh) chốc đầu, chốc, sài đầu
парши́вец *м. разг.* kẻ xấu xa (tồi tệ)
парши́веть, запарши́веть, опарши́веть *разг.* (bị) chốc lở, ghẻ lở, chốc ghẻ
парши́во *нареч.* 1. (một cách) xấu xa, tồi tệ, đê tiện; 2. *в знач. сказ. безл.* thật là xấu xa (tồi tệ, đê tiện)
парши́в||ый *прил.* 1. (*больной паршой*) (bị) chốc đầu, chốc lở, ghẻ lở, chốc ghẻ; 2. *перен. разг.* (*плохой, дрянной*) xấu xí, xấu tệ, tồi tệ, xấu, tồi; (*о человеке, поступке*) xấu xa, tồi tệ, đồi bại, đê tiện, ti tiện; ~ая пого́да trời xấu tệ; ~ое настрое́ние tâm trạng nặng nề, khí sắc u sầu; ✧ ~ая овца́ всё ста́до по́ртит ≅ con sâu bỏ rầu nồi canh
пас I *межд.* 1. *карт.* xin chịu, xin chịu thua, chui; 2. *в знач.. сказ. разг.* không đủ sức, xin chịu, chịu thua; я ~ tôi không đủ sức, mình chả làm nổi, tớ xin chịu, tôi chịu thua
пас II *м. спорт.* (cú) passe, chuyền bóng; то́чный ~ в центр chuyền bóng chính xác vào giữa bãi
па́сека *ж.* khu (chỗ, nơi) nuôi ong
па́сечник *м.* người nuôi ong (trông khu nuôi ong)
па́сечн||ый *прил.*: ~ое хозя́йство ngành (nghề) nuôi ong
па́сквил||ь *м.* (bài) văn nhục mạ, nhục mạ, vu khống, phỉ báng; писа́ть ~и на кого́-л. viết những bài nhục mạ (vu khống, phỉ báng) ai
пасквиля́нт *м.* người viết bài nhục mạ (vu khống, phỉ báng)
па́смурно 1. *перен.* (một cách) ảm đạm, u buồn, u sầu, buồn rầu, sầu não; 2. *в знач. сказ. безл.* trời u ám (vân vụ, phủ mây, râm), râm trời; *перен.* u sầu, sầu não, buồn rầu; сего́дня ~ hôm nay trời u ám (trời râm, râm trời); 3. *в знач. сказ. безл.*: на душе́ у него́

становúлось ~ lòng chàng trở nên buồn rười rượi

пáсмурн||ый *прил.* 1. u ám, vân vụ, phủ mây, râm; ~ая погóда tiết trời u ám, trời râm; 2. *перен.* ảm đạm, u buồn, u sầu, buồn rầu, sầu não; ~ вид vẻ mặt u sầu (ảm đạm); ~ое настроéние tâm trạng u sầu, lòng buồn rười rượi

пасовáть I, спасовáть 1. *карт.* xin chịu, xin chịu thua, chui; chịu tho (*разг.*); 2. (пéред *Т*) *перен.* xin chịu, chịu thua, bỏ cuộc, lui bước, quản ngại; chịu tho (*разг.*); ~ пéред кéм-л. chịu thua ai; ~ пéред трýдностями bỏ cuộc (lui bước) trước khó khăn; не ~ пéред трýдностями không quản ngại khó khăn, gian nan chẳng ngại

пасовáть II *несов. спорт.* chuyền (đưa) bóng; pát-xê (*разг.*)

пасóвка *ж. спорт.* (sự) chuyền bóng, đưa bóng

паспартý *с. нескл.* khung ảnh carton (cactông)

пáспорт *м.* 1. (*удостоверение*) giấy thông hành, chứng minh thư, giấy chứng minh; giấy căn cước (*уст.*); (*заграничный*) passport, hộ chiếu; 2. (*телевизора и т. п.*) thuyết minh thư, bản thuyết minh

паспортизáция *ж.* 1. (sự) cấp giấy thông hành, cấp chứng minh thư; 2. *тех.* (sự) làm thuyết minh thư, làm bản thuyết minh

паспортúст *м.* nhân viên phòng chứng minh thư (giấy chứng minh)

пáспортн||ый *прил.* (thuộc về) giấy thông hành, chứng minh thư, giấy chứng minh; passport, hộ chiếu; thuyết minh thư, bản thuyết minh (*ср.* пáспорт); ~ая систéма chế độ cấp giấy thông hành (chứng minh thư, giấy chứng minh, passport, hộ chiếu); ~ые дáнные căn cước; ~ стол phòng căn cước, phòng giấy thông hành (chứng minh thư)

пассáж *м.* 1. hành lang bán hàng; 2. *муз.* passage, nét lướt; 3. (*отрезок текста*) đoạn văn; 4. *спорт.* passage, nước kiệu nhịp điệu; ✧ какой ~! kỳ lạ thay!, lạ lùng chưa!

пассажúр *м.* hành khách; khách (*сокр.*); зал для ~ов phòng cho hành khách

пассажúрск||ий *прил.* (thuộc về) hành khách; khách (*сокр.*); ~ пóезд tàu hành khách, tàu khách; ~ вагóн toa hành khách, toa khách; ~ое движéние vận chuyển hành khách

пассáт *м.* tín phong, gió mậu dịch

пассáтный *прил.*: ~ вéтер *см.* пассáт

пассúв *м.* 1. *фин.* (khoản) nợ 2. *грам.* thể thụ động, dạng bị động

пассúвно *нареч.* (một cách) thụ động, bị động, tiêu cực

пассúвность *ж.* (tính) thụ động, bị động, tiêu cực

пассúвн||ый *прил.* 1. thụ động, bị động, tiêu cực; ~ые зрúтели những khán giả thụ động; ~ое ожидáние chờ đợi tiêu cực, trông chờ thụ động; 2. *фин.* (thuộc về) khoản nợ; ~ балáнс внéшней торгóвли *эк.* nhập siêu; 3. *грам.* (thuộc về) thể thụ động, dạng bị động; ~ая конструкция đặt câu theo thể thụ động, cấu trúc bị động

пассифлóра *ж. бот.* cây lạc tiên, cây dưa tây (*Passiflora*)

пáссия *ж. уст.* người yêu dấu

пáста *ж.* bột nhão; зубнáя ~ thuốc (xà phòng) đánh răng

пáстбище *с.* bãi chăn (chăn thả), đồng cỏ, mục trường; выгонúть скот на ~ lùa gia súc đến bãi chăn

пáстбищный *прил.* (thuộc về) bãi chăn, bãi chăn thả; (*связанный с содержанием на пастбищах*) (theo lối) chăn thả; ~ перúод thời kỳ chăn thả

пáства *ж. собир. церк* con chiên (*trong xứ đạo*)

пастéль *ж.* 1. phấn (bột) màu, pastel; рисовáть ~ю vẽ bằng phấn (bột) màu; 2. (*картина*) tranh phấn màu (bột màu, pastel)

пастéльн||ый *прил.* (thuộc về) phấn màu, bột màu, pastel; ~ая живóпись hội hoạ phấn màu (bột màu, pastel)

пастеризáтор *м.* sát trùng (khử trùng, thanh trùng) viên (*theo cách của Pasteur*)

пастеризáция *ж.* (sự) sát trùng, khử trùng, thanh trùng (*theo cách của Pasteur*)

пастеризóванн||ый *прил.* (đã) sát trùng, khử trùng, thanh trùng (*theo cách của Pasteur*); ~ое молокó sữa đã sát trùng

пастеризовáть *несов. и сов.* (*В*) sát trùng, khử trùng, thanh trùng (*theo cách của Pasteur*)

пастернáк *м. бот.* (cây) phòng phong, củ cần (*Pastinaca sativa*)

пасти́ *несов.* (*В*) chăn, chăn thả; ~ коróв chăn bò

пастилá *ж.* (kẹo) pastila

пасти́сь *несов.* ăn (gặm) cỏ

пастóзный *прил. мед.* nề, phù

пáстор *м.* mục sư

пасторáль *ж.* 1. *лит.* pastorale, mục ca, dã ca, mục kịch; 2. *муз.* pastorale, khúc đồng quê, điền viên khúc

пáсторский *прил.* (của) mục sư

пастýх *м.* người chăn súc vật, người mục súc, mục phu; (*пасущий коров*) người chăn bò; (*пасущий овец*) người chăn cừu (chăn chiên)

пастýшеский *прил.* (thuộc về) người chăn súc vật

пастýш||ий *прил.* (của) người chăn súc vật, mục đồng; ~ья пéсня mục ca, bài hát mục đồng (chăn trâu); ✧ ~ рожóк tù và; ~ья сýмка *бот.* (cây) tề thái, rau tề, địa mễ thái (*Capsella bursa-pastoris*)

пастýшка *ж.* bà/chị chăn súc vật

пастушóк I *м.* mục đồng

пастушóк II *м. зоол.* chim cuốc, đỗ quyên, đỗ vũ (*Rallus*)

пáстырь *м. рел.* mục sư, linh mục, chủ chăn

пасть I *сов.* 1. *см.* пáдать 1, 3, 5–7, 10–12; 2. (*на поле боя*) hy sinh, bỏ mình, ngã xuống

пасть II *ж.* 1. mõm; 2. *перен.* hố rộng hoác; ✧ львúная ~ *бот.* (cây) hoa mõm chó, cheo hèo, kim ngư thảo (*Antirrhinum*)

пастьбá *ж.* (sự) chăn gia súc, mục súc

пáсха *ж.* 1. lễ Phục sinh, lễ Vượt qua; 2. (*кушанье*) (món) paskha (*bằng phó mát ngọt trộn nho khô thường dọn trong dịp lễ Phục sinh*)

пасхáльн||ый *прил.* (thuộc về) lễ Phục sinh, lễ Vượt qua; ~ые яйцá trứng tô (nhuộm) màu (*trong dịp lễ Phục sinh*)

пáсынок *м.* 1. con trai riêng; 2. *перен.* con ghẻ

пасьянс *м. карт.* (trò) bói bài, bói bài tây; раскладывать ~ bói bài, xếp bài để bói

пат *м.* I *шахм.* (thế) bí, pat; ~ королю́ vua bị bí

пат II (*сорт мармелада*) (kẹo) bột quả

патéнт *м.* 1. patent, bằng sáng chế (phát minh); получúть ~ на изобретéние được cấp patent (bằng sáng chế, bằng phát minh); 2. *уст.* (*на право занятия торговлей и т. п.* môn bài

патéнтн||ый *прил.* (thuộc về) patent, bằng sáng chế, bằng phát minh; môn bài (*ср.* патент); ~ое бюрó sở quản lý patent (bằng sáng chế, bằng phát minh); ~ сбор thuế môn bài

патентóванн||ый *прил.* 1. được cấp patent (bằng sáng chế, bằng phát minh); ~ое срéдство thuốc đã được cấp patent (bằng sáng chế); 2. *перен.*

разг. chính cống, thực thụ, hạng nặng; có bằng (*ирон.*); ~ мошéнник (tên) đại bợm, bợm chính cống

патентовладéлец *м.* người có patent (bằng sáng chế, bằng phát minh)

патент||овáть, запатентовáть (*В*) cấp patent (bằng sáng chế, bằng phát minh); cấp bằng (*сокр.*); ~ изобретéние cấp bằng cho một phát minh; однó из егó изобретéний бы́ло ~óвано một trong những sáng chế của ông ta đã được cấp bằng

патéтика *ж.* (giọng) thống thiết, lâm ly, bi tráng, nồng nhiệt, xúc động

патети́ч||еский, ~ный *прил.* thống thiết, lâm ly, bi tráng, nồng nhiệt, xúc động

патефóн *м.* máy hát; заводи́ть ~ quay (lên dây) máy hát

патефóнн||ый *прил.* (thuộc về) máy hát; ~ая пласти́нка đĩa hát, đĩa nhạc; ~ая игóлка kim máy hát

пáти *с.* party

пáти́на *ж.* (lớp) ten đồng, gỉ đồng

пати́ссон *м. бот.* 1. (cây) bí patisson (*Curcubita pepo*); 2. (*плод*) (quả, trái) bí patisson

пáтов||ый *прил.*: ~ая ситуáция tình trạng nhập nhằng (nhùng nhằng)

патогенéз *м. мед.* tác nhân sinh (gây) bệnh

патогéнн||ый *прил.* sinh (gây) bệnh; ~ фáктор tác nhân sinh (gây) bệnh; ~ые микрóбы những vi trùng sinh (gây) bệnh; ~ ви́рус virus sinh (gây) bệnh

пáтока *ж.* mật, mật mía

патóлог *м.* nhà bệnh lý học (bệnh học)

патологи́ческ||ий *прил.* 1. (thuộc về) bệnh lý học, bệnh học, bệnh lý, bệnh; ~ие мутáции những đột biến bệnh lý; устранéние ~ого гéна loại bỏ gen bệnh; 2. *перен.* không bình thường, bệnh hoạn

патолóгия *ж.* 1. bệnh lý học, bệnh học, khoa bệnh lý; 2. *перен.* (tính chất, sự) không bình thường, bệnh hoạn

патологоанáтом *м.* bác sĩ (thầy thuốc) giải phẫu bệnh

патологоанатоми́ческ||ий *прил.*: ~ая лаборатóрия phòng xét nghiệm giải phẫu bệnh; ~ое отделéние khoa giải phẫu bệnh

патопсихóлог *м.* nhà (chuyên viên) tâm lý bệnh học

патопсихологи́ческ||ий *прил.*: ~ое исслéдование nghiên cứu (khảo sát) tâm lý bệnh học

патопсихолóгия *ж.* tâm lý bệnh học

патофизиóлог *м.* nhà (chuyên viên) sinh lý bệnh học

патофизиологи́ческ||ий *прил.*: ~ое обслéдование khám nghiệm sinh lý bệnh học

патофизиолóгия *ж.* sinh lý bệnh học, (môn) sinh lý bệnh

пáточный *прил.* (thuộc về) mật, mật mía

патриáрх *м.* 1. (*глава рода*) tộc trưởng, gia trưởng; 2. (*глава церкви*) đại giáo chủ, giáo trưởng

патриархáльность *ж.* (tính chất) tộc trưởng, gia trưởng

патриархáльн||ый *прил.* 1. *этн.* (thuộc về) tộc trưởng, gia trưởng, phụ quyền, phụ hệ, quyền cha; ~ое хозя́йство kinh tế gia trưởng; ~ая семья́ gia đình phụ quyền; 2. (*устарелый*) lỗi thời, quá thời, cổ hủ, cổ lỗ sĩ; ~ые взгля́ды những quan điểm quá thời (cổ hủ)

патриархáт *м. этн.* chế độ phụ quyền (gia trưởng, quyền cha), phụ hệ

патриáршество *с.* 1. hệ thống điều hành giáo hội (*dưới quyền đại giáo chủ*); 2. (*система управления*) ngôi (quyền vị) đại giáo chủ

патриáрший *прил.*: ~ трон ngôi đại giáo chủ

патримониáльный *прил.* (là) gia sản truyền lại

патримóн||ий, ~ниум *м. юр.* gia sản (di sản) truyền lại

патриóт *м.* 1. người yêu nước, nhà ái quốc; 2. *перен.* người trung thành (nồng nhiệt yêu mến); ~ своегó завóда người nồng nhiệt yêu mến nhà máy của mình

патриоти́зм *м.* (lòng, tình, tinh thần) yêu nước, ái quốc

патриоти́ческ||ий *прил.* yêu nước, ái quốc; ~ие чу́вства những tình cảm yêu nước

патриоти́чно *нареч.* (một cách) nồng nàn yêu nước

патриоти́чный *прил.* nồng nàn yêu nước, đầy lòng ái quốc

патриóтка *ж.* 1. người phụ nữ yêu nước, nhà nữ ái quốc; 2. *перен.* người trung thành (nồng nhiệt yêu mến)

патри́ций *м. ист.* người quý tộc La Mã thời cổ

патрóн I *м.* 1. *воен.* (viên) đạn; 2. *тех.* đĩa kẹp, mâm cặp, vòng nút; 3. *эл.* đui đèn, đui; 4. (*образец для выкройки*) mâm cắt

патрóн II *м.* 1. *ист.* người bảo nô (bảo trợ dân nghèo) (*ở La Mã thời cổ*); 2. (*покровитель*) bảo trợ viên, người bảo trợ, ông bầu; 3. (*хозяин*) ông chủ, chủ nhân, chủ xưởng; (*начальник*) sếp, thủ trưởng

патронáж *м.* 1. *уст.* (sự) bảo trợ, bảo hộ; 2. (*медицинское обслуживание*) (sự, chế độ) điều trị tại nhà, chăm sóc tại nhà

патронáжн||ый *прил.* (thuộc về) điều trị tại nhà, chăm sóc tại nhà; ~ая сестрá nữ y tá phụ trách việc chăm sóc tại nhà

патронáт *м.* 1. *ист.* (sự, chế độ) bảo nô, bảo trợ dân nghèo; (tư cách, quyền) người bảo nô, người bảo trợ dân nghèo (*ở La Mã thời cổ*); 2. (*воспитание*) (sự, chế độ) bảo trợ trẻ mồ côi, đỡ đầu trẻ mồ côi

патронéсса *ж.* nữ bảo trợ viên hội từ thiện

патрони́ровать *несов.* (*В*) bảo trợ (đỡ đầu) trẻ mồ côi

патрóнник *м.* ổ đạn, hộp tiếp đạn

патрóнн||ый *прил.* (thuộc về) đạn; ~ая сýмка túi (bao) đạn; ~ая обóйма băng đạn

патронтáш *м.* túi (bao) đạn

пáтрубок *м. тех.* ống nối

патрули́ровать *несов.* tuần tiễu, tuần phòng, đi tuần, tuần tra

патрýль *м.* đội tuần tiễu (tuần tra); ~ мили́ции đội cảnh sát tuần tra; кóнный ~ đội tuần tiễu (tuần tra) đi ngựa

патрýльный *прил.* 1. (thuộc về) đội tuần tiễu, đội tuần tra; ~ самолёт máy bay tuần tiễu; 2. *в знач. сущ. м.* người đi tuần, đội viên tuần tiễu (tuần tra)

пáуз||а *ж.* 1. (*в речи*) (chỗ) ngừng giọng, ngắt giọng, ngừng; дéлать ~у ngừng giọng, ngắt câu; *2. перен.* (chỗ, khoảng) ngừng, nghỉ, thời gian tạm dừng; 3. *муз.* (sự, chỗ) lặng, hưu chỉ; (*в нотах*) dấu lặng, dấu hưu chỉ

паýк *м.* nhện (*Aranei*)

паукообрáзн||ый *прил.* 1. giống (dạng) nhện; 2. *в знач. сущ. мн.*: ~ые *зоол.* lớp Nhện (*Arachnoidea*)

пауперизáция *ж. эк.* (sự) bần cùng hoá

паупери́зм *м. эк.* (tình trạng, nạn) bần cùng hoá, bần cùng, cùng khổ

паути́на *ж.* 1. mạng nhện; 2. *перен.* mạng lưới; ~ лжи mạng lưới dối trá; ✧

всеми́рная ~ mạng lưới toàn cầu, mạng Internet

паути́нка *ж.* tơ nhện; ✧ чулки́-~ bít tất rất mịn

па́фос *м.* 1. (sự) nồng nhiệt, nhiệt tình, nhiệt liệt, hăng say, xúc động, xúc cảm, sôi nổi; (*излишняя приподнятость*) (sự) cảm xúc cao độ; говори́ть с ~ом nói sôi nổi (xúc động); 2. (*воодушевление*) (sự) hưng phấn, phấn khởi, cảm hứng; (*источник энтузиазма*) nguồn cảm hứng (hưng phấn)

пах *м.* bẹn, vùng bẹn

па́харь *м.* người cày ruộng, thợ cày

пахан́ *м. разг. пренебр.* (tên) đầu nậu kẻ cướp

пах||а́ть *несов.* (*В*) 1. cày; ~ зе́млю cày ruộng, cày đất; 2. *перен. разг. шутл.* kéo cày, làm lụng vất vả, làm việc nặng nhọc; всю жизнь я ~а́л cả đời tớ phải kéo cày, suốt đời tớ làm việc vất vả

па́хн||уть *несов.* (*Т*) 1. có (bốc, phảng phất) mùi; си́льно ~ sực mùi, bốc mùi rất mạnh; хорошо́ ~ thơm, ngát hương, thơm nức, thơm phức, thơm ngát, sực nức hương thơm, phảng phất thơm; плóхо ~ thối, khắm, hôi, thối hoắc, có mùi thối; ро́зы прия́тно ~ут hoa hồng ngát hương (thơm ngát, thơm dịu dàng); 2. *перен.* có triệu chứng, có vẻ, cho thấy, cảm thấy trước; ~ет бедо́й có triệu chứng (có vẻ, cảm thấy trước) tai hoạ đang đến gần; э́то ~ет больши́ми убы́тками điều đó cho thấy sẽ bị tổn thất lớn: ✧ ~ет по́рохом phảng phất mùi thuốc súng, có nguy cơ chiến tranh

пахн||у́ть *сов.* (*Т*) *разг.* thoảng qua, thoảng; в ко́мнату ~у́ло арома́том цвето́в hương hoa thoảng vào phòng; ~у́л лёгкий ветеро́к cơn gió nhẹ thoảng qua, ngọn gió hiu hiu thổi; от реки́ ~у́ло хо́лодом hơi lạnh từ sông thoảng lên.

пахово́й *прил.* (thuộc về) bẹn, vùng bẹn

па́хота *ж.* 1. (*действие*) (sự) cày; 2. (*поле*) cánh đồng đã cày

па́хотн||ый *прил.* (thuộc về) cày; ~ слой земли́ lớp đất cày; ~ая земля́ đất canh tác

па́хта *ж.* nước sữa (*còn lại sau khi làm bơ*)

па́хтанье *с.* 1. (sự) làm bơ; 2. *см.* па́хта

па́хтать *несов.* (*В*) làm bơ, đánh sữa thành bơ

паху́честь *ж.* hương thơm, (sự) thơm, ngát hương

паху́чий *прил.* thơm, ngát hương, thơm ngát, thơm nức, thơm phức

паца́н *м. прост.* cậu (thằng) bé

паца́нка *ж. прост.* cô (con) bé

пациен́т *м.*, **~ка** *ж.* bệnh nhân, người bệnh, con bệnh

пацифи́зм *м.* chủ nghĩa (phong trào) hoà bình

пацифи́ст *м.* người theo chủ nghĩa hoà bình

пацифи́стск||ий *прил.* hoà bình chủ nghĩa, hoà bình; ~ие взгля́ды những quan điểm hoà bình chủ nghĩa

па́че *нареч.*: ~ ча́яния vạn nhất, (hoàn toàn) bất ngờ; тем ~ huống chi, huống hồ

па́чка *ж*, 1. (một) chồng, xấp, tập, ram; (*в упаковке*) (một) bao, gói; ~ бума́ги (một) ram giấy; ~ де́нег ghim bạc, xấp giấy bạc; ~ газе́т chồng báo; ~ папиро́с bao thuốc lá; 2. (*костюм балерины*) váy ba-lê

па́чками *нареч.* từng nhóm (chồng, xấp, đống, mớ)

па́чкать *несов.* (*В*) 1. làm (bôi, vấy, giây) bẩn; ~ чем-л. ли́пким vấy (giây) bẩn chất gì nhơn nhớt; 2. *разг.* (*плохо рисовать, писать*) vẽ tồi, viết xấu, bôi bẩn, bôi bác; ✧ ~ чьё-л. до́брое и́мя bôi tro trát trấu vào (làm hoen ố) thanh danh ai; ру́ки ~ не хо́чется chẳng muốn giây bẩn tay làm gì (giây vào cho bẩn tay)

па́чкаться *несов.* bị bẩn, tự làm bẩn (bôi bẩn, giây bẩn)

пачкотня́ *ж. разг.* (*о нарисованном*) tranh tồi, tranh bôi bác (nham nhở); (*о написанном*) bài viết bẩn (nhem nhuốc, bẩn thỉu)

пачку́||н *м.*, **~нья** *ж. разг.* 1. người bôi bẩn; 2. *пренебр.* (*плохой художник*) thợ vẽ cà mèng, hoạ sĩ hàng bét

паша́ *м.* pasha, tổng trấn

па́шня *ж.* cánh đồng đã cày, đất cày

паште́т *м.* (món) pâté, patê; ba-tê (*разг.*)

па́юсн||ый *прил.*: ~ая икра́ trứng cá đen ép nén

пая́льник *м.* mỏ hàn, mỏ hàn vảy (hàn thiếc); электри́ческий ~ mỏ hàn điện

пая́льн||ый *прил.*: ~ая ла́мпа đèn xì, đèn hàn; ~ая тру́бка ống hàn

пая́льщик *м.* thợ hàn (hàn vảy, hàn thiếc)

пая́ние *с.* (sự) hàn

паясничанье *с. разг.* (sự) làm trò hề, uốn éo, õng ẹo

паясничать *несов. разг.* làm trò hề, uốn éo, õng ẹo

пая́ть *несов.* (*В*) hàn

паяц *м.* 1. *уст.* hề; 2. *разг.* người hay làm trò (hay uốn éo, hay õng ẹo)

певе́ц *м.* 1. người hát hay; (*профессиональный*) ca sĩ; изве́стный ~ danh ca; 2. *перен.* (*в лит., жив., муз.*) người ca ngợi (ngợi ca); ~ приро́ды người ca ngợi thiên nhiên

певи́ца *ж.* người phụ nữ hát hay; (*профессиональная*) nữ ca sĩ; изве́стная ~ nữ danh ca

певу́||н *м.*, **~нья** *ж. разг.* người hay hát (thích hát)

певу́честь *ж.* (tính chất, sự) du dương, êm ái, thánh thót, réo rắt

певу́чий *прил.* du dương, êm ái, thánh thót, réo rắt

пе́вч||ий *прил.* 1. hay hót, hót; ~ие пти́цы loài chim hót 2. *в знач. сущ. м.* người trong ban hát (ban ca), ca xướng viên (*ở nhà thờ*)

Пега́с *м. миф.* Phi mã; ✧ созве́здие ~а chòm sao Phi mã (*Pegasus*)

пе́г||ий *прил.* lang, khoang; ~ая ло́шадь ngựa lang (khoang)

педаго́г *м.* nhà giáo (sư phạm, giáo dục)

педаго́гика *ж.* sư phạm (giáo dục) học, (khoa) sư phạm, giáo dục

педагоги́ческ||ий *прил.* (thuộc về) sư phạm, giáo dục; ~ совéт hội đồng sư phạm; ~ тала́нт tài sư phạm; ~ие спосо́бности những khả năng sư phạm; ~ институ́т trường đại học sư phạm; с ~ой то́чки зре́ния xét trên quan điểm sư phạm

педагоги́чность *ж.* (tính chất) sư phạm, mô phạm

педагоги́чный *прил.* (có tính chất) sư phạm, mô phạm

педа́ль *ж.* pédale, pêđan, bàn đạp; нажа́ть (нажа́ть на) ~ nhấn pédale, ấn bàn đạp; отпусти́ть ~ thả pédale, lơi bàn đạp

педа́льн||ый *прил.* (thuộc về) pédale, pêđan, bàn đạp; ~ая переда́ча chuyển động bằng pédale (pêđan, bàn đạp)

педа́нт *м.* người thông thái rởm, kẻ cố chấp (cầu kỳ); (*буквоед*) (kẻ) mọt sách

педанти́зм *м.* (sự) thông thái rởm, cố chấp, cầu kỳ

педанти́ческ||ий *прил.* *см.* педанти́чный

педанти́чно *нареч.* (một cách) thông thái rởm, cố chấp, cầu kỳ

педанти́чность *ж.* (thói) thông thái rởm, cố chấp, cầu kỳ

педанти́чный *прил.* thông thái rởm, cố chấp, cầu kỳ

педа́нтск||ий *прил.* (thuộc về) người thông thái rởm, cố chấp, cầu kỳ

педа́нтство *с. см.* педантизм

педву́з *м.* (педагоги́ческое вы́сшее учёбное заведе́ние) trường đại học sư phạm

педву́зовск||ий *прил.*: ~ая програ́мма chương trình đại học sư phạm; ~ учёбник sách giáo khoa đại học sư phạm

педера́ст *м.* người đồng tính luyến ái (đồng dục, kê gian); pédé, pêđê (*разг.*)

педера́стия *ж.* (sự, thói) đồng tính luyến ái, đồng dục; pédé, pêđê (*разг.*)

педиа́тр *м.* bác sĩ nhi khoa, thầy thuốc khoa nhi

педиатри́ческий *прил.* (thuộc về) nhi khoa, khoa nhi; ~ институ́т trường đại học nhi khoa

педиатри́я *ж.* nhi khoa, khoa nhi

пе́дик *м. разг. пренебр.* (tay) pédé, pêđê

педикю́р *м.* (thuật, nghề) chăm sóc bàn chân; (nghề) sửa móng; làm móng (*разг.*)

педикю́рша *ж.* bà/chị thợ tỉa (sửa) móng chân

пединститу́т *м.* (педагоги́ческий институ́т) trường đại học sư phạm

педо́лог *м.* nhà nhi học (nghiên cứu trẻ con)

педоло́гия *ж.* nhi học, khoa nghiên cứu trẻ con

педо́метр *м.* (bộ) đo bước đi

педофи́л *м.* kẻ dâm nhi (thích hành dâm trẻ con)

педофили́я *ж.* (thói, tệ) dâm nhi, thích hành dâm trẻ con

пе́йджер *м.* pager, máy nhắn

пе́йджерн||ый *прил.*: ~ая связь liên lạc bằng máy nhắn

пе́йджингов||ый *прил.*: ~ая компа́ния công ty máy nhắn

пейза́ж *м.* 1. phong cảnh, cảnh vật, cảnh; 2. (*картина*) tranh phong cảnh, tranh sơn thuỷ

пейзажи́ст *м.*, **~ка** *ж.* hoạ sĩ phong cảnh

пейза́жн||ый *прил.* (thuộc về) phong cảnh, cảnh vật, cảnh; (*изображающий пейзаж*) (vẽ) phong cảnh; ~ая жи́вопись hội hoạ phong cảnh

пек *м. тех.* bã nhựa, nhựa cứng

пека́н *м. бот.* (cây) mạy châu (*Carya pecan*)

пека́рня *ж.* lò (xưởng) bánh mì

пе́карский *прил.* (thuộc về) thợ làm bánh mì

пе́карь *м.* thợ làm bánh mì

пеклева́нн||ый *прил.*: ~ая мука́ bột mì mịn; ~ хлеб bánh mì bột mịn

пе́кл||о *с.* 1. hoả ngục; 2. (*очень жаркое место*) (chỗ) rất nóng, nóng như thiêu như đốt; 3. *перен.* (nơi) huyết chiến, đánh nhau kịch liệt, tranh cãi dữ dội; в са́мом ~е бо́я ở nơi nóng bỏng nhất của trận chiến đấu

пекти́н *м. хим.* pectin

пелена́ *ж.* màn; ~ тума́на màn sương; ~ ды́ма màn khói; ~ облако́в màn mây; ✧ сло́вно ~ с глаз упа́ла bỗng sáng mắt ra, bỗng dưng tỉnh ngộ

пелена́ть, запелена́ть, спелена́ть (*В*) quấn tã

пе́ленг *м.* phương giác, phương vị, góc phương vị

пеленга́тор *м.* máy định vị (tìm phương, tìm hướng, định hướng)

пеленга́ция *ж.* (sự) định vị, tìm phương, tìm hướng, định hướng, tìm phương vị

пеленгова́ть *несов. и сов.* (*сов. тж.* запеленгова́ть) (*В*) định vị, xác định vị trí, tìm phương vị, tìm phương, định hướng; ~ радиоста́нцию định vị đài vô tuyến điện

пелён||ка *ж.* tã, tã lót; ✧ с ~ок từ nhỏ, từ thời thơ ấu; вы́йти из ~ок lớn lên, trưởng thành, tự lập

пелери́на *ж.* áo choàng ngắn

пелика́н *м. зоол.* (chim) bồ nông (*Pelecanus*)

пелла́гра *ж. мед.* (bệnh) pellagra, sùi da

пельме́ни *мн.* (*ед.* пельме́нь *м.*) mằn thắn

пельме́нн||ый *прил.* 1.: ~ое те́сто bột nhào để làm mằn thắn; 2. *в знач. сущ. ж.* ~ая quán mằn thắn, quán ăn

пе́мза *ж.* đá bọt, đá ráp, phù thạch

пе́н||а *ж.* 1. bọt; снять ~у hớt (vớt) bọt; покры́тый ~ой (*о лошади*) phủ đầy bọt mồ hôi; 2. (*мыльная*) bọt xà phòng; 3. (*у некоторых животных*) bọt mép; ✧ с ~ой у рта (nói) sùi bọt mép

пена́л *м.* hộp bút

пена́льти *м. спорт.* penalty, (quả) phạt đền

пена́т||ы *мн.* 1. *миф.* Pénates, thần Bếp, ông Táo; 2. *уст. поэт.* ngôi nhà thân yêu; возврати́ться к свои́м ~ам trở về ngôi nhà thân yêu của mình

пенёк *м. см.* пень

пе́ни||е *с.* 1. (sự, tiếng) hát, ca; (*птиц*) (sự, tiếng) hót; (*петуха и т. п.*) (sự, tiếng) gáy; 2. (*как искусство, занятие*) (môn) hát, ca hát, học hát; учи́тель ~я thầy dạy hát; учи́ться ~ю học hát; уро́ки ~я (những) buổi học hát

пе́нист||ый *прил.* có (nhiều, đầy) bọt; ~ые во́лны những làn sóng đầy bọt; ~ое мы́ло xà phòng nhiều bọt

пе́нить *несов.* (*В*) làm nổi (sủi) bọt

пе́ниться *несов.* nổi (sủi) bọt

пеницилли́н *м.* penicillin, penixilin

пе́нк||а I *ж.* váng sữa; ✧ снима́ть ~и ăn hớt, ăn hớt phần ngon, ngồi không ăn sướng, ngồi mát ăn bát vàng

пе́нк||а II *ж. мин.* đá bọt

пенсионе́р *м.*, **~ка** (*по старости*) người được hưu trí (đã nghỉ hưu); (*по инвалидности и т. п.*) người được trợ cấp

пенсио́нн||ый *прил.* (thuộc về) tiền hưu trí, tiền hưu; tiền trợ cấp (*ср.* пе́нсия); ~ое обеспе́чение (chế độ, sự) trợ cấp hưu trí, trợ cấp; ~ фонд quỹ tiền hưu; ~ во́зраст tuổi về hưu; ~ая кни́жка sổ hưu (hưu trí); (*по инвалидности и т. п.*) sổ trợ cấp

пе́нси||я *ж.* (*по старости*) tiền hưu (hưu trí, hưu bổng); (*по инвалидности и т. п.*) (tiền) trợ cấp, phụ cấp; ~ за вы́слугу лет phụ cấp thâm niên; ~ по слу́чаю поте́ри корми́льца trợ cấp vì mất người chủ gia đình, tiền tuất; вы́йти на ~ю về hưu

пенсне́ *с. нескл.* pince-nez, kính cặp mũi (không gọng)

пентагона́льный *прил.* (có) hình năm góc, hình ngũ giác

пента́метр *м. лит.* thơ năm chân (ngũ ngôn)

пентаметри́ческий *прил.* (thuộc về) thơ năm chân, thơ ngũ ngôn

пе́нтиум *м. информ.* pentium

пень *м.* gộc, gốc cụt; корчева́ть пни đánh gộc (gốc cây); ✧ стоя́ть как ~ đứng lù lù, đứng đực người ra; вали́ть че́рез ~ коло́ду làm vụng về chậm chạp; большо́й ~, да ду́рень *погов.* ≅ to đầu mà dại; оде́нь ~, и ~ хоро́ш *посл.* ≅ người đẹp vì (nhờ) lụa, lúa tốt vì (nhờ) phân

пенька́ *ж.* sợi gai (gai dầu)

пенько́вый *прил.* (*из пеньки*) (bằng) sợi gai, sợi gai dầu; ~ кана́т chão gai

пеньюа́р *м.* peignoir, áo choàng nữ

пе́н||я *ж.* tiền phạt; налага́ть ~ю phạt tiền

пен||я́ть, попеня́ть (на *В*) *разг.* trách, trách móc, trách cứ, quở trách; ~я́й на

себя́! chỉ nên trách mình mà thôi!, lỗi tại mình thôi!; ✧ не́чего на зе́ркало ~, ко́ли ро́жа крива́ *посл.* trách chi gương soi khi mặt mày quá xấu

пе́п||ел *м.* tro, tàn, tro tàn; ✧ обраща́ть что́-л. в ~ thiêu cái gì ra tro, đốt (thiêu) cái gì; обраща́ться в ~ cháy ra (trở thành, hoá) tro; подня́ть из ~ла phục hồi lại (gây dựng lên) từ đống tro tàn

пепели́ще *с.* 1. nơi bị cháy, đống tro tàn; 2. *уст.* (*родной дом*) nhà của mình, nơi ăn chốn ở; верну́ться на ста́рое ~ trở về ngôi nhà cũ

пе́пельница *ж.* (cái) gạt tàn thuốc, gạt tàn

пе́пельн||ый *прил.* màu tro, xam xám; ~ые ко́сы những bím tóc màu tro

пепси́н *м. физиол.* pepsin, chất dịch vị

пе́плум *м. ист.* peplum, áo dài nữ không tay (*của phụ nữ Hy Lạp, La Mã thời cổ*)

пепти́д *м. хим.* peptid, peptit

пепто́н *м. физиол.* pepton

перве́йший *прил. разг.* 1. (*самый важный*) quan trọng nhất, tối quan trọng; 2. (*самый хороший*) tốt (đẹp, ngon) nhất; (*первоклассный*) thượng hảo hạng, thượng thặng

пе́рвенец *м.* 1. con so, con đầu lòng; 2. *перен.* con đầu lòng

пе́рвенство *с.* (địa vị, sự) đứng đầu; quyền ưu tiên; *спорт.* giải vô địch (quán quân, nhất); держа́ть ~ đứng đầu; завоева́ть ~ а) giành địa vị đứng đầu; б) *спорт.* đoạt (giật) giải vô địch; ~ по футбо́лу giải vô địch bóng đá; оспа́ривать ~ tranh giải vô địch; уступи́ть ~ nhường chức (danh hiệu) vô địch

пе́рвенствова́ть *несов.* (над *Т*, среди́ *Р*) đứng đầu, chiếm bậc nhất, đoạt (giật) giải nhất

пе́рвенству́ющий *прил.* (*самый важный*) trọng yếu (quan trọng) nhất, tối quan trọng; (*самый главный*) chủ yếu nhất, tối yếu, hàng đầu

первичность *ж.*: ~ мате́рии *филос.* tính thứ nhất của vật chất; ~ общечелове́ческих норм в пра́ве địa vị hàng đầu (chủ soái) của các tiêu chuẩn toàn nhân loại trong luật pháp

перви́чн||ый *прил.* 1. (*первоначальный*) nguyên sinh, đầu tiên, sơ cấp, sơ bộ, sơ phát, tiên phát, ban đầu; ~ая обрабо́тка мета́лла gia công sơ bộ kim loại; ~ая обрабо́тка ран việc xử lý đầu tiên (sự rửa chữa sơ bộ) cho vết thương; ~ые поро́ды *геол.* đá nguyên sinh; ~ая цепь *эл.* mạch sơ cấp; ~ пери́од боле́зни thời kỳ sơ phát (tiên phát) của bệnh; ~ые полови́е при́знаки những dấu hiệu dục tính đầu tiên; 2. (*низовой*) cơ sở; ~ая парторганиза́ция tổ chức cơ sở của đảng

первоапре́льск||ий *прил.*: ~ая шу́тка trò đùa tếu (đánh lừa) ngày đầu tháng tư

первобы́тность *ж.* (trạng thái, tính chất) sơ khai, nguyên thuỷ, nguyên sơ, nguyên khai; hoang sơ, hoang dại (*ср.* первобы́тный)

первобы́тн||ый *прил.* 1. sơ khai, nguyên thuỷ, nguyên sơ, nguyên khai, cổ sơ; ~ые времена́ thuở nguyên sơ (sơ khai), thời kỳ nguyên thuỷ, thời mông muội (ăn lông ở lỗ); ~ое о́бщество xã hội nguyên thuỷ; ~ коммуни́зм xã hội (chủ nghĩa) cộng sản nguyên thuỷ; 2. (*нетронутый, невозделанный*) nguyên sơ, hoang sơ, hoang dại, còn nguyên vẹn; ~ лес rừng nguyên sơ (hoang sơ, nguyên thuỷ); 3. *перен.* (*устарелый, примитивный*) nguyên sơ, nguyên khai, cổ sơ, thô sơ, thô thiển, cổ lỗ; ~ое иску́сство nghệ thuật nguyên khai (cổ sơ, nguyên sơ); ~ая те́хника kỹ thuật cổ sơ (nguyên sơ, thô sơ); 4. *перен.* (*некультурный*) hoang dại, man rợ, mọi rợ; ~ые нра́вы phong tục man rợ (mọi rợ); 5. (*вымерший*) nguyên thuỷ; ~ые живо́тные động vật nguyên thuỷ

первозда́нный *прил. уст.* 1. nguyên sơ, nguyên khai, nguyên thuỷ, hồng hoang; ~ слой земно́й коры́ lớp nguyên sơ (nguyên khai) của vỏ trái đất; 2. (*девственный, нетронутый*) hoang sơ, trong trắng, trong sáng; ✧ ~ хаос *ирон.* thời hỗn mang, thuở hồng hoang

первоисто́чник *м.* nguyên bản, bản gốc, bản chính; рабо́тать над ~ами nghiên cứu nguyên bản (bản gốc, bản chính); че́рпать све́дения из ~а lấy tài liệu ở nguyên bản (bản gốc)

первокла́ссник *м.* học sinh (học trò) lớp một

первокла́ссница *ж.* nữ sinh (học trò) lớp một

первокла́сс||ый *прил.* tốt nhất, hạng (bậc, loại) nhất, thượng hảo hạng, thượng thặng; ~ая те́хника kỹ thuật tốt (hiện đại) nhất

первоку́рсник *м.* sinh viên (học viên) năm thứ nhất

первоку́рсница *ж.* nữ sinh viên (nữ học viên) năm thứ nhất

Первома́й *м.* ngày mồng Một tháng Năm

первома́йск||ий *прил.* (thuộc về) ngày mồng Một tháng Năm; ~ая демонстра́ция cuộc biểu tình (diễu hành) ngày mồng Một tháng Năm

первонача́ло *с. книжн.* khởi nguyên

первонача́льно *нареч.* trước tiên, trước hết, thoạt tiên, đầu tiên

первонача́льность *ж.* (tính chất) nguyên sơ, ban đầu, sơ khởi

первонача́льн||ый *прил.* 1. (*исходный*) đầu tiên, ban đầu, trước tiên, sơ khởi; ~ прое́кт dự án đầu tiên; ~ набро́сок (bản) sơ thảo, phác thảo ban đầu; ~ые установки những chỉ thị sơ bộ (đầu tiên); ~ая причи́на nguyên nhân đầu tiên; 2. (*являющийся началом чего-л.*) nguyên sơ, ban đầu, sơ khởi, nguyên thuỷ, khởi thuỷ; ~ое обуче́ние sơ học; ~ое накопле́ние *эк.* tích luỹ nguyên thuỷ (ban đầu); 3. (*элементарный*) sơ đẳng; ~ые све́дения по грамма́тике những kiến thức sơ đẳng (nhập môn) về ngữ pháp

первообра́з *м. книжн.* nguyên mẫu

первоосно́ва *ж. книжн.* nguyên tắc cơ bản

первооткрыва́тель *м.* người khám phá ra đầu tiên

первооткрыва́тельский *прил.* (để, có tính chất) khám phá ra đầu tiên, khám phá, khai phá

первооткрыва́тельство *с.* (sự) khám phá ra đầu tiên, khám phá, khai phá

первоочередни́к *м. разг.* người đứng xếp hàng đầu tiên

первоочер||едно́й, ~ёдный *прил.* cấp bách, cấp thiết, trước mắt, hàng đầu; (*самый важный*) quan trọng nhất, tối quan trọng, tối yếu; ~едны́е зада́чи những nhiệm vụ cấp thiết (cấp bách, trước mắt)

первопеча́тник *м.* người đầu tiên in sách, ông tổ nghề in

первопеча́тн||ый *прил.* 1. in đầu tiên, thời nghề in mới ra đời; ~ые кни́ги những sách in đầu tiên (thời nghề in mới ra đời); 2. (*изданный впервые*) (được) xuất bản lần đầu, ấn hành lần đầu

первопричи́на *ж. обыкн. книжн.* nguyên nhân đầu tiên (căn bản)

первопрохо́дец *м. книжн.* người tiên phong (mở đường, khai phá, khám phá)

первопрохо́дчик *м.* người mở đường (khai phá)

первопу́||ток *м.*, **~тье** *с. разг.* vết xe mở đường, vết xe mới (*của xe trượt tuyết*)

перворазря́дник *м. спорт.* vận động viên cấp một

перворазря́дница *ж. спорт.* nữ vận động viên cấp một

перворо́дный *прил.* 1. *уст.* sơ; ~ ребёнок con sơ; 2. *перен.* hoang sơ, nguyên sơ; ✧ ~ грех nguyên tội, tội tổ tông, tội tông truyền

перворо́дство *с.* 1. *уст.* quyền con trưởng; 2. *книжн.* (*первенство*) (địa vị, sự) đứng đầu

первороди́ящая 1. *прил.*: ~ же́нщина người đàn bà đẻ lần đầu; ~ кобыли́ца con ngựa cái đẻ lần đầu; 2. *ж.* người đẻ lần đầu

перворождённый *прил.* sơ; ~ ребёнок con sơ

первосвяще́нник *м. рел.* giáo hoàng, giáo chủ

первосо́ртный *прил.* (thuộc về) loại nhất, hạng nhất, loại một; *разг.* (*очень хороший*) rất tốt, thượng hảo hạng, thượng thặng

первостате́йный *прил. уст.* thượng thặng, thượng hảo hạng

первостепе́нн||ый *прил.* quan trọng nhất, tối quan trọng, hàng đầu, bậc nhất, chủ yếu, cơ bản, căn bản; де́ло ~ой ва́жности công việc tối quan trọng, công việc có tầm quan trọng bậc nhất; ~ые зада́чи những nhiệm vụ tối quan trọng (quan trọng nhất, chủ yếu, cơ bản, căn bản)

первоцве́т *м. бот.* (cây) ngọc trâm hoa, anh thảo (*Primula*)

первоэлеме́нт *м.* yếu tố đầu tiên (căn bản)

пе́рв||ый *прил.* 1. *в разн. знач.* thứ nhất, đầu tiên, đệ nhất, đầu, một; *в многозначных числах часто переводится* (thứ)... mốt; ~ое января́ ngày (mồng, mùng) một tháng giêng; в ~ых ци́слах сентября́ vào những ngày đầu tháng chín; из э́тих двух ме́тодов я предпочита́ю ~ trong hai phương pháp đó thì tôi thích phương pháp thứ nhất (đầu tiên, đầu) hơn; три́дцать ~ (thứ) ba mươi mốt, băm mốt; ~ полёт chuyến bay đầu tiên; ~ая любо́вь mối tình đầu; э́то его́ ~ое произведе́ние đó là tác phẩm đầu tay của anh ấy; ~ ребёнок (đứa) con đầu lòng, con sơ; ~ эта́ж tầng một, tầng thứ nhất; ~ ход (nước) đi đầu; быть в ~ых ряда́х đứng ở hàng đầu; ~ые за́морозки cơn giá đầu mùa; ~ые цветы́ những bông hoa đầu mùa; 2. (*лучший*) nhất, đứng đầu, đệ nhất; ~ учени́к в кла́ссе học sinh giỏi nhất lớp, học trò (đứng) đầu lớp; ~ сорт loại nhất, loại một, thượng hảo hạng; 3. *в знач. сущ. с.*: ~ое (*блюдо*) món thứ nhất (*canh, хúр...*); ✧ при ~ой возмо́жности khi có điều kiện thì.... ngay, ...ngay khi có điều kiện; вы́двинуть что́-л. на ~ план đưa cái gì lên hàng đầu, coi cái gì là quan trọng nhất; из ~ых рук trực tiếp, không qua người khác; ~ая по́мощь *мед.* (sự) sơ cứu

перга́мент *м.* 1. (*кожа*) giấy da cừu, giấy da, parchemin; 2. (*рукопись*) thủ bản trên giấy da cừu; 3. (*бумага*) giấy dầu, giấy parchemin

перга́ментн||ый *прил.* (thuộc về) giấy da cừu, giấy da, giấy parchemin; ~ая бума́га giấy dầu, giấy parchemin

переадресова́ть *сов. см.* переадресо́вывать

переадресо́вывать, переадресова́ть (*В*) gửi theo địa chỉ mới; ~ письмо́ gửi thư theo địa chỉ mới

переаттеста́ция *ж.* (sự) nhận xét lại cán bộ (*để phong chức mới*)

переаттестова́ть *сов. см.* переаттести́вывать

переаттести́вывать, переаттестова́ть (*В*) nhận xét lại (*để phong chức mới*)

перебази́ровать *сов.* (*В*) chuyển... đến chỗ (căn cứ) mới, điều... đến nơi khác

перебази́роваться *сов.* (được) chuyển đến chỗ mới, chuyển đến căn cứ mới

перебаллоти́ровать *сов.* (*В*) bỏ phiếu (bầu cử) lại, tái cử

перебаллоти́роваться *сов.* ứng cử lại, tái ứng cử

перебаллотиро́вка *ж.* (sự) bỏ phiếu lại, bầu cử lại, tái bầu

перебо́ршивать, переборщи́ть *разг.* làm quá (quá đáng, quá mức, quá trớn), nói quá lời

перебега́ть, перебежа́ть 1. (*В*, че́рез *В*) chạy (vượt) qua, chạy ngang qua; ~ че́рез доро́гу, у́лицу chạy qua đường; ~ мост chạy qua cầu; 2. (*бегом перемещаться*) chạy, chạy đi (đến); ~ с ме́ста на ме́сто chạy từ chỗ này đến chỗ khác; ~ на друго́е ме́сто chạy đến chỗ khác; 3. (*к неприятелю*) chạy sang, đào ngũ; ~ на сто́рону врага́ chạy sang hàng ngũ địch; 4. *тк. несов.* (*о свете, тени и т. п.*) lướt (chuyển) nhanh; ✧ ~ кому́-л. доро́гу phỗng tay trên (lấy hớt, ăn hớt) của ai

перебежа́ть *сов. см.* перебега́ть 1–3

перебе́жка *ж.* 1. (sự) chạy qua; *воен.* (sự, lối) chạy — nằm — chạy; продвига́ться ~ми tiến lên theo lối chạy — nằm — chạy; 2. (*на сторону противника*) (sự) đào ngũ, chạy sang hàng ngũ địch

перебе́жчик *м.* 1. *воен.* lính đào ngũ, đào binh, hàng binh; 2. *перен.* kẻ đào ngũ (phản bội)

перебеси́ться *сов.* 1. (*о животных*) hoá dại (điên); 2. *перен. разг.* (*остепениться*) trở nên đứng đắn (biết điều) hơn, tu tỉnh

перебива́ть, переби́ть (*В*) 1. (*убивать многих, всех*) giết (diệt) nhiều, giết (diệt) sạch, giết (diệt) gọn, tàn sát, tiêu diệt hết, làm cỏ; 2. (*разбивать*) đánh (làm, đập) vỡ; переби́ть мно́го посу́ды đánh (làm) vỡ nhiều bát đĩa; переби́ть все стака́ны đánh (làm) vỡ tất cả các cốc; 3. (*ударом, выстрелом разделить*) đánh (bắn) vỡ đôi, đánh (bắn) gãy, bắn đứt... từng đoạn; (*руку, ногу*) làm gãy; 4. (*прерывать*) cắt (ngắt, cướp) lời, nói tranh, nói hớt; ~ ора́тора cắt (ngắt, cướp) lời diễn giả; 5. (*глушить*) át, làm át... đi; 6. (*вбивать заново*) đóng lại; 7. (*перекрывать мебель*) bọc lại

перебива́ться, переби́ться *разг.* sống vất vưởng (lay lắt, thiếu thốn, eo hẹp); ~ со дня на́ день ăn bữa nay lo bữa mai; ~ с хле́ба на квас ≅ rau cháo lần hồi, sống bữa rau bữa cháo, bữa có bữa không, bị đứt bữa

перебинтова́ть *сов. см.* перебинто́вывать

перебинт||о́вывать, перебинтова́ть (*В*) 1. (*заново*) thay băng, băng lại; 2. (*бинтовать*) băng, băng bó; ~ова́ть всех ра́неных băng bó cho tất cả những người bị thương

перебира́ть, перебра́ть (*В*) 1. (*сортировать*) phân loại, xếp loại, chọn ra từng loại; ~ карто́фель phân loại khoai tây; 2. (*пересматривать*) lục xem từng cái, xem đi xem lại; ~ пи́сьма xem đi xem lại những bức thư, lục xem thư từ; 3. *перен.* (*мысленно воспроизводить*) nhớ (hồi tưởng) lại: ~ что́-л. в па́мяти nhớ (hồi tưởng) lại cái gì trong ký ức; 4. (*касаться пальцами*) gảy, bấm, mó máy, nghí ngoáy; ~ стру́ны гита́ры gảy (bấm) dây đàn guitar; ~ чётки lần tràng hạt; 5. *полигр.* sắp (xếp) chữ lại; 6. (*брать больше, чем нужно*) lấy nhiều (nhiều quá)

перебира́ться, перебра́ться *разг.* 1. (*переправляться*) vượt (đi) qua, qua; ~ че́рез ре́ку vượt (qua) sông; 2. (*переселяться*) dọn (chuyển) đến; ~ на но́вую кварти́ру dọn (chuyển) đến nhà mới

переби́ть(ся) *сов. см.* перебива́ть(ся)

перебо́||й *м.* 1. (sự) đập không đều, loạn nhịp; пульс с ~ями mạch loạn nhịp, mạch đập không đều; ~и се́рдца tim loạn nhịp, loạn nhịp tim, tim đập không đều; 2. (*в работе механизма*) (sự) chạy không đều, chạy thất thường, đứt quãng, trục trặc, cọc cạch; мото́р рабо́тает с ~ями động cơ chạy không đều, môtơ trục trặc (chạy thất thường); 3. (*в работе и т. п.*) (sự) gián đoạn, chạy chậm trễ, thất thường, chạy không đều, ngừng trệ; рабо́тать без ~ев chạy đều, hoạt động bình thường

перебол||е́ть *сов.* (*Т*) 1. bị ốm, bị (mắc, thụ) bệnh; *перен.* chịu đựng; он то́лько что ~е́л воспале́нием лёгких nó vừa mới bị (bị bệnh) viêm phổi; 2. (*многими болезнями*) mang bệnh, mắc nhiều bệnh; 3. (*какой-л. болезнью — о многих*) bị bệnh; все де́ти ~е́ли ко́рью tất cả các trẻ con đều bị lên sởi

перебо́р *м. разг.* 1. (sự) gảy, bấm; (*звук*) tiếng đàn 2. (sự) lấy nhiều, lấy nhiều quá; (*излишек*) phần thừa thải

перебо́рка I *ж.* (*сортировка*) (sự) phân loại, xếp loại, chọn ra từng loại; (*пересмотр*) (sự) lục xem từng cái, xem đi xem lại

перебо́рка II *ж.* (*перегородка*) vách, vách chắn, liếp ngăn, tường mỏng

переборо́ть *сов.* (*В*) nén (kìm, ghìm, khắc phục) được, thắng; ~ себя́ nén mình, (kìm, ghìm) mình; ~ страх nén (kìm, ghìm) được nỗi sợ

переборщи́ть *сов. см.* перебо́рщивать

перебра́ниваться *несов. разг.* chửi (chửi mắng) nhau

перебра́нка *ж. разг.* (sự, trận) chửi nhau, chửi mắng nhau, đấu khẩu

перебра́сывать, перебро́сить (*В*) 1. ném (vứt, chuyền, chuyển, vắt)... qua; ~ мяч кому́-л. ném (chuyền) bóng cho ai; ~ что́-л. че́рез плечо́ vắt cái gì qua vai; 2.: ~ мост че́рез ре́ку bắc (lao) cầu qua sông; 3. (*переводить куда-л.*) chuyển (điều, vận chuyển)... đi, điều động, di chuyển, thuyên chuyển; ~ на другу́ю рабо́ту thuyên chuyển sang công tác khác; ~ войска́ на ю́жный фронт chuyển quân (điều quân, ném quân, tung quân, điều động quân đội) đến mặt trận miền nam

перебра́сываться, перебро́ситься 1. nhảy (vọt, phốc, phóc) qua; 2. (на *В*) (*распространяться*) lan ra, lan qua, lan sang; ого́нь перебро́сился на сосе́дний дом lửa lan sang (lan qua, bén sang, ăn lan đến) nhà bên cạnh; 3. (*Т*) (*бросать друг другу*) ném (chuyền) ... cho nhau, ném qua ném lại; ~ мячо́м chuyền bóng cho nhau;

4. *перен.* (*Т*) (*обмениваться*) trao đổi với nhau; перебро́ситься не́сколькими слова́ми trao đổi với nhau (trao đi đổi lại) vài lời; ~ шу́тками nói đùa (pha trò) với nhau

перебра́ть(ся) *сов. см.* перебира́ть(ся)

переброди́ть *сов.* lên men rồi

перебро́сить(ся) *сов. см.* перебра́сывать(ся)

перебро́ска *ж.* (sự) chuyển đi, điều đi, điều động, di chuyển, vận chuyển, thuyên chuyển; ~ това́ров vận chuyển hàng hoá, chuyển hàng

перебыв||а́ть *сов.* đến (thăm) khắp, đi (thăm) khắp, ở khắp; ~ у всех знако́мых đến thăm khắp (đi thăm khắp, ở khắp) mọi nhà quen; он ~а́л у всех врачей anh ấy đã đến khắp (đi khắp) các bác sĩ rồi

перева́л *м.* 1. (*действие*) (sự) trèo qua, leo qua, vượt qua, đi qua; 2. (*горный проход*) đèo

перева́ливать, перевали́ть 1. (*В*) (*перемещать*) lăn (đẩy, xô, chuyển)... đi; 2. (*В*, че́рез *В*) (*перемещаться*) trèo (leo, vượt, đi) qua; перевали́ть че́рез го́ры trèo (leo, vượt, đi) qua núi; 3. *разг.* (*переходить какие-л. пределы*) vượt quá, quá; *безл.*: перевали́ло quá; су́мма на теку́щем счету́ перевали́ла за 5 000 рубле́й số tiền ở tài khoản đã vượt quá (đã quá, đã lên quá) 5 000 rúp; перевали́ло за́ полночь đã quá nửa đêm, quá nửa đêm rồi; 4. *безл.*: перевали́ло (*Д*) (*о возрасте*) (đã) trên, ngoại, ngoài; ему́ перевали́ло за со́рок ông ta đã ngoại tứ tuần, anh ấy đã ngoài (đã trên) bốn mươi rồi

переваливаться, перевали́ться 1. quay (trở) mình; (*через что-л.*) lăn mình qua; 2. *тк. несов.* (*при ходьбе*) đi núng nính (núng na núng nính, lạch đạch, lạch bạch, run rẩy); ~ с бо́ку на́ бок đi núng na núng nính (lạch đạch như vịt)

перевали́ть *сов. см.* перева́ливать

перевали́ться *сов. см.* перева́ливаться 1

перева́лочный *прил.* (để) trung chuyển; ~ пункт trạm trung chuyển

перева́ривание *с.* (sự) tiêu hoá

перева́ривать, перевари́ть (*В*) 1. (*заново*) nấu lại; 2. (*сверх меры*) nấu (luộc) quá chín, nấu (luộc) chín quá; перевари́ть о́вощи luộc rau quá chín (chín quá); 3. (*усваивать*) tiêu hoá; *перен. тж.* hiểu thấu, thấm nhuần; ~ проче́танное tiêu hoá (hiểu thấu, thấm nhuần) điều đã đọc; ✧ не ~ кого́-л., что́-л. ghét cay ghét đắng (rất không thích, rất ghét, không chịu được) ai, cái gì

перева́риваться, перевари́ться 1. (*сверх меры*) (bị) nấu quá chín, nấu chín quá; 2. (*усваиваться*) (được) tiêu hoá, tiêu

перевари́мый *прил.* tiêu (tiêu hoá) được, dễ tiêu

перевари́ть(ся) *сов. см.* перева́ривать(ся)

перевезти́ *сов. см.* перевози́ть

перевернýть(ся) *сов. см.* перевёртывать(ся)

перевёртывать, перевернýть (*В*) 1. (*на другую сторону*) lật lại, lật; (*вверх дном*) lật ngược; *разг.* (*опрокидывать*) lật (quật) đổ, lật (quật) nhào; перевернýть страницу lật (giở) trang giấy; перевернýть всё вверх дном lật ngược tất cả mọi thứ; 2. *разг.* (*перерывать всё, многое*) lật (xáo) tung (*tất cả, nhiều*); 3. *перен. разг.* (*резко изменять*) làm thay đổi hẳn; ✧ перевернýть весь мир lật ngược cả thế giới, làm điều không thể được

перевёртываться, перевернýться bị lật lại (lật ngược); (*опрокидываться*) bị lật đổ (lật nhào)

перевéс *м.* 1. (*действие*) (sự) cân lại; nặng hơn; 2. *перен.* (*превосходство*) ưu thế, lợi thế, ưu việt, (sự) trội hơn, lớn hơn, nhiều hơn; чи́сленный ~ ưu thế (trội hơn) về số lượng, đông hơn; ~ на на́шей стороне́ ưu thế (lợi thế) thuộc về chúng ta

перевéсить(ся) *сов. см.* перевéшивать(ся)

перевести́(сь) *сов. см.* переводи́ть(ся)

перевéшивать, перевéсить (*В*) 1. (*на другое место*) treo... ở chỗ khác (sang nơi khác); 2. (*взвешивать заново*) cân lại; 3. (*быть тяжелее*) nặng (nặng cân) hơn; *перен.* trội hơn, chiếm ưu thế, có lợi thế, có ý nghĩa hơn

перевéшиваться, перевéситься cúi (oằn, cong) xuống

перевинти́ть *сов. см.* перви́нчивать

перви́нчивать, перевинти́ть (*В*) 1. vặn vít ra rồi vặn vào; 2. *разг.* (*вредить*) vặn hỏng vít

перевира́ть, переврáть (*В*) *разг.* nói nhịu (sai, lẫn, nhầm); (*искажать*) xuyên tạc, bóp méo, bẻ queo; (*при письме*) viết lẫn (nhầm); ~ фами́лии nhầm lẫn (nói lẫn, nói sai, viết nhầm)

họ; ~ чьи́-л. слова́ nói sai (bóp méo, bẻ queo, xuyên tạc) lời nói của ai; переврáть цитáту nói sai (xuyên tạc, bóp méo) một đoạn trích dẫn

перевúть *сов. см.* перевивáть

перевóд *м.* 1. (*перемещение*) (sự) di chuyển, chuyển di, chuyển đi, thuyên chuyển, điều động, chuyển, điều; (*стрелки часов и т. п.*) (sự) vặn, quay; ~ на другýю рабóту sự chuyển (điều động, chuyển đổi, đổi, điều) sang công tác khác; 2. (*на другой язык*) (sự) dịch, phiên dịch, chuyển ngữ, dịch thuật; (*устный тж.*) (sự) thông ngôn; (*текст*) dịch phẩm, bản (bài) dịch; 3. (*изменение условий, режима*) (sự) chuyển sang; ~ предприя́тия на хозрасчёт chuyển xí nghiệp sang chế độ hạch toán kinh tế; 4. (*денежный*) chuyển khoản, phiếu chuyển tiền; (*почтовый*) ngân phiếu; măng-đa (*уст.*); (*телеграфный*) điện chuyển tiền (chuyển ngân); 5. *разг.* (*бесполезная трата*) (sự) phung phí, tiêu pha vô ích; пустóй ~ дéнег phung phí tiền

переводи́ть, перевести́ 1. (*В* чéрез *В*) dẫn (dắt)... qua, dẫn (dắt)... sang; ~ кого́-л. чéрез мост dẫn (dắt) ai qua cầu; 2. (*В*) (*перемещать*) chuyển, dịch, di chuyển, chuyển di, chuyển đi, thiên di, dời (chuyển, dịch)... sang, thuyên chuyển, điều động, thiên, chuyển, điều; ~ кого́-л. на другýю рабóту thuyên chuyển (điều động, chuyển, điều) ai sang công tác khác; ~ шкóлу в нóвое здáние chuyển (đổi, dời, thiên, di chuyển) trường học đến toà nhà mới; ~ ученикá в слéдующий класс chuyển cậu học sinh lên lớp trên; 3. (*В*) (*взгляд, глаза*) đưa mắt nhìn; *перен.* (*разговор, беседу и т. п.*) chuyển, hướng, lái... sang, chuyển hướng; 4. (*В* с *Р*, на *В*) (*на другой язык*) dịch, phiên dịch, chuyển ngữ; (*устно тж.*) thông ngôn; ~ с вьетнáмского языкá на рýсский dịch từ tiếng Việt ra tiếng Nga, chuyển ngữ (phiên dịch) từ Việt văn sang Nga văn; 5. (*В*) (*менять условия, режим*) chuyển sang; ~ завóд на вы́пуск мúрной продýкции chuyển nhà máy sang sản xuất những sản phẩm thời bình; 6. (*В*) (*деньги и т. п.*) chuyển, chuyển tiền, gửi ngân phiếu; 7. (*В* в *В*) (*в другие величины*) đổi (quy)... ra, quy, đổi, chuyển hoán, chuyển thành, chuyển... sang; 8. (*В*) *разг.* (*истреблять*) tiêu diệt, diệt, giết, trừ; ~ крыс diệt (giết) chuột; 9. (*В*) *разг.* (*попусту тратить*) phung phí, tiêu pha vô ích; зря ~ дéньги phung phí tiền vô ích; 10. (*В*) (*рисунок*) phóng (vẽ phóng, đồ) lại, can-kê; 11. (*передвигать*) vặn, quay; ~ стрéлки часóв vặn (quay) kim đồng hồ; ~ часы́ вперёд, назáд vặn (quay) kim đồng hồ tới, lui; ~ пóезд на другóй путь bẻ ghi cho tàu chạy sang đường khác; ✧ перевести́ дух, дыха́ние thở lấy hơi (lại hơi); не переводя́ дыха́ния không kịp thở lại hơi; дáйте дух перевести́ cho thở lấy hơi cái đã

перевод||и́ться, перевести́сь 1. (*в другое учреждение, в другой город*) (được, bị) chuyển đến, thuyên chuyển, đổi đến, điều động, điều; 2. (*на другой язык*) (được) dịch, phiên dịch, chuyển ngữ; э́то выраже́ние не перевóдится thành ngữ này không dịch được; 3. *разг.* (*исчезать*) biến mất, hết, không còn nữa; у негó дéньги никогдá не перевóдятся bao giờ nó cũng sẵn tiền cả

переводн||óй *прил.* 1. *см.* перевóдный; 2.: ~áя бумáга giấy than, giấy cacbon; ~áя картúнка tranh chuyển hình, chuyển hoạ

перевóдный *прил.* 1. (*о литературе*) (đã) dịch; ~ рома́н tiểu thuyết dịch; 2.: ~ вéксель *фин.* hối phiếu, kỳ phiếu hối đoái; ~ бланк ngân phiếu, bưu phiếu; măng-đa (*уст.*); ~ рубль đồng rúp chuyển đổi; 3.: ~ экза́мен kỳ thi lên lớp (chuyển lớp)

перевóдческий *прил.* (thuộc về) dịch, phiên dịch, chuyển ngữ, dịch thuật; ~ труд lao động dịch thuật

перевóдчи||к *м.*, **~ца** *ж.* dịch giả, người dịch (phiên dịch, chuyển ngữ); (*устный тж.*) người thông ngôn

перевóз *м.* 1. (*действие*) (sự) chuyển đi, tải đi, chở đi, xe đi; 2. (*место*) bến đò ngang, bến phà

перевози́ть, перевезти́ 1. (*В*) (*в другое место*) chuyển (tải, chở, xe) đi, chuyên chở, vận tải, vận chuyển, chuyển vận; ~ вóдным путём chuyên chở bằng đường thuỷ; ~ самолётом chuyên chở bằng máy bay; 2. (*В* чéрез *В*) chuyển (tải, chở, xe, chuyên chở, vận chuyển)... qua; ~ кого́-л. чéрез péку chở ai qua sông

перевóзка *ж.* (sự) chuyển đi, tải đi, chở đi, chuyên chở, vận tải, vận chuyển, chuyển vận

перевóзочн||ый *прил.* (để) chuyên chở, vận tải, vận chuyển, chuyển vận; ~ые срéдства những phương tiện vận tải

перевóзчик *м.* người đưa đò (chở thuyền, chở phà) ngang, sãi đò, sãi

переволнова́ть *сов. разг.* (*В*) làm... xúc động mạnh (quá cảm xúc, quá hồi hộp)

переволнова́ться *сов. разг.* xúc động mạnh, quá cảm xúc (hồi hộp)

перевооружа́ть, перевооружи́ть (*В*) 1. vũ trang lại, tái vũ trang; 2. (*орудиями труда и т. п.*) trang bị lại, đổi mới trang bị (thiết bị); техни́чески ~ промы́шленность trang bị lại kỹ thuật (trang bị kỹ thuật mới) cho công nghiệp

перевооружа́ться, перевооружи́ться 1. (được) vũ trang lại, tái vũ trang; 2. (*Т*) (*орудиями труда и т. п.*) (được) trang bị lại, đổi mới trang bị, đổi mới thiết bị

перевооруже́ние *с.* 1. (sự) vũ trang lại, tái vũ trang; 2. (*промышленности*) (sự) trang bị lại, đổi mới trang bị, đổi mới thiết bị; техни́ческое ~ trang bị lại (đổi mới trang bị) kỹ thuật

перевооружи́ть(ся) *сов. см.* перевооружа́ть(ся)

перевоплоти́ть(ся) *сов. см.* перевоплоща́ть(ся)

перевоплоща́ть, перевоплоти́ть (*В*) biến... thành, làm... hoá thành, thể hiện lại

перевоплощ||а́ться, перевоплоти́ться biến thành, hoá thành, thể hiện, thay hình đổi dạng; в э́той ро́ли арти́ст соверше́нно ~а́ется diễn viên nhập vai này rất giỏi

перевоплоще́ни||е *с.* (sự) biến thành, hoá thành, biến hoá, thể hiện, thay hình đổi dạng; дар ~я (*у волшебника*) tài biến hoá (thần thông biến hoá); (*у артиста*) tài nhập vai (thể hiện)

перевора́чивать(ся) *несов. см.* перевёртывать(ся)

переворо́т *м.* 1. (*перелом*) bước ngoặt, khúc quanh, khúc queo, (sự, cuộc) thay đổi lớn, biến chuyển lớn, đảo lộn; ~ в нау́ке bước ngoặt (đảo lộn, sự thay đổi lớn) trong khoa học; 2. (*общественно-политический*) (cuộc) chính biến, cách mạng, đảo chính; социа́льный ~ cách mạng xã hội; госуда́рственный ~ đảo chính, chính biến

перевороши́ть *сов.* (*В*) *разг.* 1. (*сено и т. п.*) giũ (đảo, lật) tung... lên; 2. (*приводить в беспорядок*) lục tung, đảo lộn, đảo tung, làm lung tung cả; 3. *перен.* (*в памяти*) nhớ (hồi tưởng) lại

перевоспита́ние *с.* (sự) giáo dục lại, cảm hoá, cải tạo, cải tạo tư tưởng, cải huấn

перевоспита́ть(ся) *сов. см.* перевоспи́тывать(ся)

перевоспи́тывать, перевоспита́ть giáo dục lại, cảm hoá, cải tạo, cải tạo tư tưởng; (*в плохую сторону*) tác động (ảnh hưởng) xấu

перевоспи́тываться, перевоспита́ться cải hoá, sửa mình, được cải tạo; (*в плохую сторону*) đổ đốn, bị ảnh hưởng xấu; ăn phải đũa (*разг.*)

переврáть *сов. см.* перевира́ть

перевы́борн||ый *прил.* (thuộc về) bầu lại, bầu cử, tuyển cử; ~ая кампа́ния đợt vận động bầu cử; ~ое собра́ние hội nghị bầu cử

перевы́боры *мн.* (*скл. как м.*) 1. (*выборы*) (cuộc) bầu cử, tuyển cử; 2. (*повторные выборы*) (cuộc) bầu cử lại, tuyển cử lại, bầu lại

перевыполне́ние *с.* (sự) hoàn thành vượt mức, thực hiện vượt mức

перевы́полнить *сов. см.* перевыполня́ть

перевыполня́ть, перевы́полнить (*В*) hoàn thành (thực hiện) vượt mức; ~ план hoàn thành (thực hiện) vượt mức kế hoạch; ~ план на 15 проце́нтов hoàn thành (thực hiện) kế hoạch vượt mức 15 phần trăm

перевяза́ть(ся) *сов. см.* перевя́зывать(ся)

перевя́зк||а *ж.* (sự) băng bó, băng, bó; сде́лать ~у băng bó, băng

перевя́зочн||ый *прил.* 1. (thuộc về) băng bó; ~ пункт trạm băng bó (sơ cứu); 2. *в знач. сущ. ж.*: ~ая phòng băng bó

перевя́зывать, перевяза́ть (*В*) 1. (*рану*) băng, băng bó; 2. (*обвязывать*) buộc, bó, buộc lại; ~ чемода́н buộc vali lại; 3. (*заново завязывать*) buộc (bó) lại; 4. (*заново вязать спицами*) đan lại

перевя́зываться, перевяза́ться 1. để băng bó lại; (*накладывать себе повязку*) băng, băng bó (*cho mình*); 2. (*Т*) *разг.* (*обвязываться по поясу*) thắt lưng, buộc ngang lưng mình

пе́ревязь *ж.* 1. (dây) quai chéo, quai đeo ở ngực; 2. (*для больной руки*) (dải) băng treo tay

перега́р *м. разг.* mùi khét lẹt; (*изо рта*) mùi rượu nồng nặc

переги́б *м.* 1. (chỗ, đoạn) gập lại, gấp lại, uốn cong, xếp gập, xếp gấp; (*складка*) nếp gập (gấp, xếp); 2. *перен.* (*крайность*) (sự, điều) quá trớn, quá đáng, thái quá, quá xá; не допуска́ть ~ов в чём-л. đừng để xảy ra những điều quá đáng (quá trớn, quá xá) trong việc gì; э́то уже́ ~ cái đó thì thật quá đáng, đó là một điều quá trớn

перегиба́ть, перегну́ть (*В*) 1. gập (gấp)... lại, uốn cong, xếp gập (gấp); (*вдвое*) gập (gấp) đôi; 2. *перен.* làm quá trớn (quá đáng, thái quá, quá xá); ~ в тре́бованиях yêu sách quá đáng; ✧ ~ па́лку làm quá (quá đáng, quá trớn, quá xá), rơi vào cực đoan

перегиба́ться, перегну́ться (bị) gập lại, gấp lại, uốn cong, xếp gập, xếp gấp; (*сгибать своё тело*) cúi gập người; (*через что-л.*) cúi xuống; ~ пополам (bị) gập đôi, gấp đôi; ~ че́рез пери́ла cúi xuống tay vịn

перегласо́вка *ж. лингв.* (hiện tượng) biến âm sắc, biến âm

переглядéть *сов.* (*В*) *разг.* xem lại

переглядываться, переглянýться nhìn (đưa mắt nhìn, liếc nhìn) nhau

переглянýться *сов. см.* переглядываться

перегна́ть *сов. см.* перегоня́ть

перегно́й *м.* đất mùn, mùn

перегно́йн||ый *прил.* (thuộc về) đất mùn, mùn; ~ая по́чва đất mùn; ~ые горшо́чки những chậu con bằng đất nung

перегнýться *сов. см.* перегиба́ть(ся)

перегова́риваться *несов.* nói chuyện với nhau, trao đổi với nhau vài lời

переговори́ть *сов.* 1. nói chuyện, bàn bạc, trao đổi ý kiến, nói, bàn; ~ по телефо́ну nói chuyện bằng (qua) điện thoại; ~ о де́ле bàn bạc công việc, bàn việc; 2. (*В*) *разг.* (*поговорить обо всём*) khảo chuyện, gẫu chuyện, nói huyên thuyên; 3. (*В*) *разг.* (*кого-л.*) nói át đi

переговóрн||ый *прил.*: ~ пункт trạm điện thoại; ~ая тру́бка ống nói, ống điện thoại; ~ проце́сс quá trình đàm phán (thương lượng, thương thuyết)

переговóр||ы *мн.* (*скл. как м.*) (cuộc) đàm phán, hội đàm, thương lượng, thương thuyết, thương thảo, thương nghị; ~ на высо́ком у́ровне cuộc đàm phán (hội đàm) ở cấp cao; ~ на у́ровне мини́стров cuộc đàm phán (hội đàm) ở cấp bộ trưởng; вести́ ~ о заключе́нии догово́ра đàm phán (thương lượng, thương thuyết, thương thảo, tiến hành đàm phán) về việc ký kết hiệp ước; де́ло нахо́дится в ста́дии ~ов công việc đang ở thời kỳ đàm phán (thương lượng, thương thuyết, thương thảo)

переголосова́ние *с.* (sự) bầu lại, bỏ phiếu lại, biểu quyết lại

перего́н *м.* 1. (*скота*) (sự) lùa đến, dồn đến, lùa đi, dồn đi, chăn dắt; 2. (*расстояние между станциями*) khoảng cách (quảng cách, đoạn đường) giữa hai ga

перего́нка *ж. хим.. тех.* (sự) chưng, cất, chưng cất, thăng hoa; ~ не́фти chưng dầu mỏ; сухáя ~ chưng khô

перего́нный *прил.* (thuộc về) chưng, cất, chưng cất, thăng hoa; ~ заво́д nhà máy chưng cất; ~ куб nồi cất (chưng)

перегоня́ть, перегна́ть (*В*) 1. (*на другое место*) lùa (dồn)... đến, lùa (dồn)... đi, chăn dắt; (*средства транспорта и т. п.*) đánh (lái, chuyển)... đến, đánh (lái, chuyển)... đi; ~ скот на зи́мние па́стбища lùa đàn gia súc đến những bãi chăn mùa đông; 2. (*обгонять*) vượt quá, vượt lên trước; *перен.* (*превосходить в чем-л.*) trội hơn, vượt quá, vượt, hơn; догна́ть и перегна́ть đuổi kịp và vượt quá; 3. *хим., тех.* chưng, cất, chưng cất

перегора́живать, перегороди́ть (*В*) ngăn (chắn)... ra, ngăn cách; (*забором*) rào (quây)... lại; ~ ко́мнату ngăn (chắn) gian phòng ra

перегора́ть, перегоре́ть 1. (*портиться*) (bị) cháy, hỏng, cháy hỏng; ла́мпочка перегоре́ла bóng đèn bị cháy; про́бка перегоре́ла cháy (hỏng) cầu chì, cầu chì bị cháy (hỏng); 2. (*сгорать*) cháy hết (sạch, ra tro); *перен.* tàn lụi, tàn tạ, hết rồi; 3. (*гнить*) hoai, mục, mủn; навоз перегоре́л phân hoai

перегоре́ть *сов. см.* перегора́ть

перегороди́ть, *сов. см.* перегора́живать

перегоро́дка *ж.* 1. vách, vách (tường, màng) ngăn, phên, liếp; тáм chắn; глухáя ~ vách đặc; 2. *перен.* hàng rào ngăn cách, (sự) ngăn cách, cản trở

перегр||е́в *м.*, **~ева́ние** *с.* (sự) quá nhiệt, quá nóng, đun quá mức, nấu quá mức, nung quá mức, làm nóng quá độ; ~ дви́гателя quá nhiệt (quá nóng) của động cơ, làm động cơ nóng quá độ; ~е́в экономики *эк.* nền kinh tế bị quá nhiệt (quá nóng)

перегрева́ть, перегре́ть (*В*) 1. đun (nấu, nung) quá mức, làm... nóng quá độ; ~ дви́гатель làm động cơ nóng quá độ; 2. *тех.* đun quá sôi (quá mức sôi)

перегрева́ться, перегре́ться 1. (bị) quá nhiệt, đun quá mức, nấu quá mức,

nung quá mức, nóng quá độ; 2. (*на солнце*) phơi nắng quá nhiều

перегре́ть(ся) *сов. см.* перегрева́ть(ся)

перегружа́ть, перегрузи́ть (*В*) 1. (*чрезмерно*) chở quá tải (quá nặng), chất quá nhiều (quá nặng); 2. *перен.* đưa ra quá nhiều; (*работой*) giao quá nhiều việc, giao việc quá nặng; кни́га перегру́жена цита́тами quyển sách có quá nhiều đoạn trích dẫn; 3. (*в другое место*) chuyển hàng, chuyển tải; ~ я́щики с бе́рега на паро́м chuyển các thùng từ bờ lên phà

перегружа́ться, перегрузи́ться 1. (*чрезмерно*) (bị) chở quá tải, chở quá nặng, chất quá nhiều; 2. *перен.* (*работой*) bao biện, cáng đáng (ôm đồm, gánh vác) quá nhiều việc, làm quá mệt; 3. (*перемещать свой груз*) chuyển hàng, chuyển tải (*của mình*)

перегр||у́женность *ж.*, **~ужённость** *ж.* 1. (*судна, вагона и т. п.*) (sự) quá tải, chở quá nặng, chất quá nhiều; 2. *перен.* (sự) quá nhiều, quá nặng, đầy dẫy

перегрузи́ть(ся) *сов. см.* перегружа́ть(ся)

перегру́зка *ж.* 1. (sự) quá tải, chở quá nặng, chất quá nhiều; (*двигателя*) (sự) chạy quá công suất; 2. *перен.* (sự) quá nhiều, quá nặng, đầy dẫy; (*работой*) (sự) bao biện, cáng đáng (ôm đồm, gánh vác) quá nhiều việc, làm quá mệt; 3. (*перемещение груза*) (sự) chuyển hàng, chuyển tải

перегруппирова́ть(ся) *сов. см.* перегруппи́ровывать(ся)

перегруппиро́вка *ж.* (sự) tập hợp lại, phiên chế lại, thành lập lại; (*иное расположение*) (sự) bố trí lại, sắp xếp lại

перегруппиро́вывать, перегруппирова́ть tập hợp (phiên chế, thành lập) lại; (*иначе располагать*) bố trí (sắp xếp) lại

перегруппиро́вываться, перегруппирова́ться (được) tập hợp lại, phiên chế lại, thành lập lại; (*иначе располагаться*) (được) bố trí lại, sắp xếp lại

перегрыза́ть, перегры́зть (*В*) cắn (gặm) đứt, cắn vỡ, gặm (nhấm) hết; (*надвое*) cắn đứt đôi (vỡ đôi); ~ ни́тку, верёвку cắn đứt chỉ, dây

перегры́зть *сов. см.* перегрыза́ть

перегры́зться *сов. разг.* 1. (*о животных*) cắn nhau; 2. *перен.* (*о людях*) cắn xé (xâu xé, cắn cấu, học hặc, hiềm khích, đấu đá) nhau

пе́ред, **перед**, пе́редо, передо, пред *предлог* (*Т*) 1. (*при указании места, предмета и т. п.*) trước, phía trước, đàng trước, trước mặt, trước mắt; (*при указании времени*) trước khi, trước lúc, trước; ~ до́мом trước (trước mặt) nhà; доро́га ~ ва́ми đường trước mặt anh; ~ сном trước khi ngủ; ~ войно́й trước chiến tranh; ~ отъе́здом trước khi ra đi, trước lúc khởi hành; ~ тем как... trước khi...; передо мно́й trước mặt tôi; ~ гостя́ми, посторо́нними trước mặt khách khứa, trước mặt người lạ; предста́ть ~ судо́м đứng trước toà án, ra trước vành móng ngựa; 2. (*по сравнению с кем-л., чем-л.*) so với, sánh với, bì với; что он ~ тобо́й? nó thì so với (sánh với, bì với) cậu sao được chứ?; 3. (*по отношению к кому-л., чему-л.*) trước, đối với; ~ лицо́м опа́сности trước gian nguy, đối diện trước hiểm nguy; не отступи́ть ~ тру́дностями không lùi bước trước khó khăn; долг ~ Ро́диной bổn phận đối với Tổ quốc; быть винова́тым ~ ке́м-л. có lỗi với (đối với) ai; извини́ться ~ ке́м-л. xin lỗi ai

пе́рёд *м.* phần trước, đoạn trước, phía trước; (*у платья*) thân trước

передава́ть, переда́ть (*В*) 1. (*вручать*) chuyển giao, giao (chuyển, trao, đưa) cho; *спорт.* giao (chuyền, truyền) bóng; он переда́л ей письмо́ nó đã đưa (chuyển) thư cho bà ấy, chàng đã trao (đưa) thư cho nàng; вы переда́йте э́то ему́ ли́чно anh hãy chuyển giao cái đó tận tay ông ta; переда́йте мне, пожа́луйста, соло́нку nhờ anh đưa (chuyển) cho tôi bình đựng muối; прочти́те э́то и переда́йте други́м anh cứ đọc cái đó rồi chuyển giao (chuyền tay, chuyển) cho người khác; ~ что-л. из рук в ру́ки chuyền tay cái gì, chuyển cái gì từ người này đến người kia; 2. (*предоставлять, отдавать в распоряжение*) trao (giao, cấp)... cho; ~ зе́млю крестья́нам cấp ruộng đất cho nông dân; ~ кого́-л. в ру́ки правосу́дия trao ai vào tay pháp luật, đưa ai ra tòa án; 3. (*сообщать*) truyền đạt, chuyển đạt, báo lại, tin lại, truyền, chuyển, nhắn, nhắn nhe, bắn tin; (*рассказывать*) kể (thuật) lại; (*излагать*) truyền đạt, diễn đạt, diễn tả, biểu đạt, trình bày; ~ мысль а́втора trình bày ý (diễn đạt tư tưởng) của tác giả; ~ кому́-л. ва́жное изве́стие truyền (báo) tin quan trọng cho ai; ~ кому́-л. приве́т chuyển lời chào cho ai; ~ что́-л. по ра́дио phát thanh (truyền thanh) cái gì; ~ что́-л. по телеви́дению truyền hình (phát hình) cái gì; ~ что́-л. по телегра́фу đánh điện cái gì; 4. (*на рассмотрение*) đệ trình, đưa trình, trình, đưa... ra trình; ~ де́ло в суд khởi tố vụ án; ~ де́ло на реше́ние кому́-л. đệ trình công việc cho ai quyết định; 5. (*уступать*) trao (giao) lại, chuyển giao, chuyển nhượng, sang nhượng; ~ свои́ права́ кому́-л. trao (giao, chuyển giao) quyền của mình cho ai; ~ свои́ полномо́чия uỷ quyền; 6. (*распространять*) lan truyền, lây truyền, lây lan, truyền, lây; ~ инфе́кцию truyền nhiễm, truyền bệnh; 7. (*воспроизводить, изображать*) truyền đạt, diễn tả, thể hiện, tái hiện, mô tả, miêu tả; 8. (*переплачивать*) *разг.* trả tiền quá đắt, trả dôi, trả thừa

передава́ться, переда́ться (*Д*) (được) truyền sang, chuyền sang, chuyển sang; lan truyền, truyền, lây; ~ по насле́дству di truyền

переда́точн||ый *прил.* (thuộc về) truyền động, chuyển động; ~ механи́зм cơ chế truyền động (chuyển động); ~ вал trục truyền trung gian, trục truyền; ~ая ста́нция đài phát; ~ пункт trạm trung chuyển; ~ая на́дпись (*на векселе, чеке*) chữ ký chuyển nhượng (*trên hối phiếu, séc*)

переда́тчик *м.* 1. *тех.* máy phát (phát sóng); радиовеща́тельный ~ máy phát thanh; телевизио́нный ~ máy phát hình; 2. (*о человеке*) người chuyển giao (truyền đạt)

переда́ть(ся) *сов. см.* передава́ть(ся)

переда́ча *ж.* 1. (*вручение*) (sự) chuyển giao; (*сообщение*) (sự) truyền đạt; (*прав*) (sự) giao lại, trao lại, chuyển nhượng, sang nhượng; (*света и т. п.*) (sự) truyền; ~ тепла́ truyền nhiệt; ~ электроэне́ргии truyền (tải) điện; 2. (sự) phát, truyền; (*по радио*) (sự, buổi) phát thanh, truyền thanh; (*по телевидению*) (sự, buổi) truyền hình; ~ информа́ции truyền tin; 3. (*образа и т. п.*) (sự) truyền đạt, diễn đạt, diễn tả; 4. (*в больницу и т. п.*) gói đồ chuyển, gói quà, chuyển; (*для заключённого*) giỏ nuôi; 5. *тех.* (sự) truyền động, chuyển động; зубча́тая ~ truyền động bánh răng; цепна́я ~ truyền động bằng xích; ремённая ~ truyền động bằng curoa (cua-roa)

передви́г||ать, передви́нуть (*В*) 1. chuyển (dời, đẩy)... đi, điều động, di chuyển, chuyển dịch, chuyên chở, chuyển, điều; ~ ме́бель di chuyển bàn

ghế; ~ войскá chuyển quân, điều quân, điều động quân đội; он еле нóги ~áет nó nặng nề lê bước; ~ стрéлки часóв vặn (quay) kim đồng hồ; 2. *разг.* (*на другое время*) kéo dài thêm, hoãn lại, lùi lại, đẩy lùi; передви́нуть срóки выполне́ния пла́на kéo dài thêm thời hạn hoàn thành kế hoạch

передвиг||а́ться, передви́нуться 1. di động, chuyển động, chuyển đi, dẫn đi, di chuyển, chuyển dịch, xê dịch, vận động, dịch, xích, xê; 2. *тк. несов.* đi lại, đi; больнóй с трудóм ~áется người bệnh đi lại (vận động) khó khăn

передвиже́ни||е *с.* (sự) chuyển đi, dời đi, điều động, di chuyển; di động, chuyển động, vận động; đi lại, đi; ~ войск điều động quân đội, điều quân, điều binh; срéдства ~я các phương tiện vận chuyển (vận tải, đi lại)

передви́жка *ж. разг.* 1. (*действие*) (sự) chuyển đi, dời đi, điều động, di chuyển, di động; 2.: библиотéка-~ thư viện (tủ sách) lưu động

передви́жник *м.* (*художник*) *ист.* hoạ sĩ triển lãm lưu động

передвижнóй *прил.* 1. di động (di chuyển) được; 2. (*о библиотеке и т. п.*) lưu động, rong; ~ цирк đoàn xiếc lưu động, gánh xiếc rong

передви́нуть *сов. см.* передвигáть

передви́нуться *сов. см.* передвигáть-ся 1

переде́л *м.* 1. (sự) chia lại, phân chia lại; ~ собственности chia lại quyền sở hữu; ~ ми́ра chia lại thế giới; 2. *ист.* (sự) quân cấp điền thổ (*ở Nga trước năm 1917*)

переде́л||ать *сов.* 1. *см.* переде́лывать; 2. (*В*) (*сделать всё, многое*) làm xong mọi việc (nhiều việc); всех дел не ~аешь chẳng làm xong được mọi việc đâu

переде́лк||а *ж.* 1. (sự) làm lại, sửa lại; (*изменение*) (sự) sửa đổi; (*полная*) (sự) cải tạo, cải biến, thay đổi toàn bộ; (*литературного произведения*) (sự) cải biên, cải tác, sửa lại; (*в пьесу*) (sự) chuyển thành kịch; отдáть костю́м в ~у đưa bộ quần áo để sửa lại; 2. *перен.* (*затруднительное положение*) (tình) cảnh khó khăn; попáсть в ~у lâm vào cảnh khó khăn, gặp vận bí, lâm nước bí

переде́лывать, переде́лать (*В*) làm (sửa, chữa) lại; (*изменять*) sửa đổi; (*полностью*) cải tạo, cải biến, thay đổi toàn bộ; (*литературное произведение*) cải biên, cải tác, sửa lại; (*в пьесу*) chuyển... thành kịch; ~ пальтó sửa lại áo măngtô; ~ столо́вую в кабинéт sửa lại buồng ăn thành phòng làm việc; ~ свой хара́ктер, ~ себя́ cải tạo bản thân, tự cải tạo tư tưởng, thay đổi bản tính

передёргивать, передёрнуть 1. (*Т*) giật, kéo; (*плечами*) nhún vai; 2. *безл.*: передёрнуло со quắp, co dúm, co giật; его́ передёрнуло от бóли nó co quắp lại vì đau; меня́ передёрнуло от отвраще́ния tôi rùng mình kinh tởm; 3. (*В*) *разг.* (*подтасовывать*) đánh tráo, giở ngón lộn sòng (ngón tráo trở), chơi gian; *перен.* đánh tráo, gian lận, xuyên tạc; ~ фа́кты xuyên tạc (đánh tráo) các sự kiện

передёргиваться, передёрнуться co quắp lại; (*о лице*) cau lại, cau mặt

переде́рживать, передержа́ть (*В*) để (giữ)... quá lâu; (*при съёмке*) lộ quang thừa, phơi sáng quá; ~ фотогра́фию в прояви́теле ngâm bức ảnh quá lâu trong thuốc hiện hình

переде́ржка I *ж. фото* (sự, độ) lộ quang thừa, phơi sáng quá

переде́ржка II *ж. разг.* (*подтасовка*) (ngón) đánh tráo, lộn sòng, tráo trở; *перен.* (ngón) gian lận

передёрнуть(ся) *сов. см.* передёргивать(ся)

передислока́ция *ж. воен.* (sự) điều động quân đội, điều quân, điều binh, bố trí lại, chuyển vị trí, đổi vị trí

передко́вый *прил. воен.* (thuộc về) xe kéo pháo

передненёбный *прил. лингв.*: ~ звук âm vòm trước

переднеязы́чный *прил. лингв.*: ~ звук âm lưỡi trước

пере́дн||ий *прил.* ở phía trước, đằng trước, trước, tiền; ~яя сторона́ mặt tiền, mặt trước, chính diện; на ~ем пла́не ở hàng đầu (mặt trước, chính diện); ~ие но́ги живо́тного hai chân trước của con vật; ~ее колесо́ bánh trước; ✧ ~ край *воен.* tiền tiêu, tiền duyên, tiền tuyến

пере́дник *м.* áo yếm, tạp dề; (*детский*) yếm dãi

пере́дняя *ж.* (*скл. как прил.*) phòng ngoài, hành lang nhỏ, phòng áo ngoài

пе́редо, передо *см.* пе́ред

передове́рить *сов. см.* передоверя́ть

передоверя́ть, передове́рить (*В*) uỷ thác (uỷ nhiệm, uỷ quyền) lại

передов||и́к *м.* người lao động tiên tiến, chiến sĩ thi đua; ~ики́ произво́дства những chiến sĩ thi đua sản xuất; ~ики́ се́льского хозя́йства những người lao động tiên tiến trong nông nghiệp

передови́ца *ж. разг.* (bài) xã luận, xã thuyết

передов||о́й *прил.* 1. (*движущийся, идущий впереди*) tiên phong, tiền phong, đi trước; (*расположенный впереди чего-л.*) trước, ở (từ) phía trước, tiền phương; ~ отря́д đội tiên phong (tiền phong, tiền tiêu); 2. (*превосходящий других в чем-л.*) tiên tiến, tiền tiến; (*прогрессивный*) tiến bộ; ~ы́е спо́собы произво́дства những phương pháp sản xuất tiên tiến; ~ óпыт kinh nghiệm tiên tiến; ~ы́е иде́и, взгля́ды những tư tưởng, quan điểm tiến bộ (tiên tiến); ~ы́е лю́ди những người tiên tiến; ~óе челове́чество nhân loại (loài người) tiến bộ; 3. *в знач. сущ. ж.*: ~áя *воен.* (vùng) tiền tiêu, tiền duyên, tiền tuyến; 4. *в знач. сущ. ж.*: ~áя (*статья*) *см.* передови́ца; ✧ ~áя статья́ (bài) xã luận, xã thuyết; ~áя пози́ция, ли́ния *воен.* (vùng) tiền tiêu, tiền duyên, tiền tuyến

передози́ровать *сов.* (*В*) dùng (cho) quá liều lượng

передозиро́вка *ж.* 1. (sự) dùng quá liều lượng, cho quá liều lượng; 2. (*о наркоманах*) (sự) dùng quá liều, tiêm quá liều (*ma tuý*); xài quá đô (*разг.*)

переда́з *м. жарг. см.* передозиро́вка 2

перед||о́к *м.* 1. phần trước (*của хе*); 2. *обычн. мн.*: ~ки́ (*орудия*) (cỗ) xe kéo pháo

передо́хнуть *сов. разг.* chết nhiều, chết như rạ

передохну́ть *сов.* 1. (*перевести дух*) thở lấy hơi (lại sức); да́йте мне ~! cho tôi thở lấy hơi cái đã!; 2. *разг.* (*немного отдохнуть*) nghỉ lấy sức (một chút), nghỉ tay một lúc

передра́знивать, передразни́ть (*В*) nhại lại, bắt chước, nhại, nhái; (*чьи-л. слова тж.*) pha tiếng, nhại, nhái

передразни́ть *сов. см.* передра́знивать

передра́ться · *сов. разг.* ẩu đả, đánh (choảng) nhau

передря́г||а *ж. разг.* 1. (cảnh ngộ, tình cảnh, cảnh, điều) éo le, khó khăn, khó xử, khó chịu; попáсть в ~у gặp cảnh khó khăn, lâm vào cảnh ngộ éo le; 2. *обыкн. мн.*: ~и (*переживание*) (nỗi) xúc động mạnh, lo âu, đau buồn, phiền muộn; (*потрясение*) (cơn) chấn động; душе́вные ~и chấn động tinh thần; 3. *обыкн. мн.*: ~и (*ссора*) (những) lục đục, bất hoà; семе́йные ~и những lục đục trong gia đình

передýмать *сов.* 1. (*изменить решение*) nghĩ lại, thay đổi ý định; 2. (*В, о П*) *разг.* (*обдумать всё, многое*) suy nghĩ (đắn đo, cân nhắc) kỹ, suy nghĩ nhiều, suy đi nghĩ lại, cân nhắc chín chắn

передуши́ть *сов. разг.* (*В*) bóp cổ (thắt cổ, làm ngạt thở) chết

переды́шк||а *ж.* (sự) tạm nghỉ, tạm ngừng; (*в вооружённой борьбе*) (lúc, thời gian) tạm ngừng bắn, tạm ngừng chiến; без ~и а) (*без отдыха*) không nghỉ; б) (*непрерывно*) không ngừng, liên tục, liền tù tì

переедáть, переéсть 1. ăn quá nhiều; 2. (*В*) *разг.* (*есть всё, многое*) ăn nhiều, ăn đủ thứ; 3. (*о ржавчине, кислоте и т. п.*) ăn mòn

переéзд *м.* 1. (*передвижение*) (sự) đi ngang qua (*bằng xe, tàu, v. v...*); (*по воде*) (sự) qua, vượt qua; 2. (*на другую квартиру и т. п.*) (sự) dọn nhà, chuyển chỗ ở, đổi chỗ ở, đổi đi; 3. (*место*) chỗ (lối, đường) đi qua; железнодоро́жный ~ chỗ đi qua đường sắt

переезжáть, переéхать 1. (*В, чéрез В*) đi ngang qua, đi qua, qua, vượt qua (*bằng xe, tàu, v. v...*); 2. (*переселяться*) dọn nhà, chuyển (đổi) chỗ ở, đổi đi; ~ в го́род dọn đến thành phố ở, dọn nhà đến thành phố

переéсть *сов. см.* переедáть

переéха||ть *сов.* 1. *см.* переезжáть; 2. (*В*) (*задавить*) cán; его́ ~ла маши́на xe ôtô đã cán nó, cậu ấy bị ôtô cán phải

пережáривать, пережáрить rán quá lửa (quá lâu)

пережáриваться, пережáриться khô cứng lại (*vì rán quá lửa*)

пережáрить(ся) *сов. см.* пережáривать(ся)

переждáть *сов. см.* пережидáть

пережевáть *сов. см.* пережёвывать 1

пережёвывать, пережевáть (*В*) 1. nhai lại; 2. *тк. несов. перен.* (*говорить одно и то же*) nhai lại, nhai đi nhai lại, lặp đi lặp lại, nói lải nhải; ~ всем изве́стные и́стины nhai lại (lặp đi lặp lại) mãi những chân lý mà ai nấy đều biết cả

пережен||и́ть *сов.* (*В*) *разг.* cưới (lấy) vợ cho... (*nhiều hoặc tất cả các con*)

пережен||и́ться *сов.* 1. (*обо всех, многих*) lấy vợ; они́ все ~и́лись tất cả bọn chúng đều lấy vợ rồi; 2. *разг.* (*жениться снова*) lấy vợ một lần nữa, đi bước nữa, tục huyền

пережéчь *сов. см.* пережигáть

переживáние *с.* (cơn, cuộc) thử thách; (*волнение*) (nỗi, sự) xúc động, xúc cảm, cảm động mạnh, cảm xúc mạnh, lo lắng, lo âu, đau buồn, đau khổ, buồn phiền, phiền muộn

пережив||áть, пережи́ть (*В*) 1. sống lâu hơn; пережи́ть свою́ сла́ву sống lâu hơn danh tiếng của mình; 2. (*выживать*) sống sót, khỏi chết; (*терпеть, выносить что-л.*) chịu nổi, chịu đựng nổi; он не переживёт э́того удáра anh ấy sẽ không chịu đựng nổi đòn đau đó của số phận; я э́того не переживу́ điều ấy thì tôi sẽ không chịu nổi; мýжественно пережи́ть несча́стье dũng cảm chịu đựng điều bất hạnh; 3. (*претерпевать*) trải qua, nếm mùi, nếm trải, thể nghiệm; (*огорчения, страдания*) đau buồn, đau lòng, đau xót, đau khổ, buồn phiền, phiền muộn; глубоко́ ~ что́-л. rất buồn phiền (đau xót, phiền muộn) vì việc gì; ~áемый пери́од giai đoạn hiện nay, thời kỳ đang trải qua; ~áемый моме́нт lúc (thời điểm) này; 4. *тк. несов. разг.* (*волноваться, нервничать*) hồi hộp, xao xuyến, lo lắng, lo âu, xúc động mạnh, cảm xúc mạnh

пережигáть, пережéчь (*В*) đốt (nung)... quá mức, làm (rang, đốt) cháy, đốt hỏng, nung hỏng; пережéчь ко́фе rang cháy (rang hỏng) cà phê; пережéчь про́бки làm cháy (làm nổ) cầu chì

пережидáть, переждáть (*В*) chờ (đợi) cho... qua; ~ грозу́ đợi (chờ) cho cơn giông qua

пережито́е *с.* (*скл. как прил.*) cơn thử thách (những cảm xúc) đã qua

пережи́т||ок *м.* tàn tích, tàn dư; ~ки про́шлого tàn dư (tàn tích) của thời quá khứ

перež||и́ть *сов.* 1. *см.* переживáть 1–3; 2. (*В*) (*какое-л. время*) sống qua, qua; больно́й не ~ивёт э́ту ночь bệnh nhân không qua (sống qua) nổi đêm nay

пережо́г *м.* 1. *разг.* (sự) đốt quá nhiều, tiêu phí nhiều (*điện, nhiên liệu...*); 2. *тех.* (sự) nung quá, quá nhiệt

перезабы́ть *сов. разг.* quên, quên mất, quên khuấy; (*разучиться*) mất thói quen

перезаключáть, перезаключи́ть (*В*) ký (ký kết) lại; ~ догово́р ký kết lại hiệp ước, ký lại hợp đồng

перезаключи́ть *сов. см.* перезаключáть

перезало́г *м.* (sự) cầm cố lại, cầm đợ lại, thế chấp lại

перезало́жить *сов.* (*В*) cầm cố (cầm đợ, thế chấp) lại

перезанимáться *сов.* học quá nhiều

перезаряди́ть *сов. см.* перезаряжáть

перезаря́дка *ж.* (sự) nạp lại; (*оружия*) (sự) nạp đạn lại; (*фотоаппарата*) (sự) lắp phim lại, lắp lại phim; *эл.* (sự) nạp điện lại, sạt điện lại; ~ аккумуля́тора nạp (sạt) lại acquy

перезаряжáть, перезарядúть (*В*) nạp lại; (*оружие*) nạp đạn lại; (*фотоаппарат*) lắp phim lại; (*аккумулятор*) nạp (sạt) điện lại

перезво́н *м.* đại đồng chung, tiếng chuông rung đồng loạt

перезимовáть *сов.* 1. (*провести зиму где-л.*) trú đông, sống qua mùa đông; 2. (*выдержать зимние холода*) sống nổi qua mùa đông

перезревáть, перезре́ть chín muồi; (*о фруктах тж.*) chín nẫu, chín nhũn, chín rữa

перезре́лый *прил.* 1. chín muồi; (*о фруктах тж.*) chín nẫu, chín nhũn, chín rữa, quá chín; 2. *перен.* thành thục

перезре́ть *сов. см.* перезревáть

переигрáть *сов.* 1. *см.* переи́грывать; 2. (*В*) (*сыграть всё, многое*) chơi (đánh) nhiều, chơi (đánh) tất cả; ~ все сонáты chơi (đánh) tất cả những bản sonata

переигро́вка *ж. спорт.* (trận) đấu lại

переи́грывать, переигрáть 1. (*В*) (*играть повторно*) chơi (đánh) lại; переигрáть пáртию в шáхматы đánh lại ván cờ; потре́бовать переигрáть матч đòi phải đấu lại; 2. (*об актёре и т. п.*) đóng không tự nhiên, sắm vai quá cường điệu; 3. *спорт.* (*сыграть лучше*) *разг.* chơi trội hơn, chơi (đánh) hơn; 4. *разг.* (*сделать по-другому*) làm khác

переизбирáть переизбрáть (*В*) bầu lại, tái cử

переизбрáние *с.* (sự) bầu lại, tái cử

переи́збранный *прич.* tái đắc cử, được bầu lại (tái cử)

переизбрáть *сов. см.* переизбирáть

переиздавáть, переиздáть (*В*) tái bản, xuất bản lại

переизда́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) tái bản, xuất bản lại; 2. (*книга*) sách (ấn phẩm) được tái bản

переиздáть *сов. см.* переиздавáть

переименовáние *с.* (sự) đổi tên, thay tên, cải danh

переименова́ть *сов.* (*В*) đổi (thay) tên, cải danh

переи́мчивость *ж. разг.* (tài) thích nghi, bắt chước

переина́чить *сов.* (*В*) *разг.* thay đổi, làm thay đổi

переиска́ть *сов.* (*В*) tìm (tìm kiếm, lùng, lùng kiếm) khắp nơi

перейти́ *сов. см.* переходи́ть

перека́л *м. тех.* (sự) tôi quá cứng, ram quá mức

перека́пывать, перекопа́ть (*В*) 1. đào, bới, cuốc, xới; 2. (*вскапывать заново*) đào (bới, cuốc, xới) lại

перека́рмливать, перекорми́ть (*В*) cho... ăn quá nhiều

перека́т *м.* 1. (*на реке*) bãi (khúc, chỗ) nông; 2. *мн.*: ~ы (*продолжительный гул*) tiếng ngân (âm) vang

перекати́-по́ле *с. бот.* (cây) cỏ lông chông (*Gypsophila paniculata*)

перекати́ть(ся) *сов. см.* перека́тывать(ся)

перека́тывать, перекати́ть (*В*) 1. (*катя, перемещать куда-л.*) lăn... đi, lăn; перекати́ть бо́чку во двор lăn thùng phuy vào sân; 2. (*перемещать экипаж, повозку и т. д.*) đánh xe, đưa xe (*qua, đến*□); перекати́ть маши́ну в гара́ж đánh xe ôtô vào gara; 3. (*распространять звуки*) truyền đi, chuyển đi, lan xa

перека́тываться, перекати́ться 1. lăn đi, lăn; ~ с ме́ста на ме́сто lăn từ chỗ này đến chỗ khác; 2. (*катиться через что-л.*) chạy qua, vượt qua

перекача́ть *сов. см.* перека́чивать

перека́чивать, перекача́ть (*В*) bơm... vào, bơm

перека́шивать, перекоси́ть 1. (*В*) làm lệch (xiên, vênh); ра́му перекоси́ло khung bị lệch; 2. *обыкн. безл.* (*искажать*) méo, làm méo (méo xệch, biến dạng); рот перекоси́ло méo mồm (miệng), mồm méo xệch (bị méo); его́ перекоси́ло мо́рду nó méo lại (méo xệch), nó bị méo mặt

перека́шиваться, перекоси́ться 1. (*о предметах*) (bị) lệch, xiên, vênh; 2. (*о лице и т. п.*) (bị) méo, méo xệch

переквалифика́ция *ж.* (*перемена профессии*) (sự) đổi nghề, chuyển ngành, chuyển nghề; (*обучение новой профессии*) (sự) học nghề mới

переквалифици́ровать *несов. и сов.* (*В*) đổi nghề (chuyển ngành, chuyển nghề) cho...; (*обучать новой профессии*) dạy nghề mới

переквалифици́роваться *несов. и сов.* đổi nghề, chuyển ngành, chuyển nghề; (*обучаться новой профессии*) học nghề mới

перекида́ть *сов. см.* переки́дывать 1

перекидн||о́й *прил.* vắt (bắc) qua, lật được, đảo chiều; ~ календа́рь lịch lật trang; ~а́я су́мка túi khoác, túi dết, bị rết, xắc khoác vai, túi quàng vai

переки́дывать, перекида́ть, переки́нуть (*В*) 1. *сов.* перекида́ть (*бросать одно за другим*) ném, vứt, quẳng, liệng; 2. *сов.* переки́нуть (че́рез *В*) ném (vứt, quẳng, liệng)... qua; vắt (bắc)... qua; переки́нуть мяч че́рез забо́р ném (vứt, quẳng, liệng) quả bóng qua hàng rào; переки́нуть полоте́нце че́рез плечо́ vắt khăn qua vai; переки́нуть мостки́ че́рез ре́ку bắc chiếc cầu khỉ qua sông

переки́дываться, переки́нуться 1. (на *В*) (*распространяться*) lan nhanh, lan ra, lan sang, bén sang; ого́нь переки́нулся на сосе́дние постро́йки lửa bén (lan nhanh) sang các nhà lân cận; 2. (*Т*) (*кидать друг другу*) ném (vứt) cho nhau; 3. *перен.* (*словами*) nói (trao đổi) với nhau; (*взглядами*) (đưa mắt) nhìn nhau

переки́нуть *сов. см.* переки́дывать 2

переки́нуться *сов. см.* переки́дываться

перекипяти́ть *сов.* (*В*) đun sôi lại

пе́рекись *ж. хим.* peroxyd, peroxit; ~ водоро́да peroxyd hydro, hydro peroxid, nước oxygen, nước oxy già

перекла́дина *ж.* 1. xà, xà ngang, rầm ngang, thanh nối; (*лестницы*) nấc (bậc) thang; 2. *спорт.* xà, xà đơn

перекла́дывать, переложи́ть 1. (*В*) (*перемещать*) đặt (để)... sang; ~ что-л. с ме́ста на ме́сто để (đặt) cái gì từ chỗ này sang chỗ khác; переложи́ть из одно́й руки́ в другу́ю (*при ношении*) đổi tay; 2. (*В* на *В*) (*работу, вину и т. п.*) trút (đổ, gán)... cho; переложи́ть ответственность на кого́-л. trút trách nhiệm cho ai; 3. (*В Т*) (*прокладкой*) lót, chèn, chêm; ~ я́блоки стру́жкой lót phoi bào cho những quả táo; 4. (*В*) (*переделывать*) xây (làm) lại; ~ печь xây lại lò; 5. (*В*) (*укладывать заново*) xếp (đặt, xếp đặt, thu xếp) lại; 6. (*В*) (*излагать в иной форме*) chuyển sang, chuyển biên, chỉnh điệu; переложи́ть в (*или* на) стихи́ chuyển thành thơ; переложи́ть про́зой chuyển thành văn xuôi; переложи́ть что-л. на му́зыку phổ nhạc cái gì; 7. (*В, Р*) *разг.* (*класть слишком много*) bỏ... quá nhiều; переложи́ть са́хару bỏ quá nhiều đường, cho đường quá nhiều

перекле́ивать, перекле́ить (*В*) (*заново*) dán lại; (*на другое место*) dán... sang chỗ khác

перекле́ить *сов. см.* перекле́ивать

перекле́йка *ж.* 1. (sự) dán lại; 2. (*многослойная фанера*) gỗ dán

перекрика́ться *несов.* 1. gọi nhau; 2. *перен.* (с *Т*) giống (gần, gần gũi) với

переклі́чк||а *ж.* (sự) điểm danh, điểm tên, gọi tên; де́лать ~у điểm danh, điểm tên

переключа́тель *м. тех.* (cái) ngắt điện, chuyển mạch, chỉnh lưu, chuyển; ~ скоросте́й cần sang số, biến tốc, chuyển tốc độ; ~ га́за (cái) chuyển khí đốt

переключа́ть, переключи́ть (*В*) 1. đổi hướng, đổi chiều, đổi; *эл.* chuyển mạch, chỉnh lưu; ~ свет (*на автомашине*) bấm nút đổi đèn; ~ телефо́н chỉnh lưu điện thoại; ~ что-л. на обра́тный ход cho cái gì chạy lui (quay ngược lại); 2. (*на иные формы работы*) chuyển hướng, chuyển; *перен.* chuyển, đổi; ~ цех на сери́йное произво́дство дета́лей chuyển (chuyển hướng) phân xưởng sang sản xuất hàng loạt các chi tiết máy; переключи́ть разгово́р на другу́ю те́му chuyển câu chuyện sang đề tài khác

переключа́ться, переключи́ться (на *В*) (được) chuyển hướng, chuyển sang; *перен.* (được) chuyển, hướng, đổi; заво́д переключи́лся на произво́дство турби́н nhà máy được chuyển (chuyển hướng) sang sản xuất tuabin

переключе́ние *с.* (sự) đổi chiều, đổi hướng; *эл.* (sự) chuyển mạch, chỉnh lưu; (*переход*) (sự) chuyển hướng, chuyển sang

переключи́ть(ся) *сов. см.* переключа́ть(ся)

перекова́ть *сов. см.* перекова́ть

перекова́ть *сов. см.* перекова́ть

перекова́ть *сов. см.* перекова́ть

переколо́ть *сов. разг.* (*В*) 1. (*приколоть на другое место*) găm (ghim)... chỗ khác; 2. (*исколоть*) đâm (châm, chích) phải; 3. (*заколоть*) giết (đâm chết) nhiều; 4. (*расколоть*) bổ ra, ghè ra, đập vỡ

переконструи́ровать *несов. и сов.* chế tạo (xây dựng) lại, tái tạo

перекопа́ть *сов. см.* перека́пывать

перекорми́ть *сов. см.* перека́рмливать

перекоси́ть(ся) *сов. см.* перека́шивать(ся)

перекó́шенн||ый *прил.* lệch, xiên, vênh; (*потерявший форму*) bị biến dạng, méo mó, xiêu vẹo; (*о лице и т. п.*) méo, méo xệch; ~ая избу́шка (túp) nhà xiêu vẹo

перекра́ивать, перекрои́ть (*В*) 1. cắt lại; перекрои́ть пла́тье cắt lại cái áo dài; 2. *перен.* (*переделывать*) làm lại; (*литературное произведение*) sửa chữa căn bản, chỉnh lý lại toàn bộ, viết lại

перекра́сить(ся) *сов. см.* перекра́шивать(ся)

перекра́шивать, перекра́сить (*В*) 1. (*заново, иначе*) sơn (quét sơn) lại; (*ткань*) nhuộm lại; 2. (*всё, многое*) sơn, quét sơn (*nhiều, tất cả*); (*ткани*) nhuộm (*nhiều, tất cả*)

перекра́шиваться, перекра́ситься 1. thay màu, có màu khác; 2. *перен.* được tô son điểm phấn, đội lốt khác

перекрести́ть *сов. см.* крести́ть 3 *и* перекре́щивать

перекрести́ться *сов. см.* крести́ться 2 *и* перекре́щиваться

перекрёстн||ый *прил.* chéo, giao chéo, chéo nhau, chéo chữ thập; ~ допро́с đối cung, lấy cung (hỏi cung) chéo; ~ ого́нь *воен.* xạ giao, hoả lực chéo cánh sẻ, bắn chéo; ~ое опыле́ние *бот.* thụ phấn chéo, giao phấn

перекрёст||ок *м.* giao lộ, ngã tư, ngã ba; ✧ крича́ть о чём-л. на всех ~ках lớn tiếng tuyên bố cho mọi người biết về điều gì

перекре́щивать, перекрести́ть (*В*) 1. làm dấu, làm dấu thánh giá; 2. *разг.* (*в другую веру*) cải đạo, rửa tội (làm tẩy lễ) lại (*cho ai*); 3. *разг.* (*давать новое имя, название*) đổi tên, cải tên, cải danh, đặt tên mới (*cho ai, cho cái gì*); 4. *разг.* (*располагать крест-накрест*) đặt (xếp, vạch, gạch, băng) chéo, để... giao nhau

перекре́щиваться, перекрести́ться 1. làm dấu, làm dấu thánh giá; 2. *разг.* (*в новую веру*) cải đạo, theo đạo mới, rửa tội lại; 3. *разг.* (*скрещиваться*) chéo nhau, giao chéo, chéo chữ thập

перекрича́ть *сов.* (*В*) kêu (nói) át... đi

перекрои́ть *сов. см.* перекра́ивать

перекро́йка *ж.* (sự) cắt lại

перекрути́ть *сов. см.* перекру́чивать

перекру́чивать, перекрути́ть (*В*) *разг.* 1. (*скручивать*) vặn, xoắn, xe; ~ ни́тки xe chỉ; 2. (*закручивать слишком сильно*) vặn (xoắn) quá chặt; (*портить*) vặn hỏng, vặn (xoắn) đứt; перекрути́ть заво́д у часо́в vặn hỏng (vặn đứt) dây cót đồng hồ; 3. *прост.* (*перевязывать*) quấn, xoắn, buộc

перекрыва́ть, перекры́ть (*В*) 1. (*крыть заново*) đậy (phủ, che, lợp) lại, lợp; ~ кры́шу lợp lại mái nhà; 2. (*превышать*) vượt, vượt quá, vượt mức; *разг.* (*превосходить в чём-л.*) hơn, vượt quá; ~ ста́рые но́рмы вы́работки vượt (vượt quá) những định mức gia công cũ; ~ пре́жний реко́рд phá (vượt) kỷ lục lần trước; 3. (*делать преграду*) chặn, chắn, chận, ngăn, chặn (chận) đứng; (*выключать*) cắt, ngắt, tắt; ~ во́ду ngăn nước lại; ~ ру́сло реки́ ngăn (chắn ngang) dòng sông lại; ~ доро́гу chặn (chắn, chận, ngăn) đường

перекры́тие *с.* 1. (*действие*) (sự)) đậy lại, phủ lại, che lại, lợp lại, lợp; vượt, vượt quá, vượt mức; chặn, chắn, chận, ngăn (*ср.* перекрыва́ть); 2. (*потолок*) trần, lớp đậy, nắp đậy, tấm che, tấm lợp; (*междуэтажное*) trần ngăn, sàn gác; (*дорожное*) lớp phủ mặt đường

перекры́ть *сов. см.* перекрыва́ть

перекувырну́ться *сов. разг.* nhào lộn

перекупа́ть I, перекупи́ть (*В*) *разг.* mua lại

перекупа́ть II *сов.* (*В*) *разг.* 1. (*сверх меры*) tắm (ngâm nước) quá lâu; ~ ребёнка tắm cho đứa bé quá lâu; 2. (*всех, многих*) tắm (*cho tất cả, nhiều*); ~ всех дете́й tắm cho tất cả những đứa trẻ

перекупа́ться *сов. разг.* tắm (ngâm nước) quá lâu

перекупи́ть *сов. см.* перекупа́ть I

перекупщик *м.* người mua đi bán lại (buôn hàng xách, buôn hàng chạy)

перекýр *м. разг.* (sự) nghỉ tay hút thuốc, nghỉ để hút thuốc

перекуси́ть *сов.* 1. (*В*) (*прокусить*) cắn (cắn đứt) đôi, cắn đứt; (*кусачками*) bấm đứt; ~ ни́тку cắn đứt sợi chỉ; 2. *разг.* (*поесть*) ăn lót dạ (qua quít, qua loa, sơ qua, gọi là)

перелага́ть *несов. см.* перекла́дывать 2, 6

переля́мывать, переломи́ть (*В*) 1. làm (bẻ) gãy; (*при падении, ударе*) ngã (rơi, đánh) gãy; переломи́ть па́лку bẻ (làm) gãy cái gậy; 2. *перен.* (*круто изменять*) thay đổi hẳn, thay đổi (biến chuyển) đột ngột; (*преодолевать*) khắc phục, thắng, nén; переломи́ть свой хара́ктер thay đổi hẳn tính nết; ✧ переломи́ть себя́ а) (*стать иным*) thay đổi tính nết; б) (*преодолеть какое-л. чувство*) kìm (ghìm, nén) mình, chiến thắng bản thân

переля́мываться, переломи́ться (bị) gãy

перелеза́ть, переле́зть 1. (*В, че́рез В*) trèo (leo, bò, trườn, chui) qua; 2. (*куда-л.*) trèo (leo, bò, trườn, chui) vào; ~ в чужо́й двор trèo (leo, bò) vào sân nhà khác

переле́зть *сов. см.* перелеза́ть

переле́сок *м.* khu (cánh) rừng con

перелёт *м.* 1. (sự) bay qua; (*переселение птиц*) (sự) bay đổi mùa, di cư; *ав.* chuyến bay (*ха*); 2. (*снаряда*) (sự) rơi quá đích

перелета́ть, перелете́ть 1. (*В, че́рез В*) bay qua; *перен.* vọt (phốc, phóc, nhảy) qua; ~ че́рез океа́н bay qua đại dương; ~ че́рез забо́р nhảy (phốc, phóc, vọt) qua hàng giậu; 2. (*перемещаться*) bay, bay sang, bay qua; ~ с де́рева на де́рево bay từ cây này sang cây khác; 3. (*о снаряде и т. п.*) rơi quá đích

перелете́ть *сов. см.* перелета́ть

перелётн||ый *прил.*: ~ые пти́цы (loài) hậu điểu, di điểu, chim di cư, chim bay đổi mùa

переливáние *с.* (sự) rót sang, đổ sang, trút qua, chuyên qua, truyền; ~ кро́ви truyền (tiếp) máu

переливáть, перели́ть 1. (*В*) rót (đổ)... sang, rót (đổ)... vào, trút (chuyên, rót)... qua, truyền; ~ во́ду из ведра́ в бак đổ nước từ xô vào thùng; ~ кому́-л. кровь truyền (tiếp) máu cho ai; 2. (*В*) (*сверх меры*) rót (đổ)... quá nhiều; 3. (*В*) (*статую и т. п.*) đổ (đúc) lại; 4. *тк. несов. см.* переливáться 2

переливáться, перели́ться 1. (*через край*) tràn (trào, giào) ra; 2. *тк. несов.*

(*о красках*) lấp lánh, nhấp nhánh, óng ánh, lóng lánh, long lanh, óng a óng ánh, lóng la lóng lánh; (*о звуках*) láy lại, ngân rung, ngân vang, ngân, rung, láy; ~ всéми цветáми рáдуги lấp lánh (lóng lánh, óng a óng ánh) đủ màu sắc của cầu vồng

перели́вчатый *прил.* (*о красках*) lấp lánh, nhấp nhánh, óng ánh, lóng lánh, long lanh; (*о звуках*) láy, ngân rung, ngân vang

перели́вы *мн.* (*красок*) (sự) lấp lánh, nhấp nhánh, óng ánh, lóng lánh, long lanh; (*звуков*) tiếng láy, tiếng ngân rung (ngân vang)

перелиста́ть *сов. см.* перели́стывать

перели́стывать, перелиста́ть (*В*) 1. giở (lật) sang trang, giở (lật) từng trang; 2. (*бегло прочитывать*) đọc lướt qua; ~ рома́н đọc lướt qua quyển tiểu thuyết

перели́ть *сов. см.* переливáть 1–3

перели́ться *сов. см.* переливáться 1

перелицева́ть *сов. см.* перелицóвывать

перелицо́ванный *прил.* (đã) lộn lại, lộn trái

перелицо́вывать, перелицева́ть (*В*) lộn lại, lộn trái, lộn

переложе́ние *с.* 1. *муз.* (sự) chuyển biên, soạn lại; (*в другую тональность*) (sự) chỉnh điệu; 2. *уст.* (*пересказ*) (sự, bài) kể lại, thuật lại

переложи́ть *сов. см.* перекла́дывать

перело́м *м.* 1. (sự) làm gãy, bẻ gãy, gãy; (*место*) (chỗ) gãy; 2. (*кости*) (sự, chỗ) gãy xương; 3. (*резкое изменение*) bước ngoặt, khúc ngoặt, khúc quanh, khúc quẹo, (sự) đột biến, thay đổi đột ngột, biến chuyển đột ngột; (*в болезни*) (cơn) bệnh biến, đột biến; вели́кий ~ biến đổi vĩ đại, bước ngoặt lớn lao; нра́вственный ~ biến chuyển đột ngột về tinh thần; на ~е эпóхи ở giai đoạn bản lề giữa hai thời đại, ở bước ngoặt của thời đại

переломáть *сов.* (*В*) bẻ gãy hết, bẻ gãy nhiều; ~ все игру́шки bẻ gãy hết các thứ đồ chơi

перелом||áться *сов. разг.* (bị) gãy hết, gãy nhiều; все карандаши́ ~ались tất cả các cây bút chì đều gãy hết

переломи́ть(ся) *сов. см.* перела́мывать(ся)

перело́мный *прил.* (có tính chất) bước ngoặt; ~ моме́нт thời điểm bước ngoặt

перема́зать(ся) *сов. см.* перема́зывать(ся)

перема́зывать, перема́зать (*В*) *разг.* làm vấy bẩn (vấy bẩn nhiều); ~ па́льцы черни́лами làm vấy mực bẩn các ngón tay

перема́зываться, перема́заться *разг.* (bị) vấy bẩn, vấy bẩn nhiều

перема́лывать, перемоло́ть (*В*) xay

перема́лываться, перемоло́ться (xay) thành bột; ✧ переме́лется — мука́ бу́дет *погов.* túc tắc rồi cũng xong, dần dần rồi cùng sẽ ổn cả

перема́нивать, перемани́ть (*В*) dụ dỗ, gạ gẫm, lôi kéo, quyến dỗ, quyến rũ, chiêu dụ, dụ, gạ; ~ кого́-л. на свою́ сто́рону lôi kéo (dụ dỗ, gạ gẫm, dụ, gạ) ai đứng về phe mình

перемани́ть *сов. см.* перема́нивать

перема́тывать, перемота́ть (*В*) quấn (vấn, cuộn, tua) lại

перемежа́ть *несов.* (*В Т*) xen kẽ, lần lượt thay, luân phiên; ~ рабо́ту о́тдыхом xen kẽ giờ nghỉ ngơi và giờ làm việc

перемежа́ться *несов.* xen kẽ, lần lượt thay nhau, luân phiên

перемежа́ющ||ийся *прил.* cách quãng, đứt quãng; (*чередующийся*) xen kẽ, luân phiên; ~аяся лихора́дка sốt từng cơn

переме́на *ж.* 1. (sự) thay đổi, biến đổi, biến chuyển, chuyển biến, thay, đổi; ~ обстано́вки biến chuyển tình hình, thay đổi hoàn cảnh; ~ пого́ды thay đổi thời tiết; вам нужна́ ~ кли́мата anh cần đổi khí hậu; с ним произошла́ больша́я ~ anh ấy đã thay đổi hẳn, anh ta đã biến đổi nhiều; 2. *разг.* (*комплект белья*) (bộ) đồ lót; (*постельного*) (bộ) đồ trải giường; 3. (*между уроками*) (giờ) giải trí, ra chơi, nghỉ; больша́я ~ (giờ) nghỉ 20 phút; ма́ленькая ~ (giờ) nghỉ 10 phút

переменя́ть *сов.* (*В*) thay đổi, đổi thay, cải biến, biến đổi, thay, đổi; ~ те́му разгово́ра thay đổi câu chuyện, chuyển sang chuyện khác; ~ тон đổi giọng; ~ профе́ссию đổi nghề, thay đổi nghề nghiệp; ~ кварти́ру đổi nhà, thay đổi chỗ ở; ~ руба́шку thay áo; ~ мне́ние thay đổi ý kiến

перемен||и́ться *сов.* thay đổi, đổi thay; (*к Д*) thay đổi thái độ; ве́тер ~и́лся gió đã đổi chiều; он ~и́лся ко мне cậu ta đã thay đổi thái độ đối với tôi; 2. *разг.* (*поменяться друг с другом*) đổi... cho nhau; ~ роля́ми đổi vai cho nhau

переме́нн||ый *прил.* hay thay đổi (biến đổi), biến thiên; (*изменяемый*) khả biến, có thể biến đổi (thay đổi); ~ая пого́да thời tiết hay thay đổi; ~ая величина́ *мат.* biến số, biến lượng; biến (*сокр.*); ~ капита́л *эк.* tư bản khả biến; ~ ток *эл.* dòng điện xoay chiều; с ~ым успе́хом khi thắng khi bại, khi được khi thua, lên voi xuống chó

переме́нчивость *ж.* (sự, tính) hay thay đổi, dễ thay đổi

переме́нчивый *прил. разг.* hay (dễ) thay đổi, thay đổi xoành xoạch

пере||мерза́ть, перемёрзнуть 1. lạnh cóng; я весь ~мёрз tôi lạnh cóng cả người; 2. (*о растениях*) bị thui, chết lạnh

перемёрзнуть *сов. см.* перемерза́ть

перемести́ть(ся) *сов. см.* перемеща́ть(ся)

перемёт *м.* (dây) câu cắm, câu cặm

переметну́ться *сов.* nhảy qua, chạy sang; ~ на сто́рону врага́ chạy sang phía quân thù, chạy theo địch, nhảy qua hàng ngũ địch

переме́тн||ый *прил.*: ~ая сума́ túi ngựa thồ; сума́ ~ая *ирон.* kẻ gió chiều nào che chiều ấy, người thay đổi quan điểm như chong chóng

перемеша́ть(ся) *сов. см.* переме́шивать(ся)

переме́шивать, перемеша́ть (*В*) 1. (*смешивать*) trộn, pha, pha trộn, trộn lẫn, hòa lẫn; ~ це́мент с песко́м trộn (trộn lẫn) xi măng với cát; 2. (*перемещать*) trộn, đảo, khuấy, quấy; перемеша́ть у́гли в пе́чке đảo (trộn) than trong lò; 3. (*приводить в беспорядок*) đảo lộn, xáo trộn, xáo tung, đảo tung, xáo; перемеша́ть бума́ги đảo lộn (đảo tung, xáo tung) giấy tờ

переме́шиваться, перемеша́ться 1. (*смешиваться*) (bị) pha trộn, trộn lẫn, hoà lẫn; 2. (*перепутываться*) (bị) đảo lộn, xáo trộn, xáo tung, đảo tung, xáo lên; всё перемеша́лось mọi vật bị xáo lên (đảo tung, xáo trộn) cả

перемеща́ть, перемести́ть (*В*) 1. dời (chuyển, thiên)... đi, thiên di, di chuyển, chuyển di, chuyển dời, chuyển, thiên, di, đổi; 2. (*по службе*) thuyên chuyển, chuyển dịch, điều động, chuyển, đổi, điều

перемеща́ться, перемести́ться (bị) dời đi, chuyển đi, thiên đi, thiên di, di chuyển, chuyển di, chuyển dời, đổi dời, đổi chỗ, dời chỗ, chuyên chở, chuyển dịch

перемеще́ние *с.* 1. (sự) dời đi, chuyển đi, thiên đi, thiên di, đổi dời, di chuyển, chuyển di, chuyển dời, chuyển, đổi; 2. (*по службе*) (sự) thuyên chuyển, điều động, chuyển, đổi, điều; 3. *геол.* (sự) chuyển vị, chuyển dịch, di chuyển

перемещённ||ый *прич.*: ~ые ли́ца dân bị cưỡng bức chuyển trú

перемига́ться, перемигну́ться (с *Т*) nháy mắt, nháy, máy; перемигну́ться с сосе́дом nháy mắt cho ông bạn láng giềng, nháy (máy) cho người bên cạnh

перемигну́ться *сов. см.* перемига́ться

перемина́ться *несов.*: ~ с ноги́ на ногу đứng đổi chân

переми́рие *с.* (sự) đình chiến, ngừng chiến, ngưng chiến, hưu chiến, hưu binh; (*короткое*) (sự) ngừng bắn, ngưng bắn; заключи́ть ~ ký kết đình chiến (ngừng chiến, ngừng bắn)

перемножа́ть, перемно́жить (*В*) nhân lên, nhân

перемно́жить *сов. см.* перемножа́ть

перемога́ть, перемо́чь (*В*) *разг.* khắc phục, cố nén, cố thắng; ~ боле́знь cố thắng (chống lại) cơn bệnh; ~ себя́ đánh bạo

перемога́ться, перемо́чься *разг.* cố nén, cố thắng

перемо́л *м.* (sự) xay

перемо́лвить *сов. разг.*: ~ сло́во с ке́м-л. nói (khảo chuyện, gẫu chuyện) với ai; ~ слове́чка не́ с кем không có ai để bù khú (khảo chuyện, gẫu chuyện)

перемо́лвиться *сов. разг.*: ~ не́сколькими слова́ми nói đôi lời; не́ с кем сло́вом ~ không có ai để bù khú (khảo chuyện, gẫu chuyện)

перемоло́ть(ся) *сов. см.* перема́лывать(ся)

перемота́ть *сов. см.* перема́тывать

перемо́чь(ся) *сов. см.* перемога́ть(ся)

перемудри́ть *сов. разг.* muốn làm quá thông minh (cầu kỳ, ranh mãnh), chẻ sợi tóc làm tư

перему́читься *сов. разг.* đau đớn hết sức (ê chề)

перемыва́ть, перемы́ть (*В*) 1. rửa, tắm; 2. (*снова*) rửa (tắm) lại; ✧ ~ кому́-л. ко́сточки nói xấu (bôi nhọ) ai đủ điều

перемы́ть *сов. см.* перемыва́ть

перемы́чка *ж.* 1. thanh ngang, thanh nối; (*оконной рамы*) mi cửa, rầm (dầm) cửa; 2. (*водонепроницаемая*) đê bối, đê quai, đê quai vạc, đê tạm

перенапряга́ть, перенапря́чь (*В*) làm... căng (căng thẳng) quá

перенапряга́ться, перенапря́чься (bị) căng quá, căng thẳng quá

перенапряже́ние *с.* 1. (sự) căng quá, căng thẳng quá; 2. *эл.* (sự) quá thế hiệu, quá ứng suất, quá áp, quá điện áp

перенапря́чь(ся) *сов. см.* перенапряга́ть(ся)

перенаселе́ние *с.* (nạn, tình trạng) nhân khẩu thừa, nhân mãn

перенаселённость *ж.* (tình trạng) dân cư quá đông, quá đông dân cư; ~ города tình trạng dân cư quá đông của thành phố

перенаселённый *прил.* quá đông dân cư, quá nhiều người ở; ~ край vùng quá đông dân cư; ~ дом nhà quá nhiều người ở

перенаселя́ть *сов. см.* перенаселя́ть

перенаселя́ть, перенаселя́ть (*В*) đưa... đến ở quá đông

перенесе́ние *с.* 1. (sự) di chuyển, chuyển di, chuyển đi, dời đi, thiên đi; 2. (*отсрочка*) (sự) hoãn lại, chuyển đến lúc khác

перенести́(сь) *сов. см.* переноси́ть(ся)

перенима́ть, перня́ть (*В*) làm (noi) theo, noi gương, bắt chước, học lỏm, học mót, tiếp thu, hấp thu; ~ привы́чку làm theo thói quen; ~ мане́ры bắt chước điệu bộ, làm theo cung cách; ~ о́пыт làm theo (tiếp thu, học lỏm, học mót) kinh nghiệm

перено́с *м.* 1. (sự) mang qua, đem sang, chuyển qua, xách qua, bưng qua, vác qua, gánh qua, khiêng qua; di chuyển, chuyển đi, thiên di, chuyển dời, chuyển đi, đổi đi, thiên đi; hoãn lại; chuyển dòng, sang dòng (*ср.* переноси́ть 1–4); ~ сло́ва chuyển dòng một từ, tách (ngắt) từ để viết sang dòng; 2. *разг.* (*знак переноса*) (dấu) gạch nối

переноси́ть, перенести́ (*В*) 1. (*через что-л.*) mang... qua (sang), đem... qua (sang), chuyển... qua (sang); (*руками тж.*) xách (khuân, bưng)... qua; (*на руках*) bồng... (bế, ôm)... qua; (*на плече*) vác.... qua; (*на коромысле*) gánh (khiêng, quảy)... qua; (*на спине*) cõng (địu)... qua; (*на голове*) đội... qua; ~ ребёнка че́рез ручёй mang (cõng, bế, bồng, ôm) con nhỏ qua suối; 2. (*перемещать*) di chuyển, chuyển di, thiên di, chuyển dời, chuyển (dời, thiên)... đi, chuyển, đổi, thiên, dị; ~ столи́цу dời đô, thiên đô; 3. (*направлять на что-л. другое*) chuyển, nhằm, nhằm, chuyển (nhắm, nhằm)... sang; ~ гла́вный уда́р в центр расположе́ния проти́вника chuyển mũi chủ công vào trung tâm vị trí địch; ~ ого́нь *воен.* chuyển hoả lực; 4. (*откладывать*) hoãn... lại, hoãn... đến, chuyển... sang (*lúc khác*); ~ заседа́ние hoãn phiên họp lại, chuyển phiên họp sang ngày (lúc, buổi) khác; 5. (*на другую строчку*) chuyển dòng, sang dòng, ngắt... viết sang dòng; 6. (*выдерживать*) chịu đựng, chịu, bị; ~ боль chịu đựng nỗi đau đớn (đau thương); ~ скарлати́ну bị bệnh tinh hồng nhiệt; перенести́ опера́цию bị mổ; ✧ не ~ кого́-л., не ~ ви́да кого́-л. gớm mặt ai, không chịu được ai; не ~ чего́-л. không chịu được cái gì

переноси́ться, перенести́сь 1. *разг.* (*стремительно двигаться*) phóng nhanh, lao vút, vút nhanh, phi nhanh, bay vút, chạy vèo vèo, chạy vụt; 2. *перен.* (*мысленно*) tưởng tượng, hình dung; (*в прошлое*) hồi tưởng, nhớ lại

перено́сица *ж.* gốc mũi

перено́ска *ж.* (sự) chuyên chở, mang, xách

перено́сно́й *прил. см.* перено́сный

перено́сн||ый *прил.* 1. (có thể) mang đi được; xách tay; ~ая радиоста́нция đài vô tuyến điện xách tay; ~ зени́тно-раке́тный ко́мплекс (bộ) tên lửa cao xạ xách tay; 2. (*иносказательный*) bóng; ~ое значе́ние сло́ва nghĩa bóng của từ

перено́счик *м.* 1. (*человек*) người mang (chuyển, truyền); 2. (*насекомое, животное*) vật truyền bệnh; комáр — ~ маляри́и muỗi là vật truyền bệnh sốt rét

переночева́ть *сов.* ngủ trọ, ngủ đỗ, ngủ đậu, ngủ lại, trú đêm

перенумерова́ть *сов.* 1. (*пронумеровать заново*) đánh số lại; 2. (*всё, многое*) đánh số (*tất cả, nhiều*)

перня́ть *сов. см.* перенима́ть

переобору́дование *с.* (sự) trang bị lại, thiết bị lại, trang thiết bị lại

переобору́довать *несов. и сов.* (*В*) trang bị (thiết bị, trang thiết bị) lại

переобува́ть, переобу́ть (*В*) đi giày khác, đổi (thay) giày; ~ детей đi giày khác (thay giày) cho trẻ con; ~ боти́нки thay (đổi) giày bốt-tin

переобува́ться, переобу́ться đi giày khác, đổi (thay) giày

переобуть(ся) *сов. см.* переобувать(ся)

переодева́ние *с.* 1. (sự) thay quần áo; 2. (*переряживание*) (sự) hoá trang, cải trang, trá hình

переодева́ть, переоде́ть 1. (*В*) thay quần áo, mặc quần áo khác; ~ ребёнка mặc quần áo khác (thay quần áo) cho trẻ con; ~ пла́тье *разг.* thay áo dài, mặc áo dài khác; 2. (*Т*, в *В*) (*с целью маскировки*) hoá trang, cải trang, giả trang, trá hình

переодева́ться, переоде́ться 1. thay quần áo, mặc quần áo khác (*cho mình*); ~ в но́вое пла́тье mặc chiếc áo dài mới; 2. (*Т*, в *В*) (*с целью маскировки*) hoá trang, cải trang, giả trang, trá hình, đội lốt

переоде́тый *прил.* (*с целью маскировки*) (đã) hoá trang, cải trang, giả trang, trá hình, đội lốt

переоде́ться *сов. см.* переодева́ть(ся)

переорганизова́ть *несов. и сов.* (*В*) cải tổ, tổ chức lại

переориенти́ровать *несов. и сов.* (*В*) chuyển hướng, định hướng lại

переориенти́роваться *несов. и сов.* chuyển hướng, (được) định hướng lại

переосвиде́тельствование *с.* (sự) giám định lại, khám lại, xét nghiệm lại, kiểm tra lại; медици́нское ~ giám định y khoa lại

переосвиде́тельствовать *несов. и сов.* (*В*) giám định (khám, xét nghiệm, kiểm tra) lại

переосмы́сливать, переосмы́слить (*В*) nhận thức (suy xét, suy ngẫm, lý giải) lại

переосмы́слить *сов. см.* переосмы́сливать

переохлади́ть(ся) *сов. см.* переохлажда́ть(ся)

переохлажда́ть, переохлади́ть (*В*) làm... quá lạnh

переохлажда́ться, переохлади́ться trở nên quá lạnh, bị lạnh quá

переохлажде́ние *с.* 1. (sự) quá lạnh; 2. *физ.* (độ, sự) quá nguội

переоце́нивать, переоцени́ть (*В*) 1. (*заново*) định giá (đánh giá, nhận định) lại; ~ това́ры định giá lại hàng hoá; 2. (*давать чрезмерную оценку*) đánh giá quá cao; ~ свои́ си́лы đánh giá quá cao sức mình

переоцени́ть *сов. см.* переоце́нивать

переоце́нка *ж.* 1. (*заново*) (sự) định giá lại, đánh giá lại, nhận định lại; ~ це́нностей định giá lại các báu vật, nhận định lại các giá trị; 2. (*чрезмерная оценка*) (sự) đánh giá quá cao

перепа́д *м.* 1. (độ, sự) chênh, chênh lệch, lên xuống đột ngột; ~ температу́ры độ chênh (độ chênh lệch, sự lên xuống đột ngột) của nhiệt độ; ~ давле́ния độ chênh (chênh lệch, sự lên xuống đột ngột) của áp suất; 2. *гидр.* bậc (thác) nước

перепад||а́ть, перепа́сть 1. (*изредка выпадать*) thỉnh thoảng rơi (sa); ~а́ют дожди́ mưa thỉnh thoảng rơi, thỉnh thoảng trời mưa; 2. *чаще безл. разг.* (*доставаться*) rơi vào phần..., được; ему́ немно́го перепа́ло một ít rơi vào phần nó, nó được một ít; и тебе́ перепадёт rồi cậu cũng sẽ có phần, cậu sẽ không bị quên phần đâu

перепа́лка *ж. разг.* 1. *см.* перестре́лка; 2. *перен.* (*перебранка*) (sự, vụ) cãi lộn, chửi lộn, cãi cọ, cãi nhau, chửi nhau, đấu khẩu

перепа́сть *сов. см.* перепада́ть

перепаха́ть *сов. см.* перепа́хивать

перепа́хивать, перепаха́ть (*В*) 1. (*заново*) cày lại, cày đảo, cày trở; 2. (*целиком*) cày, cày xong (*toàn bộ*)

перепа́шка *ж. разг.* (sự) cày lại, cày đảo, cày trở

перепе́в *м.* (điều) lặp lại, nhắc lại, nói lại

перепева́ть *несов.* (*В*) lặp (nhắc, nói) lại

пе́репел *м.*, **перепёлка** *ж.* cun cút, chim cút (*Coturnix communis*)

перепеча́тать *сов. см.* перепеча́тывать

перепеча́тка *ж.* 1. (*с печатного текста*) (sự) in lại; ~ воспреща́ется cấm in lại; 2. (*на пишущей машинке*) (sự) đánh máy; (*вторичная*) đánh máy lại

перепеча́тывать, перепеча́тать (*В*) 1. (*с печатного текста*) in lại; 2. (*на пишущей машинке*) đánh máy; (*вторично*) đánh máy lại

перепи́ливать, перепили́ть (*В*) (*пополам*) cưa đôi

перепили́ть *сов.* 1. *см.* перепи́ливать; 2. (*много*) cưa (*nhiều*); ~ все дрова́ cưa hết củi

переписа́ть *сов. см.* перепи́сывать

перепи́ск||а *ж.* 1. (*действие*) (sự) chép lại, viết lại, sao lại, sao lục; (*на пишущей машинке*) (sự) đánh máy; 2. (*обмен письмами*) (sự) trao đổi thư từ, giao dịch thư tín, liên lạc bằng thư từ; вести́ ~y trao đổi thư từ, giao dịch thư tín, liên lạc bằng thư từ; 3. *собир.* thư từ, thư tín; изда́ть ~y Го́голя xuất bản thư từ (thư tín) của Gogol

перепи́счи||к *м.*, **~ца** *ж.* người chép lại

перепи́сывать, переписа́ть (*В*) 1. (*списывать*) chép (viết, sao) lại, sao lục; (*на пишущей машинке*) đánh máy; ~ ру́копись на́бело́ chép (viết) tinh lại bản thảo; 2. (*писать заново, иначе*) viết lại; 3. (*составлять список*) lập (ghi) danh sách; (*имущество*) lập bảng kê; ~ прису́тствующих lập (ghi) danh sách những người có mặt

перепи́сываться *несов.* (с *Т*) trao đổi thư từ, giao dịch thư tín, liên lạc bằng thư từ

пе́репись *ж.* 1. (*товаров и т. п.*) (sự, cuộc) thống kê, kiểm kê, kê khai; 2. (*населения*) (cuộc) kiểm kê dân số, điều tra dân số

переплави́ть I, II *сов. см.* переплавля́ть I, II

перепла́вка *ж.* (sự) nấu lại, nấu chảy lại, đúc lại, luyện lại

переплавля́ть I, перепла́вить (*В*) 1. (*вторично*) nấu (nấu chảy, đúc, luyện) lại; 2. (*всё, многое*) nấu chảy, đúc (*tất cả, nhiều*)

переплавля́ть II, перепла́вить (*В*) (*лес*) thả bè, thả

перепланти́ровать *несов. и сов.* (*В*) quy hoạch (lập kế hoạch, kế hoạch hoá) lại

перепланиро́вка *ж.* (sự) quy hoạch lại, lập kế hoạch lại, kế hoạch hoá lại; ~ городо́в quy hoạch lại đô thị

переплати́ть *сов. см.* перепла́чивать

перепла́чивать, переплати́ть 1. (*В Д*) mua (trả)... quá đắt, mua hớ; 2. (*Д В* за *В*) *разг.* trả tiền nhiều cho...

переплести́(сь) *сов. см.* переплета́ть(ся)

переплёт *м.* 1. (*действие*) (sự) đóng bìa cứng, đóng sách; отда́ть кни́гу в ~ đưa sách đóng bìa cứng; 2. (*книги и т. п.*) bìa cứng; 3. (*оконный*) khung chéo, khung, khuôn; ✧ попа́сть в ~ lâm vào tình cảnh khó khăn

переплета́ть, переплести́ (*В*) 1. (*книги и т. п.*) đóng bìa cứng, đóng lại, đóng; ~ два то́ма в оди́н đóng hai tập làm một; 2. (*сплетать*) đan, bện, tết, kết; ~ ко́су бе́н тóс đuôi sam, tết bím tóc; 3. (*заново*) đan (bện, tết, kết) lại

переплета́ться, переплести́сь 1. đan (bện, tết lại với, kết lại với) nhau; 2. *перен.* kết liên, gắn liền, gắn bó, xoắn xít, chằng chịt, quyện nhau

переплете́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) đan, bện, tết, kết, đan nhau, đan cài nhau, bện nhau, tết nhau, kết nhau; 2. (*то, что сплетено*) vỉ, vỉ buồm, tấm đan (bện); 3. *текст.* (cách, kiểu) đan, chéo sợi (*sợi canh và sợi dọc*); ✧ ~ обстоя́тельств trùng hợp của các tình huống, các sự kiện trùng nhau, ngẫu hợp của các trạng huống

переплётн||ый *прил.* 1. (thuộc về) đóng bìa cứng, đóng sách; ~ое де́ло nghề đóng sách; ~ цех phân xưởng đóng sách; 2. *в знач. сущ. ж.*: ~ая hiệu đóng sách

переплётчик *м.* thợ đóng sách

переплыва́ть, переплы́ть (*В*, че́рез *В*) (*вплавь*) bơi (lội) qua; (*на лодке*) qua, chèo (bơi)... qua; (*на судне*) qua, vượt qua

переплы́ть *сов. см.* переплыва́ть

переподгота́вливать, переподгото́вить (*В*) bổ túc nghiệp vụ, bồi dưỡng, chuyên tu; ~ врачей, учителе́й bổ túc nghiệp vụ cho bác sĩ, giáo viên

переподгото́вить *сов. см.* переподгота́вливать

переподгото́вка *ж.* (sự) bổ túc nghiệp vụ, bồi dưỡng, chuyên tu; ~ ка́дров bồi dưỡng (bổ túc nghiệp vụ cho) cán bộ

перепо́||й *м.*: с ~я, с ~ю *разг.* đang say ngất (say lịm, say xỉn)

переполза́ть, переползти́ 1. (*В*, че́рез *В*) bò (trườn) qua; (*с трудом*) bò lê qua; ~ че́рез доро́гу bò qua đường; 2. (*куда-л.*) bò (trườn) đi, bò, trườn

переползти́ *сов. см.* переполза́ть

переполне́ние *с.* (sự) đầy, đầy ắp; (*сосуда*) (sự) tràn đầy, đầy tràn

перепо́лненный *прич.* 1. đầy, đầy ắp, đầy rẫy, đầy dẫy, đầy ối, quá đầy, đầy tú ụ; (*перегруженный*) chất (xếp) đầy; (*людьми*) đầy, đầy ắp, đông nghịt; (*какой-л. жидкостью*) đầy, tràn đầy, đầy tràn; ~ сунду́к rương đầy ắp, hòm đầy; ~ зал gian phòng đầy người (đầy ắp người, đông nghịt những người là người); 2. *перен.* (*каким-л. чувством*) chan chứa, tràn ngập, tràn đầy; ~ ра́достью chan chứa niềm vui, tràn ngập nỗi hân hoan

перепо́лнить(ся) *сов. см.* переполня́ть(ся)

переполня́ть, перепо́лнить (*В*) làm... đầy quá, đổ đầy ắp, rót đầy; (*перегружать*) chất (xếp) đầy; *перен.* (*каким-л. чувством*) làm tràn ngập (tràn đầy, chan chứa)

переполня́ться, перепо́лниться đầy, tràn đầy, đầy tràn; (*быть перегруженным*) (bị) chất đầy, xếp đầy; (*людьми*) đầy, đầy ắp, đông nghịt; *перен.* (*каким-л. чувством*) chan chứa, tràn ngập, tràn đầy; се́рдце перепо́лнилось ра́достью lòng chan chứa (tràn ngập, tràn đầy) niềm vui

перепола́х *м.* (sự, nỗi) kinh hoàng, hốt hoảng, hoảng hốt, náo động, xôn xao; вызыва́ть ~ gây kinh hoàng, làm náo động; в до́ме подня́лся ~ cả nhà náo động lên

перепололоши́ть *сов.* (*В*) *разг.* làm... kinh hoàng (hốt hoảng, hoảng hốt, náo động, xôn xao)

перепололоши́ться *сов. разг.* kinh hoàng, hốt hoảng, hoảng hốt, náo động, xôn xao

перепо́нка *ж.* màng; вестибуля́рная ~ *анат.* màng tiền đình; бараба́нная ~ *анат.* màng nhĩ

перепончатокры́лые *мн. зоол.* bộ Cánh màng (*Hymenoptera*)

перепончатола́пые *мн. зоол.* bộ Chân màng (*Palmipeda*)

перепо́нчатый *прил.* có màng; ~ лабири́нт *анат.* mê đạo màng

перепоруча́ть, перепоручи́ть uỷ nhiệm, uỷ thác, phó thác; ~ де́ло друго́му лицу́ uỷ nhiệm (uỷ thác, phó thác) công việc cho người khác

перепоручи́ть *сов. см.* перепоруча́ть

перепра́ва *ж.* 1. (*действие*) (sự) đi qua, đi sang, vượt qua, vượt, qua, sang; 2. (*место*) chỗ qua sông (quá giang, sang ngang), bến đò ngang, bến phà quá giang

перепра́вить(ся) *сов. см.* переправля́ть(ся)

переправля́ть, перепра́вить (*В*) 1. (*В* че́рез *В*) đưa... qua; ~ кого́-л. че́рез ре́ку на паро́ме đưa ai qua sông bằng phà; 2. (*пересылать*) chuyển (gửi, đưa)... đến; 3. *разг.* (*исправлять*) sửa chữa, chỉnh lý, tu chính, tu chỉnh, tu sửa, sửa, chữa

переправля́ться, перепра́виться (че́рез *В*) đi qua, đi sang, vượt qua, vượt, qua, sang, sang ngang; ~ че́рез ре́ку на ло́дке đi thuyền qua sông, sang sông bằng thuyền, đi đò sang ngang; ~ вплавь bơi qua, bơi sang; ~ вброд lội sang ngang

перепре́лый *прил.* thối rữa, rữa nát, rữa, nát

перепро́бовать *сов.* (*В*) thử (*nhiều*); (*в еде и питье тж.*) nếm, nếm thử (*nhiều*)

перепродава́ть, перепрода́ть (*В*) bán lại, mua đi bán lại

перепрода́жа *ж.* (sự) bán lại, mua đi bán lại

перепрода́ть *сов. см.* перепродава́ть

перепроизво́дство *с.* (sự) sản xuất thừa

перепры́гивать, перепры́гнуть 1. (*В*, че́рез *В*) nhảy (phốc, phóc, nhảy phốc, nhảy vọt) qua; ~ че́рез кана́ву nhảy (phốc, phóc, nhảy vọt) qua rãnh; ~ че́рез забо́р nhảy (phốc, phóc, nhảy vọt) qua hàng giậu; 2. (*перемещаться прыжками*) nhảy (nhảy phốc) đi; ~ с ка́мня на ка́мень nhảy từ hòn đá này qua hòn đá khác

перепры́гнуть *сов. см.* перепры́гивать

перепу́г *м. разг.* (sự) hoảng hốt, hốt hoảng, hoảng sợ, hốt quá, sợ quá, hoảng quá; с ~у он забы́л но́мер телефо́на vì hoảng quá (hốt quá, sợ quá) nó quên mất số điện thoại

перепу́ганн||ый *прил.* hoảng hốt, hốt hoảng, hoảng sợ, kinh hoàng, kinh hoảng, khiếp sợ, thất kinh, hốt quá, sợ quá; ~ое лицо́ bộ mặt hoảng hốt (hốt hoảng, khiếp sợ)

перепуга́ть *сов.* (*В*) làm... hoảng hốt (hốt hoảng, hoảng sợ, kinh sợ, kinh hoàng, kinh hoảng, khiếp sợ, thất kinh)

перепуга́ться *сов.* hoảng hốt, hốt hoảng, hoảng sợ, kinh sợ, kinh hoàng, kinh hoảng, khiếp sợ, thất kinh

перепу́танный *прил.* rối, rối tung, rối ren, rối bời, rối rắm, lẫn lộn

перепу́тать *сов.* (*В*) 1. làm rối, làm... rối tung; ~ ни́тки làm rối chỉ, làm chỉ rối tung; 2. (*привести в беспорядок*) làm rối tung (rối rắm, làm rối ren); ~ дела́ làm rối rắm công việc, làm rối tung vấn đề; 3. (*спутать с чем-л.*) làm lẫn lộn, lầm lẫn; ~ адреса́ lầm lẫn địa chỉ

перепу́т||аться *сов.* 1. (*о нитках и т. п.*) (bị) rối, rối tung; 2. (*приходить в беспорядок*) (bị) rối tung, rối ren, rối bời, rối rắm, rối beng, lẫn lộn; всё ~алось mọi thứ đều rối tung cả (rối như tơ vò, rối như canh hẹ)

перепу́тье *с.* ngã ba (ngã tư) đường; ✧ на ~ đứng giữa ngã ba đường, lưỡng lự, phân vân, băn khoăn, do dự

перераба́тывать, перераба́тать 1. (*В*) (*сырьё*) chế biến, chế tạo, điều chế, tinh chế, gia công, xử lý; ~ нефть chế biến dầu mỏ; 2. (*В*) (*о желудке*) tiêu

hoá; *перен. тж.* nghiên cứu, hấp thụ, hấp thu, thu nhận; 3. (*В*) (*переделывать*) sửa (soạn) lại, chỉnh lý, tu chính, tu chỉnh, cải biên; ~ кни́гу chỉnh lý (tu chính, sửa lại, soạn lại) quyển sách; 4. (*работать дольше положенного*) làm quá nhiều (quá mức), làm thêm

перераб|о́тать *сов. см.* перераба́тывать

перераб|о́тка *ж.* 1. (*сырья*) (sự) chế biến, chế tạo, điều chế, tinh chế, gia công, xử lý; ~ хло́пка в пря́жу кéo sợi; ~ не́фти chế biến dầu mỏ; 2. (*переделка*) (sự) sửa lại, soạn lại, chỉnh lý, tu chính, tu chỉnh, cải biên; 3. *разг.* (*работа сверх нормы*) việc làm quá mức (làm thêm)

перераспределе́ние *с.* (sự) phân phối lại, phân phát lại, phân bố lại

перераспредели́ть *сов. см.* перераспределя́ть

перераспределя́ть, перераспредели́ть (*В*) phân phối (phân phát, phân bố) lại

перераста́ние *с.* (*во что-л.*) (sự) chuyển biến, chuyển thành, biến thành

перераста́ть, перерасти́ 1. (*В*) (*стать выше ростом*) cao (lớn) hơn; *перен.* trội hơn, vượt qua, hơn; произведе́ние переросло́ первонача́льный за́мысел а́втора tác phẩm đã vượt qua ý định ban đầu của tác giả; 2. (*по возрасту*) trội tuổi, quá tuổi, trên tuổi, lớn hơn; 3. (в *В*) (*превращаться*) chuyển thành, biến thành, chuyển biến

перерасти́ *сов. см.* перераста́ть

перерасхо́д *м.* 1. (*действие*) (sự) bội chi, chi phí quá mức, tiêu hao quá mức, chi dùng quá mức; ~ то́плива chi phí (tiêu hao, chi dùng) nhiên liệu quá mức; 2. (*сумма*) (khoản) bội chi

перерасхо́довать *несов. и сов.* (*В*) bội chi, chi phí (tiêu hao, chi dùng, tiêu dùng, chi tiêu) quá mức; ~ электри́чество tiêu dùng (chi phí) điện quá mức; ~ креди́ты bội chi (chi tiêu quá mức, chi phí quá mức) tiền tín dụng

перерасчёт *м.* (sự) tính lại, tính toán lại; сде́лать ~ tính (tính toán) lại

перерва́ть *сов. см.* перерыва́ть I

перерва́ться *сов. см.* перерыва́ться

перерегистра́ция *ж.* (sự) đăng ký lại

перерегистри́ровать *несов. и сов.* (*В*) đăng ký (vào sổ) lại

перерегистри́роваться *несов. и сов.* đăng ký (ghi tên) lại

перере́зать *сов.* 1. *см.* перерезáть; 2. (*В*) *разг.* (*убить многих*) làm thịt (giết, thịt, cắt tiết, chọc tiết, mổ) nhiều, tàn sát, làm cỏ

перер||еза́ть, перерéзать 1. (*В*) (*надвое*) cắt (chặt, cứa) đôi, cắt đứt, cắt; ~éзать канáт cắt đôi (cắt đứt) sợi dây thừng; 2. (*В*) (*пересекать*) cắt (chạy, vạch) ngang; 3. (*В Д*) (*преграждать*) cắt, chặn, chận, ngăn; ~éзать путь проти́внику cắt (chặn, chận) đường quân địch

перере́заться *сов. см.* перерезáться

перерезáться, перерéзаться đứt đôi, bị cắt đứt, đứt

перерешá́ть I, перерешúть *разг.* 1. (*менять решение*) thay đổi quyết định (ý định); 2. (*В*) (*решать иначе*) giải quyết (quyết định, giải) lại; перерешúть задáчу giải lại bài toán

перерешá́ть II *сов.* (*В*) *разг.* (*всё, многое*) giải quyết, quyết định, giải (*tất cả, nhiều*); ~ все задáчи giải tất cả các bài toán, giải quyết mọi vấn đề

перерешúть *сов. см.* перерешáть I

перерисова́ть *сов. см.* перерисóвывать

перерисóвка *ж.* (sự) vẽ lại, hoạ lại, sao lại

перерисóвывать, перерисова́ть (*В*) vẽ (hoạ, sao, chép) lại

перерод|и́ть(ся) *сов. см.* перерождáть(ся)

перерождáть, перерод|и́ть làm khác (thay đổi) hẳn

перерождáться, перерод|и́ться 1. đổi khác, thay đổi; 2. (*вырождаться*) biến chất, thoái hoá, suy đồi, đổi bại, suy biến

перерожд|е́нец *м. презр.* kẻ phản bội, đồ phản phúc

перерожде́ние *с.* 1. (*преображение*) (sự) biến đổi; 2. (*вырождение*) (sự) biến chất, thoái hoá, suy đồi, đổi bại, suy biến

перер|о́сток *м.* người quá tuổi; ученúк-~ học sinh quá tuổi

перерубá́ть, перерубúть (*В*) chặt (chém) đôi, chặt (chém) đứt, beng

перерубúть *сов.* 1. *см.* перерубáть; 2. (*В*) *разг.* (*всё, многое*) chặt, chém (*tất cả, nhiều*)

перерýгаться *сов. разг.* xích mích, cãi cọ, sinh sự

перерýгиваться *несов. разг.* cãi (mắng, chửi, chửi mắng) nhau

перер|ы́в *м.* 1. (*действие*) (sự) gián đoạn, đứt đoạn, đứt quãng, cách quãng, tạm ngừng; 2. (*временное прекращение чего-л.*) (giờ) giải lao, tạm nghỉ, nghỉ, giải trí; объяви́ть ~ на дéсять минýт tuyên bố tạm nghỉ (giải lao, nghỉ) mười phút; сдéлать ~ в рабóте nghỉ tay, ngơi tay, nghỉ giải lao; ~ на обéд giờ nghỉ trưa; рабóтать без ~a làm việc không ngừng (liên tục, không ngơi tay, không nghỉ tay, luôn tay); 3. *разг.* (*разрыв*) (chỗ) gián đoạn, đứt quãng

перерыва́ть I, перерва́ть (*В*) (*разрывать*) làm gián đoạn (đứt đoạn, đứt quãng)

перерыва́ть II, перер|ы́ть (*В*) 1. (*перекапывать*) đào bới, đào xới, đào, bới, xới, cuốc; 2. *разг.* (*в поисках чего-л.*) đào bới lung tung, lục (bới, đảo) tung; он перер|ы́л всё в кóмнате anh ấy lục (bới, đảo) tung mọi thứ trong phòng

перерыва́ться, перерва́ться (bị) gián đoạn, đứt đoạn, đứt quãng

перер|ы́ть *сов. см.* перерыва́ть II

перерядúться *сов. см.* переряжáться

переряжáться, перерядúться *разг.* cải trang, nguỵ trang, hoá trang, trá hình

пересадúть *сов. см.* пересáживать

пересáдка *ж.* 1. *с.-х.* (sự) đánh cây trồng nơi khác, ra ngôi, cấy; 2. *мед.* (sự, thuật) cấy, ghép; ~ кóжи cấy da; ~ сéрдца ghép tim; 3. (*на железной дороге и т. п.*) (sự) chuyển tàu, đổi tàu; без ~и không phải chuyển (đổi) tàu

пересáдочный *прил.*: ~ билéт vé chuyển tàu (đổi tàu)

перес||áживать, пересадúть (*В*) 1. chuyển (đổi) chỗ (*ngồi*), cho... ngồi sang (*chỗ khác*); ~адúть ученикá на другýю пáрту chuyển (đổi) chỗ cho cậu học sinh sang bàn khác, cho cậu học sinh ngồi sang bàn khác; ~ пассажúров в другóй вагóн chuyển (đổi) chỗ cho hành khách sang toa khác; 2. *с.-х.* đánh ... trồng (*nơi khác*), ra ngôi, cấy; ~ огурцы́ из парникá на гря́дки đánh những cây dưa chuột từ nhà kính ra trồng ở luống, ra ngôi những cây dưa chuột; 3. *мед.* cấy, ghép; ~адúть роговúцу глáза ghép giác mạc; ~адúть кóжу cấy da; ~адúть сéрдце ghép tim

пересáживаться, пересéсть 1. ngồi sang chỗ khác, đổi (chuyển) chỗ ngồi; 2. (*на другой транспорт*) chuyển (đổi) tàu

пересáливать, пересолúть (*В*) 1. nêm... quá mặn, cho nhiều muối quá, làm... mặn quá; 2. *перен. разг.* làm quá (quá tay, quá đáng, quá trớn, quá xá)

пересдавáть, пересдáть (*В*) 1. cho thuê lại; ~ арендóванную зéмлю cho thuê lại đất đã thuê, cho thuê lại ruộng

đất đã lĩnh canh; 2. *разг.* (*экзамен*) thi lại

переда́ть *сов. см.* передава́ть

пересек||а́ть, пересе́чь 1. (*В*) (*переходить, переезжать поперёк*) chạy (đi, vượt, băng) qua, chạy (đi, vượt, băng) sang; 2. (*В*) (*проходить по поверхности*) cắt, giao; 3. (*В Д*) *перен.* (*преграждать путь*) ngăn chặn, ngăn chận, ngăn cản, chặn (chận, cản) đường; ~ путь неприя́телю chặn (chận, cản, cắt) đường quân địch

пересек||а́ться, пересе́чься giao (chéo) nhau, tương giao; у́лицы, кото́рые ~а́ются những đường chéo nhau

переселе́нец *м.* người di cư, di dân

переселе́ние *с.* (sự) di dân, di cư, thiên cư; (*на новую квартиру*) (sự) chuyển chỗ ở, dọn nhà, chuyển nhà; ✧ Вели́кое ~ наро́дов *ист.* cuộc Đại thiên cư (Đại thiên di) dân tộc

переселе́нческий *прил.* (thuộc về) người di cư, di dân

переселя́ть(ся) *сов. см.* переселя́ть(ся)

переселя́ть, переселя́ть (*В*) chuyển (đưa)... đi ở chỗ khác; (*на новые земли*) di dân

переселя́ться, переселя́ться chuyển chỗ ở; (*на новую квартиру*) dọn (chuyển) nhà; (*на новые земли*) di cư, thiên cư

пересе́сть *сов. см.* пересса́живаться

пересече́ни||е *с.* (sự) giao nhau, chéo nhau, cắt nhau, tương giao; то́чка ~я giao điểm, điểm tương giao (giao nhau); ~ доро́г giao lộ, ngã tư đường

пересечённ||ый *прил.*: ~ая ме́стность địa thế mấp mô (lồi lõm, gập ghềnh, chia cắt)

пересе́чь(ся) *сов. см.* пересека́ть(ся)

пересиде́ть *сов. см.* переси́живать

переси́живать, пересиде́ть *разг.* 1. (*В*) ngồi lâu hơn; 2. (*дольше, чем следует*) ngồi quá lâu, mải ngồi, ngồi mãi, ngồi lỳ, ngồi ỳ; 3. (*в ожидании конца чего-л.*) ngồi đợi cho xong, ngồi chờ đến hết

переси́ливать, переси́лить (*В*) thắng, hơn, mạnh hơn; *перен.* khắc phục, thắng, nén, kìm, ghìm; ~ себя́ nén (kìm, ghìm) mình, tự chế

переси́лить *сов. см.* переси́ливать

пересказ *м.* 1. (*действие*) (sự) kể lại, thuật lại, phỏng thuật; 2. (*изложение*) (bài, lời) kể lại, thuật lại, phỏng thuật

пересказа́ть *сов. см.* переска́зывать

переска́зывать, пересказа́ть (*В*) kể lại, thuật lại, phỏng thuật; (*вкратце*) lược thuật; ~ что́-л. свои́ми слова́ми kể lại (thuật lại, phỏng thuật) cái gì

переска́кивать, перескочи́ть 1. (*В*, че́рез *В*) nhảy (nhảy phốc, nhảy vọt) qua; ~ че́рез забо́р nhảy (nhảy phốc, nhảy vọt) qua hàng rào; 2. (*перемещаться скачками*) nhảy (nhảy phốc) đi; ~ с ка́мня на ка́мень nhảy từ hòn đá này qua hòn đá khác; 3. *перен. разг.* nhảy, chuyển, lướt; ~ с одно́й те́мы на другу́ю nhảy (chuyển) từ đề tài này sang đề tài khác, chưa xong chuyện nọ đã xọ sang chuyện kia; перескочи́ть че́рез две главы́ bỏ qua hai chương

перескочи́ть *сов. см.* переска́кивать

пересласти́ть *сов. разг.* (*В*) cho quá nhiều đường, nấu ngọt quá

пересла́ть *сов. см.* пересыла́ть

пересма́тривать, пересмотре́ть (*В*) 1. (*заново просматривать*) xem (đọc) lại; 2. (*заново обсуждать*) xét (xử, xét xử, thẩm xét, bàn định, nhận định) lại, tái xét, tái thẩm; ~ де́ло xét lại (tái xét, xét xử lại, thẩm xét lại, tái thẩm) vụ án ~ реше́ние xét lại quyết định; ~ но́рмы вы́работки xét lại những tiêu chuẩn sản xuất, bàn định lại những định mức sản xuất

пересме́иваться *несов. разг.* cười với nhau

пересме́шник *м.* 1. *разг.* (*человек*) người thích cười đùa; cây tếu *разг.*; 2. (*птица*) chim nhại tiếng, chích nhại (*Mimus polyglottos*)

пересмо́тр *м.* (sự) xem lại; xét lại, tái xét, xử lại, thẩm xét lại, bàn định lại, tái thẩm (*ср.* пересма́тривать)

пересмотр||е́ть *сов.* 1. *см.* пересма́тривать; 2. (*В*) (*всё, многое*) xem (*tất cả, nhiều*); за э́тот ме́сяц я ~е́л мно́го фи́льмов trong tháng này tôi đã xem nhiều phim

переснима́ть, пересня́ть (*В*) 1. (*фотоаппаратом*) chụp ảnh (chụp) lại; (*киноаппаратом*) quay phim (quay) lại; 2. (*делать копию*) chụp lại, sao chụp, làm copy; 3. (*производить новую съёмку*) chụp ảnh (chụp) lại; ~ план доро́ги chụp ảnh lại sơ đồ con đường

переснима́ться, пересня́ться *разг.* chụp ảnh lại

пересня́ть(ся), *сов. см.* переснима́ть(ся)

пересоли́ть *сов. см.* переса́ливать

пересортирова́ть *сов.* (*В*) 1. (*заново*) phân loại lại; 2. (*многое*) phân loại (*tất cả, nhiều*)

пересо́хнуть сов. *см.* пересыха́ть

переспа́ть *сов. разг.* 1. (*проспать слишком долго*) ngủ quá lâu; 2. (*переночевать*) ngủ lại, ngủ trọ, ngủ đỗ, ngủ lang; 3. *(с Т)* ngủ, ăn nằm

переспе́лый *прил.* chín muồi, chín nẫu, chín nhũn, chín rữa, chín quá

переспе́ть *сов.* chín muồi, chín nẫu, chín nhũn, chín rữa, chín quá

переспо́р||ить *сов.* (*В*) cãi lại, cãi hơn, thắng lý; его́ не ~ишь không tài nào cãi lại (thắng lý) ông ta nổi

переспра́шивать, переспроси́ть (*В*) (*повторять вопрос*) hỏi lại; (*просить повторить*) yêu cầu nhắc lại

переспроси́ть *сов. см.* переспра́шивать

перессо́рить *сов.* (*В*) *разг.* làm... cãi cọ nhau, gây xích mích, gieo bất hoà; ~ стара́ых друзе́й làm bạn bè cũ cãi cọ nhau, gây xích mích (gieo bất hoà) giữa các bạn cũ

перессо́риться *сов.* cãi cọ (xích mích, bất hoà) nhau

переставля́ть, переста́ть ngớt, ngừng, hết, dứt, thôi, chấm dứt, đình chỉ; они́ переста́ли встреча́ться họ thôi không gặp nhau nữa; дождь переста́л mưa đã tạnh, đã tạnh mưa; переста́ньте шуме́ть thôi, đừng làm ồn nữa!; не переставая́ không ngừng (ngớt, dứt), liên tục, liên miên, triền miên

переста́вить *сов. см.* переставля́ть 1, 2

переставля́ть, переста́вить (*В*) 1. đặt (kê, để) lại, đặt (kê, để)... sang chỗ khác, chuyển (đổi) chỗ; переста́вить стол к окну́ kê lại chiếc bàn gần cửa sổ, chuyển cái bàn đến cạnh cửa sổ; 2. (*расположить иначе*) xếp đặt (sắp xếp, bố trí) lại, hoán vị; ~ ме́бель xếp đặt lại bàn ghế giường tủ; ~ слова́ во фра́зе đổi chỗ (xếp đặt lại) các từ trong câu; переста́вить стре́лки часо́в vặn (quay) lại kim đồng hồ, chỉnh giờ; 3. *тк. несов.*: ~ но́ги nhón nhén (rón rén) bước, bước

переста́ивать, перестоя́ть 1. (*В*) (*пережидать*) đợi (chờ) cho... qua; перестоя́ть бу́рю в порту́ đợi (chờ) ở cảng cho trận bão qua; 2. (*испортиться*) (bị) hỏng (*vì để lâu quá*)

переста́новка *ж.* 1. (sự) xếp đặt lại, sắp xếp lại, bố trí lại; в ко́мнате по́лная ~ trong phòng mọi vật đã được xếp đặt lại, xếp đặt lại toàn bộ đồ đạc trong buồng; ~ слов đổi chỗ (xếp đặt lại) các từ; 2. *мат.* (sự) hoán vị

переста́ра́ться *сов. разг.* cố gắng quá sức, làm quá mức, làm quá đáng

переста́ть *сов. см.* переставáть

перестила́ть, перестла́ть (*В*) 1. trải (giải) lại; ~ постель trải (giải) lại giường; 2. (*настилать заново*) lát lại; ~ пол в ко́мнате lát lại nền trong phòng; ~ паркéт lát lại ván sàn

перестира́ть *сов.* (*В*) 1. (*заново*) giặt lại; 2. (*всё, многое*) giặt, giặt giạ, giặt giũ (*tất cả, nhiều*)

перестла́ть *сов. см.* перестила́ть

перестоя́ть *сов. см.* переста́ивать

перестрада́ть *сов.* (*В*) chịu nhiều đau khổ, đau khổ nhiều; (*вытерпеть*) cam chịu, nhẫn nhục chịu, cố chịu đựng, ngậm đắng nuốt cay

перестра́ивать, перестро́ить (*В*) 1. (*здание и т. п*) xây (xây dựng, xây cất, kiến thiết) lại; 2. (*переделывать*) sắp đặt (thay đổi) lại; (*реорганизовывать*) tổ chức (chỉnh đốn, chấn chỉnh, cải tổ) lại; перестро́ить всё на свой лад sắp đặt (thay đổi) lại mọi việc theo ý mình; перестро́ить фра́зу sắp đặt lại câu, chỉnh đốn lại câu văn; ~ систéму управлéния tổ chức (chấn chỉnh, chỉnh đốn, cải tổ) lại hệ thống quản lý; ~ рабóту цéха chỉnh đốn (chấn chỉnh, tổ chức) lại công việc của phân xưởng; 3. (*менять строй чего-л.*) thay đổi (chuyển) đội hình, chỉnh đốn lại; перестро́ить ро́ту thay đổi (chuyển) đội hình của đại đội; ~ ряды́ chuyển lại đội ngũ, chỉnh đốn lại hàng ngũ; 4. (*рояль, приёмник*) điều chỉnh, điều hưởng lại

перестра́иваться, перестро́иться 1. (*изменять строй*) thay đổi (chuyển) đội hình, chỉnh đốn lại; 2. (*изменять порядок работы*) chấn chỉnh lại; (*изменять взгляды*) thay đổi

перестрахова́ть(ся) *сов. см.* перестрахóвываться

перестрахо́вк||а *ж.* 1. (*имущества*) (sự) bảo hiểm lại; 2. *разг.* (*чрезмерная осторожность*) (sự) quá ư dè dặt, quá ư thận trọng; для ~и để tránh mọi trách nhiệm (khó khăn, rắc rối) về sau

перестрахо́вщик *м. разг.* người quá ư dè dặt (quá ư thận trọng)

перестрахо́вывать, перестрахова́ть (*В*) bảo hiểm lại

перестрахо́вываться, перестрахова́ться 1. (được) bảo hiểm lại; 2. *перен. разг.* (tỏ ra) quá ư dè dặt, quá ư thận trọng

перестре́ливаться *несов.* bắn nhau

перестре́лк||а *ж.* (sự) bắn nhau; (*звуки*) tiếng súng bắn nhau; вести́ ~y bắn nhau

перестреля́ть *сов.* (*В*) 1. (*всех, многих*) bắn chết hết (chết nhiều), bắn nhiều; 2. *разг.* (*израсходовать стрельбой*) bắn hết (nhiều); ~ все патро́ны bắn hết đạn

перестрое́ние *с. воен.* (sự) thay đổi đội hình, chuyển đội hình, chỉnh đốn lại; ~ на ходу́ chuyển đội hình khi đang đi

перестро́ить(ся) *сов. см.* перестра́ивать(ся)

перестро́йка *ж.* 1. (*здания и т.п.*) (sự) xây lại, xây dựng lại, xây cất lại, kiến thiết lại; 2. (*переделка*) (sự) sắp đặt lại, thay đổi lại; (*реорганизация*) (sự) tổ chức lại, chỉnh đốn lại, chấn chỉnh lại, cải tổ; ~ экономики sự tổ chức (chấn chỉnh, chỉnh đốn, cải tổ) lại nền kinh tế; 3. (*рояля, приёмника*) (sự) điều chỉnh, điều hưởng lại; ✧ ~ *ист.* (cuộc) perestroika, cải tổ (*1985–91*)

перестýкиваться *несов.* 1. (cùng) gõ lọc cọc, va lộp độp, chạm loảng xoảng; 2. (*о заключённых*) gõ ra hiệu cho nhau

переступ||а́ть, переступи́ть 1. (*В*, чéрез *В*) bước qua; ~ поро́г bước qua ngưỡng cửa; 2.: ~ с ноги́ на ногу đứng đổi chân; 3. *тк. несов.* (*идти, шагать*) đi, bước; 4. (*В*) *перен.* đi (vượt) quá, vi phạm; ~ грани́цы прили́чия đi quá (vượt quá) giới hạn của phép lịch sự; ✧ чéрез что́-л. нельзя́ ~и́ть không nỡ tâm (không nỡ lòng nào, không nỡ nào) làm điều gì; ~и́ть чéрез чей-л. труп sẵn sàng làm những việc nguy hại nhất đối với ai chỉ để đạt được mục đích của mình

переступи́ть *сов. см.* переступа́ть 1, 2, 4

пересу́ды *мн. разг.* chuyện bép xép (ngồi lê mách lẻo, ngồi lê đôi mách), tiếng thị phi, điều ong tiếng ve

пересчита́ть *сов. см.* пересчи́тывать

пересчи́тывать, пересчита́ть (*В*) 1. đếm; 2. (*вторично*) đếm lại; ✧ пересчита́ть ко́сти кому́-л. dần (nện, choảng, đánh) ai một trận nên thân

пересыла́ть, пересла́ть (*В*) gửi (chuyển)... đi; (*переадресовывать*) gửi lại (gửi)... theo địa chỉ mới

пересы́лк||а *ж.* (sự) gửi đi; (*переадресовка*) (sự) gửi lại theo địa chỉ mới; уплати́ть за ~y trả tiền bưu phí

пересы́пать *сов. см.* пересыпа́ть

пересыпа́ть, пересы́пать 1. (*В*) đổ (trút)... sang, đổ (trút)... vào; ~ зерно́ в мешо́к đổ (trút) hạt vào bao tải; 2. (*В, Р*) *разг.* (*насыпать слишком много*) đổ (trút) quá nhiều, đổ (trút) đầy; 3. (*В Т*) (*обсыпать*) bỏ (đổ)... vào; ~ ве́щи нафтали́ном bỏ băng phiến vào quần áo; 4. *перен.* xen (chen, chất, chứa) nhiều; ~ речь остро́тами xen (chen) nhiều câu hóm hỉnh vào lời nói

пересыха́ть, пересо́хнуть khô (ráo) lại; khô cạn, khô ráo, cạn ráo, khô khốc, khô không khốc; (*о языке, губах и т. п.*) khô, ráo, ráo hoảnh; по́чва пересо́хла đất đã khô không khốc; колóдец пересо́х giếng đã cạn ráo; в го́рле пересо́хло khô cổ

перета́скивать, перетащи́ть (*В*) 1. (че́рез *В*) kéo (lôi, mang)... qua; 2. (*куда-л.*) kéo (lôi, mang)... đi; ~ дива́н в сосéднюю ко́мнату mang đivăng sang buồng bên cạnh

перетасова́ть *сов. см.* перетасóвывать

перетасо́вка *ж. разг.* (sự) chuyển đổi, xáo trộn, làm đảo lộn

перетасо́вывать, перетасова́ть 1. (*карты*) trang (đảo, xóc) bài; 2. (*заново*) trang (đảo, xóc) bài lại; 3. *перен. разг.* chuyển đổi, xáo trộn, làm đảo lộn

перетащи́ть *сов. см.* перета́скивать

перетере́ть *сов.* 1. *см.* перетира́ть; 2. (*В*) (*всё, многое*) lau, lau khô (*tất cả, nhiều*); ~ всю посу́ду lau khô tất cả bát đĩa

перетере́ться *сов. см.* перетира́ться

перетерпе́ть *сов.* (*В*) chịu đựng, chịu (*nhiều*)

перетира́ть, перетере́ть (*В*) 1. (*трением разорвать*) cọ rách, cọ đứt, chà (xát) rách; 2. (*растирать*) tán (nghiền, xắt) nhỏ; ~ минда́ль tán (nghiền) nhỏ hạnh nhân; ✧ терпе́ние и труд всё перетру́т *посл.* ≅ có công mài sắt có ngày nên kim

перетира́ться, перетере́ться bị mòn (sờn, cọ rách, cọ đứt)

перетолков||а́ть *сов.* 1. (*В*) giải thích sai, xuyên tạc, bóp méo, bẻ queo; он ~а́л мои́ слова́ по-сво́ему nó giải thích sai (bẻ queo, bóp méo, xuyên tạc) lời tôi theo cách của nó; 2. *разг.* (*переговорить*) nói chuyện, bàn luận, tán gẫu, gẫu chuyện, khảo chuyện

перетру́сить *сов. разг.* quá nhát gan, nhát gan quá, quá sợ

перетрясти́ *сов.* (*В*) giũ, giũ bụi, giũ tung

перетя́гивать, перетяну́ть 1. (*В*) (*перетаскивать*) kéo (lôi)... đi; *перен.* lôi kéo, dụ dỗ, gạ gẫm, quyến rũ; перетяну́ть кого́-л. на свою́ сто́рону lôi kéo ai về phe mình; 2. (*В Т*) (*туго перевязывать*) thắt (buộc, néo, siết) chặt; ~ та́лию по́ясом thắt eo bằng đai da; 3. (*В*) (*перевешивать*) nặng hơn; 4. (*В*) (*натягивать заново*) kéo (thắt, căng) lại

перетя́гиваться, перетяну́ться (*Т*) thắt chặt, buộc chặt (*mình*); ~ по́ясом thắt chặt đai da

перетяну́ть(ся) *сов.* *см.* перетя́гивать(ся)

переубеди́ть(ся) *сов.* *см.* переубежда́ть(ся)

переубежда́ть, переубеди́ть (*В*) làm... thay đổi quan điểm (chính kiến, ý kiến), thuyết phục, cảm hoá

переубежда́ться, переубеди́ться thay đổi quan điểm (chính kiến, ý kiến)

переу́л||ок *м.* ngõ (đường, con) hẻm, ngõ; ходи́ть ~ками đi theo ngõ (đường) hẻm

переупря́мить *сов. разг.* (*В*) tỏ ra bướng (bướng bỉnh, cứng đầu) hơn, buộc... phải nhân nhượng (thoả thuận)

переустра́ивать, переустро́ить (*В*) cải tổ, tổ chức (xây dựng, chấn chỉnh) lại

переустро́ить *сов.* *см.* переустра́ивать

переустро́йство *с.* (sự) cải tổ, tổ chức lại, xây dựng lại, chấn chỉnh lại

переступа́ть, переступи́ть (*В*) nhân nhượng, nhượng bộ

переступи́ть *сов. см.* переступа́ть

переступ|ка *ж.* (sự) nhân nhượng, nhượng bộ

переутоми́ть(ся) *сов.* *см.* переутомля́ть(ся)

переутомле́ние *с.* (sự) mệt quá, mệt phờ, mệt lử, kiệt sức

переутомлённый *прил.* mệt quá, mệt phờ, mệt lử, oải cả người, kiệt sức; mệt lử cò bợ (*разг.*); у вас ~ вид anh có vẻ phờ phạc lắm (mệt lắm, mệt phờ, mệt nhoài)

переутомля́ть, переутоми́ть (*В*) làm... mệt quá (mệt nhoài, mệt phờ, mệt lử)

переутомля́ться, переутоми́ться mệt quá, mệt phờ, mệt lử, oải cả người, kiệt sức; mệt lử cò bợ (*разг.*)

переуче́сть *сов. см.* переучи́тывать

переуче́т *м.* (sự) kiểm kê lại

переу́чивать, переучи́ть (*В*) 1. (*обучать заново*) dạy (tập) lại; 2. (*учить снова*) học lại

переу́чиваться, переучи́ться học lại

переучи́тывать, переуче́сть (*В*) kiểm kê lại

переучи́ть(ся) *сов.* *см.* переу́чивать(ся)

переформирова́ние *с. воен.* (sự) phiên chế lại, cải tổ lại, tổ chức lại, chỉnh đốn lại, chỉnh biên

переформирова́ть *сов.* *см.* переформи́ровывать

переформи́ровка *ж.* *см.* переформирова́ние

переформи́ровывать, переформирова́ть (*В*) *воен.* phiên chế (cải tổ, chỉnh đốn) lại, chỉnh biên

перефрази́ровать *несов. и сов.* (*В*) (nói) phỏng theo

перефутбо́лить *сов.* (*В Д*) *разг.* đùn đẩy (đun đẩy, đẩy đưa, đá)... từ cơ quan này đến cơ quan khác (*mà không giải quyết*); ~ жа́лобы жи́тели микрорайо́на đùn đẩy (đun đẩy, đẩy đưa, đá) những đơn khiếu tố của cư dân khối phố từ cơ quan này đến cơ quan khác

перехва́ливать, перехвали́ть (*В*) quá khen, tâng bốc, bốc thơm, khen quá lời, bốc, tâng

перехвали́ть *сов. см.* перехва́ливать

перехвати́ть *сов. см.* перехва́тывать

перехва́тывать, перехвати́ть (*В*) 1. (*задерживать*) tóm (chộp, vớ, bắt, thộp) được; (*выйдя навстречу*) gặp được; он перехвати́л его́ по доро́ге на рабо́ту trên đường đi làm anh ấy đã gặp được nó; перехвати́ть вра́жеский самолёт на по́дступах к го́роду bắt (chặn) được máy bay địch trên đường tiến vào thành phố; 2. (*записку и т. п.*) vớ (chộp, bắt) được, phỗng tay trên; *перен.* bắt được; перехвати́ть письмо́ vớ (chộp) được bức thư; перехвати́ть радиосообще́ние vớ (bắt, chộp) được bản thông báo vô tuyến điện; 3. (*другой рукой*) vớ (tóm, chộp) lấy; 4. (*перевязывать поперёк*) buộc (thắt, bó) ngang; *перен.* (*преграждать чем-л.*) chặn (chắn, dăng) ngang; 5. (*приостанавливать*) làm nghẹn, làm tắt; ра́дость вдруг перехвати́ла ей дыха́ние niềm hân hoan bỗng làm nàng nghẹn thở; 6. *разг.* (*наскоро закусывать*) ăn qua quít, ăn vội, điểm tâm, lót dạ; 7. *разг.* (*брать взаймы*) giật xổi, giật (vay, mượn, xoay) tạm

перехвора́ть *сов.* (*Т*) bị bệnh, đau ốm, ốm, đau

перехитри́ть *сов.* (*В*) (tỏ ra) ranh hơn, khôn hơn, láu hơn

перехлёст *м. разг.* 1. (sự) tạt qua, táp qua, tràn qua, trút xuống; 2. (*неумеренность*) (sự) quá đáng, quá trớn, quá xá, quá sá

перехлестну́ть *сов.* *см.* перехлёстывать

перехлёстывать, перехлестну́ть 1. (*В, че́рез В*) (*о воде*) tạt (táp, tràn) qua, trút xuống; 2. *перен. разг.* (*о чувствах*) tràn, tràn ngập, dạt dào; 3. (*проявлять неумеренность*) làm... quá đáng (quá trớn, quá xá, quá sá)

перехо́д *м.* 1. (*через что-л.*) (sự) đi qua, vượt qua, đi sang, qua, sang; при ~е у́лицы... khi đi qua đường...; ~ че́рез грани́цу vượt qua biên giới, vượt biên; ~ мо́рем vượt biển, vượt qua theo đường biển; ночно́й ~ đi qua (vượt qua) trong đêm, hành quân ban đêm; 2. (*перемена места или рода занятий*) (sự) chuyển qua, chuyển sang; (*в следующий класс и т.п.*) (sự) lên lớp; ~ на другу́ю рабо́ту chuyển công tác, chuyển sang công việc khác; 3. (*в другой лагерь*) (sự) chạy qua, chạy sang; ~ на сто́рону врага́ chạy sang hàng ngũ địch, chạy theo giặc; 4. (*перемена вероисповедания*) (sự) cải tôn, cải đạo, cải biến; ~ в католи́чество cải tôn theo Thiên chúa giáo, theo đạo Thiên chúa; đi đạo (*разг.*);

5. (*в другое качество, состояние*) (sự, bước, thời kỳ) quá độ, chuyển tiếp, chuyển lên, chuyển qua, chuyển sang, chuyển; ~ на семичасово́й рабо́чий день chuyển sang ngày làm việc bảy giờ; ~ в наступле́ние chuyển sang tấn công; 6. (*расстояние*) chặng, chặng đường; 7. (*место*) chỗ đi qua, lối đi qua, chỗ vượt qua, chỗ (lối) qua đường; подзе́мный ~ chỗ (lối) ngầm qua đường, chỗ vượt ngầm; 8. (*коридор*) hành lang, hành lang nối

переходи́ть, перейти́ 1. (*В*, че́рез *В*) đi (vượt) qua, đi sang, qua, sang; ~ у́лицу qua (đi qua) đường; ~ че́рез мост qua (đi qua) cầu; ~ грани́цу qua (vượt qua) biên giới, vượt biên; 2. (*в другое место*) chuyển sang, đi sang, đi đến, đổi chỗ, chuyển chỗ, sang, chuyển ~ в другу́ю ко́мнату sang (đi sang, chuyển sang, đi đến) phòng khác; ~ с ме́ста на ме́сто chuyển từ chỗ này sang chỗ khác; 3. (*менять место или род занятий*) chuyển,

chuyển qua, chuyển sang; (*на следующий курс и т. п.*) lên lớp; ~ в другóй институ́т chuyển sang trường đại học khác; перейти́ в пя́тый класс lên lớp năm; 4. (*в другой лагерь*) chạy qua, chạy sang; перейти́ на сто́рону проти́вника chạy sang hàng ngũ địch, chạy theo địch; 5. (*в собственность, распоряжение кого-л.*) chuyển giao, chuyển cho (qua, vào), sang tên, sang nhượng; (*передаваться кому-л.*) chuyển; ~ из рук в ру́ки chuyền tay, chuyền (chuyển) từ tay người này đến tay người khác; власть перешла́ в ру́ки наро́да chính quyền chuyển vào (qua, sang) tay nhân dân; 6. (*приступать к чему-л. другому*) chuyển sang (qua), chuyển; перейти́ к заключи́тельной ча́сти докла́да chuyển sang phần kết luận của bản báo cáo; 7. (*менять образ действий*) chuyển sang (qua), chuyển; перейти́ на передовы́е ме́тоды рабо́ты chuyển sang những phương pháp công tác tiên tiến; ~ в наступле́ние chuyển sang tấn công (thế công); ~ от слов к де́лу từ lời nói chuyển thành hành động, chuyển từ lời nói sang việc làm; 8. (в *В*) (*превращаться во что-л. другое*) chuyển (chuyển biến) thành

перехо́дник *м. тех.* bộ (ống) chuyển tiếp, đầu (côn) nối

перехо́дный *прил.* 1. (để) đi qua; ~ мо́стик cầu leo, cầu khỉ, cầu qua suối; ~ экза́мен kỳ thi chuyển cấp (chuyển tiếp, lên lớp); 2. (*промежуточный*) quá độ, chuyển tiếp, giao thời, trung gian; ~ пери́од thời kỳ quá độ (chuyển tiếp); ~ во́зраст tuổi giao thời; 3. *грам.*: ~ глаго́л ngoại động từ, động từ ngoại

переходя́щ||ий *прил.* 1. luân lưu, luân chuyển; ~ее зна́мя cờ luân lưu (luân chuyển); ~ ку́бок cup luân lưu; 2. *фин.* chuyển sang (*năm sau*); 3. (*перемежающийся*) từng cơn, từng chập, từng hồi; ~ие дожди́ mưa từng cơn

пе́р||ец *м.* 1. (*растение*) (cây) ớt (*Capsicum fructenscens*); (*чёрный*) (cây) tiêu, hồ tiêu (*Piper nigrum*); водяно́й ~ (cây) rau răm, nghể nước (*Polygonum hydropiper*); 2. (*плод*) (quả, trái) ớt; (*чёрный*) (hạt, hột) tiêu, hồ tiêu, tiêu sọ; кра́сный ~ ớt, ớt chỉ thiên, ớt sừng bò, ớt tàu; 3. *разг.* (*едкое замечание*) lời cay độc (châm chọc, châm biếm); ✧ зада́ть ~цу кому́-л. trị cho ai một trận nên thân, sửa cho ai một trận

пе́речень *м.* (*перечисление*) (sự) đếm, liệt kê; (*список*) bảng kê (liệt kê, kê khai), danh mục, danh sách; ~ това́ров bảng kê hàng hoá

перечёркивать, перечеркну́ть (*В*) gạch (xoá) bỏ, gạch (xoá)... đi, gạch xoá

перечеркну́ть *сов. см.* перечёркивать

перечерти́ть *сов. см.* перече́рчивать

перече́рчивать, перечерти́ть (*В*) 1. (*заново*) vẽ lại; 2. (*снимать копию*) sao lại, chụp lại, can-ke

перече́сть I *сов.* (*В*) *разг.* 1. đếm; госте́й не ~ khách khứa rất đông, khách đông không đếm xuể; 2. (*заново*) đếm lại; ~ де́ньги đếm lại tiền

перече́сть II *сов. см.* перечита́ть

перечисле́ние *с.* 1. (sự) đếm, liệt kê, kê ra; 2. *бухг.* chuyển khoản, hối ký; 3. (*перечень*) bảng kê (liệt kê, kê khai)

переčíслить *сов. см.* перечисля́ть

перечисля́ть, переčíслить 1. đếm, kê ra, liệt kê, kê khai; ~ по па́льцам đếm trên đầu ngón tay; 2. *бухг.* chuyển khoản, chuyển sang

перечита́ть *сов.* 1. *см.* переčíтывать; 2. (*В*) (*всё, многое*) đọc (*tất cả, nhiều*); ~ все кни́ги đọc tất cả các sách

переčíтывать, перечита́ть (*В*) đọc lại

пере́чить *несов.* (*Д*) *разг.* nói/làm trái cựa (trái khoáy, trái ngược), làm/nói trái ý (*ai*)

пе́речница *ж.* lọ đựng tiêu

перечу́вствовать *сов.* (*В*) cảm xúc, từng trải, chịu đựng, trải, chịu (*nhiều*)

перешага́ивать, перешагну́ть 1. (*В*, че́рез *В*) bước qua; *перен.* (*преодолевать какое-л. чувство*) nén, kìm, ghìm, thắng; 2. (*В*, за *В*) (*переходить за какой-л. предел*) vượt quá, quá, qua; он перешагну́л за со́рок anh ấy đã ngoài bốn mươi rồi (đã quá bốn mươi tuổi), ông ấy đã ngoại tứ tuần (đã quá tuổi bốn mươi)

перешагну́ть *сов. см.* перешага́ивать

перешёек *м.* eo đất, eo

перешёптываться *несов.* rỉ tai nhau, nói thầm với nhau

перешива́ть, переши́ть (*В*) may (khâu) lại; ~ платье а) may (khâu) lại cái áo dài; б) (*отдавая в переделку*) đưa thợ may (khâu) lại cái áo dài

переши́ть *сов. см.* перешива́ть

перещеголя́ть *сов.* (*В*) *разг.* trội hơn, hơn

переэкзаменова́ть(ся) *сов. см.* переэкзамено́вывать(ся)

переэкзамено́вка *ж.* (cuộc) thi lại, khảo thí lại

переэкзамено́вывать, переэкзаменова́ть (*В*) bắt... thi lại, khảo thí lại

переэкзамено́вываться, переэкзаменова́ться thi lại

периге́й *м. астр.* điểm cận địa, cận địa điểm, điểm gần trái đất nhất

периге́лий *м. астр.* điểm cận nhật, cận nhật điểm, điểm gần mặt trời nhất

перика́рд *м. анат.* tâm bào, màng ngoài tim

перикарди́т *м. мед.* viêm tâm bào (màng ngoài tim)

пери́ла *мн.* (*скл. как с.*) lan can, tay (thành) vịn

пери́метр *м. мат.* chu vi

пери́на *ж.* đệm (nệm) lông chim

пери́од *м.* 1. thời kỳ, thời đoạn, giai đoạn, thời gian, chu kỳ, kỳ; в ~ чего́-л. trong thời kỳ (thời đoạn, thời gian) của cái gì; в тече́ние дли́тельного ~a trong một thời gian lâu dài; ~ колеба́ния chu kỳ dao động; 2. *геол.* kỷ; антропоге́новый ~ kỷ Nhân sinh; неоге́новый ~ kỷ Tân sinh (Neogen); 3. *грам.* câu nhiều đoạn

периодиза́ция *ж.* (sự) phân kỳ, phân chia thời kỳ, niên đại ký

перио́дика *ж. собир. разг.* báo chí định kỳ (ra đều kỳ)

периоди́чески *нареч.* (một cách) định kỳ, đều kỳ, chu kỳ, tuần hoàn

периоди́ческ||ий *прил.* 1. (có tính chất) định kỳ, chu kỳ, tuần hoàn; ~ие кри́зисы những cuộc khủng hoảng chu kỳ; ~ие дожди́ những trận mưa từng đợt (từng kỳ); ~ ремо́нт sửa chữa định kỳ; 2. (*об издании*) định kỳ, ra đều kỳ, từng thời kỳ (thời gian); ~ая печа́ть báo chí định kỳ (ra đều kỳ); ✧ ~ая дробь *мат.* phân số tuần hoàn; ~ зако́н *физ., хим.* định luật tuần hoàn; ~ая систе́ма элеме́нтов *хим.* bảng tuần hoàn (hệ tuần hoàn của) các nguyên tố

периоди́чность *ж.* (tính chất) định kỳ, đều kỳ

периоди́чный *прил.* định kỳ, đều kỳ

перио́ст *м. физиол.* màng xương

периости́т *м. мед.* viêm màng xương

перипети́и *мн.* (*ед.* перипети́я *ж.*) (những) biến động, diễn biến, biến thiên, bước thăng trầm

перископ *м.* kính tiềm vọng, tiềm vọng kính, ống nhòm ngầm

перископи́ческий *прил.* (thuộc về) kính tiềm vọng, tiềm vọng kính

перистальтика *ж. физиол.* nhu động

перистальти́ческий *прил.* (thuộc về) nhu động

перисти́ль *м. архит.* hành lang có hàng cột
пе́ристо-кучев||о́й *прил.*: ~óе облако (đám) mây ti tích
пе́ристый *прил.*: ~ое óблако (đám) mây ti, mây tơ, mây quyển
перито́нит *м. мед.* viêm phúc mạc (màng bụng)
периферийный *прил.* xa trung tâm (trung ương), ở địa phương, xa xôi, tỉnh lẻ; ~ рабóтник cán bộ địa phương
периферический *прил.* ngoại biên, ngoại vi, ngoài rìa; ~ая нéрвная систéма hệ thần kinh ngoại biên
периферия *ж.* 1. vùng xa trung tâm, vùng xa xôi; (*местные организации*) (các) cơ quan địa phương, tổ chức địa phương, tỉnh lẻ; жить, рабóтать на ~и sống, làm việc ở địa phương (tỉnh lẻ, vùng xa trung tâm); 2. (*удалённая от центра часть*) ngoại biên, ngoại vi, ngoài rìa
перифра́з *м.*, ~**а** *ж. лит.* (cách) nói bóng bẩy, nói hình ảnh
перифрази́ровать *несов. и сов.* nói bóng bẩy, nói hình ảnh
перл *м.* 1. *уст.* ngọc trai, hạt trai, hạt châu, trân châu, châu ngọc, hạt ngọc; 2. *обыкн. мн.* пéрлы *перен.* (*капли дождя, росы*) giọt châu, giọt, hạt; (*капли слёз*) hạt châu, châu lệ, châu luỵ, châu; 3. *перен.* (*образец чего-л.*) châu ngọc, mẫu mực; *ирон.* hạt ngọc, (điều) châu ngọc
перламу́тр *м.* xà cừ
перламу́тровый *прил.* (thuộc về) xà cừ; (*из перламутра*) (bằng) xà cừ; *перен.* óng ánh, lóng lánh, lấp lánh (*như xà cừ*)
перло́в||ый *прил.*: ~ая крупá tấm đại mạch (lúa mạch); ~ая кáша cháo đại mạch
перло́н *м.* perlon, peclon
перло́нов||ый *прил.* (bằng) perlon, peclon; ~ые чулки́ bít tất perlon
перлюстра́ция *ж.* (sự) kiểm duyệt thư tín
перлюстри́ровать *несов. и сов.* (*В*) kiểm duyệt thư tín
перманéнт *м. разг.* (sự) uốn tóc, fizê, uốn dài hạn, fizê dài hạn
перманéнтность *ж.* (tính chất) thường xuyên, thường trực, không ngừng, liên tục
перманéнтн||ый *прил.* thường xuyên, thường trực, không ngừng, liên tục, liên miên; ~ое развúтие phát triển thường xuyên (không ngừng); ✧ ~ макияж son môi không phai (vĩnh viễn)
пéрмск||ий *прил.*: ~ пери́од kỷ Permi (Pecmi); ~ая систéма hệ Permi (Pecmi)
пернáт||ый *прил.* 1. có lông vũ; 2. *в знач. сущ. мн.*: ~ые loài chim, vũ loại; цáрство ~ых vương quốc (thế giới) của loài chim
пер||ó *с.* 1. (*птичье*) lông vũ, lông chim, lông; 2. (*писчее*) ngòi bút, bút; 3. *перен.* cây bút, ngòi bút, bút pháp; *обыкн. мн.*: пéрья (*писатели*) (những) cây bút, người cầm bút; сатири́ческое ~ cây bút châm biếm, bút pháp trào phúng; собрáтья по ~ý (các) bạn văn, văn hữu, thi hữu; взя́ться за ~ cầm bút, bắt đầu sáng tác; положúть ~ gác bút, xếp bút, ngừng sáng tác; э́того ~óм не описáть điều đó thì không bút nào tả nổi; ✧ что напúсано ~óм, того не вырубишь топорóм *погов.* ≅ bút sa gà chết
перочи́нный *прил.*: ~ нож, нóжик dao nhíp, dao díp
перпендикуля́р *м.* đường vuông góc (thẳng góc)
перпендикуля́рно *нареч.* (một cách) vuông góc, thẳng góc
перпендикуля́рн||ый *прил.* vuông góc, thẳng góc, trực giao; ~ая ли́ния đường vuông góc (thẳng góc)
перпе́туум-мóбиле *с. нескл.* động cơ (vận động) vĩnh cửu
перро́н *м.* ke, sân ga
перро́нный *прил.* (thuộc về) ke, sân ga; ~ билéт vé ra ke (sân ga)
перс *м.* người Perse (Ba Tư)
персúдский *прил.* (thuộc về) Perse, Ba Tư; ~ язы́к tiếng Perse (Ba Tư)
пéрсик *м.* 1. (*дерево*) (cây) đào (*Persica*); 2. (*плод*) (trái, quả) đào
пéрсиковый *прил.* 1. (thuộc về) đào; 2. (*о цвете*) vàng đào, vàng phơn phớt đỏ
персия́нка *ж.* người phụ nữ/đàn bà Perse (Ba Tư)
персóн||а *ж.* cá nhân, người; (*особа*) nhân vật; вáжная ~ nhân vật quan trọng, yếu nhân; кé tai to mặt lớn, ông bự, ông kễnh, ông kẹ, ông VIP (*разг.*); сервúз на шесть персóн bộ đồ ăn cho sáu người; ✧ собственной ~ой tự thân, tự thân hành, tự mình, thân chinh; ~ грáта *дип.* nhân vật được chấp thuận; ~ нон грáта *дип.* nhân vật không được chấp thuận
персонáж *м.* nhân vật, vai; отрицáтельный ~ nhân vật phản diện
персонáл *м.* (*штат*) biên chế; (*часть штата*) nhân viên, cán bộ công nhân viên; администрати́вный ~ nhân viên hành chính
персонáльно *нареч.* (một cách) cá nhân
персонáльн||ый *прил.* (quan hệ đến một) cá nhân; ~ое дéло vụ xét kỷ luật (vụ án) cá nhân; ~ая пéнсия trợ cấp cá biệt (đặc biệt); ~ пенсионéр người được hưởng trợ cấp cá biệt (đặc biệt); ~ая ответственность trách nhiệm cá nhân; ~ состáв thành phần nhân sự; ~ компью́тер computer (máy điện toán, máy tính, máy vi tính) cá nhân, PC
персонифика́ция *ж.* (sự) nhân cách hoá
персонифици́ровать *несов. и сов.* nhân cách hoá
перспекти́в||а *ж.* 1. (*способ изображения*) (phép) phối cảnh; 2. (*открывающийся вид*) viễn cảnh, viễn tượng; 3. *обыкн. мн.*: ~ы *перен.* (*виды на будущее*) viễn cảnh, viễn tượng, triển vọng, tiền đồ, tương lai; ✧ в ~е trong tương lai, sau này, trước mắt
перспекти́вн||ый *прил.* 1. (theo phép) phối cảnh; ~ое изображéние vẽ theo phép phối cảnh; 2. (*о планировании и т. п.*) viễn cảnh, viễn tượng, dài hạn; ~ план kế hoạch dài hạn (viễn cảnh); 3. (*о деле и т. п.*) có triển vọng, có tiền đồ; ~ая рабóта công việc có triển vọng
перст *м. уст.* ngón tay; ✧ одúн как ~ một thân một mình, một đèn một bóng, thân cô thế cô, đơn thương độc mã
пéрстень *м.* (chiếc) nhẫn
перстневи́дный *прил.*: ~ хрящ *анат.* sụn nhẫn
пертурба́ция *ж. астр.* (sự) nhiễu loạn, rối loạn *перен. тж.*
перуáн||ец *м.*, ~**ка** *ж.* người Peru (Pêru)
перуáнский *прил.* (thuộc về) Peru, Pêru
перфокáрта *ж.* (перфорацио́нная кáрта) phiếu (phích) đục lỗ, phiếu (phích) lỗ
перфолéнта *ж.* (перфорацио́нная лéнта) băng đục lỗ, rubăng lỗ
перфора́тор *м.* 1. (*для бурения*) máy khoan (khoan mỏ), búa khoan; 2. (*для пробивания отверстий*) máy đột lỗ (đục lỗ)
перфора́ция *ж.* I. *горн.* (sự) khoan mỏ, khoan đục, khoan; 2. *тех.* (sự) đột lỗ, đục lỗ; (*система пробитых отверстий*) (hệ) lỗ, lỗ đột, lỗ đục; 3. *мед.* (sự) thủng; ~ желýдка thủng dạ dày

перфори́ровать *несов. и сов.* (*В*) khoan, đột lỗ, đục lỗ

перфо́рманс *м.* performance, (nghệ thuật, hành vi, cử chỉ) khác thường, lập dị

пе́рхоть *ж.* gàu, gầu

перцо́вка *ж.* (*сорт водки*) vodka ngâm tiêu

перцо́вый *прил.* (thuộc về) ớt, tiêu, hồ tiêu

перча́тк||а *ж.* găng, găng tay; надеть ~и đi (đeo) găng; ✧ броса́ть ~у кому́-л. thách đấu với (thách thức) ai, thách ai đọ kiếm; подня́ть ~у nhận lời thách đấu

перча́точник *м.* thợ làm găng

перча́точный *прил.* (thuộc về) găng; ~ цех xưởng làm găng

пе́рчить, попе́рчить (*В*) tra (rắc) tiêu, tra (rắc) ớt

перш||и́ть *несов. безл. разг.* ngứa, buồn buồn; у меня́ ~и́т в го́рле tôi thấy buồn buồn ở cổ họng

пёрышко *с.* lông vũ, lông; лёгкий как ~ nhẹ tựa lông hồng *поэт.*

пёс *м.* chó đực, chó; ✧ созве́здие Большо́го Пса chòm sao Đại Cẩu (Chó Lớn) (*Canis Major*); созве́здие Ма́лого Пса chòm sao Tiểu Cẩu (Chó Nhỏ) (*Canis Minor*)

пе́сенка *ж.* ca khúc, bài ca, bài hát; ✧ его́ ~ спе́та ông ta đã hết thời rồi, đời nó đã tàn rồi, nó hết vận rồi

пе́сенник *м.* 1. (*певец*) ca sĩ, người hát; 2. (*автор песен*) người soạn ca khúc, người làm bài ca, tác giả bài hát; 3. (*сборник песен*) tập ca khúc (bài ca, bài hát)

пе́сенн||ый *прил.* (thuộc về) ca khúc, bài ca, bài hát; ~ые жа́нры các thể loại ca khúc

песе́ц *м.* 1. (*животное*) cáo lam Bắc cực, chồn bạc (*Alopex lagopus*); 2. (*мех*): голубо́й ~ (bộ) lông cáo lam; бе́лый ~ (bộ) lông chồn bạc

пёсий *прил.* (thuộc về) chó đực, chó

песка́рь *м.* cá đục, cá bống (*Gobio*)

песнопе́вец *м.* 1. *книжн.* người làm và hát thánh ca; 2. *трад.-поэт.* nhà thơ, thi sĩ

песнопе́ние *с.* 1. *церк.* thánh ca, thánh thi; 2. *трад.-поэт.* thơ ca, thi ca

песнь *ж.* 1. *см.* пе́сня; 2. *лит.* khúc ca

пе́сн||я *ж.* ca khúc, bài ca, bài hát; ✧ тяну́ть всё ту же ~ю lại nhai mãi bài ca muôn thuở, lặp đi lặp lại mãi chỉ một điều ấy thôi; ста́рая ~ chuyện cũ rích, điều nghe chán tai, lời nói nhàm tai

пес||о́к *м.* 1. cát; золотоно́сный ~ cát chứa vàng; 2. *мн.*: ~ки́ vùng (miền, bãi, tầng) cát, cát; зыбу́чие ~ки́ vùng cát động (chuyển động); ✧ са́харный ~ đường cát; стро́ить на ~ке́ xây dựng lâu đài trên bãi cát

песо́чн||ый *прил.* 1. (thuộc về) cát; ~ые часы́ đồng hồ cát; sa lậu (*уст.*); 2. *разг.* (*о цвете*) màu cát, vàng xỉn; 3. (*о тесте*) xốp; ~ торт bánh gatô xốp; ~ое пече́нье bánh bích-quy xốp

пессими́зм *м.* tinh thần (chủ nghĩa) bi quan

пессими́ст *ж.* người bi quan (yếm thế, chán đời)

пессимисти́ч||еский, ~ный *прил.* bi quan, yếm thế, chán đời

пест *м.* chày

пе́стик *м.* 1. *уменьш. от* пест; 2. *бот.* nhuỵ, nhuỵ cái

пе́стовать *несов.* (*В*) chăm chút, nâng niu, nuôi nấng

пестр||е́ть I *несов.* 1. (*виднеться*) hiện (lộ, thấy) rõ, rõ ra, rõ lên (*cái gì nhiều màu*); 2. (*Т, от Р*) (*быть пёстрым*) (phô màu) sặc sỡ, loè loẹt; луга́ ~е́ют цвета́ми nội cỏ sặc sỡ những hoa là hoa; 3. (*становиться пёстрым*) trở nên sặc sỡ (loè loẹt, nhiều màu, đa sắc); о́сенью леса́ ~е́ют về mùa thu, rừng trở nên sặc sỡ muôn màu

пестр||е́ть II *несов.* 1. (*Т*) (*изобиловать чем-л.*) có nhiều, đầy rẫy, đầy dẫy; *перен.* đầy, đầy rẫy, đầy dẫy; речь ~и́т цита́тами bài diễn văn đầy (đầy rẫy, đầy dẫy) những đoạn trích dẫn; 2. *разг.* (*быть слишком пёстрым*) loè loẹt, hoa hoét, quá sặc sỡ; мате́рия ~и́т vải loè loẹt (hoa hoét, quá sặc sỡ)

пестр||и́ть *несов. безл.*: у меня́ ~и́т в глаза́х от разноцве́тных огне́й những ngọn đèn muôn màu làm tôi hoa cả mắt

пестрот||а́ *ж.* 1. (sự) nhiều màu, đa sắc, gián sắc, tạp sắc, loang lổ, sặc sỡ, loè loẹt; 2. *перен.* (tính, tính chất) đa sắc, đa dạng, pha tạp, hỗn tạp, ô hợp; толпа́ отлича́лась ~о́й đám người ô hợp, đám đông gồm đủ loại người

пестру́шка *ж.* 1. *зоол.* chuột thảo nguyên (*Lagurus lagurus*); 2. *см.* форе́ль

пёстр||ый *прил.* 1. nhiều màu, đa sắc, gián sắc, tạp sắc, loang lổ, lang lổ, lang, vá; (*с яркой окраской*) sặc sỡ, loè loẹt, hoa hoét; ~ая коро́ва bò vá; ~ая ко́шка mèo tam thể; ~ые кра́ски những màu sặc sỡ; 2. *перен.* đa sắc, đa dạng, pha tạp, hỗn tạp, ô hợp

песцо́вый *прил.* (thuộc về) cáo lam Bắc cực, chồn bạc; (*из меха песца*) (bằng) bộ lông cáo lam, bộ lông chồn bạc

песча́ник I *м.* sa thạch, cát kết

песча́ник II *м.* thỏ đất (*Lepus tolai*)

песча́никовый *прил.* (thuộc về) sa thạch, cát kết

песча́нистый *прил.* nhiều cát

песча́н||ый *прил.* (bằng) cát; (*покрытый песком*) phủ (rải) cát; ~ая по́чва đất cát

песчи́нка *ж.* hạt cát; золота́я ~ mảy (vảy) vàng (*lẫn trong cát*)

пета́рда *ж.* 1. *ж.-д.* pháo hiệu; 2. (*бумажный снаряд*) pháo, pháo đùng, pháo đại, pháo ống lệnh

пети́т *м. полигр.* chữ cỡ 8, pơ-tí-tếch

пети́ция *ж.* bản thỉnh nguyện (điều trần), đơn thỉnh nguyện (thỉnh cầu)

петли́ца *ж.* 1. (*петля*) khuyết, lỗ khuy; 2. (*на форменной одежде*) phù hiệu, cấp hiệu, quân hiệu, quân hàm (*trên ve áo*)

пе́тл||я *ж.* 1. tròng, thòng lọng, tróng, vòng dây; 2. (*в вязании*) mũi (mối, múi) đan; 3. (*круговое движение*) đường vòng, vòng, uốn khúc, cua; доро́га ~ями шла по скло́ну đường uốn khúc ngoằn ngoèo trên triền dốc; 4. *ав.* (kiểu) bay vòng gấp ngoặt; де́лать ~ю bay vòng gấp ngoặt;

5. (*для пуговицы*) khuyết, lỗ khuy; 6. (*дверей, окон*) bản lề; дверь соскочи́ла с пе́тель cánh cửa trật bản lề; ✧ влезть, попа́сть в ~ю chui cổ (mắc cổ) vào tròng, chui đầu vào thòng lọng; хоть в ~ю лезь cùng đường mạt lộ, chỉ còn nước treo cổ lên mà thôi

петля́ть *несов. разг.* uốn khúc, chạy ngoằn ngoèo

петро́глифы *мн. иск.* tranh khắc trên đá

петрогра́ф *м.* nhà thạch học, chuyên viên về đá

петрогра́фия *ж.* thạch học

петроле́йный *прил.*: ~ эфи́р *хим.* ether (ête) dầu mỏ

петру́шка I *ж. бот.* (cây) rau mùi tây (*Petroselinum sativum*)

петру́шка II *м. театр.* con rối Petrushka, chú Tếu

пету́х *м.* gà trống (sống); бойцо́вый ~ gà chọi (đá); ✧ вставать с ~а́ми dậy từ lúc gà gáy sáng; пусти́ть кому́-л. кра́сного ~а́ (phóng hoả) đốt nhà ai; пусти́ть ~а hát lối giọng (lạc điệu)

пету́ш||ий, ~и́ный *прил.* (thuộc về) gà trống, gà sống; ~и́ный бой (trận) chọi gà, đá gà

петуши́ться *несов. разг.* sửng cồ, nổi khùng, cáu sườn, nổi nóng, nổi xung, phát khùng, cáu tiết

петушо́к *м.* gà giò, gà trống non

петь, спеть, пропе́ть 1. (*В*) hát, ca, ca hát; ~ пе́сню hát một bài ca, ca một bài hát; ~ рома́нс hát bài tình ca, ca (hát) khúc rôman; ~ о́перную па́ртию hát (diễn tấu) một đoạn ca kịch; 2. *тк. несов.* (*уметь петь*) hát, ca; (*профессионально тж.*) diễn tấu, biểu diễn, trình diễn, hát (đóng, sắm) vai; ~ ба́сом hát (ca) giọng trầm; ~ в о́пере biểu diễn (diễn tấu, trình diễn, hát) tại nhà hát opera; 3. *тк. несов.* (*о музыкальных инструментах*) vang (rung) lên, réo rắt, thánh thót; слу́шать, как пою́т скри́пки nghe những chiếc vĩ cầm réo rắt (thánh thót, rung lên, vang lên); 4. *сов.* пропе́ть (*о птицах*) hót, ca hót; (*о петухе*) gáy; 5. *тк. несов.* (*В*) (*воспевать*) ca ngợi, ngợi ca

пехо́та *ж.* bộ binh

пехоти́нец *м.* lính bộ binh

пехо́тный *прил.* (thuộc về) bộ binh; ~ полк trung đoàn bộ binh

печа́лить, опеча́лить (*В*) làm... buồn rầu (buồn phiền, sầu muộn, u sầu, âu sầu, rầu rĩ)

печа́литься, опеча́литься buồn rầu, buồn phiền, sầu muộn, u sầu, âu sầu, rầu rĩ, rầu lòng

печа́л||ь *ж.* 1. (nỗi, sự) buồn, buồn rầu, buồn thảm, sầu muộn, đau buồn, âu sầu, rầu rĩ; 2. *разг.* (*забота*) (sự) quan tâm, lo lắng; ✧ не твоя́ ~ chẳng việc gì đến mày; не́ было ~и thật là tai bay vạ gió, thật là trời giáng hoạ

печа́льно *нареч.* (một cách) buồn rầu, sầu muộn; buồn thảm, ảm đạm, thê lương

печа́льн||ый *прил.* 1. buồn, buồn rầu, buồn bã, sầu muộn, âu sầu, rầu rĩ; ~ челове́к người buồn rầu (sầu muộn); ~ взгляд cái nhìn rầu rĩ (u sầu, âu sầu); 2. (*вызывающий печаль*) buồn thảm, ảm đạm, thê lương, bi ai; ~ые пусты́ни những bãi sa mạc ảm đạm (buồn thảm, thê lương); 3. (*достойный сожаления*) đáng thương, đáng buồn, thảm hại, thiểu não, bi đát; ~ая у́часть số phận bi đát (đáng thương); ~ая сла́ва tiếng xấu, xú danh, tai tiếng thảm hại

печа́тание *с.* (sự) in, in ấn, ấn loát

печа́тать, напеча́тать (*В*) 1. in, in ấn, ấn loát; (*на машинке*) đánh máy; 2. (*публиковать*) đăng; 3. *фото* in (rửa) ảnh

печа́таться *несов.* 1. (được) in; (*издаваться*) (được) ấn hành, xuất bản; 2. (*публиковать свои произведения*) đăng bài (tác phẩm); нача́ть ~ bắt đầu đăng bài trên báo chí

печа́тка *ж.* 1. dấu nhỏ, ấn con, triện con; 2. (*оттиск*) dấu, dấu ấn, dấu triện

печа́тник *м.* thợ in, công nhân ấn loát

печа́тно *нареч.* (trên, qua, bằng con đường) báo chí; заяви́ть ~ tuyên bố trên báo chí

печа́тн||ый *прил.* 1. (thuộc về) in, in ấn, ấn loát; ~ое де́ло nghề in (in ấn, ấn loát); ~ая бу́ква chữ in; ~ цех phân xưởng in; ~ая маши́на máy in; 2. (*напечатанный*) (đã) in, ấn loát; ~ая проду́кция ấn phẩm; 3. (*опубликованный*) (được) đăng, ấn hành; 4.: ~ые бу́квы chữ in; ✧ ~ знак con chữ; ~ лист (một) tờ in (*đơn vị tính khối lượng của sách*)

печа́т||ь *ж.* 1. (con) dấu, (cái) ấn, triện; (*оттиск*) dấu ấn, dấu triện, dấu; госуда́рственная ~ quốc tỷ; кру́глая ~ con dấu tròn; ге́рбовая ~ dấu ấn quốc huy; запеча́тать письмо́ ~ью đóng dấu niêm thư; поста́вить ~ на что́-л. đóng dấu cái gì, áp triện vào cái gì; 2. (*след*) dấu ấn, dấu vết, vết tích; наложи́ть свою́ ~ на что́-л. để lại dấu ấn (dấu vết, vết tích) trên cái gì; носи́ть ~ чего́-л. mang dấu ấn (dấu vết, vết tích) của cái gì; 3. (*печатание*) (sự) in, in ấn, ấn loát; кни́га нахо́дится в ~и quyển sách đang in; кни́га гото́вится к ~и cuốn sách đang chuẩn bị để in; вы́йти из ~и, появи́ться в ~и (được) in xong, ấn hành, phát hành, ra mắt độc giả; 4. (*отрасль производства*) (ngành) xuất bản, in ấn, ấn loát, in; рабо́тники ~и cán bộ nhân viên ngành xuất bản; 5. (*шрифт*) cỡ (co) chữ, chữ, co; кру́пная ~ (cỡ, co) chữ lớn; ме́лкая ~ (cỡ, co) chữ nhỏ; 6. (*внешний вид напечатанного*) (lối) in; высо́кая ~ (lối) in nổi, in lồi, in cao; глубо́кая ~ (lối) in chìm, in lõm, in sâu; пло́ская ~ (lối) in phẳng, in thường; цветна́я ~ (lối) in màu; 7. (*совокупность печатаемых изданий*) sách báo; (*пресса*) báo chí; кни́га вы́звала благоприя́тные о́тзывы в ~и quyển sách được báo chí hoan nghênh; ме́стная ~ báo chí địa phương; свобо́да ~и tự do báo chí

пече́ние *с.* (sự) nướng, bỏ lò

печёнк||а *ж.* 1. gan (*thức ăn*); 2. *разг. см.* пе́чень; ✧ ненави́деть всем ~ами ghét cay ghét đắng

печёночник *м.* (*мох*) rêu địa tiền thuộc

печёночница *ж. бот.* (cây) bạch đầu ông (*Anemone*)

печёночн||ый *прил.* 1. (thuộc về) gan; ~ прото́к ống gan; ~ая недоста́точность (chứng) suy gan; 2. (*приготовленный из печёнки*) (bằng) gan; ~ паште́т pâté (ba-tê) gan; ✧ ~ мох *см.* печёночник

печёный *прил.* bỏ lò, nướng; ~ карто́фель khoai tây bỏ lò, khoai nướng

пе́чен||ь *ж.* (lá, buồng) gan; боле́знь ~и bệnh đau gan; воспале́ние ~и viêm gan

пече́нье *с.* bánh bích-quy; bánh quy (*разг.*)

пе́чк||а *ж.* lò, bếp, bếp lò, lò sưởi; ✧ танцева́ть от ~и bắt đầu từ dễ (từ việc quen thuộc)

печни́к *м.* thợ lò (xây lò)

печн||о́й *прил.* (thuộc về) lò, bếp, bếp lò, lò sưởi, lò đốt, lò thiêu; ~а́я труба́ ống khói; ~о́е отопле́ние sưởi ấm bằng lò sưởi (bếp lò)

печу́рка *ж.* lò con, bếp nhỏ, bếp lò tạm

печь I *ж.* lò, bếp, bếp lò, lò sưởi; *тех.* lò, lò đốt (thiêu); ~ для о́бжига lò nung; кремацио́нная ~ lò hoả táng (thiêu xác)

печь II, испе́чь 1. (*В*) nướng, bỏ lò; ~ пироги́ nướng bánh; 2. *тк. несов.* (*обдавать жаром*) sưởi nóng, nung nấu; со́лнце печёт mặt trời sưởi nóng (nung nấu), nắng chang chang; сего́дня си́льно печёт hôm nay trời oi bức (oi, bức) lắm

пе́чься I, испе́чься 1. (được) nướng, bỏ lò; 2. *тк. несов. разг.* (*греться на солнце*) sưởi nắng

пе́чься II *несов.* (о *П*) (*заботиться*) chăm nom, chăm chút, quan tâm, săn sóc, lo lắng

пешехо́д *м.* người đi bộ, khách bộ hành

пешехо́дн||ый *прил.* (để, bằng cách) đi bộ, bộ hành; ~ перехо́д chỗ qua đường của người đi bộ, lối qua đường của khách bộ hành; ~ое путеше́ствие (cuộc, chuyến) du lịch đi bộ

пе́ший *прил.* 1. đi bộ, bộ hành; 2. *в знач. сущ. м.* người đi bộ (bộ hành), khách bộ hành

пе́шка *ж.* 1. *шахм.* (con, quân) tốt; 2. *перен. разг.* tốt đen, tép riu, con rối, kẻ vô danh tiểu tốt

пешко́м *нареч.* (bằng cách) đi bộ, bộ hành; ходи́ть ~ đi bộ; cuốc (lội) bộ (*разг.*)

пеще́ра *ж.* hang, động

пеще́ристый *прил. анат.* (có) hang

пещёрн||ый *прил.* (thuộc về, ở) hang, động, hang động; ~ челове́к người hang động; ~ое о́зеро hồ trong động (hang)

пиала́ *ж.* bát, tô, đọi, bát chậu, bát ô tô, bát chiết yêu, tộ

пиани́но *с.* piano, pianô, (đàn) dương cầm; игра́ть на ~ đánh piano (dương cầm)

пиани́ст *м.*, **~ка** *ж.* nghệ sĩ piano (dương cầm), người chơi piano (dương cầm)

пиа́но *нареч. муз.* piano, khẽ, nhẹ

пиа́р *м.* (sự, lối, mánh khoé) gây ảnh hưởng (*trong công chúng*); чёрный ~ (*на выборах*) lối gây ảnh hưởng đen, mánh khoé tồi tệ để gây ảnh hưởng

пиа́стр *м.* đồng bạc, đồng

пивн||о́й *прил.* 1. (thuộc về) bia, lave, la ve; ~а́я кру́жка cốc uống bia, cốc vại, bốc; ~ бар quán bia; ~ алкоголи́зм (thói, nạn) nghiện rượu bia; 2. *в знач. сущ. ж.*: ~а́я quán bia

пи́во *с.* bia, rượu bia, lave, la ve; вари́ть ~ nấu (làm) bia

пивова́р *м.* chuyên viên làm bia

пивова́рение *с.* (sự, ngành) làm bia

пивова́ренный *прил.*: ~ заво́д nhà máy bia

пи́галица *ж.* 1. *зоол.* (chim) te te (*Chettusia leucura*); 2. *разг.* người thấp lè tè

пигме́й *м.* 1. người pygmée (pichmê, chim chích); 2. *перен.* kẻ hèn mọn

пигме́нт *м.* sắc tố, chất sắc

пигмента́ция *ж.* (sự) nhiễm sắc tố, có sắc tố, nhiễm sắc

пигменти́рованный *прил.* nhiễm (có) sắc tố

пигме́нтный *прил.* (thuộc về) sắc tố

пиджа́к *м.* veston, vettông, vét-tông; áo tây (*разг.*)

пиджа́чный *прил.* (thuộc về) veston, vettông, vét-tông

пиели́т *м. мед.* viêm bể thận

пиете́т *м. книжн.* (lòng) kính tín, thành kính, hiếu thảo

пиети́зм *м. ист.* giáo phái Kiền thành

пижа́ма *ж.* (bộ) pyjama, py-gia-ma, quần áo ngủ

пи́жма *ж. бот.* (cây) cúc ngải (*Tanacetum vulgaris*)

пижо́н *м. разг.* công tử bột, công tử

пик *м.* đỉnh núi, đỉnh; ✧ часы́ ~ giờ cao điểm

пи́к||а I *ж.* (*оружие*) giáo, mác, mâu, thương, kích, đòng, mũi lao, mác lào; ✧ в ~у кому́-л. cố tình trêu tức ra, cố ý khêu gan ai

пи́ка II *ж. разг. см.* пи́ки

пикадо́р *м.* picador, kỵ sĩ đấu bò

пика́нтность *ж.* 1. (sự) cay; 2. *перен.* (sự, tính chất) thú vị, lý thú, khoái trá, khoái chá, giật gân, gây cấn; (*соблазнительность*) (tính chất) quyến rũ, cám dỗ

пика́нтный *прил.* 1. cay, có gia vị; 2. *перен.* thú vị, lý thú, khoái trá, khoái chá, giật gân, gây cấn; (*соблазнительный*) (có sức) quyến rũ, cám dỗ

пика́п *м* ôtô hòm

пике́ I *с. нескл. ав.* (sự, kiểu) pikê, bổ nhào, nhào xuống

пике́ II *с. нескл.* (*ткань*) vải pikê, vải may chần

пике́йн||ый *прил.* (thuộc về) vải pikê; ~ая руба́шка áo sơ-mi pikê

пике́т *м.* 1. (*сторожевой отряд*) đội canh phòng; (*во время забастовки*) đội tự vệ (bảo vệ, canh gác); 2. (*группа демонстрантов*) nhóm người đứng biểu tình

пикети́рование *с.* 1. (sự) canh phòng, canh gác; 2. (sự) đứng biểu tình (*ср.* пикети́ровать)

пикети́ровать *несов.* (*В*) 1. canh phòng, canh gác, gác; ~ заво́д gác nhà máy (*không cho những kẻ phá hoại bãi công lọt vào làm*); 2. (*для выражения протеста против чего-л.*) đứng biểu tình (*thường là trước các cơ quan nhà nước*)

пике́тчик *м.* người đứng biểu tình, người biểu tình

пи́ки *мн.* (*ед.* пи́ка *ж.*) *карт.* (con) bích, pich

пики́ровани||е *с. ав.* (sự) pikê, bổ nhào, nhào xuống; бомбардиро́вка с ~я oanh tạc khi bổ nhào (pikê)

пики́ровать *несов. и сов. ав.* pikê, bổ nhào, nhào xuống

пикирова́ть *несов. и сов.* (*В*) *с.-х.* cấy, ra ngôi

пики́роваться *несов.* châm chọc (khích bác, xói móc, soi mói, nói kháy, đấu khẩu) nhau

пикиро́вка I *ж. с.-х.* (sự) cấy, ra ngôi

пикиро́вка II *ж.* (*обмен колкостями*) (sự) châm chọc nhau, khích bác nhau, xói móc nhau, đấu khẩu

пикиро́вщик *м. разг.* máy bay bổ nhào ném bom, oanh tạc cơ loại bổ nhào

пикни́к *м.* picnic, pích-ních, (cuộc) du ngoạn

пи́кнуть *сов.* thốt lên một tiếng; он ~ не сме́ет anh ta không dám hé miệng thốt lên một lời nào; он и ~ не успе́л, как ... ông ta chưa kịp thốt lên một tiếng thì...; попро́буй то́лько ~ hãy câm miệng, ngậm tăm đi, thốt lên một tiếng thì liệu hồn

пи́ков||ый *прил. карт.* (thuộc về) con bích, con pich; ~ая да́ма (con) đầm bích, Q pich; ✧ ~ое положе́ние cảnh ngộ éo le, tình cảnh oái oăm, hoàn cảnh khó khăn; оста́ться при ~ом интере́се thất bại, trắng tay

пиктогра́мма *ж. лингв.* chữ tượng hình (hình vẽ)

пиктографи́ческ||ий *прил.*: ~ое письмо́ chữ tượng hình (hình vẽ)

пиктографи́ческо-идеографи́ческ||ий *прил.*: ~ое письмо́ chữ tượng hình-biểu ý (hình vẽ-ghi ý)

пиктогра́фия *ж. лингв.* văn tự tượng hình (hình vẽ)

пи́кули *мн. кул.* dưa góp, dưa món, ca la thầu

пила́ *ж.* cưa; ди́сковая ~ cưa đĩa; лучко́вая ~ cưa hình cung; кру́глая ~ cưa tròn; ле́нточная ~ cưa đai; механи́ческая ~ cưa máy, cưa cơ khí

пила́в *м. кул.* (món) pilaw, cơm thịt

пила́-ры́ба *ж. зоол.* cá cưa, cá đao (*Pritis pectinatus*)

пилёный *прил.* (đã) cưa, xẻ; ~ лес gỗ xẻ, gỗ cưa rồi; ~ са́хар đường viên (miếng)

пилигри́м *м. книжн.* người hành hương, người đi chiêm bái

пили́кать *несов.* 1. (*о муз. инструменте*) kêu rè rè; (*о насекомых*) kêu vo ve; 2. (*играть плохо*) cò cưa, bật bông

пи́линг *м.* (*кожи*) (sự) mài da mặt, cà da mặt (*làm da trắng nõn nà*)

пили́ть *несов.* (*В*) 1. cưa, xẻ, cưa xẻ; 2. *перен. разг.* (*изводить*) đay nghiến, day nghiến, chì chiết, eo sèo, day dứt, dằn vặt, ca cẩm, nói ra nói vào, ria rói, ngây ngà

пи́лка I *ж.* (*действие*) (sự) cưa, xẻ, cưa xẻ

пи́лка II *ж.* 1. (*для лобзика*) cưa soi, cưa con; 2. (*напильник*) giũa con; ~ для ногте́й giũa móng tay

пило́н *м. архит.* cột tháp, trụ

пило́т *м.* 1. phi công, (người) lái (*máy bay*); пе́рвый ~ phi công chính, lái chính; второ́й ~ phi công phụ, lái phụ, phụ lái; 2. người lái xe đua

пилота́ж *м.* 1. thuật lái (*máy bay*); вы́сший ~ thuật lái cao cấp; 2. *социол.* thí điểm

пилота́жный *прил.* 1. (thuộc về) thuật lái; 2. *социол.* (thuộc về) thí điểm

пилоти́рование *с.* (sự) lái (*máy bay, v. v...*)

пилоти́ровать *несов.* (*В*) lái (*máy bay, v. v...*)

пило́тка *ж.* mũ chào mào, calô, ca-lô

пи́льщик *м.* thợ cưa (xẻ)

пилю́л||я *ж.* thuốc viên, hoàn; ✧ го́рькая ~ ≅ ngậm bồ hòn; проглоти́ть ~ю ngậm đắng nuốt cay, nuốt (nén) giận, bấm (bóp) bụng, bấm gan, dằn lòng; позолоти́ть ~ю vuốt giận, dỗ ngọt, nói ngon nói ngọt để hết bực mình; подноси́ть (преподноси́ть) ~ю кому́-л. nói xấu (xúc phạm, lăng mạ) ai, làm ai khó chịu (bực mình)

пиля́стр *м.*, **~а** *ж. архит.* trụ bổ tường

пимы́ *мн.* (*ед.* пим *м.*) ủng da hươu

пинакоте́ка *ж.* bảo tàng hội hoạ

пина́ть, пнуть (*В*) *разг.* đá, đạp

пингви́н *м.* chim cánh cụt (cộc), pingoanh (*Aptenodytes*)

пинг-по́нг *м. спорт.* (môn) bóng bàn, ping-pong

пи́ния *ж. бот.* (cây) thông Italia (*Pinus pinea*)

пино́к *м. разг.* (cú) đá, đạp

пинце́т *м.* nhíp, cặp

пи́нчер *м.* (giống) chó pincher

пио́н *м. бот.* (cây) hoa mẫu đơn, hoa vương (*Poeonia officinalis*)

пионе́р I *м.* (*зачинатель чего-л.*) người tiên phong (mở đầu, khai sáng)

пионе́р II *м.* (*член детской организации*) đội viên thiếu niên tiền phong

пионервожа́тый *м.* người (cán bộ) phụ trách thiếu niên

пионе́рка *ж.* nữ đội viên thiếu niên tiền phong

пионе́рск||ий *прил.* (thuộc về) thiếu niên tiền phong, thiếu niên; ~ га́лстук khăn quàng thiếu niên tiền phong; ~ значо́к huy hiệu thiếu niên tiền phong; ~ отря́д đội thiếu niên tiền phong; ~ая дружи́на phân đội thiếu niên tiền phong

пиоре́я *м. мед.* (sự) chảy mủ; альвеоля́рная ~ chảy mủ chân răng

пипе́тка *ж.* ống nhỏ giọt, côngtơgút

пир *м.* (bữa) tiệc lớn, đại yến, yến tiệc, dạ yến; сва́дебный ~ tiệc cưới; ✧ ~ горо́й yến tiệc linh đình

пирами́да *ж.* 1. *мат.* hình chóp, hình tháp, hình kim tự tháp; 2. (*сооружение*) kim tự tháp; египе́тская ~ kim tự tháp Egypt (Ai Cập); 3. (*группа предметов, сложенных в виде кучки*) tháp; 4. (*фигура из людей*) tháp người, khối chồng người; 5. *воен.* giá để súng trường; ✧ возрастна́я ~ tháp tuổi

пирамида́льный *прил.* (có) hình chóp, hình tháp

пирамидо́н *м. фарм.* pyramidon

пира́нья *ж. зоол.* cá phá lưới (*Rooseveltiella*)

пира́т *м.* 1. (*морской*) hải tặc, thuỷ tặc, kẻ cướp biển; 2. (*разбойник*) kẻ cướp; возду́шный ~ không tặc, kẻ cướp máy bay; 3. (*о том, кто занимается нелицензионным бизнесом*) kẻ kinh doanh chui (in trộm tác phẩm, buôn lậu)

пира́тский *прил.* 1. (thuộc về) hải tặc, kẻ cướp biển; 2. (*нелицензионный*) chui, lậu, in trộm, in lậu; ~ компа́ктный диск đĩa CD chui (in trộm, in lậu)

пира́тство *с.* 1. (sự, nạn) hải tặc, thuỷ tặc, cướp biển; 2. (*нелицензионный бизнес*) (sự, nạn) kinh doanh chui, in trộm tác phẩm, buôn lậu

пири́т *м. мин.* pyrit, pirit

пирова́ть *несов.* ăn tiệc, yến tiệc; (*в гостях*) dự tiệc; (*шумно*) yến ẩm, chè chén, nhậu nhẹt

пиро́г *м.* bánh nướng, bánh; (*сладкий*) gatô, ga-tô, bánh ngọt; ~ с мя́сом bánh nướng nhân thịt

пиро́га *ж.* thuyền trải, thuyền độc mộc

пиро́жное *с.* gatô, ga-tô, bánh ngọt

пирож||о́к *м.* bánh rán, bánh; ~ки́ с мя́сом bánh rán nhân thịt

пироксили́н *м.* pyroxylin, thuốc súng bông

пиро́метр *м. физ., тех.* hoả kế

пироско́п *м. физ., тех.* hoả nghiệm

пиротехник *м.* chuyên viên chế tạo thuốc nổ, kỹ thuật viên pháo bông

пиротéхника *ж.* kỹ thuật chế tạo thuốc nổ, kỹ thuật pháo bông

пирс *м. мор.* bến tàu

пи́рсинг *м.* (sự, mốt) xâu lỗ (*tai, mũi, rốn... để đeo khoen trang trí*)

пиру́шка *ж. разг.* bữa ăn thịnh soạn, cỗ bàn

пируэ́т *м.* pirouette, (động tác) nhón chân quay mình một vòng (*khi múa*)

пи́ршество *с.* (bữa) đại yến, tiệc lớn, yến tiệc

писа́к||а *м. и ж. разг.* nhà văn xoàng, văn sĩ quèn, cây bút tầm thường; прода́жные ~и (bọn) bồi bút, văn nô

писа́ние *с.* 1. (sự) viết, viết lách; 2. (*написанное*) bài viết

писани́на *ж. пренебр.* 1. (sự) viết lách tạp nham; 2. (*написанное*) bài viết tạp nham

пи́сан||ый *прил. уст.* 1. viết tay; ~ое пра́во pháp luật thành văn; 2. (*разукрашенный*) tô điểm, tô vẽ; ✧ ~ая краса́вица người đẹp như tranh, mỹ nữ tuyệt trần; говори́ть как по-пи́саному nói trôi chảy (trơn tru)

пи́сар||ь *м.* (*мн.* ~я́) 1. *уст.* thư lại, thơ lại, lục sự; 2. *воен.* thư ký, (người) văn thư

писа́тель *м.* nhà văn, văn sĩ, văn gia, người cầm bút, cây bút, tác giả; изве́стный ~ văn hào, nhà văn nổi tiếng, cây bút sáng giá

писа́тельница *ж.* nữ sĩ, nữ văn sĩ, nhà văn nữ, cây bút nữ; изве́стная ~ nữ văn hào, nữ sĩ nổi tiếng, cây bút nữ sáng giá

писа́тельск||ий *прил.* (thuộc về) nhà văn, văn sĩ, văn gia; ~ тала́нт tài văn chương, văn tài; ~ая среда́ giới nhà văn, văn đàn, văn giới, làng văn

писа́ть, написа́ть 1. (*В*) viết; ~ бу́квы viết chữ cái; ~ каранда́шом viết bằng bút chì; ~ на маши́нке đánh máy;

2. (*Д*) (*письмо*) viết thư, viết; он ей ча́сто пи́шет chàng thường viết thư cho nàng; 3. (*быть писателем*) viết, viết lách, viết văn, sáng tác; он давно́ пи́шет ông ấy viết văn từ lâu; ~ расска́зы viết truyện ngắn; ~ стихи́ làm thơ; ~ про́зу viết văn xuôi; 4. *тк. несов.* (в *П*) (*в журнале и т. п.*) viết, viết báo; ~ в газе́те viết báo; 5. *тк. несов.* (*о ручке и т. п.*) viết được; э́то перо́ не пи́шет ngòi bút này không viết được; 6. (*В*) (*картину и т. п.*) vẽ, hoạ; ~ портре́т ма́слом vẽ bức chân dung sơn dầu; ~ акваре́лью vẽ tranh thuốc nước; ✧ что напи́сано перо́м, то не

вы́рубишь топоро́м ≅ bút sa gà chết; э́то не про тебя́ пи́сано cái đó thì mày chẳng hiểu nổi đâu

пи́сать *несов. разг.* đi giải, đi tiểu, đi đái, đái

писа́ться *несов.* 1. viết; как пи́шется э́то сло́во? từ ấy viết như thế nào?; 2. *безл. разг.*: мне сего́дня не пи́шется hôm nay tôi không có hứng để viết

писе́ц *м. уст.* thư lại, thơ lại, thư ký, lục sự

писк I *м.* (tiếng) oe oe, chí choé; (*мышей*) (tiếng) chút chít, chít chít; (*птенцов*) (tiếng) chiêm chiếp

писк II *м. разг. шутл.* siêu mốt, đời mới, mốt mới (tân thời) nhất

писклю́вый *прил.* 1. (*о голосе*) oe oe, chí choé, the thé; 2. (*о человеке*) kêu the thé; 3. (*плаксивый — о ребёнке*) hay nhè, khóc nhè

пистоле́т *м.* súng lục, súng sáu; súng ngắn; chó lửa (*разг.*); ✧ ~-пулемёт súng lục liên thanh; ~-автома́т súng lục tự động; бесшу́мный ~ súng lục bắn không kêu; ста́ртовый ~ *спорт.* súng hiệu, súng lệnh xuất phát

пистоле́тный *прил.* (thuộc về) súng lục, súng sáu

писто́н *м.* 1. *воен.* ngòi nổ; 2. (*оправа*) lò xo đẩy; 3. *муз.* nắp hơi, nắp kèn

писчебума́жн||ый *прил.* (thuộc về) giấy viết; ~ая фа́брика xưởng (nhà máy) giấy; ~ магази́н cửa hàng văn phòng phẩm; ~ые принадле́жности văn phòng phẩm, giấy bút

пи́сч||ий *прил.* (để) viết; ~ая бума́га giấy viết

письмена́ *мн.* chữ viết, chữ

пи́сьменно *нареч.* (bằng cách) viết; отве́тить ~ viết trả lời; изложи́ть что́-л. ~ trình bày điều gì bằng cách viết ra giấy

пи́сьменность *ж.* 1. (*письмо*) văn tự, chữ viết, chữ; 2. (*литература*) văn chương, văn học

пи́сьменн||ый *прил.* 1. viết, thành văn; ~ экза́мен kỳ thi viết; в ~ой фо́рме (bằng hình thức, dưới dạng) viết; 2. (*служащий для письма*) (để) viết; ~ стол bàn giấy; ~ прибо́р hộp bút, bộ đồ viết

письм||о́ *с.* 1. (bức, lá) thư; заказно́е ~ thư bảo đảm; официа́льное ~ công văn; 2. *тк. ед.* (*умение писать*) (sự) viết; иску́сство ~á nghệ thuật viết chữ đẹp, thư pháp, bút pháp; 3. *тк. ед.* (*графические знаки*) văn tự, chữ viết, chữ; ара́бское ~ chữ Arab (A-rập); идеографи́ческое ~ văn tự biểu ý, chữ ghi ý; 4. *тк. ед. иск., лит.* bút pháp, cách vẽ, cách viết

письмоводи́тель *м. уст.* lục sự, thư lại, thơ lại, thư ký

письмоно́сец *м.* người đưa thư (phát thư), phắc-tơ

пита́ни||е *с.* 1. (*действие*) (sự) cho ăn, nuôi dưỡng, nuôi, dinh dưỡng, ăn, ăn uống, ẩm thực; забо́та о ~и quan tâm đến việc ăn uống (sự nuôi dưỡng); иску́сственное ~ (sự) cho ăn nhân tạo; трёхра́зовое ~ (chế độ) ăn ba bữa; 2. (*снабжение*) (sự) cung cấp, tiếp tế, nạp liệu, tiếp liệu; ~ парово́го котла́ водо́й cung cấp nước cho nồi hơi, tiêu thụ nước của xúp-de; 3. (*пища*) thức ăn, (sự) ăn uống, dinh dưỡng; моло́чное ~ thức ăn sữa; недоста́точное ~ suy dinh dưỡng; 4. (*организация снабжения пищей*) (ngành, tổ chức) ăn uống, ẩm thực; обще́ственное ~ ngành ăn uống công cộng; коллекти́вное ~ (tổ chức) ăn uống tập thể; 5. (*горючее*) nhiên liệu; (*электрическое*) nguồn điện, điện; ~ радиоста́нции nguồn điện của đài vô tuyến điện (đài phát thanh); элеме́нты ~я (*батаре́йки*) pin điện

пита́тельность *ж.* (độ) dinh dưỡng

пита́тельн||ый *прил.* 1. dinh dưỡng, có nhiều chất bổ, bổ; ~ое вещество́ chất dinh dưỡng, chất bổ; (*в процессе пищеварения*) chất dưỡng trấp; ~ая пи́ща thức ăn có nhiều chất bổ, món ăn bổ; ~ крем kem (crème) dưỡng da; 2. *тех.* cung cấp; ✧ ~ая среда́ *биол.* môi trường nuôi cấy (dinh dưỡng)

пита́ть *несов.* (*В*) 1. cho... ăn, nuôi dưỡng, nuôi; 2. (*снабжать*) cung cấp, tiếp tế, nạp liệu, tiếp liệu; *перен.* nuôi dưỡng, bồi dưỡng; ~ электроста́нцию у́глем cung cấp than cho nhà máy điện; ~ го́род электроэне́ргией cung cấp điện cho thành phố; 3. *перен.* (*испытывать*) cảm thấy, nuôi, ôm, ôm ấp, ấp ủ; ~ наде́жду nuôi (ôm, ôm ấp, ấp ủ) hy vọng; ~ не́нависть nuôi (ôm) lòng thù hận; ~ отвраще́ние к кому́-л. cảm thấy kinh tởm ai

пита́ться *несов.* (*Т*) 1. (*есть*) ăn, ăn uống, dinh dưỡng; хорошо́ ~ ăn uống tốt, ăn sướng (sang); пло́хо ~ ăn uống kham khổ (kém), ăn khổ; ~ мя́сом, фру́ктами ăn thịt, hoa quả; 2. (*получать что-л. необходимое*) sử dụng, tiêu thụ, được cung cấp; *перен.* (được) nuôi dưỡng, bồi dưỡng; ~ ме́стным у́глем tiêu thụ than địa phương; ✧ ~ наде́ждами nuôi (sống bằng) hy vọng

пите́йн||ый *прил.*: ~ дом, ~ое заведе́ние *уст.* tửu quán, quán rượu

питека́нтропы *мн.* (*ед.* питека́нтроп *м.*) *антр.* pithekanthrop, người vượn; hầu nhân (*уст.*); ява́нский питека́нтроп pithekanthrop (người vượn) Java

пито́мец *м.* người được giáo dưỡng (nuôi dưỡng), học trò, môn đồ

пито́мник *м.* 1. (*растений*) vườn ươm (*животных*) trại nuôi; 2.: ~ бу́дущих тала́нтов vườn ươm nhân tài mai sau

пито́н *м. зоол.* trăn (*Python*)

пить, вы́пить 1. (*В*) uống; ~ ма́ленькими глотка́ми uống hớp một, nhấp giọng; я хочу́ ~ tôi khát nước; 2. *тк. несов.* (*пьянствовать*) rượu chè, chè chén, say sưa, nghiện rượu; 3. (за *В*) uống rượu, chúc rượu; ~ за чьё-л. здоро́вье uống rượu chúc sức khoẻ ai; ✧ как ~ дать нбаш định, chắc chắn, chắc như đinh đóng cột

питьё *с.* 1. (*действие*) (sự) uống, giải khát; 2. (*напиток*) đồ (thức) uống, đồ (thức) giải khát

питьев||о́й *прил.* uống được; ~а́я вода́ nước uống được, nước ăn; ~а́я со́да natri bicarbonat

пифагорейзм *м. филос.* triết thuyết (học thuyết) Pythagore

пифаго́ров: ~а теоре́ма *геом.* định lý Pythagore

пиха́ть, пихну́ть (*В*) *разг.* 1. (*толкать*) xô đẩy, chen lấn, lấn, chen, xô, đẩy; (*локтями*) huých, hích; 2. (*засовывать*) nhét, đun, lèn, đẩy, nhồi

пихну́ть *сов. см.* пиха́ть

пи́хта *ж.* (cây) linh sam, lãnh sam, bôm (*Abies*)

пи́цца *ж.* (món) pizza

пи́чкать, напи́чкать (*В Т*) ép ăn, ép uống, nhồi; *перен.* nhồi nhét, nhồi

пи́шущ||ий *прил.* (để) viết; ~ая маши́нка máy chữ (đánh chữ); ✧ ~ая бра́тия giới cầm bút (nhà văn), làng văn, văn giới

пи́щ||а *ж.* 1. thức (đồ, món) ăn, thực phẩm; 2. *перен.* món ăn, chất bồi dưỡng; ~ для ума́ món ăn tinh thần, chất bồi dưỡng trí tuệ; ✧ дава́ть ~у чему́-л. gây ra (sinh ra, gây cơ sở cho, tạo điều kiện cho) cái gì; дава́ть ~у слу́хам gây ra (tạo điều kiện cho) những lời đồn đại

пищать, пропищать (kêu) oe oe, chí choé; (*о мышах*) (kêu) chút chít, chít chít; (*о птенцах*) (kêu) chiêm chiếp

пищеваре́ни||е *с.* (sự) tiêu hoá; расстро́йство ~я ăn không tiêu; плохо́е ~ tiêu hoá kém

пищеваре́тельн||ый *прил.* (thuộc về) tiêu hoá; ~ые о́рганы các cơ quan tiêu hoá

пищеви́к *м.* người làm trong ngành thực phẩm

пищево́д *м.* thực quản

пищев||о́й *прил.* (thuộc về) thức ăn, thực phẩm; (*употребляемый в пищу*) (để) ăn; ~ы́е проду́кты thực phẩm; ~а́я промы́шленность công nghiệp thực phẩm

пия́вк||а *ж.* đỉa, đỉa trâu (*Hirudinei*); (*лесная*) vắt, sên; ста́вить ~и cho đỉa hút máu; ✧ приставáть как ~ bám (bám dai) như đỉa đói

пла́вани||е *с.* 1. (sự) bơi, bơi lội; ~ на ло́дках bơi (đi) thuyền; 2. (*рейс*) (chuyến, cuộc) đi tàu biển, du hành biển khơi; кругосве́тное ~ du hành viễn dương vòng quanh thế giới; быть в ~и đang đi tàu biển, отправля́ться в ~ khởi hành chuyến đi tàu biển, lên đường du hành biển khơi; ~ су́дна hành trình của tàu biển; ✧ большо́му кораблю́ большо́е ~ *посл.* tài lớn việc phải lớn, khả năng to lớn thì sự nghiệp phải vĩ đại, cả thuyền cả sóng

пла́вательн||ый *прил.* (thuộc về) bơi, bơi lội; ~ бассе́йн bể bơi; ~ пузы́рь (*у рыб*) bong bóng cá, bóng bơi; ~ая перепо́нка (*у птиц*) màng bơi (*ở chân vịt, ngỗng, v. v...*)

пла́вать *несов.* 1. (*о человеке и животном*) bơi, bơi lội; (*о судне и т. п.*) chạy, đi; 2. (*держаться на поверхности жидкости*) nổi bập bềnh (bập bồng, bập bều), nổi (*trên mặt nước*); 3. (*на судне и т.п.*) đi tàu biển, đáp tàu thuỷ, đi, bơi; ~ на плоту́ đi bè; ~ на ло́дке bơi (đi) thuyền; 4. *разг.* (*служить на судне*) làm thuỷ thủ, phục vụ trong hải quân; 5. *перен. разг.* (*сбивчиво отвечать*) trả lời lúng túng; bơi (*разг.*)

пла́вающ||ий *прил.*: ~ие ку́рсы (*валют*) эк. thị giá (tỷ giá, hối suất) thả nổi

пла́вень *м. тех.* chất trợ dung

плавико́в||ый *прил.*: ~ая кислота́ *хим.* acid fluorhydic, axit flohiđric; ~ шпат *мин.* spat fluorit, huỳnh thạch

плави́льн||ый *прил.* (thuộc về) nấu chảy, đúc, luyện; ~ое произво́дство sản xuất kim loại;. ~ая печь lò đúc (luyện, nấu)

пла́вить *несов.* (*В*) nấu chảy, đúc, luyện

пла́виться *несов.* nóng chảy

пла́вка *ж.* 1. (*действие*) (sự) nấu chảy, đúc, luyện; 2. (*цикл плавления*) (sự) luyện; скоростна́я ~ luyện tốc hiệu; 3. (*продукт плавления*) mẻ đúc (nấu, luyện)

пла́вки *мн.* (*скл. как ж.*) xilip, xi-líp, quần tắm; quần xịp (*разг.*)

пла́вкий *прил.* nấu chảy (nóng chảy, đúc) được

пла́вкость *ж.* (tính) nấu chảy được, nóng chảy được, đúc được

плавле́ние *с.* (sự) nấu chảy, nóng chảy

пла́вленый *прил.*: ~ сыр phomat (phómát) mềm

плавни́к *м.* vây; спинно́й ~ vây lưng; хвостово́й ~ vây đuôi; грудно́й ~ vây ngực

пла́вно *нареч.* (một cách) êm đềm, uyển chuyển, nhịp nhàng, trơn tru, trôi chảy

пла́вность *ж.* (sự, tính chất) êm đềm, uyển chuyển, nhịp nhàng, trơn tru, trôi chảy

пла́вн||ый *прил.* êm đềm, uyển chuyển, nhịp nhàng, mềm mại, trơn tru, trôi chảy; ~ая похо́дка dáng đi uyển chuyển (mềm mại); ~ая речь giọng nói nhịp nhàng (mềm mại, dịu dàng, êm ái); ✧ ~ые согла́сные *лингв.* những phụ âm trơn (*chữ* □*r*□ *và* □*l*□ *trong tiếng Nga*)

плавуне́ц *м.* (*жук*) cà niễng (*Dytiscus*)

плаву́честь *ж.* (tính, sức, độ) nổi, nổi trên mặt nước; trôi, lưu động trên mặt nước, di động trên mặt nước (*ср.* плаву́чий)

плаву́чий *прил.* nổi, nổi trên mặt nước; (*передвигающийся по воде*) trôi, lưu động (di động) trên mặt nước; ~ мост cầu phao (nổi); ~ кран cần trục nổi (phao); ~ маяк tàu hải đăng; ~ рыбообраба́тывающий заво́д nhà máy chế biến cá lưu động trên mặt nước; ~ лёд băng trôi (nổi)

плагиа́т *м.* (sự, vụ) đạo văn, đạo nhạc, đạo tác phẩm, đánh cắp văn, đánh cắp nhạc, ăn cắp tác phẩm

плагиа́тор *м.* kẻ đạo văn (đạo nhạc, đạo tác phẩm, đánh cắp văn, đánh cắp nhạc, ăn cắp tác phẩm)

плагиа́торск||ий *прил.* (thuộc về) đạo văn, đạo nhạc, đạo tác phẩm, đánh cắp văn, đánh cắp nhạc, ăn cắp tác phẩm

пла́зма *ж.* 1. *биол.* huyết tương; plasma (*разг.*); 2. *физ.* (chất) plasma

плазмати́ческ||ий *прил.*: ~ая кле́тка tương bào

пла́зменн||ый *прил.* (thuộc về) plasma; ~ая печь lò plasma; ~ генера́тор lò sinh plasma; ~ая хи́мия hoá học plasma; ~ая металлу́рги́я luyện kim plasma; ~ые техноло́гии những quá trình công nghệ plasma; ~ телеви́зор TV (máy truyền hình) plasma; ~ экра́н màn hình plasma

плазмо́дий *м. биол.* hợp bào, plasmodium

плазмотро́н *м.* plasmatron

пла́кальщица *ж. уст.* người khóc mướn

плака́т *м.* tranh apphich (cổ động), biểu ngữ

плакати́ст *м.* người vẽ tranh apphich (cổ động)

плака́тн||ый *прил.* (thuộc về) tranh apphich, tranh cổ động, biểu ngữ; ~ая жи́вопись hội hoạ apphich

пла́кать *несов.* 1. khóc, khóc lóc, chảy nước mắt; châu rơi (*поэт.*); го́рько ~ khóc lóc thống thiết; ~ от ра́дости khóc (chảy nước mắt) vì sung sướng; 2. (*о ком-л.*) khóc, khóc than, thương tiếc; ✧ пла́кали (*или* пла́кали мои́) де́нежки тиền của tôi mất tong rồi, tong mất tiền tôi; по нему́ па́лка пла́чет nó đáng ăn đòn (bị đánh); по нему́ верёвка пла́чет nó đáng phải treo cổ (xử giảo); хоть плачь! tuyệt vọng rồi!, vô phương rồi!, vô kế khả thi!, hoàn toàn bất lực rồi!, bó tay!

пла́каться *несов.* (на *В*) *разг.* ta thán, ca thán, oán thán, kêu ca, khóc than, ca cẩm; ~ на свою́ судьбу́ ta thán (oán thán, khóc than, ca cẩm) cho số phận của mình, than thân trách phận

плакирова́ть *несов. и сов.* (*В*) *тех.* mạ, tráng, bọc kim loại

плакиро́вка *ж. тех.* (sự) mạ, tráng, bọc kim loại

пла́кса *м. и. ж. разг.* người hay khóc, kẻ mau nước mắt, đứa bé hay nhè (khóc nhè)

плакси́во *нареч.* (bằng giọng) thiểu não, ảo não, áo não, não nùng

плакси́вость *ж.* 1. (tính) hay khóc, khóc nhè; 2. (*жалобность*) (sự, tính chất) thiểu não, ảo não, não nùng

плакси́вый *прил.* 1. hay khóc, khóc nhè, hay nhè; ~ ребёнок đứa bé hay nhè (khóc nhè); 2. (*жалобный*) thiểu não, ảo não, áo não, não nùng, não nuột; ~ го́лос giọng thiểu não (ảo não, áo não, não nùng)

плаку́н-трава́ *ж. бот.* (cây) thiên khuất đỏ (*Lythrum salicaria*)

плаку́ч||ий *прил.*: ~ая и́ва (cây) lệ liễu, liễu rủ, thuỳ liễu, thuỳ dương (*Salix pendula*)

пламегаси́тель *м. тех.* máy dập tắt lửa

пламене́ть *несов.* bốc lửa, bừng cháy, bùng cháy, rực cháy, cháy hừng hực

пла́менно *нареч.* (một cách) nồng nhiệt, nhiệt liệt, nhiệt tình, say sưa

пла́менность *ж.* (sự, tính chất) nồng nhiệt, nhiệt liệt, nhiệt tình, say sưa

пла́менный *прил.* 1. *уст.* rực cháy, đỏ rực; 2. *перен.* nồng nhiệt, nhiệt liệt, nhiệt tình, say sưa, nồng cháy, say đắm, cuồng nhiệt; ~ взгляд cái nhìn đắm đuối (say đắm, nồng cháy); ~ приве́т lời chào nồng nhiệt; ~ патриót người yêu nước nồng nhiệt (nhiệt tình, cuồng nhiệt)

пла́м||я *с.* ngọn lửa, lửa (*тж. перен.*); вспы́хнуть ~енем bừng (bùng) lên ngọn lửa, lửa bừng cháy; из и́скры возгори́тся ~ từ tia lửa sẽ bừng (bùng) lên ngọn lửa; ~ войны́ ngọn lửa chiến tranh; ~ гне́ва lửa giận

план *м.* 1. (*чертеж*) sơ đồ, đồ án, bình đồ, bản đồ, bản vẽ mặt bằng; ~ го́рода sơ đồ thành phố; снять ~ ме́стности vẽ bình đồ của địa phương; 2. (*заранее намеченная система мероприятий*) kế hoạch, quy hoạch; произво́дственный ~ kế hoạch sản xuất; разраба́тывать ~ vạch (soạn thảo) kế hoạch; выполня́ть ~ thực hiện kế hoạch; стро́ить ~ы на бу́дущее xây dựng kế hoạch cho tương lai; 3. (*предложение, замысел*) ý định, dự định, ý đồ, kế hoạch; 4. (*сочинения, урока и т.п.*) dàn bài, dàn ý; ~ докла́да dàn bài (dàn ý) báo cáo; 5. (*расположение в перспективе*) cảnh, hàng, mặt, vị trí; *перен.* hàng, tầm quan trọng; пере́дний ~ hàng đầu; за́дний ~ hàng cuối, hàng sau, nền, phông; выдвига́ть что-л. на пере́дний ~ đưa cái gì lên hàng đầu, cho cái gì có một tầm quan trọng đặc biệt; отойти́ на за́дний ~ lùi đến (tụt xuống) hàng cuối; здоро́вье у него́ на после́днем ~e anh ấy coi thường sức khoẻ của mình; кру́пный ~ *кино* cận cảnh; 6. (*область, аспект*) bình diện, quan điểm, lĩnh vực; вопро́с обсужда́лся в теорети́ческом ~e vấn đề được thảo luận trên bình diện (quan điểm, lĩnh vực) lý luận

планёр *м.* tàu liệng, tàu lượn

планери́зм *м.* (thuật, môn) lái tàu liệng, lái tàu lượn

планери́ст *м.*, **~ка** *ж.* người lái tàu liệng (tàu lượn)

планёрка *ж. разг.* (cuộc) hội ý, họp

планёрный *прил.* (thuộc về) tàu liệng, tàu lượn

планёрочная *ж. разг.* phòng họp

плане́та *ж.* 1. hành tinh; 2. *книжн.* (*Земля*) hành tinh chúng ta, trái (quả) đất, địa cầu

планета́рий *м.* nhà vũ trụ, vũ trụ quán, cung thiên văn

планета́рн||ый I *прил.* 1. (thuộc về) hành tinh; ~ая экспеди́ция cuộc thám hiểm hành tinh; 2. (*всемирный*) toàn hành tinh, toàn thế giới; ~ые экологи́ческие пробле́мы những vấn nạn (vấn đề) sinh thái toàn hành tinh

планета́рн||ый II *прил.* (*к* планета́рий) (thuộc về) nhà vũ trụ, vũ trụ quán, cung thiên văn; ~oe обору́дование thiết bị của nhà vũ trụ (vũ trụ quán, cung thiên văn)

плане́тн||ый *прил.* (thuộc về) hành tinh; ~oe движе́ние chuyển động hành tinh; ~ая систе́ма hệ hành tinh

планиме́тр *м. геод.* máy đo diện tích

планиме́трия *ж.* 1. *геом.* hình học phẳng; 2. *геод.* (phép) đo diện tích, đo mặt phẳng, đo bình diện

плани́рование I *с.* (sự) kế hoạch hoá, quy hoạch, hoạch định, làm kế hoạch, thiết kế; ~ городо́в quy hoạch đô thị; ~ наро́дного хозя́йства kế hoạch hoá nền kinh tế quốc dân

плани́рование II *с. ав.* (sự) liệng, lượn, bay liệng, bay lượn, bay là là

плани́ровать I, заплани́ровать, спланúровать (*В*) 1. *сов.* спланúровать (*работу и т.п.*) kế hoạch hoá, quy hoạch, hoạch định, làm (lập, vạch, đặt) kế hoạch; ~ разви́тие наро́дного хозя́йства kế hoạch hoá phát triển nền kinh tế quốc dân, quy hoạch phát triển kinh tế quốc dân; 2. *сов.* заплани́ровать (*намечать по плану*) quy hoạch, hoạch định, trù tính, dự tính, dự trù, dự định, trù hoạch; ~ пое́здку за́ город trù tính (dự tính) chuyến đi ra ngoại thành; 3. *сов.* распланúровать (*город, парк, сад и т. п.*) quy hoạch, thiết kế, bố trí

плани́ровать II, спланúровать *ав.* liệng, lượn, bay liệng, bay lượn, bay là là

планиро́вка *ж.* (sự) quy hoạch, thiết kế; ~ го́рода quy hoạch của thành phố

планиро́вочный *прил.* (thuộc về) quy hoạch, thiết kế

планиро́вщик *м.* chuyên viên lập kế hoạch (quy hoạch, thiết kế)

плани́рующий *прил.*: ~ полёт (sự) bay liệng, bay lượn, bay là là

планисфе́ра *ж. астр.* (*небесная*) bình độ thiên cầu; (*земная*) bình độ địa cầu

пла́нка *ж.* bảng (ván) con, thanh, thanh ngang; *тех.* tấm, thanh, bản; ✧ прице́льная ~ *воен.* (bảng) biểu xích, thước ngắm

пла́новость *ж.* (tính, tính chất) kế hoạch, có kế hoạch

пла́нов||ый *прил.* (thuộc về) kế hoạch; (*производимый по плану*) (theo, có) kế hoạch; (*занимающийся планированием*) (làm) kế hoạch; ~ая рабо́та công việc theo kế hoạch; ~oe хозя́йство kinh tế có kế hoạch (kế hoạch hoá); ~oe зада́ние nhiệm vụ kế hoạch; ~ отде́л ban kế hoạch

планоме́рно *нареч.* (một cách) có kế hoạch; (*систематично*) (một cách) có hệ thống, đều đặn

планоме́рность *ж.* (tính, tính chất, sự) có kế hoạch; (*систематичность*) (tính, sự) có hệ thống, đều đặn

планоме́рный *прил.* (có, theo) kế hoạch; (*систематичный*) có hệ thống, đều đặn; ~ отхо́д *воен.* rút lui có kế hoạch

планта́тор *м.* chủ đồn điền

планта́ция *ж.* đồn điền, khu trồng cây

планше́т *м.* 1. *геод.* bảng vẽ, bàn đạc, bản can, bản trắc địa; (*план*) bản đồ; 2. (*полевая сумка*) planchette, planset, cặp bản đồ

пласт *м.* 1. tầng, lớp; (*осадочный тж.*) vỉa; у́гольный ~ vỉa than; 2. *перен.* (*однородная масса*) khối; ра́зные ~ы населе́ния các khối dân cư khác nhau; ✧ лежа́ть ~óм nằm liệt giường (liệt chiếu)

пла́стик *м.* plastic, chất dẻo

пла́стик||а *ж.* 1. (*ваяние*) nghệ thuật tạo hình; 2. *собир.* (*произведения скульптуры*) (các) tác phẩm điêu khắc; декорати́вная ~ tác phẩm điêu khắc trang trí; вы́ставка ~и triển lãm tác phẩm điêu khắc; 3. (*пластичность*) (tính, tính chất) tạo hình; 4. (*ритмичность движений*) (nghệ thuật) động tác uyển chuyển, động tác mềm dẻo; бале́тная ~ nghệ thuật động tác uyển chuyển của balê; обуча́ть ~e dạy nghệ thuật động tác uyển chuyển; 5. (*совокупность выразительных средств*) tài (phương tiện) biểu cảm nghệ thuật; музыка́льная ~ tài biểu cảm âm nhạc; стихотво́рная ~ tài biểu cảm thơ ca; 6. *мед.* (*пластическая операция*) phẫu thuật tạo hình (thẩm mỹ)

пла́стиков||ый *прил.* (bằng) plastic, chất dẻo; ~oe окно́ cửa sổ plastic; ~

стол bàn plastic; ✧ ~ая бóмба bom plastic

пласти́нка *ж.* 1. tấm, bản, phiến, lá; 2. (*патефонная*) đĩa hát, đĩa nhạc; đĩa (*сокр.*); 3. *фото* kính ảnh; 4. *бот.* phiến lá

пластифика́т *м.* vật ép plastic (ướp plastic, đúc trong chất dẻo)

пластифика́ция *ж.* (sự) ép plastic, ướp plastic, đúc trong chất dẻo

пластифици́ровать *несов. и сов.* (*В*) ép (ướp) plastic..., đúc... trong chất dẻo

пластифици́рованный *прил.*: ~ труп xác ướp plastic

пласти́ческ||ий *прил.* 1. (thuộc về) tạo hình; ~ое иску́сство nghệ thuật tạo hình; 2. (*отличающийся пластичностью*) uyển chuyển, mềm mại, mềm dẻo, duyên dáng; ~ие движе́ния những động tác uyển chuyển (mềm dẻo, mềm mại, duyên dáng); 3. *мед.* thẩm mỹ, tạo hình; ~ая хирурги́я khoa phẫu thuật thẩm mỹ (tạo hình); ~ая опера́ция cuộc phẫu thuật thẩm mỹ (tạo hình); ~ хиру́рг bác sĩ phẫu thuật thẩm mỹ (tạo hình); 4. (*сохраняющий приданную форму*) dẻo, dễ nặn; ~ая ма́сса chất dẻo, nhựa hoá học, nhựa, chất tạo hình

пласти́чность *ж.* (tính, tính chất) tạo hình; cân đối; biểu cảm; uyển chuyển, mềm mại, mềm dẻo, nhịp nhàng; dễ nặn (*ср.* пласти́ческий, пласти́чный)

пласти́чный *прил.* 1. (*гармоничный*) cân đối; *перен.* (*выразительный*) biểu cảm, truyền cảm; 2. (*плавный, изящный*) uyển chuyển, mềm mại, mềm dẻo, nhịp nhàng, duyên dáng; 3. *см.* пласти́ческий 4

пластма́сса *ж.* chất dẻo, nhựa, nhựa hoá học (tổng hợp), chất tạo hình

пластма́ссовый *прил.* (thuộc về) chất dẻo, nhựa, nhựa hoá học, nhựa tổng hợp

пластро́н *м.* plastron, vạt trước áo sơ-mi

пла́стырь *м.* thuốc dán, thuốc cao, cao dán; ли́пкий ~ băng dính, băng dán; вытяжно́й ~ thuốc cao (thuốc dán) rút mủ

пла́т||а I *ж.* 1. *уст.* (*действие*) (sự) trả tiền, nộp tiền, chồng tiền; 2. (*за труд*) tiền công, tiền lương, lương; 3. (*за пользование чем-л.*) tiền, tiền trả; вноси́ть ~у за кварти́ру trả tiền nhà, nộp tiền thuê nhà; ~ за вход tiền vào cửa; ~ за прое́зд tiền tàu (xe, tàu xe, xe pháo)

пла́та II *ж. информ.* bảng mạch, tấm mạch, bảng, tấm; матери́нская ~ bảng cái, bảng mạch mẹ; звукова́я ~ bảng âm thanh; печа́тная ~ bảng (tấm) in

плата́н *м. бот.* (cây) tiêu huyền, ngô đồng tây (*Platanus*)

плат||ёж *м.* 1. (*действие*) (sự) trả tiền, nộp tiền, thanh toán, chồng tiền; 2. (*сумма*) (món, khoản) tiền trả, tiền nộp; кру́пные ~ежи́ món tiền trả lớn; ✧ долг ~ежо́м кра́сен *посл.* ≅ lấy ân báo ân, lấy oán báo oán; ơn đền ơn, oán trả oán

платёжеспосо́бность *ж. фин.* khả năng thanh toán (trả được); ~ ба́нка khả năng thanh toán của ngân hàng

платёжеспосо́бный *прил. фин.* có khả năng thanh toán, có thể trả được; ~ спрос *эк.* nhu cầu có khả năng thanh toán

платёжка *ж. разг. см.* платёжное поруче́ние

платёжн||ый *прил.* (thuộc về) trả tiền, nộp tiền, thanh toán; ~ день ngày lương (trả lương, trả tiền công); ~ балáнс *фин.* cán cân (bảng cân đối) thanh toán; ~ая ве́домость sổ lương, tờ lương, giấy trả lương; tờ phơi (*уст.*); ~ое поруче́ние (giấy) uỷ quyền chi trả; ~ое тре́бование giấy báo trả (nộp) tiền

плате́льщик *м.* người trả (nộp) tiền

пла́тина *ж.* platine, platin, bạch kim

плати́ть, заплати́ть, отплати́ть 1. *сов.* заплати́ть trả (nộp, chồng) tiền, thanh toán, trả, nộp; ~ нали́чными trả (thanh toán bằng) tiền mặt; ~ по счёту trả tiền theo bản thanh toán; ~ в рассро́чку trả (thanh toán) dần từng kỳ; ~ долги́ trả (chồng tiền) nợ, thanh toán nợ nần; ~ штраф nộp (trả tiền) phạt; ~ нало́ги nộp (đóng, trả tiền) thuế; 2. (*Т* за *В*) *сов.* отплати́ть (*отвечать на чьи-л. действия*) trả, báo, báo đáp, đền đáp; ~ добро́м за добро́ lấy ân báo (trả) ân; кéт có ngậm vành (*поэт.*); ~ комý-л. взаи́мностью đáp lại tình yêu của ai

плати́ться, поплати́ться mất, bị mất, bị thiệt, trả giá, phải trả; поплати́ться жи́знью за свою́ неосторо́жность mất (thiệt) mạng vì tính bất cẩn của mình

пла́тн||ый *прил.* 1. (*подлежащий оплате*) phải trả tiền, mất tiền; ~ вход vào cửa mất tiền (phải trả tiền); ~ая шко́ла trường học mất tiền (phải trả tiền); 2. (*оплачиваемый*) được trả tiền; ~ рабо́тник nhân viên được trả tiền; 3. (*оплачивающий*) phải trả tiền; ~ые ученики́ (những) học sinh phải trả học phí

плато́ *с. нескл.* cao nguyên

плато́к *м.* khăn; (*головной*) khăn trùm, khăn quàng, khăn vuông; носово́й ~ khăn mùi xoa, khăn tay, khăn lau mũi

платони́чески *нареч.* (một cách) cao thượng, trong sáng, lý tưởng

платони́ческ||ий *прил.* cao thượng, trong sáng, lý tưởng; ~ая любо́вь tình yêu cao thượng (trong sáng, tinh thần)

плато́чный *прил.* (thuộc về, để làm) khăn; ~ матери́ал vải làm khăn

платфо́рма *ж.* 1. (*перрон*) ke, ke ga, sân ga; (*возвышенная площадка*) bãi, bệ, nền; ста́ртовая ~ bệ phóng; 2. (*товарный вагон*) toa không mui, toa trần, toa sàn, toa bằng; 3. *перен.* (*программа*) cương lĩnh, chương trình hành động

пла́ть||е *с.* 1. *собир.* (*одежда*) quần áo, trang phục, y phục; магази́н гото́вого ~я hiệu quần áo may sẵn; мужско́е ~ quần áo nam, nam trang; 2. (*женское*) áo rốp, áo váy, áo đầm, áo dài nữ, áo Lemur (lơ-muya)

платян||о́й *прил.* (dùng cho) quần áo; ~ шкаф tủ áo, tủ đựng quần áo; ~áя щётка bàn chải quần áo

плауи́н *м. бот.* (cây) thạch tùng (*Lycopodium*)

плафо́н *м.* 1. (*потолок*) trần nhà, trần (*có trang trí*); 2. (*абажур*) chụp đèn, chao đèn (*ở trần nhà và tường*)

плафо́нн||ый *прил.*: ~ая жи́вопись hội hoạ trần nhà

пла́х||а *ж.* 1. súc gỗ bổ đôi, gỗ đoạn; 2. *ист.* thớt chém; (*помост*) đoạn đầu đài, đài chém; взойти́ на ~у lên đoạn đầu đài

плац *м. воен. уст.* bãi; уче́бный ~ bãi tập

плацда́рм *м.* căn cứ quân sự, căn cứ đầu cầu, bàn đạp quân sự, căn cứ điểm; bàn đạp (*сокр.*)

плаце́нта *ж. биол.* nhau; *бот.* giá noãn

плацента́рные *мн. биол.* lớp phụ Thú có nhau (*Placentalia*)

плацка́рт||а *ж.* phiếu ghi ván nằm (*trong toa*); взять биле́т с ~ой mua vé có ván nằm

плацка́ртн||ый *прил.*: ~ билéт vé có ván nằm; ~ вагóн toa có ván nằm; ~ое мéсто chỗ nằm

плач *м.* (*действие*) (sự) khóc; (*звуки*) (tiếng) khóc, thút thít, thổn thức, nức nở; ✧ ~ растéний *бот.* (sự) rỉ dịch

плачéвн||ый *прил.* 1. (*скорбный*) ảo não, áo não, não nùng, não nuột, thảm thiết, thê thảm, lâm ly; 2. (*бедственный*) thảm hại, đáng thương, thiểu não; (*ничтожный*) không đáng kể; ~ое состоя́ние tình trạng thảm hại (đáng thương); ~ вид vẻ mặt thiểu não (ảo não, thảm hại); результа́ты бы́ли ~ые kết quả thảm hại (không đáng kể)

пла́чущий *прил.* ti tỉ, tỉ ti, như khóc; ~ голос giọng ti tỉ (tỉ ti, như khóc)

плашко́ут *м. мор.* xuồng, sà-lan, tàu đáy bằng

плашмя́ *нареч.* (một cách) nằm bẹp, sát dài, sóng soài, sóng sượt; упáсть ~ ngã sóng soài (sóng sượt, lăn kềnh), bổ nhoài; удáрить кого́-л. ша́шкой ~ dùng thanh gươm đánh bẹp vào người ai

плащ *м.* 1. áo khoác; 2. (*непромокаемый*) áo mưa, áo tơi, áo dầu, áo đi mưa

плащани́ца *ж. церк.* vải liệm Chúa Kitô

плащ-пала́тка *ж.* áo mưa vải bạt, áo bạt

плебе́й *м. ист.* người thuộc giới bình dân

плебе́йск||ий *прил.* (thuộc về) người bình dân

плебисци́т *м.* (cuộc) trưng cầu dân ý, trưng cầu ý dân, trưng cầu ý kiến

плебс *м. ист.* giới bình dân

плева́ *ж. анат.* màng; де́вственная ~ màng trinh, xử nữ mạc

плева́тельница *ж.* ống nhổ, ống phóng

плева́ть, плю́нуть 1. nhổ, khạc nhổ; 2. (на *В*) *перен. разг.* mặc, mặc kệ, thây kệ, mặc xác, mặc thây, cóc cần, đếch cần, đách cần, phớt đểu; ~ мне на него́ tớ mặc kệ (mặc xác, mặc thây, mặc) nó, tôi cóc cần (đếch cần) nó; ему́ ~ на всё nó mặc kệ (thây kệ, đếch cần) mọi sự đời, nó phớt đểu tất cả; ✧ ~ в потолóк vô công rồi nghề; раз плю́нуть dễ ợt, dễ như trở bàn tay (như bỡn, như chơi); плю́нуть не́куда chật như nêm cối, chật ních

плева́ться *несов.* nhổ, khạc nhổ; (*брызгать слюной*) (làm) bắn nước bọt, bắn nước miếng

плев́ел *м. бот.* cỏ lùng (*Lolium*); ✧ отчи́ститься от ~ *книжн.* tẩy sạch những thứ có hại, được tẩy uế; отдели́ть зерно́ от ~ *книжн.* ≅ phân rõ vàng thau

плевóк *м.* bãi nước bọt (nước miếng); (*мокрота*) bãi đờm

плéвра *ж. анат.* màng phổi, phế mạc

плеври́т *м. мед.* viêm màng phổi

плёв||ый *прил.*: ~ое дéло *разг.* việc dễ ợt (dễ như bỡn, dễ như chơi, dễ như trở bàn tay)

плед *м.* tấm len choàng người, mền quàng người, khăn choàng len

плéер *м.*, **плéйер** *м.* máy nghe nhạc bỏ túi, máy quay đĩa video; DVD-~ máy quay DVD (đĩa video số); đầu video số (*разг.*)

плейстоце́н *м. геол.* thế Cánh tân (Pleitoxen)

плексигла́с *м.* plexiglas, nhựa thuỷ tinh, thuỷ tinh plexi

племенн||óй *прил.* 1. (thuộc về) bộ lạc, bộ tộc; 2. (*оставленный на племя*) (để làm) giống; (*чистокровный*) thuần chủng, giống thuần; ~ бык bò giống, bò mộng, bò cà, bò dái; ~óе животновóдство chăn nuôi chọn (lấy, gây) giống; ~áя фéрма trại giống (gây giống)

плéм||я *с.* 1. bộ lạc, bộ tộc; кочевы́е ~ená những bộ lạc (bộ tộc) du cư; 2. *тк. ед. высок.* (*поколение*) thế hệ; ✧ на плéмя *с.-х.* để lấy giống (gây giống)

племя́нник *м.* cháu trai (*đối với chú, bác, cậu, cô, dì, v.v...*)

племя́нница *ж.* cháu gái (*đối với chú, bác, cậu, cô, dì, v.v...*)

плен *м.* 1. (thân phận, cảnh) tù binh; взять в ~ bắt làm tù binh; сдáться в ~ đầu hàng làm tù binh; находи́ться в ~ý ở trong cảnh tù binh, bị làm tù binh; 2. *перен.* (cảnh, vòng) tù hãm, tù tội, bị khống chế, bị cầm tù; cá chậu chim lồng (*погов.*); быть в ~ý у кого́-л. bị ai khống chế (cầm tù); быть в ~ý предрассу́дков ở trong vòng tù hãm của những thiên kiến, bị những thành kiến cầm tù

плена́рн||ый *прил.* toàn thể; ~ое заседáние phiên họp toàn thể

плени́тельно *нареч.* (một cách) mê hồn, mê ly, quyến rũ

плени́тельность *ж.* (tính chất, vẻ) mê hồn, mê ly, quyến rũ

плени́тельный *прил.* mê hồn, mê ly, quyến rũ, làm say mê (đắm đuối),

плени́ть(ся) *сов. см.* пленя́ть(ся)

плёнк||а *ж.* 1. màng, màng mỏng; (*тонкий слой*) váng, lớp mỏng; ~ льда váng băng, lớp băng mỏng; 2. *фото, кино* phim, phim ảnh; заснять кого́-л. на ~у chụp ảnh (quay phim) ai; 3. (*магнитная*) băng từ, dây (băng) ghi âm; записа́ть что́-л. на ~у ghi âm cái gì; 4. (*материал из полимера*) nylon, nylon nhựa

плéнник *м.* người tù, tù nhân (*тж. перен.*)

плéнница *ж.* người tù, nữ tù nhân (*тж. перен.*)

плéнн||ый *прил.* 1. bị bắt làm tù binh; 2. *в знач. сущ. м.* tù binh; брать ~ых bắt tù binh

плёночн||ый *прил.* (thuộc về) màng, màng mỏng; ~ая тепли́ца nhà ấm lợp bằng nylon (nylon nhựa); ~ фотоаппара́т máy ảnh lắp phim

плéнум *м.* hội nghị toàn thể

плэнэ́р *м. иск.* hội hoạ thiên nhiên (ngoài trời)

плэнэ́рн||ый *прил.*: ~ая жи́вопись hội hoạ thiên nhiên (ngoài trời); ~ колори́т màu sắc thiên nhiên

пленя́ть, плени́ть (*В*) làm... mê hồn (mê ly, say mê, đắm đuối), quyến rũ

пленя́ться, плени́ться mê hồn, mê ly, say mê, đắm đuối, bị quyến rũ

плеонáзм *м. лит.* (sự) trùng ý, thừa lời, thừa từ

плеонасти́ческий *прил.*: ~ оборо́т lối nói trùng ý (thừa lời, thừa từ)

плёс *м.* đoạn nước sâu, lạch sâu, máng sâu

плéсень *ж.* 1. mốc, meo, mốc meo; покры́ться ~ью lên mốc, lên meo, mốc meo; 2. *перен.* lớp bẩn, vẻ xấu xa

плеск *м.* (tiếng) sóng vỗ, vỗ oàm oạp, vỗ lách chách, vỗ óc ách, vỗ ầm ầm; ~ волн tiếng sóng vỗ oàm oạp (ầm ầm)

плеска́ть, плесну́ть 1. (*о волнах и т. п.*) vỗ, vỗ oàm oạp (lách chách, óc ách, ầm ầm); 2. (*брызгать водой*) vẩy nước, làm toé (tung toé) nước;

3. *перен.* (*о парусах, флагах и т. п.*) phần phật, phấp phới, tung bay

плеска́ться *несов.* 1. (*о волнах и т. п.*) vỗ, vỗ oàm oạp (lách chách, óc ách, ầm ầm); 2. (*переливаться через край*) sóng sánh, đầy tràn, tràn ra, sánh ra; 3. *перен.* (*о парусах, флагах и т. п.*) phần phật, phấp phới, tung bay

плéсневеть, заплéсневеть lên mốc (meo), bị mốc (meo), mốc meo

плеснýть *сов. см.* плескáть

плести́ *несов.* (*В*) 1. đan, bện, tết, kết, đan lát; ~ корзи́ну đan giỏ (thúng, rổ); ~ косу́ tết bím, bện đuôi sam; 2. *перен. разг.* bày, đặt, bày đặt; ~ интри́гу bày mưu đặt kế; 3. *разг.* (*сочинять*) đơm đặt, bịa đặt, bày đặt, đặt điều, thêu dệt, đặt; ~ сби́вчивые оправда́ния bịa đặt (bày đặt) những điều thanh minh mơ hồ; ~ вздор đặt (đơm đặt) chuyện nhảm nhí, đặt điều nhảm nhí

плести́сь *несов. разг.* lê bước, lê chân, lê lết; ~ в хвосте́ lê bước ở sau chót, lẽo đẽo đi theo sau đuôi, lê lết đằng cuối

плете́ние *с.* 1. (sự, nghề) đan, bện, tết, kết, đan lát; 2. *перен.* (sự) bày, đặt, bày đặt; ~ интри́г bày mưu đặt kế

плетёнка *ж.* vật đan, đồ mây tre đan, giỏ đan, túi đan, làn cói, chiếu

плетён||ый *прил.* (đã) đan, bện, tết, kết; ~ стул ghế mây, ghế đan; ~ пóяс thắt lưng bện; ~ые изде́лия đồ đan (đan lát), đồ mây tre đan

плете́нь *м.* hàng rào, bờ giậu (*bằng cành cây đan lại*)

плётка *ж. см.* плеть 1

плеть *ж.* 1. (*кнут*) roi; 2. (*растения*) dây; ~ ты́квы dây bí; ✧ плéтью óбуха не перешибёшь ≅ trứng không thể chọi đá; tránh voi chẳng xấu mặt nào

плечев||óй *прил.* (thuộc về) vai; ~ суста́в *анат.* khớp vai; ~áя кость *анат.* xương cánh tay

плéчики *мн.* (*вешалка*) (cái) mắc áo

плéчико *с.* 1. *см.* плечó; 2. (*у сорочки*) vai, vai áo

плечи́стый *прил.* (có) vai rộng; vai năm tấc rộng (*поэт.*)

плеч||ó *с.* 1. vai; пожима́ть ~áми nhún vai; на ~! *воен.* lên vai, lên! (*lệnh bồng súng*); 2. *анат.* cánh tay; 3. *тех.* tay đòn, nhánh; ~ рычага́ tay đòn bẩy; ~ моста́ nhánh cầu; ✧ ~óм к ~ý kề vai sát cánh, vai kề vai; име́ть го́лову на ~áх có trí thông minh, khôn ngoan, sáng trí, sáng dạ; с плеч долóй trút gánh nặng, khỏi phải gánh vác, khỏi phải lo nghĩ; с ~á а) thẳng cánh đánh (chặt, chém), bổ từ trên xuống; thẳng cánh giáng đòn bổ thượng; б) (*сразу*) ngay lập tức, ngay tức khắc, ngay tắp lự, tức thì; одева́ться с чьего́-л. ~á mặc khính (mặc nính) áo của ai; с чужóго ~a mặc áo cũ của người khác, mặc áo không hợp cỡ số; э́то ему́ не по ~ý cái đó không hợp sức (không vừa sức) nó; у него́ за ~áми 40 лет трудовóй жи́зни trước đây cụ ấy đã lao động 40 năm rồi; вы́нести на свои́х ~áх что́-л. (tự mình) gánh vác việc gì; ворва́ться куда́-л. на ~áх проти́вника truy sát quân địch (bám sát lưng địch) để xông vào đầu

плеши́веть, оплеши́веть (bị) hói, sói, hói đầu, sói đầu, hói trán, sói trán

плеши́вость *ж.* (sự) hói, sói, hói đầu, sói đầu, hói trán, sói trán

плеши́вый *прил.* hói, sói, hói (sói) đầu, hói (sói) trán

плеши́на *ж.*, **плешь** *ж.* chỗ hói (sói)

плея́да *ж.* 1. (*группа выдающихся деятелей*) pléiade, nhóm Thất hiền, lớp người kiệt xuất; 2. *разг.* (*совокупность каких-л. событий, явлений, механизмов, аппаратов и т. п.*) tổng thể, tổng hoà; ~ откры́тий tổng thể những phát kiến; ~ косми́ческих кора́блей tổng thể những con tàu vũ trụ

Плея́ды *мн. астр.* nhóm Thất tinh (*trong chòm sao Thiên ngưu*), sao rua

пли́нтус *м.* 1. (*планка*) gờ (nẹp) chân tường, gờ (nẹp) tường; пла́стиковый ~ gờ (nẹp) chân tường bằng plastic; 2. *архит.* chân tường, chân cột

плиоце́н *м. геол.* thế Thượng tân (Plioxen)

плиссе́ *с. нескл.* plissé, plixê, xếp nếp; ю́бка ~ váy plissé (plixê, xếp nếp)

плиссиро́ванный *прил.* (đã) plissé, plixê, xếp nếp

плиссирова́ть *несов. и сов.* plisser, plixê, xếp nếp

плиссиро́вка *ж.* (sự) plissé, plixê, xếp nếp

плита́ *ж.* 1. tấm, bản, phiến, ván, tấm lát, đá (tấm) ốp lát; бетóнная ~ tấm bêtông; мра́морная ~ tấm cẩm thạch, phiến đá hoa; тротуа́рная ~ tấm lát vỉa hè; древе́сно-стру́жечная ~ ván dăm; 2. (*кухонная*) bếp, bếp lò; электри́ческая ~ bếp điện

пли́тк||а *ж.* 1. (*облицовочная*) gạch ốp lát, gạch men, gạch, tấm lát; глазуро́ванная ~ gạch men, gạch lá nem; метла́хская ~ gạch hoa, gạch bông; масти́ть ~ами lát (ốp) gạch men; 2. (*шоколада и т.п.*) tấm; 3. *см.* плита 2; *разг.* (*электрическая*) bếp điện

пли́точный *прил.*: ~ пол sàn gạch hoa (gạch bông); ~ шокола́д chocolat (sôcôla) tấm

плов *м.* (món) pilaf, plốp, cơm nấu với thịt

плове́ц *м.* người bơi; (*спортсмен*) vận động viên bơi lội

пловчи́ха *ж.* người phụ nữ bơi; (*спортсменка*) nữ vận động viên bơi lội

плод *м.* 1. quả, trái; принести́ ~ы́ kết quả, ra trái, có quả, đậu quả, tạo quả; 2. *биол.* thai, bào thai, thai nhi; 3. *перен.* kết quả, thành quả; ~ы́ на́ших трудóв những thành quả (kết quả) lao động của chúng ta

плоди́ть *несов.* (*В*) đẻ, sinh sản, sinh đẻ, sinh sôi nảy nở, sinh ra (*тж. перен.*)

плоди́ться *несов. разг.* đẻ, sinh sản, sinh đẻ, sinh sôi nảy nở, sinh ra (*тж. перен.*)

плóдный *прил.*: ~ пери́од thời kỳ thai nhi

плодови́тость *ж.* 1. (sự, độ) sai quả, mắn quả; 2. *перен.* (mức) sinh sản, sinh đẻ

плодови́тый *прил.* 1. sai quả, mắn quả; (*быстро размножающийся*) mắn đẻ, mắn con, đẻ nhiều; 2. *перен.* có nhiều tác phẩm; ~ писа́тель nhà văn viết nhiều

плодово́д *м.* chuyên viên trồng cây ăn quả

плодово́дство *с.* (nghề, ngành) trồng cây ăn quả

плодово́дческий *прил.* (thuộc về) trồng cây ăn quả

плодо́в||ый *прил.* (thuộc về) quả, trái; ~ые дере́вья những cây ăn quả; ~ые культу́ры loại cây trồng lấy quả; ~ сад vườn cây ăn quả; ~ са́хар fructoza, đường quả cây (trái cây)

плодоконсе́рвный *прил.*: ~ заво́д nhà máy đồ hộp quả

плодоноси́ть *несов.* kết quả, ra trái, có quả, đậu quả, tạo quả

плодоно́сный *прил.* có quả (trái)

плодоноше́ние *с.* (sự) kết quả, ra trái, có quả, đậu quả, tạo quả

плодоовощно́й *прил.*: ~ магази́н cửa hàng (hiệu bán) rau quả

плодоро́д||ие *с.*, **~ность** (sự, độ) phì nhiêu, màu mỡ, phì

плодоро́дн||ый *прил.* phì nhiêu, màu mỡ; ~ая по́чва đất màu mỡ (phì nhiêu)

плодосме́н *м. с.-х.* (sự) luân canh, luân chủng

плодосме́нн||ый *прил.*: ~ая систе́ма *с.-х.* chế độ luân canh (luân chủng)

плодотво́рно *нареч.* (một cách) bổ ích, hữu hiệu, hữu ích; có hiệu quả, có kết quả tốt (*ср.* плодотво́рный)

плодотво́рность *ж.* (sự, tính chất) bổ ích, hữu hiệu, hữu ích; có hiệu quả, có kết quả tốt (*ср.* плодотво́рный)

плодотво́рн||ый *прил.* bổ ích, hữu hiệu, hữu ích, thuận lợi; (*успешный*) có hiệu quả, có kết quả tốt; ~ая рабо́та công việc có hiệu quả (có kết quả tốt)

пло́мба *ж.* 1. (*на двери и т. п.*) dấu chì, dấu kẹp chì, dấu chì niêm phong; 2. (*зубная*) chất hàn (trám) răng

пломби́р I *м.* (*мороженое*) kem sữa (*có chocolat, nước quả*)

пломби́р II *м.* (*приспособление*) kìm kẹp chì

пломбирова́ние *с.* 1. (*двери и т. п.*) (sự) kẹp chì, niêm phong; 2. (*зубы*) (sự) hàn răng

пломбирова́ть, запломбирова́ть (*В*) 1. (*двери и т. п.*) kẹp chì, niêm phong; 2. (*зубы*) hàn răng

пломбиро́вка *ж. см.* пломбирова́ние

пло́ск||ий *прил.* bằng, phẳng, dẹt, bẹt, tẹt, dẹp, giẹp, bằng phẳng; ~ая пове́рхность bề mặt phẳng (bằng, bằng phẳng); ~ нос mũi tẹt; ~ грудь ngực lép; абсолю́тно ~ экра́н *информ.* màn hình siêu mỏng; 2. (*о ящике и т. п.*) dẹt, bẹt; (*неглубокий*) nông, không sâu; 3. (*банальный*) vô vị, vô duyên, tầm thường, nhạt nhẽo, nhạt; ~ая шу́тка câu nói đùa vô duyên (vô vị, nhạt nhẽo, nhạt như nước ốc); ✧ ~ая стопа́ *мед.* (tật) bàn chân bẹt; ~ая печа́ть *полигр.* (lối) in phẳng

плоского́рье *с.* bình sơn nguyên, cao nguyên

плоскогру́дый *прил.* (có) ngực lép

плоскогу́бцы *мн.* (*скл. как м.*) kìm, kìm dẹt, kìm bằng

плоскодо́нка *ж.* xuồng thúng, thuyền đáy bằng

плоскопеча́тн||ый *прил.*: ~ая маши́на *полигр.* máy in phẳng

плоскосто́пие *с. мед.* (tật) bàn chân bẹt

пло́скост||ь *ж.* 1. (*свойство*) (tính chất, tính) bằng, phẳng, dẹt, bẹt, dẹp, giẹp, bằng phẳng; 2. *мат., тех.* mặt phẳng, bình diện, mặt, diện; накло́нная ~ mặt (mặt phẳng) nghiêng; норма́льная ~ pháp diện; проекти́вная ~ mặt phẳng xạ ảnh (chiếu); опо́рная ~ mặt phẳng tựa (chịu lực); 3. *перен.* (*область, сфера*) bình diện, phương diện, lĩnh vực, mặt; рассмотре́ть вопро́с в разли́чных ~я́х xem xét vấn đề trên các bình diện (phương diện, mặt) khác nhau; 4. *ав.* cánh (*máy bay*); 5. (*плоская шутка*) (câu, lời, điều) nói đùa vô duyên, bông đùa vô vị, vô vị, nhạt nhẽo; ✧ кати́ться по накло́нной ~и trượt dốc không phanh (*погов.*), ngày càng sa ngã; в той же ~и cũng về phương diện đó, cũng trên bình diện đó

плот *м.* bè, mảng

плотва́ *ж.* cá vền đỏ, cá dầy (*Ritilus ritilus*)

плоти́на *ж.* đập, đập chắn nước

пло́тник *м.* thợ mộc

пло́тничать *несов.* làm mộc

пло́тничество *с.* nghề mộc

пло́тничий *прил.* (thuộc về) thợ mộc

пло́тничн||ый *прил.*: ~ое де́ло nghề mộc

пло́тно *нареч,.* 1. (một cách) chặt, khít, sít, kín, sát; ~ облега́ть (*о платье*) bó sát người; ~ закры́ть дверь đóng chặt (khép kín) cửa; ~ прижа́ться к чему́-л. áp sát vào; 2. *разг.*: ~ пое́сть ăn no, ăn chắc bụng; ních chặt bụng (*разг.*)

пло́тность *ж.* 1. (độ) chặt, nén chặt; 2. (*малопроницаемость*) (độ) đặc, dày đặc; 3. (*ткани*) (độ) dày; 4. (*прочность*) (sự, độ) bền, chắc, bền chắc; 5. *физ.* mật độ, tỷ trọng, tỉ trọng; ✧ ~ населе́ния mật độ dân số

пло́тн||ый *прил.* 1. nén chặt, lèn chặt, chặt; 2. (*густой, малопроницаемый*) dày đặc, đông đặc, đặc quánh, đặc sít, đặc kịt, đặc; ~ые слои́ атмосфе́ры những tầng (lớp) dày đặc của khí quyển; 3. (*о ткани*) dày, sít; 4. (*крепкий, прочный*) bền, chắc, bền chắc; ~ая бума́га giấy bền; 5. (*упитанный*) chắc nịch, chắc chắn, vạm vỡ; 6. *разг.* (*сытный*) chắc bụng, chắc dạ, thịnh soạn, dồi dào; ~ обе́д bữa ăn trưa chắc bụng (thịnh soạn); ✧ ~ ого́нь *воен.* hoả lực mật tập (dày đặc)

плотов||о́д *м.*, **~щи́к** *м.* người thả (đưa) bè

плотоя́дный *прил.* 1. ăn thịt, nhục thực; 2. *перен.* dâm dục, dâm đãng, thích nhục dục, dâm; ~ взгляд cái nhìn dâm dục (dâm đãng)

пло́тск||ий *прил.* nhục thể, xác thịt, nhục dục; ~ая любо́вь tình yêu xác thịt (nhục dục), ái tình nhục dục (nhục thể)

пло́ттер *м. информ.* plotter, máy vẽ (*sơ đồ, đồ thị*)

плот||ь *ж. уст.* thể xác, thân xác, thân thể, thịt; страда́ния ~и những đau đớn của thể xác; ~ без ду́ха мертва́ thể xác (thân xác, xác) không hồn là xác chết; ✧ во ~и́ bằng xương bằng thịt; она́ — а́нгел во ~и́ nàng là thiên thần bằng xương bằng thịt; чья́-л. ~ и кровь, ~ от ~и чье́й-л. là máu của máu ai, là thịt của thịt ai; là máu mủ ruột thịt của ai; войти́ в ~ и кровь là một bộ phận hữu cơ không tách rời được của cái gì; облечь свою́ иде́ю в ~ и кровь làm cho ý kiến của mình trở thành cụ thể (hiện thực)

пло́хо 1. *нареч.* (một cách) xấu, kém, dở, tồi, tệ, không tốt; ~ себя́ чу́вствовать khó ở, se mình, không được khoẻ, cảm thấy người không khoẻ; bị mệt (*вежл.*); ~ себя́ вести́ có tư cách xấu, xử sự tồi, cư xử kém; ~ относи́ться к кому́-л. có thái độ không tốt đối với ai, không có thiện cảm với ai, không thích ai; ~ обраща́ться с ке́м-л. đối xử tệ (xấu) với ai, xử tệ với ai, ngược đãi ai; ~ петь hát dở; ~ есть ăn ít, kém ăn, biếng ăn; ~ спать kém ngủ, ngủ kém, biếng ngủ; ~ игра́ть в ша́хматы đánh cờ thấp; đánh cờ thấp như vịt (*шутл.*); ~ учи́ться học kém; ~ па́хнуть hôi, thối, khắm, có mùi; ~ выглядеть trông có vẻ phờ phạc (mệt mỏi, kém tươi, ốm); он ~ ко́нчит nó sẽ chết bỏ đời, nó sẽ nguy khốn có ngày, hắn sẽ chết có ngày, hắn sẽ đi đời nhà ma; ~ ко́нчиться có kết cục tai hại, kết liễu (kết thúc) xấu, kết thúc không có hậu; ~ знать англи́йский язы́к biết tiếng Anh kém; они́ ~ живу́т (*о муже и жене*) họ sống khủng khỉnh (ngủng nghỉnh, bất hoà) với nhau; 2. *в знач. сказ. безл.* thật là xấu (khó khăn); одно́ ~... chỉ khổ một nỗi là..., chỉ tội một điều là..., phải một cái là...; ~ с деньга́ми túng tiền, đồng tiền eo hẹp, ngặt nghèo (khó khăn, túng bấn) về mặt tiền nong; ~ тебе́ бу́дет! mày hãy liệu hồn đấy!, tao sẽ cho mày biết tay!, mày sẽ khổ với tay tao!; 3. *в знач. сказ. безл.* (*Д*) (*о физическом состоянии*) thấy trong người khó chịu, bị xâm, xâm mặt, ngây ngất, choáng váng, sắp bị ngất; (*о душевном состоянии*) thấy khổ sở trong lòng, khốn khổ, đau xót; ему́ ~ (*дурно*) anh ấy bị xâm, nó sắp bị ngất; ему́ о́чень ~

(*физически*) tình hình sức khoẻ của ông ấy rất nguy ngập; 4. *в знач. сущ. с. нескл.* (*отметка*) điểm xấu, điểm hai

плох||о́й *прил.* 1. xấu, kém, dở, tồi, tệ, xấu xí, không tốt; (*в моральном отношении*) xấu xa, đồi bại, tồi tệ, xấu tệ; ~ обе́д bữa ăn dở, bữa cơm xoàng; ~а́я пого́да trời xấu, xấu trời; ~а́я па́мять trí nhớ kém; ~ урожа́й vụ mùa xấu, vụ thu hoạch kém; ~ при́знак triệu chứng xấu, điềm gở, điềm xấu, hung triệu; ~ актёр diễn viên dở (kém); ~а́я репута́ция tiếng xấu, xú danh; ~о́е настроение lòng buồn, tâm trạng u sầu, khí sắc xấu; ~и́е ве́сти tin tức xấu, tin buồn; ~ хара́ктер tính xấu, xấu tính; у него́ ~ хара́ктер anh ta khó tính lắm, nó xấu tính; плóхо твоё де́ло! công việc của cậu thật là bí bét quá!, tình hình của cậu xấu quá!; его́ дела́ о́чень плóхи tình cảnh của nó thật là bi đát, tình hình của anh ấy rất trầm trọng; 2. *тк. кратк. ф. в знач. сказ. разг.*: плох rất yếu, rất trầm trọng; ма́ма о́чень плоха́ mẹ rất yếu, bệnh tình của mẹ rất trầm trọng; ✧ с ним шу́тки плóхи đùa với hắn thì nguy hiểm lắm, đùa với lão ta thì quả là vuốt râu hùm đấy

плоша́ть *несов. разг.* lầm lỗ, bị hớ, để sơ suất, phạm sai lầm

площа́дка *ж.* 1. bãi, sân, sàn; (*место каких-л. работ*) khu vực, khoảnh, khu, bệ; спорти́вная ~ bãi thể thao; те́ннисная ~ sân quần vợt; танцева́льная ~ vũ trường, sàn nhảy; ~ для игры́ sân chơi; футбо́льная ~ sân (bãi) đá bóng; ~ штрафна́я ~ *спорт.* khu cấm địa, khu phạt; строи́тельная ~ khu vực xây dựng, khu công trường; ста́ртовая ~ bệ phóng; 2. (*лестничная*) đầu (bệ, chỗ chờ trước) cầu thang; 3. (*вагона*) đầu toa, chỗ vào cửa toa; ✧ съёмочная ~ *кино* trường quay

площадн||о́й *прил.*: ~а́я брань chửi tục, lời lẽ tục tĩu

пло́щадь *ж.* 1. (*пространство*) diện tích, bề mặt, khu vực; 2. *мат.* diện tích; ~ треуго́льника, кру́га diện tích hình tam giác, hình tròn; 3. (*в городе и т. п.*) quảng trường; привокза́льная ~ quảng trường trước ga; 4. (*помещение*) nhà; (*для жилья*) nhà (chỗ) ở; жила́я ~ diện tích ở (căn nhà), nhà ở; произво́дственная ~ diện tích (khu vực) sản xuất

плуг *м.* (cái) cày; ✧ снегово́й ~ máy cào tuyết

плут *м.* 1. (*мошенник*) kẻ tráo trở (lật lọng, lừa đảo, bịp bợm, lừa dối), tên bợm; 2. *разг.* (*хитрец*) người ranh mãnh (láu cá, láu lỉnh); ах ты ~ э́такий! chà, thằng này láu cá thật!

плута́ть *несов. разг.* lạc loanh quanh, lạc (lầm) đường, lầm lạc

плути́шка *м.* ông mãnh, ranh con, ôn con

плу́тни *мн.* (*скл. как м.*) *разг.* trò bịp bợm, mánh khoé lật lọng

плутова́тый *прил.* tháu cáy, ranh mãnh, láu cá, láu lỉnh, tinh quái, ma giáo; (*о взгляде и т. п.*) ranh mãnh, láu lỉnh, tinh ma, ma mãnh

плутова́ть, сплутова́ть *разг.* lật lọng, bịp bợm, lừa dối, lừa đảo, lường gạt, đánh lừa, xí gạt, giở trò ma giáo (ma mãnh)

плуто́вка *ж.* người đàn bà tráo trở (lật lọng, lừa đảo, bịp bợm, lừa dối); 2. *разг.* người ranh mãnh (láu cá, láu lỉnh)

плутовск||о́й *прил.* 1. tráo trở, lật lọng, bịp bợm, trí trá, man trá, gian lận, gian giảo, gian hoạt, giảo quyệt, ma giáo, điên đảo; ~и́е приёмы những mánh khoé tráo trở (lật lọng, bịp bợm, gian giảo, giảo quyệt), những thủ đoạn ma giáo; 2. (*об улыбке и т. п.*) láu lỉnh, láu cá, ranh mãnh, tinh quái, ma mãnh; ~о́е лицо́ bộ mặt ranh mãnh (tinh quái, ma mãnh)

плутовство́ *с.* 1. (*мошенничество*) (sự, thói, điều, trò) lừa bịp, bịp bợm, lừa đảo, đánh lừa, ma giáo; (*в игре*) (sự, thói, trò) chơi gian; (ngón) lộn sòng, bạc bịp; 2. (*хитрость*) (tính) ranh mãnh, láu lỉnh, ma mãnh

плутокра́тия *ж. книжн.* 1. (*строй*) chế độ tài phiệt; 2. *собир.* giới tài phiệt

Плуто́н *м. астр.* sao Diêm vương, Diêm vương tinh, Pluton

плуто́ний *м. хим.* plutonium, plutoni

плыву́н *м. геол.* (tầng) đất chảy, đất cát chảy

плыву́чий *прил.* (*размытый*) chảy, trôi

плыть *несов. см.* пла́вать; ~ по не́бу bay lơ lửng (bay lửng lơ, lửng lơ bay) trên trời; ✧ ~ по тече́нию trôi xuôi dòng, nước chảy bèo trôi, buông xuôi, rất thụ động; ~ про́тив тече́ния bơi ngược dòng, hành động độc lập không hùa theo trào lưu chung

плюга́вый *прил. разг.* xấu xí, bệ rạc, gầy rạc, thân tàn ma dại

плюма́ж *м.* ngù lông

плю́нуть *сов. см.* плева́ть

плюрали́зм *м.* 1. *филос.* thuyết đa nguyên, đa nguyên luận; 2. (*о политической системе*) chế độ đa nguyên; полити́ческий ~ chế độ đa nguyên chính trị; 3. (*многообразие интересов социальных групп*) (sự, tính, tính chất) đa nguyên, đa dạng; ~ взгля́дов tính đa nguyên (đa dạng) về quan điểm

плюрали́ст *м.* người theo thuyết đa nguyên; người chủ trương chế độ đa nguyên

плюралисти́ческ||ий *прил.* (thuộc về) thuyết đa nguyên, đa nguyên luận; chế độ đa nguyên, đa nguyên; ~ая демокра́тия (chế độ) dân chủ đa nguyên

плюс *м.* 1. *мат.* cộng, cọng; (*знак*) (dấu) cộng, cọng, dương; четы́ре ~ два бу́дет шесть bốn cộng với hai là sáu; ~ пять dương năm; четы́ре с ~ом (điểm) bốn già, bốn loại cứng; 2. (*о температуре*) dương, trên không; ~ пятьдеся́т гра́дусов năm mươi độ dương, năm mươi độ trên không; 3. *перен. разг.* (*достоинство*) ưu điểm, ưu thế, lợi thế, sở trường, (chỗ, điểm, thế) mạnh, hơn

плюсна́ *ж. анат.* khối xương bàn chân

плю́хать(ся), плю́хнуть(ся) *разг.* ngồi phịch xuống; плю́хнуть(ся) в кре́сло ngồi phịch xuống ghế bành

плю́хнуть(ся) *сов. см.* плю́хать(ся)

плюш *м.* nhung

плю́шевый *прил.* (thuộc về) nhung; (*из плюша*) (bằng) nhung

плю́шка *ж.* (ổ) bánh mì

плющ *м.* (cây) dây trường xuân (*Hedera helix*); восковóй ~ cây hoa sao (*Hoya carnosa*)

плющи́льный *прил.*: ~ стано́к máy dát

плю́щить *несов.* (*В*) dát, đàn, dát (đàn) mỏng

пляж *м.* bãi, bãi bồi, bãi tắm, bãi phơi; песча́ный ~ bãi cát; морско́й ~ bãi biển; речно́й ~ bãi sông

пля́ж||ный *прил.*: ~ые ту́фли giày đi bãi tắm; ~ волейбо́л *спорт.* (môn) bóng chuyền bãi cát

пляс *м. разг.* (sự) nhảy, múa, nhảy múa, vũ; пусти́ться в ~ bắt đầu nhảy múa

пляса́ть, сплеса́ть *разг.* nhảy, múa, nhảy múa, vũ

пля́ска *ж.* (điệu) múa, nhảy, vũ; ✧ ~ святóго Ви́тта, Ви́ттова ~ *мед.* (chứng) múa giật

плясов||óй *прил.* 1. (thuộc về) múa, nhảy, nhảy múa; (*о музыке, песне*) (để) múa, nhảy, nhảy múa; 2. *в знач. сущ. ж.*: ~áя nhạc múa (nhảy), vũ nhạc, bài ca để múa

плясу́н *м. разг.* người múa (nhảy múa), vũ công

плясу́нья *ж. разг.* người phụ nữ múa (nhảy múa), vũ nữ

пневма́тика *ж.* khí lực học

пневмати́ческий *прил.* (dùng) khí nén, khí ép, khí lực; ~ мóлот búa hơi, búa gió, búa khí nén; ~ насóс máy bơm dùng khí nén

пневмони́я *ж. мед.* (chứng) viêm phổi, sưng phổi

пнуть *сов. см.* пина́ть

по *предлог* А (*Д*) 1. (*на поверхности*) trên; (*вдоль*) dọc theo, dọc, theo; идти́ по ковру́ đi trên thảm; póспись по фарфóру hình vẽ trên sứ; погла́дить по голове́ vuốt đầu (trên đầu); по краю́м дорóги theo lề (dọc theo rìa) đường; ходи́ть по у́лице đi trên (đi dọc) đường phố; 2. (*в пределах чего-л.*) trong; (*при обозначении ряда объектов*) khắp; ходи́ть по кóмнате đi trong phòng, đi khắp buồng; (*взад и вперед*) đi lui đi tới trong phòng, đi đi lại lại trong buồng; ходи́ть по у́лицам đi bát phố, đi khắp các phố; ходи́ть по гóроду đi trong (khắp) thành phố; ша́рить по карма́нам lục hết (khắp) các túi; броди́ть по све́ту lang thang khắp bốn phương trời, ngao du khắp thế giới; пóлзать пó полу bò trên (khắp) sàn nhà; кни́ги разбрóсаны по всему́ столу́ sách vứt lung tung trên bàn; 3. (*по направлению*) theo chiều, xuôi, theo; идти́ по ве́тру đi theo chiều (đi xuôi) gió; по тече́нию xuôi dòng, theo dòng nước; идти́ по следа́м зве́ря đi theo dấu chân thú; 4. (*согласно*) theo, thể (tuỳ, chiếu, căn cứ) theo; жить по пра́вде sống theo lương tâm; по зако́ну theo (chiếu theo, căn cứ theo) luật pháp; по пра́ву hoàn toàn đủ quyền; по его́ жела́нию theo (thể theo, tuỳ theo, phù hợp với) nguyện vọng của anh ấy; увóлиться по со́бственному жела́нию tự ý xin thôi việc, xin thôi việc theo ý muốn của mình; по прика́зу theo (thừa) lệnh; по ми́рному догово́ру theo đúng (chiếu theo) hoà ước; по пла́ну theo kế hoạch; по заслу́гам а) tuỳ theo thành tích, phù hợp với công trạng; б) (*о каком-л. наказании, возмездии*) đáng tội, đáng đời; суди́ть по вне́шности dựa (căn cứ) vào bề ngoài mà phán xét, phán đoán theo bề ngoài; 5. (*при ограничении признака*) về, bên, đằng, về đằng; ро́дственник по матери́нской ли́нии người bà con bên ngoại, người bà con bên (đằng, về đằng) mẹ; сапóжник по профе́ссии về nghề nghiệp là thợ giày, làm nghề thợ giày; до́брый по хара́ктеру có tính nhân hậu, có lòng tốt bụng; пе́рвый по величине́ đứng đầu về độ lớn, lớn nhất; отли́чный по ка́честву tuyệt vời về mặt phẩm chất, có phẩm chất rất tốt; крестья́нин по происхожде́нию xuất thân là nông dân; по и́мени Алекса́ндр tên là Alexandre; 6. (*посредством*) bằng; по желе́зной доро́ге bằng tàu lửa (hoả xa, đường sắt); по во́здуху bằng đường hàng không; по су́ше bằng đường bộ; посла́ть что-л. по пóчте gửi cái gì qua (bằng) bưu điện; по ра́дио bằng vô tuyến điện; говори́ть по телефóну nói (nói qua, nói bằng) điện thoại, gọi dây nói, gọi phôn, phôn; 7. (*вследствие*) vì, do, bởi, tại; по боле́зни vì (do) bị ốm; по рассе́янности do (vì) lơ đễnh; по любви́ vì yêu nhau (tình yêu); 8. (*при обозначении области деятельности*) về; (*при обозначении цели действия*) để, nhằm; специализи́роваться по фи́зике chuyên môn về vật lý, chuyên về lý; кни́га по матема́тике sách về toán học, sách toán; по ря́ду вопро́сов trên (về) một số vấn đề; встре́ча по те́ннису (cuộc) đấu quần vợt, thi đấu về môn tennis; ку́рсы по усовершéнствованию khoá chuyên tu (bồi dưỡng), lớp bổ túc; мероприя́тия по борьбе́ с за́сухой những biện pháp để (nhằm) chống hạn, những biện pháp chống hạn; рабóтать по дóму làm việc nhà (việc nội trợ); 9. (*при обозначении области, сферы распространения*) trong, trong phạm vi; прика́з по полку́ mệnh lệnh trong phạm vi trung đoàn; дежу́рство по шкóле việc trực nhật trong trường; 10. (*при обозначении времени, срока повторяющегося действия*) hằng, hàng, vào, cứ vào, ...nào cũng vậy; по вечера́м tối tối, tối nào cũng vậy; по воскресе́ньям cứ vào ngày chủ nhật, chủ nhật nào cùng vậy; рабóтать по утра́м làm việc hằng (hàng) sáng, làm việc vào buổi sáng; 11. (*при указании на отрезок времени*) hằng, hàng, suốt, ...ròng; не писа́ть по месяца́м hằng (hàng) tháng không viết thư, suốt mấy tháng (mấy tháng ròng) chẳng viết thư; 12. (*при указании на равное распределение чего-л.*) từng, mỗi; по одному́ челове́ку từng người một; дать де́тям по конфе́те cho trẻ con mỗi đứa một cái kẹo; Б (*В*) 1. (*до*) đến, cho đến, đến tận, đến hết; по пóяс đến (đến tận, chấm) thắt lưng; с деся́того по двадца́тое ма́я từ ngày mồng mười đến (đến hết) ngày hai mươi tháng năm; по сей день cho đến tận ngày nay; 2.: по ле́вую ру́ку về phía tay trái; по другóю сто́рону về phía khác; В (*Д, В*) (*с числ.*) сứ..., сứ... một; по десяти́ рубле́й за шту́ку cứ mười rúp một cái, mỗi cái giá mười rúp; пó два từng đôi, cứ hai cái một; пó двое từng cặp, cứ hai người một; Г (*П*) 1. (*после*) sau khi; по прибы́тии sau khi đến; по оконча́нии институ́та sau khi tốt nghiệp trường đại học; 2. *разг.* (*со словами* «скучать», «тосковать» *и т. п.*): тоскá по ро́дине nhớ quê (nước), buồn nhớ quê hương (đất nước); скуча́ть по сестре́ nhớ chị; ✧ по мне theo (đối với, theo ý kiến) tôi; э́то ему́ не по си́лам việc đó không hợp sức nó

по-англи́йски *нареч.* (bằng) tiếng Anh, Anh văn, theo kiểu Anh

побагрове́ть *сов. см.* багрове́ть

поба́иваться *несов.* (*Р + инф.*) hơi sợ, sờ sợ, e ngại, ngài ngại, e sợ, lo ngại, lo lo, rờn rợn, lo, ngại, sợ

поба́ливать *несов. разг.* thỉnh thoảng hơi đau (hơi nhức)

побалова́ть *сов. разг.* (*В*) 1. chiều, cưng, nuông chiều một tí; 2. *см.* побалова́ться

побалова́ться *сов. разг.* 1. nghịch, nghịch ngợm, đùa nghịch; 2. (*позволить себе что-л.*) tự cho phép mình; (*развлечься*) giải trí

побасёнка *ж.* giai thoại, chuyện tiếu lâm, chuyện vui

побе́г 1 *м.* (*бегство*) (sự) chạy trốn, trốn thoát, tẩu thoát; ~ из тюрьмы́ vượt ngục; соверши́ть ~ chạy trốn, trốn thoát

побе́г II *м.* (*росток*) mầm, chồi, đọt, cành non

побе́гать *сов.* chạy

побегу́шк||и *мн.*: быть на ~ах у кого́-л. а) chạy (giúp) việc vặt cho ai; б) *перен.* làm đầu sai (đầy tớ) cho ai, hầu hạ ai

побе́д||а *ж.* (sự) thắng, chiến thắng, thắng lợi, thắng trận; во́ля к ~е ý chí

quyết thắng; ✧ пи́ррова ~ chiến thắng của vua Phyrrus (*thắng mà tổn thất quá lớn, coi như thua*)

победи́тель *м.*, **~ница** *ж.* (*в бою*) người chiến thắng (thắng trận); (*в состязаниях*) người thắng (thắng lợi, được giải, được cuộc)

победи́ть *сов. см.* побежда́ть

побе́дно *нареч.* (một cách) thắng lợi, đắc thắng; он ~ засмея́лся ông ta đắc thắng bật cười

побе́дн||ый *прил.* 1. (thuộc về) chiến thắng, thắng lợi, thắng trận; ~ клич tiếng hò reo chiến thắng (thắng lợi); ~ гимн khúc ca khải hoàn, khải ca, bài ca chiến thắng; 2. (*победоносный*) đắc thắng; ✧ до ~ого конца́ (cho) đến thắng lợi cuối cùng

победоно́сно *нареч.* (một cách) thắng lợi

победоно́сн||ый *прил.* 1. chiến thắng, thắng lợi; (*всегда побеждающий*) bách chiến bách thắng, trăm trận trăm thắng; ~ое наступле́ние trận tấn công thắng lợi; ~ое зна́мя (ngọn, lá) cờ bách chiến bách thắng, cờ chiến thắng; ~ые войска́ những đội quân bách chiến bách thắng; 2. *перен.* đắc thắng; ~ вид vẻ mặt đắc thắng

побежа́ть *сов.* chạy, chạy đi; (*обратиться в бегство*) chạy trốn, chạy thoát, bỏ chạy, tẩu thoát, đào tẩu

побежда́ть, победи́ть (*В*) 1. (*в бою*) chiến thắng, thắng lợi, đánh thắng, đánh bại, thắng; победи́ть кого́-л. в бою́ chiến thắng (đánh thắng, đánh bại) ai; 2. (*в состязаниях*) thắng lợi, thắng, được, hơn, ăn; победи́ть в бе́ге thắng trong cuộc thi chạy; 3. *перен.* (*преодолевать*) thắng, vượt, nén, kìm, ghìm

побе́жка *ж.* (*аллюр*) nước đi (chạy) (*của ngựa*)

побеле́ть *сов. см.* беле́ть 1

побели́ть *сов. см.* бели́ть

побе́лка *ж.* (sự) quét vôi

побере́жье *с.* (miền, vùng, dải) ven bờ; (*моря*) (miền) ven biển, duyên hải, bờ biển; (*реки*) (miền) ven sông, giang biên; (*озера*) (miền) ven hồ

побере́чь *сов.* (*В*) 1. (*сохранить*) giữ gìn, tằn tiện, dành dụm, gom góp, chắt chiu; 2. (*проявить заботливость*) giữ gìn, chăm chút, săn sóc

побере́чься *сов.* giữ mình, giữ gìn

побесе́довать *сов.* (с *Т*) nói chuyện, chuyện trò, đàm luận, đàm thoại, đàm đạo

побеспоко́ить *сов.* (*В*) làm phiền, quấy rầy

побеспоко́иться *сов. см.* беспоко́иться 2

побира́ться *несов. разг.* ăn xin, ăn mày, xin của bố thí

побиру́шка *м. и ж. разг.* người ăn xin (ăn mày, hành khất)

поб||и́ть *сов.* (*В*) 1. *см.* бить 2; 2. (*нанести поражение*) đánh thắng, đánh bại, thắng; 3. (*убить всех, многих*) tàn sát, giết hại, làm cỏ, giết (*hết, nhiều*); 4. (*повредить посевы и т. п.*) tàn hại, huỷ hoại; гра́дом ~и́ло хлеб mưa đã tàn hại (huỷ hoại) lúa mì; 5. *разг.* (*разбить всё, многое*) đánh vỡ, làm vỡ (*hết, nhiều*); ~ всю посу́ду đánh vỡ (làm vỡ) hết bát đĩa; ✧ ~ реко́рд phá kỷ lục

поби́ться *сов.* 1. (*оказаться повреждённым*) bị tàn hại (huỷ hoại); 2. *разг.* (*о полуде*) (bị) vỡ, bể

поблагодари́ть *сов. см.* благодари́ть

побла́жк||а *ж. разг.* ơn huệ, ân huệ, ơn, ân; (*снисхождение*) (sự) khoan dung, độ lượng; де́лать ~и кому́-л. làm ơn (ra ơn, thi ân) cho ai

побледне́ть *сов. см.* бледне́ть

побле́кший *прил.* úa, héo, héo úa, úa tàn, tàn úa, tàn tạ

побле́кнуть *сов. см.* блёкнуть

побли́зости *нареч.* (ở) gần, cạnh, bên, sát bên, phụ cận; ~ от реки́ gần (cạnh, bên) sông

побожи́ться *сов. см.* божи́ться

побо́и *мн.* (trận) đòn, roi, roi vọt; трупы́ hình (*уст.*); переноси́ть ~ (bị, chịu) đòn

побо́ище *с.* 1. *уст.* (*сражение*) chiến trận, (trận) đánh lớn, lưu huyết; 2. *разг.* (*драка*) (trận) ẩu đả, đánh nhau, choảng nhau

поболе́ть I *сов. разг.* 1. (*о человеке*) ốm, ốm đau; 2. (*позаботиться*) lo lắng, chăm chút, chăm lo

поболе́||ть II *сов.* (*о теле, части тела, органе*) đau, nhức, đau đớn, nhức nhối чéтверть чáса у меня́ ~ла голова́ đầu tôi nhức (nhức nhối) trong mười lăm phút

поболта́ть *сов. разг.* болта́ть I, II

побо́льше (*ср.* бо́льше) lớn (to, to lớn) hơn, hơn, trên

побо́рни||к *м.* **~ца** *ж.* chiến sĩ, người đấu tranh (chiến đấu, bảo vệ); ~ ми́ра chiến sĩ hoà bình

побороть *сов.* (*В*) 1. (*одержать верх*) thắng lợi, thắng; (*на войне тж.*) đánh thắng, đánh bại, chiến thắng; ~ проти́вника đánh thắng (đánh bại, chiến thắng) kẻ địch; 2. (*преодолеть*) khắc phục, thắng, vượt, nén, kìm, ghìm; ~ чу́вство стра́ха nén (kìm, ghìm, khắc phục) nỗi sợ hãi; ~ боле́знь thắng cơn bệnh

побо́ры *мн.* (*ед.* побо́р *м.*) phù lạm, phụ thu, quyên góp (sưu thuế) nặng nề, phù thu lạm bổ

побо́чн||ый *прил.* phụ, thứ yếu; ~ые результа́ты (*от лекарств*) những hậu quả phụ (*của thuốc*); ~ые явле́ния những hiện tượng thứ yếu; ~ продукт sản phẩm phụ; ~ дохо́д thu nhập phụ

побоя́ться *сов.* (*Р*, + *инф.*) hơi sợ, e sợ, e ngại, ngài ngại, rờn rợn, chờn chợn, ngại, sợ, chợn

побрани́ть *сов.* (*В*) mắng (quở, chửi mắng) qua loa

побрани́ться *сов.* cãi nhau (cãi lộn, cãi cọ, chửi mắng nhau) một lúc

побрата́ться *сов. см.* брата́ться

побрати́м *м.* người anh em kết nghĩa; го́род ~ thành phố kết nghĩa

побрати́мство *с.* (lễ) kết nghĩa anh em, kết nghĩa; đào viên kết nghĩa (*лит.*)

по-бра́тски *нареч.* (theo tình) anh em, huynh đệ, thân thiện

побре́згать *сов. см.* бре́згать

побрести́ *сов.* lê bước, lần bước

побри́ть(ся) *сов. см.* бри́ть(ся)

поброди́ть *сов. разг.* (*походить*) (đi) lang thang, vẩn vơ, láng cháng

побросáть *сов.* (*В*) 1. (*бросить в беспорядке*) vứt lung tung, ném bừa bãi; 2. (*оставить*) rời bỏ, bỏ

побры́згать *сов.* rẩy (xịt, phun) ít nước, rẩy (xịt, phun nước) qua

побры́згаться *сов.* rẩy (xịt, phun nước) cho mình; (*друг с другом*) rẩy (vẩy, xịt nước, phun nước) cho nhau

побря́кивать *несов. разг.* (kêu) loảng xoảng, loảng choảng, xủng xoảng

побря́кушк||а *ж. разг.* (*безделушка*) đồ lặt vặt (vặt vãnh); (*игрушка*) con lúc lắc (lắc cắc, chút chít); *перен.*: ~и những điều (việc, chuyện) vặt vãnh

побуди́тельн||ый *прил.* (là) động cơ, thúc đẩy, khích động; ~ая причи́на động cơ, nguyên nhân thúc đẩy; ~ая си́ла động lực, lực (động cơ) thúc đẩy; ~ мотив động cơ; ✧ ~ зало́г *грам.* dạng khẩn cầu; ~ая мода́льность *грам.* tình thái khẩn cầu; ~ое предложе́ние *грам.* câu (mệnh đề) khẩn cầu

побуди́ть I *сов.* (*разбудить всех, многих*) *разг.* đánh thức (*nhiều hay mọi người*)

побуди́ть II *сов. см.* побужда́ть

побужда́ть, побуди́ть (*В* к *Д*, *В* + *инф.*) kích thích, khêu gợi, xúi giục, xui giục, thúc đẩy, thúc giục, thôi thúc,

xui khiến, khích động, khiến cho, xui, xúi

побужде́ни||е *с.* 1. (*действие*) (sự) kích thích, khêu gợi, xúi giục, xui giục, thúc đẩy, thúc giục, thôi thúc, xui khiến, khích động; 2. (*желание, намерение*) động cơ, ý muốn, ý định; патриоти́ческие ~я động cơ yêu nước; по со́бственному ~ю tự ý mình

побыв||а́ть *сов.* 1. (*посетить*) đi (đến, viếng) thăm, thăm; он ~а́л во Фра́нции anh ấy đã đến (đi thăm, từng đến, từng sang) Pháp; он ~а́л повсю́ду ông ta đã đi (đi thăm, viếng thăm, chu du) khắp nơi; я ~а́ю у него́ tôi sẽ đến thăm (đi thăm, đến) nó; 2. (*принять участие в чём-л.*) tham gia, tham dự, dự; ~ на войне́ tham gia (tham dự) chiến tranh

побы́вк||а *ж. разг.* (kỳ) nghỉ phép ngắn hạn, đi phép; он прие́хал на ~у anh ấy về phép

побы́ть *сов.* ở lại; nghỉ lại (*разг.*); он побы́л у нас три дня anh ấy ở lại (nghỉ lại) nhà chúng ta ba hôm

пова́диться *сов. разг.* 1. (+ *инф.*) quen (nhiễm) thói; 2. (*часто ходить куда-л.*) đi lại, thường đến, hay lui tới

пова́дка *ж. разг.* (*привычка*) thói, thói quen; (*манера поведения*) điệu bộ, bộ điệu, kiểu cách; дурна́я ~ thói, tật, tệ, thói xấu, thói hư, tật xấu

пова́дно *нареч.*: что́бы не́ было ~ кому́-л. để ai mất thói quen, để cho ai chừa

повали́ть I *сов. см.* вали́ть I 1

повали́ть II *сов. см.* вали́ть II

повали́ться *сов. см.* вали́ться

пова́льн||ый *прил.* phổ biến, khắp mọi người; ~ое увлече́ние чем-л. đam mê phổ biến (ham thích của mọi người) về cái gì; ~ая боле́знь bệnh dịch, dịch tễ; ~ о́быск (cuộc) khám xét mọi người, khám soát toàn bộ

повали́ть *сов.* (*В*) lăn qua, bọc ngoài, lăn, tẩm

повали́ться *сов.* 1. lăn lóc, nằm lăn, lăn; ~ в снегу́ nằm lăn (lăn lóc, lăn) trong tuyết; ~ на траве́ nằm lăn trên cỏ; 2. *разг.* (*в постели*) nằm bẹp, nằm dài, nằm khoèo, nằm khểnh, nằm quèo

по́вар *м.* người nấu bếp, đầu bếp, bếp; (*в учреждениях, в армии*) (người) cấp dưỡng, hoả đầu quân; anh nuôi (*разг.*)

пова́рени||ый *прил.* (thuộc về) nấu ăn, làm bếp; ~ая кни́га sách dạy nấu ăn, sách làm bếp; ~ое иску́сство nghệ thuật nấu ăn (làm bếp); ~ая соль muối ăn

повари́ха *ж.* bà/chị nấu bếp, đầu bếp; (*в учреждениях*) bà/chị cấp dưỡng; chị nuôi (*разг.*)

поварёнок *м.* phụ bếp

поварско́й *прил.* (thuộc về) người nấu bếp; ~ нож dao làm bếp

по-ва́шему *нареч.* 1. (*по вашему мнению*) theo ý kiến anh/chị, theo anh/chị; 2. (*по вашему желанию*) theo ý muốn của anh/chị; пусть будет ~ cứ làm theo ý muốn của anh/chị vậy

пове́дать *сов. уст.* báo tin, nói cho biết; ~ та́йну nói cho biết điều bí mật; bật mí (*шутл.*)

поведе́ни||е *с.* phẩm hạnh, hạnh kiểm, tư cách, hành vi, hành trạng; ли́ния ~я cách xử thế, lối cư xử, cách xử sự

повезти́ *сов. см.* везти́ 2

повелев||а́ть *несов.* 1. (*Т*) (*править*) điều khiển, điều hành, cai quản; 2. (*Д* + *инф.*) ra (hạ) lệnh, sai khiến, ra mệnh lệnh, khiến; мой долг ~а́ет мне сде́лать э́то bổn phận của tôi khiến tôi phải làm việc này

повеле́ние *с. книжн.* mệnh lệnh, lệnh

повеле́ть *сов. книжн.* ra (hạ) lệnh

повели́тель *м.* chủ, chủ nhân, chúa tể

повели́тельн||ый *прил.* (có tính chất) mệnh lệnh, ra lệnh, sai khiến; ~ тон giọng mệnh lệnh (sai khiến); ✧ ~ое наклоне́ние *грам.* thể (thức) mệnh lệnh, thể cầu khiến; ~ое предложе́ние *грам.* câu (mệnh đề) mệnh lệnh; ~ая фо́рма hình thái mệnh lệnh; ~ая части́ца trợ từ mệnh lệnh

повенча́ть *сов. см.* венча́ть 1

повенча́ться *сов. см.* венча́ться

повере́нный *м.* (*скл. как прил.*) người được uỷ thác (được ủy nhiệm); ✧ ~ в делах *дип.* đại biện; постоя́нный ~ в делах *дип.* đại biện thường trực; вре́менный ~ в делах *дип.* đại biện lâm thời; прися́жный ~ trạng sư, luật sư

пове́рить *сов.* 1. *см.* ве́рить; 2. *см.* поверя́ть

пове́рк||а *ж.* 1. (sự) kiểm tra, kiểm soát, kiểm điểm, kiểm, điểm; ~ вре́мени kiểm lại giờ; 2. (*перекличка*) (sự) điểm danh, điểm binh, điểm quân; ✧ на ~у thật ra, thực ra, quả là

повернну́ть(ся) *сов. см.* повёртывать(ся) *и* поворáчивать(ся)

пове́рочный *прил.* (thuộc về) kiểm tra, kiểm soát, kiểm điểm

поверте́ть *сов.* (*В, Т*) 1. quay, xoay, vần; 2. *разг.* mân mê, mó máy, táy máy, lật đi lật lại; ~ что́-л. в рука́х mân mê (lật đi lật lại, mó máy) cái gì trong tay

поверте́ться *сов.* 1. quay, xoay, quay (xoay) mấy vòng; (*покружиться в танце*) quay; 2. *разг.* (*из стороны в сторону*) quay qua quay lại; ~ пе́ред зе́ркалом quay qua quay lại trước gương; uốn éo trước gương (*пренебр.*); 3. *разг.* (*пробыть где-л.*) láng cháng

повёртывать, повернну́ть 1. (*В*) quay, xoay, vặn, xây; повернну́ть ключ в замке́ vặn chìa trong ổ khoá; повернну́ть лицо́ к собесе́днику quay mặt về phía người đối thoại; повернну́ть расте́ния к све́ту xoay những cây về phía ánh sáng; 2. (*менять направление*) quay, rẽ, ngoặt, ngoắt, quặt, quành, rẽ ngoặt; повернну́ть наза́д quay đằng sau; повернну́ть напра́во rẽ (ngoặt, ngoắt, quặt, quay) bên phải; доро́га кру́то повернну́ла нале́во con đường rẽ ngoặt (ngoặt, quặt) sang phía trái; повернну́ть что́-л. вспять quay ngược cái gì, bắt cái gì lùi lại; 3. (*В*) *перен.* xoay, quay, chuyển, lái; повернну́ть разгово́р xoay (lái, chuyển) câu chuyện

повёртываться, повернну́ться 1. quay (xoay) người, quay (xoay) mình, quay đầu, ngoái cổ, xây lưng, quay, xoay; 2. *перен.* xoay chiều, đổi hướng, xoay chuyển, chuyển biến, chuyển; де́ло повернну́лось не так, как он предполага́л công việc đã xoay chiều (xoay chuyển, chuyển) không phải như ông ta dự định trước, tình hình đã chuyển biến (chuyển, thay đổi) không như anh ấy dự tính; ✧ у меня́ язы́к не повернётся сказа́ть ему́ э́то tôi không nỡ (nỡ nào, nỡ lòng nào) nói điều đó với nó

пове́рх 1. *предлог* (*Р*) lên trên, ở trên; наде́ть пиджа́к ~ руба́шки mặc vét-tông ngoài áo sơ-mi; 2. *нареч.* bên trên, trên

пове́рхностно *нареч.* (một cách) hời hợt, nông cạn, nông nổi, lớt phớt, phớt qua

пове́рхностность *ж.* (tính chất) hời hợt, nông cạn, nông nổi, lớt phớt, thiển cận

пове́рхностн||ый *прил.* 1. (ở) trên mặt, bên trên, mặt ngoài; ~ слой по́чвы lớp đất trên mặt; ~ сев gieo trên mặt; ~ая ра́на vết thương nông (ở mặt ngoài); 2. *перен.* hời hợt, nông cạn, nông nổi, lớt phớt, thiển cận

поверхност||ь *ж.* bề mặt, mặt; ~ земно́го ша́ра bề mặt trái đất; ~ воды́ mặt nước; ✧ скользи́ть по ~и лю́тот sơ qua, phớt qua, cưỡi ngựa xem hoa;

всплыть на ~ lộ ra, xuất hiện, xuất đầu lộ diện

по́верху *нареч. разг.* 1. ở bên trên; 2. *перен.* (một cách) hời hợt, nông cạn, lớt phớt

пове́рье *с.* tín ngưỡng, (điều) mê tín, dị đoan; наро́дное ~ tín ngưỡng dân gian

поверя́ть, пове́рить 1. (*В Д*) (*доверять*) thổ lộ; ~ свою́ та́йну кому́-л. thổ lộ điều bí mật của mình với (cho) ai; 2. (*В*) *уст.* (*проверять*) kiểm tra, kiểm soát, kiểm lại, kiểm điểm, kiểm nghiệm, kiểm, điểm

пове́са *м.* kẻ lêu lổng (chơi bời lêu lổng, du đãng, du thủ du thực)

повеселе́ть *сов.* trở nên vui, vui lên

повесели́ться *сов.* vui chơi, giải trí

по-весе́ннему *нареч.* như (như trong, như vào, theo kiểu) mùa xuân; пого́да была́ ~ тёплая tiết trời ấm như trong mùa xuân, trời ấm như vào tiết xuân; оде́т ~ ăn mặc theo kiểu mùa xuân

пове́сить *сов. см.* ве́шать I

пове́ситься *сов. см.* ве́шаться

повествова́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) trần thuật, tường thuật, miêu thuật, thuật lại, kể lại; 2. *лит.* (bài) trần thuật, tường thuật, miêu thuật, thuật lại, kể lại, kể chuyện

повествова́тельн||ый *прил.* (thuộc về) trần thuật, tường thuật; ~ стиль thể văn (phong cách) trần thuật; ~ое предложе́ние *грам.* câu (mệnh đề) tường thuật

повествова́ть *несов.* (о *П*) trần thuật, tường thuật, miêu thuật, thuật lại, kể lại

повести́ *сов.* 1. (*В*) dẫn, dắt, dìu, dẫn dắt, dìu dắt, đưa đến; ~ больно́го к врачу́ dìu (dẫn, dắt) người bệnh đến bác sĩ; ~ во́йско в бой dẫn quân vào trận; э́то к добру́ не поведёт việc đó chẳng đưa đến điều gì tốt lành đâu; 2. *см.* поводи́ть II

повести́сь *сов.* 1. (*войти в обычай*) thành lệ (tục, tập tục, lề thói); так повело́сь и́сстари từ xưa đã thành lệ như vậy; 2. (с *Т*) *разг.* đánh bạn, kết bạn, giao du, đàn đúm, chơi; с кем поведёшься, от того́ и наберёшься *посл.* ≅ gần mực thì đen, gần đèn thì sáng

повéстк||а *ж.* giấy gọi, giấy triệu tập; (*в суд*) trát đòi, giấy đòi, trát toà án; ~ в а́рмию giấy gọi nhập ngũ, giấy động viên; ✧ ~ дня chương trình nghị sự (bàn việc), nghị trình; на ~е дня ghi vào chương trình nghị sự (nghị trình), vấn đề trước mắt

по́весть *ж.* 1. *лит.* truyện vừa; 2. (*история*) chuyện

пове́трие *с.* 1. *уст.* dịch tễ, bệnh dịch; 2. *перен. разг.* hiện tượng phổ biến

пове́шение *с.* (sự) treo cổ, thắt cổ; казнь че́рез ~ xử giảo, hình giảo, xử treo cổ

пове́||ять *сов.* 1. (*подуть*) thổi nhẹ nhẹ (nhè nhẹ), phảng phất, thoảng; 2. *обыкн. безл.* (*Т*) phảng phất, thoảng; ~яло прохла́дой phảng phất hơi mát, hơi mát thoảng

повзди́рить *сов. разг.* cãi cọ (cãi vã, học hặc) nhau

повзросле́ть *сов.* lớn lên, trưởng thành

повива́льн||ый *прил.*: ~ая ба́бка bà đỡ, bà mụ

повида́ть *сов.* (*В*) *разг.* 1. thấy, gặp (*nhiều*); (*пережить*) từng trải; мно́го ~ на своём веку́ trong đời đã từng trải nhiều; 2. (*встретиться*) gặp, gặp nhau, đến thăm; ~ друзе́й gặp bạn bè, đến thăm bạn hữu

по-ви́димому *вводн. сл.* chắc, chắc là, có lẽ, có lẽ là, chắc có lẽ, hình như, ý chừng, ý giả

пови́дло *с.* mứt, mứt nhuyễn

повили́ка *ж. бот.* (dây, cây) tơ hồng (*Cuscuta*)

повини́ться *сов. см.* вини́ться

пови́нность *ж.* nghĩa vụ (*тж. перен.*); во́инская ~ nghĩa vụ quân sự (quân dịch), chế độ quân dịch; трудова́я ~ nghĩa vụ lao động, chế độ lao dịch (diêu dịch, tạp dịch)

пови́нн||ый *прил.* có lỗi (tội), phạm lỗi (tội); ни в чём не ~ые лю́ди những người dân vô tội, dân lành, thường dân; он не пови́нен в э́том anh ấy không có lỗi trong việc này: ✧ яви́ться, прийти́ с ~ой thú (nhận, chịu, phục) tội, thú (nhận) lỗi, cúi đầu chịu tội, ra đầu thú

повинова́ться (*Д*) tuân theo, phục tùng, vâng lời, tuân, vâng; ~ распоряже́ниям tuân (vâng) lệnh, phục tùng mệnh lệnh; phụng (vâng, lĩnh) mệnh (*ист.*); сле́по ~ кому́-л. mù quáng phục tùng (tuân theo, vâng lời, nghe theo) ai

повинове́ние *с.* (sự) tuân theo, phục tùng, vâng lời; слепо́е ~ phục tùng mù quáng

повиса́ть, пови́снуть 1. treo lơ lửng (lủng lẳng), lửng lơ, lủng lẳng, chơi vơi; (на *П*) níu, bíu, vịn; пови́снуть на ше́е у кого́-л. níu (bíu) vào cổ ai; 2. (*свешиваться*) treo lòng thòng (lủng lẳng, toòng teng, tòn ten); (*обвисать*) rủ (buông, thõng, trễ) xuống; 3. (*казаться неподвижным*) lơ lửng, lửng lơ, chơi vơi; пови́снуть в во́здухе a) treo lơ lửng trong không, lơ lửng, chơi vơi; б) *перен.* còn treo, chưa giải quyết, còn chưa dứt khoát

повисе́ть *сов.* treo

пови́снуть *сов. см.* повиса́ть, ви́снуть

повиту́ха *ж. уст.* bà đỡ, bà mụ

повле́чь *сов.* (*В*) kéo theo, gây ra, đem lại; ~ за собо́й неприя́тности kéo theo (đem lại, gây ra) những điều khó chịu; ~ за собо́й вся́кие переме́ны kéo theo (gây ra, đem lại) mọi sự biến đổi

повлия́ть *сов. см.* влия́ть

по́вод I *м.* (*у лошади*) (dây) cương; отда́ть пово́дья buông (thả) cương; ✧ быть на ~ý у кого́-л. bị ai xỏ mũi (dắt mũi, sai khiến, chi phối); держа́ть кого́-л. на ~ý xỏ mũi (dắt mũi, sai khiến, chi phối) ai

по́вод II *м.* (*обстоятельство*) cơ hội, nguyên cớ, duyên cớ, dịp; (*предлог*) lý cớ, lý do, nguyên do, cớ, nê; без вся́кого ~a không có lý do (lý cớ, nguyên do, nguyên cớ) nào cả; по любо́му ~y vin vào bất cứ lý do (lý cớ, nguyên cớ) nào; дать ~ кому́-л. что́-л. сде́лать tạo cơ hội (điều kiện, nguyên cớ, cớ, dịp) cho ai làm việc gì; ~ к войне́ nguyên cớ (duyên cớ, cớ) gây ra chiến tranh; дать ~ для ссо́ры gây ra nguyên cớ (duyên cớ) cho sự xích mích; ✧ по ~y чего́-л. về (nhân) việc gì, về (nhân) điều gì

поводи́ть I *сов.* 1. (*В*) dẫn (dìu, dắt)... đi; ~ ребёнка по ко́мнате dắt (dìu) đứa bé đi trong phòng; 2. (*Т* по *Д*) đưa đi, đưa; ~ ука́зкой по ка́рте đưa que chỉ trên bản đồ

поводи́ть II, повести́ (*Т*) cử động, nhúc nhích; ~ глаза́ми đảo mắt; ~ плеча́ми vặn (vươn, vuôn) vai; ~ уша́ми (*о животных*) ve vẩy (nhúc nhích) tai; ~ уса́ми (*о насекомых*) cử động (nhúc nhích) râu; ✧ и бро́вью не повести́ hoàn toàn không (không thèm) chú ý đến, bỏ ngoài tai, phớt lờ, phớt tỉnh

поводо́к *м.* 1. (dây) cương; 2. (*для собак*) dây dẫn (dắt) chó; 3. *рыб.* dây câu (*đoạn có hòn chì và lưỡi câu*)

поводы́рь *м.* người dắt (dẫn đường, hướng đạo)

повоева́ть *сов.* chiến đấu; đánh đấm, đánh chác (*разг.*)

повози́ть *сов.* (*В*) chuyên chở, chở, tải, xe

повоз||и́ться *сов.* 1. (*поворочаться*) trở mình, trằn trọc; 2. (с *Т*) *разг.* lúi húi, loay hoay, hì hục, mất thì giờ; мне пришло́сь с ним мно́го ~ tôi phải mất nhiều thì giờ (nhiều công sức) với nó; два часа́ я ~и́лся над э́той зада́чей tôi

đã hì hục (loay hoay, lúi húi) hai tiếng đồng hồ để giải bài toán này

пово́зка *ж.* xe, xe tải, xe thổ mộ

пово́йник *м. уст.* povoinik (*khăn chít đầu của các bà nông dân Nga đã có chồng*)

поволнова́ться *сов.* hồi hộp, lo lắng, xao xuyến

поволо́к||а *ж.*: глаза́ с ~ой đôi mắt mơ màng

поволо́чь *сов.* (*В*) *разг.* kéo

повора́чивание *с.* (sự) quay, xoay, vặn

повора́чивать(ся) *несов. см.* повёртывать(ся)

поворо́т *м.* 1. (*действие*) (sự) quay, xoay, vặn; 2. (*место*) (chỗ) quay, rẽ, ngoặt, ngoắt, quặt, quành, cua, quẹo, rẽ ngoặt; пе́рвый ~ напра́во chỗ rẽ (ngoặt, quành, cua, quẹo, rẽ ngoặt) đầu tiên về tay phải; 3. *перен.* (*изменение, перелом в чём-л.*) bước ngoặt, khúc quanh, (sự) biến đổi, biến chuyển, thay đổi, chuyển biến; крутой ~ в поли́тике bước ngoặt đột ngột (sự thay đổi căn bản) trong chính sách; ~ де́ла в на́шу по́льзу tình hình biến chuyển có lợi cho ta; ✧ от ворота́ ~ một mực từ chối, khăng khăng khước từ

поворо́тливость *ж.* 1. (sự, tính, tài) nhanh nhẹn, lanh lẹn, mau lẹ, tháo vát, khéo xoay xở; 2. *мор.* (sự, tính, độ) cơ động, dễ quay chuyển, dễ xoay chuyển

поворо́тливый *прил.* 1. nhanh nhẹn, lanh lẹn, mau lẹ, tháo vát, khéo xoay xở; 2. *мор.* cơ động, dễ quay chuyển, dễ xoay chuyển

поворо́тный *прил.* 1. (dễ) quay, xoay; ~ механи́зм а) cơ chế quay, cơ cấu xoay; б) *воен.* cơ chế chuẩn đích, bộ phận quay súng; ~ мост cầu quay (xoay); ~ круг *ж.-д.* bàn quay; 2. *перен.* (*переломный*) ngoặt, biến đổi, thay đổi, chuyển biến; ~ моме́нт (thời điểm) bước ngoặt; ~ пункт chỗ ngoặt

поворча́ть *сов.* càu nhàu, lẩu bẩu, cằn nhằn, cáu nhẩu; (*о собаке*) gầm gừ

повреди́ть *сов. см.* повреждать *и* вреди́ть

повреждать, повреди́ть 1. (*Д*) (*приносить вред*) tác hại, làm hại (tổn thương, thương tổn, tổn hại); повреди́ть здоро́вью làm tổn hại (tác hại đến, làm hại cho) sức khoẻ; повреди́ть чьи́м-л. интере́сам tác hại (làm tổn thương, làm thương tổn, làm tổn hại) đến lợi ích của ai; 2. (*В*) (*портить*) làm hỏng (hư, hư hỏng); повреди́ть замо́к làm hỏng khoá; 3. (*В*) (*ранить*) làm bị thương, làm hỏng, gây thương tật; он повреди́л себе́ но́гу при паде́нии nó bị ngã què (hỏng) chân

поврежде́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) làm tổn hại; làm hỏng, làm hư; làm bị thương, gây thương tật (*ср.* повреждать); 2. (*изъян, поломка и т. п.*) chỗ hỏng (hư, đứt, gãy); (*телесное*) thương tích, thương tật; ~ телефо́нного ка́беля chỗ hỏng (chỗ đứt) của dây cáp điện thoại

повремени́ть *сов. разг.* 1. (с *Т*, + *инф.*) (*помедлить*) trì hoãn, dây dưa, dềnh dàng, câu dầm, kéo rề; 2. (*подождать*) chờ, đợi, nán đợi, chờ đợi

повреме́нн||ый *прил.* 1. theo thời gian (thì giờ, giờ); ~ая опла́та trả công theo thời gian (theo giờ); ~ая рабо́та công việc tính theo thời gian (theo giờ); 2. (*периодический*) chu kỳ, đều kỳ

повседне́вно *нареч.* (xảy ra) hằng ngày, hàng ngày; thường xuyên

повседне́вн||ый *прил.* hằng ngày, hàng ngày, thường ngày, thường nhật; (*постоянный*) thường xuyên; ~ые ну́жды những nhu cầu hằng ngày (hàng ngày, thường ngày, thường nhật); ~ая жизнь đời sống hằng ngày (hàng ngày), sinh hoạt thường ngày (thường nhật)

повсеме́стно *нареч.* (ở) khắp nơi, khắp chốn, khắp mọi chỗ, đâu đâu, nơi nào cũng

повсеме́стный *прил.* (ở) khắp nơi, khắp chốn, khắp mọi chỗ, rộng khắp, phổ tại, toàn tại; (*всеобщий*) tổng, phổ biến

повста́нец *м.* nghĩa quân, nghĩa binh, người khởi nghĩa (dấy nghĩa); (*мятежник*) loạn quân, người nổi loạn (dấy loạn)

повста́нческ||ий *прил.* (thuộc về) nghĩa quân, nghĩa binh; loạn quân (*ср.* повста́нец); ~ отря́д đội nghĩa quân, đội loạn quân; ~ое движе́ние phong trào khởi nghĩa (nổi dậy, dấy nghĩa, nổi loạn, dấy loạn)

повстреча́ть *сов.* (*В*) *разг.* gặp

повстреча́ться *сов.* (*Д*, с *Т*) gặp, gặp nhau

повсю́ду *нареч.* ở khắp nơi, khắp chốn, khắp mọi nơi, khắp mọi chỗ, đâu đâu, nơi nào cũng

повторе́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) lặp lại, lắp lại, nhắc lại, tái diễn; ôn lại, ôn tập, tập lại; tái tạo, tái lập (*ср.* повторя́ть); 2. (*в речи, в литературном, музыкальном произведении*) chỗ lặp lại, chỗ trùng lặp, điệp ngữ; ✧ повторе́нье — мать уче́нья *посл.* ≅ ôn cố tri tân; ôn cũ học mới; văn ôn, võ luyện

повтори́тельн||ый *прил.* (để) ôn tập; ~ые упражне́ния những bài ôn tập

повтори́ть(ся) *сов. см.* повторя́ть(ся)

повто́рн||ый *прил.* lặp lại, lần nữa, lần thứ hai, lại, tái; ~ ана́лиз phân tích lại; ~ое тре́бование yêu cầu lần thứ hai

повторя́емость *ж.* (sự, tính chất) lặp lại, lặp đi lặp lại

повторя́ть, повтори́ть (*В*) 1. lặp (lắp, nhắc) lại, tái diễn; (*многократно*) lặp đi lặp lại, lắp đi lắp lại, nhắc đi nhắc lại; nhai lại (*разг.*); ~ одно́ и то же lặp đi lặp lại mãi một điều; cứ hát đi hát lại bài ca muôn thuở (*шутл.*); ~ оши́бку tái phạm sai lầm; ~ про́сьбу nhắc lại lời yêu cầu; 2. (*ранее заученное*) ôn, ôn tập, ôn lại, tập lại; ~ уро́ки ôn (ôn tập) bài; ~ роль пе́ред спекта́клем tập lại vai trước buổi diễn; 3. (*воспроизводить*) tái tạo, tái lập, tái hiện

повторя́ться, повтори́ться 1. lặp (lắp, nhắc) lại, trùng lặp, tái diễn; (*о болезни*) tái phát; 2. (*в речи и т. п.*) nói lặp lại; он на́чал ~ anh ta bắt đầu nói lặp lại

повы́сить(ся) *сов. см.* повыша́ть(ся)

повыша́ть, повы́сить (*В*) 1. (*делать более высоким*) nâng cao, làm (tôn)... cao lên; 2. (*увеличивать, усиливать*) nâng cao, tăng lên, tăng cường, đề cao, tăng, lên, nâng; ~ те́мпы рабо́ты tăng nhanh (tăng cường, nâng cao) nhịp độ công tác; ~ производи́тельность труда́ tăng (nâng cao) năng suất lao động; повы́сить продукти́вность скота́ tăng sức sản xuất (nâng cao sản lượng) của gia súc; ~ тре́бовательность к свое́й рабо́те đề cao (nâng cao) tính đòi hỏi đối với công việc của mình; ~ це́ны tăng (lên, nâng) giá; ~ зарпла́ту tăng (lên, nâng) lương; 3. (*совершенствовать, улучшать*) nâng cao, cải tiến, cải thiện, bổ túc; ~ квалифика́цию nâng cao trình độ nghiệp vụ, bổ túc nghiệp vụ, rèn luyện tay nghề; повы́сить благосостоя́ние наро́да nâng cao phúc lợi của nhân dân; ~ че́й-л. у́ровень nâng cao trình độ của ai; 4. (*по службе*) thăng chức, thăng nhiệm, thăng cấp, thăng bậc, thăng ngạch, thăng trật, đề bạt; повы́сить кого́-л. в до́лжности thăng chức cho ai; ✧ повы́сить го́лос cất to tiếng, lên giọng gắt, quát tháo

повыша́ться, повы́ситься 1. (*становиться более высоким*) cao lên, lên cao, lên; у́ровень воды́ повы́сился mực nước lên (lên cao); 2. (*увеличиваться, усиливаться*) (được) nâng cao, tăng lên, tăng cường, tăng tiến, đề cao, tăng, lên; дохо́ды повы́сились thu nhập tăng lên; успева́емость уча́щихся повы́силась kết quả học tập của học sinh được tăng tiến (nâng cao); 3. (в *П*) được đề cao, uy tín lên cao; повы́ситься в обще́ственном мне́нии được đề cao (uy tín lên cao) trong dư luận xã hội; 4. *разг.* (*по службе*) (được) thăng chức, thăng nhiệm, thăng cấp, thăng bậc, thăng ngạch, thăng trật, đề bạt, lên chức

повыше́ние *с.* (sự) nâng cao, làm cao lên; tăng lên, tăng cường, đề cao, tăng, lên, nâng; cải tiến, cải thiện; thăng chức, thăng nhiệm, thăng cấp, thăng bậc, thăng ngạch, thăng trật, đề bạt (*ср.* повыша́ть); ~ жи́зненного у́ровня nâng cao mức sống; ~ зарпла́ты tăng (lên, nâng) lương; ~ квалифика́ции nâng cao trình độ nghiệp vụ, bổ túc nghiệp vụ, rèn luyện tay nghề; игра́ть на ~ (*на бирже*) đầu cơ giá lên, mua bán cổ phiếu khi giá lên

повы́шенн||ый *прил.* cao hơn mức thường, (đã) tăng cao; ~ая температу́ра nhiệt độ tăng cao (cao hơn mức thường); ~ая цена́ giá cả cao hơn mức thường; ~ые тре́бования những yêu cầu cao hơn (cao hơn mức thường); ~ое настрое́ние khí sắc tươi vui, tâm trạng phấn khởi, lòng phấn chấn; ~ интере́с к чему́-л. thích thú (chú ý) đặc biệt cái gì; ✧ говори́ть ~ым то́ном nói to tiếng, lên giọng gắt, quát tháo

по-вьетна́мски *нареч.* (bằng) tiếng Việt, Việt ngữ, Việt văn; говори́ть ~ nói tiếng Việt

повяза́ть(ся) *сов. см.* повя́зывать(ся)

повя́зка *ж.* I. (*нарукавная*) băng tay; (*на голову*) khăn bịt đầu, khăn mỏ quạ, khăn xếp, khăn đóng, khăn đầu rìu; 2. (*бинт*) băng

повя́зывать, повяза́ть (*В*) thắt, buộc (*nút*); ~ га́лстук thắt cravat (ca-vát); ~ го́лову trùm (quấn, chít, bịt) đầu

повя́зываться, повяза́ться (*Т*) mặc (đeo)... vào; *разг.* (*повязывать себе голову*) trùm (quấn, chít, bịt) đầu (*cho mình*); ~ пере́дником mặc tạp dề vào

погада́ть *сов. см.* гада́ть 1

пога́нец *м. груб.* kẻ hèn hạ (đê tiện, bần tiện)

пога́нить *сов. груб.* làm điều dơ dáy (bẩn thỉu, đê tiện, bần tiện)

пога́нка *ж.* (*гриб*) nấm độc, nấm amanit (*Amanita*)

пога́н||ый *прил.* 1. (*о грибах*) độc; (*нечистый с религиозной точки зрения*) uế tạp, không tinh khiết; 2. *разг.* (*для отбросов*) (để đựng) rác, đồ thừa thãi, đồ bỏ đi; ~ое ведро́ xô đựng rác; 3. *разг.* (*мерзкий*) khó chịu, tởm lợm, lợm, tởm; ~ вкус во рту vị khó chịu trong miệng, thấy tởm lợm trong miệng

по́гань *ж. разг.* (điều) dơ dáy, bẩn thỉu, đê tiện, bần tiện

погаса́ть, пога́снуть 1. tắt, lụi; (*о глазах, взоре*) mờ đục, hết vẻ tươi sáng; 2. *перен.* (*о чувствах и т. п.*) tàn lụi, tàn phai, phai nhạt; *сов.* tắt ngấm, biến mất; 3. *перен.* (*чахнуть*) tàn tạ; *сов.* tắt nghỉ, tàn, chết

погаси́ть *сов. см.* гаси́ть *и* погаша́ть

пога́снуть *сов. см.* га́снуть *и* погаса́ть

погаша́ть, погаси́ть (*В*) (*долги*) thanh toán, trang trải, trả xong, trả hết; (*марки*) đóng nhật ấn, đóng dấu

погаше́ние *с.* (*долгов*) (sự) thanh toán, trang trải, trả xong, trả hết; (*марок*) (sự) đóng nhật ấn, đóng dấu; ~ за́йма thanh toán công trái, trang trải nợ nần, trả hết nợ

пога́шени||ый *прил.* hết giá trị, đã dùng rồi; ~ые ма́рки những con tem đã đóng nhật ấn (đã dùng rồi); ~ая облига́ция trái phiếu đã thanh toán

погекта́рный *прил.* theo hecta (hec-ta)

погиба́ть, поги́бнуть (bị) tử nạn, tử vong, bỏ mình, hy sinh, tử trận, chết, qua đời, tạ thế; *перен.* (bị) tiêu vong, diệt vong, tiêu tan

поги́бель I *ж. уст.* (sự) tử nạn, tử vong, bỏ mình, chết

поги́бел||ь II *ж.*: согну́ться в три ~и vái (phủ phục) sát đất, luồn cúi, bợ đỡ; согну́ть кого́-л. в три ~и bắt ai khuất phục,, đè đầu cưỡi cổ ai

поги́бнуть *сов. см.* погиба́ть *и* ги́бнуть

поги́бший 1. *прич.* (bị) tử nạn, tử vong, bỏ mình, hy sinh, tử trận, trận vong; 2. *прил.* (*морально опустившийся*) (bị) hư hỏng, hư đốn, đốn đời; это ~ челове́к đó là một con người bỏ đi

погла́дить *сов. см.* гла́дить

погла́живать *несов.* (*В*) xoa, thoa, vuốt

поглоти́ть *сов. см.* поглоща́ть

поглощ||а́ть, поглоти́ть (*В*) 1. hấp thụ, hấp thu, thu hút, hút thu, hút... vào, hút; *перен.* (*усваивать многое*) hấp thụ, hấp thu, thu nhận, tiếp thụ, tiếp thu; ~ лучи́ hấp thụ tia sáng; он ~а́ет кни́гу за кни́гой anh ấy đọc ngấu nghiến hết quyển sách này đến quyển sách khác; 2. (*в свои недра*) tiềm ẩn, ẩn giấu, che giấu, thu lấy; 3. (*всецело захватывать*) thu hút, làm say mê, làm mê mệt; он весь ~ён нау́кой anh ta hết sức say mê khoa học, khoa học thu hút toàn bộ tâm lực của ông ta; 4. (*требовать затрат, времени и т. п.*) tốn, tốn mất, chiếm, chiếm mất; э́та печь ~а́ет мно́го то́плива cái lò ấy ngốn (xài, tốn) mất nhiều chất đốt; э́та рабо́та ~а́ет у него́ мно́го вре́мени việc đó chiếm mất nhiều thì giờ của ông ta

поглоща́ющ||ий *прил.*: ~ее вещество́ chất hấp thụ (hấp thu); ~ие сво́йства những tính năng hấp thụ (hấp thu)

поглоще́ние *с.* (sự) hấp thụ, hấp thu, thu hút, hút thu

поглуми́ться *сов. см.* глуми́ться

поглупе́ть *сов. см.* глупе́ть

погляде́ть *сов. см.* гляде́ть 1, 2

погляде́ться *сов. см.* гляде́ться

погля́дывать *несов.* 1. (на *В*) thỉnh thoảng nhìn, đưa mắt nhìn; 2. (за *Т*) *разг.* (*присматривать*) trông, coi, trông coi, săn sóc, theo dõi

погна́ть *сов.* (*В*) 1. xua, đuổi, lùa; ~ ста́до в по́ле lùa đàn gia súc ra đồng cỏ; 2. (*лошадь*) thúc, giục; ~ ло́шадь вскачь thúc (giục) ngựa phi

погна́ться *сов.* (за *Т*) 1. đuổi (chạy) theo, truy đuổi, truy; 2. *разг.* đuổi (chạy) theo; ~ за сла́вой đuổi (chạy) theo danh vọng; ✧ ~ за двумя́ за́йцами ≅ bắt cá hai tay

погни́ть *сов. разг.* mục nát, mục, rữa

погну́ть *сов.* (*В*) uốn (bẻ) cong

погну́ться *сов.* cong lại

поговар||и́ть *несов.* (о *П*) *разг.* bàn đi tán lại, nói đi nói lại, bàn tán xôn xao (*тж. безл.*); ~ают о его́ жени́тьбе người ta bàn đi tán lại về việc hắn cưới vợ

поговор||и́ть *сов.* nói chuyện, bàn chuyện, bàn tán, tán chuyện, tán gẫu, gẫu chuyện, tán phiếu; (о *П*) bàn bạc, thảo luận, bàn luận, bàn; он лю́бит ~ nó thích nói chuyện (tán chuyện, tán gẫu, gẫu chuyện, tán phiếu); мы ~и́ли о ва́шем де́ле chúng tôi đã bàn bạc (thảo luận, bàn luận, bàn) về công việc của anh

поговóрка *ж.* ngạn ngữ, quán ngữ, thành ngữ

пого́д||а *ж.* 1. thời tiết, tiết trời, trời; хоро́шая ~ tiết trời (trời) tốt, tốt trời;

плоха́я ~ tiết trời (trời) xấu, xấu trời; бюро́ ~ы phòng khí tượng; 2. *перен.* thời tiết, bầu không khí; полити́ческая ~ thời tiết (bầu không khí) chính trị; ✧ де́лать ~у có ý nghĩa quyết định; э́то ~ы не де́лает điều đó không có ý nghĩa quyết định

погод||и́ть *сов. разг.* đợi, chờ, đợi chờ, chờ đợi; ✧ ~и́те! liệu hồn đấy!; немно́го ~я́ một lúc sau, chẳng bao lâu

пого́дки *мн.*: они́ ~ anh em chúng nó cách nhau một tuổi

пого́дный I *прил.* (*годовой*) hằng năm, hàng năm, thường niên

пого́дный II *прил.* (*относящийся к погоде*) (thuộc về) thời tiết

пого́жий *прил.* đẹp (tốt) trời; ~ день ngày đẹp (tốt) trời

поголо́вно *нареч.* tất cả mọi người, không trừ một ai; ~ истреби́ть tiêu diệt sạch sành sanh, diệt sạch; làm cỏ (*разг.*)

поголо́вн||ый *прил.* (*всеобщий*) toàn dân, tất cả mọi người, tổng; ~ая мобилиза́ция tổng động viên, động viên toàn dân

поголо́вье *с.* số lượng, tổng số; ко́нское ~ số lượng (tổng số) ngựa; ~ кру́пного рога́того скота́ số lượng đại gia súc, tổng số gia súc lớn

пого́н *м.* cầu vai, cấp hiệu

пого́нщик *м.* người dắt; (*скота*) người chăn dắt, mục phu; ~ слоно́в người quản tượng, ông nài

пого́н||я *ж.* 1. (*действие*) (sự) đuổi theo, chạy theo, truy đuổi, đuổi bắt, truy nã, truy kích, truy tróc; 2. (*группа преследующих*) nhóm truy kích, tốp truy nã; 3. *перен.* (sự, cuộc) đuổi theo, chạy theo; в ~е за сча́стьем trong cuộc đuổi theo (chạy theo, đeo đuổi) hạnh phúc

погоня́ть I *несов.* (*В*) thúc, giục; *перен. разг.* thúc giục, giục giã, giục; ~ лошаде́й кнуто́м ra roi giục (thúc) ngựa

погоня́ть II *сов.* (*В*) (*гонять некоторое время*) đuổi, xua, lùa, xua đuổi

погоре́лец *м.* người bị cháy nhà (bị hoả tai)

погор||е́ть *сов.* 1. *разг.* (*сгореть целиком*) cháy trụi, cháy hết, cháy sạch, bị thiêu ra tro; (*потерять имущество во время пожара*) bị cháy nhà, bị hoả tai; 2. (*о злаках, травах*) khô héo, khô cháy; 3. (*гореть некоторое время*) cháy một lúc; 4. *перен. прост.* thất bại, chết cháy; я ~е́л на э́том де́ле то́ chết cháy (tôi bị thất bại) trong việc này

погорячи́ться *сов.* nổi nóng, nóng mắt lên, sửng cồ, nổi xung, nổi sùng, cáu lên, phát bẳn

пого́ст *м.* bãi tha ma, nghĩa địa, nghĩa trang

погости́ть *сов.* ở thăm, đến thăm

погранзаста́ва *ж.* (пограни́чная заста́ва) đồn biên phòng

пограни́чник *м.* lính biên phòng

пограни́чн||ый *прил.* 1. (ở, gần) biên giới, biên cương, biên thuỳ, biên cảnh, ranh giới; địa đầu; ~ райо́н, ~ая зо́на biên khu, vùng biên giới (biên thuỳ, biên cương), khu (vùng) địa đầu; ~ столб cột biên giới, cột mốc; ~ая перестре́лка bắn nhau ở biên giới; ~ая заста́ва đồn biên phòng; ~ые войска́ bộ đội biên phòng; 2. (*смежный*) giáp biên, giáp ranh; ~ые дисципли́ны những môn học giáp biên (giáp ranh)

погранохра́на *ж.* (пограни́чная охра́на) đội biên phòng

по́греб *м.* hầm nhà, hầm chứa; ✧ порохово́й ~ kho (khoang) thuốc súng

погреба́льн||ый *прил.* (thuộc về) tang lễ, đám tang, đám ma, mai táng, đưa tang; ~ая процессия đám tang (ma); ~ое пе́ние hát đưa tang, hò đưa linh; ~ марш khúc tang hành, hành khúc đưa tang; ~ звон tiếng chuông đưa tang (tang lễ); ~ые предме́ты vật (đồ, đồ vật) tuỳ táng

погреба́ть, погрести́ (*В*) mai táng, an táng, chôn cất, chôn

погребе́ние *с.* 1. (sự, lễ) mai táng, an táng, chôn cất; 2. (*место захоронения, могила*) khu mộ, ngôi mộ, mộ

погрему́шка *ж.* con lắc cắc (lúc lắc)

погрести́ *сов. см.* погреба́ть

погре́ть(ся) *сов. см.* гре́ть(ся)

погреши́ть *сов. см.* греши́ть 2

погре́шност||ь *ж.* sai số, độ sai, (sự) sai lầm, nhầm lẫn, sai, lầm, nhầm; ~и в вычисле́нии những nhầm lẫn trong tính toán, tính nhầm, tính sai

погрози́ть *сов. см.* грози́ть 2

погро́м *м.* (sự, vụ, cuộc) tàn sát, thảm sát, triệt hạ

погро́мн||ый *прил.* 1. (*призывающий к погрому*) kêu gọi tàn sát; 2. *разг.* (*резкий, уничтожающий*) đả kích kịch liệt; ~ая статья́ bài báo đả kích kịch liệt

погро́мщик *м.* kẻ tàn sát

погромыха́ть *сов. разг. см.* громыха́ть

погруби́ть *сов. разг. см.* груби́ть

погружа́ть, погрузи́ть (*В* в *В*) 1. (*в жидкость, в сыпучее вещество и т. п.*) nhấn (nhận) chìm, dìm (nhúng, nhận)... xuống, nhận, dìm, nhúng, ngâm, chấm; *перен.* đắm mình, mải mê, say sưa; 2. (*на транспорт*) xếp (chất)... lên

погружа́ться, погрузи́ться 1. (*в жидкость, в сыпучее вещество и т. п.*) bị nhấn chìm (nhận chìm, dìm xuống, nhúng xuống, nhận xuống), chìm xuống, ngâm mình, lặn xuống, lặn, hụp, chìm, đắm; *перен.* đắm mình, chìm đắm, mải mê, say sưa; ~ в размышле́ния đắm mình trong suy tưởng; ~ в чте́ние mải mê đọc sách; ~ в глубо́кий сон đắm mình trong giấc ngủ ngon, ngủ say; 2. (*на транспорт*) (được) xếp lên, chất lên

погруже́ние *с.* (*по знач. гл.* погружа́ть) (sự) nhấn chìm, nhận chìm, dìm xuống, nhúng xuống; (*по знач. гл.* погружа́ться) (sự) chìm xuống, lặn xuống, hụp xuống; ~ подво́дной ло́дки tàu ngầm lặn xuống

погрузи́ть *сов. см.* погружа́ть *и* грузи́ть 2

погрузи́ться *сов. см.* погружа́ться *и* грузи́ться

погру́зка *ж.* (sự) xếp lên, chất lên, chất xếp, xếp hàng, chất hàng, xếp tải, bốc xếp; ~ на су́дно sự xếp hàng (chất hàng, xếp tải) xuống tàu

погру́зочно-разгру́зочн||ый *прил.* (thuộc về) bốc dỡ, xếp dỡ; ~ые рабо́ты công việc bốc dỡ (xếp dỡ) hàng

погру́зочный *прил.* (thuộc về) chất xếp, xếp hàng, chất hàng, xếp tải, bốc xếp

погру́зчик *м.* máy (xe) chất hàng, máy (xe) xếp tải

погрусти́ть *сов. см.* грусти́ть

погряза́ть, погря́знуть (в *П*) (bị) sa lầy, ngập lầy; *перен.* (bị) sa lầy, sa vào, vướng vào, mắc vào, chìm đắm, đắm đuối; погря́знуть в неве́жестве chìm đắm trong cảnh dốt nát; погря́знуть в разврате đắm đuối (chìm đắm) trong cảnh truỵ lạc, sa đoạ, sa ngã; погря́знуть в долга́х sa vào (lâm vào, vướng vào) cảnh nợ nần

погря́знуть *сов. см.* погряза́ть

погуби́ть *сов. см.* губи́ть

погуля́ть *сов.* đi dạo, dạo chơi, đi bách bộ

погусте́ть *сов.* 1. *см.* густе́ть; 2. (*несколько загустеть*) hơi đặc (hơi sánh, hơi cô) lại

под I, подо *предлог* А (*В, Т*) 1. (*ниже чего-л.*) dưới, xuống dưới, ở dưới; стоя́ть ~ де́ревом đứng dưới gốc cây; поста́вить чемода́н ~ крова́ть để vali dưới gầm (gậm) giường; ~ водо́й (ở, ngâm) dưới nước; подо льдо́м dưới (ở dưới) lớp băng; рабо́тать ~ землёй làm việc dưới đất; по́д гору xuống dốc, xuống núi; вести́ кого́-л. по́д руки dắt tay ai; взять кого́-л. по́д руку khoác tay ai; 2. (*около, в непосредственной близости*) ở gần, ở ngoại vi, gần, ở; жить ~ Москво́й sống ở ngoại ô (ngoại thành) Moskva, ở gần (ở ngoại vi) Moskva; би́тва ~ Полта́вой trận đánh ở (gần, ở ngoại vi) Poltava; 3. (*в зоне действия чего-л.*) dưới; ~ огнём проти́вника dưới hỏa lực (dưới làn đạn, trong tầm lửa đạn) của địch; гуля́ть ~ дождём đi dạo dưới trời mưa; đội mưa đi chơi (*разг.*); 4. (*указывает на состояние, положение*) dưới; ~ руково́дством кого́-л. dưới sự lãnh đạo của ai; ~ кома́ндой кого́-л. dưới quyền (sự) chỉ huy của ai; заключа́ть ~ стра́жу giam giữ, câu lưu; находи́ться ~ замко́м bị giam, bị câu lưu, bị khóa lại; быть ~ угро́зой bị đe doạ; находи́ться ~ аре́стом bị bắt; взять ~ свою́ защи́ту bảo vệ, che chở, bênh vực; отда́ть кого́-л. ~ суд đưa ai ra toà án, truy tố ai; ~ влия́нием do (dưới) ảnh hưởng; Б (*В*) 1. (*указывает на назначение предмета*) để cho, dùng làm, để, dùng; ба́нка ~ варе́нье lọ đựng mứt; зда́ние ~ шко́лу toà nhà dùng làm trường học; э́тот сара́й за́нят ~ се́но lán này để cỏ khô; 2. (*о времени*) gần, về; (*накануне*) trước, giáp, áp, ngày hôm trước; (*о возрасте*) khoảng, gần; ~ ве́чер về chiều, gần tối; в ночь ~ Но́вый год giáp (áp) Tết, trong đêm giao thừa (đêm trừ tịch); ему́ ~ шестьдеся́т ông cụ gần sáu mươi (suýt soát lục tuần); 3. (*похожий на*) bắt chước, giống như, giả, theo lối, theo kiểu, phỏng theo; покра́сить ~ мра́мор sơn giả đá hoa, sơn màu cẩm thạch; петь ~ Шаля́пина hát bắt chước giọng Shalyapin; пейза́ж ~ Левита́на tranh phong cảnh theo kiểu (theo lối, phỏng theo) Levitan; 4. (*в обмен на какое-л. ручательство*) với điều kiện, bắt phải, dưới hình thức; ~ зало́г với điều kiện phải (bắt phải) đặt cọc; освободи́ть ~ зало́г thả ra với điều kiện phải ký quỹ, tạm tha dưới hình thức ký quỹ; ~ распи́ску với điều kiện (bắt phải) ký nhận; получи́ть что́-л. ~ че́стное сло́во nhận cái gì với điều kiện phải hứa; 5. (*в сопровождении чего-л.*) theo, có, kèm theo; ~ аккомпанеме́нт роя́ля có đệm đàn dương cầm; танцева́ть ~ му́зыку nhảy theo nhạc; В (*Т*) 1. (*указывает на составную часть предмета*) có; дом ~ желе́зной кры́шей nhà mái tôn; ла́мпа ~ абажу́ром đèn có chao; 2. (*в результате, вследствие*) do, vì, dưới; ~ де́йствием тепла́ do tác dụng của nhiệt; 3.: писа́ть ~ псевдони́мом viết dưới bí danh, ký biệt hiệu, viết với bút danh

под II *м.* (*печной*) đáy lò

подава́льщи||к *м.*, **~ца** *ж.* người phục vụ bàn ăn, hầu bàn, bồi bàn, hầu sáng

подава́ть, пода́ть 1. (*В Д*) đưa, đưa cho; ~ кому́-л. портфе́ль đưa cái cặp cho ai, đưa cho ai cái cặp; ~ кому́-л. пальто́ đưa áo măngtô cho ai, giúp ai mặc áo bành-tô; 2. (*В*) (*к столу*) bưng dọn, đưa thức ăn, bưng đến, dọn; ~ обе́д dọn cơm trưa, bưng cơm trưa đến; ко́фе был по́дан в кабине́т cafê được bưng đến phòng giấy; 3. (*милостыню*) bố thí, cứu trợ, cứu tế, phát chẩn, chẩn cứu; пода́ть ни́щему bố thí (cứu trợ, phát chẩn) cho kẻ ăn xin; 4. (*В*) (*для посадки, погрузки*) lái (đánh)... đến; маши́ну по́дали к подъе́зду người ta đã đánh (lái) ôtô đến tận cổng; по́езд по́дан на тре́тью платфо́рму tàu được lái đến sân ga thứ ba; 5. (*в письменной форме*) đưa (đệ, phát, đầu) đơn; đâm đơn (*разг.*); ~ заявле́ние đưa (đệ) đơn; ~ жа́лобу на кого́-л. đưa (đệ, phát, đâm) đơn khiếu nại ai, khiếu nại ai; ~ в отста́вку đưa đơn (đệ đơn, xin) từ chức; ~ в суд на кого́-л. đưa (đệ, phát, đâm) đơn kiện ai, kiện ai; 6. (*В*) *спорт.* phát; ~ мяч phát bóng; ✧ ~ сове́т khuyên, góp ý kiến; ~ го́лос а) lên tiếng; б) (за *В*) (*голосовать*) bầu, bỏ phiếu, đầu phiếu (*cho*); ~ знак ra hiệu, ra dấu; ~ мысль gợi ý, nêu ý kiến; ~ приме́р nêu (làm, treo) gương; ~ по́вод кому́-л. tạo cớ (gây cớ, tạo cơ hội, tạo ra nguyên cớ) cho ai; ~ ру́ку кому́-л. а) bắt tay ai, đưa tay cho ai bắt; б) (*чтобы вести под руку*) chìa (đưa) tay cho ai; ~ друг дру́гу ру́ки bắt tay nhau; ~ ру́ку по́мощи кому́-л. đưa tay giúp đỡ (dang tay cứu giúp) ai, giúp đỡ (cứu trợ) ai; ~ при́знаки жи́зни biểu lộ những dấu hiệu của sự sống, tỏ ra là còn sống; до чего́-л. руко́й пода́ть đến đấy thì gần lắm (gần trong gang tấc thôi); ~ больши́е наде́жды có nhiều hứa hẹn (hy vọng); ~ кому́-л. наде́жду làm cho ai hy vọng

подава́ться, пода́ться nhích, dịch, bật ra; (*изменять положение*) giạt (tránh) ra; *перен. разг.* (*уступать*) chịu nhường, nhân nhượng, đồng ý, nhường; воро́та подали́сь под напо́ром cánh cổng bị đẩy bật ra, cánh cửa bật ra do sức đẩy; толпа́ подала́сь в сто́рону đám người giạt ra một bên; ~ вперёд nhích (dịch, đi) tới, nhích lên; ~ наза́д nhích (dịch) lui, lùi lại; ~ ту́ловищем наза́д né mình lại, nghiêng người ra sau; ✧ пода́ться не́куда không đi đâu được, không có chỗ nào mà đi, không thoát đi đâu được

подави́ть *сов. см.* подавля́ть

подави́ться *сов.* nghẹt thở, nghẹn cổ, nghẹn, sặc, mắc; ~ ры́бной ко́стью mắc xương cá

подавле́ние *с.* (sự) đàn áp, trấn áp, áp đảo, đè bẹp, đè nén, nén, kìm, ghìm

пода́вленность *ж.* (sự, trạng thái) trầm uất, u uất, ủ rũ, u sầu, chán nản, buồn bã

пода́вленн||ый *прил.* 1. (*угнетённый*) trầm uất, u uất, ủ rũ, u sầu, chán nản, buồn bã, ủ dột; ~ое настрое́ние tâm trạng trầm uất, tinh thần chán nản; 2. (*приглушённый*) (bị) nén xuống, kìm lại, ghìm lại; ~ стон tiếng rên rỉ khe khẽ

подавл||я́ть, подави́ть 1. (*В*) (*уничтожать силой, заглушать*) đàn áp, trấn áp, đập tan, áp đảo, đè bẹp, đè nén, chế áp; *перен.* nén, kìm, ghìm; ~ мяте́ж trấn áp (đàn áp, đè bẹp, đập tan) cuộc phiến loạn; подави́ть артиллери́йским огнём батаре́ю проти́вника áp đảo (đè bẹp, chế áp) khẩu đội địch bằng hoả lực pháo binh; ~ страх nén (kìm, ghìm) nỗi sợ hãi; подави́ть улы́бку cố nhịn cười; 2. (*В*) (*получать перевес над кем-л., чем-л.*) hơn (trội) hẳn, trội (lấn) hơn; 3. (*В Т*) (*своим превосходством*) lấn át, lấn áp, áp chế, chế áp, áp đảo, át; он всех ~я́ет свои́м авторите́том uy tín của ông ta áp đảo (lấn át) mọi người, ông ta lấn át (áp đảo) mọi người bằng uy tín của mình; 4. (*В*) (*приводить в угнетённое состояние*) làm... trầm uất (u uất, ủ rũ, u sầu, chán nản, buồn bã)

подавля́ющ||ий *прил.* 1. (*превосходящий*) hơn hẳn, trội hơn, lấn hơn; ~им большинство́м

голосóв bằng tuyệt đại đa số phiếu (đa số phiếu áp đảo); 2. (*гнетущий*) nặng nề, u sầu, buồn bã

пода́вно *нареч. разг.* huống là, huống chi, huống hồ, huống nữa là; он согла́сен, а я и ~ anh ấy đồng ý, huống (huống chi, huống hồ, huống nữa) là tôi

пода́гра *ж.* thống phong, bệnh gút

пода́грик *м.* người bị thống phong (bệnh gút)

подагри́ческий *прил.* (thuộc về) thống phong, bệnh gút

пода́льше *нареч. разг.* xa hơn, xa hơn nữa

подари́ть *сов. см.* дари́ть

пода́рок *м.* quà, tặng phẩm, tặng vật, đồ tặng; сде́лать ~ кому́-л. biếu (tặng, làm) quà cho ai; ✧ ~ судьбы́ phúc lớn, hồng phúc, diễm phúc

пода́рочн||ый *прил.* (để) tặng, biếu, làm quà, biếu tặng; ~ое изда́ние ấn phẩm để làm quà (để tặng)

пода́тель *м.*, **~ница** *ж.* (*письма*) người chuyển thư; (*заявления*) người đưa đơn (đệ đơn)

пода́тливость *ж.* 1. (tính, tính chất) dễ nặn, dễ nắn, dễ uốn, dễ nén, dễ ép, dễ ép nén; mềm (*ср.* пода́тливый 1); 2. *перен.* (*уступчивость, сговорчивость*) (tính) dễ nhân nhượng, dễ bảo, nhu thuận, nhu nhược

пода́тлив||ый *прил.* 1. dễ nặn (nắn, uốn, nén, ép, ép nén); (*легко поддающийся воздействию*) mềm; ~ая гли́на đất sét mềm (dễ nặn); 2. *перен.* (*уступчивый, сговорчивый*) dễ nhân nhượng, dễ bảo, nhu thuận, nhu nhược, dễ tính; ~ хара́ктер tính dễ nhân nhượng (dễ bảo, nhu thuận, nhu nhược)

податно́й *прил. ист.* 1. (thuộc về) đảm phụ, thuế; 2. *в знач. сущ. м.* thanh tra thuế vụ, viên chức thuế

по́дать *ж. ист.* đảm phụ, thuế

пода́ть(ся) *сов. см.* подава́ть(ся)

пода́ча *ж.* 1. (*жалобы и т. п.*) (sự) đưa, đệ; ~ заявле́ния đưa (đệ) đơn; 2. *тех.* (sự) đưa đến, giao, cấp liệu, cung cấp, tiếp tế; ~ вагóнов đưa toa tàu đến, giao toa xe; ~ то́плива đưa nhiên liệu đến, tiếp tế nhiên liệu; 3. *спорт.* (sự) phát bóng; ✧ ~ го́лоса (*при голосовании*) bầu, bỏ phiếu, đầu phiếu

пода́чк||а *ж. разг.* 1. miếng, mẩu thức ăn; бро́сить соба́ке ~у vứt cho con chó một miếng (một mẩu thức ăn); 2. *пренебр.* của bố thí

подая́ние *с.* của bố thí; проси́ть ~ xin của bố thí

подба́вить *сов. см.* подбавля́ть

подбавля́ть, подба́вить (*В, Р*) thêm, gia (cho, bỏ) thêm; подба́вить са́хару в чай bỏ (cho) thêm đường vào nước trà

подба́дривать, подбодри́ть (*В*) khuyến khích, động viên, khích lệ, cổ lệ, cổ vũ, làm sảng khoái

подба́дриваться, подбодри́ться sảng khoái (tươi tỉnh, hăng hái) lên, tỉnh táo ra; (*принимать бодрый вид*) tỏ vẻ sảng khoái (tươi tỉnh, tỉnh táo)

подбега́ть, подбежа́ть chạy đến (tới)

подбежа́ть *сов. см.* подбега́ть

подберёзовик *м.* nấm bạch dương, nấm xép xù xì (*Leccinum scabrum*)

подбива́ть, подби́ть 1. (*В*) (*прибивать подмётку и т. п.*) đóng, đóng... vào; подби́ть каблуки́ đóng gót giày; 2. (в *Т*) *разг.* (*подшивать с изнанки*) lót, độn; ~ ме́хом lót lông thú; ~ ва́той độn (lót) bông; 3. (*В*, на *В*, *В* + *инф.*) *перен. разг.* (*подстрекать*) xui giục, xúi giục, xúi bẩy, xui khiến, xui xiểm, xúc xiểm; 4. (*В*) *разг.* (*сбивать ударом снизу*) bắn rơi, hạ; (*повреждать*) đánh (bắn) hỏng, đánh bầm, làm bị thương; подби́ть глаз кому́-л. đánh bầm (làm bị thương) mắt ai; подби́ть самолёт bắn rơi (hạ, bắn hỏng) máy bay; подби́ть танк bắn hỏng xe tăng; подби́ть у́тку bắn rơi con vịt

подбира́ть, подобра́ть (*В*) 1. (*поднимать*) nhặt, nhặt nhạnh, thu nhặt; (*колосья*) lượm; ~ ра́неных с по́ля сраже́ния nhặt thương binh trên chiến trường; 2. (*выбирать, отбирать*) lựa chọn, chọn lựa, kén chọn, tuyển chọn, tuyển lựa, chọn, lựa, tuyển, kén; ~ ключ к замку́ chọn (lựa chọn) chìa hợp với ổ khoá; ~ люде́й kén chọn (tuyển chọn, lựa chọn, tuyển lựa, tuyển, chọn) người; ~ кни́ги sưu tập sách; ~ недостающие номера́ журна́ла tìm kiếm (thu nhặt) những số thiếu của tờ tạp chí; ~ цвета́ chọn (kén, lựa) màu; ~ себе́ костю́м chọn (lựa chọn) cho mình một bộ quần áo; 3. (*убирать, прятать подо что-л.*) vén, vén... lên; (*поджимать*) co (thót, thóp)... lại, thót, thóp, bặm, mím; (*делать туже*) gò, kéo căng, gò... lại; подобра́ть подо́л ю́бки vén vạt váy; подобра́ть во́лосы под плато́к vén mớ tóc vào dưới khăn trùm; подобра́ть но́ги co chân lại; подобра́ть живо́т thót (thóp) bụng lại; ~ гу́бы mím (bặm, mắm) môi; ~ во́жжи gò (ghì) cương, kéo dây cương

подбира́ться, подобра́ться 1. (*составляться*) (được) tập hợp, tập họp, thành lập, hình thành, tổ chức; подобрала́сь хоро́шая компа́ния tập hợp được một đám bạn tốt, một đám bạn tốt đã được tập hợp; 2. *разг.* (*подкрадываться*) rón rén (len lén, lén) đến gần; 3. *разг.* (*принимать более подтянутый вид*) uỗn thẳng người

подби́ть *сов. см.* подбива́ть

подбодри́ть(ся) *сов. см.* подба́дривать(ся)

подбо́р *м.* 1. (sự) lựa chọn, chọn lựa, kén chọn, tuyển chọn, tuyển lựa, chọn, lựa, tuyển, kén; ~ книг chọn (lựa chọn) sách; ~ ка́дров lựa chọn (tuyển chọn) cán bộ; 2. (*коллекция*) (bộ) sưu tập; (*состав*) thành phần; (*сочетание*) (sự) kết hợp, tập hợp, ghép; ✧ как на ~ cùng loại (cùng tốt, cùng giỏi) như nhau; гру́ши как на ~ những quả lê cùng tốt như nhau; брига́да вся как на ~ tất cả những người trong đội sản xuất đều cùng giỏi (tốt) như nhau; в ~ *полигр.* sắp liền (*không xuống dòng*)

подбо́ристый *прил. разг.* (*складный*) cân đối, gọn gàng, cao lớn

подбо́рка *ж.* 1. (*действие*) lựa chọn, chọn lựa, kén chọn, tuyển chọn, tuyển lựa, chọn, lựa, tuyển, kén; 2. (*в газете*) đề mục, mục, tập hợp bài vở tin tức theo đề tài; 3. *социол.* mẫu con

подборо́дник *м. спец.* (*часть узды*) dây thắt dưới hàm (*ngựa*)

подборо́док *м.* cằm; двойно́й ~ cằm có ngấn (có bìu)

подбо́рщик *м.* (*мехов*) thợ chọn lông thú

подбочен||иться *сов. разг.* chống nạnh; стоя́ть ~ившись đứng chống nạnh

подбра́сыв||ать, подбро́сить 1. (*В*) (*кидать вверх*) tung (ném, quẳng, vứt, quẳng, dôi)... lên; ~ мяч tung (dôi, ném) quả bóng lên; 2. *обыкн. безл.* (*на ухабе и т. п.*) (bị) xóc; маши́ну си́льно ~ало xe xóc (bị xóc) rất dữ; 3. (*В, Р*) (*добавлять*) bỏ (ném, tung, vứt) thêm, thêm; ~ дров в пе́чку ném (vứt, bỏ) thêm củi vào lò; ~ резе́рвы на фронт tung (ném, điều) thêm quân dự bị ra mặt trận; 4. (*тайком подкладывать, подкидывать*) lén bỏ (vứt); (*ребёнка тж.*) bỏ, vứt; ~ докуме́нты lén vứt giấy tờ; 5. *прост.* (*подвозить*) chở, đèo, cho đi nhờ

подбри́ть *сов.* (*В*) cạo ở rìa, cạo tỉa, cạo quanh, cạo sơ sơ

подбри́ться *сов.* cạo tỉa râu ria (*cho mình*)

подбро́сить *сов. см.* подбра́сывать

подбрю́шник *м.* (*в упряжи*) dây chằng dưới bụng (*ngựa*)

подва́л *м.* 1. tầng hầm; (*погреб*) hầm nhà, hầm chứa; 2. (*в газете*) phần cuối trang; (*статья*) bài ở cuối trang

подва́льный *прил.* (thuộc về) tầng hầm; ~ этаж tầng hầm

подвезти́ *сов. см.* подвози́ть

подвене́чн||ый *прил.*: ~ая фата́ khăn voan cưới

подверга́ть, подве́ргнуть (*В Д*) bắt... chịu, hãm (đẩy, dồn)... vào, làm cho; ~ что́-л. кри́тике phê bình (phê phán) cái gì; ~ что́-л. обсужде́нию thảo luận cái gì; ~ что́-л. испыта́нию đem thử cái gì, bắt cái gì phải chịu thử thách; ~ кого́-л. наказа́нию trừng phạt (phạt, bắt phạt) ai; ~ что́-л. осмо́тру xem xét cái gì, đưa cái gì ra xem xét; ~ кого́-л. опа́сности hãm (đẩy, dồn) ai vào vòng nguy hiểm, làm ai lâm nguy; ~ что́-л. сомне́нию hoài nghi (nghi ngờ) điều gì

подверга́ться, подве́ргнуться (*Д*) bị, chịu, lâm (rơi, sa) vào; подве́ргнуться серьёзной кри́тике bị phê bình (phê phán) nghiêm khắc; ~ опа́сности lâm nguy, sa (lâm) vào vòng nguy hiểm; ~ опера́ции bị mổ, chịu một cuộc phẫu thuật (mổ xẻ); ~ обсужде́нию (bị) đưa ra thảo luận; подве́ргнуться возде́йствию радиоакти́вного излуче́ния nhiễm xạ, bị phóng xạ

подве́ргнуть(ся) *сов. см.* подверга́ть(ся)

подве́рженность *ж.* tố tính, tố bẩm; ~ боле́зням tố tính dễ mắc bệnh

подве́рженный *прич.* (*Д*) dễ bị, thường bị, thường chịu, dễ mắc; ~ ревмати́зму dễ bị tê thấp, dễ mắc bệnh thấp; он подве́ржен просту́де nó dễ bị cảm lạnh

подверну́ть(ся) *сов. см.* подвёртывать(ся)

подвёртывать, подверну́ть (*В*) 1. (*завинчивать*) vặn thêm... vào, vặn thêm; ~ га́йку vặn thêm êcu vào; 2. (*засучивать*) xắn (vén)... lên, xắn, vén; ~ брю́ки xắn quần, xắn quần lên; ~ рукава́ vén (xắn) tay áo; 3. (*подгибать края*) giắt (cài) mép; ~ одея́ло giắt (cài) mép chăn vào nệm; 4. (*повреждать*) làm sái, làm sai (trật) gân; подверну́ть себе́ но́гу bị sái (bị sai gân, bị trật gân) chân

подвёртываться, подверну́ться 1. (*о рукавах, брюках*) (bị) xắn lên, vén lên; 2. (*о скатерти и т. п.*) (bị) giắt mép, cài mép; 3. (*о ноге*) (bị) sái, sai gân, trật gân; 4. *разг.* (*попадаться на глаза*) gặp, gặp được, gặp phải, thấy

подве́сить *сов. см.* подве́шивать

подве́ска *ж.* I. (*действие*) (sự) treo, mắc; 2. (*устройство для подвешивания*) thanh (giá, thiết bị, hệ thống) treo; 3. (*украшение*) viên ngọc treo, tua toòng teng; (*у люстры*) chuỗi pha lê (thỏi thuỷ tinh) treo

подвесн||о́й *прил.* 1. (*висящий*) treo; ~а́я ла́мпа đèn treo; ~а́я ко́йка võng, giường treo; 2. (*устроенный для передвижения*) treo; ~ мост cầu treo; ~ конве́йер đường dây chuyền (thiết bị chuyền tải) treo; ~а́я кана́тная доро́га đường cáp treo (trên không)

подвести́ *сов. см.* подводи́ть

подве́треннн||ый *прил.* khuất (kín) gió; ~ая сторона́ phía khuất (kín) gió

подве́шивать, подве́сить (*В*) treo, mắc; подве́сить ла́мпу к потолку́ treo đèn dưới trần nhà

подвздо́х *м. разг.* bụng dưới

подвздо́шн||ый *прил. анат.* (thuộc về) bụng dưới; ~ая о́бласть vùng bụng dưới; ~ая кость xương chậu

по́двиг *м.* kỳ công, kỳ tích, công trạng, chiến công; боево́й ~ chiến công, chiến tích; трудово́й ~ kỳ công lao động; геро́ический ~ chiến công anh hùng

подвига́ть, подви́нуть (*В*) 1. (*перемещать*) đẩy (dịch, xích, chuyển)... lại gần; подви́ньте стул нhờ anh đẩy (dịch) cái ghế lại cho; 2. *перен.* thúc đẩy, đẩy mạnh, xúc tiến; подви́нуть свою́ рабо́ту thúc đẩy (đẩy mạnh, xúc tiến) công việc của mình

подви́гаться *сов.* nhúc nhích (cử động, đi lại) chút ít; ~ по ко́мнате đi được mấy bước (đi lại chút ít) trong phòng

подвига́ться, подви́нуться 1. (*перемещаться*) dịch (xích, nhích) lại; 2. *перен.* nhích lên (tiến lên, tiến bộ) chút ít; перегово́ры подви́нулись вперёд cuộc đàm phán đã nhích lên được chút ít, cuộc thương thuyết đã tiến bộ được một chút

подви́д *м. биол.* loại phụ

подви́жник *м.*, **~ца** 1. *рел.* người tu khổ hạnh (cấm dục); 2. *перен.* người nhiệt tâm, chiến sĩ đấu tranh quên mình; ~и иску́сства những người đi tiên phong của nghệ thuật

подви́жнический *прил.* (*самоотверженный*) quên mình, đầy hy sinh, quả cảm

подви́жничество *с.* (*самоотверженность*) (lòng, tinh thần, sự) hy sinh, quên mình, quả cảm

подвижн||о́й *прил.* 1. (*двигающийся*) di động, động; ~ блок puli động (di động); 2. (*не стационарный*) lưu động; полево́й ~ го́спиталь bệnh viện dã chiến lưu động; 3. (*легко и быстро передвигающийся*) cơ động, linh động, linh hoạt; ~а́я оборо́на phòng ngự cơ động; 4. (*о человеке, животном*) lanh lợi, linh lợi, linh hoạt, nhanh nhẹn; ~о́е лицо́ bộ mặt linh hoạt (biểu cảm); ✧ ~ы́е и́гры (những) trò chơi vận động, trò chơi ngoài trời; ~ соста́в *ж.-д.* tổng số đầu máy và toa tàu

подви́жность *ж.* 1. (tính, tính chất, sự) di động, lưu động, cơ động, linh động; ~ населе́ния sự di động của dân cư; ~ войск (khả năng) cơ động của bộ đội; 2. (*человека, животного*) (tính, vẻ, sự) lanh lợi, linh lợi, linh hoạt, nhanh nhẹn; ~ лица́ vẻ linh hoạt (biểu cảm) của bộ mặt; отлича́ться ~ю nổi bật về tính lanh lợi (linh lợi, nhanh nhẹn)

подви́жный *прил.* (*отличающийся живостью*) lanh lợi, lanh lẹn, linh lợi, linh hoạt, tinh nhanh, nhanh nhẹn, hoạt bát (*тж. перен.*); ~ ребёнок đứa bé linh lợi (lanh lợi, lanh lẹn, tinh nhanh, hoạt bát); ~ ум trí tuệ tinh nhanh (linh lợi, nhanh nhẹn)

подвинти́ть *сов. см.* подви́нчивать

подви́нуть(ся) *сов. см.* подвига́ть(ся)

подви́нчивать, подвинти́ть 1. (*В*) vặn (vít) chặt; подвинти́ть шуру́п vặn (vít) chặt đinh ốc; 2. (*В* к *Д*) vặn (vít)... vào; подвинти́ть но́жки к столу́ vặn (vít) những chân vào bàn

подвла́стный *прил.* (*Д*) thuộc quyền (*của...*), là thuộc (*vào...*), phụ thuộc (*vào...*), tuỳ thuộc (*ở...*)

подво́да *ж.* xe ngựa tải, xe thồ mộ

подводи́ть, подвести́ (*В*) 1. (*приближать*) dẫn (đưa)... đến gần; (*доставлять*) đem (dẫn, đưa) đến; ему́ подвели́ краса́вца-коня́ người ta đem (dẫn, đưa) đến cho ông ta một con tuấn mã; подвести́ резе́рвы đưa lực lượng dự bị đến; 2. (*доводить до какого-л. места*) đưa (kéo, làm) đến; ~ доро́гу к бе́регу реки́ làm con đường đến bờ sông; 3. (*подкладывать подо что-л.*) đặt (*тж. перен.*); ~ фунда́мент под зда́ние đặt nền móng cho toà nhà; ~ ми́ну под укрепле́ния

đặt (gài, cài) mìn dưới công sự; 4. *разг.* (*ставить в затруднительное положение*) chơi khăm, chơi xỏ, xỏ ngầm, đánh lừa, chơi cho một vố; (*обманывать чьи-л. надежды*) phụ lòng tin, phản thùng; ✧ ~ итóги tổng kết; ~ балáнс lên (lập) bảng cân đối; подвестú чертý под чéм-л. thôi (chấm hết, chấm dứt) ở chỗ nào; подвестú часы́ chỉnh lại giờ (đồng hồ); подвестú бровú kẻ (đánh) lông mày; живóт подвелó đói bụng, bụng đói meo; kiến bò bụng (*шутл.*)

подво́дник *м.* 1. (*моряк*) thuỷ thủ tàu ngầm (tàu lặn); 2. (*водолаз*) thợ lặn

подво́дн||ый *прил.* dưới nước, ngầm, ngầm dưới nước; ~ая лóдка tàu ngầm, tàu lặn; tiềm thuỷ đĩnh (*уст.*); ~ые растéния thực vật thuỷ sinh, loài cây dưới nước; ~ое течéние dòng nước ngầm; ~ кáмень đá ngầm dưới nước; ~ спорт (môn) thể thao dưới nước, thể thao bơi lặn; ✧ ~ ые кáмни những khó khăn (trở ngại, chướng ngại) bất ngờ

подво́з *м.* (sự) chở đến, chuyên chở đến, vận chuyển đến; cung cấp, tiếp tế (*ср.* подвози́ть)

подвози́ть, подвезти́ 1. (*В*) (*привозить куда-л.*) chở (chuyên chở, vận chuyển)... đến; (*попутно*) chở; (*на велосипеде тж.*) đèo; подвезти́ кого́-л. до дерéвни chở ai đến làng; я тебя́ подвезý tôi sẽ chở anh, tớ sẽ đèo cậu; 2. (*В, Р*) (*доставлять, снабжать*) cung cấp, tiếp tế, chở đến; (*дополнительно*) cung cấp (tiếp tế, chở đến) thêm; подвезти́ дров tiếp tế (cung cấp) củi; подвезти́ боеприпáсы tiếp tế đạn dược

подво́й *м. с.-х.* gốc ghép

подворотничóк *м.* cổ giả, cổ lót

подворóтня *ж.* 1. khe cửa (cổng), khe chó lòn (*giữa cánh cửa và mặt đất*); 2. *разг.* (*проём в стене дома*) lỗ cửa

подвóрье *с. уст.* (*монастырское*) nhà khách

подвóх *м. разг.* (sự) chơi khăm, chơi xỏ, xỏ ngầm, đánh lừa; устрóить ~ кому́-л. xỏ ngầm (chơi khăm, chơi xỏ, đánh lừa, chơi cho) ai một vố

подвы́пить *сов. разг.* ngà ngà say, chếnh choáng hơi men, hơi say

подвы́пивший *прич. разг.* ngà ngà say, chếnh choáng hơi men, hơi say

подвяза́ть(ся) *сов. см.* подвя́зывать(ся)

подвя́зка *ж.* 1. (*действие*) (sự) buộc vào, thắt vào; 2. (*резинка*) nịt tất

подвя́зывать, подвяза́ть (*В*) 1. buộc (thắt)... vào; 2. (*повязывать*) buộc, thắt, đeo

подвя́зываться, подвяза́ться đeo, buộc, thắt (*vào mình*)

подгиба́ть, подогну́ть (*В*) 1. (*края чего-л.*) gấp (xếp, gập) mép, gấp, xếp, gập; 2. (*ноги*) gập, xếp, co; подогну́ть под себя́ но́ги ngồi xếp bè he

подгиба́ться, подогну́ться 1. gấp (xếp, gập) lại; 2. (*сгибаться в коленях*) khuỵu (quỵ) xuống, khuỵu (quỵ) gối; от слáбости у негó нóги подогну́лись vì bị yếu nên chân nó khuỵu (quỵ) xuống

подгляде́ть *сов.* 1. *см.* подгля́дывать; 2. (*В*) (*случайно заметить*) vô tình nhận thấy, tình cờ thấy được

подгля́дывать, подгляде́ть nhìn (liếc) trộm, lén (trộm) nhìn, rình xem; ~ в замóчную скважину nhìn trộm (trộm nhìn, lén nhìn) qua lỗ khoá; ~ за кéм-л. lén nhìn (nhìn trộm, bí mật theo dõi) ai

подгнива́ть, подгни́ть mục, mục nát (*ở bên dưới*)

подгни́ть *сов. см.* подгнива́ть

подгова́ривать, подговори́ть (*В* на *В*, *В* + *инф.*) xúi giục, xui giục, xúc xiểm, xúi bẩy, xui xiểm, xúi dại, xúi bậy

подговори́ть *сов. см.* подгова́ривать

подголо́вник *м.* giá đỡ đầu

подголо́сок *м.* 1. (*голос*) giọng hai, giọng hát theo, bè tầng; (*человек*) người hát theo; 2. *перен. презр.* kẻ phụ hoạ (a dua, hùa theo)

подго́нка *ж.* (sự) khớp, ráp, lắp, đấu sát, làm cho... khớp, làm... cắn sít

подгоня́ть, подогна́ть (*В*) 1. lùa (xua, dồn, đuổi)... đến; подогна́ть плот к бéрегу lùa bè đến bờ; 2. (*торопить*) thúc, giục, hối, thúc giục, giục giã, thôi thúc, hối thúc; ~ лошадь thúc (giục) ngựa; 3. (*прилаживать*) khớp, ráp, lắp, đấu (đầu) sát, làm cho... khớp (cho... vừa), làm... cắn sít; подогна́ть ключ к замкý làm cho chìa khớp với ổ khoá

подгора́ть, подгоре́ть 1. (*о пище*) (bị) quá lửa, hơi cháy, sém; 2. (*гореть у основания*) bị cháy (*từ dưới*)

подгоре́лый *прил.* bị cháy, hơi bị cháy

подгоре́ть *сов. см.* подгора́ть

подгота́вливать, подгото́вить (*В*) 1. chuẩn bị, sửa soạn, trù bị; ~ по́чву для перегово́ров chuẩn bị cơ sở cho cuộc đàm phán; ~ сцéну для спектáкля sửa soạn (chuẩn bị) sân khấu để diễn kịch; ~ материáлы к совещáнию chuẩn bị tài liệu cho hội nghị; 2. (*обучать*) đào tạo, huấn luyện, đào luyện; ~ кого́-л. к экзáмену chuẩn bị cho ai đến kỳ thi; ~ врачéй đào tạo bác sĩ

подгота́вливаться, подгото́виться (к *Д*) chuẩn bị, sửa soạn, trù bị (*cho mình*)

подготови́тельн||ый *прил.* (để) chuẩn bị, sửa soạn, trù bị; ~ перúод thời kỳ chuẩn bị; ~ая рабóта công việc chuẩn bị (trù bị); ~ комитéт uỷ ban trù bị; ~ая стáдия giai đoạn sửa soạn (chuẩn bị); ~ые кýрсы những lớp học dự bị

подгото́вить(ся) *сов. см.* подгота́вливать(ся)

подгото́вк||а *ж.* 1. (sự) chuẩn bị, sửa soạn, trù bị; (*обучение*) (sự) đào tạo, huấn luyện, đào luyện; воéнная ~ huấn luyện quân sự; ~ кáдров đào tạo (huấn luyện, đào luyện) cán bộ; без ~и (*экспромтом*) không chuẩn bị (sửa soạn) trước, ngẫu hứng; 2. (*запас знаний*) trình độ học vấn, vốn kiến thức (tri thức, hiểu biết, học hành); профессионáльная ~ trình độ chuyên môn (nghề nghiệp, nghiệp vụ); у негó хорóшая ~ anh ấy có trình độ học vấn khá (vốn kiến thức rộng, trình độ chuyên môn cao); у негó слáбая ~ anh này được đào tạo kém; ✧ артиллерúйская ~ *воен.* pháo kích dọn đường (chuẩn bị)

подгото́вленность *ж.* trình độ đào tạo (huấn luyện, đào luyện)

подготовля́ть(ся) *несов. см.* подгота́вливать(ся)

подгру́ппа *ж.* phân nhóm, nhóm con

подгу́зник *м.* tã, tã chéo, tã lót

поддава́ть, подда́ть 1. (*В Т*) (*ударять снизу*) đánh (đá, tung, hất, dồi)... lên; (*делать резкое движение*) giã (giẫy, giật bắn) lên; ~ мяч ракéткой dùng vợt đánh tung quả bóng lên; подда́ть мяч ногóй đá quả bóng lên; 2. (*В*) *разг.* (*шашку, карту и т. п.*) thí, thí quân; 3. *разг. неодобр.* nhậu, nhậu nhẹt, uống rượu; ✧ подда́ть жáру, пáру ra sức, nỗ lực, cố gắng, tăng nghị lực

поддава́ться, подда́ться (*Д*) 1. chịu, bị, ngả (chiều) theo; ~ дéйствию огня́

chịu tác dụng của lửa; поддáться искушéнию bị cám dỗ (quyến rũ); он легкó поддаётся уговóрам nó dễ ngả theo lời khuyên nhủ, cậu ấy dễ bị thuyết phục; мы не поддаёмся угрóзам chúng ta không sợ doạ nạt; не поддавáйтесь на провокáции! chớ nghe lời khiêu khích!, đừng mắc mưu khiêu khích!, chớ để bị khiêu khích!; 2. *тк. несов.* thích hợp (*với*); материáл поддаётся обрабóтке vật liệu dễ gia công, vật liệu thích hợp với việc gia công; ✧ не ~ описáнию không tả xiết, không tả được; не ~ никакóму сравнéнию không thể nào so sánh được, khác thường

поддáкивать, поддáкнуть (*Д*) *разг.* nói thuội, phụ hoạ, a dua, hùa theo

поддáкнуть *сов. см.* поддáкивать

пóддан||ная *ж.*, **~ный** *м.* (*скл. как прил.*) thần dân, (người) dân

пóдданство *с.* quốc tịch; приня́ть ~ nhập (vào) quốc tịch

поддáтый *прич. разг. неодобр. см.* подвы́пивший

поддáть *сов. см.* поддавáть

поддáться *сов. см.* поддавáться 1

поддавáть I, поддáть (*В*) 1. nâng (nhấc)... lên; 2. *перен. разг.* (*говорить колкости*) nói xỏ, xỏ ngọt, trêu chọc, châm chọc; лóвко я егó поддéл tôi đã khéo léo trêu chọc (xỏ ngọt) nó

поддавáть II, поддáть (*В*) *разг.* (*надевать подо что-л.*) mặc... (*bên dưới, bên trong*); ~ платóк под пальтó quàng khăn dưới áo măngtô

поддéлать(ся) *сов. см.* поддéлывать(ся)

поддéлка *ж.* 1. (sự) giả mạo, làm giả, ngụy tạo, mạo, giả; 2. (*подделанная вещь*) đồ giả (giả mạo, ngụy tạo, rởm, dỏm), vật giả (giả mạo, ngụy tạo, rởm)

поддéлывать, поддéлать (*В*) giả mạo, làm giả, ngụy tạo, mạo, giả; ~ чужýю пóдпись mạo (giả mạo, giả) chữ ký người khác

поддéлываться, поддéлаться 1. (под, подо *В*) (*подражать*) bắt chước, nhại, nhái; ~ под тон pha tiếng, bắt chước (nhại, nhái) tiếng nói; 2. (к *Д*) *разг.* (*искать расположения*) len lỏi vào lòng tin, gây mối thiện cảm

поддéльный *прил.* giả, giả mạo, ngụy tạo, rởm, dỏm

поддержáние *с.* (sự) duy trì, giữ gìn, giữ vững; ~ порядка duy trì (giữ gìn, giữ) trật tự

поддержáть *сов. см.* поддéрживать 1–4

поддéржив||ать, поддержáть (*В*) 1. (*не давать упасть*) nâng, đỡ, dìu; ~ когó-л. пóд руку cầm tay dìu (đỡ, nâng) ai; 2. (*оказывать помощь*) giúp đỡ, nâng đỡ, đỡ đần, ủng hộ, yểm trợ, yểm hộ, hỗ trợ, phụ trợ, phù trợ, viện trợ, chi viện; поддержáть наступлéние артиллерúйским огнём yểm hộ (yểm trợ, hỗ trợ) cuộc tấn công bằng hoả lực pháo binh, bắn pháo yểm hộ (yểm trợ, hỗ trợ) cuộc tấn công; 3. (*выражать своё согласие*) ủng hộ, yểm trợ, tán thành; поддержáть чьú-л. кандидатýру ủng hộ việc ứng cử của ai, yểm trợ ai ra ứng cử; ~ чьё-л. предложéние ủng hộ (tán thành) đề nghị của ai; ~ обвинéние в судé tán thành lời buộc tội trước toà; 4. (*не давать прекратиться*) duy trì, giữ gìn, giữ vững, giữ; ~ перепúску trao đổi (duy trì sự trao đổi) thư từ; ~ дисциплúну giữ vững (giữ gìn, duy trì) kỷ luật; ~ дипломатúческие отношéния duy trì những quan hệ ngoại giao; ~ порядок duy trì (giữ gìn, giữ) trật tự; ~ огóнь giữ lửa, giữ gìn ngọn lửa; ~ разговóр tiếp (hầu) chuyện; 5. *тк. несов.* (*служить опорой*) chống đỡ, đỡ, chống; колóнны ~ают крышу hàng trụ chống đỡ (đỡ, chống) mái nhà

поддéржка *ж.* 1. (*помощь*) (sự) giúp đỡ, nâng đỡ, đỡ đần, ủng hộ, yểm trợ, yểm hộ, hỗ trợ, viện trợ, chi viện; материáльная ~ sự ủng hộ (yểm trợ, giúp đỡ, đỡ đần) về mặt vật chất; 2. (*опора*) chỗ dựa, nơi nương tựa, hậu thuẫn, giá, bệ

поддéть I, II *сов. см.* поддевáть I, II

поддóн *м.* 1. (*подставка*) giá, đế, máng, khay; цветóчный ~ đĩa lót chậu hoa; 2. (*второе дно*) đáy đôi, tấm đáy

поддрáзнивать, поддразни́ть (*В*) trêu, trêu đùa, trêu chọc, nói khích nhè nhẹ

поддразни́ть *сов. см.* поддрáзнивать

поддубови́к *м.* nấm sồi, nấm xếp lợt (*Boletus luridus, B. erythropus*)

поддувáло *с.* lỗ thông hơi

поддув||áть, поддýть 1. *разг.* thổi (*từ dưới, từ bên*); 2. *тк. несов. безл.*: ~áет gió lùa (thổi, thoảng, lợt) vào

поддýть *сов. см.* поддувáть 1

подéйствовать *сов. см.* дéйствовать 5

подéл||ать *сов.* (*В*) *разг.* 1. (*некоторое время*) làm, tiến hành; 2. (*сделать, устроить что-л.*) làm nên, làm thành, thu xếp thành; ✧ ничегó не ~аешь! chịu thôi!, bó tay thôi!, chẳng làm gì được nữa rồi!, thôi đành vậy!; ничегó не могý с ним ~ tôi chịu nó thôi, tôi chẳng làm gì được nó cả

подел||и́ть *сов.* 1. (*В*) phân chia, chia; онú ~и́ли достáвшееся им имýщество họ chia (phân chia) tài sản đã để lại cho họ; 2. (*В* с *Т*) chia sẻ, san sẻ, chia cho

поделúться *сов.* (*Т* с *Т*) 1. (*уделить*) chia sẻ, san sẻ, chia cho; ~ с кéм-л. папирóсами san sẻ thuốc lá với ai; 2. *перен.* (*сообщить*) trao đổi, san sẻ, chia sẻ; ~ с кéм-л. своúми впечатлéниями trao đổi (chia sẻ) cảm tưởng với ai; ~ óпытом с кéм-л. trao đổi (san sẻ, chia sẻ) kinh nghiệm với ai

подéлка *ж. чаще мн.* (*мелкое изделие*) vật nhỏ, tiểu phẩm

поделóм *нареч. разг.* (thật) đáng đời, đáng kiếp; ~ емý đáng đời (đáng kiếp) nó

подéлыв||ать *несов. разг.* làm; что ~аете? anh làm gì đấy?

подёнка *ж.* (*насекомое*) (con) phù du, thiêu thân (*Ephemera*)

подённо *нареч.* (theo) công nhật, ngày công; платúть ~ trả công nhật (theo ngày công)

подённ||ый *прил.* công nhật, theo ngày công, trả công ngày; ~ая рабóта việc làm công nhật (trả công ngày); ~ая оплáта trả công nhật (công ngày); ~ рабóчий thợ làm công nhật (làm công ngày, ăn lương ngày)

подёнщи||к *м.*, **~ца** *ж.* người làm công nhật (công ngày)

подёргивание *с.* (sự) giật, co giật

подёргив||ать *несов.* 1. (thỉnh thoảng) giật; 2. *безл.* máy, giật giật, co giật, run bắn lên; губы егó ~ало môi nó máy (giật giật); егó всегó ~ает cả người nó run bắn lên, toàn thân nó co giật

подёргиваться *несов.* máy, giật giật, co giật

подéржанн||ый *прил.* đã dùng (mặc) rồi, không còn mới; ~ое плáтье áo dài đã mặc rồi

подержáть *сов.* (*В*) giữ, cầm, để; ~ óкна открытыми để cửa sổ mở

подержа́ться *сов.* 1. (за *В*) bấu víu, bám (bấu, víu, nắm) lấy; 2. (*находиться в определённом положении*) ở, lưu lại (*một lúc*); ~ на пове́рхности воды́ nổi một lúc trên mặt nước; 3. (*сохраняться*) giữ nguyên, giữ được, duy trì; 4. (*не сдаваться*) cố thủ, giữ vững, đứng vững

подёрн||уть *сов.* (*В*) phủ (*một lớp*); о́зеро бы́ло ~уто то́нким сло́ем льда hồ bị phủ một lớp băng mỏng

подёрн||уться *сов.* bị phủ (*một lớp*); река́ ~улась льдом dòng sông bị phủ một lớp băng; её глаза́ ~улись слеза́ми đôi mắt nàng đầm đìa (đầm, đẫm, đầy) lệ

подешеве́ть *сов. см.* дешеве́ть

поджа́ривать, поджа́рить (*В*) (*на сковороде*) rán, chiên, rang, phi, rô-ti, áp chảo; (*на пламени*) nướng, quay, quay giòn bì; (*в духовке*) bỏ lò; (*хлеб*) nướng, nướng giòn

поджа́риваться, поджа́риться (*на сковороде*) rán, chiên, rang, phi, rô-ti, áp chảo; (*на пламени*) nướng, quay, quay giòn bì; (*в духовке*) bỏ lò; (*хлеб*) nướng, nướng giòn

поджа́ристый *прил.* rán ngon, chiên vàng, nướng vàng, quay giòn

поджа́рить(ся) *сов. см.* поджа́ривать(ся)

поджа́рка *ж.* (*кушанье*) thịt nướng

поджа́рый *прил. разг.* gầy, teo, tóp

поджа́ть *сов. см.* поджима́ть

поджелу́дочн||ый *прил.*: ~ая железа́ *анат.* tuyến tuỵ, tuỵ tạng, tuỵ; ~ сок dịch tuỵ

подже́чь *сов. см.* поджига́ть

поджига́тель *м.* kẻ đốt nhà; *перен.* kẻ xúi giục (xúi bẩy); ~ войны́ kẻ gây chiến, kẻ nhen ngọn lửa chiến tranh

поджига́ть, подже́чь (*В*) đốt, nhen lửa, đốt cháy, thiêu huỷ, phóng hoả; подже́чь дом đốt nhà

поджида́ть *несов.* (*В, Р*) đợi, chờ, mong, rình, mong chờ, mong đợi, chợ đợi

поджима́ть, поджа́ть (*В*) co, quắp, quặp, cụp; ~ но́ги khép (co) chân; сиде́ть, поджа́в но́ги ngồi khép (co) chân; поджа́ть хвост а) cụp (cúp, quắp, quặp) đuôi; б) *перен.* cụp đuôi, co vòi, cúp tai; ~ гу́бы mím (bặm, mắm) môi

поджо́г *м.* (vụ) đốt, phóng hoả, thiêu huỷ

подзабы́ть *сов.* (*В*) *разг.* hơi quên, quên phần nào

подзаголо́вок *м.* phụ đề, tiêu đề, đầu mục, đề mục

подзадо́ривать, подзадо́рить (*В*) *разг.* khích lệ, khuyến khích, cổ lệ, cổ vũ; (*подстрекать*) xúi giục, xui giục, xúi bẩy, xúc xiểm, nói khích, khích

подзадо́рить *сов. см.* подзадо́ривать

подзарабо́тать *сов.* làm thêm chút đỉnh, kiếm tiền thêm chút ít

подзаты́льник *м. разг.* bợp (bợp) đầu, bợp (bớp) gáy

подзащи́тный *м.* (*скл. как прил.*) người được bào chữa, thân chủ (*của luật sư*)

подземе́лье *с.* hầm, hang

подзе́мн||ый *прил.* ngầm, dưới đất, dưới mặt đất; ~ ход lối đi ngầm (dưới đất), đường ngầm, địa đạo; ~ взрыв nổ dưới đất; ~ые испыта́ния những cuộc thử dưới mặt đất

подзеркáльник *м.* bàn con trước gương đứng

подзо́л *м. с.-х.* đất cát, đất podzol

подзо́листый *прил.* (chứa) đất cát, đất podzol

подзо́рн||ый *прил.*: ~ая трубá (ống) kính viễn vọng

подзуди́ть *сов. см.* подзу́живать

подзу́живать, подзуди́ть (*В*) xúi giục, xui giục, xúi bẩy, xúc xiểm, nói khích

подзыва́ть, подозва́ть (*В*) gọi... lại, gọi... lên; (*жестом*) vẫy gọi, vẫy tay gọi... lại

поди́, поди́те *разг.* 1. *повел. от гл.* пойти́; 2. (*тк.* поди́) *вводн. сл.* (*вероятно, пожалуй*) có lẽ, chắc là, chắc; ты, ~, всю рабо́ту уже́ сде́лал? chắc (có lẽ, chắc là) cậu đã làm xong toàn bộ công việc rồi chứ?; он, ~, устáл có lẽ (chắc) anh ta đã mệt rồi; ✧ на́ поди, поди́ ты, поди́те вы lạ chửa, lạ thay, kỳ lạ thay; ду́мали, всё устро́ится, а вот поди́ ж ты, ничего́ не выхо́дит những tưởng là mọi việc sẽ đâu vào đấy thế mà, lạ chửa (lạ thay, kỳ lạ thay), chẳng được cơm cháo gì cả

подиви́ться *сов. разг.* ngạc nhiên, kinh ngạc

поди́-ка *см.* поди́

по́диум *м.* 1. (*платформа*) nền cao; 2. (*в древнеримском цирке*) podium, khán đài (*của hoàng đế và các đại thần*); 3. (*возвышение*) bục, bục diễn, bục trao giải

подка́лывать, подколо́ть (*В*) ghim, găm, đính, cài; 2. *перен. разг.* châm chọc, châm chích, đốt

подка́пывать, подкопа́ть đào, bới, moi, đào ngầm

подка́пываться, подкопа́ться (под *В*) 1. đào, bới, moi, đào ngầm; 2. *перен. разг.* bới móc, moi móc, xoi mói, xói móc, xúc xiểm, bới lông tìm vết

подкарау́ливать, подкарау́лить (*В*) *разг.* rình, chực, chờ

подкарау́лить *сов. см.* подкарау́ливать

подка́рмливать, подкорми́ть (*В*) 1. cho... ăn thêm; (*животных*) vỗ béo, nuôi thúc; 2. *с.-х.* bón thúc, bón đón đòng

подка́рмливаться, подкорми́ться ăn thêm, tẩm bổ, được cho ăn thêm; (*о животных*) được vỗ béo (nuôi thúc)

подкати́ть(ся) *сов. см.* подка́тывать(ся)

подка́тывать, подкати́ть 1. (*В*) (*приближать к чему-л.*) lăn... tới (đến); (*помещать подо что-л.*) lăn... xuống, để (đặt)... dưới; 2. *разг.* (*подъезжать*) chạy tới (đến); маши́на подкати́ла к подъе́зду ôtô chạy tới cổng vào; 3. (к *Д*) *разг.*: у него́ подкати́ло к го́рлу nó bị nghẹn (nghẹn cổ, nghẹn họng); подкати́ть к се́рдцу tim thắt lại

подка́тываться, подкати́ться 1. (к *Д*, под *В*) lăn tới (đến), rơi xuống; 2. *разг.* (*приближаться — о машине и т. п.*) chạy tới (đến)

подкач||а́ть *сов.* 1. *см.* подка́чивать; 2. *разг.* (*не оправдывать надежд*) phụ lòng tin, phản thùng; не ~а́йте, ребя́та! các cậu chớ phụ lòng tin nhé!; ~ с выполне́нием зада́ния không hoàn thành nhiệm vụ

подка́чивать, подкача́ть (*В, Р*) bơm thêm; подкача́ть воды́ bơm thêm nước

подка́шивать, подкоси́ть (*В*) 1. cắt, phảng, phạng; ~ траву́ cắt (phảng, phạng) cỏ; 2. (*валить с ног*) quật (đánh) ngã, làm... ngã nhào; (*заставлять согнуться*) làm... khuỵu (quỵ) xuống; 3. *перен.* (*лишать силы, бодрости*) làm gục (kiệt sức, hết sức, mất tinh thần); боле́знь подкоси́ла его́ bệnh tình làm anh ta gục (kiệt sức)

подка́шиваться, подкоси́ться khuỵu (quỵ) xuống; у него́ но́ги подкоси́лись от уста́лости đôi chân của ông ấy khuỵu (quỵ) xuống vì mệt mỏi

подки́дывать, подки́нуть *см.* подбра́сывать 1, 3, 4

подки́дыш *м.* (đứa) con rơi, con bị bỏ rơi

подки́нуть *сов. см.* подки́дывать

подкла́дка *ж.* 1. (lớp) vải lót, lót; шёлковая ~ (lớp) lụa lót; 2. *перен.* (*основа чего-л.*) cơ sở, nền tảng; кака́я тут ~? trong việc này có nguyên do (duyên cớ, lý do) gì đây?; 3. *тех.* tấm lót, tấm đệm

подкладн||о́й *прил.* kê (để, lót, đệm) dưới; ~óе су́дно bô dẹt, chậu vệ sinh bẹt

подкла́дочный *прил.* (để) lót

подкла́дывать, подложи́ть (*В*) 1. kê, lót, đặt, để, đệm; подложи́ть под спи́ну поду́шку kê (lót, đặt, để) cái gối dưới lưng; 2. *разг.* (*подшивать подкладку*) lót; ~ шёлк под пальто́ lót lụa áo măngtô, lót áo ba-đờ-xuy bằng lụa; 3. (*В, Р*) (*добавлять*) cho (bỏ) thêm, thêm; 4. (*тайно*) bí mật (lén lút) bỏ; ему́ подложи́ли докуме́нты người ta bí mật bỏ giấy tờ cho hắn; ✧ подложи́ть свинью́ кому́-л. chơi khăm (xỏ ngầm) ai, xỏ (cho, xỏ cho) ai một vố, làm điều điểu cáng (hèn mạt) đối với ai

подкла́сс *м. биол.* lớp phụ

подкле́ивать, подкле́ить (*В*) dán (gắn)... ở dưới

подкле́ить *сов. см.* подкле́ивать

подкле́ть *ж.* tầng nền, tầng hầm

подключа́ть, подключи́ть (*В*) cho... chạy (hoạt động), nối mạch; *информ.* nối mạng; (*В* к *Д*) mắc (cắm)... vào; подключи́ли газ người ta đã cho khí đốt đến; подключи́ть аппара́т к телефо́нной се́ти mắc máy vào mạng lưới điện thoại

подключа́ться, подключи́ться 1. (được) cho chạy, nối mạch, mắc vào, cắm vào; *информ.* (được) nối mạng; 2. *разг.* (*становиться участником чего-л.*) tham dự, tham gia, có chân

подключе́ние *с.* (sự) nối mạch, mắc vào, cắm vào; *информ.* (sự) nối mạng

подключи́ть(ся) *сов. см.* подключа́ть(ся)

подко́в||а *ж.* 1. (*к копыту*) móng sắt, sắt móng ngựa; móng ngựa (*сокр.*); 2. (*к подмётке, к каблуку*) cá; набива́ть ~ы đóng cá

подкова́ть *сов. см.* подко́вывать

подковообра́зный *прил.* (có) hình sắt móng ngựa. hình móng ngựa

подко́вывать, подкова́ть (*В*) 1. đóng móng, bịt sắt; ~ ло́шадь đóng móng ngựa; 2. *перен. разг.* rèn luyện, rèn giũa, rèn đúc, đào luyện, huấn luyện; быть подко́ванным в чём-л. được rèn luyện (huấn luyện) tốt về môn gì, giỏi về vấn đề gì; он хорошо́ подко́ван по матема́тике cậu ta giỏi về toán, anh ấy được rèn luyện tốt về toán học

подко́жн||ый *прил.* (ở) dưới da; ~ое впры́скивание tiêm dưới da

подколе́нки *мн.* (*ед.* подколе́нка *ж.*) khoeo, kheo

подколе́нн||ый *прил.* (ở) khoeo, kheo; ~ая я́мка hố khoeo (kheo); ~ая мы́шца cơ khoeo (kheo)

подколо́ть *сов. см.* подка́лывать

подкоми́ссия *ж.* tiểu ban

подкомите́т *м.* tiểu ban

подконтро́льн||ый *прил.* (dưới, thuộc) quyền kiểm tra, quyền giám sát, sự kiểm soát; ~ые министе́рству о́рганы những cơ quan dưới quyền kiểm tra (quyền giám sát, sự kiểm soát) của bộ

подко́п *м.* 1. (*действие*) (sự) đào ngầm, moi, bới; вести́ ~ đào ngầm; 2. (*подземный ход*) đường (lối) ngầm, địa đạo; 3. *обыкн. мн.*: ~ы *перен. разг.* (*происки, козни*) mưu kế, quỷ kế, gian kế, mưu mô

подкопа́ть(ся) *сов. см.* подка́пывать(ся)

подко́рм *м. с.-х.* 1. (*действие*) (sự) vỗ béo, nuôi thúc; 2. (*корм*) thức ăn thêm

подкорми́ть(ся) *сов. см.* подка́рмливать(ся)

подко́рмка *ж. с.-х.* (sự) bón thúc, bón đón đòng

подкоси́ть(ся) *сов. см.* подка́шивать(ся)

подко́шенный *прич.*: он упа́л как ~ nó ngã khuỵ (ngã phịch) xuống

подкра́дываться, подкра́сться lén (len lén, rón rén) đến gần, lén đến; *перен.* đến (tới) gần

подкра́сить(ся) *сов. см.* подкра́шивать(ся)

подкра́сться *сов. см.* подкра́дываться

подкрахма́ливать, подкрахма́лить (*В*) hồ sơ qua

подкрахма́лить *сов. см.* подкрахма́ливать

подкра́шивать, подкра́сить (*В*) 1. tô điểm, tô, bôi, xoa, thoa; *перен. разг.* tô điểm, tô son điểm phấn; ~ гу́бы tô (bôi) môi, đánh môi son; ~ щёки đánh (xoa, thoa) má hồng; 2. (*подновлять окраску*) sơn (nhuộm) lại, quét thêm nước sơn; подкра́сить око́нные ра́мы sơn lại những khung cửa sổ

подкра́шиваться, подкра́ситься *разг.* trang điểm, tô (bôi) môi, đánh phấn

подкрепи́ть(ся) *сов. см.* подкрепля́ть(ся)

подкрепле́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) củng cố thêm, kiện toàn thêm; (*пищей*) (sự) tẩm bổ, bồi bổ, bồi dưỡng; 2. *воен.* viện binh, quân tiếp viện (tiếp ứng, tăng viện); посыла́ть ~ tiếp viện, tiếp ứng, tiếp binh, phái viện binh (quân tiếp viện, quân tiếp ứng, quân tăng viện)

подкрепля́ть, подкрепи́ть (*В*) 1. (*придавать прочность*) củng cố (kiện toàn, làm vững chắc, gia cố, bắt chặt) thêm; 2. (*поддерживать*) ủng hộ; (*усиливать*) tăng cường; (*пищей*) tẩm bổ, bồi bổ, bồi dưỡng

подкрепля́ться, подкрепи́ться tẩm bổ, bồi bổ, bồi dưỡng (*cho mình*)

подкрути́ть *сов. см.* подкру́чивать

подкру́чивать, подкрути́ть (*В*) *разг.* vặn (vít chặt) thêm (*một chút*); ~ га́йку vặn êcu thêm, vít chặt thêm đai ốc

подкузьми́ть *сов. разг.* chơi khăm, xỏ ngầm, chơi xỏ, chơi cho một vố

по́дкуп *м.* (sự) mua chuộc, đút lót, hối lộ, lót tay

подкупа́ть, подкупи́ть 1. (*В*) mua chuộc, đút lót, hối lộ, lót tay, lót; 2. *перен.* (làm) được lòng, (gây) được cảm tình; он подкупи́л всех свое́й доброто́й anh ấy được lòng mọi người do bụng tốt của mình, ông ta gây được cảm tình với mọi người nhờ có lòng tốt; 3. (*В, Р*) (*покупать дополнительно*) mua thêm (*một ít*)

подкупа́ющ||ий *прил.* dễ thương, dễ mến, đáng yêu, khả ái, quyến rũ; ~ая улы́бка nụ cười dễ thương (khả ái, đáng yêu)

подкупи́ть *сов. см.* подкупа́ть

подку́пный *прил.* hám tiền, vụ lợi, thích của đút, dễ mua chuộc

подла́диться *сов. см.* подла́живаться

подла́живаться, подла́диться (к *Д*) *разг.* 1; (*приспособляться*) hoà nhịp, thích ứng, thích nghi, thích hợp (*với*); 2. *перен.* (*угождать*) khéo lấy lòng (chiều lòng, được lòng)

подла́мываться, подломи́ться 1. (bị) nứt, rạn, chớm gãy, chớm vỡ, ồn gãy; 2. (*от усталости, слабости и т. п.*) khuỵu (quỵ) xuống

по́дле 1. *нареч.* sát, rất gần, bên cạnh; он попроси́л её сесть ~ anh xin chị ngồi bên cạnh; 2. *предлог* (*Р*) sát, cạnh, bên, rất gần; sát nách (*разг.*); он сиде́л ~ меня́ cậu ấy ngồi sát (cạnh, bên) tôi

подлёдный *прил.* (ở) dưới băng; ~ лов đánh cá dưới băng

подлеж||а́ть *несов.* (*Д*) phải chịu, phải bị, được; ~ обложе́нию нало́гами phải chịu (phải bị đánh) thuế; не ~и́т оглаше́нию không được công bố; ✧ э́то не ~и́т сомне́нию điều đó thì không còn nghi ngờ (hoài nghi) gì nữa, điều đó thì hoàn toàn chắc chắn (rõ ràng, hiển nhiên)

подлежа́щее *с.* (*скл. как прил.*) *грам.* chủ ngữ, chủ từ

подлеза́ть, подле́зть chui (luồn, bò) vào (*dưới*); подле́зть под стол luồn (chui, bò) vào gầm bàn, chui (luồn, bò) vào dưới bàn

подле́зть *сов. см.* подлеза́ть

подле́сок *м.* lớp cây bụi

подлета́ть, подлете́ть 1. bay đến (tới); 2. *разг.* (*быстро приближаться*) phóng (lao nhanh, vút chạy, vụt chạy, chạy nhanh, a, lao, ùa) đến; он подлете́л ко мне nó vụt chạy (lao, a) đến tôi; маши́на подлете́ла к подъе́зду xe ôtô phóng (lao nhanh, lao) đến cổng vào

подлете́ть *сов. см.* подлета́ть

подле́ц *м.* thằng đểu, kẻ đê tiện, đồ xỏ lá, tên hèn mạt

подле́чивать, подлечи́ть (*В*) chữa đỡ, chữa được một phần, điều trị dở dang

подле́чиваться, подлечи́ться đỡ bệnh, chữa phần nào

подлечи́ть(ся) *сов. см.* подле́чивать(ся)

подлива́ть, подли́ть (*В, Р*) đổ (rót, trút) thêm; ✧ подли́ть ма́сла в ого́нь lửa cháy lại đổ dầu thêm

подли́вка *ж.* nước lèo, xốt; nước chấm

подли́за *м. и ж.* (*скл. как ж.*) *разг.* kẻ nịnh hót (xu nịnh, bợ đỡ, liếm gót, nịnh)

подлиза́ться *сов. см.* подли́зываться

подли́зываться, подлиза́ться (к *Д*) *разг.* nịnh hót, xu nịnh, bợ đỡ, liếm gót, nịnh

по́длинник *м.* (*подлинная вещь*) nguyên bản, chính bản, bản gốc, bản chính; (*подлинный текст*) nguyên bản, nguyên văn, nguyên tác; предста́вить докуме́нты в ~ах nộp tài liệu nguyên bản, trình giấy tờ theo nguyên bản; чита́ть кла́ссиков в ~ах đọc những nhà văn cổ điển theo nguyên tác, đọc nguyên tác của các nhà văn cổ điển

по́длинно *нареч.* (một cách) chân chính, đích thực, thật sự

по́длинность *ж.* (tính chất, tính) chân chính, chính cống, chân thật, đích thực, đúng đắn

по́длинн||ый *прил.* 1. (*являющийся оригиналом*) (là) nguyên bản, chính bản, bản gốc, bản chính, thật; ~ докуме́нт tài liệu nguyên bản (bản gốc, bản chính, gốc, thật); 2. (*истинный*) chân chính, chính cống, đích thực, thật sự, thực sự, thật; ~ худо́жник nghệ sĩ chân chính; ~ гума́низм chủ nghĩa nhân văn chân chính (đích thực); ~ тала́нт chân tài, thiên tài chân chính (đích thực); ~ое лицо́ chân tướng, (bộ) mặt thật; ✧ с ~ым ве́рно (chứng thực là) đúng với nguyên bản

подли́ть *сов. см.* подлива́ть

по́дличать *несов.* ăn ở đểu cáng, cư xử đê tiện, làm điều hèn mạt

по́дло *нареч.* (một cách) đểu cáng, đểu giả, đê tiện, hèn mạt, hèn hạ

подло́г *м.* (sự, điều) giả mạo, gian trá; созна́тельный ~ gian trá cố ý

подло́дка *ж. разг.* tàu lặn, tàu ngầm

подло́жечный *прил. анат.* (ở vùng) thượng vị

подложи́ть *сов. см.* подкла́дывать

подло́жность *ж.* (sự, tính chất) giả mạo, gian trá, gian lận

подло́жный *прил.* giả mạo, gian trá, gian lận, giả, mạo; ~ докуме́нт tài liệu giả mạo, giấy tờ giả, nguỵ bản

подлоко́тник *м.* tay ngai, tay ghế bành

подломи́ться *сов. см.* подла́мываться

подлопа́точный *прил. анат.* (ở) dưới bả vai

по́длость *ж.* (tính, hành vi, điều) đểu cáng, đểu giả, đê tiện, hèn mạt, hèn hạ; сде́лать ~ làm điều hèn mạt (đểu cáng, đê tiện); кака́я ~! đểu cáng quá chừng!, đê tiện biết bao!, hèn mạt xiết bao!, hèn hạ làm sao!

подлу́нный *прил. поэт.* (trên) trái đất, dưới trần

по́длый *прил.* đểu cáng, đểu giả, đê tiện, hèn mạt, hèn hạ, đê hạ

подлю́га *м. и ж. бран.* đồ đểu (đểu cáng, đê tiện)

подма́зать(ся) *сов. см.* подма́зывать(ся)

подма́зывать, подма́зать (*В*) 1. (*жиром, мазью и т. п.*) bôi, xoa, thoa, bôi trơn; (*замазкой*) trát; 2. *перен. прост.*: подма́зать кого́-л. đấm mõm (đấm họng, đút lót, lót tay) ai; ✧ не подма́жешь — не пое́дешь ≅ không đấm mõm – không xong; tốt lễ dễ van (*погов.*)

подма́зываться, подма́заться *разг.* 1. (*подкрашивать губы*) bôi (tô) môi, đánh môi son; 2. (к *Д*) nịnh hót, ton hót, xu nịnh, nịnh nọt, bợ đỡ

подмалева́ть *сов. см.* подмалёвывать

подмалёвок *м. иск.* (sự, bản) sơ phác, phác qua; (*картина*) (bức) phác hoạ, vẽ phác

подмалёвывать, подмалева́ть (*В*) 1. tô điểm (tô, bôi) sơ qua; 2. *иск.* sơ phác, phác qua, phác hoạ, vẽ phác

подманда́тн||ый *прил.* (dưới quyền, thuộc quyền) uỷ trị; ~ая террито́рия xứ uỷ trị, lãnh thổ dưới (thuộc) quyền uỷ trị

подмасте́рье *м.* (*скл. как с.*) thợ phụ, thợ bạn

подма́чивать, подмочи́ть (*В*) tẩm ướt (nhúng ướt, vẩy nước) sơ qua; (*давать подмокнуть*) để cho ẩm (ỉu)

подме́н *м.*, **подме́на** *ж.* 1. (sự) đánh tráo, đánh lộn sòng, bí mật thay thế, lén thay vào, lén thế vào; 2. (*на службе*) (sự) tạm quyền, tạm thay, tạm thay thế

подмени́ть *сов. см.* подменя́ть

подменя́ть, подмени́ть (*В*) 1. (*незаметно*) đánh tráo, đánh lộn sòng, bí mật thay thế, lén thay (thế)... vào; 2. (*на службе*) tạm quyền, tạm thay, tạm thay thế

подмерза́ть, подмёрзнуть hơi đóng băng (đóng đá, cứng lại)

подмёрзнуть *сов. см.* подмерза́ть

подмести́ *сов. см.* подмета́ть

подмета́льщи||к *м.*, **~ца** người quét dọn, phu quét đường

подмета́ть I, подмести́ (*В*) quét dọn, quét tước, quét

подмета́ть II *сов.* chần (khâu chần, lược) ở dưới

подме́тить *сов. см.* подмеча́ть

подмётк||а *ж.* đế, đế giày; подбива́ть ~и а) (*о сапожнике*) đóng đế; б) (*о заказчике*) đưa đóng đế; ко́жаная ~ đế da; ✧ в ~и не годи́ться кому́-л. ≅ không đáng xách guốc cho ai; không bằng cái móng tay của ai

подмётн||ый *прил.*: ~ое письмо́ *уст.* thư nặc danh

подмеча́ть, подме́тить nhận (quan sát, để ý) thấy, phát hiện ra

подми́гивание *с.* (sự) nháy, nháy mắt, nháy mắt ra hiệu

подми́гивать, подмигну́ть (*Д*) nháy, nháy mắt, nháy mắt ra hiệu (*cho...*)

подмигну́ть *сов. см.* подми́гивать

подмина́ть, подмя́ть (*В*) đè, đè bẹp; подмя́ть под себя́ đem toàn thân đè lên, đè cả người lên

подмо́га *ж. разг.* (sự) giúp đỡ, ủng hộ, đỡ đần

подмока́ть, подмо́кнуть ẩm (ỉu) đi, bị ẩm (ỉu)

подмо́кнуть *сов. см.* подмока́ть

подмора́живать, подморо́зить 1. (*В*) ướp lạnh, đông lạnh; ~ мя́со ướp lạnh (đông lạnh) thịt; доро́гу подморо́зило đường hơi bị đóng băng; 2. *безл.* trời băng giá; но́чью си́льно подморо́зило ban đêm trời băng giá dữ dội

подморо́зить *сов. см.* подмора́живать

подмоско́вный *прил.* ở ngoại thành (ngoại vi, ngoại ô) Moskva

подмо́стки *мн.* (*скл. как м.*) 1. bục, bệ; 2. (*сцена*) sân khấu, bục diễn, sàn diễn

подмо́ченн||ый *прил. разг.* (bị) hoen ố, vấy bẩn; ~ая репута́ция thanh danh hoen ố

подмочи́ть *сов. см.* подма́чивать

подмы́в *м.* (sự) xói mòn, xâm thực

подмыв||а́ть, подмы́ть (*В*) 1. rửa ráy, rửa (*phần kín bên dưới*); ~ ребёнка rửa ráy cho đứa bé; 2. (*размывать*) xói mòn, xâm thực; 3. *тк. несов. безл. разг.* (*о непреодолимом желании*) khao khát, khát khao, thèm muốn; меня́ ~а́ло сказа́ть ему́ tôi thèm muốn (khát khao) nói với anh ta

подмыва́ться, подмы́ться rửa ráy, rửa (*phần kín bên dưới cho mình*)

подмы́ть *сов. см.* подмыва́ть 1, 2

подмы́ться *сов. см.* подмыва́ться

подмы́шечн||ый *прил. анат.* (ở) nách; ~ая я́мка hố nách

подмы́шка *ж.* (*в косвенных падежах пишется раздельно*) nách; держа́ть, нести́ что-л. под мы́шкой cặp (kẹp, cặp) nách cái gì, cặp (kẹp, cặp) cái gì ở nách

подмы́шник *м.* (miếng) vải lót nách

подмя́ть *сов. см.* подмина́ть

поднадзо́рный *прил.* 1. (bị) quản chế, quản thúc, giám sát, kiểm soát; 2. *в знач. сущ. м.* người bị quản chế (quản thúc)

поднажа́ть *сов. см.* поднажима́ть

поднажима́ть, поднажа́ть *разг.* 1. (*нажимать*) ấn, bấm, đè, ép, bóp, xiết, nén; (*ногой*) đạp, dận; 2. *перен.* (*оказывать давление*) ép, o ép, ép buộc, gây áp lực; 3. *перен.* (*усерднее приниматься за что-л.*) ráng, cố, ráng sức, cố sức, rút, làm (chạy) nước rút

поднебе́сн||ый *прил.* (dưới) trời, bầu trời; в ~ой вышине́ trên trời cao

поднебе́сье *с.* trời cao, không trung, không gian; в ~ trên trời cao, trong không trung

поднево́льный *прил.* 1. (*зависимый*) phụ thuộc, lệ thuộc; (*рабский*) nô lệ; я челове́к ~ tôi là người phụ thuộc (lệ thuộc); 2. (*принудительный*) bị cưỡng bách, cưỡng bức, ép buộc; ~ труд lao động cưỡng bách (cưỡng bức)

поднесе́ние *с.* (sự) biếu tặng, dâng lễ, tặng, biếu, dâng

поднести́ *сов. см.* подноси́ть

поднима́ть подня́ть (*В*) 1. (*с земли, с пола*) nhặt, lượm (*lên*); ~ платóк nhặt (lượm) cái khăn; 2. (*удерживать на весу*) nhấc, nâng (đưa)... lên, cử; (*перемещать наверх тж.*) giơ (kéo, vén, ngẩng, ngửng, ngỏng, ngóc, vươn, rướn, chuyển)... lên, ngóc... dậy, giơ (vươn) cao; (*рычагом*) bẩy (xeo, nạy)... lên; (*краном*) cẩu (trục)... lên; (*домкратом*) đội (nâng)... lên; ~ ги́рю nâng quả tạ, cử tạ; подня́ть бага́ж на ли́фте đưa (chuyển) hành lý lên thang máy; ~ флаг kéo cờ lên, thượng kỳ; ~ за́навес kéo màn lên, mở màn, khai mạc; ~ я́корь nhổ (kéo) neo; подня́ть ру́ку giơ tay; подня́ть го́лову ngẩng (ngửng, ngỏng, ngóc) đầu, ngóc đầu dậy, ngẩng (ngửng) cao đầu; подня́ть бро́ви rướn (dướn) lông mày; ве́тер по́днял пыль gió bốc (tung) bụi lên; 3. (*что-л. опрокинувшееся*) nâng (đỡ, dựng)... dậy; подня́ть забо́р dựng hàng giậu dậy; 4. (*заставлять встать*) bắt... đứng lên, bắt... dậy, dựng... dậy; (*с постели*) đánh thức dậy; (*побуждать отправиться*) thúc giục, động viên, thúc; ~ кого́-л. в ата́ку động viên ai xông vào tấn công; 5. *перен.* (*воодушевлять на что-л.*) phát động, cổ vũ, cổ lệ, động viên, dấy... lên; ~ ма́ссы phát động quần chúng; ~ на по́двиг cổ vũ lập chiến công; 6. (*делать более высоким*) đắp (be, tôn, cơi)... cao lên; подня́ть на́сыпь đắp (be, tôn) ụ đất cao lên; 7. (*увеличивать, повышать*) tăng, nâng, nâng cao, tăng cường, đề cao; ~ производи́тельность труда́ tăng (nâng cao) năng suất lao động; ~ квалифика́цию рабо́чих nâng cao trình độ nghiệp vụ (nâng cao tay nghề) của công nhân; ~ дисципли́ну đề cao (tăng cường) kỷ luật; ~ це́ны на това́ры tăng (nâng) giá hàng; ~ че́й-л. дух nâng cao tinh thần của ai; 8. *в сочетании с некоторыми существительными*: подня́ть восста́ние dấy nghĩa, khởi nghĩa, nổi dậy; подня́ть мяте́ж dấy loạn, khởi loạn, nổi loạn; ~ трево́гу báo động, báo nguy; ~ шум làm rùm beng (ầm lên, ồn); ~ хо́хот cười ầm lên; ~ пыль tung bụi, làm bụi bay lên; ~ вопро́с nêu vấn đề; 9. (*улучшать что-л. запущенное*) chấn hưng, khôi phục, hồi phục, phục hồi; ~ хозя́йство chấn hưng kinh tế; 10. (*вспахивать*) khai khẩn, khai phá, khai, khẩn, vỡ, phá; ~ целину́ khai (khẩn, vỡ, phá) hoang, khai khẩn đất hoang, khai phá hoang rậm; ✧ подня́ть на кого́-л. глаза́ ngước mắt nhìn ai; ~ пе́тли mạng bít tất; ~ ру́ку на кого́-л. dám đánh (động tay đến) ai (*ngầm ý □ trái với đạo đức thường tình*); подня́ть кого́-л. на́ смех chế giễu (chọc quê) ai; подня́ть на во́здух làm nổ tung lên; ~ зна́мя борьбы́ giương cao ngọn cờ đấu tranh

подним||а́ться, подня́ться 1. lên, đi lên, (bị) nhấc lên, nâng lên, chuyển lên, giơ lên, kéo lên, vén lên, ngẩng lên, ngửng lên, ngỏng lên, ngóc lên, ngóc dậy, rướn lên, cồn lên, vươn cao; ~ по ле́стнице lên (đi lên) cầu thang; ~ на второ́й эта́ж lên (đi lên) tầng hai; ~ на самолёт lên máy bay; ~ ввысь vút (bay vút) lên cao; ~ на ли́фте lên thang máy; ~ на́ гору lên dốc, lên núi, thượng sơn; 2. (*о солнце и т. п.*) lên, mọc; луна́ ~а́ется trăng lên; 3. (*о дыме, паре, запахе и т. п.*) bốc (xông, phun, toả) lên; 4. (*вставать*) đứng dậy, đứng lên; (*с постели*) dậy, thức dậy, ngủ dậy; (*выздоравливать*) ốm dậy, khỏi bệnh, bình phục; (*отправляться куда-л.*) lên đường; 5. (*восставать*) vùng (đứng) lên, vùng (trỗi, nổi) dậy; весь наро́д подня́лся про́тив захва́тчиков toàn dân đứng lên (vùng lên, vùng dậy, trỗi dậy, nổi dậy) chống bọn xâm lược; 6. (*возникать, начинаться*) nổi lên, bắt đầu; подня́лась вью́га bão tuyết nổi lên; подня́лся шум tiếng ồn ào vang dậy; 7. (*становиться более высоким*) lên, cao lên, lên cao, dâng lên, được đắp (be, tôn, cơi) lên; фунда́мент подня́лся на два ме́тра nền được tôn lên (đắp cao lên) hai mét; у́ровень воды́ в реке́ подня́лся mực nước sông đã lên cao (dâng lên); 8. (*увеличиваться, повышаться*)

tăng lên, tăng cao, dâng lên; температу́ра поднялáсь nhiệt độ đã tăng lên; 9. *тк. несов.* (*идти вверх*) chạy (đi) lên; доро́га ~áется в го́ру đường chạy lên dốc; 10. *тк. несов.* (*возвышаться*) nổi lên, nổi cao lên

подновúть *сов. см.* подновля́ть

подновля́ть, подновúть (*В*) tân trang, sửa (chữa) lại mới, sửa sang, tôn tạo, tu bổ, tu sửa; (*для видимости*) mông má, mông (*разг.*)

подного́тн||ая *ж.* (*скл. как прил.*) *разг.* (điều) bí ẩn, uẩn khúc, ẩn khuất; знать всю ~ую о ко́м-л. biết mọi điều uẩn khúc (ẩn khuất, bí ẩn) về ai

подно́жи||е *с.* 1. chân; у ~я горы́ dưới (ở) chân núi; 2. (*пьедестал*) bệ, đế, chân; ста́туя на грани́тном ~и tượng đặt trên bệ (đế) hoa cương

подно́жк||а *ж.* 1. (*вагона и т. п.*) bậc lên xuống, bậc xe; 2. *разг.* (*удар ногой*) (cú) chèn chân, ngáng chân, gạt chân, gàng chân, chèn ngã; дать, поста́вить ~у кому́-л. chèn chân (ngáng chân, gạt chân, gàng chân, chèn ngã) ai

подно́жный *прил.*: ~ корм cỏ bãi chăn, cỏ đồng, cỏ nội, cỏ bãi; пусти́ть скот на ~ корм thả gia súc ra bãi chăn, thả trâu bò đi ăn cỏ đồng (cỏ bãi, cỏ bờ đê)

подно́с *м.* mâm, khay; ча́йный ~ khay trà, khay nước

подноси́ть, поднести́ 1. (*В*) đưa (mang, đem)... đến; (*руками тж.*) cầm (xách, khuân, bưng)... đến; (*на руках*). bồng (bế, bê, ôm, ẵm)... đến; (*на плече*) vác.... đến; (*на коромысле*) gánh (khiêng, quảy)... đến; (*на спине*) cõng (địu, đeo, đèo, khoác)... đến; (*на голове*) đội... đến; (*на носилках и т. п.*) cáng (kiệu, võng)... đến; поднести́ ло́жку ко рту đưa thìa đến miệng; ~ ве́щи к по́езду mang (xách, đem) đồ đạc đến tàu lửa; поднести́ ребёнка к окну́ bế (bồng, mang) đứa bé đến cửa sổ; 2. (*В Д*) (*дарить*) tặng, biếu, dâng, lễ, trao tặng; 3. (*В, Р*) (*угощать*) mời, bưng mời; поднести́ кому́-л. стака́н вина́ mời (bưng mời, dâng) ai một cốc rượu, dâng rượu (tiến tửu) ai

подноше́ние *с.* (*подарок*) lễ vật, phẩm vật, tặng vật, tặng phẩm, lễ phẩm, đồ biếu, tế phẩm, lễ

подня́ти||е *с.* 1. (*с земли, с пола*) (sự) nhặt lên, lượm lên; 2. (*удерживание на весу*) (sự) nhấc lên, nâng lên, đưa lên; (*перемещение наверх тж.*) (sự) chuyển lên, giơ lên, kéo lên; голосова́ть ~ем рук biểu quyết bằng cách giơ tay; 3. (*чего-л. опрокинутого*) (sự) nâng dậy, dựng dậy, đỡ dậy; 4. (*увеличение высоты*) (sự) đắp cao, be cao, tôn cao, cơi lên; 5. (*повышение*) (sự) nâng cao, tăng lên, tăng cường, đề cao; 6. (*улучшение*) (sự) chấn hưng; 7. (*вспашка*) (sự) khai khẩn, khai phá; ~ целины́ khai (khẩn, vỡ, phá) hoang

подня́ть *сов. см.* поднима́ть

подня́ться *сов. см.* поднима́ться 1–8

подо *см.* под

подоб||а́ть *несов. обыкн. безл.* (*Д*) thích hợp (thích đáng, thích ứng, xứng đáng, hợp) với; так поступа́ть вам не ~áет hành động như thế thì không hợp (thích hợp, thích đáng) với anh

подоба́ющ||ий *прил.* thích hợp, thích đáng, thích ứng, xứng đáng, hợp; ~им о́бразом một cách thích hợp (thích đáng)

подо́би||е *с.* 1. (sự) tương tự, giống giống, na ná, giống; от него́ не оста́лось и ~я пре́жнего челове́ка anh ta đã hoàn toàn khác trước (hoàn toàn đổi khác); созда́ть что́-л. по своему́ о́бразу и ~ю sáng tạo cái gì theo mẫu mực của mình; 2. *мат.* (sự, phép, tính) đồng dạng

подо́бно 1. *нареч.* (một cách) tương tự, giống như, giông giống, na ná, tựa tựa; 2. *в знач. предлога* (*Д*) cũng như, cũng giống như, tựa như, như, tựa

подо́бн||ый *прил.* 1. (*сходный*) tương tự, giống như, giông giống, na ná, tựa tựa; поступа́ть ~ым же о́бразом hành động một cách tương tự (giông giống, na na, giống) như thế; 2. (*такой*) như thế; никогда́ я не встреча́л ~ых упря́мцев chưa hề bao giờ tôi gặp loại cứng đầu (hạng người bướng bỉnh) như thế; он ничего́ ~ого не говори́л nó hoàn toàn không nói điều gì như thế cả; 3. *мат.* đồng dạng; ~ые треуго́льники những tam giác đồng dạng; ✧ ничего́ ~ого! hoàn toàn không phải như thế (như vậy)!, không phải như thế (như vậy) đâu!, chẳng phải thế đâu!; и тому́ ~ое (*сокр.* и т. п.) vân vân (*сокр.* v.v...)

подобостра́сти||е *с.* (sự, tính) quỵ luỵ, khúm núm, xun xoe, luồn cúi; относи́ться с ~ем к кому́-л. có thái độ quỵ luỵ (khúm núm, xun xoe, luồn cúi) đối với ai

подобостра́стно *нареч.* (một cách) quỵ luỵ, khúm núm, xun xoe

подобостра́стн||ый *прил.* quỵ luỵ, khúm núm, xun xoe, luồn cúi, bợ đỡ; ~ые подчинённые những người thuộc cấp quỵ luỵ (khúm núm, xun xoe); ~ смех cái cười nịnh bợ (lấy lòng)

подо́бранный *прил.* gọn gàng, tươm tất, đàng hoàng

подобра́ть(ся) *сов. см.* подбира́ть(ся)

подобре́ть *сов. см.* добре́ть

подобру́-поздорову́ *нареч. разг.*: уходи́те ~! muốn tốt thì hãy bước đi!, khôn hồn thì hãy xéo đi!, muốn sống thì hãy cút đi!

подогна́ть *сов. см.* подгоня́ть

подогну́ть(ся) *сов. см.* подгиба́ть(ся)

подогре́в *м. тех.* (sự) nung nóng, hâm nóng, sưởi nóng, làm nóng máy

подогрева́ние *с.* (sự) hâm, hâm nóng, đun nóng, nung nóng, đốt nóng, sưởi nóng

подогрева́тель *м. тех.* dụng cụ đốt nóng (nung nóng), bình giữ nhiệt, máy làm nóng

подогрева́ть, подогре́ть (*В*) 1. hâm, hâm nóng, đun nóng, nung nóng, đốt nóng, sưởi nóng; (*мотор и т. п.*) khởi động, làm nóng máy, cho chạy để nóng máy; 2. *перен. разг.* làm... ấm lại, kích thích, làm... sôi nổi lên

подогре́ть *сов. см.* подогрева́ть

пододвига́ть, пододви́нуть (*В*) chuyển (dịch, xích, đẩy, đun, đưa)... đến gần; пододви́нуть стул к столу́ chuyển (dịch, đẩy) cái ghế đến gần bàn; ~ таре́лку кому́-л. đẩy cái đĩa đến cho ai

пододвига́ться, пододви́нуться chuyển đến (dịch đến, dịch lại, xích lại, nhích lại) gần; пододви́нуться к сосе́ду xích (dịch, nhích) lại gần người ngồi bên cạnh

пододви́нуть(ся) *сов. см.* пододвига́ть(ся)

пододея́льник *м.* vỏ chăn

подожд||а́ть *сов.* 1. (*В, Р*) nán chờ, nán đợi, chờ, đợi, chờ đợi (*một lát, không лáу*); он немно́го ~ál nó đợi (chờ, nán đợi) một lát; ~ по́езда chờ tàu (*một lát*); ~и́те! đợi cho một chút!, chờ cho một lát!; ~и́, всё ула́дится hãy kiên nhẫn (chớ nóng vội, đừng sốt ruột), mọi việc rồi sẽ thu xếp ổn thoả thôi mà; 2. (+ *инф.*, с *Т*) *разг.* (*повременить с чем-л.*) thư thả, không vội, đừng vội

подозва́ть *сов. см.* подзыва́ть

подозрева́емый *м.* (*скл. как прил.*) người bị tình nghi, nghi can

подозрев||а́ть *несов.* (*В, Р*) nghi, ngờ, nghi ngờ, ngờ vực, nghi kỵ, tình nghi, hoài nghi; ~ кого́-л. в преступле́нии ngờ vực (ngờ, nghi

ngờ, nghi, tình nghi) ai đã phạm tội ác; он ничего́ не ~а́ет anh ta hoàn toàn không nghi ngờ (ngờ vực, hoài nghi, nghi, ngờ) gì cả

подозре́ни||е *с.* (sự, mối, nỗi) nghi ngờ, ngờ vực, nghi kỵ, tình nghi, hoài nghi, nghi, ngờ; по ~ю vì bị ngờ vực (nghi ngờ, nghi kỵ, tình nghi, nghi, ngờ); вызыва́ть ~ gây ra sự ngờ vực (nghi ngờ, nghi kỵ, hoài nghi); навлека́ть на себя́ ~ gieo cho mình sự ngờ vực (nghi ngờ, nghi kỵ, hoài nghi); относи́ться к кому́-л. с ~ем ngờ vực (nghi ngờ, nghi kỵ, hoài nghi, nghi, ngờ) ai; быть под ~ем bị ngờ vực (nghi ngờ, nghi kỵ, tình nghi, nghi, ngờ)

подозри́тельно 1. *нареч.* (một cách) đáng ngờ, đáng nghi, khả nghi; 2. *в знач. сказ. безл.* thật đáng ngờ (đáng nghi, khả nghi)

подозри́тельность *ж.* (tính) đa nghi, cả nghi, hay nghi

подозри́тельн||ый *прил.* 1. (*внушающий подозрение*) đáng ngờ, đáng nghi, khả nghi; ~ая ли́чность người đáng ngờ (đáng nghi, khả nghi); 2. (*недоверчивый*) đa nghi, cả nghi, hay nghi, hay ngờ; он сде́лался ~ым nó trở thành đa nghi (cả nghi, hay nghi, hay ngờ)

подои́ть *сов. см.* дои́ть

подо́йник *м.* thùng vắt sữa

подойти́ *сов. см.* подходи́ть

подоко́нник *м.* bệ (bậu) cửa sổ

подо́л *м.* phần (vạt) dưới, lai, vạt áo, vạt váy

подо́лгу *нареч.* lâu, lâu dài, trong một thời gian lâu; ~ гости́ть у кого́-л. đến ở chơi nhà ai trong một thời gian lâu, đến chơi lâu ở nhà ai; ~ отсу́тствовать vắng mặt lâu dài, đi vắng trong một thời gian lâu

по-дома́шнему *нареч.* (*без стеснений*) như trong nhà, không khách khí, tự nhiên, chân tình

подо́нки *мн.* (*ед.* подо́нок *м.*) cặn bã (*тж. перен.*); ~ о́бщества cặn bã của xã hội

подо́нок *м. разг.* thằng đểu, kẻ đê tiện, đồ xỏ lá, tên hèn mạt

подопе́чн||ый *прил.* 1. được bảo trợ (bảo hộ, đỡ đầu); ~ая террито́рия *полит.* xứ thác quản, lãnh thổ được bảo trợ (bảo hộ); 2. *в знач. сущ. м.* người được bảo trợ (bảo hộ, đỡ đầu)

подопле́ка *ж.* nguyên nhân thầm kín, (điều) uẩn khúc

подо́пытн||ый *прил.* (để) thí nghiệm, thực nghiệm, thử nghiệm, làm thử; ~ое по́ле ruộng thí nghiệm (thí điểm, làm thử); ~ые живо́тные động vật thí nghiệm; ~ кро́лик а) thỏ thí nghiệm; б) *перен.* vật thí nghiệm

подорва́ть *сов. см.* подрыва́ть II

подорва́ться *сов. см.* подрыва́ться

подорожа́ть *сов. см.* дорожа́ть

подоро́жная *ж. уст.* giấy đi công vụ (đi đường)

подоро́жник *м. бот.* (cây) mã đề, xa tiền, trạch tả (*Plantago*)

подоси́новик *м.* nấm hoàn diệp liễu, nấm xép da cam (*Leccinum testaceoscabrum, Boletus versipellis*)

подосла́ть *сов. см.* подсыла́ть

подоспе́ть *сов. разг.* đến kịp (kịp thời, đúng lúc)

подостла́ть *сов. см.* подстила́ть

подотде́л *м.* phân ban

подоткну́ть *сов. см.* подтыка́ть

подо́трасль *ж.* phân ngành

подотря́д *м.. зоол.* bộ phụ

подотчётность *ж.* trách nhiệm báo cáo

подотчётн||ый *прил.* 1. *бухг.* phải kết toán (báo cáo kết toán); ~ые де́ньги tiền phải kết toán; 2. (*Д*) (*обязанный отчитываться*) phải báo cáo (*với...*)

подо́хнуть *сов. см.* подыха́ть

подохо́дный *прил.*: ~ нало́г thuế thu nhập (lợi tức)

подо́шва *ж.* 1. (*обуви*) đế giày; (*ноги*) lòng bàn chân; 2. (*горы*) chân núi, chân đồi; (*горной выработки*) nền tảng, nền (đáy) lò; (*фундамента*) chân móng; (*рельса*) chân ray; (*плуга*) đế cày

подо́швенный *прил.* (thuộc về, để làm) đế giày

подпада́ть, подпа́сть (под *В*) bị, chịu, rơi vào; ~ под чьё-л. влия́ние bị (chịu, rơi vào) ảnh hưởng của ai

подпа́ивать, подпои́ть (*В*) *разг.* chuốc rượu (phục rượu) cho... say

подпа́ливать, подпали́ть (*В*) *разг.* 1. (*поджигать*) đốt cháy, đốt; 2. (*слегка обжигать*) đốt (làm cháy) sém, thui qua

подпа́лина *ж.* (*пятно*) vết (vá, chấm) hung hung, vết (vá, chấm) nâu

подпали́ть *сов. см.* подпа́ливать

подпа́рывать, подпоро́ть (*В*) tháo chỉ (tháo đường) khâu (*bên dưới hoặc chút ít bên trong*)

подпа́рываться, подпоро́ться (bị) tháo chỉ, tuột chỉ, rách theo đường khâu (*bên dưới hoặc chút ít bên trong*)

подпа́сок *м.* mục đồng, cậu bé chăn gia súc

подпа́сть *сов. см.* подпада́ть

подпева́ла *м. и ж.* (*скл. как ж.*) *разг.* kẻ phụ hoạ, bộ hạ, thủ hạ, thuộc hạ, tay sai, đầu sai

подпева́ть *несов.* (*Д*) 1. hát theo; 2. *перен. разг.* phụ hoạ, a dua, hùa theo

подпере́ть *сов. см.* подпира́ть

подпи́ливать, подпили́ть (*В*) 1. (*снизу*) cưa dưới gốc, cưa gốc; подпили́ть де́рево cưa dưới gốc cây; 2. (*укорачивать*) cưa ngắn, cưa cụt, cưa bớt; ~ но́жки стола́ cưa ngắn (cưa bớt) chân bàn

подпили́ть *сов. см.* подпи́ливать

подпи́лок *м. тех.* (cái) giũa

подпира́ть, подпере́ть (*В*) chống, đỡ, chống đỡ

подписа́ние *с.* (sự) ký, ký kết

подписа́ть(ся) *сов. см.* подпи́сывать(ся)

подпи́ск||а *ж.* 1. (sự, giấy) nhận mua, đặt mua; ~ на заём nhận mua công trái; ~ на газе́ту đặt mua báo, mua báo dài hạn; получа́ть журна́лы по ~е nhận được những tạp chí đã đặt mua; 2. (*письменное обязательство*) (tờ, giấy) cam kết, cam đoan; дать ~у làm tờ cam kết, làm giấy cam đoan; ~ о невы́езде *юр.* giấy cam kết không ra đi

подпи́сн||о́й *прил.* (thuộc về) nhận mua, đặt mua; ~о́е изда́ние xuất bản phẩm đặt trước (phát hành theo giấy đặt mua); ✧ ~ лист giấy lạc quyên (quyên tiền)

подпи́счик *м.* người đặt mua (mua dài hạn, mua bao); ~и газе́т những người đặt mua báo (mua báo dài hạn)

подпи́сывать, подписа́ть (*В*) 1. (*ставить подпись*) ký, ký tên; (*заключать*) ký, ký kết; подписа́ть прика́з ký lệnh; ~ докуме́нт ký văn kiện; ~ догово́р ký (ký kết) hiệp ước, ký (ký kết) hợp đồng; 2. (*приписывать что-л.*) viết (ghi) thêm; подписа́ть ещё не́сколько строк viết (ghi) thêm mấy dòng; 3. (*включать в число подписчиков*) ghi tên người nhận mua (đặt mua, mua bao); подписа́ть кого́-л. на заём ghi tên ai nhận mua công trái; подписа́ть кого́-л. на газету ghi tên ai đặt mua báo (mua báo dài hạn)

подпи́сываться, подписа́ться 1. (*ставить подпись*) ký, ký tên; 2. (на

В) nhận mua, đặt mua, mua bao; подписáться на заём nhận mua công trái; подписáться на газéту đặt mua báo, mua báo dài hạn; ✧ я готóв обéими рукáми подписáться под э́тим tôi hoàn toàn đồng ý với điều này, việc này thì tôi sẵn sàng ký cả hai tay

по́дпись *ж.* 1. (*действие*) (sự) ký, ký tên; отпрáвить докумéнт на ~ đưa công văn đi ký; 2. (*собственноручная*) chữ ký; стáвить свою́ ~ ký tên; за ~ью кого́-л. có chữ ký của ai, do ai ký; без ~и (*о письме*) nặc danh, vô danh, không có chữ ký; 3. (*надпись*) dòng chữ, hàng chữ (*ghi thêm*)

подни́хивать, подпихну́ть (*В*) nhét (đùn, đẩy)... xuống dưới

подпихну́ть *сов. см.* подни́хивать

подплывáть, подплы́ть (к *Д*) bơi đến (tới); (*о судах*) chạy đến (tới), đến (tới) gần

подплы́ть *сов. см.* подплывáть

подпои́ть *сов. см.* подпáивать

подползáть, подползти́ (к *Д*) bò đến (tới), trườn đến (tới)

подползти́ *сов. см.* подползáть

подполкóвник *м.* trung tá

подпóль||е *с.* 1. (*подвал*) hầm nhà; 2. (*конспиративное положение*) (hoàn cảnh, hoạt động, công tác) bí mật; уходи́ть в ~ rút vào (chuyển sang hoạt động) bí mật; выходи́ть из ~я ra công khai; рабóтать в ~ hoạt động (công tác) bí mật

подпóльн||ый *прил.* bí mật, mật; bem (*разг.*); (*нелегальный*) bất hợp pháp; ~ая рабóта công tác bí mật; ~ центр trung tâm bí mật; ~ая типогрáфия nhà in (cơ sở in) bí mật

подпóльщи||к *м.*, **~ца** *ж.* hoạt động viên (người hoạt động) bí mật

подпóра *ж.*, **~ка** *ж.* cọc (trụ, cột) chống, giá đỡ, trụ cột; (*для растения*) choái

подпороть(ся) *сов. см.* подпáрывать(ся)

подпору́чник *м. воен. уст.* phó thiếu uý

подпóчва *ж.* 1. (tầng) đất cái, đất sâu, đất dưới, đất dưới thổ nhưỡng; 2. *перен.* cơ sở

подпóчвенн||ый *прил.* (thuộc về) đất cái, đất sâu, đất dưới, đất dưới thổ nhưỡng; ~ая водá nước ngầm

подпоя́сать(ся) *сов. см.* подпоя́сывать(ся)

подпоя́сывать, подпоя́сать (*В*) nai nịt, thắt lưng, thắt đai, đeo đai (*cho ai*)

подпоя́сываться, подпоя́саться nai nịt, thắt lưng, thắt đai, đeo đai (*cho mình*)

подпрáвить *сов. см.* подправля́ть

подпрáвка *ж.* (sự) sửa sơ qua, chữa sơ qua, tu sửa, tu chính, tu chỉnh

подправля́ть, подпрáвить (*В*) 1. sửa (chữa) sơ qua, tu sửa, tu bổ, tu chính, tu chỉnh, điều chỉnh, sửa (*chút ít*); (*приводить в порядок*) sửa (chữa, kéo, vuốt) lại (*cho ngay ngắn*); 2. *разг.* (*восстанавливать здоровье*) hồi phục sức khoẻ một phần nào; (*подлечивать*) chữa được một phần

подпру́га *ж.* đai bụng (*ở yên ngựa*)

подпры́гивать *несов.* nhảy nhót, nhảy cẳng, nhảy lên; (*о мяче и т. п.*) bắn (bật, nẩy) lên; (*о лодке на волнах*) bập bềnh, bồng bềnh, nhấp nhô, nhảy nhót

подпры́гнуть *сов.* nhảy (nhảy phốc) lên

подпускáть, подпусти́ть 1. (*В*) cho... đến gần, để... tới gần; 2. (*В, Р*) *разг.* (*добавлять жидкости*) pha (cho) thêm; 3. (*В*) *разг.* (*дополнять сказанное чем-л.*) nói thêm, thọc (chêm, xỏ, chõ, xía) vào; подпусти́ть кóлкость chõ (thọc, xỏ, xía) vào một lời châm chích; подпусти́ть шýтку chêm (chõ) vào một câu nói đùa

подпусти́ть *сов. см.* подпускáть

подпя́тник *м. тех.* ổ đứng, ổ chặn

подрабáтывать, подрабóтать *разг.* 1. (*В*) bổ chính, bổ sung, sửa chữa, tu chính, tu chỉnh, hiệu chính; (*дополнительно изучать*) nghiên cứu thêm; подрабóтать резолю́цию sửa chữa (tu chính, hiệu chính) quyết nghị; ~ вопрóс nghiên cứu thêm vấn đề; 2. (*В, Р*) (*зарабатывать дополнительно*) làm (kiếm) thêm; ~ дéньги làm (kiếm) thêm tiền

подрабóтать *сов. см.* подрабáтывать

подрáвнивать, подровня́ть (*В*) san bằng (phẳng), làm bằng (phẳng), san đều, sóng đều, san, sóng; подровня́ть дорóжку san bằng (san phẳng, san) mặt đường; подровня́ть вóлосы xén (cắt) tóc (*cho bằng nhau*)

подражáние *с.* 1. (*действие*) (sự) bắt chước, mô phỏng, phỏng theo, làm theo, học lỏm; 2. (*произведение*) tác phẩm mô phỏng, bài phỏng theo

подражáтель *м.* người bắt chước (mô phỏng)

подражáтельн||ый *прил.* (thuộc về) bắt chước, mô phỏng; ~ая живóпись hội hoạ mô phỏng

подражáтельство *с.* (sự, tính) hay bắt chước, hay học đòi

подражáть *несов.* (*Д*) bắt chước, mô phỏng, phỏng theo, làm theo, học lỏm, noi gót, phỏng, nhại, nhái, noi, pha; (*чему-л. плохому*) học đòi; ~ гóлосу bắt chước giọng nói, nhại (nhái) tiếng nói, pha tiếng

подразделéни||е *с.* 1. bộ phận nhỏ, tiểu chi, tiểu phân; 2. *воен.* phân đội, chi đội, đơn vị; 3. *эк.* khu vực; I, II ~я общéственного произвóдства khu vực I, II của nền sản xuất xã hội

подразделúть(ся) *сов. см.* подразделя́ть(ся)

подразделя́ть, подразделúть (*В*) phân (chia) nhỏ, phân (chia)... ra

подразделя́ться, подразделúться (на *В*) (bị) phân nhỏ, chia nhỏ, phân ra, chia ra

подразумев||áть *несов.* (*В*) hàm ý, ngụ ý, hàm chỉ, có ý nói, muốn nói, hiểu ngầm; я ~áю под э́тим... với điều đó tôi hàm ý (ngụ ý, có ý nói, muốn nói)...

подразумев||áться *несов.* (под *Т*) hàm ý, ngụ ý, hàm chỉ, có ý nói, (được) hiểu ngầm; э́то самó собóй ~álось cái đó tự nhiên là phải như thế, điều đó đương nhiên là như thế

подрáмник *м.* khung phụ (*để căng vải vẽ*)

подрастáть, подрасти́ lớn lên; (*о человеке тж.*) trưởng thành

подрастáющ||ий *прич.* đang lớn lên, đang trưởng thành; ~ее поколéние thế hệ đang lớn lên (đang trưởng thành, a còng *разг.*)

подрасти́ *сов. см.* подрастáть

подрáть *сов.*: чёрт подери́! mẹ kiếp!, quỷ thật!, bố khỉ!

подрáться *сов. см.* дрáться 1

подрёберный *прил. анат.* (ở) hạ sườn, dưới sườn, hông

подрéзать *сов. см.* подрезáть

подрезáть, подрéзать (*В*) 1. (*срезать*) cắt; 2. (*укорачивать*) cắt (xén) bớt, cắt (xén, cúp) ngắn; ✧ подрéзать кры́лья кому́-л. ≅ cắt lông chặt cánh ai

подремáть *сов.* thiu thiu (lim dim) ngủ (*một lúc*)

подрисовáть *сов. см.* подрисóвывать

подрисóвывать, подрисовáть (*В*) vẽ thêm (*chút ít*); (*подправлять*) sửa qua;

(*глаза, губы и т. п.*) kẻ; подрисова́ть бро́ви kẻ lông mày

подро́бно *нареч.* (một cách) tỉ mỉ, chi tiết, cặn kẽ

подро́бност||ь *ж.* chi tiết, tình tiết; вдава́ться в ~и đi sâu vào chi tiết (tình tiết)

подро́бный *прил.* tỉ mỉ, chi tiết, cặn kẽ, kỹ lưỡng; дать ~ отчёт о чём-л. báo cáo tỉ mỉ (chi tiết, cặn kẽ) về việc gì

подровня́ть *сов. см.* подра́внивать

подростко́вый *прил.* (thuộc về) thiếu niên; choai choai; ~ журна́л tạp chí của thiếu niên; ~ во́зраст lứa tuổi thiếu niên, trạc tuổi choai choai

подро́сток *м.* (*мальчик*) (cậu) thiếu niên; (*девочка*) (cô) thiếu nữ

подруба́ть I, подруби́ть (*В*) 1. (*дерево и т. п.*) đẵn (chặt) gốc; 2. (*укорачивать*) đẵn (chặt, cắt) ngắn

подруба́ть II, подруби́ть (*В*) (*подшивать*) viền, vắt

подруби́ть I, II *сов. см.* подруба́ть

подру́га *ж.* bạn gái; ✧ ~ жи́зни bạn trăm năm, bạn đời, vợ

по-дру́жески *нареч.* (một cách) thân mật, thân thiết, bạn bè, trên tình bạn

подружи́ться *сов.* (с *Т*) kết bạn, đánh bạn, làm bạn; (*друг с другом*) kết bạn (đánh bạn, làm bạn) với nhau

подру́жка *ж. см.* подру́га

подру́ливать, подрули́ть 1. lái đến; 2. *ав.* lái... chạy (lăn) đến (*trên đường băng*)

подрули́ть *сов. см.* подру́ливать

подрумя́нивать, подрумя́нить (*В*) 1. làm ửng hồng; 2. (*румянами*) đánh phấn (má) hồng; 3. *кул.* nướng (rán, quay, rô-ti) vàng

подрумя́ниваться, подрумя́ниться 1. ửng hồng; 2. (*румянами*) đánh phấn (má) hồng (*cho mình*); 3. *кул.* chín vàng, vàng ra

подрумя́нить(ся) *сов. см.* подрумя́нивать(ся)

подручн||ый *прил.* 1. sẵn có, có sẵn, thường có, có trong tay; перепра́ва на ~ых сре́дствах qua sông bằng những phương tiện có sẵn (sẵn có); ~ инстру-мéнт dụng cụ thường dùng; 2. *в знач. сущ. м.* (*рабочий*) thợ phụ, người giúp việc, thợ học việc; *перен.* (*пособник*) thủ hạ, bộ hạ, thuộc hạ, tay sai, đầu sai

подры́в *м.* 1. (sự) phá nổ, làm nổ, phá hoại, bắn mìn, nổ mìn; ~ го́рной поро́ды bắn (nổ) mìn phá đá, phá đá; 2. *перен.* (sự) phá hoại, làm hại, làm tổn hại, làm mất; ~ дисципли́ны phá hoại kỷ luật

подрыва́ть I, подры́ть (*В*) đào ngầm, đào gốc, bới, moi, khoét; (*делать глубже*) đào (moi, bới, khoét) sâu

подрыва́ть II, подорва́ть (*В*) 1. làm nổ, phá sập, phá hoại, phá; (*горную породу*) bắn (nổ) mìn; ~ мост phá sập (phá hoại, phá) cầu; 2. *перен.* phá hoại, làm hại, làm tổn hại, làm mất; подорва́ть своё здоро́вье làm hại (làm tổn hại) sức khoẻ của mình; подорва́ть чей-л. авторите́т hạ (làm mất, phá hoại) uy tín của ai; ~ дове́рие làm mất tín nhiệm

подрыва́ться, подорва́ться 1. bị làm nổ (phá sập, phá hoại, phá); 2. *перен.* bị phá hoại (làm hại, tổn hại)

подрывни́к *м. воен.* chuyên viên về bom mìn phá hoại, đội viên phá hoại; *горн.* thợ nổ mìn (bắn mìn, phá đá)

подрывн||о́й *прил.* 1. (thuộc về) làm nổ, phá hoại, bắn mìn, nổ mìn, phá; ~ы́е рабо́ты *горн.* công việc bắn mìn (nổ mìn); 2. *перен.* (để) phá hoại, chống phá, phá hoại ngầm, lật đổ; ~а́я де́ятельность hoạt động phá hoại (chống phá, phá hoại ngầm, lật đổ)

подры́ть *сов. см.* подрыва́ть I

подря́д I *м.* (sự, chế độ) nhận thầu, thầu, khoán; (*договор*) hợp đồng nhận thầu (thầu, khoán); взять ~ на строи́тельство... nhận thầu (đứng thầu) xây dựng...; сдать ~ на что́-л. cho thầu (giao thầu, cho khoán, khoán) làm gì; брига́дный ~ (sự, chế độ) khoán đội; аре́ндный ~ (sự, chế độ) khoán thuê; рабо́тать на ~ làm khoán

подря́д II *нареч.* liền, liên tục, liên tiếp, liền nhau, liền một mạch, liền tù tì; четы́ре дня ~ bốn ngày liền (liên tục, liên tiếp); прозвуча́ло ~ два вы́стрела hai phát súng liên tiếp nổ vang, nổ liền hai phát súng; всё, все ~ lần lượt tất cả; он чита́л всё ~ anh ấy đọc tất cả mọi thứ

подряди́ть *сов.* (*В*) thuê, mướn (*trong thời gian ngắn*); ~ рабо́чих thuê thợ, mướn công nhân

подряди́ться *сов.* làm thuê (mướn) (*trong thời gian ngắn*)

подря́дчик *м.* người nhận thầu (nhận khoán, đứng thầu), thầu khoán, chủ thầu, cai thầu, cai đầu dài; (*организация*) tổ chức nhận thầu (nhận khoán, đứng thầu)

подря́сник *м. церк.* áo ngắn, áo cánh (*mặc lót dưới áo thụng hay cà sa*)

подсади́ть *сов. см.* подса́живать

подса́дка *ж. с.-х.* (sự) trồng thêm, trồng giặm, giặm thêm

подса́дн||о́й *прил. охот.*: ~а́я у́тка а) con vịt mồi; б) *перен. разг.* mật thám cài buồng tù chính trị; ăngten (*жарг.*)

подса́живать, подсади́ть 1. (*В*) (*помогать сесть*) đỡ (đặt)... ngồi, đỡ (dìu)... lên; ~ кого́-л. в вагон đỡ (đặt) ai ngồi vào toa, dìu (đỡ) ai lên tàu; ~ кого́-л. на ло́шадь đỡ (dìu) ai lên ngựa; 2. (*В* к *Д*) (*сажать рядом*) xếp (đặt)... ngồi gần..., để... ở cùng với..., giam chung... với..., cài; подсади́ть провока́тора в ка́меру к политзаключённым cài mật thám vào (đặt ăngten trong *жарг.*) buồng giam tù chính trị; 3. (*В*) *разг.* (*брать на телегу и т. п.*) đèo thêm, chở thêm, cho... đi cùng; 4. (*В, Р*) (*растения*) trồng thêm, giặm thêm, trồng giặm; здесь ещё ну́жно ака́ций подсади́ть ở đây cần trồng thêm những cây keo

подса́живаться, подсе́сть (к *Д*) ngồi xuống gần (cạnh)...

подса́ливать, подсоли́ть (*В*) cho (nêm) thêm chút muối

подсве́чник *м.* đài (đế) cắm nến, đài (đế) nến, chân đèn

подседе́льник *м.* đai buộc yên, thảm lót yên

подсека́ть, подсе́чь (*В*) 1. (*подрубать*) đẵn (chặt) gốc; 2. *рыб.* giật

подсе́кция *ж.* phân ban, phân nhóm

подсеме́йство *с. биол.* họ phụ

подсе́сть *сов. см.* подса́живаться

подсе́чь *сов. см.* подсека́ть

подсея́ть *сов.* (*В*) gieo thêm

подсиде́ть *сов. см.* подси́живать

подси́живание *с. разг.* (sự) xỏ ngầm, chơi xỏ, chơi khăm

подси́живать, подсиде́ть (*В*) *разг.* 1. *охот.* ngồi rình; 2. *перен. разг.* (*устраивать подвох*) xỏ ngầm, chơi xỏ, chơi khăm

подсини́ть *сов. см.* сини́ть

подсисте́ма *ж.* tiểu hệ thống, phân bộ

подска́бливать, подскобли́ть (*В*) cạo qua; *разг.* (*написанное*) tẩy, cạo, xoá

подска́з *м. см.* подска́зка

подсказа́ть *сов. см.* подска́зывать

подска́зк||а *ж.* 1. (sự, điều) nhắc khẽ, nhắc; gà (*разг.*); получи́ть замеча́ние за ~у bị quở trách vì đã nhắc bài (gà bài); 2. *перен.* (sự, điều) gợi ý, mách nước, gà, bày cho

подска́зывать, подсказа́ть (*В*) 1. nhắc khẽ, nhắc, bỏ nhỏ; gà (*разг.*); не ~! không được nhắc!, không được gà!;

2. *перен.* (*наводить на мысль*) gợi ý, mách nước, gà, bày cho

подскака́ть *сов. см.* подска́кивать I

подска́кивать I, подскака́ть phi đến (tới)

подска́кивать II, подскочи́ть 1. (*подпрыгивать*) nhảy (nhảy phốc, nẩy, nảy, chồm) lên; *перен. разг.* tăng vọt; подскочи́ть от ра́дости nhảy lên (nhảy cẫng, nhảy cà tưng) vì sung sướng; це́ны подскочи́ли giá cả tăng vọt; 2. (к *Д*) (*быстро подбегать*) chạy (phi, phóng, lao) đến

подскобли́ть *сов. см.* подска́бливать

подско́к *м.* (cái, cú) nhảy lên, nhảy

подскочи́ть *сов. см.* подска́кивать II

подсласти́ть *сов. см.* подсла́щивать

подсла́щивать, подсласти́ть (*В*) làm ngọt hơn; *перен.* làm dịu hơn

подсле́дственный *прил.* 1. (đang) bị điều tra, bị thẩm cứu; 2. *в знач. сущ. м.* người bị điều tra (bị thẩm cứu)

подслеповáт||ый *прил.* 1. loà, thong manh; ~ая старýха bà lão loà; ~ые глазá mắt loà (thong manh); 2. *разг.* (*нечёткий*) mờ, lờ mờ, không nét, không rõ, khó đọc; ~ текст văn bản mờ (lờ mờ, không nét, khó đọc)

подслу́шать *сов. см.* подслу́шивать

подслу́шивать, подслу́шать (*В*) nghe trộm, nghe lỏm, nghe lóm, nghe lén, rình nghe; ~ чужóй разговóр nghe trộm (nghe lỏm, nghe lén) câu chuyện của người khác

подсма́тривать, подсмотре́ть nhìn trộm, liếc trộm, rình xem, lén nhìn; ~ за кем-л. liếc nhìn (lén nhìn) theo ai

подсме́иваться *несов.* (над *Т*) chê cười, cười chê, chế giễu, giễu cợt, chọc quê, cười, chê; ~ над нелóвким ю́ношей chê cười (cười chê, chế giễu, giễu cợt, chọc quê, cười, chê) anh chàng vụng về

подсмотре́ть *сов.* 1. *см.* подсма́тривать; 2. (*В*) (*случайно увидеть*) tình cờ thấy được, vô tình nhận thấy

подсне́жник *м.* (cây) tuyết điểm hoa, tuyết hoa, hoa xuyên tuyết (*Galanthus*)

подсо́бн||ый *прил.* phụ; ~ое хозя́йство kinh tế phụ; ~ рабóчий thợ phụ; ~ зáработок lương phụ, tiền làm thêm; ~ые помещéния (những) buồng xép, gian phụ, buồng phụ

подсо́вывать, подсу́нуть 1. (*В* под *В*) đút (nhét)... vào dưới, kê... xuống dưới, đặt... ở dưới; 2. (*В Д*) *разг.* (*незаметно подкладывать*) lén lút ĭđưa, bí mật để; подсу́нуть кому́-л. бума́гу на по́дпись lén lút đưa tờ giấy cho ai ký; 3. (*В Д*) *разг.* (*давать что-л. негодное*) lén lút tuồn (đưa, đút)... vào

подсозна́ние *с. психол.* tiềm thức

подсозна́тельный *прил.* (thuộc về) tiềm thức; (*инстинктивный*) theo bản năng (linh tính)

подсоли́ть *сов. см.* подса́ливать

подсо́лнечник *м.* (cây) hướng dương, nhật quỳ, quỳ (*Helianthus annuus*)

подсо́лнечн||ый *прил.* (thuộc về) hướng dương, nhật quỳ, quỳ; ~ое мáсло dầu hướng dương

подсо́лнух *м. разг.* 1. *см.* подсо́лнечник; 2. *мн.*: ~и (*семечки*) hạt hướng dương (nhật quỳ, quỳ)

подсо́хнуть *сов. см.* подсыха́ть

подспо́рье *с. разг.* (sự) đỡ đần, giúp đỡ, phù trợ

подспу́дн||ый *прил.* ẩn giấu, giấu giếm, ngấm ngầm, thầm kín, tiềm ẩn, tiềm nặc; ~ые мы́сли thâm ý, ẩn ý, những ý nghĩ tiềm ẩn (ẩn giấu, thầm kín)

подста́вить *сов. см.* подставля́ть

подста́вка *ж.* giá, đế; (*для кастрюль и т. п.*) rế; (*подпорка*) trụ (cọc, cột) chống, giá đỡ

подставля́ть, подста́вить 1. (*В* под *В*) để (đặt, kê)... dưới; подста́вить ведро́ под стру́ю воды́ để (đặt) cái xô dưới vòi nước; подстави́ть но́жку кому́-л. а) ngáng (chèn, gàng, gạt) chân ai; б) *перен.* ám hại (hại ngầm, làm hại) ai; 2. (*В*) (*придвигать*) đẩy... đến (chuyển... tới, đưa... lại) gần; (*приставлять*) để (đặt)... gần, kề, ghé; ~ стул кому́-л. đặt ghế gần cho ai; 3. (*В*) (*щёку и т. п.*) đưa, giơ, chìa, đưa (giơ, chìa)... ra; подста́вить щёку chìa má (*cho hôn*); 4. (*В*) (*открывать*) để hở, để trống; ~ свой фланг проти́внику để hở (để trống) sườn mình cho quân địch; 5. (*В*) (*заменять чем-л.*) thay thế, thế

подстáвн||óй *прил.* 1.: ~ столик bàn phụ, bàn con ghép vào; 2. (*ложный*) giả mạo, giả, mạo; ~ свиде́тель nhân chứng giả (giả mạo); ~óе лицó người mạo, người cho mượn tên, kẻ làm bung xung

подстака́нник *м.* đế cốc

подстано́вка *ж. мат.* (sự, phép) thế, hoán trạng

подста́нция *ж.* phân trạm, trạm biến thế (biến áp); телефóнная ~ trạm điện thoại

подстёгивать, подстегну́ть (*В*) 1. quất, vụt; 2. *перен.* giục giã, thôi thúc, thúc giục, thúc đẩy, thúc, giục

подстегну́ть *сов. см.* подстёгивать

подстели́ть *сов. разг. см.* подстила́ть

подстерега́ть, подстере́чь (*В*) rình, rình đón, đón chờ

подстере́чь *сов. см.* подстерега́ть

подстила́ть, подостла́ть, подстели́ть (*В*) trải... xuống dưới, lót... bên dưới

подсти́лка *ж.* nệm, đệm; (*для скота*) ổ rơm, đồ độn (đồ lót) chuồng

подстра́ивать, подстро́ить 1. (*В*) xây... sát (liền, cạnh, kề bên); 2. (*В* под *В*) *муз.* lên (chỉnh, điều chỉnh) dây (*đàn*); подстро́ить скри́пку под пиани́но chỉnh (lên, điều chỉnh) dây vĩ cầm hợp với dương cầm; 3. (*В*) *перен.* lén lút làm, ngấm ngầm gây ra, bí mật bố trí (sắp đặt); подстро́ить па́кость кому́-л. lén lút làm điều hèn mạt đối với ai; э́то всё бы́ло подстро́ено việc ấy thì đã bí mật bố trí (sắp đặt) sẵn từ trước

подстрека́тель *м.* kẻ xúi giục (xúc xiểm), thầy giùi, kẻ xui nguyên giục bị

подстрека́тельство *с.* (sự) xúi giục, xui giục, xúi bẩy, xúc xiểm, xui xiểm, xui khiến

подстрека́ть, подстрекну́ть (*В*) 1. xúi giục, xui giục, xúi bẩy, xúc xiểm, xui xiểm, xui khiến, xúi, xui, huých, hích; ~ кого́-л. к преступле́нию xúi giục (xui giục, xúi, xui) ai phạm tội ác; 2. (*возбуждать*) khêu gợi, kích thích; ~ чьё-л. любопы́тство khêu gợi (kích thích) trí tò mò của ai

подстрекну́ть *сов. см.* подстрека́ть

подстре́ливать, подстрели́ть (*В*) bắn... bị thương

подстрели́ть *сов. см.* подстре́ливать

подстрига́ть, подстри́чь (*В*) cắt, hớt, xén; ~ во́лосы cắt (hớt, cúp) tóc; ~ дере́вья xén (cắt, phát) cây; подстри́чь детей cắt tóc (hớt tóc, cúp tóc, húi đầu) cho trẻ con

подстрига́ться, подстри́чься cắt tóc, hớt tóc, cúp tóc, húi đầu

подстри́чь(ся) *сов. см.* подстрига́ть(ся)

подстро́ить *сов. см.* подстра́ивать

подстро́чник *м.* bản dịch sát (sát từng chữ)

подстро́чн||ый *прил.*: ~ое примеча́ние chú thích ở cuối trang; ~ перево́д bản dịch sát (sát từng chữ)

по́дступ *м.* đường tiến (vào, tiếp cận), lối vào, tiến lộ; ~ы к го́роду những đường tiến (đường tiếp cận, tiến lộ) đến thành phố, những đường vào (lối vào) thành phố; ✧ к нему́ и ~а нет rất khó gần (không thể gần) được ông ta

подступ||а́ть, подступи́ть 1. đến (tới) gần, tiếp cận, tiến đến (bước tới) gần; войска́ подступи́ли к го́роду các đội quân đã đến gần (tới gần, tiếp cận, tiến đến gần) thành phố; подступи́ла о́сень mùa thu đã đến gần (tới gần, tới); 2. (*о море, горах, лесе и от. п.*) tiến sát, ở gần; 3.: слёзы подступи́ли к го́рлу mắt bỗng rưng rưng lệ, nghẹn ngào khóc; от э́того тошнота́ ~а́ет к го́рлу do cái đó mà bỗng thấy buồn nôn

подступа́ться, подступи́ться tiến (đến, tới) gần, tiến (đến, tới) sát, tiếp cận, gần; к нему́ не подсту́пишься rất khó (không thể) gần được ông ta; я не зна́ю как подступи́ться к э́той рабо́те tôi không biết phải bắt tay vào (phải bắt đầu) việc này như thế nào

подступи́ть(ся) *сов. см.* подступа́ть(ся)

подсуди́мый *м.* (*скл. как прил.*) bị cáo, bị cáo nhân, người đang bị xét xử

подсу́дность *ж. юр.* quyền (thẩm quyền) xét xử; ~ э́того де́ла мне неизве́стна tôi không biết quyền (thẩm quyền) xét xử vụ này thuộc về ai

подсу́дн||ый *прил. юр.* thuộc quyền (thẩm quyền) xét xử; де́ло ~о наро́дному суду́ vụ án thuộc thẩm quyền xét xử của toà án nhân dân

подсу́мок *м.* bao đạn

подсу́нуть *сов. см.* подсо́вывать

подсу́шивать, подсуши́ть (*В*) hong (phơi, làm)... hơi khô

подсу́шиваться, подсуши́ться hơi khô, khô hơn

подсуши́ть(ся) *сов. см.* подсу́шивать(ся)

подсчёт *м.* 1. (sự) kiểm kê, tổng kê, tổng cộng, tính toán, kiểm, tính; ~ голосо́в kiểm phiếu, kiểm kê số phiếu; 2. *мн.*: ~ы kết quả tính toán, tính toán; предвари́тельные ~ы (kết quả) tính toán sơ bộ, kiểm kê sơ bộ

подсчита́ть *сов. см.* подсчи́тывать

подсчи́тывать, подсчита́ть (*В*) kiểm kê, tổng kê, tổng cộng, tính toán, kiểm, tính; ~ расхо́ды а) tổng kê chi phí, tổng cộng chi tiêu; б) (*заранее*) dự tính chi phí, dự toán chi tiêu, dự chi

подсыла́ть, подосла́ть (*В*) mật phái, mật sai, bí mật sai... đi

подсы́пать *сов. см.* подсыпа́ть

подсыпа́ть, подсы́пать 1. (*В, Р*) (*прибавлять*) đổ (trút, bỏ) thêm, thêm; (*тайком*) bí mật bỏ thêm; 2. (*В*) (*делать выше*) be (đắp cao, tôn cao) thêm

подсыха́ть, подсо́хнуть hơi khô

подта́лкивать, подтолкну́ть (*В*) 1. xô, đẩy, lấn, thúc; (*локтем*) huých, hích; 2. *перен.* thúc đẩy, thúc giục, giục giã, đốc thúc, đôn đốc, thôi thúc

подтанцо́вка *ж.* (sự) nhảy hoà theo, nhảy hoà theo điệu hát

подтанцо́выва||ть *несов.* nhảy hoà theo, nhảy hoà theo điệu hát; де́вушка пе́ла и ~ла cô gái vừa hát vừa nhảy (nhảy hoà theo điệu hát)

подта́скивать, подтащи́ть (*В*) kéo... đến (lôi... tới) gần

подтасова́ть *сов. см.* подтасо́вывать

подтасо́вка *ж.* 1. (ngón) tráo bài, lộn sòng, đánh tráo; 2. *перен.* ngón lộn sòng, (sự) bóp méo, xuyên tạc, đổi trắng thay đen; ~ фа́ктов bóp méo sự thật, xuyên tạc các sự kiện, đổi trắng thay đen thực tế

подтасо́вывать, подтасова́ть (*В*) 1. tráo bài, đánh tráo, gian lận trang bài (đảo bài), dùng ngón lộn sòng; 2. *перен.* bóp méo, xuyên tạc, đổi trắng thay đen

подта́чивать, подточи́ть (*В*) 1. (*делать острее*) mài sắc, mài nhọn, mài; (*карандаш и т. п.*) gọt (vót) nhọn, gọt, vót; 2. (*разъедать*) bào mòn, ăn mòn, làm mòn; (*размывать*) xói mòn, xâm thực; 3. *перен.* (*ослаблять*) làm hao mòn (suy yếu, yếu đi, sa sút, tiêu hao); боле́знь подточи́ла его́ си́лы bệnh tật đã làm hao mòn (suy yếu, sa sút) sức khoẻ của anh ta

подтащи́ть *сов. см.* подта́скивать

подтверди́ть(ся) *сов. см.* подтверждать(ся)

подтвержда́ть, подтверди́ть (*В*) xác nhận, chứng thực, chứng nhận, nhận thực, xác minh; фа́кты подтверди́ли э́ту теорию những sự việc thực tế đã xác nhận (chứng thực, xác minh) lý thuyết đó; ~ получе́ние письма́ xác nhận (chứng nhận, nhận thực) đã nhận được thư; ~ приказа́ние xác nhận mệnh lệnh

подтвержда́ться, подтверди́ться được xác nhận (chứng thực, chứng nhận, nhận thực, xác minh); его́ предсказа́ние подтверди́лось lời tiên đoán của ông ta đã được xác nhận (chứng thực)

подтвержде́ние *с.* (sự) xác nhận, chứng thực, chứng nhận, nhận thực, xác minh; ~ получе́ния (*чего-л.*) xác nhận đã nhận được

подтека́ть, подте́чь (под *В*) rỉ (lọt, chảy, thấm, ngấm) vào, thẩm lậu

подте́кст *м.* ngụ ý, ẩn ý, hậu ý, thâm ý

подтере́ть *сов. см.* подтира́ть

подте́чь *сов. см.* подтека́ть

подтира́ть, подтере́ть (*В*) lau khô, lau sạch, chùi khô, chùi sạch

подтолкну́ть *сов. см.* подта́лкивать

подточи́ть *сов. см.* подта́чивать

подтру́нивать, подтруни́ть (над *Т*) trêu, chế, trêu đùa, chòng ghẹo, trêu ghẹo, chế giễu

подтруни́ть *сов. см.* подтру́нивать

подтыка́ть, подоткну́ть (*В*) nhét (đút, giắt)... vào; ~ простыню́ nhét (giắt) vải trải giường vào cho gọn

подтя́гивать, подтяну́ть (*В*) 1. (*затягивать потуже*) thắt (siết) chặt, thắt (siết)... lại; (*завинчивать потуже*) siết (vặn, vít) chặt; (*натягивать*) kéo căng... ra; ~ по́яс siết chặt đai, thắt chặt dây lưng; 2. (*подтаскивать*) kéo... đến (tới, lại); (*наверх*) kéo... lên; (*подо что-л.*) kéo... xuống; 3. (*войска*) kéo đến, tập trung, tập hợp, tập họp; 4. *разг.* (*заставлять лучше работать и т. п.*) thúc đẩy, lôi kéo, bắt... làm việc tốt hơn; ~ отста́ющих thúc đẩy những người chậm tiến

подтя́гиваться, подтяну́ться 1. (*на руках*) đu (đun) người lên; 2. (*о войсках*) kéo đến, tập trung, tập hợp, tập họp; (о *судне*) chạy đến; резе́рвы подтяну́лись các đội hậu bị đã kéo đến; 3. *разг.* (*об отстающих*) làm việc khá hơn; (*становиться дисциплинированнее*) có kỷ luật (nề nếp) hơn

подтя́жки *мн.* (*ед.* подтя́жка *ж.*) dây đeo quần, bơten

подтя́нутость *ж.* (sự, tính, vẻ) chỉnh tề, đường hoàng, chững chạc, đĩnh đạc, đứng đắn

подтя́нутый *прил.* 1. thót; 2. *перен.* chỉnh tề, đường hoàng, chững chạc, đĩnh đạc, đứng đắn

подтяну́ть(ся) *сов. см.* подтя́гивать(ся)

поду́м||ать *сов.* 1. *см.* ду́мать 1, 4; 2. (*некоторое время*) suy nghĩ, ngẫm nghĩ, nghĩ (*một lúc*); ~ав, он реши́л

пойти́ ngẫm nghĩ một lát (suy nghĩ một chốc), anh ấy quyết định phải đi; ✧ ~ то́лько lạ thật, kỳ thật; ~аешь *в знач. межд.* hừ!; ~аешь, како́й ге́ний! hừ! tài lắm đấy!; hừ! tài quái gì vậy!

поду́мывать *несов. разг.* (о *П*) suy nghĩ, thường nghĩ đến; (+ *инф.*) (*намереваться*) định...

по-дура́цки *нареч.* (một cách) ngu ngốc, dại dột

подура́чить *сов.* (*В*) lừa, gạt, đánh lừa, lừa phỉnh, lừa gạt (*trong một thời gian*)

подура́читься *сов.* làm điều ngu xuẩn, đùa tếu, tinh nghịch (*trong một thời gian*)

подурне́ть *сов. см.* дурне́ть

под||у́ть *сов.* 1. *см.* дуть; 2. (*начать дуть*) bắt đầu thổi; ~у́л холо́дный ве́тер cơn gió lạnh bắt đầu thổi lên

поду́чивать, подучи́ть (*В*) *разг.* 1. dạy qua, dạy đôi chút, bảo ban; (*заучивать*) học được, nắm vững hơn, hiểu tốt hơn; 2. (*подговаривать*) xúi giục, xúi bẩy, xui, xúi

поду́чиваться, подучи́ться *разг.* học thêm đôi chút; ему́ необходи́мо подучи́ться nó cần phải học thêm chút nữa

подучи́ть(ся) *сов. см.* поду́чивать(ся)

поду́шечка *ж.* gối con (nhỏ)

подуши́ть *сов.* (*В*) (*духами*) xức (bôi, rẩy, rảy) nước hoa

подуши́ться *сов.* xức (bôi, rẩy, rảy) nước hoa (*cho mình*)

поду́шка *ж.* 1. gối; (*на сидении*) gối dựa, gối xếp; 2. *тех.* (cái, miếng, lớp) đệm; возду́шная ~ đệm không khí

поду́шн||ый *прил.*: ~ая по́дать *ист.* thuế thân

подфа́рник *м. авт.* đèn gầm

подхали́м *м.* kẻ bợ đỡ (nịnh hót, xu mị, xu nịnh)

подхалима́ж *м. см.* подхали́мство

подхали́мничать *несов.* (пе́ред *Т*) *разг.* bợ đỡ, nịnh hót, xu nịnh, xu mị, luồn cúi, xun xoe, xu phụ, nịnh nọt; liếm gót, bợ đít (*разг.*)

подхали́мский *прил.* bợ đỡ, nịnh hót, xu nịnh, luồn cúi, xun xoe

подхали́мство *с.* (tính, thói, sự) bợ đỡ, nịnh hót, xu nịnh

подхали́мствовать *несов. см.* подхали́мничать

подхвати́ть *сов. см.* подхва́тывать

подхва́тывать, подхвати́ть (*В*) I. (*поднимать*) nâng (đỡ, xách)... lên; ~ мешо́к nâng (đỡ, xách) cái bao lên; 2. (*не давать упасть*) đỡ, đỡ lấy; ~ больно́го под мы́шки đỡ nách bệnh nhân, đỡ người bệnh dưới nách; 3. (*брать резким движением*) chộp, giật, bắt, đớp; соба́ка подхвати́ла бро́шенный кусо́к мя́са con chó đớp miếng thịt ném xuống; 4. *разг.* (*болезнь*) mắc (mang, thụ, thọ) bệnh; 5. (*поддержать*) ủng hộ, nâng đỡ, đỡ đần; (*продолжать*) tiếp tục, tiếp; ~ инициати́ву масс ủng hộ (nâng đỡ) sáng kiến của quần chúng; подхвати́ть чью́-л. мысль hiểu ngay (tiếp ngay, chớp lấy) ý của ai; 6. (*песню*) hát hoà theo, hát theo, bắt giọng theo

подхлестну́ть *сов. см.* подхлёстывать

подхлёстывать, подхлестну́ть (*В*) 1. quất, giục, thúc, ra roi; ~ коня́ quất (giục, thúc) ngựa; 2. *перен. разг.* thôi thúc, thúc giục

подхо́д *м.* 1. (*действие*) (sự) đến gần, tới gần, tiếp cận, áp cận; 2. (*место*) lối đi đến (đi tới), đường tới (vào); удо́бный ~ к пози́циям lối đi tiện lợi đến các vị trí; 3. (*совокупность способов*) phương pháp, cách tiếp cận (xem xét, đề cập, giải quyết); (*отношение*) thái độ, quan điểm; истори́ческий ~ к вопро́су... quan điểm (thái độ, phương pháp, cách tiếp cận) lịch sử đối với vấn đề...: генети́ческий ~ к вопро́су... cách tiếp cận (quan điểm, phương pháp) di truyền học đối với vấn đề...; пра́вильный ~ к де́лу cách xem xét (giải quyết, tiếp cận) đúng đắn công việc; индивидуа́льный ~ к кому́-л. cách giải quyết (đối xử) có phân biệt đối với ai

подходи́ть, подойти́ 1. (к *Д*) (*приближаться*) đi đến (đi tới, đến, tới, lại) gần, đến bên, tiếp cận, áp cận; он подошёл к две́ри anh ấy đến (tới, đi đến, đi tới) gần cửa; по́езд подхо́дит к ста́нции tàu lửa đang đến gần (tới gần, chạy đến) ga; 2. (*наступать о событии, времени и т. п.*) đến (tới) gần, đến, tới; подхо́дит весна́ mùa xuân đến gần (đang đến), xuân về, xuân sang; вре́мя подошло́ к полу́дню trời đã về trưa, vào lúc ban trưa; 3. (к *Д*) (*приниматься за что-л., приступать к чему-л.*) chuyển sang, bắt tay vào, tiến đến; подойти́ к изуче́нию дробе́й chuyển sang (bắt tay vào việc) học phân số; 4. (*относиться как-либо*) tiếp cận, đối xử, xem xét, đề cập, nhìn nhận, có thái độ; ~ к вопро́су с друго́й то́чки зре́ния tiếp cận (xem xét, để cập, nhìn nhận) vấn đề trên một quan điểm khác; подойти́ объекти́вно к оце́нке рабо́ты có thái độ khách quan trong sự (đối với sự, khi) đánh giá công việc; 5. (*быть годным*) xứng, hợp, vừa, thích hợp, tương hợp, tương xứng (*với*); э́та рабо́та ему́ не подхо́дит công việc này không thích hợp (không hợp) với nó; ✧ ~ к концу́ sắp (gần) xong, sắp (gần) kết thúc

подходя́щ||ий *прил.* thích hợp, thích đáng, xứng đáng; ~ моме́нт lúc thích hợp, cơ hội thuận lợi; он са́мое ~ее лицо́ для э́той до́лжности ông ta là người xứng đáng (thích đáng, thích hợp) nhất với chức vụ đó

подцензу́рный *прил.* (phải) bị kiểm duyệt

подцепи́ть *сов. см.* подцепля́ть

подцепля́ть, подцепи́ть (*В*) 1. *разг.* (*прицеплять*) móc thêm... vào; подцепи́ть ваго́н к по́езду móc thêm toa vào tàu lửa; 2. (*зацеплять крючком*) móc... vào; 3. *перен. разг.* có được, kiếm được, bị; подцепи́ть на́сморк bị sổ mũi

подча́ливать, подча́лить cặp bến, cập bến, cho ghé sát (*vào*); ~ к бе́регу cho ghé sát (vào) bờ

подча́лить *сов. см.* подча́ливать

подча́с *нареч.* có khi, đôi khi, thỉnh thoảng

подчелюсти||о́й *прил. анат.* (ở) dưới hàm; ~а́я железа́ tuyến dưới hàm

подчёркивание *с.* (sự) gạch dưới; nhấn mạnh, nêu bật (*ср.* подчёркивать)

подчёркивать, подчеркну́ть (*В*) 1. gạch dưới; gạch chân, gạch đít (*разг.*); подчеркну́ть сло́во кра́сным каранда́шом gạch dưới từ bằng bút chì đỏ; 2. (*особо выделять*) nhấn mạnh, nêu bật; ~ ва́жность вопро́са nhấn mạnh (nêu bật) tính chất quan trọng của vấn đề

подчеркну́ть *сов. см.* подчёркивать

подчине́ни||е *с.* 1. (*по знач. гл.* подчини́ть) (sự) chinh phục, bắt khuất phục, bắt phục tùng, khống chế, chi phối; (*по знач. гл.* подчини́ться) (sự) khuất phục, phục tùng, phụ thuộc, lệ thuộc, tuỳ thuộc, trực thuộc, dưới quyền điều khiển, thuộc quyền chỉ huy; (*зависимость*) (tình trạng) phụ thuộc, lệ thuộc, tuỳ thuộc; ~ меньшинства́ большинству́ thiểu số phục tùng đa số; быть в ~и у кого́-л. lệ thuộc (phụ thuộc, tuỳ thuộc) vào ai, ở dưới quyền điều khiển của ai; ở dưới trướng ai (*разг.*); 2. *грам.* (cách) làm phụ thuộc

подчинённость *ж.* (tình trạng) phụ thuộc, lệ thuộc, tuỳ thuộc

подчинённый *прил.* 1. (bị) phụ thuộc, lệ thuộc, tuỳ thuộc; (*подвластный*)

trực thuộc, dưới quyền; dưới trướng (*разг.*); 2. *грам.* phụ thuộc; 3. *в знач. сущ. м.* người thuộc cấp (dưới quyền, ở cấp dưới), thuộc hạ, thuộc viên

подчини́ть(ся) *сов. см.* подчиня́ть(ся)

подчиня́ть, подчини́ть 1. (*В*) (*покорять*) chinh phục, bắt... khuất phục (phục tùng), khống chế, chi phối; 2. (*В Д*) bắt... phụ thuộc (lệ thuộc, tuỳ thuộc, phục tùng); ~ кого́-л. своему́ влия́нию bắt ai lệ thuộc (phụ thuộc, tuỳ thuộc) vào ảnh hưởng của mình; 3. (*В Д*) (*ставить под чьё-л. руководство*) đặt... dưới quyền điều khiển (chỉ huy, chỉ đạo, lãnh đạo); подчинённые кому́-л. войска́ các đội quân dưới quyền điều khiển (chỉ huy) của ai; 4. (*Д*) *грам.* làm phụ thuộc

подчиня́ться, подчини́ться (*Д*) 1. (*покоряться*) khuất phục, phục tùng, bị chinh phục (khống chế, chi phối); ~ зако́ну phục tùng (tuân thủ) pháp luật; ~ рассу́дку phục tùng lý trí; ~ си́ле khuất phục trước sức mạnh; 2. (*оказываться в зависимости*) (bị) phụ thuộc, lệ thuộc, tuỳ thuộc; phục tùng, tuân theo, làm theo; ~ чужо́му влия́нию phụ thuộc (lệ thuộc, tuỳ thuộc) vào ảnh hưởng của người khác; ~ чу́вству tuân theo (làm theo, phục tùng) tình cảm

подчи́стить *сов. см.* подчища́ть

подчи́стка *ж.* (sự) làm sạch, dọn sạch, đánh sạch; tẩy sạch, cạo sạch

подчисту́ю *нареч. разг.* (một cách) sạch, sạch trơn, sạch trụi, sạch sành sanh, tất tần tật, sạch trụi thui lủi (trụi thùi lụi); обобра́ть ~ cướp sạch (sạch trơn, sạch trụi, sạch sành sanh, tất tần tật); скупи́ть всё ~ mua tất tần tật (tất tật)

подчита́ть *сов. полигр.* đọc soát lại

подчища́ть, подчи́стить (*В*) 1. làm (dọn, đánh) sạch; 2. (*соскабливать написанное*) tẩy (cạo) sạch

подше́фный *прил.* được đỡ đầu; ~ де́тский дом nhà nuôi trẻ được đỡ đầu

подшива́ть, подши́ть (*В*) 1. (*с изнанки снизу*) khâu (đính)... vào trong; ~ подкла́дку к пальто́ khâu vải lót vào áo măngtô; 2. (*подрубать*) viền; 3. (*бумаги*) đóng... lại, đính... vào; подши́ть газе́ты за ме́сяц đóng những tờ báo trong tháng thành tập; ~ докуме́нт к де́лу đính tài liệu vào tập hồ sơ

подши́вк||а *ж.* 1. (*действие*) (sự) khâu vào trong, đính vào trong; (*бумаг*) (sự) đóng lại, đính vào; 2. *разг.* (*комплект газет и т. п.*) tập, xấp; просмотре́ть газе́тную ~у xem qua tập (xấp) báo (*đã đóng lại*)

подши́пник *м. тех.* ổ trục, ổ bi, vòng bi, ổ; коренно́й ~ ổ trục chính; глухо́й ~ ổ ống; ро́ликовый ~ ổ đũa; ша́риковый ~ ổ bi, vòng bi

подши́пниковый *прил.* (thuộc về) ổ trục, ổ, ổ bi, vòng bi; ~ завод nhà máy vòng bi (ổ bi, ổ trục)

подши́ть *сов. см.* подшива́ть

подшта́нники *мн. разг.* quần nịt, quần lót, quần xà lỏn; quần xịp (*разг.*)

подшто́пать *сов. см.* што́пать

подштукату́рить *сов. см.* штукату́рить

подшути́ть *сов. см.* подшу́чивать

подшу́чивать, подшути́ть (над *Т*) trêu đùa, trêu chọc, chòng ghẹo, trêu, đùa

подъе́зд *м.* 1. (*вход в здание*) cổng (lối) vào; 2. (*путь к чему-л.*) lối đi đến, đường đi tới

подъездно́й *прил.* (để) đi đến, đi tới; ~ путь *ж.-д.* đường phụ (nhánh)

подъезжа́ть, подъе́хать (*к Д*) 1. đi đến (tới), đến (tới) gần (*bằng tàu, xe, ngựa, v. v...*); 2. *перен. разг.* xun xoe, xin xỏ

подъём *м.* 1. (*действие*) (sự) nâng lên, đưa lên, giơ lên; (*в гору*) (sự) đi lên, leo lên, lên; (*воды*) (sự) dâng lên, lên; 2. (*рост*) (sự) phát triển mạnh mẽ, hưng thịnh, tăng trưởng, tăng nhanh; cao trào; ~ промы́шленности phát triển mạnh mẽ của nền công nghiệp; ~ материа́льного благосостоя́ния наро́да tăng nhanh phúc lợi vật chất của nhân dân; ~ революцио́нного движе́ния cao trào cách mạng; 3. (*воодушевление*) khí thế, nhiệt tình, (sự) hào hứng, hăng say, sôi nổi; трудово́й ~ khí thế (nhiệt tình) lao động; чу́вство ~а phấn khởi, hào hứng, hưng phấn; 4. (*участок дороги*) đoạn dốc đi lên, quãng đường dốc; 5. (*ноги, обуви*) mu bàn chân; 6. (*сигнал к пробуждению*) hiệu báo thức; (*побудка*) (sự) thức dậy; игра́ть, труби́ть ~ thổi kèn báo thức; ✧ тяжёл на ~ chân chừ, lề mề, dềnh dàng; лёгок на ~ nhanh nhẹn, lanh lẹ, lanh lẹn

подъёмка *ж.* (sự) kéo lên, nâng lên, nhấc lên, đưa lên

подъёмник *м.* thang máy, máy nâng (nhấc, trục)

подъёмн||ый *прил.* 1. (để) nâng lên, nhấc lên, đưa lên, trục lên, cẩu lên; ~ая маши́на thang máy, máy nâng (nhấc, trục); ~ кран cần trục, cần cẩu; ~ая си́ла lực nâng, sức cẩu; 2.: ~ мост cầu rút, cầu nhấc; ✧ ~ые (*или* ~ые де́ньги) tiền phụ cấp thuyên chuyển

подъе́сть *сов.* (*В*) 1. (*снизу*) gặm, gặm nhấm (*bên dưới*); 2. (*всё без остатка*) ăn hết, ăn sạch

подъе́хать *сов. см.* подъезжа́ть

подъязы́чн||ый *прил. анат.* (ở) dưới lưỡi; ~ая железа́ tuyến dưới lưỡi; ~ая кость xương móng

подыгра́ть *сов.* (*Д*) chơi (đánh) đàn nhè nhẹ (*giúp cho diễn tấu của người khác*); (*аккомпанировать*) đệm đàn

подыма́ть *несов. см.* поднима́ть

подыска́ть *сов. см.* подыскивать

подыскивать, подыска́ть (*В*) tìm, kiếm, tìm kiếm, tìm tòi; *сов.* tìm được, tìm thấy, tìm ra

подыто́живать, подыто́жить (*В*) 1. tổng cộng; подыто́жить расхо́ды tổng cộng chi phí; 2. (*обобщать*) tổng kết; ~ результа́ты наблюде́ний tổng kết kết quả quan trắc; ~ свои́ впечатле́ния tổng kết những cảm tưởng của mình

подыто́жить *сов. см.* подыто́живать

подыха́ть, подо́хнуть chết (*nói về loài vật, sâu bọ*)

подыша́ть *сов.* thở một lúc; (на *В*) hà hơi; ~ на стекло́ hà hơi vào mặt kính

поеди́нок *м.* (trận, cuộc) đấu tay đôi, đấu sống mái, đấu quyết tử, quyết đấu; (*дуэль*) (trận, cuộc) đọ gươm, đấu gươm, đọ kiếm, đấu kiếm; (*на пистолетах*) (trận, cuộc) đọ súng, đấu súng

поедо́м *нареч.*: ~ есть кого́-л. а) (*о насекомых*) cắn (đốt) liên tục ai; б) *перен.* làm tình làm tội (hành hạ) ai

по́езд *м.* 1. tàu lửa, xe lửa, tàu hoả, xe hoả, hoả xa; tàu (*сокр.*); санита́рный ~ tàu cứu thương; э́кстренный ~ tàu đặc biệt (tốc hành, khẩn); ~ да́льнего сле́дования tàu đường dài; ~ ме́стного значе́ния tàu địa phương; встре́чный ~ tàu chạy ngược chiều; е́здить ~ом đi tàu (tàu lửa, xe lửa, tàu hoả, xe hoả), đáp tàu (tàu hoả, xe hoả); 2. (*ряд повозок*) đoàn xe; са́нный ~ đoàn xe trượt tuyết; ✧ сва́дебный ~ đoàn xe đám cưới

пое́здк||а *ж.* (chuyến, cuộc) đi; (*путешествие*) (chuyến, cuộc) đi du lịch, hành trình, du hành, lãng du; (*экскурсия*) (chuyến, cuộc) đi chơi, đi tham quan; (*визит*) (chuyến, cuộc) đi thăm; (*гастрольная*) (chuyến, cuộc) đi lưu diễn, đi lưu ca; соверша́ть гастро́льную ~у по Росси́и đi lưu diễn (lưu ca) khắp nước Nga

поездно́й *прил.* (thuộc về) tàu lửa, xe lửa, tàu hoả, xe hoả, hoả xa, tàu

поёмный *прил.* (*заливной*) bị ngập nước

пое́сть *сов.* 1. ăn; (*В, Р*) ăn qua loa (tí chút, lót dạ); плóтно ~ ăn no; chén đẫy bụng (*разг.*); ~ сýпу ăn một ít xúp lót dạ; 2. (*В*) *разг.* (*съесть без остатка*) ăn hết, ăn sạch; chén sạch (*разг.*)

поéх||ать *сов.* 1. đáp (đi) tàu, đi (*bằng tàu, xe, v. v...*); (*отправиться*) lên đường, khởi hành; *разг.* (*о средствах передвижения*) chạy, chuyển bánh, khởi hành; ~ трамвáем đi tàu điện; онá ~ала в гóрод chị ấy đã đi (đi tàu, đáp tàu, đi ôtô) đến thành phố; ~ напрáво chạy (đi) sang phải; ну, ~али! nào, ta đi thôi!; 2. (*покатиться*) trượt, lăn, trượt dài; ~ вниз trượt (lăn, trượt dài) xuống dưới

пожáдничать *сов. см.* жáдничать

пожалéть *сов. см.* жалéть

пожáловать *сов. см.* жáловать 1

пожáловаться *сов. см.* жáловаться

пожáлуй 1. *вводн. сл.* có lẽ, có thể, chắc là; ~, ты прав có lẽ (có thể là) cậu nói đúng; 2. *частица* có thể là như vậy, cũng được thôi

пожáлуйста *частица* 1. xin... giúp, xin... hộ, nhờ... giúp, nhờ... hộ, làm ơn... giúp, làm ơn... hộ, xin mời; дáйте, ~, э́ту книгу xin anh/chị đưa giúp (nhờ anh/chị đưa hộ, anh/chị làm ơn đưa giúp) quyển sách này; входи́те, ~ xin mời anh/chị vào; сади́тесь, ~ xin mời ông/bà/anh/chị ngồi, xin mời quý vị an tọa; 2. (*при выражении согласия*) vâng ạ, được ạ, xin mời; мóжно войти́? — Пожáлуйста! có vào được không ạ? – Xin mời vào! (Được ạ!); мóжно я возьмý вáшу книгу? – Пожалуйста! tôi có thể mượn cuốn sách của anh được không? – Được ạ! (Vâng ạ!, Xin cứ việc!); 3. (*в ответ на выраженную благодарность*) không dám

пожáр *м.* 1. đám cháy, hoả hoạn, hoả tai; туши́ть ~ dập tắt đám cháy, chữa cháy, cứu hoả; 2. *перен.* ngọn lửa, đám cháy; ~ войны́ ngọn lửa chiến tranh; ✧ как на ~ hoả tốc, rất nhanh, rất gấp, vội vàng; не на ~ chẳng phải vội

пожáрить *сов. см.* жáрить

пожáрище *с.* (*место*) nơi (chỗ) cháy; (*остатки*) đống tro tàn

пожáрник *м. разг.* lính cứu hoả (chữa cháy); lính vòi rồng (*разг.*)

пожáрн||ый *прил.* (thuộc về) đám cháy, hoả hoạn, hoả tai; (*для тушения пожара*) (để) cứu hoả, chữa cháy; ~ая кома́нда đội cứu hoả (chữa cháy); đội lính vòi rồng (*разг.*); ~ шланг vòi cứu hoả (chữa cháy); vòi rồng (*разг.*); ~ая часть trạm cứu hoả (chữa cháy); 2. *в знач. сущ. м. см.* пожáрник; ✧ на всякий ~ слýчай để phòng xa, để phòng khi cấp bách, phòng khi tối lửa tắt đèn; сдéлать что́-л. в ~ом порядке làm việc gì một cách vội vã (hoả tốc, gấp rút)

пожáтие *с.* (sự) nắm chặt, nắm, bắt; ~ рукú bắt tay

пожáть I *сов. см.* пожимáть

пожáть II *сов. см.* пожинáть

пожевáть *сов.* nhai

пожелáни||е *с.* (lời, điều) chúc, chúc mừng, cầu chúc, cầu mong, mong ước, mong mỏi; ước vọng, nguyện vọng; шлём вам нáши наилýчшие ~я chúng tôi xin gửi đến các bạn những lời chúc (chúc mừng) tốt đẹp nhất; ~я трудя́щихся ước vọng (nguyện vọng) của nhân dân lao động

пожелáть *сов. см.* желáть

пожелтéлый *прил.* vàng ra, vàng úa, vàng khè, vàng ệnh

пожелтéть *сов. см.* желтéть 1

пожени́ться *сов. разг.* kết hôn, kết duyên, đẹp duyên; làm bạn (*разг.*)

пожéртвование *с.* 1. (*действие*) (sự) lạc quyên, quyên góp, quyên cúng, cúng dường, nghĩa quyên, quyên; 2. (*дар*) (đồ, tiền) quyên góp, lạc quyên, quyên cúng, cúng dường

пожéртвовать *сов. см.* жéртвовать

пожи́ва *ж. разг.* tiền kiếm được, món lợi, bổng lộc, mồi ngon

пожив||áть *несов.*: как вы ~áете? anh/chị có được khoẻ không?

поживи́ться *сов.* (*Т*) *разг.* kiếm chác, kiếm lợi

пожи́зненн||ый *прил.* suốt đời, chung thân, mãn đời, mãn kiếp; ~ая пéнсия tiền trợ cấp suốt đời; ~ое заключéние tù chung thân; ~ая кáторга khổ sai chung thân

пожилóй *прил.* đứng tuổi, luống tuổi, có tuổi

пожимáть, пожáть (*В*) nắm chặt, nắm, bắt; онú пожáли друг другу рýки họ bắt (nắm chặt) tay nhau; ✧ пожáть плечáми nhún vai

пожинáть, пожáть (*В*) 1. gặt, hái, gặt hái, thu hoạch; 2. *перен.* hưởng thụ, thụ hưởng, hưởng; (*что-то неприятное*) chuốc lấy; ~ плоды́ своúх трудóв hưởng thụ (hưởng) kết quả lao động của mình; пожнёт он скýку и досáду chàng sẽ chuốc lấy buồn phiền; ✧ ~ лáвры an hưởng (toạ hưởng) những thành tích cũ; что посéешь, то и пожнёшь *посл.* ≅ gieo gì gặt nấy; gieo gió gặt bão

пожирáть, пожрáть (*В*) 1. ngốn, hốc, tọng, xực, ăn ngấu nghiến, ăn phàm, phàm ăn; *перен.* (*поглощать*) ngốn; 2. *перен.* (*об огне, пламени*) thiêu sạch, đốt trụi; ✧ ~ когó-л. глазáми hau háu nhìn ai, dán mắt vào ai; ~ книги, журнáлы đọc ngấu nghiến sách, báo

пожúтки *мн.* (*скл. как м.*) *разг.* tài sản nhỏ mọn, đồ đạc vặt vãnh; собрáть свой ~ (*перед отъездом*) chuẩn bị khăn gói (thu nhặt đồ đạc vặt vãnh để) lên đường

пожúть *сов.* 1. sống, ở; ~ год на ю́ге sống một năm ở miền Nam, ở miền Nam một năm; 2. *разг.* (*насладиться жизнью*) ăn chơi thoả thích, hưởng lạc thú, hưởng lạc, hành lạc; ~ в своё удовóльствие hưởng lạc thú trên đời; ✧ поживём — увúдим! cứ sống rồi mà xem!, thủng thẳng sẽ hay!

пожрáть *сов.* 1. *см.* пожирáть; 2. *груб.* (*поесть*) ăn, chén, xực, hốc, tọng

пожурúть *сов.* (*В*) *разг.* ca cẩm, mè nheo, chì chiết, ca kiết, trách móc, quở trách (*một лúс*)

пожýхнуть *сов. см.* жýхнуть

пóз||а *ж.* 1. (*положение тела*) tư thế, dáng điệu, dáng (thế) ngồi, thế; 2. *перен.* (*притворство*) bộ tịch, điệu bộ, bộ dạng, (lối) làm bộ làm tịch; принять ~у lấy tư thế, làm bộ tịch (điệu bộ, ra vẻ), làm bộ làm tịch

позабáвить *сов.* (*В*) giải trí, làm vui

позабáвиться *сов.* (*Т*) vui chơi, vui đùa, giải trí

позабóтиться *сов. см.* забóтиться

позабы́ть *сов.* (*В*, о *П* + *инф.*) quên, quên bẵng, quên lửng, quên khuấy

позавúдовать *сов. см.* завúдовать

позáвтракать *сов. см.* зáвтракать

позавчерá *нареч. разг.* (ngày) hôm kia

позади́ 1. *нареч.* (ở) đằng sau, phía sau; далекó ~ (ở) đằng sau xa; 2. *нареч.* (*в прошлом*) đã qua rồi; все трýдности ~ tất cả những khó khăn đã qua rồi; 3. *предлог* (*Р*) sau, ở sau, đằng sau; сидéть ~ всех ngồi sau (đằng sau) mọi người; ✧ остáвить когó-л. ~ себя́ hơn (vượt hơn, tiến vượt) ai, bỏ ai lại đằng sau

позаи́мствовать *сов.* (*В*) 1. noi theo, bắt chước, làm theo, noi gương, du nhập, vay mượn; 2. *разг.* vay, mượn, vay mượn, giật tạm

позапро́шл||ый *прил. разг.* kia; ~ год năm kia; ~ая ночь đêm kia; ~ мéсяц tháng trước nữa

позаре́з *нареч. разг.* hết sức cần, bằng mọi giá, dù đến thế nào đi nữa; мне ~ ну́жно его́ ви́деть tôi hết sức cần gặp cậu ta, bằng mọi giá tôi phải gặp ông ấy

позва́ть *сов. см.* звать 1, 2

по-зве́рски *нареч.* (một cách) hung bạo, đầy thú tính

позволе́ни||е *с.* (sự) cho phép; phép; проси́ть ~я уйти́ xin phép đi ra; с ва́шего ~я được phép của ông, được ông cho phép, được sự đồng ý của anh; ✧ с ~я сказа́ть *вводн. сл.* а) (*как извинение*) xin nói vô phép, xin lỗi vì chữ hơi thô; б) *ирон.* cái gọi là

позволи́тельный *прил.* có thể cho phép được, có thể được

позво́лить *сов. см.* позволя́ть

позвол||я́ть, позво́лить 1. (*Д В, Д + инф.*) cho phép; 2. (*Д + инф.*) (*давать возможность*) cho phép, tạo điều kiện; новая те́хника позво́лит облегчи́ть наш труд kỹ thuật mới sẽ cho phép giảm nhẹ lao động của chúng ta; е́сли вре́мя позво́лит nếu thì giờ cho phép; ✧ позво́лить себе́ что-л. а) dám cả gan làm, dám làm; б) (*быть в состоянии сделать что-л.*) có thể cho phép mình... được, có đủ sức (đủ điều kiện, đủ khả năng) làm... được; он не ~я́ет себе́ никаки́х удово́льствий anh ta từ chối mọi lạc thú trên đời; он мно́гое себе́ ~я́ет nó trắng trợn quá chừng; позво́лить себе́ пое́здку на мо́ре cố thu xếp (dám dành tiền, dám dành thì giờ) để đi nghỉ ở bờ biển

позвони́ть *сов. см.* звони́ть 1, 3

позвоно́к *м. анат.* đốt xương sống, đốt sống

позвоно́чник *м. анат.* xương sống, cột sống, cột xương sống, sống lưng

позвоно́чн||ый *прил. анат.* 1. (thuộc về) xương sống, cột sống, cột xương sống, sống lưng; (*имеющий позвоночник*) có xương sống; ~ые живо́тные động vật có xương sống; ~ столб *см.* позвоно́чник; 2. *в знач. сущ. мн.*: ~ые *зоол.* động vật có xương sống (*Vertebrata*)

позднейш||ий *прил.* muộn nhất, gần đây nhất, sau cùng, mới nhất; ~ие собы́тия những sự kiện gần đây nhất (sau cùng, mới nhất)

позднеспе́лый *прил. с.-х.* chín muộn, muộn

по́здн||ий *прил.* 1. muộn, chầy; (*о ступени развития*) hậu kỳ, cuối kỳ; ~ве́чер gần khuya; до ~ей но́чи đến tận đêm khuya; ~ей о́сенью vào cuối thu; ~ неоли́т *археол.* thời đại đồ đá mới hậu kỳ (cuối kỳ); 2. (*запоздалый*) muộn, chậm, muộn màng, muộn mằn, chậm trễ; ~ гость người khách đến chậm (muộn); ~ прихо́д đến muộn (chậm, trễ); ~ее раска́яние sự hối hận muộn màn (muộn màng, quá muộn); 3. (*о плодах и т. п.*) cuối mùa; ~ие цветы́ những bông hoa muộn màng (cuối mùa); ✧ са́мое ~ее chậm (muộn) nhất là

по́здно 1. *нареч.* muộn, chầy; (*после обычного, установленного времени тж.*) chậm, trễ; ~ но́чью vào lúc đêm khuya, lúc canh chầy (khuya), lúc đêm chầy; ~ ложи́ться nằm ngủ muộn, thức khuya; ~ встать dậy muộn (trưa); 2. *в знач. сказ. безл.* (*о позднем времени*) (đã) khuya, khuya khoắt; уже́ ~ trời đã khuya lắm rồi, đêm hôm khuya khoắt rồi; 3. *в знач. сказ. безл.* (*об упущенном моменте*) muộn mất rồi, đã muộn rồi, quá muộn; но уже́ ~ nhưng đã muộn mất rồi; пока́ не ~ khi chưa (trước khi, kẽo rồi) quá muộn

поздоро́ваться *сов. см.* здоро́ваться

поздорове́ть *сов. см.* здорове́ть

поздоро́в||иться *сов. разг.*: ему́ не ~ится sẽ không hay cho nó, sẽ lôi thôi cho nó đấy

поздрави́тель *м.* người chúc mừng, người mừng

поздрави́тельн||ый *прил.* (để) chúc mừng, mừng; ~ая телегра́мма điện mừng (chúc mừng)

поздра́вить *сов. см.* поздравля́ть

поздравле́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) chúc mừng, mừng; 2. (*приветствие*) (lời, điện, thư) chúc mừng, mừng

поздравля́ть, поздра́вить (*В* с *Т*) chúc mừng, mừng, chúc; chúc hạ (*уст.*); ~ кого́-л. с днём рожде́ния chúc mừng ai nhân ngày sinh, mừng ngày sinh của ai, mừng (chúc) thọ ai; ~ кого́-л. с Но́вым го́дом chúc mừng ai nhân dịp Năm mới, chúc tết (mừng tuổi) ai

позёвывать *несов.* thỉnh thoảng ngáp, ngáp vặt

позём *м.* phân bón

позелене́ть *сов. см.* зелене́ть 2

поземе́льн||ый *прил.* (thuộc về) ruộng đất, điền thổ, đất đai, điền địa; ~ нало́г thuế ruộng đất (điền thổ); ~ая ре́нта địa tô, tiền thuê đất; ~ая со́бственность quyền sở hữu ruộng đất

позёмка *ж.* gió là sát mặt đất, gió thổi tuyết là sát đất

позёр *м.*, **~ка** *ж.* người hay làm dáng (hay làm bộ, thích phô trương, hay làm bộ làm tịch)

позёрство *с.* (tính, thói) hay làm dáng, hay làm bộ, thích phô trương

по́зже (*сравнит. ст. нареч.* по́здно) muộn (chậm) hơn

по-зи́мнему *нареч.* như (như trong, như vào, theo kiểu) mùa đông; оде́т ~ ăn mặc theo kiểu (như trong) mùa đông

пози́ровать *несов.* 1. đứng (ngồi, nằm) làm mẫu (*để vẽ, nặn тượng*), đứng (ngồi, nằm) chụp ảnh; ~ для портре́та ngồi cho người ta vẽ (nặn) chân dung; 2. (*рисоваться*) làm dáng, làm điệu bộ, làm bộ làm tịch, phô trương

позити́в *м. фото* dương bản, bản dương

позитиви́зм *м. филос.* thuyết (chủ nghĩa) thực chứng, thực chứng luận

позитиви́ст *м.* người theo thuyết (chủ nghĩa) thực chứng

позити́вность *ж.* (sự, tính) thực nghiệm, thực chứng

позити́вный I *прил. фото* (thuộc về) dương bản, bản dương

позити́вн||ый II *прил.* 1. (*основанный на опыте, на фактах*) (căn cứ trên) thực nghiệm, thực chứng; ~ые нау́ки các khoa học thực nghiệm; 2. (*положительный*) tích cực, thiết thực, thực tế, xác thực, có tính chất xây dựng

позитро́н *м. физ.* positron, pozitron

позицио́нн||ый *прил.* 1. *воен.* (dựa vào) trận địa; ~ая война chiến tranh trận địa, trận địa chiến; 2. *шахм.* (dựa vào) thế cờ, thế; ~ перевéс lấn về thế, mạnh hơn về thế cờ

пози́ци||я *ж.* 1. vị trí, địa vị, vị thế, thế; *муз.* thế tay; ~ гла́сного в сло́ве vị trí của nguyên âm trong từ;
2. *воен.* vị trí; *мн.*: ~и (*район военных действий*) trận địa; передовы́е ~и những vị trí tiền tiêu, tiền tuyến, tiền duyên, trận tiền; исходная ~ vị trí xuất phát, khởi điểm; заня́ть ~ю chiếm lĩnh trận địa; 3. *перен.* (*точка зрения*) lập trường, quan điểm; отста́ивать свою́ ~ю giữ vững lập trường (quan điểm) của mình; 4. (*положение тела*) tư thế; 5. *шахм.* thế cờ, thế; си́льная ~ ладьи́ thế vững của con tháp

позли́ть *сов. разг.* chọc tức, trêu tức, làm tức giận (*một chút*)

позлора́дствовать *сов. см.* злора́дствовать

позлосло́вить *сов. см.* злосло́вить

познáблив||ать *несов. безл.*: меня́ ~ает тьінh thoảng tôi hơi ớn lạnh

познава́емость *ж. филос.* (tính) khả tri, có thể nhận thức được, có thể hiểu biết được; ~ ми́ра tính khả tri (có thể nhận thức được) của thế giới

познава́емый *прил. филос.* khả tri, có thể nhận thức (hiểu biết) được

познава́тельн||ый *прил.* (thuộc về) nhận thức; ~ая спосо́бность khả năng nhận thức; ~ое значе́ние иску́сства ý nghĩa nhận thức của nghệ thuật; ~ процéсс quá trình nhận thức

познава́ть, позна́ть (*B*) 1. (*приобретать знания*) nhận thức, tìm hiểu; (*хорошо узнавать*) hiểu biết, biết (hiểu, nhận) rõ, hiểu, biết; ~ зако́ны приро́ды hiểu biết (nhận thức) những quy luật của thiên nhiên; позна́ть дру́га в несча́стье hiểu rõ người bạn trong cơn hoạn nạn; 2. (*испытывать, переживать*) nghiệm thấy, trải qua, nếm, hưởng; ~ го́речь разлу́ки nếm mùi cay đắng của chia ly; ~ ра́дость свобо́дного труда́ hưởng niềm vui của lao động tự do

познава́ться *несов.* (được) hiểu rõ, biết rõ, nhận rõ, hiểu biết; друзья́ познаю́тся в беде́ *посл.* bạn bè hiểu nhau trong cơn hoạn nạn, trong hoạn nạn mới hiểu thấu lòng bạn

познако́мить(ся) *сов. см.* знако́мить(ся)

позна́ни||е *с.* 1. (sự) nhận thức (*тж. филос.*); теóрия ~я lý luận nhận thức, nhận thức luận; 2. *обыкн. мн.*: ~я (*совокупность знаний*) (những) kiến thức, tri thức, hiểu biết

позна́ть *сов. см.* познава́ть

позоло́та *ж.* (lớp) vàng mạ, vàng xuy, vàng thếp

позолоти́ть *сов. см.* золоти́ть

позоло́ченный *прил.* (được) mạ vàng, xuy vàng, thếp vàng

позонди́ровать *сов.* (*B*) dò, thăm dò, dò xét

позо́р *м.* (sự, mối) nhục, nhục nhã, đê nhục, ô nhục, sỉ nhục, xấu hổ; како́й ~! nhục nhã (đê nhục, ô nhục, xấu hổ) thay!, dơ (nhục) chưa!

позо́рить опозо́рить (*B*) sỉ nhục, nhục mạ, làm nhục (ô danh, ô nhục); *разг.* (*срамить*) làm xấu hổ, hạ nhục, bêu xấu, thóa mạ, bêu diếu, bêu riếu

позо́риться, опозо́риться bị nhục (nhục nhã, nhục mạ, đê nhục, ô nhục, xấu mặt)

позо́рище *с. разг.* (điều, sự, mối) nhục, nhục nhã, đê nhục, ô nhục

позо́рность *ж.* (sự, tính chất) nhục nhã, đê nhục, ô nhục, xấu xa

позо́рн||ый *прил.* nhục nhã, đê nhục, ô nhục, xấu xa; ~ посту́пок hành động nhục nhã (đê nhục, ô nhục, xấu xa); ✧ пригвозди́ть кого́-л. к ~ому столбу́ bêu diếu (bêu xấu, phỉ nhổ) ai

позуме́нт *м.* đường viền vàng, dải kim tuyến; (*галун*) lon, ngù kim tuyến

позы́в *м.* (sự) thèm, muốn, thèm muốn, buồn; ~ к рво́те buồn nôn

позывн||о́й *прил.* 1. (để làm) hiệu; ~ сигна́л tín hiệu; ~ вы́мпел (lá) cờ hiệu; 2. *в знач. сущ. мн.*: ~ы́е (*радиостанции*) nhạc hiệu; (*судна*) tín hiệu

поигра́ть *сов.* chơi, đánh (*một lúc*)

поиздева́ться *сов. см.* издева́ться

поиздержа́ть *сов. разг.* (*B*) chi, tiêu, chi tiêu, tiêu xài (*khá nhiều hay phần lớn*)

поиздержа́ться *сов. разг.* chi tiêu tiền, xài tiền (*khá nhiều hay phần lớn*)

пои́лец *м. прост.*: ~ и корми́лец người nuôi nấng cả nhà

пои́лка *ж.* 1. máng (chậu) nước (*cho gia súc, gia cầm uống*); 2. *разг. см.* пои́льник

пои́льник *м.* ấm vòi, ấm vịt (*cho bệnh nhân uống*)

поимённо *нареч.* (theo) tên; вызыва́ть ~ gọi tên, điểm danh

поимённ||ый *прил.* có ghi tên, ký danh; ~ спи́сок (bảng) danh sách; ~ое голосова́ние biểu quyết ký danh (ghi tên)

поименова́ть *сов.* (*B*) gọi tên, gọi theo danh tính, chỉ định

поиме́ть *сов.*: ~ в виду́ *разг.* а) (*подумать*) nghĩ đến, nhắm đến; б) (*учесть*) có tính đến, chú ý đến

пои́мка *ж.* (sự) bắt được, tóm được; ~ на ме́сте преступле́ния bắt được quả tang

поиму́щественный *прил.*: ~ нало́г thuế tài sản

поинтересова́ться *сов.* (*T*) chú ý (quan tâm) đến, ham thích, hỏi

по́иск *м.* 1. *чаще мн.*: ~и (sự, công việc, công cuộc) tìm kiếm, tìm tòi, đi tìm, dò tìm, truy tầm, tìm; *информ.* (sự) tìm kiếm, dò tìm; ~и но́вых форм tìm tòi (tìm kiếm) những hình thức mới; отпра́виться на ~и кого́-л. đi tìm ai; 2. *воен.* (sự, cuộc) trinh sát, điều tra, dò tìm; радиолокацио́нный ~ trinh sát (dò tìm) bằng rađa

поиска́ть *сов.* (*B*) tìm kiếm, tìm tòi, đi tìm, dò tìm, truy tầm, tìm

поисково́й *м.* 1. người tìm kiếm; геóлог-~ nhà địa chất tìm kiếm, người điều tra địa chất; 2. (*работник поисково-спасательной службы*) nhân viên tìm kiếm-cứu hộ

поиско́в||ый *прил.* (thuộc về) tìm kiếm; ~ые работы công việc tìm kiếm; ~ая систе́ма *информ.* hệ thống tìm kiếm

пои́стине *нареч.* quả là, thật đúng là, thật là, đúng là; ~ гига́нтские разме́ры корабля́ một chiếc tàu thuỷ có kích thước thật sự khổng lồ; ~ говоря́ nói trắng ra, thật ra

пои́ть *несов.* (*B*) 1. cho... uống; ~ кого́-л. ча́ем cho ai uống trà; ~ кого́-л. вино́м cho ai uống rượu; 2. *с.-х.* (*молоком*) cho uống (bú) sữa; ~ телёнка cho con bê uống (bú) sữa

по́йло *с.* đồ uống, nước uống (*cho súc vật*)

по́йма *ж.* bãi bồi, bãi sông, nà

пойма́ть *сов. см.* лови́ть

по́йменный *прил.* (thuộc về) bãi bồi, bãi sông, nà

по́йнтер *м.* (*порода собак*) chó pointer

пойти́ *сов.* 1. *см.* идти́ 6–8, 13, 20–25; 2. (*начать идти*) bắt đầu đi, lên đường, khởi hành, đi; ~ пешко́м bắt đầu đi bộ, đi bộ; 3. (*начать двигаться*) bắt đầu chạy, khởi hành, chuyển bánh, chạy; по́езд пошёл tàu đã khởi hành (chuyển bánh, bắt đầu chạy, chạy); 4. (*начать течь*) bắt đầu chảy; 5. (*об осадках*) rơi, sa, xuống; пошёл снег tuyết đã rơi (sa, xuống); дождь пойдёт trời sắp mưa; ✧ е́сли (*или* е́сли уж) на то пошло́... nếu cơ sự đã đến thế thì...; так не пойдёт (như thế) chẳng được đâu

пока́ 1. *нареч.* (*в данный момент*) trong lúc này, hiện giờ, hiện nay, bây giờ; (*на некоторое время*) trong một lúc, tạm thời, tạm; (*тем временем*) trong khi đó; (*до сих пор*) cho đến nay, đến bây giờ, đến nay, đến giờ; он ~ до́ма trong lúc này (hiện giờ, hiện nay, bây giờ) thì nó đang ở nhà; э́того ~ доста́точно hiện giờ thì chừng đó tạm đủ; никаки́х новосте́й ~ нет cho

đến nay (đến bây giờ) chẳng có tin tức gì cả; 2. *союз* (*в то время как*) trong khi, trong lúc, khi; ~ он читáл, мы... trong khi (trong lúc, khi) nó đọc thì chúng tôi...; 3. *союз* (*до того времени как*) cho đến khi, cho đến lúc, chừng nào; не ходи́, ~ не позовýт chừng nào người ta chưa gọi thì cậu đừng đi; ✧ ~ что khi còn, khi đang, hiện nay, không kể sau này thế nào; ~ что он не даёт ответа nay nó vẫn chưa trả lời; (ну) ~! tạm biệt nhé!, thôi đi nhé!, chào nhé!; ~ сóлнце взойдёт, росá óчи выест ≅ chờ được mạ (chờ được vạ) má đã sưng

покáз *м.* (sự) trưng bày, chưng bày, trình bày, phô bày; ~ нóвого кинофи́льма chiếu bộ phim mới

показáни||е *с.* 1. (*свидетельство*) bằng chứng; 2. (*ответ на допросе*) lời khai (cung khai), khẩu cung; (*письменное*) bản khai (cung khai); (*против обвиняемого*) tội chứng, bằng chứng phạm tội; дава́ть ~я cung khai, khai cung, đưa bản cung khai, đưa bằng chứng phạm tội; 3. (*измерительных приборов*) số chỉ, độ số

показáтел||ь *м.* 1. bằng chứng, điều chứng minh (chỉ rõ); *обыкн. мн.*: ~и (*в цифрах*) chỉ tiêu, chỉ số, hệ số; ~ем успéха нóвой пьéсы бы́ли вы́зовы а́втора bằng chứng (điều chứng minh) thành công của vở kịch là việc khán giả vỗ tay mời tác giả ra mắt; ~и культу́рного у́ровня những chỉ tiêu (chỉ số) về trình độ văn hoá; 2. *мат.* số mũ, chỉ số

показáтельн||ый *прил.* 1. (*характерный*) đặc sắc, đặc biệt, đặc trưng, điển hình, tiêu biểu; э́то ~о điều đó thật là tiêu biểu (điển hình, có ý nghĩa); 2. (*для всеобщего ознакомления*) để mọi người biết, để biểu thị; 3. (*образцовый*) mẫu mực, kiểu mẫu, gương mẫu, điển hình, tiêu biểu; ~ урóк buổi học kiểu mẫu (mẫu mực, gương mẫu)

показáть *сов. см.* покáзывать

показáться *сов. см.* покáзываться *и* казáться

показнóй *прил.* để phô trương, bề ngoài, màu mè, khoe mẽ, giả tạo, giả dối

показýха *ж. разг.* (thói) phô trương, khoa trương, màu mè, khoe mẽ

покáзывать, показáть 1. (*В*) đưa cho xem (thấy), chỉ cho xem (thấy), chỉ; (*публично демонстрировать*) trưng bày, chưng bày, trình bày, công diễn, trình diễn, phô bày; ~ пьéсу công diễn (trình diễn) vở kịch; он показáл мне письмó anh ta đưa cho tôi thấy lá thư; ~ кому́-л. дорóгу chỉ đường cho ai; 2. (на *В*) (*указывать*) chỉ, trỏ; ~ глазáми на что́-л. đưa mắt chỉ về phía cái gì; ~ рукóй на окнó đưa tay trỏ (chỉ) về phía cửa sổ; 3. (*В*) (*разъяснять*) chỉ dẫn, chỉ bảo, hướng dẫn, giải thích; 4. (*В*) (*проявлять какие-л. качества*) biểu lộ, tỏ rõ, tỏ ra, chứng tỏ; ~ хрáбрость tỏ rõ (biểu lộ, tỏ ra, chứng tỏ) lòng gan dạ; ~ лу́чший результáт в бéге lập thành tích trội nhất (đạt kết quả tốt nhất) trong cuộc chạy thi; 5. (*В*) (*об измерительных приборах*) chỉ; 6. (на *В*) (*давать показания*) đưa ra tội chứng, đưa ra bằng chứng phạm tội, buộc tội; 7. (*Д*) *разг.* (*проучать*) cho biết tay; я тебé покажу́! tao sẽ cho mày biết tay!; ✧ показáть себя́ tỏ rõ bản lĩnh (thể hiện tài năng, biểu lộ đầy đủ phẩm chất, tỏ rõ những đức tính) của mình; нóса не ~ không ló mặt ra, không xuất đầu lộ diện; показáть примéр nêu (treo, làm) gương; показáть язы́к lè (thè) lưỡi ra để chọc tức ai

покáзыв||аться, показáться 1. (*становиться видным, проявляться*) hiện (lộ, ló) ra, hiện (lộ) rõ; наконéц показáлся бéрег cuối cùng bờ đã hiện ra (lộ rõ); 2. (*являться, приходить куда-л.*) xuất hiện, có mặt, ra mặt, xuất đầu lộ diện, đến; он нигдé не ~ается anh ta chẳng xuất đầu lộ diện ở đâu cả, nó không đến đâu cả; он бои́тся показáться вам на глазá nó sợ không dám ra mắt anh; он давнó здесь не ~ался lâu nay anh ấy không đến đây; ~ врачу́ đến bác sĩ khám, đi khám bệnh

покайфовáть *сов. разг. см.* кайфовáть

покáлывание *с.* (sự) buốt, nhức, đau nhói

покáлыв||ать *несов. разг.* 1. làm buốt; 2. *безл.* buốt, nhức, đau nhói; у меня́ ~ает в боку́ tôi bị buốt (nhức, đau nhói) ở hông

покаля́кать *сов. разг.* gẫu chuyện, tán chuyện, khảo chuyện, tán gẫu (*một lúc*)

покáмест *нареч. и союз прост. см.* покá

покапри́зничать *сов.* làm nũng, nũng nịu (*một chút*)

покарáть *сов. см.* карáть

покатáть *сов.* (*В*) 1. lăn (*một lúc*); 2. (*повозить*) chở (*một lúc*)

покатáться *сов.* đi chơi (*một lúc, bằng xe, thuyền v.v...*); ~ верхóм cưỡi ngựa đi chơi (*một lúc*); ~ на лóдке đi chơi thuyền (*một lúc*)

покати́ть *сов.* 1. (*В*) lăn; 2. *разг.* (*быстро поехать*) lăn (chạy, phóng, lao) nhanh

покат||и́ться *сов.* 1. lăn; (*по наклонной плоскости*) lăn xuống, trượt, trượt dài; мя́чик ~и́лся под стол quả bóng con lăn dưới gầm (gậm) bàn; ~ с горы́ lăn (trượt) từ dốc xuống; 2. (*двинуться, поехать*) chuyển bánh, khởi hành, chạy; *перен.* (*о звуках*) dìu dặt bay đi, dìu dặt vang xa; 3. (*о слезах, поте*) lăn, chảy; ✧ ~ со смеху cười vang, cười lăn, cười giòn tan, cười rộ

покáтость *ж.* 1. (độ) dốc thoải, dốc thoai thoải; 2. (*место*) (chỗ) dốc thoải, dốc thoai thoải

покáт||ый *прил.* thoải, hơi dốc, thoai thoải; ~ые плéчи vai xuôi; ~ лоб trán vuốt ra đằng sau

покача́ть *сов.* 1. (*В, Т*) lắc, rung, lắc lư, đu đưa; ~ ребёнка ru con, ru đứa bé ngủ; ~ головóй lắc đầu; 2. (*В*) (*воду и т. п.*) bơm, hút (*một thời gian*)

покача́ться *сов.* lắc lư, đu đưa, tròng trành, lảo đảo, lung lay; (*на качелях*) đánh đu, đu

покáчивать *несов.* (*В, Т*) lắc (rung) nhè nhẹ; *безл.* hơi tròng trành

покáчиваться *несов.* lắc lư (đu đưa) nhè nhẹ, hơi tròng trành, lung lay, là đà; (*при ходьбе*) hơi lảo đảo; ~ на волнáх hơi tròng trành trên sóng; ~ в крéсле lắc lư nhè nhẹ trong chiếc ghế bành; идти́ покáчиваясь đi hơi lảo đảo, hơi lảo đảo bước đi

покачну́ть *сов.* (*В*) lay, lắc, rung; (*накренить*) làm nghiêng

покачн||у́ться *сов.* 1. lung lay, lắc lư, rung rinh, lảo đảo; 2. *перен. разг.* xấu (kém, sút kém) đi, hư hỏng; делá ~у́лись tình hình xấu đi, công việc đình đốn

покáшливать *несов.* húng hắng ho

покая́ние *с.* 1. *рел.* (*исповедь*) sám lễ, phép giải tội, (lễ) sám hối, xưng tội, thú tội; (*наказание*) hình phạt, khổ nghiệp; 2. (*раскаяние*) (sự) sám hối, ăn năn, hối hận, sám tội; ✧ отпусти́ть дýшу на ~ а) tha chết, không giết; б) để cho được yên, thôi không quấy rầy nữa

покая́нный *прил.* (tỏ lòng) sám hối, ăn năn, hối hận, sám tội

пока́яться *сов. см.* ка́яться 1, 2

поквартáльный *прил.* (trong, hàng, hằng) quý, kỳ ba tháng

поквит||áться *сов. разг.* thanh toán sòng phẳng, trả hết; (с *Т*) (*отомстить*) trả thù, rửa hận, báo thù; я ещё с тобóй ~áюсь! thù này thì tao còn phải trả cho mày!, tao sẽ trả thù mày!; ~ за свой обúды trả thù, rửa hận

пóкер *м. карт.* (bài) poker, xì phé; phé (*сокр.*)

покидáть, покúнуть (*В*) 1. (*уходить от кого-л.*) từ giã, giã từ, giã, rời khỏi; (*прекращать общение*) rời bỏ, từ bỏ, bỏ; егó все покúнули mọi người đều từ bỏ (rời bỏ, không giao tiếp với) nó; 2. (*уходить откуда-л.*) rời khỏi, đi khỏi, từ giã, giã từ, rời; покúнуть гóрод từ giã (giã từ, rời khỏi, rời) thành phố; 3. (*переставать заниматься какой-л. деятельностью*) từ giã, giã từ, thôi; покúнуть сцéну từ giã sân khấu, thôi làm diễn viên; 4. *перен.* biến mất, tiêu tan, không còn nữa, từ bỏ; хладнокрóвие покúнуло егó anh ta không còn bình tĩnh được nữa, nó mất bình tĩnh; сúлы покúнули меня́ sức lực trong người tôi đã biến mất, tôi không còn sức nữa, tôi đã kiệt sức rồi

покúнуть *сов. см.* покидáть

покипятúться *сов. разг.* nổi nóng, nổi giận, sôi gan, nổi doá, xung tiết

покладáя: рабóтать не ~ рук làm việc luôn chân luôn tay, làm hùng hục (quần quật)

покла́дистость *ж.* dễ tính, (tính) dễ dãi, hay nhân nhượng, hay chiều

покла́дистый *прил.* dễ tính, dễ dãi, hay nhân nhượng, hay chiều

покла́жа *ж.* (*груз*) tải trọng, vật tải, đồ đạc chuyên chở; (*багаж*) hành lý

поклёп *м. разг.* (lời, điều) vu oan, đổ điêu, tố điêu, nói điêu, vu oan giá hoạ; возводúть ~ на когó-л. vu oan (đổ điêu, nói điêu, tố điêu, vu oan giá hoạ) cho ai

поклóн *м.* 1. *церк.* (sự) bái, vái, lạy, bái lạy; класть ~ы lạy, bái lạy, đảnh lễ; 2. (*поза артиста, знак почтения*) (sự) cúi chào, vái chào; отвéтить на ~ cúi chào lại, đáp lễ; 3. (*привет*) lời chào; передáйте емý мой ~ nhờ bác chuyển lời chào của tôi đến anh ấy: ✧ идтú на ~ к комý-л. cúi xin ai

поклонéние *с.* 1. (sự) tôn thờ, thờ phụng, phụng thờ, thờ cúng, lễ bái; 2. (*благоговение*) (sự) sùng bái, tôn sùng, tôn kính, sùng kính, sùng mộ, hâm mộ, ngưỡng mộ, ái mộ

поклонúться *сов. см.* кланя́ться

поклóнни||к *м.*, **~ца** *ж.* 1. người tôn thờ (sùng bái, sùng mộ, hâm mộ, ngưỡng mộ, yêu chuộng); 2. (*влюблённый*) người ái mộ (ngấp nghé, yêu mến); у неё мнóго ~ков cô ta có nhiều người ái mộ; nàng có nhiều người ngấp nghé giương cung bắn sẻ (*лит.*)

поклоня́ться *несов.* (*Д*) 1. tôn thờ, thờ phụng, phụng thờ, tôn sùng, sùng bái; 2. (*относиться с благоговением*) sùng bái, tôn sùng, tôn kính, sùng kính, sùng mộ, hâm mộ, ngưỡng mộ, hết sức yêu chuộng; phục sát đất (*разг.*)

покля́сться *сов. см.* кля́сться

покó||иться *несов.* 1. (на *П*) dựa vào, dựa (đặt, nằm) trên, dựa trên cơ sở; 2. (*спокойно лежать*) nằm yên; 3. (*быть похороненным*) yên nghỉ, yên nghỉ ngàn năm, yên giấc ngàn thu; здесь ~ится прах... ở đây yên nghỉ...

покó||й *м.* 1. (*тишина*) (sự, cảnh) tĩnh mịch, yên lặng, yên tĩnh; 2. (*неподвижность*) (trạng thái, sự) đứng yên, bất động, tĩnh tại, tĩnh; 3. (*спокойствие*) (sự) bình yên, yên tĩnh, yên ổn, yên; больнóму необходúм пóлный ~ bệnh nhân cần được hoàn toàn yên tĩnh; смутúть чéй-л. ~ làm mất (phá hoại) sự yên tĩnh của ai; 4. *уст.* (*комната*) (căn) phòng, buồng; ✧ не давáть ~я комý-л. không để ai được yên; оставля́ть когó-л. в ~е để cho ai được yên; уйтú на ~ về hưu, về vườn; приёмный ~ phòng tiếp nhận bệnh nhân

покóйни||к *м.*, **~ца** *ж.* người chết; (*при упоминании об умершем*) người đã quá cố (qua đời)

покóйницкая *ж.* (*скл. как прил.*) nhà xác

покóйно *нареч.* (một cách) yên tĩnh, yên ổn; bình tĩnh

покóйн||ый *прил.* 1. (*спокойный*) yên tĩnh, yên ổn; (*о человеке*) bình tĩnh; 2. (*умерший*) đã quá cố (qua đời, mất, chết), cố...; ~ая мать bà mẹ đã quá cố (qua đời, mất); ~ президéнт cố tổng thống; 3. *в знач. сущ. м. см.* покóйник; ✧ ~ой нóчи chúc ngủ ngon, chúc ngon giấc; бýдьте ~ы! xin cứ yên tâm!, xin cứ yên trí!

поколебáть *сов. см.* колебáть

поколебáться *сов. см.* колебáться 2, 4

поколéни||е *с.* thế hệ; молодóе ~ thế hệ trẻ; thế hệ a còng (@) (*разг.*); нáше ~ thế hệ hiện nay; из ~я в ~ từ thế hệ này đến thế hệ khác, tự đời này đến đời khác, cha truyền con nối

поколотúть *сов. разг.* 1. (*В*) (*побить*) đánh, đập, nện, choảng, dần, ghè, ục, thụi, phang; 2. (*по Д*) (*постучать*) gõ, đánh; 3. (*В*) (*разбить*) *разг.* đánh (làm) vỡ

поколóть *сов.* (*В*) 1. (*уколоть*) đâm, chích, châm; 2. (*убить*) đâm (giết) chết, giết

покóнчить *сов.* (с *Т*) 1. (*довести до конца*) làm xong, kết thúc, hoàn tất; ~ с рабóтой làm xong việc, kết thúc (hoàn tất) công việc; 2. (*прекратить*) chấm dứt, đình chỉ, kết liễu; ~ с войнóй chấm dứt chiến tranh; ✧ ~ с собóй (*или* с собóю), ~ жизнь самоубúйством tự sát, tự tử, tự tận, tự vẫn, quyên sinh, kết liễu đời mình

покопáться *сов. разг.* lục tìm, lục lọi, tìm tòi, lục tìm

покорёжить *сов.* làm cong (vênh), cong (vênh) lên, vẹo đi

покорёжиться *сов.* cong (vênh) lên, vẹo đi, cong queo lại

покорéние *с.* (sự) chinh phục (*тж. перен.*); ~ кóсмоса (sự, công cuộc) chinh phục vũ trụ

покорúтель *м.* người chinh phục; ✧ ~ сердéц *шутл.* người có số đào hoa

покорúть(ся) *сов. см.* покоря́ть(ся)

покормúть *сов. см.* (*В*) cho... ăn

покóрно *нареч.* (một cách) ngoan ngoãn, dễ bảo; ~ благодарю́ а) *уст.* xin hết lòng đa tạ; б) *ирон.* không được đâu!, không đồng ý đâu!

покóрность *ж.* (tính) ngoan ngoãn, dễ bảo; (*послушание*) (sự) vâng lời, phục tùng

покóрный *прил.* ngoan ngoãn, dễ bảo; (*выражающий послушание*) tỏ ra vâng lời (phục tùng); (*Д*) (*подвластный*) bị khuất phục (phụ thuộc, lệ thuộc); ✧ ваш ~ слугá *уст.* kẻ tôi tớ hèn mọn của ngài (*уст.*), kính thư, nay kính thư; слугá ~! *ирон.* không được đâu!, không đồng ý đâu!

покорóбить(ся) *сов. см.* коробúть(ся)

покоря́ть, покорúть (*В*) 1. (*силой подчинять*) chinh phục, bắt... khuất phục (phục tùng), chế ngự; *перен.* chinh phục; 2. *перен.* (*пленять*) làm say đắm (say mê, đắm đuối), chinh phục; ✧ ~ чьё-л. сéрдце *шутл.* chinh phục trái tim ai, được ai yêu dấu

покоря́ться, покори́ться bị chinh phục, khuất phục, phục tùng, chịu thua, cam chịu, chịu nhận, đành chịu; ~ судьбе́ đành phận, cam phận, yên phận; ~ необходи́мости cam chịu (chịu nhận, đành chịu) điều không thể tránh được

поко́с *м.* 1. (*косьба*) (sự) cắt cỏ; второ́й ~ cắt cỏ lần thứ hai; 2. (*время косьбы*) mùa cắt cỏ; 3. (*луг*) đồng cỏ, nội cỏ, nơi cắt cỏ

покоси́ться *сов.* 1. *см.* коси́ться 1; 2. (*искривиться*) (bị) xiêu, vẹo, nghiêng, lệch, vênh, xiêu vẹo, nghiêng lệch

покра́жа *ж. разг.* 1. (*воровство*) (sự) ăn trộm, ăn cắp, trộm cắp, chôm chỉa; 2. *уст.* (*украденная вещь*) đồ ăn trộm, của ăn cắp

покра́п||ать *сов.*: ~ал дождь mưa rơi lâm thâm, trời lấm tấm mưa

покра́сить *сов. см.* кра́сить 1

покрасне́ние *с. мед.* (sự, chứng) da mẩn đỏ

покрасне́ть *сов. см.* красне́ть 1, 2

покрасова́ться *сов. см.* красова́ться 2

покра́сть *сов. разг.* ăn trộm, ăn cắp, chôm chỉa, chôm

покриви́ть *сов. см.* криви́ть

покри́кивать *несов. разг.* (thỉnh thoảng) kêu lên; (на *В*) (*начальственно бранить*) (thỉnh thoảng) quát mắng, nạt nộ, chửi mắng, quát tháo

покритикова́ть *сов.* phê bình, phê phán, chỉ trích

покрича́ть *сов. см.* крича́ть

покро́в I *м.* lớp phủ; (*оболочка*) lớp, vỏ; *перен.* màn, lớp phủ; сне́жный ~ lớp tuyết phủ; расти́тельный ~ thực bì, thảm (lớp phủ) thực vật; ко́жный ~ da, lớp da ngoài; листово́й ~ biểu bì lá; под ~ом но́чи trong màn đêm (dưới màn đêm bao phủ)

покро́в II *м. церк.* lễ Chuyển cầu

покрови́тель *м.*, **~ница** *ж.* người bảo trợ (bảo hộ, bầu chủ), ông bầu

покрови́тельственн||ый *прил.* 1. (có tính chất) bầu chủ, ban ơn, kẻ cả; ~ тон giọng kẻ cả (bầu chủ); 2. *эк.* (để) bảo hộ, bảo trợ, che chở; ~ая систе́ма chính sách (chế độ) thuế quan bảo hộ, bảo hộ mậu dịch; ~ тари́ф thuế biểu bảo hộ; ✧ ~ая окра́ска *биол.* màu bảo vệ

покрови́тельство *с.* (sự) bảo trợ, bảo hộ, bảo vệ, che chở, phù hộ, phù trì, bầu chủ; взять кого́-л. под своё ~ nhận bảo trợ ai, nhận che chở ai

покрови́тельствовать *несов.*) bảo trợ, bảo hộ, bảo vệ, che chở, phù hộ, phù trì, bầu chủ

покро́вн||ый *прил.* (thuộc về) lớp phủ; lớp, vỏ (*ср.* покро́в)

покро́й *м.* kiểu cắt, kiểu (cách) may, kiểu; ✧ все на оди́н ~ mọi người đều giống nhau

покроши́ть *сов.* (*В, Р*) làm (bóp, nghiền) vụn, tán (thái, nghiền) nhỏ

покружи́ть *сов.* 1. đi quanh, láng cháng, lảng vảng, xẩn vẩn, đi loanh quanh (*một лúс*); 2. (*В*) quay tròn, xoay

покружи́ться *сов.* lượn vòng, chạy vòng quanh (*một лúс*); (*о птицах и т. п.*) liệng vòng (*một лúс*)

покрути́ть *сов.* (*В, Т*) vặn, xoắn, quay

покрути́ться *сов.* quay, xoay

покрыва́ло *с.* (tấm) vải phủ; (*вуаль*) (tấm) voan che; (*для постели*) (tấm) vải phủ giường, vải đậy giường

покрыва́ть, покры́ть (*В*) 1. (*закрывать чем-л., накрывать*) đậy, phủ, che, bọc, đắp, trùm; (*слоем металла*) mạ, thếp, xuy; (*крышей*) lợp; ~ стол ска́тертью phủ bàn bằng chiếc khăn trải; покры́ть но́ги одея́лом đắp (trùm) chăn cho chân, đắp (trùm) chân bằng chăn; ~ желе́зом bọc (bịt) sắt, lợp tôn; ~ дом черепи́цей lợp nhà bằng ngói; 2. (*краской и т. п.*) quét (phủ, rải) lên; ~ карти́ну ла́ком quét lên bức tranh một lớp dầu trong; ~ доро́гу асфа́льтом rải nhựa đường, rải đường bằng nhựa; 3. (*усеивать поверхность чем-л., окутывать*) che phủ, bao phủ, phủ đầy, phủ; плéсень покры́ла де́рево мóс meo phủ đầy cây; ~ мгло́ю бóng tối bao phủ; ве́тер покры́л пруд ме́лкой ря́бью gió phủ lên mặt ao một lớp sóng lăn tăn, gió làm mặt ao gợn sóng lăn tăn; кра́сные пя́тна покры́ли её лицо́ những chấm đỏ điểm đầy trên mặt cô ta; 4. (*заглушать*) át, át hẳn; 5. (*возмещать*) trang trải, thanh toán, trả hết, bù lại, bù được; ~ заду́лженность trang trải (thanh toán) nợ nần, trả hết nợ; ~ расхо́ды bù lại những khoản chi phí; ~ убы́тки bù được những khoản thua lỗ; 6. (*скрывать, укрывать*) che giấu, che đậy, giấu giếm, che chở; ~ сообщников che giấu (che đậy, che chở, giấu giếm) những kẻ tòng phạm; 7. (*расстояние*) vượt được, đi được; лы́жники покры́ли э́ту диста́нцию за 12 мину́т những người trượt tuyết đã vượt được khoảng cách (cự ly) ấy trong 12 phút; 8. (*о животных*) phủ, nhảy, rập, leo; ✧ покры́ть кого́-л. сла́вой làm rạng rỡ ai, đem lại vinh quang cho ai; покры́ть кого́-л. позо́ром, стыдо́м làm ai nhục nhã, xấu hổ, bôi tro trát trấu vào mặt ai; покры́ть себя́ сла́вой được vinh quang rạng rỡ, được vinh hiển; покры́ть поцелу́ями hôn lấy hôn để, phủ đầy những nụ hôn; покры́то мра́ком неизве́стности bặt tin, biệt tăm, mịt mù tin tức, hoàn toàn không biết gì hết; покры́то та́йной bị bao phủ dưới tấm màn bí mật

покрыва́ться, покры́ться 1. (*Т*) (được) đậy, phủ, che, bọc, đắp, trùm; (*слоем металла*) (được) mạ, thếp, xuy; (*о крыше*) (được) lợp; 2. (*усеиваться чем-л.*) (bị) che phủ, bao phủ, phủ đầy, phủ; не́бо покры́лось ту́чами bầu trời bị mây đen phủ kín (che phủ, bao phủ), trời phủ mây; его́ лицо́ покры́лось пя́тнами mặt nó điểm đầy những chấm; покры́ться гуси́ной ко́жей sởn gai ốc; покры́ться по́том mướt mồ hôi

покры́тие *с.* 1. (*действие*) (sự) đậy, phủ, che, bọc, đắp, trùm, mạ, thếp, xuy; lợp; (*долгов и т. п.*) (sự) trang trải, thanh toán, trả hết, bù lại, bù được; ~ кры́ши lợp mái, lợp nhà; 2. (*то, что покрывает*) chất phủ, lớp phủ, lớp mạ; доро́жное ~ mặt đường, lớp nhựa rải đường; ~ ла́ком lớp phủ dầu trong, lớp véc-ni; металли́ческое ~ lớp mạ kim loại (kim khí)

покрытосем||енны́е, ~я́нные *мн. бот.* thực vật hạt kín (ẩn tử)

покры́ть *сов. см.* покрыва́ть *и* крыть

покры́ться *сов. см.* покрыва́ться

покры́шка *ж.* 1. *разг.* (*крышка*) vung, nắp; 2. (*шины*) lốp; (*мяча*) vỏ quả bóng, vỏ ban

поку́да *нареч. и союз разг. см.* пока́

покупа́тел||ь *м.* người mua; *мн.*: ~и khách mua, khách hàng

покупа́тельн||ый *прил.*: ~ая спосóбность населе́ния sức mua (mãi lực) của dân cư

покупа́тельский *прил.* (thuộc về) người mua

покупа́ть I, купи́ть (*В*) 1. (*приобретать*) mua, sắm, tậu, mua sắm; (*для перепродажи*) cất hàng; 2. (*подкупать*) mua chuộc

покупа́ть II *сов. разг.* (*В*) tắm

покупа́ться *сов. разг.* tắm (*cho mình*)

поку́пк||а *ж.* 1. (*действие*) (sự) mua, sắm, tậu, mua sắm; 2. (*приобретённая вещь*) (hàng, đồ) mua, mua sắm; вы́годная ~ hàng mua hời; де́лать ~и mua sắm

покупн||о́й *прил.* 1. (thuộc về) mua, sắm, tậu; ~а́я цена́ земли́ giá mua (tậu) đất; 2. (*покупаемый*) để mua, mua được; 3. (*покупательный*): ~а́я спосо́бность sức mua, mãi lực

покури́ть *сов.* hút thuốc (*một lúc*); дава́йте поку́рим! nào ta hãy nghỉ tay hút thuốc cái đã!

покус||а́ть *сов.* (*В*) cắn; (*ужалить*) châm, đốt; его́ ~а́ли пчёлы ong đốt (châm) nó

покуси́ться *сов. см.* покуша́ться

поку́сыв||ать *несов.* (*В*) *разг.* cắn; ~ гу́бы от волне́ния cắn môi vì xúc động; моро́з ~ает щёки băng giá làm buốt má

поку́шать *сов.* (*В, Р и без доп.*) xơi, ăn; он лю́бит ~ nó thích ăn ngon

покуша́ться, покуси́ться (на *В*) mưu đồ; (*на убийство*) mưu sát, mưu hại; (*посягать*) mưu hại, xâm phạm đến; ~ на чью-л. жизнь mưu sát (mưu hại) ai

покуше́ние *с.* (sự) mưu đồ; (*на убийство*) (sự, vụ) mưu sát, mưu hại; (*посягательство*) (sự) xâm phạm; ~ на свобо́ду xâm phạm đến quyền tự do; ~ на кра́жу mưu đồ ăn trộm; ~ на чью-л. жизнь mưu sát (mưu hại) ai

пол I *м.* (*настил*) sàn, sàn nhà, nền; земляно́й ~ nền đất; настила́ть ~ lát sàn; натира́ть ~ đánh sàn

пол II *м. биол.* giống, giới, giới tính; мужско́й ~ nam giới; же́нский ~ nữ giới, nữ lưu; ✧ прекра́сный, сла́бый ~ *шутл.* phái đẹp, phái (giống, giới) yếu; си́льный ~ *шутл.* phái khoẻ, phái (giống, giới) mạnh

пол III *нескл.* (*половина — при указании получаса*) *разг.* rưỡi; ~ тре́тьего hai giờ rưỡi

пол||а́ *ж.* vạt, tà, thân (*áo*); ✧ покупа́ть что́-л. из-под ~ы́ lén lút mua cái gì; продава́ть что́-л. из-под ~ы́ lén lút bán cái gì

полаг||а́ть *несов.* nghĩ, cho, tưởng, đồ; (*предполагать*) có ý định, dự định, giả định, giả sử, định; ~а́ют, что он в Москве́ người ta cho (đồ, nghĩ, tưởng) rằng nó đang ở Moskva; как мы ~а́ем theo ý kiến chúng tôi, theo chúng tôi; ✧ на́до ~, что он придёт chắc là (có lẽ là) anh ta sẽ đến

полаг||а́ться I *несов.*: за вход ~а́ется пла́та đi vào phải trả tiền, vào cửa mất tiền; так ~а́ется đã quy định như thế, thường là (thói thường) như thế, tục lệ như thế rồi; здесь кури́ть не ~а́ется ở đây không được hút thuốc; так поступа́ть не ~ а́ется hành động như thế thì không được; за э́ту рабо́ту ему́ ~а́ется 200 рубле́й làm việc đó anh ấy được hưởng 200 rúp

полаг||а́ться II, положи́ться (на *В*) trông cậy, trông mong, hy vọng, trông, cậy, dựa, tin, nhờ; я ~а́юсь на вас tôi trông cậy (trông mong, hy vọng, trông, cậy, dựa, tin, nhờ) vào anh; ~ на чьё-л. мне́ние dựa vào ý kiến của ai; на него́ нельзя́ положи́ться không thể trông cậy (trông mong, hy vọng, trông, cậy, dựa, tin, nhờ) vào nó được

пола́д||ить *сов.* (с *Т*) *разг.* ăn ý, ăn rơ, ăn giơ, đồng ý, thoả thuận, dàn xếp; они́ не ~или ме́жду собо́й chúng nó không ăn ý (ăn rơ, đồng ý, thoả thuận, dàn xếp) được với nhau

пола́зить *сов. разг. см.* ла́зить

пола́комиться *сов. см.* ла́комиться

поларо́ид *м.* polaroid, máy ảnh chụp có hình ngay

пола́ти *мн.* ván ngủ, phản gỗ (*cạnh lò sưởi trong nhà gỗ Nga*)

по́лба *ж. бот.* (cây) lúa mì hai hạt (*Triticum dicoccum*)

полбеды́ *ж. нескл. в знач. сказ. разг.*: э́то ещё ~ cái đó thì chẳng đáng sợ, điều đó chẳng nguy hiểm gì, như thế chẳng hề chi, như thế có sá gì

полве́ка *м.* nửa thế kỷ

полго́да *м.* nửa năm

полде́ла *с. нескл. обыкн. в знач. сказ. разг.* nửa công việc, một nửa; э́то ещё ~! cái đó (như thế) thì mới được một nửa thôi!

по́лдень *м.* buổi trưa, ban trưa, giữa ngày, giữa trưa, chính ngọ, trưa; ро́вно в ~ đúng 12 giờ trưa, giữa trưa, chính ngọ; đứng bóng (*разг.*); ✧ за́ ~ quá trưa, về chiều

полдне́вный *прил.* (thuộc về) buổi trưa, ban trưa, trưa

по́лдник *м.* (bữa) ăn qua loa buổi chiều

по́лдничать *несов. разг.* ăn qua loa buổi chiều

полдоро́г||и *ж.* nửa (giữa) đường; ✧ останови́ться на ~е làm dở dang, nửa chừng bỏ dỡ

полдю́жины *ж.* nửa tá

по́л||е *с.* 1. cánh đồng, đồng ruộng, đồng, ruộng; (*обширное пространство*) khoảng rộng, vùng, trường, bãi, miền, tầm, dã ngoại; гуля́ть по́ полю (*или* по по́лю) đi dạo trên cánh đồng; ~ под па́ром cánh đồng (đồng ruộng, ruộng, đất) bỏ hoá; футбо́льное ~ bãi (sân) bóng, bãi (sân) bóng đá, cầu trường; sân cỏ (*разг.*); ~ учéния *воен.* thao trường; 2. *физ.* trường; магни́тное ~ từ trường, trường từ; звуково́е ~ âm trường, trường âm; электри́ческое ~ điện trường, trường điện; ~ притяже́ния trường hấp dẫn; 3. *перен.* (*сфера*) phạm vi, lĩnh vực, khu vực, địa bàn, trường; ~ де́ятельности trường (phạm vi, lĩnh vực, địa bàn) hoạt động; информацио́нное ~ lĩnh vực (địa bàn) thông tin; правово́е ~ lĩnh vực (địa bàn) pháp lý; 4. (*фон*) nền; све́тлые цвета́ на тёмном ~ những màu tươi sáng trên nền đen thẫm; 5. *обыкн. мн.*: ~я́ (*у книги и т. п.*) lề, lề trang; заме́тки на ~я́х những ghi chú ở lề; 6. *мн.*: ~я́ (*шляпы*) vành, vành mũ; ✧ ~ зре́ния tầm mắt, thị trường, trường nhìn; ~ бо́я, сраже́ния (bãi) chiến trường, chiến địa, sa trường; оди́н в ~ не во́ин *посл.* ≅ một cây làm chẳng nên non

полеве́ние *с. полит.* (sự) thiên tả, nghiêng về phía tả

полеве́ть *сов. полит.* thiên tả, nghiêng về phía tả

полёвка *ж. зоол.* chuột đồng (*Microtus mandarinus*)

полево́д *м.* chuyên viên (người) trồng trọt

полево́дство *с.* (ngành, nghề) trồng trọt, làm ruộng, canh tác

полево́дческ||ий *прил.* (thuộc về) trồng trọt, làm ruộng, canh tác; ~ая брига́да đội làm ruộng (canh tác)

полев||о́й *прил.* 1. (thuộc về) cánh đồng, đồng ruộng; (*произрастающий в поле*) (ở, mọc) ngoài đồng; ~ы́е цветы́ hoa đồng, hoa đồng cỏ nội; 2. (*связанный с работами в поле*) (thuộc về) đồng áng; ~ы́е рабо́ты công việc đồng áng; ~ стан трại tạm trú của đội làm đồng; 3. *воен.* dã chiến, dã ngoại; ~ го́спиталь bệnh viện quân y dã chiến; ~а́я по́чта bưu điện dã chiến; ~а́я артилле́рия pháo binh dã chiến, dã pháo; ~о́е укрепле́ние công sự dã chiến; ~о́е обуче́ние huấn luyện dã ngoại; 4. *спец.* điền dã, thực địa; ~а́я геологи́ческая па́ртия đội địa chất điền dã; ~а́я рабо́та công tác điền dã (thực địa); ~о́е обсле́дование điều tra thực địa, nghiên cứu điền dã; ✧ ~ шпат *мин.* feldspath, fenspat, đá bồ tát; ~а́я су́мка xà-cột, xắc-cốt

полега́ние *с. с.-х.* (sự) đổ, rạp,.lướt, đổ rạp

полега́ть, поле́чь (*о злаках*) (bị) đổ, rạp, lướt, đổ rạp

полёглый *прил. с.-х.* (bị) đổ, rạp, lướt, đổ rạp

полегóньку *нареч. разг.* (một cách) dần dần, từ từ, chậm rãi, khoan thai, thận trọng

полегчáть *сов. см.* легчáть

полежáть *сов.* nằm, ngả lưng, ghé lưng (*một lúc*)

полёживать *несов. разг.* nằm nghỉ, nằm khàn, nằm khoèo, nằm khểnh; он лю́бит ~ nó thích nằm khàn (nằm khoèo)

полезащи́тн||ый *прил.*: ~ое лесонасажде́ние rừng trồng phòng hộ ruộng, rừng bảo hộ đồng ruộng

поле́зно *нареч.* (một cách) có ích, hữu ích, bổ ích, hữu hiệu, hữu dụng

поле́зность *ж.* (sự, tính chất) có ích, hữu ích, bổ ích, hữu hiệu, hữu dụng

поле́зн||ый *прил.* 1. có ích, hữu ích, bổ ích, có lợi, hữu dụng, ích lợi; ~ая пи́ща thức ăn bổ; сочета́ть ~ое с прия́тным kết hợp điều bổ ích với điều thú vị; 2. *тех.* có ích, có hiệu lực, hữu hiệu, hữu dụng; ~ая пло́щадь diện tích có ích (hữu dụng); ✧ чем могу́ быть поле́зен? anh/chị có cần gì tôi không?

поле́зть *сов.* 1. (*на дерево и т. п.*) (bắt đầu) leo, trèo, chui vào, lội vào; ~ в во́ду lội xuống nước; 2. (*в стол и т. п.*) lục, lấy, tìm; ~ в карма́н lục túi, thò tay vào túi lấy; ~ в шкаф lục (lấy) trong tủ

полемизи́ровать *несов.* (с *Т*) luận chiến, bút chiến, tranh luận

поле́мика *ж.* (cuộc) luận chiến, bút chiến, tranh luận

полеми́ст *м.* người luận chiến (bút chiến)

полеми́ческий *прил.* (có tính chất) luận chiến, bút chiến, tranh luận

полени́ться *сов.* (+ *инф.*) lười, làm biếng

поле́но *с.* (*мн.* поле́нья) thanh củi

поле́сье *с.* rừng đồng thấp, rừng đầm lầy

полёт *м.* (sự, chuyến, cuộc) bay; phi vụ; ~ на да́льнее расстоя́ние (chuyến, cuộc) bay xa, bay khoảng cách xa; ~ в ко́смос (chuyến) bay vào vũ trụ; самолёт про́был в ~е пять часо́в phi cơ đã bay năm giờ; фигу́рные ~ы các kiểu bay nhào lộn trong không; ~ в боево́м поря́дке chuyến bay theo đội hình chiến đấu; ✧ ~ фанта́зии cao hứng, trí tưởng tượng bay bổng; вид с пти́чьего ~а cảnh nhìn từ trên không (trên cao); видна́ пти́ца по ~у ≅ xem việc, biết người; xem trong bếp, biết nết đàn bà (*погов.*)

полета́ть *сов.* bay (*một thời gian*)

полет||е́ть *сов.* 1. bay; (*о самолёте тж.*) bắt đầu bay, bay đi; (*на самолёте*) đáp máy bay, bay; 2. *разг.* (*упасть*) rơi xuống; всё ~е́ло со стола́ mọi vật từ trên bàn rơi xuống hết; 3. *перен.* (*стремительно двинуться*) lao, phóng, lao vút, vụt chạy, chạy như bay; ~ в теа́тр phóng (lao vút, chạy như bay) đến nhà hát; 4. *перен.* (*о письмах, донесениях и т. п.*) bay tới, được gửi nhanh đến; 5. *перен.* (*быстро распространиться*) bay (lan, truyền) đi; 6. (*о времени*) thấm thoắt, trôi nhanh, qua nhanh; дни ~е́ли ngày tháng thấm thoắt trôi nhanh; ngày tháng thoi đưa (*поэт.*)

по-ле́тнему *нареч.* như (như trong, như vào, theo kiểu) mùa hè, như (như trong, như vào, theo kiểu) mùa hạ; оде́т ~ ăn mặc theo kiểu mùa hè (hạ)

полечи́ть *сов.* (*В*) chữa một ít, điều trị (*một thời gian*)

полечи́ться *сов.* chữa bệnh một ít, điều trị (*một thời gian*)

поле́чь *сов.* 1. *разг.* (*лечь*) nằm xuống; 2. (*быть убитым*) ngã xuống, ngã gục trên chiến trường, hy sinh; 3. *см.* полега́ть

по́лзать *несов.* 1. bò, trườn, bò lê, bò toài; 2. *перен. разг.* (пе́ред *Т*) bò rạp, cúi rạp, rạp mình, phủ phục; ~ в нога́х у кого́-л. bò rạp (phủ phục) dưới chân ai

ползко́м *нареч.* (bằng cách) bò, trườn, bò lê, bò toài

ползти́ *несов.* 1. bò, trườn, bò lê, bò toài; 2. *перен. разг.* (*медленно передвигаться, распространяться*) từ từ chuyển động, lửng lờ trôi, lan ra, bò lan, toả ra; чёрные ту́чи ползли́ по не́бу những đám mây đen lửng lờ trôi (từ từ chuyển động) trên bầu trời; 3. (*скользить*) trôi; 4. (*медленно литься, течь*) từ từ chảy; 5. (*о растениях*) bò; 6. (*о времени*) từ từ trôi qua; 7. *разг.* (*расползаться — о ткани*) tuột chỉ, tuột ra, bung ra

ползу́н *м. тех.* con trượt, con chạy

ползун||о́к *м. разг.* 1. (*о ребёнке*) đứa bé biết bò; 2. *мн.*: ~ки́ (*одежда*) áo liền quần (*của trẻ còn ẵm ngửa*)

ползу́ч||ий *прил.* bò, bò lan; ~ие расте́ния loại cây bò; ~ дым làn khói bò lan

полиартри́т *м. мед.* (bệnh) viêm nhiều khớp

поли́в *м.* (sự) tưới, rưới, tưới nước; иску́сственный ~ tưới nhân tạo

полива́лка *ж. разг. см.* полива́льная маши́на

полива́льн||ый *прил.* (để) tưới, rưới, tưới nước; ~ая маши́на máy tưới (phun nước), xe tưới đường, ôtô phun nước

полива́ть, поли́ть (*В*) tưới, rưới, tưới nước; ✧ ~ гря́зью кого́-л. bôi nhọ ai, bôi tro trát trấu vào mặt ai

полива́ться, поли́ться giội (xối) nước (*cho mình*)

поливитами́ны *мн.* polyvitamin, polivitamin, đa sinh tố

поли́вка *ж. см.* поли́в; ~ у́лиц tưới đường

поливн||о́й *прил.* (thuộc về) tưới, rưới, tưới nước; (*служащий для поливки*) (để) rưới, tưới nước; (*нуждающийся в поливке*) (cần) tưới, nước; (*применяющий поливку*) (có) tưới, nước; ~ы́е культу́ры loại cây trồng cần tưới; ~ рис lúa nước; ~ы́е зе́мли đất cần tưới nước; ~о́е земледе́лие (ngành) trồng trọt có tưới, làm ruộng nước

поли́вочн||ый *прил.* (để) tưới, tưới nước; ~ая маши́на xe tưới, xe tưới đường, ôtô phun nước

полига́мия *ж. этн.* (chế độ, tục) đa hôn, nhiều vợ nhiều chồng

полига́мн||ый *прил. этн.* (thuộc về) chế độ đa hôn; ~ая семья́ gia đình đa hôn

полигло́т *м.* người đa ngữ, người biết nhiều thứ tiếng; учёный-~ nhà khoa học đa ngữ

полиго́н I *м. воен.* thao trường, bãi tập; (*стрельбище*) trường bắn; артиллери́йский ~ trường bắn pháo; раке́тный ~ bãi phóng tên lửa; испыта́тельный ~ bãi thử nghiệm, thao trường thí nghiệm

полиго́н II *м. мат.* đa giác

полигра́ф *м.* (*детектор лжи*) máy kiểm tra nói dối

полигра́фист *м.* chuyên viên ấn loát

полигра́фическ||ий *прил.* (thuộc về) ấn loát, in, in ấn; ~ая промы́шленность công nghiệp ấn loát; ~ комбина́т nhà máy in

полигра́фия *ж.* (ngành) ấn loát, in, in ấn

поликли́ника *ж.* phòng khám bệnh đa khoa

поликриста́лл *м.* đa tinh thể

поликристалли́ческий *прил.* (thuộc về) đa tinh thể

полимериза́ция *ж. хим.* (sự) polymer hoá, trùng hợp

полиме́рный *прил.* (thuộc về) polymer, polime, chất trùng hợp

полиме́ры *мн.* (*ед.* полиме́р *м.*) polymer, polime, chất trùng hợp

полиморфи́зм *м. биол., хим.* (tính, hiện tượng) đa hình, đa dạng

полиневри́т *м. мед.* (bệnh) viêm nhiều dây thần kinh

полинези́||ец *м.*, **~йка** *ж.* người Polynesia (Pôlinêxia)

полино́м *м. мат.* đa thức

полиня́лый *прил.* bạc (phai, mất) màu

полиня́ть *сов. см.* линя́ть

полиомиели́т *м. мед.* (bệnh) viêm tuỷ xám; (*детский*) (bệnh) bại liệt trẻ em

поли́п *м.* 1. *зоол.* (con) thuỷ tức, polip (*Polypus*); 2. *мн.* polip, u thịt

полирова́льн||ый *прил.* (để) đánh bóng, làm nhẵn; **~ая** бума́га giấy đánh bóng, giấy ráp, giấy nhám; ~ стано́к máy đánh bóng

полиро́ванный *прил.* (đã) đánh bóng, nhẵn, bóng láng, láng

полирова́ть, отполирова́ть (*В*) đánh bóng, làm nhẵn, làm láng

полиро́вка *ж.* 1. (*действие*) (sự) đánh bóng, làm nhẵn, làm láng; 2. (*глянец*) mặt bóng, mặt nhẵn, mặt láng

полиро́вочный *прил.* (để) đánh bóng, làm nhẵn, làm láng

полиро́вщик *м.* thợ đánh bóng; ~ ме́бели thợ đánh vecni (đánh bóng đồ gỗ)

по́лис I *м.* giấy bảo hiểm

по́лис II *м. ист.* (*город-государство*) thành bang, thị quốc

полисеми́я *ж. лингв.* (hiện tượng) đa nghĩa, nhiều nghĩa

политбюро́ *с. нескл.* bộ chính trị

политгра́мота *ж.* chính trị thường thức, kiến thức phổ thông về chính trị

политеи́зм *м.* đa thần giáo, đạo nhiều thần

политеисти́ческий *прил.* (thuộc về) đa thần giáo, đạo nhiều thần

политехниза́ция *ж.* (sự) áp dụng chế độ giáo dục bách khoa, áp dụng chế độ giáo dục kỹ thuật tổng hợp, kỹ thuật tổng hợp hoá; ~ шко́лы áp dụng chế độ giáo dục bách khoa trong nhà trường, kỹ thuật tổng hợp hoá nhà trường

политехнизи́ровать *несов. и. сов.* (*В*) áp dụng chế độ giáo dục bách khoa, áp dụng chế độ giáo dục kỹ thuật tổng hợp, kỹ thuật tổng hợp hoá

политехни́зм *м.* (chế độ) giáo dục bách khoa, giáo dục kỹ thuật tổng hợp

политéхникум *м.* trường chuyên nghiệp bách khoa trung cấp

политехни́ческ||ий *прил.* bách khoa, kỹ thuật tổng hợp; **~ое** обуче́ние giáo dục bách khoa, giáo dục kỹ thuật tổng hợp; ~ институ́т trường đại học bách khoa

политзаключённый *м.* (*скл. как прил.*) tù chính trị, chính trị phạm

поли́тик *м.* nhà chính trị, chính trị gia, chính khách

поли́тик||а *ж.* (*партии, правительства и т. п.*) chính sách, chính trị; (*политическая жизнь и т. п.*) chính trị; интересова́ться **~ой** quan tâm đến chính trị; выжида́тельная ~ chính sách chờ thời

политика́н *м.*, **~ша** *ж. презр.* chính khách giảo hoạt, con buôn chính trị; (*интриган*) kẻ giảo hoạt (gian hùng)

политика́нство *с.* mánh khoé chính trị; (*интриганство*) (thói) giảo hoạt, gian hùng, con buôn chính trị

поли́тико-воспита́тельн||ый *прил.*: **~ая** рабо́та công tác giáo dục chính trị

поли́тико-ма́ссов||ый *прил.*: **~ая** рабо́та công tác chính trị quần chúng

поли́тико-просвети́тельн||ый *прил.*: **~ая** рабо́та công tác giáo dục chính trị

полити́ческ||ий *прил.* (thuộc về) chính trị; ~ де́ятель nhà hoạt động chính trị; **~ие** права́ những quyền chính trị; **~ая** борьба́ đấu tranh chính trị; **~ая** акти́вность масс tính tích cực chính trị của quần chúng; ~ строй chế độ chính trị, chính thể; **~ая** ка́рта ми́ра bản đồ chính trị thế giới; **~ое** убе́жище cư trú chính trị; ~ эмигра́нт *см.* политэмигра́нт; **~ая** эконо́мия *см.* политэконо́мия

полити́чно *нареч.* (một cách) ngoại giao, khôn khéo, khéo léo

полити́чность *ж.* (tính chất, tài) ngoại giao, khôn khéo, khéo léo

полити́чный *прил. разг.* (có tính chất) ngoại giao, khôn khéo, khéo léo

политкартожа́н||ин *м.*, **~ка** *ж.* người đi đày vì chính trị

политкорре́ктность *ж.* (phép) lịch sự về chính trị

политкружо́к *м.* nhóm nghiên cứu chính trị

политó́лог *м.* nhà chính trị học

политологи́ческий *прил.* (thuộc về) chính trị học

политоло́гия *ж.* chính trị học

политотде́л *м.* ban (cục, ban công tác) chính trị

политрабо́та *ж.* công tác chính trị

политрабо́тник *м.* cán bộ chính trị

политру́к *м.* chính trị viên

политруправле́ние *с.* cục (tổng cục) chính trị

политтехно́лог *м.* chuyên viên về mưu lược chính trị

политтехноло́ги||я *ж. обыкн. мн.*: **~и** mưu lược chính trị

политу́ра *ж.* sơn bóng, vecni

политучёба *ж.* (việc) học chính trị

поли́ть *сов.* 1. *см.* полива́ть; 2. (*начать лить*): поли́л дождь trời đã bắt đầu mưa, mưa đã bắt đầu rơi

поли́ться *сов.* 1. *см.* полива́ться; 2. (*начать литься*) (bắt đầu) chảy ra, tuôn ra, trút xuống

политэконо́мия *ж.* chính trị kinh tế học, (khoa) kinh tế học chính trị, kinh tế chính trị

политэмигра́нт *м.* người cư trú (lưu vong) chính trị

полифони́ст *м.* người soạn nhạc phức điệu

полифони́я *ж. муз.* (âm) nhạc phức điệu

полихлорвини́л *м. хим.* chlorua polyvinyl, polychlovinyl

полихро́мия *ж. иск.* (tính) đa sắc, nhiều màu

полице́йский *прил.* 1. (thuộc về) cảnh sát, cảnh binh; 2. *в знач. сущ. м.* cảnh sát viên, cảnh binh; cảnh sát (*сокр.*)

полицентри́зм *м.* 1. thuyết đa trung tâm, đa trung tâm luận; 2. (*множественность центров*) (tính, sự) đa trung tâm, có nhiều trung tâm; ~ культу́ры tính đa trung tâm của nền văn hoá

поли́ция *ж.* 1. (*орган*) (sở) cảnh sát, cảnh binh; вое́нная ~ quân cảnh, hiến binh; 2. (*отряд*) (đội, toán) cảnh sát, cảnh binh

полицме́йстер *м. уст.* cảnh sát trưởng; cẩm, cò (*ист.*)

поли́чн||ое *с.* (*скл. как прил.*): поима́ть кого́-л. с **~ым** bắt quả tang ai, bắt ai quả tang

полишине́л||ь *м.* (con) rối hề; ✧ секре́т **~я** bí mật mà ai cũng biết; bí mật bật mí (*шутл.*)

полиэ́др *м. геом.* khối đa diện

полиэ́стер, полиэ́стр *м.* (*синтетический материал*) polyester

полиэтиле́н *м. хим.* polyethylen, polietilen

полиэтиле́новый *прил.* (thuộc về) polyethylen, polietilen

полк *м.* 1. trung đoàn; артиллери́йский ~ trung đoàn pháo binh; команди́р ~á trung đoàn trưởng; 2. *перен. разг.* (*множество*) đông, rất nhiều, vô khối, đám đông

по́лка I *ж.* 1. giá, kệ, ngăn, ngăn tủ; кни́жная ~ giá sách, kệ sách, ngăn tủ để sách; 2. (*в вагоне*) chỗ nằm, ván nằm; ни́жняя ~ chỗ nằm (ván nằm) ở dưới; бага́жная ~ giàn (ngăn) hành lý

по́лка II *ж.* (*огорода*) (sự) giẫy cỏ, cào cỏ, làm cỏ, nhổ cỏ

полко́вник *м.* đại tá

полково́дец *м.* thống soái, tướng lĩnh, thống lĩnh

полков||о́й *прил.* (thuộc về) trung đoàn; ~óе зна́мя (lá) cờ trung đoàn

поллю́ция *ж. физиол.* di tinh, mộng tinh, hoạt tinh

полне́ть, пополне́ть béo (mập, đẫy, đầy đà, đầy đẫy) ra, phát phì

полни́ть *несов.* (*В*) làm... béo ra, làm cho... có vẻ to ra

по́лн||иться *несов.*: слу́хом земля́ ~ится tiếng vang dậy đất, tiếng tăm vang lừng khắp chốn, thiên hạ xôn xao bàn tán

по́лно *в знач. сказ. разг.* 1. thôi, ngừng, thôi đừng... nữa!; ~ вам рабо́тать anh hãy ngừng làm việc đi, thôi anh đừng làm việc nữa!; 2. (*как возражение*) thôi đi!

полно́ *нареч. разг.* đầy ối, đầy rẫy, đầy dẫy, đầy, vô khối, vô thiên lủng, nhan nhản, ối, khối, rất nhiều; в ко́мнате бы́ло ~ наро́ду trong phòng vô khối (đầy ối, đầy, ối) người

полнове́сность *ж.* (sự, tính chất) đủ trọng lượng, đủ sức nặng; to lớn; xác đáng, chắc nịch, có sức nặng (*ср.* полнове́сный)

полнове́сн||ый *прил.* 1. (có) đủ trọng lượng, đủ sức nặng; (*крупный*) to, lớn, to lớn; (*тяжёлый*) nặng, chắc; ~ое зерно́ hạt chắc (đủ trọng lượng); 2. *перен.* thật sự, đầy đủ, xác đáng, chắc nịch, có sức nặng; ~ые до́воды (những) luận cứ xác đáng, lý lẽ chắc nịch, lý lẽ có sức nặng

полновла́стно *нареч.* (một cách) toàn quyền

полновла́стный *прил.* (có) toàn quyền, đủ quyền hành, quyền hạn vô thượng

полново́дн||ый *прил.* (có) nước đầy, nước lớn, nước lên; ~ая река́ dòng sông đầy nước, con sông nước lớn

полново́дье *с.* (trận, con) nước lũ, lũ

полнокро́вие *с. мед.* (chứng) sung huyết, thừa máu

полнокро́вн||ый *прил.* 1. *мед.* sung huyết; ~ больно́й người bệnh sung huyết; 2. (*здоровый, цветущий*) sung sức, khoẻ mạnh, tràn đầy sức sống; 3. (*насыщенный, деятельный*) sôi nổi, tích cực, năng động, phong phú; ~ая духо́вная жизнь cuộc sống tâm linh sôi nổi (tích cực, phong phú)

полнолу́ние *с.* (tuần) trăng tròn, trăng rằm

полнометра́жный *прил.*: ~ фильм phim cỡ dài

полномо́чи||е *с.* toàn quyền, quyền hành, quyền hạn; предоста́вить кому́-л. ~я giao (trao) toàn quyền cho ai; переда́ть свои́ ~я chuyển giao quyền hành của mình

полномо́чный *прил.* (có) toàn quyền, đủ quyền hành, đủ quyền hạn; ~ представи́тель người đại diện toàn quyền

полнопра́вие *с.* (sự) có đủ quyền, có đủ mọi quyền

полнопра́вный *прил.* (có) đủ quyền, đủ mọi quyền, đủ quyền hạn; ~ член семьи́ (một) thành viên có đủ quyền trong gia đình

по́лностью *нареч.* hoàn toàn, đầy đủ, trọn vẹn, toàn bộ, ...hết, ...hẳn, ...ráo, ...sạch, ...ráo trọi, ...sạch trọi; ✧ целико́м и ~ hoàn toàn, toàn bộ; уничто́жить целико́м и ~ tiêu diệt sạch sành sanh, diệt sạch (hết, gọn)

полнот||а́ *ж.* 1. (*тучность*) (sự) mập mạp, to béo, đầy đà; (*чрезмерная*) (sự) béo phệ, béo phì; 2. (*полная мера*) (sự) đầy đủ; ~ вла́сти toàn quyền: ✧ от ~ы́ се́рдца với tất cả tấm lòng; от ~ы́ души́ vì tốt bụng

полноце́нн||ый *прил:* 1. (có) đủ giá trị, đầy đủ giá trị, giá trị đầy đủ; ~ая валю́та đồng tiền đủ giá trị; 2. (*по качеству*) có giá trị, đáng giá, tốt; ~ое произведе́ние tác phẩm có giá trị

полно́чный *прил.* (lúc) nửa đêm

по́лночь *ж.* nửa đêm; в ~ vào lúc nửa đêm; ✧ за́ ~ quá nửa đêm

по́лн||ый *прил.* 1. (*наполненный*) đầy, đẫy, chứa (chất) đầy; (*набитый*) chật ních, đầy rẫy, đầy dẫy; ~ая корзи́на (một) giỏ đầy, thúng đầy tú ụ; ~ до краёв đầy ắp; ~ карма́н де́нег tiền đầy túi, đẫy túi tiền; у́лицы ~ы́ наро́ду các đường phố đầy (chật ních, đầy rẫy, đầy ối, vô khối, ối, khối) người; я́щик по́лон книг ngăn kéo đầy sách; 2. *перен.* (*целиком проникнутый*) đầy, tràn đầy, chứa chan; (*увлечённый*) ham mê, ham thích, say đắm, hết lòng; сло́во, ~ое смы́сла một từ đầy ý nghĩa; глаза́ ~ы́ у́жаса đôi mắt đầy sợ hãi; ~ наде́жды chứa chan (tràn đầy) hy vọng; ~ реши́мости tràn đầy quyết tâm; 3. (*абсолютный*) hoàn toàn, toàn bộ, trọn vẹn, toàn vẹn, đầy đủ; ~ая побе́да toàn thắng, thắng lợi hoàn toàn; ~ая свобо́да tự do hoàn toàn, hoàn toàn tự do; ~ая власть quyền lực vô hạn, quyền bính toàn vẹn, toàn quyền; ~ хозя́ин người chủ hoàn toàn; ~ое равноду́шие (thái độ) hết sức thờ ơ, bằng chân như vại; ~ поко́й yên tĩnh tuyệt đối; ~ое неве́жество dốt đặc, dốt đặc cán mai, dốt có chuôi, ngu dốt hoàn toàn; ~ое ничто́жество (*о человеке*) kẻ tiểu nhân mạt hạng, một con số không tròn vo; ~ая тишина́ yên lặng như tờ, yên tĩnh hoàn toàn; ~ое лу́нное затме́ние nguyệt thực toàn phần; всё в ~ом поря́дке mọi thứ đều hoàn toàn có trật tự, mọi sự đều yên ổn (tốt đẹp); 4. (*имеющий нужный размер*) tròn, đủ, đầy, trọn, trọn vẹn, hoàn chỉnh; (*без изъятий*) toàn bộ, toàn; (*исчерпывающий, доведённый до конца*) đầy đủ; ~ метр trọn (đủ) một mét; ~ рабо́чий день ngày lao động trọn vẹn (đủ giờ, đủ mức); ему́ ~ых три́дцать лет anh ấy tròn ba mươi tuổi; ~ое собра́ние сочине́ний toàn tập, toàn bộ tác phẩm; ~ отчёт báo cáo đầy đủ, báo cáo toàn bộ; 5. (*достигший высшего развития*) tột độ, cao độ; (*максимальный*) tối đa; в ~ом расцве́те сил đang độ tài ba phát triển rực rỡ nhất, đang lúc sức mạnh phát triển cao độ; 6. (*тучный*) béo, mập, đẫy, mập mạp, đầy đà, đầy đẫy, to béo; (*чрезмерно*) béo phệ, béo phì; ✧ ~ая луна́ trăng tròn, trăng rằm; гу́ощ trăng đầy đặn (*поэт.*); ~ая сре́дняя шко́ла trường (trung học) phổ thông đủ các cấp; у них дом — ~ая ча́ша nhà họ giàu có (sung túc); говори́ть ~ым го́лосом lớn tiếng (công khai) nói, công nhiên tuyên bố; ~ым-полно́ đầy ối, đầy rẫy, đầy dẫy, vô khối, vô thiên lủng, nhan nhản, ối, khối, đầy, rất nhiều, đông lắm

по́ло *с. нескл. спорт.* (môn) bóng, polo; во́дное ~ bóng nước, water-polo

полоборо́та *м. нескл.* (sự) quay nửa vòng, nửa vòng quay

поло́ва *ж.* trấu

полови́к *м.* (*для вытирания ног*) thảm chùi chân; (*дорожка*) thảm dài

полови́н||а *ж.* (một) nửa; (*середина чего-л.*) giữa; ~ до́ма nửa ngôi nhà; бо́льшая ~ già nửa, hơn một nửa; ме́ньшая ~ non nửa, gần (dưới) một nửa; в ~е ма́я giữa (trung tuần) tháng năm; в ~е седьмо́го lúc sáu giờ rưỡi; в пе́рвой ~е ию́ля trong nửa đầu tháng bảy; пе́рвая ~ двадца́того ве́ка nửa đầu (thượng bán, tiền bán) thế kỷ thứ hai mươi; втора́я ~ двадца́того ве́ка nửa sau (hạ bán, hậu bán) thế kỷ thứ hai mươi; бро́сить что́-л. на ~е làm gì nửa chừng bỏ dở, làm gì dở chừng đã bỏ; ✧ моя́ ~ *шутл.* nhà tôi, bà xã nhà tôi; дража́йшая ~ (*о жене*) *шутл.* vợ, bà xã, nội tướng

полови́нка *ж. разг.* 1. *уменьш. к* полови́на; 2. (*двери, окна*) cánh cửa, cánh

полови́нн||ый *прил.* nửa; плати́ть в ~ом разме́ре trả nửa số tiền

полови́нчатость *ж.* (tính chất) nửa vời, nửa chừng, dở dang, lưng chừng

полови́нчат||ый *прил.* nửa vời, nửa chừng, dở dang, lưng chừng, dung hoà, không triệt để; ~ отве́т câu trả lời lấp lửng (mập mờ, ấm ớ); приня́ть ~ое реше́ние thông qua một nghị quyết nửa vời (lưng chừng, dung hoà, không triệt để); ~ая ме́ра biện pháp nửa vời

полови́ца *ж.* (tấm) ván sàn

поло́вник *м.* môi, muôi

полово́дье *с.* (trận) lũ nước băng, nước lũ, lũ; весе́ннее ~ lũ nước băng muà xuân

полов||о́й I *прил.* (*для пола*) (để) rửa sàn, đánh sàn; ~а́я тря́пка giẻ lau sàn; ~а́я щётка bàn chải đánh sàn

полов||о́й II *прил.* 1. *биол.* (thuộc về) giới tính, giới, giống; 2. (*связанный с отношениями полов*) (thuộc về) sinh dục, tình dục, dục tình; ~ы́е кле́тки tế bào sinh dục; ~ы́е о́рганы các cơ quan sinh dục, sinh thực khí; ~ акт giao hợp, giao cấu, giao phối; (cuộc) mây mưa (*лит.*); ~а́я зре́лость (sự, tuổi) trưởng thành sinh dục, dậy thì; tuổi cập kê (*лит.*); ~а́я жизнь sinh hoạt tình dục; ~ое размноже́ние *биол.* sinh sản hữu tính; ~о́е бесси́лие liệt dương, liệt dục, liệt năng, bất lực

половóй III *м. уст.* bồi, bồi phòng

половозрастн||о́й *прил.* (thuộc về) giới tính và lứa tuổi, giới tuổi; ~ы́е показа́тели chỉ số giới tính và lứa tuổi (giới tuổi); ~а́я структу́ра cơ cấu giới tính và lứa tuổi (giới tuổi); ~о́е распределе́ние труда́ *эк.* phân công lao động theo giới tính và lứa tuổi

поло́г *м.* màn, mùng

поло́гий *прил.* thoải, thoai thoải; ~ бе́рег bờ thoai thoải

поло́гость *ж.* (độ, dốc) thoải, thoai thoải

положе́ни||е *с.* 1. (*местонахождение*) vị trí; определи́ть ~ су́дна định vị (xác định vị trí của) tàu thuỷ; 2. (*поза*) tư thế, thế; в сидя́чем ~и ở thế (tư thế) ngồi; 3. (*состояние*) tình hình, tình thế, tình trạng, hoàn cảnh, cục diện, tình huống, trạng huống; (*условия жизни*) tình cảnh, điều kiện sinh sống; быть на нелега́льном ~и ở trong hoàn cảnh (tình hình) bất hợp pháp; каково́ ~ вещей? tình hình như thế nào?; ~ рабо́чих tình cảnh công nhân, điều kiện sinh sống của thợ thuyền; он нахо́дится в тяжёлом ~и anh ấy đang ở trong tình trạng trầm trọng; крити́ческое ~ tình hình nguy cấp; 4. (*обстановка общественной жизни*) hoàn cảnh, tình hình, cục diện; междунаро́дное ~ tình hình (hoàn cảnh) quốc tế, cục diện (tình hình) thế giới; 5. (*социальное*) địa vị, cương vị; ~ в о́бществе địa vị trong xã hội; 6. (*режим*) chế độ, tình trạng, tình thế; чрезвыча́йное ~ tình trạng (tình thế, chế độ) đặc biệt; 7. (*свод правил*) thể lệ, điều lệ, quy tắc, quy chế; ~ о вы́борах thể lệ (điều lệ) bầu cử; 8. (*тезис*) luận điểm, luận đề, luận cương, nguyên tắc; основны́е ~я những luận điểm cơ bản; основны́е ~я соглаше́ния những điều khoản cơ bản của hiệp định: ✧ быть хозя́ином ~я làm chủ tình thế; быть в ~и (*о женщине*) có thai (mang, chửa, bầu), mang thai (bầu); войти́ в ~ thông cảm hoàn cảnh (cơ sự); напои́ть до ~я риз chuốc rượu cho say ngất (say lịm); на высоте́ ~я ở cương vị (địa vị) cao; ~ обя́зывает cương vị (địa vị) cao bắt buộc

поло́женный *прил.* (*установленный*) (đã) định, quy định, ấn định; когда́ ~ срок прошёл khi đã hết thời hạn quy định; в ~ час đến giờ đã định

поло́жим *в знач. вводн. сл.* cứ cho là..., giả định rằng, giả sử; ~, что вы пра́вы cứ cho là (giả định rằng) anh nói đúng

положи́тельно *нареч.* 1. (*утвердительно*) (một cách) khẳng định, đồng ý, tán thành; отве́тить ~ trả lời đồng ý; 2. *в знач. частицы* (*совершенно*) hoàn toàn, tuyệt nhiên; он ~ ничего́ не понима́ет anh ta hoàn toàn (tuyệt nhiên) không hiểu gì hết

положи́тельность *ж.* (tính, tính chất) khẳng định; thuận lợi; khả quan, tích cực, hữu ích; thiết thực, thực tế; dương tính (*ср.* положи́тельный)

положи́тельн||ый *прил.* 1. (*утвердительный*) (tỏ rõ sự) khẳng định, đồng ý, tán thành; (*благоприятный*) thuận lợi, thuận; ~ отве́т trả lời đồng ý; ~ о́тзыв lời nhận xét thuận lợi; 2. (*хороший, оправдывающий ожидания*) tốt, khả quan, tích cực, hữu ích, có lợi; ~ые результа́ты kết quả tốt (khả quan); ~ геро́й рома́на nhân vật tích cực (chính diện) của tiểu thuyết; 3. (*деловой, практический*) thiết thực, thực tế, thực chứng; ~ челове́к người thiết thực; 4. *мат., физ.* dương, dương tính; ~ое число́ số dương; ~ое электри́чество điện dương; ✧ ~ая сте́пень сравне́ния *грам.* cấp nguyên so sánh

положи́ть *сов. см.* класть 1, 2

положи́ться *сов. см.* полага́ться II

по́лоз I *м.* (*у саней*) càng trượt; *тех.* đường trượt, đà trượt

по́лоз II *м. зоол.* rắn lải, rắn nước, rắn sọc dưa (*Coluber jugularis, Elaphe*)

поло́к *м.* 1. (*в бане*) ván ngồi, ghế băng (*ở phòng tắm hơi*); 2. *горн.* giá; 3. (*телега*) xe rùa

поло́льник *м.* máy giẫy (làm) cỏ

поло́льн||ый *прил.*: ~ые гра́бли cào giẫy (làm) cỏ

поло́льщик *м.* người giẫy (làm) cỏ

полома́ть *сов.* (*В*) bẻ gãy

поломáться *сов.* 1. bị gãy (bẻ gãy); (*о машине и т. п.*) bị hỏng, ăn pan; 2. *разг.* (*кривляться*) õng ẹo, làm điệu làm bộ, uốn éo (*một lúc*)

поло́мка *ж.* 1. (*действие*) (sự) làm gãy, làm hỏng, gãy, hỏng, hư hỏng; 2. (*поломанное место*) (chỗ) gãy, vỡ, hỏng, hư hỏng

поломо́йка *ж. разг.* người đàn bà rửa nhà

полоне́з *м.* 1. (*танец*) điệu nhảy polonaise; 2. (*муз. произведение*) điệu nhạc polonaise

поло́ний *м. хим.* polonium, poloni

полоса́ *ж.* 1. đường vạch; 2. (*ткани, металла и т. п.*) mảnh dài, rẻo dài, vạch, sọc, băng, thanh; 3. (*какого-л. пространства, земли*) dải, vệt; ~ лу́нного све́та vệt ánh trăng, vệt trăng; 4. (*пояс, зона*) vùng, dải, đai, đới, khu, khu vực; черноземная ~ vùng đất đen,

khu vực đất secnoziom; лесна́я ~ dải rừng; ~ препя́тствий dải (khu) chướng ngại vật; 5. (*промежуток времени*) thời kỳ, giai đoạn; са́мая счастли́вая ~ мое́й жи́зни thời kỳ sung sướng nhất trong đời tôi; 6. *полигр.* trang in; bát chữ; 7. *ав.* đường băng, phi đạo; взлётная, поса́дочная ~ đường băng cất cánh, hạ cánh

полоса́тик *м. зоол.* cá voi sọc (*Balaenoptera*)

полоса́тый *прил.* có sọc, có vạch, rằn ri, vằn vện, rằn, vằn

поло́ск||а *ж.* thẹo, mảnh con, rẻo nhỏ; ✧ в ~у có sọc, có vạch, rằn ri, vằn vện, rằn, vằn

полоска́ние *с.* 1. (*рта, горла*) (sự) súc; (*белья и т. п.*) (sự) xả, giũ, chao, tráng; 2. (*раствор*) thuốc súc miệng (súc họng)

полоска́тельница *ж.* chậu để tráng ấm chén

полоска́тельн||ый *прил.*: ~ая ча́шка *см.* полоска́тельница

полоска́ть *несов.* (*В*) (*горло и т. п.*) súc; (*бельё и т. п.*) xả, giũ, chao, tráng; ~ рот súc miệng; ~ го́рло súc họng

полоска́ться *несов.* 1. (*плескаться в воде*) lặn hụp, tắm lội; 2. *перен.* (*колебаться от ветра*) phất phới, phấp phới, phần phật, tung bay

полосну́ть *сов. разг.* (*ножом*) đâm một nhát dao

по́лость *ж. анат.* khoang, ổ; брюшна́я ~ khoang bụng (màng bụng)

полоте́нечный *прил.* (để) làm khăn mặt

полоте́нце *с.* khăn, khăn mặt; махро́вое ~ khăn bông (lông); ручно́е ~ khăn tay; ба́нное ~ khăn tắm; ку́хонное ~ khăn làm bếp

полотёр *м.* 1. người đánh sàn; 2. (*машина*) máy đánh sàn

поло́тнищ||е *с.* 1. mảnh vải nguyên khổ, tấm vải; па́рус в четы́ре ~а cánh buồm may bằng bốn mảnh vải nguyên khổ; сигна́льное ~ tấm vải làm hiệu; 2. (*створка дверей, ворот*) cánh cửa, cánh cổng; 3. (*пилы*) lưỡi cưa

полотно́ *с.* 1. (*ткань*) toile, toan, vải phíp, vải gai, vải vẽ; 2. (*картина художника*) bức tranh, bức hoạ; 3. (*дорожная насыпь*) nền đường; железнодоро́жное ~ nền đường sắt; 4. (*конвейера и т. п.*) băng chuyền, băng truyền; 5. *см.* поло́тнище 2, 3; ✧ бле́дный как ~ ≅ tái mét như gà cắt tiết

полотня́н||ый *прил.* (thuộc về) toile, toan, vải phíp, vải gai, vải vẽ; ~ая простыня́ tấm trải giường bằng vải gai

поло́ть *несов.* (*В*) giẫy (cào, làm, nhổ) cỏ

полоу́мие *с. разг.* (sự) điên cuồng, điên dại; (*сумасбродство*) (sự) dở hơi, gàn dở, ngông cuồng, gàn, hâm

полоу́мный *прил. разг.* điên cuồng, điên dại, điên rồ, điên, rồ; (*сумасбродный*) dở hơi, gàn dở, ngông cuồng, gàn, hâm

по́лочка *ж. см.* по́лка I

полпре́д *м.* (полномо́чный представи́тель) *ист.* đại diện toàn quyền

полпре́дство *с.* (полномо́чное представи́тельство) *ист.* cơ quan đại diện toàn quyền

полпути́ *м.* nửa (giữa) đường; на ~ giữa chừng, giữa đường; он встре́тил меня́ на ~ к ва́шему до́му nó gặp tôi ở giữa đường đến nhà anh; верну́ться с ~ giữa (nửa) đường thì quay trở về

полсло́в||а *с.* nửa lời; ~ от него́ не услы́шишь chẳng nghe nó nói một lời nào cả; вы мне нужны́ на ~ xin phiền chị một chút, tôi rất cần anh trong giây lát; на ~е останови́ться đang nói dở thì dừng lời

полтерге́йст *м.* ma xó, ma xó nghịch (*theo quan niệm dân gian*)

полти́на *ж. прост. см.* полти́нник

полти́нник *м. разг.* năm mươi kopeck, năm hào; (*монета*) đồng năm mươi kopeck (năm hào)

полтора́ *м. и с. числ.* một rưỡi; ~ го́да một năm rưỡi; в ~ ра́за да́льше ха гấp rưỡi; ✧ ни два ни ~ không được vào việc gì cả

полтора́ста *числ.* một trăm rưỡi

полторы́ *ж. см.* полтора́; ~ мину́ты một phút rưỡi; ~ ты́сячи một ngàn (nghìn) rưỡi, một ngàn (nghìn) năm trăm

полуавтомати́ческий *прил.* nửa (bán) tự động

полуботи́нки *мн.* (*ед.* полуботи́нок *м.*) (đôi) giày da

полуго́дие *с.* nửa năm, sáu tháng, bán niên; уче́бное ~ học kỳ; пе́рвое ~ nửa năm đầu, sáu tháng đầu năm, thượng bán niên; второ́е ~ nửa năm cuối, sáu tháng cuối năm, hạ bán niên

полугоди́чный *прил.* (lâu) nửa năm, sáu tháng

полугодова́лый *прил.* (lên, được) nửa tuổi, sáu tháng; ~ ребёнок đứa bé sáu tháng

полугодово́й *прил.* (trong) nửa năm, sáu tháng; ~ отчёт báo cáo nửa năm (sáu tháng); ~ план kế hoạch nửa năm (sáu tháng)

полуголо́дн||ый *прил.* thiếu ăn, đói khổ, đói ăn, bữa no bữa đói; ~ое существова́ние cuộc sống bữa no bữa đói

полугра́мотный *прил.* biết chữ sơ sơ, ít học

полу́да *ж.* (lớp) thiếc mạ, thiếc tráng

полу́денн||ый *прил.* (thuộc về) buổi trưa, ban trưa, trưa; ~ час ban trưa, buổi trưa; ~ зной trời oi bức ban trưa; ✧ ~ая ли́ния *астр.* đường chính ngọ (giữa trưa)

полуди́кий *прил.* bán khai, gần như hoang dại, hầu như man rợ

полуживо́й *прил.* sống dở chết dở, bán sống bán chết; ~ от го́лода sống dở chết dở vì đói; ~ от стра́ха chết khiếp, sợ thất thần (mất mật, hết vía)

полузабы́тый *прил.* nhớ mang máng, hầu như quên

полузабыть||ё *с.* (tình trạng, sự) mê man, lịm dần, ngất lịm, gần như bất tỉnh; он лежа́л в ~и́ anh ta nằm mê man (lịm dần, ngất lịm, gần như bất tỉnh)

полузави́сим||ый *прил.* nửa (bán) phụ thuộc, nửa (bán) lệ thuộc; ~ые стра́ны các nước nửa phụ thuộc

полузащи́та *ж. спорт.* hàng tiền vệ

полузащи́тник *м. спорт.* tiền vệ

полуколониа́льный *прил.* nửa (bán) thuộc địa

полуколо́ния *ж.* (xứ, nước) nửa thuộc địa, bán thuộc địa

полукро́вка 1. *ж. с.-х.* (*обычно о лошади*) (con) bán thuần chủng, giống nửa thuần; 2. *ж. и м.* (*о человеке*) người lai

полукро́вный *прил. с.-х.* bán thuần chủng, giống nửa thuần; lai

полукру́г *м.* nửa vòng tròn, bán nguyệt

полукру́глый *прил.* bán nguyệt, nửa tròn

полулежа́ть *несов.* ngồi dựa (ngả, ngửa) người, dở nằm dở ngồi

полуме́ра *ж.* biện pháp nửa vời

полумёртвый *прил.* ngắc ngoải, sắp chết, đang hấp hối

полуме́сяц *м.* trăng lưỡi liềm, trăng khuyết, bán nguyệt

полуме́сячный *прил.* (trong) nửa tháng

полумра́к *м.* ánh sáng lờ mờ, lờ mờ tối, nhá nhem tối, bóng tối nhờ nhờ, tranh tối tranh sáng

полуобнажённый *прил.* ở trần, gần như trần truồng

полуоборо́т *м.* nửa vòng quay, quay nửa vòng

полуоде́тый *прил.* chưa mặc xong quần áo

полуокру́жность *ж.* nửa vòng tròn

полуосвещённый *прил.* sáng lờ mờ

полуо́стров *м.* bán đảo

полуостровно́й *прил.* (thuộc về) bán đảo

полуотво́ренный *прил. см.* полуоткры́тый

полуоткры́тый *прил.* hé mở, khép hờ, hở

полуофициа́льный *прил.* bán (nửa) chính thức,

полуподва́л *м.* tầng hầm, tầng nhà dưới đất

полупроводни́к *м. физ.* chất bán dẫn; на ~áх bằng (dùng) chất bán dẫn

полупроводнико́в||ый *прил.* (thuộc về, dùng) chất bán dẫn, bán dẫn; ~ая электро́ника điện tử học bán dẫn

полупрозра́чный *прил.* nửa (bán, gần như) trong suốt

полупролета́рий *м.* người bán (nửa) vô sản

полураздётый *прил.* hầu như cởi trần

полуразорённый *прил.* gần khánh kiệt (phá sản, sạt nghiệp)

полуразру́шенный *прил.* đổ nát, điêu tàn, bị phá huỷ nhiều

полусве́т *м.* ánh sáng lờ mờ, tranh tối tranh sáng

полусло́в||о *с. см.* полсло́ва; ✧ прерва́ть кого́-л. на ~е ngắt (cắt) lời ai; останови́ться на ~е nói giữa chừng thì dừng lại, nói dở dang; поня́ть кого́-л. с ~а hiểu ai ngay không đợi phải nhiều lời

полусме́рт||ь *ж.*: испуга́ться до ~и chết khiếp, sợ mất (hết) vía; изби́ть кого́-л. до ~и đánh ai một trận bán sống bán chết, nện ai một trận thập tử nhất sinh

полусо́н *м.* (giấc) ngủ lơ mơ, ngủ thiu thiu, ngủ gà

полусо́нный *прил.* lơ mơ (thiu thiu) ngủ, ngủ gà, ngủ gà ngủ gật, ngái ngủ; ~ го́лос giọng ngái ngủ

полусухо́й *прил.* (*о вине*) bán thuần chất, bán thuần

полуста́нок *м.* ga xép, ga lẻ

полусфе́ра *ж.* bán cầu

полусфери́ческий *прил.* (thuộc về) bán cầu

полутёмный *прил.* nhá nhem (lờ mờ) tối, tranh tối tranh sáng

полуте́нь *ж.* bóng tối lờ mờ; (*место*) vùng bán dạ (lờ mờ tối)

полуто́н *м.* 1. *муз.* nửa tông, nửa cung, bán (nửa) âm; 2. (*о цвете, краске*) nửa tông, sắc pha, màu chuyển tiếp, độ trung gian

полу́торка *ж. разг.* xe (ôtô) vận tải (*chở được một tấn rưỡi*)

полутьма́ *ж.* nhá nhem (lờ mờ, nhờ nhờ) tối, tranh tối tranh sáng

полуфабрика́т *м.* bán thành phẩm, bán chế phẩm; пищевы́е ~ы thức ăn bán chế phẩm (bán thành phẩm, chế biến sẵn)

полуфеода́льный *прил.* nửa (bán) phong kiến

полуфина́л *м. спорт.* (trận, vòng) bán kết

полуфина́льный *прил. спорт.* (thuộc về) bán kết

получа́с *м.* nửa giờ (tiếng, tiếng đồng hồ); в тече́ние ~a trong vòng nửa giờ (nửa tiếng)

получасово́й *прил.* (trong) nửa giờ, nửa tiếng, nửa tiếng đồng hồ

получа́тель *м.*, **~ница** *ж.* người nhận (lĩnh, tiếp nhận)

получа́ть, получи́ть (*В*) 1. nhận, lĩnh, tiếp nhận, được; (*быть награждённым чем-л.*) được tặng (thưởng, tặng thưởng); получи́ть письмо́ nhận được (bắt được, được) thư; ~ зарпла́ту lĩnh lương; ~ повыше́ние được thăng chức (lên chức); получи́ть согла́сие được đồng ý; получи́ть о́рден được tặng (tặng thưởng, thưởng) huân chương; 2. (*принимать для исполнения*) tiếp nhận, nhận, nhận được; получи́ть прика́з nhận được lệnh; получи́ть зака́з nhận đơn đặt hàng; 3. (*добывать*) thu (lấy, khai thác, điều chế) được; получи́ть бензи́н из не́фти thu được xăng từ dầu mỏ; 4. (*испытывать что-л.*) được, hưởng, bị; получи́ть удово́льствие được thích thú, hưởng lạc thú; получи́ть ране́ние bị thương; получи́ть пощёчину bị bạt tai (tát tai); ăn một cái tát (*разг.*); 5. (*заболевать*) bị; ~ на́сморк bị sổ mũi; 6. (*приобретать какое-л. качество*) được; получи́ть примене́ние được áp dụng; получи́ть изве́стность được nổi tiếng; получи́ть всеобщее призна́ние được mọi người công nhận; получи́ть хоро́шее воспита́ние được giáo dục tốt

получ||а́ться, получи́ться 1. thu (nhận, có, lấy) được, có kết quả; (*становиться*) trở thành; результа́ты получи́лись соверше́нно неожи́данные những kết quả thu (nhận, có) được thật hoàn toàn bất ngờ; всё ~а́ется хорошо́ mọi việc đều có kết quả tốt (đều tốt đẹp); ничего́ не ~а́ется không có kết quả (chẳng ăn thua, không được) gì cả; из него́ полу́чится хоро́ший специали́ст anh ấy sẽ trở thành một chuyên viên giỏi; получи́лось, что винова́т я, а не ты hoá ra (thế ra) là tao có lỗi chứ không phải mày; 2. (*случаться, происходить*) xảy ra, gặp phải; полу́чится неприя́тность sẽ xảy ra (gặp phải) điều khó chịu

получе́ни||е *с.* (sự) nhận, lĩnh, tiếp nhận, được; được tặng, được thưởng, được tặng thưởng (*ср.* получа́ть); для ~я để nhận được (được lĩnh); по ~и sau khi nhận được (lĩnh, tiếp nhận); распи́ска в ~и biên nhận, viết giấy đã nhận (đã lĩnh); подтверди́ть ~ чего́-л. xác nhận đã nhận (đã lĩnh) cái gì; ~ Но́белевской пре́мии được tặng Giải Nobel

получи́ть(ся) *сов. см.* получа́ть(ся)

полу́чка *ж. разг.* (*заработная плата*) (tiền) lương; (*получение заработной платы*) (sự, kỳ) lĩnh lương

полуша́лок *м. разг.* fula, phu-la, khăn san

полуша́ри||е *с.* bán cầu; ~я головно́го мо́зга *анат.* (những) bán cầu đại não; се́верное ~ *геогр.* bắc bán cầu; ю́жное ~ *геогр.* nam bán cầu

полушерстян||о́й *прил.* pha len, nửa len nửa bông; ~а́я ткань vải pha len

полушу́бок *м.* áo lông cộc

полушутли́вый *прил.* nửa đùa nửa thật

полушутя́ *нареч.* (một cách) nửa đùa nửa thật

полцены́ *ж.* nửa giá, giá rẻ (rẻ mạt, hạ, hời); купи́ть что́-л. за ~ mua rẻ cái gì, mua cái gì với giá hời (rẻ, rẻ mạt, hạ)

полчаса́ *м.* nửa giờ, nửa tiếng; ка́ждые ~ сứ nửa giờ (nửa tiếng); часы́ бьют ка́ждые ~ сứ nửa giờ (nửa tiếng) đồng hồ lại điểm; че́рез ~ cách nửa giờ (nửa tiếng), nửa giờ (nửa tiếng) sau; прийти́ за ~ до нача́ла đến trước lúc bắt đầu nửa giờ (nửa tiếng); сде́лать что́-л. за ~ làm cái gì xong trong nửa giờ (nửa tiếng)

по́лчищ||е *с.* 1. đạo quân lớn; 2. *обыкн. мн.*: ~а *перен.* bầy, lũ, đàn, vô khối

по́л||ый *прил.* 1. (*пустой внутри*) rỗng, rỗng ruột, rỗng hoác; 2.: ~ая вода́ nước lũ

полы́нн||ый *прил.* (thuộc về, làm bằng) ngải cứu, ngải đắng; ~ые кусты́ bụi

ngải cứu; ~ ликёр rượu absinthe (áp-xanh, ngải đắng)

поли́нь *ж.* (cây) ngải cứu, thuốc cứu, thuốc cao (*Artemisia vulgaris*); ~ го́рькая (cây) ngải đắng, ngải áp-xanh (*Artemisia absinthium*)

полынья́ *ж.* lỗ nước trên băng

по́льз||а *ж.* ích lợi, lợi ích, công dụng, ích, lợi; (*хороший результат*) kết quả tốt; для о́бщей ~ы vì ích lợi (lợi ích, ích, lợi) chung; э́то принесёт большу́ю ~у việc đó sẽ đem lại ích lợi (lợi ích) lớn, điều đó sẽ có ích (có lợi) lớn; кака́я вам от э́того ~? cái đó thì có ích (có lợi) gì cho anh?; ✧ в ~у кого́-л., чего́-л. có lợi cho ai, cho cái gì; реша́ть вопро́с в чью-л. ~у giải quyết vấn đề có lợi cho ai; э́то говори́т в ва́шу ~у điều đó chứng tỏ là anh đúng (là anh tốt); идти́ на ~у кому́-л. đem lại kết quả tốt cho ai; лече́ние пошло́ ему́ на ~у (việc) chữa bệnh cho nó đã có kết quả tốt, điều trị đã đem lại kết quả tốt cho nó

по́льзовани||е *с.* (sự) sử dụng, dùng; пра́во ~я quyền được sử dụng; отда́ть что́-л. во вре́менное ~ cho ai mượn cái gì; предме́ты ли́чного ~я đồ dùng riêng, vật dụng cá nhân; для служе́бного ~я (để) dùng trong nội bộ, lưu hành trong nội bộ

по́льзователь *м. юр., информ.* người dùng (sử dụng)

по́льзоваться *несов.* (*Т*) 1. dùng, sử dụng; 2. (*использовать*) lợi dụng, thừa cơ; ~ слу́чаем lợi dụng (nhân) cơ hội, thừa cơ; я по́льзуюсь слу́чаем, что́бы вы́разить вам свою́ и́скреннюю благода́рность tôi muốn nhân cơ hội này để tỏ lòng chân thành cảm tạ ông; 3. (*обладать*) có, được, hưởng; ~ авторите́том có uy tín; ~ свобо́дой hưởng quyền tự do, được tự do; пье́са по́льзуется успе́хом vở kịch thành công

по́лька I *ж.* người phụ nữ/đàn bà Poland (Ba Lan)

по́лька II *ж.* (*танец*) (điệu) nhảy polka

по́льский *прил.* (thuộc về) Poland, Ba Lan; ~ язы́к tiếng Poland (Ba Lan)

польсти́ть *сов. см.* льстить

польсти́ться *сов.* (на *В*) xiêu lòng, bị cám dỗ (quyến rũ)

польщённый *прил.* hài (vừa) lòng, hả hê, nở ruột nở gan, mát lòng mát dạ

полюби́ть *сов.* 1. (*В*) yêu, yêu mến, yêu thương; (*влюбиться*) yêu, yêu đương, yêu dấu, phải lòng; 2. (*В, + инф.*) thích, yêu, yêu thích, ham thích; ~ чита́ть thích đọc sách; ~ му́зыку thích âm nhạc, yêu nhạc

полюбова́ться *сов.* 1. *см.* любова́ться; 2. *разг. ирон.*: полюбу́йтесь на себя́!, полюбу́йтесь на него́! xem kìa, đã đẹp mặt chưa!; xem kìa, tệ quá chừng!

полюбо́вн||ый *прил.* ổn thoả, thoả đáng; ~ое соглаше́ние đồng ý ổn thoả

полюбопы́тствов||ать *сов.* tỏ ra tò mò, tò mò, hỏi thăm; я ~ал спроси́ть tôi tò mò hỏi

по́люс *м. в разн. знач.* cực; Се́верный ~ *геогр.* Bắc cực, cực Bắc; Ю́жный ~ *геогр.* Nam cực, cực Nam; положи́тельный ~ *эл.* cực dương; отрица́тельный ~ *эл.* cực âm

поля́к *м.* người Poland (Ba Lan)

поля́на *ж.* quãng trống (bãi cỏ) trong rừng, chỗ rừng thưa

поляриза́ция *ж. физ.* (sự, độ) phân cực, cực hoá

поля́рник *м.* nhà thám hiểm vùng cực

поля́рность *ж.* 1. *физ.* cực tính, tính có cực; *филос.* tính lưỡng cực; магни́тная ~ cực tính của nam châm; 2. *перен.* (sự) đối cực, hoàn toàn đối lập, trái ngược hẳn; *разг.* (*о человеке*) người đối lập (đối cực, trái ngược hẳn)

поля́рн||ый *прил.* 1. (ở) vùng cực; ~ая ста́нция trạm vùng cực; ~ая экспеди́ция đoàn khảo sát (thám hiểm) vùng cực; ~ кит cá voi vùng cực; 2. *физ.* (có) cực; ~ диэле́ктрик điện môi có cực; 3. *перен.* đối cực, hoàn toàn đối lập, trái ngược hẳn; ~ые мне́ния những ý kiến đối cực (hoàn toàn đối lập, trái ngược hẳn); ✧ ~ день ngày cực; ~ая ночь đêm cực; Поля́рный круг Cực quyển, Vòng cực; Поля́рная звезда́ sao Bắc cực

поля́чка *ж. см.* по́лька I

пома́да *ж.* pommade, pommat, pommát, sáp; (*для волос*) pommat (sáp) bôi tóc, bi-dan-tin, mỡ chải tóc; губна́я ~ sáp bôi môi

пома́зание *с. церк.* lễ xức dầu thánh

пома́зать *сов. см.* ма́зать 1; ✧ ~ на ца́рство *ист.* làm lễ đăng quang, làm lễ tôn ngôi hoàng đế (*theo nghi thức giáo hội*)

пома́заться *сов. см.* ма́заться 1

пома́лкивать *несов.* lặng thinh, nín lặng, im re, im thít, im thin thít, im hơi lặng tiếng

помани́ть *сов. см.* мани́ть 1

пома́рка *ж.* chỗ sửa chữa, nét gạch xoá

помаха́ть *сов.* (*Т*) vẫy; ~ шля́пой vẫy nón (mũ); ~ на проща́нье vẫy tay tiễn biệt

пома́хивать *несов.* vẩy, vẫy vẫy, vung vẩy, ve vẩy, ngoe nguẩy; ~ тро́сточкой vung vẩy ba-toong; ~ хвосто́м (*о собаке*) ve vẩy (ngoe nguẩy, vẫy, ngoắt) đuôi

поме́длить *сов.* làm chậm, trì hoãn, trùng trình, dây dưa; ~ немно́го chậm (trì hoãn) một tí, làm chậm (trì hoãn) một ít; ~ с отве́том chậm (trì hoãn việc) trả lời

помело́ *с.* chổi, chổi cán

поменя́ть *сов.* (*В*) *разг.* đổi, đánh đổi, đổi lấy, thay

поменя́ться *сов.* (*Т*) trao đổi, đổi (đổi cho) nhau, giao hoán

помера́нец *м. бот.* (cây) cam chanh (*Citrus aurantium*)

помера́нцевый *прил.* (thuộc về) cam chanh

помере́ть *сов. разг. см.* умере́ть

помере́щиться *сов. см.* мере́щиться

помёрзнуть *сов. разг.* 1. (*погибнуть от мороза*) chết rét (lạnh); 2. (*пробыть на морозе*) bị rét (lạnh), chịu rét (lạnh)

поме́рить *сов.* 1. *см.* ме́рить 2; 2. (*некоторое время*) đo, đong, đo đạc (*một lúc*)

поме́риться *сов. см.* ме́риться

поме́ркнуть *сов. см.* ме́ркнуть

помертве́лый *прил.* tái mét, tái ngắt, cứng đơ, bất động, như chết

помертве́ть *сов. см.* мертве́ть 2

помести́ть *сов. см.* помеща́ть

помести́ться *сов. см.* помеща́ться 1, 2

поме́стн||ый *прил.*: ~ строй chế độ thái ấp; ~ое дворя́нство giới quý tộc thái ấp

поме́стье *с.* thái ấp, lãnh địa

по́месь *ж.* 1. giống lai, tạp chủng; 2. *перен. разг.* (sự) hỗn hợp, hỗn tạp, pha tạp

поме́сячно *нареч.* hàng (hằng) tháng

поме́сячный *прил.* hàng (hằng) tháng; ~ дохо́д thu nhập hàng tháng

помёт *м.* 1. phân, cứt (*của loài vật*); 2. (*приплод*) lứa, lứa đẻ

поме́та *ж. см.* поме́тка; ✧ грамма́тическая ~ ghi chú ngữ pháp; стили́стическая ~ ghi chú tu từ

поме́тить *сов. см.* помеча́ть

поме́тк||а *ж.* dấu, dấu ghi, lời chú, (điều) ghi chú; де́лать ~у đánh dấu, ghi chú

поме́х||а *ж.* 1. (điều, sự) trở ngại, chướng ngại, cản trở, quấy nhiễu, vướng mắc, mắc míu; служи́ть ~ой làm trở ngại (cản trở, quấy nhiễu); 2. *мн.*: ~и nhiễu động, tạp âm, nhiễu âm, âm tạp, âm nhiễu, nhiễu loạn, nhiễu

помеча́ть, поме́тить (*В*) đánh dấu, ghi dấu, ghi; (*записывать*) ghi chép; ~ да́ту đề (ghi) ngày tháng

помечта́ть *сов.* mơ màng, ước mơ, mơ ước

поме́шанный *прил.* 1. điên rồ, rồ dại, mất trí, loạn óc, loạn trí, điên, rồ; 2. *перен.* (на *П*) say mê, đắm đuối, đam mê, ham mê, say đắm; 3. *в знач. сущ. м.* người điên (rồ, mất trí)

помеша́тельство *с.* (chứng, bệnh) điên rồ, rồ dại, mất trí, loạn óc, loạn trí

помеша́ть I *сов. см.* меша́ть I

помеша́ть II *сов.* 1. *см.* меша́ть II 1; 2. (*В*) (*некоторое время, слегка*) khuấy (trộn, đảo, quấy) qua (*một lúc*)

помеша́ться *сов.* 1. điên, hoá (phát) điên, hoá rồ, mất trí, bị loạn óc; 2. *перен.* (на *П*) say mê, đắm đuối, đam mê, ham mê, say đắm

помеща́ть, помести́ть (*В*) 1. (*поставить, положить*) đặt, để, xếp, sắp, sắp xếp, xếp đặt; ~ кни́ги на по́лку xếp (để) sách trên giá; 2. (*предоставлять помещение*) xếp đặt (thu xếp, bố trí) chỗ ở; помести́ть тури́стов в гости́ницу bố trí (xếp đặt, thu xếp) du khách ở khách sạn; 3. (*вкладывать*) bỏ, để; ~ капита́л bỏ (để) vốn, đầu tư; ~ свои́ де́ньги в сбербанк để (gửi) tiền ở ngân hàng tiết kiệm; 4. (*публиковать*) đăng; помести́ть статью́ в газе́те đăng bài trên báo

помеща́ться, помести́ться 1. (*вмещаться*) có đủ chỗ, chứa được, dùng được, được chứa, được dùng; здесь все не поме́стятся ở đây sẽ không đủ chỗ cho mọi người, ở đây sẽ không chứa được tất cả; 2. (*поселяться*) ở; được bố trí chỗ ở; 3. *тк. несов. находиться*) ở

помеще́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) đặt, để, xếp; (*объявления и т. п.*) (sự) đăng báo, đăng; ~ капита́ла bỏ vốn, đầu tư; 2. (*здание*) nhà; (*комната*) buồng, phòng, căn buồng, gian phòng, chỗ ở; жило́е ~ nhà ở

поме́щик *м.* địa chủ, điền chủ, chủ đất, chúa đất; кру́пный ~ đại địa chủ (điền chủ)

поме́щичий *прил.* (thuộc về, của) địa chủ, điền chủ, chủ đất

помидо́р *м.* 1. (*растение*) (cây) cà chua (*Lycopersicon esculentum*); 2. (*плод*) (quả, trái) cà chua

поми́лование *с.* (sự) ân xá, ân giảm, đặc xá, đại xá, xá tội

поми́ловать *сов. см.* ми́ловать

поми́луй!, ~те! *разг.* (*для выражения несогласия, возражения*) không phải thế đâu!, đâu phải thế!, không đâu mà!

помимо́ *предлог* (*Р*) 1. (*кроме*) ngoài ra, trừ ra, thêm vào, ngoại trừ, ngoại giả; 2. (*без ведома*) không kể, bất kể, bất chấp, không kể đến, không có sự tham dự; э́то бы́ло сде́лано ~ меня́ họ làm việc đó bất chấp tôi, người ta làm việc đó mà không có sự tham dự của tôi

поми́н *м.*: и в ~е нет hoàn toàn (tuyệt nhiên) không có; и ~у нет о ко́м-л., о чём-л. người ta không còn nhớ (nhắc) đến ai, cái gì nữa

помин||а́ть *несов.* 1. (о *П*) nhớ lại, hồi tưởng lại; 2. (*справлять поминки*) cúng giỗ; ✧ ~ добро́м (*или* до́брым сло́вом) nói tốt (nhớ điều tốt lành) về ai; ~а́й как зва́ли mất hút, đi tong, đi đứt, đi đời, biến mất, đi đời nhà ma

поми́нки *мн.* (*скл. как ж.*) (bữa) giỗ (*bữa ăn để tưởng nhớ người quá cố*)

поминýтно *нареч.* 1. từng phút; 2. (*часто, беспрестанно*) thường xuyên, luôn luôn, chốc chốc, mỗi lúc, thường

поминýтный *прил.* 1. tính theo phút, từng phút; 2. (*частый, беспрестанный*) thường xuyên, luôn luôn, chốc chốc, mỗi lúc

помири́ть *сов. см.* мири́ть

помири́ться *сов. см.* мири́ться 1

по́мнить *несов.* (*В*, о *П*) nhớ, nhớ đến; ✧ не ~ себя́ от ра́дости mừng rơn, mừng quýnh; не ~ себя́ от гне́ва tức điên người, tức lộn ruột

по́мниться *несов.* 1. (còn) nhớ; мне по́мнится э́тот день tôi còn nhớ ngày hôm ấy; 2.: по́мнится *в знач. вводн. сл.* còn nhớ là, hồi trước, hồi ấy

помно́гу *нареч.* nhiều, rất nhiều

помножа́ть, помно́жить (*В* на *В*) nhân; ~ четы́ре на пять nhân bốn với năm

помно́жить *сов. см.* помножа́ть *и* мно́жить 1

помога́ть, помо́чь 1. (*Д*) giúp, đỡ, hộ, giúp đỡ, đỡ đần, viện trợ, chi viện, phụ giúp, phụ tá, phù trợ; (*материально тж.*) cứu trợ, cứu tế, cứu giúp, chẩn cứu; (*спасать*) cứu, cứu cấp; (*при излечении*) chữa, cứu chữa; ~ кому́-л. деньга́ми giúp (cứu trợ, cứu tế, cứu giúp) ai tiền, viện trợ (chi viện, giúp đỡ) ai về tiền tài; ~ кому́-л. в беде́ giúp đỡ (đỡ đần) ai trong cơn hoạn nạn; помо́чь кому́-л. перейти́ у́лицу giúp (đỡ) ai đi qua đường; ~ кому́-л. в рабо́те giúp đỡ (đỡ đần, phụ giúp, phụ tá) ai trong công việc; э́то де́лу не помо́жет điều đó sẽ không có tác dụng (sẽ không giúp ích gì) cho công việc; 2. (*давать эффект*) có công hiệu (tác dụng, hiệu lực), làm đỡ đau; лека́рство ему́ не помогло́ thuốc không có công hiệu với nó, thuốc không làm nó đỡ đau (khỏi bệnh); ✧ помо́чь беде́ *разг.* giải thoát ai khỏi hoạn nạn, cứu vãn tình hình; слеза́ми го́рю не помо́жешь *посл.* khóc lóc thì chẳng cứu vãn được tình thế đâu

по-мо́ему *нареч.* 1. (*о мнении*) theo tôi, theo ý tôi, theo ý kiến tôi; 2. (*о желании*) theo nguyện vọng của tôi, theo ý muốn của tôi

помо́||и *мн.* (*скл. как м.*) nước bẩn, nước rửa bát, nước cống; ✧ облива́ть ~ями кого́-л. bôi nhọ ai, bôi tro trát trấu vào mặt ai

помо́йка *ж. разг.* hố rác

помо́йн||ый *прил.*: ~ое ведро́ xô đựng rác; ~ая яма hố rác

помо́л *м.* 1. (*действие*) (sự) xay bột; (*качество размола*) bột xay; мука́ ме́лкого ~а bột xay mịn; мука́ кру́пного, гру́бого ~а bột xay thô; 2. (*количество*) số bột xay

помо́лвка *ж.* (lễ) đính hôn, ăn hỏi, chạm ngõ

помоли́ться *сов. см.* моли́ться 1

помолоде́ть *сов. см.* молоде́ть

помолча́ть *сов.* lặng thinh, im lặng (*một lúc*)

помо́льный *прил.* (thuộc về) xay bột

помо́рщить *сов.* (*В*) làm nhăn

помо́рщиться *сов.* nhăn (cau) mặt, chau (cau) mày, nhăn nhó

помо́рье *с.* miền duyên hải (ven biển)

помо́ст *м.* bục, bệ; (*настил*) (lớp) ván lát, gỗ lát; *тех.* sàn

по́моч||и *мн.* (*скл. как м.*) 1. dải, băng, quai da; 2. (*подтяжки*) dây đeo quần, (dây) bơ-ten; ✧ води́ть кого́-л. на ~ах dìu dắt ai; ходи́ть, быть на ~ах у кого́-л. dựa dẫm (ỷ lại) vào ai

помочи́ть *сов.* (*В*) tẩm (thấm) ướt

помочи́ться *сов.* đi giải, đi tiểu, tiểu tiện, đái

помо́чь *сов. см.* помога́ть

помо́щник *м.* 1. người giúp đỡ (giúp việc, phụ việc), trợ thủ; ét (*разг.*); 2. (*должностное лицо*) phụ tá, trợ lý, người phó; ~ капитана thuyền phó, phó thuyền trưởng

по́мощ||ь *ж.* (sự) giúp đỡ, đỡ đần, viện trợ, chi viện, phụ giúp, phụ tá, phù trợ; (*материальная тж.*) (sự) cứu trợ, cứu tế, cứu giúp, chẩn cứu; (*спасение*) (sự) cứu, cứu cấp; (*при излечении*) (sự)

chữa, cứu chữa; взыва́ть о ~и кêu cứu; медици́нская ~ cứu thương, sự chữa bệnh của y tế, chế độ phục vụ y tế; с чьéй-л. ~ью với sự giúp đỡ của ai, nhờ ai; ✧ с ~ью, при ~и чего́-л. do (nhờ, bằng) cái gì, bằng cách (phương tiện) gì

по́мпа I *ж.* (*торжественность*) (sự, vẻ) hào nhoáng, hào nháng, sang trọng, phô trương

по́мпа II *ж.* (*насос*) bơm, máy bơm

помпе́зно *нареч.* (một cách) lộng lẫy, tráng lệ, sang trọng, long trọng

помпе́зность *ж.* (tính chất, vẻ) lộng lẫy, tráng lệ, sang trọng, long trọng

помпе́зный *прил.* lộng lẫy, tráng lệ, sang trọng, long trọng

помпо́н *м.* (cái) ngù

помрачне́ть *сов. см.* мрачне́ть

помути́ться *сов. см.* мути́ться 2

помутне́ние *с.* (sự) vẩn đục, hoá đục, hoá mờ; ~ хруста́лика *мед.* (bệnh) đục thuỷ tinh thể, đục nhân mắt

помутне́ть *сов. см.* мутне́ть

помýчить *сов.* (*В*) làm đau đớn, hành hạ, giày vò, dằn vặt, giằn vặt

помýчиться *сов.* đau đớn, đau khổ, bị hành hạ (giày vò); (*над чем-л.*) khó nhọc, vất vả, đổ mồ hôi sôi nước mắt (*làm gì*)

помча́ть *сов.* 1. (*В*) chở... đi nhanh, bon bon chở; 2. *разг. см.* помча́ться

помча́ться *сов.* phóng (lao, vút, chạy) nhanh, lao vút, chạy bon bon (vèo vèo); ~ стрело́й phóng (lao, vút, chạy) nhanh như tên bắn

помыка́ть *несов. разг.* (*Т*) hành hạ, đày đoạ, đầy đoạ, ngược đãi

по́мыс||ел *м.* ý nghĩ, tư tưởng, tâm tư, tâm trí, tâm tưởng, ý; (*намерение*) ý định, ý đồ, ý muốn; и в ~лах не́ было чего́-л. hoàn toàn không có ý định làm gì, không hề có mảy may ý nghĩ đến cái gì, tuyệt nhiên không nghĩ tới việc gì,; все́ми ~лами с ке́м-л. toàn bộ tâm trí (tâm tư, tâm tưởng) chỉ nghĩ đến ai, ruột gan chỉ để vào ai

помы́слить *сов. см.* помышля́ть

помы́ть(ся) *сов. см.* мы́ть(ся)

помышля́ть, помы́слить suy nghĩ, nghĩ ngợi; (*намереваться*) dự định, có ý định

помя́тый *прил.* nhàu, nhàu nát, nhàu nhàu; *перен.* bơ phờ, phờ phạc, ủ rũ, rũ rượi

помя́ть *сов.* 1. (*измять*) làm (vò) nhàu, làm nhàu nát; (*траву*) giẫm nát (nhàu); (*металлическую посуду*) làm méo mór; ~ пла́тье làm nhàu áo (áo nhàu); 2. (*повредить*) làm hỏng (hư hỏng, hại)

помя́ться *сов.* 1. (*измяться*) (bị) nhàu, nhàu nát, nhàu nhàu; *перен.* (trở nên) bơ phờ, phờ phạc, ủ rũ, rũ rượi; 2. *перен. разг.* (*поколебаться*) ngập ngừng, do dự, lúng túng

понаблюда́ть *сов.* quan sát; (*В*, за *Т*) xem xét, theo dõi, trông nom

понаде́яться *сов.* (на *В*) hy vọng (trông cậy, trông mong) vào; (*о несбывшихся надеждах*) hy vọng hão huyền, mơ màng, mơ mòng

понáдобит||ься *сов.* cần, cần đến; ему́ не ~ся э́та кни́га anh ấy không cần (không cần đến) quyển sách này; де́нег мне бóльше не ~ся tôi không cần thêm tiền nữa; е́сли ~ся nếu cần; ва́ше прису́тствие не ~ся sự có mặt của anh thì không cần; на э́то ~ся мно́го вре́мени để làm việc đó cần phải mất nhiều thì giờ, cần nhiều thì giờ để làm việc đó

понапрáсну *нареч. разг.* 1. (*бесполезно*) (một cách) vô ích, vô bổ, vô dụng; 2. (*зря*) (một cách) vô căn cứ, uổng công, phí công

понаслы́шке *нареч.* nghe phong thanh, theo lời kể lại (lời đồn), theo người ta nói, văn kỳ thanh

по-настоя́щему *нареч.* (một cách) thật sự, thực sự, thật, thực

понача́лу *нареч. разг.* thoạt tiên, thoạt đầu, lúc đầu

по-на́шему *нареч.* 1. (*о мнении*) theo chúng tôi (chúng ta), theo ý kiến chúng tôi (chúng ta); 2. (*о желании*) theo nguyện vọng chúng tôi (chúng ta)

поневóле *нареч. разг.* (một cách) miễn cưỡng, bắt buộc, bất đắc dĩ, đặng chẳng đừng; согласи́ться ~ miễn cưỡng (bất đắc dĩ phải) đồng ý; ✧ свой своему́ ~ друг (*или* брат) ≅ đồng bệnh tương lân

понеде́льник *м.* (ngày) thứ hai

понеде́льный *прил.* hàng (hằng, từng) tuần

понемно́||гу, **~жку** *нареч.* 1. (*небольшими количествами*) chút ít, chút xíu, chút đỉnh, tí chút, tí tẹo, chút, ít; 2. (*постепенно*) dần dần, dần dà, lai rai, ít một, chút một; 3. *разг.* (*сносно*) tiềm tiệm, kha khá, khơ khớ, tạm được, tàm tạm, nhì nhằng, túc tắc

понести́ *сов. см.* нести́ 1–3, 5, 6

понести́сь *сов. см.* нести́сь

по́ни *м. нескл.* ngựa poney (pôni)

понижа́ть, пони́зить (*В*) 1. hạ thấp, hạ... xuống, hạ, xuống; (*уменьшать тж.*) giảm, giảm bớt, giảm nhẹ; ~ го́лос hạ (xuống, dịu) giọng; ~ давле́ние giảm bớt áp lực; ~ напряже́ние giảm bớt điện thế; 2. *разг.* (*по службе*) hạ chức, giáng chức, giáng cấp, thuyên cấp, hạ tầng công tác

понижа́ться, пони́зиться 1. hạ thấp, hạ xuống, hạ, xuống; (*уменьшаться тж.*) (bị) giảm bớt, giảm sút, giảm xuống; це́ны пони́зились giá cả đã hạ xuống, giá đã hạ; 2. (*звучать ниже, тише*) dịu (hạ) xuống, khẽ (dịu) lại, dịu bớt

понижéние *с.* 1. (*действие*) (sự) hạ thấp, hạ xuống, giảm bớt; (*по службе*) (sự) hạ chức, giáng chức, giáng cấp, thuyên cấp, hạ tầng công tác; ~ цен hạ (giảm) giá; игра́ть на ~ (*на бирже*) đầu cơ giá xuống, mua bán cổ phiếu khi giá xuống; ~ у́ровня воды́ hạ (giảm) mức nước; nước xuống (hạ, rút); 2. (*место*) chỗ thấp (trũng)

пониже́нн||ый *прил.* 1. giảm sút, giảm bớt, giảm thiểu, giảm thấp, hạ thấp, thấp kém, thấp hơn bình thường; ~ое ка́чество phẩm chất giảm sút; ~ая температу́ра nhiệt độ giảm thấp; ~ые тре́бования những yêu sách đã giảm bớt; 2. (*подавленный*) trầm uất, u sầu, ủ rũ, buồn bã, ủ dột; ~ое настрое́ние khí sắc trầm uất, tâm trạng u sầu, tinh thần chán nản

пони́зить(ся) *сов. см.* понижа́ть(ся)

по́низу *нареч.* (*низко*) thấp, dưới thấp; (*внизу*) ở (ở bên, ở phía) dưới; (*снизу*) từ (từ bên, từ phía) dưới

поника́ть, пони́кнуть cúi, gục, cúi (gục) xuống; (*Т*) cúi, rũ; *перен.* (bị) ủ rũ, rũ rượi, trầm uất; пони́кнуть голово́й cúi (gục) đầu

пони́кнуть *сов. см.* поника́ть

понима́ни||е *с.* 1. (sự) hiểu, hiểu thấu, hiểu biết, nhận thức; 2. (*толкование*) quan niệm; (*точка зрения*) quan điểm; материалисти́ческое ~ исто́рии quan điểm (quan niệm) duy vật về lịch sử

поним||а́ть, поня́ть (*В*) 1. hiểu, hiểu thấu; nghe thủng, thủng (*разг.*); (*сознавать*) nhận thức, nhận rõ; я не совсе́м по́нял, что он сказа́л tôi không hiểu hết điều anh ta nói; tôi không nghe thủng (thủng được) điều ông ta nói; ~а́ю! tôi hiểu!, tôi rõ!, rõ!; 2. *тк. несов.* (*Р*, в *П*) (*быть знатоком чего-л.*) hiểu biết, am hiểu, thông hiểu; ~ му́зыку am hiểu âm nhạc, hiểu biết về nhạc; ✧ дать кому́-л. поня́ть, что... ám chỉ (gợi ý) cho ai

hiểu rằng...; ~áешь (ли), ~áете (ли) đấy, thế đấy, cậu/anh thấy không

по-но́вому *нареч.* theo lối mới, một cách mới

поно́с *м.* (chứng) tháo dạ, tiêu chảy, ỉa chảy; đi té re (*разг.*)

поноси́ть I *сов.* (*В*) 1. mang (*một lúc*); (*руками тж.*) xách, khuân, bưng (*một lúc*); (*на руках*) bồng, bế, ẵm, rinh (*một lúc*); (*на коромысле*) gánh, khiêng, quẩy, quảy (*một lúc*); (*на спине*) cõng, đeo, địu (*một lúc*); (*на голове*) đội (*một lúc*); 2. (*одежду*) mặc, bận, vận, đeo, đi (*một thời gian*); э́то пальто́ я ещё поношу́ tôi sẽ còn mặc (bận, mang) áo măngtô đó một thời gian nữa

поноси́ть II *несов.* (*В*) (*бранить*) chửi rủa, lăng mạ, phỉ báng, xỉ vả, xạc, xài, chửi; ~ на чём свет стои́т xỉ vả thậm tệ, chửi rủa té tát, vạc mặt

поноше́ние *с.* (sự) chửi rủa, lăng mạ, phỉ báng

поно́шенный *прил.* cũ, mòn, rách, nát, sờn, xác xạc; *перен. разг.* già trước tuổi, mòn mỏi, tàn tạ

понра́виться *сов. см.* нра́виться

понт *м. разг.* (*обман, хитрость*) mánh khoé, (sự) đánh lừa, lừa dối; взять на ~ dùng mánh khoé, đánh lừa, lừa dối

понти́фик *м.* giáo hoàng

понто́н *м.* 1. (*судно*) thuyền (xuồng) phao, xuồng cầu; 2. (*плавучий мост*) cầu phao, cầu nổi

понтонёр *м. воен.* công binh cầu phao

понто́нный *прил.* (thuộc về) thuyền phao, xuồng phao; cầu phao, cầu nổi; ~ парк *воен.* trạm (đội) cầu phao; ~ мост cầu phao, cầu nổi

пону́дить *сов. см.* понужда́ть

понужда́ть, пону́дить (*В*) thúc ép, thúc bách; (*принуждать*) ép buộc, bắt buộc, bức bách, cưỡng bức, cưỡng bách, cưỡng ép

понужде́ние *с.* (sự) thúc ép, thúc bách; (*принуждение*) (sự) ép buộc, bắt buộc, bức bách, cưỡng bức, cưỡng bách, cưỡng ép

понука́ние *с.* (sự) thúc, giục, thúc giục, hối thúc, giục giã

понука́ть *несов.* (*В*) thúc, giục, gióng; *перен. разг.* thúc giục, hối thúc, giục giã, thôi thúc, thúc đẩy, giục sồn sồn; ~ ло́шадь thúc (giục, gióng) ngựa

пону́рить *сов.*: ~ го́лову cúi (gục, cúi gục) đầu, cúi gằm (gâm)

пону́риться *сов.* cúi (gục, cúi gục) đầu, cúi gằm (gâm), gằm (gâm) mặt; (*впасть в уныние*) buồn rầu; (*склониться*) cúi (gục) xuống

пону́рый *прил.* rũ rượi, ủ rũ, ủ ê, ủ dột, buồn rầu, u sầu, phiền muộn; ~ вид vẻ mặt buồn rầu (rũ rượi, ủ rũ, ủ ê, ủ dột)

по́нчик *м.* bánh rán (*có nhân ngọt*)

поны́не *нареч.* cho đến nay (ngày nay)

пони́хать *сов. см.* ни́хать

пони́шк||а *ж. разг.* (một) véo thuốc để ngửi; ✧ поги́бнуть ни за ~у табаку́ chết toi (uổng) mạng

поня́ти||е *с.* 1. *филос.* khái niệm; 2. (*представление, осведомленность*) quan niệm, ý niệm, khái niệm; ~ добра́ и зла ý niệm (quan niệm, khái niệm) về điều thiện và điều ác; име́ть я́сное ~ о чём-л. có ý niệm (khái niệm) rõ rệt về cái gì; 3. *обыкн. мн.*: ~я (*способ, уровень понимания чего-л.*) (cách, trình độ) hiểu, nhận thức; *разг.* (*мнение*) ý kiến; у дете́й свои́ ~я trẻ con có cách hiểu (nhận thức) riêng của chúng; ✧ ~я не име́ю! tôi chẳng biết!; челове́к с ~ем người hiểu biết (thông minh); де́лать что́-л. с ~ем làm cái gì một cách thành thạo

поня́тливость *ж.* (tính, sự) thông minh, sáng dạ

поня́тливый *прил.* thông minh, sáng dạ, mau (chóng) hiểu

поня́тно 1. *нареч.* (một cách) dễ hiểu, rõ ràng, rõ; 2. *безл. в знач. сказ.* (*кому и без доп.*) hiểu, rõ; ~? hiểu chứ?, rõ chưa?; thủng chưa? (*разг.*); 3. *в знач. вводн. сл. разг.* dĩ nhiên, cố nhiên, đương nhiên, tất nhiên; я, ~, сра́зу догада́лся dĩ nhiên (cố nhiên, đương nhiên, tất nhiên) là tôi đã đoán ra ngay

поня́тность *ж.* (tính chất, điều) dễ hiểu, rõ ràng

поня́тн||ый *прил.* 1. (*ясный, вразумительный*) dễ hiểu, rõ ràng, rõ; 2. (*имеющий основание*) có căn cứ, xác đáng, chính đáng; вполне́ ~ое тре́бование yêu sách hoàn toàn chính đáng, đòi hỏi xác đáng; ✧ ~ое де́ло, ~ая вещь *в знач. вводн. сл.* dĩ nhiên, cố nhiên, đương nhiên, tất nhiên

поня́той *м.* (*скл. как прил.*) *юр.* người làm chứng (chứng kiến)

поня́ть *сов. см.* понима́ть

пообе́дать *сов. см.* обе́дать

пообещать *сов. разг.* (*В, + инф.*) hứa, hẹn, hứa hẹn, ước hẹn

пода́ль *нареч.* cách xa, cách một quãng

поодино́чке *нареч.* (*о людях*) từng người một; (*о животных*) từng con một

по-осе́ннему *нареч.* như (như trong, như vào, theo kiểu) mùa thu

поочерёдно *нареч.* (một cách) lần lượt, theo thứ tự

поочерёдный *прил.* lần lượt, theo thứ tự

поощре́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) khuyến khích, khích lệ, kích lệ, cổ lệ, cổ xuý; 2. (*награда*) (phần, quà, vật) thưởng, khen thưởng

поощри́тельный *прил.* (để) khuyến khích, khích lệ, kích lệ, cổ lệ, cổ xuý

поощри́ть *сов. см.* поощря́ть

поощря́ть, поощри́ть (*В*) khuyến khích, khích lệ, kích lệ, cổ lệ, cổ xuý

поп I *м. разг.* cha đạo, cố đạo; ✧ како́в ~, тако́в и прихо́д *погов.* ≅ cha nào con nấy; rau nào sâu ấy

поп II *м.* (*в игре в городки*) thanh đứng; поста́вить на ~á dựng đứng

попада́ние *с.* (sự) trúng, rơi vào; ~ в цель trúng đích (mục tiêu); прямо́е ~ cú trúng ngay vào đích

попа́дать *сов.* ngã; (*о листьях*) rơi, rụng

попада́ть, попа́сть 1. (в *В*, *Т* в *В*) (*достигать чего-л.*) trúng, trúng (rơi) vào; (*в цель*) bắn (ném, phóng) trúng; ка́мень попа́л в окно́ hòn đá trúng (trúng vào) cửa sổ; попа́сть ка́мнем в окно́ ném hòn đá trúng (trúng vào) cửa sổ; попа́сть ного́й в стре́мя xỏ chân vào bàn đạp ngựa; пу́ля попа́ла ему́ в плечо́ đạn trúng (trúng vào) vai nó; 2. (в *В*) (*оказываться где-л.*) đến, tới; (*проникать куда-л.*) vào, lọt vào; попа́сть за грани́цу ra nước ngoài (ngoại quốc); попа́сть в дом vào (đến, tới, lọt vào) nhà; 3. (*достигать какого-л. места*) đến, tới; как туда́ попа́сть? làm thế nào đi tới đó được?, đến đấy (tới đó) như thế nào?; мы попа́ли домо́й то́лько ве́чером mãi chiều tối chúng tôi mới về đến (tới) nhà được; 4. (в, на, под *В*) (*оказываться в каких-л. обстоятельствах*) rơi (mắc, lâm) vào, gặp phải, bị; попа́сть под суд bị đưa ra tòa; попа́сть в плен bị bắt làm tù binh; попа́сть под маши́ну bị xe ôtô cán; попа́сть в беду́ lâm (mắc, ngộ, gặp) nạn, lâm vào vòng hoạn nạn; 5. (*В*, на *В*) (*быть принятым куда-л.*) được (được nhận) vào; попа́сть в институ́т được vào học ở trường đại học; 6. *безл.* (*Д*) *разг.* (*о наказании, взыскании*) bị phạt, bị mắng; ему́ попадёт за э́то nó sẽ bị mắng (bị phạt) vì đã làm việc đó; ✧ как попа́ло хộn xạo, lộn xộn, quấy quá, nhuế nhoá, qua quít,

cẩu thả; дéлать что́-л. как попáло làm cái gì được chăng hay chớ, làm quấy quá (nhuế nhoá, qua quít) cái gì; вéщи бро́шены как попáло đồ đạc vứt lung tung (để xộn xạo, để lộn xộn); кто попáло bất kể người (con) nào, bất cứ người (con) nào, bất kỳ người (con) nào; кудá попáло bất kể đâu (đến đâu), đến bất cứ nơi nào; что попáло xô bồ, vô tội vạ, cẩu thả, tuỳ tiện, bừa, vong mạng, văng tê; говори́ть что попáло nói năng xô bồ, ăn nói vô tội vạ, nói bừa (vong mạng, văng tê); питáться чем попáло ăn uống xô bồ (vô tội vạ); попáл как кур во щи ≅ tai bay vạ gió (*погов.*)

попадáться, попáсться 1. rơi (mắc, lâm) vào, bị; (*быть пойманным*) bị bắt, bị vồ trúng, bị tóm, bị tôm, bị tóm cổ; 2. *разг.* (*встречаться*) gặp được, gặp phải, gặp; мне никогдá не попадáлась такáя кни́га tôi chưa hề gặp quyển sách như thế; ✧ попáсться на глазá комý-л. lọt (rơi) vào mắt ai, tình cờ bị ai trông thấy; пéрвый попáвшийся а) cái (vật, người, con) gần nhất; б) (*безразлично какой*) bất kể cái (vật, người, con) nào; в) (*о том, кто первым встретился*) người (con) đầu tiên gặp được

попадья́ *ж. разг.* (bà) vợ cha đạo, vợ cố đạo; ✧ кто лю́бит попá, кто ~ю́, кто попóву дóчку *погов.* ≅ bá nhân bá tính; trăm người trăm tính

по́падя: бить чем ~ *прост.* vớ được cái gì thì nện (phang, đánh) bằng cái ấy

попáрно *нареч.* sóng đôi, từng đôi, từng cặp

поп-а́рт *м.* pop-art, nghệ thuật bình dân

попáсть(ся) *сов. см.* попадáть(ся)

попеня́ть *сов. см.* пеня́ть

поперёк 1. *нареч.* (theo chiều) ngang; 2. *предлог* (*Р*) ngang

попереме́нно *нареч.* thay phiên (kế tiếp) nhau, lần lượt

попере́чина *ж.* thanh (xà, rầm) ngang

попере́чник *м.* đường kính

попере́чн||ый *прил.* ngang; ~ое сече́ние mặt cắt (tiết diện) ngang; ~ая ли́ния đường nằm ngang; ~ая ба́лка xà (rầm) ngang

поперхну́ться *сов.* sặc, nghẹn; (*умолкнуть на полуслове*) nghẹn lời; ~ чáем sặc nước trà

попе́рчить *сов. см.* пе́рчить

попече́ни||е *с.* (sự) chăm nom, săn sóc, chăm chút, trông nom; быть на чьём-л. ~и được ai chăm nom (săn sóc)

попечи́тель *м.*, **~ница** *ж.* người đỡ đầu (bảo trợ, giám hộ)

попечи́тельство *с.* (sự) đỡ đầu, bảo trợ, giám hộ

попира́ть *несов.* (*В*) chà đạp, giày xéo, xâm phạm, vi phạm (*тж. перен.*); ~ нога́ми chà đạp (giày xéo) dưới chân; ~ чьи́-л. права́ chà đạp lên (giày xéo lên, xâm phạm đến, vi phạm đến) các quyền của ai

написа́ть *сов.* viết (*một lúc*); ✧ ничегó не попи́шешь đành cam chịu vậy, chẳng làm thế nào được

попи́сать *сов. разг. см.* пи́сать

попи́ть *сов. разг.* uống

поп-культу́ра *ж.* văn hoá pop (bình dân)

попла́вать *сов.* bơi, nổi

поплавóк *м.* phao

попла́кать *сов.* khóc (*một lúc*)

поплати́ться *сов. см.* плати́ться

поплестúсь *сов.* lê bước, lần bước

попли́н *м.* (*сорт ткани*) vải popeline (pôpơlin)

попли́новый *прил.* (thuộc về, bằng) vải popeline, pôpơlin

поплы́ть *сов.* bắt đầu bơi; (*о лодке*) bắt đầu chạy

поплясáть *сов.* múa, nhảy: ✧ ты у меня́ попля́шешь mày sẽ biết tay tao, tao sẽ cho mày biết tay, mày hãy giờ hồn

поп-му́зыка *ж.* nhạc pop

поп-музыка́нт *м.* nhạc công pop

попóзже (*сравнит. ст. нареч.* пóздно) muộn (chậm) hơn một chút, một thời gian sau

попóйка *ж. разг.* (cuộc) đánh chén lu bù, nhậu nhẹt lu bù, rượu chè say sưa

пополáм *нареч.* làm đôi, phân đôi, chia đôi, thành hai phần, đôi; разрéзать что́-л. ~ cắt đôi cái gì, cắt cái gì làm đôi; дели́ть с кéм-л. расхóды ~ chia đôi tiền phí tổn với ai; они́ дéлят при́были ~ họ chia đôi tiền lãi, họ chia tiền lời thành hai phần; ✧ с гóрем ~ chật vật (khó khăn, vất vả) lắm; с гóрем ~ онá сдалá экзáмен vất vả (chật vật) lắm cô ta mới thi xong

по́ползень *м. зоол.* chim chích trèo (*Sitta europaea*)

поползновéние *с.* ý định, mưu toan, mưu đồ, manh tâm

пополне́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) bổ sung, bổ túc, bổ khuyết; ~ библиотéки нóвыми кни́гами bổ sung sách mới cho thư viện; 2. (*о войсках*) quân bổ sung, viện binh; (*о кадрах*) cán bộ bổ sung

пополне́ть *сов. см.* полне́ть

попóлнить(ся) *сов. см.* пополня́ть(ся)

пополня́ть, попóлнить (*В*) bổ sung, bổ túc, bổ khuyết, bổ di, thêm... vào; ~ свои́ зна́ния bổ túc kiến thức của mình; ~ соста́в слу́жащих bổ sung thành phần viên chức, bổ khuyết biên chế nhân viên

пополня́ться, попóлниться được bổ sung (bổ túc, bổ khuyết, thêm vào)

пополу́дни *нареч.* (lúc) quá trưa, quá ngọ; в три часá ~ lúc ba giờ chiều

пополу́ночи *нареч.* (lúc) quá nửa đêm; в три часá ~ lúc ba giờ sáng

попóмн||ить *сов.* (*В*) *разг.* nhớ để trả thù, nhớ để trù, găm thù trong bụng; я тебé э́то ~ю! tao sẽ trả thù mày (sẽ cho mày biết tay)!; ✧ ~ите моё слóво! hãy nhớ lấy lời tôi!

попóна *ж.* chăn phủ mình ngựa, chăn đắp ngựa

попóтчевать *сов. см.* пóтчевать

поправéние *с. полит.* (sự) thiên hữu, nghiêng về phía hữu

поправéть *сов. см.* правéть

поправи́м||ый *прил.* có thể sửa (sửa chữa) được; ~ая оши́бка sai lầm có thể sửa được

поправи́ть(ся) *сов. см.* поправля́ть(ся)

поправ́к||а *ж.* 1. (*исправление*) (sự, điều, điểm) sửa chữa, sửa đổi, tu sửa, tu chính, bổ chính, tu chỉnh, hiệu chỉnh, hiệu chính, điều chỉnh, chỉnh lý; (*дополнение*) (sự, điều, điểm) bổ sung; ~ к законопроéкту điều sửa đổi (tu chính án) dự luật; 2. (*улучшение, восстановление*) (sự) chỉnh đốn, cải tiến, hồi phục, khôi phục, bình phục; дéло у негó идёт на ~у сúс khoẻ của anh ta đang được bình phục (hồi phục); ✧ жизнь внóсит свои́ ~и во что́-л. cuộc sống tự nó điều chỉnh cái gì

поправле́ние *с.* 1. (sự) sửa lại, chữa lại, sửa chữa, sửa đổi, tu sửa, tu bổ, tu chính, bổ chính, tu chỉnh, hiệu chỉnh, hiệu chính; 2. (*здоровья и т. п.*) (sự) hồi phục, khôi phục

поправля́ть, поправи́ть (*В*) 1. (*чинить*) sửa (chữa) lại, tu sửa, tu bổ; 2. (*исправлять*) sửa, chữa, sửa chữa, sửa đổi, tu chính, bổ chính, tu chỉnh, hiệu chỉnh, hiệu chính, điều chỉnh, chỉnh lý; ~ ученикá sửa chữa

cho cậu học sinh; ~ текст sữa (chữa) bài, tu chính (tu chỉnh, chỉnh lý, bổ chính) bài văn; 3. (*приводить в порядок*) chỉnh (sửa, chữa) lại (*cho chỉnh tề*); ~ во́лосы vén (sửa, chữa) lại mái tóc; ~ га́лстук chỉnh (sửa, chữa) lại cà vạt; ~ пла́тье chỉnh (sửa, chữa, kéo, vuốt) lại chiếc áo dài cho ngay ngắn; 4. (*улучшать, восстанавливать*) chỉnh đốn, cải tiến, hồi phục, khôi phục; ~ здоро́вье hồi phục lại sức khoẻ; де́ла попра́вить уже́ нельзя́ tình hình không thể nào cứu chữa (cứu vãn) được nữa

поправля́||ться, попра́виться 1. (*в сказанном*) sửa (chữa) lại, đính chính; 2. (*улучшаться*) được chỉnh đốn (cải tiến), trở nên tốt hơn; дела́ ~ются tình hình trở nên tốt hơn, công việc chạy hơn; 3. (*выздоравливать*) bình phục, lại người, khỏi bệnh, khỏi ốm; 4. *разг.* (*полнеть*) béo (mập, đẫy, đầy đà, béo tốt) ra

попрактикова́ться *сов.* tập, tập luyện, tập dượt, tập tành, thực tập (*một thời gian*)

попра́ть *сов. см.* попира́ть

по-пре́жнему *нареч.* vẫn như trước (như cũ), vẫn; (*как всегда*) như mọi khi, như thường lệ

попрёк *м. разг.* (lời) trách móc, trách cứ, quở trách

попрека́ть, попрекну́ть (*В*) trách móc, trách cứ, quở trách, quở, trách

попрекну́ть *сов. см.* попрека́ть

по́прище *с.* lĩnh vực, địa bàn (môi trường) hoạt động

попро́б||овать *сов.* 1. *см.* пробовать; 2. *разг.*: ~уйте! liệu đấy!, coi chừng đấy!, liệu hồn!, giờ hồn!

попроси́ть *сов. см.* проси́ть 1–3

попроси́ться *сов. см.* проси́ться

по́просту *нареч. разг.* (một cách) giản đơn, đơn giản, giản dị, bình dị, mộc mạc, tự nhiên; ~ говоря́ nói mộc mạc (giản đơn, giản dị, tự nhiên)

попроша́йка *м. и ж. разг.* người ăn xin (ăn mày, hành khất)

попроша́йничать *несов. разг.* 1. ăn xin, ăn mày; 2. (*надоедливо выпрашивать что-л.*) nài nỉ, van nài, van xin

попроша́йничество *с. разг.* 1. (sự) ăn xin, ăn mày; 2. (*приставание с просьбами*) (sự) nài nỉ, van nài, van xin

попроща́ться *сов. см.* проща́ться

попры́гать *сов.* nhảy (*một lúc*); (*на одной ноге*) (nhảy) lò cò

попрыг||у́н *м.* (*употр. тк. И ед. ч.*), **~у́нья** *ж.* người hay nhảy nhót

попры́скать *сов. см.* пры́скать

попря́тать *сов.* (*В*) *разг.* cất, giấu

попря́таться *сов. разг.* ẩn, nấp, ẩn nấp, ẩn giấu, ẩn (giấu) mình

попса́ *ж. собир. разг.* (loại) nhạc pop xoàng, pop quèn

попсо́вый *прил. разг.* (thuộc về) nhạc pop xoàng, pop quèn

попуга́й *м.* (chim) vẹt, kéc, keo (*Psittaci*)

попуга́ть *сов.* (*В*) doạ, đe, hù, hăm, hù doạ, hăm doạ, đe loi, làm... hơi sợ

попу́дрить *сов.* xoa (thoa, đánh) phấn

попу́дриться *сов.* xoa (thoa, đánh) phấn (*cho mình*)

попули́зм *м.* 1. (*в общественной жизни*) chủ trương (chính sách, chủ nghĩa) mị dân (*chủ yếu bằng hứa hẹn nhằm lôi kéo dân chúng*); 2. (*лит. течение в начале XX в.*) văn phái bình dân (đại chúng)

попули́ст *м.* người theo chủ trương (chính sách, chủ nghĩa) mị dân, người mị dân

попули́стск||ий *прил.* (có tính) mị dân; ~ие ло́зунги những khẩu hiệu mị dân; ~ая програ́мма cương lĩnh (chương trình) có tính mị dân

популяриза́тор *м.* người truyền bá (phổ biến)

популяриза́ция *ж.* 1. (sự) đại chúng hoá, trình bày phổ thông; 2. (*распространение*) (sự) truyền bá, phổ biến

популяризи́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. đại chúng hoá, trình bày phổ thông; 2. (*распространять*) truyền bá, phổ biến

популя́рно *нареч.* (một cách) đại chúng, dễ hiểu

популя́рность *ж.* 1. (sự, tính chất) đại chúng, phổ thông, phổ cập, dễ hiểu; 2. (*известность*) (sự) nổi tiếng, được mến mộ, được mến phục, được lòng dân; по́льзоваться широ́кой ~ю rất nổi tiếng (được mến mộ, được mến phục); он снискал себе́ ~ среди́ студе́нтов ông ấy nổi tiếng trong giới sinh viên (được sinh viên mến mộ)

популя́рн||ый *прил.* 1. đại chúng, phổ thông, phổ cập, dễ hiểu, đơn giản; ~ые ле́кции những bài giảng đại chúng (phổ thông, dễ hiểu); ~ое изложе́ние trình bày phổ thông; 2. (*известный*) nổi tiếng, danh tiếng, được mến mộ (mến phục, lòng dân); ~ певе́ц danh ca, ca sĩ nổi tiếng (được mến mộ)

популя́ция *ж. биол.* quần thể, quần đoàn

популяцио́нный *прил.* (thuộc về) quần thể, quần đoàn

попурри́ *с. нескл.* pot-pourri, popuri, khúc tập thành (pha tạp)

попусти́тельство *с.* (sự, tính) dung túng, quá dễ dãi

попусти́тельствовать *несов.* (*Д*) dung túng, tỏ ra quá dễ dãi, nhắm mắt làm ngơ, chín bỏ làm mười

по-пусто́му, **по́пусту** *нареч. разг.* (một cách) vô ích, vô bổ, phí, uổng, toi; тра́тить вре́мя ~ mất thì giờ vô ích

попу́тно *нареч.* (một cách) tiện đường, tiện thể, nhân tiện, đồng thời, cùng một lúc, một công đôi việc

попу́тн||ый *прил.* 1. cùng đường (chiều, hướng), đồng hành, tiện đường; ~ ве́тер gió thuận (xuôi), xuôi (thuận) gió; ~ая маши́на ôtô đi cùng chiều (hướng); 2. (*встречающийся на пути*) (ở) trên đường đi; 3. (*производимый одновременно с чем-л.*) đồng thời, cùng một lúc; ~ вопро́с câu hỏi phụ thêm

попу́тчи||к *м.*, **~ца** *ж.* bạn đường (cùng đường, đồng hành); *перен.* bạn đường nhất thời

попыта́ть *сов.* (*В, Р*) *разг.* thử, toan, làm thử, toan tính; ✧ ~ сча́стья làm cầu may, làm thử may ra thì được

попыта́ться *сов. см.* пыта́ться

попы́тк||а *ж.* (sự) thử, toan, làm thử, toan tính, mưu toan; взять высоту́ с тре́тьей ~и *спорт.* vượt qua độ cao trong lần nhảy thứ ba; ✧ ~ не пы́тка *погов.* thử một lần chẳng chết ai

попы́хивать *несов. разг.*: ~ сига́рой thỉnh thoảng rít (hút) vài hơi xì gà; ~ из тру́бки thỉnh thoảng rít (hút) vài hơi từ ống điếu

попя́титься *сов. см.* пя́титься

попя́тный *прил.*: идти́ на ~ không giữ lời, nuốt lời, phụ lời

по́ра *ж.* 1. (*на коже*) lỗ chân lông, lỗ; 2. (*скважина*) lỗ, rỗ

пор||а́ *ж.* 1. thời kỳ, mùa, tiết; (*момент*) lúc, buổi, ban; ночна́я ~ ban đêm; осе́нняя ~ mùa (tiết) thu, thu tiết; дождли́вая ~ mùa (tiết) mưa; 2. *в знач. сказ.* đã đến lúc; ~ обе́дать

đã đến lúc ăn trưa; давно́ ~ đáng lẽ phải làm từ lâu cơ; не ~ ли домо́й có lẽ đã đến lúc phải về nhà; ✧ до ~ы́ до вре́мени tạm thời, đến lúc nào đó; с каки́х пор? từ lúc nào?, từ bao giờ?; с да́вних пор từ xưa, thuở xưa; в ту по́ру lúc bấy giờ, khi đó, trong lúc đó; в э́ту по́ру hiện nay, bây giờ, ngày nay; на пе́рвых ~а́х buổi đầu, lúc đầu, lúc sơ khai; с той ~ы́ từ lúc đó, từ dạo đó, từ ấy; до тех пор cho đến khi, đến khi nào; до каки́х пор? đến bao giờ?, đến lúc nào?; с э́тих пор từ lúc này, từ nay, từ lúc ấy; до сих пор a) (*до этого времени*) đến nay, đến lúc này, đến bây giờ; б) (*до этого места*) đến chỗ này, đến nơi này; в са́мую по́ру đúng lúc; в са́мой поре́, в поре́ lúc đang sung sức nhất, ở trạc tuổi tốt đẹp nhất

поработа́ть *сов.* làm việc (*một thời gian*)

поработи́тель *м.* kẻ nô dịch; (*завоеватель*) kẻ xâm lược (đi chinh phục)

поработи́ть *сов. см.* порабоща́ть

порабоща́ть, поработи́ть (*В*) nô dịch, bắt... làm nô lệ

порабоще́ние *с.* (sự) nô dịch

поравня́ться *сов.* (с *Т*) đi ngang hàng, đi kịp, sánh bước

пораде́ть *сов. см.* раде́ть

пора́довать(ся) *сов. см.* ра́довать(ся)

пораж||а́ть, порази́ть (*В*) 1. (*пулей и т. п.*) bắn trúng; (*кинжалом, ножом и т. п.*) đâm (chém) trúng; 2. (*разбивать*) đánh bại, chiến thắng; порази́ть врага́ đánh bại (chiến thắng) quân thù; 3. (*о болезни*) làm thương tổn (tổn thương, thiệt hại, hư hỏng); не́которые га́зы ~а́ют лёгкие một số khí làm tổn thương (thương tổn, hỏng) phổi; 4. (*удивлять*) làm kinh ngạc (hết sức ngạc nhiên, sửng sốt, ngẩn người, ngỡ ngàng, bàng hoàng)

пораже́ться, порази́ться kinh ngạc, hết sức ngạc nhiên, sửng sốt, ngẩn người, ngỡ ngàng, bàng hoàng; tá hoả, tá hoả tam tinh (*разг.*)

пораже́нец *м. полит.* người theo chủ nghĩa thất bại

пораже́ни||е *с.* 1. (*попадание*) (sự) bắn trúng, đâm trúng; ~ це́ли bắn trúng đích; 2. (*разгром*) (sự) đánh bại; (*неудача*) (sự) thất bại, bại, thua; терпе́ть ~ (bị) thất bại, bại, thua; нанести́ ~ đánh bại, làm thất bại, hạ, thắng; 3. *мед.* bệnh tật, (sự) thương tổn; ✧ ~ прав, ~ в права́х *юр.* đình chỉ (tước) công quyền; ору́жие ма́ссового ~я vũ khí huỷ diệt hàng loạt, WMD

пораже́нчество *с. полит.* chủ nghĩa (chủ trương làm) thất bại, bại chiến luận

порази́тельно *нареч.* (một cách) lạ thường, dị thường, đặc dị, khác thường, lạ lùng; она́ ~ краси́ва nàng đẹp lạ thường

порази́тельность *ж.* (tính chất, tính, vẻ, sự) lạ thường, dị thường, đặc dị, khác thường

порази́тельн||ый *прил.* làm kinh ngạc, lạ thường, dị thường, đặc dị, khác thường, lạ lùng; ~ая па́мять trí nhớ dị thường (đặc dị, khác thường); ~ое схо́дство sự giống nhau lạ lùng (lạ thường)

порази́ть(ся) *сов. см.* пораżáть(ся)

поразмы́слить *сов.* (о *П*, над *Т*) *разг.* ngẫm nghĩ, suy ngẫm, động não, nghiền ngẫm, nghĩ kỹ, suy nghĩ chín chắn

по-ра́зному *нареч.* (một cách) khác nhau

поране́ние *с.* vết thương, thương tích

пора́нить *сов.* (*В*) *разг.* làm bị thương, gây thương tích

пора́ньше (*сравнит. ст. нареч.* ра́но) sớm hơn một chút

пораски́нуть *сов.*: ~ умо́м *разг.* bóp óc (vắt óc) suy nghĩ, động não, nghiền ngẫm, đắn đo

порасти́, порасти́ (*Т*) phủ đầy, mọc đầy; по́ле поросло́ трово́й cỏ mọc đầy cánh đồng, cánh đồng mọc đầy (phủ đầy) cỏ

порасти́ *сов. см.* порастя́ть

порва́ть *сов.* 1. *см.* порыва́ть; 2. (*В*) (*разорвать*) xé, làm rách; ~ пла́тье xé (làm rách) áo dài

порва́ться *сов.* 1. (*разорваться*) (bị) xé, rách; 2. (*оборваться*) (bị) đứt, đứt đoạn; 3. (*прекратиться*) (bị) đoạn tuyệt, cắt đứt, chấm dứt

пореде́ть *сов. см.* редеть

поре́з *м.* vết (đường) cắt

поре́зать *сов.* 1. (*В*) (*поранить*) làm đứt; ~ ру́ку ножо́м làm đứt tay, bị dao làm đứt tay; 2. (*В*) *разг.* (*зарезать всех, многих*) thịt, làm thịt, cắt tiết (*nhiều, tất cả*); 3. (*В, Р*) (*нарезать в каком-л. количестве*) cắt, thái; ~ колба́сы thái giò

поре́заться *сов.* bị đứt tay, bị cắt vào thịt

порезви́ться *сов. см.* резви́ться

поре́й *м.* (cây) poireau, poa-rô, tỏi tây (*Allium porrum*)

порекомендова́ть *сов.* (*В*) giới thiệu, tiến cử, đề cử

порисова́ть *сов.* vẽ (*một lúc*)

порисова́ться *сов.* phô trương, khoe mẽ, làm bộ làm tịch (*một lúc*)

по́ристость *ж.* (độ, sự) xốp, thủng tổ ong, có nhiều lỗ hổng, có nhiều lỗ nhỏ, lỗ chỗ, rỗng

по́ристый *прил.* xốp, thủng tổ ong, nhiều lỗ hổng (lỗ nhỏ), lỗ chỗ, rỗng

порица́ние *с.* (sự) khiển trách, quở trách; (*неодобрение*) (sự) bài xích, bài bác, chống báng, chê bai, chê trách, chỉ trích, lên án; выноси́ть ~ кому́-л. khiển trách (quở trách) ai; общественное ~ sự chê trách (lên án) của công luận

порица́ть *несов.* (*В*) khiển trích, quở trách; (*осуждать*) bài xích, bài bác, chống báng, chê bai, chê trách, chỉ trích, lên án

по́рка I *ж.* (*платья и т.п.*) (sự) tháo đường khâu, tháo chỉ may

по́рка II *ж. разг.* (*наказание*) (sự) đánh đòn, quất roi; trận đòn (roi); trượng hình (*уст.*)

по́рно-би́знес *м.* (ngành) kinh doanh hàng porno, kinh doanh sách báo-phim ảnh khiêu dâm

порнографи́ческий *прил.* khiêu dâm, porno; con heo (*разг.*); ~ рома́н tiểu thuyết khiêu dâm (con heo)

порногра́фия *ж.* hàng porno, sách (tranh, ảnh, phim) khiêu dâm; dâm thư (*уст.*)

по́рно-звезда́ *ж.* ngôi sao porno (khiêu dâm)

по́рно-ле́нта *ж.*, **по́рно-фильм** *м.* phim khiêu dâm; phim con heo (*разг.*)

порну́ха *ж. разг. пренебр. см.* порногра́фия

по́ровну *нареч.* (một cách) đồng đều, đều nhau, bằng nhau; дели́ть расхо́ды ~ chia đồng đều (đều nhau) các khoản chi phí

поро́г *м.* 1. (*дверной*) ngưỡng cửa, ngưỡng; перешагну́ть че́рез ~ bước qua ngưỡng cửa; 2. (*речной*) ghềnh, thác; 3. (*наименьшая величина чего-л.*) ngưỡng, giới hạn; ~ слы́шимости ngưỡng nghe được (thính giác); ~ радиа́ции ngưỡng bức xạ; 4. (*возвышение поперёк речного дна*) đập ngăn; ✧ на ~ не пуска́ть кого́-л. cấm cửa ai, không cho ai đến nhà; быть на ~е сме́рти gần đất xa trời, gần kề miệng lỗ

поро́да *ж.* 1. (*домашних животных*) nòi, giống; *разг.* (*породистость*) nòi, thuần chủng, giống thuần; 2. (*растений*) giống; 3. (*категория людей*) hạng, loại, giống; 4. *уст.*

(*происхождение*) dòng dõi, dòng giống, xuất thân, dòng dõi trâm anh thế phiệt; 5. *геол.* đá, đất đá, nham thạch

поро́дистость *ж.* (tính) nòi, thuần chủng, giống tốt

поро́дист||ый *прил.* 1. nòi, thuần chủng, giống thuần, giống tốt; ~ая ло́шадь ngựa nòi (thuần chủng); 2. *разг. уст.* (thuộc) dòng dõi trâm anh thế phiệt, con dòng cháu giống

породи́ть *сов. см.* порожда́ть

породнённ||ый *прил.*: ~ые города́ những thành phố kết nghĩa

породни́ть *сов. см.* родни́ть 1

породни́ться *сов. см.* родни́ться

порожда́ть, породи́ть (*В*) 1. *уст.* đẻ, sinh, sinh nở, sinh đẻ, sinh hạ; 2. *перен.* khai sinh, sinh ra; (*о чувствах и т. п.*) gây ra, làm nảy sinh

порожде́ние *с.* kết quả, sản phẩm, con

поро́жистый *прил.* (*о реке*) nhiều thác ghềnh

поро́жн||ий *прил. разг.* rỗng, trống, không; ~ рейс chuyến chạy không (không tải); ✧ переливáть из пустóго в ~ее ≅ đánh (đấm) bùn sang ao

порожня́к *м. ж.-д.* tàu chạy không (không tải, không hàng), toa (goòng) không

порожняко́м *нареч. разг.* chạy không, không tải, không hàng

по́розно *нареч.* (một cách) riêng rẽ, riêng lẻ, lẻ loi, riêng biệt, riêng; (*по одному*) từng cái (người) một, lẻ tẻ; жить ~ ở riêng, sống riêng rẽ (riêng lẻ, riêng biệt); входи́ть ~ lẻ tẻ đi vào, đi vào từng người một

порозове́ть *сов. см.* розове́ть 1

поро́й *нареч.* đôi lúc (khi), có lúc (khi), thỉnh thoảng

поро́к *м.* 1. tật, thói, tệ, tật xấu, thói xấu, tệ đoan, tệ nạn, tệ lậu; лень — мать всех ~ов ≅ nhàn cư vi bất thiện; 2. (*физический недостаток*) khuyết tật, tật; ~и ре́чи những khuyết tật (tật) nói năng (*như nói ngọng, nói lắp...*); ~ се́рдца tật tim, tật biến dạng van tim; ~и древеси́ны những khuyết tật của gỗ

поролóн *м.* porolon

поролóновый *прил.* (bằng) porolon

поросёнок *м.* lợn (heo) con

пороси́ться, опороси́ться đẻ (*nói về lợn*)

по́росль *ж.* 1. chồi, mầm, nhánh; *перен.* mầm (măng) non; 2. (*заросль*) rừng cây con (cây bụi)

порося́тина *ж.* thịt lợn (heo) con

порося́чий *прил.* (thuộc về) lợn con, heo con

поро́ть I, распоро́ть (*В*) (*платье и. т. п.*) tháo chỉ may (đường khâu); (*разрывать*) rạch, mổ, phanh

поро́ть II, вы́пороть (*В*) *разг.* (*бить*) đánh đòn, quất, đánh, vụt (*bằng roi*)

поро́ть III *несов.*: ~ вздор, чушь nói nhảm nhí (xằng bậy, bậy bạ, ba xạo, ba lăng nhăng, nhảm, bậy, xằng, xạo, nhăng)

по́рох *м.* thuốc súng, thuốc nổ; безды́мный ~ thuốc súng không khói; охо́тничий ~ thuốc súng săn; ✧ держа́ть ~ сухи́м sẵn sàng tự vệ (chiến đấu); не хвата́ет ~у кому́-л. сде́лать что́-л. ai không đủ nghị lực để làm gì; тра́тить ~ да́ром toi công, mất công toi; он ещё ~а не ню́хал nó còn chưa biết mùi thuốc súng, nó chưa nếm mùi súng đạn

пороховни́ца *ж.* túi thuốc súng

порохов||о́й *прил.* (thuộc về) thuốc súng, thuốc nổ; ~ пóгреб hầm thuốc súng; ~ завóд nhà máy làm thuốc súng; ✧ ~а́я бóчка thùng thuốc súng, lò lửa chiến tranh

поро́чить, опоро́чить (*В*) 1. (*позорить*) bôi nhọ, gièm pha, nói xấu, sàm báng; ~ чьё-л. дóброе и́мя bôi nhọ tên tuổi của ai, bôi tro trát trấu vào thanh danh của ai; 2. (*осуждать, признавать плохим*) phê phán, chê bai

поро́чность *ж.* (sự, tính chất) hư hỏng, hư đốn; sai lầm (*ср.* поро́чный)

поро́чн||ый *прил.* 1. hư hỏng, hư đốn, đốn mạt, tồi tệ, đốn đời, hư thân mất nết, vô đạo đức, bất hảo; ~ челове́к người hư hỏng (hư đốn, đốn mạt, hư thân mất nết, vô đạo đức); ~ое поведе́ние tư cách đốn mạt (hư đốn, tồi tệ); 2. (*неправильный*) sai, sai lầm, sai lạc, sai lệch, lệch lạc; ~ мéтод иссле́дования phương pháp nghiên cứu sai (sai lầm, lệch lạc); ✧ ~ круг vòng luẩn quẩn

поро́ша *ж.* tuyết bột

порошко́в||ый *прил.* (thuộc về) bột; ~ое молоко́ sữa bột; ✧ ~ая металлу́рги́я (ngành) luyện kim bột

порошкообра́зн||ый *прил.* (có) dạng bột; ~ое вещество́ chất bột

порошо́к *м.* bột; (*лекарство*) thuốc bột, tán; зубно́й ~ bột đánh răng; ✧ стере́ть, растере́ть кого́-л. в ~ đánh cho ai tan tác (tan tành, tan xác, tan xương)

поро́ю *см.* поро́й

порт *м.* 1. cảng; морско́й ~ hải cảng, cảng biển; речно́й ~ giang cảng, cảng sông; торго́вый ~ thương cảng, cảng buôn bán; вое́нный ~ quân cảng; 2. *информ.* cổng; ✧ возду́шный ~ phi cảng, cảng hàng không, trường bay

порта́л *м.* 1. *архит.* cổng chính, cổng, chính môn; 2. *информ.* portal, cổng *см.* веб-порта́л

порта́льный *прил.* (thuộc về) cổng chính, cổng; ~ кран cần trục chân đế (chân hạc, cổng)

портати́вн||ый *прил.* xách tay, pоóctatip; ~ая пи́шущая маши́нка máy chữ xách tay (pоóctatip); ~ компью́тер laptop, notebook, computer (máy vi tính) xách tay

портве́йн *м.* rượu (vang) porto

по́ртик *м. архит.* hàng cột hiên trước, pоóctic, trụ lang

по́ртить, испо́ртить (*В*) 1. (*приводить в негодность*) làm hỏng (hư, hại, hư hỏng, hư hại); ~ мотóр làm hỏng máy; ~ чью-л. рабóту làm hỏng công việc của ai; ~ зре́ние làm hỏng mắt; испо́ртить себе́ желу́док làm hỏng dạ dày của mình; испо́ртить жизнь кому́-л. làm hỏng (hư hỏng) đời ai; 2. (*делать неприятным*) làm mất, làm xấu đi; ~ удово́льствие кому́-л. làm ai mất thú vị, làm mất khoái cảm của ai; э́то мне ~ит аппети́т cái (điều) đó làm tôi ăn mất ngon; ~ отноше́ния làm quan hệ xấu đi; 3. (*оказывать дурное влияние*) làm hỏng (hư hỏng, hư đốn); ~ дете́й làm hỏng (hư hỏng, hư đốn) trẻ con, làm trẻ con hư hỏng (hư đốn)

по́рт||иться, испо́ртиться 1. (*становиться негодным*) (bị) hỏng, hư, hư hỏng, hư hại; (*о пище тж.*) (bị) ươn, thiu, ôi, thối, ủng; мои́ часы́ испо́ртились đồng hồ của tôi bị hỏng; ры́ба легко́ ~ится cá dễ hỏng (ươn); 2. (*становиться неприятным*) (trở nên) xấu đi; у меня́ испо́ртилось настрое́ние khí sắc tôi xấu đi, lòng tôi trở nên ảm đạm; пого́да вдруг испо́ртилась thời tiết bỗng xấu đi; 3. (*приобретать дурные наклонности*) đổ đốn, đâm ra hư đốn, trở nên hư hỏng

портмоне́ *с.* ví tiền, bóp

портни́ха *ж.* bà/chị thợ may (khâu)

портно́вский *прил.* (thuộc về) thợ may, thợ khâu; ~ инструме́нт dụng cụ (đồ dùng, đồ lề) thợ may

портно́й *м.* (*скл. как прил.*) thợ may (khâu); да́мский ~ thợ may nữ phục (nữ trang, đồ đầm)

портня́ж||ить, **~ничать** *несов. разг.* làm nghề thợ may (khâu)

портня́жный *прил.* (thuộc về) may, khâu

портови́к *м.* công nhân cảng

портов||ый *прил.* (thuộc về) cảng; ~ го́род thành phố cảng; ~ые рабо́чие công nhân cảng

по́рто-фра́нко *с. нескл. торг.* (hải) cảng tự do; (*право*) quyền đặc miễn thuế quan, quyền được miễn quan cảng (thuế xuất nhập khẩu)

портпле́д *м.* túi đựng chăn màn

портре́т *м.* 1. chân dung; ~ во весь рост chân dung toàn thân; писа́ть чей-л. ~ vẽ chân dung ai; 2. *разг.* (*подобие кого-л.*) bức ảnh, giống như đúc, y chang; он ~ своего́ отца́ nó y chang bố nó, anh ấy giống bố như đúc; 3. (*описание персонажа в романе и т. п.*) chân dung, mô tả (miêu tả) nhân vật

портрети́ст *м.* hoạ sĩ chân dung

портре́тн||ый *прил.* (thuộc về) chân dung; ~ая жи́вопись hội hoạ chân dung

портсига́р *м.* bót, bót xì-gà (thuốc lá)

португа́л||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Portugal (Bồ Đào Nha)

португа́льский *прил.* (thuộc về) Portugal, Bồ Đào Nha; ~ язы́к tiếng Portugal (Bồ Đào Nha)

портула́к *м. бот.* (cây) rau sam, hoa mười giờ (*Portulaca*)

портупе́я *ж. воен.* đai đeo kiếm, đai đeo

портфе́л||ь *м.* 1. (*сумка*) cặp, cặp-táp; ко́жаный ~ cặp da; 2. (*министерский*) ghế, ghế bộ trưởng (tổng trưởng); распределе́ние ~ей phân phối các ghế trong nội các, phân phối các ghế bộ trưởng (tổng trưởng); мини́стр без ~я bộ trưởng (tổng trưởng) không bộ; ✧ редакцио́нный ~ vốn bản thảo (*của ban biên tập, nhà xuất bản...*)

портфо́лио *с. неизм.* 1. *эк.* danh mục đầu tư; 2. (*перечень достижений*) liệt kê thành tích, bản giới thiệu thân thế và sự nghiệp (*có minh hoạ hình ảnh*)

портье́ *м. нескл.* người gác cửa, gác dan (*khách sạn*)

портье́ра *ж.* màn cửa; (*над дверью*) diềm, diềm cửa

портя́нка *ж.* (tấm) vải bọc chân, xà cạp

порубі́ть *сов.* (*В*) 1. (*вырубить всё, многое*) đẵn (chặt, đốn) cây (*nhiều*); 2. (*изрубить*) băm, vằm; (*зарубить*) chém

пору́бка *ж.* 1. (sự) đẵn cây, chặt cây, đốn cây; 2. (*место*) khu đẵn (chặt, đốn) cây

пору́бщик *м. разг.* 1. người đẵn (đốn) gỗ, tiều phu; 2. (*тот, кто занимается незаконной рубкой леса*) lâm tặc, người đẵn (đốn) gỗ trộm

поруга́ние *с.* (sự, điều) lăng nhục, sỉ nhục, báng bổ, lăng mạ, làm nhục, đại bất kính

пору́ганный *прил.* bị lăng nhục (sỉ nhục, lăng mạ, làm nhục, báng bổ)

поруга́ть *сов.* (*В*) mắng, chửi, chửi mắng

поруга́ться *сов.* 1. (с *Т*) cãi cọ, cãi (chửi, mắng) nhau; 2. (*некоторое время*) chửi mắng, chửi rủa (*một lúc*)

пору́к||а *ж.* (sự) bảo lãnh, bảo lĩnh, bảo đảm; взять кого́-л. на ~и bảo lãnh cho ai; отпусти́ть кого́-л. на ~и thả ai ra có sự bảo lãnh

по-ру́сски *нареч.* (bằng) tiếng Nga, Nga ngữ, Nga văn; (*в русском стиле*) theo cách người Nga; говори́ть ~ nói tiếng Nga

поручи́ть, поруча́ть 1. (*Д В, Д + инф.*) giao phó, phó thác, uỷ nhiệm, uỷ thác, uỷ quyền; ему́ бы́ло пору́чено э́то сде́лать ông ấy được uỷ nhiệm (uỷ thác, uỷ quyền, giao phó) làm việc đó; 2. (*Д В*) (*вверять*) giao, trao, giao phó, phó thác; ~ детей кому́-л. phó thác (giao phó, giao) con cái cho ai.

поруче́ни||е *с.* (sự) giao phó, phó thác, uỷ nhiệm, uỷ thác, uỷ quyền; (*задание*) nhiệm vụ, nhiệm vụ được giao phó; выполня́ть ~ thực hiện nhiệm vụ; ему́ бы́ло дано́ ~ anh ấy được giao nhiệm vụ (được uỷ nhiệm); по ~ю кого́-л. được sự uỷ nhiệm (uỷ thác, uỷ quyền) của ai

поруче́ние *м. воен. уст.* thiếu uý

поручи́тель *м.* người bảo lãnh (bảo lĩnh, bảo đảm), bầu chủ, bảo chủ

поручи́тельство *с.* (sự) bảo lãnh, bảo lĩnh, bảo đảm, bầu chủ, bảo chủ

поручи́ть *сов. см.* поруча́ть

поручи́ться *сов. см.* руча́ться

по́ручни *мн.* (*ед.* по́ручень *м.*) tay vịn

порфи́р *м. геол.* porphyre, đá poócphia, đá vân bang, vân bang thạch

порфи́ра *ж.* (*мантия*) hồng y, áo chùng đại lễ

порфи́ровый *прил. геол.* (thuộc về) porphyre, đá poócphia, đá vân bang

порха́ть, порхну́ть bay lượn, bay chuyền, bay dập dờn (giập giờn), bay qua bay lại,

порхну́ть *сов. см.* порха́ть

порцио́нн||ый *прил.* (*в ресторане*) đặt riêng, theo từng món; ~ое блю́до món ăn đặt riêng

по́рци||я *ж.* suất, phần; (*кушанья*) khẩu phần, suất (phần) ăn; две ~и сала́та hai suất (đĩa) xà-lách; три ~и моро́женого ba suất kem

по́рча *ж.* (*по знач. гл.* порти́ть) (sự) làm hỏng, làm hư, làm hư hỏng; (*по знач. гл.* по́ртиться) (sự) hỏng, hư, hư hỏng

по́рчен||ый *прил.* (*о пище*) (bị) ươn, thiu, ôi, thối, ủng, hư, hỏng

по́ршень *м. тех.* piston, pittông

поршнев||о́й *прил.* (thuộc về) piston, pittông; ~о́е кольцо́ vòng piston (pittông), xéc-măng, vòng găng

поры́в *м.* 1. cơn, trận; ~ ве́тра cơn (trận) gió; 2. *перен.* cơn, trận, đợt, khí thế; ~ гне́ва cơn giận, trận lôi đình, cơn cuồng nộ; ~ ра́дости nỗi hân hoan cuồng nhiệt, niềm vui mãnh liệt; подда́ться мину́тному ~у làm theo cơn hứng nhất thời; трудово́й ~ khí thế lao động

порыва́ть, порва́ть (*В*) 1. xé; 2. *перен.* cắt đứt, đoạn tuyệt, chấm dứt; ~ дипломати́ческие отноше́ния cắt đứt quan hệ ngoại giao; порва́ть свя́зи с ке́м-л. tuyệt giao (đoạn giao, cắt đứt liên hệ) với ai

порыва́ться *несов.* (+ *инф.*) cố, toan, muốn, cố sức, ráng sức, rán sức, mong muốn

поры́висто *нареч.* (một cách) từng cơn, từng trận, tầng đợt; mãnh liệt; bồng bột

поры́вистость *ж.* (tính, tính chất) từng cơn, từng trận, tầng đợt, từng hồi, ngắt quãng; đột ngột, mãnh liệt; bồng bột, sôi nổi (*ср.* поры́вистый)

поры́вист||ый *прил.* 1. (*неровный*) từng cơn (trận, đợt, hồi), ngắt quãng; ~ ве́тер gió thổi từng cơn (từng trận, từng hồi); 2. (*резкий*) đột ngột, mãnh liệt, mạnh; ~ые движе́ния những động tác đột ngột; 3. (*пылкий*) bồng bột, sôi nổi; ~ая нату́ра bản tính bồng bột (sôi nổi)

порыже́лый *прил.* trở màu hung hung; (*выцветший*) bạc màu, vàng ra

порыже́ть *сов. см.* рыже́ть 1

поры́ться *сов. разг.* lục, lục lọi; ~ в карма́нах lục túi, lục lọi trong túi; ✧ ~ в па́мяти lục (lục lại, lục lọi) trong trí nhớ, cố nhớ lại

поря́дков||ый *прил.* (theo) thứ tự; ~ но́мер số thứ tự; ~ое числи́тельное *грам.* số từ thứ tự

поря́дком *нареч. разг.* 1. (*очень*) rất, lắm, khá; 2. (*как следует*) (một cách) chu đáo, ra trò, đến nơi đến chốn, ra đầu ra đũa

поря́д||ок *м.* 1. trật tự, nền nếp, nề nếp; приводи́ть свои́ дела́ в ~ đưa công việc của mình vào nền nếp (nề nếp), thu xếp công việc của mình vào nền nếp (nề nếp), sắp xếp công việc của mình cho có trật tự; 2. (*общественное устройство*) chế độ, thể chế, trật tự; ста́рый ~ chế độ cũ; установи́ть но́вый ~ thiết lập một trật tự (chế độ) mới; 3. (*обычай, обыкновение*) nếp, thói, lệ, thói (lệ) thường, thông lệ, lề thói; ~ жи́зни nếp sống; по заведённому ~ку theo lệ thường (thường lệ, thông lệ, nếp cũ, lề thói đã có sẵn); 4. (*последовательность*) thứ tự, trật tự, trình tự; алфави́тный ~ thứ tự alphabet (vần chữ cái), thứ tự A, B, C; рассказа́ть всё по ~ку kể từ đầu đến đuôi theo trình tự; в ~ке о́череди theo nguyên tắc xếp hàng; по ~ку theo thứ tự (trình tự), lần lượt cái (người) nọ đến cái (người) kia; 5. (*способ, метод*) cách, cách thức, phương pháp, lối; (*правила*) quy tắc, quy chế, thủ tục; в организо́ванном ~ке một cách có tổ chức; в обы́чном ~ке theo cách thông thường (bình thường); ~ голосова́ния thủ tục biểu quyết, cách thức bỏ phiếu, quy tắc bầu cử; ~ утвержде́ния прое́ктов thủ tục (quy tắc) phê chuẩn dự án; в суде́бном ~ке theo lối (quy tắc) xét xử của toà án; 6. (*род, свойство, характер*) loại, tính chất, thuộc tính; того́ же ~ка (thuộc) cùng một loại; разгово́р секре́тного ~ка câu chuyện có tính chất bí mật; 7. *воен.* (*построение, строй*) đội hình; боево́й ~ đội hình chiến đấu, trận thế, thế trận; похо́дный ~ đội hình hành quân; 8. *мат.* bậc, cấp; ~ величины́ bậc đại lượng; ~ ро́ста cấp tăng (tăng trưởng); ~ сходи́мости cấp hội tụ; ✧ в ~ке ổn, tốt; всё в по́лном ~ке mọi việc đều ổn cả, mọi sự đều tốt đẹp, mọi việc đâu vào đấy, mọi việc đều chu toàn; не в ~ке không ổn; здесь что́-то не в ~ке ở đây có cái gì không ổn; для ~ка để giữ quy tắc, theo lệ thường, theo nguyên tắc; ~ дня chương trình nghị sự, nghị trình; в ~ке вещей thường lệ, thông thường, bình thường, theo lệ thường, theo lẽ tự nhiên, theo thường tình; пе́шим ~ком đi bộ

поря́дочно *нареч.* 1. (*честно*) (một cách) đứng đắn, tử tế, hiền lương, đoan chính, lương thiện; вести́ себя́ ~ cư xử đứng đắn, xử sự tử tế, ăn ở lương thiện, có tư cách đoan chính; 2. *разг.* (*много*) nhiều; идти́ ещё ~ còn phải đi khá xa nữa; ждать пришло́сь ~ phải đợi khá lâu

поря́дочность *ж.* (tính, sự, tính chất) đứng đắn, tử tế, đoan chính, lương thiện

поря́дочн||ый *прил.* 1. (*честный*) đứng đắn, tử tế, hiền lương, đoan chính, lương thiện, chính chuyên; ~ челове́к người đứng đắn (tử tế, hiền lương, đoan chính, lương thiện); 2. *разг.* (*значительный*) đáng kể, khá lớn, khá nhiều, khá tốt, khá; ~ моро́з băng giá khá ác liệt; ~ое расстоя́ние khoảng cách khá xa (khá lớn); ~ кусо́к một miếng khá to; ~ дохо́д thu nhập khá nhiều

поса́д *м. ист.* thị tứ, thị trấn

посади́ть *сов. см.* сади́ть *и* сажа́ть

поса́дк||а *ж.* 1. (*растений*) (sự) trồng, trồng trọt, ra ngôi; 2. *обыкн. мн.*: ~и (*посаженные растения*) (các) cây trồng; 3. (*самолёта*) (sự) hạ cánh; слепа́я ~ hạ cánh mò, hạ cánh mà không thấy; 4. (*в поезд, самолёт*) (sự) lên tàu; (*на пароход тж.*) (sự) xuống tàu; ~ начина́ется за час до отправле́ния по́езда việc lên tàu bắt đầu một giờ trước khi tàu chạy; 5. (*в седле*) tư thế (*cưỡi ngựa*), cách ngồi (*trên yên*)

поса́дочн||ый *прил.* 1. *с.-х.* (thuộc về) trồng trọt; (*для посадки*) (để) trồng; ~ карто́фель khoai tây để trồng, khoai giống; ~ая маши́на máy trồng cây; 2. (*для посадки на поезд и т. п.*) (để) lên tàu; ~ тало́н к биле́ту thẻ lên tàu kèm theo vé; ~ трап thang tàu; 3. *ав.* (để) hạ cánh; ~ая площа́дка bãi hạ cánh; ~ая полоса́ đường băng hạ cánh; ~ знак dấu hiệu hạ cánh

посажённ||ый *прил.*: ~ оте́ц cha đỡ đầu trong hôn lễ; ~ая мать mẹ đỡ đầu trong hôn lễ

посва́тать(ся) *сов. см.* сва́тать(ся)

посвеже́ть *сов. см.* свеже́ть

посвети́ть *сов.* 1. *см.* свети́ть; 2. (*некоторое время*) chiếu sáng, soi sáng, chiếu, soi, rọi (*một lúc*)

посветле́ть *сов. см.* светле́ть 1

посви́стывать *несов.* huýt sáo khe khẽ

по-сво́ему *нареч.* 1. (*о мнении*) theo ý mình, theo quan điểm của mình; 2. (*о желании*) theo nguyện vọng của mình; 3. (*по особенному*) theo cách của mình, theo cách riêng

по-сво́йски *нареч. разг.* 1. (*по своей воле*) (một cách) tự ý, tự tiện, tự tung tự tác, không nể nang; разде́латься ~ с ке́м-л. tự ý (tự tiện, tự tung tự tác) trừng trị ai; 2. (*как близкий человек*) (một cách) thân tình, như người thân, như người nhà

посвяти́ть *сов. см.* посвяща́ть

посвящ||а́ть, посвяти́ть 1. (*В* в *В*) (*осведомлять о чём-л.*) thổ lộ, nói cho biết; посвяти́ть дру́га в свою́ та́йну thổ lộ điều bí mật của mình cho bạn, thổ lộ với bạn điều bí mật của mình, nói điều bí mật của mình cho bạn biết; 2. (*В Д*) (*труд, время*) dành cho, cống hiến, hiến dâng, hiến, dâng; ~ себя́ нау́ке hiến mình (hiến thân, hiến dâng đời mình) cho khoa học; заседа́ние бы́ло ~ено́ па́мяти Го́голя phiên họp để kỷ niệm Gogol; посвяти́ть все си́лы борьбе́ за мир cống hiến mọi sức lực (hiến dâng toàn lực) cho cuộc đấu tranh vì hoà bình; 3. (*В Д*) (*литературное произведение*) đề tặng, tặng; (*с большим уважением*) dâng

посвяще́ние *с.* 1. (*в тайну и т. п.*) (sự) thổ lộ; 2. (*литературного произведения*) (sự) đề tặng, tặng; dâng

посвящённые *мн. рел.* hàng giáo phẩm cao cấp

посе́в *м.* 1. (*действие*) (sự) gieo, vãi, gieo hạt; 2. (*то, что посеяно*) hạt giống, hạt đã gieo, cây (lúa) mới mọc, lúa non; (*засеянная площадь*) diện tích gieo trồng;ози́мые ~ы lúa non gieo mùa thu; яровы́е ~ы lúa non gieo mùa xuân

посевн||о́й *прил.* 1. (thuộc về) gieo, vãi, gieo hạt; (*для посева*) (để) gieo; ~а́я кампа́ния vụ gieo hạt; ~а́я пло́щадь diện tích gieo trồng; 2. *в знач. сущ. ж.*: ~а́я vụ gieo hạt

поседе́ть *сов. см.* седе́ть

поселе́нец *м.* 1. người khai canh (khai khẩn); 2. (*ссыльный*) *ист.* người bị đày (bị phát vãng, bị phát lưu)

поселе́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) đưa đến ở, di dân, di cư; 2. (*населённый пункт*) điểm (khu) dân cư, làng, xóm; 3. (*ссылка*) *ист.* (sự) đày, phát vãng, phát lưu, bị đày, bị phát vãng, bị phát lưu; ссы́лка на ~, сосла́ть на ~ đày, phát vãng, phát lưu

посели́ть(ся) *сов. см.* поселя́ть(ся)

поселко́вый *прил.* (thuộc về) làng, khu dân cư, xóm lao động

посёлок *м.* làng, xóm, khu dân cư, xóm lao động; рыба́чий ~ vạn (xóm) chài; ~ городско́го ти́па phố thị, thị trấn

поселя́ть, посели́ть (*В*) (*на новые земли*) di dân; (*в новые дома*) đưa (cho)... đến ở

поселя́ться, посели́ться (*на новых землях*) di cư; (*в новой квартире*) dọn đến ở

по-семе́йному *нареч.* (theo cách) trong gia đình, thân tình, chân tình

посеме́йный *прил.* (theo, từng) gia đình

посему́ *нареч. уст. см.* поэ́тому

посеребри́ть *сов. см.* серебри́ть

посереди́не 1. *нареч.* ở giữa, giữa; 2. *предлог* (*Р*) ở giữa, giữa

посере́ть сов. *см.* сере́ть 1

посети́тель *м.*, **~ница** *ж.* người đến thăm (đến xem), người khách; ~ рестора́на thực khách, khách của hiệu ăn;. ~ музе́я người đi xem bảo tàng

посети́ть *сов. см.* посеща́ть

посе́товать *сов. см.* се́товать

посеща́емость *ж.* (số, lượng, số lượt) người xem, người đến thăm; (*собраний и т. п.*) (số, lượng, số lượt) người đến dự

посеща́ть, посети́ть (*В*) đến thăm (xem), đi (viếng) thăm, lui tới, thăm; (*собрания и т. п.*) đến (tới) dự; *перен.* đến, gặp, hiện ra; ча́сто ~ кого́-л. thường đến thăm ai, hay viếng thăm ai, hay lui tới nhà ai

посеще́ние *с.* (sự) đến thăm, đến xem, đi thăm, viếng thăm; (*собраний и т. п.*) (sự) đến dự, tới dự; (*официальное*) (cuộc) viếng thăm, đi thăm, ở thăm

посе́янный *прил.*: игро́к ~ под но́мером... *спорт.* cầu thủ được ghi số...

посе́ять *сов. см.* се́ять

посиде́ть *сов.* ngồi (*một lúc*); (*в тюрьме*) ngồi tù (*một thời gian*)

поси́льн||ый *прил.* vừa (hợp) sức; оказа́ть кому́-л. ~ую по́мощь dành cho ai một sự giúp đỡ hợp sức

посине́лый *прил. разг.* xanh tím, tái xanh, tái mét, tái ngắt, tái xanh như chàm đổ, xanh như tàu lá

посине́ть *сов. см.* синеть 1

поскака́ть *сов.* 1. bắt đầu nhảy, nhảy (phốc) đi; 2. (*о лошади*) phi, phi chạy; 3, (*некоторое время*) nhảy nhót (*một lúc*); (*верхом*) phi ngựa (*một lúc*)

поскользну́ться *сов.* trượt, trượt dài, sẩy chân

поско́льку *союз* (*так как*) vì, bởi vì, bởi chưng; (*в какой мере, степени*) chừng nào, trong chừng mực, trong mức độ

послабле́ни||е *с.* (sự) dễ dãi, buông lỏng, nới lỏng; (*уступка*) (sự) nhân nhượng, khoan nhượng, nhượng bộ; никаки́х ~й không khoan nhượng (nhân nhượng) gì hết; thẳng thừng (*разг.*)

посла́нец *м.* sứ giả, phái viên

посла́ние *с.* thông điệp, công hàm; (*письмо*) thư

посла́нник *м. дип.* công sứ; (*миссии*) phái viên; чрезвыча́йный ~ đặc sứ

по́сланный *м.* phái viên, người được phái đi

посла́ть *сов. см.* посыла́ть

по́сле 1. *нареч.* sau, sau này; э́то мо́жно сде́лать ~ việc ấy có thể làm sau; 2. *предлог* (*Р*) sau, sau khi; (*с тех пор как*) kể từ khi; он придёт ~ рабо́ты anh ấy sẽ đến sau buổi làm việc, sau khi làm việc xong nó sẽ đến; мы не ви́дели его́ ~ боле́зни sau khi nó ốm thì chúng tôi không còn gặp nó, chúng tôi không gặp nó kể từ khi nó ốm; ~ всех sau mọi người, cuối cùng, sau cùng, sau rốt, sau chót, chót; он вы́ступил ~ всех ông ấy đã phát biểu cuối cùng (sau cùng, sau mọi người); ✧ ~ того́ как *союз* sau khi

послевое́нный *прил.* sau chiến tranh, hậu chiến

после́д *м. анат.* màng ối, bọc nhau, nhau

последе́йствие *с. спец.* hậu quả

последи́ть *сов.* (за *Т*) theo dõi, nhìn theo, dõi theo (*một lúc*); ~ глаза́ми за ке́м-л. đưa mắt theo dõi (nhìn theo, dõi theo) ai

после́дн||ий *прил.* 1. cuối cùng, sau cùng, sau rốt, sau chót, cuối, chót, rốt, bét; (*предсмертный*) lúc lâm chung, trước khi qua đời, cuối cùng; в ~ раз lần cuối (cuối cùng, chót); в са́мый ~ моме́нт đến phút chót, trong giây phút cuối cùng; ~ее сло́во подсуди́мого lời nói cuối cùng của bị cáo; ~ие уси́лия những cố gắng cuối cùng; ~яя во́ля lời trăng trối (trối trăng), lời dặn lúc lâm chung; 2. (*предыдущий*) trước, gần đây; ~ месяц tháng trước; в ~ие пять лет он о́чень постаре́л trong năm năm gần đây ông ấy già đi nhiều; 3. (*самый новый*) mới nhất, tối tân, hiện đại nhất; одет по ~ей мо́де ăn mặc theo mốt mới nhất, ăn vận tân thời, mặc toàn loại đời mới (đời chót); ~ее сло́во нау́ки thành tựu tối tân (mới nhất) của khoa học; стро́ить по ~ему сло́ву те́хники xây dựng theo kỹ thuật tối tân (hiện đại nhất); ~ие но́вости tin giờ chót (mới nhất, cuối cùng); 4. (*только что упомянутый*) vừa nói; 5. (*окончательный, решающий*) cuối cùng, tối hậu, dứt khoát; э́то моё ~ее сло́во đó là lời nói cuối cùng của tôi, đó là ý kiến dứt khoát của tôi; 6. (*высший, крайний*) cao nhất, tột cùng, cùng tột; ~яя сте́пень tột bậc; 7. *перен.* (*плохой, худший*) xấu (tệ) nhất, tồi tệ, tàn tệ, bét, mạt hạng; ~ челове́к người tồi tệ (mạt hạng); изруга́ть кого́-л. ~ими слова́ми chửi rủa ai tàn tệ, chửi rủa tàn tệ ai; 8. *в знач. сущ. с.*: ~ее (cái) cuối cùng, còn lại cuối cùng; ✧ до ~его́ đến cùng; за ~ее вре́мя gần đây

после́дователь *м.* môn đồ, đồ đệ, môn đệ, môn sinh, người học trò (kế tục, tiếp tục)

после́довательно *нареч.* (một cách) liên tục, kế tiếp nhau, lớp lang; nhất quán, triệt để

после́довательность *ж.* 1. (*непрерывность*) (sự, tính) liên tục, kế tiếp nhau, nối tiếp nhau; trình tự, lớp lang; 2. (*логичность*) (tính chất, tính) lôgic, hợp lý, hợp lý luận; 3. (*убеждений, взглядов и т. п.*) (tính, sự) nhất quán, triệt để

после́довательный *прил.* 1. (*непрерывный*) liên tục, kế tiếp (nối tiếp) nhau, theo trình tự, lần lượt, lớp lang; 2. (*логичный*) hợp lôgic, hợp lý, hợp lý luận; ~ вы́вод kết luận hợp lôgic (hợp lý); 3. (*без отклонений*) nhất quán, triệt để, trước sau như một; ~ революционе́р nhà cách mạng triệt để

после́довать *сов. см.* сле́довать 1–3

после́дстви||е *с.* hậu quả, hệ quả, hệ luỵ, kết quả, ~я войны́ hậu quả của chiến tranh; ✧ оста́вить без ~й bỏ mặc, không ngó ngàng đến, không giải quyết gì cả

после́дующ||ий *прил.* tiếp theo, tiếp sau, sau đó, liền sau; ~ие собы́тия những sự kiện tiếp theo (tiếp sau, sau đó)

послеза́втра *нареч.* ngày kia, mốt

послеледнико́вый *прил.* hậu băng hà, sau thời kỳ băng giá

послело́г *м. лингв.* hậu tố, hậu từ, yếu tố sau

послеобе́денный *прил.* sau bữa ăn trưa

послереволюцио́нный *прил.* sau cách mạng

послесло́вие *с.* bạt, lời bạt, lời cuối sách

послеуда́рный *прил. лингв.* sau trọng âm

послóвиц||а *ж.* tục ngữ, cách ngôn; ✧ войти́ в ~у trở thành phổ biến, ai cũng biết

послужи́ть *сов.* 1. *см.* служи́ть 5–7; 2. (*некоторое время*) phục vụ, phục dịch (*một thời gian*)

послужно́й *прил.*: ~ спи́сок bản hồ sơ lý lịch quân nhân

послуша́ние *с.* (sự) vâng lời, nghe lời

послу́шать *сов.* 1. *см.* слу́шать 2, 5–7; 2. (*В*) (*некоторое время*) nghe (*một lúc*); ~ ле́кцию nghe bài giảng; ~ изве́стного певца́ nghe danh ca hát; ~ больно́го khám bệnh, nghe ngực bệnh nhân

послу́шаться *сов. см.* слу́шаться 1, 2

послу́шник *м.* người mới tu; (*в будд. храме*) chú tiểu, sa di

послу́шно *нареч.* (một cách) ngoan ngoãn, dễ bảo

послу́шный *прил.* vâng (nghe) lời, ngoan ngoãn, dễ bảo

послы́шаться *сов. см.* слы́шаться

посма́тривать *несов.* thỉnh thoảng nhìn, đưa mắt nhìn, nhìn; ~ по сторона́м nhìn quanh (tứ phía, quanh tứ phía); ~ на часы́ thỉnh thoảng nhìn (xem) đồng hồ

посме́иваться *несов.* cười (*đôi lúc*); (над *Т*) cười, chê, trêu, giễu, cười đùa, giễu cợt, chọc quê

посме́нно *нареч.* theo ca (kíp); рабо́тать ~ làm việc theo ca (kíp)

посме́нный *прил.* theo ca (kíp)

посме́ртно *нареч.*: ~ награди́ть truy tặng; ~ присво́ить зва́ние... truy tặng danh hiệu...

посме́ртн||ый *прил.* (*о произведении, выставке и т. п.*) xuất bản (tổ chức) sau khi tác giả qua đời; (*о славе и т. п.*) sau khi chết; ~ое награжде́ние truy tặng

посме́ть *сов. см.* сметь

посме́шище *с.* 1. người bị chế nhạo (chê cười, chế giễu); (*предмет насмешек*) trò cười; быть всеобщим ~м làm trò cười cho thiên hạ; 2. (*глумление*) (sự) chế nhạo, chê cười, chế giễu, chọc quê; выставля́ть кого́-л. на ~ đưa ai ra để chế nhạo, đưa ai ra làm trò cười

посмея́ться *сов.* 1. (*некоторое время*) cười (*một lúc*); 2. (над *Т*) cười, chê cười, chế nhạo, chế giễu, chọc quê

посмотре́ть *сов. см.* смотре́ть 1–10

посмотре́ться *сов. см.* смотре́ться 1

посо́бие *с.* 1. (*денежное*) (tiền, khoản, món) trợ cấp, phụ cấp; ~ по вре́менной нетрудоспосо́бности trợ cấp bị ốm (tạm thời mất sức lao động); ~ по инвали́дности trợ cấp tàn tật (thương tật); ~ по безрабо́тице trợ cấp thất nghiệp; вре́менное ~ phụ cấp tạm thời; 2. (*учебник*) sách học, sách (tài liệu) giáo khoa; 3. (*предмет, используемый при обучении*) giáo cụ, đồ dạy học

пособи́ть *сов. см.* пособля́ть

пособля́ть, пособи́ть (*Д и без доп.*) *разг.* giúp, giúp đỡ, đỡ đần, giúp một tay

посо́бник *м. неодобр.* kẻ tiếp tay (a tòng), tòng phạm, tay sai, thủ hạ, thuộc hạ

посо́бничество *с. неодобр.* (sự) tiếp tay, a tòng, tòng phạm

посове́товать(ся) *сов. см.* сове́товать(ся)

посоде́йствовать *сов. см.* содéйствовать

посо́л I *м.* 1. *дип.* đại sứ, sứ; sứ thần (*ист.*); чрезвыча́йный и полномо́чный ~ đại sứ đặc mệnh toàn quyền; 2. (*посланец*) sứ giả

посо́л II *м.* (sự) muối, muối dưa

посоли́ть *сов. см.* соли́ть

посо́льский *прил.* (*относящийся к послу*) (thuộc về) đại sứ; (*относящийся к посольству*) (thuộc về) đại sứ quán, sứ quán

посо́льство *с.* đại sứ quán, sứ quán, toà đại sứ

пососа́ть *сов. см.* сосáть

по-сосе́дски *нареч.* (theo tình) hàng xóm, láng giềng, thân thiện

посо́тенно *нареч.* hàng trăm

по́сох *м.* gậy, trượng; (*епископский*) pháp trượng; (*у будд. монахов*) tích trượng, thiền trượng

посо́хнуть *сов.* khô héo, khô đi

посочу́вствовать *сов.* (*Д*) thông cảm (đồng tình) phần nào; (*пожалеть*) thương xót

поспа́ть *сов.* chợp, chợp mắt, ngủ (*một lúc*); ~ по́сле обе́да ngủ trưa, chợp mắt sau bữa ăn trưa

поспева́ть I, поспе́ть 1. (*созревать*) chín; я́блоки поспе́ли táo đã chín; 2. *разг.* (*свариться*) chín tới, chín, nấu xong

поспева́ть II, поспе́ть *разг.* (*успевать*) đến (tới, về, đi theo, theo) kịp; поспе́ть к по́езду (đến) kịp tàu; не поспе́ть к по́езду trễ tàu; ~ за кем-л. theo kịp ai.

поспе́ть I, II *сов. см.* поспева́ть I, II

поспеши́ть *сов. см.* спеши́ть 1

поспе́шно *нареч.* (một cách) vội vàng, hấp tấp, vội vã, cập rập

поспе́шность *ж.* (sự, tình trạng, tính chất) vội vàng, hấp tấp, vội vã, cập rập; изли́шняя ~ nhanh nhảu đoảng

поспе́шн||ый *прил.* vội vàng, hấp tấp, vội vã; ~ое реше́ние quyết định hấp tấp (vội vã); ~ отъе́зд ra đi vội vã (vội vàng, cập rập)

поспле́тничать *сов. см.* спле́тничать

поспо́рить *сов.* 1. *см.* спо́рить; 2. (*некоторое время*) tranh cãi, tranh luận (*một thời gian*); 3. (с *Т*) (*вступить в соревнование*) đọ, đọ sức, so tài, tranh tài, thi đấu, thi đua, tranh đua, đua tranh, ganh đua; он мо́жет ~ с лу́чшими игрока́ми anh ấy có thể đọ sức (so tài, ganh đua, tranh đua) với những đấu thủ giỏi nhất

посрами́ть *сов. см.* посрамля́ть

посрамля́ть, посрами́ть (*В*) làm ô nhục (hổ thẹn, vấy bẩn); (*унижать*) làm nhục, hạ nhục

посреди́ 1. *нареч.* ở giữa, giữa; 2. *предлог* (*Р*) ở giữa, giữa; ~ реки́ giữa sông

посре́дник *м.* 1. (*торговый*) người môi giới, mối lái, mối; cò (*разг.*); 2. (*в споре, переговорах*) người trung gian; (*в любовных делах*) chim xanh

посре́дничать *несов. разг.* làm môi giới (trung gian)

посре́дничество *с.* (sự) làm môi giới, làm trung gian; (*содействие примирению тж.*) (sự) hoà giải

посре́дственно 1. *нареч.* (một cách) tầm thường, kém cỏi, thường, xoàng, kém; 2. *в знач. сущ. с. нескл.* (*отметка*) điểm ba

посре́дственность *ж.* 1. (tính chất, sự) tầm thường, kém cỏi; 2. *разг.* (*о человеке*) người tầm thường (bất tài, bất tài vô tướng)

посре́дственн||ый *прил.* thường, xoàng, kém, tầm thường, kém cỏi, xoàng xĩnh, nhàng nhàng, tầm tầm; ~ые зна́ния kiến thức tầm thường, trình độ tri thức nhàng nhàng, hiểu biết kém cỏi

посре́дств||о *с.*: при ~е, через ~ кого́-л. nhờ ai, nhờ sự giúp đỡ của ai; при ~е, че́рез ~ чего́-л. nhờ cái gì, thông qua cái gì

посре́дством *предлог* (*Р*) nhờ, bằng, do, nhờ (bằng) cách, thông qua; ~ перегово́ров bằng cách thương lượng, thông qua thương thảo

поссо́рить(ся) *сов. см.* ссо́рить(ся)

пост I *м.* 1. (*место, пункт*) trạm, đồn, bốt, bót, bóp, trạm (bốt, bót, bóp) gác, đồn canh; наблюда́тельный ~ trạm quan sát; прове́рка ~о́в đi kiểm tra các trạm gác; 2. (*должность*) chức vụ, cương vị, chức, ghế; занима́ть

высо́кий ~ giữ chức vụ cao; ~ дире́ктора заво́да chức vụ (chức) giám đốc nhà máy; ✧ на ~ý đang tại nhiệm, khi đang làm nhiệm vụ; умере́ть на своём ~ý bỏ mình khi đang làm nhiệm vụ, hy sinh khi thi hành chức vụ

пост II *м.* (*воздержание от пищи*) (sự) ăn chay; (*период такого воздержания*) tuần chay (trai); вели́кий ~ tuần đại trai; ✧ не всё кото́ý ма́сленица, придёт и вели́кий ~ *посл.* có khi sướng thì cũng phải có lúc khổ; không phải ngày nào cũng là lễ hội cả

поста́вить I *сов. см.* ста́вить

поста́вить II *сов. см.* поставля́ть

поста́вка *ж.* (sự) giao hàng, cung cấp, tiếp tế, cung ứng; ~ сырья́ заво́дам tiếp liệu (cung ứng nguyên liệu, cung cấp nguyên liệu) cho nhà máy

поставля́ть, поста́вить (*В*) giao hàng, cung cấp, tiếp tế, cung ứng

поставщи́к *м.* (*лицо*) người giao hàng (tiếp liệu, tiếp phẩm); (*организация*) cơ quan giao hàng (tiếp liệu, tiếp phẩm)

постаме́нт *м.* bệ, đài, đế, đế tượng

постанови́ть *сов. см.* постановля́ть

постано́вка *ж.* 1. (*пьесы*) (sự) dàn dựng, dàn cảnh, dựng kịch; (*спектакль*) vở kịch, vở; 2. (*проблемы и т. п.*) (cách) đặt, nêu; ~ вопро́са cách đặt (nêu) vấn đề; 3. (*дела и т. п.*) (cách, sự) tổ chức, tiến hành, giải quyết; 4. (*положение*) tư thế; 5.: ~ го́лоса luyện giọng

постановле́ни||е *с.* 1. (*решение*) quyết định, quyết nghị, nghị quyết; ~ о́бщего собра́ния quyết định (nghị quyết) của cuộc hội nghị toàn thể; заключи́тельные ~я (*в договорах, соглашениях и т. п.*) những điều khoản cuối cùng; 2. (*распоряжение*) nghị định, quyết định, quy chế, quy định, điều lệ; ~ о ввозе (вы́возе) điều lệ nhập khẩu (xuất khẩu)

постановля́ть, постанови́ть (*В*) 1. (*решать*) quyết định, quyết nghị; постанови́ть большинство́м голосо́в quyết định (quyết nghị) với đa số phiếu; 2. (*издавать постановление*) ra nghị định (quyết định, quy chế, quy định, điều lệ)

постано́вочн||ый *прил.* (thuộc về) dàn dựng, dàn cảnh, dựng kịch; ~ая те́хника kỹ thuật dàn dựng (dàn cảnh, dựng kịch, dựng phim)

постано́вщик *м.* (*пьесы*) người dàn dựng (dàn cảnh, dựng vở); (*фильма*) người dàn dựng phim; (*режиссёр*) (người) đạo diễn

постара́ться *сов. см.* стара́ться

постаре́ть *сов. см.* старе́ть 1

по-ста́рому *нареч.* như trước, như cũ, theo lối cũ, theo cách cũ

постате́йный *прил.* (theo) các điều khoản, từng điều khoản, các điều mục, từng điều mục

постели́ть *сов. см.* постила́ть

посте́ль *ж.* 1. (*кровать*) giường; 2. (*спальные принадлежности*) chăn đệm, giường chiếu

посте́льн||ый *прил.* (thuộc về) giường; ~ые принадле́жности, ~ое бельё vải trải (giải) giường, chăn màn vải giường; ~ режи́м chế độ nằm giường (*của bệnh nhân*)

постепе́нно *нареч.* (một cách) dần dần, lần lần, từ từ, dần, lần, tiệm tiến, tuần tự

постепе́нность *ж.* (sự, tính chất, tính) dần dần, từ từ, tiệm tiến, tuần tự

постепе́нный *прил.* dần dần, lần lần, từ từ, dần, lần, tiệm tiến, tuần tự, tuần tự nhi tiến; ~ проце́сс quá trình tiệm tiến (từ từ, dần dần)

постесня́ться *сов. см.* стесня́ться 2

постига́ть, пости́гнуть, пости́чь (*В*) 1. (*понимать*) nhận thức (hiểu, nắm) được, hiểu thấu; пости́чь та́йны приро́ды nhận thức được những bí mật của thiên nhiên; 2. (*случаться с кем-л.*) xảy ra, đến, gặp phải; его́ пости́гло разочаро́вание anh ta bị thất vọng; его́ пости́гло несча́стье anh ấy gặp phải chuyện không may, ông ấy bị tai hoạ

пости́гнуть *сов. см.* постига́ть

постиже́ние *с.* (sự) nhận thức được, hiểu được, nắm được, hiểu thấu, thông hiểu

постижи́мый *прил.* có thể nhận thức (hiểu, hiểu thấu) được

постила́ть, постла́ть, *разг.* постели́ть (*В*) trải, giải; постла́ть ска́терть на стол trải (giải) khăn bàn; ~ посте́ль trải (giải) giường

постимпрессиони́зм *м. иск.* trường phái (chủ nghĩa) hậu ấn tượng

постимпрессиони́ст *м. иск.* người theo trường phái (chủ nghĩa) hậu ấn tượng

постиндустриа́льн||ый *прил.* hậu công nghiệp; ~ое о́бщество xã hội hậu công nghiệp

постира́ть *сов.* (*В*) giặt, giặt giũ

постиру́шка *ж. разг.* (sự) giặt một ít

пости́ться *несов.* ăn chay

пости́чь *сов. см.* постига́ть

посткоммунисти́ческ||ий *прил.* hậu cộng sản; ~ое простра́нство không gian hậu cộng sản

постла́ть *сов. см.* постила́ть *и* стлать 1

постмоде́рн *м. см.* постмодерни́зм

постмодерни́зм *м. иск., лит.* trường phái/chủ nghĩa hậu moderne (hậu hiện đại)

постмодерни́ст *м. иск., лит.* người theo trường phái hậu moderne (hậu hiện đại)

постмодерни́стск||ий *прил.* (thuộc về) trường phái hậu moderne, hậu hiện đại; ~ое влия́ние ảnh hưởng hậu moderne (hậu hiện đại)

по́стн||ый *прил.* 1. không có thịt và sữa, chay; ~ суп canh suông (không có thịt); ~ое ма́сло dầu thực vật, dầu hướng dương; 2. (*нежирный*) không có mỡ, nạc; ~ое мя́со thịt nạc (không có mỡ); 3. *перен. разг.* (*хмурый, скучный*) ủ rũ, rầu rĩ, u sầu, u buồn, buồn chán; ~ое лицо́ bộ mặt ủ rũ (rầu rĩ, u sầu); 4. *перен. разг.* (*ханжеский*) đạo đức giả, giả nhân giả nghĩa; ~ вид vẻ giả nhân giả nghĩa; ✧ чепуха́ (ерунда́) на ~ом ма́сле (điều) nhảm nhí hoàn toàn

постово́й *прил.* 1. (thuộc về) trạm, đồn, bốt, bót; (*стоящий на посту*) đang làm nhiệm vụ; ~ милиционе́р công an (cảnh sát) viên đang trực; 2. *в знач. сущ. м.* người đang trực; (*о солдате*) người lính gác

посто́й *м. воен. уст.* (sự) đóng quân ở nhà dân

посто́льку *союз*: ~, поско́льку chừng nào mà..., trong chừng mực mà..., trong mức độ mà...

посторони́ться *сов. см.* стороня́ться

посторо́нн||ий *прил.* 1. (*чужой*) lạ, ngoài, xa lạ, ngoài cuộc, ngoại cuộc; ~ челове́к người ngoài (lạ, ngoài cuộc); 2. (*не собственный*) (của) người khác; без ~ей по́мощи không có sự giúp đỡ của người khác; 3. (*не относящийся к делу*) không có quan hệ trực tiếp, thứ yếu, phụ, ngoài đề; ngoài rìa (*разг.*); ~ие разгово́ры câu chuyện ngoài đề (ngoài rìa); 4. *в знач. сущ. м.* người ngoài (lạ, ngoài cuộc); при ~их khi có người ngoài (người lạ); ~им вход воспрещён người ngoài (người lạ) cấm vào

постоя́лец *м. разг. уст.* lữ khách, người khách trọ

постоя́лый *прил.*: ~ двор *уст.* lữ điếm, lữ quán, quán trọ

постоя́нно *нареч.* (một cách) thường xuyên, thường trực, cố định, liên tục, không ngừng, bất biến, không đổi, luôn luôn, thường, hằng, luôn

постоя́нн||ый *прил.* 1. thường xuyên, thường trực, cố định, liên tục, không ngừng, bất biến, không đổi; (*всегдашний*) thường xuyên, vĩnh cửu; (*обычный*) thường lệ, thường ngày, thường nhật; ~ые ве́тры những cơn gió định hướng (cố định); ~ое наблюде́ние quan sát thường xuyên, quan trắc cố định; ~ комите́т (uỷ) ban thường vụ, ban thường trực; ~ые покупа́тели những khách mua thường xuyên; ~ посети́тель người đến thăm thường lệ (thường nhật); 2. (*не временный*) thường xuyên; ~ а́дрес địa chỉ thường xuyên; ~ая вы́ставка cuộc triển lãm thường xuyên; ~ое местожи́тельство nơi thường trú; 3. (*верный*) kiên định, chung thuỷ, trung thành, thuỷ chung như nhất; быть ~ым в свои́х взгля́дах kiên định trong (trung thành với) những quan điểm của mình; ✧ ~ая а́рмия quân đội thường trực (chính quy); ~ая величина́ *мат.* hằng số, hằng lượng; ~ капита́л *эк.* tư bản bất biến; ~ ток *эл.* dòng điện một chiều; ~ая па́мять, ~ое запомина́ющее устро́йство *информ.* bộ nhớ chỉ đọc, ROM

постоя́нство *с.* (tính, lòng) kiên định, chung thuỷ, trung thành; (*неизменность*) hằng tính; (tính, tính chất, sự) bất biến, không đổi, vĩnh cửu; ~ ви́дов *биол.* sự cố định của loài

постоя́ть *сов.* 1. đứng (*một lúc*); (*побыть где-л.*) đóng, ở (*một thời gian*); 2. (за *В*) (*защитить*) bảo vệ; ~ за себя́ tự vệ, bảo vệ mình; ~ за Ро́дину bảo vệ Tổ quốc; 3.: посто́й!, посто́йте! khoan đã!, hay gượm!, hượm đã!

пострада́вший *м.* nạn nhân, người bị nạn (bị thiệt hại); ~ от стихи́йных бе́дствий người bị thiên tai

пострада́ть *сов. см.* страда́ть 3–5

постра́ничн||ый *прил.* (theo) trang; ~ая нумера́ция đánh số trang

постре́л *м. разг.* đứa bé tinh ranh; ✧ наш ~ везде́ поспе́л thằng bé tinh ranh đâu cũng xỏ mũi vào cả

постре́ливать *несов. разг.* 1. thỉnh thoảng bắn; 2. (*о боли*) thỉnh thoảng nhức buốt

постреля́ть *сов.* bắn (*một lúc*)

постри́чь, постри́гу (*В*) 1. cắt; (*волосы тж.*) cắt (hớt, cúp) tóc, húi đầu; (*овец и т. п.*) xén lông; 2. (*в монахи*) làm lễ thế phát (xuống tóc, cắt tóc)

постри́чься, постри́гусь 1. cắt tóc, hớt tóc, cúp tóc, húi đầu; 2. (*в монахи*) thế phát, xuống tóc (cắt tóc) đi tu

постри́чь(ся) *сов. см.* постри́гать(ся)

постро́ение *с.* 1. (sự) xây dựng, xây cất, kiến thiết, dựng; (*конструкция*) cấu tạo, cấu trúc, kết cấu, kiến trúc; ~ треуго́льника phép dựng hình tam giác; ~ фра́зы cách đặt câu; 2. (*система мыслей, теория*) hệ thống, học thuyết, lý luận; 3. *воен.* (sự) sắp xếp đội hình, lập đội hình; (*строй*) đội hình

постро́ить *сов. см.* стро́ить

постро́иться *сов. см.* стро́иться 1–3

постро́йка *ж.* 1. (*действие*) (sự) xây dựng, xây cất, kiến thiết; 2. (*место, где строят*) công trường, nơi xây dựng (xây cất, kiến thiết); 3. (*здание*) công trình, công trình kiến trúc, toà nhà

постро́мка *ж.* dây (đai) kéo

постро́чн||ый *прил.* (theo) dòng, hàng

постскри́птум *м.* P.S., tái bút, T.B.

постсове́тск||ий *прил.* hậu xô-viết (Liên Xô); ~ое простра́нство không gian hậu Liên Xô (hậu xô-viết)

постсовреме́нный *прил.* hậu hiện đại; ~ мир thế giới hậu hiện đại

посту́кивать *несов.* gõ khe khẽ; (*о колёсах и т. п.*) kêu lạch cạch

постула́т *м. филос., мат.* tiên đề, định đề

поступа́тельн||ый *прил.* tiến lên, tiến tới; ~ое разви́тие phát triển tiến lên (tiến tới); ~ое движе́ние *физ.* chuyển động tịnh tiến

поступа́ть, поступи́ть 1. (*действовать*) hành động, xử sự, làm; я не знал, как поступи́ть tôi không biết hành động (xử sự, làm) như thế nào; 2. (с *Т*) (*по отношению к кому-л., чему-л.*) đối xử, cư xử, xử sự, xử lý; она́ хорошо́ с ним поступи́ла chị ấy đối xử (cư xử) tốt với anh ta; 3. (в *В*) (*в учебное заведение, на службу*) gia nhập, vào làm, vào học, vào, vô, nhập; (*в армию*) nhập ngũ, vào bộ đội, vào (vô, đăng) lính; ~ на рабо́ту vào làm việc; 4. (*доходить по назначению*) đến, được chuyển đến, được gửi đến; в прода́жу поступи́ла но́вая па́ртия това́ров một lô hàng mới đưa đến để bán; к нам поступи́ла жа́лоба một đơn khiếu nại đã được gửi đến cho chúng ta; де́ло поступи́ло в суд hồ sơ đã được đưa đến toà án

поступа́ться, поступи́ться (*Т*) hy sinh, tự nguyện từ bỏ (tước bỏ), khước từ; ~ свои́м пра́вом tự nguyện từ bỏ (tước bỏ) quyền của mình; ~ свои́ми интере́сами hy sinh quyền lợi của mình

поступи́ть *сов. см.* поступа́ть

поступи́ться *сов. см.* поступа́ться

поступле́ние *с.* 1. (*в учебное заведение, на службу*) (sự) gia nhập, vào học, vào làm, vào, vô, nhập; 2. (*прибытие*) (sự) đến nơi; 3. (*поступившая сумма*) doanh thu, khoản (số) thu, tiền thu vào

посту́пок *м.* hành động, hành vi, cử chỉ; сме́лый ~ hành động can đảm, hành vi gan dạ

по́ступь *ж.* dáng đi; *перен.* bước tiến, nhịp bước; пла́вная ~ dáng đi uyển chuyển; побе́дная ~ bước tiến thắng lợi

постуча́ть *сов.* gõ, đập, đấm

постуча́ться *сов.* gõ (đập, đấm) cửa

постфа́ктум *нареч.* việc đã rồi; объяви́ть о чём-л. ~ tuyên bố cái gì là việc đã rồi

постыди́ться *сов.* (*Р*, + *инф.*) xấu hổ, hổ thẹn, hổ ngươi, thẹn thò, thẹn mặt; ~ чужи́х люде́й xấu hổ (hổ thẹn, hổ ngươi, thẹn thò) trước người lạ

посты́дно *нареч.* (một cách) đáng xấu hổ, đáng hổ thẹn; nhục nhã

посты́дный *прил.* đáng xấu hổ (hổ thẹn); (*позорный*) nhục nhã, ô nhục, dơ đời

посты́лый *прил. разг.* chán ngấy, chán ngắt, đáng ghét

посу́да *ж.* 1. *собир.* nồi soong (xoong) bát đĩa, bát đĩa, nồi soong (xoong); гли́няная ~ nồi niêu bát đĩa bằng đất nung; столо́вая ~ bộ đồ ăn, bát đĩa; ча́йная ~ bộ đồ trà, bộ ấm chén; ку́хонная ~ đồ làm bếp, nồi niêu xanh chảo; ме́дная ~ nồi xanh bằng đồng; 2. *разг.* (*сосуд*) bình, chậu, vại, chai, chai lọ, vỏ chai

посу́дина *ж. разг.* bình, chậu, vại, chai, chai lọ, vỏ chai

посуд||и́ть *сов.*: ~и́ сам anh thử nghĩ mà xem

посу́дн||ый *прил.* (thuộc về) nồi soong (xoong) bát đĩa, bát đĩa, nồi soong (xoong); ~ шкаф chạn, chạn bát, tủ đựng bát đĩa; ~ое полоте́нце khăn lau bát đĩa

посудомо́йка *ж. разг.* máy rửa bát đĩa

посу́л *м. разг.* lời hứa (hẹn)

посули́ть *сов.* hứa, hẹn

посу́точно *нареч.*: плати́ть ~ trả công theo ngày đêm
посу́точный *прил.* (theo) ngày đêm, hăm bốn giờ
по́суху *нареч. разг.* (trên) bộ, đất liền
посчастли́виться *сов. безл.* (*Д*) được may mắn, có vinh hạnh, gặp may
посчита́ть *сов.* (*В*) 1. đếm, tính; 2. (*составить мнение*) coi là, cho là, nhận định, thấy
посчита́ться *сов.* (с *Т*) tính với nhau; 2. (*свести счёты с кем-л.*) trả thù, trù; 3. (*принять во внимание*) để ý (chú ý) đến, chú trọng, coi trọng
посыла́ть посла́ть (*В*) 1. gửi... đi, gửi, gởi; (*людей*) phái (cử, sai)... đi; ~ кого́-л. за врачо́м cử ai đi mời bác sĩ; ~ кого́-л. в командиро́вку phái ai đi công tác, cử ai đi công cán; ~ что́-л. по по́чте gửi cái gì qua bưu điện; ~ покло́н, приве́т кому́-л. gửi lời chào ai; 2. (*при помощи какого-л. действия*) hất, tung, ném, bắn; посла́ть мяч в се́тку tung (ném) bóng vào lưới; 3. *разг. шутл.* (*грубо ругать*) chửi, mắng, chửi mắng; ✧ угости́ть чем бог посла́л trời cho gì thì đãi cái ấy
посы́лка I *ж.* 1. (*действие*) (sự) gửi đi, gửi, gởi; (*людей*) (sự) phái đi, cử đi, sai đi; 2. (*почтовая*) bưu kiện; ✧ быть на ~х bị sai vặt, làm đầu sai
посы́лка II *ж. филос., лог.* tiền đề
посы́льный *прил.* 1. để phái đi; 2. *в знач. сущ. м.* (người) tuỳ phái
посы́пать *сов. см.* посыпа́ть
посыпа́ть, посы́пать (*В*) 1. rắc; ~ хлеб со́лью rắc muối trên bánh mì; 2. (*усеивать, покрывать*) rải, phủ; ~ пол опи́лками rải mạt cưa trên sàn; 3. *разг.* (*о снеге*) sa, rơi
посы́п||аться *сов.* bắt đầu rụng, rụng (trút) xuống; *перен. разг.* trút xuống tới tấp, đổ ra; на него́ ~ались уда́ры những cú đấm trút xuống người nó tới tấp; на меня́ ~ались вопро́сы câu hỏi nêu ra dồn dập (tới tấp) cho tôi
посяга́тельство *с.* (sự) xâm phạm, mưu hại; ~ на чьи́-л. права́ xâm phạm đến quyền của ai
посяга́ть, посягну́ть (на *В*) xâm phạm, mưu hại; ~ на чью́-л. свобо́ду xâm phạm quyền tự do của ai
посягну́ть *сов. см.* посяга́ть
пот *м.* mồ hôi, bồ hôi; ✧ ~ом и кро́вью đổ mồ hôi sôi nước mắt mới giành được; в ~е лица́ добыва́ть свой хлеб đổ mồ hôi sôi nước mắt mới kiếm được miếng ăn; вогна́ть в ~ кого́-л. bắt ai làm tướt mồ hôi (tướt bơ); труди́ться до седьмо́го ~а làm việc cật lực (vô cùng vất vả)
потаённый *прил.* 1. *разг.* thầm kín, âm thầm; 2. *уст.* (*потайной*) bí mật, mật
потайно́й *прил.* bí mật, mật; bem (*разг.*); ~ ход lối đi bí mật, lối bem
потака́ть *несов.* (*Д*) *разг.* buông lỏng, buông lơi, dung túng, thả lỏng, buông trôi; ~ ша́лостям ребёнка buông lơi (thả lỏng) cho thằng bé nghịch ngợm
потанцева́ть *сов.* nhảy, múa, nhảy múa, khiêu vũ (*một lúc*)
пота́сканный *прил. разг.* 1. (*поношенный*) sờn rách, xài xạc, tả tơi, cỏ rã; ~ костю́м bộ quần áo sờn rách (tả tơi, xài xạc); 2. (*усталый*) phờ phạc, bơ phờ; (*распущенный*) xạc xài, xài xạc; ~ вид vẻ phờ phạc (bơ phờ, xạc xài, xài xạc)
потаску́||ха *ж.*, **~шка** *ж. груб. бран.* con đĩ, con điếm
пота́совка *ж. разг.* 1. (cuộc, vụ) đánh lộn, ẩu đả; 2. (*побои в наказание*) (trận) đòn
пота́чка *ж. разг.* (sự) buông lỏng, buông lơi, dung túng
пота́ш *м. хим.* potasse, bồ tạt, kali carbonat
по-тво́ему *нареч.* 1. (*о мнении*) theo anh (chị, cậu, mày...), theo ý anh (chị, cậu, mày...); как ~? ý anh thế nào?, theo chị thì thế nào?; 2. (*о желании*) theo nguyện vọng của anh (chị, cậu, mày...), theo ý muốn của anh (chị, cậu, mày...); я сде́лал ~ tớ đã làm theo ý muốn của cậu (theo ý cậu muốn)
потво́рство *с.* (sự) buông lỏng, buông lơi, dung túng, thả lỏng, buông trôi
потво́рствовать *несов.* (*Д*) buông lỏng, buông lơi, dung túng, thả lỏng, buông trôi
потёмк||и *мн.* (*скл. как ж.*) bóng tối; ✧ быть в ~ах u u minh minh, ù ù cạc cạc; чужа́я душа́ — ~ *посл.* ≅ sông sâu còn có kẻ dò, lòng người nham hiểm ai đo cho cùng
потемне́лый *прил.* thẫm (sẫm, tối, đen) đi
потемне́ние *с.* (sự) thẫm lại, sẫm lại, thâm lại, tối lại, đen đi
потемне́ть *сов. см.* темне́ть 1, 2
поте́ние *с.* (sự) ra mồ hôi, chảy mồ hôi
потенциа́л *м.* 1. *физ.* điện thế, thế điện, thế; ра́зность ~ов hiệu thế; 2. *перен.* tiềm lực, tiềm năng; экономи́ческий ~ tiềm lực kinh tế; оборо́нный ~ tiềm lực quốc phòng
потенциа́льн||ый *прил.* tiềm tàng, tiềm tại, tiềm thế, tiềm năng, tiềm ẩn; ~ая эне́ргия thế năng, tiềm năng
потенцио́метр *м. эл.* điện thế (thế điện) kế
поте́нция *ж.* tiềm năng, khả năng tiềm tàng (tiềm tại)
потепле́ние *с.* trời trở ấm, (sự) nóng lên; наступи́ло ~ trời đã bắt đầu trở ấm; ~ кли́мата sự nóng lên của khí hậu
потепле́ть *сов. см.* теплéть
потере́ться *сов. см.* тере́ться 1, 3
потерпе́вший *прил. юр.* 1. bị thiệt hại, bị tổn hại; 2. *в знач. сущ. м.* nạn nhân, người bị nạn (bị thiệt hại)
потерпе́ть *сов.* 1. (*терпеливо вынести что-л.*) chịu đựng, nhẫn nhục, cam chịu, chịu; 2. (*В*) (*испытать, перенести что-л.*) bị, gặp phải; ~ убы́тки (bị) thua lỗ, lỗ vốn; ~ неуда́чу (bị) thất bại; ~ кораблекруше́ние bị đắm tàu
потёртость *ж.* (sự, tình trạng) sờn rách, tả tơi, cỏ rã
потёртый *прил.* 1. sờn, sờn rách, tả tơi, cỏ rã; 2. (*о лице, виде*) bơ phờ, phờ phạc
поте́р||я *ж.* (sự) mất, hao, mất mát, tổn hao, hao tổn; (*то, что потеряно*) (sự, khoản) mất mát, tổn thất, thiệt hại, hao phí, hao mất, hao hụt, tổn thiệt; ~ вре́мени mất thì giờ; ~ ско́рости giảm sút tốc độ, sút giảm vận tốc; ~ созна́ния bất tỉnh, mê man, ngất xỉu, bất tỉnh nhân sự, ngất; убра́ть урожа́й без ~ь thu hoạch mùa màng không hao hụt (mất mát); ~и в живо́й си́ле и те́хнике những tổn thất (thiệt hại) về sinh lực và kỹ thuật
поте́рянный *прил.* 1. (*расстроенный*) buồn rầu, rầu rĩ, ủ rũ, rũ rượi; 2. (*смущённый*) luống cuống, lúng túng, bối rối; 3. *разг.* (*погибший*) hư hỏng, hư đời, hư thân, hư thân mất nết; э́то челове́к ~ đó là một người hư hỏng (hư thân mất nết); con người đó là đồ bỏ đi (*разг.*)
потеря́ть(ся) *сов. см.* теря́ть(ся)
потесни́ть *сов. см.* тесни́ть
поте́ть, вспоте́ть, запоте́ть 1. *сов.* вспоте́ть ra (chảy, đổ, toát, mướt) mồ hôi; 2. *сов.* запоте́ть (*об окнах и т. п.*) đổ mồ hôi, đọng hơi nước; 3. *тк. несов.* (над *Т*) *разг.* mướt mồ hôi trán, đổ mồ hôi sôi nước mắt, cắm cúi làm, vất vả làm; ~ над зада́чей mướt mồ hôi trán để giải bài toán
поте́х||а *ж. разг.* (sự) vui chơi, vui đùa, nô đùa, giải trí, vui nhộn; (*смешное происшествие*) chuyện buồn cười; ~и ра́ди để cười vui (vui đùa, giải trí, cù chơi)
поте́чь *сов.* bắt đầu chảy

потеша́ть *несов.* (*В*) *разг.* làm vui (vui đùa, vui cười, giải trí); cù (*разг.*)

потеша́ться *несов. разг.* 1. vui chơi, vui đùa, nô đùa, giải trí, chơi đùa; 2. (над *Т*) (*насмехаться*) cười, chê, chế giễu, chê cười, cười nhạo

поте́шить(ся) *сов. см.* те́шить(ся)

поте́шный *прил. разг.* buồn cười, nực cười, tức cười, ngộ nghĩnh, khôi hài

потира́ть *несов.* (*В*) xoa, thoa, xát nhẹ, giụi; ~ руки xoa tay

потихо́ньку *нареч. разг.* 1. (*медленно*) (một cách) từ từ, chậm rãi; 2. (*неслышно*) (một cách) nhè nhẹ, se sẽ, nhẹ nhàng, êm nhẹ, khẽ, nhẹ; 3. (*тайно*) (một cách) bí mật, lén lút, vụng trộm, chùng vụng, giấm giúi, dấm dúi, lén, trộm

потли́в||ый *прил.* hay (dễ) ra mồ hôi; ~ые ру́ки hai tay hay ra mồ hôi

по́тный *прил.* đẫm (mướt, nhễ nhại) mồ hôi

потов||о́й *прил. анат.* (thuộc về) mồ hôi; ~ы́е же́лезы các tuyến mồ hôi

потогóнн||ый *прил.* 1. trục (làm ra) mồ hôi, phát hãn; 2. *в знач. сущ. с.*: ~ое thuốc trục (ra) mồ hôi; ✧ ~ая систе́ма chế độ bòn rút mồ hôi (vắt kiệt sức lao động)

пото́к *м.* 1. dòng nước xiết, dòng thác, dòng; (*света и т. п.*) luồng, dòng; *научн.* thông lượng; *перен.* dòng, luồng, tràng; весе́нние ~и dòng thác (dòng lũ) mùa xuân; ~ во́здуха luồng không khí; ~ слёз dòng lệ (nước mắt); ~ руга́тельств tràng tiếng chửi; людско́й ~ dòng người; магни́тный ~ *физ.* dòng trường từ, từ thông; теплово́й ~ *физ.* nhiệt thông, luồng (dòng) nhiệt; 2. (*непрерывное производство*) dây chuyền, hệ thống (sản xuất) dây chuyền; 3. (*группа учащихся*) nhóm

потолкова́ть *сов. разг.* nói chuyện, chuyện trò, bàn chuyện

потол||о́к *м.* 1. trần, trần nhà; ко́мната с высо́ким ~ко́м phòng có trần cao; 2. *ав.* trần bay, độ cao tối đa; достига́ть ~ка́ *ав.* đạt đến trần bay (độ cao tối đa); 3. *перен. разг.* (*предел*) trần, giới hạn tối đa, mức cao nhất, tột mức, tột đỉnh; ~ цен trần giá, giới hạn tối đa của giá; ✧ взять что́-л. с ~ка́ lấy (vớ) hú hoạ cái gì, bịa (bịa đặt, phịa) cái gì

потолсте́ть *сов. см.* толсте́ть

пото́м *нареч.* 1. (*после*) sau đó, sau; (*позже*) sau này, rồi đây; (*затем*) rồi thì, rồi; отложи́ть, оста́вить что́-л. на ~ để dành lại cái gì cho sau này, gác cái gì lại sau, hoãn việc gì lại để làm sau; 2. (*кроме того*) với lại, vả lại

пото́м||ок *м.* 1. người hậu sinh; *мн.*: ~ки hậu duệ, con cháu, dòng dõi; 2. *мн.*: ~ки (*будущие поколения*) hậu thế, đời sau, lớp hậu sinh, thế hệ mai sau

пото́мственный *прил.* 1. dòng dõi, thế truyền, thế phiệt, trâm anh thế phiệt; ~ дворяни́н người quý tộc thế truyền (thế phiệt); ~ рабо́чий công nhân nhiều đời; 2. (*наследственный*) *уст.* gia truyền, cha truyền con nối

пото́мство *с.* 1. (*молодое поколение*) hậu duệ, lớp con cháu, thế hệ trẻ; оста́вить многочи́сленное ~ có nhiều con cháu, sinh ra con đàn cháu đống; 2. *собир.* hậu thế, đời sau, lớp hậu sinh, thế hệ mai sau

потому́ 1. *нареч.* vì thế, vì vậy, bởi thế, bởi vậy, cho nên, nên chi, nên; мне не́когда, и ~ я не могу́ прийти́ tôi bận, vì thế (bởi thế, cho nên, nên) không đến được; ~-то chính vì thế nên, chính bởi thế mà, vì vậy cho nên; 2. *союз*: ~ что vì, bởi vì, tại vì, là do, là vì, sở dĩ... là vì; не приду́, ~ что не́когда tôi sẽ không đến vì (bởi vì, là do, là vì) tôi bận, sở dĩ tôi sẽ không đến là vì tôi bận

потону́ть *сов. см.* тону́ть

пото́п *м.* (trận) đại hồng thuỷ, hồng thuỷ; *разг.* (trận) lụt to; ✧ до ~а *шутл.* cổ hâm cổ hi, cổ lỗ sĩ; по́сле нас хоть ~! sau chúng ta dù có hồng thuỷ cũng mặc!

потопи́ть *сов. см.* топи́ть III

потопле́ние *с.* (sự) nhận chìm, đánh đắm, làm đắm, bắn chìm

потопта́ть *сов.* (*В*) giẫm (đạp, xéo) nát

потопта́ться *сов.* giẫm chân tại chỗ, giậm chân

потора́пливать *несов.* (*В*) *разг.* giục, giục giã, thúc giục, thôi thúc, gióng giả

потора́пливаться *несов. разг.* vội, vội vàng, vội vã, hấp tấp, vội vội vàng vàng

потороли́ть(ся) *сов. см.* торопи́ть(ся)

пото́чно-ма́ссов||ый *прил.*: ~ое произво́дство sản xuất dây chuyền hàng loạt

пото́чно-механизи́рованн||ый *прил.*: ~ая ли́ния đường dây chuyền cơ khí hoá

пото́чно-сери́йн||ый *прил.*: ~ое произво́дство sản xuất dây chuyền hàng loạt

пото́чн||ый *прил.*: ~ое произво́дство sản xuất dây chuyền; ~ ме́тод phương pháp dây chuyền

потра́ва *ж.* (sự) phá hỏng, phá hại (*cây trồng hoặc đồng cỏ*)

потрави́ть *сов.* (*В*) 1. (*посевы*) phá hỏng, phá hại; 2. (*истребить*) đánh thuốc độc, đánh bả, thuốc, trừ, diệt

потра́тить(ся) *сов. см.* тра́тить(ся)

потра́фить *сов. см.* потрафля́ть

потрафля́ть, потра́фить (*Д*) *разг.* nhân nhượng, nhún nhường, nhường, chịu nhún

потреби́тель *м.* người tiêu thụ (tiêu dùng)

потреби́тельн||ый *прил.*: ~ая сто́имость. *эк.* giá trị sử dụng

потреби́тельск||ий *прил.* 1. (để) tiêu thụ, tiêu dùng; ~ое о́бщество hội tiêu thụ; ~ кооперати́в hợp tác xã tiêu thụ; ~ие това́ры hàng tiêu dùng; ~ кредит tín dụng tiêu dùng; ~ ры́нок thị trường tiêu thụ; 2. *неодобр.* (*свойственный тому, кто стремится только к удовлетворению своих потребностей*) (có tính chất) đơn thuần tiêu thụ, duy lợi, thực dụng; ~ое отноше́ние к приро́де thái độ đơn thuần tiêu thụ (đơn thuần duy lợi) đối với thiên nhiên; ~ подхо́д к иску́сству cách tiếp cận (quan điểm, thái độ) duy lợi đối với nghệ thuật

потреби́тельство *с. неодобр.* (xu hướng, thái độ) chỉ nghĩ đến tiêu thụ, chỉ nghĩ đến tiêu dùng; боро́ться с ~м đấu tranh chống xu hướng chỉ nghĩ đến tiêu thụ (tiêu dùng)

потреби́ть *сов. см.* потребля́ть

потребле́ни||е *с.* (sự) tiêu thụ, tiêu dùng, tiêu phí; това́ры широ́кого ~я hàng phổ dụng (thông dụng); о́бщество ~я xã hội tiêu thụ (tiêu phí, tiêu dùng)

потребля́ть, потреби́ть (*В*) tiêu thụ, tiêu dùng, tiêu phí, dùng

потре́бност||ь *ж.* nhu cầu; (*желание*) khát vọng; удовлетворя́ть чьи́-л. ~и thoả mãn nhu cầu của ai; ~ в сырье́ nhu cầu về nguyên liệu; культу́рные ~и населе́ния nhu cầu văn hoá của nhân dân

потре́бн||ый *прил.* cần thiết; ~ое коли́чество số lượng cần thiết

потре́бовать *сов. см.* тре́бовать 1, 3, 4

потре́боваться *сов., см.* тре́боваться

потрево́жить *сов. см.* трево́жить 2

потрёпанн||ый *прил. разг.* 1. sờn rách, xài xạc, xạc xài, tả tơi, cỏ rã; ~ое пальто́ áo măngtô sờn rách (xài xạc), áo ba-đờ-xuy tả tơi (cỏ rã); ~ая кни́га quyển sách xài xạc; 2. *перен.* (*о войсках*) bị đánh tả tơi (tơi bời, xơ xác, tan tác); (*о человеке*) bơ phờ, tiều tuỵ,

phờ phạc, xạc xài, xài xạc; ~ вид vẻ bơ phờ (tiều tuỵ)

потрепа́ть *сов. см.* трепа́ть 1–3

потрепа́ться *сов. см.* трепа́ться 2

потре́скаться *сов. см.* тре́скаться

потре́скивание *с.* (sự, tiếng) kêu răng rắc, kêu lách tách

потре́скивать *несов.* kêu răng rắc (lách tách)

потро́гать *сов.* (*В*) sờ, mó, rờ, sờ mó, rờ mó (*một đôi lần*)

потроха́ *мн.* (bộ) lòng; суп с куриными ~ми canh lòng gà; ✧ вы́пустить ~ кому́-л. giết ai; со всеми ~ми toàn bộ, tuốt tuồn tuột, với tất cả mọi thứ

потроши́ть, вы́потрошить (*В*) làm lòng, mổ ruột; ~ пти́цу làm lòng gia cầm

потруд||и́ться *сов.* 1. (*поработать*) làm, làm việc; 2. (+ *инф.*) (*счесть нужным*) thấy cần...; он да́же не ~и́лся сообщи́ть мне thậm chí nó chẳng thèm báo tin cho tôi biết; ~и́тесь закры́ть дверь! hãy đóng cửa lại!

потряса́ть, потрясти́ 1. (*В*) giũ, lắc, lay, rung; 2. (*В, Т*) (*с угрозой*) giơ (vung)... lên doạ; ~ мечо́м vung (giơ) kiếm doạ; 3. (*В*) (*сотрясать*) rung, làm rung, (làm) rung chuyển, (làm) chấn động, (làm) rung động; уда́р гро́ма потря́с во́здух tiếng sét làm rung động không khí; взрыв потря́с зда́ние tiếng nổ rung chuyển (chấn động, làm rung) cả toà nhà; 4. (*В*) (*ошеломлять*) làm... xúc động mạnh, (làm) chấn động, (làm) rung chuyển; он был потрясён тем, что услы́шал ông ấy bị xúc động (bị chấn động) vì những điều đã nghe

потряса́ющ||ий *прил. разг.* gây chấn động mãnh liệt, làm xúc động mạnh, kinh thiên động địa, rung trời chuyển đất, động trời; ~ая но́вость tin động trời (như sét đánh ngang tai); ~ие собы́тия những sự kiện động trời (kinh thiên động địa, rung trời chuyển đất); ~ее зре́лище cảnh tượng làm xúc động mạnh; ~ успе́х thành công vang động (vang lừng, lừng lẫy)

потрясе́ние *с.* 1. (sự, cơn, trận) chấn động, sốc; не́рвное ~ chấn động (sốc) thần kinh; 2. (*коренная ломка*) (cơn, sự) chấn động, lay chuyển tận gốc, biến đổi căn bản

потрясти́ *сов. см.* потряса́ть

потря́хивать *несов.* (*В, Т*) giũ nhẹ, thỉnh thoảng lắc

поту́ги *мн.* 1. (*родовые*) (cơn) chuyển bụng, chuyển dạ, đau đẻ, sản giật; 2. *перен.* (*бесплодные усилия*) công cốc, công dã tràng, công toi, những cố gắng vô ích

поту́пить *сов.*: ~ взор nhìn xuống; ~ го́лову cúi đầu

поту́питься *сов.* cúi đầu, cúi gằm (gầm)

потускне́лый *прил.* mờ, đục, mờ đục

потускне́ть *сов. эл.* тускне́ть

потустро́нний *прил.* (ở phía) bên kia; ~ мир thế giới bên kia

потуха́ние *с.* (sự) tắt

потуха́ть, поту́хнуть 1. tắt; ла́мпа поту́хла đèn tắt, ngọn đèn đã tắt; 2. *перен.* (*о глазах*) trở nên lờ đờ (mờ đục)

поту́хнуть *сов. см.* потуха́ть *и* ту́хнуть I

поту́хш||ий *прил.* 1. (đã) tắt; ~ вулка́н núi lửa đã tắt; 2. *перен.* hết sinh khí (nhuệ khí), lờ đờ, mờ đục; ~ие глаза́ cặp mắt hết sinh khí (lờ đờ, mờ đục)

потучне́ть *сов. см.* тучне́ть

потуши́ть I *сов. см.* туши́ть I

потуши́ть II *сов.* (*В*) *кул.* ninh, hầm, tần, tiềm, rim (*một thời gian*)

по́тчевать, попо́тчевать (*В*) *разг.* đãi, thết, khao, thết đãi, đãi đằng, chiêu đãi, mời ăn

потяга́ться *сов.* (с *Т*) *разг.* ganh đua, đua tranh, tranh đua

потя́гиваться, потяну́ться vươn người, vươn vai, duỗi dài chân tay

потян||у́ть *сов.* (*В*) co, kéo, lôi; ~ кого́-л. за рука́в cầm tay áo kéo ai, kéo tay áo của ai; его́ ~у́ло домо́й nó rất muốn về nhà

потян||у́ться *сов.* 1. *см.* потя́гиваться; 2.: он ~у́лся че́рез стол nó nhoài người (trườn người) qua chiếc bàn; все за ним ~у́лись mọi người nối đuôi đi theo anh ta; ~у́лись до́лгие зи́мние вечера́ những buổi tối mùa đông kéo dài lê thê

поу́жинать *сов. см.* у́жинать

поуба́вить *сов.* (*В, Р*) giảm, giảm bớt, giảm thiểu (*một chút*)

поумне́ть *сов. см.* умне́ть

поуро́чно *нареч.* (tính theo) tiết học, bài học, công việc

поуро́чный *прил. см.* поуро́чно

поутру́ *нареч.* lúc sáng sớm, vào buổi sáng, lúc ban mai

поуча́ть *несов.* (*В*) giáo huấn, huấn thị, khuyên nhủ, khuyên răn, dạy bảo, bảo ban

поуче́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) giáo huấn, khuyên răn, dạy bảo, bảo ban; 2. (*наставление*) (lời, điều) giáo huấn, huấn thị, khuyên nhủ, khuyên răn, dạy bảo; 3. *церк.* (*проповедь*) (bài) thuyết giáo, thuyết pháp; *лит.* (*сочинение*) (bài) huấn ca, văn giáo huấn

поучи́тельно *нареч.* (một cách) giáo huấn, giáo dục

поучи́тельный *прил.* (có tính) giáo huấn, giáo dục; (*назидательный*) (có ý) khuyên nhủ, khuyên răn, răn bảo; ~ приме́р tấm gương có tính giáo huấn; ~ сове́т lời giáo huấn; ~ тон, го́лос giọng khuyên nhủ (răn bảo)

пофиги́зм *м. ирон., неодобр.* chủ nghĩa mackeno (*ирон., шутл.*: *мặc kệ nó*), thái độ mặc kệ đời (hoàn toàn thờ ơ)

пофиги́ст *м. ирон., неодобр.* kẻ theo chủ nghĩa mackeno (*ирон., шутл.*), kẻ mặc kệ đời (hoàn toàn thờ ơ)

поха́бный *прил. разг.* thô tục, thô bỉ, tục tĩu, lỗ mãng, sỗ sàng

поха́бщина *ж. разг.* (lời, điều) thô tục, thô bỉ, tục tĩu, lỗ mãng, sỗ sàng

похвала́ *ж.* (lời) khen, khen ngợi, ngợi khen, tưởng thưởng, tưởng lệ, tưởng lục; рассыпа́ться в ~х кому́-л. hết lời khen ngợi (khen lấy khen để, tâng bốc) ai

похвали́ть(ся) *сов. см.* хвали́ть(ся)

похвальба́ *ж. разг.* (sự) khoe khoang, khoác lác, huênh hoang, khoe mẽ

похва́льн||ый *прил.* 1. (*содержащий похвалу*) (để) khen, tưởng thưởng, tưởng lệ, tưởng lục; ~ая гра́мота bằng khen, bằng tưởng lệ (tưởng lục); 2. (*заслуживающий похвалы*) đáng khen; ~ое усе́рдие tính cần mẫn đáng khen

похва́стать(ся) *сов. см.* хва́стать(ся)

похити́тель *м.* (*вещей*) kẻ trộm, kẻ cắp; (*людей*) kẻ bắt cóc, mẹ mìn

похи́тить *сов. см.* похища́ть

похища́ть, похи́тить (*В*) (*вещи*) ăn trộm, ăn cắp, đánh cắp; cuỗm, thó, chôm, chôm chỉa (*разг.*); (*людей*) bắt cóc

похище́ние *с.* (*вещей*) (sự, vụ) ăn trộm, ăn cắp, đánh cắp; (*людей*) (sự, vụ) bắt cóc

похлёбка *ж.* canh, cháo loãng; *разг.* món ăn đểnh đoảng

похло́пать *сов. см.* хло́пать

похлопота́ть *сов. см.* хлопота́ть

похло́пывать *несов.* (*В*) vỗ (*nhè nhẹ*); ~ кого́-л. по плечу́ vỗ vai ai

похме́лье *с.* (sự) cồn cào ruột gan, nôn nao khó chịu (*sau cơn say rượu ngày hôm trước*); ✧ в чужо́м пиру́ ~ *погов.* ≅ kẻ ăn ốc người đổ vỏ; quít làm cam chịu

похо́д I *м.* 1. (*передвижение*) (cuộc) đi; вы́ступить в ~ lên đường đi, xuất hành; 2. (*массовая организованная прогулка*) (cuộc) đi chơi, du lãm; отпра́виться в двухдне́вный ~ lên đường đi chơi trong hai ngày; тури́стский ~ đi du lịch; 3. (*военные действия*) (cuộc) hành quân, hành binh; (*военная кампания*) chiến dịch; *перен. тж.* (cuộc) vận động; ~ за эконо́мию chiến dịch (cuộc vận động) tiết kiệm

похо́д II *м. разг.* (số) dôi cân một tí; муки́ пуд с ~ом già một pud (pút) bột

походáйствовать *сов. см.* ходáйствовать

походи́ть I *сов.* (*некоторое время*) đi (*một lúc*); ~ из углá в у́гол по ко́мнате đi lui đi tới (đi đi lại lại) trong phòng

походи́ть II *несов.* (на *В*) (*быть похожим*) giống, na ná, hao hao, tựa tựa, giống như, tựa như, hệt như, in như; ~ лицо́м на мать mặt giống (na ná, hao hao, tựa tựa, hệt như) mẹ

похо́дка *ж.* dáng (điệu) đi; у неё лёгкая ~ chị ấy có dáng đi nhẹ nhàng

похо́дн||ый *прил.* 1. (thuộc về) hành quân, hành binh; дви́гаться ~ым поря́дком tiến theo trật tự hành quân, hành quân; 2. (*для похода*) dã chiến, (để) hành quân; ~ая пала́тка lều dã chiến (hành quân); ~ая о́бувь giày hành quân; 3. (*передвижной*) lưu động, dã chiến; ~ая ку́хня bếp dã chiến (lưu động); ~ го́спиталь quân y viện dã chiến, viện quân y lưu động

по́ходя *нареч. разг.* (*торопливо*) vội vã, vội vàng, hấp tấp, cập rập; (*заодно*) nhân thể, nhân tiện, tiện thể

похожде́ние *с.* (chuyến, cuộc) phiêu lưu

похо́жесть *ж.* (sự, tính chất) giống nhau, tương tự, tương đồng

похо́ж||ий *прил.* giống, như, hệt, giống nhau, tương tự, tương đồng; (*немного*) na ná, hao hao, tựa tựa; (*очень*) hệt, giống hệt, y hệt, in hệt, y chang, như in, như đúc; быть ~ими друг на дру́га giống nhau; он о́чень похо́ж на своего́ отца́ nó giống hệt (y hệt, y chang) bố nó; на кого́ он похо́ж? nó giống ai?; они́ ~и как две ка́пли воды́ họ giống nhau như đúc (như in, như đổ khuôn); ✧ на кого́ он похо́ж! tệ quá chừng!, tệ hết chỗ nói!; э́то совсе́м на вас не ~е không thể ngờ được là anh lại có thể làm như thế; э́то ни на что не ~е cái đó thì rất tệ (tệ quá chừng); ~е на то, что... hình như, như tuồng, ý chừng; ~е на то, что пойдёт дождь hình như (như tuồng, ý chừng) trời sắp mưa

похозя́йничать *сов. см.* хозя́йничать

по-хозя́йски *нареч.* (đúng tư cách) chủ nhân, chủ nhà

похолода́ние *с.* trời trở lạnh; наступи́ло ~ trời đã trở lạnh

похолода́ть *сов. см.* холода́ть

похолоде́ть *сов. см.* холоде́ть

похорони́ть *сов. см.* хорони́ть I

похоро́нн||ый *прил.* 1. (thuộc về) tang lễ, lễ tang; ~ая проце́ссия đám tang, đám ma; ~ марш tang khúc, hành khúc đưa tang; 2. *перен.. разг.* buồn rầu, bi thương, bi ai, ai oán, tang thương; ~ое выраже́ние лица́ vẻ mặt tang thương (bi thương, buồn rầu); 3. *в знач. сущ. ж.*: ~ая *разг.* giấy báo tử

по́хороны *мн.* (*скл. как ж.*) tang lễ, lễ tang, lễ an táng, lễ mai táng

похороше́ть *сов. см.* хороше́ть

похотли́вый *прил.* dâm dục, dâm ô, dâm đãng, hiếu sắc

по́хоть *ж.* (sự, tính, thú) dâm dục, dâm ô, dâm đãng, nhục dục, sắc dục

похохота́ть *сов.* cười ha hả (hô hố)

похуде́ть *сов. см.* худе́ть

поцелова́ть(ся) *сов. см.* целова́ть(ся)

поцелу́й *м.* (cái, chiếc, nụ) hôn

почасов||о́й *прил.* (tính) theo giờ, hàng giờ, hằng giờ; ~ гра́фик рабо́ты tiến độ công tác từng giờ (hàng giờ); ~а́я опла́та trả công theo giờ

почáток I *м. бот.* bông mo; (*кукурузы*) bẹ, bắp (*ngô*)

почáток II *м.* (*пряжа*) búp (cuộn, bó, ống, suốt) sợi

по́чв||а *ж.* 1. đất, thổ nhưỡng, đất trồng, đất đai, chất đất; обрабо́тка ~ы làm đất, cày bừa; плодоро́дные ~ы đất màu mỡ, đất đai phì nhiêu; 2. *горн.* lớp đáy; 3. *перен.* (*основание, основа*) cơ sở, nền tảng, địa hạt, miếng đất; служи́ть пита́тельной ~ой для... làm miếng đất thuận lợi cho...; чу́вствовать под собо́й твёрдую ~у cảm thấy mình đang đứng vững, cảm thấy mình đang đứng trên cơ sở (nền tảng, miếng đất) vững chắc; теря́ть под собо́й ~у mất cơ sở, không đứng vững, sụp đổ; мат chân đứng (*разг.*); выбива́ть ~у из-под чьи́х-л. ног làm hẫng (làm hổng) chân ai; подгото́вить ~у chuẩn bị cơ sở; зонди́ровать ~у thăm dò tình hình; э́ти утвержде́ния не име́ют под собо́й никако́й ~ы những điều khẳng định đó hoàn toàn không có cơ sở (hoàn toàn vô căn cứ); ✧ на ~е чего́-л. do (vì, trên cơ sở) cái gì

по́чвенн||ый *прил.* (thuộc về) đất, thổ nhưỡng; ~ слой lớp đất; ~ая ка́рта bản đồ thổ nhưỡng

почвове́д *м.* nhà thổ nhưỡng học, chuyên viên thổ nhưỡng

почвове́дение *с.* thổ nhưỡng học, môn thổ nhưỡng

почвозащи́та *ж.* (sự, biện pháp) bảo vệ thổ nhưỡng

почвоуглуби́тель *м. с.-х.* lưỡi (máy) cày sâu

почём *нареч. разг.* (*по какой цене*) giá bao nhiêu; ~ огурцы́? dưa chuột giá bao nhiêu?; ✧ ~ знать làm sao có thể biết được, biết đâu là tổ con chuồn chuồn; ~ я зна́ю? làm sao mà tôi có thể biết được?, tớ biết đâu là tổ con chuồn chuồn?

почему́ *нареч.* 1. *вопр.* vì sao...?, tại sao...?, cớ sao...?, làm sao...?, cớ làm sao...?, cớ chi...? cớ gì...?, sao...?, sao thế?, sao vậy?; (*отчего*) do đâu...?; 2. *относ.* vì sao, tại sao, cớ sao, cớ chi, làm sao, cớ gì; (*отчего*) do đâu; (*благодаря чему*) nhờ đâu; вот ~... thảo nào..., thảo hèn..., hèn gì..., hèn chi..., hèn nào...; ✧ ~ же! sao lại không!, không phải đâu!

почему́-либо, почему́-нибудь *нареч.* vì sao đấy (đó), vì cớ gì đấy (đó), vì lẽ gì đấy (đó), vì nguyên nhân nào đấy (đó); е́сли он ~ не прие́дет... nếu vì sao đấy (vì cớ gì đó, vì lẽ gì đó) mà nó không đến...

почему́-то *нареч.* không hiểu tại sao, chẳng hiểu vì sao, chẳng rõ cớ sao, chả rõ cớ chi; он ~ э́того не хо́чет không hiểu vì sao (chẳng rõ tại sao) nó không muốn cái đó

по́черк *м.* 1. nét chữ, chữ viết, tự dạng; ме́лкий ~ nét chữ nhỏ nhắn, chữ viết li

ti; неразбо́рчивый ~ chữ viết tháu, nét chữ lít nhít khó đọc; 2. *перен.* bút pháp, phong cách; твóрческий ~ худóжника bút pháp (phong cách sáng tác) của hoạ sĩ

почерковéд *м.* nhà tự dạng học, chuyên viên nghiên cứu nét chữ

почерковéдение *с.* tự dạng học, (khoa) nghiên cứu nét chữ

почерковéдческ||ий *прил.* (thuộc về) tự dạng học, nghiên cứu nét chữ; ~ая экспертúза giám định tự dạng (nét chữ)

почернéть *сов. см.* чернéть 1

почернýть *сов.* (*В*) 1. múc; ~ ведрóм вóду múc nước bằng xô; 2. *перен.* khai thác, tìm kiếm, thu nhận, lĩnh hội, lấy; ~ материáл из первоистóчников khai thác (tìm kiếm, lấy) tài liệu ở các bản gốc

почерствéть *сов. см.* черствéть

почесáть(ся) *сов. см.* чесáть(ся) 1

пóчести *мн.* (*ед.* пóчесть *ж.*) (biểu hiện lòng) tôn kính, tôn trọng, kính trọng; (*церемония в знак уважения*) nghi thức, nghi lễ; воздавáть ~ кому́-л. tỏ lòng tôn kính ai; вóинские ~ nghi thức (nghi lễ) quân sự

почесýха *ж. мед.* (bệnh) ngứa, sần da

почёсывать *несов.* (*В*) *разг.* gãi, gãi nhè nhẹ; ~ щенкá за ýхом gãi nhè nhẹ tai con cún

почёсываться *несов. разг.* gãi, gãi nhè nhẹ

почёт *м.* danh dự, vinh dự; (*уважение*) (sự) trọng vọng, tôn kính, tôn trọng, kính trọng, kính nể, vì nể; пóльзоваться ~ом được trọng vọng (tôn kính, tôn trọng, kính trọng, kính nể, vì nể); ✧ быть в ~е được nổi tiếng, được yêu chuộng

почётн||ый *прил.* 1. (*пользующийся почётом*) danh dự, vinh dự, đáng kính, khả kính, được trọng vọng (tôn kính, quý trọng); ~ гость (vị) khách danh dự; 2. (*избираемый, вручаемый в знак почёта*) danh dự, vinh dự; ~ акадéмик viện sĩ danh dự; ~ое звáние danh hiệu vinh dự, vinh hàm; ~ президúум chủ tịch đoàn danh dự; 3. (*для выражения почёта*) danh dự; ~ караýл đội vệ binh danh dự; 4. (*делающий честь кому-л.*) vinh dự, vẻ vang, vinh quang, quang vinh; ~ая задáча nhiệm vụ vẻ vang (vinh quang); 5. (*не нарушающий достоинства*) giữ được danh dự, không mất vinh dự; согласúться на ~ мир đồng ý với một nền hòa bình trong danh dự, đồng ý với một hoà ước không làm mất vinh dự

пóчечный *прил.* (thuộc về) thận; ~ кáмень sỏi thận

почивáть *несов. уст.* 1. ngủ, nghỉ; 2. (*покоиться*) yên (an) nghỉ, yên giấc nghìn thu, an giấc ngàn thu

почúн *м.* 1. (*инициатива*) sáng kiến; смéлый ~ sáng kiến bạo dạn; 2. *разг.* (*начало*) bước đầu; (*в торговле*) món mở hàng; удáчный ~ bước đầu thắng lợi; для ~а để mở đầu, để mở hàng

починúть *сов. см.* чинúть I

почúнк||а *ж.* (sự) sửa, chữa, sửa chữa, tu bổ, tu sửa; отдавáть в ~у đưa đi chữa (sửa)

почúстить(ся) *сов. см.* чúстить(ся)

почитáтель *м.*, **~ница** *ж.* người tôn sùng (hâm mộ)

почитáть I *сов.* (*читать некоторое время*) đọc (*một lúc*)

почитáть II *несов.* (*В*) (*уважать*) trọng vọng, tôn kính, tôn sùng, kính trọng, tôn trọng, quý trọng, vì nể, nể vì, kính nể, hâm mộ

почúтывать *несов.* (*В*) *разг.* (thỉnh thoảng) đọc; ~ книжки (thỉnh thoảng) đọc sách

почúть *сов. см.* почивáть; ✧ ~ вéчным сном yên giấc nghìn thu, an giấc ngàn thu

пóчка I *ж.* 1. *бот.* chồi, mầm, đọt; (*зачаток цветка*) nụ; 2. *биол.* nha trùng

пóч||ка II *ж.* 1. *анат.* (quả) thận, cật; (*у свиньи, коровы и т. п. тж.*) bầu dục; воспалéние ~ек viêm thận; 2. *мн.*: ~ки *кул.* bầu dục, thận, cật

почкováние *с.* 1. *биол.* (sự) nẩy chồi, đâm chồi, mọc chồi; 2. *с.-х.* (sự) giâm cành, giâm hom

почковáться *несов. биол.* nẩy (đâm, mọc) chồi

почковúдный *прил.* (có) hình bầu dục, dạng thận

пóчт||а *ж.* 1. bưu điện, bưu chính, bưu cục, nhà bưu điện; nhà dây thép (*уст.*); (*почтовое отделение*) phòng bưu điện, bưu cục; пойтú на ~у đến bưu điện, đi đến nhà bưu điện; воздýшная ~ bưu điện hàng không; 2. (*почтовая служба*) bưu chính, bưu điện; отпрáвить письмó по ~е gửi thư qua (theo đường) bưu điện; отпрáвить письмó воздýшной ~ой gửi thư theo đường bưu điện hàng không; gửi thư máy bay (*разг.*); спéшной ~ой theo đường bưu điện hoả tốc, gửi express; 3. (*корреспонденция*) thư tín, bưu phẩm; ýтренняя, вечéрняя ~ thư tín đi/đến buổi sáng, buổi chiều

почтальóн *м.* người đưa thư, bưu tá, phắc-tơ

почтáмт *м.* nhà bưu điện, bưu cục; nhà dây thép (*уст.*); глáвный ~ nhà bưu điện trung ương, tổng bưu cục

почтéние *с.* (sự) trọng vọng, tôn kính, kính trọng, tôn trọng, quý trọng, vì nể, nể vì, kính nể; относúться с ~м к кому́-л. trọng vọng (quý trọng, kính trọng) ai, có thái độ tôn kính (nể vì) đối với ai; ✧ моё ~! а) (*приветствие*) xin kính chào!; б) (*восклицание*) tuyệt quá chừng!, kỳ lạ thay!; с совершéнным ~м (*в письме*) *уст.* (nay) kính thư

почтéнн||ый *прил.* 1. đáng kính, khả kính; ~ая нарýжность vẻ ngoài đáng kính (khả kính); ~ старúк cụ già đáng kính (khả kính); 2. *разг.* (*значительный*) đáng kể, to, lớn

почтú *нареч.* hầu như, gần như, cơ hồ; (*приблизительно тж.*) gần, ngót, xuýt xoát, xấp xỉ, ngót nghét; ~ всегдá hầu như (gần như) bao giờ cùng thế; ~ никогдá hầu như (gần như) không bao giờ; ~ ничегó hầu như (gần như) không có gì cả; ~ никогó hầu như (gần như) không một người nào; ~ все hầu hết, hầu như (gần như) tất cả; ~ сто гектáров xuýt xoát (xấp xỉ, gần, ngót, ngót nghét) một trăm hecta

почтúтельно *нареч.* (một cách) trọng vọng, tôn kính, sùng kính, kính cẩn, kính trọng

почтúтельность *ж.* (lòng) trọng vọng, tôn kính, sùng kính, kính cẩn, kính trọng; (*к родителям*) (lòng) hiếu thảo, hiếu đễ, hiếu nghĩa

почтúтельн||ый *прил.* 1. trọng vọng, tôn kính, sùng kính, kính cẩn; (*к родителям*) hiếu thảo, hiếu đễ, hiếu nghĩa, chí hiếu, có hiếu; ~ сын người con hiếu thảo (có hiếu, chí hiếu); 2. *перен. разг.* (*значительный*) đáng kể; на ~ом расстоя́нии ở một khoảng cách khá xa

почтúть *сов.* (*В*) 1. (*оказать почёт*) tỏ lòng tôn kính (sùng kính); ~ чью́-л. пáмять встава́нием đứng dậy mặc niệm (tưởng niệm) ai; 2. (*оказать честь*) làm vinh dự, đem lại niềm vinh dự; ~ когó-л. своúм присýтствием làm vinh dự (đem lại niềm vinh dự) cho ai bằng sự có mặt của mình

почтóв||ый *прил.* (thuộc về) bưu điện, bưu chính; ~ я́щик *см.* я́щик; ~ая бумáга giấy viết thư; ~ая откры́тка bưu thiếp, bưu ảnh; ~ая мáрка tem thư; ~ое отделéние phòng bưu điện, bưu cục; ~ гóлубь bồ câu đưa thư; ~

самолёт máy bay đưa thư; ~ые расхóды bưu phí; ~ая корреспондéнция bưu phẩm; ~ые лóшади *уст.* ngựa trạm

почувствовать *сов. см.* чýвствовать

почýдиться *сов. см.* чýдиться

почýять *сов. см.* чýять

пошáлива||ть *несов. разг.* 1. đùa nghịch, nghịch ngợm, nghịch (*chút ít*); 2. (*о сердце, печени и т. п.*) hơi bị đau; trở chứng (*разг.*); у негó сéрдце чáсто ~ет tim ông ta thường hay đau (hay trở chứng); 3. (*заниматься разбоем*) cướp đường, ăn cướp, cướp giật; здесь ~ют ở đây có khi xảy ra những vụ cướp đường (cướp giật, lục lâm, thảo khấu)

пошали́ть *сов. см.* шали́ть

пошатнýть *сов.* (*В*) 1. lay, lắc, lung lay; 2. *перен.* (làm) lay chuyển, lung lay; ~ чьи́-л. убеждéния làm lay chuyển (làm lung lay) niềm tin của ai

пошатн||ýться *сов.* 1. lảo đảo, lắc lư, loạng choạng; (*наклониться*) xiêu; 2. *перен.* (bị) lung lay, lay chuyển, lung lạc, ngả nghiêng; (*прийти в расстройство*) suy sút; его здорóвье ~ýлось sức khoẻ của ông ấy đã suy sút

пошáтыв||ать *несов.* lay nhè nhẹ, lắc khe khẽ; *безл.*: еró ~ает anh ta đi loạng choạng (lảo đảo), nó đi chân nam đá chân chiêu

пошáтыв||аться *несов.* lảo đảo, loạng choạng; идти́ по ýлице, ~аясь loạng choạng (lảo đảo) đi trên đường

пошевéливать *несов.* (*В, Т*) khe khẽ lay động, lay nhè nhẹ, nhúc nhích, động đậy

пошевéлив||аться *несов.* khe khẽ nhúc nhích, động đậy, cựa quậy; ~айтесь! *разг.* hãy nhanh lên!, nhanh lên nào!

пошевели́ть, пошевельнýть *сов.* (*В, Т*) (làm) lay động, chuyển động, nhúc nhích, động đậy; ~ лúстья (làm) lay động lá cây; он и пáльцем не пошевельнёт, чтóбы ей помóчь nó hoàn toàn chẳng muốn mó tay vào việc gì để giúp đỡ chị ấy

пошевели́ться, пошевельнýться *сов.* nhúc nhích, động đậy, cựa quậy; не сметь ~ không dám nhúc nhích

пошевельнýться *сов. см.* пошевели́ть(ся)

пóши́б *м. разг.* kiểu, cách, lối, kiểu cách; онú óба одногó ~а cả hai đứa ấy cùng một giuộc với nhau

пóши́вка *ж.* (sự) may, khâu

пóши́вочн||ый *прил.* (thuộc về) may, khâu; ~ая мастерскáя xưởng may (khâu)

пóшлин||а *ж.* (*таможенная и т. п.*) thuế quan, quan thuế, thuế đoan, thuế; (*за регистрацию брака и т. п.*) lệ phí, tem thuế, quy phí; ввознáя ~ thuế nhập khẩu (nhập cảng); облагáть чтó-л. ~ой đánh thuế quan (thu lệ phí) cái gì; судéбные ~ы lệ phí toà án

пóшло *нареч.* (một cách) hèn hạ, đê tiện, thấp kém

пóшлость *ж.* 1. (sự, tính, tính chất) hèn hạ, đê tiện, đê hèn, hèn kém, thấp kém; (*узость*) (sự) hẹp hòi; (*банальность*) (sự, tính chất) dung tục, tầm thường; 2. (*замечание, выражение*) (lời) nói tục, tục tĩu; (*поступок*) (điều) thô lỗ, thô bỉ; (*что-л. непристойное*) (điều) tục tĩu, tục tằn

пóшлый *прил.* 1. (*низкий*) hèn hạ, đê tiện, đê hèn, hèn kém, thấp kém, đê mạt, đê hạ; ~ человéк người hèn hạ (đê tiện, đê hèn); 2. (*банальный*) dung tục, tầm thường; (*грубый, непристойный*) tục tĩu, tục tằn, thế lỗ, thô bỉ, tục

пошля́к *м. разг.* (kẻ, đồ) hèn hạ, tục tĩu; tục tử

пошля́тина *ж. разг. см.* пóшлость

поштóпать *сов.* (*В*) mạng (*một lúc*)

пошту́чно *нареч.* (tính) theo cái, theo chiếc

пошту́чн||ый *прил.* tính theo cái (chiếc), từng cái (chiếc) một; ~ая оплáта trả công theo từng sản phẩm; ~ая продáжа bán từng cái

пошумéть *сов.* làm ồn (inh ỏi, rùm beng, om sòm) (*một lúc*)

пошути́ть *сов. см.* шути́ть

пощáд||а *ж.* (sự) thương xót, thương tiếc, thương hại, khoan dung, khoan lượng; проси́ть ~ы у когó-л. xin ai rủ lòng thương, xin ai khoan dung; без ~ы không thương tiếc (thương xót, khoan dung), thẳng tay

пощади́ть *сов. см.* щади́ть

пощекотáть *сов. см.* щекотáть

пощёчин||а *ж.* (cái) vả, tát, bớp; *перен.* (sự) sỉ nhục, làm nhục, bạt tai đá đít; дать ~у комý-л. vả (tát, bớp) ai; получи́ть ~у bị vả (tát, bớp)

пощипáть *сов. см.* щипáть

пощи́пыва||ть *несов. разг. см.* щипáть; ✧ морóз ~ет băng giá buốt dữ

пощýпать *сов. см.* щýпать

поэ́зия *ж.* 1. thi ca, thơ ca, thi phẩm; 2. *перен.* thi vị, chất thơ

поэ́ма *ж.* trường ca, trường thi

поэ́т *м.* thi sĩ, nhà thơ, thi gia, thi nhân; вели́кий ~ đại thi hào, thi bá

поэтéсса *ж.* nữ thi sĩ, nữ sĩ

поэтиза́ция *ж.* (sự) thi vị hoá

поэтизи́ровать *несов. и сов.* thi vị hoá

поэ́тика *ж.* 1. (*теория, учение*) thi pháp học, thi pháp; 2. (*поэтическая манера*) phong cách thi ca (thơ ca)

поэти́ческ||ий *прил.* 1. (thuộc về) thi ca, thơ ca, thơ; ~ая вóльность sự phóng khoáng (tự do, không câu nệ) trong luật thơ; ~ дар thi tài, tài làm thơ; ~ое вдохновéние thi hứng, hứng làm thơ; ~ вéчер dạ hội thi ca (thơ ca, thơ); 2. *перен.* nên thơ, thi vị; (*с повышенной эмоциональностью*) thơ mộng; у негó ~ая натýра anh ta có tâm hồn thơ mộng

поэти́чно *нареч.* (một cách) nên thơ, thi vị, thơ mộng

поэти́чность *ж.* (tính chất) nên thơ, thi vị, thơ mộng

поэти́чный *прил.* nên thơ, thi vị, thơ mộng, thơ

поэ́тому *нареч.* vì vậy, vì thế, do vậy, bởi vậy, bởi thế, cho nên, nên chi, vì vậy (bởi thế) cho nên

появи́ться *сов. см.* появля́ться

появле́ние *с.* (sự) xuất hiện, hiện ra, thị hiện

появля́ться, появи́ться xuất hiện, hiện ra, lộ ra, ló ra, nảy ra, nảy sinh, sinh ra, nảy nòi; (*на поверхности*) nổi lên; (*быть опубликованным*) được đăng; появи́лась луна́ mặt trăng đã ló ra (lộ ra); в темноте́ появи́лась фигýра trong bóng tối một hình dáng hiện ra; появи́лась надéжда niềm hy vọng đã nảy ra (nảy sinh)

поя́рков||ый *прил.* (bằng) phớt; ~ая шля́па mũ phớt

поя́рок *м.* len chiên, len cừu non

пóяс *м.* 1. đai, dải, đai (dây, thắt) lưng, dải rút, nịt; (*юбки, брюк*) cạp, cạp váy, cạp quần, lưng quần; чёрный ~ *спорт.* huyền đai; 2. (*талия*) eo, eo lưng, vùng thắt lưng, chỗ ngang thắt lưng; по ~ ngang thắt lưng, ngang rốn; по ~ в водé trong nước ngang rốn (ngang thắt

lưng); 3. *геогр.* vòng (vành) đai, đới; аркти́ческий ~ vòng (vành) đai Bắc cực; жа́ркий ~ nhiệt đới, đới nóng; уме́ренный ~ ôn đới, đới ôn hoà; холо́дный ~ hàn đới, đới lạnh; часово́й ~ múi giờ; 4. *эк.* khu vực, vùng; деле́ние страны́ на ~á по це́нам chia đất nước thành những khu vực giá cả; ✧ спаса́тельный ~ phao cứu hộ (cấp cứu, thắt lưng), thắt lưng an toàn; заткну́ть за ~ кого́-л. hơn ai; кла́няться в ~ кому́-л. cúi gập người chào ai, vái chào ai

поясне́ние *с.* 1. (sự) thuyết minh, giải thích thêm, cắt nghĩa thêm; 2. (*объяснение*) (lời) thuyết minh, giải thích, cắt nghĩa

поясни́тельн||ый *прил.* (để) thuyết minh, giải thích, cắt nghĩa; ~ое сло́во từ thuyết minh; ~ текст bản thuyết minh

поясни́ть *сов. см.* поясня́ть

поясни́ц||а *ж.* vùng thắt lưng, eo lưng, vùng cật; боль в ~е đau ở vùng thắt lưng (eo lưng, vùng cật)

поясни́чный *прил.* (thuộc về) vùng thắt lưng, eo lưng, vùng cật; ~ позвоно́к đốt sống thắt lưng

поясн||о́й *прил.*: ~ реме́нь thắt lưng, đai da; ~ портре́т chân dung bán thân (nửa người, đến thắt lưng); ~а́я ва́нна ngâm đến thắt lưng (đến rốn); ~о́е вре́мя múi giờ; ~ тари́ф lương khu vực; ~ покло́н cúi chào gập người, vái chào

поясня́ть, поясни́ть (*В*) thuyết minh, giải thích (cắt nghĩa) thêm

прабаба́бушка *ж.* bà cụ, bà cố, cụ cố

пра́вд||а *ж.* 1. (*истина*) sự thật, sự thực, chân lý; говори́ть всю ~y nói hết sự thật; го́лая ~ sự thật trần truồng (loã lồ, không che đậy), chân lý rành rành; 2. (*правдивость*) (sự, tính chất) đúng đắn, đúng sự thật; 3. *разг.* (*правота*) lẽ phải; на ва́шей стороне́ ~ lẽ phải thuộc về anh/chị; 4. (*справедливость*) chính nghĩa, (sự) công bằng, công chính; 5. *в знач. нареч.* thật, đúng, thật sự, thực sự; *в знач. сказ.* đúng, đúng thế, thật thế; ~ ли, что он отказа́лся пое́хать? có thật là anh ta từ chối đi không?; nó từ chối không đi, thật ư?; 6. *в знач. вводн. сл.* thật ra (thực ra) thì..., quả thật là..., của đáng tội, thật vậy; он, ~, не знал, что я здесь thật ra thì (quả thật là) anh ấy không biết tôi ở đây; của đáng tội (thật vậy), anh ta không biết tôi đang ở đây; 7. *в знач. союза* (*хотя*) mặc dù, mặc dầu, dù, dầu, tuy; ✧ по ~е говоря́, по ~е сказа́ть nói cho đúng ra..., nói thật ra..., thú thật thì..., kể ra thì..., thực ra thì...; все́ми ~ами и непра́вдами bằng mọi cách (mọi thủ đoạn, mọi phương tiện), không từ một cách (một thủ đoạn) nào cả; не ~ ли? có đúng thế không?, thật thế à?; смотре́ть ~е в глаза́ tỉnh táo nhìn thẳng vào sự thật; ~-ма́тка *разг.* hoàn toàn đúng sự thật, sự thật một trăm phần trăm; ~ глаза́ ко́лет *посл.* ≅ thuốc đắng dã tật, nói thật mất lòng; lời ngay trái tai; trung ngôn nghịch nhĩ; что ~, то ~ đúng sự thật, đúng như thế, thật thế

правди́во *нареч.* (một cách) chân thật, thành thực, ngay thật

правди́вость *ж.* (tính, tính chất, sự) chân thật, thành thực, ngay thật; có thật, đúng sự thật (*ср.* правди́вый)

правди́вый *прил.* 1. (*о человеке*) chân thật, thành thực, thành thật, ngay thật; 2. (*содержащий правду*) có thật (thực), chân thật, đúng sự thật; ~ расска́з câu chuyện có thật

правдоподо́бие *с.* (sự, vẻ) giống như thật

правдоподо́бн||ый *прил.* giống như thật, có vẻ là thật, có lý; ~ слух tin đồn có vẻ là thật; ~ое рассужде́ние lập luận có lý

пра́ведни||к *м.*, **~ца** *ж. рел.* chân nhân, người sống đời đạo hạnh (có đạo tâm cao), người tận hiến cho đời

пра́ведный *прил.* 1. *рел.* rất đạo hạnh, thuần thành, sùng tín, sùng đạo, mộ đạo; 2. (*отвечающий правилам религиозной морали, нормам нравственности*) (có) đạo hạnh cao, đạo tâm cao, đức độ cao, đức hạnh cao; 3. (*справедливый*) công chính, công minh, công bằng, chính nghĩa; (*правильный*) đúng đắn; ~ суд toà án công minh (công bằng)

прави́ть, поправи́ть *полит.* thiên hữu, nghiêng về phía hữu

пра́вил||о *с.* 1. quy tắc; грамма́тическое ~ quy tắc ngữ pháp; тройно́е ~ *мат.* quy tắc tam suất (bộ ba); цепно́е ~ *мат.* quy tắc dây xích; 2. *обыкн. мн.*: ~а (*предписания*) thể lệ, quy tắc, phép tắc, luật lệ, thủ tục; ~а вну́треннего распоря́дка nội quy; ~а игры́ thể lệ thi đấu, luật chơi; соблюда́ть ~а у́личного движе́ния tuân theo thể lệ đi đường, tuân thủ luật lệ giao thông đường phố; 3. (*норма поведения*) nguyên tắc, quy tắc sinh hoạt; (*привычка*) thói quen, định lệ, lệ, lề, thói; о́бщее ~ thường lệ, thông lệ, lệ thường, thói thường; взять себе́ за ~ tự đề ra cho mình một quy tắc, tập cho mình thói quen; ✧ как (*или* как о́бщее) ~ theo thường lệ (thông lệ, định lệ, lệ thường); по всем ~ам đúng như đã quy định

пра́вильно 1. *нареч.* (một cách) đúng, đúng đắn, chính xác; говори́ть ~ nói đúng; часы́ иду́т ~ đồng hồ chạy đúng; 2. *в знач. сказ. разг.* đúng; ~! đúng thế!

пра́вильность *ж.* 1. (*верность*) (sự, tính, tính chất) đúng đắn, chính xác; 2. (*регулярность*) (sự, tính, tính chất) đều đặn, thường quy, nhịp nhàng

пра́вильн||ый *прил.* 1. (*соответствующий правилам*) đúng, đúng đắn; (*закономерный*) đều đặn, thường quy; (*не отклоняющийся от правила*) bình thường; ~ое произноше́ние phát âm đúng; ~ое спряже́ние *грам.* cách chia bình thường; 2. (*верный, точный*) đúng đắn, chính xác; сде́лать ~ вы́вод из чего́-л. rút ra một kết luận đúng đắn (chính xác) từ điều gì; ~ отве́т câu trả lời chính xác (đúng, đúng đắn); 3. (*настоящий*) chân chính; 4. (*равномерный*) đều đặn, nhịp nhàng; ~ое бие́ние се́рдца tim đập đều đặn (nhịp nhàng); ~ые ро́ды đẻ thuận; 5. (*симметричный*) cân đối, đều đặn; ~ые черты́ лица́ nét mặt cân đối (đều đặn); 6. *мат.* đều; ~ многоуго́льник (hình) đa giác đều; ~ая дробь phân số chân chính (thật)

прави́тель *м.* người cầm quyền (cai trị); *ист.* quân vương, chúa

прави́тельственн||ый *прил.* (thuộc về) chính phủ; ~ые учрежде́ния các cơ quan chính phủ; ~ая делега́ция phái đoàn (đoàn đại biểu) chính phủ

прави́тельство *с.* chính phủ

пра́вить I *несов.* (*Т*) 1. (*руководить*) cầm quyền, cai trị, cai quản, lãnh đạo, quản lý, quản trị, quản nhiệm, điều hành, điều khiển; 2. (*судном и т. п.*) lái, đánh; (*лошадьми*) đánh, điều khiển; ~ маши́ной lái ôtô, đánh xe ôtô

пра́вить II *несов.* (*В*) 1. (*исправлять ошибки*) sửa, chữa, sửa chữa; ~ гра́нки chữa bản in thử; 2. (*выпрямлять*) uốn thẳng, làm thẳng (phẳng); (*точить, острить*) mài, mài sắc; ~ бри́тву mài dao cạo

пра́вка *ж.* 1. (sự) sửa, chữa, sửa chữa; 2. (sự) uốn thẳng, làm thẳng, làm phẳng; mài sắc (*ср.* пра́вить II)

правле́ни||е *с.* 1. (sự) cầm quyền, cai trị, cai quản, lãnh đạo, quản lý, quản trị, quản nhiệm, điều hành, điều khiển; (*форма власти*) chính thể; óбраз ~я hình thức cai trị (cầm quyền, quản lý, quản trị); 2. (*выборный орган*) ban (hội đồng) quản trị, ban điều hành, ban giám đốc; ~ кооперати́ва ban quản trị hợp tác xã; ✧ бразды́ ~я quyền lực, quyền bính, quyền hành

пра́внук *м.* chắt trai, tằng tôn nam; ~и (*потомки*) hậu duệ, cháu chắt

пра́внучка *ж.* chắt gái, tằng tôn nữ

пра́в||о I *с.* 1. quyền, quyền hạn, quyền lợi, quyền năng; име́ть ~ го́лоса có quyền bầu cử; ~á челове́ка quyền con người, nhân quyền; ~ на труд quyền lao động (làm việc); ~ ве́то quyền phủ quyết; ~ да́вности *юр.* quyền có thời hiệu; ~á и обя́занности quyền lợi và nghĩa vụ, quyền hạn và nhiệm vụ; 2. *тк. ед.* (*наука*) luật học, luật khoa, pháp quyền, pháp lý, pháp luật, luật pháp, luật; уголо́вное ~ luật hình, hình luật; гражда́нское ~ luật dân sự, dân luật, luật hộ, hộ luật, dân pháp; изуча́ть ~ nghiên cứu luật học (luật khoa); 3. *мн.*: ~á *разг.* (*свидетельство*) bằng, giấy phép; води́тельские ~á bằng lái xe; разреше́ние на ~ охо́ты giấy phép săn bắn; ✧ по ~у có quyền, một cách đích đáng (đúng đắn); на ~áх кого́-л. với tư cách ai; на ра́вных ~áх có quyền ngang nhau, trong tình trạng như nhau

пра́во II *вводн. сл.* quả thật, thật vậy, quả là, của đáng tội; я, пра́во, не зна́ю, что мне де́лать quả thật (thật vậy), tôi không biết phải làm gì đây; quả là tôi không biết mình phải làm gì

правобере́жный *прил.* hữu ngạn, (ở) bờ phải

правове́д *м. уст.* 1. (*специалист по правоведению*) nhà luật học, luật gia, luật sư; 2. (*учащийся или окончивший училище правоведения*) sinh viên (người tốt nghiệp) trường luật

правове́дение *с. уст.* luật học

правове́рность *ж.* (tính chất) chính giáo, chính tông, chính thống

правове́рный *прил.* chính giáo, chính tông, chính thống

правов||о́й *прил.* (thuộc về) luật học, luật khoa, pháp quyền, pháp lý, pháp luật, luật pháp; ~ы́е отноше́ния các quan hệ pháp lý; ~ы́е институ́ты chế độ (thể chế, chế định) pháp luật, hệ thống (quy chế) pháp lý; ~óе госуда́рство nhà nước pháp quyền (pháp trị, pháp chế); ~ акт văn bản pháp quy; ~ стату́с quy chế (địa vị) pháp lý

правовоспита́тельн||ый *прил.* (thuộc về) giáo dục luật pháp; ~ая рабо́та công việc giáo dục luật pháp

правозащи́та *ж.* (sự, hoạt động) bảo vệ nhân quyền

правозащи́тни||к *м.*, **~ца** *ж.* nhà đấu tranh bảo vệ nhân quyền

правозащи́тн||ый *прил.* (thuộc về) bảo vệ nhân quyền; ~ая организа́ция tổ chức bảo vệ nhân quyền

правоме́рность *ж.* (tính chất) hợp pháp, đúng pháp luật, đúng luật pháp

правоме́рный *прил.* hợp pháp, đúng pháp luật (luật pháp); đúng đắn, hợp lý, đúng; ~ вы́вод kết luận đúng đắn (hợp lý)

правомо́чие *с. юр.* thẩm quyền, quyền năng

правомо́чный *прил. юр.* có thẩm quyền (quyền năng)

правонаруше́ние *с. юр.* (sự) phạm pháp, vi phạm pháp luật, vi phạm luật pháp; (*мелкое*) (tội) vi cảnh

правонаруши́тель *м. юр.* người phạm pháp (vi phạm pháp luật, vi phạm luật pháp); người phạm tội vi cảnh (*ср.* правонаруше́ние)

правооппортунисти́ческий *прил.* cơ hội chủ nghĩa hữu khuynh

правоотноше́ние *с.* quan hệ pháp lý (*giữa cá nhân và các tổ chức*)

правоохрани́тель *м.* người làm việc trong các cơ quan bảo vệ pháp luật

правоохрани́тельн||ый *прил.* (thuộc về) bảo vệ pháp luật; ~ая фу́нкция chức năng bảo vệ pháp luật; ~ые о́рганы các cơ quan bảo vệ pháp luật

правописа́ние *с.* (phép) chính tả

правопоря́док *м. юр.* trật tự pháp luật, pháp chế

православ||ие *с.* Chính thống giáo, đạo Chính thống

православ||ный *прил.* 1. (thuộc về) Chính thống giáo, đạo Chính thống; ~ая це́рковь giáo hội (nhà thờ) Chính thống giáo; 2. *в знач. сущ. м.* tín đồ Chính thống giáo

правосозна́ние *с. книжн.* ý thức về pháp lý (pháp luật), ý niệm về công bằng và bất công

правоспосо́бность *с.* năng lực pháp lý

правоспосо́бный *прил.* có năng lực pháp lý, có quyền và chịu trách nhiệm về hành vi của mình

правосу́ди||е *с.* 1. (công việc, hoạt động, quyền) tư pháp, xét xử; (*органы*) (ngành) tư pháp; служи́тель ~я người làm việc trong ngành tư pháp; отправля́ть ~ xử đoán, xét xử, nắm việc tư pháp; cầm cán cân công lý (*книжн.*); 2. (*решения, основанные на справедливости*) công lý, cán cân công lý; иска́ть ~я đi tìm công lý

правот||а́ *ж.* (*справедливость*) chính nghĩa, công lý, (sự) công bằng, công chính; (*невиновность*) (sự) vô tội; (*правильность*) lẽ phải, (sự) đúng đắn, chính xác; доказа́ть свою́ ~у́ chứng minh sử đúng đắn của mình, chứng minh là mình đúng

правотво́рческий *прил. см.* законотво́рческий

правотво́рчество *с. см.* законотво́рчество

правофланго́вый *прил.* 1. (ở) sườn phải, cánh quân bên phải, hữu dực; 2. *в знач. сущ. м.* người đứng đầu hàng bên phải; 3. *в знач. сущ. м.* (*передовик*) người lao động tiên tiến, đơn vị tiên tiến

правша́ *м. и ж.* người thuận tay phải (mặt)

пра́в||ый I *прил.* 1. phải, mặt, hữu, bên phải (mặt); ~ая рука́ tay phải (mặt); ~ бе́рег hữu ngạn, bờ phải; ~ ящик стола́ ngăn kéo (hộc bàn) bên phải; 2. *полит.* hữu, hữu phái, phái (cánh) hữu; ~ые экстреми́сты phái (những người, cánh) cực hữu; 3. *в знач. сущ. м.* người hữu phái; ~ые phái hữu, cánh hữu

пра́в||ый II *прил.* 1. (*правильный*) đúng, có lý, phải; вы ~ы anh có lý, anh nói đúng, chị nói phải; 2. (*справедливый*) chính nghĩa, hợp lẽ phải; на́ше де́ло ~oe sự nghiệp của chúng ta là chính nghĩa; стоя́ть за ~oe де́ло bảo vệ sự nghiệp chính nghĩa

пра́вящ||ий *прил.* cầm quyền, chấp chính, cai trị, nắm chính quyền; ~ класс giai cấp cầm quyền (nắm chính quyền, cai trị); ~ая па́ртия đảng nắm chính quyền (chấp chính, cầm quyền)

прагмати́зм *м. филос.* chủ nghĩa thực dụng, duy dụng luận, thuyết duy dụng

прагмати́ческий *прил.* (thuộc về) chủ nghĩa thực dụng, thực dụng chủ nghĩa, duy dụng

пра́дед *м.*, **праде́душка** *м.* (*скл. как ж.*) ông cố, ông cụ, cụ cố, tằng tổ phụ

пра́здне́ств||о *с.* lễ, lễ hội, khánh tiết, lễ tết, lễ tiết, ngày lễ, ngày hội; (*пир*) (bữa) đại tiệc, tiệc lớn, yến tiệc, khánh hạ, khao vọng; наро́дные ~а lễ hội dân gian, hội hè, tết nhất

пра́здник *м.* 1. (ngày) lễ, hội, khánh tiết, tết; национа́льный ~ quốc khánh; поéхать домо́й на ~ đi về nhà nghỉ lễ (nhân ngày lễ); 2. (*веселье*) lễ hội, tết nhất, ngày vui; ✧ бу́дет и на на́шей у́лице ~ ≅ hết cơn khổ tận, đến ngày cam lai; bĩ cực thái lai (*погов.*)

пра́здничн||о *нареч.*: вы́глядеть ~ trông có vẻ hội hè; быть ~ настро́енным có khí sắc (tâm trạng) vui tươi như trong ngày hội; быть ~ одéтым ăn mặc đẹp đẽ (xinh tươi) như trong ngày hội

пра́здничн||ый *прил.* 1. (thuộc về) ngày lễ, ngày hội; (*в честь праздника*) nhân ngày lễ (ngày hội); ~ день ngày lễ (hội); ~ салю́т bắn pháo hoa nhân ngày lễ; 2. (*нарядный*) đẹp đẽ, xinh tươi, có tính chất hội hè, lễ; ~ое пла́тье áo lễ, lễ phục, áo đẹp; bộ cánh (*разг.*); 3. *перен.* (*торжественно-радостный*) tưng bừng, vui tươi, tươi vui, hân hoan, sung sướng, vui sướng; ~ое настроéние khí sắc vui tươi, tinh thần sảng khoái

пра́здно *нареч.* (một cách) vô công rồi nghề, ăn không ngồi rồi, nhàn cư, nhàn hạ, nhàn rỗi

пра́здн||ование *с.* (sự) làm lễ, cử hành lễ, kỷ niệm, ăn mừng

пра́здновать, отпра́здновать làm lễ, cử hành lễ, kỷ niệm, ăn mừng, làm lễ mừng; ~ день рожде́ния ăn mừng ngày sinh, kỷ niệm sinh nhật

праздносло́в *м. книжн. см.* пустосло́в

праздносло́вие *с. книжн. см.* пустосло́вие

праздносло́вный *прил. книжн.* ba hoa rỗng tuếch, nói hão, nói ba láp, nói suông, nói vã, bẻm mép

пра́здность *ж.* 1. (*безделье*) (sự) vô công rồi nghề, ăn không ngồi rồi, nhàn cư, nhàn hạ, nhàn rỗi; 2. (*ненужность*) (sự) vô ích, vô tích sự, vớ vẩn; ✧ ~ — мать всех поро́ков ≅ nhàn cư vi bất thiện

праздношата́ющийся *м. разг.* kẻ vô công rồi nghề (ăn không ngồi rồi, ngồi không)

пра́здный *прил.* 1. vô công rồi nghề, ăn không ngồi rồi, ngồi không, nhàn nhã, nhàn tản, nhàn hạ, nhàn rỗi, phóng dật, nhàn dật; ~ óбраз жи́зни lối sống nhàn nhã (nhàn rỗi, nhàn hạ, phóng dật); 2. *перен.* vô ích, bâng quơ, vô tích sự, vớ vẩn, trống rỗng; ~ разговóр nhàn đàm, phiếm đàm, câu chuyện bâng quơ (vớ vẩn, trống rỗng)

прайм-та́йм *м.* giờ tốt nhất (*của truyền hình - từ 17.00 đến 23.00*)

пра́ктик *м.* 1. nhà thực hành; 2. (*практичный человек*) người thực tế (thiết thực)

пра́ктик||а *ж.* 1. *филос.* thực tiễn; сочета́ть теóрию с ~ой kết hợp lý luận với thực tiễn; 2. (*действительность*) thực tế, thực tiễn; изуча́ть что́-л. на ~е nghiên cứu cái gì trong thực tế (thực tiễn); примена́ть что́-л. на ~е áp dụng cái gì vào (trong) thực tiễn; 3. (*опыт*) kinh nghiệm; у негó больша́я ~ по строи́тельству желéзных дорóг ông ấy có nhiều kinh nghiệm trong việc xây dựng đường sắt; 4. (*применение каких-л. знаний, навыков*) (sự) thực hành; (*часть учебного процесса*) (sự, thời kỳ) thực tập, tập sự; проходи́ть ~у thực tập, tập sự, trải qua thời kỳ thực tập (tập sự); 5. *уст.* (*врачебная, юридическая*) (sự) hành nghề, hoạt động, làm; ча́стная ~ làm tư; у э́того врача́ больша́я ~ bác sĩ ấy có đông bệnh nhân (*chữa trị*)

практика́нт *м.* thực tập sinh, người tập sự; người đi hành nghề; (*в педагогическом институте*) giáo sinh; (*в медицинском институте*) y sinh

практикова́ть *несов.* 1. (*В*) ứng dụng, áp dụng, thực hành; 2. (*проходить практику*) thực tập, tập sự; 3. (*о враче, юристе*) hành nghề, hoạt động, làm

практикова́ться, напрактикова́ться 1. (в *П*) (*упражняться*) thực tập, tập sự, tập luyện, tập dượt, tập tành, tập; ~ в толка́нии ядра́ tập đẩy tạ; 2. *тк. несов.* (*применяться на практике*) (được) thực hành, ứng dụng, áp dụng

пра́ктикум *м.* bài thực tập; tập bài tập

практици́зм *м.* óc (đầu óc) thực dụng

практи́чески *нареч.* (một cách, trên) thực tế

практи́ческ||ий *прил.* 1. (thuộc về) thực tiễn, thực tế; ~ая де́ятельность hoạt động thực tiễn; ~ое примене́ние зна́ний ứng dụng kiến thức vào thực tế (thực tiễn); ~ опы́т kinh nghiệm thực tế; 2. (*являющийся применением знаний, навыков*) (có tính chất) thực tập, tập sự; (*связанный с применением на практике*) (để) thực hành; ~ое заня́тие giờ thực tập (thực hành, tập sự); ~ на́вык kỹ năng thực hành; ~ая хи́мия hoá học thực hành; 3. (*практичный*) thực tế, thiết thực; ~ ум đầu óc thực tế (thiết thực); не име́ть ~ой це́нности không có giá trị thực tế (thiết thực)

практи́чность *ж.* 1. (sự, tính, tính chất) thực tế, thiết thực; thực dụng, tiện lợi, giản tiện, tiết kiệm (*ср.* практи́чный); ~ тка́ни tính chất thực dụng (tiện lợi) của vải; 2. (*практичное отношение к жизни*) óc (đầu óc) thực tế

практи́чный *прил.* 1. thực tế, thiết thực; ~ челове́к người thực tế (thiết thực); 2. (*выгодный, удобный*) thực dụng, tiện lợi, giản tiện, tiết kiệm; ~ цвет màu thực dụng

пра́от||ец *м. уст.* cao tổ, thuỷ tổ, ông tổ; ✧ отпра́виться к ~цам *шутл.* về chầu ông bà ông vải

прароди́тел||ь *м.* 1. *см.* пра́отец; 2. *мн.*: ~и tổ tiên, ông bà ông vải

пра́порщик *м. ист.* kỳ uý; ста́рший ~ thượng kỳ uý

пра́сол *м. уст.* lái buôn súc vật

прах *м.* 1. *уст. поэт.* bụi, trần; 2. (*нечто недолговечное, ничтожное*) của phù vân, đồ hèn mọn; 3. (*останки*) di hài, di cốt; здесь поко́ится ~... ở đây yên nghỉ..., ở đây yên giấc...; ✧ мир ~у твоемý! xin hãy yên giấc nghìn thu!; отряхну́ть ~ от свои́х ног hoàn toàn đoạn tuyệt, cắt đứt hoàn toàn; пойти́ ~ом tiêu tan, tan tác, tiêu ra mây khói, biến thành tro bụi; ~ с тобóй *прост.* (*ладно*) thôi được, đồng ý thôi, thôi đành vậy

пра́чечная *ж.* (*скл. как прил.*) hiệu giặt, hiệu giặt là

пра́чка *ж.* bà/chị thợ giặt

пра́щур *м.* cao tổ, thuỷ tổ, ông tổ

праязы́к *м. лингв.* ngôn ngữ nguyên sơ

преа́мбула *ж.* lời nói đầu, lời mở đầu, dẫn nhập

пребыва́ни||е *с.* (sự) ở, ở lại, ở thăm, lưu lại, cư trú; ~ у вла́сти nắm chính quyền, cầm quyền, chấp chính; ме́сто постоя́нного ~я nơi thường trú, trú quán; ме́сто ~я прави́тельства nơi chính phủ đóng, dinh chính phủ

пребыва́ть *несов.* ở, ở lại, thăm, lưu lại, cư trú; ~ в неве́дении

относи́тельно чего́-л. không biết về cái gì; hoàn toàn mù tịt về cái gì (*разг.*)

превали́ровать *несов.* (над *Т*) hơn, trội hơn, chiếm ưu thế

превенти́вн||ый *прил.* phòng ngừa, ngăn ngừa, dự phòng, đề phòng; ~ые ме́ры biện pháp phòng ngừa; ~ уда́р (cú, trận, đòn) đánh phủ đầu, phủ đầu, dằn mặt, tiên hạ thủ

превзойти́ *сов. см.* превосходи́ть

превозмога́ть, превозмо́чь (*В*) nén, kìm, ghìm, nhịn; ~ боль nén cơn đau

превозмо́чь *сов. см.* превозмога́ть

превознести́ *сов. см.* превноси́ть

превноси́ть, превознести́ (*В*) tán dương, tán tụng, ca ngợi, tâng bốc; bốc, bốc thơm, bốc lên mây (*разг.*)

превознше́ние *с.* (sự) tán dương, tán tụng, ca ngợi, tâng bốc

превосходи́тельство *с.* đại nhân, tiên sinh, các hạ, tướng công; ва́ше ~ thưa đại nhân, thưa Ngài

превосходи́ть, превзойти́ 1. (*В Т, В* в *П*) hơn, hơn hẳn, trội hơn, vượt hơn; ăn đứt, nuốt sống (*разг.*); ~ кого́-л. тала́нтом có tài hơn ai, hơn hẳn ai về tài năng; ~ кого́-л. чи́сленностью đông (nhiều) hơn ai, trội (vượt) hơn ai về số lượng; 2. (*В*) (*превышать*) vượt quá, nhiều hơn, vượt, quá; ~ все ожида́ния vượt quá mọi sự chờ đợi; ✧ превзойти́ самого́ себя́ đạt kết quả không thể ngờ được

превосхо́дно *нареч.* (một cách) tuyệt vời, rất tốt, xuất sắc; ~! tuyệt!, tuyệt vời!, tuyệt trần!

превосхо́дн||ый *прил.* tuyệt vời, rất tốt, xuất sắc, ưu việt, ưu tú, cực tốt; ~ая пого́да thời tiết rất tốt; ✧ ~ая сте́пень *грам.* cấp cao nhất

превосхо́дство *с.* (sự, tính, tính chất) ưu việt, hơn hẳn; ưu thế; доказа́ть своё ~ chứng tỏ sự ưu việt của mình; ~ в во́здухе ưu thế trên không

преврати́ть(ся) *сов. см.* превраща́ть(ся)

превра́тно *нареч.* (một cách) sai, sai trái, sai lạc, sai lệch; ~ истолко́вывать чьи́-л. слова́ giải thích sai (sai lạc, sai lệch, sai trái) lời nói của ai; ~ понима́ть что́-л. hiểu sai (sai lệch) cái gì

превра́тност||ь *ж.* 1. (*ложность*) (sự, tính chất) sai trái, sai lạc, sai lệch, lệch lạc, sai; 2. *мн*: ~и *уст.* (*изменчивость*) (những, cảnh) ngang trái, đảo điên, phong ba, sóng gió, phong trần, gió bụi, tang thương, tang hải; ~и судьбы́ những ngang trái trong cuộc đời, phong ba của số kiếp, trần luỵ, tục luỵ

превра́тн||ый *прил.* 1. (*ложный*) sai, sai trái, sai lạc, sai lệch, lệch lạc; ~ое толкова́ние giải thích sai (sai lạc, sai lệch, sai trái); 2. *уст.* ngang trái, đảo điên, sóng gió, chìm nổi, gió bụi, ba đào, tang thương; ~ая судьба́ số kiếp ba đào, số phận long đong, cuộc đời gió bụi, cuộc sống ba chìm bảy nổi

превраща́ть, преврати́ть (*В* в *В*) biến (chuyển, chuyển hoá)... thành, biến đổi... ra; преврати́ть во́ду в пар biến nước thành hơi; ~ что́-л. в шу́тку chuyển cái gì thành chuyện đùa

превраща́ться, преврати́ться (в *В*) 1. biến (trở, chuyển, hoá, chuyển hoá) thành; 2.: преврати́ться в слух hết sức lắng nghe

превраще́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) biến thành, trở thành, hoá thành, biến đổi, chuyển hoá; 2. (*неожиданное изменение*) (sự) biến hoá, đột biến, thay đổi

превы́сить *сов. см.* превыша́ть

превыша́ть, превы́сить (*В*) vượt, vượt quá, lên quá; превы́сить реко́рд phá (vượt) kỷ lục; ~ власть, полномо́чия *юр.* vượt quyền, vượt quá quyền hạn, lộng quyền

превы́ше *нареч.*: ~ всего́ quan trọng hơn cả, hệ trọng nhất

превыше́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) vượt quá, lên quá; ~ дохо́дов над расхо́дами bội thu; ~ расхо́дов над дохо́дами bội chi; ~ вла́сти, ~ служе́бных полномо́чий *юр.* vượt quyền, vượt quá quyền hạn, lộng quyền; ~ преде́лов необходи́мой оборо́ны *юр.* vượt quá giới hạn phòng ngự chính đáng; 2. (*излишек*) (sự) vượt mức, trên mức; план вы́полнен с ~м на де́сять проце́нтов kế hoạch được hoàn thành vượt mức mười phần trăm

прегра́да *ж.* vật chắn ngang, vật chướng ngại, chướng ngại vật; *перен. тж.* (sự) trở ngại, cản trở, chướng ngại

прегради́ть *сов. см.* прегражда́ть

прегражда́ть, прегради́ть (*В*) chắn, chặn, chận, ngăn, cản, ngáng, chắn ngang, ngăn chặn, án ngữ, ngăn cản; ~ путь chắn (chặn, chận, ngăn, cản) đường, ngăn cản; ~ до́ступ воде́ ngăn (chắn) nước

пред *предлог см.* пе́ред

предава́ть, преда́ть (*В*) 1. (*изменять*) phản bội, bội phản, phản lại, phản; 2. (*подвергать чему-л.*): ~ кого́-л. суду́ truy tố ai, đưa ai ra toà; ✧ ~ забве́нию что́-л. quên bẵng cái gì; ~ кого́-л. земле́ an táng (mai táng, chôn cất) ai; ~ огню́ đốt cháy, thiêu huỷ; преда́ть го́род огню́ и мечу́ dìm thành phố trong máu và lửa

предава́ться, преда́ться (*Д*) đắm mình, say mê, ham mê, mải mê, đam mê; ~ мечта́м đắm mình trong mơ mộng, mơ ước; ~ печа́ли đắm mình trong sầu não, buồn rầu; ~ пья́нству đam mê rượu chè; ~ поро́кам sa ngã vào thói hư tật xấu

преда́ние I *с.*: ~ суду́ (sự) truy tố, đưa ra toà án; ~ земле́ (sự) an táng, mai táng, chôn cất

преда́ни||е II *с.* (*рассказ*) truyền thuyết, chuyện truyền khẩu (truyền miệng); по ~ю tục truyền, tương truyền; ✧ живо́е ~ truyền thống từ xưa đến nay còn giữ; отойти́ в о́бласть ~я rơi vào lãng quên

пре́данность *ж.* (lòng) thuỷ chung, chung thuỷ, trung thành, tận tuỵ, tận tâm; gan vàng dạ sắt (*поэт.*)

пре́данный *прил.* thuỷ chung, chung thuỷ, trung thành, tận tuỵ, tận tâm, có nghĩa, có nghì; он пре́дан ему́ всей душо́й nó hết lòng trung thành với ông ấy

преда́тель *м.*, **~ница** *ж.* kẻ phản bội (bội phản); (*изменник родины*) kẻ phản quốc (bán nước, mãi quốc)

преда́тельск||ий *прил.* phản bội, bội phản, phản trắc, phản phúc; ~ уда́р в спи́ну (một) đòn phản trắc giáng sau lưng, đòn phản phúc đánh ngầm; 2. *перен.* (*коварный*) tráo trở, phản trắc; ~ая пого́да thời tiết xấu bất thường; ~ смех cái cười làm lộ ẩn ý; ~ румя́нец sự đỏ mặt tự cáo giác

преда́тельство *с.* (sự, tội) phản bội, bội phản; (*измена родине*) (sự, tội) phản quốc, bán nước, mãi quốc

преда́ть(ся) *сов. см.* предава́ть(ся)

предба́нник *м.* buồng thay quần áo (*ở nhà tắm*)

предвареше́ние *с. уст.* (sự) đón trước, làm trước

предвари́тельно *нареч.* (một cách) sơ bộ, bước đầu; (*заранее*) trước

предвари́тельн||ый *прил.* 1. sơ bộ, bước đầu; (*неокончательный тж.*) sơ khởi, chưa xong hẳn; ~ое соглаше́ние hiệp định sơ bộ; ~ое усло́вие điều kiện tiên quyết; ~ итог kết quả bước đầu (sơ bộ); ~ые да́нные (những) số liệu ban

đầu, dẫn liệu bước đầu, tài liệu sơ bộ; 2. (*заблаговременный*) trước; ~ая прода́жа биле́тов bán vé trước; ✧ ~ое сле́дствие *юр.* dự thẩm, tra xét sơ bộ; ~ое заключе́ние *юр.* giam cứu, câu lưu, tạm giam

предвари́ть *сов. см.* предваря́ть

предваря́ть, предвари́ть 1. (*В о П*) (*уведомлять заранее*) *уст.* báo trước; 2. (*В*) (*события и т. п.*) làm trước, đón trước

предве́стие *с.* điều báo trước, triệu chứng

предве́стник *м.* (*о чём-л.*) triệu chứng, tiên triệu, dấu hiệu, điều báo trước, triệu, điềm; (*о ком-л.*) người báo trước (tiên khu); ~ бу́ри triệu chứng (điềm báo) bão; ~ весны́ dấu hiệu mùa xuân

предвече́рний *прил.*: в ~ час lúc ngày tàn, chiều tà, chiều hôm

предвещ||а́ть *несов.* (*В*) báo trước; (*быть знаком*) báo hiệu, là dấu hiệu (triệu chứng); тёмные ту́чи ~а́ли грозу́ những đám mây đen báo hiệu cơn dông; э́то ничего́ хоро́шего не ~а́ет cái đó chẳng báo trước (báo hiệu) một điều gì tốt lành cả; всё ~а́ло успе́х mọi cái đều báo hiệu (báo trước) thành công

предвзя́то *нареч.* (một cách, có) định kiến

предвзя́тость *ж.* 1. (tính chất) định kiến; 2. (*предубеждение*) định kiến, thành kiến

предвзя́т||ый *прил.* định trước, có sẵn, khư khư giữ; ~ое мне́ние định kiến

предви́дени||е *с.* (sự, tài) thấy trước, tiên kiến, đoán trước, tiên đoán; дар ~я tài tiên đoán; нау́чное ~ tiên đoán khoa học

предви́деть *несов.* (*В*) thấy trước, tiên kiến, đoán trước, tiên đoán, dự đoán

предви́д||еться *несов.* (được) thấy trước, tiên kiến, đoán trước, tiên đoán; измене́ний не ~ится không thấy có triệu chứng gì sẽ thay đổi

предвкуси́ть *сов. см.* предвкуша́ть

предвкуша́ть, предвкуси́ть (*В*) cảm thấy trước, khoan khoái nghĩ đến; ~ удово́льствие cảm thấy trước sự khoái trá, khoan khoái nghĩ đến sự thích thú sắp tới

предвкуше́ние *с.* (sự) cảm thấy trước; ~ ра́дости cảm thấy trước niềm vui

предводи́тель *м.* người thống lĩnh (chỉ huy, cầm đầu), thủ lĩnh, lãnh tụ; ~ пле́мени người tù trưởng bộ tộc; ✧ ~ дворя́нства *ист.* đô thống quý tộc

предводи́тельство *с.* (sự, quyền) thống lĩnh, chỉ huy, cầm đầu, chỉ đạo, lãnh đạo

предводи́тельствовать *несов.* thống lĩnh, chỉ huy, cầm đầu, chỉ đạo, lãnh đạo

предвое́нный *прил.* trước chiến tranh, tiền chiến

предвозвести́ть *сов. см.* предвозвеща́ть

предвозвеща́ть, предвозвести́ть (*В*) bá cáo (tuyên cáo, thông báo) trước

предвосхи́тить *сов. см.* предвосхища́ть

предвосхища́ть, предвосхи́тить nghĩ ra (dự đoán, đoán định, xác định, thấy, làm) trước, tiên đoán; ~ собы́тия đoán định trước (thấy trước, tiên đoán) các sự kiện

предвы́борн||ый *прил.* (trước cuộc) bầu cử, tuyển cử; ~ая кампа́ния vận động bầu cử (tuyển cử, tranh cử)

предго́рье *с.* miền trước núi

предгрозово́й *прил.* trước cơn dông (giông)

преддве́ри||е *с.* 1. (chỗ) trước cửa; 2. *анат.* tiền đình; 3. *перен.* trước ngưỡng cửa, thời kỳ mở đầu, khởi đầu; в ~и гряду́щих собы́тий trước ngưỡng cửa (trong thời kỳ mở đầu, lúc khởi đầu) của những sự kiện sắp tới

преде́л *м.* 1. (*граница*) giới hạn, ranh giới, biên giới; *мн.*: ~ы (*область*) phạm vi, vùng; в ~ах го́рода trong phạm vi thành phố; вы́ехать за ~ы страны́ ra nước ngoài, xuất ngoại, xuất dương, đi ra ngoại quốc; 2. *мн.*: ~ы *перен.* (*промежуток времени*) phạm vi, vòng; в ~ах трёх ме́сяцев trong vòng (phạm vi) ba tháng; 3. *мн.*: ~ы *перен.* (*границы, рамки дозволенного*) giới hạn, phạm vi, chừng mực; в ~ах возмо́жного trong chừng mực (phạm vi) có thể được; в ~ах учти́вости trong phạm vi lễ độ; 4. (*последняя степень чего-л.*) giới hạn, hạn độ, mức độ, hạn; ~ высоты́ giới hạn độ cao; ~ про́чности giới hạn độ bền; ~ ско́рости giới hạn tốc độ; всему́ есть ~ cái gì cũng có mức độ (giới hạn, hạn độ) cả; 5. (*высшая ступень чего-л.*) cực điểm, tuyệt đích, tột bậc; ~ жела́ний cực điểm của ước mong; ~ соверше́нства tuyệt đích của trình độ hoàn thiện; 6. *мат.* giới hạn

преде́льн||ый *прил.* (là) giới hạn; (*максимальный*) tối đa, tột bậc, tột độ, cực độ, cao nhất, tột cùng, cao độ; ~ая оши́бка sai số giới hạn; ~ая ско́рость tốc độ tối đa (cao nhất); ~ во́зраст tuổi giới hạn, trạc tuổi nhiều nhất; ~ срок thời hạn cuối cùng; ~ые уси́лия những cố gắng tột bậc (tối đa, cao độ)

предзака́тный *прил.*: ~ час lúc hoàng hôn

предзнаменова́ние *с.* triệu chứng, tiên triệu, dấu hiệu, điềm, triệu; до́брое ~ điềm lành, triệu chứng tốt, cát triệu; дурно́е ~ điềm dữ, triệu chứng xấu, hung triệu

предика́т *м.* 1. *грам.* vị ngữ, vị từ; 2. *лог., филос.* vị tố, thuộc tính

предикати́вность *ж. грам.* (tính) vị ngữ, vị từ

предикати́вн||ый *прил. грам.* (là) vị ngữ, vị từ; ~ое прилага́тельное tính từ vị ngữ

предисло́вие *с.* tựa, lời tựa, lời nói đầu, lời phi lộ, tiểu dẫn, tiểu tự

предлага́ть, предложи́ть 1. (*Д В*) (*предоставлять*) tỏ ý sẵn sàng, dành cho, mời; ~ кому́-л. свои́ услу́ги tỏ ý sẵn sàng giúp ai; предложи́ть кому́-л. ча́ю mời ai uống trà; 2. (*В*) (*на рассмотрение, на выбор*) đề nghị, kiến nghị, đề cử, tiến cử, giới thiệu; ~ план де́йствий đề nghị (kiến nghị) kế hoạch hành động; ~ кандидату́ру đề cử; 3. (*Д + инф.*) (*приглашать*) mời; он предложи́л ей потанцева́ть chàng mời nàng khiêu vũ; 4. (*Д В*) (*задавать*) đưa ra, đề ra, đề xuất, giao cho, đặt cho; предложи́ть кому́-л. вопро́с đưa ra (đề ra, đặt) cho ai một câu hỏi; предложи́ть кому́-л. тру́дную зада́чу giao (đề ra) cho ai một nhiệm vụ khó khăn; 5. (*Д + инф.*) (*предписывать*) ra (hạ, truyền) lệnh, đòi, bắt

предло́г I *м.* (*повод*) cớ, lý cớ, lý do, nê; под ~ом чего́-л. viện cớ (vin cớ, lấy cớ, mượn cớ, lấy nê, mượn tiếng) gì; иска́ть ~ kiếm cớ (lý cớ, lý do); найти́ ~ tìm được cớ (lý cớ, lý do)

предло́г II *м. грам.* giới từ

предложе́ни||е I *с.* 1. (*действие*) (sự) tỏ ý sẵn sàng, dành cho, mời; đề nghị, đề cử, tiến cử, giới thiệu; đưa ra, đề ra, đề xuất, giao cho; ra lệnh (*ср.* предлага́ть); 2. (*то, что предложено*) (lời) đề nghị, kiến nghị; ми́рные ~я những đề nghị hoà bình; внести́ ~ đưa ra đề nghị (kiến nghị), đề nghị, kiến nghị; 3. (*вступить в брак*) (lời) cầu hôn; сде́лать ~ кому́-л. tỏ lời cầu hôn với ai; 4. *эк.* (mức) cung;

спрос превыша́ет ~ cầu vượt cung, cung không kịp cầu; 5. *торг.* (sự, đơn) chào giá, chào hàng

предложе́ние II *с. грам.* câu, mệnh đề; утверди́тельное ~ câu (mệnh đề) khẳng định; отрица́тельное ~ câu (mệnh đề) phủ định

предложи́ть *сов. см.* предлага́ть

предло́жный *прил. грам.* (có) giới từ; ~ паде́ж giới cách; cách sáu (*разг.*)

предме́стье *с.* (vùng) ngoại vi, ngoại ô

предме́т *м.* 1. sự vật, khách thể, vật thể, vật; 2. (*вещь*) đồ đạc, đồ vật, vật dụng, vật phẩm, dụng cụ, đồ dùng, đồ, vật; ~ы ро́скоши đồ đạc sang trọng, đồ vật xa hoa; ~ы пе́рвой необходи́мости những đồ dùng (vật dụng) tối cần thiết, nhu yếu phẩm; ~ы дома́шнего обихо́да đồ dùng hàng ngày trong nhà; ~ы потребле́ния vật phẩm tiêu dùng; упражне́ние без ~а *спорт.* bài tập không có dụng cụ; 3. (*тема, объект*) đề tài, chủ đề, đối tượng; ~ нау́чного иссле́дования đối tượng nghiên cứu khoa học; ~ ле́кции đề tài (chủ đề) của bài thuyết trình; 4. (*цикл знаний*) môn học, bộ môn, môn, khoa mục, khoa; каки́е ~ы он преподаёт? anh ấy dạy những môn gì?; 5.: быть ~ом насме́шек làm mục tiêu cho người ta chê cười; ✧ на ~ чего́-л. để, nhằm, để làm gì, nhằm mục đích gì; на како́й ~? để làm gì thế?, nhằm mục đích gì thế?

предме́тность *ж. книжн.* (tính) vật thể

предме́тн||ый *прил.* 1. (thuộc về) sự vật, vật thể, vật; đồ đạc, đồ vật, vật dụng, vật phẩm, dụng cụ, đồ dùng; đề tài, chủ đề, đối tượng; môn học, bộ môn, môn, khoa mục, khoa (*ср.* предме́т 1–4); ~ указа́тель bảng chỉ dẫn đề tài (vấn đề, chủ đề), bằng tra đề tài (vấn đề, chủ đề); ~ катало́г tổng mục lục đề mục (đề tài, vấn đề, chủ đề), bảng danh mục đồ vật (đồ đạc, vật dụng); 2. (*материальный*) (có tính chất) vật chất, vật thể; (*наглядный*) trực quan, cụ thể, có dẫn chứng cụ thể; ~ая агита́ция (công tác) cổ động cụ thể; ✧ ~ая систе́ма обуче́ния phương pháp dạy theo bộ môn; ~ урок bài học (giờ học) trực quan; ~ое стекло́ kính mang tiêu bản

предмо́стн||ый *прил.*: ~ое укрепле́ние *воен.* công sự đầu cầu

предназнача́ть, предназна́чить (*В* для *Р*) định dùng... để, dành sẵn... cho, dành... cho

предназнача́ться *несов.* dùng để, dành cho

предназначе́ние *с. высок.* định mệnh, định số, tiền định

предназна́чить *сов. см.* предназнача́ть

преднаме́ренно *нареч.* (một cách) chủ tâm, cố ý, cố tâm, cố tình, rắp tâm, có chủ định

преднаме́ренность *ж.* (sự, tính chất) chủ tâm, cố ý, cố tâm, cố tình, rắp tâm, có chủ định, dự mưu

преднаме́ренн||ый *прил.* chủ tâm, cố ý, cố tâm, cố tình, rắp tâm, định bụng, có chủ định; ~ое уби́йство *юр.* (vụ, tội) cố sát

предначерта́ние *с. книжн.* (sự) định trước, tiền định; (*указание*) chỉ thị

предначерта́ть *сов. книжн.* định trước, tiền định; (*указать*) chỉ thị

предо *предлог см.* пе́ред

предобе́денный *прил.* trước bữa ăn trưa

пре́д||ок *м.* cao tổ, ông tổ; *мн.*: ~ки *перен.* tổ tiên, gia tiên, tiên nhân, ông bà, ông bà ông vải

предокта́брьский *прил.* 1. (*до Октябрьской революции*) trước Cách mạng tháng Mười; 2. (*посвящённый годовщине Октябрьской революции*) nhân dịp kỷ niệm Cách mạng tháng Mười

предоперацио́нный *прил.* tiền phẫu, trước khi mổ

предопределе́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) tiền định, định trước, định sẵn; 2. (*судьба, рок*) định mệnh, định số, số phận, số kiếp

предопредели́ть *сов. см.* предопределя́ть

предопределя́ть, предопредели́ть (*В*) tiền định, định trước, định sẵn

предоста́вить *сов. см.* предоставля́ть

предоставле́ние *с.* (sự) cho, trao, giao, cấp, ban, trao cho, giao cho, cấp cho, ban cho; để cho, cho phép, nhượng cho (*ср.* предоставля́ть); ~ жило́й пло́щади cấp chỗ ở (diện tích ở); ~ креди́тов cho vay, cấp tín dụng; ~ полномо́чий trao cho quyền hạn, giao cho thẩm quyền

предоставля́ть, предоста́вить 1. (*В Д*) (*давать*) cho, trao (giao, cấp, ban) cho; ~ в распоряже́ние giao (trao) cho sử dụng; ~ кому́-л. пра́во trao (giao) quyền cho ai, trao (giao) cho ai quyền; ~ кому́-л. о́тпуск cho ai nghỉ phép; предоста́вить возмо́жность tạo khả năng (điều kiện), cho phép; 2. (*Д + инф.*) (*давать возможность*) để cho, cho phép, nhường cho; предоста́вьте реша́ть э́то мне anh hãy để cho (anh cho phép) tôi giải quyết việc ấy; ~ кому́-л. сло́во nhường lời cho ai, mời ai nói; ~ что́-л. на чьё-л. усмотре́ние để cho ai suy xét cái gì, giao cái gì cho ai xử lý; ✧ ~ самому́ себе́ а) cho tự do hành động, cho toàn quyền xử lý; б) (*оставлять без присмотра*) bỏ mặc, phó mặc, bỏ bẵng, bỏ liều, buông xuôi, không chăm sóc (ngó ngàng) đến

предостерега́ть, предостере́чь (*В* от *Р*) báo trước, cảnh báo, cảnh cáo (phòng, ngừa, cảnh giác) trước, phòng ngừa; ~ кого́-л. от опа́сности phòng (ngừa) trước cho ai khỏi nguy hiểm

предостерега́ющий *прил.* (có tính chất) báo trước, cảnh báo, cảnh cáo trước, răn đe, đe doạ; ~ тон giọng cảnh cáo (răn đe, đe doạ)

предостереже́ние *с.* (sự) báo trước, cảnh báo, cảnh cáo trước, phòng trước, ngừa trước, cảnh giác trước, phòng ngừa

предостере́чь *сов. см.* предостерегать

предосторо́жност||ь *ж.* 1. (sự) đề phòng, phòng bị, phòng ngừa, phòng xa, thận trọng; приня́ть все ме́ры ~и phòng bị rất cẩn thận, áp dụng mọi phương sách phòng bị; 2. (*мера*) (phương sách, biện pháp) đề phòng, phòng bị, phòng ngừa; несмотря́ на все на́ши ~и mặc dù chúng tôi đã hết sức đề phòng (đã có mọi phương sách phòng bị)...

предосуди́тельно *нареч.* (một cách) đáng chê trách

предосуди́тельность *ж.* (tính chất) đáng chê trách, đáng khiển trách

предосуди́тельный *прил.* đáng chê (trách, chê trách, trách cứ, khiển trách)

предотврати́ть *сов. см.* предотвраща́ть

предотвраща́ть, предотврати́ть (*В*) ngăn ngừa, ngăn chặn, phòng ngừa, phòng bị, đẩy lùi; ~ опа́сность ngăn ngừa (phòng ngừa) hiểm hoạ

предотвраще́ние *с.* (sự) ngăn ngừa, ngăn chặn, phòng ngừa, phòng bị; ~ войны́ ngăn ngừa (phòng ngừa, ngăn chặn) chiến tranh

предохране́ние *с.* (sự) phòng ngừa, phòng bị, giữ gìn, bảo vệ

предохрани́тель *м.* (cái, bộ, bộ phận) bảo vệ, bảo hiểm, an toàn; ружёйный ~ chốt an toàn; электри́ческий ~ cầu chì

предохрани́тельн||ый *прил.* (để) phòng ngừa, đề phòng, phòng bị, bảo vệ, bảo hiểm; *мед.* (để) phòng bệnh; ~ кла́пан *тех.* van (xupap) an toàn; ~ые ме́ры biện pháp phòng ngừa, phương sách phòng bị

предохрани́ть *сов. см.* предохраня́ть

предохраня́ть, предохрани́ть (*В*) phòng ngừa, đề phòng, phòng bị, giữ gìn, che chở, bảo vệ; ~ от поврежде́ния giữ gìn khỏi bị hư hỏng, đề phòng khỏi bị thương

предписа́ние *с.* 1. mệnh lệnh, lệnh, chỉ thị; 2. (*наставление*) (lời) dặn, căn dặn

предписа́ть *сов. см.* предпи́сывать

предпи́сывать, предписа́ть (*В*) 1. ra (hạ) lệnh, chỉ thị; 2. (*вменять в обязанность*) ấn định, định trước, quy định; (*лечение и т. п.*) kê (cho) đơn, chỉ định, căn dặn

предпле́чье *с. анат.* cẳng tay

предполага́емый *прил.* (được) giả định, giả thiết

предполаг||а́ть, предположи́ть 1. (*В*) giả định, giả thiết; (*строить догадки*) dự đoán, ức đoán, ước đoán, phỏng đoán, đoán, cho rằng; (*допускать тж.*) giả sử, tạm cho rằng; предполо́жим, что э́то так сứ tạm cho (giả sử) rằng cái đó như thế; 2. *тк. несов.* (+ *инф.*) (*иметь намерение*) có ý định, dự định, ước định, trù định, định; 3. *тк. несов.* (*В*) (*иметь своим условием*) cần (phải) có, đòi hỏi, đòi hỏi phải có; э́та рабо́та ~а́ет большо́й о́пыт công việc đó đòi hỏi phải có nhiều kinh nghiệm

предположе́ние *с.* 1. giả thiết, giả thuyết, ức thuyết, (điều) giả định; (*догадка*) (điều) dự đoán, ức đoán, ước đoán, phỏng đoán; 2. (*план, замысел*) ý định, dự định, ước định, dự trù, trù định; (*проект*) dự án

предположи́тельно *нареч.* (dựa trên) giả thiết, giả thuyết, giả định

предположи́тельный *прил.* (dựa trên) giả thiết, giả thuyết, giả định

предположи́ть сов. *см.* предполага́ть 1

предосле́дний *прил.* áp chót, giáp cùng, áp rốt, áp hậu, gần chót, gần cuối; ~ но́мер газе́ты số báo áp chót (gần cuối)

предпосы́лк||а *ж.* 1. (*условие*) điều kiện tiên quyết; ~ успе́ха điều kiện tiên quyết của thắng lợi; 2. (*исходный пункт*) tiền đề; теорети́ческие ~и những tiền đề lý luận

предпоче́сть сов. *см.* предпочита́ть

предпочита́ть, предпоче́сть (*В Д*) thích (ưa, chuộng, ưa thích, ưa chuộng)... hơn; (+ *инф. тж.*) cho là... thì hơn; ~ теа́тр ци́рку thích sân khấu hơn xiếc; я предпочёл бы оста́ться до́ма tôi thích ở lại nhà hơn, tôi cho là ở lại nhà thì hơn

предпочте́ние *с.* (sự) thích hơn, ưa hơn, chuộng hơn, ưa thích, ưa chuộng; отда́ть, оказа́ть ~ чему́-л. thích cái gì hơn

предпочти́тельно 1. *нареч.* (một cách) tốt hơn cả; 2. *в знач. сказ.* tốt hơn cả (tốt nhất) là

предпочти́тельный *прил.* thích hơn cả, tốt hơn cả

предпра́здничный *прил.* trước ngày lễ (ngày hội)

предприи́мчивость *ж.* (tính, sự) táo vát; (*находчивость*) óc sáng kiến, tinh thần chủ động

предприи́мчивый *прил.* táo vát; (*находчивый*) nhanh trí, có sáng kiến, chủ động

предпринима́тель *м.* 1. doanh nhân, doanh gia, nghiệp chủ, nhà kinh doanh, chủ xí nghiệp; 2. (*делец*) nhà doanh lợi

предпринима́тельск||ий *прил.* (thuộc về) doanh nhân, doanh gia, nghiệp chủ, nhà kinh doanh, chủ xí nghiệp; (*свойственный предпринимателю*) (có tính chất) doanh lợi, kinh doanh, doanh nghiệp; ~ сою́з hội doanh nhân (doanh gia, nghiệp chủ), liên đoàn doanh nghiệp; ~ая при́быль lợi nhuận kinh doanh (doanh nghiệp); ~ дохо́д thu nhập doanh nghiệp (kinh doanh)

предпринима́тельств||о *с.* (sự, việc, ngành) kinh doanh; свобо́да ~а tự do kinh doanh; ма́лое и сре́днее ~ kinh doanh nhỏ và vừa

предпринима́ть, предприня́ть (*В*) bắt tay thực hiện, quyết định (bắt đầu) làm; (*осуществлять*) thực hiện, tiến hành, áp dụng, làm; ~ шаги́ áp dụng những phương sách, thực hiện những hành động, tiến hành những bước

предприня́ть *сов. см.* предпринима́ть

предприя́тие *с.* 1. (*предпринятое дело*) việc định làm, công việc, việc làm, chủ trương; 2. (*производственное или торговое*) xí nghiệp, doanh nghiệp

предра́ков||ый *прил. мед.* tiền ung thư; ~ая о́пухоль khối u tiền ung thư

предрасполага́ть, предрасположи́ть (*В*) 1. (*настраивать кого-л.*) gây thiện cảm (cảm tình), chuẩn bị thái độ; 2. *тк. несов.* (*способствовать чему-л.*) tạo điều kiện cho, gây ra, mở lối

предрасположе́ние *с.*, **предрасполо́женность** *ж.* tố bẩm, tố tính, tố chất

предрасполо́женный *прил.* có tố bẩm (tố tính, tố chất); ~ к ревмати́зму có tố tính (thể tạng) dễ mắc bệnh tê thấp

предрасположи́ть *сов. см.* предрасполага́ть 1

предрассве́тный *прил.* trước rạng đông

предрассу́док *м.* thành kiến, thiên kiến

предреша́ть, предреши́ть (*В*) 1. dự định, dự kiến, ước định, định trước; 2. (*заранее определять*) quyết định (xác định, định) trước

предреши́ть *сов. см.* предреша́ть

предродово́й *прил.* tiền sản, trước khi đẻ

председа́тель *м.* 1. chủ tịch, chủ nhiệm; (*собрания*) chủ tịch, chủ toạ; ~ объяви́л повéстку дня chủ tịch (chủ toạ) tuyên bố chương trình nghị sự; ~ исполко́ма chủ tịch ủy ban chấp hành; ~ колхо́за chủ tịch (chủ nhiệm) nông trang tập thể; ~ суда́ chánh án; 2. (П) (*в составе названия главы правительства и т. п.*) Chủ tịch, Chủ nhiệm; Председа́тель Сове́та Мини́стров Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng

председа́тельск||ий *прил.* (thuộc về) chủ tịch, chủ nhiệm, chủ toạ; ~ое ме́сто ghế chủ tịch (chủ toạ)

председа́тельство *с.* (quyền) chủ tịch; (*на собрании тж.*) (quyền, sự) chủ toạ; под ~м dưới quyền chủ tịch (chủ toạ)

председа́тельствовать *несов.* (*в П*) (*быть председателем*) làm chủ tịch (chủ nhiệm); (*на собрании*) làm chủ tịch, chủ toạ

председа́тельствующий *м.* chủ toạ

предсе́рдие *с. анат.* tâm nhĩ

предсказа́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) tiên đoán, tiên lượng, dự báo, dự đoán; ~ пого́ды sự dự báo (dự đoán) thời tiết; 2. (*то, что предсказано*) (điều, lời) tiên đoán, tiên lượng, dự báo, dự đoán; (*пророчество*) (điều, lời) tiên tri

предсказа́тель *м.* người tiên đoán (dự đoán)

предсказа́ть *сов. см.* предска́зывать

предска́зывать, предсказа́ть (*В*) tiên đoán, tiên lượng, dự báo, dự đoán, đoán trước; (*пророчествовать*) tiên tri; ~ бу́дущее tiên đoán (đoán trước) tương lai; ~ собы́тия tiên đoán các sự kiện; ~ пого́ду dự báo (dự đoán) thời tiết

предсме́ртн||ый *прил.* trước lúc chết, lúc hấp hối; ~ая аго́ния (сон) hấp hối; giãy chết (*пренебр.*); ~ые слова́ những lời trăn trối (vĩnh quyết)

представа́ть, предста́ть (пе́ред *Т*) trình diện, ra mắt, hiện ra, ra; ~ пе́ред суло́м ra trước toà án; ra trước vành móng ngựa; ~ пе́ред зри́телями ra mắt khán giả

представи́тель *м.*, **~ница** *ж.* đại diện; (*делегат*) đại biểu; (*фирмы*) đại lý; полномо́чный ~ đại diện toàn quyền; ~ печа́ти đại diện báo chí

представи́тельность *ж.* (tính chất) đại diện, đại biểu; (*солидность*) (tính chất) đường hoàng, đường bệ, oai vệ

представи́тельн||ый *прил.* 1. (có tính chất) đại diện, đại biểu; (*выборный*) dân cử, dân tuyển; ~ые учрежде́ния các cơ quan dân cử (dân tuyển, đại diện); 2. (*солидный*) đường hoàng, đường bệ, oai vệ, đoan chỉnh; ~ая вне́шность vẻ ngoài oai vệ (đường hoàng, đường bệ)

представи́тельство *с.* 1. (sự, chức, quyền) đại diện; (*фирмы*) (sự) đại lý; 2. (*учреждение*) (cơ quan, đoàn) đại diện; торго́вое ~ (cơ quan) thương vụ

предста́вить *сов. см.* представля́ть 1–3, 7–11

предста́виться *сов. см.* представля́ться

представле́ни||е *с.* 1. (sự) đệ trình; (*предъявление*) (sự) trình, xuất trình, đưa trình; ~ докуме́нтов xuất trình giấy tờ; 2. (*театральное*) (sự, buổi) trình diễn, công diễn, biểu diễn, diễn; дневно́е ~ buổi diễn (biểu diễn, trình diễn) ban ngày; пе́рвое ~ но́вой пье́сы buổi khai diễn vở kịch mới; 3. (*понимание, знание*) khái niệm, quan niệm, ý niệm, (sự) hiểu biết; име́ть сму́тное ~ о чём-л có một ý niệm (khái niệm) mơ hồ về cái gì; соста́вить себе́ пра́вильное ~ о чём-л. tạo cho mình một quan niệm (sự hiểu biết) đúng đắn về cái gì; 4. *психол.* (*воспроизведение в сознании*) biểu tượng; (*образ, воображение*) hình tượng, tưởng tượng; зри́тельные ~я tưởng tượng bằng mắt, những hình tượng do thị giác; слуховы́е ~я tưởng tượng bằng tai, những hình tượng do thính giác

представл||я́ть, предста́вить 1. (*В*) (*подавать куда-л.*) đệ trình, trình, đệ; ~ отчёт đệ trình báo cáo; 2. (*В*) (*предъявлять*) trình, xuất trình, đưa trình, trình bày, đưa ra; предста́вить спра́вку trình (xuất trình) giấy chứng chỉ; предста́вить удостовере́ние ли́чности xuất trình (trình) chứng minh thư; предста́вить себя́ в вы́годном све́те tự giới thiệu (tự trình bày) với cái vẻ có lợi cho mình; 3. (*В Д*) (*знакомить*) giới thiệu; ~ кого́-л. кому́-л. giới thiệu người nào với ai; 4. *тк. несов.* (*В*) (*быть, являться кем-л., чем-л.*) là; э́ти иссле́дования ~я́ют для нас огро́мный интере́с đối với chúng tôi, những cuộc khảo sát ấy có ý nghĩa lớn lao; что он собо́й ~я́ет? anh ta là người như thế nào?; 5. *тк. несов.* (*В*) (*быть представителем*) thay mặt (đại diện, đại biểu) cho; 6. *тк. несов.* (*В*) (*выражать, защищать чьи-л. интересы*) đại diện (đại biểu) cho; ~ интере́сы трудя́щихся đại diện (đại biểu) cho quyền lợi của nhân dân lao động; 7. (*В*) (*на сцене*) trình diễn, công diễn, biểu diễn, diễn; 8. (*В*) (*изображать, копировать*) bắt chước, làm (làm bộ) như, làm ra vẻ; ~ сумасше́дшего làm bộ như (bắt chước) người điên; 9. (*В*) (*мысленно воспроизводить*): ~ (себе́) hình dung, tưởng tượng; 10. (*В*) (*доставлять, причинять*) gây ra, đem lại; э́та рабо́та предста́вит больши́е затрудне́ния công việc này sẽ đem lại (gây ra) những khó khăn lớn; 11. (*В* к *Д*) (*к награде, повышению по службе*) đề nghị, đệ trình; ~ к о́рдену để nghị tặng thưởng huân chương; ✧ предста́вь, предста́вь себе́ *в знач. вводн. сл.* lạ thật, hay thật, thế mà

представл||я́ться, предста́виться 1. (*знакомиться*) tự giới thiệu; (*публике тж.*) ra mắt; 2. (*казаться*) tưởng, hình dung, tưởng tượng, có vẻ; ему́ предста́вились у́жасы войны́ anh ta hình dung những cảnh khủng khiếp của chiến tranh; так ~я́ется де́ло tình hình có vẻ là như vậy; 3. (*являться, возникать*) xuất hiện, hiện ra, xảy ra, xảy đến; слу́чай ско́ро предста́вился chẳng bao lâu cơ hội đã xảy đến; 4. (*Т*) *разг.* (*притворяться*) giả vờ, giả bộ, làm bộ, giả đò, giả cách; ~ больны́м giả vờ ốm

предста́тельн||ый *прил.*: ~ая железа́ *анат.* tuyến tiền liệt, tiền liệt tuyến

предста́ть *сов. см.* представа́ть

предсто||я́ть *несов.* (*Д*) sẽ xảy ra, sẽ có, sẽ phải; нам ~и́т ещё интере́сная рабо́та chúng ta sẽ có thêm một việc thú vị nữa; ~и́т ещё мно́гое сде́лать còn phải làm nhiều điều nữa

предстоя́щ||ий *прил.* sắp tới, sắp đến, tới; в ~ем сезо́не trong mùa tới

предсъе́здовский *прил.* trước đại hội

предте́ча *м. и ж.* (*скл. как ж.*) *высок.* người tiên khu, tiên triệu

предубежде́ние *с.* định kiến, thành kiến; относи́ться к кому́-л. с ~м có thành kiến (định kiến) với ai

предубеждённый *прил.* có định kiến (thành kiến)

предубо́рочный *прил.* trước vụ gặt (vụ thu hoạch)

предуве́домить *сов. см.* предуведомля́ть

предуведомле́ние *с. уст.* (sự) báo trước, cảnh báo

предуведомля́ть, предуве́домить (*В*) *уст.* báo trước, cảnh báo

предугада́ть *сов. см.* предуга́дывать

предуга́дывать, предугада́ть (*В*) tiên đoán, đoán trước

предуда́рный *прил. лингв.* trước trọng âm; ~ слог âm tiết trước trọng âm

предумы́шленно *нареч.* (một cách) cố tình, cố ý, cố tâm

предумы́шленность *ж.* (sự, điều, tính chất) được suy nghĩ kỹ, cố tình, cố ý, cố tâm

предумы́шленный *прил.* được suy nghĩ kỹ, cố tình, cố ý, cố tâm

предупреди́тельно *нареч.* (một cách) ân cần, chu đáo, niềm nở, dễ mến

предупреди́тельность *ж.* (sự, tính) ân cần, chu đáo, niềm nở, dễ mến

предупреди́тельн||ый *прил.* 1. (*предохраняющий*) (để) phòng ngừa, đề phòng, dự phòng, phòng xa; ~ые ме́ры (những) biện pháp phòng ngừa, phương sách để phòng; 2. (*о человеке*) ân cần, chu đáo, niềm nở, dễ mến; он всегда́ так предупреди́телен anh ấy bao giờ cùng niềm nở (ân cần, dễ mến) cả

предупреди́ть *сов. см.* предупрежда́ть

предупрежда́ть, предупреди́ть (*В*) 1. (*заранее извещать*) báo trước, cho biết trước, cảnh cáo, cảnh báo; ~ за две неде́ли báo trước hai tuần lễ; ~ кого́-л. об опа́сности báo cho ai biết trước nguy cơ, báo trước cho ai biết về mối hiểm hoạ; 2. (*предотвращать*) phòng

trước, phòng ngừa, đề phòng, dự phòng, ngăn ngừa, ngăn chặn; предупреди́ть несча́стный слу́чай đề phòng (ngăn ngừa) tai nạn; 3. (*опережать*) đi (đón, chặn) trước; ~ собы́тия đi (đón, chặn) trước các sự biến; ~ чьи́-л. жела́ния đón (đi) trước những nguyện vọng của ai

предупрежде́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) báo trước, cho biết trước, cảnh cáo, cảnh báo, răn trước; phòng trước, phòng ngừa, đề phòng, dự phòng, ngăn ngừa, ngăn chặn; đi trước, đón trước, chặn trước (*ср.* предупрежда́ть); ~ об опа́сности báo trước nguy hiểm; 2. (*замечание*) (lời, sự) cảnh cáo; сде́лать кому́-л. ~ об увольне́нии cảnh cáo ai là sẽ bị sa thải

предусма́тривать, предусмотре́ть (*В*) 1. (*заранее учитывать*) dự tính, dự kiến, lường (tính toán, nhìn thấy) trước; 2. *тк. несов.* (*обусловливать*) trù định, dự định, định trước

предусмотре́ть *сов. см.* предусма́тривать

предусмотри́тельно *нареч.* (một cách) lo xa, phòng xa; thận trọng

предусмотри́тельность *ж.* (sự, tính) lo xa, phòng xa; (*осторожность*) (sự, tính) thận trọng

предусмотри́тельный *прил.* lo xa, phòng xa; (*осторожный*) thận trọng

предчу́вствие *с.* linh cảm, tiên cảm; ~ опа́сности linh cảm thấy nguy hiểm

предчу́вств||овать *несов.* (*В*) tiên cảm, cảm thấy trước, linh cảm thấy; он ~овал беду́ anh ta tiên cảm (linh cảm thấy) tai hoạ; я ~ую, что мы бу́дем друзья́ми tôi cảm thấy trước rằng chúng ta sẽ là bạn bè

предше́ственни||к *м.*, **~ца** *ж.* 1. người đi trước, (bậc) tiền bối; 2. (*по должности*) người tiền nhiệm; мой ~ người tiền nhiệm tôi

предше́ствовать *несов.* (*Д*) đi (xảy ra, xuất hiện) trước

предше́ствующ||ий *прил.* trước, trước đó; ~ая страни́ца trang trước

предъяви́тел||ь *м.* người xuất trình (đệ trình, cầm, mang); чек на ~я séc trả cho người cầm, séc không ghi tên, séc vô danh; ~ и́ска người khởi tố (phát đơn kiện)

предъяви́ть *сов. см.* предъявля́ть

предъявле́ни||е *с.* (*паспорта, билетов и т. п.*) (sự) xuất trình, đệ trình, đưa trình, trình; плати́ть по ~и докуме́нта trả tiền sau khi xuất trình giấy tờ; ~ и́ска khởi tố, đưa (phát, đệ, đầu) đơn kiện; ~ тре́бований đưa yêu sách

предъявля́ть, предъяви́ть (*В*) 1. (*показывать*) xuất trình, đệ trình, đưa trình, trình; ~ па́спорт (xuất) trình hộ chiếu; 2. (*заявлять о чём-л.*) đưa ra; ~ к кому́-л. тре́бование đưa yêu sách đối với ai, yêu sách ai; ~ кому́-л. обвине́ние đưa ra lời buộc tội ai, buộc tội ai; ~ иск khởi tố, đưa (phát, đệ, đầu) đơn kiện

предыду́щий *прил.* trước, trước đó; ~ ора́тор diễn giả trước

предынфа́ркт||ный *прил. мед.*: ~ период thời kỳ trước khi nhồi máu; ~ое состоя́ние trạng thái trước khi nhồi máu

предыстория *ж.* (thời) tiền sử

прее́мник *м.* 1. người kế tục; (*наследник*) người thừa kế (thừa tự, kế thừa, kế tự); 2. (*по службе*) người kế nhiệm

прее́мственность *ж.* (tính, sự) thừa kế, kế thừa, kế tục; ~ в иску́сстве tính thừa kế trong nghệ thuật; ~ в рабо́те sự kế tục trong công việc

прее́мственный *прил.* 1. (có tính chất) thừa kế, kế thừa, kế tục; 2. (*определяемый правом преемства*) (trên cơ sở) thừa kế, kế thừa, kế tục

прее́мство *с. см.* прее́мственность

пре́жде 1. *нареч.* (*раньше*) trước kia, trước đây, hồi trước, ngày trước; (*сначала*) trước hết, trước tiên, đầu tiên, thoạt đầu, thoạt tiên; 2. *предлог* (*Р*) trước; прийти́ ~ всех đến trước mọi người; ✧ ~ всего́ trước hết, trước tiên, thoạt tiên, thoạt đầu, đầu tiên; ~ чем trước khi

преждевре́менно *нареч.* (một cách) quá sớm, non, yểu; ~ роди́ть đẻ non, sảo; ~ умере́ть mất (chết) sớm, chết yểu

преждевре́менн||ый *прил.* quá sớm, non, yểu; ~ые ро́ды đẻ non, sảo

пре́жн||ий *прил.* 1. cũ, xưa, trước; в ~ее вре́мя thời xưa (trước), ngày xưa (trước), thuở xưa (trước), đời xưa; 2. *в знач. сущ. с.*: ~ее (thời) dĩ vãng, quá khứ, đã qua

презента́ция *ж.* (sự) ra mắt, giới thiệu; trình làng (*шутл.*); ~ кни́ги ra mắt quyển sách

презентова́ть *сов.* (*В Д*) *уст. шутл.* biếu, tặng, dâng

презерва́тив *м. мед.* bao cao su, capốt; áo mưa (*жарг.*)

презе́рвы *мн. спец.* đồ hộp thực phẩm

президе́нт *м.* 1. (*глава государства*) tổng thống; (*социалистической страны*) chủ tịch nước; 2. (*руководитель*) chủ tịch; (*председатель общества*) hội trưởng; ~ акаде́мии нау́к chủ tịch viện hàn lâm khoa học

президе́нтск||ий *прил.* (thuộc về) tổng thống, chủ tịch; ~ие вы́боры bầu cử tổng thống

президе́нтство *с.* (chức vụ, nhiệm kỳ) tổng thống, chủ tịch

прези́диум *м.* chủ tịch đoàn, đoàn chủ tịch; избра́ть ~ для веде́ния собра́ния bầu chủ tịch đoàn (đoàn chủ tịch) để điều khiển hội nghị; почётный ~ chủ tịch đoàn (đoàn chủ tịch) danh dự

презира́ть *несов.* (*В*) 1. (*относиться с презрением*) khinh, khinh bỉ, khinh miệt, khinh rẻ, khinh khi, miệt thị, khinh bạc, khinh thị, khinh mạn, rẻ rúng; ~ трусов khinh bỉ (khinh miệt, khinh) những kẻ hèn nhát; 2. (*пренебрегать*) khinh thường, coi thường, xem thường, coi khinh, xem khinh; ~ опа́сность khinh thường (coi khinh, xem khinh, coi thường) nguy hiểm

презре́ние *с.* 1. (sự) khinh bỉ, khinh miệt, khinh rẻ, miệt thị, khinh bạc, khinh thị, khinh mạn, rẻ rúng; относи́ться с ~м к кому́-л. có thái độ khinh thị (khinh bỉ, khinh miệt) đối với ai; 2. (к *Д*) (*пренебрежительное отношение*) (sự) khinh thường, coi thường, coi khinh, xem khinh; ~ к сме́рти khinh thường (coi thương, coi khinh, xem thường) cái chết

презре́нный *прил.* đáng khinh, đê hèn, hèn hạ, đê tiện; ✧ ~ мета́лл *шутл.* tiền bạc, tiền nong, hơi đồng

презри́тельно *нареч.* (một cách) khinh bỉ, khinh miệt, miệt thị, khinh bạc, khinh thị, khinh mạn, khi mạn; ~ обраща́ться с ке́м-л. đối xử với ai một cách khinh miệt (khinh bạc, khinh bỉ, khinh thị, miệt thị, khinh mạn); coi ai bằng nửa con mắt (*разг.*)

презри́тельность *ж.* (thái độ) khinh bỉ, khinh miệt, miệt thị, khinh bạc, khinh thị, khinh mạn, khi mạn

презри́тельный *прил.* (tỏ ý) khinh bỉ, khinh miệt, miệt thị, khinh bạc, khinh thị, khinh mạn, khi mạn

презу́мпция *ж. филос., юр.* (điều, sự) suy đoán; ~ невино́вности suy đoán vô tội

преиму́щественно *нареч.* chủ yếu (đặc biệt) là, nhất là

преиму́щественн||ый *прил.* bậc nhất, chủ yếu, ưu việt; *юр.* (được) ưu đãi, ưu

tiên; ~oe práво đặc quyền, quyền ưu tiên (ưu đãi)

преиму́ществ||о *с.* 1. ưu thế, lợi thế, thế mạnh, thế thượng phong, (tính) ưu việt; име́ть ~ có ưu thế (lợi thế), ở thế thượng phong; 2. (*исключительное право*) đặc quyền, quyền ưu tiên (ưu đãi); ✧ по ~y phần lớn, phần chính, chủ yếu (đặc biệt) là, nhất là

преиспо́дняя *жс. уст.* địa ngục, âm ty

преиспо́лненный *прил.* tràn đầy, chứa chan, chan chứa, đầy rẫy, đầy dẫy, đầy; ~ реши́мости lòng đầy (tràn đầy) quyết tâm; ~ наде́жды chứa chan (chan chứa, tràn đầy) hy vọng

преиспо́лниться *сов.* (*T, P*) tràn đầy, chứa chan, chan chứa, đầy rẫy, đầy dẫy, đầy; ~ благогове́нием tràn đầy lòng thành kính (sùng mộ, tôn phục)

прейскура́нт *м.* giá biểu, bảng giá; ~ы ро́зничных цен giá biểu (bảng giá) bán lẻ

преклоне́ние *с.* 1. (sự) kính bái, bái lạy, quỳ lạy; 2. (*глубокое уважение*) (sự) bái phục, khâm phục, sùng kính, sùng phục, ngưỡng mộ, kính ngưỡng, sùng bái

преклóнн||ый *прил.*: ~ во́зраст tuổi già, tuổi cao, cao tuổi, cao niên; tuổi hạc, tóc bạc da mồi, da mồi tóc sương (*книжн.*); челове́к ~ого во́зраста người cao niên (cao tuổi, tuổi tác), vị trưởng lão (đại lão)

преклоня́ться *несов.* (пе́ред *T*) 1. (*склоняться*) bái, vái, lạy, kính bái, bái lạy, quỳ lạy; 2. (*чувствовать глубокое уважение*) bái phục, khâm phục, sùng kính, sùng phục, ngưỡng mộ, kính ngưỡng, sùng bái, tôn thờ, thờ phụng

прекосло́вить *несов.* (*Д*) nói (làm) trái ý; (*возражать*) phản bác, phản đối

прекра́сно 1. *нареч.* (một cách) tuyệt vời, tuyệt trần, rất tốt, tuyệt; я всё э́то ~ зна́ю tôi biết rất rõ những cái đó; tớ biết tỏng (biết tỏng tòng tong) những điều đó rồi (*разг.*); 2. *в знач. сказ.* thật là tuyệt; thật là tuyệt cú mèo (*разг.*); 3. *в знач. частицы* tuyệt thật, tuyệt vời, hay lắm, hay quá, tốt quá

прекра́сн||ый *прил.* 1. (*красивый*) tuyệt đẹp, tuyệt thế, tuyệt sắc, đẹp lắm, rất đẹp, mê ly; 2. (*отличный*) tuyệt vời, tuyệt trần, tuyệt diệu, rất tốt; быть в ~ом настрое́нии tinh thần đang phấn khởi cao độ; 3. *в знач. сущ. с.*: ~oe cái đẹp; ✧ в оди́н ~ день một ngày kia, một ngày nào đấy, một ngày đẹp trời

прекрати́ть(ся) *сов. см.* прекраща́ть(ся)

прекраща́ть, прекрати́ть (*B*) đình chỉ, chấm dứt, ngừng (ngưng) ...lại, ngừng, ngưng, thôi, đình; ~ рабо́ту ngừng việc, thôi làm, đình chỉ công việc, đình công; прекрати́ть изда́ние газе́ты đình bản, đóng cửa toà báo; прекрати́ть суде́бное рассле́дование *юр.* đình cứu, chấm dứt vụ án; ~ платежи́ đình (ngừng, ngưng) trả; прекрати́ть перегово́ры chấm dứt cuộc đàm phán; прекрати́ть свя́зи с ке́м-л. đoạn giao (tuyệt giao, cắt đứt liên hệ) với ai; прекрати́ть испыта́ния термоя́дерного ору́жия đình chỉ (chấm dứt) các cuộc thử vũ khí hạt nhân; ~ войну́ đình chiến, chấm dứt (đình chỉ) chiến tranh; ~ ого́нь *воен.* ngừng bắn

прекраща́ться, прекрати́ться đình chỉ, ngừng (ngưng, đình) lại, chấm dứt; дождь прекрати́лся mưa đã tạnh, trời ngớt mưa, tạnh mưa, dứt mưa

прекраще́ние *с.* (sự) đình chỉ, chấm dứt, ngừng lại, ngưng lại, đình lại; (*перерыв*) (sự) gián đoạn; ~ вое́нных де́йствий đình chỉ chiến sự, chấm dứt hoạt động quân sự; ~ дееспосо́бности *юр.* chấm dứt (đình chỉ) năng lực hành vi; ~ де́йствия зако́на đình chỉ (chấm dứt) hiệu lực của luật, luật hết hiệu lực; ~ де́йствия догово́ра hiệp ước hết hiệu lực, hợp đồng hết hạn

прела́т *м.* giáo phẩm cao cấp

преле́стно *нареч.* (một cách) xinh đẹp, duyên dáng, đáng yêu, khả ái

преле́стный *прил.* xinh, đẹp, xinh đẹp, duyên dáng, mỹ miều, tuyệt mỹ, tuyệt sắc, đáng yêu, khả ái

пре́лесть *жс.* 1. (sự, vẻ) xinh đẹp, duyên dáng, mỹ miều, tuyệt mỹ, tuyệt sắc, đáng yêu; 2. *в знач. сказ.*: э́то про́сто ~! thật là tuyệt đẹp!, đẹp thật!, tuyệt thật!; кака́я ~! xinh đẹp thay!, đẹp biết bao! xinh làm sao!

прелимина́рии *мн. дип.* (cuộc, sự) đàm phán sơ bộ, thoả thuận sơ bộ

прелимина́рный *прил. дип.* sơ bộ

преломи́ть(ся) *сов. см.* преломля́ть(ся)

преломле́ние *с.* 1. *физ.* (sự) khúc xạ, khúc chiết; ~ лучей́ chiết quang; 2. *перен.* (sự) giải thích, thuyết minh (*một cách khác*); (*восприятие*) (sự) lĩnh hội, nhận thức (*một cách khác*)

преломлённый *прил.* (bị) khúc xạ

преломля́ть, преломи́ть (*B*) 1. *физ.* làm khúc xạ (khúc chiết); 2. *перен.* giải thích, thuyết minh (*một cách khác*); (*воспринимать*) lĩnh hội, nhận thức (*một cách khác*)

преломля́ться, преломи́ться 1. *физ.* (bị) khúc xạ, khúc chiết; 2. *перен.*: ~ в созна́нии (được) phản ánh trong ý thức

пре́лый *прил.* mục, thối; (*о навозе*) hoai; (*о фруктах*) rữa, ủng; (*пропитанный гнилой сыростью*) ẩm ẩm mùi hoai

прель *жс.* (vật, đồ) mục, thối; hoai; rữa, ủng

прельсти́ть(ся) *сов. см.* прельща́ть(ся)

прельща́ть, прельсти́ть (*B*) 1. (*очаровывать*) làm say mê (mê hồn, đắm đuối); (*увлекать*) lôi cuốn, lôi kéo; 2. (*соблазнять*) cám dỗ, quyến rũ, dụ dỗ, rủ rê, dụ khị, mồi chài, làm thích thú; ~ кого́-л. обеща́ниями quyến rũ (dụ dỗ) ai bằng những lời hứa hẹn

прельща́ться, прельсти́ться 1. *уст.* (*на кого-л.*) say mê, say đắm, đắm đuối; 2. (*T*) (*соблазняться*) bị cám dỗ (quyến rũ)

прелюбодея́ние *с. уст.* (sự, thói) tà dâm, gian dâm

прелю́дия *жс.* 1. *муз.* (*вступительная часть*) prélude, khúc tiền tấu (dạo đầu), tỳ khúc; 2. *муз.* (*самостоятельное произведение*) đoản khúc, đoản điệu; 3. *перен.* (*предвестие*) tiên triệu, triệu chứng; (*введение*) phần mở đầu

премиа́льн||ый *прил.* 1. (thuộc về) tiền thưởng; ~ая систе́ма опла́ты труда́ chế độ trả lương (trả công) có thưởng; ~ые де́ньги, ~ые вы́платы tiền thưởng; ~ фонд quỹ tiền thưởng; 2. *в знач. сущ.*: ~ ые *мн.* tiền thưởng

премину́ть *сов.*: не ~ không bỏ lỡ (bỏ quên, quên)

премирова́ние *с.* (sự) tặng giải thưởng, tặng thưởng, thưởng

премиро́ванный *прич.* (được) tặng giải thưởng, tặng thưởng, thưởng

премирова́ть *несов. и сов.* tặng giải thưởng, tặng thưởng, thưởng

пре́ми||я *жс.* 1. giải thưởng, giải; получи́ть пе́рвую ~ю được giải nhất; 2. (*дополнительное вознаграждение*) tiền thưởng; 3. *фин.*: страхова́я ~ phí bảo hiểm; 4. *эк.* (*экспортная*) tiền thưởng, tiền tưởng lệ

приму́дрость *жс.* 1. *уст.* (sự) anh minh; 2. *разг. ирон.* (điều) bí hiểm, khó hiểu; невелика́ ~ *ирон.* chẳng có gì khó hiểu cả, dễ hiểu thôi

премýдрый *прил.* 1. *уст.* anh minh; 2. (*трудный*) bí hiểm, khó hiểu

премьéр *м.* 1. *см.* премьéр-минúстр; 2. *театр.* kép nhất, kép chánh, diễn viên thủ các vai chính

премьéра *ж.* (buổi) biểu diễn đầu tiên, công diễn lần đầu, diễn ra mắt, sơ diễn

премьéр-минúстр *м.* thủ tướng; tể tướng, thừa tướng, tướng quốc (*ист.*)

премьéрша *ж. театр.* đào nhất, nữ diễn viên thủ các vai chính

пренатáльный *прил. мед. см.* предродовóй

пренебрегáть, пренебрéчь (*Т*) 1. khinh, khỉnh bỉ, khinh miệt, khinh thị, khinh mạn, miệt thị, rẻ rúng; 2. (*оставлять без внимания*) khinh thường, coi (xem) thường, coi (xem) khinh, coi (xem) nhẹ; ~ опáсностью khinh thường (xem thường, coi khinh) nguy hiểm; ~ совéтом coi thường (xem thường, bỏ ngoài tai) lời khuyên; ~ обязанностью coi thường (xem thường, coi nhẹ, xao lãng, lơ là) trách nhiệm

пренебрежéние *с.* 1. (*высокомерное отношение*) (sự) khinh bỉ, khinh miệt, khinh mạn, miệt thị, rẻ rúng; выкáзать своё ~ к кому́-л. biểu lộ sự khinh miệt (khinh bỉ, miệt thị, khinh mạn) đối với ai; с ~м упоминáть о кóм-л. khinh bỉ nhắc đến ai, nhắc đến ai với thái độ khinh miệt; 2. (*недостаточное внимание*) (sự) khinh thường, coi thường, xem thường, coi khinh, xem khinh, coi nhẹ, xem nhẹ; отнестúсь с ~м к чему́-л. khinh thường (xem thường, coi khinh) cái gì, có thái độ khinh thường (coi thường, xem khinh) đối với cái gì

пренебрежúтельно *нареч.* (một cách) khinh bỉ, khinh thường; ~ отзывáться о чём-л. nhận xét cái gì một cách khinh thường

пренебрежúтельный *прил.* (tỏ ý) khinh khỉnh, khinh bỉ, khinh miệt, miệt thị, khinh mạn, khinh thường; ~ тон giọng nói khinh khỉnh (khinh bỉ)

пренебрéчь *сов. см.* пренебрегáть

прéние *с.* (*гниение*) (sự) mục, thối; hoại; rữa, ủng (*ср.* преть)

прéни||я *мн.* (*скл. как с.*) (sự, cuộc) thảo luận, tranh luận; откры́ть ~ по докла́ду mở đầu cuộc thảo luận (tranh luận) về bản báo cáo; прекращéние ~й chấm dứt cuộc thảo luận (tranh luận); вы́ступить в ~ях phát biểu ý kiến tại cuộc thảo luận (tranh luận), tham luận

преоблада́ние *с.* ưu thế, thế hơn, thế trội, thế thượng phong, (sự) trội hơn

преобладáть *несов.* (над *Т*, среди́ *Р*) có (chiếm) ưu thế, chiếm thế hơn, trội (to, lớn, nhiều, đông, mạnh) hơn

преобладáющ||ий *прил.* trội nhất, phổ biến nhất, chiếm ưu thế, có thế lực nhất; ~ее мнéние ý kiến phổ biến nhất

преображáть, преобрази́ть (*В*) làm biến đổi (biến dạng, biến hình), cải biến, cải tạo

преображáться, преобрази́ться biến đổi, biến dạng, biến hình, cải biến, được cải tạo

преображéние *с.* (sự) biến đổi, biến dạng, biến hình, cải biến, cải tạo

преобрази́ть(ся) *сов. см.* преображáть(ся)

преобразовáни||е *с.* 1. (sự) cải biến, biến đổi, cải tạo, cải tổ, chuyển hoá; *мат.* (phép, sự) biến đổi, chuyển vị; ~ природы cải tạo thiên nhiên; ~ постоя́нного то́ка в перемéнный biến đổi dòng điện một chiều thành xoay chiều; 2. (*коренное изменение*) (cuộc) cải cách, cải tạo, cải tổ; крýпные социáльные ~я những cuộc cải tạo (cải cách) xã hội lớn

преобразовáтель *м.* 1. (*реформатор*) nhà cải cách (cải biến, cải tạo); 2. *эл.* (*устройство*) máy (bộ) đổi điện, máy (bộ) biến đổi; ~ то́ка bộ đổi dòng

преобразовáтельный *прил.* (để) cải cách, cải biến, biến đổi, cải tạo, cải tổ

преобразовáть(ся) *сов. см.* преобразóвывать(ся)

преобразóвывать, преобразовáть (*В*) 1. cải biến, biến đổi, cải tạo, chuyển hoá; (*реорганизовывать*) cải tổ; ~ природу cải tạo thiên nhiên; 2. *тех.* biến đổi, đổi; *мат.* biến đổi, chuyển vị; ~ перемéнный ток в постоя́нный biến đổi dòng điện xoay chiều thành một chiều; преобразовáть алгебраи́ческое выражéние biến đổi (chuyển vị) biểu thức đại số

преобразóвываться, преобразовáться 1. (được) cải biến, biến đổi, cải tạo, chuyển hoá; (*реорганизовываться*) (được) cải tổ; 2. *тех.* (được) biến đổi, đổi; *мат.* (được) biến đổi, chuyển vị

преодолевáть, преодолéть (*В*) vượt qua, khắc phục, vượt; (*превозмогать*) kìm, ghìm, nén, nhịn; ~ расстоя́ние vượt (vượt qua) một khoảng cách; преодолéть трýдности khắc phục (vượt qua, vượt) khó khăn; ~ чьё-л. сопротивлéние đè bẹp sức kháng cự của ai

преодолéни||е *с.* (sự) vượt qua, khắc phục, vượt; для ~я трýдностей để khắc phục (vượt qua) khó khăn

преодолéть *сов. см.* преодолевáть

преодолúмый *прил.* có thể vượt qua (khắc phục) được

препарáт *м.* 1. (*обработанная часть организма для исследования, наблюдения и т. п.*) tiêu bản; анатомúческий ~ tiêu bản giải phẫu; 2. *хим., фарм.* (*продукт лабораторного или фабричного изготовления*) chế phẩm, dược phẩm, thuốc; витамúнные ~ы những chế phẩm vitamin

препарáтор *м.* bào chế (điều chế) viên

препарáторская *ж.* phòng bào chế (điều chế)

препарúрование *с.* (sự) làm tiêu bản, mổ (*để nghiên cứu, nhồi rơm*)

препарúровать *несов. и сов.* làm tiêu bản, mổ (*để nghiên cứu, nhồi rơm*)

препинáни||е *с.*: знáки ~я (các) dấu chấm câu, dấu ngắt câu; стáвить знáки ~я chấm câu

препирáтельство *с.* (cuộc, vụ, sự) tranh cãi, tranh chấp, cãi cọ, cãi vã, cãi lẫy, cãi lộn

препирáться *несов.* (с *Т*) tranh cãi, tranh chấp, cãi cọ, cãi vã, cãi lẫy, cãi lộn, đôi co; ~ из-за мелочéй tranh cãi (tranh chấp, cãi cọ, cãi vã) nhau vì những chuyện lặt vặt, tranh cãi (cãi cọ) vặt

преподавáние *с.* (sự) giảng dạy, giảng huấn, dạy

преподавáтель *м.* giảng viên

преподавáтельница *ж.* nữ giảng viên

преподавáтельский *прил.* (thuộc về) giảng viên; ~ коллектúв tập thể giảng viên

преподавáтельство *с.* (hoạt động, nghề) giảng viên, giảng dạy, giảng huấn

преподавáть *несов.* dạy, giảng dạy, giảng huấn; ~ хúмию dạy hoá; ~ в институ́те dạy (giảng dạy, giảng huấn) ở trường đại học

преподнестú *сов. см.* преподноси́ть

преподноси́ть, преподнестú 1. (*В Д*) biếu, hiến, dâng, tặng, cúng; ~ кому́-л. словáрь tặng (biếu) ai cuốn từ điển; 2. (*В Д*) *перен. разг.* (*делать что-л. неожиданное*) đem (mang) lại; преподнестú кому́-л. сюрпри́з đem

(mang) lại cho ai một điều bất ngờ; 3. *перен.* (*В*) (*представлять в каком-л. виде*) trình bày, giới thiệu, miêu tả, mô tả; преподнести́ материа́л жи́во и увлека́тельно trình bày tài liệu một cách sinh động và hấp dẫn

преподноше́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) biếu, hiến, dâng, tặng, cúng; 2. (*подарок*) (món) quà tặng, quà biếu, lễ vật, tặng vật, tặng phẩm, lễ phẩm

преподо́бный *прил. церк.* khả kính

препо́н||а *ж. уст.* chướng ngại, trở ngại, trở lực, cản trở; ста́вить ~ы кому́-л. gây trở ngại (chướng ngại) cho ai

препроводи́тельн||ый *прил.* (để) gửi, gửi kèm; ~ая бума́га phiếu gửi

препроводи́ть *сов. см.* препровожда́ть

препровожда́ть, препроводи́ть (*В*) hộ tống, áp giải; (*документы и т. п.*) gửi đi, chuyển đi

препровожде́ни||е *с.* 1. (sự) hộ tống, áp giải.; (*документов и т. п.*) (sự) gửi đi, chuyển đi; 2.: ~ вре́мени dùng thì giờ; giết thì giờ (*разг.*); про́сто для ~я вре́мени chỉ để giết thì giờ (cho qua ngày) mà thôi

препя́тстви||е *с.* 1. vật chướng ngại, chướng ngại vật, chướng ngại; *перен.* (điều, sự) cản trở, trở lực, trở ngại, ngăn trở, trắc trở, mắc míu, vướng mắc, ách tắc; преодоле́ть все ~я vượt qua mọi cản trở (trở ngại, chướng ngại); противота́нковое ~ dải chướng ngại (chướng ngại vật) chống tăng; 2. *спорт.* chướng ngại, chướng ngại vật; (*барьер*) rào chắn, rào; бег с ~ями chạy vượt rào; ска́чка с ~ями đua ngựa vượt rào (vượt chướng ngại)

препя́тствовать *несов.* (*Д*) cản trở, ngăn trở, ngăn cản, ngăn chặn; (*ставить препятствия*) gây trở ngại, làm chướng ngại, phá ngang; (*запрещать*) ngăn cấm, cấm chỉ

прерва́ть(ся) *сов. см.* прерыва́ть(ся)

пререка́ния *мн.* (*ед.* пререка́ние *с.*) (cuộc) tranh cãi, cãi cọ, tranh chấp, đôi co

пререка́ться *несов.* (с *Т*) tranh cãi, cãi cọ, tranh chấp, đôi co, cãi vã

пре́рии *мн.* (*скл. как ж.*) (*ед.* пре́рия *ж.*) đồng cỏ preri, đồng cỏ lớn Bắc Mỹ

прерогати́ва *ж.* đặc quyền

прерыва́тель *м. тех.* (cái, bộ) ngắt, cắt, cắt mạch, ngắt điện

прерыва́ть, прерва́ть (*В*) 1. ngắt, cắt, làm gián đoạn, đình chỉ, làm ngừng; (*приостанавливать*) tạm đình chỉ, tạm ngừng; (*знакомство и т. п.*) cắt đứt, đoạn tuyệt, tuyệt giao, đoạn giao; (*тишину и т. п.*) phá tan; прерва́ть перегово́ры làm gián đoạn (đình chỉ) cuộc đàm phán; прерва́ть чьи́-л. муче́ния chấm dứt những sự đau khổ của ai; ~ молча́ние phá tan sự im lặng; прерва́ть разгово́р cắt đứt (làm ngừng) câu chuyện; 2. (*останавливать, перебивать*) ngắt (cắt) lời, cắt ngang

прерыва́ться, прерва́ться gián đoạn, đứt đoạn, ngừng lại, bị ngắt (cắt, cắt đứt); (*о голосе*) ngắt quãng, đứt quãng; (*приостанавливаться*) tạm ngừng, ngưng lại

прерыва́ющийся *прил.*: ~ го́лос giọng nói ngắt quãng (đứt quãng, rời rạc)

прерыви́сто *нареч.*: говори́ть ~ nói giọng rời rạc (gióng một, đứt quãng); дыша́ть ~ thở hổn hển (hồng hộc, đứt quãng)

прерыви́стость *ж.* (tính chất) ngắt quãng, đứt quãng

прерыви́ст||ый *прил.* ngắt quãng, đứt quãng, đứt đoạn, gián đoạn, rời rạc, gióng một; ~ые зву́ки những âm thành rời rạc (đứt quãng, đứt đoạn); ~ ток *эл.* dòng ngắt quãng

пресека́ть, пресе́чь (*В*) chấm dứt, cắt đứt, kết liễu, kết thúc; (*останавливать*) ngăn chặn, chặn đứng; (*уничтожать*) diệt trừ, tiêu diệt; пресе́чь зло в ко́рне tận diệt (diệt trừ tận gốc) điều ác; пресе́чь злоупотребле́ние chấm dứt sự lạm dụng

пресека́ться, пресе́чься bị chấm dứt (cắt đứt), kết liễu, kết thúc; (*останавливаться*) bị ngăn chặn (chặn đứng), dừng lại; (*о голосе*) nghẹn lời, nghẹn giọng

пресече́ни||е *с.* (sự) chấm dứt, cắt đứt; ngăn chặn, chặn đứng; (*подавление*) (sự) đàn áp, trấn áp; ✧ ме́ры ~я *юр.* biện pháp cưỡng chế

пресе́чь(ся) *сов. см.* пресека́ть(ся)

преследовани||е *с.* 1. (*погоня*) (sự) đuổi theo, săn đuổi, truy; *воен.* (sự) truy kích, đuổi đánh; 2. (*гонение*) (sự) truy nã, truy tầm, truy tìm, truy tróc, tầm nã, tróc nã, lùng bắt, truy bức, khủng bố; 3. *юр.* (sự) truy tố; ✧ ма́ния ~я *мед.* (chứng) bức hại cuồng, thiên chấp cuồng, hoang tưởng mình bị bức hại

пресле́д||овать *несов.* (*В*) 1. (*гнаться*) đuổi theo, truy; *воен.* truy kích, đuổi đánh; ~ неприя́теля truy kích (đuổi đánh, truy) địch;

2. (*подвергать гонениям*) truy nã, truy tìm, truy tầm, truy tróc, truy lùng, tầm nã, tróc nã, lùng bắt, truy bức, khủng bố; 3. *перен.* (*мучить*) ám ảnh, quấy rầy; его́ ~ует мысль một ý nghĩ đang ám ảnh (quấy rầy, lởn vởn trong óc) nó; 4. (*стремиться к чему-л.*) nhằm, theo đuổi, đeo đuổi, chạy theo; ~ цель nhằm mục đích (mục tiêu), nhằm; ~ свои́ интере́сы theo đuổi những lợi ích của mình; 5. *юр.* (*предавать суду*) truy tố; ~ кого́-л. суде́бным поря́дком truy tố ai ở toà án, đưa ai ra toà để xét xử

преслову́тый *прил. ирон.* khét tiếng, lừng danh

пресмыка́тельство *с.* (thói, tính, thái độ) luồn cúi, quỵ luỵ, khúm núm, bợ đỡ

пресмыка́ться *несов.* (пе́ред *Т*) *презр.* cúi luồn, luồn cúi, lòn cúi, quỵ luỵ, lòn luỵ, khúm núm, quỳ gối, uốn gối, rạp mình, cúi rạp, bợ đỡ; ~ пе́ред ке́м-л. cúi luồn (luồn cúi, quỵ luỵ) ai, uốn gối (rạp mình, bò sát bụng) trước ai

пресмыка́ющиеся *мн.* (*скл. как прил.*) (*ед.* пресмыка́ющееся *с.*) *зоол.* loài bò sát

пресново́дный *прил.* 1. (*об озере и т. п.*) (có) nước ngọt; 2. (*о рыбе и т. п.*) (ở) nước ngọt

пре́сн||ый *прил.* 1. nhạt, lạt, nhạt nhẽo, lạt lẽo, không có muối; ~ая вода́ nước ngọt; 2. *перен.* nhạt nhẽo, lạt lẽo, nhạt phèo, vô vị, đểnh đoảng, đoảng vị, đoảng, nhạt như nước ốc

преспоко́йно *нареч. разг.* (một cách) rất bình tĩnh, rất bình thản, rất điềm tĩnh

пресс *м.* máy ép, máy nén; штампо́вочный ~ máy dập; винтово́й ~ máy ép kiểu vít

пре́сс||а *ж.* 1. báo chí; нау́чная ~ báo chí khoa học; по о́тзывам ~ы theo lời bình phẩm của báo chí; 2. *собир.* (*журналисты*) báo giới, giới báo chí, các nhà báo (ký giả); места́ для ~ы chỗ dành cho các nhà báo

пресс-атташе́ *м. нескл.* tùy viên báo chí

пресс-бюллете́нь *м.* bản thông tin báo chí

пресс-бюро́ *с. нескл.* phòng (ban) báo chí

пре́ссинг *м.* 1. *спорт.* (lối) chơi ép sân, lấn ép; 2. (*воздействие*) (sự) gây sức ép (áp lực)

пресс-ка́рточка *ж.* thẻ (các) báo chí, thẻ (các) nhà báo

пресс-клу́б *м.* câu lạc bộ nhà báo

пресс-конфере́нция *ж.* hội nghị báo chí, họp báo

прессова́ние *с.* (sự) ép, nén, dập; ва́куумное ~ ép chân không; горя́чее ~ ép nóng

прессо́ванный *прил.* (bị) ép, nén, dập, đóng bánh; ~ карто́н carton (cactông) nén; ~ таба́к thuốc lá đóng bánh

прессова́ть, спрессова́ть (*В*) ép, nén, dập

прессо́вка *ж. см.* прессова́ние

прессо́вщик *м.* thợ ép (nén, dập)

пресс-папье́ *с. нескл.* 1. bàn thấm; 2. (*из бронзы и т. п.*) hòn chặn, vật chặn giấy

пресс-рели́з *м.* thông cáo báo chí

пресс-секрета́рь *м.* thư ký báo chí, phát ngôn viên

пресс-слу́жб||а *ж.* phòng dịch vụ báo chí

пресс-це́нтр *м.* trung tâm báo chí

престáвиться *сов. см. уст.* tạ thế, từ trần, qua đời

престаре́л||ый *прил.* 1. rất già, già cả, đại lão, rất cao tuổi, già nua tuổi tác; ~ые роди́тели cha mẹ già cả, bố mẹ già nua tuổi tác; 2. *в знач. сущ. м.* người già (cao tuổi), vị cao niên; дом ~ых nhà nuôi người già, nhà dưỡng lão, nhà hưu dưỡng

прести́ж *м.* uy tín, thể diện, thanh thế, quyền thế, bề thế; национа́льный ~ quốc thể; завоева́ть ~ gây uy tín; подня́ть ~ đề cao uy tín; роня́ть ~ làm mất uy tín (thể diện)

прести́жн||ый *прил.* (có) uy tín, thể diện, thanh thế, quyền thế, bề thế; ~ая организа́ция một tổ chức có uy tín (bề thế, thanh thế, quyền thế)

пре́сто *муз.* 1. *нареч.* presto, rất nhanh; 2. *с.* (*произведение*) khúc presto, nhạc khúc rất nhanh

престо́л *м.* 1. ngai, ngôi; (*как символ власти монарха*) ngôi vua, ngai vàng, ngôi báu; взойти́ на ~ lên ngôi, đăng quang; све́ргнуть кого́-л. с ~а truất ngôi (phế vị) ai; 2. (*в церкви*) bàn thờ; ✧ па́пский ~ ngôi giáo hoàng

престолонасле́дие *с.* (sự) nối ngôi

престолонасле́дник *м.* người nối ngôi, thái tử

престо́льный *прил.*: ~ го́род *ист.* đế đô, kinh đô, kinh kỳ; ~ пра́здник *церк.* lễ giáo khu

преступа́ть, преступи́ть 1. *уст.* vượt quá; 2. (*нарушать*) vi phạm; (*изменять*) thay đổi

преступи́ть *сов. см.* преступа́ть

преступле́ни||е *с.* 1. tội ác, trọng tội, tội đại hình (trọng hình), tội; соверши́ть ~ phạm tội ác (trọng tội, tội); пойма́ть на ме́сте ~я bắt quả tang; госуда́рственные ~я (những) tội quốc sự; должностны́е ~я (những) tội chức vụ; междунаро́дные ~я (những) tội quốc tế; во́инские ~ я (những) tội quân sự; хозя́йственные ~я (những) tội kinh tế; 2. *перен.* tội, tội lỗi, sai lầm, điều ngu ngốc

престу́пни||к *м.*, **~ца** *ж.* tội phạm, phạm nhân, tội nhân, thủ phạm, hung phạm, hung thủ, thủ ác; госуда́рственный ~ tội phạm (tội nhân) quốc sự; вое́нный ~ tội phạm (tội nhân) chiến tranh; уголо́вный ~ tội phạm (tội nhân) hình sự

престу́пно *нареч.* (một cách) tội ác, tội phạm, phạm tội

престу́пност||ь *ж.* 1. (tính chất) tội ác, tội phạm, phạm tội; ~ замы́сла tính chất tội ác (phạm tội) của ý đồ; 2. (*наличие, количество преступлений*) (tình trạng, số) tội phạm, phạm tội, tội ác, trọng tội; рост ~и số tội phạm tăng lên, tình trạng tội phạm trầm trọng thêm; борьба́ с ~ю đấu tranh chống tội phạm (ngăn ngừa tội ác)

престу́пн||ый *прил.* có tội, tội lỗi, tội phạm, phạm tội; (*заслуживающий осуждения*) đáng tội, đáng chê; ~ая цель mục đích tội lỗi; ~ые элеме́нты những phần tử tội phạm; ~ мир giới tội phạm (phạm nhân); ~ая небре́жность sự cẩu thả tội lỗi (có tội, đáng tội); ~ая сла́бость tính nhu nhược đáng tội (đáng chê)

пресы́тить(ся) *сов. см.* пресыща́ть(ся)

пресыща́ть, пресы́тить (*В Т*) 1. cho... ăn no quá; 2. *перен.* làm ngấy (chán, chán ngấy)

пресыща́ться, пресы́титься (*Т*) 1. ăn no quá, no ắc; 2. *перен.* tận hưởng, hưởng đã đời (thoả thuê); ~ развлече́ниями vui chơi thoả thích, vui đùa thoả thuê, tận hưởng lạc thú, chơi cho đã đời

пресы́щение *с.*, **пресы́щенность** *ж.* (sự, tình trạng) no nê, thoả thuê, thoả thích

пресы́щенный *прил.* no nê, thoả thuê, thoả thích

прет-а-порте́ *в знач. сказ. неизм.* mặc được ngay, may sẵn; костю́м ~ bộ quần áo mặc được ngay (may sẵn)

претворе́ние *с.*: ~ в жизнь (sự) thực hiện, thực thi, thi hành, áp dụng

претвори́ть(ся) *сов. см.* претворя́ть(ся)

претворя́ть, претвори́ть (*В* в *В*) 1. *уст.* (*превращать*) làm.... trở thành, biến... thành; 2.: ~ в жизнь thực hiện, thực thi, thi hành, áp dụng; ~ свои́ пла́ны в жизнь thực hiện những dự định (thực thi những kế hoạch) của mình

претвор||я́ться, претвори́ться 1. (в *В*) (*перевоплощаться*) biến thành, hoá thành, trở thành; 2. (*осуществляться на деле*) được thực hiện (thực thi, thi hành, áp dụng); его́ мечты́ ~и́лись в жизнь những ước mơ của ông ấy đã thành hiện thực (đã được thực hiện)

претенде́нт *м.* người có kỳ vọng (tấp tểnh); ~ на зва́ние чемпио́на người tranh giải vô địch

претендова́ть *несов.* (на *В*) 1. (*добиваться чего-л.*) có kỳ vọng, cầu mong, cố đạt (cố giành, cố tranh, cố đoạt, cố chiếm) được; ~ на получе́ние учёной сте́пени cố giành được học vị; ~ на дру́жбу с ке́м-л. cầu thân (cố gây được tình bạn, mong muốn kết bạn) với ai; 2. (*приписывать себе*) cố tỏ ra, có tham vọng (cao vọng, xa vọng); ~ на остроу́мие cố tỏ ra sắc sảo

прете́нзи||я *ж.* 1. (*требование*) (điều) yêu sách, đòi hỏi, kỳ vọng, tham vọng; (*жалоба*) (lời, điều) than phiền, phàn nàn, kêu ca; предъявля́ть ~ю đưa yêu sách; заяви́ть ~ю yêu sách, đòi hỏi; 2. (*поведение*) (thói) kiêu kỳ, cao kỳ, kênh kiệu, hợm hĩnh; одева́ться с ~ей ăn mặc cầu kỳ (kiểu cách, diêm dúa, điệu); челове́к с ~ями người kiêu kỳ (kênh kiệu, hợm hĩnh); ✧ быть в ~и на кого́-л. giận (bất bình, không bằng lòng, phật lòng đối với) ai

претенцио́зно *нареч.* (một cách) kiêu kỳ, cao kỳ, kênh kiệu, hợm hĩnh; kiểu cách, cầu kỳ

претенцио́зный *прил.* 1. (*с претензиями*) kiêu kỳ, cao kỳ, kênh kiệu, hợm hĩnh; 2. (*манерный*) kiểu cách, làm dáng, điệu, cầu kỳ, diêm dúa

претерпева́ть, претерпе́ть (*В*) 1. (*переживать, испытывать*) chịu đựng, chịu, trải, trải qua, kinh qua, nếm trải, từng trải, thể nghiệm; ~ лише́ния nếm trải (chịu đựng, từng trải, chịu) thiếu thốn; ~ го́лод từng trải (nếm trải, chịu đựng) nạn đói; 2. (*подвергаться чему-л.*) bị; ~ измене́ния bị thay đổi

претерпе́ть *сов. см.* претерпева́ть

прети́ть *несов.* (*Д*) làm... ghê tởm (kinh tởm, gớm ghiếc)

преткнове́ни||е *с.*: ка́мень ~я (sự, điều) chướng ngại, cản trở, trở ngại, cản trở

пре́тор *м. ист.* pháp quan

преториа́нцы *мн.* (*ед.* преториа́нец *м.*) *ист.* (quân) vệ binh

преть, сопре́ть, упре́ть 1. *сов.* сопре́ть (*гнить*) mục, thối; (*о навозе*) hoai; (*о фруктах*) rữa, ủng; 2. *сов.* упре́ть *разг.* (*вариться*) đang chín; *сов.* chín tới, chín

преувеличе́ние *с.* (sự) cường điệu, khuếch đại, phóng đại, khoáng đại, nói ngoa, nói phóng đại; thổi phồng (*разг.*); (*переоценка*) (sự) đánh giá quá cao

преувели́ченный *прил.* (có tính chất) cường điệu, phóng đại, ngoa ngoắt, ngoa ngoét

преувели́чивать, преувели́чить (*В*) cường điệu, khuếch đại, phóng đại, khoáng đại, nói ngoa, nói phóng đại, nói vống lên; thổi phồng, vẽ rắn thêm chân (*разг.*); (*переоценивать*) đánh giá quá cao; ~ чьи́-л. досто́инства cường điệu (đánh giá quá cao) phẩm giá của ai

преувели́чить *сов. см.* преувели́чивать

преуменьша́ть, преуме́ньшить (*В*) giảm thiểu, bớt (giảm)... đi; (*недооценивать*) đánh giá thấp, coi (xem) nhẹ

преуменьше́ние *с.* (sự) giảm thiểu, bớt đi, giảm đi; (*недооценка*) (sự) đánh giá thấp, coi nhẹ, xem nhẹ

преуме́ньшить *сов. см.* преуменьша́ть

преуспева́ние *с.* 1. (*успех*) (sự) thành đạt, thành danh, thành tài, thành công, đạt được thành tích; 2. (*процветание*) (sự) phát đạt, phồn vinh, phồn thịnh

преуспева́ть, преуспе́ть 1. (в *П*) (*добиваться успеха в чём-л.*) thành đạt, thành danh, thành tài, thành công, đạt được thành tích, thắng lợi; 2. *тк. несов. ирон.* (*процветать*) phát đạt, phồn vinh, phồn thịnh, hưng thịnh, thành đạt; ~ в жи́зни công thành danh toại, thành đạt trên đường đời

преуспева́ющий *прил.* thành đạt, thành danh, thành tài, thành công; ~ бизнесме́н một doanh gia thành đạt; ~ арти́ст một nghệ sĩ thành danh

преуспе́ть *сов. см.* преуспева́ть 1

префе́кт *м.* quận trưởng

префекту́ра *ж.* quận; (*учреждение*) toà quận chính, quận đường

префера́нс *м. карт.* bài préférence

префере́нция *ж. эк.* (sự, điều) ưu đãi

пре́фикс *м. грам.* tiền tố, tiếp đầu ngữ

префикса́льный *прил. грам.* (thuộc về) tiền tố

префикса́ция *ж. грам.* (sự, cách) thêm tiền tố

преходя́щ||ий *прил.* nhất thời, phù vân, chốc lát; ~ая сла́ва danh tiếng nhất thời, phù danh; ~ее явле́ние hiện tượng nhất thời

прецеде́нт *м.* 1. tiền lệ; 2. *юр.* án lệ, tiền lệ, pháp lệ

прецизио́нн||ый *прил.*: ~ прока́т *тех.* sản phẩm cán chính xác; ~ые спла́вы *тех.* (những) hợp kim tinh xác

при *предлог* (*П*) 1. (*около, возле*) ở cạnh, bên, gần, ven, bên cạnh; ~ доро́ге bên (cạnh, gần, ven, ở bên, ở cạnh) đường; ~ ста́нции cạnh (gần, ở cạnh, ở gần) ga; ~ вхо́де в помеще́ние ở lối vào nhà; 2. (*в непосредственной связи с чем-л.*) trực thuộc, thuộc; Комите́т ~ Сове́те Мини́стров Uỷ ban trực thuộc Hội đồng bộ trưởng; я́сли ~ заво́де nhà trẻ thuộc (trực thuộc) nhà máy; 3. (*в присутствии кого-л.*) khi (lúc) có mặt, trước mặt; он сказа́л э́то ~ мне nó nói điều đó khi có (có mặt) tôi; 4. (*во время, в эпоху*) hồi, dưới thời, trong thời; (*о правительстве, социальном строе тж.*) dưới; ~ его́ жи́зни hồi sinh thời của ông ấy, khi ông cụ còn tại thế, lúc cụ ấy còn sống, hồi mồ ma ông ấy; ~ респу́блике dưới chế độ cộng hoà; 5. (*с собой*) mang (đem) theo; у него́ все де́ньги ~ себе́ nó có mang theo tất cả tiền bạc; 6. (*при обозначении обстоятельства образа действия*) dưới, trong, khi; ~ све́те чего́-л. dưới ánh sáng của cái gì; ~ лу́нном све́те dưới ánh trăng; чита́ть ~ дневно́м све́те đọc trong ánh sáng ban ngày; ~ слу́чае khi gặp cơ hội, nếu (khi) có dịp; ~ перехо́де у́лицы khi (lúc, trong khi, trong lúc) đi qua đường; 7. (*при наличии чего-л.*; *при ком-л.*) với, cùng với; (*несмотря на*) mặc dù, mặc dầu, dẫu rằng, dù rằng, dù cho, dầu cho, dù, dầu, dẫu; ~ всём моём уваже́нии к вам mặc dù (dẫu rằng, dù, dầu, dẫu) tôi rất kính trọng anh nhưng...; при всём его́ жела́нии dù (mặc dù, dầu) nó rất muốn nhưng...; ~ жела́нии nếu muốn; ~ усло́вии với điều kiện; ~ по́мощи друзе́й nhờ (với) sự giúp đỡ của bạn bè, nhờ bạn bè giúp đỡ; де́ти нахо́дятся ~ ма́тери các con ở với mẹ; ✧ ~ э́том đồng thời, trong khi đó, mà lại, hơn nữa, huống nữa; ~ всём том thế nhưng, nhưng được cái là

приба́вить(ся) *сов. см.* прибавля́ть(ся)

приба́вк||а *ж.* 1. (*действие*) (sự) thêm vào, tăng thêm, gia thêm, phụ thêm, phụ gia, bổ sung; 2. (*надбавка*) (phần, khoản, món) thêm vào, phụ cấp, tăng thêm, phụ thêm, phụ gia, bổ sung; получи́ть ~у к зарпла́те lĩnh tiền phụ cấp thêm vào lương

прибавле́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) thêm vào, tăng thêm, gia thêm, phụ thêm, phụ gia, gia tăng, bổ sung; 2. (*надбавка*) (phần, khoản, món) thêm vào, phụ cấp, tăng thêm, gia thêm, phụ thêm, phụ gia; ~ в ве́се lên cân, đẩy ra, béo ra; 3. (*приложение*) (sự, phần) bổ sung, bổ túc, thêm vào; ✧ ~ семе́йства *шутл.* sinh con đẻ cái, sinh con, tăng thêm nhân khẩu

прибавля́ть, прибави́ть 1. (*В, Р*) thêm... vào; приба́вить са́хару в чай thêm đường vào nước trà; 2. (*В, Р*) (*увеличивать*) tăng thêm, gia thêm, phụ thêm, phụ gia, gia tăng; ~ зарпла́ту кому́-л. tăng (lên, thêm) lương cho ai; приба́вить ша́гу dấn (dồn, rảo) bước, bước dồn; 3. *разг.* (*преувеличивать*) nói thêm, nói ngoa, thêm thắt, phóng đại; thêm râu thêm ria, phịa thêm (*разг.*); 4. *разг.*: ~ в ве́се lên cân, đẩy ra, béo ra, nặng thêm; 5. *разг.* (*производить сложение*) cộng; приба́вить пять к семи́ cộng năm với bảy

прибавля́ться, прибави́ться 1. có thêm, (được) thêm vào; (*увеличиваться*) tăng thêm, tăng lên; приба́вились но́вые неприя́тности những điều khó chịu mới xuất hiện thêm, lại có thêm những điều không may mới; 2. *обыкн. безл.* tăng lên; (*о воде*) đang lên, lên; день приба́вился ngày dài ra; рабо́ты приба́вилось thêm việc, việc dồn dập thêm; 3. *разг.*: ~ в ве́се lên cân, đẩy ra, béo ra, nặng thêm

приба́вочн||ый *прил.* phụ thêm, thêm vào, thặng dư; ~ая сто́имость *эк.* giá trị thặng dư; ~ проду́кт *эк.* sản phẩm thặng dư; ~ труд *эк.* lao động thặng dư

прибалти́йский *прил.* (ở) gần Baltic, vùng Baltic, ven biển Baltic

прибамба́сы *мн.* (*ед.* прибамба́са *ж.*) *разг. ирон.* những vật lặt vặt thêm vào (*để tăng giá bán*)

прибау́тка *ж.* (câu, lời) pha trò, bông đùa, bông lơn, bông phèng

прибега́ть I, прибежа́ть chạy đến (tới, lại); прибежа́ть пе́рвым chạy tới đầu tiên, người đầu tiên chạy đến

прибега́ть II, прибе́гнуть (к *Д*) tìm (nhờ, dùng, viện) đến; прибе́гнуть к реши́тельным ме́рам dùng đến những biện pháp quyết liệt; прибе́гнуть к сове́там друзе́й nhờ đến lời khuyên của bạn bè

прибе́гнуть *сов. см.*. прибега́ть II

прибежа́ть *сов. см.* прибега́ть I

прибе́жище *с.* (nơi, chỗ, chốn) nương náu, nương tựa, nương thân, náu mình, ẩn náu; находи́ть ~ в чём-л. tìm nơi náu mình trong việc gì

приберега́ть, прибере́чь (*В*) dành dụm, để dành, dè sẻn, chắt bóp, chắt chiu, chắt mót, dành; прибере́чь де́ньги на поку́пку чего́-л. để dành (dành dụm, dành) tiền để mua cái gì

прибере́чь *сов. см.* приберега́ть

прибива́ть, прибить (*В*) 1. (*гвоздями*) đóng... vào, đóng; прибить табли́чку к две́ри đóng tấm biển vào cửa; 2. (*придавливать книзу*) đè (làm) rạp, làm lướt, dí xuống, nén xuống; град прибил посе́вы к земле́ trận mưa đá làm rạp (làm lướt) lúa, mưa đá làm lúa đổ rạp (bị lướt); 3. (*силой ветра, воды и т. п.*) đẩy (xô, đưa)... đi; (*к берегу*) đẩy giạt; волно́й прибило́ к бе́регу ло́дку sóng đẩy giạt chiếc thuyền vào bờ

прибира́ть, прибра́ть (*В*) *разг.* 1. (*приводить в порядок*) dọn dẹp, thu dọn, quét dọn, thu xếp, xếp dọn, sắp xếp; 2. (*прятать*) cất dọn, cất giấu, cất (giấu)... đi; ✧ прибра́ть кого́-л. к рука́м nắm chắc ai, bắt ai phục tùng, xỏ mũi ai; прибра́ть что́-л. к рука́м chiếm đoạt (bỏ túi, vơ vét, thó) cái gì

прибира́ться, прибра́ться *разг.* dọn dẹp, thu dọn, quét dọn

прибить *сов. см.* прибива́ть

приближа́ть, прибли́зить (*В* к *Д*) để (dịch, xích, đẩy, làm)... gần lại; *перен.* làm cho... gần gũi (gần gụi); прибли́зить промы́шленные предприя́тия к исто́чникам сырья́ xây dựng xí nghiệp công nghiệp gần các nguồn nguyên liệu; прибли́зить литерату́ру к жи́зни làm cho văn học gần gũi (đi sát, liên hệ với) cuộc sống

приближ||а́ться, прибли́зиться 1. (к *Д*) (*подходить ближе*) đến (dịch, xích) gần, tiếp cận; мы ~а́емся к го́роду chúng tôi đang đến (tới, đi đến) gần thành phố; мы ~а́емся к своей це́ли chúng ta đang đến (tiến đến) gần đích; 2. (*по времени*) đến (tới) gần, sắp tới; ночь ~а́ется đêm tới gần (xuống dần); 3. (к *Д*) (*приобретать сходство с чем.-л.*) gần (gần giống) với, gần (giống, tựa tựa) như; э́то ~а́ется к и́стине cái đó thì gần (gần giống) với chân lý; ~ к лу́чшим образца́м gần giống với (gần như, giống như) những mẫu mực tốt nhất

приближе́ние *с.* 1. (sự) đến gần, tới gần, tiếp cận; ~ весны́ mùa xuân tới gần; 2. *мат.* (sự, phép) lấy xấp xỉ, tính xấp xỉ, tính gần đúng

приближённо *нареч.* (một cách) gần đúng

приближённость *ж. мат.* bậc xấp xỉ

приближённ||ый I *прил. мат.* xấp xỉ, gần đúng; ~ое вычисле́ние phép tính xấp xỉ (gần đúng)

приближённый II *прил.* 1. (*о людях*) thân cận, cận thân; (*придворный*) cận thần; 2. *в знач. сущ. м.* người thân cận (cận thân); (*придворный*) cận thần

приблизи́тельно *нареч.* 1. (một cách) áng chừng, ước chừng, phỏng chừng, khoảng chừng, xấp xỉ; подсчита́ть что́-л. ~ ước tính (tính áng chừng, tính phỏng chừng) cái gì; 2. (*в сочетании со словами, обозначающими, количество, счёт, меру*) chừng, khoảng, độ, chừng độ, khoảng chừng, vào khoảng, trên dưới, xấp xỉ; ~ 200 рубле́й chừng (khoảng, khoảng chừng) 200 rúp; ~ в ма́е vào khoảng (vào độ) tháng năm

приблизи́тельный *прил.* áng chừng, ước chừng, phỏng chừng, khoảng chừng, xấp xỉ

прибли́зить(ся) *сов. см.* приближа́ть(ся)

прибо́й *м.* sóng vỗ bờ

приболе́ть *сов. разг.* hơi ốm, khó ở, se mình

прибо́р *м.* 1. khí cụ, dụng cụ, máy; опти́ческий ~ khí cụ (dụng cụ) quang học; измери́тельный ~ khí cụ (dụng cụ) đo lường; 2. (*комплект, набор предметов*) bộ đồ, bộ; (*столовый*) bộ đồ ăn; поста́вить на стол 5 ~ов bày bàn cho (dọn cho) 5 người ăn

прибо́рка *ж. разг.* (sự) dọn dẹp, thu dọn, quét dọn

прибо́рн||ый *прил.* (thuộc về) khí cụ, dụng cụ, máy; ~ое ма́сло dầu bôi (mỡ bôi trơn) máy

приборострое́ние *с.* (ngành) chế tạo khí cụ, chế tạo dụng cụ

приборострои́тельный *прил.* (thuộc về) chế tạo khí cụ, chế tạo dụng cụ

прибра́ть(ся) *сов. см.* прибира́ть(ся)

прибре́жн||ый *прил.* (ở) ven bờ, bên bờ, gần bờ; (*у реки тж.*) ven sông, giang biên; (*у моря*) ven biển, duyên hải; ~ая морска́я полоса́ dải duyên hải (ven biển)

прибыва́ть, прибы́ть 1. đến, tới, đến (tới) nơi; по́езд при́был во́время tàu đến đúng giờ; 2. (*быть доставленным*) đến, tới; прибыла́ корреспонде́нция thư tín đã đến; 3. (*увеличиваться*) tăng lên; (*о воде*) lên, dâng lên; ✧ на́шего (*или* в на́шем) полку́ при́было *погов.* giờ đây chúng ta đã đông mạnh hơn nhiều

при́был||ь *ж.* 1. lợi nhuận, lợi tức, lãi, lời; приноси́ть ~ đem lại lợi nhuận, có lãi, có lời, sinh lợi; пого́ня за ~ями chạy theo lợi nhuận; 2. (*увеличение*) (mức, sự) tăng, tăng thêm, tăng lên; ~ населе́ния mức tăng dân số

при́быльно *нареч.* (một cách) có lãi, có lời, có lợi

при́быльность *ж.* (sự, mức độ, tính chất) có lãi, có lời, có lợi

при́быльн||ый *прил.* có lãi (lời), sinh lợi; (*выгодный*) có lợi, hời; ~ое предприя́тие xí nghiệp có lãi

прибы́ти||е *с.* (sự) đến, tới, đến nơi, tới nơi; ~ делега́ции phái đoàn đã đến; по ~и khi đến nơi; платфо́рма ~я поезло́в ke tàu đến

прибы́ть *сов. см.* прибыва́ть

прива́л *м.* 1. (*остановка*) (sự) nghỉ chân, dừng chân; сде́лать ~ nghỉ chân, dừng chân; 2. (*место отдыха*) chặng nghỉ, (nơi, chỗ) nghỉ chân, dừng chân

прива́ливать, приали́ть 1. (*В* к *Д*) (*придвигать вплотную*) đẩy (xô)... vào sát; *разг.* (*прислонять*) dựa (tựa) vào; 2. *мор.* (*причаливать*) ghé (cập, cặp) bến, ghé, cập, cặp; ✧ како́е сча́стье ему́ приали́ло! nó được may mắn biết bao!

приали́ть *сов. см.* прива́ливать

прива́ривать, приари́ть (*В*) 1. *тех.* hàn gắn, hàn nối; 2. *разг.* nấu thêm

приари́ть *сов. см.* прива́ривать

прива́рка *ж. тех.* (sự) hàn gắn, hàn nối

приват-доце́нт *м.* phó giáo sư

приватиза́ция *ж.* (sự) tư hữu hoá, tư nhân hoá, giải tư

приватизацио́нный *прил.* (thuộc về) tư hữu hoá, tư nhân hoá, giải tư; ~ чек séc tư hữu hoá (tư nhân hoá, giải tư)

приватизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) tư hữu (tư nhân) hoá, giải tư

приватизи́роваться *несов. и сов.* (được) tư hữu hoá, tư nhân hoá, giải tư

приватный *прил. уст.* tư, riêng, riêng tư

приведéние *с.*: ~ доказáтельств dẫn chứng, đưa ra dẫn chứng; ~ в порядóк đưa vào nền nếp, sắp xếp cho có trật tự, thu xếp cho ngăn nắp, chỉnh đốn; ~ в исполнéние thi hành, chấp hành; ~ в дéйствие cho chạy, khởi động, làm cho hoạt động, đưa vào hoạt động; ~ к одномý знаменáтелю *мат.* (sự, phép) quy đồng mẫu số; ~ к присяге bắt thề, bắt tuyên thệ

привезти́ *сов. см.* привози́ть

приверéдливость *ж.* (tính) hay làm nũng, khó chiều, đỏng đảnh

приверéдливый *прил. разг.* hay làm nũng, khó tính, khó chiều, õng ẹo, trái tính trái nết, đỏng đảnh; ~ в едé khảnh ăn, khảnh

приверéдни||к *м.*, **~ца** *ж. разг.* người khó tính (hay làm nũng)

приверéдничать *несов. разг.* nũng nịu, õng ẹo, làm nũng, hoạnh hoẹ, bắt bẻ, chê ỏng chê eo, bẻ hành bẻ tỏi

привéрженец *м.* người nhiệt tình (trung thành); (*сторонник, последователь*) người ủng hộ, môn đồ, môn sinh, đồ đệ, tín đồ; ~ стáрины người sùng cổ (nệ cổ)

привéрженность *ж.* (lòng, sự) trung thành, gắn bó, thiết tha, sùng mộ; *разг.* (*склонность, расположение*) thiên hướng, khuynh hướng, thiện cảm, cảm tình

привéрженный *прил.* trung thành, gắn bó, thiết tha; *разг.* (*склонный, расположенный*) có thiện cảm (cảm tình)

привернýть *сов. см.* привёртывать

привёртывать, привернýть (*В*) 1. (*завинчивать*) vặn, vặn chặt, vặn... vào; ~ гáйку vặn (vặn chặt) êcu; 2. (*убавлять*) vặn nhỏ, vặn lu; привернýть фитúль в керосúновой лáмпе vặn nhỏ (vặn lu) ngọn đèn dầu lửa

привéс *м.* (*у скота*) tăng trọng, gia trọng

привéсить *сов. см.* привéшивать

привéсок *м. разг.* 1. miếng thêm cho đủ cân; 2. *перен.* (đồ, món, khoản) phụ thêm, phụ gia

привести́ *сов. см.* приводи́ть

приве||сти́сь *сов. безл. разг.* (*случиться*): мне ~лóсь увúдеть, услы́шать и т. п. tôi đã từng (đã có dịp) được thấy, nghe, v.v...; ей ~лóсь испытáть мнóго гóря chị ấy đã từng chịu nhiều đau khổ

привéт *м.* lời chào, lời thăm hỏi (hỏi thăm); передáйте ~ вáшему брáту nhờ anh chuyển hộ lời thăm hỏi (hỏi thăm) đến em anh, xin chị chuyển lời chào đến cậu em chị; брáтский ~ lời chào anh em (huynh đệ); ✧ ~! (*как приветствие*) chào cậu!, chào!; с ~ом (*в конце письма*) chào thân ái, chào kính mến; ни ответа ни ~а biệt vô âm tín, chẳng có thư đi từ lại gì cả; ✧ с ~ом, с большúм ~ом *разг.* (*о человеке*) gàn gàn, dở hơi, gàn dở, ngông cuồng, hâm, hấp

привéтливо *нареч.* (một cách) niềm nở, ân cần, đon đả, hồ hởi

привéтливость *ж.* (tính, thái độ, sự) niềm nở, ân cần, đon đả, hồ hởi

привéтли||вый *прил.* niềm nở, ân cần, đon đả, hồ hởi; (*дружелюбный*) thân ái, thân mật; ~ хозя́ин chủ nhà niềm nở (ân cần, đon đả, hồ hởi); ~ое слóво lời thân ái

привéтственн||ый *прил.* (để) chào mừng, chúc mừng; ~ая речь diễn văn chào mừng (chúc mừng), chúc từ

привéтстви||е *с.* 1. lời chào; *воен.* (động tác) chào, giơ tay chào; ответúть на ~ chào lại, chào đáp lễ; обменя́ться ~ями chào (chào hỏi, chào mừng) nhau; 2. (*речь*) lời chào mừng (chúc mừng), diễn văn chào mừng (chúc mừng), chúc từ; послáть ~ юбиля́ру gửi lời (điện) chúc mừng người được kỷ niệm

привéтствовать *несов.* (*В*) 1. chào mừng, chúc mừng; *воен.* chào, giơ tay chào; (*шумными возгласами*) hoan hô; 2. (*одобрять*) hoan nghênh, tán thành; ~ чью-л. инициати́ву hoan nghênh sáng kiến của ai

привéшивать, привéсить (*В*) treo... lên, treo

прививáть, привúть 1. (*В*) *с.-х.* ghép, ghép cây; 2. (*В*) (*акклиматизировать растения*) làm... quen khí hậu (hợp thuỷ thổ); 3. (*Д В*) *мед.* chủng, tiêm chủng; привúть кому́-л. óспу chủng (trồng) đậu cho ai; 4. (*В Д*) *перен.* (*заставлять усвоить*) gây (tập) cho... thói quen, làm cho... quen; привúть кому́-л. любóвь к трудý tập cho ai thói quen yêu lao động; привúть нóвую мóду gieo (du nhập) một mốt mới

прививáться, привúться 1. *с.-х.* ghép được; 2. (*акклиматизироваться*) quen khí hậu, hợp thuỷ thổ, thích nghi với khí hậu; 3. (*о вакцине*) (được) chủng, tiêm chủng; óспа привилáсь đậu chủng (trồng) đã lên, việc chủng đậu có kết quả; 4. *перен.* (*укореняться*) thành thói quen, thành lệ; (*о дурной привычке и т. п.*) tiêm nhiễm, nhiễm phải; (*о моде*) thành mốt; э́ти словá привилúсь в рýсском языкé những từ ấy đã được du nhập vào (đã được đưa vào, đã trở thành thông dụng trong) tiếng Nga

прививка *ж.* 1. *с.-х.* (sự) ghép, ghép cây; ~ плодóвых дерéвьев ghép cây ăn quả; 2. *мед.* (sự) chủng, tiêm chủng; ~ óспы chủng (trồng) đậu

прививн||óй *прил.*: ~óе растéние cây ghép

прививок *м. см.* привóй

прививóчный *прил.* 1. *с.-х.* (thuộc về) ghép, ghép cây; 2. *мед.* (thuộc về) chủng, tiêm chủng

привидéние *с.* bóng ma, ma

привидéться *сов. разг.* thấy, cảm thấy, mơ thấy, mộng thấy

привилегирóванность *ж.* (tính chất) đặc quyền, đặc lợi, đặc ân, ưu đãi

привилегирóванн||ый *прил.* (có, được) đặc quyền, đặc lợi, đặc ân, ưu đãi; ~ая áкция *эк.* cổ phiếu ưu đãi; ~ слой в óбществе tầng lớp đặc quyền đặc lợi trong xã hội

привилéгия *ж.* đặc quyền, đặc lợi, đặc ân, ưu đãi, đặc quyền đặc lợi, quyền ưu đãi (ưu tiên)

привинти́ть *сов. см.* привúнчивать

привúнчивать, привинти́ть (*В*) vặn vít, vặn, vít, vặn (vít) chặt

привирáть *сов. см.* приврáть

привúтие *с.* 1. (sự) *мед.* (sự) chủng, tiêm chủng; 2. *перен.* (sự) gây thói quen, tập thói quen

привúть(ся) *сов. см.* прививáть(ся)

прúвкус *м.* 1. vị phụ, dư vị, vị; мáсло с гóрьким ~ом bơ có lẫn vị đắng; почýвствовать неприя́тный ~ во рту cảm thấy dư vị khó chịu trong miệng; 2. *перен.* phong vị, hương vị; ~ романти́зма phong vị (hương vị) lãng mạn

привлекáтельно *нареч.* (một cách) hấp dẫn, lôi cuốn, cuốn hút

привлекáтельность *ж.* hấp lực, (sức, sự, tính chất) hấp dẫn, lôi cuốn, cuốn hút, quyến rũ

привлекáтельн||ый *прил.* (có sức) hấp dẫn, lôi cuốn, cuốn hút, quyến rũ; bắt mắt (*разг.*); (*о человеке*) đáng yêu, đáng mến, khả ái; ~ая внéшность vẻ ngoài hấp dẫn (quyến rũ, bắt mắt)

привлекáть, привлéчь 1. (*В*) hấp dẫn, lôi cuốn, cuốn hút, thu hút; ~ чьё-л. внимáние thu hút (hấp dẫn) sự chú ý của ai; 2. (*В*) (*к участию в чём-л.*) lôi

kéo, thu hút, rủ rê, lôi cuốn, cuốn hút, quyến rũ, kéo; (*вербовать*) tuyển dụng, tuyển mộ; привле́чь кого́-л. к обще́ственной рабо́те lôi kéo (lôi cuốn, cuốn hút) ai vào công tác xã hội, lôi kéo (rủ rê) ai tham gia công tác xã hội; ~ кого́-л. на свою́ сто́рону kéo (lôi kéo) ai về phe mình; 3.: ~ кого́-л. к суду́ truy tố ai, đưa ai ra toà án; ~ кого́-л. к отве́тственности truy tố ai, đưa ai ra truy cứu trách nhiệm

привле́чение *с.* 1. (sự) hấp dẫn, lôi cuốn, cuốn hút, thu hút; 2. (*к участию в чём-л.*) (sự) lôi kéo, thu hút, rủ rê, quyến rũ; (*вербование*) (sự) tuyển dụng, tuyển mộ; 3. *юр.* (sự) truy tố, truy cứu; ~ к суду́ truy tố, đưa ra toà án; ~ к отве́тственности truy tố, truy cứu trách nhiệm

привле́чь *сов. см.* привлека́ть

приво́д I *м.. юр.* (sự) bắt đến, dẫn đến; постановле́ние о ~е lệnh bắt đến, trát bắt đến; triệu hoán trạng (*уст.*)

приво́д II *м. тех.* (bộ phận, máy) truyền động, dẫn động

приводи́ть, привести́ 1. (*В*) (*доставлять*) dẫn, đưa, dẫn (đưa)... đến, dẫn (đưa)... tới; привести́ ребёнка домо́й dẫn (đưa, đem, mang) con về nhà; привести́ кора́бль в га́вань đưa (lái) tàu thuỷ vào cảng; 2. (*В*) (*указывать дорогу куда-л.*) dẫn... đến (tới), đưa... đến (tới); (*служить поводом для прихода куда-л. тж.*) khiến, làm cho; знако́мая тропи́нка привела́ меня́ на вчера́шнее ме́сто lối mòn quen thuộc dẫn (đưa) tôi đến chỗ hôm qua; го́ре привело́ её сюда́ nỗi khổ đau đã khiến (đưa) chị ta đến đây; 3. (*В* к *Д*) (*к выводу, решению и т. п.*) đưa (dẫn) đến, đưa (đem) lại; привести́ к пра́вильному заключе́нию đưa (dẫn) đến kết luận đúng đắn; но́вые фа́кты привели́ к ва́жному откры́тию những sự kiện mới đã dẫn (đưa) đến phát kiến quan trọng; му́жество приведёт к побе́де lòng dũng cảm sẽ đem lại (đưa lại, đưa đến) thắng lợi; э́то не приведёт к добру́, э́то не приведёт ни к чему́ хоро́шему việc đó chẳng đem lại (đưa lại, đưa đến) điều gì tốt lành cả, điều đó sẽ dẫn đến (đưa tới) những kết quả tai hại; 4. (*В* в *В*) (*в какое-л. состояние*) làm, khiến, làm (khiến) cho; ~ кого́-л. в отча́яние làm (làm cho) ai thất vọng; ~ кого́-л. в замеша́тельство làm (khiến, làm cho, khiến cho) ai luống cuống; ~ кого́-л. в восто́рг làm (làm cho) ai hoan hỉ; ~ кого́-л. в чу́вство làm (làm cho) ai hồi tỉnh; 5. (*В* в *В*): ~ что́-л. в гото́вность chuẩn bị sẵn sàng cái gì; ~ что́-л. в де́йствие a) cho cái gì chạy, khởi động cái gì, làm cho cái gì (đưa cái gì vào) hoạt động; б) *информ.* kích hoạt cái gì; ~ что́-л. в исполне́ние thi hành (chấp hành) cái gì; 6. (*В* к *Д*) (*быть причиной чего-л.*) đem (đưa) lại, dẫn đến (tới), đưa đến (tới); привести́ кого́-л. к ги́бели dẫn (đưa) ai đến cái chết, làm cho ai diệt vong; привести́ к пораже́нию đưa (dẫn) đến thất bại, làm thất bại; привести́ к пу́танице làm rối tung (rối lắn); 7. (*В*) (*ссылаться на что-л.*) dẫn (viện, đưa, nêu) ra, đơn cử, viện dẫn; ~ доказа́тельства dẫn chứng, đưa ra chứng cớ,; ~ цита́ту đưa ra (viện dẫn) đoạn trích; ~ приме́р nêu (đơn cử, đưa ra) thí dụ; ~ кого́-л., что́-л. в приме́р đưa (nêu, dẫn) ai, cái gì ra làm ví dụ; 8. *мат.* quy về, rút gọn; ~ к о́бщему знаме́нателю quy đồng mẫu số; ✧ привести́ кого́-л. в себя́ а) (*из состояния обморока*) làm ai hồi tỉnh (tỉnh lại); б) (*из состояния задумчивости*) làm ai sực tỉnh; привести́ к одному́, к о́бщему знаме́нателю làm cho giống (làm trùng, làm phù hợp với) nhau, làm đồng nhất; привести́ на па́мять кому́-л. что́-л. nhắc ai nhớ cái gì

приводне́ние *с.* (sự) hạ cánh xuống nước, hạ xuống nước, đỗ xuống nước

приводни́ться *сов. см.* приводня́ться

приводно́й *прил. тех.* (thuộc về) truyền động, dẫn động; ~ реме́нь curoa, dây chuyền (truyền động, dẫn động); ~ шкив puli truyền động, dẫn động

приводня́ться, приводни́ться hạ cánh (hạ, đỗ) xuống nước

приво́з *м.* (sự) chở đến, tải đến, xe đến, đem đến, đưa đến; (*ввоз*) (sự) nhập khẩu, nhập cảng, nhập vào, nhập

привози́ть, привезти́ (*В*) chở (tải, xe, đem, đưa) đến; (*ввозить*) nhập khẩu, nhập cảng, nhập vào, nhập

привозн||о́й, приво́зный *прил.* (thuộc về) nhập khẩu, nhập cảng, nhập vào, nhập; ~ы́е това́ры hàng nhập (nhập khẩu, nhập cảng)

приво́й *м.* с.-х. cành (chồi) ghép

привола́кивать, приволо́чь (*В*) 1. kéo (kéo lê)... đến; 2. *тк. несов.*: ~ ного́й lê chân, lê bước

приволо́чь *сов. см.* привола́кивать 1

приво́ль||е *с.* 1. (*пространство*) khoảng rộng bát ngát, quãng rộng bao la, khoảng không, quãng trống, khoáng địa, khoáng dã; степны́е ~я những khoảng rộng bát ngát của vùng thảo nguyên; 2. (*свобода*) (sự) tự do, phóng khoáng, khoáng dật, khoáng đạt

приво́льн||ый *прил.* 1. (*о пространстве*) bát ngát, bao la, mênh mông, mông mênh, man mác, rộng rãi; 2. (*свободный*) tự do, phóng khoáng, khoáng dật, khoáng đạt; ~ое житьё cuộc đời tự do (khoáng dật, phóng khoáng)

приворажи́вать, приворожи́ть (*В*) bỏ bùa, đánh bùa mê, làm... mê hồn (đắm đuối); *перен. разг.* hớp hồn, làm... mê mẩn (say đắm), hấp dẫn, quyến rũ

приворожи́ть *сов. см.* приворажи́вать

приворо́тн||ый *прил.*: ~ое зе́лье *уст.* bùa mê, bùa yêu, bùa bả, bùa

приврáтни||к *м.*, **~ца** *ж.* người gác cổng (gác cửa); gác dan (*разг.*)

приврáть, привирáть *разг.* bịa (phịa) thêm, thêm thắt, thêu dệt

привставáть, привстáть nhổm (nhỏm) lên, nhổm (nhỏm) dậy, nhổm, nhỏm

привстáть *сов. см.* привставáть

привходя́щ||ий *прил.* phụ vào, phụ thêm, thêm vào, bổ trợ; ~ие обстоя́тельства những hoàn cảnh phụ vào (phụ thêm, thêm vào)

привыкáть, привы́кнуть 1. (к *Д*, + *инф.*) quen, có thói quen; он привы́к встава́ть рано anh ấy quen (có thói quen) dậy sớm; ~ к дисципли́не quen với kỷ luật; 2. (к *Д*) (*осваиваться*) quen với; (*чувствовать привязанность*) quyến luyến, quấn quít, gắn bó, quen hơi, quen hơi bén tiếng; я не привы́к к э́тому tôi không quen với điều đó; де́ти ско́ро к нам привы́кли chẳng bao lâu bọn trẻ con đã quyến luyến (quấn quít) với chúng tôi

привы́кнуть *сов. см.* привыкáть

привы́чк||а *ж.* thói quen, tập quán; (*дурная*) thói, tật, thói hư, tật xấu; (*умение*) kỹ năng; си́ла ~и sức mạnh của thói quen (tập quán); де́лать что́-л. по ~е làm cái gì theo thói quen; приобрести́ ~у có thói quen (tập quán); вошло́ в ~у đã trở thành thói quen (tập quán)

привы́чно *нареч.*: тебе́ ~ cậu đã quen..., anh có thói quen...

привы́чность *ж.* thói quen

привы́чн||ый *прил.* 1. (*вошедший в привычку*) thành thói quen (tập quán); (*обычный*) quen thuộc; для меня́ э́то де́ло ~ое việc đó đối với tôi (đối với tôi việc đó) thì quen thuộc rồi; 2.

(*привыкший*) quen với, có thói quen, quen nết, quen thói; (*умелый*) quen tay, quen thạo, thành thạo, thành thục; ~ые ру́ки đôi tay thành thạo (thành thục)

привя́занность *ж.* (sự, lòng) quyến luyến, lưu luyến, gắn bó, quấn quít, yêu mến; (*тяготение, склонность*) (sự, lòng) thiết tha, thèm muốn; ~ к семье́ lòng quyến luyến gia đình

привя́занн||ый *прил.* quyến luyến, lưu luyến, gắn bó, chung thuỷ, chung tình, trung thành; быть ~ым к кому́-л. quyến luyến (gắn bó, chung thuỷ, chung tình) với ai

привяза́ть(ся) *сов. см.* привя́зывать(ся)

привязно́й *прил.*: ~ аэростáт khí cầu cố định

привя́зчивость *ж. разг.* 1. (sự, lòng) dễ quyến luyến, dễ gắn bó, chung thuỷ; 2. (*придирчивость*) (sự, tính) hay bắt bẻ, hay bẻ hoẹ, hay hoạnh hoẹ

привя́зчивый *прил. разг.* 1. (*любящий*) dễ quyến luyến (gắn bó), chung thuỷ, chung tình, trung thành; 2. (*придирчивый*) hay bắt bẻ (bẻ hoẹ, hoạnh hoẹ); (*надоедливый*) hay quấy rầy

привя́зывать, привяза́ть (*В*) 1. buộc, trói, buộc (trói)... lại, trói buộc, ràng buộc (*тж. перен.*); ~ ло́шадь buộc ngựa; ~ соба́ку хích (buộc, tróng) con chó lại; ~ ло́дку к столбу́ buộc thuyền vào cọc; 2. *перен.* (*привлекать, внушать симпатию*) làm... quyến luyến (lưu luyến, quấn quít, gắn bó, yêu mến); привяза́ть к себе́ кого́-л. làm ai quyến luyến (yêu mến, gắn bó với) mình

привя́зываться, привяза́ться (к *Д*) 1. (*привязать себя к чему-л.*) (tự) buộc mình lại, trói mình lại; 2. *перен.* (*чувствовать привязанность к кому-л.*) quyến luyến, lưu luyến, quấn quít, xoắn xuýt, gắn bó, yêu mến, quen hơi, quen hơi bén tiếng; за лéто он óчень привяза́лся к това́рищам qua một mùa hè cậu đó đã quen hơi bén tiếng (rất quyến luyến, quấn quít, gắn bó với) các bạn; 3. *перен. разг.* (*приставать к кому-л.*) quấy rầy, ám quẻ, ám; (*придираться к чему-л.*) bắt bẻ, bẻ hoẹ, hoạnh hoẹ; 4. *перен. разг.* (*неотступно следовать*) bám, bám theo, bám gót, bám riết, bám sát; ко мне привяза́лась кака́я-то соба́ка có một con chó nào đấy cứ bám theo (bám gót, bám riết) tôi

при́вяз||ь *ж.* (*для собаки*) dây xích, хích; (*для лошади, буйвола и т. п.*) dây buộc, dợ; держа́ть соба́ку на ~и хích (buộc, tróng) con chó

пригвожда́ть, пригвозди́ть (*В* к *Д*) 1. đóng, găm, cắm, đóng đinh, đóng (cắm) chặt (*vào*); 2. *перен.* bắt... ở một chỗ, giữ (giam, cầm) chân... lại; пригвозди́ть кого́-л. к ме́сту giữ chân ai tại chỗ, bắt ai ở yên một chỗ

пригвозди́ть *сов. см.* пригвожда́ть

пригиба́ть, пригну́ть (*В*) uốn, uốn cong

пригиба́ться, пригну́ться (bị) uốn, uốn cong; (*о человеке*) gập (uốn, rạp) mình, cúi xuống, cúi rạp

приглаго́льный *прил.* (thuộc về, cạnh) động từ

пригла́дить *сов. см.* пригла́живать

пригла́живать, пригла́дить (*В*) 1. vuốt, là, vuốt (là) phẳng; ~ во́лосы vuốt tóc; 2. *перен.* trau chuốt, gọt giũa; ~ стиль trau chuốt (gọt giũa) lời văn

пригласи́тельный *прил.* (để) mời; ~ биле́т vé (giấy, thiếp, thiệp, các) mời

пригласи́ть *сов. см.* приглаша́ть

приглаша́ть, пригласи́ть 1. (*просить прийти*) mời, mời... đến, đón, mời mọc; (*с глубоким уважением*) thỉnh, rước; пригласи́ть кого́-л. на ве́чер mời ai đến dự tối liên hoan; пригласи́ть врача́ mời bác sĩ, đón thầy thuốc; 2. (*просить сделать что-л.*) mời, mời làm; пригласи́ть на па́ртию в ша́хматы mời đánh một ván cờ; пригласи́ть на вальс mời nhảy vals; 3. (*нанимать*) mời, đón, thuê; пригласи́ть учи́теля đón (mời) thầy dạy học

приглаше́ни||е *с.* (sự) mời, mời mọc; (*просьба*) lời mời; (*записка*) giấy mời; яви́ться по ~ю đến theo lời mời

приглуша́ть, приглуши́ть (*В*) 1. (*звук*) làm nhỏ (yếu, át)... đi; 2. *перен. разг.* (*ослаблять*) làm dịu, làm bớt; (*подавлять*) lấn át, đè nén; 3. *разг.* (*тушить*) dập tắt, làm tắt

приглушённо *нареч.*: ~ говори́ть nói khẽ (sẽ, khe khẽ, se sẽ)

приглушённый *прил.* khe khẽ, se sẽ, khẽ, sẽ; ~ шёпот tiếng thì thầm khe khẽ

приглуши́ть *сов. см.* приглуша́ть

приглядéть(ся) сов. *см.* пригля́дывать(ся)

пригля́дывать, приглядéть *разг.* 1. (за *Т*) trông nom, coi sóc, trông coi, trông; ~ за детьми́ trông con, trông nom (trông coi, coi sóc) con cái; 2. (*В*) (*подыскивать*) tìm, kiếm, tìm kiếm

пригля́дываться, приглядéться (к *Д*) *разг.* 1. (*внимательно всматриваться*) chăm chú nhìn; (*изучать*) quan sát, theo dõi; 2. (*привыкать*) quen với; (*становиться привычным*) trở nên quen thuộc, hoá nhàm, trở nên nhàm

приглян||у́ться *сов.* (*Д*) *разг.* thích, làm... thích; она́ мне ~у́лась tôi thích chị ấy, cô ấy làm tôi thích

пригна́ть *сов. см.* пригоня́ть

пригну́ть(ся) *сов. см.* пригиба́ть(ся)

приговáривать, приговори́ть 1. (*В* к *Д*) kết (khép) án; ~ кого́-л. к тюре́мному заключе́нию kết (khép) án tù ai; ~ кого́-л. к сме́ртной ка́зни kết (khép) án tử hình ai; 2. *тк. несов.* (*В*) *разг.* (*говорить*) nói làu bàu, lẩm bẩm, lẩm nhẩm, lầm bầm

приговóр *м.* án quyết, (bản) án; выноси́ть ~ tuyên án; приводи́ть ~ в исполне́ние thi hành án (án quyết, bản án)

приговорённый *м.* can án, người bị kết án

приговори́ть *сов. см.* приговáривать 1

пригод||и́ться *сов.* có ích, có lợi, dùng được, hữu ích, hữu dụng; у́мный сове́т всегда́ ~и́тся lời khuyên khôn ngoan bao giờ cũng có ích (có lợi, hữu ích) cả; э́то нам ~и́тся cái đó sẽ có ích (hữu ích, hữu dụng, cần thiết) cho chúng ta

приго́дность *ж.* (sự, tính) có ích, có lợi, ích lợi, hữu ích, hữu dụng, thích dụng

приго́дн||ый *прил.* có ích, có lợi, hữu ích, hữu dụng, thích dụng, thích hợp; ~ для чего́-л. có ích (hữu dụng, hữu ích, thích dụng) vào việc gì, thích hợp để làm gì; вода́ ~ая для питья́ nước uống được (dùng để uống), nước ăn

приго́жий *прил.* 1. *уст. поэт.* xinh đẹp, kiều diễm, khả ái; 2. *разг.* (*о погоде*) đẹp trời, ấm áp, sáng sủa

приголу́бить *сов.* (*В*) *поэт.* vuốt ve, mon trớn, âu yếm

приго́н *м.* (*скота и т. п.*) (sự) lùa, dồn

пригоня́ть, пригна́ть (*В*) 1. (*приводить*) lùa, dồn, lùa (dồn)... đi, lùa (dồn)... đến; 2. (*прилаживать*) lắp (ráp, khớp)... vào

пригора́ть, пригоре́ть (bị) cháy, khê; молоко́ пригоре́ло sữa bị khê, sữa đun quá lửa có mùi khét

пригоре́лый *прил.* bị cháy (khê)

пригоре́ть *сов. см.* пригора́ть

при́город *м.* ngoại ô, ngoại thành

при́городн||ый *прил.* (thuộc về) ngoại ô, ngoại thành; (*о транспорте*) (chạy, ở) vùng phụ cận thành phố, ngoại ô, ngoại thành; ~ая желе́зная доро́га đường sắt vùng phụ cận thành phố; ~ пое́зд tàu lửa ngoại ô, xe lửa ngoại thành

приго́рок *м.* đồi, gò, đồi nhỏ, gò con

при́го́ршня *ж.* 1. nắm, nắm tay, lòng (vũm) bàn tay; 2. (*количество чего-л.*) (một) nắm, nhúm, vốc; ~ми đầy tay, nhiều nắm (vốc, nhúm); ✧ по́лными ~ми nhiều lắm, vô khối, ối

пригорю́ниться *сов. разг.* buồn rầu, rầu rĩ, u sầu

пригота́вливать, пригото́вить (*В*) 1. chuẩn bị, sửa soạn, sắm sửa, trù bị, dự bị; ~ посте́ль chuẩn bị giường nằm, sửa soạn giường chiếu; 2. (*делать, изготавливать*) làm, chuẩn bị; ~ обе́д làm cơm (nấu ăn) trưa; ~ уро́ки làm (chuẩn bị) bài vở; ~ лека́рство bào chế (điều chế) dược phẩm

пригота́вливаться, пригото́виться chuẩn bị, sửa soạn, sắm sửa, sắp sẵn, sắp sửa, trù bị; ~ к отъе́зду sửa soạn (chuẩn bị, sắp sẵn, sắm sửa) để ra đi; ~ к прыжку́ chuẩn bị (sửa soạn) nhảy; пригото́вились! *спорт.* sẵn sàng!

приготови́тельный *прил.* (đi) chuẩn bị, sửa soạn, trù bị, dự bị; ~ класс lớp dự bị

пригото́вить(ся) *сов. см.* пригота́вливать(ся)

приготовле́ни||е *с.* 1. (sự) chuẩn bị, sửa soạn, trù bị, sắm sửa; 2. *мн.*: ~я việc sắm sửa

приготовля́ть(ся) *несов. см.* пригота́вливать(ся)

приграни́чн||ый *прил.* (ven, gần) biên giới; ~ая полоса́ dải biên giới; ~ая зо́на vùng biên giới; ~ая торго́вля buôn bán ở vùng biên giới, biên mậu

пригрева́ть, пригре́ть (*В*) 1. sưởi (hơ) ấm, sưởi, hơ; 2. *перен. разг.* (*приютить*) cho... trú ẩn (nương nhờ); (*обласкать*) ôm ấp, nâng niu; ✧ пригре́ть змею́ на груди́ ≅ nuôi ong tay áo, ấp rắn vào ngực (*погов.*)

пригре́ть *сов. см.* пригрева́ть

пригрози́ть *сов.* (*Д*) doạ, đe, đe doạ, doạ dẫm, đe nẹt, đe loi, giậm doạ, doạ nạt; ~ кому́-л. суде́м doạ đưa ai ra toà, doạ (đe doạ) kiện ai; ~ кому́-л. па́льцем đưa ngón tay lên doạ (doạ nạt, đe doạ, doạ dẫm) ai

приго́убить *сов. см.* приго́убливать

приго́убливать, приго́убить (*В*) nhấp, nhấp, hớp, uống một ít, nhấm nháp, nhấm nháp, nhâm nhi

придава́ть, прида́ть 1. (*В*) (*прибавлять*) cho thêm; *воен.* điều quân (bổ sung) thêm; 2. (*Р*) (*увеличивать, усиливать*) tăng (làm tăng, truyền) thêm; ~ бо́дрости и си́лы tăng (truyền) thêm nghị lực và sức mạnh; 3. (*В*) (*качество, форму и т. п.*) làm cho... có; ~ лицу́ стро́гое выраже́ние làm cho bộ mặt có vẻ nghiêm nghị; ~ о́стрый вкус блю́ду gia thêm vị cay cho món ăn, làm cho món ăn có thêm vị cay; прида́ть лоск đánh một lớp vecni, đánh bóng, làm cho bóng láng; 4. (*В*) (*вкладывать тот или иной смысл*) coi, cho, gán cho; ~ серьёзное значе́ние чьи́м-л. слова́м xem trọng (coi trọng) những lời nói của ai, cho (coi, gán cho) những lời nói của ai có ý nghĩa quan trọng

придав||и́ть *сов.* (*В*) đè, nén, đè nén, đè bẹp, đè ép; (*вплотную приблизить*) áp sát; (*прищемить*) kẹp, kẹt; две́рью ~и́ло па́лец ngón tay bị cửa kẹp (kẹt), cửa kẹp (kẹt) ngón tay

прида́ни||е *с.*: для ~я ему́ бо́дрости и си́лы để tăng (truyền) thêm nghị lực và sức mạnh cho anh ta; ~ направле́ния định rõ phương hướng, định hướng; ~ зако́нной си́лы *юр.* xác nhận (chứng nhận) hiệu lực pháp lý

прида́ное *с.* 1. (*невесты*) (của) hồi môn; 2. (*для новорожденного*) bộ tã lót trẻ sơ sinh

прида́ток *м.* vật phụ thuộc; *анат., бот.* phần phụ; мозгово́й ~ tuyến yên; ✧ агра́рно-сырьево́й ~ nước phụ thuộc cung cấp nguyên liệu nông nghiệp

прида́точн||ый *прил.* phụ thuộc, phụ; *анат., бот.* là phần phụ; ✧ ~ое предложение *грам.* câu (mệnh đề) phụ

прида́ть *сов. см.* придава́ть

прида́ч||а *ж.* 1. (*действие*) (sự) cho thêm; *воен.* (sự) bổ sung thêm, điều thêm; 2. (*то, что прибавлено*) phần cho thêm, phần cấp thêm; ✧ в ~у cho thêm, thêm vào, thêm vào đó, hơn nữa, ngoài ra; дать что́-л. в ~у cho thêm cái gì

придвига́ть, придви́нуть (*В*) đưa (chuyển, đẩy, dịch)... lại gần; придви́нуть стул đẩy (dịch, chuyển) cái ghế lại gần

придвига́ться, придви́нуться dịch (chuyển, xích) lại gần, đến (tiến) gần, tiếp cận

придви́нуть(ся) *сов. см.* придвига́ть(ся)

придво́рн||ый *прил.* 1. (thuộc về) triều đình, cung đình; ~ая му́зыка nhạc cung đình; 2. *в знач. сущ. м.* triều thần, đình thần, cận thần

приде́л *м. церк.* bàn thờ nhỏ

приде́лать *сов. см.* приде́лывать

приде́лывать, приде́лать (*В* к *Д*) lắp (đóng, gắn)... vào; приде́лать ру́чки к корзи́не lắp quai vào giỏ

придержа́ть *сов. см.* приде́рживать

приде́рживать, придержа́ть (*В*) 1. giữ (cầm, lưu)... lại; (*задерживать*) ghìm (kìm, ghì)... lại; ~ ло́шадь ghìm (kìm, ghì) ngựa lại, ghìm (kìm) cương ngựa; 2. *разг.* (*не расходовать*) giữ (dành)... lại; (*не пускать в оборот*) găm (hãm)... lại; ~ това́р găm (hãm) hàng lại

приде́рживаться *несов.* 1. (за *В*) (*держаться за что-л.*) vin (vịn, níu, bám) vào; 2. (*Р*) (*держаться ближе к чему-л.*) theo, đi theo; ~ пра́вой стороны́ đi theo phía tay phải; 3. (*Р*) (*следовать чему-л.*) theo, giữ, thực hành, thi hành, theo đúng; ~ мне́ния giữ ý kiến; ~ одного́ с ке́м-л. мне́ния (có, giữ, theo) cùng một ý kiến với ai; ~ поли́тики ми́ра thực hành (thi hành) chính sách hoà bình; ~ те́кста theo đúng nguyên bản

придира *м. и ж. разг.* người hay bắt bẻ (soi mói, bẻ hoẹ, sắc mắc, hoạnh hoẹ, kiếm chuyện, xét nét)

придира́ться придра́ться (к *Д*) bắt bẻ, soi mói, bẻ hoẹ, oẻ hoẹ, hoạnh hoẹ, kiếm chuyện, xét nét, gây sự, sinh sự, chê ỏng chê eo, bẻ hành bẻ tỏi

придирка *ж.* (sự) bắt bẻ, soi mói, bẻ hoẹ, oẻ hoẹ, hoạnh hoẹ, kiếm chuyện, xét nét

придирчиво *нареч.* (với thái độ) bắt bẻ, soi mói, bẻ hoẹ, hoạnh hoẹ, kiếm chuyện

придирчивость *ж.* (tính, thái độ, tính chất) bắt bẻ, soi mói, bẻ hoẹ, hoạnh hoẹ, kiếm chuyện

придирчив||ый *прил.* (hay) bắt bẻ, soi mói, bẻ hoẹ, oẻ hoẹ, sắc mắc, hoạnh hoẹ, kiếm chuyện, xét nét, vặn vẹo; ~ кри́тик nhà phê bình hay bắt bẻ (soi mói, kiếm chuyện, xét nét, bới lông tìm vết); ~ая кри́тика lối phê bình bắt bẻ (soi mói, hoạnh hoẹ, xét nét, bới lông tìm vết)

придоро́жный *прил.* ven (bên) đường

придра́ться *сов. см.* придира́ться

приду́мать *сов. см.* приду́мывать

приду́мывать, приду́мать 1. (*В*,+ *инф.*) (*изобретать*) nghĩ, tìm, sáng chế; *сов.* nghĩ (tìm, chế) ra;

(*догадываться*) đoán ra; придýмать приспособлéние к машúне chế ra (nghĩ ra, sáng chế) dụng cụ lắp vào máy; э́то лýчшее, что я мог придýмать tôi không thể nghĩ ra được điều gì tốt hơn cách đó; э́то ты неплóхо придýмал! ý kiến của cậu hay thật!; 2. (*В*) (*сочинять*) bịa đặt, bịa ra, đặt điều, bịa chuyện, phịa; придýмать отговóрку đặt điều (bịa cớ) thoái thác

придурковáтый *прил. разг.* 1. (*глуповатый*) đụt, hơi dốt, hơi ngốc; 2. (*с причудами*) dở hơi, gàn gàn, gàn dở, hâm, hấp

прúдурь *ж. разг.*: с ~ю а) (*глуповатый*) đụt, hơi dốt, hơi ngốc; б) (*с причудами*) dở hơi, gàn gàn, gàn dở, hâm, hấp; в) (*о лошади*) hay trở chứng (giở chứng)

придушúть *сов.* (*В*) *разг.* bóp cổ, bóp nghẹt, bóp chết

придыхáние *с. лингв.* tiếng hơi, khí âm

придыхáтельный *прил. лингв.* bật hơi, có tiếng hơi (khí âm); ~ соглáсный phụ âm bật hơi

приедáться, приéсться (*Д*) *разг.* (*прям. и перен.*) làm... chán (ngấy, chán ngấy, chán phè), chán, chán ngấy; ngấy đến mang tai, ngấy lên tận cổ (*разг.*); мне э́то приéлось cái đó làm tôi chán ngấy (ngấy đến mang tai) rồi

приéзд *м.* (sự) đến, tới, đến nơi, tới nơi; с ~ом! chào mừng anh (chị, ông, bà...) đã đến!

приезжáть, приéхать đến, tới, đến (tới) nơi (*bằng tàu, xe, ngựa...*)

приезжáющий *м.* (*скл. как прил.*) người nơi khác đến

приéзж||ий *прил.* 1. (ở) nơi khác đến; ~ая трýппа đoàn hát (gánh hát, đội xiếc) nơi khác đến lưu diễn; 2. *м.* người nơi khác đến

приём *м.* 1. (*в партию, профсоюз и т. п.*) (sự) kết nạp; (*в учебное заведение*) (sự) nhận vào; (*на работу и т. п.*) (sự) thu nhận, thu nạp, thu dụng, tuyển dụng; (*гостей, посетителей и т. п.*) (sự, cuộc) tiếp, đón tiếp, tiếp đón, nghênh tiếp, tiếp rước, tiếp đãi, chiêu đãi; (*больных*) (sự) khám bệnh, tiếp bệnh nhân; окáзывать кому́-л. радýшный ~ tiếp đãi nồng hậu ai, nồng hậu chiêu đãi ai, niềm nở tiếp ai; 2. (*товаров*) (sự) thu nhận, tiếp nhận, nhận; 3. (*телеграмм, радиосообщений и т. п.*) (sự) thu, nhận; 4. (*собрание приглашённых по случаю чего-л.*) (cuộc, tiệc) chiêu đãi; (*беседа с должностным лицом*) (cuộc) tiếp kiến, tiếp khách; устрóить ~ mở tiệc chiêu đãi, tổ chức cuộc tiếp khách; 5. (*доза*) liều; у меня́ оста́лось аспири́на на оди́н ~ tôi còn thuốc aspirin đủ uống một liều nữa; 6. (*способ*) phương pháp, phương sách, phương thức, chiêu thức, thủ đoạn, mánh khoé, đòn phép, cách, chiêu, ngón; (*в фехтовании и т. п.*) miếng, thế, chiêu, đòn, đấu pháp; (*стилистический и т. п.*) thủ pháp; рáзные ~ы лечéния những cách chữa bệnh (phương pháp điều trị, liệu pháp) khác nhau; худóжественный ~ thủ pháp nghệ thuật; театрáльный ~ xảo thuật sân khấu; замечáтельный ~ *спорт.* tuyệt chiêu, ngón (miếng, đòn) tuyệt vời; жýльнический ~ mánh khoé (mạnh lới, thủ đoạn) gian xảo; 7. (*отдельное действие*) đợt, lượt, lèo, mạch; он прочёл пьéсу в оди́н ~ nó đọc liền một lèo (một mạch) hết vở kịch; сдéлать что́-л. в нéсколько ~ов làm cái gì trong vài đợt

приёмка *ж.* (sự) nhận, thu, tiếp nhận, tiếp thu, thu nhận; *тех.* (sự) nghiệm thu; госудáрственная ~ *тех.* (sự, cơ quan) nghiệm thu nhà nước

приéмлемость *ж.* (khả năng) chấp nhận, chấp thuận

приéмлем||ый *прил.* có thể chấp nhận (chấp thuận); ~ое предложéние đề nghị có thể chấp nhận (chấp thuận) được

приёмник *м.* (*радиоприёмник*) máy thu thanh, radio, rađiô; đài (*разг.*); (*принимающее устройство*) máy thu; двенадцатилáмповый ~ máy thu (radio, đài) mười hai đèn

приёмн||ый *прил.* 1. (thuộc về) tiếp khách; ~ день а) ngày tiếp khách; б) (*у врача*) ngày khám bệnh, ngày tiếp bệnh nhân; ~ые часы́ а) giờ tiếp khách; б) (*у врача*) giờ khám bệnh, giờ tiếp bệnh nhân; ~ые экзáмены kỳ thi vào học; ~ая комúссия а) ban tuyển sinh; б) *тех.* ban nghiệm thu; 2. *тех.*, *радио* (để) thu; ~ая стáнция *радио* đài thu; 3. *в знач. сущ. ж.*: ~ая phòng tiếp khách (tiếp tân), phòng khách (tiếp); ✧ ~ сын con (con trai) nuôi, dưỡng tử; ~ая дочь con (con gái) nuôi, dưỡng nữ; ~ отéц cha (bố) nuôi, dưỡng phụ, nghĩa phụ; ~ая мать mẹ (má) nuôi, dưỡng mẫu, nghĩa mẫu

приёмочный *прил.* (để) thu nhận, tiếp nhận; nghiệm thu (*тех.*); ~ пункт trạm thu nhận (tiếp nhận; nghiệm thu *тех.*)

приёмщи||к *м.*, **~ца** *ж.* người thu nhận (tiếp nhận; nghiệm thu *тех.*)

приёмыш *м. разг.* con nuôi

приéсться *сов. см.* приедáться

приéхать *сов. см.* приезжáть

прижáть(ся) *сов. см.* прижимáть(ся)

прижéчь *сов. см.* прижигáть

приживáл *м. разг.*, **~ка** *ж.*, **~ьщик** *м. уст.* kẻ ăn bám (ăn báo cô)

приживáться, прижúться 1. (*привыкать*) bén, bén hơi, bắt đầu quen, quen với; (*акклиматизироваться*) chịu thuỷ thổ, thuộc phong thổ, hợp khí hậu; 2. (*о растениях*) bén, bén rễ, đâm rễ, mọc tốt

прижигáние *с.* 1. (sự) cháy da, bỏng da; 2. (*лечебная процедура*) (sự) đốt; (*в иглотерапии*) (thuật) cứu (*trong nghề châm cứu*)

прижигáть, прижéчь (*В*) 1. làm cháy (bỏng); 2.: прижéчь páну йóдом sát trùng vết thương bằng iod, bôi iod để sát trùng vết thương

прижúзненн||ый *прил.* khi còn sống, hồi sinh thời, lúc còn tại thế; ~ое издáние lần xuất bản hồi sinh thời của tác giả (khi tác giả còn sống)

прижимáть, прижáть 1. (*В* к *Д*) ghì (ép, ôm, siết) chặt, ép (áp) vào; ~ когó-л. к груди́ ghì (ôm) chặt ai vào ngực; 2. (*В*) *перен. разг.* (*притеснять*) lấn ép, chèn ép, o ép, đè nén, áp chế; ✧ ~ когó-л. к стенé dồn ai vào thế bí, làm ai cứng họng (ắng cổ, tắc họng, ắng họng, cứng lưỡi, hết đường chối cãi); проти́вник прижáт к рекé quân địch bị dồn đến sông

прижимáться, прижáться (к *Д*) ghì (ôm, siết) chặt, dí (áp) sát, dựa vào; ~ к стенé dựa (áp sát) vào tường

прижúмистый *прил. разг.* keo kiệt, keo cú, keo bẩn, bủn xỉn, hà tiện, keo lận, kiệt, keo, đá, bất ly tri thù

прижúться *сов. см.* приживáться

приз I *м.* giải, giải thưởng, lèo; взять пéрвый ~ giật giải nhất, giật lèo; переходя́щий ~ giải (giải thưởng) luân lưu; дéнежный ~ giải bằng tiền

приз II *м.* tàu bắt được của địch, chiến lợi phẩm hải chiến

призадýматься *сов.* nghĩ ngợi, suy nghĩ, suy ngẫm, ngẫm nghĩ, trở nên tư lự; (*поколебаться*) phân vân, do dự, ngập ngừng, ngần ngừ, lưỡng lự

призанять *сов.* (*В*) *разг.* mượn, vay, giật (vay, mượn) tạm

призва́ни||е *с.* 1. (*склонность*) năng khiếu, khuynh hướng, chí hướng, thiên bẩm, khiếu; имéть ~ к жúвописи có năng khiếu (khuynh hướng, khiếu) về hội hoạ; слéдовать своемý ~ю làm

theo khuynh hướng (năng khiếu, chí hướng) của mình; чу́вствовать ~ к нау́ке cảm thấy có năng khiếu về khoa học; 2. (*предназначение*) thiên chức, sứ mệnh

прида́н||ный *прич.* có nhiệm vụ, nhằm, phải; совеща́ние ~о наме́тить... hội nghị có nhiệm vụ vạch ra...; всё э́то ~о улу́чшить... tất cả những điều đó nhằm cải tiến...

призва́ть *сов. см.* призыва́ть

при́звук *м.* dư âm; *муз.* âm bội

призе́мист||ый *прил.* 1. mập lùn, núc ních, béo ních; ~ па́рень cậu bé béo ních; 2. (*низкий*) lùn, lùn tịt, lùn tè, lùn cùn, thấp lè tè, thấp lũn cũn (lủn củn), thấp tịt; ~ые до́мики những túp nhà thấp lè tè

приземле́ние *с.* (sự) hạ cánh xuống đất, hạ xuống đất, đổ xuống đất

приземлённый *прил.* bình thường, tầm thường, thực dụng

приземли́ть *сов. см.* приземля́ть

приземля́ть, приземли́ть hạ cánh (hạ, đỗ) xuống đất

призёр *м.* người được giải; ~ Олимпи́йских игр người được giải Olympic (Thế vận hội); бро́нзовый ~ người được huy chương đồng

при́зма *ж.* 1. *мат.* (khối, hình) lăng trụ; 2. *физ.* lăng kính

призмати́ческий *прил.* 1. (*в форме призмы*) (có) hình lăng trụ, dạng lăng trụ; 2. *физ.* (*произведённый призмой*) (do) lăng kính; 3. (*снабжённый призмой*) (có) lăng kính; ~ бино́кль ống nhòm lăng kính

признава́ть, призна́ть (*В*) 1. công nhận, thừa nhận; призна́ть нейтралите́т госуда́рства công nhận sự trung lập của nước; 2. (*соглашаться с чем-л.*) thừa nhận, chấp nhận, nhận; ~ чью-л. правоту́ thừa nhận sự đúng đắn của ai, nhận rằng ai đúng; ~ свою́ оши́бку thừa nhận sai lầm của mình; призна́ть себя́ побеждённым nhận là mình thua; 3. (*приходить к какому-л. заключению*) xác nhận, công nhận, thừa nhận, thú nhận; ~ чью-л. рабо́ту отли́чной công nhận (xác nhận, thừa nhận) công việc của ai là rất tốt; призна́ть себя́ вино́вным thú nhận (thừa nhận) là mình có tội

признава́ться, призна́ться (*Д* в *П*) thú nhận, nhận, thú; подсуди́мые призна́лись các bị cáo đã thú nhận (thú tội, nhận tội); призна́ться кому́-л. в любви́ tỏ tình với ai; призна́ться во всём thú nhận toàn bộ tội lỗi; ✧ призна́ться (призна́ться сказа́ть)... xin thú (nói) thật là...

при́знак *м.* dấu hiệu, triệu chứng; не подава́ть ~ов жи́зни không còn dấu hiệu sống (của sự sống); ~и отравле́ния những triệu chứng (dấu hiệu) trúng độc; ~и недово́льства những dấu hiệu bất mãn (của sự bất mãn); по всем ~ам căn cứ theo mọi dấu hiệu

призна́ни||е *с.* 1. (*действие*) (sự) thú nhận, nhận, thú; вме́сто чистосерде́чного ~я он на́чал лгать đáng lẽ phải thành khẩn thú nhận (nhận tội, thú tội, nhận lỗi, thú lỗi) thì nó lại bắt đầu nói dối; ~ в любви́ tỏ tình; 2. (*выражение положительного отношения*) (sự) công nhận, thừa nhận, chấp nhận; ~ чьей-л. правоты́ thừa nhận sự đúng đắn của ai; 3. (*слова признающегося*) (lời) thú nhận, thú tội, nhận tội; вы́слушать чьё-л. ~ nghe lời thú nhận (thú tội) của ai; 4. (*общественное уважение*) (sự) quý trọng, tôn kính, tôn trọng, ái mộ, yêu mến; он по́льзуется всео́бщим ~ем ông ấy được mọi người quý trọng (tôn kính, tôn trọng, ái mộ), ông ấy có uy tín (danh tiếng) lớn

при́знанный *прил.* (được) thừa nhận, công nhận, chấp nhận; (*известный*) nổi tiếng, danh tiếng, có tiếng (uy tín, tên tuổi); ~ арти́ст diễn viên nổi tiếng (có tiếng, có tên tuổi); ~ тала́нт tài năng được mọi người thừa nhận (quý trọng)

призна́тельность *ж.* (sự, lòng) biết ơn, tri ân

призна́тел||ьный *прил.* biết ơn, tri ân, cảm ơn, cám ơn, cảm tạ; я вам о́чень ~ен tôi rất cám ơn (cảm ơn) anh, tôi hết lòng cảm tạ (đa tạ) anh

призна́ть(ся) *сов. см.* признава́ть(ся)

призов||о́й I *прил.* (thuộc về) giải, giải thưởng; ~ы́е места́ giải, thứ bậc được giải

призов||о́й II *прил.*: ~ое су́дно tàu bắt được của địch; ~ суд hội đồng xét chiến lợi phẩm trên tàu địch bắt được

призо́р *м. разг.*: без ~а không được trông nom (chăm sóc), nheo nhóc, cơ nhỡ; де́ти без ~а trẻ con không được trông nom (cơ nhỡ, nheo nhóc, cù bơ cù bất)

при́зрак *м.* 1. bóng ma, ma; 2. (*иллюзия, мираж*) ảo tưởng, ảo ảnh; гоня́ться за ~ами chạy theo những ảo tưởng (ảo ảnh) viển vông

при́зрачность *ж.* (tính chất) hư ảo, hão huyền, viển vông

при́зрачн||ый *прил.* 1. (là) bóng ma, ma; ~ое виде́ние bóng ma, hình ảnh hư ảo; 2. (*мнимый*) hư ảo, hão huyền, viển vông, huyền ảo, tưởng tượng; 3. (*неясный, зыбкий*) mờ ảo, huyền ảo; ~ свет ánh sáng mờ ảo (huyền ảo)

призре́ние *с. уст.* (sự) tế bần, cứu tế

призре́ть *сов.* (*В*) *уст.* tế bần, cứu tế, nhận nuôi

призы́в *м.* 1. (*действие*) (sự) gọi, kêu gọi; (*на военную службу*) (sự) gọi nhập ngũ, gọi lính, gọi quân, tuyển quân; ~ на действи́тельную слу́жбу gọi nhập ngũ (đi quân dịch, đi nghĩa vụ quân sự), trưng binh; 2. (*просьба, мольба*) (lời) kêu gọi, kêu; ~ о по́мощи kêu cứu; откли́кнуться на ~ đáp lại (hưởng ứng) lời kêu gọi; 3. (*обращение*) hiệu triệu, lời kêu gọi (hô hào); (*лозунг*) khẩu hiệu; 4. *собир.* (*призванные на военную службу*) đợt nhập ngũ, lớp nhập ngũ; ✧ Ле́нинский ~ *ист.* lớp (khoá) Lenin

призыва́ть, призва́ть 1. (*В*) gọi, kêu, kêu gọi; ~ на по́мощь kêu cứu, cầu cứu; 2. (*В*) (*на военную службу*) gọi; 3. (*В* к *Д*, *В* + *инф.*) (*привлекать к важному делу*) kêu gọi, hiệu triệu, hô hào; 4. (*В* к *Д*) (*предложить, потребовать*) kêu gọi, yêu cầu, đề nghị, đòi hỏi; призва́ть кого́-л. к поря́дку kêu gọi (yêu cầu) ai giữ trật tự; призва́ть к споко́йствию kêu gọi (yêu cầu) giữ bình tĩnh

призыва́ться *несов.* (bị) gọi; ~ на вое́нную слу́жбу (bị) gọi nhập ngũ, gọi đi quân dịch, gọi đi lính

призывни́к *м.* người bị gọi nhập ngũ (đi quân dịch); người bị gọi lính (*разг.*)

призывн||о́й *прил.* (thuộc về) gọi nhập ngũ, đi quân dịch; ~ во́зраст tuổi nhập ngũ (quân dịch, làm nghĩa vụ quân sự, trưng binh); ~ пункт điểm tiếp nhận tân binh, địa điểm trưng binh; ~а́я коми́ссия hội đồng tuyển quân (trưng binh)

призы́вный *прил.* (để) gọi, kêu gọi; ~ крик tiếng gọi

при́иск *м.* mỏ, mỏ trọng sa, hồ quặng, xí nghiệp sa khoáng (*khoáng sản quý*); золоты́е ~и (những) mỏ vàng; алма́зные ~и (những) mỏ kim cương

прииска́ние *с.* (sự) tìm kiếm, tìm tòi

прииска́тель *м.* người tìm vàng

прииска́ть *сов. см.* прии́скивать

прийскивать, приискáть (*В*) *разг.* tìm, kiếm, tìm kiếm, tìm tòi; *сов.* tìm được, tìm thấy

приисковый *прил.* (thuộc về) mỏ, mỏ trọng sa

прийти́ *сов. см.* приходи́ть

прийти́сь *сов. см.* приходи́ться 1–5

прика́з *м.* 1. lệnh, mệnh lệnh, công lệnh; по ~у кого́-л. theo lệnh (mệnh lệnh) của ai; ~ по войска́м nhật lệnh; ~ о наступле́нии lệnh (mệnh lệnh) tấn công; у́стный ~ khẩu lệnh, lệnh miệng; ~ есть ~! đã mệnh lệnh là mệnh lệnh!; 2. *ист.* vụ, phủ

приказа́ние *с.* mệnh lệnh, lệnh

приказа́ть *сов. см.* прика́зывать

прика́зный *м. ист.* thư lại, lục sự

прика́зчик *м. уст.* 1. (*в торг. заведении*) thư ký, người đi chào hàng; 2. (*в имении*) quản lý

приказывать, приказать (*Д* + *инф.*) ra (hạ, truyền, xuống) lệnh; приказа́ть кому́-л. сде́лать что́-л. ra (hạ, truyền) lệnh cho ai làm việc gì; ему́ бы́ло прика́зано яви́ться на сле́дующий день nó được lệnh ngày hôm sau phải đến; как прика́жете вас понима́ть? *ирон.* thế nghĩa là thế nào?, thế thì phải hiểu anh thế nào đây?; ✧ как прика́жете tuỳ ý ông (anh); что прика́жете? xin chờ lệnh ngài, ông muốn gì ạ?, ông cần gì ạ?; приказа́ть до́лго жить chết, qua đời, không còn nữa

прика́лывать, приколо́ть (*В*) 1. găm, ghim, cài, gài, đính; приколо́ть цвето́к к пла́тью đính (cài, gài) hoa vào áo; 2. *разг.* (*убивать*) đâm chết; 3. *разг.* (*говорить колкости*) châm chọc, châm chích, trêu đùa, đốt

прика́лываться *несов.* (*В*) *разг.* (*говорить колкости*) châm chọc, châm chích, trêu đùa, đốt

прика́нчивать, прико́нчить (*В*) *разг.* hoàn tất, kết thúc, làm cho xong

прикарма́нивать, прикарма́нить (*В*) *прост.* bỏ túi, đút túi, biển thủ, ăn xén, xà xẻo, tư túi

прикарма́нить *сов. см.* прикарма́нивать

прика́рмливание *с.* (*детей*) (sự) cho ăn xam, cho ăn thêm

прика́рмливать *несов.* (*В*) cho ăn xam (ăn thêm); ~ грудно́го ребёнка ка́шей cho đứa bé còn bú ăn xam cháo

прикаса́ться, прикосну́ться (к *Д*) đụng, chạm, đụng (chạm) nhẹ, đụng chạm, tiếp xúc; па́льцы его́ слегка́ прикосну́лись к стру́нам những ngón tay chàng khẽ chạm (lướt nhẹ) trên dây đàn

прикати́ть *сов.* 1. (*В*) lan... đến (tới); 2. *разг.* (*приехать*) đến (*bằng xe, tàu v.v...*)

прикати́ться *сов.* lăn đến (tới)

прики́д *м. разг.* bộ cánh, bộ vó, quần áo mốt

прики́дывать, прики́нуть *разг.* 1. (*В, Р*) (*прибавлять*) thêm, cho (bỏ, ném, vứt) thêm; 2. (*В*) (*определять вес, длину чего-л.*) ước chừng, áng chừng, ước lượng; 3. (*В*) (*определять приблизительно*) ước tính, tính áng chừng, phỏng tính; ~ что́-л. в уме́ tính nhẩm cái gì

прики́дываться, прики́нуться (*Т*) *разг.* giả vờ, giả bộ, giả đò, giả cách, giả tảng, làm bộ, làm vẻ, vờ; ~ больны́м vờ (giả vờ, giả bộ, giả cách, giả) ốm; ~ простачко́м giả bộ (làm bộ, làm vẻ) ngây ngô, làm bộ (giả bộ, giả vờ) ngu ngơ

прики́нутый *прил. разг.* lên khung, ăn mặc diện (mốt)

прики́нуть(ся) *сов. см.* прики́дывать(ся)

прикла́д *м.* 1. (*оружия*) báng súng, báng; 2. (*в портновском деле*) đồ phụ kèm theo (*cúc, vải lót, v. v...*)

прикладн||о́й *прил.* ứng dụng, thực dụng, thực hành; ~ы́е нау́ки các môn khoa học ứng dụng; ~о́е иску́сство mỹ nghệ, nghệ thuật thực dụng (thực hành)

прикла́дывать, приложи́ть (*В* к *Д*) đặt, áp, kề, dán, đặt (áp, kề)... sát; приложи́ть ру́ку ко лбу đặt tay lên trán; приложи́ть к у́ху тру́бку kề (áp) ống nghe sát tai; приложи́ть пла́стырь к руке́ dán thuốc cao lên tay; приложи́ть печа́ть đóng dấu, áp triện; ✧ приложи́ть ру́ку (*подписать*) ký, đặt chữ ký của mình; приложи́ть ру́ку к чему́-л. tham gia (tham dự, dự phần, bắt tay) vào việc gì; ума́ не приложу́ tôi không thể biết, tôi không thể nào hiểu nổi

прикла́дываться, приложи́ться 1. (*Т* к *Д*) (*приближаться вплотную к чему-л.*) áp (đặt, kề, ghé) sát; приложи́ться гла́зом к замо́чной сква́жине áp sát (kề sát, ghé sát, dán) mắt vào lỗ khoá; 2. (к *Д*) (*почтительно целовать*) kính cẩn hôn, đặt môi hôn; 3. (*при стрельбе*) ngắm, nhắm, nhằm đích; с остально́е прило́жится mọi cái còn lại rồi sẽ có thôi

прикле́ивать, прикле́ить (*В*) dán, gắn, dán (gắn)... vào

прикле́иваться, прикле́иться dính (gắn) chặt, dính sát

прикле́ить(ся) *сов. см.* прикле́ивать(ся)

прикле́йка *ж.* (sự) dán, gắn, dán vào, gắn vào

приклепа́ть *сов. см.* приклёпывать

приклёпывать, приклепа́ть (*В*) ghép (đóng chặt)... lại, tán rivê (đầu đinh)

приклони́ть *сов. см.* приклоня́ть

приклоня́ть, приклони́ть: не́где, не́куда го́лову приклони́ть vô gia cư, không nơi nương náu (nơi nương tựa, chỗ nương thân)

приключа́ть, приключи́ть (*В*) lắp (nối)... vào

приключа́ться, приключи́ться *разг.* xảy ra

приключе́ние *с.* (chuyện, việc) phiêu lưu, mạo hiểm; (*происшествие*) (chuyện, việc) tình cờ, bất ngờ; (*неприятное*) (điều) rủi ro

приключе́нческий *прил.* phiêu lưu, mạo hiểm; ~ рома́н tiểu thuyết (truyện) phiêu lưu

приключи́ть(ся) *сов. см.* приключа́ть(ся)

прикова́ть *сов. см.* прико́вывать

прико́вывать, прикова́ть (*В*) 1. xiềng (xích, tróng)... lại; 2. *перен.* giam hãm, giữ (giam, chôn) chân, trói chặt; быть прико́ванным к посте́ли nằm liệt giường (liệt chiếu); страх прикова́л его́ к ме́сту nỗi khiếp sợ làm nó chết đứng (đơ người ra, đờ người ra) tại chỗ; ~ к себе́ всео́бщее внима́ние thu hút sự chú ý của mọi người

прико́л I *м.* cọc; ✧ на ~е (*о судах*) đậu ở bến; стоя́ть на ~е а) (*на причале*) đậu ở bến, đậu, đỗ, cắm sào; б) (*бездействовать*) nằm bẹp, nằm im, không hoạt động

прико́л II *м. жарг.* 1. (*шутка*) câu nói đùa (đùa tếu, trêu chọc), trò đùa, trò tếu; 2. *в знач. межд.* thật là tuyệt (tuyệt vời); вот э́то ~! thật là tuyệt (tuyệt vời)!

приколо́чивать, приколоти́ть (*В*) đóng... vào, đóng... bằng đinh

приколоти́ть *сов. см.* приколо́чивать

приколо́ть *сов. см.* прика́лывать

прико́льн||ый *прил. жарг.* (để) đùa, tếu, đùa tếu, trêu chọc; buồn cười; (*отличный*) tuyệt, tuyệt vời; (*весёлый*) vui, vui vẻ; ~ анекдо́т chuyện tiếu lâm tếu; ~ челове́к người buồn cười; ~ая му́зыка nhạc tuyệt vời; ~ фильм phim vui

прико́льщик *м. жарг.* người hay đùa (hay tếu, hay đùa tếu)

прикомандиро́ванный *прич.* (được) biệt phái, đặc phái
прикомандирова́ть *сов.* (*В* к *Д*) biệt phái, đặc phái
прико́нчить *сов. см.* прика́нчивать
прико́рм *м.* I. (*действие*) (sự) cho ăn xam, cho ăn thêm; 2. (*то, чем прикармливают*) thức ăn xam (ăn thêm)
прико́рмка *ж. см.* прико́рм
прикорну́ть *сов. разг.* ngả lưng, ngồi thu lu (bó gối); (*вздремнуть*) lim dim (thiu thiu) ngủ, ngủ gà ngủ gật
прикоснове́ние *с.* (sự) chạm, đụng, đụng chạm, tiếp xúc; лёгкое ~ đụng khẽ, khẽ chạm, lướt nhẹ
прикоснове́нный *прил. книжн.* dính dáng, liên quan, liên hệ, dính dấp
прикосну́ться *сов. см.* прика́саться
прикра́сить *сов. см.* прикра́шивать
прикра́сы *мн.* (*ед.* прикра́са *ж.*) *разг.* (sự) tô vẽ, thêu dệt, to son điểm phấn, thêm thắt, thêm râu thêm ria; рассказа́ть что-л. без прикра́с kể chuyện gì mà không thêm thắt (tô vẽ thêm, thêu dệt thêm)
прикра́шивать, прикра́сить (*В*) tô vẽ, tô điểm, thêu dệt, tô thêm, tô son điểm phấn, thêm thắt, thêm râu thêm ria; tố thêm (*разг.*)
прикрепи́тельный *прил.* (để) ghi tên, đăng ký
прикрепи́ть(ся) *сов. см.* прикрепля́ть(ся)
прикрепле́ние *с.* 1. (sự) buộc lại, buộc vào, buộc chặt; (*кнопкой, булавкой*) (sự) đóng lại, găm lại, đính lại, đóng chặt, găm chặt; 2. (*для воспитания и т. п.*) (sự) ghép vào, giao phụ trách, giao kèm cặp; 3. (*регистрация*) (sự) ghi tên, đăng ký
прикрепля́ть, прикрепи́ть (*В* к *Д*) 1. buộc... lại (vào), buộc chặt; (*прикалывать*) đóng (găm, đính, ghim)... lại, đóng (găm, ghim, gài, cài) chặt, găm, ghim, gài, cài; ~ что-л. була́вкой găm (ghim, gài, cài) cái gì bằng kim băng, cài (gài, ghim, găm) kim băng cái gì; 2. (*передавать в чьё-л. ведение*) ghép (cài) vào, giao phụ trách (kèm cặp); ~ отста́ющих ученико́в к успева́ющим ghép học sinh đuối với học sinh khá; 3. (*принимать на учёт*) ghi tên, ghi tên vào
прикрепля́ться, прикрепи́ться 1. (bị) đóng lại, gắn vào, đính lại, ghim lại, gài vào, cài lại; 2. (*регистрироваться*) (được) ghi tên, đăng ký; ~ к поликли́нике ghi tên vào phòng khám bệnh đa khoa
прикри́кивать, прикри́кнуть (на *В*) lớn tiếng quát, quát nạt, nạt nộ, thét nạt, nạt
прикри́кнуть *сов. см.* прикри́кивать
прикрути́ть *сов. см.* прикру́чивать
прикру́чивать, прикрути́ть 1. (*В* к *Д*) buộc, xoắn, vặn, buộc xoắn; 2. (*В*) *разг.* (*газ, фитиль в лампе и т. п.*) vặn bớt, vặn nhỏ, vặn xuống, vặn lu
прикрыва́ть, прикры́ть (*В*) 1. (*закрывать*) đậy, che, phủ, trùm, che đậy, che phủ, đậy điệm; 2. (*скрывать*) che đậy, che giấu, giấu giếm; 3. (*заслонять*) che khuất, che lấp, che kín; (*защищать войсками*) yểm hộ, yểm trợ, che chở, bảo vệ; ~ отступле́ние yểm hộ (che chở) cuộc rút quân; 4. (*неплотно закрывать*) khép, đóng hờ; прикры́ть дверь khép cửa; 5. *разг.* (*прекращать, закрывать*) ngừng, đóng cửa; прикры́ть ларёк đóng cửa tiệm buôn
прикрыва́ться, прикры́ться 1. (*Т*) (bị) đậy, che, phủ, trùm, che đậy, che phủ, đậy điệm; ~ одея́лом trùm (đắp) chăn; 2. *перен.* (*скрывать, маскировать*) che đậy, che giấu, giấu giếm, nguỵ trang; 3. (*заслоняться*) (được, bị) che, che khuất, che kín, che chở; 4. (*неплотно закрываться*) (bị) khép, đóng hờ
прикры́тие *с.* 1. (*действие*) (sự) che đậy, che phủ; che giấu, giấu giếm; che khuất, che lấp; che chở (*ср.* прикрыва́ть); 2. (*защита, охрана*) (sự) yểm hộ, yểm trợ, che chở, bảo vệ; (*войска*) đội trắc vệ (bảo vệ); под ~м артилле́рии dưới sự yểm hộ (yểm trợ, che chở) của pháo binh; 3. (*предмет, сооружение и т. п.*) mái (lớp) che
прикры́ть(ся) *сов. см.* прикрыва́ть(ся)
при́куп *м. карт.* nọc, nọc bài, bài bốc thừa
прикупа́ть, прикупи́ть (*В, Р*) 1. mua thêm; прикупи́ть ещё метр сукна́ mua thêm một mét dạ; 2. *карт.* bốc thừa
прикупи́ть *сов. см.* прикупа́ть
прику́ривать, прикури́ть châm thuốc; (*от другой папиросы тж.*) nối điếu thuốc; разреши́те прикури́ть anh làm ơn cho châm (nối) điếu thuốc!
прикури́ть *сов. см.* прику́ривать
при́кус *м.* kiểu cắn khít răng; непра́вильный ~ kiểu cắn sít răng không đúng tiêu chuẩn
прикуси́ть *сов. см.* прику́сывать
прику́сывать, прикуси́ть cắn phải; (*сжимать зубами*) cắn răng, nghiến răng; ✧ прикуси́ть язы́к ngậm tăm, lặng thinh, lặng im, nín lặng, im re
прила́вок *м.* quầy, quầy hàng, sạp bán hàng
прилага́тельный *прил.*: и́мя ~ое tính từ, hình dung từ
прилага́ть, приложи́ть (*В*) 1. (*присоединять к чему-л.*) để (đặt, đính)... vào, kèm... theo; ~ к заявле́нию спра́вку с ме́ста рабо́ты kèm (đính) theo đơn là giấy chứng nhận nơi làm việc, kèm (đính) giấy chứng nhận của nơi làm việc theo đơn; 2. (*применять*) ứng dụng, sử dụng, áp dụng; ~ все уси́лия đem (dốc) toàn lực, dốc (đem) hết sức bình sinh, ráng (rán) hết sức; он не приложи́л никако́го стара́ния nó không cố gắng một chút nào cả
прила́дить *сов. см.* прила́живать
прила́живать, прила́дить (*В* к *Д*) lắp, khắp, gắn, lắp (khắp, gắn)... vào; прила́дить замо́к к двери lắp ổ khoá vào cửa
приласка́ть *сов.* (*В*) vuốt ve, mơn trớn; (*проявить нежность*) âu yếm
приласка́ться *сов.* ngả vào lòng, áp sát người để được âu yếm; (*о собаке, кошке и т. п.*) quấn quít, cà mình để được vuốt ve
прилег||а́ть *несов.* (к *Д*) 1. (*примыкать*) tiếp giáp, giáp liền, kề liền, kế cận, giáp (kề, liền) với; сад ~а́ет к реке́ vườn cây tiếp giáp (giáp liền, kế cận, giáp với, kề với) sông; 2. (*об одежде*) ôm (bó, dính) sát; пла́тье хорошо́ ~а́ет к те́лу áo dài ôm (bó) sát thân
прилега́ющ||ий *прил.* 1. (*об одежде*) ôm (bó, dính) sát; 2. (*смежный*) tiếp giáp, kề liền, kế cận, phụ cận, lân cận, giáp ranh, kề bên; ~ая зо́на vùng tiếp giáp, miền phụ cận
прилежа́ние *с.* (sự) cần mẫn, cần cù, chăm chỉ, chuyên cần, mẫn cán, siêng năng
прилежа́ш||ий *прил. геом.* kề; ~ие углы́ (những) góc kề, tiếp giác
приле́жно *нареч.* (một cách) cần mẫn, cần cù, chăm chỉ, chuyên cần, siêng năng
приле́жный *прил.* cần mẫn, cần cù, chăm chỉ, chuyên cần, siêng năng, mẫn cán, rị mọ
прилеза́ть, прилезть *разг.* 1. bò đến; 2. (*непрошено приходить*) bò tới, xông tới, vác mặt đến
прилезть *сов. см.* прилеза́ть

прилепи́ть(ся) *сов. см.* прилепля́ть(ся)

прилепля́ть, прилепи́ть (*В* к *Д*) gắn... vào; (*клеем*) dán... vào

прилепля́ться, прилепи́ться (к *Д*) gắn (dán, dính) vào

прилёт *м.* (sự) bay đến, bay tới

прилета́ть, прилете́ть 1. bay đến (tới); 2, *разг.* (*примчаться*) phóng đến, lao tới

прилете́ть *сов. см.* прилета́ть

прили́ечь *сов.* 1. ngả lưng, ghé lưng, nằm tạm, nằm một lúc; (*привалиться*) nằm gục, dựa vào; 2. (*пригнуться о траве и т. п.*) lướt, rạp, đổ, nằm rạp; (*осесть – о пыли*) lắng, đọng, bám

прили́в *м.* 1. (*морской*) triều (nước) cường, triều (con nước) lên; ~ и отли́в triều cường và triều rặc, nước cường và nước rặc, thuỷ triều; 2. (*приток*) (sự) ứ đọng, ứ tụ; (*крови*) (chứng) sung huyết, ứ máu, cương máu; 3. *перен.* (*нарастание, усиление чего-л.*) cao trào, tiến trào, (sự) tăng lên mạnh; ~ революцио́нного движе́ния cao trào cách mạng; ~ ра́дости nỗi hân hoan dào dạt; ~ гне́ва cơn giận xung thiên

приливáть, прили́ть (к *Д*) chảy dồn đến, chảy tụ lại, dồn; кровь прили́ла к голове́ máu dồn lên đầu

прили́вн||ый *прил.* (thuộc về) triều cường, nước cường, triều lên, con nước lên; ✧ ~ая электроста́нция (ПЭС) nhà máy điện thuỷ triều

прилиза́нный *прил.* (*о волосах*) chải phẳng trơn, chải chuốt

прилипа́ть, прили́пнуть (к *Д*) 1. dính (bám, bết) vào, dính (bám) chặt vào; 2. *перен. разг.* bám (theo) sát, bám riết; (*приставать*) bám, ám, ám ảnh, quấy rầy, quấy nhiễu, làm phiền, ám quẻ

прили́пнуть *сов. см.* прилипа́ть

прили́пчивый *прил.* 1. dễ dính (bám), bám chặt, bám riết; 2. *перен. разг.* (*заразительный*) dễ (hay) lây, dễ nhiễm (truyền nhiễm); 3. *перен. разг.* (*надоедливый*) hay bám (ám, quấy rầy, làm phiền, ám quẻ), bám dai như đỉa đói; ~ челове́к người hay ám (hay làm phiền, hay quấy rầy)

прили́стник *м. бот.* lá kèm

прили́ть *сов. см.* приливáть

прили́чествовать *несов. книжн.* hợp phép lịch sự, thích đáng, thích hợp, thích ứng, xứng đáng

прили́чи||е *с.* (sự, phép) lịch sự, xã giao; *мн.*: ~я phép lịch sự (xã giao); для ~я để cho có vẻ lịch sự, theo phép lịch sự; соблюда́ть ~я tuân theo phép lịch sự, tôn trọng phép xã giao

прили́чно *нареч.* 1. (một cách) lịch sự, tử tế, nền nã, đứng đắn, đoan trang; быть ~ оде́тым ăn mặc lịch sự (tử tế, nền nã, đứng đắn); 2. *разг.* (*довольно хорошо*) (một cách) khá tốt, khá; он ~ вы́глядит cậu ấy trông có vẻ khá tốt

прили́чн||ый *прил.* 1. (*пристойный*) lịch sự; (*порядочный*) tử tế, nền nã, đứng đắn, đoan trang, đoan chính; 2. *разг.* (*довольно хороший*) khá tốt, khá; (*изрядный*) khá lớn (nhiều, to); ~ая зарпла́та (tiền) lương khá cao; ~ая су́мма món tiền khá lớn

приложе́ние *с.* 1. (*к журналу, газете*) (tờ) phụ trương, phụ bản; (*к книге, докладу и т. п.*) phụ bản, (bản) phụ lục, phụ đính; 2. *грам.* đồng vị ngữ, chữ đồng cách

приложи́ть *сов. см.* прикла́дывать *и* прилага́ть

приложи́ться *сов. см.* прикла́дываться

прилуне́ние *с.* (sự) đổ bộ xuống mặt trăng, đỗ xuống mặt trăng, hạ xuống mặt trăng

прилуни́ться *сов. см.* прилуня́ться

прилуня́ться *несов.* đổ bộ (đỗ, hạ) xuống mặt trăng

прильну́ть *сов. см.* льнуть 1

при́ма *ж. муз.* 1. (*в гамме*) quãng một, nhất độ; 2. (*ведущая партия, первая скрипка*) âm gốc, violon một

при́ма-балери́на *ж.* vũ nữ chính

примадо́нна *ж. театр. уст.* đào nhất

прима́заться *сов. см.* прима́зываться

прима́зываться, прима́заться *разг.* lọt (lẻn, chui, luồn lọt, nhập) vào

прима́нивать, приману́ть (*В*) nhử, dử, dụ, nhử (dử, dụ) đến; *перен. разг.* hấp dẫn, lôi cuốn, quyến rũ

приману́ть *сов. см.* прима́нивать

прима́нк||а *ж. прям. и перен.* mồi; ✧ идти́ на ~у мắc mồi, cắn câu, mắc bẫy

примарсе́ние *с.* (sự) đổ bộ xuống sao Hoả, đỗ xuống sao Hoả, hạ xuống sao Hoả

примарси́ться *сов.* đổ bộ (đỗ, hạ) xuống sao Hoả

прима́с *м. церк.* tổng giám mục

прима́т *м. книжн.* (tính, vai trò) hàng đầu, ưu tiên, đi trước, có trước

прима́т||ы *мн.* (*ед.* прима́т *м.*) (loài) linh trưởng (*Primates*); отря́д ~ов bộ linh trưởng

примелька́ться *сов. разг.* quá quen, quá quen thuộc; *пренебр.* nhẵn mặt

примене́ни||е *с.* 1. (sự) áp dụng, ứng dụng, vận dụng; (*употребление*) (sự) sử dụng, dùng; ~ но́вых ме́тодов произво́дства ứng dụng (áp dụng) những phương pháp sản xuất mới; досто́йный лу́чшего ~я хо́ть đáng được áp dụng (ứng dụng, sử dụng, dùng) vào việc tốt hơn; 2. (*к условиям, местности*) (sự) thích nghi, thích ứng

примени́мость *ж.* (tính) khả dụng, (khả năng) áp dụng, ứng dụng, vận dụng, sử dụng, dùng

примени́мый *прил.* khả dụng, có thể áp dụng (ứng dụng, vận dụng, sử dụng, dùng) được; вполне́ ~ спо́соб phương pháp hoàn toàn khả dụng (có thể áp dụng, có thể ứng dụng) được

примени́тельно *нареч.* (к *Д*) về, đối (thích hợp, phù hợp) với

примени́ть *сов. см.* применя́ть

примени́ться *сов. см.* применя́ться 1

применя́ть, примени́ть (*В*) áp dụng, ứng dụng, vận dụng; (*использовать*) sử dụng, dùng; ~ на пра́ктике đem thực hành, áp dụng (ứng dụng, vận dụng) trong thực tiễn

применя́ться, примени́ться 1. (к *Д*) thích nghi (thích ứng) với; 2. *тк. несов.* (*использоваться*) (được) áp dụng, ứng dụng, vận dụng, sử dụng, dùng (*vào*)

приме́р *м.* 1. gương, tấm gương; (*яркий образец тж.*) gương sáng, mẫu mực, gương mẫu, kiểu mẫu; ~ му́жества tấm gương dũng cảm; сле́довать чьему́-л. ~у noi (theo, noi theo, làm theo) gương ai; по ~у кого́-л. theo gương của ai; 2. (*частный случай*) ví dụ, thí dụ, tỷ dụ; 3. *разг.* (*математическое выражение*) bài tập; ✧ к ~у (*или* к ~у сказа́ть) ví dụ (thí dụ, tỷ dụ, chẳng hạn) như; не в ~ а) (*в отличие*) khác với, khác hẳn; б) (*гораздо*) hơn nhiều, nhiều

примерза́ть, примёрзнуть (к *Д*) đông (đóng băng) dính vào

примёрзнуть *сов. см.* примерза́ть

приме́ривать *несов. см.* приме́рять

приме́рить *сов. см.* приме́рять

приме́рка *ж.* (sự) ướm, thử, ướm thử

приме́рно *нареч.* 1. (*отлично*) (một cách) gương mẫu, mẫu mực, kiểu mẫu; 2. (*приблизительно*) áng chừng, ước chừng, khoảng chừng, độ chừng, phỏng chừng, vào khoảng, chừng, khoảng, độ; он ушёл ~ в шесть часо́в nó ra đi vào khoảng sáu giờ

приме́рн||ый *прил.* 1. (*образцовый*) gương mẫu, mẫu mực, kiểu mẫu, mô phạm, khuôn mẫu; ~ое поведе́ние tư cách gương mẫu (mô phạm, kiểu mẫu,

khuôn mẫu, mẫu mực); 2. (*приблизительный*) áng chừng, ước chừng, khoảng chừng, độ chừng, phỏng chừng; ~ подсчёт ước tính, phỏng tính, tính áng chừng (phỏng chừng)

примеря́ть, приме́рить (*В*) ướm, thử, ướm (mặc, đo) thử

при́месь *ж.* tạp chất, chất tạp, chất pha trộn (pha tạp, hỗn hợp); *перен. разг.* (sự) pha tạp, hỗn hợp, trộn lẫn, pha trộn; с ~ю có pha trộn, pha tạp, hỗn hợp

приме́т||а *ж.* 1. dấu hiệu; особые ~ы những dấu hiệu đặc biệt; 2. (*предзнаменование*) điềm, triệu, triệu chứng; дурна́я ~ điềm gở (dữ), hung triệu; хоро́шая ~ điềm lành (tốt), cát triệu; ✧ име́ть кого́-л. на ~е nhằm (nhắm) ai; быть на ~е được chấm (nhằm, nhắm)

приметá́ть *сов. см.* примéтывать

приме́тить *сов. см.* примеча́ть

приме́тливость *ж.* óc quan sát

приме́тливый *прил. разг.* (có) óc quan sát

приме́тно *нареч.* (một cách) dễ nhận thấy

приме́тный *прил.* 1. (*заметный*) dễ nhận thấy; 2. (*выделяющийся*) nổi bật, trội lên, xuất sắc; ~ челове́к người nổi bật

примéтывать, приметáть (*В*) (*пришивать*) khâu chần, khâu lược, chần, lược

примеча́ни||е *с.* chú thích, chú giải, chú dẫn, bình chú; (*сноска*) ghi chú, phụ chú, tiểu chú, bị chú, lời chú, lời chua; составля́ть ~я к сочине́ниям Пу́шкина làm chú thích (chú giải, chú dẫn) cho các tác phẩm của Pushkin; внутритéкстовые ~я chú thích (ghi chú) trong văn bản; подстро́чные ~я chú thích (ghi chú) cuối trang; затéкстовые ~я chú thích (ghi chú) cuối sách

примеча́тельный *прил.* đáng chú ý (để ý, lưu ý); (*занятный*) lý thú, thú vị

примеча́ть, приме́тить (*В*) *разг.* chú ý, để ý, lưu ý; (*запоминать*) ghi nhớ, nhớ lấy

примеша́ть *сов. см.* приме́шивать

приме́шивать, примеша́ть (*В, Р* к *Д*) pha trộn, hỗn hợp, trộn (pha) lẫn, pha (trộn) thêm

приминá́ть, примя́ть (*В*) làm (vò, giẫm) nhàu

приминá́ться, примя́ться bị nhàu (vò nhàu, giẫm nhàu)

примире́нец *м. полит.* người có tư tưởng thoả hiệp, người theo phái hòa giải

примире́ние *с.* (sự) hoà giải, giảng hoà, dàn hoà; (*интересов, взглядов и от. п.*) (sự) dung hoà, điều hoà

примире́нческий *прил. полит.* (có) tư tưởng thoả hiệp, tinh thần hoà giải

примире́нчество *с. полит.* (tư tưởng, tinh thần) thoả hiệp, hoà giải

примири́мый *прил.* (có thể) hoà giải được, giảng hoà được, dàn hoà được

примири́тель *м.* người hoà giải (giảng hoà, dàn hoà)

примири́тельный *прил.* (có tính chất) hoà giải, giảng hoà, dàn hoà, dung hoà, điều hoà

примири́ть *сов. см.* примиря́ть

примири́ться *сов. см.* примиря́ться *и* мири́ться 2

примиря́ть, примири́ть (*В* с *Т*) 1. (*мирить*) hoà giải, giảng hoà, dàn hoà; ~ сосе́дей hoà giải (giảng hoà, dàn hoà) những người láng giềng; 2. (*заставлять терпимо относиться*) dung hoà, điều hoà; ~ две то́чки зре́ния điều hoà (dung hoà) hai quan điểm

примиря́ться, примири́ться (с *Т*) 1. *разг.* (*мириться*) hoà giải (giảng hoà, dàn hoà, đấu dịu, làm lành) với nhau; 2. (*свыкаться с чем-л.*) đành chịu (quen) với, cam (nhẫn nhục) chịu; примири́ться с судьбо́й cam (yên, an) phận

примиря́юще *нареч.* (với giọng, với vẻ) đấu dịu, làm lành

примити́в *м.* 1. (cái, vật) nguyên thuỷ, nguyên sơ, thô sơ; 2. *иск.* tác phẩm sơ lược (thô sơ, thô lậu, tầm thường)

примитиви́зм *м. иск.* chủ nghĩa sơ lược

примити́вный *прил.* 1. (*первобытный*) nguyên thuỷ, nguyên sơ, sơ khai, cổ sơ; 2. (*простой, несложный*) thô sơ, thô thiển, thô lậu, tầm thường; (*упрощённый*) sơ lược, hời hợt, sơ sài; 3. (*малокультурный*) thô lậu, cổ giả, thô thiển, thô lỗ, cục mịch, cục cằn

примкну́ть *сов. см.* примыка́ть 2

примо́лкнуть *сов. разг.* lặng thinh, im bặt

примо́рский *прил.* ven (gần) biển, duyên hải; ~ го́род thành phố ven biển (duyên hải)

примо́рье *с.* (vùng, miền) ven biển, gần biển, duyên hải

примости́ться *сов. разг.* ngồi ghé, ngồi tạm

примота́ть *сов.* (*В*) (*привязать*) quấn buộc

примо́чк||а *ж.* thuốc rửa, thuốc đắp; де́лать ~у đắp thuốc; ~ для глаз thuốc rửa mắt

при́мула *ж. бот.* (cây) anh thảo, ngọc trăm hoa, liên linh hoa (*Primula*)

при́мус *м.* bếp dầu lửa

примча́ться *сов.* phóng (lao, chạy, lao vút) đến, lao (chạy, đi vội) tới

примыка́ние *с.* (sự) tiếp giáp, giáp liền, kề liền

примык||а́ть, примкну́ть (к *Д*) 1. *тк. несов.* (*находиться рядом*) tiếp giáp, giáp (kề) liền, giáp (kề, liền) với; дом ~а́ет к шко́ле nhà tiếp giáp (giáp liền, giáp với, kề liền) trường học; 2. (*присоединяться*) gia nhập, tham gia, nhập bọn, nhập vào, kết liên, liên kết, vào; *перен.* theo, hùa theo; ✧ примкну́ть штыки́ *воен.* lắp lưỡi lê, lắp lê đầu súng

примя́ть(ся) *сов. см.* приминá́ть(ся)

принадлеж||а́ть *несов.* 1. (*Д*) (*быть чьей-л. собственностью*) thuộc về, (là) của...; кни́га ~и́т библиоте́ке quyển sách của (thuộc về, là của) thư viện; 2. (*Д*) (*являться чьим-л. творением*) thuộc về, là sáng tác, có; э́та карти́на ~и́т ки́сти Ре́пина bức tranh này là sáng tác của Repin (do Repin sáng tác); Менделе́еву ~и́т честь откры́тия периоди́ческого зако́на элеме́нтов Mendeleev có vinh dự phát kiến ra quy luật tuần hoàn của các nguyên tố; 3. (*Д*) (*быть свойственным кому-л., чему-л.*) thuộc về, vốn có, là riêng của; хи́мии ~и́т большо́е бу́дущее triển vọng lớn lao thuộc về hoá học; 4. (к *Д*) (*входить в состав чего-л.*) có chân, ở trong; ~ к па́ртии ở (có chân) trong đảng, là đảng viên; он ~и́т к числу́ лу́чших писа́телей на́шей эпо́хи ông ấy ở trong số những nhà văn ưu tú nhất của thời đại hiện nay

принадле́жност||ь *ж.* 1. (*предмет*) vật dụng, đồ dùng, dụng cụ, đồ lề, bộ đồ, phụ kiện, phụ tùng, bộ, đồ; ~и

туале́та đồ trang phục; пи́сьменные ~и vật dụng (đồ) văn phòng; посте́льные ~и bộ đồ trải giường, chăn nệm, chiếu chăn; рыболо́вные ~и đồ lề (dụng cụ, đồ dùng) đánh cá; туале́тные ~и đồ dùng vệ sinh; 2. (*неотъемлемое свойство*) bản tính, thuộc tính; 3. (*к организации и т. п.*) hội tịch, đảng tịch, (sự) có chân; ~ к па́ртии đảng tịch

принаро́дно *нареч. разг.* trước bàn dân thiên hạ, trước mặt mọi người, nơi đĩ mục quan chiêm

принаряди́ть *сов.* (*В*) *разг.* diện (mặc đẹp, tô điểm, trang điểm) cho...

принаряди́ться *сов. разг.* diện, chưng diện, ăn mặc đẹp, thắng bộ cánh, lên khung

принево́лить *сов.* (*В*) *разг.* bức bách, bắt buộc, ép buộc

принести́ *сов. см.* приноси́ть

принижа́ть, прини́зить (*В*) 1. (*унижать*) hạ nhục, làm nhục; 2. (*роль, значение*) làm giảm bớt, hạ thấp

прини́женность *ж.* 1. (*безропотность*) (tính) nhẫn nhục, nhịn nhục, ngoan ngoãn, tự ty; 2. (*унизительность*) (tính chất) thấp hèn, hèn kém, thấp kém

прини́женн||ый *прил.* 1. (*безропотный*) nhẫn nhục, nhịn nhục, ngoan ngoãn, tự ty; ~ тон giọng nói nhẫn nhục; 2. (*унизительный*) thấp hèn, hèn kém, thấp kém, nhục nhằn; ~ое положе́ние địa vị hèn kém

прини́зить *сов. см.* принижа́ть

приника́ть, прини́кнуть (к *Д*) ôm (áp) sát; ~ у́хом к чему́-л. dán (áp sát) tai vào cái gì

принима́ть, приня́ть 1. (*В*) (*брать, получать*) nhận, lấy, tiếp nhận, thu nhận; (*схватывать*) cầm (nắm, chụp) lấy; ~ пода́рки nhận quà, lấy (thu nhận) tặng vật; 2. (*В*) (*брать в своё ведение*) tiếp nhận, tiếp thu, tiếp quản; (*брать под командование*) nhận chỉ huy; (*пост, должность*) nhậm (nhận) chức, thụ (thọ) nhậm; приня́ть роту nhận chỉ huy đại đội; приня́ть заво́д tiếp nhận (tiếp quản, tiếp thu) nhà máy; 3. (*В*) (*включать в состав чего-л.*) nhận vào, thu nhận, thu nạp; (*на работу тж.*) thu dụng, tuyển dụng; (*в профсоюз и т. п.*) kết nạp; приня́ть на рабо́ту пять челове́к nhận (thu nhận, thu dụng) năm người vào làm việc; приня́ть в па́ртию шесть челове́к kết nạp sáu người vào đảng; его́ при́няли в университе́т người ta nhận nó (nó được nhận) vào trường đại học tổng hợp; 4. (*В*) (*посетителей и т. п.*) tiếp, đón tiếp, tiếp đón, nghênh tiếp, tiếp rước, tiếp đãi, chiêu đãi; (*о государственных деятелях*) tiếp kiến; (*пациента и т. п.*) khám bệnh, tiếp bệnh nhân; ~ делега́цию tiếp đón đoàn đại biểu, nghênh tiếp phái đoàn; приня́ть после́ tiếp (tiếp kiến) đại sứ; ~ госте́й tiếp khách, tiếp tân; раду́шно приня́ть кого́-л. niềm nở đón tiếp (tiếp rước, tiếp đãi, tiếp) ai; приня́ть больно́го khám bệnh cho người ốm, khám (tiếp) bệnh nhân; 5. (*В*) (*проявлять какое-л. отношение к чему-л.*) tiếp nhận; они́ с восто́ргом при́няли э́ту весть họ hoan hỉ tiếp nhận (đón mừng) tin ấy; 6. (*В*) (*соглашаться с чем-л.*) chấp nhận, chấp thuận, đồng ý; ~ предложе́ние chấp thuận (chấp nhận, đồng ý với) đề nghị; ~ чьи́-л. усло́вия chấp thuận (chấp nhận, đồng ý với) những điều kiện của ai; 7. (*В*) (*утверждать голосованием*) thông qua; ~ резолю́цию thông qua quyết nghị; 8. (*В*) (*по радио, телеграфу и т. п.*) thu, nhận; приня́ть по ра́дио thu vô tuyến điện; приня́ть телефонограмму nhận điện báo điện thoại; 9. (*В*) *в сочетании с сущ.*: приня́ть реше́ние quyết định, định; приня́ть уча́стие в чём-л. tham gia (tham dự, góp phần vào) việc gì; ~ уча́стие в ко́м-л. thông cảm (giúp đỡ, quan tâm đến) ai; приня́ть чью́-л. сто́рону (đứng) về phe ai; приня́ть ме́ры áp dụng những phương sách, thi hành những biện pháp; приня́ть обяза́тельство nhận trách nhiệm, cam kết; приня́ть на ве́ру что́-л. thừa nhận (tin tưởng vào) cái gì; 10. (*В*) (*учение, религию*) theo; ~ христиа́нство theo Kitô giáo, đi đạo; 11. (*В*) (*вид, форму*) có, có vẻ, làm vẻ, làm ra vẻ; го́род при́нял пра́здничный вид thành phố có vẻ ngoài lễ hội; ~ фо́рму có dạng (hình, hình dạng); ~ по́зу lấy một tư thế (dáng điệu, thế ngồi); их отноше́ния при́няли чи́сто официа́льный хара́ктер quan hệ của họ trở nên có tính chất hoàn toàn chính thức (trở nên không thân tình); ~ оби́женный вид làm ra vẻ giận, làm mình làm mẩy; 12. (*В, Р*) (*какое-л. лекарство*) uống; ~ микстуру uống thuốc nước; 13. (*В*) (*гигиеническую или лечебную процедуру*): ~ душ tắm vòi hương sen; ~ ва́нну (làm liệu pháp) tắm, ngâm; ~ грязеву́ю ва́нну tắm (ngâm) bùn; 14. (*В* за *В*) (*счесть по ошибке за другого, другое*) nhận nhầm, tưởng lầm, tưởng (ngỡ) là; его́ при́няли за кого́-то друго́го người ta tưởng nhầm (lầm) nó là một người nào khác; ~ жела́емое за действи́тельное tưởng điều ước mơ là hiện thực, lấy ước mơ ngỡ là hiện thực;✧ ~ бой nghênh chiến, tiếp chiến, ứng chiến; ~ в расчёт все обстоя́тельства cân nhắc (chú ý, tính toán) đến mọi tình hình; ~ во внима́ние чьё-л. мне́ние trọng thị (coi trọng, chú trọng đến) ý kiến của ai; ~ что́-л. бли́зко к се́рдцу quá để tâm đến (hết sức lo lắng đến, để bụng) cái gì; ~ что́-л. всерьёз а) có thái độ nghiêm chỉnh với cái gì; б) (*поверить в шутку*) tưởng là thật; ~ на себя́ мно́го обя́занностей đảm nhiệm nhiều công việc, gánh vác nhiều trách nhiệm, ôm đồm (bao biện) nhiều việc; ~ ребёнка (*при родах*) đỡ đẻ, hộ sinh

принима́ться, приня́ться 1. (за *В*) (*приступать к чему-л.*) bắt tay vào, bắt đầu; приня́ться за рабо́ту bắt tay vào việc, bắt đầu làm; 2. (за *В*) *разг.* (*воздействовать*) tác động (tác dụng, ảnh hưởng) đến; 3. (*давать ростки*) bắt (mọc) rễ, mọc mầm; 4. (*о прививке*) mọc, lên; о́спа приняла́сь đậu chủng đã mọc (đã lên)

принора́вливать, приноро́вить (*В* к *Д*) *разг.* 1. (*приспосабливать*) làm... thích ứng (thích nghi) với; 2. (*приурочивать*) làm... trùng (hợp) với, thu xếp... cho hợp với

принора́вливаться, приноро́виться (к *Д*) *разг.* thích ứng (thích nghi) với; ~ к обстоя́тельствам thích ứng (thích nghi) với hoàn cảnh

приноро́вить(ся) *сов. см.* принора́вливать(ся)

приноси́ть, принести́ (*В*) 1. mang đến (tới), đem đến (tới); (*руками тж.*) xách (khuân, bưng)... đến; (*на руках*) bồng (bế, ẵm, ôm)... đến; (*на плече*) vác.... đến; (*на коромысле*) gánh (khiêng, quẩy)... đến; (*на спине*) cõng (địu)... đến; (*на голове*) đội... đến; принести́ ве́щи домо́й mang (đem) đồ đạc về nhà; ~ обра́тно mang (đem) trở lại; принести́ отве́т đưa thư trả lời đến, đến báo cho biết tin trả lời; 2. (*родить о животных*) đẻ, sinh; ко́шка принесла́ трёх котя́т mèo đẻ (sinh) được ba con; 3. (*давать урожай*) ra quả; дере́вья принесли́ плоды́ cây cối đã ra quả; 4. (*давать в результате*) đem (mang, đưa) lại; ~ дохо́д sinh lợi, đem (mang, đưa) lại thu nhập; ~ по́льзу кому́-л. đem

(mang, đưa) lại lợi ích cho ai, làm lợi cho ai; ~ вред кому́-л. đem (mang, đưa) lại tai hại cho ai, tác hại cho ai, làm hại ai; ~ плоды́ đem lại kết quả; 5.: принести́ что́-л. в дар biếu (tặng) cái gì; принести́ благода́рность кому́-л. cảm ơn (cám ơn, cảm tạ, đa tạ) ai; принести́ кля́тву tuyên thệ, phát thệ, thề; ✧ ~ сча́стье кому́-л. mang (đưa, đem) lại hạnh phúc cho ai; ~ несча́стье кому́-л. mang lại (gây ra) điều bất hạnh cho ai

приноше́ние *с.* tặng vật, tặng phẩm, quà biếu (tặng); *рел.* lễ vật, vật cúng dường

при́нтер *м. электрон.* printer, máy in; ма́тричный ~ máy in ma trận; игольчатый ~ máy in kim; стру́йный ~ máy in phun; ла́зерный ~ máy in laser

принуди́тельн||ый *прил.* cưỡng bách, cưỡng bức, bức bách, cưỡng chế, cưỡng ép, ép buộc, bắt buộc, ép uổng; ~ труд lao động cưỡng bách (cưỡng bức, bắt buộc); ~ая необходи́мость sự cần thiết bức bách

принуди́ть *сов. см.* принужда́ть

принужда́ть, принуди́ть (*В*) cưỡng bách, cưỡng bức, bức bách, cưỡng chế, cưỡng ép, ép buộc, bắt buộc, ép uổng, bức; принуди́ть врага́ сда́ться bức địch hàng

принужде́ни||е *с.* (sự) cưỡng bách, cưỡng bức, bức bách, cưỡng chế, bức bách, ép buộc, bắt buộc, ép uổng; де́лать что́-л. по ~ю miễn cưỡng (bất đắc dĩ phải) làm việc gì, làm cái gì vì bị bắt buộc (ép buộc, ép uổng); де́лать что́-л. без ~я tự nguyện làm việc gì

принуждённо *нареч.* (một cách) khiên cưỡng, gượng gạo, gượng ép

принуждённость *ж.* (sự) khiên cưỡng, gượng gạo, gượng ép, gò ép, gượng

принуждённ||ый *прил.* khiên cưỡng, gượng gạo, gượng ép, gò ép, gượng; ~ая улы́бка nụ cười gượng gạo, cười gượng

принц *м.* hoàng tử, hoàng thân, ông hoàng; (*наследный*) thái tử, đông cung thái tử

принце́сса *ж.* công chúa, quận chúa, bà chúa, hoàng cô

при́нцип *м.* nguyên tắc, nguyên lý; ~ коллегиа́льности nguyên tắc tập thể; основны́е ~ы геоме́трии (những) nguyên lý cơ bản của hình học; ✧ в ~е về nguyên tắc, nói chung; из ~а vì nguyên tắc, do tính nguyên tắc, do nguyên tắc tính

принципиа́льно *нареч.* (*из принципа*) (vì, do, do tính) nguyên tắc; (*в принципе*) (về) nguyên tắc, nguyên lý; ~ он прав về nguyên tắc (nguyên lý) thì anh ấy đúng

принципиа́льность *ж.* tính nguyên tắc, nguyên tắc tính

принципиа́льн||ый *прил.* 1. (*вытекающий из принципов*) (thuộc về) nguyên tắc, nguyên lý; ~ вопро́с vấn đề nguyên tắc; ~ые соображе́ния những suy tính về nguyên tắc; ~ое разногла́сие sự bất đồng về nguyên tắc (nguyên lý); 2. (*руководствующийся принципами*) (có) tính nguyên tắc; ~ая кри́тика phê phán có tính nguyên tắc; ~ челове́к người có tính nguyên tắc

принюха́ться *сов. разг.* (*привыкнуть к запаху*) (ngửi) quen mùi

приня́тие *с.* 1. (sự) nhận, lấy, tiếp nhận, thu nhận; ~ пода́рка nhận quà, lấy (thu nhận) tặng phẩm; *2.* (*поста, должности*) (sự) nhậm chức, nhận chức, thụ nhậm, thụ chức; 3. (*в состав чего-л.*) (sự) nhận vào, thu nạp, thu nhận, thu dụng, tuyển dụng, kết nạp; ~ в па́ртию kết nạp vào đảng; 4. (*утверждение голосованием*) (sự) thông qua; ~ реше́ния thông qua nghị quyết; 5.: ~ мер áp dụng những phương sách, thi hành những biện pháp; ~ прися́ги tuyên thệ, thề

при́нятый *прил.* được thừa nhận, thông thường, thường dùng; ~ поря́док lệ thường, thông lệ

приня́ть(ся) *сов. см.* принима́ть(ся)

приободри́ть(ся) *сов. см.* приободря́ть(ся)

приободря́ть, приободри́ть (*В*) làm... phấn chấn (phấn khởi), khích lệ, cổ vũ, nâng đỡ tinh thần

приободря́ться, приободри́ться tươi tỉnh (phấn chấn, phấn khởi) lên, lấy lại tinh thần (can đảm)

приобрести́ *сов. см.* приобрета́ть

приобрета́ть, приобрести́ (*В*) 1. có, có (kiếm, tìm) được, sở hữu, thủ đắc; (*покупать*) mua, sắm, tậu, mua sắm, sắm tậu, mua (tậu) được; ~ уваже́ние được kính trọng (nể vì); приобрести́ друзе́й kiếm (tìm) được bạn; ~ ве́щи mua sắm đồ đạc; 2. (*получать, усваивать*) thu nhận, tiếp thu, tiếp thụ, bồi bổ, trau dồi, có; ~ зна́ния bồi bổ (trau dồi) kiến thức; ~ о́пыт tiếp thu (tiếp thụ) kinh nghiệm; ~ но́вое значе́ние có ý nghĩa mới

приобрете́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) có được, kiếm được, tìm được, sở hữu, thủ đắc; (*покупка*) (sự) mua sắm, sắm tậu, mua, sắm, tậu; 2. (*то, что приобретено*) (vật, đồ, hàng) kiếm được, sắm được, tậu được; (*достижение*) thành quả, thành tựu

приобща́ть, приобщи́ть (*В* к *Д*) 1. (*знакомить с чем-л.*) làm cho... quen, làm... tiếp xúc với (giao tiếp với, tham gia vào); 2. (*присоединять*) đính (đặt, để, ghép)... vào

приобща́ться, приобщи́ться (к *Д*) làm quen (tiếp xúc, giao tiếp) với, tham gia vào

приобще́ние *с.* (*по знач. гл.* приобща́ть) (sự) làm cho quen, làm tiếp xúc, làm giao tiếp; (*по знач. гл.* приобща́ться) (sự) làm quen, tiếp xúc, giao tiếp

приобщи́ть(ся) *сов. см.* приобща́ть(ся)

приоде́ть *сов.* (*В*) *разг.* mặc đẹp cho..., diện cho...

приоде́ться *сов. разг.* ăn mặc đẹp, chưng diện, diện bảnh, thắng bộ cánh; lên khung (*разг.*)

приорите́т *м.* (quyền) ưu tiên, đứng đầu, được trước

приоса́ниться *сов. разг.* làm ra vẻ sảng khoái, vươn vai đứng thẳng

приостана́вливать, приостанови́ть (*В*) tạm ngừng (ngưng, đình chỉ), làm... tạm ngừng (tạm đứng lại); (*откладывать*) tạm hoãn lại; приостанови́ть наступле́ние tạm ngừng tấn công; ~ исполне́ние приго́вора tạm hoãn việc thi hành bản án, tạm ngừng thi hành án quyết; приостанови́ть кровотече́ние cầm máu, làm máu ngừng chảy

приостана́вливаться, приостанови́ться tạm ngừng (ngưng, dừng, đình chỉ), dừng (đứng, chững) lại, ngớt

приостанови́ть(ся) *сов. см.* приостана́вливать(ся)

приостано́вка *ж.* (sự) tạm ngừng, tạm ngưng, tạm dừng, tạm đình chỉ

приотвори́ть(ся) *сов. см.* приотворя́ть(ся)

приотворя́ть, приотвори́ть (*В*) hé, hé mở; ~ дверь hé (hé mở) cửa

приотворя́ться, приотвори́ться hé mở

приоткрыва́ть, приоткры́ть (*В*) hé, hé mở; приоткры́ть окно́ hé (hé mở) cửa sổ

приоткрыва́ться, приоткры́ться hé mở; (*о глазах тж.*) hấp him, lim dim

приоткры́ть(ся) *сов. см.* приоткрыва́ть(ся)

приохо́тить *сов.* (*В* к *Д*) *разг.* làm cho... ham thích (ham mê, ưa thích, đam mê)

приохо́титься *сов.* (к *Д*) *разг.* ham thích, ham mê, ưa thích, đam mê

припада́ть, припа́сть 1. (к *Д*) (*прижиматься*) áp (dí) sát vào; 2. (на *В*) (*опускаться*) hạ (ngồi) xuống; ~ на коле́но quỳ xuống; 3. *тк. несов. разг.* (*прихрамывать*) hơi khập khiễng (tập tễnh, cà nhắc), đi khập khiễng (tập tễnh, cà nhắc)

припа́док *м.* cơn; серде́чный ~ cơn đau tim; не́рвный ~ cơn động kinh; ~ гне́ва cơn giận

припа́дочный *прил.*: ~ больно́й *разг.* người bệnh động kinh

припа́ивать, припая́ть (*В* к *Д*) hàn... vào, hàn vảy; припая́ть но́сик к ча́йнику hàn cái vòi vào ấm

припа́иваться, припая́ться (được) hàn vào, gắn vào

припа́йка *ж.* 1. (*действие*) (sự) hàn vào, hàn vảy; 2. (*припаянная часть*) mối (chỗ) hàn

припа́рк||а *ж.* thuốc cao, thuốc dán, thuốc đắp, cao; ✧ как мёртвому ~и ≅ cho voi uống thuốc gió (*погов.*)

припаса́ть, припасти́ (*В*) *разг.* dành sẵn, để dành

припасти́ *сов. см.* припаса́ть

припа́сть *сов. см.* припада́ть 1, 2

припа́сы *мн.* 1. (*провизия*) lương thực dự trữ, lương khô, lương ăn; 2.: боевы́е ~ đạn dược, bom đạn; 3. *разг.* dụng cụ, đồ lề; охо́тничьи ~ đồ lề (dụng cụ) săn bắn

припая́ть(ся) *сов. см.* припа́ивать(ся)

припе́в *м.* điệp khúc

припева́ть *несов. разг.* hát khe khẽ, hát

припева́ючи *нареч.*: жить ~ *разг.* sống no đủ (sung túc, dư dật, sướng)

припёк *м.*: на ~е (*на солнце*) (ở) ngoài nắng

припёка *ж.*: сбо́ку ~ *разг.* thừa, không cần thiết; bánh xe thứ năm (*шутл.*)

припека́ть, припе́чь (*о солнце*) sưởi nóng, nung nấu, thiêu đốt

припере́ть *сов. см.* припира́ть

припе́чь *сов. см.* припека́ть

припира́ть, припере́ть (*В*) *разг.* 1. (*прижимать*) dồn, ép, ghì (dồn, ép) chặt; толпа́ припёрла нас к забо́ру đám đông dồn (ép, dồn chặt, ép chặt) chúng tôi vào bờ rào; припере́ть проти́вника к гора́м dồn quân địch đến núi; 2. (*закрывать*) chặn, lèn, chận; припере́ть воро́та бревно́м chặn (lèn, chận) cổng bằng một súc gỗ; ✧ припере́ть кого́-л. к стене́ dồn ai vào thế bí, làm ai cứng họng (ắng họng, cứng lưỡi, hết đường chối cãi)

приписа́ть(ся) *сов. см.* припи́сывать(ся)

припи́ска *ж.* 1. (*действие*) (sự) viết thêm, ghi thêm; (*регистрация*) (sự) đăng ký, ghi vào sổ; 2. (*небольшое дополнение*) đoạn viết (ghi) thêm; (*заметка*) đoạn ghi chép; (*к концу письма*) (đoạn) tái bút; 3. (*завышение*) (điều, khoản) báo cáo láo thêm, báo cáo thượng lên, tố thêm *разг.*

припи́сывать, приписа́ть 1. (*В*) (*к заранее написанному*) viết (ghi) thêm; 2. (*В*) (*причислять куда-л., к чему-л.*) đăng ký, ghi vào sổ; 3. (*В Д*) (*считать следствием чего-л.*) gán (đổ, quy) cho; 4. (*В Д*) (*считать принадлежащим кому-л.*) cho là của..., gán cho; 5. (*завышать*) báo cáo láo thêm, báo cáo thượng lên; tố thêm (*разг.*)

припи́сываться, приписа́ться đăng ký, ghi tên vào

припла́та *ж.* tiền trả thêm, phụ cấp

приплати́ть *сов. см.* припла́чивать

припла́чивать, приплати́ть (*В*) trả (cấp) thêm

приплести́сь *сов. разг.* lê (lần) bước đến; ~ домо́й lê (lần) bước về nhà

приплод *м.* lứa, lứa con, súc vật con; пе́рвый ~ lứa con so

приплыва́ть, приплы́ть 1. (*вплавь*) bơi đến, lội tới; (*о корабле*) chạy đến; он приплы́л к бе́регу anh ấy đã bơi vào (đến) bờ; 2. (*на судне, лодке и т. п.*) đáp (đi) tàu đến, đi thuyền đến

приплы́ть *сов. см.* приплыва́ть

приплю́снутый *прил.* tẹt, dẹt, bẹt, bẹp, giẹp; ~ нос mũi tẹt

приплю́снуть *сов.* (*В*) làm tẹt (dẹt, bẹt, bẹp, giẹp)

приплюсова́ть *сов. см.* приплюсо́вывать

приплюсо́вывать, приплюсова́ть (*В* к *Д*) cộng thêm

припля́сывать *несов.* nhảy múa, nhảy nhót

приподнима́ть, приподня́ть (*В*) khẽ nâng (nhấc)... lên

приподнима́ться, приподня́ться nhổm (nhỏm) dậy, nhổm (nhỏm) lên, ngóc đầu dậy, hơi đứng lên; приподня́ться на цы́почках kiễng (nhón) chân, đứng kiễng (nhón) chân lên

припо́днятость *ж.* (sự, trạng thái) hưng phấn, phấn chấn, phấn khởi, tươi vui, sôi nổi, rộn ràng, sảng khoái; (*стиля*) (tính chất) cao nhã, trang trọng, trang nhã

припо́днят||ый *прил.* (*возбуждённый*) hưng phấn, phấn chấn, phấn khởi, tươi vui, sôi nổi, rộn ràng, sảng khoái; (*о стиле*) cao nhã, trang trọng, trang nhã; ~ое настрое́ние tinh thần sảng khoái, tâm thần hưng phấn, khí sắc tươi vui

приподня́ть(ся) *сов. см.* приподнима́ть(ся)

приподыма́ть(ся) *несов. разг. см.* приподнима́ть(ся)

припо́й *м. тех.* que hàn, chất hàn, vảy hàn

приполза́ть, приползти́ bò (trườn) đến, bò (trườn) tới

приползти́ *сов. см.* приполза́ть

припомина́ть, припо́мнить (*В*) hồi tưởng, nhớ (sực nhớ) lại

припо́мнить *сов.* 1. *см.* припомина́ть; 2. (*В Д*) *разг.* ghi nhớ, để bụng, để bụng trù (trả thù), nhớ để trù (trả thù)

припра́ва *ж.* (đồ) gia vị

припра́вить *сов. см.* приправля́ть

приправля́ть, припра́вить (*В*) 1. (*пищу*) nêm, tra (cho, gia) thêm; 2. *полигр.* chỉnh lý khuôn chữ

припры́гивать *несов. разг.* nhảy lò cò (cò cò) đến

припря́тать *сов.* (*В*) *разг.* giấu (ỉm)... đi, cất giấu, giấu giếm; (*убрать на хранение*) cất... đi, cất giữ

припу́гивать, припугну́ть (*В*) *разг.* doạ, doạ dẫm, đe doạ, đe nạt, đe loi

припугну́ть *сов. см.* припу́гивать

припу́дривать, припу́дрить (*В*) xoa phấn (thoa phấn, đánh phấn sơ sơ) cho...

припу́дриваться, припу́дриться xoa (thoa) phấn, đánh phấn sơ sơ (*cho mình*)

припу́дрить(ся) *сов. см.* припу́дривать(ся)

при́пуск *м. тех.* phần chừa

припуска́ть, припусти́ть *разг.* 1. (*В*) (*подгонять*) thúc, giục; припусти́ть коня́ thúc (giục) ngựa; 2. (*побежать быстрее*) phóng (chạy, lao) nhanh; (*ускорять шаг*) rảo cẳng, rảo (dấn) bước, bước (đi) nhanh; 3. (*В*) (*в шитье*) chừa, chừa... ra; припусти́ть материа́л на швы chừa vải cho đường may; 4.: дождь припусти́л mưa mỗi lúc một nặng hạt, mưa to hơn

припуска́ться, припусти́ться phóng (chạy, lao) nhanh; (*ускорять шаг*) rảo cẳng, rảo (dấn) bước, bước (đi) nhanh

припусти́ть(ся) *сов. см.* припуска́ть(ся)

припу́тать *сов. см.* припу́тывать
припу́тывать, припу́тать (*В*) thêm thắt, lẫn lộn, kéo (lôi)... vào
припуха́ть, припу́хнуть hơi sưng (phồng, phù, tấy) lên, cương lên
припу́хлость *ж.* (chỗ) sưng, phồng, phù, tấy lên, cương lên
припу́хнуть *сов. см.* припуха́ть
прираба́тывать, прираба́тать (*В, Р*) 1. làm thêm (ngoài, ngoại); прираба́тать два́дцать рубле́й làm thêm (ngoài, ngoại) được hai mươi rúp; 2. *тех.* chạy rà, chạy mài
прираба́тать *сов. см.* прираба́тывать
прираба́тка *ж. тех.* (sự) chạy rà, chạy mài
при́работок *м.* (tiền) làm thêm, làm ngoài, làm ngoại
прира́внивать I, приравня́ть (*В* к *Д*) (*уподоблять*) coi (đánh giá)... ngang với; приравня́ть к нулю́ xoá bỏ, coi như không còn nữa
прира́внивать II, прировня́ть (*В*) (*выравнивать*) làm... bằng (ngang) nhau
приравня́ть *сов. см.* прира́внивать I
прираста́ть, прирасти́ 1. (к *Д*) (*срастаться*) mọc bám vào; *перен.* (*соединяться с чем-л.*) gắn liền, gắn bó; (*оставаться неподвижным*) trở nên bất động, lặng người đi, ngồi (nằm, đứng) bất động; 2. (*увеличиваться*) tăng trưởng, gia tăng, tăng (lớn) lên; ✧ ~ корня́ми bám rễ sâu, bám chắc, gắn bó
прирасти́ *сов. см.* прираста́ть
приращéние *с.* 1. (*увеличение*) (sự) gia tăng, tăng trưởng, tăng lên, lớn lên; 2. *мат.* gia lượng, gia số
приревнова́ть *сов.* (*В* к *Д*) ghen, đánh ghen
приреза́ть *сов. см.* приреза́ть
приреза́ть, приреза́ть (*В*) 1. (*зарезать, заколоть*) cắt cổ, cắt họng, cắt tiết; 2. (*землю*) chia (cấp, quân cấp) thêm
прировня́ть *сов. см.* прира́внивать II
приро́д||а *ж.* I. thiên nhiên, (giới) tự nhiên, vạn vật; зако́н ~ы quy luật của thiên nhiên, quy luật tự nhiên; мёртвая ~ thế giới vô sinh (vô cơ), giới vô sinh (vô cơ); живáя ~ thế giới hữu sinh (hữu cơ), giới hữu sinh (sinh vật); 2. (*естественные условия*) thiên nhiên; (*местность вне города*) nơi khoáng dã (khoáng đãng); сéверная ~ thiên nhiên phương Bắc; 3. (*сущность*) bản chất, bẩm chất; (*характер тж.*) bản tính, bẩm tính, thiên tính; челове́ческая ~ nhân tính, bản chất (bản tính) con người; он весёлый по ~е anh ấy vốn dĩ vui tính, bản tính anh ấy thật vui vẻ; ✧ от ~ы bẩm sinh, từ lúc mới sinh, từ thuở lọt lòng mẹ, vốn đĩ, vốn là; глухóй от ~ы điếc bẩm sinh (từ lúc mới sinh); в ~е вещéй tự nhiên, thường có; игрá ~ы trò chơi của con tạo, phép kỳ diệu của tạo hoá
приро́дн||ый *прил.* 1. (*естественный*) thiên nhiên, tự nhiên, thiên tạo; ~ые бога́тства tài nguyên thiên nhiên; ~ газ khí thiên nhiên; 2. (*врождённый*) bẩm sinh, thiên bẩm, thiên phú; ~ тала́нт tài năng bẩm sinh (thiên phú, thiên bẩm); ~ ум trí tuệ thiên bẩm (bẩm sinh, thiên phú)
природове́д *м.* nhà tự nhiên học
природове́дение *с.* tự nhiên học
природове́дческий *прил.* (thuộc về) tự nhiên học
природоохра́на *ж.* (sự) bảo vệ thiên nhiên
природоохрани́тельный *прил. см.* природоохра́нный
природоохра́нн||ый *прил.* (để) bảo vệ thiên nhiên; ~ые мероприя́тия những biện pháp bảo vệ thiên nhiên
прирождённый *прил.* 1. (*врождённый*) bẩm sinh, thiên bẩm, thiên phú; ~ тала́нт tài năng bẩm sinh (thiên phú, thiên bẩm); 2. (*настоящий, истинный*) chân chính, thật sự, thực sự; ~ ора́тор nhà hùng biện chân chính
приро́ст *м.* (sự, mức) tăng trưởng, gia tăng, tăng thêm, tăng; ~ населе́ния mức tăng (gia tăng, tăng thêm) dân số; ~ дохо́дов от произво́дства mức tăng thu nhập do sản xuất
приру́ливать, приружи́ть *ав.* lái... chạy đến; ~ самолёт к ста́рту lái máy bay chạy đến đường xuất phát
приружи́ть *сов. см.* приру́ливать
приручáть приручи́ть (*В*) thuần dưỡng, thuần hoá, nuôi thuần, dạy cho thuần
приручéние *с.* (sự) thuần dưỡng, thuần hoá, nuôi thuần
приручи́ть *сов. см.* приручáть
присáживa||ться, присéсть ngồi ghé, ngồi tạm, ngồi một lúc; ✧ ~йтесь! mời anh ngồi xuống đây!, mời anh ngồi với chúng tôi một lúc!
присáсываться, присоса́ться bám hút, hút; (*о пиявках тж.*) hút máu
присва́ивать, присво́ить 1. (*В*) (*завладевать*) chiếm hữu, chiếm đoạt, chiếm giữ, chiếm lấy, chiếm làm của riêng, cướp đoạt; 2. (*В*) (*выдавать за своё*) nhận... là của mình, vơ... về mình, nhận xằng, nhận vơ; 3. (*В Д*) (*чин, звание и т. п.*) trao tặng (phong tặng, tặng, phong)... cho; (*имя*) đặt tên, đặt cho; ~ кому́-л. сте́пень до́ктора нау́к trao tặng học vị tiến sĩ cho ai; ~ кому́-л. зва́ние капита́на phong quân hàm đại uý cho ai
присва́ивание *с. см.* присвоéние
при́свист *м.* 1. (*свист*) (tiếng) huýt, huýt gió, thổi sáo miệng; 2. (*свистящий призвук*) (tiếng) rít, vi vút, khò khè; говори́ть с ~ом nói có tiếng rít
присви́стнуть *сов.* huýt lên một tiếng
присви́стывать *несов.* 1. huýt gió, thổi sáo miệng; 2. (*говорить с присвистом*) nói có tiếng rít
присвоéние *с.* 1. (sự) chiếm hữu, chiếm đoạt, chiếm giữ, chiếm lấy, chiếm làm của riêng, tư túi; ~ прибáвочной сто́имости *эк.* chiếm đoạt giá trị thặng dư; 2. (*звания и т. п.*) (sự) trao tặng, phong tặng, tặng, phong
присво́ить *сов. см.* присва́ивать
приседа́ние *с.* (sự) ngồi xổm, ngồi chồm hổm; (*упражнение*) động tác đứng lên ngồi xuống
приседа́ть, присéсть (*на корточки*) ngồi xổm (chồm hổm); (*от страха и т. п.*) khuỵu gối xuống
присéст *м.*: в оди́н ~, за оди́н ~ (liền) một mạch, một lèo, một hơi, một thôi, một hồi
присéсть *сов. см.* приседа́ть *и* присáживаться
при́сказка *ж. лит.* mào đầu truyện cổ tích
прискак||а́ть *сов.* 1. (*приблизиться скачками*) nhảy đến, phốc tới; воробéй ~ал con chim sẻ nhảy đến gần; ~ на одно́й ноге́ nhảy lò cò (cò cò) đến; 2. (*о лошади, всаднике*) phi đến (tới); 3. *разг.* (*быстро прибыть*) phóng (lao, chạy) đến
прискóрбие *с. уст.* (sự) đáng tiếc; (*печаль*) (sự) đau buồn, đau xót, đau đớn; с глубоки́м ~м (*при извещении о смерти*) với lòng đau buồn (đau xót) vô hạn, vô cùng đau đớn
прискóрбный *прил.* đáng tiếc; (*печальный*) đáng buồn, đau buồn, đau xót, đau đớn, đau thương; ~ слу́чай trường hợp đáng buồn; ~ вид vẻ mặt đau thương
прискýч||ить *сов.* (*Д*) *разг.* làm chán (chán ngấy); ему́ всё э́то ~ило tất cả những thứ ấy làm anh ta chán ngấy
присла́ть *сов. см.* присыла́ть

присло́вье *с. разг.* tục ngữ, thành ngữ

прислони́ть(ся) *сов. см.* прислоня́ть(ся)

прислоня́ть, прислони́ть (*В* к *Д*) để...tựa (dựa) vào, tựa (dựa)...vào; ~ до́ску к забо́ру để tấm ván tựa (dựa) vào hàng rào, dựa (tựa) tấm ván vào hàng rào

прислоня́ться, прислони́ться (к *Д*) tựa (dựa) vào

присл|у́га *ж.* 1. *уст.* đầy tớ gái, hầu gái, thị tỳ, thị nữ; con sen, cái nụ; ô-sin (*разг.*); 2. *собир. уст.* (*слуги*) tôi tớ, đầy tớ, bồi bếp, nô bộc, gia nhân; 3. *собир. воен.* pháo đội, khẩu đội, những pháo thủ

присл|у́живать *несов.* (*Д*) hầu, hầu hạ, phục vụ, phục dịch; ~ за столо́м hầu bàn, phục vụ bàn ăn

присл|у́живаться *несов.* xu nịnh, bợ đỡ, ton hót; nâng bi (*разг.*)

присл|у́жник *м. разг.* tôi tớ, đầy tớ, tay sai

присл|у́жничество *с.* (thái độ, thói) tôi tớ, bợ đỡ, ton hót

присл|у́шаться *сов. см.* присл|у́шиваться

присл|у́шиваться, присл|у́шаться (к *Д*) 1. (*вслушиваться*) lắng (lắng tai) nghe; 2. (*принимать к сведению*) lắng (chú ý) nghe, quan tâm (chú ý) đến; присл|у́шаться к мне́нию специали́стов lắng nghe (chú ý nghe, chú ý đến) ý kiến của các chuyên gia; присл|у́шаться к го́лосу рассу́дка phục thiện

присма́тривать, присмотре́ть 1. (за *Т*) trông coi, xem xét, theo dõi; (*проявлять заботу*) trông nom, chăm nom, chăm sóc, săn sóc, trông, để mắt đến; ~ за детьми́ trông con, trông nom con cái, chăm nom trẻ con; 2. (*В*) (*подыскивать*) tìm kiếm, tìm, kiếm; *сов.* tìm thấy, tìm (kiếm) được; (*выбирать*) kén (kiếm, lựa) chọn, chọn, kén, lựa; *сов.* chọn (kén, lựa) được

присма́триваться, присмотре́ться (к *Д*) 1. (*всматриваться*) chăm chú nhìn, nhìn chằm chằm (chăm chắm, chăm chăm); 2. (*осваиваться*) xem xét, nghiên cứu, quan sát; присмотре́ться к рабо́те xem xét (quan sát, nghiên cứu) công việc; 3. (*привыкать*) quen mắt nhìn, nhìn quen mắt; ~ в темноте́ quen mắt nhìn (nhìn quen mắt) trong bóng tối

присмире́ть *сов.* trở nên thuần (ngoan); (*притихнуть*) lặng thinh, lặng im

присмо́тр *м.* (sự) trông coi, xem xét, trông nom, chăm nom, chăm sóc, săn sóc, trông; (*наблюдение*) (sự) quan sát; (*надзор*) (sự) giám thị, giám sát, theo dõi; ~ за детьми́ trông con, trông nom (chăm nom, chăm sóc) con cái; быть под чьи́м-л. ~ом ở dưới sự giám thị (giám sát, theo dõi) của ai, bị ai giám thị (giám sát, theo dõi); оста́вить кого́-л. без ~а bỏ mặc không trông nom (ngó ngàng) đến ai

присмотре́ть(ся) *сов. см.* присма́тривать(ся)

присни́ться *сов. см.* сни́ться

присовокупи́ть *сов. см.* присовокупля́ть

присовокупля́ть, присовокупи́ть (*В*) thêm... vào, đính (xếp, kèm, ghép)... thêm vào

присоедине́ние *с.* 1. (sự) sáp nhập, hội nhập, nhập thêm; 2. (*включение в состав*) (sự) gia nhập, tham gia, hợp nhất, liên kết, nhập vào; 3. *эл.* (sự) mắc, nối, mắc dây, nối dây

присоедини́тельн||ый *прил. грам.* (để) nối tiếp; ~ сою́з liên từ nối tiếp; ~ая конструкция cấu trúc nối tiếp

присоедини́ться *сов. см.* присоединя́ть(ся)

присоединя́ть, присоедини́ть (*В*) 1. (*прибавлять к чему-л.*) sáp nhập, nhập (gia, phụ, lắp, nối) thêm; 2. (*включать в число кого-л., в состав чего-л.*) đưa (nhập, hợp, hoà)... vào, hợp nhất, liên kết; 3. *эл.* mắc, nối

присоедини́ться, присоедини́ться (к *Д*) 1. gia nhập, tham gia, sáp nhập, hợp nhất, liên kết, nhập vào; 2. (*выражать своё согласие с кем-л., чем-л.*) tán thành, tán đồng, đồng ý, ủng hộ, đứng về phía, theo; ~ к о́бщему мне́нию tán thành (tán đồng, đồng ý với, theo) ý kiến chung

присоли́ть *сов. разг.* cho (tra, nêm) thêm tí muối

присо́с *м. тех.* thiết bị hút

присоса́ться *сов. см.* присо́сываться

присосе́диться *сов.* (к *Д*) *разг.* ngồi (đến ở) cạnh

присо́ска *ж.*, **присо́сок** *м.* 1. *биол.* giác (*ở loài động vật*), rễ hút (*ở loài thực vật*); 2. *тех. см.* присо́с

присо́хнуть *сов. см.* присыха́ть

приспе́шник *м. презр.* tay sai

приспи́ч||ить *сов.* (*Д*) *безл. разг.*: ~ило ему́ е́хать за́втра nó thấy rất cần phải ra đi ngay ngày mai; что вам ~ило? việc gì mà anh phải gấp gáp đến thế?

приспоса́бливать, приспосо́бить (*В*) làm... thích dụng; (*применять для чего-л.*) ứng dụng, sử dụng, dùng; приспосо́бить зда́ние под шко́лу dùng (sử dụng) toà nhà làm trường học

приспоса́бливаться, приспосо́биться (к *Д*) 1. thích nghi, thích ứng; приспосо́биться к но́вым усло́виям thích nghi với hoàn cảnh mới, thích ứng với những điều kiện mới; 2. (*быть приспособленцем*) xu thời, tuỳ thời

приспосо́бить(ся) *сов. см.* приспоса́бливать(ся)

приспособле́нец *м. презр.* kẻ xu thời (tuỳ thời)

приспособле́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) thích nghi, thích ứng; (*к климату тж.*) (sự) hợp thuỷ thổ; (*применение*) (sự) ứng dụng, sử dụng; 2. (*прибор, механизм*) máy móc, dụng cụ, thiết bị, đồ gá lắp (buộc chằng)

приспосо́бленность *ж.* (sự, tính) thích nghi, thích ứng, thích hợp

приспособле́нческ||ий *прил.* xu thời, tuỳ thời; ~ая поли́тика chính sách xu thời (tuỳ thời)

приспособле́нчество *с.* (chủ trương, thái độ, chính sách) xu thời, tuỳ thời

приспособля́емость *ж.* (khả năng) thích dụng, ứng dụng, sử dụng; (*к окружающим условиям*) (khả năng) thích nghi, thích ứng

приспособля́ть(ся) *несов. см.* приспоса́бливать(ся)

приспуска́ть, приспусти́ть (*В*) hạ xuống (*một ít*); приспусти́ть флаг treo (buông) cờ rủ

приспусти́ть *сов. см.* приспуска́ть

при́став *м. ист.* cảnh sát trưởng, quận trưởng cảnh sát, viên cẩm; ✧ суде́бный ~ thừa phát lại, mõ toà

приста|ва́ла *м. и ж. разг.* kẻ hay ám (ám quẻ, quấy rầy, làm phiền)

приста|ва́ние *с.* (*надоедание*) (sự) ám, quấy rầy, làm phiền, ám ảnh; ám quẻ (*разг.*)

приста|ва́ть, приста́ть (к *Д*) 1. (*прилипать*) dính (bám) vào; 2. *разг.* (*надоедать*) ám, quấy rầy, làm phiền, ám ảnh; ám quẻ, bám dai như đỉa đói (*разг.*); 3. *разг.* (*присоединяться к кому-л.*) đi theo, theo; 4. (*причаливать*) cập (cặp, ghé) bến; ~ к бе́регу cập (cặp, ghé vào) bờ

приста́вить *сов. см.* приставля́ть

приста́вка *ж.* 1. *грам.* tiền tố, tiếp đầu ngữ; 2. *тех.* phần phụ, bộ nối;

игрова́я ~ *информ.* bộ nối để chơi điện tử (*trên máy tính*)

приставля́ть, приста́вить (*В* к *Д*) 1. (*ставить вплотную*) đặt (để)... sát vào, bắc (mắc)... vào, đặt (để)... bên; (*прислонять*) để... dựa (tựa) vào, dựa (tựa)... vào; ~ ле́стницу к стене́ bắc (dựa, tựa) thang vào tường; 2. (*надставлять*) nối (tiếp) thêm

приставн||о́й *прил.* phụ, bắc vào, mắc thêm; ~ стул (*в театре*) ghế phụ; ~а́я ле́стница thang

приста́вочн||ый *прил. грам.* (là) tiền tố; (*имеющий приставку*) có tiền tố; ~ые глаго́лы những động từ có tiền tố

при́стально *нареч.* (một cách) chằm chằm, chăm chắm, chăm chăm, chòng chọc, trừng trừng; (*внимательно*) (một cách) chăm chú, chú ý; ~ смотре́ть на что́-л. chằm chằm (chăm chắm, chăm chăm, chòng chọc, trừng trừng) nhìn cái gì, dán mắt vào cái gì

при́стальность *ж.* (vẻ) chằm chằm, chăm chắm, rất chăm chú

при́стальн||ый *прил.* chằm chằm, chăm chắm, chăm chăm, chòng chọc, trừng trừng; (*внимательный*) chăm chú, chú ý; ~ взгляд cái nhìn chằm chằm (chăm chắm, chăm chú); с ~ым внима́нием (một cách) hết sức chăm chú

приста́нище *с.* (nơi, chỗ, chốn) trú ẩn, cư trú, nương náu, nương thân

при́стань *ж.* 1. bến, bến tàu (đò); 2. *перен.* nơi nương náu, chốn nương thân; ти́хая ~ chốn nương thân yên tĩnh (thanh bình)

приста́ть *сов. см.* приставáть

пристёгивать, пристегну́ть (*В*) cài (móc, gài)... vào

пристёгиваться, пристегну́ться (bị) cài vào, móc vào, gài vào

пристегну́ть(ся) *сов. см.* пристёгивать(ся)

пристежно́й *прил.*: ~ воротничо́к cổ giả

присто́йно *нареч.* (một cách) thích đáng, đúng mức, đúng mực, phải đạo, phải lẽ, phải phép

присто́йность *ж.* (sự, tính chất) thích đáng, đúng mức, đúng mực

присто́йный *прил.* thích đáng, đúng mức, đúng mực, phải đạo, phải lẽ, phải phép

пристра́ивать, пристро́ить (*В*) 1. (*к зданию*) xây thêm... vào, cơi nới; 2. *разг.* (*помещать куда-л.*) đặt, để, xếp; 3. *разг.* (*устраивать на работу и т. п.*) thu xếp, xếp đặt

пристра́иваться, пристро́иться *разг.* 1. (*помещаться, располагаться где-л.*) đứng (ngồi ghé) vào, đứng (ngồi xuống) cạnh; 2. (*устраиваться на работу и т. п.*) thu xếp... vào (*làm việc, v.v...*)

пристра́стие *с.* 1. (*склонность, влечение*) (sự) ham thích, ham mê, đam mê, ưa thích, say mê; (*к чему-л. дурному*) máu mê, (sự) nghiện, ghiền, nghiện ngập; ~ к му́зыке ham thích (ham mê) âm nhạc; 2. (*необъективное отношение*) (sự, lòng) thiên vị, thiên lệch, thiên tư; ✧ допро́с с ~м *уст.* khảo cung, tra khảo, tra tấn để lấy cung

пристрасти́ться *сов.* (к *Д*) ham thích, ham mê, đam mê, ưa thích, say mê; (*к чему-л. дурному*) đam, nghiện, ghiền, nghiện ngập

пристра́стно *нареч.* (một cách) thiên vị, thiên lệch, thiên tư; (*предвзято*) (có) định kiến, thành kiến; суди́ть о чём-л. ~ xét đoán về cái gì một cách thiên vị (thiên lệch, thiên tư)

пристра́стность *ж.* (sự, tính chất, tính) thiên vị, thiên lệch, thiên tư

пристра́стн||ый *прил.* thiên vị, thiên lệch, thiên tư, không công bằng; (*предвзятый*) (có) định kiến, thành kiến; ~ое отноше́ние thái độ thiên vị (thiên lệch, thiên tư)

пристра́чивать, пристрочи́ть (*В*) khâu (may)... vào

пристре́ливать I, пристрели́ть (*В*) (*убивать*) bắn chết

пристре́ливать II, пристреля́ть (*В*) (*производить пристрелку*) bắn chỉnh (điều chỉnh, điều hướng, thử), thử súng; пристреля́ть ору́дие bắn chỉnh (điều chỉnh, điều hướng) đại pháo

пристре́ливаться, пристреля́ться bắn chỉnh (điều chỉnh, điều hướng)

пристрели́ть *сов. см.* пристре́ливать I

пристре́лк||а *ж.* 1. (*пробная стрельба*) (sự)) bắn chỉnh, bắn điều chỉnh, bắn điều hướng; вести́ ~у це́ли bắn chỉnh (điều chỉnh) đích; 2. (*выверка оружия*) (sự) bắn thử, thử súng; ~ винто́вки thử (bắn thử) súng trường

пристре́лочный *прил.* (để) bắn chỉnh, bắn điều chỉnh, bắn điều hướng; ~ вы́стрел phát súng bắn chỉnh (điều chỉnh, điều hướng)

пристреля́ть *сов. см.* пристре́ливать II

пристреля́ться *сов. см.* пристре́ливаться

пристро́ить(ся) *сов. см.* пристра́ивать(ся)

пристро́йка *ж.* nhà phụ, nhà ngang, nhà dưới

пристрочи́ть *сов. см.* пристра́чивать

пристру́нивать, приструни́ть (*В*) *разг.* đe nẹt, đe loi, răn đe, doạ dẫm, doạ, đe, trộ; приструни́ть шалуна́ doạ (đe, trộ, đe nẹt) thằng bé ngỗ nghịch

приструни́ть *сов. см.* пристру́нивать

пристýкивать, пристýкнуть (*Т*) đấm, gõ; (*каблуками*) dập gót giày, nện gót

пристýкнуть *сов.* 1. *см.* пристýкивать; 2. (*убить*) *прост.* giết, đâm (bắn) chết

при́ступ *м.* 1. (*припадок*) cơn; ~ лихора́дки cơn sốt; ~ ка́шля cơn ho; 2. (*атака, штурм*) (trận, đợt) tập kích, đột kích, tấn công, tiến công

приступа́ть, приступи́ть (к *Д*) (*начинать*) bắt đầu, bắt tay vào, khởi đầu; (*переходить к чему-л.*) chuyển sang; приступи́ть к исполне́нию свои́х обя́занностей bắt đầu nhận chức vụ (làm nhiệm vụ, nhận việc); приступи́ть к де́лу, рабо́те bắt tay vào việc, khởi sự, khởi công

приступа́ться, приступи́ться *разг.* đến (tới) gần; ✧ к нему́ не приступи́шься ông ta là người không thể gần gũi được, không thể nào gần được ông ấy

приступи́ть(ся) *сов. см.* приступа́ть(ся)

присту́пок *м. разг.* bậc thềm

пристыди́ть *сов.* (*В*) làm xấu hổ (hổ thẹn, bẽ mặt, ngượng mặt, bẽ bàng)

пристя́жк||а *ж.* 1. *см.* пристяжна́я; 2.: ло́шадь на ~е ngựa lề

пристяжна́я *ж.* (*скл. как прил.*) (*лошадь*) ngựa lề

присуди́ть *сов. см.* присужда́ть

присужда́ть, присуди́ть 1. (*В* к *Д*) (*приговаривать*) xử, phạt, xử phạt, kết án; (*В Д*) *разг.* (*что-л. по решению суда*) xử cho ai được...; присуди́ть кого́-л. к заключе́нию xử (kết án) tù ai; 2. (*В Д*) (*награду, степень и т. п.*) (quyết định) tặng, thưởng, phong; ~ кому́-л. пре́мию (quyết định) tặng ai giải thưởng

присужде́ние *с.* (*награды, степени и т. п.*) (sự) tặng thưởng, trao tặng, phong

прису́тственн||ый *прил. уст.*: ~ое ме́сто công sở, nhiệm sở; ~ые часы́ giờ làm việc; ~ день ngày làm việc

прису́тстви||е *с.* (sự) có mặt, hiện diện; (*на собрании и т. п. тж.*) (sự) tham dự; в ~и всех khi đủ mặt mọi người, khi mọi người đều có mặt; ✧ ~ ду́ха

(sự) bình tĩnh; сохраня́ть ~ дýха giữ bình tĩnh, không hốt hoảng; теря́ть ~ дýха mất bình tĩnh, hốt hoảng, hoảng hốt

прису́тствов||ать *несов.* có mặt, hiện diện, tham dự, dự; ~ на заседа́нии tham dự (dự) phiên họp; на приёме ~ало 50 челове́к tại buổi chiêu đãi có 50 người dự

прису́тствующ||ие *мн.* (*скл. как прил.*) những người có mặt (hiện diện, tham dự), những tham dự viên; спи́сок ~их danh sách tham dự viên (những người có mặt)

прису́щ||ий *прил.* vốn có, cố hữu, vốn sẵn có; с ~им ему́ ю́мором với tính hài hước vốn có (cố hữu, vốn sẵn có) của anh ấy

присыла́ть, присла́ть (*В*) gửi... đến (tới); phái (cử)... đến

присы́лка *ж.* (sự) gửi đến, gửi tới; phái đến, cử đến

присы́пать *сов. см.* присыпа́ть

присыпа́ть, присы́пать rắc, đổ (trút, rắc, tra) thêm

присы́пка *ж.* 1. (sự) rắc; ~ све́жей ры́бы со́лью rắc muối vào cá tươi; 2. (*порошок*) bột, phấn, thuốc bột; де́тская ~ phấn rôm, phấn trẻ con, bột tal (tan)

присыха́ть, присо́хнуть dính (bám, bết) vào (*rồi khô đi*)

прися́г||а *ж* (lời) tuyên thệ, thề; принима́ть ~у tuyên thệ, phát thệ, thề; принима́ть ~у у кого́-л. chứng kiến lễ tuyên thệ của ai; приводи́ть кого́-л. к ~е bắt (bảo) ai thề; дава́ть ~у thề, tuyên thệ, thề nguyền, thệ nguyện, thề ước; под ~ой (trong lúc) tuyên thệ

присяга́ть, присягну́ть (*Д*) thề, tuyên thệ, phát thệ, thề nguyền, thệ nguyện, thề bồi, thề ước

присягну́ть *сов. см.* присяга́ть

прися́дка *ж. разг.* prissiadka (*lối vũ Nga ngồi nhảy tung chân*)

прися́жн||ый *прил.* 1.: ~ заседа́тель hội thẩm, bồi thẩm; ~ пове́ренный *ист.* trạng sư, luật sư; 2. *в знач. сущ.*: ~ые (*присяжные заседатели*) (các) hội thẩm, bồi thẩm; суд ~ых toà án hội thẩm (bồi thẩm); приговóр ~ых án quyết của các hội thẩm (bồi thẩm); 3. (*постоянный*) *разг.* thường xuyên; ~ шутни́к người bông đùa thường xuyên

притаи́ть *сов.*: ~ дыха́ние cố ghìm hơi thở, nín thở

притаи́ться *сов.* nấp, trốn, ẩn nấp, ẩn trốn, giấu mình

прита́птывать, притопта́ть (*В*) giẫm, xéo, giẫm nhàu, giẫm (xéo) nát; ~ траву́ giẫm nhàu (xéo nát, giẫm nát) cỏ

прита́скивать, притащи́ть (*В*) 1. kéo (lôi)... đến; (*приносить*) ì ạch mang (xách, vác)... đến; 2. *разг.* (*приводить с собой*) đem (kéo) theo, mời... đến; (*насильно*) lôi (bắt)... đến

прита́скиваться, притащи́ться *разг.* 1. lê, lê mình (chân, bước); 2. (*о ком-л. нежеланном*) dẫn xác (vác mặt, mò) đến

притащи́ть(ся) *сов. см.* прита́скивать(ся)

притво́ра *м. и ж.* (*скл. как ж.*) *разг. см.* притво́рщик, притво́рщица

притвори́ть *сов. см.* притворя́ть

притвори́ться I, II *сов. см.* притворя́ться I, II

притво́рно *нареч.* (một cách) giả vờ, vờ vĩnh, giả đò

притво́рн||ый *прил.* giả vờ, giả bộ, vờ vĩnh, vờ vịt, giả đò; ~ое равноду́шие vẻ lãnh đạm vờ vĩnh; ~ые слёзы những giọt nước mắt vờ vịt (vờ vĩnh), khóc vờ, vờ (giả bộ) khóc

притво́рство *с.* (sự, thói) giả dối, dối trá

притво́рщи||к *м.*, **~ца** *ж.* kẻ giả dối (dối trá)

притворя́ть, притвори́ть (*В*) đóng...lại, đóng; (*неплотно*) khép... lại, khép; притвори́ть дверь đóng (khép) cửa lại

притворя́ться I, притвори́ться (bị) đóng lại, đóng; (*неплотно*) (bị) khép lại, khép; дверь притвори́лась cửa đã đóng (đóng lại, khép, khép lại)

притворя́ться II, притвори́ться vờ, giả, giả vờ, vờ vĩnh, vờ vịt, giả đò, giả bộ, giả cách, giả tảng; ~ больны́м vờ (giả, giả vờ, giả bộ, làm ra bộ) ốm; ~ мёртвым vờ (giả, giả vờ, giả cách, giả đò, làm ra vẻ) chết

притека́ть, притéчь chảy đến

притере́ть *сов. см.* притира́ть

притерпе́ться *сов. разг.* (к *Д*) quen chịu, cam chịu; ~ к бо́ли quen chịu đau

притёрт||ый *прил.*: ~ая про́бка nút chai nhám (đóng khít)

притесне́ние *с.* (sự) lấn áp, lấn át, áp chế, áp bức, ức hiếp, hiếp bức, hà hiếp, o ép

притесни́тель *м.* kẻ lấn áp (áp chế, ức hiếp, hiếp bức, hà hiếp)

притесни́ть *сов. см.* притесня́ть

притесня́ть, притесни́ть (*В*) lấn áp, lấn át, áp chế, áp bức, ức hiếp, hiếp bức, hà hiếp, o ép

притéчь *сов. см.* притека́ть

притира́ть, притере́ть 1. (*втирать слегка*) xoa, thoa; 2. *тех.* mài trơn

прити́скивать, прити́снуть (*В*) *разг.* đè (ép) mạnh, kẹp (bóp, ghì) chặt

прити́снуть *сов. см.* прити́скивать

притиха́ть, прити́хнуть 1. (*умолкать*) lặng yên, lặng thinh, im bặt, thôi làm ồn; де́ти прити́хли trẻ con đã lặng thinh (thôi làm ồn); 2. (*становиться тише*) khẽ (nhỏ) đi

прити́хнуть *сов. см.* притиха́ть

приткну́ться *сов. разг.* ghé ngồi, ghé lưng, ngả lưng

прито́к *м.* 1. (*прибытие, поступление*) (sự) nhập thêm, gia nhập, đến thêm, bổ sung thêm; ~ това́ров hàng đến, (sự) nhập hàng; ~ де́нег в ка́ссу nhập quỹ, nhập thêm tiền vào quỹ; ~ в ко́мнату све́жего во́здуха luồng không khí mát thổi vào phòng; 2. *перен.* (sự) tăng thêm, tăng lên; ~ сил luồng sinh lực mới, tăng thêm sức lực; 3. (*реки*) sông nhánh, nhánh sông, chi lưu

при́толока *ж.* linteau, lanhtô, lanh-tô, mi cửa

прито́м *союз* (*к тому же*) hơn nữa, vả lại, huống nữa; (*кроме того*) ngoài ra, thêm vào đó

прито́н *м.* tổ quỷ, hắc điếm, ổ gian phi (đạo tặc, trộm cướp), động mại dâm, động ma tuý, động, ổ; воровско́й ~ ổ trộm cướp (đạo tặc, gian phi); игóрный ~ sòng bài bạc, nơi gá bạc (sát phạt)

прито́пнуть *сов. см.* прито́пывать 1

притопта́ть *сов. см.* прита́птывать

прито́пывать, прито́пнуть 1. giậm chân, giậm; ~ ногóй giậm chân; 2. *тк. несов.* (*в такт чему-л.*) giậm chân đánh nhịp

при́торно *нареч.* (một cách) ngọt xớt, ngọt ngào, ngọt lịm, đường mật

при́торность *ж.* 1. (sự, độ) ngọt sắc, ngọt gắt, quá ngọt; 2. *перен.* (sự, tính chất) ngọt xớt, ngọt ngào, ngọt lịm, đường mật

при́торн||ый *прил.* 1. ngọt sắc, ngọt gắt, quá ngọt; 2. *перен.* ngọt xớt, ngọt ngào, ngọt lịm, đường mật, mật ngọt; ~ые комплиме́нты những lời tán tụng đường mật (ngọt xớt, ngọt ngào, mật ngọt); ~ая улы́бка nụ cười ngọt xớt

притра́гиваться, притро́нуться (к *Д*) sờ, mó, chạm (đụng) nhẹ; не

притро́нуться к еде́ không ăn tí gì, không đụng đũa đến thức ăn
притро́нуться *сов. см.* притра́гиваться
притупи́ть(ся) *сов. см.* притупля́ть(ся)
притупле́ние *с.* (sự) nhụt đi, yếu đi, giảm sút; ~ бди́тельности giảm sút tính cảnh giác
притупля́ть, притупи́ть (*В*) 1. làm cùn (nhụt); 2. *перен.* làm nhụt đi (yếu đi, giảm sút)
притупля́ться, притупи́ться 1. cùn (nhụt) đi; 2. *перен.* nhụt (yếu) đi, giảm sút
при́тча *ж.* ngụ ngôn; говори́ть ~ми nói bằng ngụ ngôn, nói theo lối ngụ ngôn; ✧ что за ~? cái gì lạ thế?; ~ во язы́цех điều mà ai cũng nói đến, điều miệng tiếng thế gian
притяга́тельность *ж.* (sức, tính chất) hấp dẫn, thu hút, lôi cuốn, cuốn hút
притяга́тельн||ый *прил.* (có sức) hấp dẫn, thu hút, lôi cuốn, cuốn hút, quyến rũ, hút; ~ая си́ла lực hấp dẫn, hấp lực, sức hút
притя́гивать, притяну́ть 1. (*В*) kéo, lôi, lôi kéo, kéo (lôi)... đến; (*о магните*) hút, thu hút, hấp dẫn; ~ кого́-л. к себе́ kéo ai vào lòng mình; 2. (*В* к *Д*) *перен. разг.* (*обязывать*) bắt... phải, đưa... ra; притяну́ть кого́-л. к отве́ту bắt ai phải chịu trách nhiệm; притяну́ть кого́-л. к суду́ đưa (lôi) ai ra toà án; ✧ притяну́ть за во́лосы (đưa ra một cách) khiên cưỡng, gượng gạo, không hợp lý, không có cơ sở, không có căn cứ; э́тот до́вод притя́нут за во́лосы luận cứ đó khiên cưỡng (gượng gạo, không hợp lý, không có cơ sở)
притяжа́тельн||ый *прил. грам.* (chỉ quyền) sở hữu; ~ое местоиме́ние đại từ sở hữu; ~ое прилага́тельное tính từ sở hữu
притяже́ние *с. физ.* (sự, hiện tượng) hấp dẫn, hút; (*сила*) lực hấp dẫn, hấp lực, sức hút; земно́е ~ lực hấp dẫn (hấp lực, sức hút, lực hút) của trái đất; косми́ческое ~ lực hấp dẫn (hấp lực) vũ trụ
притяза́ние *с.* (*требование*) (điều) yêu sách, đòi hỏi; (*стремление*) (điều) kỳ vọng, hoài bão, khát vọng, tham vọng
притяза́тельный *прил.* (có tính chất) yêu sách, đòi hỏi; ~ тон giọng yêu sách
притяза́ть *несов.* (на *В*) yêu sách, đòi hỏi; (*проявлять стремление к достижению чего-л.*) có kỳ vọng (hoài bão, khát vọng, tham vọng)
притяну́ть *сов. см.* притя́гивать
приуда́рить *сов. см.* приударя́ть
приударя́ть, приуда́рить *разг.* 1. (*В*) đập (gõ, đánh) nhẹ; 2. (*за кем-л.*) quấn quít, tán tỉnh, ve vãn
приукра́сить(ся) *сов. см.* приукра́шивать(ся)
приукра́шивать, приукра́сить (*В*) *разг.* 1. tô điểm, trang trí, trang hoàng (*chút ít*); приукра́сить ко́мнату trang hoàng gian phòng; 2. (*действительность, рассказ и т. п.*) tô vẽ (tô điểm) thêm, tô son trát phấn; thêm râu thêm ria, thêm mắm thêm muối (*разг.*)
приукра́шиваться, приукра́ситься *разг.* tô điểm, trang sức, (được) trang trí, trang hoàng; (*становиться красивым*) đẹp (xinh) ra, trở nên xinh đẹp, lộng lẫy lên; (*становиться более ярким*) tươi sáng (tươi đẹp, lộng lẫy) lên
приуме́ньша́ть, приуме́ньшить (*В*) giảm, giảm bớt, giảm thiểu, làm nhỏ đi; приуме́ньшить расхо́ды giảm chi, giảm bớt chi phí
приуме́ньшить *сов. см.* приуменьша́ть
приумножа́ть, приумно́жить (*В*) tăng, tăng thêm, gia tăng; приумно́жить дохо́ды tăng thu, tăng thêm thu nhập
приумножа́ться, приумно́житься (được) tăng thêm, gia tăng
приумно́жить(ся) *сов. см.* приумножа́ть(ся)
приумо́лкнуть *сов.* im, im (lặng) đi (*một lúc*)
приуны́ть *сов. разг.* hơi buồn, trở nên buồn rầu (buồn bã, âu sầu, chán nản)
приуро́чивать, приуро́чить (*В* к *Д*) làm... trùng với (đúng vào), thu xếp; приуро́чить оконча́ние стро́йки к пра́зднику hoàn thành việc xây dựng đúng vào (trùng vào, trùng với) ngày lễ; приуро́чить о́тпуск к нача́лу о́сени thu xếp kỳ nghỉ phép đúng vào đầu thu
приуро́чить *сов. см.* приуро́чивать
приуса́дебный *прил.*: ~ уча́сток а) (*в колхозах*) phần đất để lại cho xã viên, phần đất 5%; đất phần trăm (*разг.*); б) (*в совхозах*) mảnh đất chia cho công nhân nông trường sử dụng
приути́хнуть *сов.* hơi im (lặng)
приуча́ть, приучи́ть (*В* к *Д*, *В*+ *инф.*) tập (luyện, làm) cho... quen; ~ себя́ ра́но встава́ть tập (luyện) cho mình quen dậy sớm; ~ кого́-л. к соблюде́нию дисципли́ны tập cho ai quen tuân theo kỷ luật
приуча́ться, приучи́ться (+ *инф.*) tập (luyện) cho quen; *сов.* quen, có thói quen
приучи́ть(ся) *сов. см.* приуча́ть(ся)
прифронто́в||ой *прил.* gần trận tuyến (mặt trận, tiền duyên, tiền tuyến); ~а́я полоса́ dải tiền duyên, vùng trận tuyến (mặt trận, tiền tuyến)
прихва́рывать, прихвornу́ть *разг.* ốm vặt, ốm lắt nhắt, hơi ốm, khó ở, uơn mình
прихвастну́ть *сов. разг.* khoe khoang, khoác lác, nói phét, nói trạng (*một chút*)
прихвати́ть *сов. см.* прихва́тывать
прихва́тывать, прихвати́ть *разг.* 1. (*В*) (*зажимать*) bóp, tóm, túm, bóp (tóm, túm) chặt;
2. (*В*) (*привязывать*) buộc (cột)... lại;
3. (*В, Р*) (*брать с собой*) đem (mang) theo, đưa... đi theo;
4. (*В*) (*слегка подмораживать*) làm... hơi đóng băng; (*вредить морозом*) làm... thui đi; моро́з прихвати́л цветы́ băng giá làm những bông hoa thui đi
прихворну́ть *сов. см.* прихва́рывать
при́хвостень *м. презр.* (tên) tay sai, tay chân
прихлеба́тель *м. разг.* kẻ ăn bám (ăn báo cô, ăn chực)
прихлеба́тельский *прил. разг.* (có tính chất) ăn bám, ăn báo cô, ăn chực
прихлеба́тельство *с. разг.* (thói) ăn bám, ăn báo cô, ăn chực
прихлёбывать *несов.* (*В*) *разг.* nhấp, hớp, húp, nhâm nhi, nhấm nháp, nhấm nháp; ~ чай nhấp (nhâm nhi) nước trà
прихло́пнуть *сов. см.* прихло́пывать 1–3
прихло́пывать, прихло́пнуть 1. (по *Д*) (*ударять ладонью*) vỗ; 2. (*В*) (*закрывать со стуком*) đóng ập (âm, mạnh), dập (sập) cửa; прихло́пнуть дверь dập (sập, đóng ập) cửa; 3. (*В*) *разг.* (*прищемлять*) làm chẹt (kẹt), chẹt, kẹt, kẹp; прихло́пнуть па́лец làm chẹt (làm kẹt, kẹp, chẹt, kẹt) ngón tay; 4. *тк. несов.* (*сопровождать что-л. хлопками*) vỗ nhịp, vỗ tay đánh nhịp
прихлы́нуть *сов.* tuôn trào, ào ào chảy, ùa vào
прихо́д *м.* 1. (*действие*) (sự) đến nơi, tới nơi, đến, tới; ~ по́езда tàu đến; ~ весны́ mùa xuân đã đến; xuân về

(*поэт.*); ~ к влáсти lên cầm quyền, lên nắm chính quyền; 2. (*доход, поступление*) (tiền, khoản) thu, doanh thu; (*графа бухгалтерской книги*) thu; ~ и расхóд thu và chi, tiền thu và tiền chi; 3. *церк.* giáo xứ, giáo khu, xứ đạo, xứ; 4. (*церковная община*) họ đạo

приход||и́ть, прийти́ 1. đi đến (tới), đến (tới) nơi, đến, tới, lại; (*возвращаться*) trở về, về đến (tới), lại, về; прийти́ домóй về đến (về tới, trở về, về, lại) nhà; ~и́те ко мне в гóсти mời anh/chị lại (đến, tới) nhà tôi chơi; пóезд пришёл с небольши́м опозда́нием tàu đến hơi chậm; я пришёл прости́ться с ва́ми tôi đến (tới) để từ biệt anh/chị; посы́лка должна́ прийти́ че́рез неде́лю bưu kiện phải tới nơi sau một tuần lễ;

2. (*наступать*) đến, tới; пришла́ весна́ mùa xuân đã đến; xuân về (*поэт.*);

3. (*возникать, появляться*) đến, hiện đến, xuất hiện; постепе́нно к нему́ пришла́ уве́ренность dần dần lòng tin tưởng đã đến với anh ta;

4. (к *Д*) (*достигать, добиваться*) đạt được, đi đến, đi tới; ~ к заключе́нию, вы́воду đi đến (đi tới) kết luận; ~ к соглаше́нию đạt được sự thoả thuận; постепе́нно она́ пришла́ к убежде́нию, что... dần dần chị ấy đã hiểu rõ là...;

5. *в сочетании с сущ.*: ~ в отча́яние thất vọng, tuyệt vọng; ~ в восхище́ние thán phục, khâm phục; ~ в я́рость nổi giận, nổi xung, nổi trận lôi đình; ~ в негодова́ние công phẫn, phẫn nộ, căm phẫn; ✧ прийти́ на ум кому́-л. а) (*вспомниться*) ai sực nhớ (nhớ lại, hồi tưởng lại); б) (*о появлении желания, намерения*) ai nảy ra ý muốn (ý định); прийти́ кому́-л. в го́лову ai nảy ra ý nghĩ, nảy ra trong trí ai; прийти́ в себя́ а) (*после обморока*) tỉnh lại, lai tỉnh, hồi tỉnh; б) (*опомниться*) hoàn hồn, trấn tĩnh (hồi tỉnh) lại; прийти́ в чу́вство, в созна́ние tỉnh lại, lai tỉnh, hồi tỉnh; прийти́ на по́мощь đến cứu, cứu giúp, giúp đỡ, viện trợ, chi viện; прийти́ к концу́ sắp hết, gần xong, sắp kết thúc; пришла́ беда́, отворя́й воротá *посл.* ≅ hoạ vô đơn chí

приходи́ться, прийти́сь 1. (*соответствовать чему-л.*) thích hợp, phù hợp, hợp, vừa; башмаки́ пришли́сь по ноге́ đôi giày vừa chân; 2. (*совпадать с чем-л.*) rơi (trùng) vào; Но́вый год пришёлся на четве́рг Năm mới rơi (trùng) vào ngày thứ năm; 3. *безл.* (*Д + инф.*) (*быть необходимым*) đành phải, phải; мне пришло́сь э́то сде́лать tôi đành phải (tôi phải) làm như vậy; прихо́дится пожале́ть thật là đáng tiếc; 4. *безл.* (*Д*) (*случаться*) từng, từng được (bị, phải); *часто не переводится*; ему́ тяжело́ пришло́сь anh ấy đã từng gặp khó khăn, khó khăn anh ta đã từng; мне приходи́лось с ним встреча́ться tôi đã (đã từng) gặp anh ấy nhiều lần;

5. *безл.* (*причитаться*): на ка́ждого пришло́сь по десяти́ рубле́й mỗi người được (phải được) mười rúp;

6. *тк. несов.* (*Д*) (*быть в родственных отношениях*) là; он мне прихо́дится дя́дей ông ấy là bác tôi; они́ мне прихо́дятся бли́зкими ро́дственниками những người ấy là bà con thân thuộc của tôi; ✧ прийти́сь кому́-л. по вку́су, по нра́ву, по се́рдцу, по душе́ hợp sở thích (ý thích, khẩu vị, ý, lòng) của ai, được ai thích (yêu mến, ái mộ); прийти́сь кста́ти đến rất đúng lúc (hợp lúc), xuất hiện rất hợp thời; где придётся bất cứ nơi nào, bất kỳ chỗ nào, bất kể ở đâu; как придётся được chăng hay chớ, được sao hay vậy; что придётся bất cứ (bất kỳ, bất kể) cái gì; день на́ день не прихо́дится mỗi ngày một khác, ngày này và ngày khác không hề giống nhau

прихо́дн||ый *прил. бухг.* thu; ~ая кни́га sổ thu

прихо́довать, заприхо́довать (*В*) *бухг.* ghi... vào mục thu

прихо́до-расхо́дн||ый *прил. бухг.* thu chi; ~ая кни́га sổ thu chi

прихо́дск||ий *прил. церк.* (thuộc về) giáo xứ, giáo khu, xứ đạo, xứ; ~ая це́рковь nhà thờ xứ

приходя́щ||ий *прил.* không ở lại; ~ая ня́ня bà vú nuôi ngày làm tối về; ~ая домрабо́тница bà giúp việc trong nhà ngày làm tối về

прихожа́нин *м. церк.* con chiên, giáo hữu (*trong xứ*)

прихо́жая *ж.* phòng ngoài, tiền phòng

прихора́шиваться *несов. разг.* làm tốt, làm dáng, làm đỏm, tô điểm

прихотли́во *нареч.* (một cách) đỏng đảnh, nũng nịu

прихотли́вость *ж.* 1. (tính) đỏng đảnh, nũng nịu; 2. (*причудливость*) (tính) cầu kỳ, kỳ quặc, kỳ khôi

прихотли́вый *прил.* 1. (*капризный*) đỏng đảnh, nũng nịu, khó tính, khó nết; ~ ребёнок đứa bé nũng nịu (khó tính, khó nết); 2. (*причудливый*) cầu kỳ, kỳ quặc, kỳ khôi, kỳ cục, phiền toái, dở hơi, ngông

при́хоть *ж.* (tính, sự) đỏng đảnh, nũng nịu, cầu kỳ; (*вздорное желание*) ý muốn kỳ quặc, ý ngông, ngông tưởng

прихра́мыв||ать *несов.* (hơi) khập khiễng, tập tễnh, cà nhắc; идти́, ~ая đi khập khiễng (tập tễnh, cà nhắc, khập khà khập khiễng)

прицве́тник *м. бот.* lá bắc, lá bao

прице́л *м.* 1. (*у оружия*) biểu xích, thước ngắm, máy ngắm; бомбардиро́вочный ~ biểu xích oanh tạc, máy ngắm ném bom; опти́ческий ~ kính ngắm, biểu xích (máy ngắm) quang học; 2. (*прицеливание*) (sự) ngắm súng, nhắm súng, ngắm, nhắm; ли́ния ~а đường ngắm; ✧ взять кого́-л., что́-л. на ~ nhắm (chú ý đến) ai, cái gì

прице́ливаться, прице́литься (в *В*) ngắm, nhắm, ngắm (nhắm) bắn, lấy đường ngắm

прице́литься *сов. см.* прице́ливаться

прице́льн||ый *прил.* 1. (thuộc về) biểu xích, thước ngắm; (*предназначенный для прицеливания*) (để) ngắm; ~ая пла́нка thước (bảng) ngắm, bảng biểu xích; ~ое приспособле́ние thiết bị ngắm; 2.: ~ ого́нь bắn trúng đích

прице́ниваться, прицени́ться (к *Д*) *разг.* hỏi giá

прицени́ться *сов. см.* прице́ниваться

прице́п *м.* rơmoóc, rơ-moóc; moóc (*разг.*); тягáч с ~ом xe kéo có rơmoóc (moóc); автомоби́льный ~ rơmoóc (moóc) ôtô

прицепи́ть(ся) *сов. см.* прицепля́ть(ся)

прице́пка *ж.* (sự) móc vào, mắc vào, nối vào

прицепля́ть, прицепи́ть (*В* к *Д*) 1. (*сцеплять*) móc (mắc, nối)... vào; прицепи́ть вагóн к пóезду nối toa, móc toa vào tàu lửa; 2. *разг.* (*прикалывать*) cài, gài, ghim, găm, đính, đeo; прицепи́ть бант к пла́тью cài (gài, đính, ghim, găm, đeo) nơ vào áo

прицепля́ться, прицепи́ться (к *Д*) 1. (*к чему-л. движущемуся*) bám (móc, mắc) vào; *перен. разг.* (*присоединяться*) bám (đi) theo; 2. (*приставать к чему-л., повисать*) bám (mắc) vào; 3. *перен. разг.* (*о болезни*) lây (truyền, nhiễm) sang; (*надоедать*) bám vào, ám, bám; (*придираться*) bắt bẻ, hoạnh hoẹ, vặn vẹo, bẻ hoẹ, hạch sách, xét nét; прицепи́ться к сло́ву bám vào một từ

để bắt bẻ; né к чему прицепи́ться không có cái gì để bắt bẻ (hoạnh hoẹ, xét nét, vặn vẹo) được cả

прицепно́й *прил.* (có) rơmoóc, rơmoóc; moóc (*разг.*); ~ вагóн toa móc; ~ комба́йн máy liên hợp gặt đập có rơmoóc

прице́пщик *м.* thợ móc nối (nối toa)

причáл *м.* 1. (*действие*) (sự) cập bến, cặp bến, ghé bến; 2. (*место*) bến, bến tàu (đò); 3. (*канат*) dây (chão) buộc tàu (*vào bến*)

причáливать, причáлить 1. (*В*) ghé (buộc)... vào bến; 2. (к *Д*) (*пристава́ть*) cập (cặp, ghé) bến

причáлить *сов. см.* причáливать

причáльный *прил.* 1. (thuộc về) bến, bến tàu, bến đò; 2. (*для причáливания*) (để) cập bến, cặp bến, ghé bến; ~ канáт dây buộc vào bến, chão cặp bến

причáстие I *с. грам.* động tính từ, hình động từ; ~ настоя́щего вре́мени động tính từ thì hiện tại; ~ проше́дшего вре́мени động tính từ thì quá khứ

причáстие II *с.* (*обряд*) rước lễ, (lễ) rước thánh thể

причасти́ть(ся) *сов. см.* причащáть(ся)

причáстность *ж.* (*участие*) (sự) tham dự, tham gia; (*к чему-л. плохому*) (sự) can dự; (*касательство*) (sự) liên quan, liên can, quan hệ, can hệ, dính dáng, dính líu; ~ к преступле́нию can dự vào tội ác

причáстный I *прил.* (*к Д*) tham dự, can dự, có dự (liên quan, liên can, dính dáng, dính líu); ~ к преступле́нию can dự vào (có liên can đến) tội ác; ~ к литерату́ре человéк người có liên quan (quan hệ) với văn học

причáстн||ый II *прил. грам.* (thuộc về) động tính từ, hình động từ; ~ая фóрма hình thái động tính từ (hình động từ); ~ оборóт đoản ngữ có động tính từ (hình động từ)

причащáть, причасти́ть (*В*) làm rước lễ (lễ rước thánh thể), ban thánh thể (*cho ai*)

причащáться, причасти́ться rước (bái lãnh) thánh thể

причём 1. *союз* thêm vào đó, hơn nữa, huống nữa, vả lại, lại; он рабóтает давнó, ~ и́менно в э́той óбласти anh ấy làm việc lâu rồi, hơn nữa lại làm chính trong lĩnh vực này; 2. *нареч.* để làm gì?, sao lại...?; ~ тут я? tôi có dính dáng gì đến việc này hả?, liên quan gì đến tôi kia chứ?

причёсанный *прил.* (đã) chải, chải tóc, chải đầu, chải chuốt

причеса́ть(ся) *сов. см.* причёсывать(ся)

причёска *ж.* 1. (*действие*) (sự) chải, chải tóc, chải đầu, sửa tóc, làm tóc; 2. (*волосы*) kiểu tóc

причёсывать, причеса́ть (*В*) chải, chải tóc; (*делать причёску*) sửa (làm, làm kiểu, uốn) tóc; ~ гóлову chải đầu; причеса́ть кого́-л. chải tóc cho ai

причёсываться, причеса́ться chải tóc, chải đầu; (*делать себе причёску*) sửa (làm, làm kiểu, uốn, búi) tóc (*cho mình*)

причи́н||а *ж.* 1. nguyên nhân, nguyên do, nguyên cớ, nguyên cố, duyên cớ, duyên cố; ~ и слéдствие nguyên nhân và hậu quả, nhân quả; ~ пожáра nguyên nhân vụ cháy, nguyên cớ xảy ra hoả hoạn; 2. (*основание*) lý do, lý cớ, lý, cớ; без вся́кой ~ы không có lý do (lý cớ) gì hết, hoàn toàn vô cớ; не без ~ы không phải là vô cớ, chẳng phải không có lý do; нет ~ы отка́зываться không có lý do (cớ gì, lý gì) để từ chối; неуважи́тельная ~ lý do (cớ) không chính đáng; по ~е vì, do, tại, do nguyên nhân; по той (*или* по той просто́й) ~е, что... chỉ vì..., chỉ do..., chỉ tại..., chỉ vì lý do là...; ~ заключа́ется в том, что... sở dĩ như vậy là vì (là do)...

причини́ть *сов. см.* причиня́ть

причи́нно-следственн||ый *прил.* (thuộc về) nhân quả; ~ая связь liên hệ nhân quả; ~ое отноше́ние quan hệ nhân quả

причи́нность *ж. филос.* (tính) nhân quả

причи́нн||ый *прил.* 1. *филос.* (thể hiện tính) nhân quả; ~ая связь явле́ний liên hệ nhân quả của các hiện tượng; 2. *грам.* (chỉ) nguyên nhân; ~ сою́з liên từ nguyên nhân

причиня́ть, причини́ть (*В*) gây, gây ra, làm cho, làm; ~ убы́тки gây ra tổn thất, làm tổn thiệt; ~ вред кому́-л., чему́-л. làm hại cho ai, cái gì; gây ra thiệt hại cho ai, cái gì

причи́слить *сов. см.* причисля́ть

причисля́ть, причи́слить (*В* к *Д*) 1. (*прибавля́ть*) cộng (thêm, cộng thêm)... vào; 2. (*назначать*) bổ sung (đưa thêm, bổ nhiệm thêm)... vào; 3. (*относить к числу кого-л., чего-л.*) liệt... vào hàng (hạng, loại, số), xếp... vào hàng (hạng, loại, số); ~ кого́-л. к вели́ким писа́телям liệt ai vào hàng (số) những nhà đại văn hào

причисля́ться *несов.* (к *Д*) được liệt (xếp, kể) vào

причита́ни||е *с.* 1. (sự, lời) khóc than, than vãn, than thở; 2. (*обрядовая песня*) (bài) vãn ca, ai khúc, ai ca, vãn; похоро́нные ~я (bài) hò đưa linh, hát đưa vong

причита́ть *несов.* 1. khóc than, than vãn, than thở; 2. (*исполня́ть обрядовые песни*) hát vãn, hát khúc ai ca

причит||а́ться *несов.* (*подлежать уплате*) phải trả; (*следовать к получению*) được lĩnh (lãnh, nhận); с вас ~а́ется пять рубле́й anh phải trả năm rúp; ему́ ~а́ется де́сять рубле́й ông ấy được lĩnh mười rúp

причмо́кив||ать, причмо́кнуть chép miệng, tắc (tặc, chắt) lưỡi, tấm tắc, chùn chụt; сосáть ~ая бú chùn chụt

причмо́кнуть *сов. см.* причмо́кивать

причу́да *ж.* (sự, điều, thói) đỏng đảnh, cầu kỳ, kỳ quặc, lố lăng, dở hơi, ngông

причу́диться *сов.* (*Д*) *разг.* cảm thấy hình như, có cảm giác, hình như

причу́дливо *нареч.* (một cách) cầu kỳ, kỳ quặc, lố lăng

причу́дливость *ж.* (điều, tính chất) cầu kỳ, kỳ quặc, lố lăng

причу́дливый *прил.* 1. (*затейливый*) cầu kỳ, kỳ quặc, kỳ cục, phiền toái, lố lăng; 2. *разг.* (*капризный*) đỏng đảnh, nũng nịu, trái tính trái nết, dở hơi, ngông

причу́дник *м.* người cầu kỳ (kỳ quặc), tay ngông

пришвартова́ться *сов. см.* пришварто́вываться(ся)

пришварто́вывать, пришвартова́ть (*В*) *мор.*, *ав.* neo (buộc, đỗ, đậu)... lại

пришварто́вываться, пришвартова́ться *мор.* neo (buộc, đỗ, đậu) đậu lại, cập (cặp) bến; *ав.* buộc (đỗ, đậu) lại

прише́||лец *м.* 1. người nơi khác đến, dân ngụ cư, người lạ; 2.: ~льцы *мн.* sinh vật có trí tuệ từ hành tinh khác đến

пришепётывать *несов. разг.* hơi nói đớt (nói chớt) (*chữ x thành chữ s*)

пришёптывать *несов.* thì thầm, thì thào, rủ rỉ, nói khẽ, rỉ tai, bỏ nhỏ, nhỏ to, to nhỏ, rủ rỉ rù rì

прише́ствi||е *с.*: до второ́го ~я *разг. ирон.* đến Tết Công-gô (*шутл.*), đến bao giờ rùa kêu đá nổi

приши́бленность *ж.* (lòng, vẻ) ỉu xìu, ủ rũ, chán chường

приши́бленный *прил. разг.* ỉu xìu, ủ rũ, ủ dột, bí xị, chán chường, ỉu xì xìu;

~ вид vẻ mặt ỉu xìu (ủ rũ, ủ dột, bí xị, chán chường, ỉu xìu xìu, hãm tài)

пришива́ние *с.* (sự) khâu, may, đơm, đính

пришива́ть, приши́ть (*В*) 1. khâu (may)... vào, đơm, đính, dát; приши́ть пу́говицы đơm cúc, đính khuy; 2. (*приколачивать*) đính (gắn, đóng)... vào

пришивно́й *прил.* (bị) khâu vào, may vào, đính vào; ~ воротни́к cổ khâu vào

приши́ть *сов. см.* пришива́ть

пришко́льный *прил.* (ở) gần trường, (thuộc) trường học

при́шлый *прил.* (ở) nơi khác đến, lạ

пришпи́ливать, пришпи́лить (*В*) găm, ghim, găm (ghim)... lại, cài... bằng kim băng

пришпи́лить *сов. см.* пришпи́ливать

пришпо́ривать, пришпо́рить (*В*) 1. thúc, giục (*ngựa*); 2. *перен. разг.* thúc, giục, thúc giục, giục giã, thôi thúc

пришпо́рить *сов. см.* пришпо́ривать

прищёлкивать, прищёлкнуть: ~ па́льцами búng tay thành tiếng; ~ кнуто́м vụt roi đôm đốp; ~ языко́м tặc (tắc, chắt) lưỡi

прищёлкнуть *сов. см.* прищёлкивать

прищеми́ть *сов.* (*В*) (làm) kẹt, chẹt, kẹp; ~ себе́ па́лец две́рью kẹt (chẹt, kẹp) ngón tay ở cửa, làm cửa kẹt (chẹt, kẹp) ngón tay

прищепи́ть *сов.* (*В*) *с.-х.* ghép, ghép cây

прище́пка *ж.* kẹp (*phơi quần áo*)

прищу́ривать, прищу́рить (*В*) nheo; ~ глаза́ nheo mắt

прищу́риваться, прищу́риться nheo mắt

прищу́рить(ся) *сов. см.* прищу́ривать(ся)

прию́т *м.* 1. (chỗ, nơi) ở, ở tạm, tạm trú, nương náu, trú ẩn, nương tựa, nương thân; найти́ ~ tìm chỗ ở tạm (nơi nương thân); 2. (*туристская база*) trạm du lịch; 3. (*благотворительное учреждение*) *уст.* trại tế bần, trại trẻ mồ côi; ✧ роди́льный ~ *ист.* hộ sinh đường, nhà hộ sinh

приюти́ть *сов.* (*В*) cho... ở (ở tạm, tạm trú, trú ẩn, nương náu, nương thân, nương tựa, ẩn náu)

приюти́ться *сов.* ở, ở tạm, tạm trú, trú ẩn, nương náu, nương thân, nương tựa, ẩn náu, nương nhờ; (*пристроиться*) ngồi ghé, nghỉ tạm, ở tạm; (*расположиться*) ẩn, nấp, núp, ẩn nấp

прия́знь *ж.* (tình) bạn, hữu ái, bằng hữu

прия́тель *м.* 1. bạn; 2. *разг.* (*обращение*) ông bạn, bạn

прия́тельница *ж.* bạn gái

прия́тельск||ий *прил.* bè bạn, bằng hữu, thân hữu, hữu ái, thân ái, thân mật; быть в ~их отноше́ниях с ке́м-л. có quan hệ bè bạn (thân hữu, bằng hữu) với ai

прия́тно 1. *нареч.* (một cách) dễ chịu, thú vị, khoan khoái, khoái trá, khoái chá; 2. *в знач. сказ. безл.* (thấy) dễ chịu, khoan khoái, khoái trá, khoái chá, thích thú; ему́ бы́ло ~, что... anh ấy thích thú vì...

прия́тность *ж.* khoái cảm, (sự, điều) dễ chịu, khoan khoái, khoái trá

прия́тн||ый *прил.* 1. dễ chịu, thú vị, khoan khoái, khoái trá, khoái chá, khoái; ~ за́пах mùi dễ chịu, mùi thơm, hương thơm; ~ое воспомина́ние hồi ức thú vị; ~ для взо́ра khoái (vui, sướng, ngon) mắt; ~ на слух khoái (êm, bùi, vui) tai, dễ nghe; ~ые но́вости những tin hay; ~ое зре́лище cảnh tượng đẹp mắt (ngoạn mục, vui mắt); 2. (*привлекательный*) có duyên, dễ thương, dễ mến, đáng yêu, khả ái; ~ое лицо́ bộ mặt có duyên (dễ thương)

про *предлог разг.* (*В*) 1. (*относительно, о*) về; говори́ть ~ друзе́й nói về bạn bè; 2. (*для*) cho, để cho; ✧ ~ запа́с để dự trữ; ~ себя́ а) (*еле слышно*) nhẩm, thầm, lẩm nhẩm; б) (*не вслух, мысленно*) thầm, nhẩm; бормота́ть ~ себя́ lẩm bẩm, lầm bầm, lầm rầm, lầu bầu, lẩm bẩm (lầm bầm) trong miệng; чита́ть ~ себя́ đọc thầm; счита́ть ~ себя́ tính nhẩm; ду́мать ~ себя́ nghĩ thầm, nghĩ bụng, bụng bảo dạ

проамерика́нский *прил.* thân Mỹ

проанализи́ровать *сов.* (*В*) phân tích, phân tách

про́б||а *ж.* 1. (*испытание*) (sự) thử, thử thách, thử nghiệm, thí nghiệm; ~ голосо́в thử giọng; ~ сил thử sức; 2. (*образчик*) mẫu thử, mẫu; взять ~у lấy mẫu thử; 3. (*количество драгоценного металла*) tuổi, chỉ số, chuẩn độ; (*клеймо*) dấu vàng bạc, tín ấn; ✧ на ~у để thử (thử thách); ~ пера́ tác phẩm đầu tay; вы́сшей ~ы loại rất tốt (rất giỏi, rất quý), thượng hảo hạng, thượng thặng; ни́зкой ~ы loại xấu (tồi), hạng bét

пробавля́ться *несов. разг.* (*Т*) 1. (*довольствоваться*) thoả mãn (bằng lòng) với; 2. (*существовать, кормиться*) sống (nuôi sống, sinh sống, kiếm sống) bằng

проба́лтываться, проболта́ться I buột miệng nói ra, nói hớ, nói hố, nói lộ, tiết lộ (*bí mật*)

пробе́г *м.* 1. (sự) chạy, bon; ~ при поса́дке *ав.* chạy trên đường băng khi hạ cánh; 2. *спорт.* (cuộc) chạy thi, chạy đua, đua, thi; автомоби́льный ~ (cuộc) đua ôtô; ко́нный ~ (cuộc) đua ngựa; лы́жный ~ (cuộc) thi trượt tuyết; 3. (*расстояние, пройденное автомашиной и т. п.*) khoảng (khoảng cách, cự ly) chạy, hành trình

пробе́гать *сов.* 1. chạy, chạy vạy, chạy ngược chạy xuôi, chạy long tóc gáy; 2. (*В*) *разг.* (*пропустить*) lỡ, bỏ lỡ; ~ у́жин lỡ bữa ăn tối

пробега́ть, пробежа́ть 1. chạy, bon, chạy qua; пробежа́ть ми́мо до́ма chạy qua nhà; 2. (*В*) (*какое-л. расстояние*) chạy, vượt qua; (*о лошади тж.*) phi; пробежа́ть киломе́тр chạy một cây số; 3. (*быстро проезжать, проноситься*) chạy (lướt, phóng, vút) qua; (*появившись, быстро исчезать*) thoáng hiện, thoáng (lướt) qua; по её лицу́ пробежа́ла то́нкая усме́шка trên mặt chị thoáng hiện một nụ cười gần kín đáo; дрожь пробежа́ла у него́ по спине́ cơn run chạy lướt trên lưng anh ta; 4. (*о времени*) qua, vút qua; 5. (*В*) *перен. разг.* (*бегло прочитывать*) đọc lướt qua (phớt qua, loáng thoáng); пробежа́ть газе́ту đọc lướt qua tờ báo

пробежа́ть *сов. см.* пробега́ть

пробежа́ться *сов.* 1. chạy tung tăng, đi nhanh; ~ по са́ду chạy tung tăng trong vườn; 2. *разг.* (*быстро провести по чему-л.*) lướt ngón tay; ~ по кла́вишам роя́ля lướt ngón tay trên phím dương cầm

пробе́жка *ж.* (sự) chạy, chạy qua

пробе́л *м.* 1. (*пропуск*) chỗ trống, khoảng trống, chỗ để trống, chỗ chừa ra; *полигр.* khoảng cách, khoảng trắng; 2. (*упущение*) thiếu sót, khuyết điểm, chỗ khuyết, lỗ hổng, khoảng trắng; воспо́лнить ~ы своего́ образова́ния bổ khuyết những thiếu sót trong trình độ học vấn của mình

пробива́ть, проби́ть (*В*) 1. (*делать отверстие*) đục (đột, dùi) lỗ, đâm (đục, chọc, xuyên) thủng; ~ сте́ну đục thủng tường; пу́ля проби́ла дверь viên đạn chọc (xuyên, đâm) thủng cánh cửa; 2. *разг.* (*прокладывать*) mở, khai phá, khai thông; ~ тропу́ mở lối

đi; ✧ проби́ть себе́ доро́гу thành đạt, làm nên; проби́л после́дний час giờ cuối cùng đã điểm

пробива́ться, проби́ться 1. (*прокладывать себе путь*) chen (lách, len, lách mình, đi xuyên) qua; ~ сквозь толпу́ lách (len, chen, đi xuyên) qua đám đông; полк проби́лся из окруже́ния trung đoàn đã chọc thủng (phá thủng, vượt qua) vòng vây; 2. (*о растениях*) nhú lên; ✧ проби́ться в лю́ди thành đạt, làm nên danh phận

проби́вка *ж.* (sự) đục lỗ, đột lỗ, đâm thủng

пробивн||о́й *прил.* 1.: ~а́я си́ла (*снаряда и т. п.*) sức xuyên phá (xuyên thủng); 2. *разг.* kiên trì, quả quyết, bám đích đến cùng

пробира́ть, пробра́ть (*В*) *разг.* 1. (*ругать*) khiển trách, quở trách, quát mắng, quở mắng, chửi mắng, la rầy, xạc, chửi, mắng; 2. (*о холоде*) làm buốt; моро́з пробра́л меня́ до косте́й băng giá làm tôi buốt thấu xương; 3. (*о страхе*) xâm chiếm; ✧ его́ ничем не проберёшь không thể nào làm cho hắn rung cảm (thông cảm, chuyển biến) được

пробира́ться, пробра́ться 1. (*с трудом*) len (chen, lách, lách mình, đi xuyên) qua; ~ сквозь толпу́ len (chen, lách, lách mình, đi xuyên) qua đám đông; 2. (*тайком*) lẻn (lọt) vào; пробра́ться в ко́мнату lẻn (lọt) vào buồng; ~ о́щупью lần mò lọt vào, mò mẫm lẻn vào

проби́рер *м.* chuyên viên thử vàng bạc

проби́рка *ж.* ống nghiệm, ống thử

проби́рн||ый *прил.* (thuộc về) thử vàng bạc; ~ое клеймо́ dấu vàng bạc, tín ấn; ~ ана́лиз phân tích thử vàng bạc; ✧ ~ ка́мень hòn đá thử vàng

проби́ровать *несов.* (*В*) 1. thử vàng bạc; 2. (*наносить клеймо*) đóng tín ấn (dấu vàng bạc)

проби́ть *сов. см.* бить 11 *и* пробива́ть

проби́ться *сов.* 1. *см.* пробива́ться; 2. (над *Т*) *разг.* (*промучиться*) hì hục, loay hoay, lúi húi, rị mọ, hì hà hì hục

про́бк||а *ж.* 1. *тк. ед.* (*материал*) bần, li-e, điển điển; 2. (*для бутылок*) nút, nút chai;

3. *эл.* cầu chì; ~ перегоре́ла cầu chì cháy, cháy cầu chì; поста́вить но́вую ~у lắp (đặt) cầu chì mới; 4. *перен.* (*затор*) (sự, vụ) kẹt xe, nghẽn đường, tắc đường, ùn tắc; ✧ глуп как ~ ≅ ngu như bò (như lợn); вы́лететь ~ой lao vút (chạy vụt, phóng nhanh) ra

про́бковый *прил.* (thuộc về) bần, liège, li-e, điển điển; (*из пробки*) (bằng) bần, liège, li-e, điển điển; ~ шлем mũ liège (li-e, điển điển); ✧ ~ дуб (cây) sồi bần, sồi liège, sồi li-e, sồi điển điển (*Quercus saber L.*)

пробле́м||а *ж.* vấn đề, vấn nạn, nan đề, vấn đề phức tạp (nan giải); разреши́ть ~у giải quyết vấn đề (vấn nạn); ✧ э́то для меня́ не ~ đối với tôi điều đó chẳng khó gì

пробле́матика *ж.* hệ vấn đề, toàn bộ những vấn đề

пробле́мати́ческий, пробле́мати́чный *прил.* có vấn đề, chưa xác minh, không chắc chắn; (*сомнительный*) đáng nghi, đáng ngờ

пробле́мн||ый *прил.* (để) nghiên cứu vấn đề; ~ая статья́ bài báo nghiên cứu vấn đề

про́блеск *м.* 1. tia sáng, tia; ~ мо́лнии tia chớp; 2. *перен.* tia; ~ наде́жды tia hy vọng; ~и созна́ния những lúc tỉnh của người mất trí

пробле́ять *сов. см.* бле́ять

проблужда́ть *сов.* lạc đường, đi lạc (*hồi lâu*)

про́бный *прил.* (để) thử, thử thách, thử nghiệm, thí nghiệm; ~ полёт *ав.* (sự, chuyến) bay thử, bay thí nghiệm; ~ пробе́г chạy thử; ~ экземпля́р bản in thử; ~ уро́к bài học thử sức (thử thách); ✧ ~ ка́мень hòn đá thử vàng; ~ шар quả bóng thăm dò, mưu toan tìm hiểu, sự dò xét khéo léo

про́бовать, попро́бовать 1. (*В*) (*испытывать*) thử, thử thách, thử nghiệm, thí nghiệm; (*на вкус*) nếm, thử, nếm thử; ~ свои́ си́лы thử sức mình; попро́бовать всего́ понемно́жку nếm (thử, nếm thử) mỗi thứ một tí; 2. (+ *инф.*) (*пытаться сделать что-л.*) thử làm, cố thử, thử

прободе́ние *с. мед.* (sự, chỗ) thủng; ~ бараба́нной перепо́нки thủng màng nhĩ

пробо́ин||а *ж.* lỗ thủng, lỗ hổng; получи́ть ~у bị thủng, bị đâm (bắn, chọc) thủng

пробо́й *м.* 1. (*замка*) then sắt; 2. *эл.* (sự) đánh thủng điện

пробо́йник *м. тех.* (cái) đột lỗ, dùi, choòng

пробол||е́ть I *сов.* (bị) ốm, đau ốm, bệnh; он ~е́л три неде́ли nó ốm (bị ốm) ba tuần lễ

пробол||е́ть II *сов.* (*о какой-л. части тела*) đau; ра́неная рука́ ~е́ла це́лый ме́сяц cánh tay bị thương đau suốt cả tháng

проболт||а́ть *сов. разг.* 1. nói ba hoa, chuyện gẫu, chuyện phiếm, tán gẫu, tán chuyện, tán (nói) phượu, tán phiệu, bù khú; мы ещё ~а́ли часа́ два chúng tôi chuyện gẫu (tán gẫu, bù khú, tán phượu) chừng hai giờ nữa; 2. (*В*) (*сообщить что-л.*) nói lộ, tiết lộ, buột miệng lộ ra; ~ секре́т nói lộ (tiết lộ) bí mật

проболта́ться I *сов. см.* пробалтываться

проболта́ться II *сов. прост.* láng cháng, lang thang, đi lang bang (lông bông, vẩn vơ)

пробо́р *м.* đường ngôi; коско́й ~ đường ngôi lệch; она́ но́сит прямо́й ~ (tóc) chị ấy rẽ đường ngôi thẳng

пробо́рка *ж.* (*выговор*) (sự) khiển trách, quở trách, quát mắng, quở mắng, chửi mắng, la rầy, xạc, chửi, mắng

пробормота́ть *сов. см.* бормота́ть

про́бочник *м. разг.* cái mở nút chai

пробра́ть(ся) *сов. см.* пробира́ть(ся)

пробрюзжа́ть *сов. см.* брюзжа́ть

пробуди́ть(ся) *сов. см.* пробужда́ть(ся)

пробужда́ть, пробуди́ть (*В*) 1. đánh thức, lay dậy; 2. *перен.* đánh thức, thức tỉnh, cảnh tỉnh, giác ngộ; (*возбуждать*) gây ra, gợi nên, khêu gợi; ~ любопы́тство khêu gợi trí tò mò; ~ кого́-л. к акти́вной де́ятельности thúc đẩy ai hoạt động tích cực hẳn lên

пробужда́ться, пробуди́ться 1. thức (tỉnh) dậy, thức (tỉnh) giấc, bừng tỉnh dậy; весно́й приро́да пробуди́лась xuân về thiên nhiên đã bừng tỉnh dậy (hồi sinh lại); 2. *перен.* (*возникать, появляться*) thức tỉnh, phát sinh, xuất hiện

пробужде́ние *с.* (sự) đánh thức; thức dậy, tỉnh dậy, thức giấc; *перен.* (sự) thức tỉnh, cảnh tỉnh; gây ra, gợi nên, khêu gợi; phát sinh, xuất hiện (*ср.* пробужда́ть *и* пробужда́ться); ~ приро́ды (sự) bừng tỉnh dậy của thiên nhiên, hồi sinh của vạn vật; ~ созна́ния у ребёнка thức tỉnh ý thức của đứa bé

пробура́вить *сов. см.* пробура́вливать *и* бура́вить

пробура́вливать, пробура́вить (*В*) khoan, khoan thủng, dùi lỗ

пробури́ть *сов. см.* бури́ть

пробы́ть *сов.* ở (lưu) lại, ở; ско́лько вре́мени вы здесь пробу́дете? anh sẽ ở lại (lưu lại, ở) đây bao lâu?; он

цéлый мéсяц прóбыл без рабóты нó ở không (ở dưng, ngồi không) suốt cả tháng, suốt một tháng nó không có việc làm

прова́йдер *м. информ.* người (công ty) cung ứng dịch vụ, người (công ty) cung cấp phần mềm

прова́л *м.* 1. (*действие*) (sự) sập đổ, sụp đổ, sụt đổ; 2. (*углубление почвы*) chỗ đất sụt, hố sụt; 3. (*неудача*) (sự) sụp đổ, sập đổ, thất bại, phá sản; потерпéть ~ bị thất bại, bị phá sản, bị sụp đổ; ~ на экзáменах thi hỏng (trượt), hỏng (trượt) thi; trượt vỏ chuối (*разг.*); 4. (*подпольной организации*) (sự, vụ) bị lộ, bại lộ, vỡ lở, vỡ cơ sở); 5.: ~ пáмяти (tình trạng, sự) mất trí nhớ, lú lẫn

прова́лив||ать, провали́ть (*В*) 1. *разг.* (*дело, предприятие и т. п.*) làm hỏng (thất bại, phá sản, sập đổ); 2. (*подпольную организацию*) làm bị lộ (bại lộ, vỡ lở, vỡ cơ sở); 3. (*отвергать*) bác (gạt) bỏ, bác đi; провали́ть предложéние bác bỏ (gạt bỏ, bác) đề nghị; 4. (*на экзамене*) đánh hỏng (trượt, rớt); ✧ ~ай! *груб.* hãy xéo (cút) đi!

прова́ливаться, провали́ться 1. (*в какое-л. отверстие*) rơi (rơi tõm, tụt chân) xuống; провали́ться в я́му rơi (rơi tõm, tụt chân) xuống hố; 2. (*обрушиваться*) sập (sụp, sụt) đổ, đổ nhào, sụp (sập) xuống; (*о почве и т. п.*) sụt xuống, sụt; кры́ша провали́лась mái nhà sập đổ (sụp đổ, sập xuống, sụp xuống); 3. *разг.* (*терпеть неудачу*) sụp đổ, sập đổ, thất bại, phá sản; 4. *разг.* (*о подпольной организации*) bị lộ, bại lộ, vỡ lở, bị vỡ; 5. *разг.* (*на экзамене*) thi hỏng (trượt, rớt), hỏng (trượt) thi, bị rớt; trượt vỏ chuối (*шутл.*); (*на выборах*) thất cử, không trúng cử; 6. *разг.* (*исчезать*) biến mất; как сквозь зéмлю провали́лся mất biến, mất tiệt, mất biệt tăm biệt tích, biến mất như độn thổ

провали́ть(ся) *сов. см.* прова́ливать(ся)

провансáль *м.* (*соус*) mai-o-ne

прова́нск||ий *прил.*: ~ое масло dầu ô-liu

прова́ривать, проварúть (*В*) nấu (đun) chín, nấu (đun) nhừ, ninh, hầm, bung

прова́риваться, проварúться chín, chín nhừ

проварúть(ся) *сов. см.* прова́ривать(ся)

прове́дать *сов. см.* прове́дывать

проведéние *с.* (sự) dẫn, dắt, đưa; kẻ, vạch; xây dựng, làm, đặt, mắc, bắc; đưa ra, đề ra, đề xuất; làm cho được thông qua, làm cho được phê chuẩn; tiến hành, thi hành, thực hiện (*ср.* проводúть 1, 2, 4–7); ~ желéзной дорóги xây dựng (làm) đường sắt; ~ кáбеля đặt cáp; ~ законопроéкта làm cho dự luật được phê chuẩn; ~ кандидáта а) (*путём выборов*) làm cho ứng viên được đắc cử (trúng cử); б) (*путём назначения*) làm cho ứng viên được bổ nhiệm (chỉ định); ~ кампáнии tiến hành cuộc vận động, mở chiến dịch; ~ в жизнь thực hiện, thi hành, thực hành, đưa vào cuộc sống

прове́дывать, прове́дать *разг.* 1. (*В*) (*навещать*) thăm, đến (tới, đi) thăm, thăm viếng; 2. (*В, о П*) (*узнавать*) biết, hay, được biết, hay (biết) tin

провезти́ *сов. см.* провози́ть

прове́ивать, прове́ять (*В*) (*веялкой*) quạt; (*на ветру*) rê

провентили́ровать *сов. см.* вентили́ровать

прове́ренный *прил.* được thử thách (tôi luyện), dày dạn, tốt; ~ боéц chiến sĩ được thử thách (được tôi luyện, dày dạn)

прове́рить(ся) *сов. см.* проверя́ть(ся)

прове́рк||а *ж.* 1. (*контроль*) (sự) kiểm tra, thẩm tra, thanh tra, phúc tra, kiểm soát, kiểm lại, soát lại, rà soát lại, dò lại, thử lại, soát, khám; ~ отчётности kiểm tra bản kết toán tài chính, kiểm lại kết toán, kiểm toán; ~ докумéнтов kiểm soát (kiểm tra, soát, khám) giấy tờ; ~ исполнéния kiểm tra việc thực hiện; 2. (*испытание*) (sự) kiểm nghiệm, kiểm chứng, thể nghiệm, chứng nghiệm, thử nghiệm, thí nghiệm, khảo sát, thử thách, thử; ~ мотóра thử động cơ; ~ знáний учáщихся khảo sát (kiểm tra) kiến thức của học viên; вы́держать ~у врéменем chịu được sự thử thách của thời gian

провернýть *сов. см.* провёртывать

прове́рочный *прил.* (để) kiểm tra, thẩm tra, thử nghiệm, thử thách

провёртывать, провернýть (*В*) 1. *разг.* (*пробуравливать*) khoan (đục) lỗ, dùi; 2. (*перемалывать*) nghiền; провернýть мя́со nghiền thịt

проверя́ть, прове́рить (*В*) 1. (*правильность чего-л.*) kiểm tra, thẩm tra, thanh tra, phúc tra, kiểm soát (rà soát, kiểm, soát, dò, thử) lại, soát, khám; ~ счетá kiểm tra (kiểm lại, soát lại, dò lại, rà soát lại) bản tính toán; ~ решéние задáчи thử lại (soát lại, kiểm lại) lời giải bài toán; ~ часы́ xem (kiểm) lại giờ; ~ часы́ по чему́-л. chữa (chỉnh) lại đồng hồ theo cái gì; 2. (*обследовать*) thẩm tra, thanh tra, kiểm tra; ~ рабóту kiểm tra công việc, thanh tra công tác; ~ выполнéние плáна kiểm tra việc thực hiện kế hoạch; 3. (*удостоверяться в подлинности чего-л.*) kiểm soát, kiểm tra, khám, soát, kiểm; ~ билéты soát (kiểm, kiểm soát) vé; ~ докумéнты kiểm soát (kiểm tra, soát, khám) giấy tờ; 4. (*испытывать*) kiểm nghiệm, kiểm chứng, thể nghiệm, chứng nghiệm, thử nghiệm, thí nghiệm, khảo sát, thử thách, thử; ~ рабóту механи́зма kiểm nghiệm (thí nghiệm, kiểm tra) hoạt động của bộ máy

проверя́ться, прове́риться *разг.* 1. (*проходить проверку*) qua sự kiểm tra, được kiểm tra; прове́риться у врачá qua sự kiểm tra của bác sĩ, được bác sĩ kiểm tra, được bác sĩ khám; 2. (*в каком-л. списке*) kiểm lại tên mình; прове́риться в спи́ске избира́телей kiểm lại tên mình ở danh sách cử tri

прове́с *м. торг.* thiếu cân, cân thiếu

провести́ *сов. см.* проводúть I 1–8, 10, 11

прове́тривать, прове́трить (*В*) (*помещение*) làm thoáng (thoáng khí, thông thoáng), thông hơi (gió); (*вещи*) phơi cho thoáng

прове́триваться, прове́триться 1. (*о помещении*) (được) thoáng, thoáng khí, thông thoáng, thoáng gió, thông hơi, thông gió; 2. (*на свежем воздухе — о людях*) đi hóng mát, dạo mát

прове́трить(ся) *сов. см.* прове́тривать(ся)

прове́ять *сов. см.* прове́ивать

провиáнт *м.* lương thực, quân (binh) lương; снабжáть ~ом tiếp tế lương thực, tiếp lương

прови́дени||е *с.* (sự) tiên tri, tiên đoán, thấy trước, nhìn xa thấy rộng; дар ~я tài tiên đoán (nhìn xa thấy rộng)

провидéние *с.* thiên hựu, thiên mệnh, mệnh trời

прови́дец *м. уст.* nhà tiên tri

провизио́нный *прил.* (thuộc về) lương thực, thực phẩm

прови́зия *ж.* lương thực, thực phẩm

прови́зор *м.* dược sĩ, nhà bào chế

провин||и́ться *сов.* (в *П*) phạm (mắc) lỗi, phạm (có) tội; в чём ты ~и́лся пéред ним? cậu đã phạm lỗi (mắc lỗi, có tội) gì với ông ta?

прови́нность *ж.* (điều) lầm lỗi, lỗi
провинциа́л *м.*, **~ка** *ж.* người ở tỉnh; *разг. пренебр.* người tỉnh lẻ (quê mùa, nhà quê)
провинциали́зм *м.* 1. (tính chất, thói) tỉnh lẻ, quê mùa, nhà quê; 2. (*слово, выражение*) tiếng địa phương
провинциа́льность *ж.* (tính chất) tỉnh lẻ
провинциа́льный *прил.* ở tỉnh; *перен. пренебр.* tỉnh lẻ, quê mùa, nhà quê, cục mịch
прови́нция *ж.* 1. (*область*) tỉnh; 2. *уст.* (*периферия*) tỉnh lẻ, vùng xa xôi hẻo lánh
провиса́ть, прови́снуть oằn (võng, trĩu) xuống
провисе́ть *сов.* treo
прови́снуть *сов. см.* провиса́ть
прово́д *м.* dây, dây dẫn; телефо́нный ~ dây điện thoại
проводи́мость *ж.* (tính) truyền dẫn, dẫn; (*способность проводить электрический ток*) (tính) dẫn điện, truyền điện; (*способность проводить тепло*) (tính) dẫn nhiệt, truyền nhiệt; (*способность проводить звук*) (tính) dẫn âm, truyền âm
проводи́ть I, провести́ 1. (*В*) dẫn (dắt, đưa)... qua, dẫn (dắt, đưa)... đi; провести́ ребёнка че́рез у́лицу dẫn (dắt, đưa) đứa bé qua đường; провести́ отря́д че́рез лес dẫn đội quân đi qua rừng; провести́ ло́дку че́рез поро́ги đưa thuyền qua thác ghềnh; 2. (*Т* по *Д*) (*рукой и т. п.*) đưa... lướt qua, vuốt, xoa; провести́ ладо́нью по лбу đưa tay xoa (vuốt) trán; 3. (*В*) (*обозначать*) kẻ, vạch; провести́ черту́ kẻ (vạch) một nét; провести́ грани́цу vạch ranh giới, phân định biên giới; 4. (*В*) (*прокладывать, сооружать*) xây dựng, làm, đặt, mắc, bắc; ~ желе́зную доро́гу xây dựng (làm) đường sắt; ~ электри́чество mắc (bắc) điện; ~ водопрово́д đặt ống nước; 5. (*В*) (*мысль, идею*) đưa (đề) ra, đề xuất, trình bày; 6. (*В*) (*добиваться утверждения*) làm cho... được chấp nhận (phê chuẩn, chấp thuận); провести́ резолю́цию làm cho nghị quyết được phê chuẩn (chấp thuận); 7. (*В*) (*осуществлять*) tiến hành, thi hành, thực hiện, thực thi, làm; ~ поли́тику ми́ра tiến hành (thực hiện, thực thi) chính sách hoà bình; ~ кампа́нию tiến hành cuộc vận động, mở chiến dịch; ~ собра́ние tiến hành hội nghị, khai hội; ~ о́пыт (làm) thí nghiệm, thử nghiệm; ~ анало́гию so sánh, đối sánh; ~ репети́цию (tiến hành) diễn tập; ~ испыта́ние thử, (tiến hành) thử nghiệm; ~ убо́рку урожа́я thu hoạch mùa màng; провести́ что-л. в жизнь thực hiện (thi hành, thực hành, đưa vào cuộc sống) cái gì; 8. (*В*) (*время*) dùng thì giờ, ở; провести́ свой о́тпуск на ю́ге nghỉ ở miền Nam; ве́село провести́ пра́здник vui vẻ ăn mừng ngày hội; 9. *тк. несов.* (*В*) (*быть проводником электрического тока и от. п.*) dẫn, truyền, truyền dẫn; мета́ллы прово́дят электри́чество kim loại dẫn (truyền) điện; 10. (*В*) *разг.* (*обманывать*) đánh lừa, lừa phỉnh, lừa bịp; его́ не проведёшь nó thì chẳng bị lừa đâu, đừng hòng đánh lừa được nó; 11. (*В*) *бухг.* ghi
проводи́ть II *сов. см.* провожа́ть
прово́дка *ж.* 1. (*судов*) (sự) lái qua, lái; (*железной дороги, канала*) (sự) xây dựng, làm; (*электричества*) (sự) mắc, bắc; (*водопровода*) (sự) đặt; 2. (*сеть проводов*) mạng dây điện, hệ thống dây dẫn
проводни́к I *м.* 1. (*электрического тока, тепла и т. п.*) chất (vật) dẫn, chất (vật) truyền; вода́ — прекра́сный ~ зву́ка nước là chất truyền âm thanh rất tốt; 2. *перен.* người truyền bá (truyền đạt)
проводни́к II *м.* 1. (*провожатый*) người dẫn đường (đưa đường, hướng đạo); 2. (*в поезде*) người phụ trách toa
проводн||о́й *прил.* hữu tuyến; ~а́я связь liên lạc hữu tuyến; ~о́е вещáние truyền thanh hữu tuyến
про́воды *мн.* (*скл. как м.*) (sự, cuộc) tiễn đưa, tiễn hành, tiễn biệt, tống tiễn
провожа́тый *м.* (*для охраны*) người hộ tống (tháp tùng); (*для указания пути*) người dẫn đường; *разг.* (*провожающий*) người đi tiễn
провожа́ть, проводи́ть (*В*) 1. (*сопровождать*) đi theo, tháp tùng, hộ tống; (*уезжающего*) tiễn, đưa, tiễn đưa, tiễn hành, tiễn biệt, tiễn (đưa) chân, tống tiễn, tống biệt, hoan tống; я тебя́ провожу́ домо́й anh sẽ đưa (tiễn, đưa chân) em về nhà; ~ кого́-л. до две́ри tiễn ai đến cửa; ~ кого́-л. на вокза́л tiễn (đưa, tiễn đưa, đi tiễn) ai ra ga; 2. (*отправлять куда-л.*) tiễn, đưa; проводи́ть сы́на в а́рмию đưa (tiễn) con đi nhập ngũ; 3. (*выражать своё отношение*) tiễn; проводи́ть кого́-л. аплодисме́нтами vỗ tay tiễn ai, tiễn ai bằng một tràng pháo tay; ✧ проводи́ть кого́-л. глаза́ми nhìn (trông) theo ai đang đi khuất
прово́з *м.* (sự) vận chuyển, chuyên chở, vận tải; пла́та за ~, сто́имость ~а vận phí, cước phí vận chuyển, phí vận tải
провезти́ *сов. см.* провозвеща́ть
провозве́стник *м. книжн.* người tuyên cáo (tuyên bố, bố cáo)
провозвеща́ть, провозвести́ть (*В*) *книжн.* (trịnh trọng) tuyên cáo, tuyên bố, bố cáo
провозгласи́ть *сов. см.* провозглаша́ть
провозгла||ша́ть, провозгласи́ть (*В*) tuyên bố, tuyên cáo; ~ респу́блику tuyên bố thành lập nước cộng hoà, tuyên cáo nền cộng hoà; ~си́ть ло́зунг đưa (tung) ra khẩu hiệu
провозглаше́ние *с.* (sự) tuyên bố, tuyên cáo; ~ незави́симости tuyên bố độc lập; ~ то́ста (đề nghị) nâng cốc chúc mừng
провози́ть I, провезти́ (*В*) chở (xe, vận chuyển, chuyên chở)... qua; он провёз меня́ ми́мо до́ма anh ta chở tôi đi qua nhà tôi
провоз||и́ть II *сов.*: во́зчик це́лый день ~и́л дрова́ người đánh xe ngựa chở củi suốt ngày
провоз||и́ться *сов. разг.* 1. (с *Т*) bận rộn, lúi húi, cắm cúi, cặm cụi, rị mọ; (*сделать что-л. медленно*) dềnh dàng, dây dưa, làm lề mề (rề rà, câu dầm); весь день ~ с больны́м суо́т ngày bận rộn (lúi húi, cặm cụi, cắm cúi) với người ốm; 2. (*провести время в возне, шалостях*) đùa nghịch, nô đùa, nghịch, nô; де́ти ~и́лись весь ве́чер trẻ con nghịch (đùa nghịch, nô đùa, nô) suốt buổi tối
провока́тор *м.* tên nội gián, kẻ khiêu khích
провока́торский *прил.* (thuộc về) tên nội gián, kẻ khiêu khích
провокацио́нный *прил.* (có tính chất) khiêu khích
провока́ция *ж.* (sự, vụ) khiêu khích
провола́кивать, проволочи́ть (*В*) 1. (*протаскивать*) kéo, lôi; 2. *тех.* (*проволоку*) kéo kim loại thành dây
про́волока *ж.* dây, dây thép, dây kim loại
проволочи́ть *сов. см.* провола́кивать
про́волочка *ж.* dây (dây kim loại) nhỏ
проволо́ч||ка *ж. разг.* (sự) trì hoãn, chậm trễ, dềnh dàng, dây dưa, lề mề, rề rà; câu dầm, ngâm tôm (*разг.*); без вся́ких ~ек làm ngay, ngay lập tức, không chút trì hoãn (chậm trễ)

про́волочн||ый *прил.* (thuộc về) dây, dây thép; ~ое заражде́ние hàng rào dây thép (dây kẽm) gai

проволо́чь *сов. см.* провола́кивать 1

прово́рно *нареч.* (một cách) nhanh nhẹn, lanh lẹn, mau lẹ; (*ловко*) (một cách) khéo léo

прово́рность *ж.* (sự, tính) nhanh nhẹn, lanh lẹn, mau lẹ, lẹ làng

прово́рный *прил.* nhanh nhẹn, lanh lẹn, mau lẹ, lẹ làng, nhanh nhảu, nhanh, lẹ; (*ловкий*) khéo léo, tháo vát; ~ шаг bước nhanh (vội), rảo (lẹ) bước; ~ па́рень cậu bé nhanh nhẹn (lanh lẹn, nhanh nhảu, khéo léo)

проворова́ться *сов. разг.* biển thủ, ăn cắp, chôm chỉa, chôm, thụt

проворо́нить *сов.* (*В*) *разг.* lỡ, nhỡ, bỏ lỡ, lỡ (nhỡ) dịp, bỏ qua mất

проворо́чаться *сов. разг.* trở mình, trăn trở, trằn trọc

прово́рство *с.* (sự) nhanh nhẹn, lanh lẹn, mau lẹ, lẹ làng, nhanh nhảu; (*ловкость*) (sự) khéo léo, tháo vát

проворча́ть *сов.* càu nhàu, cằn nhằn, cằn nhằn, lầu bầu, lẩm bẩm, làu nhàu

провоци́ровать *несов. и сов.* (*сов. тж.* спровоци́ровать) (*В*) khiêu khích, gây; ~ войну gây chiến, gây hấn

провы́ть *сов. см.* выть

провя́лить *сов. см.* вя́лить

прогада́ть *сов. см.* прога́дывать

прога́дывать, прогада́ть *разг.* đoán (tính) sai; я не прогада́л tôi đã đoán không sai; я прогада́л, не согласи́вшись на предложе́ние tôi đã tính sai khi không đồng ý với đề nghị

прога́лина *ж. разг.* 1. khoảng (quãng) trống (*trong rừng*); (*лужайка*) bãi cỏ (*trong rừng*); 2. (*промежуток*) khoảng (quãng) cách, khoảng (quãng) trống

проги́б *м.* 1. (*действие*) (sự) võng xuống, oằn xuống, trĩu xuống, võng, oằn, trĩu, cong; 2. (*место*) chỗ võng (oằn, trĩu, cong)

прогиба́ться, прогну́ться võng (oằn, trĩu) xuống, võng, oằn, trĩu, cong

прогла́дить *сов.* 1. *см.* прогла́живать; 2. (*в течение какого-л. времени*) là, ủi (*trong một thời gian*); весь день прогла́дить бельё suốt ngày là quần áo

прогла́живать, прогладить (*В*) là, ủi (*cẩn thận*)

прогла́тывать, проглоти́ть (*В*) *прям. и перен.* nuốt; проглоти́ть оби́ду nuốt giận (hận, hờn); ngậm đắng nuốt cay, ngậm bồ hòn làm ngọt (*погов.*); ✧ язы́к проглоти́шь ngon tuyệt, rất khoái khẩu, tuyệt cú mèo; язы́к проглоти́л nó câm miệng hến (im re, lặng thinh, ngậm tăm)

проглоти́ть *сов. см.* прогла́тывать

прогляде́ть *сов.* 1. *см.* прогля́дывать 1; 2. (*В*) *разг.* (*не заметить*) bỏ qua, không nhận thấy; (*пропустить*) bỏ sót; ~ оши́бку bỏ sót lỗi; ~ в пье́се са́мое гла́вное không nhận thấy điều chủ yếu nhất trong vở kịch

прогля́дывать, прогляде́ть, прогляну́ть 1. *сов.* прогляде́ть (*В*) *разг.* (*просматривать*) xem (đọc, nhìn thoáng, lướt mắt) qua, đọc lướt; ~ кни́гу đọc lướt (xem qua) quyển sách; 2. *сов.* прогляну́ть (*показываться*) ló (hiện, lộ) ra, bộc lộ, lộ rõ; со́лнце прогляну́ло сквозь облака́ mặt trời ló ra qua đám mây; в его́ слова́х прогляну́ла ирони́я trong lời nói của anh ta lộ rõ sự mỉa mai

прогляну́ть *сов. см.* прогля́дывать 2

прогна́ть *сов. см.* прогоня́ть

прогн||ива́ть, прогни́ть mục, mục nát (ruỗng); бревно́ ~и́ло súc gỗ đã mục (mục nát, mục ruỗng); ~и́ть насквозь *перен.* thối (mục) nát tận xương tuỷ

прогни́ть *сов. см.* прогнива́ть

прогно́з *м.* (sự, điều) dự đoán, dự báo; *мед.* (sự) tiên lượng; ~ пого́ды dự báo thời tiết; нау́чный ~ dự đoán khoa học

прогнози́рование *с.* (sự) dự đoán, dự báo, làm dự đoán, làm dự báo, phỏng đoán; экономи́ческое ~ dự đoán kinh tế

прогнози́ровать *несов. и сов.* (*В*) dự đoán, dự báo, làm dự đoán (dự báo), phỏng đoán

прогно́стика *ж.* (khoa, môn) dự đoán, dự báo

прогну́ться *сов. см.* прогиба́ться

проговари́ваться, проговори́ться nói lộ, sẩy (sổng) miệng, nói hớ, tiết lộ, buột miệng nói lộ ra

проговор||и́ть *сов.* 1. (*В*) (*сказать*) nói, thốt lên; он ни сло́ва не ~и́л anh ta không nói (không thốt lên) một lời nào cả; 2. (*долго разговаривать*) nói chuyện lâu, mải chuyện trò, bù khú; мы ~и́ли це́лый ве́чер chúng tôi bù khú (mải chuyện trò, nói chuyện lâu) cả buổi tối

проговори́ться *сов. см.* проговари́ваться

проголода́ться *сов.* đói, đói bụng, thấy đói, muốn ăn; си́льно ~ đói meo, đói rã họng

проголосова́ть *сов. см.* голосова́ть

прого́н I *м.* 1. (*боковая улица*) đường nhánh; 2. (*дорога, по которой гонят скот*) đường lùa gia súc; 3. (*между двумя станциями*) đoạn đường giữa hai ga (trạm, bến xe)

прого́н II *м.* (*упорная балка*) dầm (rầm) tựa, xà (dầm, rầm) dọc

прогоня́ть, прогна́ть (*В*) 1. (*стадо*) lùa, lùa... đi; 2. (*заставлять уйти*) đuổi (tống cổ)... đi, đuổi (tống cổ)... ra; *перен.* xua đuổi, xua tan, xua (lùa)... đi; ветер прогна́л ту́чи gió xua (lùa) đám mây đen đi; прогна́ть ску́ку xua đuổi (xua tan) nỗi buồn; 3. *разг.* (*увольнять*) đuổi (thải)... ra, sa thải

прогора́ть, прогоре́ть 1. cháy hết, cháy trụi (rụi), cháy ra tro; дрова́ в пе́чке прогоре́ли củi trong lò đã cháy hết; 2. (*до дыр*) bị cháy (thiêu); 3. *разг.* (*разоряться*) (bị) phá sản, thất bại, tiêu ma; (bị) sập tiệm, cháy túi (*разг.*)

прогоре́ть *сов. см.* прогора́ть

прого́ркший *прил.* bị đắng, hơi đắng

прого́ркнуть *сов. см.* го́ркнуть

програ́мм||а *ж.* 1. chương trình; (*план*) kế hoạch; экономи́ческая, социа́льная ~ chương trình kinh tế, xã hội; ~ де́йствий chương trình hành động; производственная ~ kế hoạch sản xuất; 2. (*партии и т. п.*) cương lĩnh, chương trình; ~ па́ртии зелёных chương trình của đảng Xanh; полити́ческая ~ chính cương, cương lĩnh chính trị; ~ и устав па́ртии cương lĩnh và điều lệ của đảng; принима́ть ~у thông qua cương lĩnh; составля́ть ~у soạn thảo cương lĩnh; 3. (*содержание представлений, радио- и телепередач*) chương trình; ~ конце́рта chương trình hoà nhạc; но́вая цирковая́ ~ chương trình xiếc mới; ~ ра́дио- и телепереда́ч на сего́дня chương trình truyền thanh và truyền hình trong ngày hôm nay; ~ для полуно́чников chương trình dành cho người thức khuya; 4. (*краткое изложение содержания учебного предмета*) chương trình, nội dung vắn tắt; ~ по матема́тике для пя́того кла́сса chương trình toán học cho lớp năm, nội dung môn toán lớp năm; 5. (*листок с перечнем исполняемых номеров*) tờ chương trình; купи́ть в антра́кте ~у lúc giải lao mua tờ chương trình; 6. *электрон., информ.* (*задание для ЭВМ*) chương trình; компью́терная ~ chương trình cho computer (máy điện toán, máy vi tính); составля́ть ~у lập (thảo) chương trình,

lập trình, thảo chương; заложи́ть ~y в станóк cài chương trình vào máy; 7. (*канал радио- или телевещания*) kênh; переключи́ть телеви́зор на вторýю ~y bấm chuyển máy thu hình sang kênh hai

программи́рование *с.* 1. (sự) chương trình hoá, hệ chương trình, quy hoạch; линéйное ~ quy hoạch tuyến tính; 2. *информ.* (sự) lập trình, thảo chương; ✧ нейролингвисти́ческое ~ (sự) ám thị bằng lời nói

программи́ровать *несов.* 1. lập (soạn) chương trình, chương trình hoá; 2. *электрон.* lập trình, thảo chương

программи́ст *м.* 1. người lập chương trình, chương trình viên; 2. *информ.* lập trình (thảo chương) viên

програ́ммн||ый *прил.* 1. (thuộc về) chương trình; cương lĩnh (*ср.* програ́мма); (*отражающий программу*) (có tính) cương lĩnh; ~ая статья́ bài báo trình bày cương lĩnh, luận văn có tính cương lĩnh; ~ докумéнт văn kiện có tính chất cương lĩnh; 2.: ~ое обеспéчение, ~ые срéдства *информ.* phần mềm, nhu liệu; ~ продýкт *информ.* sản phẩm phần mềm (nhu liệu); ~ блок *информ.* khối chương trình; ~ое управлéние *тех.* điều khiển theo chương trình; ✧ ~ая мýзыка âm nhạc tiêu đề

прогре́в *м.* (sự) sưởi ấm, đốt nóng

прогрева́ть, прогре́ть (*В*) sưởi ấm, đốt nóng

прогрева́ться, прогре́ться (được) sưởi ấm, đốt nóng

прогреме́ть *сов. см.* греме́ть

прогре́сс *м.* (sự) tiến bộ; ~ нáуки tiến bộ của khoa học

прогресси́вность *ж.* (tính chất) tiến bộ

прогресси́вн||ый *прил.* 1. (*передовой*) tiến bộ; ~ое человéчество nhân loại (loài người) tiến bộ; ~ые взгля́ды những quan điểm tiến bộ; 2. (*постепенно возрастающий*) luỹ tiến; ~ налóг thuế luỹ tiến; ✧ ~ паралúч *мед.* (bệnh) liệt tuần tiến

прогресси́ров||ать *несов.* 1. tiến bộ; ~ в техни́ческом отношéнии tiến bộ về mặt kỹ thuật; 2. (*усиливаться*) tiến triển, tấn tới, tăng lên, tăng tiến; болéзнь бы́стро ~ала bệnh tiến triển nhanh

прогре́ссия *ж. мат.* cấp số; арифмети́ческая ~ cấp số cộng; геометри́ческая ~ cấp số nhân

прогре́ть(ся) *сов. см.* прогрева́ть(ся)

прогрыза́ть, прогры́зть (*В*) gặm (nhấm) thủng

прогры́зть *сов. см.* прогрыза́ть

прогуде́ть *сов. см.* гуде́ть; ✧ ~ у́ши кому́-л. làm chán tai ai

прогу́л *м.* (sự) trốn việc, tuỳ tiện nghỉ việc; (*занятий*) (sự) trốn học; cúp cua (*разг.*); ✧ вы́нужденный ~ nghỉ việc bất đắc dĩ (*do lỗi của ban quản trị*)

прогу́ливать, прогуля́ть 1. đi dạo, đi chơi, dạo chơi, dạo (*trong một thời gian*); прогуля́ть всё у́тро đi dạo (đi chơi, dạo chơi) cả buổi sáng; 2. (*не выходить на работу*) trốn việc, bỏ việc đi chơi, tuỳ tiện nghỉ việc; (*пропускать занятия*) trốn học; cúp cua (*разг.*); 3. (*В*) *разг.* (*пропускать что-л.*) bỏ lỡ, lỡ; прогуля́ть у́жин lỡ bữa ăn tối; 4. *тк. несов.* (*водить гулять*) dắt... đi chơi, dẫn... đi dạo; ~ соба́ку dắt chó đi chơi

прогу́ливаться, прогуля́ться đi dạo, đi chơi, dạo chơi, dạo, đi nhởn nhơ, lượn

прогу́лка *ж.* (sự, cuộc) đi dạo, đi chơi, dạo chơi, dạo; (*в лодке*) (cuộc) dạo thuyền, dạo chơi bằng thuyền; ~ верхóм (cuộc) cưỡi ngựa đi chơi, dạo chơi bằng ngựa

прогу́лочн||ый *прил.* (để) đi dạo, đi chơi, dạo chơi; ~ ка́тер du thuyền, canô để đi chơi; дéтская ~ая коля́ска xe nôi

прогу́льщи||к *м.*, **~ца** *ж.* kẻ trốn việc (tuỳ tiện nghỉ việc); (*об учащихся*) kẻ trốn học

прогуля́ть *сов. см.* прогу́ливать 1–3

прогуля́ться *сов. см.* прогу́ливаться

продава́ть, прода́ть (*В*) 1. bán, nhượng, để; ~ что́-л. дёшево bán (nhượng, để) rẻ cái gì; ~ что́-л. кому́-л. bán cái gì cho ai; ~ что́-л. в креди́т bán chịu cái gì, bán cái gì cho trả dần; ~ что́-л. за нали́чный расчёт bán cái gì theo lối trả tiền mặt; ~ что́-л. о́птом bán buôn (bán sỉ) cái gì; ~ что́-л. в рóзницу bán lẻ cái gì; 2. (*предавать*) bán, bán rẻ, phản bội

продава́ться, прода́ться 1. *тк. несов.* bán; дом продаётся nhà để bán; 2. (*Д*) (*совершать предательство*) bán mình, phản bội; прода́ться врага́м bán mình cho địch, bán linh hồn cho giặc, phản bội theo địch

продаве́ц *м.* người bán (bán hàng); ông/anh hàng (*разг.*)

продавщи́ца *ж.* bà (chị, cô) bán hàng; bà/cô hàng (*разг.*); ~ цветóв bà bán (cô hàng) hoa

прода́ж||а *ж.* (sự) bán; иметься в ~е, быть в ~е có bán; поступи́ть в ~у có bán, có hàng đưa ra bán

прода́жн||ый *прил.* 1. (thuộc về) bán; ~ая цена́ giá bán; 2. (*для продажи*) để bán; 3. (*подкупный*) bị mua chuộc, bất lương; ~ое перó bồi bút, văn nô; ~ая печáть báo chí tay sai (viết thuê, bồi bút, bị mua chuộc, vụ lợi)

продо́лбливать, продолби́ть (*В*) đục lỗ, đục thủng

прода́ть *сов. см.* продава́ть

прода́ться *сов. см.* продава́ться 2

продвига́ть, продви́нуть (*В*) 1. (*двигать*) đẩy tới, đẩy lên, đẩy lên trước; (*протаскивать через что-л.*) đẩy (kéo, đưa)... qua; (*направлять куда-л.*) đưa... đi; 2. *перен. разг.* (*дело и т.п.*) xúc tiến, thúc đẩy, đẩy tới; продви́нуть де́ло xúc tiến (thúc đẩy) công việc; 3. (*по службе*) đề bạt, cất nhắc, thăng chức

продвиг||а́ться, продви́нуться 1. tiến, tiến lên, tiến tới; (*о войсках тж.*) hành tiến, tiến quân; (*через что-л.*) chuyển (bỏ) qua; ~ вперёд tiến lên, tiến bộ; 2. (*по службе*) thăng tiến, thăng quan tiến chức, được đề bạt (cất nhắc, thăng chức, thăng cấp, thăng trật, lên cấp); 3. *разг.* (*к завершению*) tiến triển, tiến bộ; рабóта ~áется công việc đang tiến triển

продвиже́ние *с.* 1. (sự) tiến lên, tiến tới; (*войск тж.*) (sự) hành tiến, tiến quân; 2. (*по службе*) (sự) đề bạt, cất nhắc, thăng chức, thăng cấp

продви́нутый *прил.* tiến bộ, tấn tới, tiên tiến; ~ студéнт sinh viên tấn tới (tiến bộ, tiên tiến)

продви́нуть(ся) *сов. см.* продвига́ть(ся)

продева́ть, продéть (*В*) xâu (xỏ, luồn)... qua; ~ ни́тку в иго́лку xâu (xỏ, luồn) kim

продежу́рить *сов. см.* дежу́рить

продеклами́ровать *сов. см.* деклами́ровать 1

продéл *м.* tấm; ри́совый ~ tấm

продéлать *сов. см.* продéлывать

продéлка *ж.* mánh khoé, thủ đoạn, ngón, chiêu; (*шутливая выходка*) trò tinh nghịch; мошéнническая ~ ngón gian lận, thủ đoạn xảo trá, nguỵ kế

продéлывать, продéлать (*В*) 1. (*пробивать*) đục; продéлать

небольшóе отвéрстие đục một lỗ nhỏ; 2. (*выполнять, делать*) làm, thực hiện, tiến hành, thực thi; продéлать полéзную рабóту thực hiện một công việc bổ ích; 3. *разг.* (*совершать какую-л. проделку*) giở trò, giở trò nghịch ngợm, đùa nghịch, làm điều xấu

продéльный *прил.* (*о крупе*) (thuộc về) tấm

продемонстри́ровать *сов.* (*В*) phô trương, biểu dương, trưng bày, chưng bày, tỏ rõ; ~ вóлю к побéде biểu dương ý chí giành thắng lợi

продёргивать, продёрнуть (*В*) 1. (*нитку и т. п.*) xâu (xỏ, luồn)... qua; 2. *прост.* (*в газете и т. п.*) chế giễu, xỏ xiên, bêu riếu, bêu diếu, phê phán

продержа́ть *сов.* (*В*) 1. (*на руках*) cầm, nắm, giữ, bế, ôm (*một lúc*); (*в зубах*) cắn, ngoạm (*một lúc*); (*во рту*) ngậm ; 2. (*послужить опорой*) đỡ, chống (*một thời gian*); 3. (*не опускать*) giữ (lưu)... lại (*một thời gian*); (*оставлять у себя*) giữ (*một thời gian*); 4. (*в каком-л. состоянии*) để (*một thời gian*); ~ окнó откры́тым весь день để cửa sổ mở suốt ngày

продерж||а́ться *сов.* đứng (giữ) vững, giữ được (*một thời gian*); нéсколько минýт он ~а́лся на однóй руке trong mấy phút anh ta giữ vững được trên một tay; рóта ~а́лась до прибы́тия подкрепле́ния đại đội giữ vững được cho đến khi viện binh tới

продёрнуть *сов. см.* продёргивать

продéть *сов. см.* продевáть

продефили́ровать *сов. см.* дефили́ровать

продешеви́ть *сов.* (*В*) bán rẻ (quá rẻ, hạ giá, giá bèo)

продиктова́ть *сов. см.* диктовáть

продира́ть, продра́ть (*В*) *разг.* làm rách (thủng), xé rách: ✧ продра́ть глазá тỉnh giấc, mở mắt ra

продира́ться, продра́ться *разг.* 1. (bị) rách, thủng; (*изнашиваться*) (bị) sờn; 2. (*пробираться*) chui (chen, len, lách, lách mình) qua

продлева́ть, продли́ть (*В*) gia hạn, triển hạn, thêm hạn, kéo dài; ~ жизнь kéo dài đời sống, tăng tuổi thọ; продли́ть óтпуск gia hạn nghỉ phép; ~ срок дéйствия чего́-л. gia hạn (kéo dài thêm thời hạn hiệu lực của) cái gì

продле́ние *с.* (sự) gia hạn, triển hạn, thêm hạn, kéo dài

продлённ||ый *прил.*: гру́ппа ~ого дня nhóm học sinh học thêm đến tối (*ở trường*)

продли́ть *сов. см.* продлевáть

продли́ться *сов. см.* длúться

продма́г *м.* (продово́льственный магази́н) cửa hàng (hiệu) thực phẩm

продналóг *м.* (продово́льственный налóг) *ист.* thuế lương thực

продово́льственн||ый *прил.* (thuộc về) thực phẩm, lương thực; магази́н cửa hàng (hiệu) thực phẩm; ~ вопрóс vấn đề lương thực; ~ые товáры thực phẩm; ~ая кáрточка thẻ mua thực phẩm (lương thực), tem phiếu; Продово́льственная и сельскохозя́йственная организа́ция Объединённых На́ций *см.* ФАО

продово́льствие *с.* thực phẩm, lương thực

продолби́ть *сов. см.* продáлбливать

продолгова́тость *ж.* (hình, dáng) thon, thuôn thuôn

продолгова́тый *прил.* thon, thuôn thuôn, giãn dài, hơi dài ra; ✧ ~ мозг *анат.* hành não

продолжа́тель *м.* người kế tục (tiếp tục)

продолж||а́ть, продóлжить 1. (*В, + инф.*) tiếp tục, kế tục, làm tiếp; ~ рабóту, ~ рабóтать tiếp tục công việc (làm việc), làm tiếp; ~ чьё-л. дéло kế tục (tiếp tục) sự nghiệp của ai; ~ заня́тия tiếp tục học, học tiếp; ~ разговóр tiếp tục nói chuyện, nói chuyện tiếp; он ~ál хохотáть ông ta tiếp tục cười ha hả; 2. (*В*) (*продлевать, увеличивать*) kéo dài, nối (kéo, nối tiếp) thêm; продóлжить курс лечéния kéo dài liệu trình (đợt trị liệu); продóлжить трамвáйную лúнию до посёлка kéo dài (nối thêm, kéo thêm) đường tàu điện đến khu lao động

продолж||а́ться, продóлжиться tiếp diễn, tiếp tục, kéo dài; переговóры всё ещё ~áются cuộc đàm phán vẫn còn tiếp diễn (tiếp tục, kéo dài)

продолже́ние *с.* 1. (sự) tiếp tục, kế tục, làm tiếp, tiếp diễn, kéo dài; ~ póда duy trì và tiếp tục nòi giống; 2. (*часть, являющаяся продолжением*) (phần) tiếp theo; ~ слéдует còn tiếp, còn nữa; ✧ в ~ trong thời gian, trong vòng, trong suốt, trong, suốt; в ~ гóда trong thời gian (trong vòng, trong) một năm; в ~ всей недéли trong suốt tuần lễ

продолжи́тельно *нареч.* (một cách) lâu, lâu dài, dài dài, trường kỳ

продолжи́тельность *ж.* độ lâu (lâu dài, trường kỳ, dài), thời gian, thời hạn, thời khoảng; ~ дня độ lâu của ngày, thời gian ban ngày; ~ рабóчего дня độ dài của ngày lao động; ~ óтпуска thời hạn nghỉ phép; ~ челове́ческой жúзни tuổi thọ con người, thời gian sống của người

продолжи́тельн||ый *прил.* lâu, lâu dài, dài dài, trường kỳ, kéo dài, dài hạn; ~ая зимá mùa đông kéo dài; на ~ое врéмя trong một thời gian lâu dài (dài dài), lâu dài, dài hạn, trường kỳ

продóлжить(ся) *сов. см.* продолжáть(ся)

продóльн||ый *прил.* dọc, theo chiều dọc (dài); ~ разрéз (*на чертеже*) tiết diện (hình cắt, mặt cắt) dọc; ~ая распилóвка брёвен cưa (xẻ) dọc các súc gỗ

продохну́ть *сов. разг.* (hít) thở thoải mái; ✧ не продохнёшь, ~ нельзя́ ngột ngạt (hôi hám) quá, ngột (ngột ngạt) không thở được

продразвёрстка *ж. ист.* (chế độ) trưng thu lượng thực thừa (*dưới chế độ cộng sản thời chiến*)

продра́ть(ся) *сов. см.* продира́ть(ся)

продремáть *сов. см.* дремáть

продрóгнуть *сов. см.* дрóгнуть I

продува́ние *с. мед.* (sự) bơm hơi; ~ ýха bơm hơi vào tai

продув||а́ть, продýть (*В*) 1. (*прочищать*) thổi sạch; *тех.* thổi, quét (*bằng luồng khí nén*); 2. *тк. несов. разг.* (*о потоке воздуха*) lùa vào; вéтер ~ál палáтку gió lùa vào lều; 3. *безл.*: егó продýло нó bị cảm gió (cảm lạnh, cảm phong, cảm hàn)

продýвка *ж. тех.* (sự) thổi, quét (*bằng luồng khí nén*)

продувнóй I *прил.* 1. *тех.* (để) thổi, quét (*bằng luồng khí nén*); 2. *разг.* (bị) gió lùa

продувнóй II *прил. разг.* (*хитрый*) láu cá, láu lỉnh, ranh mãnh, tháu cáy, láu tôm láu cá)

продýкт *м.* 1. sản phẩm, sản vật, chế phẩm; (*результат*) kết quả; ~ы сéльского хозя́йства nông sản, nông phẩm, sản phẩm nông nghiệp; ~ы добывáющей промы́шленности sản phẩm của công nghiệp khai khoáng; ~ мышле́ния sản phẩm (kết quả) của tư duy; ~ трудá sản phẩm lao động;

2. *обыкн. мн.*: ~ы (*съестные*) thực phẩm, thức (đồ) ăn; молóчные ~ы thức ăn bằng sữa; ~ы питáния thực phẩm

продукти́вно *нареч.* (một cách) có hiệu quả

продукти́вность *ж.* sức sản xuất, sức sinh sản, sản lượng; (*производительность*) hiệu suất, năng suất, hiệu quả; ~ трудá năng suất (hiệu suất, hiệu quả) lao động; ~ сéльского хозя́йства sản lượng (sức sản xuất của) nông nghiệp

продукти́вный *прил.* 1. (*производительный*) (có) năng suất cao, hiệu suất cao; hiệu quả, sinh lợi; ~ труд lao động năng suất (hiệu suất) cao; 2. *с.-х.*: ~ скот súc vật nuôi để lấy sản phẩm (*thịt, sữa, bộ lông, v.v...*); 3. *лингв.* (có thể) tạo từ; ~ сýффикс tiếp tố tạo từ

продукто́вый *прил*: ~ магази́н cửa hàng (hiệu) thực phẩm; ~ склад kho thực phẩm

продуктообме́н *м.* (sự) trao đổi sản phẩm

проду́кци||я *ж.* sản lượng, sản xuất, khối lượng sản xuất, sản phẩm, chế phẩm; годова́я ~ фáбрики sản lượng (sản xuất, khối lượng sản xuất) hàng năm của xưởng máy; гото́вая ~ thành phẩm; себесто́имость ~и giá thành sản phẩm

проду́манный *прил.* (đã) suy nghĩ chín chắn, cân nhắc kỹ lưỡng; ~ отвéт câu trả lời đã suy nghĩ chín chắn

проду́мать *сов. см.* проду́мывать

проду́мывать, проду́мать (*В*) suy tính, suy nghĩ, suy ngẫm, nghiền ngẫm, đắn đo, cân nhắc, suy nghĩ chín chắn; нáдо проду́мать кáждое слóво, кáждую мысль phải suy ngẫm (suy tính, đắn đo, cân nhắc, suy nghĩ chín chắn) từng lời, từng ý

проду́ть *сов. см.* продувáть 1, 3

продыря́вить *сов.* (*В*) *разг.* làm thủng (rách, sờn rách, mòn thủng)

продыря́виться *сов. разг.* (bị) thủng, rách, sờn rách, mòn thủng

продю́сер *м. кино* producer, giám đốc sản xuất, chủ nhiệm phim, giám chế

проеда́ть, проéсть (*В*) 1. gặm (nhấm, ăn) thủng; (*кислотой и т. п.*) ăn mòn (thủng); 2. *разг.* (*тратить на еду*) ăn, ăn tiêu, tiêu vào việc ăn uống; мы проéли все свой дéньги chúng tôi ăn tiêu hết nhẵn tiền rồi

прое́зд *м.* 1. (*действие*) (sự) đi tàu, đi xe; плáта за ~ tiền tàu (xe, tàu xe); 2. (*место*) lối (chỗ) đi qua (*bằng tàu, xe, v. v...*); нет ~а không có lối đi qua (*cho xe cộ*)

прое́здить *сов.* 1. *см.* проезжáть 4; 2. (*какое-л. время*) đi (*một thời gian, bằng tàu, xe, v. v...*)

проездно́й *прил.* (để) đi tàu, đi xe; ~ билéт vé tàu, vé xe

прое́здом *нареч.* nhân đi qua, tiện đường; посети́ть друзéй ~ tiện đường (nhân đi qua) ghé lại thăm bạn bè; я здесь ~ nhân đi qua tôi ghé lại đây

проезжáть, проéхать, проéздить 1. *сов.* проéхать (*на машине и т. п.*) đi... qua, đi tàu (xe, ngựa, thuyền) qua; (*о машине и т. п.*) đi (chạy) qua; проéхать у́лицу đi xe (đi ngựa) qua đường; проéхать просёлком đi xe (đi ngựa) qua đường làng; пóезд проéхал чéрез туннéль tàu chạy qua đường hầm; 2. *сов.* проéхать (*В*) (*какое-л. расстояние*) đi, vượt qua; двéсти киломéтров он проéхал за пять часóв ông ấy đã vượt qua (đã đi xe) hai trăm kilomet trong năm giờ; 3. *сов.* проéхать (*В*) (*нужную остановку*) đi quá, đi quá mất; проéхать стáнцию đi quá (quá mất) một ga; 4. *сов.* проéздить (*В*) *разг.* (*тратить на поездку*) chi phí vào tiền tàu xe; проéздить сто рублéй chi phí vào tiền tàu xe một trăm rúp

прое́зж||ий *прил.* 1. (*проезжающий мимо*) đi qua; 2. *в знач. сущ. м.* người đi qua, hành khách, lữ khách, du khách; 3. (*для езды*) để xe cộ chạy, xe cộ chạy được; ~ая дорóга đường xe cộ chạy được; ~ая часть у́лицы phần đường để xe cộ chạy

прое́кт *м.* 1. (*какого-л. сооружения*) (bản) thiết kế, đồ án thiết kế; разрабóтать ~ lập đồ án thiết kế, làm bản thiết kế; 2. (*какого-л. документа*) dự án, dự thảo; ~ соглашéния dự thảo hiệp định, dự án hiệp nghị; ~ закóна dự luật, dự án luật; ~ резолю́ции dự thảo (dự án) nghị quyết; 3. (*замысел*) dự định, ý định

проекта́нт *м.* thiết kế viên, người thiết kế

проекти́вн||ый *прил.*: ~ая áлгебра đại số học xạ ảnh, (môn) đại số xạ ảnh

проекти́рование *с.* (sự) thiết kế

проекти́ровать I, запроекти́ровать, спроекти́ровать 1. (*В*) (*составлять проект*) thiết kế, lập đồ án thiết kế; 2. *тк. несов.* (*В, + инф.*) (*предполагать*) định, dự định, có ý định

проекти́ровать II *несов.* (*В*) (*проецировать*) chiếu

проектиро́вка *ж. см.* проекти́рование

проектиро́вщик *м.* thiết kế viên, người thiết kế

прое́ктн||ый *прил.* (thuộc về) thiết kế; (*предусмотренный проектом*) thiết kế, dự tính, dự định; ~ые организáции những tổ chức thiết kế; ~ая мóщность пéчи công suất thiết kế của lò

проекцио́нный *прил.* (thuộc về) chiếu, chiếu hình; ~ аппарáт máy chiếu; ✧ ~ фонáрь а) máy chiếu; б) (*детский*) đèn chiếu hình

прое́кция *ж.* 1. *кино* (sự) chiếu, chiếu hình; 2. *мат.* (phép) chiếu; hình chiếu

проём *м.* lỗ cửa; окóнный ~ lỗ cửa sổ

прое́сть *сов. см.* проеда́ть

прое́хать *сов. см.* проезжáть 1–3

прое́хаться *сов. разг.* đi dạo, dạo chơi (*bằng xe, ngựa, v.v...*); ✧ ~ на чéй-л. счёт, ~ по áдресу когó-л. châm chọc (nói xỏ, châm chích, đốt) ai

прожáривать, прожáрить (*В*) 1. nướng (quay, rôti) chín; (*на сковородке*) rán (rang, chiên, xào) chín; прожáрить мя́со nướng (rán) chín thịt; 2. *разг.* (*сильно прогревать*) sưởi (đốt) nóng

прожáриваться, прожáриться (được) nướng chín, quay chín, rôti chín; (*на сковородке*) (được) rán chín, rang chín, chiên chín, xào chín; мя́со прожáрилось thịt đã nướng (rán) chín, thịt nướng (rán) đã chín

прожáрить(ся) *сов. см.* прожáривать(ся)

прожд||áть *сов.* (*В, Р*) đợi, chờ, đợi chờ, chờ đợi, chầu chực; я ~ál егó цéлый час tôi đợi (chờ, chầu chực) nó suốt cả một tiếng

прожева́ть *сов. см.* прожёвывать

прожёвывать, прожева́ть (*В*) nhai (nhá) kỹ

прожектёр *м. ирон.* người sính thảo dự án

прожектёрство *с. ирон.* (thói) sính thảo dự án

прожéктор *м.* đèn pha, đèn chiếu

прожéчь *сов см.* прожига́ть

прожжённый *прил. разг.* sừng sỏ, bất trị (nặng căn, tối tệ) nhất, hạng nặng; ~ плут đại bợm, tên bợm sừng sỏ (hạng nặng, bất trị nhất)

прожива́ть, прожи́ть 1. *тк. несов.* (*где-л.*) ở, trú ngụ, ở lại; (*временно*) ở tạm, tạm trú; 2. (*В*) (*тратить*) ăn tiêu, chi tiêu

прожига́тель *м.*: ~ жи́зни kẻ hoang phí đời mình; kẻ sống gấp (*разг.*)

прожига́ть, прожéчь (*В*) 1. đốt (nung, làm cháy) thủng; ~ дырý в чём-л. đốt

thủng một lỗ ở cái gì; 2. *перен.* làm nóng bỏng (đau buốt), nung nấu; ✧ ~ жизнь hoang phí đời mình

прожи́лка *ж.* 1. (*в камне, дереве и т.п.*) vân, dợn, đường vân, dợn gỗ; (*у листа*) gân lá; 2. (*под кожей*) gân, gân xanh, đường gân

прожи́тие *с.*: на ~ để sống; де́ньги на ~ tiền ăn, sinh hoạt phí

прожи́точный *прил.* (đủ) để sống; ~ ми́нимум sinh hoạt phí tối thiểu, số tiền tối thiểu để sống

прожи́ть *сов.* 1. *см.* проживать 2; 2. (*просуществовать*) sống, sống được, sống đến; ~ девяно́сто лет sống đến (hưởng thọ) chín mươi tuổi; 3. (*некоторое время где-л.*) ở (*một thời gian*); ~ всё ле́то на да́че suốt cả mùa hè ở biệt thự

прожи́ться *сов. разг.* tiêu hết tiền (nhẵn túi, cháy túi)

прожо́рливо *нареч.* (một cách) phàm ăn, tham ăn

прожо́рливость *ж.* (tính) phàm ăn, tham ăn, háu ăn, ăn tục

прожо́рливый *прил.* phàm (tham, háu) ăn, ăn tục

прожужжа́ть *сов.* bay (kêu) vù vù; (*о комарах*) (bay) vo ve; (*о пулях и т. п.*) (bay) rít lên; ✧ ~ у́ши кому́-л. nói nhàm tai ai

про́з||а *ж.* 1. văn xuôi, tản văn; писа́ть ~ой viết văn xuôi; стихотворе́ние в ~е thơ văn xuôi; 2. *перен.* (tính chất) bình thường, thông thường, tầm thường; ~ жи́зни tính chất bình thường (tầm thường, thông thường, không có gì đặc biệt) của cuộc sống

проза́ик *м.* người viết văn xuôi, nhà văn, văn sĩ

прозаи́ческий *прил.* 1. (bằng) văn xuôi, tản văn; ~ перево́д bản dịch ra văn xuôi; 2. (*непоэтичный*) không thơ mộng, tầm thường, xoàng xĩnh, không có gì đặc biệt; (*скучный*) không thú vị, buồn tẻ; 3. (*практический*) thiết thực, thực tế

проза́падный *прил.* thân phương Tây

прозва́ние *с. см.* про́звище

прозва́ть *сов. см.* прозыва́ть

прозвен||е́ть *сов.* reo (kêu, vang) lên, kêu leng keng (lẻng xẻng), reo (kêu) vang; (*послышаться*) vang lên, nghe rõ; ~е́л звоно́к chuông reo vang (reo lên); гне́вная но́тка ~е́ла в его́ го́лосе trong giọng nói của ông ta vang lên (nghe rõ) âm hưởng giận dữ

про́звище *с.* tên lóng, tên tục, tục danh, biệt danh, hỗn danh, tên gọi đùa; дать ~ кому́-л. đặt tên lóng cho ai; получи́ть ~ mang tên lóng, có biệt danh (hỗn danh), bị gọi đùa

прозвони́ть *сов.* vang lên, reo (kêu) vang, kêu leng keng

прозвуча́ть *сов. см.* звуча́ть

прозева́ть *сов. см.* прозёвывать *и* зева́ть 3

прозёвывать, прозева́ть (*В*) nhỡ, lỡ, nhỡ (lỡ) dịp, lỡ (nhỡ) cơ, nhỡ (lỡ) thời; (*пропускать*) bỏ lỡ (qua, mất), để chuội (tuột) mất; прозева́ть удо́бный моме́нт lỡ cơ, nhỡ dịp, bỏ lỡ (bỏ qua, bỏ mất, để chuội mất, để tuột mất) cơ hội tốt

прозе́ктор *м. мед.* trợ lý giải phẫu

прозе́кторск||ий *прил. мед.* 1. (thuộc về) trợ lý giải phẫu; ~ нож dao mổ; 2. *в знач. сущ. ж.* ~ая phòng phẫu tích (giải phẫu)

прозимова́ть *сов. см.* зимова́ть

прозорли́вость *ж.* (sự) sáng suốt, nhìn xa thấy rộng

прозорли́вый *прил.* sáng suốt, nhìn xa thấy rộng

прозра́чно *нареч.* (một cách) rõ ràng, công khai, công nhiên, lộ liễu; ~ намека́ть на что́-л. ám chỉ cái gì một cách lộ liễu

прозра́чность *ж.* 1. (sự, độ) trong suốt, trong vắt, trong; 2. *перен.* (*о стиле*) (sự) trong sáng, sáng sủa; 3. *перен.* (*явность*) (sự) minh bạch, rõ ràng, trong sáng, công khai, công nhiên, lộ liễu

прозра́чн||ый *прил.* 1. trong suốt; (*о воздухе, воде тж.*) trong, trong vắt, trong veo, trong leo lẻo; (*тонкий*) mỏng manh, mỏng tanh, mỏng dính; ~ое стекло́ thuỷ tinh trong suốt; ~ое пла́тье chiếc áo dài mỏng manh (mỏng dính, mỏng tanh); 2. *перен.* (*о стиле*) trong sáng, sáng sủa; 3. *перен.* (*явный*) minh bạch, rõ ràng, trong sáng, công khai, công nhiên, lộ liễu; ~ бюдже́т ngân sách minh bạch (công khai, rõ ràng, trong sáng); ~ намёк lời ám chỉ lộ liễu, lời nói bóng gió rõ ràng

прозрева́ть, прозре́ть 1. trở nên sáng mắt, phục hồi thị lực; 2. *перен.* sáng mắt (trắng mắt) ra, tỉnh ngộ, hồi tâm, mở mắt

прозре́ние *с.* (sự) sáng suốt, viễn kiến, tỉnh thức

прозре́ть *сов. см.* прозрева́ть

прозыва́ть, прозва́ть (*В*) đặt tên lóng (tục danh), gọi đùa, đặt tên; его́ прозва́ли... người ta gọi đùa nó là..., tên lóng (tục danh) của anh ấy là...

прозяба́ние *с.* (sự, cuộc) sống lay lắt, sống vất vưởng, sống vô vị

прозяба́ть *несов.* sống lay lắt (vất vưởng, vô vị, qua ngày đoạn tháng)

прозя́бнуть *сов. разг.* (bị) lạnh cóng, rét buốt

проигра́ть *сов.* 1. *см.* прои́грывать; 2. (*какое-л. время*) chơi (*một thời gian*); ~ в футбо́л це́лый день chơi bóng (đá bóng, đá banh) suốt ngày

проигра́ться *сов. см.* прои́грываться

прои́грыватель *м.* máy quay đĩa, máy hát; DVD-~ máy quay DVD (đĩa video số); đầu video số (*разг.*)

прои́грывать, проигра́ть 1. (*В*) (*терпеть поражение в чём-л.*) thua, bại, thua cuộc, thất bại; проигра́ть па́ртию в ша́хматы thua một ván cờ; проигра́ть пари́ thua cuộc, thua cược; футбо́льная кома́нда на́шего заво́да проигра́ла со счётом 0:2 đội bóng nhà máy chúng tôi đã thua với tỷ số 0:2; проигра́ть суде́бный проце́сс thua kiện; проигра́ть войну́ thua (bại, thất) trận; 2. (*В*) (*лишиться чего-л. в игре*) (bị) mất; проигра́ть пе́шку mất (bị mất, bị ăn mất) một con tốt; 3. (*терпеть ущерб от чего-л.*) (bị) thiệt, thua thiệt, thiệt thòi, mất mát; ~ в чьём-л. мне́нии (bị) mất ảnh hưởng với ai; проигра́ть вре́мя (bị) mất thì giờ; пье́са проигра́ла от плохо́й постано́вки vở kịch bị hỏng (thất bại) vì việc dàn dựng kém cỏi; 4. (*В*) *разг.* (*исполнять*) chơi, đánh, diễn, diễn tấu

прои́грываться, проигра́ться *разг.* thua bạc, thua; проигра́ться дотла́, в пух и прах thua cháy túi, nướng sạch tiền vào cuộc đỏ đen

про́игрыш *м.* 1. (sự) thua, bại, thua cuộc, thất bại; *спорт.* trận thua; оста́ться в ~е bị thua; 2. (*сумма*) (khoản, món) tiền thua, tiền thua bạc; большо́й ~ món tiền thua lớn; у него́ ~ в сто рубле́й khoản tiền thua bạc của nó đến một trăm rúp, nó thua bạc một trăm rúp

про́игрышн||ый *прил.*: ~ое положе́ние в ша́хматной па́ртии thế cờ thua, thế thua trong ván cờ; ~ счёт tỷ số thua

произведе́ни||е *с.* 1. (*действие*) (sự) làm, tiến hành, thực hiện; ~ о́пыта (làm) thí nghiệm, thử nghiệm; ~ ремо́нта tu sửa, sửa chữa; 2. (*результат труда*) tác phẩm, trước tác, sản phẩm; ~ иску́сства tác phẩm (trước tác) nghệ thuật; гениа́льное ~ trước tác (tác phẩm) thiên tài, tuyệt tác; литерату́рное ~ tác phẩm (trước tác) văn học; и́збранные ~я những tác

phẩm chọn lọc, tuyển tập giai phẩm; 3. *мат.* tích số, tích

произвести́ *сов. см.* производи́ть

производи́тель *м.* 1. *эк.* người sản xuất; 2. *с.-х.* con đực làm giống; (*бык*) bò dái, bò cà; (*хряк*) lợn hạch, lợn dái; жеребе́ц-~ ngựa đực giống; ✧ ~ рабо́т đội trưởng công trình, người chỉ huy (chỉ huy trưởng) công trường

производи́тельно *нареч.* (một cách) có hiệu suất, có hiệu quả

производи́тельность *ж.* năng suất, hiệu suất; (*продуктивность*) sức sản xuất (sinh sản), sản lượng; ~ труда́ năng suất (hiệu suất) lao động; годова́я ~ заво́да sản lượng hàng năm của nhà máy

производи́тельн||ый *прил.* có năng suất (hiệu suất, hiệu quả); ~ труд lao động có năng suất (hiệu suất, hiệu quả); ~ые си́лы *эк.* lực lượng sản xuất; ~ капита́л *эк.* tư bản sản xuất

производ||и́ть, произвести́ (*В*) 1. (*делать, совершать*) làm, tiến hành, thực hiện; ~ о́пыт (làm, tiến hành) thí nghiệm, thử nghiệm; ~ ремо́нт (tiến hành) tu sửa, sửa chữa; ~ вычисле́ния làm tính; ~ киносъёмку quay phim; ~ сле́дствие (tiến hành) điều tra; 2. (*изготовлять, вырабатывать*) sản xuất, chế tạo, chế tác, tạo tác, làm; ~ това́ры ма́ссового потребле́ния sản xuất nhu yếu phẩm (hàng phổ dụng); ~ пшени́цу sản xuất lúa mì; 3. (*вызывать*) gây, tạo nên, sinh ra, làm cho; ~ глубо́кое впечатле́ние на кого́-л. gây cho ai một ấn tượng sâu sắc, làm cho ai có một cảm xúc mạnh mẽ; 4. (*родить*) sinh sản, sinh đẻ, sinh nở, đẻ, sinh; произвести́ на свет cho ra đời, đẻ (ra), sinh (ra), sinh hạ; 5. (в *В*) (*присваивать звание*) phong, thăng cấp; произвести́ кого́-л. в офице́ры phong ai làm sĩ quan, phong sĩ quan cho ai; ✧ свет не ~и́л кого́-л. thế gian chưa từng thấy người nào như vậy

производи́ться *несов.* 1. (*изготовляться*) (được) sản xuất, chế tạo, chế tác, tạo tác, làm; 2. (*происходить*) xảy (diễn) ra, (được) tiến hành

произво́дн||ый *прил.* 1. phái sinh, thứ sinh; ~ое сло́во từ phái sinh; 2. *в знач. сущ. ж.*: ~ая *мат.* đạo hàm, hệ (đạo) hàm số

произво́дственни||к *м.*, **~ца** *ж.* người trực tiếp sản xuất

произво́дственн||ый *прил.* (thuộc về) sản xuất, chế tạo, chế tác; ~ план kế hoạch sản xuất; ~ проце́сс quá trình sản xuất (chế tạo); ~ое совеща́ние hội nghị sản xuất; ~ая пра́ктика (thời gian) thực tập sản xuất; ~ые отноше́ния *эк.* (những) quan hệ sản xuất; ~ая инфраструкту́ра kết cấu (cấu trúc) hạ tầng sản xuất; ~ая гимна́стика thể dục nơi làm việc

произво́дств||о *с.* 1. (*выполнение*) (sự) làm, tiến hành, thực hiện; ~ о́пытов (làm, tiến hành) thí nghiệm, thử nghiệm; ~ вы́боров tiến hành bầu cử, thực hiện cuộc tuyển cử; ~ строи́тельных рабо́т thi công xây dựng; 2. (*процесс создания материальных благ*) (sự, nền) sản xuất; (*изготовление тж.*) (sự) chế tạo, chế tác, tạo tác; ма́ссовое ~ sản xuất quy mô lớn; сери́йное ~ sản xuất hàng loạt; социалисти́ческое, капиталисти́ческое ~ nền sản xuất xã hội chủ nghĩa, tư bản chủ nghĩa; спо́соб ~а *эк.* phương thức sản xuất; сре́дства ~а *эк.* (những) tư liệu sản xuất; ору́дия ~а *эк.* (những) công cụ sản xuất; ~ ста́ли sản xuất (sản lượng) thép; ~ бума́ги sản xuất (sản lượng) giấy; 3. (*отрасль промышленности*) ngành công nghiệp, công nghiệp, ngành; сталелите́йное ~ ngành (công nghiệp) đúc thép; 4. *разг.* (*фабрика, завод*) nhà máy, xưởng máy, công xưởng; рабо́тать на ~е làm việc ở nhà máy (xưởng máy, công xưởng); 5. (*в чин, звание*) (sự) phong

производя́щий *прил. эк.* sản xuất; ~ райо́н vùng (khu vực) sản xuất

произво́л *м.* 1. (sự) chuyên quyền, độc đoán, bạo hành; 2. (*необоснованность*) (sự) vũ đoán, võ đoán, tự ý, tự tiện; ✧ оставля́ть кого́-л. на ~ судьбы́ phó mặc ai cho số phận, bỏ mặc (thây kệ) ai, mặc kệ ai muốn ra sao thì ra

произво́льно *нареч.* 1. (*по своему усмотрению*) (một cách) tự ý; 2. (*необоснованно, без доказательства*) (một cách) vũ đoán, võ đoán, tuỳ tiện, vô căn cứ

произво́льн||ый *прил.* 1. (*свободный*) tự do, thoải mái; ~ые движе́ния những động tác tự do; ~ая програ́мма *спорт.* chương trình tự chọn; 2. (*самовольный*) tuỳ tiện, tự ý, tự tiện, tự tung tự tác; ~ые отступле́ния от тре́бований зако́на những hành động tự ý không làm đúng đòi hỏi của luật pháp; 3. (*лишённый доказательств*) vũ đoán, võ đoán, tuỳ tiện, không có cơ sở, vô căn cứ; ~ое толкова́ние чего́-л. sự giải thích vũ đoán (tuỳ tiện) cái gì; ~ вы́вод kết luận vũ đoán (vô căn cứ, tuỳ tiện, không có cơ sở)

произнести́ *сов. см.* произноси́ть

произноси́тельн||ый *прил. лингв.* (thuộc về) phát âm; ~ые о́рганы (các) khí quan phát âm; ~ая но́рма tiêu chuẩn phát âm

произноси́ть, произнести́ (*В*) 1. (*артикулировать*) phát âm, đọc; (*выговаривать*) nói; пра́вильно ~ иностра́нное сло́во phát âm đúng từ ngoại ngữ; 2. (*говорить*) nói, thốt lên, phát biểu; ~ приве́тственную речь đọc chúc từ, nói lời chào mừng; не произнести́ ни одного́ сло́ва không thốt lên một lời nào, không nói không rằng, không hé răng nói nửa lời; 3. (*оглашать*) tuyên đọc, đọc; произнести́ приго́вор tuyên án

произн||оси́ться *несов.* (được) phát âm; как ~о́сится э́то сло́во? phát âm từ này (từ này phát âm) thế nào?

произноше́ние *с.* (sự, cách) phát âm; пра́вильное ~ phát âm đúng

произойти́ *сов. см.* происходи́ть 1, 2

произраста́ние *с.* (sự) sinh trưởng

произраста́ть, произрасти́ sinh trưởng

произрасти́ *сов. см.* произраста́ть

проиллюстри́ровать *сов.* (*В*) *прям. и перен.* minh hoạ

проимпериалисти́ческий *прил.* thân đế quốc

проинструкти́ровать *сов.* (*В*) chỉ thị, hướng dẫn, chỉ dẫn, ra chỉ thị

проинтервьюи́ровать *сов.* (*В*) phỏng vấn

проинформи́ровать *сов.* (*В*) thông báo, thông tin, báo (tin) cho

про́иски *мн.* âm mưu, mưu mô, mưu kế, quỷ kế

происходи́ть, произойти́ 1. (*случаться*) xảy (diễn) ra; произошли́ больши́е измене́ния những biến đổi lớn đã xảy (diễn) ra; что там происхо́дит? chuyện gì thế?, chuyện gì xảy ra ở đấy thế?; де́йствие происхо́дит в Москве́ hồi kịch xảy ra ở Moskva; 2. (от *Р*) (*возникать*) là do, bắt nguồn (xuất xứ) từ..., xảy ra vì...; пожа́р произошёл от неосторо́жного обраще́ния с огнём đám cháy là do (xảy ra vì) không cẩn thận khi dùng lửa; 3. *тк. несов.* (от, из *Р*) (*быть какого-л. происхождения*) xuất thân, thoát thai (*từ*); ~ из крестья́н xuất thân từ nông dân

происходя́щее *с.* sự kiện, việc đang xảy ra

происхожде́ни||е *с.* 1. (*возникновение*) nguồn gốc, gốc tích, căn nguyên, xuất

хú, căn duyên, căn do, gốc; (*образование*) (sự) phát sinh, tạo thành; ~ ви́дов *биол.* nguồn gốc các loài; сло́во гре́ческого ~я từ gốc Hy Lạp; 2. (*принадлежность по рождению*) gốc tích, gốc, xuất thân; gốc gác (*разг.*); ру́сский по ~ю gốc (gốc tích là) người Nga

происше́дшее *с.* sự kiện đã qua, việc đã xảy ra

происше́стви||е *с.* biến cố, sự cố, chuyện bất thường, chuyện lạ; (*несчастный случай*) tai nạn, tai hoạ, tai vạ, tai ương; без ~й bình yên, thuận buồm xuôi gió, không có chuyện gì xảy ra

про́йденное *с.* 1. (*путь*) đường đã đi (vượt, trải) qua; 2. (*что-л. изученное*) môn đã học

пройдо́ха *м. и ж.* (*скл. как ж.*) *разг.* kẻ tinh ma (ranh mãnh, tinh quái); (*жулик*) tên bợm (bịp bợm, xỏ lá), đồ ba que xỏ lá

про́йма *ж.* lỗ khoét (*để tra tay áo*)

пройти́ *сов. см.* проходи́ть I

пройти́сь *сов. см.* прохáживаться

прок *м. разг.* lợi, ích lợi, lợi ích, lợi lộc; cơm cháo (*разг.*); из э́того ~у не бу́дет việc này sẽ chẳng đem lại lợi lộc (ích lợi, cơm cháo) gì cả, việc này chẳng nước non (chẳng được cơm cháo) gì; како́й ~ в его́ сове́тах! lời khuyên của nó thì có lợi quái gì!

прокажённый *м.* (*скл. как прил.*) người phong (hủi, phung, cùi)

прока́за I *ж.* (*шалость*) trò nghịch ngợm (tinh nghịch)

прока́за II *ж.* (*болезнь*) (bệnh) phong, hủi, phung, cùi

прока́зить, напрока́зить *разг. см.* прока́зничать

прока́зни||к *м.*, **~ца** *ж.* người hay nghịch; (*о ребёнке*) đứa trẻ nghịch ngợm, oắt con, khỉ gió, khí gió, ôn con

прока́зничать, напрока́зничать (giở trò) nghịch ngợm, tinh nghịch, nghịch

прока́ливать, прокали́ть (*В*) nung (đốt) đỏ, tôi, tôi thấu

прока́ливаться, прокали́ться (bị) tôi, tôi thấu

прока́лить(ся) *сов. см.* прока́ливать(ся)

прока́лывать, проколо́ть (*В*) 1. đâm (chọc, xiên, dùi, đột, đục, làm) thủng, chích; ~ нары́в chích nhọt; 2. (*колющим оружием*) đâm, đâm chết; проколо́ть кого́-л. штыко́м đâm lê ai, đâm chết ai bằng lưỡi lê

прока́лываться, проколо́ться 1. (*о шине*) (bị) đâm thủng, thủng bánh; 2. *разг. шутл.* (*терпеть неудачу*) (bị) thất bại

прока́т I *м.* (*имущества*) (sự) cho thuê; (*фильмов тж.*) (sự) phát hành; внести́ пла́ту за ~ роя́ля trả tiền thuê dương cầm

прока́т II *м. тех.* 1. (*действие*) (sự) cán, dát; 2. (*изделие*) vật (sản phẩm) cán, cán phẩm

прокати́ть *сов. см.* прока́тывать

прокати́ть *сов.* 1. (*В*) (*в автомобиле и т. п.*) chở... đi (đi chơi); 2. (*В*) (*шар, мяч и т. п.*) lăn... đi, lăn; 3. *разг.* (*промчаться мимо*) phóng (chạy vút, chạy vụt) qua; 4. (*В*) *перен. разг.* (*на выборах и т. п.*) không bầu, đánh trượt, làm... thất cử; ✧ ~ на вороны́х không bầu, đánh trượt, làm... thất cử

прокати́ться *сов.* 1. (*проехаться*) đi chơi, đi dạo (*bằng tàu, xe, v.v...*); ~ на парохо́де đi chơi bằng tàu thuỷ; 2. (*о шаре, мяче и т. п.*) lăn đi; 3. *перен.* (*о звуках*) vang xa, dìu dặt âm vang

прока́тка *ж. тех.* (sự) cán, dát

прока́тн||ый I *прил.* (thuộc về) cho thuê; (*взятый напрокат*) thuê; ~ая пла́та tiền thuê; ~ роя́ль dương cầm cho thuê

прока́тн||ый II *прил. тех.* 1. (thuộc về) cán, dát; ~ стан máy cán; ~ цех phân xưởng cán; 2. (*изготовленный прокаткой*) (bằng cách) cán, dát; ~ая сталь thép cán (dát)

прока́тчик *м.* thợ cán (dát)

прока́тывать, прокатáть (*В*) 1. (*бельё*) lăn, cán; 2. *тех.* cán, dát

прока́шляться *сов.* ho, khạc

прокип||е́ть *сов.* sôi, chín; суп ~е́л canh đã chín

прокипяти́ть *сов.* (*В*) nấu (đun, luộc) kỹ; (*стерилизовать*) khử (làm tiệt) trùng; ~ суп nấu kỹ (đun lại) xúp

прокиса́ть, проки́снуть bị chua (thiu); суп проки́с canh bị chua, xúp bị thiu

проки́снуть *сов. см.* прокиса́ть

прокла́дка *ж.* 1. (*действие*) (sự) đặt; làm, mở, khai, tạo, xây dựng, khai phá; lót vào giữa, đệm vào giữa (*ср.* прокла́дывать); ~ труб đặt ống (đường ống); ~ ка́беля đặt dây cáp; 2. (*слой*) (lớp) lót, đệm; рези́новая ~ lớp lót bằng cao su, đệm cao su; 3. (*гигиеническая*) băng vệ sinh, băng lót

прокла́дочн||ый *прил.*: ~ая бума́га giấy lót (đệm)

прокла́дывать, проложи́ть (*В*) 1. (*кабель и. т. п.*) đặt; ~ тру́бы đặt ống (đường ống); 2. (*дорогу и т. п.*) làm, mở, khai, tạo, xây dựng, khai phá; ~ тропу́ че́рез лес mở (khai, khai phá, làm, phát) một lối mòn qua rừng; 3. (*что-л. между чем-л.*) lót (đệm) vào giữa; проложи́ть стекля́нную посу́ду соло́мой lót (đệm) rơm giữa những chai lọ thuỷ tinh; ✧ ~ себе́ доро́гу làm nên, thành đạt, làm nên danh phận; проложи́ть доро́гу, путь чему́-л. tạo điều kiện cho việc gì, mở đường cho cái gì; ~ но́вые пути́ (*в науке, искусстве и т. п.*) khai phá những con đường chưa ai đặt chân tới

прокла́мация *ж.* 1. (*листовка*) truyền đơn, bươm bướm; tờ rơi (*разг.*); 2. (*провозглашение*) *книжн.* tuyên ngôn, tuyên bố

проклами́ровать *несов. и сов.* (*В*) *книжн.* tuyên bố

прокле́ивать, прокле́ить (*В*) ngâm (tẩm) hồ, hồ; прокле́ить холст хо́ вải lanh

прокле́ить *сов. см.* прокле́ивать

проклина́ть, прокля́сть (*В*) nguyền rủa, chửi rủa, rủa; ✧ будь кто́-л. про́клят! *бран.* trời tru đất diệt (trời đánh thánh vật) ai đi!; будь я про́клят, е́сли... trời cứ giáng hoạ tôi, nếu...; будь про́клят тот день! cái ngày bất hạnh đó đáng nguyền rủa thay!

прокля́сть *сов. см.* проклина́ть

прокля́тие *с.* 1. (lời) nguyền rủa, chửi rủa, rủa; 2. *в знач. межд.*: ~! đồ quỷ!, đồ quỷ tha ma bắt!, đồ trời tru đất diệt!, chó má thật!, khỉ gió thật!, mẹ kiếp!

прокля́тый *прил.* đáng nguyền rủa (căm thù, ghét)

проковыря́ть *сов.* (*В*) *разг.* cạy (ngoáy, làm) thủng một lỗ

проко́л *м.* 1. (*действие*) (sự) đâm thủng, chích thủng, chọc thủng, xiên thủng, dùi thủng, đột thủng, đục thủng; 2. (*отверстие*) lỗ đâm (chọc, thủng); 3. *разг. шутл.* (*неудача*) thất bại

проколо́ть(ся) *сов. см.* прока́лывать(ся)

прокомменти́ровать *сов.* (*В*) chú giải, chú thích, giải thích, bình luận

прокомпости́ровать *сов. см.* компости́ровать

проконопа́тить *сов. см.* конопа́тить

проконспекти́ровать *сов. см.* конспекти́ровать

проконсульти́ровать(ся) *сов. см.* консульти́ровать(ся)

проконтроли́ровать *сов. см.* контроли́ровать

прокопа́ть *сов.* (*В*) đào, đào qua

проко́рм *м. разг.* (sự) nuôi, nuôi nấng

прокорми́ть *сов.* (*В*) nuôi, nuôi nấng
прокорми́ться *сов. разг.* kiếm ăn, làm ăn, kiếm sống, sinh sống, sinh nhai
прокорректи́ровать *сов. см.* корректи́ровать
прокра́дываться, прокра́сться lẻn (chui) vào; прокра́сться в ко́мнату lẻn (chui) vào buồng
прокра́сться *сов. см.* прокра́дываться
прокрича́ть *сов.* 1. kêu (la, thét, hét) lên, la ó; 2. *перен.* (*разгласить*) la rầm lên, loan truyền; 3. (*какое-л. время*) kêu, la, kêu la, hò hét; ✧ ~ у́ши кому́-л. nói nhàm tai ai, nói điếc tai ai
прокурату́ра *ж.* viện (phòng) công tố, viện (phòng) kiểm sát, công tố viện; phòng chưởng lý (biện lý) (*ист.*)
прокуро́р *м.* công tố (kiểm sát) viên; chưởng lý, biện lý (*ист.*); генера́льный ~ tổng công tố (kiểm sát)
прокуро́рский *прил.* (thuộc về) công tố viên, kiểm sát viên, công tố, kiểm sát; ~ надзо́р sự kiểm sát của công tố
прокуси́ть *сов. см.* проку́сывать
проку́сывать, прокуси́ть (*В*) cắn thủng
прокути́ть *сов., см.* проку́чивать
проку́чивать, прокути́ть (*В*) phung phí, vung phí, phung phá, tiêu xài, hoang phí; ~ мно́го де́нег vung tiền, phung phí (vung phí) nhiều tiền
пролага́ть *несов. см.* прокла́дывать 2
прола́мывать, проломи́ть (*В*) làm (đập) vỡ, bẻ (làm) gãy; (*продырявливать*) đục (làm, đâm) thủng; проломи́ть кому́-л. го́лову đập vỡ đầu ai; проломи́ть дверь đập thủng (đập vỡ) cánh cửa
прола́мываться, проломи́ться (bị) vỡ, gãy
пролег||а́ть, проле́чь chạy (đi, xuyên) qua, trải dài, trải ra; доро́га ~а́ет в гора́х con đường chạy (xuyên) qua núi, đường xuyên sơn (xuyên núi)
пролеж||а́ть *сов.* nằm dài, nằm lỳ, nằm bẹp, nằm mãi, nằm; ~ в посте́ли три ме́сяца nằm liệt giường (ốm nằm bẹp) ba tháng trời; письмо́ ~а́ло на по́чте бо́льше ме́сяца lá thư nằm (nằm ì, nằm mãi) trên một tháng trời ở bưu điện
про́лежень *м. мед.* (mảng) da hỏng, da mục (*vì bị nằm lâu*)
проле́зать, проле́зть (в *В*) 1. chui (lẻn, luồn, lòn, bò, trườn) qua, chui (lẻn, luồn, lòn, bò, trườn) vào; проле́зть в полуоткры́тую дверь chui (lẻn, luồn, lọt) qua cánh cửa hé mở; 2. *перен. разг.* luồn lọt, xoay xở, cậy cục, cạy cục
проле́зть *сов. см.* проле́зать
пролепета́ть *сов. см.* лепета́ть
проле́сок *м.* (cánh, khu) rừng nhỏ
пролёт I *м* (*самолёта, птиц и т. п.*) (sự) bay qua
пролёт II *м.* 1. (*открытое пространство*) khoảng trống, khoảng giữa, khoảng; (*внутри промышленного здания*) gian; 2. (*лестницы*) nhịp cầu thang; 3. (*моста*) nhịp, nhịp cầu; мост с шестью ~ами cầu sáu nhịp; 4. *архит.* lỗ cửa; 5. *разг.* (*перегон*) quãng đường sắt giữa hai ga
пролетариа́т *м.* giai cấp vô sản
пролета́ри||й *м.* (người) vô sản; ~и всех стран, соединя́йтесь! vô sản tất cả các nước, đoàn kết (liên hiệp) lại!
пролета́рск||ий *прил.* (thuộc về) người vô sản, vô sản; ~ая революция cách mạng vô sản; ~ интернационали́зм chủ nghĩa quốc tế vô sản
пролета́ть, пролете́ть 1. (*миновать что-л.*) bay qua; самолёт пролете́л над го́родом phi cơ bay qua trên thành phố; пролете́ть че́рез пусты́ню bay qua sa mạc; 2. (*В*) (*продвигаться*) bay; *сов.* bay được; самолёт пролете́л ты́сячу киломе́тров phi cơ đã bay được một nghìn kilomet; полови́ну пути́ мы пролете́ли о́чень бы́стро một nửa hành trình chúng tôi đã bay rất nhanh; 3. *разг.* (*быстро проезжать*) phóng (vút, lao, chạy) qua; по́езд пролете́л ми́мо ста́нции xe lửa phóng qua (lao vút qua) ga; 4. (*о времени*) trôi qua; дни пролете́ли những ngày nhanh chóng trôi qua, ngày tháng thoi đưa; он не заме́тил, как пролете́л ве́чер anh ta không nhận thấy buổi tối đã trôi nhanh như thế nào
пролете́ть *сов. см.* пролета́ть
пролётка *ж.* xe ngựa; извóзчичья ~ xe ngựa cho thuê
проле́чь *сов. см.* пролега́ть
проли́в *м.* eo biển, eo
пролива́ть, проли́ть (*В*) đổ, đánh (làm) đổ; проли́ть вино́ làm (đánh) đổ rượu; ✧ ~ свою́ кровь за ро́дину đổ máu (đổ xương đổ máu, hy sinh) vì Tổ quốc; проли́ть чью-л. кровь а) (*убить*) giết ai; б) (*ранить*) làm ai bị thương; проли́ть свет на како́й-л. вопро́с soi sáng (làm sáng tỏ) vấn đề gì
пролива́ться, проли́ться đổ ra (xuống); вода́ пролила́сь на ска́терть nước đổ ra khăn giải bàn; пролила́сь неви́нная кровь dòng máu vô tội đã đổ xuống
проли́ть(ся) *сов. см.* пролива́ть(ся)
проло́г *м.* nhập đề, đoạn mở đầu, giáo đầu; (*начало чего-л.*) khởi đầu
проложи́ть *сов. см.* прокла́дывать
проло́м *м.* lỗ thủng
проломи́ть(ся) *сов. см.* прола́мывать(ся)
пролонга́ция *ж. юр., фин.* (sự) gia hạn
пролонги́ровать *несов. и сов. юр., фин.* (*В*) gia hạn; ~ догово́р gia hạn hiệp ước (hợp đồng)
прома́зать *сов.* 1. (*В*) (*замазкой*) trét, miết; (*маслом*) bôi trơn, bôi dầu (mỡ); 2. *разг.* (*промахнуться*) trật, trượt, bắn trật (trượt)
прома́лывать, промоло́ть (*В*) xay, xay... thành bột
прома́сленн||ый *прил.* (đã) bôi dầu, nhúng dầu, tẩm dầu; (*запачканный маслом*) vấy dầu, vấy bơ, vấy mỡ; ~ая бума́га giấy dầu (tẩm dầu)
прома́сливать, прома́слить (*В*) bôi (nhúng, tẩm) dầu
прома́слить *сов. см.* прома́сливать
про́мах *м.* 1. (phát, cú) không trúng đích, trật, trượt, hụt; (*при стрельбе тж.*) (phát) bắn trật, bắn trượt; (*при ударе*) (cú) đánh trật, đánh trượt, đánh hụt, chém trật, chém trượt, đá trật, đá trượt; стреля́ть без ~а bắn không sai, trăm phát trăm trúng; 2. *перен.* (*ошибка*) (điều) sai, sai sót, sơ suất, sai lầm, thiếu sót, lầm lỗi; (*неудача*) (sự) thất bại; сде́лать ~ làm sai, sơ suất, sơ hở, hớ, sai phạm, bị lầm lỗi, phạm sai lầm; дать ~ (bị) thất bại, thua thiệt; ✧ он ма́лый не ~ cậu ta rất nhanh trí, anh chàng rất linh lợi
промахну́ться *сов.* 1. (*не попасть в цель*) không trúng đích, trật, trượt, hụt; (*при стрельбе тж.*) bắn trật (trượt); (*при ударе*) đánh trật (trượt, hụt), chém trật (trượt, hụt), đá trật (trượt, hụt); 2. *перен. разг.* (*ошибиться*) sai, sai lầm, thiếu sót, sai sót, sơ suất, sơ hở, hớ, sai phạm, bị lầm lỗi, phạm sai lầm
прома́чивать, промочи́ть (*В*) tẩm (thấm, nhúng, làm) ướt; промочи́ть но́ги làm (nhúng) ướt chân
промедле́ни||е *с.* (sự) chậm trễ, trì hoãn, chần chừ, lần chần, trùng trình, dây dưa; без вся́ких ~й không chút chậm trễ, không phút trì hoãn (chần chừ), ngay tức khắc; ~ сме́рти подо́бно ≅ chậm thì chết, phải hành động hết sức mau lẹ

проме́длить *сов.* trì hoãn, chần chừ, lần chần, trùng trình, dây dưa; (*не сделать вовремя*) chậm, chậm trễ; ~ с отве́том chậm trả lời

промежу́ток. *м.* 1. (*пространство*) khoảng (quãng) cách, khoảng (quãng) trống, khoảng, quãng; 2. (*время*) khoảng cách, khoảng thời gian; ~ в де́сять лет khoảng cách mười năm

промежу́точн||ый *прил.* 1. ở (khoảng) giữa, trung gian; ~ая полоса́ vạch ở giữa, dải trung gian; 2. (*не начальный и не конечный*) trung gian, trung lộ, giữa; ~ая ста́нция ga trung gian; *радио* đài chuyển tiếp (trung gian); ~ая ста́дия giai đoạn trung gian

промелькн||у́ть *сов.* 1. *прям. и перен.* thoáng (chợt) hiện ra, vụt nảy ra, loé lên; у меня́ ~у́ла мысль một ý nghĩ thoáng hiện ra (vụt nảy ra, loé lên) trong óc tôi; 2. (*о времени*) qua nhanh, thấm thoắt (thấm thoát) trôi qua; лéто ~у́ло mùa hè thấm thoắt trôi qua; 3. *перен.* (*обнаружиться*) thoáng hiện, hơi lộ ra; в его́ слова́х ~у́ла насме́шка trong những lời nói của nó thoáng hiện vẻ chế nhạo

промен||я́ть *сов.* (*В* на *В*) 1. (*обменять*) đổi (đánh đổi, đổi chác)... lấy...; 2. (*предпочесть*) đổi, đánh đổi, ưa thích hơn, yêu mến hơn; ни на кого́ тебя́ не ~я́ю anh yêu em nhất đời, anh không muốn đổi em lấy bất cứ người nào khác

проме́р *м.* 1. (sự) đo, lường, đo đạc; 2. (*ошибка в измерении*) (sự, mức, độ) đo sai

промерза́ние *с.* (sự) đóng băng, đông kết

промерза́ть, промёрзнуть 1. đóng (phủ) băng, đông kết, đông cứng (kết đanh) lại; земля́ глубоко́ промёрзла đất đóng băng (đông kết, đông cứng lại, kết đanh lại) thật sâu; 2. *разг.* (*зябнуть*) (bị) lạnh cóng, lạnh buốt; я промёрз до косте́й tôi lạnh buốt thấu xương

промёрзлый *прил.* (đã) đóng băng, đông kết, đông cứng lại, kết đanh lại

промёрзнуть *сов. см.* промерза́ть

проме́рить *сов. см.* промеря́ть

промеря́ть, проме́рить (*В*) 1. đo, đo lường, đo đạc; 2. (*ошибаться при измерении*) đo sai

промеша́ть *сов.* (*В*) trộn (khuấy, đảo) kỹ

проме́шкать *сов. разг. см.* проме́длить

промо́зглый *прил.* ẩm, ỉu, ẩm sì, ẩm sì ẩm sịt; (*о погоде*) ẩm ướt, ẩm thấp, ẩm sẫm

промока́тельн||ый *прил.*: ~ая бума́га giấy thấm (thẩm, dậm)

промок||а́ть I, промо́кнуть 1. (bị) ướt, ẩm, ỉu, ẩm xìu, ướt đẫm, ướt sũng; промо́кнуть до косте́й ướt như chuột lột; пальто́ промо́кло насквозь áo măngtô ướt sũng; у него́ промо́кли но́ги chân nó bị ướt (*vì giày thủng*); 2. *тк. несов.* (*пропускать воду*) thấm nước; э́то пальто́ ~а́ет áo măngtô này thấm nước

промока́ть II, промокну́ть (*В*) thấm (hút) khô

промока́шка *ж.* giấy thấm (thẩm, dậm)

промо́кнуть *сов. см.* промока́ть I 1

промокну́ть *сов. см.* промока́ть II

промо́лвить *сов.* (*В*) nói, thốt lên; сло́ва не ~ chẳng nói chẳng rằng, không thốt lên một lời nào, không hé răng nói nửa lời

промоло́ть *сов. см.* прома́лывать

промолч||а́ть *сов.* 1. (*не ответить, ничего не сказать*) lặng thinh, im re, im thin thít, không đáp lại, chẳng nói chẳng rằng; 2. (*в течение какого-л. времени*) lặng im, lặng thinh, im hơi lặng tiếng (*trong một thời gian*); он весь ве́чер ~а́л nó lặng im suốt buổi tối

промора́живать, промороз́ить (*В*) 1. đông lạnh tốt; 2. *разг.* giữ (bắt)... ở ngoài lạnh

проморга́ть *сов.* (*В*) bỏ qua mất, bỏ lỡ, để tuột mất; ~ удо́бный моме́нт bỏ qua mất (bỏ lỡ, để tuột mất) cơ hội tốt

промороз́ить *сов. см.* промора́живать

промо́утер *м. торг.* nhân viên khuyến mại (chiêu thị)

промо́ушен *м.*, **промо́ушн** *м.* 1. *торг.* (sự) khuyến mại, chiêu thị; 2. (*содействие проведению культурно-массового мероприятия и т. п.*) (sự) quảng cáo

промочи́ть *сов. см.* прома́чивать

промтова́рный *прил.*: ~ магази́н cửa hàng công nghiệp, hiệu công nghệ phẩm

промтова́ры *мн.* (промы́шленные това́ры) hàng công nghiệp, công nghệ phẩm

промульга́ция *ж. офиц.* (sự) công bố, ban bố

промфинпла́н *м.* (промы́шленно-фина́нсовый план) kế hoạch sản xuất và tài vụ (*của xí nghiệp*)

промча́ться *сов.* 1. (*быстро проехать, проскакать и т. п.*) phóng (vút, vụt, chạy vút, chạy vụt, lao, phi) qua; ~ стрело́й phóng (phóng vút) qua nhanh như tên bắn; 2. (*о времени*) thấm thoắt thoi đưa, nhanh chóng trôi qua

промыва́ние *с.* (sự) rửa, đãi; *мед.* rửa, thụt rửa

промыва́ть, промы́ть (*В*) rửa, đãi; *мед.* rửa, thụt rửa; ~ рис vo gạo; промы́ть желу́док rửa dạ dày; ~ золото́й песо́к đãi vàng, đãi cát tìm vàng

про́мыс||ел *м.* 1. (*ремесло*) nghề; (*подсобный*) nghề phụ; (*кустарный*) nghề thủ công, thủ công nghiệp; кузне́чный ~ nghề rèn; охо́тничий ~ nghề săn bắn (săn bắt); ры́бный ~ nghề đánh cá; 2. (*добывание зверя*) (sự) săn bắn, săn bắt; (*добывание рыбы, птицы*) (sự) đánh cá, đánh chim; 3. *обыкн. мн.* ~лы (*добывающее предприятие*) xí nghiệp khai khoáng (khai thác), mỏ; нефтяны́е ~лы mỏ dầu; соляны́е ~лы mỏ muối; золоты́е ~лы mỏ vàng

промысло́вик *м.* 1. (*охотник*) thợ săn, người đi săn chuyên nghiệp; (*рыболов*) người đánh cá chuyên nghiệp; 2. (*рабочий на промыслах*) người làm ở xí nghiệp khai khoáng

промысло́в||ый *прил.*: ~ая кооперáция hợp tác xã thủ công nghiệp; ~ зверь thú kinh tế (có giá trị về mặt săn bắn); ~ая ры́ба cá kinh tế; ~ флот đoàn tàu đánh cá

промы́ть *сов. см.* промыва́ть

промы́шленник *м.* nhà công nghiệp (kỹ nghệ), kỹ nghệ gia

промы́шленность *ж.* (nền, ngành) công nghiệp, kỹ nghệ; công nghệ (*уст.*); хими́ческая ~ công nghiệp (kỹ nghệ) hoá chất; автомоби́льная ~ công nghiệp (kỹ nghệ) ôtô; шве́йная ~ công nghiệp (kỹ nghệ) may mặc

промы́шленн||ый *прил.* (thuộc về) công nghiệp, kỹ nghệ; ~ое предприя́тие xí nghiệp công nghiệp; ~ центр trung tâm công nghiệp (kỹ nghệ); ~ райо́н khu công nghiệp (kỹ nghệ); ~ потенциа́л страны́ tiềm lực công nghiệp (kỹ nghệ) của đất nước; ~ перевоpо́т cách mạng công nghiệp (kỹ nghệ)

промышля́||ть *несов.* 1. (*В*) (*добывать*) săn bắn, săn bắt, săn, bắt; 2. (*Т*) (*заниматься промыслом*) làm nghề, hành nghề; ~ охо́той làm nghề săn bắn (săn bắt); 3. *разг.* (*заниматься какой-л. предосудительной деятельностью*) kiếm ăn; карма́нники ~ют в магази́нах bọn móc túi kiếm ăn ở các cửa hàng

промя́млить *сов. см.* мя́млить I

пронести́(сь) *сов. см.* проноси́ть(ся) I

пронза́ть, пронзи́ть (*В*) đâm, đâm thủng (xuyên), chọc thủng, cắm phập; ~ кого́-л. мечо́м đâm gươm vào người ai, đâm ai bằng gươm; ✧ пронзи́ть кого́-л. взгля́дом chằm chằm (chòng chọc) nhìn ai, nhìn như xuyên vào người ai

пронзи́тельный *прил.* 1. (*о звуке*) the thé, chát chúa, chói tai, chối tai; 2. (*резкий, пронизывающий*) buốt thấu xương; ~ ве́тер gió buốt thấu xương; 3. (*острый*) sắc, sắc như dao, chòng chọc, chăm chăm; ~ взгляд cái nhìn chòng chọc (sắc như dao)

пронзи́ть *сов. см.* пронза́ть

пронизи́ть *сов. см.* прони́зывать

прони́зывать, пронизи́ть (*В*) 1. (*пробивать*) xuyên qua, đâm xuyên, đâm thủng; 2. *перен.* (*о холоде, ветре*) (làm) buốt thấu xương

прони́зывающий *прил.* 1. buốt thấu xương; ~ хо́лод cái lạnh buốt thấu xương; 2. (*о глазах, взгляде*) sắc, chòng chọc, sắc như dao

проника́ть, прони́кнуть (в *В*) 1. xuyên (lọt) vào; (*о воде*) thấm vào, thẩm lậu; (*пробираться*) chui (lẻn, luồn, lòn, lọt) vào; (*входить в пределы чего-л.*) xâm nhập, thâm nhập; свет прони́к в ко́мнату ánh sáng lọt vào buồng; ~ в расположе́ние проти́вника lẻn (lọt, luồn) vào vị trí địch; 2. (*распространяться*) đi (thấm, ăn, nhập) sâu vào, lan tràn, lan rộng, phổ biến, thâm nhập, lọt vào; передовы́е иде́и прони́кли в ма́ссы những tư tưởng tiên tiến đã thâm nhập (ăn sâu) vào quần chúng; 3. *перен.* (*понимать суть чего-л.*) tìm hiểu sâu, đi sâu (thâm nhập) vào; ~ в та́йну đi sâu vào bí mật; ~ в чьи́-л. наме́рения tìm hiểu sâu ý định của ai

проника́ться, прони́кнуться (*Т*) thấm nhuần; ~ созна́нием до́лга thấm nhuần ý thức nghĩa vụ, nhận rõ trách nhiệm; прони́кнуться реши́мостью tràn đầy lòng kiên quyết (cương quyết, kiên nghị)

проникнове́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) xuyên vào, lọt vào; thấm vào, thẩm lậu; chui vào, lẻn vào, luồn vào, lọt vào; xâm nhập, thâm nhập; thấm sâu vào, ăn sâu vào, lan tràn, lan rộng, phổ biến; tìm hiểu sâu, đi sâu vào (*ср.* проника́ть); 2. (*проникновенность*) (sự) cảm động, thấm thía, thiết tha, chân thành

проникнове́нность *ж.* (sự, lòng) cảm động, thấm thía, thiết tha, chân thành

проникнове́нн||ый *прил.* cảm động, thấm thía, thiết tha, chân thành; ~ым го́лосом với giọng nói thiết tha (chân thành, cảm động)

прони́кнуть(ся) *сов. см.* проника́ть(ся)

проница́ть, проня́ть (*В*) *разг.* 1. (*пронизывать — о морозе и т. п.*) làm buốt (lạnh), thấm lạnh; 2. (*производить впечатление*) tác động mạnh, làm xúc động; его́ не проймёшь không thể nào làm nó động lòng được; его́ проня́л страх nó bị sợ khiếp

проница́емость *ж.* thẩm tính, (sự, tính, độ) thấm, thấm qua, lọt qua, xuyên qua, chiếu qua

проница́емый *прил.* thẩm tính, thấm (lọt, xuyên, chiếu) qua được

проница́тельно *нареч.* (một cách) sáng suốt; sâu sắc, thấu suốt

проница́тельность *ж.* (sự) sáng suốt, sáng trí, sáng ý; (*взгляда, ума и т. п.*) (sự) sâu sắc, thấu suốt, sắc sảo

проница́тельный *прил.* sáng suốt, sáng trí, sáng ý, tinh anh, mẫn tuệ, mẫn tiệp; (*о глазах*) sâu sắc, thấu suốt; ~ взор nhìn sâu sắc (thấu suốt tâm can); ~ ум trí tuệ sắc sảo (tinh anh), trí óc mẫn tuệ (mẫn tiệp)

проноси́ть I, пронести́ 1. (*В*) mang, đem, cầm, gánh, bế; (*мимо кого-л., чего-л.*) mang (đem, cầm, gánh, bế)... qua; пронести́ знаме́на ми́мо трибу́ны cầm (vác) cờ qua lễ đài; 2. *обыкн. безл.* lùa (bắt đi) qua; *перен.* (*миновать*) qua; ту́чу пронесло́ đám mây đen bay qua; ура! пронесло́ hú vía!; may quá, tai qua nạn khỏi rồi!

проноси́ть II *сов.* (*В*) (*какое-л. время*) mang, cầm, bế, gánh, đèo; (*одежду*) mặc, bận, vận; це́лый день ~ ребёнка на рука́х suốt ngày bế đứa bé; ~ костю́м не́сколько сезо́нов mặc (bận, vận) bộ quần áo trong mấy mùa

проноси́ться I, пронести́сь 1. (*быстро проезжать, пролетать*) phóng vụt (chạy vút, lao vút, bay vụt, phi vút) qua; *перен.* (*о мыслях и т. п.*) thoáng qua, vụt qua; автомаши́на пронесла́сь ми́мо до́ма xe ôtô phóng vụt qua trước nhà; 2. (*о времени*) thấm thoắt trôi qua; 3. *перен.* (*быстро распространяться*) đồn, đồn đại, loan truyền, truyền đi; пронёсся слух, что... có tin đồn (đồn đại, loan truyền) rằng...

пронос||и́ться II *сов.* 1. (*приходить в ветхость*) sờn (mòn) đi, mòn vẹt, rách tã, sờn rách; боти́нки ~и́лись đôi giày đã mòn vẹt; 2. (*какое-л. время*) dùng được, mặc được, bận được, vận được; костю́м ~и́лся три го́да bộ quần áo mặc (dùng) được ba năm

пронумерова́ть *сов. см.* нумерова́ть

проны́ра *м. и ж.* (*скл. как ж.*) *разг.* kẻ ranh vặt (láu lỉnh, láu cá)

проны́рливый *прил.* ranh vặt, láu lỉnh, láu cá, ranh mãnh

прони́хать *сов. разг.* đánh hơi thấy, biết được

проня́ть *сов. см.* проница́ть

прооб́раз *м.* nguyên mẫu, mẫu mực, mô phạm, nguyên hình, tiền thân; ~ но́вого о́бщества mẫu mực của xã hội mới

пропага́нда *ж.* (sự) tuyên truyền, truyền bá, quảng bá; антиалкого́льная ~ tuyên truyền chống nghiện rượu; ~ но́вой техноло́гии произво́дства truyền bá công nghệ (kỹ thuật) sản xuất mới

пропаганди́ровать *несов.* (*В*) tuyên truyền, truyền bá, quảng bá

пропагандист *м.*, **~ка** *ж.* tuyên truyền viên, người tuyên truyền

пропагандистск||ий *прил.* (thuộc về) tuyên truyền, truyền bá, quảng bá; ~ая рабо́та công tác tuyên truyền

пропада́ть, пропа́сть 1. (*теряться*) mất, biến mất, thất lạc; у меня́ куда́-то пропа́ла кни́га cuốn sách của tôi biến (thất lạc) đâu mất; пропа́вший бе́з вести (bị) mất tích; 2. (*переставать появляться где-л.*) mất hút, mất tăm, bặt tăm hơi, đi mất tăm, đi biệt, biến mất; он ушёл и пропа́л nó đi mất tăm, anh ấy ra đi và bặt tăm hơi; куда́ он пропа́л? nó đi đâu mất hút (mất tăm)?, anh ta đi biệt đâu thế?; 3. (*исчезать*) mất hút, biến mất, mất; он пропа́л из виду nó đi mất hút; он пропа́л у меня́ из глаз nó đi xa đã khuất mắt tôi; голоса́ пропа́ли вдали́ những giọng nói đã biến mất ở đằng xa; у меня́ пропа́ла охо́та tôi không còn muốn nữa, tớ đã mất hứng rồi; у него́ пропа́л

гóлос nó mất giọng; 4. (*погибать*) chết mất, chết, hỏng; я пропáл! thôi, chết tôi rồi!, tôi chết mất!; цветы́ пропáли от моро́за những cây hoa bị chết (bị hỏng) vì băng giá; 5. (*проходить безрезультатно*) mất toi, uổng phí, đi tong, đi đứt, đi đời, phí mất, đi đời nhà ma; на́ши уси́лия не пропадýт những sự cố gắng của chúng ta sẽ không uổng phí (phí mất, không vô ích); все его́ уси́лия пропáли да́ром mọi nỗ lực của anh ta đã mất toi (đi tong, đi đứt, đi đời nhà ma); весь день пропáл mất toi (đi tong) cả một ngày; ✧ пиши́ пропáло nhất định hỏng thôi, sẽ hỏng hết; где на́ше не пропадáло! cứ liều một trận xem sao!, cứ thử một phen may ra thì được

про́падом: пропади́ ~! *разг.* đồ chết tiệt!, chết rồi!, bỏ xừ!, bỏ mẹ!

пропáжа *ж.* 1. (sự) mất, mất mát, biến mất, thất lạc; 2. *разг.* (*пропавшая вещь*) vật bị mất

пропáлывать прополóть (*B*) làm (giẫy, nhổ, trừ) cỏ

пропáрывать, пропорóть (*B*) làm rách, rạch (phanh)... ra, đâm... bị thương

про́пасть||ь *ж.* 1. (*обрыв, бездна*) vực thẳm, vực sâu, vực; *перен.* vực thẳm, vực, (sự) khác nhau một trời một vực, khác nhau căn bản; на краю́ ~и а) bên bờ vực thẳm, bên miệng vực (hố); б) *перен.* vô cùng nguy khốn, suýt chết; 2. *разг.* (*множество*) ối, khối, vô khối, vô số, vô thiên lủng, nhiều lắm, hằng hà sa số; у меня́ ~ дел tôi có ối (khối, vô khối) việc; ~ наро́ду người đông vô thiên lủng (đông như kiến cỏ)

пропáсть *сов. см.* пропадáть

пропахáть *сов. см.* пропáхивать

пропáхивать, пропахáть (*B*) cày

пропáх||нуть *сов.* 1. (*T*) đượm mùi; 2. *разг.* (*испортиться*) có mùi; мя́со ~ло thịt đã có mùi

пропáшка *ж. с.-х.* (sự) cày

пропáшник *м. с.-х.* (cái) cày; кóнный ~ cày do ngựa kéo

пропашн||óй *прил.*: ~ трáктор máy kéo cày giữa hàng; ~ы́е культу́ры loại cây trồng hàng rộng

пропáщ||ий *прил. разг.* 1. mất toi, uổng phí, không lấy lại được; 2. (*неудавшийся*) không ăn thua gì, chẳng nên cơm cháo gì, không nước non gì, vô hy vọng; ~ее дéло công việc không ăn thua gì (chẳng nên cơm cháo gì, không nước non gì); 3. (*дурной, неисправимый*) vô dụng, chứng nào tật nấy; ~ челове́к người vô dụng, đồ bỏ đi

пропека́ть, пропéчь (*B*) nướng chín

пропека́ться, пропéчься chín

пропéллер *м.* chong chóng, cánh quạt

пропесóчить *сов. разг.* xạc (chỉnh, đì) cho một trận

пропéть *сов.* 1. *см.* петь 1, 4; 2. (*какое-л. время*) hát, ca, ca hát (*một thời gian*)

пропéчь(ся) *сов. см.* пропека́ть(ся)

пропива́ть, пропи́ть (*B*) chi... vào việc rượu chè; пропи́ть все дéньги chi hết tiền vào việc rượu chè, uống rượu hết cả tiền; ✧ пропи́ть гóлос nghiện (ghiền) rượu làm hỏng giọng; пропи́ть тала́нт làm mai một tài năng vì nghiện rượu

пропиле́и *мн.* 1. *архит.* trụ lang, hàng trụ (cột); 2. *лит.* (tập) văn tuyển

прописа́ть(ся) *сов. см.* пропи́сывать(ся)

пропи́ска *ж.* (sự) đăng ký, đăng ký cư trú; (*пометка в паспорте*) (dấu) đăng ký cư trú; вре́менная ~ (dấu) đăng ký tạm trú; постоя́нная ~ (dấu) đăng ký thường trú

прописн||óй *прил.* (*общеизвестный*) thông thường, thường tình, đương nhiên, nhàm rồi, cũ rích; ~а́я мора́ль đạo lý thường tình; ~а́я и́стина chân lý thông thường (thường tình, cũ rích), lẽ đương nhiên; ✧ ~а́я бу́ква chữ hoa, chữ tít

пропи́сывать, прописа́ть 1. (*B*) (*регистрировать*) đăng ký cư trú, đăng ký hộ tịch (hộ khẩu), vào sổ cư trú, đăng ký; ~ пáспорт đóng dấu đăng ký cư trú vào chứng minh thư; прописа́ть но́вого жильца́ đăng ký cư trú cho (đăng ký) người mới đến ở, 2. (*B, + инф.*) (*назначать лекарство, лечение*) cho đơn, cho thuốc, ghi toa

пропи́сываться, прописа́ться (được) đăng ký cư trú, đăng ký hộ tịch, đăng ký hộ khẩu, đăng ký

про́пись *ж.* chữ mẫu viết tập

про́писью *нареч.*: написа́ть число́ ~ viết con số bằng chữ thường

пропита́ни||е *с.* thức ăn; зараба́тывать себе́ на ~ kiếm kế sinh nhai, kiếm ăn, tìm kế sinh sống, kiếm cơm; сре́дства ~я tư liệu sinh hoạt

пропита́ть(ся) *сов. см.* пропи́тывать(ся)

пропи́тка *ж. тех.* (sự) tẩm, thấm ướt

пропито́й *прил.* (của) dân nghiện rượu

пропи́тывать, пропита́ть (*B T*) thấm (tẩm) ướt, tẩm; (*насыщать чем-л.*) đượm mùi; во́здух пропи́тан за́пахом мо́ря không khí đượm mùi biển

пропи́тываться, пропита́ться (*T*) thấm, tẩm; (*каким-л. запахом*) đượm mùi

пропи́ть *сов. см.* пропива́ть

пропи́хивать, пропихну́ть (*B*) đẩy, xô, đun, xô (đun) đẩy

пропихну́ть *сов. см.* пропи́хивать

пропища́ть *сов. см.* пища́ть

пропла́вать *сов.* bơi, lội, bơi lội; (*о судне*) chạy; ~ це́лый час bơi (lội, bơi lội) suốt một tiếng; ~ всю жизнь матро́сом suốt đời làm thuỷ thủ

пропла́кать *сов.* khóc, khóc lóc, khóc than; ~ весь день khóc lóc suốt ngày; ✧ ~ глаза́, ~ все глаза́ khóc sướt mướt, nước mắt như mưa; giọt châu lã chã khôn cầm (*поэт.*)

проплéсневеть *сов.* phủ đầy mốc meo

проплута́ть *сов. разг.* lạc đường (*một thời gian*)

проплы́в *м. спорт.* (*состязание*) (cuộc) thi bơi; (*расстояние*) cự ly (khoảng cách) bơi

проплыва́ть, проплы́ть 1. bơi, lội, bơi lội; (*о судне*) chạy; проплы́ть до середи́ны реки́ bơi đến giữa sông; ка́тер проплы́л ещё немно́го и останови́лся chiếc canô chạy thêm một lúc rồi đứng lại; 2. (*B*) (*какое-л. расстояние*) bơi (vượt) được; (*о судне*) chạy được; проплы́ть ты́сячу ме́тров bơi được một nghìn mét; они́ проплы́ли на парохо́де 500 киломе́тров họ đi tàu thuỷ được 500 kilomet; 3. (*B*) (*миновать что-л.*) bơi qua; (*о судне*) chạy qua; мы проплы́ли мая́к chúng tôi đi tàu qua ngọn hải đăng (bơi qua cây đèn biển); 4. *перен.* lần lượt đi qua (diễn ra); пе́ред его́ глаза́ми проплы́ли карти́ны далёкого де́тства trước mắt chàng lần lượt diễn ra những hình ảnh của thời thơ ấu xa xôi

проплы́ть *сов. см.* проплыва́ть

пропове́дник *м.* 1. *рел.* người truyền giáo (truyền đạo, thuyết giáo); 2. *перен.* (*учения, теории*) người rao giảng (tuyên truyền, truyền bá, cổ xuý)

пропове́довать *несов.* (*B*) 1. *рел.* truyền giáo, truyền đạo, thuyết giáo, thuyết pháp; 2. *перен.* (*учение, теорию*) rao giảng, tuyên truyền, truyền bá, cổ xuý

про́поведь *ж.* 1. *рел.* (bài) thuyết giáo, thuyết pháp, giảng pháp; 2. *перен.* (*распространение какого-л. учения, теории*) (sự) rao giảng, tuyên truyền, truyền bá, cổ xuý

пропо́й *м. разг.* (cuộc) nhậu nhẹt, chè chén say sưa; всё пошло́ на ~ tất cả tiền của tiêu ma vào chén rượu

пропо́йца *м. разг.* sâu (bợm) rượu, người nghiện rượu

прополáскивать, прополоскáть (*В*) xả, giũ; (*горло и т. п.*) súc; прополоскáть бельё xả (giũ) quần áo; прополоскáть рот súc miệng

проползáть, проползти́ bò (trườn) qua; (*проникать куда-л. ползком*) bò (trườn) vào

проползти́ *сов. см.* проползáть

пропóлис *м.* keo ong

пропóлка *ж.* (sự) làm cỏ, giẫy cỏ, nhổ cỏ, trừ cỏ

прополоскáть *сов. см.* прополáскивать

прополóть *сов. см.* пропáлывать

пропóлочн||ый *прил.* (thuộc về, để) làm cỏ, giẫy cỏ; ~ая машúна máy làm (giẫy) cỏ

пропорóть *сов. см.* пропáрывать

пропорционáльно *нареч.* (một cách) tỷ lệ, tỷ lệ với; прямо ~ tỷ lệ thuận với; обрáтно ~ tỷ lệ nghịch với

пропорционáльность *ж.* (tính) tỷ lệ; cân đối, cân xứng, tương xứng (*ср.* пропорционáльный)

пропорционáльн||ый *прил.* 1. (theo) tỷ lệ; прямо ~ые величúны *мат.* những đại lượng tỷ lệ thuận; обрáтно ~ые величúны *мат.* những đại lượng tỷ lệ nghịch; срéднее ~ое *мат.* trung bình tỷ lệ; вес прямо пропорционáлен объёму trọng lượng tỷ lệ thuận với thể tích; 2. (*соразмерный чему-л.*) cân đối, cân xứng, tương xứng; ~ая фигýра hình dạng cân đối

пропóрция *ж.* tỷ lệ, tỷ lệ thức; (tỷ lệ, sự) cân đối; арифметúческая ~ *мат.* tỷ lệ (tỷ lệ thức) số học; геометрúческая ~ *мат.* tỷ lệ (tỷ lệ thức) hình học

пропотéлый *прил.* đẫm (mướt, vã) mồ hôi

пропотéть *сов.* 1. (*вспотеть*) toát (ra, đổ) mồ hôi, đổ mồ hôi hột; ~ от лекáрства toát mồ hôi vì uống thuốc; 2. *разг.* (*пропитаться потом*) đẫm (mướt, vã) mồ hôi

прóпуск *м.* 1. (*действие*) (sự) cho vào, để lọt, cho lọt vào, cho thấm vào; phục vụ, cho qua; cho đi qua, cho chạy qua; nhường lối, nhường đường; cho ra; bỏ lỡ, bỏ nhỡ, để quá; bỏ sót, sót, bỏ, lược bỏ; vắng mặt, khiếm diện, không đến dự (*ср.* пропускáть); ~ судóв чéрез шлю́зы cho tàu thuỷ qua các âu thuyền; ~ срóка подáчи заявлéния để quá hạn nộp đơn; 2. (*мн.* ~á) (*документ*) giấy phép vào, giấy (thẻ) vào cửa; 3. (*мн.* ~á) (*пароль*) mật khẩu, khẩu lệnh; 4. (*мн.* ~и) (*опущенная часть текста*) (chỗ, đoạn) bỏ sót, lược bỏ, sót, bỏ; (*незаполненное место*) (chỗ, đoạn) bỏ trống; 5. (*мн.* ~и) (*случай неявки*) (lần, buổi) vắng mặt, khiếm diện, không đến dự; он посещáет занятия без ~ов cậu ấy đi học đều, nó không bỏ buổi học nào

пропуск||áть, пропустúть 1. (*В*) (*давать проникнуть*) cho... vào, để... lọt, cho... lọt vào (thấm vào, đi qua); штóра не ~áет свéта bức rèm không cho (không để) ánh sáng lọt vào; ~ вóду thấm nước, để nước thấm vào; 2. (*В*) (*обслуживать, обрабатывать*) phục vụ, cho... qua; столóвая ~áет за день тысячу человéк nhà ăn phục vụ một nghìn người trong một ngày; 3. (*В* чéрез *В*) cho... đi (chạy) qua; пропустúть ток чéрез реостáт cho dòng điện chạy qua biến trở; 4. (*В*) (*давать пройти, проехать*) cho... đi (chạy) qua; (*давать дорогу*) nhường lối, nhường đường, nhường bước; (*впускать*) cho... vào; (*выпускать*) cho... ra; пропустúть детéй вперёд cho trẻ con đi lên trước; пропустúте жéнщину с ребёнком hãy nhường lối cho chị phụ nữ có con; пропустúть когó-л. на выстáвку cho ai vào xem triển lãm; 5. (*В*) *спорт.* để... lọt vào, không ngăn được; пропустúть мяч в воротá để bóng lọt vào cầu môn; để thủng lưới (*разг.*); 6. (*В*) (*упускать*) bỏ lỡ (nhỡ), để lỡ, để (nhỡ, quá), lỡ, nhỡ; пропустúть удóбный слýчай lỡ cơ, nhỡ dịp, bỏ lỡ cơ hội, lỡ dịp tốt; пропустúть срок để quá hạn, bỏ quá mất thời hạn; пропустúть свою́ останóвку đi quá bến xe cần xuống; 7. (*В*) (*при переписывании, исполнении*) bỏ sót, lược bỏ, sót, bỏ; (*при чтении тж.*) đọc sót; он пропустúл две стрóчки nó bỏ sót mất hai dòng; 8. (*В*) (*не являться*) vắng mặt, khiếm diện, không đến dự, bỏ; мáльчик пропустúл два урóка cậu bé vắng mặt hai tiết (bỏ mất hai bài học)

пропускн||óй *прил.*: ~áя спосóбность а) (*транспорта*) khả năng thông qua (lưu thông, vận chuyển); б) (*станка*) khả năng gia công; в) (*магазина и т. п.*) khả năng phục vụ (*khách hàng*); ~áя бумáга giấy thấm (thẩm, dậm, chặm)

пропустúть *сов. см.* пропускáть

прораб *м.* (производúтель рабóт) đội trưởng công trình, chỉ huy trưởng (người chỉ huy) công trường

прорабáтывать, прорабóтать (*В*) *разг.* 1. (*изучать*) nghiên cứu, khảo cứu, xem xét; ~ вопрóс xem xét (nghiên cứu, khảo cứu) vấn đề; 2. (*критиковать*) phê phán; đập, chỉnh, cạo (*разг.*); егó прорабóтали на собрáнии nó bị chỉnh (đập, cạo) một trận nên thân tại hội nghị

прорабóт||ать *сов.* 1. *см.* прорабáтывать; 2. (*какое-л. время*) làm, làm việc (*trong một thời gian*); он ~ал там два гóда cậu ta làm (làm việc) ở đấy hai năm

прорабóтка *ж.* (sự, công trình) nghiên cứu, khảo cứu

прорастáние *с.* (sự) nảy mầm, nhú mầm, mọc mầm

прорастáть, прорастú nảy (nhú, mọc) mầm, mọc mộng

прорастú *сов. см.* прорастáть

прорастúть *сов. см.* прорáщивать

прорáщивать, прорастúть (*В*) ươm, ương, gieo; ~ семенá ươm (ương) hạt giống

прóрва *ж. разг.* rất (hết sức) nhiều

прорвáть *сов. см.* прорывáть I

прорвáться *сов. см.* прорывáться

прорéз *м.* I. (*действие*) (sự) cắt thủng, đục thủng; 2. (*место*) lỗ thủng, chỗ cắt (đục, khoét, cưa) thủng

прорéзать *сов. см.* прорезáть

прорезáть, прорéзать (*В*) cắt (đục, khoét) thủng; (*пропиливать*) cưa, cưa thủng; (*отверстие*) dùi (đục) lỗ

прорéзаться *сов. см.* прорезáться

прорез||áться, прорéзаться (*о зубах*) nhú (mọc) lên; у ребёнка ~аются зýбы răng của em bé nhú lên, bé đang mọc răng

прорезúненн||ый *прил.* (đã) nhúng caosu, tẩm caosu; ~ая ткань vải caosu (tẩm caosu)

прорезúнивать, прорезúнить (*В*) nhúng (tẩm) caosu

прорезúнить *сов. см.* прорезúнивать

прорезнóй *прил.*: ~ кармáн túi xẻ

прорéзывание *с.*: ~ зубóв (sự) mọc răng

прóрезь *ж.* lỗ đục thủng, chỗ khoét thủng, rãnh xẻ; (*в прицеле*) rãnh (khe) ngắm

проректóр *м.* phó giám đốc (phó hiệu trưởng, hiệu phó) trường đại học

прорепети́ровать *сов. см.* репети́ровать 1

проре́ха *ж. разг.* 1. chỗ rách (thủng), lỗ thủng; 2. (*недостаток*) thiếu sót, khuyết điểm, nhược điểm; 3. (*у брюк*) đường xẻ

прорецензи́ровать *сов. см.* рецензи́ровать

проржа́веть *сов.* (bị) gỉ, han gỉ

прорица́ние *с. книжн.* (sự) tiên tri, tiên báo

прорица́тель *м. книжн.* nhà tiên tri (tiên báo)

прорица́ть *несов.* (*В*) *книжн.* tiên tri, tiên báo, báo trước

проро́к *м.* 1. *рел.* ngôn sứ; 2. (*ясновидец*) nhà tiên tri; ✧ нет ~а в оте́честве своём ≅ bụt chùa nhà không thiêng

произно́ить *сов.* (*В*) nói, thốt lên, buông lửng (xõng); не ~ ни сло́ва chẳng nói chẳng rằng, không thốt lên một lời nào, không hé răng nói nửa lời; ✧ не ~ ни слези́нки không nhỏ một giọt nước mắt, không để rơi một giọt lệ

проро́ческ||ий *прил.* 1. *рел.* (thuộc về) ngôn sứ; 2. (có tính chất) tiên tri, tiên đoán; ~ие слова́ lời tiên tri

проро́чество *с.* 1. *рел.* lời truyền của ngôn sứ, sấm truyền, sấm ngữ, sấm; 2. (*предсказание*) lời tiên tri (tiên đoán)

проро́чествовать *несов.* 1. *рел.* sấm truyền; 2. (*предсказывать*) tiên tri, tiên đoán, báo trước

проро́чить, напроро́чить (*В*) báo trước

прорубать, прорубить (*В*) 1. đục lỗ, đục thủng, đục, trổ; ~ стéну đục tường; прорубить окно́ trổ cửa sổ; 2. (*делать проход*) đẵn (đốn, chặt) cây, khai phá, phá, mở; ~ про́секу в лесу́ đẵn (đốn, chặt) cây mở đường trong rừng, khai phá một con đường xuyên qua rừng

прорубить *сов. см.* прорубать

про́рубь *ж.* lỗ đục trong mặt băng, lỗ băng (*ở sông, hồ, v.v...*)

прору́ха *ж. разг.* sai lầm, khuyết điểm, thiếu sót, sơ suất; ✧ и на стару́ху быва́ет ~ *посл.* ≅ thánh nhân còn có khi nhầm

проры́в *м.* 1. (*действие*) (sự) phá thủng, chọc thủng, đột phá, phá vỡ; ~ фро́нта chọc thủng (đột phá) trận tuyến, vỡ mặt trận; ~ плоти́ны vỡ đập (đê); 2. (*участок*) chỗ vỡ (thủng); *воен.* đột phá khẩu, cửa đột phá; заде́лать ~ в плоти́не hàn khẩu (hạp long) đê, hàn khẩu (hạp long) đập chắn nước; ~ в ли́нии оборо́ны проти́вника đột phá khẩu ở tuyến phòng ngự quân địch; 3. *перен.* (*невыполнение плана и т. п.*) (sự) không làm đúng hạn, chậm trễ; vỡ kế hoạch (*разг.*); вы́вести цех из ~а đưa phân xưởng ra khỏi tình trạng vỡ kế hoạch; ~ в рабо́те chậm trễ trong công việc

прорыва́ть I, прорва́ть (*В*) 1. làm (xé) rách, làm thủng; прорва́ть чуло́к làm thủng bít tất, làm rách vớ; 2. (*разрушать преграду*) phá vỡ, phá (chọc) thủng, đột phá; прорва́ть плоти́ну phá vỡ đập ngăn nước; прорва́ть ли́нию оборо́ны проти́вника chọc thủng (đột phá, mở đột phá khẩu ở) tuyến phòng ngự của quân địch

прорыва́ть II, проры́ть (*В*) đào, đào... qua; проры́ть кана́ву đào hào

прорыва́ться, прорва́ться 1. (*рваться*) (bị) rách, thủng; кулёк прорва́лся túi giấy bị rách toạc; 2. (*лопаться*) vỡ; нары́в прорва́лся nhọt đã vỡ mủ; 3. (*оказываться пробитым*) (bị) vỡ; плоти́на прорвала́сь đê vỡ, đập ngăn nước bị vỡ; 4. (*прокладывать себе путь*) mở đường, chọc thủng, vượt qua; ~ сквозь расположе́ние проти́вника chọc thủng qua vị trí quân địch; прорва́ться из вра́жеского окруже́ния chọc thủng (vượt khỏi) vòng vây của địch

проры́ть *сов. см.* прорывать II

прорыча́ть *сов. см.* рыча́ть

проса́чиваться, просочи́ться 1. rỉ, rò, thẩm lậu, thấm (lọt) qua, lọt vào; 2. *перен.* (*о слухах л. т. п.*) thấm (lọt) vào, phổ biến, loan truyền, lan tràn

просве́рливать, просверли́ть (*В*) khoan, khoan thủng, khoan lỗ; просверли́ть отве́рстие khoan lỗ; просверли́ть дверь khoan lỗ ở cửa, khoan thủng cửa

просверли́ть *сов. см.* просве́рливать

просве́т *м.* 1. (*светлая полоса*) luồng ánh sáng, khe (tia) sáng; (*в небе*) khoảng trời hé sáng; 2. *перен.* niềm vui, hạnh phúc, tia hy vọng, triển vọng; жизнь без ~а cuộc sống không có niềm vui (không có triển vọng gì); 3. (*промежуток*) khoảng (quãng) trống, khe hở; 4. *архит.* bề rộng của cửa; 5. (*на погонах*) vạch, gạch

просвети́тел||ь *м.* nhà khai sáng, người khai hoá; францу́зские ~и những nhà khai sáng Pháp

просвети́тельный *прил.* (để) khai sáng, khai hoá, giáo hoá, giáo dục

просвети́ть I *сов. см.* просвещать

просвети́ть II *сов. см.* просве́чивать 1

просвети́ться *сов. см.* просвеща́ться

просвете́ние *с.* 1. (sự, trời) sáng ra, hửng sáng; 2. *перен.* (*о сознании*) (sự, lúc) khai ngộ, giác ngộ, tỉnh giác, chứng ngộ, đại ngộ, ngộ

просветле́ть *сов.* 1. (*о погоде*) sáng ra, hửng sáng; 2. *перен.* (*о настроении*) tươi tỉnh lên; 3. *перен.* (*о сознании*) khai ngộ, giác ngộ, tỉnh giác, chứng ngộ, đại ngộ, ngộ

просве́чивание *с. мед.* (sự) chiếu điện quang, soi X quang, chiếu điện, soi điện; ~ лёгких chiếu phổi bằng điện quang, soi phổi bằng X quảng, chiếu (soi) phổi

просве́чивать, просвети́ть 1. (*В*) chiếu (soi) điện quang, soi (chiếu) X quang, chiếu (soi) điện, chiếu, soi; просвети́ть лёгкие рентге́новыми луча́ми chiếu phổi bằng X quang, soi phổi bằng tia rơngen; 2. *тк. несов.* (*быть прозрачным*) trông trong suốt; 3. *тк. несов.* (*виднеться сквозь что-л.*) lộ rõ, thấy rõ, lộ (thấy) rõ qua

просвеща́ть, просвети́ть (*В*) giáo dục, khai hoá, giáo hoá, giáo huấn, dạy dỗ

просвеща́ться, просвети́ться được giáo dục (khai hoá, giáo hoá, giáo huấn, dạy dỗ)

просвеще́ние *с.* (sự) khai hoá, giáo hoá, giáo huấn; (*образование*) (sự, nền) giáo dục, dạy dỗ; полити́ческое ~ giáo dục chính trị; наро́дное ~ (nền) giáo dục quốc dân; ✧ эпо́ха Просвеще́ния *ист.* thế kỷ Ánh sáng, thời đại Quang huy

просвещённость *ж.* (sự, trình độ) học vấn, kiến thức, tri thức

просвещённый *прил.* có học vấn (kiến thức, tri thức)

просвисте́ть *сов.* 1. huýt; 2. (*какую-л. мелодию*) huýt, huýt gió, huýt sáo mồm, thổi sáo miệng; 3. (*при полёте*) rít lên

про́седь *ж.*: во́лосы с ~ю tóc hoa râm; tóc muối tiêu (*разг.*)

просе́ивать, просе́ять (*В*) (*муку*) rây; (*зерно*) giần, sàng, giần sàng; (*песок*) sàng

про́сека *ж.* đường qua rừng (phân khoảnh, đẵn gỗ)

просёлок *м.* đường làng (xóm)

просёлочн||ый *прил.*: ~ая доро́га đường làng (xóm)

просе́ять *сов. см.* просе́ивать

просигнализи́ровать *сов. см.* сигнализи́ровать

просигна́лить *сов. см.* сигна́лить

просиде́ть *сов. см.* проси́живать

проси́живать, просиде́ть 1. (*какое-л. время*) ngồi, ngồi lâu (lỳ, ỳ) (*một thời gian*); ~ часа́ми ngồi lỳ (ngồi ỳ, ngồi lâu) hàng giờ; просиде́ть до́ма ngồi ỳ ở nhà, ngồi nhà; просиде́ть весь ве́чер за кни́гами suốt buổi tối ngồi đọc sách; просиде́ть с больны́м до по́зднего ве́чера ngồi với người ốm đến tận khuya; 2. (*В*) *разг.* (*протирать*) dùng đến sờn (rách); (*продавливать*) ngồi xẹp, ngồi hỏng; просиде́ть брю́ки mặc quần đến sờn đũng, mài mòn đũng quần; просиде́ть дива́н ngồi hỏng (ngồi xẹp) đivăng

про́синь *ж. разг.*: ~ не́ба màu xanh da trời (thiên thanh, thanh thiên)

проси́тель *м.* người xin (thỉnh cầu)

проси́ть, попроси́ть 1. (*В, Р*, о *П*, + *инф.*) (*обращаться с просьбой*) xin, yêu cầu, nhờ, thỉnh cầu, cầu xin; (*настойчиво*) khẩn khoản xin, van xin, xin xỏ; ~ по́мощи у кого́-л. xin (nhờ) ai giúp, yêu cầu sự viện trợ của ai; ~ разреше́ния xin phép; ~ извине́ния xin lỗi; ~ сове́та xin (hỏi) ý kiến, thỉnh ý, thỉnh thị; 2. (за *В*) (*хлопотать, вступаться*) xin (xin giúp, xin hộ) cho...; 3. (*В*) (*приглашать, звать*) mời, vời, gọi; дире́ктор вас про́сит к себе́ ông giám đốc mời (vời, gọi) bác đến gặp ông ta; прошу́ вас! xin mời!, mời cụ (bác, anh, chị)!; 4. *тк. несов. разг.* (*нищенствовать*) xin, xin ăn, ăn xin; ~ ми́лостыню xin của bố thí

проси́ться, попроси́ться 1. xin phép, xin đi, xin; ~ в о́тпуск xin nghỉ phép; де́ти про́сятся на у́лицу trẻ con xin (xin phép) ra ngoài đường; 2. (*просить о зачислении куда-л.*) xin làm; ~ в учителя́ xin làm giáo viên; ~ на рабо́ту xin làm việc; xin việc (*разг.*); 3. *разг.* (*о детях*) xin đi ngoài (đi giải, đi tiểu); 4. *перен.* (*быть подходящим*) rất thích hợp; э́ти живопи́сные места́ про́сятся на карти́ну những nơi ngoạn mục này rất thích hợp để vẽ tranh

проси||я́ть *сов.* 1. rạng rỡ (tươi rói, sáng rực) lên; 2. *перен.* (*улыбнуться*) tươi cười, cười hể hả, vui tươi lên; ~ от сча́стья tươi cười vì sung sướng; лицо́ его́ ~я́ло от ра́дости mặt chàng rạng rỡ niềm vui

проскака́ть *сов.* phi qua, phi; ~ по у́лице phi trên đường

проска́кивать, проскочи́ть 1. (*пробегать*) chạy (lao, vút, vụt, chạy vụt) qua; 2. (*пробираться*) lọt (lẻn, luồn) vào

просквоз||и́ть *сов. разг.*: меня́ ~и́ло tôi bị cảm gió (cảm lạnh)

проскользну́ть *сов.* lẻn (lọt, luồn, len lén đi) qua; *перен.* thoáng qua; ~ по коридо́ру lẻn (len lén đi) qua hành lang

проскочи́ть *сов. см.* проска́кивать

проскрипе́ть *сов. см.* скрипе́ть

проскрипцио́нный *прил.*: ~ спи́сок *ист.* sổ đen

проскуч||а́ть *сов.* buồn chán (*một thời gian*); он ~а́л весь ве́чер nó buồn chán suốt buổi tối

прослáвить(ся) *сов. см.* прославля́ть(ся)

прославле́ние *с.* (sự) suy tôn, tôn vinh, vinh danh, ca ngợi

прослáвленный *прил.* trứ danh, danh tiếng, lừng danh, nổi tiếng, có tiếng; ~ геро́й người anh hùng lừng danh (trứ danh)

прославля́ть, прослáвить (*В*) 1. làm nổi tiếng (danh tiếng, vẻ vang, rạng rỡ); 2. (*воздавать хвалу*) suy tôn, tôn vinh, vinh danh, ca ngợi, ca tụng, ngợi ca; прослáвить по́двиг ca ngợi chiến công

прославля́ться, прослáвиться (*Т*) 1. nổi tiếng, nổi danh, trở nên danh tiếng, được vẻ vang; 2. (*дурной славой*) mang tiếng, khét tiếng

проследи́ть *сов.* (*В*) 1. (*выследить*) theo dõi, rình mò, rình; ~ престу́пника theo dõi tên tội phạm; 2. (*исследовать, изучить*) theo dõi, nghiên cứu, khảo cứu, quan sát

прослези́ться *сов.* chảy (rơm rớm) nước mắt; (*растрогаться*) cảm động quá

просло́йка *ж.* 1. lớp; 2. *геол.* tầng xen kẽ, lớp xen giữa, lớp kép; 3. (*социальная*) tầng lớp giữa (trung gian)

прослужи́ть *сов.* 1. (*о ком-л.*) phục vụ, phục dịch, làm việc, hầu; 2. (*о чём-л.*) dùng được, dùng; пальто́ прослу́жит ещё одну́ зи́му áo măngtô còn dùng (xài) được một mùa đông nữa

прослу́шать *сов. см.* прослу́шивать

прослу́шивать, прослу́шать (*В*) 1. nghe; прослу́шать конце́рт по ра́дио nghe hoà nhạc truyền thanh; ~ граммофо́нные пласти́нки nghe đĩa nhạc; 2. *мед.* nghe, khám; прослу́шать лёгкие nghe (khám) phổi; 3. *разг.* (*не слышать*) không nghe (nghe thấy); я прослу́шал то, что вы сказа́ли tôi không nghe (không nghe được) những lời anh nói

прослу́ш||ка *ж. разг.* (sự, máy) nghe lén, nghe lén điện thoại (*bằng phương tiện kỹ thuật*); установи́ть ~у đặt máy nghe lén

прослы́ть *сов. см.* слыть

прослы́шать *сов.* (о *П*) *разг.* nghe (biết) được

просма́ливать, просмоли́ть (*В*) phết (tẩm, nhúng, quét) nhựa, quét dầu; просмоли́ть ло́дку quét nhựa (quét dầu) chiếc thuyền

просма́тривать, просмотре́ть (*В*) 1. (*прочитывать*) xem (đọc lướt) qua; ~ газе́ты xem (đọc lướt) qua các báo; бе́гло просмотре́ть кни́гу xem qua quyển sách; 2. (*ознакамливаться*) xem; ~ но́вый фильм xem phim mới; 3. (*не замечать*) không trông (nom, nhìn, nhận) thấy, bỏ qua; ~ оши́бку không nhận thấy chỗ sai; ✧ все глаза́ просмотре́ть nóng lòng chờ đợi; trông mòn con mắt (*поэт.*)

просма́триваться *несов.* (*быть видимым*) hiện (trông, nom, lộ) rõ

просмоли́ть *сов. см.* просма́ливать

просмо́тр *м.* 1. (sự) xem; (*рукописей и т. п.*) (sự) xem qua; предвари́тельный ~ фи́льма xem duyệt phim, xem phim (*trước khi đưa chiếu rộng rãi*); 2. (*ошибка*) sai lầm, sơ suất; 3. *информ.* (sự, cảnh, dạng) nhìn, xem

просмотре́ть *сов. см.* просма́тривать

просмо́тров||ый *прил.*: ~ зал phòng xem duyệt; ~ая коми́ссия hội đồng xem duyệt (xét duyệt)

просну́ться *сов. см.* просыпа́ться I

про́со *с.* 1. (*растение*) (cây) kê (*Panicum miliaceum L.*); 2. (*зерно*) kê

просове́тский *прил.* thân Liên Xô

просо́вывать, просу́нуть (*В*) thò... qua (ra), đút (xỏ, thọc)... vào; просу́нуть го́лову в окно́ thò đầu qua cửa sổ; просу́нуть ключ в замо́к две́ри xỏ (đút) chìa vào ổ khoá cửa

просо́дия *ж. лит.* 1. (*система произношения*) thanh luật; 2. (*стихсложение*) âm luật, niêm luật, luật thơ

прососа́ть *сов.* (*о жидкости*) ăn mòn, tạo lỗ hổng

прососа́ться *сов.* thấm vào, thẩm lậu

просо́хнуть *сов. см.* просыха́ть

просочи́ться *сов. см.* проса́чиваться

просп||а́ть *сов.* 1. *см.* просыпа́ть I; 2. (*какое-л. время*) ngủ (*một thời gian*); он ~а́л три часа́ nó ngủ ba giờ

проспа́ться *сов. разг.* ngủ cho tỉnh rượu, tỉnh rượu sau khi ngủ

проспе́кт I *м.* (*улица*) đại lộ; ~ Ми́ра đại lộ Hoà bình

проспе́кт II *м.* 1. (*краткое изложение*) (bản) tóm tắt, toát yếu, giản yếu; (*план*) dàn bài; 2. (*реклама чего-л.*) quảng cáo, cáo bạch

проспо́рить *сов.* 1. (*В*) (*проиграть*) thua cuộc, đánh cuộc bị thua; 2. (*какое-л. время*) cãi, cãi nhau

проспряга́ть *сов. см.* спряга́ть

просро́ченн||ый *прил.* (*о документе и т. п.*) quá hạn; quá đát (*разг.*); (*о долге и т. п.*) quá hạn định, chậm, trễ; ~ биле́т vé quá hạn; ~ ве́ксель hối phiếu quá hạn trả tiền (*mà chưa được trả*); ~ па́спорт chứng minh thư (hộ chiếu) quá hạn; ~ые платежи́ những món tiền trả trễ (chậm, quá hạn định)

просро́чивать, просро́чить (*В*) (*о документах и т. п.*) để quá hạn; để quá đát (*разг.*); (*долг и т. п.*) để chậm (trễ, quá hạn định); просро́чить платежи́ на пять дней trả tiền chậm (trễ, quá hạn định) năm ngày

просро́чить *сов. см.* просро́чивать

просро́чка *ж.* (*документа и т. п.*) (sự) quá hạn; (*платежа*) (sự) trả chậm, trả trễ, trả quá hạn định

проста́вить *сов. см.* проставля́ть

проставля́ть, проста́вить (*В*) ghi, đề, điền, ghi (đề, điền)... vào; (*цифры, номер*) đánh (ghi) số; проста́вить да́ту и но́мер на докуме́нте đề ngày và đánh (ghi) số vào công văn; проста́вить в журна́ле оце́нки уча́щимся ghi điểm cho học viên vào sổ của lớp

проста́ивать, простоя́ть 1. (*стоять какое-л. время*) đứng (*một thời gian*); он простоя́л неподви́жно ещё пять мину́т anh ta đứng yên bất động thêm năm phút nữa; 2. (*быть на стоянке, в лагере и т. п.*) đứng, dừng, đứng (dừng) lại; по́езд простоя́л у светофо́ра це́лый час tàu đứng (dừng lại, đứng lại) suốt một giờ ở bảng đèn hiệu; 3. (*бездействовать*) dừng, không chạy (hoạt động); одна́ маши́на полсме́ны простоя́ла một máy đứng (không chạy, không hoạt động) trong nửa ngày làm việc; 4. (*оставаться без изменения*) giữ (đứng) nguyên, không thay đổi; хоро́шая пого́да до́лго не простои́т thời tiết tốt sẽ không giữ lâu được; 5. (*сохраняться*) tồn tại, giữ nguyên, đứng được; дом простои́т ещё це́лый век ngôi nhà sẽ tồn tại (đứng được) thêm một trăm năm nữa

проста́к *м. разг.* người chất phác (ngây ngô, khờ khạo, ngu ngơ, ngốc nghếch); đồ ngố (*разг.*); (*недалёкий человек*) người thiển cận

проста́та *ж. анат.* tuyến tiền liệt, tiền liệt tuyến

простати́т *м. мед.* viêm tuyến tiền liệt (tiền liệt tuyến)

простачо́к *м. см.* просто́к

простега́ть *сов. см.* простёгивать

простёгивать, простега́ть (*В*) chần; простега́ть ва́тник chần áo bông

просте́йшие *мн.* (*скл. как прил.*) (*ед.* просте́йшее *с.*) *зоол.* động vật nguyên sinh, nguyên sinh vật (*Protozoa*)

просте́нок *м.* (khoảng) tường giữa hai cửa sổ

про́стенький *прил.* thật giản đơn, rất bình thường

простере́ть *сов. см.* простира́ть

простёрт||ый *прил.*: ~ ые ру́ки hai tay dang rộng (dang ra)

простира́ть I, простере́ть (*В*) trải rộng, trải... ra, dang; ~ ру́ки dang tay

простира́ть II *сов.* 1. (*В*) giặt, giặt sạch; 2. (*какое-л. время*) giặt (*một thời gian*)

простир||а́ться *несов.* trải (dăng) ra, trải (kéo, chạy) dài, toả rộng; леса́ ~а́ются на ты́сячи киломе́тров rừng rú kéo (chạy, trải) dài ra đến hàng nghìn kilomet

проти́тельный *прил.* có thể tha thứ (dung thứ) được

проституи́ровать *несов.* (*В*) bắt... làm đĩ (gái điếm, mại dâm)

проституи́роваться *несов.* làm đĩ, làm điếm, bán dâm, mại dâm

проституто́тка *ж.* đĩ, điếm, gái đĩ (điếm, mại dâm, mãi dâm, làm tiền, giang hồ, làng chơi)

проституто́ция *ж.* (sự) làm đĩ, mại dâm, đĩ điếm

прости́ть *сов. см.* проща́ть

прости́ться *сов. см.* проща́ться

про́сто *нареч.* 1. (*легко*) (một cách) giản đơn, đơn giản, dễ dàng, dung dị, dễ; (*безыскусственно*) (một cách) giản dị, bình dị, đơn sơ, xuềnh xoàng, xuề xoà; э́то де́лается о́чень ~ cái đó thì rất dễ làm; ~ одева́ться ăn mặc giản dị (xuềnh xoàng, xuề xoà); 2. *в знач. усил. частицы разг.* thật (quả) là; э́то ~ безобра́зие! thật (quả) là tệ quá chừng!; э́то ~ безу́мие thật (quả) là điên; 3. *в знач. ограничительной частицы разг.* chỉ là; э́то ~ шу́тка đó chỉ là đùa thôi; ✧ ~-на́просто quả thật (quả, thật, chỉ) là; ~ так а) (*обыкновенно*) bình thường, không vẽ vời (bày vẽ) gì; б) (*бесцельно*) thế thôi, không có ý gì

простова́тость *ж. разг.* (tính) khờ khạo, ngây ngô; chất phác; ngây thơ

простова́тый *прил. разг.* (*не особенно умный*) khờ khạo, ngây ngô, ngớ ngẩn, ngờ nghệch, dớ dẩn, khờ, thộn; ngố (*разг.*); (*простодушный*) chất phác; (*наивный*) ngây thơ

простоду́шие *с.* (sự, tính) chất phác, mộc mạc, hồn nhiên, thuần phác

простоду́шный *прил.* chất phác, mộc mạc, hồn nhiên, thuần phác

прост||о́й I *прил.* 1. (*несложный*) giản đơn, đơn giản, dễ dàng, dung dị, dễ; ~а́я зада́ча nhiệm vụ giản đơn (dễ dàng), bài toán dễ; 2. (*однородный, несоставной*) đơn, giản đơn, đơn chất, thuần chất; ~о́е предложе́ние *грам.* câu đơn giản (đơn), mệnh đề giản đơn; ~о́е число́ *мат.* số nguyên tố; ~о́е вещество́ *хим.* đơn chất; 3. (*безыскусственный*) đơn giản, giản dị, bình dị, đơn sơ, xuềnh xoàng, xuề xoà, không cầu kỳ (diêm dúa); ~о́е пла́тье chiếc áo dài giản dị (đơn giản, đơn sơ); 4. (*обыкновенный*) thường, bình thường, thông thường; ~ы́е лю́ди những người bình thường, thường dân, dân thường, thảo dân; ~а́я пи́ща món ăn bình thường; rau dưa (*разг.*); ~ смертный người trần (trần thế, trần tục, thường); người trần mắt thịt (*разг.*); по той ~ причи́не, что... với lý do đơn giản là...; 5. (*бесхитростный, не церемонный*) giản dị, bình dị; 6. *разг.* (*недалёкий, наивный*) ngây thơ, ngây ngô, thiển cận, thô lậu; ✧ ~ы́м гла́зом bằng mắt trần (mắt thường); ~о́е письмо́ bức thư thường; ~а́я бухгалте́рия kế toán đơn

просто́й II *м.* (*в работе*) giờ chết, (giờ, sự) đứng máy, dừng máy; ~ судо́в (thời gian) tàu nằm chờ ở bến, không tải của tàu

простоква́ша *ж.* sữa chua đặc

простолюди́н *м.*, **~ка** *ж. уст.* người bình dân, thứ dân, dân thường

простонаро́дный *прил. уст.* (thuộc về) bình dân, thứ dân, lê dân, thường dân

простонаро́дье *с. уст.* bình dân, thứ dân, lê dân, thường dân

простон||а́ть *сов.* 1. *см.* стонать 1; 2. (*издать стон*) rên, rên rỉ, rên siết; 3. (*какое-л. время*) rên (*một thời gian*); ра́неный ~а́л всю ночь người bị thương rên suốt đêm

просто́р *м.* 1. khoảng rộng, khoảng không bao la; 2. (*свобода, раздолье*)

(sự, nơi) khoáng đãng, khoáng đạt, rộng rãi, tự do; отдохну́ть на ~e nghỉ ngơi ở nơi khoáng đãng

просторе́чие *c.* từ thông tục, khẩu ngữ bình dân

просторе́чн||ый *прил.* (là) từ thông tục, khẩu ngữ bình dân; ~oe сло́во từ thông tục

просто́рно *нареч.*: *в знач. сказ. безл.* здесь ~ ở đây rộng rãi (khoáng đãng, thoáng đãng)

просто́рность *ж.* (sự, khoảng không, tính chất) rộng, rộng rãi, khoáng đãng, thoáng đãng, bao la, bát ngát

просто́рный *прил.* rộng, thoáng, rộng rãi, khoáng đãng, thoáng đãng, bao la, bát ngát, mênh mông, thênh thang; (*об одежде*) rộng, rộng thùng thình

простосерде́чие *c.* (sự, tính) chất phác, thuần hậu, chân thật, chân thành, thành thật

простосерде́чно *нареч.* (một cách) chất phác, thuần hậu, chân thật, chân thành

простосерде́чный *прил.* chất phác, thuần hậu, chân thật, chân thành, thành thật

простота́ *ж.* 1. (sự) giản đơn, đơn giản, dễ dàng, dung dị; 2. (*безыскусственность*) (sự, tính) đơn giản, giản dị, bình dị, xuềnh xoàng, xuề xoà; 3. (*естественность*) (sự) tự nhiên; 4. (*простодушие*) (sự) hồn nhiên, chất phác, mộc mạc

простофи́ля *м. и ж. разг.* đồ thộn (đụt, quỷch)

простоя́ть *сов. см.* простáивать

простра́нно *нареч.* (một cách) rườm rà, dài dòng

простра́нность *ж.* 1. (tính chất) rộng lớn, mênh mông, bao la; 2. (*многословие*) (tính chất) rườm rà, dài dòng

простра́нный *прил.* 1. (*обширный*) rộng lớn, mênh mông, bao la, bát ngát, thênh thang; 2. (*многословный*) rườm rà, dài dòng, dài dòng văn tự, tràng giang đại hải

простра́нственн||ый *прил.* (thuộc về) không gian; ~ая перспекти́ва (phép) phối cảnh không gian

простра́нств||о *c.* 1. không gian (*тж. филос.*); возду́шное ~ khoảng không; бесконе́чное ~ không gian vô tận; мирово́е ~ không gian (khoảng không) vũ trụ; морско́е ~ hải phận, vùng biển; еди́ное экономи́ческое ~ không gian kinh tế thống nhất; 2. (*участок земной поверхности*) khoảng đất rộng, khoáng địa; степны́е ~a khoảng đất rộng vùng (khoáng địa) thảo nguyên; простре́ливаемое ~ *воен.* khoảng trong tầm hoả lực; 3. (*промежуток между чем-л.*) khoảng, khoảng không, khoảng trống; свобо́дное ~ ме́жду окно́м и две́рью khoảng trống giữa cửa sổ và cửa; ✧ боя́знь ~a *мед.* chứng sợ khoảng rộng

простра́нствовать *сов. см.* стра́нствовать

простра́ция *ж.* (trạng thái) bã người, rã rời, mệt lả

простре́л *м.* (chứng) đau lưng

простре́ливать, простре́лить (*В*) 1. bắn thủng (xuyên); простре́лить себе́ ру́ку tự bắn xuyên (thủng) tay mình; 2. *тк. несов.* (*какой-л. участок*) bắn suốt, khống chế bằng hoả lực

простре́лить *сов. см.* простре́ливать 1

прострочи́ть *сов.* (*В*) khâu

просту́д||а *ж.* (sự) cảm lạnh, cảm mạo, cảm gió, cảm hàn, cảm phong; схвати́ть ~y bị cảm lạnh, bị cảm

простуди́ть(ся) *сов. см.* простужа́ть(ся)

просту́дн||ый *прил.* (thuộc về, do) cảm lạnh, cảm mạo, cảm gió; ~oe заболева́ние bệnh cảm lạnh (cảm mạo, cảm gió)

простужа́ть, простуди́ть (*В*) làm... bị cảm (bị cảm lạnh); не простуди́те его́ đừng làm nó bị cảm lạnh; простуди́ть дете́й làm trẻ con bị cảm lạnh (bị cảm gió, bị cảm); простуди́ть го́рло làm họng bị ngấm lạnh

простужа́ться, простуди́ться bị cảm lạnh (cảm mạo, cảm gió, cảm)

проступа́ть, проступи́ть rỉ (thấm, trào) ra, trào; (*появляться*) hiện ra, hằn rõ; пот проступи́л на его́ лбу mồ hôi toát ra trên trán anh ta; румя́нец проступи́л на её щеках màu đỏ hây hây hiện ra trên má nàng

проступи́ть *сов. см.* проступа́ть

просту́пок *м.* (điều) lầm lỗi, lỗi lầm, lỗi; дисциплина́рный ~ lỗi về kỷ luật; (*нарушение закона*) hành vi có lỗi, tội vi cảnh, tội nhẹ, khinh tội

просту́шка *ж. разг.* người phụ nữ cả tin (ngây thơ, khờ dại)

простыва́ть, простыть *разг.* 1. (*остывать*) nguội (lạnh) đi; 2. (*простужаться*) bị cảm lạnh (cảm mạo, cảm gió, cảm); ✧ a его́ (*или* a его́ и) след просты́л nó biến mất (đi biền biệt) tăm hơi

просты́нный *прил.* (thuộc về) drap, vải trải giường

просты́ня *ж.* drap, vải trải (giải) giường; (*подкладываемая под одеяло*) vải lót chăn

просты́ть *сов. см.* простыва́ть

проcу́нуть *сов. см.* просо́вывать

проcу́шивать, просуши́ть làm khô; (*на солнце, на ветру*) phơi, hong, phơi (hong) khô; (*на огне*) sấy, sấy khô; ~ оде́жду phơi (hong) quần áo

проcу́шиваться, просуши́ться (trở nên) khô; оде́жда просуши́лась quần áo đã khô rồi

просуши́ть(ся) *сов. см.* проcу́шивать(ся)

проcу́шка *ж. разг.* (sự) làm khô; phơi, hong, phơi khô, hong khô; sấy, sấy khô

просуществова́ть *сов.* tồn tại, tồn tại được; (*продлиться*) sống được, tiếp tục, kéo dài

просфора́ *ж. церк.* bánh dâng cúng

просце́ниум *м. театр.* phần trước sân khấu

просчёт *м.* (sự) tính sai, tính nhầm; (*промах тж.*) (sự) dự tính sai, dự tính nhầm, dự toán sai, sai sót, sai lầm

просчита́ть(ся) *сов. см.* просчи́тывать(ся)

просчи́тывать, просчита́ть (*В*) 1. (*производить подсчет*) tính, tính toán; 2. (*ошибаться при счете*) tính sai (nhầm, lầm)

просчи́тываться, просчита́ться 1. (*при счёте*) tính sai (nhầm, lầm); он просчита́лся на де́сять рубле́й nó tính sai (nhầm) mười rúp; *2.* (*ошибаться в предположениях*) tính sai, dự tính sai (nhầm), dự toán (dự định) sai

про́сып *м. разг.*: спать без ~y ngủ ngon (say); đánh một giấc liền tù tì (*разг.*)

проcы́пать *сов. см.* просыпа́ть II

просыпа́ть I, проспа́ть 1. ngủ quên, ngủ quá giờ; он проспа́л и опозда́л на по́езд cậu ta ngủ quên và bị trễ tàu; 2. (*В*) *разг.* (*пропускать*) bỏ quá mất; проспа́ть ста́нцию đi quá mất một ga

просыпа́ть II, проcы́пать (*В*) làm (đánh) đổ, làm vương vãi

просыпа́ться I, проснýться 1. thức giấc, tỉnh dậy, thức dậy; *перен.* (*становиться активным*) thức tỉnh, hoạt động lên; 2. *перен.* (*о чувстве, качестве*) tỉnh dậy, trỗi dậy, bừng dậy, hiện ra, lộ rõ

просыпа́ться II, проcы́паться (bị) đổ ra, vương vãi, rơi vãi

проcы́паться *сов. см.* просыпа́ться II

просыха́ть, просо́хнуть se, khô (ráo) đi, trở nên khô; доро́ги просо́хли đường sá đã khô ráo

про́сьб||а *ж.* (lời, điều) yêu cầu, thỉnh cầu, cầu xin, xin; по чьей-л. ~е theo yêu cầu của ai; у меня́ к вам ~ tôi có một điều yêu cầu anh (với anh); ~ не кури́ть xin (yêu cầu) đừng hút thuốc!; ~ не шуме́ть xin (yêu cầu) đừng làm ồn!

просян||о́й *прил.* (thuộc về) kê; ~óе по́ле cánh đồng kê

проси́щ||ий *прил.* (có tính chất) van lơn, khẩn khoản, cầu xin; ~им го́лосом bằng một giọng khẩn khoản (van lơn); ~ие глаза́ cặp mắt van lơn

прота́лина *ж.* nơi đã tan tuyết, chỗ đất lộ ra

прота́лкивать, протолкну́ть (*В*) 1. đẩy (xô, đun, đùn)... qua, đẩy (xô, đun, đùn)... đi; 2. *перен. разг.* thúc đẩy, đốc thúc, xúc tiến; протолкну́ть де́ло thúc đẩy (xúc tiến) công việc

прота́лкиваться, протолкну́ться *разг.* chen (len, lách, len lỏi, chen chúc) qua

протанцева́ть *сов.* 1. (*В*) (*исполнить танец*) nhảy, múa; 2. (*какое-л. время*) nhảy múa, khiêu vũ (*một thời gian*); ~ до утра́ nhảy múa (khiêu vũ) đến sáng

прота́пливать, протопи́ть (*В*) 1. sưởi ấm, đốt nóng; 2. *тк. несов.* (*временами*) thỉnh thoảng sưởi ấm (đốt nóng); ~ пе́чку thỉnh thoảng đốt lò

прота́птывать, протопта́ть (*В*) 1. (*тропинку и т. п.*) giẫm (đi) mòn; 2. (*об обуви*) *разг.* đi mòn (vẹt)

протаска́ть *сов.* (*В*) *разг.* mang (đem, xách) theo

прота́скивать, протащи́ть (*В*) 1. (*тащить*) kéo lê, kéo (lôi)... đi; 2. (*проносить через что-л.*) mang (đem, xách)... qua; 3. *разг.* (*в состав чего-л.*) đưa lậu (đưa lén)... vào; 4. *разг.* (*критиковать*) đưa... ra công kích (phê phán), đem... ra đập (chỉnh, cạo)

протащи́ть *сов. см.* прота́скивать

протежé *м. и ж. нескл.* người được che chở (bao che)

протежи́ровать *несов.* (*Д*) che chở, bao che, bao bọc, bênh vực

проте́з *м.* bộ phận giả; (*зубной*) răng giả; (*ноги*) chân giả; (*руки*) tay giả

протези́рование *с.* (sự) lắp bộ phận giả, thay bằng bộ phận giả

протези́ровать *несов. и сов.* (*В*) lập bộ phận giả, thay... bằng bộ phận giả

протези́ст *м.* chuyên viên làm bộ phận (răng, chân tay) giả

протéзн||ый *прил.*: ~ая мастерска́я xưởng làm bộ phận (răng, chân tay) giả

протеи́ды *мн. биохим.* (*ед.* протеи́д *м.*) proteid

протеи́ны *мн. биохим.* (*ед.* протеи́д *м.*) protein

протек||а́ть, проте́чь 1. (*о реках и т. п.*) chảy qua; 2. (*просачиваться*) rỉ (rò, thấm) vào, rò rỉ, thẩm lậu; вода́ ~а́ет в ло́дку nước rỉ (rò) vào thuyền; 3. (*пропускать воду*) dột, để nước chảy qua; кры́ша ~а́ет mái nhà dột; 4. (*о времени*) trôi qua; (*о событиях*) diễn ra; 5. *перен.* (*о процессе и т. п.*) diễn biến, diễn ra; боле́знь ~а́ет без осложне́ний bệnh diễn biến bình thường không có biến chứng

протектора́т *м.* chế độ bảo hộ; (*страна*) nước bảo hộ

протекциони́зм *м. эк.* chế độ thuế quan bảo hộ, chính sách bảo hộ mậu dịch

протекциони́ст *м.* người chủ trương bảo hộ mậu dịch

протекциони́стск||ий *прил.* (để) bảo hộ mậu dịch; ~ая поли́тика chính sách bảo hộ mậu dịch; ~ие тари́фы thuế biểu bảo hộ mậu dịch

проте́кция *ж.* (sự) bao che, che chở, bao bọc; ô dù (*разг.*)

протере́ть(ся) *сов. см.* протира́ть(ся)

проте́ст *м.* 1. (sự) phản đối, phản kháng, kháng nghị, chống; вы́ступить с ~ом lên tiếng phản đối (phản kháng); заяви́ть реши́тельный ~ tuyên bố kịch liệt phản kháng (cương quyết phản đối); 2. (*заявление*) kháng thư, kháng nghị, thư phản đối

протестáнт *м.*, **~ка** *ж. рел.* tín đồ đạo Tin Lành

протестантúзм *м. см.* протестáнтство

протестáнтский *прил. рел.* (thuộc về) đạo Tin Lành

протестáнтство *с. рел.* đạo Tin lành; Cơ đốc tân giáo (*уст.*)

проте́стн||ый *прил.* (để) phản đối, phản kháng, chống; ~ое голосова́ние bỏ phiếu phản đối (chống)

протестова́ть *несов.* (про́тив *Р*) phản đối, phản kháng, kháng nghị, chống đối, chống; ~ про́тив го́нки вооруже́ний phản đối (phản kháng, chống) cuộc chạy đua vũ trang

проте́чь *сов. см.* протека́ть

про́тив *предлог* (*Р*) 1. (*напротив*) đối diện, ở trước (trước mặt, phía trước); ~ шко́лы đối diện (ở trước, ở phía trước) trường học; сиде́ть друг ~ дру́га ngồi đối diện nhau; 2. (*навстречу движению чего-л.*) ngược, ngược chiều; плыть ~ тече́ния bơi ngược dòng; ~ ве́тра ngược gió (chiều gió); ~ часово́й стре́лки ngược chiều kim đồng hồ; 3. (*вопреки*) trái (ngược) với; ~ всех ожида́ний trái với mọi sự mong đợi, hoàn toàn bất ngờ; поступа́ть ~ пра́вил hành động trái với (ngược với, trái ngược) những quy tắc; де́лать что-л. ~ своего́ жела́ния làm cái gì trái (ngược với) ý muốn của mình, miễn cưỡng làm cái gì, cực chẳng đã phải làm gì; поступи́ть ~ со́вести hành động trái với lương tâm; 4. (*враждебно по отношению к кому-л., чему-л.*) chống, chống đối, chống lại; де́йствовать ~ неприя́теля hành động chống kẻ địch; он настро́ен ~ меня́ nó có thái độ chống đối (chống lại) tôi; 5. (*для борьбы с кем-л., чем-л.*) (để) trừ, trị, chữa, diệt, chống; лека́рство ~ гри́ппа thuốc chữa (trị) cúm; сре́дство ~ мо́ли thuốc trừ (diệt) nhậy; 6. (*при сопоставлении с чем-л.*) so (đối chiếu, đối sánh) với; де́сять ша́нсов ~ одного́, что вы вы́играете па́ртию chín phần mười (mười phần so với một) là anh sẽ thắng ván này; резолю́ция была́ принята́ десятью́ голоса́ми ~ четырёх nghị quyết được thông qua bằng mười phiếu thuận đối lại với bốn phiếu chống (bằng mười phiếu đối lại bốn phiếu); рост продукции ~ про́шлого го́да составля́ет 10% mức tăng của sản phẩm năm nay so với năm ngoái là 10%, sản lượng năm nay tăng so với năm ngoái là 10%; 7. *в знач. сказ.* (*не в пользу кого-л., чего-л.*) phản đối, không đồng ý; я совсе́м не ~ tôi hoàn toàn không phản đối; 8. *в знач. сущ. с.*: за и ~ tán thành và phản đối, mặt lợi và mặt hại, lợi hại, tốt xấu; переду́мать все «за» и «про́тив» cân nhắc lợi hại; знать все «за» и «про́тив» biết rõ lợi hại (mặt tốt lẫn mặt xấu); ✧ ничего́ не име́ть ~ чего́-л. không có điều gì phản đối cái gì cả; я ничего́ не име́ю ~ э́того việc đó thì tôi hoàn toàn không phản đối (không có gì phản đối cả); она́ откро́ет окно́, е́сли вы ничего́ не име́ете ~ cô ấy sẽ mở cửa sổ nếu anh đồng ý (anh không phản đối)

про́тивень *м.* khay nướng (*bánh, thịt, cá, v.v...*)

противи́тельный *прил.*: ~ сою́з *грам.* liên từ đối lập

проти́виться, воспроти́виться (*Д*) chống (phản đối, phản kháng) lại, đối lập

проти́вник *м.* 1. kẻ đối địch; (*враг*) kẻ địch (thù); (*соперник*) địch thủ; (*в споре, состязании тж.*) đối thủ, đối phương; 2. *тк. ед. собир.* (*неприятельское войско*) quân địch (thù, giặc)

проти́вно 1. *нареч.* (một cách) gai chướng, đáng ghét; (*неприятно*) khó chịu; (*для глаз*) gai (chướng, ngứa) mắt; (*для слуха*) chướng (trái, chối, ngứa) tai; 2. *в знач. сказ. безл.* thấy khó chịu (đáng ghét); мне ~ говори́ть об э́том tôi thấy khó chịu phải nói về điều đó; ~ смотре́ть gai (chướng, ngứa) mắt

проти́вн||ый I *прил.* 1. (*противоположный*) ngược lại, đối diện; ~ое тече́ние dòng nước ngược, nghịch lưu; ~ ве́тер (сơn) gió ngược, nghịch phong; 2. (*враждебный*) đối lập, đối địch; ~ая сторона́ đối phương; 3. *в знач. сущ. с.*: ~ое điều ngược lại (trái lại); доказа́тельством от ~ого bằng cách chứng minh từ điều ngược lại (trái lại), dùng điều trái lại (ngược lại) để chứng minh; ✧ в ~ом слу́чае bằng (nếu) không thì, trong trường hợp trái lại

проти́в||ный II *прил.* (*отвратительный, гадкий*) kinh tởm, đáng ghét, gai chướng, khó chịu; (*для глаз*) gai (chướng, ngứa) mắt; (*для слуха*) chướng (trái, chối, ngứa) tai; ~ за́пах mùi hôi khó chịu (kinh tởm); он мне ~ен tôi thấy thằng ấy thật đáng ghét

противоалкого́льн||ый *прил.* (để) chống nghiện rượu; ~ая пропага́нда tuyên truyền chống nghiện rượu

противоа́томн||ый *прил.* (để) chống vũ khí nguyên tử; ~ая защи́та phòng thủ chống vũ khí nguyên tử

противобо́рство *с.* (sự) đấu tranh chống, chống chọi, chống lại, đối phó, phản kháng, chống đối, phản đối

противобо́рствовать *несов.* đấu tranh chống, chống chọi, chống lại, đối phó, phản kháng, chống đối, phản đối

противове́с *м.* 1. *тех.* đối trọng; 2. *перен.* đối trọng, đối lực, (sự, tình trạng, hiện tượng) đối lập; в ~ чему́-л. đối trọng với (đối lập lại) cái gì

противовозду́шн||ый *прил.* phòng không; ~ая оборо́на phòng không

противога́з *м.* mặt nạ phòng (chống) hơi độc

противогриппо́зный *прил.* (để) chữa cúm, trị cúm, phòng chống cúm

противоде́йствие *с.* (sự) đối lập, đối phó, phản đối, chống đối, phản kháng, đề kháng; *тех.* (sự) phản tác dụng

противоде́йствовать *несов.* (*Д*) đối lập (đối phó, phản đối, chống đối, phản kháng, chống) lại, đề kháng; (*препятствовать*) ngăn cản, cản trở

противодеса́нтный *прил.* (để) chống đổ bộ

противоесте́ственный *прил.* phản (trái với) tự nhiên

противозако́нно *нареч.* (một cách) phi pháp

противозако́нность *ж.* (điều, tính chất) phi pháp, trái pháp luật

противозако́нный *прил.* phi pháp, trái pháp luật (luật, phép); ~ посту́пок hành động phi pháp (trái pháp luật, trái phép)

противозача́точн||ый *прил.* (để) tránh thai, phòng chửa, cai đẻ; ~ые сре́дства phương tiện tránh thai (phòng chửa), thuốc tránh thai (cai đẻ)

противолежа́щ||ий *прил.* đối diện; ~ие углы́ *геом.* các góc so le

противолихора́дочн||ый *прил.* (để) hạ sốt, giải nhiệt; ~ое сре́дство thuốc hạ sốt (giải nhiệt)

противоло́дочн||ый *прил. мор.* (để) chống tàu ngầm

противообще́ственн||ый *прил.* chống xã hội

противопожа́рн||ый *прил.* cứu (phòng) hoả, chữa (phòng) cháy; ~ые мероприя́тия những biện pháp phòng hoả (phòng cháy)

противопока́зание *с. мед.* (sự) chống chỉ định

противопока́занный *прил. мед.* chống chỉ định

противополага́ть, противоположи́ть (*В Д*) 1. (*сравнивать*) đối chiếu, so sánh, đối sánh; 2. (*направлять против*) đối lập với

противоположе́ние *с.* (sự) đối chiếu, so sánh, đối sánh; đối lập

противоположи́ть *сов. см.* противополага́ть

противополо́жност||ь *ж.* 1. (sự) đối lập, tương phản, tương khắc, mâu thuẫn, trái ngược; ~ мне́ний sự đối lập (tương khắc, trái ngược) của các ý kiến; ~ интере́сов sự đối lập (mâu thuẫn, chống đối) về quyền lợi; э́ти два хара́ктера — прама́я ~ hai tính chất đó hoàn toàn trái ngược nhau; 2. (*о человеке или предмете*) (sự) đối lập, tương phản, khác biệt; по́лная ~ sự đối lập (khác biệt) hoàn toàn; он по́лная ~ своему́ бра́ту nó khác biệt hoàn toàn với (hoàn toàn khác biệt) anh nó; ~и схо́дятся những cực đoan lại gặp nhau; 3. *филос.* (mặt) đối lập; еди́нство ~ей thống nhất của các mặt đối lập; ✧ ~ кому́-л., чему́-л. khác (trái) với ai, cái gì

противополо́жн||ый *прил.* 1. (*расположенный напротив*) đối diện, ở bên kia, ngược lại; ~ бе́рег bờ đối diện; он шёл по ~ой стороне́ у́лицы nó đi bên kia đường; в ~ом направлении theo hướng ngược lại; 2. (*совершенно несходный*) đối lập, tương phản, tương khắc, trái ngược, khác biệt; tréo cựa, tréo ngoe (*разг.*); ~ые взгля́ды những quan điểm trái ngược (đối lập, tương khắc)

противопоста́вить *сов. см.* противопоставля́ть

противопоставле́ние *с.* (sự) đối chiếu, đối sánh, so sánh, đối lập, tương phản

противопоставля́ть, противопоста́вить (*В Д*) 1. (*сравнивать*) đối chiếu (đối sánh, so sánh)... với, đem... so (đối) với; 2. (*направлять против*) đối lập với, đem... đối lập với

противоправи́тельственный *прил.* chống chính phủ

противораке́тный *прил.* (để) chống tên lửa

противоречи́вость *ж.* (sự, tính chất) mâu thuẫn, trái ngược; ~ показа́ний sự mâu thuẫn (trái ngược) của các lời khai, những lời cung khai trái ngược nhau (mâu thuẫn nhau, tréo cựa)

противоречи́в||ый *прил.* mâu thuẫn, trái ngược; tréo cựa, tréo cẳng ngỗng (*разг.*); ~ые заявле́ния những lời tuyên bố trái ngược nhau (mâu thuẫn nhau, tréo cựa, tréo cẳng ngỗng)

противоре́чи||е *с.* (mối, sự) mâu thuẫn; дух ~я tinh thần muốn nói (làm) ngược, tinh thần phản đối (phản kháng); ~ интере́сов mâu thuẫn quyền lợi; кла́ссовые ~я (những) mâu thuẫn giai cấp; вну́треннее ~ mâu thuẫn nội tại (bên trong); основно́е ~ mâu thuẫn cơ bản

противоре́ч||ить *несов.* (*Д*) 1. (*возражать*) phản đối, phản bác, phản kháng, chống; 2. (*не соответствовать*) mâu thuẫn, trái ngược, trái với; э́ти заявле́ния ~ат друг дру́гу những lời tuyên bố này mâu thuẫn (trái ngược) nhau; ва́ши све́дения ~ат фа́ктам các số liệu của anh trái với tình hình thực tế

противостолбня́чн||ый *прил. мед.* chống uốn ván; ~ое сре́дство thuốc chống uốn ván

противостоя́ние *с.* 1. (sự) đương đầu, đối đầu; вое́нное ~ sự đối đầu về quân sự; 2. *астр.* (sự) xung đối, đối vị; вели́кое ~ đại xung đối (đối vị)

противосто||я́ть *несов.* (*Д*) 1. (*выдерживать*) đương đầu, đối đầu, đối phó, chống chọi (*với*); (*сопротивляться*) phản kháng, đề kháng, để kháng, đối lập, chống (*lại*); ~ ве́тру đương đầu (chống chọi) với gió, đứng đầu gió; ~ ата́ке chống lại cuộc tiến công; 2. (*быть в противоречии с чем-л.*) đối lập, mâu thuẫn, trái ngược (*với*); э́тому мне́нию ~я́ло друго́е một ý kiến khác trái ngược (mâu thuẫn) với ý kiến này

противосу́дорожн||ый *прил. мед.* chống co giật; ~ое сре́дство thuốc chống co giật

противота́нков||ый *прил. воен.* (để) chống tăng; ~ое ружьё súng chống tăng

противотуберкулёзный *прил. мед.* chống lao

противоуда́рн||ый *прил.*: ~ые часы́ đồng hồ antisốc (có độ bền va chạm cao)

противохими́ческий *прил.* (để) chống hơi độc, chống chất độc

противоя́дерный *прил.* (để) chống vũ khí hạt nhân

противоя́дие *с. мед.* thuốc giải độc; *перен.* thuốc trị (trừ)

протира́ть, протере́ть (*В*) 1. (*продырявить*) làm (cọ) mòn, làm (cọ) sờn, cọ rách; 2. (*вытирать*) lau, chùi; протере́ть окно́ тря́пкой dùng giẻ lau (chùi) cửa sổ; 3. (*сквозь решето и т. п.*) xát, chà, mài (*qua bàn xát, v.v...*); протере́ть карто́фель mài (xát) khoai tây, chà (mài) khoai tây qua bàn xát

протира́ться, протере́ться sờn, mòn, sờn mòn, mòn rách

проти́рка *ж.* 1. (*вытирание*) (sự) lau, chùi; 2. (*сквозь решето и т. п.*) (sự) xát, chà, mài

проти́скивать, проти́снуть (*В*) nhét (đút, đun, thọc)... vào

проти́скиваться, проти́снуться chen (len, lách) qua, chen (len, lách) vào

проти́снуть(ся) *сов. см.* проти́скивать(ся)

проткну́ть *сов. см.* протыка́ть

протодья́кон *м. церк.* (người) chánh tế

протоиере́й *м. церк.* đại tư tế

протозвезда́ *ж. астр.* sao nguyên sinh

прото́к *м.* 1. sông nhánh, chi lưu, phụ lưu, ngòi; 2. *анат.* ống, ống dẫn; жёлчный ~ ống mật

протоко́л *м.* 1. biên bản, (bản) ký lục; ~ собра́ния biên bản hội nghị; ~ допро́са biên bản hỏi (lấy) cung; соста́вить ~ lập biên bản; 2. *дип.* nghị định thư, thư nghị định; ✧ дипломати́ческий ~ nghi thức ngoại giao, lễ tân

протоколи́ровать *несов. и сов.* làm biên bản

протоко́льн||ый *прил.* 1.: ~ отде́л *дип.* vụ lễ tân; заве́дующий ~ым отде́лом vụ trưởng vụ lễ tân; 2. (*о стиле*) ngắn rõ, (theo lối) văn biên bản

протолкну́ть(ся) *сов. см.* прота́лкивать(ся)

прото́н *м. физ.* proton, prôtôn

протопи́ть *сов. см.* прота́пливать I

протоплазма *ж. биол.* chất nguyên sinh, nguyên sinh chất

протопланета *ж. астр.* hành tinh nguyên sinh

протопта́ть *сов. см.* прота́птывать

проторённ||ый *прил.* (bị) giẫm mòn, giẫm nát; *перен.* quen thuộc; идти́ по ~ой доро́жке đi theo con đường quen thuộc, chọn lối dễ dàng

прототи́п *м.* nguyên hình, nguyên mẫu; *лит.* nguyên mẫu

проточи́ть *сов.* (*В*) 1. (*о червях, насекомых*) gặm (đào, đục) thủng; 2. (*о воде*) xói (đục) thủng

прото́чн||ый *прил.* chảy, lưu thông, không tù đọng; (*не со стоячей водой*) thông nước, có nước chảy; ~ая вода́ nước chảy, lưu thuỷ; ~ пруд ao thông nước

протра́ва *ж.* 1. (*металла*) (sự) khắc (*bằng acid, v.v...*); 2. (*ткани, меха*) (sự) làm cắn màu; (*вещество*) chất cắn màu; 3. *с.-х.* (sự) khử trùng, xử lý (*hạt giống*)

протрави́ть *сов. см.* протра́вливать

протра́вливать, протрави́ть (*В*) 1. (*металл*) khắc (*bằng acid, v.v...*); 2. (*ткань, мех*) tẩm chất cắn màu, làm... cắn màu; 3. *с.-х.* (*семена*) khử trùng, xử lý

протравля́ть *несов. см.* протра́вливать

протрезве́ть *сов. см.* трезве́ть

протрезви́ть(ся) *сов. см.* протрезвля́ть(ся)

протрезвля́ть, протрезви́ть (*В*) làm... tỉnh rượu (hết say)

протрезвля́ться, протрезви́ться tỉnh rượu, tỉnh ra, hết say

протруби́ть *сов. см.* трубить

протурбера́нец *м. астр.* (hiện tượng) nhật hoa, tai lửa

протури́ть *сов. разг.* đuổi đi, tống cổ

протуха́ть, проту́хнуть (bị) ươn, thiu, thối

проту́хнуть *сов. см.* протуха́ть *и* ту́хнуть II

проту́хший *прил.* (bị) ươn, thiu, thối

протыка́ть, проткну́ть (*В*) đâm (chọc, dùi) thủng

протя́гив||ать, протяну́ть (*В*) 1. (*натягивать*) căng, dăng, giăng, chăng; верёвку протяну́ли че́рез двор người ta đã căng (dăng, chăng) một sợi dây qua sân; ~ телефо́нную ли́нию dăng dây điện thoại; 2. (*вытягивать*) chìa (duỗi, đưa, giơ, dang)... ra; (*подавать рукой*) đưa, chìa; протяну́ть ру́ку за че́м-л. giơ (duỗi, đưa, dang, chìa) tay ra lấy cái gì; ~ ру́ку кому́-л. chìa tay ra cho ai; ~ кому́-л. ру́ку по́мощи đưa (dang, giơ) tay ra giúp đỡ ai; он протяну́л ей кошелёк ông ấy đưa (chìa) cái ví tiền cho bà; 3. (*ноту и т. п.*) kéo dài; (*говорить медленно*) kéo dài giọng, nói lè nhè; протяну́ть звук kéo dài âm thanh; 4. *разг.* (*затягивать*) kéo dài, trì hoãn, lần lữa, làm lề mề; câu dầm, ngâm, ngâm tôm (*разг.*); протяну́ть де́ло kéo dài công việc, câu dầm một vụ án; 5. *разг.* (*существовать*) sống được; больно́й до́лго не протя́нет bệnh nhân sẽ không sống lâu được; ✧ протяну́ть но́ги chết thẳng cẳng, chết nhăn răng; по одёжке ~ай но́жки ≅ liệu cơm gắp mắm (*погов.*)

протя́гиваться, протяну́ться 1. (*в пространстве*) kéo (chạy, trải) dài, trải ra; доро́га протяну́лась на ты́сячи киломе́тров con đường kéo (chạy) dài hàng nghìn kilomet; 2. (*о руках*) chìa (dang, đưa) ra; (*о ногах*) duỗi ra; 3. *разг.* (*ложиться, вытянувшись*) nằm dài, nằm ườn, nằm duỗi chân; 4. *разг.* (*продолжаться*) kéo dài

протяже́ни||е *с.* 1. (*расстояние*) độ dài, độ xa, khoảng cách; (*пространство*) khoảng, quãng; на ~и всего́ пути́ suốt đường; на всём ~и от... до... trên suốt độ dài từ... đến...; 2.

(*промежуток времени*) (khoảng) thời gian; на ~и ря́да лет trong (trong khoảng) thời gian nhiều năm

протя́жённость *ж.* quảng tính, độ dài; ~ па́рка три киломе́тра độ dài của công viên là ba kilomet; ~ — одно́ из свойств мате́рии quảng tính là một trong những thuộc tính của vật chất

протя́жно *нареч.*: говори́ть ~ nói ề à (lè nhè, kéo dài giọng)

протя́жн||ый *прил.* kéo dài, ngân dài, chậm rãi; (*о голосе*) lè nhè, ề à; ~ напе́в nhạc điệu chậm rãi; говори́ть ~ым го́лосом nói ề à (lè nhè, kéo dài giọng)

протяну́ть(ся) *сов. см.* протя́гивать(ся)

проу́лок *м. разг.* phố nhỏ, đường con

проучи́ть *сов.* (*В*) 1. *разг.* (*наказать*) cho... một bài học nên thân, trị cho... một trận, trừng trị, trừng phạt; 2. (*что-л.*) học; (*кого-л.*) dạy; ~ уро́ки весь ве́чер học bài suốt buổi tối; всю жизнь ~ дете́й suốt đời dạy trẻ

проучи́ться *сов.* học, theo học; ~ в шко́ле не́сколько лет học (theo học) ở trường trong mấy năm

профа́н *м.* người dốt (ngu dốt, phàm), kẻ phàm tục, phàm phu; я в архитекту́ре ~ về kiến trúc thì tôi mít đặc (dốt đặc cán mai, không biết, i tờ)

профана́ция *ж.* (*искажение*) (sự) xuyên tạc; (*непочтительное отношение*) (sự) bất kính, xúc phạm; (*опошление*) (sự) dung tục hoá, tầm thường hoá, võng dụng, dùng bậy; ~ нау́ки xuyên tạc (tầm thường hoá) khoa học

профани́ровать *несов. и сов.* (*извращать*) xuyên tạc; (*непочтительно относиться*) xúc phạm, tỏ ra bất kính; (*опошлять*) dung tục (tầm thường) hoá, võng dụng, dùng bậy

профаши́стский *прил.* thân fatxit (phatxit)

профбиле́т *м.* (профсою́зный биле́т) thẻ công đoàn (nghiệp đoàn)

профбюро́ *с. нескл.* (бюро́ профсою́зной организа́ции) ban chấp hành công đoàn (nghiệp đoàn)

профгрупо́рг (*руководитель профсоюзной группы*) tổ trưởng công đoàn (nghiệp đoàn)

профгру́ппа *ж.* (профсою́зная гру́ппа) tổ công đoàn (nghiệp đoàn)

профдвиже́ние *с.* phong trào công đoàn (nghiệp đoàn)

профессиона́л *м.* (người) chuyên nghiệp; фотогра́ф-~ nhà nhiếp ảnh chuyên nghiệp

профессионализа́ция *ж.* (sự) chuyên nghiệp hoá, chuyên môn hoá

профессионализи́ровать *несов. и сов.* (*В*) chuyên nghiệp (chuyên môn) hoá

профессионали́зм *м.* 1. (trình độ) chuyên nghiệp, chuyên môn, nghiệp vụ; 2. *лингв.* từ (từ ngữ) nghề nghiệp

профессиона́льн||ый *прил.* 1. (thuộc về) nghề nghiệp, nghiệp vụ; ~ая привы́чка thói quen nghề nghiệp (nhà nghề); ~ые боле́зни các bệnh nghề nghiệp; ~ое образова́ние giáo dục nghiệp vụ (chuyên nghiệp), dạy nghề; 2. (*являющийся профессионалом*) chuyên nghiệp, nhà nghề; ~ революционе́р nhà cách mạng chuyên nghiệp; ~ игро́к cầu thủ chuyên nghiệp (nhà nghề); ✧ ~ сою́з công đoàn, nghiệp đoàn; công hội (*уст.*)

профе́сси||я *ж.* nghề nghiệp, nghiệp vụ, nghề; врач по ~и làm nghề thầy thuốc

профе́ссор *м.* giáo sư

профе́ссорск||ий *прил.* (thuộc về) giáo sư; ~ое зва́ние hàm giáo sư

профе́ссорство *с.* chức vụ (học vị) giáo sư

профессу́ра *ж.* 1. (*должность*) chức vụ giáo sư; 2. *собир.* (các, tập thể) giáo sư

про́фи *м. разг. нескл. см.* профессиона́л

профила́ктика *ж.* 1. *мед.* (sự) phòng bệnh; 2. *тех.* (sự) bảo dưỡng, phòng ngừa, phòng ngừa hư hỏng

профилакти́ческ||ий *прил. мед.* (để) phòng bệnh; *тех.* (để) dự phòng, phòng ngừa; ~ие ме́ры những biện pháp phòng ngừa

профилакто́рий *м.* viện (nhà) phòng bệnh, dixpanxe

профили́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. *тех.* tạo profil (biên dạng); 2. (*придавать профиль*) định tính chất (chuyên môn, diện đào tạo)

про́филь *м.* 1. (*лица*) profil, (hình, nét mặt) trông nghiêng; в ~ profil, trông nghiêng; 2. *тех.* profil, tiết diện, trắc diện, mặt cắt; (*форма*) biên dạng; 3. (*типические черты*) loại, tính chất, chuyên môn; ~ ву́за diện đào tạo của trường đại học

профильтрова́ть *сов.* (*В*) lọc

профици́т *м.* (*бюджетный*) (sự, khoản, số) dư thừa, dôi ra, dư

профко́м *м.* (профсою́зный комите́т) ban chấp hành công đoàn (nghiệp đoàn) cơ sở

профо́рг *м.* (руководи́тель профсою́зной гру́ппы) tổ trưởng công đoàn (nghiệp đoàn)

профорганиза́ция *ж.* (профсою́зная организа́ция) tổ chức công đoàn (nghiệp đoàn)

профориента́ция *ж.* (sự) hướng nghiệp

профо́рм||а *ж. разг.* lệ bộ, thể thức, lệ; э́то проста́я ~ cái đó chỉ là cho đủ lệ bộ (cho đủ thể thức, cho có lệ) thôi; для ~ы cho có (để lấy, chiếu) lệ, gọi là

профрабо́та *ж.* (профсою́зная рабо́та) công tác công đoàn (nghiệp đoàn)

профрабо́тник *м.* (профсою́зный рабо́тник) cán bộ công đoàn (nghiệp đoàn)

профсою́з *м. см.* профессиона́льный сою́з

профсою́зн||ый *прил.* (thuộc về) công đoàn, nghiệp đoàn; ~ое собра́ние hội nghị công đoàn (nghiệp đoàn); ~ билет thẻ công đoàn (nghiệp đoàn)

профтехучи́лище *с.* (профессиона́льно-техни́ческое учи́лище) trường kỹ thuật chuyên nghiệp (dạy nghề kỹ thuật)

профучи́лище *с.* (профессиона́льное учи́лище) trường dạy nghề

прохáживаться, пройти́сь đi đi lại lại, đi tới đi lui, đi bách bộ, diễu qua, lượn; ~ по у́лицам lượn (đi bát) phố, diễu (đi bách bộ) qua các phố; ~ по ко́мнате đi đi lại lại (đi tới đi lui) trong phòng; ✧ пройти́сь на чей-л. счёт, пройти́сь по чьему́-л. а́дресу châm chọc (nói xỏ, xỏ xiên, đốt) ai

прохвати́ть *сов. см.* прохва́тывать

прохва́тывать, прохвати́ть *разг.* (*В*) 1. (*о холоде*) thấm suốt, thấm, ngấm; 2. (*критиковать*) công kích, đập

прохвора́ть *сов.* ốm (*một thời gian*)

прохво́ст *м. разг.* đồ đểu (ba que, xỏ lá, gian giảo)

прохла́да *ж.* hơi mát, (sự) mát mẻ, mát rượi; у́тренняя ~ hơi mát (sự mát mẻ) ban mai; вечёрняя ~ hơi mát (sự mát mẻ) ban tối

прохлади́тельн||ый *прил.* (để) giải khát; ~ые напи́тки đồ uống giải khát

прохлади́ться *сов. см.* прохлажда́ться 1

прохла́дно 1. *нареч.* (một cách) mát mẻ; 2. *перен.* (một cách) lạnh nhạt,

lãnh đạm, lạnh lẽo, thờ ơ; 3. *в знач. сказ. безл.* (*о погоде*) trời mát, mát trời, trời lành lạnh, hơi lạnh; сего́дня ~ hôm nay mát trời (hơi lạnh, trời lành lạnh); 4. *в знач. сказ. безл.* (*Д*) (*об ощущении прохлады*) cảm thấy lành lạnh (hơi lạnh); ему́ бы́ло ~ nó cảm thấy hơi lạnh (lành lạnh)

прохла́дность *ж.* 1. (khí trời) mát mẻ; 2. (tính, thái độ) lạnh nhạt, lãnh đạm, lạnh lẽo

прохла́дн||ый *прил.* 1. mát, mát mẻ, mát rượi, lành lạnh, hơi lạnh; ~ ве́тер gió mát (mát rượi); 2. *перен.* lạnh nhạt, lãnh đạm, lạnh lẽo, thờ ơ; ~ое отноше́ние к кому́-л. thái độ lạnh nhạt (lãnh đạm, lạnh lẽo, thờ ơ) đối với ai

прохла́дц||а *ж.*: с ~ей а) (*равнодушно*) lạnh nhạt, lãnh đạm, thờ ơ; б) (*без усердия*) uể oải; де́лать что́-л. с ~ей uể oải làm việc gì

прохлажда́ться, прохлади́ться *разг.* 1. hóng (đi dạo, đi chơi) mát; 2. *тк. несов.* (*бездельничать*) ăn không ngồi rồi, ngồi không; 3. *тк. несов.* (*медленно делать*) làm lề mề (câu dầm)

прохо́д *м.* 1. (*действие*) (sự) đi qua; ~ воспрещён! cấm đi qua!; 2. (*место*) lối đi qua, chỗ đi qua; оставля́ть ~ chừa lối đi qua; ✧ мне от него́ ~а нет tôi bị nó quấy nhiễu (bắt nạt, ức hiếp), nó quấy nhiễu (bắt nạt, ức hiếp) tôi; ~а не дава́ть кому́-л. quấy nhiễu (bắt nạt, ức hiếp) ai, không để cho ai yên

проходи́мец *м. разг.* kẻ gian hùng (gian xảo), đồ xỏ lá

проходи́мост||ь *ж.* 1. (*доро́г*) (khả năng, lượng) thông hành, đi qua được, chạy qua được; 2. *мед.* (khả năng) thông qua, thông suốt; ~ кишо́к khả năng thông qua (thông suốt) của ruột; 3. (*транспортных средств*) (sức) vượt chướng ngại, chạy trên các địa hình; автомоби́ль повы́шенной ~и ôtô có sức vượt chướng ngại (sức chạy trên các địa hình) cao hơn thường

проходи́мый *прил.* đi (chạy) qua được, thông

проходи́ть I, пройти́ 1. đi qua, qua; ~ ми́мо đi ngang qua; ~ че́рез đi qua; пройти́ по́ мосту qua (đi qua) cầu; доро́га прохо́дит о́коло дере́вни đường chạy qua cạnh làng; 2. (*В*) (*какое-л. расстояние*) vượt (chạy, băng) qua, đi (chạy) được; мы прошли́ два́дцать киломе́тров, не остана́вливаясь chúng tôi vượt qua hai mươi kilomet mà không dừng lại (đi liền một mạch hai mươi cây số); за час по́езд прошёл то́лько пятьдеся́т киломе́тров trong một giờ xe lửa chỉ chạy (vượt qua) được năm mươi kilomet thôi; 3. (*В*) (*миновать, оставлять позади себя*) đi quá (quá mất); заговори́вшись, пройти́ поворо́т доро́ги vì mải nói chuyện nên đi quá mất chỗ đường rẽ; 4. (*распространяться*) truyền, loan truyền, truyền bá; по дере́вне прошёл слух, что... có tin đồn truyền đi trong làng rằng..., trong làng loan truyền tin đồn rằng...; 5. (*продвигаться через что-л.*) qua, lọt qua, đưa qua, chuyển qua; шкаф не пройдёт в дверь cái tủ sẽ không qua (lọt qua, chuyển qua, đưa qua) cửa được; 6. (*просачиваться*) thấm qua; черни́ла прошли́ сквозь бума́гу mực thấm qua giấy; 7. (*В, че́рез В*) (*подвергаться чему-л.*) trải qua, chịu đựng; ~ че́рез тяжёлые испыта́ния trải qua (chịu đựng) những thử thách nguy hiểm; 8. (*о времени*) trôi qua, qua; с тех пор прошло́ мно́го лет nhiều năm đã qua (trôi qua) kể từ dạo đó; зима́ прошла́ mùa đông đã qua; дни прохо́дят незаме́тно những ngày trôi qua khó nhận thấy; как бы́стро прохо́дит вре́мя! thời giờ thấm thoắt trôi qua nhanh chóng làm sao!; 9. (*совершаться, заканчиваться*) diễn ra, kết thúc, (được) tiến hành, hoàn thành; рабо́та прохо́дит успе́шно công việc tiến hành có kết quả; заседа́ние прошло́ оживлённо phiên họp đã diễn ra thật náo nhiệt; 10. (*В*) (*какой-л. курс*) tiến hành, thực hiện, qua; пройти́ пра́ктику qua kỳ thực tập, tiến hành thực tập; пройти́ курс лече́ния qua một đợt liệu trình, tiến hành một đợt trị liệu; 11. (*прекращаться*) kết thúc, hết, dừng, dứt, qua, khỏi; дождь прошёл mưa đã tạnh (dứt); головна́я боль у него́ прошла́ cậu ta đã hết (khỏi) nhức đầu, cơn nhức đầu của cậu ta đã dứt (hết, qua); 12. (*быть утверждённым*) được thông qua (phê chuẩn, chấp nhận, chấp thuận); резолю́ция прошла́ nghị quyết đã được thông qua; прое́кт прошёл dự thảo đã được phê chuẩn (chấp nhận, chấp thuận); 13. *разг.* (*быть принятым, избранным*) được chấp nhận, đắc cử, trúng cử; его́ кандидату́ра прошла́ anh ấy đã trúng cử (đắc cử); 14. (*В*) *разг.* (*изучать*) học; что вы прохо́дите на пе́рвом ку́рсе? năm thứ nhất các anh học môn gì?; ✧ лёд прошёл băng đã trôi; пройти́ молча́нием ngơ (lơ, lờ, bỏ qua) đi; э́то не пройдёт cái đó thì không xong (không được) đâu; э́то ему́ да́ром не пройдёт nó sẽ khốn khổ vì chuyện đó

проход||и́ть II *сов.* đi (*một thời gian*); он пять часо́в ~и́л по́ лесу nó đi năm giờ trong rừng

прохо́дка *ж. горн.* (sự) khai đào, đào lò, mở lò, đào, khoan, đục

проходн||о́й *прил.* 1. có lối đi qua; (*служащий для прохода*) để đi qua; ~ы́е ко́мнаты những phòng thông nhau; ~ двор sân có lối đi qua; 2. *в знач. сущ. ж.*: ~а́я cổng xí nghiệp, trạm kiểm soát (*giấy ra vào nhà máy*)

прохо́дческ||ий *прил. горн.* (thuộc về) khai đào, đào lò, mở lò

прохо́дчик *м. горн.* thợ đào lò

прохожде́ни||е *с. тк. ед.* (sự) đi qua; (*дефилирование*) (sự) diễu hành, diễu qua; ли́ния ~я грани́цы đường biên giới; ~ слу́жбы (sự) phục vụ tại ngũ, làm quân dịch

прохо́жий *прил.* 1. đi qua; 2. *в знач. сущ. м.* khách qua đường, người đi qua

прохрипе́ть сов. *см.* хрипе́ть

процвета́ние *с.* (sự) phồn thịnh, phồn vinh, thịnh vượng, hưng thịnh, phát đạt

процвета́ть *несов.* phồn thịnh, phồn vinh, thịnh vượng, hưng thịnh; (*благоденствовать*) làm ăn phát đạt, phát đạt, thịnh đạt, thịnh phát

процеди́ть *сов. см.* проце́живать

процеду́р||а *ж.* 1. thủ tục, thể thức; ~ голосова́ния thủ tục bỏ phiếu; ~ подписа́ния догово́ра thủ tục ký kết hiệp ước; суде́бная ~ thủ tục tố tụng (xét xử); 2. *мед.* (*процесс лечения*) liệu pháp; ходи́ть на ~ы đi làm liệu pháp; лече́бные ~ы (các) liệu pháp

проце́живать, процеди́ть (*В*) 1. lọc, gạn, chắt lọc; 2. (*невнятно говорить*) nói lí nhí, lẩm bẩm; процеди́ть что́-л. сквозь зу́бы nói lí nhí trong miệng (qua kẽ răng)

проце́нт *м.* 1. (*сотая доля*) phần trăm; вы́полнить план на сто ~ов hoàn thành kế hoạch một trăm phần trăm; 2. (*какая-то часть*) số phần trăm, tỷ lệ, tỉ lệ; то́лько небольшо́й ~ студе́нтов отсу́тствовал chỉ có một tỷ lệ nhỏ (một số ít) sinh viên vắng mặt mà thôi; 3. (*доход с капитала*) lợi tức, lãi, lời, lãi phần trăm (bách phân), lãi suất; просты́е ~ы lãi thường (đơn); сло́жные ~ы lãi dồn (kép); сберега́тельный банк пла́тит три ~а годовы́х ngân hàng tiết kiệm trả lãi ba

phần trăm cho số tiền gửi trong năm; учётный ~ suất (lãi suất) chiết khấu

проце́нтн||ый *прил.* 1. (*выраженный в процентах*) (thể hiện) bằng phần trăm; 2. (*приносящий проценты*) (có) lợi tức, lãi, lời, lãi phần trăm, lãi bách phân; ~ая ста́вка lãi suất, tỷ suất lợi tức; ~ые бума́ги chứng khoán có lãi; ~ые начисле́ния tiền phụ thu lợi tức, tiền lãi tính thêm

процентома́ния *ж.* (thói) chạy theo phần trăm (*trong việc thực hiện kế hoạch*)

проце́сс *м.* 1. quá trình; *тех.* quy trình; в ~е разви́тия trong quá trình phát triển; хими́ческий ~ quá trình hoá học; ~ обрабо́тки дета́лей quy trình gia công các chi tiết máy; в ~е игры́ trong khi chơi; ~ в лёгких *мед.* diễn tiến bệnh lao phổi; 2. *юр.* vụ án, vụ kiện, trình tự tố tụng; гражда́нский ~ vụ án dân sự; уголо́вный ~ vụ án hình sự; нача́ть суде́бный ~ про́тив кого́-л. khởi tố ai, mở đầu vụ kiện ai; вы́играть ~ được kiện

проце́ссия *ж.* đám rước, đoàn diễu hành, đám; похоро́нная ~ đám ma (tang)

проце́ссор *м. электрон.* bộ xử lý; центра́льный ~ компью́тера CPU, bộ xử lý trung tâm của máy tính

процессуа́льн||ый *прил. юр.* (thuộc về) trình tự tố tụng, tố tụng; ~ ко́декс (bộ) luật tố tụng; ~ое пра́во quyền tố tụng

процити́ровать *сов. см.* цити́ровать

прочеса́ть *сов. см.* прочёсывать

проче́сть *сов. см.* чита́ть 1, 3–6

прочёсывать, прочеса́ть (*В*) 1. chải; прочеса́ть шерсть chải len; 2. *разг.* lùng sục, lùng quét, càn quét, lùng, càn; (*подвергать обстрелу*) bắn phá; прочеса́ть лес càn quét (lùng sục) trong rừng

прочёт *м. разг.* (sự) tính sai, tính nhầm

про́ч||ий *прил.* 1. khác; 2. *в знач. сущ. с.*: ~ее (cái, điều) khác; и ~ее (và) vân vân; и всё ~ее và nhưng cái (điều) khác nữa; помимо всего́ ~его ngoài những cái (điều) khác ra, ngoài ra; 3. *в знач. сущ. мн.*: ~ие những người khác; все ~ие tất cả những người khác; ✧ ме́жду ~им nhân thể (tiện thể) nói thêm, nói thêm rằng, thêm vào đó

прочи́стить *сов. см.* прочища́ть

прочита́ть *сов. см.* чита́ть 1, 3–6

прочища́ть, прочи́стить (*В*) 1. thông, thông (làm, chùi) sạch; (*кишечник*) tẩy, rửa; ~ тру́бку, мундшту́к thông cái tẩu (ống điếu); ~ желу́док кому́-л. rửa dạ dày cho ai; 2. (*заросли и т. п.*) chặt tỉa, tỉa bớt; ~ посе́вы нхổ cỏ cho những cây đã gieo

про́чно *нареч.* (một cách) vững chắc, vững chãi, chắc chắn, vững vàng, vững bền, bền vững; стро́ить ~ xây dựng vững chắc

про́чность *ж.* (sự, tính chất, độ) vững chắc, vững chãi, chắc chắn, vững vàng, vững bền, chắc, bền, vững; бе́н вững, bền chặt, bền lâu (*ср.* про́чный)

про́чн||ый *прил.* vững chắc, vững chãi, chắc chắn, vững vàng, vững bền, chắc, bền, vững; *перен.* bền vững, bền chặt, bền lâu; ~ фунда́мент nền móng vững chắc (vững chãi), móng vững; ~ая ме́бель đồ gỗ chắc chắn; ~ая о́бувь giày dép chắc bền; ~ая ткань vải bền; ~ мир nền hoà bình bền vững (dài lâu, lâu dài); ~ сою́з (khối) liên minh bền vững; ~ая семья́ gia đình bền chặt (hòa thuận); име́ть ~ые зна́ния có kiến thức vững vàng

прочте́ни||е *с.*: по ~и sau khi đọc xong

прочу́вствованный *прил.* đầy cảm xúc, cảm động

прочу́вствовать *сов.* (*В*) 1. (*воспринять чувствами*) cảm (nhận) thấy, cảm nhận; 2. (*пережить, испытать*) cảm thấy

прочь *нареч.*: ~ с доро́ги! hãy tránh ra!, tránh ra nào!; ру́ки ~ (от...)! không được đụng đến...!, không được can thiệp vào...!, cút khỏi...!; уйти́ ~ đi khỏi; убра́ть ~ cất (dọn) đi; ~! cút (xéo) đi!; ~ отсю́да! cút khỏi nơi đây!; ✧ не ~ (+ *инф.*) không phản đối, đồng ý; он не ~ вы́пить с на́ми ча́шку ко́фе anh ấy đồng ý uống một tách cà phê với chúng ta

прошвырну́ться *сов. прост.* đi dạo, đi chơi

проше́дш||ий *прил.* 1. (đã, vừa) qua; ~ей зимо́й trong mùa đông vừa qua; ~ее вре́мя *грам.* thì quá khứ; 2. *в знач. сущ. с.*: ~ее quá khứ, dĩ vãng, thời quá khứ, thời qua

проше́ние *с.* đơn xin, đơn; пода́ть ~ nộp (đệ) đơn; ~ на и́мя кого́-л. đơn gửi cho ai

прошепта́ть *сов. см.* шепта́ть

проше́стви||е *с.*: по ~и (*Р*) sau..., đến hết (mãn)..., đến cuối; по ~и сто́льких лет sau bao nhiêu năm đã qua; по ~и сро́ка đến mãn (hết) hạn

прошиба́ть, прошиби́ть (*В*) 1. đâm thủng, đâm sâu, đập vỡ; 2. thấm buốt; суро́вый моро́з прошиб его́ до косте́й băng giá ác liệt thấm buốt người chàng đến tận xương; 3. *разг.*: его́ слеза́ прошиби́ла anh ta cảm động đến trào nước mắt; меня́ пот прошиб mồ hôi ướt đầm người tôi

прошиби́ть *сов. см.* прошиба́ть

прошива́ть, проши́ть (*В*) 1. khâu, may; 2. *тех.* đột lỗ; 3.: проши́ть пу́лями bắn thủng lỗ chỗ

проши́вка *ж.* (*полоска*) dải đăngten (dải vải) khâu trên áo

проши́ть *сов. см.* прошива́ть

прошлого́дний *прил.* (thuộc về) năm ngoái

про́шл||ый *прил.* 1. (*прошедший*) (đã) qua; (*предыдущий*) trước, vừa qua, gần đây; в ~ые времена́ hồi xưa, thời trước; на ~ой неде́ле trong tuần trước, trong tuần lễ vừa qua; в ~ом году́ hồi năm ngoái, trong năm vừa qua; 2. *в знач. сущ. с.*: ~ое quá khứ, dĩ vãng, thời quá khứ, thời qua; далёкое ~ое quá khứ xa xăm, dĩ vãng xa xôi; в недалёком ~ом gần đây, mới đây, cách đây ít lâu; отойти́ в ~ое lùi về dĩ vãng; ✧ де́ло ~ое chuyện cũ (đã qua)

прошля́пить *сов. разг.* bỏ lỡ, lỡ (nhỡ) dịp, để chuội mất

прошмыгну́ть *сов.* đi vụt qua; (в *В*) lẻn vào

прошнурова́ть *сов.* (*В*) luồn dây buộc (thắt)... lại

проштемпелева́ть *сов. см.* штемпелева́ть

проштуди́ровать *сов. см.* штуди́ровать

проща́й(те)! *межд.* (*до свидания*) xin tạm biệt!, xin từ biệt!, chào!; (*навсегда*) xin vĩnh biệt!

проща́льный *прил.* (để) từ biệt, tiễn biệt, tiễn đưa, tiễn hành, chia tay; ~ визи́т cuộc viếng thăm để từ biệt; ~ обе́д bữa ăn tiễn biệt, bữa cơm chia tay, bữa tiệc tiễn hành

проща́ние *с.* (sự, cuộc) từ biệt, tiễn biệt, tiễn đưa, tiễn hành, chia tay, từ giã; на ~ lúc chia tay, khi từ biệt, lúc từ giã

проща́ть, прости́ть 1. (*В*) tha thứ, lượng thứ, tha lỗi, thứ lỗi, xá tội; 2.: прости́те!, прости́те меня́! (*как вежливое предупреждение*) xin lỗi!

проща́ться, прости́ться, попроща́ться (с *Т*) từ biệt, từ giã, giã từ, tiễn biệt, chia tay, giã; он попроща́лся и ушёл anh ấy từ biệt (từ giã) và đi ra

прощелы́га *м. и ж. бран.* quân bịp bợm, đồ ba que xỏ lá

проще́ни||е *с.* (sự) tha thứ, lượng thứ, tha lỗi, thứ lỗi, xá tội; (*помилование*) (sự) ân xá; проси́ть ~я у кого́-л. а) xin ai tha lỗi (tha thứ, lượng thứ); б) (*за*

что-л. серьёзное) xin ai xá tội (ân xá); ✧ прошу́ проще́ния xin lỗi

прощённ||ый *прил.*: ~ое воскресе́нье *церк.* (lễ) chúa nhật đại xá

прощу́пать *сов. см.* прощу́пывать

прощу́пывать, прощу́пать (*В*) 1. sờ, mó, mò, dò, sờ soạng, sờ mó; прощу́пать револьве́р в карма́не sờ khẩu súng lục trong túi; 2. *перен.* dò dẫm, mò mẫm, thăm dò, bắt mạch; прощу́пать кого́-л. bắt mạch ai

прощу́пываться *несов.* cảm (sờ, mò) thấy

проэкзаменова́ть(ся) *сов. см.* экзаменова́ть(ся)

прояви́тель *м. фото* thuốc hiện hình (hiện ảnh)

прояви́ть(ся) *сов. см.* проявля́ть(ся)

проявле́ние *с.* 1. (sự) biểu lộ, biểu thị, biểu hiện, thể hiện, tỏ rõ; ~ хра́брости biểu lộ (biểu thị, thể hiện, tỏ rõ) lòng dũng cảm; 2. *фото* (sự) rửa ảnh, rửa phim, tráng phim, hiện hình, hiện ảnh

проявля́ть, прояви́ть (*В*) 1. biểu lộ, biểu thị, biểu hiện, thể hiện, tỏ rõ, tỏ ra; прояви́ть большу́ю акти́вность biểu lộ (biểu thị, thể hiện, tỏ rõ) tinh thần tích cực cao độ; прояви́ть большо́е зна́ния tỏ rõ (biểu hiện) những kiến thức rộng lớn; прояви́ть забо́ту о ко́м-л. biểu lộ (tỏ rõ) sự quan tâm đến ai; ~ своё де́йствие phát sinh tác dụng; ~ нетерпе́ние tỏ ra sốt ruột, tỏ vẻ nóng ruột; ~ нереши́тельность tỏ ra dao động, ngập ngừng, do dự; 2. *фото* rửa, tráng, làm... hiện hình (hiện ảnh); ~ плёнку tráng (rửa) phim; ~ сни́мок rửa ảnh; ✧ прояви́ть себя́ thể hiện mình, tỏ rõ bản lĩnh của mình, thể hiện tài năng của mình; он прояви́л себя́ тала́нтливым руководи́телем ông ta đã tỏ rõ mình là nhà lãnh đạo có tài

проявля́ться, прояви́ться 1. biểu lộ, biểu thị, biểu hiện, thể hiện; 2. *фото* hiện hình, hiện ảnh

проясни́ться *сов. см.* проясня́ться

проясня́ться, проясни́ться 1. (*становиться ясным, хорошо видимым*) rõ (sáng) ra, rõ (sáng) lên, hiện rõ ra; 2. (*о погоде*) hảnh lên, hảnh (hánh) nắng, sáng sủa (quang đãng, trong sáng) ra; 3. (*становиться понятным*) sáng tỏ (rõ ràng, sáng, rõ) ra, trở nên dễ hiểu; положе́ние проясни́лось tình hình đã rõ ràng ra; вопро́с проясни́лся vấn đề đã sáng tỏ (sáng, rõ) ra; 4. (*о лице*) rạng rỡ (tươi tỉnh) lên; 5. (*о сознании и т. п.*) tỉnh táo (minh mẫn) ra; постепе́нно мои́ мы́сли проясни́лись dần dần những ý nghĩ của tôi minh mẫn (tỉnh táo) ra

пруд *м.* ao, đầm, chuôm, đìa

пруди́ть *несов.* ngăn sông (suối); ✧ хоть пруд ~и́ чего́-л. vô thiên lủng (vô khối, khối, ối) cái gì; де́нег у него́ ~ хоть пруд ~и́ tiền của ông ta thì vô thiên lủng (vô khối), anh ta có khối (ối) tiền

пружи́н||а *ж.* 1. lò xo, ruột gà; часова́я ~ dây cót (lò xo) đồng hồ; боева́я ~ (*винтовки*) lò xo kim hoả; 2. *перен.* (*движущая сила*) động lực, động cơ; гла́вная ~ động lực chủ yếu, động cơ chính; ✧ нажа́ть на все ~ы sử dụng mọi biện pháp, dùng mọi cách; как на ~ах rất nhanh; встава́ть как на ~ах đứng vụt lên như bật lò xo

пружи́нистость *ж.* (tính, độ) đàn hồi, co giãn

пружи́нистый *прил.* đàn hồi, co giãn; (*о движениях тела*) uyển chuyển, mềm dẻo

пружи́нить, пружи́ниться *несов.* đàn hồi, co giãn

пружи́нн||ый *прил.* (để) làm lò xo; (*на пружинах*) (có) lò xo; ~ая про́волока dây thép làm lò xo; ~ матра́с đệm lò xo

прусáк *м.* (*таракан*) (con) gián (*Blatta germanica*)

пру́сский *прил. ист.* (thuộc về) Prusse, Phổ

прут *м.* 1. cành mềm, cành nhỏ (*đã vặt lá*); 2. (*металлический*) thanh, song

прутко́в||ый *прил.*: ~ое желе́зо sắt thanh tròn

пры́ганье *с.* (sự) nhảy, nhảy nhót

пры́г||ать, пры́гнуть 1. nhảy, nhảy phốc; (*скакать*) nhảy vọt; (*о детях тж.*) nhảy nhót; (*на одной ноге*) cò cò, lò cò; (*о мяче*) nẩy (nảy, bắn, bật) lên; ~ с парашю́том nhảy dù; се́рдце его́ ~ало от ра́дости nó vui như mở cờ trong bụng; 2. *разг.* (*дрожать*) run

пры́гнуть *сов. см.* пры́гать

пры́гун *м.* người nhảy giỏi; (*спортсмен*) vận động viên nhảy

пры́жо́к *м.* (cái) nhảy, nhảy phốc; (*скачок*) (cái) nhảy vọt; ~ в высоту́ (môn) nhảy cao; ~ в длину́ (môn) nhảy dài; ~ с разбе́га nhảy có lấy đà; ~ с ме́ста nhảy không lấy đà; ~ в во́ду nhào lộn (nhảy) xuống nước; ~ с трампли́на nhảy có bàn nhún

пры́скать, пры́снуть *разг.* 1. (*брызнуть*) rẩy, rảy, vẩy; (*из пульверизатора*) phun, xịt, xì; 2.: ~ (*со смеху*) cười sằng sặc

пры́ткий *прил. разг.* nhanh nhẹn, lanh lẹn, lanh lợi, linh lợi, hiếu động

пры́ть *ж. разг.* 1. (*быстрота*) tốc độ, độ nhanh; бежа́ть во всю ~ chạy hết sức nhanh, mở hết tốc độ; 2. (*проворство*) (sự) nhanh nhẹn, lanh lẹn, mau lẹ; отку́да ~ взяла́сь! chẳng biết do đâu mà nó hăng (tích cực) đến thế!

пры́щ *м.* mụn, sẩn, trứng cá; лицо́ в ~ах mặt đầy mụn (trứng cá)

пры́щава́ый *прил. разг.* (có, đầy) mụn, trứng cá

прюне́ль *ж.* vải prunelle

пря́дать *несов.*: ~ ушами́ vểnh tai lên

пряде́ние *с.* (sự) kéo sợi, xe sợi, xe chỉ

пряди́льн||ый *прил.* (thuộc về) kéo sợi, xe sợi, xe chỉ; ~ое произво́дство sản xuất sợi, ~ая маши́на máy kéo sợi (xe sợi); ~ая фа́брика xưởng sợi, nhà máy sợi, xưởng kéo sợi

пряди́льщи||к *м.*, **~ца** *ж.* thợ kéo sợi

прядь *ж.* mớ tóc

пря́жа *ж.* sợi; (*смотанная*) súc (cuộn, bó) sợi; шерстяна́я ~ а) sợi len; б) (*смотанная*) cuộn (búp) len

пря́жка *ж.* khoá, vòng khoá, khoá nịt, khoá giày

пря́лка *ж.* xa, xa kéo (quay) sợi, guồng kéo sợi (quay chỉ)

прямизна́ *ж.* 1. (sự) thẳng, thẳng tắp, thẳng băng; 2. (*откровенность*) (sự) thẳng thắn, ngay thẳng, thẳng thừng

прямико́м *нареч. разг. см.* пря́мо 1, 4

пря́мо *нареч.* 1. (một cách) thẳng, thẳng tắp, thẳng băng; идти́ ~ đi thẳng; 2. (*без наклона*) (một cách) thẳng; держа́ться ~ đứng thẳng; 3. (*непосредственно*) (một cách) trực tiếp, trực chỉ, ngay, thẳng; идти́ ~ к це́ли đi thẳng đến đích, trực chỉ tới đích; приступи́ть ~ к де́лу bắt tay ngay vào việc; спать ~ на полу́ ngủ ngay trên sàn; 4. (*откровенно*) (một cách) thẳng thắn, ngay thẳng, thẳng thừng, thẳng; говори́ть ~ nói thẳng (thẳng thắn, ngay thẳng, thẳng thừng, thẳng băng, toạc ra); 5. *в знач. усил. частицы разг.* (*совершенно*) đúng (quả thật, thật đúng, quả, thật) là; э́то ~ наказа́ние! cái đó đúng (quả thật, thật đúng) là tai vạ!; я ~ не зна́ю, что де́лать quả thật (quả, đúng) là tôi không biết phải làm gì đây; 6. *в знач. усил. частицы разг.* (*как раз*) đúng ngay, trúng; ~ напро́тив đúng ngay trước mặt; ~ в лоб trúng (đúng ngay) vào trán; уда́рить кого́-л. ~ в лицо́ đấm ai đúng ngay vào mặt; попада́ть ~ в цель ném (bắn) trúng đích

прям||о́й *прил.* 1. thẳng, thẳng tắp, thẳng băng; ~а́я ли́ния đường thẳng, trục tuyến, đường chim bay; 2. (*о связи*) trực tiếp, thẳng, suốt; ~о́е сообще́ние đường giao thông trực tiếp; ~ по́езд tàu suốt; говори́ть по ~о́му про́воду nói qua điện thoại trực tuyến; 3. (*непосредственный*) trực tiếp; ~ы́е вы́боры bầu cử (tuyển cử) trực tiếp; ~ы́е указа́ния (những) chỉ thị trực tiếp; ~о́е обраще́ние к ма́ссам lời kêu gọi trực tiếp với quần chúng; 4. (*откровенный, правдивый*) thẳng thắn, ngay thẳng, thẳng thừng, trực tính, thẳng; ~ челове́к người trực tính (thẳng thắn, ngay thẳng); ~ отве́т câu trả lời ngay thẳng (thẳng thắn, thẳng băng, thẳng thừng); 5. (*явный, открытый*) công nhiên, công khai, ra mặt, rõ rệt; ~ вы́зов thách thức ra mặt (công nhiên, công khai); ~ обма́н lừa dối công nhiên (ra mặt, rõ rệt); 6. (*безусловный, действительный*) thật sự, thực sự; ~а́я необходи́мость (sự) tối cần thiết; ~ смысл поступи́ть так rõ ràng là phải hành động như thế này; 7. *в знач. сущ. ж.*: ~а́я đường thẳng, trực tuyến; проводи́ть ~у́ю vạch một đường thẳng; по ~о́й theo đường thẳng; лете́ть по ~о́й на юг bay theo đường thẳng (trực chỉ bay) về phương nam; ✧ ~ во́рот cổ đứng; ~а́я доро́га, ~ путь к чему́-л. đường thẳng (đường gần nhất, đường tắt) dẫn đến cái gì; ~ вы́стрел *воен.* bắn thẳng; ~а́я речь *грам.* trực thoại, lời dẫn trực tiếp; ~ у́гол *мат.* góc vuông; ~а́я кишка́ *анат.* trực tràng, ruột thẳng; в ~о́м смы́сле сло́ва với nghĩa đen của từ; ~а́я ли́ния родства́ trực hệ, đích hệ; ~о́е попада́ние bắn (ném) trúng đích

прямолине́йность *ж.* 1. (tính, sự) theo đường thẳng, trực tuyến; 2. (*прямота*) trực tính, (tính) thẳng thắn, ngay thẳng, thẳng băng; 3. (*отсутствие гибкости*) (tính) cứng nhắc, cứng ngắc, máy móc, thẳng đuột, không mềm dẻo, không linh hoạt

прямолине́йный *прил.* 1. theo đường thẳng, trực tuyến, thẳng hàng (đường), thẳng; 2. (*открытый, прямой*) trực tính, thẳng thắn, ngay thẳng, thẳng băng; thẳng ruột ngựa (*разг.*); 3. (*односторонний, негибкий*) cứng nhắc, cứng ngắc, máy móc, thẳng đuột, không mềm dẻo (linh hoạt)

прямота́ *ж.* (sự) thẳng thắn, ngay thẳng, ngay thật, cởi mở; (*искренность*) (sự) thành thật, chân thật

прямоуго́льник *м. геом.* hình chữ nhật

прямоуго́льный *прил.* vuông góc, (có) góc vuông; ~ треуго́льник (hình) tam giác vuông

пря́ник *м.* bánh quế, bánh bàng

пря́ность *ж.* (đồ) gia vị

пря́ный *прил.* có gia vị, thơm, cay

прясть, спрясть (*В*) kéo (xe) sợi, xe chỉ; ~ пря́жу kéo (xe) sợi, xe chỉ; ~ на пря́лке quay xa kéo sợi

пря́тать, спря́тать (*В*) 1. giấu, giấu... đi, giấu giếm, che giấu, giấu kín; ~ ключи́ giấu chìa khoá; ~ улы́бку giấu nụ cười; 2. (*класть для сохранности*) cất, cất... đi, cất giấu, cất giữ, cất kín; ~ шу́бу на ле́то trong mùa hè cất áo lông; ~ молоко́ в по́греб cất sữa dưới hầm nhà

пря́таться, спря́таться trốn, giấu (ẩn) mình, trốn tránh, ẩn trốn, lẩn trốn; (*укрываться от чего-л.*) ẩn tránh, ẩn nấp, ẩn núp, ẩn, nấp, núp

пря́тки *мн.* (trò) hú tim, ú tim; игра́ть в ~ *прям. и перен.* chơi hú tim

пря́ха *ж.* bà (chị) kéo sợi

псало́м *м. церк.* thánh ca, thánh thi, thánh vịnh

псало́мщик *м. церк.* người giữ đồ thánh

псалты́рь *м. церк.* thi thiên

соба́рня *ж.* chuồng chó săn

соба́рь *м.* người coi đàn chó săn

псевдонау́ка *ж.* khoa học giả hiệu (rởm)

псевдонау́чный *прил.* giả (ngụy, đội lốt) khoa học, khoa học giả hiệu (rởm)

псевдони́м *м.* biệt hiệu, bí danh, tên tự; (*литературный*) bút danh, bút hiệu, biểu tự; (*артистов*) nghệ danh

пси́н||а *ж. разг.*: па́хнуть ~ой có mùi chó

псих *м. разг.* kẻ dở người (dở hơi, gàn dở, hâm, hấp)

психастени́я *ж.* (chứng) suy nhược tâm thần, suy nhược thần kinh

психиа́тр *м.* bác sĩ tâm thần, thầy thuốc thần kinh

психиатри́ческ||ий *прил.* (thuộc về) chữa bệnh thần kinh, chữa bệnh tâm thần; (*относящийся к заболеваниям*) (thuộc về) bệnh thần kinh, bệnh tâm thần; ~ая больни́ца bệnh viện tâm thần (thần kinh)

психиатри́я *ж.* tâm thần học, khoa chữa bệnh thần kinh, bệnh học tâm thần (thần kinh)

пси́хика *ж.* tâm trạng, tâm lý, tâm thần, tinh thần

психи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) tâm lý, tâm thần, thần kinh, tinh thần; ~ая боле́знь bệnh thần kinh (tâm thần, tinh thần); ~ое расстро́йство sự rối loạn thần kinh (tâm thần, tinh thần); ~ие проце́ссы những quá trình tâm lý; ✧ ~ая ата́ка tấn công tâm lý; đánh đòn gió (*разг.*)

психоана́лиз *м.* phân tâm học, (khoa, sự) phân tích tâm lý

психоанали́тик *м.* nhà phân tâm học (phân tích tâm lý)

психоаналити́ческий *прил.* (thuộc về) phân tâm học, phân tích tâm lý

психова́ть *несов. разг.* nổi (phát) khùng, nổi điên

психоге́нн||ый *прил.*: ~ое заболева́ние bệnh do tâm thần (tinh thần); ~ая депре́ссия trạng thái trầm uất do tâm thần (tinh thần)

психогигие́на *ж.* vệ sinh tâm thần (tinh thần)

психо́з *м.* (bệnh) loạn thần kinh, loạn tâm thần, loạn tinh thần; ✧ вое́нный ~ đầu óc cuồng chiến

психо́лог *м.* nhà tâm lý học

психологи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) tâm lý học, tâm lý; ~ рома́н tiểu thuyết tâm lý; ~ая война́ chiến tranh tâm lý

психоло́гия *ж.* tâm lý học

психопа́т *м.* người bị bệnh thái nhân cách (bị tâm bệnh)

психопа́тия *ж.* bệnh thái nhân cách, tâm bệnh

психотерапе́вт *м.* bác sĩ chữa bệnh tâm thần (tinh thần)

психотерапи́я *ж.* liệu pháp tâm thần (tinh thần, tâm lý)

психотре́нинг *м.* (sự) tập luyện tâm thần, rèn luyện tinh thần

психотро́пн||ый *прил.*: ~ые сре́дства các loại thuốc tác động đến tâm thần (tinh thần)

психофизиоло́гия *ж.* 1. tâm sinh lý học, (môn) sinh lý tâm thần; 2. (*связь физиол. процессов с психическими явлениями*) liên hệ giữa các quá trình sinh lý với các hiện tượng tâm thần

психу́шка *ж. разг. пренебр.* bệnh viện tâm thần; nhà thương điên (*разг.*)

псо́в||ый *прил.*: ~ая охо́та (sự, cuộc) đi săn với chó

пта́шка *ж.* chim con (non); ✧ во́льная ~ người tự do

птене́ц *м.* chim con (non)

пти́ца *ж.* 1. (con) chim; *собир.* а) chim, chim chóc; б) (*домашняя*) gia

cầm, gà vịt; 2. *разг. ирон.* nhân vật, người, tay; ва́жная ~ nhân vật quan trọng; ông bự, ông cốp, ông kẹ, ông VIP (*разг.*); невелика́ ~ tép riu, tốt đen, tay quèn

птицево́д *м.* chuyên viên nuôi gia cầm (gà vịt)

птицево́дство *с.* (nghề, ngành) nuôi gia cầm, nuôi gà vịt

птицево́дческ||ий *прил.* (thuộc về) nghề nuôi gia cầm, nghề nuôi gà vịt; ~ая фе́рма trại nuôi gia cầm (gà vịt)

птицело́в *м.* người đánh bắt chim

птицело́вство *с.* nghề đánh bắt chim

птицефа́брика *ж.* trại nuôi gia cầm (gà vịt) (*theo lối công nghiệp*)

пти́||чий *прил.* (thuộc về) chim; chim chóc; gia cầm (*ср.* пти́ца 1); ~чье гнездо́ tổ (ổ) chim; ~ корм thức ăn cho chim (gia cầm); ✧ ~ двор sân nuôi gia cầm (gà vịt); жить на ~чьих права́х sống (có địa vị) bấp bênh; то́лько ~чьего молока́ нет *шутл.* rất sung túc, hết sức đầy đủ mọi thứ

пти́чк||а *ж.* 1. chim con (non); 2. (*пометка*) dấu, dấu ghi; поме́тить что́-л. ~ой đánh dấu cái gì

пти́чник *м.* 1. (*помещение*) chuồng nuôi gia cầm (gà vịt); 2. (*работник*) người nuôi gia cầm (gà vịt)

пти́чница *ж.* nữ công nhân nuôi gia cầm (gà vịt)

ПТУ *с. нескл. см.* профтехучи́лище

пубе́рта́тный *прил.*: ~ пери́од tuổi dậy thì

пу́блика *ж. собир.* công chúng; (*в театре и т. п. тж.*) khán giả, người xem, thính giả, người nghe; *разг.* (*люди*) quần chúng, (những) người; чита́ющая ~ độc giả, người (bạn) đọc; широ́кая ~ công chúng (quần chúng) đông đảo

публика́ция *ж.* 1. (*действие*) (sự) công bố, đăng tải, đăng báo, đăng; 2. (*то, что опубликовано*) bài đăng (đăng tải, đăng báo); 3. (*объявление*) bố cáo, lời rao, yết thị

публикова́ть, опубликова́ть (*В*) công bố, đăng tải, đăng báo, đăng

публици́ст *м.* nhà chính luận (triết luận), chính luận (triết luận) gia

публици́стика *ж.* (văn) chính luận, triết luận

публицисти́ческий *прил.* (thuộc về) chính luận, triết luận

публи́чно *нареч.* (một cách) công khai, trước công chúng

публи́чн||ый *прил.* 1. công khai, trước công chúng; trước bàn dân thiên hạ (*разг.*); ~ докла́д bản báo cáo trước công chúng; 2. *уст.* (*о выставке и т. п.*) công cộng; ~ая библиоте́ка thư viện công cộng; ✧ ~ое пра́во công pháp; ~ дом nhà thổ, nhà săm

пу́гало *с.* 1. (*в огороде и т. п.*) bù nhìn; 2. *перен.* (con) ngoáo ộp

пу́ган||ый *прил.*: ~ая ворона́ и куста́ бои́тся *посл.* ≅ chim bị đạn sợ làn cây cong; trượt vỏ dưa, thấy vỏ dừa cũng sợ; phải một cái, dái (rái) đến già

пуга́ть, испуга́ть (*Д*) làm... sợ (sợ hãi, kinh hãi, kinh hoàng); (*угрожать*) doạ nạt, đe nẹt, hù doạ, đe doạ, doạ dẫm

пуга́ться, испугаться sợ, sợ hãi, kinh hãi, kinh hoàng; не пуга́йтесь! đừng sợ!; испуга́ться до́ смерти sợ hết hồn (mất mật, xanh mắt); испуга́ться чьего́-л. ви́да sợ hãi (kinh hãi, hồn vía lên mây) khi thấy bóng ai

пугли́во *нареч.* (một cách) nhút nhát, sợ sệt

пугли́вый *прил.* nhát, nhút nhát, sợ sệt, hay sợ sệt (sợ hãi)

пугну́ть *сов. см.* пуга́ть

пу́говиц||а *ж.* cúc, khuy, nút, nụ áo; застегну́ться на все ~ы cài tất cả các cúc, gài tất cả các khuy

пу́говичн||ый *прил.* (thuộc về) cúc, khuy, nút; ~ое произво́дство ngành sản xuất cúc áo

пуд *м.* pud, put (*bằng 16, 38 kg*)

пу́дель *м.* chó pudel (puđen)

пу́динг *м.* (bánh) puding, puđinh (*bằng bột ngọt, có phomat hay quả khô*)

пудлингова́ние *с. тех.* (sự) khuấy luyện

пудово́й, пудо́вый *прил.* nặng một pud (put)

пу́дра *ж.* phấn; ✧ са́харная ~ đường bột

пу́дреница *ж.* hộp đựng phấn

пу́дрить, напу́дрить (*В*) đánh (xoa, thoa) phấn; ~ лицо́ đánh (xoa, thoa) phấn mặt

пу́дриться, напу́дриться đánh (xoa, thoa) phấn

пуза́тый *прил. разг.* phệ, béo phệ, phệ (to, ễnh) bụng, (có) bụng phệ

пу́зо *с. прост.* bụng, bụng trống, bụng phệ

пузырёк *м.* 1. (*в жидкости*) bong bóng; 2. (*бутылочка*) ve, lọ nhỏ, lọ con

пузы́риться *несов. разг.* 1. (*покрываться пузырями*) sủi (sùi, phủ) bong bóng; 2. (*раздуваться, топорщиться*) rộp (phồng) lên

пузы́р||ь *м.* 1. bong bóng; пуска́ть мы́льные ~и thổi bong bóng xà phòng; 2. (*волдырь*) chỗ da rộp (phồng, bóng, phỏng), mụn nước; 3. *анат.* túi, bọng, nang; жёлчный ~ túi mật; мочево́й ~ bàng quang, bọng đái; пла́вательный ~ (*у рыб*) bong bóng cá; 4. (*для плавания*) phao bơi; 5. (*резиновый мешок*) túi cao su, bọc; (*для льда*) túi nước đá; ✧ пуска́ть ~и *шутл.* ở trong tình thế vô cùng khó khăn, thập tử nhất sinh

пук *м.* bó, mớ

пул *м. информ.* vùng trữ (chứa); ~ па́мяти vùng trữ bộ nhớ

пулев||о́й *прил.*: ~а́я ра́на vết thương do đạn

пулемёт *м.* súng máy, súng liên thanh; súng cối xay (*уст.*); ручно́й ~ (khẩu, súng) trung liên

пулемётн||ый *прил.* (thuộc về) súng máy, súng liên thanh, liên thanh; ~ ого́нь hoả lực súng máy, hoả lực liên thanh; ~ая ро́та đại đội súng máy

пулемётчик *м.* xạ thủ súng máy (liên thanh)

пуло́вер *м.* pull-over, pulove, áo pull (pun), áo len dài tay

пульверриза́тор *м.* lọ (bình) phun, lọ (bình) xịt; ~ для духо́в lọ phun (bình xịt) nước hoa

пульмоно́лог *м. мед.* nhà phế học, chuyên viên về phổi

пульмонало́гия *ж. мед.* phế học, khoa nghiên cứu về phổi

пульс *м.* mạch; нащу́пать ~ bắt mạch; частота́ ~а nhịp mạch; ча́стый ~ mạch nhanh (gấp)

пульса́р *м. астр.* pulsar, nguồn mạch động (xung động) (*bức xạ sóng vô tuyến vũ trụ*)

пульса́ция *ж.* (sự) có mạch, mạch đập, mạch động, xung động; ~ звёзд mạch động (xung động) của các sao

пульси́ровать *несов.* đập, có mạch, mạch động, xung động

пульт *м.* 1. (*для нот*) giá nhạc; 2. *тех.* bàn (bảng, đài) điều khiển; диспе́тчерский ~ bàn điều khiển; ~ы дистанцио́нного управле́ния đài (bộ) điều khiển từ xa; ~ до́ступа *информ.* panel truy cập

пу́ля *ж.* (viên) đạn

пу́ма *ж. зоол.* puma, sư tử Mỹ (*Felis concolor*)

пункт *м.* 1. (*место в пространстве*) địa điểm, điểm; стратеги́ческий ~ địa điểm chiến lược; 2. (*медицинский, переговорный и т.* п.) trạm, điểm, đài, sở, phòng, chỗ, địa điểm; ~ медици́нской по́мощи trạm y tế; 3. (*параграф, момент*) điểm, điều,

khoản; после́дний ~ пя́той статьи́ догово́ра điểm cuối của điều khoản thứ năm trong hiệp ước; основны́е ~ы докла́да những điểm chủ yếu (điều cơ bản) của báo cáo; ~ы обвине́ния các điều buộc tội; 4. (*в развитии чего-л.*) điểm; нача́льный, отправно́й, исхо́дный ~ điểm xuất phát, xuất phát điểm, khởi điểm, điểm đầu (gốc); коне́чный ~ điểm cuối (kết thúc); 5. *полигр.* ly in (*bằng 0,3759 mm.*); ✧ населённый ~ khu (điểm) dân cư; по ~ам cụ thể, chi tiết, rành mạch, theo (có) thứ tự

пу́нктик *м.* . *шутл.* ý ngông ám ảnh mãi, điều ham muốn cuồng nhiệt

пункти́р *м.* đường lấm chấm (chấm chấm, chấm dây, trứng rận, đứt quãng); начерти́ть что-л. ~ом vẽ phác cái gì bằng đường lấm chấm (chấm chấm, chấm dây)

пункти́рн||ый *прил.* (bằng đường) lấm chấm, chấm chấm, chấm dây, trứng rận, đứt quãng; ~ая ли́ния đường lấm chấm (chấm chấm, chấm dây, trứng rận, đứt quãng)

пунктуа́льно *нареч.* (một cách) cực kỳ cẩn thận, hết sức chính xác, đúng từng li từng tí

пунктуа́льность *ж.* (tính, sự) cực kỳ cẩn thận, hết sức chính xác, đúng từng li từng tí

пунктуа́льный *прил.* cực kỳ cẩn thận, hết sức chính xác, đúng từng li từng tí

пунктуа́ция *ж. грам.* (phép) chấm câu

пу́нкция *ж. мед.* (sự) chọc, chọc hút; ~ спинно́го мо́зга chọc ống sống

пунсо́н *м. полигр.* poinçon, poănxôn, kim (dùi) khắc kim loại

пунцо́вый *прил.* đỏ chói, đỏ tươi, đỏ chót, đỏ thắm

пунш *м.* rượu punch (*rượu pha đường, nước chanh, v. v...*)

пуп *м. разг. см.* пупо́к

пупови́на *ж. анат.* cuống nhau, dây rốn

пупо́к *м.* rốn

пурга́ *ж.* bão tuyết

пури́зм I *м.* 1. (*стремление к очищению лит. язык от неологизмов*) chủ trương giữ sự thuần tuý (trong sáng) của ngôn ngữ; 2. (*стремление к чистоте и строгости нравов*) chủ trương giữ sự thuần tuý và nghiêm ngặt của phong tục

пури́зм II *м. жив.* trường phái purisme (*xuất hiện cuối thập niên 10 thế kỷ 20*)

пури́ст I *м.* 1. người chủ trương giữ sự trong sáng của ngôn ngữ; 2. người chủ trương giữ sự thuần tuý và nghiêm ngặt của phong tục (*ср.* пури́зм I)

пури́ст II *м. жив.* người theo trường phái purisme

пуританиз́м *м. см.* пурита́нство

пурита́н||ин *м.*, **~ка** *ж.* tín đồ thanh giáo

пурита́нство *с.* thanh giáo

пу́рпур *м.* (*тёмно-красный цвет*) (màu) huyết dụ, đỏ thẫm, rum; (*ярко-красный цвет*) (màu) đỏ tươi, đỏ chót

пу́рпура *ж. мед.* (bệnh) ban xuất huyết

пурпу́рный, пурпу́ровый *прил.* (*тёмно-красный*) màu huyết dụ, đỏ thẫm, đỏ tía, rum; (*ярко-красный*) đỏ tươi, đỏ thắm, đỏ chót

пуск *м.* (sự) mở máy, cho chạy, khởi động; (*ракеты*) (sự) phóng, bắn

пуска́й *см.* пусть

пуска́ть, пусти́ть (*В*) 1. (*отпускать*) thả; (*освобождать*) phóng thích, giải phóng, cho... ra, thả; (*разрешать*) cho phép, cho; пусти́ть пти́цу на во́лю thả con chim; пусти́ть ребёнка гуля́ть cho thằng bé đi chơi; 2. (*впускать, пропускать*) cho... vào (đi); ~ кого́-л. ночева́ть cho ai vào ngủ lại; ~ жильцо́в cho người vào ở; 3. (*приводить в движение*) cho... chạy, mở máy, (cho) khởi động; ~ мото́р cho động cơ chạy (nổ máy, khởi động), khởi động môtơ; 4. (*газ и т. п.*) xả, vặn, cho... chạy (vào); ~ пар xả hơi; ~ во́ду xả nước, vặn vòi nước chảy; ~ во́ду в канал cho nước chảy vào kênh; 5. (*заставлять двигаться*) cho (bắt)... chạy; ~ ло́шадь галопо́м cho ngựa chạy nước đại; 6. (*бросать*) ném, quẳng, vứt, quăng, liệng; ~ ка́мнем в кого́-л. ném (quẳng, vứt, quăng) đá vào ai; 7. (*обращать для какой-л. надобности*) để, đưa ra; ~ по́ле под пшени́цу dành cánh đồng để trồng lúa mì; ~ что́-л. в прода́жу đưa cái gì ra bán, đưa ra bán cái gì; 8. *разг.* (*распространять*) tung, gieo, loan, loan truyền; ~ слух tung tin, gieo tin đồn; 9. (*о растении*) ra, đâm, nảy; ~ ростки́ đâm chồi, nảy mầm, nảy lộc; ~ ко́рни а) ra (đâm) rễ; б) *перен.* bắt rễ; ✧ ~ кровь кому́-л. nhể máu độc (lể máu độc, đặt ống giác hút máu) cho ai; ~ что́-л. в обраще́ние cho (đưa) cái gì vào lưu thông; ~ в обраще́ние но́вые де́нежные зна́ки phát hành giấy bạc mới; пусти́ть су́дно ко дну đánh đắm tàu thuỷ; пусти́ть по́езд под отко́с đánh nhào đoàn tàu, làm xe lửa trật bánh đổ nhào; ~ в ход все сре́дства đem sử dụng mọi phương tiện, dùng mọi cách

пуска́ться, пусти́ться 1. (*отправляться*) khởi hành, bắt đầu đi, đi, chạy; пусти́ться в путь khởi hành, lên đường; пусти́ться вдого́нку за ке́м-л. chạy (đuổi) theo ai; пусти́ться бежа́ть bỏ (tháo, bắt đầu) chạy; 2. (в *В*) (*начинать делать что-л.*) bắt đầu, bắt đầu làm; ~ в подро́бности đi vào chi tiết; пусти́ться в пляс bắt đầu nhảy múa; ~ в риско́ванное предприя́тие lao (nhúng tay) vào một việc nguy hiểm; ~ в объясне́ния bắt đầu giải thích; 3. (на *В*) (*отваживаться*) dám, liều

пусков||о́й *прил.* (*относящийся к пуску*) (thuộc về) mở máy, cho chạy, khởi động; (*служащий для пуска*) (để) mở máy, cho chạy, khởi động; ~ механи́зм cơ chế khởi động, cơ cấu mở máy; ~о́е раке́тное устро́йство bộ phận (thiết bị) phóng tên lửa; ~а́я пло́щадка bệ (bãi) phóng

пустельга́ *ж. зоол.* chim cắt (*Falco tinnunculus*)

пусте́ть, опусте́ть trở nên trống rỗng (rỗng tuếch, trống); (*становиться безлюдным*) trở nên vắng ngắt (hoang vắng, vắng vẻ)

пусти́ть(ся) *сов. см.* пуска́ть(ся)

пу́сто *в знач. сказ. безл.* 1. trống không, trống rỗng, trống huếch, trống tuếch, rỗng tuếch, trống, rỗng; (*безлюдно*) vắng ngắt, hoang vắng, vắng vẻ, vắng teo; в ко́мнате бы́ло ~ trong phòng trống không, phòng không, buồng trống; 2. *перен.* (*о чувстве*) trống trải; на душе́ у него́ бы́ло ~ anh ta cảm thấy trong lòng trống trải, anh ta cảm thấy trống trải trong lòng; ✧ то гу́сто, то ~ ≅ no đồn, đói góp (*погов.*); где гу́сто, где ~ nơi thì thừa, nơi lại thiếu; thượng điền tích thuỷ hạ điền khan (*погов.*); чтоб тебе́ ~ бы́ло! quỷ tha ma bắt mày đi!

пуст||ова́ть *несов.* trống không, trống hốc; (*быть нежилым*) không, trống, không người ở; (*о земле*) trở thành hoang vu; помеще́ние ~у́ет nhà cửa trống không, nhà không, nhà không người ở

пустоголо́вый *прил. разг.* đầu óc trống rỗng (rỗng tuếch), ngu ngốc

пустозво́н *м. разг.* kẻ ba hoa rỗng tuếch (đá đưa đầu lưỡi, nói hão, nói mép), đồ bẻm mép (béo mép)

пустозво́нить *несов. разг.* ba hoa rỗng tuếch, đá đưa đầu lưỡi, nói suông (mép, hão, vã, bẻm mép, ba láp)

пустозво́нство *с. разг.* lời lẽ ba hoa rỗng tuếch (đá đưa đầu lưỡi), (lời) nói suông, nói mép, nói hão, nói vã, nói bẻm mép

пуст||о́й *прил.* 1. (*ничем не заполненный*) trống, không, trống không, trống rỗng, trống huếch, trống tuếch, huếch hoác; (*полый*) rỗng, rỗng tuếch, lép, lép kẹp, óp; (*незанятый*) (để) không, trống; (*безлюдный*) hoang vắng, vắng vẻ, vắng ngắt, vắng teo; (*свободный от занятий*) rảnh rỗi, trống rỗng, vô công rồi nghề; ~áя коро́бка hộp không (rỗng); ~ стул ghế trống (để không); ~ дом nhà trống, nhà cửa huếch hoác (trống huếch, trống không); ~ы́е ри́совые зёрна thóc lép, bông lúa lép kẹp; ~ грéцкий орéх hạt óc chó óp; ~ желу́док bụng không, bụng đói, bụng lép kẹp; ~ы́е дни những ngày trống rỗng (rảnh rang, rảnh rỗi, vô công rồi nghề); ~ы́е щи canh suông (đoảng, đoảng vị, đểnh đoảng); ~áя дискéта đĩa mềm (đĩa) trắng, diskette trống; 2. *перен.* (*несерьёзный, ограниченный*) rỗng tuếch, không đứng đắn, nhẹ dạ, thiển cận; ~ человéк người rỗng tuếch (không đứng đắn, nhẹ dạ, thiển cận); 3. (*бессодержательный*) rỗng tuếch, trống rỗng, suông, vã, ba láp; (*неосновательный*) vu vơ, hão huyền, hão; (*бесполезный*) vô bổ, vô ích, vô vị; ~ы́е словá những lời rỗng tuếch (trống rỗng, nói hão); ~ы́е обещáния (những) lời hứa hão, lời hứa suông, lời hứa hươu hứa vượn; ~ разговóр chuyện vã (ba láp, bàn suông, nói suông); ~ая отговóрка cớ thoái thác vớ vẩn (cho xong chuyện); ~ нóмер, ~áя затéя việc làm vô bổ (vô ích, không có kết quả); 4. (*ничтожный*) không đáng kể; 5. *в знач. сущ. с.*: ~óе (điều) vớ vẩn, vặt vãnh; (*вздор*) (điều) tầm bậy, nhảm nhí; ✧ ~óе мéсто (*о человеке*) người không ra gì (đoảng quá, đoảng vị, chẳng được việc gì); с ~ы́ми рукáми với hai tay không (hai bàn tay trắng); ~áя порóда *геол.* đá không quặng; переливáть из ~óго в порóжнее ≅ đấm (đánh) bùn sang ao (*погов.*)

пустоме́ля *м. и ж. разг. см.* пустосло́в

пустопоро́жн||ий *прил. разг.*: ~ие разговóры chuyện tầm phào (vớ vẩn, ba láp, ba lăng nhăng)

пустосло́в *м. разг.* kẻ ba hoa rỗng tuếch (bẻm mép, nói mép, nói hão)

пустосло́вие *с.* (lời) ba hoa rỗng tuếch, nói bẻm mép, nói mép, nói hão, nói suông, nói vã, nói tào lao

пустосло́вить *несов. разг.* ba hoa rỗng tuếch, nói mép (hão, suông, vã, bẻm mép, tào lao)

пустота́ *ж.* 1. (sự) trống không, trống rỗng, trống huếch, trống tuếch; rỗng tuếch, rỗng; hoang vắng, vắng vẻ, vắng ngắt, vắng teo; không đúng đắn, nhẹ dạ; suông, vã, ba láp; vu vơ, hão huyền (*ср.* пустóй 1, 2, 3); 2. (*незаполненное пространство*) khoảng không (trống); *физ.* (khoảng) chân không; 3. *перен.* (*душевная опустошённость*) (sự) trống trải

пустоте́лый *прил.* rỗng, rỗng ruột; ~ кирпи́ч gạch rỗng

пустоцве́т *м.* 1. *бот.* hoa thui (không đậu quả); 2. *перен.* người vô tích sự

пу́стошь *ж.* đất trống (bỏ không, hoang)

пусты́нник *м.* người ở ẩn (ẩn cư, ẩn tu)

пусты́нность *ж.* (vẻ, cảnh) hoang vắng, vắng vẻ, cô tịch, cô liêu

пусты́нный *прил.* 1. (thuộc về) sa mạc, hoang mạc; 2. (*безлюдный*) hoang vắng, vắng vẻ, vắng ngắt, cô tịch, đìu hiu, lạnh tanh, cô liêu, tịch liêu

пусты́ня *ж.* 1. sa mạc, hoang mạc; 2. (*безлюдное место*) chỗ hoang vắng, nơi vắng vẻ

пусты́рник *м. бот.* cây ích mẫu (*Leonurus sibiricus L.; L. heterophyllus S.*)

пусты́рь *м.* (mảnh) đất trống, đất bỏ không

пусты́шка *ж. разг.* 1. (*соска*) núm vú cao su; 2. (*о человеке*) người rỗng tuếch (đoảng vị)

пусть 1. *частица* (*с гл. означает долженствование, приказание*) cứ để, cứ mặc, cứ bảo, hãy bảo; (*разрешение, согласие*) cứ... vậy, cứ cho, cứ để, cứ mặc; (*желание*) cứ để, mong sao; ~ развлекáются cứ cho (cứ để, cứ mặc) chúng nó chơi đùa giải trí; ~ бýдет так! cứ như vậy! (như thế!, thế vậy!, thế!); ~ он идёт cứ để (cứ mặc) nó đi; ~ дéлает, как хóчет cứ để nó muốn thế nào thì làm thế ấy, nó muốn thế nào thì cứ làm như vậy; скажи́те ей, ~ помóет посýду anh hãy nói với cô ta là cứ rửa bát đĩa đi; 2. *частица* (*ладно, так и быть*) được, cứ thế; ну ~, я согла́сен thôi được (thôi cứ thế vậy), tôi đồng ý; ~ так! cứ thế!, thôi được!; 3. *союз* (*допустим, хотя*) mặc dầu, mặc dù, tuy rằng, giả dụ, giả sử, dầu, dù, tuy; ~ он оши́бся, но оши́бку мóжно испра́вить mặc dầu (mặc dù, dầu, dù, tuy rằng, tuy) nó có sai lầm đấy, nhưng sai lầm đó thì có thể sửa được; 4. *союз* (*хотя бы, даже*) dầu, dù, tuy

пустя́к *м.* 1. (chuyện, điều, việc) vặt vãnh, nhỏ mọn, tầm phào, tẹp nhẹp; занима́ться ~а́ми làm những điều vặt vãnh (việc tầm phào); ссо́риться из-за ~óв cãi cọ nhau vì những chuyện tầm phào (chuyện tẹp nhẹp, điều vặt vãnh); 2. *обыкн. мн.*: ~и́ (*вздор*) (chuyện, điều) nhảm nhí, vớ vẩn; она́ говори́ла ~и́ mụ ta nói nhảm nhí (nói những điều nhảm nhí); 3. *обыкн. мн.*: ~и́ *в знач. сказ.* (*неважно*) không quan trọng; ~и́, всё ула́дится không quan trọng đâu, mọi việc rồi sẽ dàn xếp ổn thoả thôi; ✧ для негó э́то пáра ~óв đối với anh ta cái đó thì dễ ợt (dễ như bỡn, dễ như chơi, chẳng khó khăn gì cả)

пустяко́в||ый, пустя́чный *прил. разг.* vặt vãnh, nhỏ mọn, tẹp nhẹp, tầm phào, không đáng kể; (*нетрудный*) dễ dàng; ~ое дéло việc vặt vãnh (nhỏ mọn, tẹp nhẹp)

пута́на *ж. разг.* (gái) đĩ, điếm

пу́таник *м. разг.* người hay nhầm lẫn (hay gây rối rắm), kẻ gây rối

пу́таница *ж.* (sự) lộn xộn, lẫn lộn, rối rắm, rối beng; (*неразбериха*) (mớ) bòng bong, hồ đồ; (*запутанность*) (sự) rắc rối, rối rắm, phức tạp; у негó большáя ~ в головé trong đầu hắn là cả một mớ bòng bong

пу́тан||ый *прил.* 1. rối rắm, rối beng, rối bét, rối tung, rối bòng bong, chằng chịt, rối chằng rối chịt; rối như canh hẹ (*погов.*); (*всклокоченный*) rối, rối bù; ~ след зáйца dấu chân rối chằng rối chịt (chằng chịt, rối rắm) của con thỏ rừng; ~ые вóлосы tóc rối (rối bù); 2. (*сбивчивый, нелогичный*) rối rắm, rắc rối, lung tung, lẩn thẩn, không rõ ràng, hồ đồ, mơ hồ, lung tung beng; он вы́слушал мою́ ~ую речь ông ta nghe xong lời nói rối rắm (rắc rối, lung tung) của tôi

пу́т||ать *несов.* 1. (*В*) (*приводить в беспорядок*) làm rối (rối tung, lung tung); ~ ни́тки làm rối (rối tung) chỉ, làm chỉ rối tung; ~ вóлосы làm rối (rối bù) tóc, làm tóc rối bù (rối tung); 2. (*В*) (*сбивать с толку*) đánh lừa, nói dối, đánh lạc hướng, làm rối trí; 3. (*говорить сбивчиво*) nói lung tung (loanh quanh, lẩn thẩn, rối rắm); не ~ай, говори́ пря́мо! đừng nói lung tung (loanh quanh), cứ nói thẳng đi!; 4. (*В*) (*смешивать с кем-л., чем-л.*) nhầm, lẫn, lộn, lẫn lộn, nhầm lẫn,

lầm lẫn; ~ имена́ lẫn (nhầm, lộn, nhầm lẫn, lẫn lộn) tên; я ~аю вас с ва́шим бра́том tôi nhầm lẫn (lẫn lộn, nhầm, lẫn) anh với cậu em của anh; 5. (*В* в *В*) *разг.* (*вовлекать кого-л. в неприятное дело*) kéo (lôi, lôi kéo)... vào...; пожа́луйста, не ~айте меня́ в э́ту исто́рию xin anh chớ có kéo (lôi, lôi kéo) tôi vào chuyện này

пу́т||аться *несов. разг.* 1. (*приходить в беспорядок*) (bị) rối, rối rắm, rối tung; 2. (*сбиваться, ошибаться*) nhầm lẫn, lầm lẫn, lẫn lộn, nhầm, lầm, lẫn, lộn, (bị) rối tung; ~ в показа́ниях cung khai tiền hậu bất nhất, khai không khớp nhau, mâu thuẫn trong lời công khai; мы́сли ~аются những ý nghĩ rối tung (lẫn lộn); 3. (*вмешиваться*) dính (nhúng, nhúng tay, can thiệp) vào; xía vô (*разг.*); не ~айтесь не в своё де́ло đừng nhúng (nhúng tay, can thiệp) vào việc không phải của mình, chớ xía vô việc người khác; 4. *прост.* (с *Т*) (*общаться*) đi lại, chơi bời, giao du, đàn đúm, dính dấp, đánh đàn đánh đúm; (*находиться в сожительстве*) dan díu, tằng tịu, cặp bồ; ✧ ~ под нога́ми quẩn (làm vướng) chân

путёвк||а *ж.* 1. phiếu đến (đi); ~ в санато́рий phiếu đến nhà an dưỡng; туристи́ческая ~ phiếu đi du lịch; 2. (*учётно-контрольный листок водителя*) phiếu lộ trình (lộ trình và hàng tải); предъяви́ть ~у xuất trình phiếu lộ trình; 3. *разг. спорт.* vé; на́ша футбо́льная кома́нда завоева́ла ~у на чемпиона́т страны́ đội bóng đá của chúng tôi đã giành được chiếc vé vào giải vô địch toàn quốc; ✧ ~ в жизнь vốn sống để (giấy chứng nhận) vào đời

путеводи́тель *м.* sách hướng dẫn (chỉ dẫn, chỉ nam); ~ по музе́ю sách hướng dẫn xem viện bảo tàng

путево́дн||ый *прил.* đưa (chỉ, dẫn) đường, hướng dẫn, hướng đạo, chỉ đạo; ✧ ~ая звезда́ ngôi sao chỉ đường (dẫn đường, hướng đạo, dẫn đạo)

путев||о́й *прил.* 1. (thuộc về) đường ray; ~ обхо́дчик *см.* путеобхо́дчик; 2. (*относящийся к путешествию*) (thuộc về) đi đường, du lịch; ~ы́е запи́ски nhật ký đi đường; ~ая ка́рта bản đồ hành trình

путе́ец *м. разг.* 1. (*инженер*) kỹ sư cầu đường (đường sắt); 2. (*работник службы пути*) thợ đường ray

путём I *нареч. разг.* (một cách) ra trò, đến nơi đến chốn, đúng mức

путём II *предлог* (*Р*) (*посредством*) bằng cách, nhờ việc, bằng, nhờ

путеобхо́дчик *м. ж.-д.* kiểm tra viên đường ray

путепрово́д *м.* cầu vượt đường

путеукла́дчик *м. ж.-д.* máy đặt đường ray

путеше́ственни||к *м.*, **~ца** *ж.* du khách, khách du lịch, người du hành (lữ hành, viễn du)

путеше́ствие *с.* (cuộc, chuyến) du lịch, du hành, viễn du, hành trình; (*экскурсия, поездка*) (chuyến, cuộc) đi, du ngoạn, du lãm

путеше́ствовать *несов.* du lịch, du hành, viễn du, lữ hành; (*совершать экскурсию, поездку*) du ngoạn, du lãm, đi tham quan; ~ по стране́ du lịch khắp nước; ~ вокру́г све́та du lịch vòng quanh thế giới

пути́на *ж. рыб.* mùa cá (đánh cá)

пу́тни||к *м.*, **~ца** *ж.* du khách, khách du lịch (viễn du), lữ khách; (*идущий пешком*) khách bộ hành

пу́тн||ый *прил. разг.* 1. đứng đắn, biết điều, thành thạo; 2. *в знач. сущ. с.*: ~ое (điều) hay, tốt lành; ничего́ ~ого из него́ не вы́йдет nó rồi chẳng ra gì đâu, nó sẽ chẳng làm được trò trống gì

путч *м.* bạo động, phiến loạn

путчи́ст *м.* người bạo động, quân phiến loạn, loạn quân, phiến quân

пу́ты *мн.* 1. dây buộc (tróng) chân ngựa; 2. *перен.* xiềng xích, gông xiềng, (sự, cảnh) trói buộc

пут||ь *м.* 1. (*дорога*) (con) đường, lộ; проложи́ть но́вый ~ mở một con đường (con lộ) mới; во́дный ~ đường thuỷ, thuỷ lộ, thuỷ đạo; морско́й ~ đường biển (bể, hàng hải), hải đạo; возду́шные ~и́ những đường (tuyến, tuyến đường) hàng không; 2. (*железнодорожная колея*) đường ray; 3. (*поездка, путешествие*) đường, hành trình, (cuộc) đi; ~ сле́дования hành trình, đường đi; на обра́тном ~и́ trên đường về (trở về, đi về); счастли́вого ~и́! chúc lên đường bình yên!, đi đường mạnh giỏi nhé!, thượng lộ bình an!; 4. (*направление*) đường, đường lối; *перен. тж.* đường hướng, phương hướng, hướng; он на пра́вильном ~и́ anh ấy đang đi đúng đường (đang đi trên đường đúng); их ~и́ разошли́сь chí hướng (đường hướng) của họ khác biệt nhau; 5. (*способ*) cách, đường, phương pháp, phương thức; ми́рным ~ём bằng phương pháp hoà bình; око́льным ~ём theo đường vòng; 6. *мн.*: ~и́ *анат.* đường; дыха́тельные ~и́ đường hô hấp; выдели́тельные ~и́ đường bài tiết; ✧ после́дний ~ đường đến nơi yên nghỉ cuối cùng, (đường) đưa tang; на ~и́ к чему́-л., по ~и́ к чему́-л. trên đường tới cái gì; по ~и́ а) (*мимоходом*) tiện đường; б) (*по одному и тому же направлению*) cùng đường; нам не по ~и́ с ва́ми а) chúng tôi không đi cùng đường với các anh; б) *перен.* đường hướng (chí hướng) của chúng ta khác hẳn nhau; идти́ свои́м ~ём làm theo cách của mình, đi theo con đường riêng của mình; напра́вить кого́-л. на ~ и́стины chỉ cho ai con đường đúng

пуф I *м.* (*мебель*) puf, ghế nệm thấp (*thường là tròn*)

пуф II *м.* (*ложное известие*) *разг.* tin vịt

пух *м.* lông tơ; (*на материи*) lông, tuyết; гуси́ный ~ lông hồng, hồng mao, lông tơ của ngỗng; ✧ разби́ть в ~ и прах đánh cho tan tành (tan xác pháo); ни ~а ни пера́! chúc may mắn!, chúc gặp may!, chúc may tay!

пу́хленький *прил. разг. см.* пу́хлый

пу́хл||ый *прил.* 1. phính, phúng phính, mũm mĩm, múp míp, húp híp; ~ые щёчки đôi má phính (phúng phính, phinh phính); 2. (*объёмистый*) dày, dày cộp, dày cộm; ~ том một tập dày cộp

пу́хнуть *несов.* sưng húp, hum húp, sưng (húp, phồng, phính, phình, trương) lên, sưng, húp, mưng

пухови́к *м.* 1. đệm lông tơ; 2. (*куртка*) áo lông tơ

пухо́вка *ж.* búp (húp) phấn

пухо́вый *прил.* 1. (làm, độn) bằng lông tơ; 2. (*дающий пух*) cho (có nhiều) lông tơ

пучегла́зие *с.* (tật) mắt lồi

пучегла́зый *прил. разг.* (có) mắt lồi; mắt ốc nhồi (*разг.*)

пучи́на *ж.* 1. (*морская бездна*) vực biển, vực thẳm; *перен.*: ~ войны́ vực thẳm chiến tranh; 2. (*в болоте*) vực

пу́чить *несов. разг.* 1. *безл.* sình, trương; у него́ живо́т ~ит, его́ ~ит nó sình bụng; 2. (*таращить*): ~ глаза́ на кого́-л, на что́-л. trố mắt nhìn ai, cái gì

пучо́к *м.* 1. bó (mớ, chùm) nhỏ, bó, mớ, túm, chùm; ~ зелёного лу́ка một túm (mớ, bó) hành lá; 2. *физ.* chùm; *биол.* bó; ~ лучей́ chùm tia sáng; ~ нейтро́нов chùm notron; сосу́дисто-

волокни́стый ~ *анат.* bó mạch sợi; 3. (*из волос*) *разг.* búi (lọn) tóc

пу́шечн||ый *прил.* (thuộc về) đại bác, đại pháo, pháo nòng dài, canông, súng lớn; ~ая стрельба́ bắn đại bác (đại pháo, canông); ✧ ~ое мя́со bia đỡ đạn, bia thịt

пуши́нка *ж.* 1. sợi lông, lông tơ, tơ, bụi; снять с рукава́ ~y lấy sợi lông trên tay áo; сне́жные ~и bông tuyết; 2. (vật) nhẹ tênh, nhẹ tựa lông hồng; ✧ ~ к ~е, и бу́дет пери́нка ≅ kiến tha lâu có ngày đầy tổ

пуши́ст||ый *прил.* có nhiều lông tơ; ~ые во́лосы tóc tơ (mây, mềm mại); ~ котёнок mèo con có nhiều lông tơ (có bộ lông mềm mại)

пу́шк||а *ж.* đại bác, đại pháo, pháo nòng dài, canông, súng lớn; súng thần công (*ист.*); pháo (*сокр.*); ✧ взять на ~y đánh lừa, lừa gạt, lừa đối, xí gạt

пушка́рь *м. ист.* pháo thủ

пушни́на *ж. собир.* bộ (da) lông thú

пушно́й *прил.*: ~ зверь con thú để lấy bộ lông; ~ про́мысел nghề săn thú để lấy bộ lông

пушо́к *м.* lông tơ, lông măng (*птичий тж.*)

пу́ща *ж.* (khu) rừng rậm, rừng hoang

пуща́ть *несов. прост. см.* пуска́ть

пу́ще *нареч. разг.*: ~ чего́-л. nhiều hơn cái gì; ~ всего́ nhiều nhất, hơn tất cả

пу́щ||ий *прил.*: для ~ей ва́жности để làm ra vẻ quan trọng hơn, để quan trọng hoá

пчела́ *ж.* ong, ong mật, ong ruồi (*Apis mellifera*); рабо́чая ~ ong thợ

пчели́н||ый *прил.* (thuộc về) ong, ong mật, ong ruồi; ~ рой đàn ong; ~ мёд mật ong; ~ая ма́тка ong chúa; ~ яд nọc ong

пчелово́д *м.* người nuôi ong

пчелово́дство *с.* (nghề, ngành) nuôi ong

пчелово́дческ||ий *прил.* (thuộc về) nuôi ong; ~ое хозя́йство cơ sở (doanh nghiệp) nuôi ong

пчёльник *м.* chỗ (nơi, khu) nuôi ong

пшени́ца *ж.* (*растение*) (cây) lúa mì, tiểu mạch (*Triticum*); (*зёрна*) lúa mì, tiểu mạch

пшени́чн||ый *прил.* (thuộc về) lúa mì, tiểu mạch; ~ая мука́ bột mì; ~ хлеб bánh mì

пшённ||ый *прил.* (thuộc về) kê; ~ая ка́ша cháo kê

пшено́ *с.* kê (*đã xay giã rồi*)

пшик *м. разг.* chẳng được gì

пыж *м.* nùi, nút

пы́житься *несов. разг.* 1. (*стараться*) ra sức, cố cật lực, gắng hết sức, è cổ làm; 2. (*важничать*) lên mặt, vênh vang, vênh váo, bắng nhắng, bặng nhặng, làm nhắng lên (nhặng bộ, nhặng xị, vẻ quan trọng)

пыл *м.* (lòng, sự) hăng say, hăng hái, nhiệt tình, nhiệt tâm, nhiệt huyết, nhiệt thành; охлади́ть чей-л. ~ làm nguội lòng hăng hái (nhiệt tâm, nhiệt tình) của ai; ✧ в ~ý сраже́ния lúc cuộc chiến đấu đang nóng bỏng (sôi nổi, quyết liệt); с пы́лу, с жа́ру đang nóng sốt, vừa nấu xong, mới ra lò

пыл||а́ть *несов.* 1. bừng (bùng, bốc) cháy, cháy bừng bừng (hừng hực); дом ~а́ет ngôi nhà bừng cháy (bùng cháy, bốc cháy, cháy bừng bừng, cháy hừng hực); 2. (*светиться*) sáng bừng, sáng rực, bừng sáng; 3. *перен.* (*о лице*) đỏ bừng, nóng bừng; 4.: ~ гне́вом bừng bừng (đùng đùng) nổi giận; ~ любо́вью yêu say đắm (tha thiết); ~ стра́стью bừng bừng lửa dục; ~ негодова́нием sục sôi lòng phẫn nộ

пылеви́дн||ый *прил.* dạng bụi (bột), hạt nhỏ; ~ое то́пливо nhiên liệu dạng bụi (dạng bột, hạt nhỏ)

пылезащи́тный *прил.* (để) che bụi, chống bụi

пыленепроница́емый *прил.* không để lọt bụi, chắn bụi

пылесо́с *м.* máy hút bụi

пыли́нка *ж.* 1. hạt bụi; 2. *бот.* hạt phấn hoa

пыли́ть, напыли́ть làm bốc bụi, tung bụi lên

пыли́ться *несов.* phủ (bám) bụi

пы́лк||ий *прил.* hăng hái, hăng say, nhiệt tình, nhiệt thành, nồng nhiệt, bừng bừng, sôi nổi, say đắm, tha thiết; ~ ю́ноша chàng trai hăng hái (nhiệt tình, hăng say); ~ое воображе́ние trí tưởng tượng mãnh liệt; ~ая любо́вь tình yêu say đắm (nồng nhiệt, nồng cháy, tha thiết); ~ая речь lời nói sôi nổi (hăng hái, nồng nhiệt)

пы́лкость *ж.* (lòng, tính) hăng hái, hăng say, sôi nổi, nhiệt tâm, nhiệt huyết

пыл||ь *ж.* bụi, bụi bặm; (*водяная*) hạt nước li ti, mưa bụi; выбива́ть ~ из чего́-л. đập (giũ) bụi cho cái gì, đập (giũ) cái gì cho sạch bụi; быть в ~и́ phủ đầy bụi; ✧ пуска́ть ~ в глаза́ hư trương thanh thế, loè bịp, nói mẽ, choẹ, trộ, loè, khoe khoang dối trá; косми́ческая ~ bụi vũ trụ

пы́льник I *м. бот.* bao phấn

пы́льник II *м. разг.* (*плащ*) áo khoác, áo che bụi

пы́льно *нареч. в знач. сказ. безл.* thật là bụi bặm (đầy bụi)

пы́льн||ый *прил.* đầy (lắm) bụi, bụi bặm; ~ ковёр tấm thảm đầy bụi; ~ая доро́га con đường lắm bụi (bụi bặm); ~ городо́к thị trấn bụi bặm (lắm bụi)

пыльца́ *ж. бот.* phấn hoa, hoa phấn; цвето́чная ~ (*продукт пчёл*) phấn hoa

пыре́й *м. бот.* (cây) cỏ băng, mao thảo (*Agropyron*)

пыта́ть *несов.* (*В*) tra tấn, tra khảo, dùng nhục hình; *перен.* tra hỏi, hỏi tra, gạn hỏi, cật vấn, lục vấn, hỏi vặn

пыта́ться, попыта́ться toan, thử, cố, mưu toan, cố gắng, cố thử

пы́тк||а *ж.* 1. nhục hình, (sự) tra tấn, tra khảo; подверга́ть кого́-л. ~e tra tấn ai, dùng nhục hình đối với ai; ору́дие ~и dụng cụ tra tấn, hình cụ; 2. *перен.* (sự, nỗi) đau đớn, khổ sở, khốn khổ, đau khổ, thống khổ

пытли́во *нареч.*: ~ гляде́ть tò mò nhìn, nhìn với đôi mắt hiếu kỳ

пытли́вость *ж.* (tính) hiếu kỳ, hiếu học, tò mò, cầu tiến

пытли́вый *прил.* hiếu kỳ, hiếu học, tò mò, cầu tiến, ham hiểu biết; ~ ум trí óc hiếu học (cầu tiến, ham hiểu biết); ~ взгляд cái nhìn tò mò (hiếu kỳ)

пы́хать *несов.*: печь пы́шет жа́ром lò hừng hực bốc hơi nóng; он пы́шет здоро́вьем cả người anh ta toát lên vẻ tráng kiện, sức khoẻ lộ rõ trên người anh ta

пыхт||е́ть *несов. разг.* 1. (*тяжело дышать*) thở hồng hộc (phì phì, phì phò); *перен.* (над *Т*) cố hết sức, vắt óc; ~ над реше́нием зада́чи vắt óc giải bài toán; 2. (*о машинах*) thở (xả hơi) phì phì; парово́з ~е́л, ме́дленно поднима́ясь в го́ру chiếc đầu máy vừa thở phì phì vừa chậm rãi chạy lên dốc

пы́шка *ж.* 1. (*булка*) (ổ) bánh mì tròn; 2. *разг.* (*о человеке*) người béo phục phịch (béo núc ních, béo núc, béo quay)

пы́шно *нареч.* (một cách) mỹ lệ, lộng lẫy, tráng lệ, sang trọng

пы́шность *ж.* (sự, vẻ, tính chất) lộng lẫy, tráng lệ, hoa lệ; (*великолепие*) (sự, vẻ, tính chất) sang trọng

пы́шн||ый *прил.* 1. хо́р; (*о волосах и т. п.*) rậm, dày và mịn; (*о хлебе и т. п.*) mềm phồng, хо́р; (*о человеке*)

phục phịch, núc ních, béo bụ, béo quay, béo tròn; 2. (*великолепный, роскошный*) lộng lẫy, tráng lệ, hoa lệ, sang trọng; 3. (*высокопарный*) hoa mỹ, bay bướm; ~ые фра́зы câu nói hoa mỹ (bay bướm)

пьедеста́л *м.* bệ, đài, bệ (đài) tượng

пьезоэлектри́чество *с.* áp điện

пье́ксы *мн.* (*ед.* пье́кса *ж.*) (đôi) giày trượt tuyết

пье́са *ж.* 1. (*драматическое произведение*) vở kịch, vở tuồng, vở chèo, vở; 2. *муз.* khúc nhạc, khúc nhạc ngắn

пьяне́ть, опьяне́ть 1. say, say rượu; 2. *перен.* (от *Р*) say sưa, hưng phấn, phấn khởi

пьян||и́ть, опьяни́ть (*В*) 1. làm say (say rượu); 2. *перен.* làm say sưa (hưng phấn, phấn khởi); его ~я́т успе́хи thành tích làm nó say sưa choáng váng

пья́ница *м. и ж.* người nghiện rượu, kẻ rượu chè be bét; sâu (bợm) rượu (*разг.*)

пья́нство *с.* (sự, tệ, nạn) nghiện rượu, rượu chè be bét

пья́нствовать *несов.* nghiện (ghiền, nghiền) rượu

пьянчу́||га, ~жка *м. и ж. презр.* (đồ) sâu rượu, bợm rượu

пья́ный *прил.* 1. say, say rượu; *перен.* say sưa, choáng váng; 2. *в знач. сущ. м.* người say rượu

пэр *м. ист.* đại phu, công khanh

ПЭС *ж. неизм. см.* прили́вный

пюпи́тр *м.* (*для нот*) giá nhạc; (*для книг и т. п.*) yên sách, đài sách, yên viết, đài viết, án thư

пюре́ *с. нескл.* (món) purée, puyarê, nghiền nhừ; карто́фельное ~ purée khoai tây, khoai tây nghiền nhừ

пядь||ь *ж.*: ни ~и земли́ не отда́ть không nhường một tấc đất; семи́ ~ей во лбу thông kim bác cổ, rất mực thông minh, ba đầu sáu tay

пя́льцы *мн.* (*для вышивания*) khung thêu; (*для кружев*) khung ren, khung làm đăngten

пясть *ж. анат.* phần mu (khối đốt) bàn tay (*ở giữa cổ tay và ngón tay*)

пят||а́ *ж.* 1. *уст.* gót, gót chân; 2. (*опорная часть чего-л.*) chân, đế, bệ, ngõng, ngõng tựa; ✧ до пят dài chấm gót, rất dài; ходи́ть за ке́м-л. по ~а́м theo (bám) sát gót ai, bám theo (bám riết) ai; быть под ~о́й у кого́-л. ở dưới quyền (ách, gót giày, gót sắt) của ai; с головы́ до пят từ đầu đến chân, từ đầu đến đuôi, toàn bộ

пята́к *м. разг.* đồng năm kopeck (côpêch), đồng năm xu

пятачо́к *м. разг.* 1. *см.* пята́к; 2. (*у свиньи*) mõm (mũi) lợn; 3. (*небольшая площадка*) bãi con, khoảnh đất nhỏ

пятёрк||а *ж.* 1. (*цифра*) chữ (con) số năm; 2. (*школьная отметка*) điểm năm, điểm ưu, năm điểm; учени́к получи́л ~у học sinh được điểm năm (điểm ưu); 3. *разг.* (*денежный знак*) đồng năm rúp, giấy năm đồng

пятерня́ *ж. прост.* năm ngón tay, bàn tay

пя́теро *числ.* năm, năm người, bộ năm, tay năm; ~ су́ток năm ngày đêm; у них ~ дете́й họ có năm con; нас всего́ ~ chúng tôi (chúng ta) chỉ có năm người thôi

пятёрочни||к *м.*, **~ца** *ж. разг.* học sinh ưu tú

пятибо́рье *с. спорт.* năm môn phối hợp, năm môn; (*соревнование*) (cuộc) thi năm môn phối hợp, thi năm môn

пятигла́вый *прил.* (*о куполах*) (có) năm nóc tròn, năm mái vòm

пятигра́нник *м. геом.* (hình) ngũ diện

пятидесятиле́тие *с.* 1. (*срок*) (thời gian) năm mươi năm, nửa thế kỷ; 2. (*годовщина*) (cuộc, lễ) kỷ niệm năm mươi năm, kỷ niệm lần thứ năm mươi

пятидесятиле́тн||ий *прил.* 1. (*о сроке*) (lâu, trong) năm mươi năm; врач с ~им ста́жем bác sĩ có thâm niên năm mươi năm; 2. (*о возрасте*) (lên, được) năm mươi tuổi, ngũ tuần; ~ мужчи́на người đàn ông năm mươi tuổi

пятидеся́т||ый *прил.* (thứ) năm mươi; ~ые го́ды про́шлого столе́тия những năm thứ năm mươi (những năm 50) của thế kỷ trước

пятидне́вный *прил.* (trong) năm ngày

пятизвёздочный *прил.*: ~ оте́ль khách sạn năm sao

пятикла́ссни||к *м.*, **~ца** *ж.* học sinh lớp năm

пятиконе́чн||ый *прил.* (có) năm cánh, năm góc, năm cạnh, ngũ giác; ~ая звезда́ ngôi sao năm cánh

пятикопе́ечн||ый *прил.* năm kopeck (côpêch)

пятикра́тн||ый *прил.* năm lần; (*увеличенный в пять раз*) tăng lên năm lần; ~ чемпио́н vô địch năm lần, năm lần vô địch; в ~ом разме́ре gấp năm lần, tăng lên năm lần

пятиле́тие *с.* 1. (*срок*) (thời gian) năm năm; 2. (*годовщина*) (cuộc, lễ) kỷ niệm năm năm, kỷ niệm lần thứ năm

пятиле́тка *ж.* 1. (*пятилетие*) (thời gian) năm năm; 2. (*пятилетний план*) kế hoạch năm năm

пятиле́тний *прил.* 1. (*о сроке*) (lâu, trong) năm năm; ~ план kế hoạch năm năm; 2. (*о возрасте*) (lên) năm tuổi, năm; ~ ребёнок đứa bé lên năm, thằng bé năm tuổi

пятиме́сячный *прил.* 1. (*о сроке*) (lâu, trong) năm tháng; 2. (*о возрасте*) (lên) năm tháng; ~ ребёнок đứa bé năm tháng

пятимину́тка *ж. разг.* (cuộc) hội ý, hội ý hội báo

пятисотле́тие *с.* 1. (*срок*) (thời gian) năm trăm năm; 2. (*годовщина*) (cuộc, lễ) kỷ niệm năm trăm năm, kỷ niệm lần thứ năm trăm

пятисо́тый *числ.* (thứ) năm trăm

пятисто́пный *прил. лит.*: ~ стих thơ năm chữ (ngũ ngôn, năm chân)

пятито́нка *ж. разг.* xe vận tải năm tấn

пя́титься, попя́титься đi thụt (giật) lùi, lùi lại, lui bước

пятиуго́льник *м. геом.* hình năm cạnh (năm góc, ngũ giác)

пятиуго́льный *прил.* (có) năm cạnh, năm góc, ngũ giác

пя́тк||а *ж.* gót, gót chân; ✧ у него́ душа́ в ~и ушла́ nó sợ mất hồn, nó sợ mất vía, nó sợ hồn xiêu phách lạc; лиза́ть ~и кому́-л. liếm gót (liếm gót giày) của ai; пока́зывать ~и hốt hoảng bỏ chạy, vội vàng chạy đi, vác cẳng mà chạy

пятнадцатиле́тний *прил.* 1. (*о сроке*) (lâu, trong) mười lăm năm; 2. (*о возрасте*) (lên) mười lăm tuổi; tuổi trăng tròn (*поэт.*)

пятна́дцатый *числ.* (thứ) mười lăm

пятна́дцать *числ.* mười lăm

пятна́ть, запятна́ть (*В*) 1. làm lấm tấm, để lại những vết; 2. *перен.* làm vấy bẩn (ô uế, hoen ố), bôi tro trát trấu; запятна́ть свою́ репута́цию, своё и́мя làm vấy bẩn (làm hoen ố, bôi tro trát trấu vào) thanh danh của mình; запятна́ть свою́ честь làm hoen ố (nhơ nhuốc) danh dự của mình

пятна́шки *мн.* (*скл. как ж.*) *разг.* (trò) đuổi bắt

пятни́стый *прил.* lốm đốm, lấm chấm; ~ оле́нь hươu sao

пя́тница *ж.* (ngày) thứ sáu; ✧ у него́ семь пя́тниц на неде́ле anh ta thay đổi ý kiến như chong chóng (thay đổi ý kiến xoành xoạch)

пятно́ *с.* 1. vết, đốm, vết bẩn; выводи́ть пя́тна tẩy vết bẩn; 2. *перен.* tỳ vết, vết nhơ; ✧ со́лнечные пя́тна *астр.*

(những) vết đen ở mặt trời; и на со́лнце есть пя́тна *посл.* ≅ nhân vô thập toàn; đến như ông Mặt trời cũng còn có tỳ vết nữa là!

пятновыводи́тель *м.* thuốc tẩy vết bẩn

пято́к *м. разг.* năm (*cái*); ~ яи́ц năm quả trứng

пя́т||ый *числ.* (thứ) năm; *в многозначных числах часто переводится* (thứ)... lăm, ... nhăm; ~ эта́ж tầng năm (thứ năm); ~ая страни́ца trang năm (thứ năm); два́дцать ~ое апре́ля ngày hai mươi lăm (nhăm) tháng tư; два́дцать пять мину́т ~ого бо́ли giờ hai mươi lăm (nhăm) phút; ✧ расска́зывать из ~ого в деся́тое ≅ kể dây cà ra dây muống; kể chuyện nọ xọ chuyện kia

пять *числ.* năm; *в многозначных числах часто переводится* lăm, nhăm; ~ метров năm mét; три́дцать ~ ba mươi lăm (nhăm), băm lăm (nhăm); со́рок ~ bốn mươi lăm (nhăm), bốn lăm (nhăm); сто ~ một trăm linh (lẻ) năm; две ты́сячи пять hai nghìn không trăm lẻ năm; штук ~ dăm cái, khoảng năm cái

пятьдеся́т *числ.* năm mươi, năm chục; ~ пять năm mươi lăm (nhăm), năm lăm (nhăm); сто ~ một trăm năm mươi, một trăm rưỡi

пятьсо́т *числ.* năm trăm; ты́сяча ~ một nghìn năm trăm, một nghìn rưỡi

пя́тью *нареч.* năm lần; ~ пять — два́дцать пять năm lần năm là hai mươi lăm (nhăm)

Р

раб *прям. и перен.* nô lệ; nô (*сокр.*)

раба́ *ж. см.* рабы́ня

рабко́р *м.* (рабо́чий корреспонде́нт) *ист.* thông tín viên công nhân

рабовладе́лец *м.* chủ nô

рабовладе́льческий *прил.* (thuộc về) chủ nô; (*основанный на рабстве*) (dựa trên) chế độ nô lệ; ✧ ~ строй chế độ chiếm hữu nô lệ

рабовладе́ние *с.* (sự) chiếm hữu nô lệ

раболе́пие *с. см.* раболе́пство

раболе́пный *прил.* nô lệ, luồn cúi, quỵ luỵ, bợ đỡ, xun xoe

раболе́пство *с.* (thái độ, thói) nô lệ, luồn cúi, quỵ luỵ, bợ đỡ, xun xoe

раболе́пствовать *несов.* (пе́ред *Т*) luồn cúi, quỵ luỵ, bợ đỡ, xun xoe, xu mị, xu nịnh

рабо́т||а *ж.* 1. (*действие*) (sự) làm việc; (*механизма*) (sự) hoạt động, chạy; (*деятельность, труд*) công việc, lao động; физи́ческая ~ công việc (lao động) chân tay; ~ дви́гателя hoạt động của động cơ; ~ мы́сли hoạt động của tư tưởng, quá trình tư duy; 2. (*занятие на каком-л. предприятии*) việc làm, công việc, công tác, việc; (*служба*) công tác, chức vụ; (*место службы*) nơi làm việc, sở, nhiệm sở, công sở; поступи́ть на ~у nhận việc (công tác), vào làm việc, nhậm chức; снять кого́-л. с ~ы sa thải (thải hồi, thải, cách chức) ai; идти́ на ~у đi làm, đi đến nơi làm việc, đến sở (nhiệm sở); быть без ~ы không có việc, thất nghiệp, ngồi không; 3. *мн.*: ~ы (*по обработке чего-л.*) công việc, việc; строи́тельные ~ы công việc xây dựng (xây cất), việc thi công; ремо́нтные ~ы việc (công việc) tu sửa, việc sửa chữa (tu bổ); 4. *мн.*: ~ы (*как мера наказания*) lao động; принуди́тельные ~ы lao động cưỡng bách, lao dịch, lao hình; 5. (*то, что подлежит обработке*) việc, công việc; разда́ть всем ~у giao việc cho mọi người; 6. (*продукт труда*) tác phẩm, trước tác, công trình nghiên cứu, sáng tác; (*школьника, студента*) bài làm, bài văn, bài; печа́тные ~ы (những) tác phẩm đã in, công trình nghiên cứu đã đăng; вы́ставка рабо́т худо́жника trưng bày tác phẩm của hoạ sĩ; дома́шняя ~ bài làm ở nhà; контро́льная ~ bài (bài làm) kiểm tra; 7. (*качество, способ исполнения*) cách làm (tạo tác, chế tạo, gia công), phẩm chất; вещь превосхо́дной ~ы đồ làm rất tinh xảo, vật tạo tác tuyệt đẹp; 8. *физ.* công; виртуа́льная ~ công ảo; поле́зная ~ công có ích; эффекти́вная ~ công có hiệu lực; ✧ взять кого́-л. в ~у kèm cặp (ráo riết giáo dục, tích cực tác động đến) ai

рабо́т||ать *несов.* 1. (*трудиться, состоять где-л. на службе*) làm, làm việc, công tác; ~ на заво́де làm (làm việc) ở nhà máy; 2. (*Т*) (*выполнять обязанности кого-л.*) làm, làm nghề; ~ меха́ником làm (làm nghề) thợ máy; 3. (над *Т*) làm, viết, thảo, soạn, biên soạn, soạn thảo, nghiên cứu, sáng tạo, suy nghĩ; ~ над диссерта́цией viết (làm) luận án; ~ над о́бразом tìm hiểu (đi sâu vào, thâm nhập vào) nhân vật; ~ над кни́гой (*писать, создавать*) viết (soạn, biên soạn) sách; (*изучать*) nghiên cứu, khảo cứu; 4. (с *Т*) (*воспитывать*) dạy, giáo dục; ~ с детьми́ dạy trẻ; ~ с ка́драми giáo dục cán bộ; 5. (на *В*) làm (làm việc) cho..., phục vụ cho..., bảo đảm lợi ích của...; 6. (*Т*) (*действовать чем-л.*) dùng, sử dụng, làm việc với...; ~ мо́лотом dùng (đập) búa; ~ локтя́ми huých, hích, huých cùi chỏ, hích khuỷu tay; 7. (*о механизмах, агрегатах*) hoạt động, chạy, làm việc; мото́р ~ает безотка́зно động cơ chạy rất tốt; телефо́н не ~ает điện thoại không làm việc; то́рмоз не ~ает phanh không ăn; 8. (на *П*) (*действовать с помощью тех или иных материалов и т. п.*) chạy (hoạt động, làm việc) bằng..., dùng, sử dụng; заво́д ~ает на ме́стном сырье́ nhà máy chạy (hoạt động, làm việc) bằng nguyên liệu địa phương; мото́р ~ает на ди́зельном то́пливе động cơ chạy bằng dầu diezen; 9. (*действовать об органах тела*) hoạt động; его́ желу́док не ~ает dạ dày của anh ấy không tiêu hoá, nó ăn không tiêu; 10. (*быть в действии, быть открытым*) mở cửa, làm việc, hoạt động; заво́д ~ает в три сме́ны nhà máy chạy (làm việc) ba ca; библиоте́ка ~ает с двух до восьми́ (восьми́ часо́в) thư viện mở cửa từ hai đến tám giờ; телегра́ф ~ает кру́глые су́тки phòng điện báo làm việc suốt ngày đêm; ✧ ~ над собо́й tu dưỡng, tự rèn luyện, rèn luyện mình, trau giồi bản thân

рабо́т||аться *несов. безл.*: по утра́м хорошо́ ~ается buổi sáng dễ làm việc (làm việc tốt); мне сего́дня не ~ается hôm nay tôi không làm việc được (làm việc không có kết quả gì)

рабо́тник *м.* 1. người làm, cán bộ, nhân viên; ~ у́мственного труда́ người lao động trí óc; ~ тра́нспорта nhân viên (người làm) vận tải; ~ посо́льства nhân viên sứ quán; парти́йный ~ cán bộ đảng; 2. *уст.* (*батрак*) cố nông

рабо́тница *ж.* 1. nữ cán bộ (nhân viên); 2. *уст.* (*батрачка*) nữ cố nông; 3. (*женщина-рабочий*) nữ công nhân; ✧ дома́шняя ~ bà phục vụ ở nhà, cô giúp việc trong nhà, cô ở; cô sen, ô-sin (*разг.*)

работода́тель *м.* người thuê nhân công, người giao việc, chủ nhà máy

работорго́вец *м.* kẻ buôn bán nô lệ

работорго́вля *ж.* (việc) buôn bán nô lệ

работоспосо́бность *ж.* khả năng lao động (làm việc), sức làm việc

работоспосо́бн||ый *прил.* 1. (*трудоспособный*) có sức (khả năng) làm việc, có sức (khả năng) lao động, làm việc được; ~ое населе́ние nhân khẩu có sức lao động; 2. (*усидчивый*) cần cù, cần mẫn, chăm chỉ, siêng năng, ham làm

работя́га *м. и ж.* (*скл. как ж.*) *разг.* người cần cù (chăm chỉ, ham làm, ham học)

работя́щий *прил. разг.* cần cù, chăm chỉ, ham làm, ham học

рабо́че-крестья́нский *прил.* (thuộc về) công nông, công nhân và nông dân, thợ thuyền và dân cày

рабо́ч||ий I *м.* (*скл. как прил.*) người thợ, công nhân; *мн.* thợ thuyền, công nhân; фабри́чный ~ công nhân nhà máy; ~ие и слу́жащие công nhân và viên chức, công nhân viên

рабо́ч||ий II *прил.* 1. (thuộc về) thợ, công nhân, thợ thuyền; ~ класс giai cấp công nhân; ~ая молодёжь thanh niên công nhân (thợ thuyền); ~ее движе́ние phong trào công nhân (thợ thuyền); ~ая власть chính quyền công nhân; ~ посёлок xóm thợ, khu công nhân (lao động); 2. (*производящий полезную работу*): ~ скот gia súc canh tác, súc vật cày kéo; ~ая ло́шадь ngựa kéo (kéo xe, tải đồ); ~ие пчёлы ong thợ; 3. (*предназначенный для работы*) (để) làm việc, lao động, công tác; ~ день ngày làm việc (lao động); ~ее вре́мя thời gian làm việc (lao động), giờ làm việc (hành chính); ~ костю́м quần áo làm việc (lao động); ~ее ме́сто chỗ làm việc, nơi lao động; ~ая встре́ча cuộc gặp gỡ công tác (làm việc); 4. (*служащий руководством для проведения работы*) (để) làm việc, công tác, lao động, gia công, thi công; ~ чертёж bản vẽ thi công; ~ая гипо́теза giả thiết công tác; 5. *тех.* (để) hoạt động, làm việc, chịu lực, chạy; ~ие ча́сти маши́ны các bộ phận hoạt động (làm việc) của máy; ✧ ~ие ру́ки công nhân, thợ thuyền; ~ая си́ла *эк.* а) (*труд, энергия*) nhân lực, lực lượng lao động, sức lao động, nhân công; б) (*рабочие*) công nhân, thợ thuyền; ~ визи́т (cuộc, chuyến) đi thăm công vụ, đi công cán; в ~ем поря́дке trong quá trình công tác

ра́бски *нареч.* (một cách) nô lệ

ра́бск||ий *прил.* 1. (thuộc về) nô lệ; (*тяжёлый, непосильный*) nô lệ, cực kỳ vất vả (nặng nề), cùng cực; ~ труд lao động nô lệ (cực kỳ vất vả, cực kỳ nặng nề); 2. (*свойственный рабу*) nô lệ, quỵ luỵ, tôi tớ, tôi đòi; (*слепо следующий кому-л., чему-л.*) nô lệ, mù quáng; ~ая поко́рность thái độ phục tùng nô lệ; ~ое подража́ние bắt chước nô lệ (mù quáng), nhắm mắt học đòi

ра́бств||о *с.* 1. chế độ nô lệ; отме́на ~а xoá bỏ chế độ nô lệ; 2. (*состояние раба*) tình trạng (tình cảnh, thân phận) nô lệ; *перен. тж.* thân phận tôi tớ

рабфа́к *м.* (рабо́чий факульте́т) *ист.* hệ công nhân

рабы́ня *ж.* nữ nô lệ (*тж. перен.*), nô tỳ, nữ nô, hoa nô

равви́н *м.* rabbin, giáo sĩ Do thái giáo

ра́венств||о *с.* 1. (*одинаковость*) (sự) ngang, bằng, ngang bằng, bằng nhau, ngang nhau, như nhau, giống nhau, đồng đẳng; ~ очко́в ngang (bằng) điểm; знак ~а dấu ngang (bằng nhau, ngang nhau); поста́вить знак ~а ме́жду че́м-л. đặt một dấu ngang giữa những cái gì, coi cái gì và cái gì như nhau; при ~е голосо́в khi số phiếu bằng (ngang) nhau; 2. (*в обществе*) (sự) bình đẳng; ~ пе́ред зако́ном bình đẳng trước pháp luật; социа́льное ~ bình đẳng xã hội; 3. *мат.* đẳng thức; ~ мно́жеств đẳng thức các tập hợp

равне́ние *с.* (sự) gióng đều hàng, sắp thẳng hàng, xếp thẳng hàng; ~ напра́во! gióng đều hàng bên trái!; ~ напра́во! gióng đều hàng bên phải!

равни́на *ж.* đồng bằng, bình nguyên

равни́нный *прил.* (thuộc về) đồng bằng, bình nguyên

равно́ 1. *нареч.* như (bằng) nhau, ngang với, giống (ngang) như, đồng đều; 2. *в знач. сказ.* (*Д*) bằng, thành, là; три плюс два ~ пяти́ ba cộng hai thành (bằng, là) năm; 3. *в знач. союза*: а ~ и, ~ как, ~ как и cũng như, cũng giống như, chẳng khác gì; э́то каса́ется меня́, а ~ и вас điều đó có liên quan đến tôi cũng như đến anh; ✧ всё ~ а) (*безразлично*) cũng thế thôi, đằng nào cũng thế thôi, thế nào cũng được; б) (*несмотря ни на что*) dù thế nào đi nữa, dù sao chăng nữa, thế nào (dù thế nào, dù sao) cũng; мне всё ~ đối với tôi thì đằng nào cũng thế thôi (thì thế nào cũng được, thì cái đó hoàn toàn không quan trọng); я всё ~ приду́ dù thế nào đi nữa thì tôi cũng sẽ cứ đến, thế nào (dù thế nào, dù sao) tôi cũng đến

равнобе́дренный *прил.*: ~ треуго́льник *геом.* tam giác cân

равнобо́чн||ый *прил.*: ~ая трапе́ция *геом.* hình thang cân

равнове́лик||ий *прил. мат.* đẳng tích, tương đương

равнове́си||е *с.* 1. (sự, thế, trạng thái) cân bằng, thăng bằng, quân bình; привести́ что́-л. в ~ làm cái gì thăng bằng, đưa cái gì vào thế quân bình; сохраня́ть ~ giữ thăng bằng (thế quân bình); теря́ть ~ mất thăng bằng (thế quân bình); экологи́ческое ~ sự cân bằng sinh thái; усто́йчивое ~ *физ.* (thế, sự) cân bằng ổn định, cân bằng bền; 2. *перен.* (*устойчивое соотношение*) (thế) quân bình; полити́ческое — thế quân bình chính trị; 3. *перен.* (*покой, спокойствие*) (sự) an bình, bình tĩnh, yên ổn, ổn định; душе́вное ~ tâm thần an bình, tinh thần bình tĩnh; вы́вести кого́-л. из (состоя́ния) ~я làm ai mất bình tĩnh (mất an bình trong tâm hồn)

равнове́сный *прил.* cân bằng, thăng bằng, quân bình; an bình, bình tĩnh, yên ổn, ổn định (*ср.* равнове́сие)

равноде́йствующ||ий *прил.*: ~ая си́ла *физ.* lực tổng hợp, hợp lực

равноде́нственный *прил.* (thuộc về) phân điểm; xuân phân; thu phân (*ср.* равноде́нствие)

равноде́нстви||е *с.* phân điểm; весе́ннее ~ (tiết) xuân phân; осе́ннее ~ (tiết) thu phân; то́чка ~я phân điểm, xuân/thu phân điểm

равноду́шие *с.* (sự, thái độ) thờ ơ, dửng dưng, lãnh đạm, hờ hững, ơ hờ, vô tình

равноду́шно *нареч.* (một cách) thờ ơ, dửng dưng, lãnh đạm, hờ hững, ơ hờ

равноду́шн||ый *прил.* thờ ơ, dửng dưng, lãnh đạm, hờ hững, ơ hờ, vô tình; остава́ться ~ым к чему́-л. giữ thái độ dửng dưng (thờ ơ, ơ hờ, hờ hững, lãnh đạm) đối với cái gì

равнозна́чащий *прил.* cùng nghĩa, đồng nghĩa, cùng tầm quan trọng

равнозна́чимый *прил.* *см.* равнозна́чащий

равнозна́чность *ж.* (tính) đồng nghĩa, cùng nghĩa, đẳng nghĩa, cùng tầm quan trọng; *мат.* (tính) đẳng trị, tương đương, đồng trị

равнозна́чный *прил.* đồng nghĩa, cùng nghĩa, đẳng nghĩa, cùng tầm quan trọng; *мат.* đẳng trị, tương đương, đồng trị; ~ые величины́ những đại lượng đẳng trị (tương đương, đồng trị)

равноме́рно *нареч.* (một cách) đều, đều đặn, đồng đều; đều đều, nhịp nhàng (*ср.* равноме́рный)

равноме́рность *ж.* (sự, tính, tính chất) đều, đều đặn, đồng đều; đều đều, nhịp nhàng (*ср.* равноме́рный)

равноме́рн||ый *прил.* đều, đều đặn, đồng đều, đều (bằng, cân) nhau; (*ритмичный*) đều đều, nhịp nhàng; ~ое посту́кивание tiếng gõ đều đều; ~ шаг

bước đều (nhịp nhàng); ~ое движе́ние *физ., тех.* chuyển động đều; ~ое ускоре́ние *физ., тех.* gia tốc đều; ~ое разви́тие sự phát triển đều đặn (đồng đều)

равноо́сн||ый *прил. геом.* đồng trục

равноотстоя́щий *прил. геом.* cách đều

равнопра́вие *с.* (sự) bình quyền, bình đẳng; по́лное ~ hoàn toàn bình đẳng; ~ мужчи́н и же́нщин nam nữ bình quyền (bình đẳng)

равнопра́вн||ый *прил.* 1. bình quyền, bình đẳng; ~ догово́р hiệp ước bình đẳng; быть ~ым с ке́м-л. được bình quyền (bình đẳng) với ai; 2. *мат.* thuận đều

равноси́льн||ый *прил.* 1. (*равной силы*) ngang (cân, bằng) sức, ngang sức cân tài; 2. (*равнозначный*) tương đương, giống (ngang) như, chẳng khác gì; э́то ~о изме́не cái đó chẳng khác gì phản bội, điều đó ngang như (giống như, tương đương với) sự phản bội

равносторо́нний *прил. геом.* đều, đều cạnh; ~ треуго́льник tam giác đều

равноуго́льный *прил. геом.* đẳng giác, đều góc

равноудалённый *прил. геом.* cách đều

равноуско́ренный *прил. тех.* có gia tốc đều, nhanh dần đều

равноце́нность *ж.* (sự, tính chất) ngang giá, bằng giá, có giá trị ngang nhau; tương đương, có phẩm chất ngang nhau (*ср.* равноце́нный)

равноце́нн||ый *прил.* 1. (*по цене*) ngang (bằng) giá, có giá trị ngang nhau, đồng giá trị; ~ые ве́щи những đồ vật có giá trị ngang nhau, những việc có tầm quan trọng như nhau; 2. (*по качеству*) tương đương, có phẩm chất ngang nhau; ~ые рабо́тники những cán bộ ngang tài ngang đức (cân tài cân đức)

ра́вн||ый *прил.* 1. (*по величине, качеству и т. п.*) bằng (ngang, như, đều, giống) nhau, đồng đều; с ~ой ско́ростью với tốc độ bằng (ngang, đều, như, giống) nhau; на ~ых усло́виях với những điều kiện ngang (như, giống) nhau; не име́ть себе́ ~ых по чему́-л. vô song (có một không hai) về mặt gì, không ai bằng (không ai sánh kịp) về mặt gì; ему́ нет ~ого không ai bằng được (không ai sánh kịp) anh ấy, ông ta thật là người vô song; 2. (*по положению, правам и т. п.*) bình đẳng, bình quyền, ngang hàng, ngang nhau, đồng trang đồng lứa; относи́ться к кому́-л. как к ~ому đối xử với ai như người ngang hàng, coi ai như người đồng trang đồng lứa; 3. (*составляющий какую-л. величину*) bằng, vừa, ngang với; расстоя́ние, ~ое пяти́ ме́трам khoảng cách bằng năm mét; ✧ ~ым о́бразом, в ~ой ме́ре cũng vậy, cũng như thế, như (ngang, bằng) nhau; в ~ой ме́ре винова́т đều có lỗi như nhau, cũng có lỗi như thế; на ~ых ngang hàng, đồng trang đồng lứa, bằng vai phải lứa; cá mè một lứa (*погов.*)

равня́ть, сравня́ть 1. (*В*) (*делать равным*) làm... bằng (ngang) nhau; сравня́ть счёт *спорт.* nâng tỷ số lên bằng nhau; 2. (*В* с *Т*) (*считать одинаковым по качествам, достоинствам и т. п.*) coi... bằng (ngang, như) nhau (*với*)

равн||я́ться *несов.* 1. (с *Т*) *разг.* (*считать себя равным кому-л.*) so sánh, sánh, so, bì; никто́ не мо́жет ~ с ним không ai bằng được (bì kịp, so được với, sánh được với) anh ấy; 2. (по *Д*) (*в строю*) gióng đều (sắp thẳng, xếp thẳng) hàng (*theo...*); 3. (по *Д*, на *В*) (*следовать чьему-л. примеру*) noi gương, cố theo gương (theo kịp, cho bằng được), noi theo, nối gót, bắt chước; ~ по передовы́м cố theo gương (cố theo kịp, cố cho bằng được) những người tiên tiến; 4. (*Д*) (*быть равным*) bằng, là; (*быть равносильным*) ngang (tương đương) với; три́жды три ~я́ется девяти́ ba lần ba là chín, ba nhân với ba thành chín

рагу́ *с. нескл.* (món) ragout, ragu, la-gu

рад *в знач. сказ.* 1. (*Д + инф.*) mừng, vui, vui mừng, hân hạnh, hân hoan, hoan hỉ, sung sướng; ~ вас ви́деть tôi hân hạnh (vui mừng, rất sung sướng) được gặp anh/chị; я вам ~ tôi rất mừng được gặp anh/chị; я ~ его́ прие́зду tôi vui mừng vì anh ấy đến; он ~ слу́чаю nó mừng được gặp cơ hội tốt; 2. (*готов, согласен*) sẵn sàng, đồng ý; ✧ я и сам не ~ chính bản thân tôi cũng tiếc (ân hận, ăn năn, hối hận); ~ стара́ться sẵn sàng làm!; он и ~ стара́ться thế là nó cứ dốc hết sức mà làm; ~-радёхонек, ~-радёшенек mừng rơn, mừng quýnh, mừng cuống, mừng hết lớn, hết sức sung sướng, sung sướng vô hạn

Ра́да *ж.* Rada, Rađa; Верхо́вная ~ Rada Tối cao (*quốc hội Ukraina*)

радар *м.* radar, rađa, vô tuyến (radio) định vị

радари||ый *прил.* (thuộc về) radar, rađa, vô tuyến định vị, radio định vị; ~ое обору́дование thiết bị radar; ~ая установка trạm radar

раде́ние *с.* (*усердие*) *уст.* (sự) sốt sắng, nhiệt tình, năng nổ, mẫn tiệp

раде́тель *м. уст.* người che chở (săn sóc, bao che)

раде́ть *несов. уст.* sốt sắng săn sóc (che chở, bao che) (*ai*); năng nổ (cố gắng) làm (*gì*)

ра́джа *м.* rajah, vương công; (*в древней Индии*) quốc vương

ра́ди *предлог* (*Р*) vì, cho; ~ меня́, вас, него́ vì tôi, vì anh, vì nó; ~ кого́? vì (cho) ai?; ~ кого́ стара́ться? cố gắng vì (cho) ai?, vì ai mà cố gắng?; ~ чего́?, чего́ ~? để làm gì?, việc gì mà phải làm thế?; шу́тки ~ cho nó vui, để chơi (đùa, cho vui); ✧ ~ бо́га, бо́га ~, ~ всего́ свято́го lạy trời, xin hãy làm ơn

радиа́льно *нареч.* (một cách) xuyên tâm, theo bán kính, theo đường tia

радиа́льный *прил.* xuyên tâm, theo bán kính (đường tia)

радиа́н *м. мат.* radian, rađian

радиа́нный *прил. мат.* (thuộc về) radian, rađian

радиа́тор *м.* 1. (*в моторах*) radiator, bộ tản nhiệt; 2. (*нагревательный прибор*) lò sưởi

радиацио́нн||ый *прил.* (thuộc về) bức xạ, phát xạ, phóng xạ; ~ая технология công nghệ bức xạ; ~ая защи́та bảo vệ chống bức xạ, (phóng xạ)

радиа́ция *ж.* (sự) bức xạ, phát xạ, phóng xạ, toả nhiệt; а́томная ~ bức xạ (phát xạ, phóng xạ) nguyên tử; со́лнечная ~ bức xạ (phát xạ, phóng xạ) của mặt trời

ра́диев||ый *прил. хим.* (thuộc về) radium, rađium; ~ая руда́ quặng radium

ра́дий *м. хим.* radium, rađium, quang chất, chất quang

радика́л I *м. полит.* đảng viên đảng radical (cấp tiến)

радика́л II *м. мат.* căn, căn thức, radical; *хим.* căn, gốc

радикали́зм *м. полит.* chủ nghĩa radical (cấp tiến)

радика́льно *нареч.* (một cách) căn bản, cơ bản, triệt để

радика́льность *ж.* (tính chất) căn bản, triệt để

радика́льн||ый *прил.* 1. căn bản, cơ bản, triệt để; (*глубокий*) sâu sắc; (*решительный*) cương quyết, kiên quyết; ~ые измене́ния những thay đổi

căn bản (triệt để); ~ые мéры những biện pháp triệt để (kiên quyết, cương quyết); 2. *полит.* radical, cấp tiến

радикули́т *м. мед.* viêm rễ thần kinh; поясни́чно-крестцо́вый ~ viêm rễ thắt lưng-cùng

ра́дио *с. нескл.* 1. radio, rađiô, vô tuyến điện; vô tuyến, VTĐ (*сокр.*); передава́ть по ~ truyền đi bằng vô tuyến điện (radio), truyền thanh, phát thanh; 2. *разг.* (*радиоприёмник*) radio, rađiô, máy thu thanh; đài (*разг.*); включи́ть ~ mở radio (máy thu thanh), vặn đài; 3. *разг.* (*радиопередача*) radio, rađiô, (sự, buổi) phát thanh, truyền thanh; đài (*разг.*); слу́шать ~ nghe radio (phát thanh, đài)

радиоакти́вность *ж.* (sự, tính) phóng xạ

радиоакти́вн||ый *прил.* (thuộc về) phóng xạ; (*обладающий свойством радиоактивности*) (có tính) phóng xạ; ~ые вещества́ những chất phóng xạ; ~ые оса́дки mưa phóng xạ; ~ые изото́пы những chất đồng vị phóng xạ; ~ распа́д sự phân rã phóng xạ; ~ое зараже́ние sự nhiễm xạ

радиоаппара́т *м.* máy vô tuyến điện (radio)

радиоаппарату́ра *ж.* thiết bị vô tuyến điện (radio)

радиоастроно́мия *ж.* thiên văn học vô tuyến

радиоастрофи́зика *ж.* thiên văn học vật lý vô tuyến

радиоателье́ *с. неизм.* hiệu chữa radio (máy thu thanh)

радиоба́шня *ж.* tháp vô tuyến

радиобиоло́гия *ж.* sinh học (sinh vật học) phóng xạ

радиовеща́ние *с.* (sự) phát thanh, truyền thanh, vô tuyến truyền thanh, truyền thanh radio

радиовеща́тельн||ый *прил.* (để) phát thanh, truyền thanh, vô tuyến truyền thanh; ~ая ста́нция đài phát thanh

радиоволна́ *ж.* (làn) sóng vô tuyến, sóng radio

радиогра́мма *ж.* (bức) điện vô tuyến, vô tuyến điện báo, vô tuyến điện tín

радиогра́фия *ж.* (thuật, phương pháp) chụp điện quang, chụp X quang, chụp rơngen

радиодета́ль *ж.* linh kiện radio (vô tuyến điện), cấu kiện radio (vô tuyến điện)

радиоди́ктор *м.* phát thanh (xướng ngôn) viên

радиодина́мик *м.* loa phóng thanh

радиозо́нд *м.* máy thám trắc (thám sát, thăm dò) vô tuyến

радиозонди́рование *с.* (sự) thám trắc khí tượng bằng vô tuyến

радиоизлуче́ние *с.* (sự) bức xạ sóng vô tuyến; косми́ческое ~ bức xạ sóng vô tuyến vũ trụ

радиоизмере́ние *с.* (sự) đo lường vô tuyến

радиои́мпульс *м.* xung vô tuyến

радиоинжене́р *м.* kỹ sư radio (vô tuyến điện)

радиоинтерферо́метр *м.* máy đo giao thoa vô tuyến

радиоинтерфероме́трия *ж.* (khoa) đo giao thoa vô tuyến

радиоинформа́ция *ж.* thông tin radio (truyền thanh, phát thanh)

радиокана́л *м.* kênh radio (vô tuyến)

радиокоммента́тор *м.* bình luận viên radio (đài phát thanh)

радиоко́мпас *м.* la bàn vô tuyến

радиоконце́рт *м.* (buổi) ca nhạc truyền thanh

радиокружо́к *м.* nhóm chơi radio (vô tuyến điện)

радио́ла *ж.* radio (máy thu thanh) quay đĩa

радиола́мпа *ж.* ống vô tuyến, đèn điện tử (vô tuyến)

радио́лог *м.* 1. (*специалист*) nhà phóng xạ học, chuyên viên về phóng xạ (điện quang); 2. (*врач*) bác sĩ điện quang (X quang, rơngen)

радиоло́гия *ж.* phóng xạ học, khoa điện quang (X quang, rơngen); медици́нская ~ khoa phóng xạ y học; физи́ческая ~ khoa phóng xạ vật lý

радиолока́тор *м.* máy radar (vô tuyến định vị)

радиолокацио́нн||ый *прил.* (thuộc về) radar, vô tuyến định vị; ~ые прибо́ры dụng cụ radar; ~ая ста́нция trạm radar (vô tuyến định vị)

радиолока́ция *ж.* (sự) định vị bằng radar, radio định vị, vô tuyến định vị

радиолюби́тель *м.* người chơi radio tài tử (chơi máy vô tuyến)

радиоля́рии *мн.* (*скл. как ж.*) trùng tia, phóng xạ trùng (*Radiolaria*)

радиома́чта *ж.* cột radio (vô tuyến, anten)

радиомая́к *м.* (đèn) pha vô tuyến

радиометеороло́гия *ж.* khí tượng học vô tuyến

радио́метр *м. тех.* bức xạ kế, máy đo bức xạ

радиометри́я *ж.* (sự, phép) đo bức xạ, đo phóng xạ

радиомикрофо́н *м.* micro vô tuyến

радиомолча́ние *с.* (sự) lặng thinh sóng radio, im lặng vô tuyến (*để bảo mật*)

радиомо́ст *м.* cầu vô tuyến; косми́ческий ~ cầu vô tuyến vũ trụ

радионавигацио́нн||ый *прил.*: ~ая систе́ма hệ thống vô tuyến đạo hàng (dẫn đường vô tuyến)

радионавига́ция *ж.* (khoa, ngành) vô tuyến đạo hàng, dẫn đường vô tuyến

радионау́шники *мн.* ống nghe

радиообнаруже́ние *с.* (sự) phát hiện được bằng vô tuyến định vị (bằng radar)

радиообору́дование *с.* thiết bị vô tuyến (vô tuyến điện)

радиопе́ленг *м.* góc phương vô tuyến

радиопеленга́тор *м.* trạm radar, máy định vị (tìm phương) vô tuyến

радиопереда́тчик *м.* máy phát vô tuyến (radio, phát thanh)

радиопереда́ч||а *ж.* 1. (*действие*) (sự) phát thanh, truyền thanh; (*сеанс*) (buổi) phát thanh, truyền thanh; слу́шать ~у nghe phát thanh (truyền thanh); nghe đài (*разг.*)

радиоперекли́чка *ж.* (sự) trao đổi tín hiệu vô tuyến

радиоперехва́т *м.* (sự) dò bắt sóng điện báo, dò bắt sóng điện tín (*của đối phương*)

радиопира́т *м.* vô tuyến điện tặc, kẻ phá rối vô tuyến điện

радиопира́тство *с.* (hành động) vô tuyến điện tặc, phá rối vô tuyến điện

радиопоме́хи *мн.* nhiễu radio, tạp âm vô tuyến, nhiễu động

радиопостано́вка *ж.* kịch vô tuyến truyền thanh

радиоприёмник *м.* 1. máy thu vô tuyến; 2. (*для приёма радиовещательных передач*) máy thu thanh; radio, đài (*разг.*)

радиоприёмн||ый *прил.*: ~ая ста́нция đài thu

радиопромы́шленность *ж.* công nghiệp vô tuyến điện

радиопульса́р *м. астр.* pulsar radio, nguồn mạch động vô tuyến (*một loại sao neutron quay*)

радиоразве́дка *ж.* (sự, ngành, cơ quan) trinh sát bằng vô tuyến điện

радиорелé *с. нескл.* rơle radio, chuyển tiếp vô tuyến

радиорелéйн||ый *прил.*: ~ая ста́нция đài chuyển tiếp; ~ая связь thông tin liên lạc chuyển tiếp vô tuyến

радиорепорта́ж *м.* tường thuật truyền thanh

радиорепортёр *м.* phóng viên radio (đài phát thanh)
радиору́бка *ж. мор.* buồng vô tuyến điện
радиосвя́зь *ж.* (sự) thông tin liên lạc vô tuyến
радиосе́ть *ж.* 1. mạng lưới vô tuyến điện; 2. (*для передачи радиовещательных программ*) mạng lưới phát thanh-truyền thanh
радиосигна́л *м.* tín hiệu radio (vô tuyến điện)
радиоскопи́я *ж.* (phép) nghiệm phóng xạ, phóng xạ nghiệm
радиослу́шатель *м.* người nghe (thính giả) phát thanh
радиоспекта́кль *м.* kịch truyền thanh
радиоспо́рт *м.* (môn) thể thao radio, thể thao vô tuyến điện
радиоста́нция *ж.* 1. đài vô tuyến điện; đài (*сокр.*); приёмная ~ đài thu; передаю́щая ~ đài phát; 2. (*для передачи радиовещательных программ*) đài phát thanh; đài (*сокр.*)
радиосту́дия *ж.* studio radio (đài phát thanh), phòng phát thanh (bá âm)
радиотелегра́мма *ж.* *см.* радиогра́мма
радиотелегра́ф *м.* 1. máy điện báo vô tuyến (vô tuyến điện báo); 2. (*станция*) đài điện báo vô tuyến (vô tuyến điện báo)
радиотелегра́фия *ж.* (sự, môn) điện báo vô tuyến, vô tuyến điện báo
радиотелеметри́я *ж.* (sự) viễn trắc vô tuyến, vô tuyến viễn trắc
радиотелеско́п *м.* kính thiên văn (kính viễn vọng) vô tuyến
радиотелета́йп *м.* radioteletype, máy điện báo chữ vô tuyến
радиотелеуправле́ние *с.* (sự) điều khiển vô tuyến từ xa
радиотелефо́н *м.* radiotelephon, máy điện thoại vô tuyến
радиотелефони́я *ж.* (kỹ thuật, khoa, ngành) radiotelephon, điện thoại vô tuyến
радиотерапи́я *ж. мед.* liệu pháp rơngen (phóng xạ, chiếu xạ); xạ trị (*сокр.*)
радиотéхник *м.* 1. nhà nghiên cứu vô tuyến điện; 2. kỹ thuật viên vô tuyến điện (radio) (*ср.* радиотéхника)
радиотéхника *ж.* 1. (*наука*) (khoa) nghiên cứu vô tuyến điện; 2. (*отрасль техники*) kỹ thuật vô tuyến điện (radio)
радиото́чка *ж.* điểm truyền thanh; nơi nghe phát thanh
радиотрансля́ция *ж.* (sự) chuyển tiếp truyền thanh, tiếp âm, chuyển âm
радиоуглеро́дный *прил.*: ~ ме́тод phương pháp tính thời gian phân rã của carbon (cacbon); ~ ана́лиз phân tích carbon (cacbon) phóng xạ; phân tích carbon (*сокр.*)
радиоу́зел *м.* trạm truyền thanh
радиоустано́вка *ж.* thiết bị vô tuyến điện, trạm radio
радиофи́зика *ж.* vật lý học vô tuyến điện
радиофика́ция *ж.* 1. (sự) truyền thanh hoá; 2. (*оборудование*) (sự) trang bị máy vô tuyến điện
радиофици́ровать *несов. и сов.* (*В*) truyền thanh hoá; trang bị máy vô tuyến điện
радиофици́роваться *несов. и сов.* (được) truyền thanh hoá; (được) trang bị máy vô tuyến điện
радиохи́мия *ж.* hoá học phóng xạ
радиоце́нтр *м.* trung tâm vô tuyến điện
радиочастота́ *ж.* tần số vô tuyến
радиоэколо́гия *ж.* sinh thái học (sinh thái) phóng xạ (*trong sinh quyển*)
радиоэлектро́ника *ж.* điện tử học vô tuyến, (khoa) vô tuyến điện tử
радиоэлектро́нщик *м.* chuyên viên vô tuyến điện tử
радиоэфи́р *м.* không gian sóng vô tuyến (radio)
радиоэ́хо *с.* tiếng dội vô tuyến (radio)
ради́ровать *несов. и сов.* đánh vô tuyến điện
ради́ст *м.* hiệu thính (báo vụ) viên, nhân viên điện đài
ради́стка *ж.* nữ hiệu thính (báo vụ) viên
ра́диус *м.* 1. *мат.* bán kính; ~ кривизны́ bán kính cong; ~ сферы bán kính của hình cầu; ~ сходи́мости bán kính hội tụ; 2. *перен.* phạm vi, khu vực, tầm; ~ де́йствия phạm vi (khu vực, bán kính) hoạt động, phạm vi (khu vực, tầm) tác dụng; раке́та сре́днего ~а де́йствия tên lửa tầm trung (tầm trung bình)
ра́д||овать, обра́довать, пора́довать (*В*) làm... mừng (vui, vui mừng, sung sướng, hân hoan), làm nức lòng (hởi lòng hởi dạ, mát gan mát ruột); ~ се́рдце кому́-л. làm hởi lòng hởi dạ (nức lòng) ai, làm ai nức lòng (hởi lòng hởi dạ); меня́ ~уют его́ успе́хи những thành tích của nó làm tôi vui mừng; меня́ э́то нисколько не ~ует cái đó chẳng làm tôi vui mừng (vui lòng) tí nào; ~ взор, взгляд làm vui mắt (thích mắt, đẹp mắt)
ра́д||оваться, обра́доваться, пора́доваться mừng, vui, vui mừng, sung sướng, hân hoan; (*Д*) vui mừng (mừng rỡ, sung sướng) vì...; ~ побе́де vui mừng vì thắng lợi; душа́ ~уется hởi lòng hởi dạ, nở gan nở ruột, vui như mở cờ trong bụng
радо́н *м. хим.* radon, rađon
радо́нов||ый *прил.* (thuộc về) radon, rađon; ~ая ва́нна tắm ngâm radon
ра́достно *нареч.* (một cách) vui mừng, hân hoan, hoan hỉ
ра́достн||ый *прил.* vui, mừng, vui mừng, hân hoan, hoan hỉ, sung sướng, hồ hởi, vui vẻ, hớn hở; ~ое изве́стие tin vui (mừng); ~ое лицо́ bộ mặt hân hoan (hoan hỉ, tươi vui, hớn hở, hơn hớn)
ра́дост||ь *ж.* 1. (*чувство*) (niềm, nỗi, sự) vui, mừng, vui mừng, hân hoan, hoan hỉ, sung sướng, hồ hởi; вне себя́ от ~и mừng quýnh, mừng rơn, mừng cuống, mừng cuống cà kê; ~ жи́зни niềm vui của cuộc sống, tinh thần lạc quan yêu đời, ý nghĩa của cuộc sống; прыгать от ~и nhảy lên vì sung sướng, mừng rơn; ~ со слезо́ю пополам ≅ buồn vui lẫn lộn; 2. (*событие*) (điều, việc) sung sướng, vui mừng; tin vui, tin mừng; кака́я ~! sung sướng (vui mừng) thay!; еди́нственная ~ в жи́зни điều sung sướng duy nhất (niềm vui độc nhất) trong đời; ✧ моя́ ~ (*обращение*) anh (em, con...) yêu quý, anh (em, con...) yêu dấu; с ~ью vui lòng, sẵn lòng, hài lòng; на ~ях nhân có việc vui mừng
ра́дуга *ж.* cầu vồng, mống trời, mống
ра́дужно *нареч.*: смотре́ть на всё ~ nhìn mọi sự qua cặp kính hồng
ра́дужн||ый *прил.* 1. lấp lánh màu ngũ sắc; 2. *перен.* tươi vui, khoan khoái, phấn khởi, hoan hỉ; (*сулящий счастье*) đầy hứa hẹn, tươi sáng; ~ые перспекти́вы (những) triển vọng đầy hứa hẹn, viễn tượng tươi sáng; быть в са́мом ~ом настрое́нии hết sức phấn khởi (tươi vui, hoan hỉ); ✧ ви́деть, представля́ть что́-л. в ~ом све́те nhìn cái gì qua cặp kính hồng; ~ая оболо́чка *анат.* mống mắt, tròng đen
раду́шие *с.* (sự, lòng, thái độ) ân cần, niềm nở, chu đáo, thân ái, thân thiết, mến khách
раду́шно *нареч.* (một cách) ân cần, niềm nở, chu đáo

радýшный *прил.* ân cần, niềm nở, chu đáo, thân ái, thân thiết, mến khách; ~ приём cuộc tiếp đón niềm nở (ân cần)

раёк *м.* (*галёрка*) *разг. уст.* tầng thượng (*trong nhà hát*)

раж *м. разг.* điên, điên khùng, điên cuồng; войти́ в ~, прийти́ в ~ nổi (phát) điên, nổi xung, phát khùng (cuồng)

раз I *м.* 1. lần, bận, lượt, phen, chuyến; один ~ а) một lần (bận, lượt, phen); б) (*однажды*) có một lần; ещё ~ thêm một lần (bận, lượt) nữa; повтори́те ещё ~! hãy lặp (nhắc, làm) lại một lần nữa!; ка́ждый ~, как... cứ mỗi lần (bận)..., mỗi khi...; на сей ~ trong lần (trường hợp) này; (в) друго́й ~ lần (chuyến, bận) sau, dịp (lượt, lần, chuyến, khi) khác; до друго́го ~а đến lần (bận) sau, đến dịp (chuyến) khác; ино́й ~ có khi, đôi khi, có lúc, thỉnh thoảng; не раз нhiều bận, nhiều lần, nhiều phen, đòi phen, ghe phen; ни ~у не... không lần nào..., không bao giờ..., chưa hề...; ~- друго́й đôi khi, một vài (dăm ba) bận, vài ba lần; ~ за ~ом thường xuyên, thường lệ, thường thường, thường; 2. *нескл.* (*при счёте*) một; ~, два, три... một, hai, ba...; ✧ ~ и навсегда́ dứt khoát, cương quyết; как ~ а) (*точно*) đúng là, chính là; б) (*впору*) vừa vặn, vừa đúng, đúng lúc, vừa; в са́мый ~ а) (*вовремя*) đúng lúc, kịp thời, hợp thời; б) (*впору*) rất vừa, vừa vặn, vừa khẳm, vừa khít, vừa khuýp, vừa xoắn; ~ на ~ не прихо́дится lúc thế này khi thế khác, mỗi lần một khác, bận này bận khác không giống nhau; ~ от ~у лу́чше tốt dần lên, (càng) ngày càng tốt hơn; ~ от ~у ху́же xấu dần đi, (càng) ngày càng xấu đi; вот те (*или* тебе́) раз! thế cơ à!; ~ плю́нуть ≅ dễ như bỡn (như chơi, như trở bàn tay)

раз II *нареч.* có một bận (một lần); как-то ~ có một bận (một lần)

раз III *союз разг.* nếu, một khi; ~ вы так говори́те... nếu anh (một khi anh đã) nói thế thì...; ~ (*или* ~ э́то) так... nếu (nếu như) thế thì...

разба́вить *сов. см.* разбавля́ть

разбавля́ть, разба́вить (*В Т*) làm (pha) loãng; (*разжижать*) làm lỏng đi

разбаза́ривание *с.* 1. (sự) bán tháo, bán đổ bán tháo; 2. *перен.* (sự) phung phí, vung phí

разбаза́ривать, разбаза́рить (*В*) 1. bán tháo, bán đổ bán tháo, bán tống bán tháng; 2. *перен.* phung phí, vung phí

разбаза́рить *сов. см.* разбаза́ривать

разба́ливаться I, разболе́ться *разг.* (*о человеке*) ốm (đau) nặng, liệt giường, liệt giường liệt chiếu

разба́ливаться II, разболе́ться *разг.* (*об органах, частях тела*) đau buốt, nhức nhối, đau, buốt, nhức; у меня́ разболе́лась голова́ đầu tôi đau buốt (nhức nhối), tôi nhức đầu

разба́лтывать I, разболта́ть (*В*) *разг.* 1. (*встряхивать*) giũ; (*размешивать*) lắc, khuấy, trộn; 2. (*расшатывать*) làm... long (lỏng, lơi) ra; разболта́ть га́йку làm long ecu (đai ốc), làm ecu (đai ốc) long ra

разба́лтывать II, разболта́ть (*В*) *разг.* (*разглашать*) nói lộ; разболта́ть секре́т nói lộ bí mật

разба́лтываться, разболта́ться *разг.* 1, (*размешиваться*) trộn lẫn, hoà tan; 2. (*расшатываться*) long (lỏng, lơi) ra, lơi lỏng; 3. *перен.* (*о человеке*) đổ đốn, sinh nhờn, đâm ra buông tuồng, trở nên hư hỏng (vô kỷ luật)

разбе́г *м.* (sự) lấy đà, lấy trớn, chạy lấy đà; đà, trớn; ~ при взлёте lấy đà khi bay lên (khi cất cánh); де́лать ~ lấy đà, lấy trớn, chạy lấy đà; прыжо́к с ~а nhảy có lấy đà; с ~а перепры́гнуть че́рез что́-л. lấy đà nhảy qua cái gì; с ~а бро́ситься в во́ду chạy lấy đà lao xuống nước

разбе́гаться *сов. разг.* chạy tung tăng (lăng xăng), chạy đi chạy lại, chạy tới chạy lui

разбег||а́ться, разбежа́ться 1. (*в разные стороны*) chạy tản ra (tán loạn, tứ tung); де́ти разбежа́лись bọn trẻ con chạy tản ra; 2. (*для прыжка*) lấy đà, lấy trớn, chạy lấy đà; ✧ глаза́ ~а́ются mắt hoa (hoa mắt) lên, hoa cả mắt

разбежа́ться *сов. см.* разбе́гаться

разбереди́ть *сов. см.* бередить

разбива́ть, разби́ть (*В*) 1. (*раскалывать*) làm (đánh, đập) vỡ; *перен.* làm tan nát (tiêu tan, hư hỏng); вдре́безги разби́ть око́нное стекло́ làm vỡ tan kính cửa sổ, làm kính cửa sổ vỡ tan tành; разби́ть таре́лку đánh (làm, đập) vỡ đĩa; разби́ть чью-л. жизнь làm tan nát (hư hỏng) đời ai; разби́ть чьи-л. наде́жды làm tiêu tan hy vọng của ai, làm ai vỡ mộng, làm hy vọng của ai tan vỡ; разби́ть се́рдце кому́-л. làm tan vỡ trái tim ai, làm lòng ai tan nát, làm cho ai đau khổ; 2. (*какую-л. часть тела*) làm vỡ (gãy, bị thương); разби́ть себе́ ру́ку làm mình gãy (bị thương) tay, làm gãy (làm bị thương) tay của mình; разби́ть че́реп làm vỡ sọ; 3. (*наносить поражение*) đánh tan, đánh bại; *перен.* đập tan; на́голову разби́ть врага́ đánh tan quân địch; разби́ть тео́рию, учéние đập tan lý luận, học thuyết; 4. (*делить на части*) chia (phân) ra, phân chia, phân hoạch, phân, chia; (*распределять*) phân phối, phân phát; 5.: разби́ть сад lập (trồng) vườn; разби́ть парк lập (làm) công viên; 6. (*располагать, устраивать*) cắm, dựng; ~ ла́герь cắm (dựng) trại; ~ пала́тку cắm lều, dựng lều vải; 7. (*лишать движения*) làm bại liệt (tê liệt, bất động); его́ разби́л парали́ч bệnh bại liệt làm nó không cử động được; 8. *полигр.* chừa (nới) khoảng cách

разбива́ться, разби́ться I. (*раскалываться*) (bị) vỡ; *перен.* (bị) tan nát, tiêu tan; стака́н упал и разби́лся cái cốc rơi vỡ; ~ о бе́рег (*о волне*) sóng vỗ vào bờ, sóng đập vào bờ rồi tan ra; 2. (*ушибаться*) bị thương, bị gãy.., bị vỡ...; он упа́л с ло́шади и разби́лся cậu ta bị ngã từ mình ngựa xuống và bị thương (bị gãy tay, bị gãy chân, bị vỡ sọ); 3. (на *В*) (*делиться*) (bị) chia ra, phân ra, phân chia, phân hoạch, phân, chia; ~ на гру́ппы chia ra (phân ra, phân chia, phân, chia) thành từng nhóm, chia ra (phân ra, chia, phân) thành tốp

разби́вка *ж.* 1.: ~ сада́ (sự) lập vườn, trồng vườn; ~ па́рка (sự) lập công viên, làm công viên; 2. *полигр.* (sự) chừa khoảng cách

разбинтова́ть(ся) *сов. см.* разбинто́вывать(ся)

разбинто́вывать, разбинтова́ть (*В*) tháo (cởi, cắt) băng

разбинто́вываться, разбинтова́ться 1. (*снимать с себя бинт*) (tự) tháo băng; 2. (*о бинте*) long (lơi, lỏng, tuột) ra; 3. (*освобождаться от бинта*) được tháo (cởi, cắt) băng, bị tuột băng

разбира́тельство *с.* (sự) xét xử, phán xử, phân xử, cứu xét, xem xét, điều tra; суде́бное ~ xử án, xét xử (phán xử, cứu xét) của toà án

разбир||а́ть, разобра́ть (*В*) 1. (*брать всё по частям, по одному*) lấy hết (sạch); (*раскупать*) mua hết (sạch, vét); весь това́р разобра́ли в како́й-нибудь час trong khoảng một giờ người ta đã mua sạch toàn bộ hàng

hoá; 2. (*сортировать*) phân loại, xếp loại; (*приводить в порядок*) sắp xếp, xếp đặt; разобра́ть сва́ленные в ку́чу кни́ги phân loại (sắp xếp, xếp đặt) những cuốn sách nằm chất đống; разобра́ть скопи́вшиеся бума́ги phân loại (sắp xếp, xếp đặt) những giấy tờ đã dồn lại; 3. (*на части*) tháo rời, tháo dỡ, tháo... ra; (*разрушать*) tháo dỡ, dỡ (phá)... đi; ~ часы́ tháo máy đồng hồ; ~ маши́ну tháo dỡ máy, tháo máy ra; ~ кры́шу dỡ mái, tháo dỡ mái nhà; 4. (*рассматривать*) xem xét, cứu xét, phân tích, nghiên cứu, xét; (*обсуждать*) bàn bạc, bàn luận, thảo luận; (*в суде*) thẩm xét, xét hỏi, xét xử, phán xử, phân xử, cứu xét; (*давать оценку*) đánh giá, nhận định, nhận xét; разобра́ть де́ло (*в суде*) xét hỏi (thẩm xét, xét xử, cứu xét, xét) vụ án; разобра́ть ссо́ру phán xử (phân xử) vụ tranh chấp; 5. *грам.* phân tích; разобра́ть сло́во по морфе́мам phân tích từ theo từ tố; 6. (*различать*) phân biệt; (*распознавать*) nhận rõ, đoán biết; (*понимать*) nhận thức, hiểu rõ; (*определять*) xác định; в темноте́ ничего́ нельзя́ бы́ло разобра́ть trong bóng tối không thể nào phân biệt (nhận rõ, xác định) được cái gì cả; ~ по складам đánh vần từng chữ, đọc rất khó nhọc; ~ но́ты đọc dò nốt nhạc, đọc bản nhạc; хорошо́ ~ по́черки đọc thạo nét chữ, hiểu rõ chữ viết; ничего́ не могу́ разобра́ть в э́том trong việc này tôi không thể hiểu được gì cả, tôi không hiểu được gì cả trong việc này; 7. *разг.* (*о чувствах, страстях и т. п.*) xâm chiếm, chiếm lấy, tràn ngập; меня́ ~а́ет смех tôi không thể nhịn cười được, tôi buồn cười đến nôn ruột; меня́ разобра́ло сомне́ние nỗi nghi ngờ tràn ngập lòng tôi; 8. *тк. несов. разг.*: не ~а́я доро́ги không phân biệt đường sá gì cả

разбира́ться, разобра́ться 1. *тк. несов.* (*разниматься на части*) (bị) tháo rời, tháo dỡ, tháo ra; 2. *разг.* (*раскладывать вещи*) sắp xếp, xếp đặt, thu dọn, thu xếp; 3. (в *В*) (*анализировать*) phân tích, xem xét, cứu xét, nghiên cứu; (*различать*) phân biệt; (*понимать*) nhận thức, hiểu rõ, am hiểu, thông thạo, hiểu biết; (*определять*) xác định; хорошо́ ~ в чём-л. am hiểu (thông thạo) việc gì

разбитно́й *прил. разг.* nhanh nhẹn, hoạt bát, tháo vát, nhanh trí; он па́рень ~ nó là một chàng trai nhanh nhẹn (tháo vát, hoạt bát)

разби́т||ый *прил.* 1. (*расколотый*) (bị) vỡ; ~ая ча́шка cái tách vỡ; 2. (*повреждённый, испорченный*) (bị) hư hỏng, hỏng; ~ го́лос giọng rè (vỡ); ~ роя́ль đàn dương cầm bị chùng phím, đàn piano hỏng tiếng; 3. (*ударом, ушибом*) bị đánh (đập, giập); ~ое и окрова́вленное лицо́ mặt bị đánh đầm đìa máu me; 4. (*побеждённый*) bị đánh tan (đánh bại, đập tan); 5. (*погибший*) tan nát, đổ bể, tiêu vong, điêu linh, tan tác; ~ая жизнь cuộc đời tan nát (đổ bể, điêu linh); 6. (*усталый, ослабевший*) bơ phờ, mệt mỏi, uể oải, mệt lử, mệt phờ, mệt lả, lử cò bợ; (*от ходьбы тж.*) rạc cả chân, rạc cẳng; идти́ ~ой похо́дкой đi với dáng bơ phờ (mệt mỏi, uể oải); ✧ оста́ться (оказа́ться) у ~ого коры́та, верну́ться к ~ому коры́ту ≅ tay trắng lại hoàn trắng tay

разби́ть *сов. см.* разбива́ть *и* бить 6

разби́ться *сов. см.* разбива́ться

разбла́говестить *сов. разг.* loan báo, loan truyền

разбогате́ть *сов. см.* богате́ть

разбо́й *м.* (sự, vụ) ăn cướp, cướp bóc, cướp đoạt, cướp giật; *перен.* (sự) cướp bóc

разбо́йник *м.* 1. kẻ cướp, tên ăn cướp (trấn lột, thổ phỉ, lâu la, lục lâm, cường đạo, đạo tặc, phỉ); *перен.* kẻ cướp; ~ с большо́й доро́ги kẻ cướp đường, tên trấn lột; морско́й ~ tên cướp biển, hải tặc, hải phỉ; 2. *разг. бран.* đồ ăn cướp (lục lâm) quân đầu trộm đuôi cướp; 3. *разг. шутл.* (*сорванец*) ông mãnh, ông tướng, ông lỏi, tướng cướp

разбо́йничать *несов.* 1. (*грабить*) ăn cướp, cướp bóc, cướp đoạt, cướp giật, trấn lột; 2. (*бесчинствовать*) hoành hành, làm vương làm tướng

разбо́йнический *прил. см.* разбо́йничий

разбо́йничество *с.* (sự, nghề) ăn cướp, trấn lột, thổ phỉ, lục lâm

разбо́йнич||ий *прил.* (thuộc về) kẻ cướp, ăn cướp, trấn lột, thổ phỉ, lục lâm, phỉ; (*свойственный разбойнику*) (có tính chất) ăn cướp, kẻ cướp; ~ прито́н ổ cướp (đạo tặc, lục lâm, gian phi); ~ье нападе́ние đột nhập của bọn cướp, tấn công ăn cướp; ~ье лицо́ bộ mặt kẻ cướp (thổ phỉ); ~ьи а́кты những hàng động kẻ cướp

разболе́ться I, II *сов. см.* разба́ливаться I, II

разболта́ть I, II *сов. см.* разба́лтывать I, II

разболта́ться I *сов. см.* разба́лтываться

разболта́ться II *сов. разг.* (*увлечься болтовнёй*) mải gẫu chuyện, ba hoa quá đỗi, tán gẫu, tán phiếu, bù khú, đấu láo

разбомби́ть *сов.* (*В*) ném bom phá huỷ, bỏ bom tan tành, bắn phá

разбо́р *м.* 1. (*рассмотрение*) (sự) xem xét, phân tích, nghiên cứu; (*статьи и т. п.*) (sự) nhận xét, phê bình, đánh giá; (*в суде*) (sự) thẩm xét, xét hỏi, xét xử, cứu xét, phán xử, phân xử; ~ де́ла xét hỏi (thẩm xét, cứu xét, xét xử) vụ án, xử án; 2. *грам.* (sự) phân tích; ✧ без ~а а) (*не делая различия*) không phân biệt, vơ đũa cả nắm; б) (*не выбирая*) không chọn lựa, không kén chọn, xô bồ, vô tội vạ; с ~ом có phân biệt

разбо́рка *ж.* 1. (*на части*) (sự) tháo rời, tháo dỡ, tháo ra, tháo; 2. (*сортировка*) (sự) phân loại, xếp loại; 3. *разг.* (*выяснение отношений*) (sự, vụ) thanh toán nhau, trả thù nhau; мафио́зная ~ vụ thanh toán nhau của mafia (xã hội đen)

разбо́рн||ый *прил.* tháo rời (tháo lắp, tháo) được; ~ая ме́бель bàn ghế tháo rời (tháo lắp) được; ~ дом nhà tháo rời (tháo lắp) được

разбо́рчиво *нареч.*: ~ писа́ть viết rõ nét (rõ ràng, chân phương)

разбо́рчивость *ж.* 1. (*строгость*) (tính, sự) nghiêm khắc, nghiêm ngặt; (*требовательность*) (tính, sự) cầu toàn, kén chọn; 2. (*привередливость*) khó tính, (tính) hay bắt bẻ; 3. (*почерка и т. п.*) (sự) rõ nét, rõ ràng, chân phương

разбо́рчив||ый *прил.* 1. (*строгий*) nghiêm khắc, nghiêm ngặt, ngặt ngõng, ngặt; (*требовательный*) cầu toàn, kén chọn; 2. (*привередливый*) khó tính, hay bắt bẻ; ~ покупа́тель người mua khó tính; она́ о́чень ~а в еде́ cô ta rất khảnh ăn (rất kén ăn); 3. (*чёткий*) rõ nét, rõ ràng, chân phương

разбрани́ть *сов.* (*В*) mắng nhiếc thậm tệ, chửi mắng, chửi rủa

разбрани́ться *сов.* (с *Т*) *разг.* cãi lộn, cãi nhau, cãi cọ, cãi vã, chửi nhau, sinh sự; ~ со все́ми cãi lộn (cãi nhau,

cãi vã, chửi nhau, sinh sự) với mọi người

разбра́сывать, разброса́ть (*В*) 1. vãi, ném, tung, rắc, rải, vứt, rải rắc; ~ удобре́ния vãi (rắc) phân; 2. *разг.* vứt lung tung (bừa bãi), để bừa bộn; ~ ве́щи vứt lung tung (bừa bãi, bừa bộn) đồ đạc, vứt đồ đạc lung tung (bừa bãi, bừa bộn)

разбра́сываться *несов. разг.* 1. (*Т*) không biết quý, không giữ; нельзя́ так ~ ка́драми không nên không biết quý cán bộ như vậy; 2. (*заниматься сразу многими делами*) ôm đồm nhiều việc, phân tán lực lượng, rải mành mành

разбреда́ться, разбрести́сь 1. tản đi, đi tản ra; разбрести́сь в ра́зные сто́роны tản đi khắp mọi ngả, đi tản ra khắp mọi phía; разбрести́сь по домам tản về nhà, ai về nhà nấy; 2. *перен.* (*о мыслях*) phân tán, không tập trung

разбрести́сь *сов. см.* разбреда́ться

разбро́д *м.* 1. (*разногласие*) (sự) bất đồng, bất hoà, lủng củng; иде́йный ~ bất đồng tư tưởng; 2. *разг.* (*спутанность мыслей*) (sự) lung tung, bừa bãi, rối loạn, hỗn độn

разбро́с *м.* (sự) vãi, ném, tung, rắc, rải, tản mạn, tản mát, phân tán

разбро́санность *ж.* (sự, tính chất) tản mạn, tản mát, phân tán, rời rạc, rải rác

разбро́санный *прил.* 1. (*расположенный в беспорядке, без плана*) tản mạn, tản mát, phân tán, rời rạc, rải rác, tung tán, vương vãi, tung toé; 2. *разг.* (*беспорядочный, хаотичный*) lung tung, bừa bãi, hỗn độn, bừa bộn, ngổn ngang, tanh bành; 3. *разг.* (*о человеке*) ôm đồm, bao biện

разброса́ть *сов. см.* разбра́сывать

разбры́згать *сов. см.* разбры́згивать

разбры́згивать, разбры́згать (*В*) tung toé, vẩy (té) nước; (*духи*) phun, rẩy, rảy, xịt

разбуди́ть *сов. см.* буди́ть

разбуха́ние *с.* (sự) trương lên, trướng lên, phồng lên, phình ra, nở to ra, to ra

разбуха́ть, разбу́хнуть 1. trương (trướng, phồng, phình, sình) lên, phình (to, nở to) ra; 2. *перен. разг.* phình (phình to) ra; шта́ты разбу́хли biên chế phình ra

разбу́хнуть *сов. см.* разбуха́ть *и* бу́хнуть II

разбушева́ться *сов.* 1. (*о ветре*) nổi (thổi) ào ào, nổi gió; (*о море*) động, cồn sóng, nổi sóng lớn; 2. *разг.* (*о человеке*) điên tiết (nổi nóng, phát khùng, nổi xung, nổi đoá, nổi doá) lên

разва́л *м.* 1. (sự) sụp đổ, sập đổ, đổ vỡ, suy bại, suy đốn; (*разруха*) (sự) đổ nát, suy sụp; (*хаос*) (sự) rối loạn, hỗn loạn; ~ рабо́ты công việc suy bại (đổ vỡ); 2. *разг.* (*беспорядок*) (sự) bừa bộn, lộn xộn, ngổn ngang, bừa bãi

разва́ливать, развали́ть (*В*) 1. (*что-л. сложенное*) làm... đổ xuống (đổ tung, sụp đổ, sập đổ); 2. *разг.* (*постройку*) phá đổ, phá sập, tháo tung, phá huỷ; 3. *перен.* (*приводить в упадок*) làm hỏng (hư hỏng, suy bại, suy đồi, suy đốn, sụp đổ); (*приводить в расстройство*) làm rối loạn (hỗn loạn); развали́ть де́ло а) làm hỏng việc, làm suy bại công việc; б) (*в суде*) phá ngang vụ án, phá hoại việc xét xử công minh (*thường do nạn tham nhũng*); cho chìm xuống vụ án (*прост.*)

разва́лив||аться, развали́ться 1. đổ xuống, đổ tung; *разг.* (*разрушаться*) đổ nát, sụp đổ, sập đổ; 2. *перен.* (*приходить в упадок*) suy bại, suy đồi, suy đốn, suy sụp, hư hỏng; (*приходить в расстройство*) (bị) rối loạn, hỗn loạn; хозя́йство ~ается cơ nghiệp đang suy đốn (suy sập, bị rối loạn, bị hỗn loạn); хозя́йство развали́лось cơ nghiệp sụp đổ (đổ nát); 3. *разг.* (*садиться*) ngồi giạng háng (chàng hảng); (*ложиться*) nằm xoài, nằm chình ình

разва́лин||а *ж.* 1. *обыкн. мн.*: ~ы phế tích, đống đổ nát, cảnh điêu tàn; 2. *разг.* (*о человеке*) người già khụ (già khọm)

развали́ть(ся) *сов. см.* разва́ливать(ся)

разва́ривать, развари́ть (*В*) ninh, hầm, tần, nấu (đun) nhừ

разва́риваться, развари́ться chín nhừ, nhừ

развари́ть(ся) *сов. см.* разва́ривать(ся)

разварн||о́й *прил.* (đã) ninh, hầm, tần, nấu nhừ; ~о́е мя́со thịt ninh (nấu nhừ)

ра́зве 1. *частица* (*неужели, возможно ли, что...*) phải chăng..., lẽ nào..., ...thật ư, ...thật à, ...thật không, ...được à, ...hay sao, há lại... sao; ~ он прие́хал? phải chăng (lẽ nào) anh ấy đã đến ư?, ông ta đến thật ư (thật à)?; ~ вы не зна́ете? há chẳng lẽ anh lại không biết sao?, lẽ nào anh lại không biết ư?, anh không biết thật à?; ~ мо́жно? lẽ nào lại có thể làm như thế?, phải chăng có thể như thế?; (да) ~ я могу́... nhưng lẽ nào (nhưng phải chăng, chẳng lẽ nào, chả nhẽ nào, há dễ) tôi có thể..., có thể nào tôi lại...; ~ его́ заста́вишь..! làm sao mà có thể bắt buộc được nó...!; 2. *частица* (*может быть, не стоит ли*) có nên (có thể, có lẽ)... chăng; ~ зайти́ к нему́? có lẽ (có nên) ghé lại nhà nó chăng?; 3. *союз* (*кроме того, что...*) trừ phi, trừ khi; (*если не...*) nếu không...; я непреме́нно приду́, ~ что заболе́ю nhất định tôi sẽ đến trừ phi (trừ khi) tôi bị ốm, tôi nhất định sẽ đến nếu không bị ốm

развев||а́ть *несов.* (*В*) làm phấp phới (phất phới, tung bay); ве́тер ~а́л знамёна gió làm tung bay (làm phấp phới) những lá cờ, gió làm những lá cờ bay phấp phới (phất phới)

развев||а́ться *несов.* bay phấp phới (phất phới), tung bay; с ~а́ющимися знамёнами với những lá cờ tung bay phấp phới (phất phới)

развёдать *сов. см.* развёдывать

разведе́ние *с.* 1. (*животных*) (sự) nuôi, chăn nuôi; (*растений*) (sự) trồng trọt, trồng; ~ овец nuôi (chăn nuôi) cừu; ~ садо́в trồng vườn; 2.: ~ моста́ (sự) mở cầu, nhấc nhịp cầu, quay nhịp cầu (*cho tàu thuỷ đi qua*); 3. (*разжигание*) (sự) nhen, nhóm; ~ огня́, костра́ nhóm (nhen, đốt) lửa

разведённый *прил.* (*о супругах*) đã ly dị (ly hôn)

развёдк||а *ж.* 1. *геол.* (sự) thăm dò, điều tra; геологи́ческая ~ thăm dò (điều tra) địa chất; ~ буре́нием khoan thăm dò; вести́ ~у thăm dò, điều tra; 2. *воен.* (sự) tình báo, trinh sát, quân báo, thám thính, trinh thám, do thám; ~ бо́ем trinh sát (thám thính) bằng chiến đấu; возду́шная ~ trinh sát (thám thính) bằng máy bay; вести́ ~у trinh sát, thám thính, do thám, điều tra, dò xét; произвести́ ~у tổ chức trinh sát; он посла́л двух бойцо́в в ~у ông ấy đã phái hai chiến sĩ đi trinh sát (điều tra, dò xét); 2. (*войсковая группа*) đội quân báo (trinh sát, tình báo); 3. (*организация, учреждение*) (cục, cơ quan) tình báo, trinh sát

развёдочн||ый *прил.* 1. *геол.* (thuộc về) thăm dò, điều tra; ~ые рабо́ты công việc thăm dò (điều tra); 2. *воен.* (thuộc về) tình báo, trinh sát, quân báo, thám thính, trinh thám, do thám; ~ отря́д đội quân báo (trinh sát, tình báo)

разведслу́жба *ж.* (разве́дывательная слу́жба) (cục, cơ quan) tình báo, trinh sát

разведце́нтр *м.* (разведывательный центр) trung tâm tình báo (trinh sát)

разве́дчик *м.* 1. *воен.* quân báo (trinh sát) viên; xích hầu (*уст.*); 2. (*агент разведки*) tình báo viên; (*вражеский тж.*) mật thám, do thám, thám báo, mật vụ; 3. (*специалист по разведке недр*) người thăm dò (điều tra) địa chất; 4. (*самолёт*) máy bay trinh sát, phi cơ thám thính

разведшко́ла *ж.* (разве́дывательная шко́ла) trường tình báo (trinh sát)

разве́дывательн||ый *прил.* 1. (thuộc về) tình báo, trinh sát, quân báo, thám thính, trinh thám, do thám; ~ отде́л, ~ое отделе́ние ban tình báo (trinh sát, quân báo); ~ые да́нные, ~ые све́дения tài liệu tình báo (trinh sát, quân báo); ~ самолёт máy bay trinh sát (thám thính); ~ полёт chuyến bay trinh sát (thám thính, do thám, dò xét); 2. *геол.* (thuộc về) thăm dò, điều tra; ~ая па́ртия đội thăm dò (điều tra); ~ая экспеди́ция cuộc khảo sát thăm dò (điều tra) địa chất

разве́дывать, разве́дать 1. (*В, о П, про В*) *разг.* (*разузнавать*) tìm hiểu, dò hỏi, dò xét, dò la; 2. (*В*) *воен.* trinh sát, thám thính, điều tra, do thám, dò xét; разве́дать расположе́ние огневы́х то́чек проти́вника trinh sát (thám thính, điều tra, do thám, dò xét) sự bố trí hoả điểm của địch; 3. (*В*) *геол.* thăm dò, điều tra

развезти́ *сов. см.* развози́ть

разве́нчанный *прил.* mất tiếng tăm (uy tín), bị hạ uy tín, bị hạ bệ; bị rớt đài (*разг.*); ~ геро́й anh hùng bị hạ bệ (mất tiếng tăm, bị rớt đài); ~ куми́р thần tượng bị hạ bệ (bị rớt đài)

развенча́ть *сов. см.* разве́нчивать

разве́нчивать, развенча́ть (*В*) làm... mất tiếng tăm (mất uy tín, ô danh), hạ uy tín, hạ bệ

разве́рз||нуться *сов. книжн.* mở rộng; ✧ ~нулись (*или* ~злись) хля́би небе́сные mưa dầm dề đến thối đất

развёрнут||ый *прил.* 1. (được) mở ra, giở ra; 2. (*подробный*) cụ thể, cặn kẽ, tỉ mỉ, chi tiết; (*полный*) đầy đủ; приня́ть ~ое реше́ние thông qua một nghị quyết cụ thể (cặn kẽ, tỉ mỉ, đầy đủ); 3. (*широкий*) rộng lớn, mở rộng, rộng rãi; 4. *воен.* triển khai, khai triển; ~ строй hàng quân triển khai

развернýть *сов. см.* развёртывать *и* разворáчивать 3

развернýться *сов. см.* развёртываться

разверста́ть *сов. см.* развёрстывать

развёрстка *ж.* (sự) phân phối, phân bổ, phân phát; (*налога*) (sự) bổ tiền thuế, phân bổ thuế; продово́льственная ~ *ист.* (chế độ) trưng thu lương thực thừa

развёрстывать, разверста́ть 1. phân phối, phân bổ, phân phát; (*налог*) phân bổ; 2. *полигр.* đặt trang

развёртка I *ж. мат.* hình trải, hình khai triển, đường thân khai; ~ крибо́й đường thân khai của đường cong; ~ многогра́нника hình khai triển của đa diện

развёртка II *ж.* (*инструмент*) mũi (lưỡi) doa

развёртывание *с.* 1. (*развитие*) (sự) phát triển, mở rộng, khai triển, triển khai; 2. *воен.* (sự) triển khai, khai triển

развёртывать, развернýть (*В*) 1. (*скатанное*) mở cuộn (tháo cuộn, trải)... ra; (*сложенное*) mở (trải)... ra; развернýть ковёр trải thảm ra; 2. (*завёрнутое*) mở, giở, bóc (*ra*); развернýть поку́пку mở gói hàng đã mua; развернýть конфе́ту bóc kẹo, bóc giấy gói kẹo; 3. *воен.* triển khai, khai triển, dàn ra; 4. *перен.* (*проявлять в полной мере*) triển khai, khai triển; развернýть все свои́ си́лы khai triển toàn bộ lực lượng của mình; 5. *перен.* (*осуществлять в широких размерах*) mở rộng, phát triển, khai triển, tiến hành trên quy mô mở rộng; развернýть де́ятельность mở rộng (khai triển, triển khai) hoạt động; развернýть строи́тельство mở rộng việc xây dựng, tiến hành công cuộc kiến thiết trên quy mô mở rộng; 6. (*повёртывать*) quành, ngoặt, quẹo, rẽ, quay, cho quay (quành, quẹo, ngoặt)... lại; развернýть маши́ну quành (ngoặt, quẹo, rẽ, quay) ôtô, cho ôtô quành (ngoặt, quẹo, rẽ)

развёртываться, развернýться 1. (*о скатанном, сложенном*) (bị) tháo ra, mở ra, giở ra; ковёр развернýлся tấm thảm tháo ra (mở ra, tháo tung ra); 2. (*о завёрнутом*) (bị) mở ra, bóc ra; свёрток развернýлся cái gói bị mở ra (bóc ra); 3. *воен.* (được) triển khai, khai triển, dàn ra; 4. *перен.* (*проявлять свои силы, способности и т. п.*) biểu hiện đầy đủ, biểu lộ rõ ràng, thể hiện tài năng, tỏ rõ bản lĩnh (*của mình*); 5. *перен.* (*принимать широкий размах*) phát triển, khai triển, triển khai, (được) mở rộng; 6. (*делать поворот*) quành (ngoặt, quẹo, rẽ, quay, lộn) lại; самолёт развернýлся над ле́сом chiếc máy bay quành (quay, lộn) lại trên rừng

развесели́ть *сов.* (*В*) làm cho... vui; cù (*разг.*)

развесели́ться *сов.* vui (nhộn, vui nhộn) lên, trở nên vui vẻ

развесёлый *прил. разг.* rất vui, vui nhộn, vui vẻ

разве́систый *прил.* (có) cành tỏa xuống, cành loà xòa, cành trĩu nặng

разве́сить I, II *сов. см.* разве́шивать I, II

развесно́й *прил.* (bán) theo cân; ~ са́хар đường bán theo cân; покупа́ть ~ хлеб mua bánh mì theo cân

развести́(сь) *сов. см.* разводи́ть(ся)

разветви́ться *сов. см.* разветвля́ться

разветвле́ние *с.* 1. (sự) phân nhánh, chia nhánh, ra nhánh, phân chi; đẻ cành (*разг.*); 2. (*место*) chỗ ngã ba; ~ доро́ги chỗ ngã ba đường, chỗ đường nhánh; 3. (*ответвление, отрасль*) ngành, bộ môn

разветвля́ться, разветви́ться 1. phân (chia, ra) nhánh, phân chi; đẻ cành (*разг.*); 2. (*о дороге и т.п.*) phân (rẽ) nhánh, rẽ ra

разве́шать *сов. см.* разве́шивать II

разве́шивать I, разве́сить (*В*) (*на весах*) cân; разве́сить муку́ cân bột

разве́шивать II, разве́сить, разве́шать (*В*) treo, treo khắp, giăng (dăng, trải) ra; разве́сить карти́ны treo những bức tranh; разве́сить бельё phơi (treo) quần áo; ✧ разве́сить у́ши giỏng (vểnh) tai lên mà nghe say sưa, nghe một cách cả tin (nhẹ dạ)

разве́ять *сов.* (*В*) làm tản (tan) đi, thổi tan đi; *перен.* làm tiêu tan (tiêu tán); ~ миф о чём-л. làm tiêu tan huyền thoại (câu chuyện hoang đường) về cái gì; ~ грусть, печа́ль giải buồn (sầu, phiền, muộn); tiêu sầu, quạt sầu (*поэт.*)

разве́яться *сов.* 1. tản (tan) đi; *перен.* tiêu tan, tiêu tán; 2. *разг.* (*развлечься*) tiêu khiển, khuây khoả, khuây

развива́ть, разви́ть (*В*) 1. luyện, rèn luyện, luyện tập, phát triển, bồi dưỡng; ~ го́лос luyện giọng; ~ мускулату́ру làm cho bắp thịt nở nang, phát triển cơ bắp; ~ па́мять luyện trí nhớ, phát triển ký ức; ~ интере́с к му́зыке làm tăng thêm sự ham thích đối với âm nhạc; 2. (*доводить до высокого уровня*) phát triển, phát huy, mở mang, tăng

trưởng, khuếch trương, chấn hưng; (*увеличивать*) làm tăng, tăng thêm, tăng cường, tăng; ~ машиностроéние phát triển (mở mang) ngành công nghiệp chế tạo máy móc; ~ твóрческую актúвность масс phát huy tinh thần tích cực sáng tạo của quần chúng; развúть бýрную дéятельность tăng cường hoạt động ráo riết; ~ скóрость tăng tốc độ; ~ успéх khuếch trương thắng lợi, phát huy thành tích; 3. (*раскручивать*) tháo (vặn) lơi... ra; развúть верёвку tháo (vặn) lơi sợi dây ra

развив||áться, развúться 1. (được) phát triển, phát huy, mở mang; (*увеличиваться*) tăng lên; ребёнок óчень развúлся đứa bé đã phát triển nhiều; при спýске развилáсь большáя скóрость khi xuống dốc thì tốc độ đã tăng lên rất lớn; ~áющиеся стрáны các nước đang phát triển; 2. (*раскручиваться*) (bị) tháo lơi ra, vặn lơi ra; (*о волосах*) hết quăn (xoăn), duỗi thẳng ra; 3. *тк. несов.* (*протекать*) tiến hoá, tiến triển, diễn biến, biến chuyển

развúлина *ж.* chạc, chạc hai, chỗ chia cành (phân nhánh), nạng chạng hai; ~ дорóги ngã ba đường

развúлка *ж.*: ~ дорог ngã ba đường

развинти́ть(ся) *сов. см.* развúнчивать(ся)

развúнченность *ж.* (sự, tình trạng) mất bình tĩnh, nổi nóng; ~ нéрвов mất bình tĩnh, thần kinh bị rối loạn

развúнченн||ый *прил. разг.* 1. (*потерявший выдержку*) mất bình tĩnh, nổi nóng, nóng nảy; 2. (*нетвердый, вертлявый*) õng ẹo, uốn éo; идти́ ~ой похóдкой đi õng ẹo (uốn éo)

развúнчивать, развинти́ть (*В*) vặn (tháo)... ra, tháo ốc

развúнчиваться, развинти́ться 1. (bị) vặn ra, tháo ra, lỏng ốc, long ốc; 2. *перен. разг.* mất bình tĩnh, nổi nóng, bị rối loạn; у меня́ нéрвы развинти́лись tôi hoàn toàn mất bình tĩnh, thần kinh của tôi bị rối loạn

развúтие *с.* (sự) phát triển, mở mang, khuếch trương, tăng trưởng, phát huy; phát dục (*научн.*); (*эволюция*) (sự) tiến hoá, tiến triển, biến chuyển; (*прогресс*) (sự) tiến bộ; ýмственное ~ phát triển trí lực, mở mang trí tuệ; ~ нарóдного хозя́йства phát triển của nền kinh tế quốc dân; ~ событий tiến triển của các sự kiện, diễn biến của tình hình; óбщее ~ phát triển chung

развитóй *прил.* 1. (*физически*) nở nang, phát triển; 2. (*достигший высокого уровня*) phát triển cao; 3. (*умственно*) hiểu biết (có học) rộng, học rộng biết nhiều

развúть *сов. см.* развивáть

развúться *сов. см.* развивáться 1, 2

развлекáтельн||ый *прил.* (để) giải trí, tiêu khiển, du hý; ~ фильм phim giải trí; ~ые заведéния những doanh nghiệp du hý

развлекáть, развлéчь (*В*) 1. (*отвлекать*) giải trí, tiêu khiển, du hý, làm... khuây khoả; 2. (*забавлять*) làm cho... vui; cù (*разг.*)

развлекáться, развлéчься 1. (*отвлекаться от чего-л.*) giải trí, tiêu khiển, du hý, (được) khuây khoả; 2. (*веселиться*) vui chơi, chơi bời

развлечéние *с.* 1. (*действие*) (sự) giải trí, tiêu khiển, du hý, vui chơi, chơi bời; 2. (*то, что развлекает*) (trò) giải trí, tiêu khiển, du hý

развлéчь(ся) *сов. см.* развлекáть(ся).

развóд *м.* 1. (*разведение*): на ~ để sinh sản (nhân giống, phát triển); 2. *воен.*: ~ караýлов, часовы́х (sự) đặt gác, cắt gác, đổi gác, điểm duyệt vệ binh; 2. (*расторжение брака*) (sự) ly hôn, ly dị; дать ~ đồng ý cho ly hôn (ly dị); получúть ~ được phép ly hôn (ly dị); ~ мостá *см.* разведéние мостá

развóдить, развестú (*В*) 1. (*куда-л.*) đưa (dẫn, dắt)... đến; развестú детéй по домáм dẫn (đưa, dắt) trẻ con về các nhà; 2. *воен.* đặt, cắt; развестú часовы́х đặt (cắt) gác, đặt (cắt) lính gác; 3. (*отделять одно от другого, раздвигать*) kéo rời (tách rời, tách, gạt)... ra; (*разъединять*) phân ly, làm chia lìa; (*мост*) mở cầu, nhấc (quay) nhịp cầu (*cho tàu thuỷ đi qua*); 4. (*расторгать брак*) ly hôn, ly dị; 5. (*растворять*) hoà, hoà tan; (*разбавлять*) pha, pha... vào; 6. (*животных*) nuôi, chăn nuôi; (*растения*) trồng, trồng trọt; (*огород и т. п.*) trồng cây, chăm bón; 7. (*разжигать*) nhen, nhóm; ~ огóнь nhóm (nhen, đốt) lửa; ✧ ~ рукáми vung tay lên (*tỏ ý ngạc nhiên, băn khoăn, khó xử*); бобы́ ~ а) (*болтать*) ba hoa, tán phiệu, tán hươu tán vượn, nói cà kê dê ngỗng; б) (*канителиться*) kéo cưa, câu dầm, kéo dài; ~ антимóнии а) *см.* бобы́ разводúть а); б) (*церемониться*) quá gượng nhẹ (mềm mỏng); в) (*соблюдать излишние условности*) quá câu nệ, nệ quá

разводúться, развестúсь 1. ly dị nhau; bỏ (để) nhau (*разг.*); (с *Т*) ly hôn, ly dị (*với...*); 2. (*размножаться*) sinh sôi nảy nở

развóдка *ж. см.* разведéние 2; ~ пилы́ rẽ cưa; ~ для пил dụng cụ rẽ cưa

развóдн||ой *прил.*: ~ мост cầu quay (nhấc nhịp); ~ гáечный ключ mỏ lết, cờ lê mỏ lết

развóды *мн.* t. (*узоры*) vân hoa, hoa văn; 2. *разг.* (*потёки*) váng, vết

развóдье *с.* vùng nước trong (*giữa những khối băng*)

развози́ть развезтú 1. (*В*) chở (tải, xe, vận chuyển)... đến; развезтú детéй по домáм chở trẻ con đến các nhà; 2. *безл. разг.* (*делать труднопроходимым*): дорóгу развезлó от дождя́ đường khó đi (đường lầy lội) vì trời mưa

развóзка *ж. разг.* (sự) chở đến, tải đến, vận chuyển, vận tải

разволнова́ть *сов.* (*В*) *разг.* làm... xúc động mạnh, làm... hồi hộp (lo lắng, lo âu)

разволнова́ться *сов. разг.* xúc động mạnh, hồi hộp, lo lắng, lo âu

развор||а́чивать, разворотúть, развернýть (*В*) *разг.* 1. *сов.* разворотúть (*разбрасывать*) vứt lung tung, đào (rải) tung; (*разламывать*) đập (phá) vỡ, đập, phá; ~отúть грýду камнéй vứt lung tung (rải tung, đào tung) một đống đá; 2. *сов.* разворотúть (*приводить в беспорядок*) đào (lật, xáo) tung; (*разрывать*) đào (bới) tung lên; 3. *сов.* развернýть *см.* развёртывать

разворова́ть *сов. см.* разворóвывать

разворóвывать, разворова́ть (*В*) *разг.* xoáy, cuỗm, chớp, chôm, ăn cắp, đánh cắp, chôm chỉa, khoắng (cuỗm, ăn cắp, đánh cắp) sạch

разворóт *м.* 1. *разг.* (*развитие*) (sự) phát triển, tiến triển, mở mang, triển khai, khai triển; 2. (*поворот*) khúc quành (quẹo, cua, ngoặt, rẽ ngoặt); 3. (*внутренняя сторона листа, обложки и т. п.*) trang ruột, trang đôi, hai trang in liền

разворотúть *сов. см.* разворáчивать 1, 2

разворóтный *прил.*: ~ круг bùng binh, bồn binh, vòng quành xe

разворошúть *сов. см.* ворошúть

разворча́ться *сов. разг.* (bắt đầu) càu nhàu mãi, lầu bầu mãi, cằn nhằn mãi

развра́т *м.* 1. (*половая распущенность*) (sự) dâm dục, dâm đãng, dâm dật, dâm ô, trác táng; 2. (*испорченность нравов*) (sự) truỵ lạc, đồi trụy, sa ngã, hủ hoá, sa đoạ, hư hỏng; 3. *разг.* (*избалованность*) thói hư, tật xấu

разврати́тель *м.* kẻ làm phụ nữ sa đoạ (truỵ lạc); (*соблазнитель*) kẻ quyến dỗ (dụ dỗ) phụ nữ

разврати́ть(ся) *сов. см.* развращáть(ся)

развра́тник *м.* người dâm đãng (truỵ lạc); đê, đê cụ (*разг.*)

развра́тница *ж.* người đàn bà dâm đãng (truỵ lạc), dâm phụ

развра́тничать *несов.* sống dâm đãng, chơi bời truỵ lạc, ăn chơi sa đoạ (trác táng)

развра́тность *ж.* (tính) dâm đãng, dâm dật, truỵ lạc

развра́тный *прил.* dâm đãng, dâm dật, dâm ô, truỵ lạc, trác táng, dâm loạn, băng hoại, sa đoạ

развраща́ть, разврати́ть (*В*) làm... dâm đãng (truỵ lạc, băng hoại, sa đoạ, hủ hoá, hư hỏng, đồi bại, bại hoại), truỵ lạc hoá

развраща́ться, разврати́ться 1. (*становиться развратным*) trở nên dâm đãng (dâm dật, truỵ lạc), đâm ra trác táng (sa đoạ); 2. (*морально разлагаться*) băng hoại, sa đoạ, hủ hoá, hư hỏng, đồi bại, đổ đốn, bại hoại

развращённый *прил.* (bị) truỵ lạc, băng hoại, sa đoạ, hủ hoá, đồi bại, bại hoại

развью́чивать, развью́чить (*В*) cởi (dỡ, tháo) thồ; развью́чить верблю́да cởi (dỡ, tháo) thồ cho lạc đà

развью́чить *сов. см.* развью́чивать

развяза́ть(ся) *сов. см.* развя́зывать(ся)

развя́зк||а *ж.* 1. (*действие*) (sự) tháo nút, mở nút, cởi nút; 2. (*конец*) kết cục, kết cuộc, (sự) kết thúc; *лит.* đoạn mở nút; идти́ к ~е đến lúc kết thúc, sắp kết thúc; де́ло идёт к ~е việc sắp kết thúc; неожи́данная ~ kết cục đột ngột; 3. (*беспрепятственное движение транспорта*) (sự) tháo nút giao thông (*để tránh nạn kẹt xe*); (*сооружения на дорогах*) hệ thống đường tháo nút

развя́зно *нареч.* (một cách) suồng sã, bờm xơm, sỗ sàng, sàm sỡ, quá trớn; láo xược, càn rỡ (*ср.* развя́зный); вести́ себя ~ có thái độ suồng sã (bờm xơm, sỗ sàng, quá trớn), cư xử một cách láo xược (càn rỡ)

развя́зность *ж.* (tính) suồng sã, bờm xơm, sỗ sàng, sàm sỡ, lỗ mãng, quá trớn; láo xược, càn rỡ (*ср.* развя́зный)

развя́зн||ый *прил.* suồng sã, bờm xơm, sỗ sàng, sàm sỡ, lỗ mãng, quá trớn, buông thả; (*наглый*) láo xược, trắng trợn, càn rỡ; ~ые мане́ры cử chỉ suồng sã (sàm sỡ, bờm xơm), thái độ quá trớn; ~ тон giọng sỗ sàng (suồng sã)

развя́зывать, развяза́ть (*В*) 1. tháo (mở, cởi)... ra, tháo (mở, gỡ, cởi) nút; ~ у́зел tháo (gỡ, cởi, mở) nút buộc; 2. *перен.* giải phóng; развяза́ть инициати́ву масс giải phóng tinh thần sáng tạo của quần chúng; ✧ развяза́ть ру́ки кому́-л. để cho ai được tự do hành động; развяза́ть язы́к а) (*Д*) làm... nói thoải mái (vui chuyện); bắt.. phải nói ra (phải cung khai); б) (*разговориться*) bắt đầu nói huyên thiên (vui miệng nói nhiều); развяза́ть войну́ gây chiến, gây ra chiến tranh

развя́зываться, развяза́ться 1. (*о завязанном*) tuột (lơi, lỏng) ra, (bị) tháo ra, mở ra, cởi ra; у́зел развяза́лся nút buộc tuột ra (bị tháo ra); 2. *перен.* (с *Т*) tự giải phóng, giải thoát (thoát) khỏi...; развяза́ться с каки́м-л. де́лом thoát khỏi công việc gì đấy

разгада́ть *сов. см.* разга́дывать

разга́дка *ж.* 1. (*действие*) (sự) đoán, giải, đoán ra, giải đoán, giải được; 2. (*решение загадки*) lời giải (*câu đố*)

разга́дывать, разгада́ть (*В*) 1. (*отгадывать*) đoán, giải; *сов.* đoán ra, giải được; разгада́ть зага́дку đoán ra (giải được) câu đố; 2. (*уяснять смысл, значение чего-л.*) tìm hiểu, cố hiểu; *сов.* hiểu, đoán được, hiểu (nhận, thấy) rõ, đoán biết; разгада́ть чьи́-л. наме́рения đoán được (đoán biết, hiểu rõ, nhận rõ, thấy rõ) ý định của ai

разга́р *м.* lúc sôi nổi (náo nhiệt, bận rộn, quyết liệt) nhất; в ~ бо́я giữa lúc quyết liệt nhất của trận đánh, lúc trận đánh đang ác liệt nhất; в ~ полевы́х рабо́т giữa lúc công việc đồng áng bận rộn (náo nhiệt) nhất; в ~ спо́ра trong lúc tranh luận đang sôi nổi nhất; быть в по́лном ~е đang lúc sôi nổi (náo nhiệt, quyết liệt) nhất; ле́то в са́мом ~е giữa mùa hè

разгерметиза́ция *ж.* (sự) làm hở, bị hở, mất độ kín

разгерметизи́роваться (bị) hở, mất độ kín

разгиба́тель *м. анат.* cơ duỗi

разгиб||а́ть, разогну́ть (*В*) uốn (bẻ, làm, vuốt) thẳng... lại; разогну́ть лист vuốt thẳng tờ giấy; разогну́ть спи́ну uỗn thẳng lưng; разогну́ть ру́ку duỗi thẳng tay; рабо́тать не ~а́я спины́ làm việc cật lực (không nghỉ tay, mải miết)

разгиба́ться, разогну́ться (bị) uốn thẳng lại, bẻ thẳng lại, vuốt thẳng lại; (*о человеке*) thẳng người, vươn vai

разгиба́ющий *прил.*: ~ му́скул *анат.* cơ duỗi

разгильдя́й *м. разг.* người cẩu thả (ẩu tả, lơ là, làm ẩu, làm dối)

разгильдя́йничать *несов. разг.* làm ẩu, làm dối, làm ăn cẩu thả (ẩu tả)

разгильдя́йство *с. разг.* (thái độ, thói) cẩu thả, ẩu tả, lơ là, làm ẩu, làm dối

разглаго́льствование *с.* (sự) ba hoa, tán gẫu, bàn phiếm, tán phiếu

разглаго́льствовать (о *П*) *разг.* nói ba hoa (huyên thiên), tán gẫu, bàn phiếm, tán phiếu, ba hoa rỗng tuếch

разгла́дить(ся) *сов. см.* разгла́живать(ся)

разгла́живать, разгла́дить (*В*) 1. vuốt (làm) mất nếp, làm phẳng phiu, vuốt thẳng; 2. (*утюгом*) là, là mất nếp

разгла́живаться, разгла́диться mất nếp, trở nên phẳng phiu; морщи́ны на лбу разгла́дились những nếp nhăn trên trán biến mất

разгласи́ть *сов. см.* разглаша́ть

разглаша́ть, разгласи́ть (*В*) tiết lộ, tiết lậu, nói (làm) lộ, làm tiết lộ; (*распространять*) loan truyền, phao đồn, đồn đại, phao, đồn

разглаше́ние *с.* (sự) tiết lộ, tiết lậu, nói lộ, làm lộ; (*распространение*) (sự) loan truyền, phao đồn, đồn đại, phao, đồn; ~ ло́жных слу́хов phao đồn tin nhảm, loan truyền tin thất thiệt

разгляде́ть *сов.* (*В*) 1. thấy (nhận) rõ, nhận ra; 2. *перен. разг.* nhận (hiểu, thấy) rõ, nhận thấy

разгля́дывать *несов.* nhìn chăm chú, xem xét (quan sát, nhìn) kỹ

разгне́ванный *прил.* (đang) nổi nóng, nổi giận, nổi xung, nóng tiết, cáu tiết, giận dữ, ~ челове́к người đang nổi nóng (điên tiết, cáu tiết); ~ взгляд cái nhìn giận dữ

разгне́вать *сов.* (*В*) làm... nổi nóng (nổi giận, nổi xung, cáu tiết, điên tiết)

разгне́ваться *сов.* nổi nóng (nổi giận, nổi xung, nổi tam bành, cáu tiết, điên tiết) lên

разгова́рив||ать *несов.* 1. nói, nói chuyện, chuyện trò, chuyện vãn, đàm thoại, đàm luận, đàm đạo; chuyện gẫu,

bù khú (*разг.*); я не с ва́ми ~аю! tôi nói không phải với anh đâu!; с кем (*или* с кем э́то) вы ~али? anh đã nói chuyện với ai thế?; ~ с сами́м собо́й nói lẩm bẩm (lẩm bẩm) một mình; он сли́шком мно́го ~ает nó nói nhiều quá; ~ о литерату́ре nói chuyện (chuyện trò, đàm đạo) về văn học; не сто́ит и ~ chẳng phải bận tâm nói đến chuyện đó; не ~айте таки́м то́ном anh đừng nói cái giọng như thế; 2. (с *Т*) *разг.* (*поддерживать общение с кем-л.*) giao thiệp, giao tiếp, đi lại, chơi; мы с ним не ~аем tôi không thèm chơi với nó, tôi không muốn giao thiệp (nói chuyện) với nó

разгове́ться *сов. церк.* thôi ăn chay

разгово́р *м.* 1. (cuộc) nói chuyện, đàm thoại, hội thoại, đàm luận, đàm đạo, mạn đàm; име́ть кру́пный ~ с ке́м-л. có một cuộc nói chuyện quan trọng (gay go, khó chịu) với ai; перемени́ть ~ chuyển (nói) sang chuyện khác, thay đổi câu chuyện; оста́вим э́тот ~ hãy gác chuyện ấy lại; 2. *обыкн. мн.*: ~ы *разг.* (*толки, пересуды*) tiếng đồn, điều tiếng, điều ong tiếng ve, điều ra tiếng vào, tiếng bấc tiếng chì; ✧ без ли́шних ~ов thực hiện (đi làm) ngay, không nói lôi thôi (không bàn lui bàn tới) gì cả; и никаки́х ~ов! không lôi thôi (không một hai) gì cả!; không oong-đơ gì cả! (*разг.*); э́то друго́й ~ đó là chuyện khác rồi, như thế thì được; каки́е могут быть ~ы! còn phải nói gì nữa!, tất nhiên rồi!

разговор||и́ться *сов. разг.* 1. (с *Т*) gợi (bắt) chuyện, mở đầu (khơi mào) câu chuyện; 2. (*увлечься разговором*) vui chuyện, mải mê nói chuyện (trò chuyện), mải nói; он, наконе́ц, ~и́лся cuối cùng thì cậu ta cũng mải mê trò chuyện

разгово́рник *м.* sách hội thoại

разгово́рн||ый *прил.*: ~ тала́нт tài nói chuyện, khẩu tài; ~ое сло́во, ~ язы́к khẩu ngữ; ~ стиль văn phong bình dân (dùng nhiều khẩu ngữ), lối viết nôm na; ~ая речь lối nói nôm na (dùng nhiều khẩu ngữ); ~ая бу́дка buồng điện thoại; ~ уро́к bài học hội thoại

разгово́рчивость *ж.* (tính) hay nói, mau miệng

разгово́рчивый *прил.* thích nói chuyện, hay nói, mau miệng

разго́н *м.* 1. (sự) giải tán, phân tán; 2. (*разбег*) (sự) lấy đà, lấy trớn; đà, trớn; с ~а lấy đà vút nhanh

разгоня́ть, разогна́ть 1. (*В*) (*заставлять разойтись*) giải tán, xua đuổi, làm phân tán, làm... tan đi, xua đuổi; ~ демонстра́цию giải tán đoàn biểu tình; 2. (*В*) (*ликвидировать*) giải tán, giải thể; 3. (*В*) (*рассеивать*) xua tan, làm tan, lùa... đi; *перен.* làm tiêu tan (tiêu tán), xua đuổi; ве́тер разогна́л ту́чи gió xua tan (làm tan) đám mây đen; разогна́ть тоску́ giải buồn, tiêu sầu, xua tan (làm khuây, làm khuây khoả) nỗi buồn; 4. (*ускорять ход*) thúc, giục, giục giã, thúc giục, thôi thúc, thúc nhanh

разгоня́ться, разогна́ться (*разбежаться*) lấy đà, tăng tốc, rút, đạt đến tốc độ cao; (*на коне, велосипеде и т. п.*) phóng vút lên, rút; (*о предмете*) lao vút lên

разгора́живать, разгороди́ть (*В*) ngăn (ngăn cách, phân cách, chia cách)... ra; разгороди́ть ко́мнату ngăn cái buồng ra, ngăn cách căn phòng ra

разгора́живаться, разгороди́ться (с *Т*) (bị) ngăn ra, ngăn cách, phân cách, chia cách; разгороди́ться с сосе́дями ngăn cách với láng giềng; разгороди́ться ши́рмой ngăn ra (ngăn cách, chia cách) bởi một tấm chắn phong

разгора́ться, разгоре́ться 1. bừng (bùng, bốc, rực) cháy, cháy bừng (bùng) lên; дрова́ разгоре́лись бу́йным пла́менем củi bùng (bốc) cháy; 2. *перен.* (*становиться красным от возбуждения*) đỏ bừng (ửng hồng) lên; её щёки разгоре́лись ма́ком má nàng ửng hồng (đỏ bừng) lên; 3. *перен.* (*увлекаться*) phấn khởi (nhiệt tình, hưng phấn) lên, mải mê; 4. *перен.* (*становиться сильным, напряжённым*) bùng (sôi nổi) lên, trở nên mãnh liệt (sôi nổi, quyết liệt); спор разгоре́лся cuộc tranh cãi sôi nổi lên (trở nên quyết liệt); стра́сти разгоре́лись hăng (nổi hăng, hăng say) lên; ✧ у него́ глаза́ разгоре́лись nó hết sức thèm muốn, nó thèm thuồng lắm

разгоре́ться *сов. см.* разгора́ться

разгороди́ть(ся) *сов. см.* разгора́живать(ся)

разгорячённый *прич.* nóng (nóng bừng) lên; (*о лице тж.*) đỏ bừng (đỏ gay) lên, đỏ mặt tía tai

разгорячи́ть *сов. см.* горячи́ть

разгорячи́ться *сов.* 1. nóng (nóng bừng) lên; 2. *см.* горячи́ться

разгра́бить *сов.* (*В*) cướp, ăn cướp, cướp bóc, cướp sạch, cướp phá, cướp trụi, cướp nhẵn; ~ склад cướp sạch kho

разгра́бле́ние *с.* (sự) ăn cướp, cướp bóc, cướp sạch, cướp phá

разграниче́ние *с.* (sự) phân giới, phân định ranh giới, phân rõ giới hạn, phân chia giới tuyến

разграни́чивать, разграни́чить (*В*) 1. phân giới, phân định ranh giới, phân rõ giới hạn, phân chia giới tuyến; 2. *перен.* phân biệt, phân rõ, phân định; ~ поня́тия phân rõ những khái niệm; ~ обя́занности phân nhiệm, phân định nhiệm vụ, phân rõ trách nhiệm

разграничи́тельн||ый *прил.*: ~ая ли́ния *воен.* giới tuyến

разграни́чить *сов. см.* разграни́чивать

разграфи́ть *сов. см.* разграфля́ть

разграфле́ние *с.* (sự) kẻ, vạch, kẻ vạch

разграфля́ть, разграфи́ть (*В*) kẻ, vạch, gạch, kẻ vạch

разгреба́ть, разгрести́ (*В*) (*граблями*) cào, trang, đảo, cào (trang)... ra; (*лопатой*) hót, cào, bới, dọn; ~ снег hót (dọn, cào) tuyết

разгрести́ *сов. см.* разгреба́ть

разгримирова́ть *сов.* (*В*) gỡ hoá trang (*cho ai*)

разгримирова́ться *сов.* gỡ hoá trang (*cho mình*)

разгро́м *м.* 1. (sự) đánh tan, đánh bại, tiêu diệt, đại phá, công phá, đập tan; (*поражение*) (sự) thất bại, đại bại; ~ врага́ đánh tan (đánh bại, đại phá, tiêu diệt) quân thù; идеологи́ческий ~ đập tan (đánh bại) về mặt tư tưởng; 2. (*разорение, опустошение*) (cảnh, sự) tàn phá, đổ nát, tan tành, điêu tàn, xơ xác, xác xơ; ~ го́рода cảnh đổ nát (tàn phá, xơ xác, điêu tàn) của thành phố; 3. *разг.* (*беспорядок*) (cảnh, sự) hỗn loạn, hỗn độn, lộn xộn, bề bộn, bừa bộn, bát nháo, tanh bành; в ко́мнате был по́лный ~ trong phòng thật là hết sức hỗn độn (lộn xộn, bề bộn, bừa bộn)

разгроми́ть *сов. см.* громи́ть

разгро́мн||ый *прил.*: ~ая статья́ bài báo kịch liệt phê phán; ~ая реце́нзия bài nhận xét công kích kịch liệt

разгружа́ть, разгрузи́ть (*В*) 1. bốc dỡ, dỡ hàng, bốc hàng, dỡ tải, cất gánh; 2. *перен. разг.* cất (giảm bớt) gánh nặng, giảm bớt (giảm nhẹ) việc

разгружа́ться, разгрузи́ться 1. (được) bốc dỡ, dỡ hàng, bốc hàng, dỡ đi, bốc

đi; 2. *перен. разг.* được cất gánh nặng (giảm bớt gánh nặng, giảm bớt việc, giảm nhẹ việc)

разгрузи́ть(ся) *сов. см.* разгружа́ть(ся)

разгру́зка *ж.* (sự) bốc dỡ, dỡ hàng, bốc hàng, dỡ tải

разгруппирова́ть *сов.* (*В*) phân (chia)... thành nhóm

разгрыза́ть, разгры́зть (*В*) gặm vỡ, gặm nát; (*орех и т. п.*) cắn vỡ

разгры́зть *сов. см.* разгрыза́ть

разгу́л *м.* 1. (*ухарство*) (sự, cơn) ngang tàng, phóng đãng, phóng lãng, truy hoan; (*пьянство*) (sự, cơn) say rượu, say sưa, chè chén; nhậu nhẹt (*разг.*); 2. (*безудержное проявление чего-л.*) (sự, cơn) lộng hành, hoành hành, hung bạo; ~ реакции sự hoành hành (lộng hành) của thế lực phản động

разгу́ливать *несов. разг.* dạo, dạo chơi, đi dạo, đi rong, đi bách bộ, lượn

разгу́лив||аться, разгуля́ться *разг.* 1. (*давать себе волю*) hoành hành, lộng hành, tung hoành; (*разражаться*) bùng nổ, nổi lên mãnh liệt; бу́ря разгуля́лась dông tố đùng đùng nổi lên, bão tố hoành hành dữ dội; 2. (*становиться ясным, солнечным*) trở nên quang đãng, sáng sủa ra, quang; пого́да, день ~ается trời quang, ngày quang đãng dần; 3. (*переставать хотеть спать*) không buồn ngủ nữa; quá giấc (*разг.*); ребёнок разгуля́лся đứa bé đã quá giấc rồi (không buồn ngủ nữa)

разгу́льно *нареч. разг.* (một cách) phóng đãng, phóng túng, phè phỡn, trác táng

разгу́льный *прил. разг.* phóng đãng, phóng lãng, du đãng, phóng túng, phè phỡn, bừa bãi, đàng điếm, trác táng; ~ о́браз жи́зни lối sống phóng đãng (phóng lãng, phè phỡn, bừa bãi)

разгуля́ться *сов. разг.* 1. *см.* разгу́ливаться; 2. (*увлечься развлечениями*) chơi bời, chơi bời phóng đãng, ăn chơi trác táng, sống phè phỡn, đam mê tửu sắc; (*закутить*) rượu chè, chè chén; nhậu nhẹt (*разг.*)

раздава́ть, раздать (*В Д*) phát, phân phát, phân chia, phân phối; раздать пода́рки де́тям phát (phân phát) quà cho trẻ con

раздава́ться I, раздаться (*звучать*) vang lên, vang ra, vang xa, âm vang; раздался стук в дверь tiếng gõ cửa vang lên

раздава́ться II, раздаться 1. (*расступаться*) tản (giãn, đứng dẹp) ra; 2. *разг.* (*расширяться*) giãn (nở, rộng) ra; 3. *разг.* (*становиться шире*) nở nang, béo (đẫy) ra; он раздался в плеча́х vai của nó nở nang; она́ раздала́сь в та́лии chị ấy béo ra, eo của nàng nở rộng

раздави́ть *сов.* (*В*) 1. đè (giẫm) bẹp, đè (giẫm, xéo) nát; (*убить*) giẫm (xéo) chết; 2. *перен.* (*разгромить*) đè bẹp, đánh tan, đánh bại

разда́ривать, раздари́ть (*В*) phát (tặng) quà, phân phát, phát (tặng) hết

раздари́ть *сов. см.* разда́ривать

разда́точный *прил.* (thuộc về) phân phát, phân phối; ~ пункт trạm phân phát

разда́тчик *м.* người phân phát (phân phối)

разда́ть *сов. см.* раздава́ть

разда́ться I, II *сов. см.* раздава́ться I, II

разда́ча *ж.* (sự) phân phát, phân chia, phân phối

раздва́ивать, раздвои́ть (*В*) chia (phân, tách, rẽ) đôi

раздва́иваться, раздвои́ться (bị) chia đôi, phân đôi, tách đôi, rẽ đôi; *перен. тж.*

раздвига́ть, раздви́нуть (*В*) 1. (*разъединять*) tách (vén)... ra; ~ но́ги giạng (chạng) chân; ~ занаве́ски vén (kéo) màn, kéo rèm, mở màn; 2. (*отодвигать в стороны*) đẩy (dịch, xê dịch, đẩy rời) ra; раздви́нуть сту́лья đẩy (dịch, xê dịch) các ghế ra; 3. (*заставлять расступиться*) làm... tản ra, đẩy... giãn ra, bắt... dẹp lối; ~ толпу́ đẩy đám đông giãn ra

раздвиг||а́ться, раздви́нуться 1. (bị) tách ra, vén ra, mở ra, rời ra, doãng ra; (*о ногах*) giạng (chạng) ra; 2. *тк. несов.* (*быть раздвижным*) xếp mở được, kéo rộng được; стол ~а́ется bàn kéo rộng được

раздвижн||о́й *прил.* xếp mở được, kéo rộng được; ~ за́навес màn song khai; ~ стол bàn xếp, bàn bát tiên, bàn kéo rộng được; ~а́я дверь cửa xếp, cửa bức bàn

раздви́нуть *сов. см.* раздвига́ть

раздви́нуться *сов. см.* раздвига́ться 1

раздвое́ние *с.* (sự) chia đôi, phân đôi, tách đôi, rẽ đôi; ~ ли́чности phân tâm, tình cảm phân đôi (*trạng thái tâm thần*)

раздво́енность *ж.* (*состояние душевного разлада*) (sự) phân tâm, (trạng thái) tình cảm phân đôi

раздво́енн||ый *прил.* chia (phân, tách, rẽ) đôi; ~ое копы́то móng guốc rẽ đôi

раздвои́ть(ся) *сов. см.* раздва́ивать(ся)

раздева́лка *ж. разг.* chỗ gửi (phòng treo) áo ngoài

раздева́льня *ж. см.* раздева́лка

раздева́ть, разде́ть (*В*) 1. cởi quần áo; разде́ть ребёнка cởi quần áo cho đứa bé; 2. *разг.* (*грабить*) lột quần áo, tước lột, trấn lột; bóc áo tháo cày (*погов.*)

раздев||а́ться, разде́ться cởi quần áo, cởi áo ngoài; (*до пояса*) cởi trần; (*полностью*) cởi truồng (trần truồng); ~а́йтесь и проходи́те! mời anh/chị cởi áo ngoài rồi vào!; разде́ньтесь до по́яса! hãy cởi trần ra!

разде́л *м.* 1. (*действие*) (sự) phân chia, chia, phần; ~ иму́щества phân chia của cải, chia của, chia gia tài; 2. (*часть текста*) phần, mục, chương, tiết; 3. (*специальная область какой-л. науки*) ngành, phân ngành; ~ы фи́зики những ngành (phân ngành của) vật lý học

разде́лать(ся) *сов. см.* разде́лывать(ся)

разделе́ни||е *с.* 1. (sự) phân chia, chia ra, phân ra, chia, phân; (*распределение*) (sự) phân phối; ~ труда́ phân công, phân công lao động; ~ вла́сти phân quyền; 2. (*место, где что-л. разветвляется*) (chỗ) phân chia, phân nhánh, đường rẽ; останови́ться у ~я доро́г dừng lại ở chỗ đường rẽ

раздели́тельн||ый *прил.* (để) phân chia, chia tách, chia, tách; ~ знак dấu tách; ~ая черта́ đường chia tách (phân chia); ✧ ~ сою́з *грам.* liên từ phân biệt

разделя́ть *сов. см.* разделя́ть

разделя́ться *сов. см.* разделя́ться 1, 2

разде́лывать, разде́лать 1. (*В*) (*обрабатывать*) pha, đánh, sửa tinh; ~ ту́шу pha thịt; ~ гря́дки đánh luống (vồng); 2. (*В* под *В*) làm... giả...; разде́лать шкаф под дуб làm tủ giả sồi; разде́лать фунда́мент под мра́мор làm mặt nền giả cẩm thạch; ✧ разде́лать кого́-л. под опе́х chửi mắng ai thậm tệ, chửi ai như tát nước vào mặt, vạc mặt ai, xỉ vả rát mặt ai

разде́лываться, разде́латься (*с Т*) *разг.* 1. (*кончать какие-л. дела*)

thanh toán; (*освобождаться от чего-л.*) thoát khỏi, thoát; раздéлаться с долгáми thanh toán (trang trải) nợ nần, thoát nợ; 2. (*расправляться*) trừng trị, trả thù, thanh toán, trị; раздéлаться с врагáми trừng trị kẻ thù; раздéлаться с обúдчиком trả thù, rửa hận; я с ним раздéлаюсь! đợi đấy, tôi sẽ trị nó một trận nên thân!

раздéльно *нареч.* 1. (một cách) biệt lập, riêng biệt, riêng lẻ, cách biệt, lẻ loi, riêng; 2. (*отчётливо*) (một cách) rành rọt, rõ ràng, rành mạch, tách bạch

раздéльн||ый *прил.* 1. biệt lập, riêng biệt, riêng lẻ, cách biệt, lẻ loi, riêng; 2. (*отчётливый*) rành rọt, rõ ràng, rành mạch, tách bạch; ~ое произношéние phát âm rành rọt (rõ ràng); 3. (*о правописании*) rời, tách rời, cách quãng

раздел||я́ть, разделúть (*В*) 1. chia, phân, phân chia, chia (phần)... ra; (*распределять*) phân phối, phân bổ, phân bổ; разделúть что-л. пополáм chia (phần) đôi cái gì, chia (phần) cái gì làm đôi; разделúть что-л. на чáсти chia (phần, phần chia) cái gì ra làm nhiều phần; разделúть 12 на 3 chia 12 cho 3; 2. (*разобщать*) chia rẽ, phân liệt, tách... ra, tách rời, phân chia; толпá разделúла нас đám đông tách rời chúng tôi ra; нас ~я́ет прóпасть vực thẳm ngăn cách (chia rẽ, tách rời) chúng tôi; ~я́й и влáствуй chia để trị, chia rẽ và cai trị; 3. (*испытывать вместе*) chia sẻ, chia xẻ, san sẻ, chia; (*присоединяться к чему-л.*) đồng ý, tán thành, tán đồng; ~ чью-л. рáдость chia vui với ai, chia sẻ (san sẻ) niềm vui của ai; ~ мнéние tán thành (tán đồng, đồng) ý kiến

разделя́ться, разделúться 1. (bị) chia ra, phân ra, phân chia; охóтники разделúлись пó двое những người đi săn chia ra (phân ra) thành từng tốp hai người; 2. (*расходиться в чем-л.*) chia rẽ, phân liệt, bất đồng, không thống nhất (nhất trí); голосá разделúлись phiếu bầu bị phân tán; мнéния разделúлись ý kiến bất đồng (không thống nhất, không nhất tri), chia rẽ ý kiến; 3. *тк. несов.* (*подразделяться*) chia (phân) ra, phân chia

раздéтый *прил.* 1. đã cởi quần áo; (*до пояса*) (ở) trần; (*полностью*) (ở) truồng, trần truồng; 2. (*без верхнего платья*) không mặc áo ngoài (măngtô)

раздéть(ся) *сов. см.* раздевáть(ся)

раздир||áть, разодрáть (*В*) 1. (*рвать на части*) xé rách (vụn, nát), làm rách (rách nát); (*делать дырку*) làm thủng; 2. *тк. несов. перен.* (*вызывать противоречия, разлад*) chia xé, làm tan rã (phân hoá); 3. *тк. несов. перен.* (*причинять страдания*) làm tan nát (đau lòng, đứt ruột, não lòng), giày vò; гóре ~áло егó сéрдце nỗi đau làm tan nát tâm can chàng, đau thương xé nát tim chàng

раздирáющ||ий *прил.* lâm li, thống thiết, đau thương, thảm thương, đứt ruột, đoạn trường; ~ крик tiếng kêu thống thiết (lâm li, đứt ruột, đoạn trường); ~ая сцéна cảnh tượng đau thương (thảm thương)

раздобрéть *сов. разг.* (*располнеть*) đẫy (béo, mập) ra, phát phì

раздобы́ть *сов.* (*В*) *разг.* kiếm (xoay, tìm kiếm, xoay xở) được

раздóлье *с.* 1. (*простор*) nơi khoáng đãng (khoáng dã), khoảng rộng bao la (mênh mông); какóе ~! bát ngát xiết bao!, bao la thay!, khoảng rộng mênh mông làm sao!; 2. *перен. разг.* (*свобода*) (sự) tự do, phóng khoáng

раздóльн||ый *прил. разг.* 1. bao la, mênh mông, bát ngát, rộng rãi, thênh thang; cò bay thẳng cánh (*погов.*); ~ая степь thảo nguyên bao la (bát ngát, mênh mông); 2. *перен.* (*свободный*) tự do, phóng khoáng; ~ая жизнь cuộc đời tự do (phóng khoáng)

раздóр *м.* (sự, mối) bất hoà, xích mích, va chạm; (*ссора*) (sự) cãi cọ, cãi vã; (*вражда*) (sự, mối) hiềm khích, thù ghét; сéять ~ gieo mối bất hoà (hiềm khích), gây sự hiềm khích (xích mích); прекратúть ~ы chấm dứt mối bất hoà (xích mích, va chạm)

раздосáдовать *сов.* (*В*) làm... tức giận (hờn giận), chọc (trêu) tức, trêu gan

раздосáдоваться *сов. разг.* tức giận, hờn giận, nổi giận, nổi tức, nổi doá, nổi đoá

раздражáть, раздражúть (*В*) 1. làm... bực tức (tức giận), chọc (trêu) tức, trêu (khêu) gan; 2. (*воздействовать на организм*) kích thích, làm khó chịu

раздражáться, раздражúться bực tức, tức bực, tức (nổi) giận, nổi nóng, phát cáu, nổi doá, nổi đoá, nóng mắt lên

раздражáющий *прил.* khó chịu, làm bực tức, kích thích

раздражéние *с.* 1. (*действие*) (sự) kích thích; ~ нéрва внéшним воздéйствием kích thích thần kinh bằng tác động bên ngoài; 2. (*чувство*) (sự, nỗi) bực tức, tức bực, tức giận; крáйнее ~ bực tức cao độ, tức giận vô cùng, tức lộn ruột

раздражённый *прил.* bực tức, tức bực, tức giận, bực bội

раздражúтель *м., физиол.* chất (tác nhân) kích thích

раздражúтельность *ж.* (tính) dễ bực tức, dễ nổi nóng

раздражúтельный *прил.* dễ bực tức (nổi nóng, tức giận), hay bực tức (nổi nóng, tức giận, giận dỗi, dằn dỗi)

раздражúть(ся) *сов. см.* раздражáть(ся)

раздразнúть *сов.* (*В*) 1. trêu (chọc) tức, trêu (chọc) gan, trêu chọc, trêu, chọc; ~ собáку trêu chọc (chọc tức, trêu, chọc) con chó; 2. (*возбудить*) gây, kích thích; ~ аппетúт kích thích sự ngon miệng; ~ любопы́тство gây (kích thích) sự tò mò

раздробúть(ся) *сов. см.* раздробля́ть(ся) *и* дробúть(ся)

раздроблéние *с.* (sự) làm nhỏ, phân nhỏ, chia nhỏ

раздрóбленность, раздроблённость *ж.* (tình trạng, tính chất) phân tán, tản mạn, manh mún, chia nhỏ, chia xẻ; феодáльная ~ tình trạng cát cứ phong kiến

раздрóбленн||ый, раздроблённый *прил.* 1. vụn, nát, (bị) đập vụn, tán nhỏ, đập nát; (*о кости*) (bị) giập nát, giập vỡ; 2. (*расчленённый*) phân tán, tản mạn, manh mún, bị chia nhỏ (chia xẻ); ~ое крестья́нское хозя́йство kinh tế nông dân phân tán (tản mạn)

раздробля́ть, раздробúть (*В*) 1. đập (ghè) vụn, đập (tán) nhỏ, đập (nghiền, nghiến) nát; (*кость*) làm giập (giập vỡ, giập nát); ~ кáмень đập vụn đá; емý раздробúло рýку nó bị giập (giập nát) tay; 2. (*расчленять*) phân tán, phân nhỏ, chia nhỏ, chia xẻ, chia ra nhiều phần; 3.: раздробúть мéтры в сантимéтры đổi (chia) mét thành centimet

раздробля́ться, раздробúться 1. (*разбиваться*) bị đập vụn (đập nhỏ, đập nát, tán nhỏ, nghiền nát, nghiến nát), nát vụn (nát, vụn) ra; кáмень раздробúлся đá bị đập vụn, đá vụn ra; 2. (*делиться на части, группы*) (bị) chia nhỏ, chia xẻ, phân tán, chia ra nhiều phần, chia manh mún

раздува́ние *с.* 1. (*огонь*) (sự) thổi; 2. (*преувеличение*) (sự) thổi phồng, bơm to, cường điệu, phóng đại

раздува́ть, разду́ть (*В*) 1. thổi, thổi lên; разду́ть ого́нь thổi lửa; 2. (*наполнять воздухом*) thổi phồng, làm phồng (căng); 3. *безл.*: у него́ разду́ло щёку nó bị sưng má; 4. *перен. разг.* (*преувеличивать*) thổi phồng, bơm to, cường điệu, phóng đại, nói ngoa, khoác đại

раздува́ться, разду́ться phồng (phình, cộm, trương) lên; (*о парусе*) căng lên; no gió (*разг.*); карма́ны разду́лись những túi căng phồng

разду́м||ать *сов.* thay đổi ý định (dự định, ý kiến), nghĩ lại; (+ *инф.*) bỏ ý định, bỏ dự định; я ~ал идти́ в кино́ tôi bỏ ý định đi xem chiếu bóng; он хоте́л пойти́ в кино́, да ~ал nó muốn đi xem xinê nhưng lại thay đổi ý định

разду́мыв||ать *несов.* suy nghĩ, nghĩ ngợi, ngẫm nghĩ, suy ngẫm, suy gẫm, nghiền ngẫm, ngẫm, gẫm; (*колебаться*) đắn đo, lưỡng lự, phân vân, do dự, ngập ngừng, tần ngần; не ~ая không chút đắn đo, không mảy may do dự, ngay lập tức, ngay tắp lự

разду́мье||е *с.* (sự) nghĩ ngợi, ngẫm nghĩ, suy ngẫm, suy gẫm, nghiền ngẫm; (*колебание*) (sự) đắn đo, lưỡng lự, phân vân, do dự, ngập ngừng, tần ngần; по́сле до́лгого ~я sau khi nghĩ ngợi (suy ngẫm, ngẫm nghĩ) hồi lâu; погрузи́ться в глубо́кое ~ trầm ngâm suy nghĩ, trầm tư mặc tưởng; его́ взяло́ ~ nó bỗng lưỡng lự (đắn đo, phân vân, do dự, tần ngần)

разду́т||ый *прил. разг.* 1. (*вздутый*) (bị) sưng lên, húp lên, trương lên; 2. (*ветром*) căng lên; no gió (*разг.*); 3. *перен.* (*непомерно увеличенный*) phình ra; ~ые шта́ты biên chế phình ra

разду́ть(ся) *сов. см.* раздува́ть(ся)

разева́ть, рази́нуть (*В*) *разг.* há, há hốc; ✧ рази́нуть рот от удивле́ния há hốc mồm vì ngạc nhiên; что ты рот рази́нул? sao mày cứ ngẩn mặt (ngây người, ngẩn người, ngẩn tò te) ra thế?

разжа́лобить *сов.* (*В*) làm động lòng (mủi lòng), làm... thương tâm

разжа́лобиться *сов. разг.* động lòng, mủi lòng, thương xót, động lòng trắc ẩn

разжа́лование *с. уст.* (sự) giáng cấp, giáng chức

разжа́лованный *прил. уст.* bị giáng cấp (giáng chức)

разжа́ловать *сов.* (*В*) *уст.* giáng cấp, giáng chức

разжа́ть(ся) *сов. см.* разжима́ть(ся)

разжева́ть *сов. см.* разжёвывать

разжёвывание *с.* (sự) nhai

разжёвывать, разжева́ть 1. (*В*) nhai, nhá; 2. (*В Д*) *перен. разг.* (*растолковывать*) giải thích kỹ càng, cắt nghĩa chu đáo

разже́чь *сов. см.* разжига́ть

разжига́ть, разже́чь (*В*) 1. nhen (nhóm, đốt) lên, đốt... bùng lên (to lên); разже́чь ого́нь nhen (nhóm) lửa, đốt lửa lên; 2. *перен.* nhen (khêu) lên; ~ не́нависть nhen lên lòng căm thù, khêu lên mối hận thù

разжижа́ть *несов.* (*В*) pha loãng (lỏng)

разжиже́ние *с.* (sự) pha loãng, loãng đi

разжима́ть, разжа́ть (*В*) mở (buông, thả, nới)... ra, nới lỏng, nới nhẹ; (*губы, зубы*) hé, hé... ra; ~ кула́к mở (buông) nắm tay ra; не ~ губ không hé môi; разжа́ть пружи́ну nới (làm doãng) lò xo

разжима́ться, разжа́ться (*о руке, кулаке*) mở (buông, thả, nới) ra; (*о губах, зубах*) hé ra; (*о пружине*) nới (doãng) ra

разжире́ть *сов. см.* жире́ть

разжи́ться *сов. разг.* 1. (*разбогатеть*) giàu lên, phát tài, phất to; 2. (*раздобыть*): ~ чем-л. kiếm (xoay, xoay xở) được cái gì

раззадо́ривать, раззадо́рить (*В*) *разг.* xúi giục, kích động, khích động, khích lệ, kích thích, làm... hăng lên

раззадо́рить *сов. см.* раззадо́ривать

раззвони́ть *сов.* (о *П*) *разг.* loan truyền, loan báo, đồn đại, phao tin

рази́нуть *сов. см.* разева́ть

рази́ня *м. и ж.* (*скл. как ж.*) *разг.* người lơ đễnh (lơ đãng, đãng trí, kém hoạt bát, khờ dại); đồ thộn (ngố) (*разг.*)

рази́тельн||ый *прил.* kỳ lạ, lạ lùng, lạ thường, khác thường, dị thường; ~ое схо́дство giống nhau kỳ lạ (lạ lùng, lạ thường); ~ приме́р thí dụ rất tiêu biểu; ~ые переме́ны những sự thay đổi kỳ lạ (dị thường, lớn lao)

рази́ть I, сразя́ть (*В*) (*ударять*) đánh, đâm, chém, chặt; *перен.* đánh bại (đổ, quỵ, gục)

рази́т||ь II *несов.* (*Т*) *разг.* (*пахнуть*) sặc mùi, sặc sụa, xông (bốc) lên nồng nặc; от него́ ~и́т во́дкой nó sặc sụa mùi rượu vodka, mùi vodka xông lên nồng nặc từ người nó

разлага́ть, разложи́ть 1. (*В* на *В*) *хим., физ.* làm phân huỷ (phân rã), phân tích, phân hoá, phân giải, phân ly; *мат.* khai triển; 2. (*В*) (*морально*) làm băng hoại (tha hoá, tan rã, rệu rã, suy đồi, mất tinh thần), trụy lạc hoá, lung lạc tinh thần

разлага́ться, разложи́ться 1. *хим., физ.* (bị) phân huỷ, phân rã, phân tích, phân hoá, phân giải, phân ly; *мат.* khai triển; 2. (*гнить*) thối nát, thối rữa, rữa ra; 3. *перен.* (*морально*) băng hoại, tha hoá, tan rã, rệu rã, suy đồi, trụy lạc, mất tinh thần

разлага́юще *нареч.*: де́йствовать ~ làm băng hoại (tha hoá, tan rã, rệu rã, suy đồi, mất tinh thần), lung lạc tinh thần

разлага́ющий *прил.* làm băng hoại (tha hoá, tan rã, rệu rã, suy đồi, mất tinh thần)

разла́д *м.* 1. (*отсутствие согласованности*) (sự) không ăn khớp, không đồng bộ, không hiệp đồng; 2. (*раздор*) (sự, mối) bất hoà, bất đồng, không ăn ý, hục hặc, xung đột, xích mích

разла́диться *сов. см.* разла́живаться

разла́живаться, разла́диться (*о машине и т. п.*) (bị) trục trặc, hư hỏng; (*о деле и т. п.*) (bị) trục trặc, không trôi chảy, không chạy; отноше́ния разла́дились quan hệ xấu đi

разла́мывать, разлома́ть, разломи́ть (*В*) 1. *сов.* разломи́ть bẻ gãy; (*пополам*) bẻ đôi; 2. *сов.* разлома́ть bẻ gãy, làm (phá) hỏng, phá vỡ

разла́мываться, разлома́ться, разломи́ться 1. *сов.* разломи́ться bị bẻ gãy; (*пополам*) bị bẻ đôi; 2. *сов.* разлома́ться bị bẻ gãy (phá hỏng, hỏng, phá vỡ); 3. *тк. несов. разг.* (*сильно болеть о голове*) đau buốt, nhức nhối, đau, buốt, nhức

разлеза́ться, разле́зться *разг.* rách, rách bươm

разле́зться *сов. см.* разлеза́ться

разлени́ться *сов. разг.* đâm ra lười biếng (biếng nhác, chây lười, lười chảy thây)

разлепи́ть *сов. разг.* (*В*) làm... tách (rời) ra

разлепи́ться *сов. разг.* tách (rời) ra

разлета́ться, разлете́ться 1. (*в разные стороны*) bay tứ tung (khắp nơi), bay đi; (*рассеиваться*) bay tung (tản ra), tung bay; бума́ги разлете́лись по

всей ко́мнате giấy tờ bay tứ tung khắp phòng; 2. (*расходиться, разъезжаться*) đi khắp các ngả (khắp bốn phương trời); *перен. разг.* (*быстро распространяться*) bay đi khắp ngả, loan truyền, lan truyền, truyền đi; 3. *разг.* (*разбиваться на части*) vỡ tung, vỡ tan; *перен.* (*исчезать*) tiêu tan, tan vỡ; разлете́ться вдре́безги vỡ tan tành; мечты́ разлете́лись, как дым những ước mơ tan tành như mây khói

разлете́ться *сов. см.* разлета́ться

разле́чься *сов. разг.* nằm xoài, nằm dài, nằm thườn thượt

разли́в *м.* 1. (*действие*) (sự) rót ra, đổ ra, rót, đổ; 2. (*половодье*) nước lũ, lũ

разлива́нн||ый *прил.*: мо́ре ~ое чего́-л. *разг.* một biển (vô khối, rất nhiều) cái gì

разлива́тельн||ый *прил.* (để) rót; ~ая ло́жка môi, muôi

разлива́ть, разли́ть (*В*) 1. (*проливать*) làm đổ (té)... ra, hắt (đổ)... ra; 2. (*наливать*) rót, đổ, rót (đổ)... ra; (*по бутылкам*) chiết... sang, rót (đổ)... vào; ✧ их водо́й не разольёшь hai người ấy rất thân thiết (rất gắn bó, rất khăng khít) với nhau

разлива́ться, разли́ться 1. (*проливаться*) đổ (té, hắt) ra; вино́ разли́лось по ска́терти rượu vang đổ ra khăn bàn; 2. (*выходить из берегов*) tràn bờ, tràn ngập, tràn đầy; *мед.* (*о жёлчи*) tràn; 3. *перен.* (*распространяться*) lan toả, toả (lan) ra; разли́лись пото́ки све́та những luồng ánh sáng tỏa ra; по лицу́ разлила́сь улы́бка trên mặt nở ra một nụ cười, nụ cười nở rộng trên mặt; 4. *тк. несов.* (*петь звонко*) hát vang, hót vang; (*говорить много*) nói thao thao bất tuyệt; (*плакать*) khóc nức nở (sướt mướt); ✧ ~ реко́й khóc nức nở (sướt mướt)

разливн||о́й *прил.* 1. *тех.* (để) rót, đổ; 2. (*о пиве и т.п.*) bán đong; ~о́е вино́ rượu vang bán đong; ~о́е молоко́ sữa bán đong

разлинова́ть *сов.* (*В*) kẻ, kẻ hàng; ~ лист kẻ tờ giấy

разли́тие *с.* 1. (sự) rót, đổ, chiết; 2. (sự) tràn bờ, tràn; ~ жёлчи *мед.* tràn mật

разли́ть *сов. см.* разлива́ть

разли́ться *сов. см.* разлива́ться 1–3

различа́ть, различи́ть (*Д*) 1. (*распознавать*) nhận ra, nhận ra được; различи́ть в темноте́ приближа́ющегося челове́ка nhận ra được trong bóng tối một người đang đi đến; 2. (*видеть разницу*) phân biệt; различа́ть тка́ни по цве́ту phân biệt các loại vải theo màu

различа́||ться *несов.* (*Т*) khác nhau, khác với; тка́ни ~ются по ширине́ các loại vải khác nhau về khổ

разли́чи||е *с.* (sự) phân biệt; (*разница*) (sự, điều, điểm) khác nhau, khác biệt, dị biệt; ~ во взгля́дах sự khác nhau (khác biệt, dị biệt) về quan điểm; де́лать ~ ме́жду ке́м-л., че́м-л. phân biệt giữa người nào với người nào, giữa cái gì với cái gì; без ~я бать ке́..., không kể..., không phân biệt; без ~я по́ла bất kể gái trai, không phân biệt nam nữ; ✧ зна́ки ~я cấp hiệu, quân hiệu, quân hàm, lon

различи́тельный *прил.* (để) phân biệt; при́знак dấu hiệu phân biệt

различи́ть *сов. см.* различа́ть

разли́чно *нареч.* (một cách) khác nhau

разли́чн||ый *прил.* 1. (*несходный*) khác nhau, không giống nhau, dị biệt, khác biệt, sai dị, sai biệt; ~ые мне́ния những ý kiến khác nhau; 2. (*разнообразный*) khác nhau, đủ loại, đủ thứ; за́нят ~ыми дела́ми bận trăm thứ việc (đủ thứ việc, việc đủ loại, trăm công ngàn việc)

разложе́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) phân huỷ, phân rã, phân tích, phân hoá, phân giải, phân ly; *мат.* (sự) khai triển; 2. (*моральное*) (sự) tha hoá, tan rã, suy đồi, đồi bại, truỵ lạc, hư hỏng, mất tinh thần

разложи́ть(ся) *сов. см.* разлага́ть(ся) *и* раскла́дывать(ся)

разло́м *м.* 1. (*действие*) (sự) bẻ gãy; 2. (*место*) chỗ gãy (đứt gãy); *тех.* mặt gãy

разлома́ть *сов. см.* разла́мывать 2

разлома́ться *сов. см.* разла́мываться

разлом||и́ть *сов. см.* разла́мывать 1; 2. *безл. разг.* mỏi nhừ, ê ẩm, đau âm ỉ; меня́ всего́ ~и́ло toàn thân tôi mỏi nhừ (ê ẩm)

разломи́ться *сов. см.* разла́мываться 1

разлу́к||а *ж.* 1. (sự, cảnh) biệt ly, ly biệt, phân ly, xa cách, cách biệt; жить в ~е sống trong cảnh biệt ly (ly biệt); жить в ~е с ке́м-л. sống xa cách ai; 2. (*расставание*) (sự) chia lìa, xa cách, lìa nhau, chia tay, phân kỳ

разлуча́ть, разлучи́ть (*В* с *Т*) chia lìa, phân ly, chia rẽ, chia ly; (*супругов или возлюбленных*) chia uyên rẽ thuý

разлуча́ться, разлучи́ться (с *Т*) biệt ly, ly biệt, phân ly (chia lìa, chia ly, xa cách, chia tay) nhau, phân kỳ

разлучи́ть(ся) *сов. см.* разлуча́ть(ся)

разлюб||и́ть *сов.* (*В*) không yêu (thích)... nữa, không... nữa; (*о супругах тж.*) chê; он её ~и́л anh ta không yêu chị ấy nữa, anh ta chê vợ

размагни́тить(ся) *сов. см.* размагни́чивать(ся)

размагни́чивать, размагни́тить (*В*) 1. khử từ, tiêu từ, làm mất từ lực; 2. *перен. разг.* làm... mất hứng (mất hăng hái), làm nhụt chí

размагни́чиваться, размагни́титься 1. mất từ lực, bị khử từ; 2. *перен. разг.* mất hứng, mất hăng hái, nhụt chí, nản lòng

разма́зать(ся) *сов. см.* разма́зывать(ся)

размазня́ *разг.* 1. *ж.* (*жидкая каша*) cháo loãng, cháo; 2. *м. и ж.* (*о человеке*) người bạc nhược (nhu nhược, lờ đờ, uể oải, kém hoạt bát)

разма́зывать, разма́зать (*В*) 1. bôi, quét, phết, phiết, xoa, thoa, miết, bôi... ra, bôi trơn, làm... loang ra; разма́зать грязь по лицу́ bôi bùn ra khắp mặt, quệt bùn lên mặt; 2. *перен. разг.* (*растягивать*) viết dông dài, kể con cà con kê, kể dài dòng văn tự, nói dây cà ra dây muống

разма́зываться, разма́заться (по *Д*) bôi (loang) ra

размалева́ть *сов.* (*В*) *разг.* vẽ vụng về (lem luốc), bôi, trát

разма́лывать, размоло́ть (*В*) xay (nghiền, tán)... thành bột, xay (nghiền, tán) nhỏ

разма́лываться, размоло́ться (bị) xay nhỏ, nghiền nhỏ, tán nhỏ

разма́тывать, размота́ть (*В*) tháo (gỡ, cởi)... ra

разма́тываться, размота́ться (bị) tháo ra, gỡ ra, cởi ra

разма́х *м.* 1. *тех.* (*колебание*) biên độ, độ lắc; ~ ма́ятника biên độ quả lắc; 2. (*расстояние*) sải; ~ кры́льев самолёта sải cánh máy bay; 3. *перен.* quy mô, tầm hoạt động, đà, khí thế; движе́ние за мир приобрета́ет всё бо́лее широ́кий ~ phong trào đấu tranh cho hoà bình ngày càng có quy mô rộng lớn hơn; революцио́нный ~ khí thế cách mạng; челове́к широ́кого ~а người có tầm hoạt động rộng lớn; ✧ уда́рить кого́-л. со всего́ ~у thẳng cánh đánh (thẳng tay nện) ai; уда́риться со всего́ ~у обо что́-л. va

hết đà phải cái gì, đụng phải cái gì rất mạnh

разма́хивать *несов.* vung vẩy, vẫy, hoa, khoa, huơ; ~ рука́ми đánh đàng xa, vung vẩy (vẫy, hoa, huơ, khoa) tay

размахну́ться *сов.* vung tay lên

разма́чивать, размочи́ть (*В*) ngâm, dầm, tẩm, tẩm (nhúng, làm) ướt, làm... ướt dề; размочи́ть сухари́ в молоке́ ngâm bích cốt trong sữa; дождь размочи́л зе́млю mưa làm đất ướt dề (ướt sũng)

разма́шисто *нареч.*: ~ писа́ть viết tháu (ngoáy, rộng rãi), ngoáy bút

разма́шист||ый *прил. разг.* 1. rộng rãi, vung vẩy; ~ые шаги́ những bước sải dài (rộng rãi); ~ жест cử chỉ vung vẩy; 2. (*о манере письма*) tháu, rộng rãi; ~ по́черк chữ viết tháu, nét chữ rộng rãi; 3. (*ничем не ограниченный*) rộng rãi, hào phóng, quá đáng

размежева́ние *с. прям. и перен.* (sự) phân định giới hạn, vạch rõ giới hạn, phân rõ ranh giới, định rõ ranh giới

размежева́ть(ся) *сов. см.* размежёвывать(ся)

размежёвывать, размежева́ть (*В*) phân định (vạch rõ, phân) giới hạn, phân (định) rõ ranh giới; *перен. тж.* phân định, phân rõ, quy định, vạch rõ, định rõ, khu biệt; ~ зе́млю định rõ (vạch rõ, phân định, phân rõ) ranh giới ruộng đất; размежева́ть фу́нкции phân định (quy định, định rõ, vạch rõ) chức năng

размежёвываться, размежева́ться (được) phân định giới hạn, vạch rõ giới hạn, phân giới hạn, phân rõ ranh giới, định rõ ranh giới; *перен. тж.* được phân định (phân rõ, quy định, vạch rõ, định rõ, khu biệt)

размельча́ть, размельчи́ть (*В*) nghiền, tán, giã, nghiền (tán, giã, đập) nhỏ, đập vụn; размельчи́ть что́-л. в порошо́к nghiền (tán, giã) cái gì thành bột

размельчи́ть *сов. см.* размельча́ть

разме́н *м.* (sự) đổi, đổi tiền

разме́нивать, разменя́ть (*В*) đổi, đổi tiền

разме́ниваться, разменя́ться *разг.* 1. đổi chác, trao đổi, đánh đổi; 2. *перен.* tiêu phí sức lực

разме́нн||ый *прил.* (để) đổi; ~ая моне́та tiền lẻ (nhỏ)

разменя́ть(ся) *сов. см.* разме́нивать(ся)

разме́р *м.* 1. (*величина*) kích thước, kích cỡ, chiều kích, bề lớn; khuôn khổ, khoảng rộng; дом огро́мных ~ов toà nhà đồ sộ, toà nhà có kích thước rất lớn; ~ уча́стка kích thước của lô đất; 2. (*денежной суммы*) số tiền, khoản tiền; khoản, số (*сокр.*); ~ зарпла́ты số (khoản) tiền lương; ~ проце́нта số (khoản) tiền lãi bách phân, khoản lãi suất; ~ пе́нсии số (khoản) tiền hưu, số (khoản) tiền trợ cấp; ~ пре́мии số (khoản) tiền thưởng; ~ капиталовложе́ний số (khoản) tiền đầu tư; 3. (*мерка какого-л. изделия*) cỡ, khổ, số, cỡ số; ~ о́буви cỡ (số) giày; ~ костю́ма cỡ (khổ) quần áo; нестанда́ртный ~ ngoại cỡ; 4. (*степень*) mức độ; (*масштаб*) quy mô, phạm vi; в небыва́лых ~ах trên một quy mô chưa từng thấy, trên một phạm vi chưa từng có; ~ бе́дствия mức độ (quy mô) của tai hoạ; 5. *лит.* cách luật, âm cách, vận luật; 6. *муз.* nhịp, phách, phách hiệu, khuôn nhịp, tiết tấu

разме́ренно *нареч.* (một cách) đều đặn, đều đều, nhịp nhàng

разме́ренн||ый *прил.* đều đặn, đều đều, nhịp nhàng, khoan thai; ~ шаг bước đi nhịp nhàng (đều đặn); ~ые движе́ния những động tác đều đặn (nhịp nhàng, khoan thai)

разме́рить *сов. см.* размеря́ть

размеря́ть, разме́рить (*В*) 1. đo, đo đạc, đo lường, trắc độ, trắc đạc; разме́рить ме́сто для постро́йки đo (đo đạc) địa điểm để xây dựng; 2. *перен.* lượng, lường; разме́рить свои́ си́лы lượng (lường) sức mình

размеси́ть *сов. см.* разме́шивать I

размести́ *сов. см.* размета́ть I

размести́ть(ся) *сов. см.* размеща́ть(ся)

размета́ть I, размести́ (*В*) (*очищать от чего-л.*) quét, quét sạch, quét tước; (*убирать что-л.*) quét (thu) dọn, dọn sạch, dọn, hót; размести́ доро́жку quét (quét sạch) đường; размести́ снег dọn (hót, dọn sạch) tuyết

размета́ть II *сов.* 1. (*В*) (*разбросать*) ném lung tung, quăng tứ tung, vứt bừa bãi, quẳng... khắp nơi; 2. (*широко раскинуть ноги, руки*) giạng chân, xoạc cẳng, dang tay; 3. *перен.* (*разгонять*) làm... tan ra, xua tan, xua đuổi

разме́тить *сов. см.* размеча́ть

разме́тка *ж.* I. *тех.* (sự) lấy dấu, vạch dấu, đánh dấu; 2. (*знак, метка*) dấu vạch, dấu, vạch

разме́тчик *м.* thợ lấy dấu (vạch dấu)

размеча́ть, разме́тить (*В*) lấy (vạch, đánh) dấu, vạch

размечта́ться *сов.* (*о II*) *разг.* mơ mộng, mơ ước, say sưa mơ mộng, âm thầm mơ ước

размеша́ть *сов. см.* разме́шивать II

разме́шивать I, размеси́ть (*В*) nhào; ~ те́сто nhào bột

разме́шивать II, размеша́ть (*В*) quấy, khuấy, khoắng, trộn, đảo, quấy (khuấy) tan; размеша́ть са́хар в ча́е quấy (khuấy) tan đường trong nước chè

размеща́ть, размести́ть (*В*) 1. xếp đặt, phân bố, phân phối, xếp chỗ; (*кого-л. по комнатам*) thu xếp (xếp đặt, bố trí) chỗ ở; (*войска*) bố trí; 2. (*распределять*) phân phối; размести́ть зака́зы phân phối đơn đặt hàng, gia công

размещ||а́ться, разме́ститься được xếp đặt (phân bố, phân phối, bố trí); (*в каком-л. помещении*) được thu xếp (xếp đặt, bố trí), có chỗ ở, ở; (*о войсках, об учреждениях*) đóng, (được) bố trí; штаб а́рмии разме́стился в око́пах bộ tham mưu tập đoàn quân đóng (bố trí, được bố trí) trong các chiến hào; в до́ме ~аются апте́ка и пра́чечная trong ngôi nhà có cửa hàng dược phẩm và hiệu giặt

размеще́ние *с.* 1. (sự) xếp đặt, phân bố, phân phối, bố trí; 2. (*порядок, система расположения чего-л.*) (sự) phân bố; ~ производи́тельных сил phân bố lực lượng sản xuất

размина́ть, размя́ть (*В*) 1. nhào (bóp, nghiền) nhuyễn, bóp tơi ra; ~ гли́ну bóp (nhào) nhuyễn đất sét; ~ карто́фель nghiền nhuyễn khoai tây; 2. *перен. разг.* làm giãn xương (giãn xương giãn cốt); *спорт.* khởi động; размя́ть но́ги а) làm giãn xương chân; б) *спорт.* khởi động chân; размя́ть ло́шадь không cho con ngựa đứng yên, bắt con ngựa vận động luôn

размина́ться, размя́ться 1. (*делаться, мягким*) nhuyễn (nhừ, mềm, nhũn) ra; 2. *перен. разг.* giãn xương, giãn xương giãn cốt; *спорт.* khởi động

размини́рование *с.* (sự) gỡ mìn, tháo mìn, quét mìn

размини́ровать *несов. и сов.* (*В*) gỡ (tháo, quét) mìn

разми́нка *ж. разг.* (sự) làm giãn xương, làm giãn xương giãn cốt; *спорт.* (sự) khởi động

разминý́ться *сов. разг.* 1. (*разойтись в пути*) không gặp nhau; 2. (с *Т*) (*пройти мимо*) đi qua

размножа́ть, размно́жить (*В*) (*документ и т. п.*) nhân bản, sao (copy, in)... ra nhiều bản

размножа́ться, размно́житься 1. tăng lên nhiều, tăng lên; 2. *тк. несов. биол.* sinh sản, sinh sôi nảy nở, sinh đẻ; (*о растениях*) (được) nhân giống; ~ полови́м путём sinh sản bằng đường tính giao; ~ деле́нием sinh sản bằng cách phân chia; ~ семена́ми nhân giống bằng hạt

размноже́ни||е *с.* 1. (*документов и т. п.*) (sự) nhân bản, sao ra nhiều bản, copy ra nhiều bản, in ra nhiều bản; 2. *биол.* (sự) sinh sản, sinh sôi nảy nở, sinh đẻ, nhân giống; о́рганы ~я sinh thực khí, cơ quan sinh dục (phồn thực); полово́е ~ sinh sản hữu tính; беспо́лое ~ sinh sản vô tính; вегетати́вное ~ sinh sản sinh dưỡng (vô tính)

размно́жить *сов. см.* размножа́ть

размно́житься *сов. см.* размножа́ться 1

размозжи́ть *сов.* (*В*) (*ударом*) đập tan, đập vỡ, đánh giập, đập vỡ tan; (*давлением*) ép vỡ tan, ép giập, ép vụn; ~ кому́-л. го́лову đập vỡ đầu ai, đánh ai vỡ đầu

размока́ть, размо́кнуть ướt nhũn (nhão, đầm, sũng)

размо́кнуть *сов. см.* размока́ть

размо́л *м.* 1. (sự) xay bột, xay nhỏ, nghiền nhỏ, tán nhỏ; 2. (*качество*) (độ) mịn

размо́лвка *ж.* (sự, mối) bất hoà, xích mích, ngủng nghỉnh, khủng khỉnh; ме́жду ни́ми произошла́ ~ giữa hai người đã xảy ra sự xích mích, mối bất hoà đã xảy ra giữa hai người; у них ~ họ xích mích (ngủng nghỉnh, khủng khỉnh) nhau

размоло́ть(ся) *сов. см.* размо́лывать(ся)

размора́живать, разморо́зить (*В*) giải đông, làm tan băng (tan giá)

размор||и́ть *сов.* (*В*) *разг.* làm... mệt lử (mệt nhoài, mệt lử cò bợ); меня́ ~и́ло от жары́ tôi bị mệt lử (mệt nhoài, mệt lử cò bợ) vì nóng nực, trời nóng bức làm tôi mệt lử (mệt nhoài, mệt lử cò bợ)

разморо́зить *сов. см.* размора́живать

размота́ть(ся) *сов. см.* размо́тывать(ся)

размо́тка *ж.* (sự) tháo, gỡ, tháo ra, gỡ ra

размочи́ть *сов. см.* размо́чивать

размы́в *м.* 1. (sự) xói, xói mòn, xói lở; 2. (*место*) (chỗ, nơi) bị xói, bị xói mòn, lở

размыва́ть, размы́ть 1. (*В*) xói, xói mòn, xói lở; река́ размы́ла берега́ dòng sông xói mòn (xói lở) đôi bờ; 2. *безл.*: доро́гу размы́ло đường bị lở

размыка́ние *с. эл.* (sự) cắt mạch, ngắt mạch, cúp mạch

размы́кать *сов.*: ~ тоску́ giải buồn (sầu, muộn); khiển muộn (*уст.*)

размыка́ть, разомкну́ть (*В*) (*шлюзы и т. п.*) mở, mở... ra; *эл.* cắt (ngắt, cúp) mạch, cắt, ngắt, cúp; *воен.* đứng rộng (đứng cách) ra; разомкну́ть электри́ческую цепь cắt (ngắt, cúp) mạch

размыка́ться, разомкну́ться mở ra; *эл.* bị cắt (ngắt, cúp) mạch; *воен.* giãn rộng ra

размы́ть *сов.* см. размыва́ть

размышле́ни||е *с.* 1. (sự) suy nghĩ, nghĩ ngợi, ngẫm nghĩ, tư duy, suy tư, suy tưởng, suy ngẫm, suy xét; пять мину́т на ~ năm phút để suy nghĩ; по зре́лом ~и sau khi suy nghĩ chín chắn (suy xét kỹ càng); 2. *обыкн. мн.*: ~я (những) suy tư, suy tưởng, suy nghĩ, nghĩ ngợi, suy ngẫm; ~я о бу́дущем suy tư (suy nghĩ, suy ngẫm) về tương lai; погрузи́ться в ~я трầm ngâm suy nghĩ, trầm tư mặc tưởng; э́то наво́дит на ~я cái đó làm suy nghĩ (nghĩ ngợi, suy tư)

размышля́ть *несов.* (о *П*) suy nghĩ, nghĩ ngợi, ngẫm nghĩ, tư duy, suy tư, suy tưởng, suy ngẫm, suy xét, ngẫm, gẫm

размягча́ть, размягчи́ть (*В*) 1. làm mềm, làm.... mềm ra; размягчи́ть воск нагрева́нием nung sáp mềm ra, nung mềm sáp; 2. *перен.* làm dịu đi (mềm lòng, dịu lòng, mủi lòng, xúc động)

размягча́ться, размягчи́ться 1. mềm ra; 2. *перен.* dịu đi, êm dịu, mềm lòng, động lòng, mủi lòng, xúc động, cầm lòng không đậu; душа́ размягчи́лась от ла́ски tâm hồn êm dịu hẳn nhờ sự vuốt ve âu yếm, sự vuốt ve mơn trớn làm lòng dịu đi

размягче́ние *с.* 1. (sự) làm mềm; (*нагреванием*) (sự) nung mềm, đun mềm; ~ мо́зга *мед.* (bệnh) nhuyễn não, nhũn não; ~ косте́й *мед.* (bệnh) nhuyễn xương; 2. *перен.* (sự) dịu đi, mềm lòng, động lòng, mủi lòng, xúc động

размягчи́ть(ся) *сов. см.* размягча́ть(ся)

размяка́ть, размя́кнуть 1. mềm (nhũn) ra; 2. *перен. разг.* (*становиться расслабленным*) trở nên mềm yếu (mềm mỏng), mềm đi; (*становиться податливым, снисходительным*) dịu đi, mềm lòng, động lòng, mủi lòng

размя́кнуть *сов. см.* размяка́ть

размя́ть(ся) *сов. см.* разминать(ся)

разна́шивать, разноси́ть (*В*) đi... cho rộng ra; но́вые боти́нки на́до разноси́ть phải đi giày mới cho rộng ra (cho quen chân)

разна́шиваться, разноси́ться: боти́нки разноси́лись (đôi) giày đã rộng ra, giày đi đã quen chân

разне́рвничаться *сов. разг.* mất bình tĩnh, nổi cáu, phát bẳn, nổi doá, nổi đoá, nổi sùng; (*разволноваться*) xúc động, hồi hộp, lo lắng, bồn chồn

разнести́ *сов. см.* разноси́ть I

разнести́сь *сов. см.* разноси́ться I

разнима́ть, разня́ть (*В*) 1. (*разъединять*) tách rời, chia tách, tách (chia)... ra; 2. (*дерущихся*) kéo... rời ra, tách (ngăn)... ra, can ngăn, can; 3. *тех.* tháo rời, tháo... ra, tháo

ра́зн||иться *несов.* khác (khác biệt) nhau; они́ ~ятся по вку́сам họ khác nhau về sở thích.

ра́зниц||а *ж.* (sự) khác nhau, khác biệt, dị biệt, chênh lệch; ~ лет khác nhau về (khác biệt về, chênh lệch) tuổi; вся ~ в том, что... toàn bộ sự khác nhau chính là ở chỗ...; с той ~ей, что... chỉ khác là...; ✧ э́то больша́я ~ thế thì khác hẳn, đó là chuyện khác rồi, đó là việc khác hẳn, đó là những việc hoàn toàn khác nhau; кака́я ~? cũng thế thôi!, có khác gì đâu?

ра́зно *нареч.* (một cách) khác

разнобо́й *м. разг.* (sự, tình trạng) chuệch choạc, không ăn khớp, không đồng bộ, không hiệp đồng, không thống nhất, không nhịp nhàng, trục trặc; ~ в рабо́те tình trạng chuệch choạc (không ăn khớp, không đồng bộ, không hiệp đồng, trống đánh xuôi kèn thổi ngược) trong công việc; ~ в правописа́нии không thống nhất trong chính tả

разнови́дность *ж.* biến thể, biến tướng, biến hình, biến dạng, biến chủng, thứ

разновреме́нн||ый *прил.*: ~ые собы́тия những sự kiện thuộc các thời kỳ khác nhau

разногла́сие *с.* 1. (sự) bất hoà, bất đồng, phân kỳ, bất đồng ý kiến; ~ во взгля́дах bất đồng quan điểm; 2. (*противоречие*) (sự) trái ngược, mâu thuẫn, bất nhất, không ăn khớp, không nhất trí; ~ в показа́ниях sự bất

nhất (tiền hậu bất nhất, không ăn khớp, trái ngược) trong lời cung khai

разноголо́сица *ж.* 1. (*в пении*) (sự) không hoà âm, bất hoà thanh; 2. *см.* разногла́сие 2

разноголо́сый *прил.* không hoà âm, bất hoà thanh

разнозна́чный *прил.* có những nghĩa khác nhau

разноимённ||ый *прил.*: ~ые заря́ды *физ.* những điện tích khác dấu (khác tên)

разнокали́берн||ый *прил.* 1. calib (cỡ) khác nhau; 2. *перен.* lắm cỡ (vẻ, kiểu), đa dạng, không thuần nhất; ~ая ме́бель đồ gỗ lắm cỡ (lắm kiểu, đa dạng)

разнома́стный *прил.* 1. lắm (nhiều) màu, đa sắc; (*о картах*) nhiều mặt bài, nhiều hoa (sắc); 2. *перен.* lắm kiểu, đủ loại (màu sắc)

разномы́слие *с.* (sự) không cùng tư tưởng, bất đồng chính kiến, khác nhau về chính kiến

разномы́слящий *прил.* không cùng tư tưởng, bất đồng (khác nhau về) chính kiến

разнообра́зи||е *с.* (sự, tính) đa dạng, nhiều vẻ, muôn màu muôn vẻ, thiên hình vạn trạng, nhiều thứ khác nhau; вноси́ть ~ в жизнь làm cho đời sống phong phú hơn (có nhiều vẻ hơn); ~ форм đa dạng về hình thức, thiên hình vạn trạng; ✧ для ~я để đỡ nhàm (khỏi đơn điệu, thay đổi khẩu vị, cho nó khác nhau)

разнообра́зить *несов.* (*В*) làm... đa dạng (thêm nhiều vẻ)

разнообра́зн||ый *прил.* đa dạng, nhiều vẻ, muôn màu muôn vẻ, thiên hình vạn trạng, đủ loại; ~ые расте́ния loài thực vật đa dạng, cây cối thiên hình vạn trạng; ~ые впечатле́ния cảm tưởng đủ loại

разноплемённость *ж.* (sự, tính chất) đa chủng, đa sắc tộc

разноплемённ||ый *прил.* đa chủng, đa sắc tộc, có nhiều chủng tộc (sắc tộc) khác nhau; ~ое населе́ние dân cư (cư dân) đa chủng

разнопо́лый *прил.* có giới tính khác nhau

разнорабо́чий *м.* (*скл. как прил.*) lao công, thợ phụ, thợ không chuyên môn

разноречи́вость *ж.* (sự, tính chất) trái ngược nhau, mâu thuẫn nhau

разноречи́в||ый *прил.* trái ngược (mâu thuẫn) nhau, bất nhất; ~ые слу́хи những tin đồn trái ngược nhau; ~ые показа́ния những lời cung khai tiền hậu bất nhất (trái ngược nhau, không ăn khớp)

разноро́дность *ж.* (sự, tính chất) khác giống, khác loại, ô hợp

разноро́дный *прил.* khác giống, khác loại, dị tính, dị chất, ô hợp, không thuần nhất (đồng nhất), tạp nham

разно́с *м.* 1. (*доставка*) (sự) phân phát, đưa đến, đem đến, mang đến, phát; 2. *разг.* (*выговор*) (sự, trận) mắng nhiếc, chửi mắng, xỉ vả, quát mắng, quở phạt, vạc mặt, chỉnh, xạc

разноси́ть I, разнести́ (*В*) 1. (*доставлять, раздавать*) phân phát, mang... đi phát, đưa (đem, mang)... đến, phát; разнести́ пи́сьма адреса́там phát (đưa, đem, phân phát) thư cho người nhận; 2. (*записывать в разные места*) ghi, ghi (kê, liệt kê)... vào, ghi... theo từng cột; ~ счета́ по кни́гам ghi các khoản chi phí vào các sổ; 3. *разг.* (*рассеивать*) xua tan, lùa... đi, thổi tung; ве́тер разнёс лёгкие обры́вки бума́ги gió thổi tung những mảnh giấy nhẹ; 4. *перен. разг.* (*разглашать*) loan truyền, phao đồn, truyền, phao, đồn; ~ но́вости loan truyền tin tức, truyền tin; ~ слу́хи phao (đồn) tin, loan truyền tin đồn; 5. *разг.* (*разрывать, разбивать*) phá tan, phá tung; (*разрушать*) phá huỷ, phá hoại; бу́ря разнесла́ ло́дку в ще́пки trận bão đã phá tan chiếc thuyền ra từng mảnh; 6. *перен. разг.* (*ругать*) mắng nhiếc, chửi mắng, xỉ vả, quở mắng, vạc mặt, chỉnh, xạc; cạo, đì, cự, xài, cuốc vào mặt (*разг.*)

разноси́ть II *сов. см.* разна́шивать

разноси́ться I, разнести́сь 1. (*распространяться*) (được) truyền đi, loan truyền, phao lên, đồn đại; 2. (*о звуке*) vang xa, vang đi, vang lên

разноси́ться II *сов. см.* разна́шиваться

разно́ска *ж.* (sự) phát, phân phát, đưa đến

разно́сн||ый *прил.* I.: ~ая кни́га sổ phát công văn, sổ phát thư; 2. *разг.* (*резко критикующий*) (có tính chất) phê phán kịch liệt, xỉ vả, mắng nhiếc thậm tệ, thoá mạ, phỉ báng; ~ая статья́ bài báo phê phán kịch liệt; ~ые слова́ lời lẽ thoá mạ (phỉ báng, xỉ vả)

разноспряга́емый *прил.*: ~ глаго́л *грам.* động từ chia không đều

разносторо́нн||ий *прил.* 1. đa diện, nhiều mặt, nhiều phương diện; ~ее образова́ние nền giáo dục đa diện; 2. *мат.*: ~ треуго́льник tam giác lệch

разносторо́нность *ж.* (tính, sự) đa diện, nhiều mặt, nhiều phương diện; ~ зна́ний (tính) đa diện của tri thức, nhiều mặt của kiến thức

ра́зност||ь *ж. мат.* hiệu, hiệu số, sai phân, số chênh lệch; коне́чная ~ sai phân hữu hạn; сре́дняя ~ sai phân trung bình; ~ мно́жеств hiệu các tập hợp; ~ потенциа́лов hiệu thế; ~ прогре́ссии công sai; ✧ ра́зные ~и linh tinh, đủ loại, thượng vàng hạ cám, trăm thứ bà giằn

разно́счик *м.* 1. người phân phát (đưa đến); ~ газе́т người đưa báo đến nhà (phân phát báo, bán báo rong); 2. (*продавец*) người bán rong (bán hàng rong, buôn chạy); ✧ ~ инфе́кции tác nhân truyền bệnh

разноцве́тный *прил.* lắm (nhiều, muôn) màu, đa sắc; (*пёстрый*) sặc sỡ, tạp sắc, ngũ sắc

разночи́нец *м. ист.* (người) trí thức bình dân

разночте́ние *с.* dị bản, khảo dị, bản khác

разношёрстн||ый *прил.* 1. lang, vá, lông nhiều màu; 2. *перен. разг.* đa dạng, nhiều vẻ, nhiều thứ khác nhau; ~ая толпа́ đám đông đủ loại người

разноязы́чный *прил.* đa ngữ, nhiều thứ tiếng (ngôn ngữ)

разну́зданность *ж.* (*распутство*) (tính) buông thả, buông lung, buông tuồng, luông tuồng, phóng túng, phóng đãng, bê tha; (*разгул*) (sự) lộng hành

разну́зданный *прил.* 1. được tháo hàm thiếc; 2. *перен. разг.* buông thả, buông lung, buông tuồng, luông tuồng, thả lỏng, phóng túng, phóng đãng, bê tha, bừa bãi, hoang dâm vô độ, lộng hành

разнузда́ть(ся) *сов. см.* разну́здывать(ся)

разну́здывать, разнузда́ть (*В*) 1. tháo hàm thiếc; 2. *перен. разг.* buông thả, buông lung, thả lỏng, để cho... phóng túng (phóng đãng, sống bừa bãi, hoang dâm vô độ)

разну́здываться, разнузда́ться 1. (được) tháo hàm thiếc; 2. *перен. разг.* sống buông thả (buông tuồng, phóng túng, phóng đãng, bừa bãi, bê tha), hoang dâm vô độ, lộng hành

ра́зн||ый *прил.* 1. (*непохожий*) khác nhau, khác biệt, dị biệt, không giống nhau; мы с ним ~ые лю́ди tôi với nó

là những người khác biệt (không giống nhau), chúng tôi thuộc những hạng người khác nhau (không giống nhau); ~ые мне́ния những ý kiến khác nhau (khác biệt, dị biệt); 2. (*иной, другой*) khác, khác nhau, khác biệt, dị biệt; ~ой величины́ có độ lớn khác nhau, với đại lượng khác biệt, khác cỡ; мы говори́ли о соверше́нно ~ых вещах chúng ta nói về những điều khác hẳn nhau (hoàn toàn khác nhau, chẳng ăn nhập gì với nhau cả); 3. (*разнообразный*) đa dạng, nhiều vẻ, đủ (nhiều) loại; ~ого ро́да слу́хи những tin đồn đủ loại; 4. *в знач. сущ. с.*: ~ое (điều, việc) linh tinh

разню́хать *сов.* (*В*) 1. *разг.* đánh hơi thấy, nhận ra; 2. *перен. прост.* (*разведать*) đánh hơi thấy, dò thấy, dò xét (do thám) được

разня́ть *сов. см.* разнима́ть

разоби́деть *сов.* (*В*) *разг.* làm... rất bực mình (phật lòng, phật ý)

разоби́деться *сов. разг.* rất bực mình (phật lòng, phật ý), tức lộn ruột

разоблача́ть, разоблачи́ть (*В*) vạch (lật) mặt, vạch (lột, bóc) trần, tố cáo, lật tẩy, tố giác, phát giác, phanh phui, lột mặt nạ, vạch mặt chỉ trán; bóc mẽ (*разг.*)

разоблача́ться, разоблачи́ться bị vạch mặt (lật mặt, vạch trần, lột trần, bóc trần, tố cáo, lật tẩy, tố giác, phát giác, phanh phui, lột mặt nạ, vạch mặt chỉ trán)

разоблаче́ние *с.* (sự) vạch mặt, lật mặt, vạch trần, lột trần, bóc trần, tố giác, tố cáo, phát giác, phanh phui

разоблачи́тель *м.* người tố giác (tố cáo, phát giác)

разоблачи́тельный *прил.* (có tính chất) vạch mặt, tố giác, tố cáo

разоблачи́ть(ся) *сов. см.* разоблача́ть(ся)

разобра́ть *сов. см.* разбира́ть 1–7

разобра́ться *сов. см.* разбира́ться 2, 3

разобща́ть, разобщи́ть (*В*) 1. chia rẽ, ngăn cách, phân cách, phân ly; *перен.* làm... xa nhau, tách rời, ly gián, tách... rời nhau, chia lìa, chia ly; 2. (*прерывать общение*) làm... chia lìa, đoạn giao, đoạn tuyệt

разобща́ться, разобщи́ться bị chia rẽ (ngăn cách, phân cách, phân ly, tách rời, ly gián); *перен.* xa nhau, tách rời nhau, (bị) chia lìa, chia ly, đoạn tuyệt; (*переставать общаться*) mất liên lạc, đoạn giao

разобще́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) chia rẽ, ngăn cách, phân cách, phân ly; *перен.* (sự) xa nhau, tách rời, chia lìa, chia ly, đoạn tuyệt; 2. (*отсутствие связи, общения*) (sự) mất liên lạc, đoạn giao

разобщённость *ж.* (sự, tình trạng) mất liên lạc, không liên hệ, không tiếp xúc nhau, biệt lập, rời rạc

разобщённый *прил.* mất liên lạc, không liên hệ, không tiếp xúc nhau, biệt lập, rời rạc, lẻ tẻ, phân tán, bị cắt rời

разобщи́ть(ся) *сов. см.* разобща́ть(ся)

ра́зовый *прил.* (dùng) một lần; ~ биле́т vé dùng một lần; ~ про́пуск giấy vào cửa một lần

разогна́ть(ся) *сов. см.* разгоня́ть(ся)

разогну́ть(ся) *сов. см.* разгиба́ть(ся)

разогрева́ть, разогре́ть (*В*) đốt (nung) nóng; (*пищу*) đun (hâm) nóng; *разг.* (*вызывать ощущение тепла*) sưởi (làm) ấm

разогрева́ться, разогре́ться (bị) đốt nóng, nung nóng; (*о пище*) (được) đun nóng, hâm nóng; *разг.* (*согреваться*) (được) sưởi ấm, ấm lên

разогре́ть(ся) *сов. см.* разогрева́ть(ся)

разоде́тый *прил. разг.* diện ngất, mặc rất đẹp (rất sang), ăn mặc sang trọng

разоде́ть *сов.* (*В*) *разг.* mặc diện (mặc đẹp) cho..., cho... mặc đẹp; ~ ребёнка, как ку́клу mặc diện cho đứa bé (cho đứa bé mặc đẹp) như búp bê

разоде́ться *сов. разг.* mặc rất diện (rất đẹp, rất sang), ăn mặc sang trọng; diện ngất, diện sộp, lên khung (*разг.*)

разодра́ть *сов. см.* раздира́ть 1

разодра́ться *сов. разг.* 1. (*порваться*) (bị) rách toạc, rách tươm, rách bươm; 2. *разг.* (*сильно подраться*) đánh (choảng) nhau, ẩu đả, loạn đả

разозли́ть *сов.* (*В*) chọc tức, khêu gan, làm... tức giận (nổi giận, giận dữ, nổi xung)

разозли́ться *сов.* (на *В*) tức giận, nổi giận, giận dữ, nổi xung, sôi tiết, phát khùng, điên tiết lên

разойти́сь *сов. см.* расходи́ться

ра́зом *нареч. разг.* 1. (*одновременно*) đồng loạt, nhất loạt, nhất tề, đồng bộ, đồng thời, cùng một lúc; 2. (*в один приём*) (liền) một mạch, một hơi, một thôi, một hồi, một lèo; 3. (*мгновенно*) ngay lập tức (tức khắc, tức thì, tắp lự); phăng, văng, phắt, béng (*разг.*); ~ реши́ли вопро́с người ta đã giải quyết ngay lập tức (giải quyết phăng) vấn đề

разомкну́ть(ся) *сов. см.* размыка́ть(ся)

разомле́ть *сов.* (*от жары*) *разг.* mệt phờ (phờ người, mệt lử) vì nóng bức

разонра́виться *сов.* (*Д*) *разг.* hết thích, không thích nữa; (*о супругах*) chê

разо́рванный *прил.* 1. (*рваный*) (bị) rách, xé, rách toạc, rách tươm, rách bươm, rách tổ đỉa; 2. (*отрывочный*) đứt đoạn, rời rạc

разорва́ть *сов. см.* разрыва́ть I

разорва́ться *сов. см.* разрыва́ться

разоре́ние *с.* 1. (*разрушение, опустошение*) (sự, cảnh) tàn phá, huỷ hoại, đổ nát, hoang tàn; (*разграбление*) (sự) cướp phá, cướp bóc, cướp trụi; 2. (*потеря состояния*) (sự) khánh kiệt, sạt nghiệp, khánh tận, phá sản, suy đốn, bần cùng

разорённый *прим.*. 1. (*разрушенный*) bị tàn phá (huỷ hoại), đổ nát, hoang tàn; (*разграбленный*) bị cướp phá; ~ войно́й bị chiến tranh tàn phá, bị tàn phá bởi chiến tranh; 2. (*потерявший состояние*) (bị) khánh kiệt, phá sản, suy đốn, bần cùng

разори́тельный *прил.* làm khánh kiệt (phá sản, suy đốn), tổn hại, tai hại, tốn kém

разори́ть(ся) *сов. см.* разоря́ть(ся)

разоружа́ть, разоружи́ть (*В*) 1. *прям. и перен.* tước vũ khí, lột khí giới, giải giáp; 2. *мор.*: ~ су́дно tháo dỡ bộ dây thừng (hạ giàn buồm) trên tàu

разоружа́ться, разоружи́ться (tự) giải giáp, bỏ vũ khí; (*уничтожать или сокращать своё вооружение*) giải trừ (giảm) quân bị, tài giảm binh bị

разоруже́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) tước vũ khí, giải giáp; 2. (*мероприятия*) (sự) giải trừ quân bị, giảm quân bị, tài giảm binh bị; всеобщее и по́лное ~ giải trừ quân bị toàn bộ và triệt để

разоружи́ть(ся) *сов. см.* разоружа́ть(ся)

разоря́ть, разори́ть (*В*) 1. (*разрушать*) tàn phá, huỷ hoại, phá hoại; (*грабить*) cướp phá, cướp bóc, cướp trụi; 2. (*лишать имущества*) làm... khánh kiệt (sạt nghiệp, khánh tận, phá sản, suy đốn, bần cùng), phá gia

разоря́ться, разори́ться (bị) khánh kiệt, sạt nghiệp, khánh tận, phá sản, suy đốn, bần cùng, nghèo đi

разосла́ть *сов. см.* рассыла́ть

разостла́ть *сов. см.* расстила́ть

разостла́ться *сов. см.* расстила́ться 1

разоткрове́нничаться *сов. разг.* cởi mở tấm lòng, thổ lộ tâm can, dốc bầu tâm sự

разохо́титься *сов.* (на *В*, + *инф.*) *разг.* thèm, muốn, thèm muốn, thèm khát

разочарова́ние *с.* (sự) thất vọng, tuyệt vọng, vỡ mộng, ngao ngán, chán ngán; (*в любви*) (sự) thất tình; ~ в жи́зни chán đời, thất vọng ở cuộc đời

разочаро́ванный *прил.* thất vọng, tuyệt vọng, bị vỡ mộng, ngao ngán, chán ngán; ~ челове́к người thất vọng (bị vỡ mộng); ~ тон giọng ngao ngán (chán ngán, thất vọng, tuyệt vọng)

разочарова́ть(ся) *сов. см.* разочаро́вывать(ся)

разочаро́вывать, разочарова́ть (*В*) làm... thất vọng (tuyệt vọng, ngao ngán, chán ngán, vỡ mộng); (*влюбленного*) làm... thất tình

разочаро́вываться, разочарова́ться (в *П*) thất vọng, tuyệt vọng, ngao ngán, chán ngán, bị vỡ mộng; (*о влюбленном*) thất tình

разраба́тывать, разрабо́тать (*В*) 1. (*делать пригодным для чего-л.*) chuẩn bị sẵn, làm sẵn; (*почву*) cày bừa, làm đất, chuẩn bị đất trồng; *перен.* (*развивать, воспитывать*) bồi dưỡng, trau giồi, phát triển; 2. (*подготавливать*) chuẩn bị, soạn thảo, khởi thảo, xây dựng, vạch (thảo) ra; (*изучать*) nghiên cứu; разрабо́тать нау́чный вопро́с nghiên cứu vấn đề khoa học; 3. (*усовершенствовать*) hoàn thiện, chỉnh lý, kiện toàn, chấn chỉnh, rèn luyện, luyện; разрабо́тать го́лос luyện giọng; 4. *горн.* (*выбирать без остатка*) khai thác hết, khai kiệt; рудни́к по́лностью разрабо́тан mỏ đã khai kiệt; 5. *тк. несов. горн.* (*эксплуатировать*) khai thác, khai mỏ; khai (*сокр.*)

разрабо́тать *сов. см.* разраба́тывать 1–4

разрабо́тк||а *ж.* 1. (*земли*) (sự) cày bừa, làm đất; 2. (*вопроса и от. п.*) (sự) chuẩn bị, soạn thảo, khởi thảo, xây dựng, vạch ra, thảo ra, nghiên cứu; 3. (*полезных ископаемых*) (sự) khai thác, khai mỏ; (*способ добычи*) (cách, phương pháp) khai thác; ~ апати́тов khai thác apatit; откры́тая ~ khai thác lộ thiên; 4. *обыкн. мн.*: ~и (*место добычи*) nơi (công trường) khai thác; торфяны́е ~и nơi (công trường) khai thác than bùn

разра́внивать, разровня́ть (*В*) san bằng, san phẳng

разража́ться, разрази́ться 1. bùng nổ, nổ ra, bùng lên, đột phát, bột phát, đột khởi; (*о беде и т. п.*) giáng xuống; (*Т*) trút xuống; война́ разрази́лась chiến tranh bùng nổ (nổ ra, bùng lên); 2. (*Т*) *перен.*: разрази́ться сме́хом, хо́хотом cười ầm lên, phá lên cười ha hả; разрази́ться слеза́ми nước mắt tuôn trào, dòng lệ lã chã tuôn rơi; разрази́ться бра́нью chửi ầm (inh) lên, chửi mắng như tát nước vào mặt

разрази́ться *сов. см.* разража́ться

разраста́ться, разрасти́сь 1. lớn lên, mọc um tùm, lan ra; 2. *перен.* phát triển, tăng thêm; (*расширяться*) lan rộng ra

разрасти́сь *сов. см.* разраста́ться

разреве́ться *сов. разг.* khóc rống lên (gào lên, lu loa)

разреди́ть *сов. см.* разрежа́ть

разрежа́ть, разреди́ть (*В*) 1. (*растения*) tỉa (nhổ, chặt, làm thưa) bớt; 2. (*воздух*) làm loãng khí, hạ áp, rút khí

разрежённость *ж.*: ~ во́здуха (tình trạng) loãng không khí, không khí bị loãng

разрежённ||ый *прил.* 1. thưa, đã tỉa bớt (tỉa thưa), thưa thớt, lơ thơ, lưa thưa; ~ые расте́ния những cây thưa (thưa thớt, lơ thơ, lưa thưa); 2. (*менее насыщенный*) loãng; ~ газ gas (khí) loãng; ~ во́здух không khí loãng

разре́з *м.* 1. (*действие*) (sự) xẻ, cắt; 2. (*место*) chỗ (đường, lỗ) xẻ; 3. (*сечение*) tiết diện, thiết diện, mặt (lát, hình) cắt; попере́чный ~ tiết diện (hình cắt, mặt cắt) ngang; 4. *гор.* mỏ lộ thiên; ✧ ~ глаз khe mắt, hình dáng lỗ mắt; в э́том ~е đứng về phương diện (xét trên quan điểm, dưới góc độ) này

разре́зать *сов. см.* разреза́ть *и* ре́зать 1

разреза́ть, разре́зать (*В*) 1. xẻ (cắt, rạch)... ra; (*страницы книги*) rọc; 2. (*вскрывать часть тела*) mổ (xẻ)... ra, mổ xẻ

разре́зно́й *прил.* 1. (*служащий для разрезания*): ~ нож dao (cái) rọc giấy; 2. (*с разрезом — о юбке и т. п.*) xẻ

разреша́ть, разреши́ть 1. (*В Д, Д* + *инф.*) (*позволять*) cho phép; врач разреши́л ему́ встать с посте́ли bác sĩ cho phép anh ta đi lại được (không phải nằm nữa); 2. (*В*) (*допускать*) cho, cho phép; ~ кни́гу к печа́ти cho phép in sách, cho quyển sách được in; 3. (*В*) (*находить правильный ответ*) giải quyết; ~ пробле́му giải quyết vấn đề; 4. (*В*) (*устранять, разъяснять*) giải quyết, thanh toán, giải, giải được; разреши́ть спор giải quyết cuộc tranh cãi, phân xử vụ tranh chấp; разреши́ть сомне́ния giải (đánh tan, thanh toán) được mối nghi ngờ; ✧ разреши́те мне (+ *инф.*) cho phép tôi..., xin phép anh (chị, ông, bà) cho tôi..., xin anh (chị, ông, bà) cho phép tôi...; разреши́те счита́ть заседа́ние откры́тым xin phép khai mạc phiên họp; разреши́те пройти́! xin lỗi, cho tôi đi qua!; anh làm ơn cho đi qua!; разреши́те закури́ть? chị có cho phép tôi hút thuốc không?

разреш||а́ться, разреши́ться 1. (*быть решённым*) được giải quyết (giải toả, thanh toán, khắc phục); вопро́с разреши́лся о́чень легко́ vấn đề được giải quyết rất dễ dàng; все его́ сомне́ния разреши́лись những mối nghi ngờ của anh ta đều đã được giải toả (đánh tan, thanh toán, giải quyết); тру́дности разреши́лись những khó khăn đã được khắc phục (giải quyết); 2. (*завершаться чем-л.*) được giải quyết (hoàn thành), kết thúc; де́ло, наконе́ц, разреши́лось cuối cùng công việc đã xong (kết thúc, được giải quyết); 3. *тк. несов. безл.* (*быть позволенным*) được phép; здесь кури́ть ~а́ется ở đây được phép hút thuốc, ở đây hút thuốc được

разреше́ние *с.* 1. (*позволение*) (sự) cho phép; дать ~ cho phép; получи́ть ~ được phép; 2. *разг.* (*документ*) giấy phép; ~ на въезд в страну́ giấy phép nhập cảnh; 3. (*вопроса, спора и т. п.*) (sự) giải quyết; giải pháp

разреши́мый *прил.* (có thể) giải quyết được

разреши́тельный *прил.* (*о документе*) cho phép

разреши́ть *сов. см.* разреша́ть

разреши́ться *сов. см.* разреша́ться 1, 2

разрисова́ть *сов. см.* разрисо́вывать

разрисо́вывать, разрисова́ть (*В*) vẽ khắp (đầy); разрисова́ть все сте́ны цвета́ми vẽ đầy hoa trên khắp tường, vẽ hoa đầy các tường

разровня́ть *сов. см.* разра́внивать

разро́зненн||ый *прил.* 1. (*неполный*) không đủ (trọn) bộ, tản mát, lẻ tẻ, thiếu; ~ые тома́ những tập lẻ tẻ (không trọn bộ, không đủ bộ); ~ компле́кт

белья́ bộ đồ trải giường thiếu (không đủ); 2. (*разъединенный*) tản mạn, tản mát, rời rạc, phân tán, riêng lẻ, riêng biệt, loạc choạc, không nhất trí

разро́знить *сов.* (*В*) làm tản mát (phân tán)

разруба́ть, разруби́ть (*В*) chặt, bổ; (*на части*) pha, xả, sả, chặt (bổ) ra, chặt từng đoạn, bổ từng khúc; (*вдоль*) chẻ ra; ~ что́-л. попола́м bổ (chặt, chẻ) đôi cái gì

разруби́ть *сов. см*, разруба́ть

разруга́ть *сов.* (*В*) *разг.* chửi, chửi mắng, mắng nhiếc, chửi rủa; (*дать неодобрительный отзыв*) phê phán kịch liệt, chửi

разруга́ться *сов.* (с *Т*) *разг.* chửi (mắng, giận) nhau

разрумя́нить (*В*) làm... má ửng hồng (đỏ hây, đỏ hây hây)

разрумя́ни||ться *сов.* (от *Р*) ửng hồng, đỏ hây, má ửng hồng (đỏ hây, đỏ hây hây); (*от смущения*) đỏ mặt; oná ~лась от морóза má nàng đỏ hây (ửng hồng, đỏ hây hây) vì trời giá

разру́ха *ж.* (tình trạng) kinh tế đổ nát, kinh tế hoang tàn

разруша́ть, разру́шить (*В*) 1. phá hoại, phá huỷ, phá tan, triệt phá, triệt hạ, đả phá, phá (*тж. перен.*); разру́шить что́-л. до основа́ния phá tận gốc (triệt phá, đào tận gốc trốc tận rễ) cái gì; разру́шить госуда́рственный аппара́т phá huỷ (phá tan) bộ máy nhà nước; 2. *перен.* (*портить*) huỷ hoại, làm hỏng; ~ здоро́вье huỷ hoại sức khoẻ; 3. *перен.* (*губить, расстраивать*) phá vỡ, phá tan, làm tan vỡ (tiêu tan); разру́шить все его́ пла́ны phá vỡ (phá tan) mọi kế hoạch của nó; разру́шить наде́жды làm tan vỡ (làm tiêu tan) hy vọng

разруша́ться, разру́шиться 1. (*превращаться в развалины*) bị phá hoại (phá huỷ, phá tan, triệt phá, triệt hạ, đả phá, phá); 2. *перен.* (*приходить в упадок*) bị huỷ hoại (tan vỡ, suy sập); 3. *перен.* (*не осуществляться*) (bị) tan vỡ, sập đổ, không thực hiện được

разруше́ние *с.* (sự) phá hoại, phá huỷ, phá tan, triệt phá, triệt hạ; *перен.* (sự) huỷ hoại, phá vỡ

разру́шенн||ый *прич.* bị phá hoại (phá huỷ, phá tan, triệt hạ); ~ое зда́ние toà nhà bị phá hoại (bị phá huỷ)

разруши́тельн||ый *прил.* phá hoại, tàn phá, công phá; ~ые ви́ды ору́жия các loại vũ khí tàn phá (có sức công phá mạnh); ~ая си́ла sức công phá (phá hoại, tàn phá)

разру́шить(ся) *сов. см.* разруша́ть(ся)

разры́в *м.* 1. (*связей и т.п.*) (sự) cắt đứt, đoạn tuyệt, tuyệt giao; ~ дипломати́ческих отноше́ний cắt đứt quan hệ ngoại giao, đoạn giao; ме́жду ни́ми произошёл ~ họ đã tuyệt giao (đoạn tuyệt, đoạn giao) nhau; 2. (*провода и т. п.*) (sự) đứt, gãy, đứt đoạn, đứt gãy, gián đoạn; (*снаряда, котла и т. п.*) (sự) nổ, vỡ, nổ vỡ; испыта́ние материа́лов на ~ thử lực căng của vật liệu; ~ ствола́ ору́дия vỡ nòng đại bác; ~ се́рдца vỡ tim; 3. (*промежуток*) (chỗ, điểm) đứt, gãy, vỡ, rách, gián đoạn; ~ ли́нии фро́нта chỗ trận tuyến bị chọc thủng, chỗ mặt trận vỡ; найти́ ~ про́вода tìm thấy chỗ đứt của đường dây điện, tìm thấy chỗ dây dẫn bị đứt; 4. (*отсутствие связи*) (sự) không phù hợp, không ăn khớp, chênh lệch, cách biệt; ~ ме́жду теори́ей и пра́ктикой sự không ăn khớp (không phù hợp) giữa lý luận và thực tiễn, lý luận một đằng thực hành một nẻo; ~ ме́жду спро́сом и предложе́нием chênh lệch giữa cung và cầu

разрыва́ть I, разорва́ть 1. (*В*) giật đứt, làm đứt (đứt đoạn, gãy), xé; разорва́ть письмо́ xé thư; разорва́ть что́-л. на куски́ làm đứt (xé tan) cái gì thành nhiều mảnh; 2. (*В*) (*рвать что-л.*) xé rách; перча́тка была́ разо́рвана găng bị rách; 3. (*терзать*) làm đau đớn (đau xót, tan nát); 4. (*В*) (*взрывом разносить на части*) nổ, vỡ, nổ tung, vỡ tan, vỡ ra từng mảnh; котёл разорва́ло nồi supde nổ tung (vỡ tan); 5. *перен.* (*прекращать действие чего-л.*) cắt đứt, làm gián đoạn; разорва́ть дипломати́ческие отноше́ния cắt đứt (đoạn tuyệt) quan hệ ngoại giao, đoạn giao; разорва́ть до́говор xé hiệp ước; 6. (с *Т*) *перен. разг.* (*порывать связи*) đoạn tuyệt, tuyệt giao, đoạn giao; разорва́ть с кем́-л. tuyệt giao (đoạn tuyệt, đoạn giao) với ai; разорва́ть с про́шлым đoạn tuyệt với quá khứ

разрыва́ть II, разры́ть (*В*) 1. đào, bới, đào bới; разры́ть я́му đào hố; 2. *разг.* (*в поисках чего-л.*) lục lọi, bới (lục, xáo) tung

разрыв||а́ться, разорва́ться 1. (bị) đứt, rách, đứt đoạn, đứt khúc, rách toạc, toạc (bục) ra; у меня́ разорвало́сь пальто́ măngtô của tôi rách toạc; 2. (*взрываться*) nổ, nổ (vỡ) tung; снаря́д разорва́лся đạn đại bác nổ tung (bùng nổ); 3. *перен.* (*прекращаться, нарушаться*) bị cắt đứt (gián đoạn, đoạn tuyệt, đứt); ✧ у меня́ се́рдце ~а́ется... tôi rất đau lòng..., tim tôi tan nát khi..., lòng tôi thắt lại khi...

разрывн||о́й *прил.* nổ; ~а́я пу́ля đạn nổ

разрыда́ться *сов.* khóc nức nở

разры́ть *сов. см.* разрыва́ть II

разрыхле́ние *с.* (sự) xới, làm tơi

разрыхли́ть *сов. см.* разрыхля́ть

разрыхля́ть, разрыхли́ть (*В*) xới, làm tơi

разря́д I *м.* 1. (*группа, род, категория*) hạng, loại, loài; он принадлежа́л к ~у люде́й о́чень до́брых ông ta thuộc về hạng (loại) người rất tốt bụng; 2. (*степень квалификации*) cấp, bậc, hạng; то́карь тре́тьего ~а thợ tiện bậc ba; у него́ пе́рвый ~ по бо́ксу anh ta là vận động viên cấp một về quyền Anh

разря́д II *м. эл.* (sự) phóng điện

разряди́ть I, II *сов. см.* разряжа́ть I, II

разряди́ться I, II *сов. см.* разряжа́ться I, II

разря́дк||а *ж.* 1. (*оружия*) (sự) tháo đạn; (*мины*) (sự) tháo ngòi nổ; 2. *физ.* (sự) phóng điện, đề-sạt; 3. *перен.* (*ослабление напряжения*) (sự) làm dịu, làm dịu bớt, dịu bớt, hoà hoãn, hoà dịu, bớt căng thẳng; ~ междунаро́дной напряжённости làm dịu tình hình căng thẳng trên thế giới, hoà hoãn (hoà dịu) quốc tế; 4. *полигр.* (sự, lối) sắp thưa, sắp rời, xếp rời con chữ, để khoảng cách; в ~у sắp chữ thưa, chừa khoảng cách giữa chữ

разря́дник I *м. эл.* (bộ, cái) phóng điện thu lôi, chống sét

разря́дник II *м. разг. спорт.* vận động viên được xếp bậc

разря́дн||ый I *прил. физ.*: ~ая трубá ống phóng điện

разря́дн||ый II *прил. спорт.* (thuộc về) xếp bậc; ~ые но́рмы tiêu chuẩn xếp bậc

разряжа́ть I, разряди́ть (*В*) *разг.* (*наряжать*) mặc đẹp, mặc diện, cho... mặc đẹp (mặc diện); разряди́ть дете́й mặc đẹp cho con cái, cho các con mặc diện

разряжа́ть II, разряди́ть (*В*) 1. (*оружие*) tháo đạn; (*мину*) tháo ngòi nổ; 2. *физ.* phóng điện, đề-sạt; ~ аккумуля́тор phóng điện (đề-sạt) acquy; 3. *перен.* (*уменьшать напряжённость*) làm dịu (dịu bớt, hoà hoãn, hoà dịu, bớt căng thẳng); разряди́ть напряжённость междунаро́дной обстано́вки làm dịu tình hình căng thẳng trên thế giới, làm hoà hoãn (hoà dịu) tình hình quốc tế căng thẳng

разряжа́ться I, разряди́ться *разг.* (*наряжаться*) diện, chưng diện, mặc đẹp, mặc diện, diện ngất, lên khung

разряжа́ться, II, разряди́ться 1. *физ.* bị thoát điện (phóng điện, đề-sạt); конденса́тор разряди́лся cái tụ đã bị thoát điện (phóng điện, đề-sạt); 2. *перен.* (*ослабевать*) dịu bớt, dịu xuống, dịu đi, bớt căng thẳng; разряди́лось не́рвное напряже́ние căng thẳng thần kinh đã dịu xuống (dịu bớt)

разуби́ть(ся) *сов. см.* разубежда́ть(ся)

разубежда́ть, разуби́ть (*В*, в *П*) can ngăn, khuyên can, can; bàn lui (*разг.*)

разубежда́ться, разуби́ться (в *П*) thay đổi ý kiến

разува́ть, разу́ть (*В*) cởi (tháo) giày; ~ ребёнка cởi (tháo) giày cho đứa bé

разува́ться, разу́ться cởi (tháo) giày (*cho mình*)

разувере́ние *с.* (sự) khuyên đừng tin, khuyên can

разуве́рить(ся) *сов. см.* разуверя́ть(ся)

разуверя́ть, разуве́рить (*В* в *П*) khuyên... đừng tin, làm... mất tin tưởng, khuyên can

разуверя́ться, разуве́риться (в *П*) hết tin, không tin... nữa, mất tin tưởng

разузнава́ть, разузна́ть (*В*) tìm hiểu cặn kẽ, dò hỏi tường tận, thăm dò

разузна́ть *сов. см.* разузнава́ть

разукра́сить *сов.* (*В*) *разг.* trang hoàng, trang trí, trang điểm, điểm đầy

разукрупне́ние *с.* (sự) chia nhỏ, phân nhỏ

разукрупни́ть *сов. см.* разукрупня́ть

разукрупня́ть, разукрупни́ть (*В*) *разг.* chia (phân) nhỏ, làm nhỏ bớt

ра́зум *м.* lý trí, trí năng, lý tính; (*ум*) trí tuệ, trí khôn, trí lực, trí não, trí óc, đầu óc; челове́ческий ~ trí tuệ (trí khôn, lý trí) của con người; ✧ у него́ ум за ~ захо́дит ông ta đã lú lẫn (lú lấp), nó lú mất rồi

разуме́ни||е *с.* 1. *уст.* (sự) nhận thức, hiểu biết; с ~ем (*сознательно*) một cách có ý thức (cố ý); 2. (*мнение*) ý kiến, quan điểm; ✧ по моему́ ~ю *в знач. вводн. сл.* theo tôi, theo tôi nghĩ, theo ý kiến tôi

разуме́ть *несов. разг.* (*В*) hiểu, hiểu biết, nhận thức; ✧ сы́тый голо́дного не ~еет *посл.* người no không hiểu được người đói; дитя́ не пла́чет — мать не ~е́ет *посл.* ≅ con không khóc, mẹ không cho bú

разуме́ться *несов.* 1. ngụ ý, hàm ý, có ý nói; 2. *в знач. вводн. сл.*: разуме́ется cố nhiên, dĩ nhiên, tất nhiên, đương nhiên, lẽ dĩ nhiên (cố nhiên); он, разуме́ется, придёт dĩ nhiên (tất nhiên, cố nhiên, đương nhiên, chắc chắn) là nó sẽ đến; само́ собо́й разуме́ется tất nhiên, cố nhiên, dĩ nhiên, đương nhiên

разу́мно *нареч.* (một cách) khôn ngoan, hợp lý, đúng đắn

разу́мность *ж.* (*рациональность*) (sự, tính chất, tính) hợp lý, hợp lẽ, có lý, đúng đắn, hợp tình hợp lý

разу́мн||ый *прил.* 1. (*обладающий разумом*) có lý trí (trí khôn, lý tính); ~ое существо́ sinh vật có lý trí (trí khôn); 2. (*рассудительный*) khôn, khôn ngoan, khôn khéo; ~ юноша chàng trai khôn ngoan (khôn khéo); 3. (*рациональный*) hợp lý, hợp lẽ, có lý, đúng đắn, hợp tình hợp lý; ~ые до́воды (những) lý lẽ đúng đắn, luận cứ hợp lý; э́то ~о thế là hợp lý; са́мое ~ое hợp lý nhất; ~ее всего́ бы́ло бы... hợp lý (đúng đắn, đúng) nhất thì phải...

разу́тый *прил.* (*без обуви*) chân không, chân đất, không giày; (*не имеющий обуви*) không có giày

разу́ть(ся) *сов. см.* разува́ть(ся)

разухабистый *прил. разг.* 1. (*удалой, бойкий*) táo bạo, nhanh nhẹn, tháo vát; 2. (*слишком вольный*) quá tự do, quá trớn, suồng sã

разу́чивать, разучи́ть (*В*) học (tập) dần, học đi học lại; *сов.* học thuộc, học được; разучи́ть но́вую пье́су học thuộc vở kịch mới

разу́чиваться, разучи́ться (+ *инф.*) mất thói quen, quên đi, quên (*điều đã học*); разучи́ться танцева́ть mất thói quen nhảy múa, lâu ngày không nhảy nên ngượng chân

разучи́ть(ся) *сов. см.* разу́чивать(ся)

разъеда́ть, разъе́сть ăn mòn, làm hỏng, ăn; се́рная кислота́ разъе́ла ко́жу acid sunfuric ăn da; ржа́вчина разъе́ла желе́зо gỉ ăn mòn sắt

разъедине́ние *с.* 1. (sự) phân ly, phân cách, chia cách, tách ra; 2. *эл.* (sự) cắt điện, cắt dòng

разъедини́ть(ся) *сов. см.* разъединя́ть(ся)

разъединя́ть, разъедини́ть (*В*) tách... ra, phân ly, phân cách, chia cách, chia lìa, chia rẽ; *эл.* cắt, cắt điện, cắt dòng; нас разъедини́ли (*по телефону*) chúng ta đang nói thì bị cắt mất

разъединя́ться, разъедини́ться bị tách ra (phân ly, phân cách, chia cách, chia lìa, chia rẽ), tách (phân ly, phân cách, chia cách, chia lìa, chia rẽ) nhau; *эл.* bị cắt

разъе́зд *м.* 1. (*отъезд*) (sự) đi trở về, ra về, đi về, tản về, tản đi; ~ начался́ dân chúng bắt đầu tản đi, bắt đầu mỗi người tản ra một ngả; ~ делега́тов các đại biểu ra về (đi trở về); 2. *мн.*: ~ы (*поездка*) (chuyến, cuộc) đi đây đi đó; (*путешествие*) (chuyến, cuộc) chu du, ngao du, du lịch, du ngoạn, bôn ba; ~ы по го́роду những chuyến đi đây đi đó khắp (du ngoạn trong) thành phố; он всегда́ в ~ах ông ta thì bao giờ cũng đi đây đi đó (đi ngao du) cả; 3. *ж.-д.* đường tránh; (*остановочный пункт*) chỗ tránh; 4. *воен.* đội kỵ mã tuần tiễu, đội kỵ binh cảnh giới, đội trinh sát cưỡi ngựa

разъезжа́ть *несов.* đi đây đi đó, đi khắp nơi, đi nhiều nơi; (*путешествовать*) chu du, ngao du, du lịch, du ngoạn, bôn ba; ~ по све́ту chu du thiên hạ, du lịch (ngao du) khắp thế giới; ~ по дела́м слу́жбы đi công tác (công cán) ở nhiều nơi

разъезж||а́ться, разъе́хаться 1. (*уезжать*) đi trở về, ra (đi, tản) về, tản (phân tán) đi; ~ по дома́м tản về (đi về) các nhà, ai về nhà nấy; ~ на ле́тние кани́кулы đi trở về (tản về, ra về, đi về) nghỉ hè, tản đi (phân tán đi, đi mỗi người một nơi) trong kỳ nghỉ hè; 2. (с *Т*) (*разлучаться*) bỏ (lìa bỏ, chia lìa) nhau; супру́ги разъе́хались hai vợ chồng bỏ nhau; 3. (с *Т*) (*о едущих*) tránh nhau được, không vướng nhau; маши́нам тру́дно разъе́хаться на у́зкой доро́ге xe ôtô khó tránh nhau được trên đường hẹp; 4. (с *Т*) (*не встречаться*) không gặp nhau; 5. *разг.* (*скользя, расходиться*) choạc choãi, choạc (choãi, trượt giạng) ra; но́ги ~а́ются на льду chân bước choạc choãi trên mặt băng; 6. (*рваться от*

ветхости) rách, toạc ra, rách toạc, rách bươm; брю́ки совсе́м разъе́хались quần đã rách cả (rách bươm) rồi

разъе́зженн||ый *прил.*: ~ая доро́га đường hỏng nát (*do xe cộ đi nhiều quá*)

разъём *м. тех.* (sự) tháo, tháo rời

разъе́сть *сов. см.* разъеда́ть

разъе́хаться *сов.* 1. *см.* разъезжа́ться; 2. (с *Т*) (*не встретиться, разминуться*) không gặp nhau; (*не столкнувшись, проехать мимо*) chạy qua (tránh nhau) được; э́та у́лица так узка́, что две маши́ны с трудо́м мо́гут ~ đường này chật đến nỗi hai xe khó lòng lắm mới tránh nhau được

разъярённый *прил.* điên tiết, phát khùng, giận dữ, điên cuồng

разъяри́ть(ся) *сов. см.* разъря́ть(ся)

разъря́ть, разъяри́ть (*В*) làm... điên tiết (phát khùng, giận dữ)

разъря́ться, разъяри́ться điên tiết (phát khùng) lên, nổi giận, nổi xung, sôi tiết

разъясне́ние *с.* (sự) giải thích, giảng giải, giải nghĩa, cắt nghĩa, giải minh, giải bày, thuyết minh

разъясни́тельный *прил.* (để) giải thích

разъяснить(ся) *сов. см.* разъясня́ть(ся)

разъясня́ть, разъясни́ть (*В Д*) giải thích, giảng giải, giải nghĩa, cắt nghĩa, giải minh, giải bày, thuyết minh

разъясня́ться, разъясни́ться sáng tỏ ra, trở nên rõ ràng (dễ hiểu)

разыгра́ть(ся) *сов. см.* разы́грывать(ся)

разы́грывать, разыгра́ть (*В*) 1. (*исполнять*) diễn, đóng, biểu diễn, trình diễn, diễn xuất; разыгра́ть спекта́кль diễn (đóng) kịch, biểu diễn (trình diễn) vở kịch; 2. *спорт.* (*какую-л. комбинацию*) chơi; хорошо́ разыгра́ть мяч chơi bóng rất hay; 3. (*заканчивать игру*) đánh (chơi) xong, kết thúc; остроу́мно разыгра́ть па́ртию в ша́хматы đánh xong (chơi xong, kết thúc) một ván cờ rất sắc sảo; 4. (*в лотерею*) đưa ra xổ số; (*по жребию*) rút (bốc) thăm; 5. (*изображать собой кого-л., что-л.*) làm ra vẻ, làm bộ, giả vờ, đóng vai; разыгра́ть простачка́ làm ra vẻ ngây ngô, làm bộ (giả vờ) như người khờ khạo; 6. *разг.* (*одурачивать*) lừa, đánh lừa, đùa (chơi, xỏ) cho... một vố; разыгра́ть прия́теля lừa (đánh lừa) bạn, đùa (chơi, xỏ) cho bạn một vố; ✧ разыгра́ть дурака́ hành động ngu ngốc

разы́грываться, разыгра́ться 1. (*о детях*) mải (ham) chơi, nô đùa; 2. *разг.* (*о пианисте*) (bắt đầu) chơi dễ hơn, đánh nhuần tay hơn; (*об актёре*) (bắt đầu) đóng hay hơn, nhập vai hơn; 3. (*проявляться с силой*) nổ ra, bùng nổ, nổ bùng, nổi lên; разыгра́лись собы́тия những sự biến nổ ra, những sự kiện bùng nổ; стра́сти разыгра́лись sự hăng say sôi nổi lên; бу́ря разыгра́лась bão táp đã nổi lên dữ dội

разыска́ться *сов. см.* разы́скивать(ся)

разы́скивать, разыска́ть (*В*) tìm, kiếm, tìm kiếm, tìm tòi; *сов.* tìm được, tìm thấy, tìm ra

разы́скиваться, разыска́ться (được) tìm thấy, tìm ra

рай *м.* thiên đường, thiên đàng; здесь про́сто ~! ở đây thật đúng là thiên đường (cõi cực lạc, chốn bồng lai)!; мы живём, как в раю́ chúng tôi sống sướng như trên thiên đường (như tiên, như ở cõi cực lạc); ✧ земно́й ~ thiên đường trên trái đất

райисполко́м *м.* (райо́нный испо́лни́тельный комите́т) *ист.* ban chấp hành Xô-viết quận (huyện)

райко́м *м.* (райо́нный комите́т) ban chấp hành quận (huyện)

райо́н *м.* 1. (*местность*) vùng, khu, miền, hạt, khu vực; промы́шленный ~ vùng (khu, miền) công nghiệp; земледе́льческий ~ vùng (khu, miền) nông nghiệp; ю́жные ~ы страны́ các khu vực miền Nam đất nước; 2. (*часть города*) khu; рабо́чий ~ khu công nhân; 3. (*Р*) (*место совершения действия*) khu vực, vùng, miền; ~ вое́нных де́йствий vùng (khu vực) chiến sự; ~ обороны́ khu vực phòng ngự; ~ затопле́ния vùng ngập lụt, miền nhận chìm; 4. (*административно-территориальная единица*) quận, huyện; 5. (*Р*) (*место, прилегающее к чему-л.*) vùng lân cận, khu kế cận, vùng, khu

райони́рование *с.* (sự) phân vùng, khoanh vùng

райони́ровать *несов. и сов.* (*В*) phân (khoanh, quy hoạch) vùng

райо́нный *прил.* (thuộc về) quận, huyện; ~ центр quận (huyện) lỵ

ра́йск||ий *прил.* (thuộc về) thiên đường, thiên đàng; у них ~ая жизнь họ sống sướng như trên thiên đường (như tiên, như ở cõi cực lạc); ✧ ~ая пти́ца *зоол.* chim thiên đường (thuỵ hồng) (*Paradisea apoda*)

райсове́т *м.* (райо́нный Сове́т наро́дных депута́тов) *ист.* Xô-viết quận (huyện)

райце́нтр *м.* quận (huyện) lỵ

рак I *м. зоол.* tôm, tôm càng (*Astacas fluviatilis*); ~ отше́льник ốc mượn hồn, tôm ở nhờ (*Ragusus pubescens*); ✧ созве́здие Ра́ка chòm sao Cự giải (Bắc giải) (*Cancer*); кра́сный как ~, покрасне́ть как ~ đỏ mặt, mặt đỏ như gấc, ngượng chín người, đỏ mặt tía tai; на безры́бье и ~ ры́ба ≅ không có cá lấy cua làm trọng; я ему́ покажу́, где ~и зиму́ют tôi sẽ cho nó biết tay; когда́ ~ сви́стнет а) (*неизвестно когда*) không rõ lúc nào; б) (*никогда*) không khi nào, không bao giờ; bao giờ chạch đẻ ngọn đa (*погов.*); đến Tết Công-gô (*шутл.*)

рак II *м.* 1. (*злокачественная опухоль*) (bệnh) ung thư; 2. (*болезнь растений*) (bệnh) nổi u, nứt vỏ

раке́т||а I *ж.* 1. (*для фейерверков и т. п.*) pháo thăng thiên; осве́тительная ~ pháo sáng, đèn dù; сигна́льная ~ pháo hiệu; пуска́ть ~у bắn pháo hiệu (pháo sáng, hoả châu); 2. (*летательный аппарат; боевой снаряд*) tên lửa, hoả tiễn, rocket; запусти́ть ~у phóng tên lửa, bắn hoả tiễn; косми́ческая ~ tên lửa vũ trụ; трёхступе́нчатая ~ tên lửa ba tầng; межконтинента́льная баллисти́ческая ~ tên lửa đạn đạo vượt đại châu; ~ да́льнего де́йствия tên lửa tầm xa; ~ сре́дней да́льности tên lửa tầm trung; ~ ме́ньшей да́льности tên lửa tầm ngắn (gần)

раке́та II *ж.* (*судно*) tàu thuỷ cánh ngầm, chiếc raket

раке́та III *ж. см.* раке́тка

раке́та-носи́тель *ж.* tên lửa mang (đẩy)

раке́тка *ж. спорт.* raket, vợt

раке́тница *ж.* súng bắn pháo hiệu

раке́тно-косми́ческ||ий *прил.*: ~ая те́хника kỹ thuật tên lửa vũ trụ; ~ие ко́мплексы những tổ hợp tên lửa vũ trụ

раке́тно-я́дерн||ый *прил.*: ~ое ору́жие tên lửa mang đầu đạn hạt nhân

раке́тн||ый I *прил.* (thuộc về) tên lửa, hoả tiễn, rocket; ~ая те́хника kỹ thuật tên lửa; ~ое то́пливо nhiên liệu tên lửa; ~ое ору́жие (vũ khí) tên lửa; ~ые войска́ bộ đội (binh chủng) tên lửa

раке́тн||ый II *прил. спорт.* (thuộc về) raket, vợt; ~ая се́тка tấm lưới raket (vợt)

ракетово́з *м.* xe chở tên lửa

ракетодро́м *м.* bệ phóng tên lửa; (*для космических ракет*) bệ phóng tên lửa vũ trụ, sân bay vũ trụ

ракетоно́сец *м.* 1. (*корабль*) tàu chiến mang (trang bị) tên lửa; 2. (*самолёт*) máy bay mang (trang bị) tên lửa

ракетострое́ние *с.* (sự, ngành) chế tạo tên lửa

раки́та *ж.* (cây) liễu, liễu trúc, liễu mảnh (*Salix fragilis*)

раки́тник *м.* 1. (*заросль*) rặng liễu; 2. (*кустарник*) (cây) kim tước hoa, đậu chổi (*Cytisus*)

ра́ковина *ж.* 1. vỏ sò (ốc, hến), ngao, nghêu; ~ ули́тки vỏ ốc; 2.: ушна́я ~ vành (loa) tai; ~ под кра́ном bồn (thùng) rửa; умыва́льная ~ bồn rửa mặt; оркестро́вая ~ bục sân khấu có mái, nhà kèn; 3. (*в металле*) rỗ

ра́ковый I *прил.* (thuộc về) tôm, tôm càng

ра́ковый II *прил.* 1. *мед.* (thuộc về) ung thư; ~ая о́пухоль khối u ung thư; ~ больно́й người bệnh ung thư; 2. *бот.* (thuộc về) bệnh nổi u, bệnh nứt vỏ

ракообра́зные *мн. зоол.* lớp Giáp xác, Tôm cua (*Crustacea*)

раку́рс *м.* bản vẽ (bức ảnh) thu nhỏ, súc đồ, súc hoạ

раку́шка *ж.* ngao, nghêu, vỏ sò (ốc, hến)

ра́лли *с. нескл. спорт.* (môn, cuộc) đua xe (*ôtô, môtô qua địa hình mấp mô*)

ра́м||а *ж.* khung; дверна́я ~ khung cửa; вну́тренняя ~ окна́ khung trong cửa sổ; карти́на в ~е bức tranh đóng (lồng) khung; вста́вить карти́ну в ~у đóng (lồng) khung bức tranh

рамада́н *м.* tháng Ramadan, mùa chay (*Hồi giáo*)

рамбута́н *м.* 1. cây chôm chôm (*Nephelium lappaceum L.*); 2. (*плод*) (quả, trái) chôm chôm

ра́ми *с. неизм.* cây gai, cây lá gai (*Boehmeria nivea*)

ра́мк||а *ж.* 1. khung nhỏ; *перен.* khung, khuôn, viền, nền; в ~е trong khung, đóng (lồng) khung; 2. *мн.*: ~и *перен.* (*пределы*) khuôn khổ, phạm vi, giới hạn; в ~ах Организа́ции Объединённых На́ций trong khuôn khổ Liên Hiệp Quốc; 3. *радио* (*антенна*) anten khung

ра́мочн||ый *прил.* (thuộc về) khung; ✧ ~ая анте́нна *радио* anten khung; ~ое соглаше́ние *дип.* thoả ước (thoả thuận, hiệp định) khung

ра́мпа *ж. театр.* đường răm, viền dưới che đèn sân khấu, dãy đèn trước sân khấu

ра́н||а *ж. прям. и перен.* vết thương, thương tích; перевяза́ть ~у băng bó vết thương; душе́вная ~ vết thương lòng

ранг *м.* cấp bậc, cấp, bậc, hàm, hạng; дипломати́ческие ~и cấp bậc ngoại giao; капита́н пе́рвого ~а đại tá hải quân; капита́н второ́го ~а trung tá hải quân; капита́н тре́тьего ~а thiếu tá hải quân

рангоу́т *м. мор.* (hệ thống, bộ) cột buồm

рандеву́ *с. нескл.* (cuộc) hẹn gặp, hẹn hò, gặp gỡ (*thường là chuyện yêu đương*)

ра́нее *см.* ра́ньше

ране́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) làm bị thương, gây thương tích, bị thương; 2. (*рана*) vết thương, thương tích; получи́ть тяжёлое ~ bị thương nặng (trọng thương)

ра́неный *прил.* 1. bị thương; 2. *в знач. сущ. м.* người bị thương; (*во время войны тж.*) chiến thương; (*солдат*) thương binh

ра́нец *м.* (*солдатский*) balô, bạc đà; (*школьный*) túi (cặp) đeo lưng

ранжи́р *м.*: по ~у a) theo chiều cao (độ lớn); б) *перен.* theo cấp bậc

ра́нить *несов. и сов.* (*В*) 1. làm... bị thương, gây thương tích; ~ кого́-л. в ного́ làm ai bị thương ở chân, làm bị thương chân ai; 2. *перен.* làm... đau khổ (đau lòng, tổn thương)

раннеспе́лый *прил.* (chín) sớm

ра́нн||ий *прил.* 1. (*о начальной поре*) sớm, đầu; ~яя о́сень đầu thu; ~им у́тром vào sáng sớm, lúc tảng sáng; ~ей весно́й vào đầu xuân; 2. (*о начальном процессе*) sơ kỳ, đầu kỳ, lúc mới đầu, ở thời kỳ đầu; (*первый по времени*) đầu tiên; ~ феодали́зм chế độ phong kiến sơ kỳ; ~ие произведе́ния Пу́шкина những tác phẩm đầu tay (đầu tiên) của Pushkin; 3. (*преждевременный*) non, sớm, yểu; ~яя смерть chết sớm (yểu, non); 4. (*появляющийся раньше других*) sớm, đầu mùa; ~ие цветы́ hoa đầu mùa; ~яя пшени́ца lúa mì sớm : ✧ из молоды́х, да ~! trẻ mà láo!

ра́но 1. *нареч.* sớm; ~ у́тром sáng sớm, sáng tinh mơ; 2. *в знач. сказ. безл.* sớm; ещё сли́шком ~ còn quá sớm; обе́дать ещё ~ ăn trưa thì còn sớm; ✧ ~ и́ли по́здно sớm muộn, chóng chầy, sớm hay muộn, không sớm thì muộn, chóng hay chầy, chẳng chóng thì chầy

рант *м.* (mép) viền đế; о́бувь на ~у́ giày viền đế

ра́нтов||ый *прил.*: ~ая о́бувь giày viền đế

рантье́ *м. нескл.* người thực lợi (ăn lợi tức)

рань *ж. разг.*: в таку́ю ~! lúc còn sáng tinh mơ (sáng tinh sương)!

ра́ньше *нареч.* 1. (*сравнит. ст. нареч.* ра́но) sớm hơn; как мо́жно ~ (có sao) càng sớm càng hay; 2. (*до чего-л.*) trước, sớm hơn; не верну́сь ~ ве́чера tôi không về kịp trước tối; ~ вре́мени quá sớm, non; волнова́ться ~ вре́мени hồi hộp (lo lắng) quá sớm; 3. (*прежде другого*) sớm hơn; он пришёл ~ всех anh ấy đến sớm hơn mọi người (đến trước nhất); 4. (*в прежнее время*) trước kia, trước đây, ngày (hồi, thời, thuở) trước; ~ здесь стоя́ли деревя́нные дома́ hồi trước (trước kia) ở đây là những ngôi nhà gỗ

рапи́ра *ж.* 1. trường kiếm; 2. *спорт.* kiếm roi, roi

рапи́рист *м.*, **~ка** *ж.* vận động viên đấu kiếm roi (roi)

ра́порт *м.* báo cáo; отдава́ть ~ báo cáo; принима́ть ~ nghe báo cáo

рапортова́ть *несов. и сов.* (*Д* о *П*) báo cáo; ~ о выполне́нии зада́ния báo cáo về việc hoàn thành nhiệm vụ

рапс *м. бот.* (cây) cải dầu, cải hoa (*Brassica napus*)

рапсо́дия *ж. муз.* rapsodie, khúc cuồng tưởng

ра́са *ж.* chủng tộc; больша́я ~ *антр.* đại chủng; ма́лая ~ *антр.* tiểu chủng

раси́зм *м.* chủ nghĩa chủng tộc (kỳ thị chủng tộc, phân biệt chủng tộc)

раси́ст *м.* người theo chủ nghĩa chủng tộc (kỳ thị chủng tộc, phân biệt chủng tộc)

раси́стский *прил.* (thuộc về) chủ nghĩa chủng tộc, chủ nghĩa kỳ thị chủng tộc, chủ nghĩa phân biệt chủng tộc

раскабали́ть(ся) *сов. см.* раскабаля́ть(ся)

раскабаля́ть, раскабали́ть (*В*) giải phóng

раскабаля́ться, раскабали́ться được giải phóng

раска́иваться, раска́яться (в *П*) hối hận, ăn năn, sám hối, sám tội; (*испытывать сожаление*) hối tiếc; раска́яться в свои́х просту́пках hối hận (ăn năn, sám hối) về những lỗi lầm của mình

раскалённ||ый *прил.* (bị) đốt nóng, nung nóng, nóng bỏng; ~ая печь lò lửa nóng bỏng; ~ дóкрасна́ (bị) nung đỏ

раскали́ть(ся) *сов. см.* раскаля́ть(ся)

раска́лывание *с.* (sự) phân liệt, ly khai, chia rẽ, phân chia

раска́лывать, расколо́ть (*В*) 1. (*дрова и т. п.*) bổ, chẻ, bổ (chẻ)... ra; (*орехи, сахар и от. п.*) đập (ghè, nghiền) vỡ; 2. *перен.* phân liệt, ly khai, chia rẽ, phân chia

раска́лываться, расколо́ться 1. (*о дровах и от. п.*) (bị) bổ ra, chẻ ra; (*об орехах, сахаре и т. п.*) vỡ ra, bị đập (ghè, nghiền) vỡ; 2. *перен.* (bị) phân liệt, chia rẽ, phân chia

раскаля́ть, раскали́ть (*В*) (*огнем*) đốt, nung, đốt (nung) nóng; (*о солнце тж.*) sưởi nóng; раскали́ть что́-л. до́бела nung cái gì đến trắng ra, nung trắng cái gì

раскаля́ться, раскали́ться (bị) đốt nóng, nung nóng, nóng bừng

раскапри́зничаться *сов.* quấy quá, làm nũng quá, nũng nịu quá chừng

раска́пывать, раскопа́ть (*В*) 1. đào, bới, đào (bới) lên; (*копая, обнаружить*) đào được, tìm thấy; 2. (*производить раскопки*) khai quật; раскопа́ть дре́вние погребе́ния khai quật mộ cổ; 3. *разг.* (*разыскивать, находить*) đào, đào bới, tìm kiếm, đào được, tìm thấy; где вы раскопа́ли э́ту ру́копись? anh đào đâu ra thủ bản ấy?, anh đào được (tìm thấy) thủ bản ấy ở đâu đấy?

раска́т *м.* 1. (*грома, пушек*) tiếng ầm vang (rền vang, vang ầm, vang động, ầm ầm, ầm ì); 2. *мн.*: ~ы (*голоса, смеха и т. п.*) tiếng oang oang (âm vang, râm ran)

раскати́ть *сов. см.* раска́тывать I

раска́тисто *нареч.*: ~ смея́ться cười vang (oang oang, râm ran)

раска́тистый *прил.* ầm vang, rền vang, vang ầm, vang động, âm vang, oang oang, vang; ~ смех tiếng cười vang (oang oang, râm ran); ~ уда́р гро́ма tiếng sấm ầm vang (ầm ầm, rền vang, vang động)

раскати́ть *сов. см.* раска́тывать II

раскати́ться *сов.* 1. (*в разные стороны*) lăn tứ tung (tứ phía), lăn đi; 2. (*набрать скорость*) tăng tốc (tốc độ), chạy (lăn) nhanh, tăng đà; 3. (*прозвучать*) ầm vang, rền vang, vang ầm, vang động

раска́тывать I, раскати́ть 1. (*В*) (*развернуть*) tháo (mở) cuộn... ra; 2. (*место*) nhào, lăn; 3. *тк. несов. разг.* (*разъезжать*) đi khắp, đi luôn, đi nhiều, chu du

раска́тывать II, раскати́ть (*В*) 1. (*придать ускорение*) đẩy nhanh; 2. (*что-л. в разные стороны*) lăn... đi (tản đi, tán loạn)

раскача́ть *сов. см.* раска́чивать

раска́чивать, раскача́ть 1. (*В*) (*заставлять качаться*) lắc, đẩy, đu đưa, làm lắc lư; 2. *тк. несов.* (*чем-л.*) đu đưa, lắc lư, đưa, lắc; ~ нога́ми đu đưa chân; 3. (*В*) *перен. разг.* (*побуждать к действию*) làm... chuyển (chuyển biến), lay chuyển, thúc đẩy, đốc thúc, đôn đốc, thúc giục; его́ тру́дно раскача́ть khó làm nó chuyển được, khó lay chuyển được nó

раска́чив||аться, раскача́ться. 1. đu đưa, lắc lư, rung rinh, lung lay; 2. *тк. несов. разг.* (*переваливаться с боку на бок*) lắc lư; ходи́ть, ~аясь đi lắc lư, đi núng na núng nính; 3. *перен. разг.* chuyển, chuyển biến; он о́чень ме́дленно ~ается nó chuyển (chuyển biến) rất chậm

раска́шляться *сов.* ho nhiều (sù sụ)

раска́яние *с.* (sự) hối hận, ăn năn, sám hối, sám tội

раска́яться *сов. см.* раска́иваться

раскварти́рова́ние *с.* (sự) bố trí chỗ ở, bố trí đóng quân

раскварти́рова́ть *сов.* (*В*) bố trí (phân bố) chỗ ở, bố trí đóng (trú) quân

раскваси́ть *сов.* (*В*) *разг.* (*нос, лицо*) đánh hộc máu (giập mặt)

раскви́та́ться *сов.* (с *Т*) *разг.* 1. thanh toán xong, trả hết (*долг...*); 2. *перен.* trả thù, rửa thù, thanh toán

раскида́ть *сов. см.* раски́дывать I

раски́дистый *прил.* (có) cành lá loà xoà, cành tỏa rộng

раски́дывать, раскида́ть (*В*) 1. *сов.* раскида́ть vứt (rải, rắc, hất, ném, tung, quăng, quẳng) lung tung, vứt (rải, rắc, hất, ném, tung, quăng, quẳng) tứ tung, để bừa bộn; 2. *сов.* раски́нуть duỗi (dăng, dang, giạng, xoạc)... ra; ~ ноги giạng chân, xoạc cẳng; ~ ру́ки dang tay; ✧ ~ ла́герь đóng (cắm) trại; раски́нуть умо́м suy nghĩ, đắn đo, nghĩ ngợi, vắt (bóp, nạo, nát) óc suy nghĩ

раски́дываться, раски́нуться *разг.* nằm dài, nằm thườn thượt; раски́нуться на дива́не nằm dài trên đi văng

раски́нуть *сов. см.* раски́дывать 2

раски́нуться *сов.* 1. *см.* раски́дываться; 2. (*расположиться*) nằm, trải, đóng, cắm, nằm (trải) dài; го́род раски́нулся на берегу́ реки thành phố trải (nằm) dài trên bờ sông

раскисли́тель *м. хим.* chất khử oxygen

раски́снуть *сов. разг.* 1. (*о земле*) nhão (nhão nhoét) ra; 2. *перен.* uể oải (bơ phờ, phờ phạc) ra

раскла́д *м.* (sự) phân bố, bố trí; ~ сил phân bố (tương quan, so sánh) lực lượng; неуда́чный ~ карт при игре́ cách sắp xếp bài bất lợi khi đánh

раскла́дк||а *ж.* (sự) bày ra, sắp ra, xếp ra; trải ra; nhen, nhóm; phân phối (*ср.* раскла́дывать)

раскладн||о́й *прил.* xếp (gấp) được, xếp, gấp; ~а́я крова́ть giường xếp (gấp), giường bố

раскладу́шка *ж. разг.* giường xếp (gấp), giường bố

раскла́дывать, разложи́ть (*В*) 1. bày (sắp, xếp)... ra; 2. (*расстилать*) trải (mở)... ra; 3. (*зажигать*) nhen, nhóm, nhen (nhóm)... lên; ~ костёр nhen (nhóm) đống lửa; 4. (*распределять*) phân phối, phân chia

раскла́дываться, разложи́ться *разг.* (*распаковывать вещи*) dỡ hàng, dỡ ra

раскла́ниваться, раскла́няться cúi (vái) chào, chào

раскла́няться *сов. см.* раскла́ниваться

раскле́ивать, раскле́ить (*В*) 1. (*что-л. склеенное*) bóc, bóc... ra; раскле́ить конве́рт bóc thư, bóc phong bì ra; 2. (*приклеивать*) dán nhiều, dán... khắp nơi; ~ листо́вки dán truyền đơn khắp nơi, dán nhiều truyền đơn.

раскле́иваться, раскле́иться 1. (*о склеенном*) bóc (bong, rời) ra; 2. *перен. разг.* (*о здоровье*) khỏ ở, yếu đi, ốm đau, bị mệt, ốm; я что́-то совсе́м раскле́ился tôi khỏ ở thế nào ấy, tôi bị ốm thế nào ấy

раскле́ить(ся) *сов. см.* раскле́ивать(ся)

расклепа́ть *сов. см.* расклёпывать

расклёпывать, расклепа́ть (*В*) tháo đinh tán (rivê)

раскли́нивать, раскли́нить (*В*) tháo nêm

расклини́ть *сов. см.* расклини́вать

расковáть *сов.* (*В*) 1. (*лошадь*) tháo móng sắt; 2. (*освободить от цепей*) tháo xiềng (xích, cùm); ~ у́зника tháo xiềng (xích, cùm) cho người tù

раско́л *м.* 1. (sự) chia rẽ, phân liệt, ly khai; 2. *церк. ист.* (sự) raskol, ly giáo

расколо́ться *сов. см.* раска́лываться(ся)

раско́льник *м.* 1. người chia rẽ (phân liệt, ly khai); 2. *церк. ист.* người raskolnik (ly giáo)

раско́льническ||ий *прил.* 1. (gây) chia rẽ, phân liệt, ly khai; ~ая де́ятельность hoạt động chia rẽ; ~ая поли́тика chính sách phân liệt (chia rẽ); 2. *церк.* (thuộc về) người raskolnik, người ly giáo; ~ скит tu viện của những người raskolnik (ly giáo)

раскопáть *сов. см.* раскáпывать

раско́пки *мн.* (sự, cuộc) khai quật

раскорми́ть *сов.* (*В*) nuôi béo

раскóс||ый *прил.* 1. xếch; ~ые глазá mắt xếch; 2. (*страдающий косоглазием*) lác, lé, hiếng, hiêng hiếng

раскошéливаться, раскошéлиться *разг.* xuất tiền, dốc túi

раскошéлиться *сов. см.* раскошéливаться

раскрáдывание *с.* (sự) ăn cắp, đánh cắp; biển thủ, tham ô

раскрáдывать, раскрáсть ăn cắp, đánh cắp, chôm chỉa, cuỗm, xoáy, khoắng, chôm; (*общественное имущество*) biển thủ, tham ô; *сов.* ăn cắp (đánh cắp, cuỗm, xoáy) hết, ăn cắp (khoắng, cuỗm, xoáy) sạch

раскрáивать, раскрóить (*В*) cắt; ~ матéрию на костю́м cắt vải may bộ quần áo

раскрасáв||ец *м. разг.* (trang) thanh niên tuấn tú; ~цы-кóни những con tuấn mã

раскрасáвица *ж. разг.* (nàng) mỹ nữ, giai nhân, tố nữ

раскрáсить *сов. см.* раскрáшивать

раскрáска *ж.* 1. (*действие*) (sự) tô màu, bôi màu, đánh màu, sơn màu; 2. (*расцветка*) màu, sắc

раскраснéться *сов.* đỏ mặt, mặt ửng đỏ (ửng hồng)

раскрáсть *сов. см.* раскрáдывать

раскрáшенный *прил.* (được) tô màu, bôi màu, vẽ màu, sơn màu

раскрáшивание *с.* (*картинок*) (sự) tô màu, bôi màu, đánh màu

раскрáшивать, раскрáсить (*В*) tô (bôi, đánh, sơn) màu; ~ что́-л. под мрáмор sơn màu cái gì giả cẩm thạch

раскрепости́ть(ся) *сов. см.* раскрепощáть(ся)

раскрепощáть, раскрепости́ть (*В*) *прям. и перен.* giải phóng

раскрепощáться, раскрепости́ться *прям. и перен.* được giải phóng

раскрепоще́ние *с. прям. и перен.* (sự) giải phóng; ~ же́нщин giải phóng phụ nữ

раскритикова́ть *сов.* (*В*) phê bình kịch liệt, phê phán gắt gao, công kích dữ dội; đập (*разг.*); ~ статью́ phê bình kịch liệt bài báo

раскрича́ться *сов. разг.* 1. kêu (thét, hét, gào, la) lên; (*о ребёнке*) khóc oà (khóc thét) lên; 2. (на *В*) (*наброситься с бранью*) thét mắng, la mắng, mắng chửi

раскрои́ть *сов. см.* раскрáивать

раскромсáть *сов.* (*В*) cắt (xé)... ra nhiều mảnh

раскроши́ть *сов.* (*В*) bóp (làm) vụn; ~ хлеб бóp vụn bánh mì

раскроши́ться *сов.* (bị) vụn ra

раскрути́ть(ся) *сов. см.* раскру́чивать(ся)

раскру́тка *ж.* 1. (sự) làm sổ, tháo lơi; sổ ra; 2. *разг.* (*реклама*) (sự) lăngxê, quảng cáo; ~ эстрáдной певи́цы lăngxê (quảng cáo cho) một nữ ca sĩ nhạc nhẹ; ~ со́бственного и́мени quảng cáo cho tên tuổi của mình

раскру́ченн||ый *прил. разг.* được lăngxê (quảng cáo); ~ая арти́стка cô nữ diễn viên được lăngxê

раскру́чивать, раскрути́ть (*В*) 1. làm sổ, tháo lơi; ~ верёвку làm sổ (tháo lơi) sợi dây; 2. (*разгадывать*) đoán ra, tìm ra manh mối; раскрути́ть преступле́ние tìm ra manh mối tội phạm; 3. (*придавать размах чему-л.*) quảng bá, mở rộng; раскрути́ть идéю о свобóдной экономи́ческой зóне quảng bá ý niệm về vùng kinh tế tự do; 4. *разг.* (*делать кого-л. известным*) lăngxê, quảng cáo; раскрути́ть нóвого певцá lăngxê (quảng cáo cho) một ca sĩ mới

раскру́чиваться, раскрути́ться sổ ra

раскрыва́ть, раскры́ть (*В*) 1. (*открывать*) mở, mở (giở, xoè, giương)... ra; раскры́ть шкаф mở tủ; раскры́ть воро́та mở cổng; ~ зóнтик giương (xoè) ô; раскры́ть кни́гу giở sách; раскры́ть ве́ер xoè quạt; раскры́ть рот há mồm; 2. (*обнажать*) phơi bày, phơi (phanh, để lộ, làm hở)... ra; 3. (*объяснять что-л. скрытое*) nói (vạch, giải thích) rõ, giải minh; раскры́ть смысл вопро́са nói (vạch, giải thích) rõ ý nghĩa của vấn đề; раскры́ть та́йну nói ra (thổ lộ) điều bí mật; 4. (*путём исследования*) tìm ra, khám phá, phát hiện; 5. (*обнаруживать*) khám phá (phát hiện) ra; (*разоблачать*) vạch trần, bóc trần, lột trần, phát giác, phanh phui, khui ra; ~ за́говор khám phá ra (phát giác) vụ âm mưu; раскры́ть чью́-л. игру́ bóc trần âm mưu của ai, vạch trần ý đồ của ai, lột trần thâm ý của ai; 6. *мат.* khai; раскры́ть определи́тель khai định thức; ✧ раскры́ть ду́шу cởi mở nỗi lòng, thổ lộ tâm tình, giãi bày (dốc bầu) tâm sự; раскры́ть глаза́ кому́-л. mở mắt cho ai

раскрыва́ться, раскры́ться 1. (*открываться*) (bị) mở ra; 2. (*обнажаться*) phơi (phanh, lộ, hở) ra; 3. (*представать взору*) lộ (hiện) rõ; 4. (*обнаруживать свою сущность*) bộc lộ ra, lộ rõ bản chất; (*рассказывать о себе*) thổ lộ, tâm sự, cởi mở nỗi lòng; 5. (*обнаруживаться*) bị khám phá (phát hiện) ra; (*разоблачаться*) bị vạch trần (bóc trần, lột trần, phát giác, phanh phui, khui ra); 6. (*о цветах*) nở, hé nở

раскры́тие *с.* 1. (sự) mở ra; 2. (*тайны*) (sự) nói ra, thổ lộ; 3. (*преступления и т. п.*) (sự) khám phá, phát hiện, phát lộ, vạch trần, phát giác, phanh phui; по́лное ~ тала́нтов khi tài năng phát lộ (bộc lộ) rõ nhất

раскры́ть(ся) *сов. см.* раскрыва́ть(ся)

раскула́чивание *с. ист.* (sự) tước đoạt tài sản của phú nông/kulak

раскула́чивать, раскула́чить (*В*) *ист.* tước đoạt tài sản của phú nông (kulak)

раскула́чить *сов. см.* раскула́чивать

раскупа́ть, раскупи́ть (*В*) mua hết (sạch), mua; э́тот това́р неме́дленно раскупи́ли người ta đã mua sạch ngay món hàng này

раскуп||а́ться *несов.* (được) mua hết, mua sạch, bán chạy; това́р хорошо́ ~а́ется món hàng bán chạy (đắt khách, đắt như tôm tươi)

раскупи́ть *сов. см.* раскупа́ть

раску́пор||ивать, раску́порить (*В*) khui, mở; ~ить буты́лку вина́ khui chai rượu vang; ~ить ба́нку пи́ва khui (mở) lon bia

раску́порить *сов. см.* раску́поривать

раску́рив||ать, раскури́ть 1. (*В*) (*разжигать папиросу и т. п.*) châm thuốc, châm; раскури́ть тру́бку châm ống điếu; 2. *тк. несов. разг.* (*проводить время в курении*) hút thuốc; они́ споко́йно ~али папиро́сы họ thản nhiên hút thuốc

раску́риваться, раскури́ться (được) châm lửa; тру́бка раскури́лась ống điếu đã châm lửa

раскури́ть(ся) *сов. см.* раску́ривать(ся)

раскус||и́ть *сов.* 1. *см.* раску́сывать; 2. (*В*) *перен. разг.* (*распознать*) hiểu rất rõ, biết tỏng; я тебя́ ~ил tao biết tỏng mày rồi, tớ đi guốc trong bụng cậu rồi

раску́сывать, раскуси́ть (*В*) cắn vỡ

раску́тать(ся) *сов. см.* раску́тывать(ся)

раску́тывать, раску́тать (*В*) cởi, cởi (tháo)... ra; раску́тать ребёнка tháo chăn (cởi áo, tháo khăn quàng) cho đứa bé

раску́тываться, раску́таться (bị) cởi ra, tháo ra

ра́сов||ый *прил.* (thuộc về) chủng tộc; ~ при́знак đặc điểm chủng tộc; ~ые отли́чия những khác biệt về chủng tộc; ~ые предрасу́дки những thành kiến chủng tộc; ~ая дискримина́ция sự kỳ thị chủng tộc; ~ая о́бщность tính cộng đồng chủng tộc

расогене́з *м. антр.* (thuyết) nguồn gốc và phát triển của các chủng tộc

распа́д *м.* (sự) rã ra, rời ra, rời rã, tách ra, tan rã, phân rã; *перен.* (sự) tan rã, sụp đổ, sập đổ, suy sụp, suy biến, suy đồi; ~ ядра́ *физ.* phân rã hạt nhân; ~ колониа́льной систе́мы империали́зма sự sụp đổ (tan rã) hệ thống thuộc địa của chủ nghĩa đế quốc

распада́ться, распа́сться 1. rã ra, rời ra, rời rã, tách ra, tan rã; (*разлагаться*) phân rã, phân huỷ, phân hoá, phân ly, phân giải; 2. (*утрачивать целостность*) tan rã; *перен.* tan vỡ, sụp đổ, sập đổ, suy sụp, suy tàn, suy biến, suy đồi, rệu rã

распа́ивать, распаять (*В*) gỡ (làm bong) mối hàn

распа́иваться, распаяться tróc (bong) mối hàn

распакова́ть(ся) *сов. см.* распако́вывать(ся)

распако́вка *ж.* (sự) mở gói

распако́вывать, распакова́ть (*В*) mở, mở gói

распако́вываться, распакова́ться 1. (*о свёртке и т. п.*) (bị) mở ra; 2. *разг.* (*распаковывать свои вещи*) dỡ đồ đạc (hành lý, vali)

распа́ривать, распа́рить (*В*) hấp, hông, chần, trụng

распа́рить *сов. см.* распа́ривать

распа́риться *сов.* 1. mềm ra; 2. (*быть в поту*) *разг.* đổ (vã) mồ hôi

распа́рывать, распоро́ть (*В*) 1. tháo chỉ (đường khâu); ~ пла́тье tháo chỉ (tháo đường khâu) chiếc áo dài; 2. (*чем-л. острым*) phanh, rạch, mổ, phanh (rạch, mổ)... ra; распоро́ть живо́т кому́-л. phanh (rạch, mổ) bụng ai

распа́рываться, распоро́ться (bị) tuột chỉ, tháo chỉ, rách theo đường khâu

распа́сться *сов. см.* распада́ться

распаха́ть *сов. см.* распа́хивать I

распа́хивание *с.* (sự) cày vỡ; (*нови*) (sự) vỡ hoang, khai hoang

распа́хивать I, распаха́ть (*В*) cày, cày vỡ; распаха́ть целину́ vỡ (khai, khẩn, phá) hoang

распа́хивать II, распахну́ть (*В*) mở rộng, mở toang, mở rộng (mở toang)... ra; (*полы одежды*) phanh, phanh... ra; широко́ распахну́ть дверь mở toang (mở rộng) cửa; распахну́ть пальто́ phanh áo măngtô

распа́хиваться, распахну́ться mở ra; (*распахивать на себе одежду*) phanh áo ra

распахну́ть *сов. см.* распа́хивать II

распахну́ться *сов. см.* распа́хиваться

распа́шка *ж. см.* распа́хивание

распашо́нка *ж. разг.* áo trẻ lọt lòng (sơ sinh)

распая́ть(ся) *сов. см.* распа́ивать(ся)

распева́ть *несов. разг.* hát, ca, hát (ca) vang; (*о птицах*) hót, gáy, hót (gáy) vang

распека́ть, распе́чь (*В*) *разг.* quát mắng, mắng nhiếc, la mắng, mắng chửi, xỉ vả, chỉnh, xạc

распелена́ть *сов.* (*В*) tháo (cởi) tã; ~ ребёнка tháo (cởi) tã cho đứa bé

распелена́ться *сов.* (bị) tháo tã, cởi tã, tã tuột ra

распе́ться *сов. разг.* 1. (*увлечься пением*) say sưa (mải mê, mải) hát; 2. (*о птицах*) hót (gáy) vang; 3. (*запеть свободно, легко*) (bắt đầu) hát dễ hơn, hát thuần giọng

распеча́тать(ся) *сов. см.* распеча́тывать(ся)

распеча́тка *ж.* bản copy (photocopy, sao chụp), bản in

распеча́тывание *с.* 1. (*снятие печати*) (sự) bóc xi; 2. (*письма*) (sự) bóc, mở

распеча́тывать, распеча́тать (*В*) 1. (*запечатанное*) bóc xi; 2. (*заклеенное*) bóc, mở, bóc (mở)... ra; распеча́тать письмо́ bóc thư; 3. (*печатать на бумаге*) nhân bản, copy, photocopy, in... ra nhiều bản; ✧ распеча́тать воро́та *спорт.* chọc thủng lưới, làm bàn (*bàn đầu tiên trong trận đấu*)

распеча́тываться, распеча́таться (bị) bóc ra, bong ra

распе́чь *сов. см.* распека́ть

распива́ть, распи́ть (*В*) *разг.* 1. uống, nốc; *сов.* uống (nốc, nhậu) hết; распи́ть буты́лку вина́ uống hết chai rượu vang; 2. *тк. несов.* (*пить долго, медленно*) nhấp, nhâm nhi, uống chậm rãi

распи́ливать, распили́ть (*В*) cưa, xẻ, cưa... ra nhiều đoạn

распили́ть *сов. см.* распи́ливать

расписа́ни||е *с.* thời biểu, thời gian (thời khắc) biểu, bảng giờ; (*в учебном заведении*) thời khóa biểu; соста́вить ~ làm thời biểu (thời gian biểu, thời khắc biểu); по ~ю theo thời biểu (thời gian biểu, thời khắc biểu); ~ поездо́в bảng giờ tàu chạy; ✧ шта́тное ~ bản quy định biên chế

расписа́ть *сов. см.* распи́сывать

расписа́ться *сов.* 1. *см.* распи́сываться; 2. *разг.* (*писать с увлечением*) say sưa (mải mê, mải) viết

распи́ск||а *ж.* 1. (*действие*): ~ стен фре́сками tô điểm tường bằng những bích hoạ;

2. (*документ*) giấy biên nhận (ghi nhận), biên lai, phái lai; сдать что́-л. под ~у кому́-л. nộp cho ai cái gì lấy giấy biên nhận (giấy ghi nhận, biên lai); дать кому́-л. ~у в/é giấy biên nhận (giấy ghi nhận, biên lai) cho ai; долгова́я ~ văn tự nợ, trái khế, khế ước vay nợ

расписно́й *прил.* (có) tô điểm, trang trí, sơn màu

распи́сывать, расписа́ть (*В*) 1. (*выписывать, переписывать*) ghi, biên, chép, sao chép, biên chép; 2. (*распределять*) phân phối, phân bổ; (*записывать последовательно*) ghi chép, biên chép, liệt kê; ~ что́-л. по кни́гам ghi chép (biên chép, liệt kê) cái gì theo từng quyển; 3. (*красками*)

tô điểm, vẽ trang trí; 4. *перен. разг.* (*излагать*) tô vẽ

распи́сываться, расписа́ться 1. (*ставить подпись*) ký, ký tên; ~ в получе́нии чего́-л. ký nhận cái gì; 2. *перен. ирон.* thú nhận, thừa nhận, xác nhận; ~ в своём неве́жестве xác nhận (thú nhận, thừa nhận) sự dốt nát của mình; 3. (с *Т*) *разг.* (*зарегистрировать брак*) đăng ký kết hôn (hôn thú), khai gia thú; он расписа́лся с не́ю anh ta đã đăng ký kết hôn (hôn thú) với chị ấy

распи́ть *сов. см.* распива́ть 1

распиха́ть *сов. см.* распи́хивать

распи́хивать, распиха́ть (*В*) *разг.* 1. (*расталкивать*) xô, đẩy, chen, lấn, chen lấn, xô đẩy; 2. (*рассовывать*) đút, nhét

распла́вить(ся) *сов. см.* расплавля́ть(ся)

расплавле́ние *с.* (sự) nấu chảy; nóng chảy

распла́вленный *прич.* nóng chảy

расплавля́ть, распла́вить (*В*) nấu chảy

расплавля́ться, распла́виться (*В*) nóng chảy

распла́каться *сов.* khóc (khóc oà) lên, khóc nức nở (sướt mướt)

распланиро́вать *сов.* (*В*) 1. sắp xếp, bố trí, phân bố (*theo kế hoạch*); 2. (*сад и т. п.*) quy hoạch, bố trí

распласта́ть *сов.* 1. (*разрезать*) lạng, cắt... thành lớp (lát); 2. (*расположить*) trải ra; ~ кры́лья хоè cánh

распласта́ться *сов.* nằm dài, nằm xoài, nằm sát đất

рассплáта *ж.* 1. (sự) thanh toán, trả tiền; 2. *перен.* (*кара, возмездие*) (sự) trừng trị, trừng phạt, trả thù, báo thù, rửa thù

расплати́ться *сов. см.* распла́чиваться

распла́чиваться, расплати́ться 1. (с *Т*) thanh toán, trả tiền, trả; *перен.* (*мстить*) trừng trị, trừng phạt, trả thù, báo thù, rửa thù, trị; расплати́ться с долга́ми trả nợ, thanh toán nợ nần; 2. *перен.* (*нести наказание*) đền (chuộc) tội, bị trừng trị (trừng phạt)

расплеска́ть(ся) *сов. см.* расплёскивать(ся)

расплёскивать, расплеска́ть (*В*) hắt, té, rẩy, rảy, vẩy

расплёскиваться, расплеска́ться sánh (hắt) ra

расплести́(сь) *сов. см.* расплета́ть(ся)

расплета́ть, расплести́ (*В*) làm... sổ (tuột) ra, tháo... ra; ~ ко́су tháo bím tóc ra; ~ верёвку làm dây sổ ra

расплета́ться, расплести́сь sổ (tuột, tháo) ra

расплоди́ть *сов.* (*В*) *прям. и перен.* đẻ (sinh) nhiều, sinh sản, sinh ra

расплоди́||ться *сов. прям. и перен.* sinh ra nhiều, sinh sôi nảy nở; кро́лики ~лись thỏ sinh sôi nảy nở (sinh ra nhiều)

расплыва́ться, расплы́ться 1. (*растекаться*) nhoè ra; (*распространяться*) loang (tan, lan, nhoè) ra; черни́ла расплыли́сь на плохо́й бума́ге mực nhoè ra trên giấy xấu; 2. *перен.* (*об очертаниях*) nhoà (mờ) đi, mờ nhạt, lu mờ; 3. *перен. разг.* (*полнеть*) béo (đẫy, mập) ra, phát phì; 4.: ~ в улы́бку nở ra một nụ cười

расплы́вчато *нареч.* (một cách) mơ hồ, lờ mờ, mập mờ

расплы́вчатость *ж.* (tính chất) mơ hồ, lờ mờ, mập mờ

расплы́вчатый *прил.* lờ mờ, lu mờ, mờ nhạt, không rõ ràng; *перен.* mơ hồ, lờ mờ, lơ mơ, mập mờ, không chính xác (rõ ràng)

расплы́вшийся *прил. разг.* béo, đẫy, múp, béo đẫy, béo múp, đẫy đà, đầy đẫy, mập mạp, phì nộn, béo múp míp

расплы́ться *сов. см.* расплыва́ться

расплю́щивание *с.* (sự) đập dẹp, làm dẹp, dát mỏng

расплю́щивать, расплю́щить (*В*) đập (làm, ép) dẹp, đập (làm, giẫm) dẹt, ấn bẹt, cán bẹp, làm tẹt, dát mỏng, dát

расплю́щиваться, расплю́щиться dẹp (dẹt, bẹt, bẹp, tẹt) đi

расплю́щить(ся) *сов. см.* расплю́щивать(ся)

распого́ди||ться *сов. безл. разг.*: сего́дня ~лось hôm nay trời đã tốt lên

распознава́емый *прил.* có thể nhận thức (nhận biết, nhận ra) được

распознава́ние *с.* (sự) nhận thức, nhận biết, nhận ra, nhận; (*болезни*) (sự) chẩn bệnh, định bệnh; ~ о́бразов nhận dạng

распознава́ть, распозна́ть (*В*) nhận thức, nhận biết, nhận ra, nhận (hiểu) rõ, nắm được, nhận; (*определять*) xác định; (*различать*) phân biệt, nhận ra được; ~ боле́знь chẩn (định) bệnh; ~ чьй-л. намéрения nhận rõ (hiểu rõ, nắm được) ý đồ của ai

распозна́ть *сов. см.* распознава́ть

располага́ть I, расположи́ть 1. (*В*) (*размещать*) xếp đặt, sắp xếp, bố trí, bố cục, phân bố; toạ lạc, nằm ở, ở; (*войска, огневые средства*) bố trí; дом располо́жен на горе́ ngôi nhà toạ lạc (nằm ở, ở) trên đồi; ~ что́-л. в алфави́тном поря́дке sắp xếp cái gì theo alphabet (thứ tự vần chữ cái); 2. (*В* к *Д*) (*вызывать симпатию*) gây được thiện cảm (cảm tình), làm... có thiện cảm (cảm tình); ~ к себе́ кого́-л. làm ai có thiện cảm (cảm tình) với mình, lấy lòng ai

располаг||а́ть II *несов.* 1. (*Т*) (*иметь в распоряжении*) có, có quyền (tuỳ ý) sử dụng; ~ свобо́дным вре́менем có thì giờ rỗi; мо́жете ~ мно́ю, как хоти́те cần gì thì anh cứ bảo tôi, ông cứ tuỳ ý sai bảo tôi; 2. (*В* к *Д*) (*способствовать чему-л.*) tạo điều kiện, sinh ra, gây ra, thúc đẩy; ✧ челове́к предполага́ет, а бог ~а́ет ≅ mưu sự tại nhân, thành sự tại thiên (*погов.*)

располаг||а́ться, расположи́ться (được) xếp đặt, sắp xếp, bố trí, bố cục, phân bố; toạ lạc; (*о войсках*) (được) bố trí; (*усаживаться*) ngồi; (*ложиться*) nằm; ~ ла́герем đóng trại, cắm trại; ~ писа́ть ngồi viết; ~ на о́тдых thu xếp chỗ nghỉ ngơi; ~а́йтесь, как до́ма xin anh/chị cứ tự nhiên (xử sự) như ở nhà vậy

располага́ющ||ий *прил.* dễ mến, dễ thương, dễ có cảm tình (thiện cảm), có duyên, đáng yêu, khả ái; ~ая вне́шность vẻ ngoài dễ thương (dễ mến, khả ái, dễ có cảm tình, dễ có thiện cảm)

ползá́ться, ползти́сь 1. (*о насекомых и т. п.*) bò tứ tung (tứ phía, tản ra); 2. *разг.* (*рваться от ветхости*) bung (toạc) ra, rách toạc (tả tơi); (*о материи*) bị tuột (tháo) chỉ

ползти́сь *сов. см.* ползáться

расположе́ни||е *с.* 1. (*размещение*) (sự) xếp đặt, sắp xếp, bố trí; 2. (*нахождение, пребывание*) vị trí, chỗ ở; *воен.* vị trí; прони́кнуть в ~ проти́вника thâm nhập vào vị trí địch; 3. (*порядок размещения чего-л.*) (sự) bố trí, xếp đặt, bố cục, phân bố; ~ ко́мнат bố trí (xếp đặt) các phòng; 4. (*симпатия*) (mối) thiện cảm, cảm tình; заслужи́ть, снискáть чьё-л. ~ được cảm tình (thiện cảm) của ai, được ai có thiện cảm (cảm tình); по́льзоваться чьи́м-л. ~ем được cảm tình (thiện cảm) của ai; пита́ть ~ к

кому́-л. có thiện cảm (cảm tình) với ai; 5. (*наклонность*) khuynh hướng, khả năng, năng khiếu; (*влечение*) sở thích, (sự) ham thích, ham muốn; ~ к боле́зни tố bẩm dễ mắc bệnh, khả năng thụ bệnh; 6. *разг.* (*настроение*) tâm trạng, tâm tư, khí sắc; име́ть ~ (+ *инф.*) có ý muốn..., thích...; ✧ ~ духа tâm trạng, tâm thần; быть в хоро́шем ~и ду́ха vui vẻ, phấn khởi, hân hoan

располо́ж||енный *прил.* 1. (к *Д*) (*питающий симпатию*) có thiện cảm (cảm tình); он к вам о́чень ~ен ông ta rất có cảm tình (thiện cảm) với anh/chị; 2. (к *Д*, + *инф.*) (*склонный к чему-л.*) có khuynh hướng (khả năng, năng khiếu, ý muốn), thích, muốn; я соверше́нно не ~ен занима́ться э́тими дела́ми tôi hoàn toàn không muốn làm những việc ấy

расположи́ть *сов. см.* располага́ть

расположи́ться *сов. см.* располага́ться

распо́р *м. тех.* lực đẩy (ép)

распо́рка *ж.* 1. *тех.* (*брус*) thanh giằng, thanh chống; 2. (*болванка*) (cái) nống (*giày cho rộng ra*)

распоро́ть(ся) *см.* распа́рывать(ся)

распоряди́тель *м.* người chủ trì (điều hành, điều khiển); (*на празднике*) trưởng ban tổ chức, chủ lễ; (*на свадьбе*) chủ hôn; (*на похоронах*) chủ tang; ~ креди́тов người chi phối kinh phí

распоряди́тельност||ь *ж.* (sự, tài) điều hành, điều khiển, chủ trì, chỉ đạo, lãnh đạo, tổ chức; отсу́тствие ~и thiếu tài điều hành (điều khiển)

распоряди́тельный *прил.* có tài điều hành (điều khiển, chủ trì, chỉ đạo, lãnh đạo, tổ chức)

распоряди́ться *сов. см.* распоряжа́ться 1, 3

распоря́д||ок *м.* quy chế; пра́вила вну́треннего ~ка nội quy; ~ дня thời (thời gian, thời khắc) biểu trong ngày

распоряжа́ться, распоряди́ться 1. (*отдавать распоряжение*) ra (hạ, xuống, truyền) lệnh, phán; распоряди́ться сде́лать что́-л. ra lệnh làm gì; распоряди́ться об упла́те де́нег ra lệnh trả tiền; 2. *тк. несов.* (*Т*) (*управлять, ведать*) điều hành, điều khiển, chủ trì, phụ trách, quản lý, quản trị; ~ всем điều hành (điều khiển, phụ trách, quản lý, quản trị) mọi việc; ~ как у себя́ дома làm như ở nhà mình; 3. (*Т*) (*находить применение чему-л.*) dùng, sử dụng; распоряди́тесь мои́ми деньга́ми, как хоти́те anh cứ tùy ý dùng (tiêu, sử dụng) tiền của tôi

распоряже́ни||е *с.* lệnh, mệnh lệnh; по чьему́-л. ~ю theo lệnh (mệnh lệnh của) ai; до осо́бого ~я cho đến khi có lệnh đặc biệt; у́стное ~ lệnh miệng, khẩu lệnh; ✧ в ~ кого́-л. thuộc quyền điều khiển (sử dụng) của ai; lính của ai, dưới trướng ai (*шутл.*); получи́ть что́-л. в своё ~ nhận cái gì để điều hành (điều khiển, sử dụng, phụ trách); предоста́вить что́-л. в чьё-л. ~ đặt cái gì dưới quyền điều hành (điều khiển, sử dụng, phụ trách) của ai, giao cái gì cho ai điều hành (điều khiển, sử dụng, phụ trách); име́ть в своём ~и có dưới quyền điều hành (điều khiển sử dụng, phụ trách) của mình, có trong tay

распоя́с||аться *сов.* 1. cởi đai (đai lưng, thắt lưng), tháo nịt quần; 2. *перен. разг.* đâm ra buông tuồng (buông thả, quá trớn), trở nên vô kỷ luật; он оконча́тельно ~ался nó đâm ra buông tuồng (luông tuồng) hết nước

распра́ва *ж.* (sự, cuộc, trận) đàn áp, trấn áp, trừng trị, trừng phạt; крова́вая ~ tàn sát, đàn áp đẫm máu; кула́чная ~ trừng trị bằng đánh đấm; ✧ у меня́ с ним ~ коротка́ tôi sẽ thẳng tay trị nó ngay lập tức

распра́вить *сов. см.* расправля́ть

распра́виться I, II *сов. см.* расправля́ться I, II

расправля́ть, распра́вить (*В*) (*разглаживать*) vuốt thẳng; (*распрямлять*) uốn thẳng; ~ пле́чи ưỡn thẳng (vươn, ưỡn) vai

расправля́ться I, распра́виться (*разглаживаться*) mất nếp nhăn, phẳng (thẳng) ra, hết nhăn

расправля́ться II, распра́виться (с *Т*) đàn áp, trấn áp, trừng trị, trừng phạt, trị; распра́виться с преда́телями trừng trị bọn phản bội

распределе́ние *с.* 1. (sự) phân phối, phân bố, phân bổ; (*земли, расходов и т. п.*) (sự) phân chia, phân phát; ~ обя́занностей phân nhiệm, phân chia trách nhiệm; ~ рабо́ты phân công, phân phối công tác; ~ своего́ вре́мени xếp đặt thì giờ của mình, phân bố giờ giấc của mình; ~ роле́й в пье́се phân vai trong vở kịch; 2. (*размещение, расположение*) (sự) phân bố; ~ хими́ческих элеме́нтов в земно́й коре́ phân bố những nguyên tố hoá học trong vỏ trái đất

распредели́тельн||ый *прил.* (để) phân phối, phân chia, phân phát, phân bố, phân bổ; ~ая доска́ *тех.* bảng phân phối; ~ щит *тех.* bảng phân phối điện; ~ пункт trạm phân phối; ~ вал *тех.* trục phân bố (phân phối), trục cam

распредели́ть *сов. см.* распределя́ть

распредели́ть, распредели́ть (*В*) 1. (*делить между кем-л.*) phân phối, phân chia, phân phát, phân bổ; (*размещать*) phân bố; (*по категориям*) phân hạng; распредели́ть рабо́ту ме́жду чле́нами брига́ды phân công (phân phối công việc) cho các đội viên trong đội sản xuất; ~ обя́занности phân nhiệm, phân chia trách nhiệm; ~ ро́ли в пье́се phân vai trong vở kịch; ~ рабо́чих по уча́сткам phân bố công nhân theo các khu vực; 2. (*систематизировать*) phân loại, phân hạng, hệ thống hoá

распро́бовать *сов.* (*В*) *разг.* thử, nếm thử

распродава́ть, распрода́ть (*В*) 1. bán hết (sạch); (*после конфискации*) phát mại; (*с аукциона*) bán đấu giá; изда́ние распро́дано xuất bản phẩm đã bán hết; 2. (*по сниженным ценам*) bán hạ giá (đại hạ giá)

распрода́жа *ж.* 1. (sự) bán hết, bán sạch; (*после конфискации*) (sự) phát mại; (*аукцион*) (sự, cuộc) bán đấu giá; 2. (*по сниженным ценам*) (sự) bán hạ giá, bán đại hạ giá; хоп, lạc-хоп (*разг.*)

распрода́ть *сов. см.* распродава́ть

распрокля́тый *прил.* rất đáng nguyền rủa (căm thù, ghét)

распростере́ться *сов. см.* распростира́ться

распростёрт||ый *прил.* 1. (*раскрытый*) mở rộng; с ~ыми объя́тиями với đôi tay mở rộng (dang rộng), đón tiếp niềm nở; 2. (*лежащий*) nằm xoài, sóng soài, sóng sượt

распростира́ться, распростере́ться 1. (*падать, раскинув руки*) ngã sóng soài (sóng sượt); 2. (*занимать большое пространство*) trải ra, trải dài, nằm rộng

распрости́ться *сов.* (с *Т*) *разг.* chia tay, từ biệt, từ giã, giã từ; (*навсегда*) vĩnh biệt; *перен.* từ biệt, từ bỏ, đoạn tuyệt, cắt đứt

распростране́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) phổ biến, phổ truyền, truyền bá, quảng bá, phổ cập, mở rộng, toả rộng; ~ о́пыта phổ biến (phổ truyền) kinh nghiệm; ~ иде́й truyền bá (phổ truyền) tư tưởng; 2. (*распространённость*) (tính chất) phổ biến, phổ cập, thường

có, thường gặp; имéть бóльшóе ~ có tính phổ biến (phổ cập) rộng rãi

распространённость *ж.* (tính, tính chất, mức độ) phổ biến, phổ cập

распространённ||ый *прил.* phổ biến, phổ truyền, phổ cập, thường có, thường gặp; ~ое мнéние ý kiến phổ biến; ✧ ~ое предложéние *грам.* mệnh đề (câu) mở rộng

распространи́тель *м.* người phổ biến (phổ truyền, truyền bá, quảng bá, phổ cập, loan truyền)

распространи́тельн||ый *прил.* mở rộng; ~ое толковáние закóна giải thích (lý giải) mở rộng về đạo luật

распространи́ть(ся) *сов. см.* распространя́ть(ся)

распространя́ть, распространи́ть (*В*) 1. (*делать известным*) phổ biến, phổ truyền, truyền bá, quảng bá, phổ cập, làm... lan rộng; loan truyền, loan; ~ учéние truyền bá (phổ truyền, quảng bá, phổ biến) học thuyết; ~ слýхи loan (loan truyền) tin đồn, đồn đại; 2. (*раздавать*) phát hành, tán phát, lưu hành; (*продавать*) bán; ~ книги phát hành sách; 3. (*расширять круг действия*) mở rộng, làm... lan rộng; ~ дéйствие закóна на что-л. mở rộng hiệu lực của đạo luật đối với cái gì

распространя́ться, распространи́ться 1. (*расширять круг действия*) lan truyền, lan (mở, truyền) rộng, lan (truyền) ra, tràn lan; (на *В*) (*о законе и т. п.*) (được) áp dụng; 2. (*становиться известным*) (được) phổ biến, phổ truyền, truyền bá, quảng bá, phổ cập; 3. *разг.* (*пространно рассказывать*) kể tràng giang đại hải (con cà con kê)

распрощáться *сов. разг. см.* распростúться

распрыскать *сов. разг. см.* прыскать

рáспря *ж.* (sự, cuộc) xích mích, cãi lộn, bất hoà, hiềm khích, phân tranh, hục hặc

распрягáть, распрячь (*В*) tháo ách; (*лошадь тж.*) tháo yên cương

распряжка *ж.* (sự) tháo ách; (*лошади тж.*) (sự) tháo yên cương

распрями́ть(ся) *сов. см.* распрямля́ть(ся)

распрямля́ть, распрями́ть (*В*) làm (uốn, vuốt) thẳng; ~ прóволоку uốn thẳng dây kim loại; ~ плéчи vươn vai

распрямля́ться, распрями́ться thẳng ra; (*о человеке*) uỗn thẳng người

распря́чь *сов. см.* распрягáть

распускáние *с.* 1. (*цветов*) (sự) nở, hé nở, nở ra, nở rộ; 2. (*растворение*) (sự) pha, hoà tan; 3. (*вязаных изделий*) (sự) tháo, tháo chỉ; 4. (*слухов, сплетен*) (sự) phao, tung, loan, loan truyền, phao đồn

распускáть, распустúть (*В*) 1. (*отпускать*) cho... về (nghỉ phép); (*увольнять*) sa thải, thải, giản, đuổi; (*об организациях, войсках*) giải tán, giải thể; ~ шкóльников на лéтние каникýлы cho học sinh về nghỉ hè; ~ собрáние giải tán hội nghị; ~ комúссию giải thể ủy ban; ~ парлáмент giải tán nghị viện; 2. (*развязывать, ослаблять*) nới, nới lỏng, nới... ra; 3. (*развёртывать, расправлять*) giương, trương, buông xõa, mở (xoè)... ra; ~ парусá giương (trương) buồm; ~ зонтик giương (xoè) ô; ~ вóлосы xoã (buông xoã) tóc; ~ кры́лья giương cánh; ~ хвост xoè đuôi; 4. (*вязаное*) tháo, tháo chỉ, tháo... ra; ~ свúтер tháo len áo săngđay; 5. *разг.* (*ослаблять требовательность*) thả (buông, nới) lỏng, buông thả, nới; распустúть ребёнка thả lỏng đứa bé; 6. *разг.* (*распространять*) phao, tung, loan, loan truyền, phao đồn; ~ слýхи phao (tung, loan, loan truyền) tin đồn, phao đồn tin nhảm; 7. *разг.* (*растворять*) pha, hoà tan; распустúть сúньку в водé pha (hòa tan) lơ trong nước

распускáться, распустúться 1. (*о растениях*) nảy lộc, đâm chồi nảy lộc, ra (xoè) lá; (*о цветах*) nở, hé nở, nở ra, nở rộ; сирéнь распустúлась hoa tử đinh hương đã nở rộ, bụi tử đinh đã nở hoa; едвá распустúлась póза đoá hoa hồng hàm tiếu (đang hé nở); 2. *разг.* (*о волосах*) buông xoã, buông ra, xoã ra; 3. *разг.* (*о вязаных вещах*) (bị) tháo ra, tuột ra, tuột chỉ; 4. *перен. разг.* (*терять выдержку*) sờn lòng, nản chí, nhụt chí, mất ý chí; 5. *разг.* (*становúться недисциплинированным*) đổ đốn, đâm hư, đâm đốn, đâm nhờn (lờn), trở nên vô kỷ luật (cứng đầu cứng cổ), đâm ra buông tuồng; егó ученúк распустúлись học trò của anh ta đâm hư (đâm đốn, đổ đốn, đâm nhờn, đâm ra buông tuồng); 6. (*растворяться*) hoà tan, dung giải

распустúть(ся) *сов. см.* распускáть(ся)

распýтать(ся) *сов. см.* распýтывать(ся)

распýтица *ж.* (*время*) (mùa) đường lầy lội, đường khó đi lại; (*состояние*) (tình trạng) đường lầy lội, đường khó đi lại

распýтник *м.* người bê tha (truỵ lạc, dâm đãng, phóng đãng)

распýтничать *несов.* sống bê tha (truỵ lạc, dâm đãng, bừa bãi, phóng đãng, dâm ô)

распýтный *прил.* bê tha, truỵ lạc, phóng đãng, du đãng, dâm đãng, dâm ô, trác táng, phóng lãng, dâm loạn

распýтывать, распýтать (*В*) 1. gỡ, tháo, gỡ rối; распýтать ýзел tháo nút buộc, gỡ mối dây (chỉ); 2. *перен.* gỡ rối, làm sáng tỏ; распýтать слóжный вопрóс gỡ rối (làm sáng tỏ) vấn đề phức tạp

распýтываться, распýтаться 1. được gỡ ra (tháo ra, gỡ rối); 2. *перен. разг.* sáng tỏ ra; дéло в концé концóв распýталось rốt cuộc vấn đề đã được sáng tỏ ra; 3. (с *Т*) *перен. разг.* (*освобождаться от кого-л., чего-л.*) thoát, được giải thoát; распýтаться с долгáми thoát nợ

распýтье *с.* ngã ba đường; на ~ а) đứng ở ngã ba đường; б) *перен.* phân vân, băn khoăn, bâng khuâng, lưỡng lự, thắc mắc

распуханíе *с.* (sự) sưng lên, phồng lên, phình lên, trương lên

распухáть, распýхнуть 1. sưng (phồng, phình, trương) lên; 2. *перен. разг.* phình ra, đầy dẫy

распýхнуть *сов. см.* распухáть

распýщенность *ж.* 1. (*недисциплинированность*) (tình trạng, sự) đổ đốn, vô kỷ luật, buông tuồng, luông tuồng; 2. (*безнравственность*) (tính, sự) bê tha, truỵ lạc, dâm đãng, dâm ô, bừa bãi, phóng đãng, phóng lãng, trác táng

распýщенн||ый 1. *прич.*: ~ые вóлосы tóc xoã; 2. *прил. разг.* (*недисциплинированный*) hư, hư đốn, đổ đốn, đâm đốn, vô kỷ luật, buông tuồng, luông tuồng; ~ые дéти những đứa trẻ hư (đổ đốn, vô kỷ luật, buông tuồng); 3. *прил.* (*безнравственный*) bê tha, truỵ lạc, dâm đãng, bừa bãi, phóng đãng, phóng lãng, trác táng

распылéние *с.* 1. (*превращение в пыль*) (sự) tan thành bụi, biến thành bụi; 2. (*жидкости*) (sự) phun, xịt; (*порошка*) (sự) rắc, rải, phun;

3. (*рассредоточивание*) (sự) phân tán, rải rác, tản mát, tản mạn

распылённость *ж.* (tính chất) phân tán, rải rác, tản mát, tản mạn

распылённый *прил.* phân tán, rải rác, tản mát, tản mạn

распыли́тель *м. тех.* máy phun, bình xịt, vòi phun, máy xịt, máy rắc, máy rải

распыли́ть(ся) *сов. см.* распыля́ть(ся)

распыля́ть, распыли́ть (*B*) 1. (*превращать в пыль*) làm tan (biến)... thành bụi; 2. (*жидкость*) phun, xịt; (*порошок*) rắc, rải, phun bụi; 3. (*рассредоточивать*) phân tán, làm rải rác (tản mát, tản mạn); ~ си́лы phân tán lực lượng

распыля́ться, распыли́ться 1. (*измельчаться*) tan (biến) thành bụi; 2. (*рассредоточиваться*) phân tán (rải rác, tản mát, tản mạn) ra

распя́тие *с.* 1. (sự) đóng đinh trên thập tự giá; 2. (*крест*) thánh giá (*có hình Chúa chịu khổ nạn*); серебряное ~ thánh giá bạc; целова́ть ~ hôn thánh giá

распя́ть *сов.* (*B*) *ист.* đóng đinh trên thập tự giá

расса́д||а *ж.* cây con, cây ươm, cây giống; (*рис*) mạ; ~ цветно́й капу́сты cây súp lơ con, su-lơ giống; сажа́ть ~у trồng cây con

рассади́ть *сов. см.* рассажи́вать

расса́дник *м.* 1. *с.-х.* (*питомник*) vườn ươm, vườn (nhà) ươm cây; (*рис*) sướng (chân ruộng) mạ; 2. *перен.* (*средоточие чего-л.*) trung tâm; (*в отрицательном смысле*) ổ, sào huyệt; ~ зара́зы ổ truyền nhiễm

рассадопоса́дочн||ый *прил.*: ~ая маши́на máy trồng cây non

рассажи́вать, рассади́ть (*B*) 1. (*по местам*) xếp chỗ ngồi; рассади́ть госте́й xếp chỗ ngồi cho khách; 2. (*порознь*) tách riêng... ra, cho... ngồi riêng ra, nhốt riêng, cách ly; рассади́ть шалуно́в tách riêng bọn trẻ nghịch ngợm ra, cho bọn trẻ hay nghịch ngồi riêng ra; 3. (*растения*) trồng, cấy, ra ngôi, trồng riêng ra; рассади́ть клубни́ку ra ngôi (trồng) dâu tây

рассажи́ваться, рассе́сться ngồi, ngồi vào chỗ

рассо́сывание *с.* (*опухоли и т. п.*) (sự) xẹp đi, lặn đi, tiêu đi, tan đi

рассо́сываться, рассоса́ться 1. xẹp (tẹt) xuống, xẹp (lặn, tiêu, tan) đi; 2. *перен. разг.* tản đi

рассве́рливать, рассверли́ть (*B*) khoan (khoét) rộng ra

рассверли́ть *сов. см.* рассве́рливать

рассвести́ *сов. см.* рассвета́ть

рассве́т *м.* 1. rạng đông, bình minh; на ~е лúк rạng đông (bình minh, mờ sáng), rạng sáng, tảng sáng; 2. *перен.* rạng đông, bình minh, buổi đầu, buổi sơ khai

рассвет||а́ть, рассвести́ *безл.* bắt đầu sáng, trời mờ sáng; ~а́ет trời trời mờ sáng, sáng tinh sương (tinh mơ), rạng sáng, tảng sáng; рассвело́ trời đã sáng bạch

рассвирепе́ть *сов. см.* свирепе́ть

рассева́ть *см.* рассе́ивать I

расседла́ть *сов.* (*B*) cởi (tháo) yên

рассе́ивание I *с.* (*семян*) (sự) vãi, gieo

рассе́ивание II *с.* (*света, звуков*) (sự) làm khuếch tán

рассе́ивать I, рассева́ть (*B*) vãi, gieo

рассе́ивать II, рассе́ять (*B*) 1. làm phân tán (phát tán, khuếch tán, tán xạ), làm... tản ra; ~ свет làm khuếch tán (làm tán xạ, làm phân tán, phát tán) ánh sáng; 2. (*разгонять*) xua tan, đuổi tan, làm... tản ra, đuổi... tan ra; *перен.* (*что-л. неприятное*) làm tiêu tan, đánh tan; рассе́ять толпу́ đuổi (làm) đám đông tản ra, giải tán đám người; рассе́ять подозре́ния đánh tan (làm tiêu tan) mối nghi ngờ; 3. *перен.* (*отвлекать*) làm nguôi (khuây, dịu), làm... nguôi đi (khuây khoả); рассе́ять чьё-л. го́ре làm dịu nỗi đau lòng của ai, làm nỗi đau khổ của ai nguôi đi, làm khuây khoả nỗi đau của ai

рассе́иваться, рассе́яться 1. phân tán, phát tán, tản ra; (*о свете*) khuếch tán, phát tán, tản xạ; 2. (*расходиться*) tản ra, tản đi; (*о тумане, дыме*) tan ra, tan đi; *перен.* (*о неприятном чувстве и т. п.*) nguôi (khuây, dịu) đi, tiêu tan, nguôi; колóнна неприя́теля рассе́ялась đội hình quân địch tản ra, đội ngũ địch tán loạn; тоска́ рассе́ялась mối sầu đã nguôi (khuây đi, dịu đi); рассе́яться, как дым tiêu tan như mây khói; 3. *перен.* (*отвлекаться*) khuây khoả, giải sầu, tiêu sầu, giải phiền; вам на́до рассе́яться anh cần phải giải sầu (giải phiền, khuây khoả nỗi buồn)

рассека́ть, рассе́чь (*B*) 1. chặt, chém, bổ, cắt, băm; 2. (*наносить рану*) chém (chặt)... bị thương; 3. (*разделять, пересекать*) chia ra, chia đôi, cắt đôi, xuyên qua; шоссе́ рассекло́ лес на две ча́сти đường cái cắt đôi (chia đôi) cánh rừng, đường cái chia (cắt) khu rừng làm đôi

рассекре́тить (*B*) 1. (*сделать несекретным*) giải mật; ~ а́томные иссле́дования giải mật những công trình nghiên cứu nguyên tử; 2. *разг.* (*исключить из состава лиц, допущенных к секретной работе*) bạch hoá, loại/đưa... ra khỏi danh sách người phải giữ bí mật (người làm công tác mật); ~ коллекти́в лаборато́рии bạch hoá tập thể phòng thí nghiệm, loại (đưa) tập thể phòng thí nghiệm ra khỏi danh sách những người phải giữ bí mật

рассе́лина *ж.* khe nứt, chỗ nẻ, khe nứt hở

расселя́ть(ся) *сов. см.* расселя́ть(ся)

расселя́ть, расселя́ть (*B*) 1. (*размещать*) thu xếp (xếp đặt, bố trí) chỗ ở, cho... cư trú; (*животных*) thả giống, thả... gây giống; 2. (*порознь*) cách ly, bố trí... ở riêng

расселя́ться, расселя́ться 1. (*размещаться*) đến ở, cư trú, thu xếp (xếp đặt, bố trí) chỗ ở, định cư; (*о животных*) ở; 2. (*порознь*) ở riêng, ở cách ly

рассерди́ть *сов.* (*B*) làm... tức giận (nổi giận, giận dữ, sôi tiết), chọc tức, trêu tức, khêu gan

рассерд||и́ться *сов.* (на *B*) tức giận, nổi giận, giận dữ, sôi tiết, sôi gan, giận; за что вы на него́ ~и́лись? vì sao anh tức giận nó?, anh giận nó vì cớ gì?

рассе́сться *сов.* 1. *см.* рассáживаться; 2. (*дать трещину*) (bị) nứt ra, nẻ ra, nứt nẻ

рассече́ние *с.* 1. (sự) chặt, chém, bổ, cắt, băm; 2. (sự) chém bị thương; 3. (sự) chia đôi, cắt đôi, xuyên qua (*ср.* рассека́ть)

рассе́чь *сов. см.* рассека́ть

рассе́яние *с.* (sự) khuếch tán, phát tán; *физ.* (sự) tán xạ

рассе́янно *нареч.* (một cách) lơ đễnh, lơ đãng, đãng trí, vô ý, không chú ý

рассе́янность *ж.* 1. (*невнимательность*) đãng tính, (tính, sự) lơ đễnh, lơ đãng, đãng trí, vô ý; 2. (*разбросанность*) (tính chất, sự) tản mạn, tản mát, phân tán, rải rác

рассе́янн||ый *прил.* 1. (*разбросанный*) rải rác; (*несосредоточенный*) tản mạn, tản mát, (bị) phân tán, khuếch tán; ~ свет ánh sáng khuếch tán; 2. *физ.* (bị) tán xạ; ~ые лучи́ tia tán

xạ; 3. (*о человеке*) lơ đễnh, lơ đãng, đãng trí, vô ý; (*о взгляде и т. п.*) mơ màng, lờ đờ, lơ đễnh, lơ đãng

рассе́ять(ся) *сов. см.* рассе́ивать(ся)

расска́з *м.* 1. (*действие*) (sự) kể chuyện, kể lại, thuật lại, trần thuật; (*словесное сообщение*) chuyện kể, câu chuyện, lời trần thuật; ~ очеви́дца sự kể lại (lời thuật lại, chuyện kể, câu chuyện, lời trần thuật) của người chứng kiến; прерва́ть чей-л. ~ ngắt lời ai đang kể chuyện, làm gián đoạn câu chuyện của ai; 2. *лит.* truyện ngắn; сбо́рник ~ов tuyển tập truyện ngắn

рассказа́ть *сов. см.* расска́зывать

расска́зчи||к *м.*, **~ца** *ж.* người kể chuyện; (*артист*) diễn viên kể chuyện

расска́зывание *с.* (sự) kể chuyện, kể lại, thuật lại, trần thuật

расска́зывать, рассказа́ть (*В*) kể chuyện, kể (thuật) lại, trần thuật, kể; ~ ска́зки kể chuyện cổ tích; ~ кому́-л. о случи́вшемся kể lại (thuật lại, trần thuật) cho ai về chuyện đã xảy ra; ~ да́льше kể tiếp; ~ занима́тельную исто́рию kể một chuyện thú vị

расслаби́ть *сов. см.* расслабля́ть

расслабле́ние *с.* (sự) làm suy yếu, làm suy nhược, làm yếu đi; (sự) nới... ra, nới lỏng, làm giãn ra; (*мускулов*) (sự) thư giãn, thư duỗi (*ср.* расслабля́ть)

расслабленность *ж.* (sự, độ) suy yếu, suy nhược, yếu đuối, yếu đi

расслабленный *прил.* (*лишённый сил, энергии*) suy yếu, suy nhược, yếu đuối; (*выражающий упадок сил, энергии*) uể oải, lờ đờ

расслабля́ть, расслаби́ть (*В*) làm suy yếu (suy nhược), làm... yếu đi; nới... ra, nới lỏng, làm... lỏng ra (bớt căng, giãn ra); ~ мы́шцы thư giãn bắp thịt, thư duỗi hệ cơ

расслои́ть *сов. см.* расслаи́вать

расслаи́вать, расслои́ть (*В*) *разг.* (*распространять*) loan truyền, phao đồn, đồn đại

расслаи́вать, расслои́ть (*В*) 1. tách... ra từng lớp (từng phiến, từng tờ, từng tấm, từng tầng), tách lớp; (*место*) xếp... từng lớp; *тех., социол.* phân lớp; 2. *перен.* phân hoá, tách biệt

расслаи́ваться, расслои́ться 1. tách ra từng lớp (từng phiến, từng tờ, từng tấm, từng tầng), tách lớp; (*о месте*) (được) xếp từng lớp; *тех., социол.* phân lớp; 2. *перен.* phân ra, phân hoá

расслёдование *с.* (sự, cuộc) điều tra, thẩm xét, thẩm cứu, thẩm sát, thẩm định; назна́чить ~ quyết định điều tra (thẩm xét, thẩm cứu, thẩm sát, thẩm vấn); произвести́ ~ tiến hành điều tra (thẩm xét, thẩm cứu, thẩm sát)

расслёдовать *несов. и сов.* (*В*) điều tra, thẩm xét, thẩm cứu, thẩm sát, thẩm định; ~ де́ло điều tra (thẩm xét, thẩm sát, thẩm cứu) vụ án

расслое́ние *с.* 1. (sự) tách ra từng lớp, tách ra từng phiến, tách lớp; (*места*) (sự) xếp từng lớp; *тех., социол.* (sự) phân lớp; 2. *перен.* (sự) phân hoá; социа́льное ~ phân hoá xã hội; ~ полити́ческих сил phân hoá của các lực lượng chính trị

расслои́ть(ся) *сов. см.* расслаи́вать(ся)

расслы́ш||ать *сов.* (*В*) nghe rõ, nghe ra; я не ~ал, что он сказа́л tôi không nghe rõ anh ta nói gì

рассма́тривать, рассмотре́ть 1. (*В*) (*разглядывать*) nhìn, xem, nhìn (xem) kỹ, quan sát, ngắm; *сов. тж.* phân biệt, thấy được, nhận ra; внима́тельно ~ что-л. chăm chú nhìn (nhìn chăm chú) cái gì; ~ иллюстра́ции xem (ngắm) các tranh minh hoạ; ~ что-л. в микроско́п nhìn kỹ (quan sát, soi) cái gì trong kính hiển vi; 2. (*В*) (*разбирать*) xem xét, nghiên cứu, khảo sát, phân tích; (*обсуждать*) thảo luận, bàn bạc; ~ де́ло (*в суде*) xét xử vụ án, xử án; 3. *тк. несов.* (*В* как) (*считать*) coi, coi... là, xem... như; ва́ше предложе́ние мо́жно ~ как вполне́ реа́льное có thể coi đề nghị của anh là hoàn toàn thực tế

рассмеши́ть *сов.* (*В*) làm.. bật cười, làm... phì cười; cù (*разг.*)

рассмея́ться *сов.* bật cười, phì cười, cười lên, cười xoà

рассмотре́ние *с.* 1. (sự) nhìn kỹ, xem kỹ, quan sát, ngắm; 2. (*разбор*) (sự) xem xét, nghiên cứu, khảo sát, phân tích; (*обсуждение*) (sự) thảo luận, bàn bạc; ~ де́ла (*в суде*) (sự) xét xử, xử án; втори́чное ~ чего́-л. (sự) tái xét cái gì, xem xét lại cái gì lần thứ hai; представля́ть что-л. на ~ đưa cái gì ra xem xét (bàn bạc), trình việc gì để xét; при ближа́йшем ~и khi xem xét thật sát, khi khảo sát thật kỹ càng

рассмотре́ть *сов. см.* рассма́тривать 1, 2

рассова́ть *сов. см.* рассо́вывать

рассо́вывать, рассова́ть (*В*) *разг.* đút (nhét)... nơi này nơi khác

рассо́л *м.* nước muối; (*сок засоленного продукта*) nước dưa, nước chua; капу́стный ~ nước dưa cải bắp

рассо́льник *м.* xúp dưa chuột chua

рассо́рить *сов.* (*В*) *разг.* gây xích mích (cãi cọ), gieo mối bất hoà (sự hiềm khích)

рассо́риться *сов. разг.* xích mích (cãi cọ, bất hoà, giận, kình địch, hiềm khích) nhau

рассортирова́ть *сов.* (*В*) phân loại, chia loại

рассортиро́вка *ж.* (sự) phân loại, chia loại

рассоса́ться *сов. см.* рассо́сываться

рассо́хнуться *сов. см.* рассыха́ться

расспра́шивать, расспроси́ть (*В*) hỏi, hỏi han; (о *П*) gạn hỏi, hỏi dò, hỏi cặn kẽ, hỏi vặn, hỏi tra, cật vấn, lục vấn

расспроси́ть *сов. см.* расспра́шивать

расспро́сы *мн.* (*ед.* расспрос *м.*) (câu, lời) gạn hỏi, hỏi vặn, cật vấn, lục vấn

рассредото́чение *с. воен.* (sự) phân tán

рассредото́чивать, рассредото́чить (*В*) *воен.* phân tán

рассредото́чиваться, рассредото́читься *воен.* (bị) phân tán; tản ra

рассредото́чить(ся) *сов. см.* рассредото́чивать(ся)

рассро́чивать, рассро́чить (*В*) chia (định) thời hạn, phân kỳ hạn; рассро́чить платёж до́лга кому́-л. định thời hạn (phân kỳ hạn) cho ai trả nợ dần

рассро́чить *сов. см.* рассро́чивать

рассро́чк||а *ж.* (sự) chia thời hạn, định thời hạn; ~ платежа́ chia thời hạn trả tiền, định thời hạn trả dần; плати́ть в ~у, с ~ой trả dần, trả theo từng thời hạn; покупа́ть что-л. в ~у mua cái gì trả tiền dần; продава́ть что-л. в ~у bán cái gì thu tiền dần, bán cái gì cho trả tiền dần

расстава́ни||е *с.* (sự) chia tay, từ biệt, chia ly, phân ly, ly biệt, biệt ly, phân kỳ; при ~и khi chia tay (từ biệt, chia ly, ly biệt)

расстава́ться, расста́ться (с *Т*) 1. chia tay, từ biệt, chia ly, phân ly, ly biệt, biệt ly, phân kỳ; расста́ться с ке́м-л. навсегда́ vĩnh biệt ai; 2. (*покидать какое-л. место*) từ biệt, từ giã, giã từ, xa rời, rời khỏi; giã (*поэт., уст.*); расста́ться с родны́м го́родом từ biệt (từ giã, giã từ, rời khỏi) thành phố quê hương; 9. (*переставать пользоваться чем-л.*) bỏ; *перен.* (*отказываться от чего-л.*) từ chối,

khước từ, từ bỏ, lìa bỏ, bỏ, rời; он не расста́ётся с кни́гой nó đọc luôn không rời sách; ~ с мы́слью bỏ (từ bỏ) ý nghĩ; ~ с привы́чкой bỏ (từ bỏ) thói quen

расста́вить *сов. см.* расставля́ть

расставля́ть, расста́вить (*В*) (*ставить*) xếp đặt, sắp đặt, sắp xếp, sắp, bày, đặt, xếp; ~ кни́ги в шкафу́ xếp (đặt) sách trong tủ; ~ ша́хматы sắp (bày) quân cờ; ~ се́ти giăng (dăng, căng) lưới; ~ зна́ки đánh dấu; ~ запяты́е phẩy, phết, đánh dấu phẩy; 2. (*для выполнения работы*) bố trí, phân bố, sắp xếp; подобра́ть и расста́вить ка́дры lựa chọn và bố trí cán bộ; ~ си́лы bố trí (phân bố) lực lượng; ~ часовы́х bố trí (phân bố, đặt) lính gác; ~ люде́й bố trí (sắp xếp) người; 3. (*раздвигать*) dịch... ra, làm (đẩy)... xa ra; ~ но́ги giạng chân, doãng chân ra; ~ ру́ки dang tay; 4. *разг.* (*платье и т. п.*) nới rộng, nới rộng... ra

расстано́вк||а *ж.* 1. (sự) xếp đặt, sắp đặt, sắp xếp; 2. (*для выполнения работы*) (sự) bố trí, phân bố; ~ сил bố trí (phân bố) lực lượng; пра́вильная ~ ка́дров bố trí đúng đắn cán bộ, bố trí cán bộ đúng đắn; 3. (*пауза*) (chỗ, sự) ngắt, dừng; говори́ть с ~ой nói rành rọt từng chữ, nói có ngắt hơi (ngắt đoạn)

расста́ться *сов. см.* расстава́ться

расстега́й *м. кул.* rastegai (*bánh nướng, nhân cá hay thịt*)

расстёгивать, расстегну́ть (*В*) mở, cởi; (*застёгнутое на пуговицы*) cởi (mở) cúc

расстёгиваться, расстегну́ться 1. (*о ком-л.*) cởi cúc, cởi cúc áo; 2. (*о чём-л.*) (bị) cởi ra, tuột ra, tuột cúc

расстегну́ть(ся) *сов. см.* расстёгивать(ся)

расстила́ть, разостла́ть (*В*) trải, giải, trải (giải)... ra; разостла́ть ска́терть trải (giải) khăn bàn

расстил||а́ться, разостла́ться 1. trải (giải) ra; 2. *тк. несов.* (*простираться*) trải (giải) rộng, trải (giải, chạy) dài; пе́ред на́шими взо́рами ~а́лось огро́мное о́зеро một cái hồ lớn trải rộng trước mắt chúng tôi; 3. (*стлаться*) phủ, trải (giải) ra; бе́лый пар по луга́м ~а́ется làn hơi trắng phủ (trải ra) trên các nội cỏ

расстоя́ни||е *с.* khoảng cách, quãng cách, cự ly, khoảng, quãng, tầm; на большо́м ~и trên khoảng cách (quãng cách, cự ly) lớn; на ~и 10 киломе́тров trên khoảng cách (quãng cách, cự ly) 10 kilômet, cách quãng 10 cây số; ✧ на ~и пу́шечного вы́стрела rất xa, xa lắc xa lơ; xa lắc đại bác bắn không tới (*шутл.*); держа́ть кого́-л. на почти́тельном ~и không cho ai gần mình, lánh xa ai, không muốn gần gũi ai; kính nhi viễn chi (*погов.*)

расстра́ивать, расстро́ить (*В*) 1. (*приводить в беспорядок*) làm rối loạn (hỗn loạn, đảo lộn); расстро́ить ряды́ проти́вника làm rối loạn (hỗn loạn) hàng ngũ địch, làm hàng ngũ địch rối loạn (hỗn loạn); 2. (*причинять ущерб*) làm thiệt hại (suy đốn, suy sút, suy bại); 3. (*мешать осуществлению чего-л.*) cản trở, làm trở ngại; расстро́ить чьи-л. пла́ны cản trở việc thực hiện ý định của ai, phá vỡ kế hoạch của ai; 4. (*приводить в болезненное состояние*) làm hại (hỏng, đau, rối loạn); расстро́ить здоро́вье làm hỏng (hại) sức khoẻ; расстро́ить чьи-л. не́рвы làm rối loạn thần kinh của ai; 5. (*муз. инструмент*) làm mất điều hưởng; ~ пиани́но làm dương cầm mất điều hưởng, làm mất điều hưởng đàn pianô; 6. (*огорчать*) làm... buồn (buồn phiền, phiền muộn, ưu phiền)

расстра́иваться, расстро́иться 1. (*становиться беспорядочным*) (bị) rối loạn, hỗn loạn, đảo lộn; 2. (*приходить в упадок*) (bị) suy đốn, suy sút, lụn bại, suy bại, suy thoái, suy sụp; хозя́йство расстро́илось nền kinh tế suy sụp (suy thoái, lụn bại, suy sút, suy bại); 3. (*нарушаться, прерываться*) (bị) gián đoạn; (*не осуществляться*) không thành, không thực hiện được; игра́ расстро́илась cuộc chơi bị gián đoạn; пое́здка расстро́илась chuyến đi không thành (không thực hiện được); 4. (*приходить в болезненное состояние*) (bị) đau, rối loạn, suy sút, suy yếu; его́ здоро́вье расстро́илось sức khoẻ của ông ta đã suy sút; не́рвы её соверше́нно расстро́ились thần kinh của chị ấy đã hoàn toàn bị rối loạn; 5. (*о муз. инструменте*) mất điều hưởng; скри́пка расстро́илась chiếc violon mất điều hưởng; 6. (*огорчаться*) buồn, buồn phiền, phiền muộn, ưu phiền

расстре́л *м.* 1. (*действие*) (sự) bắn chết; 2. (*казнь*) (án, tội) xử bắn; приговори́ть кого́-л. к ~у xử bắn ai, kết án ai tội xử bắn

расстре́ливать, расстреля́ть (*В*) 1. (*казнить*) xử bắn; 2. (*подвергать сильному обстрелу*) bắn giết, bắn chết, bắn dữ dội, bắn chết hàng loạt; ~ кого́-л. из пулемёта dùng súng máy bắn chết ai, bắn súng máy diệt ai; расстреля́ть вра́жеский кора́бль bắn diệt tàu địch; 3. (*расходовать при стрельбе*) bắn hết; расстреля́ть весь диск bắn hết cả đĩa đạn

расстреля́ть *сов. см.* расстре́ливать

расстри́га *м. церк.* người bị tước tư cách tu sĩ (bị lột áo tu sĩ)

расстри́чь *сов.* (*В*) *церк.* tước tư cách tu sĩ, lột áo tu sĩ

расстро́енн||ый *прил.* 1. (*беспорядочный*) rối loạn, hỗn loạn, tán loạn, đảo lộn; ~ые ряды́ hàng ngũ rối loạn (hỗn loạn, tán loạn), hỗn quân hỗn quan; 2. (*находящийся в упадке*) suy đốn, suy sút, lụn bại, suy bại, suy thoái, suy sụp; ~ое хозя́йство nền kinh tế suy sụp (suy thoái, lụn bại, suy sút, suy bại); 3. (*в болезненном состоянии*) rối loạn, suy sút, suy yếu; ~ое здоро́вье sức khoẻ suy yếu (suy sút); ~ые не́рвы thần kinh rối loạn; 4. (*о муз. инструменте*) (bị) mất điều hưởng; роя́ль расстро́ен chiếc dương cầm mất điều hưởng; 5. (*огорчённый*) buồn phiền, phiền muộn, ưu phiền

расстро́ить(ся) *сов. см.* расстра́ивать(ся)

расстро́йство *с.* 1. (sự) rối loạn, hỗn loạn, suy đốn, suy sút, lụn bại, suy bại; привести́ дела́ в ~ làm công việc rối loạn (hỗn loạn, suy đốn, suy sút, lụn bại); не́рвное ~ (sự, chứng) rối loạn thần kinh; 2.: ~ пищевари́ения ăn không tiêu, sự không tiêu hoá; ~ желу́дка đau bụng; 3. *разг.* (sự) buồn phiền, phiền muộn, ưu phiền

расступа́ться, расступи́ться tránh (nhường) lối, tránh (giãn, đứng dẹp) ra

расступи́ться *сов. см.* расступа́ться

расстыкова́ть *сов.* tách, tách rời, tách... ra, tách tháo

расстыков||а́ться *сов.* tách rời nhau, (được) tách ra, tách rời, tách tháo; по кома́нде с Земли́ спу́тники ~а́лись theo lệnh từ Trái đất các vệ tinh tách rời nhau

расстыко́вка *ж.* (sự) tách, tách ra, tách rời, tách tháo, tách rời nhau; ~ косми́ческих кораблей sự tách rời (tách rời nhau của) các tàu vũ trụ

рассуди́тельно *нареч.* (một cách) biết điều, khôn ngoan, chín chắn, hợp lý

рассуди́тельность *ж.* lương tri, (sự, tính) biết điều, biết lẽ phải, khôn ngoan, chín chắn, hợp lý

рассуди́тельный *прил.* biết điều, biết lẽ phải, có lý trí, khôn ngoan, chín chắn, hợp lý

рассуд||и́ть *сов.* 1. (*В*) (*спор и т. п.*) phán xử, phán xét, phân xử; ~и́те нас xin các anh hãy phân xử giúp chúng tôi; 2. (*сообразить*) suy nghĩ, nghĩ ra; (*решить*) quyết định, định đoạt

рассу́д||ок *м.* lý trí, lý tính, giác tính; теря́ть ~, лиша́ться ~ка mất lý trí; теря́ть ~ при ви́де де́нег thấy tiền thì tối mắt lại; ~ку вопреки́ bất chấp lẽ phải; ✧ быть в по́лном ~ке trong trạng thái tâm lý bình thường, hoàn toàn tỉnh táo; уме́ние не теря́ть тре́звого ~ка biết giữ được trí óc tỉnh táo

рассу́дочный *прил.* 1. (thuộc về) lý trí, lý tính; 2. (*отличающийся преобладанием рассудка над чувством*) (chỉ) theo lý trí, dựa vào lý trí

рассужд||а́ть *несов.* 1. (*мыслить*) suy nghĩ, suy lý, tư biện; 2. (*приводить доводы*) lập luận, nghị luận, biện luận; 3. (о *П*) *разг.* (*возражать*) bàn cãi, cãi lại, phản bác; (*обсуждать*) bàn cãi, bàn luận, bàn bạc, luận bàn, thảo luận; не ~а́я không bàn cãi (bàn luận); не ~! đừng bàn cãi (bàn luận)!, chớ bàn ra tán vào!, không được cãi lại!

рассужде́ни||е *с.* 1. (điều, sự) lập luận, nghị luận, biện luận; luận thuyết; пра́вильное ~ lập luận (nghị luận) đúng đắn; 2. *обыкн. мн.*: ~я *разг.* (*высказывания*) (sự, lời) bàn luận, bàn bạc, thảo luận; пусти́ться в ~я nói hươu nói vượn, nói con cà con kê, bàn chuyện vu vơ; 3. (*возражение*) (sự, lời) bàn cãi, cãi lại, phản bác; без ~й! đừng bàn cãi (bàn luận) nữa!, chớ bàn ra tán vào!, không được cãi lại!

рассчи́танн||ый 1. *прич.*: кни́га, ~ая на дете́й quyển sách dành cho thiếu nhi; 2. *прил.* (*умышленный*) cố ý, dụng ý, cố tâm, dụng tâm, (đã) dự tính, trù tính, dự định, tính trước, định sẵn

рассчита́ть *сов. см.* рассчи́тывать 1, 4

рассчита́ться *сов. см.* рассчи́тываться 1–3, 5

рассчи́тыв||ать, рассчита́ть, расче́сть 1. (*В*) (*вычислять*) tính toán, tính; (*определять, задумывать что-л.*) dự tính, trù tính, dự định, tính trước, định sẵn; (*правильно соразмерять*) lượng (lường) đúng, lường trước, ước lượng; не рассчита́ть свои́х сил không lượng (lường) đúng sức mình; 2. *тк. несов.* (*на В,+ инф.*) (*надеяться*) hy vọng, trông mong, chờ mong; (*полагаться на кого-либо, что-л.*) trông cậy, mong chờ, mong đợi, dựa vào, ỷ lại; мо́жете ~ на меня́ anh/chị có thể trông cậy vào tôi; я ~ал на его́ по́мощь tôi đã hy vọng (trông chờ, mong chờ, mong đợi) vào sự giúp đỡ của ông ta; 3. *тк. несов.* (*предполагать*) dự định, trù định, dự tính, trù tính, định, tính; я ~аю верну́ться за́втра tôi dự tính (dự định, định, tính) ngày mai sẽ về, tôi dự định (dự tính, định, tính) sẽ về ngày mai; 4. (*В*) (*увольнять*) sa thải, thải, giản, cho... thôi việc

рассчи́тываться, рассчита́ться, расче́сться 1. (с *Т*) thanh toán, quyết toán, trả hết; 2. (с *Т*) *разг.* (*сводить счёты, мстить*) trả thù, trả miếng, trả đũa; 3. *разг.* (*увольняться*) thôi việc, nghỉ việc; 4. *тк. несов.* (за *В*) (*нести ответственность*) chịu trách nhiệm, đền tội; ~ за свои́ просту́пки chịu trách nhiệm về những lầm lỗi của mình; 5. *сов.* рассчита́ться (*в строю*) điểm số; по поря́дку номеро́в рассчита́йсь! theo thứ tự, điểm số!

рассыла́ть, разосла́ть (*В*) gửi (gởi, phát)... đi, gửi, gởi; (*людей*) phái (cử, sai)... đi, biệt phái

рассы́лка *ж.* (sự) gửi đi, phái đi

рассы́льный *м.* (*скл. как прил.*) người chạy giấy, tuỳ phái, loong toong

рассы́пать(ся) *сов. см.* рассыпа́ть(ся)

рассыпа́ть, рассы́пать (*В*) 1. (*просыпа́ть*) làm vương vãi (rơi vãi, đổ vãi, đổ tung, tung toé); (*разбрасывать*) vãi, rải, rắc, vãi tung; рассы́пать са́хар ла́м вương vãi (rơi vãi) đường, làm đường vương vãi (rơi vãi); 2. (*распределять*) đổ... vào; рассыпа́ть муку́ по мешка́м đổ bột vào các bao

рассыпа́ться, рассы́паться 1. (*о сыпучем, о мелких предметах*) vãi, vương vãi, rơi vãi, vãi tung, đổ tung, tung tóe; бу́сы рассы́пались по всему́ полу chuỗi hạt vãi tung (rơi vãi, tung tóe, vãi) khắp nền nhà; 2. (*разваливаться*) tan ra, rã ra, tan rã, rời ra từng mảnh; рассы́паться в пыль tan (tan ra) thành bụi; 3. (*разбегаться*) tản ra, chạy tản ra (tán loạn); 4. *разг.*: ~ в похвала́х кому́-л. khen lấy khen để ai, tâng bốc (bốc thơm) ai, tán dương ai quá đáng; ~ в любе́зностях кому́-л. đon đả chào hỏi ai, nói ngon nói ngọt (nói đãi bôi) với ai; ~ в извине́ниях rối rít (cuống quít) xin lỗi

рассы́пн||ой *прил.* rời; ~ы́е папиро́сы thuốc lá bán điếu

рассы́пчатый *прил.* tơi, rời, bở, xốp, tơi (rời) ra

рассыха́ться, рассо́хнуться khô nứt (khô nẻ) ra, nứt (nẻ) ra, nứt nẻ, nứt toác

раста́лкивать, растолка́ть (*В*) *разг.* 1. xô đẩy, chen lấn; ~ толпу́ xô đẩy (chen lấn) đám đông; 2. (*спящего*) lay (đánh thức)... dậy, đánh thức

раста́пливать I, растопи́ть (*В*) (*печь и т. п.*) đốt, nhen, nhóm, châm (nhen, nhóm) lửa

раста́пливать II, растопи́ть (*В*) (*плавить*) đun (nấu, nung, đốt) chảy

раста́пливаться I, растопи́ться (*о печи и т. п.*) (được) đốt, đốt nóng, nhen lên

раста́пливаться II, растопи́ться (*плавиться*) nóng chảy

растаска́ть *сов. разг. см.* раста́скивать 1

раста́скивать, растащи́ть, растаска́ть (*В*) 1. tháo... mang đi (đem đi), mang (đem) đi; (*разворовывать*) ăn cắp, đánh cắp, ăn trộm, chôm chỉa, xoáy (cuỗm, khoắng, đánh cắp) sạch, ăn cắp hết; 2. *сов.* растащи́ть *разг.* (*разнимать кого-л.*) kéo (lôi, tách rời)... ra

раста́чивание *с.* (sự) tiện rộng, tiện trong, tiện lỗ, khoét lỗ

раста́чивать, расточи́ть (*В*) doa, tiện, tiện rộng, tiện trong; ~ отве́рстие tiện rộng lỗ

растащи́ть *сов. см.* раста́скивать

раста́ять *сов.* 1. tan ra, tan; 2. *перен.* (*постепенно исчезнуть*) tan đi, tan biến, biến mất; 3. *перен.* (*смягчиться*) động lòng, mềm lòng, mủi lòng, xúc động, cảm động

раство́р *м.* dung dịch; во́дный ~ dung dịch nước; строи́тельный ~ vữa, hồ

растворе́ние *с.* (sự) hoà tan

раствори́мость *ж. хим.* (tính, độ) hoà tan, hoà tan được

раствори́мый *прил. хим.* hoà tan được; ~ ко́фе cafê (cà phê) hoà tan được

раствори́тель *м. хим.* dung môi

раствори́ть(ся) I, II *сов. см.* растворя́ть(ся) I, II

растворомеша́лка *ж. тех.* máy trộn vữa

растворосмеси́тель *м. тех. см.* растворомеша́лка

растворя́ть I, раствори́ть (*В*) (*открывать*) mở, mở toang

растворя́ть II, раствори́ть (*В*) hoà, hoà tan; (*разбавлять*) hoà (pha) thêm; раствори́ть и́звесть в воде́ hoà (hoà tan) vôi trong nước

растворя́ться I, раствори́ться (*открываться*) mở ra, mở toang

растворя́ться II, раствори́ться 1. hoà tan, tan ra, tan; соль раствори́лась в воде́ muối đã hoà tan (tan ra, tan) trong nước; 2. *перен.* (*исчезать*) mờ dần, mất dần, tan biến, biến mất

растека́ться, расте́чься chảy tứ tung, chảy loang; (*о чернилах*) nhoè (loang) ra; *перен.* (*о толпе*) tản đi, tản ra

расте́ни||е *с.* cây; *мн.*: ~я thực vật, cây cối, cây cỏ, thảo mộc; lông đất (*разг.*); одноле́тнее ~ cây một năm; многоле́тнее ~ cây lưu niên (nhiều năm); водяно́е ~ cây ở nước; вью́щееся ~ cây quấn leo; сте́лющееся ~ cây bò lan; цветко́вые ~я thực vật hiển hoa (có hoa); лека́рственные ~я cây thuốc, dược thảo

растениевод *м.* chuyên viên trồng trọt

растениево́дство *с.* (môn, ngành, nghề) trồng trọt, trồng cây

растере́ть(ся) *сов. см.* растира́ть(ся)

расте́рзанный 1. *прич.* bị nghiến nát (xé nát, cắn nát); 2. *прил.* (*растрёпанный*) lôi thôi, luộm thuộm, xạc xài, xài xạc, nhếch nhác, lôi thôi lốc thốc, luộm thà luộm thuộm; ~ вид vẻ ngoài lôi thôi lốc thốc, vẻ luộm thuộm (nhếch nhác); 3. *прил. перен.* đau khổ, bị hành hạ (đày đoạ, làm tình làm tội)

растерза́ть *сов.* (*В*) 1. cắn (xé) tan xác, nghiến (xé, cắn) nát; 2. *разг.* (*растрепать*) làm... lôi thôi (luộm thuộm, xạc xài, bù xù); 3. *перен.* (*измучить*) làm đau khổ (đau lòng), hành hạ, đày đoạ, ngược đãi, làm tình làm tội

расте́рянно *нареч.* (một cách) lúng túng, bối rối, bỡ ngỡ, lớ ngớ, lơ ngơ, luống cuống, cuống quít, ngỡ ngàng, nhớn nhác, hoang mang

расте́рянность *ж.* (sự, tình trạng) lúng túng, bối rối, bỡ ngỡ, lớ ngớ, lơ ngơ, luống cuống, cuống quít, ngỡ ngàng, nhớn nhác, hoang mang

расте́рянн||ый *прил.* lúng túng, bối rối, bỡ ngỡ, lớ ngớ, lơ ngơ, luống cuống, cuống quít, ngỡ ngàng, nhớn nhác, hoang mang; с ~ым ви́дом với vẻ mặt bối rối (lớ ngớ, luống cuống, lúng túng, cuống quít, nhớn nhác)

растеря́ть *сов.* (*В*) mất, mất dần, mất nhiều, mất hết

растеря́ться *сов.* 1. (*пропасть*) mất dần, mất hết, mất; 2. (*от волнения и т. п.*) lúng túng, bối rối, bỡ ngỡ, luống cuống, cuống quít, cuống lên, quýnh lên; ~ от неожи́данности cuống lên (bối rối, lúng túng, cuống quít) vì bất ngờ; не ~ không lúng túng (bối rối, luống cuống, cuống quít), không bỏ lỡ dịp (cơ hội)

расте́чься *сов. см.* растека́ться

расти́ *несов.* 1. lớn lên, mọc lên, sinh trưởng, trưởng thành; ~ на глаза́х ≅ lớn lên trông thấy; ~ как на дрожжа́х ≅ mọc lên như nấm; ~ не по дням, а по часа́м ≅ lớn lên như thổi; 2. (*увеличиваться*) tăng trưởng, phát triển, tăng lên, nâng cao, mở rộng, đông lên; 3. *перен.* (*совершенствоваться*) trau giồi, phát triển thêm, hoàn thiện dần, hoàn hảo lên

растира́ние *с.* 1. (*в порошок*) (sự) nghiền nhỏ, tán nhỏ, giã nhỏ, bóp nhỏ, xát nhỏ; 2. (*массаж*) (sự) xoa bóp, thoa bóp, chà xát

растира́ть, растере́ть (*В*) 1. (*размельчать*) nghiền (tán, giã, bóp, xát) nhỏ; 2. (*размазывать*) xoa, thoa, xát, chà, bóp, chà xát; 3. (*делать массаж*) xoa bóp, thoa bóp, chà xát

растира́ться, растере́ться 1. (*измельчаться*) (bị) nghiền nhỏ, tán nhỏ, giã nhỏ, bóp nhỏ, xát nhỏ; 2. (*растирать себя*) chà xát mình mẩy, xoa bóp, thoa bóp

расти́тельност||ь *ж.* 1. (*растения*) thực bì, giới thực vật, loài thảo mộc, cây cối; lông đất (*разг.*); 2. (*волосы*) lông; (*на голове*) tóc; (*на лице*) râu, râu ria; лишённое ~и лицо́ khuôn mặt không râu ria, mặt nhẵn nhụi

расти́тельн||ый *прил.* (thuộc về) thực vật, thảo mộc, cây cối, cây; ~ покро́в thảm (lớp phủ) thực vật; ~ мир giới thực vật, loài thảo mộc; ~ая пи́ща thức ăn thảo mộc; ~ое ма́сло dầu thảo mộc; ~ белок đạm (protit) thực vật; ✧ ~ая жизнь cuộc sống cỏ cây, đời sống nghèo nàn về tinh thần

расти́ть *несов.* (*В*) nuôi dạy, giáo dưỡng, nuôi nấng, nuôi dưỡng; (*растения*) trồng trọt, vun xới; ~ дете́й nuôi dạy (giáo dưỡng) con cái; ~ ка́дры bồi dưỡng (đào tạo) cán bộ

растлева́ть, растли́ть (*В*) 1. cưỡng dâm, hiếp dâm, cưỡng hiếp, hiếp (*gái vị thành niên*); 2. *перен.* (*нравственно развращать*) làm hư hỏng (đồi bại, tha hoá, hủ hoá, sa đoạ), truỵ lạc hoá

растле́ние *с.* (sự) hư hỏng, đồi bại, tha hoá, hủ hoá, sa đoạ, truỵ lạc hoá

растле́нность *ж.* (tính chất, tính) hư hỏng, đồi bại, tha hoá, hủ hoá, sa đoạ, truỵ lạc hoá

растле́нный *прил.* hư hỏng, đồi bại, tha hoá, hủ hoá, sa đoạ, truỵ lạc

растли́тель *м.* 1. kẻ cưỡng dâm (hiếp dâm, cưỡng hiếp) (*gái vị thành niên*); 2. *перен.* kẻ làm hư hỏng (làm đồi bại, làm tha hoá, làm hủ hoá, làm sa đoạ)

растли́ть *сов. см.* растлева́ть

растли́ться *сов.* bị hư hỏng (đồi bại, tha hoá, hủ hoá, sa đoạ, truỵ lạc)

растолка́ть *сов. см.* раста́лкивать

растолкова́ть *сов. см.* растолко́вывать

растолко́вывать, растолкова́ть (*В Д*) giải minh, giải thích kỹ càng, giảng giải kỹ lưỡng, giải nghĩa cặn kẽ, cắt nghĩa rõ ràng

растоло́чь *сов. см.* толо́чь

растолсте́ть *сов. см.* толсте́ть

растопи́ть I, II *сов. см.* раста́пливать I, II

растопи́ться I, II *сов. см.* раста́пливаться I, II

расто́пка *ж.* 1. (*действие*) (sự) đốt, nhen, nhóm, châm lửa, nhóm lửa; 2. *собир. разг.* (*щепки и т. п.*) nòm, đóm, đồ nhóm lửa

растопта́ть *сов.* (*В*) giẫm (xéo) nát, giẫm vụn, giẫm (xéo, đè) bẹp, chà đạp

растопы́ривать, растопы́рить (*В*) *разг.* xoè, xoè ra, làm toè; растопы́рить па́льцы xoè những ngón tay

растопы́рить *сов. см.* растопы́ривать

расторга́ть, расто́ргнуть (*В*) huỷ bỏ, thủ tiêu, xoá bỏ, huỷ, bỏ; ~ брак ly hôn, ly dị, huỷ bỏ cuộc hôn phối; ~ помо́лвку từ hôn; ~ догово́р huỷ bỏ hợp đồng (hiệp ước), xé hiệp ước

расто́ргнуть *сов. см.* расторга́ть

расторгова́ться *сов. разг.* 1. (*начать успешно торговать*) bắt đầu bán chạy; 2. (*распродать весь свой товар*) bán hết hàng

расторже́ние *с.* (sự) huỷ bỏ, thủ tiêu, xoá bỏ

растормоши́ть *сов.* (*В*) *разг.* 1. (*разбудить*) lay dậy, đánh thức; 2.

(*вывести из состояния вялости, равнодушия*) làm thức tỉnh, làm... năng động (hăng hái) lên

расторо́пность *ж.* (tính) nhanh nhẹn, lanh lẹn, tháo vát, xốc vác, nhanh nhảu, lẹ làng, khéo xoay xở

расторо́пный *прил.* nhanh nhẹn, lanh lẹn, tháo vát, xốc vác, nhanh nhảu, lẹ làng, khéo xoay xở

расточа́ть, расточи́ть (*В*) 1. (*растрачивать*) lãng phí, phung phí, tiêu hoang, hoang phí, xài phí; 2. (*щедро дарить*) cho nhiều, rộng lòng cho; ~ похвалы́ кому́-л. quá lời (không tiếc lời, hết lời) khen ngợi ai; bốc ai lên mây (*разг.*)

расточе́ние *с.* (sự) lãng phí, phung phí, tiêu hoang, hoang phí, xài phí

расточи́тель *м.*, **~ница** *ж.* người lãng phí (hoang phí, xa phí, xa xỉ)

расточи́тельность *ж.* (tính, thói) lãng phí, hoang phí, xa phí, xa xỉ

расточи́тельный *прил.* lãng phí, hoang phí, xa phí, xa xỉ

расточи́тельство *с. см.* расточи́тельность

расточи́ть I *сов. см.* расточа́ть

расточи́ть II *сов. см.* раста́чивать

расто́чка *ж. тех. см.* раста́чивание

расто́чник *м.* thợ doa

расто́чный *прил.*: ~ резе́ц dao tiện trong; ~ стано́к máy doa, máy khoét lỗ

растр *м. спец.* 1. *полигр.* toram; 2. (*телевизионный*) raster, mành, mành truyền hình

растрави́ть *сов. см.* растравля́ть

растравля́ть, растрави́ть (*В*) 1. làm... tấy lên (mưng mủ, nung mủ); 2. *перен. разг.* đụng (động, chạm) đến, làm sống lại; растрави́ть ра́ну а) làm vết thương tấy lên (mưng mủ, nung mủ); б) *перен.* đụng đến (động đến, chạm đến, làm sống lại) vết thương lòng; растрави́ть чьё-л. го́ре đụng đến (động đến, chạm đến) nỗi đau lòng của ai, khêu (làm sống) lại nỗi đau của ai

растранжи́рить *сов. см.* транжи́рить

раста́та *ж.* 1. (*действие*) (sự) biển thủ, tham ô, hà lạm, lạm tiêu, tiêu lạm, xâm tiêu; 2. (*сумма*) tiền biển thủ (tham ô, hà lạm, lạm tiêu, tiêu lạm, xâm tiêu)

раста́тить *сов. см.* раста́чивать

раста́тчик *м.* kẻ biển thủ (tham ô, hà lạm)

раста́чивать, раста́тить (*В*) 1. *прям. и перен.* phung phí, hoang phí, xài phí, xa phí, xài; раста́тить все де́ньги phung phí (hoang phí, xài phí, xài) hết tiền; раста́тить си́лы phung phí (hoang phí) sức lực; раста́тить мо́лодость, тала́нт phung phí (hoang phí) tuổi thanh xuân, tài năng; 2. (*казенные деньги*) biển thủ, tham ô, hà lạm, lạm tiêu, tiêu lạm, xâm tiêu

растрево́жить(ся) *сов. см.* трево́жить(ся)

растрезво́нить *сов. см.* трезво́нить 2

растрёпа *м. и ж. разг.* người lôi thôi (luộm thuộm, nhếch nhác)

растрёпанный *прил.* 1. xạc xài, xài xạc, lôi thôi, luộm thuộm, nhếch nhác, lôi thôi lốc thốc, lôi thôi lếch thếch; (*о волосах*) rối bù, bù xù, bờm xờm, bờm bợp; 2. (*о книгах и т. п.*) nhàu nát, tả tơi

растреп||а́ть *сов.* (*В*) *разг.* 1. làm... xạc xài (xài xạc, lôi thôi, luộm thuộm, nhếch nhác); ~ кому́-л. во́лосы làm tóc ai rối bù (bù xù), làm bù xù (rối bù) tóc ai; 2. (*книгу и т. п.*) làm nhàu nát (tả tơi); 3. *разг.* (*разорвать на части*) cắn xé, xé xác; лиси́ца ~а́ла ку́рицу con cáo cắn xé con gà; ✧ ~ не́рвы giày vò thần kinh, làm cho thần kinh rối loạn (suy sụp)

растрепа́ться *сов.* 1. xạc xài (xài xạc) ra, trở nên lôi thôi (luộm thuộm, nhếch nhác); (*о волосах*) rối bù (bù xù) lên, trở nên bờm xờm (bờm bợp); 2. (*о книге и т. п.*) (bị) nhàu nát, tả tơi

растре́скаться *сов.* nứt (nẻ) ra, nứt nẻ

ра́стров||ый *прил. спец.*: ~ая о́птика quang học toram; ~ое клише́ clisê (bản kẽm) toram; ~ая печа́ть in lưới

растро́ганно *нареч.* (một cách) cảm động, xúc động

растро́ганный *прил.* cảm động, xúc động, động lòng, mủi lòng

растро́гать *сов.* (*В*) làm... cảm động (xúc động, động lòng, mủi lòng); ~ кого́-л. до слёз làm ai cảm động (xúc động, động lòng, mủi lòng) đến chảy nước mắt, làm động lòng (mủi lòng) ai đến rơi nước mắt

растро́гаться *сов.* cảm động, xúc động, động lòng, mủi lòng

растру́б *м.* miệng loe, loe; трубá с ~ом ống loe; сапоги́ с ~ом đôi ủng ống loe; ~ шла́нга miệng loe vòi rồng (ống cao su); ~ фаго́та loe sáo fagot; пла́тье ~ом кни́зу áo váy loe bên dưới

раструби́ть *сов.* (*В*, о *П*) *разг.* loan truyền ầm ĩ, khua chuông gióng trống

растряс||ти́ *сов.* (*В*) 1. (*раскидать*) đảo trộn, xáo trộn, trang, rải... ra; ~ се́но đảo trộn (xáo trộn, trang) cỏ khô, rải cỏ khô ra; 2. *безл.*: его́ ~ло́ nó bị xóc (bị xe xóc); 3. *разг.* (*разбудить*) lay dậy, đánh thức

растушева́ть *сов. см.* тушева́ть

растушёвка *ж. жив.* 1. (*действие*) (sự) đánh bóng; 2. (*палочка для тушёвки*) bút đánh bóng

расти́гивать, растяну́ть (*В*) 1. (*вытягивать*) kéo căng, căng... ra, làm... căng ra, nong; растяну́ть перча́тки kéo căng đôi găng; 2. (*лишать упругости*) làm... hết đàn hồi, làm... doãng ra (rão ra, giãn hẳn); растяну́ть рези́ну làm sợi cao-su rão ra (hết đàn hồi), làm sợi dây chun doãng ra (giãn hẳn); 3. (*повреждать*) làm bong, làm sái; ~ свя́зки làm bong gân; 4. (*размещать цепочкой*) xếp... hàng dài, bố trí... theo hàng dài, trải dài, dăng dài; 6. (*затягивать, задерживать*) kéo dài, trì hoãn; растяну́ть сро́ки сева́ kéo dài thời hạn gieo hạt; растяну́ть докла́д kéo dài lê thê bản báo cáo; 6. (*медленно произносить*) nói thong thả (chậm rãi), kéo dài giọng nói; ~ слова́ kéo dài giọng nói từng chữ

расти́гиваться, растяну́ться 1. (bị) kéo căng, căng ra, kéo dài ra, nong ra; 2. (*терять упругость*) hết đàn hồi, doãng ra, rão ra, giãn hẳn; 3. (*о связках, сухожилиях*) bị bong, bị sái; 4. (*располагаться цепочкой*) xếp hàng dài, bố trí theo hàng dài, trải dài ra, dăng dài ra; 5. *разг.* (*ложиться вытянувшись*) nằm xoài, nằm dài, nằm thườn thượt; 6. (*затягиваться*) (bị) kéo dài; рабо́та растяну́лась на неде́лю công việc kéo dài đến một tuần lễ

растяже́ние *с.* (sự) kéo dài, kéo căng; ~ свя́зок bong gân, sái gân, sai gân

растяжи́мость *ж.* 1. đàn tính, (tính) giãn được, đàn hồi; 2. *перен.* (tính chất) co giãn

растяжи́м||ый *прил.* 1. giãn được, đàn hồi, đàn tính; 2. *перен.* co giãn, không cố định; ~ое поня́тие một khái niệm co giãn

расти́нутость *ж.* 1. (tính chất) dài rộng, doãng ra; 2. *перен.* (tính chất) dài dòng, dông dài, kéo dài, dài lê thê

расти́нутый *прил.* 1. dài ra; (*об одежде и т. п.*) rộng (doãng, nống) ra; 2. *перен.* (*излишне длинный*) dài dòng, dông dài, dài lê thê, dài dòng văn tự; ~ расска́з chuyện kể dài dòng (dông dài)

растяну́ть *сов. см.* расти́гивать

растяну́ться *сов.* 1. *см.* растя́гиваться; 2. *разг.* (*упасть*) ngã sóng soài (sóng sượt)

расти́па *м. и ж.* (*скл. как ж.*) *разг.* người vụng về (lù khù, khờ khạo, lờ khờ, lờ ngờ), đồ đụt, đồ ngốc nghếch

расфасова́ть *сов. см.* расфасо́вывать

расфасо́вка *ж.* (sự) đóng gói, đóng bao, cân gói sẵn; ~ това́ров đóng gối (đóng bao, cân gói sẵn) hàng hoá

расфасо́вочн||ый *прил.* (để) đóng gói, đóng bao, cân gói sẵn; ~ая маши́на máy đóng gói

расфасо́вщик *м.* thợ đóng gói

расфасо́вывать, расфасова́ть (*В*) đóng gói, đóng bao, cân gói sẵn; ~ мукý đóng gói bột

расформирова́ние *с.* (sự) giải tán, giải thể

расформирова́ть *сов. см.* расформи́ровывать

расформи́ровывать, расформирова́ть (*В*) giải tán, giải thể

расфрантить́ся *сов. разг.* ăn mặc bảnh bao, ăn vận đỏm đang (đỏm dáng), chưng diện, diện kẻng, diện sộp, diện oách, lên khung

расха́живать *несов.* đi tới đi lui, đi đi lại lại, lượn tới lượn lui, lượn; ~ по ко́мнате đi tới đi lui (đi đi lại lại) trong phòng

расхва́ливать, расхвали́ть (*В*) tâng bốc, tán dương, bốc thơm, khen ngất, tâng, bốc; расхвали́ть до небе́с кого́-л. tâng bốc (tâng, bốc) ai đến tận mây xanh

расхвали́ть *сов. см.* расхва́ливать

расхва́рываться, расхвора́ться *разг.* đau ốm, ốm nặng, ốm lâu, ốm dai dẳng

расхва́статься *сов.* khoe khoang, khoác lác, nói dóc, nói trạng, nói phét, huênh hoang

расхвата́ть *сов. см.* расхва́тывать

расхва́тывать, расхвата́ть (*В*) *разг.* vơ (quơ, vớ, tóm) hết; (*раскупать*) mua hết, mua sạch, mua vét

расхвора́ться *сов. см.* расхва́рываться

расхити́тель *м.* kẻ biển thủ (tham ô)

расхити́ть *сов. см.* расхища́ть

расхища́ть, расхи́тить (*В*) biển thủ, tham ô, thụt két, ăn cắp

расхище́ние *с.* (sự) biển thủ, tham ô, thụt két

расхлеба́ть *сов. см.* расхлёбывать

расхлёбыв||ать, расхлеба́ть (*В*) 1. *прост.* ăn, xực, ngốn, ngốn ngấu; 2. *разг.* (*распутывать*) gỡ rối, giải quyết khó khăn; (*поправлять*) sửa lại; сам завари́л ка́шу, сам и ~ай ≅ trót làm sai, phải nai lưng mà sửa; mình làm mình chịu (*погов.*)

расхля́банность *ж. разг.* 1. (tình trạng) lung lay, lảo đảo, lắc lư, lỏng lẻo, không vững vàng; 2. (*недисциплинированность, неорганизованность*) (tính, tình trạng) vô kỷ luật, vô tổ chức, lỏng lẻo về kỷ luật, lỏng lẻo về tổ chức, cẩu thả, nhờn, lờn

расхля́банн||ый *прил. разг.* 1. lung lay, lảo đảo, lắc lư, lỏng lẻo, long (lơi, doãng) ra, không vững vàng; ~ая похо́дка dáng đi lảo đảo (lắc lư); 2. *перен.* (*недисциплинированный, неорганизованный*) vô kỷ luật, vô tổ chức, lỏng lẻo về kỷ luật (về tổ chức), cẩu thả, nhờn, lờn

расхля́б||аться *сов.* 1. (*расшататься*) lung lay, lảo đảo, lắc lư, long (doãng) ra; га́йка ~алась đai ốc long ra; 2. *перен.* (*прийти в плохое состояние*) hư hỏng, sa sút; (*распуститься*) lỏng lẻo, lơi lỏng, buông lơi, nhờn, lờn

расхо́д *м.* 1. *обыкн. мн.*: ~ы (khoản, món, tiền) chi tiêu, chi phí, phí tổn, kinh phí, tiêu phí, chi, tiêu; phí (*сокр.*); ~ы произво́дства chi phí (phí, chi, phí tổn) sản xuất; госуда́рственные ~ы kinh phí quốc gia; доро́жные ~ы lộ phí, chi phí (tiền, tiền chi tiêu) đi đường; канцеля́рские ~ы văn phòng phí, chi phí văn phòng; де́ньги на карма́нные ~ы tiền tiêu vặt; 2. (*потребление*) (sự, lượng) tiêu phí, tiêu thụ, tiêu dùng, chi dùng; ~ горю́чего (sự, lượng) tiêu phí nhiên liệu, tiêu thụ nhiên liệu, tiêu dùng chất đốt; 3. *бухг.* (mục) chi; прихо́д и ~ thu và chi; спи́сывать что́-л. в ~ ghi cái gì vào mục chi; ✧ вводи́ть кого́-л. в ~ gây thiệt hại (tổn hại, tổn thiệt) cho ai; пусти́ть в ~ bắn chết, diệt

расходи́ться I, разойти́сь 1. (*уходить*) tản đi, tản ra, tản về, đi tản; (*о толпе, собрании и т. п.*) giải tán, phân tán; ~ по домам tản (đi) về nhà; го́сти разошли́сь в 12 часо́в khách khứa ra về (tản về) lúc 12 giờ; разойди́сь! giải tán!; 2. (*рассеиваться, исчезать*) tan, tan đi, tản đi; ту́чи разошли́сь những đám mây đen đã tan (tan đi, tản đi); 3. (*растворяться*) tan, tan ra, hoà tan; са́хар разошёлся đường đã tan (tan ra, hoà tan); 4. (*о морщинах, складках*) mất (lặn) đi; 5. (с *Т*) (*не встречаться в пути*) không gặp nhau; 6. (*встретившись, давать пройти*) không vướng nhau, tránh nhau được; не разойти́сь không đi qua được; 7. (*прекращать общение*) chia lìa (chia ly, phân ly) nhau; (с *Т*) thôi đi lại, thôi chơi, đoạn giao, đoạn tuyệt, tuyệt giao, cắt đứt liên hệ; (*разводиться*) ly dị, bỏ nhau; разойти́сь со ста́рым дру́гом thôi đi lại (thôi chơi, đoạn giao, cắt đứt liên hệ, đoạn tuyệt) với người bạn cũ; 8. (с *Т* в *П*) (*не соглашаться*) không đồng ý, bất đồng ý kiến, phân kỳ; ~ с ке́м-л. во мне́ниях không đồng (bất đồng) ý kiến với ai; ~ с ке́м-л. в оце́нке чего́-л. không đồng ý (bất đồng ý kiến) với ai trong việc đánh giá cái gì; 9. (*разветвляться*) rẽ nhánh, phân nhánh; *перен.* (*не совпадать*) không phù hợp nhau, không trùng nhau, phân kỳ, khác nhau; за дере́вней доро́га разошла́сь qua làng thì con đường phân nhánh (rẽ nhánh); 10. (*разъединяться*) (bị) hở ra, phanh ra; по́лы пальто́ расхо́дятся những vạt áo măngtô hở ra (phanh ra); полови́цы разошли́сь những tấm ván sàn hở ra; 11. (*распродаваться, раскупаться*) (được) bán hết, tiêu thụ hết; 12. (*тратиться*) (bị) tiêu hết; де́ньги разошли́сь на ра́зные ме́лочи tiền tiêu hết vào những món vặt vãnh đủ loại; 13. (*о слухах и т.п.*) loan truyền, loan, đồn, đồn đại; 14. *перен. разг.* (*быть в ударе*) hăng lên; дождь разошёлся trời mưa to hơn, mưa như xối nước; ✧ сло́во не расхо́дится с де́лом lời nói đi đôi với việc làm

расход||и́ться II *сов. разг.* 1. (*начать много ходить*) bắt đầu đi nhiều; 2. (*начать ходить, двигаться*) bắt đầu đi được, cử động được; 3. *перен.* (*разбушеваться*) sừng sộ, hùng hổ, nổi nóng (điên tiết, nổi xung, phát khùng, nổi đoá, sửng cồ) lên; у него́ не́рвы ~и́лись nó nổi nóng (nổi xung, sửng cồ) lên, nó mất bình tĩnh

расхо́дн||ый *прил.* (thuộc về) chi, chi tiêu, chi phí, phí tổn, kinh phí, tiêu phí; ~ая кни́га sổ chi

расхо́дование *с.* 1. (sự) chi tiêu, chi phí; 2. (*потребление*) (sự) tiêu phí, tiêu thụ, tiêu dùng, chi dùng

расхо́д||овать, израсхо́довать (*В*) 1. chi, tiêu, chi tiêu, chi phí; 2 *разг.* (*потреблять*) tiêu phí, tiêu thụ, tiêu dùng, chi dùng; мото́р ~ует мно́го горю́чего động cơ tiêu thụ (tiêu dùng, tiêu phí) nhiều nhiên liệu

расхожде́ние *с.* (sự) bất đồng, khác nhau, phân kỳ; (*противоречие*) (sự) xung đột, xung khắc; (*несоответствие*) (sự) không phù hợp, không trùng nhau; ~ во мне́ниях bất đồng (xung đột) ý kiến

расхо́ж||ий *прил. разг.* 1. (*ходкий*) bán chạy, ăn khách, đắt khách; ~ това́р món hàng ăn khách (bán chạy, đắt như tôm tươi); 2. (*предназначенный для повседневного употребления*) dùng hàng ngày, nhật dụng; ~ая оде́жда quần áo mặc hàng ngày, thường phục; ~ие де́ньги tiền tiêu hàng ngày; 3. (*общеизвестный*) thường tình, thông thường; (*банальный*) tầm thường; ~ая мора́ль đạo lý thường tình

расхола́живать, расхоло́дить (*В*) làm... lạnh nhạt (hờ hững, mất hứng, cụt hứng)

расхоло́дить *сов. см.* расхола́живать

расхот||е́ть *сов.* (*Р*, + *инф.*) *разг.* không muốn... nữa; hết muốn (*разг.*); он ~е́л спать nó không muốn (không buồn) ngủ nữa, nó hết buồn ngủ, nó quá giấc rồi

расхоте́ться *сов. безл.* không muốn... nữa; hết muốn (*разг.*); мне ~е́лось спать tôi không muốn (không buồn) ngủ nữa, tôi hết buồn ngủ

расхохота́ться *сов.* cười rộ, cười phá (cười ầm) lên, cười ha hả, cười như nắc nẻ; гро́мко ~ cười ầm lên, ha hả cười vang

расхрабри́ться *сов. разг.* đánh bạo, mạnh dạn lên

расцара́п||ать *сов.* (*В*) quào, cấu, cào, làm sây sát (trầy da, sướt da); он ~ал себе́ всё лицо́ nó làm sây sát cả mặt mày, nó bị sây sát cả mặt mày

расцвести́ *сов. см.* расцвета́ть

расцве́т *м.* 1. (*цветение*) (sự) nở hoa, trổ hoa, nở rộ; 2. *перен.* (sự, thời) hưng thịnh, phồn vinh, phồn thịnh, phát đạt, thịnh vượng, sung mãn; ~ культу́ры thời hưng thịnh (phồn thịnh, phồn vinh) của nền văn hoá; ~ промы́шленности sự phát đạt (hưng thịnh, phồn vinh, thịnh vượng) của nền công nghiệp; бу́рный ~ phát đạt sôi nổi, phát triển mãnh liệt; в ~е сил lúc sức lực đang dồi dào (sung mãn), lúc đang sung sức, đang thời niên tráng; в ~е твóрческих сил lúc sức sáng tác đang sung mãn, lúc tài năng sáng tạo đang độ nở rộ

расцвет||а́ть, расцвести́ 1. nở (trổ, ra, khai) hoa, nở rộ, mãn khai; ро́зы ~а́ют những cây hồng đang nở (trổ, ra) hoa; ро́зы расцвели́ hoa hồng nở rộ (mãn khai); 2. *перен.* (*хорошеть*) đẹp ra, tươi lên; (*веселеть*) tươi lên, vui lên; 3. *перен.* (*о промышленности, культуре и т. п.*) hưng thịnh, phồn vinh, phồn thịnh, phát đạt, thịnh vượng, thịnh phát

расцвети́ть *сов.* (*В*) *разг.* trang hoàng, trang trí, tô điểm; ~ фла́гами trang hoàng cờ xí

расцвети́ться *сов.* (được) trang hoàng, trang trí, tô điểm

расцве́тка *ж. разг.* màu sắc; пёстрая ~ màu sắc sặc sỡ

расцве́чивани||е *с.* (sự) trang hoàng, trang trí, tô điểm; фла́ги ~я cờ trang trí (*trên các hạm tàu nhân lễ hội*)

расцелова́ть *сов.* (*В*) hôn, hôn thắm thiết, hôn lấy hôn để

расцелова́ться *сов.* hôn nhau, hôn nhau thắm thiết

расце́нив||ать, расцени́ть (*В*) 1. (*определять стоимость, цену*) định giá, đánh giá; расцени́ть това́р định giá hàng; 2. *перен.* đánh giá, nhận định, coi (xem)... là; ~ что́-л. как кру́пную оши́бку đánh giá (coi, xem) việc gì là một sai lầm lớn; как вы ~аете его́ поведе́ние? anh nhận định (đánh giá) tư cách của nó như thế nào?

расцени́ть *сов. см.* расце́нивать

расце́нк||а *ж.* 1. (*действие*) (sự) định giá, đánh giá; произвести́ ~у чего́-л. định giá (đánh giá) cái gì; 2. (*цена*) giá, giá cả; (*оплата*) đơn giá, giá biểu tiền công, giá

расцепи́ть(ся) *сов. см.* расцепля́ть(ся)

расцепля́ть, расцепи́ть (*В*) tháo, gỡ, tháo móc; ~ ваго́ны cắt toa, tháo móc toa tàu

расцепля́ться, расцепиться (bị) tháo ra, gỡ ra

расча́лить *сов. тех.* (*В*) giằng, chằng, căng, kéo

расча́лка *ж.* 1. (*действие*) (sự) giằng, chằng, căng, kéo; 2. (*трос*) dây (thanh) giằng, dây (thanh) chằng

расчеса́ть(ся) *сов. см.* расчёсывать(ся)

расчёска *ж. разг.* (cái) lược

расчесть *сов. разг. см.* рассчи́тывать 1, 4

расчесться *сов. разг. см.* рассчи́тываться 1–3

расчёсывание *с.* 1. (*воло́с*) (sự) chải, gỡ tóc rối; (*льна, шерсти*) (sự) chải, chải mượt; 2. (*ногтями*) (sự) gãi trầy da

расчёсывать, расчеса́ть (*В*) 1. (*волосы*) chải, gỡ, gỡ tóc rối; (*лён, шерсть*) chải, chải mượt; 2. (*ногтями*) gãi trầy (sầy, toạc) da

расчёсываться, расчеса́ться 1. chải tóc, gỡ tóc, chải đầu (*cho mình*); 2. (*ногтями*) gãi trầy (sầy, toạc) da (*của mình*);

расчёт *м.* 1. (*вычисление*) (sự, phép) tính toán, tính; ~ вре́мени tính (tính toán) thời gian; ~ про́чности tính (tính toán) độ bền; приблизи́тельный ~ tính phỏng, phỏng tính, tính gần đúng; то́чный ~ а) tính đúng, tính chính xác; б) (*определение цены*) định giá chính xác; производи́ть ~ы tính toán, tính; 2. (*уплата денег*) (sự) trả tiền, thanh toán; в оконча́тельный ~ để quyết toán (kết toán, khoá sổ); произвести́ ~ thanh toán tiền, trả tiền; 3. (*увольнение*): взять ~ thôi việc, nghỉ việc; дать ~ кому́-л. thải (sa thải) ai, cho ai thôi (nghỉ) việc; получи́ть ~ bị cho thôi (nghỉ) việc, bị sa thải (thải ra); 4. *перен.* (*наказание, расплата*) (sự) trừng trị, trị; с ним у меня́ бу́дет ~ коро́ткий tôi sẽ trị (trừng trị) nó ngay lập tức, tôi sẽ cho nó biết tay; 5. (*намерение, предположение*) dự định, dự tính, giả định, (sự) tính toán, trù tính; ~ оказа́лся пра́вильным dự tính (giả định, sự trù tính, sự tính toán) hoá ra là đúng; э́то не входи́ло в мои́ ~ы việc đó không nằm trong dự định của tôi, điều đó thì tôi không dự tính (trù tính) đến; обману́ться в свои́х ~ах tính sai (nhầm); 6. *разг.* (*польза, выгода*) lợi, lợi lộc, ích lợi, lợi ích; мне нет никако́го ~а ждать tôi chẳng việc gì phải chờ đợi, tôi chẳng cần phải mất công chờ đợi; из ~а, по ~у vụ lợi, vì lợi (lợi lộc); 7. *воен.* (*люди*) khẩu đội, pháo đội; ✧ из ~ а tính theo mức; из ~а по деся́ти рубле́й на челове́ка tính theo mức mười rúp một người; из ~а сре́днего за́работка tính theo mức lương trung bình; быть в ~е с ке́м-л. không có nợ nần với ai, thanh toán sòng phẳng với ai; тепе́рь мы с ва́ми в ~е bây giờ thì chúng ta đã thanh toán sòng phẳng với nhau rồi (chúng ta không còn nợ nần nhau gì nữa); принима́ть что́-л. в ~ cân nhắc (chú ý, tính) đến cái gì; из ~а (*или* с ~ом) на кого́-л., что́-л. hy vọng (mong đợi, mong chờ) vào ai, cái gì

расчётливо *нареч.* (một cách) tiết kiệm, tằn tiện, dè sẻn; (*осмот-*

рительно) (một cách) thận trọng, chín chắn

расчётливость *ж.* (*бережливость*) (tính) tiết kiệm, tằn tiện, dè sẻn; (*осмотрительность*) (tính) thận trọng, chín chắn, biết lo toan, biết tính toán, chi li

расчётливый *прил.* (*бережливый*) tiết kiệm, tằn tiện, dè sẻn; (*осмотрительный*) thận trọng, chín chắn, cẩn thận, biết lo toan, biết tính toán, chi li

расчётн||ый *прил.* 1.: ~ая ве́домость bảng tính tiền lương, bảng lương; тờ phơi (*ист.*); ~ая кни́жка cuốn sổ trả tiền; ~ балáнс bảng cân đối kế toán; 2. *тех.* (đã) tính toán, dự tính, dự định; ~ая мóщность công suất quy định (tính toán)

расчи́стить(ся) *сов. см.* расчища́ть(ся)

расчи́стка *ж.* (sự) dọn sạch, dọn quang, quét sạch

расчиха́ться *сов. разг.* (bắt đầu) hắt hơi liên tiếp, nhảy mũi nhiều

расчища́ть, расчи́стить (*В*) dọn sạch, dọn quang, khai quang, quét sạch

расчища́ться, расчи́ститься (được) dọn sạch, dọn quang, khai quang, quét sạch; не́бо расчи́стилось trời quang mây tạnh

расчленёнка *ж. прост.* thây bị phanh, xác bị chặt khúc

расчлене́ние *с.* (sự) chia nhỏ, phân nhỏ, phân chia; chia cắt, phân ra, chia ra, phân tích (*ср.* расчлени́ть)

расчленённ||ый *прич.*: ~ труп thi hài bị cắt ra (bị phanh, bị chặt khúc); предста́вить моде́ль в ~ом ви́де trình bày mô hình dưới dạng phân nhỏ (chia nhỏ)

расчлени́ть *сов. см.* расчленя́ть

расчленя́ть, расчлени́ть (*В*) chia (phân) nhỏ, phân chia; (*на составные элементы*) chia cắt, phân (chia) ra, phân tích

расчу́вствоваться *сов. разг.* cảm động, xúc động, động lòng, mủi lòng

расшали́ться *сов.* (bắt đầu) mải nghịch, ham nghịch, quá nghịch ngợm

расша́ркаться *сов. см.* расша́ркиваться

расша́ркиваться, расша́ркаться (пе́ред *Т*) phủ phục, quỳ gối bái phục; *перен.* cúi đầu bái phục, quỳ rạp, nịnh hót

расша́танность *ж.* (tình trạng, sự) lung lay, rung rinh; suy sút, lỏng lẻo, lơi lỏng; suy yếu (*ср.* расша́танный)

расша́танн||ый *прил.* 1. (bị) lung lay, rung rinh, long ra, lắc lư; 2. *перен.* (bị) suy sút, lỏng lẻo, lơi lỏng; (*о здоровье, нервах*) (bị) suy yếu, sút kém; ~ое хозя́йство nền kinh tế suy sút; ~ая дисципли́на kỷ luật lỏng lẻo (lơi lỏng)

расшата́ть(ся) *сов. см.* расша́тывать(ся)

расша́тывать, расшата́ть (*В*) 1. làm... lung lay (long ra, lắc lư, rung rinh); расшата́ть стул làm cái ghế long mộng (long ra, lung lay); 2. *перен.* làm... suy sút (lỏng lẻo, lơi lỏng); расшата́ть здоро́вье làm sức khoẻ suy yếu (sút kém)

расша́тываться, расшата́ться 1. (bị) lung lay, lắc lư; (*о мебели тж.*) long mộng, long ra; 2. *перен.* (bị) suy sút, lỏng lẻo, lơi lỏng; (о *здоровье*) (bị) suy yếu, sút kém

расшевéливать, расшевели́ть (*В*) *разг.* lay động, thức tỉnh, thúc đẩy, động viên, làm... chuyển biến

расшевели́ть *сов. см.* расшевéливать

расшиба́ть, расшиби́ть (*В*) *разг.* đánh (đụng, va, vấp, chạm)... bị thương, làm... dập thương; расшиби́ть но́гу о ка́мень vấp (đụng, va) vào đá bị thương chân

расшиба́ться, расшиби́ться *разг.* ngã (đụng, va, vấp, chạm) bị thương, bị dập thương; ✧ расшиби́ться в лепёшку cố (ráng, rán) hết sức, làm cật lực, chạy ngược chạy xuôi, chạy long tóc gáy

расшиби́ть(ся) *сов. см.*. расшиба́ть(ся)

расшива́ть, расши́ть (*В*) 1. *разг.* (*распарывать*) tháo chỉ; 2. (*вышивать чем-л.*) thêu

расшире́ние *с.* 1. (sự) mở rộng, nới rộng, nở rộng, giãn nở, giãn, nở, loe ra; (*объёмное*) (sự) tăng lên, nâng cao, khuếch trương, phát triển; ~ у́лицы mở rộng đường; ~ экономи́ческих свя́зей mở rộng quan hệ kinh tế; ~ объёма произво́дства nâng cao sản lượng, phát triển sản xuất; ~ се́рдца *мед.* (chứng) giãn tim; 2. (*расширяющаяся часть*) chỗ nở (giãn) rộng

расши́ренно *нареч.* (một cách) rộng, mở rộng

расши́ренн||ый 1. *прич.*: ~ые зрачки́ những đồng tử giãn rộng; 2. *прил.* mở rộng, nở rộng, giãn rộng, nới rộng; ~ пле́нум hội nghị toàn thể mở rộng; ~ое толкова́ние giải thích (lý giải) mở rộng; ~ое воспроизво́дство *эк.* tái sản xuất mở rộng

расшири́тель *м. тех.* bộ nong rộng; *радио* bộ giãn; *мед.* mỏ vịt, (cái) banh

расшири́ть(ся) *сов. см.* расширя́ть(ся)

расширя́емость *ж.* (sự, tính chất, độ) mở rộng được, giãn nở

расширя́ть, расшири́ть (*В*) 1. mở (nới, nong) rộng, làm... rộng ra (nở ra, giãn ra); ~ доро́гу, у́лицу mở rộng đường; ~ отве́рстие khoét (làm) rộng lỗ; 2. (*увеличивать в числе, объёме*) mở rộng, nâng cao, tăng thêm, phát triển; ~ ассортиме́нт хле́бных изде́лий mở rộng mặt hàng (tăng thêm các loại) bánh mì; 3. (*делать более обширным*) mở rộng, khuếch trương; ~ кругозо́р mở rộng nhãn quan (tầm hiểu biết); ~ сфе́ру влия́ния mở rộng (khuếch trương) phạm vi ảnh hưởng

расшир||я́ться, расшири́ться 1. rộng (giãn, nở, loe) ra, (được) mở rộng, nới rộng, nong rộng; его́ глаза́ расши́рились đôi mắt của anh ta mở rộng; 2. (*увеличиваться*) (được) mở rộng, giãn rộng, giãn nở, tăng lên, phát triển; ~я́ющаяся вселе́нная *астр.* vũ trụ đang giãn nở; 3. (*становиться более обширным*) (được) mở rộng, phát triển, khuếch trương; его́ кругозо́р расши́рился nhãn quan (tầm hiểu biết) của anh ta đã mở rộng

расши́тый *прил.* (được) thêu, trang trí bằng thêu

расши́ть *сов. см.* расшива́ть

расшифрова́ть *сов. см.* расшифро́вывать

расшифро́вка *ж.* 1. (sự) giải mã, giải dịch, dịch mật mã, đọc mật mã, đọc ám hiệu; 2. (*разгадка*) (sự) đoán được, đọc được, hiểu được, giải đoán, minh giải

расшифро́вывать, расшифрова́ть (*В*) 1. giải mã, giải dịch, dịch mật mã, đọc mật mã (ám hiệu); ~ генети́ческий код giải mã gen (mã di truyền); 2. (*разгадывать*) đoán (đọc, hiểu) được, giải đoán, minh giải; ~ дре́вние письмена́ đoán được (đọc được, giải đoán) những cổ tự

расшнурова́ть *сов. см.* расшну́ровывать

расшну́ровывать, расшнурова́ть (*В*) nới (cởi, tháo) dây (*giày, cоáсхê, v.v...*)

расшуме́ться *сов. разг.* làm ồn (ầm) lên, thét ầm lên, làm ầm ĩ (om sòm, rùm beng) lên

расще́др||иться *сов. разг.* tỏ ra (trở nên) hào hiệp; он ~ился и... ông ta đã tỏ ra (trở nên) hào hiệp và...

расще́лина *ж.* 1. (*ущелье*) khe (hẻm) núi; 2. (*трещина*) kẽ (vết) nứt, khe (kẽ) hở, kẽ nẻ

расщепи́ть(ся) *сов. см.* расщепля́ть(ся)

расщепле́ние *с.* 1. (sự) chẻ ra, tách ra, vỡ ra, chẻ, tách, vỡ; 2. *хим.* (sự) phân giải, phân ly; 3. *физ.* làm phân rã, làm vỡ, tách ra; ~ а́томного ядра́ *физ.* làm phân rã (làm vỡ) hạt nhân nguyên tử

расщеплённый *прич.*: ~ а́том nguyên tử phân rã

расщепля́ть, расщепи́ть (*В*) 1. (*расколоть*) chẻ, bổ, chẻ nhỏ, bổ dọc, chẻ (bổ, xẻ)... ra; 2. *хим.* phân giải, phân ly; 3. *физ.* làm phân rã, làm vỡ, làm rã, tách... ra; расщепи́ть а́том ура́на làm phân rã (làm vỡ) nguyên tử uranium

расщепля́ться, расщепи́ться 1. (bị) chẻ ra, bổ ra, chẻ nhỏ; 2. *хим.* (bị) phân giải, phân ly; 3. *физ.* (bị) phân rã, vỡ ra, rã ra, tách ra

рати́н *м.* (*ткань*) vải len ratin (*để may áo ngoài*)

ратификацио́нн||ый *прил.*: ~ые гра́моты *дип.* thư phê chuẩn

ратифика́ция *ж.* (sự) phê chuẩn

ратифици́ровать *несов. и сов.* (*В*) phê chuẩn

ра́тн||ый *прил.* (*воинский, боевой*) (thuộc về) chiến trận, chiến tranh, chiến đấu; ~ по́двиг chiến công, chiến tích; ~ая сла́ва vinh quang chiến đấu (chiến trận); ~ые лю́ди các chiến sĩ

ра́товать *несов.* (за *В*, про́тив *Р*) đấu tranh, tranh đấu, chiến đấu; (за *В*) bênh vực, bảo vệ, ủng hộ; ~ за пра́вду bênh vực (bảo vệ) chân lý

ра́туша *ж.* toà thị chính, thị sảnh, đô sảnh

рать *ж. уст.* 1. *поэт.* quân đội; 2. *уст.* (*битва*) chiến trận, chiến tranh

ра́унд *м.* 1. (*в боксе...*) hiệp, hiệp đấu, keo; 2. (*серия каких-л. действий*) vòng; пе́рвый ~ перегово́ров vòng đầu cuộc đàm phán; очередно́й ~ го́нки вооруже́ний vòng tiếp của cuộc chạy đua vũ trang; провести́ вы́боры в два ~а tiến hành bầu cử hai vòng

ра́ут *м.* rout, buổi tiếp tân trọng thể

рафина́д *м.* đường tinh chế, đường kính

рафина́дный *прил.*: ~ заво́д nhà máy đường tinh chế

рафини́рование *с.* (sự) tinh chế, tinh luyện

рафини́рованн||ый *прил.* (được) tinh chế, tinh luyện; ~ое расти́тельное ма́сло dầu thực vật tinh chế

рафини́ровать *несов. и сов.* (*В*) tinh chế, tinh luyện

рахи́т *м.* (bệnh) còi xương, còi

рахи́тик *м. разг.* trẻ còi xương

рахити́ческий, **рахити́чный** *прил.* (thuộc về) bệnh còi xương

рацио́н *м.* khẩu phần, phần ăn

рационализа́тор *м.* người hợp lý hoá (có sáng kiến cải tiến)

рационализа́торство *с.* (phong trào, hoạt động) hợp lý hoá, sáng kiến cải tiến

рационализа́ция *ж.* (sự) hợp lý hoá

рационализи́ровать *несов. и сов.* (*В*) hợp lý hoá, có sáng kiến cải tiến

рационали́зм *м. филос.* thuyết (chủ nghĩa) duy lý, duy lý luận

рационали́ст *м.* 1. *филос.* người theo thuyết (chủ nghĩa) duy lý; 2. (*тот, кто рассудочно относится к жизни*) người duy lý (chỉ theo lý trí, chỉ dựa vào lý trí)

рационалисти́ческий *прил.* (thuộc về) thuyết/chủ nghĩa duy lý, duy lý luận

рационалисти́чн||ый *прил.* duy lý, chỉ theo lý trí, chỉ dựa vào lý trí; ~ое отноше́ние к бра́ку thái độ duy lý đối với hôn nhân

рациона́льно *нареч.* (một cách) hợp lý, hợp lẽ

рациона́льн||ый *прил.* 1. hợp lý, hợp lẽ; ~ое испо́льзование обору́дования sử dụng hợp lý thiết bị; 2. *мат.* hữu tỉ; ~ые чи́сла *мат.* những số hữu tỉ

ра́ция *ж.* đài vô tuyến điện, đài radio, máy thông tin; (*переносная*) máy bộ đàm

ра́чий *прил.* (của) loài tôm

рачи́тельно *нареч.* (một cách) cần cù, căn cơ, cần mẫn, tần tảo, đảm đang

рачи́тельность *ж.* (tính) cần cù, căn cơ, cần mẫn, tần tảo, đảm đang

рачи́тельный *прил.* cần cù, căn cơ, cần mẫn, tần tảo, đảm đang, đảm

ра́шпер *м.* rá sắt nướng thịt (cá)

ра́шпиль *м. тех.* giũa

ращене́||е *с.*: для ~я волос để cho tóc chóng mọc

рвану́ть *сов.* 1. (*В*) giật (lôi, kéo) mạnh; 2. *разг.* (*резко тронуться с места*) đột ngột vọt lên (tăng tốc, gia tốc)

рвану́ться *сов. разг.* lao (xông, xốc) tới, lao chạy, vọt lên

рва́н||ый *прил.* 1. (*разорванный*) rách, rách rưới, rách bươm, rách tươm, rách nát; 2. (*дырявый*) bị thủng (toạc); ~ые сапоги́ đôi ủng bị thủng (bị toạc); đôi ủng há mõm (cóc gặm) (*шутл.*); 3. (*с неровными краями*) toạc (rách) mép, rách toạc; ~ая ра́на vết thương rách mép (toạc mép, rách toác)

рва́нь *ж. разг.* đồ rách nát

рвать I *несов.* (*В*) 1. (*выдёргивать*) nhổ, rứt; (*стаскивать*) giật, giựt, giằng lấy; (*цветы и т.п.*) ngắt, hái, bứt, bẻ; ~ что́-л. из чьи́х-л. рук giật (giằng lấy) cái gì ở tay ai; ~ зу́бы кому́-л. nhổ răng cho ai; 2. (*на части*) xé, xé rách, xe toạc, xé tan; ~ что́-л. в клочки́ xé tan cái gì; 3. *перен.* (*порывать связи и. т. п.*) cắt đứt, tuyệt giao, đoạn tuyệt; ~ отноше́ния с ке́м-л. cắt đứt quan hệ (đoạn giao, tuyệt giao, đoạn tuyệt) với ai; 4. *разг.* (*производить взрыв*) làm nổ, bắn (nổ) mìn; ✧ ~ на себе́ во́лосы thương tiếc (đau đớn) lắm, đứt ruột, bứt ruột, nuối tiếc, đứt gan đứt ruột; ~ и мета́ть đùng đùng nổi giận, nổi cơn thịnh nộ, nổi tam bành, lồng lộn lên, nổi trận lôi đình, nổi giận xung thiên

рвать II *несов. безл. разг.* nôn, mửa, nôn mửa, nôn oẹ, ựa, oẹ, trớ; его́ рве́т anh ấy nôn, nó mửa, thằng bé trớ

рва́ться *несов.* 1. (*разрываться*) (bị) rách, rách toạc, rách (toạc, bục) ra; (*о нитке*) (bị) đứt, đứt đoạn, đứt ra; ~ от одного́ прикоснове́ния mới đụng đến đã rách toạc (toạc ra, rách ra, đứt ra); 2. *перен.* (*нарушаться — о связях и т. п.*) bị cắt đứt (đoạn giao, đoạn tuyệt, tuyệt giao); 3. (*взрываться*) nổ tung, bùng nổ, nổ bùng, nổ: 4. (*вырываться*) vùng chạy, giật chạy, cố thoát khỏi; 5. *перен.* (*стремиться*) khao khát, thèm khát, ước mong, ước vọng, thiết tha mong muốn; ~ в бой khao khát xông vào chiến đấu, thiết tha mong muốn chiến đấu

рвач *м. разг.* kẻ trục lợi (hám lợi, vụ lợi, chụp giật); он тако́й ~ nó chính là một tay trục lợi, nó đúng là một kẻ hám lợi

рва́ческий *прил. разг.* trục lợi, hám lợi, vụ lợi, chụp giật, gian tham

рва́чество *с. разг.* (thói, tính) trục lợi, hám lợi, vụ lợi, chụp giật, gian tham

рве́ние *с.* (lòng, sự) hăng hái, sốt sắng, nhiệt thành, nhiệt tình, mẫn cán, mẫn tiệp

рво́та *ж.* (sự, cơn) nôn, mửa, nôn mửa, nộn oẹ, ựa, oẹ, trớ

рво́тн||ый *прил.* 1. (thuộc về) nôn, mửa; (*вызывающий рвоту*) gây nôn (mửa); ~ ко́рень ~ cây mã tiền, củ chi (*Strychnos nux-vomica L.*); ~ оре́х

мед. hột mã tiền; ~ порошо́к а) thuốc nôn (gây nôn); б) *разг. перен.* đồ ghê tởm (kinh tởm, tởm lợm); 2. *в знач. сущ.*: ~ое *с.* thuốc nôn (gây nôn); 3. *разг.* (*отвратительный*) ghê tởm, kinh tởm, tởm lợm; ~ фильм bộ phim ghê tởm (kinh tởm, tởm lợm)

рдест *м. бот.* rong lá liễu (*Potamogeton*)

рдеть, рде́ться *несов.* đỏ rực (ửng hồng) lên

ре *с. нескл. муз.* (nốt) re, rê

реабилита́ция *ж.* 1. (sự) minh oan, phục hồi danh dự, phục quyền; 2. *мед.* (sự) phục hồi chức năng, phục hồi khả năng; трудова́я ~ phục hồi khả năng lao động

реабилити́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. minh oan, phục hồi danh dự, phục quyền; 2. *мед.* phục hồi chức năng (khả năng) (*cho ai*)

реабилити́роваться *несов. и сов.* 1. được minh oan (phục hồi danh dự, phục quyền); 2. *мед.* được phục hồi chức năng (khả năng lao động)

реаге́нт *м. хим.* chất phản ứng, phản ứng nguyên; (*для дороги*) chất làm tan băng (*để đường không trơn*)

реаги́н *м. мед.* phản ứng tố

реаги́ровать *несов.* 1. (на *В*) phản ứng lại; bật lò xo (*разг.*); (*проявлять своё отношение тж.*) tỏ thái độ, đáp (đối đáp) lại, hưởng ứng; не́рвно ~ на чьи́-л. слова́ nóng nảy phản ứng lại (bật lò xo đối với, đối đáp lại, đáp lại) lời nói của ai; 2. *хим.* phản ứng

реадапта́ция *ж.* (sự) thích nghi lại, tái thích nghi

реадапти́роваться *несов. и сов.* thích nghi lại, tái thích nghi

реакклиматиза́ция *ж.* (sự) tái phục hồi số lượng và khu vực sinh sống (*cho một số loài động vật và thực vật*)

реакта́нс *м. эл.* điện kháng

реакти́в *м. хим.* thuốc thử, chất phản ứng

реакти́вност||ь *ж.* (khả năng) phản ứng, phản ứng nhạy; ~ организ́ма khả năng phản ứng của cơ thể; нарушéние иммунологи́ческой ~и *мед.* rối loạn khả năng phản ứng miễn dịch

реакти́вн||ый *прил.* 1. *хим.* phản ứng; 2. *физиол.* phản ứng, phản ứng nhạy; мозг — са́мая ~ая часть центра́льной не́рвной систе́мы não là bộ phận phản ứng nhạy nhất của hệ thần kinh trung ương; 3. *физ.* phản lực; ~ое движе́ние chuyển động phản lực; ~ дви́гатель động cơ phản lực; ~ самолёт máy bay (phi cơ) phản lực, phản lực cơ; ~ая турби́на turbin (tuabin) phản lực; ~ снаря́д *воен.* đạn phản lực

реа́ктор *м.* 1. *эл.* (cái) điện kháng; 2. *хим.* nồi (lò) phản ứng; 3. *физ.* lò phản ứng; а́томный ~ lò phản ứng nguyên tử

реакционе́р *м.* kẻ phản động

реакцио́нный *прил.* phản động

реа́кция I *ж.* 1. (sự) phản ứng; (*отклик. тж.*) (sự) đáp lại, hưởng ứng; 2. *хим.* (sự) phản ứng

реа́кция II *ж. полит.* (sự) phản động; *собир.* (*о людях*) thế lực (bọn) phản động

реа́л I *м.* (*монета*) (đồng) real (*tiền cổ thế kỷ 15* □ *thập niên 70 thế kỷ 19*)

реа́л II *м. полигр.* bàn sắp chữ

реализа́ция *ж.* (sự) thực hiện, thực thi, thực hành; (*продажа*) (sự) bán, thực hiện, hiện kim hoá; ~ пла́на thực hiện (thực thi) kế hoạch; ~ проду́кции bán (thực hiện, hiện kim hoá) sản phẩm

реали́зм *м.* 1. (đầu óc, tinh thần, thái độ) thực tiễn, thực tế, hiện thực; ~ в планиро́вании хозя́йства đầu óc thực tiễn (thái độ thực tế, tinh thần hiện thực) trong việc lập kế hoạch kinh tế; 2. *лит., иск.* trường phái/chủ nghĩa hiện thực (tả chân, tả thực); крити́ческий ~ trường phái/chủ nghĩa hiện thực (tả chân) phê phán; ~ в жи́вописи trường phái/chủ nghĩa hiện thực (tả chân) trong hội hoạ; 3. *филос.* thuyết duy thực (thực tại, thực thể), duy thực (thực tại, thực thể) luận

реализова́ть *несов. и сов.* (*В*) thực hiện, thực hành; (*продавать*) bán, thực hiện, hiện kim hoá; ~ це́нные бума́ги đổi chứng khoán lấy tiền mặt, hiện kim hoá chứng khoán; ~ иму́щество bán tài sản

реали́ст *м.* 1. người có đầu óc thực tế (tinh thần hiện thực); 2. *лит., иск.* người theo trường phái/chủ nghĩa hiện thực (tả chân, tả thực); 3. *филос.* người theo thuyết duy thực (thuyết thực tại), người duy thực luận (thực tại luận)

реалисти́ческий *прил.* 1. thực tế, thiết thực, thực tại; 2. *лит., иск.* hiện thực (tả chân, tả thực) chủ nghĩa, theo chủ nghĩa hiện thực (tả chân, tả thực)

реа́льно *нареч.* (một cách) có thực, có thật, thực tại, thực tế

реа́льность *ж.* 1. (*действительность*) thực tại, thực tế, hiện thực; 2. (*свойство*) (tính, tính chất) thực tế, hiện thực, thực tại; объекти́вная ~ вне́шнего ми́ра *филос.* tính thực tế (hiện thực, thực tại) khách quan của thế giới bên ngoài

реа́льн||ый *прил.* 1. (*действительный*) có thực (thật), thực tại; (*подлинный*) thực, thật; 2. (*учитывающий реальные условия*) thực tế, thiết thực, hiện thực; (*осуществимый*) có thể thực hiện được; ✧ ~ая за́работная пла́та tiền lương thực tế

реанима́ция *ж. мед.* (sự, phương pháp) hồi sinh

ребёнок *м.* 1. đứa bé, trẻ con, bé con, hài nhi; (*мальчик*) cậu bé, chú bé, thằng bé; (*девочка*) cô bé, con bé; грудно́й ~ trẻ (trẻ con) còn bú, con thơ, con mọn, hài nhi; tí nhau (*разг.*); 2. (*сын или дочь*) con, con nhỏ; nhóc, nhóc con, thằng cu, cái đĩ (*разг.*)

ре́берный *прил.* (thuộc về) xương sườn

ребо́рда *ж. ж.-д., тех.* mép bánh xe

ребри́стый *прил. архит.* có cạnh (gờ, gân)

ребро́ *с.* 1. *анат.* xương sườn; 2. (*край, кромка*) cạnh, mép, gờ, gân; *мат.* cạnh; *тех.* sườn; ✧ поста́вить вопро́с ~м tuyên bố (đặt vấn đề) dứt khoát, đặt thẳng vấn đề; пересчита́ть ре́бра кому́-л. dần (nện, choảng, đánh) ai một trận nên thân

ре́бус *м.* 1. (câu) đố chữ, đố hình; 2. *перен.* điều bí ẩn (khó hiểu)

ребя́та *мн.* 1. (bọn) trẻ con, bé con, trẻ mỏ, thiếu nhi, nhi đồng, ấu nhi; 2. (*дети*) các con, con cái; 3. *разг.* (*молодые люди, парни*) các cậu, những chàng trai; сла́вные ~ những chàng trai dễ thương (đáng yêu, giỏi giang)

ребя́тишки *мн. разг.* các cháu, các con, các em, sắp nhỏ

ребя́ческ||ий *прил.* (của) trẻ con; (*незрелый, детский тж.*) ấu trĩ, non nớt, non toẹt; (*наивный*) ngây thơ, khờ dại, ngây ngô; ~ая вы́ходка trò (trò nghịch ngợm của) trẻ con

ребя́чество *с.* (tính, tính chất, thái độ) trẻ con, ấu trĩ, non nớt; (*наивность*) (tính, tính chất) ngây thơ, khờ dại, ngây ngô

ребя́чий *прил.* (của) trẻ con

ребя́читься *несов. разг.* xử sự như trẻ con, làm trò trẻ con; (*шалить*) nghịch, nghịch ngợm

ребя́чливость *ж. разг.* (tính, tính chất) như trẻ con; tinh nghịch, nghịch ngợm, không đứng đắn; ngây thơ, ngây ngô, nhẹ dạ (*ср.* ребя́чливый)

ребя́чливый *прил. разг.* như trẻ con; (*шаловливый, несерьёзный*) tinh nghịch, nghịch ngợm, không đứng đắn; (*наивный, легкомысленный*) ngây thơ, ngây ngô, nhẹ dạ

рёв *м.* 1. (*животных*) tiếng gầm (rống, ré, rúc); (*ветра, самолёта и т. п.*) tiếng ầm ầm (rầm rầm, ào ào, gào rít, gầm, rú); мото́ров tiếng ầm ầm của động cơ, tiếng động cơ ầm ầm; ~ бу́ри tiếng ào ào của bão táp, tiếng bão gầm (gào rít); 2. *разг.* (*громкий плач*) tiếng khóc gào (khóc rống); подня́ть ~ khóc gào (khóc rống, khóc oà) lên

рева́нш *м.* (sự, cuộc, trận) phục thù; матч-~ trận đấu phục thù; взять ~ phục thù được, thắng gỡ lại

реванши́зм *м.* chủ nghĩa (chủ trương) phục thù

реванши́ст *м.* người chủ trương (theo chủ nghĩa) phục thù

реванши́стск||ий *прил.* (thuộc về) phục thù; ~ие си́лы các thế lực phục thù

реве́нь *м.* (cây) đại hoàng, xuyên đại hoàng, tướng quân (*Rheum*)

реверА́нс *м.* 1. révérence, (động tác) khẽ quỳ gối cúi chào, chào cúi đầu nhún chân (*của phụ nữ*); 2. *обыкн. мн.*: ~ы (sự) cung kính, kính lễ

реверберА́ция *ж. физ.* (sự) âm vang, vang

ре́верс *м. тех.* (bộ, sự) đảo chiều

реверси́вный *прил. тех.* đảo chiều, thuận nghịch

реве́рсия *ж. биол.* (sự) lại giống

рев||е́ть *несов.* 1. (*о зверях*) gầm, rống, ré, rúc; (*о ветре, самолёте и т. п.*) kêu ầm ầm (rầm rầm, ào ào), gào rít, gầm, rú; на друго́й день бу́ря ~е́ла по-пре́жнему ngày hôm sau bão táp vẫn gào rít như trước; 2. *разг.* (*громко плакать*) khóc gào, khóc rống, khóc oà lên; ✧ ~ белу́гой khóc bù lu bù loa, khóc gào, khóc rống lên

ревизиони́зм *м.* chủ nghĩa xét lại; chủ nghĩa tu chính (*уст.*)

ревизиони́ст *м.* người theo chủ nghĩa xét lại

ревизиони́стский *прил.* (thuộc về) chủ nghĩa xét lại

ревизио́нн||ый *прил.* (thuộc về) thanh tra, kiểm tra; ~ая коми́ссия uỷ ban thanh tra (kiểm tra)

реви́зия *ж.* 1. (*обследование*) (sự) thanh tra, kiểm tra; 2. (*пересмотр теории*) (sự) xét lại

ревизова́ть *несов. и сов.* (*В*) 1. (*обследовать*) thanh tra, kiểm tra; 2. (*пересматривать теорию*) xét lại

ревизо́р *м.* thanh tra (kiểm tra) viên, viên thanh tra

ревко́м *м.* (революцио́нный комите́т) *ист.* uỷ ban cách mạng

ревмати́зм *м.* (bệnh) phong thấp, tê thấp, thấp khớp

ревма́тик *м.* người bị phong thấp (tê thấp, thấp khớp)

ревмати́ческ||ий *прил.* (thuộc về) phong thấp, tê thấp, thấp khớp; ~ие па́льцы những ngón tay bị thấp khớp (phong thấp, tê thấp)

ревмя́ *нареч.*: ~ реве́ть *разг.* khóc gào (rống, oà lên, tướng lên)

ревни́в||ец *м. разг.*, **~ица** *ж. разг.* người hay ghen

ревни́во *нареч.* (một cách) ghen, ghen tuông

ревни́вый *прил.* ghen, hay ghen, ghen tuông

ревни́тель *м.*, **~ница** *ж. книжн.* người nhiệt thành (sốt sắng, nhiệt tâm); ~ чистоты́ языка́ người nhiệt thành giữ gìn sự trong sáng của ngôn ngữ; ~ просвеще́ния người nhiệt thành với công việc giáo hoá (giáo dục)

ревн||ова́ть *несов.* ghen, ghen tuông; ~ беспо́чвенно ghen bóng ghen gió; он ~у́ет жену́ к своему́ дру́гу anh ta ghen vợ với bạn mình

ре́вностно *нареч.* (một cách) sốt sắng, nhiệt thành, nhiệt tâm, mẫn cán

ре́вностный *прил.* sốt sắng, nhiệt thành, nhiệt tâm, mẫn cán, mẫn tiệp, đắc lực

ре́вность *ж.* 1. (tính, sự, máu) ghen, ghen tuông; 2. (*зависть*) (tính, sự) ghen tị, ghen ghét; 3. *уст.* (*усердие*) (tính, sự) sốt sắng, nhiệt thành, nhiệt tâm

ревока́ция *ж.* 1. *дип.* (sự) gọi về, triệu hoàn; 2. *торг.* (sự) huỷ ngang, huỷ bỏ

револьве́р *м.* súng lục, súng sáu, súng rulô

револьве́рный *прил.* (thuộc về) súng lục; ✧ ~ стано́к máy tiện revolver

револьве́рщик *м.* (*токарь*) thợ tiện revolver

революционе́р *м.*, **~ка** *ж. прям. и перен.* người (nhà) cách mạng; ~ в нау́ке nhà cách mạng trong khoa học

революционизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) cách mạng hoá

революцио́нно *нареч.* (một cách) cách mạng; ~ настро́енные ма́ссы quần chúng có cảm tình với (ngả về) cách mạng

революцио́нно-освободи́тельный *прил.* (thuộc về) cách mạng giải phóng

революцио́нность *ж.* (tinh thần, tính chất) cách mạng

революцио́нный *прил.* (thuộc về, có tính chất) cách mạng; ~ кла́сс giai cấp cách mạng; ~ подъём cao trào cách mạng; ~ая ситуа́ция tình thế cách mạng

револю́ция *ж.* (cuộc) cách mạng; социа́льная ~ cách mạng xã hội; культу́рная ~ cách mạng văn hoá; национа́льно-освободи́тельная ~ cách mạng giải phóng dân tộc; пролета́рская ~ cách mạng vô sản

ревтрибуна́л *м.* (революцио́нный трибуна́л) *ист.* toà án cách mạng

реву́н *м. зоол.* khỉ rú (*Alouatta*)

рево́ *с. нескл.* 1. *театр.* tạp hí; 2. (*журнал*) tạp chí, tập san

рега́ли||я *ж. обыкн. мн.*: ~и *разг.* huân chương, huy chương; быть при всех ~ях đeo hết tất cả huân chương và huy chương

рега́та *ж. спорт.* (cuộc) đua thuyền

ре́гби *с. нескл. спорт.* (môn) rugby, bóng bầu dục, bóng thuẫn

регби́ст *м.* cầu thủ rugby (bóng bầu dục, bóng thuẫn)

регенера́т *м. тех.* vật tái sinh

регенерати́вн||ый *прил. тех.* tái sinh, hoàn nhiệt; ~ая печь lò tích nhiệt

регенера́тор *м. тех.* máy tái sinh (hoàn nhiệt), buồng tích nhiệt

регенера́ция *ж.* 1. *тех.* (sự) tái sinh, hoàn nhiệt; 2. *биол.* (sự) tái sinh

ре́гент *м.* 1. (quan) nhiếp chính, phụ chính; 2. (*хора*) trưởng ban đồng ca; церко́вный ~ trưởng ban đồng ca giáo đường

ре́гентство *с.* (chế độ, hội đồng) nhiếp chính, phụ chính

регионА́льн||ый *прил.* (thuộc về) khu vực; ~ое соглаше́ние hiệp nghị khu vực; ~ пакт hiệp ước khu vực

реги́стр *м.* 1. (*список, указатель*) danh bạ, danh mục, bảng chỉ dẫn; sổ đăng ký; 2. *муз.* (*участок звукового диапазона*) âm khu, khoảng âm; 3. *информ.* bộ (thanh) ghi

регистра́тор *м.* người đăng ký (đăng lục, ghi tên vào sổ)

регистрату́ра *ж.* phòng đăng ký (đăng lục), cơ quan đăng kiểm

регистра́ция *ж.* (sự) đăng ký, đăng lục, ghi vào sổ

регистри́ровать *несов.* (*В*) 1. đăng ký, đăng lục, ghi vào sổ; ~ брак đăng ký hôn nhân; ~ рожде́ние đăng ký khai

sinh; 2. (*отмечать какое-л. явление*) ghi, ghi chép

регистри́роваться *несов.* 1. đăng ký, đăng lục, ghi tên vào sổ; 2. (*оформлять свой брак*) đăng ký kết hôn (hôn nhân, hôn thú), khai giá thú

регла́мент *м.* thể chế, quy chế, quy tắc, chế định; (*выступления*) chế định thời gian phát biểu; устана́вливать ~ ấn định quy chế (quy tắc), thể chế hoá, chế định; соблюда́ть ~ tuân thủ quy tắc (quy chế)

регламента́ция *ж.* (sự) chế định, thể chế hoá, quy định, ấn định

регламенти́ровать *несов. и сов.* (*В*) chế định, thể chế hoá, quy định, ấn định

регла́н *м.* 1. *неизм.* (kiểu) raglan; фасо́н ~ kiểu raglan; пла́тье ~ áo váy raglan; 2. *разг.* (*верхняя одежда, пальто*) áo khoác (măngtô) raglan

регре́сс *м.* 1. (sự) thoái hoá, thoái bộ, thoái triển, thụt lùi; 2. *юр.* (sự) truy đòi, bồi hoàn

регресси́вн||ый *прил.* 1. thoái hoá, thoái bộ, thoái triển, thụt lùi; ~oe явле́ние hiện tượng thoái hoá; ~oe движе́ние chuyển động thụt lùi; 2. *мат.* hồi quy, lùi

регресси́ровать *несов.* thoái hoá, thoái bộ, thoái triển, thụt lùi

регули́рование *с.* (sự) điều hoà, điều chỉnh, điều tiết

регули́ровать *несов.* (*В*) điều hoà, điều chỉnh, điều tiết, chỉnh đốn; (*механизм*) điều chỉnh; (*уличное движение тж.*) điều khiển

регулиро́вка *ж. см.* регули́рование

регулиро́вочный *прил.* (để) điều hoà, điều chỉnh, điều tiết; ~ винт vít điều chỉnh

регулиро́вщик *м.* người điều chỉnh; ~ у́личного движе́ния người điều khiển (điều chỉnh) giao thông, người điều vận xe

регуля́рно *нареч.* (một cách) thường xuyên, đều đặn

регуля́рность *ж.* (tính) thường xuyên, đều đặn

регуля́рн||ый *прил.* thường xuyên, đều đặn; ✧ ~ая а́рмия quân đội thường trực (chính quy)

регуля́тор *м.* 1. máy điều hoà (điều chỉnh, điều tiết); ~ ско́рости máy (bộ) điều tốc; 2. (tác nhân, chất) điều hoà, điều tiết; ~ цен tác nhân điều hoà giá cả; ~ ро́ста *биол.* chất điều tiết sinh trưởng; антицикли́ческий ~ *эк.* tác nhân điều tiết chống chu kỳ

редакти́рование *с.* 1. (sự) hiệu đính, hiệu chính, nhuận sắc, duyệt lại, sửa chữa; 2. (sự) làm chủ biên, chủ biên, biên tập; ~ журна́ла làm chủ biên (chủ biên, biên tập) tờ tạp chí; литерату́рное ~ biên tập về văn chương (văn học); нау́чное ~ biên tập về khoa học; (*ср.* редакти́ровать)

редакти́ров||ать *несов. и сов.* (*В*) 1. *сов. тж.* отредакти́ровать (*проверять и исправлять*) hiệu đính, hiệu chính, nhuận sắc, duyệt lại, sửa chữa; san nhuận, san định (*уст.*); ~ ру́копись hiệu đính (nhuận sắc, duyệt lại, sửa chữa) bản thảo; 2. *тк. несов.* (*руководить изданием*) làm chủ biên, chủ biên, biên tập; газе́ту ~ал изве́стный писа́тель nhà văn nổi tiếng làm chủ biên (chủ biên, biên tập) tờ báo; 3. (*формулировать*) diễn đạt, trình bày

реда́ктор *м.* người hiệu đính (nhuận sắc), biên tập viên, người biên tập; biên uỷ (*уст.*); гла́вный ~ tổng biên tập, chủ bút, chủ biên; отве́тственный ~ người chịu trách nhiệm xuất bản; контро́льный ~ biên tập viên duyệt bài

реда́кторск||ий *прил.* (thuộc về) người hiệu đính, người nhuận sắc, biên tập viên; ~ие пра́вки những sửa chữa của người hiệu đính (người nhuận sắc, biên tập viên)

редакцио́нн||ый *прил.* (thuộc về) hiệu đính, nhuận sắc, biên tập; ~ая колле́гия ban (bộ) biên tập, tòa soạn, ban biên uỷ; ~ая статья bài của ban biên tập, xã luận; ~ая обрабо́тка (việc) nhuận sắc, hiệu đính, sửa chữa

реда́кци||я *ж.* 1. (*редактирование рукописи и т. п.*) (sự) hiệu đính, nhuận sắc, duyệt lại, sửa chữa; san nhuận, san định (*уст.*); 2. (*руководство изданием*) (sự) làm chủ biên, chủ biên, biên tập; под ~ей кого́-л. do ai làm chủ biên, do ai hiệu đính (biên tập), dưới quyền chủ biên của ai; 3. (*формулировка*) (sự, cách) biên soạn, diễn đạt; приня́ть зако́н в пе́рвой ~и thông qua đạo luật trong cách biên soạn (diễn đạt) đầu tiên; 4. (*вариант какого-л. произведения*) bản thảo, bản cảo, bản; но́вая ~ рома́на bản thảo (bản cảo, bản) mới của tiểu thuyết; 5. (*коллектив сотрудников*) ban (bộ) biên tập, tòa soạn; ban biên uỷ (*уст.*); письмо́ в ~ю thư gửi tòa soạn (ban biên tập); 6. (*помещение*) tòa soạn, trụ sở ban (bộ) biên tập

реде́ть, поредéть thưa bớt, thưa đi; (*о лесе, волосах тж.*) bớt rậm; (*о тучах и т. п.*) tan bớt; (*уменьшаться в числе*) bớt đi, giảm bớt

реди́с *м.* 1. (cây) cải củ (*Raphanus sativus*); 2. *собир.* củ cải

реди́ска *ж.* 1. *см.* реди́с; 2. (*отдельный корешок*) củ cải

ре́дк||ий *прил.* 1. (*негустой*) thưa, sưa, thưa thớt, lưa thưa, không mau, không dày, không rậm; (*о ткани*) thưa, sưa; ~ лес rừng thưa; ~ие во́лосы tóc thưa (lưa thưa, thưa thớt); ~oe населе́ние dân cư thưa thớt; ~ие зу́бы răng thưa (sưa); 2. (*нечастый*) hiếm, hiếm (ít) có, ít gặp, hãn hữu, hoạ hoằn, thưa thớt, rời rạc; ~ гость vị khách hiếm (ít khi được gặp); ~ие вы́стрелы những phát súng rời rạc (thưa thớt); ~ мета́лл kim loại hiếm; 3. (*исключительный*) đặc biệt, hiếm có, hãn hữu; ~ие спосо́бности tài năng hiếm có (đặc biệt), biệt tài

ре́дко *нареч.* 1. (*не густо*) (một cách) thưa, thưa thớt, lưa thưa; 2. (*не часто*) (một cách) hiếm, hiếm có, ít có, ít khi, hãn hữu, hoạ hoằn, năm thì mười hoạ; ~ ви́деться ít khi (ít, hoạ hoằn mới, hãn hữu mới, năm thì mười hoạ mới) gặp nhau

редково́лос||ый *прил.* (có) tóc thưa. tóc lưa thưa, tóc thưa thớt; ~ая стару́ха bà cụ tóc thưa (lưa thưa, thưa thớt)

редкозу́бый *прил.* (có) răng thưa; ~ гре́бень lược răng thưa

редколе́сье *с.* rừng thưa, rừng cây lưa thưa

редколле́гия *ж.* (редакцио́нная колле́гия) ban (bộ) biên tập, tòa soạn; ban biên uỷ (*уст.*)

ре́дкостный *прил.* 1. hiếm, hiếm (ít) có, hãn hữu; 2. (*исключительный*) đặc biệt

ре́дкость *ж.* 1. (*явление*) (điều, hiện tượng) hiếm có, hãn hữu; не ~ điều thường thấy (thường gặp, không lạ gì); 2. (*вещь*) của hiếm, vật hiếm có, đồ lạ, đồ quý, vật kỳ lạ, kỳ vật; ✧ на ~ đặc biệt, hết sức, rất, hiếm có; э́то на ~ до́брый челове́к đó là một người hết sức (đặc biệt, rất) nhân từ, đó là một người tốt bụng hiếm có

реду́ктор *м. тех.* 1. (*для измерения скорости*) bộ giảm tốc (truyền động); 2. (*для понижения давления*) bộ giảm áp (áp suất)

редукциони́зм *м. филос.* chủ nghĩa quy giản; биологи́ческий ~ chủ nghĩa quy giản sinh học; кибернети́ческий ~ chủ nghĩa quy giản điều khiển học

редукциони́стский *прил.* (thuộc về) chủ nghĩa quy giản, quy giản; ~ подхо́д cách tiếp cận quy giản

редукцио́нный *прил.* (thuộc về) giảm, giảm bớt; khử; giảm, thoái hoá (*ср.* реду́кция 1–3)

реду́кция *ж.* 1. *тех.* (sự) giảm, giảm bớt; ~ давле́ния па́ра giảm áp hơi nước; 2. *хим.* (sự) khử; 3. *биол.* (sự, quá trình) giảm, thoái hoá; 4. *лингв.* (sự) nhược hoá

редуци́рованный *прил. лингв.* nhược hoá

редуци́ровать *несов. и сов.* (*В*) *тех.* giảm, giảm bớt

ре́дьк||а *ж.* 1. (*растение*) (cây) cải củ, cải củ cay (*Raphanas sativus*); 2. *собир.* củ cải, củ cải cay; ✧ э́то мне надое́ло ху́же го́рькой ~ и ≅ cái đó làm tôi ngấy đến mang tai (làm tôi chán như cơm nếp nát, làm tôi chán mớ đời)

реестр *м.* sổ đăng ký (ghi chép, trước bạ, ghi)

режи́м *м.* 1. (*государственный строй*) chế độ, chính thể; демократи́ческий ~ chế độ dân chủ; 2. (*распорядок жизни, труда и т. п.*) chế độ; стро́гий ~ дня chế độ (giờ giấc) hàng ngày nghiêm ngặt; ~ пита́ния chế độ ăn uống; больни́чный ~ chế độ bệnh viện; ~ эконо́мии chế độ tiết kiệm; 3. (*система правил*) chế độ, quy tắc, quy chế; (*условия существования, функционирования*) chế độ, điều kiện, trạng thái, tình trạng; произво́дственный ~ quy chế sản xuất; рабо́чий ~ маши́ны chế độ (quy tắc) làm việc của máy; тепловой ~ расте́ний điều kiện nhiệt độ (chế độ nhiệt) của cây; аварийный ~ trạng thái (tình trạng) sự cố; в ~е реа́льного вре́мени trong chế độ thời gian hiện tại

режи́мн||ый *прил.* (thuộc về) chế độ; ~ая стро́гость tính chất nghiêm ngặt của chế độ; ~ отде́л *спец.* ban (phòng) cơ mật (*cơ quan an ninh, tình báo, v.v...*)

режи́мщик *м. разг. спец.* người làm ở cơ quan cơ mật

режиссёр *м.* (người) đạo diễn; помо́щник ~а phó (trợ lý) đạo diễn

режиссёрск||ий *прил.* (thuộc về) đạo diễn; ~ое дарова́ние tài đạo diễn

режиссу́ра *ж.* 1. (*руководство постановкой*) (sự) đạo diễn, dàn dựng, dựng kịch, dựng phim; 2. *собир.* (*руководители постановки*) các nhà đạo diễn

ре́жущ||ий *прил.* 1. (để) cắt, cắt gọt; ~ инструме́нт dụng cụ cắt gọt; 2. (*резкий*): ~ая боль (cơn) đau nhói, đau buốt, đau chói

реза́к *м.* 1. (*нож*) dao cắt; ~ для карто́на dao cắt carton (cactông); ~ плу́га dao cày; 2. (*для резки металлов*) mỏ cắt; га́зовый ~ mỏ cắt bằng gas (hơi đốt)

ре́зальный *прил.* (để) cắt, thái, xắt

ре́зание *с.* (sự) cắt, thái, xắt

ре́зан||ый *прил.* 1. (*разрезанный*) (đã) cắt, thái, xắt, cắt ra, cắt sẵn, thái sẵn, xắt sẵn; ~ хлеб bánh mì cắt sẵn; ~ые о́вощи rau đã thái (đã xắt, thái sẵn, xắt sẵn); 2.: ~ая ра́на vết chém (cắt, cứa); 3. *спорт.*: ~ уда́р (*в футболе*) cú đá mé (đá má ngoài, đá tạt); (*в волейболе*) cú đánh tạt (đánh xéo); (*в теннисе, пинг-понге*) cú tiu (tiu góc, cắt bóng)

ре́зательный *прил. см.* ре́зальный

ре́зать, разре́зать, заре́зать, вы́резать, сре́зать 1. *сов.* разре́зать (*В*) cắt, cắt... ra; (*ломтями*) thái, xắt, lạng, thái (xắt)... ra, xẻo, lẻo; ~ пиро́г cắt (tét) bánh; ~ мя́со thái (xắt, lạng) thịt; ~ мета́лл cắt (cắt gọt) kim loại; 2. *тк. несов.* (*об острых предметах*) cắt được; нож не ре́жет dao không cắt được, dao cùn (không sắc); 3. *сов.* заре́зать (*В*) (*убивать*) giết, đâm (giết) chết; (*скот*) cắt tiết, chọc tiết, làm (mổ) thịt, làm, mổ; thịt (*разг.*); ~ кур làm (mổ) gà, thịt con gà, chọc tiết (cắt tiết) gà; 4. *сов.* вы́резать (по *Д*, на *П*) khắc, chạm, trổ; ~ по де́реву chạm (chạm trên) gỗ, khắc (khắc lên) gỗ; ~ на ме́ди chạm (chạm trên) đồng; 5. *тк. несов.* (*причинять боль*) cứa đau, làm... đau nhói (đau chói, đau quặn); верёвка ре́жет ру́ку sợi dây cứa đau tay; 6. *сов.* сре́зать (*В*) *разг.* (*на экзамене*) đánh hỏng, đánh rớt, đánh trượt; 7. *сов.* сре́зать *спорт.* (*в футболе*) đá mé, đá má ngoài, đá tạt; (*в волейболе*) đánh tạt, đánh xéo; (*в теннисе, пинг-понге*) cắt bóng, tiu, tiu góc; ~ мяч đá mé (đá má ngoài, đá tạt) quả bóng; ✧ ~ глаз làm chướng mắt (gai mắt); ~ у́хо làm chối tai (chướng tai), chối tai; по живо́му ~ buộc phải hành động gay gắt (quyết liệt) với người thân; ~ пра́вду в глаза́ nói thẳng (nói toạc) vào mặt; nói toạc móng heo (*погов.*)

ре́заться *несов.*: у ребёнка ре́жутся зу́бы đứa bé mọc răng

резви́ться *несов.* nô đùa, đùa giỡn, nhảy nhót, nhảy cẫng

ре́звость *ж.* 1. (sự, tính) lanh lẹn, nhanh nhẹn, linh lợi, vui vẻ, hoạt bát, hiếu động; 2. (*в беге*) tốc độ, độ chạy nhanh, tốc độ phi nhanh; показа́ть хоро́шую ~ (*о лошади*) tỏ rõ tốc độ phi nhanh

ре́звый *прил.* 1. lanh lẹn, nhanh nhẹn, linh lợi, vui vẻ, hoạt bát, hiếu động; 2. (*в беге*) nhanh, chạy nhanh, phi nhanh

резеда́ *ж. бот.* (cây) mộc tê thảo (*Reseda*)

резе́рв *м.* 1. dự trữ, nguồn dự trữ; произво́дственные ~ы nguồn dự trữ sản xuất; 2. *воен.* (*часть войск*) hậu bị quân, quân hậu bị (dự bị), lực lượng hậu bị; 3. *воен.* (*состав военнообязанных*) quân hậu bị (trừ bị); ✧ трудовы́е ~ы nguồn nhân lực (lao động)

резерва́т *м.* 1. (*заказник*) khu bảo tồn; 2. *см.* резерва́ция 2

резерва́ция *ж.* 1. (sự) để dành, giữ lại sẵn, bảo lưu; ~ до́лжности để dành (giữ lại sẵn, bảo lưu) chức vụ; ~ ме́ста để dành (giữ lại sẵn) chỗ; 2. (*место поселения коренного населения*) khu cư trú dành cho thổ dân, khu bảo lưu

резерви́ровать *несов. и сов.* (*В*) dự trữ, để dành, giữ lại, giữ sẵn, bảo lưu; ~ запа́сы продово́льствия để dành (giữ lại) dự trữ lương thực; ~ ме́сто в гости́нице giữ chỗ sẵn ở khách sạn; ~ своё мне́ние bảo lưu (giữ lại) ý kiến của mình

резервист *м. воен.* quân nhân dự bị

резе́рвн||ый *прил.* 1. (để) dự trữ, để dành; ~ фонд quỹ dự trữ; 2. *воен.* dự bị, hậu bị, trừ bị; ~ые войска́ bộ đội dự bị, các đội quân hậu bị

резервуа́р *м.* đồ (bình) chứa; (*бак*) bể (thùng) chứa; нефтяно́й ~ bể chứa dầu

резе́ц *м.* 1. (*инструмент*) dao chạm (khắc, trổ, tiện, cắt, cắt gọt); (*режущая часть*) mũi dao; 2. (*зуб*) răng cửa

резиде́нт *м.* 1. (*в протекторате*) công sứ, khâm sứ, thống sứ; 2. (*иностранец*) (người) kiều dân, ngoại kiều thường trú; 3. (*тайный разведчик*) điệp viên (gián điệp) nằm vùng, điệp (gián điệp) ngầm

резиде́нция *ж.* dinh, phủ, công thự, toà; ~ президе́нта phủ (dinh) tổng thống, dinh (phủ) chủ tịch, tổng thống (chủ tịch) phủ

рези́н||а *ж.* caosu, cao-su; ✧ тяну́ть ~у kéo cưa, câu dầm, kéo dài, ngâm tôm

рези́нка *ж.* 1. (*ластик*) (hòn) tẩy; 2. (*тесьма*) dây chun, dây caosu (cao-su); ✧ жева́тельная ~ kẹo caosu

рези́нов||ый *прил.* 1. (thuộc về) caosu, cao-su; (*из резины*) (bằng) caosu, cao-su; ~ая промы́шленность công nghiệp caosu; ~ая о́бувь giày caosu; 2. *перен. разг.* co giãn, caosu, cao-su; ~ая резоли́юция nghị quyết caosu (*gây ra nhiều cách lý giải*)

резинотка́нев||ый *прил.* (thuộc về) vải caosu; ~ая прокла́дка tấm lót vải caosu; ~ое покры́тие lớp phủ vải caosu

резисте́нтность *ж. спец.* (sức, khả năng) đề kháng, để kháng, chống đỡ, kháng, chống; ~ организ́ма sức đề kháng của cơ thể

резисте́нтный *прил. спец.* có sức đề kháng (để kháng, chống đỡ, kháng, chống)

ре́зка *ж.* (sự) cắt, thái, xắt, cắt gọt

ре́зк||ий *прил.* 1. mạnh, dữ dội, gay gắt, gắt; ~ ве́тер gió dữ dội (giật, mạnh); ~ая боль cơn đau dữ dội (đau nhói, đau chói); 2. (*неприятно действующий*) khó chịu, chói, đanh; ~ го́лос giọng the thé (chối tai); ~ свет ánh sáng chói mắt; ~ за́пах mùi khó chịu (khó ngửi, nặng), nặng mùi; ~ звук tiếng đanh (chối tai); 3. (*отчётливый*) rõ rệt, rõ ràng, rõ nét; (*грубо очерченный*) gãy góc; ~ие черты́ лица́ nét mặt gãy góc; 4. (*внезапный*) đột ngột, bất ngờ; (*значительный*) đáng kể, lớn, nhiều; ~ое похолода́ние trời trở lạnh đột ngột; ~ое повыше́ние цен giá cả tăng vọt (tăng lên đột ngột); 5. (*о движениях*) mạnh mẽ, đột ngột, giật; 6. (*грубый, дерзкий*) xẵng, đanh, gắt, thô, cục cằn, cộc lốc, thô bạo, gay gắt, bốp chát, đốp chát, kịch liệt; ~ тон giọng gay gắt, xẵng giọng; ~ отве́т câu trả lời xẵng (gay gắt, bốp chát, cục cằn, cộc lốc, thô bạo); ~ие возраже́ния những lời phản đối gay gắt (kịch liệt); ~ие слова́ nhưng lời nói xẵng (nặng, thô, đanh, gắt, gay gắt, bốp chát, cục cằn, thô bạo)

ре́зко *нареч.* (một cách) dữ dội; (*внезапно*) (một cách) đột ngột; (*грубо*) (một cách) gay gắt, cục cằn, bốp chát, đốp chát, kịch liệt, xẵng, xõng; (*отчётливо*) (một cách) rõ rệt, rõ ràng, rõ nét; говори́ть ~ nói xẵng (nặng, thô, đanh, gắt, gay gắt, bốp chát, đốp chát, cục cằn, thô bạo); ~ измени́ться thay đổi đột ngột; ~ выделя́ться nổi bật lên rõ rệt

ре́зкост||ь *ж.* 1. (sự, tính chất) dữ dội; (*грубость*) (sự, tính, tính chất) thô bạo, gay gắt cục cằn; ~ кра́сок màu sắc loè loẹt (chói gắt); 2. (*грубое слово*) lời nói nặng (xẵng, thô, gay gắt, cục cằn, bốp chát, đốp chát); наговори́ть друг дру́гу ~ей nặng lời với nhau, nói nhau nặng lời, bốp chát (đốp chát) nhau

резно́й *прил.* (bằng cách) khắc, chạm, trổ

резня́ *ж.* (vụ) thảm sát, tàn sát

резоли́юци||я *ж.* (bản) nghị quyết, quyết nghị; приня́ть ~ю thông qua nghị quyết (quyết nghị)

резо́н *м. разг.* lý, lý lẽ

резона́нс *м.* 1. *физ., тех.* (sự) cộng hưởng; 2. (*в помещениях*) (tính, sự) cộng hưởng, âm hưởng, âm vang, vang dội; 3. *перен.* tiếng vang, (sự) hưởng ứng

резона́тор *м. физ., тех.* (cái, bộ) cộng hưởng

резонёр *м.* kẻ lý sự cùn (lý thuyết hão)

резонёрство *с.* (thói, tính) hay lý sự, lý sự cùn, lý thuyết hão

резонёрствовать *несов.* lý sự, hay lý sự, lý sự cùn, lý thuyết hão

резо́нный *прил.* có lý, hợp lẽ

результа́т *м.* 1. (*конечный итог*) kết quả, hiệu quả; ~ы голосова́ния kết quả bầu cử; быть дово́льным ~ами своего́ труда́ hài lòng về hiệu quả (những kết quả) lao động của mình; 2. (*последствие*) hậu quả, hệ quả; стресс — ~ не́рвного перенапряже́ния stress là hậu quả (hệ quả) của thần kinh quá căng thẳng; 3. (*показатель мастерства, достижения*) kết quả, thành tích, thành tựu, tài nghệ; улу́чшить свой ~ в толка́нии ядра́ nâng cao thành tích (tài nghệ) đẩy tạ của mình; ✧ в ~е а) (*в итоге*) rốt cuộc, rút cục, kết quả là; б) (*вследствие чего-л., благодаря чему-л.*) do đó, vì thế, vì, nhờ đó, nhờ, cho nên, nên chi

результати́вно *нареч.* (một cách) có kết quả, có hiệu quả

результати́вность *ж.* (mức độ) kết quả, hiệu quả

результати́вн||ый *прил.* 1. (*дающий положительный результат*) có kết quả (hiệu quả); ~ая встре́ча cuộc gặp mặt có kết quả; 2. (*добывающийся положительных результатов*) có nhiều thành tích (thành tựu); ~ учёный nhà khoa học có nhiều thành tựu (thành tích); ~ игро́к cầu thủ ghi nhiều bàn thắng; cây làm bàn (*разг.*)

ре́зчик *м.* thợ khắc (chạm); ~ по де́реву thợ khắc (chạm) gỗ

резь *ж.* (cơn) đau chói, đau nhói, đau quặn

резьба́ *ж.* 1. (*вырезывание*) (sự) khắc, chạm, trổ, chạm trổ; ~ по де́реву khắc (chạm) gỗ; 2. (*рисунок*) tranh khắc (chạm); (*узор*) đường sòi (khắc, chạm); 3. *тех.* (sự) ren; треуго́льная ~ ren nhọn, ren tam giác

резюме́ *с. нескл.* 1. (bản, bài) tóm tắt, tóm lược, toát yếu, giản yếu; 2. (*сведения о себе*) tóm tắt (tóm lược) lý lịch

резюми́ровать *несов. и сов.* (*В*) tóm tắt, tóm lược

реи́мпорт *м. эк.* (sự) tái nhập cảng, tái nhập khẩu; tái nhập (*сокр.*)

реинвести́ровать *несов. и сов.* (*В*) *эк.* tái đầu tư

реинвести́ци||я *ж. эк.* 1. (sự) tái đầu tư; 2. (*повторные, дополнительные вложения средств*) *обыкн. мн.*: ~и vốn tái đầu tư

реинкарна́ция *ж. рел.* (sự) tái sinh

рей *м. мор.* trục buồm

рейд I *м. мор.* vũng tàu

рейд II *м.* 1. *воен.* (cuộc) đột kích, tập kích, đột nhập; 2. (*ревизия*) (cuộc) điều tra đột kích, thanh tra đột kích

ре́йдер *м. воен.* hạm tập kích, tập kích hạm

ре́йка *ж.* 1. thanh gỗ, tấm ván; (*отходы лесопиления*) gỗ (ván) bìa; 2. (*для промеров*) thước đo (ngắm, vẽ đường cong), mia; землеме́рная ~ thước đo ruộng (đạc điền); водоме́рная ~ thước đo nước; зубча́тая ~ thanh khía (răng), crê-may-e

ре́йнвейн *м.* (*сорт вина*) vang sông Rhein, rượu Rheinwein

ре́йнджеры *мн.* (*ед.* ре́йнджер *м.*) *воен.* đội biệt kích, đội biệt động (*của Hoa Kỳ*)

рейс *м.* chuyến, chuyến bay, chuyến tàu (xe); обра́тный ~ chuyến về (hồi, trở về, bay về)

рейсови́к *м. разг.* người lái xe chuyến

ре́йсовый *прил.* (theo) chuyến, chuyến nhất định; ~ самолёт máy bay chuyến

рейсфе́дер *м.* tire-ligne, tia-linh, bút kẻ, bút mỏ chim

рейсши́на *ж.* thước chữ T, thước êke

ре́йтинг *м.* 1. *спорт.* rating, chỉ số điểm của kỳ thủ (đấu thủ) (*trong bảng xếp hạng quốc tế về thành tích thể thao qua các trận thi đấu*); 2. *книжн.* rating, chỉ số mức độ tín nhiệm (nổi tiếng, uy tín) (*trong bảng xếp hạng qua các cuộc thăm dò ý kiến*); ~ президе́нта па́дает rating (chỉ số mức độ tín nhiệm) của tổng thống bị tụt; инвестицио́нный ~ rating đầu tư, bảng xếp hạng các nước thuận lợi về đầu tư

ре́йтингов||ый *прил.* (thuộc về) rating, chỉ số điểm, chỉ số mức độ tín nhiệm; ~ая шкала́ thang rating (chỉ số điểm); ~ опро́с cuộc thăm dò ý kiến về rating (chỉ số điểm, chỉ số mức độ tín nhiệm)

рейту́зы *мн.* 1. (*для верховой езды*) quần bó đùi (*để cưỡi ngựa*); 2. (*детские и женские*) quần nịt

рейхста́г *м.* nghị viện (nhà quốc hội) Đức

рек||а́ *ж.* 1. sông; больша́я ~ sông cái, sông lớn; споко́йная ~ dòng sông (con sông) êm đềm; вверх по ~é ngược dòng; вниз по ~é xuôi dòng; 2. *перен.* sông, con sông, dòng sông, dòng; ~ кро́ви sông máu, máu chảy thành sông; ~ жи́зни dòng đời

ре́квием *м.* 1. (*богослужение*) (lễ) cầu hồn; 2. (*музыкальное произведение*) requiem, khúc tưởng niệm, u hồn khúc

реквизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) trưng dụng, trưng thu, trưng tập

реквизи́т *м.* 1. *театр., кино* đạo cụ; теа́тральный ~ đạo cụ sân khấu; 2. *юр. мн.*: ~ы mã ký, (những) dẫn liệu chính thức; ~ ба́нка mã ký (dẫn liệu chính thức) của ngân hàng

реквизи́тор *м. театр., кино* người làm đạo cụ

реквизи́ция *ж.* (sự) trưng dụng, trưng thu, trưng tập

рекла́м||а *ж.* 1. (*мероприятие*) (sự) quảng cáo; (*плакат, объявление*) (tờ, giấy, biển, băng) quảng cáo; световáя ~ quảng cáo bằng đèn điện; теа́тральная ~ quảng cáo sân khấu (tuồng hát), apphich (áp phích) nhà hát; социáльная ~ quảng cáo xã hội (*những đề tài có lợi ích xã hội*); 2. *разг.* (*о ком-л., чём-л.*) (sự) quảng cáo; выступле́ние кри́тика послужи́ло пово́ду отли́чной ~ой phát biểu của nhà phê bình là sự quảng cáo tuyệt vời cho nhà thơ

рекла́мация *ж. торг., эк.* (sự, thư) đòi bồi thường; (*претензия*) yêu sách

рекла́мирование *с.* (sự) quảng cáo

рекла́мировать *несов. и сов.* (*В*) quảng cáo; (*чрезмерно расхваливать тж.*) tâng bốc

рекла́мист *м.* 1. người làm quảng cáo; 2. *разг.* người tự quảng cáo cho mình

рекла́мн||ый *прил.* (thuộc về) quảng cáo; ~ое аге́нтство đại lý (công ty) quảng cáo; ~ая па́уза mấy phút quảng cáo (*trong buổi truyền hình, truyền thanh*)

рекогносци́ровать *несов. и сов.* trinh sát thực địa, trinh sát, do thám, thăm dò, điều tra

рекогносци́ровка *ж.* (cuộc, sự) trinh sát thực địa, trinh sát, do thám, tình báo, thăm dò, điều tra

рекогносци́ровочный *прил.* (thuộc về, để) trinh sát thực địa, trinh sát, do thám

рекоменда́тельн||ый *прил.* 1. (để) giới thiệu, tiến cử, đề cử; ~ое письмо́ thư giới thiệu; 2. (để) khuyên, khuyến nghị; ~ спи́сок литерату́ры danh mục sách báo được khuyên nên đọc

рекоменда́ция *ж.* 1. (sự) giới thiệu, tiến cử, đề cử; 2. (*благоприятное письмо, устный отзыв*) thư giới thiệu (tiến cử, đề cử), lời giới thiệu (tiến cử, đề cử); 3. (*совет, предложение*) (lời) khuyên, khuyến nghị, kiến nghị

рекоменд||ова́ть *несов. и сов.* 1. giới thiệu, tiến cử, đề cử; 2. (*советовать*) khuyên, khuyến nghị, kiến nghị; врач ~у́ет дие́ту и здоро́вый о́браз жи́зни bác sĩ khuyên cần phải theo đúng chế độ ăn uống và có lối sống lành mạnh

рекоменд||ова́ться *несов.* 1. tự giới thiệu; 2.: ~у́ется cần, phải, cần phải, cần thiết

реконструи́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. tái thiết, xây dựng (kiến thiết, kiến tạo, tổ chức) lại, cải tổ, chấn chỉnh; 2. (*воссоздавать, восстанавливать по описаниям*) tái tạo, phục nguyên, xây dựng (khôi phục) lại

реконструи́роваться *несов. и сов.* (được) tái thiết, xây dựng lại, kiến thiết lại, kiến tạo lại, tổ chức lại, khôi phục lại, cải tổ, chấn chỉnh; (được) tái tạo, phục nguyên, xây dựng (khôi phục) lại (*ср.* реконструи́ровать)

реконструкти́вный *прил.* (thuộc về) tái thiết, xây dựng lại, kiến thiết lại, tổ chức lại, cải tổ, chấn chỉnh; ~ пери́од thời kỳ tái thiết (xây dựng lại, khôi phục lại)

реконстру́кция *ж.* 1. (sự) tái thiết, xây dựng lại, kiến thiết lại, kiến tạo lại, tổ chức lại, cải tổ, chấn chỉnh; 2. (*воссоздание по описаниям*) (sự) tái tạo, phục nguyên, xây dựng lại, khôi phục lại

реко́рд *м.* kỷ lục; установи́ть ~ lập kỷ lục; поби́ть ~ phá kỷ lục

рекорди́зм *м. неодобр.* (thói) quá ham lập kỷ lục, chạy theo kỷ lục

рекорди́ст *м., ~ка ж.* 1. người lập kỷ lục; 2. (*животное*) con vật lập kỷ lục

реко́рдн||ый *прил.* (là) kỷ lục; ~ые достиже́ния những thành tích kỷ lục

рекордсме́н *м., ~ка ж.* vận động viên lập kỷ lục

рекреацио́нн||ый *прил.* (thuộc về) giải trí; ~ое вре́мя thời gian giải trí

рекреа́ци||я *ж.* 1. (sự) giải trí; вы́делить сре́дства на ~ю рабо́чих заво́да chi tiền cho việc giải trí của công nhân nhà máy; 2. (*зал*) phòng (sân) giải trí; войти́ в ~ю vào phòng giải trí

рекру́тингов||ый *прил.*: ~ое аге́нтство эк. đại lý tuyển dụng (tuyển người)

ре́ктор *м.* giám đốc (hiệu trưởng) trường đại học; ~ университе́та giám đốc (hiệu trưởng) trường đại học tổng hợp

ректора́т *м.* ban giám đốc (ban giám hiệu) trường đại học; (*помещение*) phòng giám đốc (hiệu trưởng) trường đại học

рекупера́тор *м. тех.* máy (thiết bị) thu hồi nhiệt

рекупера́ция *ж.* (sự) thu hồi; ~ тепла́ thu hồi nhiệt

релаксáция *ж.* 1. *физ.* (sự) phục hồi; 3. *мед.* (sự) thư giãn, làm mềm giãn, làm mềm nhũn; 3. *психол.* (sự) làm dịu căng thẳng thần kinh

реле́ *с. нескл. эл.* rơle, rơ-le

реле́йный *прил. эл.* (thuộc về) rơle, rơ-le

религиове́д *м.* nhà tôn giáo học, chuyên viên nghiên cứu về tôn giáo

религиове́дение *с.* tôn giáo học, (khoa) nghiên cứu về tôn giáo

религио́зность *ж.* (tính, tính chất) sùng đạo, ngoan đạo

религио́зный *прил.* 1. (thuộc về) tôn giáo, đạo, giáo; 2. (*о человеке*) tin đạo, theo đạo, sùng đạo, ngoan đạo

рели́гия *ж.* tôn giáo, đạo, giáo; христиа́нская ~ Kitô (Cơ Đốc) giáo, đạo Kitô (Cơ Đốc)

рели́квия *ж.* 1. *рел.* thánh tích, thánh vật, thánh di; 2. *перен.* (*вещь*) di vật, kỷ vật, vật kỷ niệm; семе́йная ~ di vật (kỷ vật, vật kỷ niệm) của gia đình

рели́кт *м.* loài (vật, hiện tượng) sót lại; женьше́нь — ~ третичного пери́ода nhân sâm là loài sót lại của kỷ Đệ tam; ~ про́шлого vật sót lại của quá khứ, di sản quá khứ

рели́ктов||ый *прил.* (thuộc về) loài sót lại, vật sót lại; ~ые живо́тные những động vật cổ sót lại

рельеф *м.* 1. (*изображение*) hình nổi; вышива́ть ~ом thêu nổi; прощу́пывать ~ букв sờ hình nổi của chữ cái (*cách đọc chữ của người mù*); 2. (*скульптурное произведение*) phù điêu, hình khắc (đắp) nổi; ~ы дре́внего собо́ра những phù điêu của ngôi nhà thờ cổ; 3. (*местности*) địa hình; ~ морско́го дна địa hình đáy biển

рельефно *нареч.* 1. (một cách) nổi lên, dô lên, giô lên, nhô lên; ~ выделя́ться nổi rõ lên, nổi bật lên, nổi lên rõ rệt; 2. *перен.* (*выразительно*) (một cách) nổi bật, nổi rõ, rõ nét, sắc nét, đậm nét, rõ ràng, rõ rệt, hiển nhiên

рельефность *ж.* (tính chất) nổi lên, dô lên, nhô lên; 2. *перен.* (tính chất) nổi bật, rõ nét, rõ rệt, hiển nhiên

рельефный *прил.* 1. (*выпуклый*)) nổi (dô, giô, nhô) lên; 2. *перен.* (*выразительный*) nổi bật, nổi rõ, rõ (sắc, đậm) nét, rõ ràng, rõ rệt, hiển nhiên

рельс *м.* đường ray, ray; сходи́ть с ~ов trật đường ray; ✧ поста́вить что-л. на ~ы làm cái gì chạy, đưa cái gì đi vào nền nếp

ре́льсов||ый *прил.* (thuộc về) đường ray, ray; ~ путь đường ray; ~ая сеть mạng lưới đường ray

ре́льсопрока́тный *прил.*: ~ заво́д nhà máy cán ray

ре́льсоукла́дчик *м.* máy đặt ray

релятиви́зм *м. филос.* tương đối luận, thuyết (chủ nghĩa) tương đối

релятиви́ст *м. филос.* người theo tương đối luận

релятиви́стск||ий *прил.* 1. *филос.* (thuộc về) tương đối luận, chủ nghĩa tương đối, thuyết tương đối; 2. *физ.* (theo) thuyết tương đối (*của Einstein*); ~ая ско́рость tốc độ (vận tốc) theo thuyết tương đối (*gần bằng tốc độ ánh sáng*)

релятивность *ж. книжн.* (sự, tính chất) tương đối, tương quan

релятивный *прил. книжн.* tương đối, tương quan

рема́рка *ж.* 1. chú thích, chú giải, lời chú; 2. *театр.* lời ghi chú (*trong vở kịch của nhà soạn kịch*)

реме́йк *м. см.* римейк

ремённый *прил.* (bằng) curoa, cua-roa, đai truyền, đai; ~ при́вод (dây) curoa, cua-roa, đai truyền, đai

рем||е́нь *м.* 1. (*полоса кожи*) dây (đai, quai) da; (*пояс*) nịt (thắt lưng) da, đai; ~ для пра́вки бритв dây (đai) da để liếc dao cạo; продéть в бри́оки ~ xỏ nịt (thắt lưng) da vào quần; стяну́ть чемода́н ~ня́ми thắt quai da của vali; 2. *тех.* curoa, cua-roa, đai truyền, đai; переда́точный ~ curoa, đai truyền

реме́сленник *м.* 1. thợ thủ công; phó (*разг.*); 2. *перен. пренебр.* người làm chiếu lệ; (*о плохом писателе*) nhà văn xoàng, thợ thơ; 3. *разг.* (*ученик ремесленного училища*) học viên trường dạy nghề

реме́сленничество *с.* nghề thủ công, thủ công nghiệp, tiểu công nghiệp

реме́сленн||ый *прил.* 1. (thuộc về) nghề thủ công, thủ công nghiệp, tiểu công nghiệp; ~ое произво́дство nền sản xuất thủ công, thủ công nghiệp, tiểu công nghiệp; 2. (*примитивный, неискусный*) thô sơ, thô lậu, sơ lược, hời hợt, vụng về; 3. *перен.* (*шаблонный*) rập khuôn, không sáng tạo; ✧ ~ое учи́лище trường dạy nghề

ремесло́ *с.* nghề thủ công, thủ công nghiệp, tiểu công nghiệp; (*профессия*) nghề, nghề nghiệp; сапо́жное ~ nghề đóng giày (thợ giày); пло́тничное ~ nghề mộc (thợ mộc)

ремешо́к *м. разг. уменьш.* dây, quai (*nhỏ*); ~ сандáлии quai dép; ~ нару́чных часо́в dây đồng hồ đeo tay

реми́з *м. карт.* tiền phạt

реминисце́нци||я *ж. книжн.* 1. (*смутное воспоминание*) (sự) nhớ lại mang máng, hồi ức, hồi tưởng; ~и про́шлого những hồi ức (điều nhớ lại mang máng) thời đã qua; 2. (*в поэзии, музыке и т. п.*) hơi hướng, hơi hướm; ~и романти́зма в совреме́нной поэ́зии hơi hướng (hơi hướm) của chủ nghĩa lãng mạn trong thơ ca hiện đại

ремо́нт I *м.* (sự) sửa chữa, tu sửa; (*дома, квартиры тж.*) (sự) tu bổ, tân trang; находи́ться в ~е đang được sửa chữa, đang được tu sửa

ремо́нт II *м. воен. уст.* (sự) bổ sung ngựa chiến

ремонти́рование *с. см.* ремо́нт I

ремонти́ровать, отремонти́ровать (*В*) sửa chữa, tu sửa; (*дом, квартиру тж.*) tu bổ, tân trang

ремо́нтн||ый *прил.* (thuộc về) sửa chữa, tu sửa; tu bổ, tân trang (*ср.* ремо́нт); ~ая мастерска́я xưởng sửa chữa (tu sửa)

ренега́т *м.*, **~ка** *ж.* kẻ phản bội

ренега́тский *прил.* (thuộc về) kẻ phản bội, phản bội; ~ посту́пок hành động phản bội

ренега́тство *с.* hành động (thái độ) phản bội

Ренессáнс *м.* 1. *ист.* thời đại Phục Hưng; эпóха Ренессáнса thời đại Phục Hưng; 2. *архит.* kiểu thức (phong cách) thời đại Phục Hưng; италья́нский ~ kiểu thức (phong cách) thời đại Phục Hưng của Italia

ре́ний *м. хим.* reni

реноме́ *с. неизм.* danh giá, thanh danh, danh tiếng, tiếng tăm, tiếng

ре́нта *ж. эк.* lợi tức, doanh lợi, lợi nhuận, tức, tô tức; земе́льная ~ địa tô, tô

рента́бельность *ж.* (sự, khả năng) sinh lợi, doanh lợi, có lợi nhuận

рента́бельн||ый *прил.* sinh lợi, có doanh lợi, có lợi nhuận; ~ое хозя́йство doanh nghiệp sinh lợi (có doanh lợi, có lợi nhuận)

рентге́н *м.* 1. (*просвечивание*) (sự) soi điện quang, soi X quang, soi roentgen, soi rơngen; soi điện, chiếu điện (*разг.*); 2. (*аппарат*) máy điện quang (X quang, roentgen, rơngen)

рентге́нов: ~ы лучи́ tia X (roentgen, rơngen), X quang, quang tuyến X (roentgen, rơngen), điện quang

рентге́новск||ий *прил.* (thuộc về) tia X, tia roentgen, tia rơngen, X quang, điện quang; ~ сни́мок phim điện quang (X quang, roentgen); ~ кабине́т phòng điện quang (X quang, roentgen); ~ая астроно́мия thiên văn học roentgen; ~ телеско́п kính viễn vọng roentgen

рентгенограмма *ж.* phim điện quang (X quang, roentgen, rơngen)

рентгенография *ж.* (sự) chụp điện quang, chụp X quang, chụp roentgen

рентгенодиагно́стика *ж.* (sự) chẩn đoán bằng điện quang, chẩn đoán bằng X quang, chẩn đoán bằng roentgen

рентгено́лог *м.* bác sĩ điện quang, chuyên viên X quang (roentgen)
рентгеноло́гия *ж.* điện quang (X quang, roentgen, rơngen) học
рентгеноскопи́я *ж.* (sự) soi điện quang, soi X quang, soi roentgen, soi rơngen; soi điện, chiếu điện (*разг.*)
рентгенотерапи́я *ж. мед.* liệu pháp điện quang (X quang, roentgen, rơngen, quang tuyến)
реорганизацио́нный *прил.* (thuộc về) cải tổ, tổ chức lại, chấn chỉnh tổ chức
реорганиза́ция *ж.* (sự) cải tổ, tổ chức lại, chấn chỉnh tổ chức; ~ а́рмии cải tổ (tổ chức lại) quân đội
реорганизова́ть *несов. и сов.* (*В*) cải tổ, tổ chức lại, chấn chỉnh tổ chức; ~ систе́му образова́ния cải tổ (tổ chức lại) hệ thống giáo dục
реорганизова́ться *несов. и сов.* (được) cải tổ, tổ chức lại
реоста́т *м. физ.* máy biến trở
ре́п||а *ж.* 1. (*растение*) cây cải củ tía (*Brassica rapa rapifera*); 2. (*собир.*) củ cải tía; ✧ про́ще па́реной ~ы ≅ dễ ợt, dễ như bỡn (như trở bàn tay)
репарацио́нн||ый *прил.* (thuộc về) bồi thường chiến phí, bồi thường chiến tranh; ~ые платежи́ những khoản trả tiền bồi thường chiến phí (chiến tranh)
репара́ция *ж.* 1. *мн.* ~и (tiền, khoản, sự) bồi thường chiến phí, bồi thường chiến tranh; 2. *биол.* (khả năng) chữa lại (*của tế bào sinh vật*)
репатриа́нт *м.* người hồi hương (trở về nước)
репатриа́ция *ж.* (sự) cho hồi hương, cho trở về nước, đưa về nước; hồi hương, trở về nước; ~ военнопле́нных cho tù binh hồi hương (trở về nước)
репатрии́ровать *несов. и сов.* (*В*) cho... hồi hương (trở về nước), đưa về nước
репатрии́роваться *несов. и сов.* hồi hương, trở về nước
репе́й *м. разг. см.* репе́йник
репе́йник *м.* 1. (*растение*) (cây) ngưu bàng (*Agrimonia eupatorium*); 2. (*плод*) (quả, trái) ngưu bàng
репелле́нты *мн.* (*ед.* репелле́нт *м.*) chất xua đuổi sâu bọ
репе́р *м. геод.* chuẩn, mốc
ре́перн||ый *прил.*: ~ая ли́ния đường quy chiếu
репертуа́р *м.* kịch mục, các tiết mục biểu diễn, vốn tiết mục; ✧ в своём ~е кто-л. *ирон.* ai cứ làm theo cung cách muôn thuở của mình
репети́ровать, прорепети́ровать (*В*) 1. (*выступление*) diễn tập, diễn thử, tập duyệt; 2. *тк. несов.* (*ученика*) dạy kèm, kèm
репети́тор *м.* thầy dạy kèm
репети́торство *с.* nghề dạy kèm
репети́торствовать *несов.* dạy kèm, làm nghề dạy kèm
репети́ция *ж.* (cuộc) diễn tập, diễn thử, tập duyệt; генера́льная ~ tổng diễn tập, tổng duyệt
ре́плика *ж.* 1. (*ответ*) (lời) đáp lại, đối đáp; (*возражение*) (lời) phản ứng, bác lại, đập lại; phản pháo (*шутл.*); (*замечание*) (lời) nhận xét; 2. *юр.* (*возражение*) (lời) phản bác, kháng biện; 3. *театр.* câu đối đáp
репо́лов *м. зоол.* chim sẻ lanh (*Acanthis cannabina*)
репорта́ж *м.* 1. (*сообщение*) (bài, sự) tường thuật, phóng sự; ~ по ра́дио о футбо́льном ма́тче tường thuật trên đài về trận đấu bóng; 2. (*род занятий*) (sự, việc) tường thuật
репортёр *м.* phóng viên, người tường thuật; газе́тный ~ phóng viên báo
репортёрск||ий *прил.* (thuộc về) phóng viên, người tường thuật; ~ая заме́тка bài của phóng viên
репортёрство *с.* nghề phóng viên
репрезентати́вн||ый *прил.* (có tính chất) tiêu biểu, đại biểu; ~ опро́с *социол.* thăm dò (trưng cầu) ý kiến tiêu biểu; ~ые ци́фры ана́лизов những số liệu tiêu biểu (đại biểu) của các phân tích
репресса́лии *мн.* (*ед.* репресса́лия *ж.*) (sự) trả đũa
репресси́вн||ый *прил.* (để) đàn áp, trấn áp; ~ые де́йствия những hành động đàn áp (trấn áp); ~ые ме́ры biện pháp trấn áp (đàn áp, trừng trị); ~ режи́м chế độ dựa trên sự đàn áp
репресси́рованн||ый 1. *прич.* bị đàn áp (trấn áp); ~ая литерату́ра văn chương bị đàn áp (bị cấm đoán); ~ые гра́ждане các công dân bị đàn áp; 2. *м.* người bị đàn áp (trấn áp)
репресси́ровать *несов. и сов.* (*В*) đàn áp, trấn áp
репре́сси||я *ж.* 1. (sự, cuộc, vụ) đàn áp, trấn áp; 2. *разг.* (*запрет*) (sự) cấm, cấm đoán; рома́н попа́л под ~ю cuốn tiểu thuyết đã bị cấm
репри́за *ж.* 1. *муз.* phần tái hiện; 2. (*в цирке, на эстраде*) tiết mục hài ngắn
репри́нт *м.* (sự) tái bản, in thêm
репрогра́фи||я *ж.* (sự, thuật) sao chụp, chụp lại, in lại; совре́менные сре́дства ~и các phương tiện sao chụp hiện đại
репроду́ктор *м.* loa truyền thanh; loa (*сокр.*)
репроду́кция *ж.* 1. (*воспроизведение*) (sự) sao chụp, chụp lại, in lại; 2. (*картина*) phiên bản, bản sao, tranh sao chụp; 3. *психол.* (sự) tái hiện trong trí nhớ, nhớ lại; 4. *биол.* (sự) sinh sản
репти́лия *ж.* 1. *зоол.* lớp (loài) Bò sát (*Reptilia*); 2. *перен.* bồi bút, văn nô, báo chí bồi bút
репти́льн||ый *прил.*: ~ ая пре́сса *пренебр.* báo chí bồi bút
репута́ци||я *ж.* danh giá, thanh danh, danh tiếng, tiếng tăm; тиếng (*сокр.*); незапя́тнанная ~ danh giá trong sạch, thanh danh không chút gợn bẩn; по́льзоваться хоро́шей ~ей được tiếng thơm (tiếng tốt), có danh tiếng
ре́пчатый *прил.*: ~ лук hành (hành tây) khô
ресни́цы *мн.* (*ед.* ресни́ца *ж.*) lông mi
респекта́бельность *ж.* (sự, tính chất) khả kính, đáng kính, danh giá, bề thế; đàng hoàng, đường bệ, oai vệ; có uy tín, được tín nhiệm, có tiếng, sang trọng (*ср.* респекта́бельный)
респекта́бельн||ый *прил.* 1. (*вызывающий уважение*) khả kính, đáng kính, danh giá, bề thế; (*солидный*) đàng hoàng, đường bệ, oai vệ; ~ая семья́ một gia đình khả kính (đáng kính, danh giá, bề thế), danh gia; ~ вид vẻ đường bệ (đàng hoàng, oai vệ); ~ая вне́шность vẻ ngoài oai vệ (đường bệ); 2. (*престижный*) có uy tín, được tín nhiệm, có tiếng, sang trọng, bề thế; sang, sộp (*разг.*); ~ая фи́рма một công ty được tín nhiệm (có tiếng, bề thế); ~ оте́ль khách sạn sang trọng (có tiếng, bề thế, loại sang, loại sộp)
респира́тор *м.* bình (máy) thở, máy hô hấp
респонде́нт *м. социол.* người trả lời phỏng vấn (*trong cuộc thăm dò dư luận*)
респу́блика *ж.* (*строй*) (nền, chế độ) cộng hoà; (*страна*) (nước) cộng hoà; dân quốc (*уст.*); парла́ментская ~ cộng hoà đại nghị; буржуа́зная ~ cộng hoà tư sản; социалисти́ческая ~ cộng hoà xã hội chủ nghĩa; наро́дная демократи́ческая ~ cộng hoà dân chủ nhân dân
республика́нец *м.* 1. người theo (đấu tranh cho) chế độ cộng hoà; 2. (*член*

республиканской партии) đảng viên cộng hoà

республика́нский *прил.* (thuộc về) cộng hoà

рессо́ра *ж.* lò xo, díp, nhíp

рессо́рный *прил.* (thuộc về) lò xo, díp, nhíp

реставра́тор *м.* 1. người phục chế (trùng tu); ~ ста́рых карти́н nhà phục chế tranh cổ; 2. *полит.* người khôi phục (phục hồi, phục hưng)

реставрацио́нн||ый *прил.* (thuộc về) phục chế, trùng tu, tu bổ, tu sửa, tu tạo

реставра́ция *ж.* 1. (sự) phục chế, trùng tu, tu bổ, tu sửa, tu tạo; 2. *полит.* (sự) khôi phục, phục hồi, phục hưng, trung hưng; 3. Реставра́ция *ист.* thời kỳ Trung hưng

реставри́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. phục chế, trùng tu, tu bổ, tu sửa, tu tạo; 2. *полит.* khôi phục, phục hồi, phục hưng, trung hưng

реститу́ция *ж.* 1. *юр.* (sự) hoàn trả, hoàn lại, trả lại; 2. *биол.* (sự) khôi phục lại

ре́стлинг *м. спорт.* (*борьба*) (võ) wresling

рестора́н *м.* tiệm (hiệu) ăn, hiệu cao lâu; phạn điếm (*уст.*)

рестора́нный *прил.* (thuộc về) tiệm ăn, hiệu ăn, hiệu cao lâu; ~ орке́стр ban nhạc của tiệm ăn (hiệu ăn)

рестора́нчик *м.* hàng (quán) ăn, nhà hàng

рестри́кция *ж. эк.* 1. (sự) hạn chế, thu hẹp (*sản xuất, bán hàng, xuất khẩu để tăng lợi nhuận*); 2. (sự) hạn chế số tiền tín dụng (*để chống lạm phát*)

реструктуриза́ция *ж.* (sự) tái cấu trúc; ~ до́лга tái cấu trúc nợ

ресу́рс *м.* 1. *тк. мн.*: ~ы nguồn dự trữ, tài nguyên, nguồn; челове́ческие, людски́е ~ы nguồn nhân lực, kho người; материа́льные ~ы nguồn vật lực, kho của; приро́дные ~ы tài nguyên thiên nhiên; 2. *тех.* tuổi thọ, khả năng kỹ thuật; ~ дви́гателя tuổi thọ của động cơ; 3. *информ.* nguồn; интерне́тный ~ nguồn dữ liệu (dẫn liệu)

рети́вый *прил.* 1. cần mẫn, cần cù, chuyên cần, siêng năng; (*резвый*) lanh lợi, linh lợi, nhanh nhẹn, lanh lẹn; 2. (*пылкий*) hăng hái, nồng nhiệt

рети́на *ж. анат.* võng mạc

ретóрта *ж.* bình cổ cong

ретрансли́ровать *несов. и сов.* (*В*) *радио* chuyển (tiếp) phát, tiếp âm lại

ретрансляцио́нн||ый *прил. радио* (để) chuyển phát, tiếp phát, tiếp âm lại; ~ая ста́нция đài chuyển phát (tiếp âm lại)

ретрансля́ция *ж. радио* (sự) chuyển phát, tiếp phát, tiếp âm lại

ре́тро *неизм.* 1. *с.* retro, hồi cố, (đồ, vật, kiểu, cái) cổ; люби́тель ~ người thích hồi cố, người sùng cổ (cái cổ, đồ cổ, vật cổ, kiểu cổ); мо́да на ~ thời trang retro (hồi cố, theo kiểu cổ); э́то не ~ đó không phải là chuyện quá khứ (điều đã qua); 2. *в знач. прил.* retro, cổ, hồi cố; ме́бель в сти́ле ~ đồ gỗ theo phong cách retro (cổ)

ретрогра́д *м. книжн.* người thoái bộ (lạc hậu, thụt lùi, hủ lậu, thủ cựu)

ретрогра́дн||ый *прил. книжн.* thoái bộ, lạc hậu, thụt lùi, hủ lậu, thủ cựu; ~ые взгля́ды những quan điểm thoái bộ (lạc hậu, hủ lậu)

ретро-мо́да *ж.* mốt retro, thời trang retro (hồi cố, theo kiểu cổ)

ретроиску́сство *с.* nghệ thuật retro (hồi cố)

ретроспекти́ва *ж. книжн.* (*взгляд, обозрение*) (sự) nhìn lại quá khứ, hồi cố

ретроспекти́вно *нареч. книжн.* (một cách) retro, hồi cố, nhìn lại quá khứ; ~ изуча́ть фа́кты nghiên cứu các sự kiện bằng cách nhìn lại quá khứ

ретроспекти́вный *прил. книжн.* (để) hồi cố, nhìn lại quá khứ; ~ пока́з кинофи́льмов chiếu retro (hồi cố) những bộ phim cũ, chiếu lại những phim chiếu bóng thời qua; обзо́р носи́л ~ хара́ктер bài tổng quan có tính chất hồi cố (nhìn lại quá khứ)

ретушёвка *ж. см.* ретуши́рование

ретушёр *м.* thợ retouche (sửa ảnh, sửa phim)

ретуши́рование *с.* (sự) retouche, rơtut, sửa ảnh, sửa phim

ретуши́ровать *несов. и сов.* (*В*) làm retouche (rơtut), sửa ảnh, sửa phim, sửa

ре́тушь *ж.* 1. *см.* ретуши́рование; 2. (*результат*) vết retouche (rơtut), dấu sửa; на фотогра́фии заме́тна ~ trên bức ảnh lộ rõ dấu retouche (rơtut)

рефера́т *м.* 1. (bài, bản) lược thuật, tóm lược, tóm tắt, trích yếu, trình bày tóm tắt; 2. (*доклад* (bài, bản) thuyết trình

рефера́тивный *прил.* (có tính chất) lược thuật, tóm lược, tóm tắt; ~ журна́л tạp chí lược thuật (*các bài báo khoa học đã xuất bản*)

рефера́тн||ый *прил.* (thuộc về) lược thuật, tóm lược, tóm tắt; ~ая фо́рма изложе́ния trình bày dưới dạng lược thuật

референду́м *м.* (cuộc) trưng cầu dân ý, trưng cầu ý dân

рефере́нт *м.* 1. người làm lược thuật, tóm lược, tóm tắt; 2. (*должностное лицо*) cán sự; (*консультант*) chuyên viên, tư vấn; ~ по Да́льнему Восто́ку chuyên viên (tư vấn) về Viễn Đông

ре́фери́ *м. спорт.* trọng tài

рефери́рование *с.* (sự) lược thuật, tóm lược, tóm tắt, trích yếu

рефери́ровать *несов. и сов.* lược thuật, tóm lược, tóm tắt, trích yếu, trình bày tóm tắt

рефле́кс *м.* phản xạ; коле́нные ~ы phản xạ bánh chè; усло́вный ~ phản xạ có điều kiện; безусло́вный ~ phản xạ không điều kiện

рефле́ксия *ж. книжн.* (sự) phản tư, phản tỉnh

рефлексо́лог *м.* nhà phản xạ học, chuyên viên về phản xạ

рефлексоло́гия *ж.* phản xạ học

рефлекти́вн||ый *прил.* 1. (thuộc về) phản xạ; ~ая де́ятельность организма hoạt động phản xạ của cơ thể; 2. (*непроизвольный*) bất giác, không cố ý, vô tình; ~ое движе́ние một động tác bất giác (không cố ý, vô tình)

рефле́ктор *м.* 1. (*отражатель лучей*) gương (vật) phản xạ, choá đèn; 2. (*обогревательный прибор*) lò sưởi điện; 3. (*телескоп*) kính viễn vọng phản xạ

рефлекторско́п *м.* kính phản xạ

рефо́рма *ж.* (cuộc, sự) cải cách, canh tân, cải lương, duy tân

реформа́тор *м.* nhà cải cách (canh tân)

реформа́торск||ий *прил.* (thuộc về) nhà cải cách, nhà canh tân, cải cách, canh tân

реформа́торство *с.* (hoạt động) cải cách, canh tân

реформа́ция *ж. ист.* (phong trào, cuộc) Cải cách tôn giáo (*ở Tây Âu thế kỷ 16*)

реформи́зм *м.* chủ nghĩa cải lương

реформи́рование *с.* (sự) cải cách, canh tân, cải lương, duy tân

реформи́ровать *несов. и сов.* (*В*) cải cách, canh tân, cải lương, duy tân

реформи́ст *м.* người theo chủ nghĩa cải lương

рефракто́метр *м. физ.* khúc xạ kế

рефра́ктор *м.* kính viễn vọng khúc xạ

рефра́кция *ж. физ.* (sự) khúc xạ

рефре́н *м.* điệp khúc

рефрижера́тор *м.* 1. (*часть холодильной машины*) máy (bộ phận) làm lạnh, máy sinh hàn; 2. (*судно*) tàu đông lạnh (ướp lạnh); (*вагон*) toa đông lạnh (ướp lạnh); (*автомобиль*) xe đông lạnh (ướp lạnh)

рефрижера́торн||ый *прил.* (để) làm lạnh, sinh hàn, đông lạnh, ướp lạnh; ~ое су́дно tàu đông lạnh (ướp lạnh)

рехну́ться *сов. разг.* điên, phát điên, phát khùng, điên loạn, loạn óc

рецензе́нт *м.* người phê bình (nhận xét, điểm sách báo)

рецензи́ровать, прорецензи́ровать (*В*) phê bình, nhận xét, điểm

реце́нзия *ж.* (bài) phê bình, nhận xét, điểm sách, điểm báo

реце́пт *м.* 1. (*врача*) đơn (toa, bài, phương) thuốc, công thức pha chế; đơn, toa (*сокр.*); э́тот препара́т отпуска́ется то́лько по ~у врача́ loại thuốc này chỉ bán theo đơn bác sĩ; пригото́вить ка́пли в соотве́тствии с ~ом bào chế thuốc nước theo đúng công thức pha chế; вы́писать ~ на но́вые очки́ viết toa để mua kính mới; 2. (*способ изготовления*) công thức, công thức pha chế; *перен. разг.* công thức, cẩm nang; ~ ва́рки стекла́ công thức nấu thuỷ tinh; кулина́рные ~ы công thức nấu ăn; гото́вый ~ công thức có sẵn

рецепту́ра *ж.* 1. *мед.* dược chính; 2. (*совокупность сведений*) (toàn bộ) công thức, công thức pha chế; ~ духо́в công thức pha chế nước hoa

рецесси́вность *ж. биол.* (tính) tiềm ẩn, ẩn, lặn

рецесси́вный *прил. биол.* tiềm ẩn, ẩn, lặn

реце́ссия *ж. эк.* (sự) suy trầm (*khi đà tăng trưởng giảm liền trong hai quý*)

рециди́в *м.* 1. (sự) tái phát, tái phạm, mắc lại, lập lại; 2. *мед.* (sự) tái phát; 3. *юр.* (sự) tái phạm; ~ преступле́ния tái phạm trọng tội

рецидиви́ст *м.* kẻ tái phạm; вор-~ tên trộm tái phạm

реципие́нт *м. мед.* người được truyền máu (được cấy mô) (*của người hiến*)

речев||о́й *прил.* (thuộc về) nói, tiếng nói, nói năng, ăn nói, ngôn ngữ; ~ы́е на́выки kỹ năng nói năng, tài ăn nói; ~а́я культу́ра văn hoá nói năng; ~ аппара́т cơ quan của tiếng nói, bộ máy phát âm

рече́ние *с.* thành ngữ

речи́стость *ж.* tài ăn nói, khẩu tài, (tính) thích nói, hay nói, mau miệng

речи́стый *прил. разг.* thích nói, hay nói, mau miệng, lợi khẩu

речита́тив *м. муз.* (lối) hát nói : ✧ говори́ть, чита́ть ~ом ngâm nga

ре́чка *ж.* sông con, sông nhỏ, ngòi, hói

речн||о́й *прил.* (thuộc về) sông, sông ngòi; (*живущий в реке*) (ở) sông; ~о́е су́дно tàu thuỷ chạy sông, tàu chạy trên sông; ~о́е сообще́ние ngành vận tải đường sông, ngành thuỷ vận; ~ порт giang cảng, cảng sông; ~ вокза́л ga giang cảng (cảng sông); ~а́я ры́ба cá sông

реч||ь *ж.* 1. (*способность говорить*) (sự, khả năng) nói, nói năng, ăn nói; о́рганы ~и các cơ quan để nói; разви́тие ~и phát triển của khả năng nói năng; дар ~и khẩu tài, tài nói năng; 2. (*язык*) ngôn ngữ, ngữ ngôn, tiếng nói, ngôn từ; tiếng (*сокр.*); развива́ть на́выки у́стной ~и rèn luyện lời ăn tiếng nói (kỹ năng nói năng, cách ăn nói); ру́сская ~ tiếng Nga, Nga ngữ; 3. (*манера говорить*) lối (cách) nói; о́бразная ~ lối (cách) nói hình ảnh, lối (cách) nói dùng hình tượng, lối (cách) nói bóng bẩy; 4. (*произношение*) (cách) phát âm, nói; о́кающая ~ cách phát âm (cách nói) nhấn chữ ô; 5. (*то, что говорят*) lời (tiếng) nói; 6. *разг.* (*беседа*) câu chuyện; ~ шла о поли́тике đã nói chuyện về chính trị; ~ идёт о том, что́бы... đang nói về việc phải..; слу́чай, о кото́ром идёт ~ trường hợp (chuyện) mà chúng ta đang nói; о чём ~? đang nói chuyện gì thế?, đang nói về cái gì thế?; об э́том и ~и не́ было chưa hề nói gì đến việc đó cả, chưa bao giờ nói đến điều đó cả; не об э́том ~ không phải nói về điều (chuyện) đó; об э́том не мо́жет быть и ~и điều đó hoàn toàn không được; завести́ ~ о чём-л. khơi mào câu chuyện về việc gì, mở đầu câu chuyện về điều gì; 6. (*выступление*) diễn văn, diễn từ, bài nói, bài nói chuyện (phát biểu); обличи́тельная ~ lời (bài) tố cáo; приве́тственная ~ chúc từ, lời chào mừng; отве́тная ~ đáp từ, lời đáp; надгро́бная ~ điếu văn; вы́ступить с ~ью, произнести́ ~ đọc diễn văn (diễn từ); обрати́ться с ~ью к кому́-л. nói với ai, đọc diễn văn trước ai

реша́ть, реши́ть 1. (+ *инф.*, + *что...*) (*приходить к выводу*) quyết định, định; он реши́л оста́ться до́ма nó định (quyết định) ở lại nhà; я реши́л, что он не прав tôi cho rằng nó sai (không có lý); вы са́ми должны́ ~ tự bản thân anh phải quyết định lấy, anh phải tự mình quyết định lấy; 2. (*В*, + *инф.*) (*принимать решение*) giải quyết, quyết định; реши́ть де́ло в чью-л. по́льзу giải quyết vụ kiện có lợi cho ai; 3. (*В*) (*определить искомое*) giải, tìm đáp số, giải đáp; ~ зада́чу giải (làm) bài toán; он реши́л кроссво́рд cậu ta đã giải được bài đố xếp chữ; 4. (*В*) (*выполнять*) giải quyết, xử lý; реши́ть пробле́му giải quyết vấn đề; ✧ реши́ть чью-л. судьбу́, у́часть quyết định số phận của ai; реши́ть судьбу́, у́часть чего́-л. quyết định kết cục của cái gì

реш||а́ться, реши́ться 1. (на *В*, + *инф.*) (*принимать решение*) quyết định, quyết định làm, dám làm, dám, cả gan, đánh bạo, nỡ; реши́ться на отча́янный посту́пок quyết định làm một hành động táo bạo, dám hành động táo bạo; реши́ться на э́тот шаг quyết định (dám, cả gan) hành động như thế, quyết định (dám, cả gan) đi bước đó; не реши́ться на кра́йние ме́ры không dám (không nỡ) tiến hành những biện pháp quá đáng; не могу́ реши́ться на э́то tôi không dám (không nỡ) làm điều đó; не ~а́юсь сказа́ть кому́-л. tôi không dám nói với ai; ~а́йтесь! cứ làm đi!, cứ mạnh dạn lên!, đánh bạo lên!; 2. (*определяться*) (được) giải quyết, quyết định; за́втра реши́тся его́ де́ло vụ kiện của anh ta sẽ được xét xử (giải quyết) ngày mai, ngày mai vụ kiện của anh ta sẽ được xét xử (giải quyết); 3. *тк. несов.* (được) giải, giải đáp; зада́ча легко́ ~а́ется bài toán dễ làm (dễ giải); зада́ча не ~а́ется bài toán không giải được

реша́ющ||ий *прил.* quyết định, chủ yếu, chủ chốt, quan trọng nhất; ~ая си́ла lực lượng quyết định (chủ yếu, chủ chốt); ~ моме́нт thời điểm (thời cơ, giờ phút) quyết định; ✧ делега́т с ~им го́лосом đại biểu chính thức (có quyền biểu quyết)

реше́ние *с.* 1. (sự, cách) quyết định, giải quyết; 2. (*заключение, вывод*) quyết định, giải pháp, đối sách, cách giải quyết; 3. (*постановление*) nghị quyết, quyết nghị, quyết định; ~ суда́ phán quyết (án quyết, quyết định) của toà án; принима́ть ~ thông qua nghị quyết (quyết nghị, quyết định); ~

съе́зда nghị quyết (quyết nghị) của đại hội; выноси́ть ~ а) (*о собрании*) đưa ra nghị quyết (quyết nghị); б) (*в суде*) tuyên bố phán quyết (án quyết, quyết định) của toà; 4. (*ответ к задаче и т. п.*) lời giải

решённ||ый *прил.*: э́то де́ло ~ое việc đó đã làm xong, việc đã rồi; э́тот вопро́с ~ vấn đề đó đã giải quyết xong

решётк||а *ж.* 1. chấn song, song, lưới, mạng; желе́зная ~ lưới chắn, mạng chắn, lưới mắt cáo, hàng rào sắt, chấn song sắt; окóнная ~ chấn song, song cửa sổ; деревя́нная ~ (cái) giát; 2. *тех.* mạng, lưới, giát; 3. *разг.* (*тюрьма*) nhà tù; nhà đá (*разг.*); посади́ть кого́-л. за ~у bỏ tù (tống ngục) ai, cho ai ngồi nhà đá; сесть за ~у на де́сять лет ngồi tù (ngồi nhà đá) mười năm; ngồi bóc lịch mười năm (*разг.*); 4. *см.* ре́шка

решет||ó *с.* 1. rây, rây bột; 2. *тех.* giần, sàng; ✧ чудеса́ в ~é *шутл.* chuyện hoang đường (kỳ lạ), huyền thoại; ~óм во́ду носи́ть ≅ cầm đèn chạy trước ôtô; lợn trong chuồng thả ra mà đuổi (*погов.*), làm điều vô nghĩa

решётчатый, решéтчатый *прил.* (bằng) chấn song, lưới chắn, mạng chắn; (*имеющий вид решётки*) (có hình) mắt cáo, mạng lưới

реши́мость *ж.* (lòng, sự, thái độ) quyết tâm, quả quyết, kiên quyết, cương quyết

реши́тельно *нареч.* 1. (*смело*) (một cách) kiên quyết, cương quyết, quả quyết; (*категорически тж.*) (một cách) kịch liệt, cực lực, quyết liệt, nhất quyết, dứt khoát; ~ возража́ть kịch liệt (quyết liệt, cực lực, kiên quyết) phản đối, phản đối kịch liệt (quyết liệt, cực lực, kiên quyết); ~ отрица́ть что́-л. nhất quyết (kiên quyết, quả quyết, cực lực) phủ nhận cái gì, chối phắt (chối phăng) điều gì; быть ~ про́тив чего́-л. kiên quyết (dứt khoát, quyết liệt) chống cái gì; 2. (*совершенно*) tuyệt nhiên, hoàn toàn; ~ ничего́ не де́лать hoàn toàn (tuyệt nhiên) không làm gì cả

реши́тельность *ж.* 1. (*смелость*) (tinh thần, lòng, tính, sự) kiên quyết, cương quyết, quả quyết; его́ ~ спасла́ положе́ние tinh thần cương quyết (kiên quyết) của anh ta đã cứu vãn được tình hình; 2. (*категоричность*) (sự, thái độ) kịch liệt, cực lực, quyết liệt, nhất quyết

реши́тельн||ый *прил.* 1. (*смелый, энергичный*) kiên quyết, cương quyết, quả quyết; ~ челове́к người cương quyết (kiên quyết, quả quyết); ~ые ме́ры những biện pháp kiên quyết (quyết liệt); ~ тон giọng nói cương quyết (quả quyết); с са́мым ~ым ви́дом với vẻ mặt rất cương quyết (kiên quyết); 2. (*категорический*) kịch liệt, cực lực, quyết liệt, nhất quyết; (*окончательный*) dứt khoát; ~ отве́т câu trả lời dứt khoát; 3. (*решающий*) quyết định, quyết liệt, chủ yếu, chủ chốt, quan trọng nhất; ~ бой trận đánh quyết định (quyết liệt); ~ моме́нт thời điểm (thời cơ, giờ phút) quyết định

реши́ть *сов. см.* решáть

реши́ться *сов. см.* решáться 1, 2

ре́шка *ж. разг.* (mặt) sấp (*của đồng tiền*); орёл и́ли ~? ngửa hay sấp?

реэвакуа́ция *ж.* (sự) hồi cư, trở về nơi cũ

реэвакуи́ровать *несов. и сов.* (*В*) cho... hồi cư (trở về nơi cũ), hồi cư; ~ дете́й cho trẻ con hồi cư; ~ учрежде́ния, предприя́тия chuyển các cơ quan, xí nghiệp trở về nơi cũ (*sau cuộc di tản*)

реэвакуи́роваться *несов. и сов.* hồi cư, trở về nơi cũ

реэ́кспорт *м.* (sự) tái xuất cảng, tái xuất khẩu; tái xuất (*сокр.*)

ре́я *ж. см.* рей

ре́ять *несов.* 1. (*плавно двигаться*) (đi) lướt nhẹ; 2. (*парить*) liệng; 3. (*развеваться*) bay phấp phới (phất phới), tung bay

ржа́веть, заржа́веть gỉ, han gỉ, han sét, có sét

ржа́вость *ж.* (sự, độ) có gỉ, han gỉ

ржа́вчин||а *ж.* gỉ, lớp gỉ, lớp sét; цвета́ ~ы màu gỉ sắt

ржа́в||ый *прил.* 1. gỉ, han gỉ, han sét, có sét; 2. *разг.* có màu gỉ sắt; ~ цвет màu gỉ sắt; ~ая вода́ nước màu gỉ sắt

ржа́ние, ржа́нье *с.* 1. tiếng hí (hý) (*của ngựa*); 2. *разг.* tiếng cười hô hố

ржан||о́й *прил.* (thuộc về) lúa mạch đen, hắc mạch, lúa mì đen; ~ ко́лос bông lúa mạch đen; ~а́я мука́ bột mạch đen (lúa mạch); ~ хлеб bánh mì đen

ржать *несов.* 1. hí, hý (*của ngựa*); 2. *разг.* cười hô hố

рибонуклеи́нов||ый *прил. биохим.*: ~ая кислота́ acid ribonucleic, ARN

ри́га *ж.* lán chứa lúa bó (lượm lúa)

ригори́зм *м. книжн.* thuyết (chủ trương, thái độ) nghiêm khắc (*thường là trong vấn đề đạo đức*)

ридику́ль *ж. уст.* xắc cầm tay, xắc tay

рие́лтор *м. см.* риэ́лтер

ри́за *ж.* 1. (*при богослужении*) áo lễ, áo tế, tế phục; (*царское одеяние*) hoàng bào, long bào, long cổn; 2. (*накладка на иконе*) khung tượng (ảnh) thánh

ри́зница *ж. церк.* phòng áo lễ, kho đồ thánh

рикоше́т *м.* (sự) chạm nẩy ra, bật nẩy ra, bắn nẩy ra, nẩy trở lại, bật lại

рикоше́том *нареч.* (bằng cách) chạm nẩy ra, bật nẩy ra, bắn nẩy ra, nẩy trở lại, bật lại; *перен.* (một cách) gián tiếp; пу́ля попа́ла в него́ ~ đạn bật nẩy ra trúng vào nó

ри́кша 1. *м.* phu xe, người kéo xe (đạp xích-lô); 2. *ж.* xe kéo, xe xích-lô

рими́йк *м.* (sự) phục hồi, phục chế; ~ фи́льма phục hồi phim

ри́млянин *м.* người Roma (La Mã)

ри́мск||ий *прил.* (thuộc về) Roma, La Mã; ✧ ~ое пра́во *юр.* luật pháp Roma (La Mã), La Mã pháp; ~ая це́рковь Giáo hội La Mã; ~ие ци́фры chữ số La Mã; ~ папа giáo hoàng; ~ нос mũi quặm

ри́мско-католи́ческий *прил.* (thuộc về) Thiên chúa giáo La Mã, đạo Thiên chúa

ринг *м.* võ đài, bục đấu

рини́т *м. мед.* (bệnh) viêm mũi

риноско́п *м. мед.* kính soi mũi

ри́ну||ться *сов.* xông (lao, nhảy, ùa, a, ập, xô, lăn xả) vào, xốc (xông, lao, sấn) tới; ~ в ата́ку xông (lao, lăn xả) vào trận tấn công; о́бе соба́ки ~лись за ним cả hai con chó đã nhảy xổ (lao, xô chạy đuổi) theo nó

рис *м.* 1. (*растение*) (cây) lúa (*Oryza sativa*); 2. *собир.* (*неочищенный*) thóc; (*очищенный*) gạo; (*клейкий*) nếp, gạo nếp; (*варёный*) cơm

риск *м.* 1. (sự) nguy hiểm; nguy cơ; с ~ом для жи́зни nguy hiểm cho tính mạng; подверга́ть ~у кого́-л. làm ai lâm vào tình trạng nguy hiểm; ~ впасть в оши́бку nguy cơ phạm sai lầm; 2. (*действие наудачу*) (sự) mạo hiểm, đánh liều, liều mạng, liều; у́мный ~ một sự mạo hiểm khôn ngoan; 3. *эк., фин.* rủi ro; валю́тный ~ rủi ro hối đoái; курсово́й ~ rủi ro tỷ giá (*vì tỷ giá hối đoái lên xuống đột ngột*); креди́тный ~ rủi ro tín dụng; ✧

~ – благоро́дное де́ло *погов.* ≅ không vào hang hổ, sao bắt được hổ con; на свой страх и ~ (*или* за свой страх и ~) chỉ có thể trông cậy vào mình mà thôi, sẵn sàng gánh lấy mọi trách nhiệm (chịu hết mọi điều tai vạ)

рискн||у́ть *сов.* 1. *см.* рискова́ть; 2. (+ *инф.*, на *В*) (*отважиться*) đánh bạo, dám, cả gan, đánh liều; он ~у́л спроси́ть её об э́том chàng đánh bạo (đánh liều) hỏi nàng về điều đó

риско́ванность *ж.* (sự, tính chất, tính) nguy hiểm, mạo hiểm, liều mạng, liều lĩnh

риско́ванн||ый *прил.* 1. nguy hiểm, mạo hiểm, liều mạng, liều lĩnh; ~ шаг hành động mạo hiểm (liều mạng, liều lĩnh); 2.: ~ая шу́тка (*не вполне приличная*) câu đùa hơi sỗ sàng (không tế nhị)

рискова́ть, рискну́ть 1. (*подвергаться риску*) mạo hiểm, đánh liều; не ~ không mạo hiểm; не хоте́ть ~ không muốn mạo hiểm (đánh liều); 2. (*Т*) liều; ~ жи́знью, голово́й liều mạng, liều mình, liều thân; 3. (+ *инф.*) *перен.* có cơ bị...; он риску́ет опозда́ть nó có cơ bị trễ

ри́слинг *м.* (*сорт вина́*) (rượu) vang Riesling

рисова́льн||ый *прил.* (để) vẽ; ~ая бума́га giấy vẽ

рисова́льщик *м.* nhà hình hoạ, người vẽ hình, hoạ công

рисова́ни||е *с.* (môn) vẽ, hoạ; учи́ться ~ю học vẽ

рисова́ть, нарисова́ть (*В*) vẽ, hoạ, vẽ hình; *перен.* mô tả, miêu tả; ~ карандашо́м, перо́м vẽ bằng bút chì, bằng bút sắt; ~ с натýры về theo mẫu thực, tả sinh

рисов||а́ться *несов.* 1. (*виднеться*) lộ (hiện) ra, lộ (hiện) rõ; вдали́ ~а́лись купола́ собо́ра từ xa đã hiện rõ những mái vòm của đại giáo đường; 2. (*Д*) *перен.* (*казаться*) hình dung, tưởng tượng; ему́ ~а́лась счастли́вая жизнь chàng hình dung một cuộc sống hạnh phúc; 3. (*Т*) (*красоваться*) phô trương, khoe mẽ, làm bộ làm tịch, vây vo, giương vây, vây; он лю́бит ~ на трибу́не ông ta thích khoe mẽ (làm bộ làm tịch, vây vo, giương vây) trên diễn đàn

рисо́вк||а *ж.* (sự) phô trương, khoe mẽ, làm bộ làm tịch, vây vo, giương vây; говори́ть без ~и nói tự nhiên không phô trương (không khoe mẽ, không làm bộ làm tịch)

рисово́д *м.* chuyên viên (người) trồng lúa

рисово́дство *с.* (nghề, ngành) trồng lúa

рисово́дческ||ий *прил.* (thuộc về) nghề trồng lúa; ~ райо́н vùng trồng lúa; ~ая брига́да đội trồng lúa

ри́сов||ый *прил.* (thuộc về) lúa; gạo; cơm (*ср.* рис); ~ое по́ле cánh đồng lúa, ruộng lúa; ~ая ка́ша cơm, cháo gạo, cháo hoa

рисосе́яние *с.* (sự) gieo trồng lúa

рисоубо́рочный *прил.*: ~ комба́йн máy liên hợp gặt lúa

рису́н||ок *м.* 1. hình vẽ, bức vẽ, dessin; *собир.* tranh vẽ; каранда́шный ~ hình vẽ (bức vẽ) bút chì; ~ перо́м hình vẽ (bức vẽ) bút sắt; ~ углём hình vẽ (bức vẽ) than; наска́льные ~ки những hình vẽ trên đá; вы́ставка де́тского ~ка triển lãm tranh vẽ của thiếu nhi; 2. (*книжная иллюстрация*) hình; см. рис. 5 xem hình 5; 3. *иск.* nét vẽ, nghệ thuật vẽ; владе́ть ~ком nắm vững nghệ thuật vẽ; 4. (*узор*) hoạ tiết, hoa văn, mẫu hình; (*очертание*) đường viền; ~ на тка́ни hoa văn (hoạ tiết) trên vải

рису́ночн||ый *прил.*: ~ое письмо́ chữ (văn tự) hình vẽ

рису́нчат||ый *прил.* (có) hình vẽ, hoạ tiết, hoa văn; ~ая мате́рия vải có hình vẽ (hoa văn)

ритм *м.* 1. (*равномерное чередование каких-л. элементов*) nhịp; ~ дыха́ния nhịp thở; ~ се́рдца nhịp tim; 2. (*в музыке*) nhịp điệu, tiết tấu, nhịp; (*в стихах*) tiết điệu, thi tiết, điệu thơ, âm điệu; бы́стрый, заме́дленный ~ nhịp điệu nhanh, chậm; отбива́ть ного́й ~ đánh nhịp bằng chân; 3. (*налаженный ход чего-л.*) nhịp độ, nhịp điệu, nhịp; ~ жи́зни nhịp sống, nhịp điệu đời sống; трудово́й ~ nhịp độ lao động

ри́тмика *ж.* 1. (*в музыке*) nhịp điệu, tiết tấu; (*в стихах*) tiết điệu; 2. (*учение о ритме*) nhịp điệu (tiết tấu) học; tiết điệu (âm điệu) học; 3. (*система физических упражнений*) (môn) thể dục mềm dẻo, thể dục nhịp điệu

ритми́ческ||ий *прил.* nhịp nhàng, ăn nhịp, có nhịp điệu (tiết tấu, tiết điệu); ~ая гимна́стика thể dục mềm dẻo (nhịp điệu)

ритми́чность *ж.* (tính) nhịp nhàng, ăn nhịp, nhịp điệu; соблюда́ть ~ в рабо́те tôn trọng tính nhịp nhàng trong công việc

ритми́чн||ый *прил.* nhịp nhàng, ăn nhịp, có nhịp điệu, có tiết điệu; обеспе́чить ~ую рабо́ту bảo đảm công việc nhịp nhàng (ăn nhịp, đều đặn), bảo đảm sự nhịp nhàng (ăn nhịp, đều đặn) trong công việc

ритмопла́стик||а *ж.* thể dục nhịp điệu; занима́ться ~ой tập thể dục nhịp điệu

рито́рика *ж.* mỹ từ pháp, mỹ từ học; *перен.* (*напыщенность*) lối văn hoa mỹ (khoa trương, hào nhoáng)

ритори́ческий *прил.* (theo) mỹ từ pháp, mỹ từ học; *перен.* (*напыщенный*) hoa mỹ, khoa trương, hào nhoáng; ✧ ~ вопро́с lối hỏi mỹ từ (*hỏi mà có tính khẳng định*)

ритори́чность *ж.* (tính chất) hoa mỹ, khoa trương, hào nhoáng

ритори́чный *прил.* hoa mỹ, khoa trương, hào nhoáng

ритуа́л *м.* lễ nghi, nghi lễ, nghi thức

ритуа́льн||ый *прил.* (thuộc về) lễ nghi, nghi lễ, nghi thức; ~ые пе́сни những ca khúc nghi lễ; ~ые ма́ски những mặt nạ nghi lễ; ✧ ~ые услу́ги dịch vụ mai táng, hãng xe đòn, công ty nhà quàn

риф I *м.* (*подводная скала*) đá ngầm, ám tiêu, rạn

риф II *м. мор.* mép buồm, bộ phận cuốn buồm; брать ~ы cuốn mép buồm, cuốn bớt buồm

рифлён||ый *прил.*: ~ое желе́зо sắt khía vân

ри́фм||а *ж.* vần, vận, vần thơ, âm vận, thi vận; мужска́я ~ dương vận, vần dương (đực); же́нская ~ âm vận, vần âm (cái); сказа́ть в ~у nói có vần, nói thành thơ

рифма́ч *м.*, **~ка** *ж. пренебр.* thợ thơ, kẻ chắp vần, thi sĩ quèn

рифмова́ть *несов.* (*В*) gieo vần

рифмо́вка *ж.* (sự) gieo vần

рифмоплёт *м. разг. пренебр. см.* рифма́ч

ришелье́ *с. неизм.*: де́лать ~ rua

риэ́лтер *м. торг.* người (công ty) môi giới bất động sản, công ty bất động sản (địa ốc, nhà đất)

риэ́лтерск||ий *прил.*: ~ая фи́рма công ty bất động sản (địa ốc, nhà đất)

РНК (рибонуклеи́новая кислота́) *ж. биохим.* acid ribonucleic, ARN

ро́ба *ж.* quần áo làm việc (*trên tàu thuỷ*)

роб||е́ть *несов.* (tỏ ra) rụt rè, e dè, dè dặt, nhút nhát, ké né, khép nép, ngài ngại; (пе́ред *Т*) sợ, sợ sệt; не ~е́йте! đừng sợ!, đừng ngại!, chớ rụt rè!

ро́бк||ий *прил.* rụt rè, e dè, dè dặt, nhút nhát, ké né, khép nép, sợ sệt, len lét; ~ челове́к người rụt rè (nhút nhát); ~ие

глазá đôi mắt rụt rè (sợ sệt) ; ~ взгляд (cái) nhìn len lét

ро́бост||ь *ж.* (tính, sự) rụt rè, dè dặt, nhút nhát, ké né, sợ sệt, len lét; от ~и он не мог говори́ть nó không nói ra lời được vì rụt rè (sợ sệt, nhút nhát)

ро́бот *м.* robot, rôbôt, người máy

роботиза́ция *ж.* (sự) robot hoá, trang bị robot, dùng kỹ thuật robot

роботизи́рованн||ый *прил.* (được) robot hoá, trang bị robot, dùng kỹ thuật robot; ~ое произво́дство ngành sản xuất được robot hoá (trang bị robot, dùng kỹ thuật robot)

роботизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) robot hoá, trang bị robot, dùng kỹ thuật robot

роботострое́ние *с.* (sự, ngành) chế tạo robot, sản xuất robot

роботострои́тельный *прил.*: ~ завóд nhà máy chế tạo (sản xuất) robot

робототе́хника *ж.* kỹ thuật robot

робототехноло́гия *ж.* công nghệ robot

ров *м.* hào, hố

рове́сни||к *м.*, **~ца** *ж.* người cùng tuổi (đồng canh), bạn đồng tuế (đồng niên); они́ ~ки họ là những người cùng tuổi; он мой ~ cậu ấy cùng tuổi với tôi, anh ấy là bạn đồng tuế (đồng niên) của tôi

ро́вно *нареч.* 1. (*равномерно*) (một cách) đều đặn, đều đều, đều; (*одинаково*) (một cách) bằng nhau, giống nhau; се́рдце бьётся ~ tim đập đều (đều đặn); ~ дыша́ть thở đều (đều đặn); 2. (*гладко*) (một cách) bằng phẳng, bằng; 3. *в знач. частицы* (*точно*) đúng, vừa đúng, vừa vặn; ~ в два часа́ đúng (vừa đúng) hai giờ; ~ де́сять рубле́й vừa đúng (vừa vặn) mười rúp; 4. *в знач. частицы разг.* (*совершенно*) hoàn toàn, tuyệt nhiên; ~ никогó hoàn toàn (tuyệt nhiên) không có ai cả; tuyệt nhiên chẳng có ma nào cả (*разг.*); он ~ ничегó не понима́ет cậu ta hoàn toàn không hiểu gì cả, hắn tuyệt nhiên không hiểu gì sốt; э́то ~ ничегó не зна́чит cái đó thì hoàn toàn (tuyệt nhiên) không có nghĩa gì hết

ро́вность *ж.* (tính, tính chất) bằng phẳng, phẳng lỳ; thẳng tắp; bằng nhau, ngang nhau, đồng đều; điềm đạm, bình tĩnh, trầm tính (*ср.* ро́вный)

ро́вн||ый *прил.* 1. (*гладкий*) bằng phẳng, phẳng lỳ, bằng bặn, phẳng phiu, bằng, phẳng; ~ая дорóга con đường bằng phẳng (phẳng lỳ, phẳng); 2. (*прямой*) thẳng, thẳng tắp; ~ая ли́ния đường thẳng; 3. (*одинаковый*) bằng nhau, giống nhau, ngang nhau, đồng đều; (*равномерный*) đều đặn, đều đều, đều; ~ заго́р rám nắng đều đặn; ~ кли́мат khí hậu đồng đều (không thay đổi đột ngột); ~ гóлос giọng đều đều; ~ым ша́гом đi đều bước, bước đều; 4. *перен.* (*уравновешенный*) điềm đạm, điềm tính, đầm tính, bình tĩnh, trầm tính, đầm; ~ хара́ктер điềm tính, đầm tính, tính tình điềm đạm (bình tĩnh), tính đầm; ✧ ~ счёт tính chẵn, tính tròn; для ~ого счёта để tính số chẵn (số tròn); ~ым счётом ничегó! hoàn toàn không!, tuyệt nhiên không!; не рóвен (*или* не ровён) час nhỡ ra, lỡ ra, nhỡ, lỡ, ngộ; не ровён час он прие́дет nhỡ ra (lỡ ra, nhỡ, lỡ, ngộ) ông ta sẽ đến

ро́вня́ *м. и ж.* (*скл. как ж.*) *разг.* người đồng trang đồng lứa, người bằng vai phải lứa, người ngang nhau (*về xuất thân, địa vị xã hội, kiến thức, v.v...*); он ей не ~ anh ấy không xứng đôi vừa lứa (không vừa đôi, không môn đăng hộ đối) với chị ta

ровня́ть, сровня́ть (*В*) san bằng, san phẳng, làm bằng phẳng; (*делать прямым*) làm... thẳng hàng, gióng thẳng hàng; ~ что-л. катка́ми lăn phẳng cái gì, san bằng cái gì bằng trục lăn, san phẳng cái gì bằng xe lu

рог *м.* 1. sừng; (*олений тж.*) gạc; 2. (*муз. инструмент*) tù và, còi; ✧ брать быка́ за ~á ≅ nắm dao đằng chuôi (*погов.*); согну́ть кого-л. в бара́ний ~ đè đầu cưỡi cổ ai, khuất phục ai; наста́вить ~á кому́-л. cắm sừng ai, cắm cho ai một cái sừng; ~ изоби́лия nguồn của cải dồi dào

рога́тина *ж.* (ngọn) giáo, lao

рога́тк||а *ж.* 1. (*на дороге*) cột chắn, thanh ngáng đường; *воен.* cọc con nhím, chướng ngại vật, vật chướng ngại; *перен.* (*обыкн. мн.*: ~и) (điều) trở ngại, chướng ngại, mắc míu; 2. (*метательная*) súng (ná) caosu, giàng thun; стреля́ть из ~и bắn súng (ná) caosu, bắn giàng thun

рога́тый *прил.* 1. có sừng; кру́пный ~ скот đại gia súc có sừng, trâu bò; ме́лкий ~ скот tiểu gia súc có sừng, dê cừu; 2. *разг.* (*о муже*) bị cắm sừng

рога́ч *м.* 1. (*самец оленя, лося и т. п.*) nai (hươu) đực; 2. (*жук*) bọ có sừng; 3. (*большой ухват*) nạng có chạc (*để lấy nồi trong bếp lò*)

рогови́дный *прил.* (có) dạng sừng

рогови́ца *ж. анат.* giác mạc

рогов||óй *прил.* (thuộc về) sừng; (*сделанный из рога*) (bằng) sừng; ~ы́е очки́ kính gọng sừng; ~áя оболóчка глáза *анат.* giáp mạc

рого́жа *ж.* bố, vải bố, vải (chiếu) gai

рого́жка *ж.* 1. *см.* рого́жа; 2. (*ткань полотняного переплетения*) vải thô sợi

рого́з *м.*, **рогоза́** *ж.* (cây) cỏ nến (*Typha*); сиде́нье из рогозы́ tấm đệm ngồi đan bằng cỏ nến, toạ cụ bằng cỏ nến

рогоно́сец *м. разг.* người chồng bị cắm sừng

род *м.* 1. (*в первобытном обществе*) thị tộc, bộ tộc; ~ и семья́ thị tộc và gia đình; 2. (*ряд поколений*) gia tộc, dòng họ, tông tộc, tôn tộc, thân tộc, tộc, họ, dòng; (*знаменитый*) thế tộc, thế gia, danh gia thế tộc; (*поколение*) thế hệ, đời; стáрого ~a thuộc thế tộc (tông tộc, tôn tộc, dòng họ, thế gia) lâu đời; старе́йшина ~a trưởng tộc, tộc trưởng; из ~a в ~ từ thế hệ này đến thế hệ khác, từ đời này đến đời khác; продолжа́тель ~a người nối dõi; 3. *разг.* (*происхождение*) tông tích, dòng dõi, dòng giống, (sự) xuất thân; он ~ом из крестья́н anh ta xuất thân từ nông dân; отку́да вы ~ом? anh quê ở đâu?; 4. (*вид, сорт*) giống, chủng, loại, loài; челове́к совсе́м другóго ~a một người hoàn toàn khác loại; но́вый ~ де́ятельности loại hoạt động mới; ~ору́жия loại vũ khí; ~ войск binh chủng; 5. *биол.* giống; 6. *грам.* giống; мужско́й ~ giống đực; же́нский ~ giống cái; сре́дний ~ giống trung; существи́тельное мужско́го ~a danh từ giống đực; ✧ ~ людско́й, челове́ческий loài người, nhân loại; же́нский ~ *разг.* nữ giới; мужско́й ~ *разг.* nam giới; ему́ 30 лет óт ~у anh ấy 30 tuổi; двадцати́ лет óт ~у khi 20 tuổi; ему́ на ~ý напи́сано số phận của nó là như thế; бе́з ~у без пле́мени а) (*неизвестного происхождения*) không rõ tông tích, không rõ cha chài chú chóp (cha căng chú kiết) nào; б) (*без родственных связей*) không họ hàng bà con (bà con thân thích); ни ~у ни пле́мени không thân bằng cố hữu (bà con thân thích), đơn độc; э́то у нас в ~ý *разг.* cái đó thì chúng tôi được thừa kế; вся́кого ~a đủ loại, đủ thứ; в своём ~е а) (*с известной точки зрения*) về mặt nào đó, xét về một phương diện nào đấy; б) (*своеобразный*) độc đáo, đặc biệt; своегó ~a, в не́котором

~е мột phần nào, trong mức độ nào đấy; в э́том ~е đại loại như thế

родде́м *м. разг.* nhà hộ sinh, nhà bảo sanh; отвезти́ жену́ в ~ đưa vợ đến nhà hộ sinh

ро́дий *м. хим.* rhodium

роди́лка *ж. разг. см.* роддо́м

роди́льница *ж.* sản phụ, người ở cữ (mới nằm bếp, mới nằm lửa)

роди́льн||ый *прил.*: ~ дом nhà hộ sinh, nhà bảo sanh; ~ое отделе́ние sản khoa; ~ая горя́чка sản viêm

роди́мчик *м. разг.* cơn co giật và bất tỉnh (*của thai phụ, sản phụ và trẻ con*)

роди́м||ый *прил.* 1. *см.* родно́й 1; 2. *в знач. сущ. мн.*: ~ые cha mẹ, bố mẹ, ba má, thầy me, thầy u, thầy đẻ, song thân, hai thân, thân sinh, phụ mẫu; ✧ ~ое пятно́ а) (cái) bớt, nốt ruồi; б) (*пережиток*) tàn dư, vết tích, dấu vết

ро́дин||а *ж.* 1. tổ quốc, đất nước, nước; non sông, nước non, giang sơn, sơn hà (*книжн.*); (*место рождения*) quê hương, sinh quán, quê quán, quê nhà, nơi chôn nhau cắt rốn, quê; любо́вь к ~е lòng yêu nước (ái quốc, yêu quê hương), tình quê hương; 2. (*место происхождения растения, животного*) nguồn gốc, nơi nguyên sản

ро́динка *ж.* nốt ruồi, bớt, nám

роди́тели *мн.* (*скл. как м.*) cha mẹ, bố mẹ, ba má, thầy me, thầy u, thầy đẻ, song thân, hai thân, thân sinh, phụ mẫu

роди́тель *м. разг.* cha, bố, ba

роди́тельница *ж разг.* mẹ, má, me, u, đẻ

роди́тельный *прил.*: ~ паде́ж *грам.* sinh cách, thuộc cách; cách hai (*разг.*)

роди́тельск||ий *прил.* (thuộc về) cha mẹ, bố mẹ, ba má, thầy u; ~ дом nhà của cha mẹ, nhà bố mẹ; ~ комите́т ban phụ huynh học sinh; ~ое собра́ние hội nghị phụ huynh học sinh

род||и́ть *несов. и сов.* 1. (*В*) sinh, đẻ, sinh đẻ, sinh nở, sinh hạ, sinh sản; ở cữ, nằm bếp, nằm lửa, vượt cạn (*разг.*); ~ сы́на, дочь sinh (đẻ, sinh hạ, ở cữ) con trai, con gái; она́ то́лько что ~ила́ chị ấy vừa mới đẻ (ở cữ, nằm bếp, nằm lửa) dậy; она́ ещё не ~ила́ chị ấy còn chưa đẻ (chưa sinh); 2. *перен.* (*быть причиной появления чего-л.*) sinh (gây) ra, tạo nên, sản sinh; 3. *разг.* (*о почве, растениях*) đâm hoa kết quả, ra trái (quả), sinh sản; ✧ в чём мать ~ила́ trần truồng, loã lồ, khoả thân, loã thể

род||и́ться *несов. и сов.* 1. sinh, đẻ, sinh ra, đẻ ra, ra đời, chào đời; он ~и́лся в Москве́ anh ấy sinh (nó đẻ) ở Moskva; у него́ то́лько что ~и́лся сын anh ta có con trai mới sinh (đẻ), anh ấy mới sinh cháu trai; 2. *перен.* (*возникать*) phát sinh, nảy sinh, nảy ra, sinh ra, xuất hiện; у меня́ ~и́лась мысль tôi nảy ra ý nghĩ, một ý nghĩ nảy ra trong óc tôi; ~и́лось подозре́ние mối nghi ngờ đã nảy sinh (xuất hiện); 3. (*произрастать*) mọc lên, sinh sản, đâm hoa kết quả

ро́дич *м.* (*родственник*) *уст.* người bà con

родни́к *м.* mạch nước, nguồn nước, mạch, mội

роднико́в||ый *прил.* (thuộc về) mạch nước, nguồn nước, mạch, mội; ~ая вода́ nước mạch (mội)

родни́ть, породни́ть, сродни́ть (*В*) 1. *сов.* породни́ть kết nghĩa, kết thân, làm thông gia (sui gia); 2. *сов.* породни́ть *и* сродни́ть kết thân, làm... thân thiết; 3. *тк. несов.* (*сближать*) làm... gần lại (gần gũi, giống nhau)

родни́ться, породни́ться (с *Т*) 1. kết nghĩa, kết thân, kết nghĩa thân tình, là họ hàng (bà con), thành thông gia (sui gia); 2. *тк. несов.* (*сближаться*) gần lại, gần gũi, giống nhau

родничо́к *м. анат.* thóp

родн||о́й *прил.* 1. (*по крови*) ruột thịt, bà con, ruột; (*не приёмный, не двоюродный*) ruột, đẻ; (*являющийся родственником*) thân thích, thân thuộc, ruột rà, họ hàng, trong họ; ~ брат а) (*старший*) anh ruột; bào huynh (*вежл.*); б) (*младший*) em ruột; bào đệ (*вежл.*); ~ оте́ц cha đẻ, bố đẻ, bố ruột; thân phụ, ông thân sinh (*вежл.*); ~а́я мать mẹ đẻ, mẹ ruột; thân mẫu, bà thân sinh (*вежл.*); ~ челове́к người thân thích (thân thuộc); 2. (*о месте*) (thuộc về) quê hương, nơi chôn nhau cắt rốn; ~ дом (ngôi) nhà cha mẹ, nhà thân yêu; ~ го́род thành phố quê hương; 3. (*дорогой, близкий сердцу*) thân yêu, yêu dấu, yêu quý, thân thương; 4. *в знач. сущ. мн.*: ~ые họ hàng, bà con, thân quyến, thân nhân, họ hàng thân thích, họ đương, họ mạc

родня́ *ж.* 1. *собир.* bà con ruột thịt, họ đương, họ mạc; бли́зкая ~ bà con gần; да́льняя ~ bà con xa; 2. *разг.* (*родственник*) người thân thích (thân thuộc, bà con, họ hàng); он мне ~ cậu ấy bà con với tôi

родови́тость *ж.* dòng dõi thế phiệt (trâm anh, thế tộc, trâm anh thế phiệt), con dòng cháu giống

родови́тый *прил.* (thuộc về) dòng dõi thế phiệt, dòng dõi trâm anh, dòng dõi thế tộc, trâm anh thế phiệt

родов||о́й I *прил.* 1. (thuộc về) thị tộc; ~ строй chế độ thị tộc; ~а́я о́бщи́на công xã thị tộc; 2. (thuộc về) dòng họ, gia tộc; ~ы́е отноше́ния các quan hệ đồng tộc; ~а́я месть (mối) thù gia tộc, thù nhà; nợ máu (*tập tục ở một số vùng*); 3. *биол.* (thuộc về) giống, chủng, loại, loài; 4. *биол., грам.* (thuộc về) giống; ~ы́е при́знаки *биол.* những dấu hiệu về giống; ~ы́е оконча́ния *грам.* vĩ tố chỉ giống

родов||о́й II *прил.* (thuộc về) sinh đẻ; ~ы́е му́ки (cơn) đau đẻ, chuyển bụng, chuyển dạ

родовспомога́тельн||ый *прил.* hộ sinh; ~ые учрежде́ния các cơ quan hộ sinh; ~ые сре́дства thuốc (phương tiện) hộ sinh

рододе́ндрон *м. бот.* cây đỗ quyên (*Rododendron*)

родони́т *м. мин.* đá rhodonit

ро́дом *нареч.*: он ~ из Москвы́ anh ấy sinh quán (quê) ở Moskva; он ~ францу́з anh ấy gốc Pháp, anh ta gốc là người Pháp

родонача́льник *м.* thuỷ tổ, ông tổ, tổ tiên; *перен.* người khai sinh (sáng lập, khai sáng)

родосло́вие *с.* gia phả, tộc phả, phổ hệ, phả hệ, gia hệ

родосло́вн||ая *ж.* (*скл. как прил.*) gia phả, tộc phả, phổ hệ, phả hệ, gia hệ; вести́ ~ую ghi gia phả, truy nguyên phổ hệ, bắt nguồn từ...; ~ соба́ки phổ hệ của chó

ро́дственни||к *м.*, **~ца** *ж.* (người) thân thích, thân thuộc, họ hàng, bà con, họ đương, họ mạc; ближа́йшие ~ки họ hàng (bà con) thân thuộc, bà con (họ hàng) gần nhất

ро́дственно *нареч.*: ~ бли́зкие отноше́ния những quan hệ họ hàng gần gũi; ~ бли́зкие языки́ những ngôn ngữ thân thuộc

ро́дственность *ж.* 1. (*отношений*) (tính chất) họ hàng, bà con, thân thuộc; 2. (*сходность*) (sự, tính chất) giống nhau, gần nhau, thân thuộc

ро́дственн||ый *прил.* 1. (thuộc về) họ hàng, bà con, thân thuộc, thân thích, họ đương, họ mạc; (*состоящий в родстве*) cùng dòng họ (huyết thống), đồng huyết; ~ое скре́щивание giao

phối đồng huyết; ~ые свя́зи (những) liên hệ họ hàng, liên hệ thân thuộc; 2. (*тёплый, сердечный*) thân thiết, thân mật, thân tình, mật thiết, đằm thắm; 3. (*сходный*) giống nhau, gần nhau, thân thuộc, họ hàng; ~ые языки́ những ngôn ngữ thân thuộc; ~ые нау́ки những môn khoa học gần nhau; ~ые предприя́тия những xí nghiệp đồng loại chuyên môn

родств||о́ *с.* 1. họ hàng, bà con, thân thuộc, thân thích, họ đương, họ mạc; быть в ~é с ке́м-л. có họ hàng (họ đương) với ai, là bà con (thân thuộc) với ai; 2. *собир. разг.* (*родня*) họ hàng, bà con, thân quyến, họ hàng thân thích, bà con ruột thịt; 3. (*сходство*) (sự) giống nhau, tương đồng, thân thuộc, tương tự; ~ славя́нских наро́дов sự giống nhau (tương đồng) của các dân tộc Slave; ~ мы́слей, ~ иде́й đồng tư tưởng, đồng chí hướng; ~ души́ sự đồng điệu của tâm hồn, mối đồng cảm (giao cảm)

ро́д||ы *мн.* (*скл. как м.*) (sự, kỳ) sinh đẻ, sinh nở, sinh, đẻ; lúc lâm bồn (*книжн.*); преждевре́менные ~ đẻ non; у неё бы́ли тяжёлые ~ chị ấy đã đẻ rất khó; она́ похороше́ла по́сле ~ов nàng đẹp người ra sau kỳ sinh nở (sinh đẻ), sau khi ở cữ (nằm bếp, nằm lửa) dậy thì chị ấy đẹp hẳn ra

ро́ж||а I *ж. прост.* 1. (*лицо*) mặt; (*безобразное лицо*) bản mặt, mặt mẹt, mặt xấu xí; 2. *бран.* (đồ) mặt mẹt, mặt mo, mặt thớt; бесстыжая ~ đồ mặt thớt (mặt mo) vô liêm sỉ; ✧ ко́рчить ~и кому́-л. nhăn mặt với ai; ни ко́жи ни ~и ≅ đui què mẻ sứt

ро́жа II *ж. мед.* (*болезнь*) (bệnh) viêm quầng, đóng dấu, érysipèle, erisipen

рожа́ть *несов. разг. см.* роди́ть 1, 3

рожда́емость *ж.* số (tỷ lệ, hệ số) sinh đẻ

рожда́ть *несов. см.* роди́ть 1, 2

рожда́ться *несов. см.* роди́ться

рожде́ни||е *с.* 1. (*по знач. гл.* рожда́ть) (sự) sinh, đẻ, sinh đẻ, sinh nở, sinh hạ, sinh sản; (*по знач. гл.* рожда́ться) (sự) sinh ra, đẻ ra, ra đời, chào đời; с са́мого моего́ ~я ngay từ hồi tôi mới ra đời (từ khi tôi lọt lòng mẹ), từ lúc tôi mới oe oe mấy tiếng chào đời; от ~я bẩm sinh, vốn có từ lúc mới sinh ra; день ~я ngày sinh, sinh nhật; ме́сто ~я nơi sinh, sinh quán; 2. (*дата рождения*) ngày sinh, sinh nhật; ✧ по ~ю (theo) nguồn gốc, nguyên quán, sinh quán, xuất thân

рождественский *прил.* (thuộc về) lễ Giáng sinh, lễ Noel, lễ Nô-en; ~ дед ông già Noel (Nô-en)

рождество́ *с.* lễ Giáng sinh, lễ Noel (Nô-en)

рожени́ца *ж.* sản phụ; (*родившая*) người mới ở cữ dậy

рожи́стый *прил. мед.* (thuộc về) viêm quầng, đóng dấu, érysipèle

рожо́к *м.* 1. (*муз. инструмент*) tù và, còi; (*военный*) kèn trận; 2. (*для грудных детей*) bình cho bú, bình (chai) sữa; 3. (*для обуви*) (cái) xỏ giày; 4. *тех.* vòi, mỏ; га́зовый ~ vòi gas (khí đốt)

рожо́н *м. уст.* cọc nhọn; ✧ лезть (пере́ть) на ~ làm liều mạng, làm điều nguy hiểm, lao vào chuyện phiêu lưu

рожь *ж.* 1. (*растение*) (cây) lúa mạch đen, hắc mạch, lúa mì đen (*Secale cereale*); 2. (*зерно*) lúa mạch đen, hắc mạch, lúa mì đen

ро́з||а *ж.* 1. (*растение*) (cây) hoa hồng, bông hường, tường vi, hồng (*Rosa*); кита́йская ~ (cây) râm bụt, hồng cẩn, cẩn (*Hibicus rosa chinenes*); 2. (*цветок*) hoa (bông) hồng, bông hường, hoa (bông) tường vi; свежа́ как ~ tươi như đoá hoa hồng (*nói về cô gái trẻ và đẹp*); 3. (*в готическом искусстве*) rosa, cửa sổ hoa hồng (*ở mặt tiền đại giáo đường*); ✧ ~ ветро́в *метеор.* hoa gió, biểu đồ gió; нет ~ы без шипо́в *погов.* chẳng có hoa hồng nào không gai

ро́зан *м. уст. см.* ро́за

роза́рий *м.* (*питомник*) vườn ươm hồng; (*цветник*) vườn hồng

ро́звальни *мн.* xe kéo (*dùng ván trượt*)

ро́зга *ж.* roi, vọt; наказа́ть кого́-л. ~ми quất (đánh) roi ai; cho ai ăn roi (*разг.*)

розео́ла *ж. мед.* ban đào

розе́тка *ж.* 1. (*украшение*) nơ hoa hồng (hoa thị), hoa trang trí, nơ; 2. (*блюдце для варенья*) đĩa đựng mứt; 3. *эл.* ổ cắm điện, ổ cắm, ổ điện; штепсельная ~ ổ cắm điện

розмари́н *м. бот.* (cây) mê điệt, hương thảo (*Rosmarinus officinalis*)

ро́зниц||а *ж.* lẻ; продава́ть в ~у bán lẻ; покупа́ть в ~у mua lẻ

ро́зничн||ый *прил.* lẻ; ~ые це́ны giá bán lẻ; ~ая торго́вля thương nghiệp bán lẻ

рознь *ж.* 1. (*вражда*) (sự) thù hận, hận thù, thù hằn, hằn thù, cừu địch, thù ghét; 2. *в знач. сказ.* (*Д*): челове́к челове́ку ~ người năm bảy đáng; người có người tốt người xấu (*посл.*); вещь ве́щи ~ của năm bảy loài; сума có của tốt của xấu (*посл.*); оши́бка оши́бке ~ sai lầm cũng có nhiều loại khác nhau

розова́тый *прил.* hồng nhạt, hồng hồng, phớt hồng

розове́ть, порозове́ть 1. (*становиться розовым*) hồng ra, trở nên hồng; (*покрываться румянцем*) ửng hồng; 2. *тк. несов.* (*виднеться*) hiện ra hồng hồng

розовощёкий *прил.* (có) má hồng, má thắm, má đào, má đỏ hây hây

ро́зов||ый *прил.* 1. (thuộc về) hoa hồng, bông hường, tường vi, hồng; ~ куст khóm hồng, bụi tường vi (bông hường); ~ое ма́сло tinh dầu hoa hồng; 2. (*о цвете*) hồng, hường, hồng thắm, màu hồng, hồng đào, hồng nhung, đào; ~ бант nơ hồng; ~ые щёки má hồng, má thắm, má đào, má đỏ hây hây; ~ое лицо́ mặt hồng hào; ~ свет ánh sáng hồng; 3. (*с лицом, покрытым румянцем*) (có) má hồng, má thắm, má đào, má đỏ hây hây; ~ малы́ш đứa bé má đỏ hây hây; ~ая от смуще́ния де́вушка cô gái má ửng hồng vì ngượng; 4. *перен.* hồng, tươi thắm, tươi đẹp, tươi sáng, đầy lạc quan; ~ые мечты́ những ước mơ tươi thắm (đầy lạc quan, tươi đẹp); ви́деть всё в ~ом све́те, смотре́ть на всё сквозь ~ые очки́ nhìn đời qua cặp kính hồng; 5. *разг.* (thuộc về) đồng tính luyến ái (*giữa người nữ*); ~ая любо́вь luyến ái đồng tính; 6. *разг. в знач. сущ.*: ~ая *ж.* người phụ nữ đồng tính luyến ái

розоцве́тные *мн. бот.* họ Hoa hồng (*Rosaceae*)

ро́зыгрыш *м.* 1. (*лотереи*) (cuộc) xổ số; ~ де́нежно-вещево́й лотере́и xổ số trúng thưởng tiền và vật dụng; 2. (*состязание*) (trận, cuộc) đấu, tranh giải; giải vô địch; ~ пе́рвенства страны́ по футбо́лу trận đấu bóng đá vô địch toàn quốc, cuộc tranh giải vô địch bóng đá toàn quốc; 3. (*ничья*) (trận) đấu hoà; 4. *разг.* (*шутка, обман*) trò đùa, trò tếu, trò đánh lừa (lừa bịp, bịp bợm)

ро́зыск *м.* 1. (sự) tìm kiếm, tìm tòi, truy tìm; 2. *юр.* (cuộc, sự) truy tầm, truy tìm, truy nã, truy tróc, điều tra; объяви́ть ~ yết thị truy tầm (truy tìm, truy nã) (*kẻ phạm tội hay người bị mất tích*); находи́ться в ~е đang bị các cơ quan an ninh truy tầm (truy nã);

3. *ист.* (cuộc) khảo cung, tra khảo; ✧ уголо́вный ~ ban điều tra hình sự

ро||и́ться *несов.* 1. chia đàn; 2. (*летать роем*) bay thành đàn (từng đàn); 3. (*беспорядочно толпиться*) bu (bâu, xúm) lại, xúm xít; у прила́вков ~я́тся покупа́тели những người mua xúm xít (xúm lại) bên các quầy hàng; как му́хи, вокру́г пирога́ ~я́тся ребя́тишки những đứa bé xúm lại như ruồi bu quanh chiếc bánh nướng; 4. *перен.* (*появляться во множестве*) xuất hiện nhiều, nảy nở, nảy ra; мы́сли ~я́тся в голове́ nhiều ý nghĩ nảy ra trong óc

рой *м.* 1. đàn; пчели́ный ~ đàn ong; ~ ба́бочек đàn bướm; 2. *перен.* đám, đàn, lũ, bầy, bọn

рок I *м.* số kiếp, số mệnh, số mạng, số phận, kiếp, mệnh, phận, vận; злой ~ số phận hẩm hiu, phận hẩm, xấu số

рок II *м. см.* рок-му́зыка

ро́кер *м. разг.* 1. (*исполнитель рок-музыки*) người chơi nhạc rock (rốc); 2. *обыкн. мн.*: ~ы (*члены молодёжной группы, устраивающей ночные гонки на мотоциклах*) những thanh niên đua nhau phóng xe máy ban đêm

рок-му́зыка *ж.* nhạc rock (rốc)

рок-н-ро́лл *м.* (điệu) nhảy rock-and-roll, nhảy rốc-en-rôn

рок-н-ро́ллер *м. разг.* người nhảy rock-and-roll (rốc-en-rôn)

роков||о́й *прил.* 1. đại bất hạnh, chết người, vô cùng nguy hại; ~ день ngày đại bất hạnh; ~а́я оши́бка sai lầm chết người (vô cùng nguy hại); 2. (*гибельный, смертельный*) định mệnh, chết người, tận số; прыжо́к оказа́лся для каскадёра ~ы́м đối với diễn viên cascader, đó là cú nhảy định mệnh (chết người, tận số)

рококо́ *м. и с. неизм.* kiểu thức rococo

ро́кот *м.* (tiếng) rào rào, ầm ì, rì rào; (*грохот*) (tiếng) ầm ầm, rầm rầm, xình xịch; (*мелодичный, приятный для слуха*) (tiếng) thánh thót, ngân vang, du dương; ~ волн tiếng sóng vỗ rì rào; ~ мото́ра tiếng động cơ xình xịch (ầm ầm); ~ струн tiếng dây đàn thánh thót; соловьи́ный ~ tiếng hót ngân vang của chim hoạ mi

рокота́ть *несов.* (*издавать рокот*) (kêu) rào rào, ầm ì, rì rào; (kêu) ầm ầm, rầm rầm, xình xịch; thánh thót, ngân vang, kêu du dương (*ср.* ро́кот)

рокочущий *прил.*: ~ гул tiếng ầm ầm (rầm rầm)

рокфо́р *м.* (*сыр*) phomat rauquefort (rocphor)

ролев||о́й *прил.* (thuộc về) vai, vai trò; ~ текст bản lời kịch của các vai; ~а́я игра́ trò chơi đóng vai (*các nhân vật truyện cổ, lịch sử hay sự kiện hiện nay*)

ро́лик *м.* 1. ròng rọc, đũa lăn, trục lăn; (*у мебели*) con lăn, bánh xe con, bánh xe quay chiều; 2. *эл.* puli sứ; 3. *мн.*: ~и (*коньки на колёсиках*) (đôi) giày trượt có bánh, patanh, patin

роликобе́жный *прил.*: ~ спорт (môn) trượt patanh

ро́ликов||ый *прил.* (thuộc về) ròng rọc, đũa lăn, trục lăn; con lăn, bánh xe con, bánh xe quay chiều; giày trượt có bánh, patanh (*ср.* ро́лик); ~ подши́пник *тех.* ổ bi hình trụ, ổ đũa; ~ые конько́и (đôi) giày trượt có bánh, patanh, patin; ~ая доска́ ván trượt có bánh

роликодро́м *м. спорт.* sân (bãi) trượt patanh

ро́лкер *м.* (*судно*) tàu vận tải ro-ro, tàu rô-âu-rô (*dùng kiểu bốc dỡ ro-ro*)

ролл *м. тех.* máy nghiền bột giấy

ро́ллер *м. спорт.* vận động viên trượt patanh

рол||ь *ж.* 1. (*образ*) vai; в ~и Га́млета вы́ступил изве́стный арти́ст một nghệ sĩ nổi tiếng đã thủ (đóng, sắm, thủ diễn) vai Hamlet; игра́ть гла́вную ~ а) (*театр.*) thủ (đóng, sắm, thủ diễn) vai chính; б) *перен.* đóng vai trò chủ đạo; быть на вторы́х ~я́х (*театр.*) thủ (đóng, sắm, thủ diễn) vai phụ; войти́ в ~ nhập vai; игра́ть ~ отца́ đóng vai cha; 2. (*текст*) lời kịch, vở, tuồng; учи́ть ~ học lời kịch, học vở; забы́ть свою́ ~ quên mất lời kịch, quên vở; тетра́дь с ~ью vở tuồng, vở ghi lời kịch; 3. (*Р*) (*работа в качестве кого-л.*) vai trò, công việc, chức trách; вам придётся взять на себя́ ~ перево́дчика chị đành phải gánh vác công việc người phiên dịch vậy, anh đành phải đảm nhiệm vai trò người phiên dịch vậy; 4. (*мера влияния, значения*) vai trò, ý nghĩa, tác dụng, tầm quan trọng, phần đóng góp; ~ ли́чности в исто́рии vai trò của cá nhân trong lịch sử ✧ в ~и кого́-л. làm... với tư cách của ai; вы́ступить в ~и санита́ра làm y tá; не игра́ть никако́й ~и không có ý nghĩa gì hết, không quan trọng gì cả; э́то обстоя́тельство не игра́ет большо́й ~и trạng huống đó không có ý nghĩa gì lớn, tình huống đó không quan trọng lắm; игра́ть ~ а) (*влиять*) ảnh hưởng (tác động) đến, đóng vai trò; б) (*быть кем-л., чем-л.*) làm, là

рольга́нг *м. тех.* băng (đường) lăn, giàn con lăn

ром *м.* (rượu) rum

рома́н *м.* 1. (*произведение*) tiểu thuyết, truyện dài; 2. *разг.* (*любовные отношения*) mối tình

рома́нист I *м.*, **~ка** *ж.* (*писатель*) người viết tiểu thuyết

рома́нист II *м.*, **~ка** *ж.* (*филолог*) nhà Roman học

рома́нистика *ж.* Roman học, (môn) ngữ văn Roman

рома́нич|еск||ий *прил.* 1. (có tính) tiểu thuyết; ~ая исто́рия câu chuyện có tính tiểu thuyết; 2. *разг.* (*имеющий характер любовных отношений*) (có tính chất) tình ái, yêu đương, ái tình, luyến ái; ~ие отноше́ния quan hệ tình ái (yêu đương, ái tình, luyến ái)

рома́нный *прил.* (thuộc về) tiểu thuyết; ~ сюже́т đề tài tiểu thuyết

рома́нс *м.* romance, (khúc) tình ca; (*название инструментальной пьесы*) khúc romance (rôman, lãng mạn)

рома́нск||ий *прил.* (thuộc về) Roman; ~ая культу́ра văn hoá Roman (*dựa trên cơ sở văn hoá La Mã cổ đại*); ~ие языки́ những ngôn ngữ Roman (*phát triển trên cơ sở tiếng Latin*)

романти́зм *м.* 1. *лит., иск.* romantism, trường phái (chủ nghĩa) lãng mạn; 2. (*художественный метод*) phương pháp nghệ thuật của trường phái lãng mạn; 3. (*умонастроение*) (tính) lãng mạn, mơ mộng

рома́нтик *м.* 1. người theo trường phái (chủ nghĩa) lãng mạn; 2. (*мечтатель*) người lãng mạn (mơ mộng); 3. (*тот, кто эмоционально относится к чему-л.*) người say mê (đam mê); ~и мо́ря người say mê (đam mê) biển cả (*thường nói về thuỷ thủ*)

рома́нтика *ж.* 1. *см.* романти́зм 2; 2. (*чего-л.*) (tính chất, tính) lãng mạn; ~ борьбы́ за свобо́ду tính chất lãng mạn của cuộc đấu tranh giành tự do

романти́ческ||ий *прил.* 1. (thuộc về) trường phái lãng mạn, chủ nghĩa lãng mạn; lãng mạn chủ nghĩa, lãng mạn; ~ая поэ́зия thơ ca lãng mạn; 2. (*мечтательно настроенный*) lãng mạn, mơ mộng; ~ая нату́ра bản chất lãng mạn, bản tính mơ mộng

романти́чность *ж.* (tính chất, tính) lãng mạn

романти́чный *прил.* lãng mạn

рома́шка *ж.* (cây) mẫu thảo, cúc mẫu, cúc đĩa, cúc dại (*Matricaria chamomilla*)

ромб *м.* hình thoi, hình quả trám; в виде ~а có hình thoi (hình quả trám)

ромби́ческ||ий *прил.* 1. (thuộc về) hình thoi, hình quả trám; 2. (*имеющий форму ромба*) (có) hình thoi, hình quả trám: ~ая фо́рма hình thoi, hình quả trám

ромбови́дный *прил.* (có) dạng thoi, dạng quả trám

ро́мбовый *прил.*: ~ у́гол góc hình thoi

ромбо́ид *м. геом.* hình giống thoi, phỏng thoi

ромбоида́льный *прил. геом.* (có) hình giống thoi, phỏng thoi

ромбоэ́др *м. геом.* khối mặt thoi (bình hành), hình hộp mặt thoi

ромбоэдри́ческий *прил. геом.* (thuộc về) khối mặt thoi, khối bình hành, hình hộp mặt thoi

ро́мов||ый *прил.* (thuộc về) rượu rum, rum; (*приготовленный из рома*) (có) rượu rum, rum; ~ за́пах mùi rượu rum; ~ая ба́ба (*кекс*) bánh ngọt có rum

ромште́кс *м. кул.* (món) rump-steaks, romstêch

ро́ндо *с. нескл. муз.* (nhạc) rondo, rôngđô; tiểu hồi tuyển (*уст.*)

рондо́ I *с. нескл. лит.* (thơ) rondo, rôngđô, đoản thi

рондо́ II *с. нескл.* 1. (*почерк*) chữ rông, chữ bầu; 2.: перо́ ~ (ngòi) bút rông

роно́ *м. неизм.* (райо́нный отде́л наро́дного образова́ния) phòng giáo dục

рони́ть, урони́ть (*В*) 1. buông (đánh, làm, để) rơi, đánh rớt; ~ ве́щи из рук buông rơi đồ vật; ~ кни́ги со стола́ đánh (làm, để) rơi sách từ bàn xuống; 2. *тк. несов.* (*терять*) rụng, rơi; ~ ли́стья rụng lá; ~ пе́рья rụng lông; 3. (*бессильно опускать вниз*) gục, chúc, buông thõng; ~ го́лову на грудь cúi gục đầu, chúc đầu trên ngực; 4. *перен.* (*небрежно произносить*) buông lời, buông xõng, buông ra; ~ остро́ты buông xõng (buông ra) những lời hóm hỉnh; 5. *перен.* (*унижать, умалять*) làm hạ, hạ thấp, làm giảm, làm mất; ~ своё досто́инство mất thể diện, làm hạ phẩm giá của mình, hạ thấp phẩm cách của mình; ~ себя́ в чьи́х-л. глаза́х tự hạ mình trong con mắt của ai; ~ свой авторите́т làm giảm (làm thương tổn, làm mất) uy tín của mình; ✧ ~ слёзы rơi (nhỏ) lệ, nhỏ nước mắt, khóc

ро́пот *м.* 1. (*недовольство*) (lời) kêu ca, ta thán, phàn nàn, ca cẩm, than phiền; среди́ прису́тствующих подня́лся ~ trong số những người có mặt đã nổi lên lời ta thán (kêu ca); 2. (*глухой шум*) tiếng reo, tiếng rì rào (vi vu, róc rách, rì rầm, thì thầm); ~ ручья́ tiếng suối róc rách, tiếng róc rách của dòng suối; ~ со́сен tiếng thông reo (rì rào, vi vu), tiếng reo (rì rào, vi vu) của rặng thông; ~ одобре́ния tiếng rì rầm (thì thầm) tán thành

ропта́ть *несов*, kêu ca, ta thán, phàn nàn, ca cẩm, than phiền, than thân trách phận

ро-ро *с. неизм.* 1. *см.* ро́лкер; 2. *в знач. прил.* (dùng kiểu bốc dỡ) ro-ro, rô-âu-rô; сухогру́з ти́па ~ tàu vận tải hàng khô kiểu ro-ro (rô-âu-rô)

роса́ *ж.* sương, móc, sương móc; у́тренняя ~ sương mai (sớm), sương móc buổi sáng; ✧ мучни́стая ~ *бот.* bệnh mốc sương

росина́нт *м. ирон.* (con) nghẽo gầy

роси́нк||а *ж.* giọt (hạt) sương, hạt móc; ✧ у меня́ ма́ковой ~и во рту не́ было tôi không có được một hột nào trong bụng cả, tôi không ăn không uống gì cả

роси́стый *прил.* phủ (đẫm, đầm, đẫm, đầm, đầy) sương; ~ луг nội cỏ đầm sương

роско́шествовать *несов.* sống giàu có (sang trọng, sang)

роско́шничать *несов. см.* роско́шествовать

роско́шно *нареч.* 1. (một cách) sang trọng, giàu có, tráng lệ, lộng lẫy; 2. (*чудесно*) (một cách) tuyệt vời, tuyệt trần

роско́шн||ый *прил.* 1. sang trọng, giàu có, hoa lệ, tráng lệ, lộng lẫy, sang; ~ое зда́ние toà nhà tráng lệ (lộng lẫy); ~ обе́д bữa ăn sang trọng, mâm cao cỗ đầy; ~ нара́д trang phục lộng lẫy (sang trọng); ~ая жизнь cuộc sống sang trọng (giàu có, nhung lụa); 2. *уст.* (*расточительный*) xa hoa, xa xỉ; 3. (*очень хороший*) tuyệt vời, tuyệt trần, tuyệt đẹp, tuyệt; ~ ле́тний день một ngày hè tuyệt đẹp; ~ая же́нщина một người phụ nữ tuyệt vời (tuyệt trần); 4. *разг.* (*пышно растущий*) sum sê, rậm rạp, tốt tươi, um tùm

ро́скош||ь *ж.* 1. (*великолепие*) (sự) sang trọng, giàu có, hoa lệ, tráng lệ, lộng lẫy; дом обста́влен с ~ью ngôi nhà bày biện sang trọng (lộng lẫy); 2. (*излишество*) (sự) xa hoa, xa xỉ; предме́ты ~и xa xỉ phẩm; 3. (*природное богатство, яркость, красота*) (sự, vẻ) phong phú, trù mật, tươi đẹp; (*о растительности*) (sự) sum sê, rậm rạp, tốt tươi, um tùm; ~ ю́жной приро́ды sự phong phú (trù mật) của thiên nhiên miền Nam; ~ садо́в vẻ tươi đẹp (tốt tươi, sum sê) của các vườn cây

ро́слый *прил.* cao, cao lớn, đẫy đà, to cao, to lớn; ~ па́рень chàng trai đẫy đà (cao lớn)

ро́сный *прил.*: ~ ла́дан *фарм.* cánh kiến trắng, an tức hương

росома́ха *ж. зоол.* chồn gulo (*Gulo gulo*)

ро́спись *ж.* 1. (*действие*) (sự) tô điểm, vẽ trang trí; ~ потолка́ vẽ trang trí trần nhà; 2. (*стенная живопись*) (bức) tranh tường, bích hoạ; 3. (*письменный перечень*) danh mục, bảng liệt kê; ~ госуда́рственных дохо́дов и расхо́дов ngân sách quốc gia; ~ иму́щества bảng liệt kê tài sản

ро́спуск *м.* (*учащихся*) (sự) cho nghỉ phép, cho về, cho nghỉ học; (*организации и т. п.*) (sự) giải tán, giải thể; ~ парла́мента giải tán nghị viện (quốc hội)

росси́йск||ий *прил.* (thuộc về) Russia, Nga; Росси́йская Федера́ция Liên bang Russia (Nga); ~ое телеви́дение đài truyền hình Russia (Nga)

россия́н||ин *м.*, **~ка** *ж.* (*мн.* россия́не) người dân Russia (Nga)

ро́ссказни *мн.* (*скл. как м.*) *разг.* chuyện đặt điều (đơm đặt, bịa đặt, ngồi lê đôi mách); э́то всё ~! tất cả những điều đó chỉ là chuyện đơm đặt (chuyện bịa đặt)!

ро́ссыпн||ый *прил.*: ~ое месторожде́ние алма́зов mỏ sa khoáng (trọng sa) kim cương

ро́ссып||ь *ж. геол.* sa khoáng, trọng sa; пла́тиновые ~и sa khoáng (trọng sa) bạch kim

рост *м.* 1. (sự) lớn lên, lớn mạnh, trưởng thành; (*увеличение*) (sự, mức) tăng trưởng, gia tăng, tăng lên, nâng cao, tăng; (*площади*) (sự) mở rộng; (*совершенствование*) (sự) phát triển, hoàn thiện, tiến bộ; экономи́ческий ~ sự tăng trưởng (phát triển) kinh tế; ~ населе́ния mức tăng dân số, (sự) tăng lên của dân số; ~ цен mức tăng giá cả, (sự) tăng lên của giá cả; ~ материа́льного благосостоя́ния mức tăng phúc lợi vật chất, (sự) tăng lên của

phúc lợi vật chất; те́мпы ~a nhịp độ tăng trưởng; твóрческий ~ арти́ста sự phát triển (hoàn thiện) tài nghệ của diễn viên; 2. (*вышина*) vóc, tầm vóc, tầm cao; (*человека тж.*) vóc người; быть ~ом с кого́-л. có tầm vóc bằng ai, cao bằng ai; высóкого ~a (có) vóc cao, tầm vóc cao lớn; сре́днего ~a (có) vóc vừa, tầm vóc trung bình; ма́ленького ~a (có) vóc nhỏ, tầm vóc nhỏ bé; в ~ челове́ка cao bằng người (bằng vóc người, đến đầu người); 3. (*различная длина одежды в пределах одного размера*) số, độ dài; костю́м пятидеся́того разме́ра пе́рвого ~a bộ quần áo cỡ năm mươi số một (*chiều dài nhỏ nhất trong cỡ đó*); ✧ шить, покупа́ть на ~ may, mua dự phòng còn lớn lên; по ~y vừa cỡ, hợp tầm vóc, theo vóc người; отдава́ть де́ньги в ~ cho vay lấy lãi; во весь ~ a) (*выпрямившись*) ưỡn thẳng người; б) (*на фотографии и т. п.*) toàn thân; встать во весь ~ đứng ưỡn thẳng người; пе́ред на́ми во весь ~ встаёт вопро́с một vấn đề cấp thiết đang đặt ra trước mắt chúng ta; боле́знь ~a (cơn) sốt vỡ da, khủng hoảng của trưởng thành

ро́стбиф *м. кул.* (môn) rosbif, rôtbip, thịt thăn bò rán

ро́стер *м.* máy nướng (*bánh mì...*)

ростовщи́к *м.* người cho vay nặng lãi; kẻ cho vay cắt cổ (*разг.*)

ростовщи́ческий *прил.* (thuộc về) cho vay nặng lãi

ростовщи́чество *с.* (sự, nghề) cho vay nặng lãi; cho vay cắt cổ (*разг.*)

рост||о́к *м.* 1. mầm, chồi; (*бамбуковый*) măng; пуска́ть ~ки́ mọc mầm (chồi), đâm mầm (chồi); *перен.* đâm chồi nảy lộc; 2. *перен. обыкн. мн.*: ~ки́ mầm non, mầm mống, phôi thai, dấu hiệu; ~ки́ но́вой жи́зни những mầm non (mầm mống, dấu hiệu) của cuộc sống mới

ро́счерк *м.* nét bút viết tháu, gạch dưới chữ ký; ✧ одни́м ~ом пера́ nhanh chóng, không cần suy nghĩ, giải quyết phăng

рося́нка *ж. бот.* cây gọng vó (bắt ruồi) (*Drosera*)

рося́нковые *мн. бот.* họ Bắt ruồi (*Droseraceae*)

рот *м.* 1. mồm, miệng; дыша́ть ртом thở bằng mồm (miệng); во рту бы́ло су́хо khô trong miệng, miệng bị khô; ~ до уше́й miệng toác đến tận mang tai, rộng miệng, mồm rộng; с откры́тым ртом ча́ miệng (mồm); с рази́нутым ртом, рази́нув ~ há hốc mồm, mồm há hốc; зева́ть во весь ~ ngáp toác miệng, ngáp há hốc mồm; 2. *перен. разг.* (*едок*) khẩu, miệng ăn, nhân khẩu; име́ть шесть ртов в семье́ trong nhà có sáu khẩu (miệng ăn, nhân khẩu); ✧ не брать в ~ чего́-л. không đụng đũa đến món gì, không ăn uống thứ gì; в ~ не возьмёшь мо́н ăn dở quá, thức ăn nuốt không trôi; еда́ в ~ нейдёт không có bụng dạ nào để ăn, không muốn ăn; не сметь рта откры́ть không dám hé miệng, không dám hé răng nói nửa lời; разжева́ть и в ~ положи́ть giải thích cặn kẽ ngọn ngành, bày vẽ đến nơi đến chốn; хлопо́т по́лон ~ công việc lút mày lút mặt, bận cuống cà kê, bận túi bụi, bận xẻ mũi mà thở; зажима́ть ~ кому́-л. bịt mồm bịt miệng ai, bịt họng ai; смотре́ть в ~ кому́-л. a) thèm khát nhìn vào mồm ai đang ăn; б) (*подобострастно слушать*) há hốc mồm khúm núm nghe ai nói; ~ в ~ miệng áp vào miệng, thổi không khí vào mồm người tắt thở; иску́сственное дыха́ние «~ в ~» làm hô hấp nhân tạo bằng cách "miệng áp miệng" (*cách thổi không khí vào mồm người tắt thở*)

ро́т||а *ж. воен.* đại đội; команди́р ~ы đại đội trưởng

рота́нг *м. бот.* cây song (*Calamus rotang*); cây mây song (*Calamus rudentum*)

ротапри́нт *м.* máy in cỡ nhỏ

рота́тор *м.* máy in roneo (in rônêô, in quay)

ротацио́нн||ый *прил.*: ~ая печа́тная маши́на *полигр.* máy rotative (rôtativơ)

рота́ци||я *ж.* 1. (sự) quay, quay vòng, luân phiên; провести́ ~ю в руково́дстве фи́рмы tiến hành luân phiên (quay vòng) người lãnh đạo công ty; 2. *полигр.* máy rotative (rôtativơ); 3. *с.-х.* (sự) quay vòng cây trồng, luân canh

ротве́йлер *м.* (giống) chó rotveler (*xuất xứ từ Đức*)

ро́тный *прил.* 1. (thuộc về) đại đội; 2. *в знач. сущ. м.* đại đội trưởng

ротов||о́й *прил.*: ~а́я по́лость khoang miệng

ротозе́й *м. разг.* 1. (*зевака*) kẻ tò mò (vô công rồi nghề); 2. (*разиня*) kẻ ngơ ngẩn (ngẩn ngơ, ngớ ngẩn, khờ khạo), đồ thộn

ротозе́йничать *несов. разг.* (có thói) ngơ ngẩn, ngẩn ngơ, ngớ ngẩn, khờ khạo

ротозе́йство *с. разг.* (thói, tính) ngơ ngẩn, ngẩn ngơ, ngớ ngẩn, khờ khạo

рото́к *м.*: на чужо́й ~ не наки́нешь плато́к *погов.* ≅ bưng miệng vò miệng lọ, ai bưng được miệng thiên hạ; bịt được miệng vò, ai bịt được miệng o

рото́нда *ж.* 1. *архит.* nhà tròn; 2. (*одежда*) áo choàng nữ (*không tay*)

ро́тор *м. тех.* rôto, phần (khối) quay

ро́торн||ый *прил. тех.* (thuộc về) rôto; ~ая автомати́ческая ли́ния dây chuyền tự động rôto (kiểu rôto)

ро́уминг *м.* roaming

ро́хля *м. и ж. разг.* người bạc nhược (nhu nhược, lờ đờ, uể oải)

ро́ща *ж.* rừng nhỏ, cánh rừng

рояли́зм *м.* chủ nghĩa bảo hoàng

рояли́ст *м.* người bảo hoàng (theo chủ nghĩa bảo hoàng)

рояли́стск||ий *прил.* (thuộc về) chủ nghĩa bảo hoàng, bảo hoàng

роя́л||ь *м.* (đàn) piano, pianô, dương cầm, pianô cánh; игра́ть на ~e đánh piano (dương cầm); сесть за ~ ngồi đánh piano (dương cầm); у ~я cạnh đàn piano, bên chiếc dương cầm

роя́льн||ый *прил.* (thuộc về) piano, dương cầm; ~ые но́жки chân piano (dương cầm)

РТС *ж. неизм.* (ремо́нтно-техни́ческая ста́нция) trạm sửa chữa kỹ thuật

рту́тн||ый *прил.* (thuộc về) thuỷ ngân; (*содержащий ртуть*) (có) thuỷ ngân; ~ое отравле́ние ngộ độc (trúng độc) thuỷ ngân; ~ столб cột thuỷ ngân; ~ая мазь pommad thuỷ ngân; ~ выпрями́тель *тех.* cái nắn điện thuỷ ngân

ртуть *ж.* thuỷ ngân; ✧ грему́чая ~ thuỷ ngân funminat, funminat thuỷ ngân

рубаи́ *с.* (thể) thơ rubai (*loại tứ tuyệt arab*)

руба́ка *м. разг.* người dũng cảm (*thường nói về kỵ binh*)

руба́нок *м.* (cái) bào

руба́ть *несов.* (*В*) *разг.* 1. *см.* руби́ть; 2. (*есть с жадностью*) ăn ngấu nghiến

руба́ха яс. áo cánh, áo sơmi, sơmi; ✧ ~-па́рень ≅ người thẳng ruột ngựa, người ruột để ngoài da

руба́шк||а *ж.* 1. (*мужская*) sơmi, áo sơmi, áo cánh; (*женская*) áo lót; ночна́я ~ áo ngủ; ни́жняя ~ áo lót; 2. *тех.* áo, mui, vỏ, vỏ bọc; водяна́я ~ áo nước (*làm mát máy*); ✧ роди́ться в ~e sinh vào giờ hoàng đạo, suốt đời gặp may, số đỏ, vận đỏ

руба́шечн||ый *прил.* (thuộc về) sơmi, áo sơmi, áo cánh; ~ая ткань vải may áo sơmi

руба́ж *м.* 1. ranh giới, giới hạn; на ~e двух эпо́х buổi giao thời của hai thời đại, lúc bản lề giữa hai thời đại; на ~e XXI ве́ка trước ngưỡng cửa thế kỷ 21; 2. (*государственная граница*) biên giới, biên cương, biên thuỳ, ranh giới; вы́ехать за ~ ra nước ngoài, xuất ngoại; командиро́вка за ~ chuyến đi công tác (công cán) ra nước ngoài; за ~о́м (ở) ngoài nước, nước ngoài, ngoại quốc; 3. *воен.* tuyến; оборони́тельный ~, ~ оборо́ны phòng tuyến, tuyến phòng ngự (phòng thủ); ✧ брать но́вые ~и giành những thắng lợi mới

руберо́ид *м. стр.* ruberoid, carton dầu (*để lợp mái*)

руба́ц I *м.* 1. (*шрам*) sẹo, thẹo; (*от удара хлыстом*) lằn roi; 2. (*шов*) đường khâu

руба́ц II *м.* (*у жвачных животных*) dạ cỏ; (*кушанье*) (món) bao tử bò

руби́дий *м. хим.* rubidium

Руби́кон *м.*: перейти́ ~ *книжн.* quyết định dứt khoát, hành động kiên quyết

руби́льник *м. эл.* cầu dao

руби́н *м.* ruby, rubi, hồng ngọc, ngọc đỏ

руби́новый *прил.* 1. (thuộc về) ruby, rubi, hồng ngọc, ngọc đỏ; (*сделанный из рубина*) (bằng) ruby, rubi, hồng ngọc, ngọc đỏ; 2. (*о цвете*) màu hồng ngọc, đỏ thắm

руби́ть *несов.* (*В*) 1. (*разрубать*) chặt, bổ, chặt (bổ) nhỏ, chặt... từng đoạn, bổ... từng khúc; (*измельчать*) băm, vằm, băm (vằm) nhỏ; ~ дрова́ bổ (chặt) củi; ~ капу́сту băm bắp cải; 2. (*подсекать, валить*) đẵn, đốn, hạ, ngả, chặt; ~ де́рево đẵn (đốn, hạ, ngả, chặt) cây; ~ лес đẵn (đốn) gỗ; 3. (*саблей и т. п.*) chém; 4. *горн.* khao, đào, khai thác; ~ у́голь khao (đào, khai thác) than đá; 5. (*строить из брёвен*) cất, làm, xây cất, dựng; ~ избу́ cất nhà gỗ, làm nhà bằng gỗ tròn; 6. *разг.* (*говорить резко, прямо*) bốp, đốp, bốp chát, nói toạc, nói xẵng, nói thẳng vào mặt; ✧ ~ с плеча́ а) bốp, đốp, bốp chát, bốp (đốp) vào mặt, nói toạc móng heo; б) (*поступать необдуманно*) hành động bồng bột (xốc nổi)

руби́ться *несов.* đánh gươm (kiếm), đấu gươm (kiếm), chém nhau, chiến đấu

ру́бище *с.* quần áo rách rưới (rách bươm, tả tơi)

ру́бка I *ж.* 1. (*на мелкие куски*) (sự) chặt, bổ, băm, vằm; 2. (*деревьев*) (sự) đẵn, đốn, hạ, ngả, chặt

ру́бка II *ж. мор.* (*на палубе*) mũi tàu (thuyền), mũi; (*на мостике*) buồng; рулева́я ~ buồng lái; боева́я ~ lô-cốt trên tàu

рублёвка *ж. разг.* (đồng) một rúp

рублёвый *прил.* (giá) một rúp

ру́блен||ый *прил.* (đã) chặt nhỏ, băm nhỏ, vằm nhỏ, băm, vằm; ~ое мя́со thịt băm; ~ые котле́ты thịt băm viên; ~ая капу́ста bắp cải băm

рубл||ь *м.* 1. (đồng) rúp; сто ~е́й зо́лотом một trăm rúp vàng; 2. *собир.* đồng (tiền) rúp; паде́ние ~я́ đồng (tiền) rúp sụt giá; деревя́нный ~ *пренебр.* đồng rúp gỗ (*đồng rúp thời xô-viết không chuyển đổi và bị lạm phát*); ✧ гна́ться за дли́нным ~ём chạy theo lương cao bổng hậu, chạy theo đồng tiền; бить ~ём dùng biện pháp trừng phạt bằng tài chính

ру́брика *ж.* chuyên mục, đề mục, mục

рубрика́тор *м.* sách tra cứu chuyên mục/đề mục; коди́рование да́нных по ~у mã hoá dữ liệu theo sách tra cứu chuyên mục/đề mục

рубрика́ция *ж.* (sự) chia thành những chuyên mục/đề mục

рубцева́ние *с.* (sự) thành sẹo, thành thẹo

рубцева́ться *несов.* thành sẹo (thẹo)

ру́бчат||ый *прил.* 1. (có) khía, đường sòi, đường vân nổi; sọc nổi, sọc; ~ая рукоя́ть нага́на chuôi súng lục có khía (có đường vân nổi); ~ые колёса những bánh xe có khía; ~ая ткань vải sọc (sọc nổi); 2. (*о коже*) (có) sẹo, thẹo; ~ое лицо́ mặt có sẹo (thẹo)

ру́бчик *м.* khía, đường sòi, đường vân nổi; (*на материи*) sọc nổi, sọc; драп в ~ dạ sọc (sọc nổi)

руга́нь *ж.* (lời) chửi, chưởi, chửi rủa, chửi bới, chửi mắng, mắng nhiếc, chửi tục

руга́тельный *прил.* (có tính chất) chửi, chưởi, chửi rủa, chửi bới

руга́тельство *с.* (tiếng, lời) chửi, chưởi, chửi rủa, chửi bới, chửi tục

руга́||ть, вы́ругать (*В*) 1. mắng, nhiếc, cự, chỉnh, xạc, đì, chửi, chưởi, chửi rủa, chửi bới, chửi mắng, mắng nhiếc, nhiếc móc; ~ кого́-л. за ложь mắng (chỉnh, xạc, chửi rủa) ai vì nói dối; руга́тельски ~ *разг.* chửi, chưởi, chửi rủa, chửi bới, văng tục; 2. (*порицать*) thoá mạ, xỉ vả, công kích, đập; газе́ты ~ют премье́р-мини́стра báo chí công kích thủ tướng

руга́ться, вы́ругаться 1. chửi, chưởi, chửi rủa, chửi bới, chửi mắng, mắng nhiếc, nhiếc móc; 2. *тк. несов.* (с *Т*) (*переругиваться*) chửi (chửi mắng, mắng nhiếc) nhau; (*ссориться*) cãi nhau, cãi lộn, cãi vã

руда́ *ж.* quặng; khoáng thạch (*уст.*)

рудиме́нт *м.* 1. *биол.* cơ quan thô sơ; 2. (*остаток, след*) dấu vết, tàn dư, tàn tích; ~ы феода́льных пережи́тков những dấu vết của tàn dư chế độ phong kiến; ✧ и ~ов со́вести не оста́лось у кого́-л. ai đã táng tận lương tâm, ai không còn một chút lương tâm nào

рудиментáрный *прил.*: ~ о́рган *биол.* cơ quan thô sơ

рудни́к *м.* mỏ; (*предприятие*) xí nghiệp mỏ

рудников||ый *прил.* (làm ở) mỏ; ~ые рабо́чие thợ (công nhân) mỏ

рудни́чн||ый *прил.* (thuộc về) mỏ; ~ газ khí mỏ (grizu); ~ая ла́мпа đèn mỏ

ру́дн||ый *прил.* (thuộc về) quặng; (*содержащий руду*) (có) quặng; ~ое месторожде́ние mỏ quặng, khoáng sàng quặng

рудоко́п *м. разг.* thợ mỏ

рудоно́сн||ый *прил.* có (chứa) quặng; ~ые уча́стки những khu vực có quặng

рудоподъёмн||ый *прил.*: ~ая маши́на máy trục tải quặng

рудопромы́вочн||ый *прил.*: ~ая маши́на máy rửa quặng

ружёйник *м.* chuyên viên (thợ) chế tạo súng

ружёйный *прил.* (thuộc về) súng; ~ вы́стрел phát súng; на ~ вы́стрел trong tầm súng

ружьё *с.* (khẩu) súng; дробово́е ~ súng bắn đạn ria (đạn ghém); двуство́льное ~ súng hai nòng; противота́нковое ~ *воен.* súng chống tăng : ✧ быть под ~м phục vụ trong quân ngũ, tại ngũ

руи́н||а *ж.* 1. *обыкн. мн.*: ~ы đống điêu tàn (hoang tàn, đổ nát), phế tích; 2. *перен. разг.* (*о человеке*) người già yếu (già khọm, già khụ)

рук||á *ж.* 1. tay; (*от кисти до плеча*) cánh tay; (*кисть*) bàn tay; в ~é trong tay; зá руку cầm tay; взя́ться зá руки nắm (cầm) tay; ~ámи не трóгать đừng sờ!, đừng sờ mó!, chớ sờ tay!; брать кого́-л. на́ руки bồng (bế) ai lên; брать кого́-л. пóд руку khoác (cắp) tay ai; вести́ кого́-л. пóд руку dìu ai đi, khoác tay dẫn ai đi; держáть кого́-л. на ~áх nâng bổng (bế bổng, bồng bế, nâng) ai; по прáвую, лéвую рýку от чего́-л. về phía tay phải, tay trái của cái gì; 2. (*почерк*) nét chữ, chữ viết, tự dạng, chữ; э́то не его́ ~ đó không phải là chữ (chữ viết, nét chữ) của anh ta; 3. *разг.* (*протекция*) tay trong, người nâng đỡ, ô dù, ô, dù; имéть рýку где́-л. có tay trong (ô dù, ô, dù) ở đâu đó; си́льная ~ tay trong (người nâng đỡ) có thế lực, ô dù có thế mạnh; своя́ ~ người cùng cánh, tay trong; ✧ быть в чьи́х-л. ~áх nằm trong tay ai, hoàn toàn bị lệ thuộc vào ai; э́то мне не нá руку điều đó không tiện (không tiện lợi, không có lợi) cho tôi; у негó на ~áх бóльшая семья́ trên tay (trên vai) anh ấy là cả một gia đình đông; э́ти кни́ги на ~áх những sách đó thì người ta mượn hết rồi; по ~ám! thôi được!, đồng ý!, được!, như thế là xong!; не говори́те пóд руку! đừng ám nữa!, đừng làm phiền!, đừng quấy rầy!; попáсться кому́-л. пóд руку gặp phải ai, bị ai vớ được; vớ được (có sẵn, gặp được) cái gì; что попадётся пóд руку vớ được bất cứ cái gì; под ~óй, под ~ámи ở cạnh sườn, có sẵn, tiện lấy, tiện dùng; с ~и́ кому́-л. tiện (tiện lợi) cho ai, thích hợp với ai; ~ óб руку cùng với, vai kề vai, kề vai sát cánh, tay nắm tay, tay trong tay; рýки вверх! đưa (giơ) tay lên!; рýки прочь от кого́-л., чего́-л.! không được đụng (vi phạm) đến ai, cái gì!; ~ не дрóгнет у кого́-л. сдéлать что́-л. ai mạnh tay (thẳng tay, không run tay) làm gì, ai làm gì mà không run tay (mà không mảy may sợ sệt); рýки опусти́лись у кого́-л. ai chịu bó tay (thoái chí, sờn lòng nản chí); ~ не подни́мется у кого́-л. сдéлать что́-л. ai không nỡ (không dám, không đang tâm) làm gì; ~óй подáть гдáн лáмп, gần trong gang tấc, chẳng còn bao xa, chỉ mấy bước nữa thôi; подáть рýку пóмощи giúp đỡ (cứu giúp, dang tay cứu vớt) ai; быть у кого́-л. прáвой ~óй là cánh tay phải (là người trợ thủ đắc lực) của ai; быть без кого́-л., чего́-л. как без рук thiếu ai, thiếu cái gì thì như thiếu tay thiếu chân; брать кого́-л. в рýки nắm chắc (khống chế) ai, bắt ai phải phục tùng (khuất phục); брать что́-л. в свои́ рýки nắm chắc cái gì; взять власть в свои́ рýки nắm chính quyền, giành chính quyền về tay mình; брать себя́ в рýки tự chủ, trấn tĩnh (bình tĩnh) lại; держáть себя́ в ~áх bình tĩnh, trầm tĩnh, điềm tĩnh; игрáть в четы́ре ~и́ đánh đôi, hai người cùng đánh (chơi) dương cầm; вы́дать что́-л. на́ руки кому́-л. giao tận tay cái gì cho ai, trao cái gì tận tay ai, giao cái gì vào tay ai; получи́ть что́-л. на́ руки tự tay nhận cái gì; в собственные рýки (*надпись*) trao (giao, đưa) tận tay; дать по ~ám кому́-л. trừng phạt (trừng trị) ai; отпускáть что́-л. в одни́ рýки bán (đưa) cái gì cho một người; в на́ших ~áх trong tay (dưới quyền) chúng ta; передавáть что́-л. из рук в рýки, с рук на́ руки chuyển (trao) tay nhau cái gì, chuyển cái gì từ người này đến người kia, chuyển (trao) cái gì từ tay nọ đến tay kia; из рук вон (*или* из рук вон плóхо) rất xấu, rất tồi, tồi quá, tệ quá; на скóрую рýку làm vội vã (qua quít, qua loa, hấp tấp, quấy quá); от ~и́ (bằng) tay; переписáть что́-л. от ~и́ chép tay cái gì; ходи́ть по ~ám lưu truyền, được chuyền tay nhau (chuyền từ người nọ sang người kia), được trao tay cho nhau (trao từ tay này sang tay khác); с рук сбыть что́-л. thoát nợ, thoát khỏi cái gì; э́то его́ рук дéло việc đó là do nó làm; ему́ и кни́ги в рýки ông ta có đầy đủ kiến thức (là người am hiểu, rất uyên bác, đọc thông vạn quyển); он мáстер на все рýки anh ta là người khéo tay lắm, ông ấy việc gì cũng giỏi cả, cậu ta quả là con dao pha; развязáть рýки кому́-л. mở trói (tha lỏng) cho ai, cho ai được rộng chân rộng tay (được tự do hành động); наложи́ть на себя́ рýки tự vẫn, tự sát, tự tận, tự tử; наложи́ть рýку на что́-л. chiếm đoạt cái gì; игрáть на́ руку кому́-л. làm lợi (tiếp tay, giúp) cho ai; обéими ~ámи подписáться под чем-л. sẵn sàng ký cả hai tay vào cái gì, sẵn sàng đồng ý cái gì; греть рýки vớ bở, vớ bẵm; набúть рýку tập quen tay, quen tay; проси́ть ~и́ cầu hôn; ~ рýку мóет *погов.* kẻ tung người hứng, tay nọ rửa tay kia, đồng bọn bao che cho nhau; своя́ ~ влады́ка *погов.* muốn gì làm nấy; умы́ть рýки phủi tay, phủi trách nhiệm; ~и́ не дохóдят до чего́-л. không có thì giờ làm việc gì

рука́в *м.* 1. (*одежды*) tay áo, ống tay; 2. (*реки*) nhánh sông, sông nhánh, chi lưu, phụ lưu; 3. (*шланг*) ống

рукави́цы *мн.* (*ед.* рукави́ца *ж.*) (đôi) bao tay, găng; găng tay (*разг.*)

рука́стый *прил. разг.* 1. (có) tay to; 2. (*умелый*) khéo tay

руководи́тель *м.*, **~ница** *ж.* người lãnh đạo (chỉ đạo, hướng dẫn); ~ отдéла trưởng ban (phòng); худóжественный ~ người chỉ đạo nghệ thuật; нау́чный ~ người chỉ đạo khoa học; клáссный ~ giáo viên chủ nhiệm, chủ nhiệm lớp

руковод||и́ть *несов.* (*Т*) 1. lãnh đạo, chỉ đạo, hướng dẫn, dắt đường chỉ lối; (*управлять*) điều khiển, điều hành, quản đốc, quản lý, quản trị, cai quản, đứng đầu, cầm đầu; ~ борьбóй lãnh đạo đấu tranh; ~ рабóтой chỉ đạo công tác; ~ заня́тиями chỉ đạo thực tập; ~ радиокружкóм chỉ đạo (hướng dẫn) nhóm vô tuyến điện; ~ отдéлом điều khiển (điều hành, lãnh đạo) ban, làm trưởng ban (phòng); ~ предприя́тием quản đốc (quản lý, lãnh đạo) xí nghiệp; 2. (*являться побудительной причиной чьих-л. действий, поступков*) chi phối, là nguyên nhân (động cơ); егó дéйствиями ~ил расчёт sự tính toán thiệt hơn đã chi phối (là nguyên nhân, là động cơ) những hành động của nó; вáми ~ил эгои́зм thói ích kỷ đã chi phối anh

руководи́ться *несов. см.* руковóдствоваться

руково́дств||о *с.* 1. (*действие*) (sự) lãnh đạo, chỉ đạo, hướng dẫn; (*управление*) (sự) điều khiển, điều hành, quản đốc, quản lý, quản trị, cai quản, đứng đầu, cầm đầu; операти́вное ~ lãnh đạo linh hoạt; идéйное ~ lãnh đạo tư tưởng; 2. (*то, чем следует руководствоваться*) kim chỉ nam, nguyên tắc chỉ đạo; приня́ть что́-л. к ~у лáйу cái gì làm kim chỉ nam (làm nguyên tắc chỉ đạo); 3. (*книга*) sách chỉ nam (hướng dẫn, chỉ dẫn); 4. *собир.* (*руководители*) (ban, cơ quan) lãnh đạo

руково́дствоваться *несов.* (*Т*) tuân (dựa, làm) theo, dựa (căn cứ) vào; ~ чьи́ми-л. указáниями tuân theo (làm theo, dựa vào) những chỉ thị của ai

руководя́щ||ий *прил.* 1. lãnh đạo, chỉ đạo; ~ рабóтник cán bộ lãnh đạo; ~ие óрганы các cơ quan lãnh đạo; 2. (*содержащий указания*) lãnh đạo,

chỉ đạo, chỉ dẫn, hướng dẫn, chủ đạo; ~ая роль vai trò lãnh đạo (chỉ đạo, chủ đạo); ~ие положе́ния những nguyên lý chỉ đạo, những luận điểm chủ đạo

рукоде́лие *с.* 1. (môn) nữ công; việc thêu thùa may vá; 2. (*вещь*) đồ nữ công

рукоде́льница *ж.* người giỏi nữ công

рукомо́йник *м.* bồn rửa, chậu rửa tay (rửa mặt)

рукопа́шн||ый *прил.* 1. giáp (xáp) lá cà; ~ бой trận đánh giáp lá cà; 2. *в знач. сущ. ж.*: ~ая trận đánh giáp (xáp) lá cà

рукопи́сный *прил.* (do) viết tay; ~ текст thủ bản, bản viết tay

ру́копись *ж.* 1. thủ bản, bản viết tay; (*напечатанная на машинке*) bản đánh máy; *полигр.* (*оригинал для набора*) bản thảo, bản cảo, cảo bản

рукоплеска́ние *с.* (sự) vỗ tay; (*звуки*) tiếng vỗ tay

рукоплеска́ть *несов.* (*Д*) vỗ tay, hoan hô

рукоприкла́дство *с. разг.* (sự) hành hung, đánh đập, đánh đấm

рукопожа́ти||е *с.* (cái) bắt tay; обме́няться ~ями bắt tay nhau

рукотво́рн||ый *прил. книжн.* (do) tay con người tạo nên; ~ое чу́до kỳ quan do tay con người (do con người) tạo nên

рукоя́||тка *ж.* 1. chuôi, cán, tông, tay cầm; ~ кинжа́ла chuôi (cán) dao găm; ~ стаме́ски tông đục; ~ револьве́ра chuôi súng lục; ~ затво́ра *воен.* chốt quylat, khoá nòng, chốt cơ bẩm; по са́мую ~тку đâm phập đến tận chuôi dao; 2. *тех.* tay nắm, tay quay, tay gạt, tay vặn, quả vặn, maniven; cần, tay (*сокр.*); ~ управле́ния cần điều khiển; тормозна́я ~ tay hãm, tay phanh

рукоя́ть *ж. см.* рукоя́тка

рула́да *ж. муз.* nét lướt nhanh

рулев||о́й *прил.* 1. (thuộc về) bánh lái, tay lái, lái; ~о́е устро́йство bộ phận (thiết bị) lái; 2. *в знач. сущ. м.* người cầm lái, người lái, người chỉ huy

руле́т *м.* 1. (*окорок*) thịt rulet, giăm-bông cuốn; 2. (*кушанье*) (món) rulet, bánh cuốn; мясно́й ~ rulet thịt, bánh cuốn nhân thịt; 3. (*сладкий пирог*) bánh ngọt cuốn lớp

руле́тка *ж.* 1. (*измерительная*) thước cuộn (cuốn); 2. (*азартная игра*) vòng quay số

рули́ть *несов. ав.* 1. (*о лётчике*) cho... lăn bánh, lái... chạy trên đường băng; 2. (*о самолёте*) lăn bánh, chạy trên đường băng

руло́н *м.* cuộn, rulô

рул||ь *м.* 1. lái, tay (bánh, cần) lái, vôlăng; (*велосипеда*) tay lái, ghiđông; ~ поворо́та, ~ направле́ния *ав.* lái hướng, cần lái chuyển hướng; ~ высоты́ *ав.* lái (cần lái) độ cao; ~ тра́ктора tay (bánh) lái máy kéo; сиде́ть за ~ём ngồi (cầm) lái; стать за ~, стоя́ть у ~я́ đứng lái; 2. *перен.* tay lái, lèo lái, đầu não, bộ phận lãnh đạo; ~ госуда́рственного управле́ния tay lái (lèo lái) việc điều hành nhà nước; ✧ без ~я́ и без ветри́л không có phương hướng mục đích rõ rệt; như thuyền không lái (*погов.*)

румб *м. мор.* rhumb, rumbơ, rum

ру́мб||а *ж.* 1. (*танец*) (điệu vũ) rumba; танцева́ть ~у nhảy rumba; 2. (*музыка*) (nhạc) rumba; игра́ть ~у chơi nhạc rumba

румы́н *м.*, **~ка** *ж.* người Romania (Rumani)

румы́нский *прил.* (thuộc về) Romania, Rumani; ~ язы́к tiếng Romania (Rumani)

румя́на *мн.* (*скл. как с.*) son, phấn hồng, son phấn (*bôi mặt*)

румя́н||ец *м.* má thắm, má đào, má đỏ ửng, da mặt ửng hồng; зали́ться ~цем má ửng hồng (đỏ lựng); (*от стыда, смущения*) đỏ mặt, đỏ mặt tía tai

румя́нить, зарумя́нить, нарумя́нить (*В*) 1. *сов.* зарумя́нить (*покрывать румянцем*) làm ửng hồng (ửng đỏ); 2. *сов.* нарумя́нить (*красить щёки*) đánh má hồng (phấn hồng, son); 3. *сов.* зарумя́нить (*окрашивать в алый цвет*) làm đỏ rực (đỏ thắm, ửng hồng)

румя́ниться, зарумя́ниться, нарумя́ниться 1. *сов.* (*покрываться румянцем*) ửng hồng (đỏ lựng) lên; 2. *сов.* нарумя́ниться (*краситься*) đánh má hồng (phấn hồng, son); 3. *сов.* зарумя́ниться (*окрашиваться в алый цвет*) đỏ rực (đỏ thắm) lên, ửng hồng; 4. *сов.* зарумя́ниться (*поджариваться*) (được) rán vàng rực, nướng vàng rực

румя́ный *прил.* đỏ ửng, đỏ lựng, đỏ hây hây, hồng hào, đào; (*с поджаристой корочкой*) vàng rực

руно́ *с.* lông cừu; ✧ золото́е ~ lông cừu vàng (*theo thần thoại*)

ру́пор *м.* 1. loa, ống loa; 2. *перен.* cái loa, người phát ngôn

руса́лка *ж.* nàng tiên cá, nữ thần mình cá

руси́зм *м.* từ ngữ thuần Nga

руси́ст *м.* nhà Nga học, chuyên viên nghiên cứu ngữ văn Nga

руси́стика *ж.* Nga học, (khoa) nghiên cứu ngữ văn Nga

русифика́ция *ж.* (sự) Nga hoá

русифици́ровать *несов. и сов.* (*В*) Nga hoá

ру́сл||о *с.* 1. lòng; (*реки*) lòng sông; (*ручья*) lòng suối; 2. *перен.* đường, dòng, chiều hướng, nề nếp, nền nếp; жизнь пошла́ по но́вому ~у cuộc sống đã trôi theo chiều hướng (nề nếp) mới; жизнь вхо́дит в своё ~ cuộc sống đi vào nề nếp (nền nếp)

ру́сская I *ж.* (*скл. как прил.*) người phụ nữ/đàn bà Russia (Nga)

ру́сская II *ж.* (*пляска*) điệu múa (nhảy) Nga, Nga vũ

ру́сский I *м.* (*скл. как прил.*) người Russia (Nga)

ру́сск||ий II *прил.* (thuộc về) Russia, Nga; ~ язы́к tiếng Nga, Nga văn, Nga ngữ; ~ая литерату́ра văn học Nga; ~ая исто́рия lịch sử Nga; ✧ ~ое ма́сло bơ đã đun; ~ая печь lò sưởi kiểu Nga; говори́ть, сказа́ть ~им языко́м nói rõ ràng, nói dễ hiểu

русскоязы́чн||ый *прил.* 1. (*говорящий, пишущий на русском языке*) (nói, viết bằng) tiếng Nga, Nga thoại; ~ое населе́ние cư dân nói tiếng Nga, dân cư Nga thoại; ~ писа́тель nhà văn viết tiếng Nga; 2. (*издаваемый, создаваемый на русском языке*) (dùng) tiếng Nga; ~ая пре́сса báo chí tiếng Nga; ~ чип *электрон.* (con) chip dùng tiếng Nga

руст *м. архит.* (tảng, tấm) đá thô mộc (*có mặt nổi để xây bên ngoài*)

руста́ *ж. архит.* (kiểu, sự) trang trí thô mộc (*bên ngoài*)

ру́сый *прил.* vàng sẫm, màu hạt dẻ sáng; (*о человеке*) (có) tóc vàng sẫm, tóc màu hạt dẻ sáng

рути́на *ж.* (óc, đầu óc, thói) thủ cựu, cổ hủ, hủ lậu

рутинёр *м.* người thủ cựu (cổ hủ, hủ lậu)

рутинёрство *с.* (đầu óc, thói) thủ cựu, cổ hủ, hủ lậu

рути́нный *прил.* thủ cựu, cổ hủ, hủ lậu

ру́хлядь *ж. собир. разг.* đồ cũ kỹ, đồ đạc hư hỏng; (*одежда*) quần áo cũ kỹ (rách rưới)

рухля́к *м. геол.* đá vôi sét (marne, macnơ)

ру́хн||уть *сов.* 1. sập, sụp, đổ, đổ sập, sập đổ, sụp đổ; (*о человеке*) ngã khuỵu (ngã phịch) xuống; он ~ул на зе́млю

как подко́шенный anh ta đột ngột ngã khuỵu xuống đất; 2. *перен.* sập đổ, sụp đổ, tan vỡ, tiêu tan; tiêu ma (*разг.*); на́ши наде́жды ~ули hy vọng của chúng ta đã tan vỡ (tiêu tan, tiêu ma)

руча́тельство *с.* (sự) cam đoan, bảo đảm, đảm bảo, bảo lĩnh, bảo lãnh, bảo hành; с ~м за испра́вность cam đoan (bảo đảm, bảo hành) sự hoạt động tốt; с ~м на два го́да được bảo hành (bảo đảm) trong hai năm; дать ~ (*поручиться*) cam đoan, bảo đảm, bảo lĩnh

руч||а́ться, поручи́ться (за *В*) cam đoan, bảo đảm, đảm bảo, bảo lĩnh, bảo lãnh, bảo hành; ~ за кого́-л. bảo đảm (bảo lĩnh) cho ai; ~аюсь, что сде́лаю э́то tôi cam đoan (cam kết) sẽ làm việc đó; до́ктор не ~а́лся за исхо́д опера́ции bác sĩ không bảo đảm kết quả của cuộc mổ

ручеёк *м.* suối con; (*горный тж.*) (dòng) khe nhỏ

руч||ей́ *м.* 1. suối; (*горный тж.*) khe núi, sơn khê; 2. *тех.* rãnh, lòng khuôn, rãnh cán; ✧ лить слёзы в три ~ья́ dòng lệ lã chã tuôn rơi, nước mắt như mưa, nước mắt tuôn trào

ру́чк||а *ж.* 1. tay (cánh tay, bàn tay) nhỏ; 2. (*рукоятка*) cán, chuôi, tay cầm, tay nắm, tay; (*двери*) quả đấm, quả nắm, nắm vặn, nắm; (*портфеля, сумочки и т. п.*) quai, quai xách; ~ корзи́ны quai giỏ (làn); ~ кастрю́ли quai xoong (soong); 3. (*деталь машины, аппарата*) tay quay, tay, cần; ~ штурва́ла tay lái; потяну́ть ~ то́рмоза na cebя́ kéo tay hãm (tay thắng, tay phanh); 4. (*у мебели*) tay tựa, tay ghế, tay ngai, tay; 5. (*для пера*) quản bút, cán viết, cây viết; шко́льная ~ quản bút (cán viết, cây viết) học sinh; ша́риковая ~ cây bút bi; ✧ дойти́ до ~и đi đến mức bế tắc (cùng đường)

ручн||о́й *прил.* 1. (thuộc về) tay; (*для рук*) (dùng cho) tay; ~ы́е мы́шцы những cơ tay; ~о́е полоте́нце khăn tay (lau tay); ~ы́е часы́ đồng hồ đeo tay; ~ бага́ж hành lý xách tay; 2. (*производимый руками*) (làm bằng) tay; ~ труд lao động thủ công (bằng tay); ~а́я рабо́та thủ công, công việc làm bằng tay; ~а́я вы́шивка thêu tay; ~ мяч *спорт.* (môn) bóng ném; 3. (*обслуживаемый вручную*) (điều khiển bằng) tay; ~а́я грана́та (quả) thủ pháo; ~а́я швейная маши́на máy khâu (máy may) quay tay; ~ то́рмоз phanh (thắng, hãm) tay; ~а́я пила́ cưa tay; 4. (*приручённый*) quen với người, đã thuần dưỡng (thuần hoá); *разг.* (*о муже, жене*) ngoan ngoãn, dễ bảo; ✧ ~а́я прода́жа а) (*в аптеке*) (sự) bán không cần đơn; б) (*торговля с рук*) (sự) bán rong, bán lưu động, bán trao tay

ру́шить *несов.* (*В*) 1. quật đổ, phá đổ, phá sập; 2. (*зерно*) xay, giã

ру́ш||иться *несов.* 1. sập, sụp, đổ, đổ sập, sập đổ, sụp đổ; дом ~ится nhà sập (đổ sập, sập đổ); 2. *перен.* sập đổ, sụp đổ, tan vỡ, tiêu tan; tiêu ma (*разг.*); его́ наде́жды ~атся hy vọng của nó sập đổ (tan vỡ, tiêu tan, tiêu ma)

РФ (Росси́йская Федера́ция) *см.* росси́йский

ры́ба *ж.* 1. (con) cá; *собир.* cá; хи́щная ~ ác ngư, cá ăn thịt; морска́я ~ cá biển; речна́я ~ cá sông; 2. *разг.* (*о человеке*) người uể oải (lờ đờ, thiếu sinh khí); 3. *разг.* (*заготовка*) phần (nội dung) chuẩn bị; докла́д ещё не гото́в, но ~ уже́ есть báo cáo chưa xong, nhưng nội dung chuẩn bị thì có rồi; ✧ созве́здие Рыб *астр.* chòm sao Song ngư (*Pisces*); ни ~ ни мя́со ≅ không ra ngô, không ra khoai; dơi không ra dơi, chuột không ra chuột; đờ đờ ương ương; dở ông dở thằng (*погов.*); как ~ в воде́ như cá gặp nước; нем (*или* немо́й) как ~ ≅ câm như hến; câm miệng hến; im như thóc (*погов.*)

рыба́к *м.* người đánh cá (câu cá), ngư dân, dân chài; ngư ông, ngư phủ (*уст.*); *мн.*: ~и́ ngư dân, dân chài; ✧ ~ ~а́ ви́дит издалека́ ≅ đồng bệnh tương lân; đồng thanh tương ứng, đồng khí tương cầu (*погов.*)

рыба́лк||а *ж. разг.* (sự, buổi) câu cá, câu; пое́хать на ~у đi câu cá

рыб||а́цкий, **~а́чий** *прил.* (thuộc về) người đánh cá, người câu cá, ngư dân, dân chài; ~ачья ло́дка thuyền chài, thuyền đánh cá

рыба́чить *несов.* đánh cá, câu cá, chài cá, câu, chài

рыба́чка *ж.* 1. người phụ nữ (đàn bà) đánh cá; 2. (*жена рыбака*) vợ người đánh cá, vợ ông chài

рыбёшка *ж. разг.* cá nhỏ

ры́б||ий *прил.* 1. (thuộc về) cá; ~ья чешуя́ vảy cá; ~ жир dầu cá, dầu gan cá, dầu cá morue; 2. *перен.* uể oải, lờ đờ, thiếu sinh khí; ~ьи глаза́ cặp mắt lờ đờ

ры́бка *ж.* cá nhỏ; золота́я ~ cá vàng

ры́бн||ый *прил.* 1. (thuộc về) cá; ~ая кость xương cá; ~ промы́сел nghề đánh cá (chài lưới), ngư nghiệp; nghề cá (*разг.*); ~ая ло́вля đánh (câu, chài, bắt, đánh bắt, xúc) cá; ~ая промы́шленность công nghiệp chế biến cá; ~ садо́к ao thả (nuôi) cá; ~ые консе́рвы cá hộp, hộp cá; ~ая соля́нка (món) cá ám, canh cá; 2. (*обильный рыбой*) nhiều cá; ~ое о́зеро hồ nhiều cá; 3. (*из рыбы, с рыбой*) (bằng) cá; ~ое заливно́е (món) cá đông; ~ые котле́ты (món) cá băm; 4. *в знач. сущ. с.*: ~ое món cá

рыбове́дение *с.* ngư học, (khoa) nghiên cứu về cá

рыбово́дн||ый *прил.* (để) nuôi cá; ~ пруд ao nuôi cá; ~ое хозя́йство doanh nghiệp nuôi cá

рыбово́дство *с.* (nghề) nuôi cá

рыбово́дческ||ий *прил.* (thuộc về) nghề nuôi cá; ~ое хозя́йство doanh nghiệp nuôi cá

рыбоконсе́рвный *прил.*: ~ заво́д nhà máy làm đồ hộp cá

рыболо́в *м.* 1. người đánh cá (câu cá); 2. *разг.* (*рыбак*) người đánh cá, dân chài, ngư dân

рыболове́цк||ий *прил.* 1. (làm nghề) đánh cá, câu cá, chài lưới; ~ая арте́ль tập đoàn (hợp tác xã) đánh cá; 2. (*служащий для рыболовства*) (để) đánh cá, đánh bắt, chài lưới; ~ тра́улер tàu đánh bắt cá (*bằng lưới vét*)

рыболо́вн||ый *прил.* (thuộc về) đánh cá, câu cá, chài cá; ~ сезо́н mùa đánh cá, mùa câu; ~ые се́ти lưới đánh cá, vàng (vằng) lưới; ~ флот đội tàu đánh cá

рыболо́вство *с.* nghề đánh cá (chài lưới), ngư nghiệp

рыбообраба́тывающий *прил.* (để) chế biến cá; ~ комбина́т nhà máy chế biến cá

рыбообрабо́тка *ж.* (sự) chế biến cá

рыбопромы́шленность *с.* công nghiệp cá (đánh bắt và chế biến cá)

рыбопромы́шленный *прил.* (thuộc về) công nghiệp cá, công nghiệp đánh bắt và chế biến cá; ~ райо́н khu vực (vùng) công nghiệp cá

рыборазведе́ние *с.* (nghề) nuôi cá

рыв||о́к *м.* 1. (sự) giật mạnh, lao mạnh, bứt lên, vượt lên, bứt phá; (*в беге*) nước rút; 2. *спорт.* (đóng tác) cử giật; 3. *воен.* (đợt) xốc tới, vọt tiến; 4. *перен.* (*спешка, поспешность*) (lối làm việc) vội vàng, hấp tấp, hối hả, tất tả ngược xuôi, kiểu nước rút; ~ка́ми

từng đợt, không đều đặn; рабо́тать ритми́чно, без ~ко́в làm việc với nhịp điệu đều đặn, không có lối hối hả (vội vàng hấp tấp, tất tả ngược xuôi, kiểu nước rút)

рыга́ть, рыгну́ть ựa, ợ

рыгну́ть *сов. см.* рыга́ть

рыда́ни||е *с.* (sự) nức nở, thổn thức; (*звук*) tiếng nức nở (thổn thức); разрази́ться ~ями khóc nức nở, thổn thức

рыда́ть *несов.* nức nở, thổn thức

рыжеборо́дый *прил.* (có) râu hung hung

рыжева́тый *прил.* hơi hung hung, hung nhạt, (màu) da bò

рыжеволо́сый *прил.* (có) tóc hung hung

рыже́ть, порыже́ть 1. trở nên hung hung; 2. *тк. несов.* (*виднеться*) nổi rõ màu hung hung, hiện ra hung hung

ры́ж||ий *прил.* 1. hung, hung hung, (màu) da bò; (*о животном*) vàng nâu, hồng, vàng; ~ая ло́шадь ngựa hồng; 2. *в знач. сущ. м. разг.* (*клоун*) người hề, thằng hề

ры́жик *м.* (*гриб*) nấm màu hung (*Lactarius deliciosus*)

рык *м.* tiếng gầm (rống); льви́ный ~ tiếng sư tử gầm (rống), tiếng gầm (rống) của sư tử

ры́кать *несов.* 1. gầm, rống; 2. *разг.* (*говорить резко и грубо*) rống lên, gầm thét, quát tháo

ры́л||о *с.* 1. mõm; ~ кабана́ mõm lợn rừng; 2. *груб.* (*лицо*) mặt mẹt, mặt thớt, mõm; ✧ ни у́ха ни ~а (*или* ни уха ни ~а не мы́слит) hoàn toàn không hiểu gì cả

ры́льце *с. бот.* đầu nhụy; ✧ ~ в пушку́ ≅ ăn vụng không biết chùi mép

ры́н||ок *м.* 1. (*базар*) chợ; 2. *эк.* (*сфера товарного обращения*) thị trường, thương trường; созда́ть в стране́ еди́ный ~ tạo nên thị trường (thương trường) thống nhất trong nước; мирово́й ~ thị trường thế giới; свобо́дный ~ thị trường tự do; перехо́д от пла́новой эконо́мики к ~у chuyển từ nền kinh tế kế hoạch sang thị trường (sang kinh tế thị trường); ~ки сбы́та (những) thị trường tiêu thụ; ~ сырья́ thị trường nguyên liệu; ~ рабо́чей си́лы, ~ труда́ thị trường lao động (nhân công); кинематографи́ческий ~ thị trường điện ảnh; кни́жный ~ thị trường sách

ры́ночник *м. разг.* người chủ trương (ủng hộ) nền kinh tế thị trường

ры́ночн||ый *прил.* 1. (thuộc về) chợ, thị trường, thương trường; ~ая цена́ giá chợ, thị giá, giá cả ở chợ; ~ая торго́вля (việc) buôn bán ở chợ; 2. *эк.* (thuộc về) thị trường; ~ая эконо́мика (nền) kinh tế thị trường; ~ые отноше́ния (những) quan hệ thị trường

рыса́к *м.* ngựa chạy nước kiệu hay

ры́сий *прил.* (thuộc về) linh miêu

рыси́ст||ый *прил.* chạy nước kiệu hay; ~ая ло́шадь ngựa chạy nước kiệu hay; ~ые испыта́ния (những) cuộc đua nước kiệu

ры́скать *несов.* 1. (по *Д*) chạy, chạy tìm, chạy nhớn nhác; (*с целью найти кого-л., что-л.*) đi tìm, lùng sục; (*бродить*) đi lang thang (vẩn vơ, lung tung); ~ по ле́су chạy (chạy tìm, chạy nhớn nhác) khắp rừng; ~ по бе́регу đi lang thang (đi vẩn vơ) trên bờ; 2. *мор.* chạy trệch đường chính, chạy ngoằn ngoèo

рысцо́й *нареч. разг.* 1. (bằng cách) chạy nước kiệu; 2. (*бегом*) (bằng cách) chạy thoăn thoắt, chạy lúc thúc

рыс||ь I *ж.* (*аллюр*) nước kiệu; ме́лкая ~ nước kiệu chậm; кру́пная ~ nước kiệu nhanh; на ~я́х chạy nước kiệu

рысь II *ж.* (*животное*) linh miêu (*Felis lynx*),✧ созве́здие Ры́си *астр.* chòm sao Thiên miêu (*Lynx*)

ры́сью *нареч.* (bằng cách) chạy nước kiệu; идти́ ~ đi nước kiệu

ры́твина *ж.* vết bánh xe, ổ gà

рыть *несов.* (*В*) 1. đào, bới; (*рылом тж.*) ủi; ~ зе́млю копы́том lấy móng bới đất; 2. *разг.* (*разбрасывать, перемешивать*) bới tung, đảo lộn, đảo tung; ✧ ~ я́му самому́ себе́ đào lỗ chôn mình, tự hại mình; ~ я́му кому́-л. ngấm ngầm hại ai; не рой другому́ я́му, сам в неё упадёшь ≅ chớ gài bẫy hại người mà có ngày bị rơi vào bẫy

рытьё *с.* (sự) đào, bới

ры́ться *несов.* đào bới; (*перебирать*) bới tìm, lục tìm, lục lọi, tìm kiếm, tìm tòi

рыхле́ть *несов.* 1. tơi (xốp, bở) ra; 2. *разг.* (*становиться дряблым*) nhão (nhũn) ra, trở nên bèo nhèo (lèo nhèo, nhệu nhạo, ẻo lả)

рыхли́тель *м. с.-х.* máy xới

рыхли́ть *несов.* (*В*) xới, xới, làm... tơi (xốp, bở) ra

ры́хлость *ж.* (độ) tơi, xốp, bở, rời, bở tơi, tơi mịn

ры́хл||ый *прил.* 1. tơi, xốp, bở, rời, bở tơi, tơi mịn; (*мягкий*) mềm; ~ снег tuyết xốp; ~ая земля́ đất tơi (xốp, bở tơi, tơi mịn); ~ хлеб bánh mì xốp; 2. *разг.* (*дряблый*) nhão, nhũn, mềm nhũn, bèo nhèo, lèo nhèo, nhệu nhão, ẻo lả; 3. *перен.* (*безвольный*) nhu nhược, yếu đuối, yếu ớt, yếu hèn

ры́царский *прил.* 1. (thuộc về) kỵ sĩ, hiệp sĩ, hiệp khách; ~ о́рден *ист.* đoàn kỵ sĩ; ~ рома́н tiểu thuyết hiệp sĩ (kỵ sĩ), chuyện kiếm hiệp, chuyện chưởng; 2. *перен.* nghĩa hiệp, hào hiệp, hảo hán; ~ посту́пок hành động nghĩa hiệp, hành vi hào hiệp

ры́царств||о *с.* 1. *ист.* (*сословие*) (đẳng cấp) kỵ sĩ, hiệp sĩ; времена́ ~а thời đại kỵ sĩ; 2. (*звание*) (tước vị) kỵ sĩ, hiệp sĩ; 3. *перен.* (tinh thần, lòng, tính) kỵ sĩ, hiệp sĩ, nghĩa hiệp, hào hiệp, hảo hán

ры́царь *м.* 1. *ист.* kỵ sĩ, hiệp sĩ, hiệp khách; (*конный воин*) kỵ sĩ, kỵ mã; стра́нствующий ~ kỵ sĩ giang hồ, hiệp sĩ du lãng; 2. *перен.* hiệp sĩ, dũng sĩ, người nghĩa hiệp (hào hiệp), trang hảo hán

рыча́г *м.* 1. đòn bẩy, đòn xeo; (*стержень с рукояткой*) tay đòn, tay gạt, đòn, cần, tay; ~ управле́ния tay đòn điều khiển, cần (tay) lái; ~ пе́рвого, второ́го ро́да đòn bẩy loại một, loại hai; коле́нчатый ~ đòn khuỷu; 2. *перен.* đòn bẩy, đòn xeo

рыча́ние *с.* (sự) gầm gừ, gầm, gừ; (*звуки*) tiếng gầm gừ (gầm, gừ)

рыч||а́ть, прорыча́ть gầm gừ, gầm, gừ, gừ gừ; соба́ка ~и́т con chó gầm gừ (gừ gừ, gừ)

рья́но *нареч.* (một cách) hăng hái, sốt sắng, nhiệt tình

рья́ный *прил.* hăng hái, sốt sắng, nhiệt tình, nhiệt thành, đắc lực

ро́кет *м.* (sự, vụ) trấn lột, tống tiền

рэкети́р *м.* kẻ trấn lột (tống tiền)

рэкети́ровать *несов.* (*В*) *разг.* trấn lột, tống tiền

ро́ндзю *с.* (*игра*) (môn) cờ rendzu

рэп *м.* rap, rep (*lối hát ngâm thơ*)

ро́ппер *м.* ca sĩ rap (rep)

рюкза́к *м.* balô, ba-lô, balô con cóc

рю́м||ка *ж.*, **~очка** *ж.* ly, cốc con; пропусти́ть ~очку *шутл.* uống (nhâm nhi) tí rượu; ✧ та́лия ~очкой, та́лия в ~очку eo thắt đáy lưng ong

ряби́на I *ж.* 1. (*дерево*) (cây) thanh lương trà (*Sorbus L.*); 2. *собир.* (*ягоды*) (quả, trái) thành lương trà.

ряби́на II *ж.* (*щербина*) (vết) rỗ, rỗ hoa

ряби́нник I *м.* (*заросль*) rặng thanh lương trà

рябинник II *м.* (*птица*) (chim) hét rừng (*Turdus pilaris*)

рябиновка *ж.* rượu thanh lương trà

рябинов||ый *прил.* 1. (thuộc về) thanh lương trà; ~ая настойка rượu mùi thanh lương trà; 2. (*о цвете*) hồng đào, hồng đơn; ~ая косынка khăn choàng hồng đơn

рябь||ить *несов.* 1. (*В*) làm... gợn lăn tăn; ветерок ~ит воду cơn gió nhẹ làm mặt nước gợn lăn tăn; 2. *безл.*: у меня ~ит в глазах tôi bị hoa mắt

рябой *прил.* 1. rỗ, rỗ hoa; 2. (*об окраске*) lốm đốm, lấm chấm

рябчик *м.* chim đa đa, gà thông (*Tetrastes bonasia*)

рябь *ж.* (*на воде*) mặt nước gợn lăn tăn, dợn sóng

рявкать, рявкнуть 1. rú, gầm, gừ, gầm gừ; 2. *разг.* (на *В*) rầy la (quát tháo) ầm ĩ

рявкнуть *сов. см.* рявкать

ряд *м.* 1. hàng, dãy; поставить ещё один ~ стульев đặt thêm một hàng (dãy) ghế nữa; ~ домов dãy nhà; ровный ~ зубов hàng răng đều đặn; ~ за ~ом dãy này đến dãy khác, lớp này đến lớp khác, ùn ùn; 2. (*шеренга*) hàng; 3. (*в театре и т. п.*) hàng; первый ~ партера hàng thứ nhất ở rạc-te; 4. (*череда событий и т. п.*) chuỗi, loạt, xêri; длинный ~ дней chuỗi ngày dài dằng dặc; 5. (*некоторое количество*) một số, một loạt, nhiều; в ~е стран trong một số (một loạt, nhiều) nước; в ~е случаев trong một số trường hợp, đôi khi; целый ~ причин cả một loạt nguyên nhân, nhiều lý do; в целом ~е случаев trong nhiều trường hợp; ~ поколений một loạt thế hệ; 6. *мн.*: ~ы (*состав, среда*) hàng ngũ, đội ngũ; служить в ~ах Российской Армии phục vụ trong hàng ngũ Quân đội Nga; 7. (*ларьки, лавки*) hàng; рыбный ~ hàng cá; молочный ~ hàng sữa; мясные ~ы phố hàng thịt; 8. *социол.* chuỗi; статистический ~ chuỗi thống kê; вариационный ~ chuỗi biến phân;✧ из ~а вон выходящий khác thường, đặc biệt

рядить *несов.* (*В*) mặc diện, hoá trang, mặc (*cho ai*)

рядиться *несов.* mặc diện, hoá trang, mặc (*cho mình*)

рядком *нареч. разг.* 1. *см.* рядом; 2. (*в один ряд, в одну линию*) cùng hàng, cùng dãy, (thành) một hàng, một dãy

рядов||ой *прил.* 1. bình thường, thông thường, thường; ~ая работа công việc bình thường; ~ое явление hiện tượng thông thường; ~ сотрудник почты nhân viên thường của bưu điện; 2. *воен.* (thuộc về) đội viên thường, binh nhì, lính thường; 3. *с.-х.* (thuộc về) hàng; ~ посев gieo theo hàng; 4. *в знач. сущ. м. воен.* binh nhì, lính (đội viên) thường; lính trơn (*разг.*)

рядом *нареч.* 1. (*возле*) cạnh, bên, bên cạnh, cạnh (bên) nhau; (*около*) gần, ở gần, gần nhau; сесть ~ с кем-л. ngồi cạnh (bên cạnh, gần, bên) ai; он сидел ~ anh ấy ngồi bên cạnh; они сидели ~ họ ngồi cạnh (bên, gần) nhau; 2. (*по соседству*) ở bên cạnh, ở cạnh, ở gần; дом ~ с театром nhà ở bên cạnh (ở cạnh, ở gần) nhà hát; он живёт ~ nó sống ở bên cạnh; 3. (*очень близко*) rất gần, sát bên nhau; sát sườn, sát nách (*разг.*)

рядышком *нареч. разг. см.* рядом

ряженка *ж.* riagienca, sữa chua

ряпушка *ж.* (*рыба*) cá hồi trắng (*Coregonus albula*)

ряса *ж.* áo chùng, áo thụng; (*у будд. монаха*) áo cà sa

ряска *ж. бот.* bèo tấm, bèo cám (*Lemna*)

ряха *ж. груб.* mặt mo, mặt mẹt

С

с, со *предлог* I (*P*) 1. (*при обозначении отделения, удаления с поверхности*) khỏi, từ; убра́ть посу́ду со стола́ dọn bát đĩa khỏi bàn; сбро́сить с плеч hất khỏi vai; встать со сту́ла từ ghế đứng dậy; 2. (*при обозначении места, откуда направлено действие, движение*) từ, từ chỗ (nơi); говори́ть с трибу́ны nói từ diễn đàn; ве́тер с мо́ря gió từ biển thổi vào; прие́хать с Украи́ны từ Ukraina đến; идти́ с рабо́ты домо́й từ nơi làm việc đi về nhà, đi từ chỗ làm việc về nhà; с ле́вой стороны́ từ bên trái, từ phía tả; шум с у́лицы tiếng ồn từ đường vọng lại; вид с горы́ cảnh trông từ núi; с бо́ку на́ бок trằn trọc, trăn trở từ bên này sang bên kia; с ноги́ на́ ногу đổi chân, đổi từ chân này sang chân khác; 3. (*при обозначении образца для воспроизведения*) từ, theo; рису́нок с нату́ры bức vẽ theo mẫu thực (hiện vật), vẽ truyền thần; ко́пия с докуме́нта bản sao văn kiện, bản sao theo đúng văn kiện; перево́д с англи́йского dịch (chuyển ngữ) từ tiếng Anh; 4. (*при обозначении лица, предмета, от которых получают что-л.*) của; (*при обозначении единиц исчисления и т. п.*) mỗi, cứ mỗi; получи́ть с должника́ thu tiền của con nợ, lấy tiền của người mắc nợ; взима́ть по́шлину с това́ра đánh thuế hàng hoá; 50 це́нтнеров с гекта́ра 50 tạ một hecta, mỗi ha 50 tạ, 50 tạ/ha; по рублю́ с челове́ка mỗi người góp một rúp; 5. (*при обозначении манеры, способа действия*) bằng; корми́ть с ло́жки bón, cho ăn bằng thìa; 6. (*при обозначении исходного момента и от. п.*) từ, tự; с ног до голово́ы từ chân đến đầu; нача́ть с чего́-л. bắt đầu từ cái gì; с са́мого мла́дшего từ người nhỏ tuổi nhất; с сего́дняшнего дня từ ngày hôm nay; с... до... từ... đến..., tự... chí.., từ... chí...; с утра́ до ве́чера từ sáng đến tối; с де́тства từ nhỏ, từ thuở bé, từ thuở thơ ấu; с того́ дня, когда́... kể từ ngày (từ khi)...; появи́ться с мину́ты на мину́ту sắp hiện ra, sắp đến; беспоко́йство возраста́ло с мину́ты на мину́ту nỗi lo lắng cứ mỗi lúc một tăng lên; со дня на́ день nay mai, ngày một ngày hai; 7. (*по причине*) do, vì, bởi, do... nên..., vì... nên...; уста́ть с доро́ги mệt nhọc vì đi đường xa; с испу́га do (vì) hoảng sợ; с непривы́чки do (vì) không quen; 8. (*на основании чего-л.*) được; с позволе́ния роди́телей được cha mẹ cho phép, được phép của bố mẹ; с ве́дома кого́-л. được sự đồng ý của ai; 9. (*после, в результате*) sau, mới, ngay sau, ngay từ; с пе́рвой встре́чи ngay sau (ngay từ) cuộc gặp mặt đầu tiên; уби́ть с пе́рвого вы́стрела giết chết ngay từ phát súng đầu tiên; с пе́рвого взгля́да mới thoạt nhìn, ngay từ cái nhìn đầu tiên, ngay sau khi nhìn thấy; II (*B*) I. (*приблизительно*) khoảng, chừng, độ, khoảng chừng; ждать с час đợi khoảng (chừng, độ, khoảng chừng) một giờ; 2. (*при сравнении*) bằng, như, ngang; вышино́й с дом cao bằng (cao như) cái nhà; III (*T*) 1. (*при обозначении совместности, взаимности действия, сходства и т. п.*) với, cùng, cùng với; говори́ть с друзья́ми nói chuyện với bạn bè; согласи́ться с ке́м-л. đồng ý (thỏa thuận) với ai; идти́ с пе́снями vừa đi vừa hát; сравни́ть с че́м-л. so sánh với cái gì;

2. (*близок по знач. союзу* «и») và, với, cùng, cùng với; оте́ц с сы́ном hai cha con, cha và (với, cùng) con; нас с детьми́ семь челове́к chúng tôi và (cùng với) các con cả thảy là bảy người; уплати́ть долг с проце́нтами trả cả gốc lẫn lãi, trả nợ và (với) tiền lãi; две́ с полови́ной су́ток hai ngày đêm rưỡi; 3. (*при обозначении наличия чего-л., при обозначении свойства, качества*) có, với; с цвета́ми в рука́х cầm (ôm) hoa, với hoa trong tay; с пусты́ми рука́ми hai tay không, với hai bàn tay trắng; с ору́жием в рука́х cầm vũ khí, có (với) vũ khí trong tay; с улы́бкой на уста́х với nụ cười trên môi, nhoẻn miệng mỉm cười; хлеб с ма́слом bánh mì phết (với) bơ; чай с са́харом trà với đường, nước chè đường; кни́га с карти́нками sách có tranh vẽ, sách tranh; челове́к с тала́нтом người có tài, người tài hoa; 4. (*при указании на содержимое*) có, đựng; *часто не переводится*; буты́лка с молоко́м chai sữa; мешо́к с муко́й bao bột; письмо́ с жа́лобой thư khiếu nại; 5. (*при обозначении характера действия*) một cách, với; *часто не переводится*; проснуться с трудо́м thức dậy một cách khó khăn; есть с жа́дностью ăn một cách thèm khát, ăn ngấu nghiến (hau háu); ждать с нетерпе́нием sốt ruột chờ đợi; уда́рить с си́лой đấm mạnh; лете́ть со ско́ростью зву́ка bay với tốc độ tiếng động; 6. (*при обозначении цели действия*) để, với; *часто не переводится*; сде́лать с наме́рением làm với ý định; обрати́ться с про́сьбой ngỏ lời yêu cầu, yêu cầu; е́здить с визи́тами đi thăm; 7. (*при обозначении смежности*) với, cùng với; *часто не переводится*; грани́ца с Вьетна́мом giáp giới (giáp giới với) Việt Nam; сиде́ть ря́дом с сестро́й ngồi cạnh chị; 8. (*при наступлении чего-л.*) từ; встать с зарёй dậy từ lúc sáng tinh mơ; 9. (*при указании на*

последовательность во времени) cùng với; с года́ми cùng với năm tháng; с во́зрастом cùng với tuổi tác; с ка́ждым ша́гом cứ mỗi bước; с ка́ждым ча́сом cứ mỗi giờ, mỗi lúc một..., càng lúc càng...; с ка́ждым днём cứ mỗi ngày, mỗi ngày một..., ngày càng..., càng ngày càng...; 10. (*при обозначении состояния, в котором находится лицо или предмет*): с самолётом ава́рия máy bay bị hỏng; с ним плóхо ông ta bị ngất; с ним случи́лось несча́стье anh ấy gặp điều bất hạnh; у него́ плóхо с се́рдцем anh ấy bị đau tim; с дисципли́ной у вас плóхо ở chỗ các cậu kỷ luật thật là lỏng lẻo; 11. (*при обозначении предмета, лица, на которое направлено действие*) với, chống; боро́ться с... đấu tranh với..., chiến đấu chống...; ✧ с меня́ хва́тит! a) (*мне достаточно*) đối với tôi thế là đủ lắm rồi!, tôi đủ rồi!; б) (*мне надоело*) tôi chán ngấy rồi!, tôi ngấy đến mang tai rồi!; суро́вый с ви́ду bề ngoài trông có vẻ khắc nghiệt; с усло́вием với điều kiện

сабве́й *м.* (đường) metro, tàu điện ngầm, xe điện ngầm

сабеи́зм *м.* bái tinh giáo, đạo thờ sao

са́бельный *прил.* (thuộc về) kiếm, gươm

сабли́ст *м. спорт.* vận động viên đấu kiếm

са́бля *ж.* kiếm, gươm, trường kiếm, kiếm lưỡi cong

са́бля-ры́ба *ж.* cá hố (*Trichiurus lepturus*)

сабота́ж *м.* (sự, cuộc) phá ngầm, phá hoại ngầm

сабота́жник *м.* kẻ phá (phá hoại) ngầm

саботи́ровать *несов. и сов.* 1. (*В*) tổ chức phá (phá hoại) ngầm; 2. *тк. несов.* (*заниматься саботажем*) phá (phá hoại) ngầm

са́ван *м.* 1. áo (vải, khăn) liệm, đồ khâm liệm; 2. *перен.*: сне́жный ~ lớp tuyết phủ

сава́нна *ж. геогр.* savan, xavan

савра́сый *прил.* màu hung nhạt với đuôi và bờm đen

сагити́ровать *сов. см.* агити́ровать 2

са́го *с. нескл.* bột thiên tuế (vạn tuế, trứng sam)

сагóвник *м. бот.* (cây) tuế, thiên tuế (*Cycas pectinata*), vạn tuế (*Cycas revoluta*)

са́гов||ый *прил.*: ~ая крупа́ bột thiên tuế (vạn tuế, trứng sam); ~ая па́льма *см.* сагóвник

сад *м.* 1. vườn, vườn cây; фрукто́вый ~ vườn cây ăn quả; 2. (*парк*) công viên; ле́тний ~ công viên mùa hè; 3. (*учреждение*) vườn; ботани́ческий ~ vườn thực vật (bách thảo); зоологи́ческий ~ vườn thú (bách thú); де́тский ~ vườn trẻ, nhà trẻ, trường mẫu giáo; 4. *разг.* (*детский сад*) vườn trẻ, nhà trẻ, trường mẫu giáo; води́ть ребёнка в ~ đưa bé con đến vườn trẻ (nhà trẻ, trường mẫu giáo); ✧ зи́мний ~ phòng cây cảnh (*trong nhà*)

сади́зм *м.* 1. (tính, thói) bạo dâm, ác dâm, cuồng dâm (*tìm thấy khoái lạc khi làm người bạn tình đau đớn*); 2. *перен.* (tính) hung bạo, tàn bạo, tàn ác

са́дик *м.* 1. *уменьш. от* сад vườn nhỏ, vườn con; 2. (*детский сад*) vườn trẻ, nhà trẻ, trường mẫu giáo

са́диков||ый *прил.*: ~ая ме́бель đồ gỗ vườn trẻ; ~ые воспита́тельницы các cô giáo vườn trẻ

сади́ст *м.* 1. kẻ bạo dâm; 2. *перен.* người hung bạo (tàn bạo, tàn ác)

сад||и́ть, посади́ть (*В*) *разг.* 1. trồng; 2. (*бить, ударять*) đánh, đấm, đá; ~ кулако́м в грудь đấm vào ngực ai, ~ мячо́м по воро́там sút (đá) bóng vào cầu môn; 3. *безл.* (*сильно пахнуть*) sặc sụa mùi; на ку́хне ~и́т чесноко́м trong bếp sặc sụa mùi tỏi

сад||и́ться, сесть 1. ngồi, ngồi xuống, ngồi vào; ~ на стул ngồi xuống ghế; ~ за стол ngồi vào bàn; ~и́тесь! mời anh ngồi!, xin mời các vị an toạ!, các em hãy ngồi xuống!; сядьте! hãy (xin mời) ngồi xuống!; сесть верхо́м а) (*на лошадь*) cưỡi; б) (*на стул и т. п.*) ngồi vắt vẻo trên..., cưỡi lên...; сесть в ва́нну ngồi vào bồn tắm; сесть в посте́ли ngồi trong giường; 2. (*занимать место для поездки*) lên, bước lên; ~ в по́езд, трамва́й, авто́бус lên xe lửa, tàu điện, xe buýt; сесть на велосипе́д cưỡi xe đạp; 3. (за, на *В*, + *инф.*) (*приступать к какому-л. делу*) ngồi, bắt tay vào; ~ за рабо́ту bắt tay vào việc, ngồi làm việc; ~ за руль ngồi (cầm) lái; ~ на вёсла ngồi (cầm) chèo; 4. (*быть лишённым свободы*) ngồi, ngồi tù, bị giam; сесть в тюрьму́ ở tù, ngồi tù, bị cầm tù (bỏ tù, tù ngồi); ngồi bóc lịch (*разг.*); сесть на гауптва́хту bị giam ở nhà hối cải, bị bỏ vào phòng giam; 5. (*следовать какому-л. режиму*) phải, phải theo; сесть на дие́ту phải theo chế độ ăn kiêng, phải ăn kiêng; 6. (*о птице, насекомом*) đậu (đỗ) xuống, đậu, đỗ; (*о самолёте тж.*) hạ cánh, hạ cánh xuống; (*о парашютисте*) hạ xuống; 7. (*о светилах*) lặn, lặn xuống; со́лнце ~и́тся mặt trời lặn; 8. (*оседать*) lắng, lắng đọng, lắng xuống; 9. (*углубляться в землю*) (bị) lún, lún xuống; фунда́мент сел nền nhà bị lún; 10. (*суживаться, укорачиваться*) co (hẹp) lại, co; мате́рия се́ла vải co lại; ✧ сесть на. го́лову кому́-л. đè (cưỡi) đầu cưỡi cổ ai; сесть на мель а) (bị) mắc cạn; б) *перен.* bị túng tiền (túng bấn), cạn túi; сесть на скамью́ подсуди́мых ngồi trước vành móng ngựa; сесть на я́йца ấp trứng, ấp; сесть на иглу́ nghiện (ghiền) ma tuý

са́дн||ить *несов. безл.* rát; ~ит в го́рле rát (rát trong) họng

садо́вник *м.* người làm vườn

садово́д *м.* chuyên viên nghề làm vườn, người làm vườn

садово́дство *с.* (nghề, khoa) làm vườn

садо́в||ый *прил.* 1. (thuộc về) vườn; (*для ухода за садом*) (để) làm vườn; ~ые гра́бли cào làm vườn; ~ые но́жницы kéo cắt cành, secato; 2. (*растущий в садах*) trồng trong vườn; ~ая мали́на mâm xôi (đũm hương) trồng vườn; 3. (*садоводческий*) (thuộc về) nghề làm vườn

садо́к *м.* 1. (*для рыбы*) ao (bể) thả cá, ao nuôi cá; живоры́бный ~ thuyền có thùng thả cá (*đánh, câu, bắt được*); 2. (*для животных*) lồng, chuồng; фаза́ний ~ chuồng nuôi chim trĩ; гуси́ный ~ lồng (bu) nhốt ngỗng; 3. *охот.* bẫy, bẫy lồng

садомазохи́зм *м.* 1. (tính, thói) vừa bạo dâm vừa khổ dâm (*ср.* сади́зм *и* мазохи́зм); 2. *разг. перен.* tình dục không bình thường, ác tính, (thói, tính) thích gây sự đau đớn cho người khác

са́жа *ж.* 1. muội, nhọ, lọ, bồ hóng, mồ hóng; 2. (*краска*) đen muội

сажа́ть, посади́ть 1. (*В*) (*просить занять место*) mời... ngồi; (*детей*) đặt... ngồi; ~ гостей за стол mời khách ngồi vào bàn; 2. (*В*) (*помогать сесть*) giúp (đưa)... lên; ~ кого́-л. на по́езд giúp (đưa) ai lên xe lửa; ~ кого́-л. на су́дно giúp (đưa) ai lên tàu thuỷ; 3. (*В*) (*вести на посадку*) hạ (đỗ)... xuống, lái... hạ cánh; ~ самолёт đỗ máy bay xuống, hạ phi cơ xuống, lái máy bay hạ cánh; 4. (*В* за, на *В*, *В*+ *инф.*) (*заставлять что-л. делать*) bắt (đặt)... ngồi; ~ кого́-л. за рабо́ту bắt ai ngồi làm việc; ~ кого́-л. на вёсла đặt ai ngồi chèo; ~ кого́-л. за кни́гу bắt ai

ngồi đọc sách; ~ кого́-л. на престо́л đặt (đưa) ai lên ngôi; 5. (*В*) (*лишать свободы*) nhốt, bỏ, bắt giam, giam cầm, tống giam; ~ кого́-л. в тюрьму́ bỏ tù (cầm tù, tống ngục) ai; ~ кого́-л. под аре́ст bắt giam (câu lưu, tống giam) ai; ~ соба́ку на цепь xích (tróng) chó lại; ~ пти́цу в кле́тку nhốt chim vào lồng; 6. (*В*) (*растения*) trồng, trỉa, trồng trọt; посади́ть карто́фель trồng khoai tây; посади́ть кукуру́зу trỉa ngô; 7. *разг.* (*заставлять придерживаться какого-л. режима*) bắt; ~ кого́-л. на дие́ту bắt ai ăn kiêng; 8. (*помещать куда-л.*) đặt, cho; ~ хле́бы в печь đặt (cho) bánh mì vào lò; ✧ ~ ку́рицу на я́йца cho gà ấp trứng

са́женец *м*, *с.-х.* cây con, cây giống, cây ươm, cây ươm

са́же́нь *ж.* sajen, sagien (*bằng 3,13 m*); ✧ коса́я ~ в плеча́х ≅ vai năm tấc rộng thân mười thước cao

сазан́ *м.* cá chép (*Cyprinus carpio*)

сайенти́зм *м. см.* сциенти́зм

сайга́ *ж.*, **сайга́к** *м.* linh dương saiga (*Saiga tatarica*)

са́йка *ж.* (*булка*) (ổ) bánh mì

сайт *м.* site, trang chủ, điểm mạng

саквоя́ж *м.* túi (xắc) du lịch

са́кля *ж.* saklia (*nhà sơn dân vùng Caucasia*)

сакра́льный I *прил. книжн.* thiêng liêng, thánh thiện, thần thánh

сакра́льный II *прил.* (thuộc về) xương cùng; ~ отде́л позвоно́чника vùng xương cùng cột sống

сакрамента́льный *прил. см.* сакра́льный I

саксау́л *м. бот.* cây gỗ muối (*Haloxylon*)

саксофо́н *м. муз.* (kèn) saxophone, xacxôphôn; cây sax (*разг.*)

саксофони́ст *м.* người thổi saxophone (xacxôphôn)

сала́зк||и *мн.* (*скл. как ж.*) 1. xe trượt tuyết; ката́ться на ~ах đi xe trượt tuyết; 2. *тех.* bàn (tấm, giá) trượt

сала́ка *ж.* cá trích, cá trích vảy xanh (*Clupea harengus*)

саламандра *ж. зоол.* kỳ giông, kỳ giông hoa (*Salamandra salamandra*)

салангана *ж. зоол.* (chim) hải yến (*Callocalia esculenta*)

сала́т *м.* 1. (*растение*) (cây) xà-lách, rau diếp, diếp (*Lactuca sativa*); 2. (*кушанье*) (món) salad, xalat, xà-lách, nộm

сала́тни||к *м.*, **~ца** *ж.* bát đựng salad (xalat, xà-lách, nộm)

сала́тный *прил.* (*о цвете*) lục nhạt, màu cánh chấu, xanh lá mạ

са́ло *с.* 1. mỡ; (*нутряное*) mỡ chài, mỡ lá, mỡ sa; (*топлёное*) mỡ rán, mỡ nước; 2. (*тонкий лед*) lớp băng non (mỏng)

сало́н *м.* 1. (*гостиная*) salon, xalông, phòng khách (tiếp khách); ~-ваго́н toa phòng khách; 2. (*круг лиц, собирающихся для увеселения, обмена мнениями и т. п.*) salon, xalông, phòng khách; литерату́рный ~ salon (xalông) văn hữu; держа́ть ~ tổ chức dạ hội, họp mặt văn sĩ, nhạc sĩ, v.v... ở salon (xalông); 3. (*зал для демонстрации и продажи*) salon, phòng chưng bày (trưng bày), triển lãm; 4. (*магазин*) salon, xalông, cửa hàng, hiệu; худо́жественный ~ salon (xalông, cửa hàng) nghệ thuật; мо́дный ~ salon (cửa hàng) thời trang; ~ мо́дной о́буви salon (cửa hàng) giày mốt; космети́ческий ~ salon (hiệu) mỹ phẩm; 6. (*зал*) phòng; мужско́й, же́нский ~ (*в парикмахерской*) phòng cắt tóc nam, phòng làm tóc nữ; 7. (*для пассажиров*) khoang, khoang xe (tàu); ~ авиала́йнера khoang hành khách máy bay; гра́ждане пассажи́ры, займи́те свои́ места́ в ~e! quý vị hành khách, xin mời ngồi vào chỗ mình trong khoang!

сало́нн||ый *прил.*: ~ая му́зыка nhạc salon (xalông); ~ разгово́р cuộc đàm thoại ở salon (xalông)

салфе́тка *ж.* khăn ăn; (*маленькая скатерть*) khăn bàn nhỏ; (*в парикмахерской*) khăn choàng

са́льдо *с. нескл. бухг.* sai ngạch, kết số; дебито́вое ~ sai ngạch (kết số) thiếu; акти́вное, положи́тельное ~ sai ngạch (kết số) thừa, số dư

сальмоне́ллы *мн.* (*ед.* сальмоне́лла *ж.*) vi khuẩn Salmonella

са́льник *м.* 1. *анат.* mạc nối, trường võng mạc; 2. *тех.* cụm nắp bít, vòng bịt kín, vòng chắn dầu

са́льность I *ж.* (lượng, độ) mỡ

са́льность II *ж.* (*непристойность*) (tính, lời) thô tục, tục tằn, tục tĩu, sỗ sàng, lẳng lơ

са́льн||ый I *прил.* 1. (*из сала*) (bằng) mỡ; ~ая свеча́ nến mỡ (bằng mỡ); ~ые поро́ды свине́й những giống lợn có nhiều mỡ; 2. (*лоснящийся от жира*) bóng (lấm, vấy) mỡ; ~ воротни́к cổ áo bóng mỡ; ✧ ~ые же́лезы *анат.* tuyến nhờn (bã nhờn)

са́льн||ый II *прил.* (*непристойный*) thô bỉ, tục tằn, tục tĩu, sỗ sàng, lẳng lơ; ~ намёк lời ám chỉ tục tĩu (sỗ sàng); ~ая улы́бка nụ cười lẳng lơ

са́льто *с. нескл.* (nhảy) salto (*nhảy ngửa lộn người trong không*)

са́льто-морта́ле *с. нескл.* salto mortale, salto chết người (nguy hiểm)

салю́т *м.* 1. (sự) chào mừng; (*отдание почестей кому-л. выстрелами*) (sự) bắn súng chào, (loạt) súng chào; (*фейерверк*) (cuộc) bắn pháo hoa; (*пионерское приветствие*) (lối) chào (*của thiếu niên tiền phong*); произвести́ ~ bắn súng chào; 2. *разг.* (*привет*) chào

салютова́ть *несов. и сов.* (*Д*) chào mừng

сам *мест. определит. м.* (*ж.* сама́; *с.* само́; *мн.* са́ми) 1. (*лично*) mình, bản thân, bản thân mình; он ~ э́то сказа́л chính (bản thân) nó đã nói điều đó; превзойти́ ~ого́ себя́ vượt bản thân mình; ду́мать то́лько о ~о́м себе́ chỉ nghĩ đến mình (bản thân mình) mà thôi; 2. (*самостоятельно*) tự, tự mình, đích thân, tự thân, thân hành, thân chinh, tự bản thân; я ~ всё сде́лаю tôi sẽ tự (tự mình, tự thân) làm lấy tất cả; он ~ вернётся anh ấy sẽ tự quay về thôi; 3. (*для подчёркивания, выделения мест. или сущ.*) chính, ngay, ngay chính; в ~о́й э́той сла́бости есть си́ла chính (ngay) trong sự yếu đuối này cũng là sức mạnh; ~á действи́тельность подтвержда́ет э́то chính thực tế xác nhận điều đó; я и ~ не рад chính (ngay chính, chính bản thân) tôi cũng không vui sướng gì; вы ~и зна́ете, что... chính các anh cũng biết là...; 4. (*воплощённый, олицетворённый*) chính là hiện thân của (hiện thân cho)...; она́ — ~á доброта́ bà ấy chính là hiện thân của lòng nhân từ, chị ấy chính là tượng trưng cho lòng từ bi; ✧ ~ по себе́ а) (*самостоятельно*) tự, tự mình, tự thân, làm theo ý mình; б) (*как таковой*) tự nó; в) *в знач. сказ.* là một việc riêng, thì là riêng; э́то говори́т ~ó за себя́ điều đó tự (tự thân) nó đã rõ quá rồi, điều đó thì chẳng cần phải giải thích gì nữa; ~ó собо́й (một cách) tự nhiên, tự dưng, mặc nhiên, tự nhiên nhi nhiên; ~ó собо́й разуме́ется cố nhiên, dĩ nhiên, tất nhiên, lẽ tất nhiên; э́то уж ~ó собо́й (*или* ~ó собо́й разуме́ется) điều đó thì tất nhiên (dĩ nhiên, đương nhiên) rồi

сама́ *ж. от* сам

сама́дхи *с. неизм.* samadhi, định, thiền định, chánh định, tam muội

сама́н *м.* torchis, toócsi, đất nhồi rơm

самби́ст *м. спорт.* võ sĩ (vận động viên) sambo

са́мбо *с. нескл.* (môn) sambo, xambô, võ tự vệ

само́ец *м.* con đực; (*о птице тж.*) con trống (sống)

са́ми *мн. от* сам

самизда́т *м. разг.* ấn phẩm tự xuất bản, tờ rơi (*bất hợp pháp, dưới thời xô-viết*)

са́мка *ж.* con cái; (*о птице тж.*) con mái

са́ммит *м.* hội nghị thượng đỉnh

само́ *с. от* сам

самоана́лиз *м.* (sự) tự phân tích, tự mổ xẻ, nội tỉnh, nội quan

самобичева́ние *с.* 1. (sự) tự quất mình, tự đánh mình; 2. *перен.* (sự) tự hành hạ, tự giày vò

самобы́тность *ж.* bản sắc, (tính, tính chất, sự) độc đáo, đặc sắc; национа́льная ~ bản sắc dân tộc

самобы́тн||ый *прил.* độc đáo, đặc sắc; ~ая культу́ра nền văn hoá độc đáo (đặc sắc)

самова́р *м.* (ấm) samovar, xamôva; поста́вить ~ đặt samovar; ✧ éхать в Ту́лу со свои́м ~ом *погов.* ≅ chở củi về rừng

самовла́стие *с.* 1. *уст.* (*самодержавие*) (sự, nền, quyền) chuyên chế, độc tài; 2. (*произвол, неограниченная власть*) quyền lực vô thượng, (sự) độc đoán

самовла́стный *прил.* chuyên chế, độc tài, độc đoán

самовлюблённый *прил.* tự say mê (say đắm) mình

самовнуше́ние *с.* (sự) tự kỷ ám thị, tự ám thị

самово́льно *нареч.* (một cách) tự ý, tự tiện, tự tung tự tác

самово́льн||ый *прил.* 1. (*своенравный*) tự ý, ngang bướng; 2. (*без разрешения*) tự tiện, tự ý, tự tung tự tác, không được phép; ~ая отлу́чка tự tiện (tự ý) vắng mặt

самовоспламене́ние *с.* 1. (*самовозгорание*) (sự) tự bốc cháy, tự cháy; 2. (*в двигателях и т. п.*) (sự) bắt lửa

самовосхвале́ние *с.* (sự) tự khoe, khoe khoang, khoác lác

самовыдвиже́ние *с.* (sự) tự đề cử, tự ra ứng cử

самовыдвиже́нец *м.* người tự đề cử (tự ra ứng cử)

самовыраже́ние *с.* (sự, cách) thể hiện bản thân, tự thể hiện, tự biểu hiện

самого́н *м.* rượu ngang, rượu đế, ba xị đế, rượu lậu

самогоноваре́ние *с.* (sự, nghề, tội) nấu rượu ngang, nấu rượu lậu

самого́нщик *м. разг.* người nấu rượu ngang (rượu lậu)

самодви́жущийся *прил.* tự vận động, tự hành, tự động

самоде́льный *прил.* tự tạo, tự làm

самодержа́вие *с.* (chế độ, nền) quân chủ chuyên chế, chuyên chế

самодержа́вный *прил.* (thuộc về) quân chủ chuyên chế, chuyên chế; (*полновластный*) chuyên chế, có quyền hạn vô thượng

самоде́ржец *м.* người chuyên chế, kẻ độc tài

самоде́ятельност||ь *ж.* 1. tinh thần sáng tạo, sáng kiến; 2. (*художественная, театральная и т. п.*) (hoạt động) nghiệp dư, không chuyên nghiệp, không chuyên môn; không chuyên (*сокр.*); худо́жественная ~ hoạt động nghệ thuật nghiệp dư (không chuyên); ве́чер ~и tối liên hoan nghiệp dư (không chuyên); кружо́к худо́жественной ~и nhóm nghệ thuật nghiệp dư (không chuyên); выступле́ние худо́жественной ~и cuộc biểu diễn nghệ thuật nghiệp dư (không chuyên)

самоде́ятельн||ый *прил.* nghiệp dư, không chuyên nghiệp, không chuyên môn; không chuyên (*сокр.*); ~ое иску́сство nghệ thuật nghiệp dư (không chuyên); ~ спекта́кль buổi diễn kịch nghiệp dư (không chuyên)

самодисципли́на *ж.* kỷ luật tự giác

самодовле́ющий *прил.* tự cấp, tự túc; độc lập

самодово́льн||ый *прил.* tự mãn, tự đắc, tự thị, tự túc tự mãn; ~ вид vẻ tự mãn, vẻ mặt dương dương tự đắc; ~ая улы́бка nụ cười tự mãn (tự đắc)

самодово́льство *с.* (tính, thói) tự mãn, tự đắc, tự thị, tự túc tự mãn

самоду́р *м.* kẻ độc đoán

самоду́рство *с.* (tính, thói, sự) độc đoán

самоду́рствовать *несов.* hành động độc đoán

самозабве́ние *с.* (sự, tinh thần, lòng) quên mình; рабо́тать с ~м làm việc quên mình

самозабве́нный *прил.* quên mình

самозажига́ние *с.* (sự) tự đốt cháy, tự thiêu

самозажига́тель *м. тех.* (bộ) đốt tự động

самозака́л||ивание *с.*, **~ка** *ж.* (sự) tự tôi, tự tôi luyện

самозарожде́ние *с. биол.* (sự) tự sinh

самозаря́дн||ый *прил.*: ~ая винто́вка súng trường tự động (tự nạp đạn)

самозащи́та *ж.* (sự) tự vệ

самозва́нец *м.* kẻ mạo danh (mạo xưng, mạo nhận)

самозва́ный *прил.* mạo danh, mạo xưng, mạo nhận, tự phong, giả mạo

самоиндукция *ж. физ.* (sự) tự cảm ứng, tự cảm

самоистребле́ние *с.* (sự) tự tiêu diệt, tự tiêu diệt lẫn nhau

самоистяза́ние *с.* (sự) tự hành hạ, tự giày vò

самока́т *м.* 1. *уст.* xe đạp; 2. (*детский*) xe đẩy chân, xe lăn

самокри́тика *ж.* (sự) tự phê bình, tự phê phán, tự chỉ trích; tự phê (*сокр.*)

самокрити́ческий *прил. см.* самокрити́чный

самокрити́чность *ж.* (tinh thần) tự phê bình, tự phê phán, tự chỉ trích; tự phê (*сокр.*)

самокрити́чный *прил.* (có tính chất) tự phê bình, tự phê phán, tự chỉ trích

самолёт *м.* máy bay, phi cơ; ~-истреби́тель máy bay khu trục (tiêm kích), khu trục cơ

самолётный *прил.* (thuộc về) máy bay, phi cơ; ~ спорт (môn) thể thao máy bay

самолётовожде́ние *с.* (thuật, sự) lái máy bay, lái phi cơ

самолёто-вы́лет *м. ав.* (một) chuyến bay, phi vụ

самолётострое́ние *с.* (sự, ngành) chế tạo máy bay, chế tạo phi cơ

самолётострои́тель *м.* nhà chế tạo máy bay (phi cơ)

самолече́ние *с.* (sự) tự chữa bệnh

самоли́чно *нареч.* (một cách) tự mình, thân hành, thân chinh, đích thân, tự bản thân, tự; яви́ться куда́-л. ~ đích thân (thân hành, thân chinh) đến đâu

самоли́чн||ый *прил.* tự mình làm, tự bản thân; ~ая прове́рка tự mình kiểm tra (thẩm tra, rà soát)

самолюби́вый *прил.* tự ái

самолю́бие *с.* (lòng, tính, sự) tự ái; заде́ть чьё-л. ~ chạm lòng tự ái của ai; ло́жное ~ (thói) sĩ diện, hư danh

самомне́ние *с.* (lòng, tính, sự) tự phụ, tự thị, tự cao tự đại; челове́к с

большим ~м người rất tự phụ (rất tự cao tự đại)

самонаводя́щийся *прил. воен.* tự tìm (nhằm) đích; ~ снаря́д đầu đạn tự tìm (nhằm) đích

самонаде́янность *ж.* (lòng, tính, sự) quá tự tin

самонаде́янный *прил.* quá tự tin

самообладáние *с.* (tính, sự) bình tĩnh, trầm tĩnh, tự chủ mình

самообма́н *м.* (sự) tự dối mình, tự dối lòng

самообольще́ние *с.* (sự) tự ru ngủ mình, tự quyến rũ mình; (*ложная уверенность*) (sự) tin tưởng mù quáng

самооборо́н||а *ж.* (sự) tự vệ; зако́нное пра́во на ~у quyền tự vệ chính đáng

самообразова́ние *с.* (sự) tự học

самообслу́живани||е *с.* (sự) tự phục vụ; столо́вая ~я nhà ăn tự phục vụ; магази́н ~я cửa hàng tự phục vụ

самоогово́р *м.* (sự, điều) nói khống cho mình, nói điêu cho mình, đổ tội cho mình, nhận tội bừa

самоограниче́ние *с.* (sự) tự hạn chế, tự chế

самоокисле́ние *с. тех., хим.* (sự) tự oxygen hoá, tự oxy hoá

самоокупа́емость *ж. эк.*: ~ предприя́тия (độ, sự) tự hoàn vốn của xí nghiệp

самоокупа́ющийся *прич. и прил. эк.* tự hoàn vốn

самооплодотворе́ние *с. биол.* (sự) tự thụ tinh

самоопределе́ние *с.* (sự, quyền) tự quyết; пра́во на́ций на ~ quyền dân tộc tự quyết

самоопредели́ться *сов. см.* самоопределя́ться

самоопределя́ться, самоопредели́ться 1. (*в обществе*) tự quyết, tự định đoạt (quyết định) lấy; 2. (*получать самостоятельность*) được quyền tự quyết

самоопроки́дывающийся *прил.* tự đổ, tự trút tải

самоопыле́ние *с. бот.* (sự) tự thụ phấn

самоотверже́ние *с. см.* самоотве́рженность

самоотве́рженно *нареч.* (một cách) quên mình, tận tuỵ, hết lòng hết dạ, cúc cung tận tuỵ

самоотве́рженность *ж.* (lòng, tinh thần, sự) quên mình, hy sinh

самоотве́рженный *прил.* quên mình, tận tuỵ, đầy lòng hy sinh, hết lòng hết dạ, cúc cung tận tuỵ; ~ врач người thầy thuốc tận tuỵ, lương y kiêm từ mẫu; ~ труд lao động quên mình; ~ по́двиг chiến công đầy hy sinh

самоотво́д *м.* (sự) tự rút lui, hồi tị

самоотда́ча *ж.* (sự, lòng) quên mình, tận tâm tận lực, cố gắng hết sức

самопи́сец *м. тех.* máy (bộ) tự ghi

самопи́ска *ж. разг.* bút máy

самопи́шущий *прил.* tự (tự động) ghi

самопожéртвование *с.* (sự, lòng, tinh thần) hy sinh thân mình, hy sinh bản thân, hy sinh quyền lợi cá nhân, xả thân, dấn thân

самопозна́ние *с. книжн.* (sự) tự nhận thức, nhận thức bản thân

самопроизво́льный *прил.* tự sinh, tự phát, tự phát sinh

саморегул||и́рование *с.*, **~я́ция** *ж.* (sự) tự điều chỉnh

саморекла́ма *ж.* (sự) tự quảng cáo

саморо́дный *прил.* 1. (*о металле и т.п.*) tự nhiên, thiên nhiên; 2. (*о даровании и т. п.*) thiên phú, bẩm sinh, bẩm chất, có sẵn

саморо́док *м.* 1. (cục) kim loại tự nhiên, kim loại thiên nhiên, kim loại tự sinh; золото́й ~ cục vàng tự sinh, vàng cục thiên nhiên; 2. (*о человеке*) nhân tài (thiên tài, tài năng) bẩm sinh, người có tài thiên phú (bẩm sinh)

самосва́л *м.* (*автомашина*) ôtô tự trút tải, xe (ôtô) ben

самосозна́ние *с.* ý thức, tự ý thức, ý thức tự giác; национа́льное ~ ý thức dân tộc; кла́ссовое ~ ý thức giai cấp

самосохране́ни||е *с.* (sự) tự bảo vệ, tự bảo tồn, tự vệ; инсти́нкт ~я bản năng tự vệ (tự bảo vệ, tự bảo tồn)

самостоя́тельность *ж.* 1. (*государства и т. п.*) (nền, sự) độc lập, tự chủ; 2. (*мнения и т. п.*) (tính, tinh thần, sự) độc lập, tự lập, tự chủ; 3. (*работы и т. п.*) (sự, tính) tự lực, tự làm, độc lập

самостоя́тельн||ый *прил.* 1. (*о государстве и т. п.*) độc lập, tự chủ; 2. (*в поступках и т. п.*) độc lập, tự lập, tự chủ; ~ челове́к người tự lập (độc lập); 3. (*совершаемый своими силами*) tự lực, tự làm, độc lập; ~ая рабо́та công việc tự làm, việc làm tự lực, công tác độc lập

самостре́л I *м.* 1. (*старинное оружие*) cung, ná, súng hoả mai; 2. *охот.* súng săn (*thô sơ*)

самостре́л II *м.* 1. (sự) cố ý tự bắn bị thương (*để được giải ngũ*); 2. *разг.* (*солдат*) người lính cố ý tự bắn bị thương

самостро́й *м. разг.* nhà xây chui (bất hợp pháp)

самостро́к *м. разг.* đồ may tay (*rồi gắn thương hiệu hãng nước ngoài*)

самостро́чный *прил. разг.* (đồ) may tay (*rồi gắn thương hiệu hãng nước ngoài*)

са́мость *ж. филос.* cái Tôi, bản Ngã

самосу́д *м.* (sự) tự tiện xét xử, tự quyền xét xử

самотёк *м.* 1. (sự) tự chảy; 2. *перен.* (sự) tự phát, buông trôi, buông xuôi; пусти́ть де́ло на ~ buông trôi (buông xuôi) công việc, bỏ mặc công việc muốn ra sao thì ra

самотёком *нареч.* 1. (một cách) tự chảy; 2. *перен.* (một cách) tự phát, buông trôi, buông xuôi

самотренирóвка *ж.* (sự) tự rèn luyện

самоуби́йство *с.* (sự) tự tử, tự sát, tự tận, tự vẫn, tự ải; поко́нчить жизнь ~м tự sát, tự tử, tự tận, tự vẫn, tự ải

самоуби́йца *м. и ж.* (*скл. как. ж.*) người tự tử (tự sát)

самоуваже́ние *с.* (sự, lòng) tự trọng, tự tôn

самоуве́ренно *нареч.* (một cách) quá tự tin

самоуве́ренность *ж.* (lòng, sự) quá tự tin

самоуве́ренный *прил.* quá tự tin, tự thị; ~ челове́к người quá tự tin; ~ го́лос giọng nói quá tự tin

самоуправле́ние *с.* (sự, chế độ) tự quản, tự trị, tự cai quản, tự cai trị

самоуправля́ющийся *прил.* tự quản, tự trị

самоупра́вство *с.* (sự, hành động) tự tiện, tự tung tự tác

самоусовершéнствование *с.* (sự) tu thân, tự tu dưỡng, tự trau giồi, tự rèn luyện

самоуспоко́енность *ж.* (sự, tính) tự mãn

самоустрани́ться *сов. см.* самоустраня́ться

самоустраня́ться, самоустрани́ться (от *P*) tự ý bỏ việc (thôi việc)

самоучи́тель *м.* sách tự học

самоу́чка *м. и ж.* (*скл. как ж.*) *разг.* người tự học; худо́жник-~ người hoạ sĩ tự học

самоу́чкой *нареч. разг.*: научи́ться чему́-л. ~ tự học cái gì

самофинанси́рование *с. фин.* (sự) tự lo vốn, tự cấp vốn

самофинанси́роваться *несов. фин.* tự lo (tự cấp) vốn

самохва́л *м. разг.* người tự khen (khoe khoang, khoác lác); mèo khen mèo dài đuôi (*погов.*)

самохва́льство *с. разг.* (tính, thói) thích tự khen, khoe khoang, khoác lác, huênh hoang
самохо́дн||ый *прил.* tự hành, tự đi, tự di động; ~ая артилле́рия pháo tự hành
самоцве́т *м.* (*драгоценный камень*) đá quý, ngọc; (*поделочный камень*) đá trang trí
самоце́ль *ж.* mục đích tự thân (tự nó)
самоцензу́ра *ж.* (sự) tự kiểm duyệt (*do quá sợ kiểm duyệt của nhà nước*)
самочи́нный *прил.* tự tiện, tự tung tự tác
самочи́нствовать *несов.* hành động tự tiện, tự tung tự tác
самочу́вствие *с.* (tình trạng) sức khoẻ; как ва́ше ~? anh/chị có khoẻ không?, sức khoẻ của bác thế nào?
самура́й *м.* samurai, võ sĩ đạo, võ sĩ
самши́т *м.* (cây) hoàng dương (*Buxus sempervivens*)
самши́товый *прил.* (thuộc về) hoàng dương; (*из самшита*) (bằng) hoàng dương
са́м||ый *мест. определит.* 1. (*именно, как раз*) chính, chính là, đúng, đúng là, đích thị, đích thực; тот же ~ chính (đích thị) là nó, đúng là cái đó; в то ~ое вре́мя đúng vào (chính vào, đúng ngay) lúc đó; на том же ~ом ме́сте đúng vào chỗ ấy; 2. *разг.* (*сам, собственной персоной*) chính; он ~ chính nó; 3. (*при сущ.* «ме́ра», «вре́мя» *и т.п.*): в ~ую ме́ру rất vừa, vừa vặn, vừa khuýp; в ~ую по́ру а) (*вовремя*) đúng lúc; б) (*об обуви, одежде*) rất vừa, vừa vặn; 4. (*как раз, предельно близко*) ngay, ngay tận, tít tận, đến tận; до ~ой сме́рти đến tận khi chết; на ~ой верши́не горы́ ngay tận (tít tận) trên đỉnh núi; на ~ом верху́ ngay tận (tít tận) trên cao, trên tận cùng; с ~ого нача́ла ngay từ đầu; до ~ого конца́ đến tận cùng; над ~ой голово́й ngay trên đầu; 5. (*обозначает высокую степень проявления чего-л.*) đúng vào chỗ (vào lúc)... nhất; на ~ом солнцепёке đúng vào chỗ nắng gắt nhất; в ~ой ча́ще ле́са đúng vào chỗ rừng dày nhất; 6. (*для образования превосх. ст.*)...nhất, ...hơn cả, hết sức, cực kỳ, tối...; ~ высо́кий cao nhất, cao hơn cả, trội hơn cả, tối cao; ~ лу́чший ưu tú nhất, tốt nhất, tốt hơn cả, tối hảo; э́то ~ое гла́вное đó là điều chủ yếu nhất (điều cốt tử hơn cả); ~ ва́жный tối (hết sức, cực kỳ) quan trọng, quan trọng nhất; ~ реакцио́нный tối phản động, phản động nhất; 7. (*в смысле* «сам по себе́») chính, bản thân, chính bản thân; уже́ ~ э́тот факт ра́дует меня́ chỉ riêng việc đó cũng đã làm tôi vui rồi; ✧ ~ая ма́лость tí teo, tí ti, tí xíu, tí tị, tí teo; ~ое бо́льшее tối đa, nhiều nhất; ~ое ме́ньшее tối thiểu, ít nhất; в ~ом де́ле! đúng thế!, quả thế!, thật vậy!; в ~ом де́ле? đúng thế ư?, thật à?, thế à?
сан *м.* 1. *книжн.* tước hiệu; 2. (*звание духовного лица*) giáo phẩm
санато́рий *м.* nhà an dưỡng (điều dưỡng), an dưỡng (điều dưỡng) đường
санато́рно-куро́ртн||ый *прил.* (thuộc về) điều dưỡng, điều trị và an dưỡng, nhà điều dưỡng; ~ое лече́ние việc chữa bệnh ở nhà điều dưỡng
санато́рн||ый *прил.*: ~ врач bác sĩ nhà an dưỡng (điều dưỡng); ~ режи́м chế độ nhà an dưỡng (điều dưỡng); ~ое строи́тельство việc xây dựng nhà an dưỡng (điều dưỡng)
санато́рск||ий *прил.*: ~ая ку́хня thức ăn (sự ăn uống) ở nhà an dưỡng
сана́ция *ж.* 1. *мед.* (sự) săn sóc phòng bệnh; ~ по́лости рта săn sóc (vệ sinh) khoang miệng; 2. *эк.* biện pháp nhà nước ngăn ngừa sự phá sản
санба́т *м.* tiểu đoàn quân y
сангвини́зм *м.* khí chất linh hoạt
сангви́ник *м.* người có khí chất linh hoạt (dễ xúc động)
сангвини́ческий *прил.*: ~ темпера́мент khí chất linh hoạt
сангви́на *ж.* 1. (*карандаш*) bút màu đỏ thẫm (màu nâu gạch); 2. (*рисунок*) tranh chì đỏ thẫm (nâu gạch)
сандал́ *м.* (cây) đàn hương, bạch đàn (*Santalum album L.*)
сандали́ *мн.* (*ед.* сандаль *м.*) *разг. см.* сандалии
сандали́и *мн.* (*ед.* сандали́я *ж.*) (đôi) sandale, săngđan, dép
сандало́в||ый *прил.*: ~ое де́рево *см.* сандал
са́ни *мн.* (*скл. как ж.*) 1. xe trượt tuyết; 2. *спорт.* xe trượt, xe trượt băng; одноме́стные ~ xe trượt một chỗ ngồi; ✧ гото́вь ~ ле́том *посл.* làm việc gì cũng phải chuẩn bị sớm; сесть не в свои́ ~ ngồi không đúng địa vị, leo lên địa vị quá sức mình, nhận việc quá sức mình
санинспе́ктор *м.* (санита́рный инспе́ктор) kiểm tra viên vệ sinh
санинспе́кция *ж.* (санита́рная инспе́кция) 1. (*проверка*) (sự) kiểm tra vệ sinh; 2. (*учреждение*) (cơ quan) kiểm tra vệ sinh
санита́р *м.* vệ sinh viên, y tá, người cứu thương (tải thương)
санитари́я *ж.* vệ sinh học, (khoa, chế độ) vệ sinh, vệ sinh phòng bệnh
санита́рка *ж.* nữ vệ sinh viên, nữ y tá, nữ cứu thương
санита́рно-гигиени́ческ||ий *прил.*: ~ие мероприя́тия những biện pháp vệ sinh phòng bệnh
санита́рн||ый *прил.* 1. (thuộc về) vệ sinh, vệ sinh phòng bệnh; ~ое состоя́ние го́рода tình hình vệ sinh (vệ sinh phòng bệnh) của thành phố; ~ врач bác sĩ phòng bệnh, thầy thuốc khoa vệ sinh; ~ый контро́ль cơ quan vệ sinh kiểm dịch; 2. (*относящийся к медицинской службе в армии*) (thuộc về) quân y, cứu thương; ~ая маши́на xe quân y, ôtô cứu thương; ~ самолёт máy bay quân y (cứu thương); ~ по́езд tàu quân y, xe lửa cứu thương; ~ пункт trạm quân y (cứu thương); ~ батальо́н tiểu đoàn quân y; ~ инстру́ктор huấn luyện (kiểm tra) viên vệ sinh; ~ая часть đơn vị quân y (cứu thương); ✧ ~ая су́мка túi cứu thương, túi thuốc
са́нки *мн.* (*скл. как ж.*) *разг.* xe trượt tuyết
санкциони́рован||ый *прил.* (đã) được cho phép, được phép; ~ая демонстра́ция cuộc biểu tình được phép
санкциони́ровать *несов. и сов.* (*В*) phê chuẩn, chuẩn y, chuẩn phê, chuẩn nhận, chuẩn thuận, chuẩn; cho phép; ~ расхо́ды chuẩn chi
са́нкция *ж.* 1. *юр.* (*утверждение*) (sự) phê chuẩn, chuẩn y, chuẩn phê, chuẩn nhận, chuẩn thuận, chuẩn; 2. *юр.* (*мера наказания*) (sự) chế tài, trừng phạt, phạt; экономи́ческая ~ chế tài (trừng phạt, phạt) kinh tế; администрати́вная ~ phạt hành chính; 3. (*разрешение*) (sự) đồng ý, tán thành, cho phép
са́нный *прил.* 1. (thuộc về) xe trượt tuyết; ~ путь đường đi xe trượt tuyết được; 2. *спорт.* (thuộc về) xe trượt, xe trượt băng; ~ спорт (môn) xe trượt, xe trượt băng
сано́вник *м.* 1. đại thần, quan to; (*придворный*) đình thần, triều thần; 2. *ирон.* (ông) quan cách mạng
санскри́т *м.* sanskrit, chữ Phạn, Phạn ngữ
санскрито́лог *м.* nhà Phạn ngữ học (nghiên cứu chữ Phạn)
санскритоло́гия *ж.* Phạn ngữ học, (khoa) nghiên cứu chữ Phạn
Санта-Кла́ус *м.* Ông già Noel

сантéхник *м.* thợ lắp đặt và sửa chữa thiết bị vệ sinh (*đường ống nước, bồn tắm, bồn rửa, bồn cầu...*)

сантéхника *ж.* (санитáрная тéхника) kỹ thuật (thiết bị, dụng cụ) vệ sinh

сантигрáмм *м.* centigram

сантимéтр *м.* 1. centimet; 2. (*лента для измерения*) thước dây, thước cuộn

сантонúн *м. фарм.* santonin

санэпидемстáнция *ж.*, **санэпидстáнция** *ж.* cơ quan vệ sinh kiểm dịch

санýзел *м.* (санитáрныйýзел) buồng (phòng) vệ sinh

сап *м. вет., мед.* (bệnh) loét mũi, sổ mũi của ngựa

сáп||а *ж. воен.* đường ngầm (hầm), địa đạo; ✧ тúхой ~ой (một cách) ngấm ngầm, bí mật, lén lút, giấm giúi

сапёр *м.* (người) công binh

сапёрн||ый *прил.* (thuộc về) công binh; ~ батальóн tiêu đoàn công binh; ~ая лопáтка xẻng công binh; ~ые рабóты công trình (công việc) công binh

сапог||úй *мн.* (*ед.* сапóг *м.*) (đôi) ủng, bốt, giày ống; ✧ два ~á — пáра ≅ xứng đôi vừa lứa; vợ chồng như đũa có đôi; nồi nào vung nấy; nồi nào úp vung nấy (*погов.*); быть под ~óм у когó-л. ở dưới gót giày (gót sắt) của ai

сапóжник *м.* 1. thợ giày; 2. *разг.* (*о неумелом человеке*) người vụng về, thợ vườn; ✧ ~ без сапóг *погов.* ≅ hàng săng chết bó chiếu; thợ rèn không dao ăn trâu; nhà vườn ăn cau sâu

сапóжн||ый *прил.* (thuộc về) ủng, bốt, giày ống; (*относящийся к производству сапог*) (thuộc về) nghề đóng giày; (*служащий для производства сапог*) (để) đóng giày; ~ые голени́ща ống ủng (bốt); ~ая мастерскáя xưởng đóng giày; ~ая щётка bàn chải giày (đánh giày)

сапфúр *м.* sapphire, sapphia, xaphia, lam ngọc, thanh ngọc, ngọc lam

сарáй *м.* 1. kho chứa, nhà kho; (*для дров*) kho chứa củi; 2. *разг.* (*о жилище, помещении*) buồng trống hốc, nhà tồi tàn

саранчá *ж.* châu chấu, cào cào, châu chấu bà (*Locusta migratoria*)

сарафáн *м.* 1. (*национальная женская одежда*) áo sarafan; 2. (*летнее платье*) áo dài nữ không tay

сарафáнн||ый *прил.*: ~ое рáдио *разг.* (sự, lối) truyền miệng

сардéлька *ж.* dồi thịt

сардúна *ж.* cá sardine (xacđin) (*Sardina pilchardus*)

сардинéлла *ж.* cá mòi dầu (*Sardinella*)

сардúнка *ж. см.* сардúна

сáржа *ж.* (vải) serge, xẹc, xéc, chéo go

сáри *с. неизм.* sary, áo dài nữ Ấn Độ

саркáзм *м.* (lối, câu, lời) châm biếm cay độc, châm chọc độc địa, nói ngoa ngoét, nói chua chát

саркастúческий *прил.* (đầy) châm biếm cay độc, châm chọc độc địa, ngoa ngoét, chua chát, cay độc

саркóма *ж. мед.* (bệnh) sarcoma, sarcom

саркофáг *м.* quách, quan tài bằng đá

сатанá *м.* (*скл. как ж.*) Satan, Xatăng, ác quỷ

сатанúзм *м.* 1. *см.* сатанúнство; 2. (đạo, tục) thờ Satan; *перен.* (sự) tôn thờ điều ác, ngợi ca những việc hung ác

сатанúнск||ий *прил.* 1. (thuộc về) Satan, Xatăng; ~ смех cái cười độc ác; ~ род *бран.* dòng họ Satan, đồ ác quỷ; 2. (*коварный*) quỷ quái, quái quỷ, tinh quái, quỷ quyệt, tinh ma, ma mãnh; ~ взгляд cái nhìn tinh quái (quỷ quyệt, ma mãnh); ~ зáмысел âm mưu quỷ quái (quỷ quyệt, quái quỷ); 3. *разг.* cực kỳ, cực độ; ~ое тщеслáвие lòng hiếu danh cực độ

сатанúнство *с.* bản tính Satan (quỷ quái)

сатанúст *м.* người thờ Satan

сателлúт *м.* 1. (*зависимое лицо*) chư hầu; (*государство*) nước chư hầu; 2. *астр.* vệ tinh, hộ tinh

сатúн *м.* (vải) satin, xatanh

сатинóвый *прил.* (thuộc về) satin, xatanh; (*из сатина*) (bằng) satin, xatanh

сатúр *м.* 1. *миф.* Satyre, Dương thần, thần thôn dã; 2. *перен.* người hiếu sắc (hoang dâm); dê, dê cụ (*разг.*)

сатúра *ж.* 1. (*произведение*) (bài, văn) châm biếm, đả kích, trào phúng; 2. (*язвительная насмешка*) (sự, lời) châm biếm, châm chọc, châm chích, đả kích

сатúрик *м.* nhà văn (nhà thơ) châm biếm, nhà văn (nhà thơ) trào phúng

сатирúческ||ий *прил.* châm biếm, đả kích, trào phúng, trào lộng; ~ плакáт biếm hoạ, hí hoạ, tranh châm biếm (đả kích); ~ журнáл tạp chí châm biếm; ~ие куплéты những điệp khúc trào lộng

сатрáп *м.* 1. thống đốc (*ở Ва Ти*); 2. *перен. книжн.* kẻ cầm quyền độc đoán

Сатýрн *м. астр.* sao Thổ, Thổ tinh, Saturne

сáуна *ж.* sauna, phòng xông hơi nóng (xông hơi khô, tắm hơi khô)

сáунд-трéк *м.* đường tiếng, đường âm thanh

сафúзм *м.* đồng tính luyến ái nữ

сафúстка *ж.* người nữ đồng tính luyến ái

сафлóр 1. cây rum (*Carthamatus*); 2. (*масло*) dầu rum; 3. (*краска*) màu rum, hồng đào

сáфра 1. mùa chặt mía (*ở Cuba*); 2. mùa bán gia súc (*ở Argentina*)

сафья́н *м.* da dê thuộc

сафья́новый *прил.* (thuộc về) da dê thuộc; (*из сафьяна*) (bằng) da dê thuộc

сáхар *м.* 1. đường; ~-песóк đường cát; ~-рафинáд đường kính, đường tinh chế; 2. *хим.* đường; молóчный ~ đường sữa, lactoza

сахарúметр *м.* đường kế

сахарúн *ж.* saccarin, sacarin, đường hoá học

сáхаристый *прил.* có đường

сáхарница *ж.* bình đựng đường

сáхарн||ый *прил.* 1. (thuộc về) đường; ~ая головá khối (tảng) đường; ~ песóк đường cát; ~ая пýдра bột đường; ~ завóд nhà máy đường; ~ая промы́шленность công nghiệp đường; ~ая плантáция đồn điền trồng mía; 2. (*содержащий сахар*) (có) đường; (*сладкий*) ngọt; ~ая свёкла củ cải đường; ~ горóх đậu cô-ve ngọt; ~ая кукурýза ngô ngọt; ~ая пáльма cây thốt nốt (*Arenga saccharifera; A. pinnata*); 3. (*слащавый*) ngọt ngào, đường mật; ~ые рéчи lời lẽ đường mật (ngọt ngào); ✧ ~ая болéзнь *мед.* (bệnh) tiểu đường

сахаровáр *м.* chuyên viên nấu đường

сахароварéние *с.* (sự) nấu đường; (*отрасль*) (ngành) công nghiệp đường

сахаровáр||енный, ~ный *прил.* (thuộc về) nấu đường; ~енный завóд nhà máy đường; ~ное производство sản xuất đường

сахаровáрня *ж. разг.* xưởng đường

сахарóза *ж.* saccaroza, sacaroza

сахарозавóд *м.* nhà máy đường

сахарозаменúтель *м.* chất thay thế đường

сахаронóсный *прил.* (*о растениях*) (có) đường

сахаропонижáющ||ий *прил. мед.*: ~ие препарáты những chế phẩm để hạ độ đường (*trong máu*); ~ая диéта chế độ ăn uống để hạ độ đường (*trong máu*)

сачóк *м.* (cái) vợt

сбáвить *сов. см.* сбавля́ть

сбавля́ть, сба́вить (*В*) 1. (*отнимать часть*) bớt (giảm) đi, khấu (giảm) bớt, khấu trừ, khấu; сба́вить 10 рубле́й khấu bớt (bớt đi, giảm bớt) 10 rúp; 2. (*уменьшать величину*) giảm đi, giảm bớt, hạ bớt, giảm sút, giảm, sút; ~ в ве́се xuống (sút, tụt) cân; ~ це́ну giảm (hạ) giá; ~ шаг giảm bước

сбаланси́рованн||ый *прил.* cân bằng, thăng bằng, cân đối; ~ бюдже́т ngân sách cân bằng; ~ое разви́тие эконо́мики sự phát triển cân đối của nền kinh tế

сбаланси́ровать *сов.* lấy lại thăng bằng

сбе́гать *сов. разг.* (*куда-л.*) chạy đi, chạy đến; (*за чем-л.*) chạy đi mua; (*за кем-л.*) chạy đi tìm (đi mời); ~ за врачо́м chạy đi mời (tìm) bác sĩ; ~ за хле́бом chạy đi mua bánh mì

сбега́ть, сбежа́ть 1. (*спускаться бегом*) chạy xuống; 2. (*стекать — о жидкости*) chảy xuống; слеза́ сбежа́ла по щеке́ giọt lệ lăn trên gò má; 3. (*исчезать — об улыбке и т. п.*) biến mất; 4. (*совершать побег*) tẩu thoát, đào tẩu, trốn khỏi, chạy trốn, trốn đi; сбежа́ть из тюрьмы́ vượt ngục, trốn khỏi nhà tù; сбежа́ть с уро́ков trốn học; cúp cua (*разг.*); 5. *тк. несов.* (*о дороге, тропинке и т. п.*) chạy xuống

сбега́ться, сбежа́ться 1. chạy lại, chạy đến; (*собираться*) tụ họp, tụ tập, tụ (họp, tụ tập) lại; 2. *тк. несов.* (*сходиться в одном пункте*) họp (nhập) lại

сбежа́ть *сов. см.* сбега́ть 1–4

сбежа́ться *сов. см.* сбега́ться 1

сберба́нк *м.* (сберега́тельный банк) ngân hàng tiết kiệm

сберега́тельн||ый *прил.* (thuộc về) tiết kiệm; ~ая ка́сса quỹ tiết kiệm; ~ая кни́жка sổ tiết kiệm; ✧ ~ое лече́ние phép chữa bệnh bảo toàn (*cơ quan, chi... chứ không cắt cụt*)

сберега́ть, сбере́чь (*В*) 1. (*сохранять в целости*) giữ, giữ gìn, gìn giữ, bảo toàn, bảo vệ; ~ дете́й giữ gìn (bảo vệ) con cái; ~ наро́дное добро́ giữ gìn (bảo vệ, gìn giữ) tài sản nhân dân; ~ си́лы bảo toàn lực lượng, giữ gìn sức lực, giữ sức; 2. (*уберегать от ущерба и т. п.*) giữ gìn, bảo tồn, bảo quản; сбере́чь проду́кты от по́рчи bảo quản (giữ gìn) thực phẩm khỏi bị hỏng; 3. (*ограждать от опасности*) bảo vệ, bảo hộ; 4. (*копить*) dành dụm, để dành, tiết kiệm, dè sẻn, cóp nhặt, co cóp, dành

сбереже́ни||е *с.* 1. (*действие*) (sự) giữ gìn, gìn giữ, bảo toàn, bảo vệ; bảo tồn, bảo quản; bảo hộ; dành dụm, để dành, dành, tiết kiệm (*ср.* сберега́ть); ~ здоро́вья, красоты́ giữ gìn sức khoẻ, sắc đẹp; 2. *обыкн. мн.*: ~я (*накопленные деньги*) tiền dành dụm (để dành, tiết kiệm)

сбере́чь *сов. см.* сберега́ть

сберка́сса *ж.* (сберега́тельная ка́сса) quỹ tiết kiệm

сберкни́жк||а *ж.* (сберега́тельная кни́жка) sổ tiết kiệm; положи́ть де́ньги на ~у gửi tiền tiết kiệm (vào quỹ tiết kiệm)

сбива́ть, сбить (*В*) 1. (*ударом удалять откуда-л.*) đập (ném) rơi; (*ударом валить, заставлять упасть*) đánh ngã, đánh quỵ; (*выстрелом заставлять упасть*) bắn rơi, bắn hạ; ~ кого́-л. с ног đánh khuỵu ai, đánh ai ngã khuỵu; сбить самолёт bắn rơi (bắn hạ) máy bay; 2. (*путать*) đánh lạc, làm lạc hướng; ~ кого́-л. со сле́да đánh lạc hướng ai, đánh lạc sự theo đuổi của ai; 3. (*о масле, сливках, яйцах*) đánh; 4. (*сколачивать*) đóng; ~ гвоздя́ми đóng đinh; 5. *разг.* (*стаптывать*) đi vẹt, đi mòn; ~ каблуки́ đi vẹt gót giày

сбива́ться, сби́ться 1. (*сдвигаться с места*) (bị) trệch đi, lệch đi, chệch đi, xệch đi; 2. (*отклоняться от чего-л.*) đi trệch hướng (trệch đường, lạc hướng, lạc đường); сби́ться с ку́рса đi trệch hướng (trệch đường); сби́ться со сле́да bị lạc mất dấu vết; сби́ться со счёта đang đếm thì bị lẫn; сби́ться с ри́тма lỗi (sai) nhịp; сби́ться с ноги́ sai nhịp bước; 3. (*ошибаться, путаться*) bị sai, nhầm lẫn, lầm lẫn, lẫn lộn, rối trí; (*в словах*) nói nhịu; 4. (*собираться вместе*) tụ tập (tập họp, dồn, tụ) lại; ✧ сби́ться с пути́ lầm đường lạc lối, lầm lạc; сби́ться с ног chạy vạy đến rạc cả cẳng; chạy phờ râu, chạy long tóc gáy (*разг.*); мука́ сби́лась в комки́ bột mì vón lại, bột đóng chóc

сби́вчиво *нареч.* (một cách) lộn xộn, rối rắm, ấp úng, lúng túng

сби́вчивость *ж.* (sự, tính chất) lộn xộn, rối rắm, ấp úng, lúng túng

сби́вчив||ый *прил.* 1. (*неясный*) lộn xộn, rối rắm, ấp úng, lúng túng, không rõ ràng (nhất trí); ~ отве́т câu trả lời lộn xộn (rối rắm, ấp úng, lúng túng); ~ые све́дения tin tức không rõ ràng; 2. (*неровный*) không nhịp nhàng (đều đặn, đều); ~ ритм, ~ые уда́ры се́рдца nhịp tim không đều

сби́т||ый *прил.* 1. (*повреждённый ударами*) bị đánh chệch (đánh hỏng); 2. *разг.* (*об обуви*) (bị) vẹt gót, mòn gót; ~ые сапоги́ đôi ủng vẹt gót; 3. (*вспененный*) (đã) đánh đặc; ~ые сли́вки kem sữa đã đánh đặc; ✧ кре́пко ~ thân thể chắc nịch, thân hình rắn rỏi, vạm vỡ, lực lưỡng

сби́ть(ся) *сов. см.* сбива́ть(ся)

сближа́ть, сбли́зить 1. (*В*) xích (dịch, làm, để)... gần lại; (*устанавливать более тесную связь*) gắn liền, thắt chặt liên hệ; сбли́зить нау́ку и произво́дство gắn liền (thắt chặt liên hệ giữa) khoa học và sản xuất; 2. (*В* с *Т*) (*делать друзьями*) làm... gần gũi (thân thiết, gắn bó) với...

сближа́ться, сбли́зиться 1. xích (dịch) gần lại; (*подходить*) đến (tới, tiến đến) gần, tiếp cận; 2. (с *Т*) (*становиться друзьями*) gắn bó (gần gũi, thân) với...

сближе́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) làm gần lại, xích gần, dịch gần; *воен.* (sự) tiếp cận, đến gần, tiến sát, tiến đến gần; (*дружеское*) (sự) gần gũi, gắn bó; 2. (*сходство*) (sự) giống nhau, tương tự

сбли́зить(ся) *сов. см.* сближа́ть(ся)

сбо́ку *нареч.* (*где-л.*) (ở) bên cạnh, cạnh; (*откуда-л.*) từ phía bên; ~ от кого́-л. cạnh (bên cạnh) ai

сболтну́ть *сов.* (*В*) *разг.* nói hớ, lỡ lời, lỡ miệng, lỡ mồm, buột miệng nói ra

сбор *м.* 1. (*собирание*) (sự) thu thập, thu nhặt, thu tập, gom góp, thu góp, thu, thâu; ~ нало́гов thu (thâu) thuế; ~ информа́ции thu thập thông tin; ~ све́дений thu thập (thu nhặt, thu tập, gom góp) tài liệu; ~ по́дписей thu (lấy) chữ ký; ~ металлоло́ма thu nhặt sắt vụn; 2. (*урожая*) (sự) thu hoạch, gặt hái, gặt, hái; ~ я́блок, хло́пка, виногра́да hái (thu hoạch) táo, bông, nho; 3. (*количество собранного*) (số) thu hoạch; валово́й ~ зерна́ tổng (tổng số) thu hoạch cốc loại, tổng sản lượng ngũ cốc; 4. (*взимаемые деньги*) (khoản, tiền) thu, thuế, lệ phí, cước; (*собранные деньги*) (khoản, tiền) đóng góp, quyên góp, lạc quyên, quyên cúng; тамо́женный ~ thuế hải quan, thuế quan, quan thuế; ге́рбовый ~ lệ phí; thuế tem (*разг.*); страхово́й ~ tiền (tiền đóng) bảo hiểm; ~ за перево́зку cước (tiền cước) vận chuyển; 5. (*выручка от продажи билетов*) doanh thu, tiền thu được; по́лный ~ (*в*

театре и т. п.) (sự) bán hết vé; де́лать ~ы (*о пьесе*) có đông người xem, được nhiều người mua vé; де́лать по́лные ~ы (*о театре*) bán hết vé, không còn chỗ trống; 6. *мед.* (*смесь лекарственных трав*) thuốc, thang thuốc; мочего́нный ~ thuốc (thang thuốc) lợi niệu; 7. (*людей*) (sự) tụ tập, tập hợp, tụ họp, tập trung, tập kết, tụ hội; *воен.* (sự) tập hợp, tập huấn; ~ на демонстра́цию tập trung (tập hợp, tập kết, tụ họp, tụ tập) để đi biểu tình; ме́сто ~a địa điểm tập trung, chỗ tập kết, nơi tập hợp; вре́мя ~a giờ tập trung (tập kết, tập hợp, tụ họp); 8. (*собрание*) (cuộc) họp, hội nghị, hội họp, khai hội; 9. *мн.*: ~ы (*приготовления*) (sự) sửa soạn, chuẩn bị, sửa soạn lên đường, chuẩn bị lên đường; ✧ все в ~e mọi người đều có mặt, đủ mặt mọi người

сбо́рище *с. разг.* 1. (*скопление людей*) (cuộc) tụ tập, tập hợp, tụ họp; 2. (*собрание*) (cuộc) hội họp, hội nghị, nhóm họp

сбо́рка I *ж.* (*монтаж*) (sự) lắp ráp, lắp ghép, gá lắp, lắp, ghép; ~ станка́ lắp (lắp ráp) máy; ~ домо́в lắp ghép nhà

сбо́рка II *ж.* (*складка*) nếp xếp, nếp gấp, nếp

сбо́рник *м.* 1. tuyển tập, văn tập, văn tuyển, tập lục, tạp lục, tập; ~ стихо́в tập thơ, thi tuyển, thi tập; ~ зада́ч tập bài toán; ~ докуме́нтов tập văn kiện; 2. *спец.* (*резервуар*) bể (thùng) chứa

сбо́рн||ый *прил.* 1. (là nơi) tụ tập, tụ họp, tập hợp, tập trung, tập kết; ~ пункт điểm tập trung (tập hợp, tập kết), nơi tụ họp; 2. (*собранный из разных мест*) (được) tuyển lựa, lựa chọn, tuyển chọn, chọn lựa, tuyển; ~ая кома́нда đội tuyển; ~ отря́д đội quân chọn lọc (tuyển chọn), đội tinh binh; 3. (*разнородный*) hỗn tạp, pha tạp, tạp nhạp; hổ lốn (*разг.*); ~ая програ́мма chương trình pha tạp; 4. (*собранный из готовых частей*) (bằng cách) lắp ráp, lắp ghép; ~ дом nhà lắp ghép; ~ые железобето́нные констру́кции những kết cấu bêtông cốt sắt đúc sẵn (lắp ghép được); ~ое строи́тельство xây dựng bằng cách lắp ghép; 5. *в знач. сущ. ж.*: ~ая đội tuyển; tuyển (*разг.*); олимпи́йская ~ая đội tuyển Olympic (Thế vận hội)

сбо́рочн||ый *прил.* (thuộc về) lắp ráp, lắp ghép; ~ые рабо́ты công việc lắp ráp (lắp ghép); ~ конве́йер dây chuyền lắp ráp; ~ цех phân xưởng lắp ráp

сбо́рщик *м.* 1. người thu (thâu, thu nhận); (*урожая*) người hái (thu hoạch); ~ хло́пка người hái bông; ~ чле́нских взно́сов người thu tiền hội phí; 2. *тех.* thợ lắp (lắp ráp, lắp ghép)

сбра́сывание *с.* (sự) ném, thả, bỏ, trút; ~ бо́мбы (*с самолёта*) ném (thả, bỏ) bom

сбра́сывать, сбро́сить (*В*) 1. (*бросать вниз*) ném (vứt, thả, quẳng, quăng, trút)... xuống; (*с боем отбрасывать*) dồn... xuống, đánh lui, đẩy lùi; ~ что́-л. с грузовика́ на зе́млю ném (vứt, quẳng) cái gì từ xe vận tải xuống đất; ~ бо́мбу ném (thả, bỏ) bom; ~ снег с кры́ши gạt (hất, vứt) tuyết từ mái nhà xuống; сбро́сить проти́вника в ущелье đánh lui (đẩy lùi, dồn) quân địch xuống hẻm; 2. (*свергать*) đánh đổ, lật đổ, lật nhào, quật nhào, đạp đổ, vứt bỏ; сбро́сить самодержа́вие đánh đổ (lật đổ, quật nhào, đạp đổ) chế độ chuyên chế; ~ и́го vứt bỏ (lật đổ) ách áp bức; 3. *разг.* (*снимать с себя*) cởi, tháo, cởi (tháo)... ra, cởi (tháo) vội; сбро́сить пальто́ cởi măngtô; сбро́сить с себя́ ко́жу (*о змее*) rắn lột, rắn lột da (lột vỏ, lột xác); сбро́сить седока́ (*о лошади*) hất người cưỡi xuống

сбра́сываться, сбро́ситься 1. nhảy xuống, lao xuống; 2. *разг.* góp tiền

сбрива́ть, сбрить (*В*) cạo nhẵn, cạo sạch; (*с головы*) cạo trọc

сбрить *сов. см.* сбрива́ть

сброд *м. собир. разг.* đồ hèn hạ (đê tiện, hèn mạt), bọn lưu manh

сбро́сить(ся) *сов. см.* сбра́сывать(ся)

сброшюрова́ть *сов. см.* брошюрова́ть

сбру́я *ж.* (bộ) dây thắng, yên cương

сбыва́ть, сбыть 1. (*В*) (*продавать*) tiêu thụ, bán; 2. (*В*) *разг.* (*отделываться от кого-л., чего-л.*) tránh, lảng, lảng tránh, lẩn tránh, tránh né, né tránh; 3. (*о воде*) xuống, hạ, rút, hạ xuống

сбыва́ться, сбы́ться được thực hiện, thành (trở thành) sự thật, ứng nghiệm; наде́жды сбыли́сь những hoài bão đã được thực hiện (đã thành sự thật); предсказа́ние сбыло́сь điều tiên đoán đã ứng nghiệm (thành sự thật)

сбыт *м.* (sự) tiêu thụ, bán; ры́нок ~a thị trường tiêu thụ; находи́ть ~ tìm được nơi tiêu thụ, bán chạy

сбытови́к *м.* nhân viên phụ trách tiêu thụ

сбытово́й *прил.* (thuộc về) tiêu thụ

сбы́то-снабже́нческий *прил.* (thuộc về) cung tiêu; ~ кооперати́в hợp tác xã cung tiêu

сбы́ть(ся) *сов. см.* сбыва́ть(ся)

сва́дебный *прил.* (thuộc về) lễ cưới, đám cưới, hôn lễ; ~ наря́д trang phục hôn lễ, quần áo cưới; ~ пир tiệc cưới; ~ пода́рок tặng vật đám cưới; ~ по́езд đoàn xe đám cưới, đoàn xe ôtô rước dâu

сва́дьб||а *ж.* lễ cưới, đám cưới, hôn lễ, lễ thành hôn (hôn phối); справля́ть ~у cử hành hôn lễ, tổ chức lễ cưới, làm lễ thành hôn; сыгра́ть ~у tổ chức lễ cưới; быть на ~e dự lễ (ăn, đi ăn) cưới; ✧ серебряная ~ (lễ) ngân hôn, cưới bạc; золота́я ~ (lễ) kim hôn, cưới vàng; бриллиа́нтовая ~ (lễ) ngọc hôn, kim cương hôn, cưới ngọc; до ~ы заживёт *шутл.* sẽ chóng lành thôi

сва́йн||ый *прил.* (thuộc về) cọc chống, cột chống, cọc, cột; ~ые опо́ры моста́ những trụ cầu; ~ мо́лот búa đóng cọc (cột); ~ые постро́йки những công trình xây dựng trên cọc chống; ~ дом nhà sàn, nhà xây trên cọc chống

сва́ливать, свали́ть (*В*) 1. quật (vật, làm) ngã, quật (làm) đổ, quật nhào; ве́тер свали́л де́рево (trận) gió quật đổ cây, gió làm đổ cây; свали́ть кого́-л. с ног quật nhào ai, làm ai ngã, vật ngã ai; пу́ля свали́ла его́ viên đạn quật nhào nó; 2. (*что-л. тяжёлое*) vứt (ném, quẳng, trút)... xuống; *перен.* quật nhào, đánh đổ, lật đổ, giải thoát, giải phóng, làm... thoát khỏi; свали́ть но́шу с плеч hất gánh nặng từ vai xuống, cất gánh nặng ở vai; свали́ть дрова́ с грузовика́ quẳng củi từ xe vận tải xuống; свали́ть с себя́ хло́поты giải thoát cho mình khỏi những điều bận rộn; 3. (*В* на *В*) *перен. разг.* đổ, trút, đùn, gán, đùn đẩy, đun đẩy, đổ vấy; он свали́л все дела́ на меня́ nó đùn (trút, đùn đẩy, đun đẩy) mọi việc cho tôi; они́ свали́ли вину́ на него́ chúng nó đổ (gán, đổ vấy) lỗi cho anh ta; 4. (*беспорядочно складывать*) vứt (đổ, chất) đống, vứt; ~ что́-л. в ку́чу vứt đống cái gì, vứt cái gì thành đống; ✧ свали́ть лес hạ (đẵn, đốn, chặt) cây, đẵn (đốn) gỗ; свали́ть с плеч trút được gánh nặng, làm xong một việc khó khăn; свали́ть с больно́й головы́ на здоро́вую đổ oan (đổ tội, đổ vạ, đổ lỗi, gán tội) cho người ngay; quít làm cam chịu (*погов.*)

сва́ливаться, свали́ться 1. (*падать*) ngã (ngã bổ) xuống; (*обрушиваться*) đổ (sập) xuống, sập (sụp) đổ, đổ sập,

trúc đổ, đổ; свали́ться с кры́ши từ mái nhà ngã xuống, ngã từ mái nhà xuống; забо́р свали́лся bờ giậu đổ, giậu đổ (sập); де́рево мя́гко свали́лось в сугро́б cây nhẹ nhàng đổ xuống đống tuyết; 2. *перен.* (на *В*) (*о несчастье, беде*) giáng xuống; (*о заботах, делах*) đổ (trút) vào đầu, đùn (gán) cho; 3. *разг.* (*заболевать*) ốm nặng, ốm liệt giường liệt chiếu; ✧ с луны́ свали́лся *шутл.* từ cung trăng mới rơi xuống đất, không biết gì sất điều mà ai ai cũng biết; как с не́ба свали́лся а) (*неожиданно появился*) bất thình lình (đột ngột) xuất hiện; б) *см.* с луны́ свали́лся

свали́ть *сов. см.* сва́ливать *и* вали́ть I

свали́ться *сов. см.* сва́ливаться

сва́лка *ж.* 1. (*мусора*) bãi đổ rác, hố rác; 2. *разг.* (*драка*) (trận) ẩu đả, đánh nhau, đánh lộn

свали́ть *сов. см.* вали́ть 3

свали́ться *сов.* 1. (bị) trục, nện, nén; 2. (*о волосах, шерсти*) (bị) rối, rối tung

сва́ривать, свари́ть (*В*) *тех.* hàn

сва́риваться, свари́ться *тех.* (bị) hàn lại

свари́ть(ся) *сов. см.* вари́ть(ся) *и* сва́ривать(ся)

сва́рка *ж. тех.* (sự) hàn; га́зовая ~ hàn xì, hàn hơi, hàn khí

сварли́вость *ж.* (tính) gai ngạnh, ba gai, cà xốc, hay gây gổ, hay sinh sự

сварли́вый *прил.* gai ngạnh, ba gai, cà xốc, hay gây gổ (sinh sự, ẩu đả, cãi cọ, cà khịa, đay nghiến)

сварн||о́й *прил. тех.* (do) hàn; ~ шов mối hàn; ~а́я конструкция kết cấu do hàn

сва́рочный *прил.* (thuộc về) hàn; (*для сварки*) (để) hàn

сва́рщик *м.* thợ hàn

сва́стика *ж.* 1. (*культовый знак*) chữ vạn; 2. (*в фашистской Германии*) chữ thập ngoặc

сват *м.* 1. ông mối, ông mai, người làm mối; băng nhân (*уст.*); 2. (*отец одного из супругов*) ông thông gia (dâu gia, sui gia); ông gia (*разг.*); ✧ он мне ни ~ ни брат ≅ nó với tôi là người dưng nước lã

сва́т||ать, посва́тать (*В Д*, за *В*) làm mối, làm mai; ему́ ~ают неве́сту người ta làm mối một cô cho anh ấy; за него́ ~ают вдову́ người ta làm mối một chị goá cho ông ấy

сва́таться, посва́таться (к *Д*, за *В*) dạm hỏi, ướm hỏi, đi hỏi, hỏi vợ, dạm; ~ к до́чери, за дочь сосе́да dạm hỏi (ướm hỏi, đi hỏi, dạm) cô con gái người láng giềng làm vợ

сватовство́ *с.* (sự) làm mối, mai mối

сва́ха *ж.* bà mối, bà mai

сва́я *ж.* cọc, cọc (cột, trụ) chống

све́дени||е *с.* 1. *обыкн. мн.*: ~я (*известия, сообщения о чём-л.*) tin, tin tức, thông báo; (*данные*) số liệu, tư liệu, tài liệu, dữ liệu, dẫn liệu, cứ liệu; статисти́ческие ~я số liệu thống kê; 2. *мн.*: ~я (*знания*) kiến thức, tri thức, (điều, sự) hiểu biết; элементарные ~я по фи́зике kiến thức (tri thức) sơ đẳng về vật lý; 3. принима́ть что́-л. к ~ю chú ý (quan tâm, lưu ý, để ý) đến cái gì; до на́шего ~я дошло́... chúng tôi được biết rằng...; доводи́ть до чьего́-л. ~я báo cho ai biết; довожу́ до ва́шего ~я, что... tôi xin báo ông biết rằng...; ✧ к ва́шему ~ю *в знач. вводн. сл.* anh phải (nên) biết rằng, anh hãy nhớ lấy

сведе́ние *с.* (sự) hợp nhất, tổng hợp, tổng kết, so sánh; rút bớt, giảm bớt, ước lược, giản lược, quy thành; trừ bỏ, tẩy (*ср.* своди́ть I 3—5); ~ диви́зий в а́рмию hợp nhất các sư đoàn thành tập đoàn quân; ~ пя́тен tẩy những vết bẩn; ✧ ~ счётов с ке́м-л. trả thù (thanh toán với) ai

све́дущий *прил.* có kiến thức rộng, am hiểu, thông thạo, sành sỏi, hiểu biết, sành

свежева́ть, освежева́ть (*В*) lột bì, lột da

свежезамороже́н||ый *прил.* tươi đông lạnh (ướp lạnh); ~ые о́вощи rau tươi đông lạnh (ướp lạnh); ~ая ры́ба cá tươi đông lạnh (ướp lạnh)

свежеиспечённый *прил.* 1. mới ra lò; ~ хлеб bánh mì mới ra lò; 2. *перен. разг. шутл.* mới toanh, mới ra trường; mới ra lò (*разг.*); ~ инжене́р kỹ sư mới ra trường (mới ra lò)

свежемороженый *прил. см.* свежезамороженный

свежепросо́льный *прил.* mới muối

све́жест||ь *ж.* 1. (sự) tươi; mát, mát mẻ, tươi mát; tươi sáng; sạch sẽ; mới, mới mẻ (*ср.* све́жий); 2. (*прохладный воздух*) hơi mát; 3. (*цветущий вид*) (vẻ) tươi tỉnh, tươi tắn, thanh tân; ✧ не пе́рвой ~и а) không tươi lắm; б) (*об одежде*) không sạch lắm

свеж||е́ть, посвежеть 1. dịu mát, trở nên lành lạnh, trở lạnh; на у́лице ~е́ет *безл.* bên ngoài trời dịu mát dần, trời trở lạnh; 2, *мор.* thổi mạnh hơn, nổi gió, lộng; ве́тер ~е́ет gió thổi mạnh hơn, gió lộng; пого́да начина́ет ~ trời bắt đầu nổi gió (lộng gió); 3. (*о человеке*) tươi lên, tươi tỉnh lên, trở nên hồng hào, trở nên khoẻ mạnh

све́ж||ий *прил.* 1. tươi; ~ая ры́ба cá tươi; ~ее мя́со thịt tươi; ~ие цветы́ hoa tươi; ~ хлеб bánh mì mới (mới ra lò); 2. (*в натуральном виде*) ăn tươi, ăn sống; ~ огуре́ц dưa chuột ăn sống (ăn tươi); 3. (*прохладный*) mát, mát mẻ, trong lành, tươi mát, lành lạnh, hơi lạnh; поду́л ~ ве́тер cơn gió lành lạnh đã thổi lên; ~ во́здух không khí trong lành, khí trời mát mẻ; 4. (*яркий, не блёклый*) tươi, tươi sáng; ~ие кра́ски những màu tươi (tươi sáng); ~ее лицо́ mặt mày tươi tỉnh, bộ mặt tươi tắn, khuôn mặt tươi rói, vẻ mặt thanh tú; 5. (*чистый*) sạch, sạch sẽ; ~ая руба́шка áo sơmi mới giặt, áo cánh sạch tinh; 6. (*новый*) mới, mới mẻ, mới tinh, mới toanh, sốt dẻo; ~ие но́вости tin tức sốt dẻo (nóng hổi, mới mẻ), tin mới; по ~им следа́м theo ngay những dấu vết còn mới, ngay lập tức, không phút chậm trễ; ~ая ра́на vết thương mới bị, thương tích còn mới; со ~ими си́лами với những lực lượng mới mẻ, với sức lực tráng kiện; ~ая мысль ý nghĩ mới mẻ (độc đáo); ✧ на ~ую го́лову khi đầu óc đang tỉnh táo

свежо́ 1. *нареч.* (một cách) tươi, tươi sáng, mới; 2. *в знач. сказ. безл.* (trời) lành lạnh, hơi lạnh; здесь ~ ở đây hơi lạnh (trời lành lạnh); ✧ ~ в па́мяти còn nhớ rõ

свезти́ I, II *сов. см.* свози́ть I, II

свёкла *ж.* 1. (*растение*) (cây) củ cải đỏ, củ cải (*Beta vulgaris*); кормова́я ~ (cây) củ cải cho gia súc ăn; са́харная ~ (cây) củ cải đường; 2. *собир.* (*съедобные корни*) củ cải đỏ

свеклови́ца *ж.* (cây) củ cải đường (*Beta vulgaris var. otissima Ross.*)

свеклови́чный *прил.* (thuộc về) củ cải đường; (*относящийся к разведению свекловицы*) (thuộc về) trồng củ cải đường; ~ са́хар đường củ cải; ~ райо́н khu vực trồng củ cải đường

свекловодство *с.* (nghề, ngành, môn) trồng củ cải đường

свеклокомба́йн *м.* máy liên hợp thu hoạch củ cải đường

свеклокопа́тель *м.* máy đào củ cải đường

свеклоубо́рочный *прил.*: ~ комба́йн máy liên hợp thu hoạch củ cải đỏ (củ cải đường)

свеко́льник *м.* 1. (*ботва*) lá củ cải đỏ; 2. (*суп*) canh củ cải đỏ

свеко́льный *прил.* 1. (thuộc về) củ cải đỏ, củ cải; 2. (*цвета*) đỏ thẫm

свёкор *м.* (ông) bố chồng, cha chồng

свекро́вь *ж.* (bà) mẹ chồng

сверга́ть, све́ргнуть (*В*) lật đổ, lật nhào, đánh đổ, quật đổ, quật nhào, đạp đổ, đánh trúc, khuynh đảo; hạ bệ (*разг.*); све́ргнуть с престо́ла truất ngôi vua, lật đổ ngai vàng, phế vị; све́ргнуть инозе́мное и́го lật đổ (đánh đổ, quật đổ) ách thống trị của nước ngoài

све́ргнуть *сов. см.* сверга́ть

сверже́ние *с.* (sự) lật đổ, lật nhào, đánh đổ, quật đổ, quật nhào, đánh trúc, khuynh đảo; hạ bệ (*разг.*)

све́рить *сов. см.* сверя́ть

све́рка *ж.* (sự) dò lại, soát lại, kiểm lại, rà soát; (*оттиск*) bản in thử (*lần thứ hai*), bông hai

сверка́ние *с.* (sự) lấp lánh, nhấp nhánh, nhấp nháy; sáng loè, sáng loà, sáng chói; ~ мо́лнии tia chớp sáng loà

сверк||а́ть, сверкну́ть lấp lánh, lấp loáng, nhấp nhánh, nhấp nháy, long lanh; (*ярко вспыхивать*) sáng loáng, sáng loè, sáng loà, sáng chói, sáng loé, sáng loá; ослепи́тельно ~ sáng loè, sáng chói; мо́лния ~а́ет chớp sáng loè (sáng loáng, sáng loé, sáng loà); его́ глаза́ ~а́ют от ра́дости đôi mắt chàng sáng ngời lên vì sung sướng; он гне́вно сверкну́л глаза́ми ông ta giận dữ quắc mắt nhìn; у него́ сверкну́ла мысль một ý nghĩ loé lên trong đầu anh ta

сверка́ющий *прил.* lấp lánh, lấp loáng, nhấp nhánh, nhấp nháy, long lanh; (*наполненный ярким светом*) sáng loáng, sáng ngời, sáng loè, sáng loà, sáng chói, sáng loé, sáng loá

сверкну́ть *сов. см.* сверка́ть

сверле́ние *с.* (sự) khoan

сверли́льный *прил.* (thuộc về) khoan; ~ стано́к máy khoan

сверли́льщик *м.* thợ khoan

сверл||и́ть *несов.* 1. khoan; ~ зуб *разг.* khoan (khoét) răng; 2. *перен.* (*пристально вглядываться*) nhìn chòng chọc (chằm chằm, chăm chăm, chăm chắm, chằm chặp); он ~и́л меня́ глаза́ми nó nhìn tôi chòng chọc (chăm chăm, chằm chằm, chằm chặp)

сверло́ *с.* (cái, mũi) khoan

сверля́щий *прил.* (*о боли*) nhói, buốt, đau nhói (chói, buốt); (*о звуках*) chói, chói (chối) tai

свернýть(ся) *сов. см.* свёртывать(ся)

сверста́ть *сов. см.* верста́ть

све́рстни||к *м.*, **~ца** *ж.* người cùng tuổi (đồng canh, đồng niên); он мой ~ cậu ấy cùng tuổi với tôi; они́ ~ки, ~цы họ cùng tuổi, họ là những người cùng tuổi

свёрток *м.* cuộn, cuốn; (*пакет*) (cái) gói; ~ чертежёй cuộn bản vẽ

свёртываемость *ж.*: ~ кро́ви độ đông lại (đông tụ) của máu

свёртывание *с.* 1. (*скатывание*) (sự) cuộn lại, cuốn lại, quấn lại, vấn lại; ~ папиро́сы quấn thuốc, vấn thuốc lá; 2. *перен.* (*ограничение*) (sự) giảm bớt, hạn chế, rút bớt, rút hẹp, thu hẹp; 3. (*молока*) (sự) đặc lại, ngưng kết; 4. (*крови*) (sự) đông lại, đông tụ, đông

свёртывать, свернýть 1. (*В*) (*скатывать трубкой*) cuộn, cuốn, quấn, vấn, cuộn (cuốn, quấn, vấn)... lại; свернýть ковёр cuộn (cuốn) tấm thảm lại; свернýть папиро́су quấn (vấn) điếu thuốc; 2. *перен.* (*сокращать, ограничивать*) giảm, bớt, giảm bớt, hạn chế, rút bớt, rút hẹp, thu hẹp; (*временно прекращать*) tạm ngừng (ngưng, dừng); свернýть шта́ты giảm (giảm bớt, giảm nhẹ, tinh giản) biên chế; свернýть произво́дство giảm bớt (rút bớt, thu hẹp, rút hẹp, hạn chế) sản xuất; 3. (*повёртывать куда-л.*) rẽ (tạt, quay, đi rẽ) sang, ngoặt, quẹo, ngoắt; свернýть нале́во tạt (rẽ, quay, ngoặt, quẹo, ngoắt) sang trái; свернýть с доро́ги в лес từ đường rẽ (ngoặt, quẹo) vào rừng; ✧ свернýть го́лову, ше́ю кому́-л. giết (vặn cổ) ai

свёртываться, свернýться 1. (bị) cuộn lại, cuốn lại; (*о змее и т. п.*) cuộn tròn, nằm khoanh tròn; (*о человеке*) nằm co (co quắp, khoèo, queo); ~ клубко́м nằm cuộn tròn (khoanh tròn, co quắp); 2. (*о молоке*) đặc lại, kết tủa, ngưng kết; 3. (*о крови*) đông lại, đông tụ, đông; 4. *перен.* (*сокращаться*) (bị) giảm bớt, rút bớt, thu hẹp, rút hẹp; (*временно прекращать деятельность*) tạm ngừng (ngưng, dừng)

сверх *предлог* (*Р*) 1. (*поверх чего-л.*) ở trên, lên trên, bên trên, ở ngoài; 2. (*помимо, кроме чего-л.*) ngoài, ngoài... ra; ~ програ́ммы ngoài chương trình; 3. (*выше, более чего-л.*) trên, vượt, quá, hơn; рабо́тать ~ сил làm việc quá sức; ~ пла́на vượt kế hoạch; 4. (*вопреки чему-л.*) trái (ngược) với, bất chấp; ~ ожида́ний trái (ngược) với sự mong đợi, không ngờ

сверхвысокочасто́тн||ый *прил.*: ~ая печь *см.* СВЧ-печь

сверхдержа́ва *ж.* siêu cường quốc, siêu cường

сверхзвуков||о́й *прил.* siêu âm, siêu thanh; ~ истреби́тель máy bay khu trục (tiêm kích) siêu thanh; полёты на ~ы́х скоростя́х những chuyến bay với vận tốc siêu âm (siêu thanh)

сверхмо́дный *прил.* siêu mốt, hết sức mốt, tân thời (thời thượng) nhất, tối tân, đời mới

сверхмо́щный *прил.* siêu mạnh, cực mạnh

сверхни́зк||ий *прил.* siêu thấp, cực thấp; ~ие температу́ры những nhiệt độ siêu thấp

сверхно́в||ый *прил.* siêu mới, hết sức mới; ~ ая звезда́ *астр.* ngôi sao siêu mới

сверхпла́нов||ый *прил.* vượt (ngoài) kế hoạch; ~ые накопле́ния tiền tích luỹ vượt kế hoạch

сверхпри́быль *ж. эк.* siêu lợi nhuận

сверхпроводи́мость *ж. физ.* (tính, hiện tượng) siêu dẫn

сверхпроводни́к *м. физ.* chất siêu dẫn

сверхпро́чн||ый *прил.* siêu bền, cực bền; ~ые материа́лы những vật liệu siêu bền (cực bền)

сверхсекре́тный *прил.* tối mật, tuyệt mật, hết sức mật

сверхскоростно́й *прил.* siêu tốc, cực nhanh

сверхсме́тн||ый *прил.* vượt quá dự trù ngân sách

сверхсро́чн||ый *прил.* 1.: ~ая слу́жба (sự) tái ngũ, tái dịch; оста́ться на ~ой слу́жбе tái ngũ sau khi đã hết hạn; 2. *разг.* (*крайне спешный*) tối khẩn, thượng khẩn, hoả tốc

све́рху *нареч.* 1. (*с высоты, с верхней стороны*) từ trên, từ bên trên, từ cao, từ trên cao; (*считая сверху*) từ trên xuống; смотре́ть ~ вниз nhìn từ trên xuống, từ trên cao nhìn xuống; 2. (*наверху*) ở trên, ở bên trên, ở trên mặt, ở ngoài; ✧ смотре́ть на кого́-л. ~ вниз khinh thị (coi thường, làm cao với, kênh kiệu với) ai; ~ до́низу từ trên xuống dưới, từ đầu chí cuối

сверхуро́чно *нареч.* (một cách) ngoài giờ, thêm; рабо́тать ~ làm việc ngoài giờ, làm thêm

сверхуро́чн||ый *прил.* 1. ngoài giờ, phụ trội, thêm; ~ое вре́мя giờ làm phụ trội; 2. *в знач. сущ. мн.*: ~ые tiền làm ngoài giờ, tiền làm giờ phụ trội

сверхчелове́к *м.* siêu nhân

сверхчелове́ческий *прил.* siêu phàm, siêu quần, siêu nhân
сверхчувстви́тельн||ый *прил.* siêu nhạy, cực nhạy; ~ые прибо́ры những khí cụ siêu nhạy (cực nhạy)
сверхшта́тный *прил.* ngoài biên chế, phù động
сверхъесте́ственн||ый *прил.* siêu nhiên, siêu tự nhiên; ~ые си́лы những lực lượng siêu nhiên (siêu tự nhiên)
сверчо́к *м.* dế, dế mèn (*Gryllus L.*)
соверше́ние *с.* thành tựu, thành tích
сверя́ть, све́рить (*В*) dò (soát, kiểm) lại, rà soát
свес *м.* (*кровли*) đoạn chìa, mái hiên
све́с||ить *сов.*: ~ но́ги (bỏ) thõng chân; он сиде́л, ~ив но́ги по́ ногй thõng (bỏ thõng) chân
све́ситься *сов.* 1. (*повиснуть*) rủ, rủ xuống, buông thõng, treo lơ lửng (toòng ten); 2. (*наклониться*) buông (rủ) xuống; *разг.* (*о человеке*) cúi xuống, cúi gập người
свести́ I, II *сов. см.* своди́ть I, II
свести́сь *сов. см.* своди́ться
свет I *м.* 1. ánh sáng, ánh; quang huy (*книжн.*); при ~е луны́ dưới ánh (bóng) trăng; при ~е свечи́ dưới ánh (ánh sáng của ngọn) nến; ско́рость ~а tốc độ ánh sáng; загороди́ть кому́-л. ~ đứng sấp bóng (đứng che ánh sáng) làm tối ai; встать спино́й к ~у đứng quay lưng về phía ánh sáng; 2. (*источник освещения*) đèn; зажечь ~ thắp (bật, lên) đèn; 3. *разг.* (*рассвет, восход солнца*) rạng sáng, rạng đông, sáng tinh mơ; ~ забре́зжил tờ mờ sáng; tờ mờ đất (*разг.*); чуть ~ (*или* ни ~ ни зари́) rất sớm, sáng tinh mơ, sáng tinh sương, sớm bảnh mắt; 4. *иск.* (mảng, vùng) sáng; контра́сты ~а и тени tương phản sáng tối; 5. (*блеск глаз*) ánh mắt; ~ глаз ánh mắt; ✧ броса́ть, проли́вать ~ на что́-л. soi sáng cái gì, làm sáng tỏ vấn đề gì; в ~е чего́-л. dưới ánh sáng (xét theo quan điểm) của cái gì; ви́деть всё в друго́м ~е thấy mọi cái dưới dạng khác hẳn, nhận thức mọi cái một cách ngược lại; предста́вить что́-л. в вы́годном ~е giới thiệu cái gì một cách có lợi cho mình (theo lối xấu che tốt khoe); ви́деть в ро́зовом ~е nhìn qua cặp kính hồng; не взви́деть ~а от чего́-л. đau điếng (đổ đom đóm mắt, mắt đổ đồng quang) vì cái gì
свет II *м.* 1. (*мир*) thế giới; (*земля*) trái đất, quả đất, địa cầu; ча́сти ~а các đại châu, năm châu; путеше́ствие вокру́г ~а du lịch vòng quanh thế giới (trái đất); по всему́ ~у trên khắp thế giới, khắp trần gian; Но́вый ~ Tân thế giới; Ста́рый ~ Cựu thế giới; 2. (*окружающие люди*) thế gian, thiên hạ, nhân gian, trần gian; (*общество*) xã hội; э́то всему́ ~у изве́стно điều đó thì ai ai cũng đều biết cả, khắp thế gian ai cũng biết rõ điều đó; 3. (*привилегированный круг людей*) giới thượng lưu (quý tộc, giao tế), quý phái; враща́ться в вы́сшем ~е giao du (giao tiếp, giao thiệp, hay lui tới) với giới thượng lưu; ✧ появи́ться на ~е а) ra đời, chào đời, sinh ra, đẻ ra; б) (*возникнуть*) ra đời, xuất hiện, thoát thai; вы́йти в ~ được xuất bản, ra mắt độc giả; всё на ~е tất cả mọi cái trên đời (thế gian, trần gian) này; ни за что на ~е không đời nào, không bao giờ; бо́льше всего́ на ~е hết sức, rất mãnh liệt, rất nồng nàn; бе́лый ~ trần gian, cõi trần, cõi ta bà; на том ~е ở thế giới bên kia, cõi chết, cõi vĩnh hằng; сжить кого́-л. со ~а hãm hại (ám hại, trù úm, trù) ai; руга́ть кого́-л. на чём ~ стоит chửi mắng ai thậm tệ, chửi mắng té tát ai, mạt sát tàn tệ ai; его́ уже́ нет на ~е ông ấy đã qua đời (từ trần, tạ thế, mất, chết)
свет||а́ть *несов. безл.*: ~а́ет (trời) rạng sáng, hửng sáng, tảng sáng, tang tảng
свети́ло *с.* 1. (*небесное*) thiên thể, thiên tinh, tinh cầu, tinh tú, ngôi sao; 2. *перен.* (*знаменитость*) (bậc) danh nhân, vĩ nhân, cự nhân; ~ медици́ны bậc danh y
светильник *м.* 1. (*лампада, масляная плошка*) đèn dầu, đĩa đèn; 2. (*лампа*) đèn; ~ для операцио́нной đèn cho phòng phẫu thuật
свети́льня *ж. уст.* bấc, tim đèn
свети́ть, посвети́ть 1. *тк. несов.* chiếu sáng, phát sáng, toả sáng, phát quang; 2. (*Д*) chiếu, soi, rọi, soi (rọi) sáng; ~ кому́-л. фонарём soi (rọi, chiếu) đèn cho ai; ✧ не све́тит кому́-л. ai không có triển vọng, ai chẳng nước non gì; э́то де́ло мне не све́тит việc đó thì tôi chẳng nước non gì (chẳng có triển vọng nhận được); ему́ ничего́ не све́тит *прост.* nó chẳng được lợi lộc (chẳng được xơ múi, chẳng được cơm cháo) gì đâu
свети́||ться *несов.* 1. chiếu sáng, phát sáng, toả sáng, phát quang; (*быть освещённым*) sáng, sáng đèn; 2. (*сиять*) sáng lấp lánh, lóng lánh sáng, nhấp nhánh, nhấp nháy; (*выделяться белизной*) nổi rõ lên, hiện rõ ra, hiện ra sang sáng; 3. (*Т*) *перен.* (*о глазах*) sáng ngời lên, long lanh sáng; (*о лице*) sáng (tươi, rạng rỡ) lên; её лицо́ ~и́лось ра́достью mặt nàng rạng rỡ niềm vui, niềm vui sáng rực trên mặt nàng
светле́ть, посветле́ть 1. sáng (tươi sáng) lên; (*о небе*) quang, sáng (trong sáng) lên; 2. *тк. несов.* (*виднеться*) nổi rõ lên, hiện rõ ra, hiện ra sang sáng
светло́ 1. *нареч.* (một cách) sáng, sáng sủa; ла́мпа ~ гори́т đèn sáng (cháy sáng); 2. *в знач. сказ. безл.* sáng, sáng sủa; (*о наступлении дня*) trời sáng, sáng tỏ, tảng sáng, rạng sáng; *перен.* tươi sáng, tươi tỉnh, tươi vui; здесь ~ ở đây sáng sủa; мне ~ tôi đủ ánh sáng
светловоло́сый *прил.* (có) tóc vàng, tóc bạch kim, tóc màu hạt dẻ
све́тло-голубо́й *прил.* lam nhạt, màu khói hương
све́тло-зелёный *прил.* lục nhạt, xanh nhạt, màu lá mạ, xanh cánh chấu
све́тло-кори́чневый *прил.* nâu nhạt, nâu non, màu da lươn
све́тло-си́ний *прил.* màu thanh thiên (thiên thanh), xanh da trời
све́тлость *ж.* 1. (sự) sáng, sáng trưng, sáng sủa, tươi sáng; 2. *уст.*: ва́ша ~ điện hạ, kính thưa đại nhân, kính thưa Ngài
све́тл||ый *прил.* 1. (*излучающий яркий свет*) sáng, sáng trưng, sáng láng, sáng ngời; ~ая ла́мпочка ngọn đèn sáng (sáng trưng); 2. (*хорошо освещённый*) sáng, sáng sủa, đầy ánh sáng; ~ день ngày sáng sủa; ~ая лу́нная ночь đêm sáng trăng (trăng sáng); ~ая ко́мната căn phòng sáng sủa, buồng sáng; 3. (*не тёмного цвета*) (có) màu sáng, màu nhạt, màu tươi; (*о волосах тж.*) (có màu) vàng, bạch kim, hạt dẻ; ~ое пла́тье chiếc áo dài màu sáng (tươi màu); 4. (*чистый, прозрачный*) trong, trong vắt, trong veo, trong suốt; 5. *перен.* (*радостный*) vui vẻ, tươi vui, tươi sáng, sáng sủa, sáng ngời, xán lạn, trong sáng, đẹp đẽ; ~ое чу́вство tình cảm tươi sáng (vui vẻ, tươi vui); ~ое бу́дущее tương lai xán lạn (tươi sáng, sáng sủa, sáng ngời); ~ая ве́ра niềm tin trong sáng; 6. (*умиротворённый, просветлённый*) bình thản, thanh thản, toại nguyện, khoan khoái;
7. (*прекрасный, благородный*) tốt đẹp, tươi sáng, cao quý; ~ идеа́л lý tưởng cao cả (cao quý, tươi sáng); 8. *перен.* (*ясный*) sáng suốt, minh mẫn; ~ ум trí tuệ minh mẫn; ~ая голова́ đầu óc

sáng suốt; ✧ ~ шрифт *полигр.* chữ in mảnh nét

светлы́м-светло́ *нареч. разг.* rất sáng, sáng trưng

светл||я́к, ~ячо́к *м. зоол.* (con) đom đóm, huỳnh (*Lampyrus noctiluca L.*)

светово́д *м.* ống dẫn (chắn) ánh sáng

светов||о́й *прил.* (thuộc về) ánh sáng, quang; ~а́я волна́ sóng ánh sáng, quang ba; ~ луч tia sáng, quang tuyến; ~ сигна́л tín hiệu ánh sáng, quang hiệu; ~о́е излуче́ние bức xạ ánh sáng; ~о́е по́ле trường ánh sáng; ~ каранда́ш bút chì ánh sáng; ~а́я рекла́ма quảng cáo bằng đèn

световолоко́нн||ый *прил.*: ~ая о́птика dụng cụ quang học sợi truyền ánh sáng

светозащи́тн||ый *прил.*: ~ые очки́ kính đen, kính râm

светоко́пия *ж.* (lối, bản) in phơi, in sáng, in bằng ánh sáng

светолече́ние *с.* liệu pháp ánh sáng

светолюби́вый *прил. бот.* ưa sáng

светомаскиро́вка *ж.* (sự) che kín ánh sáng, che đèn

светонепроница́емый *прил.* chắn sáng, không xuyên sáng, không để ánh sáng lọt qua

светопреставле́ние *с. разг.* (sự) tận thế

светосигнализа́ция (sự) dùng tín hiệu ánh sáng

светоте́нь *ж. иск.* (phép vẽ) sáng tối

светоте́хника *ж.* kỹ thuật ánh sáng

светофи́льтр *м.* (cái) kính lọc sáng, lọc ánh sáng, kính lọc màu

светофо́р *м.* bảng đèn hiệu; цветно́й ~ bảng đèn hiệu màu; проéхать при закры́том ~е vượt xe qua đèn đỏ

све́точ *м.* 1. *уст.* (ngọn) đuốc; 2. *мн.*: ~и ánh sáng; ~и культу́ры ánh sáng văn hoá

светочувстви́тельн||ый *прил.* nhạy sáng; ~ая бума́га giấy ảnh, giấy nhạy sáng

све́тск||ий *прил.* 1. (thuộc về) giới thượng lưu, giới quý tộc, giới giao tế, quý phái; (*утончённый, изысканный*) tao nhã, thanh lịch, thanh tao, trang nhã, thanh cao, lịch duyệt, đài các; ~ое о́бщество giới thượng lưu (quý tộc); ~ая жизнь cuộc sống quý phái (thượng lưu); ~ое воспита́ние giáo dục quý phái (của giới thượng lưu); ~ челове́к người quý phái (tao nhã, thanh lịch, thanh cao, đài các); ~ие мане́ры cung cách quý phái (tao nhã, đài các), phong độ thanh lịch (trang nhã, thanh tao); ~ разгово́р câu chuyện quý phái (trang nhã, thanh cao); 2. (*не церковный*) thế tục, phi tôn giáo; ~ое госуда́рство nhà nước thế tục; ~ое образова́ние (nền) giáo dục thế tục

светя́щ||ийся *прич. и прил.* sáng, phát quang, dạ quang; ~ циферблáт mặt đồng hồ dạ quang; ~аяся кра́ска sơn phát quang, sơn sáng

свеч||а́ *ж.* 1. (cây) nến, đèn sáp, bạch lạp, đèn bạch lạp, đèn cây; 2. (*единица измерения силы света*) nến; ла́мпочка в пятьдеся́т ~е́й bóng đèn năm mươi nến; 3. *тех.* buji, bugi, nến điện; запа́льная ~ buji (bugi) đánh lửa; 4. (*лекарственный препарат в виде маленькой палочки*) que thuốc (*đầu hình nón để đút vào hậu môn, âm hộ*); геморроида́льные ~и những que thuốc chống trĩ; 5. (*взлёт вверх*) (sự, kiểu) bay vút thẳng đứng, bay vút thẳng lên; самолёт сде́лал ~у́ máy bay vút thẳng lên, phi cơ bay vút thẳng đứng; 6. *спорт.* (sự, lối) dội bổng bóng, dội bóng thẳng đứng; (*в теннисе*) (cú) đánh lob, đánh bóng bay bổng lên; волейболи́ст дал ~у́ cầu thủ bóng chuyền dội bổng bóng (dội bóng bổng lên thẳng đứng); ✧ игра́ не сто́ит свеч ≅ không bõ công; chẳng bõ bèn gì; thu chẳng bù chi; tiền dợ quá tiền trâu (*погов.*)

свече́ние *с.* (sự) phát sáng, phát quang

све́чка *ж. см.* свеча́ 1, 3–5

свечн||о́й *прил.* (thuộc về) nến, đèn sáp; ~а́я подста́вка đế nến; ~ ога́рок tàn nến; ~ы́е щипцы́ nhíp lấy tàn nến; ~ заво́д nhà máy nến

свечо́й *нареч.* (một cách) thẳng đứng, vút thẳng lên, bay bổng lên

све́шать *сов. см.* ве́шать II

свива́ть, свить (*В*) 1. (*сплетая нити, пряди*) xe, xoắn, vặn, bện, xe (xoắn, bện)... lại; свить гнездо́ làm tổ; 2. (*свёртывать трубкой*) cuốn (cuộn, quấn, vấn)... lại

свива́ться, сви́ться cuộn tròn (khoanh tròn, xoăn, xoắn, quấn) lại

свида́ни||е *с.* 1. (cuộc, buổi) gặp mặt, gặp gỡ, hẹn gặp, tương ngộ; (*влюблённых*) (cuộc, buổi) hẹn hò; назнача́ть кому-л. ~ hẹn gặp ai, hẹn hò gặp mặt ai, định buổi gặp mặt với ai; 2. (*в больнице*) (cuộc) đến thăm; (*в тюрьме*) (cuộc, buổi) thăm nuôi; ✧ до (до ско́рого) ~я! xin tạm biệt!, tạm biệt nhé!, hẹn ngày gặp lại!

свиде́тел||ь *м.* 1. (*очевидец*) người chứng kiến (mục kích, làm chứng); быть ~ем чего́-л. là người chứng kiến (mục kích, làm chứng) cái gì; брать, призыва́ть кого́-л. в ~и mời ai làm chứng (chứng kiến); 2. *юр.* người làm chứng, nhân chứng, chứng nhân, chứng tá; ~ защи́ты, обвине́ния người làm chứng (nhân chứng) để bênh vực, để buộc tội

свиде́тельск||ий *прил.*: ~ие показа́ния lời khai của người làm chứng (nhân chứng)

свиде́тельство *с.* 1. (*показание*) chứng cớ, chứng cứ, chứng tích; 2. (*доказательство*) (sự) chứng nhận, chứng minh, xác nhận; 3. (*документ*) giấy (bằng) chứng nhận, chứng chỉ, chứng thư, bằng, giấy; ~ о рожде́нии giấy khai sinh; ~ о бра́ке giấy chứng nhận kết hôn (hôn nhân), giấy giá thú (hôn thú); ~ о сме́рти giấy chứng tử; ~ о боле́зни chứng chỉ bệnh tật

свиде́тельствовать *несов.* 1. (о *П*) chứng minh, chứng tỏ, chứng nhận; (*рассказывать*) nổi lên, tỏ rõ; 2. (*давать показания*) làm chứng, đưa ra chứng cớ; (*официально подтверждать*) chứng nhận, xác nhận; 3. (*В*) (*удостоверять подлинность чего-л.*) chứng thực, chứng nhận, thị thực

сви́д||еться *сов. разг.* gặp nhau; когда́ мы сно́ва ~имся? bao giờ chúng mình lại gặp nhau nhỉ?

свина́рка *ж.* bà/chị chăn lợn (heo)

свина́рник *м.* chuồng lợn (heo)

свинг *м.* 1. (*в боксе*) cú đấm mạng sườn; 2. *муз.* (phong cách) swing (*nhạc jazz*); 3. *фин.* mức tín dụng qua lại

свинёнок *м. разг. бран.* đồ lợn con, thằng bé bẩn như lợn

свине́ц *м.* 1. chì; 2. (*о пуле*) (viên) đạn

свини́на *ж.* thịt lợn (heo)

сви́нка I *ж.* lợn (heo) con; ✧ морска́я ~ chuột lang, chuột tam thể (*Cavia cobaya*)

сви́нка II *ж. мед.* (bệnh) quai bị

свинов|о́д *м.* chuyên viên nuôi lợn (heo)

свинов|о́дство *с.* (nghề, ngành) nuôi lợn, nuôi heo

свинов|о́дческ||ий *прил.* (thuộc về) nuôi lợn, nuôi heo; ~ое хозя́йство doanh nghiệp nuôi lợn (heo)

свин||о́й *прил.* (thuộc về) lợn, heo; (*из свинины*) (bằng) thịt lợn, thịt heo; ~а́я ко́жа da lợn (heo); ~о́е ры́ло mõm lợn (heo); ~ хлев chuồng lợn (heo); ~ы́е котле́ты viên thịt lợn (heo) băm; ✧ ~ы́е гла́зки mắt híp

свиномáтка *ж. с.-х.* lợn (heo) nái

свинофе́рма *ж.* trại nuôi lợn (heo), trại lợn (heo)

сви́нский *прил. разг.* 1. (*грязный, неопрятный*) bẩn thỉu, dơ bẩn, nhơ bẩn, dơ dáy, nhơ nhớp, luộm thuộm; (*невежественный*) vô học, dốt nát, vô văn hoá; 2. (*низкий, подлый*) đê tiện, đểu cáng, hèn hạ, mất dạy

сви́нство *с. разг.* 1. (*грязь, неопрятная обстановка*) (sự, tình trạng) bẩn thỉu, dơ bẩn, nhơ nhớp, luộm thuộm; (*невежество*) (sự, tình trạng) vô học, dốt nát, vô văn hoá; 2. (*низкий поступок*) (hành vi) đê tiện, đểu cáng, hèn hạ, mất dạy; како́е ~! đê tiện quá chừng!, hèn hạ biết bao!, đểu cáng làm sao!

свинцо́в||ый *прил.* 1. (thuộc về) chì; (*содержащий свинец*) (có) chì; (*из свинца*) (bằng) chì; ~ сли́ток thỏi chì; ~ая пу́ля đạn chì; ~ рудни́к mỏ chì; ~ое отравле́ние ngộ độc chì; 2. (*о цвете*) xám xịt, màu chì, mai mái; ~ые ту́чи những đám mây xám xịt (màu chì); 3. *перен.* nặng như chì, nặng trĩu, trĩu nặng, nặng trình trịch, nặng nề; ~ая голова́ đầu óc nặng nề (nặng trình trịch, nặng trĩu)

свинь||я́ *ж.* 1. lợn, heo (*Sus*); (*самка*) lợn (heo) cái; 2. *разг.* (*о неопрятном человеке*) người bẩn thỉu, đồ lợn, dơ bẩn như lợn; 3. *разг.* (*о непорядочном человеке*) kẻ đê tiện (đểu cáng, hèn hạ, mất dạy); ✧ подложи́ть ~ю кому́-л. xỏ (chơi xỏ, xỏ ngầm, chơi khăm) ai, chơi cho ai một vố

свире́ль *ж.* ống tiêu, ống sáo

свирепе́ть, рассвирепе́ть đâm dữ lên, trở nên hung dữ; (*о буре, морозе и т. п.*) trở nên dữ dội (ác liệt, mãnh liệt)

свире́по *перен.* (một cách) hung dữ, dữ dội, dữ tợn, ác liệt

свире́пость *ж.* (tính, sự) hung dữ, hung ác, dữ tợn; (*бури, мороза и т. п.*) (tính chất, sự) dữ dội, ác liệt, mãnh liệt

свире́пств||овать *несов.* 1. hoành hành, hành hung, làm dữ, lộng hành, bạo hành, hành động hung ác, làm mưa làm gió; 2. (*о стихийном, бедствии и т. п.*) nổi lên dữ dội, tàn phá khốc liệt; (*об эпидемии*) lan tràn mãnh liệt, tàn hại ác liệt; пожа́р ~ует đám cháy bùng lên dữ dội; бу́ря ~ует cơn bão điên cuồng tàn phá khốc liệt

свире́пый *прил.* 1. (*злой, лютый*) dữ, hung dữ; 2. (*злобный, жестокий*) hung ác, dữ tợn, hung bạo, tàn bạo, hung tàn, tàn ác; ~ вид vẻ mặt dữ tợn (hung bạo); 3. (*о стихиях*) dữ dội, mãnh liệt, ác liệt

свиса́ть *несов.* treo lơ lửng (lửng lơ, lòng thòng, toòng teng); (*опускаться вниз*) rủ, buông thõng; (*опускаться, наклоняться книзу*) buông (rủ, chúi, cúi) xuống

свист *м.* tiếng huýt; (*производимый ртом тж.*) tiếng huýt gió (huýt sáo miệng); (*производимый свистком тж.*) tiếng còi; (*при быстром движении воздуха*) tiếng rít (vút, vụt); (*птиц*) tiếng hót; (*некоторых животных*) tiếng rúc; ~ ве́тра tiếng gió rít, tiếng rít của gió; ~ пуль tiếng đạn rít, tiếng rít của đạn; говори́ть со ~ом nói có dư âm rít; его́ встре́тили ~ом người ta huýt chê nó; ✧ худо́жественный ~ thổi sáo miệng, huýt gió theo nhạc điệu

свиста́ть *несов.* huýt; (*ртом тж.*) huýt gió, huýt sáo miệng; (*свистком тж.*) huýt còi, rúc; (*о ветре, пуле и т. п.*) rít, rít lên; (*о птицах тж.*) hót, ríu rít, líu lo; (*о некоторых животных*) rúc; ✧ ищи́ свищи́ uổng công tìm, tìm vô ích

свист||е́ть *несов. см.* свиста́ть; ✧ ве́тер ~и́т в карма́нах cạn túi, hết tiền, không một xu dính túi

сви́стнуть *сов.* huýt (rít) lên một tiếng

свисто́к *м.* 1. (cái) còi; (*игрушечный*) (con, cái) tu huýt; 2. (*свист*) tiếng còi (còi huýt)

свистопля́ска *ж. разг.* (sự) chè chén linh đình, nhậu nhẹt lu bù; hành động quá trớn; (*беспорядок*) (sự) lung tung, bừa bãi

свисту́лька *ж. разг.* (*игрушка*) (con, cái) tu huýt

свисту́н *м. разг.* người thích huýt (hay huýt gió)

сви́та *ж.* đoàn tuỳ tùng (tháp tùng, hầu cận); (*у царя*) đoàn hộ giá (tuỳ giá)

сви́тер *м.* áo săngđay (pulovơ, len dài tay)

сви́ток *м* (một) cuộn, cuốn; (*старинная рукопись, картина, свёрнутая в трубку*) quyển (*ист.*), bức liễn, tranh cuốn

свить *сов. см.* вить *и* свива́ть

сви́ться *сов. см.* свива́ться

свихну́ться *сов. разг.* 1. (*помешаться*) hoá (phát) điên; 2. (*сбиться с правильного пути*) lầm lạc, lầm đường lạc lối

свищ *м.* 1. *мед.* rò, lỗ rò; 2. (*в металле*) rò châm kim (tổ ong)

свобо́д||а *ж.* 1. *филос.* tự do; 2. (*состояние, право*) (sự, quyền) tự do; демократи́ческие ~ы (các) quyền tự do dân chủ; ~ сло́ва tự do ngôn luận; ~ печа́ти tự do báo chí; ~ собра́ний и ми́тингов tự do hội họp; ~ сою́зов tự do lập hội (kết hợp); ~ со́вести tự do tín ngưỡng; предоставля́ть кому́-л. ~у вы́бора để cho ai được tự do lựa chọn; вы́пустить кого́-л. на ~у trả tự do cho (phóng thích, thả) ai; 3. (*лёгкость*) (sự) dễ dàng, thoải mái, phóng khoáng; 4. *разг.* (*раздолье*) nơi khoáng đãng; берёза лю́бит ~у cây bạch dương thích nơi khoáng đãng; ✧ на ~е (*на досуге*) lúc rảnh rang (rỗi rãi, rỗi rảnh, nhàn rỗi, rảnh rỗi, nhàn tản)

свобо́дно 1. *нареч.* (một cách) tự do, phóng khoáng, thoáng; (*легко*) (một cách) dễ dàng, thoải mái, trôi chảy, trôi, thông, thạo; ~ говори́ть nói sõi (thạo), ăn nói trôi chảy; ~ чита́ть đọc thông; держа́ться ~ có thái độ tự nhiên, ăn nói đàng hoàng (chững chạc), đi đứng thong dong (thung dung); 2. *нареч.* (*просторно — об одежде*): пла́тье сиди́т ~ áo dài hơi rộng (không chật, không bó người); 3. *в знач. сказ. безл.*: в вагоне бы́ло ~ trong toa tàu ít người, toa tàu còn nhiều chỗ trống

свобо́д||ный 1. tự do; (*независимый тж.*) phóng khoáng, thoáng; (*совершаемый легко*) dễ dàng, thoải mái, trôi chảy; (*непринуждённый*) tự nhiên; 2. (*незанятый*) rảnh, rỗi, rảnh rang, rỗi rãi, rỗi rảnh, rảnh rỗi, nhàn rỗi, nhàn tản, thư thả, thong dong, thung dung; (*о месте и т. п.*) còn trống, còn khuyết, chưa có ai; э́то ме́сто ~но? chỗ này chưa có ai phải không?; тут мно́го ~ных мест ở đây còn nhiều chỗ trống; телефо́н ~ен dây nói không bận; ~ные де́ньги tiền nhàn rỗi (chưa dùng đến); вы ~ны? anh có rỗi không?, chị rỗi chứ?; ~ное вре́мя thì giờ rỗi (rảnh, rảnh rang, rỗi rãi, rỗi rảnh, nhàn rỗi); у меня́ не быва́ет ни одно́й ~ной мину́ты tôi không có được một phút rảnh rang (rỗi rãi, nhàn rỗi), tôi bận túi bụi (bận đầu tắt mặt tối); кни́га не ~на от недоста́тков quyển sách còn có những thiếu sót (khuyết điểm); 3. (*беспрепятственный*) tự do, không bị vướng, không cản trở; ~ная прода́жа bán tự do (không cần phiếu); ~ доступ vào tự do; 4. (*ненаполненный*) còn trống; ~ трамва́й tàu điện còn chỗ trống; 5. (*об одежде*) hơi rộng, không chật, không bó người; ✧ ~ная профе́ссия nghề tự do; ~ное паде́ние те́ла *физ.* (sự) rơi tự do của vật thể; ~ удар *спорт.* (quả) đá trực tiếp; ~ стих thơ tự do

свободолюби́вый *прил.* yêu tự do

свободолю́бие *с.* (lòng) yêu tự do

свободомы́слие *с.* (sự, đầu óc, ý thức) suy nghĩ độc lập, tự do tư tưởng

свободомы́слящ||ий *прил.* (có) suy nghĩ độc lập, tự do tư tưởng; ~ учени́к cậu học sinh có suy nghĩ độc lập; ~ая интеллиге́нция giới trí thức có suy nghĩ độc lập (có tự do tư tưởng)

свод *м.* 1. (*совокупность текстов*) bộ, tổng hợp, bảng tổng hợp; ~ зако́нов bộ luật; 2. *архит.* vòm, vòm mái, vòm tròn, cửa cuốn, cửa tò vò; ✧ небе́сный ~, ~ не́ба vòm (bầu) trời

своди́ть I, свести́ (*В*) 1. (*вести вниз*) dẫn (dắt, đưa)... xuống; (*поддерживая*) dìu... xuống; 2. (*соединять*) đấu (nối, chập, giáp)... lại, nối liền; ~ бро́ви nhíu mày, cau mày; 3. (*собирать, соединять вместе*) hợp nhất; (*обобщать, подсчитывать*) tổng hợp, tổng quát, tổng kết, so sánh; ~ что́-л. в табли́цу tổng hợp cái gì trong biểu đồ; свести́ расхо́д с прихо́дом so sánh chi với thu; 4. (*к чему-л., доводить до чего-л.*) rút bớt, giảm bớt, hạn chế, rút gọn, ước lược, giản lược, quy (chuyển) thành, quy... lại; свести́ расхо́ды к ми́нимуму giảm chi (rút bớt chi phí, giảm bớt chi tiêu) đến mức tối thiểu; ~ разгово́р к чему́-л. chuyển (hướng, đưa, dẫn) câu chuyện đến vấn đề gì; ~ всё к шу́тке chuyển mọi cái thành chuyện đùa; 5. (*удалять*) làm... mất đi, trừ bỏ; (*пятно*) tẩy; 6. (*сжимать, делать неподвижным*) làm... co quắp, làm... quặp lại (cứng lại, bất động); у него́ свело́ но́гу су́дорогой, су́дороги свели́ его́ но́гу chân nó bị chuột rút; 7. *разг.* (*рисунок*) đồ... lại; ✧ свести́ счёты с ке́м-л. trả thù (thanh toán với) ai; свести́ концы́ с концами làm cho trước sau ăn khớp, làm cho tiền hậu nhất trí; не ~ глаз с кого́-л. nhìn ai không rời mắt, dán mắt vào ai, nhìn chăm chăm (đăm đăm, chầm chầm, chằm chặp) vào ai; ~ что́-л. на нет làm cho cái gì mất hết, triệt tiêu (tiêu diệt hết, sổ toẹt) cái gì; ~ кого́-л. с ума́ làm ai mê tít thò lò (say như điếu đổ, mất trí)

своди́ть II *сов.* (*В*) (*отводить и приводить обратно*) đưa, dẫn (*đi và về*)

своди́ться, свести́сь (к *Д*) (bị) rút bớt, giảm bớt, hạn chế, rút gọn, ước lược, giản ước, quy lại; ~ к нулю́ mất hết, mất hết ý nghĩa, trở thành công toi, trở thành con số không; ~ к одному́ и тому́ же đưa đến chỉ một điều mà thôi, chung quy là một kết quả mà thôi

сво́дка *ж.* 1. (bản, bảng) thông báo, tổng hợp; ~ пого́ды thông báo thời tiết; ~ новосте́й bản tin, tin tức, tin vắn; 2. *полигр.* (*оттиск*) bông hai, môrat hai; (*процесс корректуры*) (sự) soát lại những chỗ chữa lỗi in

сво́дни||к *м.*, **~ца** *ж.* ma cô, mặt rô, kẻ dẫn gái

сво́дничать *несов.* làm ma cô (mặt rô), dẫn gái

сво́дничество *с.* (nghề) ma cô, mặt rô, dẫn gái

сво́дн||ый *прил.* 1. (*о данных*) (có tính chất) tổng hợp, tổng kết; ~ отчёт báo cáo tổng kết; ~ая табли́ца bảng (biểu đồ) tổng hợp; 2. (*из самостоятельных единиц*) (có tính chất) hỗn hợp, phối hợp, tổ hợp; ~ оркестр dàn nhạc hỗn hợp; 3. (*о родстве*): ~ брат anh/em cùng cha khác mẹ (cùng mẹ khác cha); ~ая сестра́ chị/em cùng cha khác mẹ (cùng mẹ khác cha)

сво́дня *ж. разг.* mụ ma cô (mặt rô, dẫn gái)

сво́дчатый *прил.* (có) hình vòm

своё *с. от* свой

своево́льный *прил.* tự ý, tự tiện, tự tung tự tác

своевре́менно *нареч.* (một cách) kịp thời, hợp thời, đúng lúc

своевре́менный *прил.* kịp thời, hợp thời, đúng lúc

своекоры́ст||ие *с.*, **~ность** *ж.* (tính, sự) tự tư tự lợi, tư lợi, vị lợi, trục lợi, vụ lợi

своекоры́стный *прил.* tự tư tự lợi, tư lợi, vị lợi, trục lợi, vụ lợi

своенра́в||ие *с.*, **~ность** *ж.* (tính, sự) ngang bướng, bướng bỉnh, bất kham; (*капризность*) bất thường tính, (tính) đỏng đảnh

своенра́вный *прил.* ngang bướng, bướng bỉnh, bất kham; ngang như cua (*разг.*); (*капризный*) khó tính, trái nết, bất thường tính, đỏng đảnh, trái tính trái nết

своеобра́з||ие *с.*, **~ность** *ж.* đặc tính, (tính, sự) độc đáo, đặc sắc, đặc biệt, đặc thù

своеобра́зн||ый *прил.* 1. độc đáo, đặc sắc, đặc biệt, đặc thù; ~ая прелесть sắc đẹp độc đáo, vẻ kiều diễm đặc sắc; 2. (*своего рода, как бы*) gần (giống, dường, đại loại) như

своехара́ктерн||ый *прил.* bướng bỉnh, ngang bướng, ngang ngạnh, cứng đầu; ~ мужи́к lão đàn ông ngang bướng; ~ые подро́стки những thằng nhỏ bướng bỉnh (ngang ngạnh, cứng đầu)

свози́ть I, свезти́ (*В*) 1. (*в одно место*) chở (tải, xe, vận chuyển, chuyển vận, chuyên chở)... đến; 2. (*вниз*) chở (tải, xe, vận chuyển, chuyển vận, chuyên chở)... xuống; 3. (*увозить*) chở (tải, xe, vận chuyển, chuyển vận, chuyên chở)... đi; свезти́ хлеб с по́ля chở (tải, xe, vận chuyển, chuyển vận, chuyên chở) lúa mì từ cánh đồng đi

свози́ть II *сов. разг.* (*отвозить и привозить обратно*) chở (*đi và về*); ~ дете́й в теа́тр chở trẻ con đi xem hát

свои́ *мн. от* свой

сво||й *мест. притяж. м.* (*ж.* своя́; *с.* своё; *мн.* свои́) 1. (của) mình; *часто переводится в зависимости от лица, числа и рода* của anh ta (ông ta, chị ta, bà ta, ảnh, ổng, chỉ, bả, nó, chúng nó...); *в некоторых случаях не переводится*; (*собственный*) (của) riêng, tư; он призна́л ~ю оши́бку nó đã nhận lỗi (đã thú nhận lỗi của nó, đã thừa nhận lỗi của mình); встать со ~его́ ме́ста đứng lên; наде́ть ~ё пальто́ mặc áo măngtô của mình; люби́ть ~ю ро́дину yêu quê hương, yêu Tổ quốc; сде́лать ~и́ми рука́ми tự tay (tự tay mình) làm lấy; у меня́ есть ~ экземпля́р tôi có một bản riêng; у них ~ дом họ có nhà riêng (tư); 2. (*своеобразный*) riêng, riêng biệt, đặc biệt; в э́той му́зыке есть ~я́ пре́лесть trong nhạc khúc ấy có vẻ đẹp riêng (riêng biệt, đặc biệt); 3. (*родной, близкий*) của mình, của ta, thân thuộc; ~ челове́к người mình, người thân; 4. *в знач. сущ. с.*: ~ё cái (việc, ý nghĩ, ý muốn) của mình; стоя́ть на ~ём giữ ý kiến riêng; настоя́ть на ~ём cứ làm theo ý mình; получи́ть ~ё а) nhận được cái của mình; б) (*по заслугам*) bị trừng phạt đáng tội (đáng đời, đáng kiếp); 5. *в знач. сущ. мн.*: ~и́ (*родные*) (những) người thân, người thân thuộc, người thân thích; (*друзья*) bạn bè, bè bạn, người mình; ✧ в ~ём ро́де хе́т về phương diện (về mặt) nào đấy, phần nào đấy (đó); сам не ~, сама́ не ~я́ đứng ngồi không yên, băn khoăn lo lắng, áy náy trong lòng, mất bình tĩnh; в ~ё вре́мя а) (*когда-то*) hồi trước, ngày trước, trước đây; б) (*своевременно*) hợp thời, đúng lúc, kịp thời; всё в ~ё вре́мя mọi sự đều phải hợp lúc, mọi cái đều có thời của nó;

сказа́ть ~ё сло́во в чём-л. biểu lộ tài năng (tỏ rõ bản lĩnh) của mình trong việc gì, tỏ rõ vai trò của mình ở đâu, góp phần của mình vào việc gì; идти́ ~ёй доро́гой làm theo ý mình, độc lập hành động; рассказа́ть ~и́ми слова́ми kể lại theo cách của mình; умере́ть ~ёй сме́ртью chết bình thường, chết già

сво́йственник *м.* người bà con thông gia

сво́йственно *нареч.* (một cách) cố hữu, vốn có, sẵn có

сво́йственн||ый *прил.* cố hữu, vốn có, sẵn có, là đặc tính (bản tính) của...; со ~ой ему́ и́скренностью он... với lòng chân thành cố hữu (vốn có), anh ta...; э́то ему́ ~о cái đó là đặc tính (bản tính, cố hữu, vốn có) của anh ta; челове́ку ~о ошиба́ться con người thường hay phạm sai lầm; за́висть ему́ не ~а nó không có tính ghen tị

сво́йство *с.* bản tính, đặc tính, thuộc tính, tính chất, tính năng

свойство́ *с.* (sự, quan hệ) thông gia, sui gia, thân gia, dâu gia, thích thuộc

сво́лочь *жс. бран.* (đồ, quân) súc sinh, chó chết, chó đểu, vô lại

сво́ра *ж.* 1. *охот.* (*поводок*) dây dắt (buộc) chó; 2. *собир.* (*одного хозяина*) đàn chó săn (*của một chủ*); 3. *собир.* (*стая собак, волков и т. п.*) đàn chó, đàn sói; *перен.* lũ, bọn, tụi, bầy, đàn, bè lũ

сворáчивать, своротúть (*В*) *разг.* 1. (*сдвигать*) đẩy (hất, lấn, lăn) ra, đẩy (hất, lấn, lăn, vứt)... xuống; 2. *см.* свёртывать 1, 2

своротúть *сов. см.* сворáчивать

свои́ *жс. от* свой

свои́к *м.* (*старший брат жены*) anh vợ; (*младший брат жены*) em vợ; (*муж старшей сестры*) anh rể; (*муж младшей сестры*) em rể; (*муж старшей женино́й сестры*) anh đồng hao (cọc chèo); (*муж младшей женино́й сестры*) em đồng hao (cọc chèo)

свои́ченица *жс.* (*старшая сестра жены*) chị vợ; (*младшая сестра жены*) em vợ, dì

СВЧ-печь *жс.* (сверхвысокочасто́тная печь) lò siêu cao tần, lò vi ba (vi sóng)

свыка́ться, свы́кнуться (с *Т*) quen; свы́кнуться с обстано́вкой quen với hoàn cảnh; свы́кнуться с мы́слью, что... quen với ý nghĩ là...

свы́кнуться *сов. см.* свыка́ться

свысока́ *нареч.* (một cách) trịch thượng, kẻ cả, kiêu ngạo, ngạo mạn, tự cao; смотре́ть на кого́-л. ~ ngạo mạn (kiêu ngạo, lên mặt) với ai; относи́ться к кому́-л. ~ đối xử một cách trịch thượng (kẻ cả) với ai, lên mặt với ai; говори́ть с ке́м-л. ~ ăn nói trịch thượng (kẻ cả) với ai

свы́ше 1. *нареч.* từ trên (cấp trên, thượng cấp); прика́з ~ mệnh lệnh từ trên; 2. *предлог* (*Р*) trên, hơn, quá, già; ~ ста челове́к trên (hơn) một trăm người; э́то ~ мои́х сил việc đó thì quá sức tôi

свя́занность *жс.* (sự, tính chất, tính) không thoải mái, gò bó, ngượng ngập

свя́занн||ый *прил.* 1. (*несвободный*) không thoải mái, không dễ dàng, gò bó, ngượng ngập, ngượng, cứng; ~ая речь cách nói ngắc ngứ (không thoải mái, ngượng); ~ые движе́ния cử động không thoải mái (không mềm mại, gò bó, ngượng ngập, cứng, ngượng); 2. *хим.* liên kết; 3. *физ.* tiềm tàng, ẩn giấu, tiềm ẩn, ẩn, tiềm

связа́ть *сов. см.* свя́зывать *и* вяза́ть

связа́ться *сов. см.* свя́зываться

связи́ст *м.* nhân viên bưu điện; *воен.* đội viên thông tin (liên lạc)

свя́зк||а *жс.* 1. chùm, bó, xâu, chuỗi, lượm; ~ ключе́й chùm (xâu) chìa khoá; ~ сушёных грибо́в xâu (chuỗi) nấm khô; ~ книг bó sách; 2. *анат.* dây chằng, gân; голосовы́е ~и thanh đới, dây thanh âm; 3. *грам.* hệ từ, tiếp ngữ; 4. *спорт.* xâu, nhóm cùng dây; быть в одно́й ~е *с* trong một xâu (nhóm cùng dây); ~ альпини́стов, скалола́зов xâu vận động viên trèo núi, nhóm trèo núi cùng dây; ~ спелео́логов xâu nhà nghiên cứu hang động, nhóm nhà hang động học cùng dây

связн||о́й *прил.* 1. (*де́*) liên lạc, thông tin, thông tin liên lạc; ~ы́е соба́ки chó liên lạc; 2. *в знач. сущ. м.* liên lạc viên, người giao liên; đội viên liên lạc (*воен.*)

свя́зность *жс.* (tính, sự) mạch lạc, khúc chiết

свя́зный *прил.* (có) mạch lạc, khúc chiết, kết cấu chặt chẽ; ~ расска́з câu chuyện mạch lạc (có đầu có đuôi)

связу́ющ||ий *прил.* (*де́*) liên lạc, liên hệ, liên kết, nối liền, nối, ghép; ~ее вещество́ chất liên kết (dính kết); ~ее звено́ khâu nối

свя́зывать, связа́ть 1. (*В*) (*скреплять концы чего-л.*) thắt, buộc; ~ верёвку узло́м thắt nút sợi dây; 2. (*В*) (*скреплять какие-л. предметы*) bó, buộc, cột, bó (buộc, cột)... lại; связа́ть плот кана́тами buộc (bó) bè bằng dây chão, dùng dây thừng buộc (bó) bè lại; ~ что́-л. в у́зел buộc cái gì trong tay nải; ~ свои́ ве́щи buộc (bó) đồ đạc của mình, buộc (bó) đồ đạc lại; ~ что́-л. в оди́н паке́т buộc (bó) cái gì lại thành một gói; 3. (*В*) (*спутывать*) trói, trói... lại; *перен.* trói buộc, ràng buộc, câu thúc, gò bó, bó buộc; связа́ть престу́пника trói tên tội phạm; ~ инициати́ву масс trói buộc (ràng buộc, gò bó) sáng kiến của quần chúng; ~ кого́-л. обеща́нием trói buộc (câu thúc) ai bằng lời hứa; го́сти связа́ли нас на весь день khách khứa cầm chân chúng tôi suốt ngày; 4. (*В*) (*устанавливать сообщение*) liên lạc, liên hệ; 5. (*В* с *Т*) (*устанавливать связь с кем-л., чем-л.*) liên hệ, liên kết, đặt liên lạc; 6. (*В*) (*сближать кого-л.*) gắn bó, gắn liền, gắn chặt; судьба́ их связа́ла số phận đã gắn bó (gắn liền, gắn chặt) họ; 7. (*В*) (*объединять, соединять*) liên kết, đoàn kết; 8. (*В* с *Т*) (*сочетать*) kết hợp, liên kết (*với*); 9. (*В*) (*устанавливать зависимость*) gắn liền, quan hệ, liên hệ; ✧ связа́ть свою́ судьбу́ с ке́м-л. gắn bó số phận mình với ai, kết hôn với ai; связа́ть кого́-л. по рука́м и нога́м trói chân trói tay ai, ràng buộc ai, gò bó ai; связа́ть себе́ ру́ки tự bó tay mình; он и двух слов связа́ть не уме́ет, он и двух слов не свя́жет nó ngắc nga ngắc ngứ không nói được lời nào

свя́зываться, связа́ться (с *Т*) 1. (*при помощи верёвки и т. п.*) buộc (cột) lại với nhau; 2. (*устанавливать связь, сообщение*) liên lạc; (*устанавливать общение тж.*) liên hệ, đặt quan hệ; ради́стка связа́лась с це́нтром chị hiệu thính viên liên lạc với trung tâm; он связа́лся по телефо́ну с пе́рвой ро́той ông ấy liên lạc bằng điện thoại với đại đội một, ông ta gọi dây nói cho đại đội một; связа́ться с космона́втами liên lạc với các nhà du hành vũ trụ; 3. *разг.* (*сближаться*) đi lại, chơi bời, giao du, giao thiệp, giao tiếp, dính líu, dính dấp; лу́чше с ним не ~ tốt hơn là đừng đi lại (chơi bời, giao thiệp, giao du, dính dấp) với nó; ~ с плохо́й компа́нией giao du (chơi bời, đi lại, đàn đúm) với bọn người không tốt

связ||ь *жс.* 1. (mối, sự) liên hệ; ~ тео́рии и пра́ктики liên hệ giữa lý luận và thực tiễn; причи́нная ~ *филос.* liên hệ nhân quả; 2. (*общение*) (mối, sự) quan hệ, liên hệ, giao thiệp, giao dịch, giao tiếp; подде́рживать ~ с ке́м-л. duy trì

quan hệ với ai; ~ с ма́ссами quan hệ (liên hệ) với quần chúng; дру́жеская ~ quan hệ hữu nghị; деловы́е ~и những mối quan hệ kinh doanh (trong công việc); торго́вые ~и ме́жду стра́нами quan hệ thương mại (quan hệ mậu dịch, giao thương) giữa các nước; потеря́ть ~ с ке́м-л. mất liên lạc (liên hệ) với ai; 3. *мн.*: ~и (*знакомые*) bạn bè, những người quen biết; 4. (*любовная*) quan hệ luyến ái, (sự) đi lại, dan díu, tằng tịu, bồ bịch; 5. (*сообщение*) (sự) liên lạc, giao thông liên lạc; (*средства сообщения*) (các) phương tiện liên lạc, phương tiện giao thông liên lạc; *воен.* (ngành) thông tin liên lạc; министе́рство ~и bộ bưu điện liên lạc; bộ bưu điện (*сокр.*); отделе́ние ~и bưu cục, phòng bưu điện; 6. (*скрепление*) (sự) liên kết, ràng buộc, giằng, nối, ghép; ✧ в ~и́ с че́м-л. nhân dịp gì, nhân cái gì; в ~и́ с э́тим, в э́той ~и́ do đó, vì thế cho nên

святе́йшество *с.* đức Đại giáo chủ; (*титулование пап римских*) đức Giáo hoàng, đức Thánh Cha

святе́йший *прил.* đức..., vị...

святи́лище *с.* 1. *уст.* thánh đường, điện thánh; 2. *перен.* chốn thâm nghiêm, nơi thành kính

святи́тель *м.* giáo phẩm cao cấp

свя́тки *мн.* (*скл. как ж.*) kỳ lễ Thiên chúa giáng sinh, lễ Noel

свя́то *нареч.* (một cách) thành kính; ~ соблюда́ть что́-л. thành kính tuân theo cái gì, tuân thủ cái gì một cách thành kính (nghiêm túc, nghiêm chỉnh); ~ храни́ть па́мять о ко́м-л. thành kính giữ gìn kỷ niệm về ai

свят||о́й *прил.* 1. (thuộc về) thánh, thần; (*перед именем*) Thánh; ~ы́е дары́ bí tích thánh thể; ~ апо́стол thánh tông đồ; ~о́е семе́йство gia đình thần thánh (*gồm bà Maria, ông Joseph chồng bà và con là Christ*); Свято́й Дух (đức) Thánh thần; ~ оте́ц (đức) Thánh Cha; 2. (*священный*) thần thánh, thánh thiện, thiêng liêng; ~ы́е места́ thánh địa, đất thánh; ~а́я ико́на thánh tượng; для него́ нет ничего́ ~о́го đối với nó thì chẳng có cái gì là thiêng liêng cả; 3. *в знач. сущ. м.* thánh, thần

свя́тость *ж.* (sự, tính chất) thần thánh, thánh thiện, thiêng liêng

святота́тство *с.* (tội) phạm thánh; *перен.* (tội) đại bất kính, phạm thượng

свя́точн||ый *прил.* (thuộc về) kỳ lễ Thiên chúa giáng sinh, lễ Noel; ~ые пе́сни những bài ca trong dịp lễ Thiên chúa giáng sinh

свято́ша *м. и ж.* (*скл. как ж.*) kẻ đạo đức giả (giả nhân giả nghĩa)

свя́тцы *мн. церк.* sách thánh, lịch nhà thờ

свя́тыня *ж. прям. и перен.* (*место*) thánh địa, đất thánh, nơi thiêng liêng; (*предмет*) vật thiêng liêng

свяще́нник *м.* linh mục; (*протестантский*) mục sư

священноде́йствие *с. церк.* thánh lễ

священноде́йствовать *несов. церк.* cử hành thánh lễ, hành lễ

свяще́нн||ый *прил.* thần thánh, thiêng liêng, thánh; Свяще́нное писа́ние Thánh kinh, Kinh thánh; ~ая война́ chiến tranh thần thánh; ~ долг nghĩa vụ thiêng liêng

сги́б *м.* (chỗ, nếp) gấp, gập, gấp lại, gập lại, uốn cong, bẻ cong; ~ ло́ктя khuỷu tay, chỗ gập khuỷu tay; ~ коле́на khuỷu chân, chỗ gập đầu gối; ~ газе́ты nếp gấp (gập) tờ báo

сгиба́тель *м. анат.* cơ gấp

сгиба́ть, согну́ть (*В*) 1. bẻ (uốn) cong; (*складывать*) gấp, gập, xếp, gấp (gập, xếp)... lại; согну́ть про́волоку bẻ (uốn) cong dây thép; ~ па́льцы gập ngón tay lại; согну́ть ру́ку в ло́кте co tay, gập khuỷu tay; согну́ть ше́ю cong cổ lại; го́ды согну́ли его́ tuổi tác làm còng lưng cụ; 2. *перен.* (*покорять*) khuất phục, làm ngã lòng (thoái chí, sờn lòng); несча́стья не согну́ли его́ những điều bất hạnh không làm anh ta ngã lòng (thoái chí, sờn lòng); ✧ согну́ть го́лову пе́ред ке́м-л. cúi đầu (phủ phục, cúi rạp) trước ai, khuất phục (quy phục) ai; согну́ть в бара́ний рог кого́-л. bắt ai phục tùng (quy phục, khuất phục), khuất phục (chèn ép, áp chế, ép buộc) ai

сгиба́ться, согну́ться 1. cong lại, uốn cong, bị bẻ cong; (*складываться*) gấp (gập, xếp) lại; 2. *перен.* (*покоряться*) khuất phục, ngã lòng, thoái chí, sờn lòng; ✧ согну́ться в три пого́бели quy phục, trở nên ngoan ngoãn, cúi lưng bó gối

сги́нуть *сов. разг.* biến mất, biệt tăm, biệt tăm biệt tích

сгла́дить(ся) *сов. см.* сгла́живать(ся)

сгла́живать, сгла́дить (*В*) 1. (*делать гладким*) xoa (vuốt, san) phẳng; 2. (*шероховатости и т. п.*) vuốt phẳng, làm hết nếp; ~ морщи́ны làm hết nếp nhăn; 3. *перен.* (*смягчать, ослаблять*) xoa dịu, làm dịu; ~ противоре́чия xoa dịu (làm dịu) những mâu thuẫn; ~ дурно́е впечатле́ние làm dịu cảm tưởng xấu

сгла́живаться, сгла́диться 1. (*становиться гладким*) phẳng ra, trở nên phẳng (phẳng phiu); 2. (*становиться незаметным, исчезать*) bớt (mất) đi, biến mất; 3. *перен.* dịu đi

сглаз *м.* (lời, điều) nói gở

сгла́зить *сов. разг.* nói gở, nói sái

сглупи́ть *сов. разг.* làm điều ngu ngốc (dại dột), lầm lỡ

сгнить *сов. см.* гнить

сгнои́ть *сов. см.* гнои́ть

сгова́риваться, сговори́ться (с *Т*) 1. (*условливаться*) hẹn, ước hẹn, ước định, hẹn nhau; сговори́ться с ке́м-л. о встре́че hẹn gặp (gặp nhau với) ai; 2. (*достигать соглашения*) thoả thuận, đồng ý, thoả ước; (*с преступной целью*) thông đồng, toa rập, thông mưu, câu kết, cấu kết; móc ngoặc, ăn cánh; cặp díp (*разг.*); сговори́ться о цене́ ngã giá, thoả thuận về giá cả

сго́вор *м.* 1. (*договорённость*) (điều, sự) thoả thuận, thoả ước; (*тайный*) (điều, sự) mật ước; (*с преступной целью*) (điều, sự) thông đồng, toa rập, thông mưu, câu kết, cấu kết; móc ngoặc, ăn cánh, cặp díp (*разг.*); быть в ~е с ке́м-л. thông đồng (toa rập, thông mưu, câu kết, móc ngoặc) với ai; 2. *уст.* (*о браке*) (lễ) hôn ước, đính hôn

сговори́ться *сов. см.* сгова́риваться

сгово́рчивость *ж.* dễ tính, (tính) dễ dãi

сгово́рчивый *прил.* dễ tính, dễ dãi, dễ thoả thuận (đồng ý)

сгоня́ть, согна́ть (*В*) 1. (*с места*) đuổi (xua)... đi, đuổi, xua; согна́ть му́ху đuổi (xua) con ruồi đi, đuổi (xua) ruồi; 2. (*удалять*) lấy (khử, loại, tẩy)... đi, tẩy, tẩy trừ; согна́ть весну́шки tẩy tàn hương (tàn nhang); 3. (*в одно место*) dồn (lùa, đuổi, xua)... đến, tập trung... lại; согна́ть ста́до на опу́шку lùa (dồn, xua) đàn gia súc đến bìa rừng

сгора́емость *м.* (tính) dễ cháy, cháy được

сгора́ни||е *с.* (sự) cháy; дви́гатель вну́треннего ~я động cơ đốt trong

сгора́ть, сгоре́ть 1. cháy; *сов.* cháy trụi (rụi, hết, sạch, ra tro), bị thiêu huỷ; дом сгоре́л nhà cháy trụi (cháy sạch, bị thiêu huỷ); самолёт сгоре́л chiếc máy bay cháy sạch; 2. (*высыхать — о растительности*) (bị) cháy, cháy lá, thiêu đốt; 3. (*преть, гнить*) (bị) mục, hoại; хлеб сгоре́л от сы́рости lúa mì bị

mục vì ẩm; навóз сгорéл phân hoai; ✧ ~ со стыдá ngượng chín người, thẹn đỏ cả mặt, rát mặt; ~ от нетерпéния sốt ruột, nóng lòng, nóng ruột, sốt cả ruột, sốt gan sốt ruột

сго́рбить(ся) *сов. см.* го́рбить(ся)

сго́рбленный *прил.* còng, gù, còng (gù) lưng

сгоре́ть *сов. см.* сгора́ть *и* горе́ть 1

сгоряча́ *нареч.* (một cách) nóng nảy, bốc đồng, xốc nổi, nhẹ dạ, bồng bột

сгреба́ть, сгрести́ (*В*) đánh (dồn, chất, vun) đống; (*граблями*) cào... thành đống; сгрести́ сéно в стог đánh đống (đánh đụn) cỏ khô, dồn (cào, chất) cỏ khô thành đụn

сгрести́ *сов. см.* сгреба́ть

сгружа́ть, сгрузи́ть (*В*) bốc dỡ, bốc (dỡ)... xuống, bốc, dỡ

сгрузи́ть *сов. см.* сгружа́ть

сгруппирова́ть(ся) *сов. см.* группирова́ть(ся)

сгуби́ть *сов. см.* губи́ть

сгусти́ться *сов. см.* сгуща́ть(ся)

сгу́сток *м.* cục đông, khối kết đông, cục vón; *перен.* (sự) cô đặc, tập trung; ~ кро́ви cục máu đông, cục máu

сгуща́емость *м.* (tính) dễ đông đặc

сгуща́ть, сгусти́ть (*В*) cô đặc, cô lại, cô, canh, làm... đặc lại (đông lại, đông đặc); ✧ ~ кра́ски tô vẽ, tô thêm, cường điệu; ~ атмосфéру làm cho bầu không khí thêm căng thẳng, làm cho tình hình căng thẳng

сгущ||а́ться, сгусти́ться 1. đông đặc, cô đặc, cô (đặc, đông, quánh, vón) lại; 2. (*о сумерках, темноте*) dày đặc; ✧ атмосфéра ~áется tình hình (bầu không khí) căng thẳng lên

сгущённ||ый *прил.* (đã) cô đặc, đặc quánh, đặc; ~ое молокó sữa đặc

сда́бривать, сдóбрить (*В*) nêm, tra mắm muối; (*пряностями*) thêm gia vị

сдава́ть, сдать 1. (*В*) (*передавать*) giao, chuyển, chuyển giao, bàn giao, giao lại; (*о продуктах труда*) nộp, giao; сдать дежýрство giao ban, bàn giao trực ban, chuyển giao phiên trực; ~ дела́ кому́-л. bàn giao (giao lại) công việc cho ai; сдать станóк в отли́чном состоя́нии giao máy trong tình trạng rất tốt; ~ что́-л. в эксплуата́цию đưa cái gì vào sử dụng; 2. (*В*) (*отдавать, помещать куда-л.*) đưa, gửi; (*возвращать*) trả, trả lại; сдать ве́щи в бага́ж gửi hành lý (baga); сдать бельё в сти́рку đưa quần áo cho hiệu giặt; сдать пальтó на ве́шалку gửi treo áo măngtô; сдать кни́гу в библиоте́ку trả sách cho thư viện; сдать орýжие нộp vũ khí; 3. (*В*) (*возвращать излишек*) thối, thối lại; он сдал ей три рубля́ anh ấy thối lại ba rúp cho bà ta; 4. (*В*) (*внаём*) cho thuê; ~ зе́млю в аре́нду phát canh, cho lĩnh canh ruộng, cho thuê đất; 5. (*В*) (*проходить испытания*) thi; *сов. тж.* thi xong; ~ экза́мены thi, thi cử; я сдал экза́мены tôi đã thi xong; сдать матема́тику thi toán; ~ но́рмы по пла́ванию thi bơi lấy tiêu chuẩn; 6. (*В*) (*отдавать неприятелю*) bỏ, bỏ lại, rút lui khỏi; ~ го́род rút lui khỏi (bỏ lại, bỏ) thành phố; 7. *разг.* (*слабеть*) suy yếu, yếu (sút, già) đi; он си́льно сдал по́сле боле́зни ông ta suy yếu nhiều sau trận ốm; глаза́ на́чали ~ cặp mắt bắt đầu yếu đi (suy yếu); 8. *разг.* (*портиться*) hỏng; мотóр сдаёт động cơ sắp hỏng (yếu đi), máy trục trặc

сдава́ться, сда́ться 1. hàng, chịu thua, đầu hàng, hàng phục, quy hàng, hàng thú, lai hàng; 2. (*отступать перед трудностями*) đầu hàng, lùi bước; ~ пе́ред невзго́дами lùi bước trước gian truân; 3. (*уступать*) nhân nhượng, nhượng bộ, nhường

сдави́ть *сов. см.* сда́вливать

сда́вленный *прил.* (*о голосе, крике*) nghẹn, nghẹn ngào, bị nén lại

сда́вливать, сдави́ть (*В*) bóp, bóp nghẹt

сда́точный *прил.* (thuộc về) giao nộp, chuyển giao, bàn giao; ~ пункт а) địa điểm giao nộp, trạm thu mua; б) (*для сдачи продовольствия*) địa điểm giao lương; ~ акт biên bản bàn giao

сда́ть(ся) *сов. см.* сдава́ть(ся)

сда́ч||а *ж.* 1. (*передача*) (sự) chuyển giao, bàn giao, giao, nộp, trả; ~ багажа́ gửi hành lý (baga); ~ кни́ги trả quyển sách; 2. (*капитуляция*) (sự) đầu hàng, hàng phục; 3. (*деньги*) tiền thối, tiền thừa; дава́ть ~y thối, thối lại; получи́ть ~y nhận tiền thối lại, nhận tiền thừa; ✧ дать ~и *перен.* đánh trả, trả miếng, trả đũa

сдва́ивание *с.* (sự) chập đôi, ghép đôi

сдва́ивать, сдвои́ть (*В*) chập (ghép) đôi; ~ ни́тки chập đôi chỉ; ~ мотóры ghép đôi động cơ

сдвиг *м.* 1. (*перемещение*) (sự) xê dịch, chuyển dịch, dịch chuyển, di chuyển, chuyển vị; 2. *перен.* (*улучшение*) (sự) chuyển biến, biến chuyển, biến động, tiến triển, tiến bộ, bước tiến; 3. *геол.* bình đoạn tầng, phay ngang

сдвига́ть, сдви́нуть (*В*) 1. (*с места*) xê (dịch, đẩy)... đi, xê dịch, chuyển dịch, dịch chuyển, di chuyển; сдви́нуть шля́пу на заты́лок đẩy cái mũ ra sau gáy; его́ с ме́ста не сдви́нешь nó cứ nằm ỳ một chỗ, không thể làm nó chuyển biến được; 2. (*сближать*) dịch gần... lại; ~ бро́ви nhíu lông mày, nhíu (cau) mày

сдвига́ться, сдви́нуться 1. xê dịch, chuyển dịch, dịch chuyển, di chuyển, chuyển vị; не сдви́нуться с ме́ста không chuyển dịch, ỳ ra; 2. (*приближаться друг к другу*) dịch (xích) lại gần nhau

сдви́нуть(ся) *сов. см.* сдвига́ть(ся)

сдвои́ть *сов. см.* сдва́ивать

сде́лать(ся) *сов. см.* де́лать(ся)

сде́лк||а *ж.* 1. (bản, sự) hợp đồng, giao ước, giao dịch, giao kèo, khế ước; заключи́ть ~y ký hợp đồng, giao ước; 2. (*сговор*) (sự) thông đồng, toa rập, câu kết, cấu kết, thông mưu, ăn cánh, móc ngoặc; идти́ на ~y с ке́м-л. thông đồng (toa rập, thông mưu, câu kết, ăn cánh, móc ngoặc) với ai; ✧ ~ с со́вестью hành động trái với lương tâm của mình

сде́льно *нареч.*: рабóтать ~ làm khoán

сде́льн||ый *прил.* khoán; ~ая опла́та трудá trả lương khoán, trả công theo sản phẩm; ~ая рабóта việc làm khoán

сде́льщик *м. разг.* người làm khoán

сде́льщина *ж.* công việc làm khoán

сдёргивать, сдёрнуть (*В*) lôi, kéo, giật, lôi (kéo)... xuống, giật... ra

сде́ржанно *нареч.* (một cách) thận trọng, giữ kẽ, điềm tĩnh; (*холодно*) (một cách) dè dặt, lạnh lùng

сде́ржанн||ый *прил.* 1. thận trọng, giữ kẽ, dè dặt, giữ gìn ý tứ, giữ miệng; (*владеющий собой*) điềm tĩnh, trầm tĩnh, bình tĩnh; 2. (*подавляемый*) nhẫn nhục, bị nén xuống (kìm lại, tiết chế); ~ое волне́ние niềm xúc động bị nén xuống (kìm lại)

сдержа́ть(ся) *сов., см.* сде́рживать(ся)

сде́рживать, сдержа́ть (*В*) 1. (*противостоять чему-л.*) đối chọi, chống chọi, chống đối, chống (cản) lại; *сов.* chịu được, chống lại được; сдержа́ть напóр проти́вника chịu được sức ép của đối phương, chống lại được áp lực của quân địch; 2. (*останавливать*) kìm hãm, kiềm chế, chế ngự, hãm (kìm, ghìm)... lại; ~ ло́шадь kìm (ghìm, hãm) ngựa, kìm (ghìm, hãm) ngựa lại; 3. *перен.* nén, kìm, ghìm, cầm, dằn; ~ гнев nén giận, dằn cơn tức; ~ слёзы cầm nước mắt; ✧

сдержáть себя́ kìm (nén) mình, cầm (dằn) lòng, bấm bụng, chịu nhịn (nhẫn nhục); сдержáть слóво, обещáние, клáтву giữ lời (lời hứa, lời thề); не сдержáть слóво, обещáние, клáтву sai hẹn, lỗi hẹn, nuốt lời, thất ước

сдéрживаться, сдержáться kìm (nén) mình, cầm (dằn) lòng, bấm bụng, chịu nhịn (nhẫn nhục)

сдёрнуть *сов. см.* сдёргивать

сдирáть, содрáть (*B*) 1. lột, bóc, tước, lột (bóc, tước)... ra; содрáть шкýру с медвéдя lột bì (da) gấu; содрáть корý с дéрева bóc (tước) vỏ cây; 2. *разг.* (*царапать кожу*) quào, cấu, làm trầy (rách, toác) da, làm trầy xước; 3. *разг.* (*срывать*) bóc... ra; 4. *разг.* (*брать непомерно дорого*) chém, cứa, bán giá cắt cổ, cắt cổ; содрáть втридóрога с кого́-л. chém (cứa) ai với giá cắt cổ

сдóба *ж.* 1. (*в тесте*) chất trộn vào bột nhão (*sữa, bơ, trứng, v.v...*); 2. *собир.* bánh sữa

сдóбн||ый *прил.*: ~ая бýлка bánh sữa; ~ое тéсто bột nhồi trộn bơ sữa

сдóбрить *см.* сдáбривать

сдобровáть *сов.*: емý не ~ nó chẳng thoát khỏi tai hoạ đâu

сдружúться *сов.* (с *T*) kết bạn, kết nghĩa, đánh bạn

сдувáть, сдуть (*B*) 1. thổi, thổi... bay, thổi... đi; сдуть пыль thổi bụi; 2. *разг.* (*списывать*) cóp, quay cóp, quay phim, chép; ✧ тóчно вéтром сдýло vụt biến mất

сдýру *нареч. разг.* (một cách) ngu ngốc, nhẹ dạ, bộp chộp, bồng bột, không chín chắn; он ~ согласúлся nó đồng ý một cách ngu ngốc (nhẹ dạ, bộp chộp); vì ngu ngốc (nhẹ dạ, bộp chộp, bồng bột) mà nó đồng ý

сдуть *сов. см.* сдувáть

сё *мест. указ.*: то и сё điều nọ điều kia, cái nọ cái kia, chuyện nọ chuyện kia, đủ thứ; ни то ни сё а) nửa nạc nửa mỡ; dở ông dở thằng; môn chẳng ra môn, khoai chẳng ra khoai; б) (*о чём-л. посредственном*) nhì nhằng, tiềm tiệm, bình thường, trung bình, nhàng nhàng, xoàng xoàng, không tốt không xấu; ни с того́ ни с сего́ vô cớ, bỗng dưng, tự dưng, không dưng

сеáнс *м.* 1. buổi; (*в кино*) buổi chiếu; (*у художника*) buổi vẽ; ~ одновремéнной игры́ в шáхматы buổi đánh cờ nhiều bàn một lúc; 2. (*лечения и т. п.*) buổi, kỳ; ~ массáжа buổi massage (xoa bóp, đấm bóp)

себé *частица разг.* cứ; а он ~ смеётся còn nó thì cứ cười; он ~ идёт вперёд nó cứ tiến lên trước; ✧ ничегó ~! а) (*ничего*) tiềm tiệm! tàm tạm!, tạm được thôi!, nhì nhằng (nhàng nhàng) thôi!, chẳng đến nỗi gì!; б) (*как выражение возмущения*) tệ hết chỗ nói!, đến thế là cùng!, đời thuở nhà ai lại thế!; так ~! tàm tạm!, tiềm tiệm!, xoàng thôi!, nhì nhằng (nhàng nhàng) thôi!, tạm được thôi!

себé *Д, П от* себя́

себестóимост||ь *ж. эк.* giá thành; по ~и theo giá thành; снижéние ~и продýкции hạ giá thành sản phẩm

себорéя *ж. мед.* (sự, chứng) tăng tiết bã nhờn, sinh gàu

себя́ *мест. возвр.* (*Д, П* себé; *Т* собóй, собóю) mình; *часто переводится в зависимости от лица, числа и рода*; он óчень довóлен собóй anh ấy rất bằng lòng mình; расскажúте нам о себé anh hãy kể cho chúng tôi nghe về anh; застáвить уважáть, любúть ~ bắt phải kính trọng, yêu mến mình; ✧ от ~, от ~ лúчно nhân danh cá nhân; он у ~ а) (*дóма*) ông ta đang ở nhà, anh ấy có nhà; б) (*в комнате*) ông ta đang ở trong phòng (*mình*); к себé а) (*домой*) đến nhà, về nhà (*mình*); б) (*в комнату*) đến phòng, về phòng (*mình*); пригласúть кого́-л. к себé а) (*домой*) mời ai đến nhà (*mình*); б) (*в комнату*) mời ai đến (vào) phòng (*mình*); он óчень хорóш собóй cậu ta rất đẹp trai (điển trai, bảnh trai); сам собóй (*самостоятельно*) tự mình, tự lập, độc lập; самó собóй разумéется tất nhiên, cố nhiên, đương nhiên, dĩ nhiên; вне ~ điên tiết (phát khùng, cáu tiết, nổi đoá, nổi doá) lên, hết sức nổi giận, vô cùng tức giận; про ~ а) (*еле слышно*) lẩm bẩm, lẩm nhẩm, lầm bầm; б) (*в уме*) nhẩm, thầm; дýмать про ~ nghĩ thầm, nghĩ bụng, bụng bảo dạ; не в себé хао хуyến trong lòng, nôn nao trong dạ, bồn chồn, bứt rứt, xốn xang, bối rối, băn khoăn, mất bình tĩnh; мне не по себé а) (*нездоровится*) tôi thấy khó ở; б) (*неудобно, неловко*) tôi thấy áy náy (ngài ngại, ái ngại); по себé (*по силам*) vừa sức, hợp sức; он себé на умé нó láu lỉnh (láu cá lắm, rất thâm)

себялю́бец *м.* kẻ ích kỷ (vị kỷ)

себялюби́вый *прил.* ích kỷ, vị kỷ, chỉ bo bo nghĩ đến mình

себялю́бие *с.* (tính, thói) ích kỷ, vị kỷ

сев *м.* (sự) gieo, vãi, gieo hạt, vãi hạt giống; ~ ри́са gieo (vãi) mạ

се́вер *м.* 1. (*сторона света*) (phương) Bắc, bắc; (*направление*) (hướng, phía) Bắc, bắc; (*часть страны и т. п.*) (miền, mạn) Bắc, bắc; к ~у về phương (hướng, phía, miền, mạn) Bắc; 2. (*местность*) (khu, vùng, miền) Bắc, bắc; ✧ пробле́ма «Се́вер-Юг» vấn đề "Bắc-Nam" (*quan hệ giữa các nước giàu và nghèo, tiên tiến và chậm tiến*)

се́верн||ый *прил.* (thuộc về) Bắc, bắc (*ср.* се́вер); в ~ом направле́нии ở hướng (phía) bắc; ~ ве́тер gió bắc, gió bấc

се́веро-восто́к *м.* 1. (*направление*) (hướng, phía) Đông-Bắc, đông-bắc; 2. (*местность*) (khu, vùng, miền) Đông-Bắc, đông-bắc

се́веро-восто́чн||ый *прил.* (thuộc về) Đông-Bắc, đông-bắc; в ~ом направле́нии ở hướng (phía) đông bắc; ~ ве́тер gió đông-bắc, gió heo may, gió may

се́веро-за́пад *м.* 1. (*направление*) (hướng, phía) Tây-Bắc, tây-bắc; 2. (*местность*) (khu, vùng, miền) Tây-Bắc, tây-bắc

се́веро-за́падн||ый *прил.* (thuộc về) Tây-Bắc, tây-bắc; в ~ом направле́нии ở hướng (phía) tây bắc; ~ ве́тер gió tây bắc

северя́н||ин *м.*, **~ка** *ж.* người phương (miền) bắc

севооборо́т *м.* (sự) luân canh

се́врский *прил.*: ~ фарфо́р đồ sứ Sèvres

севрю́га *ж.* cá tầm sao, cá tầm, cá chiên (*Acipenser stellatus*)

сегме́нт *м.* 1. *мат.* (*часть круга*) viên phân; (*часть шара*) cầu phân, chỏm cầu; 2. *биол.* đoạn, đốt, khúc, phần

сего́дня *нареч.* 1. hôm nay, nay; ~ у́тром sáng nay (hôm nay); ~ ве́чером а) chiều nay (hôm nay); б) (*после наступления темноты*) tối nay (hôm nay); 2. *в знач. сущ. с. нескл.* (ngày) hôm nay; (*в настоящее время*) ngày nay, hiện nay, thời nay, hiện tại; на ~ (đến) ngày hôm nay, ngày nay, hiện nay; ✧ не ~ — зáвтра nay mai, ngày một ngày hai

сего́дняшн||ий *прил.* 1. (thuộc về) hôm nay; (*теперешний*) hiện nay, hiện tại; 2. *в знач. сущ. с.*: ~ее điều (cái) xảy ra hôm nay; cái hiện có; ✧ жить ~им днём а) (*не отрываться от настоящего*) sống với thực tại (hiện tại); б) (*не думать о будущем*) sống chỉ biết hôm nay; không nghĩ đến ngày mai; sống gấp; ăn xổi ở thì (*погов.*)

сеголе́тки *мн.* (*ед.* сеголе́тка *ж.*) súc vật non trong năm

сегрега́ция *ж.* 1. (sự, chính sách) phân biệt chủng tộc, kỳ thị chủng tộc; 2. *тех.* (sự) thiên tích; 3. *геол.* (sự) phân tụ

седа́лище *с.* bàn toạ, mông đít

седа́лищн||ый *прил.*: ~ нерв *анат.* dây thần kinh toạ; ~ая кость *анат.* xương toạ, toạ cốt; воспале́ние ~ого не́рва *мед.* (bệnh) viêm thần kinh toạ

седати́вн||ый *прил.*: ~ое сре́дство thuốc giảm đau

седёлка *ж.* (*часть упряжки*) nệm yên

седе́льный *прил.* (thuộc về) yên, yên ngựa; ~ ма́стер thợ làm yên

седе́ть, поседе́ть bạc đi (ra), trở màu hoa râm

седе́ющий *прич. и прил.* hoa râm; muối tiêu (*шутл.*); (*с проседью*) lốm đốm bạc

седина́ *ж.* 1. tóc bạc; 2. *тк. ед.* (*проседь в мехе*) (đốm) lông ánh bạc; 3. *тк. ед.* (*серовато-белый налёт*) (màu) trắng xám, trắng tro; ✧ ~ в бо́роду, а бес в ребро́ *посл.* ≅ già thì già tóc già tai, già răng già lợi, đồ chơi không già; già chơi trống bỏi

седла́ть, оседла́ть (*В*) thắng yên, đóng yên, thắng

седло́ *с.* 1. yên, yên ngựa; (*у велосипеда, мотоцикла*) yên; 2. *тех.* đế, mặt đế

седлови́на *ж.* 1. chỗ lưng oằn, chỗ đặt yên; 2. (*в горном хребте*) núi (địa hình) yên ngựa; ~ перева́ла đèo yên ngựa, địa hình yên ngựa của đèo

седоборо́дый *прил.* (có) râu bạc, râu bạc phơ

седов||ла́сый, ~оло́сый *прил.* (có) tóc bạc, tóc bạc phơ

сед||о́й *прил.* 1. (*о волосах*) bạc, bạc phơ, trắng xoá; (*о человеке*) (có) tóc bạc, tóc bạc phơ, đầu bạc, đầu tóc bạc phơ; 2. (*о мехе*) bạc, ánh bạc; 3. (*серовато-белый*) trắng xám, trắng tro; ✧ ~а́я старина́ xưa lắm, ngày xửa ngày xưa

седо́к *м.* 1. (*всадник*) người cưỡi ngựa, kỵ sĩ; 2. (*в экипаже*) người đi xe ngựa, người hành khách

седьм||о́й *числ.* (thứ) bảy; ~ этаж tầng bảy; ~а́я страни́ца trang thứ bảy; полови́на ~о́го sáu giờ rưỡi; ✧ быть на ~о́м не́бе vô cùng khoái trá, khoái (thú) đến tận chín tầng mây, sướng vô cùng

сеза́м *м.* (cây) vừng, mè (*Sesamum*)

сезо́н *м.* mùa; (*время каких-л. работ, занятий тж.*) vụ, thời vụ; быть одетым не по ~у ăn mặc trái mùa; охо́тничий ~ mùa săn bắn; ~ я́блок mùa (vụ) táo; фрукто́вый ~ mùa (vụ) hoa quả; мёртвый ~ mùa nghỉ hoạt động, thời kỳ nông nhàn

сезо́нник *м.* người đi làm theo thời vụ (theo mùa)

сезо́нность *ж.* (tính, tính chất) thời vụ, mùa vụ, theo mùa

сезо́нн||ый *прил.* (thuộc về) mùa, vụ, thời vụ; (*соответствующий сезону*) (theo) mùa; ~ые рабо́ты thời vụ, việc làm mùa; ~ рабо́чий người đi làm theo thời vụ (theo mùa); ~ биле́т vé dùng cả mùa, vé dài hạn; ~ые це́ны giá cả theo mùa (theo thời vụ)

сей *мест. указ.* (*ж.* сия́, *с.* сие́, *мн.* сии́) này, nầy, nay; на ~ раз lần này; до сего́ вре́мени (cho) đến lúc này; до ~ поры́ (cho) đến nay, tới nay, đến bây giờ; до сих пор а) (*о времени*) (cho) đến nay, đến bây giờ; б) (*о месте*) (cho) đến đây, đến chỗ này; по ~ день, по сию́ по́ру (cho) đến ngày nay; по сию́ сто́рону ở phía này; ✧ сию́ мину́ту, сию́ секу́нду ngay lập tức, ngay tức thì, ngay bây giờ, ngay tắp lự, ngay

се́йнер *м.* tàu đánh cá, tàu kéo lưới rê

се́йсмика *ж.* (*наука*) địa chấn học; (*степень сейсмичности*) (độ, mức độ) địa chấn, động đất

сейсми́ческ||ий *прил.* (thuộc về) địa chấn, động đất; ~ие во́лны sóng địa chấn (động đất)

сейсми́чность *ж.* độ địa chấn (động đất); высо́кая ~ độ địa chấn (động đất) cao

сейсмогра́мма *ж.* biểu đồ địa chấn, địa chấn đồ

сейсмо́граф *м.* máy ghi địa chấn (động đất), địa chấn ký

сейсмографи́ческий *прил.* (thuộc về) ghi địa chấn, ghi động đất

сейсмогра́фия *ж.* 1. (sự) ghi địa chấn, ghi động đất; 2. *см.* сейсмоло́гия

сейсмологи́ческий *прил.* (thuộc về) địa chấn học, địa chấn

сейсмоло́гия *ж.* địa chấn học, khoa địa chấn

сейсмо́метр *м.* địa chấn kế

сейф *м.* tủ (két, cốp) sắt

сейча́с *нареч.* 1. (*теперь*) bây giờ, hiện nay, hiện giờ, lúc này, hiện; ~ я за́нят bây giờ (lúc này, hiện giờ, hiện) tôi đang bận; 2. (*только что, недавно*) vừa mới, vừa; он ~ был здесь nó vừa (vừa mới) ở đây; 3. (*скоро, немедленно*) ngay bây giờ (lập tức, tức thì, tức khắc, tắp lự), ngay; ~ приду́ tôi sẽ đến ngay, tôi đến ngay bây giờ; ~ же ngay lập tức (tức thì, tức khắc, bây giờ)

се́канс *м. мат.* cát tuyến, đường cắt, sec

секве́стр *м.* 1. *юр.* (sự) tịch biên, sai áp tài sản; наложи́ть ~ на иму́щество tịch biên (sai áp) tài sản; 2. (*ограничение или сокращение расходной части бюджета*) (sự) hạn chế chi ngân sách, giảm chi ngân sách; 3. *мед.* mảnh xương mục

се́конд-хэ́нд *м. нескл.* quần áo cũ, đồ cũ (*bán lại*); магази́н ~ cửa hàng bán quần áo cũ

секре́т I *м.* 1. (điều) bí mật, cơ mật, mật; (*скрытая причина*) bí quyết; говори́ть по ~у nói (thổ lộ) bí mật, nói riêng; бьт мí (*шутл.*); под большим ~ом tối mật, rất (hết sức) bí mật; вы́дать ~ lộ (làm lộ) bí mật; держа́ть в ~е giữ bí mật; не де́лать ~а из чего́-л. không giấu giếm cái gì; 2. *воен.* điểm quan sát bí mật; ✧ не ~, что... nói thật là...

секре́т II *м. физиол.* (sự) tiết, bài tiết, tiết dịch, chế tiết

секретариа́т *м.* 1. (*какого-л. учреждения*) ban bí thư; 2. (*на собрании, конференции и т. п.*) thư ký đoàn, đoàn thư ký

секрета́рский *прил.* (thuộc về) bí thư, thư ký

секрета́рь *м.* bí thư, thư ký, lục sự; ли́чный ~ thư ký (bí thư) riêng; ~ собра́ния thư ký hội nghị; ~ наро́дного судьи́ thư ký (lục sự) tòa án nhân dân; ~ местко́ма thư ký ban chấp hành công đoàn cơ sở; ~ парти́йной организа́ции bí thư đảng bộ (tổ chức đảng); генера́льный ~ tổng bí thư (thư ký); ~ реда́кции газе́ты thư ký tòa soạn; ✧ госуда́рственный ~ а) (*в США*) bộ trưởng ngoại giao, ngoại trưởng; б) (*в некоторых гос-вах*) quốc vụ khanh

секрете́р *м.* bàn giấy, bàn viết, án thư

секре́тничать *несов. разг.* 1. (*держать в секрете*) giữ bí mật; giữ bem (*разг.*); 2. (*шептаться*) to nhỏ, nhỏ to, thủ thỉ với nhau

секре́тн||ый *прил.* bí mật, cơ mật, mật; bem (*разг.*); ~ докуме́нт tài liệu mật (bí mật); ~ вы́ход lối ra bí mật; ~ая рабо́та công việc bí mật (cơ mật)

секрето́рн||ый *прил.* (thuộc về) bài tiết, tiết dịch, tiết; ~ая де́ятельность желёз hoạt động bài tiết của các tuyến

секре́ци||я *ж. физиол.* (sự) bài tiết, tiết dịch, tiết; же́лезы вну́тренней ~и các tuyến nội tiết

секс *м.* sex, tình dục, tính dục, dục tính, vật dục

сексапи́л *м,* **~ка** *ж.* người rất sexy (gợi tình, gợi dục)

сексапи́льный *прил.* sexy, gợi tình, gợi dục

секс-бо́мба *ж. шутл.* (trái) bom sex, người phụ nữ rất sexy

секс-меньшинство́ *с.* (số) người đồng tính luyến ái, sex thiểu số

сексо́лог *м.* nhà tình dục học, chuyên viên về tình dục

сексоло́гия *ж.* tình dục học

сексопато́лог *м.* nhà bệnh học tình dục

сексопатоло́гия *ж.* bệnh học tình dục

сексо́т *м.* (секре́тный сотру́дник) *разг.* mật vụ, công an chìm, chỉ điểm

секс-си́мвол *м.* biểu tượng sex

се́кста *ж. муз.* quảng sáu, lục độ

секста́н(т) *м. тех.* kính (máy) lục phân

секте́т *м.* 1. (*инструментальное произведение*) khúc nhạc lục tấu; (*вокальное произведение*) khúc hát sáu bè; 2. (*инструментальный ансамбль*) bộ sáu, đội lục tấu, ban nhạc sáu người; (*вокальный ансамбль*) tốp ca sáu người

секс-ту́р *м.* (chuyến) du lịch sex, tour sex

сексуа́льность *ж.* (tính, tính chất) nhục dục, tình dục, tính dục, dục tính, vật dục

сексуа́льн||ый *прил.* (thuộc về) nhục dục, tình dục, tính dục, dục tính, vật dục, xác thịt; ~ая жизнь đời sống (sinh hoạt) tình dục; ~ая гармо́ния супру́гов sự hài hoà tình dục của cặp vợ chồng

се́кта *ж.* 1. giáo phái; 2. *перен.* bè phái

секта́нт *м.,* **~ка** *ж.* 1. người theo giáo phái; 2. *перен.* người theo bè phái

секта́нтский *прил.* 1. (thuộc về) giáo phái; 2. *перен.* bè phái, bè phái chủ nghĩa

секта́нтство *с.* 1. (phong trào) giáo phái; 2. *перен.* chủ nghĩa bè phái

се́ктор *м,* 1. *мат.* hình quạt; 2. (*участок*) khu, khu vực, địa phận; ю́жный ~ стадио́на khu nam của sân vận động; ~ обстре́ла khu vực trong tầm súng; 3. (*учреждения*) ban, phòng, bộ môn; 4. (*народного хозяйства*) khu vực; ча́стный ~ в торго́вле khu vực tư nhân trong thương nghiệp

секуляризацио́нный *прил.* (để) thế tục hoá, trưng thu ruộng đất của giáo hội

секуляриза́ция *ж.* (sự) thế tục hoá, trưng thu ruộng đất của giáo hội

секуляриз||и́ровать, ~ова́ть *несов. и сов.* thế tục hoá, trưng thu ruộng đất của giáo hội

секуля́рный *прил.* thế tục

секу́нд||а *ж.* giây; ✧ в одну́ ~у trong nháy mắt, ngay lập tức (tức khắc); ~ в ~у а) (*точно в срок*) đúng không sai một giây; б) (*одновременно*) đồng thời, đồng bộ, cùng một lúc; одну́ ~у! đợi cho một tí!

секунда́нт *м.* 1. (*в дуэли*) người làm chứng (phò tá); 2. *спорт.* người phò tá

секу́ндн||ый *прил.* 1. (chỉ) giây; ~ая стре́лка kim giây; 2. (*кратковременный*) giây lát, giây phút, phút chốc

секундоме́р *м.* cronomet, crônômét, thì kế, đồng hồ bấm giây

секундометри́ст *м. спорт.* người đo thời gian (*trong cuộc thi đấu*)

секу́щая *ж.* (*скл. как прил.*) *мат.* cát tuyến

секцио́нн||ый *прил.* 1. (thuộc về) ban, nhóm, lớp, tiểu ban, phân bộ, bộ môn, bộ phận; ~ые заседа́ния (những) phiên họp tiểu ban; 2. *тех.* (có) ngăn, đoạn, gian; *стр.* (theo) đơn nguyên, gian, bloc; ~ инкуба́тор máy ấp trứng có ngăn; ~ая постро́йка *стр.* công trình (cấu trúc) đơn nguyên

се́кци||я *ж.* 1. (*отдел*) ban, nhóm, lớp, tiểu ban, phân bộ, bộ môn, bộ phận; (*съезда, конференции*) tiểu ban, nhóm; ~ гребно́го спо́рта nhóm (lớp) thể thao bơi thuyền; рабо́та совеща́ния по ~ям hội nghị làm việc theo tiểu ban (nhóm); 2. (*магазина*) gian; ~ гото́вого пла́тья gian áo váy may sẵn; 3. *тех.* bộ phận, ngăn, đoạn, gian; *стр.* đơn nguyên, gian, bloc; ~и жило́го до́ма những gian nhà ở

секью́рити *м. неизм.* nhân viên an ninh, bảo vệ viên, vệ sĩ

селев||о́й, се́лев||ый *прил.* (thuộc về) lũ bùn, lũ bùn-đá; ~ы́е пото́ки những dòng lũ bùn (lũ bùn-đá)

селёдка *ж. разг. см.* сельдь

селёдочница *ж.* đĩa đựng cá trích muối

селёдочный *прил.* (thuộc về) cá trích

селезёнка *ж. анат.* lá lách, tỳ; (*у кур тж.*) quả tối

селезёночный *прил.* (thuộc về) lá lách

се́лезень *м.* vịt đực

селе́ктор *м. тех.* bộ tìm chọn (*máy điện tử trong hệ thống điện thoại hiện đại*)

селе́кторн||ый *прил.* (thuộc về) bộ tìm chọn; ~ое совеща́ние hội nghị bằng điện thoại (*qua bộ tìm chọn*)

селекционе́р *м.* người chọn giống (gây giống)

селекцио́нн||ый *прил.* (thuộc về) chọn giống; (*выведенный селекцией*) (đã) chọn lọc; ~ая ста́нция trạm chọn giống; trạm giống (*сокр.*); ~ые сорта́ пшени́цы giống lúa mì đã chọn lọc

селе́кция *ж. с.-х.* (sự) chọn giống, chọn lọc

селе́н *м. хим.* selen

селе́ние *с.* làng, thôn, xóm, ấp; (*горное*) bản, buôn

селени́т *м. мин.* selenit

селени́ты *мн.* (*ед.* селени́т *м.*) (*в фантастической лит.*) người (sinh vật) cung trăng (*trong truyện giả tưởng*)

селеноло́гия *ж.* nguyệt chất học

селеноцентри́ческий *прил.* gần (xung quanh) mặt trăng

сели́тра *ж. хим.* diêm tiêu, sanpet, kali nitrat

сели́ться *несов.* ở, cư trú, trú ngụ

сел||о́ *с.* làng, thôn, xã thôn, nông thôn, thôn quê; работа на ~é làm việc ở nông thôn (thôn quê); городá и сёла thành thị và nông thôn; ✧ ни к ~ý ни к го́роду không hợp lúc, không hợp chỗ

сель *м.* lũ bùn, lũ bùn-đá

сельдере́й *м.* (cây) cần tây, rau cần tây (*Apium graveolens*)

сельд||ь *ж.* cá trích (*Clupea*); атланти́ческая ~ cá trích Đại Tây Dương (*Clupea harangus*); ✧ как ~и в бо́чке chật như nêm (nêm cối), chật ních

селько́р *м.* (се́льский корреспонде́нт) *ист.* thông tín viên nông thôn

се́льск||ий *прил.* (thuộc về) làng, thôn, xã thôn, nông thôn, thôn quê; ~ая шко́ла trường làng, trường học nông thôn; ~ая молодёжь thanh niên nông thôn; ~ óбраз жи́зни lối sống thôn quê, nếp sống xã thôn; ~ ста́роста trưởng thôn; lý trưởng (*ист.*); ~ая ме́стность vùng nông thôn, miền thôn dã; ~ учи́тель giáo viên nông thôn (trường làng); ~ое хозя́йство nông nghiệp

сельскохозя́йственн||ый *прил.* (thuộc về) nông nghiệp; ~ое сырьё nguyên liệu nông nghiệp; ~ая проду́кция nông sản, nông phẩm, sản phẩm nông

nghiệp; ~ые това́ры hàng hóa nông nghiệp; ~ инвента́рь nông cụ

сельсове́т *м.* (се́льский сове́т) *ист.* Xô-viết xã

сельхозкоопера́тив *м.* hợp tác xã nông nghiệp

сельхозкульту́ра *ж.* cây nông nghiệp

сельхозмаши́на *ж.* máy nông nghiệp

сельхозте́хника *ж.* máy móc nông nghiệp

сельча́нин *м.* thôn dân, người ở nông thôn

сельча́нка *ж.* thôn nữ, phụ nữ nông thôn

сема́нтика *ж. лингв.* 1. (*значение слова*) ngữ nghĩa, nghĩa của từ; 2. (*наука*) ngữ nghĩa học, ngữ ý học

семасиоло́г *м.* nhà ngữ nghĩa học

семасиоло́гия *ж. лингв.* ngữ nghĩa học, ngữ ý học

семафо́р *м.* cột (bảng) tín hiệu, bảng đèn hiệu; железнодоро́жный ~ bảng đèn hiệu hoả xa; ~ откры́т thông đường; ~ закры́т đóng đường

сёмга *ж.* cá hồi (*Salmo salar*)

семе́йн||ый *прил.* 1. (thuộc về) gia đình; ~ая жизнь cuộc sống (sinh hoạt) gia đình; в ~ом кругу́ trong phạm vi gia đình; ~ое сча́стье hạnh phúc gia đình; ~ые дела́ công việc gia đình, việc nhà, gia sự; 2. (*имеющий семью*) (có, đã lập) gia đình; ~ое положе́ние (*графа в анкете*) lập gia đình chưa; ~ челове́к người có (đã lập) gia đình

семе́йственность *ж.* (*в подборе кадров и т. п.*) chủ nghĩa gia đình, (đầu óc) gia đình trị

семе́йственный *прил.* 1. quan tâm đến (thích sống trong) gia đình (*thường nói về đàn ông*); 2. (*о подборе кадров и т. п.*) gia đình chủ nghĩa, (có đầu óc) gia đình trị

семе́йство *с.* 1. gia đình; 2. *биол.* họ

семени́ть *несов. разг.* chạy lon ton (lúc thúc)

семенни́к *м.* 1. *бот.* quả bì, quả chứa hạt; 2. *обыкн. мн.*: ~и́ *с.-х.* hạt giống, cây giống; hạt để làm giống, cây để làm giống (*cho vụ tới*); 3. *анат.* tinh hoàn, hòn dái

семенн||о́й *прил.* 1. (thuộc về) giống, hạt giống; (*предназначенный для посева*) (để) giống, làm giống, gieo; ~ фонд quỹ hạt giống; ~ горо́х đậu giống; 2. *анат., физиол.* (thuộc về) tinh khí, tinh dịch, tinh; ~ кана́л tinh quản, ống dẫn tinh; ~а́я жи́дкость tinh dịch, tinh; khí (*разг.*)

семеново́д *м.* chuyên viên về giống

семеново́дство *с.* (môn, khoa) nhân giống, sản xuất hạt giống

семеново́дческий *прил.* (thuộc về) nhân giống, sản xuất hạt giống

семёрка *ж.* 1. (*цифра*) số bảy; (*группа*) bộ bảy; 2. *карт.* (quân, con) bảy; 3. *полит.* (*саммит*): G7, hội nghị thượng đỉnh bảy nước

се́меро *числ. собир.* bảy, bảy người; нас ~ chúng tôi có bảy người, bảy người chúng tôi; ~ су́ток bảy ngày đêm; ✧ ~ одного́ не ждут bảy người không phải đợi một người

семе́стр *м.* học kỳ

се́мечк||о *с.* 1. hạt, hột; 2. *мн.*: ~и (*лакомство*) hạt hướng dương, hạt quỳ, hạt bí, hạt dưa

семибо́рье *с. спорт.* (cuộc) thi bảy môn phối hợp

семигра́нник *м. геом.* khối bảy mặt, thất diện

семидесятиле́тие *с.* 1. (*период*) (thời kỳ, thời hạn) bảy mươi năm; 2. (*годовщина*) kỷ niệm bảy mươi năm (bảy mươi tuổi), lễ thất tuần

семидесятиле́тний *прил.* 1. (*о сроке*) (trong, lâu) bảy mươi năm; 2. (*о возрасте*) (được, thọ) bảy mươi tuổi

семидеся́т||ый *прил.* (thứ) bảy mươi; ~ые го́ды про́шлого столе́тия những năm bảy mươi của thế kỷ trước

семидне́вный *прил.* (trong) bảy ngày, tuần lễ

семикла́ссник *м*, học sinh lớp bảy

семикла́ссница *ж.* nữ sinh lớp bảy

семикра́тный *прил.* (trong) bảy lần; (*увеличенный в семь раз*) (tăng lên, gấp) bảy lần

семиле́тка *ж.* 1. *ист.* (*школа*) trường trung học bảy năm; 2. (*план*) kế hoạch bảy năm

семиле́тний *прил.* 1. (*о сроке*) (trong, lâu) bảy năm; 2; (*о возрасте*) lên bảy, (lên) bảy tuổi

семиме́сячный *прил.* 1. (*о сроке*) (trong, lâu) bảy tháng; 2. (*о возрасте*) (lên) bảy tháng

семина́р *м.* seminar, xemina, hội thảo, hội luận

семинари́ст *м.* chủng sinh

семина́рия *ж.* 1.: духо́вная ~ chủng viện; trường dòng (*разг.*); 2. *ист.*: учи́тельская ~ trường sư phạm

семио́тика *ж.* semiotica, ký hiệu học

семиоти́ческ||ий *прил.* (thuộc về) semiotica, ký hiệu học, ký hiệu; ~ая структу́ра cấu trúc ký hiệu

семисо́тый *прил.* (thứ) bảy trăm

семистру́нный *прил.* (có) bảy dây, thất huyền

семи́т *м.* người Semit

семити́ческ||ий, семи́тск||ий *прил.* (thuộc về) người Semit; ~ие языки́ ngữ hệ Semit

семиуго́льник *м.* hình bảy góc, (hình) thất giác

семичасово́й *прил.* 1. (trong, lâu) bảy giờ; ~ рабо́чий день ngày làm bảy giờ; 2. *разг.* (*назначенный на семь часов*) (lúc) bảy giờ; ~ по́езд chuyến tàu lúc bảy giờ

семнадцатиле́тний *прил.* 1. (*о сроке*) (trong, lâu) mười bảy năm; 2. (*о возрасте*) (lên) mười bảy, mười bảy tuổi

семна́дцатый *числ.* (thứ) mười bảy

семна́дцать (*скл. как ж.*) *числ.* mười bảy

семь (*скл. как ж.*) *числ.* bảy; ✧ ~ раз отме́рь — оди́н отре́жь *посл.* ≅ bảy lần đo, một lần cắt; uốn lưỡi bảy lần rồi hãy nói; làm người phải đắn phải đo, phải cân nặng nhẹ, phải dò nông sâu; đo bò làm chuồng

се́мьдесят *числ.* bảy mươi

семьсо́т *числ.* bảy trăm

се́мью *нареч.* bảy lần; ~ пять — три́дцать пять bảy lần năm là ba mươi lăm

семь||я́ *ж.* 1. gia đình, gia quyến, gia tộc; больша́я ~ gia đình lớn, đại gia đình; материнская ~ gia đình mẫu hệ; патриархальная ~ gia đình phụ quyền; па́рная ~ gia đình cặp đôi (một vợ một chồng); 2. (*животных*) đàn, tổ, họ; 3. *лингв.* ngữ hệ; ✧ в ~é не без уро́да ≅ năm ngón tay có ngón ngắn ngón dài

семьяни́н *м.* người biết chăm sóc gia đình, người cha tốt, người cha thảo

се́мя *с.* 1. giống, hạt giống; семена́ для посе́ва hạt giống để gieo trồng; 2. *перен.* mầm mống, căn nguyên, nguồn gốc; ~ раздо́ра mầm mống của mối bất hoà, nguồn gốc của sự xích mích, căn nguyên của mối hiềm khích; 3. *физиол.* tinh khí, tinh dịch, tinh; khí (*разг.*)

семядо́ля *ж. бот.* lá mầm

семя||изверже́ние *с.*, **~излия́ние** *с. физиол.* (sự) phóng tinh, xuất tinh

семя́нка *ж. бот.* quả bế

семяно́жка *ж. бот.* cuống noãn

семяпо́чка *ж. бот.* noãn

сена́т *м.* 1. thượng nghị viện, thượng viện; 2. (*в Древнем Риме*) nguyên lão viện, viện nguyên lão; 3. (*в дореволюционной России*) pháp viện tối cao

сена́тор *м.* thượng nghị sĩ

сенберна́р *м.* (*порода собак*) chó saint-bernard

се́ни *мн.* (*скл. как ж.*) phòng ngoài

сенни́к *м.* nệm (đệm, ổ) rơm

сенно́й *прил.* (thuộc về) cỏ khô

се́н||о *с.* cỏ khô, cỏ; коси́ть ~ phảng (phạng, cắt) cỏ; охапка ~а một ôm (xoác) cỏ khô; копна́ ~а đụn cỏ khô

сенова́л *м.* vựa cỏ (cỏ khô)

сеноворо́ши́лка *ж.* máy đảo (giũ) cỏ

сенокопни́тель *м.* máy đánh đống (đóng kiện) cỏ khô

сенокóс *м.* 1. (sự) cắt cỏ; (*время косьбы*) (vụ, mùa) cắt cỏ; быть на ~е đi cắt cỏ, phảng (phạng, cắt) cỏ; 2. (*луг, место косьбы*) nơi (bãi) cắt cỏ

сенокоси́лка *ж.* máy cắt cỏ

сенокóсный *прил.* (thuộc về) cắt cỏ

сеносуши́лка *ж.* máy sấy cỏ

сеноубóрка *ж.* (sự) thu hoạch cỏ khô

сенсацио́нн||ый *прил.* gây ấn tượng mạnh, làm chấn động; động trời, giật gân (*разг.*); ~ые нóвости tin động trời (giật gân)

сенса́ци||я *ж.* 1. ấn tượng mạnh; вызыва́ть ~ю gây ấn tượng mạnh, làm chấn động; 2. (*событие*) (sự kiện, việc, tin) gây ấn tượng mạnh, làm động lòng người; chuyện động trời, tin giật gân (*разг.*)

сенсе́й *м.* (*учитель*) thầy, võ sư

се́нсор *м.* 1. *тех.* cái (bộ phận) cảm biến; 2. (*человек*) người có cảm xạ

сенсо́рн||ый *прил.* 1. *биол.* (thuộc về) cảm giác, giác quản; ~ая реа́кция челове́ка phản ứng cảm giác của người; ~ая физиоло́гия sinh lý học giác quan; 2. *тех.* (do, bằng) sờ chạm, tiếp xúc; ~ пульт дистанцио́нно управле́ния bảng điều khiển từ xa bằng sờ chạm

сенсуали́зм *м. филос.* thuyết (chủ nghĩa) duy cảm, thuyết (chủ nghĩa) cảm giác, duy cảm (cảm giác) luận

сенсуа́льный *прил. филос.* (dựa vào) cảm giác

сентенцио́зный *прил.* (thuộc về) châm ngôn, cách ngôn

сенте́нция *ж.* châm ngôn, cách ngôn

сентименталúзм *м. лит.* chủ nghĩa tình cảm, thuyết (chủ nghĩa) duy tình, duy tình luận

сентимента́льность *ж.* (tính) đa cảm, đa tình, đa sầu

сентимента́льный *прил.* đa cảm, dễ cảm, đa tình, đa sầu; ~ рома́н tiểu thuyết tình cảm

сентя́бр||ь *м.* tháng Chín, tháng chín; в ~é прóшлого гóда hồi (vào) tháng chín năm ngoài; в ~é бýдущего года hồi (vào) tháng chín sang năm

сентя́брьский *прил.* (thuộc về) tháng Chín, tháng chín

сень *ж.*: под ~ю чего́-л. а) dưới bóng của cái gì; б) (*под защитой*) dưới sự bảo vệ của cái gì

сеньóр *м.* 1. *ист.* lãnh chúa; 2. (*форма вежливого обращения*) (thưa) ngài, ông

сеньóра *ж.* (*форма вежливого обращения*) (thưa) bà

сеньори́та *ж.* (*форма вежливого обращения*) (thưa) tiểu thư, cô

сепарати́зм *м.* chủ nghĩa phân lập, chủ trương ly khai

сепарати́стск||ий *прил.* (thuộc về) chủ nghĩa phân lập, chủ trương ly khai; ~ое движе́ние phong trào phân lập (ly khai)

сепара́тный *прил.* riêng rẽ; ~ дóговóр hiệp ước riêng rẽ

сепара́тор *м. с.-х.* máy (bộ) phân ly, máy tách

се́пия *ж.* 1. (*моллюск*) mực nang, mực mai (*Sepia officinalis*); 2. (*краска*) sơn (dầu) nâu đen; 3. (*рисунок*) tranh dầu nâu đen; 4. (*фотография*) ảnh mầu nâu

се́псис *м. мед.* (bệnh) nhiễm trùng máu, nhiễm trùng huyết

септе́т *м.* 1. (*инструментальное произведение*) khúc nhạc thất tấu; (*вокальное произведение*) khác hát bảy bè; 2. (*инструментальный ансамбль*) bộ bảy, ban nhạc bảy người; (*вокальный ансамбль*) tốp ca bảy người

септи́ческий *прил. мед.* (thuộc về) nhiễm trùng, nhiễm khuẩn

се́ра *ж.* 1. *хим.* lưu huỳnh, lưu hoàng, diêm sinh; 2. (*ушная*) ráy tai; cứt ráy (*разг.*)

серб *м.*, **~ка** *ж.* người Serbia

се́рбский *прил.* (thuộc về) người Serbia

сербскохорва́тский *прил.*: ~ язы́к tiếng Serbia – Croatia

серва́нт *м.* tủ chè, buffet, bupphê, búp phê

се́рвер *м. информ.* máy chủ; поиско́вый ~ công cụ tìm kiếm

серви́з *м.* bộ đồ ăn; ча́йный ~ bộ đồ trà (ấm chén, ấm tách)

сервирова́ть *несов. и сов.* bày bàn, bày biện bàn ăn; (*подавать*) bưng dọn

сервиро́вка *ж.* 1. (*действие*) (sự) bày bàn, bưng dọn; 2. (*убранство стола*) bát đĩa, đồ vật bày biện bàn ăn

се́рвис *м.* (ngành) dịch vụ, phục vụ

се́рвисный *прил.* (thuộc về) dịch vụ, phục vụ

се́рвис-це́нтр *м.* trung tâm dịch vụ (phục vụ)

серде́чник I *м. разг.* 1. (*больной*) người đau tim; 2. (*врач*) bác sĩ chữa tim

серде́чник II *м. тех.* tim, tâm

серде́чно *нареч.* (một cách) thân ái, thân mật, thắm thiết, thân tình; chân thành, thành tâm, thành thực, thành thật; ~ люби́ть chân thành yêu quý; ~ рад ва́шему прихóду thành thực (thành tâm) vui mừng là anh đã đến chơi

серде́чно-сосу́дист||ый *прил.* (thuộc về) tim mạch, tim-mạch; ~ые заболева́ния (các) bệnh tim mạch; ~ая систе́ма hệ tim mạch

серде́чность *ж.* (lòng, tính chất) từ tâm, nhân từ, từ bi, đôn hậu, tốt bụng; thân ái, thân mật, thân thiết, thân tình; chân thành, thành tâm

серде́чн||ый *прил.* 1. (thuộc về) tim; ~ая мы́шца cơ tim; ~ при́ступ cơn đau tim; ~ое сре́дство thuốc trợ tim; 2. (*добрый, отзывчивый*) tốt bụng, từ tâm, nhân từ, nhân hậu, từ bi, đôn hậu; (*исполненный доброжелательства*) thân ái, thân mật, thân thiết, thắm thiết, thân tình, tha thiết; (*искренний*) chân thành, thành tâm, thành thực, thành thật; ~ челове́к người nhân hậu (nhân từ, đôn hậu, từ bi); ~ приём cuộc tiếp đón thân tình (thân mật, niềm nở, thắm thiết); 3. (*любовный*) (thuộc về) yêu đương, tình yêu, tính ái, ái tình; ~ друг bạn lòng, người yêu; ~ые дела́ chuyện yêu đương (luyến ái, ái tình); ~ая дра́ма (sự, nỗi) tình luỵ, thất tình; 4. *в знач. сущ.*: ~ое *с. разг.* thuốc trợ tim

серди́то *нареч.* (một cách) cáu kỉnh, gắt gỏng; giận dỗi, giận dữ, tức giận

серди́т||ый *прил.* 1. cáu kỉnh, gắt gỏng; (*испытывающий гнев, раздражение*) giận dỗi, giận dữ, tức giận, bực tức, bực bội, hầm hầm, hằm hằm; ~ го́лос giọng cáu kỉnh (gắt gỏng, giận dữ, bực bội); ~ое лицó bộ mặt giận dỗi (hầm hầm); быть ~ым на кого́-л., что́-л. giận (tức, giận dỗi, tức giận, bực tức) ai, cái gì; 2. *разг.* (*крепкий*) nặng, cay, dữ dội, ác liệt; ~ моро́з băng giá dữ dội (ác liệt), lạnh buốt xương, rét cắt ruột; ~ таба́к thuốc lá nặng; ~ пе́рец ớt cay

серди́ть *несов.* (*В*) làm (chọc)... giận, chọc (làm)... tức, làm... bực (tức giận, bực tức, giận dỗi), khêu gan

серди́ться *несов.* (на *В*) nổi giận, nổi tức, phát cáu, tức giận, bực tức, giận dỗi

сердобо́лие *с.* từ tâm, lòng từ bi (nhân từ)

сердобо́льный *прил. разг.* giàu từ tâm, từ bi, nhân từ, tốt bụng, dễ thông cảm

сердоли́к *м. мин.* (đá) cornalin

се́рдц||е *с.* 1. tim; (*место на груди*) ngực (*nơi trái tim*); больно́е ~ tim đau; прижа́ть ру́ки к ~у úp tay lên ngực (*để tỏ lòng cầu khẩn, cảm ơn, thông cảm...*); схвати́ться за ~ đưa tay đỡ lấy tim; 2. (*как символ чувств*) trái tim, tấm lòng, tâm, lòng, bụng; (*как символ доброты*) từ tâm, tâm (lòng) từ bi; (*как символ любви*) trái (con) tim; ~ ра́дуется, ~ поёт lòng mừng vui, vui như mở cờ trong bụng; ~ боли́т đau lòng; у меня́ тяжело́ на ~ tôi buồn lòng, lòng tôi nặng trĩu; у тебя́ нет ~а cậu không có tâm (từ tâm, tâm từ bi); 3. *перен.* (*душевный мир*) tâm, trái tim, tâm hồn, bụng dạ, lòng dạ, tâm tình; (*с презрительным оттенком*) tâm địa; чёрствое ~ trái tim chai đá, tâm vô cảm, nhẫn tâm; 4. *перен.* (*центр*) tâm, trung tâm; ✧ от всего́ ~а từ đáy lòng, thành tâm, thật lòng, tận tâm, tận tình; всем ~ем hết lòng; ~ оборвало́сь у кого́-л. tim ai thắt lại; он мне (*или* он мне пришёлся) по́ ~у anh ấy vừa lòng tôi, tôi thích anh ấy; в ~áх, с ~ем trong cơn tức giận, khi nóng giận, lúc tức bực, khi nổi giận; от чи́стого ~a hết sức chân thành, thành tâm; положа́ ру́ку на ~ nói thành thật (thành thực); разби́ть чьё-л. ~ а) làm ai đau đớn ê chề; б) (*о любви*) làm tim ai tan vỡ, làm tan nát tim ai, làm ai thất tình; брать кого́-л. за ~ làm ai xúc động (cảm động mạnh); откры́ть кому́-л. своё ~ tâm sự với ai, thổ lộ tâm tình với ai

сердцебие́ние *с.* trống ngực, tim đập

сердцеви́на *ж.* 1. (*стебля и т. п.*) lõi gỗ, ruột cây, lõi cây, ròn; 2. (*семени*) nhân, hạch, hột; (*плода*) lõi, ruột; 3. (*середина чего-л.*) tâm, lõi, nhân; *перен.* lõi, trung tâm, nhân lõi, phần chủ yếu; 4. *перен.* (*основа чего-л.*) (cái) cốt tuỷ, cốt lõi, cơ sở, gốc

сердцее́д *м. шутл.* kẻ Sở Khanh, kẻ làm tan nát bao con tim

серебри́стый *прил.* 1. (*блестяще-белый*) ánh bạc, trắng bạc, long lanh như bạc, bạc; ~ и́ней sương muối trắng bạc; 2. (*мелодично-звонкий*) trong, thanh, trong trẻo, giòn tan; ~ смех tiếng cười trong trẻo (giòn tan); 3.: ~ то́поль cây dương bạc lá; ~ая и́ва cây liễu bạc lá, liễu bạch

серебре́ние *с.* (sự) mạ bạc, thếp bạc, xuy bạc

серебри́ть, посеребри́ть (*В*) mạ (thếp, xuy) bạc

серебри́ться *несов.* 1. (*становиться серебристым*) ánh bạc, trắng bạc; 2. (*выделяться своим блеском*) óng ánh, long lanh, lấp lánh

серебро́ *с.* 1. bạc; 2. *собир.* (*серебряные вещи*) đồ bạc; 3. *собир.* (*разменная монета*) tiền lẻ, bạc lẻ; ngân (*лит.*); 4. *разг. спорт.* huy chương bạc; э́тому спортсме́ну доста́лось ~ vận động viên ấy đã giành được huy chương bạc

серебря́ник *м.* (*мастер*) thợ bạc

серебря́н||ый *прил.* 1. (thuộc về) bạc; (*содержащий серебро*) (có) bạc; (*из серебра*) (bằng) bạc; ~ сли́ток thỏi (thoi) bạc; ~ая жи́ла mạch bạc; ~ые изде́лия đồ bạc, sản phẩm bằng bạc; ~ые ло́жки (những) thìa bạc; 2. (*блестяще-белый*) ánh bạc, trắng bạc, long lanh như bạc, bạc; ~ и́ней sương muối trắng bạc; 3. (*мелодично-звонкий*) trong, thanh, trong trẻo, giòn tan; ~ го́лос giọng kim (trong, thanh), giọng nói trong trẻo; ~ смех tiếng cười trong trẻo (giòn tan)

середи́н||а *ж.* 1. (*о месте*) trung tâm, (chỗ) giữa, chính giữa; (*средняя часть*) trung độ, (phần, quãng) giữa; в ~е ко́мнаты ở giữa phòng; ~ доро́ги giữa đường; 2. (*о времени*) (lúc) nửa chừng, giữa chừng, giữa; ~ весны́ nửa chừng xuân, giữa mùa xuân; ~ дня giữa trưa đứng bóng, lúc nửa ngày, đúng ngọ; в ~е разгово́ра giữa câu chuyện; 3. (*промежуточная позиция в чем-л.*) (thái độ, lập trường) trung dung, trung lập, đứng giữa; (*умеренность*) (tính) ôn hoà; держа́ться ~ы giữ thái độ trung dung, đứng trung lập, đứng giữa; ✧ золота́я ~ trung dung, trung đạo, thái độ vừa phải (đúng mực)

середи́нка *ж. см.* середи́на 1; ✧ ~ на полови́нку а) (*ни то ни сё*) dở dở ương ương, dở dở dang dang, nữa nạc nữa mỡ; б) (*посредственный*) nhì nhằng, nhàng nhàng, vô thưởng vô phạt

середи́нный *прил.* 1. ở giữa; 2. (*половинчатый*) nửa vời, nửa chừng, lưng chừng

середня́к *м.* trung nông

середня́цкий *прил.* (thuộc về) trung nông

серёжка *ж.* 1. hoa tai, bông tai, khuyên, bông; 2. (*соцветие*) chùm hoa; đuôi sóc (*научн.*)

серена́да *ж. муз.* 1. (*песня*) serenata, dạ ca, bài hát gọi bạn; 2. (*муз. произведение*) serenata, dạ khúc

сере́ть, посере́ть 1. (*становиться серым*) xám đi; 2. *тк. несов.* (*виднеться — о чём-л. сером*) hiện lên màu (hiện ra) xam xám

сержа́нт *м.* trung sĩ; мла́дший ~ hạ sĩ; ста́рший ~ thượng sĩ

сериа́л *м.* phim tập, phim bộ

сери́йн||ый *прил.* hàng loạt; ~ое произво́дство sản xuất hàng loạt; ~ уби́йца kẻ giết nhiều người, tên sát nhân hàng loạt

се́рия *ж.* série, xêri, loạt, dãy; (*фильма*) série, xêri, tập, phần; (*книг*) loại sách, tủ sách

се́рна *ж. зоол.* linh dương (*Rupicapra rupicapra*)

серни́ст||ый *прил.* 1. (có) lưu huỳnh, lưu hoàng, diêm sinh; ~ исто́чник nguồn nước có lưu huỳnh (diêm sinh); 2. *хим.* sulfur, sulfurơ; ~ая кислота́ acid sulfur

се́рн||ый *прил.* 1. (thuộc về) lưu huỳnh, lưu hoàng, diêm sinh; ~ колчеда́н pyrit; 2. *хим.* sulfuric, sunfuric; ~ая кислота́ acid sulfuric, axit sunfuric

серова́тый *прил.* xam xám, hơi xám, nhuôm nhuôm, mai mái

сероводоро́д *м. хим.* dihydro sunfur

серогла́зый *прил.* (có) mắt màu tro

серозём *м.* đất seroziom, đất xám

серо́зн||ый *прил. физиол.* (thuộc về) huyết thanh, thanh dịch; ~ая жи́дкость thanh dịch; ~ые же́лезы các tuyến thanh dịch

сероло́гия *ж.* huyết thanh học

серотерапи́я *ж.* liệu pháp huyết thanh

сероуглеро́д *м. хим.* bisunfur carbon

серп *м.* liềm; ~ и мо́лот (*эмблема*) búa liềm; ✧ ~ луны́ trăng lưỡi liềm, trăng non

серпанти́н *м.* đường núi ngoằn ngoèo

серпенти́н *м. мин.* serpentin, đá da rắn

сертифика́т *м.* chứng chỉ, giấy chứng nhận, phiếu, giấy; ~ о приви́вках giấy chứng nhận về tiêm chủng; ~ ка́чества chứng chỉ chất lượng; страхово́й ~ phiếu (giấy) bảo hiểm

сертифика́ция *ж.* (sự) cấp chứng chỉ, cấp giấy chứng nhận

сертифици́ровать *несов. и сов.* cấp chứng chỉ (giấy chứng nhận)

сёрфер *м.* ván lướt sóng biển

сёрфинг *м. спорт.* (môn) surfing, ván lướt sóng biển

сёрфингист *м.*, **~ка** *ж.* vận động viên ván lướt sóng biển

сéр||ый *прил.* 1. xám, màu tro; (*о шерсти тж.*) nhuôm nhuôm; *разг.* (*бледный*) tái, xám ngắt, mai mái, tái mét, xanh mai mái; ~ые глазá đôi mắt màu tro; ~ая лóшадь в я́блоках ngựa hồi (xám mốc, xám lốm đốm); 2. *перен.* (*пасмурный*) xám, râm trời, xám xịt, ảm đạm; ~ день một ngày ảm đạm (xám xịt, râm trời); 3. *перен.* (*незначительный, бесцветный*) xoàng, quèn, xoàng xĩnh, tầm thường, vô vị, vô duyên, nhạt nhẽo, nhạt phèo, nhạt thếch; ~ая пьéса vở kịch tầm thường (nhạt phèo, nhạt thếch); ~ая жизнь cuộc đời chán ngắt (buồn tẻ, vô vị); 4. *перен. разг.* (*необразованный*) tầm thường, nông cạn, thô thiển, thiếu văn hoá; ✧ ~ое вещество́ chất xám

серьг||á *ж.* 1. hoa tai, bông tai, bông; (*в форме кольца*) khuyên; khoen (*разг.*); ~и с янтарём hoa tai (bông tai) có hổ phách; 2. *тех.* vòng, khuyên, vòng móc

серьёзно *нареч.* (một cách) nghiêm túc, chín chắn, đứng đắn; nghiêm chỉnh; quan trọng; nghiêm trọng, trầm trọng, nguy hiểm; nghiêm nghị, nghiêm trang (*ср.* серьёзный); ~ дýмать о чём-л. suy nghĩ chín chắn về việc gì; ~ заболéть ốm nặng; я говорю́ ~ (*не шучу*) tôi nói thật đấy, tôi không nói đùa đâu, tôi nói nghiêm chỉnh đấy; ~? thật ư?, thật chứ?, thật à?; вы э́то ~? anh/chị nói thật chứ?

серьёзность *ж.* 1. (tính) nghiêm túc, chín chắn, đứng đắn; nghiêm chỉnh; 2. (*важность*) (sự, tính chất) quan trọng; (*опасность*) (sự, tính chất) nghiêm trọng, trầm trọng, nguy hiểm, nguy ngập, nguy kịch, hiểm nghèo

серьёзн||ый *прил.* 1. (*вдумчивый, рассудительный*) nghiêm túc, chín chắn, đứng đắn, tử tế; (*нешуточный*) nghiêm chỉnh, nghiêm trang; (*настоящий*) chân chính, chân thật; ~ человéк người đứng đắn (nghiêm túc); ~ое отношéние к рабóте thái độ nghiêm chỉnh (nghiêm túc) đối với công việc; ~ое чýвство tình cảm chân thật (chân chính); 2. (*важный*) quan trọng; (*опасный*) nghiêm trọng, trầm trọng, trầm kha, nguy hiểm, nguy ngập, nguy kịch, hiểm nghèo, nặng; ~ое дéло việc quan trọng; ~ые недостáтки những khuyết điểm nghiêm trọng; ~ое положéние tình hình nghiêm trọng (trầm kha, trầm trọng, nguy hiểm, nguy ngập, hiểm nghèo, nguy kịch); ~ая болéзнь bệnh nặng, bệnh tình trầm trọng (trầm kha, nguy kịch); э́то ~ разговóр! thật là một câu chuyện quan trọng!; 3. (*задумчивый, озабоченный*) nghiêm nghị, nghiêm trang; ~ вид vẻ mặt nghiêm nghị (nghiêm trang); ~ тон giọng nói nghiêm trang (nghiêm nghị)

сéссия *ж.* 1. kỳ họp, kỳ; 2. kỳ thi; зачётная ~ kỳ sát hạch; экзаменацио́нная ~ kỳ thi; мùa thi (*разг.*)

сестр||á *ж.* 1. (*старшая*) chị, chị gái; (*младшая*) em gái, em; две ~ы́ hai chị em (*gái*); 2. (*больничная*) nữ ý tá

сéстрин (của) chị/em gái

сестр||и́ца *ж.*, **~и́чка** *ж. ласк.* chị/em yêu quý (*cách gọi âu yếm*)

сесть *сов. см.* сади́ться

сет *м. спорт.* set, séc; решáющий ~ set (séc) quyết định

сетев||óй *прил. информ.*: ~ грáфик sơ đồ mạng; ~áя библиотéка thư viện trên mạng (trên Internet); ~ журнáл tạp chí trên mạng (trên Internet); ~ мáркетинг tiếp thị qua mạng (qua Internet); ~áя конферéнция hội nghị qua mạng (qua Internet); ~ магази́н cửa hàng mua bán qua mạng (qua Internet); ~ мéнеджер người quản lý mạng (mạng lưới)

сéтка *ж.* 1. lưới nhỏ; 2. (*приспособление*) lưới; (*металлическая*) (tấm) lưới, mạng, lưới mắt cáo; (*на кровати*) mạng giường; (*в вагоне*) giá, giá lưới; волейбóльная ~ lưới bóng chuyền; ~ для волóс lưới bọc tóc; 2. *разг.* (*сумка*) túi lưới; 3. (*разлиновка*) đường kẻ ô, mạng lưới, lưới; ~ координáт lưới tọa độ; 4. (*тарифная*) thang lương, biểu giá, thuế biểu; 5. *анат.* (*у жвачных*) dạ tổ ong

сéтка-рáбица *ж.* lưới thép mắt cáo

сéтовать, посéтовать (на *В*, о *П*) than phiền, phàn nàn, kêu ca, ta thán, ca cẩm, oán trách, oán thán; ~ на судьбý than thân trách phận

сéттер *м.* chó setter

сетчáтк||а *ж. анат.* võng mạc; отслóйка ~и (bệnh) bong võng mạc

сет||ь *ж.* 1. lưới; *перен.* lưới, cạm bẫy; рыболóвные ~и lưới đánh cá, vầng (vàng) lưới; 2. (*совокупность путей, учреждений и т. п.*) mạng lưới, màng lưới, hệ thống, mạng; железнодорóжная ~ mạng lưới (hệ thống) đường sắt; телефóнная ~ mạng lưới điện thoại; ~ лечéбных учрежде́ний mạng lưới các cơ quan điều trị; интернéтная ~ mạng Internet; ~ ЭВМ mạng lưới máy điện toán (máy tính điện tử); 3. *информ.* mạng, mạng Internet; виртуáльная ~ mạng ảo

сечéние *с.* 1. (sự) quất, vụt, đánh, đập; băm, vằm, chặt; chém (*ср.* сечь); 2. (*поверхность*) tiết diện, mặt cắt; продóльное ~ tiết diện (mặt cắt) dọc; плóское ~ tiết diện (mặt cắt) phẳng; ✧ золотóе ~ *иск.* tỷ lệ cân đối hài hoà

сéчка *ж.* 1. (*нож*) dao pha, dao phay; 2. (*рубленая солома*) rơm băm

сечь, высéчь (*В*) 1. (*розгами, плетью и т. п.*) quất, vụt, đánh, đập; 2. *тк. несов.* (*рубить*) băm, vằm, chặt; (*поражать холодным оружием*) chém

сéчься *несов.* (bị) chẻ ra; (*о ткани*) (bị) tuột chỉ, tháo sợi, xơ ra

сéялка *ж.* máy gieo

сéянец *м. с.-х.* cây mới mọc, cây con, cây mạ (*mới, gieo từ hạt*)

сéять I, посéять (*В*) 1. gieo, vãi, gieo hạt, vãi hạt giống; *перен.* (*распространять*) gieo, gieo rắc; ~ вражду́ gieo rắc hận thù; 2. *биол.* cấy; ✧ что посéешь, то и пожнёшь *посл.* gieo gì gặt nấy; кто сéет вéтер — пожнёт бýрю *посл.* gieo gió gặt bão

сéять II *несов. см.* просéивать

сжáлиться *сов.* (над *Т*) thương, thương hại, thương xót, ái ngại, động lòng, mủi lòng

сжáтие *с.* (sự) nén, bóp, ép, co hẹp

сжáто *нареч.* (một cách) ngắn gọn, vắn tắt, cô đặc, cô đọng

сжáтость *ж.* (tính chất) ngắn gọn, vắn tắt, cô đặc, cô đọng

сжáт||ый *прил.* 1. (*уплотнённый давлением*) (bị) nén, bóp, ép, co hẹp; ~ вóздух không khí nén; 2. (*сокращённый, краткий*) rút gọn, rút ngắn, ngắn gọn, vắn tắt, tóm tắt, cô đặc, cô đọng, ngắn; ~ое изложéние trình bày vắn tắt (tóm tắt, ngắn gọn, cô đặc, cô đọng); в ~ые срóки trong thời hạn rất ngắn (rút ngắn)

сжать I *сов. см.* жать II

сжать II *сов. см.* сжимáть

сжáться *сов. см.* сжимáться

сжечь *сов. см.* сжигáть

сживáть, сжить (*В*) làm... không sống nổi; сжить кого́-л. с квартúры làm ai không sống nổi trong nhà, cố trục ai ra khỏi căn nhà

сживáться, сжúться (с *Т*) *разг.* quen dần; *сов.* quen; сжúться с мы́слью quen với ý nghĩ; сжúться с ро́лью nhập vai, đi sâu vào nội tâm của vai

сжигáние *с.* (sự) đốt cháy, thiêu huỷ, thiêu cháy, đốt, thiêu

сжига́ть, сжечь (*В*) 1. đốt cháy, thiêu huỷ, thiêu cháy, đốt, thiêu; сжечь письмо́ đốt (đốt cháy, thiêu huỷ) bức thư; сжечь что́-л. дотла́ đốt sạch (thiêu trụi) cái gì, đốt cái gì ra tro; сжечь пироги́ nướng bánh quá lửa, nướng cháy bánh; сжечь спи́ну на со́лнце phơi nắng rám (sém, bỏng) lưng; 2. (*иссушать — о солнце*) thiêu cháy, làm cháy sém; ✧ сжечь (сжечь свои́) корабли́ quyết liều sống chết, dùng nước cờ liều, đốt thuyền đập nồi (*theo tích cổ*)

сжи́женный *прил.* hoá lỏng; ~ газ khí hoá lỏng

сжима́емость *ж.* (tính, độ) nén được, chịu nén

сжима́ть, сжать (*В*) 1. (*пружину и т. п.*) nén, ép, nén (ép)... lại; 2. *перен.* (*сокращать*) rút ngắn, giảm (rút) bớt; сжать сро́ки rút ngắn thời hạn; 3. (*сдавливать, стискивать*) bóp, ép, đè, ôm (nắm, siết) chặt; (*теснить*) lấn, lấn ép; сжать чью́-л. ру́ку bắt (nắm, bóp) tay ai; ~ кого́-л. в объя́тиях ôm chặt ai, ghì ai vào lòng; ~ кольцо́ окруже́ния *воен.* siết chặt vòng vây; 4. (*горло, грудь*) bóp, bóp chặt, làm nghẹn, làm... thắt lại; 5. (*плотно соединять*) nắm chặt, nắm; ~ кулаки́ nắm chặt bàn tay, nắm quả đấm; сжать гу́бы bặm (mím) môi; сжать зу́бы nghiến răng (cắn răng) lại

сжим||а́ться, сжа́ться 1. (*уменьшаться в объёме*) (bị) nén lại, ép lại; (*сокращаться, сдвинувшись*) co (siết chặt) lại; 2. (*ёжиться*) rụt người (co người, co rúm, co quắp) lại; сжа́ться от испу́га rụt người lại vì sợ, sợ rụt (cả) người lại; 3. (*плотно соединяться*) nắm chặt lại; (*о губах*) bặm (mím) lại; (*о зубах*) nghiến (cắn) chặt lại; его рука́ сжа́лась в кула́к bàn tay nó nắm chặt lại thành quả đấm; 4. (*о горле, груди*) bị nghẹn (nghẹt); *перен.* thắt lại; се́рдце ~а́ется от жа́лости tim thắt lại vì thương xót

сжи́ть(ся) *сов. см.* сжива́ть(ся)

сза́ди 1. *нареч.* (*позади*) (ở) đằng sau, phía sau, sau; (*с задней стороны*) từ sau, từ phía sau; вид ~ hình trông từ (phía) sau, cảnh phía sau, mặt sau; 2. *предлог* (*Р*) sau, ở sau, đằng sau, phía sau; сад ~ до́ма vườn sau (ở sau, đằng sau) nhà

сзыва́ть, созва́ть (*В*) gọi, vời, gọi (vời)... đến, triệu tập; (*гостей*) mời, thỉnh

си *с. нескл. муз.* (nốt) si, xi

сиа́мск||ий *прил.* (thuộc về) Xiêm; ✧ ~ие близне́цы trẻ song sinh dính nhau; ~ая ко́шка mèo Xiêm

сиби́рск||ий *прил.* (thuộc về) Siberia, Xibiri, Xibia; ✧ ~ая я́зва *мед.* bệnh than, (nhiệt thán), nhọt nhiều đầu, nhọt độc, hậu bối

сибиря́||к *м.*, **~чка** *ж.* người Siberia (Xibiri, Xibia)

си́вка *ж. разг.* ngựa xám

сиву́ха *ж.* rượu ngang

сиву́шный *прил.* (thuộc về) rượu ngang

си́вый *прил.* xám

сиг *м.* cá hồi trắng (*Coregorius lavaretus*)

сига́ра *ж.* (điếu) xì-gà

сигар||е́та *ж.*, **~е́тка** *ж.* điếu thuốc, thuốc điếu; điếu (*сокр.*)

сигна́л *м.* 1. (*условный знак*) tín hiệu, dấu hiệu, ám hiệu, hiệu, xi-nhan; (*для распоряжения, команды тж.*) hiệu lệnh; *перен.* dấu hiệu, điều báo trước; ~ бе́дствия tín hiệu tai nạn; ~ возду́шной трево́ги tín hiệu báo động máy bay, hiệu báo động phòng không; ~ы то́чного вре́мени tín hiệu giờ chính xác; светово́й ~ tín hiệu ánh sáng; дать ~ ra (báo, làm) hiệu, phát (đánh, truyền) tín hiệu; 2. *перен.* (*сообщение, предупреждение*) tin báo, (điều) thông báo, báo trước; прислу́шиваться к ~ам с мест lắng nghe những tin báo (những điều thông báo, những điều báo trước) từ các địa phương

сигнализа́тор *м. тех.* bộ phận truyền tín hiệu

сигнализа́ция *ж.* 1. (sự) ra hiệu, báo hiệu, làm hiệu, phát tín hiệu, truyền tín hiệu, làm xi-nhan, đánh xi-nhan; ~ флажка́ми ra hiệu (báo hiệu, làm xi-nhan) bằng cờ; 2. (*система сигналов*) (hệ thống) tín hiệu; железнодоро́жная ~ (hệ thống) tín hiệu đường sắt; ~ для охра́ны кварти́ры hệ thống tín hiệu bảo vệ nhà; 3. (*приспособление*) máy báo hiệu, cột tín hiệu, máy phát tín hiệu

сигнализи́ровать *несов. и сов.* (*сов. тж.* просигнализи́ровать) 1. ra (báo, làm) hiệu, phát (đánh, truyền) tín hiệu, làm (đánh) xi-nhan; 2. *перен.* báo hiệu, báo trước, báo tin, báo

сигнали́ст *м.* người ra hiệu (báo hiệu, phát tín hiệu, làm xi-nhan)

сигна́лить, просигна́лить ra (báo, làm) hiệu, phát (đánh, truyền) tín hiệu

сигна́льн||ый *прил.* (thuộc về) tín hiệu, dấu hiệu, ám hiệu, hiệu, xi-nhan; ~ вы́стрел phát súng hiệu, súng lệnh; ~ые раке́ты (những) pháo hiệu, đèn dù tín hiệu; ✧ втора́я ~ая систе́ма *физиол.* hệ (hệ thống) tín hiệu thứ hai; ~ экземпля́р *полигр.* bản in mẫu (*để ký cho in*)

сигна́льщик *м.* người ra hiệu (báo tín hiệu, phát tín hiệu, làm xi-nhan)

сиде́лка *ж.* (bà, chị) hộ lý

сиде́ние *с.* (sự) ngồi

сиде́нье *с.* chỗ (đệm, nơi) ngồi, mặt ghế, toạ cụ, ghế, băng; води́тельское ~ chỗ ngồi của tài xế, chỗ ngồi lái; за́днее ~ в автомоби́ле băng sau trên ôtô, băng nệm ôtô

сиде́ть *несов.* 1. ngồi; (*о птицах, насекомых*) đậu, đỗ; ~ на сту́ле ngồi trên ghế; ~ в седле́ ngồi trên yên; 2. (за, над *Т*, на *П*) (*делать что-л.*) ngồi, ngồi làm; ~ над чертежа́ми ngồi vẽ, ngồi làm bản vẽ; ~ на вёслах ngồi chèo; ~ за обе́дом ngồi ăn; 3. (*находиться*) ngồi, ở; ~ без де́ла ngồi không, ngồi dưng, ăn không ngồi rồi; ~ до́ма ngồi (ở) nhà; ~ в тюрьме́ ngồi (ở) tù; ngồi bóc lịch (*разг.*); ~ под аре́стом bị bắt giam (giam, câu lưu, câu thúc thân thể); ~ в оса́де bị vây (bao vây); ~ на дие́те phải theo chế độ ăn kiêng; ~ без де́нег không có tiền, cháy túi, cạn túi, cạn hầu bao; ~ по ночам́ thường thức khuya; 4. (*об одежде*): хорошо́ ~ vừa vặn, vừa khéo, hợp; костю́м хорошо́ на нём сиди́т bộ quần áo vừa vặn với anh ta; ~ мешко́м thùng thình, bụng thụng; 5. (*о судне*): глубоко́, неглубоко́ ~ có tầm nước sâu, nông; ✧ ~ сложа́ ру́ки ngồi dưng, ngồi không, ngồi rồi, ăn không ngồi rồi; ~ на я́йцах ấp trứng, ấp

сид||е́ться *несов. безл.*: ему́ не ~и́тся на ме́сте nó không thể ngồi yên (ngồi yên một chỗ) được; ему́ не ~и́тся до́ма nó không thể ngồi yên ở nhà, nó không chịu ngồi nhà

си́ди-ром *м. информ.* CD-ROM, bộ nhớ đọc ra dùng đĩa compact

си́днем *нареч.*: ~ сиде́ть ngồi lỳ

сидр *м.* rượu cidre, rượu tân

сидя́ч||ий *прил.* 1. (*сидящий*) (đang) ngồi; (*о птицах, насекомых*) (đang) đậu, đỗ; в ~ем положе́нии ở thế (tư thế) ngồi; ~ая ва́нна bồn tắm ngồi; ~ая забасто́вка (cuộc) đình công ngồi, toạ kháng; 2. (*о больных*) ngồi được; 3. (*для сидения*) (để) ngồi; ~ие места́ (những) chỗ ngồi; 4. *перен.* (*малоподвижный*) ít hoạt động (di động), ngồi một chỗ, ngồi luôn, ngồi lỳ; ~

óбраз жи́зни lối sống ngồi lỳ (ít di động, thường hay ngồi)

сие́ *с. от* сей

сизи́фов *прил.*: ~ труд công dã tràng, công cốc, công toi

сизоворо́нка *ж.* chim trả (sả) rừng (*Coracias garrulus*)

си́зый *прил.* lam, lam xám, xám lơ, xám biếc, màu khói hương; ~ тума́н sương lam, sương mù xam xám (màu khói hương); ~ нос mũi tim tím; ~ го́лубь bồ câu xám biếc

сий *мн. от* сей, сия́, сие́

сикомо́р *м. бот.* cây vả (*Ficus sycomora*)

си́кх *м.* người Xích (theo đạo Xích)

сикхи́зм *м.* đạo Xích

сикхи́ст *м.* người theo đạo Xích

си́л||а *ж.* 1. (*физическая энергия*) sức, lực, sức lực, sức mạnh, thế lực; обладáть огрóмной ~ой có sức mạnh (sức lực, thế lực) lớn lao; напря́чь все ~ы dốc toàn lực, cố (ráng, rán) hết sức; изо всех сил hết sức, tận lực, cật lực, chí chết; 2. (*физическое воздействие*) sức mạnh, lực lượng, cường lực, mãnh lực; (*насилие*) bạo lực, vũ lực; ~ой оружия bằng vũ lực, bằng sức mạnh vũ khí; примене́ние ~ы dùng vũ lực (sức mạnh); поли́тика с позиции ~ы chính sách thực lực (dựa vào thế mạnh); 3. (*духовная и т. п.*) sức mạnh, năng lực, sinh lực, nghị lực; ~ во́ли sức mạnh của ý chí; у́мственные ~ы trí lực; 4. (*энергия, мощность*) lực, sức; ~ тя́жести trọng lực; подъёмная ~ крáна lực (sức) nâng của cần trục; ~ инéрции lực quán tính, sức ỳ; 5. (*правомочность*) hiệu lực; иметь зако́нную ~у có hiệu lực pháp lý; вступáть в ~у bắt đầu có hiệu lực; теря́ть ~у mất hiệu lực; 6. (*могущество*) lực lượng, (sự) hùng mạnh; (*авторитет*) uy lực, uy tín; (*способность влиять тж.*) sức mạnh, ảnh hưởng; ~ государства lực lượng của quốc gia, sức mạnh của nhà nước; ~ убежде́ния sức mạnh (mãnh lực) của niềm tin; ~ приме́ра sức mạnh nêu gương; 7. *разг.* (*сущность смысл*) điều chủ yếu (căn bản), bản chất, ý nghĩa; 8. (*интенсивность, напряжённость*) cường độ, lực; ~ све́та cường độ ánh sáng; ~ звýка âm lượng, cường độ âm thanh; ~ то́ка cường độ dòng điện; ~ взры́ва lực nổ; ~ тала́нта sức mạnh của tài năng; 9. (*источник могущества и т. п.*) (nguồn) sức mạnh, lực lượng; в еди́нстве на́ша ~ sức mạnh của chúng ta là ở sự nhất trí; 10. *обыкн. мн.*: ~ы (*материальное начало*) (các) lực lượng; ~ы приро́ды lực lượng thiên nhiên; внутриа́томные ~ы lực lượng nội nguyên tử; людски́е ~ы nhân lực, sức người; 11. *обыкн. мн.*: ~ы (*часть общества*) (các) lực lượng, thế lực; прогресси́вные ~ы lực lượng tiến bộ; реакцио́нные ~ы lực lượng (thế lực) phản động; 12. *обыкн. мн.*: ~ы (*войска*) quân lực, binh lực, các đơn vị, bộ đội; воéнно-возду́шные ~ы không quân, không lực, lực lượng không quân; сухопу́тные ~ы các đơn vị bộ binh (lục quân); ~ы обо́их проти́вников, обéих сторо́н quân lực (lực lượng, binh lực) của hai bên; ✧ в ~у чего́-л. do (vì) cái gì; от ~ы nhiều nhất là...; в мéру сил, по мéре сил tuỳ (tuỳ theo) khả năng, tuỳ (tuỳ theo) sức; э́то мне под ~у, э́то в мои́х ~ах việc đó vừa (hợp) sức tôi, việc đó thì tôi làm nổi, tôi đủ sức làm việc ấy; всё что в мои́х ~ах tất cả những điều gì mà tôi có thể làm được, tất cả những việc gì hợp sức tôi; быть в ~ах сде́лать что́-л. có đủ sức làm gì, có thể làm gì; я не в ~ах расста́ться с ним tôi không thể nào chia tay với anh ấy được, tôi không thể nào rời nó được; есть че́рез ~у ăn gượng, gượng ăn; всéми ~ами dốc (đem) toàn lực, cố (ráng, rán) hết sức; про́бовать ~ы в чём-л. thử sức trong việc gì, làm thử cái gì; вы́ше чьи́х-л. сил quá sức ai; что есть ~ы, что бы́ло сил hết sức, cật lực, rất mạnh, chí chết; бежа́ть что есть ~ы chạy cật lực (chí chết), chạy ba chân bốn cẳng, chạy bán sống bán chết, vác cẳng chạy

сила́ч *м.* đại lực sĩ

силика́ты *мн.* silicat

силико́з *м. мед.* (bệnh) nhiễm bụi silic

силико́н *м.* nhựa silicon

силико́нов||ый *прил.*: ~ая грудь vú bơm silicon; ~ протéз bộ phận giả bằng silicon; ✧ Силико́новая доли́на Thung lũng Silicon, Thung lũng Điện tử

си́л||иться *несов.* (+ *инф.*) *разг.* ráng (rán) sức, cố sức, cố gắng, nỗ lực, ra sức, ráng, rán, cố; он ~ился улыбну́ться nó cố nhoẻn miệng cười, nó gượng cười

сили́ций *м. хим.* silicium, silic

силко́м *нареч. разг. см.* си́лой

силлаби́ческий *прил. лит.* (theo) âm tiết

силлоги́зм *м. лог.* tam đoạn luận, luận ba đoạn

силови́к *м. разг.* người lãnh đạo (nhân viên) cơ quan công lực; *мн.*: ~и́ nhân viên cơ quan công lực

силов||о́й *прил.* 1. (thuộc về) lực, phát lực, phát điện, động lực, điện năng; ~а́я маши́на máy điện (phát điện); ~а́я ста́нция trạm điện (phát điện, điện lực, động lực); 2. *спорт.* (dùng) sức mạnh, thể lực, cường lực; ~ы́е упражне́ния những bài tập dùng thể lực; ~ приём chiêu thể lực, miếng cường lực; 3. (*обладающий войсками*) công lực; ~ы́е структу́ры các cơ quan công lực; ~о́е министéрство bộ công lực

си́лой *нареч. разг.* (một cách) cưỡng ép, ép uổng, bắt ép, ép buộc, thúc ép

сил||о́к *м.* (cái) dò, tròng; ста́вить ~ки́ đặt (thả) dò

силоме́р *м.* lực kế

си́лос *м.* (*корм для скота*) thức ăn ủ (ủ chua, ủ tươi)

си́лосн||ый *прил.* (thuộc về) thức ăn ủ, thức ăn ủ chua, thức ăn ủ tươi; ~ые корма́ thức ăn ủ (ủ chua, ủ tươi); ~ая я́ма hố ủ (ủ chua, ủ tươi)

силосова́ть *несов. и сов.* (*В*) ủ, ủ chua, ủ tươi

силосоре́зка *ж.* máy cắt thức ăn để ủ

силосоубо́рочный *прил.*: ~ комба́йн máy liên hợp thu hoạch cây thức ăn để ủ

силосохрани́лище *с.* kho thức ăn ủ

силури́йский *прил.* (thuộc về) kỷ Silur, kỷ Silua

силуэ́т *м.* 1. (*изображение*) siluet, hình, hình bóng; 2. (*очертания*) đường viền, bóng dáng, dáng dấp, hình dáng, bóng; 3. *архит.* siluet, bóng dáng

си́льно *нареч.* 1. (một cách) mạnh; ~ удáрить кого́-л. đánh mạnh ai; ~ удáрить кулако́м по́ столу đập bàn, nện mạnh tay xuống bàn; 2. (*очень*) rất, quá, hết sức; ~ испуга́ться rất sợ, sợ hết hồn (mất mật); ~ проголода́ться đói quá (meo, lả, rã họng); ~ ошиба́ться nhầm (lầm) to, sai quá; 3. *разг.* (*хорошо, здорово*) hay, tuyệt, tuyệt vời; ~ ты на гита́ре игра́ешь! cậu chơi guitar rất hay (rất tuyệt, tuyệt vời)!

сильнодéйствующий *прил.* mạnh, tác động (tác dụng, công hiệu) mạnh

си́льн||ый *прил.* 1. mạnh, khoẻ; (*здоровый*) mạnh khoẻ, lực lưỡng; (*мощный*) mạnh mẽ, hùng mạnh, hùng hậu, hùng cường, vững mạnh; (*хорошо укреплённый тж.*) kiên cố; ~ челове́к người mạnh (khoẻ, mạnh khoẻ, lực

lưỡng); ~ая рука́ cánh tay khoẻ (mạnh); ~ уда́р а) cú đấm mạnh; б) (*в футболе*) cú sút căng (mạnh); ~ ток а) эл. dòng điện mạnh; б) (*воды*) dòng nước xiết; ~ая а́рмия quân đội hùng hậu (hùng mạnh, mạnh mẽ); ~ая кре́пость pháo đài kiên cố (vững mạnh); ~ое госуда́рство quốc gia hùng cường, nhà nước hùng mạnh, nước mạnh, cường quốc; 2. (*твёрдый, стойкий*) cương nghị, kiên nghị, cương quyết, kiên quyết, vững vàng; ~ая нату́ра bản tính cương nghị (kiên nghị); челове́к ~ой во́ли người có ý chí kiên quyết (cương quyết, kiên nghị, cương nghị, sắt đá); 3. (*по воздействию, убедительный*) tác động mạnh, gây ấn tượng mạnh, sâu sắc, đanh thép, chắc nịch, sắc sảo; ~ая пье́са vở kịch gây ấn tượng mạnh; ~ые до́воды những luận cứ đanh thép (sắc sảo), lý lẽ chắc nịch (sắc bén); 4. (*значительный, большой*) to, lớn, dữ dội, ác liệt; ~ ве́тер trận gió to (lớn); ~ дождь trận mưa to; ~ моро́з cơn băng giá ác liệt; ~ая боль cơn đau dữ dội 5. (*о чувствах*) tha thiết, thiết tha, mãnh liệt; ~ое жела́ние ý muốn thiết tha, nguyện vọng tha thiết, khát vọng mãnh liệt; ~ое увлече́ние чем-л. nhiệt tình cao độ đối với cái gì, đam mê mãnh liệt cái gì; 6. (*хорошо знающий*) giỏi, cứng, cừ, sành; ~ учени́к học trò giỏi, học sinh cứng; быть ~ым в матема́тике giỏi toán, cứng về môn toán; ~ плове́ц người bơi giỏi; ✧ ~ые слова́, выраже́ния (những) lời nói nặng, lời mạt sát, tiếng chửi bới; ~ая сторона́ кого-л. sở trường (ưu điểm, mặt mạnh) của ai; ~ые ми́ра сего́ những người có quyền thế (thế lực)

симбио́з *м. биол.* (sự) cộng sinh (*перен. тж.*)

симбио́нт *м. биол.* vật cộng sinh

си́мвол *м.* 1. (cái, vật) tượng trưng, biểu tượng, biểu hiệu; го́лубь — ~ ми́ра chim bồ câu tượng trưng cho (là biểu tượng của, là biểu hiệu cho) hoà bình; 2. (*условное обозначение*) ký hiệu

символиза́ция *ж.* (sự) tượng trưng

символизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) tượng trưng

симво́лизм *м. лит., иск.* symbolism, trường phái (chủ nghĩa, phái) tượng trưng

симво́лика *ж.* 1. ý nghĩa tượng trưng; ~ цвето́в ý nghĩa tượng trưng của hoa, ngôn ngữ diễn đạt bằng hoa; 2. *собир.* hệ biểu tượng, hệ ký hiệu; библе́йская ~ hệ biểu tượng trong Kinh thánh

симво́лист *м.* người theo trường phái (chủ nghĩa) tượng trưng

символи́ческий *прил.* 1. (là, có tính chất) tượng trưng; 2. *лит., иск.* (thuộc về) trường phái tượng trưng, chủ nghĩa tượng trưng

симметри́ческий *прил.* *см.* симметри́чный

симметри́чность *ж.* (tính, tính chất) đối xứng

симметри́чный *прил.* đối xứng

симметри́я *ж.* (phép, sự) đối xứng

симпатизи́р||овать *несов.* (*Д*) có cảm tình (thiện cảm); я ему́ не ~ую tôi không có cảm tình (thiện cảm) với nó, tôi không thích nó

симпати́ческ||ий *прил.*: ~ нерв thần kinh giao cảm; ~ая не́рвная систе́ма *физиол.* hệ thần kinh giao cảm; ~ офтальми́т, ~ая офтальми́я *мед.* viêm mắt giao cảm; ~ие черни́ла mực viết thư mật

симпати́чно 1. *нареч.* (một cách) dễ thương, dễ mến, đáng yêu, khả ái; 2. *в знач. сказ.* thật là dễ thương (dễ mến, đáng yêu, khả ái); как здесь ~! ở đây thật là dễ mến (đáng yêu)

симпати́чность *ж.* (tính chất, tính) dễ thương, dễ mến, đáng yêu, khả ái

симпати́чный *прил.* dễ thương, dễ mến, đáng yêu, khả ái, dễ được cảm tình (thiện cảm)

симпа́ти||я *ж.* 1. (*чувство*) cảm tình, thiện cảm; чу́вствовать ~ю к кому́-л. có cảm tình (thiện cảm) với ai; относи́ться с ~ей к кому́-л. đối xử có cảm tình (thiện cảm) với ai, cư xử tốt với ai; взаи́мная ~ mối giao cảm; 2. *разг.* (*предмет симпатии, любви*) người được mến, người yêu

симпо́зиум *м.* symposium, hội nghị chuyên đề

симпто́м *м.* triệu chứng; (*признак тж.*) tiên triệu, dấu hiệu (điều) báo trước, triệu

симптома́тика *ж. мед.* các triệu chứng bệnh

симптомати́ческ||ий *прил.* 1. (thuộc về) triệu chứng; (*являющийся симптомом*) (là, có) triệu chứng; ~ое лече́ние điều trị (chữa bệnh) triệu chứng; 2. *см.* симптомати́чный

симптомати́чный *прил.* (*показательный*) tiêu biểu

симули́ровать *несов. и сов.* (*В*) vờ, giả vờ, giả đò, giả bộ, giả cách, giả tảng, vờ vĩnh, vờ vịt; ~ боле́знь vờ (giả vờ, giả đò, giả bộ) ốm; ~ глухоту́ vờ (giả vờ, giả đò, giả bộ) điếc

симули́нт *м.* kẻ vờ vĩnh (giả vờ, vờ vịt)

симфони́ческ||ий *прил.* (thuộc về) symphony, giao hưởng; ~ орке́стр dàn nhạc giao hưởng; ~ая му́зыка nhạc giao hưởng; ~ конце́рт buổi hoà nhạc giao hưởng

симфо́ни||я *ж.* symphony, (khúc) giao hưởng; *перен. тж.* đại hợp xướng; ~ля мажо́р khúc giao hưởng la trưởng; шум реки́ и ве́тра сливается в своеобра́зную ~ю tiếng sông chảy róc rách và tiếng gió thổi rì rào hoà lẫn nhau thành một khúc giao hưởng (đại hợp xuống) độc đáo

синагóга *ж.* thánh đường (nhà thờ) Do Thái

сина́нтроп *м. антр.* sinanthrope, người vượn Bắc Kinh

синдикали́зм *м. ист.* chủ nghĩa công đoàn

синдика́т *м.* 1. (*монополия*) syndicat, xanhđica; 2. (*профсоюз*) nghiệp đoàn, công đoàn

синдро́м *м. мед.* hội chứng (*перен. тж.*); ~ приобретённого имму́нного дефици́та (СПИД) (bệnh) liệt kháng, SIDA, AIDS (*hội chứng suy giảm miễn dịch mắc phải*); вьетна́мский ~ hội chứng Việt Nam

синева́ *ж.* 1. (*цвет*) (màu) xanh biếc, xanh lơ, xanh lam, thanh thiên, thiên thanh, xanh da trời, xanh hồ thuỷ; 2. (*пространство*) khoảng thanh thiên (xanh biếc); ✧ ~ под глаза́ми quầng thâm, quầng mắt

синегла́зый *прил.* (có) mắt xanh biếc

сине́кдоха *ж. лингв.* (sự, phép) hoán dụ

синеку́ра *ж.* chức vụ béo bở

синера́ма *ж.* cinerama, chiếu bóng màn ảnh rộng

сине́ть, посине́ть 1. (*становиться синим*) xanh biếc lại, trở thành xanh biếc; 2. *тк. несов.* (*виднеться — о чём-л. синем*) hiện ra xanh xanh

си́н||ий *прил.* xanh biếc, xanh lơ, xanh lam, xanh dương, thanh thiên, thiên thanh, xanh da trời (hồ thuỷ, nước biển), xanh; ~яя кра́ска thuốc nhuộm (sơn dầu, màu) xanh biếc; ~ие глаза́ đôi mắt xanh biếc; làn thu thuỷ (*поэт.*); ~ костю́м bộ y phục thanh thiên, bộ quần áo xanh nước biển; ✧ ~ чулóк dân bít tất xanh, nữ sĩ kiêu kỳ, bà thông thái rởm

сини́льн||ый *прил.*: ~ая кислота́ *хим.* acid cyanhydric, axit xianhiđric

сини́ть, подсини́ть (*В*) lơ; ~ бельё lơ quần áo

синúца *ж.* (chim) vành khuyên, bạc má, sẻ núi (*Parus major, P. coeruleus, P. ater*)

синкóпа *ж.* 1. *муз.* syncope, nhấn lệch; 2. *лингв.* hiện tượng rụng âm

синкрети́зм *м.* 1. *книжн.* (tính) kết liên; ~ первобы́тного иску́сства tính kết liên của nghệ thuật nguyên thuỷ (*khi ca, vũ và nhạc còn gắn liền*); 2. *филос.* chủ nghĩa hợp dung

синóд *м.* thánh vụ viện, hội đồng thánh giáo

синóд||альный, ~ский *прил.* (thuộc về) thánh vụ viện, hội đồng thánh giáo

синóним *м. лингв.* từ đồng nghĩa (cùng nghĩa)

синонимúческий, синонимúчный *прил. лингв.* đồng nghĩa, cùng nghĩa

синóптик *м.* nhà thời tiết học, chuyên viên dự báo thời tiết

синóптика *ж.* thời tiết học, (khoa) dự báo thời tiết

синоптúческ||ий *прил.* (thuộc về) thời tiết, khí tượng; ~ие услóвия những điều kiện thời tiết (khí tượng); ~ая кáрта bản đồ thời tiết

синтáгма *ж. линг.* ngữ đoạn, đoản ngữ

си́нтаксис *м.* cú pháp học, cú pháp

синтаксúческий *прил.* (thuộc về) cú pháp học, cú pháp

си́нтез *м.* 1. (phép) tổng hợp; (*соединение*) tổng hợp, hợp đồ; 2. *хим.* (sự) hoá hợp

синтезáтор *м.* nhạc cụ hợp âm; анáлоговый ~ nhạc cụ hợp âm tương tự

синтези́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. tổng hợp, hợp đồ; 2. *хим.* hoá hợp

синтéтика *ж.* đồ tơ tổng hợp, tơ lụa nhân tạo

синтети́ческ||ий *прил.* 1. (theo phép) tổng hợp; ~ мéтод исслéдования phương pháp tổng hợp trong việc nghiên cứu; 2. *хим.* (bằng cách) hoá hợp, tổng hợp; ~ каучýк cao su nhân tạo (tổng hợp); ~ое волокнó tơ nhân tạo, xơ (sợi) tổng hợp; 3. *лингв.* tổng hợp; ~ие языки́ (những) ngôn ngữ tổng hợp; ✧ ~ теáтр sân khấu tổng hợp

си́нто *с. неизм.*, **синтои́зм** *м.* thần đạo

синтои́ст *м.* người theo thần đạo

синтои́стский *прил.* (thuộc về) thần đạo; ~ храм chùa thần dạo

си́нус *м.* 1. *мат.* sin; 2. *анат.* xoang

синусúт *м. мед.* viêm xoang

синусóида *ж. мат.* đường sin

синхронизáция *ж. тех.* (sự) đồng bộ hoá, điều bộ

синхронизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) *тех.* đồng bộ hoá

синхронúст *м.* (*переводчик*) người phiên dịch đồng bộ

синхрóнно *нареч.* (một cách) đồng bộ

синхрóнность *ж.* (tính) đồng bộ

синхрóнн||ый *прил.* đồng bộ; ~ые движéния những động tác đồng bộ; ~ перевóд phiên dịch đồng bộ (đồng thời); dịch đuổi (*разг.*); ~ое плáвание *спорт.* (môn) bơi múa đồng bộ (*của nữ*)

синхротрóн *м. физ.* máy synchrotron (xincrotron)

синхрофазотрóн *м. физ.* máy synchrophasotron (xincrophazotron)

синхроциклотрóн *м. физ.* máy synchrocyclotron (xincroxiclotron)

си́нька *ж.* 1. (*краска*) lơ, dương; 2. (*светокопия*) bản in (bản vẽ, bản đồ) xanh lơ

синю́ха *ж. мед.* (chứng) xanh tím

синя́к *м.* vết bầm (thâm, thâm tím, tím bầm); ✧ ~и́ под глазáми quầng thâm, quầng mắt

сиони́зм *м.* chủ nghĩa Sion (Xion), chủ nghĩa phục quốc Do thái

сиони́ст *м.* người theo chủ nghĩa Sion (chủ nghĩa phục quốc Do Thái)

сиони́стск||ий *прил.* (thuộc về) chủ nghĩa Sion, chủ nghĩa phục quốc Do thái

сип *м. зоол.* chim kền kền (*Gyps fulus*)

сипéнье *с.* (tiếng) nói khàn khàn

сипéть *несов.* nói khàn khàn

си́плый *прил.* khàn khàn; giọng vịt đực (*разг.*)

сирéна *ж.* 1. *миф.* nàng tiên cá, nữ thần người cá; *перен.* người đàn bà đẹp mê hồn mà ác, yêu phụ; 2. *зоол.* bò nước, thuỷ ngưu (*Sirena*); 3. (*сигнальный аппарат*) sirène, xiren, còi điện, còi máy, còi; (*сигнальный гудок*) tiếng còi (còi rú)

сирéнев||ый *прил.* 1. (thuộc về) tử đinh hương, đinh hương; ~ куст bụi tử đinh hương; 2. (*о цвете*) tím nhạt, màu hoa cà; плáтье ~ого цвéта áo dài tím nhạt (màu hoa cà)

сирéнь *ж.* (cây) tử đinh hương, đinh hương (*Sirena vulgaris*); (*цветущая ветка*) (cành, nhánh, nhành) hoa tử đinh hương, hoa đinh hương

сири́||ец *м.*, **~йка** *ж.* người Syria (Syrie, Xyri)

сири́йский *прил.* (thuộc về) Syria, Syrie, Xyri

Си́риус *м. астр.* (sao) Thiên lang

сирóп *м.* sirop, xirô

сирот||á *м. и ж.* (*скл. как ж.*) trẻ mồ côi (bồ côi), con côi, cô nhi; остáться ~óй bị mồ côi (bồ côi, côi cút)

сиротли́во *нареч.*: чýвствовать себя́ ~ cảm thấy trơ trọi (đơn độc, hiu quạnh, buồn bã)

сиротли́вый *прил.* 1. côi cút, cô độc, cô đơn, cô quạnh; 2. *перен.* trơ trọi, đơn độc, hiu quạnh, buồn bã, buồn rầu

сирóтский *прил.* (thuộc về) mồ côi, bồ côi, côi cút, côi; ~ дом *уст.* nhà nuôi trẻ mồ côi; dục anh đường (*уст.*)

сирóтство *с.* (cảnh, tình cảnh, sự) mồ côi, bồ côi, côi cút

систéм||а *ж.* 1. (*определённый порядок*) trật tự, nền nếp, nề nếp, hệ thống; стрóгая ~ в рабóте nền nếp (nề nếp) chặt chẽ trong công việc; привести́ в ~у свои́ наблюдéния hệ thống hoá những điều quan sát của mình; 2. (*классификация*) (sự, cách) phân loại; ботани́ческая ~ cách phân loại thực vật; 3. (*совокупность чего-л.*) hệ thống, hệ; филосóфская ~ Декáрта hệ thống triết học của Descartes; грамматúческая ~ языкá hệ thống ngữ pháp; корневáя ~ растéния hệ rễ cây; ~ óрганов нарóдного образовáния hệ thống các cơ quan giáo dục nhân dân; рабóтать в ~е Акадéмии наýк làm việc trong hệ thống (bộ máy) của Viện hàn lâm khoa học; междунарóдная ~ единúц hệ đo lường quốc tế; десятúчная ~ счислéния hệ (hệ đếm) thập phân; ~ координáт hệ toạ độ; ~ комáнд ЭВМ hệ thống mệnh lệnh của máy tính điện tử; ~ ПРО *воен.* hệ thống phòng chống tên lửa; ~ навигáции и телемáтики hệ thống dẫn đường và telematic; 4. (*форма, принципы устройства*) chế độ, nguyên tắc; (*форма общественного строя*) chế độ, hệ thống; избирáтельная ~ chế độ bầu cử; ~ налóгов chế độ thuế khoá; двухпалáтная ~ парлáмента chế độ hai viện (lưỡng viện), lưỡng viện chế; экономúческая, политúческая ~ hệ thống (chế độ) kinh tế, chính trị; социалистúческая ~ хозя́йства chế độ xã hội chủ nghĩa của nền kinh tế; феодáльная ~ chế độ phong kiến; социалистúческая ~ hệ thống (chế độ) xã hội chủ nghĩa; капиталистúческая ~ hệ thống (chế độ) tư bản chủ nghĩa; 5. (*способ*) phương thức, phương pháp; ~ рабóты phương pháp làm việc, phương thức công tác; ~ воспитáния в семьé phương pháp dạy dỗ trong gia

đình; занятия гимнастикой по ~е йогов tập thể dục theo phương pháp của các thầy yoga; 6. (*техническое устройство*) kết cấu, cấu tạo, kiểu thiết kế, kiểu; самолёт новой ~ы máy bay kiểu mới, máy bay theo kiểu thiết kế mới

систематизатор *м.* nhà hệ thống hoá

систематизация *ж.* 1. (sự) hệ thống hoá; 2. *зоол., бот.* (sự) phân loại

систематизировать *несов. и сов.* (*В*) 1. hệ thống hoá; 2. *зоол., бот.* phân loại

систематик *м.* nhà phân loại học

систематика *ж.* 1. (sự) phân loại; ~ растений phân loại thực vật; 2. (*наука*) phân loại học

систематический *прил.* 1. có hệ thống; 2. (*постоянный, регулярный*) thường xuyên, đều đặn, liên tục, có hệ thống

системность *ж.* (tính) hệ thống; ~ языка tính hệ thống của ngôn ngữ

системн||ый *прил.* (thuộc về) hệ thống; (*основанный на системе*) (dựa trên) hệ thống; ~ подход cách tiếp cận hệ thống; ~ анализ phân tích hệ thống; ~ администратор *информ.* người quản trị hệ thống (*chống nạn tin tặc*); ~ая дискета đĩa hệ thống; ~ая папка *информ.* folder, danh mục, thư mục, cặp tài liệu; ~ая библиотека thư viện hệ thống

ситец *м.* vải hoa

ситник I *м.* (*ситный хлеб*) bánh mì tinh bột

ситник II *м. бот.* (cây) bấc (*Juncus*)

ситный *прил.*: ~ хлеб *см.* ситник I

сито *с.* (*для муки*) (cái) rây; (*для зерна и т. п.*) (cái) giần, sàng

ситро *с. неизм.* nước chanh

ситуационн||ый *прил.*: ~ые игры (trò, buổi) chơi tình huống (*đặt ra những tình huống khác nhau để giải quyết*)

ситуация *ж.* tình huống, tình thế, hoàn cảnh, tình cảnh, cảnh ngộ, tình trạng, trạng huống; революционная ~ tình thế cách mạng; прожектйвная ~ *социол.* tình huống giả thiết

ситцевый *прил.* (thuộc về) vải hoa; (*из ситца*) (bằng) vải hoa; ~ое платье áo dài (bằng) vải hoa

СИФ *неизм. торг.* giá CIF (*tính gộp cả giá hàng, tiền cước phí và tiền bảo hiểm*)

сифилидология *ж. мед.* giang mai học, (khoa) nghiên cứu giang mai

сифилис *м. мед.* (bệnh) giang mai; tim la (*разг.*)

сифил||йтик *м.*, **~итичка** *ж. разг.* người bị giang mai

сифон *м.* (ống) siphon, xiphông

сиюминут||ый *прил.* 1. ngay lúc này; ~ая задача nhiệm vụ ngay lúc này; 2. (*немедленный*) ngay lập tức, ngay tức thì, ngay tắp lự; ~ая реакция phản ứng ngay tức thì

сия *ж. от* сей

сияни||е *с.* 1. (*блеск*) ánh, ánh hào quang, độ phát sáng (phát quang), quang độ; (*ореол*) (vầng, vừng) hào quang; (*вокруг луны, солнца и т. п.*) quầng, tán; 2. (*счастливое выражение глаз, лица*) (vẻ, sự) tươi sáng, sáng ngời, rạng rỡ, sáng lên, tươi lên; ✧ в ~и славы lúc vinh quang chói lọi, lúc danh tiếng rạng rỡ, lúc vinh hiển; северное ~ Bắc cực quang

сиятельство *с. уст.*: ваше ~ kính thưa Đại nhân, thưa Ngài

сия||ть *несов.* 1. phát sáng, toả sáng, phát quang; (*быть залитым светом*) sáng chói lọi; солнце ~ет mặt trời toả sáng (phát sáng); 2. *перен.* (*о человеке*) tươi (vui) lên; (*о глазах*) sáng (sáng ngời, rạng rỡ) lên; он ~ет от радости anh ta tươi lên vì sung sướng, mặt chàng rạng rỡ niềm vui; её глаза ~ют đôi mắt nàng sáng ngời (rạng rỡ) lên

скабиоза *ж. бот.* cỏ lưỡi mèo (*Scabiosa*)

скабрёзно *нареч.* (một cách) tục tĩu, thô tục

скабрёзность *ж.* (tính chất, tính) tục tĩu, thô tục

скабрёзный *прил.* tục tĩu, thô tục, tục; ~ анекдот chuyện tiếu lâm tục tĩu

сказ *м. лит.* chuyện, truyện; ✧ вот тебе и весь ~ thế là hết chuyện, không còn phải nói gì nữa

сказание *с. лит.* truyền thuyết, huyền thoại, chuyện cổ tích

сказать *сов. см.* говорить 2; ✧ легко ~ nói thì dễ thôi, cứ làm thử đi xem!; трудно ~ khó nói, thật khó nói; а лучше (точнее, вернее) ~ *в знач. союза* nói đúng (chính xác) hơn là...; ~ по совести (по чести) *в знач. вводн. сл.* nói thành thật là...; мало ~ *в знач. вводн. сл.* chỉ nói thôi thì chưa đủ; я бы сказал *в знач. вводн. сл.* có thể nói là...; что он хочет этим ~? anh ấy nói vậy nghĩa là thế nào?; скажите, пожалуйста! thế cơ đấy!, thế cơ à!, thế đấy!, thế à!; нечего ~! tệ nhỉ!, bậy nhỉ!, đời thuở nhà ai lại thế!, tệ hết chỗ nói!; ничего не скажешь quả vậy, quả thế, thật vậy, thật thế; сказано — сделано *погов.* đã nói là làm; не скажу, чтобы... không... lắm; так ~ nếu có thể nói được như vậy; скажем *в знач. вводн. сл.* chẳng hạn (ví dụ, thí dụ) như; чтобы не ~ бо́льшего để không phải nói nặng lời hơn; ~ новое слово đạt được thành tựu (thành tích) mới

сказаться *сов. см.* сказываться

сказитель *м.*, **~ница** *ж.* người kể chuyện cổ tích

сказк||а *ж.* 1. chuyện cổ (cổ tích, đời xưa), truyện cổ tích; (*для детей тж.*) (chuyện) đồng thoại; народные ~и chuyện cổ dân gian; рассказывать ~и kể chuyện cổ tích; как в ~е thần kỳ, kỳ diệu, kỳ lạ, giống như trong chuyện cổ tích; 2. *разг.* (*выдумка*) chuyện bịa đặt, chuyện phịa

сказочник *м.* người sáng tác chuyện cổ (cổ tích)

сказочн||ый *прил.* 1. (thuộc về) chuyện cổ, chuyện cổ tích; ~ сюжет đề tài chuyện cổ (cổ tích); 2. *перен.* (*невероятный*) thần kỳ, kỳ diệu, kỳ lạ, huyền ảo, huyền diệu, hoang đường; ~ое богатство cảnh giàu có kỳ lạ, rừng vàng biển bạc; ~ая красота sắc đẹp thần kỳ, nhan sắc tuyệt thế; đẹp chim sa cá lặn (*поэт.*); ~ая страна xứ sở thần kỳ (kỳ lạ, huyền ảo)

сказуемое *с.* (*скл. как прил.*) *грам.* vị ngữ

сказываться, сказаться 1. (на *П*) (*отражаться*) ảnh hưởng đến...; 2. (в *П*) (*проявляться*) thể hiện, biểu lộ, biểu hiện; 3. (*Т*) *разг.* (*называться*) tự giới thiệu, tự xưng, nói là; сказаться больным nói là bị ốm

скакалка *ж.* dây nhảy

скак||ать *несов.* 1. (*прыгать*) nhảy; (*от радости*) nhảy nhót, nhảy cẫng, nhẩy cà tửng; (*на одной ноге*) (nhảy) cò cò, lò cò; (*отскакивать*) nẩy (nảy, bắn, bật) lên; ~ через верёвочку nhảy dây; 2. (*верхом*) phi, phi ngựa; всадник ~ал во весь дух chàng kỵ sĩ phi ngựa như bay

скаков||ой *прил.* (để) phi; ~ круг vòng đua (phi); ~ая лошадь ngựa đua, ngựa phi

скакун *м.* ngựa phi nhanh, ngựa đua

скала *ж.* khối (tảng) đá, đá tảng; (*отвесная*) vách đá

скалистый *прил.* lởm chởm đá, nhiều đá tảng

скалить *несов.*: ~ зубы а) nhe răng; б) *разг.* (*ухмыляться*) cười nhăn nhở, cười gằn

ска́лка *ж.* (*для теста*) con lăn cán bột, trục cán (lăn)

скалола́з *м. спорт.* người trèo núi đá

ска́лывать, сколо́ть (*В*) 1. (*сбивать*) đập vỡ, phá lở, cạy (nạy)... đi; ~ лёд с тротуа́ра cạy (nạy) băng trên vỉa hè; 2. (*скреплять булавкой и т. п.*) cài, gài, ghim, găm, ghim (găm)... lại

скалькі́ровать *сов. см.* калькі́ровать

скальп *м.* scalp, da bóc ở vùng chẩm

ска́льпель *м.* dao mổ

скальпи́ровать *несов. и сов.* (*В*) scalp, bóc da vùng chẩm

скаля́р *м. мат.* lượng vô hướng

скаме́йка *ж. см.* скамья́

скамь||я́ *ж.* ghế dài, ghế băng, băng; (*в парке тж.*) ghế đá, ghế xi măng; ✧ со шко́льной ~и́ ngay từ khi thôi học; từ khi thôi mài đũng quần trên ghế nhà trường (*разг.*); попа́сть на ~ю́ подсуди́мых bị đưa ra trước vành móng ngựa, bị đưa ra toà, phải ngồi trên ghế bị cáo

сканво́рд *м.* (trò) chơi ô chữ

скандал́ *м.* 1. (vụ) scandal, xì căng đan, bê bối, tai tiếng, lôi thôi; 2. (*ссора, сцена*) (vụ, chuyện) om sòm, ầm ĩ, cãi cọ; устро́ить, поднять ~ sinh sự, gây sự, gây chuyện, sinh sự cãi nhau, gây chuyện om sòm (ầm ĩ), làm om lên (toáng lên)

скандали́ст *м.* kẻ hay sinh sự (hay gây chuyện)

скандáлить, наскандáлить sinh sự, gây sự, gây chuyện, sinh sự cãi nhau, gây chuyện om sòm

скандáлиться, оскандáлиться bị nhục (ô nhục, nhục nhã, xấu hổ, xấu mặt)

скандáльно *нареч.* (một cách) bê bối, tai tiếng, xấu xa, đê nhục

скандáльность *ж.* (tính chất) scandal, xì căng đan, bê bối, tai tiếng, xấu xa

скандáльн||ый *прил.* 1. bê bối, tai tiếng, xấu xa, đê nhục, ô nhục, lôi thôi; ~ое происше́ствие vụ scandal (xì căng đan), vụ tai tiếng (bê bối, đê nhục), chuyện xấu xa; 2. *разг.* thích gây gổ (gây sự), hay sinh sự (gây chuyện); ~ челове́к người hay sinh sự (thích gây gổ), tay cà khịa (ba gai)

скандина́в *м.*, **~ка** *ж.* người Scandinavia

скандина́вск||ий *прил.* (thuộc về) Scandinavia, Xcanđinavia; ~ие языки́ ngữ hệ (các ngôn ngữ) Scandinavia

сканди́ровать *несов.* 1. (*В*) đọc nhấn từng vần, ngâm thơ nhấn giọng; 2. (*громко произносить*) hô (reo) vang, reo hò

ска́нер *м.* scaner, scanơ, máy quét (chiếu quét)

сканиро́вание *с.* 1. (sự) scan, soi chiếu, chiếu quét; 2. (phương pháp) scan, soi chiếu, chiếu quét

сканиро́вать *несов.* scan, soi chiếu, chiếu quét

скань *ж.* (kỹ thuật) chạm lộng, đậu chỉ vàng, đậu chỉ bạc (*nghề kim hoàn*)

ска́пливать, скопи́ть (*В*) gom góp, góp nhặt, tích luỹ; (*деньги*) dành dụm, để dành, cóp nhặt, co cỏm, co cóp

ска́пливаться, ско́питься gom góp (tích luỹ, tập trung, tích, dồn, ứ) lại; (*о людях*) tập hợp (tụ tập, túm tụm, xúm, cụm) lại

скарб *м. разг.* đồ lề, dụng cụ, đồ đạc vặt vãnh, tài sản nhỏ mọn

ска́ред *м.*, **~а** *м. и ж. разг.* người keo kiệt (bủn xỉn); kẻ kiết xác, cứt sắt (*разг.*)

ска́редность *ж. разг.* (tính) keo kiệt, keo cú, bủn xỉn, keo bẩn

ска́редн||ый *прил. разг.* 1. keo kiệt, keo cú, keo kiết, bủn xỉn, keo bẩn, keo lận, bất ly tri thù, keo, đá; ~ челове́к người keo kiệt (bủn xỉn, keo cú); cứt sắt (*разг.*); 2. (*бедный, скудный*) nghèo nàn, sơ sài; обстано́вка в до́ме са́мая ~ая đồ đạc trong nhà hết sức sơ sài (nghèo nàn)

скарлати́на *ж. мед.* (bệnh) scarlatin, tinh hồng nhiệt, sốt phát ban

ска́рмливать, скорми́ть (*В*) cho... ăn; *сов.* cho... ăn hết; скорми́ть се́но скоту́ cho gia súc ăn hết cỏ khô

скат I *м.* 1. (*поверхность, спуск*) sườn dốc, dốc thoải, mặt dốc, mặt nghiêng; 2. (*приспособление*) con lăn, trục lăn, gỗ lăn

скат II *м.* (*колесо автомобиля*) bánh xe, bánh ôtô

скат III *м.* (*рыба*) cá đuối (*Pajidae*); крыла́тый ~ cá ó bò (*Miliobatis bovina*)

скатáть *сов. см.* ска́тывать I

ска́терть *ж.* khăn bàn (trải bàn, giải bàn); ✧ ~ю дорóга! đi đi thôi!, đi đi cho rồi!, xéo đi!, cút đi!

скати́ть *сов. см.* ска́тывать II

скати́ться *сов. см.* ска́тываться

ска́тывать I, скатáть (*В*) 1. (*сворачивать*) cuộn (cuốn, quấn)... lại; скатáть ковёр cuộn (cuốn, quấn) thảm lại; 2. (*округлять, слеплять*) vê, viên (lăn, cuộn, cuốn) tròn; скатáть снежóк cuộn tròn khối (tảng) tuyết

ска́тывать II, скати́ть (*В*) (*спускать вниз*) lăn... xuống, đẩy... lăn xuống

ска́тываться, скати́ться 1. lăn xuống; (*на санках и т. п.*) trượt xuống; (*на велосипеде, машине*) lao (phóng) xuống; 2. *перен.* trượt dài, tụt (tuột, rơi, lăn tuột) xuống, sa (rơi) vào

ска́ут *м.* hướng đạo sinh, scout

скаути́зм *м.* phong trào (tổ chức) hướng đạo

скаут-ма́стер *м.* huynh trưởng hướng đạo

скафа́ндр *м.* (bộ) áo lặn; (*космонавта*) (bộ) áo giáp, áo phi công, áo vũ trụ

скача́ть *сов. см.* ска́чивать

ска́чивать, скача́ть (*В*) *информ.* tải (chuyển, chuyển, nạp) xuống, lấy ra; скача́ть с Интерне́та lấy ra từ trên mạng

ска́чк||а *ж.* 1. (nước) phi; бе́шеная ~ phi nước đại; 2. *мн.*: ~и (*состязания*) (môn, cuộc) đua ngựa; ~и с препя́тствиями đua ngựa vượt rào chắn

скачкообра́зность *ж.* (tính) không đều, từng lúc, từng cơn; cóc nhảy (*разг.*)

скачкообра́зн||ый *прил.* không đều, từng lúc, từng cơn; cóc nhảy (*разг.*); ~ое разви́тие sự phát triển không đều (từng lúc, từng cơn, cóc nhảy)

скачо́к *м.* 1. (*прыжок*) (bước) nhảy, nhảy vọt; 2. (*резкое изменение*) (sự) đột biến, biến đổi đột ngột, biến chuyển bất ngờ; 3. *филос.* (sự) bột phát, bộc phát, nhảy vọt

ска́шивать I, скоси́ть (*В*) 1. (*траву*) cắt, phảng, phạng (*cỏ*); *перен.* cắt ngang, cắt (phảng, phạng) đứt; 2. *перен.* (*губить*) giết, diệt, giết chết

ска́шивать II, скоси́ть (*В*) 1. (*делать косым*) làm lệch (xiên, nghiêng); 2. (*повёртывать вбок*): скоси́ть рот méo (méo xệch) miệng; скоси́ть ше́ю ngoái (nghển, nghểnh, ngoẹo, nghẹo) cổ; скоси́ть глаза́ liếc (nghếch) mắt

СКВ *ж.* (свобо́дно конверти́руемая валю́та) tiền chuyển đổi tự do, ngoại tệ (*của phương Tây*)

сква́жин||а *ж.* 1. (*щель*) (cái) lỗ, khe; замо́чная ~ lỗ khoá; 2. (*буровая*) lỗ khoan, giếng khoan, giếng; буровáя ~ giếng (lỗ) khoan; нефтянáя ~ giếng dầu, giếng khoan dầu mỏ; 3. *физ., геол.* lỗ, lỗ hổng, lỗ nhỏ, tổ ong; ~ы в метáлле lỗ hổng (lỗ nhỏ) trong kim loại

сква́жистость *ж.* (sự, độ) rỗ, xốp, hổng, tổ ong

сква́жистый *прил. физ., геол.* rỗ, xốp, hổng, có nhiều lỗ hổng, tổ ong

сквер *м.* vườn hoa, vườn hoa nhỏ

сквéрно 1. *нареч.* (một cách) xấu, tồi, tệ, kém; ~ себя́ чу́вствовать khó ở, ươn mình, không được khoẻ, bị mệt; ~ поступа́ть по отноше́нию к кому́-л. xử tệ với ai; 2. *в знач. сказ. безл.* (*об ощущении*) lợm, tởm, gớm, ghê tởm, kinh tởm; 3. *в знач. сказ. безл.* (*о самочувствии, настроении*) khó chịu, khó ở; 4. *в знач. сказ. безл.* (*о погоде*) trời xấu, xấu trời

скверносло́вие *с.* tiếng tục (chửi, rủa, thô tục), chữ tục tĩu (tục tằn)

скверносло́вить *несов.* văng tục, nói tục

сквéрн||ый *прил.* xấu, tồi, tệ, kém, xấu xa, tồi tệ; (*гадкий*) kinh tởm, ghê tởm; (*непристойный, неприличный*) tục, tục tĩu, tục tằn, thô tục, khả ố; ~ за́пах mùi hôi (thối, khắm, tanh lợm); ~ая исто́рия chuyện xấu xa (tồi tệ); ~ые слова́ (những) tiếng thô tục, tiếng chửi tục, lời tục tĩu; ~ая пого́да trời xấu

сквозн||и́ть *несов.* 1. *безл.*: здесь ~и́т ở đây gió lùa; 2. (*просвечивать*) rọi (soi, chiếu) qua; 3. (*виднеться*) lộ (hiện) ra, lờ mờ nổi lên; *перен.* (*чувствоваться*) lộ ra, cảm thấy; в его слова́х ~и́ло недово́льство sự bất mãn lộ ra trong lời nói của hắn, qua lời nói của ông ta cảm thấy ổng không bằng lòng

сквозн||о́й *прил.* 1. xuyên (thấu) qua, xuyên thủng, xuyên suốt; ~о́е отве́рстие lỗ xuyên qua; ~а́я ра́на vết thương xuyên thủng (xuyên suốt); 2. (*без пересадок*) suốt; ~ по́езд tàu suốt; ~ рейс chuyến tàu suốt; 3. (*сплошной*) toàn bộ, suốt; ~ гра́фик рабо́ты в цеху́ tiến độ toàn bộ công việc trong phân xưởng; 4. (*неплотный, редкий*) thưa, sưa; ~а́я ткань vải thưa; ✧ ~ ве́тер gió lùa, gió lò

сквозня́к *м.* gió lùa, gió lò; сиде́ть на ~é ngồi ở chỗ gió lùa

сквозь *предлог* (*В*) qua, xuyên (thấu) qua; ~ тума́н qua màn sương mù; пробира́ться ~ толпу́ lách (đi xuyên) qua đám đông; ✧ говори́ть, цеди́ть ~ зубы а) (*невнятно*) nói lúng búng (lí nhí), lúng búng (lí nhí) trong miệng; б) (*с презрением*) nói qua kẽ răng, ngạo nghễ nói, nói ngạo mạn

скворе́ц *м.* (chim) sáo, sáo đá, sáo xanh (*Sturnus vulgaris*)

скворе́чник *м.* bộng sáo, hộp chim làm tổ, ổ chim nhân tạo

скейт *м. см.* скейтбо́рд

скейтбо́рд *м.* skateboard, ván trượt dốc (*có bánh lăn*)

скейтбо́рдинг *м. спорт.* (môn) ván trượt dốc

скейтборди́ст *м.*, **~ка** *ж. см.* ске́йтер

ске́йтер *м.* người chơi ván trượt dốc

скеле́т *м.* 1. bộ xương, cốt; 2. (*каркас*) khung cốt, bộ khung, bộ cốt, bộ sườn; 3. *перен.* (*схема*) sườn, đề cương, dàn bài

ске́псис *м. см.* скептици́зм 1

ске́птик *м.* 1. người hoài nghi (đa nghi); 2. *филос.* người theo chủ nghĩa hoài nghi

скептици́зм *м.* 1. (tính, thái độ) hoài nghi, đa nghi, nghi ngờ; 2. *филос.* chủ nghĩa hoài nghi, hoài nghi luận

скепти́ческий *прил.* 1. hoài nghi, đa nghi, cả nghi, hay nghi ngờ; 2. *филос.* (thuộc về) chủ nghĩa hoài nghi, hoài nghi chủ nghĩa

ске́рцо *с. нескл. муз.* khúc scherzo (skeczo, khoái hoạt)

ске́тинг-ринг *м.* bãi trượt patin (patanh)

ски́дк||а *ж.* 1. (*уменьшение суммы*) (sự) hạ giá, giảm giá; продава́ть что́-л. со ~ой bán hạ giá cái gì; прода́жа това́ров со ~ой на 20 проце́нтов bán hạ giá hàng 20 phần trăm; 2. (на *В*) (*уступка, послабление*) (sự) châm chước, hạ thấp yêu cầu, giảm mức yêu cầu; де́лать ~у на что́-л. châm chước (hạ thấp yêu cầu, giảm mức yêu cầu) vì cái gì

ски́дывать, ски́нуть (*В*) 1. ném (vứt, quẳng, quăng, hất)... xuống; *перен.* (*свергать*) vứt bỏ, lật (đánh) đổ, lật (quật) nhào, hạ bệ, hạ; 2. *разг.* (*снимать*) cất, tháo, cởi, tung, tháo bỏ; (*лишаться чего-л.*) rụng, trút, lột; *перен.* vứt bỏ; ски́нуть ша́пку cất mũ, ngã mũ; 3. *разг.* (*уменьшать*) hạ, giảm, hạ... xuống, hạ (giảm) bớt; 4. *разг.* (*сбавлять в цене*) hạ (giảm) giá

ски́нуть *сов. см.* ски́дывать

скинхе́д *м.* người đầu trọc

ски́петр *м.* quyền trượng, vương trượng

скипида́р *м.* dầu thông, dầu nhựa thông, tùng hương du

скирд *м.*, **~а́** *ж.* đụn, đống

скирдова́ть, заскирдова́ть (*В*) đánh đụn (đống), chất đống

скиса́ть, ски́снуть 1. chua ra, hoá (trở thành) chua; 2. *перен. разг.* mất hứng, cụt hứng, nản chí, rầu rĩ, ủ rũ buồn, đâm ra uể oải

ски́снуть *сов. см.* скиса́ть

скита́лец *м.* người phiêu bạt (lang bạt, phiêu lãng), khách lãng du

скита́ние *с.* (sự) phiêu bạt, lang bạt, tha phương, phiêu lãng

скита́ться *несов.* phiêu bạt, lang bạt, tha phương, phiêu lãng, bôn ba, lang bạt kỳ hồ

скиф I *м. спорт.* skeef, thuyền thoi

скиф II *м. ист.* người dân Skif

ски́фский *прил.* (thuộc về) dân Skif

склад I 1. (*запас чего-л.*) kho; ~ ору́жия kho vũ khí; 2. (*помещение*) nhà kho, kho (bãi) chứa, kho bãi; лесно́й ~ bãi chứa gỗ

склад II *м.* (*сложение, строение*) cấu tạo; (*свойство*) tư chất, tính chất, đặc tính; (*установившийся порядок*) nếp, lối, lề lối, nền nếp, nề nếp; ~ жизни nếp (lối) sống; ~ ума́ nếp nghĩ, kiểu tư duy; лю́ди осо́бого ~а những người có tư chất đặc biệt; ✧ ни ~у ни ла́ду ≅ râu ông nọ cắm cằm bà kia; chẳng ăn nhập gì với nhau cả

скла́дк||а *ж.* 1. nếp, pli, nếp gấp, lằn xếp, nếp xếp; в ~у có nếp, xếp nếp, xếp pli; ю́бка в ~у váy xếp pli (xếp nếp); 2. (*морщина*) nếp (vết) nhăn; 3. *геол.* nếp uốn

скла́дно *нареч.* 1. (một cách) mạch lạc, gãy gọn, khúc chiết, chặt chẽ; 2. *разг.* (*удачно*) (một cách) tốt đẹp, may mắn, tốt

складн||о́й *прил.* (có thể) xếp, gấp được, gập được; ~ нож dao xếp; ~ стул ghế xếp; ~а́я крова́ть giường xếp; ~ метр thước gấp (gập)

скла́дный *прил.* 1. *разг.* (*стройный*) cân đối; 2. (*о речи, рассказе*) mạch lạc, gãy gọn, khúc chiết, kết cấu chặt chẽ; (*плавный*) nhịp nhàng, uyển chuyển

скла́дочн||ый *прил.*: ~ое ме́сто buồng kho

складско́й *прил.* (thuộc về) kho, kho chứa

скла́дчин||а *ж.* (sự) chung tiền, góp tiền, đánh đụng, chung vốn, đụng; устро́ить ~у chung tiền, đánh đụng, chung vốn; купи́ть что́-л. в ~у chung tiền (góp tiền) mua cái gì, đánh đụng một cái gì

склад||ы́ *мн. уст.* vần; чита́ть по ~а́м đánh vần

скла́дывать I, сложи́ть (*В*) 1. (*в одно место*) xếp, chất, sắp xếp, chất đống, xếp (dồn)... lại; сложи́ть се́но в ко́пны đánh đống cỏ khô; сложи́ть чемода́н xếp vali; 2. *мат.* cộng; сложи́ть два с пятью́ cộng hai với năm; 3. (*из частей*) lắp, ráp, lắp ráp,

gá lắp; 4. (*путём кладки*) xây; сложи́ть печь xây bếp lò (lò sưởi); 5. (*сгибать*) xếp, gập, gấp, xếp (gập, gấp)... lại; ~ что́-л. вдво́е, попола́м gập (gấp, xếp) đôi cái gì; сложи́ть газе́ту xếp (gấp, gập) tờ báo lại; сложи́ть стул xếp cái ghế lại; сложи́ть ру́ки на груди́ vòng (khoanh) tay, đặt tay lên (chéo tay trên) ngực; 6. (*сочинять*) làm, soạn, sáng tác; сложи́ть пе́сню làm bài hát, soạn bài ca; ✧ сложи́ть го́лову a) chết, hy sinh, bỏ mình, hiến thân; б) (*с оттенком презрения*) bỏ xác, bỏ mạng, phơi thây; сложи́ть ору́жие hạ vũ khí, bỏ (hạ) súng, đầu hàng

скла́дываться, сложи́ться 1. hình thành, thành hình; (*организоваться*) (được) thành lập; (*составляться*) hợp thành; у него́ ещё не сложи́лся хара́ктер tư chất nó chưa được hình thành hẳn hoi; гу́бы его́ сложи́лись в улы́бку anh ta nhoẻn miệng mỉm cười, trên môi chàng nở một nụ cười; 2. (*о делах и т. п.*) biến chuyển, chuyển biến, tiến triển, trở nên; обстоя́тельства сложи́лись неблагоприя́тно tình hình chuyển biến bất lợi (trở nên không thuận lợi); 3. *разг.* (*устраивать складчину*) chung tiền, chung vốn, góp tiền, đánh đụng

скле́ивать, скле́ить (*В*) dán, gắn, dán (gắn)... lại

скле́иваться, скле́иться 1. (bị) dán lại, gắn lại, dính lại; 2. *перен. разг.* (*налаживаться*) (được) dàn xếp, thu xếp; (*восстанавливаться*) hàn gắn lại

скле́ить(ся) *сов. см.* скле́ивать(ся)

скле́йка *ж.* (sự) dán, gắn

склеп *м.* hầm mộ

склепа́ть *сов. см.* склёпывать

склёпка *ж.* 1. (*действие*) (sự) tán rive, tán đinh, đính lại; 2. (*место*) (chỗ, đường) đính lại, liên kết

склёпывать, склепа́ть (*В*) tán rive, tán đinh, đính... lại, liên kết

скле́ра *ж. анат.* củng mạc

склеро́з *м. мед.* (sự, chứng) xơ cứng, scleroz

склеро́ма *ж. мед.* u cứng trong, scleroma

склеро́тина *ж. см.* скле́ра

скликáть *сов.* (*В*) *разг.* gọi, gọi đến; ~ кур gọi gà

скло́ка *ж.* (sự, vụ) hiềm khích, học hặc, cãi cọ, xích mích, xâu xé, đấu đá

склон *м.* sườn, triền, dốc; ~ горы́ triền (sườn) núi; ✧ на ~е лет lúc xế bóng, lúc già cả, lúc về già, khi già nua tuổi tác, khi tóc bạc da mồi

склоне́ние *с.* 1. *грам.* (sự) biến cách; 2. *физ.* độ thiên (lệch, xích vị)

склони́ть *сов. см.* склоня́ть 1, 2

склони́ться *сов. см.* склоня́ться 1–4

скло́нность *ж.* 1. (*одарённость*) khiếu, năng khiếu, khuynh hướng; ~ к му́зыке khiếu về nhạc, năng khiếu về âm nhạc; 2. (*предрасположенность к чему-л.*) tạng, thiên hướng, tố bẩm, tố tính; у него́ ~ к ожире́нию anh ta có tạng béo, anh ấy có tố bẩm phát phì; 3. (*пристрастие*) (sự, lòng) ham muốn, ham thích, ham mê, đam mê; (*к выпивке, курению и т. п.*) (sự) nghiện, ghiền, nghiện ngập; (*симпатия*) (sự) thiên vị, cảm tình, cảm tình riêng

скло́н||ный *прил.* 1. (*имеющий склонность*) có khiếu (năng khiếu, khuynh hướng), thiên về, thích; ~ к нау́кам có khiếu về khoa học; 2. (*предрасположенный к чему-л.*) có tạng (tố bẩm, tố tính); ~ к диабе́ту có tạng (tố bẩm) tiểu đường; 3. (*имеющий намерение*) muốn, định, hướng (nghiêng) về, có ý (ý muốn, ý định); я ~ен приня́ть ва́ше предложе́ние tôi có ý nhận lời đề nghị của ông; я ~ен ду́мать и́наче tôi thì nghĩ khác hẳn

склоня́емый *прил. грам.* (có thể) biến cách được

склоня́ть, склони́ть 1. (*В*) (*наклонять*) làm xiêu (nghiêng, lệch, thiên), chúc (nghiêng)... xuống; ~ знамёна chúc cờ xuống; 2. (*В к Д*, на *В*, + *инф.*) (*уговаривать*) khuyên dỗ, khuyến dụ, khuyên bảo, dỗ dành; (*к чему-л. плохому*) dụ dỗ, quyến rũ, quyến dỗ, xúi giục, xúi; ~ кого́-л. на свою́ сто́рону lôi kéo (dỗ dành, quyến rũ, khuyến dụ) ai về phía mình; 3. *тк. несов.* (*В*) *грам.* biến cách; ✧ ~ го́лову пе́ред ке́м-л. а) (*в знак почтения*) vái chào ai, bái phục ai; б) (*подчиняться*) chịu thua (khuất phục) ai

склон||я́ться, склони́ться 1. (*наклоняться*) cúi (xiêu, nghiêng, chúc) xuống, lệch đi, thiên lệch; 2. (пе́ред *Т*) *перен.* chịu khuất phục, cam (đành) chịu, cam; склони́ться пе́ред судьбо́й cam (đành) phận; 3. (к *Д*) (*принимать, признавать что-л.*) ngả (nghe) theo, đồng ý, công nhận, thừa nhận; я ~я́юсь к мне́нию, мы́сли tôi ngả theo (công nhận, thừa nhận) ý kiến; 4. (*о солнце*) chếch, ngã, chênh chếch; 5. *тк. несов. грам.* (được) biến cách

скло́чник *м. разг.* kẻ hay sinh sự (gây hiềm khích, gây xích mích)

скло́чничать *несов. разг.* sinh sự, gây hiềm khích, gây xích mích, đâm bị thóc chọc bị gạo

скло́чный *прил. разг.* gai ngạnh, ba gai, hay sinh sự

скля́нка *ж.* ve, lọ, chai con

скоба́ *ж.* 1. móc, móc sắt; *тех.* kẹp, má kẹp, đinh đĩa, đinh chữ U; (*ручка*) quai, nắm sắt; 2. (*проволочная*) vòng quai, cữ cặp, dây quai, dây vòng; 3. (*на каблуке*) (cái, con) cá

ско́бель *м. тех.* dao bóc vỏ

ско́бк||а *ж.* (dấu) ngoặc, ngoặc đơn; кру́глая ~ dấu ngoặc tròn; квадра́тная ~ dấu móc (móc vuông), dấu ngoặc vuông; фигу́рная ~ dấu ôm (ngoặc ôm, ngoặc nhọn, quát hợp); откры́ть ~и mở ngoặc; в ~ах a) trong ngoặc; б) *перен.* nói thêm, nói thêm trong ngoặc; поста́вить, заключи́ть сло́во в ~и đặt một từ trong ngoặc; вы́нести за ~и о́бщий мно́житель đặt vào nhân số chung các số trong ngoặc; ✧ заме́тим в ~ах nhân thể nói thêm, xin nhận xét thêm, xin nói thêm trong ngoặc

скобли́ть *несов.* (*В*) cạo, nạo

скобян||о́й *прил.*: ~ы́е това́ры hàng sắt vụn

ско́ванность *ж.* (sự, vẻ) khó khăn, gò bó, không tự nhiên, ngượng ngập

ско́ванный *прил.* khó khăn, gò bó, không tự nhiên, ngượng ngập; sượng (*разг.*)

сковáть *сов. см.* ско́вывать

сковорода́ *ж.*, **сковоро́дка** *ж. разг.* chảo, xanh

ско́вывать, сковáть (*В*) 1. (*путем ковки*) rèn nối; 2. (*надевать кандалы, оковы*) cùm, gông, xích, cùm... lại; 3. *перен.* làm tê liệt (gò bó); страх сковáл его́ движе́ния nỗi kinh hoàng làm tê liệt cử động của nó (làm nó không nhúc nhích được, làm nó đứng đực người ra); ~ инициати́ву kìm hãm sáng kiến, bóp nghẹt tinh thần sáng tạo;

4. *воен.* kìm hãm, kìm chân, làm tê liệt, làm... bị tê liệt; ~ проти́вника kìm hãm (kìm chân, giam chân) quân địch, làm tê liệt kẻ thù, làm quân địch bị tê liệt; 5. *перен.* (*покрывать льдом*) phủ băng, đóng băng, làm... đông cứng lại; моро́з сковáл ре́ку băng giá làm dòng sông đông cứng lại

скола́чивать, сколоти́ть (*В*) 1. đóng (đóng đinh)... lại; 2. *перен. разг.* (*создавать, организовать*) ghép... lại, dựng nên, tổ chức, thành lập

ско́лка *ж.* (sự) đập vỡ, phá lở, cạy, nạy

ско́л||ок *м.* 1. mảnh vỡ, mảnh; ~ янтаря́ mảnh (mảnh vỡ) hổ phách; 2. *перен.* bản sao, phiên bản, bản cóp nhặt (sao cóp); ~ки чужи́х мы́слей những phiên bản (bản cóp nhặt, bản sao cóp) ý kiến của người khác

сколопе́ндра *ж. зоол.* (con) rết, rít (*Scolopendra cingulata*)

сколоти́ть *сов. см.* скола́чивать

сколо́ть *сов. см.* ска́лывать

скольже́ние *с.* (sự, độ) trượt

скользи́ть, скользну́ть 1. trượt (*тж. не иметь устойчивости*); 2. *перен.* (*плавно двигаться*) lướt, lướt nhẹ; 3. *перен.* (*о взгляде и т. п.*) lướt (thoáng) qua, không chú ý; (*об улыбке*) thoáng hiện

ско́льзк||ий *прил.* 1. trơn, trơn nhẫy, trơn tuột, nhẫy nhụa, trơn như mỡ, dễ trượt; ~ лёд mặt băng trơn (trơn nhẫy); но́ги разъезжа́лись в ~ой грязи́ đôi chân trơn trượt trong bùn nhẫy nhụa; 2. *перен.* nguy hiểm, hiểm hóc; вступа́ть на ~ путь bước vào con đường nguy hiểm (hiểm hóc); 3. *перен.* (*чреватый опасностью*) nguy hiểm, hiểm nghèo, hóc búa, hắc búa; (*двусмысленный*) có ẩn ý; ~ челове́к con người nham hiểm (nanh nọc, giảo hoạt, gian hoạt, thâm hiểm, hiểm sâu); ~ая те́ма đề tài hóc búa

ско́льзко *в знач. сказ. безл.* trơn, trơn nhẫy, trơn như mỡ, dễ trượt. dễ ngã; сего́дня ~ hôm nay đường trơn nhẫy (trơn lắm, dễ ngã lắm)

скольз||ну́ть *сов.* 1. *см.* скользи́ть; 2. (по *Д*) (*слегка задеть — о пуле и т. п.*) sướt (xớt) qua; пуля ~ула по руке́ viên đạn sướt qua tay; 3. (*быстро, незаметно пройти*) lướt (vụt, vút, phớt) qua

скольз||я́щ||ий *прил.* 1. trơn; ~ по́ршень piston (pittông) trơn; 2. (*плавный*) lướt nhẹ; ~ие шаги́ những bước chân lướt nhẹ; 3.: ~ взгляд cái nhìn lướt qua (hờ hững, không chú ý); 4. (*меняющийся*) di động; ~ гра́фик tiến độ di động; ~ие тари́фы giá cước di động

ско́лько 1. *мест. и нареч.* (*какое количество?*) bao nhiêu, mấy; ~ ему́ лет? a) ông ấy mấy tuổi?; б) (*о ребёнке*) nó lên mấy?; ~ э́то сто́ит? cái đó giá bao nhiêu?; ~ раз? mấy lần?, bao nhiêu bận?; ~ вре́мени? mấy giờ rồi?; 2. *мест. и нареч.* (*как много!*) bao nhiêu, nhiều biết bao, nhiều biết mấy; ~ раз я вам говори́л! đã bao nhiêu lần tôi từng nói với anh rồi!, tôi đã từng nói với anh biết bao nhiêu bận rồi!; 3. *нареч.* (*в какой мере, насколько*) trong chừng mực, trong mức độ; ~ я зна́ю trong chừng mực (trong mức độ) mà tôi biết; ~ возмо́жно trong chừng mực (trong mức độ) có thể được; ✧ ~ ни... dù (dầu)... bao nhiêu đi nữa..., mặc dù (mặc dầu)... thế nào đi nữa...; не сто́лько..., ~ không hẳn chỉ là... mà chủ yếu là..., không hẳn là... mà đúng hơn là..., là do... nhiều hơn do...; он не сто́лько уста́л, ~ го́лоден nó không hẳn chỉ là mệt mà chủ yếu là đói; он получи́л сто́лько, ско́лько и проси́л anh ta đòi bao nhiêu thì được lĩnh bấy nhiêu; ~ уго́дно а) (*сколько хотите*) muốn bao nhiêu cũng được, muốn mấy cũng có, tha hồ, thả cửa, mặc sức; б) (*вполне достаточно*) vô khối, vô số, rất nhiều, vô thiên lủng, thôi thì đủ thứ, cơ man nào mà kể; ~ лет, ~ зим! lâu lắm rồi ta mới lại gặp nhau!

ско́лько-нибудь 1. *мест. и нареч.* (*некоторое количество*) đôi chút, chút ít, một chút, bất luận bao nhiêu; не бу́дет ли у вас ~ ме́лочи? anh có chút ít tiền lẻ nào không?; 2. *нареч.* (*в той или иной мере*) ít nhiều, phần nào

ско́лько-то *мест. и нареч.* chừng nào đó, chừng nào

ско́ль-нибудь *см.* ско́лько-нибудь

скомбини́ровать *сов. см.* комбини́ровать

ско́мканный *прил.* nhàu, nhàu nát

ско́мкать *сов. см.* ко́мкать

скоморо́х *м.* hề

скомороше́ство *с.* 1. nghề làm hề; 2. *разг.* trò hề

скомпили́ровать *сов. см.* компили́ровать

скомпонова́ть *сов. см.* компонова́ть

скомпромети́рованный *прил.* bị mất uy tín, bị tổn hại thanh danh, bị bôi nhọ

скомпромети́ровать *сов. см.* компромети́ровать

сконстру́ировать *сов. см.* конструи́ровать

сконфу́женно *нареч.* (có vẻ) ngượng, ngượng nghịu, ngượng ngùng, thẹn thùng

сконфу́женный *прил.* ngượng, ngượng nghịu, ngượng ngùng, thẹn thùng, sượng sùng, mắc cỡ, thèn thẹn

сконфу́зить(ся) *сов. см.* конфу́зить(ся)

сконцентри́ровать(ся) *сов. см.* концентри́ровать(ся)

скончáться *сов.* tạ thế, qua đời, từ trần, mệnh chung, thọ chung, mất; (*о короле тж.*) băng hà, thăng hà, băng; (*о монахе и т. п. тж.*) tịch, viên tịch, quy tiên

скоп||ец *м.* người bị hoạn; ~цы *мн.* giáo phái hoạn thiến (*ở Nga cuối thế kỷ 18*)

скопидо́м *м. разг.* kẻ bủn xỉn (hà tiện); cứt sắt, dân rán sành ra mỡ (*разг.*)

скопидо́мничать *несов. разг.* sống bủn xỉn, ăn tiêu hà tiện; rán sành ra mỡ (*разг.*)

скопидо́мный *прил. разг.* bủn xỉn, hà tiện

скопидо́мство *с. разг.* (thói, tính) bủn xỉn, hà tiện

скопи́ровать *сов. см.* копи́ровать

скопи́ть(ся) *сов. см.* ска́пливать(ся)

скопи́ще *с. см.* скопле́ние

скопле́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) tích lại, tụ lại, dồn lại, ứ lại, tích luỹ, tích tụ, tập trung; 2. (*большое количество*) (sự) tập trung đông đảo, tụ tập đông đúc, tập hợp rất đông; ~ наро́да đám đông, dân chúng tụ tập (tập hợp) đông đảo

ско́пом *нареч.* mọi người cùng nhau, cả bọn, cả lũ; гуля́ть ~ cả bọn cùng đi chơi

скорбе́ть *несов.* (о *П*) đau buồn, đau xót, đau thương, đau đớn, thương xót; ~ о чьей-л. сме́рти đau buồn vì (khóc thương) cái chết của ai

ско́рбно *нареч.* (một cách) đau buồn, đau xót, đau đớn

ско́рбный *прил.* đau buồn, đau xót, đau đớn, đau thương, não nùng

скорбу́т *м. мед.* bệnh scorbut

скорбь *ж.* (nỗi) đau buồn, đau xót, đau đớn, đau thương

скоре́е, скоре́й 1. (*сравнит ст. прил.* ско́рый *и нареч.* ско́ро) nhanh (mau) hơn; ~! nhanh lên nào!, mau lên!; как мо́жно ~ sao cho thật nhanh, càng nhanh càng tốt; 2. *нареч.* (*вернее, точнее*) đúng hơn, nói đúng hơn; 3. *нареч.* (*охотнее*) thà, chẳng thà, tốt hơn là; ~ умрём, чем сдади́мся thà (chẳng thà) chết còn hơn đầu hàng; 4. *нареч.* (*больше*) nhiều hơn, hơn; он ~ высо́кого ро́ста nói đúng ra là tầm vóc nó cao; он ~ похо́ж на отца́ nói đúng ra là nó giống bố; он ~ похо́ж на отца́, чем на мать nó giống bố hơn là giống mẹ; ✧ ~ всего́ chắc là

скорлуп||а́ *ж.* vỏ; ~ оре́ха vỏ hồ đào, vỏ quả hạch; яи́чная ~ vỏ trứng; ✧

уйти́, замкну́ться в свою́ ~ý thu mình trong tháp ngà, khép kín lòng mình, thu mình vào vỏ ốc

скорми́ть *сов. см.* скáрмливать

скорня́к *м.* (*по выделке мехов*) thợ thuộc bộ lông; (*по шитью меховых изделий*) thợ may đồ lông

ско́ро 1. *нареч.* (*быстро*) (một cách) nhanh, chóng, gấp, nhanh chóng; 2. *нареч.* (*вскоре*) sắp; я ~ приду́ tôi sắp đến; не ~ còn lâu; còn xơi, còn khuya, còn mệt (*разг.*); он не ~ вернётся anh ấy còn lâu mới về, còn lâu nó mới về; 3. *в знач. сказ.* chẳng bao lâu nữa, sắp đến, chẳng mấy nỗi; ~ ночь đêm đến gần, sắp đến đêm rồi; ~ весна́ mùa xuân sắp đến, chẳng bao lâu nữa thì xuân sang

скорова́рка *ж.* nồi áp suất; nồi hầm (*разг.*)

скороговóрка *ж.* 1. (*торопливая речь*) (cách) nói nhanh, nói liến, nói liến thoắng; 2. (*фраза*) câu nói liến (nói nhanh)

скороговóркой *нареч.*: говори́ть ~ nói liến (nhanh, liên liến, liến thoắng)

скоро́мное *с.* đồ mặn, thức ăn mặn

скоро́мн||ый *прил.*: ~ая пи́ща đồ mặn, thức ăn mặn; ~ день *рел.* ngày ăn mặn

скороморози́льный *прил.* đông lạnh nhanh

скоропали́тельно *нареч.* (một cách) vội vã, hấp tấp, vội vàng, nóng vội

скоропали́тельность *ж.* (sự, tính chất) vội vã, hấp tấp, vội vàng, nóng vội

скоропали́тельный *прил.* vội vã, hấp tấp, vội vàng, nóng vội, không chín chắn

скоропеча́тание (sự, phương pháp) đánh máy nhanh

скоропеча́тный *прил.* in nhanh; ~ стано́к máy in nhanh

ско́ропись *ж.* (cách, chữ) viết tháu, viết thảo, viết nhanh; chữ tốc ký

скоропо́ртящ||ийся *прил.* chóng hỏng; ~иеся проду́кты thực phẩm chóng hỏng

скоропости́жно *нареч.* (một cách) đột ngột, bất thình lình; ~ умере́ть chết đột ngột (bất thình lình)

скоропости́жн||ый *прил.* đột ngột, bất thình lình; ~ая смерть chết đột ngột (bất thình lình)

скоропреходя́щий *прил.* phù du, qua nhanh, chóng tàn, ngắn ngủi

скороспе́л||ый *прил.* 1. chóng chín, sớm; ~ые я́блоки những quả táo chóng chín; ~ рис lúa sớm; 2. *перен. разг.* (*поспешный*) nóng vội, hấp tấp, vội vàng, không chắc chắn, bồng bột, non; ~ое реше́ние quyết định hấp tấp (nóng vội, vội vàng, không chín chắn)

скоростемéр *ж.* tốc độ (vận tốc) kế

скоростни́к *м.* 1. thợ làm nhanh (làm theo phương pháp tốc hiệu); сталева́р ~ thợ đúc thép nhanh (đúc thép theo phương pháp tốc hiệu); 2. *разг.* (*спортсмен*) vận động viên chạy tốc độ; конькобе́жец-~ vận động viên trượt băng tốc độ

скоростн||о́й *прил.* cao tốc, rất nhanh, có tốc độ lớn (vận tốc cao), tốc hiệu, nhanh; ~ самолёт máy bay cao tốc (vận tốc cao); ~а́я магистра́ль đường cao tốc; ~ бег *спорт.* (môn) chạy tốc độ; ~а́я пла́вка nấu luyện tốc hiệu; ~ы́е ме́тоды строи́тельства phương pháp xây dựng nhanh

ско́рост||ь *ж.* tốc độ, vận tốc, tốc lực, độ nhanh; (*течения, потока и т. п.*) lưu tốc; большáя ~ tốc độ (vận tốc) lớn; со ~ью сто киломе́тров в час với tốc độ (vận tốc) một trăm kilomet/giờ; развива́ть ~ tăng tốc độ, gia tốc, tăng tốc; ~ ре́зания tốc độ cắt; ~ хо́да tốc độ đi, vận tốc chạy; ~ подъёма *ав.* tốc độ lên cao; отпра́вить груз ма́лой ~ью *ж.-д.* gửi hàng theo lối tiểu tốc; груз идёт большо́й ~ью *ж.-д.* hàng chuyển theo lối đại tốc; ✧ на всех ~я́х mở hết tốc lực, rất nhanh

скоросшива́тель *м.* cặp giấy

скорота́ть *сов. см.* коротáть

скоротéчность *ж.* (sự, tính chất) chóng tàn, qua nhanh, phù du

скоротéчн||ый *прил.* 1. chóng tàn, qua nhanh, phù du, chóng qua, ngắn ngủi; ~ая мо́лодость tuổi thanh xuân chóng tàn (qua nhanh, chóng qua); 2. (*о болезни*) tấu mã; ~ая чахо́тка bệnh lao tấu mã

скорохо́д *м.* 1. *м. ист.* phu trạm, đầy tớ chạy theo xe; 2. *разг.* người đi nhanh; 3. *спорт.* vận động viên chạy tốc độ (*kể cả môn trượt băng, trượt tuyết, v.v...*); ✧ сапоги́-~ы hài vạn dặm

скорпио́н *м.* bọ cạp, bò cạp (*Buthus epeus*); ✧ созве́здие Скорпио́на chòm sao Hổ cáp (Thiên ất, Thần nông) (*Scorpio*)

ско́рчить *сов. см.* ко́рчить 1

ско́рчиться *сов. см.* ко́рчиться

ско́р||ый *прил.* 1. (*быстрый*) nhanh, chóng, gấp, vội, nhanh chóng, cấp tốc; ~ по́езд xe lửa (tàu) tốc hành, tàu nhanh; ~ шаг bước nhanh (gấp, vội); 2. (*близкий по времени*) sắp đến, sắp tới; в ~ом времени trong thời gian sắp tới (sắp đến), nay mai; до ~ого свида́ния! tạm biệt!; 3. *в знач. сущ. ж.*: ~ая *разг. см.* ско́рая по́мощь; ✧ ~ая помощь а) (*организация*) (ngành) cấp cứu; б) (*автомобиль*) xe (ôtô) cấp cứu, xe cứu thương; на ~ую ру́ку nhanh, vội, qua loa, qua quít, nhuế nhoá, đại khái; пое́сть на ~ую ру́ку ăn qua quít (qua loa)

скос *м.* 1. (*скошенная сторона*) mặt dốc, mặt nghiêng; боково́й ~, ~ кро́мки mặt nghiêng cạnh; 2. (*скат, склон*) sườn, triền, dốc; ~ речно́го бе́рега triền sông; поло́гий ~ dốc (sườn) thoải; круто́й ~ sườn dốc đứng

скоси́ть I, II *сов. см.* коси́ть I, II *и* ска́шивать I, II

скости́ть *сов.* (*В*) *разг.* bớt, giảm bớt, trừ bớt

скот *м.* 1. *собир.* gia súc, súc vật; племенно́й ~ súc vật làm giống; кру́пный рога́тый ~ đại gia súc có sừng, trâu bò; 2. *разг., бран.* (*о подлом человеке*) đồ súc sinh (thú vật, thô tục, đểu cáng)

скоти́на *ж.* 1. *собир. разг.* gia súc, súc vật; (*об отдельном животном*) (con) vật; 2. *разг., бран. см.* скот 2

ско́тни||к *м.*, **~ца** *ж.* người chăn nuôi gia súc

скотн||ый *прил.*: ~ двор (khu) trại gia súc, trại chăn nuôi, trại trâu bò

скотобо́ец *м.* đồ tể, người mổ thịt

скотобо́йня *ж.* lò sát sinh, lò mổ

скотово́д *м.* chuyên viên chăn nuôi trâu bò

скотово́дство *с.* (ngành, môn) chăn nuôi trâu bò

скотово́дческий *прил.* (thuộc về) chăn nuôi trâu bò

скотокра́дство *с.* (sự, nghề, nạn) ăn trộm gia súc

ското́ма *ж. мед.* ám điểm

скотомоги́льник *м.* nơi chôn xác gia súc

ско́тский *прил.* 1. thú tính, thú vật; 2. (*грубый*) thô bỉ, thô tục, thô bạo, cục súc; (*низкий, подлый*) đê tiện, đê hạ, đểu cáng; ~ посту́пок hành vi thú vật (đểu cáng)

ско́тство *с.* 1. thú tính; 2. *разг.* (*грубость, бескультурье*) (tính, sự, điều) thô bỉ, thô tục, thô bạo, cục súc; (*низость, подлость*) (tính, sự, điều) đê tiện, đê hạ, đểu cáng

скра́дывать *несов.* (*В*) (*шум и т. п.*) làm bớt, giảm bớt, giảm nhẹ; (*скрывать*) che bớt, che khuất, che giấu, che lấp

скра́дываться *несов.* (*о шуме и т. п.*) giảm bớt, giảm nhẹ, bớt (giảm) đi;

(*становиться незаметным*) được che khuất (che giấu)

скрап *м. тех.* rẻo vụn, thép vụn, kim loại tạp

скра́сить *сов. см.* скра́шивать

скра́шивать, скра́сить (*В*) tô điểm, che lấp, làm... dễ coi hơn; (*жизнь и т. п.*) giảm bớt, giảm nhẹ; ~ недоста́тки che lấp những khuyết tật, che giấu khuyết điểm

скребни́ца *ж.* bàn cọ, bàn chải sắt

скребо́к *м.* (cái, tấm) cào, cạo, nạo; ~ для сне́га cái cào (cạo) tuyết; ~ для очи́стки о́буви tấm sắt chùi giày, tấm chùi giày

скре́жет *м.* (tiếng) ken két, cút kít, cót két, cọt kẹt, trèo trẹo; ✧ ~ зубо́вный tiếng nghiến răng ken két, giận điên người, căm giận điên cuồng

скрежета́ть *несов.* (kêu) ken két, cút kít, cót két, cọt kẹt, trèo trẹo; (*Т*) làm.... kêu ken két (cút kít, cót két, cọt kẹt, trèo trẹo); ~ зуба́ми nghiến răng ken két (trèo trẹo)

скре́пер *м. тех.* máy cạp (đào, cào, xúc) đất

скрепи́ть *сов. см.* скрепля́ть

скре́пка *ж.* (cái) kẹp, cặp

скрепля́ть, скрепи́ть (*В*) 1. gắn (đính, kẹp, cặp) chặt; (*болтами*) bắt (vít) chặt; 2. *перен.* siết (thắt) chặt, củng cố, cố kết; ~ у́зы дру́жбы thắt chặt tình bạn, củng cố tình hữu nghị; 3. (*удостоверять*) chứng thực, nhận thực, thị thực, xác nhận; ~ что-л. по́дписью ký chứng thực (nhận thực, thị thực) cái gì; ✧ скрепя́ се́рдце cực chẳng đã, bất đắc dĩ, đặng chẳng đừng, bấm bụng, ép lòng, miễn cưỡng, gắng gượng

скрести́ *несов.* (*В*) 1. cào, cạo, nạo; (*чистить*) cọ, cọ rửa; *разг.* (*чесать*) gãi; 2. *перен.* (*беспокоить — о мысли, чувстве*) giày vò; ✧ на душе́ ко́шки скребу́т ≅ buồn như chấu cắn (*погов.*), buồn da diết, buồn nẫu ruột

скрести́сь *несов.* cạo cọt kẹt

скрести́ть(ся) *сов. см.* скре́щивать(ся)

скреще́ние *с.* (chỗ, nơi) chéo nhau, giao nhau, gặp nhau; (*улиц*) giao lộ, ngã tư đường

скре́щивание *с.* 1. *биол.* (sự) giao phối, lai giống, phối giống; 2. *лингв.* (sự) pha trộn

скре́щивать, скрести́ть 1. (*В*) chéo, bắt chéo, làm... giao (chéo) nhau; скрести́ть ру́ки на груди́ chéo tay trên ngực; скрести́ть штыки́ đặt chéo lưỡi lê, chéo lê; 2. (*В* с *Т*) *биол.* giao phối, lai giống, phối giống; ✧ скрести́ть шпа́ги bắt đầu đấu kiếm, bắt đầu đánh (tranh cãi) nhau; скрести́ть взгля́ды, взо́ры hằn học nhìn nhau

скре́щиваться, скрести́ться 1. chéo (giao, gặp) nhau; *перен.* gặp (chạm, va chạm) nhau; 2. *биол.* giao phối, phối nhau

скриви́ть(ся) *сов. см.* криви́ть(ся)

скрип *м.* (tiếng) ken két, cút kít, cót két, cọt kẹt, trèo trẹo

скрипа́ч *м.* nhạc sĩ violon (vĩ cầm), người chơi violon (vĩ cầm)

скрипе́ние *с. см.* скрип

скрип||е́ть, проскрипе́ть, скри́пнуть 1. (kêu) ken két, cút kít, cót két, cọt kẹt, trèo trẹo; (*Т*) làm... kêu ken két (cút kít, cót két, cọt kẹt, trèo trẹo); сапоги́ ~я́т đôi bốt kêu ken két (cọt kẹt); ~ зуба́ми nghiến răng ken két (trèo trẹo); 2. (*издавать скрипучие звуки*) kêu the thé; *разг.* (*говорить резким голосом*) nói the thé

скрипи́чн||ый *прил.* (thuộc về) violon, viôlông, vĩ cầm; ~ые стру́ны dây đàn violon, dây vĩ cầm; ~ конце́рт concerto/hoà khúc violon (vĩ cầm); ✧ ~ ключ *муз.* chìa sol, dấu nhạc âm cao, phổ hiệu cao âm

скри́пк||а *ж.* violon, viôlông, vĩ cầm; игра́ть на ~е кéо violon, chơi vĩ cầm; игра́ть пе́рвую ~у а) chơi violon (vĩ cầm) thứ nhất; б) *перен.* đóng vai trò chủ chốt, giữ vai trò chủ đạo; игра́ть вторую ~у а) chơi violon (vĩ cầm) thứ hai; б) *перен.* đóng vai trò thứ yếu

скри́пнуть *сов. см.* скрипе́ть

скрипу́ч||ий *прил. разг.* (kêu) ken két, cút kít, cót két, cọt kẹt, trèo trẹo; ~ая телéга xe ba gác kêu cút kít (cót két); ✧ ~ее де́рево два ве́ка стои́т *погов.* ≅ cây cằn lại sống dai; bát rạn lâu vỡ

скрои́ть *сов. см.* крои́ть

скро́мни||к *м.*, **~ца** *ж.* người khiêm tốn (nhũn nhặn)

скро́мнич||ать *несов.* nhún mình, tự nhún, tự nhũn, tự khiêm, (tỏ ra) quá khiêm tốn, quá nhũn nhặn; не ~айте! xin đừng nhún mình nữa!

скро́мно *нареч.* (một cách) khiêm tốn, nhũn nhặn, khiêm nhường, khiêm nhượng; (*просто*) (một cách) giản dị, bình dị, xuềnh xoàng, xuề xoà; жить о́чень ~ sống rất giản dị (đơn giản, bình dị); ~ одева́ться ăn mặc giản dị (xuềnh xoàng, xuề xoà)

скро́мность *ж.* (tính) khiêm tốn, nhũn nhặn, khiêm nhường, khiêm nhượng; (*простота*) (tính) giản dị, bình dị, đơn giản, xuềnh xoàng, xuề xoà)

скро́мн||ый *прил.* I. (*о человеке, поведении и т. п.*) khiêm tốn, nhũn nhặn, khiêm nhường, khiêm nhượng, nhún nhường; 2. (*простой*) giản dị, giản đơn, bình dị, bình thường, xuềnh xoàng, xuề xoà; ~ наря́д quần áo giản dị (xuềnh xoàng, xuề xoà); ~ о́браз жи́зни nếp sống giản dị (bình dị); 3. (*умеренный*) vừa phải, phải chăng, ít ỏi; ~ая цена́ giá phải chăng, giá mềm; ~ая зарпла́та tiền lương ít ỏi; đồng lương còm (*разг.*)

скрупулёзно *нареч.* (một cách) đúng từng li từng tí, hết sức chính xác, rất tỉ mỉ

скрупулёзный *прил.* đúng từng li từng tí, hết sức chính xác (thận trọng), rất tỉ mỉ (chi tiết, cặn kẽ); ~ ана́лиз sự phân tích rất tỉ mỉ (chi tiết, cặn kẽ)

скрути́ть *сов. см.* скру́чивать

скру́чивать, скрути́ть (*В*) 1. (*свивать, свёртывать*) vặn, xoắn, xe, văn, vê, bện; (*папиросу и т. п.*) quấn, vấn, cuộn, cuốn; ~ верёвку đánh (xe, bện) dây, vặn thừng; 2. (*связывать*) trói, buộc, trói (buộc) chặt; скрути́ть кому́-л. ру́ки trói (buộc, trói chặt, buộc chặt) tay ai; 3. *перен. разг.* làm... quỵ, làm... liệt giường liệt chiếu; боле́знь его́ скрути́ла bệnh tình làm nó liệt giường liệt chiếu

скрыва́ть, скрыть (*В*) 1. giấu, che, che giấu, giấu giếm, đậy điệm, che khuất, che đậy, ỉm... đi; ~ следы́ преступле́ния che giấu (giấu giếm, che đậy) dấu vết phạm tội; ~ свои́ недоста́тки che giấu (đậy điệm, giấu giếm) những khuyết điểm của mình; ~ свои́ чу́вства giấu (che giấu) tình cảm của mình; ту́чи скры́ли со́лнце đám mây đen che (che khuất) mặt trời; 2. (*утаивать*) giữ (giấu) kín, giấu giếm; ~ своё и́мя giấu tên, giấu kín tên mình, ẩn danh; ~ свои́ намере́ния giấu kín (giữ kín, không tiết lộ) ý định của mình; не ~ чего́-л. không giấu (giấu giếm) cái gì, nói thật cái gì; не скро́ю от вас... nói thật (thú thật) với anh là...; не ~, что... nói thật (thú thật) là...; нельзя́ скрыть không thể giấu được; 3. *тк. несов.* (*заключать в себе*) có, bao hàm, hàm chứa, chứa đựng, ẩn giấu, tiềm ẩn, tiềm phục

скрыва́ться, скры́ться 1. ẩn náu, ẩn nấp, ẩn núp, nấp, núp, trốn; (*сбежать*) chạy trốn; *разг.* (*уйти незаметно*) lẻn đi; chuồn, tếch, lủi,

phẳn (*разг.*); 2. (*исчезнуть*) biến mất, khuất; со́лнце скры́лось за ту́чами mặt trời khuất sau đám mây đen; от него́ ничто́ не мо́жет скры́ться chẳng có cái gì có thể giấu được nó, cái gì nó cùng để mắt đến cả; 3. *тк. несов.* (*прятаться*) náu (giấu) mình, ẩn nấp, ẩn núp, ẩn giấu, nấp, núp, trốn, lủi, lẩn; (*избегать встречи*) lẩn tránh; 4. *тк. несов. разг.* (*держать что-л. в тайне*) giấu, giấu giếm, giấu kín, giữ kín; 5. *тк. несов.* (*иметься — о чём-л. внешне незаметном*) chứa, chứa đựng; (*корениться в чём-л.*) ẩn giấu, tiềm ẩn, tiềm phục

скры́тие *с.* (sự) che giấu, giấu giếm; bao hàm, hàm chứa, chứa đựng, tiềm ẩn (*ср.* скрыва́ть)

скры́тнич||ать *несов. разг.* giấu giếm, che đậy, đậy điệm; не ~айте! đừng giấu giếm!

скры́тность *ж.* 1. (tính, sự) kín đáo, kín miệng; 2. *разг.* (*тайна*) (sự, điều) bí mật

скры́тный *прил.* 1. kín đáo, kín miệng, kín mồm kín miệng; 2. (*тайный*) bí mật

скры́т||ый *прил.* ẩn giấu, tiềm tàng, tiềm ẩn, tiềm phục, tiềm tại, ngấm ngầm, âm ỉ; ~ая угро́за mối đe doạ tiềm phục (ngấm ngầm), hiểm hoạ tiềm ẩn (tiềm tại); ~ая зло́ба mối hằn thù ngấm ngầm (âm ỉ trong lòng); ~ые возмо́жности những khả năng tiềm tàng (tiềm ẩn, tiềm phục, tiềm tại); ~ая си́ла tiềm lực, lực lượng tiềm tàng (tiềm ẩn, tiềm phục); ~ая теплота́ *физ.* ẩn nhiệt

скры́ться *сов. см.* скрыва́ться 1, 2

скрю́читься *сов. см.* крю́чить(ся)

скря́га *м. и ж.* (*скл. как ж.*) người hà tiện (keo kiệt, keo bẩn, bủn xỉn); cứt sắt, dân rán sành ra mỡ (*разг.*)

скря́жничать *несов. разг.* ăn tiêu) hà tiện, keo kiệt, keo bẩn, bủn xỉn

ску́дно 1. *нареч.* (một cách) ít ỏi, thiếu thốn, nghèo nàn; 2. *в знач. сказ. безл.* thật là thiếu thốn (nghèo nàn)

ску́дность *ж.* (sự) ít ỏi, thiếu thốn, nghèo nàn, đạm bạc

ску́дн||ый *прил.* ít ỏi, thiếu thốn, nghèo nàn, đạm bạc; ~ свет ánh sáng lờ mờ (tù mù); ~ые запа́сы dự trữ ít ỏi; ~ые све́дения tin tức ít ỏi (nghèo nàn), tư liệu ít ỏi (hiếm hoi); ~ обе́д bữa cơm đạm bạc; ~ая расти́тельностью степь vùng thảo nguyên thưa thớt cây cối; ~ые мы́слями фра́зы những câu nghèo ý (nghèo nàn ý tứ); ~ая приро́да thiên nhiên cằn cỗi (nghèo nàn)

ску́дость *ж. см.* ску́дность

скудоу́мие *с.* (sự) kém thông minh, tối dạ, tối trí, ngốc nghếch, ngốc

скудоу́мный *прил.* 1. kém thông minh, tối dạ, tối trí, ngốc nghếch, ngốc; 2. *в знач. сущ. м. разг.* người kém thông minh (tối dạ, tối trí, ngốc nghếch)

ску́к||а *ж.* (nỗi, sự) buồn, buồn chán, chán ngắt; от ~и vì buồn, vì buồn chán; кака́я ~! buồn chán làm sao!, chán mớ đời!; нагоня́ть ~у на кого́-л. làm ai buồn chán, gây buồn cho ai

скула́ *ж.* gò má; выступа́ющие ску́лы lưỡng quyền (hai gò má) cao

скула́стый *прил.* (có) lưỡng quyền cao, hai gò má cao

скули́ть *несов.* 1. kêu ăng ẳng, rên ư ử; *разг.* (*хныкать*) khóc lóc, khóc nhè; 2. *перен. разг.* (*плакаться, ныть*) kêu ca, kêu rên, rên rỉ, rên, than phiền, than văn

скулов||о́й *прил.*: ~а́я кость xương gò má, xương quyền

ску́льптор *м.* nhà điêu khắc

скульпту́ра *ж.* 1. (*искусство*) (môn, nghệ thuật) điêu khắc; 2. (*произведение*) (pho, bức) tượng; *собир.* tác phẩm điêu khắc, tượng

скульпту́рн||ый *прил.* (thuộc về) điêu khắc; ~ая мастерска́я xưởng điêu khắc, xưởng nặn; ~ое изображе́ние tượng

ску́мбрия *ж.* cá thu Nhật, cá đài ngư, cá thu Đại Tây Dương (*Scomber scombrus*)

скунс *м.* 1. (*животное*) chồn bông lau, chồn hôi (*Mephitis chinensis*); 2. (*мех*) (bộ) lông chồn bông lau

скупа́ть, скупи́ть (*В*) mua sạch, mua hết, mua vét, bao mua

скупердя́й *м. разг. см.* скря́га

скупе́ц *м.* người hà tiện (keo kiệt)

скупи́ть *сов. см.* скупа́ть

скуп||и́ться *несов.* (на *В*, + *инф.*) hà tiện, keo kiệt, bủn xỉn, tiếc; ~ на де́ньги hà tiện (bo bo giữ, tiếc) tiền; не ~ на похвалы́ không tiếc lời khen ngợi; не ~и́сь!, не ~и́тесь! xin đừng hà tiện!, đừng tiếc!

ску́пка *ж.* (sự) mua, thu mua, bao mua

ску́по *нареч.* (một cách) hà tiện, keo kiệt, keo bẩn, bủn xỉn

скуп||о́й *прил.* 1. hà tiện, keo kiệt, keo bẩn, bủn xỉn; kiết (*разг.*); 2. *перен.* (*скудный*) nghèo nàn, ít ỏi, cằn cỗi, cằn; ~ая по́чва đất cằn (xấu, cằn cỗi, bạc màu); ~ свет ánh sáng lờ mờ (tù mù); 3. *перен.* (на *В*, в *П*) (*сдержанный*) dè dặt, e dè; ~ на слова́ ít nói, dè dặt (e dè) trong sự nói năng; ~ на похвалы́ dè dặt trong việc khen ngợi; 4. *в знач. сущ. м.* người hà tiện (keo kiệt)

ску́пость *ж.* 1. (tính, thói) hà tiện, keo kiệt, keo bẩn, bủn xỉn; 2. *перен.* (*скудность*) (sự) nghèo nàn, ít ỏi, cằn cỗi; ~ кра́сок màu sắc nghèo nàn, nghèo nàn về màu sắc

ску́пщик *м.* chủ (người) bao mua

ску́тер *м.* 1. (*мопед*) scooter, xe máy loại nhỏ; 2. (*самокат*) xe đẩy chân, xe lăn

скуфья́ *ж. церк.* mũ tu sĩ

скуча́ть *несов.* 1. buồn, chán, buồn chán, chán ngán; 2. (о, по *П*, по *Д*) nhớ, buồn nhớ, nhớ nhung; ~ по до́му nhớ nhà

скуча́ющий *прил.* buồn chán, chán ngán; ~ вид vẻ mặt buồn chán

ску́ченно *нареч.*: жить ~ sống chật chội (chen chúc, chen rúc)

ску́ченность *ж.* (sự, cảnh, tình trạng) chật chội, chen chúc, chen rúc; (*населения тж.*) mật độ quá cao

ску́ченный *прил.* dày đặc, chật chội, chen chúc, chật như nêm (như nêm cối)

ску́чиваться, ску́читься хум хи́т, chen chúc, dồn (хум, тум тым) lại; ~ вокру́г хума (хум хи́т, тум тым) quanh

ску́читься *сов. см.* ску́чиваться

ску́чно 1. *нареч.* (một cách) buồn tẻ, chán ngắt, tẻ ngắt, tẻ nhạt, chán phè, chán ngấy, nhạt nhẽo, nhạt phèo, lãng xẹt; ~ говори́ть nói chán phè (chán ngấy, lãng xẹt); ~ расска́зывать о чём-л. kể chuyện gì nhạt phèo (lãng xẹt, nhạt như nước ốc); 2. *в знач. сказ. безл.* (*где-л.*) (thật là) buồn tẻ, tẻ ngắt, buồn; как здесь ~! ở đây thật là tẻ ngắt!, ở đây buồn chết!, chỗ này thì chán mớ đời!; 3. *в знач. сказ. безл.* (*Д*) (thật là) buồn, chán; мне ~ tôi buồn; мне ~ сиде́ть без де́ла ăn không ngồi rồi tôi thật là chán, tôi ngồi không thật là buồn

ску́чн||ый *прил.* 1. (*вызывающий скуку*) buồn tẻ, chán ngắt, tẻ ngắt, tẻ; (*о занятии тж.*) chán phè, chán ngấy, nhạt nhẽo, nhạt phè, lãng xẹt; ~ разгово́р câu chuyện chán phè (lãng xẹt, chán ngấy, nhạt nhẽo, nhạt phèo, nghe chán chết, chán như cơm nếp nát); ~ челове́к con người chán phè (chán ngấy); 2. (*выражающий, испытывающий скуку*) buồn chán, buồn nản; (*унылый*) buồn rầu, rầu rĩ, u sầu, u buồn; ~ое лицо́ bộ mặt buồn chán (buồn rầu)

ску́ш||ать *сов.* (*В, Р*) xơi, ăn; вы не уйдёте, пока́ не ~аете чего́-нибу́дь

chúng tôi chẳng để bác đi đâu nếu bác không ngồi xơi dăm ba miếng

слаб||е́ть *несов.* yếu đi; (*о ветре, буре тж.*) dịu (giảm) đi, giảm sút; мои́ си́лы ~е́ют sức tôi ngày một yếu đi; во́ля ~е́ет ý chí giảm sút; зре́ние ~е́ет thị lực yếu đi (giảm sút)

слаби́тельное *с.* (*скл. как прил.*) thuốc tẩy (xổ, nhuận tràng)

сла́б||ить *несов. безл.:* его́ ~ит nó bị tiêu chảy (bị tháo dạ, đi té re)

сла́бо *нареч.* 1. (một cách) yếu, yếu đuối, nhẹ, khẽ; (*о завязанном*) (một cách) lỏng, không chặt; 2. (*плохо*) (một cách) kém, tồi, kém cỏi; ~ знать что́-л. biết cái gì kém, biết kém cái gì

слабо́ *в знач. сказ.* không đủ sức; бра́ту ~ в институ́т поступи́ть thằng em không đủ sức vào đại học; тебе́ ~ маши́ну купи́ть cậu chẳng đủ sức mua ôtô đâu

слабоалкого́льный *прил.* (có, chứa) ít cồn, ít alcol; ~ напи́ток đồ uống ít cồn (ít alcol, ít chất rượu)

слабова́то *нареч. разг.* (*плоховато*) (một cách) hơi kém

слабова́тый *прил. разг.* (*плоховатый*) hơi kém

слабови́дящ||ий *м.* người mắt kém; кни́ги для ~их sách dành cho những người mắt kém

слабово́лие *с.* (tính) bạc nhược, nhu nhược, yếu hèn

слабово́льный *прил.* bạc nhược, nhu nhược, yếu hèn, mềm yếu, yếu đuối, thiếu cương quyết

слабовы́раженн||ый *прил.* mờ nhạt, không rõ nét, không biểu hiện rõ; ~ые при́знаки заболева́ния những dấu hiệu mờ nhạt (không rõ nét) của bệnh

слабоду́шие *с.* (tính) nhu nhược, mềm yếu, không vững vàng, không kiên quyết

слабоду́шный *прил.* nhu nhược, mềm yếu, không vững vàng, không kiên quyết

слаборазви́тость *ж.* (tình trạng, sự) kém phát triển, chậm phát triển, chậm tiến, lạc hậu

слаборазви́тый *прил.* kém (chậm) phát triển, chậm tiến, lạc hậu

слабоси́льный *прил.* 1. (*физически*) yếu, yếu đuối, yếu ớt; 2. (*о машинах и т. п.*) (có) công suất yếu

сла́бость *ж.* 1. (sự) yếu đuối, yếu ớt, yếu; (*физическая тж.*) (sự) yếu sức, suy yếu, suy nhược, yếu đau; ~ зре́ния mắt kém, suy yếu thị giác, suy nhược thị lực; чу́вствовать како́ю-то ~ thấy trong người mệt mỏi (yếu đuối) thế nào ấy; чу́вствовать ~ в нога́х cảm thấy chân yếu đi; 2. (*малодушие*) (sự) nhu nhược, bạc nhược, yếu hèn, mềm yếu; прояви́ть ~ bộc lộ sự nhu nhược (bạc nhược, do dự, thiếu cương quyết); ~ во́ли sự bạc nhược (nhu nhược, yếu hèn, yếu ớt, yếu đuối) của ý chí; 3. (*недочёт, слабое место*) chỗ yếu, nhược điểm, khuyết điểm, sở đoản; 4. (к *Д*) *разг.* (*склонность, расположение*) khuynh hướng, sở thích, nhược điểm, chỗ yếu; пита́ть ~ к вину́ có nhược điểm là thích uống rượu, thích uống rượu; теа́тр — моя́ ~ xem hát/sân khấu là sở thích (là nỗi đam mê) của tôi

слабоу́мие *с.* (sự, chứng, tình trạng) suy nhược trí tuệ, tối dạ, tối trí, ngu si, si ngốc, đần độn; (*у стариков тж.*) (sự, tình trạng) lẩm cẩm, lẫn cẫn

слабоу́мный *прил.* suy nhược trí tuệ, tối dạ, tối trí, ngu si, si ngốc, đần độn; (*о стариках тж.*) lẩm cẩm, lẫn cẫn

слабохара́ктерность *ж.* (tính) bạc nhược, nhu nhược, yếu hèn

слабохара́ктерный *прил.* bạc nhược, nhu nhược, yếu hèn, mềm yếu, yếu đuối

сла́б||ый *прил.* 1. yếu, yếu đuối, yếu ớt; (*болезненный*) ốm yếu, suy yếu, suy nhược, yếu đau, òi ọp, èo ọt; (*лишённый твёрдости, стойкости*) nhu nhược, bạc nhược, yếu hèn, mềm yếu; ~ое се́рдце tim yếu; ~ ребёнок đứa bé yếu đuối (yếu ớt, gầy yếu, còm cõi, òi ọp, yếu); ~ые ру́ки tay yếu; ~ая во́ля ý chí bạc nhược (nhu nhược, yếu đuối, yếu hèn, yếu ớt); ~ая а́рмия quân đội yếu kém (yếu đuối, yếu ớt, yếu hèn); ~ое госуда́рство nước yếu, nhà nước yếu đuối, nhược quốc; 2. (*о моторе и т. п.*) yếu, có công suất yếu; 3. (*некрепкий, ненасыщенный*) nhẹ, loãng, nhạt, không đặc, không đậm; ~ое лека́рство thuốc ít công hiệu (ít hiệu lực); ~ чай trà loãng (không đặc, không đậm); ~ое вино́ rượu vang nhẹ, rượu nhạt; ~ раство́р dung dịch loãng; 4. (*небольшой по силе*) yếu ớt, nhẹ, thoáng, yếu; (*неотчётливый*) lờ mờ, mờ nhạt, khó thấy; ~ свет ánh sáng lờ mờ (tù mù, yếu ớt); ~ ве́тер (сот) gió nhẹ, gió thoảng; ~ое тече́ние dòng (dòng chảy) yếu; ~ след dấu vết lờ mờ (mờ nhạt, không rõ nét); ~ая улы́бка nụ cười kín đáo (nửa miệng); ~ая попы́тка cố gắng yếu ớt; 5. (*малый, незначительный*) ít, nhỏ, bé nhỏ, mỏng manh, mong manh, không đáng kể; (*недостаточный, плохой*) tầm thường, kém cỏi, kém, xoàng; ~ая наде́жда hy vọng mỏng manh (mong manh); ~ая рабо́та tác phẩm kém cỏi (tầm thường); ~ая па́мять ký ức kém cỏi, trí nhớ kém; ~ая дисципли́на kỷ luật lỏng lẻo (không nghiêm); ~ ученик học sinh kém, học trò đuối; ~ класс lớp kém; ~ поэ́т nhà thơ xoàng (tầm thường, kém cỏi); ~ые зна́ния trình độ hiểu biết kém cỏi; 6. (*малоубедительный*) không vững chắc (vững vàng), yếu ớt; ~ое доказа́тельство bằng chứng không vững chắc, chứng cớ không vững vàng; 7. (*нетугой*) lỏng, không chặt; ✧ ~ое ме́сто, ~ая сторона́ chỗ yếu, nhược điểm, khuyết điểm, sở đoản, thóp; ~ая стру́нка chỗ yếu, thóp

сла́в||а *ж.* 1. (sự) vinh quang, quang vinh, vinh dự, vinh hiển, vinh hoa; трудова́я ~ vinh dự lao động; 2. (*известность*) danh tiếng, thanh danh, tiếng tăm, tiếng thơm; 3. *разг.* (*репутация*) tiếng; по́льзоваться дурно́й ~ой mang tiếng xấu, mang tiếng; хоро́шая ~ tiếng tốt, tiếng thơm, thanh danh; 4. *разг.* (*слухи, толки*) tiếng đồn, tin đồn; ходи́ла ~, что... có tin đồn (tiếng đồn) rằng..., người ta kháo nhau rằng...; ✧ во ~у кого́-л., чего́-л. vì vinh quang của ai, của cái gì; одна́ ~, что... chỉ được tiếng (mang danh) là... mà thôi; на ~у! rất tốt, tuyệt trần, tuyệt vời, tuyệt hảo

слави́ст *м.* nhà Slave (Xlavơ) học

слави́стика *ж.* Slave (Xlavơ) học

сла́вить *несов.* (*В*) tôn vinh, vinh danh, biểu dương, ca ngợi, ca tụng, ngợi ca, suy tôn

сла́виться *несов.* (*Т*, как *В*) nổi tiếng, có tiếng, nổi danh, được vinh hiển (hiển vinh); ~ как хоро́ший врач nổi tiếng (có tiếng) là một thầy thuốc giỏi; сла́вься hoan hô!, vinh quang thay!

сла́вно *нареч.* (một cách) rất tốt, tuyệt trần, tuyệt vời; ~ отдохну́ть nghỉ rất tốt, nghỉ ngơi tuyệt trần

сла́вн||ый *прил.* 1. vinh quang, quang vinh, vẻ vang, lừng lẫy, hiển vinh, hiển hách; 2. *разг.* (*хороший*) đáng yêu, dễ thương, dễ mến, khả ái, giỏi giang; ~ ма́лый, ~ па́рень chàng trai đáng yêu (dễ thương, dễ mến, giỏi giang); у неё ~ое лицо́ mặt cô gái thật đáng yêu (dễ thương, khả ái)

славосло́вие *с.* lời tâng bốc (tán dương, tán tụng)

славосло́вить *несов.* (*В*) tâng bốc, tán dương, tán tụng; bốc (*разг.*)

славяни́н *м.*, **славя́нка** *ж.* người Slave (Xlavơ)

славянофи́л *м. ист.* người theo chủ nghĩa Slave (Xlavơ)

славянофи́льство *с. ист.* chủ nghĩa Slave (Xlavơ)

славя́нск||ий *прил.* (thuộc về) dân Slave, dân Xlavơ, Slavic; ~ие языки́ ngữ hệ (những ngôn ngữ) Slavic

славя́нство *с.* dân Slave (Xlavơ)

слага́емое *с.* (*скл. как прил.*) 1. *мат.* số hạng; 2. (*составная часть*) thành phần, thành tố, cấu tử, bộ phận cấu thành, yếu tố hợp thành

слага́ть, сложи́ть (*В*) 1. (*сочинять*) sáng tác, làm, soạn; 2. *перен.* (*освобождать от чего-л.*) trút bỏ, khước từ, từ bỏ; ~ с себя́ всякую ответственность khước từ (từ bỏ, trút bỏ) mọi trách nhiệm; сложи́ть свои́ полномо́чия từ chức, từ nhiệm

слага́ться *несов.* (из *Р*) (được) cấu thành, hợp thành, hình thành

слад *м. разг.*: с ним никако́го ~у нет không thể nào bắt nó nghe lời được

сла́деньк||ий *прил. разг.* ngọt ngào, đường mật, ngọt xớt, ngọt; ~им го́лосом bằng một giọng ngọt ngào (ngọt xớt, đường mật, ngọt như mía lùi), nói ngọt

сла́дить *сов. разг.* 1. (*В*) thu xếp, xếp đặt; ~ де́ло thu xếp công việc; 2. (с *Т*) (*справиться*) hơn (thắng, trị, làm) được; я не могу́ ~ с э́тим упря́мцем tôi không trị nổi cái thằng cứng đầu cứng cổ ấy, tôi không thể bắt thằng bướng bỉnh ấy nghe lời được; мне с э́тим не ~ tôi không làm nổi việc đó được, tôi không thể làm được việc đó

сла́дк||ий *прил.* 1. ngọt, ngọt lịm; ~ие я́блоки những quả táo ngọt; 2. *перен. разг.* (*о жизни, судьбе*) sung sướng, vui tươi, đầy hạnh phúc, vàng son, bơ sữa; 3. *перен.* (*приятный*) êm đềm, dịu dàng, âu yếm, ngọt ngào, ngon lành, ngon; ~ сон giấc ngủ ngon (yên), giấc nồng; giấc điệp, giấc bướm (*поэт.*); ~ие мечты́ (những) ước mơ đẹp đẽ, mộng đẹp; 4. *перен.* (*приторно-нежный, льстивый*) ngọt xớt, đường mật, ngon ngọt, thơm tho; ~ая речь lời nói ngọt xớt, lời lẽ đường mật, nói ngon nói ngọt, đá đưa đầu lưỡi; 5. *в знач. сущ. с.*: ~ое đồ ngọt, bánh kẹo; *разг.* (*десерт*) thức ăn tráng miệng; переста́ньте есть ~ое chị đừng ăn đồ ngọt (bánh kẹo) nữa

сла́дко 1. *нареч.* (một cách) ngọt, ngọt ngào; 2. *в знач. сказ. безл.* thấy ngòn ngọt; во рту ~ trong miệng thấy ngòn ngọt, thấy ngòn ngọt trong miệng; 3. *в знач. сказ. безл.* (*Д*) thấy khoan khoái (dễ chịu); се́рдцу было ~ lòng thấy dễ chịu, thấy khoan khoái trong lòng, khoái dạ; ему́ не ~ там жить ở đằng ấy thì anh ta chẳng dễ chịu gì (thì cuộc sống của anh ta khá gay go)

сладкое́жка *м. и ж.* (*скл. как ж.*) *разг.* người thích ăn đồ ngọt (kẹo bánh)

сладкоречи́в||ый *прил.* (nói) hoa mỹ, đường mật, ngọt xớt, ngon ngọt, đá đưa; ~ые фразы những lời lẽ hoa mỹ (đường mật, ngọt xớt, ngon ngọt, đá đưa)

сла́достность *ж.* (sự, điều, tính chất) dễ chịu, dịu dàng, âu yếm, ngọt ngào

сла́достный *прил.* dễ chịu, dịu dàng, âu yếm, ngọt ngào, ngon lành

сладостра́стие *с.* (lòng, tính) sắc dục, hiếu sắc, dâm dục, dâm dật

сладостра́стник *м.* người hiếu sắc (dâm dục, dâm dật, dâm đãng)

сладостра́стность *ж. см.* сладостра́стие

сладостра́стный *прил.* hiếu sắc, dâm dục, dâm dật, dâm đãng, đa dâm, ham mê sắc dục; (*о взоре и т. п.*) dâm; dê (*разг.*)

сла́дост||ь *ж.* 1. vị ngọt; 2. (*удовольствие, наслаждение*) (sự) khoái lạc, lạc thú, thích thú, hoan lạc; 3. *мн.*: ~и *см.* сла́сти

сла́женн||ый *прил.* hiệp đồng, hoà hợp, phối hợp chặt chẽ; (*о пении*) hoà nhịp; ~ая рабо́та công việc hiệp đồng (phối hợp chặt chẽ)

сла́зить *сов.* (*вниз*) leo (trèo) xuống; (*вверх*) leo (trèo) lên; ~ в по́греб leo xuống hầm nhà; ~ на черда́к trèo lên trần thượng

слайд *м.* slide, xlaiđơ, phim dương

сла́лом *м. спорт.* (môn) slalom, trượt tuyết xuống dốc

сла́н||ец *м.* diệp thạch, phiến thạch, đá phiến; горю́чие ~цы phiến thạch dầu, đá phiến cháy (dầu mỏ)

сла́нцевый *прил.* (thuộc về) diệp thạch, phiến thạch, đá phiến

сла́нцы *мн.* (*ед.* сла́нец *м.*) (đôi) dép (*đi trong nhà*)

сластёна *м. и ж.* người thích ăn ngọt

сла́сти *мн.* đồ ngọt, bánh mứt kẹo

слать *несов.* (*В*) 1. (*кого-л.*) sai, phái, cắt, cử, sai phái, cắt cử; 2. (*что-л.*) gửi, gởi

слауфо́кс *м.* (điệu) fox chậm

слаща́во *нареч.* (một cách) đường mật, ngọt ngào, mật ngọt

слаща́вый *прил.* đường mật, ngọt ngào, mật ngọt, ngọt xớt, ngọt lịm

сле́ва *нареч.* (*откуда-л.*) từ (từ bên) trái, từ tả; (*где-л.*) ở bên (phía) trái, phía tay trái; ~ напра́во từ trái sang phải, từ tả sang hữu; ~ от него́ ở bên trái của nó, phía tay trái của anh ta; ~ от доро́ги ở phía trái con đường; ✧ кри́тика ~ sự phê phán từ phía tả

слегка́ *нареч.* (một cách) nhẹ, khẽ, hơi, nhè nhẹ, chút ít, sơ sơ

след I *м.* 1. (*отпечаток*) dấu, vết, vệt, dấu vết, dấu tích; ~ ноги́ dấu (vết) chân; ~ колёс vết xe (bánh xe), vệt xe; за́ячий ~ dấu (vết) chân thỏ; 2. (*остаток чего-л.*) vết tích, dấu tích, dấu vết, tung tích; (*характерный отпечаток тж.*) dấu hiệu; ~ы́ преступле́ния dấu vết (vết tích, dấu tích) tội phạm; ~ы́ слёз dấu vết nước mắt, ngấn lệ, vệt lệ; никако́го ~á не оста́лось không còn vết tích (dấu tích, dấu vết) gì cả; ни ~á hoàn toàn không còn, tuyệt nhiên không có; ✧ идти́ по чьи́м-л. ~а́м а) theo (bám) sát gót ai; б) (*следовать учению, примеру и т. п.*) nối gót (theo gót, theo gương) ai; напа́сть на чей-л. ~ dò được tung tích (tìm ra dấu vết) của ai; его́ и ~ просты́л nó biến mất tăm mất tích; исче́знуть без ~á biến mất tăm mất tích, biệt tăm biệt tích

след II: не ~ *разг.* không nên, đừng; не ~ э́то де́лать không nên làm điều đó; вам не ~ об э́том говори́ть anh không nên nói về chuyện đó

следи́ть I *несов.* (за *Т*) 1. theo dõi, dõi (nhìn, trông) theo; (*наблюдать*) quan sát; ~ глаза́ми за ке́м-л. đưa mắt dõi (trông, nhìn) theo ai; при́стально ~ за ке́м-л. chăm chú theo dõi ai; ~ за полётом птиц quan sát (theo dõi) chim bay; 2. (*быть осведомлённым о чём-л.*) theo dõi; ~ за разви́тием собы́тий theo dõi sự biến chuyển của tình hình; ~ за успе́хами нау́ки theo dõi những thành tựu của khoa học; ~ за разгово́ром theo dõi câu chuyện; 3. (*присматривать, заботиться*) trông coi, trông nom, săn sóc, theo dõi, chăm sóc, trông, coi; ~ за детьми́ trông nom (săn sóc, chăm sóc) con cái, trông con; ~ за рабо́той trông coi (theo dõi) công việc, coi việc; ~ за поря́дком giữ gìn (theo dõi) trật tự; ~ за са́дом trông coi vườn tược, coi vườn; 4. (*с целью разоблачения*) theo dõi, điều tra, theo

sát; ✧ ~ за собо́й săn sóc thân thể của mình, chăm sóc vẻ ngoài (vẻ đẹp) của mình, giữ gìn sức khoẻ của mình

сле́дить II, наследи́ть *разг.* (*оставлять следы*) để lại dấu vết (dấu chân); (*Т*) dây (vấy, bôi, làm) bẩn, làm lấm bẩn

сле́дование *с.*: по́езд да́льнего ~я xe lửa chạy đường trường (đường dài)

сле́дователь *м.* dự thẩm viên

сле́довательно 1. *союз* cho nên, do đó, do vậy, vì thế, vì vậy, vì vậy cho nên; 2. *вводн. сл.* như vậy, bởi vậy, thành thử

сле́д||овать, после́довать 1. (за *Т*) (*идти, ехать следом*) đi theo, theo; *перен.* theo; ~ по пята́м за ке́м-л. theo sát gót ai; 2. (за *Т*) (*наступать после чего-л.*) tiếp (kế) theo, theo sau, kế tiếp; собы́тия ~овали одно́ за други́м các sự kiện lần lượt kế tiếp nhau; 3. (*Д*) *перен.* (*руководствоваться чем-л.*) theo, noi, tuân (noi, làm) theo; ~ приме́ру theo (noi, noi theo, làm theo) gương; ~ сове́там врача́ làm (tuân) theo lời dặn của bác sĩ; ~ мо́де theo mốt; 4. *тк. несов.* (*двигаться*) đi, chạy; по́езд ~ует до Москвы́ tàu lửa chạy đến Moskva; 5. *тк. несов.* (из *Р*) (*вытекать*) nảy ra; из одного́ предположе́ния ~ует друго́е từ giả thuyết này nảy ra giả thuyết khác; из э́того ~ует, что... do đó mà..., từ đó mà..., vì vậy từ...; отсю́да ~ует вы́вод từ đó rút ra kết luận; 6. *тк. несов.* (*Д*) (*причитаться*) phải trả; с вас ~ует 10 рубле́й anh phải trả 10 rúp; ско́лько с меня́ ~ует? tôi phải trả bao nhiêu?; ему́ заплати́ли, что ~овало người ta trả cho nó một số tiền nó đáng được hưởng; 7. *тк. несов. безл.* (*нужно*) cần phải, cần, phải, nên; ~ует по́мнить cần (phải, nên, cần phải) nhớ; вам ~овало бы... đáng lẽ (đáng lý, lẽ ra, đang ŋhẽ, nhẽ ra) anh nên...; ~овало ожида́ть, что... chắc là sẽ..., chắc sẽ...; как и ~овало ожида́ть... đúng như chúng ta đã đoán trước..., như chúng ta đã dự tính..., tất nhiên là...; э́того ~овало ожида́ть điều đó xảy ra đúng như đã đoán trước, lẽ tất nhiên việc đó phải xảy ra như thế; не ~ует ду́мать... không nên nghĩ rằng...; обраща́ться куда́ ~ует hỏi đến cơ quan chuyên trách, nhờ đến chỗ thích hợp; ✧ как ~ует đến nơi đến chốn, đến đầu đến đũa, cho ra trò, cho ra hồn, đúng mức, thoả đáng, chu đáo; отдохну́ть как ~ует nghỉ ngơi cho tốt, nghỉ cho ra trò, nghỉ cho ra nghỉ

сле́дом *нареч.* theo sau, sau; идти́ ~ за ке́м-л. đi sau ai

следопы́т *м.* 1. (*охотник*) người tìm dấu chân thú; 2. *перен.* người tìm dấu vết lịch sử

сле́дственно *нареч. уст. см.* сле́довательно

сле́дственн||ый *прил. юр.* (thuộc về) điều tra, thẩm cứu; ~ материа́л tài liệu điều tra; ~ые о́рганы các cơ quan điều tra (thẩm cứu); ~ая коми́ссия uỷ ban điều tra (thẩm cứu)

сле́дствие I *с.* (*результат*) hậu quả, hệ quả, kết quả; (*вывод*) kết luận; ~м э́того бы́ло то, что... hậu quả (hệ quả, kết quả) của việc đó là...

сле́дствие II *с. юр.* (sự, cuộc, vụ) điều tra, thẩm cứu; он нахо́дится под ~м nó đang bị toà án thẩm cứu (đang bị can cứu)

сле́дуем||ый *прил.* 1. phải trả; ~ая мне су́мма số tiền phải trả cho tôi; 2. *в знач. сущ.*: ~ое *с.* số tiền phải trả

сле́дующ||ий *прил.* 1. (*ближайший по очереди*) tiếp theo, kế tiếp, sắp tới, theo sau, sau, kế; ~ая ста́нция ga sau (sắp tới, tiếp theo); (в) ~ раз lần (bận, lượt) sau; на ~ день ngày hôm sau; ~! (*при вызове*) người tiếp theo!; кто ~? ai là người kế tiếp?, đến lượt ai?; 2. (*нижеследующий, вот какой*) như sau, sau đây, như dưới đây, như thế này, dẫn hạ; ~им о́бразом như sau, như thế này; телегра́мма ~его содержа́ния bức điện với nội dung như sau (sau đây); 3. *в знач. мест. с.*: ~ее (điều) sau đây

слежа́ться *сов.* bị nén (lèn) chặt; (*смяться*) (bị) nhàu, nhàu nát

сле́жка *ж.* (sự) theo dõi

слез||á *ж.* 1. giọt nước mắt, giọt lệ, giọt luỵ; giọt châu (*поэт.*); *мн.*: слёзы nước mắt, lệ, luỵ, dòng lệ; châu lệ, châu luỵ (*поэт.*); в ~áх đầm đìa (giàn giụa) nước mắt, nước mắt đầm đìa (giàn giụa), đầm lệ; облива́ться ~а́ми nước mắt tuôn trào (giàn giụa, chảy ròng ròng); giọt châu lã chã, giọt ngắn giọt dài (*погов.*); пла́кать го́рькими ~а́ми khóc lóc thảm thiết; доводи́ть кого́-л. до слёз làm ai phát khóc; говори́ть сквозь слёзы vừa khóc vừa nói, nói qua làn nước mắt; до слёз бо́льно, оби́дно, что... thật là tiếc vô cùng vì..., bực mình đến phát khóc được vì...; ~а́ми го́рю не помо́жешь khóc thì khóc những đau khổ vẫn còn, khóc lóc cũng chẳng giải quyết được khó khăn; смея́ться до слёз cười đến chảy nước mắt; смея́ться сквозь слёзы ≅ dở khóc dở cười; cười ra nước mắt (*погов.*); 2. *перен.* giọt; ~ росы́ giọt sương

слеза́ть, слезть 1. (*спускаться*) trèo (leo) xuống; (*со стула, кровати и т. п.*) tụt (trụt) xuống; ~ с де́рева từ trên cây trèo (leo, tụt) xuống; ~ с ло́шади xuống ngựa, hạ mã; 2. *разг.* (*с поезда и т. п.*) xuống, xuống tàu, xuống ga, xuống xe; слезть с трамва́я xuống tàu điện; 3. *разг.* (*о краске, коже и т. п.*) tróc (bong, long) ra

слези́нка *ж.* giọt nước mắt, giọt lệ, giọt luỵ; giọt châu (*поэт.*)

слез||и́ться *несов.* chảy nước mắt, rớm lệ; его́ глаза́ ~я́тся от ве́тра ông ấy chảy nước mắt vì gió

слезли́вость *ж.* (tính) hay khóc, mau nước mắt

слезли́вый *прил.* 1. (*о человеке*) hay khóc, mau nước mắt, dễ khóc; 2. (*о голосе, тоне*) thảm thiết, thống thiết; 3. *перен.* đa cảm, đa sầu

слёзн||ый *прил.* 1. *анат.* (thuộc về) nước mắt, lệ; ~ая железа́ tuyến lệ (nước mắt); ~ мешо́к túi lệ (nước mắt); ~ кана́л ống lệ (nước mắt); ~ая кость xương lệ; 2. *разг.* thảm thiết, thống thiết; ~ая жа́лоба tiếng than vãn thảm thiết (thống thiết);~ая моль-ба́, про́сьба lời yêu cầu thống thiết (thảm thiết)

слезотече́ние *с. мед.* (chứng) tràn lệ, chảy nước mắt sống; вызыва́ть ~ làm chảy nước mắt sống

слезоточи́вый *прил.* 1. (*слезящийся*) kèm nhèm, bị chảy nước mắt sống; 2. (*вызывающий слёзы*) làm chảy nước mắt; ~ газ hơi cay

слезть *сов. см.* слеза́ть

слези́щийся *прич.* kèm nhèm, bị cháy nước mắt sống

слепе́нь *м. зоол.* mòng, ruồi trâu (*Tabanus L.*)

сленг *м.* (*жаргон*) tiếng lóng

слепе́ц *м.* người mù (đui, khiếm thị)

слепи́ть I *несов.* (*В*) (làm) loá mắt, choá mắt, chói mắt, loà mắt; со́лнце ~и́т глаза́ nắng loá mắt (choá mắt, chói mắt)

слепи́ть II *сов. см.* лепи́ть 2

слепи́ть III *сов.* (*склеить*) dính nhau

сле́по *нареч.* (một cách) mù quáng, nhắm mắt; ~ повинова́ться кому́-л. mù quáng (nhắm mắt) phục tùng ai; ~ сле́довать чему́-л. mù quáng (nhắm mắt) theo cái gì

слеп||о́й *прил.* 1. mù, đui, khiếm thị, thong manh; *перен.* (*не замечающий*) đui mù; ~ на оди́н глаз chột; ~ от

рожде́ния mù từ lúc mới đẻ, mù bẩm sinh; 2. *перен.* (*действующий не рассуждая*) mù quáng; ~óe повинове́ние phục tùng mù quáng, nhắm mắt phục tùng; ~ая любóвь tình yêu mù quáng; 3. (*нечёткий, неотчётливый*) mờ, lờ mờ, lèm nhèm, không rõ ràng; 4. (*без участия зрения*) không nhìn, không thấy, mò; ~ мéтод печáтания на маши́нке phương pháp đánh máy không nhìn; ~ полёт (sự, chuyến) bay mò, bay mà không thấy; 5. *в знач. сущ. м.* người mù (đui, khiếm thị); ✧ ~áя кишкá *анат.* manh tràng, ruột tịt

сле́пок *м.* khuôn, mẫu, khuôn dập; ~ с ключá khuôn dập chìa khoá

слепорождённый *прил.* mù từ khi mới đẻ, mù bẩm sinh

слепотá *ж.* (tật) mù, đui, khiếm thị, thong manh; *перен.* (sự) đui mù

слепу́н *м. зоол.* rắn giun (*Typhlops vermicularis*)

слеса́р||ить, ~ничать *несов разг.* làm nguội, làm thợ nguội

слеса́рн||ый *прил.* (thuộc về) làm nguội, nghề nguội; ~ая мастерскáя xưởng nguội

сле́сарь *м.* thợ nguội; ~-инструмента́льщик thợ người làm dụng cụ; ~-водопрово́дчик thợ lắp (chữa) ống nước

слёт *м.* 1. (*птиц*) đàn chim bay đến; 2. (*собрание*) đại hội, hội nghị, họp mặt, gặp gỡ

слет||áть I *сов.* 1. (*на самолёте*) đáp (đi) máy bay, đáp phi cơ; bay đi (*разг.*); 2. *разг.* (*сбегать*) chạy (chạy như) bay, chạy một vòng, chạy; мúгом ~áю tôi sẽ chạy một loáng là về ngay

слет||áть II, слете́ть 1. (*куда-л.*) bay xuống, đổ xuống; 2. (*откуда-л.*) bay đi; 3. (*падать*) ngã xuống, rơi xuống; бумáги ~е́ли со столá giấy tờ trên bàn rơi xuống

слетáться, слете́ться 1. bay đến nhiều (đến đông); 2. *перен. разг.* bâu (xúm, túm tụm) lại

слете́ть *сов. см.* слетáть II

слете́ться *сов. см.* слетáться

слечь *сов.* (*заболеть*) ốm liệt giường, liệt giường liệt chiếu

слив *м.* 1. (sự) đổ lẫn, pha lẫn, pha trộn; gạn, chắt, đổ ra, chiết ra, rót ra (*ср.* сливáть); 2. (*устройство для стока воды*) máng nước; ✧ ~ информáции tung tin; ~ компромáта tung ra tài liệu bôi nhọ

сли́ва *ж.* 1. (*дерево*) (cây) mận (*Prunus domestica*); 2. (*плод*) (quả, trái) mận

слива́ть, слить (*В*) 1. (*смешивать*) đổ (pha) lẫn, pha trộn, hoà, pha; 2. (*отливать*) gạn, chắt, đổ (chiết, rót)... ra; 3. (*соединять литьём*) đúc (nấu) lẫn; (*изготовлять литьём*) đúc, rót, đổ; слить свинéц с óловом đúc (nấu) lẫn chì với thiếc; слить кóлокол đúc (đổ, rót) chuông; 4. *перен.* (*соединять в одно целое*) hợp nhất, thống nhất, dung hợp, sáp nhập, nhập... làm một; (*неразрывно связывать*) hoà hợp, hoà lẫn

слива́ться, сли́ться 1. (*в один поток*) hợp lại, nhập làm một, hoà (chảy) vào nhau, hợp lưu, hội lưu; 2. *перен.* (*о красках. звуках*) hoà lẫn; ~ с фóном hoà lẫn (điệp màu) với nền; 3. *перен.* (*в одно целое*) hợp nhất, thống nhất, sáp nhập, nhập làm một; ~ воедúно hợp nhất, thống nhất, sáp nhập, nhập làm một, hợp thành một khối

сли́вки *мн.* (*скл. как ж.*) crem, kem, kem sữa, váng sữa; снять ~ с молокá hớt (gạn) lấy kem sữa; ✧ снимáть ~ а) xơi phần ngon, hưởng phần tốt nhất, hớt mối lợi, ăn ngọn; б) (*брать от жизни лучшее*) hưởng mọi lạc thú trên đời, nếm đủ mùi đời, hưởng lạc; ~ óбщества а) tầng lớp ưu tú (giới thượng lưu) của xã hội; б) *ирон.* dân bơ sữa trong xã hội; ~ совремéнной нáуки tinh hoa (giới ưu tú) của nền khoa học hiện đại

сли́вовый *прил.* (thuộc về) mận; (*из сливы*) (bằng) mận

сли́вочник *м.* bình đựng crem (kem)

сли́вочн||ый *прил.* (bằng) crem, kem; ~ое моро́женое kem sữa; ~ое мáсло bơ

сливя́нка *ж.* (*наливка*) rượu mận

слизáть *сов. см.* сли́зывать

сли́зист||ый *прил.* nhớt, nhầy, nhầy nhầy; ~ая оболóчка *анат.* niêm mạc, màng nhầy

слизну́ть *сов. см.* сли́зывать

слизня́к *м.* 1. *зоол.* (con) sên (*Limax maximus*); 2. *разг.* kẻ bạc nhược (đớn hèn)

сли́зывать, слизáть, слизну́ть (*В*) liếm sạch, liếm

слизь *ж.* chất nhớt (nhầy), niêm dịch

слимóнить *сов.* (*В*) *груб.* chôm, cuỗm, thó, nẫng, chôm chỉa

слиня́л||ый *прил. разг.* (bị) phai màu, bạc màu; ~ая рубáшка áo sơmi phai (bạc) màu

слин||я́ть *сов.* 1. (*утратить первоначальный цвет*) phai, phai (bạc) màu; штóры ~я́ли от сóлнца bức rèm bạc màu vì nắng; плáтье ~я́ло от сти́рки áo dài phai màu vì giặt; 2. *разг.* (*утратить живость, свежесть*) phai nhạt, phai lạt, nhợt nhạt, phô pha, phai mờ, mờ nhạt; её красотá ~я́ла nhan sắc nàng đã phai nhạt; лицó её ~я́ло mặt bà ấy nhợt nhạt; дя́дюшка постарéл и ~я́л ông bác già đi và trông nhợt nhạt quá; 3. (*сойти вследствие линьки*) rụng lông; 4. *прост.* (*сбежать*) chuồn, lủi, lỉnh, xéo, phắn

слип||áться, сли́пнуться 1. dính nhau, dính (trít) lại; 2.: глазá ~аются от сна buồn ngủ trít mắt

сли́пнуться *сов. см.* слипáться

сли́тно *нареч.* (một cách) liền nhau, dính nhau

сли́тн||ый *прил.* liền (dính) nhau, liền; ~ое написáние viết liền

сли́т||ок *м.* thoi, thỏi; ~ зóлота thoi (thỏi) vàng; зóлото в ~ках vàng thoi (thỏi)

сли́тся *сов. см.* сливáть(ся)

сличáть, сличи́ть (*В*) đối chiếu, so sánh, đối sánh, so, đọ

сличéние *с.* (sự) đối chiếu, so sánh, đối sánh

сличи́ть *сов. см.* сличáть

сли́шком *нареч.* quá, ghê, thậm, rất, quá đỗi, quá chừng, quá đáng, thái quá, quá xá, quá đà; ~ мнóго nhiều quá, nhiều ghê, rất nhiều; ~ глýпый thậm ngu, quá ngốc; не ~ умён không khôn lắm; ~ (~ си́льно) люби́ть когó-л. yêu ai quá đỗi, quá yêu ai; ~ си́льно нажáть ép mạnh quá (quá chừng, quá đỗi, thái quá); э́то ужé ~! như thế thật là quá đáng!, cái đó thật là quá quắt!, như thế thì quá lắm!

слия́ние *с.* 1. (*рек*) (sự) hợp lưu, hội lưu; (*место*) (chỗ) hợp lưu, hội lưu, ngã ba sông; 2. *перен.* (*объединение*) (sự) hợp nhất, thống nhất, sáp nhập, dung hợp, hoà hợp

слобод||á, ~óдка *ж.* 1. *ист.* làng nông nô; 2. *уст.* thị trấn, phố thị

словáк *м.* người Slovak

словáрн||ый *прил.* (thuộc về) từ điển, tự điển, tự vị; ~ состáв языкá từ vựng, vốn từ, tự vựng, tự vị; ~ая статья́ mục từ, từ mục

словáрь *м.* 1. từ điển, tự điển; tự vị (*уст.*); 2. *тк. ед.* (*запас слов*) từ vựng, từ vụng, tự vị, vốn từ

словáцкий *прил.* (thuộc về) Slovak; ~ язы́к tiếng Slovak

слова́чка *ж.* phụ nữ (đàn bà) Slovak
слове́н||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Sloven
слове́нский *прил.* (thuộc về) Sloven; ~ язы́к tiếng Sloven
слове́сно *нареч.* (bằng) từ ngữ, lời nói
слове́сн||ый *прил.* (bằng) từ ngữ, lời nói; ~ая дуэ́ль (trận, cuộc) đấu khẩu
слове́чко *с.* một tiếng nhỏ; замо́лвить ~ за кого́-л. nói giúp (nói hộ) cho ai một tiếng
сло́вник *м.* bảng từ ngữ (từ vựng), từ vựng, ngữ vựng
сло́вно 1. *союз* (*как*) như, giống (hệt, y, cứ) như, chẳng khác nào; 2. *частица* (*как будто*) dường như, hình như, như tuồng (như thể) là
сло́в||о *с.* 1. (*единица речи*) từ, từ ngữ, chữ, tiếng; tự (*уст.*); значе́ние ~a nghĩa của từ; поря́док слов в предложе́нии trật tự các từ trong câu; 2. *тк. ед.* (*язык*) ngôn từ, ngôn ngữ; 3. (*фраза, речь*) lời, lời nói, câu nói; во́время ска́занное ~ lời nói (câu nói) đúng lúc; понима́ть без слов hiểu nhau không cần lời; ни ~a! không được nói!, đừng nói!, im đi!; на два ~a! chỉ nói vài lời thôi!; 4. (*решение, мнение*) lời, ý định, ý kiến, quyết định; после́днее ~ оста́лось за ним anh ấy đã được quyền quyết định tối hậu, cuối cùng anh ấy đã quyết định theo ý mình; 5. (*обещание*) lời hứa, lời; ве́рить кому́-л на́ слово tin lời hứa của ai; нару́шить ~ sai (phụ, nuốt) lời, sai (lỗi) hẹn, thất ước; держа́ть ~ giữ lời (lời hứa); не да́вши ~a, крепи́сь, а да́вши, держи́сь *посл.* ≅ nói lời thì nhớ lấy lời; 6. (*право говорить публично*) (quyền) ngôn luận, phát ngôn, phát biểu ý kiến, được nói; (*речь на собрании и т. п.*) lời, diễn văn, diễn từ, lời phát biểu ý kiến; лиша́ть ~a tước quyền phát biểu ý kiến, không cho nói; свобо́да ~a quyền tự do ngôn luận; приве́тственное ~ lời (diễn văn) chào mừng, chúc từ; заключи́тельное ~ lời (diễn văn) kết thúc; дать, предоста́вить кому́-л. ~ nhường lời cho ai; проси́ть ~a xin nói, xin phát biểu ý kiến; ~ име́ет господи́н Петро́в bây giờ ông Petrov sẽ phát biểu ý kiến; ~ (*или* ~ тепе́рь) за ва́ми bây giờ anh sẽ nói (phát biểu ý kiến); после́днее ~ за защи́той lời nói cuối cùng để bào chữa; 7. *уст.* (*повествование*) ca khúc, khúc ca; «Сло́во о полку́ И́гореве» «Ca khúc về đạo quân Igor»; 8. *мн.*: ~á (*литературный текст*) lời; рома́нс на ~á Пу́шкина khúc tình ca theo lời của Pushkin; ✧ ~ в ~ đúng từng chữ, không sai một chữ, rất chính xác; ~ за́ слово dần dần, lời qua tiếng lại; на ~áх a) (*устно*) nói miệng, không cần viết; б) (*только в разговоре*) nói mép, ngoài miệng, trên đầu lưỡi, trên đầu môi chót lưỡi; то́лько на ~áх chỉ nói mép, chỉ nói suông, trên đầu lưỡi mà thôi, đá đưa đầu lưỡi; не на ~áх, а на де́ле không nói suông mà làm thật; одни́м ~ом nói tóm lại, nói chung; други́ми ~а́ми nói một cách khác; в двух ~áх nói vắn tắt; нет слов, что́бы вы́разить... khôn tả xiết..., không thể tả được..., không có lời để diễn tả được; я не нахожу́ слов, что́бы... tôi không tìm được lời để diễn đạt...; слов нет thật thế, quả vậy, hết chỗ nói; но́вое ~ в те́хнике phát minh mới nhất (thành tựu tối tân) trong kỹ thuật; к ~y, к ~y сказа́ть nhân thể (tiện thể, nhân tiện) nói thêm; к ~y пришло́сь тиện thể nhắc lại, nhân thể nhớ lại; после́днее ~ нау́ки thành tựu mới nhất của khoa học, thành tựu khoa học mới nhất; завод оборудован по после́днему ~y те́хники nhà máy được trang bị kỹ thuật hiện đại nhất (tối tân); ~ не воробе́й, вы́летит — не пойма́ешь ≅ lời nói không cánh mà bay; lỡ chân gượng được, lỡ miệng không ai gượng được (*погов.*)
словоблу́дие *с.* (thói, lối) ba hoa, ba xạo, ba hoa rỗng tuếch
словоизвержéние *с. ирон.* (sự) phun ra lời lẽ thao thao bất tuyệt
словоизмене́ние *с. грам.* (sự) biến đổi của từ
сло́вом *вводн. сл.* (nói) tóm lại; (*в общем*) nói chung
словообразова́ние *с. лингв.* (sự, cách) tạo từ, cấu tạo từ
словообразова́тельный *прил. лингв.* (thuộc về) tạo từ, cấu tạo từ
словоохо́тливый *прил.* mau miệng, thích nói, xởi lởi, cởi mở
словопроизво́дный *прил. лингв.* tạo từ phái sinh; ~ су́ффикс tiếp tố tạo từ phái sinh
словосочета́ние *с. лингв.* cụm từ, từ tổ, tổ hợp từ; усто́йчивое ~ cụm từ (từ tổ) cố định; свобо́дное ~ cụm từ (từ tổ) tự do
словотво́рчество *с.* (sự) sáng tạo từ
словотолкова́ние *с.* (sự) giải nghĩa từ
словоупотребле́ние *с.* (sự) dùng từ
слог I *м.* (*часть слова*) âm tiết
слог II *м. уст.* (*стиль*) lối hành văn, lối văn, thể văn, văn thể, văn
сло́га́н *м.* khẩu hiệu
слогов||о́й *прил. лингв.* (thuộc về) âm tiết; ~óe письмо́ chữ viết ghi âm tiết
слоён||ый *прил.* có nhiều lớp, xếp theo lớp; ~oe те́сто bột nhào làm bánh có nhiều lớp; ~ пиро́г bánh ngọt có nhiều lớp
сложе́ни||е *с.* 1. (sự) làm, soạn; cấu tạo, cấu hợp, cấu thành; 2. *мат.* (phép) cộng; 3.: ~ полномо́чий từ chức, từ nhiệm; 4. (*телосложение*) thân hình, vóc dáng, dáng vóc, tạng người,; челове́к кре́пкого ~я người có thân hình rắn rỏi (vóc dáng vạm vỡ)
сложи́ть I *сов. см.* скла́дывать
сложи́ть II *сов. см.* слага́ть
сложи́ться *сов. см.* скла́дываться
сло́жно *нареч.* (một cách) phức tạp, rắc rối
сложноподчинённ||ый *прил. лингв.*: ~oe предложе́ние câu (mệnh đề) phụ thuộc phức hợp
сложносочинённ||ый *прил. лингв.*: ~oe предложе́ние câu (mệnh đề) kết hợp phức hợp
сло́жност||ь *ж.* 1. (tính chất, sự, độ) phức tạp, rắc rối; 2. *мн.*: ~и (*трудности*) (những điều) khó khăn, trở ngại, rắc rối, phức tạp, nhiêu khê
сложноцве́тные *мн. бот.* họ Cúc (*Compositae*)
сло́жн||ый *прил.* 1. (*составной*) phức hợp, đa hợp, kép; ~ые вещества́ *хим.* những chất phức hợp; ~oe сло́во *грам.* từ kép; ~oe предложе́ние *грам.* câu phức hợp, câu kép; ~oe число́ *мат.* tạp số, phức số; ~ые проце́нты *эк.* lãi dồn; 2. (*многообразный*) phức tạp; ~ая нау́ка khoa học phức tạp; ~ хара́ктер tính chất (tính tình) phức tạp; 3. (*трудный*) khó khăn, phức tạp, oái oăm; (*запутанный*) rắc rối, rối rắm, rối ren, nhiêu khê, phiền toái; ~ вопро́с vấn đề phức tạp (khó khăn, rắc rối); ~ая обстано́вка tình hình phức tạp (khó khăn, rối ren); 4. (*замысловатый*) phức tạp, rối rắm; ~ орна́мент hoa văn phức tạp (rối rắm)
слои́ст||ый *прил.* (có) nhiều tầng, nhiều lớp, thớ lớp; ~oe о́блако mây tầng
сло||й *м.* 1. tầng, lớp; *геол. тж.* thớ; ве́рхние ~и атмосфе́ры (các) thượng tầng khí quyển, tầng trên cùng của khí quyển; ~ кра́ски lớp sơn; 2. (*группа людей*) tầng lớp, giai tầng; разли́чные ~и о́бщества các tầng lớp (khác nhau) trong xã hội

сло́йка *ж. разг.* (*булочка*) bánh xếp lớp

слом *м.* (sự) phá huỷ, phá hoại, phá; (*дома тж.*) (sự) phá dỡ

слома́ть *сов. см.* лома́ть 1, 3–5

слома́ться *сов. см.* лома́ться 1, 3–5

слом||и́ть *сов.* (*В*) 1. *разг.* (*переломить*) bẻ gãy; 2. *перен.* (*преодолеть*) khắc phục; đánh tan, đánh bại, đại phá, thắng; (*лишить власти*) đánh đổ, đánh quỵ; (*подавить*) đè bẹp, đánh bẹp, bẻ gãy; ~ сопротивле́ние đè bẹp (bẻ gãy) sức kháng cự, đánh bẹp (đè bẹp) sự chống cự; ~ дух làm nao núng tinh thần; ✧ ~я́ го́лову chạy bán sống bán chết, chạy ba chân bốn cẳng, chạy long tóc gáy, chạy như bay

сло́мленный *прил.* 1. bị đè bẹp (đánh bẹp); ~ враг kẻ thù bị đánh bẹp (đè bẹp); 2. (*нравственно подавленный*) thất vọng, chán chường

слон *м.* 1. voi (*Elephas*); 2. *шахм.* voi, tượng; ✧ ~á не приме́тить *ирон.* không thấy cái lớn nhất (cái cốt tử, điều chủ yếu)

слонёнок *м.* voi con

слони́ха *ж.* voi cái

слоно́в||ый *прил.* (thuộc về) voi; ✧ ~ая кость ngà voi; ~ая боле́знь (bệnh) sùi da voi, da voi, phù voi

слоня́ться *несов. разг.* (*тж.* ~ без де́ла) (đi) la cà, láng cháng, lang thang, lang bang, phất phơ, vẩn vơ, léng phéng, loăng quăng

слуга́ *м.* (*скл. как ж.*) 1. *уст.* đầy tớ, gia nhân, nô bộc, người hầu cận; (*молодой*) hỉ đồng, tiểu đồng, thằng ở; *мн.*: слу́ги nô tỳ; ста́рый ~ người đầy tớ già, lão bộc; 2. *перен.* nô bộc, tôi tớ, đầy tớ; ~ наро́да đầy tớ (nô bộc) của nhân dân

служа́нка *ж. уст.* đầy tớ gái, thị tì, nữ tì, a hoàn, cô sen, con ở, ô-sin

слу́жащ||ий *прил.* 1. đương chức, đương nhiệm, đương phiên, đang phục vụ (hành sự); 2. *в знач. сущ. м.* viên chức, công chức, nhân viên; рабо́чие и ~ие công nhân và viên chức; công nhân viên (*сокр.*)

слу́жб||а *ж.* 1. (*действие*) (sự) phục vụ, phục dịch, phụng sự, làm việc; ~ в ба́нке làm việc ở nhà băng; ~ в а́рмии phục vụ (phục dịch) trong quân đội; срок ~ы аккумуля́тора thời hạn sử dụng của acquy, tuổi thọ của bình điện; 2. (*работа, должность*) chức vụ, công vụ, dịch vụ, chức, việc; поступи́ть на ~у nhậm chức, nhận việc; повыше́ние по ~е thăng (lên) chức, thăng tiến; иска́ть ~у tìm (kiếm) việc; идти́ на ~у đi làm việc; 3. (*воинская*) quân dịch, binh dịch, quân vụ, (sự) phục vụ trong quân ngũ, làm nghĩa vụ quân sự; действи́тельная ~ phục vụ tại ngũ; быть на вое́нной ~е đang phục vụ trong quân ngũ, đang tại ngũ; 4. (*отрасль военных занятий*) cục, ngành; ~ свя́зи cục (ngành) thông tin liên lạc; ~ ты́ла cục (ngành) hậu cần; медици́нская ~ а́рмии cục quân y; развéдывательная ~ cục quân báo (tình báo); 5. (*специальная*) nha, sở, vụ, cục, ban, dịch vụ; ~ пого́ды nha khí tượng, cục thời tiết; ~ движе́ния *ж.-д.* sở vận hành; ~ бы́та ngành dịch vụ sinh hoạt; 6. (*богослужение*) (sự) làm lễ, hành lễ, cúng tế, phụng vụ, tế tự, tế; отстоя́ть ~у đứng làm lễ (đứng tế) xong; ✧ не в ~у, а в дру́жбу nhờ làm ơn giúp hộ

служе́бн||ый *прил.* 1. (thuộc về) chức vụ, công vụ, công tác, công việc; ~ые обя́занности chức trách, chức vụ; ~ па́спорт *дип.* hộ chiếu công vụ; ~ телегра́мма điện công vụ; ~ые помеще́ния phòng làm việc, công sở, nhiệm sở; sở (*сокр.*); ~ое вре́мя, ~ые часы́ giờ làm việc; ~ое положе́ние chức vị, chức vụ; изда́ние для ~ого по́льзования sách lưu hành nội bộ, nội san; 2. (*вспомогательный*) phụ, bổ trợ; ✧ ~ое сло́во *лингв.* hư từ, trợ từ, trợ ngữ

служе́ние *с.* (sự) phục vụ, phụng sự; беззаве́тное ~ Ро́дине hết lòng hết dạ phụng sự Tổ quốc

служи́тел||ь *м.* 1. (*низший служащий*) nhân viên, người giữ (coi); больни́чный ~ y tá; ~ маяка́ người giữ đèn biển, người coi hải đăng; 2. (*чего-л.*): ~ иску́сства, нау́ки người nhiệt tình phụng sự nghệ thuật, khoa học; ✧ ~и ку́льта những nhà tu hành, giới tu sĩ (tăng sĩ, tăng lữ)

служи́ть, послужи́ть 1. *тк. несов.* (*работать по найму*) làm, làm thuê, phục dịch; 2. *тк. несов.* (*быть военным*) phục vụ trong quân ngũ, phục dịch tại ngũ, làm nghĩa vụ quân sự, làm quân dịch; 3. *тк. несов.* (*Д*) (*выполнять чью-л. волю*) hầu hạ, phục dịch, làm tôi tớ (đầy tớ), hầu; ~ и на́шим и ва́шим làm cho cả bên này lẫn bên kia, lá mặt lá trái; 4. *тк. несов.* (*Д*) (*работать на благо кого-л., чего-л.*) phục vụ, phụng sự; ~ Ро́дине phụng sự (phục vụ) Tổ quốc; ~ наро́ду phục vụ (phụng sự) nhân dân; 5. (*Д*) (*выполнять своё назначение*): ту́фли о́чень хорошо́ слу́жат đôi giày dùng (xài) rất bền; э́то пальто́ слу́жит мне пя́тый год áo măngtô ấy tôi dùng (xài) đã hơn bốn năm rồi; но́ги отка́зываются мне ~ chân tôi không đi được nữa; мозг отка́зывается ~ đầu óc không chịu hoạt động nữa; 6. (*Т, для Р*) (*использоваться*) (được) sử dụng, dùng làm; э́та ко́мната мне слу́жит кабине́том buồng này dùng làm phòng giấy cho tôi; 7. (*Т*) (*быть, являться*) làm; ~ приме́ром làm gương (gương mẫu, mẫu mực); ~ предло́гом làm cớ; 8. *тк. несов.* (*совершать богослужение*) hành lễ, làm lễ, cúng tế, phụng vụ, tế; 9. *тк. несов.* (*о собаке*) đứng hai chân

слука́вить *сов. см.* лука́вить

слупи́ть *сов.* 1. (*что-л.*) bóc vỏ, bóc da; 2. (*с кого-л.*) bóc lột, chém, cứa

слух *м.* 1. thính giác; (*музыкальный*) nhạc cảm, tai thẩm âm, tai nhạc; о́стрый ~ tai thính, thính tai; плохо́й ~ nặng tai, lảng tai; у него́ хоро́ший ~ anh ấy có tai thẩm âm (tai nhạc) nhạy bén, nó có nhạc cảm tinh tế; игра́ть, петь по ~у chơi đàn, hát theo nhạc cảm; 2. (*весть, известие*) tin, tin tức; tin nhạn (*поэт.*); 3. *мн.*: ~и (*толки, молва*) tin đồn (đồn đại), tiếng đồn; по ~ам theo tin đồn; хо́дят, но́сятся ~и, что... có tin đồn rằng...; ~ом земля́ по́лнится *погов.* tiếng đồn vang khắp bốn phương; ✧ он весь обрати́лся в ~ anh ta lắng tai nghe, nó vểnh tai nghe; о нём ни ~у ни ду́ху chẳng có một tí tin tức gì về cậu ta cả, biệt vô âm tín về anh ấy, về nó thì biệt tăm biệt tích

слухов||о́й *прил.* 1. (thuộc về) thính giác; ~ нерв thần kinh thính giác; 2. (*осуществляемый посредством слуха*) bằng tai; ~о́е наблюде́ние theo dõi bằng tai; 3. (*служащий для слушания*) (để) nghe, trợ thính; ~ аппара́т máy trợ thính, máy nghe; ✧ ~о́е окно́ cửa mái, cửa tò vò mái nhà

слу́ча||й *м.* 1. (*происшествие*) chuyện, việc (*xảy ra*); необыкнове́нный ~ chuyện lạ thường; несча́стный ~ tai nạn, tai hoạ, chuyện không may; 2. (*явление, факт*) trường hợp, ca; смерте́льный ~ ca chết người, trường hợp tử vong; небыва́лый ~ trường hợp chưa từng thấy, ca đặc biệt; в да́нном ~е trong trường hợp (ca) này; в лу́чшем ~е may nhất, trong trường hợp tốt nhất;

3. (*возможность*) cơ hội, thời cơ, dịp may, vận hội, dịp; удóбный ~ cơ hội thuận lợi, thời cơ thuận tiện, dịp may, dịp tốt; возмóжный ~ cơ hội có thể xảy ra; пóльзоваться всяким удóбным ~ем thừa mọi dịp tốt, lợi dụng mọi cơ hội, sử dụng mọi thời cơ; имéть ~ có dịp may (dịp tốt); 4. (*случайность*) trường hợp ngẫu nhiên; ✧ в ~е чегó-л. nếu có chuyện gì xảy ra, nếu xảy ra điều gì; в ~е войны́ nếu xảy ra chiến tranh (chiến tranh xảy ra); в ~е чегó нибýдь (lỡ, ngộ) có chuyện gì xảy ra; во вся́ком ~е dù sao chăng nữa, dầu sao đi nữa, vô luận (mặc dù) thế nào đi nữa, trong bất cứ trường hợp nào; в э́том ~е nếu thế, trong trường hợp đó; в тако́м ~е мы с ва́ми прощáемся vậy thì (thế thì) chúng ta tạm biệt nhau nhé; ни в кóем ~е nhất quyết không, dù thế nào (dù các vàng, dù cho ăn kẹo) cũng không; в крáйнем ~е cùng lắm, vạn bất đắc dĩ, cùng bất đắc dĩ, (trong trường hợp) cùng quá, khi bí quá; на вся́кий ~ để có lúc cần đến, để phòng xa (đề phòng, phòng hờ); по ~ю чегó-л. nhân (nhân dịp) cái gì; при ~е gặp (khi có) dịp; купи́ть что́-л. по ~ю tình cờ (gặp may) mua được cái gì; от ~я к ~ю năm thì mười hoạ, thỉnh thoảng, thất thường

случа́йно *нареч.* 1. (một cách) tình cờ, ngẫu nhiên; ~ встрéтиться с кéм-л. tình cờ gặp ai; éсли ~ вы егó уви́дите nếu tình cờ (ngẫu nhiên) anh gặp nó; 2. *в знач. вводн. сл. разг.*: вы, ~, не зна́ете егó? có thể anh biết cậu ta nhỉ?; ✧ не ~, что... chẳng phải vô cớ (ngẫu nhiên) mà...; э́то не ~! cái đó chẳng phải là ngẫu nhiên đâu!

случа́йност||ь *ж.* 1. (sự, tính chất) ngẫu nhiên, tình cờ; ~ встрéчи tình cờ gặp mặt, sự ngẫu nhiên của cuộc gặp gỡ; 2. (*непредвиденное обстоятельство*) (trường hợp, sự, điều) ngẫu nhiên; по счастли́вой ~и do sự may mắn bất ngờ; чи́стая ~ hoàn toàn ngẫu nhiên (tình cờ); 3. *филос.* (tính) ngẫu nhiên

случа́йн||ый *прил.* 1. (*непредвиденный*) tình cờ, ngẫu nhiên; (*неожиданный*) bất ngờ; ~ая встрéча gặp gỡ tình cờ, gặp mặt bất ngờ, kỳ ngộ; ~ое знакóмство sự quen biết tình cờ (ngẫu nhiên); ~ое совпадéние sự trùng hợp ngẫu nhiên; ~ попýтчик bạn đường tình cờ; ~ая ошúбка sai lầm vô tình; 2. (*бывающий временами, иногда*) thỉnh thoảng, thất thường, hú hoạ, không đều đặn; ~ зáработок món tiền kiếm được thất thường, món tiền thỉnh thoảng kiếm được, tiền công hú hoạ; ~ посети́тель người đến thăm tình cờ; 3. (*незакономерный*) ngẫu nhiên, cá biệt, riêng lẻ, không tiêu biểu; ~ое явлéние hiện tượng ngẫu nhiên (cá biệt, không tiêu biểu)

случа́ть, случи́ть (*В*) cho... giao phối (nhảy cái, nhảy, phủ)

случ||а́ться, случи́ться 1. xảy ra, xảy đến; ничегó не случи́лось không có chuyện gì xảy ra cả; с ним случи́лось несчáстье nổi bất hạnh đã xảy đến với nó, tai hoạ đã đến với nó, nó gặp phải tai hoạ; что с ва́ми случи́лось? anh bị cái gì thế?, anh sao thế?, có việc gì xảy ra với anh thế?, việc gì thế?; 2. *тк. несов. безл.*: ~а́ется có khi; ~а́ется, что он... có khi anh ấy...; ~а́лось ли вам (+ *инф.*) anh đã có dịp... không?, anh đã có khi nào... không?

случи́вш||ееся *с.* (*скл. как прил.*) điều (việc) đã xảy ra, sự kiện, sự việc; сообщи́ть кому́-л. о ~емся báo cho ai biết điều đã xảy ra, báo sự việc cho ai biết

случи́ть *сов. см.* случа́ть

случи́ться *сов. см.* случа́ться 1

слу́чка *ж.* (sự) cho giao phối, cho nhảy, cho phủ, giao phối

случно́й *прил.* (thuộc về) giao phối; ~ пери́од thời kỳ giao phối; ~ жеребéц ngựa đực gây giống

слу́шани||е *с.* 1. (sự) nghe; 2. *юр.* (sự) xét xử, xử; дéло назна́чено к ~ю vụ án sẽ được xét xử

слу́шатель *м.*, **~ница** *ж.* 1. thính giả, người nghe; 2. (*учащийся*) học viên; ~ воéнной акадéмии học viên học viện quân sự

слу́ш||ать послу́шать (*В*) 1. *тк. несов.* nghe; ~ му́зыку nghe nhạc; ~ лéкцию nghe thuyết trình (bài giảng); ~ая егó, мóжно бы́ло подýмать, что... nghe nó thì có thể nghĩ rằng...; я ~аю! (*по телефону*) tôi nghe đây!, a-lô!; вы ~аете? (*по телефону*) anh nghe chứ?; 2. (*о враче*) nghe, nghe tim phổi; 3. *тк. несов.* (*судебное дело*) xét xử, xử; (*чьё-л. сообщение*) nghe; ~ дéло о крáже со взлóмом xử vụ trộm đào ngạch, ~ отчёт nghe báo cáo; 4. *тк. несов.* (*присутствовать на лекциях*) nghe giảng, theo học, dự lớp; ~ курс вы́сшей матемáтики theo học lớp toán cao cấp, nghe giảng giáo trình toán học cao cấp; 5. (*следовать чьим-л. советам, просьбам*) nghe, nghe (làm) theo; он никогó не ~ает nó chẳng chịu nghe ai cả; 6. *разг.* (*повиноваться*) vâng lời, nghe lời, tuân lệnh, tuân theo, phục tùng; (*об управляемых механизмах*) theo, theo lệnh; ~ руля́ (*о судне*) dễ lái, theo bánh lái; 7. *повел.*: ~ай(-те)! này!; 8. *тк. несов.*: ~аю! (*ответ подчиненного*) (xin) tuân lệnh!; (báo cáo) rõ!

слу́ш||аться, послу́шаться 1. (*повиноваться*) tuân lệnh, tuân theo, phục tùng; lĩnh ý, lĩnh lời (*вежл.*); (*быть послушным*) vâng (nghe) lời; (*об управляемых механизмах*) theo, theo lệnh; не ~ không vâng lời (tuân lệnh, phục tùng), bất tuân thượng lệnh; không ăn lời (*разг.*); 2. (*следовать чьим-л. советам, просьбам*) nghe, nghe (làm) theo; 3. *тк. несов.* (*о судебном деле*) (đưa ra) xét xử, xử; дéло бýдет ~ зáвтра vụ án sẽ đưa ra xử ngày mai; 4. *тк. несов.*: ~аюсь! *см.* слу́шать 8

слыть, прослы́ть (*Т*, за *В*) có tiếng (nổi tiếng, nổi danh) là; он слывёт хорóшим рабóтником ông ta nổi tiếng là một người lao động giỏi

слыха́ть, услыха́ть *разг.* 1. (*В*) nghe, nghe thấy; 2. (о *П*, про *В*) nghe nói, nghe đồn

слы́ша||ть, услы́шать 1. (*В*) nghe, nghe thấy, nghe được; ~ стук nghe tiếng gõ; ~ крик nghe (nghe thấy) tiếng kêu; ~ похвалы́ nghe lời khen; 2. *тк. несов.* (*обладать слухом*) nghe; плóхо ~ nghe không rõ; 3. (*В*, о *П*, про *В*) (*иметь сведения*) nghe, nghe nói, nghe đồn; 4. (*В*) *разг.* (*ощущать*) cảm thấy, nghe thấy, thấy; ~ зáпах cảm thấy (nghe thấy, đánh hơi thấy, thấy) mùi; ✧ он об э́том и ~ не хóчет cái đó thì anh ta chẳng buồn nghe, ông ta cương quyết cự tuyệt điều đó; ~л звон, да не знáет где он ≅ văn kỳ thanh bất kiến kỳ hình

слы́ш||аться послы́шаться 1. (được) nghe rõ, nghe; ~ится смех nghe rõ tiếng cười; мне послы́шался чéй-то гóлос tôi nghe rõ tiếng nói của ai đấy; послы́шался тóпот ног nghe rõ tiếng chân nện bước, nghe tiếng bước chân đi; 2. *разг.* (*чувствоваться*) cảm thấy, nghe thấy, thấy; в егó словáх ~ится рáдость trong lời nói của cậu ta cảm thấy (nghe thấy, lộ rõ) nỗi hân hoan, cảm thấy niềm vui trong lời nói của nó

слы́шимость *ж.* (độ) nghe, nghe thấy; (*по телефону, радио тж.*) (độ) thu

nhận; ~ плохáя! (*по телефону*) độ nghe mờ quá!

слы́шимый *прил.* nghe (nghe thấy) được

слы́шно *в знач. сказ. безл.* 1. (có thể) nghe được, nghe rõ, nghe thấy; ~, как шелестя́т ли́стья nghe rõ (nghe thấy) tiếng lá xào xạc; было ~, как маши́на въе́хала во двор lúc đó nghe rõ (nghe thấy) tiếng xe ôtô chạy vào sân; ему́ ~ nó nghe được; мне ничего́ не ~ tôi không nghe được gì cả; 2. (о *П*, про *В*) (*имеются известия*) có (được, hay) tin; о нём давно́ ничего́ не ~ đã lâu chẳng được (chẳng có, chẳng hay, chẳng nghe) tin tức gì về nó cả, bặt tin (bặt tin) về nó đã lâu rồi

слы́шн||ый *прил.* 1. nghe được, nghe thấy; едва́ ~ое пе́ние tiếng hát nghe mơ hồ; 2. *в знач. сказ.* (*слышится, звучит*) nghe rõ, vang lên, nghe vang; я́сно ~ен глухо́й плеск морски́х волн nghe rõ tiếng sóng biển vỗ rì rào, tiếng sóng biển rào rào vang lên rõ rệt

слюда́ *ж.* mica, vân mẫu

слюна́ *ж.* nước bọt, nước dãi, nước miếng

слю́нки *мн. разг.*: у него́ ~ теку́т nó thèm nhỏ dãi, y thèm lắm; от э́того ~ теку́т cái đó làm thèm nhỏ dãi

слю́нн||ый *прил. анат.* (thuộc về) nước bọt, nước dãi, nước miếng; ~ые же́лезы (những) tuyến nước bọt

слюнтя́й *м. разг.* kẻ bạc nhược (như nhược)

слюня́вый *прил.* đầy dãi, sùi bọt mép

сля́коть *ж.* lầy lội, bùn lầy; *разг.* (*сырая погода*) (tiết) trời ướt át, trời mưa dầm dề; на дворе́ ~ ngoài đường lầy lội

сля́пать *сов.* (*В*) làm quấy quá (bôi bác, nhuế nhoá, cẩu thả)

сма́зать(ся) *сов. см.* сма́зывать(ся)

сма́зка *ж.* 1. (*действие*) (sự) xoa, bôi; (*жиром*) bôi mỡ, bôi trơn; (*маслом тж.*) (sự) tra dầu; 2. (*вещество*) dầu mỡ, dầu nhờn, dầu máy, dầu luyn, chất bôi trơn

смазли́вый *прил. разг.* kháu, xinh, đẹp, kháu khỉnh, xinh đẹp, bắt mắt

сма́зочн||ый *прил.* (để) bôi trơn, tra dầu; ~ое вещество́, ~ материа́л chất bôi trơn; ~ое отве́рстие lỗ tra dầu

сма́зчик *м.* thợ tra dầu (bôi trơn)

сма́зывание *с. см.* сма́зка 1; ~ го́рла bôi thuốc cho cổ họng; ~ вопро́са хоá nhoà (xoá mờ, làm mờ nhạt) vấn đề

сма́зывать, сма́зать 1. (*ВТ*) xoa, thoa, bôi; (*жиром*) bôi mỡ, bôi trơn; (*маслом тж.*) tra dầu; сма́зать цара́пину йо́дом bôi iod vào vết sây sát; ~ маши́ну tra dầu cho máy, cho dầu vào máy, cho máy ăn dầu; 2. (*В*) (*стирать, размазывать*) xoá, xoá nhoà, xoá mờ; сма́зать кра́ску рукаво́м xoá sơn còn ướt bằng tay áo; 3. (*В*) *перен. разг.* (*лишать остроты, определённости*) xoá nhoà, xoá mờ, làm mờ nhạt; (*портить*) xoá bỏ, làm tiêu biến, làm hư hỏng; ~ недоста́тки xoá nhoà (che giấu) khuyết điểm; ~ вопро́с xoá nhoà (xoá mờ, làm mờ nhạt) vấn đề

сма́зываться, сма́заться 1. (*стираться*) bị xoá (xoá nhoà, xoá mờ); кра́ска сма́залась sơn đang ướt bị xoá nhoà; 2. *перен. разг.* (*лишаться чёткости, остроты*) bị xoá nhoà (xoá mờ), bị mờ nhạt đi

сма́йлик *м. информ.* hình mặt cười, biểu tượng diễn cảm

смак *м. разг.* 1. (*приятное ощущение*) (cảm giác, sự) ngon lành, ngon miệng, đậm đà, khoái khẩu; со ~ом есть ăn ngon miệng (ngon lành, khoái khẩu); 2. *перен.* (*удовольствие*) khoái cảm, (sự) khoái trá, khoái chá; расска́зывать что́-л. со ~ом khoái trá (khoái chá) kể lại chuyện gì; 3. (*смысл, интерес*) (vẻ, sự) ý vị, ý nhị, thú vị

смакова́ть *несов.* (*В*) 1. nhấm nháp, nhâm nhi, thưởng thức; 2. *перен.* cảm thấy khoái trá (khoái chá)

сма́лец *м.* mỡ nước, mỡ lợn nước

сма́нивать, смани́ть (*В*) dụ, nhử; (*переманивать*) dụ dỗ, quyến rũ, quyến dỗ, gạ gẫm, gạ

смани́ть *сов. см.* сма́нивать

смартфо́н *м.* smartphone

смастери́ть *сов. см.* мастери́ть

сма́тывать, смота́ть (*В*) cuốn (cuộn, quấn)... lại; смота́ть у́дочки а) quấn cần câu lại; б) *перен. разг.* cuốn gói, đánh bài chuồn, chuồn (lủi, xéo) đi

сма́хивать I, смахну́ть (*В*) giũ (rũ, phủi, rảy)... đi; (*отгонять*) xua (đuổi)... đi; ~ пыль giũ (rũ, phủi) bụi; ~ слезу́ gạt nước mắt, gạt lệ

сма́хивать II *несов.* (на *В*) *разг.* (*быть похожим*) giống, giống như, hao hao giống

смахну́ть *сов. см.* сма́хивать I

сма́чивать, смочи́ть (*В*) tẩm, chấm, thấm, tẩm (thấm) ướt, tẩm (thấm) nước

смежа́ть, смежи́ть (*В*) nhắm, làm... nhắm (nhắm nghiền); сон смежи́л ему́ ве́ки anh ta nhắm mắt ngủ, giấc ngủ làm cậu nhắm nghiền mắt lại

смежи́ть *сов. см.* смежа́ть

сме́жность *ж.* (sự, tính chất) tiếp cận, phụ cận, tiếp giáp, kề bên, kế cận, lân cận, gần bên, liền bên; giáp ranh, giáp giới; liên ngành (*ср.* сме́жный)

сме́жн||ый *прил.* tiếp cận, phụ cận, tiếp giáp, kề bên, kế cận, lân cận, gần bên, liền bên, giáp bên; (*пограничный*) giáp ranh, giáp giới; (*непосредственно связанный*) (có) liên quan trực tiếp, liên ngành; ~ые ко́мнаты những buồng thông nhau; ~ые нау́ки (những) môn khoa học liên ngành, ngành khoa học có liên quan trực tiếp; ~ые предприя́тия những xí nghiệp liên ngành (có liên quan trực tiếp); ~ые о́трасли промы́шленности những ngành công nghiệp có liên quan trực tiếp; ✧ ~ые углы́ *мат.* những góc kề

смека́листый *прил. разг.* nhanh trí, mưu trí, sáng trí, đa mưu; ~ па́рень chàng trai nhanh trí (mưu trí, sáng trí)

смека́лка *ж. разг.* mưu trí, mưu chước, mưu lược; (*сообразительность*) (sự) nhanh trí, sáng trí; вое́нная ~ tài thao lược, mưu trí quân sự

смека́ть, смекну́ть *разг.* hiểu, biết, nghĩ (đoán) ra

смекну́ть *сов. см.* смека́ть

смели́ть, осмели́ть can đảm (mạnh dạn) lên, đánh bạo, cả gan, dám

сме́ло *нареч.* (một cách) can đảm, bạo dạn, gan dạ, táo bạo; (*без колебаний, сомнений*) (một cách) không chút ngập ngừng, không do dự; ~ могу́ сказа́ть, что... tôi có thể nói chắc chắn (có thể mạnh dạn nói) rằng...; ~ ска́зано! bạo miệng (bạo phổi) quá!

сме́лость *ж.* (lòng, tính, sự) can đảm, bạo dạn, gan dạ, táo bạo; (*храбрость*) dũng khí, nhuệ khí, (lòng) dũng cảm; ✧ брать на себя́ ~ сде́лать что́-л. đánh bạo (cả gan) làm cái gì; ~ городá берёт *погов.* ≅ có chí có gan, gian nan vượt tuốt

сме́л||ый *прил.* can đảm, bạo dạn, gan dạ, táo bạo, mạnh dạn, mạnh bạo, xông xáo; (*храбрый*) dũng cảm, can trường; ~ нае́здник kỵ sĩ dũng cảm (can đảm, táo bạo); ~ во́ин chiến sĩ dũng cảm (gan dạ, can trường); ~ посту́пок hành động can đảm (gan dạ, bạo dạn); ~ взгляд cái nhìn dạn dĩ (bạo dạn); ~ое утвержде́ние lời khẳng định mạnh dạn; быть ~ым в реше́ниях mạnh dạn (bạo dạn) khi quyết định

смельча́к *м.* người can đảm (gan dạ, can trường)

смéн||а *ж.* 1. (sự) thay đổi, đổi thay, thay, đổi; (*замена*) (sự) thay thế, thay

chân, kế chân, kế nhiệm, thay phiên, thuyên chuyển; (*чередование*) (sự) luân chuyển, luân phiên; ~ дня и ночи sự luân chuyển ngày đêm; ~ караýлов *воен.* đổi gác; ~ впечатлéний thay đổi cảm giác, đổi thay cảnh sống; 2. (*промежуток времени*) phiên; (*на заводе и т. п.*) ca, kíp; *воен.* phiên; рабóтать в две ~ы làm việc hai ca (kíp); 3. (*группа рабочих*) ca, kíp, phiên; (*группа отдыхающих*) lớp, loạt; ночнáя ~ ca (kíp) đêm; 4. (*подрастающее поколение*) thế hệ trẻ, lớp người (thế hệ) thay thế; (*свежие силы*) lực lượng đang lên (trẻ trung, kế tục); нáша ~ lớp người (thế hệ) thay thế chúng ta; 5. (*комплект одежды*) bộ đồ để thay; ~ белья́ bộ quần áo để thay, bộ vải trải giường để thay; ✧ приходи́ть на ~у кому́-л. thay thế (thay chân, kế chân, thay phiên, nối gót) ai

смени́ться *сов. см.* сменя́ть(ся)

сме́нн||ый *прил.* 1. (thuộc về) phiên, ca, kíp; ~ мáстер đốc công ca, trưởng ca, trưởng kíp; ~ое зада́ние nhiệm vụ của ca (kíp); ~ая брига́да đội thay ca, đội đổi kíp; 2. (*периодически сменяемый*) (có thể) thay, thay được, thay thế được; ~ое колесó bánh xe thay, bánh xơcua

сме́нщи||к *м.*, **~ца** *ж.* người thay phiên (thay ca, thay kíp)

сменя́емость *ж.* (sự, tính) thay thế thường kỳ, thay thế được, có thể bãi miễn

смени́ть, смени́ть (*В*) 1. (*переменять*) thay đổi, đổi thay, cải biến, thay, đổi, cải; (*заменять*) thay thế, thay chân, kế chân, kế nhiệm, thay phiên, luân phiên, luân chuyển; смени́ть фами́лию đổi (cải) họ; смени́ть бельё ребёнку thay quần áo (vải trải giường, tã lót) cho đứa bé; 2. (*снимать с какого-л. поста*) thay, thay thế, thuyên chuyển, bãi miễn; смени́ть руково́дство на строи́тельстве thay (thay thế) ban lãnh đạo của công trường xây dựng; 3. (*заступать вместо кого-л.*) đổi, thay; смени́ть часовы́х đổi gác; смени́ть кого́-л. на дежу́рстве thay phiên trực cho ai; 4. (*заменять что-л. исчезнувшее*) thay thế, thay; прохлáда смени́ла зной tiết trời mát mẻ đã thay thế cho tiết trời nóng bức, trời mát đã thay cho trời bức

смен||и́ться, смени́ться 1. (*сменять друг друга*) thay thế (thay chân, thay phiên, luân phiên) nhau; 2. (*освобождаться от обязанностей*) được thay (thay phiên); ~и́ться с дежу́рства được thay phiên trực; я ~и́лся то́лько к ве́черу mãi tối tôi mới được thay phiên; 3. (*Т*) (*заменяться чем-л.*) được thay thế, được thay; день бы́стро ~и́лся но́чью ngày nhanh chóng được đêm thay thế, đêm nhanh chóng thay cho ngày

смерза́ться, смёрзнуться đông kết, đông dính (*lại nhau*)

смёрзнуться *сов. см.* смерза́ться

сме́рить *сов. разг. см.* ме́рить 1; ✧ ~ что́-л. взгля́дом lượng (ước lượng) cái gì bằng mắt; ~ кого́-л. взгля́дом trừng trừng nhìn ai từ đầu đến chân

смерк||а́ться, сме́ркнуться 1. tối, tối dần; *сов.* tối mịt, tối mù, tối sầm, tối om; 2. *безл.*: ~а́ется trời nhá nhem tối, chạng vạng, nhọ mặt người; сме́рклось trời đã tối mịt

сме́ркнуться *сов. см.* смерка́ться

смерте́льно *нареч.* 1. (một cách) chí tử, chí mạng, chết được; ~ ра́неный bị tử thương; быть ~ больны́м ốm thập tử nhất sinh; 2. *перен.* vô cùng, hết sức, chết; ~ скуча́ть chán (buồn) chết, chán mớ đời; ~ уста́ть mệt chết (chí chết, lử, lử cò bợ)

смерте́льн||ый *прил.* 1. làm chết, chí tử, chí mạng; (*гибельный*) chết được, nguy vong; ~ая ра́на vết tử thương, vết thương chết người; ~ уда́р đòn chí mạng (chí tử); находи́ться в ~ой опа́сности bị nguy vong; 2. (*сопутствующий смерти*) lâm chung, sắp chết, hấp hối, giãy chết, ngắc ngoải; ~ая агóния lúc lâm chung (*вежл.*), lúc hấp hối, cơn giãy chết; ~ая бле́дность màu tái nhợt lúc sắp chết; 3. *перен.* (*очень сильный*) tột độ, vô cùng, hết sức, chết; ~ая оби́да nỗi bực mình tột độ; мой hận nghìn năm (*книжн.*); ~ая ску́ка chán (buồn) chết, chán mớ đời; ✧ ~ враг kẻ tử thù (thù không đội trời chung, thù bất cộng đái thiên); ~ая вражда́ (mối) tử thù

сме́ртник *м.* 1. (*приговорённый к смерти*) tử tù, tử tội; ка́мера ~ов phòng giam tử tù (tử tội); 2. (*доброволец*) người cảm tử; лётчик-~ phi công cảm tử; террори́ст-~ kẻ khủng bố cảm tử

сме́ртность *ж.* (sự) chết, tử vong, chết chóc; (*количество смертных случаев*) tỷ lệ tử vong, số người chết; де́тская ~ tỷ lệ tử vong trẻ con

сме́ртн||ый *прил.* 1. (thuộc về) chết, tử vong; ~ час giờ chết, lúc lâm chung, giờ cáo chung; ~ое ло́же giường người chết, linh sàng; 2. (*подверженный смерти*) hữu tử, không bất tử; все лю́ди ~ы người đời (mọi người) đều hữu tử, không ai là bất tử cả; 3. (*приводящий к смерти, гибели*) (làm) chết, tử vong; ~ приговóр án tử hình; ~ая казнь xử tử, hành quyết, hành hình; ~ бой trận tử chiến; 4. *перен.* (*крайний, предельный*) tột độ, vô cùng, hết sức, chết; ~ая ску́ка chán (buồn) chết, chán mớ đời; 5. *в знач. сущ. м.* người trần (trần thế, trần tục); просты́е ~ые (những) người trần, người trần thế, người trần tục, dân thường, người trần mắt thịt

смертоно́сный *прил.* (làm, gây) chết, tử vong; (*гибельный тж.*) gieo chết chóc, tàn khốc, khốc hại, tàn hại, nguy hại, nguy vong

смерт||ь *ж.* 1. (cái, sự) chết, tử vong, chết chóc; *перен.* (*гибель*) (sự) tiêu vong; идти́ на ве́рную ~ đi đến chỗ chết, cầm chắc cái chết trong tay; умере́ть голо́дной ~ью chết đói; до са́мой ~и đến khi chết (qua đời, từ trần), đến lúc lâm chung; я э́того до са́мой ~и не забу́ду cái đó thì đến chết tôi cũng không quên; свиде́тельство о ~и giấy chứng tử, giấy khai tử; поги́бнуть ~ью геро́я, пасть ~ью хра́брых anh dũng hy sinh, hy sinh anh dũng; смотре́ть, гляде́ть ~и в глаза́ đứng trước cái chết; быть при́ смерти đang hấp hối, lúc lâm chung; 2. (*как символ*) thần Chết, Tử thần; 3. *в знач. нареч. прост.* chết, hết sức, ghê, dữ, hung; ~ как пить хо́чется chết khát, khát chết; ~ как ску́чно! chán chết!; ✧ до́ смерти chết, chí chết, tột độ, vô cùng, hết sức; надоéсть кому́-л. до́ смерти làm ai chán chết; мне до́ смерти хо́чется спать tôi buồn ngủ hết sức; бле́дный как ~, побледне́ть как ~ ≅ tái ngắt như gà cắt tiết

смерч *м.* (trận) gió cuốn, gió xoáy, lốc; (*водяной тж.*) cây nước, vòi rồng; рóнг lấy nước (*разг.*); ✧ я́дерный ~ trận bão hạt nhân

смеси́ть *сов. см.* меси́ть

смести́ *сов. см.* сметáть I

смести́ть(ся) *сов. см.* смеща́ть(ся)

смесь *ж.* 1. *прям. и перен.* (sự) hỗn hợp, trộn lẫn, hoà lẫn; (*продукт*) chất hỗn hợp, hợp chất; ~ вся́кой вся́чины hỗn hợp trăm thứ bà giằn, tạp pí lù, ô hợp; шокола́дная ~ (*конфеты*) các loại kẹo chocolat (sôcôla);

2. (*отдел в журнале*) tạp lục, tạp đàm, tạp bút, mạn lục, lượm lặt

сме́т||а *ж.* (bản) dự toán, dự trù; ~ расхо́дов dự chi, dự trù chi phí, dự toán chi tiêu; соста́вить ~у lập dự toán (dự trù)

смета́на *ж.* crem (kem) chua

смет||а́ть I, смести́ (*B*) 1. (*метлой*) quét... đi, quét sạch; (*рукой и т. п.*) phủi... đi, phủi sạch; (*о ветре*) thổi (cuốn)... đi; 2. *перен.* (*уничтожать*) quét sạch, triệt hạ, san bằng, san phẳng, tiêu diệt; ~а́я всё на (на своём) пути́ quét sạch (san bằng, san phẳng, tiêu diệt) mọi trở lực trên bước đường đi

смета́ть II *сов. см.* смётывать *и* мета́ть II

смётка *ж. разг.* (sự) sáng ý, thông minh, sáng dạ; (*находчивость*) (tài) xoay xoả, xoay xở, khéo xoay, mưu trí, đối phó nhanh

сме́тливость *ж.* (sự) sáng ý, thông minh, sáng dạ; (*находчивость*) (tài) xoay xoả, xoay xở, khéo xoay, nhanh trí, mưu trí, đối phó nhanh

сме́тливый *прил.* sáng ý, thông minh, sáng dạ, mau hiểu, sáng trí; (*находчивый*) có tài xoay xoả (xoay xở), khéo xoay, nhanh trí, mưu trí, khôn khéo

сме́тн||ый *прил.* (thuộc về) dự toán, dự trù; ~ые ассигнова́ния khoản cấp phát dự toán; ~ые предположе́ния dự chi (dự tính) sơ bộ

смётывать, смета́ть (*B*) khâu lược, khâu (may) chần, chần, lược; смета́ть рукава́ khâu lược (khâu chần, may chần, chần, lược) tay áo

сметь, посме́ть (+ *инф.*) dám, cả gan; смею сказа́ть, что... tôi dám nói rằng...; не ~! đừng!, không được!; как вы сме́ете! sao anh cả gan đến thế!, sao anh dám làm như thế!

смех *м.* 1. (tiếng) cười; он не мог удержа́ться от ~а anh ta không thể nhịn cười được; взрыв ~а tiếng cười rộ, tiếng cười phá lên, phá lên cười; 2. *в знач. сказ.* (*смешно*) *разг.* (thật là) lố bịch, buồn cười; ✧ ~а ра́ди, для ~а để cho vui (đùa vui, cười vui); на́ ~ để đùa vui (cười vui, chế giễu); мне не до ~а tôi không còn bụng dạ nào để cười được; ~у бы́ло buồn cười lắm, vui lắm; и ~ и грех vừa tức cười vừa đáng buồn; ~ да и то́лько lố bịch, buồn cười; как на ~ như để trêu ngươi, như để chọc tức; э́то ку́рам на́ ~ đó là chuyện cười võ bụng, thật là lố bịch hết sức

смехота́ *ж. разг.* chuyện (việc, điều) buồn cười

смехотво́рный *прил.* buồn cười, lố bịch

сме́шанн||ый *прил.* hỗn hợp, pha tạp, hỗn tạp, tạp nham, tạp nhạp, pha, tạp; thập cẩm (*разг.*); чи́стые и ~ые поро́ды скота́ gia súc thuần chủng và tạp chủng, súc vật giống thuần và giống tạp (pha); ~ое о́бщество *эк.* công ty hợp doanh (liên doanh); ~ лес rừng hỗn hợp (hỗn giao); ~ брак *этн.* tạp hôn; ✧ ~ое число́ *мат.* số hỗn tạp

смеша́ть *сов. см.* сме́шивать *и* меша́ть II

смеша́ться *сов.* 1. *см.* сме́шиваться; 2. *разг.* (*смутиться*) (bị) luống cuống, lúng túng, bối rối, ngượng nghịu, ngượng ngùng

смеше́ние *с.* (sự) hỗn hợp, pha trộn, pha lẫn, hoà lẫn; (*красок, оттенков*) (sự) pha màu, hoà màu, trộn màu

сме́шивать, смеша́ть (*B*) 1. pha, hoà, trộn, hỗn hợp, pha trộn, pha lẫn, hoà lẫn, trộn lẫn; ~ кра́ски pha (hoà, trộn) màu; 2. (*нарушать порядок*) xáo lộn, xáo trộn, đảo lộn, xáo, đảo, trộn; (*мысли и т. п.*) làm lẫn lộn; смеша́ть ка́рты đảo (xáo, trang) bài; 3. (*путать, не различать*) lẫn lộn, nhầm lẫn; смеша́ть два поня́тия lẫn lộn hai khái niệm; ✧ смешать чьи́-л. ка́рты làm đảo lộn kế hoạch (chương trình, dự định) của ai

сме́шиваться, смеша́ться 1. (*о чём-л. разнородном*) (bị) hỗn hợp, pha lẫn, hoà lẫn, trộn lẫn; спирт смеша́лся с водо́й ру́ou cồn pha (hoà, trộn, pha lẫn, hoà lẫn, trộn lẫn, hỗn hợp) với nước; 2. (*располагаться вперемешку*) (bị) xáo lộn, xáo trộn, đảo lộn, xáo tung, đào tung; (*путаться*) (bị) lẫn lộn; (*скрываться, исчезать*) hoà lẫn, hoà (biến) vào; смеша́ться с толпо́й biến vào (hoà vào, hoà lẫn trong) đám đông; 3. (*терять стройность, ясность*) (bị) lẫn lộn, rối tung, xáo lộn, đảo lộn; его́ мы́сли смеша́лись ý nghĩ của nó rối tung (bị lẫn lộn); 4. (*утрачивать боевой порядок*) (bị) rối loạn, rối tung, rối bời

смеши́ть, насмеши́ть (*B*) làm... bật cười (phì cười, buồn cười)

смешли́вость *ж.* (tính) hay cười, dễ cười

смешли́вый *прил.* hay (dễ) cười

смешно́ 1. *нареч.* (một cách) buồn cười, khôi hài; (*нелепо*) (một cách) lố bịch, lố lăng, lố; rất ngầu (*прост.*); ~ вы́глядеть trông có vẻ buồn cười; ~ говори́ть nói khôi hài; ~ одева́ться ăn mặc lố (lố bịch, lố lăng, rất ngầu); ~ звуча́ть nghe buồn cười; 2. *в знач. сказ. безл.* (thật là) buồn cười, nực cười, tức cười, lố bịch; ~ ду́мать, что... nghĩ rằng... thì thật là buồn cười (nực cười, tức cười, lố bịch); ~ сказа́ть nói ra thì nực cười thật, thật là lố bịch, thật là kỳ quặc; ~ смотре́ть на него́ nhìn nó thì thật là buồn cười; мне ~ tôi buồn cười, tôi tức cười quá; мне (мне совсе́м) не ~ tôi (tôi hoàn toàn) không thấy gì đáng buồn cười cả

смеш||но́й *прил.* 1. (*забавный*) buồn cười, nực cười, tức cười; (*комичный*) khôi hài, hài hước; ~на́я исто́рия câu chuyện nực cười (buồn cười, khôi hài); 2. (*нелепый*) nực cười, đáng cười, lố bịch, lố lăng, lố; он мне ~о́н tôi thấy nó thật nực cười (thật lố bịch, thật đáng cười, thật lố); выставля́ть кого́-л. в ~но́м ви́де đưa ai ra dưới dạng lố bịch, giới thiệu ai trong vẻ lố bịch; ста́вить кого́-л. в ~но́е положе́ние đưa ai vào tình thế lố bịch, đặt ai vào tình trạng đáng buồn cười; ✧ до ~но́го де́ла mức lố bịch, đến mức quá đáng; от вели́кого до ~но́го — оди́н шаг từ vĩ đại đến lố bịch chỉ một bước mà thôi

смеш||о́к *м.* 1. (tiếng) cười khẽ; 2. *мн.*: ~ки́ *разг.* (*насмешки, шутки*) (chuyện) cười đùa, bông đùa, pha trò, bông lơn, đùa, vui

смеща́ть, смести́ть (*B*) 1. chuyển chỗ, di chuyển, chuyển di, chuyển dịch, chuyển (dịch, dời, thiên)... đi; 2. *перен.* (*понятия и т. п.*) lẫn lộn, xáo trộn, thay đổi; ~ поня́тия о добре́ и зле lẫn lộn những khái niệm về cái thiện và cái ác; 3. (*с должности*) cách chức, bãi chức, huyền chức, bãi miễn, giáng chức, thuyên chuyển, cách

смеща́ться, смести́ться 1. (bị) chuyển chỗ, di chuyển, chuyển di, chuyển dịch, chuyển đi, dịch đi, dời đi, thiên đi; 2. *перен.* (*о понятиях и т. п.*) (bị) lẫn lộn, xáo trộn, thay đổi

смеще́ние *с.* 1. (sự) chuyển chỗ, di chuyển, chuyển di, chuyển dịch; 2. *перен.* (*понятий и т. п.*) (sự) lẫn lộn; 3. (*с должности*) (sự) cách chức, bãi chức, huyền chức, bãi miễn, giáng chức, thuyên chuyển; 4. *радио* (độ, sự) dịch chuyển, dời; *эл.* (độ) điện dịch, thế hiệu (điện áp) dịch, thiên áp; 5. *геол.* (sự) dịch chuyển, di chuyển, xê dịch, chuyển vị

сме||я́ться *несов.* 1. cười; (*выражать веселость*) tươi cười; гро́мко ~ cười vang, cả cười, cười giòn, cười rộ, cười khanh khách; ~ исподтишка́, в кула́к cười thầm, cười nửa miệng; ~ про себя́

cười thầm; добродýшно ~ cười ha hả (hi hi, khì, nhoẻn, xoà); принуждённо ~ cười gượng (nhạt, khẩn, ruồi); бессмы́сленно ~ cười hềnh hệch (toe toét); ~ до упáду cười ngất (bò, đứt ruột, bò kềnh bò càng); ~ шýтке cười đùa, bật cười vì một câu đùa; глазá её вéсело ~я́лись đôi mắt nàng vui vẻ tươi cười; 2. (над *Т*) (*насмехаться*) cười, chê cười, cười chê, cười nhạo, chế giễu, chế nhạo, nhạo báng; над кем ~ёшься? chúng mày cười (cười nhạo, cười chê, chế nhạo) ai thế?; ~ в лицó cười (cười cho) vào mũi; 3. *разг.* (*шутить*) đùa, nói đùa, bông đùa; вы ~ёшься? anh nói đùa ư?, chị nói đùa à?, thật thế ư?; ✧ хорошó ~ётся тот, кто ~ётся послéдним *погов.* ≅ cười người chớ có cười lâu, cười người hôm trước hôm sau người cười

СМИ (срéдства мáссовой информáции) *см.* срéдство

смикши́ровать *см.* микши́ровать

сми́ловаться, сми́лостивиться *сов. уст.* (над *Т*) động lòng thương, thương hại, thương xót, mở lượng khoan hồng

смире́ние *с.* (sự) quy phục, quy thuận; (*покорность, кротость*) (sự, tính) ẩn nhẫn, chịu nhịn, chịu nhún, ngoan ngoãn, nhu thuận, hiền lành

смире́нный *прил.* khiêm tốn, khiêm nhượng, khiếm nhường, nhún nhường, khiêm cung; (*покорный, кроткий*) ẩn nhẫn, chịu nhịn, chịu nhũn, ngoan ngoãn, nhu thuận, hiền lành

смири́тельн||ый *прил.*: ~ая рубáшка áo bó, áo trói

смири́ть(ся) *сов. см.* смиря́ть(ся)

сми́рно *нареч.* 1. (một cách) bình tĩnh, yên tĩnh, trầm lắng, yên; сидéть ~ ngồi yên, ngồi im; 2.: ~! (*военная команда*) nghiêm!; стоя́ть ~ (*навытяжку*) đứng nghiêm

сми́рный *прил.* bình tĩnh, yên tĩnh, trầm lắng, yên; (*кроткий*) hiền lành, hiền, lành

смиря́ть, смири́ть (*В*) làm... quy phục (quy thuận), dẹp yên, bình định; (*чувство, желание*) nén, kìm, ghìm, dằn, nén... xuống, kìm (ghìm)... lại; ~ гнев nén giận, nén cơn giận xuống; ~ го́рдость ghìm lòng tự hào lại, nén lòng kiêu hãnh xuống

смиря́ться, смири́ться 1. (*покоряться обстоятельствам*) quy phục, quy thuận, ẩn nhẫn, cam chịu, cam lòng; (*покоряться судьбе*) an phận, cam phận; 2. (с *Т*) (*примиряться с чем-л.*) cam chịu, chịu nhẫn, chịu nhịn, đành lòng; смири́ться с мы́слью о сме́рти cam chịu (đành lòng) với ý nghĩ về cái chết

смог *м.* khói mù (*vùng công nghiệp*)

смоделúровать *сов. см.* моделúровать

смóква *ж.* 1. (*дерево*) *см.* смокóвница; 2. (*плод*) (quả, trái) vả

смóкинг *м.* (áo) smoking

смокóвница *ж.* (cây) vả (*Ficus carica*)

смолá *ж.* 1. nhựa cây, nhựa; сосновая ~ nhựa thông, tùng hương; 2. (*искусственная*) nhựa, hắc ín, dầu hắc; синтети́ческая нhựa tổng hợp; каменноуго́льная ~ nhựa than đá, hắc ín, dầu hắc; го́рная ~ bitum

смолён||ый *прил.* đã trét (quét) nhựa, đã xảm; ~ая ло́дка thuyền đã xảm (đã trét nhựa)

смоли́ст||ый *прил.* (có, chứa) nhựa; ~ое де́рево cây có nhựa; ~ запáх mùi nhựa

смоли́ть *несов.* (*В*) tẩm nhựa; (*лодку*) xảm, trét (quét) nhựa

смолк||áть, смóлкнуть 1. (*о звуках*) im đi; *сов.* im bặt; пéсня смóлкла khúc hát đã im bặt; не ~áя không ngừng, không ngớt; 2. (*перестать говорить, петь и т. п.*) im, lặng im; *сов.* im bặt, im thin thít; пти́цы смóлкли chim chóc ngừng hót

смóлкнуть *сов. см.* смолкáть

смóлоду *нареч. разг.* 1. (*с юных лет*) từ thời niên thiếu, từ nhỏ; 2. (*в молодости*) thuở thiếu thời, hồi trẻ

смолоти́ть *сов. см.* молоти́ть

смоло́ть *сов. см.* моло́ть

смолчáть *сов.* im, lặng thinh, lặng im, im re, không nói không rằng, không trả lời

смоль *ж.*: чёрный как ~ đen nhánh, đen huyền, đen láy, đen nháy, đen như hạt huyền

смолян||óй *прил.* 1. (thuộc về) nhựa cây, nhựa; (*смолистый*) (có) nhựa, nhiều nhựa; 2. (*относящийся к производству смолы*) (thuộc về) làm nhựa, nấu nhựa; (*получаемый из смолы*) (bằng, từ) nhựa; ~ы́е маслá *тех.* các chất dầu nhựa; 3. (*о волосах*) đen nhánh, đen huyền

смонти́ровать *сов. см.* монти́ровать

сморги||ýть *сов.* (*В*) nháy (chớp) mắt làm rơi; ~ слезý nháy (chớp) mắt làm rơi giọt lệ; ✧ глáзом не ~ýв không lúng túng, ...ngay, ...liền, ...phăng, ...béng, bèn...

сморкáться, выcморкаться hỉ (xì, xỉ) mũi, khịt

смороди́на *ж.* 1. (*кустарник*) (cây) phúc bồn tử (*Ribes*); чёрная ~ (cây) phúc bồn tử đen (*Ribes nigrum*); крáсная ~ (cây) phúc bồn tử đỏ (*Ribes rubrum*); 2. (*об отдельной ягоде*) quả (trái) phúc bồn tử; 3. *собир.* phúc bồn tử

сморчóк *м.* (*гриб*) nấm nhăn, nấm tổ ong (*Morchella*)

смóрщенный *прил.* nhăn, nhăn nheo; (*об одежде тж.*) nhăn nhíu; (*о яблоке и т. п.*) nhăn nhúm, nhăn rúm

смóрщиться *сов. см.* мóрщить(ся) 2, 3

смотáть *сов. см.* смáтывать

смотр *м.* 1. (sự) xem; *воен.* (sự) điểm, duyệt, duyệt lại, thanh tra; (*проверка*) (sự) kiểm tra, thanh tra; ~ войск điểm binh, duyệt binh; 2. (*публичный показ*) hội diễn; ~-кóнкурс hội diễn thi; ~ дéтской художéственной самодéятельности hội diễn nghệ thuật nghiệp dư (không chuyên) của thiếu nhi

смотр||éть, посмотрéть 1. (на, в *В*) nhìn, trông, ngó; ~ в окнó а) nhìn (trông, ngó) qua cửa sổ; б) (*изнутри тж.*) nhìn (trông, ngó) ra cửa sổ; в) (*снаружи*) nhìn (trông, ngó) vào cửa sổ; ~ на часы́ nhìn (xem) đồng hồ; ~ вдаль nhìn (trông, ngó) đằng xa; ~ кому́-л. в глазá nhìn thẳng vào mắt ai; ~ на кого́-л. во все глазá chăm chú (chằm chằm, trố mắt) nhìn ai; ~ пóд ноги trông dưới chân; ~ вперёд nhìn (nhìn đằng, trông đằng, nhìn về phía) trước; ~ в бýдущее nhìn (trông) về tương lai; 2. (в *В*) (*пользуясь оптикой*) xem, nhòm, nhìn; ~ в телескóп xem kính thiên văn, nhòm kính viễn vọng, nhìn viễn kính; 3. (на *В*) (*считать, расценивать*) nhìn, thấy, nhận định, nhận xét, nhìn nhận, nhận thấy, xét thấy; как вы смóтрите на э́то? anh nhận định (xét thấy) việc ấy thế nào?, anh thấy (nhận thấy) cái đó thế nào?, ý kiến của anh đối với vấn đề đó ra sao?; прóсто ~ на вéщи нhận định (nhận xét, nhìn nhận, nhìn) vấn đề một cách giản đơn; ~ на кого́-л., что́-л. дрýгими глазáми nhận xét (đánh giá, nhận định, nhìn nhận) ai, cái gì một cách khác; 4. (на *В*) (*обращать внимание*) chú ý, xem xét; что на негó ~! việc gì mà phải chú ý đến nó!, cứ làm theo mình thôi!; 5. (на *В*) (*принимать за кого-л., что-л.*) coi, xem; ~и́те на меня́ тепéрь как на вáшего отцá bây giờ anh hãy xem (coi) tôi như là thân phụ của anh; 6. (за

T) (*заботиться, присматривать*) trông nom, trông coi, coi sóc, coi ngó, trông, coi, nhìn; ~ за поря́дком trông coi trật tự, giữ trật tự; ~ за рабо́тами trông coi công việc; ~ за до́мом trông (coi) nhà, trông nom (trông coi) nhà cửa; ~ за детьми́ trông con, trông nom (coi sóc) con cái; 7. (*B*) (*осматривать, ознакамливаться*) xem; ~ но́вую кварти́ру xem căn hộ mới; 8. (*B*) (*газеты и т. п.*) xem, đọc; ~ ру́копись xem (đọc) bản thảo; ~ кни́гу xem sách, đọc qua (đọc lướt) cuốn sách; 9. (*B*) (*спектакль и т. п.*) xem, coi; ~ но́вый кинофи́льм xem (coi) phim mới; 10. (*B*) (*больных*) khám, khám bệnh, thăm bệnh; 11. *тк. несов.* (на, в *B*) (*быть обращённым*) nhìn, trông; о́кна смо́трят в сад cửa sổ nhìn (trông) ra vườn; 12. *тк. несов.* (*T*) (*быть похожим, иметь вид*) coi bộ, có vẻ; ~ во́лком coi bộ (có vẻ) dữ tợn; ~ сычо́м có vẻ nghi hoặc; 13. *тк. несов.*: ~и́(те)! а) (*выражает предупреждение*) coi chừng!, hãy coi chừng (dè chừng, cẩn thận)!; б) (*выражает угрозу*) hãy coi chừng!, liệu hồn đấy!, hãy giờ hồn!, liệu cái thần hồn!; в) (*выражает удивление*) lạ chưa!, lạ chửa!, lạ nhỉ!; ~и́(те) не упади́(те)! coi chừng (trông chừng, khéo) kéo ngã; ~и́(те) не забу́дь(те)! nhớ đừng quên nhé!; ✧ на́до бы́ло ра́ньше ~ đáng lẽ phải suy nghĩ (cẩn thận, xem xét) từ trước; ~ в о́ба theo dõi cẩn thận, xem xét kỹ càng, cảnh giác đề phòng; hai mắt dồn một (*погов.*); ~ не́ на что xấu lắm, tồi lắm, chẳng có cái gì đáng xem; ~ с наде́ждой на кого́-л., что́-л. đặt hy vọng vào ai, vào cái gì; ~ опа́сности в глаза́ đứng trước hiểm hoạ; ~я́ как туу́ ду́ю, туу́ (туу́ theo) cách; ~я́ где туу́ (туу́ theo) nơi; ~я́ когда́ туу́ (туу́ theo) lúc; ~я́ по чему́-л. tuỳ theo (phù hợp với) cái gì; ~я́ по обстоя́тельствам tuỳ (tuỳ theo) tình huống; куда́ он смо́трит? sao nó lại không để ý đến?, sao anh ta lại không săn sóc đến?; ~ как бара́н на но́вые воро́та *погов.* ≅ chim chích vào rừng; bỡ ngỡ như rợ về đồng bằng

смотре́ться, посмотре́ться 1. (в *B*) trông (nhìn) mình, soi bóng, soi; ~ в зе́ркало soi gương; 2. *тк. несов. безл.* xem (coi, trông) được; фильм хорошо́ смо́трится bộ phim xem (coi) được

смотри́ны *мн. уст.* (lễ, lễ) xem mặt, coi mặt, chạm ngõ, chạm mặt

смотри́тель *м.* người trông (coi, trông coi), giám thị; ~ скла́дов thủ kho, người coi (trông) kho; ~ маяка́ người trông đèn biển, người coi hải đăng

смотров||о́й *прил.* 1. (*dể*) quan sát, quan trắc; ~о́е окно́ cửa sổ quan sát; ~а́я щель *воен.* khe quan sát (quan trắc); 2. (*относящийся к смотру*) (thuộc về) kiểm tra, thanh tra

смочи́ть *сов. см.* сма́чивать

смочь *сов. см.* мочь

смоше́нничать *сов. см.* моше́нничать

смрад *м.* mùi thối (hôi, hôi thối)

смра́дный *прил.* hôi, thối, hôi thối, thối tha, thối hoắc, thối khắm, thối om

смугле́ть *несов.* trở nên ngăm ngăm (sạm đen, đen sạm)

смугловатый *прил.* hơi ngăm ngăm

смуглоли́цый *прил.* (có) mặt da bánh mật, mặt da bồ quân

сму́глость *ж.* (màu) ngăm ngăm, bánh mật, bồ quân

сму́гл||ый *прил.* ngăm ngăm, da bánh mật, da bồ quân; (*о человеке*) rám đen, sạm đen, đen sạm, đen giòn; ~ цвет лица́ mặt da bánh mật (da bồ quân); ~ые ру́ки tay sạm đen (đen sạm, ngăm ngăm)

сму́та *ж.* (cuộc, sự) phiến loạn, nổi loạn, bạo loạn, dấy loạn, rối loạn, náo động

смути́ть(ся) *сов. см.* смуща́ть(ся)

сму́тно 1. *нареч.* (một cách) lờ mờ, mơ hồ, mang máng, láng máng, mờ ảo, không rõ ràng; ~ представля́ть себе́ что́-л. hình dung lờ mờ (mơ hồ, mang máng) cái gì; 2. *в знач. сказ. безл.* xao xuyến, băn khoăn, bồn chồn, lo lắng, lo âu; ~ у меня́ на душе́ tôi thấy trong lòng xao xuyến (băn khoăn, lo lắng), tôi thấy bồn chồn trong dạ

сму́тн||ый *прил.* 1. (*мятежный*) loạn lạc, rối loạn, náo động, động loạn, nhiễu nhương, bất an; ~ая пора́ thời buổi loạn lạc (loạn ly, rối loạn, nhiễu nhương, bất an); ~ое вре́мя *ист.* thời kỳ loạn lạc (động loạn); 2. (*тревожный, беспокойный*) xao xuyến, băn khoăn, bồn chồn, lo lắng, không yên tâm; 3. (*неясный, неопределённый*) lờ mờ, mơ hồ, mang máng, láng máng, mờ ảo, không rõ ràng; ~ое представле́ние khái niệm mơ hồ, ý niệm lờ mờ; ~ое воспомина́ние hồi ức lờ mờ (không rõ ràng, láng máng, mang máng); ~ое беспоко́йство nỗi lo lắng bâng quơ (mơ hồ)

смутья́н *м.разг.* kẻ gây loạn (dấy loạn)

сму́шка *ж.* da lông cừu non

смуща́ть, смути́ть (*B*) 1. (*вызывать волнение, тревогу*) làm xao xuyến (băn khoăn, bồn chồn, lo lắng, náo động); ~ чей-л. душе́вный поко́й làm ai bồn chồn trong dạ (xao xuyến trong lòng, không yên tâm); 2. (*приводить в замешательство*) làm... luống cuống (lúng túng, bối rối, ngượng nghịu, ngượng); (*вызывать сомнение*) làm... ngần ngại (do dự, ngờ ngợ, nghi ngờ); смути́ть кого́-л. похвало́й làm ai ngượng nghịu (ngượng ngùng, ngượng) vì lời khen; э́то изве́стие смути́ло всех tin đó làm mọi người luống cuống

смущ||а́ться, смути́ться luống cuống, lúng túng, bối rối, ngượng nghịu, phát ngượng, ngượng ngùng, ngượng, tẽn tò, tẽn; нисколько, ничу́ть не ~а́ясь không lúng túng (bối rối, luống cuống, ngượng ngùng) chút nào

смуще́ни||е *с.* 1. (sự) luống cuống, lúng túng, bối rối, ngượng nghịu, ngượng ngùng, tẽn tò; в ~и đang lúc luống cuống (lúng túng, bối rối, ngượng nghịu); от ~я do luống cuống (lúng túng, bối rối, ngượng nghịu); приводи́ть кого́-л. в ~ làm ai luống cuống (lúng túng, bối rối, ngượng nghịu, tẽn tò); приходи́ть в ~ (bị) luống cuống, lúng túng, bối rối, ngượng nghịu, tẽn tò; 2. *уст.* (*тревога, волнение*) (sự) lo lắng, lo âu

смущённо *нареч.* (một cách) luống cuống, lúng túng, bối rối, ngượng nghịu, ngượng ngùng, tẽn tò, lỏn lẻn; ~ улыба́ться cười lỏn lẻn (ngượng nghịu)

смущённый *прил.* (bị) luống cuống, lúng túng, bối rối, ngượng nghịu, ngượng ngùng, tẽn tò, lỏn lẻn

смыва́ть, смыть (*B*) 1. rửa, rửa sạch; ~ пятно́ rửa sạch vết nhơ; 2. *перен.* rửa, tẩy (rửa) sạch; ~ позо́р rửa nhục, tẩy sạch mối nhục; 3. *тк. 3 л.* (*сносить водой*) cuốn đi; его́ смы́ло волно́й nó bị sóng cuốn đi, sóng cuốn nó đi mất

смыва́ться, смы́ться 1. (được) rửa sạch; 2. *перен.* (được) rửa, tẩy sạch, rửa sạch; 3. *разг.* (*исчезать*) đánh bài chuồn, chuồn mất, cuốn gói, cuốn xéo, lủi (xéo) đi, vù, tẩu, cút, phắn, phắn

смыка́ть, сомкну́ть (*B*) 1. khép (đóng) chặt; *воен., спорт.* siết chặt; *перен.* gắn liền; сомкну́ть но́жки ци́ркуля khép chân compa; ~ ряды́ siết chặt hàng ngũ; ~ строй siết chặt đội ngũ; 2. (*закрывать*) nhắm, nhắm (khép)... lại; (*губы*) ngậm, mắm, mím; ~ глаза́ nhắm mắt; не сомкну́ть глаз không

chợp mắt được, mắt cứ chong chong, không ngủ được, thức trắng

смык||а́ться, сомкну́ться 1. (*соприкасаться, соединяться*) tập hợp, hợp (chập) lại; *воен., спорт.* siết chặt lại; *перен.* gắn chặt, siết chặt (đoàn kết) lại; 2. (*закрываться*) nhắm (khép) lại; (*о губах*) ngậm (mắm, mím) lại; у меня́ глаза́ ~а́ются от уста́лости mắt tôi nhắm lại vì mệt

смысл *м.* 1. nghĩa, ý, ý nghĩa; ~ сло́ва nghĩa của từ, ngữ nghĩa; в перено́сном ~е theo nghĩa bóng; в прямо́м ~е theo nghĩa đen; в широ́ком ~е theo nghĩa rộng; в у́зком ~е theo nghĩa hẹp; в изве́стном ~е trong ý nghĩa (chừng mực) nào đó, về mặt nào đó; уловúть ~ nắm được ý (ý nghĩa); 2. (*основание, цель*) ý nghĩa, nghĩa lý, lý do, căn cứ, mục đích; (*польза*) ích lợi, lợi ích; ~ жи́зни lẽ sống, ý nghĩa (mục đích) của cuộc sống; есть ~ съе́здить туда́ cần (đáng, nên) đi đến đấy, đi đến đó thì cũng có ích; нет ~а, не име́ет ~а проси́ть об э́том không cần yêu cầu về điều đó, xin việc (yêu cầu về điều) đó thì vô ích; ✧ в по́лном ~е сло́ва chân chính, thật sự; в ~е чего́-л. (xét) về mặt..., về phương diện..., về ý nghĩa...

смы́сл||ить *несов. разг.* 1. hiểu biết, biết nghĩ; дитя́ ещё ничего́ не ~ит con thơ còn chưa hiểu biết gì cả; 2. (в *П*) (*разбираться*) thạo, sành, am hiểu, thông thạo, thành thạo, hiểu biết; ~ в те́хнике thạo (sành, am hiểu, thông thạo, thành thạo, hiểu biết) kỹ thuật

смыслов||о́й *прил.* (thuộc về) nghĩa, ý, ngữ nghĩa; ~ы́е отте́нки những sắc thái ngữ nghĩa (về nghĩa, về ý)

смы́ть(ся) *сов. см.* смыва́ть(ся)

смы́чка *ж.* 1. (*место*) (chỗ, mối) tiếp hợp, nối, ghép; 2. *перен.* (*союз*) (sự) liên minh, liên hiệp, liên hợp; (*контакт*) (sự) tiếp xúc, giao tiếp

смычко́в||ый *прил.* (dùng) vĩ, mã vĩ; ~ые музыка́льные инструме́нты (những) nhạc cụ dùng vĩ, nhạc khí dùng mã vĩ

смычо́к *м.* vĩ, mã vĩ

смышлёность *ж.* (sự, độ, tính chất) thông minh, sáng trí, nhanh trí

смышлёный *прил.* thông minh, sáng trí, nhanh trí, mau hiểu, sáng ý, sáng dạ

смягча́ть, смягчи́ть (*В*) 1. (*лишать твёрдости*) làm mềm (nhão, nhũn), làm... mềm (nhão, nhũn) ra; 2. *перен.* (*делать менее суровым*) làm mềm (yếu, mềm yếu); смягчи́ть се́рдце làm mềm (yếu) lòng; 3. (*ослаблять, умерять*) giảm bớt, giảm nhẹ, làm dịu bớt (nhẹ bớt); ~ боль làm dịu bớt (giảm bớt) cơn đau; ~ че́й-л. гнев làm dịu bớt nổi tức giận của ai; ~ уда́р а) làm nhẹ bớt cú đấm (cú va chạm); б) *перен.* làm nhẹ bớt nỗi đau, làm dịu bớt chấn động tinh thần; ~ приговóр giảm án, giảm nhẹ mức án; ~ тон dịu giọng; 4. *лингв.* phát âm mềm hơn, mềm hoá

смягча́ться, смягчи́ться 1. (*делаться эластичным*) mềm (nhão, nhũn) ra; 2. (*делаться менее суровым*) đấu dịu, mềm (yếu, mềm yếu) đi; 3. (*ослабевать, уменьшаться*) giảm bớt, giảm nhẹ, dịu (nhẹ) bớt; 4. (*о погоде, климате*) dịu đi, dịu bớt; 5. *лингв.* (được) phát âm mềm hơn, mềm hoá, vòm hoá

смягча́ющ||ий *прил.* làm dịu bớt, làm nhẹ bớt; ~ие вещества́ những chất làm mềm; ~ее вину́ обстоя́тельство tình tiết giảm khinh (giảm nhẹ, giảm) tội

смягче́ние *с.* 1. (sự) làm mềm, mềm ra; 2. *перен.* (*гнева и т. п.*) (sự) làm dịu, dịu bớt, giảm nhẹ; 3. *перен.* (*ослабление*) (sự) giảm bớt; ~ приговóра giảm án, giảm nhẹ mức án; ~ междунаро́дной напряжённости làm dịu tình hình căng thẳng trên thế giới; tình hình căng thẳng quốc tế hoà dịu; 4. *лингв.* (sự) phát âm mềm hơn, mềm hoá, vòm hoá

смягчи́ть(ся) *сов. см.* смягча́ть(ся)

смяте́ние *с.* 1. (sự) rối loạn, rối ren; (*смущение*) (sự) bối rối, luống cuống, cuống quít, lúng túng, ngượng nghịu; ~ чувств loạn tâm, tình cảm rối loạn, rối loạn tình cảm; приходи́ть в ~ bối rối, luống cuống, cuống quít, ngượng nghịu, ngượng ngùng; приводи́ть кого́-л. в ~ làm ai bối rối (luống cuống, cuống quít, ngượng ngùng); 2. (*паника*) (sự, nỗi) hốt hoảng, kinh hoàng, khiếp sợ

смяте́нность *ж. книжн.* (sự, mức độ, tính chất) rối loạn, thác loạn, bối rối; ~ души́ tâm thần thác loạn, tinh thần rối loạn

смяте́нный *прил. книжн.* rối loạn, thác loạn; (*выражающий смятение*) bối rối, luống cuống, cuống quít, lúng túng, ngượng nghịu; ~ взгляд cái nhìn lúng túng (luống cuống); ~ое лицо́ bộ mặt bối rối (ngượng nghịu)

смять *сов.* (*В*) 1. làm (vò) nhàu, làm nhàu nát; ~ пла́тье làm nhàu áo; ~ письмо́ vò nhàu bức thư; 2. (*растения*) giẫm nhàu (nát); ~ траву́ giẫm nhàu (giẫm nát) cỏ; 3. *перен.* (*сломить сопротивление*) bẻ gãy, đè bẹp, dẹp tan, đập (đánh) tan; ~ проти́вника đè bẹp (đập tan) quân địch

смя́ться *сов.* 1. (bị) nhàu, nhàu nát; 2. (*в комок*) bị nghiền nát (giẫm nát, méo mó, bẹp gí, giập nát)

снабди́ть *сов. см.* снабжа́ть

снабжа́ть, снабди́ть (*В Т*) 1. cung cấp, tiếp tế, cung ứng, cấp; ~ фа́брику сырьём cung cấp (cung ứng) nguyên liệu cho nhà máy, tiếp liệu cho nhà máy; ~ кого́-л. деньга́ми, cấp (cung cấp, cung ứng, tiếp tế) tiền cho ai; ~ кого́-л. всем необходи́мым cung cấp (cung ứng, tiếp tế) cho ai mọi thứ cần thiết; ~ а́рмию продово́льствием tiếp lương cho quân đội, tiếp tế (cung cấp, cung ứng) lương thực cho quân đội; 2. (*присовокуплять, добавлять*) đưa (cho, lắp, ghép) thêm; ~ кни́гу приме́чаниями cho (đưa) thêm lời chú giải vào sách; снабди́ть стано́к автомати́ческим управле́нием lắp thêm bộ phận điều khiển tự động vào máy

снабже́нец *м.* tiếp tế (cung ứng) viên, người tiếp tế (cung cấp, cung ứng, tiếp liệu)

снабже́ни||е *с.* (sự) cung cấp, tiếp tế, cung ứng, ~ продово́льствием tiếp lương, tiếp tế (cung cấp) lương thực; отде́л ~я phòng cung ứng (cung cấp, tiếp liệu)

снабже́нческий *прил.* (thuộc về) cung cấp, tiếp tế, cung ứng

снабже́нческо-сбытово́й *прил.* (thuộc về) cung tiêu

сна́добье *с.* thuốc, thuốc nam, thuốc bắc (*dùng dược thảo*)

сна́йпер *м.* người thiện xạ, người bắn (xạ thủ, tay súng) giỏi

снару́жи *нареч.* 1. (*с внешней стороны*) bên (bề) ngoài; 2. (*по внешнему виду*) bề (vẻ) ngoài, ngoài mặt; 3. (*извне*) từ ngoài (phía ngoài, bên ngoài); ✧ ~ мил, а внутри́ гнил ≅ giẻ cùi tốt mã (đẹp mã)

снаря́д *м.* 1. (*техническое устройство*) máy, dụng cụ, thiết bị; буровóй ~ máy (thiết bị) khoan; 2. *спорт.* dụng cụ; упражне́ния на ~ах những bài tập trên dụng cụ; 3. *воен.* đạn, đầu đạn; (*артиллерийский тж.*) đạn pháo, đạn đại bác; trái phá; разры́вы ~ов những tiếng nổ của đạn pháo; я́дерный ~ đầu đạn hạt nhân

снарядúть(ся) *сов. см.* снаряжа́ть(ся)

снаря́дн||ый *прил.* 1. (thuộc về) đạn, đầu đạn; đạn pháo, đạn đại bác, trái phá; 2. *спорт.* (thuộc về) dụng cụ; ~ая гимна́стика (môn) thể dục dụng cụ

снаряжа́ть, снаряди́ть (*В*) 1. trang bị, thiết bị; ~ экспеди́цию на Се́вер trang bị cho đoàn thám hiểm phương Bắc; ~ су́дно trang bị cho tàu thuỷ; 2. *разг.* (*посылать*) sai, phái, cử, cắt, sai phái, cắt cử, sai (phái, cử, cắt)... đi

снаряжа́ться, снаряди́ться *разг.* chuẩn bị, sửa soạn, sắm sửa

снаряже́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) trang bị, thiết bị; 2. *собир.* (*приспособления*) (đồ) trang bị, thiết bị, trang thiết bị, dụng cụ; вои́нское ~ đồ quân nhu (quân trang); лы́жное ~ đồ (dụng cụ) trượt tuyết; ко́нское ~ bộ yên cương, mã cụ

снаст||ь *ж.* 1. *собир.* đồ lề, dụng cụ, công cụ; рыболо́вная ~ đồ lề đánh cá, dụng cụ câu cá; 2. *мор.* dây, thừng, chão; *мн.*: ~и dây dù, thừng chão, dây thừng

снача́ла *нареч.* 1. (*сперва*) đầu tiên, trước tiên, thoạt tiên, thoạt kỳ thuỷ, trước hết, ngay từ đầu; (*первое время*) thời đầu, lúc đầu, kỳ thuỷ; ~ на́до... đầu tiên (thoạt tiên, trước hết, lúc đầu) phải...; 2. (*снова*) lại từ đầu, lần nữa, lại

снег *м.* tuyết; мо́крый ~ tuyết ướt; ~ идёт tuyết sa (rơi), trời tuyết; занесённый ~ом phủ đầy tuyết; покры́тый, оде́тый ~ом phủ tuyết; ✧ свали́ть(ся) как ~ на го́лову bất thình lình, đánh đùng một cái, đột nhiên; ну́жен как прошлого́дний ~ hoàn toàn không cần

снегири́ь *м.* (chim) hồng tước, sẻ đỏ (*Pirrhula vulgaris*)

снегови́к *м.* hình người bằng tuyết

снегов||о́й *прил.* (thuộc về) tuyết; (*о горах*) phủ tuyết; ~ покро́в lớp tuyết phủ, tầng tuyết; ~ы́е облака́ mây tuyết (*mang tuyết*); ~а́я ли́ния đường (giới hạn) tuyết vĩnh cửu

снегозадержа́ние *с.* (sự) giữ tuyết

снегоочисти́тель *м.* máy dọn tuyết

снегопа́д *м.* (trận, sự) tuyết rơi

снегока́т *м.* xe trượt tuyết

снеготая́ние *с.* (sự, mùa) tuyết tan

снегоубо́рочн||ый *прил.* (để) dọn tuyết, hót tuyết; ~ая маши́на xe (máy) dọn tuyết

снегоубо́рщик *м.* xe (máy) dọn tuyết

Снегу́рочка *ж. фольк.* nàng Bạch tuyết

снегу́рочки *мн.* giày trượt băng (*một loại*)

снегохо́д *м.* ôtô đi trên tuyết

снедь *ж. собир.* thức (đồ, món) ăn; пра́здничная ~ món ăn ngày hội

снежи́нка *ж.* hoa tuyết

сне́жн||ый *прил.* 1. (thuộc về) tuyết; (*из снега*) (bằng) tuyết; (*обильный снегом*) nhiều tuyết; (*покрытый снегом*) phủ tuyết; ~ые хло́пья (những) bông tuyết; ~ая ба́ба hình người bằng tuyết; ~ая зима́ mùa đông nhiều tuyết; ~ хребе́т dãy núi phủ tuyết; ~ая поля́на bãi trống phủ tuyết giữa rừng; 2. (*похожий на снег*) như tuyết; ~ая белизна́ màu bạch tuyết (trắng như tuyết, trắng muốt)

снеж||о́к *м.* 1. (cơn) tuyết nhẹ, tuyết sa; ло́р tuyết mỏng; идёт ~ tuyết sa (rơi); 2. (*снежный ком*) hòn (cục, nắm) tuyết; 3. *мн.*: ~ки́ (*игра*) (trò) chơi ném tuyết; игра́ть в ~ки́ chơi ném tuyết lẫn nhau

снести́ *сов.* (*В*) 1. *см.* носи́ть I; 2. (*отнести куда-л.*) mang (đem)... đi; (*руками тж.*) xách (khuân, bưng)... đi; (*на руках*) bồng (bế, ẵm, bê)... đi; (*на плече*) vác.... đi; (*на коромысле*) gánh (khiêng, quảy)... đi; (*на спине*) cõng (địu)... đi; (*на голове*) đội... đi; 3. (*в одно место*) dồn (thu)... vào một chỗ; 4.: ~ я́йца đẻ trứng

снести́сь *сов.* 1. *см.* носи́ться; 2. đẻ trứng

снето́к *м.* (*рыба*) cá dưa chuột (*Osmerus eperlanus*)

снижа́ть, сни́зить (*В*) 1. hạ, giảm, hạ (giảm) bớt..., hạ thấp, hạ (giảm)... xuống; ~ давле́ние giảm (giảm bớt) áp lực, hạ (giảm) bớt áp suất; ~ ско́рость giảm (giảm bớt) tốc độ, giảm tốc; ~ себесто́имость проду́кции hạ (giảm) giá thành sản phẩm; ~ це́ны hạ (giảm) giá; ~ тре́бования к кому́-л., чему́-л. hạ thấp (giảm bớt) yêu cầu đối với ai, đối với cái gì; 2. (*самолёт*) hạ thấp

снижа́ться, сни́зиться 1. (*уменьшаться*) hạ (giảm) bớt, hạ thấp, hạ xuống; температу́ра сни́зилась nhiệt độ đã hạ xuống (giảm bớt, hạ bớt); 2. (*спускаться*) hạ thấp; (*о самолёте тж.*) xuống thấp; (*о птице*) sà xuống

сниже́ние *с.* 1. (sự) hạ, giảm, hạ bớt, giảm bớt; ~ цен hạ (giảm) giá; ✧ зарпла́ты hạ (tụt) lương, giảm bớt tiền lương; ~ те́мпов giảm bớt nhịp độ; 2. (*спуск*) (sự) hạ thấp; (*самолёта тж.*) (sự) xuống thấp; (*птицы*) (sự) sà xuống; вести́ самолёт на ~ lái máy bay hạ thấp (xuống thấp)

сни́женн||ый *прил.* (đã) hạ bớt, giảm bớt, hạ xuống, giảm xuống; ~ые це́ны giá đã hạ xuống (giảm xuống)

сни́зить(ся) *сов. см.* снижа́ть(ся)

снизойти́ *сов. см.* снисходи́ть

сни́зу *нареч.* 1. (*с нижней стороны*) từ dưới, từ bên dưới, từ phía dưới; (*считая снизу*) từ dưới lên; (*внизу*) ở bên dưới, ở phía dưới, ở dưới; ~ вверх từ dưới lên trên; 2. (*по почину масс*) từ dưới, từ cơ sở, từ quần chúng; ✧ ~ до́верху từ dưới lên trên, từ cấp dưới đến cấp trên, tự hạ cấp đến thượng cấp; смотре́ть на кого́-л. ~ вверх thán phục (kính ngưỡng, ngưỡng mộ, tôn kính, kính phục, sủng mộ, tôn sùng) ai

сника́ть, сни́кнуть 1. (*о траве, растениях*) héo rũ, rũ; 2. *перен.* (*приходить в подавленное состояние*) cụt (mất) hứng

сни́кнуть *сов. см.* сника́ть

снима́ть, снять (*В*) 1. lấy, cất, bỏ, lấy (cất)... đi; (*отделять*) tháo (gỡ)... ra, tháo gỡ; (*удалять*) tháo dỡ; ~ кни́гу с по́лки lấy quyển sách từ trên giá xuống; ~ карти́ну со стены́ cất (lấy) bức tranh treo ở tường đi; ~ телефо́нную тру́бку nhấc (lấy) ống điện thoại; ~ ска́терть со стола́ cất khăn bàn đi; ~ ча́йник с плиты́ bắc ấm nước ở kiềng xuống, lấy ấm nước ở bếp; ~ дверь с пете́ль tháo (tháo gỡ) cánh cửa ở bản lề ra; ~ строи́тельные леса́ tháo dỡ giàn dáo; букси́рный парохо́д снял их с ме́ли chiếc tàu kéo đưa họ ra khỏi chỗ mắc cạn;

2. (*одежду, покров и т. п.*) cởi (tháo, bỏ)... ra, cởi, tháo, cất, bỏ, dỡ; ~ пальто́ cởi áo măngtô; ~ ту́фли cởi (tháo, bỏ) giày; ~ шля́пу cất (bỏ, ngả) mũ; ~ очки́ cất (bỏ) kính; ~ кольцо́ tháo (cởi) nhẫn;

3. (*избавлять от чего-л.*) huỷ bỏ, phá bỏ, xoá bỏ, xoá, bỏ; (*освобождать себя от чего-л.*) trút bỏ, vứt bỏ, bỏ, trốn, tránh; ~ блока́ду, оса́ду rút bỏ vòng vây, giải tỏa, tháo vây, bãi bỏ phong toả; ~ вы́говор с кого́-л. huỷ bỏ tội cảnh cáo cho ai; ~ суди́мость с кого́-л. xoá tiền án (xoá án) cho ai; ~ обвине́ние с кого́-л. huỷ bỏ (xoá bỏ) lời buộc tội cho ai; ~ с себя́ отве́тственность trút bỏ (vứt bỏ, bỏ, trốn, tránh) trách nhiệm;

4. (*стирать, срезать что-л.*) bóc, lột, chùi, bóc (lột)... ra, chùi... đi; ~ грим tẩy trang, chùi son phấn, bóc đồ hoá trang; ~ шку́ру с медве́дя lột da gấu;

5. (*собирать, убирать*) thu hoạch, gặt, hái; ~ урожа́й thu hoạch mùa

màng, gặt hái; ~ я́блоки hái táo; 6. *воен.* (*отводить, отзывать*) rút... đi,; (*убивать*) diệt, giết (diệt)... đi, bắn chết; ~ вра́жеского часово́го diệt tên lính gác địch; 7. (*освобождать от должности*) bãi nhiệm, giải nhiệm, cách chức, bãi chức, truất chức, cất chức, thải hồi, sa thải, truất, thải, bỏ; ~ кого́-л. с рабо́ты thải (sa thải, thải hồi) ai, cho ai thôi việc; 8. (*отменять*) thu hồi, rút lui, rút bỏ, bỏ; ~ своё предложе́ние rút lui đề nghị của mình, thu hồi kiến nghị của mình; ~ пье́су с репертуа́ра rút (rút bỏ) vở kịch ra khỏi chương trình; 9. (*точно воспроизводить*) copy, sao, vẽ, phóng, vẽ phóng, sao lục, sao chụp, photocopy; ~ ко́пию с докуме́нта copy (sao, sao chụp, sao lục, photocopy) chứng từ; ~ план кре́пости vẽ (phóng, vẽ phóng) sơ đồ của pháo đài; снять сле́пок с чего́-л. dập (rập) khuôn cái gì; 10. *фото* chụp ảnh, chụp hình, chụp; *кино* quay phim, quay; ~ фильм quay phim; 11. (*брать внаём*) thuê; ~ ко́мнату thuê phòng; ✧ снять го́лову с кого́-л. а) (*строго наказать*) thẳng tay trừng trị ai; lấy đầu ai (*разг.*); б) (*подвести*) làm ô nhục (làm xấu mặt) ai, dồn ai vào thế bí, đẩy ai vào thế vô cùng khó xử; снять показа́ния *юр.* thẩm vấn, lấy lời khai (lời cung khai), lấy cung; снять допро́с *юр.* lấy cung (khẩu cung), hỏi cung; снять ме́рку с кого́-л. đo kích thước của ai; снять кого́-л. с учёта rút ai ra khỏi sổ, xoá tên ai trong danh sách (*của tổ chức, đơn vị*); ~ показа́ния счётчика ghi số chỉ của công tơ; как руко́й сняло́ khỏi hẳn, biến mất; снять проститу́тку *прост.* thuê một cô đĩ; снять де́вушку, тёлку *прост.* thuê một cô gái (*để mua dâm*)

снима́ться, сня́ться 1. (*отделяться*) (bị) lấy đi, cất đi, tháo ra, gỡ ra, tháo, gỡ, tháo gỡ; дверь снялась с петель cánh cửa bị tháo (tháo gỡ) ra khỏi bản lề; 2. (*об одежде*) cởi ra; (*об обуви*) tháo (tuột, tụt) ra; (*о головных уборах*) tuột xuống, cất đi; перча́тка легко́ снялась chiếc găng dễ tháo ra; 3. (*о судне*): ~ с я́коря nhổ (kéo) neo; 4. (*покидать какое-л. место*) nhổ, rời; ~ с ла́геря nhổ (dời, rời) trại; 5. (*в кино*) đóng phim; (*фотографироваться*) chụp ảnh, chụp hình ✧ ~ с учёта rút chân ra khỏi tổ chức (đơn vị), xin xoá tên trong danh sách (*của tổ chức, đơn vị*)

сни́мок *м.* (bức, tấm) ảnh, hình; pô ảnh, pô hình; люби́тельский ~ bức ảnh nghiệp dư

снискáть *сов.* (*В*) kiếm, được, giành (gây) được; ~ уваже́ние được kính trọng; ~ популя́рность được nổi tiếng; ~ расположе́ние được cảm tình, lấy lòng

снисходи́тельно *нареч.* 1. (*нестрого*) (một cách) khoan dung, độ lượng, khoan hồng, bao dung; 2. (*свысока*) (một cách) kẻ cả, trịch thượng, đàn anh; ~ разгова́ривать с ке́м-л. hạ cố nói chuyện với ai, nói chuyện với ai một cách kẻ cả (đàn anh)

снисходи́тельность *ж.* 1. (*отсутствие строгости*) (sự, lòng, tính) khoan dung, độ lượng, khoan hồng, bao dung, đại lượng, khoan đãi; 2. (*покровительственное высокомерие*) (thái độ) kẻ cả, trịch thượng, đàn anh

снисходи́тельн||ый *прил.* 1. (*нестрогий*) khoan dung, độ lượng, khoan hồng, bao dung, đại lượng, khoan đãi; бу́дьте ~ы к нему́ xin ông hãy độ lượng (bao dung, đại lượng) đối với nó, xin ngài hãy mở rộng lượng khoan dung (bao dung, khoan hồng) đối với nó; 2. (*относящийся свысока*) kẻ cả, trịch thượng, đàn anh

снисходи́ть, снизойти́ (к *Д*) hạ cố, đoái tới, chiếu cố; ~ к чье́й-л. про́сьбе đoái (chiếu cố) tới lời yêu cầu của ai; ~ до разгово́ров с ке́м-л. hạ cố nói chuyện với ai

снисхожде́ние *с.* 1. (thái độ, sự) khoan dung, độ lượng, khoan hồng, bao dung, đại lượng, khoan đãi; 2. (*высокомерное отношение*) (thái độ, sự) kiêu ngạo, kẻ cả, trịch thượng

сни́ться, присни́ться mơ (mộng, chiêm bao, nằm mộng, nằm) thấy, nằm mê, nằm mơ; мне сня́тся стра́нные сны tôi thường thấy (mơ thấy, nằm thấy) những giấc chiêm bao kỳ lạ, tôi thường mộng (chiêm bao) thấy những giấc mơ lạ lùng; мне сни́лось, что... tôi mơ (chiêm bao, nằm mộng) thấy là...; вы мне сни́лись tôi mơ (chiêm bao, nằm mộng) thấy anh; ✧ и (*или* и во сне) не сни́лось hoàn toàn không thể tưởng tượng được, tuyệt nhiên không ngờ đến

сноб *м.* snob, người chuộng mốt (thích phù hoa)

снобизм *м.* (tính, thói) snob, chuộng mốt, thích phù hoa, thích hào nhoáng bề ngoài

сно́ва *нареч.* lại; (*ещё раз*) (một) lần nữa; ~ пошёл дождь trời lại mưa; ~ встре́титься lại gặp nhau, gặp nhau lần nữa, tái ngộ; ~ посети́ть кого́-л. lại đến thăm ai, đi thăm ai một lần nữa; ~ отпра́виться в путь lại lên đường; всё ~ и ~ lại cứ như thế, cứ như thế mãi, luôn luôn, thường xuyên

снова́ть *несов.* (*двигаться*) chạy tới chạy lui, chạy qua chạy lại, chạy tung tăng, đưa qua đưa lại

сновиде́ние *с.* giấc mơ, giấc mộng, giấc chiêm bao; giấc bướm (*поэт.*)

сногсшиба́тельно *нареч. разг.* (một cách) lạ thường, dị thường, kỳ lạ, kỳ dị, đặc dị, giật gân, động trời; ~ оде́ться, наряди́ться ăn mặc lộng lẫy (choáng lộn, sang trọng), mặc sộp; ăn mặc rất ngầu (*прост.*)

сногсшиба́тельн||ый *прил. разг.* (*очень сильный*) rất mạnh; (*поразительный*) lạ thường, dị thường, kỳ lạ, kỳ dị, đặc dị, giật gân, động trời, chấn động mạnh; (*о вещах*) lộng lẫy, choáng lộn, hào nhoáng, sang trọng, sộp; ~ая но́вость tin giật gân (động trời); ~ наря́д y trang lộng lẫy (choáng lộn, sang trọng)

сноп *м.* 1. lượm, bó; ~ пшени́цы bó (lượm) lúa mì; 2. *перен.* chùm, luồng, đám; ~ луче́й chùm tia sáng; ~ све́та luồng ánh sáng; ~ искр đám (chùm) tia lửa; ✧ как ~ пова́литься, упа́сть ngã phịch, ngã uỵch, ngã đánh bịch, ngã cái uỳnh

сноповяза́лка *ж.* máy gặt bó (gặt bó lúa)

снорови́стый *прил. разг.* tháo vát, khéo léo, khôn khéo, thành thạo, thông thạo

снорóвка *ж.* (sự, tài) tháo vát, khéo léo, khôn khéo, thành thạo, thông thạo

снос I *м.* 1. (*ветром, течением*) (sự) cuốn đi, chuyển đi, đẩy giạt đi, thổi giạt đi, cuốn trôi; ~ самолёта воздушной волно́й máy bay bị luồng không khí cuốn (thổi giạt) đi, sóng không khí thổi giạt (cuốn) máy bay đi; ~ корабля́ береговы́м тече́нием tàu thuỷ bị dòng biển ven bờ cuốn (đẩy giạt) đi; 2. (*разрушение*) (sự) dỡ đi, phá đổ; купи́ть дом на ~ mua nhà để dỡ đi

снос II *м.* (*износ*): ~у нет, ~а нет а) (*чему или что*) rất bền, rất chắc, khó hỏng; б) (*кому или кто*) rất khoẻ, dai sức, không già; э́тому ~у нет thứ này thì rất bền

снос|и́ть I, снест|и́ (*В*) 1. (*вниз*) mang (đem)... xuống; (*руками тж.*) xách (khuân, bưng)... xuống; (*на руках*) bồng (bế, ẵm)... xuống; (*на плече*) vác.... xuống; (*на коромысле*) gánh (khiêng, quảy)... xuống; (*на спине*) cõng (địu)... xuống; (*на голове*) đội... xuống; 2. (*относить*) cuốn (đẩy, chuyển, đẩy giạt, thổi giạt) đi, cuốn trôi; кора́бль сно́сит ве́тром, тече́нием на юг tàu thuỷ bị gió, hải lưu cuốn đi (đẩy giạt) về phương nam; 3. (*срывать, сбивать*) giật (hất) tung, cuốn đi, tốc; бу́рей снесло́ кры́шу cơn bão tốc (giật tung, hất tung) mái nhà; ме́льницу снесло́ водо́й nước cuốn cối xay đi, cối xay bị nước cuốn trôi; 4. (*срезать, срубать*) chém, chặt; снест|и́ кому́-л. го́лову chém (chặt, lấy) đầu ai; 5. (*разрушать*) phá dỡ, dỡ... đi; 6. (*терпеть*) chịu đựng, chịu nhịn, nén nhịn, ẩn nhẫn, nhịn, nhẫn; ~ оби́ду nhẫn nhục, nhịn nhục, ngậm đắng nuốt cay, nuốt giận; ✧ ему́ не ~ голов|ы́ nó sẽ bị mất đầu (bị khốn đốn khổ sở)

снос|и́ть II *сов.* (*В*) *разг.* (*износить*) mặc mòn, đi mòn, mặc đến rách

снос|и́ться, снест|и́сь (с *Т*) giao thiệp, giao dịch, giao tiếp, giao du, liên lạc, đi lại; ~ пи́сьменно giao thiệp bằng thư từ, giao dịch thư tín; ~ ме́жду собо́й, друг с дру́гом giao thiệp (giao dịch, giao tiếp, giao du) với nhau; ~ с ке́м-л. по телефо́ну liên lạc với ai bằng điện thoại, liên lạc với ai qua dây nói

сно́ска *ж.* (*примечание*) phụ chú, tiểu chú, bị chú, ghi chú, lời chú, lời chua

сно́сно *нареч.* (một cách) kha khá, tiềm tiệm, tàm tạm, nhì nhằng, tạm được; ~ пообе́дать ăn tiềm tiệm (kha khá)

сно́сный *прил.* (*терпимый*) kha khá, tiềm tiệm, tàm tạm, nhì nhằng, tạm được; (*неплохой*) bình thường, trung bình, không kém lắm, không đến nỗi gì

снотво́рн||ый *прил.* 1. (trợ, làm) ngủ; ~ое сре́дство thuốc ngủ (trợ ngủ); 2. *в знач. сущ. с.*: ~ое thuốc ngủ (trợ ngủ)

сно́уборд *м. спорт.* ván trượt tuyết

сно́убо́рдер *м.* vận động viên đi ván trượt tuyết

сно́убо́рдинг *м. спорт.* (môn) đi ván trượt tuyết

сно́убордис́т *м. см.* сно́убо́рдер

сноха́ *ж.* con (nàng) dâu

сноше́ни||е *с.* 1. *чаще мн.*: ~я (sự) giao thiệp, giao dịch, giao tiếp, giao du, liên lạc, quan hệ, đi lại; прерва́ть ~я с ке́м-л. tuyệt giao (đoạn giao) với ai; 2. (*совокупление*) (sự) giao hợp, giao cấu, đi lại, ăn nằm

сн|ю́хаться *сов. разг.* 1. (*о собаках и др.*) ngửi nhau; 2. (*с кем-л.*) đàn đúm, câu kết nhau

сня́тие *с.* (sự) lấy đi, cất đi; cởi ra, tháo ra; huỷ bỏ, xoá bỏ; trút bỏ, vứt bỏ, bóc ra, lột ra; thu hoạch; cách chức, thải hồi; copy, sao, vẽ phóng, sao lục, sao chụp, photocopy; chụp ảnh; quay phim; thuê (*ср.* снима́ть); ~ взыска́ния xoá bỏ hình phạt, xoá hình thức kỷ luật

снят||о́й *прил.*: ~о́е молоко́ sữa đã lấy kem

сня́ть(ся) *сов. см.* снима́ть(ся)

со *см.* с

соа́втор *м.* đồng tác giả, tác giả hợp biên

соа́вторство *с.* đồng tác quyền, đồng bản quyền, bản quyền chung; (*работа*) (sự) hợp biên

соа́вторша *ж.* nữ đồng tác giả, nữ tác giả hợp biên

соаре́нд||а *ж. эк.* (sự) cùng thuê

соарендато́р *м.* người cùng thuê

соба́к||а *ж.* 1. chó (*Canis familiaris*); го́нчая ~ chó săn (săn đuổi); дворо́вая ~ chó giữ nhà; служе́бная ~ chó công tác; сторожева́я ~ chó canh gác; 2. *разг.* (*знак в элктронном адресе*) a còng, @; ✧ ~ на се́не ≅ giữ như chó giữ xương (*погов.*); уста́ть как ~ mệt lử cò bợ, mệt phờ người; он на э́том ~у съел ви́ес này thì nó thạo (sành, sành sỏi, thông thạo, lão luyện) lắm; вот где ~ зары́та thực chất (mấu chốt) vấn đề là ở đấy, cái chính (nguyên nhân) là ở đây; cái tổ con chuồn chuồn chính là ở đây (*разг.*); ~е соба́чья смерть *погов.* sống làm sao chết làm vậy; его́ с ~ами не сы́щешь đốt đuốc cũng không tìm thấy nó; как соба́к нерёзаных рать đông, rất nhiều, vô khối

собаково́д *м.* chuyên viên nuôi dạy chó

собаково́дство *с.* (nghề, môn) nuôi dạy chó

соба́ч||ий *прил.* 1. (thuộc về) chó; ~ лай tiếng chó sủa (cắn); ~ья конура́ cũi (ổ) chó; ~ оше́йник vòng cổ (cổ dề) chó; ~ья пре́данность lòng trung thành vô hạn; 2. *перен. разг.* (*тяжёлый*) chó má, cùng khổ, cùng cực, lầm than, rất khổ sở; ~ья жизнь cuộc đời chó má (cùng khổ, cùng cực, lầm than); 3. *перен. разг.* (*подлый, презираемый*) chó đẻ, chó đểu, đểu cáng; ~ сын *бран.* đồ chó đẻ (chó đểu); ✧ ~ хо́лод rét căn cắt (như cắt, căm căm)

соба́чина *ж.* 1. (*мясо собаки*) thịt cầy, thịt chó; 2. (*мех собаки*) bộ lông chó, bì chó

соба́чка *ж.* 1. chó nhỏ; 2. *тех.* ngàm hãm, móng, cá, cựa, lẫy; 3. (*у ружья*) cò súng, cò

соба́чник *м.* 1. (*любитель собак*) người yêu chó (nuôi chó); 2. (*занимающийся ловлей собак*) người bắt chó; 3. (*помещение*) nhà (buồng) nhốt chó (*thí nghiệm*)

собезья́нничать *сов. см.* обезья́нничать 1

собе́с *м.* (социа́льное обеспе́чение) 1. (chế độ) bảo trợ xã hội, an sinh xã hội, cứu tế xã hội; 2. (*учреждение*) (sở, phòng) bảo trợ xã hội; xã hội (*сокр.*)

собесе́дни||к *м.*, **~ца** *ж.* người đối thoại (đàm đạo, tiếp chuyện, cùng nói chuyện); интере́сный ~ người đàm đạo thú vị, người tiếp chuyện hay

собесе́дование *с.* (sự, cuộc) đàm thoại, đối thoại, đàm đạo, nói chuyện

собира́ние *с.* (sự) tập hợp, tập họp; hội họp, nhóm họp; thu góp, thu thập, sưu tập; thu lượm, thu nhặt, hái lượm; thu hoạch, thu, hái; lắp ráp, gá lắp, lắp ghép (*ср.* собира́ть)

собира́тель *м.* người sưu tập (sưu tầm); ~ ма́рок người sưu tầm (sưu tập, chơi) tem

собира́тельн||ый *прил. грам.* (có tính chất) tập hợp; ~ые имена́ существи́тельные những danh từ tập hợp; ~ые числи́тельные những số từ tập hợp

собира́тельство *с.* 1. (*коллекционирование*) (sự) sưu tập, sưu tầm; 2. (*добывание средств существования*) (nghề, kinh tế) hái lượm, thu lượm, thu nhặt

собира́ть, собра́ть (*В*) 1. (*сосредоточивать*) tập hợp, tập họp, tập trung; (*созывать тж.*) hội họp, nhóm họp, triệu tập, họp... lại; собра́ть уча́стников экску́рсии tập hợp (tập họp, nhóm họp, tập trung, hội họp, họp) những người đi tham quan; собра́ть слёт пионе́ров triệu tập đại hội thiếu niên tiền phong;

2. (*складывать*) thu góp, thu thập, thu... lại; (*о чём-л. упавшем*) thu nhặt, thu lượm, góp nhặt, nhặt nhạnh, nhặt; ~ кни́ги в портфе́ль thu góp (thu thập) sách vào cặp; ~ с по́лу бума́ги thu nhặt (nhặt nhạnh) giấy ở sàn lên;

3. *разг.* (*упаковывать*) xếp, sắp, soạn, sắp xếp, sắp (xếp) đặt; собра́ть чемода́н xếp (sắp, sắp xếp, soạn) vali;

4. *разг.* (*приготовлять, снаряжать в путь и т. п.*) sửa soạn, sắm sửa, chuẩn bị, cụ bị; ~ кого́-л. в доро́гу sửa soạn (sắm sửa, chuẩn bị) cho ai lên đường; 5. *разг.*: собра́ть на стол bày bàn, bưng dọn thức ăn (*lên bàn*); 6. (*соединять*) kết (tết, chập, xếp)... lại; ~ во́лосы в ко́су tết tóc đuôi sam, kết tóc lại thành bím; 7. (*делать сборки*) xếp nếp, thắt nếp, xếp pli, túm... lại; собра́ть пла́тье в та́лии xếp nếp (xếp pli, thắt nếp) chiếc áo dài ở eo lưng; 8. (*что-л. из отдельных частей*) lắp, ráp, ghép, lắp ráp, gá lắp, lắp ghép; ~ станóк lắp (ráp, lắp ráp) máy; ~ дом из крýпных блóков lắp ghép nhà bằng những bloc lớn; 9. (*коллекционировать*) sưu tập, sưu tầm, thu thập, góp nhặt; (*копить деньги*) dành, để dành, dành dụm; собра́ть библиоте́ку sưu tập (thu thập) tủ sách; собра́ть колле́кцию ма́рок sưu tập tem, thu thập (góp nhặt) bộ sưu tập tem; 10. (*В, Р*) (*получать в каком-л. количестве*) thu, thâu, thu (thâu) thập; ~ чле́нские взно́сы thu hội phí, thâu nguyệt phí; ~ све́дения thu thập (thâu thập, thu lượm, thu nhặt, góp nhặt, lượm lặt) tin tức; собра́ть большинство́ голосóв thu được đa số phiếu; 11. (*В, Р*) (*подбирать, срывать*) hái, nhặt, lượm, thu nhặt, thu lượm, hái lượm, hái nhặt; (*снимать с полей и т. п.*) thu hoạch, thu, hái, đào; ~ я́годы hái quả; собра́ть корзи́ну грибóв hái (nhặt) được một giỏ nấm; ~ хво́рост nhặt củi khô, lượm cành khô; ~ лека́рственные расте́ния thu nhặt cây thuốc, hái nhặt dược thảo; ~ урожа́й thu hoạch mùa màng, thu vụ mùa; собра́ть виногра́д hái nho; 12. *перен.* (*напрягать силы, способности*) tập trung, dốc, thu; собра́ть все си́лы до́с hết sức, thu toàn lực, tập trung toàn bộ lực lượng; собра́ть всё своё му́жество tập trung hết dũng khí của mình

собир||а́ться, собра́ться 1. (*сходиться, сосредоточиваться*) tập hợp, tập họp, tập trung, tập kết, hội tụ, hội họp, nhóm họp, tụ tập, tề tựu, họp, nhóm; мы собрали́сь здесь, что́бы... chúng ta tập hợp (tập họp, tụ tập, tụ họp) ở đây để...; мы ~аемся ка́ждую сре́ду hàng tuần chúng tôi hội họp (nhóm họp, tập họp, họp) vào ngày thứ tư; подождём, пока́ все соберу́тся chúng ta hãy đợi đến khi mọi người tề tựu (tập họp, tập họp) đông đủ; 2. (*скапливаться*) dồn (góp, tập trung) lại, được sưu tập; 3. (*готовиться*) sửa soạn, sắm sửa, chuẩn bị; ~ в доро́гу sửa soạn (chuẩn bị, sắm sửa) lên đường; 4. (*надвигаться*) sắp, đến gần; ~ается гроза́ cơn dông đang đến gần, trời sắp mưa dông; 5. (+ *инф.*) (*намереваться*) dự định, trù định, tính chuyện, có ý định, định, trù, toan, chực, rắp; я ~аюсь (~аюсь е́хать) в Москву́ tôi định (dự định) đi Moskva; он не ~а́ется здесь остава́ться anh ta không định (dự định, trù định, tính chuyện, có ý định) ở lại đây; я как раз ~а́лся позвони́ть вам đúng là tôi vừa định gọi điện cho anh; 6. *перен.* (с *Т*) (*напрягать весь запас чего-л.*) tập trung, dồn, dốc; ~ с мы́слями tập trung tư tưởng (ý nghĩ); ~ с си́лами tập trung lực lượng, dồn sức lực, dốc sức; ~ с ду́хом đánh bạo

соблаговоли́ть *сов.* (+ *инф.*) *уст., ирон.* rủ lòng thương, đoái thương, hạ cố, làm ơn

собла́зн *м.* (sự, sức) cám dỗ, quyến rũ, quyến dỗ, dụ dỗ, dụ khị, gạ gẫm; пода́льше от ~а tránh xa sự cám dỗ (quyến rũ, quyến dỗ); вводи́ть кого́-л. в ~ cám dỗ (quyến rũ, quyến dỗ, dụ dỗ, dụ khị, gạ gẫm) ai

соблазни́тель *м.* người quyến rũ (quyến dỗ, dụ dỗ)

соблазни́тельно *нареч.* (một cách) cám dỗ, quyến rũ, quyến dỗ, dụ dỗ; gợi tình (*ср.* соблазни́тельный); пиро́г ~ вы́глядит bánh nướng trông thật gợi thèm

соблазни́тельность *ж.* (sự, tính chất) cám dỗ, quyến rũ, quyến dỗ, dụ dỗ; gợi tình, gợi dục

соблазни́тельн||ый *прил.* 1. (*заманчивый*) (có sức) cám dỗ, quyến rũ, quyến dỗ, dụ dỗ; (*привлекательный*) hấp dẫn, cuốn hút; ~ое предложе́ние đề nghị hấp dẫn; на витри́нах магази́нов мно́жество ~ых веще́й trong tủ kính các cửa hiệu đầy hàng hoá cám dỗ; 2. (*возбуждающий чувственность*) gợi tình, gợi dục, khêu gợi, khêu gợi tình dục, làm thèm muốn; ~ая по́за dáng đứng gợi tình (khêu gợi); ~ая улы́бка nụ cười quyến rũ (gợi tình)

соблазни́ть(ся) *сов. см.* соблазня́ть(ся)

соблазня́ть, соблазни́ть 1. (*В Т*) (*прельщать*) cám dỗ, quyến rũ, quyến dỗ, dụ dỗ, dỗ dành, dụ hoặc, dụ khị, gạ gẫm, mồi chài, gạ; ~ кого́-л. лёгким за́работком cám dỗ (quyến rũ, quyến dỗ, dụ dỗ) ai bằng lương bổng hậu; 2. (*В* на *В*, *В* + *инф.*) (*склонять к чему-л.*) rủ rê, dỗ dành, cù rũ, rủ, dỗ, cù

соблазня́ться, соблазни́ться 1. (*Т*, на *В*) (*прельщаться чем-л.*) bị cám dỗ (quyến rũ, quyến dỗ, dụ dỗ, dụ hoặc, gạ gẫm); 2. (+*инф.*) (*не устоять перед чем-л.*) bị rủ rê (dỗ dành), xiêu lòng

соблюда́ть, соблюсти́ (*В*) tuân thủ, tuân theo, giữ đúng, nghiêm thủ, giữ gìn; (*выполнять*) thi hành (chấp hành) đúng, tuân hành; ~ зако́н tuân thủ (tuân theo, chấp hành đúng, thi hành đúng) pháp luật; ~ о́чередь giữ đúng (theo đúng, tuân theo) trình tự; ~ поря́док giữ đúng (giữ gìn, theo đúng) trật tự; стро́го ~ пра́вила nghiêm thủ (tuân thủ, thi hành đúng) quy tắc; ~ эконо́мию tuân theo (theo đúng) chế độ tiết kiệm

соблюде́ние *с.* (sự) tuân thủ, tuân theo, giữ đúng; (*выполнение*) (sự) thi hành đúng, chấp hành đúng

соблюсти́ *сов. см.* блюсти́ *и* соблюда́ть

собо́й *Т от* себя́

соболе́знование *с.* (lời, lòng, nỗi, sự) chia buồn, phân ưu; выража́ть ~ кому́-л. tỏ lòng chia buồn với ai, bày tỏ nỗi phân ưu cùng ai

соболе́зновать *несов.* (*Д*) chia buồn, phân ưu

собо́лий *прил.* (thuộc về) hắc điêu, chồn nâu; (*из меха соболя*) (bằng) bì lông hắc điêu, bì lông chồn nâu, điêu bì; ~ мех bộ lông hắc điêu (chồn nâu), điêu bì

соболи́н||ый *прил.* (thuộc về) hắc điêu, chồn nâu; (*из меха соболя*) (bằng) bộ lông hắc điêu, bộ lông chồn nâu, điêu bì; ~ запове́дник khu bảo tồn hắc điêu (chồn nâu); ✧ ~ые бро́ви lông mày rậm và đen

со́боль *м.* 1. (*животное*) (con) hắc điêu, chồn nâu (*Martes zibellina*); 2. (*мех*) bộ lông hắc điêu, bộ lông chồn nâu, điêu bì

соболя́тник *м.* 1. (*охотник*) người đi săn hắc điêu (chồn nâu); 2. (*питомник*) chuồng nuôi hắc điêu (chồn nâu)

собо́р *м.* 1. (*храм*) nhà thờ lớn, đại giáo đường, vương cung thánh đường; 2. *церк.* (*собрание*) công đồng, nghị hội; вселе́нский ~ công đồng hoàn vũ; 3.: зе́мский ~ *ист.* nghị hội tự quản địa phương

собо́рование *с. церк.* lễ xức dầu

собо́ю *Т от* себя́

собра́ние *с.* 1. hội nghị, hội họp, cuộc họp; провести́ ~ tổ chức cuộc họp, tiến hành hội nghị, khai hội; 2. (*название некоторых выборных учреждений*) quốc hội, đại hội; национа́льное ~ quốc hội; quốc dân đại hội (*уст.*); законода́тельное ~ quốc hội lập pháp; 3. (*коллекция*) (bộ) sưu tập, tập hợp; (*произведений*) bộ, tập; по́лное ~ сочине́ний Пу́шкина toàn tập (toàn tập tác phẩm của) Pushkin; ~ стихотворе́ний tập thơ, thi tập

со́бранность *ж.* (sự) tập trung tư tưởng, tập trung ý chí, chăm chú; 2. (*подтянутость*)(sự, tính) ngay ngắn, chững chạc, đỉnh đạc

со́бранный *прил.* 1. tập trung tư tưởng (ý chí); 2. (*подтянутый — о фигуре и т. п.*) ngay ngắn, chững chạc, đỉnh đạc

собра́т *м.* (*мн.*: ~ья, *Р* ~ий *и* ~ьев) (người) bạn; ~ по профе́ссии (bạn) đồng nghiệp, đồng sự, đồng liêu; ~ по ору́жию bạn chiến đấu, chiến hữu; ~ по перу́ bạn cầm bút, văn hữu, thi hữu

собра́ть(ся) *сов. см.* собира́ть(ся)

со́бственни||к *м.*, **~ца** *ж.* 1. (*владелец*) chủ, chủ sở hữu, sở hữu chủ; земе́льный ~ chủ đất (ruộng), điền chủ, chủ sở hữu ruộng đất; ме́лкий земе́льный ~ tiểu điền chủ, tiểu nông; 2. *перен.* người có ốc tư hữu; он тако́й ~! nó có óc tư hữu hạng nặng!

со́бственническ||ий *прил.* 1. (thuộc về) chủ, chủ sở hữu; ~ие права́ (những) quyền của chủ sở hữu; 2. (*свойственный собственнику*) (có óc) tư hữu; ~ инсти́нкт bản năng tư hữu; ~ие взгля́ды những quan điểm của người tư hữu

со́бственно 1. *вводн. сл.* (*тж. со словом* «говоря́») nói trắng ra, nói cho đúng ra, của đáng tội, (nói) thực ra, (nói) thật ra; он, ~ (~ говоря́), прав thực ra (thật ra) thì nó nói đúng; của đáng tội, nó nói đúng; в чём, ~ (~ говоря́), де́ло? gì vậy? việc gì thế?; 2. *в знач. частицы* chính, theo nghĩa đen, theo đúng nghĩa của nó; ~ геоме́трия hình học theo đúng nghĩa của nó

собственнору́чно *нареч.* (một cách) tự tay, chính tay mình; ~ постро́ить дом tự tay làm nhà, chính tay mình xây dựng nhà

собственнору́чн||ый *прил.* tự tay, (của, do) chính tay mình; ~ая по́дпись chữ ký tự tay (của/do chính tay mình)

со́бственност||ь *ж.* 1. (*имущество*) sở hữu, tài sản, của cải, của; госуда́рственная ~ sở hữu nhà nước, tài sản quốc gia; ча́стная ~ sở hữu (tài sản) tư nhân, tư hữu, của riêng; присвое́ние чужо́й ~и chiếm đoạt sở hữu (tài sản, của cải) của người khác; 2. (*принадлежность кому-л.*) (chế độ, quyền) sở hữu; ~ на зе́млю (chế độ, quyền) sở hữu ruộng đất; пра́во ~и на что́-л. quyền sở hữu cái gì

со́бственн||ый *прил.* 1. (*являющийся чьей-л. собственностью*) (của) riêng, tư, tư hữu; ~ дом nhà riêng, nhà tư, tư gia; ~ автомоби́ль ôtô tư (riêng); 2. (*свой*) (của) mình, riêng, chính mình; tự có; спра́виться ~ыми си́лами tự lực (tự sức mình) làm lấy, tự lực cánh sinh; чу́вство ~ого досто́инства lòng tự trọng (tự tôn); по ~ому жела́нию theo ý muốn của mình, theo nguyện vọng riêng; 3. (*буквальный*) đúng, đen; в ~ом смы́сле theo nghĩa đen (nghĩa hẹp); ✧ ~ корреспонде́нт phóng viên riêng (đặc biệt, thường trú), đặc phái viên; и́мя ~ое *грам.* danh từ riêng; жить на ~ый счёт sống tự lập, sống bằng tiền của mình; ~ой персо́ной đích thân, tự mình, bản thân, thân chinh, tự thân hành

собуты́льни||к *м.*, **~ца** *ж. разг.* bạn rượu, bạn nhậu

собы́ти||е *с.* sự kiện, sự biến, biến cố; истори́ческое ~ sự kiện lịch sử; междунаро́дные ~я những sự kiện (biến cố, sự biến) quốc tế; следи́ть за ~ями theo dõi các sự kiện (sự biến, biến cố); э́то це́лое ~ đó là cả một sự kiện (sự biến, biến cố) lớn

сова́ *ж.* cú, vọ, chim cú, cú vọ (*Striges*); ушастая ~ cú mèo (*Asio otus*)

сова́ть, су́нуть (*В*) *разг.* 1. (*вкладывать внутрь*) xỏ, thọc, đút, chọc; ~ ру́ки в карма́ны xỏ (thọc, đút) tay vào túi; 2. (*класть что-л. небрежно, торопливо*) nhét, đút; ~ кни́ги на по́лку nhét (đút) những quyển sách lên giá; 3. (*подавать кому-л. небрежно, торопливо*) chìa, thò, giúi, nhét, đút; ~ ру́ку chìa (thò) tay; ~ что́-л. кому́-л. в ру́ки giúi (chìa, nhét, đút, tuồn) cái gì vào tay ai; ✧ ~ свой нос chõ mũi (chõ, xen, xía, can thiệp) vào; ~ го́лову в пе́тлю chui đầu vào thòng lọng

сова́ться, су́нуться *разг.* 1. (*устремляться куда-л.*) lao (chui) vào; 2. (*приниматься*) bắt tay vào; 3. (в *В*) (*вмешиваться*) chõ (xen, xía, chõ mũi, kê mỏ, can thiệp) vào; ~ не в своё де́ло can thiệp (chõ, xía, chõ mũi, kê mỏ) vào việc của người khác; не су́йся, куда́ не про́сят! người ta không xin thì đừng có chõ (xía) vào!; 4. (к *Д* с *Т*) (*приставать*) ám, quấy, quấy rầy, làm phiền

соверша́ть, соверши́ть (*В*) 1. làm, thực hiện, tiến hành, thực thi, thi hành; (*преступление и т. п.*) phạm, mắc; соверши́ть боево́й по́двиг lập chiến công; ~ оши́бку phạm sai lầm, mắc lỗi; ~ поса́дку (*о самолёте*) hạ cánh; ~ чудеса́ làm (tạo) nên những điều kỳ diệu; 2. (*оформлять*) ký kết, đính kết, làm, lập; соверши́ть сде́лку ký kết (đính kết) hợp đồng, làm (lập) giao kèo

соверша́ться, соверши́ться (*происходить*) xảy (diễn) ra; (*осуществляться*) được thực hiện (tiến hành)

соверше́ние *с.* (sự) làm, thực hiện, tiến hành, thực thi, thi hành; phạm, mắc; ~ преступле́ния *юр.* phạm tội (trọng tội)

соверше́нно *нареч.* hoàn toàn, tuyệt đối; ~ ве́рно! hoàn toàn đúng!, đúng hoàn toàn!, tuyệt đối đúng!; ~ го́лый trần truồng, trần như nhộng; ~ неожи́данно hoàn toàn bất ngờ, bất thình lình; ~ прозра́чный trong veo, trong suốt; ~ чи́стый sạch bong, sạch tinh; ~ кру́глый tròn vành vạnh; ~ но́вый mới tinh, mới toanh; mới coóng, mới cứng, cáu cạnh, mới cắt chỉ (*разг.*)

совершеннолети||е *с.* (tuổi) thành niên, trưởng thành; до его́ ~я trước tuổi thành niên (trưởng thành) của nó, khi nó còn vị thành niên (chưa trưởng thành)

совершеннолетний *прил.* thành niên, trưởng thành

соверше́нн||ый I *прил.* 1. (*превосходный*) hoàn thiện, hoàn mỹ, hoàn hảo, toàn thiện, toàn bích, toàn hảo, chí thiện, vạn toàn, thập toàn, tận thiện tận mỹ; (*идеальный*) lý tưởng; 2. (*полный, абсолютный*) hoàn toàn, tuyệt đối; ~ая пра́вда sự thật hoàn toàn; sự thật một trăm phần trăm (*разг.*); ~ идио́т kẻ hoàn toàn ngu ngốc (ngốc hết chỗ nói)

соверше́нный II *прил.*: ~ вид *грам.* thể hoàn thành

соверше́нств||о *с.* (sự) hoàn thiện, hoàn mỹ, hoàn hảo, toàn thiện, toàn

bích, toàn hảo, tận thiện tận mỹ; дости́гнуть ~a đạt đến mức hoàn thiện (hoàn hảo, hoàn mỹ, toàn thiện, tận thiện tận mỹ); верх ~a hoàn thiện? tuyệt đích, tuyệt mỹ, tuyệt hảo; в ~e đến mức hoàn thiện; владе́ть в ~e ру́сским языко́м thông thạo tiếng Nga

соверше́нствование *с.* (sự) hoàn thiện, hoàn bị, hoàn chỉnh, cải tiến, trau giồi, trau chuốt, bồi dưỡng

соверше́нствовать, усоверше́нствовать (*В*) hoàn thiện, hoàn bị, hoàn chỉnh, cải tiến, trau giồi, trau chuốt, bồi dưỡng; ~ свои́ зна́ния bồi dưỡng kiến thức (trau giồi tri thức) của mình; ~ но́вую маши́ну hoàn thiện (cải tiến) máy mới

соверше́нствоваться, усоверше́нствоваться (*становиться лучше*) (được) hoàn thiện, hoàn bị, hoàn hảo, cải tiến, trau giồi, bồi dưỡng; (в *П*) (tự) rèn luyện, trau giồi

соверши́ть(ся) *сов. см.* соверша́ть(ся)

со́веститься *несов.* thấy xấu hổ (thẹn thùng)

со́вестливость *ж.* chính tâm, (tính, thái độ) tử tế, lương thiện, đường hoàng, ngay thẳng, chính trực, có lương tâm

со́вестливый *прил.* tử tế, lương thiện, đường hoàng, ngay thẳng, chính trực, có lương tâm

со́вестно *в знач. сказ. безл.* cảm thấy xấu hổ, thật là xấu hổ (đáng thẹn); ~ сказа́ть (nói ra) thật là đáng xấu hổ, thật là đáng thẹn; мне ~ за него́ tôi cảm thấy xấu hổ (xấu mặt, ngượng mặt) vì nó; ему́ ~ призна́ться nó cảm thấy xấu hổ phải thú nhận, nó thấy xấu hổ phải thừa nhận; как вам не ~! anh không biết xấu hổ hay sao?; мне ~ ста́ло tôi cảm thấy xấu hổ

со́вест||ь *ж.* lương tâm, lương tri, thiên lương; чи́стая ~ lương tâm trong sạch; го́лос ~и tiếng nói của lương tâm (lương tri, thiên lương); ~ му́чает кого́-л. lương tâm cắn rứt ai; у него́ ~ нечиста́ lương tâm của nó không trong sạch, tâm địa của nó đen tối; потеря́ть ~ mất lương tâm (lương tri); ✧ свобо́да ~и (quyền) tự do tín ngưỡng; для успокое́ния ~и chỉ để cho yên tâm, chỉ cốt để yên lòng; по (по чи́стой) ~и (một cách) đúng đắn, công bằng, chí lý chí tình; по ~и, по ~и говоря́ nói thật (thật lòng, thật tình); на ~ а) (*добросовестно*) tận tâm, hết lòng, tận tình, tận tuy; б) (*на веру*) chỉ dựa vào lòng tin nhau (vào lời hứa) mà thôi; не за страх, а за ~ rất tốt (tận tâm, tận tình), hết lòng hết dạ, đến nơi đến chốn, ra trò; со споко́йной ~ью yên trí, an tâm, yên tâm, yên lòng; поступа́ть про́тив свое́й ~и hành động trái với lương tâm (lương tri) của mình; на́до, пора́ и ~ знать phải biết điều mà thôi đi, phải chấm dứt đi thôi, ngừng đi thôi

сове́т *м.* 1. (*наставление*) lời khuyên (dặn, chỉ bảo); ~ врача́ lời dặn của thầy thuốc, lời chỉ bảo của bác sĩ; по ~у кого́-л. theo lời khuyên của ai; сле́довать ~у кого́-л. làm theo lời khuyên (lời dặn, lời chỉ bảo) của ai; 2. (*совещание*) hội nghị, họp; вое́нный ~ hội nghị quân sự; держа́ть ~ họp bàn; семе́йный ~ buổi bàn bạc trong gia đình, thảo luận trong nhà; 3. (*административный или общественный орган*) hội đồng; Сове́т Мини́стров Hội đồng Bộ trưởng; Сове́т Федера́ции Hội đồng Liên bang (*thượng viện của Liên Bang Nga*); Сове́т обороны Hội đồng quốc phòng; Сове́т Евро́пы Hội đồng châu Âu; Сове́т Экономи́ческой Взаимопо́мощи *ист.* Hội đồng Tương trợ Kinh tế, SEV, COMECON; техни́ческий ~ заво́да hội đồng kỹ thuật của nhà máy; учёный ~ институ́та hội đồng khoa học của học viện; 4. (*орган государственной власти в СССР*) Xô-viết, xô-viết; Верхо́вный Сове́т СССР *ист.* Xô-viết Tối cao Liên Xô; Сове́т Сою́за *ист.* Xô-viết Liên bang; Сове́т Национа́льностей *ист.* Xô-viết Dân tộc; Сове́т наро́дных депута́тов *ист.* Xô-viết đại biểu nhân dân; областно́й ~ *ист.* Xô-viết tỉnh; ✧ ~ да любо́вь ≅ bách niên giai lão; tương kính như tân; жить в ~e и любви́ sống hoà thuận, sống tương thân tương ái

советиза́ция *ж.* (sự) xô-viết hoá

сове́тник *м.* 1. người khuyên (khuyên bảo, khuyên răn); 2. (*должность, чин*) cố vấn; *дип.* tham tán; вое́нный ~ cố vấn quân sự; quân sư (*ист.*); ~ посо́льства *дип.* tham tán đại sứ quán; ~ посла́нник *дип.* công sứ tham tán

сове́т||овать, посове́товать 1. (*В Д, Д + инф.*) khuyên, khuyên bảo, khuyên răn, chỉ bảo; 2. *с отриц.* (*Д + инф.*) *разг.* (*предостерегать от чего-л.*) khuyên; не ~ую вам кури́ть theo tôi thì anh không nên (chả nên, đừng, chớ) hút thuốc; он нам не ~овал ходи́ть туда́ anh ấy khuyên chúng mình đừng đi đến đấy, anh ấy không khuyên chúng mình đi đến đó

сове́товаться, посоветова́ться 1. (с *Т*) hỏi ý kiến, xin ý kiến; thỉnh thị, thỉnh ý (*вежл.*); ~ с юри́стом hỏi ý kiến luật sư; 2. (*совещаться*) họp bàn, hội ý, hội nghị, trao đổi ý kiến, thảo luận

сове́толог *м.* nhà Xô-viết học, nhà nghiên cứu về Liên Xô

сове́толо́гия *ж.* Xô-viết học, (môn, khoa) nghiên cứu về Liên Xô

сове́тский *прил.* (thuộc về) Xô-viết, xô-viết, Liên Xô; Сове́тский Сою́з *ист.* Liên bang Xô-viết, Liên Xô; ~ строй chế độ (chính thể) xô-viết

сове́тчик *м.* người khuyên (khuyên bảo, khuyên răn), cố vấn; он плохо́й ~ nó là cố vấn hạng bét; nó là quân sư quạt mo (*шутл.*)

сове́ть *несов.* có vẻ lờ đờ (bơ phờ, phờ phạc, ngái ngủ)

совеща́ние *с.* (*собрание*) hội nghị; (*обсуждение*) (sự, cuộc) họp bàn, hội ý, hội đàm, thương nghị, thảo luận

совеща́тельн||ый *прил.* 1. (*предназначенный для совещания*) (để) họp bàn, bàn bạc, bàn định; ~ая ко́мната *юр.* phòng nghị án; 2. (*об органе и т. п.*) tư vấn, cố vấn; делега́т с ~ым го́лосом đại biểu dự thính (không có quyền biểu quyết); ~oe собра́ние hội nghị tư vấn

совеща́ться *несов.* (о *П*) họp bàn, hội ý, bàn bạc, bàn định, thảo luận, trao đổi ý kiến; (с *Т*) hội đàm, thương nghị, hội họp, hội nghị, đàm luận

сови́ный *прил.* (thuộc về) cú; (*как у совы*) (như) cú; ~ крик tiếng cú rúc

совко́вский, совко́вый *прил. разг. пренебр.* (thuộc về) Liên Xô; dân Liên Xô; chế độ xô-viết, chính quyền xô-viết; não trạng xô-viết, thói tục xô-viết (*ср.* совок); совко́вое законода́тельство luật pháp Liên Xô; совко́вая систе́ма chế độ xô-viết

совлада́ть *сов.* (с *Т*) *разг.* nén, kìm, ghìm, dằn, vượt, khắc phục; ~ с тру́дностями khắc phục (vượt) khó khăn; ~ с волне́нием nén (kìm, ghìm, dằn) cơn xúc động; ✧ ~ с собо́й tự chủ, tự kìm mình (ghìm mình, kìm chế, kiềm chế), tự chế

совладе́л||ец *м.*, **~ица** *ж.* người đồng sở hữu (sở hữu chung), đồng chủ

совладе́ние *с.* (sự) đồng sở hữu, sở hữu chung, cộng đồng sở hữu

совмести́мость *ж.* (tính) dung hợp, tương dung, tương hợp, tương thích; ~ кро́ви tính dung hợp (tương hợp) của máu; ~ тка́ней tính dung hợp (tương dung, tương hợp) của các mô

совмести́м||ый *прил.* dung hợp, tương dung, tương hợp, tương thích; ~ые поня́тия những khái niệm tương dung (tương hợp)

совмести́тель *м.* người kiêm nhiệm (kiêm chức)

совмести́тельств||о *с.* (sự) kiêm nhiệm, kiêm chức, kiêm; рабо́тать секретарём по ~у kiêm (kiêm nhiệm, kiêm chức) bí thư; рабо́тать по ~у kiêm nhiệm, kiêm chức, làm kiêm, kiêm

совмести́тельствовать *несов.* kiêm nhiệm, kiêm chức, làm kiêm, kiêm

совмести́ть(ся) *сов. см.* совмеща́ть(ся)

совме́стно *нареч.* cùng, chung, cùng chung, cùng với, cộng đồng; владе́ть че́м-л. ~ cùng (cùng chung, cộng đồng) sở hữu cái gì; де́йствовать ~ cùng hành động chung; ~ с ке́м-л. cùng với ai

совме́стн||ый *прил.* chung, cùng chung, cộng đồng; ~ое обуче́ние (sự, chế độ) học chung nam nữ; шко́ла ~ого обуче́ния trường hỗn hợp; ~ая рабо́та việc làm chung, công việc chung, việc cùng làm; ~ое заседа́ние phiên họp liên tịch; ~ое владе́ние че́м-л. sự cộng đồng sở hữu cái gì; ~ое предприя́тие xí nghiệp liên doanh (hợp doanh); ~ владе́лец người đồng sở hữu; ~ая жизнь cuộc sống chung; ~ые де́йствия những hành động chung; ~ые уси́лия những nỗ lực (cố gắng) chung; ~ая опера́ция *воен.* chiến dịch phối hợp

совмеща́ть, совмести́ть (*В*) 1. (*сочетать*) kết hợp, phối hợp; (*совместительствовать*) kiêm nhiệm, kiêm chức, làm kiêm, kiêm; (в *П*) (*объединять*) hợp nhất, thống nhất, bao hàm; ~ рабо́ту с учёбой phối hợp việc làm với học tập, kết hợp công tác với học tập; ~ в себе́ bao hàm, bao gồm; 2. *мат.* chồng, chồng lên, làm... trùng nhau

совмеща́ться, совмести́ться 1. (*сочетаться с чем-л.*) (được) kết hợp, phối hợp; (в *П*) (*объединяться*) (được) hợp nhất, thống nhất, bao hàm; 2. (*совпадать по времени*) trùng, trùng hợp; (*сливаться*) hoà lẫn, hoà nhập; 3. *мат.* (*совпадать*) trùng nhau, chồng lên nhau

совмеще́ние *с.* 1. (sự) kết hợp, phối hợp; (*соединение*) (sự) hợp nhất, thống nhất; (*совместительство*) (sự) kiêm nhiệm, kiêm chức, làm kiêm, kiêm; ~ не́скольких должносте́й kiêm (kiêm nhiệm) mấy chức vụ; ~ не́скольких профе́ссий làm kiêm mấy nghề; 2. *мат.* (sự) chồng lên, trùng nhau

Совнарко́м *м.* (Сове́т Наро́дных Комиссаро́в) *ист.* Hội đồng dân uỷ, Hội đồng uỷ viên nhân dân; Nhân dân uỷ viên hội (*уст.*)

сово́к I *м.* xẻng, thuổng, thuốn; (*для мусора тж.*) xẻng hót rác; ~ для муки́ thuốn xúc bột

сово́к II *м. разг. пренебр.* 1. *тк. ед.* (С *прописная*) Сово́к Liên Xô; 2. (*о гражданине*) dân Liên Xô; 3. (*советская система*) chế độ xô-viết, chính quyền xô-viết; 4. *тк. ед.* (*нечто типично советское*) não trạng (thói tục) xô-viết

совокупи́ться *сов. см.* совокупля́ться

совокупле́ние *с. книжн.* (sự) giao hợp, giao cấu, giao phối, tính giao

совокупля́ться, совокупи́ться *книжн.* 1. *уст.* (*соединяться*) kết hợp, hợp nhất; 2. (*о половых сношениях*) giao hợp, giao cấu, giao phối

совоку́пно *нареч.* (một cách) toàn bộ, tổng hợp

совоку́пност||ь *ж.* toàn bộ, tổng hợp, tổng thể, tổng hoà; *социол.* tập hợp; в ~и tổng cộng (tổng hợp) lại; ~ дохо́дов tổng (toàn bộ) thu nhập; ~ фа́ктов toàn bộ (tổng hợp) các sự kiện; ~ доказа́тельств toàn bộ các chứng cớ; ~ преступле́ний *юр.* tổng hợp tội phạm

совоку́пн||ый *прил.* tổng hợp, tổng thể, tổng; (*совместный*) chung, cùng chung, cộng đồng; ~ общественный проду́кт *эк.* tổng sản phẩm xã hội; ~ые уси́лия мно́гих люде́й nỗ lực (cố gắng) chung của nhiều người

совпада́ть, совпа́сть (с *Т*) 1. trùng, trùng hợp, trùng phùng, xảy ra cùng lúc; э́то собы́тие совпа́ло с его́ прие́здом sự kiện đó trùng với ngày anh ta đến, việc đó xảy ra cùng lúc ông ấy đến; 2. (*оказываться общим*) phù hợp, trùng hợp, giống nhau, khớp nhau, ăn khớp; предположе́ние совпа́ло с действи́тельностью giả thuyết đã phù hợp (trùng hợp, ăn khớp) với thực tế; показа́ния свиде́телей совпа́ли cung khai của các nhân chứng khớp (giống, trùng, ăn khớp, phù hợp) nhau; 3. (*соединяться*) kết hợp, hợp nhất, thống nhất, hoà hợp; 4. *мат.* trùng nhau, chồng khít

совпаде́ние *с.* 1. (*одновременность*) (sự) trùng hợp, trùng nhau, trùng phùng, xảy ra cùng lúc; 2. (*общность*) (sự) phù hợp, giống nhau; ~ интере́сов sự phù hợp quyền lợi (sở thích), lợi ích (sở thích) giống nhau; 3. (*сочетание*) (sự) kết hợp, hợp nhất, thống nhất; ~ обстоя́тельств trùng hợp của các tình huống, kết hợp của các sự kiện, cơ hội trùng phùng

совпа́сть *сов. см.* совпада́ть

соврати́ть(ся) *сов. см.* совраща́ть(ся)

совра́ть *сов. см.* врать

совраща́ть, соврати́ть (*В*) quyến dỗ, quyến rũ, dụ dỗ, dụ hoặc, dụ khị, gạ gẫm; (*с правильного жизненного пути*) làm... lầm đường lạc lối; ~ кого́-л. с пути́ и́стинного làm ai lầm đường lạc lối

совраща́ться, соврати́ться (*быть соблазненным*) bị quyến dỗ (quyến rũ, dụ dỗ, dụ hoặc, dụ khị, gạ gẫm); (*с правильного жизненного пути*) lầm lạc, lầm đường lạc lối

совраще́ние *с.* (sự) quyến dỗ, quyến rũ, dụ dỗ, dụ hoặc

совреме́нник *м*, người đương thời (đồng thời, cùng thời)

совреме́нность *ж.* 1. (tính) hiện đại, tối tân; ~ те́хники tính hiện đại (tối tân) của kỹ thuật; 2. (*эпоха*) đương đại, thời đại hiện nay, hiện đại, thời nay, ngày nay; (*действительность*) thực tại hiện nay, cuộc sống ngày nay

совреме́нн||ый *прил.* 1. (*того же времени*) đương đại, đương thời, cùng thời, đồng thời; 2. (*нашего времени*) hiện tại, hiện nay, thời nay, ngày nay; ~ая эпо́ха thời đại hiện nay, hiện đại, đương đại; ~ая молодёжь thanh niên thời nay, tuổi trẻ ngày nay; 3. (*о технике и т. п.*) hiện đại, tối tân; ~ое обору́дование thiết bị hiện đại, trang bị tối tân

совсе́м *нареч.* 1. (*совершенно*) hoàn toàn, hẳn; *разг.* (*навсегда*) hẳn; дом ~ гото́в nhà đã làm xong hẳn (hoàn toàn); ~ ма́ло rất ít, ít lắm; ~ темно́ tối hẳn, tối mịt, tối om, tối mò; ~ забы́л quên bẵng, quên khuấy, quên béng, quên biếng; ~ но́вый mới toanh, mới tinh; mới cứng, mới coóng, mới cắt chỉ (*разг.*); ~ молодо́й trẻ măng; ~ друго́й khác hẳn, hoàn toàn khác; ~ друго́е điều khác hẳn; он ~ уе́хал nó đi hẳn rồi; ~ не... không hề..., tuyệt nhiên (hoàn toàn) không...; он ~ не го́рдый anh ta hoàn toàn không kiêu hãnh; я его́ ~ не зна́ю tôi không hề (hoàn toàn không, tuyệt nhiên không) biết nó; я э́того ~ не ожида́л điều đó thì tôi hoàn toàn (tuyệt nhiên) không ngờ tới; у меня́ ~ нет вре́мени tôi hoàn toàn

không có thì giờ, tôi rất bận; э́то ~ не то hoàn toàn không phải cái đó (không phải như thế); вы говори́те ~ не то, что на́до điều anh nói hoàn toàn không ăn nhập vào đâu cả, anh nói hoàn toàn lạc đề; ~ не тако́й, как... hoàn toàn không giống như..., hoàn toàn không phải cái mà...; он ~ не тако́й глу́пый, как вы ду́маете nó chẳng ngốc như anh tưởng đâu; 2.: не ~ không... lắm, chưa... lắm; не ~ здоро́в không khoẻ lắm; не ~ понима́ю tôi chưa hiểu lắm

совхо́з *м. ист.* nông trường quốc doanh (xô-viết); nông trường (*сокр.*)

совхо́зный *прил. ист.* (thuộc về) nông trường quốc doanh, nông trường xô-viết

согбе́нный *прил. высок.* còng, gù, còm

согла́си||е *с.* 1. (sự) đồng ý, ưng thuận, thuận tình, bằng lòng, tán thành, chấp thuận; получи́ть ~ кого́-л. được sự đồng ý (ưng thuận, thuận tình, bằng lòng, chấp thuận) của ai, được ai đồng ý (ưng thuận, thuận tình, bằng lòng, chấp thuận); с о́бщего ~я với sự đồng ý (ưng thuận, thuận tình, bằng lòng) của mọi người; кивну́ть голово́й в знак ~я gật đầu đồng ý; 2. (*единомыслие*) nhất trí, đồng ý; (*солидарность*) (sự) đồng tình; всео́бщее ~ đại đồng; 3. (*мирные отношения*) (sự, tình thần) hoà thuận, thuận hoà, hoà hợp; жить в по́лном ~и sống rất hoà thuận, sống trong cảnh trên thuận dưới hoà; национа́льное ~ (sự, tình thần) hoà hợp dân tộc

согласи́тельн||ый *прил.* (để) hoà giải, điều giải; ~ая коми́ссия uỷ ban hoà giải (điều giải)

согласи́ться *сов. см.* соглаша́ться

согла́сно 1. *нареч.* (một cách) hoà thuận; петь ~ hát hoà (ăn) nhịp; 2. *нареч.* (*утвердительно*) (một cách) đồng ý, ưng thuận; 3. *предлог* (*Д, с Т*) chiếu theo, chiểu theo, theo đúng, căn cứ vào, theo; ~ устáву chiếu theo (chiểu theo, theo đúng, căn cứ vào, theo) điều lệ; ~ предписа́нию chiếu theo (chiểu theo, theo đúng) chỉ thị; ~ с че́м-л. phù hợp với (chiếu theo, chiểu theo, theo đúng) cái gì

согла́сность *ж.* 1. (*мнений, показаний*) (sự, tính chất) trùng hợp, trùng nhau, ăn khớp; 2. (*пения и т. п.*) (sự, tính chất) ăn nhịp, hoà nhịp

согла́сный I *прил. лингв.* 1. phụ âm; ~ звук âm tố phụ âm; 2. *в знач. сущ. м.* phụ âm; твёрдый ~ phụ âm cứng

согла́с||ный II *прил.* 1. đồng ý, ưng thuận, thuận tình, bằng lòng, tán thành; быть ~ным на что́-л. đồng ý (bằng lòng) làm gì; вы ~ны идти́? anh đồng ý (bằng lòng, thuận tình, ưng thuận) đi chứ?; быть ~ным с ке́м-л., че́м-л. đồng ý với ai, với cái gì; я вполне́ с вами ~ен tôi hoàn toàn đồng ý với anh; я ~ен с его́ мне́нием tôi đồng ý với ý kiến của anh ấy, tôi tán thành ý kiến của nó; все ~ны? mọi người đồng ý (tán thành) chứ?; ~ен! đồng ý!; 2. (*дружный*) hoà thuận, thuận hoà; (*слаженный*) hiệp đồng, phối hợp, ăn khớp, nhịp nhàng; ~ая семья́ gia đình hoà thuận, cả nhà trên thuận dưới hoà; ~ая рабо́та công việc hiệp đồng (phối hợp, nhịp nhàng, ăn khớp); 3. (*гармоничный*) ăn nhịp, hoà nhịp

согласова́ние *с.* 1. (sự) phối hợp; ~ де́йствий phối hợp hành động; 2. *грам.* (hiện tượng) tương hợp; ~ времён tương hợp về thì

согласо́ванно *нареч.* (một cách) phối hợp, hiệp đồng, phối hợp chặt chẽ

согласо́ванность *ж.* (tính, sự) phối hợp, hiệp đồng, phối hợp chặt chẽ

согласо́ванн||ый *прил.* phối hợp, hiệp đồng, ăn khớp, ăn ý, nhất trí, phối hợp chặt chẽ; ~ые де́йствия những hành động hiệp đồng (phối hợp chặt chẽ, ăn khớp); ~ая рабо́та công việc phối hợp chặt chẽ (hiệp đồng, ăn khớp, ăn ý, nhịp nhàng)

согласова́ть *сов.* (*В* с *Т*) 1. phối hợp, phối trí, điều hoà; ~ расписа́ние движе́ния поездо́в с прибы́тием парохо́дов phối hợp thời biểu xe lửa chạy với các chuyến tàu thuỷ đến; 2. (*выработать единое мнение*) thoả thuận với nhau, bàn... cho nhất trí, thống nhất ý kiến; ~ вопро́с с дирéкцией bàn vấn đề cho nhất trí với ban giám đốc; ~ план де́йствий thoả thuận với nhau (thống nhất ý kiến, bàn cho nhất trí) về kế hoạch hành động; 3. *грам.* làm... tương hợp; ~ сказу́емое с подлежа́щим làm vị ngữ tương hợp với chủ ngữ

соглас||ова́ться *несов. и сов.* (с *Т*) 1. (*сообразоваться*) phù hợp, nhất trí, tương hợp, hợp; э́то постановле́ние не ~у́ется с пре́жним bản nghị định này không phù hợp (nhất trí) với bản trước; 2. *тк. несов. грам.* tương hợp

соглаша́тель *м. полит.* kẻ thoả hiệp

соглаша́тельск||ий *прил. полит.* (có tính chất) thoả hiệp; ~ая поли́тика chính sách thoả hiệp

соглаша́тельство *с. полит.* (chính sách, sự) thoả hiệp

соглаш||а́ться, согласи́ться 1. (на *В*,+ *инф.*) (*давать согласие*) đồng ý, ưng thuận, thuận tình, bằng lòng, thoả thuận; ~ на опера́цию đồng ý (bằng lòng) chịu mổ; он до́лго не ~а́лся mãi lâu nó mới đồng ý (bằng lòng, thoả thuận, ưng thuận); ~а́йтесь скоре́е! anh hãy đồng ý nhanh lên!; он согласи́лся пое́хать с на́ми cậu ấy đã bằng lòng (đồng ý, thoả thuận) đi với chúng ta; 2. (с *Т*) (*признавать правильным*) đồng ý, tán thành, tán đồng; согласи́ться с мне́нием това́рищей đồng ý với ý kiến của bạn bè, tán thành ý kiến của các đồng chí

соглаше́ни||е *с.* 1. (sự) thoả thuận; по ~ю с ке́м-л. theo sự thoả thuận với ai; по взаи́мному ~ю theo sự thoả thuận chung (lẫn nhau); прийти́ к ~ю đi đến thoả thuận; 2. (*договор*) (bản) hiệp nghị, hiệp định, hiệp ước, hợp đồng, giao kèo, thoả thuận; междунаро́дные ~я những hiệp ước (hiệp định) quốc tế; торго́вое ~ hiệp định (hiệp ước) thương mại, thương ước; ~ о переми́рии hiệp định đình chiến, hiệp nghị ngừng chiến; трудово́е ~ hợp đồng lao động

соглядата́й *м. уст.* mật thám, do thám

согна́ть *сов. см.* сгоня́ть

со́гнутый *прил.* cong, uốn cong, gập lại, cong lại; (*сгорбленный*) gù, còng, còm

согну́ть(ся) *сов. см.* сгиба́ть(ся)

сограждан||и́н *м.*, **~и́нка** *ж.* (người) đồng bào; *мн.*: ~а́не đồng bào

согрева́ние *с.* (sự) sưởi ấm, đun nóng

согрева́тельный *прил.*: ~ компре́сс gạc sưởi ấm, gạc nóng

согрева́ть, согре́ть (*В*) 1. làm (đun, sưởi) ấm, đun (hâm) nóng; согре́ть во́ду đun (đun nóng, hâm) nước; 2. *перен.* (*утешать*) sưởi ấm lòng, an ủi; (*оживлять*) làm... tươi (vui) lên

согрева́ться, согре́ться ấm (nóng) lên, được sưởi ấm; ко́мната ещё не согре́лась gian phòng chưa được sưởi ấm

согрева́ющий *прил.*: ~ компре́сс gạc sưởi ấm, gạc nóng

согре́ть(ся) *сов. см.* согрева́ть(ся)

согреше́ние *с. уст.* (sự) phạm tội; tội

согреши́ть *сов. см.* греши́ть 1

со́да *ж.* soude, xút, hydroxid natri; питьева́я ~ natri carbonat; стира́льная ~ xút giặt; каусти́ческая ~ xút ăn da, hydroxid natri, hydrat natri

содéйстви||е *с.* (sự) giúp đỡ, ủng hộ, chi viện, viện trợ; при ~и кого́-л. với sự giúp đỡ của ai

содéйствовать *несов. и сов.* (*Д*) giúp đỡ, ủng hộ, chi viện, viện trợ; (*способствовать*) góp phần, tạo điều kiện; ~ укрепле́нию ми́ра góp phần củng cố hoà bình

содержа́ни||е *с.* 1. (*действие*) (sự) giữ gìn, giữ; (*обеспечение*) (sự) nuôi, nuôi dưỡng, cấp dưỡng, cung cấp, chu cấp; ~ под аре́стом giam giữ, bắt giữ, câu lưu; сре́дства на ~ семьи́ tiền nuôi (nuôi dưỡng, cấp dưỡng, chu cấp) gia đình; ~ а́рмии sự nuôi dưỡng (cấp dưỡng, chu cấp) quân đội, sự nuôi quân; расхо́ды по ~ю cấp dưỡng phí, chi phí cho cấp dưỡng (nuôi dưỡng, chu cấp); сто́йловое ~ *с.-х.* chế độ nuôi ở chuồng; 2. (*средства*) cấp dưỡng phí, tiền cấp dưỡng; (*ассигнование*) tiền trợ cấp (chu cấp); (*денежное вознаграждение*) tiền công (lương, thù lao); о́тпуск с сохране́нием ~я kỳ nghỉ phép có trả lương (giữ nguyên lương); 3. (*тема*) nội dung, đề tài; ~ кни́ги nội dung quyển sách; ~ о́перы nội dung vở ca kịch; ~ разгово́ра nội dung câu chuyện; 4. (*оглавление*) mục lục, bảng đề mục; 5. (*смысл, сущность*) nội dung, nội hàm, thực chất; ~ поня́тия nội hàm (nội dung) của khái niệm; еди́нство фо́рмы и ~я thống nhất giữa hình thức với nội dung, nhất trí của hình thức và nội dung; 6. *разг.* (*содержимое*) nội dung, đồ chứa ở trong; 7. (*наличие какого-л. вещества*) hàm lượng, lượng chứa; ~ зо́лота в поро́де hàm lượng vàng trong nham thạch; ~ жи́ра в молоке́ hàm lượng mỡ trong sữa

содержа́нка *ж. разг.* gái bao, bồ được nuôi bao, tình nhân được chu cấp

содержа́тель *м. уст.* chủ, người chủ, chủ nhân; ~ тракти́ра chủ quán trọ (quán rượu); ~ публи́чного до́ма trùm nhà thổ; "tú ông" (*разг.*)

содержа́тельность *ж.* (tính chất, độ) súc tích, hàm súc, cô đọng, sâu sắc

содержа́тельн||ый *прил.* 1. súc tích, hàm súc, cô đọng, cô đúc, sâu sắc, có nội dung phong phú; ~ая кни́га cuốn sách hàm súc (có nội dung phong phú); ~ докла́д bản báo cáo súc tích (hàm súc, cô đọng, sâu sắc, có nội dung phong phú); ~ челове́к а) người có kiến thức sâu rộng (phong phú, uyên bác); б) *разг.* người có tâm; 2. *разг.* (*отличающийся высоким духовным содержанием*) có tâm, có nội dung tâm linh phong phú; ~ая жизнь cuộc sống có nội dung tâm linh phong phú

содержа́ть *несов.* (*В*) 1. (*обеспечивать*) nuôi, nuôi dưỡng, cấp dưỡng, nuôi nấng, cung cấp, chu cấp, bảo dưỡng, bao; ~ семью́ nuôi dưỡng (cấp dưỡng, nuôi nấng, chu cấp, bảo dưỡng, nuôi) gia đình; он до́лжен ~ свои́х роди́телей anh ấy phải nuôi (nuôi dưỡng, nuôi nấng) bố mẹ; 2. (*сохранять*) giữ gìn, duy trì, bảo quản, bảo dưỡng, bảo trì, bảo tồn, bảo toàn; ~ ве́щи в поря́дке giữ gìn đồ đạc cho có trật tự; ~ что́-л. в испра́вности giữ gìn (bảo trì, duy trì, bảo quản, bảo dưỡng) cái gì trong tình trạng tốt; 3. (*держать*) nuôi; (*насильственно помещать*) giam, giữ, nhốt; ~ кро́ликов в кле́тках nuôi thỏ trong lồng; ~ кого́-л. под стра́жей giam giữ (bắt giữ, câu lưu, giam) ai; 4. (*заключать в себе*) chứa, đựng, có, chứa đựng, hàm chứa, bao hàm, bao gồm; о́вощи соде́ржат витами́ны rau đậu chứa nhiều sinh tố, rau củ có nhiều vitamin

содержа́ться *несов.* 1. được nuôi (nuôi dưỡng, cấp dưỡng, nuôi nấng, cung cấp, chu cấp); 2. (*сохраняться*) được giữ gìn (bảo quản, bảo trì); (*помещаться*) ở; ~ в поря́дке được giữ gìn có trật tự; 3. (*входить в состав чего-л.*) bao hàm, chứa đựng, hàm chứa; (*иметься*) có; в э́той го́рной поро́де соде́ржится мно́го желе́за trong nham thạch này có nhiều sắt, nhiều sắt chứa đựng trong nham thạch này; в э́той кни́ге соде́ржатся ну́жные све́дения trong sách này có những tài liệu cần thiết

содержи́мое *с.* (*скл. как прил.*) đồ chứa ở trong, vật đựng bên trong

содире́ктор *м.* đồng giám đốc

со́дов||ый *прил.* (thuộc về) soude, xút; ✧ ~ая вода́ nước muối khoáng

содокла́д *м.* báo cáo bổ sung

содокла́дчик *м.* báo cáo viên (người báo cáo) bổ sung

содо́м *м. разг.* (cảnh, sự) hỗn loạn, bát nháo, bừa bãi, ồn ào, huyên náo, rùm beng, om sòm; поднима́ть ~ làm rùm beng (om sòm, rùm lên)

содра́ть *сов. см.* сдира́ть

содрога́ние *с* (sự) run, rung, run lên, rung lên, rung động; приводи́ть кого́-л. в ~ làm ai run lên (run sợ)

содрог||а́ться, содрогну́ться run, rung, run (rung) lên, rung động, giật nẩy mình, giật bắn lên; земля́ ~а́лась от взры́вов đất rung lên (rung động) vì những tiếng nổ; ~ от у́жаса run lên (giật nẩy mình, giật bắn lên) vì khiếp sợ, run sợ

содрогну́ться *сов. см.* содрога́ться

содру́жество *с.* 1. (*дружеское единение*) (sự) đoàn kết nhất trí; (*союз*) cộng đồng, cộng đoàn, liên minh; (*сотрудничество*) (sự) hợp tác; (*дружба*) tình hữu nghị; твóрческое ~ hợp tác sáng tạo; Содру́жество незави́симых госуда́рств (СНГ) Cộng đồng các quốc gia độc lập, SNG, CIS (*từ 9.12.1991*); 2. (*общество, объединение*) hội, hiệp hội; ~ худо́жников hội hoạ sĩ

со́ев||ый *прил.* (thuộc về) đậu nành, đậu tương; (*из сои*) (bằng) đậu nành, đậu tương; ~ые бобы́ đậu nành, đậu tương; ~ая мука́ bột đậu nành (đậu tương); ~ые конфе́ты kẹo đậu nành; ~ое ма́сло dầu đậu nành (đậu tương); ~ое молоко́ sữa đậu nành; ~ cóyc xì dầu, nước tương

соедине́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) nối, nối lại, gắn lại, nối liền, gắn liền, liên kết; (*объединение*) (sự) hợp nhất, liên hợp, liên hiệp, thống nhất; ~ проводо́в nối dây dẫn; паралле́льное ~ *эл.* mắc (đấu) song song; 2. (*место*) (chỗ) nối, ghép; (*стык, шов*) (mối, đường) nối, ghép; 3. *воен.* binh đoàn, chiến đoàn; та́нковое ~ binh đoàn (chiến đoàn) thiết giáp; 4. *хим.* hợp chất, phức chất, chất hoá hợp

соединённо *нареч.* (một cách) liên hiệp, liên hợp, cùng nhau

соединённ||ый *прил.* liên hiệp, liên hợp, thống nhất; ~ые си́лы các lực lượng liên hợp (liên hiệp); *воен.* liên quân; ~ыми уси́лиями bằng nỗ lực chung

соедини́тельн||ый *прил.* 1. (để) nối, gắn, ghép, liên kết; ~ая пла́нка tấm nối (ghép); ~ая му́фта *тех.* măngsông (ống, khớp) nối; 2. *лингв.* (để) ghép, nối, liên hợp, hợp nhất; ~ сою́з liên từ liên hợp; ✧ ~ая ткань *биол.* mô liên kết

соедини́ть(ся) *сов. см.* соединя́ть(ся)

соединя́ть, соедини́ть (*В*) 1. (*скреплять*) nối (gắn, ghép, chập, đấu)... lại; *перен.* nối (gắn) liền, liên kết; ~ провода́ nối dây dẫn;

2. (*устанавливать сообщение*) liên lạc, nối liền; ~ два го́рода автостра́дой nối liền hai thành phố bằng tuyến đường ôtô; 3. (*объединять*) hợp nhất, liên hợp, liên hiệp, thống nhất; соедини́ть си́лы liên hiệp (liên hợp, hợp nhất, liên kết, thống nhất) các lực lượng; 4. (*сочетать*) liên kết, kết hợp, gắn liền; ~ теóрию с пра́ктикой gắn liền (kết hợp, liên kết) lý luận với thực tiễn

соедин||я́ться, соедини́ться 1. (*скрепляться*) (được) nối lại, gắn lại, ghép lại, chập lại; (*о металлах*) dính kết; *перен.* (được) nối liền, gắn liền, liên kết; провода́ соедини́лись dây dẫn đã được nối (đấu) lại; 2. (*при помощи средств связи*) liên lạc; соедини́ться с ке́м-л. по телефо́ну liên lạc với ai bằng điện thoại; 3. (*объединяться*) hợp nhất, liên hợp, liên hiệp, thống nhất, đoàn kết; 4. (*сочетаться*) liên kết, kết hợp, gắn liền; 5. *хим.* hoá hợp

сожале́ни||е *с.* 1. (о *П*) (*чувство печали*) (sự, lòng) luyến tiếc, thương tiếc, tiếc thương, tiếc rẻ, tiếc; с ~ем (với lòng) thương tiếc, luyến tiếc, tiếc rẻ; ~ об ушéдшей мóлодости luyến tiếc tuổi trẻ đã trôi qua; 2. (*жалость, сострадание*) (sự, lòng) thương hại, thương xót, thương tình, thương cảm, trắc ẩn, thương; из ~я к кому́-л. do thương hại (thương xót, động lòng trắc ẩn, thương) ai; досто́йный ~я а) (*внушающий жалость*) đáng thương; б) (*прискорбный*) đáng buồn, đáng tiếc; ✧ к ~ю tiếc thay, khốn thay, khốn nỗi, đáng tiếc (rất đáng tiếc, thật đáng tiếc) là

сожал||е́ть *несов.* (о *П*) 1. (*испытывать сожаление*) tiếc, lấy làm tiếc, luyến tiếc, thương tiếc, tiếc thương, tiếc rẻ, nuối tiếc; ~ о случи́вшемся lấy làm tiếc về điều đã xảy ra; я óчень ~е́ю, что... tôi rất (lấy làm) tiếc là...; 2. (*испытывать жалость*) thương hại, thương xót, thương tình, thương cảm, động lòng trắc ẩn, thương

сожже́ни||е *с.* (sự) đốt cháy, thiêu cháy, thiêu đốt; преда́ть ~ю đốt (thiêu) cháy

сожи́тель *м.*, **~ница** *ж.* 1. người cùng sống (cùng chung sống); 2. *уст.* (*любовник*) bồ, nhân tình, người cùng ăn ở (cùng chung sống)

сожи́тельство *с.* 1. (sự) chung sống, cùng sống, cộng sinh; 2. (*внебрачная связь*) (sự, tình trạng) cùng ăn ở, cùng chung sống, lấy nhau không hôn thú

сожи́тельствовать *несов.* (с *Т*) 1. chung sống, cùng sống, cộng sinh; 2. (*находиться в связи*) cùng ăn ở, cùng chung sống, lấy nhau không hôn thú

сожра́ть *сов. см.* жрать

созва́ниваться, созвони́ться *разг.* gọi điện (điện thoại, dây nói, phone) cho nhau

созва́ть *сов. см.* созыва́ть *и* сзыва́ть

созве́здие *с.* chòm sao; tinh toà (*уст.*)

созвони́ться *сов. см.* созва́ниваться

созву́чие *с.* (sự) hoà âm, hoà thanh, hoà nhịp, hài hoà, ăn nhịp

созву́чный *прил.* 1. hoà âm, hoà thanh, hoà nhịp, hài hoà, ăn nhịp, êm tai; 2. *перен.* phù hợp, thích hợp, thích ứng, thích nghi, ăn nhịp, hoà nhịp; ~ эпóхе hoà nhịp (ăn nhịp, phù hợp, thích hợp, thích ứng) với thời đại

создава́ть, созда́ть (*В*) 1. (*творческим трудом*) sáng tạo, chế tạo, chế tác, tạo tác, làm nên, dựng nên; (*произведения искусства*) sáng tác, trước tác; (*формировать*) sáng lập, thành lập, tổ chức, lập nên, tạo lập, xây dựng nên, lập, tạo; (*обеспечивать что-л.*) tạo nên; ~ электро́нную маши́ну chế tạo (sáng tạo) máy điện tử; ~ симфо́нию sáng tác khúc giao hưởng; ~ поэ́му sáng tác bài trường ca; ~ индустри́ю xây dựng nên nền công nghiệp; создáть а́рмию thành lập quân đội; создáть па́ртию thành lập (sáng lập, lập) đảng; ~ спектáкль dựng nên vở kịch; ~ коми́ссию lập (thành lập, tổ chức) uỷ ban; ~ благоприя́тные усло́вия для рабóты tạo điều kiện thuận lợi cho công việc; труд сóздал челове́ка lao động đã tạo nên con người; 2. (*вызывать появление чего-л.*) tạo ra, gây ra, làm; создáть шум làm ồn, tạo ra (gây ra) tiếng ồn; создáть затрудне́ния gây (gây ra) khó khăn; ✧ быть сóзданными друг для дру́га rất xứng đôi, xứng đôi vừa lứa

создава́ться, создáться (*возникать*) xuất hiện, phát sinh; (*образовываться*) tạo thành, tạo nên; (*складываться*) sinh ra, có; создаётся впечатле́ние, что... có cảm tưởng là...; у меня́ создало́сь впечатле́ние... tôi có cảm tưởng...

созда́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) sáng tạo, chế tạo, tạo ra; (*произведений искусства*) (sự) sáng tác, trước tác; (*формирование*) (sự) sáng lập, thành lập, tổ chức, xây dựng nên, lập; ~ а́томного ледоко́ла chế tạo (đóng) tàu phá băng nguyên tử; ~ иску́сственных ге́нов tạo ra những gen nhân tạo; 2. (*произведение*) tác phẩm, trước tác, công trình; ~ ге́ния tác phẩm (trước tác) thiên tài; 3. (*существо*) sinh vật, tạo vật

созда́тель *м.* 1. (*творец*) người sáng tạo; (*учения, теории и т. п.*) người sáng lập, sáng lập viên; 2. *рел.* (đấng) tạo hoá, hoá công

создáть(ся) *сов. см.* создава́ть(ся)

созерца́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) ngắm nhìn, lặng ngắm, ngắm nghía, chiêm ngưỡng, chiêm vọng, thưởng ngoạn; 2. (*самоуглублённость*) (sự) chiêm nghiệm, suy niệm, suy tưởng, quán tưởng, thiền quán; 3. *филос.* trực quan, trực giác

созерца́тель *м.* người chiêm ngưỡng (chiêm nghiệm, suy niệm, quán tưởng)

созерца́тельность *ж. филос.* (tính) trực quan

созерца́тельный *прил.* 1. (có tính chất) chiêm ngưỡng, chiêm vọng, thưởng ngoạn; 2. (*склонный к созерцанию*) (thích) chiêm nghiệm, suy niệm, suy tưởng, quán tưởng, thiền quán

созерца́ть *несов.* (*В*) 1. ngắm nhìn, lặng ngắm, ngắm nghía, chiêm ngưỡng, chiêm vọng, thưởng ngoạn; 2. (*мысленно представлять*) chiêm nghiệm, suy niệm, suy tưởng, quán tưởng, thiền quán

созида́ни||е *с.* (sự) sáng tạo, sáng tác, xây dựng; па́фос ~я cảm hứng sáng tạo (sáng tác)

созида́тель *м.* người sáng tạo

созида́тельный *прил.* (có tính chất) sáng tạo, xây dựng; ~ труд lao động sáng tạo

созида́ть *несов.* (*В*) sáng tạo, sáng tác, xây dựng

сознава́ть, созна́ть (*В*) 1. nhận thức, hiểu thấu, hiểu (nhận) rõ, nhận thấy, có ý thức, ý thức; ~ свой долг nhận thức được (có ý thức về) bổn phận của mình, hiểu thấu (hiểu rõ, nhận rõ) nghĩa vụ của mình; ~ свои́ интере́сы nhận thức được (có ý thức về, ý thức về) quyền lợi của mình, hiểu rõ (nhìn rõ, thấy rõ) lợi ích của mình; ~ свою́ оши́бку nhận thấy (nhận rõ) sai lầm của mình; ~ опáсность thấy rõ nguy hiểm, nhận rõ nguy cơ;

2. *тк. несов.* (*воспринимать сознанием*) tri giác, nhận thức; ребёнок уже́ сознаёт окружа́ющее đứa bé đã tri giác (nhận thức) được mọi vật chung quánh; больно́й ничего́ не сознаёт người bệnh hoàn toàn mê man

(bất tỉnh nhân sự, không nhận thức được gì cả)

сознава́ться, созна́ться thú nhận, nhận lỗi, thú tội; (в *П*) công nhận, thừa nhận, nhận thấy, nhận rõ; винóвный созна́лся kẻ phạm tội đã thú nhận; ~ в своéй вине công nhận lỗi của mình, thừa nhận tội của mình, nhận lỗi, nhận tội; ~ в своём бессúлии thừa nhận (công nhận) sự bất lực của mình; нáдо созна́ться, нельзя́ не созна́ться, что... phải công nhận (thừa nhận) rằng..., không thể không thừa nhận (công nhận) rằng...

созна́ни||е *с.* 1. tri giác; (*мыслительная деятельность*) (sự) nhận thức; (*осознание общественной жизни*) ý thức, (sự) giác ngộ, tự giác; потеря́ть ~ ngất đi, ngất xỉu, bất tỉnh nhân sự, mê man, mất tri giác; приводи́ть кого́-л. в ~ làm ai hồi tỉnh (lai tỉnh, tỉnh lại); прийти́ в ~ hồi tỉnh, lai tỉnh, tỉnh lại; па́дать без ~я ngã xuống ngất đi, ngã xuống bất tỉnh nhân sự; он без ~я пó mê man bất tỉnh, anh ta ngất đi (ngất xỉu), ông ấy bất tỉnh nhân sự; больнóй в ~и bệnh nhân tỉnh; кла́ссовое ~ ý thức giai cấp, (sự) giác ngộ giai cấp; обще́ственное ~ ý thức xã hội; 2. (*понимание чего-л.*) (sự) nhận rõ, hiểu rõ, nhận thức, ý thức; в ~и своегó превосхóдства nhận rõ (hiểu rõ, thấy rõ, nhận thức được) sự hơn hẳn của mình; ~ опáсности thấy rõ nguy hiểm, nhận rõ nguy cơ; ~ дóлга ý thức về nghĩa vụ; 3. *филос., психол.* ý thức; ~ есть фýнкция мóзга ý thức là chức năng của não bộ; 4. *уст.* (*признание вины*) (sự) thú nhận, nhận lỗi, nhận tôi; ✧ до потéри ~я đến kiệt sức, đến lử cò bợ, mê mệt; жить в чьём-л. ~и tưởng nhớ (hoài niệm) ai

созна́тельно *нареч.* 1. (một cách) tự giác, giác ngộ, có ý thức; ~ относúться к своúм обя́занностям có thái độ tự giác đối với trách nhiệm của mình; 2. (*преднамеренно*) (một cách) cố ý, hữu ý, cố tình, dụng ý

созна́тельность *ж.* 1. (tính, sự) tự giác, giác ngộ; полити́ческая ~ giác ngộ chính trị; кла́ссовая ~ giác ngộ giai cấp; 2. (*преднамеренность*) (sự) cố ý, hữu ý, cố tình, cố tâm, dụng ý

созна́тельн||ый *прил.* 1. (*обладающий сознанием*) có ý thức; (*осмысленный*) chín chắn, trưởng thành, biết suy nghĩ; ~ вóзраст lứa tuổi trưởng thành (chín chắn, biết suy nghĩ); гóды ~ой жúзни những năm đã trưởng thành (chín chắn, biết suy nghĩ); ~ член óбщества một thành viên có ý thức của xã hội; 2. (*правильно понимающий*) tự giác, giác ngộ; ~ рабóчий người công nhân giác ngộ; ~ое отношéние к трудý thái độ tự giác đối với lao động; 3. (*преднамеренный*) cố ý, hữu ý, cố tình, cố tâm, dụng ý; ~ постýпок hành động cố ý (hữu ý, cố tình, cố tâm, dụng ý)

созна́ть *сов. см.* сознава́ть 1

созна́ться *сов. см.* сознава́ться

созрева́ние *с.* (sự) chín, chín muồi

созрева́ть, созре́ть 1. *прям. и перен.* chín; *сов.* chín muồi; 2. (*о человеке*) trưởng thành

созре́вший *прич.* (đã) chín muồi; trưởng thành

созре́ть *сов. см.* созрева́ть

созы́в *м.* (sự) triệu tập, mời; (*о выборных органах*) khoá; ~ съéзда triệu tập đại hội

созыва́ть, созва́ть (*В*) 1. (*приглашать*) mời; созва́ть друзéй mời bạn bè; 2. (*совещание и т. п.*) triệu tập; созва́ть съезд triệu tập đại hội; ~ консúлиум triệu tập hội chẩn

соизво́лить *сов.* (+ *инф.*) *ирон.* hạ cố, đoái thương, rủ lòng, rủ lòng thương; ~ прийти́ hạ cố (rủ lòng) đi đến

соизмере́ние *с.* (sự) so sánh, đối sánh, đối chiếu

соизмери́мость *ж.* (tính) thông ước

соизмери́м||ый *прил.* thông ước; *перен.* so sánh được; ~ые величúны *мат.* những đại lượng thông ước; ~ые понятия những khái niệm so sánh được

соизмéрить *сов.* (*В*) (*сравнить, сопоставить*) so sánh, đối sánh, đối chiếu

соиска́ние *с.* (sự) tranh, giành, được; предста́вить чéй-л. труд на ~ Госудáрственной прéмии để nghị xét tặng Giải thưởng Quốc gia cho công trình của ai, đưa tác phẩm của ai để đề nghị xét tặng Giải thưởng Quốc gia; предста́вить диссертáцию на ~ учёной стéпени дóктора наýк trình luận án tiến sĩ, trình luận án để được học vị tiến sĩ

соиска́тель *м.* người được đề nghị; ~ Нóбелевской прéмии người được đề nghị lĩnh Giải Nobel

сои́тие *с. книжн.* (sự) giao hợp, giao cấu, giao phối

сóйка *ж. зоол.* (chim) giẻ cùi (*Garrulus glandarius*)

сойти́ *сов. см.* сходи́ть I

сойти́сь *сов. см.* сходи́ться

сок *м.* dịch; (*растений тж.*) nhựa; (*напиток*) nước ép, nước quả ép; берёзовый ~ nhựa bạch dương, dịch bulô; виногра́дный ~ nước nho ép; ✧ выжима́ть все ~и из кого́-л. bóp nặn ai, hút hết tinh lực của ai, hút máu ai; в са́мом, по́лном ~ý (đang lúc) tràn đầy nhựa sống, tràn đầy sinh lực

соковыжима́лка *ж.* máy ép nước quả

со́кол *м.* 1. chim ưng (*Falco*); *2. обыкн. мн.*: ~ы (*о лётчиках*) (những) con đại bàng oai hùng, phi công dũng mãnh; 3. (*о красивом, смелом человеке*) chim bằng; cánh chim bằng (*поэт.*); ✧ гол как сокóл ≅ trần như nhộng

соколи́н||ый *прил.* 1. (thuộc về) chim ưng; ~ая охóта (cuộc) đi săn dùng chim ưng, săn bắt bằng chim ưng; 2. *перен.* (*гордый, смелый*) kiêu hãnh, dũng mãnh, oai hùng

сокóльник *м.* người nuôi dạy và đi săn với chim ưng

сократи́мость *ж.* 1. *мат.* (tính) khả ước, rút gọn được, giản ước được, ước lược được; 2. *физиол.* (tính) co, co rút, co bóp

сократи́ть(ся) *сов. см.* сокраща́ть(ся)

сокраща́ть, сократи́ть (*В*) 1. (*укорачивать*) rút ngắn, rút gọn; (*текст тж.*) giản lược, cắt (lược) bớt, cắt bỏ; (*слово*) viết tắt, nói tắt; сократи́ть путь rút ngắn đường đi; сократи́ть сро́ки строи́тельства rút ngắn thời hạn xây dựng; сократи́ть свою́ речь rút ngắn bài diễn văn của mình; 2. (*уменьшать*) rút (giảm) bớt, tài giảm, cắt giảm, tiết giảm, giảm; ~ расхóды giảm chi, giảm bớt chi tiêu, rút bớt chi phí; ~ шта́т(ы) giảm (tinh giản, giản chính, giảm bớt, rút bớt) biên chế; 3. *разг.* (*увольнять*) thải, dãn, giãn, sa thải; 4. *мат.* rút gọn, giản ước, ước lược

сокращ||а́ться, сократи́ться 1. (*делаться короче*) rút ngắn (rút gọn) lại; (*о тексте тж.*) (bị) giản lược, cắt bớt, lược bớt; путь сократи́тся на двéсти киломéтров đường đi sẽ rút ngắn lại hai trăm kilomet; 2. (*уменьшаться*) (bị) rút bớt, giảm bớt, giảm xuống, tài giảm, cắt giảm, tiết giảm; расхóды ~áются chi tiêu giảm bớt, chi phí giảm xuống; 3. *физиол.* (*сжиматься*) co, co rút, co bóp; 4. *мат.* (bị) giản ước, ước lược

сокраще́ни||е *с.* 1. (*укорочение*) (sự) rút ngắn, rút gọn; (*текста тж.*) (sự) giản lược, cắt bớt, lược bớt; для ~я врéмени để rút ngắn thời gian; для ~я

пути́ để rút ngắn đường đi; 2. (*уменьшение*) (sự) rút bớt, giảm bớt, tài giảm, cắt giảm, tiết giảm, giảm; ~ на де́сять проце́нтов giảm bớt (rút bớt, giảm xuống) mười phần trăm; всеобщее ~ вооруже́ний tài giảm binh bị toàn bộ; ~ шта́тов giảm (tinh giản, giản chính, giảm bớt, rút bớt) biên chế; 3. *физиол.* (sự) co, co rút, co bóp; ~ се́рдца co bóp của tim; ~ мы́шцы co cơ (cơ bắp); 4. *мат.* (sự) rút gọn, giản ước, ước lược; 5. (*сокращённое обозначение*) từ viết (chữ viết, từ nói) tắt; спи́сок усло́вных ~й bảng kê những chữ (từ) viết tắt; 6. (*пропуск в тексте*) (đoạn) giản lược, cắt bớt, lược bớt; изда́ние с ~ями bản in có giản lược (cắt bớt, lược bớt); 7. *разг.* (*увольнение*) (sự) sa thải, thải, dãn, giãn

сокращённо *нареч.* (một cách) viết tắt, gọi tắt, nói tắt

сокращённость *ж.* (tính chất) giản lược

сокращённ||ый *прил.* 1. (bị) rút ngắn; (*о тексте тж.*) (bị) giản lược, cắt bớt, lược bớt; ~ рабо́чий день ngày lao động rút ngắn; ~ое изда́ние bản in giản lược, bản in có giản lược (cắt bớt, lược bớt); ~ое изложе́ние toát yếu, tóm tắt, trình bày giản lược; 2. (*об имени и т. п.*) (được) viết tắt, gọi tắt, nói tắt; ~ое сло́во từ viết tắt (gọi tắt, nói tắt)

сокрове́нность *ж.* (điều, tính chất) thầm kín, kín đáo, âm thầm, bí mật

сокрове́нн||ый *прил.* thầm kín, kín đáo, âm thầm, thầm lặng, bí mật; ~ая мечта́ ước mơ thầm kín; ~ые мы́сли những ý nghĩ thầm kín

сокро́вищ||е *с.* báu vật, bảo vật, châu báu, của báu, của quý; (*богатства земных недр и т.п.*) tài nguyên, tài sản; ~а мирово́й культу́ры báu vật (bảo vật, kho tàng quý báu) của nền văn hoá thế giới; ✧ ни за каки́е ~а nhất quyết không, nhất định không, dù bất cứ giá nào cũng không, các vàng cũng không

сокро́вищница *ж.* 1. kho báu, kho tàng quý báu; ~ Моско́вского Кремля́ kho báu của điện Kremli Moskva; 2. (*совокупность каких-л. ценностей*) kho tàng; ~ челове́ческих зна́ний kho tàng kiến thức nhân loại; мирова́я ~ культу́ры и цивилиза́ции kho tàng văn hoá và văn minh thế giới

сокруша́ть, сокруши́ть (*В*) 1. (*разбивать*) đánh (phá) tan, đại phá; *перен. тж.* phá huỷ, phá hoại, tiêu diệt; ~ вра́жеские укрепле́ния phá tan (đánh tan) công sự của địch; 2. (*печалить*) làm... buồn rầu (buồn phiền, phiền muộn)

сокруша́ться *несов.* (о *П*) buồn rầu, rầu rĩ, buồn phiền, phiền muộn

сокрушённо *нареч.* (một cách) buồn rầu, rầu rĩ, buồn phiền

сокрушённый *прил.* buồn rầu, rầu rĩ, buồn phiền, phiền muộn

сокруши́тельный *прил.* chí tử, trí mạng, chí mạng, làm tiêu diệt (tan nát); ~ уда́р đòn chí tử (trí mạng, chí mạng)

сокруши́ть *сов. см.* сокруша́ть

сокры́тие *с.* (sự) che giấu; (*краденого, беглеца и т. п.*) (sự) oa trữ, chứa chấp; ~ преступле́ния che giấu (chứa chấp) tội phạm

соку́рсник *м.* sinh viên (học viên) cùng lớp

солга́ть *сов. см.* лгать

солда́т *м.* người lính, chiến sĩ; *мн.*: ~ы binh sĩ, binh lính; lính tráng (*разг.*); sĩ tốt (*уст.*)

солда́тик *м.* (*игрушка*) lính chì

солда́тка *ж.* (người) vợ lính

солда́тский *прил.* (thuộc về) người lính

солда́тчина *ж. ист.* 1. (*рекрутский набор*) (sự, đợt) trưng binh; 2. (*солдатская служба*) quân dịch, (sự) phục vụ trong quân đội

солдафо́н *м. разг.* dân lính tẩy, người lỗ mãng

солдафо́нство *с. разг.* (tính, tính chất, thái độ) lính tẩy, lỗ mãng

солева́р *м.* thợ nấu muối

солева́ренн||ый *прил.*: ~ завод lò (nhà máy) nấu muối; ~ое произво́дство công nghiệp nấu muối

солева́р||ница *ж.*, **~ня** *ж.* lò nấu muối

солево́й *прил.* (thuộc về) muối; ~ раство́р dung dịch muối

соле́ни||е *с.* 1. (sự) muối, ướp muối; ~ огурцо́в muối dưa chuột; 2. *мн.*: ~я đồ ăn muối

соленои́д *м. физ.* solenoid, solenoit

солёность *ж.* (độ) mặn

солён||ый *прил.* 1. mặn; (*содержащий соль*) có muối; 2. (*приправленный солью*) mặn; (*о вкусе слёз, крови, пота*) mằn mặn; ~ суп canh mặn; 3. (*засоленный*) (đã) muối; ~ые грибы́ nấm muối; ~ая капу́ста cải bắp muối; ~ые огурцы́ dưa chuột muối; ~ое мя́со thịt muối

соле́нье *с. разг.* thức ăn muối

солепромы́шленность *ж.* công nghiệp muối

солеци́зм *м.* (sự, hiện tượng) sai cú pháp

солидариза́ция *ж.* (sự) tỏ tình đoàn kết

солидаризи́роваться *несов. и сов.* (с *Т*) biểu lộ (tỏ rõ sự) đồng tình, tỏ tình đoàn kết, (biểu) đồng tình; ~ с мне́нием докла́дчика (biểu) đồng tình với ý kiến báo cáo viên

солида́рно *нареч.* (một cách) đồng tình, đồng cảm, đoàn kết

солида́рност||ь *ж.* (*сочувствие*) (sự) đồng tình, đồng cảm; (*единство мыслей, интересов*) (sự) đoàn kết, nhất trí; из ~и để tỏ rõ sự đồng tình (tỏ tình đoàn kết), vì đồng tình (đoàn kết); чу́вство ~и tình đoàn kết

солида́рн||ый *прил.* 1. đồng tình, đồng cảm, đoàn kết, nhất trí; быть ~ым с ке́м-л. đồng tình (đồng cảm, đoàn kết, nhất trí) với ai; 2. *юр.*: ~ая отве́тственность trách nhiệm liên đới, cộng đồng trách nhiệm

соли́дно *нареч.* (một cách) vững chãi, chắc chắn, vững chắc, vững vàng

соли́дность *ж.* (sự, tính chất) vững chãi, chắc chắn, vững chắc; vững vàng, sâu sắc, uyên bác; bề thế, quan trọng; đứng đắn, đàng hoàng, đường hoàng (*ср.* соли́дный)

соли́дн||ый *прил.* 1. (*прочный, крепкий*) vững chãi, chắc chắn, vững chắc, kiên cố, bền vững; ~ое зда́ние toà nhà kiên cố (vững chắc, vững chãi); 2. (*основательный, глубокий*) vững vàng, sâu sắc, uyên bác; ~ые зна́ния kiến thức vững vàng (chắc chắn), tri thức uyên bác (sâu sắc); ~ о́пыт рабо́ты kinh nghiệm phong phú (giàu kinh nghiệm) trong công việc; 3. (*серьёзный, значительный*) sáng giá, có uy tín (tên tuổi, tiếng tăm), bề thế, quan trọng; ~ учёный nhà khoa học sáng giá (có tên tuổi, có tiếng tăm, có uy tín); ~ое учрежде́ние cơ quan quan trọng (bề thế, có tiếng tăm); ~ая фи́рма công ty có uy tín (có tiếng tăm, bề thế); 4. (*важный, представительный*) đứng đắn, nghiêm chỉnh, đàng hoàng, đường hoàng; (*внушительный*) đường bệ, oai vệ, đĩnh đạc; (*о вещах*) sang trọng, sang; ~ челове́к người đứng đắn (đàng hoàng); ~ тон giọng nói đường bệ (đĩnh đạc, oai vệ); ~ костю́м bộ y phục sang trọng; 5. (*крупный, полный*) to lớn, cao lớn, to béo, đầy đà; 6. (*не очень молодой*): ~ во́зраст đứng tuổi; 7. *разг.* (*значительный, большой*) to, nhiều, đáng kể; ~ая су́мма món tiền to

солипси́зм *м. филос.* thuyết (chủ nghĩa) duy ngã, duy ngã luận

солипси́ст *м. филос.* người theo thuyết (chủ nghĩa) duy ngã

соли́ст *м.* **~ка** *ж.* diễn viên solo, người diễn đơn; (*музыкант тж.*) người độc tấu; (*певец*) người đơn ca (độc xướng); (*танцор*) người độc vũ

солите́р *м.* hột xoàn (viên kim cương) lớn

солитёр *м. зоол.* sán dây, sán xơ mít (*Taenia solium*)

соли́ть, посоли́ть (*В*) 1. nêm, tra (cho) muối; ~ суп nêm canh, tra (cho) muối vào xúp; 2. (*впрок*) muối, ướp muối; ~ огурцы́ muối dưa chuột

со́лка *ж.* (sự) muối; ~ огурцо́в muối dưa chuột

со́лнечно 1. *нареч.* (một cách) chói lọi, sáng trưng, sáng chói; ~ сия́ли ла́мпочки в за́ле các ngọn đèn trong phòng sáng trưng (sáng chói lọi); 2. *в знач. сказ.* trời nắng, trời nắng ấm; на дворе́ ~ ngoài sân (bên ngoài) trời nắng ấm

со́лнечн||ый *прил.* 1. (thuộc về) mặt trời, thái dương, nhật cầu; ~ая систе́ма hệ mặt trời, hệ thái dương, thái dương hệ, nhật hệ; ~ спектр quang phổ mặt trời; ~ое затме́ние nhật thực; ~ луч tia mặt trời, dương quang; ~ свет ánh sáng mặt trời, ánh dương quang; ~ая коро́на nhật miện, tán mặt trời; ~ элеме́нт, ~ые батаре́и pin mặt trời; 2. (*освещённый, согретый солнцем*) (có) nắng, đầy nắng; *перен.* (*радостный*) rạng rỡ, hân hoan, sung sướng, tươi sáng; ~ая пого́да trời nắng, thời tiết có nắng; ~ день ngày nắng; ~ая сторона́ phía (bên có) nắng; ~ая улы́бка nụ cười rạng rỡ (hân hoan); ✧ ~ое сплете́ние *анат.* búi dương, đám rối dương; ~ уда́р *мед.* (chứng) say nắng, trúng thử; ~ые часы́ đồng hồ mặt trời, nhật quỹ; календа́рь dương lịch

со́лнц||е *с.* 1. (*светило*) mặt trời, thái dương, nhật cầu; ác vàng, vừng ô, kim ô, dương ô (*поэт.*); 2. (*свет, тепло*) nắng, ánh nắng, ánh mặt trời, ánh thái dương; на ~ ngoài nắng; гре́ться на ~ sưởi (sưởi ngoài) nắng; ✧ по ~у theo hướng mặt trời; до ~а trước khi trời sáng, trước rạng đông; ме́сто под ~ем một chỗ đứng dưới ánh mặt trời

солнцеворо́т *м. см.* солнцестоя́ние

солнцепёк *м.* (chỗ) nắng gắt, nắng chang chang; на ~е ngoài (ở chỗ) nắng gắt, giữa nắng chang chang

солнцестоя́ние *с. астр.* chí điểm, chí nhật, nhật chí; зи́мнее ~ đông chí; ле́тнее ~ hạ chí

со́ло *с. нескл.* 1. (khúc) solo, xôlô, độc tấu, diễn đơn, đơn ca, độc diễn; ~ для скри́пки (khúc) solo violon, độc tấu vĩ cầm; 2. *в знач. нареч.* solo, xôlô, đơn, độc; петь ~ hát solo, đơn ca, độc ca

солов||е́й *м.* (chim) hoạ mi, sơn ca (*Luscinia megarhynchos*); ✧ ~ья́ ба́снями не ко́рмят *посл.* ≅ có thực mới vực được đạo; bụng đói thì tai điếc

солове́ть *несов.* 1. (*о глазах, взгляде*) đờ đẫn (bơ phờ, phờ phạc) ra; 2. (*от утомления, опьянения*) lờ đờ, ngái ngủ

соло́в||ый *прил.* (*о масти лошади*) đạm, vàng nhạt; ~ая ло́шадь ngựa đạm (*với bờm và đuôi màu sáng*)

соловьи́ный *прил.* (thuộc về) sơn ca, hoạ mi

со́лод *м.* mạch nha, nha

соло́дка *ж. бот.* cây cam thảo (*Glycyrrhiza*)

солодко́вый *прил.*: ~ ко́рень *фарм.* cam thảo

солодо́венный *прил.*: ~ завод nhà máy làm mạch nha

солодо́вый *прил.* (thuộc về) mạch nha, nha; (*приготовленный из солода*) (bằng) mạch nha, nha; ✧ са́хар đường nha (mạch nha)

соложе́ние *с.* (sự) làm mạch nha

соло́ма *ж.* rơm; (*для крыш*) rạ, tranh, gianh

соло́менн||ый *прил.* (thuộc về) rơm; rạ, tranh, gianh (*ср.* соло́ма); ~ая шля́па mũ rơm; ~ая кры́ша mái rạ (tranh, gianh); ~ая хи́жина túp nhà (lều) tranh, thảo đường; ✧ ~ая вдова́ *шутл.* người đàn bà không sống với chồng, người phụ nữ xa chồng, cô phụ

соло́минк||а *ж.* cọng rơm; ✧ хвата́ться за ~у vớ phải bọt (phải cọng rơm); утопа́ющий и за ~у хвата́ется *посл.* chết đuối vớ phải bọt; chết đuối vớ cọng rơm

соломоре́зка *ж.* máy cắt rơm rạ

солоне́ц *м.* đất solonet

солони́на *ж.* thịt muối

соло́нка *ж.* lọ (bình) đựng muối

со́лоно *в знач. сказ. безл.* thấy mằn mặn; во рту ~ thấy mằn mặn trong miệng; ✧ ему́ ~ пришло́сь nó gặp phải nhiều khó khăn, nó khổ quá; уйти́ не ~ хлеба́вши ra đi với hai bàn tay trắng, ra đi tay không

солонова́тый *прил.* hơi mặn, mằn mặn, lợ; ~ая вода́ nước lợ (hơi mặn)

солонча́к *м.* đất solonchac (solonsac), đất có muối

солончако́в||ый *прил.*: ~ая по́чва đất solonchac (solonsac), đất có muối

соль I *ж.* 1. muối; пова́ренная ~ muối ăn, muối thường; столо́вая ~ muối rang, muối mịn, muối ăn; ка́менная ~ muối mỏ; морска́я ~ muối biển; посыпа́ть ~ю rắc (tra, cho, nêm) muối; го́рькая ~ muối magnesium; бертоле́това ~ muối Berthollet; гла́уберова ~ muối Glauber; 2. *перен.* (*слов, речи*) (vẻ) mặn mà, thú vị, ý nhị, ý vị; 3. *перен.* (*вопроса и т. п.*) thực chất, cốt tử, tinh hoa; вся ~ в э́том toàn bộ thực chất (cốt tử) là ở đấy; ✧ атти́ческая ~ lối hài hước ý nhị, cách khôi hài tao nhã; ~ земли́ lớp người ưu tú

соль II *с. нескл. муз.* (nốt) sol, xon

со́льн||ый *прил.* solo, xôlô, độc tấu, diễn đơn, đơn ca, độc diễn; ~ но́мер tiết mục solo; ~ая па́ртия đoạn (bè) solo

сольфе́джио *с. нескл. муз.* solfeggio, (môn, phép, sự) xướng âm; xônphe (*разг.*)

солян||о́й *прил.* (thuộc về) muối; ~ы́е пласты́ vỉa muối; ~ раство́р dung dịch muối; ~а́я копь mỏ muối; ~ы́е разрабо́тки а) mỏ muối, công trường khai thác muối; б) ruộng muối, nại

соля́н||ый *прил.*: ~ая кислота́ acid clorhydric, axit clohyđric, axit hàn

соля́рий *м.* nhà tắm nắng

сом *м.* cá nheo, cá bò, cá trê (*Silurus glanis*); cá tra, cá ba sa (*Pangasius hypophthalmus*)

со́ма *ж. биол., бот.* thân, thể, soma, phần thân

сомати́ческ||ий *прил. биол., мед.* (thuộc về) thân, soma, phần thân; ~ая кле́тка tế bào thân (soma); ~ие мута́ции những đột biến tế bào thân (soma)

соматоло́гия *ж. антр.* nhân thể học, khoa nghiên cứu về nhân thể; chỉ số nhân thể

сомелье́ *м.* chuyên viên rượu vang

сомбре́ро *с. неизм.* sombrero, mũ rộng vành (*ở châu Mỹ latin*)

со́мкнут||ый *прил.* dày, sít; *воен.* siết chặt; ~ строй đội ngũ siết chặt; ~ые ряды́ hàng ngũ siết chặt

сомкну́ть(ся) *сов. см.* смыка́ть(ся)

сомна́мбула *м. и ж.* người miên hành (mộng du)

сомнамбули́зм *м.* (trạng thái, chứng) miên hành, mộng du

сомнамбули́ческ||ий *прил.* (thuộc về) miên hành, mộng du

сомнев||а́ться *несов.* 1. (в *П*) nghi ngờ, hoài nghi, hồ nghi, nghi vấn, nghi hoặc, ngờ vực, nghi, ngờ; ~а́юсь tôi đang hồ nghi (bán tín bán nghi, nửa tin nửa ngờ); ~а́юсь, что... tôi không chắc lắm là..., tôi ngờ rằng...; не ~ в чём-л. không nghi ngờ (hoài nghi, ngờ vực, nghi vấn) về điều gì, tin chắc điều gì; мо́жете не ~! chắc chắn rồi!, chẳng còn nghi ngờ (ngờ vực) gì nữa!, anh/chị có thể yên trí!; 2. (*испытывать затруднения, колебания*) ngờ ngợ, ngần ngại, phân vân, thắc mắc, do dự, băn khoăn, ngờ

сомне́ни||е *с.* 1. (sự, điều, mối) nghi ngờ, hoài nghi, hồ nghi, nghi vấn, nghi hoặc, ngờ vực; нет ~я, что он тала́нтлив không nghi ngờ gì là anh ta có tài; нет ~я, что он придёт chắc chắn (nhất định) là nó sẽ đến; в э́том не мо́жет быть никако́го ~я điều đó thì hoàn toàn chắc chắn rồi, điều đó thì không còn nghi ngờ gì nữa; cái đó thì chắc như đinh đóng cột (*разг.*); 2. (*затруднение, недоумение*) (sự, điều) ngờ ngợ, ngần ngại, phân vân, thắc mắc, do dự, băn khoăn; разреши́ть все ~я giải quyết mọi điều ngần ngại (phân vân, thắc mắc); ✧ без (без вся́кого) ~я, вне (вне вся́кого) ~я а) *в знач. вводн. сл.* không mảy may nghi ngờ, hoàn toàn chắc chắn, nhất định; б) *в знач. частицы* (*при ответе*) nhất định, nhất định rồi

сомни́тельно 1. *нареч.* (một cách) đáng nghi, đáng ngờ, khả nghi; 2. *в знач. сказ. безл.* thật là đáng nghi (đáng ngờ, khả nghi)

сомни́тельность *ж.* (sự, tính chất) không đáng tin, không chắc chắn, đáng ngờ

сомни́тельн||ый *прил.* 1. (*недостоверный*) không đáng tin (chắc chắn, xác thực), đáng ngờ, không vững; ~ая теория lý thuyết không đáng tin (không chắc chắn, còn có vấn đề); 2. (*двусмысленный*) có hai nghĩa, có ẩn ý, có ngụ ý, úp mở; ~ комплиме́нт lời tán tụng có ẩn ý (ngụ ý); 3. (*подозрительный*) đáng nghi, đáng ngờ, khả nghi, tồn nghi; ~ые дела́ những việc đáng ngờ; ~ая ли́чность kẻ đáng nghi (khả nghi)

сомно́житель *м. мат.* thừa số, nhân tử, nhân số

сомнолóгия *ж.* (khoa) nghiên cứu giấc ngủ

сон *м.* 1. (*состояние*) giấc ngủ, giấc; giấc hoa (*поэт.*); во сне trong khi ngủ, đang ngủ, đang giấc; меня́ кло́нит ко сну tôi buồn ngủ; он со сна ничего́ не по́нял đang mê ngủ nó không hiểu gì cả; погрузи́ться в глубо́кий ~ đắm mình trong giấc ngủ say, ngủ thiếp đi; 2. (*сновидение*) (giấc) mơ, mộng, chiêm bao; ви́деть ~ mơ (mộng, chiêm bao, nằm) thấy; ви́деть во сне что́-л. mơ (mộng, nằm, chiêm bao) thấy cái gì; ✧ как во сне như đang mê ngủ, mơ mơ màng màng, thẫn thờ như người mất vía, tâm bất tại; сквозь ~ lơ mơ ngủ, trong lúc ngủ lơ mơ, trong lúc nửa thức nửa ngủ, khi đang ngủ; спать сном пра́ведника ngủ ngon, thiêm thiếp giấc nồng; сна ни в одно́м глазу́ нет hoàn toàn không buồn ngủ, mắt cứ chong chong

сонасле́дник *м. юр.* người đồng (cùng) thừa kế

сона́та *ж. муз.* (khúc, bản) sonata, xonat, cầm nhạc

соне́т *м. лит.* (bài) sonnet, xonet

сонли́вость *ж.* (trạng thái) ngái ngủ, nửa thức nửa ngủ; (*желание спать*) (sự) buồn ngủ

сонли́вый *прил.* ngái ngủ, nửa thức nửa ngủ; (*сонный*) buồn ngủ; (*вялый*) bơ phờ, uể oải, lờ đờ, lừ đừ

сонм *м.* đám đông, đám

со́нник *м.* sách giải (đoán) mộng

со́нн||ый *прил.* 1. (thuộc về) giấc ngủ, giấc; в ~ом состоя́нии trong trạng thái ngủ, lúc đang ngủ, khi đang giấc; 2. (*спящий*) đang ngủ; разбуди́ть ~ых дете́й đánh thức trẻ con đang ngủ; 3. (*не совсем проснувшийся*) ngái ngủ, còn mê ngủ, chưa tỉnh ngủ hẳn, nửa thức nửa ngủ; *перен.* (*вялый*) bơ phờ, uể oải, lờ đờ, lừ đừ; ~ вид vẻ mặt ngái ngủ; ~ое лицо́ bộ mặt bơ phờ; ✧ ~ая боле́знь *мед.* bệnh ngủ; ~ая арте́рия *анат.* động mạch cảnh, động mạch cổ; как ~ая му́ха người uể oải lờ đờ, kẻ đuổi ruồi không bay; ~ое ца́рство *шутл.* vương quốc ngủ mê

сонóрный *прил. лингв.* âm vang

со́ня 1. *м. и ж.* (*скл. как ж.*) *разг.* người thích ngủ (ngủ nhiều); 2. *ж.* (*животное*) chuột núi, sơn thử, ngân thử (*Myoxus*)

соображ||а́ть *несов.* 1. (*В*) (*понимать*) hiểu, lĩnh hội, thu nhận, hiểu thấu, hiểu rõ; (в *П*) *разг.* (*смыслить*) hiểu, hiểu biết, am hiểu; бы́стро ~ mau (chóng) hiểu, chóng lĩnh hội; ме́дленно ~ chậm hiểu (lĩnh hội); плóхо ~ lĩnh hội khó khăn; я что́-то плóхо ~а́ю tôi không được minh mẫn (tôi lĩnh hội khó khăn) thế nào ấy; 2. (*стараться понять что-л.*) cố hiểu, cố tìm hiểu; (*обдумывать*) cân nhắc, suy tính, đắn đo, tính toán

соображе́ни||е *с.* 1. (*способность понимать*) (khả năng, sự) lĩnh hội, thu nhận, hiểu thấu, hiểu rõ; 2. (*мнение, суждение*) ý kiến, kiến giải, lý lẽ; вы́сказать свои́ ~я nói lên những ý kiến của mình; 3. *обыкн. мн.*: ~я (*планы, расчеты*) dự kiến, (những) suy tính, tính toán, cân nhắc, đắn đo; (*причина*) lý do, nguyên nhân; ✧ приня́ть в ~ cân nhắc (tính toán, chú ý) đến

сообрази́тельност||ь *ж.* (sự, tính) mẫn tuệ, mẫn nhuệ, mẫn tiệp, nhanh trí, sáng dạ, sáng trí, thông minh; у него́ не хвата́ет ~и сде́лать э́то nó không đủ thông minh (nhanh trí, sáng trí, sáng dạ) để làm việc đó

сообрази́тельный *прил.* mẫn tuệ, mẫn nhuệ, mẫn tiệp, nhanh trí, sáng dạ, sáng trí, thông minh, sáng láng

сообраз||и́ть *сов.* (*понять*) hiểu, hiểu ra; (*догадаться*) đoán ra; (*придумать*) nghĩ ra; (*решить*) quyết định; (*рассудить*) suy tính, suy nghĩ, cân nhắc; он бы́стро ~и́л, что... nó nhanh chóng hiểu ra rằng...

сообра́зно *предлог* (*Д*, с *Т*) phù hợp (thích hợp, hợp) với, chiếu theo; де́йствовать ~ с обстоя́тельствами hành động thích hợp (phù hợp) với tình huống, tuỳ nghi mà hành động

сообра́зность *ж.* (sự, tính chất) phù hợp, thích hợp

сообра́зный *прил.* (с *Т*) phù hợp, thích hợp, hợp; ✧ ни с чем не ~ vô lý, kỳ lạ, lạ lùng, quái gở, quái dị

сообразова́ть *несов. и сов.* (*В* с *Т*) làm... phù hợp (thích hợp, hợp) (*với*); ~ расхо́ды с дохо́дами điều chỉnh chi phù hợp với thu

сообраз||ова́ться *несов. и сов.* (с *Т*) phù hợp, thích hợp, hợp (*với*), tuỳ (*theo*); (*считаться*) chú ý đến, cân nhắc đến; де́йствовать, ~у́ясь с обстоя́тельствами, усло́виями hành động phù hợp (thích hợp) với tình huống, điều kiện; tuỳ theo hoàn cảnh, điều kiện mà hành động

сообща́ *нареч.* cùng, cùng nhau, cùng chung, chung; ~ с ке́м-л. cùng với ai; де́йствовать ~ cùng (cùng nhau) hành động; рабо́тать ~ cùng làm, làm chung, cùng nhau làm việc; мы ~

реши́ли chúng tôi đã cùng nhau quyết định

сообща́емость *ж.* (khả năng, tính) thông nhau được

сообщ||а́ть, сообщи́ть 1. (*Д, Д* о *П*) (*уведомлять*) báo, tin, thông báo, thông tin, thông tri, loan báo, báo tin; (*в прессе, по радио*) đưa (loan) tin; ~ свой а́дрес знако́мым báo địa chỉ của mình cho những người quen, báo (tin) cho những người quen biết địa chỉ của mình; ~ изве́стие báo (đưa, loan) tin; газе́ты ~а́ют, что... báo chí đưa tin (loan tin, cho hay) rằng...; как ~а́ют газе́ты theo tin các báo; нам ~а́ют из... theo tin (tin tức) chúng tôi nhận được từ...; 2. (*Д*) (*придавать*) cho, làm cho, cho (tăng) thêm; ~ чему́-л. водонепроница́емость làm cho cái gì có tính không thấm nước; ~ магни́тные сво́йства từ hoá

сообщ||а́ться *несов.* 1. báo (đưa, loan) tin; как уже́ ~а́лось như đã đưa tin; 2. (с *Т*) (*быть соединённым*) liên lạc, thông (liền, nối) nhau; ~ ме́жду собо́й thông nhau; ~а́ющиеся сосу́ды những bình thông nhau; 3. (*иметь связь, общаться*) liên lạc

сообще́ни||е *с.* 1. (sự) thông báo, báo tin; (*известие*) (bản) tin, thông tin; (*официальное*) (bản) thông báo, thông tri, công bố, công báo; по ~ю, согла́сно ~ю theo tin, theo thông báo; 2. (*связь*) (sự) giao thông, liên lạc; пути́ ~я giao thông liên lạc; железнодоро́жное ~ giao thông đường sắt; возду́шное ~ giao thông đường không, không lưu; телегра́фное ~ liên lạc bằng điện báo, điện báo

сообще́ств||о *с.* 1. (*объединение людей, народов, государств*) cộng đồng; мирово́е ~ cộng đồng thế giới; 2. (*общество, организация*) hội, hiệp hội, hội liên minh; ~ писа́телей hội nhà văn; та́йное ~ hội kín; 3. *биол.* quần xã; муравьи́ное ~ quần xã loài kiến; họ nhà kiến (*разг.*); ✧ в ~е с ке́м-л. cùng với ai, cùng hội cùng thuyền với ai

сообщи́ть *сов. см.* сообща́ть

сообщни||к *м.*, **~ца** *ж.* (kẻ) đồng mưu, đồng loã, đồng phạm, tòng phạm

сообщничество *с.* (sự) đồng mưu, đồng loã, đồng phạm, tòng phạm

сооруди́ть *сов. см.* сооружа́ть

сооружа́ть, сооруди́ть (*В*) xây dựng, xây cất, kiến thiết, dựng nên, dựng, xây; *разг.* (*мастерить*) làm; ~ па́мятник dựng đài kỷ niệm

сооруже́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) xây dựng, xây cất, kiến thiết; 2. (*строение*) công trình; *воен.* công sự; архитекту́рное ~ công trình kiến trúc; гидротехни́ческое ~ công trình thuỷ lợi

соответственно 1. *нареч.* (một cách) phù hợp, thích hợp, thích ứng, hợp; 2. *предлог* (*Д*) theo, căn cứ theo; (*в зависимости от чего-л.*) tuỳ theo, tuỳ thuộc; 3. *предлог* (*Т*) phù hợp (thích hợp, thích ứng) với; 4. *вводн. сл.* do đó, do vậy, cho nên, vì thế, vì thế cho nên

соответственный *прил.* 1. (*Д*) (*соответствующий*) phù hợp, thích hợp, thích ứng, tương xứng; 2. (*подходящий*) thích đáng, thoả đáng

соответстви||е *с.* (sự) tương xứng, tương ứng, tương hợp, phù hợp, cân xứng, thích ứng, ăn khớp; ме́жду его́ слова́ми и дела́ми по́лное ~ việc làm của anh ấy hoàn toàn tương ứng (hoàn toàn ăn khớp, thật sự đi đôi) với lời nói; ~ ме́жду часта́ми тương xứng (cân xứng, tương hợp, ăn khớp) giữa các bộ phận; ✧ в ~и с че́м-л. phù hợp với (chiếu theo, theo đúng) điều gì; в ~и с э́тим phù hợp với (chiếu theo, theo đúng) điều đó; приводи́ть что́-л. в ~ с че́м-л. làm cho cái gì phù hợp với cái gì

соответствовать *несов.* (*Д*) phù hợp (tương xứng, tương ứng, tương hợp, tương đương, cân xứng, thích ứng, ăn khớp, hợp, ứng, ngang) với...; (*отвечать*) đáp ứng; ~ действи́тельности phù hợp (hợp) với thực tế; ~ трébованиям đáp ứng những yêu cầu; ~ эпо́хе phù hợp (hợp) với thời đại; ~ мировы́м станда́ртам ngang (ngang hàng, tương đương) với các tiêu chuẩn thế giới

соответствующ||ий *прил.* thích hợp, thích ứng; (*пригодный*) thích dụng; (*надлежащий*) thích đáng, thoả đáng; ~им о́бразом một cách thích ứng (thích đáng, thoả đáng); принима́ть ~ие ме́ры dùng những biện pháp thích đáng

соответчи||к *м.*, **~ца** *ж. юр.* (người) đồng bị cáo

соотéчественни||к *м.*, **~ца** *ж.* (người) đồng bào; *мн.*: ~ки đồng bào

соотнесе́ние *с.* (sự) tương quan, tương liên, sắp xếp

соотнести́ *сов. см.* соотноси́ть

соотноси́тельный *прил.* tương quan, tương liên

соотноси́ть, соотнести́ (*В*) xác lập mối tương quan, đối chiếu, so sánh, đối sánh, sắp xếp

соотноше́ние *с.* (sự, mối) tương quan, quan hệ lẫn nhau, quan hệ hỗ tương, quan hệ; (*пропорция*) tỷ số, tỷ lệ, hệ thức; ~ бо́рющихся сил tương quan (so sánh) lực lượng các bên đấu tranh

сопе́ние *с.* (sự) thở khò khè, thở phì phì

сопе́рни||к *м.*, **~ца** *ж.* đối thủ, địch thủ, đối phương, người kình địch; (*в спорте тж.*) đấu thủ; (*в любви*) (người) tình địch; (*конкурент*) người cạnh tranh; не име́ть ~ков vô song, vô địch, không ai sánh tày, có một không hai

сопе́рничать *несов.* (с *Т*) 1. (*стремиться превзойти кого-л.*) cạnh tranh, tranh đua, ganh đua, tranh tài, tranh sức, đọ sức, thi đấu, tranh, đọ; ~ с ке́м-л. в иску́сстве ша́хматной игры́ tranh đua (tranh tài) với ai trong nghệ thuật đánh cờ; 2. (*быть равным по достоинству*) sánh tày, sánh kịp, so bằng

сопе́рничество *с.* (sự) cạnh tranh, tranh đua, ganh đua, tranh tài, tranh sức, đọ sức, thi đấu

сопе́ть *несов.* thở khò khè (phì phì)

со́пка *ж.* sopca, núi, đồi trọc; (*вулкан*) núi bùn, núi lửa, hoả sơn

соплеме́нник *м.* (người) đồng bào

соплеме́нный *прил.* (thuộc) cùng bộ lạc

со́пли *мн. см.* сопля́

сопли́веть *несов. разг.* chảy mũi nước (nước mũi)

сопли́в||ец *м.*, **~ка** *ж. разг.* đứa bé thò lò mũi

сопли́вый *прил. разг.* 1. hay chảy mũi nước, thò lò mũi; 2. *перен.* trẻ người non dạ, non nớt, xỉ mũi chưa sạch

сопло́ *с. тех.* miệng (vòi, ống) phun, vòi chúm

сопля́ *ж.* 1. nước mũi, mũi nước; mũi (*сокр.*); 2. (*одна капля*) một giọt mũi nước (nước mũi); 3. *груб. см.* сопля́к; 4. *груб.* (*о ничтожном человеке*) người hèn kém (đáng khinh)

сопля́к *м. прост.* đồ xỉ mũi không sạch

соподчине́ние *с. грам.* (sự) cộng cách

сопоставим||ый *прил.* (có thể) đối chiếu được, so sánh được; ~ые це́ны giá cả so sánh

сопоста́вить *сов. см.* сопоставля́ть

сопоставле́ние *с.* (sự) đối chiếu, so sánh, đối sánh, so

сопоставля́ть, сопоста́вить (*В*) đối chiếu, so sánh, đối sánh, so; ~ показа́ния свиде́телей đối chiếu (đối sánh) lời khai của các nhân chứng

сопра́но *с. нескл.* 1. soprano, giọng nữ cao; 2. (*в муз. произведении*) bè soprano

сопредéльн||ый *прил.* (*смежный*) phụ cận, kế cận, cận kề, tiếp cận, tiếp giáp, kề bên, lân cận; (*пограничный*) giáp giới, giáp ranh; ~ые поня́тия những khái niệm giáp ranh (cận kề); ~ые стра́ны những nước giáp giới (lân cận, kế cận)

сопредседа́тель *м.* đồng chủ tịch

сопре́ть *сов. см.* преть 1

соприкас||а́ться, соприкосну́ться (с *Т*) 1. (*дотрагиваться*) đụng (chạm, đụng chạm) nhau; 2. *тк. несов.* (*быть смежным*) giáp giới (tiếp giáp, tiếp cận, ở kề, kề liền) nhau; земе́льные уча́стки ~а́ются những lô đất giáp giới (tiếp giáp, kề liền) nhau; 3. *перен.* (*быть близким к чему-л.*) gần với, gần như; 4. *перен. тк. несов.* (*иметь отношение к чему-л.*) liên hệ (liên quan, dính líu) nhau; на́ши интере́сы ни в чём не ~а́ются quyền lợi của chúng ta không có gì chung cả, lợi ích của chúng ta không có gì liên quan nhau cả; 5. *перен.* (*общаться*) tiếp xúc, giao tiếp, giao thiệp

соприкоснове́ни||е *с.* 1. (sự) giáp giới, tiếp giáp, tiếp liền, tiếp liền; 2. (*взаимная связь*) (sự) tiếp xúc, giao tiếp, giao thiệp, liên hệ; входи́ть в ~ с ке́м-л. tiếp xúc (giao tiếp, giao thiệp) với ai; входи́ть в ~ с че́м-л. liên hệ (tiếp xúc) với cái gì; 3. *воен.* (sự) tiếp cận; вступа́ть в ~ с проти́вником tiếp cận địch (với địch); ✧ то́чки ~я những điểm chung (tương đồng); у нас нет никаки́х то́чек ~я chúng ta chẳng có cái gì chung với nhau cả

соприкосну́ться *сов. см.* соприкаса́ться 1, 4

сопричáстность *ж.* (sự, tính chất) cùng tham gia, cùng tham dự

сопричáстный *прил.* cùng tham gia (tham dự)

сопроводи́тельн||ый *прил.* 1. (*о документе и т. п.*) kèm (đính) theo; ~ое письмо́ bức thư kèm theo, phiếu gửi; 2. (*сопровождающий кого-л., что-л.*) đi theo, tháp tùng, hộ tống, đi kèm, tuỳ tùng, tuỳ tòng

сопроводи́ть *сов. см.* сопровожда́ть

сопровожда́ть, сопроводи́ть (*В*) 1. đi theo, tháp tùng, đi kèm; (*для охраны*) hộ tống, vệ tống, tuỳ tùng, tuỳ tòng; ~ делега́цию đi theo (tháp tùng) phái đoàn; 2. (*производить одновременно*) kèm theo, theo sau, đi đôi với; ~ речь же́стами vừa nói vừa làm điệu bộ; 3. *муз.* đệm, đệm theo; ~ пе́ние му́зыкой hát có nhạc đệm theo, đệm nhạc cho lời ca

сопровожд||а́ться *несов.* (*Т*) 1. (*происходить одновременно*) cùng xảy ra, kèm theo, đi đôi với; дождь ~а́лся гроза́й mưa dông, mưa có dông; 2. (*влечь за собой*) kèm (tiếp, kéo) theo; боле́знь ~а́лась осложне́ниями bệnh kèm (kéo) theo những biến chứng; 3. (*быть снабжённым чем-л.*) kèm thêm, cấp (kèm) theo

сопровожда́ющий *м.* (*скл. как прил.*) người đi theo (tháp tùng, tuỳ tùng, hộ tống)

сопровожде́ни||е *с.* 1. (sự) đi theo, tháp tùng, kèm theo; в ~и кого́-л. а) có ai đi theo (tháp tùng); б) (*для охраны*) có ai hộ tống (tuỳ tùng); 2. *муз.* (sự) đệm đàn, đệm theo; в ~и скри́пки, роя́ля có đệm vĩ cầm, dương cầm; có violon, piano đệm theo

сопромáт *м.* (сопротивле́ние материа́лов) (môn) sức bền vật liệu

сопротивле́ни||е *с.* 1. (sự) chống cự, kháng cự, chống lại, phản kháng, đề kháng, để kháng, chống chọi; ~ проти́вника sự chống cự (kháng cự) của địch; встреча́ть ~ со стороны́ кого́-л. gặp sự phản kháng (kháng cự, chống lại, đề kháng) của ai; война́ ~я (cuộc) kháng chiến; 2. *физ.* lực cản, sức cản, sức bền, sức kháng, sức chịu, sức chống; *эл.* điện trở, trở kháng; ~ во́здуха lực cản (sức cản) của không khí; ~ материа́лов *физ.*, *тех.* а) (*свойство*) sức bền (sức kháng) của vật liệu; б) (*наука*) (môn) sức bền vật liệu, độ bền vật liệu; ~ магни́тному по́лю từ trở; ✧ идти́ по ли́нии наиме́ньшего ~я đi theo con đường dễ (ít cản trở, ít đối kháng) nhất

сопротивля́емость *ж.* sức bền, lực kháng, sức chịu, sức chống cự

сопротивля́ться *несов.* (*Д*) chống cự, kháng cự, chống lại, phản kháng, đề kháng, chống chọi, chống đỡ; ~ на́тиску врага́ chống lại sự tấn công của quân thù; ~ боле́зни chống lại bệnh tật

сопряжённость *ж.* (tính, tính chất) liên hợp, liên kết

сопряж||ённый 1. *прич.* gắn liền, đi đôi; э́то ~ено́ с больши́ми затрудне́ниями việc đó gắn liền (đi đôi) với những khó khăn to lớn; 2. *мат., хим.* liên hợp; *тех.* ghép, đối tiếp, liên kết; ~ённая пове́рхность а) *мат.* mặt liên hợp; б) *тех.* mặt đối tiếp; ~ённая ма́трица *мат.* ma trận liên hợp

сопу́тств||овать *несов.* (*Д*) *прям. и перен.* đi theo, kèm theo; ему́ ~овала уда́ча cậu ấy thường gặp may mắn, anh ta thành công luôn

сопу́тствующ||ий *прил.* kèm theo, gắn liền; ~ие обстоя́тельства những tình huống kèm theo

сор *м.* rác, rác rưởi; вы́мести ~ из ко́мнаты quét rác trong phòng ra; ✧ выноси́ть ~ из избы́ ≅ vạch áo cho người xem lưng

соразме́рить *сов. см.* соразмеря́ть

соразме́рно 1. *нареч.* (*Д*, с *Т*) (một cách) cân đối, cân xứng, hợp với, vừa với, xứng với; 2. *предлог* (*Д*) hợp (thích hợp, phù hợp) với

соразме́рность *ж.* (sự, tính, tính chất) cân đối, cân xứng, phù hợp, hài hoà, hợp tỷ lệ

соразме́рный *прил.* cân đối, cân xứng, phù hợp, hài hoà, hợp tỷ lệ

соразмеря́ть, соразме́рить (*В* с *Т*) làm... cân đối (cân xứng, phù hợp, hợp, vừa); ~ затра́ты с дохо́дами điều chỉnh chi cân đối (cân xứng, phù hợp) với thu

сора́тник *м.* chiến hữu, bạn chiến đấu

сорване́ц *м. разг.* thằng lỏi (nhóc, ôn), lỏi (nhóc, ôn) con, đứa trẻ nghịch ngợm, đứa bé tinh nghịch

сорва́ть(ся) *сов. см.* срыва́ть(ся)

сорвиголова́ *м. и ж.* (*скл. как ж.*) *разг.* kẻ bạt mạng (vong mạng, liều mạng, liều lĩnh)

со́рго *с. нескл.* (cây) cao lương, lúa miến (*Sorghum*)

соревнова́ни||е *с.* 1. (sự, cuộc) thi đua, tranh đua; 2. *мн.*: ~я *спорт.* (trận, cuộc) thi, đua, đấu, thi đấu; ~я по пла́ванию thi bơi; ~я в бе́ге thi chạy; 3.: социалисти́ческое ~ *ист.* phong trào thi đua xã hội chủ nghĩa

соревнова́ться *несов.* (с *Т*) 1. thi đua, tranh đua, thi tài, thi, đua; *спорт.* thi đấu, thi, đua, đấu; 2. (*участвовать в социалистическом соревновании*) thi đua; ~ за досро́чное выполне́ние пла́на thi đua hoàn thành kế hoạch trước thời hạn

сориенти́роваться *сов. прям. и перен.* định hướng, xác định phương hướng

сори́нка *ж.* mảnh (cọng) rác, hạt bụi

сор||и́ть *несов.* (*Т*) 1. xả rác; не ~и́те на́ пол đừng xả rác lên (xuống, trên) sàn; 2. *перен. разг.* (*транжирить*) phung phí, vung; ~ деньга́ми phung phí tiền bạc, vung tiền, tiêu tiền như rác

со́рн||ый *прил.* 1. *разг.* (thuộc về) rác, rác rưởi; (*для сора*) (để đựng) rác; ~ая ку́ча đống rác; ~ая я́ма hố rác; ~ое ведро́ xô đựng rác; 2. (*дикорастущий*): ~ая трава́ cỏ dại, cỏ tạp

сорня́к *м.* cỏ dại, cỏ tạp

со́рок *числ.* bốn mươi, bốn chục

сорО́ка *ж.* (chim) ác là; thước *поэт.* (*Pica pica*); треща́ть как ~ *разг.* quang quác như ác là (như quạ)

сорокале́тие *с.* 1. (*период*) (thời gian) bốn mươi năm, bốn chục năm; 2. (*годовщина*) (lễ) kỷ niệm bốn mươi năm; (*человека*) (lễ) mừng bốn mươi tuổi, tứ tuần

сорокале́тний *прил.* 1. (*о сроке*) (trong) bốn mươi năm, bốn chục năm; 2. (*о возрасте*) (được, có) bốn mươi tuổi, bốn chục tuổi, tứ tuần

сороков||о́й *числ.* (thứ) bốn mươi; ~ы́е го́ды những năm (thập niên) bốn mươi; в нача́ле, конце́ ~ы́х годо́в đầu, cuối những năm (thập niên) bốn mươi; ~ но́мер số bốn mươi

сороконо́жка *ж. разг.* bọ đất, bọ nhiều chân (*Iulus terrestris*)

сорокопу́т *м. зоол.* (chim) bách thanh (*Lanius schach*)

соро́чк||а *ж.* (*мужская*) sơmi, áo sơ mi; (*женская*) đồ lót trong, áo cánh lót; ночна́я ~ áo ngủ; ✧ роди́ться в ~е có số đỏ, tốt số, sinh vào giờ hoàng đạo, đẻ ra gặp giờ tốt

сорт *м.* 1. (*категория товара*) hàng, loại, thứ, cấp; (*разновидность*) loại; мука́ пе́рвого ~а bột hạng nhất (loại một); сукно́ вы́сшего ~а dạ thượng hảo hạng; конфе́ты двух ~о́в kẹo hai loại (thứ); 2. (*растения*) giống, loài, loại; скороспе́лые ~а́ я́блок giống táo chóng chín, loại táo sớm; 3. *разг.* (*вид, род*) loại, hàng, giống, thứ; ✧ пе́рвый ~ *в знач. сказ.* thật là tuyệt (tuyệt trần), thật là tốt, thượng hảo hạng

сорта́мент *м. спец.* loại, kiểu, cỡ

сортиме́нт *м. спец.* 1. *см.* сорта́мент; 2. (*сортовой состав*) bộ giống, loại gỗ

сортирова́ть *несов.* (*В*) (*прям. и перен.*) phân (chia, xếp) loại, phân (xếp) hạng, phân cấp; ~ зерно́ phân loại ngũ cốc

сортиро́вка *ж.* 1. (*действие*) (sự) phân loại, chia loại, xếp loại, phân hạng, xếp hạng, phân cấp; 2. *с.-х.* máy phân loại (phân cấp); 3. *тех.* máy sàng quặng (phân loại)

сортиро́вочн||ый *прил.* (thuộc về) phân loại, chia loại, xếp loại, phân hạng, xếp hạng, phân cấp; ~ цех phân xưởng phân loại; ~ая маши́на máy phân loại; ✧ ~ая ста́нция *ж.-д.* ga xếp toa (đùn toa)

сортиро́вщи||к *м.*, **~ца** *ж.* thợ phân loại

со́ртность *ж.* 1. phẩm cấp, cấp loại; 2. (*принадлежность к высокому сорту*) loại tốt, loại đặc biệt

сортов||о́й *прил.* (thuộc về) loại tốt, loại đặc biệt, chọn lọc; ~о́е стекло́ thuỷ tinh đặc biệt; ~а́я мука́ bột loại tốt; ~ы́е семена́ hạt giống chọn lọc (loại tốt); ~о́е зерно́ ngũ cốc giống tốt (chọn lọc); ✧ ~о́е желе́зо *тех.* sản phẩm cán định hình, sắt định hình

сос||а́ть *несов.* 1. (*В*) bú; (*держать во рту, разминая губами, языком*) mút, bú; (*вытягивать откуда-л. текучее*) hút; ~ молоко́ bú sữa; ~ грудь ма́тери bú vú mẹ; ~ конфе́ту mút kẹo; пия́вка ~ёт кровь con đỉa hút máu; 2. *безл.* đau nhói, nhói; у меня́ ~ёт под ло́жечкой а) (*от недомогания*) tôi bị đau nhói (bị nhói, thấy nhoi nhói) ở úc; б) (*от голода*) tôi đói cồn cào cả ruột; 3. (*В*) *перен.* (*причинять душевную боль*) làm đau lòng (não lòng, nẫu ruột, nẫu gan nẫu ruột); тоска́ ~ёт меня́ mối sầu làm nẫu gan nẫu ruột (làm não lòng) tôi, nỗi buồn làm tôi nẫu gan nẫu ruột (não cả lòng)

сосва́т||ать *сов.* (*кого-л.*) làm mối; ~ кому́-л. хоро́шую неве́сту làm mối cho ai một cô dâu tốt; быть ~анной đã đính hôn

сосе́д *м.*, **~ка** *ж.* 1. (người) láng giềng, láng diềng, hàng xóm, lối xóm, hàng phố; *мн.*: ~и bà con hàng xóm (lối xóm, hàng phố); 2. (*ближайший к кому-л. по месту*) người bên cạnh (ngồi cạnh); ~ сле́ва người ngồi cạnh bên trái

сосе́дн||ий *прил.* 1. láng giềng, láng diềng, gần bên, gần kề, bên cạnh; ~ дом nhà láng giềng (bên cạnh, gần bên); ~яя страна́ lân bang, lân quốc, nước láng giềng; 2. (*прилегающий*) kế cận, lân cận; ~яя ко́мната căn phòng bên cạnh, căn buồng gần bên

сосе́дск||ий *прил.* (thuộc về) láng giềng, láng diềng, hàng xóm, lối xóm, hàng phố; ~ая дочь con gái của láng giềng; ~ огоро́д vườn rau của láng giềng

сосе́дств||о *с.* (sự) ở cạnh, lân cận, láng giềng, láng diềng; име́ть прия́тное ~ có láng giềng tốt; по ~у ở bên cạnh, ở cạnh, ở gần

соси́ска *ж.* xúc xích, dồi; (*охотничья*) lạp xường

со́ска *ж.* núm vú (đầu vú) cao su

соска́бливать, соскобли́ть (*В*) cạo, cạo sạch

соска́кивать, соскочи́ть (с *Р*) 1. (*прыгать*) nhảy xuống; *разг.* (*быстро вставать*) bật đứng dậy, vụt đứng lên; bật lò xo (*разг.*); соскочи́ть с ло́шади nhảy xuống ngựa, nhảy từ ngựa xuống, từ trên ngựa nhảy xuống; ~ на ходу́ nhảy xuống khi xe (tàu) đang chạy, nhảy tàu; ~ со сту́ла bật đứng dậy khỏi ghế; 2. *разг.* (*падать*) rơi (tụt, tuột, trụt) xuống

соска́льзывать, соскользну́ть trượt (tuột) xuống; (*быстро сходить с чего-л.*) tụt xuống

соскользну́ть *сов. см.* соска́льзывать

соскочи́ть *сов. см.* соска́кивать

соскрести́ *сов. см.* соскреба́ть

соскреба́ть, соскрести́ (*В*) cạo, cạo sạch

соску́читься *сов.* 1. (+ *инф.*) (*почувствовать скуку*)...buồn, ...chán; ~ сиде́ть ngồi buồn, ngồi chán; 2. (о *П*, по *Д*) (*затосковать*) nhớ, buồn nhớ, nhớ nhung; ~ по родны́м nhớ (buồn nhớ) người thân; ~ по рабо́те (ngứa tay) muốn làm việc

сослага́тельн||ый *прил.*: ~ое наклоне́ние *грам.* thể động từ giả thiết, thể (thức) giả định

сосла́ть(ся) *сов. см.* ссыла́ть(ся)

со́слепа, со́слепу *нареч. разг.* vì mắt kém, vì loà

сосло́вие *с.* đẳng cấp, tầng lớp; купе́ческое ~ tầng lớp thương nhân, giới nhà buôn; ✧ тре́тье ~ *ист.* đẳng cấp thứ ba

сосло́вн||ый *прил.* (thuộc về) đẳng cấp, tầng lớp; ~ые предрассу́дки những thành kiến đẳng cấp

сослужи́в||ец *м.*, **~ица** *ж.* bạn đồng nghiệp (đồng sự); đồng liêu (*уст.*)

сослужи́ть *сов.*: ~ слу́жбу а) (*оказать услугу*) giúp đỡ, giúp; б) (*принести пользу*) có ích, có lợi, hữu ích, bổ ích

сосна́ *ж.* (cây) thông, thông đuôi ngựa, thông hai lá, thông ba lá (*Pinus*); ✧ заблуди́ться в трёх сосна́х lầm lạc trong điều rất đơn giản

сосно́в||ый *прил.* (thuộc về) thông; (*из сосны*) (bằng) gỗ thông; ~ бор rừng thông; ~ая доска́ tấm ván gỗ thông

соснуть *сов. разг.* ngủ một lúc (chút ít)

сосня́к *м.* 1. (*лес*) rừng thông; 2. *собир.* (*брёвна*) gỗ thông, súc gỗ thông

сосо́к *м.* núm vú, đầu vú

сосредото́чение *с.* (sự) tập trung

сосредото́ченно *нареч.* (một cách) tập trung; (*внимательно*) (một cách) tập trung tư tưởng, chăm chú; ~ слу́шать chăm chú nghe, nghe chăm chú

сосредото́ченность *ж.* (sự, độ) tập trung; (*внимание*) (sự) tập trung tư tưởng, chăm chú, chú ý

сосредото́ченн||ый *прил.* 1. (*напряжённый*) tập trung, tập trung tư tưởng; ~ое внима́ние tập trung chú ý, chú ý căng thẳng; 2. (*погружённый в мысли*) tập trung tư tưởng, chăm chú; ~ взгляд đã nhìn chăm chú (chăm chăm, chằm chằm); ✧ ~ ого́нь *воен.* hoả lực tập trung (mật tập), (sự) bắn tập trung

сосредото́чивать, сосредото́чить (*В*) 1. tập trung; сосредо́точить войска́ на грани́це tập trung quân ở biên giới; 2. (*приводить в состояние собранности*) tập trung, tập trung tư tưởng, chú ý; сосредото́чить внима́ние на чём-л. tập trung sự chú ý vào cái gì

сосредото́чиваться, сосредото́читься 1. (*о войсках, огне и т. п.*) (bị) tập trung; cụm lại; 2. (на *П*) (*направляться, устремляться*) tập trung (hướng, chĩa, xoáy) vào; 3. (*сосредоточивать мысли, внимание*) tập trung tư tưởng (sự chú ý) vào

сосредото́чить(ся) *сов. см.* сосредото́чивать(ся)

соста́в *м.* 1. (*совокупность элементов*) thành phần; ~ по́чвы thành phần thổ nhưỡng, thành phần đất; определи́ть ~ микстуры phân chất hợp dịch, xác định thành phần hợp dịch; входи́ть в ~ чего́-л. là bộ phận cấu thành của cái gì, có trong thành phần của cái gì; 2. (*соединение, смесь*) hợp chất, hợp dịch, hợp phần; 3. (*совокупность людей*) thành phần; ~ делега́ции thành phần phái đoàn; входи́ть в ~ делега́ции tham gia đoàn đại biểu, có chân trong phái đoàn, là thành viên của phái bộ; вводи́ть кого́-л. в ~ коми́ссии đưa ai vào uỷ ban, đưa ai làm thành viên trong uỷ ban; гру́ппа, в ~ кото́рой вхо́дят... nhóm gồm có..., nhóm với thành phần sau: ...; в по́лном ~е đông đủ, không thiếu ai cả; ~ исполни́телей *театр.* các diễn viên; 4. (*лица какой-л. категории*) tập thể, đoàn, giới; руководя́щий ~ ban lãnh đạo, (các) cán bộ lãnh đạo; кома́ндный ~ (các, đội ngũ) cán bộ chỉ huy; офице́рский ~ (các, đội ngũ) sĩ quan; рядово́й и серже́нтский ~ (các, đội ngũ) binh sĩ; ка́дровый ~ (các) cán bộ; ли́чный ~ nhân số, thành phần nhân sự, số cán bộ công nhân viên; профе́ссорско-преподава́тельский ~ tập thể giáo sư giảng viên, các giảng viên; 5. *ж.-д.* (*поезд*) đoàn tàu (xe lửa); пода́ть ~ на ста́нцию điều đoàn tàu đến ga; ✧ в ~е gồm có; коми́ссия в ~е трёх челове́к uỷ ban gồm có ba người; ~ преступле́ния *юр.* cấu thành tội phạm

состави́тель *м.* soạn giả, biên soạn viên, người soạn (biên soạn, xếp đặt)

соста́вить(ся) *сов. см.* составля́ть(ся)

составле́ние *с.* 1. (*из частей*) (sự) sắp xếp, xếp đặt, thành lập; ~ по́езда dồn (lập đoàn) tàu; 2. (*словаря, учебника и т.п.*) (sự) biên soạn, soạn thảo, soạn; (*плана, протокола и т. п.*) (sự) lập, làm

составл||я́ть, соста́вить (*В*) 1. (*ставить вместе*) xếp đặt, sắp xếp, xếp... lại; (*соединять*) ghép... lại; соста́вить сту́лья в у́гол xếp ghế vào một góc; 2. (*создавать, образовывать что-л.*) lập, làm, đặt; *ж.-д.* dồn, lập; (*словарь, учебник и т.п.*) biên soạn, soạn thảo, soạn; ~ уравне́ние lập phương trình; ~ предложе́ние *грам.* đặt câu; ~ по́езд dồn (lập đoàn) tàu; ~ план lập (làm, vạch) kế hoạch; ~ протоко́л làm (lập) biên bản; ~ письмо́ thảo (soạn thảo, nháp) bức thư; ~ спи́сок lập (làm) danh sách; 3. (*формировать*) tổ chức, thành lập; ~ тру́ппу tổ chức đoàn kịch, thành lập đoàn ca, lập gánh hát; вы должны́ мне соста́вить сего́дня компа́нию hôm nay anh phải ở chơi với tôi; 4. (*собирать, приобретать*) lập, sưu tập (gom góp) thành; ~ библиоте́ку lập tủ sách (thư viện), sưu tập thành thư viện; 5. (*путём наблюдений*) tạo nên, tạo ra, thành hình; ~ мне́ние tạo nên ý kiến; ~ представле́ние; tạo nên khái niệm; 6. (*в итоге*) tổng cộng là, cả thảy là; расхо́ды ~я́ют ты́сячу рубле́й các món chi tổng cộng là một nghìn rúp; ~ в сре́днем (tính) trung bình là, bình quân là; э́то соста́вит значи́тельную су́мму cái đó cộng lại (tổng cộng) thành một con số lớn; 7. (*являться*) là; э́то не соста́вит труда́ cái đó thì không khó; труд ~я́ет осно́ву на́шей жи́зни lao động là cơ sở cuộc sống của chúng ta

составля́ться, соста́виться 1. (*образовываться*) (được) cấu thành, tổ thành, hợp thành, tạo thành, thành hình, thành lập; (*организовываться*) (được) tổ chức; 2. (*скапливаться*) (được) sưu tập thành, gom góp lại; 3. (*в итоге*) cộng lại thành, cấu thành, hợp thành, trở thành

составн||о́й *прил.* 1. (*сложный*) phức hợp, lắp ghép, kép, ghép; (*о мачтах и т. п.*) ghép lại; ~а́я раке́та tên lửa ghép (lắp ghép); 2. (*составляющий*) cấu thành, tổ thành, hợp thành; ~а́я часть bộ phận cấu thành (tổ thành, hợp thành), thành phần; ~ элеме́нт thành phần, cấu tử, phần tử cấu thành (tổ thành, hợp thành)

соста́рить(ся) *сов. см.* ста́рить(ся)

состоя́ни||е *с.* 1. tình trạng, tình hình, trạng thái, trạng huống, cơ sự; экономи́ческое ~ страны́ tình hình kinh tế trong nước, tình trạng kinh tế của đất nước; ~ войны́ tình hình chiến tranh; ~ здоро́вья tình trạng sức khoẻ, thể trạng; мора́льное ~ tâm trạng, tinh thần, trạng thái tinh thần; в хоро́шем ~и trong tình trạng (trạng thái) tốt, đang tốt; в плохо́м ~и trong tình trạng (trạng thái) xấu, đang xấu; прийти́ в негодное ~ trở thành vô dụng; 2. *физ.* trạng thái; газообра́зное ~ trạng thái khí; 3. (*имущество*) của cải, tài sản, cơ nghiệp, cơ ngơi, gia sản, gia tư; ✧ быть в ~и сде́лать что́-л. có đủ sức (có đủ khả năng, có thể) làm gì

состоя́тельность *ж.* 1. (*обеспеченность*) (sự, cảnh) sung túc, khá giả, no đủ, đàng hoàng, giàu có; 2. (*обоснованность*) (sự, tính) có căn cứ, xác đáng, vững vàng

состоя́тельный *прил.* 1. (*обеспеченный*) sung túc, khá giả, no đủ, đàng hoàng, giàu có; 2. (*обоснованный*) có căn cứ, xác đáng, vững vàng

состо||я́ть *несов.* 1. (из *Р*) gồm có, bao gồm, có; кварти́ра ~и́т из трёх ко́мнат căn hộ có (gồm có) ba buồng; семья́ ~и́т из четырёх челове́к gia đình có bốn người; 2. (в *П*) (*заключаться*) là, tại, ở; ра́зница ~и́т в том, что... sự khác nhau là ở chỗ...; вопро́с ~ит и́менно в э́том ва́н đề chính là ở đó; 3. (*быть в составе*) có chân, là thành viên, là; ~ в профсою́зе có chân trong (là đoàn viên) công đoàn/nghiệp đoàn; ~ при ко́м-л. phục vụ (giúp việc cho, hầu cận) ai; ~ на действи́тельной слу́жбе đang hiện dịch (phục vụ, phục dịch)

состо||я́ться *сов.* xảy (diễn) ra, (được) cử hành, tiến hành; собра́ние не ~я́лось hội nghị không họp, cuộc họp không thành

сострада́ние *с.* (lòng) trắc ẩn, thương xót, thương hại, thông cảm, đồng cảm; испы́тывать ~ к кому́-л. động lòng trắc ẩn đối với ai, thương xót (thương hại) ai; вызыва́ть ~ làm động lòng trắc ẩn

сострада́тельный *прил.* (đầy lòng) trắc ẩn, thương xót, thương hại, thông cảm, đồng cảm; ~ взгляд cái nhìn thương hại (thương xót, đồng cảm)

сострига́ть, стри́чь (*В*) cắt, hớt; ~ во́лосы cắt (hớt) tóc; ~ заусе́нец cắt xước măng rô

стри́чь *сов. см.* стри́ть II

стри́чь *сов. см.* сострига́ть

строга́ть *сов.* (*В*) bào... đi

стря́пать *сов. см.* стря́пать

состыкова́ть(ся) *сов. см.* стыкова́ть(ся)

состяза́ние *с.* (cuộc) thi đua, tranh đua, thi tài, tranh tài, thi; (*спортивное тж.*) (cuộc) thi, đua, đấu, thi đấu; ~ в остроу́мии thi tài hóm hỉnh; ~ в пла́вании thi bơi

состяза́ться *несов.* thi, đua, đọ, đấu, thi đua, tranh đua, thi tài, tranh tài, thi đấu; ~ в бе́ге thi chạy; ~ в ло́вкости thi tài khéo léo

сосу́д *м.* 1. vò, hũ, ang, bình; (*большой*) vại, chum; (*маленький*) bình, lọ; 2. *анат., бот.* mạch; кровено́сные ~ы (các) mạch máu, huyết quản

сосу́дистый *прил. анат., бот.* (thuộc về) mạch; (*содержащий в себе сосуды*) (có) mạch

сосу́лька *ж.* que (trụ, cột) băng

сосу́н *м.*, **сосуно́к** *м.* con còn bú; *разг.* (*грудной ребёнок тж.*) đứa trẻ còn bú, con thơ măng sữa

сосуществова́ние *с.* (sự) chung sống, cùng sống, cộng tồn, cùng tồn tại; ми́рное ~ chung sống (cùng tồn tại) hoà bình

сосуществова́ть *несов.* chung (cùng) sống, cộng tồn, cùng (song song) tồn tại

сосцеви́дный *прил.* (có) dạng núm vú, dạng đầu vú; ~ отро́сток *анат.* mỏm (xương) chũm

сосцы́ *мн. см.* сосо́к

сосчита́ть *сов. см.* счита́ть I 1, 2

сосчита́ться *сов. см.* счита́ться 1

сотворени||е *с.* (sự) sáng tạo; от ~я ми́ра từ thuở khai thiện lập địa, từ khi tạo thiên lập địa, từ lúc sáng thế kỷ

сотвори́ть *сов. см.* твори́ть

соткА́ть *сов. см.* ткать

со́тник *м. ист.* sotnik, đội trưởng đội sotnia (đội bách quân)

со́тн||я *ж.* 1. một trăm; 2. *мн.*: ~и *разг.* (*множество*) hàng trăm, rất nhiều; 3. *ист.* (*казачья*) đội sotnia, đội bách quân

сотова́рищ *м.* bạn đồng nghiệp (đồng sự)

сотови́дный *прил.* (có dạng) bọng ong, tầng ong, tổ ong

со́тов||ый *прил.* 1. (thuộc về) bọng ong, tầng ong; ~ мёд mật trong tầng (*ong*); 2. (*сотовидный*) (có dạng) bọng ong, tầng ong, tổ ong; ~ая катýшка *радио* cuộn tổ ong; 3.: ~ телефо́н điện thoại di động; ~ая сеть mạng lưới điện thoại di động; ~ая связь liên lạc bằng điện thoại di động

сотрапе́зник *м. уст.* người cùng ăn (cùng mâm), thực khách cùng bàn

сотру́дни||к *м.*, **~ца** *ж.* 1. cộng tác viên, người cộng sự (cộng tác); 2. (*служащий*) nhân viên, viên chức, cán bộ; (*газеты*) cộng tác viên, trợ bút; нау́чный ~ cán bộ khoa học

сотру́дничать *несов.* 1. (с *Т*) cộng tác, cộng sự, hợp tác; 2. (*быть сотрудником*) cộng tác, làm việc, công tác; ~ в газе́те cộng tác (làm việc, công tác) trong toà báo

сотру́дничество *с.* 1. (sự) cộng tác, hợp tác; экономи́ческое, культу́рное ~ hợp tác kinh tế, văn hoá; 2. (*в газете*) (sự) cộng tác, làm việc, công tác

сотряса́ть *несов.* (làm) chấn động, rung chuyển, rung động; взрыв сотря́с вóздух tiếng nổ rung chuyển (chấn động) không khí

сотряс||а́ться *несов.* chấn động, rung chuyển, rung động; земля́ ~алась от взры́вов đất rung chuyển (chấn động, rung động) vì tiếng nổ

сотрясе́ние *с.* (sự) chấn động, rung chuyển, rung động; ✧ ~ мóзга chấn động (chấn thương, choáng) não

со́ты *мн.* (*ед.* сот *м.*) bọng ong, tầng ong

со́т||ый *числ.* 1. (thứ) một trăm; (*многократный*) hàng trăm lần; ~ киломе́тр cây số một trăm; она́ в ~ раз рассказа́ла вну́ку свой анекдо́т bà ta kể cho cháu nghe câu chuyện tiếu lâm đến hàng trăm lần; 2. (*получаемый от деления на сто*) phần trăm; ~ая до́ля чего́-л. một phần trăm của cái gì; одна́ ~ая một phần trăm

соумы́шленник *м.* kẻ đồng mưu (đồng loã)

со́ус *м.* sauce, xốt, nước xốt, nước chấm, nước lèo, nước thấm; ✧ под други́м ~ом (che đậy) dưới hình thức khác

со́усник *м.* vịt xốt, bình đựng xốt

софт *м. информ.* soft, phần mềm, nhu liệu

соуча́стие *с.* (sự) cùng tham gia; (*в преступлении*) (sự) đồng phạm, đồng mưu, đồng loã, tòng phạm

соуча́стни||к *м.*, **~ца** *ж.* người cùng tham gia; (*преступления*) (kẻ) đồng phạm, đồng mưu, đồng loã, tòng phạm

соуче́ни||к *м.* người đồng môn (cùng học)

софа́ *ж.* sofa, đivăng

софи́зм *м.* (sự, lối, lời lẽ) nguỵ biện

софи́ст *м.* biện sĩ, người nguỵ biện

софи́стика *ж.* (phép, thuật) nguỵ biện

софи́т *м.* 1. *архит.* soffite, mặt vòm; 2. *обычно мн.*: ~ы đèn trần

соха́ *ж.* cày, cày gỗ, cày chìa vôi

соха́тый *прил.* 1. (có) gạc; 2. *в знач. сущ.*: ~ *м.* (con) nai, hươu

со́хнуть *несов.* 1. khô đi, khô dần, khô; бельё со́хло quần áo phơi khô; 2. (*пересыхать*) (bị) khô cằn, khô khốc, khô không khốc; кра́ска со́хнет sơn khô dần; 4. (*вянуть*) khô héo; цветы́ со́хнут hoa khô héo; 5. *перен. разг.* (*худеть, чахнуть*) héo hon, mòn mỏi, gầy mòn, khô héo, suy yếu, yếu đi; (по *П*) (*страдать от любви тж.*) đau khổ, tương tư; ~ от тоски́ héo hon (mòn mỏi, gầy mòn) vì buồn rầu, buồn héo hon

сохране́ни||е *с.* (sự) giữ gìn, bảo vệ, bảo quản, bảo tồn, bảo lưu, bảo dưỡng; зако́н ~я и превраще́ния эне́ргии định luật bảo tồn và chuyển hoá năng lượng; ~ ми́ра giữ gìn (bảo vệ) hoà bình; взять что́-л. на ~ nhận cái gì để giữ (bảo quản); ✧ дать что́-л. на ~ кому́-л. gửi cái gì cho ai giữ (bảo quản)

сохрани́ть *сов. см.* сохраня́ть 1–4

сохрани́ться *сов. см.* сохраня́ться 1–3

сохра́нност||ь *ж.* (sự, tính) nguyên vẹn, toàn vẹn, giữ nguyên; в по́лной ~и hoàn toàn nguyên vẹn, được giữ nguyên vẹn

сохра́нный *прил.* nguyên vẹn, toàn vẹn, giữ nguyên, nguyên

сохраня́ть, сохрани́ть (*В*) 1. (*сберегать в целости*) giữ gìn, bảo vệ, bảo quản, bảo tồn, bảo lưu, bảo dưỡng, bảo trọng; ~ наро́дное иму́щество giữ gìn (bảo vệ, bảo quản) tài sản nhân dân; сохрани́ть что́-л. в пре́жнем ви́де (на пре́жнем у́ровне) bảo lưu cái gì; 2. (*не нарушать*) giữ, giữ gìn, duy trì, bảo vệ; ~ поря́док giữ (giữ gìn, duy trì) trật tự; ~ мир giữ gìn (duy trì, bảo vệ) hoà bình; ~ хоро́шие отноше́ния giữ (duy trì) quan hệ tốt; 3. (*не лишаться чего-л.*) giữ, giữ gìn (*тж. перен.*); сохрани́ть своё здоро́вье giữ (giữ gìn) sức khoẻ của mình; ~ прису́тствие ду́ха giữ bình tĩnh; ~ споко́йствие giữ yên tĩnh; ~ за собо́й пра́во giữ cho mình quyền; ~ си́лу (*о законе*) còn có hiệu lực; ~ лу́чшие воспомина́ния о ко́м-л., чём-л. giữ (lưu) lại những hồi ức tốt đẹp nhất về ai, về cái gì; ~ па́мять о ко́м-л. tưởng nhớ (giữ kỷ niệm về, lưu niệm về, nhớ đến) ai; ~ что́-л. на па́мять о ко́м-л. giữ cái gì làm kỷ niệm về ai; 4. (*беречь от порчи*) bảo vệ, bảo quản, bảo tồn, bảo dưỡng; ~ оде́жду от мо́ли bảo quản quần áo tránh nhậy; 5. *тк. несов. разг.* (*помещать для хранения*) cất giữ; ~ проду́кты cất giữ thực phẩm

сохран||я́ться, сохрани́ться 1. được giữ gìn (bảo vệ, bảo quản, bảo tồn, duy trì, bảo lưu, bảo dưỡng, bảo trọng); стари́нное зда́ние хорошо́ сохрани́лось toà nhà cổ kính được bảo tồn tốt, ngôi nhà cổ còn lại tốt; 2. (*о продуктах*) được cất giữ (bảo quản) tốt; 3. *разг.* (*о человеке*) trông còn trẻ, vẫn còn khoẻ; несмотря́ на свои́ шестьдеся́т лет, он хорошо́ ~и́лся dù đã sáu mươi tuổi, ông cụ vẫn còn khoẻ (trông vẫn còn trẻ); 4. *тк. несов.* (*храниться где-л.*) (được) cất, giữ, cất giữ

соц-а́рт *м. иск.* (trào lưu) nghệ thuật xã hội

соцве́тие *с. бот.* cụm hoa, hoa tự

соцдо́гово́р *м. ист.* (bản) giao ước thi đua xã hội chủ nghĩa

социа́л-демокра́т *м.* người xã hội dân chủ (dân chủ xã hội); (*член социал-демократической партии*) đảng viên xã hội dân chủ (dân chủ xã hội)

социа́л-демократи́ческий *прил.* (thuộc về) xã hội dân chủ, dân chủ xã hội

социа́л-демокра́тия *ж.* (*политическое направление*) (phong trào, trào lưu) xã hội dân chủ, dân chủ xã hội; *собир.* (*социал-демократы*) (đảng, phái) xã hội dân chủ, dân chủ xã hội

социализа́ция *ж.* (sự) xã hội hoá

социализи́ровать *несов. и сов.* (*В*) xã hội hoá

социали́зм *м.* chủ nghĩa xã hội; стра́ны ~а các nước xã hội chủ nghĩa

социали́ст *м.* 1. người theo chủ nghĩa xã hội; 2. (*член социалистической партии*) đảng viên đảng xã hội chủ nghĩa (xã hội *сокр.*)

социалисти́ческ||ий *прил.* xã hội chủ nghĩa; ~ая систе́ма hệ thống xã hội chủ nghĩa; ~ строй chế độ xã hội chủ nghĩa; ~ие произво́дственные отноше́ния quan hệ sản xuất xã hội chủ nghĩa; ~ая эконо́мика kinh tế xã hội chủ nghĩa; ~ое содру́жество cộng đồng xã hội chủ nghĩa; ~ая революция cách mạng xã hội chủ nghĩa; ~ая зако́нность pháp chế xã hội chủ nghĩa; ~ое созна́ние ý thức xã hội chủ nghĩa; ~ое отноше́ние к труду́ thái độ xã hội chủ nghĩa đối với lao động; ~ая па́ртия đảng xã hội chủ nghĩa (xã hội *сокр.*)

социа́л-пацифи́зм *м.* chủ nghĩa xã hội hoà bình (hoà bình xã hội)

социа́л-реформи́зм *м.* chủ nghĩa xã hội cải lương (cải lương xã hội)

социа́л-шовини́зм *м.* chủ nghĩa xã hội sôvanh (sôvanh xã hội)

социа́льно-быто́в||ой *прил.*: ~ые усло́вия những điều kiện sinh hoạt xã hội

социа́льно-полити́ческий *прил.* (thuộc về) chính trị — xã hội, chính trị và xã hội

социа́льно-экономи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) kinh tế – xã hội, kinh tế và xã hội; ~ая форма́ция hình thái kinh tế — xã hội

социа́льн||ый *прил.* 1. (thuộc về) xã hội; ~ строй chế độ xã hội; ~ая гру́ппа tập đoàn xã hội; ~ая о́бщность tính cộng đồng xã hội; ~ институ́т thiết chế xã hội; ~ые нау́ки những môn khoa học xã hội; ~ые организа́ции các đoàn thể (tổ chức) xã hội; ~ое положе́ние địa vị xã hội; ~ое происхожде́ние thành phần xuất thân, xuất thân xã hội; ~ая адапта́ция thích nghi xã hội; ~ая но́рма tiêu chuẩn (chuẩn mực) xã hội; ~ гаранти́рованный ми́нимум mức bảo đảm xã hội tối thiểu; ~ая моби́льность sự di động (lưu động) xã hội; 2. (*о борьбе, перевороте и т.п.*) xã hội; ~ая револю́ция cách mạng xã hội; ✧ ~ое обеспе́чение (chế độ) bảo trợ xã hội, an sinh xã hội, cứu tế xã hội; ~ое страхова́ние (chế độ) bảo hiểm xã hội; ~ая психоло́гия tâm lý học xã hội; ~ая рекла́ма quảng cáo xã hội (vì lợi ích xã hội)

социо́лог *м.* nhà xã hội học

социологи́зм *м.* 1. (*упрощённый способ исследования*) quan điểm (phương pháp) xã hội học thô thiển; 2. *лит.* quan điểm xã hội phê bình văn học (*hồi thập niên 20 thế kỷ 20*)

социологи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) xã hội học; ~ опро́с thăm dò ý kiến xã hội học; ~ие иссле́дования những nghiên cứu xã hội học

социоло́гия *ж.* xã hội học

социометри́ческ||ий *прил.*: ~ие иссле́дования những nghiên cứu metric xã hội học; ~ие крите́рии những tiêu chí (tiêu chuẩn) metric xã hội học

социометри́я *ж. психол., социол.* metric (phép đo) xã hội học

социо́ника *ж.* khoa học về xã hội

социопсихоло́гия *ж. психол., социол.* tâm lý học xã hội

со́циум *м. книжн.* 1. xã hội, cộng đồng; 2. (*группа людей*) tập đoàn người

соцсоревнова́ние *с.* (социалисти́ческое соревнова́ние) *ист.* (phong trào) thi đua xã hội chủ nghĩa

соцстра́х *м.* (социа́льное страхова́ние) (chế độ) bảo hiểm xã hội

соче́льник *м.* (*рождественский*) hôm trước lễ Giáng sinh (lễ Noel)

сочета́ни||е *с.* 1. (sự) kết hợp, phối hợp; ~ кра́сок phối màu, phối hợp màu sắc; ~ слов cụm từ, từ tổ, kết hợp từ; ~ теóрии и пра́ктики kết hợp (gắn liền) lý luận và thực tiễn; в ~и с чем-л. kết hợp (phối hợp) với cái gì; 2. *мн.*: ~я *мат.* tổ hợp

сочета́тельный *прил.*: ~ рефле́кс phản xạ phối hợp

сочета́ть *несов. и сов.* (*В*) kết hợp, phối hợp, tổ hợp, liên hợp, dung hợp; ~ в себе́ kết hợp (thống nhất lại) trong mình; ~ теóрию с пра́ктикой kết hợp (gắn liền) lý luận với thực tiễn

сочет||а́ться *несов. и сов.* 1. kết hợp (phối hợp) với nhau; в нём ~аются эне́ргия и ум trong người ông ta cả nghị lực lẫn trí tuệ đều kết hợp với nhau; 2. *тк. несов.* (*гармонировать*) hoà hợp

сочине́ние *с.* 1.(*действие*) (sự) sáng tác, làm; (*музыки тж.*) (sự) soạn; 2. (*литературное произведение*) tác phẩm, trước tác; 3. (*школьное*) bài luận, bài tập làm văn, luận văn; 4. *грам.* (quan hệ) kết hợp

сочини́тельный *прил. грам.* (thuộc về) kết hợp; ~ сою́з liên từ kết hợp

сочини́ть *сов. см.* сочиня́ть

сочиня́ть, сочини́ть (*В*) 1. sáng tác, làm; (*музыку тж.*) soạn; ~ стихи́ làm thơ, sáng tác thi ca; 2. (*выдумывать*) bịa chuyện, bịa đặt, đặt điều, đơm đặt, thêu dệt, đơm chuyện, bịa, phịa; *разг.* (*лгать*) nói dối

сочи́ться *несов.* rỉ, rịn, rò, rỉ ra, ri rỉ, rò rỉ, thẩm lậu; ~ кро́вью rỉ máu

сочле́н *м.* người cùng hội

сочлене́ние *с.* 1. *тех.* khớp, khớp động; 2. *анат.* đốt, khớp; 3. *бот.* mấu, vấu

со́чность *ж.* (sự, độ, tính) mọng nước, mọng

со́чн||ый *прил.* 1. mọng nước, nhiều nước, chín mọng, đỏ mọng, tươi ngon, mọng; ~ые плоды́ những trái cây chín mọng (đỏ mọng, mọng nước); 2. (*о губах, рте*) tươi thắm, đỏ mọng, tươi mọng; 3. *перен.* (*о красках*) tươi, tươi màu, tươi thắm, rực rỡ, sặc sỡ, mơn mởn; (*о стиле, языке*) tươi sáng, hoa mỹ, ý nhị, ý vị, nhiều màu sắc (hình ảnh); ~ ю́мор lối khôi hài ý nhị (ý vị); 4. *перен.* (*о голосе*) du dương, âm vang

сочу́вственно *нареч.* (một cách) đồng tình, biểu đồng tình, thông cảm, đồng cảm, niệm tình, có cảm tình; отнести́сь ~ к кому́-л. niệm tình (có cảm tình, đồng tình) với ai; отнести́сь ~ к го́рю кого́-л. thông cảm đối với nỗi đau khổ của ai

сочу́вственный *прил.* đồng tình, biểu đồng tình, thông cảm, đồng cảm, niệm tình, có cảm tình; (*сострадательный*) thương xót, đầy lòng trắc ẩn; ~ взгляд cái nhìn thông cảm (đồng cảm); ~ о́тзыв lời nhận xét biểu đồng tình, ý kiến nhận xét có cảm tình

сочу́встви||е *с.* (sự) đồng tình, biểu đồng tình, thông cảm, đồng cảm, niệm tình, cảm tình; (*сострадание*) (sự; lòng) thương xót, trắc ẩn; ~ чужо́му го́рю thông cảm nỗi đau khổ của người khác; из ~я do đồng tình (đồng cảm, thông cảm, niệm tình, cảm tình); не встреча́ть, не находи́ть ~я không được đồng tình (đồng cảm, thông cảm, niệm tình, cảm tình)

сочу́вствовать *несов.* (*Д*) đồng tình, biểu đồng tình, thông cảm, đồng cảm, niệm tình, có cảm tình; (*жалеть*) thương xót, động lòng trắc ẩn; ~ чьему́-л. го́рю thông cảm với nỗi đau khổ của ai; ~ чьи́м-л. взгля́дам đồng tình với những quan điểm của ai; не ~ кому́-л., чему́-л. không đồng tình (thông cảm) với ai, với cái gì

сочу́вствующий *м.* (*скл. как прил.*) người cảm tình (ủng hộ); ~ партии́ người cảm tình (ủng hộ) đảng

со́шка *ж. уменьш. к* сошни́к; ✧ ме́лкая ~ tép riu, tiểu tốt, tốt đen

сошни́к *м.* 1. *с.-х.* (*плуга*) lưỡi cày; (*культиватора*) lưỡi phay, lưỡi rạch hàng; 2. (*лафета*) mấu, mấu càng súng, cựa càng pháo

сощу́рить *сов.* nheo; ~ ле́вый глаз nheo mắt trái

сощу́риться *сов.* nheo mắt

сою́з *м.* 1. (*единение*) (sự, khối) liên minh, liên hợp, liên hiệp, kết hợp, đồng minh; экономи́ческий, тамо́женный ~ liên minh kinh tế, thuế quan; ~ рабо́чих и крестья́н liên minh công nông; бра́тский ~ наро́дов liên minh anh em (đồng minh hữu ái) của các dân tộc; 2. (*дипломатический и т. п.*) (sự, khối) đồng minh, liên minh, liên hợp, liên hiệp; заключи́ть ~ ký kết đồng minh, giao kết liên minh; 3. (*государственное объединение*) liên minh, liên bang, liên hợp, liên hiệp; Сою́з Сове́тских Социалисти́ческих Респу́блик *ист.* Liên bang Cộng hoà Xã hội chủ nghĩa Xô-viết; Liên bang Xô-viết, Liên Xô (*сокр.*); Европе́йский ~ Liên minh (Liên hiệp) châu Âu, EU; 4. (*общественная организация*) hội, đoàn, liên đoàn, hội liên hiệp, hiệp hội; ~ писа́телей hội nhà văn; 5. *грам.* liên từ; ✧ Дом Сою́зов Nhà (Câu lạc bộ) Công đoàn

сою́зка *ж.* mũ giày (*phần da từ cổ giày đến mũi giày*)

сою́зни||к *м.*, **~ца** *ж.* bạn liên minh (đồng minh); (*страна*) nước đồng minh (liên minh)

сою́зническ||ий *прил.* (thuộc về) bạn liên minh, bạn đồng minh; nước đồng minh, nước liên minh (*ср.* сою́зник); ~ие обяза́тельства những trách nhiệm của bạn (nước) đồng minh

сою́зно-республика́нский *прил.* (thuộc về) cộng hoà liên bang

сою́зн||ый *прил.* 1. (thuộc về) liên minh, liên hiệp, đồng minh; ~ая а́рмия quân đội đồng minh, liên quân; ~ые держа́вы các cường quốc đồng minh; 2. *ист.* (*относящийся к СССР*) (thuộc về) liên bang, Liên bang; ~ая респу́блика nước cộng hoà liên bang

со́я *ж.* 1. (*растение*) (cây) đậu tương, đậu nành (*Glycine hispada*); 2. *разг.* (*соус*) xì dầu, nước tương, tương

спаге́тти *мн. неизм.* spagetti, bún Italia (Ý)

спад *м.* (sự) suy sút, sút kém, suy sụp, suy thoái, thoái trào; ~ произво́дства suy thoái (suy sút, sút kém) của nền sản xuất

спада́ть, спасть 1. (с *Р*) (*падать*) rơi (đổ, rớt, tụt, tuột) xuống; 2. (*уменьшаться*) suy sút, sút kém, suy sụp, suy thoái, sút, xẹp, xọp; (*о воде*) hạ, xuống, rút, hạ xuống; жара́ спа́ла trời nóng đã dịu xuống; о́пухоль спа́ла khối u đã xọp (xẹp); 3. *тк. несов.* (*свисать*) buông xuống, buông thõng

спазм *м.*, **спа́зма** *ж.* (cơn, chứng) spasme, co thắt, co cứng; серде́чная ~а cơn co thắt tim

спазмати́ческий *прил.* (thuộc về) spasme, co thắt, co cứng

спа́ивать I, спаять (*В*) 1. hàn, hàn vảy, hàn... lại; 2. *перен.* liên kết, kết liên, cố kết, liên hợp, đoàn kết

спа́ивать II, спои́ть (*В*) *разг.* 1. (*поить допьяна*) cho... uống say, chuốc (phục) rượu; 2. (*приучать к пьянству*) tập... uống rượu

спа́й *м. тех.* (sự) hàn, hàn vảy

спа́йка *ж.* 1. (*действие*) (sự) hàn, hàn vảy; 2. (*место соединения*) chỗ (mối) hàn; 3. *перен.* (*тесная связь*) (sự) liên kết, kết liên, cố kết, đoàn kết; 4. *мед.* mép, mép (chỗ) dính

спали́ть *сов. см.* пали́ть 3

спа́льник *м. разг. см.* спа́льный мешо́к

спа́льн||ый *прил.* 1. (để) ngủ; ~ое ме́сто chỗ ngủ; ~ вагóн toa nằm, toa có chỗ ngủ; ~ мешóк túi ngủ, chăn chui; 2. *в знач. сущ. ж.*: ~ая *разг. см.* спа́льня

спа́льня *ж.* phòng (buồng) ngủ

спам *м.* (*в интернете*) spam, thư rác

спаньё *с. разг.* (sự) ngủ

спа́ренный *прил.* đôi, ghép (cặp) đôi

спа́ржа *ж.* (cây) măng tây (*Asparagus*); (*аптечная*) (cây) thiên môn, thiên môn đông, dây tóc tiên (*Asparagus officinalis*)

спа́ривать, спа́рить (*В*) 1. ghép (cặp) đôi; 2. *с.-х.* giao phối, cho... giao phối (nhảy)

спа́риваться, спа́риться giao phối, nhảy, rập, lẹo

спа́рить(ся) *сов. см.* спа́ривать(ся)

спартакиа́да *ж.* spartakiada, đại hội thể thao

спарта́н||ец, *м.*, **~ка** *ж.* 1. người Spartiat; 2. (*воздержанный человек*) người khắc khổ (khổ hạnh)

спарта́нск||ий *прил.* 1. (thuộc về) xứ Sparte, người Spartiat; 2. (*воздержанный, суровый*) khắc khổ, khổ hạnh; ~ лóги giáo dục khắc khổ, cách dạy dỗ của người Spartiat

спа́рывать, спорóть (*В*) tháo chỉ, tháo bỏ, tháo, cắt; ~ пу́говицы с пальто cắt khuy áo măngtô

спаса́ние *с.* (sự) cứu, cứu nguy, cứu thoát, giải cứu, cứu sống, cứu sinh

спаса́тельн||ый *прил.* (để) cứu, cấp cứu, cứu nguy, cứu sinh, cứu hộ; ~ая шлю́пка xuồng cấp cứu, canô cứu hộ; ~ круг phao cấp cứu (cứu đắm, cứu sinh), phao bơi

спас||а́ть, спасти́ (*В*) cứu, cứu nguy, cứu khổ, cứu thoát, cứu vãn, cứu vớt, cứu hộ, giải cứu, cứu sống, cứu sinh, cứu độ; ~ жизнь кому́-л. cứu mạng cho (cứu sống, cứu sinh) ai; ~ утопа́ющего cứu người đang chết đuối; ~и́те! cứu với!, cứu cho với!; ~ люде́й cứu (cấp cứu cho) người; ~ иму́щество cứu của (tài sản); ✧ ~ положе́ние giải nguy, cứu vãn tình thế

спас||а́ться, спасти́сь được cứu thoát (cứu vớt), thoát thân, cứu thân, thoát; (*избавляться от кого-л., чего-л.*) tránh, tránh thoát; ~ бе́гством chạy thoát, chạy thoát thân; ~ от сме́рти thoát chết, sống sót; спасти́сь от пресле́дования thoát khỏi sự truy đuổi; ~, вы́бросившись с парашю́том nhảy dù để thoát; он едва́ спа́сся vắt vả lắm nó mới thoát chết được; ~а́йся, кто мо́жет! hãy chạy thoát đi!, mạnh ai nấy thoát!; ~ от жары́ tránh (tránh thoát) cơn nóng nực

спасе́ни||е *с.* 1. (*действие*) (sự) cứu, cứu nguy, cứu thoát, cứu vãn, cứu vớt, cứu hộ, giải cứu, cứu sống, cứu sinh; cứu độ, cứu rỗi, phổ độ (*рел.*); được cứu thoát (cứu vớt), thoát thân, cứu thân, thoát; tránh, tránh thoát (*ср.* спаса́ть *и* спаса́ться); быть обя́занным свои́м ~ем кому́-л., чему́-л. chịu ơn ai, cái gì đã cứu mình; слу́жба ~я sở cứu hộ; 2. (*возможность спастись*) (khả năng, lối, đường) cứu thoát, thoát thân, cứu vãn, thoát; иска́ть ~я в бе́гстве chạy thoát thân; ~я нет không có khả năng cứu thoát, không có lối thoát, hết đường cứu vãn; 3. (*то, что спасает*) lối thoát, con đường sống; в э́том на́ше еди́нственное ~ đó là con đường sống duy nhất của chúng ta

спасённый *м.* (*скл. как прил.*) người được cứu thoát (cứu sống)

спаси́бо 1. *частица* (*Д*) cảm ơn, cám ơn, cảm tạ, đa tạ; ~ вам cảm ơn anh/chị; ~ за по́мощь cảm ơn (cám ơn) anh/chị đã giúp cho; и на том ~ dù chỉ có thế cũng xin cảm tạ (đa tạ); 2. *в знач. сказ.* (*Д*) (xin) cảm ơn, cám ơn, cảm tạ, đa tạ; ~ сосе́ду, что помо́г xin cảm ơn (cảm ơn, cảm tạ, đa tạ) ông bạn láng giềng đã giúp đỡ; 3. *в знач. сущ. с.* (lời) cảm ơn, cám ơn, cảm tạ, đa tạ; ~ не сказа́л nó chẳng nói một lời cảm ơn (cám ơn) nào; большо́е ~ rất cảm ơn (cám ơn), xin hết lòng cảm tạ (đa tạ); ✧ де́лать что́-л. за (за одно́) ~ làm cái gì mà chẳng được chút lợi lộc nào

спаси́тель *м.* 1. người cứu nạn (cứu nguy, cứu sinh, cứu mạng), (vị) cứu tinh, ân nhân; 2. *рел.* đấng Cứu thế

спаси́тельн||ый *прил.* (để) cứu nguy, cứu thoát, cứu sống, cứu sinh; ~ое сре́дство thuốc cứu sống, phương tiện cứu nguy

спасова́ть *сов. см.* пасова́ть I

спасти́(сь) *сов. см.* спаса́ть(ся)

спасти́ческий *прил. см.* спазмати́ческий

спасть *сов. см.* спада́ть 1, 2

спать *несов.* ngủ; đánh một giấc (*разг.*); кре́пко ~ ngủ say (ngon); идти́, ложи́ться ~ đi (nằm) ngủ; укла́дывать кого́-л. ~ đặt ai nằm ngủ; хоте́ть ~ buồn ngủ; мне хо́чется ~ tôi buồn ngủ; он спит как уби́тый nó ngủ say như chết; спи́те споко́йно! hãy ngủ yên!, hãy yên giấc!; ✧ ~ и ви́деть что́-л. ước ao (ước mơ, khao khát, hết sức thèm muốn) cái gì

спа́ться *несов. безл. разг.*: мне не спи́тся tôi mất ngủ, tôi không ngủ được; на во́здухе хорошо́ спи́тся ở ngoài trời thì ngủ ngon; хорошо́ спи́тся под у́тро ngủ ngon khi gần sáng, gần sáng thì ngủ ngon

спа́янность *ж.* (tính, sự) đoàn kết, cố kết, nhất trí, thống nhất

спа́янный *прил.* đoàn kết, cố kết, nhất trí, thống nhất

спаять *сов. см.* спа́ивать I

спева́ться, спе́ться 1. học hát đều giọng (hoà nhịp), tập đồng ca; 2. *перен. разг.* ăn ý, ăn cánh, thông đồng, thông lưng, thông mưu, toa rập (*с/ж...*); спе́ться с ке́м-л. ăn ý (ăn cánh, thông đồng, thông lưng, thông mưu, toa rập) với ai; они́ отли́чно спе́лись chúng nó rất ăn ý (ăn giơ, ăn cánh) nhau

спе́вка *ж.* (buổi) tập đồng ca

спека́ние *с. тех.* (sự) thiêu kết, nung kết

спека́ться, спе́чься 1. (bị) nướng; *сов.* (bị) nướng chín; 2. *тех.* (bị) thiêu kết, nung kết, nấu kết; (*об угле*) (bị) luyện cốc

спека́ющийся *прил.*: ~ ка́менный у́голь than đá dính kết

спекта́кль *м.* (*представление*) (buổi) diễn; (*постановка*) vở diễn, vở kịch, vở tuồng, vở chèo; vở (*сокр.*); дневно́й ~ buổi diễn ban ngày; ста́вить ~ dựng vở

спектр *м. физ.* quang phổ, phổ; магни́тный ~ từ phổ; ✧ весь ~ toàn bộ

спектра́льный *прил. физ.* (thuộc về) quang phổ, phổ; ~ ана́лиз phân tích quang phổ

спектроанализа́тор *м. физ.* máy phân tích phổ (quang phổ)

спектрогелио́граф *м. физ.* (quang) phổ ký mặt trời

спектрогелиоско́п *м. физ.* kính phổ (quang phổ) mặt trời

спектрогра́мма *ж. физ.* ảnh phổ (quang phổ)

спектро́граф *м. физ.* phổ ký, máy ghi quang phổ

спектро́метр *м. физ.* (trắc) phổ kế

спектроме́трия *ж. физ.* phép đo (trắc) phổ

спектроско́п *м. физ.* kính phổ (quang phổ)

спектроскопи́ческ||ий *прил. физ.* (thuộc về) quang phổ học, phổ học

спектроскопи́я *ж. физ.* (quang) phổ học; năng phổ học

спекули́ровать *несов.* (*Т*, на *П*) 1. đầu cơ, đầu cơ tích trữ; phe phẩy (*разг.*); 2. *перен.* đầu cơ, lợi dụng

спекуля́нт *м.*, **~ка** *ж.* kẻ đầu cơ; (*на чёрном рынке*) dân chợ đen; con phe (*разг.*)

спекулятѝвн||ый I *прил.* đầu cơ; **~ая** цена́ giá đầu cơ (chợ đen, cắt cổ)

спекулятѝвный II *прил. филос.* tư biện

спекуля́ция I *ж.* 1. (sự) đầu cơ, đầu cơ tích trữ; 2. *перен.* (sự) đầu cơ, lợi dụng

спекуля́ция II *ж. филос.* (sự) tư biện

спелена́ть *сов. см.* пелена́ть

спелео́лог *м.* nhà hang động học

спелеоло́гия *ж.* hang động học

спе́лость *ж.* (sự, độ) chín; ✧ восковáя ~ chín sáp; молóчная ~ chín sữa

спе́лый *прил.* chín, chín muồi

сперва́ *нареч. разг.* thoạt đầu, thoạt tiên, lúc đầu, ban đầu, thoạt kỳ thuỷ

спе́реди 1. *нареч.* ở đằng trước, phía trước, trước; вид ~ hình trông từ trước (phía trước), cảnh phía trước, mặt trước, tiền diện; 2. *предлог* (*Р*) trước, ở trước, đằng trước, phía trước; сесть ~ кого́-л. ngồi trước mặt ai

спере́ть *сов.* 1. *см.* спира́ть; 2. *прост.* xoáy, thủ, nẫng, thó, cuỗm, chôm, đánh (lấy, ăn) cắp

спе́рма *ж. физиол.* tinh dịch, tinh khí, tinh tử, tinh; khí (*разг.*)

сперматозо́ид *м. физиол.* tinh trùng

спермаце́т *м. фарм.* spermacet

спёртый *прил. разг.* ngột ngạt, khó thở, nặng nề; здесь óчень ~ вóздух ở đây không khí thật là khó thở (ngột ngạt, nặng nề)

спеси́во *нареч.* (một cách) kiêu ngạo, vênh váo, kênh kiệu

спеси́вость *ж.* (tính) kiêu ngạo, ngạo mạn, vênh váo, kênh kiệu, phách lối

спеси́вый *прил.* kiêu ngạo, ngạo mạn, vênh váo, kênh kiệu, phách lối, dương dương tự đắc

спесь *ж.* (sự, tính, thói) kiêu ngạo, ngạo mạn, vênh váo, kênh kiệu, phách lối; сбить ~ с кого́-л. làm cho ai bớt kiêu ngạo (kênh kiệu, phách lối)

спеть I *сов. см.* петь 1

спеть II *несов.* (*созревать*) chín

спе́ться *сов. см.* спева́ться

спех *м. разг.*: мне не к ~у tôi chẳng phải vội, đối với tôi thì không cấp bách (khẩn cấp, cần kíp) gì; э́то не к ~у cái đó thì không cấp bách (khẩn cấp, cần kíp)

специализа́ция *ж.* (sự) chuyên môn hoá; ~ произво́дства chuyên môn hoá sản xuất

специализи́рованн||ый *прил.* (được) chuyên môn hoá, chuyên môn, chuyên trách, chuyên ngành, chuyên doanh, chuyên canh, chuyên khoa, chuyên trị; ~ журна́л chuyên san; **~ое** предприя́тие xí nghiệp chuyên môn hoá (chuyên doanh)

специализи́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. (*обучать специальности*) dạy nghề cho...; 2. (*придавать определённый профиль*) chuyên môn hoá, để... chuyên trách (chuyên doanh)

специализи́роваться *несов. и сов.* 1. (по *Д*) (*о человеке*) học nghề, chuyên môn, học; ~ по турби́нам chuyên môn về (học về, học nghề) turbin; ~ по генети́ческим заболева́ниям học (chuyên môn) về các bệnh di truyền; 2. (*В*, на *П*) (*о районе, области и т.п.*) chuyên môn hoá, chuyên môn, chuyên trách, chuyên doanh, chuyên canh, chuyên; ~ на молоке́ chuyên môn hoá (chuyên môn, chuyên doanh, chuyên) về sữa

специали́ст *м.* chuyên viên, chuyên gia, nhà chuyên môn

специали́стка *ж.* nữ chuyên viên (chuyên gia), nhà chuyên môn

специа́льно *нареч.* 1. (một cách) chuyên môn, đặc biệt, riêng, chuyên; занима́ться чем-л. ~ chuyên trách việc gì, chuyên nghiên cứu (nghiên cứu đặc biệt) về cái gì; 2. *разг.* (*намеренно*) (một cách) cố ý, cố tình, đặc biệt, riêng; ~ для вас đặc biệt để cho chị, chỉ để dành riêng cho anh; я пришёл ~ для того́, что́бы уви́деть вас tôi đến chỉ để được gặp anh

специа́льность *ж.* (*отрасль*) ngành chuyên môn, chuyên ngành, chuyên khoa; (*профессия*) nghề chuyên môn, chuyên nghiệp, nghề nghiệp, nghề; рабо́тать не по ~и làm việc không theo nghề nghiệp (chuyên môn, chuyên nghiệp)

специа́льн||ый *прил.* 1. (*особый*) đặc biệt, riêng; ~ выпуск газе́ты số báo đặc biệt; по ~ому зака́зу theo đơn đặt hàng đặc biệt; ~ корреспонде́нт phóng viên đặc biệt, đặc phái viên; **~ые** ча́сти *воен.* các đơn vị đặc chủng; 2. (*отраслевой*) chuyên môn, chuyên nghiệp, chuyên ngành, chuyên khoa; **~ые** те́рмины thuật ngữ chuyên môn; **~ые** учёбные заведе́ния các trường chuyên nghiệp; **~ые** войска́ *воен.* bộ đội chuyên môn; э́тот вопро́с сли́шком специа́лен vấn đề đó quá ư chuyên môn

специ́фика *ж.* đặc trưng, đặc thù, đặc hiệu, đặc điểm

специфика́ция *ж.* 1. (sự) liệt kê, phân loại, phân ngành, lập quy cách; 2. (*документ*) bảng kê (liệt kê), bản thuyết minh

специфици́ровать *несов. и сов.* (*В*) liệt kê, phân loại, phân ngành, lập quy cách

специфи́ческ||ий *прил.* đặc trưng, đặc thù, đặc hiệu, đặc biệt, riêng biệt, đặc dị; **~ие** осо́бенности иску́сства những điểm đặc thù (nét đặc trưng, đặc điểm) của nghệ thuật

спе́ция *ж.* (đồ) gia vị

спецко́р *м. разг.* (специа́льный корреспонде́нт) phóng viên đặc biệt, đặc phái viên

специа́з *м. разг.* (отря́д специа́льного назначе́ния) đội đặc nhiệm (đặc công, biệt kích)

специа́зовец *м. разг.* lính đặc nhiệm (đặc công, biệt kích)

спецо́вка *ж. разг. см.* спецоде́жда

спецоде́жда *ж.* quần áo lao động (làm việc, bảo hộ lao động)

спецопера́ция *ж.* (*зачистка*) (cuộc) vây ráp, bố ráp, lùng ráp, vây lùng, càn quét

спецо́рган *м.* cơ quan đặc biệt, mật vụ, tình báo, công an

спечь *сов.* (*В*) *разг.* nướng

спе́чься *сов. см.* спека́ться

спе́шивать, спе́шить (*В*) bắt (bảo)... xuống ngựa

спе́шиваться, спе́шиться xuống ngựa, hạ mã

спеш||и́ть, поспеши́ть 1. (с *Т*, + *инф.*) (*торопиться*) vội, vội vã, vội vàng, hấp tấp, lật đật, cập rập; ~ с рабо́той làm vội (gấp), vội làm; ве́чно ~ suốt đời cập rập (hấp tấp, vội vội vàng vàng, hấp ta hấp tấp); не ~и́те! đừng vội!, cứ thong thả!, cứ làm tà tà thôi!; не ~á thong thả, tà tà, từ từ, đủng đỉnh, không vội;

2. (*быстро идти*) đi vội, vội đi; ~ вперёд tiến vội lên trước, vội vàng đi lên trước; ~ на по́мощь кому́-л. vội vàng đến cứu ai, vội vã đến giúp ai; ~ на по́езд vội ra xe lửa, đi vội (vội đi) cho kịp tàu; он поспеши́л домо́й anh ấy đi vội (vội đi, vội vã đi, vội vàng đi, hấp tấp đi, lật đật đi) về nhà;

3. *тк. несов.* (*о часах*) (chạy) nhanh; часы́ ~а́т на де́сять мину́т đồng hồ nhanh (chạy nhanh) mười phút; ✧ поспеши́шь — люде́й насмеши́шь *посл.* ≅ dục tốc bất đạt

спе́шить(ся) *сов. см.* спе́шивать(ся)

спе́шк||а *ж. разг.* (sự) vội vã, vội vàng, hấp tấp, lật đật, cập rập; в ~е trong lúc vội (vội vã, vội vàng, hấp tấp, cập rập, lật đật); в ~е о нём забы́ли trong lúc hấp tấp (vội vã, lật đật, cập rập, vội vàng) người ta quên bẵng nó

спе́шно *нареч.* (một cách) gấp rút, vội vã, vội vàng, hấp tấp, lật đật, cập rập, gấp, vội; ~ вы́ехать vội vã (vội vàng, hấp tấp, lật đật) ra đi; э́то на́до сде́лать ~ việc đó thì phải làm gấp (vội)

спе́шность *ж.* (tính chất) gấp rút, khẩn cấp

спе́шн||ый *прил.* 1. (*срочный*) gấp rút, gấp gáp, khẩn cấp, cấp tốc; о́чень ~ hoả tốc, thượng khẩn; ~ая рабо́та công việc gấp rút (gấp gáp, khẩn cấp, cấp tốc), việc gấp (khẩn); ~ая по́чта thư hoả tốc; 2. (*торопливый*) vội vã, vội vàng, hấp tấp, lật đật, cập rập, vội; (*о походке тж.*) tất bật, tất tả, mải mốt

спива́ться, спи́ться đâm ra nghiện rượu (nghiện ngập, rượu chè, rượu chè be bét)

СПИД *м.* (синдро́м приобретённого имму́нного дефици́та) (bệnh) liệt kháng, SIDA, AIDS

спидо́метр *м.* tốc (vận tốc, tốc độ) kế, đồng hồ vận tốc (tốc độ)

спи́кер *м.* 1. speaker, chủ tịch hạ viện (quốc hội, nghị viện); 2. *спорт.* người tuyên xướng phán quyết của trọng tài (*quyền Anh*)

спики́ровать *сов. ав.* lao (bổ nhào) xuống; ~ на цель bổ nhào xuống mục tiêu

спи́ливать, спили́ть (*В*) 1. cưa; спили́ть верху́шку де́рева cưa ngọn cây; 2. (*напильником*) giũa, giũa bằng

спили́ть *сов. см.* спи́ливать

спин *м. физ.* spin

спин||а́ *ж.* lưng; согну́ть спи́ну cúi (gập, cong) lưng; на ~é trên lưng; лечь на́ спину nằm ngửa; стоя́ть, сиде́ть ~о́й к све́ту đứng, ngồi sấp bóng; нанести́ кому́-л. уда́р в спи́ну giáng cho ai một đòn (đâm ai một nhát) sau lưng (*тж. перен.*); ✧ де́лать что́-л. за ~о́й у кого́-л. làm cái gì sau lưng ai, làm điều gì giấu ai; испыта́ть что́-л. на со́бственной ~é tự mình thể nghiệm (tự mình từng trải, đã có kinh nghiệm bản thân về) cái gì; рабо́тать не разгиба́я ~ы́ làm việc quần quật không nghỉ; поверну́ться ~о́й к кому́-л., чему́-л. quay lưng lại với ai, cái gì; cố tình không để ý đến ai, cái gì

спи́нк||а *ж.* 1. (*у мебели*) lưng tựa (dựa), lưng; сту́лья с высо́кой ~ой (những) ghế lưng cao, ghế dựa; 2. (*у одежды*) thân sau, (vạt) lưng

спи́ннинг *м.* 1. (*способ ужения рыбы*) (cách, sự) câu quăng, câu ném, câu nhắp; 2. (*снасть*) cần câu quăng (câu ném, câu ống)

спиннинги́ст *м.* người câu quăng (câu ném, câu ống)

спиноза́изм *м. филос.* triết thuyết Spinoza

спинно́й *прил.* (thuộc về) lưng; (*находящийся на спине*) (ở trên) lưng; ~ плавни́к vây lưng; ~ мозг tuỷ sống (xương sống); ~ хребе́т sống lưng, cột sống (xương sống)

спинномозгов||о́й *прил.* (thuộc về) tuỷ sống; ~ы́е не́рвы những dây thần kinh tuỷ sống

спира́||ль *ж.* 1. (*линия*) đường xoắn ốc (xoáy ốc); ~лью, по ~ли theo đường xoắn ốc; 2. (*пружина*) lò xo xoắn ốc; 3. *эл.* dây may so

спира́льн||ый *прил.* xoắn ốc, xoáy ốc, xoáy trôn ốc; ~ая пружина lò xo xoắn ốc

спира́нт *м. лингв.* âm xát hẹp

спира́ть, спере́ть *разг. безл.*: у меня́ дыха́ние спёрло tôi bị nghẹt thở, tôi khó thở

спири́лла *ж. бакт.* xoắn khuẩn

спири́т *м.*, **~ка** *ж.* người chiêu hồn (lên đồng, cầu cơ)

спиритизм *м.* thuyết thông linh; (*воображаемое общение с душами умерших*) (thuật, sự) chiêu hồn, lên đồng, cầu cơ, cầu tiên

спиритический *прил.* (thuộc về) thuyết thông linh; chiêu hồn, lên đồng, cầu cơ, cầu tiên; ~ сеа́нс buổi chiêu hồn (lên đồng, cầu cơ, cầu tiên)

спиритуали́зм *м. филос.* thuyết (chủ nghĩa) duy linh, duy linh luận

спи́ри́чуэл *м.* spiritual, ca khúc tôn giáo da đen

спирогра́мма *ж.* phế dung đồ

спиро́граф *м.* phế dung ký

спиро́метр *м.* phế dung kế

спирометрия *ж.* (phép) đo phế dung

спирохе́та *ж. бакт.* xoắn khuẩn, xoắn trùng; бле́дная ~ xoắn khuẩn giang mai

спирт *м.* cồn, rượu, rượu cồn; alcol (*научн.*); денатури́рованный ~ cồn (rượu) biến chất

спиртн||о́й *прил.* 1. (thuộc về) cồn, rượu; alcol (*научн.*); (*содержащий спирт*) (có) cồn, rượu; ~ы́е напитки thức uống có rượu; 2. *в знач. сущ. с.*: ~о́е *разг.* rượu, rượu trắng, vodka, rượu vôtca

спиртовка *ж.* đèn con

спиртово́й *прил.* (thuộc về) cồn, rượu; alcol (*научн.*); (*приготовленный со спиртом*) (pha với) cồn, rượu

списа́ть(ся) *сов. см.* спи́сывать(ся)

спи́сок *м.* 1. (*перечень*) danh sách, danh mục; (*указатель*) mục lục, bảng kê; ~ рекомендо́ванной литерату́ры danh mục sách báo cần đọc; ~ избира́телей danh sách cử tri; ~ ли́чного соста́ва *воен.* danh sách quân nhân; ~ опеча́ток (bản) đính chính; bảng kê những chữ in sai; зна́читься в спи́сках được ghi vào danh sách (danh mục); соста́вить ~ lập danh sách, kê danh mục; 2. (*документ*) bảng kê (kê khai, thống kê), bảng; 3. (*рукописная копия*) (bản) sao chép

спи́сывать, списа́ть 1. (*В*) (*переписывать*) chép, sao, chép (sao) lại, sao chép; он списа́л расписа́ние ле́кций nó chép thời khoá biểu các bài giảng; 2. (*В*) (*что-л. у кого-л.*) cóp, chép theo, quay cóp; quay phim (*разг.*); списа́ть сочине́ние у това́рища cóp bài luận của bạn; 3. (с *Р*) (*воспользоваться как прототипом*) dùng... làm mẫu sáng tác; 4. (*В*) (*записывать как негодное или израсходованное*) thanh lý, loại (thải) ra, thải loại, xoá bỏ, xoá; списа́ть устаре́лое обору́дование thanh lý (thải loại, thải ra, loại ra) thiết bị cũ; ~ задо́лженность xoá nợ; 5. (*В*) *мор.* loại (thải)... ra

спи́сываться, списа́ться 1. (с *Т*) bắt liên lạc, bắt đầu trao đổi thư từ; 2. *мор.* bị loại (thải) ra

спито́й *прил.*: ~ чай trà nước ba, trà nhạt

спи́ться *сов. см.* спива́ться

спи́хивать, спихну́ть (*В*) *разг.* 1. xô, đẩy, đun, ẩy, xô đẩy, đun đẩy, đùn đẩy; 2. *перен.* (*с должности*) truất (phế, đẩy)... đi, phế truất; 3. *перен.* (*избавляться*) gạt bỏ, đùn (đẩy)... đi

спихну́ть *сов. см.* спи́хивать

спи́ца *ж.* 1. (*вязальная*) kim (que) đan; 2. (*колеса*) nan hoa; ✧ он пя́тая, после́дняя ~ в колесни́це nó chỉ là tép riu (tiểu tốt)

спи́чечн||ый *прил.* (thuộc về) diêm; ~ая коро́бка hộp (bao) diêm, hộp quẹt; ~ая промы́шленность (ngành) công nghiệp làm diêm; ~ автома́т máy tự động bán diêm

спи́чк||а *ж.* (que, cây) diêm; зажéчь ~у đánh (quẹt) diêm; ✧ худóй как ~ gầy đét, gầy nhom, gầy tóp, cò hương, mình gầy xác ve

спичра́йтер *м.* chắp bút viên, chuyên viên viết diễn văn (*cho người lãnh đạo*)

сплав I *м.* 1. (*металлов*) hợp kim; ~ мéди с зóлотом hợp kim đồng với vàng; 2. *перен.* (sự) gắn bó, kết chặt, liên kết, cố kết; ~ нáуки и произвóдства gắn bó (kết chặt, liên kết) giữa khoa học và sản xuất

сплав II *м.* (*леса*) (sự) thả gỗ, thả trôi, thả bè gỗ

спла́вить I, II *сов. см.* сплавля́ть I, II

сплавля́ть I, спла́вить (*В*) 1. (*металлы*) hỗn hợp, nấu kết, nấu lẫn, nấu chảy, đúc hợp kim; спла́вить желéзо с хрóмом hỗn hợp (nấu kết, nấu lẫn) sắt với crom; 2. *перен.* gắn bó, kết chặt, liên kết, cố kết

сплавля́ть II, спла́вить (*В*) 1. (*лес*) thả trôi, thả, thả bè; 2. *перен. разг.* đùn, gán, đẩy, đun đẩy, đùn đẩy

сплавн||óй *прил.* (thuộc về) thả gỗ, thả trôi, thả bè gỗ; (*доставляемый сплавом*) (do) thả, thả bè; (*годный для сплава*) thả bè được; ~ лес gỗ thả bè; ~áя рекá sông thả bè được

спла́вщик *м.* người thả bè gỗ, chân sào

спланúровать I, II *сов. см.* планúровать I, II

спла́чивать, сплоти́ть (*В*) 1. (*скреплять*) ghép, kết, ghép (kết)... lại; (*сбивать в плоты*) đóng (ghép, buộc) bè; 2. (*смыкать*) siết chặt, làm... sít (chặt) lại; 3. *перен.* (*объединять*) đoàn kết, kết đoàn, cố kết, thống nhất; сплоти́ть наро́дные мáссы đoàn kết quần chúng nhân dân

спла́чиваться, сплоти́ться 1. (*смыкаться*) siết chặt, siết (siết chặt) lại; ряды́ сплоти́лись hàng ngũ siết chặt; 2. *перен.* (*объединяться*) đoàn kết, kết đoàn, cố kết, thống nhất

сплёвывать, сплю́нуть khạc (nhổ) ra

сплести́(сь) *сов. см.* сплета́ть(ся)

сплета́ть, сплести́ (*В*) 1. đan, bện, tết, kết; сплести́ венóк tết (kết) vòng hoa; 2. (*соединять*) bện, tết; (*о руках и т.п.*) chéo, choàng, quàng, chắp, chập; *перен.* (*связывать*) hoà hợp, kết hợp, hợp nhất; 3. *перен. разг.* (*выдумывать*) đơm đặt, thêu dệt, bịa đặt, đặt điều, bịa chuyện

сплета́ться, сплести́сь đan (bện, tết, kết) nhau, đan xen, chằng chịt; (*о руках и т. п.*) chéo (choàng, quàng, chắp, chập) nhau; *перен.* hoà hợp lại, trùng hợp, ngẫu hợp

сплете́ние *с.* 1. (*место*) giao điểm, chỗ giao nhau; *анат.* búi, đám rối; со́лнечное ~ *анат.* búi (đám rối) dương; 2. (*ветвей, корней и т. п.*) (sự) đan nhau, bện nhau, đan xen, chằng chịt, chồng chéo; *перен.* (sự) hoà hợp, trùng hợp, ngẫu hợp; ~ обстоя́тельств trùng hợp của các tình huống, ngẫu hợp của các trạng huống, cơ hội ngẫu hợp

сплéтни||к *м.*, **~ца** *ж.* kẻ đơm đặt chuyện (thêu dệt chuyện, ngồi lê đôi mách); злóстный ~ kẻ đơm đặt (thêu dệt) chuyện độc ác

сплéтничать, насплéтничать đơm đặt (thêu dệt) chuyện, ngồi lê đôi mách, phao tin bịa chuyện, đặt điều

сплéтн||я *ж.* (chuyện, điều) đơm đặt, thêu dệt, ngồi lê đôi mách; злы́е ~и những chuyện đơm đặt độc địa, những điều thêu dệt độc ác

сплечá *нареч.* 1. (một cách) thẳng cánh, thẳng tay; рубúть ~ thẳng cánh (thẳng tay) chém; 2. *перен.* (một cách) xốc nổi, bộp chộp, bồng bột, hấp tấp, nông nổi, không nghĩ kỹ, không đắn đo

сплоти́ть(ся) *сов. см.* спла́чивать(ся)

сплохова́ть *сов. разг.* sơ suất, sơ ý, bị nhầm (lầm, sai lầm)

сплочéние *с.* (sự) đoàn kết, kết đoàn, cố kết, thống nhất, siết chặt

сплочённость *ж.* (tính, tính chất) đoàn kết, cố kết, đoàn kết nhất trí

сплочённ||ый *прил.* 1. (*сомкнутый*) siết chặt, sít lại, sát liền; ~ыми рядáми hàng ngũ siết chặt, siết chặt hàng ngũ; 2. *перен.* (*дружный*) đoàn kết, cố kết, đoàn kết nhất trí; ~ коллектúв một tập thể đoàn kết

сплошн||óй *прил.* 1. dày đặc, dày, đặc; (*распространяющийся на всё, на всех*) toàn bộ, hoàn toàn; (*непрерывный*) liên tục, liên tiếp, liên hoàn, không ngừng, không ngớt; ~áя стенá высóких лип bức tường dày những cây đoạn cao vút; ~áя мáсса một khối đặc sệt (dày đặc, đặc); ~ лёд lớp băng dày đặc; ~ лес rừng dày; ~áя электрификáция điện khí hoá toàn bộ; ~áя грáмотность toàn dân biết chữ; 2. *разг.* rặt, toàn, tuyền; ~ бред rặt (toàn, tuyền) những chuyện vớ vẩn; ~ вздор rặt (toàn, tuyền) những chuyện nhảm nhí; ~ы́е неприя́тности rặt (toàn, tuyền) những điều khó chịu

сплошь *нареч.* 1. (một cách) dày đặc, rộng khắp; (*без перерыва*) (một cách) liên tục, liên tiếp, liên hoàn, liên miên, liền tù tì, không ngừng, không ngớt; всю недéлю ~ шли дождú cả tuần mưa không ngớt, mưa liên miên cả tuần lễ; 2. (*целиком, полностью*) (một cách) toàn bộ, hoàn toàn, rặt, toàn, tuyền; одúн взвод ~ состоя́л из студéнтов một trung đội gồm toàn sinh viên; лицó, ~ усéянное весну́шками mặt đầy tàn hương (rặt những tàn nhang); ✧ ~ да ря́дом, ~ и ря́дом thường, thông thường, thường thường, bao giờ cũng thế, ở khắp nơi, khắp mọi nơi

сплутова́ть *сов. см.* плутова́ть

сплы||ть *сов. разг.*: бы́ло да ~ло hoàn toàn biến mất, mất hẳn

сплю́нуть *сов. см.* сплёвывать

сплю́снутый *прил. разг. см.* сплю́щенный

сплю́щенный *прил.* bẹp gí, dập, dẹp, giẹp, bẹt, dẹt; (*о пальцах*) bẹp, dẹp, bẹt; (*о носе*) tẹt; ~ болт bù loong bẹp gí; ~ чéреп sọ hẹp (dẹt)

сплю́щивать, сплю́щить (*В*) làm... bẹp gí, đánh bẹt, đập dẹp, đè (giẫm) bẹp, ấn tẹt

сплю́щиваться, сплю́щиться (bị) bẹp gí, đánh bẹt, đập dẹp, đè bẹp, giẫm bẹp

сплю́щить(ся) *сов. см.* сплю́щивать(ся)

сплясáть *сов. см.* плясáть

сподви́жник *м.* bạn chiến đấu, chiến hữu, phụ tá

сподру́чник *м. разг. см.* сподру́чный II

сподру́чн||ый I *прил. разг.* tiện, thuận tiện, tiện lợi; э́то мне не ~о việc đó không thuận tiện cho tôi

сподру́чный II *м. разг.* người giúp đỡ (giúp việc); ét (*разг.*)

спозара́нку *нареч. разг.* 1. (*рано утром*) từ sáng sớm (sáng tinh mơ, sáng tinh sương); 2. (*очень рано*) rất sớm, sớm lắm

спои́ть *сов. см.* спа́ивать II

споко́йно 1. *нареч.* (một cách) bình tĩnh, yên tĩnh, yên lặng, bình yên, yên ổn, điềm tĩnh, điềm đạm; ~! a) hãy bình tĩnh!; b) (*как приказ*) đứng yên!, ngồi yên!, nằm yên!; ~ спать ngủ yên, yên giấc; спи́те ~! a) anh hãy ngủ yên!; b) (*умершему*) xin hãy yên giấc

ngàn thu!; ~ говори́ть nói năng điềm đạm (bình tĩnh); 2. *в знач. сказ. безл.* (*об обстановке*) (thật là) yên tĩnh, yên ổn, yên ắng, yên lặng, thanh bình; в го́роде ~ trong thành phố yên tĩnh (yên ổn); 3. *в знач. сказ. безл.* (*о душевном состоянии*) (thật là) bình tĩnh, bình thản, điềm tĩnh, thanh thản, an nhiên, ung dung; на душе́ ~ trong lòng bình tĩnh, thanh thản trong lòng, tâm hồn thanh thản (an nhiên)

споко́йн||ый *прил.* 1. (*тихий, небурный*) yên tĩnh, yên lặng, yên ắng, yên, lặng; ~ое мо́ре biển lặng; 2. (*не испытывающий волнения*) bình tĩnh, bình tâm, điềm tĩnh, yên tâm, an tâm, thanh thản, an nhiên; быть ~ым bình tĩnh, yên tâm, an tâm, yên lòng, an nhiên, an nhiên tự tại; бу́дьте ~ы! anh cứ bình tĩnh!, chị hãy bình tâm!, xin ông cứ yên tâm!; за него́ я споко́ен về nó thì tôi yên tâm; 3. (*выражающий спокойствие*) bình thản, bình tĩnh, điềm đạm, điềm tĩnh, thản nhiên; говори́ть ~ым то́ном nói năng điềm đạm (bình tĩnh); ~ тон giọng nói điềm đạm (bình tĩnh, điềm tĩnh, tỉnh khô); 4. (*отличающийся спокойствием*) bình tĩnh, điềm đạm; ~ая бесе́да (cuộc) đàm thoại bình tĩnh, nói chuyện điềm đạm; 5. (*уравновешенный, сдержанный*) đằm, thuần, đằm tính, thuần tính, bình tĩnh, trầm tính, trầm lặng; ~ ребёнок đứa bé trầm lặng (không quấy, thuần tính); ~ая ло́шадь con ngựa thuần (hiền); 6. (*ничем не тревожимый*) bình yên, thanh bình, yên ổn, yên lành, yên tĩnh, thanh thản, an nhiên, ung dung; ~ая жизнь cuộc sống thanh bình (yên lành, yên ổn), đời sống bình yên (êm đềm, yên vui); ~ сон giấc ngủ yên tĩnh; 7. (*приятный для глаза*) dịu mắt, dễ chịu, dịu; ~ цвет màu dịu; 8. *разг.* (*удобный*) êm, thoải mái, tiện nghi, vừa vặn; ~ая о́бувь đôi giày vừa vặn (thoải mái); ✧ ~ой но́чи! chúc ngủ ngon!

споко́йстви||е *с.* 1. (*покой*) (sự) yên tĩnh, yên lặng, yên ắng; тишина́ и ~ tĩnh mịch và yên lặng; 2. (*порядок*) (sự) yên tĩnh, an ninh; наруша́ть ~ vi phạm sự yên tĩnh (an ninh); наруше́ние обще́ственного ~я vi phạm an ninh (yên tĩnh) công cộng; 3. (*отсутствие волнений, тревог*) (sự) bình tĩnh, bình tâm, yên tâm, an tâm, thanh thản, an nhiên, an nhiên tự tại; (*уравновешенное состояние духа тж.*) (sự) trầm tĩnh, trầm lắng; (*сдержанность тж.*) điềm tính, (tính) điềm đạm, điềm tĩnh; ~ ду́ха, душе́вное ~ tâm hồn thanh thản (an nhiên, an nhiên tự tại), bình thản trong lòng; невозмути́мое ~ tính điềm tĩnh cao độ

споко́н: ~ ве́ку, ~ веко́в *разг.* từ xưa từ xưa, từ đời thượng cổ

споласкивать, сполоснуть (*В*) tráng, rửa qua, rửa vội; (*бельё*) xả, giũ; (*рот*) súc

сползáние *с.* 1. (sự) bò xuống, trườn xuống; 2. *разг.* (sự) tụt xuống, trụt xuống, trượt xuống

сползáть, сползти́ 1. bò (trườn, leo) xuống; 2. *разг.* (*с трудом спускаться*) bò (tụt, trụt, trượt) xuống; 3. (*медленно стекать*) từ từ chảy (lăn) xuống; слези́нка сползла́ по его́ суро́вому лицу́ giọt lệ từ từ lăn xuống trên khuôn mặt khắc khổ của chàng; 4. (*сдвигаться, смещаться*) dịch (chuyển) dần; ша́пка у него́ сползла́ на затылок mũ của anh ta dịch dần ra sau gáy

сползти́ *сов. см.* сползáть

сполна́ *нареч.* (một cách) toàn bộ, hoàn toàn

сполосну́ть *сов. см.* споласкивать

спондéй *м. лит.* spondée, trường cước vận

спондилёз *м. мед.* bệnh hư cột sống

спондили́т *м. мед.* viêm đốt sống

спонси́ровать *несов. и сов.* (*В*) *разг.* tài trợ, cấp tiền

спонси́руем||ый *прил. разг.* được tài trợ (cấp tiền); ~ая програ́мма chương trình được tài trợ (cấp tiền)

спо́нсор *м.* người (tổ chức, nước) tài trợ

спо́нсорство *с.* (sự) tài trợ, cấp tiền

спонта́нность *ж. книжн.* (tính, tính chất) tự phát, tự sinh

спонта́нный *прил. книжн.* tự phát, tự sinh

спор *м.* 1. (sự, cuộc) tranh luận, tranh cãi; (*пререкания, ссора*) (sự, cuộc) cãi cọ, cãi lộn, cãi vã, cãi lẫy; (*взаимное притязание, тяжба*) (vụ, cuộc, sự) tranh chấp, tranh giành; 2. *перен.* (*борьба*) (cuộc) tranh đấu, đấu tranh; ✧ ~у нет *в знач. вводн. сл.* tất nhiên, hiển nhiên, dĩ nhiên, đương nhiên, quả là

спо́ра *ж. биол.* bào tử, nha bào

споради́ч||еский, ~ный *прил.* thất thường, không đều đặn (thường xuyên), thỉnh thoảng, năm thì mười hoạ

спо́р||ить, поспо́рить 1. (с *Т* о *П*) tranh luận, tranh cãi, cãi nhau; ~ с кем-л. о литерату́ре tranh luận với ai về văn học; они́ до́лго ~или ho cãi nhau (tranh cãi) hồi lâu; о вку́сах не ~ят về sở thích thì mỗi người một ý; 2. (с *Т*) (*заключать пари*) đánh cuộc, đánh cá, cá cược, cá độ, cuộc (cá, cược) nhau; 3. *перен.* (*сопротивляться*) tranh đấu, đấu tranh; (*состязаться тж.*) tranh đua, đua tranh, tranh (so) tài, thi đấu, thi đua, ganh đua, đọ sức

спо́рит||ься *несов. разг.* (*удаваться*) thành đạt, trôi chảy, có kết quả tốt, chạy; рабо́та ~ся công việc chạy (trôi chảy); у него́ всё ~ся mọi việc của nó đều thành đạt (trôi chảy) cả

спо́рность *ж.* (sự, tính chất) còn tranh luận; chưa dứt khoát, chưa rõ, chưa chắc

спо́рн||ый *прил.* (còn phải) tranh luận, tranh cãi; *юр.* (đang) tranh chấp; (*неопределённый, неясный*) chưa dứt khoát, chưa rõ, chưa chắc; ~ вопро́с vấn đề còn phải tranh luận (tranh cãi); ~ое де́ло vụ án đang tranh chấp

спо́ровые *мн. бот.* lớp Thực vật có bào tử (*Sporophyta*)

спороть *сов. см.* спáрывать

спорт *м.* 1. sport, (môn) thể thao; зи́мний ~ thể thao mùa đông; па́русный ~ (môn) thể thao thuyền buồm; занима́ться ~ом chơi (tập) thể thao; 2. *разг.* (việc, điều, trò) ham thích, ham mê

спортза́л *м. разг.* phòng thể thao

спорти́вки *мн.* (*ед.* спорти́вка *ж.*) giày thể thao

спорти́вн||ый *прил.* (thuộc về) sport, thể thao; (*для занятий спортом*) (để) tập thể thao; ~ые и́гры các cuộc thi đấu thể thao; ~ая гимна́стика thể dục dụng cụ; ~ая площа́дка bãi (sân) thể thao; ~ костю́м quần áo thể thao; ~ инвента́рь dụng cụ (khí tài) thể thao; име́ть ~ вид có vẻ lực sĩ; ~ое состяза́ние (cuộc, trận) thi đấu thể thao, đấu, đua; ✧ из ~ого интере́са để chơi thôi, cốt để giải trí thôi, để cho nó vui

спортклу́б *м.* câu lạc bộ thể thao

спорткóмплекс *м.* tổng thể (quần thể) thể thao

спортлото́ *с.* loto thể thao

спортплоща́дка *ж.* sân (bãi) thể thao

спортсме́н *м.* vận động viên, nhà thể thao; изве́стный ~ danh thủ, vận động viên nổi tiếng

спортсме́нка *ж.* nữ vận động viên, nhà thể thao nữ; изве́стная ~ nữ danh thủ, nữ vận động viên nổi tiếng

спортсме́нский *прил.* (thuộc về) vận động viên, thể thao

спортто́вары *мн.* hàng thể thao

спортуголо́к *м.* góc thể thao; ~ в кварти́ре góc thể thao trong căn hộ

спорхну́ть *сов.* vụt bay; *перен.* lướt nhẹ (chạy nhanh, đi nhanh, tụt) xuống

спо́рщи||к *м.*, **~ца** *ж. разг.* người hay tranh cãi (thích cãi cọ); он ужа́сный ~ cậu ta cãi cọ quá đỗi

спо́р||ый *прил. разг.* chạy, trôi chảy, rôm rả, năng nổ, có kết quả; ~ая рабо́та công việc năng nổ (trôi chảy, rôm rả, chạy)

спорынья́ *ж. бот., фарм.* nấm cựa gà (*Claviceps purpurea*)

спо́соб *м.* cách, phương pháp, cách thức, phương sách, phương thức, phương kế; ~ выраже́ния cách diễn đạt; ~ употребле́ния cách dùng, cách thức sử dụng; ~ печа́ти cách (phương pháp) in; ~ произво́дства *эк.* phương thức sản xuất; таки́м ~ом bằng cách đó; други́м ~ом bằng cách khác; каки́м бы то ни́ было ~ом dù bằng cách (cách thức, phương thức) nào đi nữa, dù dùng phương sách (phương kế, phương pháp) nào đi nữa

спосо́бност||ь *ж.* 1. khả năng, năng lực, sức; ~ дви́гаться khả năng đi lại; мысли́тельная ~ khả năng tư duy; у́мственные ~и trí lực, trí năng ; 2. *обыкн. мн.*: ~и (*природные дарования*) năng khiếu, thiên khiếu, tài năng, bản lĩnh, khiếu, tài; ~и к языка́м năng khiếu (tài năng, khiếu, tài) về ngôn ngữ; челове́к с больши́ми ~ями người có tài năng (thiên khiếu, năng khiếu) lớn

спосо́б||ный *прил.* 1. (к *Д*, на *В*) có khả năng (năng lực, sức), có thể; ~ к труду́ có khả năng (có năng lực, có sức, có thể) lao động; ~ на же́ртвы sẵn sàng (có tinh thần) hy sinh; он ~ен рабо́тать день и ночь anh ta có thể làm việc cả ngày lẫn đêm; он ~ен на всё nó không từ một thủ đoạn nào cả; 2. (*одарённый*) có năng khiếu (tài năng, bản lĩnh, khiếu, tài); ~ студе́нт anh sinh viên có năng khiếu (tài năng, có tài); ~ная де́вочка cô bé giỏi (có tài)

спосо́бствовать *несов.* (*Д*) tạo điều kiện (*cho*), góp phần (*vào*), giúp (*cho*), giúp đỡ, thúc.. đẩy; ~ распростране́нию зна́ний tạo điều kiện cho việc truyền bá kiến thức, góp phần vào việc phổ biến tri thức; ~ разви́тию thúc đẩy (tạo điều kiện cho, góp phần vào, giúp cho) sự phát triển; ~ сча́стью кого́-л. giúp cho hạnh phúc của ai; ~ кому́-л. в его́ начина́ниях giúp đỡ ai trong việc thực hiện sáng kiến của anh ta; о́чень ~ чему́-л. rất có tác dụng tốt đối với cái gì, hết sức giúp đỡ cho cái gì

споткну́ться *сов. см.* спотыка́ться 1–3

спотык||а́ться, споткну́ться 1. (о *В*) vấp, vấp phải; споткну́ться о поро́г vấp phải ngưỡng cửa; 2. *перен. разг.* (*встречать препятствие, затруднение*) vấp, vướng, vấp váp, ngắc ngứ; 3. *перен. разг.* (*допускать ошибку*) vấp ngã, phạm sai lầm; 4. *тк. несов.* (*идти с трудом*) lê bước; идти́ ~а́ясь lê bước đi

спохвати́ться *сов. см.* спохва́тываться

спохва́тываться, спохвати́ться *разг.* sực (bỗng) nhớ ra, tỉnh ngộ; (*замечать*) bỗng nhận thấy; он во́время спохвати́лся nó kịp thời sực nhớ ra (bỗng kịp thời nhìn thấy)

спра́ва *нареч.* (*откуда-л.*) từ (từ bên) phải, từ hữu; (*где-л.*) (ở) bên phải, phía phải, phía tay phải (tay mặt); ~ нале́во từ phải sang trái; ~ от него́ (ở) bên phải nó; ~ от доро́ги ở bên phải con đường; ✧ кри́тика ~ sự phê phán từ phía hữu

справедли́во *нареч.* (một cách) công bằng, công bình, công minh, công chính, đúng đắn, chính đáng, hợp lý, chí lý chí tình; поступа́ть ~ hành động một cách công bằng (công minh, đúng đắn, chính đáng, chí lý chí tình); суди́ть ~ xét đoán một cách công bằng (công minh, vô tư)

справедли́вост||ь *ж.* 1. (tính chất, sự) chính nghĩa, chính đáng, công chính; (*беспристрастность*) công lý, (sự, tính, lẽ) công bằng, công bình, công minh, vô tư, công tâm; чу́вство ~и lòng công bằng, công tâm; восстанови́ть ~ khôi phục lại công lý; ~и ра́ди nói cho công bằng (cho đúng) ra, của đáng tội; 2. (*правильность*) (sự, tính) đúng đắn, đúng; ✧ на́до отда́ть ему́ ~ phải công nhận rằng anh ấy..., phải công nhận cho anh ấy rằng...

справедли́в||ый *прил.* 1. chính nghĩa, chính đáng, công chính; (*беспристрастный*) công bằng, công bình, công minh, vô tư; ~ая война́ chiến tranh chính nghĩa; он стро́гий, но ~ челове́к ông ta là người nghiêm nghị nhưng công bằng; ~ судья́ trọng tài công bằng, thẩm phán công minh; ~ суд toà án vô tư (công minh); 2. (*обоснованный*) chính đáng, hợp lý, hợp tình; ~ое тре́бование yêu sách chính đáng, đòi hỏi hợp lý; ~ гнев sự phẫn nộ chính đáng; разу́мная и ~ая осно́ва cơ sở hợp lý và hợp tình; 3. (*правильный, верный*) đúng đắn, xác thực, chính xác, đúng; ~ое замеча́ние nhận xét xác thực, phê bình đúng đắn; ~ слух tin đồn đúng (xác thực); ~ое сужде́ние xét đoán đúng đắn (chính xác)

спра́вить(ся) *сов. см.* справля́ть(ся)

спра́вк||а *ж.* 1. (*действие*) (sự) hỏi thăm, dò hỏi; 2. (*сведения*) tin tức, tình báo, tài liệu, thông tin, báo cáo; обраща́ться за ~ами tìm hiểu, hỏi dò, hỏi thăm; 3. (*документ*) giấy chứng nhận, chứng chỉ, chứng từ, chứng thư; ~ с ме́ста рабо́ты giấy chứng nhận của nơi làm việc; ✧ наводи́ть ~и о ко́м-л. tìm hiểu tin tức (tìm hiểu tài liệu, hỏi dò) về ai

справля́ть, спра́вить (*В*) 1. (*праздновать*) *разг.* ăn mừng, làm lễ, cử hành lễ, khánh hạ; ~ день рожде́ния ăn mừng ngày sinh, làm lễ sinh nhật; ~ новосе́лье ăn mừng nhà mới, làm lễ tân gia; 2. (*приобретать*) *прост.* sắm, mua sắm, sắm sửa, cụ bị

справля́||ться, спра́виться 1. (с *Т*) (*выполнять, осуществлять*) làm nổi, làm (làm tròn) được, thực hiện, làm; ~ с рабо́той làm nổi (làm được, làm tròn được) việc; он хорошо́ ~ется со свои́м де́лом anh ta làm tốt việc của mình; бы́стро ~ с че́м-л. làm cái gì nhanh chóng; я сам спра́влюсь tôi sẽ tự làm lấy; он с э́тим не спра́вится nó không làm nổi việc này đâu; 2. (с *Т*) (*быть в состоянии побороть*) thắng, thắng được, khắc phục; (*заставлять слушаться*) bắt... phải vâng lời; ~ с врагом thắng kẻ thù; спра́виться с волне́нием nén (kìm, ghìm, dằn) cơn xúc động; с ним тру́дно спра́виться khó mà bắt nó vâng lời được, thật là vất vả với nó; 3. (о *П*) (*осведомляться*) hỏi thăm, thăm dò, hỏi dò, dò hỏi, dò la; ~ о здоро́вье hỏi thăm sức khoẻ; ~ в словаре́ tra (tra cứu) từ điển; ~ у кого́-л. о чём-л. hỏi thăm (dò hỏi, thăm dò, dò la) ai về cái gì; ✧ спра́виться с собо́й nén (kìm, ghìm) mình, dằn lòng, nén cơn xúc động, bình tĩnh trở lại

спра́вочник *м.* sách hướng dẫn (chỉ dẫn, chỉ nam, tra cứu), cẩm nang, sổ tay; железнодоро́жный ~ sách chỉ dẫn đi xe lửa; телефо́нный ~ sách tra số điện thoại; библиографи́ческий ~ thư mục, bảng ghi sách báo tham khảo

спра́вочн||ый *прил.* (để) hướng dẫn, chỉ dẫn, tra cứu, tham khảo; ~ая литерату́ра sách báo (tài liệu) tham khảo; ~ое посо́бие sách hướng dẫn; ~ том tập tra cứu; ~ое бюро́ phòng chỉ dẫn

спра́шив||ать, спроси́ть 1. (*В*) hỏi; (о *П*) hỏi thăm, hỏi han; спроси́ть фами́лию hỏi họ; спроси́ть о здоро́вье hỏi thăm sức khoẻ; вас не ~ают! chẳng ai hỏi ý kiến anh đâu!; 2. (*В*) (*вызывать учащегося*) hỏi bài, hỏi; ~ уро́к hỏi bài; спроси́ть ученика́ hỏi bài học sinh; 3. (*В, Р*) (*просить*) xin, hỏi; спроси́ть у кого́-л. сове́та hỏi ý kiến (xin ý kiến, thỉnh thị) ai; спроси́ть у кого́-л. разреше́ния xin phép ai; 4. (*В*) (*желать видеть*) hỏi; меня́ никто́ не ~ал? có ai hỏi tôi không?; 5. (*В*) *разг.* (*требовать плату*) đòi; ~ с кого́-л. де́сять рубле́й đòi ai mười rúp; 6. (с *Р*) (*требовать ответственности*) hỏi tội, bắt tội, đòi hỏi, bắt chịu trách nhiệm; с вас за э́то спро́сят vì việc đó thì người ta sẽ hỏi tội (bắt tội) anh đấy, người ta sẽ bắt anh chịu trách nhiệm về việc đó

спра́шива||ться, спроси́ться *разг.* 1. (у *Р*) (*просить разрешения*) xin phép, xin; уйти́, ни у кого́ не спроси́сь đi ra mà không xin phép ai cả; 2, *тк. несов.*: ~ется *в знач. вводн. сл.* thử hỏi; 3. *безл.* (с *Р*) (*будет потребован ответ*): за э́то с тебя́ спро́сится mày sẽ phải chịu trách nhiệm (mày sẽ phải trả lời, người ta sẽ hỏi tội mày) về việc đó

спрессова́ть *сов. см.* прессова́ть

спри́нт *м. спорт.* (môn) đua tốc độ, đua cự ly ngắn (*chạy, bơi, trượt băng, v.v...*)

спринте́р *м. спорт.* vận động viên đua tốc độ (đua cự ly ngắn)

спринцева́ние *с.* (sự) bơm rửa, thụt rửa

спринцева́ть *несов.* (*В*) bơm (thụt) rửa

спринцо́вка *ж.* cái bơm (thụt) rửa

спрова́дить *сов.* (*В*) *разг.* đuổi khéo, đuổi nhã

спровоци́ровать *сов.* (*В*) khiêu khích

спроекти́ровать *сов. см.* проекти́ровать I 1

спрос *м.* 1. (*требование*) nhu cầu, lượng cầu; cầu (*сокр.*); ~ и предложе́ние cầu và cung, cung và cầu; в большо́м ~е ăn khách lắm, được nhiều người mua (ưa chuộng); đắt như tôm tươi (*погов.*); на э́ти това́ры большо́й ~ những hàng này ăn khách lắm (đắt như tôm tươi, được nhiều người mua, được nhiều người ưa chuộng); това́ры ма́ссового ~а hàng phổ dụng; 2. *разг.* (*требования, ответственность*) yêu cầu, đòi hỏi, trách nhiệm; с вас ~у бо́льше anh có trách nhiệm lớn hơn, đòi hỏi đối với anh nhiều hơn; ✧ без ~а, без ~у không xin phép, tự tiện, tự ý, tự tung tự tác

спроси́ть *сов. см.* спра́шивать

спроси́ться *сов. см.* спра́шиваться 1, 3

спросо́н||ок, **~ья** *нареч. разг.* đang ngái ngủ, chưa tỉnh ngủ, nửa mơ nửa tỉnh; ~ он не разобра́л, в чём де́ло đang ngái ngủ (chưa tỉnh ngủ, nửa mơ nửa tỉnh) nên nó không hiểu việc gì đã xảy ra

спроста́ *нареч. разг.* (một cách) vô tình, không có ẩn ý

спрут *м. зоол.* tuộc, mực tuộc, bạch tuộc, mực ma (*Octopus vulgaris*)

спры́гивать, спры́гнуть (*с Р*) nhảy xuống; спры́гнуть со ступеньки từ bậc thang nhảy xuống; спры́гнуть в кана́ву nhảy xuống hào

спры́гнуть *сов. см.* спры́гивать

спры́скивание *с.* (sự) phun, xịt, rẩy, rảy

спры́скивать, спры́снуть (*В*) 1. phun, xịt, rẩy, rảy, phun ướt; спры́снуть бельё phun quần áo; дождь спры́снул зе́млю mưa lâm dâm ướt đất; 2. *перен. разг.* uống rượu (đánh chén) mừng; спры́снуть поку́пку uống rượu (đánh chén) mừng đồ mới mua

спры́снуть *сов. см.* спры́скивать

спряга́ть, проспряга́ть *грам.* chia, biến hoá, biến ngôi (*động từ*)

спряже́ние *с. грам.* (cách, phép) chia, biến hoá, biến ngôi (*động từ*)

спрясть *сов. см.* прясть

спря́тать(ся) *сов. см.* пря́тать(ся)

спу́гивать, спугну́ть (*В*) *разг.* 1. làm... sợ chạy (bay) đi; спугну́ть оле́ня làm con hươu sợ chạy đi; 2. (*испугав, помешать чему-л.*) làm... sợ, cản trở, làm trở ngại

спуд *м.*: держа́ть что́-л. под ~ом, положи́ть что́-л. под ~ bỏ xó (xếp xó) cái gì; лежа́ть под ~ом nằm xếp xó; извле́чь, вы́нуть что́-л. из-под ~а đem cái gì ra dùng (ứng dụng), đem ứng dụng cái gì

спуск *м.* 1. (*действие*) (sự) hạ xuống, đưa xuống, thả xuống, buông xuống, hạ, buông; xuống, đi xuống, tụt xuống, leo xuống; (*жидкости, газа*) (sự) tháo ra, xả ra, thải ra; ~ с горы́ xuống núi, hạ sơn, xuống dốc; ~ корабля́ на́ воду hạ thuỷ chiếc tàu, đưa tàu xuống nước; 2. (*наклонная плоскость*) dốc, triền, sườn; 3. (*в оружии*) cò súng, cò; 4. *полигр.* khoảng trắng chừa đầu trang; 5. *полигр.*: ~ полóс (sự) đặt trang; ✧ не дава́ть ~а, ~у кому́-л. không tha thứ (không khoan dung) ai

спуска́ть, спусти́ть (*В*) 1. (*перемещать вниз*) hạ (đưa, thả, buông)... xuống, hạ, buông; ~ рабо́чих в ша́хту đưa công nhân xuống hầm mỏ; ~ кора́бль на́ воду hạ thuỷ chiếc tàu, đưa tàu xuống nước; ~ флаг hạ cờ; ~ схо́дни thả thang tàu xuống; ~ за́навес hạ (buông) màn; спусти́ть кого́-л. с ле́стницы *разг.* hất ai xuống thang; 2. *перен.* (*пересылать*) gửi... xuống, hạ, xuống; спусти́ть директи́ву gửi chỉ thị xuống; спусти́ть прика́з hạ (xuống) lệnh; 3. (*освобождать от чего-л.*) thả, thả... ra; ~ соба́ку с при́вязи tháo tróng cho chó, thả chó ra; спусти́ть курóк bóp (ấn, bấm) cò; 4. (*жидкость, газ*) tháo (xả, thải)... ra; ~ во́ду tháo nước ra; (*из ванны*) xả (thải) nước ra; 5. (*освобождать от жидкости, газа*) tháo, xả, thải; *сов.* tháo cạn, xả (thải) hết; спусти́ть пруд tháo cạn ao; спусти́ть балло́н xả hết bình khí; 6.: ши́на спусти́ла ло́р хер, ло́р хì hết hơi; 7. *разг.* (*терять в весе*) xuống (sút, sụt) cân, xuống, sút, sụt; спусти́ть пять килогра́ммов xuống (sút, sụt) năm kilogam; 8. *разг.* (*прощать*) tha, tha thứ; ✧ не ~ глаз с кого́-л., чего́-л. а) nhìn ai, cái gì không rời mắt; dán mắt vào ai, cái gì; б) (*зорко следить*) theo dõi ai, cái gì không rời mắt; не ~ кого́-л., что́-л. с глаз theo dõi ai, cái gì không rời mắt; спусти́ть пе́тлю (*в вязании*) tháo (gỡ) một mối đan; спусти́ть су́дно hạ thuỷ tàu, đưa tàu xuống nước; ~ ло́дку (*с борта корабля*) thả (bỏ) thuyền xuống; рабо́тать спустя́ рукава́ làm cẩu thả (nhuế nhoá, quấy quá, ba chớp bảy nhoáng, nhăng nhít, tào phào, được chăng hay chớ)

спуска́ться, спусти́ться 1. xuống, hạ, hạ (đi, tụt, leo, nhảy) xuống; ~ по ле́стнице, ступе́нькам xuống thang; ~ в по́греб xuống (leo xuống) hầm nhà; ~ с горы́ xuống núi, hạ sơn, xuống dốc; ~ с де́рева leo xuống cây, từ cây leo xuống; ~ по верёвке leo dây xuống; ~ на парашю́те nhảy dù xuống; ~ вниз по реке́ xuôi dòng sông; чулóк спусти́лся chiếc bít tất tụt (tuột) xuống; 2. (на *В*) (*о птицах, насекомых*) đậu (đỗ, sà) xuống; (*о самолёте тж.*) hạ (hạ cánh) xuống; *перен.* (*о тумане и т.п.*) xuống, sa xuống; ночь спусти́лась на зе́млю màn đêm buông (phủ) xuống mặt đất; 3. *тк. несов.* (*быть расположенным наклонно*) nghiêng (chạy) xuống; бе́рег обры́вом спуска́лся к мо́рю bờ dốc đứng chạy xuống sát biển; 4. *тк. несов.* (*висеть*) treo, treo lơ lửng; ✧ спусти́ться с облако́в tỉnh mộng, tỉnh ngộ

спускн||о́й *прил.* (để) tháo, xả, thải; ~ кран van tháo, rôbinê; ~а́я труба́ ống xả (thải)

спусков||о́й *прил.*: ~ крючо́к *воен.* cò súng, cò; ~ механи́зм *воен.* cơ cấu cò súng, bộ phận phát hoả; ~а́я страни́ца *полигр.* trang có chừa khoảng trắng, trang thoáng

спусти́ть *сов. см.* спуска́ть

спусти́ться *сов. см.* спуска́ться 1, 2

спустя́ *предлог* (*В*) sau, qua; немно́го ~ ít lâu sau, sau một ít; ~ не́сколько дней vài ngày sau, sau (qua) vài ngày

спу́танно *нареч.* (một cách) rối rắm, rối ren

спу́танн||ый *прил.* 1. rối, rối tung, rối bù; ~ые во́лосы tóc rối (rối bù); ~ые ни́ти chỉ rối (rối tung); 2. *перен.* rối rắm, rối ren, rối bời, rối beng, rối bùng, rối loạn, loạc choạc, lạc chạc; rối như canh hẹ (*погов.*); (*о речи*) nhịu, nhầm lẫn, lẫn lộn, lộn xộn

спу́тать *сов.* 1. (*В*) (*привести в беспорядок*) làm rối (rối tung, rối bù); *перен.* làm rối rắm (rời bời, rối bung, lộn xộn, lẫn lộn); ~ ни́тки làm rối chỉ, làm chỉ rối tung; ~ во́лосы làm rối tóc, làm tóc rối bù; 2. (*В*) *разг.* (*сбить с толку*) làm... rối trí (lẫn lộn, lúng túng, luống cuống); 3. (*В* с *Т*) lẫn lộn, nhầm lẫn, lầm lẫn, nhầm, lầm, lẫn; 4. (*В*) (*лошадь*) buộc chân ngựa; ✧ ~ чьи́-л. ка́рты phá hỏng dự định của ai; ~ чьи́-л. расчёты, пла́ны làm hỏng (phá hỏng, làm vỡ) dự định, kế hoạch của ai

спу́таться *сов.* 1. rối, rối tung, rối bù; *перен.* rối bời, rối bung, rối beng; 2. *разг.* (*сбиться*) rối lẫn, lẫn lộn; (*в речи*) nói nhầm, nói nhịu, nhịu mồm; ~ в та́нце lẫn nhịp khi nhảy; 3. *разг.* (*ошибиться*) nhầm lẫn, lầm lẫn, lầm lạc, nhầm, lầm, lẫn; 4. *разг.* (*с Т*) (*вступить в связь*) đi lại, chơi bời, giao du, đính dấp, đàn đúm, đánh đàn đánh đúm; (*вступить в любовную связь*) dan díu, tằng tịu, léng phéng, bồ bịch (*разг.*)

спу́тник *м.* 1. bạn đường (đồng hành); ~ мое́й жи́зни bạn trăm năm (bạn đời, bạn vàng) của tôi; ông xã nhà tôi (*разг.*); 2. (*Р*) (*то, что сопутствует*) (cái, hiện tượng) kèm theo, đi theo, đi kèm, cùng tồn tại; 3. (*небесное тело*) vệ tinh; иску́сственный ~ Земли́ vệ tinh nhân tạo (sputnik) của Trái đất; ~ свя́зи vệ tinh liên lạc

спу́тников||ый *прил. прил.* (thuộc về, qua, nhờ, bằng) vệ tinh, sputnik; ~ая радиосвя́зь liên lạc vô tuyến điện qua (nhờ) vệ tinh; ~ интерне́т mạng internet qua (nhờ) vệ tinh; систе́ма ~ой навига́ции hệ thống dẫn đường qua (nhờ) vệ tinh (*cho các phương tiện giao thông*)

спу́тница *ж. см.* спу́тник 1

спьян||а, ~у *нареч. разг.* (đang) say, say mèm, say khướt, say xỉn, say bét nhè

спя́чка *ж.* 1. (*у животных*) (sự, trạng thái) ngủ, ngủ nghỉ, tiềm sinh; зи́мняя ~ ngủ đông, đông miên; 2. *разг.* (*тяжёлый сон*) (sự, trạng thái) ngủ mê mệt, ngủ ngây ngất; *перен.* (trạng thái) đờ đẫn, sững sờ, mê ngủ

спя́щ||ий *м.* (*скл. как прил.*) người ngủ (đang ngủ); притворя́ться ~им vờ ngủ, giả đò ngủ

сраба́тываться I, сработа́ться (*изнашиваться*) hao mòn, mòn; *сов.* mòn hỏng, hư mòn; мото́р сработа́лся động cơ đã mòn hỏng, mô tơ đã hư mòn

сраба́тываться II, сработа́ться (*достигать согласованности*) làm việc ăn ý (ăn nhịp, đồng bộ, hiệp đồng); они́ не сработа́лись họ làm việc không ăn ý (không ăn nhịp) với nhau, trống đánh xuôi kèn thổi ngược trong công việc của họ

сработа́нность I *ж.* (*изношенность*) (độ) hao mòn, hư mòn

сработа́нность II *ж.* (*согласованность в работе*) (sự, tình trạng) làm việc ăn ý, làm việc đồng bộ, hiệp đồng, ăn ý, phối hợp chặt chẽ

сработа́нный *прил.* (đã) mòn hỏng, hư mòn; ~ мото́р động cơ mòn hỏng, môtơ hư mòn

сработа́ться I, II *сов. см.* сраба́тываться I, II

сравне́ни||е *с.* 1. (sự) so sánh, đối sánh, đối chiếu, ví; so, sánh, đọ, bì (*ср.* сра́внивать I); 2. (*фигура речи*) tỷ dụ, hình ảnh so sánh; ✧ сте́пени ~я *грам.* các cấp so sánh; в ~и, по ~ю с ке́м-л., че́м-л. so với ai, cái gì; значи́тельное увеличе́ние по ~ю с про́шлым го́дом tăng lên nhiều so với năm ngoái; не идёт ни в како́е ~ с ке́м-л., че́м-л. không thể nào sánh (so sánh, bì, đọ) được với ai, cái gì; вне вся́кого ~я không gì sánh kịp, có một không hai, độc nhất vô nhị, vô song

сра́внивать I, сравни́ть (*В* с *Т*) 1. (*сопоставлять*) so sánh, đối sánh, đối chiếu, ví; 2. (*приравнивать*) so, sánh, đọ, bì

сра́внивать II, сравня́ть (*В* с *Т*) (*делать равным*) làm... bằng (ngang, cân bằng); сравня́ть расхо́д с дохо́дом làm chi bằng thu, làm cân bằng thu chi; сравня́ть счёт *спорт.* gỡ hoà, làm tỷ số bằng (ngang) nhau

сра́внивать III, сровня́ть (*В*) (*делать ровным*) san bằng, san phẳng, cào bằng; ✧ сровня́ть что́-л. с землёй san phẳng (hoàn toàn phá huỷ) cái gì

сра́вниваться, сровня́ться (с *Т*) 1. bằng (ngang, ngang bằng) với...; 2. *разг.* (*оказываться рядом*) ngang hàng, đến gần, đi ngang hàng

сравни́тельно *нареч.* (một cách) so sánh, đối sánh, đối chiếu; ✧ ~ с ке́м-л., че́м-л. so (so sánh, đối sánh, đối chiếu) với ai, cái gì

сравни́тельн||ый *прил.* (bằng cách) so sánh, đối sánh, đối chiếu; ~ ме́тод иссле́дования phương pháp so sánh (đối sánh, đối chiếu) trong việc nghiên cứu, phương pháp nghiên cứu bằng cách so sánh (đối sánh, đối chiếu); ✧ ~ая сте́пень *грам.* cấp so sánh

сравни́ть *сов. см.* сра́внивать I

сравни́ться *сов.* (с *Т*) ngang hàng, sánh; не мо́жет ~ с ке́м-л., че́м-л. không thể ngang hàng với (không thể sánh với, không sánh kịp) ai, cái gì

сравня́ть *сов. см.* сра́внивать II *и* равня́ть

сравня́ться *сов.* (с *Т*) ngang hàng, bình quân, bình đẳng, ngang, bằng

сража́ть, сразúть (*В*) 1. (*убивать*) giết, giết chết; (*ударом тж.*) đánh (đâm) chết; (*выстрелом*) bắn chết; *перен.* thắng, khắc phục, đè bẹp; пýля сразúла бойцá viên đạn giết chết người chiến sĩ; болéзнь егó сразúла bệnh tình làm ông ta chết; 2. *перен.* (*потрясать*) làm... sửng sốt (kinh ngạc, sững sờ, rụng rời, điếng người, tá hoả lên); э́то извéстие сразúло меня́ tin ấy làm tôi điếng người (sửng sốt, kinh ngạc, rụng rời, sững sờ, tá hoả lên)

сража́ться, сразúться đánh nhau, chiến đấu, tác chiến; *разг.* (*играть*) đấu, đánh, tỉ thí; ~ с врагáми chiến đấu (đánh nhau, tác chiến) với địch; сразúться в шáхматы đánh (đấu) cờ

сраже́ни||е *с.* chiến trận, trận giao chiến (giao phong, chiến đấu, đánh lớn, thư hùng); трận (*сокр.*); дать ~ giao chiến, giáp trận, giáp chiến; приня́ть ~ ứng chiến; пóле ~я chiến trường, bãi chiến địa; проигрáть ~ bại (thua, thất) trận

сразúть *сов. см.* сража́ть *и* разúть I

сразúться *сов. см.* сража́ться

сра́зу *нареч.* 1. (*немедленно*) ngay, liền, ngay lập tức (tức thì, tức khắc, tắp lự), tức tốc; он ~ сдéлал нó làm ngay (liền, ngay lập tức, ngay tức khắc, ngay tức thì, ngay tắp lự); 2. (*рядом*) ngay, bên cạnh; наш лáгерь ~ за рéчкой trại của chúng tôi ở ngay bên kia sông; 3. (*в один приём*) ngay, ngay một lúc, liền một mạch; мóжете заплатúть не всё ~ chị có thể trả không phải tất cả ngay một lúc (không phải ngay một lúc tất cả); 4. (*одновременно*) cùng một lúc, đồng loạt, đồng thời; все ~ mọi người cùng một lúc; говорúте не все ~! các anh đừng nói đồng loạt (cùng một lúc) như thế!

срам *м. разг.* (sự) nhục nhã, ô nhục, đê nhục; (*стыд*) (sự) hổ thẹn, xấu hổ; какóй ~! nhục nhã thay!, ô nhục làm sao!, đê nhục biết bao!, dơ chưa!

срами́ть, осрами́ть (*В*) *разг.* 1. (*позорить*) làm nhục (ô nhục, hổ nhục, xấu hổ); 2. *тж. несов.* (*ругать, бранить*) hạ nhục, nhục mạ, thoá mạ, lăng nhục, chửi mắng, bêu diếu, bêu riếu

срами́ться, осрами́ться bị nhục, hổ nhục, hổ thẹn, xấu hổ

срастáние *с.* (sự) gắn liền, dính liền; liền da, liền miệng

срастáться, срастúсь 1. liền (gắn liền, dính liền) lại; (*о кристаллах*) kết tủa, kết liền lại; (*о кости*) liền xương; (*о краях раны*) liền da, liền miệng; 2. *перен.* (с *Т*) (*неразрывно соединяться*) gắn liền, gắn bó, gắn chặt, kết liên, liên kết

срастúсь *сов. см.* срастáться

срастúть *сов. см.* сращивать

сращéние *с.* 1. (*по знач. гл.* срастúть) (sự) làm liền lại, gắn liền; (*по знач. гл.* срастúсь) (sự) liền lại, gắn liền, dính liền; ~ крáёв рáны vết thương liền miệng (liền da); 2. (*соединение*) (chỗ, sự) nối liền, nối, dính

сращивáние *с.* 1. (sự) làm liền lại, làm dính lại, gắn liền; *тех.* (sự) nối liền, nối, ghép, kết hợp; 2. (*слияние*) (sự) dung hợp, hợp nhất, thống nhất

сращивáть, срастúть (*В*) 1. (*кость*) làm... liền lại, làm... dính lại, gắn liền; 2. *тех.* nối... lại, nối liền, nối, ghép, kết hợp; 3. *перен.* (*неразрывно соединять*) gắn liền, dung hợp, hoà hợp, hợp nhất, thống nhất

сре́бреник *м. уст.* (*монета*) đồng tiền bạc; ✧ за трúдцать ~ов продáть (предáть) vì ba mươi đồng tiền bạc mà phản bội (*theo tích Judas bán Chúa*)

серебронóсный *прил.* (có, chứa) bạc

сред||á I *ж.* 1. (*окружение*) môi trường, hoàn cảnh; географúческая ~ môi trường địa lý; социáльная ~ môi trường (hoàn cảnh) xã hội; 2. (*совокупность людей*) giới; литературная ~ văn giới, văn đàn, làng văn, giới nhà văn; худóжественная ~ giới nghệ sĩ; рабóчая ~ giới thợ thuyền (cần lao); в нáшей ~é trong giới chúng ta; в ~é учёных trong giới khoa học gia (các nhà khoa học); 3. *физ., хим.* môi trường

средá II *ж.* (*день недели*) *ж.* (ngày) thứ tư; по средáм, по срéдам cứ đến thứ tư hàng tuần

средú *предлог* (*Р*) 1. (*в середине*) ở giữa, giữa; стоя́ть ~ кóмнаты đứng giữa buồng; встать ~ нóчи nửa đêm thức dậy, dậy giữa đêm khuya; ~ весны́ giữa mùa xuân, nửa chừng xuân; 2. (*в окружении*) trong số, trong, trong (giữa) chỗ, giữa; ~ нас trong số chúng tôi (chúng ta); ~ друзéй trong số bạn bè, trong chỗ (giữa chỗ, giữa) bạn bè với nhau; ✧ ~ бéла дня giữa ban ngày (ban ngày ban mặt, thanh thiên bạch nhật); грабёж ~ бéла дня cướp ngày

средиземномóрск||ий *прил.* (thuộc về) Địa Trung Hải; ~ие стрáны các nước Địa Trung Hải

срéдне *нареч. разг.* (một cách) trung bình, bình thường, thường thường, nhàng nhàng, thường, xoàng

среднеазиáтский *прил.* (thuộc về) Trung Á

средневекóвый *прил.* (thuộc về) thời Trung cổ, Trung đại, Trung thế kỷ

средневекóвье *с.* thời Trung cổ, Trung đại, Trung thế kỷ

среднегодов||óй *прил.* trung bình (bình quân) hàng năm; ~áя температýра nhiệt độ trung bình (bình quân) hàng năm; ~ сбор зернá thu hoạch cốc loại bình quân (trung bình) hàng năm

среднемéсячный *прил.* trung bình (bình quân) hàng tháng; ~ зáработок tiền lương trung bình (bình quân) hàng tháng

среднесýточный *прил.* trung bình (bình quân) trong ngày đêm

среднеязы́чн||ый *прил. лингв.*: ~ые соглáсные những phụ âm lưỡi giữa

срéдн||ий *прил.* 1. (*по месту, времени*) ở giữa, giữa, trung; ~ее окнó cửa sổ giữa (ở giữa); ~ее течéние рекú dòng giữa (trung lưu) của sông; 2. (*промежуточный*) trung, nhỡ, vừa, trung bình, trung cấp; ~ей величины́, ~его размéра cỡ trung bình; боксёр ~его вéса võ sĩ trọng lượng hạng trung; человéк ~его póста người tầm vóc trung bình (tầm thước vừa phải); человéк ~его возраста, человéк ~их лет người trung niên; 3. (*обычный, типичный*) trung bình, bình quân, đồ đồng; ~яя скóрость tốc độ trung bình, vận tốc bình quân; ~яя температýра nhiệt độ trung bình (bình quân); ~яя нóрма выработки định mức sản xuất trung bình; 4. *разг.* (*посредственный*) bình thường, trung bình, thường thường, nhàng nhàng, thường, xoàng, (thuộc) loại vừa; ~ие способности khả năng bình thường (trung bình); ~ие актёры những diễn viên bình thường (trung bình); 5. *в знач. сущ. с.*: ~ее trung bình; ~ее арифметúческое trung bình cộng; ~ее геометрúческое trung bình nhân; квадратúческое ~ trung bình toàn phương; взвéшенное ~ trung bình có trọng số; ✧ в ~ем (tính) trung bình, bình quân, đồ đồng, hơn bù kém; составля́ть в ~ем tính trung bình (bình quân, đồ đồng, hơn bù kém); вы́ше ~его trên mức trung bình (bình quân); ни́же ~его dưới mức trung bình (bình quân); нéчто ~ее мéжду... một cái gì

giữa (*ở giữa*)..., một cái gì vừa là... lại vừa là..., một cái gì vừa giống... lại vừa giống...; ~ие века́ *ист.* thời Trung cổ, Trung đại, Trung thế kỷ; ~ па́лец ngón tay giữa; ~ее у́хо *анат.* trung nhĩ, tai giữa; ~яя шко́ла trường trung học; ~ее специа́льное образова́ние giáo dục trung học chuyên nghiệp; ~ класс giai cấp trung lưu (trung gian); ~ неоли́т *археол.* (thời đại) đồ đá mới trung kỳ; ~яя полоса́ vùng khí hậu ôn hoà (*của Nga*)

средосте́ние *с. анат.* trung thất, tung cách mạc

средото́чие *с.* trung tâm

сре́дств||о *с.* 1. (*приём, способ действия*) phương sách, phương kế, phương pháp, phương tiện, thủ đoạn, phương, kế; (*эффективное*) lợi khí; все́ми ~ами bằng mọi phương sách (phương kế, phương pháp, thủ đoạn, phương tiện); для него́ все ~а хороши́ nó không từ một thủ đoạn nào cả; ~ к жи́зни, к существова́нию kế sinh nhai, sinh kế; нет сре́дств vô phương, hết nước, vô kế khả thi; 2. *обыкн. мн.*: ~а (*предметы, приспособления*) (các) phương tiện, tư liệu, công cụ; ~а передвиже́ния phương tiện đi lại, xe cộ ; ~а свя́зи phương tiện thông tin liên lạc; ~а произво́дства *эк.* tư liệu sản xuất; ~а ма́ссовой информа́ции (СМИ) các phương tiện thông tin đại chúng, các phương tiện (cơ quan) truyền thông; 3. (*лекарство и т. п.*) thuốc, chất, dược phẩm; укрепля́ющее ~ thuốc bổ; перевя́зочные ~а đồ (dụng cụ) băng bó; 4. *мн.*: ~а (*деньги, материальные ценности*) tiền, vốn, tiền bạc, tiền nong, kinh phí, tài lực; ~а существова́ния tiền để sống, sinh hoạt phí; отпуска́ть больши́е де́нежные ~а cấp những món tiền lớn, xuất những kinh phí lớn; оборо́тные ~а vốn luân chuyển; по ~ам hợp (vừa) túi tiền; не по ~ам không hợp (không vừa) túi tiền; жить не по ~ам xài phí quá mức mình có; vung tay qua trán (*погов.*)

средь *предлог см.* среди́

срез *м.* 1. mặt (chỗ) cắt; 2. (*для микроанализа*) lát cắt

сре́зать *сов. см.* срезáть *и* рéзать 6

срезáть, срéзать (*В*) 1. cắt, cắt ngang; (*отрезать тж.*) đẵn, chặt, cắt... ra; (*ветви тж.*) phạt, phát; 2. *перен.* (*сбивать пулей, снарядом*) chặt (phạt) ngang; 3. *перен.* (*резко обрывать чью-л. речь*) cắt (ngắt) lời; 4. *разг.* (*на экзамене*) đánh rớt, đánh hỏng, đánh trượt; ✧ срéзать мяч *спорт.* gạt bóng, đá (đánh) chếch bóng, đá má ngoài quả bóng; срéзать у́гол đi tắt, đi băng, băng

сре́заться *сов. разг.* (*на экзамене*) rớt, hỏng, thi hỏng (trượt), hỏng (trượt) thi

срисова́ть *сов. см.* срисо́вывать

срисо́вка *ж.* (sự) vẽ phóng, phóng lại

срисо́вывать, срисова́ть (*В*) vẽ phóng, vẽ phỏng theo, vẽ (phóng) lại

сровня́ть *сов. см.* сра́внивать III *и* ровня́ть

сровня́ться *сов. см.* сра́вниваться

сродни́ *нареч.* (*Д*) *разг.* (là) họ hàng, bà con; *перен.* gần gũi; он мне ~ nó họ hàng (bà con) với tôi

сродни́ть *сов. см.* родни́ть

сродни́ться *сов.* (с *Т*) kết nghĩa, kết thân, kết (đánh) bạn, gắn bó, thân; (*свыкнуться*) quen

сродство́ *с.* ái lực; хими́ческое ~ вещéств ái lực hoá học của các chất

срок *м.* 1. (*промежуток времени*) thời hạn, kỳ hạn, hạn, khoá; ~ слу́жбы niên hạn; ~ полномо́чий nhiệm kỳ; ~ тюре́много заключе́ния hạn tù; lệnh (*жарг.*); неде́льный ~ thời hạn (kỳ hạn) một tuần; ~ опла́ты пять дней thời hạn (kỳ hạn, hạn) trả tiền trong năm ngày, trả tiền trong vòng năm ngày; депута́ты Госуда́рственной Ду́мы РФ избира́ются ~ом на четы́ре го́да các dân biểu Đuma quốc gia Liên bang Nga được bầu ra với nhiệm kỳ là bốn năm; в кратча́йший ~ trong thời hạn (kỳ hạn) ngắn nhất; по истече́нии ~а khi mãn hạn (hết hạn, mãn kỳ, mãn khoá); по истече́нии ~а заключе́ния khi mãn hạn tù (mãn tù); ~ да́вности *юр.* thời hiệu; даю вам ~у три часа́ tôi hạn cho anh ba giờ (ba giờ phải xong); 2. (*предельный момент*) hạn, thời hạn, hạn định, hạn độ; кра́йний ~ hạn (thời hạn, kỳ hạn, hạn định) cuối cùng; ~ исполне́ния thời hạn thi hành; ~ платежа́ hạn (kỳ hạn) trả tiền; в ~ đúng hạn, đúng lúc, đúng hạn định (thời hạn); до ~а sớm, trước hạn (hạn định, thời hạn); к ~у đến hạn (hạn định, thời hạn); яви́ться к ~у đến đúng hạn; пришёл ~ thời hạn đã đến; предста́вить рабо́ту в ~ nộp công việc đúng hạn; все ~и прошли́ quá hạn đã lâu rồi; 3. *разг.* (*тюремное заключение*) (sự) bị tù; дать ~ kết án tù; получи́ть ~ bị (bị kết án) tù; отбы́ть ~ mãn (mãn hạn) tù; мота́ть ~ ngồi tù; ngồi bóc lịch (*разг.*); ✧ на ~ tạm, tạm thời; без ~а, без ~у vô thời hạn, vô hạn, mãi mãi; да́й(те) ~! đợi cho một thời gian!

сро́чник *м. разг.*: солда́т-~ (người) lính tại ngũ có thời hạn (*quân dịch*)

сро́чно *нареч.* (một cách) gấp, khẩn, gấp rút, khẩn cấp, cấp tốc, cấp bách, khẩn trương; ~ вы́ехать ra đi gấp, cấp tốc (khẩn cấp, vội vã) ra đi

сро́чность *ж.* 1. (tính chất, độ) gấp, khẩn, gấp rút, khẩn cấp, cấp tốc, cấp bách, gấp gáp, khẩn trương; 2. *разг.* (*спешное дело*) (sự, việc) khẩn cấp, vội vã, vội vàng

сро́чн||ый *прил.* 1. (*спешный*) gấp, khẩn, gấp rút, khẩn cấp, cấp tốc, cấp bách, gấp gáp, khẩn trương; кра́йне ~ tối khẩn, hoả tốc; ~ое де́ло việc gấp (khẩn, gấp rút, khẩn cấp, cấp bách, gấp gáp, khẩn trương); ~ зака́з đơn đặt hàng cấp tốc (khẩn cấp); ~ая телегра́мма điện khẩn; ~ая доста́вка giao hàng tức tốc, đưa đến gấp; в ~ом поря́дке (theo cách) khẩn, khẩn cấp; приня́ть ~ые ме́ры áp dụng những biện pháp khẩn cấp; 2. (*о кредите, счёте и т. п.*) (có) kỳ hạn, thời hạn; ~ платёж trả tiền có kỳ hạn; ~ вклад tiền gửi có kỳ hạn

сруб *м.* 1. (*действие*) (sự) đẵn, đốn, hạ, chặt; ~ ле́са đốn (đẵn, chặt) gỗ; прода́ть лес на ~ bán rừng để đốn (đẵn, chặt); 2. (*деревянное сооружение*) thành (vách) gỗ, khung gỗ tròn; ~ коло́дца thành giếng (*bằng gỗ*); ~ ша́хты thành gỗ hầm mỏ

сруба́ть, сруби́ть (*В*) (*деревья*) đẵn, đốn, hạ, ngã; (*ветки, сучья*) chặt; (*голову*) chém, chặt; lấy (*разг.*)

сруби́ть *сов. см.* сруба́ть

срыв *м.* 1. (sự) phá hoại, phá hỏng, làm hỏng, làm vỡ, phá đám, phá bĩnh; ~ пла́на làm vỡ (phá vỡ, làm hỏng) kế hoạch; ~ рабо́ты làm hỏng (phá hỏng) công việc; ~ собра́ния phá hoại (phá bĩnh, phá đám) cuộc họp; 2. (*неудача*) (sự) thất bại

срыва́ть I, сорва́ть 1. (*В*) (*что-л. растущее*) hái, ngắt, bẻ, bứt, trảy; сорва́ть цвето́к hái (ngắt, bẻ) hoa; сорва́ть ве́тку сире́ни bẻ (ngắt) một cành hoa tử đinh hương; сорва́ть я́блоко hái (ngắt, trảy, bứt) quả táo; 2. (*В*) (*сдёргивать*) giật, giựt, nhổ, cạy, giật tung; (*ветром, бурей тж.*) cuốn mất; сорва́ть замо́к cạy (nạy) ổ khoá; сорва́ть с кого́-л. ша́пку giật mũ của ai; 3. (*В*) (*повреждать*) giật (làm) hỏng; сорва́ть резьбу́ làm hỏng đường xoắn ốc, giật hỏng đường ren; 4. (*В*) (*мешать осуществлению*

чего-л.) phá, phá đám, phá quấy, phá bĩnh, phá hoẵng, phá thối, phá hỏng, phá rối, phá tan, phá vỡ, làm vỡ; sorvа́ть рабо́ту làm hỏng công việc; sorvа́ть уро́к làm hỏng buổi học; ~ перегово́ры phá bĩnh (phá hoại) cuộc đàm phán, phá vỡ (phá đám) cuộc thương lượng; sorvа́ть собра́ние phá hoại (phá bĩnh, phá quấy, phá hoẵng) hội nghị, phá vỡ (làm vỡ) cuộc họp; ~ план làm vỡ (phá vỡ, làm hỏng) kế hoạch; 5. (*В* на *П*) *разг.* (*вымещать*) trút; sorvа́ть зло на ко́м-л. trút giận vào ai; ✧ sorvа́ть го́лос mất giọng, khản cổ, vỡ tiếng; sorvа́ть завесу с чего́-л. bóc trần cái gì, lật tấm màn che đậy cái gì

срыва́ть II, срыть (*В*) (*рытьём уничтожать*) san (cào) bằng, san (cào) phẳng, đào... đi

срыва́ться, sorvа́ться 1. (*о чём-л. прикреплённом, висящем*) (bị) bật ra, giật tung, giật ra; дверь sorvалáсь с петéль cánh cửa bị bật bản lề (bật ra khỏi bản lề); 2. (*обрушиваться*) sập (sụp, đổ) xuống, sập đổ; 3. (*падать, потеряв опору*) rơi (ngã, trượt ngã) xuống; 4. (*разрывать привязь, путы*) sổng, sổng ra, giật tróng, tung xiềng, phá xiềng; соба́ка sorvалáсь с цепи́ con chó sổng xích (giật tróng); 5. (*поспешно покидать своё место*) vội chạy đi (bỏ đi); sorvа́ться с ме́ста vội (vụt) chạy đi; 6.: sorvа́ться с губ, с языка́ buột miệng, sẩy miệng, sổng miệng, lỡ lời; 7. *перен. разг.* (*не удаваться*) (bị) hỏng, hỏng bét; sorvалóсь! hỏng bét rồi!; ✧ его́ го́лос sorvа́лся nó bị mất giọng (bị khản cổ, bị vỡ tiếng); как с цепи́ sorvа́лся hùng hổ, hung hăng, hùng hùng hổ hổ, như điên cuồng

срыть *сов. см.* срыва́ть II

сря́ду *нареч. разг.* (một cách) liền, liên tục, liên tiếp, liền một mạch, liền tù tì

ссади́на *ж.* (vết) sây sát, sầy da, trầy da, chợt da, trầy xước

ссади́ть I *сов. см.* ссáживать

ссади́ть II *сов.* (*В*) (*поцарапать*) làm sây sát (sầy da, trầy da, chợt da, trầy xước); ~ себе́ ру́ку bị sây sát (sầy da, trầy da, chợt da, trầy xước) tay

ссáживать, ссади́ть (*В*) 1. (*помогать сойти вниз*) giúp (dẫn, đưa)... xuống; ссади́ть ребёнка со сту́ла giúp đứa bé xuống ghế; 2. (*высаживать с поезда и т. п.*) (để) cho... xuống; (*заставлять выйти*) bắt... phải xuống, đuổi... ra; ссади́ть безбиле́тного пассажи́ра bắt người hành khách không có vé phải xuống xe, đuổi người hành khách không vé ra khỏi tàu

ссо́р||а *ж.* (sự, vụ, trận) cãi cọ, cãi vã, xích mích, bất hoà, hiềm khích, va chạm; быть в ~е с ке́м-л. cãi cọ (xích mích, va chạm, hiềm khích, bất hoà) với ai; иска́ть ~ы с ке́м-л. tìm cách gây sự (sinh sự) với ai; ме́жду ни́ми произошлá ~ из-за чего́-то hai người đã cãi lộn nhau vì chuyện gì đấy, giữa hai người đã xảy ra một trận cãi vã nhau vì việc gì đó

ссо́рить, поссо́рить (*В, В* с *Т*) làm... cãi cọ (xích mích, bất hoà), gây xích mích (bất hoà)

ссо́риться, поссо́риться (с *Т*) cãi cọ, cãi vã, xích mích, bất hoà, giận nhau

ссо́хнуться *сов. см.* ссыха́ться

ссу́д||а *ж.* (sự) cho vay, cho mượn; (*деньги*) tiền cho vay (cho mượn); дава́ть ~у кому́-л. cho ai vay (mượn); брать ~у у кого́-л. vay (mượn) của ai

ссуди́ть *сов. см.* ссужа́ть

ссу́дный *прил.* (thuộc về) cho vay, cho mượn; ~ проце́нт lợi tức (lãi suất) cho vay

ссужа́ть, ссуди́ть (*ВТ, В Д*) cho vay, cho mượn

ссыла́ть, сосла́ть (*В*) đày, lưu đày, phát lưu, phát vãng

ссыла́ться, сосла́ться (на *В*) viện dẫn, trích dẫn, dẫn chứng, viện lẽ, viện (vin, nại) cớ, dựa, viện, vin, nại, dẫn; ~ на боле́знь viện cớ (viện lẽ, vin cớ, mượn cớ, lấy cớ, nại cớ) ốm, dựa (vin, nại) vào bệnh tật

ссы́лк||а I *ж*, (*действие*) (sự) đày, lưu đày, phát lưu, phát vãng; (*состояние*) (tình cảnh) lưu đày, bị đày, đi đày, bị phát lưu, bị phát vãng; (*место*) (nơi, chỗ, chốn) lưu đày, đày ải, phát lưu, phát vãng; в ~е khi đi đày (bị lưu đày, bị phát lưu, bị phát vãng)

ссы́лка II *ж.* 1. (*действие*) (sự) viện dẫn, trích dẫn, dẫn chứng, viện lẽ, viện cớ, vin cớ, nại cớ, dựa vào, vin vào, dẫn; 2. (*цитата*) (đoạn) trích dẫn, viện dẫn; (*указание источника*) (bảng) chỉ dẫn xuất xứ

ссы́лочный *прил.* (thuộc về) trích dẫn

ссы́льный *прил.* 1. bị đày (lưu đày, phát lưu, phát vãng); 2. *в знач. сущ. м.* người bị đày (đi đày, bị lưu đày, bị phát lưu, bị phát vãng)

ссы́пать *сов. см.* ссыпа́ть

ссыпа́ть, ссы́пать (*В*) 1. đổ (trút)... vào; ссы́пать муку́ в мешо́к đổ bột vào bao; 2. (*доставив куда-л., сдавать*) nộp, giao, giao nộp, nhập kho; ~ зерно́ в элева́тор nộp thóc (giao nộp cốc loại, giao lương) vào kho, nhập kho cốc loại

ссыпно́й *прил.*: ~ пункт điểm nộp thóc (giao lương)

ссыха́ться, ссо́хнуться khô đi, khô tóp, khô quắt, khô dúm, quắt lại

стабилиза́тор *м.* 1. *тех.* (*в летательных аппаратах и т. п.*) cánh dưới, bộ phận cân bằng; ~ самолёта cánh dưới máy bay; 2. *тех.* (*прибор*) máy (bộ) ổn định, máy (bộ) làm ổn; ~ напряже́ния máy ổn áp (ổn định điện áp); 3. (*вещество*) chất ổn định; пищево́й ~ chất ổn định thực phẩm

стабилиза́ция *ж.* 1. (sự) ổn định, bình ổn; ~ валю́ты bình ổn (ổn định) tiền tệ; ~ фро́нта ổn định mặt trận; 2. *тех.* (sự) làm cân bằng, ổn định, làm ổn

стабилизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) ổn định, bình ổn

стабилизи́рова||ться *несов. и сов.* ổn định, bình ổn; це́ны ~лись giá cả đã bình ổn (ổn định)

стаби́льность *ж.* (tính, tính chất, sự) ổn định, ổn vững, bình ổn

стаби́льный *прил.* ổn định, ổn vững, bình ổn; ✧ ~ уче́бник sách giáo khoa tiêu chuẩn

ста́вень *м. см.* ста́вни

ста́вить, поста́вить (*В*) 1. đặt (để)... đứng, đặt, để; поста́вить ребёнка на стул đặt đứa bé đứng lên ghế; 2. (*назначать для выполнения чего-л.*) giao, đặt, cắt, cắt đặt, cắt cử, chỉ định, bổ nhiệm; ~ кого́-л. на пост а) *воен.* cắt đặt (cắt cử, cắt, đặt) ai đứng gác; б) (*на должность*) bổ nhiệm ai; ~ кого́-л. к станку́ cắt đặt (đặt, cử, giao) ai đứng máy; 3. (*располагать, размещать*) xếp, đặt, xếp đặt, bố trí; ~ кого́-л. в ряд xếp (xếp đặt, bố trí) ai vào hàng; 4. *перен.* (*приводить в какое-л. состояние*) đưa (đẩy, đặt, dồn)... vào; ~ кого́-л. в безвы́ходное положе́ние dồn ai vào thế bí, đẩy (đưa, đặt) ai vào tình trạng bế tắc; 5. (*помещать, устанавливать*) để, đặt, xếp, dựng, bắc, lắp, cắm; ~ кни́ги в шкаф đặt (xếp, để) sách vào tủ; ~ цветы́ в во́ду cắm hoa vào nước; ~ телегра́фный столб dựng (trồng) cột điện tín; ~ па́мятник кому́-л. dựng đài kỷ niệm ai, đặt tượng ai; ~ ча́йник bắc (đặt) ấm nước; 6. (*делать ставку*) cá, đặt, cá độ, cá cược, đặt cửa, đặt tiền (tiền cái); ~ на ло́шадь cá ngựa; ~ на ло́шадь сто рубле́й cá (cá độ, cá cược) con ngựa một trăm rúp; 7. (*в*

нужное положение) đặt, để, điều chỉnh, chỉnh; ~ пя́тки вме́сте đặt gót sát nhau; ~ часы́ điều chỉnh giờ, lấy lại giờ (vặn kim đồng hồ lại) cho đúng; ~ го́лос кому́-л. luyện (chỉnh, điều chỉnh) giọng cho ai, dạy ai hát đúng giọng; 8. (*устанавливать*) đặt; ~ телефо́н đặt điện thoại; ~ ми́ны đặt (cài, gài) mìn; ~ не́вод đặt (thả, buông) lưới; ~ парусá kéo buồm lên, trương (giương) buồm; 9. (*о лечебном средстве и т. п.*) đặt, dán, đập; ~ компре́сс đặt (đắp) gạc; ~ горчи́чники dán mù tạc; ~ ба́нки giác, bầu; ~ пия́вки đặt (cho) đỉa hút máu; ~ кому́-л. термо́метр cặp mạch (đo nhiệt độ) cho ai; 10. (*прикреплять*) đóng, đính; ~ подмётку đóng đế giày; ~ подкла́дку đính vải lót; 11. (*изображать на письме*) đóng, đánh, ghi; ~ печа́ть đóng dấu, áp triện; ~ по́дпись ký; ~ то́чку chấm, đánh dấu chấm; ~ запяту́ю phẩy, đánh dấu phẩy; ~ отме́тку cho (ghi) điểm; 12. *разг.* (*строить*) làm, dựng, xây, xây dựng, xây cất, kiến thiết; 13. (*налаживать, организовывать*) tổ chức; (*осуществлять*) tiến hành, thực hiện, thực thi, làm; ~ о́пыты làm thí nghiệm; 14. (*на сцене*) dàn, dựng, dàn dựng; ~ пье́су а) (*о театре*) diễn (trình diễn) vở kịch; б) (*о постановщике*) dựng (dàn, dàn dựng) vở kịch; 15. (*выдвигать, предлагать*) đặt, nêu, đặt (đưa, nêu) ra, đề xuất; ~ вопро́с đặt (ra) câu hỏi, đặt (nêu, đề xuất, nêu ra) vấn đề; ~ вопро́с на голосова́ние đặt (đưa, nêu) vấn đề ra bỏ phiếu, nêu (đưa) vấn đề ra biểu quyết; ✧ ~ что́-л. кому́-л. в вину́ buộc (ghép, khép) ai vào tội gì, buộc (ghép, khép) tội gì cho ai; ~ кому́-л. зада́чу đề ra nhiệm vụ cho ai, đề ra cho ai nhiệm vụ; ~ кого́-л. в приме́р nêu ai ra làm gương, nêu gương ai; ~ усло́вия đặt (nêu, ra, định, quy định) điều kiện; поста́вить себе́ це́ль đề ra cho mình mục tiêu; ~ реко́рд lập kỷ lục; ~ кого́-л. в тупи́к dồn ai vào thế bí, làm ai lúng túng (luống cuống); ~ на вид кому́- л. chỉnh (phạt, phê bình) ai; ~ на ка́рту đánh liều, mạo hiểm; ~ ка́рту на кого́-л., что́-л. đặt hy vọng vào ai, vào cái gì; ни в грош не ~, ни во что не ~ кого́-л., что́-л. hoàn toàn coi thường (coi khinh, khinh thường, khinh thị) ai, cái gì; coi ai, cái gì không ra cái đinh gì cả (*разг.*); ~ что́-л. вы́ше всего́ đặt cái gì cao hơn hết, coi trọng cái gì nhất; ~ кого́-л. на́ ноги а) (*избавлять от болезни*) chữa cho ai khỏi bệnh; б) (*растить, воспитывать*) giáo dưỡng ai nên người, giúp cho ai tự lập, giúp ai thành đạt, tác thành cho ai, làm cho ai đủ lông đủ cánh; в) (*заставлять активно действовать*) huy động ai, bắt ai hoạt động tích cực lên

ста́вк||а I *ж.* 1. suất lương; ~ зарпла́ты suất lương; по вы́сшей ~е theo suất lương cao nhất; ~и и окла́ды (các) suất lương và mức lương; 2. *фин.* (*налоговая*) thuế suất; 3. (*в азартных играх*) tiền cá độ, tiền đặt cược, tiền đặt cửa, tiền cái; сде́лать ~и cá độ, cá cược, đánh cuộc, đặt cửa; 4. *перен.* (sự) trông cậy, trông chờ, hy vọng; де́лать ~у на кого́-л. trông cậy (trông chờ, đặt hy vọng, hy vọng) vào ai; ✧ ~ проце́нта *эк.* lãi suất, tỷ suất lợi tức

ста́вка II *ж. воен.* bản doanh, bản dinh, hành dinh, hành doanh; ~ главнокома́ндующего đại bản doanh, tổng hành dinh

ста́вка III *ж.*: о́чная ~ *юр.* (sự) đối chất, đối chứng; устро́ить кому́-л. о́чную ~у с ке́м-л. tổ chức đối chất (đối chứng) ai với ai, đưa ai ra đối chất (đối chứng) với người nào

ста́вленник *м.* tay chân, tay sai, thủ hạ, bộ hạ

ста́вни *мн.* (*ед.* ста́вень *м.*, ста́вня *ж.*) cửa chớp

ставри́да *ж.* cá sòng, cá sòng cộ (*Trachurus trachurus*); cá nục sồ (*Decapterus russelli*)

стагна́ция *ж. эк.* (sự, tình trạng) đình đốn, đình trệ, ngưng trệ, trì trệ

стагфля́ция *ж. эк.* (sự, nạn) lạm phát suy thoái

стадиа́льный, **стади́йный** *прил.* (qua các, theo) giai đoạn, kỳ

стадио́н *м.* sân vận động, vận động trường

ста́дия *ж.* giai đoạn, kỳ; (*период*) thời kỳ

ста́дность *ж.* bản năng (tính, tính chất) bầy đàn

ста́дный *прил.* bầy đàn, quần cư, tập quần, sống từng đàn (thành bầy); ~ инсти́нкт bản năng bầy đàn (tập quần); ~ о́браз жи́зни lối sống bầy đàn (quần cư, tập quần)

ста́до *с.* 1. đàn, bầy; ~ коро́в đàn bò; 2. *тк. ед.* (*поголовье*) đàn gia súc (súc vật); чистопоро́дное ~ đàn gia súc thuần chủng

стаж *м.* 1. (*деятельности*) thâm niên, thời gian công tác; (*пребывания где-л.*) tuổi; ~ рабо́ты thâm niên công tác (lao động), thời gian công tác; служе́бный ~ thời gian phục vụ, thâm niên công tác; комсомо́льский ~ tuổi đoàn; парти́йный ~ tuổi đảng; 2. (*приобретение практического опыта*) (thời kỳ) thực tập, tập sự, tu nghiệp; проходи́ть ~ thực tập, tập sự, tu nghiệp, qua thời kỳ thực tập (tập sự, tu nghiệp)

стажёр *м.*, **~ка** *ж.* thực tập sinh, người tập sự

стажирова́ть, **стажирова́ться** *несов.* thực tập, tập sự, tu nghiệp

стажиро́вка *ж.* (thời kỳ, thời gian) thực tập, tập sự, tu nghiệp

стаз *м. мед.* (sự) ứ, đọng

ста́йер *м: спорт.* vận động viên đường trường (cự ly dài) (*chạy, bơi, trượt băng, xe đạp, v.v...*)

ста́йерск||ий *прил. спорт.* (thuộc về) cự ly dài, đường trường; ~ая диста́нция cự ly dài, đường trường

ста́йка *ж. уменьш. к* ста́я; ~ дете́й, ребяти́шек đàn (sắp, lũ) trẻ, sắp nhỏ, sắp (lũ) trẻ con

стака́н *м.* 1. cốc, ly; ~ воды́ cốc nước; 2. *тех.* ống lót, ống bọc, cốc lót

сталагми́т *м.* stalagmit, măng đá, thạch nhũ dưới

сталакти́т *м.* stalactit, vú (chuông) đá, thạch nhũ, thạch nhũ trên, chung nhũ thạch

сталева́р *м.* thợ luyện (nấu) thép

сталелите́йный *прил.* (thuộc về) đúc thép; ~ заво́д nhà máy đúc thép; ~ цех phân xưởng đúc thép

сталелите́йщик *м.* thợ đúc thép

сталеплави́льн||ый *прил.* (thuộc về) luyện thép, nấu thép; ~ая печь lò nấu thép; ~ заво́д nhà máy luyện thép

сталеплави́льщик *м.* thợ luyện (nấu) thép

сталепрока́тный *прил.* (thuộc về) cán thép; ~ стан máy cán thép

сталини́зм *м.* chủ nghĩa Stalin

сталини́ст *м.* người theo chủ nghĩa Stalin, người stalinit

сталини́стский *прил.* (thuộc về) chủ nghĩa Stalin, stalinit

ста́линский *прил.* (thuộc về, của) Stalin

ста́линщина *ж. неодобр. см.* сталини́зм

ста́лкивать, столкну́ть 1. (*В*) xô, đẩy, đun, đùn, ấn, ấy, hất, xô đẩy; столкну́ть кого́-л. в во́ду xô (ấy, đẩy) ai xuống nước; столкну́ть ло́дку в во́ду đẩy (đun, xô) thuyền xuống nước; столкну́ть кого́-л. с ме́ста ấy (đẩy, xô) ai đi; 2. (*В*) (*заставлять удариться*) đôn thúc, đẩy làm va chạm (đụng chạm, đụng); *перен.* làm... đụng độ (xung đột, va chạm, đụng chạm) nhau; столкну́ть бильа́рдные шары́ đôn thúc những trái (hòn) bi-da; столкну́ть кого́-л. лба́ми *перен.* làm ai va chạm (chạm trán, đụng độ) nhau; столкну́ть чьи́-л. интере́сы đụng chạm (đụng độ, xung đột, mâu thuẫn) quyền lợi ai; 3. (*В* с *Т*) (*заставлять встретиться*) bắt... gặp nhau với...; *перен.* làm... quen (tiếp xúc) với...

ста́лкиваться, столкну́ться 1. (*ударяться друг о друга*) va (chạm, đụng, va chạm, đụng chạm) nhau; *перен. тж.* đụng độ (xung đột, xô xát, xung khắc, mâu thuẫn, thù địch) nhau; льди́ны столкну́лись những tảng băng va chạm (đụng chạm) nhau; их интере́сы столкну́лись quyền lợi của chúng va chạm (đụng chạm, đụng độ, xung đột, xung khắc, mâu thuẫn) nhau; 2. (с *Т*) (*встречаться*) chạm mặt, chạm trán, đụng đầu, bất ngờ gặp; *перен. тж.* va chạm, tiếp xúc, làm quen, gặp phải, gặp; он лицо́м к лицу́ столкну́лся с дире́ктором cậu ta bất ngờ gặp phải ông giám đốc, nó chạm mặt (chạm trán) ông đốc; мы столкну́лись в дверя́х chúng tôi gặp nhau (chạm trán nhau) ở cửa; столкну́ться с действи́тельностью va chạm (tiếp xúc, chạm trán, làm quen) với thực tế; столкну́ться с тру́дностями gặp phải (đụng đầu với) khó khăn

сталь *ж.* thép; легиро́ванная ~ thép hợp kim, thép gió; высококаче́ственная ~ thép chất lượng cao (thượng hạng)

стальн||о́й *прил.* 1. (thuộc về) thép; (*из стали*) (bằng) thép; (*о цвете*) (có) màu thép, ánh thép; ~ы́е конструкции những kết cấu bằng thép; 2. *перен.* gang thép, sắt đá, đanh thép, cứng rắn, vững chắc; ~ челове́к con người gang thép (sắt đá); ~а́я во́ля ý chí đanh thép (sắt đá, bất khuất); ~ы́е не́рвы thần kinh vững chắc

стаме́ска *ж.* (cái) đục, đục hom, đục một; пло́ская ~ đục bằng, đục bạt, chàng; полукру́глая ~ đục vũm, đục bán nguyệt

стан I *м.* (*туловище человека*) thân hình, vóc người, vóc dáng, mình, người

стан II *м.* 1. (*полевой бригады*) trại, nơi đóng trại; 2. (*воюющая сторона*) phe; *перен. тж.* phái

стан III *м. тех.* máy, máy cái; прока́тный ~ máy cán

станда́рт *м.* 1. tiêu chuẩn, quy cách, quy phạm, chuẩn mực, chuẩn, mẫu; ~ы на металли́ческое литьё tiêu chuẩn đúc kim loại; не соблюда́ть ~ không tuân theo quy cách (quy phạm, chuẩn mực); мора́льные ~ы những chuẩn mực (tiêu chuẩn) đạo đức; ~ же́нской красоты́ tiêu chuẩn sắc đẹp phụ nữ; 2. *перен.* (*шаблон, трафарет*) mẫu, chuẩn, khuôn mẫu, khuôn sáo; ✧ золото́й ~ *фин.* bản vị vàng, kim bản vị; серебряный ~ *фин.* bản vị bạc, ngân bản vị; двойно́й ~ lối xử thế nước đôi (không nhất quán), lối chơi hai mặt (lá mặt lá trái), nói một đằng làm một nẻo

стандартиза́ция *ж.* (sự) tiêu chuẩn hoá, quy cách hoá, chuẩn mực hoá, chuẩn hoá, quy chuẩn

стандартизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) tiêu chuẩn (quy cách, chuẩn mực, chuẩn) hoá, quy chuẩn

станда́ртн||ый *прил.* 1. (theo) tiêu chuẩn, quy cách, quy phạm, chuẩn mực, chuẩn, mẫu; (được) tiêu chuẩn hoá, chuẩn hoá, quy chuẩn; ~ые строи́тельные дета́ли những chi tiết xây dựng chuẩn hoá (quy chuẩn); ~ дом nhà tiêu chuẩn (chuẩn hoá, quy chuẩn, thiết kế mẫu); ~ая ме́бель đồ gỗ chuẩn hoá (quy chuẩn); 2. *разг.* (*шаблонный*) rập khuôn, khuôn sáo, sáo

стани́на. *ж.* bệ (đế) máy, giá, khung

стани́ца. *ж.* stanitza, xã Côzak, làng lớn của dân Côzak

станко́в||ый *прил* 1. (thuộc về) máy, máy cái, máy công cụ; 2. *воен.*: ~ пулемёт (súng) đại liên; 3. *иск.*: ~ая жи́вопись tranh vẽ trên giá, tranh đơn

станкострое́ние *с.* công nghiệp chế tạo máy công cụ (chế tạo máy cái)

станкострои́тельный *прил.* (thuộc về) chế tạo máy công cụ, chế tạo máy cái; ~ заво́д nhà máy chế tạo máy công cụ (chế tạo máy cái)

станови́ться I, стать 1. (*располагаться стоя*) đứng; стать у стены́ đứng cạnh tường; стать на своё ме́сто а) đứng tại chỗ; б) *перен.* ổn định lại như cũ; стать в о́чередь за чем-л. đứng xếp hàng mua cái gì; стать на стул đứng lên (trên) ghế; 2. (*приступать к какой-л. работе*) đứng, đứng làm; стать на пост đứng gác; стать за прила́вок đứng bán hàng; стать к миномёту đứng bắn súng cối; 3. (*размещаться*) đóng, cắm; стать ла́герем đóng (cắm) trại, đóng quân; 4. (*вставать*) đứng lên, đứng dậy; ~ на коле́ни quỳ, quỳ xuống, quỳ gối; ~ на цы́почки đứng kiễng chân (nhón chân); ~ на́ руки trồng cây chuối (cây chuối ngược); ✧ стать во главе́ чего́-л. đứng đầu (dẫn đầu, cầm đầu, lãnh đạo) cái gì; стать в по́зу làm bộ, làm điệu; стать на лёд bắt đầu trượt băng được; стать на лы́жи bắt đầu trượt tuyết được; стать на кры́ло (*о птицах*) bắt đầu bay được; стать на учёт được ghi tên (vào sổ), có tên trong danh sách; стать на я́корь thả (bỏ) neo, đậu (đỗ) lại; стать у вла́сти cầm quyền (chính quyền), nắm quyền (chính quyền), chấp chính; станови́сь! *воен.* (*команда*) tập hợp!

станови́ться II, стать (*Т*) (*делаться*) trở nên, trở thành, thành; (*в плохом смысле тж.*) đâm ra; ~ учи́телем trở thành giáo viên; ~ подозри́тельным trở nên đáng nghi, đâm ra đa nghi; всем ста́ло ску́чно mọi người đều đã thấy buồn chán; опя́ть ста́ло ти́хо lại lặng yên, trời lại lặng gió; нам ста́ло жа́лко chúng tôi thấy thương hại; ему́ ста́ло хо́лодно nó thấy lạnh; стано́вится темно́ xẩm tối, trời bắt đầu tối (nhá nhem tối); стано́вится хо́лодно trời trở lạnh

становле́ни||е *с.* (sự) hình thành, thành hình, sinh thành; ~ хара́ктера hình thành tính chất, trưởng thành của tư chất; в проце́ссе ~я trong quá trình hình thành

стано́к *м.* 1. (*для работы*) máy; (*механический тж.*) máy cái, máy công cụ; печа́тный ~ máy in; револьве́рный ~ máy tiện revolver; столя́рный ~ máy gia công gỗ; 2. (*опора*) giá; пулемётный ~ giá súng máy (liên thanh)

стано́чник *м.* thợ đứng máy

ста́нсы *мн. лит.* stances, thơ tứ tuyệt

станцио́нный *прил.* (thuộc về) ga; trạm, đài (*ср.* ста́нция)

ста́нци||я *ж.* 1. (*транспортная*) (nhà) ga; ~ метро́ ga metro, ga tàu điện ngầm; железнодоро́жная ~ ga xe lửa (đường sắt); нача́льник ~и trưởng (sếp) ga; 2. (*специальное учреждение*) trạm, đài; о́пытная ~ *с.-*

х. trạm thí nghiệm; метеорологи́ческая ~ đài khí tượng; ✧ электри́ческая ~ nhà máy điện; косми́ческая ~ trạm vũ trụ

ста́пел||ь *м. мор.* triền đà, âu đà, sân đóng (chữa) tàu; на ~е, ~я́х đang đóng (chữa); сходи́ть со ~я, ~е́й đóng (chữa) xong

ста́птывать, стопта́ть (*В*) đi mòn, đi vẹt; ~ каблуки́ đi mòn (đi vẹt) gót

стара́ни||е *с.* (*прилежание*) (sự) chăm chỉ, cần mẫn, chuyên cần; (*усилие*) (sự) nỗ lực, cố gắng, gắng sức, ráng sức, rán sức; приложи́ть все ~я dốc mọi cố gắng, dốc mọi nỗ lực, ráng (rán) hết sức

стара́тель *м.* (*на золотых приисках*) người tìm vàng

стара́тельно *нареч.* (một cách) cố gắng, chịu khó; chăm chỉ, cần mẫn, chuyên cần; cẩn thận, chu đáo (*ср.* стара́тельный)

стара́тельность *ж.* (tính, sự) cố gắng, chịu khó; (*прилежание*) (tính) chăm chỉ, cần mẫn, chuyên cần; (*тщательность*) (tính) cẩn thận, chu đáo

стара́тельный *прил.* cố gắng, chịu khó; (*прилежный*) chăm chỉ, cần mẫn, chuyên cần; (*тщательный*) cẩn thận, chu đáo

стара́ться, постара́ться 1. (*делать что-л. с усердием*) cố, gắng, ráng, rán, cố gắng, chịu khó, cố công, cố sức, gắng gỏ; ~ изо всех сил cố (ráng, rán, gắng, dốc, đem) hết sức; 2. (+ *инф.*) (*прилагать усилия*) cố, nỗ lực, cố gắng, cố (ráng, rán, gắng) sức; ~ вы́играть вре́мя cố tranh thủ thời gian

старе́йшина *м.* (*скл. как ж.*) *ист.* tù trưởng, thủ lĩnh, trưởng lão, niên trưởng, già làng; Совéт старéйшин Viện nguyên lão, Nguyên lão viện

старе́ть, постаре́ть, устаре́ть 1. *сов.* постаре́ть già đi, trở nên già, lão hoá; он заме́тно постаре́л ông ta già đi rõ rệt; 2. *сов.* устаре́ть cũ đi, trở nên lỗi thời (quá thời, không hợp thời) 3. *тех. тк. несов.* lão hoá

ста́рец *м.* 1. *см.* стари́к; 2. *рел.* (*монах*) tu sĩ già, cha bề trên, cụ; (*буддийский*) sư cụ, cụ

стари́к *м.* cụ già, ông lão, lão ông, ông già, bô lão, ông cụ, bô, bủ

старико́вск||ий *прил.* (thuộc về) cụ già, ông lão, lão ông, bô lão; ~ая похо́дка dáng đi của cụ già

старин||а́ *ж.* 1. (*о времени*) thời xưa, cổ đại, thời cổ đại (thượng cổ); в ~ý hồi xưa, thuở xưa, ngày xưa, thời xưa, thời cổ; 2. *ж.* (*старинные вещи*) cổ vật, đồ (vật) cổ; (*старинные обычаи*) cổ lệ, cổ tục, lề thói cổ; 3. *м. разг.* (*в обращении*) ông bạn già, bố già, bủ; ✧ тряхну́ть ~о́й làm như thuở trước, làm như thời trẻ

стари́нка *ж.*: по ~е theo cổ lệ (lệ xưa, lối cổ, thời cổ, thời xưa)

стари́нн||ый *прил.* 1. cổ, xưa, cổ xưa, cổ kính; ~ые ве́щи đồ cổ, cổ vật; ~ые кни́ги sách cổ, cổ thư; ~ фарфо́р đồ sứ cổ; 2. (*давний, старый*) cũ, lâu đời, đã lâu; ~ друг bạn cũ, cố nhân, bạn cố cựu (cố tri)

ста́рить, соста́рить (*В*) làm... già đi

ста́риться, соста́риться già đi, trở nên già

старичо́к *м. уменьш.-ласк. к* стари́к

старове́р *м.* (người) tín đồ Cựu giáo

старове́рский *прил.* (thuộc về) Cựu giáo

старове́рчество *с. рел.* Cựu giáo

старожи́л *м.* dân bản địa, cư dân cố cựu

старомо́дный *прил.* (theo) mốt cũ, kiểu cổ, lối cổ, không hợp thời trang; (*устарелый*) cổ giả, lỗi thời, quá thời, cũ kỹ, cũ rích, không hợp thời

старообра́зный *прил.* có vẻ già, già cấc

старообря́дец *м. см.* старове́р

старообря́дчество *с. рел. см.* старове́рчество

старосл|у́жащий *м. разг.* đầu gấu, lính cũ (*áp bức lính mới*)

ста́роста *м.* (*скл. как ж.*) (người) trưởng, trùm; се́льский ~ trưởng thôn, thôn trưởng; lý trưởng (*ист.*); ~ кла́сса, ку́рса trưởng lớp; церко́вный ~ ông trùm, trùm, trùm họ đạo

ста́рост||ь *ж.* 1. tuổi già; к ~и, под ~ khi (đến lúc, đến khi) già; в ~и, на ~и лет lúc già, khi già lão (già nua tuổi tác, về già, đầu bạc răng long); ~ не ра́дость *погов.* ≅ già sinh tật, đất sinh cỏ; già thì mọi sự mọi hèn; 2. (*ветхость, изношенность*) (sự) cũ kỹ, rách nát, rách tã

старт *м.* 1. (*момент*). (lúc) xuất phát; (*момент взлёта тж.*) (lúc) cất cánh, bay lên; брать ~ xuất phát, bắt đầu xuất phát; дать ~ ra hiệu (lệnh) xuất phát; 2. (*место*) chỗ (vạch, đường) xuất phát; выходи́ть на ~ đi ra chỗ (vạch, đường) xuất phát; со ~а срыва́лись самолёты những chiếc máy bay vút lên từ đường xuất phát; ✧ взять хоро́ший, уве́ренный ~ bắt đầu (mở đầu) một cách tốt đẹp

ста́ртер *м.*, **стартёр** *м.* 1. *спорт.* người ra lệnh (hiệu) xuất phát; 2. *тех.* máy (bộ) khởi động; 3. *эл.* (cái) tắc te

стартова́ть *несов. и сов.* 1. xuất phát; (*о самолёте тж.*) cất cánh, bay lên; 2. *перен.* bắt đầu, mở đầu

ста́ртов||ый *прил.* 1. *спорт.* (thuộc về) xuất phát; ~ сигна́л hiệu lệnh xuất phát; ~ пистоле́т súng lệnh xuất phát; ~ые доро́жки những đường xuất phát; 2. *ав.* (thuộc về) cất cánh, bay lên; ~ая площа́дка для за́пуска раке́т bệ phóng tên lửa

стару́ха *ж.* bà lão, bà già, lão bà, bà cụ, cụ bà

стару́шечий *прил.* (thuộc về) bà lão, bà già, lão bà, bà cụ, cụ bà

стару́шка *ж. уменьш.-ласк. к* стару́ха

ста́рческ||ий *прил.* (thuộc về) người già; (*свойственный старикам*) (của) người già; ~ая забы́вчивость tính hay quên của người già

старшекла́ссни||к *м.*, **~ца** *ж.* học sinh cuối cấp

старшеку́рсни||к *м.* học viên/sinh viên cuối cấp (sắp ra trường)

ста́рш||ий *прил.* 1. (*по возрасту*) lớn tuổi hơn; (*из всех братьев, сестер*) cả; (*о детях тж.*) trưởng; ~ брат anh, anh cả; ~ая сестра́ chị, chị cả; ~ сын con trai cả, con trai trưởng, trưởng nam; 2. (*по положению*) trưởng, thượng, cấp trên; ~ тре́нер *спорт.* huấn luyện viên trưởng; ~ая медици́нская сестра́ nữ y tá (nữ hộ sĩ) trưởng; ~ офице́р thượng sĩ quan; ~ лейтена́нт thượng uý; 3. (*близкий к концу обучения*) cuối cấp, sắp ra trường; ~ие кла́ссы, ку́рсы những lớp cuối cấp (sắp ra trường); 4. *в знач. сущ. м.* (*начальник*) thủ trưởng, trưởng; кто здесь ~? ở đây ai là thủ trưởng?; 5. *в знач. сущ. мн.*: ~ие (*взрослые*) những người lớn tuổi (nhiều tuổi), (các) vị cao niên, bậc trưởng thượng

старшин||а́ *м.* 1. *воен.* chuẩn uý; (*должность*) tư vụ (quản trị) trưởng; ~ ро́ты tư vụ (quản trị) trưởng đại đội; 2. *мор.*: гла́вный кораба́льный ~ chuẩn uý hải quân; гла́вный ~ thượng sĩ hải quân; ~ пе́рвой статьи́ trung sĩ hải quân; ~ второ́й статьи́ hạ sĩ hải quân; *мн.*: ~ы hạ sĩ quan hải quân

старшинств||о́ *с.* (sự) hơn tuổi, hơn chức, hơn cấp, hơn hàm; по ~ý theo cấp (cấp bậc), theo hàm (phẩm hàm)

ста́р||ый *прил.* 1. (*проживший много лет*) già, lão, già cả, già nua, già lão, cao tuổi, cao niên, lão thành; ~ челове́к người già (cao tuổi, cao niên),

lão nhân; 2. (*не новый*) cũ, cũ kỹ, cũ rích; (*ветхий тж.*) cũ nát; ~ друг bạn cũ, bạn cố tri, cố nhân; ~ долг (món) nợ cũ; ~ анекдóт chuyện tiếu lâm cũ rích; ~ мéтод cách cũ, phương pháp cũ kỹ; ~ое плáтье áo dài cũ (cũ rích); ~ адрес địa chỉ cũ; по ~ой пáмяти a) theo thói quen (lề thói) cũ; б) vì tình cũ nghĩa xưa; 3. (*прежний, древний*) xưa, cổ, lâu đời, cổ xưa, cổ kính, kỳ cựu; ~ое врéмя thời trước, thời cổ, thời xưa, thuở xưa; ~ фарфóр đồ sứ cổ; 4. *в знач. сущ. с.*: ~ое (cái) cũ; борьбá нóвого со ~ым (cuộc) đấu tranh giữa cái mới và cái cũ; приня́ться за ~ое lại theo chứng cũ; ngựa theo đường cũ (*погов.*); кто ~ое помя́нет, тому́ глаз вон *посл.* thôi đừng nhắc chuyện cũ làm chi; thôi đừng ăn cơm mới nói chuyện cũ làm gì; 5. *в знач. сущ. мн.*: ~ые (những) người già, bô lão, phụ lão, ông già bà cả, ông già bà lão; (*с уважением*) (các) vị cao niên, bậc trưởng thượng; ~ые и мáлые già và trẻ, lão ấu, phụ lão và thanh niên; ✧ человéк ~ого зака́ла người sống theo nếp cũ, người phục cổ; Стáрый свет Cựu thế giới; ~ стиль lịch cũ

старьё *с. собир. разг.* đồ cũ; (*старая одежда*) quần áo cũ

старьёвщик *м.* người mua (buôn) đồ cũ

стáскивать, стащи́ть (*В*) 1. (*сдёргивать, снимать*) tháo (cởi, rút)... ra; ~ перчáтку tháo (rút) găng; 2. (*перемещать, уносить*) lôi (kéo)... đi; ~ кого́-л. с крова́ти kéo (lôi) ai từ giường

стáтика *ж.* 1. tĩnh (tĩnh lực) học; 2. (*состояние покоя*) trạng thái tĩnh

стати́ст *м. театр.* người chạy hiệu, diễn viên câm đóng vai phụ

стати́стик *м.* nhà thống kê học, thống kê viên, người thống kê

стати́стика *ж.* 1. (*наука*) thống kê học, (môn, ngành) thống kê; 2. (*учёт*) thống kê; ~ внéшней торго́вли thống kê ngoại thương

статисти́ческ||ий *прил.* (thuộc về) thống kê; ~ие да́нные số liệu thống kê; ~ое управле́ние cục thống kê

стати́стка *ж. театр.* người chạy hiệu, nữ diễn viên câm đóng vai phụ

стати́ческ||ий *прил.* 1. (thuộc về) tĩnh học, tĩnh lực học; ~ое электри́чество tĩnh điện, điện tĩnh; 2. (*статичный*) bất động, tĩnh; ~ое равнове́сие *физ.* (thế, sự) cân bằng tĩnh

стати́чн||ый *прил.* bất động, tĩnh; ~ые лица́ персона́жей bộ mặt bất động của các nhân vật

ста́тн||ый *прил.* cân đối, gọn gàng, cao lớn; (*представительный*) oai vệ, oai nghiêm, đường bệ, đường hoàng; ~ая фигу́ра thân hình gọn gàng (cân đối)

ста́тор *м. эл.* stator, phần tĩnh

статс-секрета́рь *м.* 1. *ист.* (*в России до 1917г.*) thượng thư, 2. (*в некоторых странах*) quốc vụ khanh

ста́тус *м.* 1. quy chế; дипломати́ческий ~ quy chế ngoại giao; правово́й ~ quy chế pháp luật; ~ незави́симости госуда́рства quy chế độc lập quốc gia; ~ бе́женца quy chế người tị nạn; 2. (*положение, состояние*) địa vị, hoàn cảnh; экономи́ческий, социа́льный ~ địa vị (hoàn cảnh) kinh tế, xã hội

ста́тус-кво́ *м. нескл.* nguyên trạng

стату́т *м.* (*устав*) điều lệ, quy chế

статуэ́тка *ж.* (pho, bức) tượng nhỏ

ста́туя *ж.* 1. (pho, bức) tượng, tượng toàn thân; 2. (*о бесчувственном человеке*) phỗng, phỗng đá; стоя́ть, сиде́ть как ~ đứng, ngồi như phỗng (phỗng đá)

стать I *сов.* 1. *см.* станови́ться I; 2. (*остановиться*) đứng, dừng, đứng (dừng) lại; ло́шадь ста́ла con ngựa dừng (đứng) lại; часы́ ста́ли đồng hồ đứng (chết); река́ ста́ла (dòng) sông đã đóng băng; 3. (*на защиту и т. п.*) đứng lên đấu tranh (bảo vệ)

стать II *сов.* 1. *см.* станови́ться II; 2. (+ *инф.*) (*начать*) bắt đầu; (*приняться*) bắt tay; (*приобрести привычку*) có thói quen; (*приобрести дурную привычку тж.*) đâm ra; он стал чита́ть письмо́ anh ta bắt đầu đọc thư; он стал чита́ть в посте́ли anh ấy có (bắt đầu có) thói quen nằm đọc sách trên giường; он стал выпива́ть nó đâm ra nghiện rượu; 3. (+ *инф.*) (*для образования будущего времени*): не ста́ну чита́ть tôi sẽ không đọc; что ты ста́нешь де́лать? cậu sẽ làm gì?; 4. (с *Т*) (*случиться*) xảy ra; что с ним ста́ло? anh ấy sau này ra sao?, chuyện gì đã xảy ra với nó?; 5. *безл.* (*Р*): его́ не ста́ло ông ấy đã qua đời, cậu ấy đã mất rồi, anh ấy không còn nữa: ✧ ста́ло быть a) (*итак*) như vậy, thế là; б) (*следовательно*) thành thử, thành ra, do đó, do vậy, vậy thì, vì vậy, vì thế, bởi vậy, vì thế cho nên; во что бы то ни ста́ло ...cho bằng được, ...cho kỳ được, vô luận thế nào cũng phải... được, dù thế nào cũng phải...

стат||ь III *ж.* (*телосложение*) thân hình, hình dáng, dáng vóc, dáng dấp; ✧ под ~ а) (*подобен чему-л.*) giống (hệt, y) như, y chang; б) (*в соответствии с кем-л., чем-л.*) thích hợp (phù hợp, tương ứng, hợp) với; с како́й ~и? vì sao?, cớ sao?, vì lý do gì?, lẽ nào?; с како́й ~и мне идти́ туда́? vì sao (cớ sao, vì lý do gì, lẽ nào) tôi lại phải đến đấy?

ста́ться *сов. разг.* xảy ra; что с ним ста́лось? chuyện gì đã xảy ra với nó?, nó có chuyện gì xảy ra thế?; всё мо́жет ~ mọi sự đều có thể xảy ra; ✧ мо́жет ~ *вводн. сл.* có lẽ, có thể là; мо́жет ~, что я задержу́сь có lẽ mình sẽ về muộn, có thể là tôi sẽ về chậm

стать||я *ж.* 1. (*газетная и т.п.*) bài, bài báo, bài viết, tiểu luận, luận văn, bài nghiên cứu (nghị luận); крити́ческая ~ bài phê bình, bài nghị luận phê phán; 2. (*раздел*) điều, khoản, mục, điều khoản, điều mục; (*закона тж.*) điều luật; (*словаря*) từ mục, mục từ; догово́ра điều khoản của hiệp ước; 3. (*приходная и т.п.*) khoản; ~ бюдже́та ngân khoản, khoản của ngân sách; ~и́ расхо́да các khoản chi; ~и́ дохо́да các khoản thu; 4. (*отрасль*) ngành, thứ, loại; ✧ по всем ~я́м về mọi mặt, toàn diện; э́то осо́бая ~ đó là trường hợp đặc biệt, đó là điều cá biệt, đó là ngoại lệ

стафилоко́кк *м. бакт.* tụ cầu khuẩn

стациона́р *м.* khu chữa nội trú, bệnh xá, bệnh viện, nhà thương

стациона́рн||ый *прил.* 1. (*не передвижной*) tĩnh tại, không lưu động; ~ая библиоте́ка thư viện tĩnh tại; 2. (*не амбулаторный*) nội trú, nằm bệnh xá (bệnh viện, nhà thương); ~ больно́й bệnh nhân nội trú (nằm bệnh viện); 3. *тех.* dừng, tĩnh tại, cố định; ~ое электри́ческое по́ле điện trường cố định

стача́ть *сов. см.* тача́ть

ста́чечник *м.* người tham gia bãi công (đình công)

ста́чечный *прил.* (thuộc về) bãi công, đình công; ~ комите́т uỷ ban bãi công (đình công)

ста́чка *ж.* (cuộc) bãi công, đình công

стачко́м *м.* uỷ ban bãi công (đình công)

стащ||и́ть *сов.* 1. *см.* ста́скивать; 2. (*В*) *разг.* хоáy, cuỗm, nẵng, thó, thủ, chôm, chớp, cuỗm (nẵng, thó, thủ, chôm, chớp) mất, đánh cắp, ăn cắp; кто ~и́л мой каранда́ш? ai thủ (cuỗm, nẵng, thó, chớp) mất cây bút chì của tôi hả?

ста́||я *ж.* 1. bầy, đàn; ~ волко́в bầy sói, đàn chó sói; журавли́ная ~ đàn sếu; 2. *перен.* (*большая группа людей*) bầy, đàn, lũ, bọn; ребя́чья ~ bầy (lũ, sấp) trẻ con, đàn (bọn) con nít; 3. *перен.* (*скопление, масса*) đám; ~и туч những đám mây đen; ✧ попа́л в ~ю, лай не лай, а хвосто́м виля́й *посл.* ≅ đi với bụt mặc áo cà sa, đi với ma mặc áo giấy

ста́ять *сов.* tan, tan hết, tan mất, tan biến

ствол *м.* 1. (*дерева*) thân, thân cây, thân gỗ, thân mộc; 2. (*стрелкового оружия, орудия*) nòng, nòng súng; *разг.* (*орудие, оружие — как единица счёта*) (khẩu) pháo, đại bác, súng; 3. *архит.* (*основная часть колонны*) thân trụ, thân cột; 4. *горн.* (*часть шахты*) giếng lò, giếng mỏ, giếng; 5. *анат.* thân; не́рвный ~ thân dây thần kinh

ство́льный *прил.* (thuộc về) thân cây; nòng súng; thân trụ; giếng lò; thân (*ср.* ствол)

ствол||о́й *прил.*: ~ы́е кле́тки *биол.* (những) tế bào phôi nguyên thuỷ (*có khả năng tái tạo các tế bào khác*)

ство́р *м.*: ~ плоти́ны cửa đập

ство́рка *ж.* 1. cánh cửa, cánh; 2. (*раковины*) ngao, vỏ nghêu, mảnh vỏ

ство́рчат||ый *прил.* 1. (có) cánh cửa, cánh; ~ые две́ри cửa bức bàn (có cánh); 2. (*о раковине*) (có) ngao, vỏ nghêu, mảnh vỏ

стеари́н *м.* stearin, bạch lạp, ngạnh chi

стеари́нов||ый *прил.* (thuộc về) stearin, bạch lạp, ngạnh chi; ~ые све́чи nến bạch lạp, nến trắng

сте́бель *м.* (*травы*) cọng, thân, dây, cọng (thân) cỏ, thân thảo; (*цветка*) cuống, cọng; деревяни́стый ~ thân (cọng) giống gỗ; ползу́чий, ла́зящий ~ dây bò; вью́щийся ~ dây leo

стёган||ый *прил.* (đã) chần, khâu chần, may chần; ~ая ку́ртка áo bông chần; ~ое одея́ло chăn bông chần

стега́ть I, стегну́ть (*В*) (*хлестать*) quất, vụt, đánh

стега́ть II, простега́ть (*В*) (*прошивать*) chần, khâu (may) chần

стегну́ть *сов. см.* стега́ть I

стёжка *ж.* 1. (*действие*) (sự) chần, khâu chần, may chần; 2. (*шов*) đường chần (khâu chần, may chần), chỗ chần (khâu chần, may chần)

стеж||о́к *м.* mũi kim, mũi khâu, mũi; ме́лкие ~ки́ mũi kim (mũi khâu, khâu mũi) nhỏ; сде́лать не́сколько ~ко́в игло́й may vài mũi (mũi kim)

стезя́ *ж. книжн.* (con) đường, lộ; жи́зненная ~ đường đời

стека́ть, стечь 1. chảy xuống; (*каплями*) nhỏ xuống, nhỏ giọt; ~ с кры́ши từ mái nhà chảy xuống, chảy xuống từ mái nhà; ~ по скло́ну chảy xuống theo dốc; дать воде́ стечь để cho nước chảy xuống hết; 2. *тк. несов.* (*о реке, ручье*) chảy, chảy xuôi, tuôn chảy

стека́ться, сте́чься 1. chảy (chảy dồn) vào, hợp lưu; 2. *перен.* tụ tập (tập hợp, quy tụ, họp, dồn) lại; мно́го наро́ду стекло́сь на пло́щадь đông đảo dân chúng tụ tập (tập hợp, quy tụ, họp, dồn) lại trên quảng trường

стекле́ть *несов.* 1. trở thành như thuỷ tinh; 2. (*о глазах*) (trở nên) lờ đờ, thiếu sinh khí

стекло́ *с.* 1. (*материал*) thuỷ tinh; (*оконное и т. п.*) kính; небью́щееся ~ thuỷ tinh (kính) không vỡ; ла́мповое ~ thông phong, bóng đèn thuỷ tinh; ветрово́е ~ kính chắn gió; стёкла очко́в kính mắt; часово́е ~ kính đồng hồ; вста́вка стёкол (*оконнных*) lắp kính; 2. *собир.* (*изделия*) đồ (hàng) thuỷ tinh; (*осколки*) thuỷ tinh, mảnh kính, mảnh chai; ✧ увеличи́тельное ~ kính lúp, kính phóng đại

стеклови́дн||ый *прил.*: ~ое те́ло *анат.* thể thuỷ tinh

стекло́граф *м.* máy in bằng kính cảm quang

стекловолокно́ *с.* sợi (xơ) thuỷ tinh

стеклоду́в *м.* thợ thổi thuỷ tinh

стеклозаво́д *м.* nhà máy thuỷ tinh (làm kính)

стеклома́сса *ж.* khối nhão thuỷ tinh

стеклоплави́льный *прил.*: ~ завóд nhà máy thuỷ tinh (làm kính)

стеклопла́стики *мн.* (*ед.* стеклопла́стик *м.*) chất dẻo thuỷ tinh

стеклопосу́да *ж.* nồi soong bát chén thuỷ tinh

стеклоре́з *м.* 1. (*рабочий*) thợ cắt kính; 2. (*инструмент*) dao cắt kính

стеклохо́лст *м.* vải xơ thuỷ tinh

стёклышко *с.* mảnh thuỷ tinh, mảnh kính, mảnh chai; ✧ как ~ чи́стый sạch bóng, sạch bong

стекля́нн||ый *прил.* 1. (thuộc về) thuỷ tinh, kính; (*из стекла*) (bằng) thuỷ tinh; (*застеклённый*) (có lắp) kính; ~ая ва́за lọ (bình) thuỷ tinh; ~ шкаф tủ kính; ~ое волокно́ sợi (xơ) thuỷ tinh; 2. *перен.* (*похожий на стекло*) như thuỷ tinh, trong suốt, lấp lánh; (*о звуках*) thanh, trong trẻo; ~ звон tiếng ngân thanh (trong trẻo); 3. *перен.* (*о глазах, взгляде*) lờ đờ, thiếu sinh khí

стекля́рус *м.* hạt (hột) huyền

стеко́льн||ый *прил.* (thuộc về) sản xuất thuỷ tinh, làm kính; ~ завóд nhà máy thuỷ tinh (làm kính); ~ая промы́шленность công nghiệp thuỷ tinh

стеко́льщик *м.* thợ lắp kính

стели́ть(ся) *несов. разг. см.* стла́ть(ся)

стелла́ж *м.* 1. (*для книг и т.п.*) giá, tủ ngăn; (*для сушки*) giá phơi; 2. (*для вёсел и т. п.*) giá đỡ, giá

сте́льк||а *ж.* (miếng, tấm) lót, lót chân, lót giày; ✧ пья́н как ~, пья́н в ~у say khướt, say mèm, say mềm, say xỉn, say lử cò bợ

сте́льная *прил.*: ~ коро́ва bò chửa

сте́лющийся *прил.* sát (là là) mặt đất, thấp lè tè, lùn cùn, lùn; ~ кедр cây thông lùn (*Pinus pumila*)

стемне́ть *сов. см.* темне́ть 1, 2

стен||а́ *ж.* 1. (*здания*) tường, vách; *перен. мн.*: сте́ны nhà, phòng, buồng; за ~о́й sau tường (vách), bên kia tường (vách), ở phòng bên; в ~а́х trong phòng (buồng, nhà); в ~а́х университе́та dưới mái trường đại học tổng hợp; 2. (*ограда*) thành, luỹ, thành luỹ, thành quách, trường thành; *перен. тж.* (vật) ngăn cách; ме́жду ни́ми вы́росла ~ hai người trở thành hoàn toàn xa lạ nhau, giữa hai người là cả một bức trường thành; ✧ сиде́ть, жить в четырёх ~а́х bó cẳng ngồi nhà, ngồi cố thổ (ngồi lỳ) ở nhà, không đi đâu; сáм cung (*шутл.*); встать ~о́й nhất trí đứng lên, muôn người như một đứng lên; лезть на ~у от чего́-л. vô cùng tức giận (điên tiết lên) vì cái gì; как за каме́нной ~о́й được bảo vệ an toàn, có chỗ dựa chắc chắn; кита́йская ~ а) vạn lý trường thành; б) sự ngăn cách hoàn toàn; положи́ться на кого́-л. как на ка́менную сте́ну hoàn toàn trông cậy vào ai; и сте́ны име́ют у́ши *погов.* ≅ tai vách mạch dừng (rừng); dừng (rừng) có mạch, vách có tai

стенгазе́та *ж.* (стенна́я газе́та) báo tường, báo liếp, bích báo

стенд *м.* 1. giá (quầy) trưng bày; 2. (*для испытания машин*) giá (bàn) thử, bệ thí nghiệm

сте́ндер *м.* vòi nước cứu hoả

сте́нк||а *ж.* 1. vách, tường, liếp ngăn, tấm chắn; 2. (*боковая сторона*) thành, vách, cạnh; ~и я́щика những thành hòm; ~и кровено́сных сосу́дов thành huyết quản (mạch máu); ✧ гимнасти́ческая ~ *спорт.* thang thể dục, thang thẳng đứng; ста́вить к ~е кого́-л. đưa ai ra bắn, hành quyết (xử tử) ai

стенн||о́й *прил.* (thuộc về) tường, vách; thành, luỹ (*ср.* стена́); (*устроенный в стене*) (làm trong) tường, vách; (*чтобы вешать на стену*) (để) treo ở tường; ~ шкаф tủ lẩn, tủ làm trong tường; ~а́я жи́вопись bích hoạ, tranh tường; ~ы́е часы́ đồng hồ treo tường (quả lắc)

стенограм́ма *ж.* (bản) tốc ký; ~ ле́кций tốc ký các bài thuyết trình; ~ докла́да tốc ký báo cáo

стенографи́ровать *несов. и сов.* (*В*) ghi (viết) tốc ký, tốc ký

стенографи́ст *м.*, **~ка** *ж.* tốc ký viên, người ghi tốc ký

стенографи́ческий *прил.* (thuộc về) tốc ký; ~ отчёт biên bản tốc ký

стеногра́фия *ж.* (môn, phép) tốc ký, ghi nhanh

сте́нопись *ж.* (môn, ngành) bích hoạ, vẽ tranh tường

сте́ньга *ж. мор.* đoạn cột trên, cột buồm trên nguy bằng

степе́нно *нареч.* (một cách) đứng đắn, đàng hoàng; chín chắn, biết điều; đường bệ, chững chạc (*ср.* степе́нный)

степе́нный *прил.* 1. đứng đắn, đàng hoàng, đường hoàng; (*рассудительный*) chín chắn, biết điều; (*важный, чинный*) bệ vệ, đường bệ, chững chạc, oai vệ, đạo mạo, khoan thai, khệnh khạng, quan dạng; 2. *уст.* (*немолодой*) đứng tuổi

сте́пен||ь *ж.* 1. (*сравнительная величина*) độ, mức độ; ~ сжа́тия га́за độ nén khí; 2. *тк. ед.* (*мера, предел*) mức, mức độ, chừng mực, trình độ; до изве́стной ~и, до не́которой ~и đến một mức độ (chừng mực) nhất định, tới một mức độ (chừng mực) nào đó; в значительной ~и phần lớn, trong một mức độ (chừng mực, trình độ) đáng kể; до како́й ~и? đến mức độ (chừng mực) nào?; в ра́вной ~и cũng như, giống như, chẳng khác nào; ни в како́й ~и, ни в мале́йшей ~и hoàn toàn (tuyệt nhiên) không, quyết không; до тако́й ~и, что... đến mức..., đến nỗi...; 3. (*учёное звание*) học vị, học hàm; ~ до́ктора нау́к học vị (học hàm) tiến sĩ; ~ кандида́та нау́к học vị (học hàm) phó tiến sĩ; присужда́ть учёную ~ кому́-л. cấp học vị (học hàm) cho ai; 4. (*разряд, категория*) cấp, bậc, hạng; 5. *мат.* luỹ thừa, bậc, cấp; возводи́ть число́ в тре́тью ~ nâng một số lên luỹ thừa (luỹ thừa bậc) ba; 6. *грам.* cấp; ~и сравне́ния các cấp so sánh; ✧ ~ ро́дства bậc thân thuộc; в вы́сшей ~и а) (*очень*) cao độ, tột mức, tột độ, hết sức, cực kỳ, rất mực, rất đỗi, quá đỗi; б) (*совсем*) hoàn toàn

сте́плер *м.* máy bấm đinh ghim

степно́й *прил.* (thuộc về) thảo nguyên

степь *ж.* thảo nguyên

стервене́ть *сов.* điên tiết, nổi xung, phát khùng, điên cuồng, hung hăng

стерви́тник *м.* kền kền cánh sẫm (*Neophron percnopterus*)

сте́рео 1. *м.* stereo, âm stereo (lập thể); записа́ть пе́сню на ~ ghi stereo bài hát; 2. *в знач. прил.* stereo; му́зыка ~ nhạc stereo

стереоаку́стика *ж.* âm học stereo (lập thể)

стереографи́ческий *прил. мат.* (thuộc về) phép chiếu nổi, phép chiếu phối cảnh

стереогра́фия *ж. мат.* phép chiếu nổi, phép chiếu phối cảnh

стереозапи́сывающ||ий *прил.*: ~ая аппарату́ра máy ghi âm stereo (lập thể)

стереоза́пись *ж.* (sự, kỹ thuật) ghi âm stereo, ghi âm lập thể

стереозву́к *м.* âm stereo (lập thể)

стереоизображе́ние *с.* ảnh stereo (lập thể)

стереокассе́та *ж.* casset stereo

стереокино́ *с. нескл.* 1. (*вид искусства*) điện ảnh stereo (lập thể), chiếu bóng nổi; 2. *разг.* (*стереофильм*) phim stereo (lập thể, nổi); 3. *разг.* (*помещение*) rạp chiếu bóng stereo (chiếu bóng nổi)

стереоко́мплекс *м.* bộ giàn stereo

стереомагнитофо́н *м.* máy ghi âm stereo (lập thể)

стереометри́ческий *прил. мат.* (thuộc về) hình học không gian, hình học thể tích

стереоме́трия *ж. мат.* hình học không gian (thể tích)

стереооткры́тка *ж.* bưu ảnh nổi, bưu thiếp stereo

стереопроигры́ватель *м.* máy quay đĩa stereo

стереоско́п *м.* kính stereo (lập thể, nhìn nổi)

стереоскопи́ческ||ий *прил.* stereo, lập thể, nổi, trông nổi; ~ое изображе́ние hình stereo (nổi), ảnh nổi; ~ое кино́ điện ảnh stereo (lập thể), chiếu bóng nổi

стереоскопи́чный *прил. см.* стереоскопи́ческий

стереотелеви́дение *с.* (sự) truyền hình stereo, truyền hình nổi

стереотелеви́зор *м.* máy truyền hình stereo (nổi)

стереоти́п *м.* 1. *полигр.* bản đúc; 2. *физиол.* định hình; динами́ческий ~ định hình động; 3. *перен.* (thói, lối) rập khuôn, theo khuôn mẫu, khuôn sáo, khuôn mẫu

стереотипёр *м.* thợ làm bản đúc

стереоти́пия *ж. полигр.* (sự) làm bản đúc; (*способ печатания*) (sự, cách) in bản đúc

стереоти́пн||ый *прил.* 1. *полигр.* (thuộc về) bản đúc; (*отпечатанный со стереотипа*) in bản đúc; ~ое изда́ние xuất bản phẩm in bản đúc; 2. *перен.* rập khuôn, khuôn sáo, sáo; ~ая фра́за sáo ngữ, câu nói sáo

стереотруба́ *ж.* ống ngắm stereo (lập thể)

стереофи́зика *ж.* vật lý học stereo (lập thể)

стереофи́льм *м.* phim stereo (lập thể, nổi)

стереофони́ческий *прил.* (dùng) stereo, âm lập thể

стереофони́я *ж.* kỹ thuật stereo (âm lập thể); (*явление*) hiện tượng stereo (âm lập thể)

стереофотогра́фия *ж.* (khoa, kỹ thuật) nhiếp ảnh stereo, nhiếp ảnh lập thể, chụp ảnh nổi

стереохи́мия *ж.* hoá học lập thể

стереоце́нтр *м.* bộ giàn stereo

стереоэкра́н *м.* màn ảnh stereo (lập thể, nổi)

стереоэффе́кт *м.* hiệu quả stereo (lập thể), hiệu ứng stereo (lập thể)

стере́ть *сов. см.* стира́ть I

стере́ться *сов. см.* стира́ться I

стере́чь *несов.* (*В*) 1. (*охранять*) canh gác, canh giữ, canh, gác, giữ; 2. (*подкарауливать*) rình, rình mò, rình rập

сте́ржень *м.* 1. thanh, cần, đòn; (*опорный*) trục, lõi, cốt; (*шариковой авторучки*) ruột bút bi; 2. (*в растительном или животном организме*) trụ, trục, thân; 3. *перен.* (*главная часть*) nòng cốt, nòng cột,

cốt lõi, nhân lõi; 4. *тех.* (*литейной формы*) thao, ruột

стержнево́й *прил.* 1. (*основной*) cốt yếu, chủ yếu, cơ bản, căn bản, cốt lõi, cốt tử, cốt thiết; ~ вопро́с vấn đề cơ bản (chủ yếu, cốt yếu, cốt lõi, cốt tử); 2.: ~ ко́рень rễ trụ

стерилиза́ция *ж.* 1. (*обеззараживание*) (sự) tiệt trùng, khử trùng, sát trùng, vô trùng, tiệt khuẩn, khử khuẩn; 2. (*операция*) (sự) triệt sản

стерилизо́ванный *прил.* (đã) tiệt trùng, khử trùng, sát trùng, vô trùng

стерилизова́ть *несов. и сов.* (*В*) 1. (*обеззараживать*) tiệt trùng, khử trùng, sát trùng, vô trùng, tiệt khuẩn, khử khuẩn; 2. (*оперировать*) triệt sản

стери́льность *ж.* 1. (sự, tính chất) vô trùng, vô khuẩn; 2. *биол.* (*бесплодный*) (sự, tình trạng) bất thụ, không sinh sản, tuyệt sản

стери́льный *прил.* 1. vô trùng, vô khuẩn; 2. *биол.* (*бесплодный*) bất thụ, không sinh sản, tuyệt sản

сте́рлинг *м.* (đồng) sterling; фунт ~ов (đồng) pound, bảng Anh

сте́рлингов||ый *прил.* (thuộc về) sterling; ~ая зо́на khu vực sterling (đồng bảng Anh)

сте́рлядь *ж. зоол.* cá tầm (*Acipenser ruthenus*)

стерня́, стерня́ *ж. с.-х.* 1. (*поле*) (cánh) đồng rạ; 2. (*остатки стеблей*) rạ

стерп||е́ть *сов.* (*В*) chịu, nhịn, nín, chịu đựng, chịu (nhịn, nín) được; не ~ không chịu (nhịn, nín) được; ~ оби́ду chịu nhục, chịu sự xúc phạm, chịu nhẫn, nhẫn nhục; он не ~е́л оби́ды anh ta không chịu được sự xúc phạm

стёрт||ый *прил.* 1. mòn, mờ; ~ая на́дпись văn bia (dòng chữ ghi) mờ; ~ая моне́та đồng tiền mòn; 2. *перен.* sáo, nhàm, nhàm tai; ~ые фра́зы những câu nói sáo (nhàm tai), sáo ngữ; ✧ ~ая фо́рма (*о заболевании*) hình thái mờ nhạt, dạng chưa rõ nét

стесне́ни||е *с.* 1. (sự) chèn ép, lấn ép, gò ép; 2. (*дыхания*) (sự) khó thở, tức ngực; 3. (*неловкость*) (sự) ngượng ngùng, ngượng nghịu, e ngại, ngần ngại, ké né, thẹn thò, gò bó, vướng víu, mất tự nhiên; говори́ть без ~я nói thẳng, nói toạc, nói toạc móng heo (không ngần ngại, không ngượng mồm); пожа́луйста без ~й! xin cứ việc tự nhiên!, xin đừng khách khí!, xin đừng làm khách!

стеснённ||ый *прил.* 1. (*о дыхании*) khó, tưng tức, khó khăn; (*о движениях*) gò bó, vướng víu, không thoải mái, không tự nhiên, ngượng; 2. (*тяжёлый*) túng bấn, khốn đốn, quẫn bách, cùng quẫn, cùng khốn, khốn cùng; в ~ых обстоя́тельствах trong hoàn cảnh túng bấn (quẫn bách, khốn đốn, cùng quẫn, cùng khốn)

стесни́тельность *ж.* (tính, sự) ngượng ngùng, thẹn thò, cả thẹn, hay hổ người, hay xấu hổ

стесни́тельный *прил.* 1. (*стесняющий*) chèn ép, lấn ép, gò ép; (*об одежде и т.п.*) gò bó, vướng víu, bất tiện, chật chội, không thoải mái; 2. (*затруднительный*) khó khăn, túng bấn, khốn đốn, quẫn bách, cùng quẫn, cùng khốn, khốn cùng, bấn; 3. (*застенчивый*) ngại ngùng, e ngại, ngượng ngùng, ngượng nghịu, thẹn thò, cả thẹn, bẽn lẽn

стесни́ть *сов. см.* стесня́ть

стесни́ться *сов.* 1. đứng (ngồi) chật lại; (*столпиться*) xúm (túm tụm) lại, chen chúc; 2. (*о дыхании*) khó (nghẹt) thở, tức ngực; (*о сердце*) đau thắt, thắt lại

стесн||я́ть, стесни́ть (*В*) 1. (*лишать простора*) làm... chật lại (chật chội), dồn chật lại; *перен.* rút hẹp (hạn chế, đóng khung)... lại; 2. (*заставлять потесниться*) bắt... sống chật (ở hẹp) lại, làm cho... chật; вы нас нисколько не ~и́те anh chẳng làm cho chúng tôi chật chút nào đâu, xin chị cứ ngồi cho thoải mái; я вас не ~ю́? tôi không làm cho anh chật chứ?; 3. (*лишать свободы действий*) chèn ép, lấn ép, gò ép, lấn át, câu thúc; (*ограничивать кого-л. в чём-л.*) hạn chế; ~ кого́-л. в сре́дствах hạn chế ai về mặt tiền nong; 4. (*лишать непринуждённости*) gò bó, làm... vướng víu (bất tiện, không thoải mái, lúng túng); 5. *разг.* (*сдавливать*) chen, lấn, ép, chèn, chẹt; 6. (*горло, грудь*) bóp, thắt, chẹt; *перен.* làm đau lòng (tim thắt lại)

стесн||я́ться, постесня́ться 1. *тк. несов.* ngượng, ngượng ngùng, ngượng nghịu; не ~я́йтесь! xin cứ việc tự nhiên!, xin đừng khách khí!, xin đừng làm khách!; 2. (*проявлять стеснительность в чём-л.*) ngại, e ngại, ngần ngại, ngại ngùng, ké né; (*стыдиться*) thẹn, thẹn thò, thẹn thùng, xấu hổ, hổ người, mắc cỡ; (+ *инф.*) (*не решаться тж.*) không dám; он вас ~я́ется thằng bé nó thẹn (thẹn thò, xấu hổ, hổ ngươi, mắc cỡ) với anh đấy; он ~я́ется пу́блики anh ta ngại ngùng (e ngại) trước công chúng; он никого́ не ~я́ется nó chẳng ngại ai hết; не ~я́йтесь говори́ть пра́вду anh đừng ngại nói thật; не ~ в выраже́ниях nói càn, nói bậy, nói tục, nói vong mạng, nói văng tê

стетоско́п *м. мед.* ống nghe

стече́ние *с.* 1. (*скопление*) (sự) tụ tập, tập họp, tập họp, quy tụ; ~ наро́да tụ tập đông người, tập họp của dân chúng; 2. (*совпадение*) (sự) trùng hợp, trùng nhau, trùng phùng; счастли́вое ~ обстоя́тельств cơ hội trùng phùng (ngẫu hợp) may mắn, sự trùng hợp may mắn của tình huống

стечь *сов. см.* стека́ть 1

сте́чься *сов. см.* стека́ться

сти́брить *сов.* (*В*) *разг.* xoáy, cuỗm, nẫng, thó, thủ, chôm, ăn cắp

стиле́т *м.* dao găm nhỏ

стилиза́ция *ж.* (sự) phong cách hoá, cách điệu hoá, thể cách hoá; (*подражание*) (sự) bắt chước phong cách

стилизо́ванный *прил.* (đã) phong cách hoá, cách điệu hoá, thể cách hoá

стилизова́ть *несов. и сов.* (*В*) phong cách (cách điệu, thể cách) hoá; (*подражать*) bắt chước phong cách

стили́ст *м.* 1. nhà phong cách (văn thể, tu từ) học; 2. (*имиджмейкер*) chuyên viên tạo hình ảnh (hình tượng)

стили́стика *ж.* phong cách (văn thể, tu từ) học

стилисти́ческ||ий *прил.* (thuộc về) style, phong cách, cách điệu; bút pháp,văn phong, lối văn, lối hành văn, văn pháp (*ср.* стиль 1, 2); ~ая оши́бка sai về hành văn, lỗi văn pháp (tu từ); ~ая окра́ска sắc thái tu từ

стил||ь I *м.* 1. (*в искусстве*) style, phong cách, kiểu thức, cách điệu, kiểu, cách; (*в литературе*) phong cách, văn phong; ~и в жи́вописи các style (phong cách) trong hội hoạ; ру́сский ~ в архитекту́ре style (kiểu thức, phong cách, kiểu) Nga trong kiến trúc; романти́ческий ~ в поэ́зии style (phong cách) lãng mạn trong thơ ca; ~ модéрн style (phong cách, kiểu thức) moderne, style (phong cách, kiểu thức) hiện đại;

2. (*манера изложения*) cách (lối) hành văn, bút pháp, văn phong, lối văn, thể văn, văn thể, văn pháp, văn; ~ фельето́на lối văn (thể văn, văn thể, văn) tiểu phẩm; публицисти́ческий ~ lối văn (thể văn, văn thể, văn) nghị luận; ~ Пу́шкина bút pháp (phong

cách, văn phong, văn) của Pushkin; ошúбка в ~е sai trong lối hành văn, lỗi về văn pháp; рабóтать над ~ем gọt giũa lối hành văn, trau giồi văn phong;
3. (*в работе и т. п.*) phong cách, tác phong, cung cách; (*способ*) kiểu, lối, lề lối; ~ руковóдства phong cách (tác phong) lãnh đạo; ~ рабóты tác phong, phong cách công tác, lề lối làm việc; ~и грéбли những kiểu (lối) chèo; ~
4. *разг.* (*манера вести себя*) phong thái, kiểu cách, kiểu, lối, cách; ~ жúзни lối (cách) sống; э́то не в моём ~е cái đó không hợp cách (kiểu cách, phong thái) của tôi

стил||ь II *м.* (*летосчисления*) lịch; по нóвому ~ю theo lịch mới (công lịch)

сти́льно *нареч.* (một cách) có khiếu thẩm mỹ, có phong cách

сти́льность *ж.* (sự, mức độ) có khiếu thẩm mỹ, có phong cách

сти́льный *прил.* 1. có style riêng, có phong cách riêng, theo kiểu (cách); 2. *разг.* (*свойственный стиляге*) rất mốt, rất tân thời, kiểu công tử (tiểu thư); 3. *разг.* (*модный*) theo mốt, sành điệu

стиля́||га *м. и ж.* (*скл. как ж.*), **~жка** *ж. разг. пренебр.* kẻ chạy theo mốt, dân sành điệu; công tử bột (*м. разг., шутл.*), tiểu thư giấy (*ж. разг., шутл.*)

сти́мул *м.* (mối, tác nhân) kích thích; материáльные ~ы (những) kích thích vật chất; моря́льные ~ы (những) kích thích tinh thần; ~ы к трудý (những) kích thích lao động

стимули́рование *с.* (sự) kích thích, khuyến khích, khích lệ

стимули́ровать *несов. и сов.* (*В*) kích thích, khuyến khích, khích lệ

стимуля́тор *м.* chất kích thích, kích thích tố

стипендиáт *м.* sinh viên được học bổng

стипéнди||я *ж.* học bổng; получи́ть ~ю lĩnh (được) học bổng

стира́льн||ый *прил.* (để) giặt; ~ая машúна máy giặt; ~ порошóк bột giặt

стира́ть I, стере́ть (*В*) 1. (*вытирать*) lau, chùi, lau chùi; *сов.* lau (chùi) sạch; (*написанное*) tẩy, xoá; *перен.* xoá sạch, tẩy sạch; ~ с доски́ xoá (lau, chùi) bảng; ~ пыль со стола́ lau bụi trên bàn; стере́ть рисýнок рези́нкой tẩy (tẩy sạch) bức vẽ; стере́ть информáцию из пáмяти компью́тера xoá sạch thông tin ở bộ nhớ computer; 2. (*повреждать кожу*) làm trầy (sầy, chợt, bong) da; стере́ть нóгу làm trầy (sầy, chợt, bong) da chân; ✧ стере́ть кого́-л. с лица́ земли́ tiêu diệt ai sạch sành sanh, hoàn toàn tiêu diệt ai; ~ кого́-л. в порошóк trị (trù, trù dập, chà đạp) ai

стира́ть II, вы́стирать (*В*) giặt, giặt giũ, giặt giũ; *сов.* giặt sạch

стира́ться I, стере́ться 1. bị xoá (chùi) đi, mờ (phai, nhạt) đi, phai nhạt; *сов.* (bị) lau sạch (chùi sạch); (*о написанном*) bị tẩy đi; *перен.* bị xoá nhoà (xoá sạch, tẩy sạch), biến mất; в пáмяти компью́тера стёрлась вся информáция trong bộ nhớ computer toàn bộ thông tin đã bị xoá sạch; 2. (*изнашиваться*) bị mòn đi; (*становиться тонким тж.*) bị mỏng đi

стира́ться II *несов.* (được) giặt; хорошó ~ dễ giặt, giặt dễ sạch

сти́рк||а *ж.* (sự) giặt, giặt giũ, giặt giũ; день ~и ngày giặt giũ (giặt); отдава́ть бельё в ~у đưa quần áo đến hiệu giặt; брать бельё в ~у lấy quần áo ở hiệu giặt

сти́скивать, сти́снуть (*В*) 1. ôm (ghì, siết) chặt; сти́снуть кого́-л. в объя́тиях ôm chặt ai, ghì (siết) chặt ai vào lòng; 2. (*крепко сжимать*) бóр (cắn, ngoạm) chặt; ~ что́-л. зубáми а) cắn chặt cái gì; б) (*о собаке и т. п.*) ngoạm chặt cái gì; 3. (*стеснять горло, грудь*) бóр, thắt; *перен.* làm đau lòng (tim thắt lại); 4. (*плотно соединять*) siết (cắn) chặt, cắn khít; (*пальцы*) nắm, nắm chặt; (*губы*) bặm (mím, mắm)... lại; сти́снуть зýбы cắn (nghiến) răng; сти́снуть пáльцы в кулáк nắm chặt quả đấm

сти́снуть *сов. см.* сти́скивать

стих I *м.* 1. (câu) thơ; в ~áх bằng thơ; 2. *мн.*: ~и́ (*стихотворения*) bài thơ, thơ ca, thi ca; писáть ~и́ làm thơ, sáng tác thơ ca; ~и́ Пýшкина thơ (thi ca của, thơ ca của) Pushkin

стих II *м.* (*настроение*) *разг.*: на негó что́-то грýстный ~ накатúл tâm trạng buồn rầu thế nào đó đã xâm chiếm lòng chàng; стрáнный он, на негó нашёл ~ nó kỳ thật, bỗng dưng một ý ngông đã ám nó

стиха́ть, сти́хнуть 1. (*о звуках, шуме*) im (ngừng) bặt, im (ắng) lặng, im hẳn; крúки сти́хли những tiếng kêu đã im (ngừng) bặt; 2. (*замолкать, умолкать*) im bặt, lặng im, ngừng kêu, ngừng nói, nín lặng, im thin thít; (*прекращать стрельбу*) im tiếng súng, im ắng; всё сти́хло mọi vật đều im ắng (im lặng); 3. (*становиться слабее*) dịu đi; (*о боли. тж.*) đỡ, bớt; *сов.* ngừng hẳn, lặng; вéтер стих gió đã lặng

стихи́йно *нареч.* (một cách) tự phát

стихи́йность *ж.* (tính) tự phát

стихи́йн||ый *прил.* 1. (thuộc về) lực lượng thiên nhiên, hiện tượng tự nhiên; ~ое бéдствие thiên tai; ~ая сúла lực lượng thiên nhiên (tự nhiên); 2. (*неорганизованный*) tự phát; ~ое движéние phong trào tự phát

стихи́||я *ж.* 1. (*у древних философов-материалистов*) (tứ) đại, đại chủng (*đất, nước, lửa, gió*), (ngũ) hành (*kim, mộc, thuỷ, hoả, thổ*), nguyên tố; *перен.* (*основной элемент*) nguyên tố cơ bản; 2. (*явление природы*) hiện tượng (lực lượng) thiên nhiên, hiện tượng (lực lượng) tự nhiên; (*инстинкт, подсознательное начало*) bản năng, tiềm thức; вóдная ~ а) nguyên tố nước; б) lực lượng tự nhiên của nước; ~ огня́ а) nguyên tố lửa; б) lực lượng tự nhiên của lửa; 3. (*нерегулируемое явление*) hiện tượng (lực lượng) tự phát; ~ ры́нка lực lượng tự phát của thị trường; ~ конкурéнции lực lượng tự phát của cạnh tranh; 4. *перен.* (*привычная среда*) môi trường quen thuộc, môi trường sống; вода́ — ~ ры́бы nước là môi trường sống của cá; в своéй ~и trong môi trường quen thuộc của mình

сти́хнуть *сов. см.* стиха́ть

стихоплёт *м. разг. пренебр.* thợ thơ, thi sĩ quèn

стихосложéние *с.* 1. (*сочинение стихов*) (sự) làm thơ, sáng tác thơ ca; 2. *лит.* (*стихотворный строй*) luật thơ, niêm luật, thi luật

стихотворéние *с.* (bài) thơ; ~ в прóзе (bài) thơ văn xuôi

стихотвóрец *м.* nhà thơ, thi sĩ

стихотвóрн||ый *прил.* (thuộc về) thơ, thơ ca, thi ca; ~ размéр âm luật, cách luật, thể thơ; в ~ой фóрме dưới dạng thơ ca (thi ca), bằng thơ

стла́ник *м.*: кедрóвый ~ cây thông lùn (*Pinus pumila*)

стлать, постла́ть, настла́ть (*В*) 1. *сов.* постла́ть трáи, гáи, трáи (гáи)... ra; постла́ть скáтерть трáи (гáи) khăn bàn; постла́ть постéль trải giường, trải chiếu; 2. *сов.* настла́ть лáт; ~ паркéт лáт parket; ~ пол лáт sàn

стла́ться *несов.* 1. trải (giải) ra, trải (giải) dài, bay là là; тумáн стéлется sương mù phủ xuống, sương mù trải (giải) dài trên mặt đất; 2. (*о животных*) phi (phóng, lao) nhanh; (*о птицах*) bay (lượn) là là

сто *числ.* 1. (một) trăm; считáть до ста đếm đến một trăm; ~ двáдцать một trăm hai mươi, một trăm hai; ~ дéсять một trăm mười, một trăm mốt; ты́сяча ~ một nghìn một trăm, một ngàn mốt; ~ рублéй một trăm rúp; 2. *разг.* (*много*) hàng trăm, rất nhiều, biết bao nhiêu; ~ раз вам говори́л tôi đã nói với anh hàng trăm (rất nhiều, biết bao nhiêu) lần rồi; ~ раз вам говори́ть, повторя́ть? phải nói, nhắc cho anh đến hàng trăm lần ư?

стог *м.* đụn, đống; ~ сéна đụn cỏ khô; ~ соло́мы đụn rơm; cây rơm (*разг.*); ✧ искáть иго́лку в ~е сéна ≅ mò kim rốn bể; đáy bể mò kim (*погов.*)

стогова́ние *с. с.-х.* (sự) đánh đụn, đánh đống

стогова́ть *несов.* (*В*) *с.-х.* đánh đụn, đánh đống

стоеро́сов||ый *прил.*: дуби́на ~ая *бран.* đồ ngu, đồ ngu như bò (như lợn)

сто́ик *м.* 1. *филос.* người theo chủ nghĩa khắc kỷ; 2. *перен.* người khắc kỷ (kiên quyết, kiên trì chịu đựng)

сто́имост||ь *ж.* 1. giá trị, giá; ~ произво́дства giá trị sản xuất; ~ то́нны зерна́ giá một tấn cốc loại; о́бщей ~ью в ты́сячу рублéй với giá trị chung (tổng giá trị) là một nghìn rúp; 2. *эк.* giá trị; зако́н ~и quy luật giá trị; потреби́тельная ~ giá trị sử dụng; менова́я ~ giá trị trao đổi; приба́вочная ~ giá trị thặng dư; абсолю́тная приба́вочная ~ giá trị thặng dư tuyệt đối; относи́тельная приба́вочная ~ giá trị thặng dư tương đối; реа́льная ~ giá trị thực tế; номина́льная ~ giá trị danh nghĩa

сто́имостн||ый *прил. эк.* (thuộc về) giá trị; ~óe выраже́ние biểu hiện giá trị; ~áя фóрма проду́кта hình thái giá tri của sản phẩm

сто́||ить *несов.* 1. (*о цене*) giá, trị giá, đáng giá; кни́га ~ит два рубля́ quyển sách giá (trị giá) hai rúp; ~ кому́-л. больши́х дéнег ai phải tốn (phải tiêu) nhiều tiền; дёшево ~ giá rẻ, rẻ; giá bèo (*разг.*); дóрого ~ giá đắt, đắt; э́та вещь мне ничегó не ~ила tôi có được vật đó mà không phải mất tiền; 2. (*Р*) (*обладать какой-л. ценностью*) đáng giá, bằng; он ~ит семеры́х một mình nó bằng bảy người; оди́н другóго ~ит chúng nó cùng đều tệ như nhau cả, thằng nọ hoặc thằng kia thì cũng rứa thôi; мат cưa mướp đắng cả thôi (*погов.*); 3. (*Р*) (*быть достойным*) xứng đáng; (*заслуживать*) đáng; 4. (*Р*) (*требовать усилий*) tốn, mất, đòi hỏi; никако́го трудá не ~ило (+ *инф.*) làm... thì chẳng khó gì cả, không phải tốn (mất) tí công sức nào để..., để... thì chẳng mất (tốn) tí lao động nào cả; 5. *безл.* (+ *инф.*) (*имеет смысл*) nên, đáng; э́ту кни́гу ~ит прочéсть cuốn sách này thì đáng (nên) đọc, nên đọc quyển sách này; тудá ~ит съéздить nên đi đến đó; не ~ит беспоко́ить его́ không nên làm bận tâm ông ấy; ~ит ли? có nên (có đáng làm) không?; 6. *безл.* (+ *инф.*) (*достаточно*) chỉ cần; ~ит то́лько захотéть и... chỉ cần muốn thì...; ✧ э́то дéнег ~ит а) (*оправдывает затраченное*) tiền tiêu vào việc đó thì rất đáng, việc đó thì đáng tiêu; б) (*даром не дадут*) cái đó thì chẳng ai cho không đâu, phải xỉa tiền ra mới có cái đó được; ничегó не ~ит (+ *инф.*) ...thì chẳng khó khăn gì, ...thì dễ như bỡn thôi, chẳng có khó khăn gì để...; не ~! (*в ответ на* «благодарю́», «спаси́бо») không dám!, có đáng gì đâu!, chẳng là bao!; чего́ ~ит а) (*выше всех похвал*) thật là tuyệt vời; б) (*невозможно представить себе что-л. более ужасное*) thật là tồi tệ quá chừng (tệ hết chỗ nói); чего́ ~ят одни́ её глаза́! chỉ đôi mắt nàng thôi cũng thật là tuyệt đẹp!; чего́ ~ят одни́ его́ выходки chỉ những hành động của nó thôi cũng thật là tồi tệ quá chừng; чего́ ~ят его́ обеща́ния những lời hứa hẹn của nó thì có nghĩa lý (có giá trị) quái gì đâu

стоици́зм *м.* 1. *филос.* chủ nghĩa khắc kỷ; 2. (*стойкость*) (lòng, tinh thần) kiên quyết, chịu đựng, kiên trì, kiên trì chịu đựng

стои́ческий *прил.* 1. *филос.* (thuộc về) chủ nghĩa khắc kỷ, khắc kỷ; 2. (*стойкий*) kiên quyết, chịu đựng, kiên trì, kiên trì chịu đựng

сто́йбище *с.* nơi cắm trại, trại, lán (*của dân du cư*)

сто́йка I *ж.* 1. (*подпора*) cột, trụ, cột (trụ) chống; *тех.* trụ (giá) máy; 2. (*прилавок*) quầy (bàn) bán thức ăn

сто́йк||а II *ж.* 1. *воен.* tư thế đứng nghiêm; *спорт.* (thế) đứng thẳng; 2. *спорт.* (*на руках или голове*) tư thế trồng cây chuối (cây chuối ngược); 3. *охот.* (*о собаке*) (thế) đứng rình mồi; дéлать ~у đứng rình mồi (*của chó săn*)

сто́йк||ий *прил.* 1. (*прочный*) bền, chắc, dai, bền vững, bền chắc, vững chắc, lâu hỏng; (*твёрдый*) cứng, cứng rắn, sắt đá; ~ая крáска sơn bền màu, thuốc màu lâu phai; ~ие отравля́ющие вещества́ chất độc bền vững; ~ая увéренность lòng tin sắt đá; 2. *перен.* (*непоколебимый*) kiên trì, kiên nhẫn, cương nghị, cương quyết, kiên cường, ngoan cường, quyết liệt, bất khuất; ~ характéр tính chất kiên trì, tính tình kiên nhẫn; ~ая оборо́на phòng thủ cương quyết, phòng ngự quyết liệt

сто́йко *нареч.* (một cách) kiên trì, kiên nhẫn, cương nghị, cương quyết, kiên cường, ngoan cường, quyết liệt, bất khuất; ~ переноси́ть невзго́ды kiên trì chịu đựng những nghịch cảnh, kiên nhẫn chịu đựng những tai ương, nhẫn nại chịu đựng hoạn nạn; ~ оборони́ться cương quyết phòng thủ, quyết liệt phòng ngự

сто́йкость *ж.* I. (tính chất, độ, sức) bền, chắc, dai, bền vững, bền chắc, vững chắc, lâu hỏng; 2. *перен.* (*непоколебимость*) (tính) kiên trì, kiên nhẫn, cương nghị, cương quyết, kiên cường, ngoan cường, quyết liệt, bất khuất

сто́йло *с.* ngăn, ngăn chuồng, ngăn riêng

сто́йлов||ый *прил.*: ~ое содержа́ние скота́ nuôi gia súc trong ngăn chuồng

стоймя́ *нареч.* (một cách) đứng, thẳng đứng; стоя́ть ~ đứng thẳng; ста́вить ~ dựng đứng

сток *м.* 1. (*действие*) (sự) chảy, chảy xuống, chảy xuôi; 2. (*канава, жёлоб*) rãnh, mương, máng; (*труба*) cống; 3. *гидрол.* lưu lượng, dòng chảy

стокра́т, **стокра́тно** *нареч.* một trăm lần

стокра́тный *прил.* (tăng, gấp) một trăm lần

стол *м.* 1. bàn; рабо́чий ~ bàn làm việc; операцио́нный ~ *мед.* bàn mổ (phẫu thuật); 2. (*для еды*) bàn ăn; (*приём пищи*) (sự, bữa) ăn; за обéденным ~о́м ngồi vào bàn ăn; пригласи́ть кого́-л. к ~ý mời ai ngồi vào bàn ăn, mời ai xơi cơm; сади́ться за ~ ngồi vào bàn ăn; встава́ть из-за ~а đứng dậy khỏi bàn ăn, thôi ăn, bỏ đũa, ăn xong; за ~о́м (*за едой*) ngồi ăn, trong bữa ăn, khi đang ăn; 3. (*пища, еда*) đồ (thức, món) ăn; (*режим питания*) chế độ ăn; дома́шний ~ thức ăn nấu ở nhà, cơm nhà; вегетариа́нский ~ thức ăn chay, đồ chay; в э́том рестора́не хоро́ший ~ trong hiệu ăn này đồ ăn (thức ăn) ngon; диети́ческий ~ chế độ ăn kiêng; 4. (*отдел в учреждении*) phòng; па́спортный ~ phòng căn cước, phòng giấy thông hành (chứng minh

thư); ~ зака́зов phòng đặt hàng; ~ нахо́док phòng nhận của rơi; 5. *геогр.* bàn đá; ледniко́вый ~ bàn đá trên băng hà

столб *м.* 1. cột; (*каменный тж.*) trụ; фона́рный ~ cột đèn; ~ воды́ cột (cây) nước; 2. *перен.* (*масса чего-л.*) luồng, đám, làn; ~ ды́ма luồng (đám) khói; ~ пы́ли đám bụi; пыль стои́т ~о́м bụi cuốn thành đám, bụi cuốn mịt mù; ✧ стоя́ть ~о́м, стоя́ть как ~ đứng lù lù (sừng sững, đực mặt, ngay càn tán)

столб||е́ц *м.* cột báo, cột; газе́тные ~цы́ những cột báo; ✧ на ~ца́х газе́т trên báo (báo chí)

сто́лбик *м.* 1. cột, trụ; парапе́тный ~ trụ lan can; ~ рту́ти cột thuỷ ngân; 2. *бот.* vòi nhuỵ, vòi

столбня́к *м.* 1. *мед.* (bệnh) uốn ván, phá thương phong; 2. *разг.* (*оцепенение*) (trạng thái) đờ ra, điếng người, đờ người, sững sờ, thẫn thờ, sửng sốt; в како́м-то ~é ở trong trạng thái sững sờ, bị điếng người (đờ người); на него́ нашёл ~ anh ta sững sờ ra (đờ người đi, điếng người đi, đờ ra)

столбов||о́й *прил.*: ~а́я доро́га quốc lộ, đường trục, đường chính; ~ дворяни́н *ист.* người quý tộc dòng dõi (dòng dõi trâm anh thế phiệt)

столе́тие *с.* 1. (*период*) (thời kỳ) một trăm năm; (*век*) (một) thế kỷ; 2. (*годовщина*) (lễ) kỷ niệm một trăm năm, kỷ niệm lần thứ một trăm, kỷ niệm đệ bách chủ niên; ~ со дня рожде́ния Толсто́го kỷ niệm một trăm năm (lần thứ một trăm) ngày sinh của Tolstoi

столе́тн||ий *прил.* 1. (*продолжающийся сто лет*) (trong, lâu) một trăm năm;

2. (*возрастом в сто лет*) (thọ, đã, được) một trăm tuổi; ~ стари́к cụ già một trăm tuổi; ~ие дубы́ những cây sồi một trăm tuổi; 3. (*относящийся к столетию*) (thuộc về) kỷ niệm một trăm năm; ~ юбиле́й kỷ niệm một trăm năm (đệ bách chu niên)

столе́тник *м.* 1. (*алоэ*) (cây) lô hội (*Aloe*); 2. (*агава*) (cây) thùa, dứa sợi, dứa dại (*Agave*)

сто́лик *м.* bàn con, kỷ; журна́льный ~ bàn xalông; туале́тный ~ bàn trang điểm (trang sức)

столи́ца *ж.* thủ đô, đô thành; (*королевства и т.п.*) đế đô, kinh đô, đế kinh, kinh thành, kinh kỳ, thần kinh

столи́чный *прил.* (thuộc về) thủ đô, đô thành; đế đô, kinh đô, kinh thành (*ср.* столи́ца); ~ го́род đô thành, (thành phố) thủ đô; ~ жи́тель người dân thủ đô (đô thành, đế đô)

столкнове́ние *с.* 1. (sự) đụng chạm, va chạm, đâm nhau, húc nhau, chọi nhau; ~ поездо́в tàu lửa đâm nhau; 2. (*противоречие, конфликт*) (sự) xung đột, xung khắc, va chạm, xô xát, mâu thuẫn; đụng đầu (*разг.*); ~ интере́сов sự xung đột (xung khắc, va chạm, mâu thuẫn) quyền lợi; 3. (*спор, ссора*) (sự) va chạm, xô xát, lục hặc, tranh cãi, cãi cọ; 4. (*стычка, бой*) (sự, vụ, cuộc) đụng độ, xung đột; вооружённое ~ xung đột (đụng độ) vũ trang, chạm súng

столкну́ть(ся) *сов. см.* ста́лкивать(ся)

столкова́ться *сов. разг.* thoả thuận, đồng ý, ăn ý (*với nhau*)

столова́ться *несов.* (у *P*) ăn, xơi, ăn uống

столо́вая *ж.* (*скл. как прил.*) 1. (*в квартире*) phòng ăn; 2. (*общественная*) nhà (quán, hiệu) ăn, nhà ăn công cộng; студе́нческая ~ nhà ăn của sinh viên

столо́в||ый I 1. (thuộc về) bàn; ~ я́щик ngăn kéo, hộc bàn; 2. (*для обеденного стола*) (để) ăn; ~ прибо́р bộ đồ ăn; ~ нож dao ăn (bàn ăn); ~ая ло́жка thìa xúp, thìa to; ~ое серебро́ bộ đồ ăn bằng bạc; ~ое бельё bộ khăn ăn; 3. *геогр.* mặt bàn; ~ая гора́ núi mặt bàn

столо́вый II *прил.* (thuộc về) phòng ăn; ~ гарнитур (гарнитур ме́бели) bồ đồ gỗ (bộ bàn ghế tủ ở) phòng ăn

столп *м.* 1. *архит.* trụ, cột trụ, trụ cột, trụ thạch; 2. *перен.* rường cột, trụ cột

столпи́ться *сов.* tụ tập, tập hợp, tập họp, tụ họp, túm tụm lại, xúm lại

столпотворе́ние *с.* (cảnh, mớ, đống) hỗn độn, hỗn loạn, bát nháo chi khươn; вавило́нское ~ một mớ hỗn độn (đống hỗn loạn), cảnh bát nháo chi khươn; там настоя́щее ~ ở đấy thật là một mớ hỗn độn (một đống hỗn loạn, bát nháo chi khươn)

столь *нареч.* biết bao, xiết bao, biết bao nhiêu, biết dường nào, đến như thế, rất đỗi, rất mực, hết sức, rất; ~ ва́жный quan trọng biết bao (xiết bao, biết bao nhiêu), trọng đại biết dường nào, rất hệ trọng, hết sức trọng đại, rất mực trọng yếu; ~ опа́сное предприя́тие hành động nguy hiểm biết dường nào; э́то не ~ ва́жно (cái đó thì) không quan trọng lắm

сто́лько 1. *нареч.* (*в таком количестве*) bằng chừng ấy, ngần ấy; (*так много*) nhiều biết bao nhiêu; (*настолько, в такой же степени*) bấy nhiêu, chừng ấy; ско́лько взял, ~ и отда́л lấy chừng nào thì trả chừng ấy, lấy bao nhiêu thì trả bấy nhiêu; ~ раз, ско́лько ну́жно cần bao nhiêu lần thì làm bấy nhiêu; не ~, ско́лько в про́шлый раз không bằng lần trước; ещё ~, ещё ~ же cũng ngần ấy (cũng bằng chừng ấy) nữa; мне оста́лось ещё ~ же проче́сть tôi còn phải đọc cũng bằng chừng ấy nữa; он ~ пережи́л! ông ta đã trải qua bao nhiêu (biết bao nhiêu) là thử thách!, ông ta chịu đựng nhiều biết bao nhiêu!; 2. *мест.* (*такое количество*) biết bao; ~ раз biết bao lần; где ты был ~ вре́мени? cậu đi đâu mà (mà vắng) lâu thế?; ✧ не ~.... ско́лько... không hẳn chỉ là... mà chủ yếu là..., không hẳn là... mà đúng hơn là..., không hẳn chỉ là... mà nhiều hơn là...; он не ~ силён, ско́лько ло́вок anh ta chẳng mạnh lắm đâu mà chủ yếu là khéo léo, cậu ấy không hẳn là mạnh mà đúng hơn là khéo léo; он не ~ бо́лен, ско́лько уста́л nó ốm thì ít mà mệt thì nhiều, nó không hẳn chỉ là ốm mà chủ yếu là mệt

сто́лько-то *мест. и нареч.* chừng nào ấy, chừng nào đó, chừng ấy

столя́р *м.* thợ mộc tinh, thợ làm đồ gỗ

столя́рничать *несов.* làm mộc tinh, làm đồ gỗ

столя́рничество *с.* nghề mộc tinh, nghề làm đồ gỗ

столя́рн||ый *прил.* (thuộc về) nghề mộc tinh, nghề làm đồ gỗ; ~ое де́ло nghề mộc tinh, nghề làm đồ gỗ; ~ инструме́нт dụng cụ thợ mộc tinh; ✧ ~ клей keo dán gỗ

стомати́т *м. мед.* viêm miệng; (*у детей*) tưa

стоматоло́г *м.* bác sĩ (thầy thuốc) khoa khẩu xoang, bác sĩ (thầy thuốc) khoa miệng

стоматологи́ческий *прил.* (thuộc về) khoa khẩu xoang, khoa miệng

стоматоло́гия *ж.* khoa khẩu xoang, khoa miệng, khoa răng hàm mặt

стон *м.* tiếng rên (rên rỉ)

стона́ть, простона́ть 1. rên, rên rỉ, rên khừ khừ; 2. *тк. несов. перен.* (*под игом кого-л., чего-л.*) rên siết

стоп! *межд.* stop!, xtốp!, đứng (dừng, đỗ) lại!

стоп||á I *ж.* (*ноги*) bàn chân, chân; ✧ направля́ть свои́ ~ы́ đi theo hướng..., đi...; идти́ по ~а́м кого́-л. nối gót (đi theo vết chân, làm theo, theo gương) ai

стопá II *ж. лит.* chân, chữ, ngôn, vận cước, âm tiết

стопá III *ж.* chồng, tập, xấp; (*бумаги тж.*) ram, thếp

сто́пка I *ж.* (*кучка*) chồng, tập; ~ тетра́дей chồng vở

сто́пка II *ж.* (*стаканчик*) ly, cốc con

сто́пор *м. тех.* (cái, bộ) dừng, chặn, hãm, phanh, thắng

сто́порить *несов.* (*В*) 1. dừng (hãm, phanh, thắng)... lại; 2. *перен. разг.* kìm hãm, trì hoãn

сто́порный *прил.* (để) dừng, chặn, hãm, phanh, thắng; ~ кла́пан van chặn

стопроце́нтн||ый *прил.* 1. một trăm phần trăm; (*сплошной*) hoàn toàn, toàn bộ; ~ое выполне́ние пла́на hoàn thành kế hoạch một trăm phần trăm (toàn bộ kế hoạch); ~ая я́вка có mặt đông đủ, đủ mặt mọi người; 2. *разг.* (*самый настоящий*) thật sự, thực sự, chính cống

сто́птанн||ый *прил.* (bị) mòn, vẹt, mòn vẹt; ~ые каблуки́ gót mòn (vẹt, mòn vẹt)

стопта́ть *сов. см.* ста́птывать

сторгова́ться *сов.* ngã giá, ăn giá, mặc cả xong; ~ на ста рубля́х ngã giá (ăn giá) một trăm rúp

стори́цею *нареч.*: возда́ть кому́-л. ~ за что́-л. а) (*вознаградить*) trả rất hậu cho ai vì việc gì; б) (*отомстить*) trả thù ai rất độc địa vì việc gì

сто́рож *м.* người gác (canh, giữ, canh gác), gác dan, gác gian; gacđiêng, gác-điêng (*разг.*); ночно́й ~ người gác đêm; лесно́й ~ người giữ rừng (kiểm lâm); железнодоро́жный ~ người gác barie (ba-ri-e); э́та соба́ка — хоро́ший ~ con chó này giữ nhà (canh giữ) giỏi

сторожев||о́й *прил.* (để) canh, gác, canh gác, canh phòng, tuần phòng, tuần tiễu; ~а́я бу́дка điếm canh (gác); ~а́я вы́шка tháp (chòi, vọng) canh, vọng gác; ~ ка́тер tàu (canô) tuần tiễu, tàu (canô) tuần phòng; ~о́е охране́ние *воен.* đội canh phòng (cảnh giới); ~ пост đồn canh, trạm (bốt, bót) gác; ~а́я соба́ка, ~ пёс chó giữ nhà, chó canh giữ

сторожи́ть *несов.* 1. canh, gác, canh gác, canh giữ, canh phòng; 2. (*В*) giữ, canh giữ

сторо́жка *ж.* nhà canh gác; лесна́я ~ nhà canh gác trong rừng

сторон||á *ж.* 1. phía, đằng; (*направление*) phương, hướng; сто́роны горизо́нта bốn phương; свернýть в сто́рону ле́са rẽ về phía (hướng) rừng; разойти́сь в ра́зные сто́роны tản đi tứ phía (khắp nơi), đi tản mát khắp bốn phương trời; со всех сторо́н từ bốn phương (từ tứ phía, từ khắp nơi) đến; в ту сто́рону về phía (đằng) kia; в каку́ю сто́рону он пошёл? nó đi về phía (hướng, đằng) nào?; вам в каку́ю сто́рону? anh đi về phía (hướng, đằng) nào?; в на́шу сто́рону về phía chúng tôi; смотре́ть в другу́ю сто́рону nhìn về phía khác; смотре́ть в сто́рону кого́-л., чего́-л. nhìn về phía ai, cái gì; из ~ы́ в сто́рону ngả nghiêng, lắc lư, đu đưa, từ phía nọ sang phía kia; по ту сто́рону чего́-л. về phía bên kia của cái gì; 2. (*страна*) xứ sở, đất nước, xứ, nước; родна́я ~ quê hương; на чужо́й ~е ở nước người, ở nơi đất khách quê người; 3. (*боковая часть, боковое пространство, место в некотором отдалении от кого-л., чего-л.*) bên, phía; на той ~е ở phía bên kia, ở bên kia; по ~а́м, по о́бе ~ы́ доро́ги ở hai bên đường; смотре́ть по ~а́м nhìn tứ phía (bốn bên, quanh); со ~ы чего́-л. về phía (mặt) cái gì; дом не защищён со ~ы́ мо́ря nhà không được che chở về phía biển; в ~е от доро́ги xa đường; лес оста́нется в ~е ру́нг sẽ ở về một bên, sẽ đi cách xa rừng; свернýть в сто́рону rẽ ngoặt về một bên; с ра́зных сторо́н а) từ các phía khác nhau; б) (*из разных источников*) từ các nguồn khác nhau; 4. (*поверхность предмета*) mặt; с вну́тренней, нару́жной ~ы́ (từ) mặt trong, mặt ngoài; лицева́я ~ матери́и mặt phải (bề mặt) của vải; 5. (*аспект*) phương diện, khía cạnh, mặt; рассма́тривать вопро́с со всех сторо́н xem xét toàn diện (mọi mặt của) vấn đề, nghiên cứu vấn đề về mọi phương diện (mọi khía cạnh); си́льные и сла́бые сто́роны докла́да ưu điểm và nhược điểm (mặt mạnh và mặt yếu) của bản báo cáo; с како́й бы ~ы́ ни посмотре́ть dù xem xét từ khía cạnh (phương diện) nào đi nữa; 6. (*в переговорах, споре, на суде*) bên, phía, phe, đương sự; быть на ~е кого́-л. về phe (phía) ai; приня́ть чью́-л. сто́рону, стать на чью́-л. сторону đứng về phe (ủng hộ, về bè với) ai; догова́ривающиеся ~ы сác bên (hai bên) ký kết; пре́ния сторо́н в суде tranh cãi của các đương sự (của bên nguyên và bên bị, của hai bên) tại phiên tòa; 7. *мат.* cạnh; сто́роны треуго́льника các cạnh của tam giác; ✧ остава́ться в ~е́ đứng ngoài cuộc; оста́вить что́-л. в ~е́ không đả động (không nói, không để ý) đến cái gì, gạt bỏ vấn đề gì; обойти́ ~о́й bỏ qua, không đả động đến, lờ đi; держа́ться в ~е́ đứng ngoài cuộc, không muốn tham gia; на ~е́ ở ngoài, ngoài; прода́ть что́-л. на ~у bán cái gì ra ngoài; с чьей-л. ~ы́ về phía (phần) ai; о́чень ми́ло с ва́шей ~ы́, что вы зашли́ rất quý hoá là anh/chị đã đến, anh/chị đến thật là rất quý hoá; с одно́й ~ы́..., с друго́й ~ы́... một mặt thì... một mặt thì..., một mặt thì... còn mặt khác thì...; ро́дственник со ~ы́ ма́тери người họ hàng về đằng mẹ; шу́тки в сто́рону! thôi đừng đùa nữa!; моё де́ло ~ tôi chẳng có liên quan gì đến việc đó cả; со ~ы́ виднée người ngoài (ngoài cuộc) thì thấy rõ hơn; смотре́ть на что́-л. со ~ы́ nhìn cái gì một cách khách quan, đứng ngoài cuộc mà xem xét cái gì

сторони́ться, посторони́ться 1. tránh (giãn, đứng dẹp) ra, tránh sang một bên; посторони́сь! tránh (giãn) ra!, giãn (đứng dẹp) ra nào!; 2. *тк. несов.* (*чуждаться*) lảng tránh, lẩn tránh, lánh xa, xa lánh, tránh; ~ друзе́й lánh xa (xa lánh, lảng tránh) bạn bè

сторо́нний *прил. уст.* ngoại cuộc, ngoài cuộc, ngoài, khách quan; ~ взгляд cái nhìn ngoại cuộc (của người ngoài cuộc, khách quan); ~ набло́датель người quan sát ngoại cuộc (ngoài cuộc, khách quan)

сторо́нник *м.* người ủng hộ (bảo vệ, chủ trương); ~и ми́ра (các) chiến sĩ hoà bình; быть ~ом là người tán thành (chủ trương, ủng hộ), tán thành, chủ trương, ủng hộ

сторонóй *нареч.* (một cách) đi qua, đi vòng; *перен.* không trực tiếp; идти́ ~ đi tránh, đi vòng; пройти́ ~ đi qua, không ghé lại, không đến; узна́ть что́-л. ~ biết được cái gì qua người khác

сто́ртинг *м.* Storting, quốc hội Norway (Na Uy)

сторублёвый *прил.* (giá trị) một trăm rúp

стоси́льный *прил. тех.* (mạnh) một trăm mã lực, một trăm ngựa

стоскова́ться *сов.* (по *Д*, по *П*) *разг.* nhớ, buồn nhớ; ~ по сы́ну nhớ con trai

стоу́стн||ый *прил. книжн.* phổ biến, phổ quát; ~ая молва́ tiếng đồn phổ biến

стохасти́ческий *прил. книжн.* ngẫu nhiên

сто́чн||ый *прил.* (để) thoát nước, tháo nước, tiêu thuỷ, tiêu nước; ~ая кана́ва mương thoát nước (tiêu thuỷ), máng tháo nước; mương tiêu (*сокр.*); ~ая труба́ ống máng; ✧ ~ые во́ды nước cống, nước thải

стошн||и́ть *сов. безл.*: его́ ~и́ло nó nôn (mửa, nôn mửa, nôn oẹ)

сто́я *нареч.* (ở thế) đứng

стоя́ние *с.* (sự) đứng; до́лгое ~ đứng lâu

стоя́нк||а *ж.* 1. (*остановка*) (sự, thời gian) đậu lại, đỗ lại, dừng lại, đứng lại; десятимину́тная ~ đậu (đỗ, đứng, dừng) lại mười phút; 2. (*место пребывания*) trại, chỗ đóng trại (tạm trú); ~ зимо́вщиков trại của những người tạm trú mùa đông, chỗ tạm trú vùng cực; 3. (*автотранспорта*) (sự) đậu xe, đỗ xe; (*место стоянки*) bến, trạm, bến (trạm) xe, bến (trạm) ôtô, chỗ xe đậu (xe đỗ, đậu xe, đỗ xe); ~ автомоби́лей воспреща́ется cấm ôtô đậu (đỗ)!, cấm đậu (đỗ) xe!; ~ такси́ bến taxi, chỗ tắc-xi đậu (đỗ); 4. *антр.* (*место поселения первобытного человека*) di chỉ; ~и ка́менного ве́ка những di chỉ thời đại đồ đá

сто||я́ть *несов.* 1. đứng; (*находиться*) ở; приказа́ть кому́-л. ~ на ме́сте ra lệnh cho ai đứng nguyên tại chỗ; стул ~и́т на ме́сте cái ghế ở nguyên tại chỗ; ~ на нога́х đứng; ~ на рука́х trồng cây chuối (cây chuối ngược), chống tay chổng ngược người; ~ на голове́ trồng cây chuối (cây chuối ngược), chống đầu chổng ngược người; ~ у станка́ đứng (coi, đứng coi) máy; ~ на посту́, на часа́х đứng gác, đứng canh; ~ и смотре́ть đứng nhìn; ~ и разгова́ривать đứng nói chuyện; ~ на я́коре neo (đậu, đỗ) lại; по́езд ~и́т у пе́рвой платфо́рмы xe lửa đậu (đỗ, dừng) ở ke ga số một; таре́лки ~я́т на столе́ những cái đĩa nằm (nằm ở, ở) trên bàn; стака́ны и ча́шки ~я́т в шкафу́ cốc và chén ở trong tủ; ~ на чьём-л. пути а) đứng trên đường của ai; б) *перен.* đứng ngáng đường của ai, làm trở ngại cho (làm phiền) ai; ~ ла́герем đóng (cắm) trại; 2. *перен.* (*защищать*) bảo vệ, bênh vực, đấu tranh, chiến đấu; (*держаться какого-л. взгляда*) chủ trương; ~ за де́ло ми́ра đấu tranh cho sự nghiệp hoà bình; ~ на стра́же ми́ра bảo vệ hoà bình; ~ насмерть quyết tử, quyết chiến, chiến đấu đến chết; 3. (*бездействовать*) đứng, không chạy, đình đốn, đình trệ, ngừng hoạt động; часы́ ~я́т đồng hồ chết (đứng); рабо́та ~и́т công việc đình đốn (đình trệ); заво́д ~и́т nhà máy ngừng hoạt động; маши́на ~и́т máy đứng (không chạy); 4. (*быть неподвижным, не двигаться*) đứng (dừng, đậu, đỗ) lại; по́езд ~и́т де́сять мину́т tàu lửa đứng (đứng, đậu, đỗ) lại mười phút; 5. (*быть расположенным*) ở; (*держаться вертикалью*) đứng, dựng đứng, dựng ngược lên; во́лосы ~я́т ды́бом tóc dựng ngược lên; цветы́ ~я́т в ва́зе hoa cắm trong lọ; го́род ~и́т на горе́ thành phố ở trên núi; дом ~и́т с XVIII ве́ка ngôi nhà có (xây dựng) từ thế kỷ XVIII; 6. (пе́ред *Т*) (*о цели и т. п.*) đứng, đặt (để) ra; пе́ред на́ми ~и́т зада́ча một nhiệm vụ đang đặt (để) ra trước chúng ta; 7. (*быть*): ~я́т си́льные моро́зы trời băng giá (lạnh giá) dữ dội; ~и́т хоро́шая пого́да tốt trời, trời tốt; ~я́л тяжёлый за́пах mùi khó chịu bốc lên; ~я́л стра́шный шум ồn ghê gớm, rất ồn; 8. (*быть отмеченным, значиться*) có; ~ в спи́ске có trong danh sách; внизу́ ~и́т по́дпись bên dưới có chữ ký; на пове́стке ~я́т два вопро́са а) trước mắt có hai vấn đề; б) (*на собрании и т. п.*) trong chương trình nghị sự có hai vấn đề; ✧ ~ во главе́ đứng đầu, lãnh đạo; ~ у вла́сти cầm (nắm) chính quyền, cầm quyền, chấp chính; ~ на своём giữ ý kiến của mình, làm theo ý mình, không chịu nghe ai cả; ~ над чьей-л. душо́й, ~ у кого́-л. над душо́й сứ ám (quấy rầy) ai mãi; ~ за спино́й у кого́-л. а) (*быть, иметься*) có ai đứng sau lưng; б) (*тайно покровительствовать*) bí mật giúp đỡ (nâng đỡ) ai, giật dây (chi phối) ai; ~ пе́ред глаза́ми у кого́-л., ~ пе́ред чьи́ми-л. глаза́ми ai luôn luôn (ai hằng) nhớ đến

стоя́ч||ий *прил.* 1. đứng, thẳng đứng; ~ воротни́к cổ đứng; 2. (*непроточный*) tù, đọng, tù đọng; ~ая вода́ nước tù (tù đọng); ~ пруд ao tù

сто́ящ||ий *прил.*: ~ее предложе́ние một đề nghị có thể chấp nhận được; э́то де́ло ~ее công việc đó đáng làm

страви́ть *сов. см.* стра́вливать

стра́вливать, стравить (*В*) 1. (*животных, птиц*) thúc con nọ chọi (đá) con kia; 2. *перен. разг.* xúc xiểm, xúi giục, xui giục, xui nguyên giục bị (*cho người ta đánh nhau, cãi cọ, kiện cáo nhau*)

страда́ *ж.* 1. vụ mùa, thời vụ; 2. *перен.* thời kỳ gian khổ (vất vả); (*тяжёлые испытания*) những thử thách ác liệt

страда́л||ец *м.*, **~ица** *ж.* người đau khổ (chịu nhiều đau khổ)

страда́льческ||ий *прил.* đau khổ, khổ sở, đau đớn, khốn khổ, khổ ải, lầm than; (*о взгляде и т. п.*) thiểu não; ~ая жизнь cuộc đời đau khổ (khổ sở, khốn khổ, khổ ải, lầm than); ~ вид vẻ mặt thiểu não, bộ dạng đau khổ

страда́ни||е *с.* 1. (*физическая боль*), (sự) đau, đau đớn; 2. (*душевные муки*) (nỗi, sự) đau khổ, khổ đau, đau xót, đau đớn, khổ sở, khốn khổ, khổ ải, lầm than; mối luỵ; причиня́ть ~я làm đau đớn (đau khổ)

страда́тельн||ый *прил. грам.*: ~ зало́г dạng bị động, thể thụ động; ~ое прича́стие động tính từ bị động, tính động từ thụ động

страд||а́ть, пострада́ть 1. *тк. несов.* (*Т*) (*какой-л. болезнью*) bị bệnh, bị tật, bị chứng, mắc bệnh; ~ головны́ми бо́лями bị bệnh đau đầu; *перен.*: ~ самомне́нием bị bệnh (có thói) tự cao tự đại; 2. *тк. несов.* (от *Р*) (*мучиться от боли*) đau, đau đớn; (*испытывать нравственные мучения тж.*) đau khổ, khổ đau, đau xót; ~ от зубно́й бо́ли đau răng, đau đớn vì nhức răng; ~ от любви́ đau khổ (khổ đau) vì tình, tình luỵ; 3. (за *В*, из-за *Р*) (*претерпевать муки из-за кого-л., чего-л.*) chịu đau khổ; ~ за пра́вду chịu đau khổ vì chân lý (vì bảo vệ chân lý); 4. (от *Р*) (*испытывать лишения*) chịu khổ sở (khốn khổ, khổ cực, khổ ải); 5. (от *Р*, из-за *Р*) (*терпеть ущерб*) bị thiệt hại (tổn thất); го́род ~а́ет от наводне́ний thành phố thường bị lụt (thường bị thiệt hại vì lụt); 6. *тк. несов. разг.* (*быть плохим*) kém, yếu, non; у него́ ~а́ет орфогра́фия nó kém (yếu, non) về chính tả

стра́дн||ый *прил.*: ~ая пора́, ~ое вре́мя thời vụ gặt hái

страж *м.* người canh giữ (bảo vệ)

стра́ж||а *ж.* đội canh gác (cảnh giới, cảnh vệ, vệ binh); ✧ быть на ~е чего́-л. bảo vệ cái gì; находи́ться под ~ей bị bắt giam (tống giam, giam cầm, câu lưu); брать кого́-л. под ~у bắt giam (bắt giữ, tống giam, giam cầm, câu lưu) ai

стран||á *ж.* 1. xứ, miền, mạn, xứ sở, đất nước; го́рная ~ xứ (miền) núi, mạn ngược; зага́дочная ~ xứ sở kỳ diệu; 2. (*государство*) nước, quốc gia, đất nước, nhà nước; ~-депозита́рий *дип.* nước lưu chiểu; ~-организа́тор nước đăng cai (tổ chức); по всей ~é trong toàn quốc (cả nước); положе́ние в ~é tình hình trong nước; в чужо́й ~é ở nước ngoài (chốn tha hương, nơi đất khách quê người); ✧ стра́ны све́та bốn phương, bốn phương trời

странгуля́ция *ж. мед.* (*удушение*) (sự) thắt chẹt cổ; (*ущемление*) (sự) thắt, chẹt

страни́ц||а *ж.* 1. trang, trương; на пе́рвой ~e ở trang một, trên trang nhất; откры́ть кни́гу на деся́той ~e giở sách ở trang mười; на ~ах на́шей газе́ты trên báo chúng ta; 2. *перен.* trang, chương, trang sử, thời kỳ; лу́чшая ~ чье́й-л. жи́зни trang (chương, thời kỳ) tốt đẹp nhất trong đời ai; вписа́ть но́вую ~y во что́-л. mở đầu một thời kỳ mới (ghi một trang sử mới) trong lĩnh vực gì

стра́нни||к *м.*, **~ца** *ж.* 1. khách lãng du (du phương), người chu du (du lịch, bôn ba đây đó); du tử, lãng tử, lãng sĩ, lãng nhân (*уст.*); 2. *уст.* người hành hương

стра́нно 1. *нареч.* (một cách) lạ lùng, kỳ lạ, lạ kỳ, kỳ dị, kỳ cục; он ~ ведёт себя́ nó có thái độ kỳ lạ, cậu ta xử sự một cách lạ lùng, ông ta cư xử thật là kỳ cục; 2. *в знач. сказ. безл.* thật là lạ, lấy làm lạ; мне ~, что... tôi lấy làm lạ rằng...; ~, что никто́ не зна́ет об э́том lạ thật, không ai biết về việc đó cả; мне ~ э́то tôi lấy làm lạ về điều đó; как э́то ни ~, но... lạ thật nhưng..., dù điều đó lạ lùng đi chăng nữa nhưng...

стра́нност||ь *ж.* (tính chất, điều, sự) lạ lùng, kỳ lạ, lạ kỳ, kỳ dị, kỳ cục, kỳ quặc, chướng kỳ; (*странная черта*) (tính, tính chất) lạ lùng, kỳ cục, kỳ quặc; (*странное явление*) hiện tượng lạ lùng; ~ взгля́дов tính chất lạ lùng (kỳ quặc, kỳ cục) của những quan điểm; челове́к со ~ями người gàn dở (dở hơi, tàng tàng, kỳ cục, hâm, hấp), kẻ ngông rởm; Khốt-ta-bít (*разг., шутл.*); что за ~! cái gì lạ lùng (kỳ quặc) thế này!

стра́нн||ый *прил.* lạ lùng, kỳ lạ, lạ kỳ, kỳ dị, kỳ cục, kỳ quặc; ~ вы челове́к! anh kỳ (kỳ cục) thật!, anh thật là kỳ quặc!; мне ка́жется ~ым, что... tôi thấy kỳ lạ là..., tôi cảm thấy lạ lùng rằng...; са́мое ~oe в э́том то, что... điều lạ lùng (kỳ lạ, kỳ dị, kỳ quặc) nhất trong việc này là...; ✧ ~oe де́ло *в знач. ввдн. сл.* lạ thật, quái thật, kỳ thật, lạ nhỉ, lạ chửa, quái nhỉ, kỳ nhỉ, sao lạ thế nhỉ; ~oe де́ло, я э́того не заме́тил lạ thật (quái thật, kỳ thật, lạ chửa, lạ nhỉ, quái nhỉ, kỳ nhỉ), tôi đã không nhận thấy điều đó

страново́дение *с.* địa lý học

стра́нств||ие *с.*, **~ование** *с.* (sự, cuộc) chu du, lãng du, viễn du, du lịch, du phương

стра́нствовать *несов.* 1. chu du, lãng du, viễn du, du lịch, bôn ba, du phương; 2. *уст.* (*на богомолье*) hành hương; (*о монахе*) hành cước

стра́нствующий *прил.*: ~ музыка́нт nhạc công diễn rong; ~ ры́царь hiệp sĩ lãng du (giang hồ)

страстна́я *ж. церк.* Tuần thánh

стра́стно *нареч.* (một cách) thắm thiết, nồng nàn, thiết tha, say mê, say sưa, đắm đuối; ~ жела́ть thiết tha mong muốn, khao khát, khát khao, thèm khát, thèm muốn, ngốt

страстн||о́й *прил. церк.*: ~а́я неде́ля Tuần thánh

стра́стность *ж.* (tính, sự) thắm thiết, nồng nàn, tha thiết, đắm đuối, say mê, say sưa; ~ натýры, хара́ктера bản tính, tính chất hăng say (hăng hái, nồng nhiệt, mãnh liệt)

стра́стн||ый *прил.* 1. (*пылкий*) nồng nhiệt, nồng nàn, thắm thiết, tha thiết, nhiệt thành, nhiệt liệt; ~ая речь bài diễn văn nhiệt thành, bài nói nồng nhiệt, lời nói nồng nàn; ~ оратор diễn giả nồng nhiệt (nhiệt thành); 2. (*увлечённый чем-л.*) say mê, đam mê, say sưa, hăng say; ~ люби́тель му́зыки người say mê (đam mê) nhạc, người nồng nàn yêu nhạc; 3. (*о любви и т. п.*) nồng nàn, thắm thiết, nồng thắm, say đắm, đắm đuối, nồng cháy; ~ поцелу́й cái hôn nồng nàn (thắm thiết, nồng thắm, say đắm, đắm đuối, nồng cháy)

страстоцве́т *м. бот.* cây lạc tiên, cây dưa tây (*Passiflora*)

страстоцве́тные *мн. бот.* họ Lạc tiên (*Passifloraceae*)

страст||ь I *ж.* 1. (*сильное чувство*) nhiệt tình; (*крайнее влечение*) dục vọng, thị dục, dục lạc, ái dục; (nỗi, lòng, sự) ham muốn, đam mê, ham mê, ham thích, hăng say, say mê, say đắm, mê; обу́здывать ~и kiềm chế dục vọng, chế ngự thị dục; разжига́ть ~и nhen lên lòng ham muốn (lòng đam mê, lòng hăng say, dục vọng, thị dục); ~ к теа́тру đam mê (ham mê) sân khấu, mê (ham thích) xem hát; цветы́ — моя́ ~ tôi rất yêu (mê) hoa, hoa là nỗi đam mê của tôi; 2. (*сильная любовь*) dục tình, tình dục, thị dục, lòng dục, lửa tình, lửa dục; мгнове́нная ~ tình dục (dục tình, lòng dục, thị dục) trong giây lát

страст||ь II *ж.* 1. *обыкн. мн.*: ~и *разг.* (*ужас*) (nỗi) khủng khiếp, kinh khủng; каки́е ~и! kinh khủng quá!, khủng khiếp thay!, khiếp quá!; 2. *обыкн. мн.*: ~и *книжн.* (*мучения*) (những) khổ nạn, khổ hình, thống khổ; ~и Христа́ những khổ nạn của Chúa Kitô; 3. *неизм. в знач. нареч.* (*очень, чрезвычайно*) rất, cực kỳ, vô cùng, kinh khủng, khủng khiếp; (*очень много*) ối, rất nhiều, vô khối, vô thiên lủng

стратéг *м.* nhà chiến lược

стратеги́ческ||ий *прил.* (thuộc về) chiến lược; ~oe сырьё nguyên liệu chiến lược; ~oe ору́жие vũ khí chiến lược; ~oe наступа́тельное вооруже́ние vũ khí tiến công chiến lược; ~ие раке́ты (những) tên lửa chiến lược; ~ая оборо́на phòng ngự chiến lược

стратéгия *ж. прям. и перен.* chiến lược

стратиграфи́ческий *прил.* (thuộc về) địa tầng học, địa tầng

стратигра́фия *ж. геол.* địa tầng học, (khoa) địa tầng

стратифика́ция *ж.* (sự) phân tầng; социа́льная ~ *социол.* phân tầng xã hội

стратона́вт *м.* phi công tầng bình lưu

стратопла́н *м.* máy bay (phi cơ) tầng bình lưu

стратоста́т *м.* khí cầu tầng bình lưu

стратосфе́ра *ж.* tầng bình lưu (tĩnh khí)

стра́ус *м. зоол.* đà điểu (*Struthio camelus*)

страусёнок *м.* đà điểu con

страуси́н||ый *прил.* (của) đà điểu; ~oe я́йцо́ trứng đà điểu; ~ая поли́тика chính sách đà điểu (trốn tránh việc giải quyết vấn đề)

страуси́ха *ж.* đà điểu mái

стра́усовый *прил.* (thuộc về) đà điểu; ~ ве́ер quạt bằng lông đà điểu

страх I *м.* (nỗi, sự) khiếp sợ, hoảng sợ, kinh hãi, kinh hoảng, kinh hoàng, khủng khiếp, kinh khủng; (*боязнь*) (nỗi, sự) sợ hãi, sợ sệt, sợ; ~ смéрти sợ chết; смертéльный ~ nỗi khiếp đảm; ~ пéред неизвéстностью khiếp sợ vì không biết rõ tình hình; быть в ~е khiếp sợ, hoảng sợ, kinh hãi, kinh hoảng, kinh hoàng; из ~а пéред кéм-л., чéм-л. vì khiếp sợ ai, cái gì; от ~а do khiếp sợ, vì hoảng sợ; от ~а у негó отня́лся язы́к do khiếp sợ (vì hoảng sợ) nó không nói được, nó sợ cứng lưỡi; дрожáть от ~а run sợ, sợ run; наводи́ть ~ на когó-л. làm ai khiếp sợ; натерпéться ~у khiếp đảm, kinh hồn, sợ khiếp vía, sợ mất mật, sợ hết hồn, rất kinh hãi; испы́тывать ~ пéред кéм-л. khiếp sợ ai; ✧ под ~ом смéрти bị cái chết đe doạ; у ~а глазá великú *погов.* ≅ thần hồn nát thần tính; sợ hùm sợ cả cứt hùm; на свой ~, на свой ~ и риск tự mình chịu hết trách nhiệm, tự mình gánh lấy mọi hậu quả (hệ luỵ)

страх II *нареч.* (*очень*) *разг.* rất, cực kỳ, vô cùng, kinh khủng, khủng khiếp

страхкáсса *ж.* (кáсса социáльного страховáния) quỹ bảo hiểm xã hội

страховáние *с.* (sự, chế độ) bảo hiểm; ~ жúзни bảo hiểm nhân thọ (tính mạng, sinh mệnh); ~ имýщества bảo hiểm tài sản; ~ от несчáстных слýчаев bảo hiểm tai nạn; госудáрственное ~ bảo hiểm quốc gia (nhà nước); социáльное ~ bảo hiểm xã hội

страховáтель *м.* người được bảo hiểm (nộp tiền bảo hiểm)

страховáть, застраховáть 1. (*В* от *Р*) bảo hiểm; ~ жúзни bảo hiểm nhân thọ (tính mạng, sinh mệnh); ~ от несчáстных слýчаев bảo hiểm tai nạn; 2. *тк. несов.* (*В*) (*предохранять*) bảo hiểm, phòng hộ, bảo hộ (*cho*); ~ гимнáста bảo hiểm (phòng hộ) cho vận động viên thể dục; 3. *перен.* đề phòng, phòng ngừa, phòng xa

страховáться, застраховáться 1. bảo hiểm (*cho mình*); 2. *перен.* phòng thân, giữ mình, phòng xa, giữ gìn, hết sức thận trọng, phòng ngừa (*cho mình*)

страхóвка *ж.* 1. (*действие*) (sự) bảo hiểm; (*гимнаста и т. п. тж.*) (sự) phòng hộ, bảo hộ, phòng ngừa; 2. (*страховая премия*) bồi khoản bảo hiểm; 3. *разг.* (*страховой платёж*) tiền bảo hiểm

страхов||óй *прил.* (thuộc về) bảo hiểm; ~ пóлис giấy (thẻ) bảo hiểm; ~ агéнт nhân viên bảo hiểm; ~ фонд quỹ bảo hiểm; ~ взнос tiền nộp bảo hiểm; ~óе óбщество công ty bảo hiểm

страши́лище *с.* con ngoáo ộp, ông ba bị, ông ba kẹ

страш||и́ть *несов.* (*В*) làm... khiếp sợ (hoảng sợ, kinh hoảng, kinh hoàng); меня́ ~и́т мысль об э́том ý nghĩ về điều đó làm tôi khiếp sợ

страши́ться *несов.* (*Р*) khiếp sợ, hoảng sợ, kinh hãi, kinh hoảng, kinh hoàng, sợ hãi, kinh hồn, hãi hùng

стрáшно 1. *нареч.* (một cách) khủng khiếp, kinh khủng; *разг.* (*очень сильно*) rất, lắm, quá, dữ, ghê, hung, rất đỗi, hết sức, cực kỳ, vô cùng, vô hạn, kinh khủng; ~ краси́вый đẹp dữ (ghê, gớm, ghê gớm, hung, ác, kinh khủng); ~ испугáться sợ khiếp vía (mất mật, hết hồn); ~ обрáдоваться mừng rơn, hết sức (rất đỗi) vui mừng, mừng rỡ vô hạn; мне ~ хóчется (+ *инф.*) tôi rất muốn...; 2. *в знач. сказ. безл.* (*Д*) (thật là) khủng khiếp, kinh khủng, đáng sợ, rợn người; мне ~! tôi sợ!, tôi thấy khủng khiếp quá!; ~ подýмать, что... thật là khủng khiếp khi nghĩ rằng..., thật là đáng sợ nếu...; мне ~ подýмать, что... tôi thấy sợ (tôi thấy rờn rợn, tôi sởn tóc gáy) khi nghĩ rằng...; здесь ~ оставáться ở lại đây thì thật là đáng sợ

стрáшн||ый *прил.* 1. khủng khiếp, kinh khủng, ghê gớm, hãi hùng, đáng sợ; (*опасный*) nguy hiểm, hiểm nguy; ~ расскáз câu chuyện khủng khiếp (hãi hùng); ~ путь con đường nguy hiểm; 2. *разг.* (*очень сильный*) khủng khiếp, ghê gớm, dữ dội, mãnh liệt, rất mạnh, dữ, hung, ác; ~ хóлод rét dữ (cắt ruột), lạnh ác (buốt xương, khủng khiếp); ~ая скýка buồn tẻ ghê gớm (khủng khiếp), chán chết; buồn nhức xương (*разг.*); ~ая боль (cơn) đau dữ dội, đau điếng người; đau thấy ông bà ông vải (*разг.*); ~ насмóрк sổ mũi nặng; 3. *в знач. сущ.*: ~ое *с.* (điều, chuyện) khủng khiếp, kinh khủng, đáng sợ; он вúдел немáло ~ого ông ta đã từng thấy nhiều điều khủng khiếp (đáng sợ); ничегó ~ого cũng chẳng sao cả; ✧ сдéлать ~ые глазá làm vẻ sợ hãi; Стрáшный суд *рел.* ngày Phán xử cuối cùng, cuộc Phán xét cuối cùng

стращáть *несов.* (*В*) *разг.* làm cho... sợ (sợ khiếp, khiếp đảm)

стрекозá *ж.* 1. chuồn chuồn (*Libellula*); 2. *разг.* cô nàng, cô nường, cô nương, tiểu thư

стрекотáние *с.* 1. (*цикады*) (tiếng) kêu ve ve; (*кузнечика*) (tiếng) kêu ri rỉ; (*сороки и т. п.*) (tiếng) kêu ra rả; (*мотора, и т. п.*) (tiếng) kêu bình bịch, kêu xình xịch; 2. *перен. разг.* (tiếng) nói ra rả

стрекотáть *несов.* 1. (*о цикаде*) kêu ve ve; (*о кузнечике*) kêu ri rỉ; (*о сороке и т. п.*) kêu ra rả; (*о моторе и т. п.*) kêu bình bịch, kêu xình xịch; 2. *перен. разг.* nói ra rả

стрел||á *ж.* 1. (cái, chiếc, mũi) tên; пусти́ть ~ý в когó-л. bắn tên vào ai/con gì; 2. *перен. обыкн. мн.*: стрéлы (*колкости*) lời nói châm chọc (châm chích, cay độc); 3. (*весов и т. п.*) kim; 4. (*подъёмного крана*) cần, cần trục, cần cẩu; 5. *в знач. нареч.*: он промчáлся ~óй nó lao vút như tên bắn, nó phóng rất nhanh

Стрелéц *м. астр.* chòm sao Nhân mã (*Saggitarius*)

стрéлк||а *ж.* 1. (*часов, компаса, прибора и т. п.*) kim; магни́тная ~ kim nam châm; 2. *ж.-д.* ghi; перевести́ ~у bẻ ghi; 3. (*на чертеже, указательная*) mũi tên; 4. (*растения*) ngồng, nhồng; 5. (*чулка*) đường khâu

стрелкóв||ый *прил.* (thuộc về) xạ thủ, xạ viên, người bắn, tay súng; (*относящийся к стрельбе*) (thuộc về) xạ kích, bắn súng; (*пехотный*) (thuộc về) bộ binh; ~ое состязáние (cuộc) thi bắn súng, thi xạ kích; ~ спорт (môn) thể thao bắn súng, thể thao xạ kích; ~ое дéло môn xạ kích (bắn súng); ~ое орýжие súng bộ binh; ~ая дивúзия sư đoàn bộ binh

стреловúдный *прил.* (có) dạng mũi tên, hình mũi tên

стреловóй *прил.*: ~ самохóдный кран cần trục (cần cẩu) tự hành

стрелóк *м.* 1. xạ thủ, xạ viên, người bắn, tay súng, người xạ kích; хорóший, отли́чный ~ người thiện xạ, xạ thủ (tay súng) giỏi; 2. *воен.* người lính bộ binh, xạ thủ

стрéлочник *м. ж.-д.* người bẻ ghi; ✧ (всегдá) виновáт ~ *ирон.* tội đâu vạ đâu, cứ đổ lên đầu kẻ dưới; trăm tội trăm vạ, đổ đầu nhà oản (*погов.*)

стрельб||á *ж.* 1. (sự) bắn, bắn súng, xạ kích; (*артиллерийская*) (sự) pháo kích, bắn pháo, bắn đại pháo, bắn đại bác; (*из лука*) (sự) bắn cung; откры́ть ~ý khai hoả, nổ súng, bắn súng; ~ прямóй навóдкой bắn trực tiếp (trực diện, thẳng); ~ непрямóй навóдкой bắn cầu vòng; ~ на пораженúе bắn sát thương; ~ на разрушéние bắn phá huỷ (phá hoại); 2. *мн.*: стрéльбы *воен.*

(*учебные выстрелы*) (môn, khoa) xạ kích, tác xạ, bắn súng, tập bắn

стре́льбище *с.* bãi bắn bia, trường (bãi) bắn

стрельну́ть *сов. см.* стреля́ть 1, 3

стре́льчатый *прил. архит.* (có) hình cung nhọn, hình tiêm cung

стре́лян||ый *прил. разг.* 1. (*в которого стреляли*) bị bắn, bị đạn; 2. (*бывалый*) dày dạn, từng trải, lõi đời; 3. (*о гильзе и т. п.*) để bắn; ✧ ~ воробе́й, ~ая пти́ца người từng trải (lõi đời); ~ая воро́на куста́ бои́тся *погов.* ≅ chim bị đạn sợ làn cây cong

стрел||я́ть, стрельну́ть 1. bắn, nã, bắn (nổ, nã, xả) súng, xạ kích, tác xạ; ~ в цель bắn vào đích, nhắm đích mà bắn, bắn bia; ~ из винто́вки bắn súng trường; ~ из пу́шки bắn đại bác, nã pháo; стой, ~ бу́ду! đứng lại, không thì bắn!; 2. *тк. несов.* (*В*) (*убивать на охоте*) bắn, bắn chết, bắn được; ~ у́ток bắn vịt; 3. *безл. разг.* (*о боли*): у меня́ ~я́ет в у́хе tôi buốt (nhức buốt trong) tai; ✧ ~ из пу́шки по воробья́м ≅ dùng dao mổ bò giết con chim sẻ; ~ глаза́ми а) liếc mắt; б) (*с кокетством*) liếc mắt đưa tình

стреля́ться *несов. разг.* 1. (*стрелять в себя*) tự bắn, tự tử bằng súng; 2. *уст.* (*на дуэли*) bắn nhau, đấu (đọ) súng

стремгла́в *нареч.* (một cách) rất nhanh, vùn vụt, vun vút, nhanh như chớp, nhanh như cắt, nhanh như tên bắn

стреми́тельно *нареч.* (một cách) vùn vụt, vun vút, rất nhanh, nhanh chóng, mau lẹ, bon bon

стреми́тельность *ж.* (tính chất, độ, sự) nhanh chóng, mau lẹ, chớp nhoáng, ồ ạt, mãnh liệt; (*характера*) (tính, sự) nhanh nhẹn, lanh lẹn, hiếu động; (*речи*) (tính, sự) sôi nổi, hào hứng

стреми́тельн||ый *прил.* 1. (*очень быстрый*) vùn vụt, vun vút, rất nhanh, nhanh chóng, mau lẹ, chớp nhoáng; ~ое наступле́ние trận tấn công thần tốc (vũ bão, chớp nhoáng, ồ ạt); ~ на́тиск áp lực mãnh liệt (ồ ạt); ~ая речь lời nói rất nhanh (hào hứng, sôi nổi); ~ поры́в ве́тра trận gió mạnh (dữ dội, mãnh liệt); 2. (*энергичный*) nhanh nhẹn, lanh lẹn, hiếu động, sôi nổi; ~ челове́к người hiếu động (lanh lẹn, sôi nổi, tràn đầy nghị lực); 3. (*пылкий, страстный*) hăng say, hăng hái, say mê

стреми́ться *несов.* 1. (*устремляться*) lao (phóng, vút, ào) tới, lao vút, lao (chạy, phóng) nhanh, bon; 2. (*попасть куда-л., стать кем-л.*) mong muốn, khao khát, ao ước, ước ao, ước mong, hòng; ~ на юг mong muốn (khao khát) đi miền Nam; ~ на сце́ну ước ao (khao khát) được làm nghệ sĩ, ao ước (ước mong) được lên sân khấu; 3. (к *Д*, + *инф.*) (*достичь чего-л.*) vươn (xốc, lao, hướng, cố đạt) tới, khao khát, mong muốn, ước mong, thèm muốn, kỳ vọng; ~ к це́ли vươn tới (cố đạt được) mục đích, hướng tới đích, lao tới mục tiêu; ~ к про́чному ми́ру cố đạt tới (mong muốn, khao khát) một nền hoà bình vững chắc

стремле́ни||е *с.* 1. (к *Д*) (sự, lòng) vươn tới, hướng lên, khao khát, khát khao, mong muốn, ước mong; в своём ~и к... khi mong muốn (khao khát, khát khao)...; ~ к сча́стью lòng khao khát (sự vươn tới) hạnh phúc; 2. *мн.*: ~я (*помыслы, желания*) khát vọng, ước vọng, ước mơ, hoài bão, kỳ vọng

стремни́на *ж.* 1. (*реки*) khúc (dòng) chảy xiết; 2. (*крутизна*) ghềnh

стре́мя *с.* chân nâng, bàn đạp; вдеть но́гу в ~ xỏ chân vào chân nâng (bàn đạp)

стремя́нка *ж.* thang xếp, thang

стрено́жить *сов. см.* трено́жить

стрептоко́кк *м. бакт.* streptococc, liên cầu khuẩn, khuẩn chuỗi hạt (*Streptococcus*)

стрептомици́н *м. фарм.* streptomycin, xtreptomixin

стрептоци́д *м. фарм.* streptocid, xtreptoxit

стресс *м.* stress, xúc động tâm lý, căng thẳng tinh thần, trầm cảm

стре́ссовый *прил.* (thuộc về) stress, xúc động tâm lý, căng thẳng tinh thần, trầm cảm

стрига́льн||ый *прил.*: ~ая маши́на tông đơ

стригу́щий: ~ лиша́й *мед.* bệnh herpes rụng tóc (rụng lông)

стриж *м. зоол.* (chim) én, yến, sa yến (*Apus*)

стри́жен||ый *прил.* (đã) cắt ngắn, hớt, húi; (*наголо*) (đã) cạo trọc; (*о деревьях*) (đã) xén, xén cành; (*о траве*) (đã) xén, cắt, xén phẳng; (*об овцах и т. п.*) (đã) xén lông; ~ые во́лосы tóc cắt ngắn; tóc húi cua (*разг.*); ~ая голова́ đầu cắt tóc ngắn; đầu húi cua (*разг.*)

стри́жк||а *ж.* 1. (*действие*) (sự) cắt ngắn, hớt, húi; (*овец и т. п.*) xén lông; (*деревьев*) (sự) xén cành; (*травы*) (sự) xén cỏ; маши́нка для ~и то̂нгдơ; 2. (*форма причёски*) kiểu cắt tóc, kiểu tóc; мо́дная ~ kiểu tóc mốt, kiểu cắt tóc đời mới

стрикту́ра *ж. мед.* (sự, chỗ) chẹt, thắt chẹt

стрипти́з *м.* (điệu) thoát y vũ

стриптизёр *м.* vũ công thoát y

стриптизёрша *ж.* vũ nữ thoát y

стрихни́н *м. фарм.* strychnin, stricnin

стричь *несов.* (*В*) cắt; (*волосы тж.*) cắt (hớt, cúp) tóc, húi đầu; (*овец и т. п.*) xén lông; (*деревья*) xén, xén cành; (*траву*) xén, cắt, xén phẳng; ~ кого́-л. cắt tóc (hớt tóc, cúp tóc, húi đầu) cho ai

стри́чься *несов.* cắt (hớt, cúp) tóc, húi đầu

строга́льный *прил.* (để) bào; ~ стано́к máy bào

строга́ть *несов.* (*В*) bào, chuốt, vót

стро́г||ий *прил.* 1. (*требовательный*) nghiêm khắc, nghiêm nghị, nghiêm; (*суровый тж.*) nghiêm ngặt, nghiêm nhặt, ngặt nghèo, nghiệt ngã, khắt khe, khe khắt, khắc nghiệt, khắc bạc; ~ учи́тель thầy giáo nghiêm khắc (nghiêm nghị), nghiêm sư; ~ кри́тик nhà phê bình nghiêm khắc (khắt khe, khe khắt, khắc nghiệt); ~ тон giọng nói nghiêm nghị (nghiêm khắc, khắc nghiệt, nghiệt ngã);.~ вы́говор cảnh cáo (khiển trách) nghiêm khắc; ~ие ме́ры những biện pháp nghiêm khắc (nghiêm ngặt, ngặt nghèo, nghiệt ngã, khắc nghiệt, khắt khe); ~ая дисципли́на kỷ luật nghiêm minh (nghiêm khắc); 2. (*выполняемый точно*) nghiêm khắc, nghiêm ngặt, nghiêm chỉnh, nghiêm cẩn, nghiêm mật, nghiêm cách, chặt chẽ, gắt gao; ~ая дие́та (chế độ) ăn kiêng chặt chẽ; ~ая эконо́мия chế độ tiết kiệm nghiêm ngặt (nghiêm nhặt, chặt chẽ, gắt gao); ~ поря́док trật tự chặt chẽ; ~ надзо́р theo dõi chặt chẽ, giám sát gắt gao, nghiêm cảnh; ~ая после́довательность tính nhất quán triệt để; в ~ом соответствии с чем-л. phù hợp hoàn toàn với điều gì, hoàn toàn thích hợp với cái gì, theo đúng cái gì; в ~ом смы́сле слова từ nghĩa thật đúng (chặt chẽ) của từ; 3. (*морально чистый*) nghiêm khắc, nghiêm chỉnh, khắc khổ; ~ие взгля́ды (*на жизнь*) những quan điểm nghiêm khắc (nghiêm chỉnh, khắc khổ) về đời sống;

~ие нра́вы đạo đức nghiêm chỉnh (nghiêm khắc); ~ое поведе́ние hạnh kiểm nghiêm chỉnh, đức hạnh nghiêm khắc; 4. (*правильный*) đều đặn, cân đối, rõ nét; ~ие ли́нии những đường nét đều đặn, những đường rõ nét; ~ие черты́ лица́ nét mặt đều đặn (cân đối), 5. (*без украшений*) giản dị, đơn giản, đứng đắn, nghiêm trang; ~ костю́м y trang giản dị (đơn giản, đứng đắn); ~ая причёска kiểu tóc nghiêm trang (đứng đắn, giản dị)

стро́го *нареч.* 1. (*сурово*) (một cách) nghiêm khắc, nghiêm nghị, nghiêm ngặt, ngặt nghèo, nghiệt ngã, khắt khe, khe khắt, nghiêm; ~ наказа́ть кого́-л. nghiêm trị (trừng trị nghiêm khắc, nghiêm khắc trừng trị) ai; ~ поговори́ть с ке́м-л. nghiêm nghị nói chuyện (nói chuyện nghiêm nghị) với ai; ~ обраща́ться с ке́м-л. đối xử nghiêm khắc (nghiêm ngặt, khắt khe, khe khắt, ngặt nghèo, nghiệt ngã) với ai; 2. (*точно*) (một cách) nghiêm nhặt, nghiêm chỉnh, nghiêm cẩn, chặt chẽ, gắt gao; ~ вы́держанный стиль phong cách nhất quán chặt chẽ, kiểu cách được nghiêm ngặt tuân theo, kiểu thức được nghiêm thủ; 3. (*классически правильно*) (một cách) giản dị, đơn giản, đứng đắn, nghiêm trang; ~ одева́ться ăn mặc giản dị (đứng đắn); ✧ ~ воспреща́ется nghiêm cấm, cấm ngặt; ~ говоря́ nói đúng ra (nói thật ra, nói chính xác) thì...; ~-на́строго hết sức (vô cùng) nghiêm ngặt

стро́гост||ь *ж.* 1. (tính, sự) nghiêm khắc, nghiêm nghị; nghiêm ngặt, nghiêm nhặt, ngặt nghèo, nghiệt ngã, khắt khe, khe khắt, khắc nghiệt, khắc bạc; chặt chẽ, gắt gao; nghiêm chỉnh, khắc khổ; đều đặn, cân đối; giản dị, đơn giản, đứng đắn, nghiêm trang (*ср.* стро́гий); держа́ть кого́-л. в ~и đối xử nghiêm khắc (nghiêm ngặt, ngặt nghèo) với ai; поступа́ть с ке́м-л. по всей ~и зако́на xử sự với ai theo đúng tính chất nghiêm ngặt của luật pháp, áp dụng tính chất nghiêm ngặt của luật pháp đối với ai; 2. *мн.*: ~и *разг.* (*строгие меры*) những biện pháp nghiêm khắc (nghiêm ngặt, ngặt nghèo, nghiệt ngã, khắc nghiệt, khắt khe)

строево́й I *прил.* (để) xây dựng, kiến thiết; ~ лес gỗ xây dựng; ~ матери́ал vật liệu xây dựng (kiến trúc)

строев||о́й II *прил. воен.*: ~а́я слу́жба (sự, chế độ) quân dịch, phục vụ trong quân ngũ; ~ офице́р sĩ quan tại ngũ; ~а́я подгото́вка huấn luyện quân sự cơ bản; ~о́е уче́ние tập luyện quân sự cơ bản; ~ устав điều lệnh trong quân ngũ

строе́ние *с.* 1. (*здание, постройка*) công trình xây dựng (kiến trúc), toà nhà; 2. (*структура*) cấu tạo, cấu trúc, kết cấu, cơ cấu, cấu thành

строи́тел||ь *м.* 1. người xây dựng (kiến thiết); (*архитектор*) kiến trúc sư, nhà kiến trúc; (*рабочий*) thợ xây dựng, công nhân kiến trúc; инжене́р-~ kỹ sư xây dựng; 2. *высок.* (*созидатель, творец*) người xây dựng (sáng tạo, kiến thiết); ~и но́вой жи́зни những người xây dựng (sáng tạo, kiến thiết) cuộc sống mới

строи́тельн||ый *прил.* (thuộc về) xây dựng, xây cất, kiến thiết, kiến trúc; ~ые материа́лы (những) vật liệu xây dựng, vật liệu kiến trúc; ~ рабо́чий thợ xây dựng; ~ коллекти́в tập thể những người xây dựng; ~ая площа́дка công trường xây dựng; ~ая те́хника kỹ thuật (máy móc) xây dựng; ~ банк ngân hàng kiến thiết

строи́тельство *с.* 1. (*процесс*) (sự) xây dựng, xây cất, kiến thiết, kiến trúc; ~ жилы́х домо́в xây dựng (xây cất) nhà ở; 2. *высок.* (công cuộc, sự) xây dựng, sáng tạo, kiến thiết; 3. (*объект*) công trình, công trường

строи́ть, постро́ить 1. (*В*) xây dựng, xây cất, kiến thiết, xây, dựng, làm, cất; (*изготовлять*) chế tạo, đóng; ~ дом xây (làm, cất) nhà, xây dựng (kiến thiết) toà nhà; ~ мост làm cầu; ~ желе́зную доро́гу làm (xây dựng, kiến thiết) đường sắt; ~ баррика́ды dựng chiến luỹ; ~ турби́ны chế tạo (làm) turbin; 2. *перен.* (*В*) (*созидать*) xây dựng, sáng tạo, kiến thiết, gây dựng; ~ своё сча́стье gây dựng hạnh phúc cho mình; 3. (*В*) *мат.* dựng, vẽ; ~ треуго́льник dựng (vẽ) hình tam giác; ~ у́гол dựng một góc; 4. (*В*) (*создавать, составлять что-л.*) đặt, làm, kết cấu; (*организовать*) tổ chức; ~ предложе́ние, фра́зу đặt câu; ~ ле́кцию kết cấu (trình bày, làm) bài thuyết trình; ~ рабо́ту tổ chức công việc; 5. (*В*) (*намечать мысленно*) vạch ra, xây dựng, làm; ~ пла́ны vạch ra (xây dựng, làm) những kế hoạch, mưu tính; 6. (*В* на *П*) (*основывать на чём-л.*) xây dựng, dựng, đặt; ~ свои́ расчёты на чём-л. xây dựng (đặt) những tính toán của mình trên cơ sở gì; 7. (*В*) (*ставить в строй*) xếp, sắp; ~ взвод в две шере́нги xếp trung đội thành hai hàng; ✧ ~ возду́шные за́мки ước mơ hão huyền, mơ mộng viển vông; ~ ро́жи nhăn nhó, nhăn mặt; ~ из себя́ кого́-л. làm ra vẻ (làm ra điều) ta đây là ai, làm bộ như ai; ~ из себя́ дура́ка làm bộ ngu ngơ (ngốc nghếch)

стро́||иться, постро́иться 1. (*строить себе что-л.*) xây dựng, xây cất, xây (làm, cất) nhà (*cho mình*); он жени́лся и бу́дет ~ anh ta đã cưới vợ và sẽ làm (xây, cất) nhà; 2. (*воздвигаться*) (được) xây dựng, xây cất, kiến thiết, xây; в микрорайо́не ~ится мно́го зда́ний trong tiểu khu nhiều toà nhà đang được xây dựng (xây cất); 3. *перен.* (*созидаться*) (được) xây dựng, sáng tạo, chế tạo, kiến thiết, gây dựng; ~и́тся но́вый косми́ческий кора́бль một con tàu vũ trụ mới đang được chế tạo; 4. *тк. несов.* (*намечаться в уме*) được nêu lên (đề ra, vạch ra, dự định); ~ились предположе́ния những giả thuyết được nêu lên (đề ra), người ta nêu lên (đề ra) những giả thuyết; 5. *тк. несов.* (на *П*) (*основываться*) xây dựng, dựa, căn cứ (*trên*); обвине́ния ~ятся на дока́занных фа́ктах lời buộc tội dựa (căn cứ, xây dựng) trên những sự việc có chứng cớ được xác minh; 6. (*становиться в строй*) xếp (sắp) hàng; стро́йся! (*команда*) xếp hàng!

стро||й *м.* 1. (*ряд, шеренга*) hàng, hàng ngũ, hàng quân, quân hàng; встать в ~ đứng vào hàng (hàng ngũ, hàng quân, quân hàng); шко́льники шли ~ем học sinh đi theo hàng ngũ, học trò xếp hàng đi; 2. *воен.* (*расположение воинских единиц*) đội hình; (*воинские части*) đội ngũ, hàng ngũ; развёрнутый ~ đội hình triển khai; самолёты в боево́м ~ю những chiếc máy bay trong đội hình chiến đấu; ра́нен, но оста́лся в ~ю anh ta bị thương nhưng vẫn không rời đội ngũ; 3. (*построение чего-л.*) kết cấu, cơ cấu, cấu trúc, nếp; граммати́ческий ~ kết cấu ngữ pháp; ~ мышле́ния nếp nghĩ, nề nếp tư duy; 4. (*общественное устройство*) chế độ; феода́льный ~ chế độ phong kiến; 5. *муз.* điệu, âm luật; 6. *тк. ед.* (*согласованность*) (sự) hài hoà, cân đối, phối hợp; ~ в душе́ hài hoà trong tâm hồn; ✧ ввести́ в ~ đưa vào hoạt động (sản xuất, vận hành), cho chạy; вы́вести что́-л. из ~я а) (*предприятие, технику*) làm hỏng (phá hỏng) cái gì, làm cái gì không hoạt động nữa; б) *воен.* (*живую силу*) loại cái gì ra khỏi vòng chiến đấu;

вступи́ть в ~ (*о предприятии*) bắt đầu chạy (hoạt động, sản xuất, vận hành, phát điện); вы́йти из ~я а) (*о предприятии, технике*) bị hỏng, không hoạt động nữa; б) *воен.* (*о живой силе*) bị loại ra khỏi vòng chiến đấu

стройба́т *м.* (строи́тельный батальо́н) tiểu đoàn xây dựng

стро́йка *ж.* 1. (*действие*) (sự) xây dựng, kiến thiết; 2. (*объект*) công trường, công trường xây dựng (kiến thiết)

стро́йно *нареч.* (một cách) cân đối, gọn gàng; đều đặn; mạch lạc, nhất quán; hoà âm, đều nhịp (*ср.* стро́йный); ~ петь hát hoà âm (nhịp nhàng, đều nhịp)

стро́йность *ж.* 1. (*фигуры и т. п.*) (sự, tính chất) cân đối, đẹp đẽ, gọn gàng, thanh tú, thanh, thon; (*рядов*) (sự, tính chất) đều đặn; 2. (*мысли, изложения*) (sự, tính chất) mạch lạc, nhất quán, hoàn chỉnh, có kết cấu chặt chẽ; 3. (*гармоничность*) (sự, tính, tính chất) hoà âm, nhịp nhàng, đều nhịp, du dương; ~ пе́ния sự hoà âm (nhịp nhàng, đều nhịp) trong tiếng hát

стро́йн||ый *прил.* 1. cân đối, gọn gàng, thanh tú, xinh đẹp, đẹp đẽ, thanh, thon; ~ая фигу́ра thân hình cân đối (gọn gàng), dáng người thanh tú; ~ая де́вушка cô gái thanh tú (xinh đẹp); ~ как то́поль ≅ thẳng như cây gỗ chò; 2. (*правильно расположенный*) cân đối, đều đặn; ~ые ряды́ hàng ngũ đều đặn; 3. (*чёткий, последовательный*) mạch lạc, nhất quán, hoàn chỉnh, được kết cấu chặt chẽ; ~ая теория lý thuyết hoàn chỉnh (nhất quán); 4. (*о звучании*) nhịp nhàng, đều nhịp, hoà âm, du dương; ~ое пе́ние tiếng hát nhịp nhàng (đều nhịp, hoà âm)

строк||а́ *ж.* dòng (hàng) chữ, dòng, hàng; с но́вой ~и́ xuống dòng (hàng); бегу́щая ~ dòng chữ chạy, dòng chữ điện; ✧ чита́ть ме́жду строк đọc ý giữa dòng, đoán ý ngoài lời, thấy rõ chân ý của tác giả

стро́нций *м. хим.* strontium, xtronti

строп *м.* 1. (*аэростата*) dây, dây cáp, dây khí cầu; (*парашюта*) dây dù; 2. (*петля для захвата груза*) dây quàng, dây cẩu, dây mang

стропи́ло *с.* vì kèo, kèo, đòn tay

стропти́вость *ж.* (tính) bướng bỉnh, ngang bướng, cứng đầu

стропти́вый *прил.* bướng bỉnh, ngang bướng, ngang ngạnh, cứng đầu, ngang ngược, cứng đầu cứng cổ

строфа́ *ж. лит.* đoạn thơ, khổ thơ, thi tiết

строфа́нт *м. бот., фарм.* cây sừng trâu (sừng bò, sừng dê), dương giác nữu (*Strophanthus*)

строчи́ть, настрочи́ть 1. *тк. несов.* (*В*) (*шить*) khâu, may, khâu đột; 2. *тк. несов. разг.* (*на швейной машине*) khâu máy, khâu; 3. *разг.* (*писать*) ngoáy, ngoáy bút, viết tháu (nhanh); 4 *тк. несов. разг.* (*стрелять*) bắn tạch tạch; quạt, quét, lia (*разг.*)

стро́чка I *ж. см.* строка́

стро́чка II *ж.* 1. (*действие*) (sự) khâu, may; 2. (*шов*) đường khâu (may)

строчн||о́й *прил.*: ~а́я бу́ква chữ nhỏ, chữ thường

стру́жка *ж.* 1. phoi; (*древесная*) dăm (phoi, vỏ) bào; (*металлическая*) phoi kim loại; 2. *собир.* dăm (vỏ) bào

струи́ться *несов.* chảy ròng ròng, chảy thành tia; (*о поте*) vã, toát; (*о слезах*) lã chã, tuôn trào; *перен.* phun thành tia, tỏa thành luồng

стру́йка *ж. см.* струя́

структу́ра *ж.* cơ cấu, kết cấu, cấu tạo, cấu trúc, kiến trúc, cấu tượng; организацио́нная ~ cơ cấu tổ chức; экономи́ческая ~ cơ cấu kinh tế; ~ а́томного ядра́ *физ.* cấu trúc (cấu tạo) của hạt nhân nguyên tử; ~ потребле́ния населе́ния *эк.* cơ cấu (kết cấu) tiêu dùng của dân cư; ~ тка́ней организма *физиол.* cấu trúc các mô của cơ thể; геологи́ческая (тектони́ческая) ~ kiến trúc địa chất

структурализа́ция *ж. см.* структури́рование

структурали́зм *м. филос.* chủ nghĩa cấu trúc

структури́рование *с. книжн.* (sự) cấu trúc hoá, cơ cấu hoá

структури́рованн||ый *прил. книжн.* (được) cấu trúc hoá, cơ cấu hoá; ~ материа́л vật liệu cấu trúc hoá; ~ые общественные интересы những lợi ích xã hội cơ cấu hoá

структури́ровать *несов. и сов.* (*В*) *книжн.* cấu trúc (cơ cấu) hoá

структу́рн||ый *прил.* (thuộc về) cơ cấu, kết cấu, cấu tạo, cấu trúc, kiến trúc; ~ кри́зис *эк.* khủng hoảng cơ cấu; ~ая перестро́йка cải tổ cơ cấu; ~ая связь *филос.* liên hệ cấu trúc

струна́ *ж.* dây đàn, dây, tơ; huyền (*уст.*); уда́рить по стру́нам gảy (gẩy, đánh) đàn

стру́нк||а *ж. уменьш.-ласк. к* струна́; ✧ чувстви́тельная ~ chỗ dễ cảm, chỗ yếu, thóp; заде́вать сла́бую ~у кого-л. đánh vào chỗ yếu (nắm được thóp, đụng vào chỗ dễ cảm) của ai; вы́тянуться в ~у đứng nghiêm, đứng thẳng người; đứng ngay cán tàn (*разг.*); ходи́ть по ~е у кого́-л., пе́ред ке́м-л. bị ai xỏ mũi (sai khiến), ngoan ngoãn phục tùng (hoàn toàn khuất phục) ai

стру́нный *прил.* (thuộc về) dây đàn; (*со струнами*) (có) dây đàn; ~ инструме́нт đàn dây, nhạc khí (nhạc cụ) có dây, huyền nhạc khí; ~ кварте́т bộ tứ tấu đàn dây; ~ орке́стр dàn nhạc đàn dây

струп *м.* (*мн.*: ~ья) vảy kết, vết mục, mảng mục

стру́сить *сов. см.* тру́сить

стручко́в||ый *прил.* (có) quả nang, vỏ quả, quả khô; ~ая фасо́ль đậu côve; ~ пе́рец ớt

стручо́к *м.* quả nang, vỏ quả; quả khô (*научн.*)

стру||и́ *ж.* tia, luồng, làn, dòng; ~ воды́ tia (luồng, dòng) nước; ~ па́ра luồng (tia, dòng) hơi nước; ~ све́жего во́здуха tia (luồng, làn, dòng) không khí mát; ~ от винта́ *ав.* dòng lướt (*từ cánh quạt*); бить ~ёй phun thành tia, vọt lên thành luồng, bắn ra thành dòng; ✧ внести́ све́жую ~ю во что́-л. đem lại một luồng (làn) không khí mới trong việc gì, làm cho cái gì thêm sinh khí, làm cho cái gì sôi nổi linh hoạt hơn

стря́пать, состря́пать (*В*) *разг.* 1. làm cơm, nấu ăn, làm bếp, nấu bếp, nấu nướng, thổi nấu, xào nấu, xào xáo; 2. *перен. пренебр.* xào xáo, làm quấy quá, viết quấy quá, vẽ bôi bác

стряпня́ *ж. разг.* 1. (sự) nấu nướng, nấu ăn, làm bếp, nấu bếp; 2. (*кушанье*) thức ăn, đồ ăn, món ăn; 3. (*о грубом сочинении и т. п.*) tác phẩm xào xáo (bôi bác)

стряпу́ха *ж. разг.* bà/chị nấu bếp (làm bếp)

стряс||ти́сь *сов.* (с *Т*) *разг.* xảy ra; с ним ~ла́сь беда́ điều rủi ro đã xảy ra với nó, tai hoạ đã giáng xuống nó, nó bị giáng hoạ; что тут ~ло́сь? chuyện gì xảy ra thế?, ở đây có chuyện gì thế?

стря́хивать, стряхну́ть (*В*) 1. giũ, phủi; ~ пе́пел с папиро́сы gảy (gẩy, gạt) tàn thuốc; 2. *перен.* thoát khỏi

стряхну́ть *сов. см.* стря́хивать

студе́нт *м.* sinh viên; (*обучающийся за границей*) lưu học sinh; ~-ме́дик sinh

viên y khoa (trường thuốc); ~-юри́ст sinh viên luật khoa (trường luật)

студе́нтка *ж.* nữ sinh viên

студе́нческ||ий *прил.* (thuộc về) sinh viên; ~ие го́ды những năm là sinh viên (học đại học); ~ое общежи́тие ký túc xá sinh viên, học xá

студе́нчеств||о *с.* 1. *собир.* giới sinh viên; 2. (*пребывание в вузе*) thời kỳ sinh viên, thời gian học đại học; в го́ды моего́ ~a hồi tôi còn là sinh viên, khi tôi học đại học

студёный *прил. разг.* rét buốt, lạnh buốt, giá lạnh, rét căm căm, rét cắt ruột

сту́день *м.* 1. *кул.* (món) đông, thịt đông; (*из рыбы*) (món) cá đông; 2. *тех.* keo tụ

студи́ть, остуди́ть, вы́студить (*В*) *разг.* làm lạnh (rét, nguội, rét buốt, giá lạnh); вы́студить ко́мнату làm lạnh căn phòng; остуди́ть молоко́ làm nguội (để nguội) sữa

сту́дия *ж.* 1. (*мастерская*) studio, xtuđiô, xưởng hoạ (vẽ, nặn, điêu khắc, nghệ thuật), hoạ thất; 2. (*школа*) trường; бале́тная ~ trường balê (vũ kịch); худо́жественная ~ trường mỹ thuật (nghệ thuật); 3. (*киностудия*) xưởng phim, studio điện ảnh; 4. (*радиостудия*) studio, phòng bá âm (phát thanh)

сту́жа *ж. разг.* (cơn) rét buốt, lạnh buốt, giá lạnh, băng giá

стук I *м.* tiếng gõ (đập, nện, khua, khỏ); ~ в дверь tiếng gõ (đập, nện) cửa; войти́ без ~a đi vào mà không gõ cửa; ~ колёс tiếng bánh xe lóc xóc (lách cách, lạch cạch, lọc cọc); ~ копы́т tiếng vó ngựa gõ (khua) lóc cóc; ~ молотко́м tiếng búa nện chan chát; ~ пи́шущих маши́нок tiếng đánh máy gõ lách cách; ~ посу́ды tiếng bát đĩa khua loảng xoảng; ~ пулемёта tiếng liên thanh nổ tạch tạch, tiếng súng máy nổ liên hồi; ~ се́рдца tim (trống ngực) đập thình thịch

стук II *межд.*: ~-~ cốc cốc, lóc cóc, lách cách, lạch cạch

сту́кать, сту́кнуть 1. gõ, đập, nện, khua, khỏ; сту́кнуть по столу́ đập bàn; в окно́ ти́хо сту́кнули người ta gõ khẽ vào cửa sổ; 2. (*В*) (*ударять*) đánh, nện, thụi, đấm; choảng, giã, giọt (*разг.*); ✧ ему́ сту́кнуло со́рок лет anh ta đã tròn bốn mươi tuổi, ông ta đã được tứ tuần

сту́каться, сту́кнуться (о *В*) va (chạm, đụng, cụng) phải, va, chạm, đụng, cụng; сту́кнуться голово́й обо что́-л. đầu cụng (va, đụng) phải cái gì, cụng (va, đụng) đầu vào cái gì

стука́ч *м. пренебр.* tên chỉ điểm, mật thám

сту́кнуть(ся) *сов. см.* сту́кать(ся)

стул *м.* (*мн.*: ~ья) 1. ghế, ghế dựa; складно́й ~ ghế xếp; ве́нский ~ ghế mây; 2. *тк. ед. мед.* phân, đại tiện; ✧ сиде́ть ме́жду двух ~ьев ngồi chênh vênh giữa hai cái ghế, giữ thái độ ba phải

стульча́к *м.* ghế khoét lỗ (*để đại tiện*)

сту́п||а I *ж.* cối, cối giã; (*каменная*) cối đá; ✧ толо́чь во́ду в ~е ≅ dã tràng xe cát biển Đông (*погов.*); công cốc, công toi, làm công việc vô ích

сту́п||а II *ж.* (*буддистское сооружение*) stupa, tháp, phù đồ

ступ||а́ть, ступи́ть 1. bước, đi, bước đến, bước đi; 2. *тк. несов.* (*делать шаги, идти*) bước, đi; 3. *тк. несов. повел.*: ~а́й(те)! hãy đi (lên đường) đi!; ~а́й(те) прочь! hãy cút (xéo) đi!; ~а́й(те) за ним! hãy đi theo nó!; ~а́й спать! hãy đi ngủ đi!; ~а́й погуля́ть! hãy đi chơi đi!;✧ ша́гу ступи́ть нельзя́ без кого́-л., чего́-л. không có ai, cái gì, thì không thể làm gì được cả

ступе́нчатый *прил.* (có) nhiều bậc, nhiều bực, nhiều cấp, nhiều nấc; (*о ракетах*) (có) nhiều tầng

ступе́нь *ж.* 1. (*лестницы*) bậc (bực, nấc) thang; (*выступ, уступ*) bậc, bực, nấc, cấp; 2. *перен.* (*этап в развитии чего-л.*) giai đoạn; (*степень*) mức độ, trình độ, cấp độ, bậc; (*муз.*) bậc; вы́сшая ~ mức độ (bậc) cao nhất; подня́ть что́-л. на бо́лее высо́кую ~ đưa cái gì lên một trình độ (cấp độ) cao hơn; 3. (*разряд*) cấp, bậc; 4. (*ракеты*) tầng

ступе́нька *ж.* bậc, bực, nấc, cấp, bậc (bực, nấc) thang; поднима́ться, спуска́ться по ~м lên, xuống theo bậc thang

ступи́ть *сов.* 1. *см.* ступа́ть 1; 2. (на *В*) (*войти куда-л.*) đi (bước) vào, bước xuống, đi vô, vào, vô

ступи́ца *ж.* moay-ơ, ổ trục; ~ колеса́ moay-ơ, ổ trục bánh xe; ~ винта́ ổ trục cánh quạt

сту́пка *ж. см.* сту́па

ступня́ *ж.* bàn chân, chân

стуч||а́ть *несов.* 1. gõ, đập, nện, khua, khỏ; (*о колесах*) khua lọc xọc, nện lạch cạch, gõ lộc cộc; ~ по столу́ đập bàn; дождь ~и́т на крыльце́ mưa rơi lộp độp (đồm độp, tí tách) trên bậc thềm; ве́тки ~а́т в окно́ những cành cây khua xào xạc trên cửa sổ; ~ в колоту́шку ~ gõ mõ, gõ mõ lốc cốc; молотко́м gõ (nện) búa, quai búa chan chát; ~ на маши́нке đánh máy; ~и́т пи́шущая маши́нка máy chữ gõ lách cách; ~ домино́ đánh đôminô; ~а́т лошади́ные копы́та vó ngựa gõ lóc cóc; зу́бы ~а́т hai hàm răng run đập vào nhau, đánh bò cạp; он ~и́т зубами от хо́лода vì lạnh nó run cầm cập răng đập vào nhau, nó đánh bò cạp; ~и́т се́рдце tim đập thình thịch, đánh trống ngực; у меня́ ~и́т в висках mạch máu ở thái dương của tôi đập mạnh; 2. (*в дверь, окно и т. п.*) gõ (đập, đấm, nện, gọi) cửa; 3. *разг.* (*доносить на кого-л.*) mật báo, bô báo, tâu báo, chỉ điểm, bí mật tố giác (cáo giác)

стуча́ться *несов.* 1. *разг.* va (đụng) vào; 2. (*в дверь, окно и т. п.*) gõ (đập, đấm, nện, gọi) cửa; ✧ ~ в дверь а) (*обращаться с просьбой*) gõ cửa nhà ai, nhờ ai, xin ai; б) (*приближаться, надвигаться*) đến gần, xuất hiện, hiện ra; ~ в се́рдце nhắc nhở

стушев||а́ть *сов.* (*В*) 1. đánh bóng mờ mờ; 2. *разг.* (*сделать менее заметным*) làm mờ (làm nhoà) đi; тума́н ~а́л очерта́ния sương mù làm mờ (làm nhoà) đi những hình dáng; 3. (*сгладить*) làm lu mờ (mờ nhạt, phai mờ, xoá nhoà); 4. *разг.* (*смутить*) làm... ngại ngùng (luống cuống, lúng túng)

стушева́ться *сов. разг.* 1. (*сгладиться*) lu mờ (mờ nhạt, phai mờ, xoá nhoà) đi; (*отступить на задний план*) lui xuống hàng thứ yếu; 2. (*смутиться, оробеть*) ngại ngùng, ngượng ngùng, luống cuống, lúng túng, sượng sùng

стыд *м.* (sự) xấu hổ, hổ thẹn; (*чувство неловкости*) (sự) thẹn thùng, thẹn thò, sượng sùng, bẽn lẽn, thèn thẹn, thẹn thẹn; ~ и позо́р!, ~ и срам! nhục nhã thay!, đê nhục thay!, nhục thay!, xấu hổ thay!, xấu xa thay!, đáng hổ thẹn thay!; ~ и позо́р ему́! nhục nhã thay cho nó!; к вели́кому моему́ ~ý до́лжен призна́ться... thật là đáng hổ thẹn cho tôi, nhưng tôi phải công nhận rằng...; thật là xấu hổ những tôi phải thú thật rằng...; не име́ть ни ~á ни со́вести hoàn toàn không biết xấu hổ, hoàn toàn không có lương tâm, mặt dày mày dạn; потеря́ть всякий ~ mặt dày mày dạn, trơ như mặt thớt, chẳng biết hổ thẹn là gì

стыди́ть *несов.* (*В*) nhục mạ, thoá mạ, bêu riếu, bêu xấu, chửi mắng, làm... xấu hổ (hổ thẹn), làm xấu mặt; ~ кого́-л. за что́-л. nhục mạ (thoá mạ, chửi

mắng) ai vì việc gì, làm ai xấu hổ (hổ thẹn) vì việc gì

стыд||и́ться *несов.* (*Р, + инф.*) xấu hổ, hổ thẹn, bẽ mặt, thẹn mặt, xấu mặt, lấy làm xấu hổ; (*стесняться*) thẹn thùng, thẹn thò, sượng sùng, bẽn lẽn, bẽ bàng; ~и́тесь! anh thật đáng xấu hổ!, chúng bay thật đáng hổ thẹn!

стыдли́во *нареч.* (một cách) bẽn lẽn, thẹn thùng, ngượng ngùng

стыдли́вость *ж.* (tính, sự) bẽn lẽn, cả thẹn, thẹn thùng, thẹn thò, ngượng ngùng, hay hổ ngươi (xấu hổ, mắc cỡ)

стыдли́вый *прил.* bẽn lẽn, cả thẹn, thẹn thùng, thẹn thò, ngượng ngùng, hay hổ ngươi (xấu hổ, mắc cỡ)

сты́дно *в знач. сказ. безл.* thật là xấu hổ (hổ thẹn), thật đáng xấu hổ (hổ thẹn); ~ так говори́ть ăn nói như thế thì thật đáng xấu hổ (hổ thẹn); мне ~ (~ за себя́) tôi thấy xấu hổ (hổ thẹn); мне ~ за вас tôi thấy xấu hổ (hổ thẹn, xấu mặt) vì anh; мне ~ пе́ред людьми́ tôi thấy xấu hổ (hổ thẹn, xấu mặt) trước mọi người; как вам не ~! anh không biết xấu hổ (hổ thẹn) hay sao?, thế mà anh không biết xấu hổ (hổ thẹn) ư?; ему́ ничу́ть не ~ nó hoàn toàn không thấy xấu hổ (hổ thẹn)

стык *м.* 1. chỗ (mối, đầu) nối, chỗ đầu mối (tiếp giáp, nối tiếp); (*линия соприкосновения*) chỗ (đoạn, đường) tiếp giáp, tuyến nối, biên giới, ranh giới, giáp ranh; 2. *тех.* (sự) nối

стыкова́ть *несов.* (*В*) *тех.* nối, nối đối tiếp, nối giáp mối; (*космические корабли*) lắp ghép, lắp nối, ghép nối, ráp nối

стыкова́ться *несов. тех.* (được) nối, nối đối tiếp, nối giáp mối; (*о космических кораблях*) (được) lắp ghép, lắp nối, ghép nối, ráp nối

стыко́вка *ж. тех.* (sự) nối, nối đối tiếp, nối giáp mối; (*космических кораблей*) (sự) lắp ghép, lắp nối, ghép nối, ráp nối; ручна́я ~ lắp ghép (ghép nối) bằng tay; автомати́ческая ~ lắp ghép (ghép nối) tự động

сты́н||уть, стыть *несов.* 1. nguội (lạnh, nguội lạnh) đi; *перен.* nguội (dịu) đi; 2. (*замерзать*) lạnh cóng; ✧ кровь ~ет в жи́лах sợ mất vía (mất mật, xanh mắt, hồn xiêu phách lạc), vô cùng khủng khiếp

сты́чка *ж.* (trận) đánh nhỏ, đụng độ, chạm súng; (*ссора, столкновение*) (cuộc) đấu khẩu, cãi vã, cãi cọ, va chạm, xích mích, hiềm khích

стю́ард *м.*, **~е́сса** *ж.* tiếp viên, phục vụ viên (*trên máy bay, tàu thuỷ*)

стяг *м.* (lá) quân kỳ, cờ

стя́гивать, стяну́ть (*В*) 1. (*затягивать, завязывать*) thắt, buộc, thắt (buộc) chặt; ~ та́лию ремнём thắt eo bằng dây da; ~ мешо́к верёвкой lấy dây buộc chặt bao; 2. (*соединять концы, края чего-л.*) nối, đấu, chắp, chập, chắp nối; стяну́ть концы́ обо́рванного про́вода nối (đấu) hai đầu dây dẫn bị đứt; 3. (*собирать в одно место*) tập trung, tập hợp, tập kết; ~ войска́ к перепра́ве tập trung (tập hợp, tập kết) các đội quân ở bến phà; 4. (*стаскивать, снимать*) kéo, lôi, kéo (lôi, lấy)... đi; стяну́ть ска́терть со стола́ kéo rơi chiếc khăn bàn; стяну́ть одея́ло kéo chăn; стяну́ть сапоги́ tháo bốt

стя́гиваться, стяну́ться 1. (*туго затягиваться*) (bị) thắt chặt, buộc chặt; 2. (*смыкаться концами*) nối (đấu, chắp, chập) lại, chắp nối lại; (*морщиться, собираться*) co (teo) lại; 3. (*собираться в одно место*) tập trung (tập hợp, tập kết) lại

стяжа́тель *м.* kẻ tham lam (hám lợi, trục lợi, ham làm giàu)

стяжа́тельство *с.* (thói, máu) tham, tham lam, hám lợi, trục lợi, hám của, ham làm giàu

стяжа́ть *несов. и сов.* (*В*) 1. (*богатство, деньги*) vớ, hốt, phất, kiếm, phát tài, tạo nên; 2. (*приобретать, добиваться*) giành, cố đạt (cố giành) được; *сов.* được, đạt (giành) được; ~ изве́стность được nổi tiếng

стяну́ть *сов.* 1. *см.* стя́гивать; 2. (*В*) *разг.* (*украсть*) cuỗm, xoáy, thó, chôm, chôm chỉa, đánh cắp

стяну́ться *сов. см.* стя́гиваться

су *с. неизм.* (đồng) xu

субаре́нда *ж. юр.* (sự) cho thuê lại

суббо́та *ж.* (ngày) thứ bảy

суббо́тник *м.* ngày (ngày thứ bảy) lao động công ích; коммунисти́ческий ~ *ист.* ngày thứ bảy lao động cộng sản

субве́нция *ж.* (tiền) phụ cấp

субконтине́нт *м. геогр.* á lục địa

субкульту́ра *ж.* á văn hoá

сублима́т *м. хим.* chất thăng hoa

сублима́тор *м. хим.* 1. chất được thăng hoa; 2. *психол.* người được cao thượng hoá (thăng hoa)

сублима́ция *ж. хим.* 1. (sự) thăng hoa; 2. *психол.* (sự) chuyển năng lực tình cảm cho hoạt động sáng tạo, cao thượng hoá, thăng hoa

сублими́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. thăng hoa; 2. *психол.* chuyển năng lực tình cảm cho hoạt động sáng tạo, cao thượng hoá, thăng hoa

субмари́на *ж.* tàu ngầm, tàu lặn, tiềm thuỷ đỉnh

субордина́ция *ж.* (sự, quan hệ) tùng thuộc, phụ thuộc

субсиди́ровать *несов. и сов.* (*В*) phụ cấp, trợ cấp, cấp phí, tài trợ, trợ giá; ~ строи́тельство желе́зной доро́ги phụ cấp cho việc làm đường sắt

субси́дия *ж.* (khoản, món, tiền) phụ cấp, trợ cấp, cấp phí, tài trợ, trợ giá

субстантива́ция *ж. лингв.* (sự) danh từ hoá

субстантиви́ровать *несов. и сов. лингв.* danh từ hoá

субстантиви́роваться *несов. и сов. лингв.* (bị) danh từ hoá

субста́нция *ж. филос.* thực thể

субститу́т *м.* thế phẩm

субститу́ция *ж.* (sự) thay thế

субстра́т *м.* 1. nền, nền móng, chất nền, cơ chất, tầng nền; 2. *филос.* cơ chất, bản thể, cơ tầng

субстратосфе́ра *ж.* tầng bình lưu phụ

субти́льность *ж. разг.* (sự, vẻ, tính chất) mảnh khảnh, mảnh dẻ, mảnh mai

субти́льн||ый *прил. разг.* mảnh khảnh, mảnh dẻ, mảnh mai; ~ая фигу́ра thân hình mảnh dẻ (mảnh mai); ~ая де́вушка cô gái mảnh khảnh

субти́тр *м. кино* phụ đề; фильм с ~ами phim có phụ đề

субтро́пики *мн.* (*скл. как м.*) (vùng, đai) á nhiệt đới, cận nhiệt đới

субтропи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) á nhiệt đới, cận nhiệt đới; ~ кли́мат khí hậu á nhiệt đới; ~ие культу́ры cây trồng á nhiệt đới

су́бчик *м. неодобр., разг.* (một) tay đáng nghi, gã đáng ngờ, gã khả nghi

субъе́кт *м.* 1. *филос., юр.* chủ thể; 2. *мед.* chủ thể, người; 3. *грам.* chủ ngữ; 4. *разг.* (*о человеке*) người; *неодобр.* kẻ, tay, ngữ, gã

субъективи́зм *м. филос.* chủ nghĩa chủ quan

субъекти́вно *нареч.* (một cách) chủ quan

субъекти́вность *ж.* (tính chất, tính, bệnh) chủ quan

субъекти́вн||ый *прил.* chủ quan; ~ фа́ктор в исто́рии nhân tố chủ quan trong lịch sử; ~ая сторона́ преступле́ния mặt chủ quan của tội phạm; ~ое мне́ние ý kiến chủ quan (cá nhân), ý riêng; ✧ ~ идеали́зм *филос.* chủ nghĩa duy tâm chủ quan

сувени́р *м.* đồ lưu niệm, (vật) kỷ niệm

суверéн *м. ист.* bá vương, đế vương, chủ tể, chúa tể

суверенитéт *м.* chủ quyền; государственный ~ chủ quyền quốc gia

суверéнн||ый *прил.* có chủ quyền; ~ое госудáрство nước (quốc gia) có chủ quyền; ~ое прáво chủ quyền

сувóровец *м.* học sinh trường thiếu sinh quân Suvorov

сувóровск||ий *прил.*: ~ое учúлище trường thiếu sinh quân Suvorov

сугли́нист||ый *прил.* (có, chứa) sét thịt, sét pha, á sét; ~ая пóчва đất sét thịt (sét pha, á sét, thịt)

сугли́нок *м.* đất sét thịt (sét pha, á sét, thịt)

сугрóб *м.* đống tuyết

сугýбо *нареч.* (một cách) đặc biệt, hết sức; ~ вáжное значéние ý nghĩa đặc biệt (hết sức) quan trọng; ~ секрéтно tối mật, hết sức bí mật; ~ политúческий харáктер tính chất chính trị thuần tuý (thuần tuý chính trị)

сугýб||ый *прил.* đặc biệt, rất lớn; ~ое внимáние chú ý đặc biệt, quan tâm rất lớn

суд *м.* 1. (*государственный орган*) toà án, pháp đình, pháp viện; toà (*сокр.*); *собир.* (*судьи*) toà án, toà, các quan toà; нарóдный ~ toà án nhân dân; ~ нúзшей инстáнции toà án sơ cấp; воéнный ~ toà án quân sự; воéнно-полевóй ~ toà án quân sự mặt trận; здáние ~á toà án, pháp đình, pháp viện; зал ~á phòng xử án (xét xử); председáтель ~á chánh án, chánh toà; решéние ~á án quyết (phán quyết, quyết định) của toà; рефóрма ~á cải cách tư pháp (toà án); встать, ~ идёт! đứng dậy, toà đang ra!;

2. (*разбирательство дел*) (sự) xử án, xét xử trước toà; (*заседание*) phiên toà; на ~é, во врéмя ~á tại toà (phiên toà); попáсть под ~ bị đưa ra toà, bị lôi ra trước vành móng ngựa; идти́ под ~ bị đưa ra toà (đưa ra xử); быть под ~óм đang bị xử án (bị xét xử); отдáть под ~ đưa ra toà;

3. (*общественный орган*) toà án; товáрищеский ~ toà án đồng chí; ~ чéсти toà án danh dự;

4. (*суждение*) (sự) xét đoán, xét xử, phán xét, phán đoán; (*заключение, оценка*) (sự) phân định, nhận định, nhận xét, đánh giá, kết luận; ~ нарóда sự phán xét (phán xử, xét xử) của nhân dân; ~ потóмства sự phán xét (đánh giá, nhận định, nhận xét) của hậu thế; ✧ на нет и ~á нет! không có thì đành chịu, chứ biết làm sao!

судáк *м.* cá vược, cá vược măng (*Lucioperca lucioperca*)

судáн||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Sudan (Xuđan)

судáнский *прил.* (thuộc về) Sudan, Xuđan

судáрыня *ж. уст.* (*в обращении*) bà, phu nhân

сýдарь *м. уст.* (*в обращении*) ông, ngài, tiên sinh

судáчить *несов. разг.* (о *П*) đơm đặt chuyện, đặt điều, bàn ra tán vào

судéбно-медицúнск||ий *прил.* (thuộc về) pháp y; ~ая экспертúза giám định pháp y

судéбн||ый *прил.* (thuộc về) toà án; (*подлежащий ведению суда тж.*) (thuộc về) tư pháp, xét xử, xử án; ~ые óрганы các cơ quan tư pháp (xét xử, xử án); ~ое заседáние phiên toà; ~ое дéло vụ án; ~ процéсс vụ án, vụ kiện; ~ое слéдствие thẩm cứu, xét hỏi trước toà; ~ исполни́тель chấp hành viên, thừa phát lại, trưởng toà, mõ toà; ~ приговóр (bản) án; ~ая прáктика thực tiễn xét xử (tư pháp, xử án); ~ые издéржки án phí, lệ phí tư pháp; ~ая рефóрма cải cách tư pháp (toà án); 2. (*связанный с ведением следствия и суда*) tư pháp; ~ая медици́на (khoa) pháp y, y pháp; ~ая хи́мия (khoa) hoá học tư pháp; ~ая фотогрáфия (môn) nhiếp ảnh tư pháp

судéйск||ий *прил.* 1. (thuộc về) thẩm phán, quan toà, toà án; 2. *спорт.* (thuộc về) trọng tài; ~ая коллéгия hội đồng trọng tài; 3. *в знач. сущ.*: ~ая *ж.* phòng thẩm phán, phòng nghị án

судéйство *с. спорт.* (sự) làm trọng tài, trọng tài; объекти́вное ~ trọng tài khách quan (công bằng); ~ в футбóле trọng tài bóng đá (trong môn bóng đá)

суди́лище *с. неодобр.* toà án, toà

суди́мост||ь *ж.* tiền án, tiền sự; имéть две ~и có hai tiền án; снять ~ с кого-л. xoá tiền án cho ai

суди́ть *несов.* 1. (*В*) xét xử, xử án, xử; tài phán (*уст.*); ~ престýпника xét xử (xử án, xử) kẻ tội phạm; 2. (*В*) (*оценивать*) đánh giá, xét xử, phán xét, phán định; (*осуждать*) phê phán, kết tội, buộc tội; 3. (о *П*) (*составлять мнение*) xét, xét đoán, suy xét, phán đoán, phán định, nhận định, nhận xét; ~ по внéшнему ви́ду xét (xét đoán, suy xét, phán đoán, nhận định, nhận xét) theo bề ngoài; éсли ~ по еró словáм... nếu xét (xét đoán, suy xét, phán đoán, nhận định) theo lời nói của nó thì...; я не могý ~ об э́том tôi không thể suy xét (xét đoán, phán đoán, nhận định, nhận xét) về vấn đề này được; наскóлько я могý ~ trong chừng mực mà tôi có thể suy xét (xét đoán, phán đoán, nhận định) được; не вам обо мнé ~ anh không có quyền xét đoán tôi; 4. (*В*) *спорт.* làm trọng tài, cầm trịch; ~ футбóльный матч làm trọng tài trận đấu bóng đá; ✧ сýдя по чему́-л. căn cứ theo (căn cứ vào, xét theo, dựa vào, bằng vào) cái gì; сýдя по цене́, вещь хорóшая xét theo (căn cứ vào) giá cả thì vật đó tốt; сýдя по еró словáм căn cứ theo (bằng vào, xét theo, căn cứ vào) lời nó nói; сýдя по всемý *в знач. вводн. сл.* rõ ràng là..., chắc là...

суди́ться *несов.* 1. kiện tụng, kiện cáo, thưa kiện, đi kiện; (с *Т*) kiện nhau, kiện; 2. (*иметь судимость*) có tiền án

сýдно I *с.* tàu thuỷ, hạm tàu, tàu, hạm, thuyền; воéнное ~ tàu chiến, chiến hạm, chiến thuyền; рыболóвное ~ tàu đánh cá; воздýшное ~ máy bay, tàu bay, phi thuyền, không hạm

сýдно II *с.* (*для больного*) bô dẹt, chậu vệ sinh dẹt

сýдный *прил.*: ~ день, час ngày, giờ phán quyết cuối cùng

судове́рфь *ж.* xưởng (nhà máy) đóng tàu, ụ tàu, âu đà, âu nổi

судовладе́лец *м.* chủ tàu, chủ thuyền, thuyền chủ

судовожде́ние *с.* (thuật, khoa) hàng hải

судов||о́й *прил.* (thuộc về) tàu thuỷ, hạm tàu, tàu, hạm, thuyền; ~ журнáл nhật ký đi biển; ~ы́е докумéнты chứng từ của tàu

судоговоре́ние *с. юр.* (sự) trình bày trước toà, tranh cãi trước toà

суд||о́к *м.* 1. (*для соусов*) bình đựng xốt; 2. (*столовый прибор*) giá để bình dầu giấm; 3. *мн.*: ~ки́ (*для переноски кушаний*) cặp lồng, cà mèn

судомо́йка *ж.* bà/chị rửa bát

судопроизво́дство *с. юр.* thủ tục (điều lệ) tố tụng, tố tụng tư pháp

судоремóнтн||ый *прил.* (thuộc về) sửa chữa tàu; ~ые мастерски́е (những) xưởng sửa chữa tàu

сýдорог||а *ж.* (con) co giật, kinh giật; chuột rút, vọp bẻ (*разг.*); би́ться в ~ах bị co giật (kinh giật, chuột rút); еró лицó стáло сводúть ~ой mặt anh ta bắt đầu co giật

су́дорожный *прил.* 1. (do) co giật, kinh giật; chuột rút, vọp bẻ (*разг.*); 2. *перен.* (*порывистый, резкий*) đột ngột, mãnh liệt, bồng bột; (*беспокойный, лихорадочный*) ráo riết, gắt gao, gấp gáp, cập rập

судосбо́рщик *м.* thợ lắp ráp thân tàu

судострое́ние *с.* (ngành, công nghiệp) đóng tàu

судострои́тель *м.* chuyên viên đóng tàu

судострои́тельн||ый *прил.* (thuộc về) đóng tàu; ~ая верфь xưởng (nhà máy) đóng tàu, ụ tàu, âu đà, âu nổi; ~ая промы́шленность công nghiệp đóng tàu

судоустро́йство *с. юр.* hệ thống tư pháp

судохо́дность *ж.* (khả năng) thông tàu, tàu đi lại được

судохо́дн||ый *прил.* thông tàu, tàu đi lại được, (để) tàu qua lại; ~ кана́л kênh để tàu qua lại; ~ая река́ sông tàu đi lại được; ~ шлюз âu thuyền; ~ая компа́ния công ty thuỷ vận (hải vận, vận tải đường biển); ~ая ли́ния tuyến đường biển

судохо́дство *с.* (sự, ngành) thuỷ vận; речно́е ~ thuỷ vận (vận tải) đường sông; морско́е ~ thuỷ vận (vận tải) đường biển, hải vận

судьб||а́ *ж.* 1. số phận, số mệnh. số kiếp, thân phận, số, phận, kiếp, thân; (*участь тж.*) vận mệnh, vận mạng, vận số, số mạng, (cuộc) đời; покори́ться ~é an (cam) phận, an phận thủ thường; благодари́ть ~ý cảm ơn số phận (số mệnh); несча́стная ~ phận bạc, bạc mệnh, phận hẩm, số phận hẩm hiu, số kiếp long đong; связа́ть свою́ ~ý с ке́м-л. gắn bó đời (số phận, số mệnh, vận mạng) mình với ai; жа́ловаться на свою́ ~ý than thân trách phận, tủi thân; устро́ить свою́ ~ý thu xếp cuộc đời của mình; рассказа́ть кому́-л. свою́ ~ý kể lại đời mình cho ai nghe; 2. *обыкн. мн.*: су́дьбы (*будущность*) vận mệnh, vận mạng, số phận, tương lai; су́дьбы челове́чества vận mệnh của nhân loại, tương lai của loài người; ✧ ви́дно, не ~! quả là không may!, thật là số trời dun dủi!; не ~ нам встре́титься số trời dun dủi nên đôi ta chẳng được gặp nhau, chúng mình không có may mắn được gặp nhau; каки́ми ~ами? gặp nhau thật là bất ngờ thay!; во́лею суде́б con tạo trớ trêu (*поэт.*)

судьбоно́сн||ый *прил.* có tầm quan trọng sống còn, cực kỳ quan trọng; ~ вы́бор sự lựa chọn có tầm quan trọng sống còn; ~ые пробле́мы những vấn đề có tầm quan trọng sống còn; ~ пери́од исто́рии страны́ thời kỳ cực kỳ quan trọng của lịch sử đất nước

суд||ья́ *м.* (*скл. как ж.*) 1. thẩm phán, quan tòa; pháp quan (*уст.*); наро́дный ~ thẩm phán nhân dân; 2. *спорт.* trọng tài, người cầm trịch; боково́й ~ giám biên, trọng tài biên; 3. (*человек, высказывающий какое-л. суждение*) người xét đoán (phán xét, phán xử); в э́том де́ле я не ~ trong việc này tôi không thể là người xét đoán được; вы мне не ~ anh không có quyền phán xét tôi, anh có phải là quan toà của tôi đâu?

суеве́рие *с.* (sự, điều) mê tín, dị đoan, mê tín dị đoan

суеве́рный *прил.* mê tín, dị đoan, mê tín dị đoan

суета́ *ж.* (sự, cảnh) bận rộn, lăng xăng, bận tíu tít, chạy ngược chạy xuôi; поднялась ~ bận rối lên, cảnh chạy ngược chạy xuôi rộn lên; ✧ ~ сует hư không của hư không, mọi sự đều là hư không (hư ảo); sắc sắc không không (*филос.*)

суети́ться *несов.* bận rộn, lăng xăng, tất bật, tất tả, hối hả, bận tíu tít (rối rít), chạy ngược chạy xuôi

суетли́вость *ж.* (tính, sự) bận rộn, lăng xăng, tất bật, tất tả, hối hả, tíu tít, rối rít, rộn ràng, vội vã (*ср.* суетли́вый)

суетли́вый *прил.* 1. (*беспокойный*) bận rộn, lăng xăng; 2. (*торопливый*) tất bật, tất tả, hối hả, tíu tít, rối rít, rộn ràng, vội vã, vội cuống cà kê

сужа́ть(ся) *несов. см.* су́живать(ся)

сужде́ние *с.* 1. (*мнение*) ý kiến, kiến giải; (*заключение, решение*) (sự) xét đoán, kết luận, nhận định; 2. *лог.* (sự) phán đoán

су́женая *ж.* (*скл. как прил.*) *уст.* (*невеста*) vị hôn thê, vợ chưa cưới, cô dâu

суже́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) rút hẹp, thu hẹp, co hẹp, hẹp lại, eo lại; ~ пищево́да sự eo lại của thực quản; ~ ры́нка сбы́та sự rút hẹp (thu hẹp, co hẹp) của thị trường tiêu thụ; 2. (*узкое место*) chỗ hẹp (eo, thu hẹp, co hẹp)

су́женый *м.* (*скл. как прил.*) *уст.* (*жених*) vị hôn phu, chồng chưa cưới, chú rể

су́живать, су́зить (*В*) làm... hẹp (eo) lại, rút hẹp... lại; *перен. тж.* rút hẹp, thu hẹp, hạn chế, rút bớt, giảm bớt; су́зить глаза́ nheo (lim dim) mắt

су́живаться, су́зиться hẹp (eo, ngẫng) lại, co hẹp; *перен.* (bị) rút hẹp, thu hẹp, hạn chế, rút bớt, giảm bớt; ~ к концу́ hẹp (eo, teo) lại ở gần cuối

су́зить(ся) *сов. см.* су́живать(ся)

суици́д *м. юр., мед.* (sự, vụ) tự sát, tự tử

сук *м.* (*мн.*: су́чья *и* ~и́) 1. cành, nhánh, cành cây, nhánh cây; 2. (*в бревне, доске*) mấu (vấu, mắt, sẹo, thẹo) gỗ

су́ка *ж.* 1. chó cái; 2. *груб.* đồ chó, đồ chó đẻ

сукно́ *с.* dạ, nỉ; ✧ положи́ть что́-л. под ~ xếp xó (bỏ xó, bỏ ngâm, ngâm tôm, buông trôi, bỏ xuôi, đút ngăn kéo) cái gì

суковáтый *прил.* (có) nhiều cành, nhiều nhánh, nhiều mấu, nhiều vấu, nhiều mắt

суко́нка *ж.* mảnh dạ, miếng nỉ

суко́нн||ый *прил.* (thuộc về) dạ, nỉ; (из *сукна*) (bằng) dạ, nỉ; ~ые бри́оки quần dạ (nỉ); ~ая фа́брика xưởng dệt dạ (nỉ); ✧ ~ язы́к lối văn khô khan (khuôn sáo), ngôn từ lưỡi gỗ

су́кровица *ж.* mủ, mủ máu thối

сулема́ *ж. хим.* thuỷ ngân chlorur (clorua), thăng hống

сул||и́ть *несов.* (*В*) 1. *разг.* (*обещать*) hứa, hẹn; ~ золоты́е го́ры hứa trời hứa biển, hứa hươu hứa vượn (*погов.*); 2. (*предвещать*) hứa hẹn, báo trước; э́то не ~и́т ничего́ хоро́шего việc đó chẳng hứa hẹn điều gì tốt đẹp cả; ✧ не сули́ журавля́ в не́бе, дай сини́цу в ру́ки *погов.* ≅ một con đậu hơn mười con bay, một con nắm trong tay hơn mười con bay trên trời; đa hư bất như thiểu thực; thà rằng được sẻ trong tay, còn hơn được hứa trên mây hạc vàng

султа́н I *м.* (*титул*) sultan, hoàng đế, quốc vương Hồi giáo

султа́н II *м.* (*украшение*) ngù lông mũ, chùm lông gài mũ

султа́нка I *ж.* (*рыба*) cá phèn râu (*Mullus barbatus*)

султа́нка II *ж.* (*птица*) chim xít (*Porphyrio porphyrio*)

сульфами́д *м. фарм.* sulfamid, sunfamit

сульфами́дный *прил.* (thuộc về) sulfamid; ~ препара́т chế phẩm sulfamid

сульфа́т *м. хим.* sulfat, sunfat

сум||а́ *ж.* (cái) bị; ходи́ть с ~о́й vác bị gậy, xách bị ăn xin, đi ăn mày, ăn xin, hành khất; дойти́ до ~ы́ bị khánh kiệt, bị phá sản; ✧ ~ переме́тная kẻ xu

thời, người thay đổi ý kiến xoành xoạch; от тюрьмы́ да ~ы́ не зарека́йся *посл.* số trời không ai biết trước; không có gì bảo đảm tránh được những tai ương của cuộc đời

сумасбро́д *м.*, **~ка** *ж.* người ngông cuồng (gàn dở, dở hơi, gàn bát sách); Khốt-ta-bít (*шутл.*)

сумасбро́дничать *несов.* chơi ngông, hành động ngông cuồng (gàn dở)

сумасбро́дный *прил.* ngông cuồng, ngông rởm, gàn dở, dở hơi, kỳ cục, gàn bát sách

сумасбро́дство *с.* 1. (tính) ngông cuồng, ngông rởm, gàn dở, dở hơi; 2. (*поступок*) (điều, việc) ngông cuồng, gàn dở, kỳ cục

сумасше́дш||ий 1. điên, rồ, cuồng, điên rồ, điên dại, điên cuồng, rồ dại; *разг.* (*предназначенный, для душевнобольных*) (để) chữa người điên; ~ дом nhà điên, nhà thương điên; 2. *в знач. сущ. м.* người điên (rồ, mất trí); как ~ như điên, như điên như dại; 3. *разг.* (*безрассудный*) ngông cuồng, gàn dở, kỳ cục; 4. *перен. разг.* (*невероятный*) quá chừng, quá đỗi, ghê hồn, kinh khủng, không tưởng tượng được; ~ая цена́ giá đắt kinh khủng, giá cắt cổ

сумасше́ствi||е *с.* (bệnh) điên, rồ, điên rồ, điên cuồng; ✧ до ~я cực kỳ, cực độ, tột độ; доводи́ть кого́-л. до ~я làm ai điên người lên

сумато́ха *ж.* (sự, cảnh, tình trạng) nhốn nháo, nhộn nhạo, chạy tứ tung, chạy nhốn nháo, chạy cuống cà kê, bối rối

сумбу́р *м.* (sự) hỗn loạn, hỗn độn, lẫn lộn, rối rắm, rối loạn, lộn xộn

сумбу́рн||ый *прил.* hỗn loạn, hỗn độn, lẫn lộn, rối rắm, rối loạn, lộn xộn; (*неясный*) không rõ ràng (mạch lạc); ~ые мы́сли những ý nghĩ hỗn loạn (hỗn độn, rối loạn, lộn xộn, lẫn lộn); ~ое изложе́ние trình bày rối rắm (lộn xộn, không rõ ràng, không mạch lạc)

су́меречн||ый *прил.* 1. (thuộc về) hoàng hôn, chạng vạng, nhá nhem tối; *перен.* (*мрачный*) ảm đạm, xám xịt, u ám; ~ свет ánh sáng lúc hoàng hôn (chạng vạng), ánh sáng lờ mờ (tờ mờ); ~ое вре́мя, ~ая пора́ lúc hoàng hôn (chạng vạng, nhá nhem tối); 2. *зоол.* (hoạt động lúc) hoàng hôn; ~ые живо́тные động vật hoàng hôn (*Crepuscularia*); ✧ ~ое состоя́ние *мед.* trạng thái ý thức hoàng hôn

су́мерки *мн.* (*скл. как ж.*) (*перед заходом солнца*) (lúc) hoàng hôn, chạng vạng, nhá nhem tối, nhọ mặt người; (*перед заходом солнца*) (lúc) tờ mờ sáng, sáng tinh mơ; (*полумрак*) tranh tối tranh sáng; предрассве́тные ~ lúc mới tờ mờ sáng, lúc sáng tinh mơ

суме́||ть *сов.* (+ *инф.*) (*оказаться способным*) có thể, có khả năng, biết; (*смочь сделать что-л.*) làm nổi, làm được, có thể làm được; он ~ет э́то сде́лать nó có thể (có khả năng) làm được việc đó, anh ta làm nổi (làm được) việc đó; не ~ю вам сказа́ть tôi không biết

су́мка *ж.* 1. túi, xắc; (*дамская тж.*) ví, làn, ví đầm; (*полевая*) túi dết, xà cột, xắc cốt; (*хозяйственная*) xắc (túi) đi chợ; патро́нная ~ túi (bao) đạn, cáctu-se; 2. *анат.* túi, nang, bào; серде́чная ~ tâm nang, ngoại tâm mạc, màng ngoài tim; 3. *зоол.* túi

су́мм||а *ж.* 1. *мат.* tổng số, tổng; ~ трёх чи́сел tổng của ba số; в ~е tổng cộng; составля́ть в ~е... tổng cộng tất cả là..., gồm tất cả là...; 2. *перен.* (*совокупность чего-л.*) toàn bộ; ~ впечатле́ний toàn bộ cảm tưởng; вся ~ челове́ческих зна́ний toàn bộ kiến thức của loài người; 3. (*количество денег*) số (món, khoản) tiền

суммáрн||ый *прил.* 1. (là) tổng số, tổng; ~ое число́ оборо́тов tổng số vòng quay (chu chuyển); 2. *перен.* (*обобщённый*) tổng quát, khái quát, tổng hợp, chung; ~ые све́дения những tài liệu tổng quát (khái quát, tổng hợp)

суммúрование *с.* 1. (sự) tổng cộng; 2. *перен.* (sự) tổng quát, khái quát

суммúровать *несов. и сов.* (*В*) 1. (*вычислять сумму*) tổng cộng, tính tổng số; 2. *перен.* (*обобщать*) tổng quát, khái quát, tổng hợp

сумо́ *с. неизм. спорт.* (môn) sumo, võ sumo

сумои́ст *м.* võ sĩ sumo

су́мочка *ж.* (*дамская*) xắc, ví, làn, ví đầm

су́мрак *м.* tối lờ mờ, tranh tối tranh sáng

су́мрачн||ый *прил.* 1. tối lờ mờ, nhá nhem tối, tranh tối tranh sáng; lờ mờ, mờ mờ, u ám; ~ день ngày u ám; ~ое не́бо bầu trời u ám; 2. *перен.* (*мрачный*) ảm đạm, u buồn, buồn rầu, u sầu, sầu não, rầu rĩ, sầu tư; ~ое лицо́ bộ mặt ảm đạm (sầu não, buồn rầu); ~ взгляд cái nhìn u buồn (u sầu)

су́мчат||ый *прил.* 1. có túi; 2. *в знач. сущ. мн.*: ~ые *зоол.* bộ (động vật) Có túi (*Marsupialia*)

сумя́тица *ж. разг.* (sự, cảnh, tình trạng) chạy tứ tung, chạy nhốn nháo, chạy cuống cà kê, chạy ngược chạy xuôi, bối rối

сунду́к *м.* rương, hòm, níp

сундучо́к *м. уменьш. к* сунду́к tráp, rương con

сунни́зм *м. рел.* hệ phái Sunni (Sunnites) (*của đạo Hồi*)

сунни́ты *мн.* tín đồ phái Sunni (Sunnites)

су́нуть(ся) *сов. см.* сова́ть(ся)

суп *м.* (món) xúp, canh

суперарби́тр *м. юр.* trọng tài siêu đẳng

суперва́йзер *м.*, **супервúзор** *м.* giám sát (quản lý) viên siêu đẳng

супердержа́ва *ж.* siêu cường quốc, siêu cường

суперзвезда́ *ж.* siêu sao, siêu minh tinh, minh tinh siêu đẳng

суперма́ркет *м.* siêu thị

суперме́н *м.* 1. *ирон.* siêu nhân; 2. (*герой детектива*) nhân vật (vai) chính (*truyện, phim trinh thám*)

суперобло́жка *ж.* áo bìa

суперболвúк *м.* phim đánh đấm (phim kiếm hiệp) siêu đẳng

суперкомпью́тер *м.* siêu computer, máy điện toán (máy tính) siêu đẳng

суперконце́рн *м. эк.* siêu consortium, siêu tập đoàn

суперку́бок *м.* siêu cup (cúp)

суперла́йнер *м.* (*судно*) hạm tàu siêu đẳng; (*самолёт*) phi cơ siêu đẳng

супермоде́ль *ж.* siêu mẫu

супермодерни́зм *м. иск., лит.* chủ nghĩa siêu hiện đại

супермо́дный *прил.* siêu thời trang, siêu mốt

суперсимметри́я *ж.* (sự) siêu đối xứng

суперскоростн||о́й *прил.* siêu tốc; ~а́я желе́зная доро́га đường xe lửa siêu tốc

суперсовреме́нный *прил.* siêu hiện đại, cực kỳ hiện đại (tối tân), đời mới; ~ автомоби́ль ôtô siêu hiện đại (đời mới)

супертáнкер *м.* tàu chở dầu siêu đẳng (*trọng tải trên 10 vạn tấn*)

супертяжелове́с *м.* (*в боксе, борьбе*) hạng siêu nặng

суперфосфáт *м. хим.* super phosphat, xupe phốt-phát

суперхúт *м.* superhit, bài hát siêu đẳng (rất được hâm mộ)

супершля́гер *м.* bài hát siêu đẳng (rất được hâm mộ)

супершóу *с. неизм.* siêu show, siêu sô

су́пер-ЭВМ *ж. неизм.* máy tính điện tử (máy điện toán) siêu đẳng

су́песок *м. см.* су́песь

супесча́н||ый *прил.* (thuộc về) cát pha; ~ая по́чва đất cát pha

су́песь *ж.* (đất) cát pha

супина́тор *м.* (tấm) lót giày chỉnh hình

супов||о́й *прил.* (để) đựng xúp, đựng canh; (*для варки супа*) (để) nấu xúp, nấu canh; ~а́я ми́ска liễn đựng xúp, bát ô tô (đựng canh); ~о́е мя́со thịt nấu xúp (canh); ~а́я ло́жка thìa xúp, thìa to, muỗng múc canh

супоро́с(н)ая *прил.*: ~ свинья́ lợn nái chửa

супремати́зм *м. иск.* trào lưu (trường phái) suprematism (*một lối hoạ trừu tượng*)

супроти́вн||ый *прил.* 1. *разг.* đối nghịch; 2. *бот.* mọc đối; ~ые ли́стья lá mọc đối

супру́г *м.* 1. chồng, phu quân; 2. *мн.*: ~и (*муж и жена*) (hai) vợ chồng, ông bà; молоды́е ~и cặp vợ chồng trẻ; ~и Петро́вы vợ chồng (ông bà) Petrov

супру́га *ж.* vợ, phu nhân

супру́жеск||ий *прил.* (thuộc về) vợ chồng, phu thê; ~ая четá cặp vợ chồng; ~ие отноше́ния quan hệ vợ chồng; ~ая ве́рность sự chung tình chồng vợ, tình nghĩa vợ chồng (phu thê)

супру́жество *с.* hôn nhân, hôn phối; (*брачная жизнь*) cuộc sống vợ chồng

сургу́ч *м.* xi, xi gắn, chất khằng

сургу́чн||ый *прил.* (thuộc về) xi, xi gắn; ~ая печа́ть dấu đóng trên xi

сурди́нк||а *ж.* (bộ, vật) tiêu âm, chế âm, giảm âm; ✧ под ~у (một cách) thầm vụng, chùng vụng, giấm giúi, lén lút, len lén, bí mật

сурдока́мера *ж.* phòng tiêu âm (vô âm)

сурдопедаго́гика *ж.* (khoa) dạy người điếc, giáo dục trẻ điếc

суре́пица *ж. бот.* (cây) cải thìa, cải dầu (*Brassica campestris*)

суре́пка *ж. бот.* (cây) sơn giới (*Barbarea vulgaris*)

су́рик *м. хим.* minium, hồng đơn, duyên đơn

суро́во *нареч.* (một cách) nghiêm khắc, nghiêm ngặt, khắt khe, hà khắc

суро́вость *ж.* (sự, tính, tính chất) nghiêm khắc, nghiêm nghị; khắc nghiệt, khắt khe, khe khắt, nghiệt ngã, nghiêm ngặt, hà khắc, khắc bạc; gian khổ, vất vả, cực khổ, gian nan, gian truân, long đong; rét buốt, lạnh buốt, giá lạnh, lạnh lẽo (*ср.* суро́вый)

суро́в||ый I *прил.* 1. nghiêm khắc, nghiêm nghị; *перен.* ảm đạm, u ám; ~ челове́к người nghiêm khắc (nghiêm nghị); ~ взгляд cái nhìn nghiêm khắc (nghiêm nghị); ~ое не́бо bầu trời ảm đạm (u ám); 2. (*крайне строгий*) khắc nghiệt, khắt khe, khe khắt, nghiệt ngã, nghiêm ngặt, hà khắc, khắc bạc; ~ая прове́рка kiểm tra ngặt nghèo (nghiệt ngã, khắc nghiệt, khắt khe); ~ приговóр bản án khắc nghiệt (khắt khe, khe khắt); ~ая распра́ва trừng phạt khắc nghiệt (hà khắc, thẳng tay, tàn nhẫn); ~ая реа́льность thực tế khắc nghiệt (tàn nhẫn); 3. (*тяжёлый*) gian khổ, vất vả, cực khổ, gian nan, gian truân, long đong, trầm luân; ~ая жизнь cuộc đời gió bụi (mưa gió, gian truân, gian lao, long đong, cực khổ, vất vả, trầm luân); ~ая борьба́ đấu tranh gian khổ, chiến đấu gian nan; ~ая до́ля số kiếp long đong (gian truân), số phận hà khắc (gian nan); 4. (*трудный для жизни*) rét buốt, lạnh buốt, giá lạnh, lạnh lẽo; ~ое мóре biển lạnh buốt; ~ая зима́ mùa đông rét buốt (giá lạnh, băng giá); ~ кли́мат khí hậu lạnh lẽo (rét buốt)

суро́в||ый II *прил.* (*грубый, небелёный*) thô, mộc, sống; ~ое полотно́ vải mộc

суро́к *м. зоол.* (con) marmot, ngân thử (*Marmota marmota*); ✧ спать как ~ ≅ ngủ say như chết

суррога́т *м.* 1. thế phẩm, đồ (chất) thay thế; 2. (*чего-л.*) đồ giả (rởm, dởm, giả dối); ~ сча́стья hạnh phúc hão huyền; ~ духóвной пи́щи đồ giả món ăn tinh thần

суррога́тн||ый *прил.* (thuộc về) thế phẩm, đồ thay thế, chất thay thế; ~ая кóжа da giả, da thế phẩm; ✧ ~ая мать người phụ nữ mang phôi thụ tinh nhân tạo (*của một cặp khác*)

сурьма́ *ж. хим.* antimon, antimoni

суса́ль *ж. собир.* vàng lá, vàng diệp, bạc lá

суса́льн||ый *прил.*: ~ое зóлото vàng lá, vàng diệp

су́слик *м. зоол.* sóc đất, chuột vàng (*Citellus*); ✧ спит как ~ ≅ ngủ say như chết

су́сло *с.*: виногра́дное ~ nước nho ép

суспе́нзия *ж. физ., тех.* thể huyền phù (lơ lửng, vẩn)

суспензо́рий *м. мед.* khố hạ nang, băng treo dịch hoàn

суста́в *м.* khớp, khớp xương

суставно́й *прил.* (thuộc về) khớp, khớp xương; ~ ревмати́зм (bệnh) thấp khớp, tê thấp khớp xương

сута́на *ж.* áo thụng, áo chùng

сутенёр *м.* ma cô, mặt rô, kẻ dẫn gái

сутенёрство *с.* nghề ma cô (mặt rô, dẫn gái)

су́тки *мн.* (*скл. как ж.*) (một) ngày đêm; на тре́тьи ~ đến ngày đêm thứ ba

су́толока *ж.* (sự, cảnh, tình trạng) lộn xộn, chen chúc, chen lấn, nhộn nhạo

су́точн||ый *прил.* 1. (thuộc về) ngày đêm; (*равный суткам*) (bằng, trong) một ngày đêm; 2. *в знач. сущ. мн.*: ~ые (tiền) công tác phí cho một ngày đêm

суту́лить *несов.* (*В*) làm còng lưng (gù lưng, xo vai)

суту́литься *несов.* còng lưng, gù lưng, xo vai, xo

суту́лый *прил.* còng lưng, gù lưng, xo vai, xo

сут||ь I *ж.* thực chất, bản chất, cốt tử, bản thể, nội dung cơ bản, điều chủ yếu; ~ де́ла thực chất của sự việc, bản chất (cốt tử, nội dung cơ bản) của vấn đề; дойти́ до ~и, добра́ться до ~и де́ла đi vào thực chất (nội dung cơ bản của) vấn đề; не в э́том ~ điều chủ yếu không phải là ở đấy, đó không phải là điều chủ yếu; ~ в том, что́бы... điều chủ yếu là...; ✧ по ~и де́ла thật (thực) ra, thực tế thì...

суть II *уст. 3-е л. мн. ч. от гл.* быть là; ✧ э́то не ~ ва́жно điều đó không quan trọng lắm

сутя́га *м. и ж. разг.* kẻ thích kiện tụng (tranh tụng)

сутя́жник *м. разг.* người thích kiện tụng (tranh tụng)

сутя́жничать *несов. разг.* thích kiện tụng (tranh tụng)

сутя́жническ||ий *прил.* (thuộc về) kiện tụng, tranh tụng, thích kiện tụng, thích tranh tụng

сутя́жничество *с. разг.* (*занятие*) (sự, việc) kiện tụng, tranh tụng; (*причастие*) (thói) thích kiện tụng, thích tranh tụng

сутя́жн||ый *прил. разг.* (thuộc về) kiện tụng, tranh tụng; (*склонный*) thích kiện tụng (tranh tụng); ~ое де́ло vụ kiện tụng (tranh tụng); ~ характе́р tính thích kiện tụng (tranh tụng)

суфле́ *с. кул.* bánh phồng

суфлёр *м.* 1. người nhắc vở (nhắc tuồng); 2. *разг.* người nhắc

суфлёрск||ий *прил.* (thuộc về) người nhắc vở, người nhắc tuồng; ~ая бу́дка bục nhắc vở (nhắc tuồng)

суфли́ровать *несов.* nhắc vở, nhắc tuồng, nhắc

суфраги́зм *м. ист.* phong trào phụ nữ đấu tranh đòi nữ quyền (đòi quyền bầu cử và ứng cử) (*ở Anh, Mỹ, v.v... hồi cuối thế kỷ 19 - đầu thế kỷ 20*)

суфраги́стка *ж.* người phụ nữ đấu tranh đòi nữ quyền (đòi quyền bầu cử và ứng cử)

су́ффикс *м. грам.* hậu tố, tiếp tố, tiếp vị ngữ

сухáрница *ж.* bình đựng bích cốt (bích-quy)

сухáрь *м.* 1. bích cốt, bít cốt, bánh mì sấy; (*сладкий*) bánh bích-quy, bánh quy; 2. *перен. разг.* (*о человеке*) người khô khan (lạnh nhạt, thiếu tình cảm)

су́хо 1. *нареч.* (một cách) khô khan, lạnh nhạt, lạnh lùng; ~ поклони́ться кому́-л. lạnh lùng chào ai; ~ разгова́ривать с ке́м-л. lạnh nhạt nói chuyện với ai: 2. *в знач. сказ. безл.* trời khô ráo (tạnh ráo); бы́ло ~ и ве́трено trời khô ráo và lộng gió; 3. *в знач. сказ. безл.* (*во рту, в горле*) (thấy) háo, khô cổ, khô họng

суховáтый *прил.* hơi khô; hơi khô khan (lạnh nhạt)

суховéй *м.* (trận) gió khô; (*во Вьетнаме*) (trận) gió lào

сухогру́з *м.* 1. (*груз*) hàng khô, đồ khô; 2. (*судно*) tàu chở hàng khô, tàu vận tải đồ khô

сухогру́зный *прил.* (*о судах*) (để) chở hàng khô, vận tải đồ khô

сухожи́лие *с.* gân, dây chằng

сух||о́й *прил.* 1. khô, ráo, khô ráo; ~и́е дровá củi khô (nỏ, đượm); ~óе сéно cỏ khô; 2. (*пересохший*) khô, khô khốc, khô không khốc; (*о почве тж.*) cạn ráo, khô cạn, khô khan, khô hạn; ~óе рýсло đòng suối khô cạn (khô khốc, khô không khốc, cạn ráo); ~и́е глазá đôi mắt ráo hoảnh; 3. (*лишённый влажности*) khô, khô khan, khô ráo; ~áя кóмната phòng khô ráo; ~ ве́тер gió khô; ~ клúмат khí hậu khô khan; ~óе лéто mùa hè khô ráo; 4. (*сушёный*) sấy (phơi) khô; ~и́е фрýкты quả khô (phơi khô); 5. *мед.* khan, khô; ~ кáшель ho khan; ~ плеври́т viêm màng phổi khô; 6. (*о коже, волосах*) khô, ít chất dầu; 7. (*о растениях*) khô, khô héo, khô cằn; ~и́е лúстья lá khô (khô héo); ~áя вéтка cành khô, nhánh cây khô cằn; 8. (*сухощавый*) gầy còm, gầy gò, gầy guộc; (*исхудалый*) khô đét, gầy đét, gầy nhom; 9. (*неласковый, холодный*) khô khan, lạnh nhạt, lạnh lùng, tẻ nhạt, khô cứng; ~ челове́к người khô khan (lạnh nhạt, thiếu tình cảm); ~ приём cuộc tiếp đón lạnh lùng (lạnh nhạt, tẻ nhạt); ~ тон giọng khô khan (lạnh nhạt); 10. (*неинтересный*) khô khan, nhạt nhẽo, nhạt phèo, nhạt; ~ расска́з câu chuyện khô khan (nhạt nhẽo, nhạt phèo, nhạt như nước ốc); ✧ ~óе винó rượu vang (rượu nho) thuần chất; ~ зако́н (đạo) luật cấm rượu; ~ паёк lương khô; ~áя перегóнка (sự, cách) chưng khô, cất khô; ~и́м путём bằng đường bộ; на нём ~ ни́тки не оста́лось nó ướt như chuột lột; вы́йти ~и́м из воды́ thoát tội, trót lọt; hạ cánh an toàn (*шутл.*); на нём ~ ни́тки не́ было ≅ nó ướt như chuột lột; ~ счёт *спорт.* tỷ số không, bàn trắng

сухомя́тк||а *ж. разг.*: есть в ~у ăn toàn thức ăn khô (*không có nước, canh...*)

сухопáрый *прил. разг.* gầy, gầy gầy, hơi gầy, xương xương, gầy gò, nhom nhem

сухопу́тн||ый *прил.* (trên) bộ, cạn; (*живущий на суше*) (ở) trên cạn; ~ая дорóга đường bộ; ~ая грани́ца biên giới trên bộ; ~ые пти́цы chim ở (trên) cạn; ~ые войскá (bộ đội) lục quân; ~ тра́нспорт (ngành, phương tiện) vận tải đường bộ, vận tải trên bộ

сухору́кий *прил.* (có) tay teo; ~ калéка người tàn tật tay teo

сухосто́й *м. собир.* cây khô, củi khô

су́хость *ж.* 1. (tính chất, độ) khô, khô ráo; (*засушливость*) (tính chất, độ) khô cạn, khô hạn; 2. (*стиля и т. п.*) (tính chất) khô khan, nhạt nhẽo

сухóтка *ж.*: ~ спинно́го мóзга *мед.* bệnh tabes (tabet) tuỷ sống

сухоща́вость *ж.* (sự) gầy, gầy gò

сухоща́вый *прил* gầy, gầy gò, gầy gầy, hơi gầy, xương xương

сучéние *с. текст.* (sự) xe chỉ

сучи́льн||ый *прил.*: ~ая маши́на máy xe chỉ

сучи́ть *несов.* 1. (*В*) (*нитку и т. п.*) xe, bện, đánh; ~ верёвку đánh (bện) thừng; 2. (*Т*) (*двигать, перебирать*) đạp, đung đưa; ~ нóжками đạp chân, đạp chân chới với

сучкова́тый *прил.* (có) nhiều cành, nhiều nhánh; (*о палке*) (có) nhiều mấu, nhiều vấu, nhiều mắt

суч||óк *м.* 1. nhánh, ngành, nhành, cành nhỏ; 2. (*в бревне, доске*) mấu (vấu, mắt, sẹo, thẹo) gỗ; ✧ без ~ка, без задóринки trôi chảy, suôn sẻ, không mắc míu (vướng mắc, gặp trở ngại) gì, thuận buồm xuôi gió; в чужóм глазу́ ~ ви́дим, а в своём бревна́ не замеча́ем *посл.* ≅ việc người thì sáng, việc mình thì quáng

су́ш||а *ж.* đất nổi, đất liền, lục địa, bộ; на ~е и на мóре trên bộ và trên biển

су́ше (*сравнит. ст. прил.* сухóй *и нареч.* су́хо) khô hơn

сушёный *прил.* sấy (phơi, hong) khô, khô

суши́лка *ж.* 1. (*аппарат*) máy sấy; 2. (*помещение*) lò (phòng, buồng) sấy

суши́льный *прил.* (để) sấy

суши́льня *ж. см.* суши́лка 2

суши́ть, вы́сушить (*В*) 1. sấy, phơi, hong, hơ; *сов.* sấy (phơi, hong, hơ) khô; ~ бельё phơi (hong, hơ) quần áo; ~ грибы́ sấy (hong, phơi) nấm; 2. (*почву и т. п.*) làm... khô khốc (cạn ráo, khô hạn); 3. *перен.* (*изводить*) hành hạ, giày vò, làm... đau khổ (kiệt sức); 4. *перен.* (*делать чёрствым*) làm... khô khan (khô cứng, lạnh nhạt, nhẫn tâm)

суши́ться, вы́сушиться 1. (bị) sấy, phơi, hong, hơ; *сов.* (bị) sấy khô, phơi khô, hong khô, hơ khô; 2. (*сушить на себе одежду*) hơ khô quần áo; ~ у кострá hơ khô quần áo cạnh đống lửa

су́шка *ж.* 1. (*действие*) (sự) sấy khô, phơi khô, hong khô, hơ khô; 2. (*баранка*) bánh mì (bánh khô) giòn

сушь *ж. разг.* 1. (*засуха*) (nạn, trời) hạn hán, khô hạn, hạn; 2. (*сухое место*) chỗ (đất) khô; 3. *перен.* (*о неинтересном занятии и т. п.*) (điều) khô khan, tẻ nhạt, nhạt nhẽo, chán ngấy, chán phèo

существенно *нареч.* (một cách) căn bản, cơ bản, chủ yếu

существенность *ж.* (sự, tính chất) quan trọng, trọng yếu, hệ trọng

существенн||ый *прил.* căn bản, cơ bản, chủ yếu, chính yếu, cốt yếu; (*важный*) quan trọng, trọng yếu, hệ trọng, đáng kể; ~ые измене́ния những thay đổi cơ bản (căn bản, quan trọng, đáng kể); ~ое значе́ние ý nghĩa căn bản (cơ bản, chủ yếu, quan trọng), tầm quan trọng đáng kể (to lớn, căn bản, cơ bản); нет ~ой ра́зницы không khác nhau lắm, khác nhau không đáng kể, không có sự khác biệt quan trọng

существи́тельное *с.* (*скл. как прил.*): и́мя ~ *грам.* danh từ

существ||ó I *с.* (*сущность*) thực chất, bản chất, bản thể, nội dung cơ bản; ~ дéла thực chất của sự việc; ~ вопрóса thực chất của vấn đề; выскáзываться по ~ý nói đúng vấn đề (thực chất); ✧ по ~ý, по ~ý говоря́ *в знач. вводн. сл.* thực ra, thật ra, thường thì, nói đúng ra, của đáng tội

существ||ó II *с.* (*живое*) sinh vật, người, vật; разýмные ~á sinh vật có trí khôn (có lý trí); вы́сшие ~á sinh vật thượng đẳng; ни́зшие ~á sinh vật hạ đẳng; люби́мое ~ người yêu; чýвствовать всем свои́м ~óм cảm thấy sâu sắc

существова́ни||е *с.* (sự) tồn tại, sinh tồn, thực tồn; (*жизнь тж.*) (sự) sống, sống còn, tồn vong, sinh sống, sinh nhai; фóрмы ~я матéрии các hình thái tồn tại của vật chất; борьбá за ~ đấu tranh sinh tồn (để sinh tồn, để sống còn, để tồn tại); срéдство к ~ю kế sinh nhai, sinh kế

существ||овáть *несов.* có, tồn tại, sinh tồn; (*жить тж.*) sống, sống còn, tồn vong, sinh sống, sinh nhai; ~ýют лю́ди, котóрые считáют, что... có những người cho rằng...; ~ýет мнéние, что... có ý kiến cho rằng...; для негó не ~ýет никаки́х препя́тствий đối với anh ta thì không có một trở ngại nào cả; ~ трудóм рук свои́х sinh sống (sinh nhai) bằng lao động của mình; без воды́ и пи́щи человéк не мóжет ~ không có nước và thức ăn con người không thể sống (sống còn, tồn tại) được

существу́ющ||ий *прич.* 1. hiện hành, hiện có, hiện hữu, hiện tồn, (đang) tồn tại, sinh tồn, có; ~ие поря́дки những quy tắc hiện hành; 2. *в знач. сущ. с.*: ~ее (cái, vật) hiện có, hiện hữu, hiện tồn, đang tồn tại, đang sinh tồn; лу́чший из ~их tốt nhất trong số những cái hiện có (hiện hữu, hiện tồn, đang tồn tại); всё ~ее tất cả mọi vật

сýщ||ий *прил.* 1. *уст.* có, có thật, hiện tồn, đang tồn tại; 2. *разг.* chân chính, thật sự, thực sự; ~ая прáвда sự thật hiển nhiên (rành rành, một trăm phần trăm); ~ие пустяки́ những điều hoàn toàn không quan trọng, không quan trọng gì cả, không sao cả; ~ее наказáние thật là của tội (của tội của vạ); ~ вздор hoàn toàn nhảm nhí (vớ vẩn); 3. *в знач. сущ.*: ~ее *с. филос.* cái tồn tại

сýщност||ь *ж.* bản chất, thực chất, bản thể, cốt tử, nội dung cơ bản; ~ произведéния thực chất của tác phẩm; клáссовая ~ bản chất giai cấp; по самóй своéй ~и theo bản chất của nó; ~ и явлéние *филос.* bản chất và hiện tượng; ✧ в ~и, в ~и говоря́ *в знач. вводн. сл.* thật ra, thực ra, thực tế thì, nói đúng ra, của đáng tội; он, в ~и, не злой человéк thật ra (của đáng tội, thực ra) nó không phải là người ác

сфабрикова́ть *сов. см.* фабрикова́ть

сфа́гнум *м. бот.* sphagnum, rêu ẩm, rêu nước (*Sphagnum*)

сфальцева́ть *сов. см.* фальцева́ть

сфальши́вить *сов. см.* фальши́вить

сфе́р||а *ж.* 1. (*шар*) hình cầu, cầu; cầu thể, viên cầu (*уст.*); *мат.* (*поверхность шара*) mặt cầu; земна́я ~ địa cầu, trái (quả) đất; впи́санная ~ hình cầu nội tiếp; опи́санная ~ hình cầu ngoại tiếp; 2. (*пространство*) địa bàn, phạm vi, khu vực, lĩnh vực; ~ дéятельности phạm vi (lĩnh vực) hoạt động; ~ произвóдства lĩnh vực sản xuất; ~ услýг lĩnh vực dịch vụ; 3. *перен.* (*среда*) môi trường; в своéй ~е trong môi trường (lĩnh vực quen thuộc) của mình; 4. *мн.*: ~ы (*круг лиц*) giới; дипломати́ческие ~ы giới ngoại giao; вы́сшие ~ы giới thượng lưu; ✧ ~ влия́ния phạm vi thế lực, khu vực (phạm vi) ảnh hưởng

сфери́ческ||ий *прил.* 1. (thuộc về) hình cầu, cầu; (*шарообразный*) (có) hình cầu, dạng cầu; ~ие телá những vật thể hình cầu; 2. *мат.* (*расположенный на сфере*) (trên) mặt cầu, cầu; ~ треугóльник (hình) tam giác cầu; ~ая геомéтрия hình học cầu

сферо́ид *м. геом.* (hình) phỏng cầu

сфигмогра́мма *м. мед.* mạch (mạch lực) đồ

сфигмо́граф *м. мед.* mạch ký

сфинкс *м.* 1. sphinx, sư nhân, sư thân; 2. *книжн.* người khó hiểu (bí ẩn, kỳ quặc)

сфи́нктер *м. анат.* cơ thắt

сформирова́ть(ся) *сов. см.* формирова́ть(ся)

сформова́ть *сов. см.* формова́ть

сформули́ровать *сов. см.* формули́ровать

сфотографи́ровать(ся) *сов. см.* фотографи́ровать(ся)

сфрагисти́ка *ж.* cổ ấn học

схвати́ть *сов. см.* схва́тывать

схвати́ться *сов. см.* схва́тываться *и* хвата́ться 1

схва́тк||а *ж.* 1. (*бой*) trận, trận đánh (giao chiến, giáp chiến, chiến đấu), chiến trận; рукопа́шная ~ trận giáp lá cà; 2. (*спор, ссора*) (trận, cuộc) cãi vã, cãi cọ, tranh cãi, xung đột, đấu đá, cắn xé; 3. *мн.*: ~и (*боли*) (cơn) đau; родовы́е ~и (cơn) chuyển bụng, chuyển dạ, trở dạ, đau đẻ; 4. (*приспособление для крепления*) đồ kẹp

схва́тывать, схвати́ть (*В*) 1. (*брать, ловить*) níu (vồ, chộp, chụp, nắm, túm) lấy; схвати́ть кого́-л. за́ руку chộp (nắm, vồ, níu, túm) lấy tay ai; 2. (*силой задерживать*) bắt giữ, thộp; *разг.* (*арестовывать тж.*) tóm, túm, tôm, chộp, thộp, tóm cổ; 3. *разг.* (*болезнь*) bị; схвати́ть на́сморк bị sổ mũi; схвати́ть грипп bị cúm; 4. *перен. разг.* (*подмечать, запечатлевать*) mô tả, miêu tả, tả; 5. *перен. разг.* (*быстро понимать*), chóng hiểu, nắm lấy, hiểu (nắm) được, nắm; ~ смысл nắm (hiểu) được ý nghĩa

схва́тываться, схвати́ться 1. (за *В*) níu (vồ, chộp, chụp, nắm, túm) lấy; 2. (*вступать в борьбу*) đánh (quần) nhau, chiến đấu; (*вступать в драку*) ẩu đả (đả, choảng) nhau; (*вступать в спор*) cãi (cãi vã, tranh cãi, đấu đá, cắn xé) nhau

схе́м||а *ж.* 1. (*чертеж*) sơ đồ, lược đồ, giản đồ, đồ biểu, biểu đồ, đồ thức, đồ án; (*план построения*) hệ thống, cơ cấu; ~ радиоприёмника sơ đồ (lược đồ) máy thu thanh; ~ ли́ний метрополите́на sơ đồ đường metro (đường tàu điện ngầm); ~ организа́ции hệ thống (cơ cấu) tổ chức; технологи́ческая ~ sơ đồ công nghệ; структу́рная ~ lược đồ cấu trúc; логи́ческие ~ы những đồ thức logic; 2. (*общее описание*) dàn bài, sơ thảo; ~ пье́сы dàn bài vở kịch; 3. (*трафаретная формула*) công thức, khuôn sáo; мы́слить ~ми tư duy theo những công thức (khuôn sáo) sẵn có

схематизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) sơ lược (giản lược, sơ giản) hoá

схемати́зм *м.* chủ nghĩa (xu hướng rập theo, tính chất) công thức

схемати́ческ||ий *прил.* 1. (dưới dạng) sơ đồ, lược đồ, giản đồ, biểu đồ, đồ biểu, đồ thức, đồ án; 2. (*упрощенно обобщённый*) sơ lược, giản lược, sơ giản, sơ sài; ~ое изложе́ние trình bày sơ lược (giản lược)

схемати́чность *ж.* (tính chất) sơ lược, giản lược, sơ giản, sơ sài

схемати́чный *прил. см.* схемати́ческий 2

схи́зма *ж. церк.* schisme, (sự) phân liệt giáo hội (*chia thành Thiên chúa giáo và Chính thống giáo*)

схитри́ть *сов. см.* хитри́ть

схлы́ну||ть *сов.* 1. (*о воде*) ào (rút, đổ) xuống; *перен.* (*о толпе*) rút (kéo, ùa) đi; волна́ ~ла sóng ào (đổ) xuống; вода́ ~ла nước đã rút xuống; 2. (*о чувстве*) dịu (yếu, nguôi, bớt) đi

сход *м.* 1. (*действие*) (sự) bước xuống, đi xuống, xuống; rời, xa rời, rời khỏi, rời bỏ; ступе́ньки для ~a bậc để bước xuống (đi xuống, xuống); ~ косми́ческого корабля́ с орби́ты con tàu vũ trụ rời khỏi quỹ đạo; 3. (*место*) nơi xuống (bước xuống), dốc; 4. *ист.*: се́льский ~ hội đồng xã thôn; hội nghị toàn thôn

сходи́ть I, сойти́ 1. (с *Р*) (*спускаться*) bước (đi) xuống, xuống, hạ; (*слезать тж.*) trèo (leo, tụt) xuống; ~ с горы́ xuống núi (dốc), hạ sơn; ~ с ле́стницы (trèo, leo) xuống thang, đi (bước) xuống cầu thang; сойти́ с ло́шади xuống ngựa, hạ mã; 2. (с *Р*) (*о пассажирах*) xuống, đi ra; ~ с по́езда xuống tàu (xe lửa); ~ с авто́буса xuống xe buýt; ~ на бе́рег lên bờ; 3. (с *Р*) (*отклоняться от направления*) rời, xa rời, rời khỏi, rời bỏ; (*сдвигаться с места*) đi chệch (trệch), chệch, trệch, trật; ~ с дороги́ rời khỏi đường; ~ с пра́вильного пути́ rời bỏ (xa rời, đi chệch, đi trệch) con đường đúng; ~ с ре́льсов trật ray (đường ray), trệch (chệch) bánh; 4. (с *Р*) (*о краске, грязи, коже и т. п.*) tróc (bong, long) đi, tróc, bong, long; (*о снеге*) tan đi, tan; загар сошёл с его́ лица́ mặt anh ta đã hết rám nắng, rám nắng đã biến mất trên mặt anh ta; 5. *разг.* (*заканчиваться успешно*) hoàn thành, kết thúc, trót lọt; сойдёт! cũng được thôi!; 6. (за *В*) có vẻ (giống, làm) như, làm ra vẻ; он сойдёт за молодо́го ông ta có vẻ như còn trẻ; ✧ сойти́ на нет а) (*исчезнуть*) biến mất, mất hẳn; б) (*потерять значение*) mất hết ý nghĩa (hiệu quả, hiệu lực); сойти́ с ума́ mất trí, điên; вы с ума́ сошли́! anh có điên không!; ~ с ума́ по ко́м-л. mê ai, say đắm ai, mê ai tít thò lò, say ai như điếu đổ; ему́ всё сходит с рук nó thì bao giờ cũng lọt lưới được cả, nó thì chẳng bao giờ bị trừng trị cả; bao giờ nó cũng hạ cánh an toàn được (*разг.*)

сходи́ть II *сов.* (*пойти*) đi, đi... về; (*за кем-л.*) đi gọi (mời, tìm), đi đưa (đắt)... về; (*за чем-л.*) đi mua (lấy, xin, mượn, kiếm); ~ в кино́ đi xem phim

сход||и́ться, сойти́сь 1. (*встречаться, соединяться*) gặp nhau; они́ сошли́сь на полдоро́ге giữa đường thì họ gặp nhau; по́яс не схо́дится thắt lưng không ôm hết; 2. (*собираться*) hội họp, tập họp, tập hợp, tụ họp, họp mặt, tụ tập, hội tụ; сошли́сь знако́мые и друзья́ bạn bè quen biết đã họp lại; 3. (*встречаться для состязания, боя*) gặp nhau, giáp mặt nhau; (*об армиях тж.*) giáp chiến; ~я́щиеся уда́ры những đòn hợp kích; 4. (с *Т*) *перен.* (*сближаться*) kết bạn, kết thân, làm thân; (*вступать в связь*) dan díu, tăng tịu, đi lại; 5. (в *П, Т*) *перен.* (*быть единодушным, сходным*) hợp (giống) nhau, tâm đầu ý hợp, đồng ý (nhất trí) với nhau; ~ во взгля́дах hợp nhau (giống nhau, đồng ý với nhau, nhất trí với nhau) về quan điểm; все схо́дятся на том, что... mọi người đều đồng ý rằng...; они́ не сошли́сь хара́ктерами tính tình họ xung khắc (không hợp) nhau; 6. (*совпадать*) trùng nhau; 7. *разг.* (*приходить к соглашению*) thoả thuận (đồng ý) với nhau; не ~ в цене́ không thoả thuận được với nhau về giá cả, không ngã giá được

схо́дка *ж. уст.* (cuộc) họp mặt, mít tinh, hội nghị

схо́дни *мн.* (*ед.* схо́дня *ж.*) tấm (ván) cầu thang, cầu thang; *мор.* cầu tàu, cầu bến, bến cầu tàu

схо́дн||ый *прил.* 1. (*похожий*) giống, giống nhau, tương đồng, tương tự; ~ая черта́ nét giống nhau, điểm tương đồng; 2. *разг.* (*подходящий*) vừa phải, phải chăng; купи́ть что́-л. по ~ой цене́ mua cái gì với giá phải chăng

схо́дство *с.* (sự) giống nhau, tương đồng, tương tự; име́ть по́лное ~ с ке́м-л., че́м-л. giống hệt (y chang) ai, cái gì

схо́жесть *ж. см.* схо́дство

схо́жий *прил. разг.* giống, giống nhau, giống như, hao hao, na ná, tựa tựa

схола́стика *ж.* 1. *филос.* triết học (chủ nghĩa) kinh viện; 2. (*буквоедство*) (bệnh, thói) sách vở, mọt sách; (*знание, оторванное от жизни*) tri thức sách vở

схоласти́ческий *прил.* 1. *филос.* (thuộc về) kinh viện; 2. (*оторванный от жизни*) sách vở, giáo điều, xa rời thực tế

схорони́ть *сов. см.* хорони́ть

схрон *м.* hầm bí mật giấu bom đạn

сцап||а́ть *сов.* (*В*) *разг.* 1. (*о животных*) chụp (vồ, bắt) được; кот ~ал мышо́нка mèo chụp (vồ, bắt) được con chuột nhắt; 2. (*на месте преступления*) chộp (bắt, tóm) được; 3. (*урвать*) vớ (giật) được; ~ не́сколько ты́сяч vớ được vài nghìn

сцеди́ть *сов. см.* сце́живать

сце́живать, сцеди́ть gạn; сцеди́ть сы́воротку с творога́ gạn (tách) nước sữa trong ra khỏi phó-mát

сце́н||а *ж.* 1. (*театральные подмостки, театр*) sân khấu, sàn diễn; враща́ющаяся ~ sân khấu quay; игра́ть на ~e lên sân khấu (sàn diễn), làm diễn viên; 2. (*часть действия*) cảnh, lớp; де́йствие пе́рвое, ~ втора́я màn một, cảnh hai; 3. *перен.* (*эпизод*) cảnh, cảnh tượng; 4. *перен. разг.* (*ссора*) (cuộc) cãi vã, cãi lẫy, la mắng; ~ ре́вности cảnh ghen tuông; устро́ить ~у кому́-л. gây sự cãi vã (cãi lẫy, la mắng) với ai; ✧ яви́ться на ~у, появи́ться на ~e xuất hiện, ra mắt, xuất hiện trên vũ đài; сойти́ со ~ы rời khỏi vũ đài, biến mất

сцена́рий *м.* kịch bản

сцена́рист *м.* nhà biên kịch, người viết kịch bản

сцени́ческ||ий *прил.* 1. (*относящийся к сцене*) (thuộc về) sân khấu, sàn diễn; ~ие эффе́кты những xảo thuật sân khấu; 2. (*принятый на сцене*) (thuộc về) biểu diễn, sân khấu, nhà hát; *перен.* (có tính chất) sân khấu, đóng kịch; ~ое иску́сство nghệ thuật sân khấu; ~ие приёмы những thủ pháp sân khấu; ~ая речь ngôn ngữ sân khấu

сцени́чн||ый *прил.* hợp với sân khấu (diễn xuất), dễ dàn dựng, có kịch tính; ~ая вне́шность vẻ ngoài hợp với sân khấu; э́та пье́са о́чень ~а vở kịch này rất dễ đóng (dễ dàn dựng, dễ đưa lên sân khấu, có kịch tính)

сцепи́ть(ся) *сов. см.* сцепля́ть(ся)

сце́пка *ж.* 1. (*действие*) (sự) móc nối, mắc nối, móc, mắc; 2. (*приспособление*) (cái, bộ) móc nối, mắc nối, móc kéo, móc, mắc, nối

сцепле́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) móc nối, mắc nối, móc, mắc; *физ.* (sự, độ) bám, bám chắc; 2. (*механизм в автомобиле и т. п.*) côn, bộ ly hợp, bộ tục kết; включа́ть ~ bấm côn, bấm bộ ly hợp (bộ tục kết); выключа́ть ~ nhả (nhả tay) côn, cho nhả bộ ly hợp (bộ tục kết); 3. (*состояние*) (trạng thái, sự, lực) cố kết, tiếp hợp, dính kết, kết hợp, liên kết; ~ молеку́л (trạng thái, lực) cố kết của các phân tử; ~ об-

стоя́тельств *перен.* cơ hội ngẫu hợp (trùng phùng), ngẫu hợp của các trạng huống, trùng hợp của các tình huống, trùng nhau của các sự kiện

сцепля́ть, сцепи́ть (*В*) 1. móc nối, mắc nối, móc, mắc; 2. *разг.* (*пальцы, руки*) chắp, chập, tréo; (*зубы, челюсти*) nghiến chặt

сцепля́ться, сцепи́ться 1. (*соединяться*) móc (mắc) vào nhau; 2. (*случайно зацепляться*) vướng (vướng mắc) nhau; 3. *разг.* (*о пальцах, руках*) chắp (chập, tréo) vào nhau; (*о зубах, челюстях*) nghiến chặt lại; 4. *разг.* (*вступать в драку*) bấu xé (cấu xé, cắn xé, ẩu đả) nhau, đánh lộn; (*вступать в спор, перебранку*) cãi lộn, cãi vã (chửi mắng) nhau

сце́пщик *м.* thợ móc toa

сциенти́зм *м. филос.* chủ nghĩa duy khoa học

счастли́в||ец *м.*, **~ица** *ж.* người có hạnh phúc (may mắn, có phúc, có phước, gặp vận đỏ), người hạnh phúc; con cưng của vận số (*шутл.*)

сча́стли́во *нареч.* (một cách) có hạnh phúc, sung sướng, may mắn; ~ отде́латься may mắn thoát khỏi

счастли́вчик *м. разг. см.* счастли́вец

счастли́в||ый *прил.* 1. có hạnh phúc, hạnh phúc, có phúc, có phước, tốt số, hanh thông; (*выражающий счастье*) sung sướng, vui tươi; ~ая семья́ gia đình hạnh phúc; ~ взгляд cái nhìn sung sướng; ~ые слёзы những giọt lệ sung sướng; ~ое де́тство thời thơ ấu đầy hạnh phúc; 2. (*удачливый*) may mắn, may; ~ая мысль ý nghĩ may mắn, ý nghĩ hay, sáng kiến; ~ биле́т (chiếc) vé may mắn; ~ слу́чай dịp may, cơ hội may mắn; ~ая встре́ча hạnh ngộ, cuộc gặp gỡ may mắn; ✧ бу́дьте сча́стливы (*пожелание*) chúc anh/chị hạnh phúc (may mắn)

сча́сть||е *с.* 1. hạnh phúc, diễm phúc, hồng phúc, phúc, phước; семе́йное ~ hạnh phúc gia đình; 2. (*удача*) (sự) may mắn; ✧ к ~ю, по ~ю, на ~ *в знач. вводн. сл.* may thay, may sao; на ~ (*дать, подарить и т. п.*) để cầu may, để cầu phúc, để gặp may mắn; на моё ~ may cho tôi; phúc ba đời nhà tôi (*разг.*); име́ть ~ (+ *инф.*) rất hân hạnh được..., có diễm phúc được...; ва́ше ~ (*вам повезло*) may cho anh/chị, phúc cho anh/chị; како́е ~, что.... may quá là...

счесть *сов. см.* счита́ть I 6

счёт *м.* 1. (*действие*) (sự) tính toán, tính, đếm; ~ в уме́ tính nhẩm, tính rợ; 2. (*результат подсчетов*) kết quả, điểm số, tổng số; *спорт.* tỷ số; матч зако́нчился со ~ом 3:1 trận đấu kết thúc với tỷ số 3:1; 3. (*документ*) phiếu trả tiền, biên lai thanh toán; ~ за газ и электри́чество phiếu trả tiền gas và điện; 4. *бухг.* tài khoản, trương mục; откры́ть ~ в ба́нке mở tài khoản (trương mục) ở ngân hàng; 5. *обыкн. мн.*: ~ы (*взаимные денежные расчеты*) (sự) thanh toán, quyết toán; 6. *обыкн. мн.*: ~ы (*взаимные претензии, обиды*) (mối) thù, hận, thù hận, thù hằn; ли́чные ~ы thù riêng; своди́ть ста́рые ~ы trả mối thù cũ, rửa mối hận cũ, thanh toán thù hận cũ; tính sổ (*разг.*); ✧ без ~у vô số, vô vàn, cơ man, vô thiên lủng, nhiều vô kể, không kể xiết; в два ~a trong chớp nhoáng (giây lát), nhoáng một cái; в коне́чном ~e chung quy, rốt cuộc, rút cục, cuối cùng, xét (tính) cho cùng; в ~ чего́-л. а) *бухг.* do khoản gì; б) (*по какому-л. плану*) theo kế hoạch nào, theo kế hoạch thời gian nào; в ~ бу́дущего го́да theo kế hoạch năm sau; на чей-л., за чей-л. ~ do ai đài thọ (cấp), nhờ (dựa) vào ai, trên lưng ai; на чей-л. ~ (*в чей-л. адрес*) nói về ai, đụng đến ai; не принима́й э́то на свой ~ anh đừng cho rằng điều đó ám chỉ anh, cậu chớ nghĩ rằng điều đó nói về cậu; за ~ чего́-л. nhờ cái gì, bằng cách gì; за ~ сниже́ния себесто́имости nhờ (bằng cách) hạ giá thành; за ~ мобилиза́ции вну́тренних ресу́рсов nhờ (bằng cách) huy động nguồn dự trữ nội bộ; за ~ повыше́ния производи́тельности труда́ nhờ (bằng cách) tăng năng suất lao động; на э́тот ~ мо́жно быть споко́йным về mặt (điều, việc, cái, chuyện) đó thì có thể yên tâm được; э́то не в ~ cái đó không kể (không tính); не знать ~a деньга́м phung phí (vung phí, hoang phí) tiền; поко́нчить ~ы с ке́м-л., че́м-л. đoạn tuyệt với (thanh toán với, từ bỏ) ai, cái gì; предъяви́ть ~ кому́-л., чему́-л. đòi hỏi ai, cái gì; быть у кого́-л. на хоро́шем счету́ được ai coi trọng, được ai quý trọng, được ai hậu đãi; быть у кого́-л. на плохо́м счету́ bị ai coi rẻ (coi thường), không được ai trọng thị; сбра́сывать со счето́в không tính (không chú ý, không đếm xỉa) đến; ~a, ~у нет кому́-л., чему́-л. có vô số (vô vàn, vô thiên lủng) ai, cái gì

счётно-вычисли́тельный *прил.* (để) giải tính; (*относящийся к счётно-вычислительным машинам*) (thuộc về) máy giải tính

счётно-реша́ющий *прил.* (để) giải tính

счётн||ый *прил.* (để) tính, tính toán; ~ая лине́йка thước tính; ~ая маши́на máy tính; ~ работник kế toán viên, người kế toán; ~ая коми́ссия (*при выборах*) ban kiểm phiếu; ~ая пала́та viện kiểm toán

счетово́д *м.* người kế toán

счетово́дство *с.* (môn, ngành) kế toán

счётчик *м.* 1. (*человек*) người đếm (tính, kiểm điểm); (*при выборах*) người kiểm phiếu; 2. (*аппарат*) côngtơ, công-tơ, máy đếm, đồng hồ đo; электри́ческий ~ côngtơ (đồng hồ đo) điện; ~ Гейгера ống đếm Geiger

счёт||ы *мн.* (*скл. как м.*) bàn tính; счита́ть на ~ax dùng (sử dụng) bàn tính

счисле́ни||е *с.* 1. *мат.* (cách, phép) đếm, đếm và viết số; деся́тичная систе́ма ~я hệ đếm thập phân; 2. *мор., ав.* (sự, phép) tính toán; ~ ку́рса tính toán đường đi (đường bay, hành trình)

счи́стить(ся) *сов. см.* счища́ть(ся)

счит||а́ть I, сосчита́ть, счесть 1. *сов.* сосчита́ть (*вести счёт*) đếm; ~ до деся́ти đếm đến mười; ~ на па́льцах đếm đầu (đếm trên đầu, bấm đốt) ngón tay; 2. *сов.* сосчита́ть (*В*) (*определять количество*) tính, đếm; (*производить подсчёты тж.*) tính toán; ~ де́ньги đếm tiền; ~ пульс đếm mạch; 3. *тк. несов.* (*в единицах измерения*) tính; ~ в килогра́ммах tính bằng kilogam; 4. *тк. несов.* (*принимать за начало отсчёта*) tính; пя́тое окно́, ~а́я от угла́ cửa sổ thứ năm tính từ góc; 5. *тк. несов.* (*В*) (*принимать в расчёт при исчислении*) kể, tính; зарпла́та 100 рубле́й в ме́сяц, не ~а́я премиа́льных tiền lương hàng tháng là 100 rúp không kể (không tính) tiền thưởng; ~а́я после́днюю неде́лю kể cả tuần lễ cuối cùng; 6. *сов.* счесть (*В Т*) (*полагать*) coi (cho) là, nhận định, cho, coi, thấy; ~ вопро́с исче́рпанным coi vấn đề đã kết thúc; ~ себя́ впра́ве... cho (coi) là mình có quyền...; ~ себя́ пра́вым cho (coi) là mình đúng, coi (cho) là mình phải; он ~а́ет вас свои́м дру́гом cậu ấy coi anh là bạn; ~ свои́м до́лгом coi là nghĩa vụ của mình; ~ необходи́мым, ну́жным (+ *инф.*) thấy cần phải...; ✧ не ~ де́нег tiêu pha rộng rãi; ~ дни, часы́, мину́ты sốt ruột

sốt gan chờ đợi, nóng lòng chờ; ~ звёзды а) (*быть склонным к мечтательности*) mơ mộng trên mây, mơ ước hão huyền; б) (*ротозейничать*) ngẩn ngơ, ngơ ngẩn, khờ khạo

счита́ть II *сов. см.* счи́тывать

счит||а́ться, сосчита́ться 1. (с *Т*) *разг.* (*производить денежные расчёты*) tính với nhau; 2. *тк. несов.* (с *Т*) (*принимать во внимание*) coi trọng, trọng thị, chú trọng, chú ý, lưu ý, để ý; с его́ мне́нием о́чень ~а́ются người ta rất coi trọng (trọng thị) ý kiến của ông ấy; с э́тим на́до ~ phải chú ý (chú trọng, để ý, lưu ý) đến cái đó; не ~ с ке́м-л. coi thường (không coi trọng, coi nhẹ, coi khinh, khinh thị) ai; не ~ ни с кем không coi trọng ai cả, coi thường (coi khinh, khinh thị) mọi người; ни с чем не ~ coi thường (coi khinh) mọi sự; с ним, с э́тим мо́жно не ~ có thể không chú ý (để ý) đến nó, đến điều đó; 3. *тк. несов.* (*слыть*) được coi (xem, thừa nhận, công nhận) là; он ~а́лся хоро́шим стрелко́м anh ta đã được coi (xem, thừa nhận, công nhận) là xạ thủ giỏi; ~а́ется, что... người ta cho rằng...

счи́тка *ж. полигр.* (sự) dò lại bản in thử, rà soát mo-rát

счи́тывать, счита́ть (*В*) dò lại, rà soát, đọc và đối chiếu (*với bản thảo*)

счища́ть, счи́стить (*В*) cạo, cào, nạo, bóc, nạo vét; (*щёткой*) chải, đánh; ~ лёд с тротуа́ров cào (cạo, nạo) băng trên các vỉa hè; счи́стить кожуру́ с апельси́на bóc vỏ cam

счища́ться, счи́ститься (bị) tróc, bong, cạo sạch, cào sạch, nạo sạch, bóc sạch

сшиба́ть, сшиби́ть (*В*) *разг.* đánh (xô) ngã, quật nhào; ~ кого́-л. с ног đánh (xô) ngã ai

сшиби́ть *сов. см.* сшиба́ть

сшива́ть, сшить (*В*) 1. khâu, may, khâu (may)... lại, đóng; сшить кни́гу đóng sách; 2. *мед.* khâu; 3. (*доски, листы металла и от. п.*) ghép, nối, đóng; ~ ло́дку из досо́к đóng thuyền bằng ván

сши́тый *прим.*. (được) khâu, may; хорошо́ ~ костю́м bộ y phục may đẹp

сшить *сов. см.* сшива́ть *и* шить I

съеда́ть, съесть (*В*) ăn, xơi; (*всё без остатка*) ăn (xơi) hết; *перен.* (*полностью уничтожать*) ngốn (tiêu, nuốt) hết; (*не давать существовать*) trù, trị, chèn ép, trù dập, giày vò, đày đoạ, ngược đãi, làm tình làm tội, hành

съеде́ние *с.*: отдава́ть кого́-л., что́-л. на ~ кому́-л. а) (*в пищу*) để cho con gì ăn ai, cái gì; б) *перен.* (*в полную власть кому-л.*) giao ai, cái gì cho người nào giày vò; đưa ai, cái gì vào tay người nào đày đoạ

съедо́бн||ый *прил.* (có thể) ăn được; вполне́ ~ hoàn toàn có thể ăn được; ~ые грибы́ nấm lành (ăn được)

съёжиться *сов.* 1. (*сжаться, сморщиться*) nhăn (dăn, quắt) lại, nhăn nhúm, dăn dúm; 2. (*скорчиться*) co ro, thu lu, co (co rúm, co dúm) lại; 3. (*стать скрюченным, сморщенным*) nhăn nheo, dăn deo

съезд *м.* 1. (*прибытие*) (sự) đến nơi, đến; на́чался ~ госте́й khách khứa bắt đầu đến; 2. (*собрание*) (cuộc) đại hội; Съезд Сове́тов *ист.* Đại hội các Xô-viết; парти́йный ~ đại hội đảng; ~ профсою́зов đại hội nghiệp đoàn (công đoàn); 3. (*место спуска*) dốc, triền, sườn

съе́здить *сов.* đi, đi... về; ~ за́ город đi ngoại thành về; ~ в Москву́ по де́лу đi Moskva có việc về

съе́здовский *прил. разг.* (thuộc về) đại hội

съезжа́ть, съе́хать 1. đi (chạy) xuống, xuống; (*скользя*) trượt (tuột) xuống; грузови́к съе́хал с отко́са xe vận tải chạy xuống dốc; съе́хать на са́нках с го́рки ngồi xe trượt lao (tuột) xuống dốc; 2. (*сворачивать куда-л.*) rẽ, rẽ sang (vào, xuống); маши́на съе́хала с доро́ги в лес ôtô từ đường rẽ vào rừng; 3.: ~ с кварти́ры dọn nhà, dời chỗ ở; 4. *разг.* (*сползать*) trượt, trật, lệch, tụt, tuột, trượt (trật, lệch, tụt) xuống; ~ на́бок trượt (trật, lệch) sang một bên

съезж||а́ться, съе́хаться 1. (*встречаться*) đi gặp nhau, gặp nhau; 2. (*собираться*) tụ họp, tụ tập, tập họp, tập hợp, họp mặt; го́сти ~а́ются khách khứa đang đi đến; го́сти съе́хались khách khứa đã tề tựu (tụ họp, tụ tập)

съёмк||а *ж.* 1. (*планов*) (sự) đo vẽ, hoạ đồ; геодези́ческая ~ đo vẽ trắc địa; возду́шная ~ đo vẽ bằng đường không (máy bay); глазоме́рная ~ đo vẽ bằng mắt; производи́ть ~у чего́-л. đo vẽ cái gì; 2. (sự) chụp ảnh; *кино* (sự) quay phim; 3.: ~ шкур (sự) lột bì thú, lột da thú; ~ строи́тельных лесо́в (sự) tháo gỡ giàn giáo; 4. (*наём*) (sự) thuê

съёмн||ый *прил.* 1. (có thể) tháo được, gỡ được, tháo gỡ được, tháo rời được; ~ зубно́й проте́з bộ răng giả tháo gỡ được; 2.: ~ая кварти́ра nhà (căn hộ) thuê

съёмочн||ый *прил.* 1. *кино* (thuộc về) quay phim; ~ проце́сс việc (quá trình) quay phim; ~ аппара́т máy quay phim; ~ая площа́дка trường quay; 2. *геод.* (thuộc về) đo vẽ, hoạ đồ; ~ые рабо́ты на ме́стности đo vẽ tại chỗ, việc hoạ đồ ngay tại địa phương

съёмщик *м.* người thuê; ~ кварти́ры người thuê nhà

съестн||о́й *прил.* 1. (để) ăn; ~ы́е припа́сы lương thực, thực phẩm; 2. *в знач. сущ. с.*: ~о́е thức (đồ, món) ăn

съесть *сов. см.* есть I 1, 4 *и* съеда́ть

съе́хать(ся) *сов. см.* съезжа́ть(ся)

съехи́дничать *сов. см.* exи́дничать

съязви́ть *сов. см.* язви́ть

сы́воротка *ж.* 1. (*молочная*) nước sữa trong, nước sữa (*khi sữa đã vón cục*); 2. *биол., мед.* huyết thanh

сыгра́ть *сов. см.* игра́ть 2–4; ✧ ~ шу́тку с ке́м-л. а) trêu (chọc, trêu chọc) ai; б) (*сделать неприятности*) chơi cho ai một vố, chơi khăm ai, xỏ ai, kê ai

сыгра́ться *сов. муз.* chơi ăn nhịp (hoà nhịp); *спорт.* chơi ăn giơ (ăn rơ, rất ăn ý)

сы́здавна *нареч. разг.* từ lâu, từ thời xa xưa

сы́змал||а, ~у *нареч. разг.* từ nhỏ, từ thời thơ ấu

сы́змальства *нареч. разг. см.* сы́змала

сы́знова *нареч. разг.* lại, một lần nữa; нача́ть всё ~ bắt đầu lại mọi việc, làm lại mọi việc từ đầu

сын *м.* (*мн.*: ~овья́ *и* ~ы́) con trai, người con, con; (*старший*) trưởng nam, con trai (con) cả; ~ своего́ наро́да người con của nhân dân mình; ~ своего́ вре́мени người con của thời đại mình; ✧ су́кин ~ đồ chó đẻ; он мне годи́тся в сыновья́ tuổi nó chỉ đáng làm con tôi thôi

сыни́шка *м.* đứa con trai nhỏ, thằng cu

сынóвн||ий *прил.* (thuộc về) con trai; ~яя привя́занность lòng hiếu thảo của con trai

сынóк *м. разг.* 1. cậu con trai, thằng cu; 2. (*в обращении*) con, cậu, cháu, chú bé

сы́пать *несов.* 1. (*В*) đổ (trút)... vào, đổ, trút; (*посыпать*) rắc, rải; ~ муку́ в мешо́к đổ (trút) bột vào bao; ~ соль в суп nêm canh, rắc (tra) muối vào canh; 2. (*В, Т*) *перен.*: ~ удáры đánh túi bụi, nện dồn dập, đánh lấy đánh để; ~ пу́лями bắn tới tấp (lia lịa); ~ поцелу́и hôn lấy hôn để; 3. (*В, Т*)

перен. (*беспрерывно говорить*) nói liến thoắng (lia lịa, huyên thiên, luôn miệng, luôn mồm, không ngừng); ~ слова́ми nói thao thao bất tuyệt; ~ остро́тами luôn miệng nói những câu dí dỏm; ~ цита́тами nêu ra (trưng ra) rất nhiều đoạn trích dẫn; ✧ ~ деньга́ми vung (vung vãi, phung phí, xài phí) tiền

сы́п||аться *несов.* 1. (bị) đổ ra, trút ra; (*просыпаться*) (bị) vương vãi, vung vãi, rơi vãi; (*о штукатурке и т. п.*) rã (rơi) xuống; 2. (*о дожде, снеге*) rơi, sa, trút xuống; 3. *перен.* (*обрушиваться, поступать во множестве*) trút (giáng) xuống; (*звучать отовсюду*) vang lên; ✧ и́скры из глаз ~лются mắt đổ đom đóm, đổ hào quang)

сыпе́ц *м. с.-х.* (*перепревший навоз*) phân hoai; (*торф*) than bùn tơi vụn

сыпно́й *прил.*: ~ тиф (bệnh) sốt phát ban, sốt phát ban Ricketsia, ban cua lưỡi trắng

сыпу́ч||ий *прил.* tơi, rời, xốp tơi, tơi mịn, tan rời, thể hạt; ~ грунт đất tơi (xốp tơi); ~ песо́к cát tơi (tơi mịn); ~ груз hàng rời; ме́ры ~их тел những đơn vị đo lường dung tích

сыпь *ж.* rôm, sảy, ban, nốt ban; показа́лась ~ nổi rôm (sảy, ban), phát ban

сыр *м.* phomat, phó-mát; phô mai (*разг.*); ✧ как ~ в ма́сле ката́ться sống sung sướng (sung túc, phong lưu), sống cuộc đời bơ sữa

сыр-бо́р: вот отчего́ ~ загоре́лся! do đó mà cãi lộn ầm lên như thế!

сыре́ть, отсыре́ть ẩm đi, ỉu đi, trở nên ẩm ướt

сыре́ц *м.*: хло́пок-~ bông hạt; шёлк-~ tơ sống; кирпи́ч-~ gạch mộc; нефть-~ dầu thô (nguyên khai)

сы́рник *м.* bánh rán phomat (phó-mát) tươi

сы́ро *в знач. сказ. безл.* ẩm trời, trời ẩm ướt, ẩm ướt, ẩm

сыровáр *м.* người làm phomat (phó-mát)

сыроваре́ние *с.* (sự, nghề, ngành) làm phomat, sản xuất phó-mát

сыровáрня *ж.* xưởng làm phomat (phó-mát)

сыроéд *м.* người ăn thức ăn sống

сыроеде́ни||е *с.* (sự, thuyết) ăn thức ăn sống (*chủ yếu là thức ăn thực vật*); конце́пция ~я khái niệm về việc ăn thức ăn sống

сыроéжка *ж.* nấm rút (*Russla*)

сыр||о́й *прил.* 1. (*влажный*) ẩm, ỉu, ẩm ỉu, ẩm ướt, ẩm sì, ẩm xìu; ~óе бельё quần áo ẩm (ỉu, ẩm ỉu, ẩm sì, ẩm sì ẩm sịt); ~ы́е дрова́ củi ẩm (ẩm ướt); 2. (*со значительной влажностью*) ẩm, ẩm ướt, ẩm thấp; ~óе помеще́ние nhà ẩm thấp (ẩm ướt); ~ во́здух không khí ẩm (ẩm ướt); ~ ве́тер gió ẩm (ẩm ướt); ~áя пого́да thời tiết ẩm ướt (ướt át); ~óе ле́то mùa hè nhiều mưa (ẩm ướt, ướt át); 3. (*о продуктах питания*) sống, sống sít; (*недоварившийся, недопечённый тж.*) sống, sống nhăn, chưa chín; ~óе мя́со thịt sống; ~ы́е о́вощи rau sống; пить ~у́ю во́ду uống nước lã; ~ хлеб bánh mì sống (chưa chín); 4. (*необработанный*) chưa chế biến, chưa gia công, thô, mộc; *перен.* sống, chưa điêu luyện

сыро́к *м.* 1. viên phomat (phó-mát); 2. (*творожный*) gói phomat (phó-mát) tươi ngọt

сы́рость *ж.* (sự, độ) ẩm, ẩm ỉu, ẩm ướt

сырьё *с.* nguyên liệu; стратеги́ческое ~ nguyên liệu chiến lược; втори́чное ~ nguyên liệu thu hồi

сырьев||о́й *прил.* (thuộc về) nguyên liệu; ~ы́е ресу́рсы nguồn dự trữ nguyên liệu; ~áя ба́за cơ sở nguyên liệu; ~óе бога́тство sự giàu có (phong phú) nguyên liệu

сырьём *нареч. разг.* (một cách) sống; есть о́вощи ~ ăn rau sống

сыск *м.* 1. (sự) truy tìm tội phạm, truy tầm tội phạm; 2. (*в старину*) (sự) truy nã

сыска́ть *сов.* (*В*) *разг.* tìm được, tìm kiếm, truy tìm, truy tầm; ✧ днём с огнём не сы́щешь ≅ đốt đuốc đi tìm cũng không thấy

сы́тно *нареч.* (một cách) chắc bụng, chắc dạ, no; béo bở; thịnh soạn (*ср.* сы́тный); ~ корми́ть кого́-л. nuôi béo ai, nuôi dưỡng ai béo tốt; ~ накорми́ть кого́-л. thết đãi thịnh soạn (hậu hĩ, hậu hĩnh) ai, cho ai ăn no; ~ пое́сть ăn no, ăn uống no nê, ăn đầy bụng

сы́тн||ый *прил.* chắc bụng, chắc dạ, no lâu; (*питательный*) bổ, béo bổ; (*обильный*) thịnh soạn, hậu hĩ, hậu hĩnh; ~ая еда́ thức ăn chắc bụng (chắc dạ, no lâu)

сы́тость *ж.* (sự) no, no nê

сы́т||ый *прил.* 1. no, no nê; я сыт тôi no rồi; 2. *разг.* (*упитанный*) béo tốt, mập mạp, béo đẫy, béo mập; ~ая физионо́мия bộ mặt béo tốt (béo ụ, béo tròn, béo quay); 3. *разг.* (*богатый*) khá giả, sung túc, giàu có; (*о жизни тж.*) ấm no, no đủ, no ấm; 4. (*богатый едой*) thịnh soạn, hậu hĩ, hậu hĩnh, dồi dào thức ăn; 5. *разг.* (*сытный*) bổ, béo bổ; ✧ я сыт по го́рло tôi ngấy quá rồi; tôi ngấy đến mang tai (*разг.*)

сычу́г *м.* 1. dạ múi khế; 2. (*кушанье*) (món) nhồi bao tử, bao tử nhồi thịt

сы́щик *м.* thám tử, điều tra viên, mật thám, do thám

СЭВ *м.* (Сове́т Экономи́ческой Взаимопомощи) *ист.* Hội đồng Tương trợ Kinh tế, SEV, COMECON

сэ́конд-хэ́нд *м. нескл. см.* се́конд-хэ́нд

сэкономи́ть *сов. см.* экономи́ть 1, 3

сэнсэ́й *м. см.* сенсе́й

сэр *м.* 1. (*в англоязычных странах*) sire, ông, ngài; 2. (*в Англии — титул*) sire, bá tước

сюда́ *нареч.* về phía này, đến đây, tới đây; иди́те ~ các anh hãy đi về phía này, anh hãy đến đây

сюже́т *м.* 1. cốt truyện, cốt chuyện, câu chuyện; увлека́тельный ~ cốt truyện hấp dẫn; разви́тие ~a sự tiến triển của câu chuyện; 2. *разг.* (*тема*) đề tài, đầu đề, đề mục

сюже́тный *прил.* 1. (thuộc về) cốt truyện, cốt chuyện, câu chuyện; 2. (*с острым сюжетом*) (có cốt truyện) hấp dẫn

сюзере́н *м.* 1. *ист.* bá vương, bá chủ, lãnh chúa, tôn chủ, bá; 2. (*государство*) thượng quốc, nước bá chủ, nước tôn chủ

сюи́та *ж. муз.* suite, tổ khúc

сюрпри́з *м.* (*подарок*) quà tặng, tặng vật, tặng phẩm; *разг.* (*неожиданное событие*) (điều, việc, cái, sự) bất ngờ, đáng ngạc nhiên; ах, како́й ~! chà, đáng ngạc nhiên thay!

сюрреали́зм *м. иск., лит.* surrealism, trường phái (chủ nghĩa, trào lưu) siêu thực

сюрреали́ст *м. иск., лит.* người theo trường phái siêu thực

сюрреалисти́ческ||ий *прил.* (thuộc về) trường phái siêu thực, chủ nghĩa siêu thực, siêu thực; ~ая мане́ра письма́ văn phong siêu thực

сюртýк *м.* áo ngoài, áo lễ phục

сюсю́канье *с. разг.* (sự, tiếng) nói đả đớt, nói nhõng nhẽo; (*с детьми*) (sự, tiếng) nói nựng

сюсю́кать *несов. разг.* 1. nói đả đớt (nhõng nhẽo, chả chớt, ỏn ẻn); (*с детьми*) nói nựng; 2. *перен.* nâng niu, chiều chuộng; (*потворствовать*) tha thứ, dung túng

сюсю́каться *несов. разг.* nói nựng

сяк *нареч.*: (и) так и ~ thế này thế nọ, cả thế này lẫn thế kia, khi thế này khi thế khác, hết cách này đến cách khác

сякóй: такóй-~ *мест. разг. бран.* đồ tồi, đồ đáng khinh

сям *нареч. разг.*: (и) там и ~ khắp nơi, chỗ nọ chỗ kia, cả nơi này lẫn nơi khác; ни там ни ~ không nơi nào cả, không ở đâu cả

Т

та *ж. от* тот

таба́к *м.* 1. (*растение*) (cây) thuốc lá (*Nicotina tabacum L.*), (cây) thuốc lào (*Nicotina rustica L.*); 2. *тк ед.* (*для курения, нюхания и от. п.*) thuốc lá, thuốc lào, thuốc; кури́тельный ~ thuốc hút; ню́хательный ~ thuốc hít; жева́тельный ~ thuốc nhai, thuốc ăn trầu; ✧ де́ло ~ việc hỏng bét, công việc đi đời nhà ma; ни за понюшку ~ý hoàn toàn vô ích

табака́ *неизм.*: цыпля́та ~ *кул.* (món) gà giò rán áp chảo

табаке́рка *ж.* hộp (bóp) đựng thuốc lá

табаково́д *м.* chuyên viên (người) trồng thuốc lá

табаково́дство *с.* (nghề, ngành) trồng thuốc lá

табаково́дческий *прил.* (thuộc về) trồng thuốc lá; ~ райо́н vùng trồng thuốc lá

табакома́н *м. разг.* người nghiện (ghiền) thuốc lá

таба́нить *несов. мор.* ngoáy chèo quay thuyền

таба́чн||ый *прил.* 1. (thuộc về) thuốc lá, thuốc lào, thuốc; ~ дым khói thuốc (thuốc lá); 2. (*о цвете*) màu thuốc lá, nâu lẫn xanh; 3. (*пожелтевший*) vàng đi (*vì khói thuốc*); ~ые па́льцы những ngón tay vàng đi

табачо́к *м. уменьш. к* табак; ✧ дру́жба дру́жбой, а ~ врозь *погов.* thân tình thì thân tình, tiền bạc phải phân minh

та́бель *м.* 1. (*список*) bảng kê, bảng; 2. (*доска для контроля*) bảng chấm công (điểm danh); 3. (*жетон*) thẻ chấm công (điểm danh); 4. (*ведомость успеваемости*) bảng điểm số (thành tích); ✧ ~ о ра́нгах а) *ист.* bảng quân hàm và phẩm trật; б) bảng chức danh và cấp bậc

та́бельн||ый *прил.* 1.: ~ая доска́ bảng chấm công (điểm danh) ; 2. *в знач. сущ.*: ~ая *ж.* phòng (buồng) chấm công

та́бельщи||к *м.*, **~ца** *ж.* người chấm công

та́бес *м. мед.* bệnh tabes (tabet)

табле́тка *ж.* viên, viên nén; ~ аспири́на viên aspirin; лека́рство в ~х thuốc viên

табли́ц||а *ж.* bảng, biểu, bảng kê, biểu đồ, đồ biểu; хронологи́ческая ~ niên biểu; ~ Менделе́ева bảng Mendeleev; статисти́ческая ~ biểu thống kê; комбини́рованная ~ biểu tổ hợp; анатоми́ческий а́тлас в ~ах atlas giải phẫu dưới dạng biểu đồ; генеалоги́ческая ~ biểu tộc hệ (gia hệ, phổ hệ); ~ вы́игрышей bảng kết quả xổ số

табли́чка *ж.* biển; ~ с но́мером до́ма biển số nhà; ~ с назва́нием у́лицы biển tên phố

табли́чн||ый *прил.* (thuộc về) bảng, biểu, bảng kê, biểu đồ, đồ biểu; ~ая фо́рма dạng bảng (biểu, biểu đồ); ~ шрифт *полигр.* (co) chữ Endevia, chữ biểu đồ

табло́ *с. нескл.* tableau, táp-lô, bảng, bảng tín hiệu (chỉ dẫn); светово́е ~ bảng tín hiệu (bảng chỉ dẫn) bằng ánh điện

табло́ид *м.* 1. tabloid, báo khổ nhỏ (*bằng một nửa tờ nhật báo*); 2. báo lá cải

та́бор *м.* 1. (*цыганский*) trại Tzigan (Xưgan, digan, Bohemien); 2. *разг.* (*лагерь*) trại.

табу́ *с. нескл.* 1. *этн.* tabu, (sự, điều) kiêng, kỵ, kiêng kỵ, huý kỵ; (*слово*) tiếng huý, tên hèm, tên huý, huý tự; 2. (*о чём-л. запрещённом*) tabu, (điều) huý kỵ, cấm kỵ, kiêng kỵ, cấm đoán

табуи́рованн||ый *прил. книжн.* (bị) cấm kỵ, cấm đoán; ~ая ле́ксика những từ bị cấm kỵ; ~ые собы́тия исто́рии những sự kiện lịch sử bị cấm kỵ (không được đả động đến)

табуи́ровать *несов.* (*В*) cấm kỵ, cấm đoán; ~ пре́жние си́мволы вла́сти cấm kỵ (cấm đoán) những biểu tượng của chính quyền cũ

табули́ровать *несов.* (*В*) lập bảng

табуля́тор *м.* 1. *электрон.* tabulator, bộ lập bảng; 2. (*в пишущих машинах*) bộ tạo bảng, bộ đặt vị trí tab

табу́н *м.* 1. đàn; ~ лошаде́й đàn ngựa; 2. *перен. разг.* sắp, đàn, bọn, tụi, lũ; ~ мальчи́шек sắp (đàn, bọn, tụi, lũ) trẻ

табуни́ться *несов.* tụ tập lại

табу́нн||ый *прил.* 1. (thuộc về) đàn; ~ые ло́шади ngựa đàn; ~ое конево́дство (sự, nghề) chăn nuôi ngựa đàn; 2. *разг.* (*стадный*) (có tính) bầy đàn; ~ое чу́вство cảm tính bầy đàn; ~ые инсти́нкты (những) bản năng bầy đàn

табу́нщик *м.* người chăn đàn ngựa (ngựa đàn)

табуре́т *м.*, **~ка** *ж.* ghế đẩu

таве́рна *ж.* quán rượu, tửu quán

тавр *м. тех.* sắt (thép) chữ T

тавро́ *с.* (*мн.*: та́вра, тавр, таврам) 1. (*клеймо*) dấu (*đóng bằng sắt nung*); *ист.* (*на лице преступника*) chữ thích vào mặt; 2. (*орудие для клеймения*) con dấu sắt (*để đóng lên lưng gia súc*)

тавро́в||ый *прил.*: ~ое желе́зо sắt chữ T; ~ая ба́лка rầm chữ T

тавтологи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) trùng lặp, trùng điệp, trùng ý

тавтоло́гия *ж. лит.* (sự) trùng lặp, trùng điệp, trùng ý

тага́н *м.* (cái) kiềng

таджи́к *м.* người Tadjik (Tatgich)

таджи́кск||ий *прил.* (thuộc về) Tadjik, Tatgich; ~ язы́к tiếng Tadjik (Tatgich); ~ая культу́ра văn hoá Tadjik (Tatgich)

таджи́чка *ж.* người phụ nữ/đàn bà Tadjik (Tatgich)

таёжник *м.* người sống ở taiga

таёжный *прил.* (thuộc về) rừng taiga; (*обитающий в тайге*) (ở) rừng taiga, taiga

таз I *м.* (*посуда*) chậu, thau; (*умывальный*) chậu rửa, chậu thau; (*для варки варенья*) xanh

таз II *м. анат.* chậu, khung (xương) chậu, chậu (xương) hông

та́зик *м.* chậu nhỏ, thau con, âu, ang

тазобе́дренн||ый *прил. анат.* (thuộc về) chậu đùi; ~ая кость xương chậu

đùi; ~ сустáв khớp (khớp xương) chậu đùi

тáзов||ый *прил. анат.* (thuộc về) chậu, khung chậu, xương chậu, chậu hông, xương hông; ~ая кость xương chậu

таила́ндец *м.* người Thailand (Thái Lan)

таила́ндка *ж.* người phụ nữ/đàn bà Thailand (Thái Lan)

таила́ндский *прил.* (thuộc về) Thailand, Thái Lan

таи́нственно *нареч.* (một cách)) bí ẩn, huyền bí, bí hiểm

таи́нственность *ж.* (sự, tính chất) bí ẩn, huyền bí, thần bí, bí hiểm, u huyền, huyền ảo

таи́нственн||ый *прил.* 1. bí ẩn, huyền bí, thần bí, bí hiểm, u huyền, huyền ảo; ~ая страна́ đất nước huyền bí (thần bí, bí ẩn, huyền ảo); ~ посети́тель người khách bí ẩn; 2. (*секретный*) bí mật; 3. (*скрывающий что-л.*) kín đáo, bí ẩn; с ~ым ви́дом với vẻ mặt bí ẩn (kín đáo)

та́инство *с.* 1. *рел.* thánh lễ, bí tích; 2. *книжн. см.* та́йна

таи́ть *несов.* (*В*) 1. giấu kín, giấu giếm, giữ kín, ẩn giấu, che giấu, giấu; ~ зло́бу giấu kín lòng oán hận; 2. (*заключать*) chứa đựng, bao hàm, ẩn giấu, tiềm ẩn; ~ в себе́ огро́мные возмо́жности chứa đựng (bao hàm, ẩn giấu, tiềm ẩn) những khả năng lớn lao; ✧ не́чего греха́ ~ xin nói (thú) thật là

таи́ться *несов.* 1. (*скрывать*) giấu kín, giấu giếm, giữ kín, che giấu, giấu; пе́ред ва́ми не́чего ~ đối với anh/chị thì chẳng có điều gì phải giấu giếm cả; не таясь không giấu giếm (che giấu); 2. (*прятаться, скрываться*) ẩn mình, giấu mình, ẩn giấu, ẩn kín, ẩn nấp; ~ во тьме ẩn mình (giấu mình, ẩn kín, ẩn giấu) trong bóng tối; 3. (*быть скрытым, невидимым*) ẩn giấu, tiềm ẩn; 4. (*быть, иметься где-л.*) tiềm tàng, ẩn giấu, tiềm ẩn, có

тай-бре́йк *м. спорт.* tie-break

тайга́ *ж.* (rừng) taiga

тайквонди́ст *с.* тхэквонди́ст

тайквондо́ *с.* тхэквондо́

тайко́м *нареч.* (một cách) bí mật, len lén, lén lút, vụng trộm, thầm vụng, giấm giúi, dấm dúi, lén, vụng, lẻn, trộm, thầm; уйти́ ~ bí mật (len lén) ra đi; ~ от кого́-л. bí mật với ai, bí mật (giấu kín) không cho ai biết

тайкона́вт *м.* taikonaut, phi hành gia vũ trụ, thái không nhân (*cách gọi nhà du hành vũ trụ Trung Quốc*)

тайм *м. спорт.* hiệp, hiệp đấu

тайм-а́ут *м.* 1. *спорт.* (sự, phút) giải lao, tạm ngừng đấu; тре́нер взял ~ huấn luyện viên xin giải lao (tạm ngừng đấu); 2. (*временное прекращение*) (sự) tạm ngừng; ~ в полити́ческой борьбе́ tạm ngừng đấu tranh chính trị

тайме́нь *м.* cá hồi (*Hucho taimen*)

та́ймер *м.* timer, đồng hồ bấm giờ, (bộ) báo giờ đã định

та́ймшит *м. торг.* time sheet, bảng tính thời gian bốc dỡ

та́йн||а *ж.* 1. (*секрет*) (điều) bí mật; (*сведения, приёмы тж.*) bí quyết; раскры́ть свою́ ~у кому́-л. tiết lộ (thổ lộ) bí mật của mình với ai; в ~е от кого́-л. giữ bí mật với ai, giấu kín (giữ bí mật) không cho ai biết; храни́ть что́-л. в ~е giữ bí mật điều gì, giấu kín chuyện gì; довери́ть кому́-л. свои́ ~ы thổ lộ cho ai những điều thầm kín (những điều bí mật của mình); посвяти́ть кого́-л. в ~у cho ai biết chuyện bí mật; ~ успе́ха bí quyết thắng lợi; ~ ремесла́ bí quyết (bí mật) nhà nghề; ~ де́нежных вкла́дов bí mật tiền gửi (*ngân hàng*); ~ и́споведи bí mật lời xưng tội; ~ перепи́ски bí mật thư tín; профессиона́льная ~ bí mật nghề nghiệp; вое́нная ~ bí mật quân sự; госуда́рственная ~ bí mật quốc gia (nhà nước); 2. (*что-л. неразгаданное, неясное*) (điều, sự) huyền bí, bí mật; ~ы приро́ды những điều huyền bí (bí mật) của thiên nhiên; ~ы ко́смоса những điều huyền bí (bí mật) của vũ trụ; ✧ не ~, что... mọi người đều rõ là...; покры́то ~ой (bị) bao phủ trong tấm màn bí mật

тайни́к *м.* 1. kho (chỗ) bí mật, chỗ kín để giấu; (*убежище*) hầm bí mật, chỗ ẩn nấp; hầm bem (*разг.*); 2. *перен.* chỗ thầm kín, thâm tâm, đáy lòng; в тайника́х души́, се́рдца ở chỗ thầm kín của tâm hồn, trong thâm tâm (đáy lòng)

та́йно *нареч.* (một cách) bí mật, vụng trộm, thầm vụng, lén lút, giấm giúi, len lén, vụng, trộm, thầm, lén; ~ от кого́-л. bí mật với ai, bí mật (giấu kín) không cho ai biết

тайнобра́чные *мн.* (*скл. как прил.*) *бот.* thực vật ẩn hoa

та́йнопись *ж.* mật tự, chữ bí mật

та́йн||ый *прил.* 1. bí mật, mật; bem (*разг.*); (*скрытый тж.*) thầm kín, kín đáo, ẩn giấu, kín; ~ое о́бщество hội kín, hội bí mật; ~ое жела́ние ước mong thầm kín; ~ая мысль ý nghĩ thầm kín, ẩn ý; ~ враг kẻ thù giấu mặt (ẩn giấu); ~ое голосова́ние bỏ phiếu (đầu phiếu) kín; ~ая поли́ция công an mật; ~ая агенту́ра những điệp viên (gián điệp) bí mật, bọn mật vụ (mật thám); 2. (*смутный, таинственный*) bí ẩn, huyền bí, thần bí, bí hiểm, u huyền, huyền ảo; ✧ ~ые языки́ tiếng lóng

тайфу́н *м.* (trận) bão, bão tố, bão táp, đại phong

тайцзицюа́нь *ж. неизм.* thái cực quyền

так 1. *нареч.* (*таким образом*) như thế, như vậy, như thế đấy, thế đó, thế đấy, thế; (*в сравнительных предложениях*) như thế này, thế này; де́ло обстои́т ~ tình hình như thế đấy, sự thể như vậy đó; ~ прошёл день một ngày đã trôi qua như thế (như thế đấy, thế đó, thế đấy); сде́лайте ~! anh cứ làm như thế (như vậy, thế)!; э́то не ~ де́лается cái đó không phải làm như thế (như vậy, thế); вы э́то не ~ де́лаете cái này thì anh làm không đúng, anh làm cái này không đúng; де́лать что́-л. не ~ (не ~ как на́до) làm không đúng, làm không đúng cách; ~, что́бы не опозда́ть (phải) làm thế nào để không trễ, làm sao để không chậm; случи́лось ~, что... việc xảy ra như thế này...; ~ же cũng như thế, cũng như vậy, cũng thế; ~ же, как... cũng như..., cũng như là...; ~ тому́ и быть sẽ như vậy, cứ như vậy, cứ thế; 2. *нареч.* (*без последствий, даром*) không có hậu quả, không mất tiền; э́то тебе́ ~ не пройдёт mày đừng tưởng thế đã là yên chuyện đâu, sau chuyện này mày chẳng được yên thân đâu; 3. *нареч.* (*без особых намерений*) thế thôi, không có chủ tâm (ẩn ý, hậu ý) gì; сказа́ть про́сто ~ nói thế thôi, nói chơi thế thôi mà, nói chẳng có ẩn ý (hậu ý) gì đâu; 4. *нареч.* (*до такой степени, настолько*) hết sức, rất đỗi, quá đỗi, quá chừng, thật là, đến nỗi, đến mức; он ~ мно́го ходи́л, что устал но đi nhiều đến nỗi mệt phờ; ~ давно́ đã lâu lắm rồi, xưa lắm; ~ ти́хо hết sức (rất đỗi) yên tĩnh, tĩnh mịch quá (quá chừng), rất yên lặng; ~ ско́ро thật là nhanh, nhanh quá; не ~ ско́ро không chóng đâu, không nhanh lắm đâu, còn

lâu; còn xơi, còn mệt (*разг.*); 5. *нареч.* (*в таком случае, тогда*) thì, thế thì, nếu thế thì; вы не хоти́те, ~ я пойду́ anh không muốn, thì (thế thì) tôi sẽ đi; 6. *частица* (*ничего, ничего особенного*) không (chẳng) sao, không đáng kể, chẳng đáng nói; (*при оценке чьих-л. качеств*) đúng là, quả là, chỉ là; э́та кни́га ~, сре́днего ка́чества quyển sách này quả là (đúng là, chỉ là) loại xoàng thôi; 7. *частица* (*следовательно, значит*) vậy thì, như thế thì, thế nghĩa là, thế tức là; (*в начале вопросительной реплики*) vậy thì... ư?, thế thì... à? thế... à?, thế... ư?, thế nghĩa là... ư?, thế tức là... à?; (*в начале реплики, возобновляющей разговор*) thế...; ~ вы его́ зна́ете? thế (thế thì, thế tức là, thế nghĩa là, thế là) anh biết nó à?, vậy thì (thế nghĩa là, thế tức là, thế là, thế) anh biết nó ư?; ~ о чём я говори́л? thế tôi đã nói cái gì nhỉ?; ~ вы придёте? thế (thế thì) anh sẽ đến chứ?; 8. *союз* (*вследствие этого, потому*) thế thì, vậy thì, cho nên, vì vậy, vì thế cho nên, nên; сего́дня хо́лодно, ~ ты оде́нься потепле́й hôm nay trời lạnh, cho nên (nên, vì thế, vì vậy, vì thế cho nên) con hãy mặc ấm vào nhé; 9. *союз* (*но, однако*) nhưng, song, mà, thế nhưng, vậy mà, thế mà; говори́ла я, ~ ты слу́шать не хоте́л mẹ đã bảo, thế mà (vậy mà, mà, nhưng) con chẳng muốn nghe; tôi đã nói, thế nhưng (vậy mà, song) anh chẳng muốn nghe; 10. *усил. частица*: вот э́то ло́шадь, ~ ло́шадь! chà, con ngựa thật là tuyệt!; chà, ngựa ra ngựa! (*разг.*); 11. *частица* (*указывает на приблизительное количество*) khoảng, chừng, gần, khoảng chừng; лет ~ де́сять тому́ наза́д khoảng (chừng, khoảng chừng) mười năm trước đây; 12. *частица* (*например, к примеру*) chẳng hạn như, ~, например chẳng hạn (ví dụ, thí dụ) như; ✧ за ~ cho không, không mất tiền; ~ называ́емый а) tên là, thường gọi là; б) (*с оттенком презрения*) cái gọi là; ~ и есть quả đúng thôi, quả có thế!, đúng thế!, quả thế!, chính thế!; ~ и быть thôi được, thế đành vậy; так себе́ nhì nhằng, xì xằng, tàm tạm, tiềm tiệm, làng nhàng, túc tắc, bình thường, vô thưởng vô phạt; чу́вствовать себя́ так себе́ sức khoẻ không tốt lắm, không mạnh khoẻ lắm; ~ и не... thế mà không..., thế mà vẫn không...; он ~ и не пришёл thế mà nó vẫn không đến; ~ ли, ~ ли э́то? có phải thế (như thế) không?; не ~ ли? có đúng thế không?, đúng (đúng như) thế ư?; ~-то như vậy, thế đấy, như vậy đấy; ~-то (~-то оно́) ~, но... cũng có thể là như thế nhưng... như thế cũng phải nhưng...; и ~ да́лее vân vân, v.v...; и ~ да́лее, и ~ да́лее vân vân và vân vân, v.v... và v.v...; и ~, и ~ уж да́...rồi thế mà còn...; мы и ~ (и ~ уж) опа́здываем, да ты ещё и... chúng mình đã muộn rồi thế mà cậu còn...; давно́ бы ~ đáng lẽ phải làm như thế từ lâu cơ!; как бы не ~! đừng hòng!, không được đâu!; как ~? sao lại thế?, thế là thế nào?; ~ как vì, bởi vì, vì rằng, bởi chưng; ~ что như vậy, như thế, vì thế, cho nên, do đó, thành thử; ~ и зна́йте anh phải biết rằng, anh phải biết như thế

такела́ж *м. мор.* dây dợ, thừng chão, bộ dây

такела́жник *м.* thợ lo về dây dợ

та́кже *нареч.* 1. cũng; (*одновременно*) đồng thời; ~ не cũng không; мы ~ собира́емся уезжа́ть chúng tôi cũng định đi; вы бы́ли пра́вы ~ и в э́том anh cũng đúng cả trong vấn đề này nữa; вас ~ (*при ответе на поздравления*) tôi cũng xin chúc mừng anh/chị như vậy; 2. *в знач. присоединит. союза* cũng như, cả... nữa, cả... cũng thế; а ~, а ~ и (và) cả... nữa, cả... cũng thế

таки́ *частица разг.* tuy nhiên, tuy thế, tuy vậy, thế mà, nhưng; я-~ скажу́ ему́ tuy thế (tuy vậy) tôi sẽ nói với nó; ✧ пря́мо-~ thực sự, thật sự, đích thị, chính thức, đích thực, đích thật

тако́в *мест.* như thế, như vậy, như thế đấy, như vậy đó; ~ы́ фа́кты những sự kiện như thế đấy, sự thật như vậy đó; все они́ ~ы́ chúng nó đều như thế cả; он не ~, как вы ду́маете nó không phải như anh tưởng đâu, cậu ta không phải là người như anh nghĩ đâu; ✧ и был ~ và biến mất, rồi trốn biệt, và mất hút, rồi biệt tăm, và biền biệt tăm hơi, rồi đi biệt tăm biệt tích, và biệt vô âm tín

таков||о́й *мест.* như thế, như vậy; (*вышеозначенный*) như trên, nói trên, kể trên; ✧ как ~ theo đúng nghĩa của nó, thực sự, thật sự; филосо́фия как ~а́я triết học theo đúng nghĩa của nó

так||о́й *мест.* 1. (*с сущ.*) như thế, như vậy, thế này; (*с прил.*) rất, lắm, đến thế; нам ну́жен ~ рабо́тник chúng ta cần một nhân viên như thế; ~ значи́тельный приро́ст mức tăng trưởng rất đáng kể; 2. (*с мест.* кто, что, како́й) ...thế; кто они́ ~и́е? họ là ai thế?, họ là những người nào thế?; что ~о́е? cái gì thế?, sao thế?, gì thế?; что же э́то ~о́е? cái gì thế này?, cái gì mà lạ thế?, thế này là thế nào?; 3. *в знач. сущ. с.*: ~о́е (điều, việc, cái) đặc biệt, kỳ lạ, buồn cười; и всё ~о́е và những điều đại loại như thế; ✧ ~-то một người nào đấy (nào đó); ~и́м о́бразом а) bằng cách ấy, như thế; б) *в знач. вводн. сл.* như thế, do đó, như vậy; в ~о́м слу́чае trong trường hợp như thế, như vậy thì; до ~ сте́пени đến mức, đến nỗi; что ~о́е...?...là (là cái) gì?; что ж ~о́е?, что ж ~о́го? thế thì có cái gì là lạ (đặc biệt)?

тако́й-сяко́й *мест. разг.* như thế nọ như thế kia, không tốt, xấu, tệ, tệ lắm

так-с *частица* (*выражает сомнение, недоумение*) thế thì

та́кс||а I *ж.* giá quy định; (*оплаты услуг*) cước phí, giá cước, tiền cước; cước (*сокр.*); пла́та по ~е trả theo giá quy định; ~ на перево́зку гру́зов cước (cước phí, giá cước, tiền cước) vận tải hàng; почто́вая ~ bưu phí, cước bưu điện, cước phí (giá cước) các loại bưu phẩm

та́кса II *ж.* (*собака*) chó basset (bát-xét)

такса́тор *м.* chuyên viên định cước phí (giá cước)

такса́ция *ж.* (sự) định cước phí, định giá cước

такси́ *с. нескл.* (xe) taxi, tắc-xi; грузово́е ~ taxi vận tải

таксидермист *м.* người nhồi thú

таксидерми́я *ж.* (thuật, nghề) nhồi thú

такси́ровать *несов. и сов.* (*В*) định cước phí (giá cước)

таксиро́вка *ж. см.* таксация

таксиро́вщик *м.* người định cước phí (giá cước)

таксо́метр *м.* máy tính tiền xe

таксомото́р *м. см.* такси́

таксомото́рный *прил.* (thuộc về) taxi, tắc-xi; ~ парк trạm taxi

таксо́н *м.* nhóm, loại

таксономи́ческ||ий *прил.*: ~ие катего́рии các loại (nhóm phân loại)

таксоно́мия *ж.* phân loại học, phép phân loại

таксопа́рк *м. разг.* trạm taxi

таксофо́н *м.* máy điện thoại tự động (công cộng)

такт I *м.* 1. *муз.* nhịp; попада́ть не в ~ sai (lỗi) nhịp; выбива́ть ~ đánh (gõ) nhịp; держа́ть ~ theo (giữ đúng) nhịp;

2. *разг.* (*ритм движения*) nhịp, nhịp độ, nhịp điệu, nhịp bước; сби́ться с ~а sai (lỗi, không ăn) nhịp; 3. *тех.* chu trình, kỳ; ✧ в ~ đúng (theo) nhịp; не в ~ lỗi (sai) nhịp

такт II *м.* (*о поведении*) (sự) tế nhị, lịch thiệp, lịch sự, nhã độ; челове́к с большим ~ом người rất tế nhị (rất lịch sự); отсу́тствие ~а không tế nhị (lịch thiệp), bất lịch sự, khiếm nhã, bất nhã; держа́ть себя́ с ~ом xử sự lịch sự (rất nhã), cư xử rất tế nhị, có thái độ lịch thiệp

та́к-таки *частица разг.* dù (dẫu, dẫu) sao, thế mà, dù (dẫu, dẫu) sao chăng nữa

та́ктик *м.* nhà chiến thuật (sách lược)

та́ктика *ж.* chiến thuật; (*в политической борьбе тж.*) sách lược

такти́ческ||ий *прил.* (thuộc về) chiến thuật, sách lược; ~ая зада́ча *воен.* nhiệm vụ chiến thuật; ~ие разногла́сия những bất đồng ý kiến về sách lược (chiến thuật)

такти́чно *нареч.* (một cách) tế nhị, lịch thiệp, lịch sự, nhã nhặn

такти́чность *ж.* (sự, tính, thái độ) tế nhị, lịch thiệp, lịch sự, nhã nhặn; ~ поведе́ния tế nhị (lịch sự) trong thái độ cư xử, cách xử sự lịch thiệp, thái độ lịch sự trong đối xử

такти́чный *прил.* tế nhị, lịch thiệp, lịch sự, nhã nhặn; ~ посту́пок hành động tế nhị (lịch thiệp, lịch sự, nhã nhặn)

та́к-то *нареч.* (*таким образом*) như thế đấy; ~ он слу́шает! ối dào, nó nghe như thế đấy!; ✧ не ~ không... lắm, không đến nỗi... lắm; я не ~ стар tôi không đến nỗi già lắm; ~ вот thế đấy

тала́нт *м.* 1. tài, tài năng, tài ba, tài hoa, thiên tài, kỳ tài, anh tài; у него́ большо́й ~ anh ta có tài năng (tài ba) lớn lao; у него́ нет ~а cậu ta không có tài, nó chẳng có tài cán gì; поэти́ческий ~ thi tài, tài làm thơ, tài năng thơ ca; музыка́льный ~ tài năng âm nhạc; ~ изобрета́теля tài (tài năng) của người sáng chế; 2. (*человек*) nhân tài, người có tài (tài giỏi), tài năng, thiên tài, kỳ tài, anh tài; молоды́е ~ы những tài năng (nhân tài, anh tài) trẻ tuổi; 3. (*старинная единица веса, старинная денежная единица*) talâng

тала́нтливо *нареч.* (một cách) tài tình, tài giỏi

тала́нтливость *ж.* (sự) có tài, tài giỏi, tài ba

тала́нтлив||ый *прил.* 1. có tài, tài giỏi, tài ba, tài hoa; gạo cội (*разг.*); ~ арти́ст một nghệ sĩ tài ba (có tài); ~ футболи́ст một cầu thủ gạo cội; 2. (*выполненный с талантом*) tài tình, thiên tài; ~ое произведе́ние иску́сства tác phẩm nghệ thuật thiên tài

та́лер I *м.* (*старинная монета*) taler

та́лер II *м. полигр.* bàn lên khuôn

та́ли *мн.* (*скл. как ж.*) *мор.* (bộ) palăng

тали́бы *мн.* (phái) Talib (*vùng Trung Cận Đông*)

талисма́н *м.* (cái, lá) bùa, bùa hộ mệnh, hộ phù

та́ли||я *ж.* eo, eo lưng, phần thắt lưng; то́нкая ~ eo thon (hẹp, mảnh); lưng ong, thắt đáy lưng ong (*разг.*); ✧ без ~и (*о платье*) không thắt ở lưng, không xanh-tơ-rê; в ~ю (*о платье*) bó sát eo, eo (thắt) ở lưng, xanh-tơ-rê

та́лий *м. хим.* thallium, tali

талму́д *м. рел.* kinh Talmud, (bộ) truyền kinh Do thái

талмуди́ст *м.* 1. người theo truyền kinh (pháp điển) Do thái; 2. *перен.* người kinh viện chủ nghĩa, kẻ mọt sách (sách vở)

талмуди́стский *прил.* 1. (thuộc về) kinh Talmud, truyền kinh Do thái; 2. *перен.* (có tính chất) kinh viện chủ nghĩa, mọt sách, sách vở

тало́н *м.* 1. phiếu, thẻ, ticket, tích-kê, phiếu nhận; 2. (*в чековой книжке*) phiếu lưu, phiếu gốc

та́л||ый *прил.* 1. (*оттаявший*) (đã) tan; ~ снег tuyết đã tan; 2.: ~ая вода́ nước tuyết tan

таль *ж.* (cái) palăng

та́львег *м. геог.* talweg, tanvet, đường đáy thung lũng

тальк *м.* (*минерал*) talc, talcơ, đá tan, hoạt thạch; (*порошок*) bột talc (talcơ, tan, hoạt thạch)

там *нареч.* 1. (*о месте*) ở đằng (đàng, nơi) kia, ở đằng (đàng, nơi) ấy, ở đấy (đó, kia); я бу́ду ~ за́втра ngày mai tôi sẽ có mặt ở đấy; ~ есть телефо́н ở đằng kia (ở đàng kia, ở nơi kia, ở đó, ở đấy) có điện thoại; ~ о́чень жа́рко ở nơi kia (ở nơi ấy, ở đấy, ở đó) nóng lắm; ~ же а) cũng ở đấy, cũng ở chỗ ấy; б) (*при ссылке в печати*) như trên; ~, где... ở nơi mà...; 2. (*потом, затем*) rồi, sau, về sau, sau này, rồi ra, rồi đây, rồi sau; ~ ви́дно бу́дет, что де́лать rồi (sau, về sau, sau này, rồi sau, sau rồi) sẽ rõ phải làm gì; 3. *в знач. частицы разг.* (*выражает пренебрежение*) *не переводится*: вся́кие ~ глу́пости những thứ nhảm nhí đủ loại; како́е ~!, куда́ ~! ăn thua quái gì!, nước mẹ gì!, cơm cháo gì!, được cái cóc khô gì!: ✧ ~ и тут, ~ и сям đó đây, chỗ này chỗ nọ, rải rác đó đây, ở khắp nơi, đâu đâu cũng...; то тут, то ~ lúc đây lúc đó; lúc ở chỗ này lúc ở chỗ kia

тамада́ *м.* chủ tiệc, người chủ trì bữa tiệc

тамари́нд *м. бот.* (cây) me (*Tamarindus*)

тамари́кс, тамари́ск *м. бот.* (cây) thanh liễu, liễu bách (*Tamarix*)

та́мбур *м.* 1. (*приспособление у дверей*) ngăn (buồng) đệm; 2. (*вагона*) lối ra vào toa tàu

тамбури́н *м.* trống con, trống cơm

тамизда́т *м. разг.* ấn phẩm xuất bản ở hải ngoại (*bị cấm dưới thời xô-viết*)

тами́л *м.*, **~ка** *ж.* người Tamil; ~ы dân Tamil

тамо́женник *м.* nhân viên thuế quan (hải quan); lính đoan (*ист.*)

тамо́женн||ый *прил.* (thuộc về) thuế quan, hải quan; ~ тари́ф biểu (biểu suất) thuế quan, biểu (biểu suất) thuế xuất nhập khẩu; ~ая по́шлина thuế quan, quan thuế, thuế xuất nhập khẩu; ~ досмо́тр khám xét của thuế quan (hải quan); ~ая поли́тика chính sách thuế quan (quan thuế); ~ая деклара́ция bản khai thuế quan (hải quan); ~ые грани́цы hàng rào thuế quan (quan thuế)

тамо́жня *ж.* (cục) thuế quan, hải quan; (sở) đoan, thương chính (*ист.*)

та́мошн||ий *прил. разг.* ở đấy, ở nơi ấy; ~ие жи́тели dân bản xứ, dân bản địa

тампо́н *м.* tampon, tăm-bông, nút gạc

тамта́м *м. муз.* trống, trống cái, trống đại; (*небольшой*) trống cơm, trống con

та́нгенс *м. мат.* tang

та́нго *с. нескл.* (điệu) tango, tănggô

та́ндем *м.* 1. *тех.* máy tiếp đôi; ~-велосипе́д xe đạp đôi; ~-парово́з đầu máy tiếp đôi; 2. (*о двух лицах, действующих сообща*) hai người, cặp đôi; семе́йный ~ gia đình hai người; ~ фигури́ст — trénер cặp vận động viên trượt băng và huấn luyện viên

та́н||ец *м.* 1. (*вид искусства*) (môn, nghệ thuật) vũ đạo, khiêu vũ, nhảy múa, vũ; теория ~ца lý thuyết vũ đạo; иску́сство ~ца nghệ thuật vũ đạo; класси́ческий ~ vũ (khiêu vũ) cổ điển; 2. (*ряд пластических и ритмических движений*) vũ điệu, vũ khúc, (điệu)

vũ, múa, khiêu vũ, nhảy; бáльные ~цы vũ khúc (điệu nhảy) vũ hội; учúтель ~цев thầy dạy khiêu vũ (vũ, múa, nhảy); урóк ~цев buổi học khiêu vũ (vũ, múa, nhảy); ~цы на льду *спорт.* (môn) khiêu vũ trên băng; 3. *мн.*: ~цы dancing, buổi khiêu vũ (nhảy múa; nhảy đầm *разг.*)

таний *м.* tanin, ta-nanh, chất thuộc da

танк *м.* tăng, xe tăng, chiến xa, xe thiết giáp; тяжёлый ~ tăng (xe tăng) hạng nặng, trọng chiến xa; огнемётный ~ tăng (xe tăng) phun lửa; ~-амфúбия tăng (xe tăng) lội nước

тáнкер *м.* tàu (tàu thuỷ) chở dầu

танкéтка I *ж. воен.* tăng (xe tăng) nhỏ, tăng loại nhỏ

танкéтк||а II *ж.* 1. (*подошва*) đế liền; 2. *мн.*: ~и (*обувь*) giày cao gót đế liền

танкúст *м.* lính tăng (xe tăng, chiến xa)

тáнков||ый *прил.* (thuộc về) tăng, xe tăng, chiến xa; ~ая брóня vỏ tăng (xe tăng); ~ полк trung đoàn xe tăng (chiến xa, thiết giáp)

танкодрóм *м. воен.* bãi tập (huấn luyện) xe tăng

танкостроéние *с.* (ngành, công nghiệp) chế tạo xe tăng, chế tạo chiến xa

танкостроúтельный *прил.* (thuộc về) chế tạo xe tăng, chế tạo chiến xa

танкошлéм *м.* mũ sắt lính tăng

тантáл *м. хим.* tantal

тáнтра *ж. будд.* chân ngôn, chú

тантрúзм *м. будд.* mật tông, chân ngôn tông

тантрúческий *прил.* (thuộc về) mật tông, chân ngôn tông

танцевáльн||ый *прил.* (thuộc về) vũ đạo, vũ khúc, khiêu vũ, điệu vũ, điệu múa, điệu nhảy; ~ое искýсство nghệ thuật vũ đạo (khiêu vũ, nhảy múa); ~ая мýзыка âm nhạc khiêu vũ, nhạc nhảy (múa, vũ); ~ая площáдка *см.* танцплощáдка; ~ зал phòng khiêu vũ (nhảy, vũ); ~ вéчер dạ vũ, vũ hội, tối khiêu vũ

танцевáть *несов.* khiêu vũ, nhảy, múa; хорошó ~ khiêu vũ (nhảy, múa) giỏi; ~ вальс nhảy vals; ✧ ~ от пéчки bắt đầu từ đễ

танцмéйстер *м.* vũ sư, giáo sư vũ đạo

танцóвщик *м.* vũ công, điễn viên múa (vũ)

танцóвщица *ж.* vũ nữ, nữ diễn viên múa (vũ)

танцóр *м.* người múa (nhảy, khiêu vũ, vũ); (*тот, кто умеет танцевать*) người biết khiêu vũ (nhảy múa)

танцплощáдка *ж.* vũ (khiêu vũ) trường, sàn khiêu vũ (nhảy, vũ)

тапёр *м. уст.* người đệm nhạc khiêu vũ (nhạc nhảy)

тапúр *м. зоол.* heo vòi, mạch (*Tapirus*)

тáпочки *мн.* (*скл. как ж.*) (*ед.* тáпочка *ж.*) *разг.* (đôi) dép, giày vải, dép cói

тáра *ж.* 1. bao bì, bì hàng, bao, bì; (*ящик*) thùng, hòm; 2. (*вес упаковки*) trọng lượng bì (bao bì)

тарабáрщина *ж. разг.* (điều, lối) nói khó hiểu, nói rối rắm, nói mơ hồ, nói xằng bậy

тарака́н *м.* gián (*Blattidae*)

тара́н *м.* 1. (*орудие, предмет*) búa đâm, búa va, búa đập; 2. *воен.* (*удар по самолёту и т. п.*) (sự, thuật, phép) lao đâm, đâm nhào vào tàu địch; chàng xung pháp (*уст.*); идти́ на ~ lao đâm (đâm nhào vào) tàu địch, lao máy bay đâm vào máy bay địch; 3. *воен.* (*прорыв фронта*) trận đánh chọc thủng (tung thâm, thọc sâu)

тарáнить *несов.* (*В*) 1. đâm, va, đập; (*пробивать насквозь*) đâm (chọc) thủng; 2. *воен.* (*ударом по самолёту и т. п.*) lao đâm (đâm nhào vào) tàu địch, lao máy bay đâm vào máy bay địch; 3. *воен.* (*прорывать фронт*) đánh chọc thủng (tung thâm, thọc sâu)

тарáнтул *м. зоол.* nhện độc, nhện sói (*Tarantula*)

тарáнь *ж.* (*рыба*) cá dày (*Rutilus*); cá vền đỏ (*Rutilus rutilus heckeli*)

тарарáм *м. разг.* (sự, cảnh) om sòm, huyên náo, inh ỏi, rùm beng; поднять ~ gây sự om sòm, làm huyên náo (rùm beng)

тарата́йка *ж. разг.* xe thổ mộ

тарато́рить *несов. разг.* nối liến thoắng (lia lịa, liên liến, lau láu, liến láu, lem lẻm, tía lia)

тарато́рка *м. и ж.* (*скл. как ж.*) *разг.* người nói liến thoắng (lia lịa, liên liến, lau láu, lem lẻm, tía lia), đồ lẻm mép (liến láu)

тарахте́ть *несов. разг.* 1. kêu ồn, kêu ầm ầm (rầm rầm, lùng thùng); 2. *перен.* (*говорить быстро*) nói liến thoắng (lia lịa, liên liến, lau láu, huyên thiên), ba hoa, ba hoa thiên địa, ba hoa chích choè

тара́щ||ить, вытаращить *разг.* trố, giương, tròn, mở thao láo; ~ глазá от удивлéния trố (giương, tròn) mắt ngạc nhiên; испýганно ~а глазá trố mắt kinh hãi, sợ hãi trố mắt; ~ глазá на кого́-л. trố (giương, tròn) mắt nhìn ai; ребёнок хóчет спать, но глазá ~ит đứa bé buồn ngủ mà mắt cứ mở thao láo

тарéлк||а *ж.* 1. (*посуда*) đĩa, dĩa; глубóкая ~ đĩa vũm, đĩa sâu lòng; 2. (*Р*) (*содержимое*) (một) đĩa, dĩa; пóлная ~ сýпа (một) đĩa canh đầy; 3. *мн. муз.*: ~и chũm choẹ; 4. *тех.* đĩa, mâm, bàn (tròn); 5. *разг.* (*антенна*) anten (ăngten) đĩa, anten parabol; ✧ быть не в своéй ~е bứt rứt, bồi hồi, không yên tâm, áy náy trong lòng, xốn xang trong dạ

тари́ф *м.* biểu giá, giá biểu, bảng giá, biểu giá cước, giá cước, cước; (*ставка обложения*) biểu thuế, thuế biểu, thuế suất; (*ставка оплаты*) biểu giá, định suất; (*ставка оплаты труда*) biểu lương; междунарóдный ~ biểu giá (giá cước) quốc tế

тари́фн||ый *прил.* (thuộc về) biểu giá, giá biểu, bảng giá, biểu giá cước, giá cước, cước; biểu thuế, thuế biểu, thuế suất; định suất; biểu lương (*ср.* тари́ф); ~ая сéтка (*оплаты труда*) thang lương; ~ая стáвка biểu lương, biểu tiền công, suất lương; ~ая стáвка пéрвого разря́да suất lương bậc một; ~ разря́д bậc lương; ~ коэффициéнт hệ số suất lương; ~ые стáвки и окла́ды các suất lương và mức lương; ~ая систéма (*оплаты труда*) chế độ thang lương (tiền lương nhiều bậc)

тáро *с. нескл. бот.* (cây) khoai sọ, khoai nước, khoai sáp, môn (*Colocasia esculenta*)

тартарары́ *мн. нескл.*: провали́ться в ~ *разг. шутл.* hoàn toàn biến mất, biệt tăm biệt tích

тáры-бáры *мн. нескл. прост.* (chuyện) ba hoa, ba hoa thiên địa, ba hoa chích choè, ba hoa xích đế; и пошли́ ~ và cứ ba hoa thiên địa (ba hoa chích choè) mãi

тáск||а *ж.* дать (задáть) ~у quở mắng, bớp nhẹ, véo tai

таск||áть *несов.* (*В*) 1. *см.* тащи́ть 1–4; ~ вóду хách nước; ~ мешки́ кéо bao, хách bị, vác bao; 2. *разг.* (*воровать*) đánh cắp, ăn cắp, lấy cắp, thó, nẫng, хоáy, cuỗm, chôm, thủ;

3. *разг.* (*одежду*) mặc (bận) mãi; (*обувь*) đi (lê, kéo lê) mãi; он ужé три гóда ~áет э́тот костю́м ông ta mặc (bận) mãi bộ quần áo đó đã ba năm trời rồi;

4. *разг.* (*иметь при себе*) mang (đem, xách) theo, thủ; ~ письмó в карма́не thường đem theo bức thư trong túi áo;

5. *разг.* xách, kéo, véo, bấu, cấu, giật; ~ кого́-л. за́ волосы giật (bấu) tóc ai; ~ кого́-л. за́ уши xách (beo, béo, véo) tai ai; ✧ он е́ле но́ги ~ает anh ta khó nhọc lê bước; ~ каштаны из огня́ для кого́-л. ≅ còng lưng làm cho ai hưởng

таск||а́ться *несов. разг.* 1. (*ходить, ездить куда-л.*) đi, đi rong, đi vẩn vơ, lang thang, đi lang bang, láng cháng, la cà; ~ по го́роду đi vẩn vơ (lang thang, đi lang bang, láng cháng) khắp thành phố, đi bát (đi lượn) phố; ~ по знако́мым la cà (lang thang, đi rong) khắp các nhà quen; 2. (*странствовать*) lang thang, ngao du, chu du, đi khắp; 3. (с *Т*) (*носить с собой*) mang (đem, xách) theo, thủ; це́лый день ~а́лся с чемода́ном по го́роду suốt cả ngày xách (mang) theo kè kè chiếc vali khắp thành phố

тасова́ть *несов.* (*В*) (*карты*) trang, đảo, xóc (*bài*)

ТАСС *м.* (Телегра́фное Аге́нтство Сове́тского Сою́за) *ист.* TASS, Thông tấn xã Liên Xô, Hãng thông tấn Liên Xô

тата́ми *м. неизм.* thảm tatami, thảm đấu võ judo

тата́р||ин *м.*, **~ка** *ж.* người Tartar (Tacta)

тата́рский *прил.* (thuộc về) Tartar, Tacta; Thát đát (*ист.*); ~ язы́к tiếng Tartar

татуи́ровать *несов. и сов.* (*В*) xăm, chàm, xăm mình, xăm da

татуиро́вка *ж.* 1. (sự, kỹ thuật) xăm, chàm, xăm mình, xăm da; 2. (*узоры*) hình (vết) xăm, hình (vết) chàm

тату́-макия́ж *м.* hình xăm trang điểm (*xoá hoặc bóc được*)

татуме́йкер *м.* chuyên viên xăm mình

тахо́метр *м.* tốc kế vòng

тахта́ *ж.* đivăng, đi-văng

тача́нка *ж.*: пулемётная ~ xe ngựa có lắp súng máy

тача́ть, стача́ть (*В*) may, khâu

та́чка *ж.* 1. xe cút kít (ba gác, bò ệt, đẩy tay); 2. *прост.* (*легковая машина*) xe con, xe hơi, ôtô

тащи́ть *несов.* (*В*) 1. (*волочить*) kéo lê, kéo, lôi; ~ ло́дку в во́ду kéo (lôi, kéo lê) thuyền xuống nước; ~ что́-л. за собо́й kéo lê (kéo, lôi) cái gì theo sau; 2. *разг.* (*нести что-л. тяжёлое*) bê ì ạch, lễ mễ xách, khó nhọc mang; с трудо́м ~ чемода́н lễ mễ xách (khó nhọc mang) chiếc vali; 3. (*тянуть за собой*) kéo (lôi) đi, kéo (lôi) theo; букси́р та́щит ба́ржу tàu kéo theo chiếc sà-lan, tàu kéo chiếc phà; ~ кого́-л. за́ руку cầm tay ai kéo (lôi) đi; 4. (*извлекать*) kéo (lôi)... ra, kéo (lôi)... lên; (*вытаскивать*) nhổ... ra, nhổ; ~ ведро́ из коло́дца kéo xô nước lên từ giếng; ~ зуб nhổ răng; 5. *разг.* (*красть*) lấy cắp, ăn cắp, đánh cắp, thó, nẫng, nhót, nhón, xoáy, cuỗm, chôm, thủ

тащи́ться *несов.* 1. (*волочиться*) kéo lê; 2. (*медленно*) lê (lần) bước, lê chân, lê đi; 3. *разг.* (*куда-л. без охоты*) miễn cưỡng đi, phải dẫn xác đi; 4. *жарг.* (*быть в восторженном состоянии*) mê li, sướng ngất, khoái vô cùng

таэквонди́ст *м.* тхэквонди́ст

таэквондо́ *с.* тхэквондо́

та́яние *с.* (sự) tan thành nước, tan ra, tan; ~ сне́га tuyết tan, sự tan ra của tuyết

та́ять *несов.* 1. tan thành nước, tan ra, tan; 2. *безл.*: та́ет tuyết tan; 3. (*о свече*) chảy ra, nóng chảy; 4. *перен.* (*исчезать*) tan, tan (vơi, ít) đi, tan dần, giảm bớt, tiêu tan, tan biến; о́блако та́ет mây tan dần; де́ньги та́ют tiền vơi đi; 5. *перен.* (*чахнуть*) gầy mòn, hao gầy; ~ на глаза́х gầy mòn (hao gầy) trông thấy; 6. *перен.* (от *Р*) (*умиляться*) sướng đê mê, ngây ngất, say mê, đắm đuối, say đắm; ~ от любви́ ngây ngất (đắm đuối, say đắm) vì tình; ~ от не́жности được vuốt ve sướng đê mê (khoái ngây ngất); ~ от похва́л được khen phỉnh mũi ra (sướng phổng mũi); ~ по ко́м-л. đắm đuối yêu ai, yêu ai đắm đuối; ✧ (так и) та́ет во рту rất khoái khẩu, rất ngon; ngon tuyệt cú mèo (*шутл.*)

тварь *ж. разг.* 1. *уст.* con vật, sinh vật; 2. *бран.* (*мерзкий человек*) đồ súc sinh

тверде́ть *несов.* cứng (rắn) lại, trở nên cứng (rắn)

твердо́ить *несов.* 1. (*В, о П*) nói đi nói lại, lặp đi lặp lại, lắp đi lắp lại; nhai đi nhai lại (*груб.*); (*Д*) nhắc đi nhắc lại; ~ одно́ и то же nói đi nói lại (lặp đi lặp lại) mãi một điều; 2. (*В*) *разг.* (*с целью заучить*) nhẩm lại, ôn lại, học ôn, ôn bài

твёрдо *нареч.* (một cách) vững vàng, vững chắc, kiên quyết, chắc chắn, vững, chắc; ~ держа́ться đứng vững, trụ vững; ~ запо́мнить что́-л. nhớ rõ ràng (nhớ mãi, đinh ninh nhớ, nhớ suốt đời, khắc sâu vào tâm khảm) điều gì, nhớ điều gì chắc như đinh đóng cột; ~ заучи́ть что́-л. học thuộc cái gì; ~ реши́ть сде́лать что́-л. nhất quyết (cương quyết, kiên quyết) định làm gì; ~ стоя́ть на нога́х đứng vững, tự lập, đứng vững trên đôi chân, đứng vững vàng trong cuộc sống; ~ стоя́ть на своём khăng khăng (một mực, khăng khăng một mực) giữ ý kiến của mình

твердока́менность *ж.* (tính, tính chất) sắt đá; ~ режи́ма tính chất sắt đá (nghiêm ngặt) của chế độ

твердока́менн||ый *прил.* sắt đá, rắn như đá, không lay chuyển; ~ое се́рдце lòng dạ (trái tim) sắt đá; ~ое упря́мство thói cứng đầu cứng cổ; ~ая во́ля ý chí sắt đá

твердоло́б||ый *прил. разг.* cứng đầu, cứng đầu cứng cổ

твёрдость *ж.* 1. *физ.* (độ, tính chất) cứng, rắn; 2. (*решительность*) (tính, lòng) kiên quyết, cương quyết; (*стойкость*) (tính, lòng) kiên định; ~ ду́ха tinh thần kiên định; прояви́ть ~ в чём-л. thể hiện lòng kiên quyết (cương quyết) trong việc gì

твёрд||ый *прил.* 1. (*не жидкий*) rắn; ~ое те́ло thể (vật, chất) rắn, cố thể; 2. (*не мягкий*) cứng, rắn; ~ грунт tầng đất cứng (rắn); ~ каранда́ш bút chì cứng; ~ как ка́мень cứng (rắn) như đá; ~ое я́блоко quả táo cứng (rắn); 3. *перен.* (*стойкий, непоколебимый*) cứng rắn, vững vàng, không thay đổi; (*непреклонный*) kiên định, kiên quyết, cương quyết, gang thép, sắt đá; (*решительный, уверенный*) rắn rỏi, chắc nịch; ~ ду́хом челове́к người kiên định (kiên cường, gang thép); он оста́лся твёрд nó vẫn không chuyển (vẫn kiên gan); ~ая во́ля ý chí sắt đá (kiên cường, gang thép); ~ характе́р tính tình kiên quyết; ~ая похо́дка dáng đi rắn rỏi; ~ тон giọng nói rắn rỏi (chắc nịch); 4. (*устойчивый, прочный*) vững chắc, kiên cố, vững chãi, vững vàng; (*прочно установившийся тж.*) không thay đổi; (*установленный*) cố định; *перен.* chắc chắn, dứt khoát, chắc; ~ая опо́ра chỗ dựa vững chắc, trụ cột kiên cố; ~ая власть chính quyền vững mạnh (vững chắc, vững vàng); ~ поря́док nề nếp không thay đổi; ~ые це́ны giá cố định; ~ план заку́пок проду́кции kế hoạch cố định thu mua sản phẩm; ~ое наме́рение, реше́ние ý định, quyết định dứt khoát (chắc chắn); ~ая уве́ренность lòng tin chắc chắn; ~ое убежде́ние niềm tin sắt đá (chắc

chắn); 5. (*ясный, отчётливый*) minh mẫn, rõ ràng, rành rọt; (*хорошо знающий*) cứng, giỏi, am hiểu; в здра́вом уме́ и ~ой па́мяти lúc trí tuệ sáng suốt và trí nhớ minh mẫn; ~ые зна́ния kiến thức vững chắc, tri thức vững vàng; он не твёрд в матема́тике nó không cứng về toán; ✧ ~ знак dấu cứng; ~ые согла́сные зву́ки *лингв.* phụ âm cứng; стоя́ть ~ой ногой đứng vững như kiềng ba chân, đứng vững vàng; име́ть ~ую по́чву под нога́ми có cơ sở vững chắc

твердыня *ж.* pháo đài, thành trì, dinh luỹ, thành đồng

твист *м.* (điệu) twist, tvistơ

твоё *с. от* твой

твои́ *мн. от* твой

тво||й *мест. притяж. м.* (*ж.* твоя́; *с.* твоё; *мн.* твои́) 1. (*грубовато, фамильярно*) (của) mày, mi, toa; (*друга тж.*) (của) cậu, anh, em, bác; (*подруги тж.*) (của) cậu, chị, em, bác; (*молодого человека*) (của) anh; (*молодой женщины*) (của) chị, cô; (*свысока*) (của) mày, mi, ngươi, nhà ngươi; (*сына, дочери*) (của) con, mày, mi; (*внука, внучки; племянника, племянницы*) (của) cháu, mày, mi; (*младшего брата*) (của) em, chú, cậu, mày, mi; (*младшей сестры*) (của) em, cô, cậu, mày, mi; (*старшего брата*) (của) anh; (*старшей сестры*) (của) chị; (*дедушки*) (của) ông; (*бабушки*) (của) bà; (*дяди*) (của) bác, chú, cậu, dượng; (*тёти*) (của) cô, dì, o, thím, mợ, bác; (*отца*) (của) thầy, bố, ba, cha; (*матери*) (của) mẹ, đẻ, u, má, bầm, mạ, bu; (*возлюбленного*) (của) anh, chàng; (*возлюбленной*) (của) em, nàng, bậu; (*мужа*) (của) mình, anh, nhà, thầy nó, bố nó; (*жены*) (của) mình, em, nhà, mẹ nó, đẻ nó, u nó, má nó; ~ дом ngôi nhà của mày (của cậu, của anh, của chị, của em, của bố, của mẹ...), nhà mày (cậu, anh, chị, em, bố, mẹ..); э́то ме́сто моё, а э́то ~ё chỗ này của tớ còn chỗ kia của cậu, chỗ này của tôi còn chỗ kia của anh; 2. *в знач. сущ. с.*: ~ё *разг.* cái của mày (mi, cậu, anh, chị, cô,bác, con, cháu, em...); ~его мне не на́до mình không cần cái của cậu, của mày thì tao chẳng cần, của cháu thì bà chả thiết; 3. *в знач. сущ. мн.*: ~и́ (*родные*) thân thích của mày (mầy, mi, cậu, anh, chị, cô, bác, con, cháu, em...), họ hàng nhà mày (nhà mi, nhà ngươi); приве́т всем ~и́м xin gửi lời chào đến mọi người thân của cậu; ✧ ~ё де́ло việc của mày thì mày liệu thôi, việc đó chỉ liên quan đến cậu, tuỳ anh; не ~ё де́ло không phải việc của mày, việc đó không dính dáng đến cậu, cậu đừng có xía vào việc người khác

творе́ние *с.* tác phẩm, sáng tác, trước tác, vật sáng tạo (tạo tác), công trình sáng tác

творе́ц *м.* 1. (*создатель*) người sáng tạo; 2. *рел.* đấng tạo hoá; hoá công, tạo vật, con tạo (*лит.*)

твори́тельный *прил.*: ~ паде́ж *грам.* tạo cách; cách năm (*разг.*)

твори́ть, сотвори́ть (*В*) 1. (*создавать*) sáng tạo, sáng tác, tạo tác, trước tác; 2. (*делать, совершать*) làm, tạo (làm) nên, tạo ra, thực hiện; ~ беззако́ния làm những điều phi pháp; ~ чудеса́ tạo (làm) nên những điều kỳ diệu; ~ суд *уст.* xét xử, xử án

твори́||ться *несов.* xảy ra; что здесь ~тся? cái gì xảy ra thế này?, chuyện gì xảy ra ở đây?, sao lạ thế?; с ним ста́ло ~ что-то нела́дное có điều gì không ổn đã xảy ra với nó

творо́г *м.* phomat (phó-mát, phô mai) tươi

творо́жник *м.* bánh rán bằng phomat (phó-mát, phô mai) tươi

творо́жн||ый *прил.*: ~ая ма́сса (món) phomat ngọt, phó-mát ngọt

твóрчески *нареч.* (một cách) sáng tạo; ~ испо́льзовать что-л. sử dụng cái gì một cách sáng tạo, sử dụng sáng tạo cái gì

твóрческ||ий *прил.* (thuộc về) sáng tạo, sáng tác; ~ие иска́ния những tìm tòi sáng tạo (sáng tác); ~ путь худо́жника bước đường sáng tác của hoạ sĩ, con đường sáng tạo của người nghệ sĩ; ~ ве́чер (buổi, cuộc, tối) trình bày sáng tác, trình bày văn thơ, trình diễn ca nhạc (*của một nhà thơ, nhạc sĩ, v. v..,*); ~ая мысль ý tưởng sáng tác, ý nghĩ sáng tạo; ~ коллекти́в tập thể sáng tạo (sáng tác); ~ая командиро́вка chuyến đi sáng tác; ~ о́тпуск kỳ nghỉ để sáng tác; ~ая си́ла lực lượng sáng tạo (sáng tác); ~ успе́х thành tựu nghệ thuật, thành tích sáng tác; ~ труд lao động sáng tạo

твóрчество *с.* 1. (*деятельность*) (sự) sáng tạo, sáng tác, tạo tác, trước tác, hoạt động sáng tạo; худо́жественное ~ sáng tạo (sáng tác, hoạt động sáng tạo) nghệ thuật; нау́чное ~ hoạt động khoa học; 2. (*созданное*) tác phẩm, trước tác, sự nghiệp sáng tác

твоя́ *ж. от* твой

те *мн. от* тот, та, то

теа́тр *м.* 1. (*род искусства*) (ngành, nghệ thuật) sân khấu; исто́рия ру́сского ~а lịch sử sân khấu Nga; драмати́ческий ~ kịch nghệ, ngành chính kịch, sân khấu (nghệ thuật) kịch nói; ~ ку́кол ngành (sân khấu) múa rối; ~ миниатю́р sân khấu tiểu phẩm; эстра́дный ~ nghệ thuật tạp kỹ, sân khấu nhạc nhẹ; ~ абсу́рда sân khấu phi lý; 2. (*учреждение*) nhà hát, kịch viện; рабо́тать в ~е làm việc trong nhà hát (ở kịch viện); 3. (*здание*) nhà hát, rạp hát, kịch viện, kịch trường, hí trường; 4. *перен.* vùng, nơi, chốn, chỗ, trường; ~ вое́нных де́йствий chiến trường, vùng chiến sự; bãi sa trường (*лит.*)

театра́л *м.*, **~ка** *ж.* người yêu sân khấu, người thích xem hát

театрализо́ванный *прил.* (được) đưa lên sân khấu, chuyển thành kịch, chuyển thành tuồng

театрализова́ть *несов. и сов.* (*В*) đưa... lên sân khấu, chuyển... thành kịch (thành tuồng); ~ рома́н chuyển tiểu thuyết thành kịch (thành tuồng)

театра́льно *нареч.* (một cách) sân khấu, tuồng hát, đóng kịch, phường chèo

театра́льн||ый *прил.* 1. (thuộc về) sân khấu, nhà hát; ~ое иску́сство nghệ thuật sân khấu; ~ая кри́тика (ngành, sự) phê bình sân khấu, phê bình kịch; ~ые костю́мы phục trang sân khấu; ~ая афи́ша áp phích (biển quảng cáo của) nhà hát; ~ая ка́сса chỗ bán vé (*xem hát, kịch...*); ~ое представле́ние buổi biểu diễn sân khấu (diễn kịch, diễn tuồng); 2. (*характерный для театра*) (đặc trưng của) sân khấu, tuồng hát; ~ые усло́вности những ước lệ sân khấu (tuồng hát); ~ые приёмы những thủ pháp sân khấu (tuồng hát); 3. *перен.* (*наигранный*) không tự nhiên, đóng kịch, phường chèo; ~ жест cử chỉ không tự nhiên (đóng kịch, phường chèo)

театрове́д *м.* nhà sân khấu học

театрове́дение *с.* sân khấu học

тебе́ *Д, П от* ты

тебя́ *Р, В от* ты

те́за *ж. см.* те́зис 1

тезау́рус *м.* 1. (bộ) từ điển toàn thư; 2. *информ.* (bộ) từ điển đồng nghĩa

те́зис *м.* 1. *лог.* luận đề, luận điểm; 2. *филос.* chính đề; 3. *обыкн. мн.*: ~ы luận cương, đề cương; ~ы докла́да đề cương báo cáo

тёзка *м. и ж.* (*скл. как ж.*) người trùng tên; он мне ~, он мой ~ anh ấy trùng tên với tôi

тейзм *м. филос.* hữu thần luận, thuyết có thần

тейст *м.* người theo hữu thần luận (thuyết có thần), người hữu thần

тейп *м.* (*род*) gia tộc, dòng họ, tộc

тёйповый *прил.* (thuộc về) gia tộc, dòng họ, tộc

тёк *м.*: дать ~у *разг.* phắn ngay, chuồn nhanh, lủi ngay, chạy trốn rất nhanh

текст *м.* 1. văn bản, bản văn, bài văn; (*отрывок*) đoạn văn; *информ.* văn bản; оконча́тельный ~ văn bản cuối cùng; а́вторский ~ văn bản của tác giả; ~ пье́сы kịch bản; по́длинный ~ nguyên bản, bản gốc; 2. (*к фотографиям, иллюстрациям*) lời chú, chú từ; 3. (*к музыке*) lời ca, lời; 4. *полигр.* (*шрифт*) chữ cỡ 20 (*chừng 8 mm*)

тексти́ль *м. собир.* đồ (hàng) dệt, đồ (hàng) dệt may

тексти́ль||ый *прил.* (thuộc về) dệt, đồ dệt, dệt may; ~ая фа́брика xưởng (nhà máy) dệt; ~ые изде́лия đồ (hàng) dệt, hàng (đồ, sản phẩm) dệt may

тексти́льщик *м.* thợ dệt

тексти́льщица *ж.* chị/bà thợ dệt

текстови́к *м. разг.* người viết lời ca

текстово́й *прил.* (thuộc về) văn bản; ~ редактор biên tập viên văn bản

текстоли́т *м.* textolit (*nhựa cứng như đá, rất bền*)

тексто́лог *м.* nhà văn bản học, chuyên viên về văn bản

тексто́логия *ж.* văn bản học, khảo đính văn bản học

текстуа́льно *нареч.* (một cách) đúng nguyên văn

текстуа́льн||ый *прил.* 1. *см.* текстово́й; ~ые вариа́нты những dị bản (bản khác); ~ые измене́ния những thay đổi về văn bản; 2. (*дословный*) (theo) đúng nguyên văn; ~ перево́д bản dịch theo đúng nguyên văn

тексту́ра *ж.* cấu tạo, tổ chức, vân; ~ го́рных поро́д cấu tạo của nham thạch; перламу́тровая ~ vân của xà cừ; ~ древеси́ны vân gỗ

текто́ника *ж. геол.* kiến tạo học, (khoa) kiến tạo

тектони́ческ||ий *прил. геол.* (thuộc về) kiến tạo học, kiến tạo; ~ие движе́ния (những) vận động kiến tạo; ~ая плита́ mảng kiến tạo; ~ая структу́ра kiến trúc địa chất

теку́честь *ж.* 1. *физ.* lưu tính, (tính, độ) lưu, chảy; ~ жи́дкости lưu tính của chất lỏng; 2. *перен.* (*непостоянство*) lưu tính, (tính, sự) lưu động, lưu chuyển, di động, di chuyển; ~ рабо́чей си́лы lưu tính (tính lưu động, tính lưu chuyển) của sức lao động

теку́ч||ий *прил.* 1. *физ.* lưu, lỏng, chảy được; 2. (*проточный*) lưu, chảy; ~ая вода́ nước chảy, lưu thuỷ; 3. *перен.* (*непостоянный*) lưu hoạt, lưu động, lưu chuyển, di động, di chuyển, không cố định

теку́чка *ж. разг.* việc vặt thường ngày, việc vặt vãnh

теку́щ||ий *прил.* 1. (*теперешний*) hiện nay, hiện tại, hiện thời, nay, này; ~ моме́нт thời điểm này, lúc này, hiện nay, hiện thời; в ~ем году́ trong năm nay; ~ие собы́тия những sự kiện hiện nay (sự biến hiện thời, sự việc đang diễn ra); ~ие зада́чи những nhiệm vụ hiện nay (hiện thời, hiện tại, trước mắt); ~ая цена́ giá hiện hành, thời giá; ~ие векселя́ các kỳ phiếu đang lưu hành; 2. (*повседневный*) thường ngày, thường nhật, từng ngày, hàng ngày; ~ие дела́ những việc thường ngày (thường nhật, hàng ngày), thường sự; ~ие изде́ржки chi phí thường ngày, thường chi; ✧ ~ ремонт tiểu tu, sửa chữa nhỏ (thường kỳ); ~ счёт tài khoản (trương mục) vãng lai; ~ план kế hoạch ngắn hạn

телеателье́ *с. неизм.* xưởng sửa chữa máy thu hình, xưởng chữa ti-vi

телеба́р *м.* tiệm ăn có chiếu phim tivi (*theo yêu cầu của thực khách*)

телеба́шня *ж.* tháp truyền hình

телеби́знес *м.* (sự, ngành) kinh doanh truyền hình

телеведу́щий *м.* người dẫn chương trình truyền hình (chương trình tivi)

телевеща́ние *с.* (sự) truyền hình, phát truyền hình

телевеща́тельн||ый *прил.* (để) truyền hình, phát truyền hình; ~ая те́хника kỹ thuật truyền hình (phát truyền hình)

телеви́дение *с.* (sự) truyền hình; цветно́е ~ truyền hình màu; спу́тниковое ~ truyền hình qua (nhờ) vệ tinh

телевизио́нн||ый *прил.* (để) truyền hình, thu hình; ~ приёмник máy thu hình, tivi, TV; ~ая антенна anten truyền hình (thu hình, tivi); ~ая переда́ча (sự, buổi) truyền hình; ~ая програ́мма переда́ч chương trình truyền hình (tivi); ~ центр đài (trung tâm) truyền hình

телевизио́нщик *м. разг.* 1. (*работник*) người làm ở đài truyền hình; 2. (*мастер*) thợ chữa máy thu hình, thợ chữa tivi

телеви́зор *м.* máy thu hình, tivi, TV

телеви́зорный *прил.* (thuộc về) máy thu hình, tivi, TV; ~ экра́н màn hình, màn tivi; ~ сто́лик bàn đặt máy thu hình, bàn tivi

телевы́шка *ж. см.* телеба́шня

теле́га *ж.* 1. xe ngựa tải, xe tải; 2. *прост.* (*донос*) (lời) cáo giác, mật báo, tố giác

телегла́з *м.* (bộ) mắt điện tử, máy ghi-truyền hình, camera (*thường đặt nơi đông người*)

телегра́мм||а *ж.* (bức) điện báo, điện tín, điện văn; điện (*сокр.*); ~-мо́лния điện khẩn, điện báo tối khẩn; дать ~у đánh điện (điện báo), gửi điện; ~ с опла́ченным отве́том điện báo đã trả tiền phúc đáp

телегра́ммный *прил.*: ~ бланк giấy mẫu điện báo (điện tín)

телегра́ф *м.* 1. (*система*) điện báo, điện tín; 2. (*аппарат*) máy điện báo; 3. (*учреждение*) phòng điện báo (báo vụ), trung tâm điện tín

телеграфи́ров||ать *несов. и сов.* đánh điện (điện báo), gửi điện (điện tín); он не ~ал домо́й anh ta không đánh điện (gửi điện) về nhà; ~ день вы́езда đánh (gửi) điện báo ngày ra đi

телеграфи́ст *м.*, **~ка** *ж.* điện báo (báo vụ) viên, nhân viên điện báo (báo vụ)

телеграфи́я *ж.* điện báo học, (khoa) điện báo

телегра́фн||ый *прил.* (thuộc về) điện báo, điện tín; ~ аппара́т máy điện báo; ~ая ле́нта băng điện báo (điện tín, tín hiệu); ~ое сообще́ние điện báo, thông tin bằng điện báo; ~ столб cột điện báo (điện tín); ~ая связь sự liên lạc bằng điện báo (điện tín); ~ое аге́нтство thông tấn xã, hãng thông tấn (thông tin)

теле́жка *ж.* 1. xe tải nhỏ; (*ручная*) xe ba gác, xe đẩy tay; 2. *тех.* xe con, xe rùa, xe tời, xe chuyển hàng; кра́новая ~ xe tời cần trục, xe cần cẩu

тележурна́л *м.* đề mục truyền hình

тележурнали́ст *м.* phóng viên truyền hình

тележурнали́стика *ж.* (ngành, nghề) làm phóng sự truyền hình

тележурнали́стка *ж.* nữ phóng viên truyền hình

телезри́тель *м.* người xem (khán giả) truyền hình

телеизмере́ние *с.* (sự) viễn trắc, đo từ xa

телеизо́граф *м.* máy truyền ảnh (*bằng cáp điện thoại*)

телека́мера *ж.* camera (máy quay) truyền hình

телеканал *м.* kênh truyền hình

телекарти́нка *ж. разг.* hình ảnh truyền hình; на экра́не пропа́ла ~ trên màn hình đã mất hình ảnh

телекине́з *м.* (tài, khả năng) viễn di sinh học

телекине́тик *м.* người có tài viễn di sinh học

телекинети́ческ||ий *прил.* (thuộc về) viễn di sinh học; ~ая спосо́бность khả năng viễn di sinh học

телекиноискýсство *с.* nghệ thuật làm phim truyền hình

телекиносъёмка *ж.* (sự) quay phim truyền hình

телекоммента́тор *м.* bình luận viên đài truyền hình

телекоммуникацио́нн||ый *прил.* (thuộc về) liên lạc viễn thông; ~ая компа́ния công ty liên lạc viễn thông; ~ое обору́дование thiết bị liên lạc viễn thông

телекоммуника́ция *ж.* liên lạc viễn thông

телекомпа́ния *ж.* công ty (hãng) truyền hình

телеко́мплекс *м.* tổ hợp truyền hình

телекосми́ческ||ий *прил.* (thuộc về) truyền tin qua vệ tinh vũ trụ; ~ая связь liên lạc truyền tin qua vệ tinh vũ trụ

те́лекс *м.* telex, điện báo truyền chữ; (*аппарат*) máy telex

телелюби́тель *м.* tài tử (người chơi nghiệp dư) truyền hình

телема́н *м.* người nghiện xem truyền hình (tivi)

телема́ния *ж.* bệnh nghiện xem truyền hình (tivi)

телемарафо́н *м.* marathon truyền hình, buổi truyền hình nhiều giờ (*để gây chú ý đến vấn đề xã hội nào đó*)

телема́тика *ж.* telematic, viễn tin học, hệ thống liên lạc viễn thông (*sử dụng tổng hợp kỹ thuật truyền hình, tin học, liên lạc vũ trụ và kỹ thuật tính toán*)

телеметри́ческ||ий *прил.* (thuộc về) viễn trắc học, viễn trắc, đo từ xa; ~ие назе́мные ста́нции những trạm viễn trắc trên mặt đất

телеметри́я *ж.* viễn trắc học, (khoa, phép) viễn trắc, đo từ xa

телемеха́ника *ж.* 1. (*управление*) (sự) điều khiển từ xa; 2. (*отрасль*) (khoa) viễn cơ học, cơ học từ xa

телемехани́ческий *прил.* (để) điều khiển từ xa; (*с помощью телемеханики*) (bằng) viễn cơ học, cơ học từ xa

телемонито́р *м.* monitor (máy hiện tin) truyền hình

телемо́ст *м.* cầu truyền hình

телёнок *м.* bê, bê non; (*детёныш оленя*) hươu con (non); (*детёныш лося*) nai con (non); ✧ он как ~ nó ngây ngô quá; куда́ Мака́р теля́т не гоня́л *погов.* rất xa, xa lăng lắc, xa lắc xa lơ, xa tít mù tắt, xa tít mù khơi

телено́мус *м. биол.* ong đen ký sinh trứng (*Telenomus*)

телеобъедине́ние *с.* tập đoàn (liên hợp) truyền hình

телеобъекти́в *м.* vật kính nhìn xa (viễn vọng, chụp xa), ống kính thu gần, viễn vật kính

телеоло́гия *ж.* mục đích luận, thuyết mục đích

телеопера́тор *м.* người quay phim truyền hình

телепа́т *м. разг.* người có tài viễn cảm (viễn truyền tư tưởng)

телепати́ровать *несов. и сов.* (*В*) *разг.* viễn cảm, viễn truyền tư tưởng

телепа́тия *ж.* (sự) viễn cảm, viễn truyền tư tưởng, thần giao cách cảm

телепа́ться *несов. разг.* 1. (*идти*) đi chậm chạp (nặng nhọc, khó nhọc); 2. (*выполнять какую-л. работу*) làm chậm chạp (rù rờ, vụng về, chậm rì rì)

телепередáтчик *м.* máy phát truyền hình; ~и косми́ческих раке́т những máy phát truyền hình của tên lửa vũ trụ

телепереда́ча *ж.* (sự, buổi) truyền hình

телепорта́ция *ж.* pháp thuật viễn chuyển (viễn di), phép cân đẩu vân

телеприста́вка *ж.* bộ nối vào máy thu hình (*để học tập, chơi điện tử, v.v...*)

телепрогра́мма *ж.* chương trình truyền hình

телерадиокомите́т *м.* uỷ ban truyền thanh truyền hình

телерадиокомпа́ния *ж.* công ty truyền thanh truyền hình

телерекла́ма *ж.* quảng cáo truyền hình (trên tivi)

телесеа́нс *м.* buổi truyền hình; ~ с космона́втами buổi truyền hình với các nhà du hành vũ trụ; ~ экстрасе́нса buổi truyền hình của nhà ngoại cảm

телесе́рвис *м.* dịch vụ máy thu hình

телесериа́л *м.* phim tập (phim bộ) truyền hình

телеско́п *м.* viễn kính, viễn vọng kính, kính viễn vọng (thiên văn); электро́нный ~ viễn kính (viễn vọng kính) điện tử; ультрафиоле́товый ~ viễn kính (viễn vọng kính) tử ngoại

телескопи́ческий *прил.* (thuộc về) viễn kính, viễn vọng kính, kính viễn vọng, kính thiên văn

телескопи́я *ж.* (sự) quan sát các thiên thể bằng viễn kính

теле́сность *ж. филос.* (tính) vật chất, vật thể

теле́сн||ый *прил.* 1. (thuộc về) thân thể, thể chất, cơ thể; ~ая зре́лость sự trưởng thành thân thể, độ thành thục của thể chất; ~ое наказа́ние nhục hình; ~ые поврежде́ния thương tích cơ thể; ~ого цве́та màu nước da, màu hồng phớt, hồng nhạt; 2. (*материальный*) vật chất, vật thể; (*плотский*) nhục thể, nhục dục, xác thịt; изображе́ние ~ого предме́та miêu tả (tạo hình) vật thể; ~ые сво́йства ша́ра đặc tính vật thể của hình cầu; ~ая субста́нция *филос.* thực thể hữu hình (hữu thể); ~ мир thế giới vật chất (vật thể); ~ая страсть lòng đam mê nhục dục, sự say mê thú vui xác thịt

телеста́нция *ж.* đài truyền hình

телесто́рож *м.* hệ thống canh gác bằng quan sát truyền hình

телесту́дия *ж.* studio truyền hình

телесуфлёр *м.* bảng (máy) nhắc bài (*ở đài truyền hình*)

телета́йп *м.* teletip, máy điện báo in chữ, máy đánh tin điện

телетайпи́ровать *несов. и сов.* (*В*) gửi teletip, đánh tin điện

телета́йпн||ый *прил.* (thuộc về) teletip, máy điện báo in chữ, máy đánh tin điện; ~ая ле́нта băng teletip (tin điện)

телетрансля́ция *ж.* (sự) truyền hình, truyền lại qua tivi; ~ о́перы truyền hình vở opera; ~ из теа́тра truyền hình từ nhà hát; ~ со стадио́на truyền hình từ sân vận động

телеуправле́ние *с.* (sự) điều khiển từ xa

телеуправля́емый *прил.* (được) điều khiển từ xa; ~ снаря́д (đầu) đạn điều khiển từ xa

телефа́кс *м. см.* факс

телефи́льм *м.* phim truyền hình

телефо́н *м.* telephon, điện thoại, phôn; (*аппарат*) telephon, máy điện thoại,

phôn; dây nói, máy nói (*разг.*); провести́ ~ đặt telephon (điện thoại), lắp dây nói; говори́ть по ~у с ке́м-л. nói telephon (nói phôn, phôn) với ai, nói chuyện với ai qua điện thoại (dây nói, phôn); вызыва́ть кого́-л. к ~у mời ai đến telephon (máy điện thoại), gọi ai đến máy nói; звони́ть кому́-л. по ~у gọi telephon (gọi điện thoại, gọi dây nói, gọi phôn, phôn) cho ai; подойти́ к ~у đến telephon (máy điện thoại, máy nói), cầm máy nói

телефо́н-автома́т *м.* telephon (máy điện thoại, phôn) công cộng

телефонизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) lắp đặt telephon (điện thoại, dây nói), telephon (điện thoại) hoá

телефони́ровать *несов. и сов.* (*Д, о П*) gọi telephon (điện thoại, dây nói), phôn; gọi điện (*разг.*)

телефони́ст *м.* 1. (*работник телефонной станции*) điện thoại viên; 2. (*военный связист*) điện thoại viên, đội viên thông tin (đặt telephon, đặt dây nói)

телефони́стка *ж.* nữ điện thoại viên

телефо́ния *ж.* điện thoại học, (kỹ thuật, khoa, ngành) telephon, điện thoại; цифрова́я ~ (kỹ thuật) điện thoại số, telephon số

телефо́нн||ый *прил.* (thuộc về) telephon, điện thoại, dây nói, phôn; (*посредством телефона*) (bằng) telephon, điện thoại, dây nói, phôn; ~ аппара́т telephon, máy điện thoại; máy nói (*разг.*); ~ая ста́нция trạm điện thoại; ~ая тру́бка ống telephon (điện thoại, nghe, nói); ~ая ка́рточка thẻ điện thoại; ~ разгово́р (cuộc) điện đàm, nói telephon, nói chuyện bằng điện thoại, nói chuyện qua dây nói; ~ое сообще́ние thông tin bằng telephon (điện thoại), liên lạc bằng dây nói; ✧ ~ая кни́га sổ (danh bạ) telephon, sổ (danh bạ) điện thoại

телефонограмма *ж.* điện báo bằng telephon (điện thoại)

телефо́то *с. неизм.* ảnh truyền từ xa, ảnh truyền hình

телефотоме́тр *м.* viễn quang trắc kế

телефотоме́трия *ж.* (kỹ thuật, phép, sự) viễn quang trắc

теле́ц *м.* 1. *уст. см.* телёнок; 2.: созве́здие Тельца́ chòm sao Kim ngưu (*Taurus*); ✧ золото́й ~ kim tiền, tiền bạc, quyền lực đồng tiền

телецентр *м.* đài (trung tâm) truyền hình

телешо́у *с. неизм.* show (sô) truyền hình

тели́ться, отели́ться đẻ (*nói về bò, hươu, nai, v.v...*)

тёлка *ж.* 1. bò cái tơ; 2. *жарг.* cô gái trẻ

те́л||о *с.* 1. *физ.* thể, chất, vật, vật thể; *мат.* cố thể, lập thể; жи́дкое ~ dịch thể, chất (thể) lỏng, thể dịch; же́сткое ~ cố thể, thể (chất) cứng; пласти́чное ~ chất (thể, vật) dẻo; газообра́зное ~ thể (chất) khí; сыпу́чее ~ thể rời; амо́рфное ~ chất vô định hình; рабо́чее ~ *тех.* chất sinh công; просто́е ~ *хим.* đơn chất; геометри́ческие ~á những cố thể (lập thể) hình học; небе́сное ~ thiên thể; косми́ческое ~ thiên thể, vật thể vũ trụ; 2. (*человека*) thân thể, thân hình, thân mình, thân; (*останки умершего*) thi thể, thi hài, thây, xác; (*о физическом начале в человеке*) thể xác, phần xác; температу́ра ~а nhiệt độ thân thể; дрожа́ть всем ~ом toàn thân run rẩy, cả người run lên; 3. *тех.* thân; 4. *воен.* nòng pháo (đại bác, súng máy); ✧ быть в ~е mập mạp, béo tốt, đầy đà, phốp pháp; пре́данный душо́й и ~ом vô hạn trung thành; держа́ть кого́-л. в чёрном ~е cho ai ăn đói mặc rách, đối xử tồi tệ với ai

телогре́йка *ж. разг.* áo bông, áo trấn thủ

телодвиже́ние *с.* động tác thân thể; (*жест*) cử chỉ

телосложе́ние *с.* thân hình, vóc người, vóc dáng, thể chất, thể tạng, tạng

телохрани́тель *м.* vệ sĩ, bảo vệ viên, lính cận vệ (hộ vệ); gác-đờ-co (*разг.*)

те́льник *м. разг.* áo may-ô, áo thun

тельня́шка *ж. разг.* áo lót thuỷ thủ, áo sọc vằn xanh

те́льц||е *с.* 1. thân hình bé nhỏ; 2. *обыкн. мн.*: ~á *биол.* tiểu thể

теля́тина *ж.* thịt bê (bò non)

теля́тник *м.* 1. (*хлев*) chuồng bê (bò non); 2. (*работник*) người chăn bê

теля́тница *ж.* người đàn bà chăn bê

теля́ч||ий *прил.* 1. (thuộc về) bê, bò non; (*из кожи телёнка*) (bằng) da bê; ~ьи но́жки chân bê; 2. (*из телятины*) (bằng) thịt bê; ~ьи котле́ты thịt bê băm viên, băm viên thịt bê; ✧ ~ восто́рг (niềm) hân hoan cuồng loạn, vui tếu; ~ьи не́жности cử chỉ âu yếm uỷ mị

тем I *Т ед. от* тот, то *и Д мн. от* тот, та, то (*см.* тот)

тем II 1. *нареч.* càng; ~ лу́чше càng tốt; ~ ху́же càng xấu; 2. *в составе сложного союза*: чем..., ~... càng... càng..., ...bao nhiêu...bấy nhiêu; чем скоре́е, ~ лу́чше càng nhanh càng tốt, nhanh bao nhiêu tốt bấy nhiêu; ✧ ~ бо́лее, что... hơn nữa, nhất là, huống chi, huống hồ, phương chi; ~ не ме́нее tuy nhiên, tuy thế, tuy vậy, song le, thế nhưng, ấy vậy mà, ấy thế mà; ~ са́мым *в знач. союза* do đó, do vậy, vì thế, vô hình trung

те́м||а *ж.* 1. đề tài, chủ đề, đề mục; (*разговора*) vấn đề; ~ докла́да đề tài bài thuyết trình, chủ đề báo cáo; на ~ы дня về những vấn đề thời sự, về những chuyện hàng ngày; э́то его́ излю́бленная ~ đó là đề tài (vấn đề) ưa thích của nó; 2. *муз.* nhạc chỉ; ~ с вариа́циями nhạc chỉ với những biến điệu

тема́тика *ж.* hệ (những) đề tài

тематѝческ||ий *прил.* 1. (thuộc về) đề tài, chủ đề, đề mục; (*посвящённый какой-л. теме*) theo đề tài, chuyên đề; ~ план ле́кций kế hoạch đề tài các buổi thuyết trình; ~ая вы́ставка triển lãm chuyên đề (theo đề tài); 2. *муз.* (thuộc về) nhạc chỉ

тембр *м.* âm sắc, thanh điệu

теменн||о́й *прил. анат.* (thuộc về) thóp, đỉnh; ác, mỏ ác (*ср.* темя́); ~а́я кость xương đỉnh

те́мень *ж. разг.* bóng tối; кака́я здесь ~! ở đây thật là tối như bưng!, ở đây tối như hũ nút!

те́ми *Т мн. от* тот, та, то (*см.* тот)

темн||е́ть, потемне́ть, стемне́ть 1. *сов.* потемне́ть thẫm (sẫm, tối, thâm) lại, thẫm (sẫm, tối) hơn, sa sầm (tối sầm, sầm) lại; (*становиться смуглым*) sạm (rám) đen; не́бо ~е́ет bầu trời sa sầm lại, trời tối sầm lại; 2. *безл.*: ~е́ет trời nhá nhem tối, trời sẩm tối, tối sẩm, tối nhọ mặt người, chạng vạng; 3. (*становиться угрюмым*) sa sầm lại, xịu xuống, trở nên ảm đạm (cau có); лицо́ ~е́ет mặt sa sầm lại (xịu xuống, trở nên cau có); 4. *тк. несов.* (*виднеться*) hiện lên màu thẫm (sẫm), nổi lên màu thẫm (sẫm); вдали́ что́-то ~е́ет ở xa xa có cái gì đó hiện lên thâm thẫm (sâm sẫm); ✧ у меня́ ~е́ет в глаза́х tôi bị tối tăm mặt mũi

темни́ца *ж. уст.* ngục tối, ngục thất, ngục tù, nhà tù

темно́ *в знач. сказ. безл.* tối, tối tăm, tối mò, tối mịt, tối om, tối đen; в ко́мнате ~ trong buồng tối om, trong phòng tối mò; на дворе́ бы́ло ~ bên ngoài trời tối (tối mịt)

темноволо́сый *прил.* (có) tóc thẫm màu, tóc đen; (*о женщине тж.*) (có) tóc mây

темноглазый *прил.* (có) mắt đen, mắt hạt huyền, mắt thẫm màu

тёмно-жёлтый *прил.* vàng thẫm (sẫm, sậm, đậm), vàng ối, vàng rộm

тёмно-зелёный *прил.* lục thẫm (sẫm, sậm, đậm), xanh thẫm (sẫm)

темнокóжий *прил.* (có) da sẫm đen, da đen sẫm, da rám đen

тёмно-кра́сный *прил.* đỏ thẫm (sẫm, sậm), đỏ nhựa mận, màu huyết dụ, rum

темноли́цый *прил.* (có) mặt sạm đen, mặt đen sạm, mặt rám đen

тёмно-се́рый *прил.* xám thẫm (sẫm, sậm)

тёмно-си́ний *прил.* xanh dương thẫm, xanh nước biển sẫm, thanh thiên đậm

темнот||а́ *ж.* 1. bóng tối, (sự) tối, tối tăm; в ~é trong bóng tối, trong tối; до ~ы́, до наступле́ния ~ы́ trước khi trời tối (sập tối, đổ tối), trước tối; 2. *разг.* (*невежество*) (sự) ngu tối, ngu muội, ngu dốt, dốt nát, tối tăm

тёмно-фиоле́товый *прил.* tím thẫm (sẫm, sậm, đậm)

тёмн||ый *прил.* 1. tối, tối tăm, tối mò, tối mịt, tối om, tối đen; ~ая ночь đêm tối (tối mịt); ~ая ко́мната buồng tối (tối om), phòng tối tăm (tối mò); 2. (*не светлый*) thẫm, sẫm, sậm, sặm, thâm, đen; (*более густой*) đậm; ~ые во́лосы tóc đen (thẫm màu); ~ые очки́ kính râm (đen, rợp, mát); ~ое пла́тье áo dài thâm; 3. *перен.* (*мрачный*) tối tăm, u tối, đen tối, ảm đạm; 4. *перен.* (*подозрительный*) mờ ám, hác ám, ám muội, bất minh, đáng nghi, khả nghi; (*злой*) đen tối; ~ая ли́чность một kẻ đáng nghi (khả nghi); ~ое де́ло việc mờ ám (ám muội); ~ые си́лы реакции những lực lượng phản động đen tối; 5. *перен.* (*неясный*) tối nghĩa, khó hiểu, không rõ ràng; ~ое ме́сто (*в тексте*) chỗ tối nghĩa; 6. *перен.* (*невежественный*) ngu tối, ngu muội, ngu dốt, dốt nát, tối tăm; ✧ ~ое пятно́ vết nhơ (dơ)

темны́м-темно́ *нареч.* tối om om (như bưng, như hũ nút, như đêm ba mươi, như mực)

темп *м.* 1. *муз.* nhịp điệu, nhịp độ, độ nhanh; *спорт.* độ nhanh, tốc độ, nhịp độ; ~ а́рии nhịp điệu (nhịp độ) của aria, độ nhanh của nhạc khúc; ~ бе́га *спорт.* độ chạy nhanh, tốc độ (nhịp độ) chạy; 2. (*осуществления чего-л.*) nhịp độ, nhịp điệu, tốc độ; ~ы разви́тия промы́шленности nhịp độ (tốc độ) phát triển của công nghiệp; ускоря́ть ~ы tăng nhanh nhịp độ; замедля́ть ~ы giảm bớt nhịp độ, hãm bớt tốc độ

те́мпера *ж.* 1. (*краски*) tempera, thuốc màu hoà lòng đỏ trứng; 2. (*картина*) bức tranh vẽ bằng tempera (thuốc màu hoà lòng đỏ trứng)

темпера́мент *м.* 1. tính chất, tính khí, khí chất; 2. (*внутренний подъём*) lòng hăng say, nhiệt tình, nhiệt huyết; ✧ с ~ом nhanh nhẹn, lanh lẹn, sôi nổi, hăng hái, hăng say

темпера́ментный *прил.* hăng say, sôi nổi, hăng hái, nhiệt tình, nhanh nhẹn; ~ актёр diễn viên hăng say

температу́р||а *ж.* nhiệt độ; ôn độ (*уст.*); ~ во́здуха nhiệt độ không khí; ~ кипе́ния воды́ nhiệt độ sôi của nước; изме́рить больно́му ~у đo nhiệt độ cho người bệnh, cặp mạch (cặp nhiệt, cặp sốt) cho bệnh nhân

температу́рить *несов. разг.* sốt, sốt nóng, nóng mình, nóng đầu

температу́рный *прил.* (thuộc về) nhiệt độ; ~ листо́к больно́го phiếu ghi nhiệt độ bệnh nhân

темь *ж. разг.* (sự) tối, tối tăm

те́мя *с. анат.* thóp, đỉnh; (*у новорождённого*) ác, mỏ ác

тенденцио́зно *нареч.* (một cách) có dụng ý, có định kiến, không vô tư

тенденцио́зность *ж.* (tính, tính chất) có khuynh hướng nhất định, có thiên hướng, có ý hướng; (*предвзятость, пристрастность*) (sự, tính, tính chất) có dụng ý, có thiên kiến, có định kiến, thiên vị, không vô tư

тенденцио́зный *прил.* có khuynh hướng nhất định, có thiên hướng (ý hướng); (*предвзятый, пристрастный*) có dụng ý (thiên kiến, định kiến), thiên vị, không vô tư

тенде́нци||я *ж.* 1. (*склонность*) khuynh hướng, xu hướng, xu thế, ý hướng, chiều hướng; име́ть ~ю có khuynh hướng (xu hướng, ý hướng, chiều hướng); 2. (*основная идея*) tư tưởng chủ đạo, chủ ý; 3. (*предвзятая мысль*) dụng ý, thiên kiến, định kiến

те́ндер I *м. ж.-д.* toa than nước, toa tender (tăngđe)

те́ндер II *м.* 1. (*бланк*) giấy bỏ thầu, đơn xin thầu; 2. (*торги*) (cuộc) đấu giá, đấu thầu, bán đấu giá, thầu; вы́играть ~ thắng thầu

теневи́к *м. пренебр.* kẻ đầu cơ, tên buôn lậu

тенев||о́й *прил.* 1. râm, rợp, rợp (râm) bóng; ~а́я сторона́ у́лицы phía râm (rợp, rợp bóng) của đường phố; 2. *иск.* (có) đánh bóng, tối; 3. *разг.* (*действующий незаконно*) phi pháp, bất hợp pháp, đầu cơ buôn lậu; дельцы́ ~ эконо́мики bọn phe phẩy trong nền kinh tế phi pháp (bất hợp pháp, đầu cơ buôn lậu); ✧ ~а́я сторона́ мать хấu, mặt tiêu cực; ~ кабине́т nội các giả định của phe đối lập

тенелюби́в||ый *прил.* ưa bóng râm, ưa chỗ rợp; ~ые расте́ния những cây ưa bóng râm, thực vật ưa chỗ rợp

тенёта *ж.* lưới (*bắt thú*); попа́сть в ~ sa lưới, mắc lưới

тени́ст||ый *прил.* râm mát, rợp bóng; ~ сад vườn cây râm mát; ~ая лужа́йка bãi cỏ rợp bóng

те́ннис *м.* (môn) tennis, tennit, quần vợt; ✧ насто́льный ~ (môn) bóng bàn, ping-pong

теннисист *м.*, **~ка** *ж.* người chơi (vận động viên) tennis, người chơi (vận động viên) quần vợt; cây vợt, tay vợt (*разг.*)

те́нниска *ж.* áo sơ-mi-dét, sơ-mi cụt tay

те́ннисный *прил.* (thuộc về) tennis, tennit, quần vợt; ~ мяч bóng tennis (quần vợt); ~ корт sân tennis (quần vợt)

те́нор *м.* 1. (*голос*) tenor, giọng nam cao; петь ~ом hát tenor (giọng nam cao); 2. (*певец*) người hát tenor (giọng nam cao)

тенори́стый *прил.* (có) giọng tenor, giọng nam cao; ~ го́лос giọng tenor (nam cao)

теноровый *прил.* (thuéc vÒ) tenor, giăng nam cao

тент *м.* mui, tăng bạt, mui bạt, diềm bạt

тен||ь *ж.* 1. *тк. ед.* (*неосвещённое пространство*) bóng râm, bóng rợp, bóng mát, bóng tối, bóng sẫm, bóng; в ~и́ trong bóng râm (bóng mát), dưới bóng cây; в саду́ бы́ло мно́го ~и trong vườn nhiều bóng mát; 2. *иск.* bóng tối, bóng đen, bóng, tối; контра́сты све́та и ~и tương phản giữa sáng và tối (giữa ánh sáng và bóng tối); положи́ть ~

đánh bóng, tô bóng đen; 3. (*отбрасываемая чем-л.*) bóng; *перен.* (*отражение*) bóng dáng, phản ánh, biểu hiện; ~и от деревьев bóng cây; ~и сосен bóng rặng thông; театр ~ей sân khấu chiếu bóng (*bóng những con rối do đèn chiếu lên màn hình*); ~ неудовольствия bóng dáng (biểu hiện, phản ánh) của lòng bất mãn; 4. *перен.* (*след, доля чего-л.*) một chút, một tí, một ít; ~ улыбки nụ cười mới thoáng hiện; ни ~и правды không đúng tí nào cả, hoàn toàn sai sự thật, láo toét; ни ~и сомнения không chút (không mảy may) nghi ngờ, không nghi ngờ chút nào cả; 5. (*силуэт*) bóng dáng, hình dáng; 6. (*призрак*) bóng ma, hình bóng; ~ погибшего ребёнка hình bóng đứa con đã từ trần; ✧ ночные ~и bóng (màn) đêm; бросать ~ на кого-л., на что-л. gieo rắc nghi ngờ (gây sự ngờ vực) đối với ai, cái gì; ~ падает на кого-л. mối nghi ngờ (ngờ vực) rơi vào ai, nghi ngờ (ngờ vực) ai; держаться, быть в ~и không xuất đầu lộ diện, không muốn nổi bật mình lên, náu mình, muốn ở trong bóng tối; остаться в ~и không được để ý, không được biết đến; không bị lộ; от него осталась одна ~ anh ta gầy đét; ~и под глазами у кого-л. mắt ai có quầng, quầng thâm ở mắt của ai

теогония *ж. миф.* thần phả

теодицея *ж. филос.* thần luận, biện thần luận

теодолит *м.* teodolit, máy (kính) kinh vĩ

теократический *прил.* (thuộc về) thần quyền, chính thể thần quyền

теократия *ж.* thần quyền, chính thể thần quyền

теологический *прил.* (thuộc về) thần học

теология *ж.* thần học

теорема *ж.* định lý; математическая ~ định lý toán học

теоретик *м.* nhà lý luận (lý thuyết), lý luận (lý thuyết) gia

теоретическ||ий *прил.* (thuộc về) lý luận, lý thuyết; ~ие исследования những công trình nghiên cứu lý luận; ~ум khối óc lý luận, tư duy lý thuyết; ~ая физика vật lý (vật lý học) lý thuyết; ~ая механика cơ học lý thuyết; ~ие расчёты những tính toán lý thuyết; ~ая модель mô hình lý luận (lý thuyết)

теоретичность *ж.* (tính chất, tính) lý thuyết, đơn thuần lý thuyết

теоретичный *прил.* có tính chất lý thuyết, đơn thuần lý thuyết, lý thuyết suông, sính lý luận; (*абстрактный*) trừu tượng, không thực tế

теори||я *ж.* lý luận, lý thuyết, học thuyết, luận thuyết, học lý, thuyết; ~ и практика lý luận và thực tiễn, lý thuyết và thực hành; ~ относительности thuyết (lý thuyết) tương đối; ~ эволюции thuyết (lý thuyết) tiến hoá; ~ вероятности lý thuyết xác suất; квантовая ~ thuyết (lý thuyết) lượng tử; ~ управления lý thuyết điều khiển (*một phần trong cybernetic*); в ~и trong lý thuyết (lý luận), về mặt lý luận (lý thuyết); ~ исследования операций lý thuyết vận trù học; ~ чисел *мат.* số luận, lý thuyết số

теософия *ж.* thần trí luận, thuyết thần trí

теперешн||ий *прил. разг.* hiện nay, hiện giờ, hiện tại, đương kim; в ~ее время hiện thời, hiện giờ, hiện nay, bây giờ, giờ đây, trong thời gian hiện tại

теперь *нареч.* bây giờ, hiện nay, hiện giờ, hiện thời, giờ đây, ngày nay, hiện tại; ráньше и ~ trước kia và hiện nay (ngày nay), trước và nay; ~, когда... giờ đây (hiện nay, hiện giờ) khi...; а ~ пойдём còn bây giờ thì chúng ta đi

тёпленьк||ий *прил.* ấm; чуть ~ hơi ấm; ✧ ~ое местечко chức vụ béo bở, chỗ làm có nhiều lợi lộc

теплеть, потеплеть ấm lên, ấm hơn; (*о погоде*) trở ấm

теплиться *несов.* sáng lù mù, leo lét (*тж. перен.*); ~ится свеча ngọn nến leo lét (sáng lù mù); ~ится надежда leo lét niềm hy vọng

теплица *ж.* nhà kính, nhà ấm, ôn thất

теплични||ый *прил.* (thuộc về) nhà kính, nhà ấm; (*выращенный в теплице*) trồng trong nhà kính (nhà ấm); ~ая рама khung nhà kính; ~ая температура nhiệt độ nhà kính; ~ые огурцы dưa chuột trồng trong nhà kính (nhà ấm); ✧ ~ое растение cây hoa trong lồng kính, bọn con ông cháu cha, loại cậu ấm cô chiêu, dân trói gà không chặt

тепл||о́ I *с.* 1. *физ.* nhiệt, nhiệt lượng, nhiệt năng; (*о температуре выше 0°*) độ dương, nhiệt độ trên không (độ không), độ ấm, độ nóng; 10 градусов ~á 10 độ dương, 10 độ trên không, 10 độ ấm; 2. (*нагретое состояние*) (sự, trạng thái, sức) ấm, nóng, ấm áp; (*нагретый воздух*) hơi ấm; (*тёплое место*) chỗ ấm; (*тёплая погода*) trời ấm; держáть что-л. в ~é để cái gì ở chỗ ấm; держáть нóги в ~é giữ cho ấm chân; сидéть в ~é ngồi ở chỗ ấm; повéяло ~óм hơi ấm thoảng đến; 3. *перен.* (sự) nồng nhiệt, nhiệt tình, nồng nàn; сердéчное ~ tình cảm thắm thiết (nồng nàn, nồng thắm, mặn nồng)

тепло́ II 1. *нареч.* 1. (một cách) ấm, ấm áp; ~ одевáться mặc ấm; 2. *перен.* (*сердечно*) (một cách) nồng nhiệt, nhiệt tình, nhiệt liệt, nồng nàn, nồng thắm, mặn nồng; ~ встрéтить кого-л. nồng nhiệt đón tiếp ai, đón tiếp nồng nhiệt ai; 3. *в знач. сказ. безл.* ấm, trời ấm, ấm trời; сегóдня ~ hôm nay ấm trời (trời ấm); в кóмнате ~ trong phòng ấm; 4. *в знач. сказ. безл.* (*Д*) (thấy) ấm; мне ~ tôi thấy ấm

тепловáтый *прил.* hơi ấm, âm ấm

тепловóз *м.* đầu máy diesel (điezen, đốt trong)

теплов||óй *прил. физ., тех.* (thuộc về) nhiệt, nhiệt lượng, nhiệt năng; ~áя энéргия nhiệt năng; ~ балáнс thăng bằng (cân bằng) nhiệt; ~áя электростáнция nhà máy nhiệt điện; ~ двúгатель động cơ dùng nhiệt; ~áя сеть mạng dẫn nhiệt, hệ thống ống dẫn nước nóng; ✧ ~ удáр *мед.* (cơn, sự) say nắng, cảm nắng, cảm nóng, trúng thử

теплоёмкость *ж. физ.* nhiệt dung; удéльная ~ nhiệt dung riêng, tỷ nhiệt

теплоизоляцио́нный *прил.* cách nhiệt

теплоизоля́ция *ж.* 1. (sự) cách nhiệt, giữ nhiệt; 2. (*покрытия и т. п.*) (lớp, chất) cách nhiệt, giữ nhiệt

теплоноси́тель *м.* vật mang (chất tải) nhiệt

теплообме́н *м.* (sự) trao đổi nhiệt

теплопрово́д *м.* ống dẫn nhiệt (dẫn nước nóng)

теплопрово́дность *ж. физ.* (tính, độ) dẫn nhiệt

теплопрово́дный *прил. физ.* dẫn nhiệt

теплостóйк||ий *прил.* chịu nhiệt, chịu nóng; ~ие материáлы những vật liệu chịu nhiệt (chịu nóng)

теплот||á *ж.* 1. *физ.* nhiệt; скры́тая ~ ẩn nhiệt; единúца измерéния ~ы́ đơn vị đo nhiệt;

2. (*тёплое состояние чего-л.*) (sự, trạng thái, sức) ấm, nóng, ấm áp; (*нагретый воздух*) hơi ấm; (*тёплое место*) chỗ ấm;

3. *перен.* (sự) nồng nhiệt, nhiệt tình, nồng nàn, thắm thiết; сердéчная ~ tình

cảm thắm thiết (nồng nàn, nồng thắm, mặn nồng)

теплотво́рн||ый *прил.* sinh nhiệt, phát nhiệt, tỏa nhiệt; ~ая спосо́бность khả năng sinh nhiệt (phát nhiệt, tỏa nhiệt)

теплоте́хника *ж.* kỹ thuật nhiệt học, nhiệt lực học

теплотра́сса *ж.* (tuyến) đường ống dẫn nhiệt

теплофика́ция *ж.* (sự) cung cấp nhiệt

теплохо́д *м.* tàu thuỷ diesel (điezen, đốt trong)

теплоцентра́ль *ж.* trung tâm cấp nhiệt

теплоэлектроста́нция *ж,* nhà máy nhiệt điện

тепл|у́шка *ж. разг.* 1. (*вагон*) toa hàng được sưởi ấm (*để chở người*); 2. (*помещение*) buồng sưởi

тёпл||ый *прил.* 1. ấm, ấm áp; ~ дождь mưa ấm; ~ая пого́да trời ấm, ấm trời, thời tiết ấm áp; ~ая весна́ mùa xuân ấm áp; 2. *перен.* (*сердечный*) nồng nhiệt, nhiệt liệt, nồng nàn, nồng thắm, nồng ấm, thắm thiết, mặn nồng; ~ приём đón tiếp nồng nhiệt; ~ые слова́ lời lẽ nồng nàn (thắm thiết, nồng thắm, nồng ấm); 3. *перен.* (*приятный*) ấm, dễ chịu; ~ го́лос giọng ấm; ~ые кра́ски, тона́ những màu ấm; ✧ ~ая компа́ния cánh hẩu; ~ое местечко chức vụ béo bở, chỗ làm có lợi lộc nhiều

тепл|ы́нь *ж. разг.* trời ấm, ấm trời, hơi ấm, hơi nóng; кака́я ~! ấm làm sao!

тера́кт *м.* vụ (hành động) khủng bố

терапе́вт *м.* bác sĩ (thầy thuốc) nội khoa

терапевти́ческий *прил.* (thuộc về) bác sĩ nội khoa, nội khoa

терапи́я *ж.* nội khoa; (*совокупность методов лечения*) liệu pháp, phép trị liệu; вое́нно-полева́я ~ nội khoa dã chiến; витами́нная ~ liệu pháp vitamin; лучева́я ~ liệu pháp chiếu xạ (phóng xạ); трудова́я ~ liệu pháp lao động

тератогене́з *м.* (sự) sinh quái hình, sinh quái thai

тератоге́нный *прил.* sinh quái hình (quái thai)

тератоло́гия *ж.* quái hình (quái thai) học

тереби́льщик *м.* thợ nhổ lanh

тереби́ть *несов.* (*В*) 1. mân mê, vân vê, mân mó, sờ mó, rờ mó, vo nhè nhẹ, mân, vê, văn, vọc; (*дёргать*) giật, lắc, sờ nghịch, giật giật, lắc lắc; ~ усы́ vê (văn) ria; ~ бо́роду mân mê (vân vê) bộ râu; ~ шерсть vo nhè nhẹ len (*để nó phồng lên*); не тереби́ ребёнка — пусть спит! đừng sờ nghịch (sờ mó) thằng bé, để cho nó ngủ!; 2. *перен.* quấy nhiễu, quấy rầy, làm phiền, nhiễu chuyện, nhiễu sự, ám ảnh, quấy, ám; ~ мать постоя́нными вопро́сами quấy rầy (quấy nhiễu, làm phiền) mẹ bởi những câu hỏi liên miên; 3. *с.-х.* nhổ; ~ лён nhổ lanh

те́рем *м.* (*мн.*: ~á) *уст.* (toà) terem, nhà tháp gỗ (*ở nước Nga thời cổ*)

тере́ть *несов.* (*В*) 1. xoa, thoa, cọ, xát, kỳ, chà, cọ xát, chà xát, lau chùi; ~ но́ги ма́зью xoa (thoa) chân bằng thuốc mỡ; ~ спи́ну мочалкой cọ (kỳ, chà, cọ xát, chà xát) lưng bằng xơ mướp; ~ посу́ду полоте́нцем lau chùi bát đĩa bằng khăn; ~ виски́ day (chà, chà xát) thái dương; ~ глаза́ giụi mắt; 2. (*размельчать*) xát (nghiền, tán) nhỏ, mài, nạo; ~ морко́вь xát nhỏ cà rốt; 3. (*вызывать боль*) cọ đau, làm sầy (trầy, sướt) da, cọ sầy (trầy, bong) da; сапог трёт chiếc ủng cọ bong (sầy, trầy) da

тере́ться, потере́ться 1. *разг.* (*тереть себя*) cọ xát, chà xát, kỳ cọ, xoa, thoa, xát (*cho mình*); ~ полоте́нцем cọ xát (chà xát, kỳ cọ) mình mẩy bằng khăn bông; 2. *тк. несов.* (о *П*) (*при движении*) cọ, xát, cọ (xát) vào nhau; 3. (о *П*) (*прикасаться головой, спиной*) cà; быки́ тёрлись о плетни́ những con bò mộng cà vào hàng giậu; 4. *тк. несов. перен. разг.* (*находиться среди кого-л.*) giao du, đi lại, lui tới, đàn đúm, tiếp xúc, chơi bời

терза́ние *с.* (nỗi) đau khổ, đau đớn, thống khổ

терза́ть *несов.* (*В*) 1. (*рвать*) xé, xé nát; 2. *перен.* (*мучить*) làm... đau khổ, làm khổ, hành hạ, giày vò, làm tình làm tội, giằn vặt, day dứt

терза́ться *несов.* đau khổ, đau đớn, thống khổ; (*Т*) bị hành hạ (giày vò, làm tình làm tội, giằn vặt, day dứt)

тёрк||а *ж.* bàn xát, bàn mài; тере́ть что́-л. на ~е mài cái gì trên bàn xát, xát cái gì trên bàn mài

те́рмин *м.* thuật ngữ, từ ngữ; филосо́фские ~ы thuật ngữ triết học

термина́л *м.* 1. (*часть аэропорта, порта*) terminal, trạm (bến) cuối; 2. *информ.* terminal, đầu (thiết bị) cuối

термина́льный *прил.*: ~ си́мвол *лингв.* ký hiệu cuối; ~ ме́тод до́ступа *информ.* phương pháp truy cập terminal (đầu cuối); ~ се́рвер *информ.* máy chủ terminal (đầu cuối)

терминологи́ческий *прил.* (thuộc về) thuật ngữ; ~ слова́рь từ điển thuật ngữ

терминоло́гия *ж.* (từ vựng) thuật ngữ; нау́чная ~ thuật ngữ khoa học

терми́т I *м. зоол.* (con) mối (*Termilti-dae*)

терми́т II *м. тех.* termit, tecmit, nhiệt nhôm, thuốc đăng nhiệt

терми́тник *м.* đụn mối

терми́т||ый *прил. тех.* (có dùng) termit, tecmit, nhiệt nhôm; ~ая сва́рка hàn termit, hàn lửa; ~ая бо́мба bom termit

термі́ческ||ий *прил. тех.* (có dùng) nhiệt, nhiệt năng; ~ая обрабо́тка мета́лла nhiệt luyện kim loại

термобатаре́я *ж.* pin nhiệt điện

термобигуди́ *мн. нескл.* ống uốn tóc nhiệt

термо́граф *м. физ., тех.* nhiệt ký, máy ghi nhiệt, nhiệt biểu tự ghi

термогра́фия *ж.* (sự, phép) nhiệt ký, ghi nhiệt

термодина́мика *ж.* nhiệt động (nhiệt lực) học

термодинами́ческ||ий *прил.*: ~ проце́сс quá trình nhiệt động; ~ое равнове́сие cân bằng nhiệt lực (nhiệt động)

термоизоля́ция *ж.* 1. (sự) cách nhiệt, giữ nhiệt; 2. (*покрытия и т. п.*) (lớp, chất) cách nhiệt, giữ nhiệt

термока́мера *ж.* buồng nhiệt

термометаллу́ргия *ж.* (khoa, môn) hoả luyện kim, hoả luyện

термо́метр *м.* nhiệt kế, nhiệt biểu, hàn thử biểu; ống thuỷ (*разг.*); ~ Це́льсия nhiệt biểu Celsius (bách phân); ~ Реомю́ра nhiệt biểu Reaumur; ~ Фаренге́йта nhiệt biểu Fahrenheit; медици́нский ~ nhiệt kế, ống đo nhiệt độ; cái cặp sốt (*разг.*); поста́вить кому́-л. ~ đo nhiệt độ của ai; cặp mạch cho ai (*разг.*)

термоме́трия *ж.* (sự, phép) đo nhiệt

термообрабо́тка *ж.* (sự) nhiệt luyện

термограничи́тель *м.* bộ giới hạn nhiệt

термопла́стичн||ый *прил.*: ~ые материа́лы (các) vật liệu dẻo nhiệt

термопла́сты *мн.* (*ед.* термопла́ст *м.*) (các) chất dẻo nhiệt; конструкцио́нные ~ chất dẻo nhiệt kết cấu

терморегуля́тор *м.* máy (bộ) điều nhiệt

терморегуля́ция *ж.* (sự, phép) điều nhiệt, điều hoà nhiệt

термо́с *м.* thermós, téc-mốt, phích, bình thuỷ, bình giữ nhiệt

термоско́п *м. физ.* (cái) nhiệt nghiệm

термосто́йк||ий *прил.* chịu nhiệt, chịu nóng; ~ие материа́лы những vật liệu chịu nhiệt (chịu nóng)

термотерапи́я *ж.* liệu pháp nóng, nhiệt liệu pháp

термофи́лы *мн. зоол., бот.* loài ưa nhiệt (ưa ấm)

термофо́бы *мн. зоол., бот.* loài sợ nhiệt (sợ ấm)

термоэлектри́чество *с. физ.* nhiệt điện

термоэлеме́нт *м.* pin nhiệt điện

термоя́дерн||ый *прил.* (thuộc về) nhiệt hạch, hạt nhân nóng; ~ая реа́кция phản ứng nhiệt hạch; ~ый си́нтез tổng hợp nhiệt hạch; ~ая пла́зма plasma nhiệt hạch; ~ая эне́ргия năng lượng nhiệt hạch; ~ое ору́жие vũ khí nhiệt hạch; ~ая бо́мба bom nhiệt hạch; ~ая война́ chiến tranh nhiệt hạch

тёрн *м.* 1. (*кустарник*) (cây) mận gai (*Prunus spinosa*); 2. *собир.* (*ягоды*) (quả, trái) mận gai

терни́стый *прил.* 1. *уст.* (có) gai, nhiều gai; ~ куст bụi cây gai; 2. *перен.* chông gai, gian khổ, gian lao, khó khăn; ~ путь писа́теля con đường chông gai (gian khổ, khó khăn) của nhà văn

терно́вник *м. см.* тёрн 1

терно́в||ый *прил.* (thuộc về) mận gai; ~ куст bụi mận gai; ~ое варе́нье mứt mận gai; ✧ ~ венец vòng (mão) gai

терносли́в *м.*, **терносли́ва** *ж.* (cây) mận rừng (*Prunus insititia*)

терпели́во *нареч.* (một cách) nhẫn nại, kiên nhẫn, kiên trì

терпели́вый *прил.* 1. nhẫn nại, chịu khó, chịu đựng, nhẫn nhục; 2. (*настойчивый*) kiên nhẫn, kiên trì, kiên tâm, bền bỉ, bền lòng, bền gan

терпе́ни||е *с.* 1. (sự, lòng, tính) nhẫn nại, chịu khó, chịu đựng, nhẫn nhục, chịu nhẫn, chịu nhịn; вооружи́ться ~ем chuẩn bị tinh thần chịu đựng; вы́йти из ~я, потеря́ть ~ không chịu đựng (nhẫn nhục) được nữa; ~ лопну́ло quá sức chịu đựng rồi, quá mức nhẫn nhục rồi, không chịu nổi nữa; 2. (*настойчивость*) (sự, lòng, tính) kiên nhẫn, kiên trì, kiên tâm, bền bỉ; ~ и труд всё перетру́т ≅ có công mài sắt có ngày nên kim (*посл.*)

терпенти́н *м. хим.* terpentin, dầu thông

терпе́ть *несов.* 1. (*безропотно переносить*) chịu đựng, chịu; бы́ло бо́льно, но пришло́сь ~ đau thật, nhưng đành phải chịu đựng vậy; прихо́дится ~ đành chịu, đành phải chịu vậy; 2. (*мириться с кем-л., чем-л.*) chịu, cam chịu, chịu nhẫn, chịu nhịn, nhẫn nhục; ~ не могу́ tôi không thể chịu (nhẫn nhục, chịu nhẫn) được; он не те́рпит возраже́ний у không chịu được những lời phản đối; как его́ то́лько те́рпят здесь? làm sao ở đây người ta có thể chịu được nó nhỉ?; 3. (*испытывать*) bị, phải, chịu, gặp phải, vấp phải; ~ пораже́ние bị thất bại; ~ круше́ние (*о поезде*) bị tai nạn (trật bánh); (*о корабле*) bị đắm; ~ убы́тки bị thiệt hại (thua lỗ, lỗ vốn); ✧ вре́мя те́рпит không vội, không gấp, còn có thời gian; вре́мя не те́рпит отлага́тельства gấp lắm không thể trì hoãn được

терпи́мо *нареч.* 1. (*допустимо*) (một cách) có thể chịu được, có thể dung thứ được, có thể tha thứ được, có thể bỏ qua được; э́то ещё ~ cái đó thì còn có thể dung thứ (tha thứ, bỏ qua, chịu đựng, chịu) được; 2. (*снисходительно*) (một cách) bao dung, rộng lượng, dễ dãi; относи́ться ~ к кому́-л. đối xử dễ dãi (bao dung, rộng lượng) với ai

терпи́мость *ж.* (thái độ, lòng, tính, sự) bao dung, khoan dung, rộng lượng, dung thứ, rộng rãi, dễ dãi; ~ к чужи́м обы́чаям thái độ bao dung (khoan dung, dễ dãi, rộng rãi) đối với các phong tục của dân tộc khác

терпи́м||ый *прил.* 1. (*допустимый*) (có thể) chịu được, dung thứ được, tha thứ được, bỏ qua được; ~ые це́ны giá cả phải chăng (vừa phải), giá mềm; 2. (*снисходительный*) bao dung, khoan dung, rộng lượng, rộng rãi, dễ dãi

те́рпк||ий *прил.* 1. chát, chan chát; (*о запахе*) nồng, hăng, ngái, ngai ngái; 2. *перен.* chua chát, chua cay, cay độc, đắng cay, cay đắng; ~ая жизнь cuộc đời cay đắng (đắng cay); ~ое разочарова́ние nỗi thất vọng chua cay (chua chát); ~ие слёзы những giọt lệ đắng cay (cay đắng)

те́рпкость *ж.*: ~ вина́ độ chát của rượu vang

те́рпу́г *м. зоол.* cá sáu sọc (*Hexagrammos octogrammus*)

террако́та *ж.* đất nung, gốm; (*изделия*) đồ đất nung, đồ gốm

террако́товый *прил.* 1. (bằng) đất nung, gốm; 2. (*цвета терракоты*) màu đất nung, nâu đỏ

терра́рий, терра́риум *м.* nhà (khu, sở) nuôi loài bò sát và lưỡng cư

терра́са *ж.* 1. bậc thềm, thềm đất, thềm; поля́, располо́женные ~ми ruộng bậc thang; 2. (*часть дома*) sân thượng, mái hiên, sân gác, gác sân, sân trời

терренку́р *м. мед.* 1. (*лечебная ходьба*) liệu pháp đi bộ; 2. (*дорожка*) đường đi bộ (*theo chỉ định của bác sĩ*)

террико́н *м. горн.* đống đá thải hình nón, nón đá thải

территориа́льн||ый *прил.* (thuộc về) địa phận, địa hạt, địa vực, phần đất, khu đất, khuôn viên, đất đai; lãnh thổ, cương thổ, cương vực (*ср.* террито́рия); ~ые во́ды lãnh hải, vùng biển, thuỷ phận, hải phận; по ~ому при́нципу theo nguyên tắc lãnh thổ

террито́рия *ж.* địa phận, địa hạt, địa vực, phần đất, khu đất, khuôn viên, đất đai, hạt, vùng, khu; (*страны*) lãnh thổ, cương thổ, cương vực; ~ завода́ địa phận (đất đai, phần đất, khuôn viên) của nhà máy; ~ госуда́рства lãnh thổ quốc gia; оккупи́рованная ~ vùng bị chiếm; чужа́я ~ đất đai (địa phận, phần đất, khu đất) người khác, lãnh thổ của nước khác

терро́р *м.* (sự) khủng bố; индивидуа́льный ~ khủng bố cá nhân; ма́ссовый ~ khủng bố hàng loạt; кра́сный ~ khủng bố đỏ; бе́лый ~ khủng bố trắng; поли́тика ~а chính sách khủng bố; идеологи́чекий ~ khủng bố tư tưởng; интеллектуа́льный ~ khủng bố trí thức

терроризи́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. khủng bố; 2. (*запугивать*) khủng bố, làm khiếp đảm (khiếp sợ, khủng khiếp)

террори́зм *м.* (chủ trương, chính sách, nạn) khủng bố

террори́ст *м.* người chủ trương khủng bố, kẻ khủng bố; междунаро́дный ~ kẻ khủng bố quốc tế

террористи́ческий *прил.* (thuộc về) khủng bố; ~ акт vụ (hành động) khủng bố

тёртый *прил.* 1. (đã) xát nhỏ, nghiền nhỏ, tán nhỏ; (*о красках*) (đã) mài, nghiền; ~ карто́фель khoai tây xát nhỏ; 2. *перен. разг.* dày dạn, lõi đời, sõi đời, từng trải, giàu kinh nghiệm; он челове́к ~ hắn ta là một người lõi đời, anh ấy là người sõi đời, cậu ta là một con người dày dạn phong trần, ông ta là một người từng trải; ✧ ~ кала́ч tay lõi đời, người sõi đời, người từng trải (dày dạn phong trần)

терце́т *м.* 1. *муз.* bộ tam tấu, bộ ba; 2. *лит.* thơ ba câu (tam cú)

те́рция *ж.* 1. *муз.* tam độ, quãng ba; 2. *полигр.* (*шрифт*) chữ cỡ 16

терье́р *м.* chó terrier (terie)

тер||я́ть, потеря́ть (*В, в П*) mất, đánh (làm, rơi) mất, thất lạc; (*листья, рога и т. п.*) rụng; (*сбиваться с чего-л.*) lạc, mất; (*проигрывать*) mất, thiệt mất; (*тратить*) tiêu mất, tiêu phí; ~ ключи́ mất (đánh mất, làm mất, rơi mất) chùm chìa khoá; ~ доро́гу lạc đường; ~ зре́ние bị mù; ~ слух bị điếc; ~ си́лы mất (tốn) sức, mất (tốn) công; ~ вре́мя на что́-л. mất thì giờ làm (tốn thì giờ vào) việc gì; не ~я́я вре́мени, принима́ться за де́ло, рабо́ту không để mất thì giờ, bắt tay ngay vào việc; ~ му́жество mất can đảm; ~ наде́жду mất (hết) hy vọng, tuyệt vọng; ~ си́лу mất (hết) hiệu lực; ~ в ве́се sút (sụt) cân; ~ в чьи́х-л. глаза́х mất uy tín (mất ảnh hưởng, mất tín nhiệm) đối với ai; ~ в чьём-л. мне́нии mất ảnh hưởng (mất uy tín) đối với ai; ничего́ не ~ от... không mất gì cả đo...; ✧ ~ го́лову mất trí, mất bình tĩnh; не ~ го́лову giữ được (không mất) bình tĩnh; ~ по́чву под нога́ми mất chân đứng (chỗ dựa, chỗ đứng); ~ кого́-л. из ви́ду bặt (mất hút) tin ai; мне не́чего ~ đến nước này thì tôi phải liều

теря́ться, потеря́ться 1. (*пропадать*) (bị) mất, lạc, mất mát, rơi mất, thất lạc, thất tán, thất tung; ~ в лесу́ lạc trong rừng; 2. (*делаться незаметным*) mờ (khuất) dần, khuất mất, mất hút; 3. (*о звуках, запахах*) yếu (nhạt, mất) dần; 4. (*переставать прослеживаться*) mất hút, mất tích, tiêu trầm; 5. (*становиться слабее*) yếu đi, mất dần; 6. (*терять присутствие духа*) mất bình tĩnh, rối trí, bối rối, lúng túng; ✧ ~ в дога́дках đoán mãi không ra, lúng túng trước nhiều phỏng đoán

тёс *м. собир.* tấm gỗ, ván mỏng

теса́ть *несов.* đẽo, gọt, vạc, đẽo gọt; ~ бревно́ đẽo (vạc) súc gỗ; ~ до́ски đẽo (gọt) ván; ✧ ему́ хоть кол на голове́ теши́ ≅ nó cứng đầu lắm (rất bướng bỉnh, đầu bò đầu bướu lắm, ngang như cua, ngang như cành bứa)

тесёмка *ж.* 1. *разг.* (*тесьма*) băng, dải, ruban, ruybăng; 2. (*завязка из тесьмы*) nơ, nút buộc, nút thắt, nút con bướm

тесни́на *ж.* lũng (thung lũng) hẹp; (*узкий проход*) đường hẻm, ải đạo, ải

тесн||и́ть, потесни́ть (*В*) 1. (*лишать простора*) dồn (chèn, chen) chặt, lấn chặt, chen chúc, chen lấn, chèn, lấn, ép, chẹt; 2. (*заставлять отходить*) dồn (đẩy) đi; (*о войсках*) đánh bạt, đánh lui, đánh lùi, đẩy lùi, dồn ép; *перен.* lấn át, chèn bẩy, chen lấn, chèn ép; ~ проти́вника đánh bạt (đánh lui, dồn ép, đẩy lùi) quân địch; ✧ у меня́ ~и́т в груди́ tôi bị tức ngực

тесни́ться, потесни́ться 1. (*толпиться*) chen chúc, đứng chật; 2. (*находиться в тесноте*) chen rúc, chen chúc; 3. *перен.* (*переполнять — о чувствах и т. п.*) tràn đầy, chất đầy, đầy dẫy, tràn ngập

те́сно 1. *нареч.* (một cách) chật chội, chật; chặt chẽ, sát, chặt; mật thiết, thân thiết, khắng khít, gắn bó, keo sơn, gần gũi (*ср.* те́сный); ~ прижима́ться к чему́-л. áp sát vào cái gì; ~ свя́занный с ке́м-л. liên hệ chặt chẽ (mật thiết) với ai, gắn liền (gắn chặt) với ai; ~ сиде́ть ngồi chật, ngồi sát vào nhau; 2. *в знач. сказ. безл.* (thật là) chật, chật chội; здесь о́чень ~ ở đây rất chật, ở đây chật chội quá; в вагоне бы́ло ~ trong toa tàu thật là chật chội; 3. *в знач. сказ. безл.* (*Д*) bị chật, bị gò bó; ему́ ~ а) nó bị chật, nó cảm thấy chật chội; б) *перен.* nó bị gò bó

теснот||а́ *ж.* (sự, cảnh) chật chội, chật hẹp; кака́я ~! chật chội làm sao!, chật quá chừng!, chật chội xiết bao!; жить в ~é sống chen rúc, sống trong cảnh chật chội; ✧ в ~é, да не в оби́де *погов.* ≅ chật bụng chứ chật chi nhà

те́сн||ый *прил.* 1. chật, chật chội, chật ních, chật hẹp; *перен.* (*ограниченный*) chật hẹp, hạn chế, nhỏ hẹp; ~ая кварти́ра căn nhà chật chội (chật hẹp, chật); ~ круг друзе́й nhóm bạn bè thân thích (nhỏ hẹp, hạn chế); 2. (*близко примыкающий*) chặt, sát, sát sạt, san sát, sát chặt; ~ строй демонстра́нтов đội hình san sát (khít chặt) của những người biểu tình; ~ыми ряда́ми siết chặt hàng ngũ, với đội ngũ sát chặt; 3. *перен.* (*близкий*) chặt chẽ, mật thiết, thân thiết, khắng khít, gắn bó, keo sơn, gần gũi; ~ое соприкоснове́ние, ~ контакт tiếp xúc chặt chẽ; ~ое сотру́дничество hợp tác chặt chẽ (mật thiết); ~ая связь liên lạc chặt chẽ (mật thiết); ~ая дру́жба tình bạn thân thiết (khắng khít, gắn bó, keo sơn); 4. (*об одежде*) chật, bó sát, chật cứng

тесо́в||ый *прил.* (bằng) bản gỗ mỏng, ván mỏng; ~ая кры́ша mái lợp bản gỗ; ~ые воро́та cổng bằng ván mỏng

тест *м.* test, (cuộc, bài) thử nghiệm

те́стер *м. электрон.* máy thử nghiệm ống điện tử

тести́нг *м.*, **тести́рование** *с.* (sự) làm test, làm thử nghiệm

тести́ровать *несов.* (*В*) làm test (thử nghiệm)

те́ст||о *с.* bột nhào, bột nhồi, bột nhão; ✧ из одного́ ~a cùng một loại (một lò, một giuộc); из другóго ~a loại khác hẳn

те́стов||ый *прил.* (thuộc về) test, thử nghiệm; ~ая мето́дика phương pháp test (thử nghiệm); ~ые вопро́сы những câu hỏi test (thử nghiệm)

тестомеси́лка *ж.* máy nhào (nhồi) bột

тестообра́зный *прил.* (có) dạng nhão, nhão, sền sệt

тесть *м.* ông nhạc, nhạc phụ, bố vợ, ông gia

тесьма́ *ж.* băng, dải, ruban, ruy-băng

тетани́я *ж. мед.* bệnh tetani, chứng co cứng cơ trẻ con

тет-а-те́т 1. *нареч.* tay đôi, chỉ có hai người với nhau, mặt giáp mặt, diện đối diện; разгово́р ~, говори́ть ~ nói chuyện tay đôi; 2. *м.* (*свидание*) cuộc gặp mặt tay đôi; (*разговор*) cuộc nói chuyện tay đôi; предложи́ть ~ đề nghị một cuộc gặp mặt (nói chuyện) tay đôi; ~ не состоя́лся cuộc gặp mặt (nói chuyện) tay đôi đã không diễn ra

те́терев *м.* gà lôi (*Lyrurus tetrix*)

тетёрка *ж.* gà lôi mái

тете́ря *ж.*: глуха́я ~ *разг. шутл.* điếc đặc; со́нная ~ *разг. шутл.* mê ngủ như con cu ly

тетива́ *ж.* 1. (*лука*) dây cung; 2. *тех.* dây căng, dây cung; ~ лучко́вой пилы́ dây cưa; 3. (*лестницы*) rầm dọc cầu thang

тётка *ж.* 1. (*сестра отца*) cô, o; (*старшая сестра матери*) bá, bác, già; (*младшая сестра матери*) dì; (*жена старшего брата отца*) bác gái; (*жена младшего брата отца*) thím; (*жена брата матери*) mợ;

2. *разг.* (*женщина*) bà, người đàn bà; (*в обращении*) bác, thím, cô, bà

тетра́дка *ж. см.* тетра́дь

тетра́дь *ж.* 1. vở; ~ в лине́йку vở kẻ hàng; ~ в кле́тку vở kẻ ô; ~ для рисова́ния vở vẽ (tập vẽ); чернова́я ~ vở nháp; шко́льная ~ vở học sinh; 2. *полигр.* tay, tay sách; 3. *уст.* (*периодического издания*) quyển, cuốn, tập

тетрало́гия *ж.* (bộ) tiểu thuyết bốn tập, truyện bốn cuốn, sách bốn thiên

тетра́эдр *м. геом.* (hình) tứ diện

тётушка *ж. см.* тётя

тётя *ж. разг.* 1. *см.* тётка 1; 2. (*в обращении, в языке детей*) bác, thím, cô, bà

тефло́н *м.* (lớp tráng) teflon; сковорода́ с ~ом chảo tráng teflon, chảo không dính

те́фте́ли *мн.* (*скл. как ж.*) *кул.* thịt (cá) băm viên

тех *Р, В, П мн. от* тот, та, то

техми́нимум *м.* (техни́ческий ми́нимум) chương trình tối thiểu (kiến thức tối thiểu) về kỹ thuật; сдава́ть ~ thi chương trình tối thiểu về kỹ thuật

те́хник *м.* 1. kỹ thuật viên, chuyên viên (cán bộ, nhân viên) kỹ thuật; 2. (*со средним техническим образованием*) kỹ thuật viên, cán bộ kỹ thuật trung cấp; ✧ зубно́й ~ chuyên viên làm răng giả

те́хник||а *ж.* 1. kỹ thuật; передова́я ~ kỹ thuật tiên tiến; овладе́ть ~ой nắm vững kỹ thuật; 2. *собир.* (*оборудование*) phương tiện (trang bị) kỹ thuật, máy móc, thiết bị, kỹ thuật; бере́чь ~у bảo dưỡng phương tiện (trang bị) kỹ thuật, giữ gìn máy móc (thiết bị); боева́я ~ phương tiện kỹ thuật chiến tranh; 3. (*приёмы исполнения*) kỹ thuật; (*мастерство*) nghệ thuật; ~ ночно́го полёта kỹ thuật bay đêm; ~ ша́хматной игры́ kỹ thuật (nghệ thuật) đánh cờ; музыка́льная ~ kỹ thuật âm nhạc; ~ безопа́сности kỹ thuật an toàn (lao động)

те́хникум *м.* trường trung học kỹ thuật, trường kỹ thuật trung cấp, trường chuyên nghiệp trung cấp; стройтельный ~ trường trung học kỹ thuật xây dựng, trường kỹ thuật trung cấp xây dựng

техниці́зм *м.* chủ nghĩa kỹ thuật, (sự) cường điệu quá đáng vai trò kỹ thuật

техни́ческ||ий *прил.* (thuộc về) kỹ thuật; ~ие усовершéнствования những sự cải tiến kỹ thuật; ~ прогре́сс tiến bộ kỹ thuật; ~ институ́т trường đại học (học viện, viện) kỹ thuật; ~ая документа́ция tài liệu kỹ thuật; ~ отде́л phòng kỹ thuật; ~ие на́выки (những) kỹ năng về kỹ thuật; ~ое мастерство́ tài nghệ kỹ thuật; ~ие те́рмины (những) thuật ngữ kỹ thuật; ~ое обеспе́чение *информ.* phần cứng, cương liệu; ✧ ~ие культу́ры cây công nghiệp; ~ реда́ктор người biên tập kỹ thuật, người phụ trách trình bày ấn loát

те́хно *с. неизм. см.* техномузыка

техноге́нн||ый *прил.*: ~ая катастро́фа thảm hoạ (tai hoạ) do kỹ thuật gây ra

технократи́ческ||ий *прил.*: ~ие концепции những khái niệm về chế độ kỹ trị

технокра́тия *ж.* 1. (*слой*) tầng lớp kỹ trị; 2. (*мысль*) (tư tưởng về) chế độ kỹ trị

техно́лог *м.* nhà kỹ thuật (công nghệ) học, chuyên viên (kỹ sư) công nghệ

технологи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) kỹ thuật học, công nghệ học; công nghệ, quy trình kỹ thuật (*ср.* технология); ~ие тре́бования những đòi hỏi về kỹ thuật (công nghệ) học; ~ проце́сс quy trình công nghệ (kỹ thuật); ~ая ли́ния dây chuyền công nghệ (sản xuất)

технология *ж.* 1. kỹ thuật (công nghệ) học; 2. (*совокупность операций*) công nghệ, quy trình kỹ thuật; ~ производства công nghệ (quy trình kỹ thuật) sản xuất; ла́зерная ~ công nghệ laser; пла́зменная ~ công nghệ plasma; высо́кая ~ công nghệ cao

техномузыка *ж.* nhạc (thể điệu) techno

технору́к *м.* (техни́ческий руководи́тель) người chỉ đạo (phụ trách) kỹ thuật

технотро́ника *ж.* công nghệ điện tử

технотро́нн||ый *прил.* (thuộc về) công nghệ điện tử; ~ая эпо́ха thời đại công nghệ điện tử; ~ое о́бщество xã hội công nghệ điện tử

тече́ни||е *с.* 1. (*действие*) (sự) chảy; (*времени, событий*) (sự) trôi qua, diễn ra; ~ слюны́ chảy nước dãi; ~ мы́слей luồng tư tưởng, dòng tâm tư; ~ боле́зни diễn biến (tiến triển) của bệnh; 2. (*струя, поток*) dòng, luồng, dòng chảy, dòng nước; ~ во́здуха luồng không khí; морско́е ~ dòng biển, hải lưu; бы́строе ~ dòng chảy xiết, cấp lưu; тёплое ~ hải lưu (dòng) ấm; холо́дное ~ hải lưu (dòng) lạnh; ско́рость ~я lưu tốc, tốc độ dòng chảy, vận tốc chảy; по ~ю theo dòng (dòng nước); вверх по ~ю ngược dòng; вниз по ~ю xuôi dòng; про́тив ~я ngược dòng; боро́ться с ~ем vật lộn với dòng nước; 3. *перен.* (*направление*) trào lưu, khuynh hướng, tư trào; (*школа*) trường phái, học phái, lưu phái; ~ в иску́сстве trào lưu (khuynh hướng, lưu phái) trong nghệ thuật; иде́йное ~ trào lưu tư tưởng, tư trào; обще́ственные ~я các tư trào (trào lưu) xã hội; ✧ в ~ (*Р*) а) (*какого-л. времени*) trong vòng, trong thời gian, trong...; б) (*какого-л. действия*) trong khi, trong lúc, trong quá trình, khi...; в ~ неде́ли, ме́сяца, го́да trong vòng (trong thời gian, trong) một tuần, một tháng, một năm; в ~ до́лгого вре́мени trong một thời gian lâu; в ~ не́которого вре́мени trong một thời gian nào đó; в ~ спо́ра trong khi (trong lúc) tranh cãi; в ~ всей но́чи suốt cả đêm; в ~ всего́ го́да suốt cả năm; с ~ем вре́мени dần dần, cùng với thời gian, qua một thời gian, một thời gian sau, sau này

те́чка *ж. биол.* (sự, thời kỳ) động dục, động đực, rượn đực

течь I *несов.* 1. (*литься*) chảy; с кры́ши течёт нúток chảy từ trên mái xuống; у него́ кровь течёт и́з носу nó bị chảy máu cam (máu mũi); из её глаз текли́ слёзы chị ấy chảy nước mắt, từ đôi mắt của nàng những hạt lệ tuôn rơi; 2. (*пропускать воду*) (bị) dột, rò, rỉ; кры́ша течёт mái nhà dột; ло́дка течёт thuyền bị rò (bị rỉ); 3. (*проходить, совершаться*) trôi qua, diễn ra; вре́мя течёт бы́стро thời giờ nhanh chóng trôi qua; 4. *перен.* (*двигаться потоком*) chảy, tuôn chảy

течь II *ж.* (sự) rò, rỉ; (*отверстие*) lỗ rò, lỗ rỉ, lỗ mội; дать ~ (*о судне*) bị rò, bị rỉ; заде́лать ~ bịt (hàn, trét) lỗ rò, trít (bít) lỗ mội

те́шить, поте́шить (*В*) 1. *разг.* (*забавлять, развлекать*) giải trí, làm... vui; (*доставлять удовольствие*) làm vui, làm khoái, mơn trớn; ~ взор làm vui (làm khoái, làm sướng) mắt; ~ чьё-л. самолю́бие mơn trớn (làm khoái) lòng tự ái của ai; 2. (*утешать*) an ủi, mơn trớn; ~ себя́ наде́ждами tự an ủi (mơn trớn, vuốt ve) mình bằng những hy vọng

те́ш||иться, поте́шиться (*Т*) 1. *разг.* (*развлекаться*) giải trí, tiêu khiển, vui chơi, vui đùa; чем бы дитя́ ни ~илось, лишь бы не пла́кало *посл.* nó muốn làm gì thì cứ để mặc cho nó làm, mặc

nó muốn làm gì thì làm; 2. (*утешаться*) tự an ủi, tự mơn trớn

тёща *ж.* bà nhạc, nhạc mẫu, mẹ vợ, bà gia

тибе́т||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Tibet (Tây Tạng); **~цы** dân Tibet (Tây Tạng)

тибе́тск||ий *прил.* (thuộc về) Tibet, Tây Tạng; **~ая** архитекту́ра kiến trúc Tibet (Tây Tạng); **~ая** медици́на y học Tibet (Tây Tạng)

ти́гель *м.* 1. nồi (chén) nung, lò nồi; 2. *полигр.* bàn ép, trục ép

тигр *м.* hổ, cọp, hùm; khái, ông kễnh, ông ba mươi (*Felis tigris*)

тигрёнок *м.* hổ (cọp) con

тигри́н||ый *прил.* (của) hổ, cọp; ~ след dấu chân hổ (cọp)

тигри́ца *ж.* hổ (cọp) cái

тигро́в||ый *прил.* 1. (thuộc về) hổ, cọp; 2. (*об окрасе*) vằn vện; ~ костю́м bộ quần áo vằn vện; 3.: **~ая** аку́ла cá mập đốm, cá mập cáo (*Galeocerdo cuvier*); ~ пито́н trăn mốc (*Python molurus*); **~ая** ли́лия cây huệ tây vằn (*Lilium tigrinum*); ✧ **~ая мазь** dầu con hổ, dầu cù là

тик I *м.* (*нервный*) (chứng, tật) giật gân, máy, giật

тик II *м.* (*ткань*) vải lót đệm, vải nệm

тик III *м.* (*дерево*) (cây) tếch, ma lật (*Tectona grandis*)

ти́каньe *с.* (sự) kêu tích tắc; (*звуки*) (tiếng) tích tắc

ти́кать *несов.* (kêu) tích tắc

ти́к-та́к *звукоподр.* tích tắc

ти́льда *ж.* *полигр.* dấu hình sóng, dấu ngã

тимофе́евка *ж.* *бот.* cỏ đuôi mèo (*Phleum*)

тимпа́н *м.* 1. (*муз. инструмент*) trống tang đồng; 2. *архит.* tympan

тимья́н *м.* *бот.* cây húng tây (*Thymus vulgaris*)

ти́на *ж.* rong rêu sình lầy, sình lầy, lầy

тине́йджер *м.* *см.* тинэ́йджер

ти́нистый *прил.* (nhiều) rong rêu sình lầy, sình lầy

тинэ́йджер *м.* thiếu niên (*từ 13 đến 19 tuổi*)

тип *м.* 1. (*образец, модель*) kiểu, mẫu, loại; (*форма*) hình thức, hình thái; ~ корабля́ kiểu (loại) tàu thuỷ; самолёт но́вого ~а máy bay kiểu mới; ~ произво́дственных отноше́ний *эк.* hình thái (hình thức, loại) quan hệ sản xuất; 2. *биол.* ngành; 3. (*категория людей*) týp (hạng, loại) người; 4. (*художественный образ*) týp, điển hình; 5. *разг.* (*человек*) người, kẻ, tên, đứa, thằng, tay, gã, ngữ; подозри́тельный ~ một kẻ (tên, gã, thằng, đứa) đáng nghi; ну и ~! thật là một kẻ kỳ cục!, thật một tay đáo để!, quả là một tên tinh quái!

типа́ж *м.* 1. *тех.* (các) kiểu, mẫu, loại; ~ самолётов các kiểu máy bay; 2. (*совокупность признаков*) tính chất, đặc điểm, đặc trưng; социа́льный ~ đặc trưng (đặc điểm) xã hội; 3. *кино* diễn viên hợp vai; отли́чный ~ diễn viên rất hợp vai

типиза́ция *ж.* 1. (sự) phân loại, phân kiểu; 2. *лит., иск.* (sự) điển hình hoá

типизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. phân loại, phân kiểu; 2. *лит., иск.* điển hình hoá

типи́ческий *прил.* (là) điển hình, tiêu biểu

типи́чность *ж.* (tính, tính chất) điển hình, tiêu biểu

типи́чн||ый *прил.* 1. điển hình, tiêu biểu; ~ ю́жный го́род thành phố điển hình ở miền nam; 2. (*часто встречающийся, обычный*) thông thường, thường gặp (thấy), phổ biến; (*характерный*) đặc trưng; ~ слу́чай trường hợp phổ biến (thường gặp, thông thường); э́то ~о для него́ cái đó thật là đặc trưng (tiêu biểu) đối với anh ta; 3. *лит., иск.* điển hình

типов||о́й *прил.* 1. (*являющийся образцом*) (là) mẫu, mẫu mực, kiểu mẫu; ~ до́гово́р hợp đồng mẫu; ~ архитекту́рный прое́кт thiết kế mẫu; 2. (*стандартный*) theo mẫu (tiêu chuẩn); **~о́е** строи́тельство sự xây dựng theo mẫu (tiêu chuẩn)

типо́граф *м.* 1. (*работник*) thợ in; 2. (*машина*) máy in typo

типогра́фия *ж.* nhà (nhà máy, xưởng, xí nghiệp) in; ấn quán (*уст.*)

типогра́фск||ий *прил.* 1. (thuộc về) nhà in; ~ рабо́чий thợ in, công nhân nhà in; 2. (*относящийся к печатанию*) (thuộc về) in, in ấn, ấn loát; **~ая** те́хника kỹ thuật ấn loát; **~ая** оши́бка lỗi in, chữ in sai; ~ шрифт chữ in; **~ая** кра́ска mực in; **~ая** печа́ть in typo

типологи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) phân loại học, loại hình học, phân loại

типоло́гия *ж.* phân loại (loại hình) học, hệ thống phân loại

типу́н *м.* (*болезнь птиц*) (bệnh) đau lưỡi; ✧ **~ тебе́ на язы́к!** đừng nói bậy!, đừng nói nhảm!

типча́к *м.* *бот.* cỏ mục dịch, cỏ đuôi trâu (*Festuca sulcata*)

тир *м.* nhà (phòng) bắn bia

тира́да *ж.* đoạn trường thoại; đoạn văn tràng giang đại hải (*шутл.*); (*монолог в романе, пьесе*) trường thoại, độc thoại, đài từ

тира́ж I *м.* 1. (*займа*) (cuộc) quay số, xổ số, rút thăm; 2. (*погашение облигаций*) (sự) thanh toán; э́та облига́ция вы́шла в ~ số trái khoán này đã thanh toán xong; ✧ **вы́йти в ~** quá thời, lỗi thời, không hợp thời

тира́ж II *м.* số lượng in (ấn hành); ру́сские кла́ссики издаю́тся больши́ми ~а́ми sách của các tác gia cổ điển Nga được xuất bản với số lượng in lớn; весь ~ кни́ги распро́дан toàn bộ số lượng in của quyển sách đã bán hết

тираж|и́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. định số lượng in; 2. (*размножать*) nhân bản, in thành nhiều bản, sao lại

тира́н *м.* 1. *ист.* tiếm chủ; 2. (*жестокий правитель*) bạo chúa, bạo quân; *перен.* tên bạo chúa, kẻ bạo ngược, bạo phu

тира́нить *несов.* (*В*) *разг.* hành hạ, hà hiếp, làm khổ, làm tình làm tội

тирани́ческий *прил.* 1. (thuộc về) bạo chúa, bạo quân; 2. *перен.* bạo ngược, bạo nghịch, tàn bạo, bạo tàn, bạo hành, bạo hoành

тирани́я *ж.* 1. (nền) bạo chính, hà chính; 2. *перен.* (*гнёт*) ách, ách thống trị; (*жестокость, произвол*) bạo hành, (điều, hành vi, sự) bạo ngược, tàn bạo, bạo tàn, bạo hành

тира́нство *с.* bạo hành, (điều, hành vi, sự) bạo ngược, tàn bạo, bạo tàn, bạo hành

тире́ *с.* *нескл.* 1. (dấu) gạch ngang, gạch nối; 2. (*в азбуке Морзе*) tiret, tiarê, gạch, tè

тис *м.* *бот.* (cây) thuỷ tùng (*Taxus*)

ти́скать, **ти́снуть** (*В*) 1. *тк. несов. разг.* (*жать, сжимать*) đè, ép, nén, bóp; (*прижимать, обнимая*) ôm; 2. *полигр.* in, in ấn, ấn loát

тиск||и́ *мн.* (*скл. как м.*) 1. mỏ cặp, etô, ê-tô; 2. *перен.* (*двусторонний охват*) gọng kìm; зажа́ть враго́в в ~ kẹp quân thù trong gọng kìm; 3. *перен.* (*то, что стесняет*) (sự) kìm kẹp, bóp nghẹt; (*гнёт*) ách; цензу́рные ~ sự bóp nghẹt (kìm kẹp) của chế độ kiểm duyệt; в ~а́х нужды́ (bị) giam hãm trong cảnh thiếu thốn

тисне́ние *с.* 1. (*способ*) (cách, thuật) in nổi, dập hình nổi; 2. (*изображение*) hình (hình in) nổi

тиснёный *прил.* 1. (*выполненный тиснением*) in nổi; 2. (*имеющий тиснение*) có hình in nổi

ти́снуть *сов.* 1. *см.* ти́скать 2; 2. *разг.* (*украсть*) thó, chôm, cuỗm, nhót, nhón, ăn cắp; 3. *разг.* (*продать*) bán

титáн I *м.* 1. *миф.* Titan, thần khổng lồ; 2. *перен.* (bậc) vĩ nhân, cự nhân; ~ы нау́чной мы́сли những bậc vĩ nhân (cự nhân) trong khoa học

титáн II *м. хим.* titan

титáн III *м.* (*кипятильник*) nồi đun nước, nồi bung

титáнистый *прил.* (có, chứa) titan

титани́ческий *прил.* khổng lồ, vĩ đại, lớn lao

титáновый *прил.* (thuộc về) titan

титр *м.* 1. *кино* phụ đề; 2. *хим.* chuẩn độ, độ chuẩn

титрова́ние *с. хим.* (sự) chuẩn độ

титрова́ть *несов. и сов. хим.* chuẩn độ

ти́тул *м.* 1. (*звание*) tước vị, chức tước, chức hàm, tước; 2. *полигр.* (*заглавие книги*) tít, tên sách, tựa đề; (*титульный лист*) bìa trong, bìa giả, trang phụ bìa

ти́тульн||ый *прил. полигр.* (thuộc về) tít, tên sách, tựa đề; ~ лист bìa trong, bìa giả, trang phụ bìa; ~ая страни́ца trang tít (tên sách, tựa đề); ~ые шрифты́ chữ tít; ✧ ~ спи́сок danh sách hạng mục

титуля́рный *прил.*: ~ сове́тник *уст.* cố vấn danh dự

тиф *м.* (bệnh) sốt, thương hàn; брюшно́й ~ (bệnh) thương hàn; сыпно́й ~ (bệnh) sốt phát ban; возвра́тный ~ (bệnh) sốt hồi quy

тифлопедаго́гика *ж.* (khoa) sư phạm trẻ khiếm thị, giáo dục trẻ mù

тифлосурдопедаго́гика *ж.* (khoa) sư phạm trẻ khiếm thị và khiếm thính, giáo dục trẻ mù và điếc

тифо́зный *прил.* (thuộc về) sốt; thương hàn; sốt phát ban, sốt hồi quy (*ср.* тиф)

ти́х||ий *прил.* 1. (*негромкий*) khẽ, nhỏ, sẽ, khe khẽ, nho nhỏ, se sẽ, khẽ khàng, sẽ sàng; ~ го́лос giọng nói khẽ (sẽ, nhỏ, khe khẽ, nho nhỏ, se sẽ, khẽ khàng, sẽ sàng); ~ стон tiếng rên khe khẽ (se sẽ, nho nhỏ); ~ шёпот tiếng thì thầm/rì rầm khe khẽ (se sẽ, nho nhỏ); ~ смех tiếng cười khe khẽ (nho nhỏ, khẽ, sẽ, nhỏ) 2. (*безмолвный*) yên tĩnh, yên lặng, thầm lặng, tĩnh lặng, thinh lặng, tĩnh mịch, yên; ~ая ночь đêm tĩnh mịch (yên tĩnh, tĩnh lặng, yên lặng); ~ая ра́дость niềm vui thầm lặng; 3. (*без шума, суеты*) yên ổn, yên ắng, êm đềm, êm ả, êm; (*мирный*) bình yên, thanh bình, bình thản; ~ая у́лица đường phố êm ả (yên ắng, yên tĩnh); у ~ой при́стани bên bến êm đềm, sống thanh bình (yên, ổn, yên vui); ~ая жизнь cuộc sống êm đềm (yên ổn), đời sống thanh bình (bình yên); 4. (*смирный, кроткий*) hiền lành, điềm đạm, dịu dàng, dễ dàng, lặng lẽ, ít nhộn, ít quấy; ~ ребёнок đứa bé ít nhộn (ít quấy, hiền lành, dịu dàng); ~ нрав tính tình điềm đạm (hiền lành, lặng lẽ, hiền hoà); ~ая грусть nỗi buồn lặng lẽ (trầm lắng); 5. (*спокойный*) êm ả, êm đềm, êm dịu, yên tĩnh, nhẹ nhàng; ~ая пого́да tiết trời êm ả, thời tiết êm dịu; ~ая река́ dòng sông êm đềm; ~ ветеро́к làn gió nhẹ, cơn gió thoảng; 6. (*медленный*) thong thả, chậm chạp, lờ đờ, lững lờ, từ từ; ~ ход chạy chậm; ~им хо́дом chạy chậm; ~ шаг bước đi thong thả; ~ая вода́ nước lặng, nước chảy lững lờ (lờ đờ chảy); ✧ ~ час giờ yên tĩnh, giờ nghỉ trưa

ти́хо 1. *нареч.* (*негромко*) (một cách) khẽ, nhỏ, sẽ, khe khẽ, nho nhỏ, se sẽ, khẽ khàng, sẽ sàng; говори́ть ~ nói khẽ (sẽ, nhỏ, khe khẽ, nho nhỏ, se sẽ, khẽ khàng, sẽ sàng); 2. *нареч.* (*без шума*) (một cách) yên tĩnh, yên lặng, nhẹ nhàng, yên; (*спокойно*) (một cách) yên ổn, êm đềm, êm ả, êm; (*мирно*) (một cách) bình yên, thanh bình, bình thản; ~! yên lặng!, im lặng!; ~ сиде́ть ngồi yên; жить ~ sống yên ổn (thanh bình); 3. *нареч.* (*медленно*) (một cách) thong thả, chậm chạp, lờ đờ, lững lờ, từ từ; дела́ идýт ~ công việc được tiến hành chậm chạp; 4. *в знач. сказ. безл.* (thật là) yên tĩnh, yên lặng, tĩnh mịch; здесь ~ ở đây thật là yên tĩnh (yên lặng, tĩnh mịch), ở đây yên tĩnh (yên lặng, tĩnh mịch); 5. *в знач. сказ. безл.* (*о погоде*) lặng gió, trời yên, êm trời; сего́дня ~ hôm nay êm trời (trời yên, lặng gió); на мо́ре ~ biển yên sóng lặng, ngoài biển lặng gió

тихо́нько *нареч. разг.* 1. *см.* ти́хо 1–3; 2. (*тайком*) (một cách) lén, vụng, thầm, lén lút, len lén, bí mật, thầm vụng, giấm giúi, dấm dúi

тихо́н||я *м. и ж.* (*скл. как ж.*; *Р мн.*: ~ей) *разг.* người lặng lẽ (lầm lì, cù mì)

тихоокеа́нский *прил,* (thuộc về) Thái Bình Dương

тихохо́дный *прил.* chạy chậm

ти́ше 1. *сравнит ст. прил.* ти́хий *и нареч.* ти́хо; 2. *в знач. повел. накл.*: ~! (*не шумите*) khẽ chứ!, đừng làm ồn!, im đi!, hãy im lặng!; (*осторожно*) hãy dè chừng!, hãy thận trọng!, cẩn thận chứ!; ✧ (быть) ~ воды́, ни́же травы́ *погов.* ≅ nhũn như con chi chi; im hơi lặng tiếng; rụt rè khiêm tốn; chịu lép một bề; chạch trong giỏ cua

тишин||а́ *ж.* (sự, cảnh) yên lặng, yên tĩnh, tĩnh mịch; (*молчание*) (sự) im lặng; ночна́я ~ sự yên tĩnh ban đêm, cảnh tĩnh mịch của đêm khuya; в ~é trong cảnh yên lặng; наруша́ть ~ý làm ồn, phá tan bầu không khí yên tĩnh, phá tan sự yên lặng; соблюда́ть ~ý giữ yên lặng, tôn trọng sự yên tĩnh

тиш||ь *ж.* 1. *см.* тишина́; 2. (*безветренная погода*) êm trời, lặng gió, trời yên; ✧ в ~и́ а) (*в тихое время*) (vào) lúc yên tĩnh; б) (*в тихом месте*) ở nơi yên tĩnh; ~ да гладь bình yên vô sự, yên lành, yên ổn, yên vui, an lạc

ткань *ж.* 1. vải, vải vóc; шёлковая ~ lụa; льняна́я ~ vải lanh; хлопчатобума́жная ~ vải, vải bông, vải sợi bông, vải sợi 2. *биол.* mô, tổ chức; не́рвная ~ mô thần kinh; мы́шечная ~ mô cơ; соедини́тельная ~ mô liên kết

тканьё *с.* 1. (sự) dệt, cửi, dệt cửi; 2. (*ткань*) vải, vải vóc, hàng dệt

ткать, соткáть (*В*) dệt, cửi, dệt cửi; (*о насекомых*) đan, giăng, dăng

ткáцк||ий *прил.* (thuộc về) dệt, cửi; ~ стано́к а) máy dệt; б) (*кустарный*) khung cửi; ~ челно́к (con) thoi; ~ая фа́брика xưởng dệt

ткач *м.* thợ dệt

ткáчество *с.* (nghề, ngành) dệt, cửi, dệt cửi, canh cửi, cửi canh

ткачи́ха *ж.* chị (bà) thợ dệt

ткнуть *сов. см.* тыкать

тле́ние *с.* 1. (*гниение*) (sự) mục nát, thối nát, thối rữa, rữa ra, mục, hoại; 2. (*горение*) (sự) cháy âm ỉ, leo lét

тле́нность *ж. уст.* (tính chất) phù du, phù sinh, phù vân, phù thế

тле́нн||ый *прил. уст.* phù du, phù vân, sớm còn tối mất, ngắn ngủi; ~ая жизнь phù sinh, cuộc đời phù du (phù vân, sớm còn tối mất, ngắn ngủi); ~ мир phù thế

тлетво́рность *ж.* (tính chất, sự, điều) có hại, nguy hại, tai hại, làm suy đồi, làm sa đoạ, làm băng hoại

тлетво́рный *прил.* có hại, nguy hại, tai hại, làm suy đồi (sa đoạ, băng hoại, hư hỏng)

тле́ть *несов.* 1. (*гнить*) mục nát, thối nát, thối rữa, rữa ra, mục, hoai; 2. (*гореть*) cháy âm ỉ, leo lét; *перен. тж.* âm ỉ

тле́ться *несов. разг. см.* тлеть 2

тля *ж. зоол.* bọ rệp, rệp cây (*Aphididae*); капу́стная ~ bọ rệp bắp cải (*Brevicoryne brassicae L.*)

тмин *м.* 1. (*растение*) (cây) hồi hoang (*Carum carvi*); 2. *собир.* (*семена*) (hạt) hồi hoang

то I *с. от* тот

то II *союз*: то..., то... khi thì..., khi thì...; khi thì..., khi lại...; lúc thì..., lúc thì...; lúc thì..., lúc lại...; khi..., khi...; lúc..., lúc...; то впра́во, то вле́во khi đi bên phải, khi đi bên trái; lúc thì chạy sang phải, lúc thì chạy sang trái; khi thì khuynh hữu, khi lại khuynh tả; то оди́н, то другой lúc người này, lúc kẻ khác; ✧ то дождь, то снег khi thì mưa, khi thì tuyết; то пла́чет, то смеётся lúc khóc, lúc cười; не то..., не то... (то ли..., то ли...) không ra..., không ra...; chẳng ra..., chẳng ra...; không ra..., chẳng ra...; không hẳn là..., không hẳn là...; hoặc là..., hoặc là...; что-то виднéется — не то (то́ ли) человéк, не то (то́ ли) дéрево có cái gì đó hiện ra lờ mờ, hoặc là người, hoặc là cây; thấy lờ mờ cái gì đấy, không hẳn là người cũng không hẳn là cây; ✧ а то (а не то) bằng không, nếu không thì; (да) и то đã thế lại, mà lại, hơn nữa, huống nữa; то́лько оди́н костю́м, да и то ста́рый chỉ có một bộ quần áo thôi mà lại cũ rích; quần áo chỉ độc một bộ, đã thế lại cũ rích

то III *частица* (*тогда*) thì; éсли вы не идёте, то я пойду́ nếu anh không đi thì tôi sẽ đi; éсли вы не пойдёте, то я то́же не пойду́ nếu anh không đi thì tôi cũng sẽ không đi

-то *частица выделительная* chính, chính thị, đích thị; *часто не переводится*; э́того-то я и добива́лся chính (chính thị, đích thị) đó là điều mà tôi đã cố đạt cho được, tôi cố đạt cho được chính (chính thị) là cái đó; в то́м-то и де́ло chính thế, chính thị như vậy, đích thị như thế; я́-то согла́сен, но он нет (riêng) tôi thì đồng ý, nhưng nó thì không; обеща́ть-то он обеща́л, но сде́лает ли? hứa thì ông ta đã hứa rồi đấy, nhưng không biết rồi ổng có làm không?; ту́т-то он и... đến đây thì nó..., đúng vào lúc đó thì nó...

то́ бишь *союз прост. см.* то есть

тобо́й, тобо́ю *Т от* ты

това́р *м.* 1. *эк.* hàng hoá; 2. (*предмет торговли*) hàng, hàng hóa, thương phẩm, hoá phẩm, hoá vật; ~ы широ́кого потребле́ния hàng thông dụng (thiết dụng, phổ dụng)

това́рищ *м.* 1. bạn; (*единомышленник*) đồng chí, chí hữu; (*о женщине тж.*) nữ đồng chí, nữ chí hữu; ~ по рабо́те bạn đồng nghiệp (đồng sự); ~ по ору́жию chiến hữu, bạn chiến đấu; ~ по пла́ванию bạn đồng thuyền; 2. (*в обращении*) đồng chí, chí hữu; 3. (*помощник, заместитель*) *уст.*: ~ прокуро́ра phó uỷ viên công tố; ~ мини́стра thứ trưởng, phó tổng trưởng; ✧ ~ по несча́стью *шутл.* người cùng nghịch cảnh, người đồng bệnh

това́рищеск||ий *прил.* 1. (thuộc về) bạn bè, đồng chí, chí hữu, bằng hữu; (*дружеский*) thân thiết, thân mật, thắm thiết; ~ие отноше́ния quan hệ bạn bè (bè bạn, đồng chí, chí hữu, bằng hữu); ~ая взаимопо́мощь giúp đỡ lẫn nhau trên tình bạn bè (đồng chí, chí hữu), tương trợ bè bạn; с ~им приве́том gửi lời chào thân thiết, thân mến; ~ая встре́ча gặp gỡ thân mật; 2. (*совместный, коллективный*) chung, tập thể; ~ая обрабо́тка земли́ cày cấy chung, làm ruộng tập thể (vần công); 3. *спорт.* giao hữu; ~ матч trận đấu giao hữu; ✧ ~ суд toà án đồng chí

това́рищество *с.* 1. (*товарищеские отношения*) tình bạn (bằng hữu, đồng chí, chí hữu); 2. (*организация, объединение*) hội, hiệp hội, hội đoàn, hội liên hiệp; đồng chí hội (*ист.*); (*фирма*) công ty, hãng

това́рка *ж. разг.* cô bạn

това́рно-де́нежн||ый *прил.*: ~ые отноше́ния *эк.* (các) quan hệ hàng hoá-tiền tệ

това́рн||ый *прил.* (thuộc về) hàng hoá, hàng, thương phẩm, hoá phẩm, hoá vật; ~ые запа́сы dự trữ hàng hoá, trữ lượng hàng; ~ го́лод (nạn) khan hàng, thiếu hàng; ~ знак, ~ая ма́рка thương hiệu, nhãn hiệu; ~ склад kho hàng; ~ая ста́нция ga chuyển hàng; ~ вагóн toa (toa chở) hàng; ~ пóезд tàu (tàu chở) hàng; 2. *эк.* (là) hàng hoá; ~ хлеб, ~ое зерно́ lúa mì (cốc loại) hàng hoá, lúa mì (cốc loại) thương phẩm; ~ая проду́кция sản phẩm hàng hoá, thương phẩm; ~ое произво́дство (nền) sản xuất hàng hóa, sản xuất thương phẩm; ~ое обраще́ние lưu thông (lưu chuyển) hàng hoá

товарове́д *м.* nhà thương phẩm học, chuyên viên thương phẩm

товарове́дение *с.* thương phẩm học

товарове́дный *прил.* (thuộc về) thương phẩm học

товарообме́н *м. эк.* (sự) trao đổi hàng hoá

товарооборо́т *м. эк.* (sự) lưu thông hàng hoá, lưu chuyển hàng hoá; (*совокупность актов купли-продажи*) kim ngạch, doanh số, chu chuyển hàng hoá; о́птовый, ро́зничный ~ kim ngạch (doanh số) bán buôn, bán lẻ

това́ро-пассажи́рский *прил.*: ~ пóезд (đoàn) tàu hỗn hợp, tàu khách và hàng

товарополуча́тель *м.* người nhận (lĩnh) hàng

товаропроизводи́тель *м.* người sản xuất hàng hoá

то́г||а *ж. ист.* áo toga (*của người La Mã cổ đại*);✧ ряди́ться в ~у кого́-л., чего́-л. khoác áo (đội lốt) ai, cái gì

тогда́ *нареч.* 1. (*в то время, не теперь*) lúc bấy giờ, hồi ấy, lúc ấy, hồi đó, lúc đó; ~ же cùng lúc ấy (đó); ~, когда́ khi... thì..; 2. (*в таком случае*) thế thì, vậy thì; устáл? Тогдá отдохни́ cậu mệt ư? Thế thì (Vậy thì) hãy nghỉ đi; ✧ ~ как а) (*наоборот*) ngược lại, trái lại, trong lúc đó thì, còn; б) (*хотя*) dù, dẫu, mặc dù, mặc dẫu, dù rằng, dẫu rằng, dẫu rằng

тогда́шн||ий *прил. разг.* lúc bấy giờ, hồi ấy, lúc ấy, hồi đó, lúc đó; ~яя обстано́вка tình hình lúc bấy giờ (hồi ấy, lúc ấy, hồi đó, lúc đó); ~ мини́стр ông bộ trưởng hồi ấy (thời ấy, hồi đó, thời đó); ~ее вре́мя thời bấy giờ, thời ấy, thời đó

то́ есть 1. *союз* (*что значит*) nghĩa là, tức là; (*вернее*) nói đúng hơn là; я там был в суббо́ту, ~ вчера́ tôi có mặt ở đấy hôm thứ bảy, nghĩa là (tức là) ngày hôm qua; я упáл, ~ не упáл, а поскользну́лся tôi ngã, nói đúng hơn là không ngã mà trượt chân; 2. *частица* (*для выражения удивления*) sao thế, sao lại thế, sao lạ thế; ~ как — не зна́ешь? sao thế (sao lại thế, sao lạ thế), mày không biết cơ à?

тожде́ственность *ж.* (tính, sự) đồng nhất, giống hệt, tương đồng

тожде́ственный *прил.* đồng nhất, giống hệt, tương đồng

то́ждество *с.* 1. (sự) đồng nhất, giống hệt, tương đồng; 2. *мат.* (sự) đồng nhất

то́же 1. *нареч.* cũng, cũng thế, cũng vậy; я ~ пойду́ tôi cũng sẽ đi; я ~! tôi cũng thế!, tôi cũng vậy!; он ~ не глуп nó cũng không ngốc; он ~ не зна́ет anh ấy cũng không biết

ток I *м.* 1. (*поток*) dòng, luồng, làn; ~ во́здуха luồng (làn) không khí; 2. *эл.* dòng (luồng) điện; ~ высо́кого, ни́зкого напряже́ния dòng điện cao áp, hạ áp; luồng điện cao thế, hạ thế; ~ высо́кой, ни́зкой частоты́ dòng điện cao tần, hạ tần

ток II *м.* (*для молотьбы*) sân đập lúa; на ~ý trên sân đập lúa

ток III *м. охот.* (*место*) (chỗ) chim gọi mái, gà rừng gọi mái

тока́й *м.*, **тока́йское** *с.* rượu tokay

тока́рн||ый *прил.* (thuộc về) tiện; ~ая мастерска́я xưởng tiện; ~ станóк máy tiện

то́карь *м.* thợ tiện; ~ по де́реву thợ tiện gỗ; ~ по мета́ллу thợ tiện kim loại

токова́ние *с.* (sự) gọi mái (*của một số loài chim*)

токова́ть *несов.* gọi mái

токсико́з *м. мед.* (chứng) nhiễm độc

токси́н *м. биол., мед.* độc tố, chất độc

токси́ческий *прил. биол., мед.* độc; (*вызываемый действием токсинов*) (do) nhiễm độc

токси́чность *ж. биол., мед.* độc tính, (tính, độ) độc

токси́чный *прил. биол. мед.* độc

ток-шóу *с. нескл.* talk-show, tôk-sô, buổi tranh luận truyền hình

тол *м. хим.* trinitrotoluen, thuốc nổ

толера́нтно *нареч.* (một cách) bao dung, khoan dung, rộng lượng

толера́нтность *ж.* 1. *мед.* (tính) chịu thuốc, dung nạp thuốc; 2. (*терпимость*) (tính, thái độ) bao dung, khoan dung, rộng lượng, rộng rãi, dễ dãi

толера́нтный *прил.* 1. *мед.* chịu (dung nạp) thuốc; 2. (*терпимый*) bao dung, khoan dung, rộng lượng, rộng rãi, dễ dãi

толи́ка *ж. разг.*: ма́лая, небольша́я ~ một tí, chút ít, tí tẹo

толк *м.* 1. *разг.* (*смысл*) nghĩa, ý nghĩa; (*суть*) thực chất; (*ум, разум*) trí thông minh, (sự) khôn ngoan; с ~ом *в знач.нареч.* (một cách) thông minh, khôn ngoan, rõ ràng, dễ hiểu, gãy gọn, khúc chiết; расскажи́ всё с ~ом cậu hãy kể lại tất cả một cách rõ ràng (dễ hiểu, gãy gọn, có đầu có đuôi); 2. *разг.* (*польза*) ích lợi, lợi ích, kết quả, hiệu quả; от него́ ~у не добьёшься nhờ (hỏi, dùng) nó thì chẳng có kết quả gì đâu; из э́той пое́здки не вы́йдет никако́го ~у chuyến đi này sẽ không đem lại kết quả (lợi ích) gì đâu; како́й ~ от твои́х рассужде́ний? những lời biện luận của cậu thì có ích gì?; что ~у? như thế thì có ích gì?, vô ích!, vô nghĩa!; без ~у *в знач. нареч.* vô bổ, vô ích, vô hiệu, chẳng được tích sự gì, chả nên cơm cháo gì, chẳng nước non gì, chẳng được cóc khô gì; суети́ться без ~у lăng xăng (tất bật) vô ích; 3. *обыкн. мн.*: ~и (*пересуды, разговоры*) điều tiếng, lời bàn tán, lời ra tiếng vào, điều ong tiếng ve, tin đồn, lời đồn đại, lời bày đặt; вы́звать мно́го ~ов gây ra nhiều điều tiếng (lời bàn tán), gây nên lắm điều ong tiếng ve; идýт ~и о том, что... có tin đồn rằng...; ✧ сбива́ть кого́-л. с ~у làm ai quẫn trí (rối trí); сбива́ть с ~у мирову́ю обще́ственность đánh lạc hướng dư luận thế giới; сбива́ться с ~у quẫn trí, rối trí; знать, понима́ть ~ в чём-л. am hiểu cái gì, hiểu thấu đáo điều gì; не возьму́ в ~ tôi không thể nào hiểu được

толка́ние *с. спорт.*: ~ ядра́ (môn) đẩy tạ, ném tạ

толка́ть, толкну́ть 1. (*В*) xô, đẩy, ẩy, ẩn, thúc, hất, đun, xô đẩy, đun đẩy; толкну́ть кого́-л. ло́ктем huých (hích) ai; 2. (*В* на *В*, к *Д*) (*побуждать*) xui, xúi, khiến, xui giục, xúi giục, xui khiến, thúc đẩy; кто вас толкну́л на э́то? ai xui (xúi, khiến, xui giục, xúi giục, xui khiến) anh làm điều ấy?; 3. (*В*) *спорт.*: ~ штáнгу cử tạ; ~ ядро́ đẩy (ném) tạ; 4. *жарг.* (*В, В Д*) (*продавать*) bán, bán tống đi, bán tống bán tháo; ✧ ~ в про́пасть кого́-л. đẩy ai vào vực thẳm

толка́ться *несов.* 1. xô, đẩy, xô đẩy, đun đẩy; (*толкать друг друга*) chen lấn, xô đẩy nhau; 2. *перен. разг.* (*быть, находиться где-л.*) ở chen chúc, chen rúc; (*праздно ходить*) đi vẩn vơ (lang bang, loăng quăng, lang thang, lông bông), lang thang, láng cháng

толка́ч *м.* 1. *ж.-д.* đầu tàu đẩy; *мор.* tàu đẩy, tàu lai; 2. *перен. разг.* người đi đốc thúc, kẻ đi chạy vạy

толкну́ть *сов. см.* толка́ть; ✧ ~ речь *шутл.* xổ (tuôn) ra một bài diễn văn

толкова́ние *с.* 1. (sự) giải thích, lý giải, phân tích, bình luận, bàn luận; дать непра́вильное ~ giải thích không đúng, lý giải sai; 2. (*объяснительный текст*) (lời, bài) giải thích, giải nghĩa

толкова́ть *несов.* 1. (*В*) (*истолковывать*) giải thích, lý giải, phân tích, bình luận, bàn luận; непра́вильно, ло́жно ~ что-л. giải thích (lý giải, phân tích, bàn luận) sai điều gì; 2. (*В Д*) (*объяснять*) giải thích, giải nghĩa; 3. *разг.* (*разговаривать*) nói chuyện, chuyện trò, trò chuyện, bàn luận, nói; что тут мно́го ~! điều này thì chẳng phải nói nhiều làm chi!; ✧ что и ~ đúng thế, cố nhiên rồi, còn phải nói gì nữa

толко́вый *прил. м.* (*о человеке*) thông minh, sáng trí, sáng dạ, nhanh ý, mau hiểu, biết điều; ~ учени́к cậu học trò thông minh (sáng dạ, mau hiểu); 2. (*понятный*) dễ hiểu, rõ ràng; (*вразумительный*) rành mạch, gãy gọn, khúc chiết; ~ докла́д báo cáo rành mạch (gãy gọn, khúc chiết); 3.: ~ слова́рь từ điển tường giải (giải nghĩa, giải thích)

то́лком *нареч. разг.* 1. (*ясно*) (một cách) rõ, rõ ràng, dễ hiểu; я вас ~ не пойму́ tôi không hiểu rõ được lời anh nói; говори́те ~ anh hãy nói cho rõ đi, anh hãy nói rõ ràng; 2. (*серьёзно*) (một cách) nghiêm túc, nghiêm chỉnh, đứng đắn; я ~ вам говорю́ tôi nói nghiêm túc (nghiêm chỉnh) với anh; 3. (*как следует*) (một cách) đúng mức, cho ra trò, đến nơi đến chốn

толкотня́ *ж. разг.* (cảnh, sự, tình trạng) chen chúc, chen lấn, xô đẩy nhau

толку́чка *ж. разг.* 1. *см.* толкотня́; 2. (*барахолка*) chợ trời, chợ bán đồ cũ

толокно́ *с.* bột kiều mạch (lúa mạch)

толо́чь, растолочь (*В*) nghiền, tán, giã, nghiền (tán) vụn, giã (nghiền) nhỏ; ✧ ~ во́ду в сту́пе *погов.* ≅ dã tràng xe cát, công cốc

толп||а́ *ж.* 1. đám đông, đám người, đám; (*скопление животных, птиц, насекомых*) bầy, đàn; ~ студе́нтов đám sinh viên; ~ демонстра́нтов đám người biểu tình; ~ кур đàn (bầy) gà; ~ ба́бочек đàn bướm; 2. *тк. ед.* (*обыкновенные люди*) đám đông, đám thường dân, dân thường, quần chúng; подчиня́ться инстинктам ~ы́ khuất phục (phục tùng, làm theo) những bản năng của đám đông; 3. *в знач. нареч.*: ~о́й cả đám đông, cả bọn, thành một đám đông, lũ lượt, cùng nhau; ~о́й вы́йти на у́лицу cả đám đông (cả bọn) cùng đi ra đường, lũ lượt kéo ra đường; 4. *в знач. сказ. разг.* đông, nhiều, đông đúc

толпи́ться *несов.* xúm đông, xúm xít, tụ tập, túm tụm, túm năm tụm ba, tập hợp; xúm đông xúm đỏ (*погов.*); (вокру́г *Р тж.*) xúm quanh, xúm lại; ~ в за́ле tụ tập (tập hợp) trong phòng; ~ у вхо́да xúm xít (tụ tập, túm tụm, túm năm tụm ba, xúm đông xúm đỏ) ở lối vào

толсте́ть, потолсте́ть phát phì, béo (mập, phì, phệ, mập mạp, đẫy đà, béo phì) ra

толсти́ть *несов.* (*В*) *разг.* làm... béo ra, làm... to ra

толсто́вка *ж.* (*блуза*) tolstovka, áo choàng rộng thùnh thình (*theo cách của Tolstoi*)

толстогу́бый *прил.* dày môi, (có) môi dày

толстоко́ж||ий *прил.* 1. dày da, (có) da dày; (*о фруктах*) dày vỏ, (có) vỏ dày; ~ее живо́тное động vật dày da (da dày); ~ апельси́н cam dày vỏ (vỏ dày); 2. *перен.* (*о человеке*) không nhạy cảm, vô tình, vô cảm; (*бессердечный*) nhẫn tâm

толстопу́зый *прил. разг.* phệ, béo phệ, (có) bụng phệ

толстосу́м *м. разг.* phú hào, phú thương, trọc phú, nhà giàu, đại gia; ông khệ (*прост.*)

толстощёкий *прил.* (có) má phính, má bạnh

толсту́ха *ж. разг.* người đàn bà béo phị; bồ sứt cạp (*шутл.*)

то́лст||ый *прил.* 1. to, dày; (*о материале тж.*) thô; ~ое де́рево cây to; ~ая кни́га quyển sách dày (dày cộm, dày cộp); ~ые ни́тки chỉ thô, chỉ to sợi; 2. (*о человеке*) béo, mập, mập mạp, béo múp, béo phị, béo quay, béo ụ, phì nộn, phục phịch; (*о ребёнке*) múp míp, mũm mĩm; (*о частях тела*) dày, to, cộ, to cộ, béo lẳn; (*о щеках*) phính, bạnh; ~ые гу́бы (đôi) môi dày; ✧ ~ журна́л tập san, nguyệt san; ~ая кишка́ *анат.* đại tràng, ruột già

толстя́к *м. разг.* người béo phị; bồ sứt cạp (*шутл.*)

толуо́л *м. хим.* toluol, toluen

толчёный *прил.* (đã) nghiền nhỏ, tán nhỏ, giã nhỏ

толчея́ *ж. разг.* (cảnh, sự, tình trạng) chen chúc, chen lấn, xô đẩy nhau; (*суета*) (cảnh, sự, tình trạng) bận rộn, bận túi bụi, chạy ngược chạy xuôi

толчо́к *м.* 1. (cái, cú) xô, đẩy, thúc, xô đẩy, va đập; (*при езде*) (cái) giật, xóc, đẩy; (*при землетрясении*) (đợt) chấn động, rung; 2. *перен.* (*побуждение*) (sự, động cơ, đà) thúc đẩy, thôi thúc, thúc giục, giục giã; 3. (*отталкивающее движение*) (cú) đập mạnh; (*вперёд*) (đà) vươn tới; (*вверх*) (đà) vươn lên; (*рывок*) nước rút; 4. *спорт.* (động tác) cử nâng

то́лщ||а *ж.* 1. lớp, tầng, lớp dày, tầng dày, hệ tầng; 2. *перен.* quần chúng đông đảo; в ~е наро́да trong quần chúng nhân dân đông đảo

то́лще *сравнит. ст. прил.* то́лстый

толщина́ *ж.* 1. (bề, chiều, độ) dày; 2. (*человека*) (sự, độ) to béo, mập mạp

толь *м.* bìa (bìa tẩm) dầu, bìa (carton, cactông) tẩm nhựa; кро́вельный ~ bìa lợp, bìa dầu để lợp, carton (cactông) lợp nhà

то́лько 1. *частица* chỉ, chỉ có, duy có, duy chỉ, chỉ có... thôi (mà thôi); у меня́ ~ оди́н мла́дший брат tôi chỉ có một em trai (một em trai thôi); ~ он мо́жет э́то сде́лать chỉ có (duy có, duy chỉ) anh ấy mới làm nổi việc này, chỉ có anh ấy mới làm nổi việc này mà thôi; ~ на э́тот раз chỉ một lần này thôi (mà thôi); сейча́с ещё ~ пять часо́в bây giờ chỉ mới năm giờ thôi; ~ за 2004 год... chỉ trong năm 2004...; ~ в э́том слу́чае chỉ trong trường hợp này thôi (mà thôi); ~ потому́, что... chỉ vì...; он вспо́мнил об э́том ~ тогда́, когда́ пришёл в шко́лу chỉ khi đến trường rồi thì nó mới nhớ ra điều đó; 2. *усил. частица*: кого́ ~ там не́ было! ở đấy thôi thì đủ hạng người!; каки́х ~ зверей я там не ви́дел! ở đấy tôi đã thấy thôi thì đủ loại thú!, tôi đã thấy ở đó đủ loài thú; чего́ ~ он не испыта́л! ông ta đã từng trải đủ mọi thứ gian nan!; ~ бы chỉ mong sao, chỉ cốt sao; ~ бы он пришёл! chỉ mong sao anh ấy đến!; ~ бы не опозда́ть! chỉ mong sao đừng đến muộn!; ~ не опа́здывайте! chỉ cốt sao các cậu đừng đến muộn!, các anh đừng đến muộn đấy nhé!; ~ попро́буйте!, ~ попро́буйте э́то сде́лать! (*с угрозой*) liệu hồn đấy!, giờ hồn đấy!, cứ thử mà làm coi!; отку́да ~ э́то берётся? cái đó do đâu mà ra thế nhỉ?; 3. *союз* (*однако, но*) song, nhưng, chỉ có điều là, miễn là; я согла́сен пойти́, ~ не сейча́с tôi đồng ý đi, nhưng (song, chỉ có điều là, miễn là) không phải đi ngay bây giờ; ра́зве ~ (~ что)... chỉ với điều kiện là...; 4. *союз* (*едва*) chỉ vừa mới, vừa mới, chỉ mới, vừa, mới; 5. *нареч.* (*едва лишь*) vừa mới, mới; ✧ да и ~ а) (*для указания постоянства, настойчивости*) chỉ, cứ... mãi, cứ... hoài... mãi; б) (*для подтверждения, усиления*) thật (quả thật) là; пла́чет, да и ~ nó khóc, cứ khóc mãi; nó khóc, cứ khóc hoài khóc mãi; что за го́род, э́та Вене́ция — поэ́зия, да и ~! thành phố Venice (Venezia) tuyệt vời thay, quả thật là một bài thơ!; ~~ chỉ vừa mới, vừa mới, mới, vừa; ~ что vừa mới, mới, vừa; он ~ что пришёл nó vừa mới (mới, vừa) đến; я его́ ~ что ви́дел tôi vừa mới gặp cậu ta; как ~ ngay sau khi, vừa... xong; как ~ он придёт ngay sau khi anh ấy đến; ~ и всего́? chỉ có thế thôi ư?, chỉ có thế thôi à?; ~ его́ и ви́дели nó đã biến (đã chuồn) mất; поду́мать ~! lạ thật!

том I *м.* tập, quyển, cuốn; пе́рвый ~ tập một, tập thứ nhất, quyển thượng

том II *П от* тот

тома́т *м.* 1. (*помидор*) (cây) cà chua (*Lycopersicum esculentum*); 2. (*паста*) bột (nước xốt) cà chua

тома́тный *прил.* (thuộc về) cà chua; (*из томата*) (bằng) cà chua; ~ со́ус nước xốt cà chua; ~ сок nước quả cà chua

томи́зм *м. филос.* triết thuyết Thomas (Tôma)

томи́тельно *нареч.*: ~ до́лго lâu đến sốt cả ruột, lâu ghê gớm; там бы́ло ~ ску́чно ở đấy thì buồn kinh khủng (thì tẻ ngắt, thì buồn nhức xương)

томи́тельн||ый *прил.* (làm) mệt nhọc, mệt lử, lử người, lả người, nhoài người; (*мучительный*) làm khổ sở, nặng nề, khó chịu; ~ая жа́жда cơn khát lử người (lả người, nhoài người); ~ая жара́ cái nóng lả người (nhoài người, làm mệt lử, làm mệt lả); ~ое ожида́ние chờ đợi nặng nề (khó chịu), chờ hết nước hết cái; ~ая ску́ка buồn tẻ khủng khiếp, buồn nhức xương, buồn thối ruột; ~ая тоска́ u sầu não nuột

томи́ть *несов.* (*В*) 1. (*изнурять*) làm... mệt nhọc (mệt lử, mệt lả, mệt nhoài, lử người, lả người, nhoài người); (*мучить*) hành hạ, đày đoạ, làm... khổ sở (khốn khổ), làm tình làm tội; (*тяготить*) giày vò, day dứt; его́ ~и́т жара́ cái nóng làm nó lả người (lử người, nhoài người); не ~и́те меня́! đừng làm tình làm tội tôi nữa!, đừng giày vò tôi!; 2. *кул.* ninh, hầm, hấp, hông, đồ, chưng; 3. *тех.* nung mềm, nung dẻo, luộc

томи́ться *несов.* 1. (*изнывать*) mệt nhọc, mệt lử, mệt lả, mệt nhoài, lử người, lả người, nhoài người;

(*мучиться*) bị hành hạ (đày đoạ, đoạ đày, làm tình làm tội); (*страдать*) đau khổ, khổ sở, khốn khổ; (*тяготиться чем-л.*) bị giày vò (day dứt), canh cánh trong lòng; ~ от жáжды chết khát, lả người vì khát nước; ~ жáждой чегó-л. bị giày vò bởi lòng khao khát muốn được cái gì; ~ в заключéнии, в тюрьмé bị đày đoạ (bị đoạ đày) trong tù ngục; ~ в ожидáнии sốt ruột sốt gan chờ đợi, khốn khổ trong cảnh chờ đợi, chòng vòng chờ đợi; 2. *кул.* (bị) ninh, hầm, hấp, hông, đồ, chưng; 3. *тех.* (bị) nung mềm, nung dẻo, luộc

томлéние *с.* (sự) làm mệt nhọc, làm mệt lử, mệt nhọc, mệt lử; hành hạ, đày đoạ, làm khổ sở; giày vò, day dứt; ninh, hầm, hấp, hông, đồ, chưng; nung mềm, luộc (*ср.* томúть)

томлён||ый *прил.*: ~ая сталь *тех.* thép nung dẻo; ~ое мя́со *кул.* thịt ninh (hầm) nhừ

тóмно *нареч.* (một cách) ẻo lả, lờ đờ, lù đù, uể oải

тóмность *ж.* (tính, sự) ẻo lả, lờ đờ, lù đù, uể oải, thẫn thờ

тóмный *прил.* ẻo lả, lờ đờ, lù đù, uể oải, thẫn thờ; ~ взор cái nhìn thẫn thờ

томогрáмма *ж.* phim X quang (rơngen) cắt lớp

томóграф *м.* máy X quang (rơngen) cắt lớp

томографúческ||ий *прил.*: ~ое обслéдование хéт nghiệm bằng thuật chụp X quang (rơngen) cắt lớp

томогрáфия *ж. мед.* (phương pháp, thuật) chụp X quang cắt lớp, chụp rơngen cắt lớp

тон *м.* 1. *муз., физ.* tông, âm, thanh, thanh điệu; нúзкий ~ tông thấp, âm thấp, thanh trầm; высóкий ~ tông cao, âm cao, thanh bổng; 2. (*окраска, оттенок цвета*) tông, màu, sắc, sắc thái; в ~ cùng tông, cùng màu, đồng màu, điệp màu; свéтлые ~á (những) tông sáng, màu tươi; 3. (*о речи*) giọng, giọng nói, giọng điệu; giọng lưỡi, luận điệu (*неодобр.*); лáсковый ~ giọng (giọng nói, giọng điệu) âu yếm; говорúть спокóйным ~ом nói giọng điềm đạm (bình tĩnh); сбáвить, понúзить ~ hạ (dịu, xuống) giọng; повы́сить ~ lên (cất cao) giọng; перемени́ть ~ đổi giọng; 4. (*манера, стиль повествования*) lối văn, giọng văn, văn chương, văn; полемúческий ~ văn (lối văn, giọng văn, văn chương) luận chiến; 5. (*характер, стиль поведения*) phong thái, tư thái, phong cách, thái độ; э́то счита́ется хорóшим ~ом điều đó được coi là phong thái (phong cách, tư thái, thái độ) thanh lịch; 6. *мн.*: ~ы *мед.* tiếng; ~ы сéрдца tiếng (nhịp) tim; ✧ говорúть в ~ nói cùng một giọng (giọng điệu, kiểu cách) như thế; говорúть ~ом вы́ше lên giọng, nói với giọng xúc động mạnh hơn; говорúть ~ом ни́же hạ (xuống) giọng, nói với giọng ít xúc động hơn; задáть ~ а) *муз.* lấy giọng, chỉ rõ âm độ (*cho đội đồng ca trước khi hát*); cầm càng (*разг.*); б) (*показать пример*) làm (nêu) gương; в) (*дать направление*) cầm cân nảy mực, đóng vai trò lãnh đạo, dẫn đầu, cầm đầu, chủ trì; cầm càng (*разг.*); попáсть в ~ nói (làm) đúng ý ai, nói (làm) hợp ý ai

тонáльность *ж.* 1. *муз.* âm độ, thanh điệu, điệu tính; (*регистр голоса*) âm khu giọng; переходúть в другýю ~ chuyển sang âm độ (thanh điệu) khác; 2. *иск.* (tính) thanh điệu, sắc điệu

тонáльн||ый *прил.*: ~ая гáмма âm giai, gam thanh điệu; ~ое нарушéние sai âm độ

тонáр *м. разг.* quán cóc, quán (kiôt) lưu động

тóненьк||ий *прил. разг.* thanh mảnh, mảnh dẻ, mảnh mai, mảnh khảnh; ~ая дéвушка cô gái mảnh mai (mảnh dẻ, mảnh khảnh); ~ое дéрево cây mảnh khảnh; ~ голос giọng thanh

тóнер *м. информ.* mực toner

тон-зáл *м.* phòng ghi âm

тонзиллúт *м. мед.* viêm hạnh nhân

тонзýра *ж.* vòng tóc cạo nhẵn trên đầu tu sĩ (*Thiên chúa giáo*)

тонизúровать *несов. и сов.* (*В*) *физиол.* (làm) tăng trương lực

тонúческ||ий I *прил. лит.* (theo) trọng âm, thanh điệu; ~ая систéма стихосложéния luật thơ trọng âm; ~ое ударéние trọng âm thanh điệu, trọng âm

тонúческий II *прил. физиол.* (thuộc về) trương lực

тóнк||ий *прил.* 1. mỏng, mảnh, mỏng manh; (*о материале*) mỏng, mỏng manh; ~ая бумáга giấy mỏng (mỏng tanh, mỏng dính); ~ая книгá quyển sách mỏng; ~ие нúтки chỉ mảnh; 2. (*о фигуре, частях тела*) thanh, thon, mảnh, thanh mảnh, thanh thanh, thon thon, thon thả, mảnh dẻ, mảnh mai, mảnh khảnh; (*о чертах лица*) thanh, thanh tú; ~ая фигýра thân hình thanh mảnh (mảnh mai, thon thả); с ~ой тáлией có eo thon (thanh, thanh mảnh), eo thắt đáy lưng ong; ~ая шéя cổ mảnh dẻ; ~ие пáльцы những ngón tay thon (thon thon, búp măng); ~ профúль profil (nét mặt trông nghiêng) thanh tú; 3. (*узкий*) bé, nhỏ, hẹp, mảnh, bé nhỏ; ~ая лúния đường vạch bé nhỏ, đường mảnh; 4. (*высокий — о звуках*) thanh, cao, thanh thanh; ~ гóлос giọng kim, tiếng thanh; ~ свист tiếng huýt thanh thanh; 5. (*сложный*) phức tạp, tinh vi; (*требующий умелого подхода*) tinh xảo, tinh tế; (*точный*) chính xác; ~ механúзм máy móc tinh xảo, cơ chế tinh vi; ~ая рабóта công trình tinh xảo, công việc tinh tế; ~ое знáние рáзных мелочéй sự hiểu biết tinh tế (chính xác) về các điều nhỏ nhặt đủ loại; 6. (*малозаметный*) rất nhỏ, khó nhận thấy; ~ оттéнок sắc thái rất nhỏ (khó nhận thấy); ~ие разли́чия những sự khác nhau rất nhỏ; 7. (*о пище, питье и т. п.*) ý vị, thanh khiết, dịu dàng, thanh đạm, ngon; ~ие ви́на rượu vang ngon (ý vị); ~ ýжин bữa cơm tối thanh đạm; ~ие духи́ nước hoa dịu dàng (thanh khiết); 8. (*изящно-остроумный*) ý nhị, ý vị, tế nhị, đậm đà, mặn mà; ~ намёк lời ám chỉ ý nhị (ý vị, tế nhị); ~ ю́мор lối hài hước ý nhị, (ý vị), lối trào phúng đậm đà (mặn mà); 9. (*учтивый, деликатный*) tế nhị, nhã nhặn, thanh lịch, thanh tao, thanh nhã, thanh cao; 10. (*чувствительный, восприимчивый*) tinh, thính; (*проницательный*) mẫn nhuệ, nhuệ mẫn, sắc sảo, tinh tế, đĩnh ngộ; ~ слух tai thính; ~ое зрéние mắt tinh; ~ ум trí tuệ mẫn nhuệ (nhuệ mẫn, tinh tế, sắc sảo, đĩnh ngộ); ~ худóжественный вкус khiếu thẩm mỹ nghệ thuật tinh tế (sắc sảo); 11. (*о ценителе, знатоке и т. п.*) tinh tế, tinh thông, tinh thạo, sâu sắc, sành sỏi, sắc sảo; ~ крúтик nhà phê bình sâu sắc (sành sỏi, tinh tế); ~ дипломáт nhà ngoại giao sắc sảo; ~ наблюдáтель người quan sát tinh ý (tinh thạo, sắc sảo); 12. (*верный, точный*) xác đáng, chính xác, sâu sắc, tinh tế, tinh vi; (*искусный*) tinh thạo, tinh tường; ~ая крúтика phê bình xác đáng (chính xác); ~ие наблюдéния những quan sát tinh tế (tinh tường, chính xác, sâu sắc); ~ анáлиз sự phân tích tinh vi (tinh tế); 13. *разг.* (*хитрый*) tinh ranh, láu lỉnh, ranh mãnh; ✧ ~ая кишкá *анат.* tiểu tràng, ruột non; ~ мир thế giới vô hình

тướng; где ~о, там и рвётся *посл.* ≅ đã khó, chó cắn thêm

то́нко *нареч.* 1. (một cách) mỏng, mảnh; ~ нарéзанный thái mỏng (mỏng tanh); ~ очи́ненный vót (gọt) nhọn; 2. (*утончённо*) (một cách) tinh vi, tinh tế, tinh tường, sâu sắc; ~ подмечáть что́-л. nhận xét tinh vi (tinh tế, sâu sắc) điều gì, nhận xét cái gì một cách tinh vi (tinh tế, sâu sắc); ~ разбирáться в чём-л. am hiểu tinh tường (sâu sắc) điều gì, hiểu rõ điều gì một cách sâu sắc (tinh tường)

тонкозерни́стый *прил. геол.* mịn hạt, nhỏ hạt, (có) hạt mịn, hạt nhỏ

тонкоко́жий *прил.* (có) da mỏng, da mịn; (*о фруктах*) mỏng vỏ, (có) vỏ mỏng

тонконо́гий *прил.* (có) chân mảnh dẻ, chân mảnh khảnh

тонкору́нный *прил.* mịn lông, (có) lông mịn

тонкосте́нный *прил.* (có) thành mỏng, vách mỏng

то́нкост||ь *ж.* 1. (sự, tính, độ) mỏng, mảnh, mỏng manh, mỏng mảnh; thanh, thon, mảnh dẻ, thanh mảnh, mảnh mai, mảnh khảnh, thanh tú; bé nhỏ; thanh thanh; phức tạp, tinh vi, tinh xảo, tinh tế; ý vị, thanh khiết, dịu dàng; ý nhị, tế nhị; thanh lịch, thanh tao, thanh nhã, thanh cao; tinh, thính; nhuệ mẫn, sắc sảo; tinh thông, sâu sắc, sành sỏi; xác đáng, chính xác, tinh thạo, tinh tường (*ср.* то́нкий); 2. *мн.*: ~и (*подробности*) (những) chi tiết, tiểu tiết, tình tiết, điều tỉ mỉ, kẽ tóc chân tơ; все э́ти ~и tất cả những tình tiết (chi tiết, tiểu tiết, điều tỉ mỉ, kẽ tóc chân tơ) ấy; знать что́-л. до ~ей biết rõ ngành ngọn điều gì, biết rõ điều gì thật chi tiết, biết tận kẽ tóc chân tơ điều gì

тонкошёрстный *прил.* 1. (*об овцах*) mịn lông, (có) lông mịn; 2. (*из тонкой шерсти*) (bằng) lông mịn, len mịn

то́нна *ж.* tấn, tôn

тонна́ж *м.* trọng tải

тонне́ль *м. см.* туннéль

тоно́метр *м.* máy đo huyết áp

то́нус *м. физиол.* trương lực

тон||у́ть, потону́ть, утону́ть 1. chìm, chìm đắm, chìm nghỉm, chìm lỉm; (*о судне и т. п. тж.*) (bị) đắm; (*о человеке, животном*) (bị) đắm, chết đuối, chết chìm, chết đắm; желéзо то́нет в водé sắt chìm trong (xuống) nước; здесь то́нет мно́го наро́да nhiều người chết đuối ở đây; я два ра́за в жи́зни ~у́л hai lần trong đời tôi suýt bị chết đuối; 2. (в *II*) (*вязнуть, утопать*) ngập, ngập ngụa, chìm đắm, đắm chìm; *перен.* chìm, khuất, chìm ngập; ~ в грязи́ ngập trong bùn; домá то́нут в зéлени những ngôi nhà chìm (khuất, chìm ngập) trong đám cây xanh; ✧ ~ в крови́ ngập ngụa trong máu me, đắm chìm trong bể máu

тонфи́льм *м. кино* phim nói, phim có tiếng

то́ньше *сравнит. ст. прил.* то́нкий *и нареч.* то́нко

то́ня *ж.* 1. (*место ловли рыб*) chỗ quăng lưới; 2. (*одна закидка невода*) (một) lượt quăng lưới; (*невод с уловом*) (một) mẻ lưới

топ I *м.* (tiếng) giậm chân, guốc khua, giày nện, vó ngựa lóc cóc, rầm rập, thình thịch; кóнский ~ tiếng vó ngựa lóc cóc

топ II *м. мор.* top, đỉnh cột buồm

топ III *м.* (*самое популярное, модное произведение, вещь*) top, bản nhạc (bài hát, quần áo) mốt được ưa chuộng nhất; попáсть в ~ được xếp vào loại top (mốt được ưa chuộng nhất)

топа́з *м.* topaz, hoàng ngọc

то́пать, то́пнуть (*Т*) 1. giậm, dậm; ~ ногáми giậm (dậm) chân; 2. (*при ходьбе, танцах и т. п.*) nện, dận, giậm, dậm; ~ каблукáми dận (nện giậm, dậm) gót giày

топина́мбур *м. бот.* cây cúc vú (*Helianthus tuberosus*)

топи́ть I *несов.* (*В*) 1. (*печь*) đốt, đun; ~ камúн đốt lò sưởi; 2. (*обогревать помещение*) sưởi, sưởi ấm; ~ дом sưởi nhà

топи́ть II *несов.* (*В*) 1. (*плавить*) đun (nấu, nung) chảy; (*сало, жир*) rán; 2. (*вытапливать, перетапливать*) cô, ninh (*nhỏ lửa và rất lâu*); ~ молокó cô (ninh) sữa (*cho đặc lại và thơm ngon*)

топи́ть III, потопи́ть, утопи́ть (*В*) 1. (*суда*) nhận (bắn, đánh) chìm, đánh (làm) đắm; ~ вражéский корáбль nhận (bắn, đánh) chìm tàu thuỷ địch; 2. (*людей, животных*) dìm, dìm nước, nhận chìm; ~ котя́т dìm chết những con mèo con; 3. (*заглушать, подавлять в себе тяжёлые чувства*) dìm, nén, kìm, ghìm; ~ го́ре в винé dìm nỗi đau khổ trong rượu; 4. *перен.* (*губить*) dìm, trù, trù úm, mưu hại; ~ на экзáмене кого́-л. dìm (trù, mưu hại) ai trong kỳ thi; cho ai trượt vỏ chuối (*разг.*)

топи́ться I *несов.* (*о печи*) được đốt lên

топи́ться II *несов.* (*плавиться*) nóng chảy, chảy ra, bị đun chảy (nung chảy)

топи́ться III, утопиться trầm mình, trẫm mình, gieo mình xuống nước tự tử

то́пка *ж.* 1. (*действие*) (sự) đốt lò; 2. (*часть котла*) buồng đốt, lò đốt, lò

то́пкий *прил.* lầy lội, bùn lầy, sình lầy, lầy

топлён||ый *прил.* 1. (*перетопленный*) (đã) đun chảy, nấu chảy, rán; ~ое мáсло bơ đã đun kỹ; ~ое сáло mỡ rán, mỡ nước; 2. (*кипячёный*) (đã) cô, ninh; ~ое молокó sữa cô, sữa ninh (*đặc lại và thơm ngon*)

то́пливн||ый *прил.* (thuộc về) nhiên liệu, chất đốt; ~ые ресýрсы nguồn (nguồn dự trữ) nhiên liệu, nguồn (nguồn dự trữ) chất đốt; ~ая бáза cơ sở nhiên liệu (chất đốt)

то́пливо *с.* nhiên liệu, chất đốt

топливодобыва́ющ||ий *прил.*: ~ие регио́ны những vùng khai thác nhiên liệu; ~ая промы́шленность công nghiệp khai thác nhiên liệu

топливозапра́вочн||ый *прил.*: ~ая ста́нция trạm tiếp nhiên liệu (xăng dầu)

топливозапра́вщик *м.* máy tiếp nhiên liệu (xăng dầu)

то́пливо-сырьев||о́й *прил.*: ~ы́е резéрвы những nguồn nguyên liệu và nhiên liệu

то́пливо-энергети́ческ||ий *прил.*: ~ые резéрвы những nguồn năng lượng và nhiên liệu; ~ баланс bảng cân đối năng lượng và nhiên liệu

топ-ме́неджер *м.* người quản lý thượng thặng

топ-моде́ль *ж. и м.* siêu mẫu, người mẫu được ái mộ nhất

то́пнуть *сов. см.* то́пать

топо́граф *м.* nhà trắc địa học, chuyên viên đo đạc địa hình, người đo vẽ địa hình

топографи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) trắc địa học, trắc địa, đo đạc địa hình, đo vẽ địa hình; ~ая съёмка đo vẽ địa hình; ~ая кáрта bản đồ địa hình; ✧ ~ая анатóмия (khoa) giải phẫu định khu

топогра́фия *ж.* 1. (*отдел геодезии*) trắc địa học, (khoa) đo đạc địa hình, đo vẽ địa hình; 2. (*местности*) địa hình, địa thế

то́поль *м.* cây dương (*Populus*)

топо́ним *м.* địa danh

топони́мика *ж.* 1. (bảng ghi) địa danh; 2. địa danh học

топони́мия *ж. см.* топони́мика 2

топо́р *м.* rìu (*đẽo gỗ*), búa (*bổ củi*)
топо́рик *м.* rìu nhỏ
топори́ще *с.* cán rìu (búa)
топо́рн||ый *прил.* 1. (thuộc về) rìu, búa; 2. (*грубый, неуклюжий*) thô, thô kệch, vụng về; (*о человеке тж.*) cục mịch, cục kịch; ~ая рабо́та vật làm ra (cách gia công) thô kệch
топо́рщить *несов.* (*В*) xù... lên, làm... dựng đứng lên (dựng lên tua tủa)
топо́рщиться *несов.* 1. xù lên, dựng đứng lên, dựng lên tua tủa; (*о материи*) cộm (phồng, phình, gồ) lên; 2. *разг.* (*о животных*) xù lông lên
то́пот *м.* (tiếng) giậm chân, guốc khua, giày nện, rầm rập, thình thịch, lóc cóc; ко́нский ~ tiếng vó ngựa lóc cóc
то́псель *м. мор.* buồm tam giác
топта́ние *с.* (sự) giẫm đạp, giày xéo, giậm chân
топта́ть *несов.* (*В*) 1. giẫm (xéo, đạp) lên, giẫm (xéo) nát; ~ траву giẫm nát (xéo nát, giẫm lên, xéo lên) cỏ; ~ нога́ми что́-л. giẫm chân lên cái gì; 2. *перен.* (*попирать*) giẫm đạp, giày xéo, chà đạp; ✧ ~ в грязь кого́-л. giẫm đạp ai xuống bùn dơ, bôi tro trát trấu vào thanh danh ai
топта́ться *несов.* 1. giậm chân; 2. *разг.* (*быть, находиться где-л.*) đứng lù lù; ✧ ~ на ме́сте giậm chân tại chỗ, không tiến lên được, không chút tiến bộ nào
топту́н *м. жарг. пренебр.* do thám, tên theo dõi
топча́н *м.* sập, bộ ngựa, phản gỗ
топь *ж.* chỗ (bãi, đất) lầy, đất sình lầy
то́рб||а *ж.* túi mõm, túi đựng thức ăn (*đeo ở mõm ngựa*); ✧ носи́ться как с пи́саной ~ой с ке́м-л. ≅ chiều ai như chiều con cưng; chiều ai như chiều vong
торг *м.* 1. (sự) buôn bán, mua bán, mặc cả; 2. *мн.*: ~и́ (*аукцион*) (cuộc) đấu giá, đấu thầu, bán đấu giá; продава́ть что́-л. с ~о́в bán đấu giá cái gì
торга́ш *м. пренебр.* (gã) con buôn
торга́шество *с. разг.* 1. (sự) buôn bán; 2. (*образ действий*) (thói) con buôn, tư lợi, trục lợi
торга́шка *ж. пренебр.* (mụ) con buôn
торг||ова́ть *несов.* 1. (*Т*, с *Т*) buôn bán, mua bán, bán, buôn; ~ с За́падом buôn bán với phương Tây; ~ промы́шленными това́рами buôn bán (mua bán, buôn) hàng công nghệ; государство ~ует ле́сом и не́фтью nhà nước bán gỗ và dầu mỏ; 2. (*заниматься торговлей*) buôn, đi buôn, hoạt động thương nghiệp, làm nghề buôn (lái buôn, thương nhân); (*отпускать товары*) bán; ~ вразно́с bán hàng rong; 3. (*быть открытым*) mở cửa; магази́н ~ует до семи́ часо́в hiệu buôn mở cửa (cửa hàng mở) đến bảy giờ; магази́н сего́дня не ~ует hôm nay cửa hiệu đóng cửa (không mở cửa); 4. *перен.* (*Т*) bán, bán đứng, bán rẻ; ~ со́вестью, че́стью bán đứng (bán rẻ, bán) lương tâm, danh dự; ~ собо́й bán mình; ~ свои́м те́лом bán thân; bán trôn nuôi miệng (*разг.*)
торгова́ться *несов.* 1. (с *Т*) mặc cả, mà cả; 2. *перен. разг.* mặc cả, mà cả, cố đòi cho được
торго́вец *м.* thương nhân, thương gia, nhà buôn, người buôn bán; (*крупный, богатый*) đại thương gia, phú thương; (*мелкий*) tiểu thương
торго́вка *ж.* (bà, chị) tiểu thương, bán hàng vỉa hè
торго́вл||я *ж.* 1. (nền, ngành, nghề) thương nghiệp, thương mại, mậu dịch; вну́тренняя ~ nội thương; вне́шняя ~ ngoại thương; промы́шленность и торго́вля nền công nghiệp và thương nghiệp; ча́стная ~ thương nghiệp tư nhân; госуда́рственная ~ thương nghiệp (mậu dịch) quốc doanh; рабо́тать в ~e làm việc trong ngành thương nghiệp; 2. (sự, việc) buôn bán, mua bán, bán, buôn; опто́вая ~ bán buôn, bán sỉ; ро́зничная ~ bán lẻ
торго́во-промы́шленный *прил.* (thuộc về) công thương nghiệp, công nghiệp và thương nghiệp
торго́в||ый *прил.* (thuộc về) thương nghiệp, thương mại, mậu dịch, buôn bán, mua bán; ~ая сеть mạng lưới thương nghiệp (mậu dịch, thương mại); ~ центр trung tâm thương mại (thương nghiệp); ~ догово́р hiệp ước thương mại (mậu dịch), thương ước; ~ое соглаше́ние hiệp định thương mại; ~ая пала́та phòng thương mại; ~ капита́л *эк.* tư bản thương nghiệp; ~ая монополия độc quyền thương nghiệp; ~ая поли́тика chính sách thương nghiệp; ~ое пра́во luật thương mại, thương luật; ~ое су́дно tàu (thuyền) buôn, thương thuyền; ~ флот đội tàu buôn (thuyền buôn, thương thuyền); ~ бала́нс cán cân thương mại; ✧ ~ дом thương xá
торгпре́д *м.* (торго́вый представи́тель) đại diện thương vụ (thương mại)
торгпре́дство *с.* (торго́вое представи́тельство) cơ quan (cơ quan đại diện) thương vụ
тореадо́р *м.* toreador, đấu sĩ, người đấu bò
торе́ро *м. неизм. см.* тореадо́р
торе́ц *м.* 1. (*грань*) mặt mút, mặt đáy, mặt ngang, mút; 2. (*брусок*) gỗ lát đường
торже́ственно *нареч.* (một cách) trọng thể, long trọng, trịnh trọng, trang trọng
торже́ственность *ж.* (tính chất, sự, vẻ) trọng thể, long trọng, trịnh trọng, trang trọng
торже́ственн||ый *прил.* 1. (*праздничный*) (thuộc về) lễ, lễ hội, hội hè; (*пышный, величественный*) trọng thể, long trọng; ~ день ngày trọng thể, ngày lễ; ~ое заседа́ние phiên họp trọng thể (long trọng); ~ая часть phần nghi lễ; 2. (*об обещании и т. п.*) trịnh trọng, trang trọng; ~ая кля́тва lời thề trịnh trọng (trang trọng)
торжеств||о́ *с.* 1. (*полная победа*) (sự) toàn thắng, đại thắng, thắng lợi, chiến thắng; ~ гуманизма thắng lợi (toàn thắng) của chủ nghĩa nhân văn; 2. (*празднество*) lễ, lễ mừng, hội mừng, lễ kỷ niệm, lễ khánh hạ; национа́льное ~ lễ quốc khánh; семе́йное ~ lễ mừng của gia đình; зал для проведе́ния сва́дебных торже́ств phòng làm lễ thành hôn; ~á по слу́чаю чего́-л. lễ mừng nhân dịp gì; 3. (*радость*) (niềm, nỗi, sự) hân hoan, vui mừng, phấn khởi, tưng bừng; с ~о́м сказа́ть что́-л. hân hoan (phấn khởi) nói điều gì
торжеств||ова́ть *несов.* 1. (над *Т*) (*брать верх*) thắng lợi, thắng; добро́ ~ует над злом cái thiện thắng cái ác, điều lành thắng điều ác; и́стина ~ует chân lý thắng lợi; 2. (*В*) (*радоваться*) mừng, vui mừng, hân hoan, đắc thắng; ~ побе́ду mừng thắng lợi; ca khúc khải hoàn (*книжн.*)
торжествую́щ||ий *прил.* 1. (*победный*) thắng lợi, thắng; 2. (*ликующий*) vui mừng, hân hoan, phấn khởi, tưng bừng, đắc chí, đắc thắng, đắc ý; с ~им ви́дом với vẻ mặt hân hoan (phấn khởi, vui mừng, đắc thắng, đắc chí, đắc ý)
то́ри *мн. неизм.* đảng tory (*tiền thân của đảng bảo thủ Anh, thế kỷ 17□19*)
то́рий *м. хим.* thorium, tori
торма́шк||и: (*скл. как ж.*) полете́ть вверх ~ами ngã lăn cù (lăn quay, chổng gọng, chổng kềnh, chổng vó, lộn tùng phèo)

торможе́ние *с.* 1. (sự) hãm, phanh, thắng, hãm lại, phanh lại, thắng lại; kìm hãm, cản trở, ngăn trở (*ср.* тормози́ть); 2. *физиол.* (sự) ức chế; ~ рефле́ксов ức chế các phản xạ; усло́вное, безусло́вное ~ ức chế có điều kiện, không điều kiện

то́рмоз *м.* 1. (*мн.* тормоза́) (cái, bộ) phanh, hãm, thắng; автомати́ческий ~ *ж.-д.* phanh tự động; 2. (*мн.* то́рмозы) (*торможение*) (sự, lần) hãm, phanh, thắng, hãm lại, phanh lại, thắng lại; 3. (*мн.* то́рмозы) *перен.* (*препятствие, помеха*) (sự, điều) cản trở, trở ngại, chướng ngại, vướng mắc, mắc míu; ~ в рабо́те trở ngại (cản trở) trong công việc; ✧ на ~а́х (bằng cách) hãm bớt lại, kìm bớt lại, ghìm bớt lại

тормози́ть *несов.* 1. (*В*) hãm, phanh, thắng, hãm (phanh, thắng)... lại, hãm phanh; 2. (*о машинах*) hãm (phanh, đứng) lại; 3. (*В*) (*задерживать движение*) kìm hãm, kìm, ghìm; *перен. тж.* cản trở, ngăn trở; ~ рабо́ту kìm hãm (cản trở, ngăn trở) công việc

тормозн||о́й *прил.* (thuộc về) phanh, hãm, thắng; ~а́я коло́дка má (guốc) phanh

тормоши́ть *несов.* (*В*) *разг.* 1. mân mê, sờ nghịch, mân mó, sờ mó, rờ mó, sờ, nghịch; 2. *перен.* quấy rầy, quấy nhiễu, làm phiền, nhiễu chuyện, nhiễu sự, làm rầy rà

торна́до *с.* (*смерч*) vòi rồng

то́рн||ый *прил. разг.* đã giẫm bằng, bằng phẳng, rộng rãi; ✧ пойти́ по ~ой доро́ге đi theo đường mòn đã vạch sẵn (đã có người khai phá)

тороп||и́ть, поторопи́ть (*В*) giục, thúc, thúc giục, giục giã, thôi thúc, hối thúc, đốc thúc; ~ кого́-л. с отве́том giục (thúc, thúc giục) ai trả lời; ~ кого́-л. с отъе́здом giục (giục giã, thúc giục, thôi thúc) ai lên đường; не ~и́те меня́! xin đừng giục (thúc giục) tôi!

тороп||и́ться, поторопи́ться vội, vội đi, đi vội, làm vội, vội vã, vội vàng, hấp tấp; ~ на рабо́ту vội (vội vã, vội vàng, hấp tấp) đi làm; ~ на по́езд vội (vội vã, vội vàng, hấp tấp) cho kịp tàu; я о́чень ~лю́сь tôi đang rất vội (vội đi); ~и́тесь! hãy vội lên!, nhanh lên nào!, làm vội lên nào!, hãy làm gấp lên!; не ~ không vội vàng (hấp tấp, cập rập), khoan thai, đủng đỉnh; не ~й(те)сь! đừng vội!, chớ hấp tấp!; он не (не о́чень) торо́пится отвеча́ть nó chẳng vội trả lời; ✧ не ~я́сь không vội vàng, thong thả, khoan thai, đủng đỉnh

торо́пкий *прил. разг. см.* торопли́вый

торопли́во *нареч.* (một cách) vội, vội vàng, vội vã, hấp tấp, lật đật, cập rập, tất tả,

торопли́вость *ж.* (tính, sự) vội vàng, vội vã, hấp tấp, lật đật, cập rập

торопли́вый *прил.* vội, vội vàng, vội vã, hấp tấp, lật đật, cập rập, tất tả, tất bật, tất tưởi, mải mốt, le te, hấp ta hấp tấp; (*совершённый быстро тж.*) nhanh, gấp, gấp gáp

торо́с *м.* tảng băng

торпе́да *ж.* ngư lôi

торпеди́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. phóng (bắn) ngư lôi, 2. *горн.* bắn (nổ) mìn; 3. *перен.* phá hoại, huỷ bỏ, tiêu huỷ

торпеди́ст *м.* lính phóng (bắn) ngư lôi

торпе́дный *прил.* (thuộc về) ngư lôi; ~ аппара́т máy phóng ngư lôi; ~ ка́тер tàu phóng ngư lôi, ngư lôi đỉnh

торпедоно́сец *м.* máy bay (phi cơ) phóng ngư lôi

торс *м.* 1. (*туловище*) mình, thân, thân mình; 2. (*скульптура*) torse, tượng thân người

торсио́метр *м. физ.* bộ đo lực xoắn, xoắn kế

торсио́н *м. физ.* (lực, sự) xoắn

торсио́нн||ый *прил. физ.* (thuộc về) lực xoắn, xoắn; ~ое по́ле trường xoắn

торт *м.* bánh gatô

торт-моро́женое *м.* bánh gatô-kem

торф *м.* than bùn; nê thán (*уст.*)

торфолече́ние *с.* liệu pháp bùn ao (than bùn)

торфоразрабо́тки *мн.* (*скл. как ж.*) nơi khai thác than bùn; (*предприятие*) công trường (xí nghiệp) khai thác than bùn

торфотерапи́я *ж. см.* торфолече́ние

торфя́ни́к *м.* 1. (*залежь*) cánh đồng than bùn, đám (lầy) than bùn; 2. (*специалист*) chuyên viên khai thác than bùn; (*рабочий*) thợ khai thác than bùn

торфян||о́й *прил.* (thuộc về) than bùn; ~о́е боло́то đầm than bùn; ~ брике́т bánh (viên) than bùn

торцо́в||ый *прил.*: ~ая мостова́я mặt đường lát gỗ

торч||а́ть *несов.* 1. nhô (dô) ra, trồi (gồ, lồi) lên; (*топорщиться*) xù (dựng, dựng đứng) lên, dựng lên tua tủa; (*высовываться откуда-л.*) lòi (thò, thòi, chìa) ra; 2. *разг.* (*находиться где-л.*) đứng lù lù (sừng sững), lù lù, láng cháng, lảng vảng, phất phơ, lông bông, dật dờ; он ве́чно ~и́т у меня́ пе́ред глаза́ми nó cứ đứng lù lù (đứng sừng sững, lù lù) mãi trước mắt tôi; ~ под чьи́ми-л. о́кнами це́лый день suốt ngày láng cháng (lảng vảng, phất phơ, lông bông, dật dờ) trước cửa sổ nhà ai

торчко́м *нареч. разг.* (một cách) dựng lên, dựng ngược, thẳng đứng, đứng dựng lên, đứng ngược lên

торше́р *м.* đèn torchère (toócse, chân đế, chân hạc)

тоск||а́ *ж.* (nỗi, lòng, mối) buồn, sầu, rầu rĩ, buồn phiền, buồn bã, buồn rầu, u buồn, u sầu, u hoài, buồn nhớ, lo buồn; на се́рдце ~ buồn bã (rầu rĩ) trong lòng, lòng buồn rười rượi; наводи́ть ~у́ на кого́-л. gợi sầu (gợi buồn, gieo mối sầu) cho ai, gây nỗi buồn rầu (buồn phiền, u buồn, lo buồn, buồn bã) cho ai; ~ по ро́дине buồn nhớ quê hương (đất nước); 2. (*скука*) (nỗi) buồn chán, buồn tẻ, chán ngán; кака́я ~! buồn chán làm sao!, chán ngán xiết bao!; там така́я ~! ở đấy thì chán chết (chán mớ đời)!

тоскли́во 1. *нареч.* (*уныло*) (một cách) buồn rầu, buồn bã, rầu rĩ, u buồn; 2. *в знач. сказ. безл.*: ~ бы́ло в пусты́х ко́мнатах ở trong những căn buồng trống trải thì thật buồn; 3. *в знач. сказ.* (*Д*): ему́ бы́ло о́чень ~ lúc đó ông ta rất buồn, lúc đó nó buồn lắm

тоскли́в||ый *прил.* 1. (*грустный, унылый*) buồn, buồn rầu, buồn bã, rầu rĩ, u buồn, u sầu, sầu não, ảo não, áo não; ~ взгляд cái nhìn buồn rầu (buồn bã, ảo não, sầu não, rầu rĩ, u sầu, buồn rười rượi); ~ые глаза́ cặp mắt buồn rầu (rầu rĩ, buồn bã, u sầu, buồn rười rượi); ~ое настрое́ние lòng buồn rầu, tâm tư sầu não, tâm trạng buồn bã; 2. (*наводящий тоску*) gợi sầu, gợi buồn, buồn tênh, buồn tẻ, buồn thiu, làm buồn rầu; ~ые су́мерки cảnh hoàng hôn buồn tênh (gợi sầu, gợi buồn)

тоскова́ть *несов.* 1. (*грустить*) buồn, buồn rầu, lo buồn, buồn phiền; 2. (*по Д*) nhớ, buồn nhớ; (*томиться*) thèm muốn, thèm khát, khao khát; ~ по ро́дине nhớ quê (nước), nhớ (buồn nhớ) quê hương, nhớ (buồn nhớ) đất nước; ~ по до́му nhớ nhà, thèm muốn về nhà

тост I *м.* (lời) chúc rượu; предлага́ть, провозглаша́ть ~ за кого́-л., за что́-л. đề nghị nâng cốc chúc ai, cái gì

тост II *м.* (lát) bánh mì nướng giòn, bánh mì sấy giòn

то́стер *м.* máy nướng (sấy) giòn bánh mì

тот *мест. указат. м.* (*ж.* та; *с.* то; *мн.* те) này, kia, đó, ấy; (*о вещах и т. п.*) cái này, cái kia, cái đó, cái ấy; (*о животных*) con này, con kia, con đó, con ấy; (*о людях*) người này, người kia, người đó, người ấy; и ~ и друго́й cả cái (con, người...) này lẫn cái (con, người...) kia; тем или други́м спо́собом bằng cách này hay cách khác; не ~, так друго́й không phải cái (con, người...) này thì cái (con, người...) kia; ни ~ ни друго́й chẳng phải cái (con, người...) này cũng không phải cái (con, người,..) kia; э́тот и ~ cái (con, người...) này và cái (con, người...) kia; э́тот студе́нт ру́сский, а ~ вьетна́мец anh sinh viên này người Nga, còn anh kia người Việt; э́тот рабо́тает, а ~ спит người này làm, còn người kia thì ngủ; в том магази́не ở cửa hàng kia (kia kìa, đằng kia); на том берегу́ ở bờ bên kia; в ~ год trong năm ấy (đó); ~ же, ~ же са́мый chính là nó, chính là cái (con, người...) đó, đích thị là cái (con, người...) này; то же, то же са́мое chính là điều (chuyện, việc, cái...) đó, đích thị là điều (chuyện, việc, cái...) này; оди́н и ~ же cũng cùng là một cái (con, người...) ấy mà thôi; ~ са́мый chính là nó, chính là cái (con, người...) đó; он тепе́рь не ~ bây giờ thì nó đã đổi khác (đã khác trước) rồi; не ~ không phải là cái (con, người...) mà ta cần; я сел не в ~ ваго́н tôi ngồi nhầm toa; с того́ вре́мени từ thời gian (thuở, lúc) ấy, từ ấy, từ đó; тем са́мым do đó, như thế, như vậy, bằng cách đó; с тем, что́бы... để..., nhằm..., đặng...; ✧ ~ или друго́й, ~ или ино́й cái (con, người...) nào đó cũng được; то да сё điều nọ điều kia, cái nọ cái kia, chuyện nó chuyện kia, đủ thứ; то, что... điều mà..., cái mà...; я узна́л то, что хоте́л tôi đã biết được điều mà tôi muốn; то, что я узна́л, обра́довало меня́ điều mà tôi được biết làm tôi vui lòng; не то, что chẳng phải là cái (điều) mà; э́то не то, что мне на́до đó chẳng phải là cái (điều) mà tôi cần; не то, что (чтоб, что́бы)..., а... không hoàn toàn là... mà...; не то, что́бы я хоте́л..., а... tôi không muốn... lắm, nhưng...; он не то, что бо́лен, а про́сто уста́л nó chẳng phải là ốm mà chỉ mệt thôi; всё э́то то, да не то đúng là như thế, nhưng không phải hoàn toàn như thế

тотализа́тор *м.* 1. (*счётчик*) máy tính tiền cá ngựa; (*сумма ставок*) tiền cá ngựa; 2. (*игра*) (môn, trò) cá ngựa

тоталитари́зм *м. книжн.* chế độ cực quyền (toàn trị)

тоталитари́стск||ий *прил.* (thuộc về) chế độ cực quyền, chế độ toàn trị; ~ая поли́тика chính sách cực quyền (toàn trị)

тоталитари́ст *м.* người chủ trương chế độ cực quyền (toàn trị)

тоталита́рн||ый *прил. книжн.* (có tính chất) cực quyền, toàn trị, độc tài; ~ режи́м chế độ cực quyền (toàn trị); ~ строй thể chế cực quyền (toàn trị); ~ая се́кта giáo phái có tính chất toàn trị

тота́льн||ый *прил.* tổng, toàn bộ, toàn thể; ~ая мобилиза́ция tổng động viên; ~ое разруше́ние huỷ hoại toàn bộ; ~ая война́ chiến tranh tổng lực

тоте́м *м. этн.* totem, tôtem, vật tổ, thú tổ

тотеми́зм *м.* totem giáo, (tục) thờ totem, thờ vật tổ, thờ thú tổ

то́-то *частица разг.* 1. (*в том-то и дело*) chính thế; 2. (*вот видите*) đấy, thế đấy, đấy nhé; 3. (*так вот почему*) chính vì thế, chính vì vậy; 4. (*вот уж подлинно*) quả vậy, quả thế, đúng thế, chính thế, đích thế, ...vậy thay; ✧ ~ и оно́, ~ и есть, вот ~ и есть quả vậy, quả thế, đúng thế, chính thế, đích thế

то́тчас *нареч.* ngay, ngay lập tức, ngay tức khắc, ngay tức thì

то́фу *м.* đậu phụ, đậu hũ

точён||ый *прил.* 1. đã mài, đã vót, đã gọt, đã giũa, sắc, sắc ngọt, nhọn; ~ая пила́ cưa sắc (sắc ngọt, đã giũa); 2. (*изготовленный точением*) (được) tiện, mài giũa, tiện gọt, trau chuốt; 3. *перен.* cân đối, thon thon, thanh thanh, thanh mảnh, mảnh mai, thanh tú; ~ое лицо́ khuôn mặt trái xoan, vẻ mặt thanh tú; ~ая фигу́ра thân hình mảnh mai (thanh mảnh, thanh thanh); ~ые па́льцы những ngón tay thon thon (búp măng)

то́чечн||ый *прил.* 1. (*состоящий из точек*) (bằng những) chấm, điểm; ~ узо́р hoa văn (hoạ tiết) hình chấm chấm; ~ая ли́ния đường chấm chấm, đường trứng rận; 2. (*направленный на отдельные точки*) (nhắm vào, trúng) từng điểm; ~ масса́ж massage (matxa) điểm huyệt; ~ые бомбардиро́вки ném bom trúng từng điểm; 3. *спец.* (*в виде точки*) (có dạng) điểm; ~ исто́чник nguồn điểm; ~ заря́д điện tích điểm

точи́лка *ж. разг.* đá mài; (*для карандашей*) cái gọt bút chì

точи́ло *с.* (*камень*) đá mài; (*станок*) máy (bàn) mài

точи́льный *прил.* (để) mài; ~ ка́мень đá mài; ~ круг bánh mài

точи́льщик *м.* thợ mài (mài dao)

точи́ть, наточи́ть (*В*) 1. (*делать острым*) mài, mài sắc, vót, vót nhọn, gọt, gọt nhọn; (*напильником*) giũa; ~ нож mài dao; ~ каранда́ш gót (vót, vót nhọn) bút chì; 2. (*на токарном станке*) tiện; 3. *тк. несов.* (*разъедать*) mài (làm, ăn) mòn; (*о насекомых, грызунах*) đục (gặm, nhấm) thủng; вода́ то́чит ка́мень nước làm mòn đá, nước chảy đá mòn; ржа́вчина то́чит желе́зо gỉ ăn (ăn mòn) sắt; червь то́чит де́рево sâu đục (gặm) thủng cây; 4. *тк. несов. перен.* (*мучить*) làm mòn mỏi (hao mòn, tiều tuỵ, kiệt sức), làm tình làm tội; ✧ ~ зу́бы на кого́-л. mài nanh giũa vuốt lăm le chống ai, có âm mưu hại ai; ~ ля́сы nói ba hoa, ba hoa thiên địa, ba hoa chích choè, ba hoa xích đế

то́чк||а I *ж.* 1. (*метка, след*) chấm, điểm, dấu, vết; пункти́р из то́чек đường chấm chấm, đường trứng rận; 2. (*знак препинания*) (dấu) chấm; ста́вить ~у (đánh dấu) chấm; ~ с запято́й (dấu) chấm phẩy; 3. (*в телеграфном коде*) chấm, tạch; 4. *мат., физ.* điểm; ~ пересече́ния прямы́х giao điểm của các đường thẳng; 5. (*место, пункт*) điểm, nơi, chỗ; наивы́сшая ~ го́рного хребта́ điểm (nơi, chỗ) cao nhất của dãy núi; исхо́дная ~ khởi điểm, điểm gốc, điểm xuất phát, xuất phát điểm; радиотрансляцио́нные ~и những trạm (đài) chuyển tiếp vô tuyến điện; торго́вая ~ điểm bán hàng, cửa hàng, cửa hiệu, cơ sở thương nghiệp; 6. *физ.* (*температурный предел*) điểm, độ; ~ кипе́ния điểm sôi; ~ плавле́ния điểm nóng chảy; 7. (*предел, уровень*) điểm, mức, mực, mực độ, mức độ; 8. *в знач. сказ. разг.* (*конец*) thế là hết; (*довольно*) thôi, thôi đi, thôi đủ rồi; 9. *жарг.* nơi có thể mua rượu (ma tuý); ✧ ~ зре́ния quan điểm, cách nhìn; с ~и зре́ния чего́-л. xét theo quan điểm (cách nhìn) của cái gì, về mặt (phương diện) gì; ста́вить ~у (~и) над «и» а) nói thẳng, nói hết, nói dứt khoát, đánh một dấu chấm trên chữ "i"; б) (*доводить до*

конца) làm đến cùng, làm dứt điểm, làm cho xong hẳn; дойти́ до ~и đến cực điểm, đến cực đoan; ~ в ~у rất đúng (hết sức, hoàn toàn) đúng, đúng hệt là; ста́вить ~у chấm dứt (kết thúc) việc gì; попа́сть в ~у (в са́мую ~у) làm đúng (nói trúng) điều cần thiết, đoán trúng; смотре́ть в одну́ ~у nhìn không rời mắt (nhìn chăm chăm, dán mắt) vào một chỗ; ста́вить ~у (*на ком-л., чём-л.*) thanh toán, chấm dứt, đoạn tuyệt, thôi hẳn

то́чка II *ж.* 1. (*точение*) (sự) mài, mài sắc, vót, vót nhọn, gọt, gọt nhọn; 2. (*на токарном станке*) (sự) tiện

то́чно I *нареч.* 1. (một cách) chính xác, chuẩn xác, chân xác, đúng đắn, đúng; ~ определи́ть что́-л. xác định đúng đắn cái gì, nhận định chính xác việc gì, định nghĩa chính xác điều gì; ~ перевести́ текст dịch chuẩn xác (sát, đúng) văn bản; 2. (*строго соблюдая что-л. принятое*) đúng, đúng theo, đúng với; сле́довать ~ по расписа́нию theo (chạy, đi...) đúng thời biểu; прибыва́ть ~ по расписа́нию đến đúng theo thời biểu, đến đúng giờ; ~ так же, как... đúng hệt như là..., chẳng khác gì...; ~ тако́й же đúng hệt như thế; ~ так же đúng hệt như vậy; 3. *разг.* (*верно, действительно*) đúng là, thật là, thật; она́ ~ пла́чет đúng là chị ta đang khóc; я ~ заболе́л mình bị ốm thật rồi; 4. *разг.* (*в качестве утвердительного ответа*) đúng, đúng thế, vâng; ты хорошо́ отдохну́л? — То́чно, хорошо́ cậu đi nghỉ tốt chứ? – Vâng, nghỉ tốt; она́ так отве́тила? — То́чно bà ta đã trả lời thế ư? – Đúng thế; ✧ так ~! *воен.* báo cáo, rõ!

то́чно II *союз* (*как*) như là; (*будто, словно*) có vẻ như (hình như, dường như) là; он ~ поме́шанный dường như (có vẻ như) là nó điên; ~ он не понима́ет có vẻ như (hình như) là nó không hiểu

то́чност||ь *ж.* (sự, tính, độ) chính xác, chuẩn xác, chân xác; (*правильность*) (sự, tính, độ) đúng, đúng đắn; с ~ью до... với độ chính xác (chuẩn xác) đến...; с ~ью часово́го механи́зма với độ chính xác của máy đồng hồ; ✧ в ~и hoàn toàn chính xác, đúng đắn, đúng từng li từng tí; в ~и испо́лнить thực hiện đúng đắn, làm đúng từng li từng tí

то́чн||ый *прил.* 1. chính xác, chuẩn xác, chân xác, đúng, tin; (*правильный*) đúng, đúng đắn; ~ое вре́мя giờ chính xác; ~ые прибо́ры những dụng cụ chính xác (tinh vi); ~ые весы́ cân chính xác, cân tiểu li; ~ая ко́пия bản sao đúng nguyên văn; ~ перево́д bản dịch chuẩn xác; ~ая стрельба́ bắn chuẩn xác; ~ расчёт вре́мени tính toán chính xác thời gian; ~ а́дрес địa chỉ đúng; ~ые инстру́кции những chỉ thị đúng đắn; 2. (*пунктуальный*) cẩn thận, chu đáo, đúng từng li từng tí; ~ исполни́тель người thừa hành cẩn thận (chu đáo); ~ до мелочёй đúng từng li từng tí; ✧ ~ые нау́ки những khoa học chính xác

точь-в-то́чь *нареч.* l. (*совершенно точно*) (một cách) đúng từng li từng tí, hoàn toàn chính xác, hoàn toàn đúng; испо́лнить всё ~ thi hành tất cả đúng từng li từng tí; переда́ть ска́занное ~ nhắn (truyền đạt) lại điều đã nói hoàn toàn chính xác; 2. (*совершенно так же*) đúng hệt, giống hệt, y chang; она́ ~ мать cô ấy giống hệt (y chang) mẹ, chị ấy giống mẹ như đúc (như đổ khuôn)

тошн||и́ть *несов. безл.* l. buồn nôn, buồn mửa, lợm giọng, lờm lợm, lợm; меня́ ~и́т tôi buồn nôn (buồn mửa); 2. *перен. разг.* lợm, buồn nôn, phát nôn, phát lợm, làm... ghê tởm (tởm lợm); меня́ ~и́т от э́того điều đó làm tôi ghê tởm (tởm lợm) quá, việc ấy làm tôi phát nôn lên được

то́шно *в знач. сказ. безл. разг.* 1. buồn nôn, buồn mửa, lợm giọng, lờm lợm, lợm; 2. *перен.* lợm, buồn nôn, ghê tởm, tởm lợm; мне ~ tôi buồn nôn, tôi ghê tởm (tởm lợm) quá

тошнот||а́ *ж.* 1. (sự) buồn nôn, buồn mửa, lợm giọng; 2. *перен.* (sự) buồn nôn, ghê tởm, tởm lợm, phát lợm; вызыва́ть ~у у кого́-л. làm ai buồn nôn (ghê tởm, phát lợm); э́то мне надое́ло до ~ы́ cái đó làm tôi chán mớ đời (chán đến mang tai, chán chết, chán ngấy)

тошнотво́рный *прил.* l. tanh, hôi tanh, tanh lợm, làm buồn nôn (buồn mửa, lợm giọng); 2. *перен. разг.* ghê tởm, gớm guốc, kinh tởm; (*мягостный*) nặng nề, không chịu được

тощи́ть, отощи́ть *разг.* gầy (gầy còm, gầy choắt) đi

то́щ||ий *прил.* 1. gầy, gầy còm, gầy đét, gầy nhom, gầy ngẳng, khẳng khiu, gầy guộc, còi cọc; 2. (*скудный*) cằn, cằn cỗi, nghèo nàn; (*пустой*) rộng, lép, lép kẹp; ~ая по́чва đất cằn (xấu, bạc màu); ~ая расти́тельность cây cối cằn cỗi (khẳng khiu); ~ карма́н túi rỗng (lép kẹp); ✧ ~ у́голь than gầy; ~ее молоко́ sữa đã lấy bơ; на ~ желу́док khi không ăn uống gì, khi bụng đói (bụng rỗng, bụng lép)

тпру! *межд.* prơ!, họ!; ✧ ни ~ ни ну giục không đi, rì không đứng (*погов.*); không chịu làm gì cả, giẫm chân tại chỗ, không tiến được bước nào, không hoạt động

трав||а́ *ж.* cỏ, cây thảo; кормова́я ~ cỏ làm thức ăn gia súc; ✧ ~ ~о́й, как ~ (*о пище*) vô vị, nhạt nhẽo, nhạt thếch, nhạt phèo, nhạt như nước ốc; хоть ~ не расти́ mặc sự đời, mặc kệ, mặc xác, mặc thây, phớt tỉnh, phớt lờ

тра́верз *м. мор.* hướng vuông góc, hướng ngang

тра́верс *м. воен., стр.* xà ngang, rầm ngang, thanh ngang

травести́ *с. неизм. театр.* nữ diễn viên đóng vai nam

трави́льный *прил.* (để) khắc acid, khắc bằng acid

трави́льщик *м.* thợ khắc acid

трави́нка *ж.* cọng (ngọn) cỏ

трави́ть I *несов.* (*В*) 1. (*умерщвлять*) thuốc, đầu độc, bỏ thuốc độc; (*истреблять*) đánh bả, bỏ bả, trừ diệt, diệt, trừ; ~ мышей́ thuốc (đánh bả, bỏ bả, diệt) chuột; 2. (*кислотой и т. п.*) làm ăn mòn; *перен. разг.* làm đau xót (đau lòng); 3. *тех.* khắc (khắc bằng) acid; 4. (*производить потраву*) giẫm nát, xéo nát, giày xéo, giày đạp; ~ посе́вы giẫm nát (xéo nát) cây gieo trồng; 5. (*на охоте*) săn đuổi, xuỵt (xua) chó cắn; 6. *перен.* (*мучить*) hãm hại, truy lùng, lùng bắt, truy nã, đả kích, làm tình làm tội; ✧ ~ анекдо́ты *прост.* kể chuyện tiếu lâm (chuyện cười)

трави́ть II *несов.* (*В*) *мор.* nới dây, thả bớt dây

трави́ться *несов. разг.* uống thuốc độc, tự tử bằng thuốc độc

тра́вк||а *ж.* 1. *уменьш. к* трава́; 2. *жарг.* ma tuý (*bằng thảo mộc*); ~ой балова́ться xài (ghiền) ma tuý

травле́ние I *с.* 1. (sự) đầu độc, bỏ thuốc độc; đánh bả, bỏ bả, trừ diệt; 2. *тех.* (sự) khắc acid, khắc bằng acid

травле́ние II *с. мор.* (sự) nới dây, thả bớt dây

тра́вля *ж.* 1. (sự, cuộc) săn đuổi; 2. *перен.* (sự) hãm hại, truy lùng, lùng bắt, truy nã, đả kích

тра́вма *ж. мед.* chấn thương, ngoại thương; психи́ческая ~ chấn động thần kinh, sốc tâm thần

травмати́зм *м.* (tình trạng, sự) chấn thương; спорти́вный ~ chấn thương thể thao; произво́дственный ~ chấn thương sản xuất; высо́кий ~ tình trạng chấn thương cao

травмати́ческ||ий *прил. мед.* (thuộc về) chấn thương; (*возникший вследствие травмы*) (do) chấn thương; ~ое отделе́ние больни́цы phân khoa chấn thương của bệnh viện

травмато́лог *м.* nhà chấn thương học, bác sĩ chấn thương

травматоло́гия *ж.* chấn thương học, (khoa) chấn thương

травми́ровать *несов. и сов.* (*В*) gây chấn thương

тра́вни́к *м.* 1. (*лекарь*) thầy thuốc chuyên dùng dược thảo; 2. (*книга*) sách ghi các phương thuốc dược thảo; 3. *уст.* (*настойка*) thuốc ngâm (sắc từ) dược thảo

травопо́лье *с. с.-х.* (sự, chế độ) luân canh trồng cỏ

травопо́льный *прил. с.-х.*: ~ севооборо́т (sự, chế độ) luân canh trồng cỏ

травосе́яние *с. с.-х.* (sự) trồng cỏ, gieo trồng cỏ

травосто́й *м. с.-х.* lớp cỏ

травоя́дн||ый *прил. зоол.* ăn cỏ; ~ое живо́тное động vật ăn cỏ

травяни́ст||ый *прил.* 1. (là) cỏ, cây thảo; (*поросший травой*) (mọc) cỏ; ~ые расте́ния (những, loài) cây thảo; 2. *перен. разг.* nhạt nhẽo, vô vị, không ngon, dở

травяно́й *прил.* (thuộc về) cỏ, cây thảo; ~ покро́в lớp cỏ, thực bì cỏ; ~ луг nội cỏ, đồng cỏ; ~ цвет màu cỏ non, màu cánh chấu, lục nhạt, xanh rờn

траге́ди||я *ж.* 1. (*жанр*) bi kịch; (*произведение*) (vở) bi kịch; 2. (*несчастье*) (tấn) bi kịch, thảm kịch; ✧ де́лать ~ю из чего́-л. bi đát (bi kịch) hoá cái gì, quá bi thương một cách thiếu căn cứ

траги́зм *м.* 1. (*в произведении*) bi kịch tính, (tính chất, tính, yếu tố) bi kịch; 2. (*ужас, безысходность*) (tính chất) bi thảm, bi đát, bi thương, bi ai, thê thảm

тра́гик *м.* 1. (*актёр*) diễn viên bi kịch; 2. (*автор*) tác giả bi kịch

трагикоме́дия *ж.* 1. (*произведение*) (vở) bi hài kịch; 2. (*происшествие*) (tấn, chuyện) bi hài kịch

трагифа́рс *м. см.* трагикоме́дия

траги́чески *нареч.* (một cách) bi thảm, bi đát, bi thương, bi ai, thê thảm; око́нчиться ~ kết thúc một cách bi thảm (thê thảm); не относи́тесь к э́тому так ~! anh/chị đừng nhìn (nhìn nhận, đánh giá) chuyện đó một cách bi đát như vậy!

траги́ческ||ий *прил.* 1. (thuộc về) bi kịch; ~ая актри́са nữ diễn viên bi kịch; 2. (*страшный, ужасный*) bi thảm, bi đát, bi thương, bi ai, thê thảm, thảm thê; ~ая ги́бель cái chết bi thảm (bi đát, thê thảm, thảm thê); ~ое зре́лище cảnh tượng bi thương (bi ai, đau thương, thê thảm); приня́ть ~ оборо́т trở nên bi thảm (bi đát)

траги́чность *ж.* (tính chất, tính) bi thảm, bi đát, bi thương, bi ai, thê thảm

траги́чный *прил. см.* трагический 2

традеска́нция *ж.* (cây) rau trai (*Tradescantia*)

традиционали́зм *м.* (tinh thần, xu hướng) bảo tồn truyền thống, tuân thủ truyền thống

традиционали́ст *м.* người bảo tồn truyền thống

традицио́нн||ый *прил.* (*старинный*) cổ truyền, có truyền thống lâu đời; (*существующий по традиции тж.*) (theo) truyền thống, tập tục, thường lệ; ~ обы́чай phong tục cổ truyền, tập tục lâu đời; ~ пра́здник ngày hội cổ truyền (truyền thống); ~ые взгля́ды, воззре́ния những quan điểm truyền thống

традицио́нщик *ж. разг.* hoạ sĩ theo phong cách cổ truyền

тради́ци||я *ж.* 1. truyền thống; национа́льные ~и những truyền thống dân tộc; 2. (*обычай, порядок*) tập tục, tục lệ, tập quán, phong tục, cổ tục; по ~и theo tục lệ (tập quán, tập tục, phong tục); войти́ в ~ю trở thành tập tục (phong tục, tập quán, tục lệ)

траекто́рия *ж.* 1. quỹ đạo, đường bay; ~ электро́на quỹ đạo của electron; ~ полёта метеори́та quỹ đạo bay (đường bay) của thiên thạch; 2. *воен.* đường đạn, đạn đạo

трайбали́зм *м.* (đầu óc, tinh thần, thái độ) cừu thị bộ lạc, thù hằn bộ tộc

тракт *м.* 1. lộ, tuyến, đường, đại lộ; 2. *спец.*: пищевари́тельный ~ đường (bộ máy) tiêu hoá; ~ радиосвя́зи đường (hệ thống) liên lạc vô tuyến điện; желу́дочно-кише́чный ~ *анат.* đường (hệ) dạ dày — ruột, đường (bộ máy, hệ) tiêu hoá

тракта́т *м.* 1. (*сочинение*) luận văn, khái luận; 2. *дип.* (*договор*) (bản) điều ước, công ước

тракти́р *м. ист.* tửu quán, quán rượu, quán trọ

тракти́рщик *м.* chủ tửu quán (quán rượu, quán trọ)

трактова́ть *несов.* 1. (о *П*) (*излагать*) luận giải, lập luận, nghị luận, luận bàn, giảng thuật; 2. (*В*) (*истолковывать*) giải thích, lý giải

тракт||ова́ться *несов.* (được) luận giải, luận bàn, bàn; о чём ~у́ется в э́той кни́ге? trong sách này vấn đề gì được bàn đến?, vấn đề gì được bàn đến trong sách này?

трактовка *ж.* kiến giải, luận thuyết; (*толкование*) (sự, cách) giải thích, lý giải; филосо́фская ~ вре́мени cách lý giải (giải thích) triết học về thời gian

тра́ктор *м.* máy kéo, tracteur, tơ-rắc-tơ; колёсный ~ máy kéo chạy bánh (bánh lốp); гу́сеничный ~ máy kéo chạy xích (xích sắt)

тракто́ри́ст *м.*, **~ка** *ж.* người lái máy kéo (tơ-rắc-tơ)

тра́кторн||ый *прил.* (thuộc về) máy kéo, tracteur, tơ-rắc-tơ; ~ заво́д nhà máy chế tạo máy kéo, nhà máy tracteur (tơ-rắc-tơ); ~ая коло́нна đoàn máy kéo

трактородро́м *м.* bãi thử máy kéo (tracteur, tơ-rắc-tơ)

тракторострое́ние *с.* (ngành) công nghiệp chế tạo máy kéo

тракторострои́тельн||ый *прил.* (để) chế tạo máy kéo, làm máy kéo; ~ое объедине́ние liên hợp chế tạo máy kéo

трал *м.* 1. (*рыболовный*) lưới rà, lưới vét, vằng, lưới; 2. (*минный*) lưới vét mìn (quét mìn, vớt thuỷ lôi); 3. (*для исследования дна*) máy quan trắc đáy nước

тралбо́т *м. рыб.* tàu kéo lưới nhỏ

трали-ва́ли *межд. разг. в знач. сказ.* nói chuyện ba lăng nhăng, ba hoa chích choè, tán phiếu

тра́лить *несов.* (*В*) 1. *рыб.* đánh cá bằng lưới rà (lưới vét); 2. *воен., мор.* vớt (quét, gỡ) mìn, vớt thuỷ lôi; 3. (*исследовать дно*) quan trắc đáy nước

тралме́йстер *м.* người chỉ huy tàu kéo lưới

тра́ловый *прил.* (thuộc về) lưới rà, lưới vét, vằng, lưới; tàu kéo lưới

тра́льщик *м.* 1. (*судно*) tàu kéo lưới (đánh cá); 2. (*рыболов*) người chỉ huy kéo lưới; 3. *воен., мор.* tàu gỡ mìn (quét mìn, vớt mìn, vớt thuỷ lôi);

4. *воен.* (*минёр*) chuyên viên thuỷ lôi (mìn) (*trên tàu*)

трамбова́ть *несов.* (*В*) đầm, nện

трамбо́вка *ж.* 1. (*действие*) (sự) đầm, nện; 2. (*инструмент*) (cái) đầm, vồ; (*машина*) máy đầm (đầm đất)

трамбо́вщик *м.* thợ đầm đất

трамва́й||ый *м.* l. (*электрическая дорога*) đường tàu (xe) điện, tàu điện, xe điện; 2. (*поезд*) tàu điện, xe điện; е́хать на ~е đi tàu (xe) điện; сесть на ~ lên tàu (xe) điện; ✧ речно́й ~ canô hành khách đường sông

трамва́йн||ый *прил.* (thuộc về) tàu điện, xe điện; ~ая останóвка bến tàu (xe) điện, trạm tàu (xe) điện; ~ парк đề-pô tàu (xe) điện

трамва́йщик *м.* người làm trên tàu (xe) điện

трампли́н *м.* 1. *спорт.* bàn đạp, bàn nhún; лы́жный ~ cầu nhảy trượt tuyết; 2. *перен.* bàn đạp, chỗ dựa làm đà

трампо́в||ый *прил.* (thuộc về) tàu rông; ~ флот đội tàu rông; ~ые перевóзки vận chuyển bằng tàu rông

транжи́р *м.*, **~а** *м. и ж.* (*скл. как ж.*) *разг.* người xài phí (tiêu hoang)

транжи́рить *несов.* (*В*) *разг.* xài phí, phung phí, tiêu hoang, xa phí, tiêu pha hoang phí

транзи́стор *м.* l. (*прибор*) transistor, tranzito; 2. (*радиоприёмник*) máy thu transistor (bán dẫn), đài transistor (bán dẫn)

транзи́сторный *прил.* (thuộc về) transistor, tranzito; ~ приёмник *см.* транзи́стор 2

транзи́т *м.* (sự) quá cảnh, transit; tăng-dít (*разг.*)

транзи́тн||ый *прил.* (thuộc về) quá cảnh, transit; tăng-dít; ~ая ви́за visa transit, thị thực quá cảnh; ~ые стра́ны những nước quá cảnh; ~ые перевóзки vận chuyển quá cảnh; ~ билéт vé transit, vé hành khách quá cảnh

транквилиза́тор *м. фарм.* thuốc an thần

транс *м. мед.* (trạng thái) xuất thần

трансаге́нтств||о *с.* phòng dịch vụ vận tải; купи́ть билéт на самолёт в ~е mua vé máy bay ở phòng dịch vụ vận tải

трансазиа́тский *прил.* xuyên Á châu, xuyên châu Á

трансатланти́ческий *прил.* xuyên Đại Tây Dương; ~ перелёт chuyến bay xuyên Đại Tây dương; ~ ка́бель đường cáp xuyên Đại Tây dương (*nối liền châu Âu và châu Mỹ*)

трансвести́т *м.* người thay đổi giới tính

трансге́нн||ый *прил.* (đã) chuyển đổi gen; ~ая со́я đậu tương (đậu nành) đã chuyển đổi gen

трансгре́ссия *ж.* (hiện tượng) biển tiến

трансконтинента́льн||ый *прил.* xuyên lục địa, xuyên đại châu, xuyên đại lục; ~ая раке́та tên lửa xuyên lục địa (xuyên đại châu)

транскриби́ровать *несов. и сов.* (*В*) *лингв.* phiên âm; phiên (*сокр.*)

транскри́пция *ж.* (sự, cách) phiên âm; phiên (*сокр.*)

трансли́ровать *несов. и сов.* (*В*) chuyển tiếp, tiếp chuyển, chuyển phát, tiếp âm, truyền lại, truyền thanh, truyền hình; ~ конце́рт из консервато́рии truyền lại (truyền thanh, truyền hình) buổi hoà nhạc từ nhạc viện

транслитера́ция *ж. лингв.* (sự, cách) chuyển chữ, phỏng chữ

трансляцио́нн||ый *прил.* (thuộc về) chuyển tiếp, tiếp chuyển, chuyển phát, tiếp âm, truyền lại; ~ая сеть mạng lưới chuyển tiếp (tiếp chuyển, tiếp âm, chuyển phát)

трансля́ци||я *ж.* 1. (sự) chuyển tiếp, tiếp chuyển, chuyển phát, tiếp âm, truyền lại, truyền thanh, truyền hình; ~ футбо́льного ма́тча со стадио́на truyền lại (truyền thanh, truyền hình) trận đấu bóng từ sân vận động; 2. *разг.* (*передача*) (buổi) truyền lại, truyền thanh, truyền hình; слу́шать ~ю nghe truyền thanh

трансмиссио́вн||ый *прил.*: ~ые боле́зни những bệnh lây truyền (truyền nhiễm)

трансми́ссия *ж. тех.* (máy, bộ) truyền động, chuyển động, truyền dẫn

транснациона́льн||ый *прил.* xuyên quốc gia; ~ая компа́ния công ty xuyên quốc gia; ~ая корпора́ция (ТНК) tập đoàn xuyên quốc gia; ~ое предприя́тие doanh nghiệp xuyên quốc gia; ~ банк (ТНБ) ngân hàng xuyên quốc gia

трансокеа́нский *прил.* xuyên đại dương, viễn dương; ~ ла́йнер tàu viễn dương (xuyên đại dương); ~ маршру́т hành trình viễn dương (xuyên đại dương)

транспара́нт *м.* 1. biểu ngữ, băng-rôn, băng; 2. (*разлинованный лист*) tờ giấy kẻ hàng, nòng kẻ, nòng lót, tờ lồng

транспаре́нтность *ж.* (tính, tính chất) minh bạch, trong sáng, công khai; ~ внешнеэкономи́ческих свя́зей tính/tính chất minh bạch (trong sáng, công khai) của những quan hệ kinh tế đối ngoại

транспаре́нтный *прил.* minh bạch, trong sáng, công khai

трансплантáт *м. мед.* cơ phận (cơ quan, mô) cấy ghép

трансплантáция *ж. мед.* (sự, thuật) cấy ghép, cấy, ghép

трансплантúровать *несов. и сов.* (*В*) cấy ghép, cấy, ghép, di thực

трансплантóлог *м.* bác sĩ cấy ghép (cấy ghép cơ quan)

трансплантолóгия *ж.* (khoa, kỹ thuật) cấy ghép, cấy ghép cơ quan

тра́нспорт *м.* 1. (ngành) vận tải; железнодоро́жный ~ vận tải đường sắt; автомоби́льный ~ vận tải ôtô; городско́й ~ vận tải đô thị (trong thành phố); 2. (*перевозка*) (sự) vận tải, vận chuyển, chuyển vận, chuyên chở; 3. (*партия грузов*) hàng vận chuyển, hàng đài tải, lô hàng; 4. *воен.* đoàn vận tải, tàu xe; артиллери́йский ~ đoàn vận tải pháo binh, xe kéo pháo; 5. (*судно*) tàu thuỷ vận (vận tải)

транспортёр *м.* 1. *тех.* băng tải, băng chuyền, băng chuyển; 2. *воен.* xe vận tải, vận tải cơ

транспорти́р *м.* thước đo góc

транспорти́ровать *несов. и сов.* (*В*) vận tải, vận chuyển, chuyển vận, chuyên chở, đài tải, chở, tải; ~ ра́неных tải thương

транспортиро́вка *ж.* (sự) vận tải, vận chuyển, chuyển vận, chuyên chở, đài tải, chở, tải

тра́нспортник *м.* công nhận vận tải

тра́нспортн||ый *прил.* (thuộc về) vận tải, vận chuyển, chuyển vận, chuyên chở; ~ые сре́дства các phương tiện vận tải (vận chuyển); ~ые расхóды, изде́ржки chi phí vận tải (vận chuyển), vận phí; ~ая авиа́ция (ngành) hàng không vận tải

транссексуа́л *м. разг. см.* транссексуали́ст

транссексуали́зм *м.* cảm giác mình thuộc giới tính khác

транссексуали́ст *м.* người nam có cảm giác mình thuộc giới nữ

транссексуали́стка *ж.* người nữ có cảm giác mình thuộc giới nam

транссексуа́лка *ж. разг. см.* транссексуали́стка

транссуда́т *м. мед.* dịch thẩm

трансфе́рт *м.* 1. *фин.* (sự) chuyển giao, chuyển tiền, chuyển ngân, chuyển nhượng; 2. *юр.* (sự) chuyển quyền sở hữu, chuyển nhượng

трансфе́ртн||ый *прил.*: ~ая доверенность giấy uỷ quyền chuyển nhượng

трансфизио́лог *м.* bác sĩ truyền máu

трансфизиоло́гия *ж.* (khoa) truyền máu, chuyển máu

трансформа́тор *м. эл.* máy biến áp (biến thế)

трансформа́торный *прил. эл.* (thuộc về) máy biến áp, máy biến thế

трансформа́ция *ж.* 1. (sự) biến đổi, biến thái, biến thể, biến dạng, biến hình; 2. *эл.* (sự) biến áp, biến thế

трансфо́рмер *м.* vật biến (đổi) hình; (*игрушка*) đồ chơi chuyển hình

трансформи́ровать *несов. и сов.* 1. biến đổi, biến thái, biến thể, biến dạng, biến hình, biến hoá; 2. *эл.* biến áp, biến thế

трансцендента́льн||ый *прил. филос.* tiên nghiệm, siêu nghiệm; ~ая филосо́фия triết học tiên nghiệm

трансценде́нтн||ый *прил. филос.* siêu nghiệm, siêu tuyệt, siêu việt; бесконе́чность ~а tính vô hạn là siêu nghiệm

транш *м.*, **транша́** *ж.* tranche, phần (đợt) tiền (*trong một số tiền lớn*)

транше́я *ж.* hào, đường hào, chiến hào, hầm, hầm tránh bom

трап *м.* thang tàu

тра́пеза *ж. уст.* bàn ăn; (*приём пищи*) bữa ăn; (*еда*) thức ăn, đồ ăn

трапе́ция *ж.* 1. *мат.* hình thang; криволине́йная ~ hình thang cong; равноба́чная ~ hình thang cân; 2. *спорт.* thang dóng

тра́сс||а *ж.* tuyến, đường, tuyến đường; ~ нефтепрово́да đường (tuyến) ống dẫn dầu; проложи́ть ~у полёта самолёта vạch tuyến (đường) bay của phi cơ; автомоби́льная ~ tuyến đường ôtô

трасси́рующ||ий *прил. воен.*: ~ая пу́ля đạn sáng, đạn lửa

тра́т||а *ж.* 1. (*действие*) (sự) tiêu, tiêu pha, tiêu phí, chi phí, chi tiêu, tiêu xài; (*использование*) (sự) sử dụng, tiêu dùng, dùng; ~ де́нег tiêu tiền, chi tiêu tiền bạc; ~ вре́мени tiêu dùng thì giờ, mất thì giờ; 2. *обыкн. мн.*: ~ы (*расход*) (tiền) chi phí, chi tiêu, phí tổn; больши́е ~ы phí tổn nhiều, chi phí lớn

тра́тить, истра́тить, потра́тить (*В*) tiêu, xài, tiêu pha, tiêu phí, chi phí, chi tiêu, tiêu xài; (*использовать*) dùng, tốn, sử dụng, tiêu dùng; ~ напра́сно tiêu hoang, xài phí, phung phí; не ~ слов không phí (tốn) lời, không thèm nói

тра́титься, истра́титься, потра́титься (*расходовать*) tiêu (xài) tiền, chi tiêu tiền bạc; (*использоваться*) (được) sử dụng, tiêu dùng, tiêu xài

тра́улер *м.* tàu kéo lưới (đánh cá)

тра́ур *м.* tang, chế, tang chế; cớ (*разг.*); национа́льный ~ quốc tang; приспусти́ть фла́ги в знак ~a treo cờ rủ để tang; носи́ть ~ по ко́м-л. để tang (để chế, để khó, để trở, trở) ai, có cớ ai; в глубо́ком ~e đang kỳ đại tang, trong lúc có tang lớn

тра́урн||ый *прил.* 1. (thuộc về) tang, chế, tang chế; ~ марш tang hành khúc, khúc tang hành, hành khúc đưa tang; ~ая повя́зка (*на руке*) băng tang; (*на голове*) khăn tang, khăn chế; ~ая ра́мка khung tang (viền đen); 2. (*скорбный*) tang tóc, đau thương, buồn rầu, ảo não, bi ai

трафаре́т *м.* 1. khuôn đồ, khuôn trổ, khuôn rập; распи́сывать по ~y vẽ theo khuôn trổ; 2. *перен.* khuôn sáo; (*литературный*) sáo ngữ, câu nói (câu văn) sáo

трафаре́тн||ый *прил.* 1. (thuộc về) khuôn đồ, khuôn trổ, khuôn rập; ~ая на́дпись dòng chữ theo khuôn đồ; ~ая бума́га giấy nến, giấy stăng-xin; 2. (*шаблонный*) sáo, khuôn sáo, rập khuôn; ~ые фра́зы (những) câu nói sáo, câu văn sáo, sáo ngữ; ~ая улы́бка nụ cười giả tạo (không tự nhiên, gượng gạo)

тра́фик *м.* (sự, đường dây) buôn bán, vận chuyển; ~ наркоти́ков đường dây buôn bán (vận chuyển) ma tuý

трах *межд.* (*при падении*) bịch!, oạch!, phịch, uỵch!; (*при ударе*) uỵch!, bịch!, cộc!; (*при выстреле, взрыве*) đùng!, đoàng!, bùng!, đòm!

трахе́ит *м. мед.* (bệnh) viêm khí quản

трахеотоми́я *ж. мед.* thủ thuật mổ khí quản

трахе́я *ж.* 1. *анат.* khí quản; 2. *бот.* mạch

тра́хну||ть *сов. разг.* 1. (*при падении*) đánh bịch (oạch, phịch, uỵch) một tiếng, ngã phịch, ngã uỵch; (*при ударе*) (phát ra tiếng) uỵch, bịch, ục, bốp; (*при выстреле, взрыве*) nổ đùng, nổ bùng, đánh đùng, nổ đánh đốp; что-то ~ло có cái gì đó nổ bùng (nổ đùng, đánh dùng, nổ đánh đốp) một tiếng; ~л взрыв tiếng nổ đùng (nổ âm vang); 2. (*сильно ударить*) đấm, uỵch, thụi, bịch, ục, cốc, cốp, tống cho một quả đấm; ~ кого́-л. по спине́ uỵch (bịch, đấm, ục) cho ai một cú vào lưng, tống cho ai một quả đấm vào lưng; ~ кого́-л. по голове́ cốc (cốp vào) đầu ai; ~ кулако́м по́ столу đấm bàn; 3. (*кого-л.*) (*совершить половой акт*) giao cấu

тра́хнуться *сов. разг.* 1. (*с размаху упасть*) ngã uỵch (phịch, oạch), ngã đánh uỵch (đánh oạch) một tiếng; 2. (*сильно удариться обо что-л.*) va, cốp, đụng; ~ голово́й о кося́к cốp (va, đụng) đầu vào rầm cửa; 3. (*с кем-л.*) (*совершить половой акт*) giao cấu

трахо́ма *ж. мед.* (bệnh) đau mắt hột, mắt hột

трахомато́зный *прил.* (thuộc về) đau mắt hột

трах-тарара́х *межд. разг.* đùng đùng, ầm ầm, bùng bùng, đùng đoàng, đì đùng, đôm đốp, bôm bốp, uỳnh oàng, uỳnh uỵch

тре́бовани||е *с.* 1. (*действие*) (sự) đòi, đòi hỏi, yêu sách, yêu cầu; 2. (*настоятельная просьба*) (điều) yêu sách, đòi hỏi, yêu cầu; по ~ю пу́блики theo đòi hỏi (yêu cầu, yêu sách) của công chúng; по пе́рвому ~ю ngay sau khi đòi (đòi hỏi, yêu sách, yêu cầu); ~я масту́ющих những yêu sách (đòi hỏi) của thợ đình công; по ~ю суда́ theo đòi hỏi (yêu cầu) của toà án; останóвка по ~ю (tàu, xe) dừng lại theo yêu cầu; 3. *обыкн. мн.*: ~я (*норма*) (những) tiêu chuẩn, đòi hỏi, yêu cầu, điều kiện phải có; технологи́ческие ~я tiêu chuẩn công nghệ, yêu cầu về mặt kỹ thuật; отвеча́ть ~ям чего́-л. đáp ứng những đòi hỏi (yêu cầu, tiêu chuẩn) của cái gì; предъявля́ть высо́кие ~я к кому́-л. đưa ra những đòi hỏi (điều kiện, yêu cầu) cao đối với ai; 4. *обыкн. мн.*: ~я (*правила*) (những) quy tắc, tiêu chuẩn, đòi hỏi; ~я ве́жливости những quy tắc (tiêu chuẩn, đòi hỏi) của phép lịch sự; 5. *обыкн. мн.*: ~я (*потребности, запросы*) (những) nhu cầu, yêu cầu; культу́рные ~я о́бщества những nhu cầu văn hoá của xã hội; 6. (*документ*) giấy yêu cầu

тре́бовательность *ж.* (tính, sự) đòi hỏi cao, yêu cầu cao

тре́бовател||ьный *прил.* (có tính) đòi hỏi cao, yêu cầu cao; (*строгий*) nghiêm ngặt, nghiêm khắc, khó tính; (*взыскательный*) cầu toàn, cầu toàn trách bị; он сли́шком ~ен ông ta đòi hỏi quá đáng, anh ấy quá cầu toàn (cầu toàn trách bị)

тре́б||овать, потре́бовать 1. (*В, Р от Р; + инф., +* что́бы) đòi hỏi, yêu sách, yêu cầu, thỉnh cầu, đòi, xin; ~ про́пуск yêu cầu xuất trình giấy vào cửa, đòi xem giấy ra vào; ~ де́нег đòi tiền; ~ упла́ты до́лга đòi nợ; ~ повыше́ния зарпла́ты đòi (yêu sách, đòi hỏi, yêu cầu, xin) tăng lương; ~ объясне́ния у кого́-л. đòi (đòi hỏi, yêu sách, yêu cầu) ai phải giải thích; он ~овал сократи́ть объём рабо́т anh ấy đòi giảm bớt công việc, nó yêu cầu rút bớt khối lượng công việc; вы сли́шком мно́го ~уете от ребёнка chị đòi hỏi quá nhiều ở đứa bé, anh đặt ra yêu cầu quá cao đối với trẻ con; 2. *тк. несов.* (*Р, + инф., +* что́бы) (*обязывать к чему-л.*) đòi hỏi, bắt buộc; справедли́вость ~ует сказа́ть, что... công lý đòi hỏi (bắt buộc) phải nói rằng...; этике́т ~овал, что́бы... nghi thức đòi hỏi (bắt buộc) phải...; 3. (*Р*) (*нуждаться*) cần, cần có, đòi hỏi, đòi hỏi phải có; э́ти расте́ния ~уют мно́го воды́ những cây này cần nhiều nước; ~ большо́го иску́сства cần (cần có, đòi hỏi, đòi hỏi phải có) nghệ thuật cao; 4. (*В*) (*вызывать*) gọi, vời, gọi (vời)... đến; вас ~ует дире́ктор ông giám đốc gọi anh, ông đốc vời anh đến

тре́боваться, потре́боваться cần, cần có, đòi hỏi, đòi hỏi phải có; ~уется большо́е му́жество, что́бы... cần phải có tinh thần can đảm cao để...; завóду ~уются рабо́чие nhà máy cần thợ; на э́то ~уется мно́го вре́мени để làm việc đó cần phải có nhiều thì giờ, việc đó đòi hỏi nhiều thời gian

требуха́ *ж.* (bộ) lòng; свина́я ~ lòng lợn

трево́г||а *ж.* 1. (*беспокойство*) (mối, nỗi) lo âu, lo lắng, lo ngại, lo nghĩ, ưu tư; быть в ~е (đang) lo lắng, lo âu, lo ngại, lo nghĩ, lo ngay ngáy; lo sốt vó (*разг.*); 2. (*сигнал опасности*) (hiệu, tiếng, còi) báo động; подня́ть ~у kêu báo động, nổi hiệu báo động; бить ~у đánh kẻng (thổi còi) báo động, báo động, báo nguy; боева́я ~ báo động chiến đấu (tác chiến); возду́шная ~ báo động máy bay (phòng không)

трево́жить, встрево́жить, потрево́жить (*В*) 1. *сов.* встрево́жить (*вызывать беспокойство*) làm... lo lắng (lo âu, lo ngại, lo nghĩ); 2. *сов.* потрево́жить (*нарушать покой*) làm phiền, làm rầy, quấy rầy, quấy nhiễu

трево́житься, встрево́житься lo, lo lắng, lo âu, lo ngại, lo nghĩ, lo ngay ngáy; lo sốt vó (*разг.*)

трево́жно 1. *нареч.* (một cách) không yên, bất an; lo lắng, băn khoăn; спать ~ ngủ không yên; ~ прислу́шиваться к зву́кам на у́лице lo lắng (băn khoăn) lắng nghe tiếng ồn ở ngoài đường; 2. *в знач. сказ.* (*Д*) (*о чувстве беспокойства*) cảm thấy không yên tâm (lo lắng, băn khoăn); мне ~ за тебя́ mẹ thấy không yên tâm (lo lắng, băn khoăn) cho con; на душе́ ~ trong lòng không yên (lo lắng, băn khoăn); 3. *в знач. сказ.* (*о состоянии опасности*) thật là không yên (bất an, nhộn nhạo); в го́роде ~ trong thành phố không yên (chộn rộn, nhộn nhạo)

трево́жн||ый *прил.* 1. (*неспокойный*) không yên, bất an, nhốn nháo, nhộn nhạo, nhiều nhương, náo động; (*выражающий тревогу*) lo ngại, lo âu, lo lắng, băn khoăn; ~ сон giấc ngủ không yên; ~ые мы́сли những ý nghĩ lo lắng (băn khoăn, lo ngại); ~ая ночь một đêm náo động (bất an, không yên); ~ моме́нт lúc đáng lo, thời điểm nguy cấp, thời buổi nhộn nhạo (nhiều nhương, bất an); ~ взгляд cái nhìn lo lắng (lo âu, lo ngại); 2. (*тревожащий*) đáng lo ngại, đáng lo, đáng ngại; ~ые слу́хи những tin đồn đáng lo ngại; ~ые ве́сти những tin tức đáng lo (đáng ngại); 3. (*опасный*) nguy hiểm, nguy cấp, nguy ngập; 4. (*предупреждающий*) báo động, báo nguy; ~ые гудки́ hồi còi báo động

треволне́ние *с.* (sự) xao xuyến, náo động, xôn xao, lo âu, băn khoăn

трегла́вый *прил.* (có) ba đầu, ba nóc

тред-юнио́н *м.* hội công liên, công đoàn Anh

тред-юнио́низм *м.* chủ nghĩa công liên

тред-юнио́нист *м.* người theo chủ nghĩa công liên

тред-юнио́нистск||ий *прил.* (thuộc về) chủ nghĩa công liên; ~ая идеоло́гия hệ tư tưởng công liên chủ nghĩa

тре́звенник *м. разг.* người không uống rượu

трезве́ть, отрезве́ть tỉnh rượu, hết say; *перен.* tỉnh táo ra, tỉnh ra

тре́зво *нареч.* (một cách) tỉnh táo; ~ относи́ться к чему́-л. có thái độ tỉnh táo đối với việc gì, tỉnh táo xử sự đối với cái gì

трезво́н *м.* (tiếng) đại đồng chung, quần chung, chuông đồng loạt

трезво́нить, растрезво́нить 1. *тк. несов.* rung đại đồng chung, đánh đồng loạt; (*о колоколах*) đồng loạt kêu vang, cùng kêu vang; 2. (*В*) *перен. разг.* (*распускать слухи*) phao đồn, tung tin, loan truyền, đồn ầm lên

тре́звость *ж.* 1. (sự) không say, tỉnh; 2. (*воздержание*) (sự) không uống rượu, kiêng rượu; 3. *перен.* (*взглядов и т. п.*) (sự) tỉnh táo, sáng suốt; ~ ума́ đầu óc tỉnh táo

тре́зв||ый *прил.* 1. (*не пьяный*) không say, tỉnh; быть в ~ом состоя́нии không say, tỉnh; 2. *разг.* (*непьющий*) không uống (nghiện) rượu; 3. *перен.* (*здравый, рассудительный*) tỉnh táo, sáng suốt; ~ое отноше́ние к чему́-л. thái độ tỉnh táo (sáng suốt) đối với cái gì; челове́к ~ого ума́ người có đầu óc tỉnh táo; ~ взгляд на ве́щи cách nhìn tỉnh táo (sáng suốt) đối với sự vật

трек *м. спорт.* vòng (đường) đua; велосипе́дный ~ vòng (đường) đua xe đạp; мотоцикле́тный ~ vòng (đường) đua môtô

трел||ь *ж.* tiếng ngân rung (láy lượn), tiếng rung, tiếng láy; ~и соловья́ tiếng ngân rung của chim hoạ mi

трельяж *м.* tủ commôt có kính đứng

тре́моло *с. неизм. муз.* tremolo, chấn âm

тренажёр *м.* thiết bị tập luyện, máy tập thể dục; ~ для космона́втов thiết bị tập luyện cho các nhà du hành vũ trụ

тренажёрный *прил.*: ~ зал phòng đặt máy tập luyện

тре́нзель *м.* hàm thiếc

тре́нер *м.* huấn luyện viên; гла́вный ~ футбо́льной кома́нды huấn luyện viên chính của đội bóng đá

тре́нинг *м.* 1. (sự) tập luyện, tập dượt, luyện, dượt; 2. *неизм. в знач. прил.* (để) tập; боти́нки ~ giày tập

тре́нинги *мн.* (*спорт. туфли*) (đôi) giày tập

трени||е *с.* 1. (sự) ma sát, cọ xát; (*сила*) lực ma sát; 2. *мн.*: ~я *перен.* (*разногласия*) (sự) cọ xát, va chạm, xích mích, bất hoà

тренирова́ть, натренирова́ть (*В*) huấn luyện, rèn luyện, tập luyện, luyện tập, tập dượt, luyện, dượt, tập; ~ боксёра

huấn luyện võ sĩ quyền Anh; ~ охóтничью собáку tập dượt (tập luyện) chó săn; ~ тéло rèn luyện (tập luyện, luyện tập) thân thể; ~ пáмять luyện (rèn luyện, rèn tập) trí nhớ

тренирова́ться, натренирова́ться (в *П*) tập, dượt, rèn luyện, tập luyện, luyện tập, tập dượt; ~ в стрельбé tập bắn

трениро́вк||а *ж.* (sự) huấn luyện, rèn luyện, tập luyện, luyện tập, tập dượt, luyện, dượt, tập; ~ по плáванию huấn luyện (tập luyện) bơi lội; провести́ ~у huấn luyện; проходи́ть ~у được huấn luyện, tập dượt, tập luyện

трениро́вочн||ый *прил.* (thuộc về) huấn luyện, tập luyện, luyện tập, tập dượt, tập; ~ полёт chuyến bay tập (tập luyện, tập dượt); ~ая площáдка bãi tập; ~ое состязáние thi (đua) tập; ~ костю́м quần áo thể thao

трено́га *ж.* 1. giá (nạng, đế) ba chân, kiềng; 2. (*путы лошади*) dây buộc chân ngựa

трено́жить, стрено́жить (*В*) buộc (trói) chân

трено́жник *м. см.* трено́га 1

тре́нькать *несов. разг.* 1. (*наигрывать*) gảy tưng tưng, gảy; 2. (*звучать — о муз. инструментах*) kêu tưng tưng; (*издавать звуки*) kêu (rung) lên, réo rắt

трепа́льн||ый *прил.* (để) đập tước sợi; ~ая машúна máy đập tước sợi

трепа́льня *ж.* xưởng đập tước sợi

трепа́льщи||к *м.*, **~ца** *ж.* thợ đập tước sợi

трепана́ция *ж. мед.* (thủ thuật, sự) khoan xương; ~ чéрепа (thủ thuật) khoan xương sọ

трепа́нг *м.* hải sâm, đồn đột (*Holothuria*)

трепани́ровать *несов. и сов.* (*В*) *мед.* khoan xương, khoan

трепа́ть, потрепа́ть (*В*) 1. (*теребить*) vò, xoa, mân, mân mê, mó máy, vân vê; (*волосы*) giật, giựt, cấu, bứt, kéo; (*за уши*) béo, véo, cấu véo; (*о ветре*) quật mạnh; (*о волнах*) vỗ mạnh; 2. (по *Д*) (*похлопывать*) vỗ, vỗ nhẹ; ~ кого́-л. по плечу́ vỗ vai ai; 3. *разг.* (*приводить в негодность*) làm (mặc) xài xạc; 4. *тк. несов.* (*волокно*) đập tước, ngâm rửa, vò; (*шерсть*) chải, làm sạch; ✧ ~ кому́-л. нéрвы giày vò (giày vò thần kinh, làm tình làm tội) ai, làm ai tức giận (bực bội); ~ языкóм ba hoa, ba hoa thiên địa, nói ba lăng nhăng

трепа́ться, потрепа́ться 1. *тк. несов.* (*развеваться*) tung bay, bay phấp phới (phần phật); 2. *разг.* (*изнашиваться*) (bị) xài xạc, rách bươm, tả tơi, mòn; 3. *разг.* ba hoa, khảo chuyện, gẫu chuyện, ba hoa thiên địa, nói ba lăng nhăng; 4. *прост.* lăng nhăng

тре́пет *м.* 1. (*мелкая дрожь*) (sự) run run, giần giật, run rẩy, rung nhẹ; (*подёргивание*) (sự) co giật, giật mình, rùng mình; (*о биении сердца*) trống ngực; 2. (*волнение*) (cơn, niềm, sự) xúc động mạnh, hồi hộp, rạo rực, rộn rực, nao nao, xốn xang, thấp thỏm; *перен.* (*проявление чего-л.*) (sự) giáo giật, rào rạt, xuất hiện, nảy ra; с ~ом với niềm xúc động mạnh, trong lòng xốn xang (rạo rực, rộn rực, nao nao), thấp thỏm (hồi hộp) trong lòng; приводи́ть кого́-л. в ~ làm ai lo lắng, làm ai thấp thỏm lo âu; приводи́ть кого́-л. в рáдостный ~ làm ai rạo rực niềm hân hoan; 3. (*страх*) (nỗi) run sợ, sợ hãi, lo sợ, hoảng sợ, kinh hoảng, kinh hoàng; приходи́ть в ~ run sợ, sợ hãi, lo sợ, hoảng sợ, kinh hoảng, kinh hoàng

трепета́ть *несов.* 1. (*дрожать*) rung, rung nhẹ, rung rinh, rung động; (*биться, содрогаться*) giãy, giãy giụa, giãy đánh đạch; (*о сердце*) đập liên hồi, đánh trống ngực, trống ngực đánh thình thịch; (*мерцать*) lấp lánh, nhấp nhánh, nhay nháy, lung linh; 2. (*быть охваченным волнением*) xúc động mạnh, hồi hộp, rạo rực, rộn rực, nao nao, xốn xang, thấp thỏm; *перен.* (*проявляться*) giáo giật, rào rạt, xuất hiện, nảy ra; ~ от счáстья lòng nao nao sung sướng; ~ от стрáха run sợ, sợ run, sợ run như cầy sấy; 3. *перен.* (пéред *Т.*, при *П*) (*испытывать страх*) run sợ, sợ hãi, hoảng sợ, kinh hoảng, kinh hoàng; (за *В*) (*беспокоиться*) lo sợ, lo lắng, lo; ~ за кого́-л. lo sợ cho ai; ~ при мы́сли о чём-л. run sợ (hoảng sợ) khi nghĩ đến điều gì

трепе́тн||ый *прил.* 1. run rẩy, run run, giần giật; (*о листве и т. п.*) rung động, rung rinh, rung nhẹ; ~ая рукá bàn tay run rẩy (run run); ~ые ресни́цы hàng lông mi giần giật; 2. (*тревожный*) lo ngại, lo âu, e ngại, băn khoăn; (*взволнованный*) hồi hộp, xao xuyến, rạo rực, xốn xang, thấp thỏm; ~ая лань con đama lo âu (e ngại); ~ взгляд cái nhìn băn khoăn; ~ поцелу́й nụ hôn xao xuyến (rạo rực); ~ое ожида́ние hồi hộp chờ đợi, thấp thỏm chờ mong; 3. (*боязливый, робкий*) run sợ, sợ sệt, e sợ, e dè

трёпк||а *ж.* 1. (*волокна*) (sự) đập tước, ngâm rửa, vò; (*шерсти*) (sự) chải, làm sạch; 2. *разг.* (*порка*) (sự, trận) đánh đập, đánh, đập; задáть ~у кому́-л. đánh đập ai, đánh (đập, nện, choảng, tỉ, dần) cho ai một trận; ✧ ~ нéрвов giày vò, giày vò thần kinh, làm tình làm tội, làm tức giận (bực bội)

треск *м.* 1. (tiếng) răng rắc, lách cách, lách tách, nổ giòn; (*от ударов и т. п.*) (tiếng) đùng đoàng, đì đùng, tùng tùng, thì thùng, đùng, ầm; ~ выстрелов tiếng súng đì đùng (đùng đùng, đùng đoàng); ~ огня́ tiếng lửa nổ lách tách (lép bép); ~ сучьев tiếng cánh khô răng rắc; ~ барабáнов tiếng trống thì thùng (tùng tùng); 2. *перен. разг.* (*шумиха*) (tiếng) rùm beng, om sòm; (*высокопарные фразы*) lời lẽ rất kêu, lời lẽ đao to búa lớn; без шу́ма и ~а không kèn không trống, không làm rùm beng (om sòm), lẳng lặng; ✧ с ~ом провали́ться bị thất bại nhục nhã; пьéса провали́лась с ~ом vở kịch bị thất bại nặng nề

треска́ *ж.* cá morue (moruy), cá tuyết (*Gadus morhua*)

тре́скаться, потре́скаться (bị) nứt, rạn, nứt ra, nứt nẻ; (*о коже*) (bị) nẻ, nẻ ra

трескóвый *прил.* (thuộc về) cá morue, cá tuyết; ~ жир dầu cá (cá morue)

трескотня́ *ж.* 1. (tiếng) răng rắc, lách cách, lách tách, tạch tạch, đì đùng, thì thùng; ~ пи́шущих машúнок tiếng máy chữ lách cách; ~ пулемётов tiếng tràng súng máy bắn tạch tạch; 2. *перен.* (*болтовня*) chuyện huyên thiên (ba hoa, lải nhải), chuyện gẫu liên miên

трескýч||ий *прил.* 1. răng rắc, lách cách, lách tách, đì đùng, đùng, ầm; (*о звуках тж.*) vang; (*о голосе*) oang oang; 2. *перен.* (*высокопарный*) rất kêu, khoa trương, rùm beng, đao to búa lớn; ~ие фрáзы lời lẽ rất kêu (khoa trương, đao to búa lớn), những lời rùm beng; ✧ ~ морóз băng giá dữ dội (ác liệt)

трéснутый *прил. разг.* (bị) nứt, nẻ, rạn, nứt nẻ, nứt rạn; ~ стакáн cốc rạn (nứt)

трéсн||уть *сов.* 1. (*дать трещину*) (bị) nứt, nẻ, rạn, nứt nẻ, nứt rạn; (*лопнуть*) (bị) vỡ ra; 2. (*издать звук*): что-то ~уло có cái gì đó đánh rắc một tiếng

трест *м.* 1. (*отраслевой*) liên hợp xí nghiệp, công ty; строи́тельный ~ liên hợp xí nghiệp ngành xây dựng, công ty kiến trúc, 2. *эк.* (*монополистическое объединение*) trust, tơ-rớt

третейский *прил.*: ~ суд toà án trọng tài; ~ судья́ trọng tài, thẩm phán trọng tài

тре́т||ий *прил.* 1. (thứ) ba; ~ год năm thứ ba; ~ этаж tầng ba; 2. *в знач. сущ. с.*: ~ье (*десерт*) món tráng miệng; на ~ье (đến) món tráng miệng; ✧ ~ьего дня ngày hôm kia, hôm xưa; ~ звоно́к hồi chuông thứ ba, hồi chuông cuối cùng; говори́ть о себе́ в ~ьем лице́ tự xưng mình theo ngôi thứ ba, nói về mình lại tự xưng là "nó"; из ~ьих рук biết (nghe) được qua người khác, được biết (nghe) qua người thứ ba; ~ье сосло́вие *ист.* đẳng cấp thứ ba; ✧ ~ глаз tuệ (huệ) nhãn, con mắt thứ ba

третирова́ть *несов.* (*В*) coi khinh, coi thường, rẻ rúng, khinh rẻ, khinh khi, khinh thị, khinh miệt, khi mạn, coi... bằng nửa con mắt

третичный *прил.* 1. *мед.* thời kỳ ba; 2. *геол.* kỷ Đệ tam (Thứ ba)

трет||ь *ж.* (một) phần ba; две ~и hai phần ba

третьекла́ссник *м.* học sinh (học trò, nam sinh) lớp ba

третьекла́ссница *ж.* nữ sinh (nữ học sinh) lớp ba

третьесо́ртный *прил.* 1. (thuộc vào) loại ba; 2. *разг.* xấu, tồi, cà mèng, hạng bét

третьестепе́нн||ый *прил.* không quan trọng, thứ yếu; (*посредственный*) tầm thường, hạng bét; bét dem (*разг.*); ~ая роль vai trò thứ yếu

треуго́льник *м.* (hình) tam giác; впи́санный ~ tam giác nội tiếp; опи́санный ~ tam giác ngoại tiếp; пра́вильный ~ tam giác đều; прямоуго́льный ~ tam giác vuông

треуго́льный *прил.* (có) ba góc, tam giác, hình tam giác

тре́фовый *прил. карт.* (thuộc về) chuồn, nhép; ~ коро́ль (con) ông chuồn, K nhép

тре́фы *мн.* (*скл. как ж.*) *карт.* (con) chuồn, nhép

трёхба́лльный *прил.*: ~ ве́тер gió cấp ba

трёхгоди́чный *прил.* (trong) ba năm

трёхгодова́лый *прил.* lên ba, (được) ba tuổi, ba năm; ~ ребёнок đứa bé lên ba

трёхгра́нн||ый *прил.* 1. (có) ba mặt; 2. *мат.* tam diện; ~ у́гол góc tam diện; ✧ ~ая кость *анат.* xương tháp

трёхдне́вный *прил.* (trong) ba ngày; в ~ срок trong thời hạn ba ngày

трёхколёсный *прил.* (có) ba bánh; ~ велосипе́д xe đạp ba bánh

трёхкра́тный *прил.* (trong) ba lần; ~ чемпио́н vô địch ba lần, người ba lần vô địch

трёхле́тний *прил.* 1. (*о сроке*) (trong) ba năm; 2. (*о возрасте*) lên ba, (được) ba tuổi, ba năm; ~ ребёнок đứa bé lên ba (ba tuổi)

трёхма́стный *прил.* (có) ba màu lông; ~ кот con mèo tam thể

трёхма́чтовый *прил.* (có) ba cột buồm

трёхме́рность *ж.* (tính, sự) ba chiều, có ba chiều; ~ изображе́ния hình ảnh có ba chiều, tính ba chiều của hình ảnh

трёхме́рн||ый *прил.* (có) ba chiều; ~ое простра́нство không gian ba chiều

трёхме́стн||ый *прил.* (có) ba chỗ; ~ая ка́ю́та buồng ba chỗ (*trên tàu thuỷ*)

трёхме́сячный *прил.* 1. (*о сроке*) (trong) ba tháng, tam cá nguyệt, quý; 2. (*о возрасте*) (được) ba tháng

трёхнеде́льный *прил.* 1. (*о сроке*) (trong) ba tuần lễ, ba tuần; ~ о́тпуск kỳ nghỉ phép ba tuần lễ; 2. (*о возрасте*) (được) ba tuần

трёхпо́лье *с. с.-х.* (chế độ) luân canh ba thửa

трёхпроце́нтный *прил.* (có) ba phần trăm

трёхра́зов||ый *прил.* (làm) ba lần, ba bận, ba lượt; ~ое пита́ние (chế độ) ăn ba bữa

трёхсло́жн||ый *прил.* (có) ba âm tiết; ~ое сло́во từ ba âm tiết

трёхсме́нный *прил.* (làm) ba ca, ba kíp

трёхсотле́тие *с.* 1. (thời hạn, thời gian) ba trăm năm; 2. (*годовщина*) (lễ) kỷ niệm ba trăm năm, kỷ niệm lần thứ ba trăm

трёхсотле́тний *прил.* 1. (*о сроке*) (trong) ba trăm năm; 2. (*о возрасте*) (được) ba trăm tuổi, ba trăm năm; ~ дуб cây sồi ba trăm tuổi

трёхсо́тый *прил.* (thứ) ba trăm

трёхсторо́нний *прил.* 1. (có) ba bên, ba mặt, tam diện; 2. *дип.* tay ba, ba bên, tam phương; ~ дого́вор hiệp ước tay ba (ba bên, tam phương)

трёхступе́нчат||ый *прил.* (có) ba tầng; ~ая раке́та tên lửa ba tầng

трёхто́мник *м. разг.* văn tập in thành ba quyển, tuyển tập in thành ba cuốn

трёхто́мный *прил,* (gồm) ba tập, ba quyển, ba cuốn

трёхто́нка *ж. разг.* ôtô trọng tải ba tấn, ôtô ba tấn

трёхфа́зный *прил.* (có) ba pha

трёхцве́тн||ый *прил.* (có) ba màu, ba sắc; ~ флаг cờ ba sắc, cờ tam tài; ~ая фотогра́фия (bức) ảnh ba màu

трёхчасово́й *прил.* (trong) ba giờ, ba tiếng, ba tiếng đồng hồ; (*назначенный на три часа*) (hồi) ba giờ; ~ по́езд chuyến tàu ba giờ

трёхчле́н *м. мат.* tam thức

трёхчле́нн||ый *прил. мат.* (thuộc về) tam thức; ~ое уравне́ние phương trình tam thức

трёхэта́жный *прил.* (có) ba tầng; ~ дом nhà ba tầng

треща́ть *несов.* 1. (kêu) răng rắc, lách cách, lách tách; (*об огне*) (nổ) lép bép, lách tách, lẹt đẹt, lét đét, đì đẹt; (*о барабане*) (kêu) tùng tùng, thì thùng; (*о кузнечиках и т. п.*) (kêu) xạch xạch, ri rỉ; лед ~и́т băng kêu răng rắc; 2. *перен. разг.* (*болтать*) nói huyên thuyên (huyên thiên, liến thoắng, lem lẻm, ra rả); ✧ у меня́ ~и́т голова́ tôi nhức đầu quá, đầu tôi đau buốt (nhức như búa bổ); ~а́т моро́зы băng giá ác liệt; за ушами́ ~и́т у кого́-л. ai ăn rất ngon miệng (ăn ngấu nghiến); карма́н ~и́т túi rỗng; ~ по всем швам rệu rã, suy bại, suy sụp

тре́щин||а *ж.* chỗ (khe, đường) nứt, chỗ nẻ (nứt nẻ), vết rạn (nứt rạn); *перен.* (*неблагополучие в чём-л.*) (điều) không ổn, trục trặc; (*разлад, расхождения*) (vết, mối, sự) nứt rạn, bất hoà, bất đồng; дать ~у (bị) nứt, nẻ, rạn, nứt nẻ, nứt rạn; их дру́жба дала́ ~у tình bạn của họ đã bị nứt rạn (đã có vết nứt rạn, đã có mối bất hoà)

трещо́тка *ж.* 1. (cái) mõ; (*игрушка*) con lách cách; 2. *разг.* (*болтун*) người ba hoa (nói huyên thiên, nói ra rả); 3. *тех.* (bộ) bánh cóc; ручна́я ~ khoan tay có bánh cóc

три *числ.* ba, tam

триа́да *ж. филос.* tam đoạn thức

триангуля́ция *ж. мат., геод.* (phép, sự) đo tam giác, tam giác đạc, tam giác phân

триа́с *м. геол.* kỷ Trias (Triat)

трибали́зм *м. см.* трайбали́зм

трибу́н *м.* 1. *ист.* tribun, quan chấp chính, chấp chính quan; 2. (*общественный деятель*) nhà hùng biện và chính luận kiệt xuất; ~

революции nhà hùng biện và chính luận kiệt xuất của cách mạng

трибу́н||а *ж.* 1. (*для оратора*) diễn đàn; *перен. тж.* đàn; подня́ться на ~у lên diễn đàn, đăng đàn; литерату́рная ~ văn đàn; 2. (*для зрителей*) khán đài, lễ đài; ~ы стадио́на những khán đài trên sân vận động

трибунал́ *м.* toà án; вое́нный ~ toà án quân sự

тривиа́льно *нареч.* (một cách) tầm thường, sáo, không độc đáo

тривиа́льность *ж.* (tính chất, tính) tầm thường, sáo, không độc đáo

тривиа́льный *прил.* tầm thường, sáo, không độc đáo, không đặc sắc, nhạt nhẽo

тригонометри́ческ||ий *прил.* (thuộc về) lượng giác học, lượng giác; ~ие фу́нкции hàm lượng giác; ~ие табли́цы những bảng lượng giác

тригономе́трия *ж.* lượng giác học, (môn, phép) lượng giác, tam giác pháp

три́девять *числ.*: за ~ земе́ль xa xôi, xa xăm, xa lắc xa lơ, xa tít mù tắt, nơi cùng trời cuối đất

тридцатиле́тие *с.* 1. (*период*) (thời hạn, thời gian, thời kỳ) ba mươi năm; 2. (*годовщина*) (lễ) kỷ niệm ba mươi năm, kỷ niệm lần thứ ba mươi

тридцатиле́тн||ий *прил.* 1. (*о сроке*) (trong) ba mươi năm; 2. (*о возрасте*) (được) ba mươi tuổi; ~яя же́нщина người phụ nữ ba mươi tuổi

тридца́тый *числ.* (thứ) ba mươi

три́дцат||ь *числ.* (*скл. как ж.*) ba mươi, ba chục; ~ пять ba mươi lăm, băm lăm; в ~и́ киломе́трах cách ba mươi kilomet, cách ba chục cây số

триеди́нство *с. книжн.* tam vị nhất thể

три́ер *м. с.-х.* máy chọn hạt (phân loại, chọn)

три́жды *нареч.* ba lần; ~ три — де́вять ba lần ba là chín

трико́ *с. нескл.* 1. (*ткань*) vải tricot, vải len đan; 2. (*одежда*) (bộ) quần áo dệt kim, quần áo thể thao; 3. (*женские панталоны*) quần nịt nữ

трикота́ж *м.* 1. vải dệt kim; 2. *собир.* (*изделия*) hàng (đồ) dệt kim

трикота́жн||ый *прил.* (thuộc về) dệt kim; ~ая фа́брика xưởng (nhà máy) dệt kim; ~ая ко́фточка áo dệt kim

трили́стник *м.* 1. (cây) cỏ ba lá, cỏ chĩa ba, xa trục thảo (*Trifolium*); 2. (*на эмблемах*) hình tam diệp (ba lá)

три́ллер *м.* phim kinh dị (rùng rợn); ка́ссовый ~ phim kinh dị (rùng rợn) ăn khách

триллио́н *м.* (một) triệu triệu, nghìn tỷ, ngàn tỷ

трило́гия *ж.* (bộ) tiểu thuyết ba tập, truyện ba cuốn, sách ba thiên; bộ ba (*сокр.*)

тринадцатиле́тний *прил.* 1. (*о сроке*) (trong) mười ba năm; 2. (*о возрасте*) (lên, được) mười ba tuổi

трина́дцатый *числ.* (thứ) mười ba

трина́дцать *числ.* (*скл. как ж.*) mười ba

тринитротолуо́л *м. хим.* trinitrotoluen, thuốc nổ

три́о *с. нескл.* 1. (*инструментальное произведение*) trio, khúc nhạc tam tấu; (*вокальное произведение*) khúc hát ba bè; 2. (*инструментальный ансамбль*) bộ ba, ban nhạc ba người; (*вокальный ансамбль*) tốp ca ba người

трио́д *м.* triod, triot, đèn (ống) ba cực

три́ппер *м. мед.* (bệnh) lậu

трипи́така *ж. будд.* kinh Tam tạng

трипс *м.* bọ trĩ, la bù lạch (*Thrips oryzae Will*)

три́птих *м.* 1. *церк.* thánh tượng ba tấm; 2. *иск.* tranh ba bức, phù điêu ba cánh, tam bình

три́ста *числ.* ba trăm

тритон́ *м.* sa giông, cá cóc (*Triturus vulgaris*)

триумви́р *м. ист.* tam hùng

триумвира́т *м. ист.* liên minh tam hùng, tam hùng chế

триу́мф *м.* 1. *ист.* (lễ) khải hoàn; 2. (*блестящий успех*) đại thắng lợi, thắng lợi huy hoàng, thành công rực rỡ

триумфа́льн||ый *прил.* (nhân lễ) khải hoàn; (*победный тж.*) thắng lợi, chiến thắng; (*торжественный*) trọng thể, long trọng; ~ая а́рка khải hoàn môn, cổng khải hoàn; ~ путь con đường thắng lợi; ~ое ше́ствие (cuộc) diễu hành thắng lợi

трифто́нг *м. лингв.* nguyên âm ba

тро́гательно *нареч.* (một cách) cảm động, xúc động

тро́гательн||ый *прил.* cảm động, dễ cảm, làm xúc động (động lòng, mủi lòng, cảm kích); ~ая по́весть truyện vừa cảm động (làm động lòng); ~ая забо́тливость sự ân cần cảm động (làm cảm kích, làm xúc động)

тро́г||ать, тро́нуть (*В*) 1. sờ, mó, rờ, sờ mó, rờ mó, sờ soạng; (*тревожить, обижать*) đụng (chạm, động chạm, đụng chạm) đến, làm... phật lòng; рука́ми не ~! đừng sờ tay!, đừng sờ mó!, đừng sờ!; не ~ кого́-л. không động chạm đến ai, không làm ai phật lòng; 2. (*вызывать сочувствие, умилять*) làm... cảm động (xúc động, động lòng, mủi lòng, cảm kích); ~ кого́-л. до слёз làm ai cảm động (xúc động, động lòng, mủi lòng) đến rơi nước mắt; э́то меня́ не ~ает điều đó chẳng làm tôi bận tâm, tôi không quan tâm đến điều đó, tôi hoàn toàn thờ ơ với việc đó; 3. (*начинать движение*) *см.* тро́гаться; тро́гай! а) (*лошадям*) bước đi!; б) (*водителю машины*) đánh xe đi!, đi đi thôi!; ✧ не тро́нуть волоска́ không mảy may (hoàn toàn không) đụng đến; па́льцем не тро́нуть кого́-л. không hề đánh đập ai, không bao giờ làm hại ai một chút gì

тро́гаться, тро́нуться (*двигаться с места*) rời chỗ; (*о поезде, автомобиле и т. п.*) khởi hành, chuyển bánh, bắt đầu chạy; (*отправляться куда-л.*) lên đường; ~ в путь lên đường, khởi hành; по́езд тро́нулся tàu hoả đã chuyển bánh, xe lửa đã khởi hành; он не тро́нулся с ме́ста nó không rời chỗ, nó cứ đứng yên

троглоди́т *м.* 1. *антр.* người hang động; 2. *разг. перен.* kẻ ăn lông ở lỗ, đồ mất dạy (lỗ mãng)

тро́е *числ.* ba; (*три человека*) ba người, bộ ba; ~ су́ток ba ngày đêm; нас ~ chúng tôi có ba người

троебо́рье *с. спорт.* (cuộc) thi ba môn phối hợp; thi ba môn (*сокр.*)

троекра́тно *нареч.* (trong) ba lần

троекра́тн||ый *прил.* (trong) ba lần; ~ое предупрежде́ние cảnh cáo ba lần; ~ чемпио́н vô địch ba lần, người ba lần vô địch

тро́ица *ж. рел.* Ba Ngôi, Tam vị; (*троицын день*) lễ Ba Ngôi (Tam vị)

тро́ицын *прил.*: ~ день lễ Ba Ngôi (Tam vị)

тро́йк||а *ж.* 1. (*цифра*) (con) số ba; (*игральная карта*) (con) ba; (*отметка*) điểm ba, ba điểm; получи́ть ~у по исто́рии được điểm ba (ba điểm) về lịch sử; 2. (*лошадей*) tam mã, ba ngựa; (*экипаж*) (cỗ) xe tam mã, xe ba ngựa; 3. (*костюм*) bộ comlê, bộ y trang (*gồm ba thứ: quần hay váy, áo và gilê*)

тройни́к *м. тех.* (*водопроводный*) khuỷu nối chữ T, khuỷu nối ba nhánh,

cái tê; *эл.* bộ khớp chữ T, ổ cắm ba phích

тройни́чный *прил. анат.*: ~ нерв dây thần kinh sinh ba

тройн||о́й *прил.* 1. (*из трех частей*) (có) ba phần, ba thứ; (*трижды осуществляемый*) ba lần; ~ прыжо́к *спорт.* (môn) nhảy ba bước; 2. (*втрое больший*) (tăng) gấp ba; штраф в ~о́м разме́ре phạt gấp ba; ✧ ~о́е пра́вило *мат.* quy tắc tam suất

тро́йн||я *ж.* (lứa) con sinh ba; роди́ть ~ю đẻ sinh ba

тро́йственный *прил.* (có) ba phần, ba bên; (*о соглашении и т. п.*) tay ba, ba bên, ba nước; ~ сою́з liên minh tay ba (ba nước, tam cường)

тролле́йбус *м.* xe buýt điện, xe trô-lây-buýt

тролле́йбусный *прил.* (thuộc về) xe buýt điện, xe trô-lây-buýt

тромб *м. мед.* cục nghẽn

тромбо́з *м. мед.* (sự) nghẽn mạch; ~ вене́чных арте́рий nghẽn động mạch vành tim

тромбо́н *м. муз.* kèn trombôn

тромбофлеби́т *м. мед.* viêm nghẽn tĩnh mạch

тромбоци́т *м.* tiểu cầu

трон *м.* ngai, ngai vua, ngai vàng, ngai rồng, đế toà; (*как символ власти монарха тж.*) ngôi báu, ngôi vua, ngôi trời, đế vị; ngôi (*сокр.*); вступи́ть на ~ lên ngôi, đăng cực, đăng quang

тро́нут||ый *прил. разг.* 1. dở người, dở hơi, gàn dở, lẩn thẩn, hâm, hấp; 2.: ~ое вино́ rượu vang hơi bị chua (hơi bị hỏng)

тро́н||уть *сов.* 1. *см.* тро́гать; 2. (*В*) (*о морозе и т. п.*) thui, làm thui; моро́зом ~уло цветы́ băng giá làm thui những bông hoa, những bông hoa bị thui vì băng giá

тро́н||уться *сов.* 1. *см.* тро́гаться; 2. *разг.* (*помешаться*) đâm ra (trở thành, hoá) dở người, dở hơi, gàn dở, lẩn thẩn, lẩm cẩm, điên; он немно́го ~улся nó hơi dở người (gàn dở, dở hơi, lẩn thẩn, lẩm cẩm, điên); 3. *разг.* (*начать портиться*) bắt đầu hỏng

тропа́ *ж.* đường (lối) mòn; *перен.* đường; жи́зненная ~ đường đời

тро́пик *м.* 1. chí tuyến, hồi quy tuyến, đường hồi quy; ~ Ра́ка chí tuyến Cự Giải (Bắc); ~ Козеро́га chí tuyến Ma Kết (Nam); 2. *мн.*: ~и (*жаркий пояс*) (vùng) nhiệt đới

тропи́нка *ж.* đường (lối) mòn

тропи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) nhiệt đới; ~ по́яс nhiệt đới; ~ая лихора́дка (bệnh) sốt rét; ~ая жара́ cái nóng nhiệt đới

тропосфе́ра *ж.* tầng đối lưu

трос *м. мор., тех.* (dây) chão, thừng, cáp; пенько́вый ~ dây chão gai, dây thừng dừa; стально́й ~ dây cáp thép

тростни́к *м.* (cây) lau, sậy, lau sậy (*Phragmites*); ✧ са́харный ~ (cây) mía (*Saccharum officinarum*)

тро́сточка, трость *ж.* (cái) can, gậy, gậy chống, ba-toong

троти́л *м. хим. см.* тринитротолуо́л

тротуа́р *м.* vỉa hè, hè phố

трофе́||й *м. чаще мн.*: ~и (*военная добыча*) chiến lợi phẩm

трофе́йн||ый *прил.* (là) chiến lợi phẩm, của chiếm được; ~ое ору́жие vũ khí chiến lợi phẩm, khí giới chiếm được

троцки́зм *м.* chủ nghĩa Trotsky

троцки́ст *м.* người theo chủ nghĩa Trotsky, người trôtskit

троцки́стск||ий *прил.* (thuộc về) chủ nghĩa Trotsky, trôtskit; ~ая идеоло́гия hệ tư tưởng của chủ nghĩa Trotsky, tư tưởng trôtskit

троюро́дн||ый *прил.*: ~ые бра́тья anh em họ, anh em cháu chú cháu bác (cháu cô cháu cậu, cháu dì cháu già)

трояк||ий *прил.* (trên) ba mặt; ~ая вы́года mối lợi trên ba mặt; ~им о́бразом bằng ba cách; ~ смысл ý có ba nghĩa

троя́нский *прил.*: ~ конь con ngựa thành Troie (Troa), kẻ nội ứng

труб||а́ *ж.* 1. ống; (*дымовая*) ống khói; (*водосточная*) ống máng, cống; (*переговорная*) ống nói; фабри́чная ~ ống khói nhà máy; тру́бы парово́го отопле́ния những ống dẫn hơi nước sưởi; ~ телеско́па ống kính viễn vọng; 2. *муз.* trompette, trompet, kèn, kèn đồng; игра́ть на ~é thổi trompette (trompet, kèn); 3. *анат.* vòi, ống; ма́точная, Фаллопиева ~ vòi Fallopio, vòi trứng; слухова́я, евста́хиева ~ vòi Eustachio; ✧ вы́лететь в ~ý hoàn toàn bị phá sản, tiền của đi đời nhà ma; иерихо́нская ~ giọng nói oang oang, giọng nói như lệnh vỡ; хвост ~о́й đuôi chổng lên, chổng đuôi lên; труби́ть во все тру́бы loa âm lên, làm rùm beng âm ĩ, loan truyền inh ỏi, rêu rao âm ĩ

трубаду́р *м.* 1. *ист.* troubadour, trubađua, nghệ sĩ du ca, người hát rong; 2. *перен.* cái loa, kẻ tán dương (tuyên truyền)

трубо́ч *м.* người thổi kèn

труб||и́ть, протрубить 1. thổi; ~ в трубу́ thổi kèn; ~ в рог thổi tù và; 2. (*звучать*) thổi vang, thổi vang lên, thổi; (*издавать звуки*) kêu vang, ré; тру́бы ~я́т kèn thổi vang (thổi vang lên, thổi); слон ~и́т con voi ré; 3. (*В*) (*подавать сигнал*) thổi kèn; ~ трево́гу, сбор thổi kèn báo động, tập hợp; 4. (*о П*) *перен.* (*разглашать*) loa lên, loa (đồn) âm lên, làm rùm beng, loan truyền inh ỏi; (*злорадно*) rêu rao; (*хвастливо*) huênh hoang

тру́бк||а *ж.* 1. ống; рези́новая ~ ống cao su; рентге́новская ~ ống tia X; электро́нно-лучева́я ~ ống tia âm cực; 2. (*телефонная*) ống nghe, ống nói, ống điện thoại; 3. (*курительная*) tẩu, điếu, píp, điếu tẩu, ống điếu; 4. (*свёрток*) cuộn, cuốn, quấn; свернуть что́-л. в ~у cuốn (cuộn, quấn) cái gì lại

тру́бный *прил.* (thuộc về) ống; kèn (*ср.* труба́); ~ сигна́л kèn hiệu, hiệu kèn

трубопрово́д *м.* ống dẫn

трубопрока́тный *прил.* (thuộc về) cán ống; ~ стан máy cán ống

трубочи́ст *м.* thợ thông ống khói

тру́бочный *прил.* (thuộc về) tẩu, điếu, píp, điếu tẩu, ống điếu; ~ таба́к thuốc lá hút tẩu, thuốc rời, thuốc sợi, thuốc lào

тру́бчатый *прил.* (có) hình ống

труд *м.* 1. (sự) lao động; *обыкн. мн.*: ~ы́ (*занятия*) việc, công việc, việc làm; (*хлопоты*) việc vất vả (khó nhọc), công lao, công sức, công lênh, công; разделе́ние ~á phân công, phân công lao động; наёмный ~ lao động làm thuê; ручно́й ~ lao động thủ công; механизи́рованный ~ lao động cơ giới hoá; охра́на ~á bảo hộ lao động; 2. (*усилие*) (sự) cố gắng, cố sức, nỗ lực; с ~о́м (một cách) vất vả, khó nhọc, khó khăn, chật vật; без ~á dễ dàng, thoải mái, không vất vả, không tốn công; не сто́ило никако́го ~á сде́лать э́то làm việc đó thì dễ như bỡn, làm cái đó thì chẳng tốn công sức gì; все мои́ ~ы́ остава́лись тщётными tất cả những cố gắng của tôi hóa ra là vô ích; 3. (*произведение*) tác phẩm, trước tác, công trình; *обыкн. мн.*: ~ы́ (*в названиях сборников и т. п.*) công trình; ✧ дава́ть себе́ ~ (+ *инф.*) chịu khó..., chịu vất vả..., làm... không quản khó nhọc; взять на себя́ ~ (+ *инф.*) đồng ý làm..., đảm nhận..., đảm đương (việc...)

труди́ться *несов.* 1. lao động, làm việc; (над *Т*) làm; (*над книгой и т. п.*) viết, sáng tác, nghiên cứu, biên soạn, soạn thảo; 2. *разг.* (*беспокоить, затруднять себя*) bận tâm, bận lòng, chịu vất vả, chịu khó nhọc; он напра́сно тру́дится nó bận tâm vô ích; не труди́тесь а) anh đừng bận tâm (bận lòng) làm gì; б) (*не пытайтесь*) đừng uổng công, đừng cố gắng vô ích

тру́дно 1. *нареч.* (một cách) khó khăn, vất vả, khó nhọc, chật vật, khó; ~ произноси́мое сло́во từ khó phát âm (khó đọc); 2. *в знач. сказ. безл.* (thật là) khó, khó khăn; ~ пове́рить thật là khó tin; ~ поня́ть thật là khó hiểu; э́ту кни́гу ~ купи́ть khó mua được quyển sách này, cuốn sách này thì khó mua được; 3. *в знач. сказ. безл.* (*Д*) gặp khó khăn (gian khổ), phải vất vả, chịu cực khổ; ему́ ~ прихо́дится nó gặp phải nhiều khó khăn, anh ta phải vất vả lắm; мне ~ (+ *инф.*) tôi thật là khó...; 4. *в знач. сказ. безл.* (*Д*) (*о плохом физическом самочувствии*) khó ở, khó chịu trong người; (*о тяжёлом нравственном состоянии*) khổ tâm, đau lòng, đau khổ, đau đớn, não lòng

трудновоспиту́емый *прил.* khó bảo, khó dạy, nan trị

труднодосту́пн||ый *прил.* khó tới, hiểm trở; ~ые нефтяны́е зале́жи những mỏ dầu khó khai thác

трудноперево́ди́мый *прил.* khó dịch

труднопроходи́мый *прил.* khó qua (đi qua, vượt qua), hiểm trở

трудноразреши́мый *прил.* khó giải (giải quyết), nan giải

тру́дност||ь *ж.* 1. (sự, tính chất) khó khăn, nan giải; khó nhọc, vất vả, gay go, gian nan, gian truân, gian khổ, gian khó (*ср.* тру́дный); 2. *обыкн. мн.*: ~и (*затруднения, препятствия*) (những) khó khăn, trở ngại, cản trở, vất vả, gian khổ, gian truân; ~и ро́ста những khó khăn của (trong) trưởng thành

тру́дн||ый *прил.* 1. khó, khó khăn, nan giải; (*тяжёлый, изнурительный*) khó nhọc, vất vả, chật vật, gay go, gian nan, gian truân, gian khổ, gian khó, lắm than, gay; ~ая рабо́та việc khó, công việc khó khăn; ~ая зада́ча а) nhiệm vụ khó khăn; б) (*математическая*) bài toán khó (khó giải, hóc búa); ~ вопро́с а) vấn đề khó khăn (nan giải, gai góc, nhức óc); б) (*на экзамене и т. п.*) câu hỏi khó (hóc búa); ~ая жизнь cuộc sống khó khăn (chật vật), đời sống vất vả (lắm than), cuộc đời gian nan (gian truân, gian khó); ~ое вре́мя giờ phút khó khăn (gay go); ~ые времена́ những lúc khó khăn (gay go, gian khổ, gian khó); в ~ую мину́ту trong giây phút khó khăn (gay go); 2. (*для воспитания*) khó dạy, khó bảo, nan trị, khó; ~ ребёнок đứa bé khó bảo (khó dạy, nan trị); ~ хара́ктер khó tính, khó tính khó nết; 3. (*мучительный*) đau đớn; (*о болезни*) khó, khó chữa, nguy hiểm, nan trị, nan y

трудов||о́й *прил.* 1. (thuộc về) lao động; (*приобретённый трудом*) (do, nhờ) lao động; ~ы́е на́выки (những) kỹ năng lao động; ~о́е воспита́ние giáo dục lao động; ~а́я дисципли́на kỷ luật lao động; ~ стаж thâm niên lao động (công tác), thời gian lao động (công tác); ~о́е законода́тельство (bộ) luật lao động; ~ по́двиг kỳ công lao động; ~ подъём nhiệt tình (cao trào) lao động; ~ коллекти́в tập thể lao động; ~ы́е дохо́ды những thu nhập do lao động; 3. (*трудящийся*) (sống bằng) lao động; ~ наро́д nhân dân lao động, giới cần lao; ~о́е крестья́нство nông dân lao động; ✧ ~а́я кни́жка sổ lao động; ~о́е соглаше́ние *юр.* hợp đồng lao động; ~ы́е резе́рвы, ресу́рсы nguồn nhân lực (lao động)

трудого́лик *м. разг.* người ham mê (say sưa) làm việc, người làm việc quá nhiều

трудод||е́нь *м. ист.* (*единица учёта труда в колхозе*) công, ngày công; он вы́работал со́рок ~не́й в э́том ме́сяце trong tháng này anh ấy làm được bốn mươi công

трудоёмк||ий *прил.* tốn nhiều công, tốn công, tốn sức, công phu, tiêu hao lao động lớn; э́то о́чень ~ая рабо́та đó là một việc rất công phu (rất tốn công, tốn rất nhiều công)

трудоёмкость *ж.* mức tiêu hao lao động (*để làm ra sản phẩm*); норма́тивная ~ проду́кции mức tiêu hao lao động định mức của sản phẩm

трудолюби́вый *прил.* cần cù, cần mẫn, yêu lao động, cần

трудолю́бие *с.* (tính) cần cù, cần mẫn, yêu lao động.

трудоспосо́бност||ь *ж.* 1. khả năng (sức) lao động; поте́ря ~и mất sức (khả năng) lao động; 2. (*продуктивность*) khả năng lao động cao, sức làm việc có hiệu quả

трудоспосо́бн||ый *прил.* có khả năng (sức) lao động; всё ~ое населе́ние toàn bộ dân số có khả năng lao động

трудоустро́ить *сов.* (*В*) bố trí (thu xếp) việc làm (*cho*)

трудоустро́йство *с.* (sự) bố trí việc làm, thu xếp việc làm

трудя́га *м. и ж. разг.* 1. người rất cần cù (rất cần mẫn); 2. (*о животном*) con vật làm việc rất khoẻ

трудя́щ||ийся *прил.* 1. lao động; ~иеся ма́ссы quần chúng lao động (cần lao); 2. *в знач. сущ. мн.*: ~иеся dân (nhân dân, những người) lao động, giới cần lao; lao động (*сокр.*); ~иеся го́рода и дере́вни (dân) lao động thành thị và nông thôn

тру́женик *м.* 1. người cần cù (cần mẫn, cần lao); 2. (*работник*) người công tác (làm việc, lao động), nhân viên; ~и нау́ки những người công tác khoa học; се́льские ~и nông dân, nông dân lao động

трунить *несов.* (над *Т*) cười, chế, giễu, bỡn, giỡn, cười đùa, giễu cợt, đùa bỡn, chế giễu, bỡn cợt, chọc quê

труп *м.* thi thể, xác chết, tử thi, thây ma, thây, xác; (*животного*) xác; вскры́тие ~а mổ xác, phẫu tích; похо́жий на ~ giống như xác chết (cái xác không hồn); ✧ переступи́ть че́рез чей-л. ~ giẫm qua xác của ai để đạt được mục đích; то́лько че́рез мой ~! tôi cương quyết phản đối!

тру́пн||ый *прил.* (thuộc về) thi thể, xác chết, tử thi; ~ запах mùi xác chết (tử thi), tử khí; ~ яд chất độc tử thi, thi thể độc; ~ое окостене́ние (tình trạng) cứng đờ của xác chết

тру́ппа *ж.* đoàn, đội, gánh, ban; цирко́вая ~ đoàn (đội, gánh, ban) xiếc; о́перная ~ đoàn opera; ~ теа́тра распа́лась gánh (ban) hát đã tan

трус *м.* người nhát gan (nhút nhát); (*с оттенком презрения*) kẻ hèn nhát (ươn hèn); ✧ ~а (~у) пра́здновать со, hãi, sợ sệt, sợ hãi, nhút nhát

тру́сики *мн.* (*скл. как м.*) *см.* трусы́

тру́сить, стру́сить nhát gan, nhút nhát, nhát; (пе́ред *Т*) sợ sệt, sợ hãi, sợ, hãi; не трусь! đừng sợ!, đừng nhát!, đừng nhút nhát!

трусить *несов. разг.* (*о животных*) chạy nước kiệu; (*о человеке*) chạy lon ton (lúc thúc); ~ ме́лкой рысцо́й chạy nước kiệu nhỏ

трусиха *ж. разг.* người đàn bà nhát gan, cô gái nhút nhát

трусúшка *м. и ж. разг.* cậu/cô bé nhát gan (nhút nhát)

трусли́в||ый *прил.* nhát, nhát gan, nhút nhát, hay sợ hãi; (*с оттенком презрения*) hèn nhát, ươn hèn; (*выражающий трусость*) sợ sệt, sợ hãi; ~ое чу́вство cảm giác rờn rợn (rợn rợn); ~ взгляд cái nhìn sợ sệt (sợ hãi); трусли́в как за́яц nhát như cáy, nhát như thỏ

тру́сость *ж.* (tính) nhát gan, nhút nhát, hay sợ hãi; hèn nhát, ươn hèn (*ср.* трусли́вый)

трусы́ *мн.* (*скл. как м.*) quần đùi, quần xà lỏn

трут *м.* bùi nhùi, nòm

тру́тень *м.* 1. (con) ong đực; 2. *перен. разг.* kẻ ăn bám (ăn chực, ăn báo cô)

труха́ *ж.* 1. mùn, mùn rác; (*сена, соломы*) cỏ (rơm) vụn; (*перегнившего дерева*) gỗ mục; 2. *перен. разг.* đồ vụn vặt (vô dụng, bỏ đi)

трухля́вый *прил.* mục nát

трущо́ба *ж.* 1. (*лесная*) (chỗ) rừng rậm, rừng dày; 2. (*захолустье*) vùng hẻo lánh, nơi khỉ ho cò gáy; 3. (*квартал, район*) khu nhà ổ chuột, vùng nhà lụp xụp tồi tàn; (*жилище*) nhà ổ chuột, nhà lụp xụp tồi tàn

трын-трава́: ему́ всё ~ *прост.* nó mặc kệ sự đời, nó phớt đều tất cả, hắn phớt tuốt tuột

трюи́зм *м. книжн.* chân lý sáo mòn (nhàm tai)

трюк *м.* 1. ngón, mẹo, chiêu, miếng, đòn, thủ pháp, chiêu thức, xảo thuật; акроба́тический ~ xảo thuật (chiêu thức) nhào lộn; 2. *перен.* mánh khoé, mánh lới, thủ đoạn, mưu mẹo; дипломати́ческий ~ thủ đoạn (mánh khoé, mưu mẹo) ngoại giao

трюка́ч *м. разг.* 1. người lắm ngón (lắm mẹo, lắm chiêu); 2. người quá thiên về chiêu thức (quá thích dùng xảo thuật)

трюка́чество *с. разг.* 1. xảo thuật, chiêu thức; 2. (*в искусстве*) (sự, khuynh hướng) quá thiên về chiêu thức, quá thích dùng xảo thuật

трюм *м.* bụng (khoang, hầm) tàu

трюмо́ *с. нескл.* gương đứng, tủ gương

трю́фел||ь *м.* 1. (*гриб*) nấm truffe, nấm cục (*Tuberoceae*); 2. *мн.*: ~и (*конфеты*) kẹo sôcôla truffel

тряпи́чни||к *м.*, **~ца** *ж.* 1. người mua giẻ rách (quần áo cũ); 2. *разг.* người thích mua sắm quần áo (ham chuộng ăn mặc)

тряпи́чный *прил.* 1. (thuộc về) giẻ, giẻ rách, vải vụn; (*из тряпок*) (bằng) giẻ, giẻ rách, vải vun; ~ мяч (quả) bóng bằng giẻ, bông vải vụn; 2. *разг. уст.* ươn hèn, nhu nhược, bạc nhược

тря́пк||а *ж.* 1. giẻ, giẻ rách, miếng vải, mụn vải, giẻ lau, vải lau; полова́я ~ giẻ lau (chùi) sàn; пы́льная ~ giẻ lau bụi; 2. *мн.*: ~и *разг. ирон.* (*женские наряды*) quần áo, áo xống, hàng may mặc (*của nữ*); 3. *разг. ирон.* (*о человеке*) kẻ ươn hèn (nhu nhược), đồ bạc nhược

тря́пьё *с. собир.* 1. (*тряпки, ветошь*) giẻ, giẻ rách, vải vụn; 2. *разг.* (*рваная одежда*) quần áo rách rưới

тряси́на *ж.* 1. (vùng) đầm lầy, ao bùn; 2. *перен.* nơi bùn lầy nước đọng, môi trường hủ lậu và trì trệ

тря́ска *ж.* (sự) lay, lắc, rung, giũ, xóc

тря́ский *прил.* (*о повозке*) xóc, lắc; (*о дороге*) xóc, khấp khểnh, gập ghềnh, gồ ghề

трясогу́зка *ж. зоол.* chim chìa vôi (cà lơi, tích linh) (*Motacillidae*)

тряс||ти́ *несов.* (*В, Т*) 1. lay, lắc, rung, giũ, xóc, lay động; ве́тер трясёт дере́вья gió rung (lay, lắc, lay động) cây; ~ кому́-л. ру́ку lắc tay ai; ~ ковры́ giũ thảm; ~ голово́й lắc (rung rung) đầu; ~ лю́льку, коля́ску lắc nôi, lắc xe nôi; 2. (*при езде*) xóc, lắc; 3. *безл.* (*вызывать дрожь*) run cầm cập, run như cầy sấy, run; его́ ~ёт от хо́лода nó run cầm cập vì lạnh, nó lạnh run cầm cập

тряс||ти́сь *несов.* 1. (*дрожать*) run, rung, run rẩy, lẩy bẩy, run cầm cập, run lẩy bẩy, run như cầy sấy; (*качаться*) rung động, lay động, rung chuyển, đu đưa, lắc lư; у него́ ~у́тся ру́ки tay nó run rẩy (run run, run lẩy bẩy); ~ от хо́лода rét run cầm cập, run cầm cập vì lạnh; ~ от стра́ха sợ run, run sợ, sợ run như cầy sấy; ~ от сме́ха cười rũ rượi; 2. *перен. разг.* (перед *Т*) (*бояться*) sợ, run sợ, khiếp sợ; (за *В*) (*опасаться*) lo sợ, lo lắng (*cho*); (над *Т*) (*оберегать*) giữ gìn, gìn giữ; (*беречь что-л.*) chắt chiu, chắt bóp, chắt mót, dè sẻn; ~ над ка́ждой копе́йкой chắt bóp (tằn tiện, hà tiện, dè sẻn) từng đồng xu nhỏ; 3. (*при езде*) bị xóc, bị lắc

тряхн||у́ть *сов. разг.* 1. xóc; нас ~у́ло chúng tôi bị xóc; 2. (*В*) (*задать взбучку*) đánh, choảng, nện, đả, tả, dần

тсс! *межд.* suỵt!, xuỵt!, khẽ chứ!

туале́т *м.* 1. toilette, toalet, toa lét, (sự) rửa ráy, trang điểm, mặc quần áo; у́тренний ~ toilette (toalet, toa lét, làm vệ sinh, rửa ráy, trang điểm) buổi sáng; занима́ться ~ом làm toilette (làm toalet, làm vệ sinh, rửa ráy, trang điểm); 2. (*наряд*) y phục, phục trang, y trang, trang phục, phục sức, quần áo; она́ ча́сто меня́ла ~ы nàng thường thay đổi y trang (y phục, phục trang); 3. (*столик*) bàn trang điểm (trang sức); 4. (*уборная*) toilette, toalet, toa lét, buồng vệ sinh, phòng xí, phòng cầu; мужско́й, же́нский ~ toalet (toa lét, buồng vệ sinh, phòng xí) nam, nữ; сходи́ть в ~ đi toalet (toa lét), đi ngoài, đi cầu

туале́тн||ый *прил.*: ~ое мы́ло xà phòng tắm (rửa mặt); ~ая вода́ lotion, nước dưỡng da; ~ая бума́га giấy vệ sinh (toalet, đi cầu); ~ые принадле́жности đồ dùng vệ sinh; ~ое зе́ркало gương toalet (buồng vệ sinh)

ту́ба *ж.* (*муз. инструмент*) tuba

туберкулёз *м.* (bệnh) lao; ~ лёгких, лёгочный ~ lao phổi, ho lao; ко́стный ~ lao xương

туберкулёзни||к *м. разг.* 1. (*больной*) người bị (bị bệnh) lao; 2. (*врач*) bác sĩ (thầy thuốc) chữa bệnh lao

туберкулёзница *ж. разг.* người phụ nữ bị lao

туберкулёзн||ый *прил.* (thuộc về) bệnh lao, lao; (*больной туберкулёзом*) đau bệnh lao; ~ые па́лочки (những) trực khuẩn lao; ~ процесс quá trình lao; (противо)туберкулёзный диспансе́р bệnh viện lao (chống lao, trừ lao), dispanser chống lao

тувúн||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Tưva (Tuva) (*dân bản địa tự gọi là Tưva*)

ту́го 1. *нареч.* (một cách) chặt, căng; ~ натяну́ть что́-л. kéo căng cái gì; ~ затяну́ть по́яс thắt chặt dây lưng, thắt lưng; ~ наби́ть мешо́к lèn chặt (nhét đầy) bị; ~ наби́тый (bị) lèn chặt, nhét đầy, căng phồng; ~ затя́нутый (bị) thắt chặt; ~ натя́нутый кана́т dây cáp căng; 2. *нареч. перен.* (*с трудом*) (một cách) khó khăn, chật vật; де́ло ~ подвига́ется вперёд công việc tiến triển khó khăn (chật vật), việc không chạy; 3. *в знач. сказ. безл. разг.* bị chật vật (khó khăn); ему́ ~ прихо́дится nó đang bị khó khăn; у него́ ~ с деньга́ми anh ấy túng tiền, nó đang kẹt tiền, nó bị chật vật (khó khăn) về tiền nong

тугоду́м *м. разг.* người chậm hiểu (chậm nghĩ, tối dạ)

тугоду́мный *прил. разг.* chậm hiểu, chậm nghĩ, tối dạ, trì độn; ~ учени́к cậu học trò chậm hiểu (tối dạ)

ту́го-на́туго *нареч. разг.* (một cách) rất chặt, rất căng

туг||о́й *прил.* 1. chặt, căng; (*сильно натянутый*) (kéo) căng; ~ пóяс thắt lưng chặt; (*плотно набитый*) căng, phồng, phồng căng; ~ мяч quả bóng căng; 2. (*с трудом поддающийся воздействию*) cứng, không đàn hồi; ~áя пружи́на lò xo cứng (không đàn hồi); 3. (*о мыслительных способностях*) tối, tối dạ, chậm hiểu, kém nhớ; ✧ ~ карма́н đầy túi, nhiều tiền; ~ на́ ухо nặng tai, lảng tai, nghễnh ngãng, ngãng

тугопла́вк||ий *прил.* khó chảy (đun chảy, nóng chảy); ~ие мета́ллы những kim loại khó chảy (khó đun chảy)

тугоу́хий *прил.* 1. nặng tai, lảng tai, nghễnh ngãng; 2. *в знач. сущ. м.* người nặng tai

туда́ *нареч.* đến đằng ấy (đằng kia), đến đấy, đến kia; (*в ту сторону*) về phía đó, về hướng ấy; мы идём не ~ chúng tôi không đi về phía đó (về phía ấy); ✧ ~ и обра́тно khứ hồi, đi và về; ~-сюда́ а) (*в разные стороны*) khắp nơi, tứ phía; б) *в знач. сказ.* (*в одно, другое место*) khi nơi này khi nơi kia, đi đây đi đó, khi đi chỗ này khi đi chỗ khác; и ~ и сюда́ а) cả phía này lẫn phía kia, cả hướng nọ lẫn hướng kia, mọi ngả; б) (*и так и сяк*) cả cách nọ lẫn cách kia, mọi cách; то ~, то сюда́ khi hướng này khi hướng khác, đi tới đi lui, chạy tứ tung; ни ~ ни сюда́ tiến thoái lưỡng nan, tiến không tiến thoái không thoái, không đâu vào đâu cả; ~ ему́ и доро́га đáng đời (đáng kiếp) nó

туда́-сюда́ *нареч. разг.* (*сносно, допустимо*) chẳng sao, còn xài được, còn dùng được, còn trông được

тужи́ть *несов.* (о, по *П*) *разг.* buồn, buồn rầu, rầu rĩ

ту́жи||ться *несов. разг.* rán (cố, dốc) sức, rán, rặn; ~ сдви́нуть что́-л. с ме́ста rán sức (cố sức) đẩy cái gì đi; ребёнок ~тся на горшке́ đứa bé đang rặn trên bô vệ sinh

тужу́рка *ж.* áo vét

туз *м.* 1. *карт.* (con) át, xì; пи́ковый ~ (con) át pích; 2. *перен. разг.* người có thanh thế; ông cốp, ông bự, ông kễnh, ông VIP (*разг.*); (*с оттенком презрения*) trùm, chúa trùm, đầu sỏ, đầu nậu; фина́нсовые ~ы bọn trùm tài phiệt, bọn đầu sỏ tài chính

тузе́м||ец *м.*, **~ка** *ж.* người bản xứ, thổ dân

тузе́мный *прил.* bản xứ

тука́н *м. зоол.* chim mỏ rựa, chim tucăng (*Ramphastus toco, R. sulfuratus*)

тук-ту́к *межд. разг.* cốc cốc, lốc cốc, lộc cộc, chan chát

ту́ловище *с.* mình, thân, thân mình

тулу́п *м.* áo khoác lông cừu

тулья́ *ж.* chỏm mũ

тума́к *м. разг.* cú đấm, cú thụi; дать ~á кому́-л. đấm (thụi, đấm thụi) ai

тума́н *м.* sương mù, mù; màn sương (*поэт.*); сего́дня ~ hôm nay trời mù (nhiều sương mù); ✧ как в ~е а) (*смутно*) lờ mờ; б) (*неясно воспринимая*) mơ hồ, không rõ ràng, lờ mờ, lơ mơ; напусти́ть ~у làm... rối rắm (mờ tối, tối tăm, mù mịt)

тума́н||ить *несов.* (*В*) 1. (*застилать собой — о дыме и т. п.*) làm mù mịt (mờ mịt, mịt mù, mịt mờ, mịt mùng); 2. (*заволакивать глаза*) làm mờ (mờ mắt); *перен.* (*мутить сознание*) làm ngây ngất (choáng váng, mụ mẫm, mụ mị, mụ); слёзы ~ят взор những hạt lệ làm mờ mắt; вино́ ~ит го́лову rượu vang làm choáng váng (làm ngây ngất, làm mụ mẫm, làm mụ) đầu óc

тума́ниться *несов.* 1. phủ sương mù, phủ sương; 2. (*виднеться*) (hiện ra, nom) lờ mờ, mờ mờ, lù mù; 3. (*о глазах*) mờ, mờ đi; *перен.* (*о сознании, мыслях*) ngây ngất, choáng váng, mụ mẫm, mụ mị, mụ đi; 4. *перен.* (*о лице*) ủ rũ, buồn rầu

тума́нно 1. *нареч.* (*неясно*) (một cách) lờ mờ, mơ hồ, mờ mịt, mù mịt; 2. *в знач. сказ. безл.*: сего́дня ~ hôm nay trời mù (trời có nhiều sương mù); 3. (*о состоянии чувств*): на душе́ ~ thấy bâng khuâng (ngẩn ngơ) trong lòng; в голове́ ~ thấy đầu óc thẫn thờ (ngây ngất, mụ mị)

тума́нность *ж.* 1. *астр.* tinh vân; 2. *перен.* (*неясность*) (sự) lờ mờ, mơ hồ, mịt mù, mịt mờ, mù mịt, mờ mịt

тума́нн||ый *прил.* 1. (thuộc về) sương mù, mù; 2. (*окутанный туманом*) phủ sương mù, mịt mùng; *перен.* (*расплывчатый*) lờ mờ, mơ hồ, mờ ảo; ~ое у́тро buổi sáng sương mù; 3. *перен.* (*неопределённый, неясный*) mù mịt, mờ mịt, mịt mù, mịt mờ, mơ hồ, lờ mờ, lơ mơ; он име́ет весьма́ ~ое представле́ние об э́том cậu ta hiểu biết rất lờ mờ (lơ mơ, mơ hồ) về vấn đề ấy, anh ta có một khái niệm rất mơ hồ (lờ mờ) về điều đó; ~ая фра́за câu nói mập mờ (mơ hồ, vu vơ); 4. *перен.* (*о глазах, взгляде*) mơ màng, mơ hồ, thẫn thờ; (*о голове*) ngây ngất, choáng váng, thẫn thờ, mụ mị; (*грустный*) ủ rũ, buồn rầu, u sầu

ту́мба *ж.* I. (*у тротуара*) cột đá, cột; 2. (*подставка*) đế, bệ, giá

ту́блер *м.* nút bật, công tắc

ту́мбочка *ж.* tủ con đầu giường

тунг *м.* (cây) trẩu (*Aleurites montana*); (cây) lai (*Aleurites moluccana*)

ту́ндра *ж.* đài nguyên, tundra

ту́ндров||ый *прил.* (thuộc về) đài nguyên, tundra; ~ая зо́на vùng đài nguyên

тундрян||о́й *прил.*: ~áя куропа́тка gà gô đài nguyên (*Lagopus mutus*)

туне́ц *м.* cá ngừ (*Thunnus thynnus*)

туней́дец *м.* kẻ ăn bám (sống bám, du thủ du thực)

туней́дство *с.* (lối, thói) sống bám, sống du thủ du thực

туней́дствовать *несов.* ăn bám, sống bám, ăn báo cô, du thủ du thực

туннéль *м.* tunnel, tuynen, đường hầm, đường ngầm; пешехо́дный ~ đường hầm bộ hành, tunnel (tuynen, lối ngầm) qua đường

тупе́ть *несов.* 1. *разг.* (*о ноже и т. п.*) cùn (nhụt) đi; 2. (*глупеть*) ngu (đần, mụ người, mụ mẫm, cùn mẫn, đần độn) đi

тупи́к *м.* 1. (*улица*) ngõ (đường) cụt; 2. *ж.-д.* đường nhánh cụt; 3. *перен.* (*безвыходное положение*) thế bí, mạt lộ, tình trạng bế tắc, tình thế cùng đường, đường hầm không lối thoát; зайти́ в ~ lâm vào thế bí, cùng đường, mạt lộ, hết nước ra, chui vào đường hầm không lối thoát; вы́вести из тупика́ giải bí, giải thoát khỏi tình trạng bế tắc; ✧ поста́вить кого́-л. в ~ dồn ai vào thế bí, làm ai lúng túng (luống cuống, bối rối); стать в ~ пе́ред че́м-л. lúng túng (luống cuống, bối rối) trước việc gì

тупи́ть *несов.* (*В*) làm cùn (nhụt), làm... cùn (nhụt) đi; ~ нож làm cùn (nhụt) dao

тупи́ться *несов.* (bị) cùn đi, nhụt đi; но́жницы тупя́тся kéo cùn đi

тупи́ца *м. и ж.* (*скл. как ж.*) *разг.* kẻ đần độn, đồ thộn, đồ ngốc, cây thịt, đồ mặt nạc (mặt thịt)

ту́по *нареч.* (một cách) lờ đờ, đờ đẫn, ngây dại, ngây ngô; ~ смотре́ть nhìn đờ đẫn, nhìn một cách ngây dại

тупова́тый *прил.* (*о человеке*) hơi đần, hơi ngốc, khù khờ, khờ

туп||о́й *прил.* 1. cùn, nhụt, đùi, không sắc, cùn nhụt, cùn cụt; ~ нож dao cùn (nhụt, đùi); ~а́я пила́ cưa cùn; 2. (*широкий*) bằng, bằng đầu, không nhọn; 3. (*умственно ограниченный*) đần, độn, ngốc, thộn, đụt, tối, tối dạ, đần độn, lú lấp, cù lần; ~ челове́к người đần (ngốc, thộn, đụt, tối, tối dạ, đần độn, lú lấp); ~о́е высокоме́рие (thói) tự cao ngu độn, kiêu căng đần độn; 4. (*невыразительный*) đờ đẫn, ngây dại, ngây ngô, nghệch; ngố (*разг.*); ~ взгляд cái nhìn đờ đẫn (ngốc nghếch, ngây ngô, ngây dại, ngố); ~а́я улы́бка nụ cười ngây ngô (ngây dại); 5. (*о чувствах, переживаниях и т. п.*) ngu ngốc, vu vơ, bâng quơ, vô nghĩa, vô căn cứ; ~ страх sợ sệt vu vơ (bâng quơ, vô căn cứ); ~о́е упря́мство sự bướng bỉnh ngu ngốc (vô nghĩa); 6. (*безропотный*) ngoan ngoãn, răm rắp; ~о́е повинове́ние phục tùng ngoan ngoãn (răm rắp); 7. (*не резкий, ноющий*) âm ỉ, ngấm ngầm; ~а́я боль (cơn) đau âm ỉ; ✧ ~ у́гол *мат.* góc tù

тупоконе́чный *прил.* bằng đầu, (có) đầu bằng, đầu cùn, đầu không nhọn

тупоно́сый *прил.* (có) mũi to; (*с толстым клювом*) (có) mỏ to, mỏ bằng; (*о предметах*) tù, (có) mũi tù, mũi bằng, mũi không nhọn; ~ые боти́нки đôi giày mũi bằng

ту́пость *ж.* (*глупость*) (sự) đần độn, ngu độn, ngu ngốc

тупоуго́льный *прил.* (có) góc tù

тупоу́мие *с.* (sự, chứng) tối dạ, đần độn, lú lấp, ngây ngô, ngây dại

тупоу́мный *прил.* tối dạ, dần độn, lú lấp, ngây ngô, ngây dại

тур I *м.* 1. (*круг танца*) (một) tour, tua, vòng, vòng nhảy; 2. (*часть состязания*) vòng đấu, vòng, tua; 3. (*этап*) vòng, lượt, đợt, tua; пе́рвый ~ перегово́ров vòng đầu của cuộc đàm phán; 4. (*туристическая поездка*) tour, tour (chuyến) du lịch

тур II *м.* 1. (*плетённая корзина*) sọt đan đổ chặt đất (*dùng để làm công sự, đắp đê đập*); 2. (*пирамидка из камней*) tháp đá, đống đá xếp hình tháp (*của vận động viên leo núi khi đạt đến đỉnh núi*)

турба́за *ж.* (тури́стская ба́за) trạm du lịch

турби́на *ж.* (máy) turbin, tuabin; гидравли́ческая ~ turbin (tuabin) thuỷ lực

турби́нн||ый *прил.* (thuộc về) turbin, tuabin; (*осуществляемый с помощью турбины*) (dùng, chạy bằng) turbin, tuabin; ~ заво́д nhà máy sản xuất turbin; ~ые ло́пасти những cánh turbin

турбобу́р *м.* máy khoan dùng turbin

турбовинтово́й *прил. ав.* (dùng) turbin cánh quạt, cánh quạt turbin; ~ самолёт máy bay turbin cánh quạt; ~ дви́гатель động cơ turbin cánh quạt

турбогенера́тор *м.* turbin phát điện, máy phát điện turbin

турбокомпре́ссор *м.* máy nén khí bằng turbin

турбореакти́вный *прил. ав.* (dùng) turbin phản lực; ~ самолёт máy bay turbin phản lực; ~ дви́гатель động cơ turbin phản lực

турбострое́ние *с.* (môn, ngành) chế tạo turbin

турбоэлектрохо́д *м.* tàu thuỷ chạy bằng điện turbin

турбуле́нтность *ж. спец.* (hiện tượng, trạng thái) chảy rối, rối loạn, hỗn loạn

турбуле́нтный *прил. спец.* rối, rối loạn, hỗn loạn; ~ пото́к dòng chảy rối (rối loạn); ~ое тече́ние во́здуха luồng không khí rối loạn

турбюро́ *с. неизм.* văn phòng du lịch

тургости́ница *ж.* khách sạn du lịch

тургру́ппа *ж.* đoàn du lịch

туре́цкий *прил.* (thuộc về) Turkey, Thổ Nhĩ Kỳ; Thổ (*сокр.*); ~ язы́к tiếng Turkey (Thổ Nhĩ Kỳ); ✧ сиде́ть по-туре́цки ngồi xếp bằng

тури́зм *м.* (ngành, môn) du lịch; (*спорт*) (môn) thể thao du lịch

туриндустри́я *ж.* kỹ nghệ du lịch

тури́ст *м.* du khách, người du lịch, khách du lịch; (*спортсмен*) vận động viên du lịch

тури́стский *прил.* (thuộc về) du lịch; ~ похо́д chuyến đi du lịch

тури́стка *ж.* nữ du khách, người du lịch, khách du lịch; (*спортсменка*) nữ vận động viên du lịch

тури́стск||ий *прил.* (thuộc về) du lịch; ~ ла́герь trại du lịch; ~ая ба́за *см.* турба́за

туркме́н *м.*, **~ка** *ж.* người Turkmen (Turkmenia)

туркме́нский *прил.* (thuộc về) Turkmen, Turkmenia; ~ язы́к tiếng Turkmen

ту́рман *м.* (chim) bồ câu nhào lộn; ✧ ~ом полете́ть *шутл.* ngã lộn tùng phèo, ngã lăn queo

турне́ *с. нескл.* (chuyến) đi kinh lý, tuần du, đi tua, tournée, tuốc-nê

турне́пс *м.* (cây) củ cải trắng (*Brassica rapa rapifera*)

турни́к *м. спорт.* xà đơn

турнике́т *м.* cửa quay

турни́р *м. спорт.* (vòng) đấu loại; олимпи́йский ~ футболи́стов vòng đấu loại bóng đá Olympic (Thế vận hội)

турни́рн||ый *прил.* (thuộc về) vòng đấu loại; ~ая табли́ца bảng đấu loại

ту́рок *м.* người Turkey (Thổ Nhĩ Kỳ, Thổ)

турпаке́т *м.* trọn gói (toàn bộ) dịch vụ cho một chuyến/tour du lịch (*do công ty du lịch đảm trách*)

турпохо́д *м.* (тури́стский похо́д) chuyến đi (tour) du lịch

туру́сы: ~ на колёсах *разг.* (điều) ba hoa, tán phiệu, nhảm nhí, xằng bậy, ba xạo; разводи́ть ~ (~ на колёсах) *разг.* nói ba hoa, ba hoa thiên địa, tán phiệu, đấu láo, nói nhảm nhí, nói ba xạo, nói ba lăng nhăng, nói nhăng nói cuội

турча́нка *ж.* người phụ nữ/đàn bà Turkey (Thổ Nhĩ Kỳ, Thổ)

ту́скло 1. *нареч.* (một cách) lờ mờ, lù mù, tờ mờ; ~ свети́ть sáng lù mù (lờ mờ, tờ mờ); 2. *в знач. сказ. безл.* râm trời, tối trời, trời xám xịt

ту́скл||ый *прил.* 1. (*непрозрачный*) mờ, đục, mờ đục, không trong; (*без блеска*) không bóng, không sáng, đùng đục, tối tăm; (*поблёкший*) (đã) phai mờ, phai nhạt, nhờ nhờ, bạc màu; (*нечёткий*) mờ đi, lờ mờ, mờ ảo; ~ое стекло́ kính mờ, thuỷ tinh đục; ~ое серебро́ bạc tối màu (không bóng, không sáng); ~ые кра́ски những màu đã bạc; 2. (*неяркий*) lù mù, tù mù, lu mờ, lờ mờ, nhờ nhờ, râm trời, xám xịt, tối trời; ~ фона́рь ngọn đèn lù mù (tù mù, nhờ nhờ sáng); ~ день ngày râm trời (xám xịt); 3. *перен.* (*невыразительный*) mơ hồ, lờ đờ, đờ dại, vu vơ, không linh hoạt, không sinh động; ~ взгляд cái nhìn mơ hồ (lờ đờ, đờ dại, thiếu sinh khí); 4. *перен.* (*бессодержательный*) nhạt nhẽo, vô vị, buồn chán, buồn tẻ; ~ая жизнь cuộc sống nhạt nhẽo, đời sống vô vị

тускн||е́ть, потускне́ть 1. mờ (đục) đi, mờ đục; (*о свете и т. п.*) lu, lu mờ; (*о металле*) ố (tối màu) đi; 2. *перен.* (*о таланте и т. п.*) lu mờ; 3. *перен.*

(пе́ред *Т*) (*меркнуть*) mờ đi, lu mờ, mờ nhạt; всё э́то ~е́ет пе́ред... tất cả những cái đó đều lu mờ (mờ nhạt) trước...

тусова́ться *несов. жарг.* tụ tập, tụ họp, nhóm họp, đàn đúm, tập họp, chen chúc, láng cháng

тусо́вка *ж. жарг.* (cuộc) tụ tập đông vui, tụ họp, nhóm họp, đàn đúm; đám đông tập họp chen chúc; молодёжная ~ cuộc tụ tập (nhóm họp, đàn đúm) của đám trẻ; сти́льная ~ cuộc tụ tập của dân sành điệu (của đám người theo mốt); све́тская ~ cuộc tụ tập đông vui của giới thượng lưu

тусо́вщи||к *м.* **~ца** *ж. жарг.* người tham gia cuộc tụ tập (tụ họp, nhóm họp, đàn đúm)

тусте́п *м.* điệu nhảy two-step (*nhịp đôi*)

тут *нареч.* 1. (*о месте*) ở đây, ở đó, ở chỗ này, đến đây, đến đó, đến chỗ này; 2. (*о времени*) khi ấy, lúc ấy, lúc đó, lúc bấy giờ; (*в этом случае*) trong trường hợp đó; (*в этом*) trong vấn đề ấy, trong việc đó; ✧ ~ же ngay lúc đó, ngay tức thì, ngay tức khắc, ngay tắp lự; он ~ как ~! vừa nhắc tới thì nó đã đến ngay!; и всё ~! thế là hết chuyện!, đến đây là hết!

ту́товник *м.* 1. *бот.* (cây) dâu, dâu tằm (*Morus alba*); 2. (*участок*) bãi (vườn) dâu

ту́тов||ый *прил.* (thuộc về) dâu, dâu tằm; ~ое де́рево *см.* ту́товник 1; ~ая я́года quả dâu; ~ шелкопря́д (con) tằm (*Bombyx mori*)

туф *м.* (đá) tuf, tup

ту́фли *мн.* (*ед.* ту́фля *ж.*) (đôi) giày, giày ban, giày tây; (*женские*) (đôi) giày, giày mõm nhái; дома́шние ~ giày vải, dép đan, dép

ту́хл||ый *прил.* thối, ung, ươn, thiu, ủng; (*о воде*) hôi; ~ая ры́ба cá ươn (thối); ~ые я́йца trứng ung (thối); ~ запа́х mùi thối (khắm, khăm khắm, thum thủm)

тухля́тина *ж. разг. собир.* đồ ăn thối, thức ăn thiu

ту́хнуть I, потýхнуть (*гаснуть*) tắt

ту́хнуть II, протýхнуть (*портиться*) (bị) thối, ung, ươn, thiu, ủng

ту́ч||а *ж.* 1. (đám) mây đen, mây mưa, mây; (*дыма и т. п.*) đám; (*скопление*) đàn; ~ пы́ли đám bụi; ~ комаро́в đàn muỗi; 2. *перен.* đám mây đen; мра́чный как ~ ảm đạm như đám mây đen; ✧ ~ ~ей người ảm đạm (sầu não, rầu rĩ); сгусти́лись ~и над ке́м-л., че́м-л. mối hiểm hoạ đe doạ ai, cái gì

тучне́ть, потучне́ть phát phì, béo (béo phì, béo phệ, sồ sề) ra

ту́чность *ж.* 1. (*полнота*) (sự) phì nộn, béo phì, béo núc, béo phệ, sồ sề; 2. (*земли*) (sự, độ) phì nhiêu, màu mỡ, mầu mỡ; phì (*сокр.*); 3. (*травы*) (sự) rậm rạp, tươi tốt, non mọng, mỡ màng, xanh mướt

ту́чн||ый *прил.* 1. (*полный*) béo, phì nộn, béo phì, béo núc, béo phệ, sồ sề, mập mạp, ục ịch, ụt ịt; ~ челове́к người phì nộn (béo phì, béo phệ, sồ sề, béo quay, phục phịch, béo ụt ịt); ~ые коро́вы những con bò mập mạp (béo mập, ục ịch); 2. (*о земле*) phì nhiêu, màu mỡ, mỡ màng; 3. (*о траве*) rậm rạp, tươi tốt, non mọng, mỡ màng, xanh mướt

туш *м. муз.* (khúc) nhạc chào, kèn chào

ту́ша *ж.* 1. (súc) thịt nguyên con; коро́вья ~ thịt bò nguyên con, súc thịt bò; 2. *разг.* (*о человеке*) người to xác

туше́ *с. неизм. спец.* 1. *муз.* (cách, thuật) nhấn phím đàn; 2. *иск.* (cách, thuật) đặt màu nét cọ (*trên tranh*); 3. (*фехтовальный укол*) kiếm chạm trúng người; 4. (*в спорт. борьбе*) hai vai của đô vật bị chạm sới (*đối phương đè, và đô vật đó bị coi là thua*)

тушева́ть *несов.* 1. đánh bóng; 2. *перен.* xoá nhoà, làm... mờ đi; (*смягчать*) làm... dịu đi

тушёвка *ж.* 1. (*действие*) (sự) đánh bóng; 2. (*штрихи*) bóng, mảng bóng

тушёнка *ж. разг.* thịt ninh đóng hộp, hộp thịt ninh

тушён||ый *прил.* (đã) ninh, hầm, tần, rim, om, nấu nhừ; ~ое мя́со thịt ninh (hầm, rim, nấu nhừ)

туши́ть I, потуши́ть (*В*) (*гасить*) tắt, dập, dập tắt, thổi tắt; ~ ого́нь dập (dập tắt) lửa; ~ свечу́, ла́мпу tắt (thổi tắt) nến, đèn; ~ свет tắt (vặn tắt, bấm tắt) đèn

туши́ть II *несов.* (*В*) *кул.* ninh, hầm, tần, rim, om, nấu nhừ; ~ бара́нину ninh (hầm, rim) thịt cừu

туши́ться *несов, кул.* (bị) ninh, hầm, tần, rim, om, nấu nhừ

тушка́нчик *м. зоол.* chuột nhảy (*Allactaga saltator*)

тушь *ж.* 1. mực vẽ; (*цветная тж.*) mực màu; (*чёрная*) mực xạ, mực tàu, mực nho; 2. *иск.* (*как жанр*) (tranh) thuỷ mặc

ту́я *ж.* (cây) trắc bách điệp, trắc bá diệp (*Thuja*)

тхерава́да *ж. будд.* Theravada, Phật giáo Nguyên thuỷ

тхэквондо́ист *м. разг.* võ sĩ taekwondo (thekwondo, thái cực đạo)

тхэквондо́ *с. неизм. спорт.* (môn, võ) taekwondo, thekwondo, thái cực đạo

тща́тельно *нареч.* (một cách) cẩn thận, chu đáo, kỹ lưỡng, kỹ càng, cặn kẽ

тща́тельность *ж.* (tính, sự) cẩn thận, chu đáo, kỹ lưỡng, kỹ càng, cặn kẽ

тща́тельн||ый *прил.* cẩn thận, chu đáo, chu tất, kỹ lưỡng, kỹ càng, cặn kẽ, tỉ mỉ; ~ ухо́д за больны́м săn sóc người bệnh chu đáo (cẩn thận, chu tất); ~ая обрабо́тка земли́ cày sâu bừa kỹ ruộng đất; ~ое изуче́ние пробле́мы nghiên cứu vấn đề kỹ càng (chu đáo, tỉ mỉ, cẩn thận)

тщеду́шие *с.* (sự) gầy còm, gầy nhom, ốm yếu, suy nhược, òi ọp

тщеду́шный *прил.* gầy còm, gầy nhom, ốm yếu, suy nhược, òi ọp

тщесла́вие *с.* (tính, thói) hiếu danh, hám danh, hư danh, hư vinh, thích danh vọng

тщесла́вный *прил.* hiếu (hám, háo) danh, thích hư danh (hư vinh, danh vọng)

тще́тно *нареч.* (một cách) uổng công, phí công, hoài công, vô ích, vô bổ; ~ ждать uổng công (phí công, hoài công) chờ đợi, đợi uổng công (vô ích), chờ hết nước hết cái

тще́тность *ж.* (sự) uổng công, phí công, vô ích, vô bổ

тще́тный *прил.* uổng công, phí công, hoài công, vô ích, vô bổ; ~ые наде́жды những hy vọng vô ích (hoài công, uổng công, vô bổ)

ты *мест. личн.* (*Р, В* тебя́; *Д* тебе́; *Т* тобо́й, тобо́ю; *П* о тебе́) (*грубовато, фамильярно*) mày, mầy, mi, đằng ấy, chú mày; (*к другу тж.*) cậu, bạn, toa, anh, bác; (*к подруге тж.*) cậu, bạn, chị, bác; (*к молодому человеку*) anh; (*к молодой женщине*) chị, cô; (*свысока*) mày, mầy, mi, ngươi, nhà ngươi; (*к сыну, дочери*) con, mày, mầy, mi; (*к внуку, внучке*; *к племяннику, племяннице*) cháu, mày, mầy, mi; (*к младшему брату*) em, chú, cậu, mày, mầy, mi; (*к младшей сестре*) em, cô, bậu, mày, mầy, mi; (*к старшему брату*) anh; (*к старшей сестре*) chị; (*к дедушке*) ông; (*к бабушке*) bà; (*к дяде*) bác, chú, cậu, dượng; (*к тёте*) cô, dì, o, thím, mợ, bác; (*к отцу*) thầy, bố, ba, cha; (*к матери*) mẹ, đẻ, u, má, bầm, me, bu; (*к возлюбленному*) anh, chàng; (*к возлюбленной*) em, nàng, bậu; (*к мужу*)

mình, anh, nhà, thầy nó, bố nó; (*к жене*) mình, em, nhà, mẹ nó, đẻ nó, u nó, má nó; ты и я cậu và tớ, mày và tao, anh và tôi; я тебя́ жду mình đợi cậu, tao chờ mày, tôi đợi anh/chị; я дам тебе́ э́ту кни́гу tao cho mày quyển sách này, tôi biếu anh/chị cuốn sách ấy; тебе́ ну́жно быть там в пять часо́в cậu phải có mặt ở đấy lúc năm giờ; мы с тобо́й mình với cậu, tao với mày, em với anh, anh với em, hai đứa mình; ✧ быть с ке́м-л. на ты xưng hô mày tao (thân mật) với ai; мày tao chi tớ với ai (*разг.*); быть с че́м-л. на ты thông thạo việc gì, thành thạo ngành gì, am hiểu vấn đề nào

ты́кать I, ткнуть (*Т* в *В*) đâm, chọc, thọc, trỏ, chỉ, xỏ; ~ па́льцем во что́-л. trỏ (trỏ ngón) tay vào cái gì, chỉ tay vào cái gì; ~ но́сом кого́-л. во что́-л. vạch cho ai thấy tội lỗi, dí mũi ai vào tội của nó

ты́кать II *несов. разг.* (*В*) xưng hô mày tao, mày tao chi tớ (*với...*)

ты́ква *ж.* 1. (*растение*) (cây) bí, bí ngô, bí rợ, bí đỏ (*Cucurbita pepo*); (*бутылочная*) (cây) bầu nậm, bầu eo (*Lagenaria vulgaris*); (*мочальная*) (cây) mướp (*Luffa cylindrica*); 2. (*плод*) (quả, trái) bí, bí ngô, bí rợ, bí đỏ

ты́квенн||ый *прил.* 1. (thuộc về) bí, bầu; 2. *в знач. сущ.*: ~ые *мн.* họ Bầu bí (*Cucurbitaceae*)

тыл *м.* 1. (*задняя часть, сторона*) phần sau, phía sau, mặt sau, sau lưng; 2. *воен.* (*территория*) hậu tuyến, hậu phương, tuyến sau; бли́жний ~ trung tuyến, hậu phương gần; глубо́кий ~ hậu tuyến sâu, hậu phương xa; зайти́ в ~ đi bọc sau lưng địch, luồn vào hậu địch; 3. *воен. обыкн. мн.*: ~ы́ (*войсковые части*) (các) cơ quan hậu cần; 4. (*в противоположность фронту*) (vùng) hậu phương

тыловик *м.* nhân viên hậu cần

тылов||о́й *прил.* (thuộc về) hậu tuyến, hậu phương, tuyến sau; hậu cần (*ср.* тыл); ~а́я ба́за hậu cứ, căn cứ hậu phương

ты́льн||ый *прил.* (ở) sau, mặt sau, phía sau; ~ая сторона́ руки́ mu bàn tay

тын *м.* hàng rào, hàng rào chắn song

ты́сяч||а *ж.* 1. (một) nghìn, ngàn; де́сять ты́сяч mười nghìn (ngàn), một vạn; сто ты́сяч một trăm nghìn (ngàn), mười vạn, một ức; 2. *обыкн. мн.*: ~и (*множество*) hàng nghìn, vô thiên lủng, vô khối, vô vàn, khối, ối

тысячеле́тие *с.* l. (*срок*) thiên niên kỷ, (thời gian) một nghìn năm, một ngàn năm; тре́тье ~ начало́сь thiên niên kỷ thứ ba đã bắt đầu; 2. (*годовщина*) (lễ) kỷ niệm một nghìn năm, kỷ niệm lần thứ một nghìn

тысячеле́тн||ий *прил.* 1. (*о сроке*) (trong) một nghìn năm, một ngàn năm; 2. (*о возрасте*) (được) một nghìn tuổi, một ngàn tuổi; ~яя секво́йя (cây) cù tùng một nghìn tuổi, cù tùng thiên tuế; 3.: ~яя годовщи́на (lễ) kỷ niệm một nghìn năm, kỷ niệm lần thứ một nghìn

тысячели́стник *м. бот.* (cây) cỏ thi (*Achillea*)

ты́сячн||ый *прил.* 1. (thứ) một nghìn, một ngàn; 2. (*о части*) (một) phần nghìn, phần ngàn; 3. (*насчитывающий тысячи*) (đông) hàng nghìn, hàng ngàn, vô thiên lủng, vô khối; ~ая толпа́ đám đông hàng nghìn (ngàn) người

тычи́нка *ж. бот.* nhị, nhị đực

тьма I *ж.* 1. bóng tối; 2. *перен.* (sự) tối tăm, mít đặc, i-tờ, lạc hậu, dốt nát, dốt đặc cán mai

тьма II *ж. разг.* (*множество*) vô thiên lủng, vô khối, cơ man, vô vàn, khối, ối; ~ наро́ду vô khối người, người đông vô thiên lủng, cơ man là người, ối người

тьфу *межд.* tởm!, gớm!; ~ ты, про́пасть! khỉ thật!

тью́тер, тью́тор *м.* người giám hộ; (*наставник*) thầy dạy kèm

тюбете́йка *ж.* mũ chỏm

тю́бик *м.* tube, tuýp, ống tuýp, ống con

тюк *м.* kiện, bao, bọc, gói, súc, chồng; ~ хло́пка kiện bông

тю́лев||ый *прил.* (thuộc về) tulle, tuyn; (*из тюля*) (bằng) tulle, tuyn; ~ые занаве́ски những tấm màn tulle (tuyn)

тюле́ний *прил.* (thuộc về) hải cẩu, chó biển; ~ промы́сел nghề săn hải cẩu (chó biển)

тюле́нь *м.* 1. *зоол.* hải cẩu, chó biển (*Phoca vitulina*); полоса́тый ~ hải báo, báo biển (*Phoca fasciata*); 2. *разг.* (*увалень*) người phục phịch (nặng nề, chạm chạp)

тюль *м.* (vải) tulle, tuyn

тюльпа́н *м.* (cây) tulip, tuylip, uất kim hương (*Tulipa*); (*цветок*) hoa tulip (tuylip, uất kim hương); буке́т ~ов bó hoa tulip (tuylip, uất kim hương)

тюрба́н *м.* khăn xếp, khăn đóng, khăn đầu rìu (chữ nhân, chữ nhất)

тюре́мн||ый *прил.* (thuộc về) nhà tù, nhà lao, nhà pha, lao tù, tù ngục, tù; ~ое заключе́ние kết án tù ngồi, bỏ tù; ~ надзира́тель *см.* тюре́мщик 1

тюре́мщик *м.* 1. người coi tù, giám ngục, cai ngục, cai tù; ngục lại, ngục tốt (*уст.*); 2. *перен.* kẻ áp bức

тю́ркн *мн.* (*скл. как м.*) dân Turk (Tuyếc)

тю́ркск||ий *прил.* (thuộc về) dân Turk, dân Tuyếc; ~ие языки́ ngữ hệ Turk (Tuyếc)

тюрьма́ *ж.* 1. nhà tù, nhà lao, nhà pha, nhà giam, trại giam, lao tù, tù ngục, tù, khám; nhà banh, lao xá, ngục thất (*уст.*); 2. *перен.* nhà tù, cảnh tù ngục, chốn lao tù

тю́тельк||а *ж.*: ~ в ~у *разг.* đúng lúc, rất vừa, vừa vặn, vừa khuýp, phân minh; костю́м на тебе́ ~ в ~у bộ comlê vừa khuýp (rất vừa) với cậu; пришёл ~ в ~у без десяти́ шесть nó đến đúng lúc sáu giờ kém mười

тюфя́к *м.* đệm, nệm

тя́вкать, тя́вкнуть sủa gâu gâu, cắn ăng ẳng, sủa, cắn

тя́вкнуть *сов. см.* тя́вкать

тя́г||а *ж.* 1. (*тянущая сила*) lực kéo, sức kéo; ~ винта́ lực kéo của cánh quạt, sức kéo của chong chóng; на ко́нной ~е bằng ngựa (sức ngựa) kéo, bằng lực kéo của ngựa; на тракторной ~е bằng (bằng sức) máy kéo; парова́я ~ lực kéo bằng hơi nước; 2. *ж.-д.* (ban) vận luân; сре́дства ~и đầu máy; 3. (*в печи и т. п.*) sức hút, (độ) thông gió, thông khói; 4. *тех.* (*стержень*) thanh (dây) kéo; 5. *архит.* thanh giằng; 6. *охот.* mùa chim dễ gọi mái; 7. (*стремление*) khát vọng, (sự, lòng) khao khát, ham muốn, ham thích; (*тяготение*) hấp lực, lực hấp dẫn, sức lôi cuốn, sức hút; ~ к зна́ниям (lòng) hiếu học, cầu tiến, ham hiểu biết, khao khát kiến thức; ~ в го́род ham thích (khao khát) cuộc sống đô thị

тяга́ться *несов.* (с *Т*) đọ sức, ganh đua, tranh đua, cạnh tranh, tranh cãi, thi thố, thi tài

тяга́ч *м.* máy (ôtô) kéo, xe kéo moóc

тя́гло *с. собир.* súc vật kéo

тя́глов||ый *прил.* (để) kéo; ~ая си́ла lực (sức) kéo; ~ скот súc vật kéo

тя́гостн||ый *прил.* l. (*трудный*) nặng nhọc, nặng nề, vất vả, gian khổ, khó khăn; ~ труд lao động nặng nhọc (nặng nề, vất vả, gian khổ); 2. (*мучительный*) nặng nề, khó chịu; ~ое молча́ние im lặng nặng nề (khó chịu)

ти́гость *ж.* gánh nặng; быть в ~ кому́-л. là gánh nặng cho ai; мне э́то в ~ cái đó là gánh nặng đối với tôi

тяготе́ни||е *с.* 1. *физ.* (sự, lực, sức) hấp dẫn, hút; си́ла ~я lực hấp dẫn, sức hút, hấp lực; земно́е ~ lực hấp dẫn (sức hút, hấp lực) của trái đất; зако́н всеми́рного ~я định luật vạn vật hấp dẫn (hấp dẫn vạn vật); 2. (*связь*) (mối, sự) liên hệ, ràng buộc, gắn bó, thu hút; экономи́ческое ~ окра́ины к це́нтру sự liên hệ (gắn bó, ràng buộc, phụ thuộc) về kinh tế của vùng ngoại vi với trung tâm; 3. (*влечение*) khát vọng, (sự, lòng) khao khát, ham muốn, ham thích, thèm muốn; ~ к нау́ке ham thích khoa học; ~ к зна́ниям tinh thần hiếu học (ham hiểu biết, cầu tiến), lòng khao khát kiến thức

тяготе́ть *несов.* 1. (к *Д*) bị hấp dẫn (thu hút, hút); 2. (к *Д*) (*быть связанным*) (bị) liên hệ, ràng buộc, gắn bó, thu hút; 3. (к *Д*) (*испытывать влечение*) bị lôi cuốn (cuốn hút), khao khát, ham muốn, ham thích, thèm muốn; 4. (над *Т*) *перен.* (*угнетать, подавлять*) đè nặng, đè nén, thống trị

тяго́т||ить *несов.* (*В*) (*обременять*) đè nặng; его́ ~и́т созна́ние свое́й вины́ ý thức là mình có tội đè nặng trong lòng nó

тяготи́ться *несов.* (*Т*) bị đè nặng (khốn khổ); ~ одино́чеством (bị) khốn khổ vì cảnh cô đơn

ти́готы *мн.* (nỗi) khổ hạnh, bất hạnh, vất vả, gian lao, gian khổ

тягу́честь *ж.* đàn tính, (tính, độ) giãn nở, giãn ra, nở ra, dễ kéo dài ra; dễ vuốt (*тех.*); (*вязкость*) (độ) đặc quánh, quánh

тягу́ч||ий *прил.* 1. (*о металле, коже и т. п.*) giãn nở, giãn được, nở được, đàn hồi, co giãn, dễ kéo dài ra; ~ая ко́жа da đàn hồi; 2. (*густой, вязкий*) đặc quánh, đặc sệt, sền sệt, quánh; ~ мёд mật ong sền sệt (đặc sệt); 3. *перен.* (*протяжный*) ngân dài, kéo dài ra; ~ го́лос giọng nói kéo dài; 4. *перен.* (*томительный*) dai dẳng, dài lê thê, buồn tẻ, chán ngắt

ти́жб||а *ж.* 1. *уст.* (vụ) kiện, kiện tụng, tranh tụng, kiện cáo; вы́играть ~у được (thắng) kiện; проигра́ть ~у thua kiện; ~ с сосе́дом за уча́сток земли́ tranh tụng (tranh chấp) mảnh đất với người láng giềng; 2. *перен. разг.* (sự) tranh cãi, tranh chấp

тяжел||е́ть *несов.* (trở nên) nặng hơn, nặng trình trịch; голова́ ~е́ет nặng đầu, đầu óc nặng trình trịch

тяжело́ 1. *нареч.* (một cách) nặng, nặng nề, khó khăn; (*серьёзно*) (một cách) trầm trọng, nghiêm trọng, trầm kha; ~ нагру́женный chất nặng; ~ бо́лен ốm (đau) nặng, bị bệnh nặng (bệnh trầm kha, trọng bệnh); ~ ра́нен bị thương nặng (trọng thương); ~ дыша́ть thở dốc (hổng hộc, hổn hển), khó thở; ~ поплати́ться за что́-л. phải trả giá rất đắt vì cái gì; 2. *в знач. сказ. безл.* (*Д*) (*об ощущении тяжести*) thật là nặng, (thấy) nặng lắm; 3. *в знач. сказ. безл.* (*Д*) (*трудно*) thật là khó khăn (vất vả), (bị, thấy) đau đớn, rất khó chịu trong người; мне ~ поднима́ться по ле́стнице tôi leo lên cầu thang thật là vất vả; больно́му ~ người bệnh đau đớn lắm (thấy rất khó chịu trong người); 4. *в знач. сказ. безл.* (*Д*) (*о настроении*) (thật là, thấy) khổ tâm, đau lòng, buồn rầu; мне ~ tôi buồn (buồn rầu) lắm, tôi thấy khổ tâm (đau lòng); у меня́ ~ на душе́ tôi thấy khổ tâm (đau lòng), tôi đau lòng (khổ tâm) lắm

тяжелоатле́т *м.* lực sĩ cử tạ, lực sĩ (vận động viên) điền kinh nặng

тяжелове́с *м. спорт.* lực sĩ (vận động viên) hạng nặng

тяжелове́сный *прил.* 1. nặng, nặng cân; ~ кула́к quả đấm nặng cân; 2. (*о человеке*) nặng nề, to lớn; 3. (*о зданиях*) đồ sộ

тяжелово́з *м.* ngựa kéo nặng

тяжёл||ый *прил.* 1. nặng, nặng nề, nặng trĩu, nặng trình trịch; (*о еде*) khó tiêu, nặng bụng; ~ чемода́н vali nặng; ~ые портье́ры những tấm vải màn dày; ~ые ту́чи những đám mây đen nặng nề; ~ая пи́ща thức ăn khó tiêu, đồ ăn nặng bụng; 2. (*грузный*) nặng nề, to lớn; 3. (*лишённый лёгкости, изящества*) nặng nề, không thanh thoát, không lưu loát; ~ые шаги́ những bước chân nặng nề (nặng trình trịch); ~ стиль văn phong nặng nề (không thanh thoát), lời văn không lưu loát; ~ перево́д bản dịch không thanh thoát; 4. (*трудный*) nặng nhọc, khó nhọc, khó khăn, vất vả; *разг.* (*о ребёнке*) khó bảo, khó dạy, nan trị; ~ая рабо́та công việc nặng nhọc (khó nhọc, khó khăn, vất vả); ~ая доро́га con đường khó khăn (vất vả, gian lao, hiểm trở); ~ое дыха́ние khó thở, thở khó, thở dốc, thở hổng hộc (hổn hển); ~ сон giấc ngủ nặng nề (không thoải mái); 5. (*затруднительный*) nặng nề, trọng đại, nặng; (*полный лишений, забот*) gian khổ, gian nan, khốn khổ, gian lao, vất vả, long đong, lầm than, gian nguy; (*мучительный*) đau đớn, khó khăn; ~ые усло́вия những điều kiện nặng nề (khó khăn); ~ая обя́занность trách nhiệm nặng nề, trọng trách; ~ая жизнь cuộc đời gian khổ (khốn khổ, lầm than, gian nan, vất vả, long đong, phong trần); ~ крест số phận long đong (gian lao, gian nan, vất vả, hẩm hiu), phận hẩm; ~ год năm khó khăn; ~ое вре́мя thời buổi khó khăn, thời kỳ nghiêm trọng, lúc gian nguy; ~ая смерть cái chết đau đớn (khó khăn, vật vã); 6. (*сильный, глубокий*) mạnh, nặng, nặng nề, sâu sắc; (*серьёзный, опасный*) trầm trọng, trầm kha, nghiêm trọng, nguy hiểm; (*суровый, жестокий*) nặng, nghiêm khắc; ~ уда́р đòn mạnh; đòn nặng cân (*разг.*); ~ вздох (tiếng) thở dài nặng nề; ~ая боле́знь bệnh nặng, trọng bệnh, căn bệnh trầm kha, bệnh tình trầm trọng; он в ~ом состоя́нии anh ta đang ở trong tình trạng trầm trọng, bệnh tình của ông ấy trầm trọng (nguy ngập); ~ое положе́ние tình hình nghiêm trọng (trầm trọng, nguy ngập, nguy hiểm); потерпе́ть ~ое пораже́ние (bị) thất bại nặng nề, thua đau, thua đậm; ~ое ране́ние vết thương nặng (trầm trọng), trọng thương; ~ое наказа́ние hình phạt nghiêm khắc (nặng nề, nặng), trọng hình; ~ое преступле́ние tội nặng, trọng tội, tội ác tày trời, tội tày đình;

7. (*тягостный, гнетущий*) nặng nề; (*о мыслях и т. п. тж.*) sầu não; (*о тоне голоса*) não nùng, não nuột; (*о взгляде*) ảo não, áo não, buồn rầu, ảm đạm; ~ое настрое́ние tâm trạng nặng nề; ~ое изве́стие tin buồn;

8. (*неужи́вчивый*) khó tính, khó tính khó nết; ~ челове́к con người khó tính (khó nết);

9. (*удушливый*) nặng, ngột ngạt, khó ngửi; ~ за́пах mùi nặng, nặng mùi; ~ во́здух không khí ngột ngạt; ✧ ~ое машинострое́ние ngành chế tạo cơ khí hạng nặng, công nghiệp chế tạo máy móc loại lớn; ~ая промы́шленность, ~ая индустри́я công nghiệp nặng, kỹ nghệ nặng; ~ая вода́ *физ., хим.* nước nặng; ~ вес *спорт.* hạng nặng; ~ая голова́ у кого́-л. ai bị nặng đầu (nhức đầu); ~ая рука́

у кого́-л. ai đánh đau, tay ai nặng cân lắm, tay ai nặng như chuỳ; быть ~ым на подъём а) chần chừ, lần chần, đềnh dàng, dềnh dang; б) thụ động, không tháo vát, không năng nổ, kém năng động

тя́жест||ь *ж.* 1. *физ.* trọng lực; си́ла ~и trọng lực; центр ~и trọng tâm (*тж. перен.*); 2. (*вес*) trọng lượng, sức nặng; 3. (*груз*) vật nặng; 4. (*серьёзность*) (sự, tính chất, mức độ) trầm trọng, trầm kha, nghiêm trọng, nặng nề; ~ забо́т sự nặng nề (vất vả) của công việc bận rộn; ~ преступле́ния tính chất nghiêm trọng (trầm trọng) của tội ác; ~ ули́к sức nặng (tính chất xác đáng) của tang chứng; 5. (*бремя*) gánh nặng; ложи́ться ~ью на кого́-л. gánh nặng đè lên (đè lên vai) ai, đè nặng lên ai

тя́жк||ий *прил.* nặng, nặng nề, nặng nhọc, vất vả, trầm trọng, trầm kha; ~ая до́ля số phận khốn khổ (long đong, hẩm hiu), cái số vất vả, phận hẩm; ~ая боле́знь bệnh nặng, căn bệnh trầm kha, trọng bệnh; ~ое преступле́ние tội nặng, trọng tội

тя́жущ||ийся *прил.*: ~иеся сто́роны đương sự, các bên tranh chấp (tranh tụng)

тян||у́ть *несов.* 1. (*В*) (*перемещать с силой*) lôi, kéo; (*прокладывать тж.*) căng, chăng, dăng, giăng, đặt; ~ рукоя́ть на себя́ kéo cần lái (*về phía mình*); ~ кана́т kéo (đặt) dây cáp; ~ про́вод dăng (chăng, giăng) dây thép; ~ что́-л. в ра́зные сто́роны căng cái gì ra, kéo cái gì ra mọi phía; 2. (*В*) (*протягивать*) chìa, giơ, đưa; (*шею*) rướn, vươn; ~ ру́ку к звонку́ giơ tay giật (đưa tay bấm) chuông; 3. (*В*) (*вытягивать*) căng, kéo căng; (*изготовлять*) kéo, lùa; ~ ко́жу căng da; ~ про́волоку kéo dây kim loại; ~ серебро́ kéo (lùa) bạc; 4. (*В*) (*вести за собой*) kéo, lôi, kéo (lôi) theo; парохо́д тя́нет ба́ржу tàu thuỷ kéo sà lan; ~ кого́-л. за́ руку cầm tay ai kéo (lôi) đi; 5. (*В*) *разг.* (*заставлять идти, ехать с собой куда-л.*) kéo (lôi, rủ, cù, bắt)... đi; *перен.* (*склонять к чему-л.*) lôi kéo, lôi cuốn, rủ rê, cù rủ; *перен.* (*привлекать к чему-л.*) lôi (đưa)... ra; ~ кого́-л. в кино́ kéo (rủ, cù, rủ rê, cù rủ) ai đi xem xi-nê; никто́ его́ си́лой не тя́нет! không ai bắt nó đi cả!; 6. (*В*) (*влечь*) lôi cuốn, cuốn hút, hấp dẫn, quyến rũ; *безл.* thèm, muốn, thèm muốn, khao khát; его́ тя́нет к мо́рю nó muốn đi ra (thèm ra, thích) biển; меня́ тя́нет ко сну tôi buồn ngủ; 7. (*В*) (*доставать, вынимать*) rút, bốc; ~ жре́бий rút (bốc) thăm; 8. (*В*) (*всасывать жидкость*) hút; насо́с тя́нет во́ду máy bơm hút nước; 9. (*обладать тягой*) thông khói; труба́ хорошо́ тя́нет ống thông khói tốt; 10. (*дуть*) thổi nhẹ, thoảng; с мо́ря тя́нет све́жестью hơi mát từ biển thoảng vào; от окна́ тя́нет хо́лодом hơi lạnh từ cửa sổ thoảng (thổi nhẹ) vào; 11. (с *Т*) (*медлить*) đềnh dàng, dềnh dang, trùng trình, kéo cưa; (*В*) (*медленно делать что-л.*) kéo dài, dây dưa, câu dầm, kéo lai rai, làm chậm trễ (dằng dai, cò cưa); (*продолжать что-л.*) tiếp tục, kéo dài; ~ с отве́том trùng trình (dây dưa) việc trả lời; 12. (*В*) (*экономно расходовать*) kéo (kéo dài) được, tằn tiện, chắt chiu, tiết kiệm; 13. (*В*) (*медленно говорить*) kéo dài giọng, ê a; (*протяжно петь тж.*) ngân dài; не ~и́(те)! đừng kéo dài giọng!, đừng ê a như thế!; ~ и мя́млить nói lè nhè; ~ рези́ну nói ngâm nga ca kệ; ✧ ~ вре́мя kéo dài thời gian, trùng trình, dềnh dàng, dềnh dang, kéo cưa, cò cưa, kề cà, câu dầm; ~ кого́-л. за́ душу làm tình làm tội (hành hạ) ai; ~ кого́-л. за язы́к bắt ai nói, bắt ai lên tiếng; кто вас ~у́л за язы́к? có ai bắt anh phải nói đâu?, ai bảo anh nói những điều như thế?; ~ за́ уши кого́-л. giúp đỡ (dìu dắt, kềm cặp) ai

тяну́ться *несов,* 1. (*растягиваться*) kéo dài (căng dài, căng, chăng, dăng, giăng) ra; 2. (*простираться*) chạy, chạy (trải) dài; на горизо́нте тя́нутся го́ры núi non trùng điệp trải dài (dãy núi chạy dài) ở chân trời; 3. (*двигаться*) kéo dài, lũ lượt kéo theo, nối đuôi nhau chạy; (*о тучах, дыме*) dăng ra, trải dài; 4. (за *Т*, к *Д*) (*руками*) chìa (giơ, đang) tay; (*корпусом*) vươn (trườn, choài) người; ~ рука́ми к кому́-л. (*о ребёнке*) chìa (giơ, đang) tay với ai; 5. (к *Д*) (*стремиться*) vươn tới, hướng về, mong muốn, ham thích, khát khao; (*стараться сравняться*) vươn lên, cố cho bằng; цвето́к тя́нется к со́лнцу bông hoa hướng về phía mặt trời; 6. (*длиться*) kéo dài, kéo dài lê thê

тяну́чка *ж.* kẹo kéo

тяп *межд. разг.* 1. chát!, bịch!; ~~! chan chát!; 2. *в знач. сказ.* (chặt, đẽo, vạc) kêu chan chát

тя́п||ать *несов.* (*В*) *разг.* chặt, băm, vạc, đẽo; ~ су́чья chặt những mấu (mắt) gỗ; ~ капу́сту băm bắp cải; топо́ры ~ают по бревну́ những chiếc rìu đẽo (vạc) trên súc gỗ

тя́пка *ж.* 1. (*сечка*) dao băm, dao rựa; 2. (*мотыга*) cuốc, cuốc bàn

тяп-ля́п *разг.* quấy quá, nhuế nhoá, cẩu thả, tạo phạo, qua quít, qua loa, nhoáng nhoàng; ba chớp bảy nhoáng (*погов.*)

тя́пнуть *сов. разг.* 1. (*ударить*) phang, giáng, bổ, choảng, nện, bịch; ~ топоро́м giáng (bổ, phang) một nhát búa; 2. (*укусить*) cắn, đớp; 3. (*вина, водки*) nốc, tợp

У

у *предлог* 1. (*около, возле*) ở gần, gần; (*рядом*) ở bên cạnh, bên cạnh, bên, cạnh; у окна́ ở gần (ở bên cạnh, bên cạnh, gần, bên, cạnh) cửa sổ; поста́вить часово́го у две́рей đặt người gác cạnh (gần, bên) cửa; у подно́жия горы́ dưới chân núi; дом стои́т у са́мого бе́рега nhà ở sát bờ; у са́мой реки́ ở sát sông; 2. (*при обозначении орудия и места деятельности*) ở; рабо́тать у станка́ đứng máy, làm việc ở máy, мыть ру́ки у кра́на rửa tay ở vòi nước; сиде́ть у руля́ ngồi lái (cầm lái); 3. (*при обозначении обладателя*) ở, của; *часто не переводится*; у меня́ мно́го книг tôi có nhiều sách; но́ги у него́ мо́крые chân nó bị ướt, nó bị ướt chân; у сту́ла сло́мана но́жка chân ghế bị gãy; 4. (*при обозначении пределов деятельности, обладания и т. п.*) ở, ở nhà, ở chỗ; жить у родны́х sống ở nhà người thân; у нас в стране́ ở nước chúng tôi, ở nước ta; у нас на заво́де ở nhà máy chúng tôi (chúng ta); у нас так не при́нято chúng tôi không có cái lệ như thế; 5. (*при указании на источник приобретения чего-л.*) ở, của; взять кни́гу у това́рища mượn quyển sách của (ở) bạn, mượn bạn cuốn sách; купи́ть у кого́-л. mua của ai; ✧ у вла́сти (đang) nắm chính quyền, cầm quyền, chấp chính; быть не у дел không có công việc (công vụ), không còn đương chức (tại chức)

уба́вить(ся) *сов. см.* убавля́ть(ся)

уба́вка *ж. разг. см.* убавле́ние

убавле́ние *с.* (sự) giảm bớt, rút bớt, cắt giảm, giảm, bớt; rút ngắn; rút hẹp (*ср.* убавля́ть)

убавля́ть, уба́вить 1. (*В, Р*) giảm (rút) bớt, cắt giảm, giảm... xuống, giảm, bớt; (*укорачивать*) rút ngắn, làm... ngắn lại; (*сужать*) rút hẹp, làm... hẹp lại; ~ ско́рость giảm (bớt) tốc độ, giảm tốc, giảm ga; уба́вить ша́гу giảm bước; ~ себе́ го́ды nói bớt (khai sụt) tuổi; нельзя́ ни уба́вить, ни приба́вить ни сло́ва không thể thêm bớt được chữ nào, rất hoàn mỹ; ~ в та́лии rút hẹp (thắt hẹp, xanh-tờ-rê) ở eo lưng; 2. (*в П*) *разг.* sụt, sút, tụt, giảm; ~ в ве́се sụt (sút) cân

убавля́ться, уба́виться giảm sút, giảm xuống, rút bớt, giảm bớt đi, giảm đi, bớt đi; (*укорачиваться*) ngắn lại, bị rút ngắn; ~ наполови́ну giảm bớt đi (giảm xuống, giảm sút, rút bớt) một nửa; воды́ в реке́ уба́вилось nước sông đã hạ xuống (đã rút, đã hạ, đã xuống); дни уба́вились ngày đã ngắn lại

убаю́кать *сов. см.* убаю́кивать *и* баю́кать

убаю́кив||ать, убаю́кать (*В*) 1. ru ngủ, ru; (*нагонять дремоту, сон*) làm buồn ngủ; мать поёт, ~ая ребёнка mẹ hát ru con ngủ; меня́ постепе́нно ~ала тишина́ sự tĩnh mịch dần dần làm tôi buồn ngủ; 2. *перен.* (*усыплять*) ru ngủ, làm yên lòng; нас ~али ска́зками о све́тлом бу́дущем người ta đã ru ngủ chúng ta bằng những chuyện hoang đường về một tương lai xán lạn; ~ себя́ мечта́ми tự ru ngủ mình bằng những ước mơ

убаю́кивающ||ий *прил.*: ~ го́лос giọng đều đều ru ngủ; ~ее выступле́ние bài phát biểu chán ngấy làm buồn ngủ

убега́ть, убежа́ть 1. chạy đi, bỏ chạy, chạy trốn, chạy mất; 2. (*совершать побег*) chạy thoát, chạy trốn, trốn thoát, tẩu thoát, đào tẩu, trốn, chuồn, sổng, sổ, sảy; cao bay xa chạy (*погов.*); ~ из тюрьмы́ vượt ngục, trốn (sổng) tù; кро́лик убежа́л из кле́тки con thỏ sổ lồng (sổng chuồng); 3. (*о кипящей жидкости*) trào (giào) ra, trào, giào; 4. *тк. несов.* (*быстро удаляться*) chạy xa; (*проноситься*) lướt (vút, vụt, chạy) qua; 5. *тк. несов.* (*простираться вдаль*) xa tít, xa mờ, xa dần

убеди́тельно *нареч.* 1. (một cách) hiển nhiên, đáng tin, xác tín, xác đáng, xác thực, có sức thuyết phục, có lý lẽ xác đáng; ~ говори́ть nói có lý lẽ xác đáng (có sức thuyết phục); 2. (*настоятельно*) (một cách) khẩn khoản, thiết tha, tha thiết; ~ прошу́ tôi khẩn khoản (thiết tha, tha thiết) yêu cầu

убеди́тельность *ж.* (sức, tính chất, tính) thuyết phục

убеди́тельн||ый *прил.* 1. (*доказательный*) có sức thuyết phục, có lý lẽ xác đáng, xác tín, đáng tin, hiển nhiên, xác đáng, xác thực; ~ые фа́кты sự việc xác tín (rõ ràng, xác thực), chứng cớ hiển nhiên (xác tín, xác đáng, đáng tin); ~ дово́д lý lẽ xác đáng, luận cứ có sức thuyết phục; ~ тон giọng nói có sức thuyết phục; его́ слова́ о́чень ~ы lời lẽ của anh ta rất có sức thuyết phục; 2. (*настоятельный*) khẩn khoản, khẩn thiết, thiết tha, tha thiết; ~ая про́сьба lời yêu cầu khẩn khoản (khẩn thiết, thiết tha, tha thiết)

убеди́ть(ся) *сов. см.* убежда́ть(ся)

убежа́ть *сов. см.* убега́ть 1–3

убежда́ть, убеди́ть 1. (*В,* в *Т*) (*уверять в чём-л.*) thuyết phục, làm cho... tin; ~ кого́-л., что... thuyết phục ai (làm cho ai tin, làm cho ai xác tín) rằng...; ~ кого́-л. в свое́й правоте́ làm cho ai tin (xác tín) ở lẽ phải của mình; 2. (*В + инф.*) (*уговаривать*) thuyết phục, khuyên nhủ, khuyên dỗ, rủ rê, rủ, nói cho... xiêu lòng (nghe ra); я убеди́л его́ пое́хать со мной tôi rủ được nó đi với tôi

убежда́ться, убеди́ться (в *П*) xác tín, tin tưởng, tin chắc, tin; (*удостоверяться*) thấy rõ; ~ в и́скренности кого́-л. tin vào (xác tín, tin tưởng, thấy rõ) lòng chân thành của ai; ~ в несостоя́тельности подозре́ний thấy rõ nghi ngờ là không có căn cứ; тепе́рь вы са́ми убеди́лись bây giờ thì chính anh cũng thấy rõ đấy

убежде́ни||е *с.* 1. (*действие*) (sự) thuyết phục, làm cho tin; khuyên nhủ, khuyên dỗ (*ср.* убежда́ть); никаки́е ~я не помогли́ không có sự thuyết phục (khuyên nhủ) nào có hiệu quả được, mọi lời thuyết phục (khuyên nhủ) đều vô hiệu; де́йствовать ~ем, а не си́лой tác động bằng thuyết phục, chứ không phải bằng sức mạnh; 2. (*твёрдое мнение*) niềm tin, lòng tin, tín niệm; э́то моё глубо́кое ~ đó là niềm tin (tín niệm) sâu sắc của tôi; 3. *мн.*: ~я (*мировоззрение*) quan

điểm, quan niệm, thế giới quan, chính kiến, ý kiến; полити́ческие ~я chính kiến; меня́ть свои́ ~я thay đổi quan điểm (chính kiến) của mình

убеждённо *нареч.* (một cách) tin tưởng

убеждённость *ж.* lòng tin, niềm tin, (sự) tin tưởng, tin chắc

убеждённ||ый *прил.* 1. tin tưởng vững chắc, tin chắc; (*выражающий убеждённость*) (đầy) tin tưởng; он убеждён в своéй правоте́ anh ấy tin tưởng vững chắc vào lẽ phải (chính nghĩa) của mình; ~ым то́ном bằng một giọng đầy tin tưởng; 2. (*твёрдый в своих убеждениях*) kiên nghị, cương nghị, kiên cường, kiên quyết, cương quyết, trung kiên, không lay chuyển; ~ проти́вник чего́-л. một địch thủ kiên cường chống cái gì, người kiên quyết chống việc gì

убе́жищ||е *с.* 1. (nơi, chỗ) trú ẩn, ẩn nấp, trốn tránh, cư trú, trú ngụ; полити́ческое ~ cư trú (trú ngụ) chính trị; пра́во ~а quyền được cư trú (trú ngụ); иска́ть ~а tìm nơi trú ẩn; 2. *воен.* hầm trú ẩn, hầm; противовозду́шное ~ hầm tránh máy bay

уберега́ть, убере́чь (*В* от *Р*) giữ gìn nguyên vẹn, giữ gìn, bảo toàn; (*избавить, оградить*) bảo vệ, phòng tránh, đề phòng

уберега́ться, убере́чься (от *Р*) giữ mình, phòng tránh, đề phòng, tránh; убере́чься от волне́ний tránh xúc động

убере́чь(ся) *сов. см.* уберега́ть(ся)

убива́ть, уби́ть (*В*) 1. giết, giết chết, giết hại, sát hại, hạ sát, diệt, khử, thịt (*разг.*); (*о массовых убийствах*) tàn sát, làm cỏ; челове́к он сми́рный, му́хи не убьёт! anh ta hiền khô, đến cả ruồi cũng không giết!; уби́ть из-за угла́ ám sát, giết lén; его́ оте́ц уби́т на фро́нте bố cậu ấy bị tử trận; крестья́нина в по́ле уби́ло мо́лнией sét đánh chết người nông dân trên cánh đồng; 2. *перен.* (*уничтожать*) tiêu diệt, tiễu trừ, làm tiêu tan, huỷ diệt, giết chết; ~ наде́жду làm tiêu tan (giết chết niềm) hy vọng; ~ всё живо́е в чём-л. giết chết (huỷ diệt) tất cả sức sống trong cái gì; 3. *перен.* (*приводить в отчаяние*) làm... tuyệt vọng (thất vọng, hết sức phiền muộn); вы меня́ уби́ли свои́м отка́зом việc anh từ chối làm tôi hết sức phiền muộn (tuyệt vọng); 4. *перен.* (*тратить без пользы*) tiêu phí, lãng phí, bỏ phí; стра́шно поду́мать, на что я уби́л свою́ мо́лодость! thật là khủng khiếp khi nghĩ rằng tôi đã tiêu phí cả tuổi thanh xuân của mình cho cái gì!; всю свою́ жизнь уби́ла на э́того безде́льника! tôi đã lãng phí (bỏ phí) cả cuộc đời của mình cho cái thằng giá áo túi cơm này!; ~ вре́мя giết thì giờ; ✧ (хоть) убе́й, не пойму́! chịu chết thôi, tôi không tài nào hiểu nổi!; làm gì thì làm, tôi cũng không thể nào hiểu được!

убива́ться *несов.* 1. (*класть много труда на что-л.*) *разг.* dốc sức, bỏ công bỏ sức, nỗng sức ra làm; 2. (о *П*, из-за *Р*) (*горевать*) *разг.* rất đau đớn, hết sức phiền muộn, vô cùng sầu não

уби́йственно *нареч.* (một cách) tàn khốc, khốc liệt

уби́йственность *ж.* (sự, mức, tính chất) tàn khốc, khốc liệt, nguy hại

уби́йственн||ый *прил.* 1. (*губительный*) tàn khốc, khốc liệt, nguy hại; 2. *перен.* (*непереносимый*) vô cùng tai hại, rất nguy hại, không chịu được; ~ые после́дствия những hậu quả vô cùng tai hại (rất nguy hại); ~ кли́мат khí hậu rất xấu, nước độc; 3. *перен. разг.* (*поразительный*) khủng khiếp, dữ dội, ghê gớm; ~ая жара́ (трои) nóng khủng khiếp, nóng ghê người; ~ая тоска́ (nỗi) buồn ghê gớm

уби́йство *с.* (sự, tội, vụ) giết người, sát nhân, (vụ) án mạng; ~ из-за угла́ (vụ) ám sát, giết lén; преднаме́ренное ~ *юр.* (tội, vụ) cố sát; непредуме́шленное, непреднаме́ренное ~ *юр.* (tội, vụ) ngộ sát; ~ на по́чве ре́вности vụ giết người (án mạng) vì ghen tuông

уби́йца *м. и ж.* (*скл. как ж.*) kẻ giết người, tên sát nhân, hung thủ, thích khách; наёмный ~ tên sát nhân giết thuê, kẻ đâm thuê giết mướn

убира́ть, убра́ть (*В*) 1. dọn dẹp, thu dọn, cất dọn, dọn; ~ со стола́ dọn dẹp (thu dọn, cất dọn) trên bàn; 2. (*изымать, устранять*) truất, truất chức, cách chức, phế bỏ, phế truất, sa thải, đuổi, bỏ (đuổi)... đi; (*физически уничтожать*) diệt, giết chết, hạ sát; нача́льника убра́ли не зря người ta truất (truất chức, cách chức) tay thủ trưởng cũng đáng thôi; его́ на́до убра́ть из соста́ва правле́ния phải truất (phế truất) cậu ta khỏi ban điều hành; ме́тким вы́стрелом он убра́л вра́жеского сна́йпера bằng một phát súng chuẩn xác anh ta đã diệt (hạ sát) tên thiện xạ địch; 3. (*собирать урожай*) thu hoạch, gặt hái, gặt, hái; ~ зерновы́е thu hoạch cốc loại, gặt hái cây hạt cốc; поля́ ещё не у́браны các cánh đồng còn chưa thu hoạch; 4. (*снимать*) cất, dẹp, cất (dẹp)... đi; ~ ле́стницу cất thang; ~ парусá hạ buồm; ~ вёсла cất chèo, gác mái chèo; ~ шасси́ gấp càng (*máy bay*); на́до убра́ть отсю́да всё ли́шнее phải dẹp (cất) tất cả những cái gì thừa ở đây đi; убери́ ру́ки! cất tay đi!, không được sờ!, đừng mó vào!; 5. (*прятать, укладывать*) thu dọn, thu giấu, cất giấu, giấu, cất; ~ бума́ги в я́щик thu dọn (thu giấu, cất giấu, cất) giấy tờ vào ngăn kéo; 6. (*приводить в порядок*) thu dọn, dọn dẹp, quét dọn, thu xếp trật tự, xếp đặt ngăn nắp, dọn; ~ ко́мнату dọn (dọn dẹp, quét dọn, thu dọn) phòng; ~ посте́ль dọn (dọn dẹp, thu dọn) giường; 7. (*уменьшать размер одежды*) rút hẹp (thu hẹp, làm nhỏ) lại; пла́тье на́до убра́ть в та́лии cái áo dài phải rút hẹp (thu hẹp, xanh-tờ-rê) ở eo; в бока́х ю́бку на́до убра́ть cái váy phải thu hẹp ở hông; убери́ живо́т! cậu hãy tóp bụng vào!, hãy thóp bụng lại!; 8. (*В Т*) (*украшать*) trang hoàng, trang trí, trang điểm, trang sức, bày biện, bày; ~ ко́мнату цвета́ми trang trí (bày biện, bày) hoa trong phòng, trang hoàng (trang trí, làm đẹp) căn phòng bằng hoa; де́вочка убра́ла го́лову венко́м василько́в cô bé trang điểm đầu bằng vòng hoa thỉ xa; убра́ть неве́сту trang sức (trang điểm, làm đẹp) cho cô dâu

убир||а́ться, убра́ться *разг.* 1. (*удаляться*) đi (ra, cút) khỏi, cút (xéo) đi; ~а́йся!, ~а́йтесь! cút đi!, hãy xéo đi!; 2. (*приводить в порядок*) thu dọn, dọn dẹp, quét dọn, thu xếp trật tự, xếp đặt ngăn nắp

уби́т||ый *прил.* 1. bị giết, bị giết chết, bị sát hại; 2. (*подавленный*) tuyệt vọng, ngã lòng, nản lòng, hết sức phiền muộn; ~ го́рем tuyệt vọng vì đau khổ; 3. *в знач. сущ. м.* người bị giết; (*при аварии*) người bị chết (bị thiệt mạng), tử nạn; ~ в бою́ người tử trận (chết trận), tử sĩ, chiến sĩ trận vong; потеря́ть 100 челове́к ~ыми 100 người bị thiệt mạng (bị tử trận); ✧ спать как ~ ngủ say như chết

уби́ть *сов. см.* убива́ть

ублажа́ть, ублажи́ть (*В*) *разг.* chiều ý, chiều lòng, nuông chiều, chiều chuộng, làm thoả mãn

ублажи́ть *сов. см.* ублажа́ть

ублю́док *м. прост.* 1. (*о животном*) giống tạp; 2. *перен. груб.* (*о человеке*)

đồ quái thai (súc sinh, chó má, thiên tiên bất túc)

убо́г||ий *прил.* 1. (*имеющий увечье*) tật nguyền, tàn tật, què quặt, què cụt; ~ому челове́ку жить тру́дно người tật nguyền sống thật khó khăn; 2. (*жалкий, нищенский*) nghèo nàn, nhếch nhác, cỏ rả, bệ rạc, đáng thương, tội nghiệp; (*о жилище*) tồi tàn, xiêu vẹo, rách nát; ~ая оде́жда áo quần nhếch nhác (cỏ rả, bệ rạc); 3. *перен.* (*малосодержательный*) nghèo nàn, không có nội dung, kém cỏi, không hay; (*лишённый широты, свободы*) hẹp hòi, hạn hẹp, không phóng khoáng (khoáng đạt); (*лишённый ума, таланта*) vô tài, bất tài; ~ая пье́са vở kịch kém cỏi (không hay); ~ие взля́ды на жизнь những quan điểm hẹp hòi (không khoáng đạt, không phóng khoáng) về đời sống; э́ту карти́ну писа́л не худо́жник, а како́й-то ~ ремёсленник bức tranh này chẳng phải do hoạ sĩ, mà do một tay thợ vô tài nào đó vẽ; 4. *в знач. сущ. м.* (*калека*) người tật nguyền (tàn tật, què quặt, què cụt); помоги́те ~ому! xin hãy giúp cho kẻ tật nguyền!

убо́го *нареч.*: оде́т ~ ăn mặc nhếch nhác (cỏ rả, bệ rạc); кварти́ра вы́глядит ~ căn nhà trông có vẻ tồi tàn (cỏ rả); ~ мы́слить tư duy hẹp hòi (hạn hẹp, không khoáng đạt)

убо́гость *ж. см.* убо́жество

убо́жество *с.* 1. (*уродство*) (sự, tình trạng) tật nguyền, tàn tật, què quặt, què cụt; 2. (*бедность, нищета*) (sự, cảnh) nghèo nàn, nhếch nhác, nghèo khó, bần cùng, cỏ rả, bệ rạc; (*жилища*) (sự) tồi tàn xiêu vẹo, rách nát; 3. *перен.* (*ничтожность*) (sự, tính chất) nghèo nàn, kém cỏi, không có nội dung; (*лишённость широты, свободы*) (sự, tính chất) hẹp hòi, hạn hẹp, không phóng khoáng, không khoáng đạt; ~ мы́сли tính chất nghèo nàn (hạn hẹp, hạn chế, kém cỏi, không khoáng đạt) của tư tưởng

убо́й *м.* (sự) làm thịt, sát sinh, giết thịt, thịt; вести́ на ~ đem đi làm thịt, đưa đến lò sát sinh; корми́ть на ~ а) vỗ béo để làm thịt; б) *перен.* cho ăn thật sướng (thật no); ✧ посыла́ть на ~ phái đến chỗ chết

убо́йн||ый *прил.* 1. (thuộc về) làm thịt, sát sinh, giết thịt, giết; ~ пункт lò sát sinh, lò mổ, lò thịt, lò lợn; ~ скот gia súc làm thịt, súc vật giết thịt; 2. *воен.* (*смертоносный*) huỷ diệt, giết chết; ~ая мо́щность артиллери́йского огня́ sức mạnh huỷ diệt của hoả lực pháo; ✧ ~ вес trọng lượng móc hàm

убо́р *м. уст.* (đồ) trang phục, phục trang, y trang, phục sức; ✧ головно́й ~ mũ nón

убо́ристо *нареч.*: писа́ть ~ viết chữ rất nhỏ (li ti)

убо́рист||ый *прил.* rất nhỏ, li ti; ~ шрифт cỡ chữ rất nhỏ; напи́санный ~ым по́черком viết rất nhỏ (bằng nét chữ li ti); ~ая печа́ть *полигр.* in sít

убо́рк||а *ж.* 1. (*урожая*) (sự, vụ) thu hoạch, gặt hái, gặt; 2. (*помещения*) (sự) quét dọn, dọn dẹp, thu dọn, làm vệ sinh, thu xếp trật tự, xếp đặt ngăn nắp, dọn; сде́лать ~у в ко́мнате quét dọn phòng, dọn buồng, dọn dẹp (thu dọn, làm vệ sinh) trong phòng

убо́рная *ж.* (*скл. как прил.*) 1. nhà xí, nhà cầu, nhà tiêu, nhà vệ sinh, hố xí, chuồng tiêu, chuồng xí, cầu tiêu; 2. *театр.* phòng trang phục (hoá trang), buồng trang điểm (hoá trang), buồng trò

убо́рочн||ый *прил.* (thuộc về) thu hoạch, gặt hái; ~ая кампа́ния đợt thu hoạch (gặt hái), chiến dịch gặt hái (gặt mùa); ~ая маши́на máy thu hoạch (gặt hái), máy gặt, máy hái

убо́рщица *ж.* bà/chị làm vệ sinh, bà/chị quét dọn nhà

убра́нство *с.* (sự) trang trí, trang hoàng (*тж. перен.*); (*одежда*) (đồ) trang phục, phục trang, y trang, phục sức

убра́ть(ся) *сов. см.* убира́ть(ся)

убыва́ние *с.* (sự) giảm, giảm sút, giảm xuống, giảm bớt; (*воды*) (sự) hạ xuống, xuống; (*луны*) khuyết dần

убыва́ть, убы́ть (*уменьшаться*) giảm, giảm sút, giảm xuống, giảm bớt, tụt bớt, hao hụt; (*о воде*) hạ xuống, rút, hạ, rặc, xuống; (*о луне*) khuyết dần, khuyết

у́быль *ж.* (sự) giảm, giảm sút, giảm xuống, giảm bớt, rút bớt, hao hụt; (*о воде*) (sự) hạ xuống, rút, hạ, rặc, xuống; идти́ на ~ giảm bớt, rút bớt, giảm sút, hạ xuống, rút, giảm, bớt, hạ, xuống, suy thoái, suy sút

убы́т||ок *м.* (sự) thiệt hại, tổn thất, lỗ vốn, thua lỗ; прода́ть что́-л. с ~ком bán lỗ vốn (bán lỗ, bán thiệt) cái gì; нести́ ~ки bị thiệt hại (lỗ vốn, thua lỗ); чи́стый ~ mất không

убы́точность *ж.* (tính chất) thua lỗ, bất lợi, không lợi

убы́точн||ый *прил.* thua lỗ, bất lợi, không lợi; ~ое де́ло công việc không có lợi lộc gì

убы́ть *сов. см.* убыва́ть

уважа́ем||ый *прил.* khả kính, đáng kính, đáng trọng, đáng kính trọng (tôn kính); (*в обращении*) kính mến; (*обычн. в письменном обращении к официальному лицу*) kính gửi Ông...; ~ая... kính gửi Bà...; ~ учи́тель *вежл.* tôn sư; ~ господи́н *вежл.* tôn ông; ~ брат, друг *вежл.* tôn huynh

уважа́ть *несов.* (*В*) kính trọng, tôn kính, tôn trọng, kính mến, trọng thị, trọng vọng, trọng nể, nể trọng, coi trọng, kính; глубоко́ ~ кого́-л. rất tôn trọng (tôn kính, trọng vọng) ai; ~ старши́х kính trọng người lớn tuổi hơn (người trên)

уваже́ни||е *с.* (sự) kính trọng, tôn kính, tôn trọng, trọng vọng, kính mến, trọng thị, trọng nể, nể trọng, coi trọng, vì nể, nể vì; по́льзоваться всео́бщим ~ем được mọi người kính trọng (tôn kính, trọng nể, vì nể); пита́ть глубо́кое ~ к кому́-л. rất tôn kính (trọng vọng, tôn trọng) ai; досто́йный ~я khả kính, đáng kính, đáng trọng, đáng tôn, đáng kính trọng (tôn kính); с ~ем (*в письмах*) kính thư, nay kính thư, kính mến, nay thư

уважи́тельность *ж.* (tính chất) chính đáng

уважи́тельн||ый *прил.* chính đáng; ~ая причи́на lý do chính đáng; без ~ых причи́н không có lý do chính đáng

уважи́ть *сов.* (*В*) *разг.* 1. (*исполнить, выполнить*) thực hiện; ~ про́сьбу кого́-л. thực hiện lời yêu cầu của ai; 2. (*проявить внимание к кому-л.*) quan tâm đến, săn sóc, tôn trọng, kính trọng; ~ чужи́е интере́сы tôn trọng quyền lợi người khác; ты на́ши обы́чаи ~ил anh đã tôn trọng (kính trọng) những phong tục của chúng tôi

у́валень *м. разг.* người phục phịch (nặng nề, chậm chạp)

ува́риваться, ува́риться *разг.* 1. chín tới, chín nục, chín nhừ, (được) nấu chín; 2. (*уменьшаться в объёме*) đặc (cô) lại, hao bớt

ува́риться *сов. см.* ува́риваться

уведоми́тельн||ый *прил.*: ~ое письмо́, ~ое сообще́ние thông báo, giấy báo, báo thị

уве́домить *сов. см.* уведомля́ть

уведомле́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) báo tin, thông báo; 2. (*письменное извещение*) giấy báo, cáo thị, thông báo; получи́ть ~ о де́нежном перево́де được giấy báo có ngân phiếu

уведомля́ть, уве́домить (*В*) báo, báo tin, thông báo, cáo thị, báo thị

увезти́ *сов. см.* увози́ть

увековéчение *с.* (sự) lưu danh muôn thuở

увековéчивать, увековéчить (*В*) 1. lưu danh muôn thuở, đời đời ghi nhớ tên tuổi, lưu danh thiên cổ; ~ чью-л. пáмять lưu danh ai muôn thuở, đời đời ghi nhớ tên tuổi của ai; 2. (*делать вечным*) vĩnh viễn hoá, làm tồn tại mãi

увековéчить *сов. см.* увековéчивать

увеличéние *с.* 1. (sự) tăng, tăng lên, tăng thêm, tăng gia, tăng nhanh; (*расширение*) (sự) mở rộng; ~ зáработной плáты tăng (lên, nâng) lương, tăng tiền lương; ~ тéмпов производствá tăng nhanh nhịp độ sản xuất; ~ государственных доходов tăng thu nhập quốc gia; 2. (*посредством оптического прибора*) (sự) phóng đại, khuếch đại, phóng to; *фото* (sự) phóng ảnh

увели́чивать, увели́чить (*В*) 1. tăng, tăng lên, tăng thêm, tăng gia, gia tăng, tăng nhanh; (*расширять*) mở rộng, khuếch trương; ~ вы́пуск продýкции tăng mức sản xuất, tăng gia sản xuất; 2. (*оптическим прибором*) phóng đại, khuếch đại, phóng to; (*фото*) phóng ảnh

увели́чиваться, увели́читься 1. (được) tăng, tăng lên, tăng thêm; (*расширяться*) (được) mở rộng ra, khuếch trương; 2. (*усиливаться*) tăng lên, lớn lên, mạnh hơn lên

увеличи́тель *м. фото* máy phóng đại (phóng ảnh)

увеличи́тельн||ый *прил.* 1. (để) khuếch đại, phóng đại, phóng to; ~ аппарáт máy phóng đại (khuếch đại); ~ое стеклó kính phóng đại; 2. *лингв.*: ~ сýффикс tiếp tố khuếch đại

увели́чить(ся) *сов. см.* увели́чивать(ся)

увенча́ние *с. книжн.* (sự) hoàn thành tốt đẹp, hoàn tất mỹ mãn, đại thành

увенча́ть *сов.* (*В Т*) (*успешно завершать что-л.*) hoàn thành tốt đẹp, hoàn tất mỹ mãn, kết thúc thắng lợi, đại thành; ~ слáвой làm nổi danh lừng lẫy, làm lừng lẫy tiếng tăm

увенча́ться *сов.* (*Т*) (được) hoàn thành tốt đẹp, hoàn tất mỹ mãn, kết thúc thắng lợi, đại thành; ~ успéхом thành công, thắng lợi, đại thành, hoàn thành thắng lợi

увере́ние *с.* (sự) cam đoan, cam kết, đoan chắc, quả quyết

увéренно *нареч.* (một cách) vững tin, tin tưởng, tin chắc, vững vàng, chắc chắn, quả quyết; ~ смотрéть вперёд vững tin (tin tưởng, vững vàng) nhìn về phía trước; говори́ть, отвечáть ~ nói, trả lời một cách tin tưởng (chắc chắn, quả quyết); ~ шагáть вперёд vững bước tiến lên

увéренност||ь *ж.* (sự, lòng) vững tin, vững lòng, vững dạ, vững tâm, tin tưởng, tin chắc; ~ в своéй прáвоте vững tin ở lẽ phải của mình, tin chắc ở chính nghĩa của mình; ~ в себé, в своúх си́лах vững tin (tin tưởng) ở mình, ở sức mình; ~ в зáвтрашнем дне tin tưởng ở ngày mai, vững tin ở tương lai; быть в пóлной ~и hoàn toàn tin tưởng (vững tin, vững tâm); мóжно с ~ью сказáть, что... có thể vững vàng (tin tưởng, quả quyết) nói rằng..., có thể nói chắc chắn (quả quyết) được rằng...

увéренн||ый *прил.* vững tin, vững lòng, vững dạ, vững tâm, tin tưởng, tin chắc, vững vàng, chắc chắn; ~ые движéния những động tác vững vàng (chắc chắn); ~ой рукóй một cách vững vàng, vững tay; ~ шаг bước đi vững vàng; ~ ответ câu trả lời chắc chắn (tin tưởng); ~ в себé tự tin, vững tin ở mình, tin tưởng ở sức mình; я увéрен, что... tôi tin chắc là..., tớ chắc mẩm là...; ✧ бýдьте увéрены! xin cứ vững tâm!, anh cứ yên tâm!, chị cứ yên trí!

увéрить *сов. см.* уверя́ть

увернýться *сов. см.* увёртываться

увéровать *сов.* (в *В*) hoàn toàn tin chắc, tin tưởng vững chắc (*vào*)

увёрт||ка *ж.* (thủ đoạn) đánh trống lảng, đánh trống lấp, nói lấp lửng, nói quanh, nói vòng vo, lắt léo quanh co; говори́ть без ~ок nói thẳng, nói thẳng thừng, nói toạc, nói trắng

увёртливость *ж.* (sự, tính) khéo léo, khôn khéo, tháo vát

увёртливый *прил.* 1. (*ловкий*) khéo léo, khôn khéo; 2. (*изворотливый, хитрый*) tháo vát, láu lỉnh; (*уклончивый*) quanh co, vòng vo, loanh quanh; ~ ответ câu trả lời quanh co (vòng vo, loanh quanh)

увёртываться, увернýться (от *Р*) 1. tránh né, tránh, né; увернýться от удáра né mình tránh đòn; 2. (*избегать*) lẩn tránh, lảng tránh, lảng, tránh; đánh trống lảng, đánh trống lấp, nói lấp lửng (quanh co, vòng vo, loanh quanh)

увертю́ра *ж. муз.* ouverture, khúc khởi nhạc (mở đầu, mở màn), tự khúc

уверя́ть, увéрить (*В* в *П*, + что) cam đoan, cam kết, đoan chắc, quả quyết, cả quyết; он хóчет нас увéрить, что... nó muốn cam đoan (cam kết, đoan chắc) với chúng ta rằng...; ~ кого́-л. в своéй прáвоте quả quyết với ai là mình đúng

увеселéни||е *с.* 1. (*действие*) (sự) giải trí, vui chơi, tiêu khiển, du hý; 2. *обыкн. мн.*: ~я (*развлечение, зрелище*) trò giải trí (vui chơi, tiêu khiển, du hý), trò vui, trò chơi; máccовые ~я trò giải trí có tính chất quần chúng

увесели́тельн||ый *прил.* (để) giải trí, vui chơi, tiêu khiển, du hý; ~ая поéздка chuyến đi giải trí (vui chơi)

увеселя́ть *несов.* giải trí, vui chơi, tiêu khiển

увéсистость *ж.* (sự, mức độ) nặng nề

увéсист||ый *прил.* 1. (*тяжёлый*) rất nặng, nặng nề, nặng trình trịch, nặng trĩu; 2. *перен. разг.* (*сильный*) rất mạnh; ~ удáр (một) đòn đau, đòn như thiên lôi giáng, cú nặng cân, cú đấm nặng chùy; ~ая оплеýха một cái tát (bạt tai) điếng người

увести́ *сов. см.* уводи́ть

увéчить *несов.* (*В*) 1. gây thương tật, làm... bị thương (què quặt); 2. *перен.* làm hỏng (hư hỏng)

увéчиться *несов.* tự gây thương tật, tự làm bị thương; bị thương

увéчье *с.* thương tật

увéшать *сов.* (*В Т*) treo khắp, treo đầy, treo kín; ~ стéны картúнами treo tranh đầy tường

увещáние *с.* (lời) khuyên răn, răn bảo, khuyên nhủ, khuyên bảo, giáo huấn

увещáть, **увещевáть** *несов.* (*В*) khuyên răn, răn bảo, khuyên nhủ, khuyên bảo, giáo huấn

увивáть, увúть (*В*) quấn, vấn, cuốn, quấn (vấn, cuốn) quanh

увивáться, увúться 1. quấn (vấn, cuốn) quanh; 2. *тк. несов. разг.* (*вертеться возле*) quấn, xoắn, quấn quýt, xoắn xuýt, quấn chân, bám chặt; (*заискивать*) luồn lọt, xun xoe; (*ухаживать*) bám theo, tán tỉnh

увидáть(ся) *сов. разг. см.* увúдеть(ся)

увúдеть *сов.* 1. (*В*) trông thấy, thấy; (*встретиться с кем-л.*) gặp mặt, gặp; 2. (*осознать*) thấy, nhận thấy, nhận thức, thấy rõ; 3. (в *П*) (*обнаружить*) nhận thấy, thấy, phát hiện thấy; ✧ ~ свет được công bố, được xuất bản, ra mắt độc giả

увúдеться *сов.* gặp (gặp mặt) nhau

увúливать, увильнýть (от *Р*) *разг.* 1. né, tránh; мáльчик лóвко увильнýл от оплеýхи thằng bé khéo léo né (tránh) cái tát; 2. *перен.* (*уклоняться*)

lẩn tránh, lảng tránh, trốn tránh, tránh né, lảng, tránh, trốn; ~ от ответственности lẩn tránh (trốn tránh, tránh né) trách nhiệm; ~ от работы tránh việc, lảng tránh (trốn tránh) công việc; ~ от занятий trốn học, trốn tránh buổi học; ~ от ответа tránh trả lời

увильну́ть *сов. см.* увиливать

уви́ть *сов. см.* увивать

уви́ться *сов. см.* увиваться 1

увлажне́ние *с.* (sự) làm ẩm, làm ướt, tẩm ướt

увлажни́ть(ся) *сов. см.* увлажня́ть(ся)

увлажня́ть, увлажни́ть (*В*) làm ẩm, làm (tẩm, nhúng, thấm) ướt, tẩm nước

увлажня́ться, увлажни́ться ẩm ra, ướt ra, ướt át, ướt đẫm, ướt nhèm, ướt sũng

увлека́тельно *нареч.* (một cách) hấp dẫn, thú vị, thích thú

увлека́тельность *ж.* (sự, tính chất) hấp dẫn, thú vị, thích thú, lôi cuốn

увлека́тельн||ый *прил.* hấp dẫn, thú vị, thích thú, có sức lôi cuốn (thu hút, cuốn hút); ~ расска́з câu chuyện hấp dẫn (thú vị); ~ое зре́лище cảnh tượng hấp dẫn (rất lôi cuốn); ~ая рабо́та công việc thích thú (cuốn hút, hấp dẫn)

увлека́ть, увле́чь (*В*) 1. (*уводить, уносить с собой*) lôi (cuốn, kéo, mang) theo; ~ за собо́й kéo (lôi, cuốn, mang) theo; 2. *перен.* (*заставлять отдаться чему-л.*) hấp dẫn, lôi cuốn, thu hút, cuốn hút; рабо́та увлекла́ его́ công việc hấp dẫn (lôi cuốn, thu hút, cuốn hút) nó; 3. *перен.* (*заставлять влюбиться*) làm... yêu đương (say mê, đắm đuối, mê tít), quyến rũ, quyến dỗ

увлек||а́ться, увле́чься (*Т*) 1. ham thích, ham mê, đam mê, say mê, ham, thích, mê; ~ жи́вописью ham thích (ham mê, say mê) hội hoạ; ~ футбо́лом mê bóng đá; вы сли́шком ~ли́сь anh quá đam mê (say mê) rồi; 2. (*влюбляться*) phải lòng, yêu đương, si tình, say mê, say đắm, đắm đuối, mê, rượn; он легко́ ~а́ется nó dễ yêu đương (phải lòng, si tình, say đắm, đắm đuối, mê gái) lắm, y dại gái lắm

увлека́ющийся *прил.* 1. nhiệt tình, nồng nhiệt, say sưa; ~ ю́ноша anh chàng nhiệt tình (nồng nhiệt, say sưa); 2. (*влюбчивый*) si tình, đa tình, mê gái, dại gái

увлече́ни||е *с.* 1. (*воодушевление, пыл*) (sự) hào hứng, hưng phấn, phấn khởi, nhiệt tình; расска́зывать о чём-л. с ~ем hào hứng kể chuyện gì; 2. (*интерес к чему-л.*) (sự) ham thích, ham mê, đam mê, say mê, ham, thích, mê; рабо́тать с ~ем làm việc say mê, say sưa (cắm cúi, cặm cụi, hùi hụi) làm việc; театра́льные ~я đam mê (say mê, ham mê) sân khấu, mê xem hát; 3. (*влюблённость*) (sự) yêu đương, phải lòng, si tình, đa tình, say đắm, đắm đuối; (*о человеке*) người yêu; призна́йся, э́тот па́рень — твоё ~? thú thật đi, anh chàng kia là người yêu của mày, phải không?

увлечённо *нареч.* (một cách) nồng nhiệt, say sưa, say mê, cắm cúi, cặm cụi, hùi hụi

увлечённый *прил.* nhiệt tình, nồng nhiệt, say sưa, say mê, cắm cúi, cặm cụi, hùi hụi

увле́чь(ся) *сов. см.* увлека́ться

увод *м.* 1. (sự) dẫn đi, dắt đi, đưa đi; ~ войска́ rút quân, kéo quân đi; 2. (*похищение*) (sự) cướp đoạt, ăn trộm, cướp mất

уводи́ть, увести́ (*В*) 1. (*прочь*) dẫn (dắt, đưa, lôi, kéo, đem, mang, điệu)... đi; (*куда-л.*) dẫn (dắt, đưa)... đến; *перен.* đưa (hướng)... đi; (*отвлекать от чего-л.*) đánh lạc đi; ~ войска́ rút quân, kéo quân đi; ~ кого́-л. домо́й dẫn (dắt, đưa, lôi, điệu) ai về nhà; увести́ коро́ву в хлев dắt bò vào chuồng; 2. (*похищать*) cướp đoạt, ăn trộm, cướp mất; *разг.* dụ dỗ, quyến rũ, quyến dỗ, cướp mất, cướp

увоз *м.* 1. (sự) chở đi, mang đi; 2. (*похищение*) (sự) bắt cóc

увози́ть, увезти́ (*В*) 1. chở (mang)... đi; (*брать с собой*) mang theo; увезти́ дете́й к мо́рю chở (mang theo) trẻ con đến biển; 2. (*тайно*) chở lén (bí mật chở)... đi; (*похищать*) bắt cóc

увола́кивать, уволо́чь *разг.* (*В*) kéo (lôi)... đi

уво́лить(ся) *сов. см.* увольня́ть(ся)

уволо́чь *сов. см.* увола́кивать

увольне́ние *с.* 1. (sự) sa thải, thải hồi, cho thôi việc; ~ в запа́с *воен.* sự chuyển (thuyên chuyển) sang ngạch quân dự bị; ~ в отста́вку cách chức, bãi chức, bãi nhiệm, giải nhiệm, cho từ chức (về hưu); 2. (*краткосрочный отпуск военного*) (sự) đi phép, nghỉ phép; получи́ть ~ được đi phép (nghỉ phép)

увольни́тельная *ж. воен.* giấy phép (đi phép, nghỉ phép)

увольня́ть, уво́лить 1. (*В*) sa thải, thải hồi, cho... thôi việc, thải; уво́лить кого́-л. по сокраще́нию шта́тов sa thải (thải hồi, thải) ai vì giảm biên chế, cho ai thôi việc vì giảm biên chế; ~ в запа́с *воен.* chuyển (thuyên chuyển) sang ngạch quân dự bị; ~ в отста́вку cách chức, bãi chức, bãi nhiệm, giải nhiệm, cho từ chức (về hưu); 2. (*В от Р*) (*избавлять*) miễn, miễn trừ, giải thoát; уво́льте меня́ от э́того! xin miễn (miễn trừ) cho tôi việc đó!, xin hãy cho tôi thoát khỏi việc đó!

увольня́ться, уво́литься xin thôi việc, thôi việc; ~ в отста́вку xin từ chức, xin về hưu, cáo hưu

увуля́рный *прил. лингв.*: ~ звук âm lưỡi con

УВЧ *ж. неизм.* (ультравысо́кая частота́) tần số siêu cao

УВЧ-терапи́я *ж.* liệu pháp sóng cực ngắn

увы́ *межд.* than ôi!, hỡi ôi!, thương ôi!

увяда́ние *с.* (sự) héo úa, héo tàn, tàn tạ

увяд||а́ть, увя́нуть 1. héo úa, héo tàn, tàn tạ, héo, úa, tàn; цветы́ о́сенью ~а́ют về mùa thu các cây hoa tàn tạ (héo tàn); 2. *перен.* tàn tạ, tàn úa, ủ rũ, úa, phai nhạt; ~а́ющая красота́ nhan sắc tàn tạ (phai nhạt)

увя́дший *прил.* 1. héo úa, héo tàn, dàu dàu, dầu dầu, tàn tạ, héo, úa, tàn; 2. *перен.* tàn tạ, tàn úa, ủ rũ, úa, phai nhạt

увяза́ть I *сов. см.* увя́зывать

увяза́ть II, увя́знуть (в *П*) *прям. и перен.* sa, sa lầy, bị sa lầy, ngập ngụa; увя́знуть в долга́х sa vào cảnh nợ nần

увяза́ться I *сов. см.* увя́зываться

увяза́ться II *сов.* (*уложиться*) *разг.* thu xếp hành lý, xếp đặt đồ đạc, cuốn gói

увя́зка *ж.* 1. (*багажа*) (sự) buộc lại, bó lại, gói lại; 2. (*согласованность*) (sự) phối hợp, kết hợp, hiệp đồng, đồng bộ, liên hệ, ăn khớp

увя́знуть *сов. см.* увяза́ть II

увя́зывать, увяза́ть (*В*) 1. (*верёвками*) buộc (bó, gói)... lại; 2. *перен.* (*согласовывать*) phối hợp, kết hợp, hiệp đồng, liên hệ, gắn liền; ~ план рабо́ты phối hợp kế hoạch công tác; ~ теорию с практикой gắn liền (kết hợp, liên hệ) lý luận với thực tiễn

увя́зываться, увяза́ться 1. (с *Т*) (*согласовываться*) (được) phối hợp, kết hợp, hiệp đồng, liên hệ, gắn liền; 2. (за *Т*) *разг.* bám, quấn, quấn quýt, bám (theo) sát; за ним увяза́лась соба́ка con chó bám (quấn quýt) theo sau nó, con chó theo sát chân nó

увя́нуть *сов. см.* увяда́ть

угада́ть *сов. см.* уга́дывать

уга́дывать, угада́ть (*В*) phỏng đoán, đoán; *сов.* đoán ra, đoán trúng, đoán được; (*узнавать заранее*) đoán trước,

tiên đoán; вы угада́ли! anh đã đoán đúng rồi!

уга́р *м.* 1. (*угарный газ*) thán khí, khí carbon oxid (cacbon oxit); 2. (*болезненное состояние*) (sự, cơn) ngộ độc thán khí; смерть от ~а chết vì ngộ độc thán khí; 3. *перен.* (tình trạng, cơn) say mê, đắm đuối, mê man, mê muội, say đắm, cuồng nhiệt; ~ любви́ cơn đắm đuối (say mê, say đắm) vì tình; в пья́ном ~е trong cơn say (say sưa) cuồng nhiệt

уга́рно *нареч. в знач. сказ.* có mùi thán khí; у вас что́-то ~! ở buồng anh dường như có mùi thán khí!; в ко́мнате ~ из-за печно́го ды́ма trong phòng có mùi thán khí vì khói lò sưởi

уга́рн||ый *прил.* 1. (có) thán khí; ~ за́пах mùi thán khí; 2. *перен.* say mê, đắm đuối, mê man, mê muội, say đắm, cuồng nhiệt; ~ое весе́лье vui nhộn cuồng nhiệt; ~ хмель любви́ say mê đắm đuối trong biển tình, say đắm tình yêu; ✧ ~ газ thán khí, khí carbon oxid (cacbon oxit)

угаса́ние *с.* 1. (sự) tắt, bị dập tắt; 2. *перен.* (sự) tiêu tan, kiệt quệ, biến mất; (*умирание*) (sự) tắt thở, tắt nghỉ, chết; ~ сил kiệt sức, kiệt lực

угаса́ть, угасну́ть 1. tắt, bị dập tắt; 2. *перен.* (*о чувствах и т. п.*) tiêu tan, kiệt quệ, biến mất, tắt, kiệt, hết; (*о человеке*) tắt thở, tắt nghỉ, tắt hơi, chết; (*о звуках*) ngừng bặt, lặng yên

угасну́ть *сов. см.* угаса́ть

углево́д *м. хим.* hydrat carbon; *биол.* (chất) glucid, gluxit

углеводоро́д *м. хим.* hydrocarbon, hydrocacbon

углекислота́ *ж. хим.* acid carbonic, axit cacbonic

углеки́сл||ый *прил. хим.* có acid carbonic (axit cacbonic); ~ газ carbon dioxyt; ~ые со́ли (những chất) carbonat, cacbonat

углеко́п *м. уст.* phu mỏ, thợ mỏ, thợ đào than

углеро́д *м. хим.* carbon, cacbon

углеро́дист||ый *прил.* (có, giàu) carbon, cacbon; ~ая сталь sắt carbon

углеро́дный *прил.* (thuộc về) carbon, cacbon

угрова́тость *ж.* (sự, tính chất) vụng về

угрова́т||ый *прил.* 1. có góc (góc cạnh), gồ ghề, không phẳng; (*с выступающими костями*) xương xẩu; ~ ка́мень hòn đá gồ ghề (có góc cạnh); ~ая фигу́ра hình dáng xương xẩu; 2. *перен.* vụng về; ~ жест cử chỉ vụng về; ~ые движе́ния những động tác vụng về

углов||о́й *прил.* 1. (có) dạng góc, góc; 2. (*находящийся на углу*) (ở) góc; ~ дом nhà ở góc đường; ~а́я ко́мната phòng ở góc; 3. *мат., физ.* (thuộc về) góc; ✧ ~ уда́р *спорт.* (quả) phạt góc, coócne

угломе́р *м.* giác kế, máy (dụng cụ) đo góc, thước thợ, thước nách

углуби́ть(ся) *сов. см.* углубля́ть(ся)

углубле́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) đào sâu, khoét sâu; *перен.* (sự) đào sâu, đi sâu, bổ sung, củng cố, làm sâu sắc hơn; (*усиление*) (sự) tăng cường; 2. (*впадина*) chỗ lõm, hố sâu, đất lõm

углублённо *нареч.* (một cách) sâu sắc, nghiêm túc, chín chắn, cẩn thận, chu đáo

углублённ||ый *прил.* 1. ở dưới sâu, sâu xuống, hõm (trũng, lõm) xuống; 2. *перен.* sâu sắc, nghiêm túc, chín chắn, cẩn thận, chu đáo; ~ое изуче́ние литерату́ры nghiên cứu sâu sắc về văn học; 3. (в *В*) (*занятый чем-л.*) miệt mài, mải mê, mải miết, chuyên tâm, chú hết tâm lực

углубля́ть, углуби́ть (*В*) 1. đào (moi, khoét) sâu, làm... sâu hơn; 2. *перен.* đào sâu, đi sâu, bổ sung, trau giồi, củng cố, làm... sâu sắc hơn; (*усиливать*) làm tăng thêm (gay gắt hơn); ~ противоре́чия làm tăng thêm (làm gay gắt hơn, khoét sâu, khơi sâu) những mâu thuẫn, làm những mâu thuẫn gay gắt (sâu sắc) hơn; углуби́ть свои́ зна́ния bổ sung kiến thức, trau giồi tri thức

углубля́ться, углуби́ться 1. (*становиться глубже*) sâu hơn, sâu (hõm, trũng, lõm) xuống; *перен.* trở nên sâu sắc hơn; 2. (в *В*) (*погружаться*) chìm sâu, chìm xuống; (*проникать вглубь чего-л.*) đi sâu vào, vào sâu; *перен.* miệt mài, mải mê, mải miết, chuyên tâm, chú hết tâm lực

угляд||е́ть *сов.* (за *Т*) *разг.* coi sóc, trông nom, trông coi, ngó ngàng, trông, coi, ngó; не ~ за шалуно́м không thể coi sóc (trông nom, ngó ngàng) xuể thằng bé nghịch ngợm; за всем не ~и́шь không thể nào coi sóc (trông nom) xuể mọi việc, không tài nào trông nom (ngó ngàng) nổi mọi thứ

угна́ть *сов. см.* угоня́ть

угна́ться *сов.* (за *Т*) theo kịp, đuổi kịp

угнета́тель *м.* kẻ áp bức (áp chế)

угнета́тельский *прил.* (có tính chất) áp bức, áp chế, đè nén

угнет||а́ть *несов.* (*В*) 1. áp bức, áp chế, đè nén, đè ép, kìm kẹp, đè đầu cưỡi cổ; 2. *перен.* (*удручать*) hành hạ, giày vò, làm khổ, đè nặng, làm tình làm tội; его́ ~а́ли мра́чные мы́сли những ý nghĩ buồn rầu làm tình làm tội (hành hạ, giày vò, làm khổ, đè nặng trong lòng) nó; 3. (*задерживать, тормозить*) kìm hãm, kìm chế

угнета́ющ||ий *прил.* nặng nề, đè nặng, đè trĩu, khó chịu, khó thở, da diết; ~ее впечатле́ние ấn tượng khó chịu, cảm tưởng nặng nề; ~ая тишина́ sự yên lặng nặng nề (khó chịu)

угнете́ние *с.* 1. (sự) áp bức, áp chế, đè nén, đè ép, kìm kẹp, đè đầu cưỡi cổ; 2. *перен.* (sự) hành hạ, giày vò, làm khổ, đè nặng, làm tình làm tội; 3. (*подавленное, угнетённое состояние*) (trạng thái) bị đè nén, bị ức chế, chán chường, chán nản, phiền muộn; 4. *эк.* (thời kỳ) tiêu điều, đình đốn

угнетённ||ый *прил.* 1. bị áp bức (áp chế, đè nén, đè ép, đè đầu cưỡi cổ); ~ наро́д dân tộc bị áp bức; 2. *перен.* (*удручённый*) nặng nề, khó chịu; phiền muộn, chán chường, chán nản; ~ое настрое́ние tâm trạng chán chường (chán nản), khí sắc nặng nề (khó chịu); быть в ~ом состоя́нии ở trong tình trạng chán chường (chán nản, phiền muộn); 3. *в знач. сущ. м.* người bị áp bức (bị áp chế)

угова́ривать, уговори́ть (*В* + *инф.*) khuyên nhủ, khuyên dỗ, dỗ dành, khuyến dụ, thuyết phục, thuyết dụ, rủ rê, cù rủ, rủ, dỗ, cù; он уговори́л меня́ пойти́ в теа́тр anh ấy đã rủ (cù) tôi đi xem hát

угова́риваться, уговори́ться (о *П*, + *инф.*) *разг.* thoả thuận, ước hẹn, ước định, thoả hợp, thoả hiệp, hẹn nhau

уговор *м.* 1. (*кого-л. в чём-л.*) (sự) khuyên nhủ, khuyên dỗ, dỗ dành, khuyến dụ, thuyết phục, thuyết dụ, rủ rê, cù rủ, rủ, dỗ, cù; по́сле до́лгих ~ов он согласи́лся sau khi thuyết phục (thuyết dụ) hồi lâu thì ông ta đồng ý, dỗ dành (khuyên dỗ) mãi nó mới thuận tình; 2. *разг.* (*соглашение*) (sự, lời) thoả thuận, ước hẹn, ước định, thoả hợp, thoả hiệp, hẹn; ✧ ~ дороже де́нег *погов.* một lời ước hẹn trọng hơn nghìn vàng; đã hứa là làm.

уговори́ться *сов. см.* угова́ривать(ся)

уго́д||а *ж.*: в ~у кому́-л., чему́-л. để làm vừa lòng ai, cái gì; chiều theo ai, cái gì

угоди́ть *сов.* 1. *см.* угожда́ть; 2. (в *В*) *разг.* rơi (sa) vào, rơi (sa) xuống; (*удариться обо что-л.*) đụng (va, tông, giẫm) phải; ~ под колёса bị xe cán; ~ в лу́жу rơi vào vũng nước, giẫm phải hũm nước; 3. (*в какие-л. условия*) lâm (mắc, vướng) vào; 4. (*Т* в *В, Д* в *В*) *разг.* (*попасть*) ném (bắn, đánh, đấm, đâm) trúng; ~ ка́мнем в стекло́ ném hòn đá trúng mặt kính; ~ кому́-л. пря́мо в глаз ném (đấm, đánh) trúng vào mắt ai

уго́дливость *ж.* (tính, thói) nịnh hót, nịnh nọt, nịnh bợ, xu nịnh, ỏn thót, xun xoe, khúm núm, bợ đỡ, quỵ luỵ

уго́дливый *прил.* nịnh hót, nịnh nọt, nịnh bợ, xu nịnh, ỏn thót, xun xoe, khúm núm, bợ đỡ, quỵ luỵ

уго́дник *м.* 1. kẻ nịnh hót (xu nịnh, bợ đỡ); 2. *рел.* thánh; ✧ да́мский ~ tay nịnh đầm

уго́дничать *несов.* (пе́ред *Т*) nịnh hót, nịnh nọt, nịnh bợ, xu nịnh, ỏn thót, xun xoe, khúm núm, bợ đỡ, quỵ luỵ, luồn cúi, xu phụ, xu mị

уго́дничество *с. см.* уго́дливость

уго́дно 1. *в знач. сказ.* (*Д*) cần, muốn; е́сли вам (вам бу́дет) ~ nếu anh/chị muốn; как вам (вам бу́дет) ~ tuỳ (tuỳ ý) anh/chị; что вам ~? anh/chị cần gì ạ?; 2. *частица* bất kỳ, bất cứ, bất luận, vô luận, bất kể, ...cũng được; кто ~ ai (người nào) cũng được, bất kỳ (bất cứ, vô luận, bất kể) người nào; где ~ ở đâu (ở nơi nào) cũng được, bất kỳ (bất cứ, vô luận, bất kể) ở đâu; куда́ ~ đi đâu cũng được, bất kỳ (bất cứ, vô luận, bất kể) đi đâu; когда́ ~ khi nào (bao giờ) cũng được, bất kỳ (bất cứ, vô luận, bất kể) lúc nào; ско́лько ~ bao nhiêu cũng được, vô luận (bất cứ, bất kỳ) bao nhiêu; всё, что ~ bất cứ cái gì, bất kỳ điều gì; пойти́ на что ~, чтóбы... làm bất luận (bất cứ, bất kỳ) cái gì để...; ✧ е́сли ~ *вводн. сл.* có thể (có lẽ) là; не ~ ли... xin kính mời..., xin mời..., hay là...; не ~ ли вам отдохну́ть xin kính mời ông đi nghỉ, rước cụ đi nghỉ ạ, hay là anh/chị nghỉ cái đã; ско́лько душе́ ~ tha hồ, thả cửa, mặc sức; судьбе́ бы́ло ~, что... số trời dun dủi (run rủi) nên..., sự đời run rủi (dun dủi) cho nên...

уго́дный *прил.* hợp ý, hợp lòng, thích hợp với, hợp với

уго́дье *с.* đất canh tác, đất; лесно́е ~ đất rừng

угожда́ть, угоди́ть (*Д*, на *В*) làm vừa lòng (vừa ý), chiều lòng, chiều ý, chiều theo, chiêu; на него́ не угоди́шь không thể nào chiều ý (làm vừa lòng) nó được; на всех не угоди́шь không thể nào làm vừa ý (chiều lòng) mọi người được; chả ai làm dâu thiên hạ nổi (*разг.*); угоди́ть на чей-л. вкус chiều theo sở thích (khẩu vị, thị hiếu, gu) của ai

угожде́ние *с.* (sự) làm vừa lòng, chiều lòng, chiều ý

у́гол *м.* 1. góc; уда́риться об ~ стола́ va (đụng, tông) phải góc bàn; заверну́ть за́ ~ rẽ ở sau góc đường (góc phố, góc nhà); за угло́м sau góc đường (góc phố, góc nhà); на углу́ ở góc đường (góc phố, góc nhà); 2. (*часть дома, комнаты*) góc, xó, buồng; все разбрели́сь по свои́м угла́м ai về buồng nấy; 3. (*приют, пристанище*) chỗ (nơi, nhà) ở; 4. *мат.* góc; giác; под прямы́м угло́м theo đường góc vuông (đường thẳng đứng); вне́шний ~ треуго́льника góc ngoài của hình tam giác; ✧ из-за угла́ (một cách) vụng trộm, lén lút, trộm, vụng, chùng, lén; нанести́ уда́р из-за угла́ đánh trộm, đánh chùng, đánh lén; уби́йство из-за угла́ ám sát, giết lén (ngầm); под э́тим угло́м зре́ния dưới giác độ (dưới góc độ, theo quan điểm) đó; сгла́дить о́стрые углы́ làm dịu bớt sự gay gắt, xoa dịu, vo tròn; ходи́ть из угла́ в ~ đi tới đi lui (đi đi lại lại) trong phòng; говори́ть, шепта́ться по угла́м nói thầm, nói vụng, nói chùng; загна́ть в ~ кого́-л. dồn ai vào thế bí; медве́жий ~ nơi khỉ ho cò gáy, chốn thâm sơn cùng cốc

уголо́вник *м.* 1. (*преступник*) kẻ phạm tội hình, hình phạm, phạm nhân (tội phạm) hình sự; 2. *разг.* (*криминалист*) nhà hình phạm học

уголо́вн||ый *прил.* 1. (thuộc về) hình sự, hình; ~ое преступле́ние tội hình; ~ кодекс bộ luật hình (hình luật); hình pháp điển (*уст.*); ~ престу́пник kẻ phạm tội hình, hình phạm, phạm nhân (tội phạm) hình sự; ~ое пра́во luật hình, hình luật, hình pháp; 2. *в знач. сущ. м.* kẻ phạm tội hình, hình phạm, phạm nhân (tội phạm) hình sự

уголо́вщина *ж. разг.* 1. (*преступление*) việc hình, hình sự, tội hình; 2. *собир.* (*преступники*) bọn hình phạm (tội phạm)

угол||о́к *м. уменьш. к* у́гол 1–3; ую́тный ~ chỗ (nơi) ấm cúng; во всех ~ка́х страны́ ở khắp nơi trong nước, khắp hang cùng ngõ hẽm trong cả nước; ~ки́ глаз khoé mắt; ✧ кра́сный ~ *ист.* góc hồng

у́голь *м.* than; древе́сный ~ than gỗ, than củi, than hoa, than; ✧ бе́лый ~ than trắng, sức nước, thuỷ lực; голубо́й ~ than lam, sức gió; сиде́ть как на угля́х (*или* на у́гольях) ≅ nhấp nhổm như ngồi trên ổ kiến lửa

уго́льник *м. тех.* êke, ê-ke, thước góc (*тж. для черчения*), thước nách, thước thợ

у́гольн||ый *прил.* 1. (thuộc về) than; ~ бассе́йн vùng mỏ than, bể than; ~ая промы́шленность công nghiệp (công nghiệp khai thác) than; 2. (*сделанный из угля или углём*) (bằng) than; ~ электро́д điện cực than; ~ фильтр bộ lọc bằng than; ~ рису́нок tranh vẽ bằng than; 3. (*напоминающий цветом уголь*) đen nháy, đen nhánh, đen lánh, đen tối, đen như than đá; ~ые во́лосы tóc đen nháy (đen nhánh, đen lánh, đen huyền, đen hắc, đen nhưng nhức); ~ая темнота́ nóчи màn đêm đen nghịt (đen tối), đêm tối như mực; ✧ ~ая кислота́ *хим.* acid carbonic, axit cacbonic

у́гольщик *м.* 1. (*рабочий*) thợ (công nhân) mỏ than; phu mỏ (*ист.*); 2. (*тот, кто изготовляет древесный уголь*) người đốt than; (*торговец древесным углем*) người bán than; 3. (*судно*) tàu chở than

угомо́н *м. прост.*: ~ тебя́ возьми́ mày hãy yên đi nào; ~у нет không yên, vẫn không yên

угомони́ть *сов.* (*В*) *разг.* làm... yên đi (dịu đi, bình tĩnh lại)

угомони́ться *сов. разг.* 1. yên đi, dịu đi, bình tĩnh (bình tâm) lại; 2. (*о стихиях*) yên, lặng, ngớt, tan; (*о чувствах*) dịu đi, lắng xuống, nguôi đi

уго́н *м.* (sự) lùa đi, dồn đi, xua đi, đuổi đi; lùa trộm, ăn trộm; cướp, cuỗng đoạt (*ср.* угоня́ть); ~ скота́ а) lùa (dồn, xua) gia súc; б) (*похищение*) lùa trộm (ăn trộm) gia súc; ~ маши́ны ~ ăn trộm (cướp) xe ôtô; самолёта cuỗng đoạt (cướp, bắt cóc) máy bay

угоня́ть, угна́ть (*В*) 1. lùa (dồn, xua, đuổi) đi; 2. *разг.* (*похищать скот*) lùa trộm, ăn trộm; (*автомашину и т. п.*) ăn trộm, cuỗng đoạt, cướp

угора́зд||ить *сов. разг.*: чёрт ~ил его́ пойти́ в лес ma quỷ xui (xui khiến) nó đi vào rừng; как вас ~ило пойти́ сюда́? ai xui anh đến chốn này?; его́ ~ило попа́сть под по́езд nó không

may bị xe lửa nghiến; егó ~ило сломáть нóгу nó không may bị gãy chân; как тебя́ ~ило разбúть зéркало! cậu lại làm vỡ gương rồi!; как э́то меня́ ~ило? sao mà tôi lại bị thế này nhỉ?

угора́ть, угорéть 1. (bị) trúng độc hơi than; (*до смерти*) chết ngạt vì hơi than; 2. *перен. разг.* điên; ты угорéл, что ли? mày điên rồi hay sao?

угоре́лый *прил. разг.* điên, dại; ✧ как ~ như điên như dại; бежáть как ~ chạy như điên; chạy hộc tốc; chạy như cờ lông công; chạy rống Bái công; chạy long tóc gáy; chạy ba chân bốn cẳng (*погов.*)

угоре́ть *сов. см.* угора́ть

у́горь I *м.* (*рыба*) cá chình, chình, lươn, lệch (*Anguilla*)

у́горь II *м.* (*на коже*) (mụn) trứng cá

угости́ть(ся) *сов. см.* угощáть(ся)

угоща́ть, угости́ть (*В Т*) 1. thết đãi, khoản đãi, thết, đãi; (*предлагать поесть*) mời ăn; (*предлагать попить*) mời uống; (*предлагать покурить*) mời hút; ~ обéдом mời ăn trưa, thết (đãi) một bữa ăn trưa; 2. *разг.*: угостить оплеýхой cho một bạt tai, cho ăn (cho xơi) một cái tát, tát (bạt tai) cho một cái; угости́ть подзаты́льником cho một bợp, cho ăn (cho xơi) một cái bợp, bợp cho một cái; угости́ть пу́лей cho xơi một viên đạn, bắn cho một phát; угости́ть плёткой cho một roi, quất cho một roi

угоща́ться, угости́ться (*Т*) ăn, uống, xơi, mời; chén (*разг.*)

угоще́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) thết đãi, khoản đãi, thết, đãi; 2. (*то, чем угощают*) đồ thết đãi; thức ăn; thức uống (*ср.* угоща́ть)

угрева́тый *прил.* (*о лице*) đầy trứng cá (mụn trứng cá)

угрожа́ем||ый *прил.* bị đe doạ; (*подверженный какой-л. опасности*) nguy hiểm, hiểm nghèo; ~ое состоя́ние tình trạng bị đe doạ; ~ая зóна vùng nguy hiểm; ~ое положéние tình hình hiểm nghèo (nguy hiểm); ~ уча́сток прохóдки ша́хты đoạn nguy hiểm của khu mỏ

угрож||а́ть *несов.* 1. (*Д Т*) đe doạ, doạ dẫm, hăm doạ, doạ nạt, giậm doạ, đe nẹt, nạt nộ, đe loi, doạ, trộ, đe, uy hiếp; ~ кому́-л. распра́вой đe doạ (hăm doạ, đe nẹt) trừng trị ai; емý ~áет опáсность (mối) nguy hiểm đang đe doạ nó; ~ войнóй đe doạ (hăm doạ) chiến tranh; 2. (*Т, + инф.*) (*находиться в состоянии, близком к чему-л.*) có nguy cơ; рекá ~áет вы́йти из берегóв con sông có nguy cơ tràn bờ

угрожа́ющ||ий *прил.* 1. đe doạ, doạ dẫm, hăm doạ, dọa nạt, giậm doạ, đe nẹt; ~ жест cử chỉ đe doạ (hăm doạ, đe nẹt); 2. (*опасный*) nguy hiểm, nguy ngập, nguy nan, hiểm nghèo; ~ее положéние tình hình nguy ngập, tình thế nguy nan

угро́з||а *ж.* 1. (sự) đe doạ, doạ dẫm, hăm doạ, doạ nạt, giậm doạ, đe nẹt, nạt nộ, đe loi, doạ, trộ, đe, uy hiếp; 2. (*опасность*) (mối) nguy cơ, đe doạ, nguy hiểm, hiểm hoạ; ~ войны́ nguy cơ (hiểm hoạ) chiến tranh; поста́вить что́-л. под ~у gây nguy hiểm cho cái gì

угро́зыск *м.* (уголóвный рóзыск) ban điều tra hình sự

угрыза́ться *несов.* (*мучиться*) đau khổ, xót xa, giày vò, giằn vặt, day dứt

угрызе́ни||е *с.*: ~я со́вести lương tâm cắn rứt, (sự) cắn rứt của lương tâm, ăn năn hối hận

угрю́мо *нареч.* (một cách) nhăn nhó, cau có, buồn bực, bực bội

угрю́мость *ж.* (sự, vẻ, tính) nhăn nhó, cau có, buồn bực, bực bội

угрю́м||ый *прил.* nhăn nhó, cau có, buồn bực, bực bội, khó đăm đăm; ~ челове́к người cau có; ~ое лицó bộ mặt khó đăm đăm (nhăn nhó)

угу́ *частица разг.* vâng, ừ, ờ

уда́в *м. зоол.* trăn (*Boa*)

уда||ва́ться, уда́ться 1. thành công, thành đạt, thành; óпыт удáлся thí nghiệm đã thành (đã thành công); не ~ không thành công, không thành, bất thành; 2. *безл.* (*Д + инф.*) đạt được, làm được, làm nổi, thực hiện được, ...được, ...nổi; емý всё ~ётся нó đạt được mọi điều, anh ta làm gì cũng thành đạt cả, cậu đó may mắn về mọi mặt; мне ~лóсь купи́ть э́ту кни́гу tôi đã mua được quyển sách này; как э́то тебé ~ётся? cậu làm thế nào mà đạt được điều ấy (đạt được như thế)?

удави́ть *сов.* (*В*) bóp (thắt) cổ chết

удави́ться *сов. разг.* tự ải, (tự) thắt cổ chết

удавле́ни||е *с.* (sự) bóp cổ chết, thắt cổ chết; смерть от ~я chết vì bị bóp cổ (thắt cổ)

уда́вленник *м. разг.* người bị bóp cổ (thắt cổ) chết; (*повешенный*) người bị treo cổ

удале́ни||е *с.* 1. (*по знач. гл.* удаля́ть) (sự) để xa ra, đẩy xa ra, làm xa ra; loại trừ, trừ bỏ, vứt bỏ, cắt bỏ, tẩy bỏ, khử bỏ, tẩy đi, khử đi, tẩy, khử; nhổ đi, vứt đi, nhổ ra, khêu ra, lấy ra, nhổ, khều, lể, nhể; thải hồi; đuổi đi, đuổi ra, trục xuất, trục ra; (*по знач. гл.* удаля́ться) (sự) xa ra, ở xa; tránh xa, lảng xa, lẩn tránh; đi khỏi, rút lui, lĩnh xa; по мéре ~я от чегó-л. càng cách xa (ở xa, đứng xa) cái gì; ~ ржáвчины cạo sạch lớp gỉ; ~ зýба nhổ răng; ~ аппéндикса cắt bỏ ruột thừa; ~ надпóчечников cắt bỏ thượng thận; ~ от дел thải hồi khỏi chức vụ, cho thôi việc; ~ игрокá с пóля *спорт.* trục xuất cầu thủ khỏi (đuổi cầu thủ ra) sân; 2. (*даль*) *книжн.* khoảng xa, chốn xa xăm

удалённость *ж.* (sự, độ) cách xa, xa xôi

удалённ||ый *прил.* ở xa, cách xa, xa xôi, xa xăm, xa vời; ~ые райóны những vùng xa xôi

удале́ц *м. разг.* người dũng mãnh (ngang tàng)

удали́ть(ся) *сов. см.* удаля́ть(ся)

удал||о́й *прил.* dũng mãnh, hùng dũng, hùng tráng, oai hùng, hiên ngang, ngang tàng, táo bạo, mạnh bạo, bạt mạng, ngổ ngáo, ngổ; конь ~ chiến mã dũng mãnh, tuấn mã oai dũng; пéсня ~áя bài ca hùng tráng (oai hùng, hùng dũng); трóйка ~áя cỗ xe tam mã chạy ngang tàng, chiếc xe ba ngựa phóng bạt mạng

у́даль *ж.*, **~ство́** *с.* (sự) dũng mãnh, hùng dũng, hùng tráng, oai hùng, hiên ngang, ngang tàng, táo bạo, mạnh bạo, bạt mạng, ngổ ngáo

удаля́ть, удали́ть (*В*) 1. (*отдалять*) để (đẩy, làm)... xa ra; 2. (*устранять*) loại trừ, trừ bỏ, vứt bỏ, cắt bỏ, tẩy bỏ, khử bỏ, tẩy (khử, cạo)... đi, tẩy, khử; (*вырывать*) nhổ (vứt)... đi, nhổ (khều, lấy, lể, nhể)... ra, nhổ, khều, lể, nhể; ~ пятнó tẩy vết bẩn; ~ зуб nhổ răng; ~ занóзу khều (lể, nhể) cái dằm ra; ~ ржáвчину с метáлла cạo lớp gỉ (khử gỉ, tẩy gỉ) ở kim loại; 3. (*отстранять*) thải hồi; (*заставлять уйти*) đuổi... đi, đuổi... ra, trục xuất, trục... ra; ~ от дел thải hồi khỏi chức vụ, cho thôi việc; ~ игрокá с пóля trục xuất (đuổi) người cầu thủ ra khỏi sân

удал||я́ться, удали́ться 1. (*отдаляться*) xa ra, đi xa, đi xa ra; (*уклоняться*) lẩn tránh, tránh xa; бéрег постепéнно ~ялся bờ mỗi lúc một xa dần; ~ от тéмы lạc đề, ra ngoài đề; 2. (*уходить, уезжать*) đi ra khỏi, đi khỏi, rút lui, lĩnh xa, lảng xa, lui gót, cuốn gói, chuồn, lủi

удáр *м.* 1. đòn, cú, quả, nhát, lát, vố, đòn đánh, cú đánh, quả đấm; (*рукой, кулаком*) (cú, cái) đấm, đánh, đập, thụi, tát, vả, khỏ, gõ, cốc; (*ногой*) (cú, cái, quả) đá, sút, đạp; (*головой*) (cú, cái) húc, đánh đầu, tết; (*мечом и т. п.*) (nhát, lát, cú) chém, chặt, bổ; (*острым предметом*) (nhát, lát, cú) đâm; (*палкой*) (cú, cái) phang, nện; (*хлыстом*) (cú, cái) quất, vụt; (*столкновение*) (cái, cú, sự) va chạm, chạm nhau; (*звук от толчка, сотрясения*) tiếng va chạm (chấn động), tiếng động, tiếng đánh, tiếng; мéткий ~ *спорт.* cú sút (quả đấm, nhát đâm) chuẩn xác; штрафнóй ~ *спорт.* quả đá (quả ném, quả) phạt; ~ по воротам *спорт.* cú sút (quả đá) vào cầu môn; ~ головóй *спорт.* quả (cú) đánh đầu, cú tết; нанести́ ~ кому́-л. giáng cho ai một đòn, nện ai một cú; ~ в спи́ну đòn đánh (cú đánh) sau lưng, cú đánh trộm, nhát dao đâm lén; одни́м ~ом bằng một cú đánh; ~ гро́ма tiếng sét đánh; ~ ко́локола tiếng chuông đánh; 2. *перен.* đòn, vố, đòn (vố) đau; ~ судьбы́ đòn đau (vố đau) của số phận; 3. *воен.* đòn, đòn đánh, mũi đột kích, đòn tấn công (tiến công); та́нковый ~ mũi đột kích (đòn tấn công) bằng xe tăng; фронта́льный ~ mũi đột kích (đòn tấn công) chính diện; фланго́вый ~ mũi đột kích (đòn tấn công) vào sườn; молниено́сный ~ mũi đột kích chớp nhoáng, đòn tấn công thần tốc; 4. *мед.* đột quỵ, xung huyết; апоплекси́ческий ~ đột quỵ ngập máu; мозгово́й ~ đột quỵ ngập máu não; со́лнечный ~ say nắng; ✧ быть в ~е đang phấn khởi, đang phấn chấn; ста́вить кого́-л., что́-л. под ~ đưa ai, cái gì vào hoàn cảnh cực kỳ nguy nan; быть под ~ом lâm nguy, ở trong hoàn cảnh cực kỳ nguy nan

ударе́ние *с.* 1. *лингв.* trọng âm; (*знак*) (dấu) trọng âm; тони́ческое ~ trọng âm thanh điệu; ~ стои́т на второ́м сло́ге dấu trọng âm nằm ở âm tiết thứ hai; 2. *перен.* (sự) nhấn mạnh; де́лать ~ на чём-л. nhấn mạnh cái gì

уда́рить(ся) *сов. см.* ударя́ть(ся)

уда́рник I *м.* 1. (*в оружии*) kim hoả, kích phát; 2. (*музыкант*) nhạc công đánh gõ (*трóнг, thanh la, xập xoàng, não bạt, v. v...*)

уда́рник II *м.* người lao động tiên tiến, chiến sĩ thi đua, kiện tướng; ~ коммунисти́ческого труда́ *ист.* chiến sĩ thi đua lao động cộng sản chủ nghĩa

уда́рница *ж.* người nữ lao động tiên tiến, nữ chiến sĩ thi đua, nữ kiện tướng

уда́рн||ый I *прил.* 1. (bằng, dùng, để) đánh, gõ, đánh gõ, va đập; ~ механи́зм cơ chế (cơ cấu) va đập; ~ые музыка́льные инструме́нты nhạc khí đánh gõ, nhạc cụ gõ đánh (*трóнг, thanh la, xập xoàng, não bạt, v. v...*); ~ взрыва́тель nụ xoè; ~ое буре́ние khoan nện (đập); ~ая волна́ *физ.* sóng xung kích, sóng đập; 2. (*о войсках*) xung kích, mũi nhọn, chủ công; ~ батальо́н tiểu đoàn xung kích

уда́рн||ый II *прил.* 1. (*неотложный, срочный*) cấp bách, cấp thiết, bức thiết, gấp rút, đột xuất; ~ое зада́ние nhiệm vụ bức thiết (cấp bách, cấp thiết, đột xuất); ~ые те́мпы nhịp độ nhanh chóng; 2. (*связанный с ударничеством*) tiên tiến, xung phong; ~ая брига́да đội lao động tiên tiến; ~ая стро́йка công trường tiên tiến (trọng điểm); ~ труд lao động tiên tiến (xung phong, nước rút)

ударя́ть, уда́рить 1. (*В*, в *В*, по *Д*) (*рукой, кулаком*) đánh, đấm, đập, thụi, nện, thoi, tống, ục, bịch, tát, vả, khỏ, gõ, cốc, cộc, củng; (*ногой*) đá, sút, đạp; (*головой*) húc, cụng, đánh đầu, tết; (*мечом и т. п.*) chém, chặt, bổ; (*острым предметом*) đâm, thọc, chọc; (*палкой и т. п.*) phang, choảng, giáng, đánh; (*хлыстом*) quất, vụt; уда́рить кого́-л. по лицу́ đánh (đấm, thoi) vào mặt ai, nện (thụi) ai vào mặt; уда́рить кого́-л. по щеке́ vả (tát) ai; ~ кулако́м по столу́ đấm bàn; 2. (*В*) *перен.* (*причинять страдания*) làm... đau đớn; 3. (в *В*) (*производить звук*) đánh, gõ, khua, gióng; ~ в ко́локол khua (đánh, gõ) chuông; ~ в бараба́н gióng (đánh) trống; 4. (*В*, в *В*) (*подавать сигнал*) đánh; уда́рить в наба́т đánh chuông cấp báo; 5. (*раздаваться*) đánh, ầm vang; уда́рил гром sét đánh; 6. (*внезапно атаковать*) đột kích, tấn công bất thình lình, tiến công bất ngờ, đột ngột lao vào, giáng một đòn; ✧ уда́рить по карма́ну làm thiệt (đánh vào) túi tiền, làm hao tài; уда́рить в го́лову (*опьянить*) làm say, rượu bốc lên đầu; ~ по рука́м ngoéo (ngoặc) tay nhau, thoả thuận (ước hẹn) nhau, ngã giá; кровь уда́рила ему́ в го́лову nó hoàn toàn mất tự chủ (mất bình tĩnh); уда́рить во все колоко́ла khua chuông gióng trống, loan truyền âm ĩ, làm rùm beng (om sòm); лицо́м в грязь не уда́рить tỏ rõ bản lĩnh (thể hiện tài năng) của mình, không để xấu mặt, không phải hổ thẹn, giữ được tiếng tăm

удар||я́ться, уда́риться 1. (о *В*, в *В*) va (đụng, tông, cụng, cộc, đập) phải, va (đụng, tông, cụng, cộc, đập) vào; ~ голово́й обо что́-л. đụng (va, cộc, cụng, đập) đầu phải cái gì, va (đụng, cộc, cụng) đầu vào cái gì; мяч уда́рился о стéну quả bóng đụng vào vách; во́лны ~я́ются о бéрег sóng vỗ (đập) vào bờ; 2. (в *В*) *перен. разг.* (*предаваться чему-л.*) mải mê, đam mê, ham mê, say mê, say đắm, chìm đắm, đắm mình; ~ в воспомина́ния mải mê (say mê) hồi tưởng; ~ в распу́тство chìm đắm (đắm mình, say đắm) trong cảnh truỵ lạc; уда́риться в кра́йность đi đến mức cực đoan, làm quá đáng; ~ из одно́й кра́йности в другу́ю đi từ cực đoan này đến cực đoan khác; уда́риться в слёзы khóc lên, khóc; уда́риться в амби́цию nổi tự ái lên; ✧ уда́риться бежа́ть cắm cổ chạy; уда́риться об заклад đánh cuộc, đánh cá, cá độ, cá cược, cuộc, cá, độ

уда́ться *сов. см.* удава́ться

уда́ча *ж.* (sự) may mắn; dịp may, cơ hội; (*успех*) (sự) thành công, thành đạt, thành tựu; твóрческая ~ thành tựu nghệ thuật, thành công trong sáng tác

уда́чливость *ж.* vận đỏ, vận may, vận hanh thông, (sự) may mắn, tốt số

уда́чливый *прил.* may mắn, tốt số, thường gặp may; ~ челове́к *см.* уда́чник

уда́чник *м.* người may mắn (tốt số, thường gặp may)

уда́чно *нареч.* (một cách) thành công, có kết quả tốt đẹp, may mắn, mỹ mãn; đạt, hay, tốt, khá, tốt đẹp; đúng, trúng (*ср.* уда́чный); ~ ска́зано nói rất đúng (trúng); всё зако́нчилось ~ mọi việc đều đã kết thúc tốt đẹp (mỹ mãn)

уда́чн||ый *прил.* 1. (*успешный*) thành công, có kết quả tốt đẹp, may mắn, mỹ mãn; ~ая пое́здка chuyến đi thành công (có kết quả tốt đẹp); э́тот день был уда́чен для него́ đối với cậu ta ngày hôm đó thật may mắn; 2. (*хороший, подходящий*) đạt, hay, tốt, khá, tốt đẹp; (*верный*) đúng, trúng; ~ перево́д bản dịch đạt (hay, tốt, thoát); ~ коне́ц kết thúc tốt đẹp (mỹ mãn, may mắn, có hậu); ~ вы́бор (sự) lựa chọn đúng; ~ портре́т bức chân dung rất đạt; ~ое выраже́ние thành ngữ rất đạt, chữ dùng rất đắt; э́то бы́ло ~о, э́то вы́шло ~ым chuyện (việc,

điều) đó đã thành công tốt đẹp, chuyện (việc, điều) đó đã kết thúc mỹ mãn

удва́ивать, удво́ить (*В*) tăng gấp đôi; (*усиливать*) tăng gấp bội, tăng mạnh, tăng cường; ~ цéну tăng giá hàng gấp đôi, tăng gấp đôi giá cả; ~ уси́лия tăng gấp bội sự cố gắng, tăng cường sự nỗ lực

удва́иваться, удво́иться (được) tăng gấp đôi; (*усиливаться*) (được) tăng gấp bội, tăng mạnh, tăng cường

удвое́ние *с.* (sự) tăng gấp đôi; ~ чи́сленности населе́ния tăng gấp đôi số dân, dân số tăng gấp đôi

удво́енный *прил.* 1. gấp đôi, gấp hai; 2. (*усиленный, увеличенный*) gấp bội

удво́ить(ся) *сов. см.* удва́ивать(ся)

уде́л *м.* 1. *ист.* thái ấp; 2. (*участь*) số phận, vận số, vận mệnh, số mệnh, số, phận, vận

удели́ть *сов. см.* удели́ть

уде́льн||ый I *прил. физ.* riêng; ~ вес а) trọng lượng riêng, tỷ trọng; б) *перен.* tầm quan trọng, vị trí, vai trò; ~ объём thể tích riêng; ~ая про́чность tỷ suất độ bền; ~ое сопротивле́ние điện trở riêng, điện trở suất; ~ая материалоёмкость tỷ suất mức tiêu hao vật liệu (mức sử dụng vật tư); ~ расхо́д, ~ые затра́ты tỷ suất chi phí

уде́льн||ый II *прил. ист.* (thuộc về) thái ấp; ~ князь vương công thái ấp; ~ крестья́нин nông dân thuộc thái ấp; ~ые зе́мли ruộng đất thái ấp, phong điền, phong thổ

удели́ть, удели́ть (*В*) 1. (*выделять*) chia, phân, phân (chia, tách)... ra; ~ иму́щество chia gia tài, chia của; удели́ть ка́ждому по я́блоку chia cho mỗi người một quả táo; 2. (*предоставлять*) dành cho; ~ вре́мя кому́-л., чему́-л. dành thì giờ cho ai, cho cái gì; ~ кому́-л. внима́ние chú ý (để ý, quan tâm) đến ai, coi trọng (trọng thị) ai

у́держ *м. разг.*: без ~у vô độ, không chừng mực, không giữ được, không kìm được, xả láng; не знать ни в чём ~у trong bất cứ cái gì cũng không có điều độ (không có chừng mực), vô độ (quá phóng túng, quá trớn) trong mọi việc

удержа́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) giữ vững, đỡ lấy, nâng đỡ, giữ; kiềm chế, kìm chế, kìm hãm, kìm giữ, kìm lại, giữ lại, kìm, ghìm; cầm lại, lưu lại; ngăn lại, cản lại, ngăn cản, can ngăn; cầm, nén, nín, nhịn; giữ gìn; khấu trừ, khấu bớt, trừ bớt (*ср.* удéрживать); ~ равнове́сия giữ vững cân bằng, giữ thế quân bình; 2. (*удержанная сумма*) (khoản, món) tiền khấu bớt, tiền trừ bớt, tiền khấu trừ

удержа́ть(ся) *сов. см.* удéрживать(ся)

удéрживать, удержа́ть (*В*) 1. (*от падения*) giữ vững, đỡ lấy, nâng đỡ, giữ cho... khỏi ngã, giữ; 2. (*сдерживать*) kiềm chế, kìm chế, kìm hãm, kìm giữ, kìm (giữ)... lại, kìm, ghìm; ~ ло́шадь kìm (ghìm) cương ngựa; удержа́ть неприя́теля kiềm chế (kìm chế, giữ chân) quân địch; 3. (*не отпускать*) giữ (cầm, lưu)... lại, cầm, lưu; 4. (*не давать сделать что-л.*) ngăn (cản, giữ)... lại, ngăn cản, can ngăn, can, ngăn, cản; ~ кого́-л. от чего́-л. ngăn cản (can ngăn, can, ngăn) ai không để làm cái gì; 5. (*не давать проявиться*) cầm, nén, nín, nhịn, ghìm, kìm; ~ дыха́ние nín (nhịn) thở; ~ слёзы cầm nước mắt, ngăn dòng lệ; ~ крик cố nín không kêu lên, nén một tiếng kêu; 6. (*сохранять*) giữ gìn, giữ vững, giữ; ~ в па́мяти giữ trong trí nhớ, ghi sâu trong ký ức; он удержа́л за собо́й пе́рвое ме́сто anh ấy đã giữ được giải nhất; ~ пози́ции giữ vững vị trí; 7. (*не выплачивать*) khấu trừ, khấu bớt, trừ bớt, khấu đi

удéрживаться удержа́ться 1. đứng vững; удержа́ться на нога́х đứng vững; ~ на свое́й пози́ции đứng vững trên (giữ vững) lập trường của mình; 2. (от *Р*) (*сдерживаться*) nhịn, nén, nín, kìm, ghìm; ~ от сме́ха nhịn cười; он не мог удержа́ться от слёз nó không thể cầm được nước mắt, chàng không ngăn nổi (kìm được, giữ nổi) dòng lệ

удесятерённый *прил.* tăng gấp mười

удесятери́ть(ся) *сов. см.* удесятеря́ть(ся)

удесятеря́ть, удесятери́ть (*В*) tăng gấp mười; (*увеличивать*) tăng gấp bội, tăng nhiều lần

удесятеря́ться, удесятери́ться (được) tăng gấp mười; (*увеличиваться*) (được) tăng gấp bội, tăng nhiều lần

удешеви́ть *сов. см.* удешевля́ть

удешевле́ние *с.* (sự) làm rẻ hơn, hạ giá, giảm giá

удешевля́ть, удешеви́ть (*В*) làm... rẻ hơn; (*понижать в цене*) hạ giá, giảm giá

удиви́тельно 1. *нареч.* (một cách) lạ thường, dị thường, lạ lùng, kỳ lạ, lạ kỳ; (*очень*) cực kỳ, đặc biệt, hết sức, rất, lắm, quá, cực; ~ вку́сный пиро́г bánh nướng cực ngon (rất ngon, tuyệt cú mèo *разг.*); 2. *в знач. сказ. безл.* thật đáng ngạc nhiên, thật là lạ lùng; ~! lạ lùng thật!, kỳ lạ thay!; ~, что... thật đáng ngạc nhiên là..., thật lạ lùng là...; не ~, что... chẳng có gì đáng ngạc nhiên (lạ lùng) là..., ta không lấy làm lạ là...

удиви́тельн||ый *прил.* 1. (*странный*) đáng ngạc nhiên, lạ lùng, kỳ lạ, kỳ dị, lạ kỳ; ~ая но́вость một tin kỳ lạ (đáng ngạc nhiên); ~ое совпаде́ние sự trùng hợp kỳ lạ (kỳ dị, lạ kỳ); 2. (*необыкновенный*) lạ thường, khác thường, dị thường, phi thường; ~ слу́чай trường hợp lạ thường (dị thường, phi thường); 3. (*чрезвычайный*) cực kỳ, đặc biệt, hết sức

удиви́ть(ся) *сов. см.* удивля́ть(ся)

удивле́ни||е *с.* (sự) ngạc nhiên, kinh ngạc; к моему́ вели́кому ~ю tôi vô cùng ngạc nhiên (kinh ngạc); к о́бщему ~ю mọi người đều ngạc nhiên (kinh ngạc); ✧ всем на ~ ai cũng khâm phục (khoái chí)

удивлённ||ый *прил.* ngạc nhiên, kinh ngạc; смотре́ть ~ыми глаза́ми nhìn với đôi mắt kinh ngạc (ngạc nhiên)

удивл||я́ть, удиви́ть (*В*) làm... ngạc nhiên (kinh ngạc); меня́ э́то нисколько не ~я́ет cái đó không làm tôi ngạc nhiên chút nào, điều đó không mảy may làm tôi ngạc nhiên; ✧ э́тим вы никого́ не удиви́те với cái đó anh sẽ không làm cho ai ngạc nhiên cả đâu

удивля́ться, удиви́ться (*Д*) ngạc nhiên, kinh ngạc, lấy làm lạ

удила́ *мн.* hàm thiếc

уди́лище *с.* cần câu

уди́льщик *м.* người câu cá; ông câu (*разг.*)

удира́ть, удра́ть *разг.* chuồn mất, chạy trốn, bỏ trốn, tẩu thoát, đào tẩu, cuốn gói, đánh bài chuồn, chuồn, tẩu, lủi, phắn

уди́ть *несов.* (*В*) câu; ~ ры́бу câu cá

удлине́ние *с.* (sự) kéo dài, nối dài, nối thêm, chắp thêm, lai thêm, can thêm; (*продление*) (sự) gia thêm, gia hạn, triển hạn, triển kỳ; ~ рабо́чего дня kéo dài ngày làm việc

удлинённ||ый *прил.* thon, thuôn, dài, dài đuỗn, dài đườn, dài thuỗn, dài thườn, dài ngoẵng; ~ое лицо́ khuôn mặt dài thuỗn (dài thườn, dài đuỗn, dài đuỗn đuỗn, dài ngoẵng)

удлини́ть(ся) *сов. см.* удлиня́ть(ся)

удлиня́ть, удлини́ть (*В*) kéo (nối) dài, nối (chắp, lai, can) thêm, nối, chắp, đáp, lai, can; (*продлевать*) gia thêm, gia hạn, triển hạn, triển kỳ

удлини́ться, удлини́ться (bị) kéo dài, nối dài, nối thêm, chắp thêm, lai thêm, can thêm; (*становиться более длительным*) dài ra, dài hơn, trở nên dài hơn; дни удлини́лись ngày đã dài hơn (trở nên dài hơn)

удо́бно 1. *нареч.* (một cách) tiện nghi, tiện lợi, thuận tiện, tiện; 2. *в знач. сказ. безл.* (*достаточно удобства*) (có) tiện nghi, tiện lợi, thuận tiện, tiện; вам ~ здесь? ở đây có tiện (tiện lợi, thuận tiện) cho anh/chị không?; 3. *в знач. сказ. безл.* (*подходит, устраивает*) (có) thuận tiện, tiện lợi, thuận lợi, thích hợp, tiện; ~ ли вам прийти́? anh/chị đến thì có thuận tiện (có tiện) không?; э́то вам ~? cái đó có tiện (thuận tiện, tiện lợi) cho anh/chị không?, cái đó có thích hợp với anh/chị không?; 4. *в знач. сказ. безл.* (*уместно, прилично*) có tiện; ~ ли спроси́ть его́ об э́том? có tiện hỏi anh ấy về việc đó không nhỉ?, hỏi ông ta về điều đó thì có tiện không?

удо́бн||ый *прил.* 1. tiện nghi, tiện lợi, thuận tiện, tiện; ~ое кре́сло ghế bành tiện nghi (tiện lợi); ~ая по́за tư thế tiện lợi (thuận tiện); устра́ивайтесь ~ее a) (*в кресле и т. п.*) xin anh/chị cứ ngồi cho thuận tiện hơn; б) (*в квартире и т. п.*) anh/chị cứ thu xếp nơi ăn chốn ở (cuộc sống) cho tiện nghi; 2. (*подходящий*) thuận tiện, thuận lợi, thích hợp, tiện; ~ моме́нт thời cơ thuận lợi, cơ hội thuận tiện, lúc thích hợp; ~ слу́чай trường hợp thuận lợi (thuận tiện); назна́чить ~ое для всех вре́мя định thời gian thuận tiện (tiện) cho mọi người

удобовари́мый *прил. разг.* dễ tiêu, dễ tiêu hoá; *прям. и перен.* dễ hiểu, dễ tiếp thụ

удобоисполни́м||ый *прил. разг.* dễ thực hiện; (*пьеса, муз. произведение*) dễ diễn (trình diễn, biểu diễn, diễn tấu); ~ая про́сьба yêu cầu dễ thực hiện; ~ая му́зыка âm nhạc dễ diễn tấu (trình diễn)

удобопоня́тный *прил. разг.* dễ hiểu, dễ tiếp thụ, dễ tiếp thu

удобопроизноси́мый *прил. разг.* dễ phát âm

удобоусвоя́ем||ый *прил. разг.* dễ hấp thụ (tiêu hoá); ~ая пи́ща thức ăn dễ hấp thụ (tiêu hoá)

удобочита́емый *прил. разг.* dễ đọc

удобре́ни||е *с.* 1. (*действие*) (sự) bón phân; 2. (*вещество*) phân bón, phân; минера́льные ~я phân khoáng; азо́тистые ~я phân đạm; фо́сфорные ~я phân lân; компо́стное ~ phân ủ, phân xanh

удо́брить *сов. см.* удобря́ть

удобря́ть, удо́брить (*B*) bón phân, bón

удо́бств||о *с.* 1. (sự) tiện lợi, thuận tiện, tiện; лечь с ~ом nằm một cách thuận tiện (tiện lợi); поста́вить скаме́йку для ~а đặt cái ghế để cho tiện lợi; 2. *обыкн. мн.*: ~а tiện nghi; кварти́ра со все́ми ~ами căn hộ có đủ tiện nghi

удовлетворе́ние *с.* 1. (sự) làm thoả mãn, thoả mãn; ~ жела́ний thoả mãn nguyện vọng (lòng mong muốn), thoả nguyện, mãn nguyện, toại nguyện; 2. (*удовольствие*) (sự) thoả mãn, mãn nguyện, toại nguyện, hài lòng, thoả lòng, mãn ý, thoả ý, vừa lòng, hả hê, hả dạ; испы́тывать глубо́кое ~ cảm thấy vô cùng thoả mãn (hả hê, toại nguyện, mãn nguyện)

удовлетворённость *ж.* (sự) thoả mãn, mãn nguyện, toại nguyện, hài lòng, mãn ý, vừa lòng, hả hê, hả dạ, đắc ý

удовлетворённ||ый *прил.* 1. (*довольный*) thoả mãn, mãn nguyện, toại nguyện, hài lòng, mãn ý, vừa lòng, sướng bụng, hả hê, hả dạ, đắc ý; ~ вид vẻ mặt hài lòng (thoả mãn, mãn nguyện, toại nguyện, đắc ý); ~ая улы́бка nụ cười mãn nguyện (mãn ý, hả hê, hả dạ); 2. (*о желании и т. п.*) được thoả mãn

удовлетвори́тельно 1. *нареч.* (một cách) trung bình, kha khá, tạm được, tàm tạm, tiềm tiệm; 2. *в знач. сущ. с. нескл.* (*отметка*) điểm trung bình, điểm ba

удовлетвори́тельный *прил.* trung bình, kha khá, tạm được, tàm tạm, tiềm tiệm, thoả đáng

удовлетвори́ть(ся) *сов. см.* удовлетворя́ть(ся)

удовлетворя́ть, удовлетвори́ть 1. (*B*) (*исполнять, осуществлять*) làm thoả mãn, thoả mãn, thực hiện; ~ потре́бности населе́ния (làm) thoả mãn nhu cầu của nhân dân; ~ чью-л. про́сьбу thực hiện (thoả mãn) yêu cầu của ai; 2. (*B*) (*делать довольным*) làm... thoả mãn (mãn nguyện, toại nguyện, hài lòng, mãn ý, vừa lòng, hả hê, hả dạ, sướng bụng); успе́х не удовлетвори́л её тha lợi không làm chị ấy thoả mãn (mãn nguyện, toại nguyện, mãn ý, hài lòng, vừa lòng); 3. (*Д*) (*соответствовать*) đáp ứng, phù hợp; ~ чьи́м-л. тре́бованиям đáp ứng những đòi hỏi của ai; 4. (*в T*) (*снабжать, обеспечивать*) cung ứng (cung cấp) đầy đủ, bảo đảm cung cấp, thoả mãn

удовлетворя́ться, удовлетвори́ться (*T*) thoả mãn, mãn nguyện, toại nguyện, mãn ý, hài lòng, vừa lòng, thoả dạ, hả dạ, hả hê, hể hả, sướng bụng

удовольстви||е *с.* 1. (sự, nỗi, niềm) vui thích, thú vị, vui thú, khoái trá, khoái chá, khoái trí, khoái cảm, hân hoan, hoan lạc, vui mừng; с ~ем rất vui thích (vui lòng, khoái trá); к о́бщему ~ю mọi người đều vui thích (vui mừng), ai cũng khoái trá (vui thú); достав|ля́ть ~ кому́-л. đem lại niềm khoái cảm cho ai, làm cho ai vui thích (khoái trá); 2. (*развлечение*) thú vui, lạc thú, khoái lạc; наслажда́ться ~ями городско́й жи́зни tận hưởng lạc thú (khoái lạc) của cuộc sống đô thị; ✧ жить в своё ~ sống phong lưu (nhàn hạ); срыва́ть цветы́ ~я hưởng lạc, hưởng lạc thú trên đời, tận hưởng khoái lạc

удовольствоваться *сов.* (*T*) bằng lòng, vừa lòng, hài lòng (*với*)

удо́д *м.* chim đầu rìu (*Upupa epops*)

удо́||й *м.* 1. (*количество*) lượng sữa vắt được, lượng sữa; су́точный ~ lượng sữa vắt được trong một ngày đêm; 2. (*доение*) (sự) vắt sữa, vắt; молоко́ у́треннего ~я sữa vắt buổi sáng

удо́йность *ж.* 1. (*способность*) khả năng cho sữa; 2. *см.* удо́й 1

удо́йн||ый *прил.* cho nhiều sữa; ~ая коро́ва con bò cho nhiều sữa

удорожа́ние *с.* (sự) lên giá, nâng giá, tăng giá, đắt đỏ

удорожа́ть, удорожи́ть (*B*) lên giá, nâng giá, tăng giá

удорожа́ться, удорожи́ться đắt hơn, lên giá, tăng giá, đắt đỏ lên

удорожи́ть(ся) *сов. см.* удорожа́ть(ся)

удоста́ивать, удосто́ить 1. (в *P*) tặng thưởng, ban thưởng, tưởng thưởng, tưởng lệ, phong tặng, phong, tặng, ban; удосто́ить кого́-л. почётного зва́ния tặng thưởng (tặng) ai danh hiệu vinh dự; ~ учёной сте́пени tặng học vị, phong học hàm; 2. (*В T*) *часто ирон.* (*оказывать внимание*) ban cho, hạ cố; удосто́ить кого́-л. ла́сковым взгля́дом ban cho ai một cái nhìn âu yếm; не ~ кого́-л. отве́том chẳng thèm (chẳng hạ cố) trả lời ai; ~ че́сти кого́-л. hạ cố đến ai, cho ai được vinh dự

удоста́иваться, удосто́иться 1. (*P*) (*звания, награды*) được tặng thưởng (ban thưởng, tưởng thưởng, phong tặng, phong, tặng, ban); ~ похвалы́

được khen (ngợi khen, tưởng lệ); 2. (*P, + инф.*) *часто ирон.* được ban cho, được

удостовере́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) chứng nhận, nhận thực, thị thực, chứng thực; 2. (*документ*) chứng minh thư, giấy chứng minh, giấy chứng nhận, chứng chỉ, chứng thư; ~ ли́чности chứng minh thư, giấy chứng minh; thẻ căn cước (*ист.*)

удостове́рить(ся) *сов. см.* удостоверя́ть(ся),

удостоверя́ть, удостове́рить (*В*) chứng nhận, nhận thực, thị thực, chứng thực; ~ по́дпись nhận thực (thị thực) chữ ký; ~ ли́чность кого́-л. chứng nhận (nhận thực) căn cước ai

удостоверя́ться, удостове́риться thấy rõ, nhận rõ

удосто́ить(ся) *сов. см.* удоста́ивать(ся)

удосу́житься *сов.* (+ *инф.*) *разг.* nhân (tranh thủ) lúc rỗi để...; не ~ рассказа́ть không rỗi (không rảnh) để kể lại

удочере́ние *с.* (sự) nhận làm con gái, nhận làm con gái nuôi

удочери́ть *сов. см.* удочеря́ть

удочеря́ть, удочери́ть (*В*) nhận... làm con gái (con gái nuôi)

у́дочк||а *ж.* cần câu (*có đủ chỉ và lưỡi câu*); ✧ пойма́ть кого́-л. на ~у đánh lừa (đơm bẫy) ai; попа́сться на ~у bị mắc câu, bị đánh lừa, mắc bẫy, mắc lừa, vào tròng, ăn phải bả; заки́нуть ~у dò hỏi, hỏi dò, dò la, buông lời ướm thử

удра́ть *сов. см.* удира́ть

удружи́ть *сов.* (*Д*) *разг.* 1. (*оказать услугу*) giúp, giúp đỡ, hỗ trợ; 2. *ирон.* (*причинить вред*) "giúp" cho... một vố, vô tình làm hại, làm ơn hoá hại, vô ý gây hại

удруча́ть, удручи́ть (*В*) làm... buồn phiền (phiền muộn, đau buồn, đau khổ)

удруча́ющ||ий *прил.* nặng nề, khó chịu; ~ая тишина́ yên lặng nặng nề; ~ее впечатле́ние cảm tưởng khó chịu, ấn tượng nặng nề

удручённо *нареч.* (một cách) chán nản, chán chường, buồn phiền, phiền muộn; ~ вздыха́ть chán nản thở dài

удручённость *ж.* (sự, tâm trạng) chán nản, chán chường, buồn phiền, phiền muộn

удручённ||ый *прил.* chán nản, chán chường, buồn phiền, phiền muộn, đau buồn, đau khổ; ~ое состоя́ние tình trạng chán nản, tâm trạng chán chường; ~ вид vẻ mặt đau khổ (đau thương, tang thương)

удручи́ть *сов. см.* удруча́ть

удуша́ющ||ий *прил. см.* уду́шливый; ~ чад khói ngột ngạt; ~ая атмосфе́ра *перен.* bầu không khí ngột ngạt; ~ее вещество́ hơi ngạt

удуше́ние *с.* (*руками*) (sự) bóp cổ chết; (*петлёй*) (sự) thắt cổ chết; (*газом*) (sự) làm chết ngạt, giết bằng hơi ngạt

удуши́ть *сов.* (*В*) 1. (*руками*) bóp cổ... chết; (*петлёй*) thắt cổ... chết; (*газом*) làm... chết ngạt, giết bằng hơi ngạt; 2. *перен.* tiêu diệt, giết chết; (*подавить*) đè nén, làm thui chột (mai một), không cho... phát triển

уду́шливость *ж.* (sự, tình trạng) ngột ngạt, ngạt thở, bức bối, khó thở; ~ атмосфе́ры tình trạng ngột ngạt của bầu không khí, bầu không khí ngột ngạt

уду́шлив||ый *прил.* 1. ngột ngạt, ngạt thở, bức bối, khó thở; ~ая жара́ (cái) nóng ngột ngạt, nóng ngốt người; ~ день một ngày ngột ngạt (bức bối); 2. (*о воздухе и т. п.*) làm chết ngạt, làm ngạt thở, có khí độc; ~ газ hơi ngạt; 3. *перен.* ngột ngạt, trì trệ, hủ lậu

уду́шье *с.* (sự) ngạt thở

у. е. (усло́вная едини́ца) đơn vị quy ước, *tức là*: USD, dollar Mỹ

уедине́ние *с.* 1. (*пребывание в одиночестве*) (sự, tình trạng) cô độc, cô đơn, đơn độc, lẻ loi; 2. (*уединённость*) (sự, tính chất) riêng biệt, biệt lập, đứng riêng, riêng lẻ, biệt cư, sống đơn độc

уединённо *нареч.* (một cách) riêng biệt, biệt lập, đứng riêng, riêng lẻ, lẻ loi; ~ жить sống riêng biệt (lẻ loi)

уединённость *ж.* (tính chất, sự) riêng biệt, biệt lập, đứng riêng, riêng lẻ, lẻ loi, đơn độc, cô độc, cô đơn; vắng vẻ, hiu quạnh, đìu hiu, heo hút, hẻo lánh, cô tịch, u tịch, thanh u (*ср.* уединённый)

уединённ||ый *прил.* 1. (*одиноко стоящий*) riêng biệt, biệt lập, đứng riêng, riêng lẻ, lẻ loi, đơn độc, cô độc, cô đơn; ~ дом ngôi nhà biệt lập (riêng biệt); ~ая жизнь cuộc sống ẩn dật (riêng lẻ, đơn độc); 2. (*отдалённый от людей*) vắng vẻ, hiu quạnh, đìu hiu, heo hút, hẻo lánh, cô tịch, u tịch, thanh u, cô liêu; ~ое ме́сто nơi vắng vẻ (hiu quạnh, cô tịch, thanh u, u tịch)

уедини́ться *сов. см.* уединя́ться

уединя́ться, уедини́ться ở ẩn, ẩn cư, biệt cư, sống ẩn dật, lánh mình vào nơi vắng vẻ, xa lánh mọi người

уе́зд *м. ист.* huyện

уе́здный *прил.* (thuộc về) huyện; ~ го́род huyện lỵ

уезжа́ть, уе́хать đi; (из *Р*) ra đi, đi khỏi, rời khỏi, rời, đi; (в *Д*, на *В*) đi đến, đi tới, tới, đến, về (bằng xe, tàu, v. v...); он уе́хал anh ta đã đi (ra đi) rồi; она́ уе́хала из Москвы́ chị ấy đã rời (rời khỏi) Moskva; он уе́хал в дере́вню anh ấy đã về nông thôn; ✧ далеко́ не уе́дешь (на *Т*, без *Р*, с *Т*) không thể tiến xa được, không thể đạt được kết quả lớn, không có kết quả nhiều

уе́хать *сов. см.* уезжа́ть

уж I *м. зоол.* rắn nước (*Natrix natrix*)

уж II 1. *нареч. см.* уже́ 1–3; 2. *усил. частица* quả, thật; *часто не переводится*; уж я не зна́ю quả là tôi không biết, tôi thật không biết, tôi chẳng biết đâu; уж е́сли так nếu quả như vậy, nếu (nếu thật) như thế, nếu (nếu như) thế; уж я его́ проучу́ thế thì tôi sẽ cho nó một bài học nhớ đời; ну, э́то уж... chà, cái đó thì...; не так уж плохо́ chẳng xấu lắm đâu, chả đến nỗi gì; уж е́сли де́лать, то де́лать хорошо́ nếu đã làm thì phải làm cho tốt (phải làm cho ra làm); уж одно́ э́то..., уж одно́ то́лько... chỉ một cái đó thôi (mà thôi) cũng đủ để...

ужа́лить *сов. см.* жа́лить

ужа́риваться, ужа́риться *разг.* 1. chín tới, chín nục, (được) rán chín; 2. (*уменьшаться в объёме*) teo lại, hao bớt

ужа́риться *сов. см.* ужа́риваться

у́жас *м.* 1. (sự, nỗi) khủng khiếp, kinh khủng, khiếp đảm, kinh hãi, kinh sợ, khiếp sợ, hoảng sợ, kinh hoàng, kinh hoảng; приходи́ть в ~ от чего́-л. khiếp sự (khiếp đảm, khủng khiếp) vì cái gì; приводи́ть кого́-л. в ~ làm ai khủng khiếp (hoảng sợ, kinh khủng, kinh hãi, kinh sợ); к моему́ ~у thật là khủng khiếp cho tôi; объя́тый ~ом bao trùm một nỗi khiếp sợ (khủng khiếp, kinh hoàng, kinh hoảng, hoảng hốt); содрога́ться от ~а run lên vì khiếp sợ; како́й ~! khủng khiếp thay!, kinh khủng xiết bao!, ghê sợ biết chừng nào!, rùng rợn thay!; 2. (*трагичность*) (sự, tính chất) bi đát, bi thảm, khủng khiếp, kinh khủng; (*безвыходность*) (sự, tính chất) bế tắc; мы сознава́ли весь ~ на́шего положе́ния chúng tôi thấy rõ toàn bộ tính chất bi thảm (bi đát, khủng khiếp) của tình hình chúng tôi; 3. *обыкн. мн.* (*страшное явление*) (những) thảm

cảnh, thảm hoạ, thảm trạng, cảnh khủng khiếp, cảnh rùng rợn; ~ы войны́ những thảm cảnh (thảm hoạ, thảm trạng) chiến tranh, những cảnh khủng khiếp (rùng rợn) của chiến tranh; 4. (*изумление*) (sự) kinh ngạc; (*негодование*) (sự) phẫn nộ, phẫn uất; 5. *в знач. нареч. разг.* kinh khủng, ghê gớm, dữ dội, vô cùng, hết sức, rất; ~ как хо́лодно! lạnh kinh khủng! lạnh ghê gớm!, lạnh khiếp!, rét dữ!, lạnh gớm!; ✧ фильм ~ов phim kinh dị (rùng rợn)

ужаса́ть, ужасну́ть (*B*) làm... khiếp sợ (khiếp đảm, hoảng sợ, kinh hoàng, kinh hoảng, kinh hãi, hoảng hốt)

ужаса́ться, ужасну́ться khiếp sợ, khiếp đảm, hoảng sợ, kinh hoàng, kinh hoảng, kinh hãi, hoảng hốt

ужаса́ющ||ий *прил.* 1. kinh khủng, khủng khiếp, rùng rợn, ghê gớm, ghê rợn, ghê người; 2. (*очень плохой*) kinh khủng, ghê gớm, kinh người, ghê người, rất xấu, rất tồi, rất kém; ~ая духота́ ngột ngạt kinh khủng (kinh người); ~ая пого́да tiết trời rất xấu

ужа́сно 1. *нареч.* (một cách) khủng khiếp, kinh khủng, rùng rợn, ghê gớm, ghê rợn; 2. *нареч. разг.* (*очень, крайне*) vô cùng, hết sức, cực kỳ, ghê lắm, rất đỗi, rất, ghê, gớm, khiếp, dữ, hung, ác; я ~ рад вас ви́деть tôi vô cùng sung sướng được gặp anh; 3. *в знач. сказ. разг.* (*о тяжёлых условиях*) thật là khủng khiếp, thật là kinh khủng; ~! khủng khiếp thật!, kinh khủng thay!, ghê rợn xiết bao!, rùng rợn làm sao!, khiếp thật!; 4. *в знач. сказ. разг.* (*о тяжёлом состоянии*) thật là gay go (gian khổ, gian nan)

ужасну́ть(ся) *сов. см.* ужаса́ть(ся)

ужа́сн||ый *прил.* 1. khủng khiếp, kinh khủng, rùng rợn, ghê người, ghê rợn, ghê gớm; (*трагический*) bi đát, bi thảm, thảm thê, thê thảm, rất đau đớn; *разг.* (*очень плохой*) rất xấu, rất tồi, rất kém, xấu tệ; ~ое го́ре nỗi đau đớn kinh khủng; ~ слу́чай một trường hợp khủng khiếp; ~ое изве́стие một tin bi đát (bi thảm, đau đớn vô cùng); ~ое зре́лище cảnh tượng thê thảm (thảm thê, ghê người, rùng rợn, ghê rợn); ~ая пого́да trời rất xấu; ~ хара́ктер tính xấu tệ, tính khí rất xấu; 2. *разг.* (*чрезвычайный*) vô cùng, hết sức, cực kỳ, ghê lắm; ~ лгун kẻ nói dối như cuội, cuội đất; ~ трус kẻ nhát như cáy; ~ая боль cơn đau ghê gớm; ~ая жара́ cái nóng ghê người

ужа́стик *м. разг.* phim kinh dị (rùng rợn)

у́же *сравнит. ст. прил.* у́зкий *и нареч.* у́зко

уже́ 1. *нареч.* (*указывает на окончание действия*) đã... rồi, đã, rồi, xong; я ~ пообе́дал tôi đã ăn trưa rồi; вы ~ пообе́дали? anh xơi cơm rồi à?; когда́, мы пришли́, он ~ уе́хал khi chúng tôi đến thì ông ấy đã đi rồi; ~ не không còn là... nữa; он ~ не ребёнок nó không còn là trẻ con nữa; он ~ давно́ ко́нчил рабо́ту nó làm xong việc đã lâu rồi; ~ пора́ е́хать đã đến lúc phải đi rồi; 2. *нареч.* (*при обозначении отрезка времени*) đã được, đã... rồi, đã; он ~ мину́ты три говори́т nó nói đã được khoảng ba phút rồi; он ~ давно́ живёт в Москве́ anh ấy ở Moskva đã lâu rồi; 3. *нареч.* (*указывает на более ранний срок*) ngay từ, ngay; ~ в конце́ февраля́ наступи́ла весна́ mùa xuân đã bắt đầu ngay từ cuối tháng hai; ~ тепе́рь ngay bây giờ, ngay giờ đây; 4. *усил. частица* đã... rồi, đã; ~ не раз đã nhiều lần

уже́ние *с.* (sự) câu cá, câu

ужива́ться, ужи́ться 1. sống yên, an cư lạc nghiệp, quen với cuộc sống mới; 2. (с *T*) sống hoà thuận (yên vui), ăn ở thuận hoà, chung sống hoà bình

ужи́вчивость *ж.* (tính) chan hoà, hoà thuận, nhu hoà, hoà mục, hoà hiếu, dễ hoà hảo

ужи́вчивый *прил.* chan hoà, hoà thuận, nhu hoà, hoà mục, hoà hiếu, dễ hoà hảo

ужи́мки *мн.* (*ед.* ужи́мка *ж.*) bộ tịch, bộ điệu õng ẹo, điệu bộ nhăn nhở

у́жин *м.* (bữa) ăn tối; за ~ом trong bữa ăn tối, khi đang ăn tối

у́жинать, поу́жинать ăn tối

ужи́ться *сов. см.* ужива́ться

узаконе́ние *с.* (sự) hợp pháp hoá, hợp thức hoá, hợp cách hoá

узако́нивать *несов. см.* узаконя́ть.

узако́нить *сов. см.* узаконя́ть

узаконя́ть, узако́нить (*B*) hợp pháp (hợp thức, hợp cách) hoá; (*признавать правильным*) công nhận... là đúng

узбе́к *м.* người Uzbek (Udobêk)

узбе́кский *прил.* (thuộc về) Uzbek, Udobêk; ~ язы́к tiếng Uzbek

узбе́чка *ж.* người phụ nữ/đàn bà Uzbek (Udobêk)

узд||а́ *ж.* (dây) cương; ✧ держа́ть кого́-л. в ~е xỏ mũi ai

узде́чка *ж.* 1. *см.* узда́; 2. *анат.* hãm, dây hãm; ~ ве́рхней губы́ hãm môi trên

уздцы́: держа́ть под ~ cầm dây cương ở gần hàm thiếc

у́зел I *м.* 1. (*на верёвке и т. п.*) nút, gút, múi, mối, nút (múi) thắt, nút (múi, mối) buộc; *перен.* đầu mối, nơi tập trung; завя́зывать ~ thắt nút, thắt múi; развя́зывать ~ mở nút (nút buộc), gỡ nút (gút), tháo múi (múi buộc); ~ противоре́чий đầu mối (nơi tập trung các) mâu thuẫn; 2. (*место скрепления чего-л.*) giao điểm, đầu mối, nơi gặp nhau; железнодоро́жный ~ ga đầu mối, ga giao điểm; 3. (*совокупность сооружений*) đầu mối, trọng điểm, trung tâm; радиотрансляцио́нный ~ đài tiếp âm; ~ оборо́ны đầu mối phòng ngự, trọng điểm của tuyến phòng ngự; ~ свя́зи đầu mối (tổng trạm, trung tâm) thông tin liên lạc; 4. *анат.* hạch, nút; не́рвный ~ hạch thần kinh; лимфати́ческий ~ bạch hạch, hạch lympho; 5. *бот.* mấu, mắt; 6. *тех.* bộ phận máy, tiết hợp, tiết điểm; сбо́рка узло́в комба́йна lắp ráp các bộ phận của máy liên hợp; 7. (*свёрток*) tay nải, tay đẩy, nải; ✧ разруби́ть го́рдиев ~ giải quyết phăng một vấn đề rắc rối

у́зел II *м. мор.* (*мера скорости*) hải lý (*bằng 1,87 km/h*); су́дно, иду́щее со ско́ростью 25 узло́в tàu thuỷ chạy với tốc độ 25 hải lý trong một giờ

узело́к *м. уменьш. от* у́зел; ✧ завяза́ть ~, завяза́ть ~ на па́мять buộc múi khăn để nhớ, ghi nhớ kỹ

УЗИ́ *с. неизм.* (ультразвукове́ иссле́дование органи́зма) (sự) khảo sát cơ thể bằng siêu âm; сде́лать, пройти́ ~ (tiến hành) khảo sát bằng siêu âm; да́нные ~ dẫn liệu (kết quả) khảo sát bằng siêu âm

узина́ *ж. разг.* chỗ rất hẹp (rất chật)

у́зить *несов. разг.* (*B*) làm hẹp, rút hẹp

у́зиться *несов. разг.* hẹp lại

у́зк||ий *прил.* 1. (*неширокий*) hẹp; ~ая колея́ khổ đường sắt hẹp; 2. (*тесный*) chật, chật chội, chật hẹp; 3. *перен.* (*ограниченный*) chật hẹp, hẹp hòi, thiển cận, hạn chế; ~ кругозо́р nhãn quan chật hẹp, tầm mắt hẹp hòi, tầm hiểu biết hạn chế; ~ круг знако́мых ít người quen, phạm vi quen biết hẹp; ~ая специа́льность nghề chuyên môn hẹp; ✧ ~ое ме́сто в чём-л. chỗ yếu trong việc gì; встре́титься на ~ой доро́жке va chạm quyền lợi nhau

у́зко 1. *нареч.* (một cách) hẹp; chật, chật chội; chật hẹp, hẹp hòi, thiển cận, hạn chế (*ср.* у́зкий); ~ скрои́ть ю́бку cắt cái váy hẹp (chật); суди́ть ~ о чём-л. xét đoán về điều gì một cách hẹp hòi (thiển cận, hạn chế); пла́тье сиди́т на ко́м-л. ~ áo dài hẹp (chật) đối với ai; 2. *в знач. сказ.* thật là hẹp (chật); мне ~ tôi thấy chật; в ко́мнате ~ trong phòng thật hẹp (chật); сиде́ть где́-л. бы́ло ~ ngồi ở đâu đấy thật là chật

узкове́домственн||ый *прил.* 1. trong phạm vi hẹp của cơ quan, nội bộ ngành; 2. *перен.* cục bộ, bản vị, bản vị chủ nghĩa, địa phương, địa phương chủ nghĩa; преслéдовать ~ые цéли theo đuổi những mục đích bản vị (cục bộ)

узкогруппов||о́й *прил.* của nhóm nhỏ hẹp, cục bộ; ~ы́е интере́сы quyền lợi của nhóm nhỏ hẹp, lợi ích cục bộ

узкоколе́йка *ж. разг.* đường sắt khổ hẹp (hẹp khổ)

узкоколе́йный *прил.* (có, dùng cho) đường sắt khổ hẹp, đường sắt hẹp khổ

узколо́бый *прил.* 1. (có) trán hẹp, trán thấp; 2. *перен. разг.* hẹp hòi, thiển cận, có nhãn quan chật hẹp (hạn chế)

узконо́с||ый *прил.* nhọn mũi, (có) mũi nhọn; ~ая ло́дка chiếc thuyền mũi nhọn (nhọn mũi); ~ые ту́фли (đôi) giày mũi nhọn, giày mõm nhái

узкоплёночный *прил.* (để) dùng phim cỡ nhỏ; ~ фотоаппара́т máy ảnh chụp phim cỡ nhỏ

узкоспециализи́рованн||ый *прил.* chuyên môn (chuyên ngành, chuyên môn hoá) hẹp; ~ое обору́дование thiết bị chuyên môn (chuyên ngành) hẹp

у́зкость *ж.* 1. (sự, độ, tính chất) hẹp; chật, chật chội; chật hẹp, hẹp hòi, thiển cận, hạn chế (*ср.* у́зкий); 2. (*узкая часть*) chỗ hẹp, chỗ chật

узлова́тый *прил.* (*неровный*) sần sùi, gồ ghề, xù xì, nhăn nheo

узлов||о́й *прил.* 1. (là) trung tâm, đầu mối; ~а́я ста́нция *ж.-д.* ga đầu mối; 2. (*основной*) chủ yếu, trọng tâm, căn bản, cơ bản, chủ chốt, cốt yếu, mấu chốt, then chốt, chính; ~ вопро́с vấn đề cơ bản (chủ yếu, chủ chốt, mấu chốt, then chốt, cốt tử, trọng tâm); ~ пункт điểm chính (chủ chốt, mấu chốt, then chốt)

узнава́ть, узна́ть 1. (*В,* о *П*) biết, hay, được biết, được hay, hay biết; я то́лько что узна́л об э́том tôi vừa mới biết được (được biết, được hay) điều đó; 2. (о *П*) (*осведомляться*) thăm hỏi, hỏi thăm; 3. (*В*) (*обнаруживать*) phát hiện (khám phá) ra; 4. (*В*) (*получать истинное представление*) hiểu rõ, biết rõ; 5. (*В*) (*испытывать, переживать*) trải nghiệm, trải qua, từng trải, nếm mùi; 6. (*В*) (*признавать*) nhận ra, nhận được; он узна́л меня́ по похо́дке nó nhận ra tôi theo dáng đi; 7. (*определять*) biết (hiểu, nhận, nhận thức, xác định) được; ✧ свои́х не узна́ешь! mày sẽ biết tay tao!, liệu hồn đấy!, giờ hồn!

узна́ть *сов. см.* узнава́ть

у́зник *м.* tù nhân, người tù; ~ со́вести tù nhân lương tâm

узо́р *м.* hoa văn, mẫu hình, mẫu hoa, hoạ tiết, hình thêu ren, hình ren

узо́р||ный, ~чатый *прил.* (có, trang trí) hoa văn, mẫu hình, mẫu hoa, hoạ tiết, hình thêu ren, hình ren

у́зость *ж.* 1. (sự) chật chội, chật hẹp; 2. (*ограниченность*) (sự, tính, đầu óc) chật hẹp, hẹp hòi, thiển cận, hạn chế

узре́ть *сов. уст.* 1. (*увидеть*) thấy; 2. (*усмотреть*) nhận thấy

узуа́льн||ый *прил.* 1. *юр.* thường lệ, thông lệ; 2. *лингв.* thường dùng, thông dụng; ~ое значе́ние nghĩa thường dùng (thông dụng)

узурпа́тор *м.* kẻ tiếm đoạt (thoán đoạt, tiếm vị, thoán nghịch)

узурпа́торство *с.* (hành vi) tiếm đoạt, thoán đoạt, tiếm vị, thoán nghịch

узурпа́ция *ж.* 1. (sự, tội) tiếm đoạt, thoán đoạt, tiếm vị, thoán nghịch; ~ госуда́рственной вла́сти tiếm đoạt quyền lực quốc gia; 2. (*присвоение себе*) (sự) chiếm đoạt, độc chiếm, chiếm, đoạt

узурпи́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. tiếm đoạt, thoán đoạt, tiếm vị, thoán nghịch, đoạt vị, tiếm; ~ престо́л tiếm đoạt (thoán đoạt) ngôi vua, tiếm ngôi; 2. (*присваивать себе*) chiếm đoạt, độc chiếm, chiếm, đoạt

у́зус *м.* 1. *юр.* thông lệ, lệ thường; 2. *лингв.* (sự) thông dụng, thường dùng

у́зы *мн.* (*скл. как ж.*) 1. *уст.* (*оковы*) xiềng xích; 2. *перен.* liên hệ, quan hệ, tình nghĩa; ~ дру́жбы tình hữu nghị, tình bằng hữu, tình nghĩa bạn bè; бра́чные ~, ~ бра́ка quan hệ hôn nhân, tình nghĩa vợ chồng; мои́ нерасто́ржимые ~ mối nhân duyên, dây xích thằng (*поэт.*); бра́тские ~ tình huynh đệ, tình nghĩa anh em

уикэ́нд *м.* week-end, (ngày, cuộc) nghỉ cuối tuần, vui chơi cuối tuần

уйгу́р *м.*, **~ка** *ж.* người Uigur (Uigua; Hồi Hột *ист.*)

уйгу́рский *прил.* (thuộc về) người Uigur, người Uigua

у́йма *ж. разг.* vô số, rất nhiều, vô khối, vô thiên lủng, cơ man, vô vàn, nhan nhản, chán vạn, hằng hà sa số, ối, khối; ~ наро́да khối người, vô khối người, nhan nhản những người là người, người vô thiên lủng; ~ дел ối việc, công việc bề bộn, việc lút đầu, vô vàn công việc

уйти́ *сов. см.* уходи́ть 1–8

ука́з *м.* sắc lệnh, pháp lệnh, lệnh; (*королевский*) sắc chỉ, sắc chiếu, sắc dụ, chiếu chỉ, dụ chỉ, chiếu, dụ; ца́рский ~ sắc chỉ (chiếu chỉ) của Nga hoàng; ~ Президе́нта sắc lệnh của Tổng thống; ✧ э́то мне не ~ cái đó không quan trọng gì đối với tôi; ты мне не ~ mày chẳng có quyền gì đối với tao, mày chẳng ra lệnh cho tao được đâu

указа́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) chỉ dẫn, chỉ, trỏ; chỉ bảo, hướng dẫn, chỉ giáo, chỉ rõ, vạch rõ; chỉ vào, vin vào, viện vào; chỉ thị, huấn thị (*ср.* ука́зывать); 2. (*сведение о чём-л.*) (điều) chỉ dẫn, hướng dẫn, chỉ giáo; 3. (*замечание, разъяснение*) (điều, lời, bản) chỉ thị, chỉ bảo, hướng dẫn, chỉ giáo, huấn thị

ука́занный *прил.* đã định, đã chỉ, đã kể

указа́тел||ь *м.* 1. (*в книге*) bảng kê, bảng chỉ dẫn, bảng tra, danh mục, mục lục; (*справочник*) sách hướng dẫn, sách chỉ nam; ~ имён bảng tên riêng, bảng chỉ dẫn tên người; библиографи́ческий ~ bảng thư mục, mục lục thư tịch, bảng ghi sách báo tham khảo; железнодоро́жный ~ sách hướng dẫn (sách chỉ nam, sổ tay) đường sắt; 2. (*надпись, стрелка и т. п.*) dấu hiệu chỉ dẫn; (*дорожный*) dấu hiệu chỉ đường; 3. *тех.* máy chỉ, đồng hồ; ~ ско́рости máy chỉ tốc độ, đồng hồ vận tốc; стре́лка ~я kim chỉ

указа́тельн||ый *прил.* (để) chỉ dẫn, hướng dẫn; ~ая стре́лка mũi tên chỉ, kim chỉ (chỉ báo); ~ое местоиме́ние *грам.* đại từ chỉ định; ~ прибо́р khí cụ chỉ báo; ✧ ~ па́лец ngón tay trỏ

указа́ть *сов. см.* ука́зывать

ука́зк||а *ж.* 1. (*палочка*) que chỉ, gậy để chỉ; 2. *разг.* (*указание*) lệnh, mệnh lệnh; де́йствовать по чьей-л. ~е hành động theo lệnh ai, làm theo mệnh lệnh của ai

ука́зчик *м. разг.* người chỉ dẫn (chỉ bảo); ты мне не ~ mày chẳng ra lệnh cho tao được đâu, mày chẳng có quyền gì đối với tao

ука́зывать, указа́ть 1, (*В,* на *В*) (*показывать*) chỉ dẫn; (*пальцем*) chỉ, trỏ; *перен.* chỉ dẫn, chỉ bảo, hướng dẫn, chỉ giáo, chỉ rõ, vạch rõ; ~ комý-

л. доро́гу chỉ đường cho ai; ~ на се́вер chỉ (trỏ) về phương bắc; ~ на недоста́тки chỉ rõ (vạch rõ, chỉ bảo, chỉ dẫn) những thiếu sót; 2. (на *В*) (*ссылаться на кого-л.*) chỉ (vin, viện) vào; 3, (*давать указание*) chỉ thị, ra chỉ thị, chỉ giáo, huấn thị

ука́танн||ый *прил.* bằng, phẳng, bằng phẳng (*do xe cộ chạy nhiều*); ~ая доро́га con đường bằng phẳng

ката́ть *сов. см.* ука́тывать

ката́ть *сов.* 1. (*В*) lăn... đi, lăn; 2. *разг.* (*уехать*) đi, ra đi, đi khỏi, ra đi (*bằng xe, tàu, v.v...*); (*о средствах передвижения*) lăn đi

ката́ться *сов.* lăn đi, lăn

ука́тка *ж.* (sự) san bằng, san phẳng, san, trang, lăn; nện chặt, đầm (*ср.* ука́тывать)

ука́тывать, укати́ть (*В*) san bằng, san phẳng, san, trang, lăn; (*уплотнять*) nện chặt, đầm; ✧ укати́ли сивку крутые го́рки bị kiệt sức, nản chí, suy sụp tinh thần, mất hết ý chí, hoàn toàn thất vọng

ука́чать *сов. см.* ука́чивать

ука́чивать, укача́ть (*В*) I (*ребёнка*) ru ngủ, ru; 2. *обыкн. безл.* (bị) say sóng, mệt vì xóc; меня́ укача́ло tôi bị say sóng (bị mệt vì xóc)

укла́д *м. м.* lề lối, nề nếp, phong cách, lối, nếp; ~ жи́зни lối (nếp) sống, nề nếp (lề lối, phong cách) sinh hoạt; 2. *эк.* thành phần, thành phần kinh tế, phương thức sản xuất, chế độ, phương thức; мелкотова́рный ~ thành phần kinh tế tiểu hàng hoá, thành phần sản xuất hàng hóa nhỏ; общественно-экономи́ческий ~ chế độ kinh tế-xã hội

укла́дка *ж.* (sự) đặt nằm; xếp đặt, sắp xếp, xếp, đặt, chất; thu xếp (*ср.* укла́дывать); ~ ре́льсов đặt đường ray; ~ фунда́мента đặt nền, đặt móng; ~ се́на đánh đống cỏ khô, chất cỏ khô; ~ бре́вен xếp súc gỗ; ~ волос bới tóc, làm kiểu tóc, sửa sang đầu tóc; ~ паранши́та xếp dù lại

укла́дчик *м.*: ~ дров thợ xếp củi; ~ путе́й thợ đặt đường ray; ~ парке́та thợ lát ván sàn; ~ парашю́та thợ xếp dù

укла́дывать, уложи́ть (*В*) 1. đặt... nằm; (*заставлять лежать*) bắt... nằm; *разг.* (*свалить с ног*) vật ngã, đánh ngã; врач уложи́л его́ в посте́ль bác sĩ bắt nó phải nằm; 2. (*в определённом порядке*) xếp đặt, sắp xếp, xếp, đặt, chất; ~ дров xếp (chất) củi; 3. (*делать причёску*) bới (búi, sửa, uốn, quấn) tóc, làm kiểu tóc, sửa sang đầu tóc; 4. (*вещи в дорогу*) thu xếp, sắp xếp, xếp đặt; ~ чемода́н thu xếp vali, xếp đặt đồ đạc vào vali

укла́дыв||аться I, уложи́ться 1. (*в дорогу*) thu xếp, thu xếp hành lý, xếp đặt đồ đạc; 2. (*помещаться в чём-л.*) (được) xếp đặt, thu xếp, xếp gọn, thu gọn; 3. *перен.* thu xếp cho kịp, làm kịp; уложи́ться в регла́мент выступле́ния phát biểu gọn cho vừa thời gian quy định; вы уло́житесь в полчаса́? anh có làm kịp trong nửa giờ không?; ✧ э́то не ~ается в мое́й голове́ tôi không thể hiểu được (không thể nào tưởng tượng nổi) điều đó

укла́дываться II, улечься nằm; ~ в посте́ль nằm xuống giường; ~ спать nằm ngủ, đi ngủ

укле́йка *ж. зоол.* cá nhàng, cá dảnh (*Alburnus alburnus*)

укло́н *м.* 1. dốc, triền, (độ) dốc, nghiêng; идти́ под ~ đi xuống dốc; 2. *полит.* khuynh hướng lệch lạc, thiên hướng, khuynh hướng, (sự) sai lệch, đi lệch, đi chệch; пра́вый ~ hữu khuynh, khuynh hữu; 3. *перен.* (*направленность*) khuynh hướng, hướng chuyên môn; с техни́ческим ~ом (có hướng) chuyên môn về kỹ thuật

уклоне́ние *с.* 1. (*от прямого пути и т. п.*) (sự) đi lệch, đi chệch, đi sai, lệch lạc; 2. *перен.* (*от обязанности*) (sự) trốn tránh, tránh né; (*от темы*) (sự) đi lạc đề; ~ от упла́ты нало́гов trốn thuế; ~ от несе́ния вои́нской слу́жбы trốn tránh nghĩa vụ quân sự, trốn quân dịch

уклони́ться *сов. см.* уклоня́ться

уклю́нчиво *нареч.* (một cách) quanh co, vòng vo, loanh quanh, lẩn tránh

уклю́нчивость *ж.* (thái độ, tính chất) quanh co, vòng vo, loanh quanh, lẩn tránh, lảng tránh

уклю́нчивый *прил.* quanh co, vòng vo, loanh quanh, lẩn tránh, lảng tránh, tránh né; ~ отве́т câu trả lời quanh co (vòng vo, loanh quanh, lảng tránh)

уклон||я́ться, уклони́ться (от *Р*) 1. (*отстраняться*) né tránh, tránh né, né, tránh; ~ от уда́ра né tránh đòn; 2. *перен.* (*избегать*) lẩn tránh, lảng tránh, trốn tránh, tránh né, tránh; он ~я́ется от встре́чи со мной nó tránh gặp tôi, anh ấy lánh mặt tôi, hắn tránh mặt mình; ~ от ответственности trốn tránh (tránh né) trách nhiệm; ~ от отве́та tránh trả lời, lảng tránh việc trả lời; 3. (*от прежнего пути*) đi lệch, đi chệch, đi sai, lệch lạc; крейсер уклони́лся от за́данного ку́рса chiếc tuần dương hạm đi chệch đường đã định; 4. *перен.* (*отвлекаться*) đi lạc; ~ от те́мы (đi) lạc đề, ra ngoài đề

укля́чина *ж.* cọc chèo

укоко́шить *сов.* (*В*) *разг. груб.* giết, thịt

уко́л *м.* 1. (sự) đâm, châm, chích, chọc, thọc; 2. (*инъекция*) (sự) tiêm thuốc, chích thuốc

уколо́ть *сов.* (*В*) 1. đâm, châm, chích, chọc, thọc; 2. *перен.* đốt, châm chích, châm chọc, làm mếch lòng; (*нанести обиду*) xúc phạm, chạm; ~ чьё-л. самолю́бие chạm lòng tự ái của ai; ~ кого́-л. не́сколькими язви́тельными фра́зами đốt cho ai mấy câu cay độc

уколо́ться *сов.* bị đâm (châm, chích)

укомплектова́ние *с.* (sự) lập một bộ, sưu tập đủ bộ; bổ sung đủ

укомплектова́ть *сов.* (*В*) 1. (*составить комплект*) lập một bộ, sưu tập đủ bộ; 2. (*заполнить до комплекта*) bổ sung đủ; ~ диви́зию bổ sung đủ sư đoàn

уко́р *м.* (sự, lời) trách móc, quở trách, trách cứ, trách; смотре́ть с ~ом lườm, nguýt, lườm nguýt, nhìn đầy trách móc; ~ы со́вести quở trách của lương tâm, lương tâm cắn rứt; ✧ ста́вить что́-л. в ~ кому́-л. trách (trách móc, trách cứ, quở trách) ai về việc gì

укора́чивать, укороти́ть (*В*) rút ngắn (làm ngắn)... lại, cắt (rút) bớt, cắt (chặt) ngắn : ✧ укороти́ть язы́к кому́-л. cắt bớt lưỡi của ai, không cho ai nói bậy

укора́чиваться, укороти́ться ngắn lại, co ngắn, co lại

укорене́ние *с.* 1. (sự) bén rễ, đâm rễ, bắt rễ; 2. *перен.* (sự) bám chắc, ăn sâu

укорени́ться *сов. см.* укореня́ться

укорен||я́ться, укорени́ться 1. bén (đâm, bắt) rễ; 2. *перен.* bám chắc, ăn sâu; ~я́вшаяся привы́чка cố tật, thói quen lâu ngày, thói tật thâm căn cố đế

укори́зна *ж.* (sự) trách móc, quở trách, trách cứ, trách

укори́зненно *нареч.* (với vẻ) trách móc, quở trách, trách cứ

укори́зненн||ый *прил.* (có vẻ) trách móc, quở trách, trách cứ, bực mình, hờn giận; ~ые слова́ những lời trách móc (trách cứ); ~ взгляд cái nhìn trách móc (hờn giận)

укори́ть *сов. см.* укоря́ть

укороти́ть(ся) *сов. см.* укора́чивать(ся)

укоро́ченный *прил.* (bị) rút ngắn; ~ рабо́чий день ngày lao động rút ngắn

укоря́ть, укори́ть (*В* в *П*) trách móc, quở trách, trách cứ, trách; ~ кого́-л. в неискренности trách ai không thành thật

уко́с *м. с.-х.* số cỏ cắt được

укра́дкой *нареч.* (một cách) vụng trộm, lén lút, giấm giúi, dấm dúi, thầm vụng, kín đáo, vụng, lén, trộm; ~ бро́сить взгляд на кого́-л. kín đáo đưa mắt nhìn ai; смотре́ть на кого́-л. ~ lén nhìn ai, nhìn trộm ai

украи́н||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Ukraine (Ukraina, Ucraina)

украи́нский *прил.* (thuộc về) Ukraine, Ukraina, Ucraina; ~ язы́к tiếng Ukraine (Ukraina)

украси́ть(ся) *сов. см.* украша́ть(ся)

укра́сть, *сов. см.* красть

украша́тельство *с.* (tính, thói) hay làm đỏm, hay làm dáng, ham chuộng bề ngoài; (*вычурность*) (tính, thói) thích cầu kỳ, chuộng văn hoa

украша́ть, укра́сить (*В*) 1. tô điểm, trang điểm, trang hoàng, trang trí, trang sức; (*речь, слог*) làm... hoa mỹ (văn hoa) hơn, làm... văn vẻ mỹ miều; 2. *перен.* làm cho... đẹp hơn, làm tôn vẻ đẹp, làm... phong phú hơn

украша́ться, укра́ситься 1. (được) tô điểm, trang điểm, trang hoàng, trang trí, trang sức; (*о речи, слоге*) hoa mỹ (văn hoa) hơn, văn vẻ mỹ miều hơn; 2. *перен.* đẹp hơn lên, phong phú hơn

украше́ни||е *с.* 1. (*действие*) (sự) tô điểm, trang điểm, trang hoàng, trang trí, trang sức; 2. (*предмет*) (đồ, vật) trang sức, trang điểm, trang trí; же́нские ~я đồ nữ trang; 3. *перен.* phẩm chất quý báu tôn thêm vẻ đẹp, vật quý tôn thêm giá trị, niềm tự hào; доброта́ — ~ челове́ка lòng từ bi là phẩm chất quý báu tô điểm cho con người; э́тот соли́ст был ~ем тру́ппы nghệ sĩ đơn ca ấy đã là niềm tự hào của đoàn hát; э́та дре́вняя ру́копись — ~ библиоте́чного собра́ния thủ bản cổ xưa đó là vật rất quý tôn thêm giá trị cho bộ sưu tập của thư viện

укрепи́ть(ся) *сов. см.* укрепля́ть(ся)

укрепле́ни||е *с.* 1. (sự) củng cố, gia cố, ổn cố, kiện toàn; (*усиление*) (sự) tăng cường; 2. *воен.* (*сооружение*) công sự; ли́ния ~й tuyến công sự, tuyến bố phòng

укреплённый *прил. воен.* (có) công sự, (được) bố phòng kiên cố, phòng thủ vững chắc; ~ райо́н khu công sự, khu vực bố phòng kiên cố (phòng thủ vững chắc)

укрепля́ть, укрепи́ть (*В*) 1. (*делать более прочным*) làm... vững chắc, gia cố, ổn cố, củng cố (*тж. перен.*); (*усиливать*) tăng cường; ~ ко́рпус су́дна làm cho thân tàu vững chắc hơn; ~ фунда́мент củng cố (gia cố) nền tảng; ~ семью́ củng cố gia đình, làm cho gia đình thêm vững chắc; 2. (*делать более выносливым*) tẩm bổ, bồi bổ, bồi dưỡng; ~ здоро́вье bồi bổ (bồi dưỡng) sức khoẻ; 3. (*поддерживать морально*) nâng cao tinh thần, làm... phấn khởi; ве́ра в справедли́вость укрепи́ла кого́-л. lòng tin ở công lý nâng cao tinh thần ai; 4. (*делать более мощным, сильным*) củng cố, kiện toàn, tăng cường lực lượng; 5. *воен.* củng cố vị trí (trận địa), tăng cường bố phòng, thiết lập công sự, trụ, chốt

укрепля́ться, укрепи́ться 1. (*делаться более прочным*) (được) vững chắc hơn, gia cố, ổn cố, củng cố (*тж. перен.*); (*усиливаться*) được tăng cường; 2. (*становиться более стойким*) (trở nên) vững mạnh hơn, vững vàng hơn; ~ в свои́х убежде́ниях vững tin hơn; ~ в свои́х наме́рениях vững tâm hơn trong việc thực hiện ý định của mình; 3. (*прочно устанавливаться*) (được) củng cố vững chắc; 4. (*становиться более мощным*) (được) củng cố, kiện toàn, củng cố vững mạnh, hùng mạnh hơn; 5. *воен.* củng cố vị trí, củng cố trận địa, tăng cường bố phòng, thiết lập công sự, trụ, chốt, bám trụ

укрепля́ющ||ий *прил.* (để) tẩm bổ, bồi bổ, bồi dưỡng; ~ее сре́дство *мед.* thuốc bổ

укро́мн||ый *прил.* hẻo lánh, khuất nẻo, thâm sơn cùng cốc; ~ое местечко nơi hẻo lánh, chỗ khuất nẻo, chốn thâm sơn cùng cốc

укро́п *м.* (cây, rau) thìa là (*Anethum graveolens*)

укроти́тель *м.*, **~ница** *ж.* người dạy thú (thuần dưỡng thú)

укроти́ть *сов. см.* укроща́ть

укроща́ть, укроти́ть (*В*) 1. (*животное*) thuần dưỡng, thuần hoá, dạy... cho thuần, dạy; (*человека*) làm... thuần phục; ~ ти́гра thuần dưỡng con hổ, dạy hổ; 2. (*сдерживать*) kiềm chế, kìm hãm, chế ngự, chinh phục, nén, ghìm, dằn; укроти́ть ого́нь chế ngự lửa, dập tắt đám lửa; ~ гнев nén (ghìm, dằn) cơn giận, kiềm chế cơn thịnh nộ

укроще́ние *с.* 1. (*животного*) (sự) thuần dưỡng, thuần hoá, dạy cho thuần, dạy; (*человека*) (sự) làm thuần phục, thuần phục; 2. (*гнева и т. п.*) (sự) kiềm chế, kìm hãm, chế ngự, chinh phục, nén, ghìm, dằn

укрупне́ние *с.* (sự) hợp lại lớn hơn, làm to hơn, mở rộng

укрупнённый *прил.* (đã) hợp lại lớn hơn, to hơn, mở rộng; ~ райо́н quận đã hợp nhất lớn hơn (đã mở rộng)

укрупни́ть *сов. см.* укрупня́ть

укрупня́ть, укрупни́ть (*В*) hợp lại lớn hơn, làm... to (lớn) hơn, khuếch trương, mở rộng

укрыва́ние *с. см.* укрыва́тельство

укрыва́тель *м.*, **~ница** *ж.* người chứa chấp (oa trữ, che giấu tội phạm)

укрыва́тельство *с.* (sự, tội) chứa chấp, oa trữ, che giấu tội phạm

укрыва́ть, укры́ть (*В*) 1. che, che kín, đậy, đậy kín, phủ, phủ kín, đắp, đắp kín; ~ кого́-л. одея́лом đắp chăn cho ai; 2. (*прятать, скрывать*) che giấu, giấu kín, che chở; (*преступника и т. п.*) chứa chấp, oa trữ, che giấu, tàng trữ

укрыва́ться, укры́ться 1. (bị) che kín, đậy kín, phủ kín, đắp kín; 2. (*прятаться*) ẩn trốn, trốn tránh, ẩn giấu, ẩn nấp, náu mình, nấp, núp, ẩn, trốn, tránh, đụt; ~ от дождя́ нап (núp, ẩn, tránh, đụt) mưa; 3.: ничто́ не укры́лось от его́ взгля́да không có cái gì khuất mắt nó được, không có cái gì giấu được mắt nó

укры́ти||е *с.* 1. (sự) che kín, đậy kín, phủ kín, đắp kín; (*защита*) (sự) che chở, bảo vệ; 2. (*сооружение*) hầm (chỗ) ẩn nấp, hầm (công sự) phòng tránh, hầm; в ~и ẩn nấp, trong hầm phòng tránh; индивидуа́льное ~ hầm cá nhân

укры́ть(ся) *сов. см.* укрыва́ть(ся)

у́ксус *м.* giấm, dấm

у́ксусница *ж.* bình giấm (dấm), lọ giấm (dấm)

уксуснокисл||ый *прил.*: ~ая соль acetat, axetat

у́ксусн||ый *прил.* (thuộc về) giấm, dấm; ~ая кислота́ acid acetic, axit axetic; ~ая эссе́нция tinh giấm

уку́поривать, уку́порить (*В*) 1. (*что-л.*) đóng nút, đậy kín, đóng kín, đóng gói, gói kỹ; ~ буты́лку đóng nút chai; ~ бо́чку с грибами đậy kín thùng nấm muối; 2. (*кого-л.*) nhốt, biệt giam; уку́порить в тюрьму́ nhốt trong tù

уку́порить *сов. см.* уку́поривать

уку́порка *ж.* (sự) đóng nút, đóng gói

уку́порочный *прил.* (để) đóng nút, đóng gói; ~ материа́л bao bì, vật liệu đóng gói

уку́с *м.* 1. (sự) cắn; (*пчелы и т. п.*) (sự) châm, đốt; ~ комара́ muỗi đốt; ~ змеи́ rắn cắn; ~ соба́ки chó cắn (đớp, đợp); 2. *разг.* (*след*) vết cắn; (*пчелиный и т. п.*) vết châm, vết đốt

уку́сить *сов.* (*В*) cắn; (*о пчеле и т. п.*) châm, đốt

уку́тать(ся) *сов. см.* уку́тывать(ся)

уку́тывать, уку́тать (*В* в *В*) quấn (bọc) quanh, choàng (khoác) kín, ủ, quấn, bọc; ~ ребёнка в одея́ло quấn (ủ, bọc) đứa bé trong chăn

уку́тываться, уку́таться quấn (bọc) quanh mình, choàng (khoác) kín người

ула́вливать, улови́ть (*В*) 1. thu nhận, thu được, nghe được, thấy được, nghe thấy, bắt được; (*замечать, понимать*) nhận thấy, nhận thức, hiểu, nắm; ~ звукову́ю волну́ bắt được làn sóng, thu được âm ba; улови́ть насме́шку в слова́х nhận thấy sự chế giễu trong lời nói; с трудо́м улови́ть смысл ре́чи khó hiểu (nắm) được ý nghĩa bài nói; 2. *разг.* (*воспользоваться*) nắm, nắm lấy, chộp, chộp lấy, vớ, vớ lấy; улови́ть удо́бный моме́нт nắm (nắm lấy) thời cơ, chộp (chộp lấy, vớ lấy) cơ hội thuận lợi

ула́дить(ся) *сов. см.* ула́живать(ся)

ула́живание *с.* (sự) thu xếp, xếp đặt ổn thoả, dàn xếp, khu xử

ула́живать, ула́дить (*В*) thu xếp; *сов.* xếp đặt ổn thoả, giải quyết thoả đáng; (*отношения, ссору*) dàn xếp, khu xử, điều đình, dàn hoà; ~ де́ло thu xếp công việc; *сов.* thu xếp ổn thoả công việc

ула́живаться, ула́диться được thu xếp ổn thoả; (*об отношениях и т. п.*) được dàn xếp (khu xử, điều đình, dàn hoà); де́ло ула́дилось công việc đã được thu xếp ổn thoả

ула́мывать, улома́ть (*В*) *разг.* khuyên nhủ, khuyến dụ, khuyên lơn, khuyên giải, dỗ dành, thuyết phục; его́ пришло́сь до́лго ~, пре́жде чем он согласи́лся phải khuyên giải (khuyên nhủ, khuyến dụ, dỗ dành) nó hồi lâu, nó mới chịu đồng ý

ула́н *м. воен. уст.* uhlan, kỵ binh

у́лей *м.* thùng ong, bọng ong, đõ ong

улепетну́ть *сов. см.* улепётывать

улепётывать, улепетну́ть chạy ba chân bốn cẳng, chạy vội, chuồn đi, lủi đi

улести́ть *сов. см.* улещáть

улет||а́ть, улете́ть 1. bay đi, bay đi khỏi; (*отбывать*) rời, đi, đáp máy bay đi, bay đi; самолёт ~е́л на се́вер phi cơ bay đi miền bắc; пти́цы ~е́ли на юг chim đã bay đi miền nam; раке́та ~е́ла к Ма́рсу tên lửa đã bay đi về phía sao Hoả; 2. (*о времени, поре*) trôi qua, vút qua, qua nhanh; мо́лодость ~е́ла tuổi thanh xuân đã qua nhanh; мину́ты свида́ния ~е́ли những phút gặp mặt đã vút qua nhanh; 3. (*в мыслях, воображении*) thả hồn bay đi, mải mê nghĩ đến; ~ в мечта́х thả hồn bay đi trong mộng; thả mộng hồn (*поэт.*)

улете́ть *сов. см.* улета́ть

улету́чи||ваться, улету́читься 1. (*о жидкости*) bay hơi, bốc hơi; *сов.* bay mất; (*о запахе, дыме и т. п.*) bốc, tỏa; *сов.* bay mất; эфи́р ~лся ether đã bay mất (bốc hơi hết); дым ~лся khói đã bay mất (bốc hết); 2. *перен. разг.* (*исчезать*) biến dần, biến mất, tiêu tan, tiêu biến; де́ньги ~лись tiền đã biến mất (tiêu biến); ра́дость ~лась niềm vui đã tiêu biến (tiêu tan)

улету́читься *сов. см.* улету́чиваться

уле́чься *сов.* 1. *см.* укла́дываться II; 2. (*о пыли*) lắng xuống; 3. *перен.* (*стихнуть*) lắng xuống, dịu đi, bớt đi; волне́ние улегло́сь sự xúc động đã lắng xuống, nỗi lo lắng đã dịu đi

улеща́ть, улести́ть (*В*) *разг.* nói ngọt, nịnh khéo, dụ dỗ, dụ mị, tán tỉnh, làm hài lòng (xiêu lòng)

уле́щивать *несов. см.* улеща́ть

улизну́ть *сов. разг.* chuồn đi, lủi đi, lỉnh đi, lẩn mất, lén lút ra đi, đánh bài chuồn

ули́к||а *ж.* tang chứng, tang vật, chứng cớ; прямы́е ~и những tang chứng trực tiếp

ули́тка *ж.* 1. *зоол.* ốc, ốc bươu, ốc nhồi, ốc sên; виногра́дная ~ ốc nho (*Helix pomatia*); 2. *анат.* ốc nhĩ, ốc tai, loa văn quản

у́лиц||а *ж.* 1. đường phố, phố, đường; широ́кая ~ đường phố rộng rãi, đường rộng; по ~е trên đường phố; на ~е а) ngoài phố, ngoài đường phố; б) (*вне помещения*) ngoài trời, bên ngoài, ngoài đường; вы́йти на ~у ra ngoài đường, xuống đường, ra ngoài trời; войти́ с ~ы từ ngoài đường (ngoài trời) vào; 2. *перен.* nơi đâu đường xó chợ, môi trường kém văn hoá; дурно́е влия́ние ~ы ảnh hưởng xấu xa của đường phố (của nơi đâu đường xó chợ); де́вушка с ~ы gái đứng đường, gái giang hồ, đĩ, điếm; ✧ бу́дет и на на́шей ~е пра́здник *погов.* ≅ hết cơn khổ tận đến ngày cam lai; bĩ cực thái lai; вы́гнать кого́-л. на ~у đuổi ai ra khỏi nhà, tống ai ra ngoài đường, tước nhà cửa, tước phương sinh kế; очути́ться на ~е không có nhà ở, vô gia cư, không có phương sinh kế, vô phương sinh kế; челове́к с ~ы người lạ, người không ai biết

улича́ть, уличи́ть (*В* в *П*) vạch mặt, vạch tội, vạch lỗi, vạch trần, vạch mặt chỉ trán; ~ кого́-л. во лжи vạch mặt ai nói dối

уличе́ние *с.* (sự) vạch mặt, vạch tội, vạch trần

уличи́ть *сов. см.* улича́ть

у́личн||ый *прил.* 1. (thuộc về) đường phố, phố, đường; ~ое движе́ние (sự) đi lại ngoài đường, giao thông trên đường phố; ~ шум tiếng ồn trên đường phố, tiếng ồn ngoài đường; ~ая рекла́ма quảng cáo trên đường phố; ~ музыка́нт nhạc công trên đường phố; 2. (*беспризорный*) bụi đời, lêu lổng, lang thang, đứng đường, đầu đường xó chợ, đứng đường đứng chợ; ~ мальчи́шка thằng nhỏ bụi đời, thằng bé lêu lổng, thằng nhãi ma-cà-bông; ~ая соба́ка chó vô chủ, chó chạy rông; 3. (*пошлый*) vỉa hè, dung tục, tục tĩu, thô tục, thô lỗ, lỗ mãng; ~ые слова́, выраже́ния từ ngữ vỉa hè (thô tục, tục tĩu, lỗ mãng); ~ая литерату́ра văn chương dung tục; ~ые нра́вы thói tục thô lỗ (lỗ mãng); ~ая же́нщина gái đứng đường, gái giang hồ, đĩ, điếm

уло́в *м.* số cá đánh được, mẻ cá

улови́м||ый *прил.* nghe được, nhận thấy, thu nhận được; (*доступный пониманию*) hiểu được, lĩnh hội được; едва́ ~ звук âm thanh chỉ hơi nghe thấy, âm thanh mơ hồ cố nghe mới nhận thấy được; с трудо́м ~ пульс пациента́ mạch của bệnh nhân trầm quá khó nhận thấy; тру́дно ~ые намёки những lời ám chỉ khó nhận thấy (khó hiểu được)

улови́ть *сов. см.* ула́вливать

уло́вк||а *ж.* mánh khoé, mánh lới, mưu mẹo, mưu kế, mưu chước, quỷ kế; ~и не помогли́ mánh khoé (mưu mẹo) cũng không ăn thua gì

уложе́ние *с. уст.* thể lệ, pháp điển

уложи́ть *сов. см.* укла́дывать

уложи́ться *сов. см.* укла́дываться I

улома́ть *сов. см.* ула́мывать

у́лочка *ж. разг.* phố nhỏ, đường phố nhỏ

улуча́ть, улучи́ть (*В*) tìm, chọn, rình, chờ, kiếm được, nắm lấy, chộp lấy; улучи́ть моме́нт chọn được cơ hội

thuận lợi, nắm lấy (chộp lấy) thời cơ; улучи́ть вре́мя для чте́ния kiếm được thì giờ để đọc sách

улучи́ть *сов. см.* улуча́ть

улу́чшать, улу́чшить (*В*) làm... tốt hơn (hoàn hảo thêm, tăng phẩm chất), cải thiện, cải tiến, cải lương, nâng cấp

улу́чшаться, улу́чшиться trở nên tốt hơn, hoàn hảo thêm, tăng phẩm chất, được cải thiện (cải tiến, cải lương, nâng cấp)

улу́чше́ние *с.* (sự) tốt hơn, hoàn hảo thêm, tăng phẩm chất, cải thiện, cải tiến, cải lương, nâng cấp

улу́чшенн||ый *прил.* (đã) tốt hơn, hoàn hảo thêm, tăng phẩm chất, cải thiện, cải tiến, nâng cấp; ~ые това́ры những hàng hoá đã tăng phẩm chất

улу́чшить(ся) *сов. см.* улучша́ть(ся)

улыб||а́ться, улыбну́ться 1. mỉm cười, cười mỉm, cười nụ, cười tủm, cười tủm tỉm (chúm chím); (*Д*) mỉm cười với...; 2. (*Д*) *перен.* (*благоприятствовать*) mỉm cười, hứa hẹn, hứa hẹn thành công, tạo điều kiện thuận lợi; жизнь ему́ ~а́ется cuộc sống mỉm cười với (tạo điều kiện thuận lợi cho) nó; сча́стье ему́ улыбну́лось hạnh phúc mỉm cười với nó, nó đã gặp may; 3. *тк. несов.* (*Д*) *перен. разг.* (*нравиться*) muốn, thích, ưa, hợp sở thích, hợp sở nguyện; мне э́то не (совсе́м не) ~а́ется cái đó không (hoàn toàn không) hợp sở nguyện của tôi, tôi không (hoàn toàn không) thích điều đó; мне совсе́м не ~а́ется идти́ туда́ tôi hoàn toàn không muốn đi đến đấy

улы́бка *ж.* nụ cười

улыбну́ться *сов. см.* улыба́ться 1, 2

улы́бчив||ый *прил. разг.* hay cười, tươi cười; ~ая де́вушка cô gái hay cười

ультимати́вн||ый *прил.* (có tính chất) tối hậu thư; (*категорический*) quyết liệt, dứt khoát, đe doạ; ~ое письмо́ tối hậu thư; ~ое тре́бование yêu sách quyết liệt, đòi hỏi dứt khoát

ультима́тум *м.* tối hậu thư; предъяви́ть ~ кому́-л. đưa (gửi) tối hậu thư cho ai; отклоня́ть чей-л. ~ bác (khước từ, từ chối) tối hậu thư của ai

у́льтра 1. *м. и ж. неизм. полит.* người cực đoan, phần tử quá khích; (*правый*) người cực hữu; (*левый*) người cực tả; демонстра́ция ~ cuộc biểu tình của những người cực đoan (phần tử quá khích); 2. *прил.* cực đoan, quá khích; не разделя́ть взгля́ды ~ không tán đồng những quan điểm cực đoan (quá khích)

ультразву́к *м. физ.* siêu âm

ультразвуков||о́й *прил. физ.* (thuộc về) siêu âm; ~ы́е колеба́ния dao động siêu âm; ~ы́е ме́тоды диагно́стики những phương pháp chẩn bệnh siêu âm

ультраконсерват и́вный *прил. полит.* bảo thủ cực đoan, cực bảo thủ

ультракоро́тк||ий *прил. физ.* cực ngắn; ~ая волна́ làn sóng cực ngắn

ультрале́вый *прил. полит.* cực tả

ультрамари́н *м.* (*краска*) ultramarin, outremer, (màu) xanh biển thẫm

ультрамари́новый *прил.* ultramarin, outremer, xanh biển thẫm

ультранационали́зм *м. полит.* chủ nghĩa dân tộc cực đoan

ультранационали́ст *м.* người theo chủ nghĩa dân tộc cực đoan

ультранационалисти́ческий *прил. полит.* (thuộc về) chủ nghĩa dân tộc cực đoan, người theo chủ nghĩa dân tộc cực đoan

ультрапра́вый *прил. полит.* cực hữu

ультраради́зм *м. полит.* chủ nghĩa chủng tộc cực đoan

ультраради́ст *м.* người theo chủ nghĩa chủng tộc cực đoan

ультраради́стский *прил. полит.* (thuộc về) chủ nghĩa chủng tộc cực đoan, người theo chủ nghĩa chủng tộc cực đoan

ультрареволюционе́р *м.*, **~ка** *ж.* người cách mạng cực đoan

ультрареволюцио́нн||ый *прил. полит.* (có tính chất) cách mạng cực đoan; ~ая демаго́гия lối mị dân cách mạng cực đoan

ультрасовреме́нный *прил.* tối hiện đại, tối tân

ультрафиоле́тов||ый *прил. физ.* tử ngoại, cực tím, siêu tím; ~ые лучи́ các tia tử ngoại (cực tím, siêu tím); ~ое излуче́ние Со́лнца bức xạ tử ngoại (cực tím, siêu tím) của Mặt Trời

ультраэкстреми́стск||ий *прил. полит.* quá khích cực đoan; ~ая организа́ция tổ chức quá khích cực đoan

улюлю́канье *с.* 1. (tiếng) suỵt chó đuổi theo thú, kêu "u-liu-liu"; 2. *разг.* (tiếng) suỵt, xuỵt, xuýt, reo hò chế giễu

улюлю́кать *несов.* 1. suỵt chó đuổi theo thú, kêu "u-liu-liu"; 2. *разг.* suỵt, xuỵt, xuýt, huýt, reo hò chế giễu

ум *м.* 1. (*мыслительная способность*) trí tuệ, trí khôn, trí lực, trí năng, trí thông minh; приро́дный ~ trí khôn bẩm sinh (tự nhiên), trí năng tự nhiên (vốn có); то́нкий ~ trí tuệ tinh tế (mẫn nhuệ); челове́к с умо́м người có trí tuệ, người thông minh; упражня́ть ~ rèn luyện trí năng (trí lực); 2. (*сознание, рассудок*) trí óc, trí não, đầu óc, tâm trí, lý trí, trí, tâm tưởng; умо́м понима́ть что́-л. bằng lý trí (trí óc, tâm trí) hiểu được cái gì, nhận thức được điều gì bằng lý trí (trí óc, tâm trí); держа́ть в уме́ мно́го све́дений ghi nhớ trong đầu óc (trí não, trí óc) nhiều dẫn liệu; никогда́ не теря́ть ума́ không bao giờ để mất lý trí; сде́лать что́-л с умо́м làm cái gì một cách thông minh (khôn khéo, khôn ngoan, tài trí); быть в здра́вом уме́ có đầu óc sáng suốt (trí tuệ minh mẫn); у меня́ э́то из ума́ нейдёт điều đó cứ lởn vởn mãi trong tâm tưởng (trong tâm trí) tôi, tôi không thể nào quên được điều đó; у него́ на уме́ ничего́ нет, кро́ме... trong đầu óc nó không có cái gì khác ngoài..., đầu óc nó không nghĩ cái gì khác ngoài...; взя́ться за ~ khôn ra, tỉnh ngộ, tu tỉnh; 3. (*мыслитель, учёный*) bậc đại trí, nhà tư tưởng, nhà bác học, khối óc; лу́чшие умы́ челове́чества những bậc đại trí (nhà tư tưởng, nhà bác học, khối óc) ưu tú nhất của nhân loại; ✧ быть без ума́ от кого́-л., чего́-л. а) ham mê (say mê, ham thích, khâm phục) ai, cái gì; б) (*быть влюблённым*) say ai như điếu đổ, mê ai tít thò lò, yêu ai đến mê mệt; в уме́ тверди́ть, нрав; счита́ть в уме́ тính nhẩm, tính rợ; реша́ть зада́чи в уме́ tính nhẩm (tính rợ) để tìm đáp số; (быть) в своём уме́ tỉnh táo, không mất trí; (быть) не в своём уме́ mất trí, không tỉnh táo; в своём ли ты уме́? cậu điên hay sao?, mày mất trí rồi hay sao?; у меня́ и в уме́ не́ было... tôi hoàn toàn không có ý định... (không có ý nghĩ)...; из ума́ вон! quên khuấy đi mất!, quên bẵng mất!; он себе́ на уме́ nó láu lỉnh lắm, nó rất ranh mãnh; учи́ть кого́-л. уму́-ра́зуму dạy bảo điều hơn lẽ thiệt (dạy khôn dạy khéo) cho ai, bảo ban ai; не ва́шего ума́ де́ло! chẳng việc gì đến anh!, không phải việc của anh!; всяк по-сво́ему с ума́ схо́дит ≅ chẳng có cái dại nào giống cái dại nào; ум хорошо́, а два лу́чше *погов.* ≅ tam ngu thành hiền; ba người dại hợp lại một người khôn; ba anh thợ giày thành một ông Gia-cát Lượng; ско́лько голо́в, сто́лько умо́в

погов. ≅ mỗi người mỗi ý; mười người mười ý

умале́ние *с.* (sự) làm nhỏ lại, giảm nhỏ, giảm bớt, giảm thiểu; làm giảm bớt, hạ thấp giá trị (*ср.* умаля́ть)

умали́ть *сов. см.* умаля́ть

умалишённ||ый *прил.* 1. mất trí, điên dại, rồ dại, điên, rồ, dại; 2. *в знач. сущ. м.* người điên (mất trí); дом ~ых nhà (nhà thương) điên, bệnh viện tâm thần

умо́лчивание *с.* (sự) không nói đến, làm thinh; lờ đi, ỉm đi, lờ tịt, phớt lờ

умо́лчив||ать, умолча́ть (о *П*) không nói đến, làm thinh, lặng im, im re, im thin thít; (*умышленно*) lờ (lơ, ngơ, ỉm)... đi, lờ tịt, phớt lờ; ✧ об э́том исто́рия ~ает *шутл.* lịch sử không nói đến (làm thinh về, im re về) điều đó, điều đó thì chẳng ai biết được cả

умаля́ть, умали́ть (*В*) làm nhỏ... lại, giảm nhỏ, giảm bớt, giảm thiểu; (*принижать*) (làm) giảm bớt, hạ thấp giá trị; ~ чьи́-л. заслу́ги làm giảm bớt công lao của ai

умо́сливать, умо́слить (*кого-л.*) *разг.* nói ngọt, nịnh khéo, dụ dỗ, tán tỉnh, làm hài lòng, tán

умо́слить *сов. см.* умо́сливать

умо́ять *сов.* (*В*) *разг.* làm... mệt nhoài (phờ người, mệt lả)

умо́яться *сов. разг.* mệt nhoài, phờ người, mệt lả

у́мбра *ж.* (*краска*) ombre, màu đất đen

уме́лец *м.* nghệ nhân, thợ khéo, thợ lành nghề

уме́ло *нареч.* (một cách) khéo léo, thành thạo, khôn khéo, khéo, thạo

уме́л||ый *прил.* khéo léo, thành thạo, khôn khéo, thông thạo, giỏi giang, sành sỏi, lão luyện, khéo, thạo, sõi, sòi; ~ адвока́т một luật sư thành thạo (lão luyện, khôn khéo); ~ые ру́ки khéo tay, những bàn tay khéo léo (thành thạo, sành sỏi, lão luyện); ~ые де́йствия những hành động khôn khéo (khéo léo)

уме́ни||е *с.* (sự) biết làm; (*мастерство*) kỹ năng, kỹ xảo; при ~и всё мо́жно сде́лать có kỹ năng thì làm cái gì cũng được (thì cái gì cũng làm được)

уменьша́емое *с.* (*скл. как прил.*) *мат.* số bị trừ

уменьша́ть, уме́ньшить (*В*) làm nhỏ bớt, giảm nhỏ, làm nhỏ, giảm bớt, giảm thiểu, cắt giảm, tiết giảm, giảm, bớt, trừ; (*снижать*) rút bớt, hạ thấp; ~ расхо́ды giảm chi, giảm bớt (cắt giảm, tiết giảm) chi tiêu; ~ ско́рость giảm tốc, giảm (giảm bớt) tốc độ

уменьш||а́ться, уме́ньшиться nhỏ bớt, nhỏ đi, giảm nhỏ, giảm bớt, giảm thiểu, giảm, bớt, bị trừ; (*снижаться*) hạ xuống, rút xuống, hạ; ве́тер ~а́ется gió dịu bớt; опа́сность ~а́ется (mối) nguy hiểm đang giảm bớt; о́пухоль ~а́ется khối u nhỏ lại (gọn lại); боль ~а́ется cơn đau dịu bớt (thuyên giảm)

уменьше́ние *с.* 1. (sự) giảm bớt, giảm nhỏ, làm nhỏ, giảm đi, giảm thiểu; (*снижение*) (sự) rút bớt, hạ thấp; (*ветра и т. п.*) (sự) dịu bớt; (*боли и т. п.*) (sự) thuyên giảm; 2. (*величина*) lượng bị giảm, đại lượng đã quy gọn

уменьши́тельн||ый *прил.* 1. (để) thu nhỏ; ~ое стекло́ kính thu nhỏ; 2. *грам.* súc nghĩa, giảm nghĩa; ~ое и́мя существи́тельное súc nghĩa từ, danh từ giảm nghĩa; ~ су́ффикс hậu tố súc nghĩa (giảm nghĩa); ✧ ~ое и́мя tên gọi âu yếm, tên gọi thân

уме́ньшить(ся) *сов. см.* уменьша́ть(ся)

уме́ренно *нареч.* (một cách) vừa phải, điều độ, ôn hoà, có chừng mực

уме́ренность *ж.* (sự, tính, tính chất) vừa phải, điều độ, ôn hoà

уме́ренн||ый *прил.* 1. vừa phải, điều độ, ôn hoà, có chừng mực, phải chăng; ~ая ско́рость tốc độ vừa phải; ~ые це́ны giá cả vừa phải (phải chăng); giá mềm (*разг.*); 2. *геогр.* ôn hoà; ~ кли́мат khí hậu ôn hoà; ~ по́яс ôn đới; 3. *полит.* ôn hoà; ~ либера́л người theo phái liberal (tự do) ôn hoà

умере́ть *сов. см.* умира́ть 1, 2

уме́рить *сов. см.* умеря́ть

умертви́ть *сов. см.* умерщвля́ть

уме́рший *м.* (*скл. как прил.*) người chết

умерщвле́ние *с.* (sự) giết chết, sát hại, giết hại, giết

умерщвля́ть, умертви́ть (*В*) giết chết, sát hại, giết hại, giết; *перен.* trừ khử, trừ diệt, tiễu trừ, trừ, khử

умеря́ть, уме́рить (*В*) giảm bớt, hạn chế bớt, làm bớt, bớt, giảm; ~ гнев bớt giận; ~ тре́бования giảm bớt những đòi hỏi, rút bớt những yêu sách

умести́ть(ся) *сов. см.* умеща́ть(ся)

уме́стно *в знач. сказ. безл.* (+ *инф.*) thật là đúng chỗ (đúng lúc, hợp thời, hợp lúc), nên, phải

уме́стность *ж.* (sự, tính chất) đúng chỗ, đúng lúc, hợp thời

уме́стн||ый *прил.* đúng chỗ, đúng lúc, hợp thời, hợp lúc, thích thời, thích đáng, thích hợp; ~ вопро́с câu hỏi đúng chỗ (đúng lúc); э́то вполне́ ~ое замеча́ние đó là một lời phê bình hoàn toàn thích đáng

уме́||ть *несов.* (+ *инф.*) biết, biết làm; (*обладать какой-л. способностью*) có thể làm... được; он ~ет чита́ть стихи́ nó biết ngâm thơ; сде́лаю, как ~ю biết sao tôi sẽ làm vậy, biết thế nào tôi sẽ làm thế ấy; он ~ет нра́виться nó biết làm cho người ta thích

умеща́ть, умести́ть (*В*) xếp đặt, xếp gọn, xếp; ~ все кни́ги на по́лке xếp gọn tất cả các sách lên giá

умеща́ться, умести́ться được xếp đặt (xếp gọn, thu gọn, xếp, đặt), có đủ chỗ; всем не умести́ться на скаме́йке không đủ chỗ cho mọi người ngồi trên ghế dài

уме́ючи *нареч.* (một cách) khéo léo, thành thạo

умиле́ние *с.* (sự) cảm động, xúc động, cảm kích, xúc cảm, động lòng, động tâm, mủi lòng, âu yếm, thiết tha; прийти́ в ~ động lòng, động tâm, mủi lòng, cảm động, tỏ vẻ âu yếm

умилённо *нареч.* (một cách) cảm động, xúc động

умилённый *прил.* cảm động, xúc động, cảm kích, xúc cảm, động lòng; (*выражающий умиление*) đầy vẻ âu yếm, thiết tha, dễ thương

умили́тельный *прил.* dễ thương, làm động lòng, đầy vẻ âu yếm, thiết tha

умили́ть(ся) *сов. см.* умиля́ть(ся)

умо́лостивить *сов. уст.* (*В*) làm... động từ tâm (động lòng, động tâm, nao lòng, cám cảnh, rủ lòng thương, cầm lòng không đậu)

умо́лостивиться *сов. уст.* động từ tâm, động lòng, động tâm, nao lòng, cám cảnh, rủ lòng thương, cầm lòng không đậu

уми́льно *нареч.* (một cách) dễ thương, âu yếm, dịu dàng, thiết tha

уми́льность *ж.* (vẻ, tính chất) dễ thương, âu yếm, dịu dàng, thiết tha

уми́льн||ый *прил.* 1. dễ thương, âu yếm, dịu dàng, thiết tha, tha thiết; (*трогательный*) cảm động; ~ ребёнок đứa bé dịu dàng (dễ thương); ~ая улы́бка nụ cười âu yếm; 2. (*угодливый*) nịnh hót, khúm núm, bợ đỡ, xun xoe, quỵ luỵ, luồn cúi

умиля́ть, умили́ть (*ở*) làm... động lòng (động tâm, mủi lòng, nao lòng, xiêu lòng, cảm động, xúc động)

умиля́ться, умили́ться động lòng, động tâm, nao lòng, mủi lòng, xiêu lòng, cảm động, xúc động

умина́ть, умя́ть (*В*) làm mềm, bóp mềm; (*уплотнять*) vun, giẫm, dằm, nén (nện) chặt

умира́ние *с.* (sự) hấp hối, chết

умир||а́ть, умере́ть 1. hấp hối; *сов.* chết, thác; (*об уважаемом лице*) mất, quá cố, qua đời, từ trần, tạ thế, mệnh chung, thọ chung, thệ thế, ra đi, nằm xuống, về, nhắm mắt, quy tiên; quy thiên, tịch, băng hà, thăng hà, băng; (*о презираемом лице*) ngoẻo, bỏ mạng, bỏ thây, củ; (за *В*) (*погибать, отстаивая что-л.*) hy sinh, liều thân, liều mình, xả thân, bỏ mình (*vì*□); (от *Р*) (*о растениях, животных*) chết (*vì, do*□); он у́мер ông ấy đã qua đời (chết, từ trần, tạ thế), cụ ấy đã quá cố (mệnh chung, nằm xuống, quy tiên, thọ chung); он ~а́ет anh ta đang hấp hối; умере́ть сме́ртью геро́я hy sinh anh dũng, anh dũng hy sinh; умере́ть есте́ственной сме́ртью chết già, chết tự nhiên; умере́ть за пра́вое де́ло hy sinh (xả thân, bỏ mình) vì sự nghiệp chính nghĩa; ель умерла́ от за́сухи cây vân sam chết vì hạn hán; 2. *перен.* mất, biến mất; у́мерли все воспомина́ния о про́шлом tất cả các ký ức về thời quá khứ đã biến mất; 3. *тк. несов.*: ~ со смеху cười vỡ bụng; ~ от ску́ки buồn nhức xương (nẫu ruột), chán chết, buồn chết; ✧ хоть умри́ nhất thiết (có chết cũng, dù thế nào đi nữa cũng) phải làm cho bằng được

умира́ющ||ий *прил.* rất yếu ớt, đang tàn dần, lịm dần, tàn lụi; ~ го́лос giọng nói rất yếu ớt; ~ свет зари́ ánh sáng hoàng hôn đang tàn dần (lịm dần); ~ костёр đốm lửa tàn dần (tàn lụi); ~ие чу́вства những tình cảm tàn lụi

умира́ющ||ий *м.*, **~ая** *ж.* (*скл. как прил.*) người đang hấp hối

умиротворе́ние *с.* (sự) vỗ yên, vỗ về, dàn hoà, trấn an, bình định, trấn định, dẹp yên, bình yên, thanh bình, bình tĩnh

умиротворённост||ь *ж.* (sự, tình trạng) bình thản, bình tĩnh, thanh bình, bình yên, an lạc, yên vui, an nhiên, an nhiên tự tại; ~ ду́ха tinh thần an nhiên tự tại; чу́вство ~и cảm giác an nhiên, cảm thấy an lạc

умиротворённ||ый *прил.* bình thản, bình tĩnh, thanh bình, bình yên, an lạc, yên vui, an nhiên, an nhiên tự tại; ~ челове́к người bình tĩnh; чу́вствовать себя́ ~ым cảm thấy an nhiên (an lạc, bình thản); ~ая улы́бка nụ cười bình thản; ~ое лицо́ bộ mặt bình thản; ~ая жизнь cuộc đời thanh bình (an lạc, yên vui)

умиротвори́тель *м.* người đem lại thanh bình (đưa lại hoà bình, vỗ yên)

умиротвори́ть(ся) *сов. см.* умиротворя́ть(ся)

умиротворя́ть, умиротвори́ть (*В*) vỗ yên, vỗ về, dàn hoà, trấn an, bình định, trấn định, dẹp yên

умиротворя́ться, умиротвори́ться bình tĩnh (yên tĩnh) lại, trấn định tinh thần

умне́ть, поумне́ть khôn ra, trở nên thông minh (khôn ngoan)

у́мник *м. разг.* 1. người khôn ngoan; 2. *ирон.* (*тот, кто допустил грубый промах*) kẻ bị hố (bị hớ); (*тот, кто умничает*) kẻ thích ti toe, người làm ra vẻ thông minh (tự cho mình khôn hơn người); 3. (*о мальчике*) cậu bé ngoan

у́мница *м. и ж. разг.* 1. người khôn ngoan; 2. (*о ребёнке*) cậu/cô bé ngoan

у́мнич||ать *несов. разг.* 1. ti toe, trổ tài trí, làm ra vẻ thông minh, tự cho mình khôn hơn người; 2. (*поступать по-своему*) tự thị tự tác, tự tung tự tác, làm theo ý mình; не ~ай, де́лай как вели́т chớ có tự thị tự tác (tự tung tự tác), cứ làm đúng như người ta bảo

умно́ *нареч.* (một cách) thông minh, khôn ngoan, khôn khéo; поступа́ть ~ hành động một cách thông minh (khôn ngoan, khôn khéo)

умножа́ть, умно́жить 1. (*В* на *В*) *мат.* nhân; ~ два на три nhân hai với ba; 2. (*В*) (*увеличивать*) nhân (tăng) lên, tăng thêm, tăng

умножа́ться, умно́житься (được) nhân lên, tăng lên, phát triển

умноже́ни||е *с.* 1. *мат.* (sự, tính, phép) nhân; табли́ца ~я bảng cửu chương, bảng nhân; пра́вила ~я phép nhân; допусти́ть оши́бку в ~и чи́сел sai lầm khi nhân các số; 2. (*увеличение*) (sự) nhân lên, tăng lên, tăng thêm

умно́жи́тель *м.* 1. *мат.* nhân tử, nhân số, thừa số; 2. *тех.* bộ nhân, bộ bội

умно́жить *сов. см.* умножа́ть *и* мно́жить

умно́житься *сов. см.* умножа́ться

у́мн||ый *прил.* thông minh, thông tuệ, sáng dạ, sáng trí, khôn ngoan, biết điều, khôn khéo, khôn, sáng; *разг.* (*послушный — о детях*) ngoan; ✧ ~ая голова́ người khôn ngoan; ~ые ре́чи приятно и слу́шать *погов.* ≅ nói phải, củ cải cũng nghe; nói phải, gãi chỗ ngứa

умозаключа́ть, умозаключи́ть suy lý; (*приходить к выводу*) kết luận

умозаключе́ние *с.* (sự) suy lý; (*логическое заключение*) kết luận; дедукти́вное ~ kết luận suy diễn (diễn dịch)

умозаключи́ть *сов. см.* умозаключа́ть

умозре́ние *с. книжн.* (sự) suy luận, tư biện, lập luận trừu tượng

умозри́тельность *ж. книжн.* (tính chất) trừu tượng, tư biện

умозри́тельн||ый *прил. книжн.* trừu tượng, tư biện; ~ые рассужде́ния những lập luận trừu tượng (tư biện)

умоисступле́ни||е *с. книжн.* (sự, khí, cơn) cuồng nộ, điên loạn, điên dại, điên tiết; в ~и trong cơn cuồng nộ, khi điên tiết

умоисступлённый *прил. книжн.* cuồng nộ, điên loạn, điên dại, điên tiết; ~ взгляд cái nhìn điên dại

умоли́ть *сов. см.* умоля́ть

у́молк *м.*: без ~у không ngừng, không dứt, ra rả, bất tuyệt; говори́ть без ~у nói thao thao bất tuyệt, nói lem lém, nói huyên thiên, nói ra rả

умолка́ть, умо́лкнуть 1. lặng im, ngừng bặt, ngừng tiếng; 2. *перен.* lắng xuống, tắt hẳn

умо́лкнуть *сов. см.* умолка́ть

умоло́т *м. с.-х.* số hạt cốc đập được

умолча́ть *сов. см.* ума́лчивать

умоля́ть, умоли́ть (*В*) cầu xin, van xin, van nài, nài xin, cầu khẩn, khẩn cầu, nằn nì, năn nỉ, van lơn, vật nài, khẩn khoản yêu cầu; ~ кого́-л. о проще́нии van xin (van lơn, cầu xin, nài xin) ai tha lỗi

умоля́ющий *прил.* khẩn khoản, van lơn, van xin; ~ взгляд cái nhìn khẩn khoản (van lơn)

умонастрое́ние *с.* tâm trạng, tâm tư, tâm thần, tâm trí

умопомеша́тельств||о *с.* (sự) điên rồ, điên cuồng, điên dại, mất trí, loạn trí, loạn óc; находи́ться в состоя́нии ~а đang bị điên rồ

умопомраче́ни||е *с.* (sự) rối loạn tâm thần, loạn trí, loạn óc, mất trí; ✧ до ~я rất mạnh, rất, hết sức, cực kỳ, vô cùng, ghê gớm, ghê

умопомрачи́тельно *нареч. разг.* (một cách) lạ thường, dị thường, kỳ lạ

умопомрачи́тельн||ый *прил. разг.* lạ thường, dị thường, kỳ lạ, lạ kỳ, phi thường, tuyệt vời; ~ая красота́ nhan sắc tuyệt trần, sắc đẹp tuyệt thế

умо́ра *ж. в знач. сказ.*: (э́то) ~, вот ~! *разг.* thật là hết sức buồn cười!, nực cười thay!, lố bịch biết bao!

умори́тельно 1. *нареч.* (một cách) hết sức buồn cười, rất tức cười, lố bịch, nực cười; вы́глядеть ~ có vẻ hết sức buồn cười, trông rất lố bịch; 2. *в знач. сказ.* thật là hết sức buồn cười (lố bịch, nực cười); ~ его́ слу́шать nghe nó nói thì thật là hết sức buồn cười

умори́тельный *прил. разг.* hết sức buồn cười, rất tức cười, lố bịch, nực cười

умори́ть *сов.* (*В*) *разг.* 1. làm... chết; ~ кого́-л. го́лодом làm ai chết đói; 2. (*утомить*) làm... mệt nhoài (mệt lử), hành hạ, làm khổ; 3.: ~ кого́-л. со́ смеху làm ai cười vỡ bụng

у́мственно *нареч.* (về mặt) trí tuệ, trí khôn; ~ отста́лый chậm tiến về mặt trí tuệ

у́мственн||ый *прил.* (thuộc về) trí tuệ, trí khôn, trí óc, trí não; ~ые спосо́бности trí lực, trí năng; ~ая де́ятельность hoạt động trí tuệ; ~ труд lao động trí óc

у́мствование *с. ирон.* (điều, lời) triết lý hão, lý sự cùn

у́мствовать *несов. ирон.* triết lý hão, lý sự cùn

умудрённый *прич.* thông minh lên, khôn ra, trở nên sáng suốt; ~ о́пытом già (giàu) kinh nghiệm, lão luyện, từng trải; kinh nghiệm đầy mình (*разг.*)

умудри́ться *сов. см.* умудря́ться

умудр||я́ться, умудри́ться 1. *книжн.* (*становиться мудрым*) thông minh lên, khôn ra, trở nên sáng suốt; ~и́ться с года́ми càng lớn tuổi càng thông minh lên; ~и́ться го́рьким о́пытом khôn ra nhờ kinh nghiệm đắng cay; 2. (+ *инф.*) (*придумывать*) khéo xoay xở (xoay xoả, tìm cách, dùng mưu kế) (*để*); *ирон.* khéo bày vẽ, "khéo" ("giỏi") đến nỗi...; он умудри́лся попа́сть в теа́тр на премье́ру nó khéo xoay xở để vào được nhà hát xem buổi công diễn đầu tiên; он умудри́лся опозда́ть на по́езд nó "giỏi" thật đến nỗi bị trễ tàu

умча́ть *сов.* (*В*) chở... đi nhanh, đưa... đi vùn vụt, bon bon chở, vun vút mang đi

умча́||ться *сов.* 1. phóng đi nhanh, lao đi vùn vụt, chạy vèo vèo, bon bon chạy, vút qua, vụt qua, vùn vụt lao nhanh; 2. (*о времени*) vùn vụt trôi qua; ~лась ю́ность tuổi thanh xuân vùn vụt trôi qua

умыва́льник *м.* 1. chỗ rửa mặt; 2. (*умывальная раковина*) lavabo, lavabô, bồn rửa mặt

умыва́льн||ый *прил.*: ~ые принадле́жности đồ dùng rửa ráy (vệ sinh); ~ таз chậu rửa, chậu thau, thau

умыва́ть, умы́ть (*В*) rửa, rửa ráy; ~ лицо́ rửa mặt; ✧ ~ ру́ки phủi (giũ hết) trách nhiệm

умыва́ться, умы́ться rửa mặt, rửa ráy, rửa ráy mặt mày (*cho mình*)

умыка́ние *с. этн.* (tục, sự) bắt cóc cô dâu (*tục lệ hôn nhân của một số sắc dân*)

у́мыс||ел *м.* ý đồ, ý định, dự định; злой ~ ý đồ độc ác; с ~лом chủ tâm, cố ý, dụng ý, cố tình, cố tâm; без вся́кого ~ла không chủ tâm, không cố ý, vô tình

умы́слить *сов. см.* умышля́ть

умы́ть(ся) *сов. см.* умыва́ть(ся)

умы́шленно *нареч.* (một cách) chủ tâm, cố ý, cố tâm, cố tình, dụng tâm, dụng ý; ~ непра́вильно информи́ровать cố tình thông báo sai sự thật

умы́шленность *ж.* (sự) chủ tâm, cố ý, cố tâm, cố tình

умы́шленн||ый *прил.* chủ tâm, cố ý, cố tâm, cố tình, dụng tâm, dụng ý; ~ое уби́йство (vụ, tội) cố sát, cố ý giết người; ~ое искаже́ние те́кста cố ý xuyên tạc văn bản, xuyên tạc văn bản có dụng ý

умышля́ть, умы́слить mưu đồ, mưu mô, âm mưu

умягча́ть, умягчи́ть (*В*) 1. làm mềm, làm mềm dẻo; ~ ко́жу рук làm mềm da tay; 2. (*кого-л.*) làm dịu dàng đi, làm mềm lòng, làm bớt nghiêm khắc; ~ отца́ làm người cha bớt nghiêm khắc; ~ се́рдце làm mềm lòng; ~ хара́ктер làm tính tình (tính khí) dịu dàng đi

умягче́ние *с.* 1. (sự) làm mềm, làm mềm dẻo; ~ по́чвы làm mềm đất, làm đất mềm; ~ воды́ làm mềm nước, làm nước mềm; 2. (sự) làm dịu dàng đi, làm mềm lòng

умягчи́ть *сов. см.* умягча́ть

умя́ть *сов. см.* умина́ть

унавóживание *с. с.-х.* (sự) bón phân

унавóживать, унавóзить (*В*) bón phân, bón

унавóзить *сов. см.* унавóживать

унасле́довать *сов.* (*В*) thừa kế, kế thừa, thừa hưởng (*тж. перен.*)

унести́(сь) *сов. см.* уноси́ть(ся)

универма́г *м.* (универса́льный магази́н) hiệu (cửa hàng) bách hóa, cửa hàng bách hoá tổng hợp

универса́л *м.* (*работник*) công nhân bách khoa; con dao pha (*разг.*)

универсализа́ция *ж. книжн.* (sự) bách khoa hoá; ~ зна́ний bách khoa hoá kiến thức

универсали́зм *м. книжн.* (tính chất) bách khoa của kiến thức, toàn diện của tri thức, uyên bác, bác học

универса́льность *ж.* (tính chất, tính) tổng hợp, bách khoa; vạn năng, đa năng, phổ biến, phổ dụng (*ср.* универса́льный)

универса́льн||ый *прил.* 1. (*всеобъемлющий*) tổng hợp, bách khoa, toàn diện, mọi mặt; ~ые зна́ния (những) kiến thức bách khoa, tri thức toàn diện; 2. (*пригодный для многих целей*) vạn năng, đa năng, phổ biến, phổ dụng; ~ стано́к máy vạn năng; ~ое сре́дство thuốc bách bệnh, phương thuốc vạn năng; ~ая а́лгебра đại số học phổ dụng, (môn) đại số phổ dụng; ✧ ~ магази́н *см.* универма́г

универса́м *м.* cửa hàng thực phẩm (tổng hợp) tự phục vụ

универсиа́да *ж.* Universiada, đại hội thể thao sinh viên

университе́т *м.* trường đại học tổng hợp, viện đại học, trường đại học; зако́нчить ~ tốt nghiệp trường đại học tổng hợp; вече́рний ~ trường đại học buổi tối; ~ культу́ры trường đại học văn hoá

университе́тский *прил.* (thuộc về) trường đại học tổng hợp, viện đại học, trường đại học; ~ дипло́м bằng tốt nghiệp đại học tổng hợp

универсум *м.* (cái, tính chất) phổ biến, phổ quát

унижа́ть, уни́зить (*В*) hạ thấp; (*оскорблять*) hạ nhục, làm nhục, lăng nhục, làm luỵ, làm bẽ; ~ себя́ hạ mình, tự hạ

унижа́ться, уни́зиться hạ mình, tự hạ, chịu nhục, chịu luỵ, bị nhục; ~ до лжи hạ mình đến mức phải nói dối

униже́ни||е *с.* 1. (*по знач. гл.* унижа́ть) (sự) hạ thấp; hạ nhục, làm nhục, lăng nhục; 2. (*по знач. гл.* унижа́ться) (sự) hạ mình, tự hạ, chịu nhục, chịu luỵ, bị nhục; дойти́ до тако́го ~я, что... hạ mình (bị nhục) đến mức phải...

уни́женно, **унижённо** *нареч.* (một cách) hạ mình, chịu nhục, chịu luỵ, nhẫn nhục, khiếp nhược, tủi cực

уни́женн||ый *прил.* 1. (*о человеке*) chịu nhục, chịu luỵ, nhẫn nhục, nhịn

nhục, cam phận, thủ phận, khiếp nhược, tủi cực; 2. (*о взгляде и т. п.*) (có tính chất) hạ mình, nhẫn nhục; ~ая про́сьба lời yêu cầu có tính chất hạ mình

унижённый *прил. см.* уни́женный 1

униз|и́тельно *нареч.* (một cách) bẽ bàng, nhục nhã

униз|и́тельность *ж.* (tính chất) bẽ bàng, nhục nhã, hạ nhục, lăng nhục

униз|и́тельн||ый *прил.* bẽ bàng, nhục nhã, làm bẽ, làm nhục, làm luỵ, hạ nhục, làm nhục, lăng nhục; ~ое состоя́ние tình trạng nhục nhã (bẽ bàng); ~ое обраще́ние sự đối xử hạ nhục (lăng nhục, làm nhục)

уни́зить(ся) *сов. см.* унижа́ть(ся)

уника́льный *прил.* độc nhất, duy nhất, đơn nhất, có một không hai, độc nhất vô nhị; (*редкий*) rất hiếm có, hiếm lắm, hãn hữu

у́никум *м.* (cái, vật, người, bản) độc nhất, duy nhất, đơn nhất

унима́ть, уня́ть (*В*) 1. (*заставлять умолкнуть*) bắt... im; (*успокаивать*) dỗ nín, dỗ; *разг.* bắt... ngừng (thôi); уня́ть дру́щихся bắt những người đánh lộn ngừng tay; 2. (*прекращать*) ngừng, thôi; (*сдерживать*) kìm, ghìm, nén, dằn, ngăn, cầm, giữ; ~ кровотече́ние cầm máu; ~ дрожь nén cơn run; ~ слёзы ngăn dòng lệ, cầm nước mắt

унима́ться, уня́ться 1. (*успокаиваться*) lặng yên, yên đi, yên tâm; 2. (*прекращаться*) ngừng (thôi) hẳn, ngừng, thôi; (*о буре, боли*) yên, yên hẳn; (*о чувствах*) dịu đi, hết

унисе́кс *м.* (*о стиле*) unisex, phong cách đồng giới tính (*lối ăn mặc, trang điểm giống nhau không phân biệt nam nữ*)

унисо́н *м. муз.* hoà âm, hoà nhịp; петь в ~ hát hoà nhịp (đều nhịp), hợp xướng; ✧ в ~ hoà nhịp, hoà cùng điệu, đồng xoang đồng điệu

унита́з *м.* bồn cầu, bệ xí, chậu hố xí

унитари́зм *м.* chế độ tập quyền (nhất thống)

унитари́стск||ий *прил.* (thuộc về) chế độ tập quyền, chế độ nhất thống; ~ая поли́тика chính sách tập quyền (nhất thống)

унита́рн||ый *прил.* tập quyền, nhất thống; ~ое госуда́рство nhà nước tập quyền (nhất thống)

унифика́ция *ж.* (sự) thống nhất, thống nhất hoá, quy cách hoá, tiêu chuẩn hoá, chuẩn hoá

унифици́ровать *несов. и сов.* (*В*) thống nhất, thống nhất (quy cách, tiêu chuẩn, chuẩn) hoá; ~ правописа́ние thống nhất chính tả

уничижи́тельный *прил. лингв.* (có, cho) nghĩa xấu; ~ су́ффикс tiếp tố cho nghĩa xấu

уничтожа́ть, уничто́жить (*В*) 1. tiêu diệt, diệt trừ, trừ diệt, triệt tiêu, tiễu trừ, tiêu huỷ, huỷ diệt, trừ khử, diệt, trừ, khử; (*упразднять*) thanh toán, thủ tiêu, trừ bỏ, xoá bỏ, loại bỏ; *перен.* (*разрушать*) phá huỷ, phá tan; ~ врага́ tiêu diệt quân địch, diệt thù (địch); ~ следы́ tiêu huỷ vết tích, xoá sạch dấu vết; ~ зло tiêu diệt (diệt trừ, triệt tiêu, tận diệt, tiễu trừ) điều ác; ~ безрабо́тицу thanh toán (xoá bỏ, trừ bỏ) nạn thất nghiệp; ~ наде́жду phá tan (triệt tiêu, tiêu huỷ) niềm hy vọng; 2. *разг.* (*съедать*) ăn hết; (*выпивать*) chén sạch, uống hết; 3. *перен.* (*унижать*) đẩy vào thế bí, đẩy vào đường cùng, bắt bí, bắt chẹt, làm luỵ

уничтожа́ющ||ий *прил.* 1. (*губительный*) chí tử, nguy hại; 2. (*резкий*) kịch liệt, thẳng tay, không thương xót; ~ая кри́тика phê bình thẳng tay, phê phán kịch liệt; 3. (*презрительный*) hằn học, khinh bỉ; ~ взгляд cái nhìn hằn học (khinh bỉ)

уничтоже́ние *с.* (sự) tiêu diệt, diệt trừ, trừ diệt, triệt tiêu, tiễu trừ, tiêu huỷ, huỷ diệt, trừ khử, diệt, trừ, khử; (*упразднение*) (sự) thanh toán, thủ tiêu, trừ bỏ, xoá bỏ, loại bỏ; по́лное ~ tiêu diệt hoàn toàn, tận diệt, triệt tiêu, diệt sạch

уничто́жить *сов. см.* уничтожа́ть

у́ния *ж. книжн.* (sự, khối) liên minh, liên hợp, liên hiệp; полити́ческая ~ liên minh chính trị

уноси́ть, унести́ (*В*) 1. mang (đem)... đi, mang (đem) theo; ~ что-л. с собо́й mang (đem) theo cái gì, mang (đem) cái gì đi theo; 2. *разг.* (*похищать*) cuỗm, nẫng, thó, chôm, lấy trộm, mang lén... đi; 3. (*увлекать течением*) cuốn (lôi)... đi, cuốn (lôi) theo; ✧ е́ле но́ги унести́ khó khăn lắm mới thoát thân được

уноси́ться, унести́сь 1. (*быстро удаляться*) phóng (lao, bay, chạy) nhanh, lao vùn vụt (vun vút), chạy vèo vèo (bon bon); *разг.* (*быстро убегать*) chạy đi nhanh, vụt chạy; 2. *перен.* (*о мечтах и т. п.*) hướng (quay) về; мои́ мы́сли унесли́сь в про́шлое những ý nghĩ của tôi quay về quá khứ; 3. (*о времени*) qua nhanh, trôi qua nhanh chóng, vùn vụt trôi qua

унта́йки *мн.* (*ед.* унта́йка *ж.*) (đôi) ủng da hươu (*vùng băng giá phương Bắc*)

у́нтер-офице́р *м.* hạ sĩ quan

унты́ *мн.* (*ед.* унт *м.*) (đôi) ủng lông

у́нция *ж. фарм.* ounce, uncia, ônxơ (*bằng 29,86 gram*)

уныв||а́ть *несов.* buồn rầu, rầu rĩ, buồn chán, chán nản, buồn; не ~а́й! đừng buồn!, đừng chán nản!

уны́ло 1. *нареч.* (một cách) buồn rầu, buồn bã, buồn chán, chán nản; 2. *в знач. сказ. безл.* (thật là) buồn rầu, buồn bã, rầu rĩ, u sầu; (*об окружающей обстановке*) (thật là) buồn tẻ, buồn thiu, thê lương, đìu hiu, tiêu điều

уны́лость *ж.* (vẻ, tính chất) buồn rầu, buồn bã, buồn chán, chán nản; rầu rĩ, u sầu, ủ rũ, ủ dột, ảm đạm; tiêu điều, buồn tẻ, buồn thiu, thê lương (*ср.* уны́лый)

уны́лый *прил.* 1. (*грустный, мрачный*) buồn rầu, buồn bã, buồn chán, chán nản, buồn, rầu; (*о выражении лица тж.*) rầu rĩ, u sầu, ủ rũ, ủ dột, ảm đạm; 2. (*наводящий уныние*) tiêu điều, buồn tẻ, buồn thiu, thê lương, ảm đạm, đìu hiu, buồn; ~ пейза́ж cảnh buồn, cảnh vật buồn tẻ (thê lương, đìu hiu), phong cảnh ảm đạm (tiêu điều)

уны́ние *с.* (sự, nỗi) buồn rầu, buồn bã, buồn chán, chán nản, rầu rĩ, u sầu, u buồn, u hoài; впада́ть в ~ buồn rầu, buồn bã, chán nản

уня́ть(ся) *сов. см.* унима́ть(ся)

упа́вш||ий *прил.*: сказа́ть ~им го́лосом nói giọng yếu ớt (não nùng, não nuột)

упа́д *м.*: до ~у đến kiệt sức (kiệt lực); смея́ться до ~у cười vỡ bụng (đứt ruột), cười lăn cười lóc

упа́док *м.* (sự) sa sút, sút kém, suy sụp, suy đốn, suy thoái, suy bại, suy tàn, suy di, suy vi, lụn bại; (*разложение*) (sự) đồi bại, suy đồi, đồi truỵ, sa đoạ, tha hoá; ~ ду́ха sa sút (sút kém, suy sụp, mất) tinh thần, ngã (nản) lòng, thoái (nhụt) chí; ~ сил suy nhược, sức lực suy vi; экономи́ческий ~ suy thoái kinh tế, suy đốn (sa sút, sút kém) về kinh tế; приходи́ть в ~ bị suy đồi, suy đốn, sa sút, suy sụp, đồi bại, suy thoái, suy bại, suy tàn, lụn bại

упа́дочническ||ий *прил.* suy đồi, suy đốn, sa sút, sút kém, suy bại, đồi bại, sa đoạ, đồi truỵ, tha hoá; ~ая литерату́ра văn học suy đồi (đồi truỵ);

~ие настроéния tinh thần sa sút (suy sụp), tâm trạng chán nản (chán chường)

упáдочничество *с.* (tâm trạng, tinh thần, sự) suy đồi, suy đốn, sa sút, sút kém, suy bại, đồi bại, sa đoạ, đồi truỵ, tha hoá

упáдочн||ый *прил.* suy sụp, sút kém, sa sút, suy đốn, suy thoái, suy bại, suy tàn, suy vi, suy đi; (*об искусстве и т. п.*) suy đồi, đồi truỵ, đồi bại, sa đoạ

упаковáть *сов. см.* упакóвывать *и* паковáть

упакóвк||а *ж.* 1. (*действие*) (sự) gói lại, bọc lại, đóng gói, đóng bao, đóng thùng, bao gói; 2. (*материал*) bao bì, vật liệu gói bọc, thùng hòm; в изя́щной ~е gói trong bao bì đẹp; 3. *жарг.* bộ cánh, y trang

упакóвочный *прил.* (để) gói bọc; ~ материáл bao bì, vật liệu gói bọc

упакóвщик *м.* thợ đóng gói (đóng bao, đóng thùng)

упакóвывать, упаковáть (*В*) gói (bọc)... lại, đóng gói, đóng bao, đóng thùng, gói bọc, bao gói

упанишáды *мн.* kinh Upanishad (Ưu-ba-ni-sa-đà), Áo Nghĩa thư (*Ấn Độ cổ đại*)

упáриться *сов. разг.* (*покрыться потом*) toát (đẫm, ướt đẫm) mồ hôi

упасти́ *сов.* (*В*) *разг.* cứu, cứu vãn, cứu rỗi; ✧ упаси́ бог, бóже упаси́ xin đừng, đừng

упá||сть *сов. см.* пáдать 1, 6, 10; ✧ ~ в чьи́х-л. глазáх mất uy tín (mất tín nhiệm) đối với ai; ~ с нéба на зéмлю từ trên mây rơi xuống đất, từ ảo tưởng quay về với thực tại; у негó горá ~ла с плеч anh ta nhẹ nhõm hẳn ra, nó như cất (trút) được gánh nặng; сéрдце у меня́ ~ло tìm tôi thắt lại, tôi như rụng tim; что с вóзу ~ло, то пропáло *погов.* cái gì đã rơi là mất; nước đổ khó bốc (*погов.*)

упереть *сов. см.* упирáть 1

упереться *сов. см.* упирáться

упéчь *сов. разг.*: ~ в тюрьмý giam (nhốt) trong tù, bỏ tù

упивáться, упи́ться 1. *прост.* (*допьяна*) uống say; 2. (*наслаждаться*) thưởng thức, tận hưởng, thích thú, khoái trá, khoái chá

упирáть, упереть 1. (*В* в *В*) dựa, tựa, chống, tì; ~ рýку в бок chống nạnh, tì (chống) tay vào hông; 2. *тк. несов.* (на *В*) *перен. разг.* (*подчеркивать*) nhấn mạnh vào

упирáться, упереться 1. (*Т* в *В*) dựa (tựa, tì) vào; ~ ногáми в зéмлю đứng tấn; 2. *перен. разг.* (*сопротивляться*) chống lại; (*упрямиться*) khăng khăng không chịu, một mực không nghe; 3. (в *В*) *разг.* (*подходить вплотную к чему-л.*) tiến sát, tiếp cận, áp đến, áp sát, tiến đến sát; (*натыкаться на что-л.*) vấp phải, đụng phải, chạm trán; ✧ ~ рукáми и ногáми một mực khước từ, khăng khăng không chịu

уписа́ть *сов. см.* упи́сывать

упи́сывать, уписа́ть 1. (*умещать на странице и т. п.*) viết đầy, viết hết; 2. (*съедать*) *разг.* ăn ngấu nghiến, ngốn, tọng, hốc; ✧ ~ за óбе щекú ăn ngấu nghiến (ngồm ngoàm)

упи́танность *ж.* (sự, độ) béo tốt, no đủ, mập mạp, béo mập

упи́танный *прил.* được nuôi béo, béo tốt, béo núc, no đủ, mập mạp

упи́ться *сов. см.* упивáться

упла́та *ж.* (sự) trả tiền, đóng tiền, nộp tiền, trả, đóng, nộp

уплати́ть *сов. см.* упла́чивать

упла́чивать, уплати́ть (*В*) trả (đóng, nộp) tiền, trả, đóng, nộp; уплати́ть по счёту trả tiền theo bản tính toán

уплета́ть *сов. разг. см.* упи́сывать 2

уплотне́ние *с.* 1. (sự) làm sít lại, nén chặt, nện chặt, nêm chặt, đầm chặt; *воен.* (sự) bố trí dày hơn; 2. *разг.* (*дополнительное заселение*) (sự) đưa đến ở thêm; 3. (*рабочего времени*) (sự) bố trí sít sao, lấp giờ trống; 4. *мед.* (sự) thẩm nhuận, thấm nhiễm

уплотни́тельн||ый *прил.* chặt lại, sít lại, dày hơn; ~ая застрóйка sự xây dựng các công trình sít lại (dày hơn) (*giảm bớt khoảng trống giữa các công trình*)

уплотни́ть(ся) *сов. см.* уплотня́ть(ся)

уплотня́ть, уплотни́ть (*В*) 1. (*делать более плотным*) làm... chặt lại, làm... sít lại, nén (nện, nêm, đầm) chặt; *воен.* bố trí dày hơn; 2. *разг.* (*заселять дополнительно*) đưa người đến ở thêm; 3. (*заполнять целиком*) bố trí sít sao, lấp giờ trống; ~ рабóчий день bố trí sít sao ngày lao động, lấp giờ trống (thanh toán giờ chết) trong ngày lao động

уплотня́ться, уплотни́ться 1. (*становиться плотнее, твёрже*) chặt (khít, sít, rắn) lại, (bị) nén chặt, nện chặt, nêm chặt, đầm chặt; 2. (*о рабочем времени*) (được) bố trí sít sao

уплыва́ть, уплы́ть 1. bơi đi, rời khỏi bờ; (*на пароходе и т. п.*) ra đi; (*о судне и т. п.*) rời bến; 2. (*медленно удаляться*) xa (mờ, mất) dần; берегá уплы́ли в тумáне bờ mờ dần (mất dần, biến mất) trong sương mù

уплы́ть *сов. см.* уплыва́ть

упова́ние *с. уст.* (niềm) hy vọng, hoài vọng

упова́ть *несов.* (на *В*, + *инф.*) *уст.* trông cậy, hy vọng, trông mong, trông chờ, ỷ lại, nhờ, trông, cậy (*vào*); ~ на удáчу cầu may, hy vọng vào may mắn; đơm đó ngọn tre (*погов.*)

уподóбить(ся) *сов. см.* уподобля́ть(ся)

уподобля́ть, уподóбить (*В Д*) coi (xem)... như, so sánh... với

уподобля́ться, уподóбиться giống như, giống với, giống

упоéни||е *с.* (sự) hăng say, say mê, say sưa, thích thú, hoan hỉ; в ~и успéха say sưa với thắng lợi

упоённый *прил.* hăng say, say mê, say sưa, thích thú, hoan hỉ

упои́тельно *нареч.* (một cách) hăng say, say mê, say sưa, thích thú

упои́тельный *прил.* làm hăng say (say mê, say sưa, thích thú)

уползáть, уползти́ bò đi, bò đi mất

уползти́ *сов. см.* уползáть

уполномóченный 1. *прил.* được uỷ quyền (ủy nhiệm); 2. *м.* người được uỷ quyền (ủy nhiệm); ~ по правáм человéка người được uỷ quyền theo dõi về vấn đề nhân quyền

уполномóчивать, уполномóчить (*В* на *В*, *В* + *инф.*) uỷ quyền, uỷ nhiệm, uỷ thác, phó thác, giao phó

уполномóчи||е *с.*: по чьемý-л. ~ю theo sự uỷ quyền (ủy nhiệm) của ai

уполномóчить *сов. см.* уполномóчивать

упоминáние *с.* 1. (sự) nhắc đến, kể đến; 2. (*замечание*) (sự, lời, điều) nói đến, nhận xét

упоминáть, упомянýть (*В*, о *П*) nhắc (kể, nói, đề cập) đến, nói tới; ~ вскользь nhắc (kể, nói) qua

упóмнить *сов.* (*В*) *разг.* (*запомнить*) nhớ; (*вспомнить*) sực nhớ, hồi tưởng lại; всегó не ~ chẳng thế nào nhớ hết mọi điều được

упомя́нутый *прил.* được nhắc (kể, nói) đến, nói trên, vừa nói

упомянýть *сов. см.* упоминáть

упóр *и.* 1. (*действие*) (sự) dựa vào, tựa vào; завинти́ть до ~а vặn (vít) thật chặt; 2. (*предмет*) (chỗ) tựa, dựa; тóчка ~а điểm tựa; ✧ дéлать ~ на

кого́-л., что́-л. chú ý đặc biệt (nhấn mạnh) đến ai, cái gì; сказа́ть кому́-л. что́-л. в ~ nói thẳng với (nói toạc với, nói toạc móng heo với, bốp vào mặt *груб.*, đốp vào mặt *груб.*) ai cái gì; смотре́ть на кого́-л. в ~ nhìn chằm chằm (chăm chắm, chằm chặp, lừ lừ) vào mặt ai; стреля́ть в ~ bắn trực diện

упо́ристый *прил. разг. см.* упо́рный 1, 2

упо́рно *нареч.* (một cách) kiên trì, kiên tâm, kiên gan, bền bỉ, kiên nhẫn, kiên cường, ngoan cường; ngoan cố, bướng bỉnh, khăng khăng, một mực; ~ учи́ться học tập kiên trì (bền bỉ) ; ~ наста́ивать на своём khăng khăng (nằng nặc) đòi làm theo ý mình; ~ всё отрица́ть khăng khăng (một mực) chối cãi

упо́рн||ый *прил.* 1. (*настойчивый*) kiên trì, kiên tâm, kiên gan, bền bỉ, kiên nhẫn, kiên cường, ngoan cường; ~oe сопротивле́ние kháng cự ngoan cường (kiên cường); ~ые по́иски những sự tìm tòi kiên trì (bền bỉ, kiên nhẫn); ~ая борьба́ cuộc đấu tranh kiên cường (ngoan cường, bền bỉ); ~ труд lao động kiên trì (kiên cường, kiên nhẫn); 2. (*упрямый*) ngoan cố, bướng bỉnh, khăng khăng, một mực; ~oe молча́ние sự lặng thinh bướng bỉnh (ngoan cố); ~ взгляд cái nhìn chằm chằm (chăm chắm, chăm chăm, chằm chặp); 3. (*длительное время не прекращающийся*) dai dẳng, kéo dài; ~ые слу́хи những tin đồn dai dẳng; до́лгая и ~ая зима́ mùa đông kéo dài dai dẳng; 4. *разг.* (*крепкий, твёрдый*) cứng rắn, cứng; ~ ка́мень đá cứng

упо́рство *с.* (*настойчивость*) (sự, lòng, tính) kiên trì, kiên tâm, kiên gan, bền bỉ, kiên nhẫn, ngoan cường, kiên cường; (*упрямство*) (sự, tính) ngoan cố, bướng bỉnh, khăng khăng

упо́рствовать *несов.* kiên trì, kiên tâm, kiên gan, tỏ ra bền bỉ (dẻo dai); (в *П*) khăng khăng, một mực

упорхну́ть *сов.* 1. bay đi, bay mất; 2. *разг.* ra đi, đi xa

упоря́дочение *с.* (sự) chấn chỉnh, chỉnh đốn, chỉnh lý, điều chỉnh

упоря́дочивать, упоря́дочить (*В*) chấn chỉnh, chỉnh đốn, chỉnh lý, điều chỉnh, xếp đặt lại

упоря́дочиваться, упоря́дочиться được chấn chỉnh (chỉnh đốn, chỉnh lý, điều chỉnh, xếp đặt lại)

упоря́дочить(ся) *сов. см.* упоря́дочивать(ся)

употреби́тельность *ж.* (sự, tính chất) thông dụng, thường dùng

употреби́тельн||ый *прил.* thông dụng, thường dùng; ~ые слова́ những từ thông dụng (thường dùng)

употреби́ть *сов. см.* употребля́ть

употребле́ни||е *с.* (sự) dùng, sử dụng; áp dụng, vận dụng, ứng dụng (*ср.* употребля́ть); в большо́м ~и được thông dụng, được sử dụng rộng rãi, được dùng nhiều; входи́ть в ~ được đưa ra sử dụng, được đem ra dùng, bắt đầu được thông dụng, trở thành mốt; спо́соб ~я cách dùng

употребля́ть, употреби́ть (*В*) dùng, sử dụng; (*применять тж.*) áp dụng, vận dụng, ứng dụng; ~ все уси́лия dùng (dốc, cố) hết sức, sử dụng (dùng, dốc) toàn lực; ✧ ~ во зло чьё-л. дове́рие lạm dụng lòng tin của ai

употребля́ться *несов.* (được) dùng, sử dụng; (*применяться тж.*) (được) áp dụng, vận dụng, ứng dụng

упра́в||а *ж.* 1. *разг.* công lý; иска́ть ~ы đi tìm công lý; найти́ ~у на кого́-л. trừng trị được ai; на него́ нет ~ы không có cách gì trừng trị được nó, bao giờ nó cũng lọt lưới; 2.: городска́я ~ *ист.* toà thị chính

управдо́м *м.* (управля́ющий до́мом) quản gia, người quản lý nhà cửa

упра́виться *сов. см.* управля́ться

управле́ни||е *с.* 1. (*действие*) (sự) điều khiển, lái; điều hành, lãnh đạo, chỉ huy, quản lý, quản trị, quản đốc, quản nhiệm, cai quản, cai trị, chấp chính; chi phối (*ср.* управля́ть 1–4); ~ самолётом lái (điều khiển) máy bay; ~ госуда́рством điều hành (lãnh đạo, quản lý, chỉ huy, cai quản, cai trị) nhà nước, trị quốc; ~ на расстоя́нии điều khiển từ xa дистанцио́нное ~ (sự, cái, bộ) điều khiển từ xa; орке́стр под ~ем... dàn nhạc do... điều khiển (chỉ huy), dàn nhạc dưới sự điều khiển (chỉ huy) của...; 2. (*административный орган*) tổng cục, cục, vụ, nha, sở; (*здание тж.*) cơ quan; ~ желе́зной доро́ги tổng cục đường sắt; центра́льное статисти́ческое ~ tổng cục thống kê trung ương; гла́вное ~ (*министерства и т. п.*) tổng cục; 3. (*совокупность приборов*) máy móc điều khiển; автомати́ческое ~ máy móc điều khiển tự động; рулево́е ~ bộ phận (hệ thống) lái; 4. *грам.* (sự) chi phối; ✧ теря́ть ~ không lái (điều khiển) được

управде́л *м. разг.*, **управдела́ми** *м. неизм.* (управля́ющий дела́ми) *см.* управля́ющий

управле́нческ||ий *прил.* (thuộc về) điều khiển, điều hành, quản trị, quản lý, quản đốc, hành chính quản trị; ~ие расхо́ды chi phí quản trị (hành chính quản trị); ~ аппара́т bộ máy quản trị (quản lý, quản đốc); nhân viên hành chính quản trị; ~ие шта́ты biên chế quản trị (hành chính quản trị)

управля́ем||ый *прил.* điều khiển được, lái được; ~ая раке́та tên lửa điều khiển được

управля́ть *несов.* (*Т*) 1. điều khiển, lái; ~ автомоби́лем lái ô tô; ~ кора́блём lái tàu thuỷ, điều khiển con tàu; 2. (*руководить*) điều hành, điều khiển, lãnh đạo, chỉ huy, quản lý, quản trị, quản đốc, quản nhiệm, cai quản, cai trị, chấp chính; 3. (*направлять чьи-л. поступки*) điều khiển, chi phối; 4. (*дирижировать*) điều khiển, chỉ huy; 5. *грам.* chi phối

управля́ться, управи́ться (с *Т*) *разг.* 1. (*кончать работу*) làm xong; 2. (*одолевать*) thắng (trị, khuất phục) được

управля́ющий *м.* (*скл. как прил.*) người phụ trách (điều hành, điều khiển, quản lý); ~ дела́ми chánh văn phòng, đổng lý sự vụ, xử lý thường vụ; ~ до́мом (người) quản gia, quản lý nhà cửa

упражне́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) luyện lập, tập dượt, tập luyện; 2. (*задание*) bài tập; ~ на бревне́ *спорт.* bài tập trên cầu thăng bằng

упражня́ть *несов.* (*В*) luyện tập, tập dượt, tập luyện, rèn luyện, rèn tập, tập, luyện, dượt; ~ свою́ па́мять luyện (tập luyện) trí nhớ

упражня́ться *несов.* luyện tập, tập dượt, tập luyện, rèn luyện, rèn tập, tập, luyện, dượt; ~ на рояле tập đàn dương cầm; ~ в стрельбе́ tập bắn

упразднение *с.* (sự) bãi bỏ, huỷ bỏ, thủ tiêu, phế bỏ, bỏ, bãi

упразднить *сов. см.* упраздня́ть

упраздня́ть, упразднить (*В*) bãi bỏ, huỷ bỏ, thủ tiêu, phế bỏ, bỏ, bãi; *разг.* (*лишать должности*) bãi nhiệm, cách chức, bãi chức

упра́шивать, упроси́ть (*В*) nài xin, van xin, van nài, vật nài, khẩn khoản yêu cầu; *сов.* xin (nài xin, van xin) được

упреди́ть *сов. см.* упрежда́ть

упрежд||а́ть, упреди́ть (*В*) 1. (*предупреждать*) báo trước, cho

biết trước; ~ кого́-л. о своём реше́нии báo trước cho ai biết quyết định của mình; 2. (*предпринимать что-л. раньше кого-л.*) làm trước, đón trước, ngừa trước, phòng ngừa trước, đánh trước

упрежда́ющий *прич.*: ~ уда́р đòn phủ đầu, đòn dằn mặt, cú tiên hạ thủ, cú đánh trước

упрежде́ние *с.* 1. (sự) báo trước, cho biết trước; làm trước, đón trước, ngừa trước, phòng ngừa trước (*ср.* упрежда́ть); 2. *воен.* lượng (góc) ngắm đón

упрёк *м.* (sự, lời) trách móc, trách cứ, quở trách, chê trách, trách mắng, quở mắng; с ~ом có vẻ trách móc; бро́сить ~ кому́-л. quở trách (trách móc, trách cứ) ai; осыпа́ть кого́-л. ~ами quở trách ai dữ dội, quở mắng ai như tát nước vào mặt, quở mắng tế tát ai; ста́вить что́-л. в ~ кому́-л. trách móc (chê trách) ai về việc gì

упрека́ть, упрекну́ть (*В* в *П*) trách móc, trách cứ, quở trách, chê trách, trách mắng, quở mắng, trách, quở; ~ кого́-л. в небре́жности trách móc (quở trách) ai về tội cẩu thả

упрекну́ть *сов. см.* упрека́ть

упре́ть *сов. см.* преть 2

упроси́ть *сов. см.* упра́шивать

упрости́ть(ся) *сов. см.* упроща́ть(ся)

упро́чение *с.* (sự) củng cố, làm vững chắc; борьба́ за ~ ми́ра đấu tranh để củng cố (giữ vững) hoà bình

упро́чивать, упро́чить (*В*) củng cố, kiện toàn, làm vững chắc, làm... bền hơn; ~ своё положе́ние củng cố vị trí (địa vị) của mình

упро́чиваться, упро́читься 1. được củng cố (kiện toàn, vững bền), trở nên vững chắc; 2. (за *Т*) (*прочно устанавливаться*) được thừa nhận (xác nhận), trở thành thường xuyên; за ним упро́чилась сла́ва прекра́сного ора́тора danh tiếng ông ấy là một nhà hùng biện tuyệt vời đã được nhiều người thừa nhận

упро́чить(ся) *сов. см.* упро́чивать(ся)

упро́чнение *с.* (sự) làm bền hơn, làm chắc hơn, củng cố, kiện toàn

упрочни́ть *сов. см.* упрочня́ть

упрочня́ть, упрочни́ть (*В*) làm... bền (chắc) hơn, củng cố, kiện toàn

упроща́ть, упрости́ть (*В*) đơn giản hoá, làm... đơn giản hơn; (*обеднять*) tầm thường hoá, làm... tầm thường (nghèo nàn, đơn sơ hơn, sơ sài hơn)

упроща́ться, упроститься đơn giản hoá, trở nên đơn giản (dễ hơn)

упроще́ние *с.* (sự) đơn giản hoá; (*обеднение*) (sự) tầm thường hoá, nghèo nàn hơn, đơn sơ hơn, đơn giản hơn

упру́гий *прил.* 1. đàn hồi, đàn tính, co giãn, chun; (*крепкий*) chắc nịch; 2. *перен.* mạnh mẽ, rắn rỏi, cứng cáp, nhịp nhàng

упру́гост||ь *ж.* đàn tính, (tính, độ) đàn hồi, co giãn; преде́л ~и *физ.* giới hạn đàn hồi

упря́жка *ж.* 1. (các) con vật cùng thắng (*де́ кэо хе*); парокóнная ~ song mã; 2. *см.* у́пряжь

упряжн||о́й *прил.* (để) thắng, kéo; ~а́я ло́шадь ngựa kéo

у́пряжь *ж.* (bộ) đồ thắng, yên cương, đồ ngựa, mã cụ

упря́мец *м. разг.* người bướng bỉnh, kẻ cứng đầu

упря́миться *несов.* bướng bỉnh, tỏ ra ngang bướng, khăng khăng một mực, tỏ ra ngoan cố; не упря́мься! đừng bướng!

упря́мо *нареч.* (một cách) bướng bỉnh, ngang bướng, ngoan cố

упря́мство *с.* (sự, tính) bướng bỉnh, ngang bướng, ngang ngạnh, ngoan cố, lì lợm, ù lì

упря́мствовать *несов. книжн. см.* упря́миться

упря́мый *прил.* 1. bướng bỉnh, ngang bướng, ương bướng, ngang ngạnh, ương ngạnh, ngoan cố, cứng đầu, gai ngạnh, lì lợm, ù lì, cứng đầu cứng cổ; đầu bò, đầu bò đầu bướu (*разг.*); 2. (*настойчивый*) kiên gan, gan lì, gan liền, kiên trì

упря́тать *сов.* (*В*) *разг.* 1. giấu kín, giấu biệt, cất kỹ; 2. *перен.* nhốt kín; ~ кого́-л. в тюрьму́ nhốt kín ai trong tù

упуска́ть, упусти́ть (*В*) 1. (*давать убежать*) để cho... chạy đi, để sổng, để sẩy, để mất; (*выпускать, терять*) thả (tha, buông)... ra, buông tha; упусти́ть пти́цу để sổng (để sẩy) con chim; упусти́ть весло́ buông chèo; упусти́ть коне́ц верёвки buông (thả) đầu dây ra; 2. (*не замечать*) bỏ sót, bỏ qua, không chú ý, không thấy; упусти́ть це́лый абза́ц в те́ксте bỏ sót (bỏ qua) cả một đoạn trong văn bản; 3. (*не воспользоваться*) bỏ lỡ, bỏ mất, bỏ trượt, bỏ lỡ dịp; упусти́ть вре́мя bỏ lỡ thời cơ, lỡ thời; упусти́ть возмо́жность, слу́чай bỏ lỡ (bỏ mất) cơ hội; не ~ слу́чая không bỏ mất cơ hội, không bỏ lỡ dịp; ✧ упусти́ть что́-л. из ви́ду sơ sót (sơ suất, bỏ quên, xao lãng) cái gì

упусти́ть *сов. см.* упуска́ть

упуще́ни||е *с.* 1. (*пропуск*) (sự, đoạn, chỗ) bỏ sót; обнару́жить ~ в те́ксте tìm thấy đoạn bỏ sót trong văn bản; 2. (*ошибка*) (sự, chỗ, điều) sai sót, sơ suất, thiếu sót, khiếm khuyết; испра́вить все ~я sửa chữa tất cả những sai sót (thiếu sót)

ура́ *межд.* hu-ra!; (*при атаке тж.*) xung phong!; (*при восторженном одобрении*) hoan hô!; ✧ на ~ а) *воен.* bằng cách kiên quyết xung phong; б) (một cách) hú hoạ, làm liều, làm cẩu may

уравне́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) làm bằng nhau, làm ngang nhau, bình quân hoá; 2. *мат.* phương trình; алгебраи́ческое ~ phương trình đại số; интегра́льное ~ phương trình tích phân; лине́йное ~ phương trình tuyến tính (bậc một)

ура́внивать I, уравня́ть (*В*) (*делать равным*) làm... bằng (ngang) nhau, làm ngang bằng (cân bằng), bình quân hoá; ~ кого́-л. в права́х làm ai được bình quyền (được ngang quyền)

ура́внивать II, уровня́ть (*В*) (*делать ровным*) san (cào) bằng, san phẳng, san (trang) đều, san, trang

ура́вниваться, уравня́ться trở nên bằng nhau (ngang nhau, ngang bằng, cân bằng, bình quân)

уравни́ловка *ж. разг.* chủ nghĩa bình quân

уравни́тельн||ый *прил.* 1. *спец.*: ~ резервуа́р bể (bình) điều áp; 2. bình quân; ~ нало́г thuế bình quân; ~ое распределе́ние проду́ктов phân phối bình quân sản phẩm

уравнове́сить *сов. см.* уравнове́шивать

уравнове́шенность *ж.* trầm tính, điềm tính, đằm tính, thuần tính, (tính) trầm tĩnh, điềm tĩnh, điềm đạm, bình tĩnh

уравнове́шенный *прил.* (*о человеке*) đằm, thuần, trầm tính, điềm tính, đằm tính, thuần tính, trầm tĩnh, điềm tĩnh, điềm đạm, bình tĩnh

уравнове́шивать, уравнове́сить (*В*) *прям. и перен.* làm cân bằng (thăng bằng, quân bình), cân bằng

уравня́ть *сов. см.* ура́внивать I

уравня́ться. *сов. см.* ура́вниваться

урага́н *м.* 1. (trận, cơn) bão, lốc, cuồng phong, bão táp, bão tố; 2. *перен.* (cơn) bão táp

урага́нный *прил.* 1. (thuộc về) bão, lốc, cuồng phong, bão táp, bão tố; 2. (*очень сильный*) vũ bão, mãnh liệt, ác liệt; ~ ого́нь bắn như vũ bão, hoả lực mãnh liệt

уразуме́ть *сов.* (*В*) tỉnh ngộ, hiểu ra, hiểu thấu, hiểu được

Ура́н I *м.* (*планета*) sao Thiên vương, Thiên vương tinh, Uranus

ура́н II *м. хим.* uranium, urani

ура́нов||ый *прил.* (thuộc về) uranium, urani; ~ая руда́ quặng uranium; ✧ ~ая бо́мба bom uranium (nguyên tử)

урбанизáция *ж. книжн.* (sự) đô thị hoá

урбани́зм *м. иск.* trường phái (chủ nghĩa) đại đô thị

урбани́ст *м. иск.* người theo trường phái (chủ nghĩa) đại đô thị

урва́ть *сов. см.* урывáть

урду́ *м. нескл.* (*язык*) tiếng Urdu (Urđu)

урегули́рование *с.* (sự) điều hoà, điều chỉnh; (*решение*) (sự) giải quyết

урегули́ровать *сов.* (*В*) điều hoà, điều chỉnh; (*решить*) giải quyết

уре́зать *сов. см.* урезáть

урезáть, урéзать (*В*) 1. (*укорачивать*) cắt ngắn, cắt (xén) bớt; 2. (*сокращать*) cắt giảm, cắt xén, cắt (giảm, rút) bớt; ~ права́ кого́-л. cắt xén (rút bớt) quyền hạn của ai; ~ расхо́ды giảm chi, giảm (cắt, rút) bớt chi tiêu

урезóнивать, урезóнить (*В*) khuyên răn, khuyên bảo, răn bảo, khuyên lơn, khuyên nhủ, khuyên dỗ

урезóнить *сов. см.* урезóнивать

уреми́ческий *прил. мед.* (thuộc về) tăng urê-huyết

уреми́я *ж. мед.* (chứng) tăng urê-huyết

уре́тра *ж. анат.* niệu đạo

ури́на *ж. научн.* niệu, nước tiểu

уринотерапи́я *ж.* liệu pháp niệu (dùng nước tiểu)

у́рка *м. жарг.* kẻ trộm, tên ăn cắp; (*уголовник*) tên tội phạm

у́рна *ж.* 1. bình đựng di hài; 2. (*для избирательных бюллетеней*) hòm (thùng) phiếu; 3. (*для мусора*) thùng rác

у́ров||ень *м.* 1. mức, mực; (*степень тж.*) trình độ, mức độ, cấp độ, mực độ, cấp, bậc; 50 мéтров над ~нем мóря 50 mét trên mực (mức) biển; ~ воды́ рéзко поднялся весно́й về mùa xuân mực (mức) nước đã dâng lên cao rõ rệt; ~ зарпла́ты mức lương; ~ жи́зни mức sống, trình độ sinh hoạt; ~ разви́тия trình độ (mức độ, cấp độ) phát triển; довоéнный ~ mức (mức độ, trình độ) trước chiến tranh; совеща́ние на вы́сшем ~не hội nghị thượng đỉnh, hội nghị cấp cao nhất; на ~не мини́стров ở cấp (hàng) bộ trưởng; на высóком худóжественном ~не có trình độ nghệ thuật cao, tài nghệ cao cường; поднять что́-л. на до́лжный ~ đề cao cái gì lên trình độ (cấp độ) thích đáng; 2. (*прибор*) ống thuỷ, ống thuỷ chuẩn, nivô, ni-vô; ✧ быть на ~не có trình độ cao, rất khá; в ~ с чéм-л. cùng một trình độ với cái gì, hoàn toàn phù hợp với cái gì; на ~не лу́чших мировы́х станда́ртов ngang hàng (phù hợp) với những mẫu mực tốt nhất trên thế giới; идти́ в ~ с вéком theo kịp thời đại, hoà nhịp bước với thời đại

уровня́ть *сов. см.* ура́внивать II

уро́д *м.* 1. quái thai, người tàn tật (què quặt); 2. *разг.* (*безобразный человек*) người xấu xí, con vồ; 3. *разг.* (*человек с дурными свойствами*) người kỳ quái (quái gở), quái thai; нра́вственный ~ đồ quái thai; ✧ в семьé не без ~а ≅ năm ngón tay có ngón ngắn ngón dài (*погов.*)

урод||и́ться *сов.* 1. mọc, ra quả, đậu quả, kết quả; хлеб хорошó ~и́лся lúa mì được mùa; фру́ктов ~и́лось мнóжество ra nhiều quả, quả rất sai, sai quả; óвощи плóхо ~и́лись rau mọc xấu; 2. (*Т*) *разг.* (*появиться на свет*) sinh ra, ra đời, chào đời; (в *В*) (*родиться похожим на кого-л.*) sinh ra giống...; ~ пáрнем, девчóнкой ra đời một cậu con trai, một cô con gái; đứa con trai, cô con gái ra đời; ~ в кого́ он ~и́лся? nó sinh ra giống ai thế?

уро́дливо *нареч.* (một cách) quái dị, quái gở, kỳ quái, kỳ quặc

уро́дливость *ж.* (sự, vẻ, tính chất) quái dạng, quái dị, quái gở, kỳ quái, kỳ quặc

уро́длив||ый *прил.* 1. quái dạng, tàn tật, què quặt; đui què mẻ sứt (*разг.*); 2. (*безобразный*) xấu xí; ~ наря́д quần áo xấu xí; 3. *перен.* (*искажённый, извращённый*) quái dị, quái gở, kỳ quái, kỳ quặc, kỳ cục, quái đản; ~ое воспита́ние nền giáo dục quái dị (kỳ quặc); принима́ть ~ые фóрмы có hình thù quái gở (quái dạng)

уродовать, изуро́довать (*В*) làm... quái dạng (tàn tật, què quặt); (*делать безобразным*) làm... xấu xí đi; (*нравственно*) làm... hư hỏng (hư bại, hủ hoá)

уро́дство *с.* 1. (sự) quái dạng, dị hình, quái hình, tàn tật, què quặt; 2. (*безобразие*) (sự) xấu xí; 3. *перен.* (*искажение, извращение*) (sự) quái dị, quái gở, kỳ quái, kỳ quặc, kỳ cục quái đản

урожа́й *м.* vụ mùa, vụ thu hoạch, vụ, mùa; (*количество собранного тж.*) mùa màng, thu hoạch; ~ я́блок vụ (mùa) táo, vụ thu hoạch táo; небыва́лый ~ vụ mùa tốt chưa từng thấy; собира́ть ~ gặt hái, thu hoạch, gặt, hái; вы́растить хоро́ший ~ làm vụ mùa tốt, được mùa

урожа́йность *ж.* sản lượng, sản lượng thu hoạch

урожа́йный *прил.* được mùa, có sản lượng cao; ~ год năm được mùa; ~ сорт giống có sản lượng cao

урождённая *прил.* (*перед девичьей фамилией*) *уст.* nhũ danh là..., khuê danh là...

урождённый *прил. разг.* (*прирождённый*) bẩm sinh, thiên bẩm, thiên phú; ~ поэ́т thi sĩ thiên phú (thiên bẩm)

урожéн||ец *м.*, **~ка** *ж.* người sinh (quê, quê quán) ở...; ~ Да́льнего Восто́ка người quê (quê quán) ở Viễn Đông

уро́к *м.* 1. (*задание*) bài học, bài; гото́вить ~и làm bài; задава́ть ~и ra bài; учи́ть ~и học bài; дава́ть ~и а) dạy học; б) (*на дому*) dạy tư; 2. (*учебный час*) tiết, giờ học; ~ литерату́ры tiết văn học; 3. *перен.* bài học; извле́чь ~ из чего́-л. rút ra bài học từ việc gì; ~и исто́рии những bài học của lịch sử; дать ~ кому́-л. cho ai một bài học

уро́лог *м.* nhà niệu học, bác sĩ niệu khoa

урологи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) niệu học, niệu khoa, khoa tiết niệu, tiết niệu; ~ кабине́т phòng niệu khoa (tiết niệu); ~ая опера́ция (ca) phẫu thuật tiết niệu

урологи́я *ж.* niệu học, niệu khoa, khoa tiết niệu

уро́н *м.* (sự) tổn thất, thiệt hại, tổn thiệt, tổn hại

урони́ть *сов. см.* роня́ть 1, 3–5

уротропи́н *м. фарм.* urotropin

уро́чище *с.* 1. ranh giới thiên nhiên; 2. (*участок*) cánh rừng, cảnh khu

уро́чн||ый *прил.* (*определённый*) đã định (ấn định, quy định, định trước); (*обычный*) thường lệ; ~ая рабóта công việc thường lệ; ~ час giờ đã định

уругва́||ец *м.* **~йка** *ж.* người Uruguay

уругва́йский *прил.* (thuộc về) Uruguay

урча́ние *с.* (sự, tiếng) gầm gừ, kêu gừ gừ, gừ; (*в животе*) (sự, tiếng) sôi, ùng ục, sôi bụng

урча́ть *несов.* gầm gừ, kêu gừ gừ, gừ; (*в животе*) sôi, ùng ục, sôi bụng

урыва́ть, урва́ть (*В*) *разг.* 1. rứt (bứt, giật)... ra, giằng (giật, vớ) lấy; 2. *перен.* giành lấy, tước đoạt, chiếm đoạt, vơ vét, tước, đoạt, chiếm; как мо́жно бо́льше урва́ть vơ vét (chiếm đoạt, tước đoạt, giành lấy) càng nhiều càng tốt; ~ де́ньги vơ vét (chiếm đoạt) tiền bạc; 3. (*выделять для кого-л., чего-л.*) dành (để, để dành) ra, dành, để; урва́ть час для встре́чи с дру́гом dành (để) ra một tiếng đồng hồ để gặp người bạn

уры́вками *нареч. разг.* (một cách) thất thường, không đều, thỉnh thoảng; năm thì mười hoạ, bữa đực bữa cái (*погов.*)

уро́к *м. собир.* (quả) mơ khô

ус *м. см.* усы́; ✧ кито́вый ус lược (răng) cá voi; он и в ус (и в ус себе́) не ду́ет nó cứ phớt lờ (cứ phớt tỉnh, cứ việc nhỡn nhơ, không hề lo nghĩ gì hết)

уса́дить *сов. см.* уса́живать

уса́дьба *ж.* 1. nhà cửa vườn tược; 2. (*помещичья*) dinh cơ, điền trang; 3. (*колхоза, совхоза*) khu (nhà) trung tâm; 4. (*земля, занятая строениями*) thổ cư, đất ở; 5. *разг.* (*приусадебный участок*) vườn tược, khu đất tư

уса́живать, усади́ть 1. (*В*) mời... ngồi, đặt... ngồi xuống; 2. (*В* за *В*) bắt... ngồi, bắt... làm; ~ кого́-л. за шитьё bắt ai ngồi may; ~ кого́-л. за кни́гу bắt ai ngồi đọc sách; 3. (*В Т*) (*цветами и т. п.*) trồng, trồng...khắp

уса́живаться, усе́сться 1. ngồi xuống, ngồi vào; усе́сться на дива́н ngồi xuống đi văng; 2. (за *В*, + *инф.*) (*приниматься за что-л.*) ngồi, ngồi vào, bắt tay, bắt đầu; усе́сться за рабо́ту bắt tay vào (bắt đầu làm) việc; усе́сться за кни́гу ngồi đọc sách

уса́тый *прил.* có ria (ria rậm, ria dài); (*о животном*) có râu mép; ~ кот con mèo có râu mép dài

уса́ивание *с. см.* усвое́ние

уса́ивать, усво́ить (*В*) 1. (*делать привычным*) học (tập) được, tập quen; (*перенимать*) làm (noi) theo, bắt chước, học cái thói; усво́ить мане́ру дире́ктора разгова́ривать с сотру́дниками bắt chước cái lối (học cái thói) nói chuyện của giám đốc với nhân viên; ~ дурну́ю привы́чку nhiễm phải (tiêm nhiễm, nhiễm, quen) thói xấu; 2. (*воспринимать*) hiểu thấu đáo, lĩnh hội, lãnh hội, hấp thụ, hấp thu, nắm vững, thu nhận, hiểu kỹ, thấm nhuần, quán triệt; ~ уро́к hiểu thấu đáo (nắm vững, quán triệt) bài học; пло́хо ~ что́-л. không nắm vững (thấm nhuần, quán triệt) điều gì; 3. (*пищу и т. п.*) tiêu hoá, tiêu; đồng hoá, hấp thụ (*научн.*)

усвое́ние *с.* 1. (*обычаев и т. п.*) (sự) học được, tập được; 2. (*понимание*) (sự) hiểu thấu đáo, lĩnh hội, lãnh hội, hấp thụ, hấp thu, nắm vững, thu nhận, hiểu kỹ, thấm nhuần, quán triệt; 3. (*пищи и т. п.*) (sự) tiêu hoá; đồng hoá, hấp thụ (*научн.*)

усво́ить *сов. см.* уса́ивать

усвоя́емость *ж.* (khả năng, sức) tiêu hoá; đồng hoá, hấp thụ (*научн.*)

усвоя́емый *прил.* có thể tiêu hoá được

усе́ивать, усе́ять (*В Т*) điểm (rải) đầy, rải rắc, rải khắp; (*разбрасывать*) gieo rắc, vãi tung; луг усе́ян цвета́ми nội cỏ điểm đầy hoa; не́бо усе́яно звёздами bầu trời điểm đầy sao

усе́рди||е *с.* (sự, lòng) sốt sắng, nhiệt tình, nhiệt thành, nhiệt tâm, năng nổ; (*прилежание*) (sự, tính) cần mẫn, chuyên cần, mẫn cán, mẫn tiệp, cần cù; с ~ем lòng đầy nhiệt tình, một cách năng nổ; труди́ться без ~я lao động uể oải (không nhiệt tình, không năng nổ)

усе́рдный *прил.* sốt sắng, nhiệt tình, nhiệt thành, nhiệt tâm, năng nổ; (*прилежный*) cần mẫn, chuyên cần, mẫn cán, mẫn tiệp, cần cù

усе́рдствовать *несов.* sốt sắng, đem hết lòng, rất cố gắng

усе́сться *сов. см.* уса́живаться

усечённый *прил.* 1. *мат.* cụt; ~ ко́нус hình nón cụt; 2. (*о рифме*) chiết hậu

усе́ять *сов. см.* усе́ивать

усиде́ть *сов.* 1. ngồi yên, ngồi lì, ngồi mãi; тру́дно ~ на ме́сте khó mà ngồi yên (ngồi mãi, ngồi lì) một chỗ được; 2. (*остаться, пробыть где-л.*) ngồi lại, ở lại, lưu lại, ngồi, ở

уси́дчиво *нареч.* (một cách) chuyên cần, cần mẫn, cần cù

уси́дчивость *ж.* (sự, tính) chuyên cần, cần mẫn, cần cù, siêng năng, chăm chỉ

уси́дчивый *прил.* chuyên cần, cần mẫn, cần cù, siêng năng, chăm chỉ

у́сики *мн.* (*ед.* у́сик *м.*) 1. (bộ) ria nhỏ, râu mép nhỏ; râu trê (*разг.*); 2. (*у насекомых*) râu, ria; 3. (*у растений*) vòi, tua cuốn

уси́ление *с.* (sự) tăng cường, xúc tiến, đẩy mạnh; (*звука*) (sự) tăng âm; *радио* (sự) khuếch đại; *эл.* (sự) khuếch đại, tăng thế, tăng áp

уси́ленн||ый *прил.* 1. mạnh (căng thẳng) hơn, được tăng lên (tăng cường); ~ое пита́ние (chế độ, sự) ăn tẩm bổ, ăn bồi dưỡng; ~ая рабо́та công việc căng thẳng hơn; 2. (*неотступный*) bền bỉ, kiên trì, kiên tâm; ~ые про́сьбы lời yêu cầu khẩn khoản (năn nỉ, nằn nì, nằng nặc)

уси́ливать, уси́лить (*В*) tăng cường, xúc tiến, đẩy mạnh, tăng thêm; *радио, эл.* khuếch đại; ~ внима́ние tăng thêm sự chú ý, chú ý hơn nữa; ~ страда́ния tăng thêm những nỗi khổ đau; ~ а́рмию tăng cường quân đội; ~ оборо́ну tăng cường phòng thủ; ~ звук tăng âm

уси́ливаться, уси́литься được tăng cường (xúc tiến, đẩy mạnh), tăng (mạnh) lên; дождь уси́лился mưa to hơn, mưa nặng hạt lên

уси́лие *с.* (sự) nỗ lực, gắng sức, cố gắng; *спец.* lực, ứng lực; сде́лать над собо́й ~ cố ép mình, cố bắt mình; ~м во́ли bằng sự cố gắng của ý chí; динами́ческое ~ ứng lực động; вну́треннее ~ nội lực, ứng lực

усили́тель *м.* 1. *эл.* máy tăng thế (tăng áp); *радио* máy khuếch đại (khuếch âm, tăng âm), ampli; 2. *фото* chất tăng cường (tăng độ bền)

усили́тельн||ый *прил.* (để) tăng thế, tăng áp, khuếch đại, tăng cường; ~ая подста́нция trạm khuếch đại (khuếch âm, tăng âm)

уси́лить(ся) *сов. см.* уси́ливать(ся)

ускака́ть *сов.* 1. nhảy đi; 2. (*на лошади*) phi ngựa đi

усколь за́ть, усколь знýть 1. tuột (buột, trượt) ra; (*быстро уползать*) bò đi nhanh; ~ из рук tuột ra khỏi tay, buột (tuột) tay; 2. *разг.* (*скрываться внезапно*) lẻn (trốn, lỉnh, chuồn, lủi) đi, lẻn trốn, biến (chuồn, lủi) mất, đánh bài chuồn; ~ из ко́мнаты lẻn ra khỏi phòng; 3. (от *Р*) *перен. разг.* (*уклоняться*) lảng tránh, tránh né, lảng, tránh, lánh; ~ от встре́чи с ке́м-л. lánh (tránh) mặt ai; ~ от прямо́го отве́та tránh (tránh né) trả lời thẳng; 4. (от *Р*) *перен.* (*оставаться незамеченным*) qua (lọt, thoát, tránh) khỏi; усколь знýть от внима́ния кого́-л. thoát khỏi sự chú ý của ai, lọt (tránh) khỏi mắt ai

усколь знýть *сов. см.* усколь за́ть

ускоре́ние *с.* 1. (sự) tăng nhanh, đẩy nhanh, thúc nhanh, tăng tốc, gia tốc, xúc tiến, thúc đẩy; 2. *физ.* (sự, độ) gia tốc

уско́ренный *прил.* (đã) tăng nhanh, nhanh hơn, gấp hơn, gia tốc, tăng tốc; ~ курс giáo trình học gấp

ускори́тель *м.* 1. *физ.* máy gia tốc; 2. *хим.* chất tăng tốc

• **уско́рить(ся)** *сов. см.* ускоря́ть(ся)

ускоря́ть, ускóрить (*В*) 1. tăng (đẩy, thúc) nhanh, làm cho nhanh hơn (chóng hơn, gấp hơn), xúc tiến, thúc đẩy, tăng tốc, gia tốc; ускóрить шаг rảo bước, rảo cẳng, bước nhanh hơn; 2. (*приближать что-л.*) xúc tiến, làm... chóng đến, làm cho... chóng xảy ra; ~ событ́ия làm cho các sự kiện chóng xảy ra; ускóрить отъéзд ra đi sớm hơn đã định

ускоря́ться, ускóриться 1. nhanh (gấp) hơn, tăng tốc, gia tốc; 2. (*наступать скорее, чем предполагалось*) chóng đến, đến sớm hơn

усла́вливаться *несов. см.* усло́вливаться

усла́да *м. уст.* (sự) thích thú, khoái trá, khoái chá

усла́дить(ся) *сов. см.* усла́ждать(ся)

услажда́ть, усладúть (*В*) làm khoái (thích thú, sướng); ~ слух прия́тным сло́вом lời nói dễ chịu làm khoái (làm êm, làm bùi, làm sướng) tai; ~ взор красото́й ле́са vẻ đẹp của rừng núi làm khoái (làm vui, làm sướng) mắt

услажда́ться, усладúться thưởng thức, thích thú, khoái trá, khoái chá, khoái, sướng

усла́ть *сов.* (*В*) phái (cử, sai, sai phái, biệt phái)... đi; (*удалить*) bắt (đưa)... đi xa

услед||и́ть *сов.* (за *Т*) theo dõi, trông nom, trông, coi; тру́дно ~ за его́ мы́слями khó theo dõi được ý của nó; за всем не ~и́шь chẳng thể nào theo dõi (trông nom) xuể mọi việc; она́ не ~и́ла за ребёнком bà ta chẳng trông nom xuể đứa con, bà ta sơ suất không theo dõi được đứa con

усло́ви||е *с.* 1. điều kiện; при ~и, что..., с ~ем, чтобы... với điều kiện là...; создава́ть кому́-л. все ~я для чего́-л. tạo mọi điều kiện cho ai để làm gì; при существу́ющих ~ях trong những điều kiện hiện có; 2. *мн.*: ~я (*обстановка*) hoàn cảnh, tình cảnh, tình hình, những điều kiện; жить в хоро́ших ~ях sống trong hoàn cảnh tốt (trong những điều kiện tốt đẹp); ни при каки́х ~ях dù bất cứ tình hình nào, dù trong bất kỳ hoàn cảnh nào; бытовы́е ~я tình cảnh (tình hình, hoàn cảnh) sinh hoạt; ~я трудá hoàn cảnh (những điều kiện, tình hình) lao động; 3. (*уговор*) (sự, điều, bản) thoả thuận, ước định, ước hẹn, quy ước; нарушáть ~ vi phạm quy ước; 4. (*статья договора*) điều khoản, điều kiện, điều; 5. *мн.*: ~я (*правила*) (những) quy tắc, quy phạm; ~я по́льзования электри́чеством quy tắc sử dụng điện; техни́ческие ~я quy phạm kỹ thuật

усло́виться *сов. см.* усло́вливаться

усло́вленный *прил.* (đã) hẹn, ước định, ước hẹn, ước lệ, quy ước; в ~ час vào giờ đã hẹn

усло́вливаться, усло́виться (с *Т* о *П*, с *Т* + *инф.*) hẹn, thoả thuận, ước định, ước hẹn, ước lệ, quy ước; мы усло́вились встре́титься в де́сять часо́в chúng tôi đã ước định (ước hẹn, hẹn) gặp nhau lúc mười giờ

усло́вно *нареч.* (một cách) có điều kiện; приня́ть на рабо́ту ~ nhận vào làm việc có điều kiện; ~ приговори́ть кого́-л. kết án treo ai, xử ai án treo

усло́вность *ж.* 1. (tính chất, tính) ước lệ, quy ước; ~ декора́ции tính chất ước lệ của trang trí; 2. (*норма поведения*) quy tắc; ~ этике́та quy tắc lễ nghi

усло́вн||ый *прил.* 1. (đã) ước định, ước lệ, quy ước, ước hẹn; ~ стук tiếng gõ theo mật hiệu (ám hiệu); ~ знак ký hiệu, ước hiệu, mật hiệu, ám hiệu, dấu hiệu quy ước; ~ое ме́сто nơi đã ước hẹn, chỗ hẹn; ~ые расчётные едини́цы *эк.* những đơn vị thanh toán quy ước; 2. (*ограниченный условием*) có điều kiện; ~ое согла́сие thoả thuận có điều kiện; ~ое осужде́ние, ~ приговóр *юр.* án treo; ~ое освобожде́ние *юр.* thả ra (trả tự do) có điều kiện; 3. (*не существующий*) (có tính chất) giả định, ước lệ; ~ая ли́ния đường giả định (ước lệ); 4. *иск.* tượng trưng, ước lệ; 5. *грам.* có điều kiện; ~ое предложе́ние câu (mệnh đề) có điều kiện

усложне́ние *с.* (sự) phức tạp hoá, làm phức tạp ra, làm rắc rối ra

усложнённый *прил.* (bị) phức tạp hoá, phức tạp thêm, rắc rối thêm

усложни́ть(ся) *сов. см.* усложня́ть(ся)

усложня́ть, усложни́ть (*В*) phức tạp hoá, làm... phức tạp (rắc rối) ra

усложня́ться, усложни́ться phức tạp hoá, trở nên phức tạp (rắc rối)

услу́г||а *ж.* 1. (sự) giúp đỡ, giúp; окажи́те мне ~у! xin anh/chị hãy giúp tôi!; к ~ам кого́-л. sẵn sàng giúp (giúp đỡ) ai; ~ за ~у lấy ơn trả ơn, ơn đền ơn, dĩ ân báo ân; 2. *мн.*: ~и dịch vụ, ngành phục vụ; ✧ к ва́шим ~ам! a) xin sẵn sàng!; б) (*в письме*) kính thư; я к ва́шим ~ам cần gì xin anh (chị, ông, bà...) cứ việc bảo tôi

услуже́ние *с.* 1. *уст.* (sự) hầu hạ; 2. *разг.* (*угождение кому-л.*) (sự) làm vừa lòng, chiều lòng, chiều ý; (*выслуживание перед кем-л.*) (sự) luồn cúi, bợ đỡ, nịnh bợ

услужи́ть *сов.* (*Д*) giúp đỡ, giúp, làm hộ

услу́жливо *нареч.* (một cách) sốt sắng, sẵn lòng giúp đỡ

услу́жливость *ж.* (tính) sốt sắng, hay giúp người

услу́жливый *прил.* sốt sắng, hay giúp đỡ, hay giúp người, sẵn lòng giúp đỡ

услыха́ть *сов. см.* слыха́ть

услы́шать *сов. см.* слы́шать 1, 3, 4

усма́трив||ать, усмотре́ть 1. (за *Т*) trông nom, trông coi, theo dõi, trông, coi; ~ за ма́леньким ребёнком trông nom (trông coi, trông, coi) đứa bé con; 2. (*В*) (*видеть, замечать*) thấy, nhận thấy; (*обнаруживать*) phát hiện; усмотре́ть в такси́ прия́теля nhận thấy người bạn trong xe taxi; усмотре́ть под берёзкой гриб tìm thấy tai nấm dưới cây bạch dương; 3. (*В* в *П*) (*приходить к заключению о наличии чего-л.*) thấy, coi (xem)... là...; я не ~аю в э́том ничего́ осо́бенного tôi không thấy trong việc đó có cái gì đặc biệt cả; усмотре́ть в чьи́х-л. де́йствиях оскорбле́ние coi (xem) những hành động của ai là một điều lăng nhục

усмеха́ться, усмехну́ться cười gằn, cười mát, cười mỉa, cười nhạo; язви́тельно ~ cười khẩy

усмехну́ться *сов. см.* усмеха́ться

усме́шка *ж.* (cái) cười gằn, cười mát, cười mỉa, cười nhạo

усмире́ние *с.* 1. (*укрощение*) (sự) thuần phục, chinh phục, chế ngự; 2. (*подавление*) (sự) bình định, đàn áp, dẹp yên, trấn áp, trấn an

усмири́тель *м.* người chinh phục (bình định, dẹp yên)

усмири́ть(ся) *сов. см.* усмиря́ть(ся)

усмиря́ть, усмири́ть (*В*) 1. (*делать смирным*) thuần phục, chinh phục, chế ngự; 2. (*подавлять*) bình định, đàn áp, dẹp yên, trấn áp, trấn an

усмиря́ться, усмири́ться (chịu) thuần phục; (*становиться мирным*) trở nên hiền hoà (ngoan ngoãn)

усмотре́ни||е *с.* (sự) suy xét, xét đoán, xử lý; (*мнение*) ý kiến, kiến giải; де́йствовать по своему́ ~ю hành động tuỳ theo ý kiến (sự suy xét, sự xét đoán) của mình, hành động tuỳ ý mình; переда́ть на чьё-л. ~ giao cho ai tuỳ nghi (tuỳ ý) giải quyết

усмотре́ть *сов. см.* усма́тривать

усну́ть *сов.* 1. ngủ thiếp, thiu thiu ngủ, chợp mắt, ngủ đi; 2. (*о рыбе*) chết; ✧

~ навéки, ~ вéчным сном yên giấc nghìn thu

усóбица *ж. ист.* nội chiến, chiến tranh tương tàn

усовершéнствовани||е *с.* (sự) hoàn thiện, hoàn bị, hoàn hảo, cải tiến, cải thiện, hoàn chỉnh hoá; кýрсы ~я lớp bổ túc, lớp chuyên tu

усовершéнствованный *прил.* (được) hoàn thiện, hoàn bị, hoàn hảo, cải tiến, cải thiện, hoàn chỉnh hoá

усовершéнствовать(ся) *сов. см.* совершéнствовать(ся)

усомни́ться *сов.* (в *П*) ngờ vực, nghi ngờ, nghi hoặc, nghi kỵ, nghi, ngờ

усóпший *м. уст. см.* умéрший

усóхнуть *сов. см.* усыхáть

успевáемость *ж.* sức học, kết quả (thành tích) học tập, mức tiến bộ; в э́том клáссе высóкая (ни́зкая) ~ trong lớp học này kết quả học tập cao (thấp)

успевáть, успéть 1. (+ *инф.*) kịp làm, làm kịp, kịp; ~ всё сдéлать kịp làm mọi việc; успéете! anh/chị sẽ kịp thôi mà!; 2. (к *Д*, на *В*) *разг.* (*прибывать вовремя*) đến kịp, kịp; успéть на пóезд đến kịp chuyến tàu, kịp chuyến xe lửa; 3. *тк. несов.* (в *П*, по *Д*) (*в ученье*) theo kịp, có tiến bộ, thu nhận tốt, học khá; ~ по математике học khá môn toán, cứng về toán; не ~ по фи́зике học kém (không theo kịp, kém thu nhận) môn vật lý, đuối về lý (vật lý); ✧ не успéть и глáзом моргну́ть chưa kịp nháy mắt thì..., trong nháy mắt, trong chớp nhoáng, loáng một cái

успевáющ||ий *прил.* học khá, giỏi, cứng; ~ие ученики́ những học sinh khá (giỏi, cứng)

успéется *сов. безл. разг.* kịp chán, vội gì, còn khối thì giờ

успéть *сов. см.* успевáть 1, 2

успéх *м.* 1. thành tích, thành công, kết quả, thắng lợi; (*достижение*) thành tựu, thành quả; *мн.*: ~и (*в учебе*) thành tích (kết quả) học tập, sức học, mức tiến bộ; имéть ~ có thành tích, thành công; желáю вам ~a! chúc anh/chị thắng lợi (thành công)!; как вáши ~и? kết quả công việc của anh/chị ra sao?, anh/chị có tiến bộ gì mới?; 2. (*признание*) tiếng tăm, tiếng; (*одобрение*) (sự) tán thưởng, hoan nghênh, ưa chuộng, mến mộ, ái mộ, mê thích; кни́га имéла большóй ~ cuốn sách rất được hoan nghênh (ưa chuộng, tán thưởng); пóльзоваться ~ом у жéнщин được phụ nữ mến mộ (ái mộ, mê thích); ✧ с ~ом *в знач. нареч.* (một cách) tốt đẹp; метáлл с ~ом заменя́ет пластмáсса chất dẻo thay thế một cách tốt đẹp cho kim loại; с ~ом обходи́ться без чего́-л. không có cái gì hoàn toàn cũng chẳng sao cả, không có cái gì thì có hề gì đâu (thì đã chết ai chưa); с тем же ~ом я мог бы сидéть дóма кéт quả thế này thì tớ ngồi nhà cũng được thôi

успéшно *нареч.* (một cách) thành công, thắng lợi, có kết quả, mỹ mãn, tốt đẹp, tốt; ~ учи́ться học tập có kết quả, học hành tấn tới; спектáкль прошёл ~ buổi diễn thành công (có kết quả mỹ mãn)

успéшность *ж.* (sự) thành công, thắng lợi, có kết quả, mỹ mãn, tốt đẹp

успéшн||ый *прил.* thành công, thắng lợi, có kết quả, mỹ mãn, tốt đẹp; ~ ход рабóты công việc tiến triển mỹ mãn (tốt đẹp); ~ая рабóта công việc có kết quả

успокáив||ать, успокóить (*В*) 1. làm yên tâm (yên lòng); (*унимать*) bắt yên, trấn an, trấn định, làm yên, dỗ dành, vỗ về, vỗ yên, dỗ; могу́ вас успокóить tôi có thể nói để anh/chị yên tâm; 2. (*боль, горе и т. п.*) làm dịu, xoa dịu, làm bớt; (*волнение, подозрение и т. п.*) làm an thần, làm... lắng xuống (dịu đi), làm khuây khoả (nguôi đi); э́то óчень ~ает cái/việc đó làm an thần rất tốt (làm khuây khoả đi nhiều, giúp ổn định thần kinh rất tốt)

успокáиваться, успокóиться 1. yên tâm, an tâm, yên lòng, yên trí, an thần, định thần, trấn định tinh thần; успокóйтесь! anh/chị hãy yên tâm!, xin cứ yên tâm (cứ yên trí, cứ bình tĩnh)!; 2. (*униматься*) yên lặng, yên; дéти успокóились и уснýли trẻ con đã yên và ngủ thiếp; 3. *разг.* (*удовлетворяться достигнутым*) tự mãn, thoả mãn, hài lòng, bằng lòng, mãn ý, mãn nguyện, đắc ý; я не успокóюсь, пока́ не сдéлаю э́того tôi sẽ không thoả mãn (bằng lòng, hài lòng) khi chưa làm được điều đó; 4. (*о боли и т. п.*) dịu đi, bớt đi, nguôi đi, đỡ, bớt; 5. (*о ветре, море*) lặng yên, lặng, yên

успокáивающ||ий *прил.* (làm) an thần, trấn tĩnh, đỡ đau, chỉ thống; ~ее срéдство thuốc an thần

успокоéни||е *с.* 1. (*по знач. гл.* успокáивать) (sự) làm yên tâm, làm yên lòng, làm yên trí; для ~я нéрвов để an thần; 2. (*по знач. гл.* успокáиваться) (sự) yên tâm, an tâm, yên lòng, yên trí, an thần, định thần

успокóительн||ый 1. *прил.* làm yên tâm (yên lòng, yên trí, an thần); ~ое извéстие tin tức làm yên tâm; ~ тон giọng nói làm yên tâm; ~ое срéдство thuốc an thần; 2. *в знач. сущ.*: ~ое *с.* thuốc an thần

успокóить(ся) *сов. см.* успокáивать(ся)

устá *мн.* (*скл. как с.*) *поэт.* miệng, mồm, môi; с улы́бкой на ~х với nụ cười trên môi; ✧ из уст в ~ truyền miệng, truyền khẩu; у всех на ~х mọi người đều nói đến, ai cũng kháo nhau cả

устáв *м.* điều lệ; *воен.* điều lệnh; (*монастыря и т. п.*) quy tắc, quy chế, phép tắc; ~ пáртии điều lệ của đảng; боевóй ~ пехóты điều lệnh chiến đấu của bộ binh; Устáв Организáции Объединённых Нáций Hiến chương Liên Hiệp Quốc

устав||áть, устáть bị mệt, mệt mỏi, mỏi mệt, mệt nhọc, mệt, mỏi; устáть с дорóги mỏi mệt vì đi đường, đi đường bị mệt; нóги устáли chân mỏi, mỏi chân; ✧ не ~áя дéлать что́-л. hụng hục làm gì, làm việc gì không ngừng nghỉ

устáвить(ся) *сов. см.* уставля́ть(ся)

уставля́ть, устáвить 1. *разг.* (*В*) (*размещать*) xếp đặt, sắp xếp, bày biện, xếp, đặt, bày, dọn; 2. (*занимать целиком*) làm choán hết (chiếm hết), xếp chật hết; устáвить всю пóлку кни́гами xếp sách chật cả giá; 3. *разг.* (*устремлять*) hướng, nhắm, nhằm, chĩa, chỉ, trỏ; устáвить пáлец к груди́ trỏ (chỉ) ngón tay vào ngực; устáвить на луну́ телескóп hướng (nhắm) kính viễn vọng lên mặt trăng; устáвить ду́ло ружья́ в нéбо chĩa nòng súng lên trời; устáвить глаза́, взгляд на кого́-л. nhìn chằm chằm (chăm chắm, chăm chăm, chằm chặp, chòng chọc, trừng trừng) ai, dán mắt vào ai

уставля́ться, устáвиться *разг.* 1. (*размещаться*) (được) xếp đặt, sắp xếp, bày biện, xếp, đặt, bày, dọn; 2. (в *В*) (*принимать определённое направление*) (bị) hướng, nhắm, nhằm, chĩa, chỉ, trỏ; (на *В*) (*устремлять взгляд*) nhìn chằm chằm (chăm chắm, chăm chăm, chằm chặp, chòng chọc, trừng trừng), dán mắt vào...; пу́шка стволóм устáвилась в стóрону проти́вника nòng pháo chĩa (hướng, nhắm, nhằm) về phía quân địch

устáвн||ый *прил.* 1. (thuộc về) điều lệ; điều lệnh (*ср.* устáв); ~ капитáл *эк.* vốn pháp định, vốn đăng ký; 2. *лингв.*: ~ое письмó chữ chân phương

устáло *нареч.* (một cách) mệt nhọc, mệt mỏi, uể oải

уста́лость *ж.* (sự) mệt nhọc, mệt mỏi, mỏi mệt, rã rời, rã rượi, uể oải

уста́лый *прил.* mệt nhọc, mệt mỏi, mỏi mệt, rã rời, rã rượi, uể oải, mệt, mỏi

у́стал||ь *ж.*: без ~и không mệt mỏi, không ngừng; не знать ~и không biết mệt, chẳng biết mỏi

устана́вливать, установи́ть (*B*) 1. (*ставить, помещать*) xếp đặt, bố trí, đặt, xếp, bày; (*налаживать*) điều chỉnh, thu xếp; (*собирать, монтировать*) lắp, ráp, lắp ráp, gá lắp; ~ в ряд xếp (thành) hàng; ~ турби́ну đặt máy turbin; 2. (*осуществлять*) tổ chức, bố trí, thực hiện, thiết lập, kiến lập, đặt, lập; ~ наблюде́ние bố trí (tổ chức) việc quan sát; ~ дипломати́ческие отноше́ния thiết lập (kiến lập, đặt, lập) quan hệ ngoại giao; 3. (*узаконивать*) quy định, ấn định, định; ~ це́ны định giá, quy định (ấn định) giá cả; ~ расписа́ние quy định thời khắc biểu, ấn định thời biểu; ~ но́рмы вы́работки quy định (ấn định) tiêu chuẩn sản xuất, định mức sản xuất; 4. (*добиваться чего-л.*) thiết lập, lập được, lập lại, lập; установи́ть мир lập lại hoà bình; установи́ть реко́рд lập kỷ lục; установи́ть тишину́ lập lại sự yên tĩnh; 5. (*определять, выяснять*) quyết định, xác định, xác minh; (*доказывать*) chứng minh, phát hiện; (*констатировать*) nhận thấy, xét thấy; установи́ть фа́кты xác minh (xác định) những sự kiện; установи́ть фа́кт хище́ния xác minh (xác định) sự việc tham ô; установи́ть и́стину xác minh (chứng minh, xác định) chân lý

устана́вливаться, установи́ться 1. (*укрепляться, утверждаться*) được quy định (xác định); 2. (*о погоде и т. п.*) ổn định; 3. (*формироваться, складываться*) thành hình, hình thành

установи́ть(ся) *сов. см.* устана́вливать(ся)

устано́вк||а *ж.* 1. (*действие*) (sự) xếp đặt, bố trí, đặt, xếp; 2. (*устройство, механизм*) thiết bị, trang bị, máy móc, bộ thiết trí, trạm máy, trạm, máy; заводски́е ~и thiết bị (trang bị) của nhà máy; морози́льная ~ thiết bị đông lạnh; компре́ссорная ~ thiết bị (trạm máy) nén khí; самохо́дная ~ *воен.* (cỗ) pháo tự hành; пулемётная ~ *воен.* (cỗ) súng máy; 3. (*цель, направленность*) mục đích, mục tiêu, phương hướng, định hướng; 4. (*директива*) chỉ thị, phương châm; получи́ть ~у тре́нера nhận chỉ thị của huấn luyện viên; стратеги́ческая ~ phương châm chiến lược

установле́ни||е *с.* 1. (*действие*) (sự) xếp đặt, bố trí, đặt, xếp, bày; điều chỉnh, thu xếp; lắp, ráp, lắp ráp, gá lắp; tổ chức, bố trí, thực hiện, thiết lập, kiến lập, lập; quy định, ấn định, định; lập được; quyết định, xác định, xác minh; chứng minh, phát hiện; nhìn thấy, xét thấy (*ср.* устана́вливать); ~ демократи́ческого стро́я kiến lập (thiết lập) chế độ dân chủ; ~ дипломати́ческих отноше́ний thiết lập (kiến lập, đặt, lập) quan hệ ngoại giao; ~ фа́кта xác minh (xác định) sự việc; 2. *уст.* (*закон*) thể chế, chế định; обще́ственные ~я (những) thể chế xã hội

устано́вленн||ый *прил.* (đã) quy định, ấn định, định; ~ час giờ đã định; ~ая ско́рость tốc độ quy định (định trước)

устано́вочн||ый *прил.* 1. *тех.* (để) lắp, ráp, lắp ráp, gá lắp; ~ое приспособле́ние đồ gá lắp (lắp ráp); ~ винт đinh vít lắp ráp; 2. (*принципиально важный*) rất quan trọng, (để) hướng dẫn, chỉ đạo; ~ые вопро́сы những vấn đề rất quan trọng; ~ые те́зисы những luận điểm chỉ đạo (hướng dẫn)

устарева́ть, устаре́ть trở nên quá thời (lỗi thời), không hợp thời; quá đát rồi (*разг., ирон.*)

устаре́вш||ий *прил. см.* устаре́лый; ~ее сло́во từ cổ, cổ ngữ

устаре́лость *ж.* (tính chất) quá thời, lỗi thời, không hợp thời; quá đát (*ирон.*)

устаре́лый *прил.* cổ rồi, quá thời, lỗi thời, không hợp thời; quá đát (*ирон.*)

устаре́ть *сов. см.* устарева́ть

уста́ть *сов. см.* устава́ть

устила́ть, устла́ть (*B T*) trải khắp, phủ đầy

устла́ть *сов. см.* устила́ть

у́стно *нареч.* (bằng) miệng, lời nói; отвеча́ть ~ trả lời miệng

у́стн||ый *прил.* (bằng) miệng, lời nói; ~ экза́мен thi vấn đáp; ~ые указа́ния những chỉ thị miệng; ~ая речь ngôn ngữ nói năng, (lối) văn nói; lời ăn tiếng nói (*разг.*); ~ счёт tính nhẩm, tính miệng; ✧ ~ое наро́дное тво́рчество folklor, sáng tác dân gian truyền miệng

усто́||й *м.* 1. (*опора моста*) trụ cầu, mố cầu, trụ, mố; 2. (*подпорка*) trụ cột, cột trụ; 3. *мн.*: ~и *перен.* (*основы*) (những) trụ cột, cơ sở, nền tảng, nền móng, nguyên tắc; (*нормы жизни*) (những) tiêu chuẩn sinh hoạt; нра́вственные ~и (những) nguyên tắc đạo đức

усто́йчиво *нареч.* (một cách) vững chắc, vững chãi; bền vững, ổn định; cố định

усто́йчивость *ж.* (tính, tính chất, độ) vững chắc, vững chãi, vững vàng; bền vững, vững bền, ổn định, ổn vững, ổn cố; không thay đổi, bất di dịch, cố định, kiên định (*ср.* усто́йчивый)

усто́йчив||ый *прил.* 1. vững chắc, vững chãi, vững vàng, vững; сде́лать стол ~ым làm cho cái bàn vững chãi; 2. (*постоянный*) bền vững, vững bền, ổn định, ổn vững, ổn cố; (*неизменный*) không thay đổi, bất di dịch, cố định; ~ое равнове́сие (thế, sự) cân bằng ổn định, cân bằng bền; ~ая валю́та tiền tệ ổn định; ~ые це́ны giá cả ổn định; ~ая пого́да thời tiết ổn định (không thay đổi mấy); ~ые урожа́и mùa màng ổn định; 3. *перен.* (*стойкий*) kiên định, vững chãi; ~ые взгля́ды những quan điểm vững chãi

усто́ять *сов.* 1. (*удержаться, не упасть*) đứng vững, không ngã (quỵ, sụp đổ); 2. *перен.* (*в борьбе и т. п.*) đứng vững, không ngả nghiêng (nao núng); (*не попасть под влияние и т. п.*) cưỡng lại, chống lại; не ~ пе́ред че́м-л. không đứng vững được (không chống lại nổi, bị sụp đổ) trước cái gì

усто́яться *сов.* 1. đứng yên, lắng đọng; (*о молоке*) nổi kem; 2. *перен.* trở nên ổn định (cố định, ổn vững, ổn cố), không thay đổi

устра́ив||ать, устро́ить (*B*) 1. (*сооружать*) xây dựng, dựng nên, xếp đặt, làm; 2. (*организовывать*) tổ chức, sắp đặt, thu xếp, lo liệu; ~ вы́ставку tổ chức cuộc triển lãm; устро́ить банке́т mở (bày, dọn) tiệc, tổ chức bữa tiệc, mở đại yến; я всё устро́ю mọi việc tôi sẽ lo liệu (thu xếp) cả; 3. (*налаживать*) thu xếp, xếp đặt, dàn xếp, bố trí; ~ свои́ дела́ thu xếp (bố trí, xếp đặt) công việc của mình; 4. *разг.* (*учинять*) gây, làm; ~ сце́ну gây sự, sinh sự cãi nhau; 5. (*поменять, определять*) đưa vào, thu xếp, bố trí; устро́ить кого́-л. на рабо́ту thu xếp cho ai vào làm việc; 6. *разг.* (*содействовать кому-л. в чём-л.*) giúp, thu xếp, bố trí; я вам устро́ю встре́чу с ним tôi sẽ thu xếp (sẽ giúp) cho anh được gặp ông ấy; устро́ить кому́-л. биле́т в теа́тр giúp ai mua được vé đi xem hát; 7. *разг.* (*быть удобным, подходящим*) hợp ý, vừa ý, vừa lòng, thích hợp, thuận tiện;

меня́ э́то ~ает cái đó hợp ý (vừa ý, vừa lòng) tôi, cái đó thích hợp với (thuận tiện cho) tôi

устра́иваться, устро́иться 1. (*налаживаться*) được thu xếp (xếp đặt, thu xếp ổn thoả), được ổn thoả; его́ жизнь ещё не устро́илась cuộc sống của anh ấy chưa được thu xếp ổn thoả; всё устро́ится mọi việc sẽ được thu xếp ổn thoả cả (sẽ được ổn thoả cả, sẽ ổn cả); всё устро́илось, как мы хоте́ли mọi việc đã được thu xếp đúng như chúng tôi mong muốn; 2. (*обосновываться*) thu xếp nơi ăn chốn ở, ở; как вы устро́ились на но́вом ме́сте? anh thu xếp tại chỗ ở mới ra sao rồi?; 3. (*располагаться, размещаться*) xếp đặt tiện lợi, ngồi thoải mái, nằm thư thái, bố trí tốt; она́ устро́илась в кре́сле cô ấy ngồi thoải mái trên chiếc ghế bành; 4. (*поступать на работу*) được bố trí công tác, được vào làm việc, nhận việc

устране́ние *c.* 1. (sự) gạt bỏ; (*уничтожение*) (sự) trừ bỏ, thanh toán, khắc phục, loại trừ, loại bỏ, phế bỏ, bãi bỏ, thủ tiêu; 2. (*отстранение*) (sự) phế truất, truất bỏ, phế vị, bãi miễn

устрани́ть(ся) *сов. см.* устраня́ть(ся)

устраня́ть, устрани́ть (*В*) 1. gặt bỏ; (*ликвидировать*) trừ bỏ, thanh toán, khắc phục, loại trừ, loại bỏ, phế bỏ, bãi bỏ, thủ tiêu; ~ недоста́тки trừ bỏ (thanh toán, gạt bỏ, gột bỏ, khắc phục) những thiếu sót; ~ тру́дности khắc phục những khó khăn; 2. (*отстранять*) phế truất, truất bỏ, phế vị, bãi miễn; ~ от исполне́ния обя́занностей cách chức, bãi nhiệm, huyền chức, bãi chức, giải nhiệm

устраня́ться, устрани́ться (от *Р*) khước từ, thoái thác, từ; ~ от дел xin thôi việc, từ nhiệm; từ quan, cáo hồi (*уст.*)

устраша́ть, устраши́ть (*В*) làm... sợ (kinh sợ, khiếp sợ, kinh hãi, hoảng sợ), doạ cho... sợ, đe doạ, răn đe, đe nẹt, đe loi

устраша́ться, устраши́ться (*Р*) sợ, kinh sợ, khiếp sợ, kinh hãi, hoảng sợ

устраша́ющ||ий *прил.* đáng sợ, ghê sợ, ghê rợn, rùng rợn, rợn người, sởn tóc gáy, rợn tóc gáy; ~ вид vẻ đáng sợ; ~ рёв tiếng rống rợn người (ghê rợn, sởn tóc gáy); ~ее зре́лище cảnh tượng rùng rợn (ghê rợn, rợn tóc gáy)

устраше́ние *c.* (*по знач. гл.* устраша́ть) (sự) làm sợ, làm kinh sợ, làm khiếp sợ, làm kinh hãi, làm hoảng sợ, doạ cho sợ, đe doạ, răn đe, đe nẹt; (*по знач. гл.* устраша́ться) (sự) sợ, kinh sợ, khiếp sợ, kinh hãi, hoảng sợ

устраши́ть(ся) *сов. см.* устраша́ть(ся)

устреми́ть(ся) *сов. см.* устремля́ть(ся)

устремле́ние *c.* khát vọng, nguyện vọng, ý nguyện, hoài bão, hoài vọng; (*намерение, цель*) ý định, mục đích, mưu đồ

устремлённость *ж.* ý nguyện, ý hướng; (*направленность*) khuynh hướng; иде́йная ~ khuynh hướng tư tưởng

устремля́ть, устреми́ть (*В*) 1. hướng, dồn, nhắm, nhằm, chĩa (*về, vào, lên, хиống...*); устреми́ть ко́нницу на проти́вника dồn thúc đội kỵ binh xông vào quân địch; ~ глаза́ в потоло́к hướng (dồn) mắt lên trần nhà; устреми́ть винто́вки в сто́рону напада́вших chĩa những khẩu súng trường về phía bọn tấn công; ~ взгляд на кого́-л., что́-л. đưa mắt chăm chú nhìn ai, cái gì; nhìn chằm chằm (chăm chắm, chăm chăm, chằm chặp, chòng chọc, trừng trừng) ai, cái gì; dán mắt vào ai, cái gì; 2. *перен.* hướng (dồn, tập trung) vào; ~ все си́лы на заверше́ние рабо́ты dồn (tập trung) mọi sức lực vào việc hoàn thành công trình; ~ внима́ние на что́-л. tập trung sự chú ý vào cái (điều, việc) gì

устремля́ться, устреми́ться 1. (*ринуться*) lao (phóng, vút, vụt) nhanh, xốc, ùa, xông, ập (*tới, đến, vào, lên, хиống...*); (*о жидкости*) chảy ùa, ùa chảy; бего́м ~ за ке́м-л. lao chạy (chạy lao, chạy vụt) theo ai; ~ в пого́ню lao (phóng) nhanh để truy đuổi; атаку́ющие устреми́лись на пози́ции проти́вника quân tấn công lao nhanh (phóng nhanh, xốc tới, xông tới) vị trí địch; 2. (к *Д*, на *В*) (*иметь направление*) chạy (lao, phóng) về phía; (*о взгляде*) nhằm (dồn, hướng) vào, chăm chú nhìn; глаза́ устреми́лись на расска́зчика mắt dồn vào (hướng vào, chăm chú nhìn) người kể chuyện; 3. *перен.* dồn (tập trung) vào; все мы́сли устреми́лись к избра́ннику се́рдца mọi ý nghĩ đều dồn vào (tập trung vào, hướng tới) người yêu

у́стрица *ж. зоол.* hàu, sò, dọp (*Ostrea edulis*)

устрожа́т||ься *несов.* (trở nên) nghiêm ngặt hơn, khắc nghiệt hơn; пра́вила охо́ты ~аются thể lệ săn bắn trở nên nghiêm ngặt hơn

устрожение *c.* (sự) nghiêm ngặt hơn, khắc nghiệt hơn; ~ ла́герного режи́ма chế độ trại tù nghiêm ngặt (khắc nghiệt) hơn

устрои́тель *м.* người tổ chức

устрои́тельн||ый *прил.* (thuộc về) tổ chức; ~ые расхо́ды những chi phí về tổ chức

устрои́тельств||о *с.* (sự, việc) tổ chức; пробле́мы ~а олимпиа́ды những vấn đề khó khăn của việc tổ chức Olympic (Thế vận hội)

устро́ить(ся) *сов. см.* устра́ивать(ся)

устро́йств||о *с.* 1. (*действие*) (sự) tổ chức, thu xếp, xếp đặt, bố trí; для ~а свои́х дел để thu xếp (bố trí, xếp đặt) công việc của mình; 2. (*строй*) chế độ, thể chế, thiết chế; госуда́рственное ~ chế độ (thể chế) nhà nước, thiết chế quốc gia; 3. (*конструкция*) cấu tạo, kiến trúc, cấu trúc, kết cấu, cơ cấu, cơ chế; (*планировка*) (sự) sắp xếp, xếp đặt, quy hoạch; ~ до́ма kiến trúc của ngôi nhà; прибо́р остроу́много ~а dụng cụ có cơ cấu (cấu tạo, kết cấu, cấu trúc, cơ chế) rất tinh xảo; 4. (*механизм, сооружение*) máy, thiết bị, trang bị, cơ chế, cơ cấu, bộ; автомати́ческое ~ thiết bị tự động; ~а управле́ния (*в ЭВМ*) các cơ cấu điều khiển; ~а ввода́-вы́вода информа́ции *информ.* các cơ cấu đầu vào-đầu ra; запомина́ющее ~ *информ.* bộ nhớ; регистри́рующее ма́ну (thiết bị) ghi

усту́п *м.* bậc sườn, bậc

уступа́ть, уступи́ть 1. (*В Д*) nhường, nhượng; ~ доро́гу кому́-л. nhường đường (lối, bước) cho ai; ~ ме́сто кому́-л. nhường chỗ cho ai; ~ террито́рию nhượng (nhường) đất; 2. (*Д* в *П*) (*поддаваться*) nhân nhượng, nhượng bộ, nhường nhịn, nhường; ~ си́ле, давле́нию nhượng bộ trước sức mạnh, sức ép; он никому́ ни в чём не усту́пит nó sẽ không nhường nhịn (nhân nhượng, nhường) ai trong bất cứ việc gì; 3. (*не выдерживать сравнения*) thua kém, kém cạnh, chịu thua, chịu kém, thua, kém, nhường; не ~ кому́-л. chẳng thua kém (kém cạnh) ai, không chịu thua (chịu kém) ai; не ~ кому́-л. в си́ле, уме́ không thua kém ai về sức lực, tài trí; 4. (*В Д*) *разг.* (*продавать*) sang, sang nhượng, chuyển nhượng, nhượng (để, sang, nhường) lại; ~ кому́-л. пра́во по́льзования уча́стком chuyển

nhượng (sang nhượng, sang lại) quyền sử dụng mảnh đất cho ai; он уступи́л свой биле́т знако́мому nó nhượng (nhường, để) lại cái vé của nó cho người quen

уступи́тельный *прил. грам.* (chỉ sự) nhân nhượng, nhượng bộ; ~ сою́з liên từ nhân nhượng

уступи́ть *сов. см.* уступа́ть

усту́пк||а *ж.* 1. (*действие*) (sự) nhường, nhượng, nhường nhịn; 2. (*компромисс*) (sự) nhân nhượng, nhượng bộ; идти́ на ~и chịu nhân nhượng, đành phải nhượng bộ; phải xuống nước (*разг.*); взаи́мные ~и nhượng bộ (nhân nhượng) lẫn nhau; 3. (*в цене*) (sự) hạ giá, giảm giá, bớt giá

усту́пчивость *ж.* (tính) hay nhường nhịn, dễ nhường nhịn, hay nhân nhượng, dễ nhượng bộ

усту́пчивый *прил.* hay (dễ) nhường nhịn, hay (dễ) nhân nhượng, dễ nhượng bộ

устыди́ть *сов.* (*В*) làm... xấu hổ (hổ thẹn, xấu mặt), bêu xấu

устыди́ться *сов.* xấu hổ, hổ thẹn, xấu mặt

у́стье *с.* 1. cửa sông, vàm; 2. (*отверстие*) miệng, lỗ; ~ трубы́ miệng ống

усугуби́ть(ся) *сов. см.* усугубля́ть(ся)

усугубля́ть, усугуби́ть (*В*) làm tăng (trầm trọng, nặng) thêm, tăng cường, tăng gia, tăng thêm, gia trọng, trầm trọng hoá; ~ вину́ làm tội nặng thêm, gia trọng tội trạng, làm trầm trọng thêm (làm nặng thêm) tội lỗi

усугубл||я́ться, усугуби́ться (bị) tăng thêm, trầm trọng thêm, nặng thêm, tăng cường, tăng gia, gia trọng; положе́ние усугуби́лось tình hình càng trầm trọng (gay go) thêm; его́ вина́ ~я́ется тем, что... tội của nó nặng thêm (trầm trọng thêm, gia trọng) vì...

усу́шка *ж. торг.* trọng lượng bị hao (*do hàng bị khô*)

усы́ *мн.* (*ед.* ус *м.*) 1. ria, râu mép; 2. (*животного*) râu mép; ✧ мы са́ми с уса́ми chúng mình cũng chẳng thua kém gì ai; по уса́м текло́, а в рот не попа́ло *погов.* ≅ có tiếng, không có miếng; mật dính đầy ria, không một thìa vào miệng

усынови́ть *сов. см.* усыновля́ть

усыновле́ние *с.* (sự) nhận làm con nuôi, nhận làm con trai

усыновля́ть, усынови́ть (*В*) nhận... làm con nuôi (làm con trai)

усыпа́льница *ж. уст.* mộ động, hầm mộ

усы́пать *сов. см.* усыпа́ть

усыпа́ть, усы́пать (*В Т*) rắc (rải) khắp, rắc (rải) đầy; *перен.* phủ (điểm) đầy

усыпи́ть *сов. см.* усыпля́ть

усыпля́ть, усыпи́ть (*В*) 1. ru ngủ, làm.... ngủ; (*наркозом*) đánh (tiêm) thuốc mê, làm... thiếp đi; (*гипнозом*) thôi miên; 2. *перен.* ru ngủ, làm tê liệt, làm... yếu đi; ~ бди́тельность làm tê liệt tinh thần cảnh giác, làm mất cảnh giác; 3. (*умерщвлять*) đánh thuốc độc, tiêm thuốc cho... chết, giết

усыха́ть, усо́хнуть 1. khô đi, khô đét, đét (tóp, dọp) lại, khô; ве́тви де́рева усо́хли những cành cây đã khô đi (khô đét, khô khẳng); до́ски усо́хли những tấm ván đã khô; грибы́ усо́хли nấm đã khô (đã phơi khô); 2. (*становиться безводным*) khô cạn, hết nước, khô cằn; ре́чка усо́хла dòng sông con đã khô cạn (hết nước); 3. *перен.* (*худеть*) gầy đi, tóp đi, gầy đét, khô đét, khô khẳng; ру́ки старика́ усо́хли hai tay của ông cụ khô khẳng (khô đét, gầy đét)

ута́ивать, утаи́ть (*В*) 1. (*скрывать*) giấu giếm, giấu kín, che giấu, che đậy, giấu biệt, giấu; (*умалчивать*) ỉm đi, lờ đi; ~ фа́кты che giấu (giấu giếm, che đậy) những sự việc; 2. (*прятать*) cất giấu, giấu đi; 3. (*присваивать*) ăn cắp, biển thủ, bí mật chiếm lấy

утаи́ть *сов. см.* ута́ивать

ута́йк||а *ж. разг.* (sự) giấu giếm, giấu kín, che giấu, che đậy, giấu biệt, giấu; сказа́ть пра́вду без ~и nói thật không giấu giếm (không che giấu) gì

ута́птывать, утопта́ть (*В*) giẫm (xéo) lên, giẫm đạp, giày xéo, giẫm; (*уплотнять*) giẫm (nện, đầm) chặt

утащи́ть *сов.* (*В*) 1. tha... đi; (*волоча*) kéo (lôi)... đi; 2. *разг.* (*украсть*) cuỗm đi, đánh cắp, cuỗm (xoáy, nẫng, thó, thủ, chôm) mất

у́тварь *ж. собир.* đồ dùng, dụng cụ, đồ lề, đồ đạc, đồ; хозя́йственная ~ dụng cụ gia đình, đồ dùng trong nhà; ку́хонная ~ đồ (đồ dùng) làm bếp

утверди́тельно *нареч.* (một cách) khẳng định, đồng ý, chấp thuận, thuận tình; ~ кивну́ть голово́й gật đầu đồng ý (thuận tình)

утверди́тельн||ый *прил.* khẳng định, xác nhận, đồng ý, chấp thuận, thuận tình; ~ отве́т câu trả lời đồng ý (chấp thuận, khẳng định); ~ое предложе́ние *грам.* câu (mệnh đề) khẳng định

утверди́ть *сов. см.* утвержда́ть 2–4

утверди́ться *сов. см.* утвержда́ться

утвержда́ть, утверди́ть 1. *тк. несов.* (*В*) quả quyết, cả quyết, khẳng định, quyết đoán; категори́чески ~ một mực quả quyết, khẳng định dứt khoát, khẳng quyết; ~ обра́тное khẳng định (quyết đoán) một ý kiến ngược lại; 2. (*В*) (*устанавливать, укреплять*) kiến lập, thiết lập, củng cố, làm vững chãi; *сов.* kiến lập vững vàng, thiết lập vững chắc; ~ своё госпо́дство thiết lập nền thống trị của mình; 3. (*В* в *П*) (*убеждать*) làm... tin chắc (tin tưởng); утверди́ть кого́-л. в намере́нии làm ai tin chắc vào ý định; 4. (*В*) (*официально принимать, санкционировать*) phê chuẩn, chuẩn y, chuẩn thuận, duyệt y, thông qua, phê duyệt, chuẩn, y, duyệt, phê; ~ прое́кт chuẩn y (phê chuẩn, chuẩn thuận, phê duyệt) dự án; ~ реко́рд chuẩn thuận (công nhận) kỷ lục; ~ повéстку дня thông qua chương trình nghị sự; утверди́ть кого́-л. в до́лжности дире́ктора chuẩn y (chuẩn thuận) cho ai giữ chức giám đốc; ~ реше́ние суда́ y án, duyệt y bản án; ~ сме́ту chuẩn chi

утвержда́ться, утверди́ться 1. (*укрепляться*) (được) kiến lập, thiết lập, củng cố; *сов.* (được) kiến lập vững vàng, thiết lập vững chắc; 2. (в *П*) (*убеждаться*) tin tưởng vững chắc; утверди́ться в намере́нии tin tưởng vững chắc vào ý định

утвержде́ние *с.* 1. (*принятие, санкционирование*) (sự) phê chuẩn, chuẩn y, chuẩn thuận, duyệt y, thông qua, phê duyệt, chuẩn, y, duyệt, phê; ~ пла́на chuẩn y (thông qua, chuẩn thuận, phê duyệt) kế hoạch; 2. (*укрепление*) (sự) kiến lập, thiết lập, củng cố; 3. (*мысль, положение*) điều khẳng định, ý kiến, luận điểm, luận đoán

утека́ть, утечь 1. (*о жидкости*) chảy đi, trôi đi, rò, rỉ; (*о газе*) thoát đi, thoát mất, xì; не дать утечь не́фти из резервуа́ра không để cho dầu mỏ rò (rỉ, chảy đi) từ bể chứa; 2. *разг.* (*о времени*) trôi qua; утекли́ го́ды năm tháng trôi qua; ✧ мно́го воды́ утекло́ с тех пор cái đó thì đã lâu rồi, từ đó nhiều thời gian đã trôi qua

утёнок *м.* vịt con; у́тка с утя́тами vịt mẹ với đàn vịt con

утепле́ние *с.* (sự) làm ấm, mặc ấm, che ấm, phủ ấm, giữ nhiệt

утеплённ||ый *прил.* (được) giữ ấm, giữ nhiệt; ~ая о́бувь đôi giày giữ nhiệt

утепли́ть *сов. см.* утепля́ть

утепля́ть, утепли́ть (*В*) làm (mặc, che, phủ) ấm, giữ nhiệt

утере́ть(ся) *сов. см.* утира́ть(ся)

утерп||е́ть *сов.* nhịn (nín, nín nhịn, nén mình, kìm mình) được, chịu nổi; я едва́ ~ел, что́бы не рассмея́ться khó khăn lắm tôi mới nhịn cười được; тру́дно ~ khó mà chịu nổi (nín nhịn được)

утеря́ *ж.* (sự) làm mất, đánh mất, mất mát, mất

утеря́ть *сов.* (*В*) làm mất, đánh mất, mất mát, mất

утеря́ться *сов.* bị mất, bị mất mát

утёс *м.* mỏm đá, ghềnh đá

утёсистый *прил.* phủ đầy mỏm đá, mấp mô ghềnh đá

уте́х||а *ж.* 1. (*забава*) trò vui; (*удовольствие*) lạc thú, (sự) thích thú, vui thích; де́тские ~и trò vui trẻ con; 2. (*утешение*) niềm vui, niềm an ủi

уте́чка *ж.* (sự) hao hụt; (*жидкости*) (sự) chảy đi, rò rỉ, rò, rỉ; (*газа*) (sự) thoát mất, xì; ✧ ~ информа́ции bí mật bị tiết lộ (bị lọt thoát), rò rỉ thông tin; ~ мозго́в rò rỉ chất xám

уте́чь *сов. см.* утека́ть

утеша́ть, уте́шить (*В*) an ủi, uý lạo, uỷ lạo, dỗ dành, dỗ

утеша́ться, уте́шиться được an ủi; уте́шиться мы́слью о том, что... được an ủi bởi ý nghĩ rằng...

утеше́ние *с.* 1. (sự, niềm, nguồn) an ủi; э́то сла́бое ~ cái đó không thể nào an ủi được; 2. (*радость*) niềm vui; ~ ма́тери — де́ти các con là niềm vui của mẹ

утеши́тельн||ый *прил.* an ủi, làm yên tâm (yên lòng); ~ое изве́стие tin tức đem lại niềm an ủi, tin làm yên lòng

уте́шить(ся) *сов. см.* утеша́ть(ся)

утилиза́ция *ж.* (sự) tận dụng, sử dụng, dùng

утилизи́ровать *несов. и сов.* tận dụng, sử dụng, dùng; ~ отхо́ды tận dụng phế liệu

утилитари́зм *м. филос.* thuyết duy lợi (duy ích, vị lợi), duy lợi (duy ích) luận

утилитари́ст *м. филос.* người theo thuyết duy lợi (duy lợi luận)

утилита́рность *ж.* (đầu óc, tinh thần) vị lợi, duy lợi, duy ích

утилита́рный *прил.* 1. vị lợi, duy lợi, duy ích; 2. (*прикладной*) thực dụng

ути́ль *м. собир.* phế liệu, phế vật, phụ liệu, đồ thải đi (*dùng lại làm nguyên liệu*)

утильзаво́д *м. разг.* nhà máy chế biến phế liệu (*thành nguyên liệu*)

утильсырьё *с. собир. см.* ути́ль

ути́н||ый *прил.* 1. (thuộc về) vịt; ~ые ла́пы chân vịt; ~ое яйцо́ quả trứng vịt, hột vịt; 2. *в знач. сущ. мн.*: ~ые *зоол.* họ Vịt (*Anatidae*); ✧ ~ая похо́дка dáng đi lạch bạch (lạch đạch, núng na núng nính, như vịt)

утира́ть, утере́ть (*В*) lau, chùi; (*делать сухим*) lau khô; (*делать чистым*) lau sạch; ~ слёзы lau (chùi) nước mắt; ✧ утере́ть нос кому́-л. chơi trội ai, chơi nước trên với ai, tỏ cho ai biết thế hơn của mình

утира́ться, утере́ться lau mặt, lau mũi, lau mặt mày

утиха́ть, ути́хнуть 1. khê bớt, lặng bớt, yên bớt; *сов.* lặng hẳn, yên hẳn, im bặt; 2. *перен.* (*о стихийных явлениях*) yếu (dịu) bớt, yếu (dịu, ngớt) đi; (*о боли*) dịu bớt, dịu; 3. (*успокаиваться — о человеке*) nguôi, im, lặng im

ути́хнуть *сов. см.* утиха́ть

утихоми́рить *сов.* (*В*) *разг.* làm yên, dẹp yên; (*ослаблять проявление чего-л.*) làm... yếu (dịu) đi

утихоми́риться *сов. разг.* lặng yên; (*ослабеть — о проявлении чего-л.*) yếu (dịu) đi

у́тк||а *ж.* 1. vịt (*Anas*); (*самка*) vịt mái; ди́кая ~ vịt trời; 2. *перен.* (*ложный слух*) tin vịt; газе́тная ~ tin vịt trên báo; пусти́ть ~у tung tin vịt, ngoa truyền

уткну́ть *сов.* (*В*) *разг.* 1. (*установить*) chống, chĩa, hướng; ~ ру́ки в бока́ chống nạnh, chống tay vào hông; ~ каранда́ш в ка́рту trỏ cây bút chì vào bản đồ; ~ взгляд в не́бо đưa mắt chăm chú nhìn lên trời; 2. (*погрузить, спрятать во что-л.*) chui, rúc, chúi; ~ го́лову в се́но rúc (chui, chúi) đầu vào rơm; 3. (*воткнуть*) thọc, chọc; ~ па́лку в снег thọc (chọc) gậy vào tuyết; ✧ ~ нос в кни́гу chúi mũi (chúi đầu, chúi đầu chúi mũi) vào sách, chăm chú đọc

уткну́ться *сов. разг.* 1. chui (rúc) vào; ~ голово́й в поду́шку rúc (chui) đầu vào gối; 2. (*не поднимая глаз от чего-л., сосредоточенно отдаться какому-л. делу*) chúi, cắm đầu, chúi đầu, cặm cụi, cắm cúi, cắm cúi làm; 3. (*надолго задержать взгляд на чём-л.*) chằm chằm nhìn; ~ глаза́ми, не мига́я, в кого́-л. chằm chằm nhìn ai không chớp mắt; 4. (*будучи увлечённым чем-л., отдавать чему-л. всё внимание, время и т. п.*) chúi đầu, chúi mũi, chúi đầu chúi mũi; ~ в кни́гу chúi đầu (chúi mũi, chúi đầu chúi mũi) vào sách, chăm chú đọc

утконо́с *м.* thú mỏ vịt (*Ornithorhynchus anatinus*)

у́тл||ый *прил.* 1. không vững, không vững chắc, dễ vỡ, mong manh; 2. (*убогий, жалкий*) nghèo nàn, tồi tàn, khốn khó, cỏ rả, bệ rạc; ~ое жили́ще nhà ở tồi tàn (cỏ rả, bệ rạc); 3. (*дряхлый*) già yếu, già khọm, già khụ; ~ стари́к ông cụ già yếu (già khọm, già khụ)

уто́к *м. текст.* sợi (đường) canh, sợi ngang, đường khổ

утоле́ние *с.*: ~ жа́жды uống đã khát, giải khát; ~ го́лода ăn đã đói; ~ бо́ли làm dịu cơn đau, làm bớt đau

утоли́ть *сов. см.* утоля́ть

утолсти́ть *сов.* làm... dày ra (dày thêm)

утолсти́ться *сов.* dày ra, dày thêm

утолще́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) làm dày thêm, làm dày ra; 2. (*утолщённая часть*) (chỗ, đoạn) phồng lên, phình ra, dày ra

утоля́ть, утоли́ть (*В*) 1. làm đã, làm thoả mãn, thoả mãn, làm hết; ~ жа́жду uống đã khát, giải khát; ~ го́лод ăn đã đói; ~ жела́ние thoả mãn lòng mong muốn; 2. *перен.* làm dịu, làm bớt; ~ боль làm dịu cơn đau, làm bớt đau; ~ слеза́ми свою́ ду́шу khóc để làm dịu nỗi lòng

утоми́тельно *нареч.* 1. (một cách) nhọc nhằn, vất vả, gian lao; 2. *в знач. сказ. безл.* thật là nhọc nhằn, thật là vất vả

утоми́тельность *ж.* (sự) nhọc nhằn, mệt nhọc, vất vả; ~ дли́нного путеше́ствия sự nhọc nhằn (mệt nhọc, vất vả) của chuyến du lịch xa

утоми́тельн||ый *прил.* nhọc nhằn, mệt nhọc, vất vả, gian lao, nặng nề, gian nan, gian khó; (*скучный, нудный*) chán ngắt, chán phè; ~ое путеше́ствие chuyến du lịch mệt nhọc (vất vả); ~ая рабо́та công việc nhọc nhằn (vất vả, gian lao); ~ое ожида́ние chờ đợi nặng nề (khó chịu); ~ разгово́р câu chuyện chán phè (chán ngắt)

утоми́ть(ся) *сов. см.* утомля́ть(ся)

утомле́ние *с.* (sự) mệt, mệt nhọc, mệt mỏi, mỏi mệt, mệt lử, mệt lả

утомлённ||ый *прил.* mệt, mệt nhọc, mệt mỏi, mỏi mệt, mệt lử, mệt lả, mệt nhoài, rã rời, phờ phạc, bơ phờ; ~ые ло́шади những con ngựa mệt lử (mệt lả); ~ая голова́ đầu óc mệt mỏi (rã rời); ~ вид vẻ mặt phờ phạc (bơ phờ)

утомля́ть, утоми́ть (*В*) làm mệt, làm... mệt nhọc (mệt mỏi, mệt lử, nhoài người)

утомл||я́ться, утомиться мệt, mệt nhọc, mệt mỏi, mỏi mệt, mệt lử, mệt lả, mệt nhoài, rã rời, phờ phạc; он бы́стро ~я́ется nó chóng mệt (chóng mất sức)

утону́ть *сов. см.* тону́ть *и* утопа́ть 1

утончá́ть, утончи́ть 1. làm... mỏng (mảnh, mỏng manh) hơn; 2. *перен.* làm... thanh tao (thanh lịch, thanh nhã, tinh tế) hơn

утончá́ться, утончи́ться 1. mỏng (mảnh, mỏng manh) hơn, trở nên mỏng manh; 2. *перен.* thanh tao (thanh lịch, thanh nhã, tinh tế) hơn

утончённо *нареч.* (một cách) thanh tao, thanh lịch, thanh nhã

утончённость *ж.* (sự, tính chất) thanh tao, thanh lịch, thanh nhã, thanh cao

утончённ||ый *прил.* thanh tao, thanh lịch, thanh nhã, thanh cao, tinh tế, sắc sảo; ~ая ве́жливость phép lịch sự thanh nhã (thanh lịch); ~ вкус khiếu thẩm mỹ thanh tao (thanh nhã); ~ писа́тель nhà văn tinh tế (sắc sảo, sâu sắc)

утончи́ть(ся) *сов. см.* утончáть(ся)

утопáть, утону́ть (в *П*) 1. (*погружаться*) chìm, đắm, ngập; (*погибать*) chết đuối; *перен.* chìm, ngập, chìm đắm; бревнó утонýло súc gỗ đã chìm; колёса утонýли в песке́ những bánh xe ngập trong cát; ~ в снегу́, в грязи́ ngập (lội) trong tuyết, trong bùn; ~ в цвета́х, в зе́лени ngập trong hoa, trong lá; всё утону́ло в глубо́ком мра́ке mọi vật chìm (chìm đắm) trong bóng đen dày đặc; 2. *тк. несов.* (*пользоваться чем-л. в излишестве*) chìm đắm, ngập ngụa; ~ в бога́тстве giàu nứt đố đổ vách, tiền ròng bạc chảy, ngập ngụa (ngập mình, đắm mình) trong cảnh giàu sang; ~ в ро́скоши đắm mình (chìm đắm, ngập ngụa) trong nhung lụa xa hoa; ✧ в крови́ ngập ngụa trong máu me, vấy máu, đầm máu, tàn sát nhiều người; ~ в слеза́х nước mắt như mưa, khóc sướt mướt

утопа́ющий *м.* người sắp chết đuối; ✧ ~ и за соло́минку хвата́ется *посл.* chết đuối vớ cọng rơm; chết đuối vớ phải bọt

утопи́зм *м.* (tính chất) không tưởng; (*утопические взгляды*) chủ nghĩa (quan điểm) không tưởng

утопи́ст *м.* người không tưởng (theo chủ nghĩa không tưởng)

утопи́ть *сов. см.* топи́ть III; ✧ ~ в ло́жке воды́ кого́-л. dìm ai chết đuối đọi đèn, mượn cớ rất nhỏ để làm hại (diệt trừ) ai

утопи́ться *сов. см.* топи́ться

утопи́ческ||ий *прил.* 1. *филос.* không tưởng; ~ социали́зм chủ nghĩa xã hội không tưởng; 2. (*несбыточный*) hoang tưởng, không tưởng, viển vông, hão huyền; ~ие мечты́ những ước mơ viển vông (hão huyền); 3. *лит.* không tưởng; ~ рома́н cuốn tiểu thuyết không tưởng

утопи́чно *нареч.* (một cách) hoang tưởng, không tưởng, viển vông, hão huyền; ~ мы́слить tư duy một cách hoang tưởng (viển vông, hão huyền)

утопи́чный *прил, см.* утопи́ческий 2; ~ за́мысел ý định viển vông, ý đồ hão huyền

уто́пия *ж.* 1. *филос.* (sự) không tưởng; 2. (*фантазия*) (điều) hoang tưởng, không tưởng, mơ tưởng, ước vọng viển vông (hão huyền); 3. *лит.* tiểu thuyết không tưởng

уто́пленни||к *м.*, **~ца** *ж.* người chết đuối; ✧ везёт как уто́пленнику *шутл.* bị xúi quẩy luôn

утопта́ть *сов. см.* утáптывать

уто́р *м. тех.* (cái) khấc, ngấn

уточне́ни||е *с.* 1. (*действие*) (sự) làm chính xác thêm, hiệu chỉnh cho chính xác hơn, giải thích rõ thêm, xác định rõ thêm, san định; 2. (*поправка*) (điều) hiệu chỉnh cho chính xác hơn; вноси́ть ~я в формули́ровку đưa vào cách diễn đạt (hành văn) những điều hiệu chỉnh cho chính xác hơn

уточни́ть *сов. см.* уточня́ть

уточня́ть, уточни́ть (*В*) làm... chính xác thêm, hiệu chỉnh cho chính xác hơn, giải thích (xác định) rõ thêm, san định

утра́ивать, утро́ить (*В*) tăng gấp ba

утра́иваться, утро́иться (bị) tăng gấp ba

утрамбова́ть *сов.* (*В*) đầm, nện, đập, lèn, lăn (*cho chặt*); ~ зе́млю а) đầm (nện) đất; б) (*ногами*) đạp (giẫm) đất

утрамбо́вка *ж.* (sự) đầm, nện, đập, lèn, lăn (*cho chặt*)

утра́т||а *ж.* (sự) tổn thất, mất mát, mất; (*ущерб*) (sự) thiệt hại, tổn thất; понести́ тяжёлую ~у bị tổn thất (thiệt hại) nặng nề

утра́тить(ся) *сов. см.* утра́чивать(ся)

утра́ч||ивать, утра́тить mất, tổn thất, mất mát; ✧ ~енные иллю́зии mộng vỡ, vỡ mộng

утра́чиваться, утра́титься (bị) mất, mất đi, mất mát

у́тренн||ий *прил.* (thuộc về) buổi sáng, ban sáng, ban mai, sáng; ~яя заря́ bình minh; ~ие за́морозки cơn rét ban mai (buổi sáng sớm); ~яя заря́дка tập thể dục buổi sáng

у́тренник *м.* 1. (*спектакль*) buổi diễn buổi sáng (ban ngày); 2. (*мороз*) băng giá ban mai

утри́ровать *несов. и сов.* (*В*) làm quá trớn (thái quá), nói quá đáng, cường điệu, thổi phồng; (*искажать*) xuyên tạc

утрирóвка *ж.* (sự) làm quá trớn, làm thái quá, nói quá đáng, cường điệu, thổi phồng; (*искажение*) (sự) xuyên tạc

у́тр||о *с.* buổi sáng, ban sáng, ban mai, sáng; пять часóв ~á năm giờ sáng; по ~áм sáng sáng, cứ mỗi buổi sáng; на сле́дующее ~, на ~ sáng hôm sau, rạng ngày hôm sau; ✧ до́брое ~!, с до́брым ~ом! chào anh/chị! (*lời chào buổi sáng*)

утро́б||а *ж.* 1. nội tạng, trong bụng, bụng, dạ, lòng; в ~е ма́тери trong bụng mẹ, chưa ra đời; 2. (*внутренняя часть чего-л.*) bên trong, trong lòng, trong ruột; ✧ ненасы́тная ~ kẻ tham ăn (ăn tục, ăn phàm, tham lam), kẻ ăn như tằm ăn rỗi, lòng tham không đáy

утро́бный *прил.* (ở, từ) nội tạng, trong bụng, trong tử cung; ~ плод thai, bào thai, thai nhi; ~ го́лос giọng bụng, giọng trầm; ~ смех tiếng cười trầm trầm

утрое́ние *с.* (sự) tăng gấp ba

утро́енный *прил.* (đã) tăng gấp ba

утро́ить(ся) *сов. см.* утра́ивать(ся)

у́тром *нареч.* (vào, lúc) buổi sáng, ban sáng, ban mai, sáng; сего́дня ~ sáng hôm nay, buổi sáng nay, sáng nay; ра́нним ~ lúc sáng tinh mơ (sáng tinh sương, sáng sớm); одна́жды ~ vào một buổi sáng, có một bận vào buổi sáng

утрудни́ть *сов. см.* утрудня́ть

утрудня́ть, утрудни́ть (*В*) 1. làm cho... khó hơn; утрудни́ть упражне́ния làm cho bài tập khó hơn; 2. (*кого-л.*) gây khó khăn, làm trở ngại, làm rầy, làm phiền; зада́ние нисколько не утрудни́ло ученико́в bài tập không gây khó khăn chút nào cho học sinh

утружда́||ть *несов.* (*В*) gây khó khăn, làm trở ngại, làm phiền, phiền hà, làm rầy, quấy rối, quấy nhiễu, quấy; не ~йте себя́ (xin) anh/chị đừng bận tâm làm gì

утыкать *сов.* (*В Т*) 1. (*воткнуть*) cắm, ghim, găm (*nhiều*); 2. (*плотно впихивая что-л., заполнить щель...*) nhét (đút, lèn) chặt

утюг *м.* bàn là, bàn ủi

утюжить *несов.* (*В*) là, ủi

утя́гивать, утяну́ть (*В*) 1. *разг.* kéo (lôi)... đi; 2. *прост.* (*красть*) cuỗm (nẵng)... đi, ăn cắp, xoáy, thủ, thó, chôm

утяжели́ть(ся) *сов. см.* утяжеля́ть(ся)

утяжеля́ть, утяжели́ть (*В*) làm... nặng thêm, tăng trọng lượng

утяжеля́ться, утяжели́ться nặng thêm

утяну́ть *сов. см.* утя́гивать

утя́тина *ж.* thịt vịt

уф *межд.* ối chao!, ối dào!, úi chà!, dào ôi!

уфо́лог *м.* nhà nghiên cứu đĩa bay (các vật bay chưa biết)

уфологи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) nghiên cứu đĩa bay, nghiên cứu các vật bay chưa biết; ~ие наблюде́ния những quan trắc đĩa bay (các vật bay chưa biết)

уфоло́гия *ж.* (khoa) nghiên cứu đĩa bay, nghiên cứu các vật bay chưa biết

ух *межд.* 1. (*для выражения восхищения, удивления и т. п.*) ồ!, chà!, a!; 2. (*при обозначении резкого звука — от удара, выстрела и т. п.*) ầm!, bùng!, đùng!, đoàng!, đoành!, đùm!

уха́ *ж.* (món) canh cá, cá ám, cháo cá

уха́б *м.* ổ gà, ổ trâu, hố trũng

уха́бистый *прил.* có nhiều ổ gà (ổ trâu, hố trũng), gập ghềnh, mấp mô, lồi lõm

ухажёр *м. прост.* người theo tán (ve vãn)

уха́живание *с.* 1. (sự) săn sóc, chăm nom, chăm sóc; 2. (*за женщиной*) (sự) vồ vập, săn đón, quấn quít, vồn vã, tán tỉnh, ve vãn

уха́живать *несов.* (за *Т*) 1. (*заботиться*) săn sóc, chăm nom, chăm sóc; 2. (*за женщиной*) vồ vập, săn đón, quấn quít, vồn vã, tán tỉnh, ve vãn, tán, ve, cua

у́харский *прил. разг.* ngang tàng, dũng mãnh, ngổ ngáo, bạt mạng, bất tử, ngổ

у́харство *с. разг.* (sự, điều, tính) ngang tàng, dũng mãnh, ngổ ngáo, bạt mạng, bất tử, ngổ

ухва́т *м.* ukhvat, nạng có chạc (*để lấy nồi thức ăn trong lò ra*)

ухвати́ть *сов.* (*В*) chộp (chụp, nắm, níu, bíu, víu, vồ, vớ, túm, bám, bấu) lấy

ухвати́ться *сов.* (за *В*) 1. (*взяться за что-л.*) chộp (chụp, nắm, níu, bíu, víu, vồ, vớ, túm, bám, bấu) lấy; ~ за пери́ла chộp (nắm, níu, bíu) lấy tay vịn; 2. *перен. разг.* (*приняться за что-л.*) bắt tay, làm (*ngay*); (*воспользоваться*) chộp (chụp, nắm, vồ, vớ) lấy; ~ за слу́чай chộp (chụp, nắm, vồ, vớ) lấy cơ hội; ~ за мысль chộp (nắm, vồ) lấy ý kiến

ухва́тк||а *ж. разг.* 1. (*приём*) động tác, cử chỉ, điệu bộ; с ло́вкою ~ой với động tác khéo léo; 2. (*ловкость*) (sự) khéo léo, nhanh nhẹn, lanh lẹn, lanh lẹ, thành thạo, tháo vát; 3. (*повадка*) kiểu cách, tư cách, thói quen

ухитри́ть(ся) *сов. см.* ухитря́ть(ся)

ухитря́ть(ся), ухитри́ть(ся) (+ *инф.*) tìm kế, kiếm cách, dùng mưu, dùng mẹo, ra chiêu

ухищре́ние *с.* mánh khoé, mưu mẹo, mưu kế, mưu chước, mưu, mẹo, kế, chước, ngón, chiêu

ухищрённый *прил.* khéo léo, tinh tế, tinh vi

ухищря́ться *несов.* dùng mánh khoé (mưu mẹo, mưu kế); ~ всеми спо́собами dùng trăm phương nghìn kế

ухло́пать *сов. см.* ухло́пывать

ухло́пывать, ухло́пать (*В*) *разг.* 1. (*убивать*) giết, diệt, thịt, làm cỏ; 2. (*тратить*) tiêu phí, tiêu xài, xài phí, xài, tiêu, phí mất, mất; ~ мно́го де́нег tiêu phí (tiêu xài, xài phí, xài, tiêu) nhiều tiền; я ухло́пал це́лый день на э́то tôi mất (phí mất) cả một ngày vào việc này

ухмы́лка *ж. разг.* (cái) cười gằn, cười mát, cười khẩy

ухмыльну́ться *сов. см.* ухмыля́ться

ухмыля́ться, ухмыльну́ться *разг.* cười gằn, cười mát, cười khẩy, nhếch mép cười; ~ самодово́льно nhếch mép cười đắc chí

у́хну||ть *сов.* 1. *разг.* (*воскликнуть*) thốt lên tiếng "ồ" ("chà", "a"); 2. (*издать звук — о сыче, филине...*) rúc, kêu; три́жды ~ла сова́ con cú rúc lên ba lần; 3. (*издать громкий звук*) vang lên tiếng "ầm" ("bùng", "đùng", "đoàng"); ~ла бо́мба bom nổ bùng; ~л снаря́д đạn pháo nổ đùng; ~ кулако́м по столу́ đấm tay trên bàn kêu "ầm" một tiếng; 4. (*упасть*) ngã oạch, ngã phịch, ngã đánh uỵch; ~ в лу́жу ngã oạch (ngã phịch, ngã đánh uỵch) vào vũng nước; 5. (*нечаянно уронить*) tuột tay đánh rơi; (*положить большое количество*) đổ nhiều, cho nhiều; ~ ребёнка на́ пол tuột tay đánh rơi đứa bé xuống sàn; ~ мно́го со́ли в суп ụp (cho) nhiều muối vào canh; 6. (*быстро, без толку истратить*) tiêu nhiều, tiêu xài; ~ це́лое состоя́ние на строи́тельство да́чи tiêu cả tài sản vào việc xây biệt thự

у́хо *с.* (*мн.* у́ши) tai; плохо слы́шать ле́вым у́хом tai trái nghe không rõ; заткну́ть у́ши bịt tai lại; ✧ говори́ть на́ ухо кому́-л. rỉ tai ai, nói thầm với ai, bỏ nhỏ ai; ~ ре́жет чей tai; в уша́х звени́т ù tai; слы́шать что́-л. свои́ми уша́ми chính tai mình nghe thấy, chính mình nghe; во все у́ши слу́шать lắng tai (chăm chú lắng) nghe; căng tai ra mà nghe (*разг.*); он и у́хом не ведёт nó không chú ý gì cả, hắn cứ phớt đều (phớt lờ, phớt tỉnh); в одно́ ~ вошло́, в друго́е вы́шло vào tai này ra tai khác; по́ уши влюби́ться в кого́-л. yêu ai tha thiết (thắm thiết, đắm đuối), tha thiết (thắm thiết, đắm đuối) yêu ai; слы́шать кра́ем у́ха nghe loáng thoáng, không chú ý nghe; пропусти́ть ми́мо уше́й bỏ (để) ngoài tai; слу́шать одни́м у́хом nghe câu được câu chăng; покрасне́ть до уше́й ngượng chín người; медве́дь (слон) на́ ухо наступи́л кому́-л. ai hoàn toàn không có nhạc cảm, ai không có tài cảm thụ âm nhạc; и у стен есть у́ши ≅ tai vách mạch dừng (rừng); дзинь (rừng) có mạch, vách có tai; прожужжа́ть (прогуде́ть, протруби́ть) все у́ши сứ nói (сứ năn nỉ, сứ nài xin, сứ mè nheo) mãi bên tai

ухо́д I *м.* (sự) ra đi, đi khỏi, rời khỏi; (*поезда, парохода*) (sự) khởi hành, rời bến; (*войск*) (sự) rút lui, thoái lui, triệt thoái; (*с должности*) (sự) từ chức, từ nhiệm, rút lui, thoái chức, cáo hồi; пе́ред са́мым ~ом ngay trước khi ra đi; ~ со сце́ны rời khỏi sân khấu, bỏ nghề diễn viên; ~ из семьи́ lìa bỏ gia đình

ухо́д II *м.* (*заботы*) (sự) chăm sóc, săn sóc, chăm nom, trông nom; ~ за посе́вами chăm bón đồng ruộng đã gieo trồng; ~ за больны́м chăm sóc (săn sóc) người ốm

уходи́ть, уйти́ 1. (*отправляться куда-л.*) ra đi, đi; (из, от, с *Р*) đi (rời) khỏi, rời; (*о поезде, пароходе*) khởi hành, rời bến; (*о войсках*) rút lui, thoái lui, triệt thoái; уйти́ на рабо́ту đi làm; уйти́ домо́й đi về nhà; по́езд уже́ ушёл tàu đã khởi hành; ~ в мо́ре ra khơi; уйти́ на вёслах đi thuyền; 2. (от *Р*) (*скрываться, спасаться*) thoát (trốn, tránh) khỏi; 3. (от *Р*) (*покидать*) lìa bỏ, rời bỏ, xà lìa, thoát ly; *перен.* thoát khỏi; 4. (*переставать заниматься чем-л.*) bỏ, thôi, rút lui; уйти́ с рабо́ты thôi việc, bỏ việc; уйти́ в о́тпуск đi phép, đi nghỉ phép; уйти́

на пе́нсию về hưu, cáo hưu; ~ со сце́ны rời khỏi sân khấu, bỏ nghề diễn viên; 5. (*проходить, миновать*) qua, trôi qua; вре́мя ещё не ушло́ còn thì giờ, còn có thể làm được; мо́лодость ушла́ tuổi trẻ đã trôi qua (đã qua); 6. (на *В*) (*расходоваться*) tiêu phí, tổn mất, tổn, mất (*vào, cho*); на э́то ухо́дит мно́го вре́мени tổn (mất, tổn mất) nhiều thì giờ vào việc đó; все си́лы ухо́дят на э́то mọi lực lượng đều tiêu phí vào việc này; 7. часы́ ушли́ вперёд đồng hồ chạy nhanh; за неде́лю часы́ ушли́ на пять мину́т trong một tuần đồng hồ nhanh (chạy nhanh) năm phút; 8. (в *В*) *перен.* (*увлекаться чем-л.*) say mê, ham mê, đam mê, ham thích, ham say, hăng say, say sưa, cắm đầu; уйти́ в нау́ку ham thích (say mê, ham mê,) khoa học; с голово́й уйти́ во что́-л. say sưa (hăng say, ham say, cắm đầu) làm việc gì; 9. *тк. несов.* (*простираться*) chạy dài; доро́га ухо́дит вдаль con đường chạy dài về chốn xa xăm; ✧ с э́тим далеко́ не уйдёшь với cái đó thì không thể có nhiều kết quả được; уйти́ ни с чем ra đi với hai bàn tay trắng, đi ra mà không được gì cả; уйти́ в себя́ đắm mình suy nghĩ; уйти́ вперёд vượt quá, vượt xa, hơn hẳn; по́чва ушла́ из-под ног кого́-л. ai bị mất chân đứng (bị mất chỗ dựa)

ухудша́ть, уху́дшить (*В*) làm... xấu (kém, tồi tệ, tồi, tệ) hơn; (*положение, состояние тж.*) làm... trầm trọng (nghiêm trọng) hơn; ~ де́ло làm tình hình xấu đi, làm công việc tồi tệ hơn; ~ состоя́ние здоро́вья làm tình trạng sức khoẻ trầm trọng hơn

ухудша́ться, уху́дшиться xấu (kém, tồi, tệ) đi, đâm ra xấu hơn; (*о положении, состоянии тж.*) trầm trọng (nghiêm trọng) hơn

ухудше́ние *с.* (*по знач. сл.* ухудша́ть) (sự) làm xấu hơn, làm kém hơn, làm tồi tệ hơn; làm trầm trọng hơn, làm nghiêm trọng hơn; (*по знач. гл.* ухудша́ться) (sự) xấu đi, kém đi, tồi đi, tệ đi; trầm trọng hơn, nghiêm trọng hơn; ~ отноше́ний quan hệ xấu đi

уху́дшить(ся) *сов. см.* ухудша́ть(ся)

уцел||е́ть *сов.* (còn) nguyên vẹn, nguyên lành, lành lặn; (*остаться невредимым*) không bị hư hỏng (bị sứt mẻ, bị suy suyển, bị thương); (*остаться в живых*) còn sống, thoát chết, sống sót; ~ при пожа́ре thoát chết (sống sót) trong cơn hoả hoạn; все ~е́ли mọi người đều vô sự; ~ то́лько чу́дом thoát chết một cách vô cùng may mắn, sống sót một cách hoàn toàn bất ngờ; пять челове́к ~е́ли năm người còn sống (sống sót, thoát chết)

уцене́нный *прил.* (bán) hạ giá

уце́нка *ж. торг.* (sự) bán hạ giá

уцепи́ться *сов.* (за *В*) 1. (*зацепиться*) bám (níu, bíu, víu, vớ, túm, bấu) lấy, bấu víu; (*схватиться*) túm (chụp, nắm, tóm) lấy; ~ за ве́тви де́рева bám (níu, bíu, víu, bấu, bấu víu) lấy những cành cây; 2. *перен. разг.* (*воспользоваться*) chộp (chụp, vớ, nắm, vồ, vớ) lấy; ~ за чью-л. мысль chụp (chộp, vớ, nắm) lấy ý kiến của ai; ~ за како́е-л. предложе́ние рука́ми и нога́ми ra sức chộp (chụp, nắm, vớ) lấy đề nghị gì

уча́ствовать *несов.* (в *П*) tham gia, tham dự, dự phần, góp phần, dự; ~ в бою́ tham gia chiến đấu, tham chiến, dự trận, dự chiến; ~ в конце́рте tham gia cuộc biểu diễn

уча́сти||е *с.* 1. (sự) tham gia, tham dự, dự phần, góp phần, dự; принима́ть ~ в чём-л, tham gia (tham dự, dự phần, góp phần, dự) vào việc gì; при ~и кого́-л. có ai dự (tham dự, tham gia), có sự tham gia (tham dự) của ai; 2. (*сочувствие*) (sự) đồng tình, thiện cảm, thông cảm, đồng cảm, cảm tình; отнести́сь с ~ем к кому́-л., принима́ть дру́жеское ~ в ко́м-л. thông cảm (đồng cảm, quan tâm đến, giúp đỡ) ai, đối xử có thiện cảm (có cảm tình) với ai

участи́ться *сов. см.* учаща́ться

участко́в||ый *прил.* 1. (thuộc về) khu vực; ~ая избира́тельная коми́ссия uỷ ban bầu cử khu vực; 2. *в знач. сущ. м. разг.* (*милиционер*) công an viên khu vực (phụ trách khu vực)

уча́стливо *нареч.* (một cách) đồng tình, thông cảm, đồng cảm, có thiện cảm, có cảm tình, có từ tâm; ~ окружи́ть забо́той кого́-л. quan tâm săn sóc ai một cách đầy thiện cảm

уча́стливость *ж.* (sự, lòng) đồng tình, thông cảm, đồng cảm, thiện cảm, cảm tình, từ tâm

уча́стливый *прил.* đồng tình, thông cảm, đồng cảm, có thiện cảm, có cảm tình, có từ tâm; ~ врач người thầy thuốc có từ tâm; ~ тон giọng nói đầy thông cảm

уча́стник *м.* người tham gia (tham dự, dự), tham dự viên; ~ состяза́ния người dự đấu, đấu thủ; ~и Вели́кой Оте́чественной войны́ những cựu chiến binh (người tham gia) Chiến tranh Vệ quốc vĩ đại

уча́ст||ок *м.* 1. (*земли*) lô (khu, mảnh, khoảnh) đất, mảnh (khoảnh, vạt, thửa, đám, chân) ruộng, khu vực, khu, mảnh, khoảnh, vạt, thửa, đám, chân; строи́тельный ~ khu đất xây dựng, khu vực kiến thiết; ~ обрабо́танной земли́ khu đất (khoảnh đất, mảnh đất, vạt ruộng, thửa ruộng, đám ruộng, chân ruộng) đã cày bừa; 2. (*часть поверхности чего-л.*) khu vực, vùng, đoạn; поражённые ~ки тка́ни những khu vực bị tổn thương của mô; 3. (*часть фронта*) khu vực, khu; 4. (*сфера деятельности*) lĩnh vực, phạm vi, bộ phận; ответственный ~ рабо́ты bộ phận quan trọng của công tác; 5. (*административный*) khu vực, khu, khâu

у́часть *ж.* số phận, vận mệnh, vận mạng, số mệnh, số mạng, số kiếp, vận số, số, phận, mệnh, kiếp; го́рькая ~ phận hẩm, mệnh bạc, bạc mệnh, phận bạc, số phận hẩm hiu, số kiếp long đong; раздели́ть ~ кого́-л. cùng số phận với ai

учаща́ться, участи́ться thường hay xảy ra; (*ускоряться*) nhanh (mau) hơn

учащённ||ый *прил.* thường hơn; (*ускоренный*) nhanh (mau) hơn; ~ пульс mạch đập nhanh, nhịp mạch gấp; ~ое дыха́ние hơi thở dốc, thở gấp

уча́щ||ийся 1. *прич.*: ~аяся молодёжь (giới) thanh niên học sinh; 2. *в знач. сущ. м.* học viên; (*ученик*) học sinh, học trò; (*студент*) sinh viên; ~ медици́нского учёбного заведе́ния y sinh

учёб||а *ж.* (sự, việc) học tập, học hành, học; посла́ть кого́-л. на ~у cho (gửi) ai đi học

учебник *м.* sách giáo khoa, sách học

учебно-воспита́тельный *прил.* (thuộc về) giáo dục-học tập, giáo dục và học tập; ~ проце́сс quá trình giáo dục và học lập

учёбн||ый *прил.* (thuộc về) học tập, giáo dục, học; (*служащий для обучения*) (để) học tập, dạy học, giáo dục, học; *воен.* (để) tập luyện, huấn luyện, tập dượt, tập; ~ год năm học, niên học; ~ое заведе́ние trường học, học hiệu, học đường; ~ые посо́бия học cụ, giáo cụ, đồ dùng dạy học; ~ая часть ban giáo vụ; ~ая стрельба́ bắn tập, tập bắn; ~ патро́н đạn tập; ~ полёт chuyến bay tập, bay huấn luyện; ~ое су́дно tàu huấn luyện (tập lái)

учени||е *с.* 1. (sự) học tập, học; (*какому-л. ремеслу*) (sự) học nghề, học việc; 2. *обыкн. мн.*: ~я *воен.* (cuộc) tập trận, thao diễn, diễn tập,

huấn luyện, thao luyện; 3. (*теория*) học thuyết, luận thuyết, chủ thuyết, triết thuyết, chủ nghĩa; (*религиозное*) giáo lý, giáo pháp, đạo pháp

учени́||к *м.* 1. học sinh, học trò, nam sinh; 2. (*обучающийся какому-л. ремеслу*) người học nghề (học việc); ~ то́каря người học nghề thợ tiện; 3. (*последователь*) học trò, môn đồ, đồ đệ, môn sinh

учени́ца *ж.* nữ học sinh, nữ sinh

учени́ческ||ий *прил.* 1. (thuộc về) học sinh, học trò; 2. *перен.* (*незрелый*) non nớt, ấu trĩ; ~ие рассужде́ния những nghị luận non nớt (ấu trĩ)

учени́честв||о *с.* 1. thời kỳ học sinh; го́ды ~а những năm đi học ở trường, thời kỳ học sinh; 2. (*обучение какому-л. ремеслу*) (sự) học nghề, dạy nghề

учёность *ж.* (sự, trình độ, tính chất) thông thái, uyên bác, uyên thâm, bác học

учён||ый *прил.* 1. (*выученный чему-л.*) có học, đã được học, đã học được; 2. *разг.* (*выдрессированный — о животных*) đã được huấn luyện (tập luyện); ~ая соба́ка con chó đã được huấn luyện (tập luyện); 3. (*занимающийся наукой*) thông thái, uyên bác, uyên thâm, bác học, uyên áo, hiểu biết rộng; 4. (*относящийся к науке*) (thuộc về) khoa học; ~ сове́т hội đồng khoa học; ~ое о́бщество hội khoa học; ~ая сте́пень học vị; ~ое зва́ние học hàm; ~ секрета́рь thư ký khoa học; 5. *в знач. сущ. м.* nhà khoa học (bác học, thông thái), học giả, khoa học gia; ~ с мировы́м и́менем nhà bác học nổi tiếng thế giới

учёнье *с.*: ~ свет, а неучёнье тьма *посл.* học thì sáng, không học thì tối; làm người có học mới nên khôn; nhân bất học bất trí lý

уче́сть *сов. см.* учи́тывать

учёт *м.* 1. (*действие*) (sự) kiểm kê, thống kê, tính toán; cân nhắc đến, chú ý đến, tính toán đến, đếm xỉa đến (*ср.* учи́тывать); ~ това́ров kiểm kê hàng hoá; магази́н закры́т на ~ cửa hàng đóng cửa để kiểm kê; с ~ом có cân nhắc (tính toán, chú ý) đến; 2. (*регистрация*) (sự) đăng ký, vào sổ, ghi vào sổ; вое́нный ~ đăng ký quân sự; стоя́ть на ~е đã đăng ký, đã ghi tên vào sổ, có tên trong danh sách; брать кого́-л. на ~ ghi tên ai vào sổ; снима́ть кого́-л. с ~а xoá sổ tên ai, xoá tên ai trong danh sách; ✧ ~ векселе́й *фин.* chiết khấu kỳ phiếu (hối phiếu)

учетверённый *прил.* (đã) tăng gấp bốn

учетвери́ть *сов.* (*В*) tăng gấp bốn

учетвери́ться *сов.* (bị) tăng gấp bốn

учётн||ый *прил.* 1. (thuộc về) kiểm kê, thống kê, tính toán; ~ая ка́рточка phiếu kiểm kê (thống kê); 2. *фин.* (thuộc về) chiết khấu; ~ банк ngân hàng chiết khấu; ~ проце́нт lợi tức chiết khấu; ~ая ста́вка tỷ suất chiết khấu

учётчи||к *м.*, **~ца** *ж.* kiểm kê viên, người kiểm kê

учи́лище *с.* trường, trường học, trường trung cấp; học hiệu (*уст.*); железнодоро́жное ~ trường đường sắt

учини́ть *сов. см.* учиня́ть

учиня́ть, учини́ть (*В*) gây, gây ra; ~ дра́ку gây ra vụ đánh lộn; ~ скандал gây scandal, gây sự om sòm, gây ra vụ bê bối; ~ распра́ву над ке́м-л. đàn áp (trấn áp, trừng trị) ai; ~ допро́с hỏi cung

учи́тель *м.* 1. (*мн.* учителя́) giáo viên, thầy giáo; ~ геогра́фии giáo viên (thầy giáo) địa lý; 2. (*мн.* учи́тели) *высок.* người thầy, vị thầy, tôn sư

учи́тельница *ж.* nữ giáo viên, bà giáo, cô giáo

учи́тельск||ий *прил,* 1. (thuộc về) giáo viên, thầy giáo; ~ институ́т trường đại học sư phạm; 2. *в знач. сущ. ж.*: ~ая phòng giáo viên

учи́тельство *с.* 1. (*профессия*) (nghề) giáo viên, thầy giáo, dạy học; 2. *собир.* (*учителя*) giáo giới, giới giáo viên (giáo chức, nhà giáo)

учи́тельствовать *несов.* dạy học, làm giáo viên

учи́тывать, учесть (*В*) 1. (*производить учет*) kiểm kê, thống kê, tính toán; 2. (*принимать во внимание*) cân nhắc (chú ý, tính toán, đếm xỉa) đến; ~ о́пыт предше́ственников chú ý đến kinh nghiệm của những người đi trước, cân nhắc đến kinh nghiệm của các bậc tiền bối; ✧ учесть ве́ксель *фин.* chiết khấu kỳ phiếu (hối phiếu)

учи́ть *несов.* 1. (*В Д, В + инф.*) dạy, dạy học, dạy cho; (*животных*) huấn luyện, tập luyện, dạy; ~ кого́-л. гра́моте dạy ai biết chữ, dạy cho ai biết đọc biết viết; чему́ вас там у́чат? ở đấy người ta dạy cái gì cho các anh?; 2. (*В Д*) (*наставлять, поучать*) dạy, dạy bảo, dạy dỗ, bảo ban; ~ уму́-ра́зуму dạy bảo điều hơn lẽ thiệt, dạy khôn dạy khéo; 3. (*с союзом* что) (*развивать теорию*) nói (dạy) rằng; 4. (*В*) (*запоминать, усваивать*) học; ~ уро́ки học bài; ~ стихотворе́ние học bài thơ; ✧ учёного ~ — то́лько по́ртить *погов.* ≅ chớ múa rìu qua mắt thợ

учи́ться *несов.* 1. (*Д*) học, tập, học tập; ~ му́зыке học nhạc; ~ вьетна́мскому языку́ học tiếng Việt; ~ игре́ на гита́ре học (tập) đánh đàn guitar; 2. (*где-л.*) học, theo học; (*за границей*) lưu học, du học; ~ в университе́те học ở trường đại học tổng hợp; он у́чится в Москве́ anh ấy lưu học (theo học, du học) ở Moskova; ✧ век живи́ — век учи́сь *посл.* ≅ còn sống còn học; bảy mươi còn học bảy mươi mốt; ~ на со́бственных оши́бках học được qua sai lầm bản thân

учреди́тель *м.* sáng lập viên, người sáng lập

учреди́тельн||ый *прил.* (để) thành lập, sáng lập; ~ съезд па́ртии đại hội thành lập đảng; Учреди́тельное собра́ние *полит.* Quốc hội lập hiến; ~ догово́р *эк.* hợp đồng thành lập (*công ty cổ phần, doanh nghiệp...*)

учреди́тельск||ий *прил.* (thuộc về) sáng lập viên, người sáng lập; ~ая при́быль lợi nhuận sáng lập (sáng lập viên)

учреди́ть *сов. см.* учрежда́ть

учрежда́ть, учреди́ть (*В*) 1. thành lập, sáng lập, tạo lập, lập; 2. (*вводить*) thiết lập, kiến lập, quy định, xác lập, áp dụng, đặt ra, đặt

учрежде́ни||е *с.* 1. (*действие*) (sự) thành lập, sáng lập, tạo lập, lập; 2. (*организация*) cơ quan, công sở, nhiệm sở; госуда́рственное ~ cơ quan nhà nước (quốc gia), công sở; 3. *книжн.* (*общественное установление*) thiết chế, thể chế

учти́вость *ж.* (sự, tính) lễ độ, nhã nhặn, lịch sự, lễ phép

учти́вый *прил.* lễ độ, nhã nhặn, lịch sự, lễ phép

учу́ять *сов.* (*В*) *разг.* đánh hơi thấy; *перен. тж.* cảm thấy

ушáнка *ж. разг.* mũ có vành che tai

ушáстый *прил. разг.* (có) tai to, tai dài

ушáт *м.* thùng gỗ (*có hai quai*); ✧ на него́ бу́дто ~ холо́дной воды́ вы́лили nó bị một gáo nước lạnh vào sau gáy; nó hoàn toàn bị cụt hứng

уши́б *м.* 1. (*действие*) (sự) dập thương; 2. (*место*) (chỗ) dập thương

ушиба́ть, ушиби́ть (*В*) làm dập thương, làm... bị thương

ушиба́ться, ушиби́ться bị dập thương, bị thương; ✧ чем уши́бся, тем и лечи́сь ≅ đạp gai, lấy gai mà nhể (lể); độc giải độc (*погов.*)

ушиби́ть(ся) *сов. см.* ушиба́ть(ся)

ушива́ть, уши́ть (*В*) may hẹp lại, may ngắn lại

уши́ть *сов. см.* ушива́ть

у́шко *с. уменьш. от* у́хо; ✧ у него́ у́шки на маку́шке по́ rất thính, y rất có tài nghe lỏm, hắn chăm chú lắng nghe chuyện người khác

ушко́ *с.* 1. *см.* у́шко; 2. (*иголки*) lỗ kim, trôn kim; 3. (*сапога*) quai ủng; ✧ за ушко́ да на со́лнышко *погов.* ≅ vạch mặt chỉ trán

ушни́к *м.* (*врач*) *разг.* bác sĩ khoa tai, thầy thuốc chữa tai

ушн||о́й *прил.* (thuộc về) tai; ~а́я се́ра ráy tai, cứt ráy; ~ врач bác sĩ khoa tai, thầy thuốc chữa tai

ушу́, у-шу́ *ж. неизм. спорт.* wushu, ushu, võ thuật, vũ thuật

ущ|е́лье *с.* khe núi, khe hẻm, hẻm vực, hẻm

ущеми́ть *сов. см.* ущемля́ть

ущемле́ние *с.* 1. (sự) kẹt, chẹt, kẹp; 2. *перен.* (*стеснение*) (sự) lấn át, chèn ép; (*ограничение*) (sự) hạn chế; 3. *перен.* (*оскорбление*) (sự) xúc phạm, đụng chạm, làm tổn thương

ущемлённ||ый *прил.* bị xúc phạm (đụng chạm, tổn thương); чу́вствовать себя́ ~ым cảm thấy mình bị xúc phạm (bị tổn thương)

ущемля́ть, ущеми́ть (*В*) 1. kẹt, chẹt, kẹp, làm kẹt (chẹt, kẹp); ущеми́ть па́лец две́рью kẹt (chẹt, kẹp) ngón tay vào cửa, làm cửa kẹt (chẹt, kẹp) ngón tay; 2. *перен.* (*стеснять*) lấn át, chèn ép, chẹt; (*ограничивать*) hạn chế; ~ чьи́-л. права́ lấn át (chèn ép, làm tổn thương) quyền lợi của ai; 3. *перен.* (*оскорблять*) xúc phạm, làm tổn thương, đụng chạm, phạm, chạm, đụng; ~ чьё-л. самолю́бие chạm (đụng chạm) lòng tự ái của ai

ущёрб *м.* (sự) thiệt hại, tổn thất, tổn hại; без ~а для де́ла không gây thiệt hại (tổn hại) cho công việc; в ~ кому́-л., чему́-л. thiệt hại cho ai, cho cái gì; ✧ луна́ на ~е trăng khuyết, trăng hạ huyền; быть на ~е đang suy thoái (sa sút, xuống dốc)

ущипну́ть *сов.* véo, béo, beo, bấu

ую́т *м.* (sự) tiện nghi, ấm cúng, đầm ấm

ую́тно *нареч.* (một cách) tiện nghi, ấm cúng, đầm ấm

ую́тн||ый *прил.* tiện nghi, ấm cúng, đầm ấm; ~ая ко́мната căn buồng ấm cúng

уязви́мость *ж.* (tính, tính chất, sự) dễ bị tổn thương, dễ bị thương tổn

уязви́м||ый *прил.* 1. (*такой, которого легко ранить*) dễ bị thương; лежа́щий челове́к ме́нее уязви́м, чем стоя́щий người nằm khó bị thương hơn người đứng; 2. (*такой, которое легко уязвить*) dễ bị tổn thương (thương tổn); се́рдце — са́мый ~ о́рган tim là cơ quan dễ bị tổn thương nhất; ~ое самолю́бие lòng tự ái dễ bị tổn thương, tính hay (dễ) tự ái; 3. (*неспособный выдержать удар*) không chịu nổi đòn tấn công, dễ sụp đổ; (*имеющий слабость, недостатки*) yếu kém, có nhược điểm, yếu; ~ уча́сток оборо́ны khu vực dễ sụp đổ (khó chịu nổi đòn tấn công, yếu kém) của tuyến phòng ngự; ~ая часть диссерта́ции phần yếu kém (kém luận chứng) trong bản luận án; ~ое ме́сто chỗ yếu, chỗ hiểm, thóp

уязви́ть *сов. см.* уязвля́ть

уязвля́ть, уязви́ть (*В*) 1. *уст.* (*наносить рану кому-л.*) làm bị thương; 2. (*причинять нравственную боль, непрятности*) làm tổn thương (thương tổn), xúc phạm; (*обижать*) làm... bực mình (tức giận), chọc tức, chạm nọc, chạm; моё замеча́ние уязви́ло его́ lời phê bình của tôi làm nó bực mình (chạm nọc nó, xúc phạm nó); ~ самолю́бие chạm (đụng chạm) lòng tự ái; сде́лать что́-л. из жела́ния уязви́ть кого́-л. làm cái gì với ý muốn chọc tức (xúc phạm) ai

уясне́ние *с.* (sự) tìm hiểu rõ, làm sáng tỏ, làm sáng rõ

уясни́ть(ся) *сов. см.* уясня́ть(ся)

уясня́ть, уясни́ть (*В*) tìm hiểu rõ, làm sáng tỏ (sáng rõ); ~ себе́ положе́ние tìm hiểu rõ tình hình

уясня́ться, уясни́ться (được) rõ ràng, sáng tỏ, sáng rõ; вопро́с вполне́ уясни́лся vấn đề đã hoàn toàn sáng rõ

Ф

фа *с. нескл. муз.* (nốt) fa; ~ мажóр fa trưởng; ~ минóр fa thứ

фáбрика *ж.* xưởng, công xưởng, xưởng máy, nhà máy, xí nghiệp; бумáжная ~ xưởng (nhà máy) giấy

фáбрика-автомáт *ж.* nhà máy tự động

фáбрика-кýхня *ж.* xí nghiệp nấu (xưởng chế biến) thức ăn

фабрикáнт *м.* 1. chủ xưởng, chủ nhà máy; 2. *пренебр.* kẻ đặt điều (bịa chuyện, dựng chuyện)

фабрикáт *м.* thành phẩm, chế phẩm, sản phẩm

фабрикáция *ж.* 1. (sự) chế tạo, làm ra, sản xuất; 2. *перен. пренебр.* (sự) nặn ra, bịa ra, đặt điều, bịa đặt, bịa tạc, đặt để, dựng lên, bịa chuyện, dựng chuyện, đặt chuyện; ~ слýхов bịa đặt (bịa tạc, đặt điều, nặn ra) tin đồn nhảm

фабриковáть, сфабриковáть (*В*) *разг.* 1. *ирон.* chế tạo, làm ra, sản xuất, đẻ ra; ~ книгу за книгой chế tạo (sản xuất, đẻ ra) hết cuốn sách này đến cuốn khác; 2. *перен. пренебр.* nặn ra, bịa ra, đặt điều, bịa đặt, bịa tạc, đặt để, dựng lên, bịa chuyện, dựng chuyện, đặt chuyện; ~ фальшúвки bịa ra (bịa tạc) những tài liệu giả mạo

фабри́чно-заводск||óй *прил.* (thuộc về) công xưởng — nhà máy, xí nghiệp công nghiệp; ~ комитéт (фабзавкóм) *ист.* uỷ ban (ban chấp hành công đoàn) công xưởng — nhà máy; ~óе обучéние (việc) dạy nghề; ~ая себестóимость giá thành xí nghiệp

фабри́чн||ый *прил.* (thuộc về) xưởng, công xưởng, xưởng máy, nhà máy, xí nghiệp; (*промышленный*) (có tính chất) công nghiệp, kỹ nghệ; ~ гудóк còi nhà máy; ~ая мáрка nhãn hiệu nhà máy (của xưởng); ~ райóн khu công nghiệp, khu kỹ nghệ; ~ городóк khu công nhân, xóm thợ; ~ая шкóла trường của xưởng máy

фáбула *ж. лит.* cốt truyện, tình tiết; ~ романа cốt truyện của tiểu thuyết

фáбульный *прил.* (thuộc về) cốt truyện, tình tiết

фавн *м. миф.* Faune, thần Điền Dã

фавóр *м.* (sự) sủng ái, ái mộ, đặc sủng, yêu chuộng, che chở, nâng đỡ; быть в ~е у кого-л. được ai sủng ái (ái mộ, yêu chuộng); быть не в ~е у кого-л. không được ai sủng ái (ái mộ, yêu chuộng), bị thất sủng với ai

фаворúт *м.*, **~ка** *ж.* người được sủng ái (ái mộ, yêu chuộng), sủng thần, hạnh thần

фагóт *м. муз.* (sáo) fagot

фаготúст *м.* người thổi fagot

фагóтный *прил.* (thuộc về) fagot

фагоцúт *м. биол.* thực bào

фагоцитáрный *прил.* (thuộc về) thực bào

фагоцитóз *м. биол.* (hiện tượng) thực bào

фáза *ж-.* 1. giai đoạn, thời kỳ, kỳ, tuần, pha; ~ луны́ *астр.* tuần trăng; ~ развúтия giai đoạn phát triển; жúдкая ~ *хим.* pha (thể) lỏng; 2. *эл.* pha

фазáн *м.* trĩ, trĩ đỏ, gà lôi đỏ (*Phasianus colchicus*)

фазáн||ий *прил.* (thuộc về) trĩ, trĩ đỏ, gà lôi đỏ; ~ье перó lông trĩ (trĩ đỏ, gà lôi đỏ)

фазéнда *ж.* 1. (*поместье*) fazenda, lãnh địa (*ở Brazil*); 2. *шутл.* (*о дачном участке*) khu đất vùng datcha, khu nhà nghỉ ngoại thành

фáзис *м. см.* фáза 1

фáзный *прил. эл.* (thuộc về) pha

фазóметр *м. эл.* pha kế

фазотрóн *м.* phazotron

фай *м.* (*ткань*) vải lụa

файл *м.* 1. *информ.* file, tệp, tệp tin, tập tin; 2. (*пластиковая оболожка*) cặp plastic

фáйлов||ый *прил. информ.* (thuộc về) file, tệp, tập tin; ~ сéрвер máy dịch vụ tệp; ~ая систéма hệ thống tệp (tệp tin, tập tin)

фáкел *м.* đuốc

фáкельн||ый *прил.* (thuộc về) đuốc; ~ое шéствие (cuộc) rước đuốc

фáкельщик *м.* người cầm đuốc

факúр *м.* 1. fakir, tu sĩ khổ hạnh Hồi giáo; 2. *цирк.* người biểu diễn thuật gông

факс *м.* 1. (*аппарат*) máy fax; 2. (*сообщение*) fax, điện thư; 3. (*номер*) số fax

факсúмиле *с. нескл.* 1. (sự) fac-similé, facsimile, sao chụp; 2. (*клише, печатка*) (con) dấu chữ ký; 3. *в знач. неизм. прил. и нареч.* fac-similé, facsimile, sao chụp; рýкопись ~ bản thảo fac-similé (facsimile, sao chụp); úздано ~ xuất bản fac-similé (facsimile, sao chụp)

факсúмильн||ый *прил.* (là) fac-similé, facsimile, sao chụp; ~ое издáние рýкописи xuất bản fac-similé (facsimile, sao chụp) thủ bản, in lại nguyên dạng bản viết tay

факт *м.* 1. việc, sự việc, sự kiện, sự thật, sự thực, thực tế, thực tại; (*как материал для вывода*) thực tế, chứng cớ, dẫn chứng; общеизвéстный ~ việc (điều) mà ai cũng biết, sự việc hiển nhiên; исторический ~ sự kiện lịch sự; ~ы — упрáмая вещь những sự kiện là kẻ làm chứng bướng bỉnh nhất, đã là sự thật thì khó mà bác bỏ được; доказáть на ~ах chứng minh trên cơ sở thực tế, chứng minh bằng thực tế (những dẫn chứng, những chứng cớ); искажáть ~ы xuyên tạc sự thật (thực tế, các sự kiện); совершúвшийся ~ việc (sự việc) đã rồi; постáвить кого-л. пéред совершúвшимся ~ом đặt ai trước một việc đã rồi; 2. *в знач. сказ. разг.* là sự thật (sự thực); мнóгие болéзни, увы́, не пóзнаны и э́то — ~ nhiều chứng bệnh, than ôi, vẫn còn chưa nhận biết được và đó là sự thật (sự thực); э́то ещё не ~ điều đó thì chưa có gì chứng minh cả; невероя́тно, но ~ kỳ lạ đấy, nhưng là sự thật (sự thực); ~, что... sự thật là..., đúng là..., quả là..., thật ra thì...; ~ тот, что... số là...; э́то ~! đúng như thế!, thật như thế!

фактúчески *нареч.* (một cách) thực tế, thực sự, thực tại; trên thực tế; ~ он одúн руководúт всéми рабóтами trên thực tế chỉ một mình ông ta lãnh đạo mọi việc

фактúческ||ий *прил.* thực tế, thực sự, thực tại, có thật, thật, thực; ~ие

да́нные những tài liệu (số liệu) thực tế, những bằng chứng có thật; ~ие расхо́ды thực chi; ~ое положе́ние де́ла thực trạng, tình hình thực tế (thực sự)

фактогра́ф *м.* người ghi chép sự kiện

фактогра́фия *ж.* (sự) ghi chép sự kiện

факто́лог *м.* người miêu tả sự kiện; исто́рик-~ sử gia miêu tả sự kiện

фактоло́гия *ж.* (sự) miêu tả sự kiện

фа́ктор *м.* nhân tố, yếu tố; решающий ~ nhân tố (yếu tố) quyết định; ~ успе́ха nhân tố thành công (thắng lợi); ~ вре́мени yếu tố thời gian

факто́ринг *м. эк.* factoring, (sự) bao thanh toán

факто́рингов||ый *прил. эк.*: ~ая фи́рма công ty factoring (bao thanh toán)

факто́рия *ж.* 1. *ист.* sở đại lý thương mại, thương cục, thương điếm (*của các công ty đặt tại các nước phụ thuộc*); 2. (*заготовительный пункт*) trạm thu mua; пушна́я ~ на Се́вере trạm thu mua lông thú ở phương Bắc

факту́р||а *ж.* 1. (*характер обработки, строение какого-л. материала*) cách cấu tạo, cách chế tạo, vẻ ngoài; гла́дкая, ворси́стая ~ ткани vẻ ngoài láng trơn, có tuyết của vải; интере́сная ~ де́рева đường vân (cách cấu tạo) lạ mắt của gỗ; обраба́тывать материа́л с учётом ~ы gia công vật liệu có cân nhắc đến cách cấu tạo của nó; 2. *иск.* thủ pháp, bút pháp, vẻ độc đáo, kỹ thuật đặc biệt; 3. *торг.* hoá đơn, đơn hàng

факультати́вно *нареч.* (một cách) nhiệm ý, tuỳ ý, không bắt buộc

факультати́вный *прил.* nhiệm ý, tuỳ ý, tuỳ thích, không bắt buộc

факульте́т *м.* khoa, hệ; юриди́ческий ~ khoa luật, hệ luật học

факульте́тский *прил.* (thuộc về) khoa, hệ; ~ое собра́ние hội nghị khoa (hệ)

фал *м. мор.* lèo, dây kéo, dây treo

фала́нга *ж.* 1. *ист.* chấp kích đội, đội phalango (*ở Hy Lạp cổ đại*); 2. (*ряд, шеренга*) hàng ngũ, hàng; 3. *анат.* đốt ngón (*tay, chân*)

фа́лда *ж.* vạt áo đuôi tôm

фалери́ст *м.* 1. nhà huân chương học, chuyên viên về huân chương-huy chương; 2. (*коллекционер*) người sưu tập huân chương-huy chương và huy hiệu

фалери́стика *ж.* 1. huân chương học, (khoa) nghiên cứu huân chương-huy chương; 2. (*коллекционирование*) (sự) sưu tập huân chương-huy chương và huy hiệu

фалли́ческ||ий *прил.* (thuộc về) dương vật, dương cụ; ~ культ tục thờ dương vật

фа́ллос, фа́ллус *м. книжн.* dương vật, dương cụ

фальсифика́т *м.* đồ (vật) giả mạo, đồ (vật) nguỵ tạo

фальсифика́тор *м.* kẻ giả mạo (nguỵ tạo, làm mạo, xuyên tạc); ~ы исто́рии những kẻ xuyên tạc (nguỵ tạo, làm mạo) lịch sử

фальсифика́ция *ж.* 1. (*подделывание*) (sự) giả mạo, nguỵ tạo, làm giả, làm mạo, làm giả mạo, làm gian, giả, mạo; ~ докуме́нтов mạo (làm giả, giả mạo) giấy tờ, giả mạo (nguỵ tạo) tài liệu; ~ вина́ làm giả rượu vang; 2. (*подмена*) (sự) gian lận, đánh tráo, làm mạo, nguỵ tạo, xuyên tạc; ~ истори́ческих фа́ктов xuyên tạc (nguỵ tạo, đánh tráo) những sự kiện lịch sử; 3. (*подделанная вещь*) đồ giả, đồ giả mạo

фальсифици́рованный *прил.* (bị) giả mạo, nguỵ tạo, làm giả, làm mạo; đánh tráo, xuyên tạc (*ср.* фальсифици́ровать)

фальсифици́ровать *несов. и сов.* (*В*) (*подделывать*) giả mạo, nguỵ tạo, làm giả, làm mạo, làm giả mạo, làm gian, giả, mạo; 2. (*подменять*) làm gian lận, đánh tráo, làm mạo, nguỵ tạo, xuyên tạc

фальста́рт *м. спорт.* (sự) xuất phát sai (*trước khi có lệnh*)

фальц *м.* 1. *тех.* (*шов*) mối nối, đường gấp nối; (*паз*) đường xoi, đường rãnh, khe, rãnh, khe hở; 2. *полигр.* đường gấp, đường xếp, đường gấp tay sách

фальцева́льн||ый *прил.*: ~ая маши́на *полигр.* máy gấp tay sách

фальцева́ть, сфальцева́ть (*В*) 1. *тех.* (*делать шов*) nối, làm mối nối; (*делать паз*) làm đường xoi (đường rãnh), khoét rãnh; 2. *полигр.* gấp (xếp) giấy in, gấp tay sách

фальце́т *м. муз.* giọng (tiếng) kim; петь ~ом hát giọng kim

фальцо́вка *ж.* (sự) gấp giấy in, xếp giấy in, gấp tay sách

фальцо́вщи||к *м.*, **~ца** *ж.* thợ gấp tay sách

фальши́вить, сфальши́вить 1. (*притворяться*) giả dối, không thành thực; 2. (*фальшиво играть*) chơi (đánh) sai nốt nhạc; (*фальшиво петь*) hát sai nốt nhạc (sai nhịp, lỗi giọng, lỗi điệu)

фальши́вка *ж. разг.* đồ giả, vật giả mạo; (*о документе*) giấy tờ (tài liệu) giả mạo, tài liệu giả, nguỵ thư

фальшивомоне́тчик *м.* kẻ làm tiền (bạc) giả

фальши́во *нареч.*: ~ петь hát sai nốt nhạc (sai nhịp, lỗi giọng, lỗi điệu); говори́ть ~ nói giả dối (không thành thực); получа́ется ~ hoá ra là giả

фальши́вость *ж.* (tính chất, tính) giả mạo, nguỵ tạo, giả tạo; giả dối

фальши́в||ый *прил.* 1. (*поддельный*) giả mạo, nguỵ tạo, giả tạo, hư nguỵ, giả; ~ая моне́та đồng tiền giả; ~ые докуме́нты giấy tờ giả mạo, tài liệu giả; 2. (*наподобие подлинного*) giả; ~ карма́н túi giả; 3. (*неискренний, неестественный*) giả dối, không thành thực; ~ челове́к người giả dối (không thành thực); ~ая улы́бка nụ cười giả dối; 4. (*о пении и т. п.*) sai nốt nhạc, sai nhịp, lỗi giọng, lỗi điệu; ~ая но́та nốt sai; ✧ ~ое положе́ние cảnh ngộ éo le (oái oăm, dở dang, dang dở, oan khúc)

фальшь *ж.* 1. (*неискренность*) (sự, điều) giả dối, không thành thực; (*надуманность*) (sự, điều) giả tạo; 2. (*в пении и т. п.*) (sự) sai nốt nhạc, sai nhịp, lỗi giọng, lỗi điệu; 3. (*обман*) (sự, điều) lừa dối, lừa bịp, dối trá

фами́ли||я *ж.* 1. họ; как ва́ша ~? anh họ gì?; и́мя и ~ tên và họ, danh tính; де́вичья ~ nhũ danh, khuê danh, họ khi còn con gái, họ trước khi lấy chồng; 2. (*род*) gia tộc, tông tộc, tôn tộc, dòng họ, họ hàng, tộc, họ; де́вушка из хоро́шей ~и con gái nhà dòng dõi (nhà danh gia, nhà tông); стари́нная и зна́тная ~ danh gia thế tộc, dòng họ cổ kính và quý phái; ца́рская, импера́торская ~ hoàng tộc; 3. *разг.* (*семья*) gia đình

фами́льн||ый *прил.* (thuộc về) họ; gia tộc, tông tộc, tôn tộc, dòng họ; gia đình; ~ые портре́ты những chân dung người trong họ; ~ое схо́дство sự giống nhau của người trong họ; ~ая ре́ликвия đồ gia bảo, di vật của gia đình

фамилья́рничать *несов.* (с *Т*) *разг.* có thái độ suồng sã, ăn nói sỗ sàng, nói năng cợt nhả, có thái độ quá trớn

фамилья́рно *нареч.* (một cách) suồng sã, sỗ sàng, cợt nhả, quá trớn

фамилья́рност||ь *ж.* (hành vi, cử chỉ, tính, tính chất) suồng sã, sỗ sàng, cợt nhả, quá trớn; не допуска́ть ~ей không để có những hành vi suồng sã (sỗ sàng, cợt nhả, quá trớn); позволя́ть

себе́ ~и có những hành vi suồng sã (sỗ sàng, cợt nhả, quá trớn)

фамилья́рный *прил.* suồng sã, sỗ sàng, cợt nhả, quá trớn, không đứng đắn

фан *м. жарг.* fan, người hâm mộ; ~ футбо́ла fan bóng đá; ~ рок-му́зыки fan nhạc rock; ~ы окружи́ли певца́ по́сле конце́рта các fan vây quanh ca sĩ sau buổi diễn

фанабе́р *м. разг.* kẻ kênh kiệu (vênh váo, phách lối)

фанабе́риться *несов. разг.* kênh kiệu, vênh váo, làm phách

фанабе́рия *ж. разг.* (thói, tính) kênh kiệu, kiêu kỳ, vênh váo, phách lối

фана́т *м.*, **~ка** *ж. разг.* fanat, fan, người hâm mộ

фанати́зм *м.* (sự, đầu óc, lòng) cuồng tín, cuồng si, cuồng nhiệt

фана́тик *м.* người cuồng tín (cuồng si)

фанати́чески *нареч.* (một cách) cuồng tín, cuồng si, cuồng nhiệt; ~ ве́рить во что́-л. cuồng tín tin vào điều gì, tin cuồng nhiệt vào cái gì

фанати́ческ||ий *прил.* cuồng tín, cuồng si, cuồng nhiệt; ~ покло́нник изве́стного арти́ста người mến mộ cuồng nhiệt nghệ sĩ nổi tiếng; ~ое стремле́ние к чему́-л. khát vọng cuồng nhiệt vươn tới cái gì

фанати́чно *нареч. см.* фанати́чески; ~ люби́ть кого́-л. cuồng nhiệt yêu ai

фанати́чность *ж.* (tính, tính chất) cuồng tín, cuồng si

фанати́чный *прил. см.* фанати́ческий; ~ приве́рженец како́й-л. идеи người cuồng tín theo một tư tưởng nào đó

фане́р||а *ж.* 1. (tấm) gỗ mỏng, gỗ lát; 2. (*многослойная*) gỗ dán; лист ~ы tấm gỗ dán; 3. *жарг.* (*фонограмма*) đĩa (băng, phim) ghi âm; петь под ~у hát theo đĩa (băng) ghi âm

фане́рный *прил.* (thuộc về) gỗ mỏng, gỗ lát, gỗ dán; (*из фанеры*) (bằng) gỗ dán; ~ я́щик hòm (thùng) gỗ dán

фанк *м.* 1. (*стиль*) (phong cách) funk (*của nhạc jazz*); 2. (*танец*) điệu vũ funk

фант *м.* (*игра*) fant, trò bốc thăm

фантазёр *м.*, **~ка** *ж.* người hoang tưởng, người mơ ước hão huyền, người thích mơ tưởng; (*выдумщик*) người có tài tưởng tượng (có tài bịa chuyện)

фантазёрство *с.* (sự, điều, tính) hoang tưởng, mơ ước hão huyền, mơ tưởng

фантази́ровать *несов.* hoang tưởng, huyễn tưởng, mơ ước hão huyền, mơ tưởng, mơ mộng; (*воображать*) tưởng tượng; (*выдумывать*) bịa chuyện, bịa đặt

фанта́зия *ж.* 1. (*воображение*) (sự, trí, óc) tưởng tượng; неистоща́мая ~ trí tưởng tượng bất tuyệt; 2. (*мечта*) (điều) hoang tưởng, huyễn tưởng, mơ ước hão huyền, mơ tưởng, mơ mộng, mơ ước, ước mơ; (*выдумка*) (điều) bịa đặt, tưởng tượng, không có thật; э́то всего́ лишь ~! đó chỉ là hoang tưởng (huyễn tưởng, tưởng tượng, bịa đặt) mà thôi!; 3. *разг.* (*причуда*) ý ngông; ему́ пришла́ в го́лову ~ (+ *неопр.*) nó nảy ra một ý ngông...; придёт же в го́лову така́я ~! sao lại có thể nảy ra cái ý kỳ quặc như vậy!; 4. *муз.* phantasia, khúc hoán tưởng (cải biên, phóng túng)

фантасмаго́рия *ж.* hình ảnh hoang tưởng, ảo tưởng, ảo ảnh

фанта́ст *м.* 1. người giàu trí tưởng tượng; 2. (*упрямый фантазёр*) người hoang tưởng, người mơ ước hão huyền, người say sưa mơ mộng; 3. *лит.* nhà văn viễn tưởng, người viết truyện hoang đường (viễn tưởng)

фанта́стик||а *ж.* 1. (sự, chuyện, ý nghĩ) hoang tưởng, huyễn tưởng, hoang đường, huyền hoặc, viển vông; на гра́ни ~и kỳ diệu chẳng khác nào chuyện hoang đường (chuyện thần tiên); 2. *собир. разг.* (*литературные произведения*) (loại) truyện viễn tưởng, truyện hoang đường; нау́чная ~ (loại) truyện viễn tưởng khoa học

фантасти́чески *нареч.* (một cách) kỳ lạ, phi thường, dị thường, lạ thường; ~ прекра́сно đẹp (hay) kỳ lạ; ~ то́нкая та́лия eo lưng thanh mảnh lạ thường

фантасти́ческий *прил.* 1. hoang tưởng, huyễn tưởng, hoang đường, huyền hoặc, viển vông, viễn tưởng; ~ рома́н tiểu thuyết viễn tưởng, truyện hoang đường; 2. (*причудливый, волшебный*) kỳ lạ, kỳ diệu, diệu kỳ, huyền diệu, thần kỳ, thần tiên; ~ вид vẻ ngoài kỳ lạ; 3. (*нелепый, странный*) lạ lùng, quái gở, kỳ quái; 4. (*воображаемый*) tưởng tượng, huyền ảo, hư ảo; 5. (*невероятный, несбыточный*) phi thường, dị thường, lạ thường, viển vông, huyền hoặc; ~ прое́кт một dự án dị thường (phi thường, viển vông)

фантасти́чность *ж.* (tính chất) hoang tưởng, huyễn tưởng, hoang đường, huyền hoặc, viển vông, viễn tưởng; kỳ lạ, kỳ diệu, diệu kỳ, huyền diệu, thần kỳ, thần tiên; lạ lùng, quái gở, kỳ quái; tưởng tượng, huyền ảo, hư ảo; phi thường, lạ thường (*ср.* фантасти́ческий)

фантасти́чный *прил. см.* фантасти́ческий

фа́нтик *м. разг.* 1. *уменьш. к* фант; 2. (*цветная обёртка*) giấy gói kẹo; 3. *мн.*: ~и (*предмет детской игры*) gói giấy

фанто́м *м.* 1. *книжн.* (*призрак*) con ma, bóng ma; 2. *спец.* fantom, con nộm, mô hình

фанто́мн||ый *прил.* 1. *спец.* (thuộc về) fantom, con nộm, mô hình; 2. *физиол.* ảo; ~ое ощуще́ние ảo chi, chi ảo, chi ma; 3. *тех., эл.* ảo, nhân tạo; ~ая цепь mạch ảo

фанфа́ра *ж.* 1. (*муз. инструмент*) kèn lệnh, kèn đồng, kèn tây, kèn; 2. (*сигнал*) hiệu kèn, kèn hiệu; 3. *муз.* (hiệu) kèn lệnh

фанфари́ст *м.* người thổi kèn lệnh

фанфа́рн||ый *прил.*: ~ые зву́ки tiếng kèn lệnh; ~ марш (cuộc) quân hành

фанфаро́н *м. разг.* kẻ huênh hoang (khoác lác); thùng tô-nô rỗng (*разг.*)

фанфаро́нить *несов. разг.* huênh hoang, khoác lác, nói khoác, nói thánh nói tướng

ФАО *ж. неизм.* FAO, Tổ chức Lương thực và Nông nghiệp Liên Hiệp Quốc

фа́ра *ж.* pha, đèn pha, pha xe, đèn

фара́д *м.*, **фара́да** *ж.* (*единица измерения*) farad, fara

фарадиза́ция *ж. мед.* (sự) áp điện ứng

фарадотерапи́я *ж. мед.* liệu pháp điện ứng

фарао́н *м.* 1. *ист.* pharaon, hoàng đế Ai Cập cổ đại; 2. *карт.* bài pharaon

фарва́тер *м. мор.* luồng lạch, lòng lạch, lạch sông, lạch cảng, tuyến luồng; ✧ быть, идти́, находи́ться в ~е кого́-л., чего́-л. ở trong khu vực ảnh hưởng (phạm vi thế lực) của ai, cái gì

Фаренге́йт *м.*: термо́метр ~а nhiệt biểu Fahrenheit

фаринги́т *м. мед.* viêm họng, viêm hầu

фарингоско́п *м. мед.* ống soi họng

фарингоскопи́я *ж. мед.* (phép) soi họng

фарисе́й *м.* 1. *ист.* người Pharixi; 2. (*лицемер*) kẻ giả dối, kẻ đạo đức giả

фарисе́йск||ий *прил.* 1. *ист.* (thuộc về) người Pharixi; 2. (*лицемерный*) giả dối, đạo đức giả, giả nhân giả nghĩa;

~ие фра́зы những câu giả dối (đá đưa đầu lưỡi), lời lẽ xớt xọt (đá đưa, giả nhân giả nghĩa)

фарисе́йство *с.*(sự, thái độ) giả dối, đạo đức giả, giả nhân giả nghĩa

фармакогно́зия *ж.* dược liệu học, (khoa) dược liệu

фармако́лог *м.* nhà dược lý học

фармакологи́ческий *прил.* (thuộc về) dược lý học, dược lý

фармаколо́гия *ж.* dược lý học, (khoa) dược lý

фармакопе́я *ж.* dược điển, dược thư, chế dược thư, sách dược phương

фармакотерапи́я *ж.* liệu pháp dược phẩm, chữa bệnh bằng thuốc

фармаце́вт *м.* dược sĩ, dược sư; (*со средним фарм. образованием*) dược tá, bào chế viên

фармаце́втика *ж.* dược học, dược khoa; dược (*сокр.*)

фармацевти́ческ||ий и *прил.* (thuộc về) dược sĩ, dược sư, dược học, dược khoa, dược; ~ институ́т trường đại học dược khoa; trường dược, trường thuốc (*сокр.*); ~ие препара́ты dược phẩm

фармаци́я *ж. см.* фармаце́втика

фармпрепара́т *м.* dược phẩm, thuốc

фарс *м.* 1. (vở) kịch nhộn, kịch vui, hề kịch; 2. *перен.* trò hề

фарт *м. разг.* hạnh phúc, (sự) may mắn

фа́ртук *м.* tạp dề, yếm áo, áo yếm, yếm

фарфо́р *м.* 1. (*материал*) sứ, 2. *собир.* (*изделия*) đồ sứ

фарфо́ров||ый *прил.* (thuộc về) sứ, đồ sứ; (*из фарфора*) (bằng) sứ; ~ая посу́да bát đĩa sứ

фарцо́вщик *м.* kẻ buôn lậu ngoại tệ (ngoại hoá), con phe hàng ngoại

фарш (*мясной*) thịt băm (vằm, nghiền, xay); (*колбасный*) thịt giã; (*грибной*) nấm nghiền

фарширо́ванный *прил.* (có) phá-xi, nhồi thịt băm, nhồi nấm nghiền, nhồi rau vằm; ~ пе́рец (món) ớt phá-xi, ớt ngọt nhồi thịt băm; ~ые я́йца trứng phá-xi

фарширова́ть *несов.* (*В*) phá-xi, nhồi thịt băm, nhồi nấm nghiền, nhồi rau vằm

фас *м.* face, trước mặt, chính diện

фаса́д *м.* mặt tiền, chính diện, mặt chính, mặt trước, tiền cảnh

фасо́ванный *прил.* (đã) đóng gói; ~ товáр hàng đóng gói

фасова́ть *несов.* (*В*) đóng gói; ~ мукý, сáхар đóng gói bột, đường

фасо́вка *ж.* (sự) đóng gói

фасо́вочн||ый *прил.* (thuộc về) đóng gói; (*для фасовки*) (để) đóng gói; ~ цех phân xưởng đóng gói; ~ая маши́на máy đóng gói

фасо́вщи||к *м.*, **~ца** *ж.* thợ đóng gói

фасо́левый *прил.* (thuộc về) đậu, đỗ

фасо́лина *ж.* (một) hạt đậu, hạt đỗ

фасо́ль *ж.* 1. (*растение*) (cây) đậu, đỗ (*Phaseolus vulgaris*); 2. *собир.* (*семена*) đậu, đỗ

фасо́н *м.* kiểu cắt, kiểu may, kiểu, mẫu

фасо́нн||ый *прил. тех.* (có) hình, định hình; ~ая сталь thép hình, thép định hình; ~ая пря́жа sợi hoa; ~ое литьё (sự, vật) đúc định hình

фасциолёз *м. мед.* bệnh sán lá (*làm hỏng gan, mật*)

фа́сция *ж. ант.* cân, fascia; ~ живота́ cân bụng

фат *м.* công tử, tay ăn diện; công tử bột, công tử vỏ (*разг.*)

фата́ *ж.* khăn voan cưới, khăn cưới

фатали́зм *м.* định mệnh luận, thuyết định mệnh

фатали́ст *м.* người tin ở định mệnh, người theo thuyết định mệnh

фаталисти́ческий *прил.* (thuộc về) định mệnh luận, thuyết định mệnh

фата́льно *нареч.* (một cách) không tránh khỏi, định mệnh, bất hạnh

фата́льность *ж.* (sự, tính chất) không tránh khỏi, tiền định; định mệnh, bất hạnh

фата́льный *прил.* 1. (*неизбежный*) không tránh khỏi, tiền định, đã định trước; (*роковой*) định mệnh, bất hạnh, rủi ro; 2. (*выражающий обречённость*) nhẫn nhục, cam chịu; ~ вид vẻ nhẫn nhục (cam chịu)

фатовство́ *с.* (thói) ăn diện, thích ăn diện

фа́тум *м. книжн.* vận mệnh, vận số, định mệnh, số phận, số kiếp, mệnh, số, phận

фа́уна *ж.* hệ (khu hệ, loài) động vật, động vật chí

фашиза́ция *ж.* (sự) fatxit hoá, phát xít hoá

фашизи́ровать *несов. и сов.* fatxit (phát xít) hoá

фаши́зм *м.* chủ nghĩa fatxit (phát xít); (*режим*) chế độ fatxit (phát xít)

фашио́н *м.* (kiểu, mốt) fashion

фаши́ст *м.* kẻ theo chủ nghĩa fatxit (phát xít), tên fatxit (phát xít)

фаши́стский *прил.* (thuộc về) fatxit, phát xít

фаянс *м.* 1. (*материал*) sành; 2. *собир.* (*изделия*) đồ sành

фаянсовый *прил.* (thuộc về) sành, đồ sành; (*из фаянса*) (bằng) sành

февра́ль *м.* tháng hai, tháng Hai

февра́льский *прил.* (thuộc về) tháng hai, tháng Hai; Февра́льская революция Cách mạng tháng Hai (*1917 ở Nga*)

федерализа́ция *ж.* (sự) liên bang hoá

федерали́зм *м.* 1. (*режим*) chế độ liên bang; 2. (*течение*) phong trào (chủ nghĩa) liên bang

федера́льн||ый *прил.* (thuộc về) liên bang; ~ президе́нт tổng thống liên bang; ~ое прави́тельство chính phủ liên bang

федерати́вн||ый *прил.* (thuộc về) liên bang; ~ая респу́блика cộng hoà liên bang; ~ое госуда́рство quốc gia (nhà nước, nước) liên bang

федера́ция *ж.* 1. (*государство*) (nước) liên bang; 2. (*союз организаций*) liên đoàn, liên hiệp, hội liên hiệp; Всеми́рная ~ профсою́зов Liên hiệp nghiệp đoàn (công đoàn) thế giới; футбо́льная ~ liên đoàn bóng đá; ша́хматная ~ liên đoàn cờ vua; ~ же́нщин liên đoàn phụ nữ

фе́динг *м. радио* fading

феери́ческий *прил.* 1. *театр.* (thuộc về) tiết mục thần tiên; 2. *перен.* thần tiên, huyền ảo, thần kỳ, huyền diệu

феери́чный *прил. см.* феери́ческий 2

фее́рия *ж.* 1. *театр.* tiết mục thần tiên; 2. *перен.* cảnh thần tiên, cảnh huyền ảo

фейерве́рк *м.* 1. (cuộc) đốt pháo bông, đốt pháo hoa, đốt cây bông, bắn pháo hoa; (*изделие*) cây pháo bông, cây bông, pháo bông, pháo hoa; 2. *перен.* (một) tràng, đống; ~ слов một tràng từ ngữ

фе́йс-контро́ль *м.* 1. (*процедура*) (sự) kiểm tra vé ngoài; 2. (*пост у входа*) (đội) kiểm tra ở cửa vào

фейхо́а *ж. неизм.* 1. (cây) nưa thơm (*Feijoa*); 2. (quả) nưa thơm

фека́лии *мн. собир. спец.* phân người

фелино́лог *м.* nhà miêu học, chuyên viên về mèo

фелинологи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) miêu học; ~ая федера́ция liên đoàn miêu học, hội liên hiệp những người nuôi dạy mèo

фелинологи́я *ж.* miêu học, môn học về mèo

фельдма́ршал *м.* thống soái, thống tướng, thống chế

фельдфе́бель *м. воен. уст.* thượng sĩ, chánh quản, tào trưởng, quản cơ, quản

фе́льдшер *м.* y sĩ trung cấp

фельдшери́ца *ж.* nữ y sĩ trung cấp
фельето́н *м.* feuilleton, (bài) tiểu phẩm, văn châm biếm, văn đả kích, tạp đàm, tùng đàm
фельетони́ст *м.* người viết feuilleton (tiểu phẩm, bài châm biếm, bài đả kích, tạp đàm)
фельето́нный *прил.* 1. (thuộc về) feuilleton, văn tiểu phẩm, văn châm biếm, văn đả kích, văn tạp đàm; 2. *перен. разг.* thô kệch, lố mãng
Фемѝд||а *ж.* 1. *миф.* nữ thần Thémis; 2. (*правосудие*) công lý, tư pháp; храм (*или* алта́рь) ~ы *книжн.* pháp viện, toà án; служи́тели ~ы *книжн.* các quan toà, những người cầm cán cân công lý
феминѝзм *м.* phong trào nữ quyền (đấu tranh cho nữ quyền)
феминѝнность *ж.* nữ tính, (tính chất, đặc trưng của) nữ giới, phụ nữ
феминѝнный *прил.* nữ tính, (của) nữ giới, phụ nữ
феминѝст *м.*, **~ка** *ж.* người đấu tranh cho nữ quyền
фен *м.* máy sấy tóc
фе́нечка *ж.* vật trang sức (*của giới trẻ*)
фён *м.* gió fơn, gió lào (*nóng và khô*)
фе́никс *м. миф.* (chim) phượng hoàng, phượng
фено́л *м. хим.* phenol, fenol, fenola
фенологи́я *ж.* vật hậu học, sinh vật khí hậu học
фено́мен *м.* 1. hiện tượng kỳ lạ (lạ thường, hiếm có); (*исключительная личность*) nhân vật kỳ lạ; 2. *филос.* hiện tượng
феноменали́зм *м. филос.* hiện tượng luận, thuyết hiện tượng
феноменáльный *прил.* 1. *филос.* (thuộc về) hiện tượng; 2. (*необычный, редкостный*) kỳ lạ, lạ thường, dị thường, hiếm có, hiếm hoi, đặc biệt
феноменоло́гия *ж. филос.* hiện tượng học
фенопла́ст *м.* chất dẻo phenol (fenol)
фенотѝп *м. биол.* biểu hình
феод *м. ист.* thái ấp, đất phong
феода́л *м.* 1. *ист.* chúa phong kiến; 2. *разг.* kẻ độc tài (độc đoán)
феодали́зм *м. ист.* chủ nghĩa (chế độ) phong kiến
феода́льный *прил. ист.* phong kiến, phong kiến chủ nghĩa; ~ строй chế độ phong kiến
ферзь *м. шахм.* (con cờ, quân cờ) hoàng hậu
фе́рма I *ж.* 1. trang trại, nông trại; 2. (*отдельное специализированное, животноводческое хозяйство*) trại, trại nuôi; моло́чная ~ trại (trại nuôi) bò sữa; птицево́дческая ~ trại (trại nuôi) gà vịt
фе́рма II *ж.* (*конструкция*) (bộ) giàn, kèo, sườn mái nhà; мостова́я ~ giàn cầu
ферме́нт *м. биол., хим.* men
ферментáция *ж.* (sự) lên men
фе́рмер *м.* trại chủ, trang chủ, chủ trại, điền chủ, phec-mi-ê
фе́рмерство *с.* 1. (*занятие*) (nghề) trại chủ, trang chủ, chủ trại, điền chủ; 2. (*система хозяйства*) chế độ trang trại (nông trại); 3. *собир.* giới trại chủ (trang chủ)
фернамбу́к *м.* 1. *бот.* cây trạch quách (*Adenanthera pavonina*); 2. (*краска*) thuốc màu đỏ (*lấy từ cây đó*)
феромо́н *м.* feromon, xạ hương, chất thơm (*của loài vật*); муравьи́ный ~ chất thơm của loài kiến
ферри́т *м. хим.* ferrit, ferit
ферроалюми́ний *м. тех.* hợp kim sắt nhôm, feronhôm
ферромагнети́зм *м. физ.* (tính, hiện tượng) sắt từ, sắt nam châm
ферромагне́тик *м. физ.* chất sắt từ
ферромáрганец *м. тех.* hợp kim sắt-mangan, feromangan
ферросили́ций *м. тех.* hợp kim sắt-silic, ferosilic
ферроспла́в *м. тех.* hợp kim sắt (fero)
феррохро́м *м. тех.* hợp kim sắt-crom, ferocrom
ферт *м. разг.* công tử, tay ăn diện, công tử bột, công tử vỏ
фестива́ль *м.* festival, liên hoan, hội diễn, đại hội; театра́льный ~ hội diễn (festival, liên hoan) sân khấu; музыка́льный ~ nhạc hội, hội diễn (festival, liên hoan) âm nhạc; ~ иску́сства hội diễn (festival, liên hoan) nghệ thuật; Всеми́рный ~ молодёжи Đại hội liên hoan thanh niên thế giới
фестива́льный *прил.* (thuộc về) festival, liên hoan, hội diễn, đại hội
фесто́н *м.* 1. *архит.* feston, đường viền hoa, khung viền, dây hoa dập nổi; 2. (*занавеса, скатерти и т. п.*) đường viền răng cưa, dây viền
фети́ш *м. прям. и перен.* linh vật, bái vật
фетишизи́ровать *несов. книжн.* (*В*) linh vật (bái vật) hoá, biến... thành linh vật (bái vật, vật thờ)
фетишѝзм *м.* 1. bái vật giáo, đạo bái vật, tục thờ vật; 2. *перен.* (sự) sùng bái, tôn thờ; това́рный ~ *эк.* (sự) sùng bái hàng hóa
фетр *м.* phớt, feutre
фе́тров||ый *прил.* (bằng) phớt, feutre; ~ая шля́па mũ phớt
фехтова́льный *прил.* (thuộc về) đấu kiếm, đấu gươm
фехтова́льщик *м.* người đấu kiếm (đấu gươm)
фехтова́ние *с.* (môn) đấu kiếm, đấu gươm, kiếm thuật
фехтова́ть *несов.* đấu kiếm, đấu gươm
фешенéбельный *прил.* sang trọng, lịch sự, hợp thời trang, hợp mốt, sang; sộp, sích, xịn, kẻng, oách (*разг.*); ~ оте́ль khách sạn sang trọng
фе́я *ж.* nàng tiên, bà tiên, tiên nữ, tiên cô, tiên nga
фиа́лка *ж.* (cây) violet, hoa tím, đồng thảo (*Viola*)
фиа́ско *с. нескл.* fiasco, (sự, cuộc) thất bại hoàn toàn, đại bại; потерпе́ть ~ bị fiasco, bị thất bại hoàn toàn
фи́бра *ж.* 1. *анат. уст.* thớ, sợi; 2. *тех.* cactông phíp, cactông giả da, tấm cách; ✧ ненави́деть всéми ~ми души́ ghét cay ghét đắng
фи́бровый *прил.* (thuộc về, bằng) cactông phíp, cactông giả da; ~ чемода́н vali bằng cactông phíp
фибро́ма *ж. мед.* u xơ
фи́га *ж.* 1. (*дерево*) (cây) vả, sung (*Ficus carica*); 2. (*плод*) (quả, trái) vả, sung; 3. *разг.* (*кукиш*) nắm đấm chìa ngón tay cái ra ngoài (*một cử chỉ thể bỉ tỏ ý khinh miệt*)
фи́гов||ый *прил.* (thuộc về) vả, sung; ~ое де́рево cây vả, cây sung (*Ficus carica*); ✧ ~ листо́к а) (chiếc, ngọn) lá vả, lá nho (*che bộ phận sinh dục trên tranh tượng loã thể*); б) *перен.* thủ đoạn che giấu vô liêm sỉ
фигу́р||а *ж.* 1. thân hình, hình dáng, hình dạng, hình dung, hình dong, hình hài, dáng người, dáng, co; у неё хоро́шая ~ thân hình (hình dáng, dáng người, co) nàng thật đẹp; 2. (*в танце*) vũ hình, hình múa, hình nhảy; (*в полёте*) hình bay, kiểu bay, hình lượn, hình; (*на коньках*) hình trượt múa; 3. *шахм.* quân cờ, con cờ (*vua, hoàng hậu, voi, ngựa, tháp*); 4. *карт.* con bài (*bồi, đầm, ông, át*); 5. *мат.* hình; 6. (*скульптурное изображение*) con giống, hình người, hình con vật; восковáя ~ con giống bằng sáp, hình người sáp; 7. (*человек*) người, nhân

vật; подозри́тельная ~ một người (kẻ, gã, tay) đáng nghi; кру́пная полити́ческая ~ (một) nhân vật chính trị quan trọng, yếu nhân về chính trị; ра́ньше он был ~ой trước kia ông ta là một yếu nhân (một nhân vật quan trọng); 8. *лит.* hình ảnh; 9. *муз.* âm hình, hình nhịp điệu; 10. (*чертёж, схема в тексте книги*) hình

фигура́льно *нареч.* (một cách) có hình ảnh, bóng bẩy; ẩn dụ (*ср.* фигура́льный); говори́ть ~ nói bóng bẩy (ẩn dụ, có hình ảnh)

фигура́льн||ый *прил.* có hình ảnh, bóng bẩy; (*метафорический*) (dùng) ẩn dụ; ~ое выраже́ние lối diễn đạt hình ảnh (bóng bẩy, ẩn dụ)

фигура́нт *м.*, **~ка** *ж.* người tham gia (có tên, được nhắc tới, có dính dáng đến)

фигурати́вн||ый *прил. книжн.* tả thực, tả chân; ~ое иску́сство nghệ thuật tả thực (tả chân): ~ая жи́вопись hội hoạ tả thực (tả chân)

фигури́ровать *несов.* (*присутствовать*) có mặt, hiện diện; (*упоминаться*) được nhắc tới, được nói tới

фигури́ст *м.*, **~ка** *ж.* vận động viên trượt múa trên băng (trượt băng nghệ thuật)

фигу́рка *ж.* 1. *уменьш. к* фигу́ра; 2. tượng con; (*игрушка*) con giống, tò he

фигу́рн||ый *прил.* 1. (có) hình phức tạp, hình dáng phức tạp, hình, hình dáng, hình dạng; (*с узором*) (có) trang trí, hoa văn, hình vẽ; 2. (*исполняемый с фигурами*) (theo) vũ hình, hình múa, hình nhảy; hình bay, kiểu bay, hình lượn, hình; hình trượt múa; ~ое ката́ние, ~ое ката́ние на конька́х (môn) trượt múa trên băng, trượt băng nghệ thuật; ~ полёт *ав.* (lối) bay theo hình, bay nhào lộn; ~ое пла́вание *спорт.* (môn) bơi lội xếp hình, bơi lội nghệ thuật; ✧ ~ая ско́бка dấu (dấu ngoặc) ôm, dấu gộp (quát hợp)

фидеи́зм *м. филос.* chủ nghĩa tín ngưỡng, tín ngưỡng luận

фидеи́ст *м.* người theo chủ nghĩa tín ngưỡng

фи́дер *м.* 1. *эл., радио* fider, fiđe; 2. *текст.* máy cấp bông

фие́ста *ж.* 1. (*карнавал*) fiesta, hội hoá trang (*của các dân tộc nói tiếng Espanha*); 2. (*красочное празднество*) lễ hội tưng bừng

физа́лис *м. бот.* cây lồng đèn, cây tầm bóp (*Physalis*)

физзаря́дк||а *ж.* (физи́ческая заря́дка) (buổi) tập thể dục; де́лать ~у tập thể dục

фи́зик *м.* nhà vật lý học (vật lý)

фи́зика *ж.* vật lý học, (môn) vật lý; lý học, lý (*сокр.*); ~ а́томного ядра́, я́дерная ~ vật lý học (vật lý) hạt nhân

фи́зико-матема́тический *прил.* (thuộc về) toán lý

фи́зико-хими́ческий *прил.* (thuộc về) hoá lý

физиогно́мика *ж.* (môn, khoa) tướng pháp, xem tướng mặt

физио́лог *м.* nhà sinh lý học

физиологи́ческий *прил.* (thuộc về) sinh lý học, sinh lý; ~ раство́р dung dịch sinh lý

физиоло́гия *ж.* 1. sinh lý học, (môn) sinh lý; 2. (*функции организма*) sinh lý

физионо́мика *ж. см.* физиогно́мика

физиономи́ст *м.* người xem tướng mặt, thầy tướng

физионо́мия *ж.* 1. mặt, mặt mày, mặt mũi, diện mạo; (*выражение лица*) vẻ mặt; 2. *перен.* bộ mặt, bản mặt, diện mạo, tướng mạo

физиотерапевти́ческий *прил.* (thuộc về) lý liệu pháp, lý liệu; ~ кабине́т phòng lý liệu pháp (lý liệu)

физиотерапи́я *ж.* lý liệu pháp, liệu pháp lý học

физи́ческ||ий *прил.* 1. (thuộc về) vật lý học, vật lý, lý học; lý (*сокр.*); ~ие сво́йства по́чвы lý tính (tính chất lý học, thuộc tính vật lý) của thổ nhưỡng; ~ кабине́т phòng (phòng thí nghiệm) vật lý; ~ая хи́мия hoá học vật lý; 2. (*мускульный*) (thuộc về) thân thể, thể chất, thể lực, thể xác; ~ труд lao động chân tay; ~ая си́ла thể lực; ~ая сла́бость sự yếu đuối của thể chất, thể chất yếu đuối; ~ое разви́тие sự phát triển thể lực; ~ие упражне́ния bài tập thể dục; ~ая культу́ра (môn) thể dục; ~ая подгото́вка huấn luyện thể dục, rèn luyện thể lực; ~ое принужде́ние cưỡng bức về thân thể; ~ое уничтоже́ние sự giết chết; ✧ ~ое лицо́ *юр.* thể nhân; tự nhiên nhân (*уст.*); ~ая геогра́фия (môn) địa lý tự nhiên; ~ая ка́рта bản đồ hình thế (địa hình, tự nhiên); ~ изно́с маши́ны sự hao mòn hữu hình của máy

физкульту́ра *ж.* (физи́ческая культу́ра) (môn) thể dục

физкульту́рни||к *м.*, **~ца** *ж.* 1. người tập thể dục; 2. *разг.* (*преподаватель*) giáo viên thể dục

физкульту́рный *прил.* (thuộc về) thể dục; ~ пара́д cuộc diễu hành thể dục; ~ костю́м bộ quần áo thể thao; ~ зал phòng thể dục

фикс: иде́я ~ ý nghĩ cố chấp

фикса́ж *м. фото* thuốc định hình, thuốc hãm

фикса́ция *ж.* (sự) ghi chép, ghi; ấn định, quy định, định; tập trung; cố định, định vị; định hình; định ảnh (*ср.* фикси́ровать)

фикси́рование *с. см.* фикса́ция

фикси́р||овать *несов. и сов.* (*сов. тж.* зафикси́ровать) (*В*) 1. (*отмечать*) ghi chép, ghi; ~ собы́тия ghi chép những sự kiện; прибо́ры ~уют все измене́ния в состоя́нии больно́го các khí cụ ghi tất cả mọi biến đổi về tình trạng người bệnh; 2. (*устанавливать*) ấn định, quy định, định; ~ день совеща́ния định (ấn định) ngày hội nghị; 3. (*сосредоточивать*) tập trung, хоáy (hướng, nhắm, nhằm) vào; ~ внима́ние tập trung sự chú ý; 4. *тех.* (*в определённом положении*) cố định, định vị; 5. *фото* (làm) định hình; định ảnh, hãm; ~ фотоплёнку định hình cuộn phim

фикси́роваться *несов. и сов.* 1. (được) tập trung; 2. *тех.* (được) cố định, định vị

фикти́вно *нареч.* (một cách) hữu danh vô thực, hư cấu; giả vờ, giả mạo, giả tạo

фикти́вность *ж.* (sự, tính chất) hữu danh vô thực, hư cấu; giả vờ, giả mạo, giả tạo

фикти́вный *прил.* hữu danh vô thực, hư cấu, hư tạo, hư ảo, hư; (*мнимый*) giả vờ, giả dối, giả; (*поддельный*) giả vờ, giả mạo, giả tạo, giả; ~ брак hôn nhân giả (giả vờ, giả tạo, hữu danh vô thực); ~ ве́ксель hối phiếu giả mạo; ✧ ~ капита́л *эк.* tư bản giả

фи́кус *м.* (cây) đa, đề, si, sanh (*Ficus*)

фи́кция *ж.* (*вымысел*) (điều, sự) hư cấu, hư tạo, làm ra vẻ; (*видимость*) (điều, sự, vẻ, tính chất) hữu danh vô thực, hư ảo, giả tưởng, không thật, giả tạo; (*обман, подделка*) (điều, sự) lừa dối, giả dối; ~ семе́йного благополу́чия sự làm ra vẻ có (tính chất hữu danh vô thực của) hạnh phúc gia đình; ва́ши обеща́ния — ~! những lời hứa của anh chỉ là lừa dối (giả dối)!

филантро́п *м.*, **~ка** *ж.* 1. (*благотворитель*) người làm việc thiện nguyện (từ thiện); 2. (*человеколюбец*) người nhân ái (bác ái, nhân từ, từ bi)

филантропи́ческ||ий *прил.* (*благотворительный*) thiện nguyện, từ thiện; (*человеколюбивый*) nhân ái, bác ái, nhân từ, từ bi; занима́ться ~ой де́ятельностью hoạt động thiện nguyện (từ thiện); ~ое о́бщество hội thiện nguyện (từ thiện)

филантро́пи||я *ж.* 1. *уст.* (*человеколюбие*) (lòng) nhân ái, bác ái, nhân từ, từ bi; 2. (*благотворительная деятельность*) (hoạt động, việc) thiện nguyện, từ thiện; занима́ться ~ей làm việc thiện nguyện (từ thiện)

филармо́ния *ж.* 1. (*общество*) hội khuyến nhạc (hiếu nhạc); (*учреждение*) cơ quan khuyến nhạc (hiếu nhạc); 2. (*концертный зал*) phòng biểu diễn (hoà nhạc)

филатели́зм *м. см.* филателия

филатели́ст *м.* nhà bưu hoa học; (*коллекционер*) người sưu tập (chơi) tem

филателисти́ческ||ий *прил.* (thuộc về) bưu hoa học; sưu tập tem, chơi tem; ~ое о́бщество hội sưu tập (chơi) tem; ~ая вы́ставка triển lãm tem

филателия *ж.* (*изучение*) bưu hoa học, (môn) nghiên cứu bưu hoa (*gồm các loại tem thư, phong bì, bưu ảnh, bưu thiếp*□); (*коллекционирование*) (sự) sưu tập tem, chơi tem

филе́ *с. нескл.* 1. thịt philê, thịt thăn; 2. (*кусок мяса или рыбы, очищенный от костей*) thịt nạc, nạc

филе́йн||ый *прил.*: ~ая часть vùng philê, thịt thăn, philê

филёнка *ж.* ván nong, tấm lắp, bụng cửa, tấm ván

филёр *м.* (kẻ) mật thám, mật vụ

филиа́л *м.* chi nhánh, chi điếm, phân cục; ~ институ́та phân viện, phân hiệu; ~ теа́тра chi nhánh nhà hát

филигра́нн||ый *прил.* 1. (*исполненный в тех. филиграни*) (được) chạm lộng, đậu chỉ vàng, đậu chỉ bạc; ~ брасле́т xuyến (vòng) chạm lộng; ~ая бума́га giấy có dấu chìm (hình chìm, đường chìm); 2. (*выполняемый с большим мастерством*) rất tinh xảo (tinh vi, tỉ mỉ, công phu); ~ая рабо́та tác phẩm rất tinh xảo

филигра́нь *ж.* 1. (*вид ювелирной тех., скань*) (kỹ thuật) chạm lộng, đậu chỉ vàng, đậu chỉ bạc (*nghề kim hoàn*); *собир.* (*изделия*) đồ chạm lộng, vàng bạc đậu chỉ; 2. (*водяной знак*) dấu chìm, hình chìm, đường chìm (*trong giấy*)

фи́лин *м.* cú (*Bubo bubo*)

филиппи́н||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Philippines (Philipin)

филиппи́нский *прил.* (thuộc về) Philippines, Philipin

фили́стер *м.* người philistin (hủ lậu)

фили́стерский *прил.* philistin, hủ lậu

филокарти́ст *м.* người sưu tập bưu ảnh

филокарти́я *ж.* (sự) sưu tập bưu ảnh

фило́лог *м.* nhà ngữ văn học

филологи́ческий *прил.* (thuộc về) ngữ văn học, ngữ văn

филоло́гия *ж.* ngữ văn học, (khoa) ngữ văn

фило́соф *м.* nhà triết học, triết gia, triết nhân

филосо́фия *ж.* triết học, triết lý

филосо́фск||ий *прил.* 1. (thuộc về) triết học, triết lý; ~ трактат luận văn triết học; ~ая по́весть truyện triết lý; 2. *разг.* (*глубокомысленный*) thâm thuý, rất sâu sắc; ~ие размышле́ния những điều suy nghĩ thâm thuý; ✧ ~ ка́мень điểm kim thạch, đá tạo vàng

филосо́фствовать *несов.* 1. triết lý; 2. *разг., ирон.* triết lý hão, triết lý suông, bàn phiếm, phiếm luận

фи́лькин: ~а гра́мота *ирон.* tờ giấy lộn, giấy tờ vô giá trị

фильм *м.* film, phim; приключе́нческий ~ phim truyện phiêu lưu; ~-балет phim balê (vũ kịch); ~-о́пера phim ca kịch; ~-спекта́кль phim kịch

фильмоско́п *м.* đèn chiếu

фильмоте́ка *ж.* phim viện, kho lưu phim

фильтр *м.* bộ lọc, máy lọc, kính lọc; цветно́й ~ kính lọc màu, bộ lọc sắc

фильтра́ция *ж.* 1. (sự) lọc; 2. *спец.* (sự) thấm

фильтрова́ть *несов.* (*В*) 1. lọc, lọc sạch; 2. *перен. разг.* chắt lọc, chọn lọc, sàng lọc

фимиа́м *м.* trầm hương, trầm; ✧ кури́ть ~ кому́-л. nịnh hót (ton hót, tán dương) ai

фина́л *м.* 1. (*конец*) đoạn kết, đoạn kết thúc, chỗ kết liễu, chung cục, tận cùng; 2. (*симфонии, оперы*) chung khúc, chương cuối, màn cuối; 3. *спорт.* (trận, vòng) chung kết; игра́ть в ~е đấu chung kết; вы́йти в ~ vào (vào vòng) chung kết

фина́льный *прил.* kết thúc, kết liễu, cuối cùng; ~ матч trận đấu chung kết; ~ свисто́к судьи́ tiếng còi kết thúc của trọng tài; ~ акко́рд а) hợp âm kết thúc; б) *перен.* kết thúc, hoàn thành

финанси́рование *с.* (sự) cấp tiền, cấp vốn, cấp kinh phí, cấp phát, tài trợ, đài thọ; бюдже́тное ~ cấp phát (cấp theo, cấp kinh phí) ngân sách

финанси́ровать *несов. и. сов.* (*В*) cấp tiền, cấp vốn, cấp kinh phí, cấp phát, tài trợ, đài thọ; ~ строи́тельство cấp kinh phí xây dựng

финанси́ст *м.* 1. (*специалист*) chuyên viên tài chính; 2. (*капиталист*) nhà tư bản tài chính, nhà tài phiệt

фина́нсов||ый *прил.* (thuộc về) tài chính, tài vụ; ~ капита́л tư bản tài chính; ~ кри́зис khủng hoảng tài chính; ~ год tài khoá, năm ngân sách (tài chính); ~ отде́л phòng tài chính (tài vụ); ~ые ресу́рсы nguồn tài lực (tài chính); ~ые затрудне́ния những khó khăn về tài chính; ~ая разве́дка trinh sát tài chính; ~ая верху́шка giới tài phiệt, trùm (đầu sỏ) tài chính

фина́нсы *мн.* (*скл. как м.*) 1. (nền) tài chính; 2. *разг.* (*деньги*) tiền nong, tiền tài, tiền bạc, tiền, lý tài

фи́ник *м.* (quả, trái) chà là

фи́ников||ый *прил.* (thuộc về) chà là; ~ая па́льма cây chà là (*Phoenix dactylifera*)

фининспе́ктор *м.* (фина́нсовый инспе́ктор) thanh tra (kiểm tra) viên tài chính

фи́ниш *м. спорт.* (*заключительная часть*) đoạn cuối; (*конечный пункт*) đích; у ~а gần đích; пе́рвым прийти́ к ~у về (đến) đích đầu tiên, đến đích trước tiên

финиши́ровать *несов. и сов. спорт.* đến đích, về đích

фи́нишный *прил. спорт.* (thuộc về) đích; ~ столб cột làm đích; ~ая черта́ vạch làm đích; ~ая ле́нта dây làm đích

фи́нка I *ж.* người phụ nữ/đàn bà Finland (Phần Lan)

фи́нка II *ж. разг.* (*нож*) dao găm, đoản kiếm

финн *м.* người Finland (Phần Lan)

фи́нский *прил.* (thuộc về) Finland, Phần Lan; ✧ ~ нож dao găm, đoản kiếm

финт *м.* 1. mưu mẹo, mánh khoé, mưu thâm, ngón xảo quyệt; 2. *спорт.* (*обманное движение*) động tác giả

финти́ть *несов. разг.* 1. (*прибегать к уловкам*) dùng mưu mẹo, giở mánh khoé, đánh lừa; 2. (*заискивать*) xu nịnh, ton hót, xun xoe, nịnh nọt, ỏn

thót; 3. *спорт.* (*делать обманное движение*) làm động tác giả

фиолéтов||ый *прил.* tím; ~ цвет màu tím; ~ые черни́ла mực tím

фио́рд *м.* fiord, phi-o

фи́рма *ж.* hãng, công ty; торго́вая ~ hãng buôn, công ty thương mại; ~-однодне́вка công ty ma (một ngày) (*thường để đánh lừa khách hàng*)

фирмáч *м. разг.* 1. chủ hãng (công ty); 2. (*о человеке, носящем модную одежду*) người diện quần áo mốt, tay diện đồ xịn, người sành điệu

фи́рменн||ый *прил.* 1. (thuộc về) hãng, công ty; ~ знак thương hiệu của hãng (công ty); ~ое блю́до món đặc biệt của tiệm ăn; 2. *разг.* (*очень хороший*) rất tốt, thượng hảo hạng, chất lượng cao, thượng thặng; ~ое пла́тье она́ себе́ сши́ла! cô ta may cho mình chiếc áo dài thượng hảo hạng!

фирн *м.* (*зернистый снег*) tuyết hạt

фисгармо́ния *ж. муз.* harmonium, hoàng dương cầm, đàn đạp hơi

фиск *м. фин. уст.* quốc khố, ngân khố, ngự khố

фиска́л *м. разг.* 1. chỉ điểm, tên mật báo, kẻ mách lẻo; 2. *ист.* quan thanh tra tài chính (*hồi thế kỷ 18*)

фиска́лить *несов. разг.* chỉ điểm, mật báo, tố cáo, bô báo, tâu báo, mách lẻo

фиска́льн||ый *прил. фин.*: ~ая систе́ма chế độ thuế khóa

фиска́льство *с. разг.* (thói, hành vi) chỉ điểm, mật báo, bô báo, tâu báo, mách lẻo

фиста́шка *ж.* 1. (*дерево*) (cây) hồ trăn tử, đào lạc (*Pistacia*); 2. (*плод*) (quả, trái) hồ trăn tử, đào lạc

фиста́шковый *прил.* 1. (thuộc về) hồ trăn tử, đào lạc; 2. (*о цвете*) màu cánh chấu, xanh nhạt, lục nhạt

фити́ль *м.* bấc đèn, tim đèn, bấc; (*шнур*) ngòi nổ, ngòi pháo, ngòi súng, ngòi mìn, ngòi, dây cháy

фи́тнес *м.* fitness, (sự) làm khoẻ trẻ đẹp (*bao gồm thể dục thẩm mỹ, aerobic, bơi lội, massage, v.v.*); фи́тнес-клуб câu lạc bộ fitness (làm khoẻ trẻ đẹp)

фитогеогра́фия *ж.* địa lý học thực vật

фитонци́ды *мн.* (*ед.* фитонци́д *м.*) fitoncid, fitonxit (*chất do cây tiết ra diệt được vi khuẩn*)

фитопланкто́н *м. биол.* thực vật phù sinh

фитотерапи́я *ж.* trị liệu dược thảo

фитотро́н *м.* fitotron, buồng khí hậu sinh dưỡng

фитотро́ника *ж.* fitotronic, (khoa) trồng cây trong buồng khí hậu sinh dưỡng

фи́фа *ж. пренебр.* cô gái nhẹ dạ, người đàn bà hời hợt (*chỉ nghĩ đến ăn diện và vui chơi*)

фи́фти-фи́фти *в знач. прил. неизм. разг.* chia đôi, đúng một nửa, chia bằng nhau

фи́шка *ж. разг.* chuyện giật gân (kỳ lạ, động trời)

флаг *м.* cờ, kỳ; госуда́рственный ~ quốc kỳ; сигна́льные ~и cờ hiệu, cờ lệnh; подня́ть ~ kéo cờ lên, thượng kỳ; спусти́ть ~ hạ cờ, hạ kỳ; ✧ под ~ом (*чего-л.*) dưới chiêu bài; оста́ться за ~ом không đạt đến đích, thua kém, lẹt đẹt sau người

фла́гман *м.* 1. (*командующий*) tư lệnh đoàn chiến hạm; 2. (*корабль*) tư lệnh hạm, chỉ huy hạm, kỳ hạm, soái hạm, tàu chỉ huy

фла́гманский *прил.*: ~ кора́бль *см.* фла́гман 2

флагшто́к *м.* cột (cọc, trụ) cờ

фла́ер *м.* tờ quảng cáo khuyến mại

флажо́к *м.* cờ con, cờ nhỏ, cờ đuôi nheo; сигна́льный ~ cờ hiệu, cờ lệnh

флако́н *м.* lọ, ve; ~ духо́в lọ nước hoa

фламáнд||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Flamand

фламáндск||ий *прил.* (thuộc về) người Flamand, Flamand; ~ язы́к tiếng Flamand; ~ая шко́ла (*живописи*) hoạ phái (trường phái hội hoạ) Flamand

флами́нго *м. нескл.* (chim) hồng hạc (*Phoenicopterus ruber*)

фланг *м.* sườn, cánh quân; дуc (*уст.*); (*бок, сторона*) mặt bên; пра́вый ~ sườn phải, hữu dực; уда́рить во ~ tiến công vào bên sườn, giáng một đòn vào sườn; обнажи́ть ~и để hở sườn

фла́нгов||ый *прил.* 1. (thuộc về) sườn, cánh quân, mặt bên; ~ая ата́ка trận tấn công vào sườn; ~ ого́нь hoả lực bên sườn; 2. *в знач. сущ. м.* người đứng rìa hàng

фланéлев||ый *прил.* (thuộc về) flanel; (*из фланели*) (bằng) flanel; ~ая ю́бка váy flanel

фланéль *ж.* (vải) flanel

фла́нец *м. тех.* (cái) bích

флеби́т *м. мед.* viêm tĩnh mạch

флегма *ж.* 1. (sự, vẻ, thái độ) thản nhiên, điềm nhiên, phớt tỉnh, tỉnh bơ, lãnh đạm, lạnh lùng; phớt Ăng-lê (*разг.*); 2. *разг. см.* флегмати́к

флегмати́зм *м. см.* флегма

флегмати́к *м.* người thản nhiên (phớt tỉnh, lãnh đạm)

флегмати́чный *прил.* thản nhiên, điềm nhiên, bình thản, phớt tỉnh, tỉnh bơ, lãnh đạm, lạnh lùng; phớt Ăng-lê (*разг.*)

флегмо́на *ж. мед.* viêm tấy; га́зовая ~ viêm tấy sinh hơi

флéйта *ж.* (ống) sáo, tiêu, địch

флейти́ст *м.* người thổi sáo (tiêu, địch)

флéксия *ж. лингв.* (sự) biến cách

флекти́вный *прил. лингв.* (có) biến cách; ~ язы́к ngôn ngữ biến cách

флёр *м.* 1. *уст.* (*ткань*) (vải) sa, the; 2. (*полупрозрачный покров, пелена*) màn, tấm màn bao phủ; (*дымка*) màn sương; ~ облако́в màn mây; ~ таи́нственности tấm màn bí mật bao phủ

флёрдора́нж *м.* nhành hoa cam (*trang sức cô dâu*)

флешмо́б *м.* flash mob, (cuộc) tập hợp chớp nhoáng

флибустьéр *м.* (*пират*) hải tặc, cướp biển; (*контрабандист*) kẻ buôn lậu

флибустьéрский *прил.* (thuộc về) hải tặc, cướp biển; kẻ buôn lậu

фли́гель *м.* chái (hồi) nhà; (*стоящий отдельно*) nhà dưới, nhà phụ, nhà ngang

флирт *м.* (sự) ve vãn, tán tỉnh, trai gái, chim chuột, ve, cua; cưa (*жарг.*)

флиртова́ть *несов.* ve vãn, tán tỉnh, trai gái, chim chuột, ve, cua; chim, tán, lơn, o (*разг.*); cưa (*жарг.*)

флокс *м. бот.* (cây) phlox, giáp trúc đào (*Phlox*)

фломáстер *м.* bút dạ

фло́ра *ж.* hệ (khu hệ, loài) thực vật, loài thảo mộc, thực vật chí

флори́зм *м.* (nghệ thuật) trang trí bằng lá cây khô, cắm hoa

флори́ст *м.* chuyên viên trang trí bằng lá cây khô, người cắm hoa nghệ thuật

флори́стика *ж.* 1. (khoa) thực vật học miêu tả; 2. (*искусство составления букетов*) nghệ thuật cắm hoa

флот *м.* hạm đội, đội tàu, đội thuyền, đoàn tàu; (*часть вооружённых сил*) hải quân; вое́нный ~ hạm đội, đội chiến hạm (chiến thuyền); вое́нно-морско́й ~ hải quân; торго́вый ~ đội tàu buôn (thương thuyền); служи́ть во ~e phục vụ trong hải quân; ✧ возду́шный ~ а) (ngành) hàng không; б) *воен.* không quân

флоти́лия *ж.* đoàn tàu; *воен. тж.* hải đoàn, phân hạm đội; китобо́йная ~

đoàn tàu đánh cá voi; речна́я ~ giang đoàn; ~ подво́дных ло́док hải đoàn (phân hạm đội) tàu ngầm

флотово́дец *м.* tư lệnh hải quân, đô đốc

фло́тский *прил.* (thuộc về) hạm đội, hải quân

флуоресце́нция *ж.* (sự, hiện tượng) huỳnh quang, phát huỳnh quang

флуоресци́рующий phát huỳnh quang

фло́гер *м.* cờ gió, con quay gió, mũi tên gió

флюоро́граф *м.* máy điện quang (X quang, roentgen)

флюорографи́ческ||ий *прил.*: ~ кабине́т phòng điện quang (X quang, roentgen)

флюорогра́фия *ж.* (sự) chụp điện quang, chụp X quang, chụp roentgen, chụp rơngen, chụp huỳnh quang

флюс I *м.* viêm lợi có mủ; (*опухоль*) (chỗ) má sưng vù (*do đau răng*)

флюс II *м. тех.* (*при плавке*) chất trợ dung (giúp chảy); (*при пайке*) thuốc hàn, chất tẩy để hàn

фля́га *ж.*, **фля́жка** *ж.* bidon, biđông, bình toong, bầu đựng nước

ФОБ *неизм. торг.* giá FOB; giá giao hàng lên tàu

фо́бия *ж. мед.* (sự, chứng) ám ảnh sợ

фови́зм *м. иск.* fauvism, trường phái (hoạ phái, chủ nghĩa) dã thú

фойе́ *с. нескл.* foyer, phoai-gie, phòng chờ buổi diễn, phòng giải lao; артисти́ческое ~ foyer nghệ sĩ, phòng giải lao của diễn viên

фокстерье́р *м.* chó fox-terrier (phôcterie)

фокстро́т *м.* (điệu) fox-trot, phốc-trốt

фо́кус I *м.* 1. *физ., фото* tiêu điểm; не в ~е không đúng tiêu điểm, không rõ hình, không rõ nét; 2. *мед.* ổ; 3. *мат.* tiêu điểm; 4. *перен.* (*центр*) tâm điểm, trung tâm điểm; ~ землетрясе́ния tâm điểm động đất; ~ полити́ческой жи́зни trung tâm điểm của đời sống chính trị

фо́кус II *м.* 1. (*трюк*) (trò) ảo thuật, quỷ thuật; 2. (*секрет в устройстве чего-л.*) bí mật, bí quyết; 3. *разг.* (*увёртка*) trò, ngón, miếng, chiêu, mánh khoé, thủ đoạn, chiêu thức; 4. *обыкн. мн.*: ~ы *перен. разг.* (*капризы*), (thói, tính) đỏng đảnh, nũng nịu; без ~ов! đừng nũng nịu!, đừng làm nũng!

фо́кусник *м.* 1. (*артист*) người làm trò ảo thuật (quỷ thuật); 2. *разг.* (*ловкач*) người khéo tay; 3. *перен. разг.* (*капризный человек*) người đỏng đảnh (nũng nịu)

фо́кусничать *несов. разг.* làm nũng

фол *м. спорт.* lỗi; персона́льный ~ lỗi cá nhân

фолиа́нт *м.* in-folio, sách cỡ lớn

фолк-му́зыка *ж.* nhạc folk

фолк-ро́к *м.* (nhạc) folk-rock

фолли́кул *м. физиол.* nang, nang trứng

фолликули́н *м. физиол.* folliculin

фо́льга́ *ж.* folga, lá kim loại, giấy kim loại, giấy trang kim; алюми́ниевая ~ lá nhôm, nhôm lá; giấy bạc (*разг.*); золота́я ~ vàng diệp, vàng lá

фолькло́р *м.* folklor, văn học (sáng tác, truyện) dân gian, văn chương truyền khẩu

фольклори́ст *м.* nhà nghiên cứu folklor (văn học dân gian, sáng tác dân gian)

фольклори́стика *ж.* folklor học, (khoa) nghiên cứu folklor, nghiên cứu văn học dân gian, nghiên cứu sáng tác dân gian

фольклóрный *прил.* (thuộc về) folklor, văn học dân gian, sáng tác dân gian, truyện dân gian

фон I *м.* 1. fond, nền, phông; выделя́ться на тёмном ~е nổi bật lên trên nền (phông) đen sẫm; золото́й ~ ико́ны nền (phông) vàng của bức thánh tượng; 2. *перен.* (*обстановка*) bối cảnh, hoàn cảnh, tình hình, điều kiện chung; служи́ть ~ом чему́-л. làm bối cảnh cho cái gì; э́тот учени́к выделя́ется на о́бщем ~е cậu học sinh này nổi bật lên trong bối cảnh (hoàn cảnh, tình hình) chung; 3. fon, fôn, phông; радиоактивный, радиацио́нный ~ fon (fôn, phông) phóng xạ; звуково́й ~ fon (fôn, phông) âm thanh

фон II *м.* 1. (*посторонний шум*) tiếng ù, âm nhiễu; 2. (*единица уровня громкости*) fon, fôn

фона́рик *м.* đèn nhỏ, đèn lồng, đèn; карма́нный электри́ческий ~ đèn pin, đèn bấm; кита́йский ~ đèn xếp, đèn lồng

фона́рный *прил.* (thuộc về) đèn; ~ столб cột đèn

фона́рь *м.* 1. đèn, đèn lồng, đèn lồ; сигна́льный ~ đèn hiệu; у́личный ~ đèn đường; 2. (*синяк*) *шутл.* vết bầm, vết thâm tím, vết tím bầm; 3. *архит.* kính thông ánh sáng, kính cửa trời, cửa mái; ✧ проекцио́нный ~ (bộ) đèn chiếu

фона́ция *ж. лингв.* (sự, quá trình) cấu âm

фонд *м.* 1. (*денежные средства, материальные ценности*) quỹ; ~ медици́нского страхова́ния quỹ bảo hiểm y tế; ~ за́работной пла́ты quỹ tiền lương; ~ амортиза́ции quỹ khấu hao; валю́тный ~ quỹ ngoại tệ; резе́рвный ~ quỹ dự trữ; стабилизацио́нный ~ quỹ bình ổn; 2. (*ресурсы, запас*) vốn, quỹ, kho; архи́вный ~ kho lưu trữ; земе́льный ~ страны́ vốn (quỹ) ruộng đất của nước nhà; жили́щный ~ vốn (quỹ) nhà cửa, tổng số nhà ở; слова́рный ~ языка́ *лингв.* từ vựng, vốn từ; библиоте́чный ~ kho (tổng số) sách của thư viện; 3. *мн.*: ~ы (*ценные бумаги*) chứng khoán; госуда́рственные ~ы chứng khoán nhà nước; 4. (*организация для оказания материальной помощи*) quỹ, quỹ trợ giúp; де́тский ~ quỹ (quỹ trợ giúp) thiếu nhi; ~ культу́ры quỹ trợ giúp văn hoá; худо́жественный ~ quỹ trợ giúp nghệ thuật; благотвори́тельные ~ы các quỹ thiện nguyện (từ thiện); но́белевский ~ quỹ Nobel; ✧ золото́й ~ a) trữ kim, quỹ vàng; б) *перен.* kho tàng quý báu

фондовооружённость *ж. эк.* mức độ trang bị vốn (quỹ) sản xuất cơ bản

фо́ндов||ый *прил.* 1. (thuộc về) quỹ, vốn, kho (*ср.* фонд 1, 2); 2. (*об операции, сделке*) (giao dịch) chứng khoán; ~ая би́ржа, ~ ры́нок thị trường chứng khoán; ~ые опера́ции giao dịch chứng khoán

фондоёмкий *прил. эк.* cần nhiều vốn (tiền quỹ)

фондоёмкость *ж. эк.* mức sử dụng vốn (tiền quỹ) (*để làm ra sản phẩm*)

фондообразова́ние *с. эк.* (sự) tạo và tăng vốn sản xuất, tạo và tăng quỹ sản xuất

фондоотда́ча *ж. эк.* hiệu quả sử dụng vốn (quỹ)

фоне́ма *ж. лингв.* phonem, âm vị, âm tố

фоне́тика *ж.* 1. (*отдел языкознания*) ngữ âm (phát âm) học; 2. (*звуковой строй языка*) (cấu tạo, cấu trúc, cơ cấu) ngữ âm

фонети́ческ||ий *прил.* (thuộc về) ngữ âm học, ngữ âm; ~ая транскри́пция phiên âm

фо́нов||ый *прил.*: ~ шум âm nền (phông); ~ые поме́хи âm nhiễu

фонограм́м||а *ж.* đĩa (băng, phim) ghi âm, bản thu âm, âm đồ; петь под ~у hát theo đĩa (băng) ghi âm

фоно́граф *м.* máy ghi âm

фоноза́пись *ж.* (bản, đĩa) ghi âm, thu thanh

фонотéка *ж.* kho lưu bản (đĩa, băng) ghi âm

фонта́н *м.* vòi phun, suối phun, giếng phun; нефтяно́й ~ giếng phun dầu mỏ; бить ~ом phun lên, phọt ra; смех бьёт ~ом из кого́-л. ai cười vang (cười ha hả, cười hềnh hệch); ✧ ~ красноре́чия *ирон.* lời lẽ hùng hồn phun trào

фонтани́ровать *несов.* phun lên, phọt ra

фо́р||а *ж. спорт. разг.*: дать ~у chấp

фо́рвард *м. спорт.* (cầu thủ) tiền đạo

форе́ль *ж.* cá hồi (*Salmo trutta*)

фо́рзац *м. полигр.* tờ lót bìa

фо́рм||а *ж.* 1. (*наружный вид*) hình dạng, hình dáng, hình thù, hình trạng, hình, dáng, dạng; Земля́ име́ет ~у ша́ра Trái đất có dạng (hình, hình dạng) quả cầu; квадра́тная ~ hình vuông; в ~е ша́ра có hình (dạng) cầu; 2. *тк. мн.*: ~ы (*очертание тела, фигуры*) hình thể, hình dáng, hình dung, hình dong, dáng dấp, dáng người, dáng; краcóтка с пы́шными ~ами cô gái đẹp có dáng dấp (hình dáng, hình dung, hình dong) lộng lẫy; выставля́ть напока́з свои́ ~ы cố khoe ra hình thể (dáng người, hình dáng) của mình; 3. (*вид, тип, устройство*) hình thức, hình thái, dạng thái; ~ правле́ния chính thể, hình thức chính quyền; ~ы сто́имости *эк.* hình thái giá trị; 4. *филос.* hình thức, hình thái; ~ и содержа́ние hình thức và nội dung; ~ обще́ственного созна́ния hình thái ý thức xã hội; 5. (*совокупность приёмов*) hình thức, thủ pháp; (*жанр*) thể loại, thể; повествова́тельная ~ hình thức (thủ pháp, thể loại) trần thuật; драмати́ческая ~ thể kịch; сона́тная ~ thể sonata; произведе́ния ма́лых форм sáng tác phẩm loại (thể) nhỏ; 6. (*способ осуществления*) hình thức, cách thức, cách, lối; ~ проте́ста hình thức (cách thức, cách, lối) phản kháng; вы́брать ~у обраще́ния chọn cách (lối) xưng hô; 7. *тех.* khuôn; ~ для литья́ khuôn đúc; 8. (*образец*) mẫu, thể thức; ~ заявле́ния mẫu đơn; по ~е theo thể thức quy định; 9. (*об одежде*) đồng phục, sắc phục; (*военная*) quân phục; оде́тый не по ~е không mặc đồng phục; шко́льная ~ đồng phục học sinh; пара́дная ~ quân phục ngày lễ, lễ phục; похо́дная ~ quân phục hành quân; повседне́вная ~ оде́жды quân phục (đồng phục) ngày thường, tiện phục; носи́ть вое́нную ~у mặc quân phục; 10. *лингв.* dạng, hình thái, dạng thái; ✧ быть в ~е có tư thế sẵn sàng, có trình độ rèn luyện tốt; спорти́вная ~ tư thế sẵn sàng của vận động viên, trình độ rèn luyện thể thao tốt; дань ~е là điều hình thức chiếu lệ; не дань ~е không phải là điều hình thức chiếu lệ

формализа́ция *ж.* (sự) hình thức hoá

формали́зм *м.* 1. bệnh (chủ nghĩa) hình thức, bệnh công thức; бюрократи́ческий ~ bệnh hình thức quan liêu; 2. (*направление в искусстве*) chủ nghĩa hình thức

формализи́ровать *несов. и сов.* (*В*) hình thức hoá

формали́н *м. фарм.* formalin, focmalin

формали́ст *м.* 1. người câu nệ hình thức (hình thức chủ nghĩa); 2. (*о писателе, художнике и т. п.*) người theo chủ nghĩa hình thức

формалисти́ческ||ий и *прил.* 1. hình thức chủ nghĩa, câu nệ hình thức; ~ое отноше́ние к де́лу thái độ hình thức chủ nghĩa đối với công việc; 2. *иск.* theo chủ nghĩa hình thức, hình thức chủ nghĩa; ~ое иску́сство nghệ thuật hình thức chủ nghĩa (theo chủ nghĩa hình thức)

формальдеги́д *м. хим.* formaldehyd, fomandehit

форма́льно *нареч.* (một cách) hình thức, công thức, bề ngoài; ~ он прав về mặt hình thức thì nó đúng; подходи́ть к де́лу ~ có thái độ hời hợt (quan liêu, hình thức chủ nghĩa) đối với công việc

форма́льност||ь *ж.* 1. (*формализм.*) bệnh (chủ nghĩa) hình thức, bệnh công thức; 2. (*требуемое условие*) thủ tục, thể thức, nghi thức; пренебрега́ть ~ями coi thường các thể thức (thủ tục, nghi thức); пуста́я ~ chỉ là thủ tục mà thôi

форма́льн||ый *прил.* 1. hình thức chủ nghĩa, (có tính chất) hình thức, công thức, hời hợt; ~ое отноше́ние к де́лу thái độ hời hợt (quan liêu, hình thức chủ nghĩa) đối với công việc; 2. *иск.* hình thức chủ nghĩa; ~ мéтод phương pháp hình thức chủ nghĩa; 3. (*официальный, законный*) chính thức, hợp thức, hợp cách, hợp lệ; ~ отка́з lời từ chối chính thức; ~ разво́д ly hôn hợp thức (hợp lệ); 4. (*существующий только по видимости*) (có tính chất) hình thức, bề ngoài, giả hiệu; bánh vẽ, cuội (*разг.*); ~ые права́ những quyền hạn có tính chất hình thức (bề ngoài, bánh vẽ); ~ая незави́симость độc lập giả hiệu (bánh vẽ, cuội); ✧ ~ая ло́гика logic hình thức

форма́т *м.* 1. khổ, cỡ; большо́го ~а khổ (cỡ) lớn; ма́лого ~а khổ (cỡ) nhỏ; 2. (*размер*) khuôn khổ, khuôn thức, kích thước, bề lớn; (*стандарт*) format, khuôn mẫu, tiêu chuẩn, cơ cấu; в ~е совеща́ния trong khuôn khổ (khuôn thức) hội nghị; но́вый звуково́й ~ format âm thanh mới; ~ уро́ка format (cơ cấu) bài học; 3. *информ.* format, khuôn thức, khuôn dạng, định dạng, dạng thức, dạng mẫu; ~ да́нных format dẫn liệu, định dạng dữ liệu; ~ ди́ска format (định dạng) đĩa

форматирова́ние *с. информ.* (sự) làm format, định khuôn thức, định dạng; ~ ди́ска làm format (định dạng) đĩa

формати́ровать *несов. и сов.* (*В*) *информ.* làm format, định khuôn thức, định dạng

форма́ция *ж.* 1. hình thái, dạng thái, chế độ; (*структура*) cơ cấu, cấu tạo, kết cấu, cấu trúc; обще́ственно-экономи́ческая ~ hình thái kinh tế-xã hội; 2. *геол.* thành hệ, tầng hệ

фо́рменн||ый *прил.* 1. (theo) đồng phục; ~ая оде́жда đồng phục, quân phục; ~ая фура́жка mũ lưỡi trai đồng phục; 2. *перен. разг.* (*самый настоящий*) chính cống, thực thụ, thật sự; ~ дура́к thằng ngốc chính cống, chính cống mặt nạc đóm dày

формирова́ние *с.* 1. (*по знач. гл.* формирова́ть) (sự) tạo hình, tạo hình dáng, tạo dạng; rèn luyện, trau giồi, bồi dưỡng, đào tạo; tạo thành, tạo lập, cấu thành, thành lập, tổ chức; phiên chế; (*по знач. гл.* формирова́ться) (sự) thành hình, hình thành, trưởng thành; 2. (*воинское соединение*) đơn vị

формирова́ть, сформирова́ть (*В*) 1. (*придавать форму*) tạo hình, tạo hình dáng, tạo dáng; *перен.* rèn luyện, trau giồi, bồi dưỡng, đào tạo; ~ хара́ктер trau giồi (rèn luyện, bồi dưỡng) tư chất; 2. (*организовывать*) tạo thành, tạo lập, cấu thành, thành lập, tổ chức, lập; *воен.* phiên chế, tổ chức; ~ прави́тельство thành lập chính phủ (nội các); ~ полк phiên chế (tổ chức) trung đoàn; ~ железнодоро́жный соста́в dồn toa xếp thành đoàn tàu, lập đoàn tàu

формирова́ться, сформирова́ться 1. (*приобретать форму*) thành hình, hình thành; (*физически развиваться*) trưởng thành, lớn lên; *перен.* trưởng thành, khôn lớn; 2. (*организовываться*) (được) tạo thành, tạo lập, cấu thành, thành lập, tổ chức; *воен.* (được) phiên chế, tổ chức

формова́ть, сформова́ть (*В*) *тех.* 1. tạo hình, tạo dạng, tạo dáng, nhào nặn, nặn; ~ гли́ну nhào nặn (nặn) đất sét; 2. (*изготовлять форму для отбивки*) làm khuôn

формо́вка *ж. тех.* 1. (sự) tạo hình, tạo dạng, tạo dáng, nhào nặn, nặn; 2. (*изготовление формы для отливки*) (sự) làm khuôn

формо́вщик *м.* thợ làm khuôn

формообразова́ние *с.* (sự) thành hình, thành dáng

фо́рмула *ж.* 1. (*условное выражение*) công thức; хими́ческая ~ công thức hoá học; 2. (*словесное определение*) công thức, định thức

формули́ровать *несов. и сов.* (*сов. тж.* сформули́ровать) diễn đạt, biểu đạt, trình bày, hành văn, bày tỏ; ~ свои́ тре́бования diễn đạt (biểu đạt, trình bày) những đòi hỏi của mình

формулиро́вк||а *ж.* 1. (sự, cách) diễn đạt, biểu đạt, trình bày, hành văn; дать ~y diễn đạt, biểu đạt, trình bày; 2. (*формула*) công thức, định thức

формуля́р *м.* (*библиотечный*) phiếu ghi, phích, phiếu

форпо́ст *м.* tiền đồn (*тж. перен.*)

форс *м. разг.*: для ~y để loè, để cho oai

форси́рование *с.* 1. (*ускорение*) (sự) tăng cường, đẩy mạnh, xúc tiến; 2. *воен.* (sự) vượt qua, vượt; ~ реки́ vượt sông

форси́рованн||ый *прил.* (được) tăng cường, đẩy mạnh, xúc tiến; рабо́тать ~ыми те́мпами làm việc nước rút; ~ дви́гатель động cơ được tăng công suất; ✧ ~ марш *воен.* hành quân cấp tốc

форси́ровать *несов. и сов.* (*В*) *м.* (*ускорять*) tăng cường, đẩy mạnh, xúc tiến; ~ строи́тельство đẩy mạnh việc xây dựng; 2. *воен.* vượt qua, vượt; ~ ре́ку vượt sông

форси́ть *несов. разг.* loè, loè bịp, khoe mẽ, làm kinh ngạc

форс-мажо́р *м. юр.* (tình trạng) bất khả kháng

форс-мажо́рн||ый *прил.*: ~ые обстоя́тельства những tình trạng bất khả kháng

форсу́нка *ж. тех.* thiết bị (máy, vòi) phun, miệng đốt

форт *м. воен.* đồn, bốt

фо́ртель *м.* ngón (miếng, đòn) bất ngờ, độc chiêu, thủ đoạn tinh vi

фортепья́нный *прил.* (thuộc về) piano, dương cầm

фортепья́но *с. нескл.* piano, (đàn) dương cầm; игра́ть на ~ chơi piano, đánh dương cầm

фортификацио́нн||ый *прил.* (thuộc về) xây dựng công sự, công sự; ~ое сооруже́ние công sự, công sự bố phòng; ~ые рабо́ты công việc xây dựng công sự

фортифика́ция *ж.* 1. (*наука*) (khoa) xây dựng công sự; 2. (*сооружения*) công sự, công sự bố phòng

фо́рт||ка *ж. разг.*, **~очка** *ж.* cửa sổ con, cửa thông hơi

фо́рточник *м. прост.* kẻ trộm chui qua cửa sổ

ФОРТРА́Н *м. информ.* FORTRAN, Fortran, ngôn ngữ lập trình bậc cao

фортуна *ж. книжн.* số phận, số mệnh, vận số

фо́рум *м.* 1. *ист.* forum, quốc dân hội nghị trường; 2. (*собрание*) forum, hội nghị, đại hội, hội thảo, hội luận, diễn đàn; Всеми́рный экономи́ческий ~ в Давóсе Diễn đàn kinh tế thế giới ở Davos; 3. (*интернетный*) forum, diễn đàn, hội luận (*trên mạng*)

фосге́н *м. хим.* phosgen, photgen, carbonin clorua

фосфа́т *м. хим.* phosphat, photphat, phốt-phát; (*удобрение*) phân lân, phân phốt-phát

фо́сфор *м. хим.* phosphor, photpho, lân tinh, lân

фосфоресце́нция *ж. физ.* (sự) lân quang

фосфореци́ровать *несов.* lấp lánh lân quang, dạ quang

фо́сфористый *прил.* (có, chứa) phosphor, photpho, lân tinh, lân

фосфори́т *м. мин.* phosphorit, photphorit

фосфори́ться *несов.* sáng lấp lánh (óng ánh)

фосфори́ческий *прил.* lấp lánh như lân tinh, dạ quang

фо́сфорный *прил.* 1. (thuộc về) phosphor, photpho, lân tinh, lân; ~ за́пах mùi phosphor (lân tinh); 2. (*подобный фосфору*) lấp lánh, óng ánh

фо́то *с. нескл. разг.* (*снимок*) tấm ảnh, bức hình

фотоальбо́м *м.* album (anbom) ảnh

фотоаппара́т *м.* máy ảnh

фотоархи́в *м.* (kho) lưu trữ ảnh

фотоателье́ *с. нескл.* hiệu ảnh, hiệu nhiếp ảnh

фотобиоло́гия *ж.* quang sinh học

фотобо́мба *ж.* bom phát quang, bom sáng

фотобумага́ *ж.* giấy ảnh

фотовитри́на *ж.* tủ kính bày ảnh

фотовы́ставка *ж.* triển lãm (trưng bày) ảnh

фотогени́чный *прил.* ăn ảnh

фото́граф *м.* nhiếp ảnh viên, thợ chụp ảnh

фотографи́рование *с.* (sự) chụp ảnh, chụp hình

фотографи́ровать, сфотографи́ровать (*В*) chụp ảnh, chụp hình, chụp bóng, nhiếp ảnh; chụp (*сокр.*)

фотографи́роваться, сфотографи́роваться *разг.* chụp ảnh (*mình*); он не лю́бит ~ anh ấy không thích chụp ảnh (không thích người ta chụp ảnh mình)

фотографи́чески *нареч.*: он ~ похо́ж на отца́ nó giống hệt (rất giống, y chang) bố

фотографи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) nhiếp ảnh, chụp ảnh, chụp hình; ~ое иску́сство nghệ thuật nhiếp ảnh; ~ аппара́т máy ảnh; ~ая ка́рточка tấm ảnh, bức hình

фотогра́фи||я *ж.* 1. (*искусство*) (nghệ thuật, khoa, môn, nghề) nhiếp ảnh, chụp ảnh, chụp hình; занима́ться ~ей а) (*профессионально*) làm nghề nhiếp ảnh; б) (*как любитель*) chơi ảnh, chụp ảnh nghiệp dư; 2. (*снимок*) tấm ảnh, bức hình; 3. (*ателье*) hiệu ảnh, hiệu nhiếp ảnh

фотодокуме́нт *м.* ảnh tài liệu

фотожи́вопис||ь *ж.* (khoa, nghề) nhiếp ảnh nghệ thuật; портре́тная ~ nhiếp ảnh nghệ thuật chân dung; пейза́жная ~ nhiếp ảnh nghệ thuật phong cảnh; ма́стер ~и nghệ sĩ nhiếp ảnh nghệ thuật bậc thầy

фотожурнали́ст *м.* nhà báo nhiếp ảnh

фотожурнали́стика *ж.* (môn, ngành) báo chí nhiếp ảnh

фотоинформа́ция *ж.* (sự) thông tin bằng ảnh

фотока́мера *ж.* camera (máy) quay hình; цифрова́я ~ máy quay hình số (digital)

фотока́рточка *ж. разг.* tấm ảnh, bức hình

фотоко́нкурс *м.* (cuộc) thi ảnh, thi nhiếp ảnh

фотоко́пия *ж.* photocopy, (bản) copy, sao chụp; (bản) phô-tô (*разг.*)

фотокорреспонде́нт *м.* phóng viên nhiếp ảnh

фотолаборато́рия *ж.* phòng làm ảnh, buồng in ảnh

фото́лиз *м. физ., хим.* (sự) quang phân, quang tách

фотолюби́тель *м.* người chơi ảnh, tài tử nhiếp ảnh, nhiếp ảnh viên nghiệp dư

фото́метр *м. физ., астр.* quang kế

фотомоде́ль *ж. и м.* người mẫu nhiếp ảnh

фотомонта́ж *м.* (sự) chắp ảnh, ghép ảnh, lắp ảnh; (*иллюстрация*) (bức) ảnh chắp, ảnh ghép, ảnh lắp

фото́н *м. физ.* photon, quang tử

фотообъекти́в *м.* vật kính máy ảnh, ống kính

фотоо́черк *м.* ký sự ảnh

фотопласти́нка *ж.* kính ảnh

фотоплёнка *ж.* phim ảnh, phim

фотопортре́т *м.* (bức) ảnh chân dung

фоторепорта́ж *м.* phóng sự ảnh

фоторепортёр *м.* phóng viên nhiếp ảnh, nhiếp ảnh viên

фотосе́ссия *ж.* tập ảnh theo đề tài (*về một nhân vật hay sự kiện*)

фотоси́нтез *м. бот.* (sự) quang hợp

фотосни́мок *м.* tấm ảnh, bức hình

фотосту́дия *ж.* hiệu ảnh, hiệu (studio) nhiếp ảnh

фотосфе́ра *ж. астр.* quang quyển

фотосъёмка *ж.* (sự) chụp ảnh, chụp hình

фототе́ка *ж.* tồn ảnh viện, kho lưu ảnh (phim ảnh)

фототелегра́мма *ж.* điện báo ảnh

фототелегра́ф *м.* máy điện báo truyền ảnh

фототи́пия *ж. полигр.* 1. (*способ*) (thuật, lối) in chụp, in phẳng; 2. (*оттиск*) bản in chụp (in phẳng)

фототова́ры *мн.* nhiếp ảnh phẩm

фотоувеличи́тель *м.* máy phóng ảnh

фотофа́кт *м.* ảnh hiện trường

фотофи́ниш *м. спорт.* máy ghi về đích (*dùng quang điện*)

фотохи́мия *ж.* quang hoá học

фотохро́ника *ж.* ảnh thời sự

фотоэлеме́нт *м.* tế bào (ống, pin) quang điện

фрагме́нт *м.* phân đoạn, đoạn trích, đoạn, khúc

фра́з||а *ж.* 1. câu, câu văn, câu nói; câu cú, câu kệ, câu kéo (*разг.*); дли́нная ~ câu (câu văn, câu nói) dài dòng; câu cú lòng thòng, câu kệ (câu kéo) lằng nhằng (*разг.*); 2. (*напыщенное выражение*) lời lẽ, lời lẽ hoa mỹ (ba hoa), câu nói suông; пусты́е ~ы câu nói suông, lời lẽ rỗng tuếch; 3. *муз.* tiết nhạc, nhạc tiết, nhạc cú

фразеологи́зм *м. лингв.* thành ngữ, ngữ cú, từ cú

фразеологи́ческ||ий *прил.*: ~ слова́рь từ điển thành ngữ (ngữ cú); ~ оборо́т từ tổ có thành ngữ tính; ~ая едини́ца đơn vị ngữ cú (thành ngữ)

фразеоло́гия *ж.* 1. (toàn bộ) thành ngữ, ngữ cú; ~ вьетна́мского языка́ thành ngữ (ngữ cú) tiếng Việt; 2. (*отдел языкознания*) thành ngữ (ngữ cú) học; 3. (*напыщенные фразы*) lời lẽ hoa mỹ, câu nói suông

фразёр *м. пренебр.* kẻ bẻm mép (nói suông, nói mép)

фразёрство *с. пренебр.* (thói) bẻm mép, nói suông, nói mép, đá đưa đầu lưỡi

фразёрствовать *несов. пренебр.* nói bẻm mép, nói suông

фрак *м.* áo frac, áo đuôi tôm

фракцио́нер *м. полит.* kẻ bè phái

фракциони́зм *м.* chủ nghĩa (tinh thần, đầu óc) bè phái

фракцио́нност||ь *ж. полит.* (đầu óc, tính, tính chất) bè phái; борьба́ про́тив ~и đấu tranh chống đầu óc bè phái

фракцио́нн||ый *прил. полит.* (có tính) bè phái; (*раскольнический*) chia rẽ; ~ная борьба́ (cuộc) đấu tranh có tính bè phái

фра́кция I *ж. полит.* 1. (*в парламенте и т. п.*) đoàn, khối, đảng đoàn (*trong nghị viện...*); 2. (*в партии*) phái, nhóm, bè phái, bè cánh, phe phái, phe nhóm

фра́кция II *ж. хим.* phần, phần cắt, phần chiết

фраму́га *ж. стр.* đố cửa trên, cửa sổ con (*trên cửa lớn*)

франк *м.* (*монета*) (đồng) franc, frăng; phật lăng (*уст.*)

фра́нки *мн. ист.* (*ед.* франк *м.*) dân Franc

франкмасо́нство *с. см.* масо́нство

фра́нко *нареч. фин., торг.* franco, miễn phí

франкофо́н *м.* người nói tiếng Pháp

франкофо́н||ный, ~ский *прил.* Pháp thoại, nói tiếng Pháp; ~ная, ~ская о́бщи́на Бе́льгии cộng đồng Pháp thoại (nói tiếng Pháp) ở Bỉ

франт *м.* người mặc diện (mặc bảnh bao, mặc đỏm đang); (*щёголь*) người thích diện, tay ăn diện; công tử bột (*разг., шутл.*)

франти́ть *несов. разг.* diện, mặc diện, diện kẻng, mặc bảnh bao, mặc đỏm đang, mặc sộp, ăn diện

франти́ха *ж. разг.* người phụ nữ mặc diện (mặc bảnh bao, mặc đỏm đang); cô gái thích diện, tay ăn diện; tiểu thư vôi (*разг., шутл.*)

франтова́тый *прил.* thích diện (mặc diện, ăn diện, lên khung)

франтовско́й *прил.* sang trọng, bảnh bao, đỏm đang, đỏm dáng, diện; kẻng, sộp, bốp, xôm, oách, xịn (*разг.*)

франтовство́ *с.* (tính, thói) thích diện, thích mặc diện, thích ăn diện

францу́женка *ж.* người phụ nữ/đàn bà France (Pháp); bà đầm (*разг.*)

францу́з *м.* người France (Pháp)

францу́зский *прил.* (thuộc về) France, Pháp; ~ язы́к tiếng Pháp, Pháp văn, Pháp ngữ; tiếng tây (*разг.*)

франча́йзер *м. эк.* công ty cho đặc quyền kinh tiêu

франча́йзинг *м. эк.* đặc quyền kinh tiêu, (sự) cho đặc quyền kinh tiêu

франши́за *ж. эк.* (sự, mức) miễn bồi thường

фрахт *м. мор., торг.* 1. (*плата*) vận phí, cước vận chuyển (vận tải); 2. (*груз, перевозка*) (hàng, sự) vận chuyển, vận tải

фрахтова́ть *несов. мор., торг.* (*В*) thuê tàu chở hàng, thuê chở

фрахто́вый *прил.*: ~ до́говор hợp đồng vận chuyển (vận tải)

фрега́т *м. мор.* frégate, chiến thuyền, chiến hạm

фреза́ *ж.*, **фре́зер** *м. тех.* 1. (*инструмент*) lưỡi phay, dao phay; 2. (*станок*) máy phay

фре́зерный *прил. тех.* (thuộc về) phay; ~ стано́к máy phay

фрезерова́ть *несов. и сов.* (*В*) *тех.* phay

фрезеро́вщик *м.* thợ phay

фрейди́зм *м.* học thuyết Freud

фрейди́ст *м.* người theo học thuyết Freud

фрейди́стск||ий *прил.*: ~ие воззре́ния (những) quan điểm của học thuyết Freud

фрейм *м. информ.* frame, khung

френч *м.* áo cổ đứng, áo đại cán

фре́ска *ж. иск.* 1. (*живопись*) (môn, ngành) bích hoạ, tranh tường, nê hoạ; 2. (*произведение*) (bức) bích hoạ, tranh tường

фри *неизм. кул.* frit, rán, chiên; карто́фель ~ khoai tây rán; ры́ба ~ cá chiên (rán)

фриво́льно *нареч.* (một cách) suồng sã, lẳng lơ, cợt nhả, đú đởn

фриво́льность *ж.* (tính, tính chất, sự) không đứng đắn, suồng sã, lẳng lơ, cợt nhả

фриво́льный *прил.* không đứng đắn, suồng sã, lẳng lơ, cợt nhả, đú đởn, cỡn cờ

фрига́дность *ж. мед.* (sự, tình trạng) lãnh cảm tình dục của nữ, lạnh dục tình nữ

фрига́дный *прил. мед.* lãnh cảm tình dục, lạnh dục tình nữ

фриз *м. архит.* frise, diềm trang trí, đường gờ

фрикаде́лька *ж.* thịt viên, viên thịt (*trong canh*)

фриста́йл *м. спорт.* (môn) trượt tuyết nhào lộn

фрондёрство *с.* (tinh thần, thái độ, sự) bất mãn, chống đối

фронди́ровать *несов.* biểu lộ sự bất mãn, tỏ rõ thái độ chống đối

фронт *м.* 1. *воен.* (*лицевая сторона строя*) chính diện, mặt trước, hàng ngang, mặt trước hàng quân; 2. *воен.* (*сторона, обращённая к противнику*) mặt trận, tiền tuyến, trận tuyến, chiến tuyến; 3. (*в противоположность тылу*) mặt trận, tiền tuyến, tiền phương, chiến trường; на ~e ngoài mặt trận (tiền tuyến), trên chiến trường; 4. (*воинское соединение*) phương diện quân, mặt trận; кома́ндующий ~ом tư lệnh phương diện quân (mặt trận); 5. *перен.* (*область деятельности*) mặt trận, lĩnh vực hoạt động, lĩnh vực; культу́рный ~ mặt trận (lĩnh vực) văn hoá; идеологи́ческий ~ mặt trận (lĩnh vực) tư tưởng; 6. *перен.* (*объединение единомышленников*) mặt trận; еди́ный ~ сторо́нников ми́ра mặt trận thống nhất các chiến sĩ hoà bình; наро́дный ~ mặt trận nhân dân (bình dân); 7. *мн.*: ~ы *метеор.* (những) fron; атмосфе́рные ~ы (những) fron khí quyển; ✧ на два ~ trên hai mặt trận (hai phương hướng)

фронта́льн||ый *прил.* 1. *воен.* chính diện, trực diện, võ mặt; ~ая ата́ка tiến công chính diện, tấn công võ mặt; 2. *иск.* (*о фигурах*) mặt trước, chính diện; *архит.* (*о фасаде*) đối xứng, cân xứng; 3. *метеор.* (thuộc về) fron; 4. *перен.* (*общий*) tổng, toàn bộ, toàn diện; ~ая прове́рка tổng kiểm tra, kiểm tra toàn bộ (toàn diện)

фронти́спис *м.* 1. *архит.* mặt tiền; 2. (*книги*) tranh (ảnh) đầu sách

фронтови́к *м.* chiến sĩ tiền tuyến (tiền phương)

фронтов||о́й *прил.* (thuộc về) mặt trận, tiền tuyến; ~ трибуна́л toà án mặt trận; ~а́я полоса́ tiền tuyến, trận tuyến, chiến tuyến

фронто́н *м. архит.* fronton, mi nhà, trán tường

фрукт *м.* 1. *обыкн. мн.*: ~ы quả cây, trái cây, hoa quả; 2. *разг. пренебр.* (*о человеке*) gã, ngữ, tay, thằng, thằng cha; что э́то за ~? gã (ngữ, thằng, thằng cha, tay) nào thế?

фрукто́вый *прил.* (thuộc về) quả, trái; ~ сад vườn cây ăn quả; ~ сок nước quả

фрукто́за *ж.* fructoza, fructose, đường trái cây

фрустра́ция *ж.* (sự, trạng thái) căng thẳng thần kinh, băn khoăn, lo âu

ФСБ *ж. незм.* (Федера́льная слу́жба безопа́сности) Cục an ninh liên bang (*của nước Nga*)

фтизиа́тр *м.* bác sĩ khoa lao (lao phổi)

фтизиатри́я *ж.* khoa lao phổi

фтор *м. хим.* fluor, flo

фто́ристый *прил.* (có, chứa) fluor, flo

фу *межд.* 1. (*для выражения досады, укоризны*) khỉ!, khỉ gió!, khí gió!, khỉ thật!; 2. (*для выражения отвращения*) khiếp!, gớm!, tởm!, gớm chưa!; 3. (*для выражения усталости*) ối dào!, úi dào!, ối cha!

фу́га *ж. муз.* fuga, điệp âm khúc, tấu khúc

фуга́нок *м. стр.* bào đại, bào lớn, bào dài

фуга́с *м. воен.* bộc phá, mìn

фуга́ска *ж. разг.* 1. *см.* фуга́с; 2. (*бомба*) bom phá; 3. (*снаряд*) đạn trái phá

фуга́сн||ый *прил.* (có sức nổ) phá; ~ая бо́мба bom phá; ~ снаря́д đạn trái phá

фуже́р *м.* fougère, cốc (ly) chân đế

фукси́н *м. хим.* fuchsin, fucsin

фу́ксия *ж. бот.* cây văn anh (*Fuchsia*)

фумига́нты *мн.* (*ед.* фумига́нт *м.*) chất hun

фумига́тор *м.* 1. *с.-х.* máy hun (hun khói) (*chống sâu bệnh cho cây*); 2. (*бытовое устройство*) dụng cụ chống muỗi, hương xông muỗi

фумига́ция *ж. с.-х.* (sự) hun, hun khói

фунда́мент *м.* 1. nền móng, nền, móng; 2. *перен.* nền tảng, nền móng, cơ sở

фундаменталѝзм *м.* phái (chủ nghĩa) trọng căn, phái (chủ nghĩa) toàn nguyên

фундамента́лист *м.* người theo phái trọng căn (toàn nguyên)

фундаменталѝстск||ий *прил.* (thuộc về) phái trọng căn, phái toàn nguyên, trọng căn, toàn nguyên; ~ое тече́ние trào lưu trọng căn (toàn nguyên)

фундамента́льн||ый *прил.* 1. (*прочный, крепкий*) vững vàng, chắc chắn; (*большой*) lớn lao, to lớn, lớn; ~ая постро́йка công trình xây dựng to lớn (lớn lao, vững vàng); 2. *перен.* (*глубокий, солидный*) sâu sắc, căn bản, cơ bản, uyên thâm; ~ое иссле́дование điều tra cơ bản; ~ые нау́ки các ngành khoa học cơ bản; ~ые зна́ния những kiến thức uyên thâm (sâu sắc); ~ труд tác phẩm căn bản (to lớn, lớn lao); 3. (*основной, главный*) cơ bản, chủ yếu, chính; ~ая библиоте́ка thư viện cơ bản

фунда́ментный *прил.* (thuộc về) nền móng, nền, móng

фунду́к *м.* 1. *бот.* cây phỉ (*Corylus avellana*); 2. *собир.* (*орехи*) hạt phỉ

фуникулёр *м.* đường goòng treo, đường cáp chuyển toa

функциона́льн||ый *прил.* 1. *мед.* (thuộc về) chức năng, cơ năng, chức phận; ~ое расстро́йство rối loạn chức năng; 2. *мат.* phiếm hàm, (thuộc về) hàm số; ~ая зави́симость phụ thuộc hàm số (phiếm hàm)

функционе́р *м. пренебр.* quan chức

функциони́рование *с.* (sự) hoạt động, chạy

функциони́ровать *несов.* hoạt động, chạy

фу́нкци||я *ж.* 1. *биол.* chức năng, cơ năng, chức phận; 2. *перен.* (*обязанность*) chức năng, chức trách, nhiệm vụ; выполня́ть ~и кого́-л. thực hiện chức trách (nhiệm vụ) của ai; 3. (*значение, роль*) tác dụng, chức năng, vai trò; ~ де́нег chức năng (tác dụng) của tiền tệ; 4. *мат.* hàm, hàm số; алгебраи́ческая ~ hàm đại số; произво́дная ~ đạo hàm; ✧ выступа́ть в ~и кого́-л., чего́-л. là ai, là cái gì

фунт I *м.* 1. (*русская мера веса*) funt (*bằng 409,5 gam*); 2. (*английская мера веса*) pound, paon, bảng (*bằng 453,6 gam*)

фунт II *м.* (*денежная единица*) pound, paon, (đồng) bảng; ~ сте́рлингов

pound (paon) sterling, (đồng) bảng Anh, £

фу́нтик *м.* (*бумажный кулёчек*) gói giấy cuộn hình phễu

фура́ж *м.* thức ăn (*cho gia súc*); гру́бый ~ rơm rạ, cỏ khô

фура́жка *ж.* mũ lưỡi trai, catket, cát-két

фура́жн||ый *прил.* (thuộc về) thức ăn (*cho gia súc*); ~ое зерно́ cốc loại làm thức ăn cho gia súc

фурго́н *м.* 1. (*повозка*) xe chở hàng có mui; 2. (*кузов*) hòm xe có mui; (*автомобиль*) ôtô hòm

фу́рия *ж.* yêu phụ, người đàn bà độc ác

фурниту́р||а *ж.* phụ tùng, đồ phụ kèm theo, đồ dùng; часова́я ~ phụ tùng (đồ phụ kèm theo) của đồng hồ (*như quai đeo, pin...*); сапо́жная ~ phụ tùng (đồ dùng kèm theo) của giày dép (*như xi, bàn chải...*); галантере́йная ~ đồ tạp hoá; снабжа́ть ~ой cung cấp phụ tùng (đồ dùng đi kèm)

фуро́р *м.* ấn tượng rất mãnh liệt (*làm mọi người rất kinh ngạc, hân hoan*); произвести́ ~ gây ấn tượng rất mãnh liệt

фуру́нкул *м. мед.* nhọt, đinh, đầu đinh, đầu đanh, nhọt bọc, ung độc

фурункулёз *м. мед.* (bệnh) nhọt, đầu đinh, đầu đanh

фурше́т *м.* tiệc ăn đứng (*tự phục vụ*)

фурьери́зм *м. филос.* học thuyết (chủ nghĩa) Fourier

фут *м.* (*мера длины*) foot, fut (*bằng 30,3 cm*)

футбо́л *м.* (môn) bóng đá, bóng tròn, đá banh; túc cầu (*уст.*); америка́нский ~ (môn) bóng bầu dục, bóng thuẫn, banh cà na

футболи́ст *м.* cầu thủ bóng đá (bóng tròn)

футбо́лка *ж.* áo thể thao, áo dệt kim, áo chun

футбо́льн||ый *прил.* (thuộc về) bóng đá, bóng tròn, đá banh; ~ое по́ле sân (bãi) đá bóng; sân cỏ (*разг.*); ~ мяч quả bóng, quả bóng đá, trái banh; ~ матч trận đấu bóng đá; ~ая кома́нда đội bóng đá

футля́р *м.* (cái) bao, vỏ, hộp; ~ для очко́в bao (hộp) kính; ✧ челове́к в ~е người trong lồng kính (trong tháp ngà, trong vỏ ốc)

футури́зм *м. иск.* trường phái (chủ nghĩa) vị lai

футури́ст *м. иск.* người theo trường phái (chủ nghĩa) vị lai

футуро́лог *м.* nhà tương lai học

футурологи́я *ж.* tương lai học

футшто́к *м. мор.* thước đo nước (đo mực nước, đo độ sâu)

фуфа́йка *ж.* 1. (*вязаная*) áo săng-đay, áo len dài tay; 2. (*стёганая*) áo bông chần

фы́рканье *с.* (sự, tiếng) khịt phì phì; cười hì hì; xịt khói, phì hơi; càu nhàu, làu bàu (*ср.* фы́ркать)

фы́ркать, фы́ркнуть 1. khịt phì phì; 2. *разг.* (*смеяться*) cười hì hì (hềnh hệch); 3. (*с шумом выпускать дым, пар и т. п.*) xịt khói, phì hơi; 4. *тк. несов.* (на *В*) *перен. разг.* càu nhàu, làu bàu, lẩu bẩu, dè bỉu, mè nheo; (*сердиться*) bực mình, nổi tức, nổi cáu, phát cáu

фы́ркнуть *сов.* 1. *см.* фы́ркать 1–3; 2. *разг.* (*выразить недовольство*) gắt, gắt gỏng, vùng vằng

фью́черс *м. эк., торг.* giao dịch kỳ hạn, giao dịch trao sau

фью́черс||кий, фью́черс||ный *прил.*: ~кие сде́лки, ~ные опера́ции *эк., торг.* (những) giao dịch kỳ hạn; ~ный контра́кт hợp đồng giao dịch kỳ hạn (giao dịch trao sau)

фэ́йс-контро́ль *м. см.* фе́йс-контро́ль

фэ́нтези *с. неизм. лит.* văn chương viễn tưởng

фэншу́й, фэн-шу́й *м.* (thuật) phong thuỷ

фюзеля́ж *м. ав.* thân máy bay, thân

Х

ха! *межд.* hừ!

хабане́ра *ж.* 1. (*танец*) vũ điệu habanera; 2. (*муз. произведение*) nhạc điệu habanera

хаба́р *м.*, **хабара́** *ж.* tiền hối lộ, của đút

хавбе́к *м. спорт.* trung vệ

хадж *м. тк. ед.* cuộc hành hương đến La Mecque (Mecca) (*của tín đồ Hồi giáo*)

хаджи́ *м. неизм.* haji, hadji, người hành hương (*Hồi giáo*)

ха́жив||ать *несов. разг.* đến, tới, đi đến (tới); он ча́сто тудá ~ал anh ấy thường đến (tới) đây

хайтэ́к, хай-тэ́к *м.* High-Tech, Hi-Tech, công nghệ cao

ха́кер *м. информ.* hacker, tin tặc, kẻ trộm tin học

ха́керск||ий *прил.* (thuộc về) hacker, tin tặc; ~ая ата́ка cuộc tấn công của bọn hacker (tin tặc)

ха́ки 1. *прил. неизм.* màu kaki, màu cỏ úa (cứt ngựa); 2. *с. нескл.* (vải) kaki

ха́кинг *м. информ.* hacking, hành vi tin tặc (ăn trộm tin học)

халáт *м.* 1. (*восточный*) áo dài, áo ngoài; (*парадный — у мандарина*) áo thụng, áo tế, cẩm bào, áo đại trào; (*парадный — у царя*) long cổn, long bào, hoàng bào; 2. (*домашний*) áo dài mặc trong nhà, áo khoác; купáльный ~ áo khoác đi tắm; рабóчий ~ áo khoác làm việc; медици́нский ~ blouse, áo blu, áo bờ-lu, áo choàng, áo khoác; áo lui (*разг.*); маскиро́вочный ~ *воен.* áo khoác ngụy trang; ✧ лю́ди в бе́лых ~ах những người bác sĩ (thầy thuốc)

халáтно *нареч.* (một cách) chểnh mảng, tắc trách, cẩu thả, lơ là, trễ nải

халáтность *ж.* (thái độ, tính) chểnh mảng, tắc trách, cẩu thả, lơ là, trễ nải, không chu đáo, thiếu trách nhiệm, vô trách nhiệm

халáтн||ый *прил.* 1. (thuộc về) áo dài, áo ngoài; áo khoác, áo blu, áo choàng; 2. (*небрежный*) chểnh mảng, tắc trách, cẩu thả, lơ là, trễ nải, bê trễ, không chu đáo, thiếu (vô) trách nhiệm; ~ое отноше́ние к де́лу thái độ chểnh mảng (tắc trách, cẩu thả, lơ là, vô trách nhiệm) đối với công việc

халвá *ж.* (kẹo) khalva

халúф *м. ист.* khalif, calif, quốc vương (*Hồi giáo*)

халифáт *м. ист.* chế độ khalif (calif), vương quốc (*Hồi giáo*)

халту́ра *ж. разг.* 1. (*побочная работа*) việc làm ngoài, việc phụ kiếm tiền, nghề tay trái, lương phụ dễ kiếm; 2. (*небрежная работа*) việc làm ẩu (cẩu thả); (*о чём-л. небрежно выполненном*) đồ (vật) làm cẩu thả; (*о литературном произведении*) tác phẩm viết ẩu

халту́рить *несов. разг.* 1. (*заниматься побочной работой*) làm ngoài, làm phụ kiếm tiền, làm nghề tay trái; 2. (*плохо работать*) làm ẩu (cẩu thả, ẩu tả, nhăng nhít), làm ăn tắc trách; (*в литературе*) viết ẩu, viết lách bôi bác, viết nhăng viết cuội

халту́рн||ый *прил. разг.* làm ẩu (cẩu thả, ẩu tả); ~ая рабóта việc làm ẩu (cẩu thả)

халту́рщик *м. разг.* kẻ làm ẩu; bố ẩu, chúa ẩu (*разг.*); (*в литературе*) kẻ viết ẩu

халцедóн *м. мин.* calcedon, canxedon

халя́в||а *ж. жарг.* (cái, vật) không phải trả tiền, không mất tiền; угощáйся пи́вом, э́то — ~ cậu cứ uống bia đi, cái đó thì không mất tiền; на ~у *в знач. нареч.* không mất tiền, không phải trả tiền, boóng, ghẹ

халя́вн||ый *прил. жарг.*: ~ая рабóта công việc nhẹ nhàng (không vất vả)

халя́вщи||к *м.*, **~ца** *ж. жарг.* 1. (*нахлебник*) kẻ thích ăn boóng (ăn ghẹ, ăn chực); 2. (*недобросовестный работник*) người làm việc cẩu thả

хам *м. разг.* kẻ lỗ mãng (tục tằn), đồ vũ phu (thô bỉ); thằng bố láo (*разг.*)

хамелеóн *м.* 1. *зоол.* tắc kè hoa, tắc kè, cắc kè (*Chamaeleo chamaeleon*); 2. *разг.* (*о человеке*) kẻ xu thời (hoạt đầu)

хамелеóнство *с.* (thói) xu thời, hoạt đầu, gió chiều nào che chiều ấy

ха́мка *ж. разг.* mụ đàn bà lỗ mãng (tục tằn), đồ thô bỉ (đểu cáng)

хами́ть, нахами́ть *груб.* văng tục, nói năng lỗ mãng, ăn nói tục tằn, cư xử vũ phu, nói năng bố lếu bố láo

хамло́ *м. и ж. разг. см.* хам *и* ха́мка

ха́мский *прил. разг.* lỗ mãng, tục tằn, thô bỉ, vũ phu, đểu cáng, đê tiện

ха́мство *с. разг.* (thói, tính) lỗ mãng, tục tằn, thô bỉ, vũ phu, đểu cáng

хан I *м. ист.* (*правитель*) khan, hãn, khả hãn, vua (*Mông Cổ*)

хандрá *ж.* (nỗi) u sầu, âu sầu, ưu sầu, u buồn, buồn rầu, buồn chán

хандри́ть *несов.* u sầu, âu sầu, ưu sầu, u buồn, buồn rầu, buồn chán

ханжá *м. и ж. разг.* kẻ giả dối (đạo đức giả, giả nhân giả nghĩa)

ха́нжески *нареч.* (một cách) giả dối, đạo đức giả

ха́нжеский *прил.* giả dối, đạo đức giả, giả nhân giả nghĩa

ха́нжество *с.* (sự, thói, thái độ) giả dối, đạo đức giả, giả nhân giả nghĩa

ха́нство *с. ист.* 1. (*звание*) (ngôi vị) khan, hãn, khả hãn; 2. (*государство*) hãn quốc

ха́ос *м. миф.* thời hỗn mang (hỗng hoang), hỗn nguyên

хаóс *м.* (*беспорядок*) (sự, tình trạng) hỗn loạn, hỗn độn, lộn xộn

хаоти́ческ||ий *прил.* hỗn loạn, hỗn độn, lộn xộn, bát nháo, bát nháo chi khươn; ~ое нагромождéние книг sách chất đống bát nháo (hỗn độn); ~ие мы́сли những ý nghĩ hỗn loạn (hỗn độn, lộn xộn)

хаоти́чно *нареч.* (một cách) lộn xộn, hỗn độn, hỗn loạn

хаоти́чность *ж.* (sự, tính chất) lộn xộn, hỗn độn, hỗn loạn

хаоти́чный *прил.* lộn xộn, hỗn độn, hỗn loạn, bát nháo, bát nháo chi khươn; ~ характер спóра tính chất lộn xộn (bát nháo) của cuộc tranh cãi

ха́пать, хáпнуть (*В*) *разг.* 1. chộp (vồ, vớ) lấy, chộp, vồ, vớ; 2. (*воровать*) ăn cắp, đánh cắp, biển thủ, chôm chỉa, cuỗm, thó, chôm, quơ, nẵng, khoắng

ха́пнуть *сов. см.* хáпать

хапу́га *м. и ж. разг.* kẻ ăn cắp (biển thủ)

хапу́жничество *с.* (thói) ăn cắp, đánh cắp, biển thủ, chôm chỉa

харакúри *с. нескл.* harakiri, (sự) mổ bụng tự sát

хара́ктер *м.* 1. tính, tính cách, tính chất, tính tình, tính khí, tính nết, tư chất, cá tính, bản tính; мя́гкий ~ dễ tính, dễ tính, tính nết mềm mỏng, tính tình dễ dãi, tính nết dễ dàng; тяжёлый ~ khó tính, tính khí khó chịu; дурно́й, плохо́й ~ xấu tính, tính xấu, thói hư, tật xấu, nết xấu, thói, tật; си́льный ~ tính cách (tính chất, tính tình) kiên nghị; не в его́ ~е bản tính (cá tính, tính) anh ta không phải như thế; уж тако́й у него́ ~! bản tính (cá tính, tính) của nó như thế đấy!; 2. (*твёрдая воля*) chí khí, khí phách, tiết tháo, khí tiết, ý chí sắt đá; (*стойкость*) (lòng, tính) kiên nghị, cương quyết; челове́к с ~ом người có ý chí sắt đá (có chí khí, có khí phách, kiên nghị); челове́к без ~а người nhu nhược (không có ý chí); 3. (*свойства*) tính chất, tính cách, đặc tính; ~ ме́стности đặc tính của địa phương, tính chất địa thế; 4. *лит., иск.* tính cách; (*тип*) điển hình

характеризова́ть *несов. и сов.* (*сов. тж.* охарактеризова́ть) (*В*) 1. (*давать характеристику*) nêu đặc điểm, định rõ đặc tính, miêu tả tính chất, nhận xét tính cách, nhận định, nhận xét; 2. (*быть характерным*) là đặc trưng, có đặc tính, biểu hiện đặc tính, tiêu biểu

характеризова́ться *несов.* (*Т*) có đặc điểm, có đặc tính

характери́стика *ж.* 1. (sự) nêu đặc điểm, định rõ đặc tính, miêu tả tính chất, nhận xét tính cách, nhận định, nhận xét; (*данные, свойства, характеризующие что-л.*) đặc điểm, đặc tính, đặc trưng, tính chất, tính năng; 2. (*официальный документ*) (bản, giấy) nhận xét tư cách đạo đức, chứng chỉ hạnh kiểm; nhận xét (*сокр.*); ~ с ме́ста рабо́ты giấy nhận xét tư cách đạo đức ở nơi làm việc; 3. *мат.* đặc trưng, phần đặc tính, đặc số

характе́рно 1. *нареч.* (một cách) đặc biệt, đặc trưng, đặc thù, tiêu biểu; 2. *в знач. сказ. безл.*: ~, что điều đặc biệt (đặc trưng, đặc thù, tiêu biểu) là...; э́то для него́ ~ cái đó thì đặc trưng đối với nó, đó là nét tiêu biểu của anh ta

характе́рн||ый *прил.* 1. đặc sắc, đặc biệt; ~ое лицо́ bộ mặt đặc sắc; 2. (*свойственный кому-л., чему-л.*) đặc trưng, đặc thù, đặc biệt, tiêu biểu; ~ые черты́ những nét đặc thù (đặc trưng); ~ая похо́дка dáng đi đặc biệt; ~ая по́за tư thế đặc biệt

хара́ктерн||ый *прил.* 1. *иск.* (thể hiện) tính cách (*các týp tâm lý nhất định*); ~ та́нец điệu múa tính cách; ~ая роль vai tính cách; ~ актёр diễn viên đóng vai tính cách; 2. *разг.* (*властный*) hách dịch, hống hách, hách; (*волевой*) kiên nghị, có ý chí; (*с сердитым характером*) khó tính, gắt gỏng, nóng nảy, gắt như mắm tôm

характероло́гия *ж.* tính cách học, (khoa) nghiên cứu tính cách

хард-ро́к *м.* hard rock, rock nặng

Хари́бда *ж.*: находи́ться, быть ме́жду Сци́ллой и Хари́бдой nằm giữa hai hoả lực, bị chẹt (kẹt) giữa hai con quỷ dữ

хари́зма *ж.* charisma, sức hấp dẫn của cá tính, khả năng gây lòng hâm mộ

харизмати́ческий *прил.* có sức hấp dẫn quần chúng, gây được lòng hâm mộ; (*волевой*) có ý chí (uy tín); ~ ли́дер một thủ lĩnh có sức hấp dẫn quần chúng (gây được lòng hâm mộ)

ха́риус *м.* (*рыба*) cá thyman (*Thymallus*)

ха́рканье *с.* (sự) khạc, khạc nhổ; (*звуки*) (tiếng) khạc, khạc nhổ

ха́ркать, харкну́ть *разг.* khạc, khạc nhổ; ~ кро́вью khạc ra máu

ха́ркнуть *сов. см.* ха́ркать

ха́ртия *ж. ист.* hiến chương

харче́вня *ж. уст.* quán ăn, quán quà

харчи́ *мн.* (*ед.* харч *м.*) *уст. прост.* đồ ăn, thức ăn

харчи́ться *несов.* (*столоваться*) *уст. прост.* ăn, ăn cơm

ха́ря *ж. груб.* bản mặt, mặt mẹt, mặt mo, mõm

ха́та *ж.* nhà, nhà nông dân (*ở Ukraine*); ✧ моя́ ~ с кра́ю ≅ bè ai nấy chống; đèn nhà ai nhà ấy rạng; thân trâu trâu lo, thân bò bò liệu (*погов.*)

ха-ха́! *межд.* ha ha!, ha hả!

ха́ять *несов.* (*В*) *разг.* gièm pha, sàm báng, chê bai, phỉ báng, bôi nhọ; (*бранить*) chửi rủa, chửi, rủa

хвала́ *ж.* (lời, sự) khen, khen ngợi, ngợi khen, ca ngợi, ca tụng, tán tụng, tán dương; ~ и честь ему́ за то, что... khen ngợi và biểu dương anh ấy vì đã...

хвале́бно *нареч.* (một cách) khen ngợi, ngợi khen, ca ngợi

хвале́бн||ый *прил.* khen, khen ngợi, ngợi khen, ca ngợi, ca tụng, tán dương; ~ая реце́нзия bài nhận xét khen ngợi; ~ая пе́сня tụng ca, bài hát ca ngợi

хвалёный *прил. ирон.* được tán dương đến tận mây xanh, được tán tụng quá đáng, được tâng bốc lên mây

хвали́ть, похвали́ть (*В*) khen, khen ngợi, ngợi khen, ca ngợi, ca tụng, tán tụng, tán dương, biểu dương; он ре́дко кого́-л. хва́лит ông ta ít khi khen ai

хвал||и́ться, похвали́ться (*Т*) khoe, phô, tự khoe, khoe mình, khoe khoang; ~ свои́ми зна́ниями khoe khoang những kiến thức của mình; phô những tri thức của mình; не ~и́сь nói thật, không tự khoe mình

хва́стать, похва́стать *разг. см.* хва́статься

хва́статься, похва́статься (*Т*) khoe khoang, khoác lác, nói khoác, nói phét, bốc phét, phét lác, nói phách, nói dóc, nói trạng, nói thánh nói tướng

хвастли́во *нареч.* (một cách) khoe khoang, khoác lác

хвастли́вость *ж. см.* хвастовство́

хвастли́вый *прил.* khoe khoang, khoác lác, huênh hoang

хвастовство́ *с.* (sự, tính, thói) khoe khoang, khoác lác, huênh hoang, nói khoác, nói phét, bốc phét, phét lác, nói trạng

хвасту́н *м.*, **~ья** *ж.* kẻ khoe khoang (khoác lác, huênh hoang); dóc tổ (*разг.*)

хват *м. спорт.* 1. (*приём охватывания кистью руки*) (miếng, ngón) nắm tay, bắt tay; 2. (*приём захватывания рукой тела, одежды и т. п. партнёра*) (miếng, ngón) ôm lưng, xoắc lưng, nắm áo

хват||а́ть, хвати́ть 1. (*В*) (*брать, захватывать*) vớ (chụp, nắm, bắt, vồ, chộp) lấy; (*зубами*) ngoạm (đớp) lấy; ~ кого́-л. за́ руку nắm lấy tay ai; 2. *тк. несов.* (*В*) *разг.* (*ловить, задерживать*) tóm, bắt, tóm, thộp, chộp, vồ, tóm cổ; 3. *тк. несов.* (*В*) *разг.* (*без разбора приобретать*) mua lấy được; ~ что попа́ло nhắm mắt mua lấy được, có cái gì thì mua cái đó; 4. *безл.* (*Р*) (*быть достаточным*) (có) đủ; ~ кому́-л. на ме́сяц đủ dùng cho ai trong một tháng; не ~ thiếu, không đủ; не ~ сил, ума (+ *инф.*) không đủ sức lực, trí tuệ để...; мне не хвати́ло вре́мени сде́лать э́то tôi thiếu (không đủ) thì giờ để làm việc đó, không đủ (thiếu) thì giờ để tôi làm

việc đó; вас о́чень не ~а́ло thật buồn vì cảm thấy rất thiếu anh/chị, thiếu anh/chị chúng tôi buồn lắm; 5. *безл. разг.* (*оказываться в силах*) đủ sức làm; на э́то меня́ хва́тит tôi đủ sức làm việc đó, tôi có thể làm được việc đó; ✧ ~ во́здух hớp không khí; э́того ещё не ~а́ло! tệ đến như thế là cùng!, như thế vẫn còn chưa đủ ư!, thật là hết chỗ nói!; звёзд с не́ба не ~а́ет bình thường, không có gì trội, thường thường bậc trung

хват||а́ться, схвати́ться (за *В*) 1. *разг.* (*руками*) vớ (chụp, nắm, níu, bám, túm, chộp, víu) lấy; 2. *тк. несов. перен.* (*приниматься*) làm, bắt tay, mó tay, vô lấy; он ~а́ется за любо́е де́ло anh ấy bắt tay vào bất cứ việc gì, bất kỳ việc gì nó cũng vô lấy cả; ~ то за одно́, то за друго́е nay bắt tay vào việc này, mai lại mó tay vào việc khác; ✧ ~ за́ голову tu tỉnh, tỉnh ngộ

хват||и́ть *сов.* 1. *см.* хвата́ть 1, 4, 5; 2. (*Р*) *разг.* (*перенести, испытать*) bị, chịu đựng, trải qua, phải chịu; они́ нема́ло го́ря ~и́ли họ đã chịu đựng (phải chịu) biết bao đau khổ; 3. (*В Т*) *разг.* (*ударить*) nện (đấm, choảng, thụi) mạnh, ục; 4. *безл.*: хва́тит! (*довольно, достаточно*) thôi!, thôi đi!, đủ rồi!, chán ngấy rồi!; хва́тит пусты́х слов thôi đi, đừng nói những lời lẽ rỗng tuếch nữa; ✧ ~ че́рез край làm (nói) quá đáng, cường điệu quá xá; ~ ли́шнего nói quá, làm quá, quá chén, quá tay, quá trớn, quá xá

хвати́ться *сов.* (*Р*) *разг.* sực nhớ đến

хва́тка *ж.* 1. (*приём*) (miếng, ngón) nắm, bắt; *перен.* (*способ действия*) cách (lối) làm, cách hành động; желе́зная ~ bám chặt đến cùng; 2. (*умение*) (sự, tài) khéo léo; профессиона́льная tài khéo léo nghề nghiệp; ✧ мёртвая ~ а) (*у собак*) (sự) ngoạm chặt không chịu nhả ra, bám đến chết; б) (*упорство*) (sự) bám dai, bám riết đến cùng, đeo đuổi đến cùng

хва́ткий *прил. разг.* 1. (*цепкий*) bám (bấu, bíu) chắc, bám dai; 2. (*легко постигающий что-л.*) chóng hiểu, sáng dạ, thông minh; (*ловкий, хитрый*) khéo léo, ranh mãnh, láu lỉnh

хво́йн||ый *прил.* 1. (thuộc loài) tùng bách, cây lá kim; (*добываемый из хвои*) (bằng) tùng bách, thông; ~ за́пах mùi tùng bách, mùi thông; ~ое де́рево cây lá kim; 2. *в знач. сущ. мн.*: ~ые *бот.* bộ Tùng bách, bộ Thông (*Coniferales*)

хвора́ть *несов. разг.* ốm đau, đau yếu, ốm, đau

хво́рост *м. собир.* 1. củi cành, cành cây khô; топи́ть ~ом đốt lò bằng củi cành; 2. (*печенье*) bánh rán phồng

хворости́на *ж.* cành mềm

хво́рый *прил. разг.* đau yếu

хворь *ж. разг.* bệnh

хвост *м.* 1. đuôi; маха́ть ~ом ngoe nguẩy (ngoắt, vẩy, ve vẩy) đuôi; распусти́ть ~ (*о павлине*) xoè đuôi; 2. (*конечная часть*) đuôi, đoạn (phần) đuôi, phần (đoạn) cuối; ~ самолёта đuôi máy bay; ~ проце́ссии đuôi (đoạn cuối) đoàn diễu hành; ~ эшело́на đuôi (đoạn cuối, đoạn đuôi) đoàn tàu; ~ коме́ты đuôi sao chổi; ~ волны́ *физ.* đuôi sóng; ~ и́мпульса *физ.* đuôi xung; 3. *разг.* (*очередь*) hàng người nối đuôi nhau, hàng; 4. *перен. разг.* (*невыполненная работа*) phần việc chưa làm xong, đoạn làm dở dang, môn phải thi lại; ✧ быть, плести́сь в ~е lẽo đẽo (lẹt đẹt) sau đuôi, bị tụt hậu, lẹt đẹt ở sau chót; làm đèn đỏ (*разг.*); поджа́ть ~ cụp (cúp) đuôi, cụp tai, co vòi; накрути́ть ~ кому́-л. *груб.* chỉnh (xạc, trị) ai; держа́ть ~ трубо́й (пистоле́том) không chán nản, không e dè, vững tin ở mình; показа́ть ~ кому́-л. chạy (đi) khỏi ai; прищеми́ть ~ кому́-л. đặt (dồn) ao vào tình thế khó khăn; верте́ть ~о́м а) (*хитрить*) dùng mánh khoé, giở ngón; б) (*уклоняться от прямого ответа и т. п.*) đánh trống lảng, đánh trống lấp; виля́ть ~о́м nịnh hót, nịnh nọt, xu nịnh, bợ đỡ, luồn cúi, xun xoe; наступи́ть на ~ кому́-л. xúc phạm (làm phật lòng) ai; псу под ~ hoàn toàn vô ích, chẳng được tích sự gì; ~ голове́ не ука́зка *погов.* ≅ trứng mà đòi khôn hơn vịt

хвоста́тый *прил.* có đuôi, có đuôi dài

хвости́зм *м. полит.* thái độ (chủ nghĩa) theo đuôi

хво́стик *м.* 1. *см.* хвост; 2. (*плода*) cuống; ✧ ему́ пятьдеся́т лет с ~ом ông ấy đã ngoài năm mươi tuổi, ông ấy đã ngoại ngũ tuần; де́сять киломе́тров с ~ом già mười cây số, trên mười kilomet

хвости́ст *м.* 1. *разг.* học sinh/sinh viên còn nợ nhiều môn chưa thi xong; 2. *полит.* kẻ theo đuôi

хвостов||о́й *прил.* 1. (thuộc về) đuôi; ~ позвоно́к đốt sống đuôi; 2. (*находящийся в конце чего-л.*) (ở đằng) đuôi, cuối; ~о́е опере́ние *ав.* cánh đuôi, phần đuôi

хвощ *м.* (cây) mộc tặc (*Equisetum*)

хво́я *ж.* 1. lá kim; 2. *собир.* (*ветки*) cành lá kim

хедж *м. фин.* (nghiệp vụ) tự bảo hiểm

хе́джер *м. фин.* người làm nghiệp vụ tự bảo hiểm

хеджи́ровать *несов. и сов.* (*В*) *фин.* làm nghiệp vụ tự bảo hiểm

хек *м. зоол.* cá tuyết than, cá meluz (*Merluccius*)

хемилюминесце́нция *ж. физ.* (sự) huỳnh quang hoá học

хе́ппи-энд *м. см.* хэ́ппи-энд

хе́рес *м.* rượu nho Xeres (Jeres)

хет-три́к *м. спорт.* hat trick, ba bàn thắng trong một trận đấu (*do một cầu thủ làm*); (*три победы*) ba trận thắng liền (*trong một vòng đấu*)

хиба́ра *ж.*, **хиба́рка** *ж. разг.* (túp) nhà xiêu vẹo, lều nát

хиджа́б *м.* hidjab, khăn đen che mặt (*của phụ nữ Hồi giáo*)

хи́жина *ж.* (túp) nhà, nhà tranh, lều

хи́лер *м.* healer, thầy thuốc dân gian (*làm phẫu thuật không cần dao, ở Philippines*)

хи́л||ый *прил.* 1. (*о человеке*) ốm yếu, gầy yếu, suy yếu, yếu đuối, yếu ớt, còm cõi, òi ọp, èo uột, quặt quẹo, gầy còm, yếu ệp; ~ ребёнок đứa bé ốm yếu (òi ọp, èo uột); ~ое здоро́вье sức khoẻ yếu đuối (yếu ớt); 2. (*о растении*) cằn cỗi, còi cọc, cằn cọc; ~ кустарник bụi cây cằn cỗi; ~ые всхо́ды mầm non còi cọc (cằn cọc)

хиля́к *м. разг.* người ốm yếu (yếu đuối)

химе́ра *ж.* 1. *миф.* (con) chimère, quái vật thần thoại; 2. *книжн.* ảo tưởng, ảo mộng, huyễn tưởng, điều huyễn hoặc; bào ảnh (*поэт.*); гоня́ться за ~ми theo đuổi những ảo mộng (ảo tưởng, huyễn tưởng, điều huyễn hoặc)

химери́ч||еский, ~ный *прил. книжн.* không tưởng, huyễn hoặc, vu khoát, viển vông

химиза́ция *ж.* (sự) hoá học hoá; ~ земледе́лия sự hoá học hoá nông nghiệp (ngành trồng trọt)

химизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) hoá học hoá, ứng dụng hoá chất

хи́мик *м.* nhà hoá học

химика́лии *мн.*, **химика́ты** *мн.* chất (chế phẩm) hoá học, hoá chất, hoá học phẩm

химиотерапи́я *ж. мед.* liệu pháp hoá chất; hoá trị (*сокр.*)

хими́ческ||ий *прил.* (thuộc về) hoá học; hoá (*сокр.*); ~ элеме́нт nguyên tố hoá học; ~ая реа́кция phản ứng hoá học;

~ая лаборато́рия phòng thí nghiệm hoá học (hóa chất); ~ие удобре́ния phân hoá học, phân bón hoá chất; ~ое соедине́ние hợp chất hoá học; ✧ ~ каранда́ш bút chì tím (không phai); ~ие черни́ла mực tím

хи́ми||я *ж.* 1. (*научная дисциплина*) hoá học; hoá (*сокр.*); органи́ческая, неорганическая ~ hoá học hữu cơ, vô cơ; прикладна́я ~ hoá học ứng dụng; 2. (*качественный состав*) thành phần hoá học; ~ не́фти thành phần hoá học của dầu mỏ; ~ кро́ви thành phần hoá học của máu; 3. (*отрасль хим. промышленности*) công nghiệp hoá chất; бытова́я ~ công nghiệp hoá chất phục vụ sinh hoạt; 4. *разг.* (*хим. препараты*) hoá chất; ~ в быту́ hoá chất dùng trong sinh hoạt; озёра отра́влены ~ей những hồ bị nhiễm độc hoá chất; в овоща́х мно́го ~и trong rau đậu có nhiều hoá chất; 5. *разг.* (*хим. завивка*) uốn tóc bằng hoá chất; сде́лать себе́ ~ю uốn tóc cho mình bằng hoá chất; 5. *разг.* (*жульничество*) thủ đoạn bịp bợm

химкомбина́т *м.* nhà máy liên hợp hoá chất

химору́жие *с.* vũ khí hoá học (*huỷ diệt hàng loạt*)

химчи́стка *ж.* 1. (sự) tẩy hấp, tẩy hoá chất; 2. (*ателье*) hiệu tẩy hấp

хи́на *ж. см.* хини́н

хиная́на *ж. будд.* Hinayana, phái Tiểu thừa; *còn gọi là*: Nam tông

хи́нди *м. нескл.* tiếng Hindi (Hindi), tiếng Ấn Độ, Ấn ngữ

хини́н *м.* kinin, ký ninh

хи́нн||ый *прил.* (thuộc về) kinin, ký ninh; ~ое де́рево cây canh-ki-na (*Cinchona*)

хи́ппи *мн. неизм.* (những) người hippie

хиппи́зм *м.* phong trào hippie

хип-хо́п *м. муз.* điệu (phong cách) hip hop (*nhạc nhẹ*)

хире́ть, захире́ть *разг.* 1. (*о человеке*) (trở nên) ốm yếu, gầy yếu; (*о растениях*) (trở nên) cằn cỗi, cằn cọc, còi cọc; 2. *перен.* (*приходить в упадок*) sa sút, suy bại, suy vi, suy di, suy yếu

хирома́нт *м.* người xem tướng tay, thầy tướng tay

хирома́нтия *ж.* (thuật) xem tướng tay

хиру́рг *м.* nhà phẫu thuật, phẫu thuật viên

хирурги́ческ||ий *прил.* (thuộc về) phẫu thuật, mổ; ngoại khoa; ~ая сестра́ nữ y tá khoa phẫu thuật; ~ая опера́ция cuộc/ca mổ (phẫu thuật), thủ thuật ngoại khoa

хирурги́я *ж.* (khoa) phẫu thuật, mổ, mổ xẻ; ngoại khoa; вое́нно-полева́я ~ ngoại khoa dã chiến

хит *м.* 1. *муз.* hit, nhạc nhẹ rất mốt (rất được hâm mộ); хит-оркестр dàn nhạc hit; хит-пара́д а) danh sách nghệ sĩ trình diễn hit; б) danh mục ca khúc hit; хит-пе́сня ca khúc hit; хит-пласти́нка đĩa nhạc hit; хит сезо́на hit trong mùa; 2. *информ.* hit, chạm

хито́н *м.* chiton, áo khoác dài (*của người Hy Lạp cổ đại*)

хитре́ц *м.* kẻ láu lỉnh (khôn vặt, ranh mãnh); он тако́й ~! nó láu cá (láu lỉnh, ranh mãnh) lắm!

хитрец||á *ж. разг.*: с ~о́й, не без ~ы́ có phần nào láu lỉnh, có vẻ ranh mãnh

хитри́ть, схитри́ть 1. dùng mưu (mưu mẹo, mánh khoé), giở ngón (mưu mẹo); (*обманывать*) đánh lừa; он схитри́л но đã dùng mánh khoé (giở ngón) rồi đấy; 2. *разг.* (*проявлять ловкость в чём-л.*) tỏ rõ sự khéo léo (tài tháo vát)

хитро́ *нареч.* 1. (*лукаво*) (một cách) láu lỉnh, ranh mãnh; 2. (*не просто*) (một cách) phức tạp; 3. (*ловко*) (một cách) khéo léo, mưu trí

хитросплете́ние *с.* 1. (sự) đan bện khéo léo; 2. (*дел, обстоятельств и т. п.*) (sự) phức tạp, rắc rối, lắt léo, rối rắm; 3. (*коварная уловка*) quỷ kế, gian kế, ngón xảo quyệt, ngón hiểm, độc chiêu

хитросплетённый *прил. книжн.* (*сложный*) phức tạp, rắc rối, lắt léo, rối rắm

хи́трость *ж.* 1. (sự, tính) láu lỉnh, ranh mãnh, tinh ranh; 2. *разг.* (*изобретательность*) (sự) nhanh trí, khéo léo, mưu trí, tinh khôn; 3. (*уловка*) mưu kế, mưu chước, mưu mẹo, mánh khoé, chiêu thức, trá thuật, mưu, kế, chước, chiêu, mẹo; вое́нная ~ mưu chước (mưu kế, mưu mẹo) quân sự, chước (mưu, kế, mẹo) nhà binh, chiến mưu; 4. *разг.* (*скрытый смысл чего-л.*) ẩn ý, thâm ý, hậu ý; ✧ не велика́ ~ (+ *неопр.*) ...thì chẳng khó khăn (phức tạp) gì

хитроу́ми||е *с.* 1. (tính chất, sự) tinh xảo, sắc sảo, thâm thuý, thâm trầm, tinh diệu; tài trí, tài tình, mưu trí, khéo léo, khôn ngoan, tinh khôn; phức tạp (*ср.* хитроу́мный); 2. *разг. обычн. мн.*: ~я (*ухищрение*) mánh khoé, mưu mẹo, mưu kế, mưu chước, mưu, kế

хитроу́мн||ый *прил.* 1. tinh xảo, sắc sảo, thâm thuý, thâm trầm, uyên áo, tinh diệu; ~ая зате́я ý đồ thâm trầm; ~ая филосо́фия triết lý thâm thuý (uyên áo, tinh diệu); 2. (*искусный*) tài trí, tài tình, mưu trí, khéo léo, khôn ngoan, tinh khôn; ~ полити́к nhà chính trị tài trí (mưu trí, khôn ngoan); 3. (*замысловатый*) phức tạp; ~ое устро́йство cơ cấu phức tạp

хитру́щий *прил.* rất láu lỉnh (ranh mãnh, tinh ranh, láu cá)

хи́тр||ый *прил.* 1. (*лукавый*) láu lỉnh, ranh mãnh, tinh ranh, láu cá, khôn vặt, ranh vặt, láu, ranh; ~ая улы́бка nụ cười láu lỉnh (ranh mãnh); ~ая речь lời lẽ ranh mãnh (láu cá, láu lỉnh); 2. *разг.* (*изобретательный*) nhanh trí, sáng trí, khéo léo, mưu trí, tinh khôn; 3. *разг.* (*замысловатый*) phức tạp, rắc rối

хитрю́га *м. и ж.* (*скл. как ж.*) *разг.* kẻ láu lỉnh (ranh mãnh), đồ láu cá

хитрю́щий *прил. см.* хитру́щий

хи-хи́! *межд.* hì hì!, hi hi!

хихи́канье *с. разг.* (sự) cười hì hì, cười hi hi, cười khúc khích; (*звуки*) (tiếng) cười hì hì, cười hi hi

хихи́кать, хихи́кнуть, cười hì hì (hi hi, khúc khích); (*глупо*) cười hềnh hệch; (*ехидно, злобно*) cười gằn, cười nham hiểm

хихи́кнуть *сов. см.* хихи́кать

хище́ние *с.* (sự) tham ô, ăn cắp của công, lấy cắp; (*денежное*) (sự) biển thủ, thụt két; ~ и расточи́тельство tham ô và lãng phí

хи́щник *м.* 1. động vật (thú, loài) ăn thịt; (*о звере*) (con) thú dữ, mãnh thú, ác thú; (*о птице*); (con) chim dữ, mãnh cầm, ác điểu; 2. *перен.* kẻ tham tàn

хи́щническ||ий *прил.* 1. (thuộc về) động vật ăn thịt, thú ăn thịt, thú dữ, mãnh thú, ác thú; hung ác, hung dữ; ~ие инсти́нкты bản năng ác thú (thú dữ, hung ác, thú tính); 2. (*грабительский*) tham tàn, tàn bạo; ~ая эксплуата́ция sự bóc lột tham tàn (tàn bạo); 3. (*бесхозяйственный*) bừa bãi, vô trách nhiệm; ~ая вы́рубка ле́са đốn rừng bừa bãi

хи́щничество *с.* 1. (sự) ăn thịt sống, ăn thịt; 2. (*эксплуатация и т. п.*) (sự) tham tàn, tàn bạo, bóc lột tàn tệ; 3. (*бесхозяйственность*) (sự, tính) bừa bãi, vô trách nhiệm

хи́щно *нареч.* (một cách) hung ác, hung dữ, tham tàn, tàn bạo

хи́щность *ж.* (sự, tính, tính chất) hung ác, hung dữ, tham tàn, tàn bạo

хи́щн||ый *прил.* 1. ăn thịt sống, ăn thịt; ~ые зве́ри (loài) thú ăn thịt, thú dữ, mãnh thú, ác thú; ~ые пти́цы (loài) chim ăn thịt, chim dữ, mãnh cầm, ác điểu; 2. *перен.* hung ác, hung dữ, tham tàn, tàn bạo; ~ взгляд cái nhìn hung dữ

хладнокро́вие *с.* (sự) bình tĩnh, điềm tĩnh, điềm nhiên; сохраня́ть ~ giữ bình tĩnh, giữ điềm tĩnh

хладнокро́вно *нареч.* (một cách) bình tĩnh, điềm tĩnh, điềm nhiên

хладнокро́вный *прил.* bình tĩnh, điềm tĩnh, điềm nhiên

хлам *м. собир.* đồ bỏ (bỏ đi), đồ cũ

хлами́да *ж.* 1. *ист.* áo chlamyde, áo khoác ngoài (*của người Hy Lạp và La Mã cổ đại*); 2. *разг.* áo dài rộng thùng thình

хлеб *м.* 1. *тк. ед.* bánh mì; ~ с ма́слом bánh mì phết bơ; кусо́к ~а mẩu bánh mì; отре́зать ломо́ть ~а cắt một lát bánh mì; выпека́ть ~ nướng bánh mì; 2. *тк. ед.* (*зерно*) lúa mì, thóc lúa, thóc, cốc loại, ngũ cốc, mễ cốc; везти́ ~ на элева́тор chở thóc (lúa mì, thóc lúa) vào kho; 3. *обычно мн.*: ~á (*зерновые на корню*) lúa mì, lúa (*ngoài đồng*); хорошо́ расту́т ~á lúa mì (lúa) sinh trưởng tốt; ~á стоя́т стено́й lúa mì rất tốt, lúa đứng cái tốt bời bời; 4. *мн.*: ~á *разг.* (*пища, пропитание*) thức ăn, cơm gạo, cơm; дели́ть с ке́м-л. и ~, и кров chia sẻ thức ăn và nhà ở với ai; обеща́ть ~ и де́ньги hứa cho cơm gạo và tiền bạc; 5. *тк. ед. перен. разг.* (*средства к существованию*) sinh kế, kế sinh nhai, cơm, gạo; зараба́тывать себе́ на ~ kiếm kế sinh nhai, kiếm gạo, kiếm cơm; отбива́ть ~ у кого́-л. cướp cơm chim (cướp đoạt bát cơm) của ai; насу́щный ~ kế sinh nhai, sinh kế; 6. (*о самом необходимом для существования кого-л., чего-л.*) cái thiết yếu (quan trọng) nhất, bánh mì, cơm ăn; у́голь — ~ промы́шленности than đá là cơm ăn (cái thiết yếu nhất) của nền công nghiệp; ✧ ~-соль (sự) mến khách, niềm nở, hậu đãi; встреча́ть кого́-л. ~ом-со́лью đón tiếp ai nồng hậu; с ~а на квас перебива́ться sống bữa rau bữa cháo, rau cháo lần hồi, cơm sung cháo giền, sống lay lắt; жить на ~áх у кого́-л. sống nhờ (nương nhờ, sống bám) ai

хлеб||а́ть *несов.* (*В*) 1. (*пить*) uống ừng ực, uống, nốc; ~ молоко́ uống sữa; 2. *разг* (*есть*) húp; ~ щи húp canh cải chua; ✧ уйти́ не со́лоно ~а́вши ra về tay không; хоть хо́лодно ~а́вши (*погов.*) xôi hỏng bỏng không

хле́б||ец *м.* 1. *тк. ед.* bánh mì; 2. *обычно мн.*: ~цы (lát) bánh mì khô, bánh mì nướng vàng

хле́бник *м. уст.* thợ làm (người bán) bánh mì

хле́бница *ж.* 1. *уст.* bà thợ làm (bà bán) bánh mì; 2. (*тарелка*) đĩa đựng bánh mì

хлебну́||ть *сов.* (*Р*) *разг.* 1. (*выпить, попить*) uống; хорошо́ бы чайку́ ~! giá được uống trà thì tuyệt!; 2. (*съесть*) húp, tợp; ~л одну́ ло́жку и бо́льше не захоте́л nó húp một thìa rồi không muốn nữa; 3. (*глубоко вдохнуть — воздух, дым*) hớp, hít; 4. *перен.* (*много испытать*) nếm trải, chịu đựng, phải chịu, trải qua; ~ го́ря nếm trải (chịu đựng, phải chịu) nỗi đau khổ, nếm mùi tân khổ, ngậm đắng nuốt cay; ✧ ~ ли́шнего uống quá chén, uống say khướt

хле́бн||ый *прил.* 1. (thuộc về) bánh mì, lúa mì; ~ые запа́сы dự trữ lúa mì; ~ амба́р vựa (kho) lúa mì, vựa (kho) thóc; 2. (*урожайный*) nhiều lúa mì; ~ год năm được mùa lúa mì; 3. *перен. разг.* (*доходный*) béo bở, có lợi lộc, có lợi, có lãi; ~ое ме́сто chức vụ béo bở (có lợi lộc); ✧ ~ое де́рево (cây) mít, xa kê (*Artocarpus altilis*)

хлебобу́лочн||ый *прил.*: ~ые изде́лия các loại bánh bột mì

хлебозаво́д *м.* nhà máy (xưởng) bánh mì

хлебозаготови́тельный *прил.* (thuộc về) thu mua lúa mì, thu mua cốc loại

хлебозагото́вки *мн.* (*ед.* хлебозагото́вка *ж.*) (sự) thu mua lúa mì, thu mua cốc loại

хлебопа́шество *с.* (sự, ngành) trồng lúa mì

хлебопа́шец *м.* người trồng lúa mì

хлебопека́рный *прил.* (thuộc về) nướng bánh mì; (*выпеченный из муки*) (bằng) bột mì

хлебопека́рня *ж. см.* пека́рня

хлебопече́ние *с.* (sự) nướng bánh mì

хлебопоста́вки *мн.* (*ед.* хлебопоста́вка *ж.*) (sự) bán lúa mì, bán cốc loại (*cho nhà nước*)

хлебоприёмный *прил.*: ~ пункт trạm thu nhận lúa mì, trạm giao lương

хлебопроизводя́щий *прил.* sản xuất lúa mì; ~ райо́н vùng sản xuất lúa mì

хлеборо́б *м.* người trồng lúa mì

хлеборо́дный *прил.* giàu lúa mì, phì nhiêu; (*обильный хлебом*) nhiều lúa mì; ~ край miền giàu lúa mì (phì nhiêu); ~ год năm được mùa lúa mì

хлебосо́л *м.* người mến khách (hiếu khách)

хлебосо́льный *прил.* mến khách, hiếu khách, nồng hậu, hậu hĩ; ~ хозя́ин người chủ nhà hiếu khách (mến khách); ~ дом ngôi nhà mến khách; ~ приём cuộc đón tiếp nồng hậu (hậu hĩ)

хлебосо́льство *с.* (sự, lòng) mến khách, hiếu khách, hậu đãi, niềm nở

хлебоубо́рка *ж.* (sự, vụ) gặt lúa mì, thu hoạch lúa mì

хлебоубо́рочн||ый *прил.* (để) gặt lúa mì, thu hoạch lúa mì; ~ая маши́на máy gặt (gặt lúa mì); ~ комба́йн máy liên hợp gặt đập (gặt đập lúa mì)

хлебофура́ж *м.* lúa mì dùng chăn nuôi (làm thức ăn súc vật)

хлев *м.* 1. chuồng, ràn; 2. *перен. разг.* nhà bẩn thỉu

хлест||а́ть *несов.* 1. (*В,* по *Д*) (*бить*) quất, vụt, đét; *разг.* (*давать пощёчины*) tát, bạt, bợp, tát bôm bốp; ~ кнуто́м quất (vụt, đét) roi; ~ по щека́м tát vào má; ~ по лицу́ tát vào mặt; 2. (*ударять при движении*) hắt, quất, tạt, táp; (*о волнах*) táp, vỗ mạnh; дождь ~а́л в окно́ mưa tạt (hắt) vào cửa sổ; ве́тер хле́щет в лицо́ gió táp (tạt) vào mặt; во́лны хле́щут о борт корабля́ sóng táp (vỗ mạnh) vào mạn tàu; 3. (*литься*) xối, xối xả, trút (dội) xuống; (*вытекать*) phun (phọt, phụt, tuôn) ra; вода́ хле́щет из кра́на nước từ vòi phun (phụt, tuôn) ra; дождь так и хле́щет mưa xối xả, mưa như trút (như cầm chĩnh đổ, như thác); кровь хле́щет из ра́ны máu từ vết thương phun (phọt) ra; 4. (*резко отчитывать*) quạt, phê bình (khiển trách) dữ dội; он ~а́л на собра́нии всех подря́д tại cuộc họp lão ta lần lượt quạt mọi người một trận; 6. (*проявляться с новой силой*) trào dâng, bùng ra; чу́вства хле́щут че́рез край tình cảm trào dâng lên dào dạt; хле́щет накипе́вшая зло́ба cơn giận sôi sục bùng ra

хлёстк||ий *прил.* 1. quất đau; ~ кнут cái roi quất đau; ~ ве́тер ngọn gió rát mặt (quất đau); 2. *перен.* (*резкий*) gay gắt, kịch liệt, sắc bén, khe khắt, cay độc, chua chát, chua ngoa, chanh chua; ~ая статья́ bài báo gay gắt (kịch liệt);

~ая ре́плика lời đối đáp (phản bác, đập lại) sắc bén; ~ие слова́ những lời cay độc (chua chát), lời lẽ chua ngoa (chanh chua); 3. (*звучный — об ударе и т. п.*) đanh, âm vang, đôm đốp, bôm bốp

хлестну́ть *сов.* (*В,* по *Д*) quất, vụt, đét (*một roi, một lần*)

хли́пкий *прил. прост.* (*хилый*) ốm o, òi ọp, quặt quẹo, èo uột

хлоп *межд.* 1. *в знач. сказ.* (*хлопать*) *разг.* vỗ, bốp, đập, đấm, bịch, nện; 2. *в знач. сказ.* (*о каком-л. неожиданном действии*) *разг.* đùng (đột, đánh đùng) một cái; 3.: ~! đốp!, đùng!, đoàng!, bốp!, bịch!, uỵch!, phịch!

хло́пать, хло́пнуть, похло́пать 1. vỗ, đập, dập; ~ в ладо́ши vỗ tay; ~ кры́льями vỗ (đập) cánh; ~ две́рью dập (đóng ầm, đóng ập) cửa; ~ кнуто́м quất roi đôm đốp; 2. (*В,* по *Д*) (*ударять*) vỗ, vỗ bôm bốp (bôm bộp); ~ кого́-л. по спине́ vỗ lưng ai; 3. *разг.* (*аплодировать*) vỗ tay, hoan hô; ~ арти́стам vỗ tay (hoan hô) các nghệ sĩ; си́льно ~ vỗ tay (hoan hô) nhiệt liệt; ✧ ~ глаза́ми а) (*в растерянности и т. п.*) chớp mắt kinh ngạc; б) (*не зная, что ответить*) cứng họng, cứng lưỡi, ấng họng, ấng cổ, đớ lưỡi, đớ họng, chịu ấng, câm hầu tắc cổ, câm miệng hến, im lặng, lặng thinh, không làm gì; ~ уша́ми ≅ nghe như vịt nghe sấm (*погов.*)

хло́паться, хло́пнуться *разг.* ngã phịch, ngã uỵch; vồ ếch, đo đất (*шутл.*)

хло́пец *м. разг.* cậu bé; (*парень*) anh chàng, chàng trai

хлопково́д *м.* chuyên viên (người) trồng bông

хлопково́дство *с.* (môn, nghề, ngành) trồng bông

хлопково́дческий *прил.* (thuộc về) trồng bông; ~ райо́н vùng trồng bông

хло́пков||ый *прил.* (thuộc về) bông; ~ое по́ле cánh đồng bông; ~ая пря́жа sợi bông, bông sợi, vải sợi; ~ая ткань vải bông, coton; ~ое ма́сло dầu bông

хлопкоочисти́тельн||ый *прил.* (để) làm sạch bông, cán bông; ~ая маши́на máy làm sạch bông (cán bông); ~ заво́д nhà máy làm sạch bông

хлопкопряди́льн||ый *прил.* (để) kéo sợi bông; ~ая маши́на máy kéo sợi bông; ~ое произво́дство sản xuất sợi bông (bông sợi)

хлопкоро́б *м.* người trồng bông

хлопкосе́ющий *прил.* (thuộc về) trồng bông, gieo bông; ~ райо́н vùng trồng bông

хлопкоубо́рочн||ый *прил.* (để) hái bông, thu hoạch bông; ~ая маши́на máy hái bông

хло́пнуть(ся) *сов. см.* хло́пать(ся)

хло́п||ок *м.* 1. *см.* хлопча́тник; 2. (*волокна*) bông; урожа́й ~ка vụ thu hoạch bông; ~ сырца́ bông hạt, bông cúi; 3. (*материал*) bông sợi, vải sợi, bông vải, vải bông, coton, cotton; стопроце́нтный ~ 100% coton; ю́бка из ~ка váy coton (bằng vải bông)

хлоп||о́к *м.* 1. (*звук*) (tiếng) đôm đốp, đôm đột, bôm bộp, đốp, bốp; (*удар*) (cái) vỗ, bốp; 2. *мн.*: ~ки́ (*аплодисменты*) tiếng vỗ tay; tràng pháo tay (*разг.*)

хлопота́ть, похлопота́ть 1. *тк. несов.* (*заниматься чем-л.*) bận rộn, bận bịu, cắm cúi, cặm cụi, cày cục, lúi húi, hì hục, rị mọ; ~ весь день по до́му suốt ngày bận rộn (bận bịu, lúi húi, tần tảo) việc nhà; не хлопочи́те, пожа́луйста (*в ответ на предложение — не беспокойтесь*) xin anh/chị đừng bận tâm; 2. (о *П, с союзом* что́бы) (*добиваться чего-л.*) chạy vạy, cậy cục, cạy cục, chạy chọt, chạy; ~ о пе́нсии chạy vạy (cậy cục) để được tiền hưu; 3. (за *В*) (*просить за кого-л.*) nài xin giúp, cố xin giùm, chạy vạy (chạy chọt, chạy) cho

хлопотли́во *нареч.* (một cách) bận rộn, bận bịu; lôi thôi, rắc rối, phiền toái

хлопотли́вость *ж.* (sự, tính chất) bận rộn, bận bịu; lôi thôi, rắc rối, phiền toái, nhiêu khê

хлопотли́вый *прил.* 1. (*о человеке*) bận rộn, bận bịu; 2. (*хлопотный*) lôi thôi, rắc rối, phiền toái, nhiêu khê, phiền phức

хло́потный *прил. см.* хлопотли́вый 2

хлопотня́ *ж. разг.* (sự, cảnh) bận rộn, túi bụi, bận bịu

хлопоту́н *м.,* **~ья** *ж.* người luôn luôn bận rộn

хло́поты *мн.* (*скл. как ж.*) (sự, điều) bận tâm, bận lòng, bận rộn, bận bịu, lo lắng; наде́лать кому́-л. хлопо́т làm ai phải bận tâm (bận bịu, lo lắng); без хлопо́т không bận bịu gì, rảnh rang, rảnh rỗi; все ~ я беру́ на себя́ tôi xin lo liệu tất cả mọi sự, mọi việc tôi xin chu tất; ✧ хлопо́т по́лон рот bận túi bụi, công việc ngập đầu, bận xé mũi mà thở, bận chúi đầu chúi mũi, bận tối mày tối mặt (tối mắt tối mũi)

хлопу́шка *ж.* 1. (*для мух*) vỉ ruồi; 2. (*игрушка*) pháo, pháo tép; 3. *бот.* cây hoa gấm (*Silena vulgaris*); 4. *тех.* van tự động

хлопча́тник *м. бот.* (cây) bông (*Gossypium*)

хлопчатобума́жн||ый *прил.* (thuộc về) vải sợi, sợi bông; (*из хлопковой пряжи*) (bằng) vải sợi, sợi bông; ~ая фа́брика nhà máy vải sợi (dệt vải, dệt); ~ая ткань vải, vải bông, coton, cotton

хло́пья *мн.*: ~ сне́га (những) bông tuyết; ~ ше́рсти (những) chùm lông; ~ облако́в (những) đám mây; кукуру́зные ~ ngô rang, bỏng ngô, cốm bắp; овся́ные ~ tấm kiều mạch

хлор *м. хим.* chlor, clo

хлора́л *м. хим.* chloral, cloran

хлоралгидра́т *м. фарм.* chloral hydrat, cloran hidrat

хлора́т *м. хим.* chlorat, clorat

хлорвини́ловый *прил.* (thuộc về) chlorvinyl, clorvinyl

хлори́д *м. хим.* chlorur, clorua

хлори́рование *с.* (sự) xử lý chlor, khử trùng bằng chlor

хлори́ровать *несов. и сов.* 1. (*обрабатывать*) xử lý chlor (clo), khử trùng bằng chlor (clo); ~ во́ду khử trùng nước bằng chlor; 2. (*вводить хлор*) chlor (clo) hoá

хлористоводоро́дный *прил. хим.* hydro chlorur, chlorhydric

хло́ристый *прил.* (thuộc về) chlorur, clorua; ~ ка́льций calcium chlorur, canxi clorua

хлори́товый *прил.* (có, chứa) chlorur, clorua

хло́рка *ж. разг.* nước/bột chlor (clo)

хло́рн||ый *прил.* (có) chlor, clo; ~ая и́звесть chlorur (clorua) vôi, calcium chlorur, canxi clorua

хлоро́з *м.* 1. *мед.* bệnh xanh lướt; 2. *бот.* bệnh úa vàng

хлорофи́лл *м. бот.* chlorophyl, clorofin, diệp lục, lục diệp tố, chất lục diệp

хлорофо́рм *м. мед.* chloroform, clorofooc

хлорофо́с *м.* chlorofos, clorofos

хлорпикри́н *м. хим.* chlorpicrin, clopicrin

хлы́ну||ть *сов.* 1. (*политься*) tuôn chảy, chảy xiết, ùa chảy, chảy ào ào (ồng ộc); (*о слезах*) tuôn trào; (*о дожде*) trút (giội) xuống, xối; кровь ~ла из ра́ны máu tuôn chảy từ vết thương; дождь ~л, как из ведра́ mưa

trút (giội) xuống xối xả, mưa như cầm chĩnh đổ; 2. (*о людях*) ùa, tràn, đổ dồn, ùa chạy, chạy vội, ùa theo; óчередь ~ла к прилáвкам đoàn người xếp hàng ùa tới các quầy hàng; толпá ~ла на ýлицы đám đông tràn (ùa, đổ dồn) ra đường; 3. (*внезапно прилить*) bốc (dồn) lên; кровь ~ла в гóлову máu bốc lên đầu; крáска ~ла к щекáм hồng đào dồn lên má; 4. (*внезапно возникнуть*) ập (ùa) tới, trào lên, tràn ngập; мы́сли ~ли в гóлову những ý nghĩ ập (ùa) tới trong đầu; чýвство гóречи ~ло в дýшу nỗi buồn tràn ngập lòng; воспомина́ния ~ли рекóй những hồi ức ào ào ập (ùa) tới

хлыст *м.* roi, vọt; (*плётка*) roi da, roi gân bò, roi ngựa

хлю́па||ть *несов. разг.* 1. (*издавать звуки*) (kêu) bì bõm, óc ách, lép nhép; грязь ~ет под ногáми bùn lép nhép (óc ách) dưới chân; 2. (*идти*) lội (đi) bì bõm; ~ по грязи́ lội (đi) bì bõm trong bùn; ✧ ~ нóсом khụt khịt, sụt sịt

хлю́пик *м. пренебр.* kẻ nhu nhược (bạc nhược); dân trói gà không chặt (*разг.*)

хляб||ь. 1. (*бездна*) *книжн.* vực thẳm; 2. *разг.* (*слякоть*) trời mưa dầm dề; (*жидкая грязь*) lầy lội, bùn lầy; ✧ развéрзлись ~и небéсные *шутл.* mưa xối xả như trời sập đến nơi

хля́стик *м.* quai thắt lưng, quai nịt

хм! *межд.* hừ!, hừm!

хмелевóд *м.* chuyên viên trồng hoa bia

хмелевóдство *с.* (môn, ngành, nghề) trồng hoa bia

хмел||ёк *м.*: быть под ~ькóм *разг.* ngà ngà say, chếnh choáng hơi men

хмелéть *несов.* say rượu, say

хмель *м.* 1. (*растение*) (cây) hoa bia, hublon, hốt bố, húp-lông (*Humulus lupulus*); 2. (*опьянение*) (cơn) say rượu, say

хмельн||óй *прил.* 1. (*пьяный*) say rượu, say; ~ы́е рéчи lời nói lúc say rượu, lời lẽ lúc say sưa; 2. (*опьяняющий*) có chất rượu, làm say, làm ngây ngất (*тж. перен.*); ~ы́е напи́тки rượu, đồ uống có chất rượu; 3. *в знач. сущ. с.*: ~óе rượu, đồ uống có chất rượu; он не берёт в рот ~óго anh ấy không bao giờ uống rượu

хму́рить, нахму́рить cau, chau; ~ бровú cau (chau) mày; ~ лицó cau mặt

хму́риться, нахму́риться 1. (*о человеке*) cau mặt, cau (chau) mày, nhăn nhó, cau có; 2. *перен.* (*о небе, погоде*) (trở nên) u ám, vần vụ

хму́ро *нареч.* (một cách) nhăn nhó, cau có; 2. (*о мрачном состоянии кого-л.*) (cảm thấy) ảm đạm, u sầu, ủ ê; ~ на душé thấy ảm đạm (u sầu) trong lòng; 3. (*о пасмурной погоде*) (trời) u ám, vần vụ, ảm đạm; бы́ло хóлодно, ~ trời lạnh và u ám

хму́р||ый *прил.* 1. nhăn nhó, cau có, khó đăm đăm; (*сердитый*) hầm hầm, chàu bạu, quàu quạu; (*мрачный*) ảm đạm, ủ ê; 2. *перен.* (*о небе, погоде*) u ám, vần vụ, ảm đạm; ~ое нéбо trời u ám (vần vụ)

хмы́кань|е *с. разг.* (sự, tiếng) nói "hừm"

хмы́кать, хмы́кнуть *разг.* nói "hừm", thốt ra tiếng "hừm" (*tỏ sự ngạc nhiên, mỉa mai, bực tức...*); ~ в ответ trả lời ậm ừ

хмы́кнуть *сов. см.* хмы́кать

хна *ж.* thuốc nhuộm hoàng điều

хны: хоть бы ~ cứ phớt tỉnh, cứ phớt đều, cứ tỉnh khô

хны́кань|е *с. разг.* 1. (sự) khóc ti tỉ, khóc tỉ ti, khóc sụt sịt, khóc thút thít; khóc nỉ non (*поэт.*); (*звуки*) (tiếng) khóc ti tỉ, khóc tỉ ti, khóc sụt sịt, khóc thút thít; 2. *перен.* (sự) than vãn, than thở, kêu ca, than phiền, rên

хны́кать *несов. разг.* 1. khóc ti tỉ (tỉ ti, sụt sịt, thút thít); khóc nỉ non (*поэт.*); 2. *перен.* than vãn, than thở, kêu ca, than phiền, rên

хо́бби *с. неизм.* hobby, sở thích, thú riêng

хо́бот *м.* 1. vòi; ~ слонá vòi voi; 2. *воен.* (*орудия*) càng pháo (đại liên); 3. *тех.* trục ngang, cánh cần cẩu

хоботóк *м.* (*у насекомых*) vòi nhỏ, vòi con, vòi; ~ шмеля́ vòi ong đất

ход *м.* (*мн.*: ходы́) 1. (*движение*) (sự) đi, chạy, tiến bước, chuyển động; *тех. тж.* hành trình, chu trình, bước; (*скорость*) tốc độ, tốc lực, vận tốc; ускóрить ~ tăng tốc độ, tăng tốc, gia tốc, tăng nhanh bước tiến; пóезд замéдлил ~ tàu giảm tốc độ (chạy chậm lại); вскочи́ть, спры́гнуть на ~ý nhảy lên, nhảy xuống khi tàu (xe) đang chạy, пусти́ть маши́ну в ~ cho máy chạy; пóлный ~ chạy hết tốc độ (tốc lực); дать пóлный ~ mở hết tốc độ, cho chạy hết tốc lực, dận hết ga; mở bảy (*разг.*); на гýсеничном ~ý chạy xích (bằng xích); на колёсном ~у chạy bánh (bằng bánh); остáлось дéсять киломéтров ~у còn phải đi mười cây số nữa; тудá три часá ~у đến đấy thì phải đi mất ba giờ; весéнний ~ ры́бы mùa cá đi rải, cá bơi đi đẻ trong muà xuân; cá đi ăn thề (*разг.*); рабóта идёт пóлным ~ом công việc đang chạy; 2. (*способ передвижения*) (cách, lối, tính chất) đi, chạy; идти́ бы́стрым ~ом đi nhanh; добира́ться пéшим ~ом đi bộ đến nơi, đến nơi bằng cách đi bộ; добира́ться свои́м ~ом đến nơi bằng cách của mình (*đi bộ hoặc đi xe*); пóлный ~!, срéдний ~!, ти́хий ~! *мор.* (*команды*) chạy (tốc độ) nhanh!; chạy (tốc độ) vừa!; chạy (tốc độ) êm!; 3. *перен.* (*развитие, течение чего-л.*) tiến trình, tiến triển, diễn tiến, diễn biến, quá trình diễn biến; ~ истóрии tiến trình lịch sử; ~ собы́тий tiến trình của các sự kiện, tiến triển của tình hình, chuyển biến của thời cuộc; ~ болéзни diễn tiến (diễn biến, tiến triển) của bệnh, quá trình bệnh; ~ мы́слей dòng tâm tư, luồng tư tưởng; по ~у дéла trong quá trình (quá trình phát triển) của công việc, theo tiến trình của công việc; 4. (*в игре*) nước đi, nước cờ, nước bài, nước, lượt đi; ~ пéшкой nước tốt, nước đi quân tốt; егó ~ đến lượt nó đi; твой ~! đến lượt cậu đi!, lượt đi của cậu!; 5. *перен.* (*приём, манёвр*) thủ đoạn, mánh khoé, mánh lới, chiêu thức; дипломати́ческий ~ thủ đoạn (mánh khoé) ngoại giao; 6. *тех.* (*движущейся части механизма*) bước; (*технологический процесс*) chu trình, hành trình, vận hành; (*рабочая часть машины*) bộ phận động; ~ винта́ bước vít; ~ пóршня bước của pittông; ~ руля́ vòng quay của vôlăng; ~ дви́гателя vận hành của môtơ; 7. (*вход*) lối (cửa) vào, lối (cửa) đi vào; ~ со двора́ lối đi vào từ (qua) sân; чёрный ~ lối (cửa) sau, cửa hậu; 8. (*коридор, тоннель*) hào, đường, lối đi; ~ сообще́ния *воен.* giao thông hào, hào giao thông; подзéмный ~ đường ngầm, địa đạo; 9. (*мн.*: хóды) *муз.* (*изменение, поворот в мелодии, модуляция*) chuyển điệu, chuyển khúc; ✧ на ~ý а) (*попутно*) luôn tiện, tiện thể, nhân tiện, một công đôi việc; б) (*быстро*) nhanh chóng; реша́ть что-л. на ~ý luôn tiện (tiện thể) giải quyết việc gì; идти́ свои́м ~ом phát triển theo chiều hướng (ý hướng) của mình; дать ~ дéлу xúc tiến công việc, mở đường cho công việc tiến triển; не дать ~у кому́-л. kìm bước tiến của ai, không cho ai tiến lên; đá dần ngọn cỏ (*погов.*); быть

в большóм ~ý được thông dụng, rất phổ biến, thường dùng; пустúть что-л. в ~ đem dùng, đưa ra sử dụng; знать все ~ы́ и вы́ходы biết rõ ngọn ngành, biết rõ đường ra lối vào, biết mọi ngõ ngách (ngóc ngách), biết cách xử sự trong mọi tình huống

ходáтай *м.* người xin giúp (yêu cầu giùm)

ходáтайство *с.* 1. (*действие*) (sự, lời) yêu cầu, nài xin, xin; 2. (*документ*) giấy (công văn, đơn, thư) yêu cầu

ходáтайствовать, походáтайствовать (за *В*) xin giúp (yêu cầu giùm, nài xin) cho...; (о *П*) xin, yêu cầu, nài xin

хóдики *мн. разг.* đồng hồ quả lắc

ходúмость *ж.* (*о шинах*) (độ) bền

ходúть *несов.* 1. (*обладать способностью двигаться*) biết đi, đi được, đi lại, đi; ребёнок нáчал ~ в дéсять мéсяцев đứa bé bắt đầu biết đi (bắt đầu đi được) khi mười tháng tuổi; больнóму разрешúли ~ người bệnh được phép đi lại; 2. (*передвигаться, направляться куда-л.*) đi; ~ пешкóм đi bộ; ~ взад и вперёд đi lui đi tới; ~ из углá в ýгол đi đi lại lại trong phòng; ~ гулять đi dạo, đi chơi; ~ по магази́нам đến các cửa hiệu, đi các cửa hàng; ~ на охóту đi săn; ~ в шкóлу đi học, đến trường; ~ на рабóту đi làm; ~ на лы́жах đi trượt tuyết; ~ пó миру chu du (ngao du, đi khắp) thế giới; 3. (за *Т*) (*следовать за кем-л., чем-л.*) đi theo; пёс хóдит за мной повсю́ду con chó đi theo tôi khắp nơi; 4. (в *П*) (*носить*) mặc, bận, đội, đi, mang, đeo; ~ в чёрном mặc đồ đen, bận áo đen; ~ в очкáх đeo (mang) kính; он всегдá хóдит без шля́пы cậu ấy bao giờ cũng đi đầu trần; 5. (в, на *В*) (*посещать*) đi xem, đi coi, đi đến; (к *Д*) đi thăm, đến chơi, đi chơi; ~ в теáтр đi xem (đi coi) hát; ~ в гóсти к кому́-л. đến chơi (đi chơi) nhà ai, đến thăm (đi thăm) ai; 6. (в *П*) (*состоять в какой-л. должности, звании*) giữ chức, ở cấp; ~ в председáтелях giữ chức chủ tịch; ~ в звáнии майóра ở cấp thiếu tá; 7. (*о поездах, пароходах и т. п.*) chạy; ~ под пáрусом chạy buồm; 8. (*о часах*) chạy; часы́ хорошó хóдят đồng hồ chạy đúng (chạy tốt); 9. (*делать ход в игре*) đi, đi nước cờ; (*в картах*) đi con bài, đi; ~ королём *шахм.* đi con vua; *в восточных шахм.* đi con tướng; 10. (за *Т*) (*ухаживать*) săn sóc, chăm nom, chăm sóc, trông nom; ~ за больны́м săn sóc người ốm, chăm sóc bệnh nhân; 11. *разг.* (*шататься, колебаться*) rung, rung rinh, rung động, chuyển động; мост хóдит под маши́ной cầu rung (rung rinh, rung động) dưới xe; 12. (*о деньгах и т. п.*) lưu hành, lưu thông; 13. (*передаваться*) (bị) chuyền, chuyền tay; письмó хóдит из рук в рýки bức thư chuyền tay (chuyền) từ người này qua người khác; 14. (*распространяться*) loan truyền, lan truyền; по гóроду ходи́ли слýхи những tin đồn loan truyền khắp thành phố; в райóне хóдит грипп bệnh cúm lan truyền trong vùng; 15. *разг.* (*сов.* сходúть) (*испражняться, мочиться*) đi ngoài, đi; ~ по-большóму, ~ за большóе đi đại tiện, đại tiện, đi đồng, đi cầu, đi bồn; ~ по мáленькому đi tiểu tiện, tiểu tiện, đi tiểu, đi giải; ~ на горшóк đi (đi ngoài) trong bô;✧ ~ вокрýг да óколо nói gần nói xa, nói xa xôi, nói quanh, nói loanh quanh, nói vòng vo; ~ на головé tình nghịch, nghịch ngợm, ngỗ nghịch; все под Бóгом хóдим *погов.* mọi sự đều tuỳ số phận cả, mọi người đều do số Trời định cả

хóдк||ий *прил. разг.* 1. (*лёгкий на ходу*) chạy nhanh; ~ая машúна xe chạy nhanh; 2. (*быстрый*) nhanh; ~ая рысь nước kiệu nhanh; ~ конь con ngựa nhanh; 3. (*наиболее часто употребляемый*) thông dụng, thường dùng, thịnh hành; ~ое выражéние thành ngữ thông dụng; 4. (*имеющий большой спрос*) ăn khách, bán chạy, được ưa chuộng, được nhiều người mua; ~ товáр hàng ăn khách (bán chạy)

ходов||óй *прил.* 1. (thuộc về) đi, chạy, chuyển động; ~ы́е кáчества автомобúля tính năng (chất lượng) chạy của ôtô; 2. *тех.* (*рабочий*) dẫn động, dẫn, chuyền, truyền; ~óе колесó bánh dẫn động; ~ винт vít dẫn (chuyền, truyền); 3. *разг.* (*о товаре и т. п.*) ăn khách, bán chạy, được ưa chuộng, được nhiều người mua, phổ biến, thông dụng, thường dùng; ~ размéр óбуви số giày phổ biến, cỡ giày thông dụng; 4. *разг.* (*о выражении и т. п.*) thông dụng, thường dùng, phổ biến, thịnh hành

ходóк *м.* 1. (*пешеход*) người đi bộ, khách bộ hành; 2. *спорт.* vận động viên đi bộ; 3. *ист.* (*ходатай от крестьян*) đại biểu nông dân, đại biểu

ходýл||и *мн.* (*ед.* ходýля *ж.*) cà kheo; ходúть на ~ях đi cà kheo

ходýльно *нареч. книжн.* (một cách) không tự nhiên; tầm thường, vô vị

ходýльный *прил. книжн.* không tự nhiên; (*пошлый*) tầm thường, vô vị

ходýн *м. разг.*: ~óм ходúть а) (*сотрясаться*) rung chuyển, lay chuyển, lắc lư; б) (*о наличии беспорядка*) bận rộn, ồn ào, nhốn nháo, túi bụi

ходьб||á *ж.* 1. (sự) đi, đi bộ; в пяти́ минýтах ~ы́ năm phút đi bộ, đi bộ trong năm phút; 2. *спорт.* (môn) đi bộ

ходя́ч||ий *прил.* 1. *разг.* đi lại được; ~ больнóй bệnh nhân được phép đi lại; 2. (*распространённый*) phổ biến, thông dụng, thường dùng, thịnh hành, lưu hành; ~ее выражéние thành ngữ thông dụng (thường dùng); ~ая и́стина chân lý phổ biến, điều sơ đẳng nhất, điều thông thường nhất; ✧ ~ая энциклопéдия *шутл.* bộ bách khoa (bộ từ điển) sống, người rất uyên bác

хожде́ние *с.* 1. (*ходьба*) (sự) đi bộ, đi; (*посещение*) (sự) đi xem, đi coi; 2. (*о деньгах и т. п.*) (sự) lưu hành, lưu thông; имéть ~ được lưu hành (lưu thông, thông dụng); 3. *уст.* (*паломничество*) (sự) hành hương, đi chiêm bái; ~ по святы́м местáм hành hương (đi chiêm bái) những nơi thánh địa; ✧ ~ по мýкам con đường đau khổ

хозрасчёт *м.* (хозя́йственный расчёт) (chế độ) hạch toán kinh tế; перевести́ цех на ~ chuyển phân xưởng sang chế độ hạch toán kinh tế

хозрасчётн||ый *прил.* (thuộc về) hạch toán kinh tế; ~ое предприя́тие xí nghiệp hạch toán kinh tế

хозя́ин *м.* 1. (*собственник, владелец*) người chủ, chủ nhân, chủ nhân ông, ông chủ, chủ; (*частный наниматель тж.*) nghiệp chủ; 2. (*ведущий хозяйство*) người nội trợ; хорóший ~ người nội trợ giỏi; 3. (*глава дома, семьи*) chủ nhà, gia chủ, chủ; chúa nhà, chúa (*уст.*); 4. (*полновластный распорядитель*) người chủ (làm chủ), chủ nhân ông; ~ положéния người làm chủ tình thế; ✧ сам себé ~ hoàn toàn tự chủ (tự lập), không phụ thuộc vào ai hết; быть ~ом своегó слóва biết giữ lời (lời hứa); хозя́ева пóля *спорт.* đội (đội bóng) chủ nhà, đội chủ sân bóng; без ~а дом сиротá *погов.* ≅ vắng chúa nhà, gà mọc đuôi tôm (gà vọc niêu tôm); vắng chúa nhà, gà bới bếp; nhà không chủ như tủ không khoá

хозя́йка *ж.* 1. (*собственница, владелица*) nữ chủ nhân, bà chủ; 2. (*ведущая хозяйство*) bà nội trợ; 3. (*глава дома, семьи*) bà chủ nhà; ✧ дома́шняя ~ bà nội trợ; сестра́-~ bà/chị quản lý

хозя́йничанье *с.* I. (*руководство заводом, цехом и т. п.*) (sự) quản lý, quản trị, quản đốc, điều hành; 2. (*ведение домашнего хозяйства*) (sự) điều hành việc nhà, làm việc nội trợ; 3. (*самоуправство*) (sự) lộng hành, hoành hành, làm vương làm tướng, làm mưa làm gió

хозя́йничать *несов.* 1. (*руководить заводом, цехом и т. п.*) quản lý, quản trị, quản đốc, điều hành; 2. (*вести домашнее хозяйство*) điều hành việc nhà, làm việc nội trợ; 3. (*распоряжаться по-своему*) lộng hành, hoành hành, làm vương làm tướng, làm mưa làm gió

хозя́йск||ий *прил.* 1. (thuộc về) người chủ, chủ nhân, chủ; 2. (*заботливый*) chu đáo, chăm chút, quán xuyến, đảm đang, đảm; ~ое отноше́ние thái độ làm chủ (chủ nhân ông); ~ глаз con mắt người chủ (chăm chút, chu đáo, quán xuyến); 3. (*властный*) hách, hách dịch, (có tính chất) ông chủ; сказа́ть что-л. ~им то́ном nói cái gì với giọng hách (hách dịch), lên giọng ông chủ nói cái gì; ✧ де́ло ~ое muốn làm gì thì làm

хозя́йственник *м.* 1. người quản lý kinh tế; 2. (*тот, кто ведает хозяйством какого-л. учреждения, предприятия*) người quản lý vật tư (quản trị hành chính)

хозя́йственно *нареч.* (một cách) tiết kiệm, dè sẻn, tằn tiện, căn cơ

хозя́йственность *ж* (khả năng, tài) quản lý kinh tế, thu vén việc nhà, nội trợ giỏi

хозя́йственн||ый *прил.* 1. (thuộc về) kinh tế; ~ая жизнь страны́ sinh hoạt kinh tế của đất nước, đời sống kinh tế trong nước; 2. (*ведающий хозяйством учреждения и т. п.*) (thuộc về) quản lý kinh tế; 3. (*служащий для ведения хозяйства*) (để) dùng vào việc nội trợ, dùng trong nhà; ~ инвента́рь dụng cụ, đồ dùng, đồ lề; ~ые това́ры dụng cụ gia đình, hàng hóa dùng cho việc nội trợ, nội trợ phẩm; ~ магази́н cửa hàng bán dụng cụ gia đình, hiệu nội trợ phẩm; ~ое мы́ло xà phòng giặt; 4. (*экономичный*) tiết kiệm, dè sẻn, tằn tiện, căn cơ; (*рациональный*) hợp lý

хозя́йств||о *с.* 1. эк. (*способ производства...*) phương thức sản xuất, (hình thái) kinh tế; просто́е това́рное ~ kinh tế hàng hoá giản đơn; капиталисти́ческое ~ kinh tế tư bản chủ nghĩa; социалисти́ческое ~ kinh tế xã hội chủ nghĩa; 2. (*экономика*) (nền) kinh tế; (*то, что служит для производства*) các công trình phục vụ sản xuất, các công trình lợi ích công cộng (*như điện, nước, cầu, đường, v.v...*); наро́дное ~ kinh tế quốc dân; городско́е ~ các công trình lợi ích công cộng của thành phố, sở công chính; 3. (*отрасль производства*) ngành sản xuất, nghề; се́льское ~ nông nghiệp, nghề nông; лесно́е ~ lâm nghiệp, nghề rừng; ры́бное ~ ngư nghiệp, nghề cá; овощно́е ~ nghề (ngành) trồng rau; 4. (*производственная единица*) doanh nghiệp, đơn vị sản xuất (kinh doanh); 5. (*сельскохозяйственная единица*) doanh nghiệp, cơ sở kinh tế; (*личное имущество*) cơ nghiệp, tài sản gia đình; единоли́чное ~ cơ sở kinh tế (doanh nghiệp) cá thể; коллекти́вное ~ doanh nghiệp tập thể; фе́рмерское ~ doanh nghiệp trang trại; мелкокрестья́нское ~ cơ sở kinh tế (doanh nghiệp) tiểu nông; в его́ ~е бы́ло две коро́вы cơ nghiệp (tài sản gia đình) của ông ta đã có hai con bò; 6. (*оборудование, инвентарь*) trang bị, dụng cụ, đồ lề, đồ đạc, tài sản; ~ це́ха trang bị (dụng cụ, đồ lề) của phân xưởng; ~ колхо́за tài sản của nông trang tập thể; 7. (*домашнее*) (công việc) nội trợ; занима́ться ~ом làm nội trợ; 8. (*предметы*) dụng cụ gia đình, đồ dùng trong nhà

хозя́йствовани||е *с.* (sự) quản lý kinh tế, kinh doanh; ме́тоды ~я những phương pháp quản lý kinh tế (kinh doanh)

хозя́йствовать *несов. разг.* quản lý kinh tế, kinh doanh

хоккейст *м.* cầu thủ hockey (hôccây, khúc côn cầu)

хоккей *м. спорт.* (môn) hockey, hôccây, khúc côn cầu; ~ с ша́йбой hockey (hôccây) vòng đĩa; ~ с мячо́м hockey (hôccây) bóng; ~ на траве́ hockey (hôccây) trên sân cỏ

хоккейн||ый *прил. спорт.* (thuộc về) hockey, hôccây, khúc côn cầu, bóng gậy cong; ~ая кома́нда đội hockey (hôccây, khúc côn cầu); ~ матч trận đấu hockey (hôccây, khúc côn cầu)

хо́лдинг *м.* holding, công ty mẹ, công ty chính

хо́лдингов||ый *прил.*: ~ая компа́ния holding, công ty mẹ, công ty chính

хо́леный, холёный *прил.* được chăm chút (nâng niu, chăm sóc), béo tốt, tốt đẹp

холе́ра *ж. мед.* (bệnh) dịch tả; thổ tả (*разг.*)

холе́рик *м.* người dễ xúc động (nóng nảy)

холе́рный *прил. мед.* (thuộc về) dịch tả; thổ tả

холестери́н *м.* cholesterol, colesteron

холецисти́т *м. мед.* viêm túi mật

хо́лить *несов.* (*В*) chăm chút, nâng niu, chăm sóc

хо́лк||а *ж.* u, u vai, bướu vai; (*грива*) bờm, bờm ngựa; высота́ в ~е (chiều) cao vây; ✧ намы́лить ~у кому́-л. chỉnh xạc (vò đầu, chỉnh, xạc, đì) ai

холл *м.* hall, sảnh, phòng lớn, phòng ngoài; входно́й ~ tiền phòng, tiền sảnh, sảnh vào; гости́ничный ~ sảnh khách sạn

холм *м.* đồi, gò

хо́лмик *м.* đồi nhỏ, gò con, đống, mô, đụn

холми́стый *прил.* (có) nhiều đồi, nhiều gò đống

хо́лод *м.* 1. *тк. ед.* (sự, độ) lạnh, rét, lạnh lẽo, rét buốt, giá lạnh; де́сять гра́дусов ~a lạnh (rét) mười độ dưới không; на ~е ở ngoài lạnh; 2. *тк. ед.* (*состояние, чувство озноба*) (sự, cảm giác) lạnh, rét; его́ броса́ет то в жар, то в ~ nó bị khi thì sốt khi thì rét, trong người nó khi nóng khi lạnh; ~ пробежа́л по его́ спине́ nó lạnh người đi; 3. *мн.*: ~á (cơn) băng giá, (trời) giá rét; зи́мние ~á băng giá (giá rét) mùa đông; 4. *перен.* (*равнодушие*) (sự, thái độ) lạnh, lạnh nhạt, lạnh lùng, ghẻ lạnh, lạnh lẽo, lãnh đạm, hờ hững, ơ hờ, dửng dưng; 5. (*внутреннее оцепение*) (cảm giác) lạnh lùng, lạnh lẽo, trống trải, nặng nề; ~ в душе́ lạnh lùng (trống trải, nặng nề) trong lòng; ~ одино́чества cô đơn lạnh lùng; ~ ста́рости tuổi già trống trải (lạnh lẽo)

холода́ть *несов. безл. разг.* trở lạnh (rét), lạnh, rét; ✧ ~ и голода́ть đói rét, nghèo đói, đói rách, nghèo túng lắm

холод||е́ть, похолоде́ть 1. trở lạnh (rét), trở nên lạnh (rét) hơn; 2. (*от страха и т. п.*) lạnh người, lạnh gáy; ~ от у́жаса lạnh người (lạnh gáy) vì khiếp sợ; ✧ кровь ~е́ет в жи́лах у кого́-л. ai lạnh người (lạnh gáy) vì

khiếp sợ, ai sợ khiếp (sợ đờ người, sợ hết vía)

холоде́ц *м. разг.* (món) đông; (*мясной*) (món) thịt đông; (*рыбный*) (món) cá đông

холоди́льник *м.* 1. máy làm lạnh (ướp lạnh, đông lạnh); (*домашний*) tủ lạnh; (*помещение*) kho ướp lạnh, kho đông lạnh; вагóн-~ toa ướp lạnh (đông lạnh); 2. (*в паровой машине*) bình ngưng hơi, bộ phận làm lạnh

холоди́льн||ый *прил.* (để) làm lạnh, ướp lạnh, đông lạnh, làm nguội; ~ое оборýдование thiết bị làm lạnh (ướp lạnh, đông lạnh, làm nguội); ~ая устанóвка máy làm lạnh (đông lạnh, làm nguội)

холоди́ть *несов.* (*В*) 1. làm lạnh, làm nguội; 2. *перен.* làm lạnh người (lạnh gáy, điếng người, đờ người); ~ кровь lạnh người, lạnh gáy, sợ khiếp, sợ đờ người, sợ hết vía

хóлодно 1. *нареч.* (một cách) lạnh, lạnh nhạt, lạnh lùng, ghẻ lạnh, lạnh lẽo, lãnh đạm, hờ hững, ơ hờ, dửng dưng; ~ отнестúсь к кому́-л. có thái độ lạnh nhạt (lạnh lẽo) với ai, đối xử lãnh đạm (lạnh lùng) với ai, ăn ở ghẻ lạnh (hờ hững) với ai; 2. *в знач. сказ. безл.* (trời) lạnh, rét; сегóдня óчень ~ hôm nay trời rất lạnh, hôm nay rét dữ; 3. *в знач. сказ.* (*Д*) (bị) lạnh, rét; емý ~ nó lạnh, anh ấy rét; ✧ мне ни жáрко ни ~ от э́того điều đó đối với tôi thì chẳng có quan hệ (chẳng liên quan, chẳng dính dấp) gì cả

холоднокро́вные *мн. зоол.* loài động vật máu lạnh

хóлодность *ж.* (sự, tính chất, thái độ) lạnh nhạt, lạnh lùng, lãnh đạm, ghẻ lạnh, lạnh lẽo, hờ hững, ơ hờ, dửng dưng; отпýгивать поклóнников своéй ~ю làm những người hâm mộ xa lánh vì thái độ lạnh nhạt (lạnh lùng) của mình; ✧ сексуáльная ~ *мед. см.* фригúдность

холóдн||ый *прил.* 1. lạnh, rét, lạnh lẽo, lạnh lùng, rét buốt, giá lạnh; ~ая водá nước lạnh, hàn thuỷ; ~ая óсень mùa thu lạnh lẽo, tiết thu lạnh lùng; ~ клúмат khí hậu lạnh; ~ пóяс hàn đới, đới lạnh; 2. (*об одежде*) không ấm, phong phanh; ~ое пальтó áo măngtô không ấm; 3. (*без отопления*) không sưởi, không có lò sưởi, lạnh; ~ая дáча nhà nghỉ không sưởi ấm; 4. (*остывший*) nguội, nguội lạnh; ~ чай nước trà nguội; ~ые закýски (đồ) nhắm ăn nguội; 5. *перен.* (*лишённый пылкости*) nguội lạnh, giá lạnh, thiếu nhiệt tình; (*равнодушный*) lạnh nhạt, lãnh đạm, hờ hững, ơ hờ, dửng dưng; ~ое сéрдце trái tim nguội lạnh (giá lạnh); ~ к полúтике hờ hững (dửng dưng, lãnh đạm) với chính trị; 6. *перен.* (*хладнокровный*) bình tĩnh, điềm tĩnh; (*крайне сдержанный в проявлении чувств, недоброжелательный*) lạnh, lạnh nhạt, lạnh lùng, ghẻ lạnh, lạnh lẽo; оказáть кому́-л. ~ приём tiếp đón ai lạnh nhạt (lạnh lùng); хóлоден в обращéнии с блúзкими ~ lạnh nhạt (lạnh lùng, ghẻ lạnh, lạnh lẽo) với thân nhân; взгляд cái nhìn lạnh lùng (lạnh như tiền); ~ расчёт sự tính toán lạnh lùng; 7. *в знач. сущ.*: ~ое *с.* món ăn nguội; ✧ ~ая войнá chiến tranh lạnh; ~ое орýжие vũ khí trắng, gươm đao, gươm giáo

холодóк *м. разг.* 1. (sự, trời) lành lạnh, lạnh lạnh, hơi lạnh, se lạnh; (*ветерок*) (làn, hơi) gió mát, gió nhẹ; (*прохладное место*) chỗ mát mẻ; (*нежаркое время*) lúc trời mát; 2. (*озноб*) (cảm giác, sự) lành lạnh, ớn lạnh; 3. *перен.* (sự) lạnh, lạnh nhạt, lạnh lùng, lạnh lẽo, ghẻ lạnh, lãnh đạm, hờ hững, ơ hờ, dửng dưng

холодостóйк||ий *прил.* chịu lạnh, chịu rét; ~ие сортá пшенúцы những loại lúa mì chịu lạnh

холодоустóйчивый *прил. см.* холодостóйкий

холодры́га *ж. разг.* (trời) giá rét, rét đậm, rất lạnh

холокóст *м. ист.* holocaust, vụ thảm sát dân Do Thái (*tội ác của fatxit Đức*)

холóп *м.* 1. *ист.* nô bộc; 2. *разг.* (*приспешник*) (tên) đầy tớ, tôi tớ, tay sai

холóпский *прил.* 1. *ист.* (thuộc về) nô bộc; 2. *разг. пренебр.* (có tính chất) tôi tớ, tôi đòi, nô lệ

холóпство *с. пренебр.* (*поведение*) (thái độ) tôi tớ, tôi đòi, nô lệ

холóпствовать *несов. пренебр.* luồn cúi, bợ đỡ, quỵ luỵ, khúm núm, xun xoe, xu nịnh, bợ đít

холости́ть *несов.* (*В*) thiến, hoạn

холост||óй *прил.* 1. chưa (không) vợ, chưa (không) lập gia đình, trai tơ, độc thân; ~ мужчúна người đàn ông không vợ; ~áя жизнь cuộc sống độc thân; ~áя квартúра căn nhà của người chưa vợ; 2. *тех.* không tải, chạy không, vô công; ~ ход chu trình không tải, hành trình chạy không, bước không tải (vô công), chạy (quay) không; ~ пробéг chạy không tải; 3. *воен.* giả; ~ патрóн đạn giả; ~ вы́стрел bắn đạn giả; 4. *с.-х.* (*холощёный*) (bị) thiến, hoạn; (*о самках животных*) không đẻ, bất dục, bất thụ; ~ бык bò thiến; 5. *с.-х.* (*о растениях*) không có trái; 6. *охот.* độc, đi lẻ; ~áяýтка con vịt độc

холостя́к *м.* người chưa (không) vợ, trai tơ; ✧ стáрый ~ ông lão không vợ, người già không hề lấy vợ

холостя́цкий *прил. разг.* (thuộc về) người chưa vợ, không lập gia đình, độc thân

холоще́ние *с.* (sự) thiến, hoạn

холощёный *прил.* (đã) thiến, hoạn

холст *м.* 1. vải gai, vải lanh thô, bố; 2. (*для писания картин*) toile, toan, bố, vải vẽ; (*картина*) (bức) tranh sơn dầu

холсти́на *ж. см.* холст

холу́й *м. пренебр.* (*подхалим*) đầy tớ, kẻ bợ đỡ (xu nịnh), đồ liếm gót

холу́йский *прил. пренебр.* (có tính chất) đầy tớ, tôi đòi

холу́йство *с. пренебр.* (*поведение*) (thái độ) tôi tớ, tôi đòi

холу́йствовать *несов. пренебр.* luồn cúi, quỵ luỵ, bợ đỡ, xun xoe, xu phụ, bợ đít

холщо́вый *прил.* (thuộc về, bằng) vải gai, vải lanh thô, bố

хому́т *м.* 1. vòng cổ ngựa; 2. *перен. разг.* gánh nặng; 3. *тех.* cặp ống, đầu kẹp, đai

хомя́к *м. зоол.* chuột đồng, chuột cảnh (*Cricetus cricetus*)

хор *м.* 1. *ист.* đội vọng ca; 2. (*певческий коллектив*) đội đồng ca, ban hợp ca, đội (dàn nhạc) hợp xướng; (*в церкви*) ban (hội) hát; 3. (*музыкальная пьеса*) ban hợp xướng; 4. *перен.* (*о голосах*) (giọng, tiếng) nói đồng thanh, nói đồng loạt; (*о людях*) nhiều người cùng làm, mọi người đồng thanh; 5. *в знач. нареч.*: петь ~ом đồng ca, hát hợp xướng; все ~ом *перен.* mọi người đồng thanh (đồng loạt, nhất loạt, nhất tề, nhất trí)

хора́л *м. муз.* choral, (bài, khúc) thánh ca

хорва́т *м.*, **~ка** *ж.* người Croat

хорва́тский *прил.* (thuộc về) người Croat

хо́рда *ж. мат.* dây, dây cung

хоре́й *м. лит.* (thơ) chorée, corê

хорёк *м. зоол.* chồn hôi, chồn (*Putorius*)

хореогра́ф *м.* nhà vũ đạo (biên đạo)

хореографи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) nghệ thuật vũ đạo; ~ая шко́ла trường vũ đạo, trường múa

хореогра́фия *ж.* nghệ thuật vũ đạo

хори́ст *м.*, **~ка** *ж.* ca sĩ hợp xướng, người hát đồng ca

хорме́йстер *м.* người chỉ huy hợp xướng (đồng ca, hợp ca), quản ca

хорово́д *м.* (điệu) khorovod, múa vòng tròn

хоров||о́й *прил.* (thuộc về) hợp xướng, đồng ca; ~о́е пе́ние hát đồng ca, đồng ca, hợp xướng; ~а́я пе́сня bài hát đồng ca, ca khúc hợp xướng; ~ кружо́к nhóm đồng ca (hợp xướng)

хоро́мы *мн.* lâu đài, ngôi nhà lớn và sang

хорони́ть I, похорони́ть (*В*) 1. mai táng, an táng, chôn cất, chôn; ~ отца́ mai táng (an táng, chôn cất) bố; 2. *перен.* chôn vùi, chôn chặt, chôn; ~ былу́ю любо́вь chôn vùi (chôn chặt, cố quên đi) mối tình xưa; ~ свои́ мечты́ chôn chặt (từ bỏ) những ước mơ của mình

хорони́ть II, схорони́ть *разг.* giấu kỹ, giấu kín, che giấu, giấu; ✧ ~ концы́ phi tang, thủ tiêu đầu mối (tang chứng)

хорони́||ться *несов. разг.* (bị) giấu kỹ, giấu kín, che giấu, giấu; (от *В*) (*остерегаться*) che, tránh, đỡ; ~ в подва́ле giấu kỹ dưới tầng hầm; тоска́ ~лась в глубине́ души́ nỗi buồn giấu kín tận đáy lòng; ~ от ве́тра che gió

хорохо́риться *несов. разг.* tỏ ra bạo dạn (sảng khoái), tỏ vẻ tỉnh táo (tươi tỉnh)

хоро́шеньк||ий *прил.* 1. xinh đẹp, xinh xắn, xinh tươi, khấu khỉnh, xinh, đẹp, khấu; ~ая де́вочка cô bé khấu (xinh) lắm; ~ до́мик ngôi nhà con xinh xắn; 2. *разг.* (*хороший*) tốt, hay, giỏi; 3. *разг. ирон.* hay hớm, tồi tệ, xấu, tệ; ~ое де́ло! hay hớm quá nhỉ!, tồi tệ quá!; ✧ ~ого понемно́жку! *ирон.* thôi!, đủ rồi!, hãy chấm dứt đi thôi!

хорошо́нько *нареч. разг.* thật tốt, đầy đủ, đến nơi đến chốn, ...cho ra trò; ~ поду́мать suy nghĩ kỹ càng (thật chín chắn); я и сам ~ не зна́ю chính bản thân tôi cũng không biết đến nơi đến chốn (không biết rõ ngọn ngành)

хорош||е́ть, похорошеть xinh ra, đẹp ra, đẹp thêm; она́ ~е́ет с ка́ждым днём cô ấy ngày càng đẹp ra (xinh ra, đẹp thêm)

хоро́ш||ий *прил.* 1. tốt, hay, giỏi; ~ у́жин bữa ăn tối ngon; ~ее сукно́ dạ tốt; ~ая ло́шадь con ngựa hay (tốt); ~ приме́р (tấm) gương sáng, gương tốt; ~ по́черк chữ đẹp (tốt); ~ перево́д bản dịch thoát (hay); ~ая жизнь cuộc sống sung sướng (dễ chịu); ~ая мысль ý hay; ~ коне́ц kết thúc có hậu, kết cục may mắn; ~ая пого́да trời tốt, tốt trời, thời tiết tốt; ~ специали́ст chuyên viên giỏi; 2. (*благородный, добрый и т. п.*) đức hạnh, đức độ, tốt bụng, hiền hậu, nhân hậu, hiền lành, lịch sự, ngoan, tốt; ~ая же́нщина người phụ nữ đức hạnh (tốt bụng, nhân hậu); ~ ма́льчик cậu bé ngoan; ~ее выраже́ние лица́ vẻ mặt hiền hậu; ~ая улы́бка nụ cười đôn hậu (hiền lành); ~ие мане́ры cách xử thế lịch sự; пра́вила ~его то́на phép nói năng lịch sự (thanh lịch), phép lịch sự; 3. (*близкий, интимный*) thân thiết, thân; ~ друг (người) bạn thân, bạn hiền, bạn tốt, bạn vàng; 4. *тк. кратк. ф.*: хоро́ш (*красивый*) xinh đẹp, xinh xắn, xinh tươi, diễm lệ, xinh, đẹp, khấu; она́ ~á собо́й chị ấy đẹp, nàng thật xinh; 5. *обыкн. кратк. ф. ирон.*: хоро́ш друг! bạn bè tốt đáo để!, bạn với bè!; он, коне́чно, упря́м, но и ты хоро́ш! cố nhiên, nó cứng đầu cứng cổ, còn mày thì cũng chẳng hay hớm gì!; хоро́ш! — нечего́ сказа́ть rõ đẹp mặt chưa!, xấu hổ thay!; хоро́ш бы ты был, е́сли... nếu... thì thật là bẽ mặt, nếu... thì thật là xấu lắm; 6. *разг.* (*достаточно большой*) khá lớn, khá to, khá nhiều; ~ дохо́д thu nhập khá lớn; ~ие проце́нты lợi tức khá nhiều, tỷ lệ khá cao; ~ рост mức tăng trưởng khá lớn; 7. *в знач. сущ. м. разг.* (*любимый*) người (anh, em, con, con vật...) yêu quý, người (anh, em, con, con vật...) thân yêu; мой ~ (*возлюбленный*) anh yêu, anh yêu dấu, anh yêu quý; моя́ ~ая (*возлюбленная*) em yêu, em yêu dấu, em yêu quý; 8. *в знач. сущ. с.*: ~ее (điều) tốt lành, may mắn, tốt; всего́ ~его! xin chúc vạn sự (mọi sự) tốt lành!, chúc anh/chị mọi điều may mắn!; не ждать ничего́ ~его от кого́-л. chẳng hy vọng điều gì hay ho (tốt lành) ở ai đấy được; ничего́ ~его тут нет! việc này thì chẳng có gì hay ho (hay hớm, tốt lành) cả; что ~его? có điều gì hay không?, có tin gì tốt không?; ✧ ~ее де́ло а) tuyệt!, hay lắm!, tốt lắm!; б) *ирон.* hay hớm quá nhỉ!, tệ quá nhỉ!; ~а́я верёвка дли́нная, а речь коро́ткая *погов.* ≅ văn hay chẳng lọ dài dòng (dài lời); nói dài, nói dai, sinh nói dại; ăn bớt bát, nói bớt lời

хорошо́ 1. *нареч.* (một cách) tốt, hay, giỏi; ~ слы́шать nghe rõ; ~ понима́ть hiểu rõ; ~ учи́ться học giỏi; ~ петь hát hay; ~ па́хнуть thơm, bốc mùi dễ chịu; ~ закуси́ть ăn no (chắc dạ, ngon miệng); отсю́да ~ ви́дно từ chỗ này thấy rõ, từ đây nom rõ; всем ~ изве́стно mọi người đều biết rõ; вы ~ сде́лаете, е́сли придёте nếu anh đến thì tốt quá; и ~ сделал! thế là phải!, như thế là đúng!, chính là phải như thế!; 2. *в знач. сказ. безл.* (thật là) tốt, hay, dễ chịu; вот ~!, как ~! tốt quá!, hay quá!; о́чень ~! tuyệt!, tốt lắm!; вам бу́дет там ~ ở đằng ấy thì anh/chị sẽ dễ chịu lắm; ~ на у́лице ở ngoài trời thật là dễ chịu; (как) ~, что вы пришли́ anh/chị đã đến thật là tốt quá (hay quá); э́то ~! cái đó thì tốt!; всё ~, что ~ конча́ется việc gì kết thúc tốt thì việc đó là tốt; вам ~ говори́ть anh thì dễ nói thôi!; 3. *в знач. частицы*: (*да, ладно*) được, đồng ý, vâng ạ, OK; ~, ~! đồng ý!, được!, OK!, được mà!; 4. *в знач. сущ. с.* (*оценка*) điểm tốt, điểm bốn

хору́гвь *ж.* 1. *рел.* cờ thánh; 2. (*ист.*) quân kỳ

хоры́ *мн.* chỗ ban (hội) hát (*trong nhà thờ*)

хорь *м. зоол. см.* хорёк

хо́спис *м.* hospice, tiếp dẫn đường (*nhà nuôi bệnh nhân không còn hy vọng cứu chữa để tiếp dẫn về cõi vĩnh hằng*)

хот-до́г *м.* (món) hot dog, bánh kẹp xúc xích nóng

хоте́ние *с. разг.* (sự) muốn, mong muốn

хоте́ть, захоте́ть 1. (*Р, В, + инф.*) muốn, mong, mong muốn, thèm, hòng, muốn được, muốn có; ~ ча́ю muốn uống trà; ~ сла́денького muốn ăn đồ ngọt, thèm của ngọt; ~ любви́ muốn được yêu, muốn có tình yêu; ~ сла́вы muốn được vinh quang (vinh hiển); ~ спать buồn (muốn) ngủ; ~ пить khát, muốn uống; ~ ви́деть кого́-л. muốn (mong được) gặp ai; ~ маши́ну muốn có ôtô; ~ да́чу muốn có nhà nghỉ ở nông thôn; хочу́ в дере́вню tôi muốn về nông thôn; хочу́ домо́й tôi muốn về nhà; что вы от меня́ хоти́те? anh muốn gì ở tôi?; что вы хоти́те э́тим сказа́ть? với câu đó thì anh muốn nói cái gì?; он никого́ слу́шать не хо́чет! nó chẳng muốn nghe ai cả!, y chả thèm

(buồn) nghe ai cả!; хоте́л бы я знать tôi rất muốn (tôi mong) được biết; 2. (за *В*) (*оценивать в какую-л. сумму при продаже*) định giá, muốn lấy; он хо́чет за да́чу де́сять ты́сяч ông ta định giá mười nghìn cho cái nhà nghỉ, nó muốn bán biệt thự với giá mười nghìn; ско́льско ты хо́чешь за э́тот буке́т? cô muốn lấy (định giá) bao nhiêu tiền cho bó hoa đó?; не мно́го ли хо́чешь за тако́го до́хлого поросёнка? cậu định giá con lợn gầy nhom như thế có cao quá không?, con lợn gầy guộc như thế mà mày muốn lấy nhiều thế ư?; 3. *разг.* (*В*) (*испытывать чувственное влечение к кому-л.*) muốn ..., muốn ăn nằm; я хочу́ тебя́ anh muốn ... em; он хоте́л э́ту же́нщину ông ta muốn ăn nằm (muốn ngủ) với bà ấy; 4. *разг.* (*иметь возможность осуществиться*) muốn, sắp, sẽ; шкаф хо́чет развали́ться cái tủ muốn sập đổ, tủ sắp đổ; э́та сосна́ хо́чет упа́сть cây thông muốn đổ (sắp ngã xuống); вероя́тно, хо́чет пойти́ дождь chắc chắn là trời muốn mưa (sẽ mưa); 5. (+ *инф.*) (*иметь намерение*) định, có ý định; она́ хоте́ла его́ окли́кнуть, но потом́ разду́мала chị ấy định gọi anh ta lại, nhưng rồi lại thôi; ✧ как хоти́те (хо́чешь) а) tuỳ ý anh/chị; б) *вводн. сл.* (*при возражении*) dù sao chăng nữa; е́сли хоти́те *вводн. сл.* có lẽ, có thể, có thể nói; что хоти́те cái gì thì tuỳ anh/chị; куда́ хоти́те đi đâu thì tuỳ anh/chị; когда́ хоти́те bao giờ thì tuỳ anh/chị; хо́чешь не хо́чешь muốn hay không thì (dù muốn dù không, dẫu muốn hay không muốn) cũng phải...; чего́ ле́вая нога́ хо́чет theo ý muốn chướng kỳ, hành động gàn dở, làm theo ý ngông

хоте́ться захоте́ться *безл.* (*Р, + инф.*) muốn, mong, mong muốn, thèm; мне не хо́чется tôi không muốn; мне хоте́лось бы быть до́ма в шесть часо́в tôi muốn có mặt ở nhà lúc sáu giờ; спаси́бо, мне бо́льше ничего́ не хо́чется xin cảm ơn, tôi không muốn cái gì nữa; не совсе́м так, как хоте́лось không hoàn toàn như ý muốn; чего́ же тебе́ хо́чется? thế thì mày muốn cái gì?

хоть 1. *союз см.* хотя́; 2. *союз* (*если хотите*) dù (dẫu, dẫu)... cũng được, ...cũng được; ~ сейча́с! (dù, dẫu, dẫu) ngay bây giờ cũng được!; ~ на ме́сяц! (dù, dẫu, dẫu) một tháng cũng được; приходи́те ~ сего́дня, ~ за́втра anh cứ đến dù hôm nay, dù ngày mai (cứ đến hôm nay hay ngày mai) cũng được; 3. *частица* (*только*)...thôi, ...cái đã; (*по крайней мере*) dù (dẫu) chỉ, ít nhất cũng...; подожди́те ~ мину́ту! anh đợi cho một phút thôi!; да́йте ~ снять пальто́! cho cởi măngtô cái đã!; скажи́те ~ сло́во! anh hãy nói dù chỉ một lời thôi mà!, anh hãy nói dù một lời cũng được!; да́йте мне ~ ма́ленький слова́рь anh đưa cho tôi quyển từ điển con cũng được; е́сли не для меня́, то ~ для други́х nếu như không để cho tôi thì ít nhất cùng để cho người khác; 4. *частица* (*например*) chẳng hạn, thí dụ (ví dụ, tỷ dụ) như, như... chẳng hạn; взять ~ э́тот слу́чай lấy trường hợp này chẳng hạn, ví dụ như trường hợp này, như trường hợp này chẳng hạn; ~ э́тот ма́льчик đứa bé này chẳng hạn, như cậu bé này chẳng hạn, thí dụ như thằng nhỏ này; 5. *частица* (*даже*) thậm chí, ngay đến, ngay cả, dù cho; жди ~ це́лый день, и не дождёшься cứ đợi thậm chí (ngay đến, dù cho) cả một ngày nhưng rồi cũng chẳng đợi được đâu; 6. *частица* (*любой*) bất kỳ, bất cứ, bất luận, vô luận; ~ кто bất kỳ (bất cứ) ai; ~ что bất kỳ (bất cứ) cái gì; ✧ ~ убе́й không thể nào làm được, chịu (chịu chết) thôi; ~ пове́ситься (tình hình xấu đến mức) chỉ còn treo cổ lên mà thôi; ~ начина́й всё снача́ла (mọi việc hỏng cả rồi) chỉ còn cách làm lại từ đầu mà thôi; ~ бы (*для выражения пожелания*) mong sao, giá như..., giá mà... nhỉ!; ~ бы поскоре́е коне́ц! mong sao cho chóng xong đi thôi!; ~ бы ча́ю где напи́ться giá mà được uống trà ở đâu đó nhỉ; ~ куда́ khá lắm, tốt, tuyệt; па́рень ~ куда́ anh chàng khá lắm; ~ бы что cứ phớt tỉnh, cứ phớt đều, cứ tỉnh khô

хотя́ *союз* mặc dù, mặc dầu, dù (dầu, dẫu, tuy) rằng, dù, dầu, dẫu, tuy; ~ по́здно, но он не спит mặc dù (mặc dầu, tuy rằng, dù, dầu) đã khuya nhưng anh ta vẫn không ngủ; ~ и dù... nhưng, dù có... nhưng; ~ бы dù chỉ; ~ бы на не́сколько мину́т dù chỉ trong vài phút thôi; ✧ ~ бы и так! dù thế thì đã sao?, dẫu có thế đi nữa thì sao?, dù thế đi chăng nữa thì làm cái gì nào?; ~ бы что cứ phớt tỉnh, cứ phớt đều, cứ tỉnh khô

хохла́тка *ж.* 1. *разг.* gà mái (chim) có mào lông, chim chào mào; 2. (*бабочка*) bướm sao (*Pheosia tremula*); 3. (*растение*) cây cải cần (*Corydalis*)

хохла́тый *прил.* (*о птице*) có mào, có mào lông

хо́хлить *несов. см.* хо́хлиться 1

хо́хлиться *несов.* 1. (*о птицах*) xù lông; 2. (*о человеке*) củ rủ, cù rù, co ro, ủ rũ, u buồn, buồn rầu

хохлу́шка I *ж. разг. см.* хохла́тка 1

хохлу́шка II *ж. разг. см.* хохо́л II

хо́хма *ж. разг.* (lời, câu) bông đùa ý nhị, nói đùa sắc sảo

хохма́ч *м. разг.* người có tài bông đùa, người thích bông phèng, tay cù giỏi

хохми́ть *несов.* bông đùa, nói đùa, bông phèng, bông lơn, pha trò, cù

хохо́л I *м.* (*у птицы*) mào, mào lông; (*у человека*) chỏm, chỏm tóc, nhúm tóc dựng lên; (*у ребёнка*) trái đào

хохо́л II *м. разг.* (*украинец*) người Ukraine (Ukraina)

хохоло́к *м. разг. см.* хохо́л I

хо́хот *м.* (tiếng) cười vang, cười ha hả, cười khanh khách, cười hô hố; cười rộ (*ср.* хохота́ть)

хохота́ть *несов.* cười vang (ầm lên, ha hả, khanh khách, hô hố, hềnh hệch); (*одновременно о нескольких лицах*) cười rộ; ~ до слёз cười ra nước mắt; ~ до упа́ду cười đứt ruột (vỡ bụng, ngặt nghẽo); cười như đười ươi nắc nẻ (*погов.*)

хохоту́н *м. разг.* người thích cười vang

храбре́ц *м.* người can đảm (dũng cảm), dũng sĩ

храбр||и́ться *несов. разг.* làm ra vẻ dũng cảm, làm bộ can đảm; (*подбадривать себя*) tỏ ra bạo dạn (sảng khoái), tỏ vẻ tỉnh táo

хра́бро *нареч.* (một cách) can đảm, dũng cảm, gan dạ

хра́брост||ь *ж.* (lòng, tính, sự) can đảm, dũng cảm, gan dạ, bạo dạn, can trường; для ~и để có (để tăng thêm) can đảm; набра́ться ~и đánh bạo, lấy hết can đảm

хра́бр||ый *прил.* 1. can đảm, dũng cảm, gan dạ, bạo dạn, can trường, to gan, táo gan, táo bạo; 2. *в знач. сущ. м.* người can đảm (dũng cảm), dũng sĩ; ✧ не из ~ого деся́тка ≅ nhát như cáy, nhát gan như thỏ

храм *м.* 1. đền, miếu, thần miếu; (*буддийский*) chùa; (*церковь*) nhà thờ, thánh đường; ~ пре́дков từ đường, nhà thờ họ; 2. *перен.* lâu đài; ~ нау́ки lâu đài khoa học, trường đại học; ~ муз lâu đài nghệ thuật, nhà hát, hý viện

хране́ние *с.* (sự) giữ gìn, cất giữ, bảo quản, bảo tồn, giữ; отда́ть что́-л. на ~ giao (đưa, gửi) cái gì để giữ, gửi (đưa, giao) cái gì để bảo quản; сдать бага́ж на ~ gửi hành lý vào kho bảo quản (kho giữ đồ); пла́та за ~ cước phí bảo quản, tiền giữ đồ

храни́лище *с.* kho, kho chứa, nơi giữ, nơi bảo quản; (*для жидкостей*) bể, bể chứa, kho chứa

храни́тель *м.* 1. người giữ (bảo quản); 2. (*музея*) người bảo quản; (*библиотеки*) (người) thủ thư; ✧ а́нгел-~ thần hộ mệnh

храни́ть *несов.* 1. giữ gìn, cất giữ, bảo quản, bảo toàn, bảo tồn, giữ, cất; ~ что́-л. в холо́дном ме́сте giữ gìn (bảo quản, giữ) cái gì trong chỗ lạnh; ~ де́ньги в сберега́тельном ба́нке giữ (gửi) tiền ở ngân hàng tiết kiệm; ~ что́-л. в па́мяти а) ghi cái gì vào tâm khảm, ghi nhớ mãi cái gì; б) *информ.* ghi cái gì vào bộ nhớ; 2. (*от опасности, вреда и от. п.*) giữ gìn, bảo vệ, bảo tồn, bảo quản, giữ; ~ что́-л. в чистоте́ giữ gìn cái gì được trong sáng, bảo vệ cái gì cho trong sạch; ~ та́йну giữ bí mật; ~ что́-л. в та́йне giữ bí mật (giữ kín) điều gì; ~ обы́чай giữ gìn (bảo tồn) tập quán; 3.: ~ глубо́кое молча́ние im hơi lặng tiếng, hoàn toàn lặng thinh, im thin thít, im re

храни́ться *несов.* được giữ gìn (cất giữ, bảo quản, bảo toàn, bảo tồn, bảo vệ, giữ)

храп *м.* (tiếng) ngáy; (*лошади*) (tiếng) khịt, phì

храпе́ть *несов.* ngáy; (*о лошади*) khịt, phì

храпови́к *м. тех.* bánh cóc

храпу́н *м. разг.* người hay ngáy

хребе́т *м.* 1. (*позвоночник животного*) cột sống, xương sống, cột xương sống; 2. (*горный*) dãy núi, mạch núi, sơn mạch, sơn hệ

хрен *м.* 1. (*растение*) (cây) củ cay, củ cải ngựa (*Armoracia rusticana*); 2. (*приправа*) củ cay (*dâm giấm*); ✧ ста́рый ~ *бран.* lão quỷ; ~ ре́дьки не сла́ще *погов.* ≅ lòng vả cũng như lòng sung; chanh chua thì khế cũng chua; ни ~á не знать *груб.* không biết cóc khô gì cả, chẳng biết đếch gì cả; ~ его́ зна́ет *груб.* bố ai biết được!, đếch biết!; на кой ~ кто́-л. *груб.* ai cần đếch (cần cóc, cần chó) gì; ни ~á нет *груб.* chẳng có cóc khô (chẳng có chó, chẳng có đếch) gì cả; ~ с тобо́й! *груб.* thôi được!; ~ тебе́! *груб.* đếch được!, cóc được!

хрено́в||ый *прил.* 1. (thuộc về) củ cay, củ cải ngựa; 2. *пренебр.* (*очень плохой*) rất xấu, hết sức tồi tệ, cực kỳ xấu xa, kinh tởm; ~ая рабо́та công việc rất xấu; ~ое твоё де́ло! công việc của mày hết sức tồi tệ!; ~ая ситуа́ция, ей-бо́гу! đúng vậy, tình thế cực kỳ xấu xa!

хрестомати́йн||ый *прил.* 1. (thuộc về) văn tuyển, hợp tuyển; 2. (*простой, упрощённый*) sơ đẳng, sơ thiểu, giản đơn; ~ые и́стины những chân lý sơ đẳng (sơ thiểu)

хрестома́тия *ж.* văn tuyển, hợp tuyển

хризанте́м||а *ж.* (*растение*) (cây) cúc, cúc đại đoá (*Chrysanthemum*); (*цветок*) (hoa, bông) cúc, cúc đại đoá; бе́лые ~ы bạch cúc, cúc trắng; жёлтые ~ы hoàng cúc, cúc vàng

хризобери́лл *м. мин.* chrysoberill, crizoberin

хризоли́т *м. мин.* chrysolit, crizolit

хризопра́з *м. мин.* chrysopras, crizopra

хрип *м.* (tiếng) thở khò khè; *мед.* (tiếng) ran; предсме́ртный ~ (tiếng) thở hắt ra, thở hấp hối

хрипе́ние *с. см.* хрип

хрипе́ть, прохрипе́ть 1. thở khò khè; 2. *разг.* (*хрипло говорить*) nói khàn khàn

хри́пло *нареч.* (với giọng) khàn khàn

хри́пл||ый *прил.* khàn khàn, khản tiếng, khản giọng, khản cổ, khản, khàn; говори́ть ~ым го́лосом nói khàn khàn; nói giọng vịt đực (giọng khê đặc) (*разг.*)

хри́пнуть *несов.* (bị) khản tiếng, khản giọng, khản cổ

хрипот||а́ *ж.* (sự) khản tiếng, khản giọng, khản cổ; спо́рить до ~ы́ tranh cãi đến khản cả tiếng

христиани́н *м.*, **христиа́нка** *ж.* tín đồ Ki-tô (Cơ đốc) giáo, người theo đạo Ki-tô (Cơ đốc), giáo dân

христиа́нск||ий *прил.* (thuộc về) Ki-tô giáo, Cơ đốc giáo, đạo Ki-tô, đạo Cơ đốc; ~ая це́рковь giáo hội Ki-tô (Cơ đốc) giáo; ~ храм nhà thờ Ki-tô (Cơ đốc) giáo

христиа́нство *с.* Ki-tô (Cơ đốc) giáo, đạo Ki-tô (Cơ đốc)

хром *м.* 1. *хим.* chrom, crom; 2. (*кожа*) da bốc-can; 3. (*краска*) (màu) chrom, vàng crom

хромати́зм *м.* 1. *физ.* sắc sai; 2. *муз.* hệ âm hoá

хромати́н *м.* nhiễm sắc tố, chất nhiễm sắc

хроматогра́мма *ж.* sắc phổ

хромато́граф *м.* bộ (máy) sắc ký

хроматографи́ст *м.* nhà sắc ký học

хроматогра́фия *ж.* sắc ký học, phép sắc ký

хром||а́ть *несов.* 1. (đi) khập khiễng, khấp khiễng, tập tễnh, cà nhắc, cà thọt, khập khà khập khiễng; ~ на пра́вую но́гу khập khiễng (cà nhắc) chân phải; 2. *перен. разг.* kém, đuối; у него́ ~а́ет правописа́ние nó kém (đuối) môn chính tả; ✧ ~ на о́бе ноги́ а) (*о знаниях, подготовке и т. п.*) hoàn toàn kém cỏi, kém hiểu biết, không thông thạo; б) (*о деле*) không chạy, trục trặc, trục trà trục trặc, khập khà khập khiễng; вся́кое сравне́ние ~а́ет mọi sự so sánh đều khập khiễng (đều không ổn)

хроми́рование *с. тех.* (sự) mạ chrom, mạ crom, phủ chrom, phủ crom

хроми́рованн||ый *прил. тех.* (đã) mạ chrom, mạ crom, phủ chrom, phủ crom; часы́ в ~ом ко́рпусе đồng hồ vỏ mạ chrom

хроми́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. *тех.* mạ chrom (crom), phủ chrom (crom); 2. (*кожу*) thuộc da bốc-can

хро́мистый *прил. хим., тех.* (có) chrom, crom

хро́мов||ый *прил.* 1. *хим., тех.* (có) chrom, crom; ~ая кислота́ acid chromic; ~ая сталь thép chrom; ~ая зе́лень lục chrom; 2. (*о коже*) bốc-can; (*из хрома*) (bằng) bốc-can; ~ые сапоги́ đôi ủng bốc-can

хром||о́й *прил.* 1. khập khiễng, khấp khiễng, tập tễnh, cà thọt, cà nhắc, thọt; ~áя нога́ chân khập khiễng, chân thọt; 2. *в знач. сущ. м.* người thọt, người đi khập khiễng

хромоно́гий *прил.* thọt chân, thọt

хромосо́мы *мн.* (*ед.* хромосо́м *м.*) *биол.* chromasom, nhiễm sắc thể, nhiễm thể

хромосфе́ра *ж.* sắc quyển, sắc cầu

хромота́ *ж.* (sự, tật) khập khiễng, khấp khiễng, tập tễnh, cà thọt, cà nhắc, thọt chân

хро́ник *м. разг.* người bệnh kinh niên (mạn tính, mãn tính)

хро́ника *ж.* 1. *ист.* biên niên sử, sử biên niên; 2. *лит.* ký sự, ký lục; семе́йная ~ ký sự gia đình; 3. (*газетная*) tin vắn, tin ngắn, tin thời sự; 4. (*кинофильм*) phim thời sự

хроника́льный *прил.*: ~ фильм phim thời sự

хроникёр *м.* thông tin viên, cộng tác viên của báo

хрони́ческ||ий *прил.* kinh niên, mạn tính, mãn tính; ~ое заболева́ние bệnh kinh niên (mạn tính, mãn tính); ~ое недоеда́ние (tình trạng, nạn) thiếu ăn kinh niên

хронобио́лог *м.* nhà thời sinh học

хронобиоло́гия *ж.* thời sinh học

хроно́граф *м. тех.* bộ (máy) thời ký, máy ghi thời gian

хроно́лог *м.* nhà niên đại học

хронологи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) niên đại học; niên đại ký, niên biểu; (*об изложении и т. п.*) (ghi) theo niên đại, theo thời gian; в ~ом поря́дке theo trình tự thời gian, theo niên đại; ~ая табли́ца niên biểu

хронолóгия *ж.* 1. (*наука*) niên đại học; 2. (*перечень*) niên đại ký, niên biểu, niên đại

хроно́метр *м.* chronomètre, thời kế, đồng hồ bấm giây, đồng hồ chính xác

хронометра́ж *м.* (sự, phương pháp) đo thời gian, quan sát bấm giờ, bấm giờ định mức, định mức thời gian

хронометражи́ст *м.* người đo thời gian (quan sát bấm giờ, bấm giờ định mức, định mức thời gian)

хронопатолóгия *ж.* thời bệnh học

хроноско́п *м. тех.* chronoscope, thời kế chính xác (*đo đến 0,001 giây*)

хронотерапи́я *ж.* liệu pháp dựa vào thời sinh học

хронофизиолóгия *ж.* thời sinh lý học

хру́пк||ий *прил.* 1. (*ломкий*) dễ vỡ, dễ gãy; (*издающий хруст*) giòn, giòn tan; ~ фарфо́р đồ sứ dễ vỡ; ~ ледене́ц đường phèn giòn; 2. *перен.* (*болезненный*) yếu đuối, ốm yếu, yếu ớt; (*нежный*) mảnh khảnh, mảnh dẻ, mảnh mai; ~ое здоро́вье sức khoẻ yếu ớt; ~ая де́вушка cô gái mảnh khảnh; ~ая фигу́ра thân hình mảnh dẻ (mảnh mai); 3. *перен.* (*непрочный*) mong manh, không vững chắc; ~ое согла́сие sự hoà hợp mong manh; ~ мир nền hoà bình mong manh (không vững chắc)

хру́пкость *ж.* l. (*ломкость*) (sự, tính, độ) dễ vỡ, dễ gãy, giòn; 2. *перен.* (*болезненность*) (sự) yếu đuối, ốm yếu, yếu ớt; (*нежность*) (sự) mảnh khảnh, mảnh dẻ, mảnh mai; 3. *перен.* (*непрочность*) (sự) mong manh, không vững chắc

хруст *м.* (tiếng) răng rắc, lạo xạo, lạo sạo, rào rạo, rau ráu

хруста́лик *м. анат.* thuỷ tinh thể, nhân mắt

хруста́ль *м.* 1. (*стекло*) pha lê; 2. *собир.* (*изделия*) đồ pha lê; ✧ го́рный ~ thạch anh

хруста́льн||ый *прил.* 1. (thuộc về) pha lê; (*из хрусталя*) (bằng) pha lê; ~ заво́д nhà máy pha lê; ~ая ва́за lọ (bình) pha lê; 2. *перен.* (*прозрачный*) trong vắt, trong veo, trong suốt; (*сверкающий*) lấp lánh, óng ánh, lóng lánh; (*о звуках*) trong, thanh, trong trẻo; ~ая вода́ nước trong vắt (trong veo); ~ звон tiếng ngân trong (thanh)

хруте́ть, хру́стнуть kêu răng rắc (lạo xạo, lạo sạo); *сов.* kêu rắc một tiếng

хру́стики *мн. разг.* các loại quà giòn để nhấm (*bỏng ngô, lát khoai rán giòn, bánh quy, v.v...*)

хру́стк||ий *прил.* kêu răng rắc (lạo xạo, lạo sạo); (*хрустящий*) giòn, giòn tan; ~ снег tuyết kêu lạo xạo; ~ие шаги́ những bước chân lạo xạo; ~ое пече́нье bánh quy giòn tan

хру́стнуть *сов. см.* хрусте́ть

хрусти́щ||ий *прич.*: ~ие хле́бцы bánh mì giòn (giòn tan)

хрущёвка *ж. разг.* 1. nhà năm tầng loại thường (*xây hồi những năm 50, 60 dưới thời N. Khrushov*); 2. căn hộ (*trong nhà đó*)

хрущо́ба *ж. разг. см.* хрущёвка

хрыч *м. бран.*: стари́к ~ lão già, thằng già

хрю́канье *с.* (tiếng) ủn ỉn, ụt ịt

хрю́кать, хрю́кнуть (kêu) ủn ỉn, ụt ịt

хрю́кнуть *сов. см.* хрю́кать

хрю-хрю́ *межд.* ủn ỉn, ụt ịt

хрю́шка *ж. разг.* con lợn cái

хряк *м.* lợn đực; племенно́й ~ lợn hạch, lợn dái

хрящ I *м. анат.* sụn

хрящ II *м. геол.* cát thô, cát to hạt

хрящев||о́й *прил.* (thuộc về) sụn; ~а́я ткань mô sụn

хуацяо *м. и ж.* (người) Hoa kiều

худе́ть, похуде́ть gầy (gầy còm, còm cõi, rạc người) đi

ху́д||о I *с. уст. разг.* (điều) xấu, ác, tệ, chẳng lành, rủi ro, không tốt; тебе́ ~а никто́ не пожела́ет chẳng ai mong điều xấu cho cậu cả; нет ~а без добра́ *посл.* ≅ trong cái rủi có cái may

ху́до II 1. *нареч.* (một cách) xấu, ác, tệ, không tốt; ~ отзыва́ться о ко́м-л. có ý kiến xấu (không tốt) về ai, nhận xét xấu (không tốt) về ai; 2. *в знач. сказ. безл.* (*об окружающей обстановке*) (thật là) khó khăn, khó chịu, khó thở, không may; (*о состоянии кого-л.*) khó ở, khó chịu; ему́ пришло́сь ~ anh ta phải gặp nhiều khó khăn, anh ấy gặp phải lúc không may; ему́ ~ cậu ta khó ở; больно́му ста́ло ху́же bệnh tình của người ốm trở nên trầm trọng hơn, bệnh nhân ốm nặng hơn; ✧ ~ бе́дно ít nhất, ít nhất là, cùng lắm, tệ nhất đi nữa

худоба́ *ж.* (sự) gầy gò, còm cõi, gầy

худо́жественн||ый *прил.* (thuộc về) nghệ thuật, mỹ thuật; ~ о́браз hình tượng nghệ thuật; ~ое произве́дение tác phẩm nghệ thuật; ~ая литерату́ра sách văn nghệ; ~ая гимна́стика thể dục nghệ thuật, thể dục mềm dẻo; ~ое оформле́ние trình bày (trang trí) mỹ thuật; ~ фильм phim truyện; ~ое учи́лище trường mỹ thuật; ~ вы́мысел hư cấu nghệ thuật; ~ые про́мыслы các ngành làm đồ mỹ nghệ; ✧ ~ беспоря́док cảnh hỗn loạn mỹ quan

худо́жество *с. уст.* mỹ thuật; акаде́мия худо́жеств trường cao đẳng (học viện) mỹ thuật

худо́жник *м.* 1. hoạ sĩ, nhà hội hoạ; знамени́тый ~ danh hoạ, hoạ sĩ trứ danh; 2. *перен.* nghệ sĩ; ~ сло́ва nhà văn, văn sĩ

худо́жница *ж.* nữ hoạ sĩ

худо́й I *прил.* (*худощавый*) gầy, gầy gò, gầy còm, còm cõi, gầy nhom, còm nhom, khẳng khiu

худ||о́й II *прил.* 1. (*плохой*) xấu, tệ, tồi; ~ материа́л vật liệu xấu; ~а́я сла́ва tiếng xấu, xú danh, ô danh; ~ обе́д bữa cơm xoàng (dở); де́ло при́няло ~ оборо́т công việc trở nên xấu đi; 2. *разг.* (*ветхий, рваный*) rách rưới, tả tơi, xơ xác, rách tổ đỉa; (*дырявый*) (bị) thủng; ~ы́е сапоги́ đôi ủng bị thủng; đôi ghệt há mõm (cóc gặm) (*шутл.*); ~о́е ведро́ xô thủng; ✧ на ~ коне́ц cùng lắm, ít nhất, ít nhất là, tệ nhất đi nữa; не говоря́ ~о́го сло́ва không nói nặng lời, không chửi mắng, tránh không gây chuyện lôi thôi, không cãi lại; ~ мир лу́чше до́брой ссо́ры *посл.* ≅ một sự nhịn, chín sự lành; em thuận anh hoà là nhà có phúc; от ~о́го се́мени не жди до́брого пле́мени *посл.* ≅ trứng rồng lại nở ra rồng, liu điu lại nở ra dòng liu điu; hổ phụ sinh hổ tử

худосо́чие *с.* (sự, tình trạng) gầy mòn, suy nhược

худосо́чный *прил.* gầy mòn, suy nhược

худоща́вость *ж.* (sự, vẻ) xương xương, hơi gầy

худоща́вый *прил.* xương xương, hơi gầy

худу́щий *прил. разг.* rất gầy, gầy đét, gầy guộc, gầy nhom, khẳng khiu; ~ подро́сток cậu thiếu niên gầy đét (gầy nhom); ~ие ру́ки đôi tay gầy guộc (khẳng khiu)

ху́дш||ий 1. (*превосх. ст. прил.* худо́й II 1 *и* плохо́й) xấu nhất, tệ nhất, tồi nhất, kém nhất; в ~ем слу́чае trong trường hợp xấu (tệ) nhất; 2. *в знач. сущ. с.*: ~ее (cái, điều) xấu nhất; на́до пригото́виться к ~ему phải chuẩn bị đối phó với điều xấu nhất

худы́шка *м. и ж.* đứa bé gầy gò

худю́щий *прил. разг. см.* худу́щий

ху́же (*сравнит. ст. прил.* худо́й II 1 *и* плохо́й) xấu hơn, tệ hơn, tồi hơn, kém hơn; (*сравнит. ст. нареч.* ху́до *и* пло́хо) (một cách) xấu hơn, tệ hơn, tồi hơn, kém hơn; тем ~ càng xấu hơn, càng tệ hơn; всё ~ и ~ càng ngày càng xấu; (от э́того) ~ не бу́дет cái đó thì vô hại (thì chẳng có gì hại đâu); ~ всего́ то, что... tệ nhất là...

хула́ *ж.* (lời) chê bai, mạt sát, phỉ báng, gièm pha, sàm báng, quở mắng, chửi mắng

хулаху́п *м.* hula-hoop, vòng hulahup

хулига́н *м.* hooligan, kẻ càn quấy, du côn, côn đồ, lưu manh

хулига́нить, нахулига́нить *несов.* càn quấy, giở thói du côn (côn đồ, lưu manh)

хулига́нский *прил.* (có tính chất) hooligan, càn quấy, du côn, côn đồ, lưu manh

хулига́нство *с.* (hành vi, thói) càn quấy, du côn, côn đồ, lưu manh

хулига́ньё *с. собир. разг.* bọn hooligan, bọn càn quấy (du côn, lưu manh)

хули́тель *м.* người chê bai (mạt sát, phỉ báng, gièm pha, sàm báng, quở mắng, chửi mắng)

хули́ть *несов.* chê bai, mạt sát, phỉ báng, gièm pha, sàm báng, quở mắng, chửi mắng

ху́нта *ж.* junta, tập đoàn; вое́нная ~ tập đoàn quân sự (quân phiệt)

хурма́ *ж.* 1. (*дерево*) (cây) hồng, cậy (*Diospyros kaki*); 2. (*плод*) (quả, trái) hồng, cậy

хура́л *м.* 1. *будд.* chùa (*Phật giáo phái Tây Tạng*); 2. (*орган власти в Монголии*) hural, quốc hội

ху́тор *м.* (*мн.* ~á) ấp, trại, chòm, xóm

ху́тор||ный, ~ско́й *прил.* (thuộc về) ấp, trại, chòm, xóm

хуторя́н||ин *м.*, **~ка** *ж.* 1. (*владелец*) chủ ấp, chủ trại, ấp chủ, trại chủ; 2. (*житель*) người dân ấp (trại, chòm, xóm)

хэбэ́ I *неизм. с. и ж.* 1. (*ткань*) vải bông, coton, cotton; ю́бка из ~ váy vải bông (coton); 2. (*одежда*) quần áo vải bông (coton, cotton); солда́тская ~ (bộ) quần áo lính vải bông (coton); II *неизм. в знач. прил.* (*хлопчатобумажный*) (bằng) vải bông, coton, cotton; бри́оки ~ quần vải bông (coton)

хэ́ппи-энд, хэппиэ́нд *м.* kết thúc có hậu, kết cục may mắn

хэллоу́ин *м.* lễ hội Halloween, lễ Cô hồn

Ц

ца́нга *ж. тех.* đầu kẹp

ца́пать *несов. разг.* 1. (*зубами, когтями*) vồ, cắn, đớp, quào, cào, cấu; 2. (*хватать*) vồ (chộp, chụp, chớp) lấy

ца́паться *несов. разг.* 1. cắn đớp (quào cấu, cấu xé) nhau; 2. (*ссориться*) học hặc (đấu đá, cắn xé) nhau

ца́пка *ж. разг. с.-х.* cuốc

ца́пля *ж.* diệc, giang, chim diệc (*Ardeidae*)

ца́пфа *ж. тех.* ngõng, ngõng trục; (*орудия, цилиндра тж.*) chốt, cốt

цап-цара́п *межд. в знач. сказ. разг.* vồ (chộp, chụp) lấy

цара́пать, цара́пнуть (*В*) 1. quào, cào, cấu, làm sây sát (chợt da, sầy da, trầy da, xước da, trầy xước); 2. (*плохо писать*) ngoáy, ngoáy bút, viết nguệch ngoạc

цара́паться *несов.* 1. *см.* цара́пать 1; 2. (*царапать друг друга*) quào (cào, cấu, quào cấu, cấu xé, cắn xé) nhau; 3. (*скрестись*) cào sột soạt

цара́пина *ж.* (vết, chỗ) quào, cào, cấu, xước, sây sát, trầy xước, chợt da, sầy da, trầy da, xước da

цара́пнуть *сов. см.* цара́пать

царе́вич *м.* hoàng tử

царе́вна *ж.* công chúa

царедво́рец *м. уст.* triều thần, đình thần

царёк *м.* 1. tiểu vương; 2. *перен. ирон.* chúa, sứ quân, hùng bá một phương

цареуби́йство *с.* (sự, tội) giết vua, thí nghịch

цари́зм *м.* chế độ Nga hoàng (sa hoàng)

цари́стский *прил.* (thuộc về) chế độ Nga hoàng, chế độ sa hoàng

цар||и́ть *несов.* 1. trị vì, ngự trị; 2. *перен.* ngự trị, thống trị, thịnh hành, bao trùm; в лесу́ ~и́т тишина́ bầu không khí tĩnh mịch ngự trị trong rừng, sự yên tĩnh bao trùm rừng núi

цари́ца *ж.* 1. (*монархиня*) nữ hoàng; (*русская*) nữ Nga hoàng (sa hoàng); 2. *перен.* (*Р*) bà chúa; 3. (*жена царя*) hoàng hậu, sa hậu

ца́рск||ий *прил.* 1. (thuộc về) hoàng đế, quốc vương; tsar, Nga hoàng, sa hoàng (*ср.* царь); ~ указ chiếu chỉ (sắc chỉ, sắc chiếu, sắc dụ, dụ chỉ) của Nga hoàng; 2. (*относящийся к монархии*) (thuộc về) chế độ Nga hoàng, chế độ sa hoàng, Nga hoàng, sa hoàng; ~ое прави́тельство chính phủ Nga hoàng (sa hoàng); ~ая Росси́я nước Nga sa hoàng; 3. (*роскошный*) lộng lẫy, tráng lệ, huy hoàng, nguy nga, sang trọng, cao quý; ~ подарок tặng phẩm sang trọng (cao quý); ~ обе́д bữa ăn cao lương mỹ vị; ✧ ~ая во́дка *хим.* nước cường toan; ~ие врата́ *церк.* hoàng môn, cửa chính thánh tượng bình

ца́рственный *прил.* uy nghiêm, uy nghi, hùng vĩ, hùng tráng

ца́рствие *с. уст. см.* ца́рство

ца́рство *с.* 1. đế quốc, vương quốc; 2. (*царствование*) triều đại, (sự) trị vì; 3. *перен.* giới, loài, vương quốc, xứ sở; расти́тельное ~ giới (loài, hệ, thế giới) thực vật; живо́тное ~ giới (loài, hệ, thế giới) động vật; со́нное ~ xứ sở ngủ mê, vương quốc ngủ say; ✧ ~ бо́жье *рел.* nước Chúa; тысячеле́тнее ~ *рел.* triều đại nghìn năm

ца́рствование *с.* (sự) trị vì; (*время*) triều đại, hoàng triều, vương triều, triều, đại; в ~ Петра́ Пе́рвого dưới triều (triều đại) Piôtr đại đế

ца́рств||овать *несов.* 1. trị vì, ngự trị, tại vị; 2. *перен.* ngự trị, thống trị, thịnh hành, bao trùm; здесь ~yет тишина́ bầu không khí tĩnh mịch đang ngự trị nơi đây

ца́рствующий *прил.* đương triều, tại vị, đang trị vì

цар||ь *м.* l. (*монарх*) hoàng đế, quốc vương; (*русский*) tsar, Nga hoàng, sa hoàng; 2. *перен.* (vị) chúa tể; ~ звере́й chúa tể muôn thú, chúa sơn lâm, sư tử; ✧ без ~я в голове́ không thông minh, đụt, đần, ngốc; при ~е Горо́хе *шутл.* từ đời thượng cổ, hồi ông Bành tổ còn để trái đào; từ đời tám hoánh (*разг.*)

ца́ца *ж. пренебр.* kẻ bẳng nhẳng (bặng nhặng, nhặng bộ, lên mặt, ti toe, làm vẻ quan trọng); ишь кака́я ~ нашла́сь! gớm, gì mà bẳng nhẳng (nhặng xị, nhặng bộ) dữ thế!

ца́цкаться *несов.* (с *Т*) *прост.* bận bịu chăm chút, quá nuông chiều (chiều chuộng)

цве||сти́ *несов.* 1. (*о цветах*) nở; (*едва распускаться*) chớm nở, hé nở, hàm tiếu; (*раскрываться*) nở rộ, rộ nở; (*о садах, лугах и т. п.*) nở (trổ, ra) hoa; весно́й пе́рвыми ~ту́т подсне́жники vào mùa xuân hoa xuyên tuyết nở trước tiên; вокру́г ~ту́т луга́ и сады́ chung quanh các nội cỏ và vườn cây đều nở (trổ) hoa; я́блони ещё не ~ту́т táo chưa ra hoa; 2. *перен.* (*процветать*) nở hoa, nảy nở, cường thịnh, thịnh vượng, phát đạt; страна́ ~тёт đất nước nở hoa (cường thịnh, thịnh vượng, phát đạt); 3. *перен.* (*быть здоровым, красивым*) tươi đẹp (mạnh khoẻ) lên, đẹp (khoẻ, tươi) ra, phơi phới; ~ здоро́вьем phơi phới khoẻ mạnh, sức khoẻ phơi phới; ~ красото́й phơi phới nhan sắc, sắc đẹp phơi phới; 4. *перен.* (*светиться радостью*) tươi (tươi rói, tươi sáng, rực sáng, rực rỡ) lên, phớn phở; ~ от всеобщего внима́ния tươi rói lên (rạng rỡ lên, rực rỡ lên, phớn phở) vì được mọi người chú ý; ~ улы́бкой nở nụ cười tươi; 5. (*о стоячей воде*) nổi váng lục, nổi meo

цвет I *м.* (*мн.* ~á) 1. (*окраска*) màu, sắc, màu sắc; ~ лица́ sắc mặt, sắc diện, nước da mặt; кра́сного ~a màu (sắc) đỏ; бе́лый ~ màu trắng; ткань ~a ви́шни vải màu anh đào (huyết dụ, đỏ thẫm); кра́сить что́-л. в жёлтый ~ sơn (tô) cái gì màu vàng, tô (sơn) vàng cái gì; подобра́ть ~á chọn màu (sắc, màu sắc); 2. (*в жив. — колорит, тон*) sắc độ, màu sắc, sắc thái; мне нра́вится ва́ша карти́на и по ~y и по компози́ции tôi thích bức tranh của anh cả về sắc độ (màu sắc) lẫn bố cục; 3. (*о политической окраске каких-л. партий*) màu; его́ выступле́ние име́ло кори́чневый ~ bài phát biểu của nó có màu nâu (có xu hướng fatxit)

цвет II *м.* 1. *обыкн. мн.*: ~ы́ hoa, bông, bông hoa; буке́т ~о́в bó hoa; 2. *собир.* hoa, bông; ли́повый ~ hoa gia (đoạn); 3. *перен.* (*Р*) (*лучшая часть*) tinh hoa,

tinh tuý, bộ phận ưu tú; ~ молодёжи tinh hoa (bộ phận ưu tú) của tuổi trẻ; ~ на́ции tinh hoa của đất nước; 3. (*период цветения*) (thời kỳ, độ) nở hoa, trổ hoa, ra hoa; я́блони в ~ý táo đang kỳ nở (trổ, ra) hoa; в по́лном ~ý đang nở rộ; 4. (*о расцвете красоты, молодости, сил, здоровья, таланта*) (độ, thời kỳ) nở rộ, sung mãn, sung sức, phát tiết; во ~е лет đang tuổi thanh xuân, đang độ sung sức, đang lúc tài hoa nở rộ; красота́ её ещё не в по́лном ~е nhan sắc của nàng còn chưa nở rộ (chưa phát tiết cao độ)

цвета́стый *прил.* lắm màu, nhiều sắc, sặc sỡ, hoa hoét, đa sắc, ngũ sắc

цвете́ние *с.* (sự) nở hoa, trổ hoa, ra hoa

цвете́нь *м. бот.* phấn hoa

цвети́стость *ж.* 1. (*пестрота*) (sự, độ) sặc sỡ, lắm màu, nhiều sắc; 2. *перен.* (sự, tính chất) hoa mỹ, văn hoa, văn vẻ; ~ сло́га, сти́ля sự hoa mỹ của văn chương, của văn phong

цвети́ст||ый *прил.* 1. (*покрытый цветами*) (có, phủ) nhiều hoa, đầy hoa; ~ луг nội cỏ đầy hoa; 2. (*пёстрый*) sặc sỡ, lắm màu, nhiều sắc, đa sắc, ngũ sắc, hoa hoét; ~ узо́р hoa văn sặc sỡ (lắm màu, đa sắc); ~ая ткань vải hoa; 3. *перен.* (*красочный, живой*) rực rỡ, chói lọi, mặn mà, mỹ lệ, sinh động, sống động; ~ые описа́ния приро́ды lời văn miêu tả thiên nhiên thật là mặn mà (mỹ lệ, sinh động); 4. *перен.* (*о слоге, речи и т. п.*) hoa mỹ, văn hoa, văn vẻ; hoa hoét (*пренебр.*); ~ стиль văn phong hoa mỹ, phong cách văn hoa (hoa mỹ), lối văn hoa hoét

цветко́в||ый *прил.*: ~ые расте́ния (loài) cây có hoa

цветни́к *м.* I. vườn hoa, vườn cảnh; (*клумба*) bồn hoa; 2. *перен.* đám, đám người

цветн||о́й *прил.* 1. (có, tô) màu; ~а́я фотогра́фия ảnh màu; ~ фильм phim màu; ~о́е телеви́дение vô tuyến truyền hình màu, tivi màu; 2. (*о людях*) da màu, không phải da trắng; ~о́е населе́ние dân cư (cư dân) da màu; ✧ ~ы́е мета́ллы (những) kim loại màu; ~а́я металлу́ргия (khoa, ngành) luyện kim màu; ~а́я капу́ста (cây) súp-lơ, su-lơ, cải hoa (*Brassica caulifora*)

цветово́д *м.* chuyên viên trồng hoa

цветово́дство *с.* (nghề, ngành, môn) trồng hoa

цветов||о́й *прил.* (thuộc về) màu, sắc, màu sắc; ~а́я компози́ция bố cục màu sắc

цветогра́фия *ж.* (sự) sử dụng đồ thị màu

цветозвуков||о́й *прил.*: ~а́я рекла́ма quảng cáo dùng màu sắc và âm thanh

цвет||о́к *м.* (*мн.*: ~ы́ *и* ~ки́) đoá hoa, bông hoa, đoá, bông; *мн.* hoa, bông, bông hoa; полевы́е ~ы́ hoa đồng, bông hoa đồng nội; же́нский ~ hoa (bông) cái; мужско́й ~ hoa (bông) đực; живы́е ~ы́ hoa thật, hoa tươi; иску́сственные ~ы́ hoa giả, hoa giấy, hoa nhân tạo; 2. (*растение*) cây hoa, cây cảnh, cây kiểng, cây; садо́вые ~ы́ cây hoa trong vườn; ко́мнатные ~ы́ cây cảnh (cây kiểng) trong phòng; разводи́ть ~ы trồng hoa (cây hoa, cây cảnh); ✧ тепли́чный ~ cây hoa trong lồng kính, người trong tháp ngà, người ẻo lả

цветоло́же *с. бот.* đế hoa

цветому́зыка *ж.* nhạc ánh sáng (*biểu diễn cùng với ánh sáng thay đổi theo âm hưởng*)

цветоно́жка *ж. бот.* cuống hoa

цветоно́сный *прил.* có hoa

цвето́ч||ек *м.* đoá (bông) hoa nhỏ; ✧ э́то то́лько ~ки, а я́годки впереди́ *погов.* ≅ đó chỉ mới xấu vừa thôi, sau này còn tệ hơn cơ

цвето́чница *ж.* 1. (*продавщица*) chị/bà/cô bán hoa, cô hàng hoa; (*изготовительница*) chị/bà/cô làm hoa giả; 2. (*ящик для цветов*) bồn hoa, thùng (hòm) trồng hoa

цвето́чн||ый *прил.* 1. (thuộc về) hoa, bông, bông hoa; ~ые семена́ hạt giống hoa; ~ая по́чка nụ, nụ hoa (bông); 2. (*для цветов*) (để) trồng hoa, trồng cây cảnh; (*для продажи цветов*) (để) bán hoa; ~ горшо́к chậu hoa, chậu trồng cây cảnh; ~ магази́н cửa hàng hoa, hiệu bán hoa; ~ая вы́ставка triển lãm hoa; 3. (*из цветов*) (chiết từ) hoa; ~ одеколо́н nước hoa (eau de Cologne, Ôđơcôlon)

цвету́щ||ий *прил.* 1. (*полный сил*) đầy sinh lực, béo tốt, sung sức, sung mãn, phơi phới, đỏ da thắm thịt; (*о девушке*) tươi đẹp, tươi trẻ, xinh tươi, nõn nà; ~ ю́ноша chàng trai sung sức (đầy sinh lực); у него́ ~ вид anh ta có vẻ béo tốt (sung sức, đầy sinh lực); 3. (*процветающий*) nở hoa, thịnh vượng, phát đạt, cường thịnh; ~ая страна́ đất nước cường thịnh (thịnh vượng, phát đạt, nở hoa *поэт.*)

цветы́ *мн. см.* цвето́к

це́вка *ж.* 1. *текст.* trục quấn sợi; 2. *тех.* ống, trục, chốt

цевни́ца *ж. поэт.* ống tiêu, ống sáo, sáo

це́вочн||ый *прил. тех.*: ~ое зацепле́ние cặp bánh răng chốt; ~ая переда́ча truyền động bánh răng chốt

цевьё *с.* 1. (*часть ружейной ложи*) má súng; 2. (*стержень*) đòn, cần, cán

цеди́лка *ж. разг.* rổ (rá) lọc, rổ, rá

цеди́ть *несов.* (*В*) 1. lọc, chắt; 2. (*наливать*) chiết, rót; (*пить*) nhấp giọng, nhâm nhi, uống tí một, uống chậm rãi; 3. *разг.*: ~, ~сквозь зу́бы, ~ слова́ nói rít mạnh từng lời

це́дра *ж.* vỏ cam (chanh, quít); (*высушенная*) vỏ cam (chanh, quít) khô, trần bì; лимо́нная ~ vỏ chanh khô

цедра́т *м. бот.* cây thanh yên (*Citrus medica var. cedrata*)

це́зий *м. хим.* cesium, cesi, xesi

цезу́ра *ж. лит.* (chỗ) ngắt đoạn, cắt mạch, ngắt hơi

цейтно́т *м. шахм.* (sự) bí thời gian, hết thời gian nghĩ nước đi; попа́сть в ~ bị bí thời gian, hết thời gian nghĩ nước đi

цейхга́уз *м. уст. воен.* kho quân nhu (quân trang, quân khí)

цека́ *м. неизм. разг. см.* ЦК; член ~ uỷ viên trung ương

целе́бность *ж.* (tính) chữa bệnh được, làm bình phục, lợi cho sức khoẻ, lành, tốt; dược tính, tác dụng dược lý (*научн.*)

целе́бн||ый *прил.* (có thể) chữa bệnh được, làm bình phục; (*о климате и т. п.*) lợi sức khoẻ, lành, tốt; ~ые тра́вы dược thảo, cây thuốc, cây dược thảo; ~ое сре́дство dược phẩm, dược liệu, thuốc chữa bệnh, thuốc

целев||о́й *прил.* (có, nhằm) mục đích, mục tiêu, đích; ~ креди́т tín dụng có mục đích; ~а́я установка mục đích, mục tiêu, đích

целенапра́вленность *ж.* (tính, tính chất) hướng đích, nhằm mục đích nhất định, nhằm mục tiêu rõ rệt

целенапра́вленный *прил.* (có, nhằm, nhắm) mục đích nhất định, mục tiêu rõ rệt, hướng đích

целесообра́зно *нареч.* (một cách) hợp lý, hữu ích

целесообра́зность *ж.* (tính chất, sự) hợp lý, hữu ích; (*польза*) ích lợi, lợi ích

целесообра́зн||ый *прил.* hợp lý, thích đáng; (*полезный*) có ích, có lợi, bổ ích, hữu ích; ~ое испо́льзование средств sử dụng hợp lý vật tư; ~ое

мероприя́тие biện pháp thích đáng, phương sách hợp lý

целеустремле́ние *с. см.* целеустремлённость

целеустремлённость *ж.* chí hướng, (tính, sự) có chí hướng, có định hướng, có mục đích rõ rệt, nhằm mục tiêu nhất định

целеустремлённый *прил.* có chí hướng (định hướng, mục đích rõ rệt), nhằm mục tiêu nhất định, nhất quán, kiên quyết làm đến cùng

целиба́т *м. рел.* (giáo luật) độc thân, không lấy vợ (*của tu sĩ*)

целико́м *нареч.* 1. (*в целом виде*) nguyên vẹn, toàn vẹn, nguyên, cả; зажа́рить ку́рицу ~ nướng gà nguyên con, rôti gà cả con; проглоти́ть что́-л. ~ nuốt chửng (nuốt trửng) cái gì; 2. (*совершенно*) hoàn toàn; (*полностью*) toàn bộ, cả; ~ отда́ться чему́-л. hoàn toàn hiến thân (toàn tâm toàn ý hiến mình) cho cái gì

целин||а́ *ж.* 1. đất hoang; hoang (*сокр.*); освое́ние ~ы́ khai (khẩn, vỡ, phá) hoang, khai khẩn đất hoang; распаха́ть ~ý cày vỡ đất hoang; по́днятая ~ đất vỡ hoang; ~о́й, по ~е́ ди (chạy) trên đất hoang; 2. (*нетронутая поверхность чего-л.*) bề mặt còn nguyên; сне́жная ~ bề mặt tuyết còn nguyên, cánh đồng tuyết mênh mông chưa ai đặt chân; 3. *перен.* (*о том, что остаётся нетронутым, неизученным*) vùng đất trống; пе́ред микробио́логами лежа́ла ещё непа́ханная ~ trước mắt các nhà vi sinh học là cả một vùng đất trống chưa khai phá (chưa nghiên cứu); куро́ртная ~ vùng đất trống để phát triển ngành điều dưỡng (nghỉ mát)

цели́нка *ж.* bộ đồng phục đội xây dựng

цели́нни||к *м.*, **~ца** *ж.* người khai hoang (khẩn hoang, vỡ hoang)

цели́нн||ый *прил.* (thuộc về) đất hoang, hoang; ~ые зе́мли đất hoang

цели́тель *м.* thầy thuốc, người chữa bệnh

цели́тельно *нареч.* (một cách) lợi cho sức khoẻ, tốt lành

цели́тельность *ж. см.* целе́бность

цели́тельн||ый *прил.* 1. (có thể) chữa bệnh được, làm phục sức; (*о воздухе и т. п.*) có lợi cho sức khoẻ, tốt lành, lành, tốt; ~ кли́мат khí hậu tốt lành (lành, có lợi cho sức khoẻ); 2. (*облегчающий страдания*) làm dịu nỗi đau; ~ая си́ла сло́ва lời nói có sức mạnh làm dịu nỗi đau

це́лить *несов.*, **це́литься** *несов.* (в *В*) ngắm, nhắm, nhằm, ngắm (nhắm, nhằm) đích

целко́вый *м. уст., разг.* (đồng) rúp

целлофа́н *м.* cellophan, xenlophan, giấy bóng kính, giấy bóng, giấy kính

целлофа́новый *прил.* (thuộc về) cellophan, xenlophan, giấy bóng kính, giấy bóng, giấy kính; (*из целлофана*) (bằng) cellophan, xenlôphan, giấy bóng kính, giấy bóng, giấy kính

целлулои́д *м.* (chất) celluloid, xenluloit

целлулои́дный *прил.* (thuộc về) celluloid, xenluloit; (*из целлулоида*) (bằng) celluloid, xenluloit

целлюло́за *ж.* (chất) cellulose, xenlulo, chất xơ

целлюло́зно-бума́жн||ый *прил.*: ~ая промы́шленность công nghiệp làm giấy (giấy cellulose, giấy xenlulo)

целлюло́зный *прил.* (thuộc về) cellulose, xenlulô, chất xơ

целова́ние *с. рел.* (lễ, sự) tuyên thệ, phát thệ

целова́ть, поцелова́ть (*В*) hôn, hôn hít; *дет.* thơm; ~ ребёнка hôn (thơm) con; ~ кого́-л. в гу́бы, в щёку hôn môi, hôn má ai; hôn ai ở môi, ở má

целова́ться, поцелова́ться hôn nhau

целому́дренно *нареч.* (một cách) trinh bạch, trong trắng

целому́дренность *ж. см.* целому́дрие

целому́дренный *прил.* 1. trinh, tân, trinh tiết; 2. (*исполненный целомудрия*) trinh bạch, trinh thục, trong trắng, trong sạch; ~ о́браз жи́зни lối sống trong sạch

целому́дрие *с.* 1. (*девственность*) (sự) trinh tiết, trinh, tân; 2. (*строгая нравственность*) (lòng, tính, tính chất, sự) trinh bạch, trinh thục, trong trắng, trong sạch

це́лостность *ж.* (tính chất, tính, sự) toàn vẹn, nguyên vẹn; (*единство*) (sự, tính chất, tính) thống nhất, hoàn chỉnh; территориа́льная ~ tính chất toàn vẹn của lãnh thổ, lãnh thổ toàn vẹn

це́лостн||ый *прил.* toàn vẹn, nguyên vẹn; (*единый*) thống nhất, hoàn chỉnh; ~ая теория lý thuyết hoàn chỉnh

це́лост||ь *ж.* 1. (*неповреждённость*) (sự, tính chất) nguyên vẹn, nguyên lành, lành lặn; в ~и nguyên lành, nguyên vẹn, lành lặn; сохрани́ть что́-л. в ~и giữ nguyên (nguyên vẹn, nguyên lành) cái gì, giữ cái gì nguyên vẹn (nguyên lành); 2. (*внутреннее единство*) (sự, tính chất) toàn vẹn, hoàn chỉnh, nhất quán, thống nhất; ✧ в ~и и сохра́нности nguyên lành, lành lặn, bình yên vô sự, không bị suy suyển, không hề hấn gì

це́л||ый *прил.* 1. (*полный*) cả, suốt, đầy, toàn bộ, ròng, ròng rã; ~ день cả (suốt, suốt cả) ngày; ~ыми дня́ми и ноча́ми, по ~ым дням и ночам ròng rã ngày đêm, suốt cả ngày liền đêm; ~ час suốt một giờ; ~ых три го́да ba năm ròng rã, ba (suốt ba) năm ròng; вы́пить ~ых три ча́шки uống đến ba tách; ~ ряд cả một loạt; набра́ли ~ую корзи́ну грибо́в hái được cả một giỏ đầy nấm; 2. (*неповреждённый*) nguyên vẹn, nguyên lành, không sây sát, không suy suyển, không hề hấn, nguyên; (*не раненый*) lành lặn, lành; оста́ться ~ым còn nguyên vẹn (nguyên lành, nguyên, lành); (*о людях*) còn sống, còn lành lặn, không việc gì, không bị thương; уходи́, поку́да цел muốn sống thì hãy xéo đi, khôn hồn thì hãy cuốn xéo đi; 3. (*единый, цельный*) thống nhất, toàn vẹn, toàn bộ, hoàn chỉnh; 4. *в знач. сущ. с.*: ~ое (*нечто единое*) chỉnh thể, khối thống nhất, khối toàn vẹn, khối toàn bộ; еди́ное ~ое chỉnh thể thống nhất, khối thống nhất toàn vẹn; архитекту́рное ~ое chỉnh thể kiến trúc; 5. (*сохранившийся*) còn, còn giữ được, không mất; у вас ещё ~á э́та ча́шка? anh còn giữ được cái tách ấy cơ à?; 6. *мат.* nguyên; ~ое число́ số nguyên; 7. *в знач. сущ. с.*: ~ое *мат.* số nguyên; ✧ цел и невреди́м nguyên lành, lành lặn, bình yên vô sự, không bị suy suyển, không hề hấn gì; в ~ом нѝн chung, nhìn chung (xét về) toàn bộ

цел||ь *ж.* 1. (*для стрельбы*) mục tiêu, đích, bia; дви́жущаяся ~ mục tiêu di động; попа́сть в ~ trúng mục tiêu, trúng đích; не попа́сть в ~ trật, trệch mục tiêu, trệch (chệch) đích; 2. *перен.* mục đích, mục tiêu, đích; коне́чная ~ mục đích (đích, mục tiêu) cuối cùng, cứu cánh; благоро́дная ~ mục đích cao cả, mục tiêu cao thượng; ~ жи́зни lẽ sống, mục đích cuộc sống; отвеча́ть це́ли đáp ứng mục đích (mục tiêu); дости́чь свое́й це́ли đạt được mục đích (mục tiêu, đích) của mình; име́ть ~ью có mục đích, nhằm mục đích, nhằm...; с ~ью (+ *инф.*), с ~ью чего́-л., в ~ях чего́-л. nhằm..., để..., đặng..., với mục đích...; nhằm mục đích...; с еди́нственной ~ью với mục đích duy

nhất, chỉ cốt để; с э́той ~ью nhằm mục đích ấy, với mục đích đó

цельнокро́енн||ый *прил.*: ~ое пла́тье áo dài nguyên tấm (nguyên tấm vải)

цельнометалли́ческий *прил. тех.* toàn bằng kim loại

це́льность *ж.* (tính chất, tính, sự) toàn vẹn, toàn bộ, nguyên vẹn; nhất quán, thống nhất; hoàn chỉnh (*ср.* це́льный)

це́льн||ый *прил.* 1. (*из одного куска*) nguyên khối, toàn vẹn, toàn bộ, nguyên vẹn, còn nguyên, thành một khối; 2. (*о человеке, характере и. т. п.*) nhất quán, toàn vẹn, thống nhất; (*законченный*) hoàn chỉnh, hoàn thiện; ~ая нату́ра bản tính nhất quán; ~ое уче́ние học thuyết hoàn chỉnh; 3. (*неразбавленный*) nguyên chất, không pha trộn; ~ое вино vang nguyên chất (thuần chất, thuần tuý); ~ое молоко́ sữa nguyên chất

Це́льси||й *м.* (nhiệt biểu) Celsius, bách phân; 10° по ~ю 10° bách phân, 10°C

цеме́нт *м.* 1. ximăng, xi măng; 2. *анат.* xương răng

цемента́ция *ж.* 1. (*закрепление грунтов*) (sự) đổ ximăng, trám ximăng; 2. *тех.* (*в целях создания твёрдого поверхностного слоя*) (sự) hoá cứng bề mặt; 3. (*процесс сцепления частей горной породы*) (sự) kết dính

цементи́рование *с.* (sự) đổ ximăng, trám ximăng, gắn ximăng, trát ximăng

цементи́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. đổ (trám, gắn, trát) ximăng, kết dính; 2. *перен.* gắn bó, gắn chặt, đoàn kết, thống nhất, cố kết

цеме́нтн||ый *прил.* (thuộc về) ximăng, xi măng; (*из цемента*) (bằng) ximăng, xi măng; ~ завод nhà máy ximăng; ~ая плита́ tấm ximăng; ~ раство́р vữa ximăng

цен||а́ *ж.* 1. giá, giá cả; покупна́я ~ giá mua; повыше́ние цен tăng (lên, nâng) giá; стабилиза́ция цен ổn định giá cả, bình ổn vật giá; ~ на това́ры giá hàng, vật giá, giá cả hàng hóa; ~о́й в... giá...: 2. *перен.* (*достоинство*) giá trị; знать себе́ це́ну biết giá trị của mình; знать це́ну вре́мени biết giá trị của thời gian, biết quý thì giờ; 3.: ~о́й чего́-л. phải trả giá bằng cái gì, bằng cách gì; ~о́й жи́зни phải trả giá bằng tính mạng, phải hy sinh tính mạng, bằng cách hy sinh thân mình; любо́й ~о́й bằng mọi giá (mọi cách), bằng bất cứ giá nào (cách nào); ✧ ~ы́ нет кому́-л., чему́-л. ai, cái gì là vô giá (quý báu vô ngần, đáng giá nghìn vàng, có tầm quan trọng lớn lao); в ~е́ đáng giá, rất quý, rất đắt

ценз *м.* điều kiện, tư cách; избира́тельный ~ điều kiện đi bầu, điều kiện để có tư cách cử tri (tuyển cử); образова́тельный ~ điều kiện học vấn (trình độ học vấn); возрастно́й ~ điều kiện tuổi; ~ осе́длости điều kiện cư trú (thời hạn cư trú)

це́нзор *м.* người kiểm duyệt

цензу́р||а *ж.* 1. (*учреждение*) (cơ quan) kiểm duyệt; ~ запрети́ла вы́ход кни́ги cơ quan kiểm duyệt cấm xuất bản sách; 2. (*просмотр*) (sự, chế độ) kiểm duyệt; подве́ргнуть ~е bắt kiểm duyệt; сня́тие ~ы bỏ chế độ kiểm duyệt

цензу́рн||ый *прил.* 1. (thuộc về) kiểm duyệt; 2. (*приличный*) *разг.* nhã nhặn, tao nhã; в ~ых выраже́ниях bằng lời lẽ nhã nhặn

цени́тель *м.* người biết đánh giá; (*знаток*) người am hiểu (sành sỏi); ~ жи́вописи người sành sỏi (am hiểu) hội hoạ

цени́ть *несов.* (*В*) 1. (*назначать цену*) định giá, đánh giá; 2. (*признавать ценность кого-л., чего-л.*) đánh giá cao; (*дорожить*) quý trọng, coi trọng; ~ сли́шком высоко́ đánh giá quá cao

цени́ться *несов.* 1. (*иметь какую-л. цену*) giá, có giá; 2. (*признаваться значительным*) được đánh giá cao, được quý trọng

це́нник *м.* giá biểu, bảng (biểu) giá

це́нност||ь *ж.* 1. giá trị, giá; 2. (*значимость*) giá trị, ý nghĩa, tầm quan trọng; представля́ть большу́ю ~ có giá trị (ý nghĩa, tầm quan trọng) lớn; не представля́ть никако́й ~и không có giá trị gì, vô giá trị; 3. (*ценный предмет*) vật quý, của báu, báu vật, bảo vật; *перен.* giá trị; культу́рные ~и những giá trị văn hoá; материа́льные ~и *эк.* những giá trị vật chất

це́нн||ый *прил.* 1. (*о бандероли и. т. п.*) có giá, có giá trị; ~ая посы́лка bưu kiện khai giá (có khai giá trị); 2. (*дорогой*) quý, đắt tiền, báu, quý giá, quý báu; ~ые пода́рки những tặng phẩm quý (đắt tiền, quý báu); 3. (*важный*) quý giá, quan trọng, có giá trị; ~ое предложе́ние kiến nghị có giá trị, đề nghị quan trọng; ✧ ~ые бума́ги chứng khoán

ценов||о́й, це́новый *прил.* (thuộc về) giá, giá cả; ~а́я поли́тика chính sách giá cả; ~ сго́вор sự thông đồng về giá cả

ценообразова́ние *с. эк.* (sự) hình thành giá cả

цент *м.* (*монета*) (đồng) cent

цента́вр *м. см.* кента́вр

це́нтнер *м.* (một) tạ

центр *м.* 1. *мат., физ.* tâm, tâm điểm, trung tâm điểm; ~ тя́жести trọng tâm; ~ давле́ния tâm áp suất; ~ симметри́и tâm đối xứng; 2. (*место, город*) trung tâm, lỵ sở; культу́рный, промы́шленный ~ trung tâm văn hoá, công nghiệp; райо́нный ~ quận lỵ, huyện lỵ; областно́й ~ tỉnh lỵ; идти́ в ~ (~ го́рода) đi vào trung tâm (trung tâm thành phố); 3. (*орган руководства*) trung ương, trung tâm; tổng bộ (*уст.*); директи́ва из ~а chỉ thị từ trung ương; 4. (*в названиях учреждений*) trung tâm, đài; 5. *физиол.* trung khu, trung tâm; не́рвные ~ы các trung khu thần kinh; 6. (*в парламентах*) trung phái, phái giữa; 7. *тех.* mũi tâm, tâm; ✧ быть в ~е внима́ния được chú ý nhất; оказа́ться в ~е собы́тий có mặt giữa lúc các sự kiện xảy ra; музыка́льный ~ (*аппаратура*) bộ giàn; торго́вый ~ thương điếm, cửa hàng tổng hợp, trung tâm thương mại

централиза́ция *ж.* (sự) tập trung, tập quyền; ~ управле́ния tập trung quản lý

централи́зм *м.* chế độ tập trung; демократи́ческий ~ chế độ tập trung dân chủ

централизо́ванн||ый *прил.* 1. tập quyền, tập trung; ~ое госуда́рство nhà nước tập quyền; 2. (*о снабжении и т. п.*) (được) tập trung, do một cơ quan phụ trách; ~ая пода́ча воды́ phân phối nước tập trung (do một cơ quan phụ trách); ~ое плани́рование kế hoạch hoá tập trung (tập trung vào trung ương)

централизова́ть *несов. и сов.* (*В*) tập trung

централизова́ться *несов. и сов.* (bị) tập trung

центра́льн||ый *прил.* 1. (thuộc về) tâm, tâm điểm, trung tâm điểm; ~ая то́чка tâm điểm; ~ у́гол *геом.* góc ở tâm; 2. (*находящийся в центре*) (ở) giữa, trung tâm; Центра́льная А́зия Trung Á; ~ райо́н khu trung tâm, trung bộ, trung phần; ~ые у́лицы các đường phố ở trung tâm; ~ напада́ющий *спорт.* trung phong; 3. (*основной, существенный*) mấu chốt, cơ bản, chủ yếu, thiết yếu, cốt yếu, cốt tử, quan trọng nhất, chính; ~ вопро́с vấn đề mấu chốt (cơ bản, chủ yếu, cốt yếu, cốt

tử, quan trọng nhất); ~ая плóщадь quảng trường chính; ~ вход cổng (cửa) chính; 4. (*главный, руководящий*) trung ương; ~ комитéт uỷ ban (ban chấp hành) trung ương; Trung ương, TƯ (*сокр.*); tổng bộ (*уст.*); ~ое статисти́ческое управле́ние tổng cục thống kê trung ương; ~ телегра́ф sở điện báo trung ương; ~ая печáть báo chí trung ương; ✧ ~ая телефóнная ста́нция trung tâm (tổng trạm) điện thoại; ~ое отопле́ние hệ thống sưởi tập trung; ~ая не́рвная систе́ма hệ thần kinh trung ương

центризбирко́м *м.* uỷ ban bầu cử trung ương

центри́зм *м. полит.* chủ nghĩa trung phái (phái giữa), lập trường trung phái (phái giữa)

центри́ровать *несов. и сов.* (*В*) *тех.* chỉnh tâm, định tâm, làm... đồng tâm

центри́ст *м. полит.* người trung phái (phái giữa)

центри́стский *прил. полит.* (thuộc về) trung phái, phái giữa

центрифу́га *ж.* máy ly tâm

центробе́жн||ый *прил.* ly tâm; ~ая си́ла lực ly tâm; ✧ ~ые не́рвные воло́кна *физиол.* (những) sợi thần kinh ly tâm

центрова́ть *несов. и сов.* (*В*) *тех.* định tâm, khoan tâm

центро́вка *ж. тех.* (sự) định tâm, khoan tâm

центросо́ма *ж. биол.* trung thể, thể trung tâm

центростреми́тельн||ый *прил.* hướng tâm; ~ая си́ла lực hướng tâm; ✧ ~ые не́рвные воло́кна *физиол.* (những) sợi thần kinh hướng tâm

центрофо́рвард *м. спорт.* trung phong

центурио́н *м. ист.* đội trưởng bách quân

центу́рия *ж. ист.* đội bách quân

цеп *м. с.-х.* đòn đập lúa

цепене́ть, оцепене́ть (от *Р*) 1. cóng, cóng lại, cứng đờ (cứng đơ) ra; 2. (*от сильного чувства*) đờ (đơ, thừ) ra, đờ đẫn, sững sờ, sửng sốt, lặng người (điếng người) đi, ngây người (đờ người, thừ người, sững sờ, đờ đẫn) ra; ~ от у́жаса đờ (đơ, thừ, đực) người ra vì khiếp đảm, sợ khiếp đứng sững như trời trồng

це́пк||ий *прил.* 1. (*о пальцах, когтях*) bám (bấu, bíu) chắc, bám (bấu, bíu, nắm) chặt; ~ малы́ш đứa bé bám (bấu) chặt; ~ая рука́ tay bám (bấu) chắc; 2. (*вязкий*) dính; (*топкий*) lầy lội; ~ая гли́на đất sét dính; 3. *перен.* (*быстро схватывающий*) chóng hiểu, sáng dạ, thông minh, sắc sảo; ~ая па́мять trí nhớ dai; 4. *перен. разг.* (*упорный*) kiên gan, kiên trì, kiên nhẫn, nhẫn nại, bền bỉ; (*хваткий*) bám dai, bám riết đến cùng; bám dai như đỉa đói (*погов.*)

це́пко *нареч.* (một cách) chắc, chặt; ~ держа́ть bám chắc (chặt)

це́пкость *ж.* 1. (*пальцев, когтей*) (sự, tính, độ) bám chắc, bấu chắc, bám chặt, bấu chặt; 2. *перен. разг.* (*упорство*) (sự, tính) kiên gan, kiên trì, kiên nhẫn, nhẫn nại, bền bỉ

цепля́||ться *несов.* (за *В*) 1. bám (bấu, bíu, dính) vào, nắm (níu, bám, bíu) lấy; (*зацепляться*) mắc (vướng) phải; ~ за ве́тки bám (bíu) vào những cành cây; но́ги ~ются за коря́ги chân mắc (vướng) phải những gốc cây; 2. *перен. разг.* bám (bíu, nắm, vớ, chộp, vồ) lấy, bám chặt; ~ за власть bám lấy (bám chặt) quyền lực

цепн||о́й *прил.* 1. (thuộc về) dây xích, xích; ~óе звено́ mắt xích; 2. (*на цепях*) (bằng) dây xích; ~ мост cầu treo; ~а́я переда́ча *тех.* truyền động bằng xích; 3. (*привязанный на цепь*) bị xích, bị trói; ~а́я соба́ка chó bị xích (bị trói); ✧ ~ы́е рефле́ксы *физиол.* những phản xạ dây chuyền; ~а́я ли́ния *мат.* đường dây xích; ~а́я реа́кция *физ., хим.* phản ứng dây chuyền; ~óе пра́вило *мат.* quy tắc dây xích

цепо́чка *ж.* (sợi) xích con; (*украшение*) dây chuyền; золота́я ~ dây chuyền vàng

цепо́чкой *нареч. см.* це́пью

цеп||ь *ж.* 1. (sợi) dây xích, xích, lòi tói; соба́ка на ~и́ con chó bị xích (bị trói); 2. *мн.*: ~и (*оковы*) xiềng, xiềng xích (*тж. перен.*); ~и ра́бства xiềng xích nô lệ; 3. (*ряд, вереница*) dãy, chuỗi, rặng; ~ озёр dãy hồ; го́рная ~ dãy (rặng) núi; 4. *воен.* hàng dọc, hàng quân; стрелко́вая ~ hàng (hàng dọc) bộ binh; 5. *перен.* (*Р*) (*непрерывное следование*) chuỗi, loạt; ~ собы́тий một chuỗi (loạt) sự kiện; 6. *физ., эл.* mạch, mạch điện; за́мкнутая ~ mạch kín, mạch đóng

це́пью *нареч.* nối đuôi (nối tiếp) nhau, ùn ùn

церебра́льный *прил. анат.* (thuộc về) não, óc; ~ парали́ч *мед.* (chứng) liệt não

церемониа́л *м.* nghi thức, nghi tiết, nghi lễ, lễ nghi, lễ tiết, lễ chế, nghi chế

церемониа́льн||ый *прил.* 1. (thuộc về) nghi thức, nghi tiết, nghi lễ, lễ nghi, lễ tiết, lễ chế, nghi chế; 2. (*торжественный*) trọng thể, long trọng; ~ое ше́ствие đám rước trọng thể, diễu hành long trọng; ✧ пройти́ ~ым ма́ршем đi qua theo nhịp hành khúc diễu binh

церемониймéйстер *м. ист.* nghi lễ quan, quan nghi lễ

церемо́н||иться *несов.* 1. làm khách; не ~ься! cậu đừng làm khách!, xin anh/chị cứ việc tự nhiên!, xin cứ tự nhiên như ở nhà vậy!; 2. (с *Т*) (*проявлять излишнюю щепетильность*) giữ kẽ, giữ ý, gượng nhẹ, quá mềm dẻo; не́чего с ним ~ chẳng việc gì phải gượng nhẹ (quá mềm dẻo, giữ ý) với nó cả

церемо́ни||я *ж.* 1. lễ nghi, nghi lễ, nghi tiết, lễ tiết, nghi thức; (*обряд*) lễ; сва́дебная ~ lễ cưới, hôn lễ; 2. *обыкн. мн.*: ~и *перен. разг.* (lối) xã giao, kiểu cách, khách sáo; прошу́ без ~й! xin đừng làm khách!, xin cứ việc tự nhiên!

церемо́нность *ж.* 1. (sự, tính, tính chất) rất lễ phép, câu nệ lễ nghi; đúng nghi thức, đúng phép lịch sự; 2. (*чопорность, жеманность*) (tính) kiểu cách, xã giao, khách sáo, khách khí

церемо́нн||ый *прил.* 1. (*утончённо вежливый*) rất lễ phép, câu nệ lễ nghi; (*отвечающий этикету*) đúng nghi thức, đúng phép lịch sự; ~ое обраще́ние lối xưng hô đúng nghi thức (đúng phép lịch sự); 2. (*чопорный, жеманный*) kiểu cách, xã giao, khách sáo, khách khí

це́рий *м. хим.* cerium, xeri

церко́вник *м.* 1. người bảo vệ giáo hội (bảo vệ hệ tư tưởng giáo hội); 2. *см.* церковнослужи́тель

церковноприхо́дск||ий *прил.*: ~ая шко́ла trường xứ đạo (nhà thờ xứ), trường học giáo xứ (giáo khu)

церковнославя́нский *прил.*: ~ язы́к tiếng Slave (Slavic, Xlavơ) cổ, ngôn ngữ văn học cổ Slave (Slavic, Xlavơ)

церковнослужи́тель *м,* giáo sĩ; (*причетник*) ông từ, người giữ đồ thánh

церко́вн||ый *прил.* (thuộc về) giáo hội, nhà chung, nhà thờ; (*связанный с религией*) (thuộc về) tôn giáo; ~ прихо́д giáo xứ, giáo khu, xứ đạo; ~ая слу́жба lễ nhật tụng, phụng vụ; ~ брак phép cưới (hôn lễ) ở nhà thờ; ~ые зе́мли ruộng đất nhà chung (giáo hội, nhà thờ); ~ая му́зыка giáo nhạc, âm

nhạc tôn giáo; ~ая литерату́ра văn chương (văn học, sách) tôn giáo; ✧ бе́ден как ~ая кры́са ≅ nghèo nhớt mồng tơi; nghèo xơ nghèo xác

це́рковь *ж.* 1. (*рел. организация*) giáo hội, nhà thờ; правосла́вная ~ giáo hội (nhà thờ) Chính thống giáo; католи́ческая ~ giáo hội (nhà thờ) Thiên chúa giáo; nhà chung (*разг.*); будди́йская ~ giáo hội Phật giáo; протеста́нтская ~ giáo hội (hội thánh) Tin lành; 2. (*здание*) nhà thờ, giáo đường, thánh đường

цесаре́вич *м. ист.* thái tử, hoàng thái tử (*ở nước Nga sa hoàng*)

цеса́рка *ж. зоол.* gà Phi, gà phi (*Numida maleagris*)

цех *м.* 1. (*на заводе, фабрике*) phân xưởng, xưởng; сбо́рочный ~ phân xưởng lắp ráp; лите́йный ~ phân xưởng đúc; ма́стер ~а đốc công phân xưởng; 2. *ист.* phường hội, phường bạn, phường

цехов||о́й *прил.* 1. (thuộc về) phân xưởng, xưởng; ~ ма́стер đốc công phân xưởng; 2. *ист.* (thuộc về) phường hội, phường bạn, phường; 3. (*замкнутый в пределах своей группы*) cục bộ, bè phái, bè cánh; сугу́бо ~ы́е интере́сы những quyền lợi hết sức cục bộ

цеховщи́на *ж. разг.* tính chất phường hội

цеце́ *ж. зоол.* ruồi tsé-tsé (*Glossina morsitans*)

циа́н *м. хим.* cyanogen, cyan, xian

цианистоводоро́дн||ый *прил. хим.* cyanhydric, xianhidric; ~ая кислота́ acid cyanhydric

циа́нистый *прил. хим.*: ~ ка́лий cyanur (xianua) kali

циа́нов||ый *прил. хим.* cyanic, xianic; ~ая кислота́ acid cyanic; соль ~ой кислоты́ cyanat, xianat

циано́з *м. мед.* (bệnh) cyanose, xanh da, da xanh tím, thương bạch

цивилиза́тор *м.* người khai hoá

цивилиза́ц||ия *ж.* (nền) văn minh; исчезнове́ние дре́вних ~ий sự biến mất (tiêu vong) của những nền văn minh cổ đại; стреми́ться к ~ии vươn tới văn minh hiện đại; внеземна́я ~ văn minh ngoài Trái đất

цивилизо́ванн||ый *прил.* văn minh, văn hiến, văn vật; ~ые стра́ны các nước văn minh

цивилизова́ть *несов. и сов.* (*В*) khai hoá, truyền bá văn minh

цивилизова́ться *несов. и сов.* được khai hoá, trở nên văn minh

цига́рка *ж. разг.* điếu thuốc

цигей́ка *ж.* (bộ) lông cừu, lông cừu xigai

цигу́н *м.* (môn, thuật) khí công; гимна́стика ~ thể dục khí công

цика́да *ж. зоол.* ve sầu, ve ve, ve (*Cicadae*)

ци́кас *м. бот.* (cây) tuế, thiên tuế (*Cycas pectinata*), vạn tuế (*Cycas revoluta*)

цикл *м.* 1. chu trình, chu kỳ; произво́дственный ~ chu trình sản xuất; годово́й ~ враще́ния плане́ты chu kỳ quay hàng năm của hành tinh; менструа́льный ~ chu kỳ hành kinh (kinh nguyệt); 2. (*ряд чего-л.*) cycle, tập, bộ, đợt, loạt, liên khúc, tổ khúc; ~ стихотворе́ний chùm thơ, loạt thơ, tập thơ; ~ ле́кций по иску́сству giáo trình (tập bài giảng, khoá bài giảng) về nghệ thuật; ~ конце́ртов cycle (đợt) hoà nhạc; фортепья́нный ~ cycle (liên khúc, tổ khúc) piano

цикламе́н *м. бот.* (cây) khoa anh thảo (*Cyclamen*)

цикли́ческ||ий *прил.* (theo, có tính) chu trình, chu kỳ; ~ие проце́ссы в приро́де những quá trình có tính chu kỳ trong thiên nhiên; теория ~ого разви́тия о́бщества thuyết phát triển theo chu trình của xã hội

цикли́чность *ж.* (tính, tính chất) chu trình, chu kỳ

цикли́чн||ый *прил.* (theo, có tính) chu trình, chu kỳ; ~ое разви́тие sự phát triển theo chu trình (chu kỳ); ~ая организа́ция произво́дства tổ chức sản xuất theo chu trình

цикло́ида *ж. геом.* (đường) cycloid, xyclôit

цикло́н *м.* 1. *метеор.* vùng áp thấp; 2. (*буря, ураган*) (trận, cơn) bão, bão táp, bão tố, cuồng phong; 3. *тех.* buồng gió xoáy, thùng xoáy khử bụi

цикло́п *м.* 1. *миф.* (quái) Cyclope, Độc nhãn; 2. (*рачок*) bọ chột, bọ cyclop

циклотро́н *м.* cyclotron, xyclôtrôn, máy gia tốc cộng hưởng từ

цико́ри||й *м. бот.* 1. (cây) diếp xoăn (*Cichorium L.*); 2. (*сушёный корень*) củ diếp xoăn; ко́фе с ~ем cà phê pha bột củ diếp xoăn

цику́та *ж. бот.* cây độc cần (*Cicuta*)

цили́ндр *м.* 1. *мат.* hình trụ, trụ; 2. *тех.* xilanh, ống trụ, ống thông; 3. (*шляпа*) mũ trụ, mũ cối đen

цилиндри́ческ||ий *прил.* (thuộc về) hình trụ, trụ; ~ая фо́рма hình trụ

цимбали́ст *м.* người đánh cymbalum (ximbalum)

цимба́лы *мн.* (*скл. как ж.*) *муз.* (đàn) cymbalum, ximbalum

цинга́ *ж.* (bệnh) scorbut, xcobut, cam tích

цинго́тный *прил.* 1. (thuộc về) scorbut, xcobut, cam tích; 2. *в знач. сущ. м.* người bệnh scorbut (xcobut)

цини́зм *м.* 1. (thái độ, tính, thói) vô liêm sỉ, vô sỉ, trắng trợn, trơ trẽn, trơ tráo; 2. *ист.* thuyết cynic, thuyết khuyển nho

ци́ник *м.* 1. kẻ vô liêm sỉ (trắng trợn); 2. *ист.* người theo thuyết cynic (thuyết khuyển nho)

цини́ческий *прил. см.* цини́чный

цини́чно *нареч.* (một cách) vô liêm sỉ, vô sỉ, trắng trợn, trơ trẽn, trơ tráo

цини́чный *прил.* vô liêm sỉ, vô sỉ, trắng trợn, trơ trẽn, trơ tráo, mặt dày mày dạn

цинк *м.* kẽm

цинкова́льный *прил.*: ~ заво́д nhà máy làm đồ kẽm

цинкова́ть *несов.* (*В*) *тех.* mạ (tráng) kẽm

ци́нков||ый *прил.* (thuộc về) kẽm; (*содержащий цинк*) (có) kẽm; (*сделанный из цинка*) (bằng) kẽm; (*оцинкованный*) (đã) mạ kẽm, tráng kẽm; ~ порошо́к bột kẽm; ~ купоро́с sunfat kẽm; ~ая руда́ quặng kẽm; ~ое ведро́ xô mạ kẽm, thùng tráng kẽm

цинкографи́ческ||ий *прил. полигр.* (thuộc về) làm bản kẽm; ~ое клише́ bản kẽm.

цинкогра́фия *ж. полигр.* 1. (môn, thuật) làm bản kẽm; 2. (*цех*) xưởng làm bản kẽm

ци́нния *ж. бот.* cây cúc zinha (*Zinnia*)

цино́вка *ж.* (*подстилка и т. п.*) chiếu, nóp, vỉ buồm; (*занавеска и т. п.*) mành, sáo, mành mành, cánh sáo

цирк *м.* 1. (*искусство*) (môn) xiếc, xiệc; 2. (*помещение*) rạp xiếc (xiệc)

цирка́ч *м. разг.* diễn viên (nghệ sĩ) xiếc

цирков||о́й *прил.* (thuộc về) xiếc, xiệc; ~ мане́ж sân khấu xiếc; ~ая тру́ппа đoàn đội (gánh) xiếc, đội (gánh) xiệc

цирко́н *м. мин.* zircon

цирко́ний *м. хим.* zirconium, zirconi

циркора́ма *ж.* rạp chiếu bóng màn ảnh tròn

циркули́ровать *несов.* 1. tuần hoàn, luân lưu, lưu thông, luân chuyển; *перен. разг.* (*передаваться*) lưu truyền, loan truyền, truyền đi; 2. *разг.* (*ходить взад и вперед*) đi tới đi lui, đi lui đi tới

ци́ркуль *м.* compa

ци́ркульн||ый *прил.* 1. (thuộc về) compa; ~ая игла́ kim compa; 2. (*в форме круга*) (có hình) tròn; ✧ ~ая пила́ cưa đĩa

циркуля́р *м.* thông tri, thông tư

циркуля́рн||ый *прил.* (lá) thông tri, thông tư; ~ое письмо́ (bức) thư luân lưu, thư thông tri

циркуля́ция *ж.* 1. (sự) tuần hoàn, luân lưu, lưu thông, luân chuyển, hoàn lưu, hồi chuyển; ~ нагре́того во́здуха lưu thông của không khí ấm; ~ кро́ви tuần hoàn của máu; ~ де́нег lưu thông tiền tệ; ~ атмосфе́ры hoàn lưu khí quyển; 2. *мор.* vòng hồi chuyển (*của tàu*)

ци́рлих-мани́рлих *разг.* 1. *м. и с.* (lối) kiểu cách quá đáng, quá xã giao, quá khách sáo; 2. *м. и ж.* (*о человеке*) người quá kiểu cách (xã giao, khách sáo)

цирро́з *м. мед.* (bệnh) xơ gan, xơ

цирю́льн||ик *м. уст.* thợ cắt tóc (hớt tóc), thợ cạo, thợ ngôi

цирю́льня *ж. уст.* hiệu cắt tóc (hớt tóc)

ци́ста *ж. биол.* bào xác, túi bao

цисте́рна *ж.* 1. citerne, xitec, bể (bồn, thùng) chứa, thùng, bồn, két; (*вагон*) toa citerne (xitec), toa két; (*автомобиль*) xe citerne (xi-tec), xe bồn, xe két; 2. (*водохранилище*) bể (hồ) chứa nước

цисти́т *м. мед.* viêm bàng quang

цистоско́п *м. мед.* ống soi bàng quang

цитаде́ль *ж.* 1. thành luỹ, thành trì, thành quách, thành nội, thành; 2. *перен.* thành trì, thành luỹ, dinh luỹ; ~ ми́ра thành trì của hoà bình

цита́т||а *ж.* đoạn trích dẫn, đoạn dẫn; приводи́ть ~ы trích dẫn

цитва́рн||ый *прил.*: ~ое се́мя hạt santonica

цити́ровать, процити́ровать (*В*) trích dẫn, viện dẫn, dẫn

цитоло́г *м.* nhà tế bào học, chuyên viên về tế bào

цитоло́гия *ж. биол.* tế bào học

ци́тра *ж. муз.* đàn xita, loại đàn tranh

цитроне́лла *ж. бот.* cây sả (*Citronella nardus L.*)

цитроне́ллов||ый *прил.*: ~ое ма́сло dầu sả

ци́трус *м.* (cây) cam quít (*Citrus*)

цитрусово́д *м.* chuyên viên (người) trồng cam quít

цитрусово́дство *с.* (nghề, ngành) trồng cam quít

ци́трусов||ый *прил.* 1. (thuộc về) cam quít; ~ые планта́ции những đồn điền cam quít; 2. *в знач. сущ. мн.*: ~ые *бот.* loài cam quít; сбор ~ых (sự, mùa) hái cam quít

цифербла́т *м.* mặt đồng hồ, mặt số; mặt (*сокр.*)

ци́фр||а *ж.* 1. chữ số, con số, số; 2. *разг.* (*сумма, число*) số; *обыкн. мн.*: ~ы chỉ số, trị số, số chỉ tiêu, số tính toán; 2. *электрон., информ.* số, chữ số, hàng số

цифров||о́й *прил.* 1. (thuộc về) chữ số, con số, số; (*обозначенный цифрами*) (ghi bằng) chữ số, con số, số; в ~о́м выраже́нии biểu hiện (thể hiện) bằng con số; ~ы́е результа́ты (những) kết quả ghi bằng con số; ~ые да́нные số liệu; 2. *электрон., информ.* (thuộc về) kỹ thuật số, số, digital; ~ фотоаппара́т máy ảnh kỹ thuật số, máy ảnh số (digital); ~ компью́тер computer digital, máy điện toán kỹ thuật số (digital)

ци́церо *с. нескл. полигр.* chữ cỡ 12, cicero, xixêrô

ЦК *м.* 1. (центра́льный комите́т) uỷ ban (ban chấp hành) trung ương; Trung ương, TƯ (*сокр.*); tổng bộ (*уст.*); 2. *ист.* (*в СССР — ЦК КПСС*) Uỷ ban (Ban chấp hành) trung ương Đảng Cộng sản Liên Xô

цо́канье *с.*: ~ копы́т tiếng vó ngựa lóc cóc

цо́кать *несов.* 1. (kêu) lóc cóc, lọc cọc, lộc cộc, lách cách, lạch cạch; ~ языко́м chặc lưỡi, chắt lưỡi, chép miệng; 2. (*о птицах*) huýt chạch chạch

цо́коль *м.* 1. *архит.* đế, bệ, đài; 2. (*лампочки*) đế (chân) đèn

цо́кольный *прил.*: ~ этаж tầng nền, tầng một

цо́кот *м.* 1. (*копыт*) (tiếng) lóc cóc; (*колёс*) (tiếng) lọc cọc, lộc cộc, lạch cạch; 2. (*птичий*) (tiếng) huýt chạch chạch

цу́гом *нареч.* (theo cách) buộc ngựa nối đuôi nhau, buộc ngựa tiếp nhau

цука́т *м.* mứt quả (vỏ quả, vỏ cam)

цуна́ми *с. нескл.* tsunami, sóng thần, đào động, tân ba

цыга́н *м.*, **~ка** *ж.* người Tzigan (Xưgan, digan, Bohemien)

цыга́нск||ий *прил.* (thuộc về) người Tzigan, người Xưgan, người digan, người Bohemien; ~ язы́к tiếng Tzigan (Xưgan, digan, Bohemien); ~ рома́нс khúc tình ca Tzigan (Xưgan, digan, Bohemien); ✧ ~ая жизнь (cuộc) sống lang thang vất vưởng, đời vô định, sống nay đây mai đó; ~ пот (cơn) ớn lạnh, lạnh trong người

цы́кать, цы́кнуть *разг.* 1. bắt im đi, suỵt (xuỵt) bắt im; 2. (*резко отчитывать кого-л.*) xạc, mắng, quát tháo

цы́кнуть *сов. см.* **цы́кать**

цынга́ *ж. см.* цинга́

цынго́тный *прил. см.* цинго́тный

цыплёнок *м.* 1. gà con, gà choai, gà giò (*nói chung, chim con các loài giống gà*); 2. (*кушанье*) (món) gà giò; жа́реные цыпля́та gà giò quay (rôti); ✧ цыпля́т по о́сени счита́ют *погов.* ≅ có, không, mùa đông mới biết, giàu, nghèo, ba mươi tết mới hay

цыпля́ч||ий *прил.* 1. (thuộc về) gà con, gà choai, gà giò; (*для цыплят*) (để cho) gà con, gà choai, gà giò; ~ писк tiếng gà con chiêm chiếp; ~ корм thức ăn cho gà con (gà giò); ~ьи котле́ты (món) thịt băm gà giò rán; 2. *разг.* (*худой, тонкий*) gầy, lép, khẳng khiu, mảnh khảnh; ~ья ше́я cổ gầy; ~ья грудь ngực lép; ~ьи но́ги chân khẳng khiu

цы́почк||и *м.* (*скл. как ж.*): на ~ах, на ~ nhón (kiễng) chân, trên đầu ngón chân; ходи́ть на ~ах đi nhón (kiễng) chân, đi trên đầu ngón chân; встать на ~ đứng nhón (kiễng) chân, đứng trên đầu ngón chân

цып-цы́п! *межд.* bập bập!, cúc cu cu!, cúc cu! (*tiếng gọi gà*)

цыц! *межд,* suỵt!, xuỵt!, im!, im đi!, làm thinh!

цэка́ *м. неизм. разг. см.* ЦК

Ч

чаба́н *м.* người chăn cừu
чаба́нить *несов.* chăn cừu
чаба́нский *прил.* (thuộc về) người chăn cừu
ча́бер *м. бот.* cây hương húng (*Satureia*)
чабре́ц *м. бот.* cây húng tây (*Thymus*)
ча́вкать *несов.* nhai nhóp nhép (tóp tép), ăn nhồm nhoàm; (*о свинье и т. п.*) nhai sồn sột, ăn soàm soạp
чад *м.* 1. (*дым*) khói khét (khét lẹt, nồng nặc); 2. (*то, что дурманит сознание*) bùa ngải, bùa mê, (cái) làm ngây ngất, làm mê man, làm đắm đuối; 3. *перен.* (*состояние*) (tình trạng) ngây ngất, mê man, đắm đuối, say đắm; быть как в ~ý ngây ngất, say đắm, nửa tỉnh nữa say, mê mẩn tâm thần
чади́ть, начади́ть bốc khói khét, tỏa khói nồng nặc
ча́дный *прил.* um khói
ча́д||о *с. уст.* con; со всéми ~ами и домочáдцами cả bầu đoàn thê tử, cả bầu đoàn, cả nhà
чадр||а́ *ж.* (khăn) chàng mạng; сбро́сить ~ý а) cất khăn chàng mạng; б) *перен.* được giải phóng
чаево́д *м.* chuyên viên trồng chè (trà)
чаево́дство *с.* (nghề) trồng chè, trồng trà
чаево́дческ||ий *прил.* (thuộc về) trồng chè, trồng trà; ~ие райóны những vùng trồng chè (trà)
чаевы́е *мн.* (*скл. как прил.*) *разг.* tiền boa, tiền bo, tiền típ, pourboire, puốcboa, tiền chè lá, tiền trà thuốc, tiền phong bao
чаепи́тие *с. разг.* (buổi, sự) uống trà, uống chè
чаеубо́рочн||ый *прил.*: ~ая маши́на máy hái chè (trà)
чайнка *ж.* búp chè, lá trà
чай I *м.* 1. (*дерево*) (cây) chè, trà (*Thea sinensis*); 2. (*высушенные листья*) trà, chè; зелёный ~ chè xanh; чёрный ~ chè đen, trà; китáйский ~ trà, chè tàu; завари́ть ~ pha trà (chè), nấu chè (trà); 3. (*напиток*) trà, nước trà, nước chè; пить ~ uống trà (nước chè); чáшка чáя tách trà; жи́дкий ~ trà nhạt, nước chè loãng; 4. (*чаепитие*) (buổi) uống trà, uống nước chè; за чáем, за чáшкой чáя trong lúc uống trà, khi uống nước chè; приглашáть, звать кого́-л. на ~, на чáшку чáя mời ai uống trà (uống nước chè); ✧ дава́ть кому́-л. на ~ cho ai tiền chè lá (tiền trà thuốc, tiền boa, tiền bo, tiền típ, pourboire, puốcboa)
чай II *вводн. сл.* (*вероятно*) *разг.* chắc là, có lẽ là
ча́йка *ж.* hải âu, mòng biển, chim mòng (*Larus rudibundus*)
ча́йная *ж.* (*скл. как прил.*) quán trà, quán nước, hàng nước, quán quà, quán ăn
ча́йник *м.* 1. (*для кипячения воды*) ấm, siêu, ấm siêu, ấm đun nước; (*для заварки чая*) ấm chuyên, ấm trà, ấm (bình) tích, ấm pha trà (chè); 2. *разг.* (*новичок, неопытный человек*) người mới nhập môn, người thiếu kinh nghiệm
ча́йница *ж.* lọ (bình, hộp) đựng trà, lọ (bình, hộp) đựng chè
ча́йн||ый *прил.* (thuộc về) chè, trà; (*для чаепития*) (để uống) trà, chè; ~ куст bụi chè; ~ая планта́ция đồn điền chè; ~ая фа́брика xưởng chè (trà); ~ серви́з bồ đồ trà (chè); ~ая ло́жка thìa uống trà, thìa (cùi dìa) con; ✧ ~ая церемо́ния (buổi) trà đạo (*phong cách Nhật Bản*); ~ гриб thuỷ hoài sắm, nấm chè; ~ая ро́за (cây) tường vi vàng nhạt, hoa hồng vàng (*Rosa chinensis*)
чайха́на *ж.* quán trà, quán nước, hàng nước
чако́на *ж. муз.* (điệu) vũ chacone
ча́кра *ж.* chakra, luân xa
ча́лить *несов.* (*В*) *мор., ав.* buộc, buộc... lại
ча́лка *ж. мор., ав.* (dây) chão, thừng, cáp
чалма́ *ж.* khăn xếp, khăn đóng
ча́л||ый *прил.* (*о масти*) đạm, xám, xám tro; ~ая ло́шадь ngựa đạm
чан *м.* thùng, bể; броди́льный ~ thùng lên men; дуби́льный ~ bể thuộc da
чань-буддизм *м.* thiền tông, thiền giáo
ча́о *межд. разг.* (*возглас*) chào! (*nói khi gặp mặt hay chia tay*)
ча́рдаш *м.* (điệu) vũ csardas (*của Hungary*)
ча́рка *ж. разг.* chén chung
чарова́ть *несов.* (*В*) 1. *уст.* bỏ bùa, bỏ ngải, bỏ bùa mê; 2. *перен.* làm... say mê (say đắm, đắm đuối), quyến rũ, quyến dỗ, mê hoặc
чароде́й *м.* 1. *уст.* người có phép tiên, phù thuỷ, pháp sư, thuật sĩ; (*в сказках*) tiên ông, ông tiên; 2. (*о пленяющем человеке*) người làm say đắm (say mê)
чароде́йка *ж.* 1. *уст.* bà có phép tiên, bà phù thuỷ; (*в сказках*) tiên nga, tiên bà, tiên cô, tiên nương, bà tiên, cô tiên, nàng tiên; 2. (*о пленяющей женщине*) người phụ nữ làm say đắm (làm mê hồn), tiên nga giáng thế (giáng trần)
чароде́йство *с. уст.* phép tiên, phép thần thông, phép phù thuỷ, pháp thuật, phù phép, bùa ngải, bùa mê
чарои́т *м. мин.* charoit, đá tím quý vùng Chara (*Đông Siberia*)
ча́ртер *м. торг.* hợp đồng thuê tàu
чарти́зм *м. ист.* phong trào hiến chương
чарти́ст *м. ист.* người tham gia phong trào hiến chương; *мн.*: ~ы phái hiến chương
чарти́стск||ий *прил.*: ~ое движе́ние *ист.* phong trào hiến chương
чару́ющ||ий *прил.* làm say mê (say đắm, đắm đuối), mê ly, mê hồn, hớp hồn, quyến rũ; производи́ть ~ее впечатле́ние gây ấn tượng mê ly (mê hồn); ~ го́лос giọng mê ly (mê hồn)
ча́ры *мн.* (*скл. как ж.*) 1. *уст.* phép tiên, phép thần thông, phép phù thuỷ, pháp thuật, phù phép, bùa ngải, bùa mê; 2. (*пленительная сила*) (sức) quyến rũ, quyến dỗ; (*прелесть*) (vẻ) kiều diễm, yêu kiều, xinh đẹp; lạc thú
час *м.* 1. (*единица времени*) (một) giờ, tiếng đồng hồ, tiếng; 50 киломе́тров в ~ 50 kilomet trong một giờ, 50 kilomet/giờ, 50 km/h; опозда́ть на ~ trễ một giờ, đến chậm một tiếng; в тече́ние ча́са trong vòng một giờ (một tiếng, một tiếng đồng hồ); за ~ до... một giờ (một tiếng) trước khi...; на ~ trong một giờ (một tiếng); с ~ chừng một giờ, khoảng một tiếng, độ một tiếng đồng hồ; че́рез ~ а) một giờ (một tiếng) sau, sau một giờ (một tiếng); б) (*с промежутками в один час*) cách

một giờ (một tiếng); це́лыми ~а́ми hàng giờ, hàng tiếng đồng hồ; 2. (*время по часам*) giờ; тепе́рь пять ~о́в bây giờ là năm giờ; кото́рый ~? mấy giờ?, mấy giờ rồi?; в кото́ром ~ý? lúc mấy giờ?; до кото́рого ~а? đến mấy giờ?; (тепе́рь) тре́тий ~ bây giờ hơn hai giờ; 3. (*время, отводимое на урок*) tiết, giờ; академи́ческий ~ tiết, tiết học; опла́та по ~а́м trả tiền theo giờ; 4. (*время, пора*) thì giờ, thời giờ, thời gian, giờ, lúc; ~ о́тдыха giờ nghỉ; обе́денный ~ giờ (thì giờ) ăn trưa, giờ (thời gian) nghỉ trưa; служе́бный ~ thì giờ (thời gian, giờ) làm việc, giờ hành chính; ~ы́ заня́тий giờ học; ~ы́ досу́га giờ rảnh, thì giờ rỗi rảnh, lúc rảnh rang, thời gian nhàn rỗi; ночны́е ~ы́ ban đêm; наста́нет ~ распла́ты sẽ đến lúc trừng trị, giờ trừng trị sẽ bắt đầu; наста́л после́дний ~ giờ cáo chung đã điểm; 5. *воен.*: стоя́ть на ~а́х đứng gác, đứng canh; ✧ ~ о́т ~у dần dần, cứ mỗi giờ qua, mỗi lúc một..., càng lúc càng...; в до́брый ~! chúc mọi sự may mắn!, chúc vạn sự tốt lành!, chúc lên đường mạnh giỏi!, chúc thượng lộ bình an!; не в до́брый ~ không may; с ~у на час а) sắp, sắp sửa, sắp... bây giờ; б) (*с каждым часом*) cứ mỗi giờ qua, mỗi lúc một..., càng lúc càng...; по ~а́м đúng theo giờ đã định; мёртвый ~ giờ nghỉ/ngủ trưa (*ở nhà an dưỡng, bệnh viện, v.v...*); ✧ звёздный ~ thắng lợi (giờ phút) huy hoàng, thành tựu rực rỡ, giờ thiên không; ~ о́т часу не ле́гче càng lúc càng (mỗi lúc một) tồi tệ

часа́ми *нареч.* hàng giờ, hàng tiếng đồng hồ

ча́сик *м. см.* час

часо́вня *ж.* nhà nguyện, nguyện đường

часов||о́й I *прил.* 1. (*длящийся час*) (trong) một giờ, một tiếng, một tiếng đồng hồ; ~а́я бесе́да đàm thoại trong một giờ, nói chuyện trong một tiếng; 2. (*назначенный на час*) (lúc) một giờ; ~ по́езд (chuyến) tàu một giờ; ✧ ~ по́яс *геогр.* múi giờ, khu vực giờ

часов||о́й II *прил.* 1. (*относящийся к часам*) (thuộc về) đồng hồ; ~ механи́зм (bộ) máy đồng hồ; ~ы́е стре́лки (những) kim đồng hồ; по ~ стре́лке theo chiều kim đồng hồ, xuôi; про́тив ~ стре́лки ngược chiều kim đồng hồ, ngược; 2. (*связанный с производством часов*) (làm, sản xuất) đồng hồ; (*связанный с продажей часов*) (bán) đồng hồ; ~ завод нhà máy đồng hồ (làm đồng hồ); ~а́я мастерска́я xưởng chữa (hiệu sửa) đồng hồ; ~ ма́стер, ~ы́х дел ма́стер thợ đồng hồ, thợ làm (thợ chữa) đồng hồ; ~ магази́н cửa hàng đồng hồ (bán đồng hồ)

часов||о́й III *м.* lính gác, lính canh; сме́на ~ы́х đổi gác; поста́вить ~ы́х đặt lính gác (lính canh, cảnh giới)

часовщи́к *м.* thợ đồng hồ (làm đồng hồ, chữa đồng hồ)

часо́к *м. см.* час; на ~ trong một giờ (một tiếng, một tiếng đồng hồ)

ча́сом I *нареч. разг.* 1. (*иногда*) thỉnh thoảng, đôi khi, khi thì; ~ с ква́сом, поро́й с водо́й *погов.* ≅ bữa rau bữa cháo; rau cháo cầm hơi; cơm sung cháo giền; 2. (*кстати, между прочим*) nhân tiện, nhân thể, tiện thể

ча́сом II *в знач. вводн. сл.* còn, hay là; *иногда не переводится*; вы, ~, не инжене́р? hay anh là kỹ sư chăng?

часте́нько *нареч. разг.* thường, hay, năng, thường hay; он ~ заходи́л к нам ông ta thường (hay, năng, thường hay) ghé lại nhà chúng tôi

части́к *м. рыб.* vàng lưới dày mắt

част||и́ть *несов. разг.* 1. (*очень быстро совершать какие-л. движения*) (đánh, gõ, đập, vẫy) rất nhanh; дождь ~и́л по кры́ше mưa mau hạt (nặng hạt) trên mái nhà; ~и́л пульс mạch đập rất nhanh; 2. (*производить какое-л. действие в слишком быстром темпе*) làm vội, làm quá nhanh; ~ нога́ми, ~ шаг chân bước vội, bước đi thoăn thoắt, rảo bước; ~ слова́ nói vội, nói liến thoắng, nói lia lịa; 3. (*часто располагать что-л.*) xếp dày, đặt mau; ~ рассаду cấy (trồng) dày; 4. (*часто посещать кого-л., что-л.*) thường đến; ~ друг к дру́гу в го́сти thường đến thăm nhau

части́ц||а *ж.* 1. (*небольшая часть*) phần (mảnh) nhỏ; 2. (*крупинка*) hạt, hạt nhỏ; ~ы пы́ли những hạt bụi; 3. *перен.* phần nhỏ, bộ phận, hạt; 4. *грам.* trợ từ, phụ từ, phụ ngữ; 5. *физ.* hạt; элемента́рная ~ hạt cơ bản; нейтра́льная ~ trung hoà tử, hạt trung hoà, neutron, notron

части́чно *нареч.* (một cách) từng phần, một phần, phần nào, bộ phận, cục bộ, không toàn bộ, không hoàn toàn

части́чн||ый *прил.* từng phần, một phần, phần nào, bộ phận, cục bộ, không toàn bộ, không hoàn toàn, từng bộ phận; ~ успе́х thắng lợi phần nào, kết quả cục bộ; ~ая мобилиза́ция động viên cục bộ (bộ phận, một phần)

ча́стник *м. разг.* (*торговец*) nhà buôn, chủ tiệm, chủ cửa hàng; (*предприниматель*) doanh nhân, chủ xưởng; (*ремесленник*) chủ tiểu công nghiệp

частновладе́льческий *прил.* (của) tư nhân, tư hữu, riêng, tư

ча́стное *с.* (*скл. как прил.*) *мат.* thương số, số thương; thương (*сокр.*)

частнопрактику́ющий *прил.* làm tư, làm riêng; ~ врач bác sĩ làm tư (làm riêng)

частнопредпринима́тельск||ий *прил.* (thuộc về) kinh doanh tư nhân; ~ая де́ятельность hoạt động kinh doanh tư nhân

частнособственническ||ий *прил.* (thuộc về) tư hữu, sở hữu tư nhân; (*о взглядах и т. п.*) (có tính chất) tư hữu; ~ се́ктор khu vực tư hữu (sở hữu tư nhân); ~ая психоло́гия tâm lý tư hữu

ча́стност||ь *ж.* chi tiết, tình tiết; ✧ в ~и *в знач. вводн. сл.* а) nói riêng; б) (*например*) chẳng hạn là, ví dụ như; в) (*в особенности*) đặc biệt là; г) (*в том числе*) kể cả; я в ~и riêng tôi

ча́сти||ый *прил.* 1. (*отдельный, исключительный*) riêng, cá biệt, riêng biệt, đặc biệt, không điển hình, không tiêu biểu; ~ вы́вод kết luận cục bộ (riêng biệt); ~ слу́чай trường hợp cá biệt (đặc biệt); 2. *в знач. сущ. с.*: ~ое (cái) riêng, cá biệt; от ~ого к о́бщему từ cái riêng đến cái chung; 3. (*личный*) tư, riêng, riêng tư, cá nhân; ~ дом nhà riêng (tư), tư gia; ~ая жизнь đời tư; ~ая перепи́ска thư tín cá nhân, thư từ riêng tư; э́то его́ ~ое де́ло đó là việc riêng tư (riêng, cá nhân) của nó; 4. (*принадлежащий отдельному лицу*) (của) tư nhân, tư, riêng, tư thục; ~ая со́бственность (chế độ, quyền) sở hữu tư nhân, tư hữu; ~ая шко́ла trường tư (tư thục); ~ капита́л tư bản tư nhân; ~ труд lao động tư nhân; ~ая торго́вля thương nghiệp tư nhân; 5. (*не общественный*) tư, riêng, cá nhân; ~ое лицо́ tư nhân; ~ым о́бразом (một cách) cá nhân, riêng; ✧ ~ое обвине́ние *юр.* tư tố, tư nhân buộc tội; ~ое определе́ние *юр.* quyết định riêng (đặc biệt)

ча́сто *нареч.* 1. thường, hay, năng, hằng, thường hay, thường thường; он ~ быва́ет у меня́ anh ta hay (thường) đến nhà tôi; ~ быва́ть в теа́тре thường (hay, năng, thường hay) đi xem hát; я

~ ду́маю о вас tôi thường (hằng, hay) nghĩ đến anh/chị; 2. (*густо, плотно*) (một cách) dày, mau, nhặt

частоко́л *м.* giậu, hàng rào

частот||а́ *ж.* tần số; ~ пу́льса tần số mạch, nhịp mạch; ~ колеба́ний ма́ятника tần số dao động của con lắc; ток высо́кой ~ы́ dòng điện cao tần (tần cao, tần số cao)

часто́тный *прил.* (thuộc về) tần số

частотоме́р *м.* tần số kế, máy đo tần số

часту́шечник *м. разг.* người làm chastushka (dân ca Nga, ca dao Nga)

часту́шка *ж.* (bài) chastushka, dân ca Nga, ca dao Nga

ча́ст||ый *прил.* 1. (*густой, плотный*) dày, mau, nhặt, sít, sát, san sát, dày đặc; ~ые зу́бы những chiếc răng dày (sít, mau); ~ гре́бень lược bí, lược mau, lược dày; 2. (*быстро следующий, сменяющийся*) nhanh, mau, dày, nhặt, dày đặc; ~ пульс mạch nhanh; ~ пулемётный ого́нь hoả lực súng máy dày đặc (mật tập), súng máy bắn nhanh (nhặt); 3. (*быстро повторяющийся, часто бывающий*) thường có, hay có, năng có, hay đến, nhanh nhanh, đều đều; ~ые уда́ры những tiếng đập đều đều (nhanh nhanh); ~ гость người khách hay (năng, thường, thường hay) đến

част||ь *ж.* 1. (*доля целого*) (một) phần, bộ phận; *разг.* (*пай, доля*) phần, cổ phần; одна́ пя́тая ~ một phần năm; ме́ньшая ~ phần ít nhất, bộ phận nhỏ nhất; по ~я́м từng phần, dần; плати́ть по ~я́м trả dần, trả từng phần; рвать что́-л. на ~и xé cái gì ra từng mảnh; 2. (*составной элемент*) bộ phận, phần, chi tiết, cấu kiện, linh kiện; сбо́рка ~е́й việc lắp ráp các bộ phận (chi tiết, cấu kiện); ~и те́ла các bộ phận (các phần) của thân thể; запасны́е ~и các chi tiết (cấu kiện, bộ phận) dự trữ, (đồ) phụ tùng; головна́я ~ раке́ты phần đầu của tên lửa; 3. (*раздел произведения*) phần; рома́н в трёх ~я́х tiểu thuyết có ba phần; 4. (*отдел учреждения и т. п.*) phòng, ban; уче́бная ~ phòng (ban) giáo vụ; пожа́рная ~ trạm (đồn) cứu hoả; 5. (*войсковая единица*) binh đội, đơn vị; авиацио́нная ~ binh đội (đơn vị) không quân; моторизо́ванная ~ binh đội (đơn vị) cơ giới hoá; дежу́рная ~ binh đội (đơn vị) trực nhật; ✧ ~и ре́чи *грам.* các từ loại; ~и све́та *геогр.* các đại châu (đại lục, lục địa), năm châu; не по мое́й ~и không phải là lĩnh vực (sở trường, chuyên môn) của tôi; по э́той ~и về vấn đề (phương diện, mặt, khía cạnh) này; бо́льшей ~ью, по бо́льшей ~и а) (*главным образом*) chủ yếu (phần lớn) là; б) (*обычно*) thường (thông thường) là; разрыва́ться на ~и ôm đồm lắm việc, bao biện nhiều việc; его́ рвут на ~и người ta xâu xé (làm phiền, làm tình làm tội) anh ta

ча́стью *нареч.* một phần; (*отчасти*) phần nào; сде́лано ~ из де́рева, ~ из мета́лла làm một phần bằng gỗ, một phần (phần khác) bằng kim loại

часы́ *мн.* (*скл. как м.*) đồng hồ; карма́нные ~ đồng hồ bỏ túi; ~ останови́лись đồng hồ chết; заводи́ть ~ lên dây đồng hồ, lên dây cót; ✧ де́йствовать как ~ hoạt động chính xác (đều đặn)

чат *м.* (*разговор в сети Интернет*) chat, tán gẫu (tán chuyện) trên mạng; chát chít (*разг.*)

чать *ввод. сл. разг. см.* чай II

чау-чау́ *м. и ж. неизм.* chó chau-chau

ча́хлость *ж.* (sự, tính chất) cằn, còi, cỗi, còi cọc, cằn cỗi, òi ọp

ча́хл||ый *прил.* 1. (*о растительности*) cằn cỗi, còi cọc, vàng úa, héo úa, cằn, còi, cỗi; ~ые цветы́ (những) cây hoa cằn cỗi (còi cọc), bông hoa vàng úa (héo úa); 2. (*о человеке*) còi cọc, òi ọp, gầy gò, gầy còm, ốm yếu, yếu đuối, quặt quẹo, yếu ớt, cọc; ~ ребёнок đứa bé còi cọc (òi ọp, quặt quẹo, gầy gò, ốm yếu)

ча́хнуть, зача́хнуть 1. (*о растительности*) cằn (còi, cọc, cỗi) đi, héo, vàng úa, héo úa, tàn lụi, tàn tạ; 2. (*о человеке*) còi cọc, héo hon, héo hắt, gầy còm, òi ọp; ~ от тоски́ héo hon (héo hắt) vì buồn, buồn héo hon (héo hắt); ~ от любви́ héo hắt (héo hon) vì tình, sầu tương tư

чахо́тка *ж. уст.* (bệnh) lao, ho lao, lao phổi; скоротёчная ~ lao (lao phổi) tẩu mã

чахо́точный *уст. прил.* 1. (bị) lao, ho lao, lao phổi; 2. *в знач. сущ. м.* người lao (ho lao)

ча́-ча́-ча́ *ж. и с.* 1. (điệu nhảy) cha-cha-cha; 2. (điệu nhạc) cha-cha-cha

ча́ш||а *ж.* 1. (*сосуд*) chén, cốc, bát, âu, bát mẫu, bát tống, bát chiết yêu, bát ô tô, mâm bồng, mâm cỗ bồng; чо́каться ~ами chạm cốc, chạm chén; 2. (*вместилище округлой формы*) đĩa; ~ весо́в đĩa cân; ✧ перепо́лнить ~у терпе́ния làm cho không còn nhẫn nhục (nín nhịn) được nữa, làm bùng lên sự phẫn nộ, làm tức nước vỡ bờ; ~ его́ терпе́ния перепо́лнилась anh ta không còn nhẫn nhục (nín nhịn) được nữa, nó đã đến lúc tức nước vỡ bờ; по́лная ~ (cảnh) phong lưu, dư dật, sung túc, có bát ăn bát để; ~ весо́в склоня́ется в чью́-л. сто́рону cán cân (ưu thế, thế mạnh) nghiêng về phía ai; испи́ть го́рькую ~у страда́ний cạn chén tân khổ, nếm đủ mùi cay đắng

чашеви́дный *прил.* (có) dạng chén, hình chén; ~ холм ngọn đồi hình chén

чашели́стик *м. бот.* lá đài

ча́шечка *ж. бот.* đài hoa, đài; ✧ коле́нная ~ *анат.* xương bánh chè

ча́шк||а *ж.* 1. tách, chén; вы́пить ~у ча́я uống một tách (chén) trà; 2. (*предмет округлой формы*) đĩa; ~ весо́в đĩa cân; ✧ коле́нная ~ *анат.* xương bánh chè

ча́щ||а *ж.* (cánh, khu) rừng dày, rừng rậm; в ~е ле́са ở cánh rừng dày, trong khu rừng rậm

ча́ще (*сравнит. ст. от* ча́стый, ча́сто) thường hơn; ~ всего́ thường, thường thường, thông thường

чащо́ба *ж. разг. см.* ча́ща

ча́яни||е *с.* lòng mong đợi, niềm hy vọng, hoài bão, hoài vọng; (*желание*) nguyện vọng, ý nguyện; (*мечта*) ước mơ, mơ ước; вековы́е ~я mơ ước ngàn năm; ✧ па́че ~я không ngờ, hoàn toàn bất ngờ, trái với sự mong đợi

ча́ять *несов. уст.* mong đợi, chờ đợi, hy vọng, hoài bão, hoài vọng; ✧ души́ не ~ в ко́м-л. rất mê ai, rất yêu mến ai, yêu ai say đắm, rất đỗi yêu thương ai

чва́ниться *несов.* làm cao, làm kiêu, vênh váo, tỏ ra ngạo mạn, làm bộ kênh kiệu

чванли́вость *ж.* (tính) kiêu ngạo, ngạo mạn, kiêu căng, kiêu mạn, vênh váo, kênh kiệu, phách lối

чванли́вый, чва́нный *прил.* kiêu ngạo, ngạo mạn, kiêu căng, kiêu mạn, vênh váo, kênh kiệu, phách lối

чва́нство *с.* (sự, tính) kiêu ngạo, ngạo mạn, kiêu căng, kiêu mạn, vênh váo, kênh kiệu, phách lối

чебуре́к *м.* bánh tcheburek, bánh nướng nhân thịt cừu

чебуре́чная *ж.* quán bánh tcheburek

чебуре́чн||ый *прил.*: ~ая нача́нка nhân bánh tcheburek

чегло́к *м. зоол.* chim cắt (*Falco subbuteo*)

чего́ I *Р от* что I

чего́ II *нареч. прост.* để làm gì, cớ sao, vì sao, tại sao; ~ я туда́ пойду́? tôi đến đấy để làm gì?, cớ sao tôi phải đến đấy?

чей *мест. м.* (чья *ж.*; чьё *с.*; чьи *мн.*) 1. *вопр.* của ai, của người nào; *разг.* (*о семейной принадлежности*) con nhà ai; ~ э́то нож? con dao này của ai?; ты чья? cháu con nhà ai?; 2. *относ.* mà; учёный, чьё и́мя изве́стно всему́ ми́ру nhà bác học mà tên tuổi nổi tiếng khắp toàn thế giới; ✧ ~ бы то ни́ был bất kỳ của ai, của bất cứ người nào; чья взяла́? ai đã thắng?, ai được?, ai hơn?

чей-либо *мест. неопр.* của ai đấy, của người nào đó

чей-нибудь *мест. неопр.* của ai đấy, của người nào đó

чей-то *мест. неопр.* chẳng biết của ai, không rõ của người nào

че́ддер *м.* phomat (phó-mát) cheddar

чек I *м.* 1. (*в банке*) check, séc, chi phiếu; плати́ть по ~у trả tiền theo séc (chi phiếu); 2. (*квитанция; талон*) séc, phiếu, tích-kê, phiếu nhận hàng; вы́писать ~ на това́р viết séc (phiếu, tích-kê) mua hàng; вы́бить ~ на муку́ trả tiền lấy séc (phiếu, tích-kê) nhận bột mì

чек II *м.* thửa ruộng lúa (*có be bờ chung quanh*)

чека́ I *ж. тех.* chốt; предохрани́тельная ~ chốt an toàn (bảo hiểm)

Чека́ II *ж. нескл. разг. ист.* Tcheka, Uỷ ban đặc biệt (*cơ quan công an của chính quyền xô-viết thời kỳ 1918□22*)

чека́н I *м. тех.* 1. (*штемпель*) khuôn dập nổi, hình dập; 2. (*инструмент*) mũi xảm

чека́н II *м. зоол.* (chim) sẻ đá (*Saxicola*)

чека́нить *несов.* (*В*) 1. (*штамповать*) dập; (*В* на *П*) (*наносить рисунки*) gò nổi, chạm, khắc, dập hình nổi; ~ моне́ту dập (đúc) tiền; 2. *перен.* dằn, dận, nện; ~ ка́ждое сло́во dằn từng tiếng; ~ шаг dận (nện) bước, nện (dận) gót; 3. *тех.* (*швы, заклёпки*) xảm; 4. *с.-х.* bấm (xén) ngọn

чека́нка *ж.* 1. (*действие*) (sự) dập; gò nổi, chạm, khắc; xảm; bấm ngọn, xén ngọn (*ср.* чека́нить); 2. (*изображение*) tranh gò nổi, hình chạm nổi, tranh khắc nổi, hình dập

чека́нный *прил.* 1. (*служащий для чеканки*) (để) dập; gò nổi, chạm, khắc; ~ стано́к máy dập; 2. (*изготовленный чеканкой*) (đã) dập, gò nổi, chạm, khắc; 3. *перен.* (*чёткий*) rành rọt, rõ rệt, rõ nét; (*тщательно отделанный*) điêu luyện, gọt giũa, trau chuốt; ~ шаг bước đi rành rọt; ~ слог bút pháp điêu luyện, văn chương trau chuốt, lời văn gọt giũa

чеки́ст *м.* 1. *ист.* nhân viên Tcheka (Uỷ ban đặc biệt); 2. *разг.* (*в СССР*) nhân viên công an (*thuộc các cơ quan GPU, NKVD, KGB*)

че́ков||ый *прил.* (thuộc về) check, séc, chi phiếu; ~ая кни́жка cuốn check (séc, chi phiếu)

чёлка *ж.* 1. bờm trán, bờm trước; 2. (*причёска*) bờm

чёлн *м.* thuyền độc mộc

челно́к *м.* 1. *см.* чёлн; 2. (*ткацкого станка*) thoi; 3. (*швейной машины*) (cái) chao, ruột ổ

чело́ *с. поэт.* trán; ✧ бить ~м *уст.* а) (*низко кланяться*) bái (vái, cúi) chào, bái, vái; б) (*просить*) bái (vái, cúi) xin; в) (*благодарить*) bái (vái) tạ

челове́к *т.* 1. (con) người; (*лицо*) người, nhân vật, kẻ; ma, mống (*разг.*); (*мужчина*) người, ông; (*женщина*) người, bà, cô; молодо́й ~ а) người (anh) thanh niên, anh chàng, anh; б) (*обращение*) này, anh; này, anh bạn; он хоро́ший ~ anh ta là một người tốt; она́ хоро́ший ~ chị ta là một người tốt; злой ~ người dữ, kẻ độc ác; ру́сский ~ người Nga; у́мный ~ người thông minh; пять ~ năm người; năm mống (*разг.*); шесть ~ детей sáu con, sáu mụn con; нас бы́ло семь ~ lúc đó chúng tôi có bảy người (bảy mống *разг.*); по де́сять рубле́й на ~а mỗi người được mười rúp, mười rúp một người; по десяти́ рубле́й с ~ а mỗi người trả (góp, nộp, đóng) mười rúp; ни оди́н ~ э́того не зна́ет không ai (không một người nào, không ma nào *разг.*) biết điều này cả; на у́лице ни одного́ ~а ngoài đường không một bóng người (không một người nào cả, không có ma nào cả *разг.*); для непривы́чного ~а đối với một người lạ (người chưa quen); душа́-~ người nhân hậu (nhân từ, tốt bụng); 2. *уст.* (*дворовый слуга*) gia nhân, người ở, nô bộc, đầy tớ; (*слуга в трактире*) người hầu, bồi

человековеде́ние *с.* nhân học, (khoa) nghiên cứu tâm lý-xã hội của người

челове́ко-де́нь *м. эк.* (một) công, ngày công

человеколюби́вый *прил.* nhân ái, yêu người, chí nhân, nhân đạo

человеколю́бие *с.* (lòng) nhân ái, yêu người

человеконенави́стник *м.* kẻ ghét người (thù ghét con người)

человеконенави́стнический *прил.* ghét người, thù ghét con người

человеконенави́стничество *с.* (lòng) ghét người, thù ghét con người

человекообра́зн||ый *прил.* (có) hình người, nhân hình; ~ые обезья́ны (loài) vượn hình người, vượn người, vượn nhân hình

человекоподо́бн||ый *прил.* giống người, như người; ~ые существа́ những sinh vật giống người (như người); ~ая фигу́ра hình thù giống người (như người)

челове́ко-ча́с *м. эк.* (một) giờ công

человекоуби́йство *с. книжн.* (sự, tội, vụ) sát nhân, giết người

челове́чек *м.* (con) người nhỏ bé

челове́ческ||ий *прил.* 1. (thuộc về) người, con người; ~ род loài người, nhân loại; ~ след dấu vết của người; ~ труд lao động của người; ~ие сла́бости chỗ (mặt) yếu của con người; ~ фа́ктор nhân tố (yếu tố) con người; 2. (*гуманный*) nhân ái, nhân đạo, nhân đức, nhân từ, hợp nhân tính, có tính người; ~ое обраще́ние đối xử nhân đạo (nhân từ, nhân ái)

челове́чество *с.* nhân loại, loài người, nhân quần

челове́чий *прил.* (thuộc về, của) người

челове́чина *ж. разг.* thịt người

челове́чность *ж.* nhân tính, nhân tình, tính (tình) người, (lòng) nhân đạo, nhân hậu, nhân đức, nhân từ

челове́чн||ый *прил.* nhân đạo, nhân hậu, nhân đức, nhân từ, có (hợp) nhân tính, có tính (tình) người; ~ая же́нщина người đàn bà nhân hậu (nhân đức, nhân từ)

челюстн||о́й *прил.* (thuộc về) hàm, xương hàm; ~а́я кость xương hàm

че́люст||ь *ж.* 1. hàm, xương hàm; ве́рхняя ~ hàm (xương hàm) trên; ни́жняя ~ hàm (xương hàm) dưới; 2.: вставна́я ~ hàm răng giả

че́лядь *ж. собир.* 1. *ист.* gia nhân, nô bộc; 2. (*о тех, кто прислуживает кому-л.*) thuộc hạ, tôi tớ

чем I *Т от* что I

чем II *союз* 1. (*при. сравнит. ст.*) so với, hơn; э́та карти́на лу́чше, ~ та бу́к tranh này đẹp hơn (đẹp hơn so với) bức kia; лу́чше по́здно, ~ никогда́ *посл.*

thà chậm còn hơn không; 2.: ~ ..., тем ... càng... càng...; ~ скорée, тем лýчше càng nhanh càng tốt; 3. (*вместо того, чтобы*) còn hơn là..., thà... còn hơn là...; ~ сидéть без дéла, ты бы пошёл гулять thà con đi dạo còn hơn là ngồi không; ✧ ~ свет sáng tinh sương, sáng tinh mơ, trời mờ mờ sáng

чём (о чём) *П от* что I

чемери́ца *ж. бот.* cây rễ độc (*Veratrum*)

чемода́н *м.* vali, va-li; ✧ сидéть на ~ах sẵn sàng ra đi, chờ chực để ra đi

чемода́нн||ый *прил.* (thuộc về) vali, va-li; ✧ ~ое настроéние *шутл.* tâm trạng viễn du, ý hướng du lịch

чемода́нчик *м.* vali (va-li) con, vali (va-li) nhỏ

чемпио́н *м.* vô địch, quán quân; ~ ми́ра vô địch (quán quân) thế giới; ~ по тéннису vô địch (quán quân) quần vợt

чемпиона́т *м.* giải vô địch (quán quân), (cuộc) tranh giải vô địch; ~ ми́ра по футбóлу giải (cuộc tranh giải) vô địch bóng đá thế giới, World Cup, Mundial, Mondial

чемпио́нка *ж.* nữ vô địch, nữ quán quân

чемпио́нство *с.* danh hiệu vô địch (quán quân)

чему́ *Д от* что I

чепе́ *с. неизм.* (чрезвычáйное происшéствие) *разг.* sự cố đặc biệt, việc đột xuất, chuyện bất thường

чепе́ц *м.* bonnet, mũ bon-nê

чепра́к *м.* (*подстилка*) chăn (đệm) lót yên, chăn (đệm) lưng ngựa

чепух||а́ *ж. разг.* 1. (*вздор*) (điều, chuyện, đồ) nhảm nhí, vớ vẩn, bậy bạ, tầm phào, thàm làm, vô lý, hồ đồ, ba xạo; болтáть ~ý ba hoa nhảm nhí, nói bậy bạ (vớ vẩn, tầm phào, ba xạo), nói nhảm, nói bậy, nói nhăng, nói xạo; 2. (*пустяк*) (điều) vặt vãnh, vặt vạnh, nhỏ nhặt, không đáng kể; (*хлам*) (đồ) vặt vãnh, vặt vạnh; ✧ ~ на пóстном мáсле (chuyện) hoàn toàn vớ vẩn

чéпчик *м.* bonnet, mũ bon-nê

чéрви *мн.* (*скл. как м.*) *см.* чéрвы

черви́веть, зачерви́веть (bị) sâu, sâu ăn

черви́в||ый *прил.* (bị) sâu, sâu ăn; ~ое я́блоко quả táo sâu

черво́нец *м.* 1. (*старинная золотая монета*) đồng tiền vàng; 2. (*кредитный билет*) giấy bạc mười rúp

черво́нн||ый I *прил.*: ~ое зóлото vàng mười

черво́нный II *прил. карт.* (thuộc về) cơ; ~ валéт (con) bồi cơ, J cơ

червото́чина *ж.* 1. lỗ sâu (mọt) đục; 2. *перен.* tỳ vết, chỗ hỏng, chỗ hư

чéрвы *мн.* (*скл. как м.*) *карт.* (con bài) cơ

черв||ь *м.* 1. (con) giun (*Vermes*); *разг.* (*личинка насекомого*) (con) sâu, sùng; дождевóй ~, земляно́й ~ giun đất, giun, trùn (*Lumbricus terrestris*); лéнточные ~и sán dây, sán xơ mít, sán (*Cestoidea*); ивáновский ~ đom đóm (*Lampyris noctiluca*); шелкови́чный ~ tằm (*Bombyx mori*); 2. (*о человеке*) con giun, loài giun dế; 3. (*чего-л.*) *перен.* (mối, nỗi, sự) giày vò, cắn rứt, khổ não; ~ сомнéния nỗi giày vò của lòng ngờ vực

червя́к *м.* 1. *см.* червь 1, 2; 2. *тех.* trục vít

червя́чн||ый *прил. тех.*: ~ая передáча truyền động trục vít; ~ая фрезá dao phay lăn; ~ое колесó bánh vít vô tận

червя́ч||ок *м.* giun con, sâu nhỏ; ✧ заморúть ~ка ăn qua loa, ăn lót dạ, nhấm nháp dăm ba miếng

чердáк *м.* rầm (gác, trần) thượng, tầng hầm mái, phòng sát mái

чередь *м. разг.* lượt, phiên, tua, trình tự; настáл егó ~ đã đến lượt (phiên, tua) của nó; тепéрь ваш ~ bây giờ đến lượt (phiên, tua) của anh; ✧ идти́ своúм чередóм chạy đều, chạy bình thường, phát triển bình thường; делá пошли́ своúм чередóм công việc bắt đầu chạy đều (chạy bình thường)

черед||á I *ж.* 1. *см.* черёд; 2. (*чередование*) (sự) luân phiên, xen kẽ, lần lượt thay đổi, thay tua nhau; 3. (*вереница*) hàng, dãy, chuỗi; ✧ идти́ своéй ~óй chạy đều, chạy bình thường, phát triển bình thường

чередá II *ж. бот.* cây vạn thọ tây (*Bidens*)

чередова́ние *с.* (sự) luân phiên, thay phiên, lần lượt thay nhau, thay tua nhau, lần lượt thay đổi, xen kẽ; ~ звýков *лингв.* (hiện tượng, sự) chuyển đổi âm, chuyển âm, đổi âm; ~ поколéний *биол.* (hiện tượng, sự) luân phiên thế hệ

чередова́ть *несов.* (*В* с *Т*) luân phiên, thay phiên, lần lượt thay nhau, thay tua nhau, lần lượt thay đổi, xen kẽ

чередова́ться *несов.* luân phiên (thay phiên, lần lượt thay, thay tua, lần lượt thay đổi, xen kẽ) nhau; ~ мéжду собóй luân phiên (thay phiên, lần lượt thay, thay tua, lần lượt thay đổi, xen kẽ) nhau

чéрез *предлог* (*В*) 1. (*поперёк, поверх чего-л.*) qua, ngang, ngang qua, băng qua; перейти́ ~ мост qua (đi qua) cầu; мост ~ péку cầu bắc qua (ngang, ngang qua) sông; пры́гнуть ~ забóр nhảy qua hàng giậu; переступи́ть ~ порóг bước qua ngưỡng cửa; 2. (*сквозь*) qua, xuyên qua, xuyên; пройти́ ~ лес đi xuyên qua (đi qua, đi xuyên) rừng; смотрéть ~ очки́ nhìn qua cặp kính; влезть ~ окнó chui vào qua cửa sổ, leo qua cửa sổ để vào; éхать на Юг ~ Москвý đi miền Nam qua Moskva; пройти́ ~ тяжёлые испыта́ния trải qua những cơn thử thách gian khổ, kinh qua những gian truân; 3. (*при помощи, посредством*) qua, nhờ, thông qua, kinh qua; (*применяя что-л.*) bằng cách, dùng đến; оповести́ть о чём-л. ~ газéту loan truyền điều gì qua (thông qua) tờ báo, qua (thông qua) tờ báo để bá cáo điều gì; передáть привéт ~ когó-л. gửi lời chào qua ai, nhờ ai chuyển lời chào; писáть слóво ~ дефúс viết một từ có gạch nối; 4. (*минуя*) cách; рабóтать ~ день làm việc cách nhật (cách ngày); ~ три дня sau ba ngày, ba ngày sau, cách ba ngày sau; ~ кáждые три часá cứ cách ba giờ, cứ ba tiếng một lần; ~ две ступéньки cách hai bậc; писáть ~ стрóчку viết cách dòng (cách một hàng); 5. (*по истечении*) sau, cách; он приéхал ~ год một năm sau (sau một năm) thì anh ta đến; ~ ты́сячу лет một nghìn năm sau, sau một ngàn năm; ~ нéкоторое врéмя một thời gian sau, sau một thời gian, một lúc sau, sau một lúc; 6. (*сверх, выше*) quá; стара́ться ~ си́лу cố gắng quá sức; ✧ ~ гóлову когó-л. vượt qua đầu ai, vượt quyền ai

чёремуха *ж.* 1. (*дерево*) (cây) dã anh, anh đào dại (*Padus racemosa*); 2. (*ягода*) (quả, trái) dã anh, anh đào dại

чёремуховый *прил.* (thuộc về) dã anh, anh đào dại

чёремушник *м.* bụi dã anh (anh đào dại)

черемша́ *ж. бот.* (cây) hành gấu, tỏi rừng (*Allium ursinum*)

черенкова́ние *с. сад.* (sự) tiếp cành, ghép cành; giâm cành, giâm cây, giâm (*ср.* черенкова́ть)

черенкова́ть *несов. сад.* (*прививать*) tiếp (ghép) cành; (*отсаживать*) giâm cành, giâm cây, giâm

черено́к *м.* 1. (*рукоятка*) cán, chuôi; ~ ножа́ cán (chuôi) dao; ~ лопа́ты cán xẻng; 2. *бот.* (*для прививки*) cành tiếp, cành ghép; (*для посадки*) cành giâm, hom

че́реп *м.* sọ, xương sọ, đầu lâu, hoa cái, đầu lâu hoa cái

черепа́х||а *ж.* 1. rùa (*Chelonia*); (*речная*) ba ba, hôn, dải (*Lissemys punctata*); (*морская*) vích, dít, rùa da (*Dermochelys coriacea*), đồi mồi, đồi mồi cân, đồi mồi mật, đồi mồi lửa (*Caretta caretta*); 2. *собир.* (*пластинки панциря*) đồi mồi, mai rùa, quy bản; изде́лия из ~и sản phẩm bằng đồi mồi; ✧ как ~ chậm như rùa

черепа́хов||ый *прил.* 1. (*из черепахи*) (bằng) rùa; ba ba, hôn, dải; vích, dít; đồi mồi (*ср.* черепа́ха); ~ суп хúр (cháo, canh) ba ba; 2. (*из панциря черепахи*) (bằng) đồi mồi, mai rùa, quy bản, quy giáp; ~ гре́бень lược đồi mồi; ~ые шпи́льки những chiếc trâm đồi mồi

черепа́ш||ий *прил.* 1, (thuộc về) rùa; ba ba, hôn, dải; vích, dít; đồi mồi (*ср.* черепа́ха); ~ па́нцирь mai rùa, mu rùa, mai đồi mồi, quy bản, quy giáp; 2. *перен.* rất chậm, chậm như rùa; ~ьим ша́гом chậm như rùa, chậm như sên, chậm rì rì

черепи́ц||а *ж.* 1. *собир.* ngói; кры́тый ~ей lợp ngói; 2. (*отдельная плитка*) (viên) ngói; (*лотковая*) ngói móc, ngói mẫu; (*круглая*) ngói ống; (*коньковая*) ngói bò; (*плоская*) ngói chiếu

черепи́чн||ый *прил.* (thuộc về) ngói; (*из черепицы*) (bằng) ngói; ~ая кры́ша mái ngói

черепн||о́й *прил.* (thuộc về) sọ, xương sọ; ~а́я коро́бка *анат.* hộp sọ

черепо́к *м.* mảnh gốm, mảnh sành, mảnh sứ

чересполо́сица *ж.* chế độ đất xâm canh (đất lọt thỏm vào giữa đất người khác)

чересполо́сн||ый *прил.*: ~ные владе́ния đất xâm canh, đất lọt thỏm vào giữa đất người khác

чересседе́льник *м.* dây chằng lưng ngựa (*giữ càng xe*)

чересчу́р *нареч.* quá, quá lắm, quá ư, thái quá, quá đỗi, quá mức, quá đáng, quá tay, quá xá, quá sá, quá quắt, quá trời, quá chừng, quá sức; он ~ мно́го говори́л nó nói nhiều quá (quá nhiều, quá ư nhiều, nhiều quá đỗi, nhiều quá xá); э́то уже́ ~! thế thì thật là quá quắt (quá lắm, quá đáng, quá tay, quá xá, quá trời, hết chỗ nói)!

чере́шня *ж.*.1. (*дерево*) (cây) anh quả, anh đào chim (*Cerasus avium*); 2. (*ягода*) (trái, quả) anh quả, anh đào chim

черешо́к *м. бот.* cuống lá

черка́ть, чёркать *несов.* (*В*) *разг.* gạch, xoá, gạch (xoá) bỏ

черке́ска *ж.* (*одежда*) áo tcherkesse (*vùng Causasia*)

черкн||у́ть *сов.* (*В*) *разг.* (*быстро написать*) viết, ngoáy, thảo, ngoáy bút; ~и́те мне не́сколько слов các cậu ngoáy cho mình vài dòng nhé, anh viết cho tôi vài chữ nhé

черне́ние *с.* (sự) nhuộm đen, bôi đen, tô đen, kẻ đen; ~ сукна́ nhuộm đen dạ

чернёный *прил.* (đã) khảm men huyền

черн||е́ть, почернéть 1. (*становиться чёрным*) đen (thâm) đi, hoá đen, thành đen; 2. *тк. несов.* (*виднеться*) hiện ra đen đen, hiện lên đen thẫm; вдали́ ~е́л лес cánh rừng đen thẫm hiện ra ở đằng xa

черни́ка *ж.* 1. (*растение*) (cây) hắc mai, việt quất (*Vaccinium myrtillus*); 2. *собир.* (*ягоды*) (quả) hắc mai, việt quất

черни́ла *мн.* (*скл. как с.*) mực, mực viết; писа́ть ~ми viết bằng mực

черни́льница *ж.* lọ (bình) mực

черни́льн||ый *прил.* (thuộc về) mực; ~ое пятно́ vết mực; ~ порошо́к mực bột; ~ прибо́р bút nghiên, bút mực; ✧ ~ая душа́ ≅ dân cạo giấy

черн||и́ть *несов.* (*В*) 1. *сов.* вы́чернить *и* зачерни́ть (*красить в чёрный цвет*) nhuộm (bôi, tô, kẻ) đen; (*пачкать*) vấy nhọ, vấy đen, làm đen; ~ бро́ви tô (kẻ, bôi) đen lông mày; ко́поть ~и́т потоло́к muội đèn làm đen trần nhà; 2. *сов.* очерни́ть (*порочить*) bôi bác, bôi nhọ, bôi đen, làm ô danh, bôi tro trát trấu; (*клеветать*) vu khống, phỉ báng, nói xấu; ~ кого́-л. в чьи́х-л. глаза́х bôi bác (bôi nhọ, bôi đen, làm ô danh, nói xấu) ai trước mắt người nào; 3. (*воронить*) khảm men huyền

черни́чный *прил.* (thuộc về) hắc mai, việt quất

чёрно-бе́л||ый *прил.* đen trắng, không màu; ~ое телеви́дение truyền hình đen trắng (không màu); ~ая фотогра́фия ảnh đen trắng (không màu)

черноборо́дый *прил.* (có) râu đen

чернобро́вый *прил.* (có) lông mày đen

чернобу́рка *ж. разг.* cáo bạc; (*мех*) (bộ) lông cáo bạc

чёрно-бу́рый *прил.* nâu thẫm, nâu đậm; ✧ ~ая лиси́ца cáo bạc

черно́быль *м. разг.* 1. tai hoạ ở nhà máy điện nguyên tử Chernobyl (Checnôbưn) (*26.04.1986*); 2. *перен.* thảm hoạ sinh thái do con người gây ra

чернобы́льник *м. бот.* cây ngải cứu (*Artemisia vulgaris*)

черно́быльцы *мн. разг.* những người cứu nạn ở Chernobyl (Checnôbưn)

чернови́к *м.* bản nháp, bản thảo; (*тетрадь*) vở nháp

чернов||о́й *прил.* nháp, thảo, viết nháp; ~ набро́сок bản nháp, bản thảo, sơ thảo; ~а́я тетра́дка vở nháp

черноволо́сый *прил.* (có) tóc đen; mái tóc huyền (*поэт.*)

черноглáзый *прил.* (có) mắt đen, mắt hạt nhãn, mắt hạt huyền

чернозём *м.* đất đen, hắc thổ; (đất) tchernoziom, secnoziom (*научн.*)

черноземный *прил.* (là) đất đen, hắc thổ, tchernoziom, secnoziom; (*богатый черноземом*) (nhiều) đất đen, hắc thổ, tchernoziom, secnoziom

чернокни́жник *м. уст.* thầy pháp, pháp sư, thầy phù thuỷ

чернока́жий *прил.* 1. (có) da đen; 2. *в знач. сущ. м.* người da đen

чернолéсье *с.* rừng cây lá bản

черномáзый *прил. разг.* 1. (*смуглый*) đen sẫm, rám đen, ngăm ngăm, ngăm ngăm đen; 2. (*грязный*) nhọ nhem, lọ lem, nhem nhuốc, lem luốc; 3. *в знач. сущ. м. пренебр.* người da đen, dân đầu đen

черномо́рский *прил.* (thuộc về) biển Đen, Hắc Hải; ~ флот hạm đội Hắc Hải

чернопло́дн||ый *прил.*: ~ая рябúна (cây) thanh lương trà (*Sorbus L.*);

чернорабо́чий *м.* (*скл. как прил.*) lao công, thợ phụ

черносли́в *м. собир.* (quả) mận khô, táo tàu, hắc mai tử

черносо́тенец *м. ист.* 1. đảng viên Trăm Đen; 2. (*крайний реакционер*) kẻ tối phản động

чернота́ *ж.* 1. (màu) đen; 2. (*тьма, мрак*) bóng đen, bóng tối, tối đen

черну́х||а *ж. разг.* 1. *разг. см.* черну́шка; 2. *жарг.* (*невыносимые условия жизнь*) cảnh đời đen tối, mặt

đen tối của đời sống; (*изображение, произведение*) sự miêu tả (tác phẩm viết về) mặt đen tối của đời sống; жить в ~е sống trong cảnh đời đen tối; в э́том рома́не мно́го ~и trong tiểu thuyết này có nhiều đoạn miêu tả mặt đen tối của đời sống; фильм — сплошна́я ~ phim toàn là cảnh đời đen tối (mặt đen tối của đời sống)

черну́шка *ж. разг.* 1. người phụ nữ (cô gái) da ngăm đen, người phụ nữ (cô gái) tóc đen; 2. (*трава*) cỏ đen (*Nigella*); 3. (*гриб*) nấm đen (*Russula nigricans*)

чёрн||ый *прил.* 1. đen, huyền, đen huyền, đen kịt, đen sì, đen thui, đen nhánh, đen sịt; (*о ткани, одежде тж.*) thâm; ~ая кра́ска sơn đen; ~ые во́лосы tóc đen, mái tóc huyền; ~ дым khói đen kịt (đen thui, đen sịt); ~ое пла́тье áo dài thâm (đen); ~ая соба́ка chó mực; ~ая ку́рица gà ô, gà đen, gà ác; 2. (*очень тёмный*) đen, thâm đen; (*погружённый во мрак*) tối đen, tối om, đen ngòm; 3. (*неглавный, подсобный*) phụ, sau; ~ ход lối sau, cửa hậu; ~ая ле́стница cầu thang sau (phụ); 4. (*неквалифицированный*) không chuyên môn, tạp, phụ; ~ая рабо́та lao công, tạp công, việc lặt vặt; 5. *перен.* (*горестный, мрачный*) đen tối, tối tăm, ảm đạm; ~ые дни những ngày đen tối (tối tăm, khó khăn); ~ая годи́на thời kỳ đen tối (gian khổ); ~ые мы́сли những ý nghĩ ảm đạm; 6. *перен.* (*злостный, коварный*) thâm độc, đen tối, độc địa, độc ác, hung bạo; ~ые за́мыслы ý đồ đen tối, dã tâm, tim đen; ~ые си́лы реа́кции những lực lượng phản động đen tối (thâm độc, hung bạo); ~ая изме́на phản bội thâm độc, phản trắc độc ác; ~ая за́висть (lòng) đố kỵ thâm độc, ghen ghét độc địa; ~ая неблагода́рность (sự) vong ân bội nghĩa, vô ơn vô nghĩ; 7. *в знач. сущ. с.*: ~ое màu đen, màu thâm; в ~ое, в ~ом мặc y phục màu đen (màu thâm); вам идёт ~ое anh/chị mặc màu đen (màu thâm) rất hợp, màu đen (màu thâm) rất hợp với anh/chị; 8. *в знач. сущ. мн.*: ~ые *шахм.* quân đen; ✧ ~ые мета́ллы (những) kim loại đen; ~ая металлу́рги́я luyện kim đen; ~ое духове́нство tăng lữ thoát tục; ~ым по бе́лому đen trắng rõ ràng, hắc bạch phân minh, giấy trắng mực đen, hoàn toàn minh bạch; ~ спи́сок, ~ые спи́ски sổ đen; ~ая кни́га sách đen, hắc thư; ~ ры́нок chợ đen; ~ хлеб bánh mì đen; ~ чай trà (chè) đen; ~ая икра́ trứng cá đen; ~ое де́рево а) cây gỗ mun (*Diospyros ebenum*); б) (*древесина*) mun, gỗ mun; на ~ день phòng lúc khó khăn, phòng khi túng bấn, phòng khi tối lửa tắt đèn; ~ая дыра́ *астр.* hố đen, lỗ đen; ~ я́щик *ав.* hộp đen, hộp tự ghi dữ kiện chuyến bay; ~ые копа́тели những người đào bới phi pháp (*di tích lịch sử, mộ phần người khác, v.v...*); ви́деть всё в ~ом све́те chỉ thấy toàn màu đen, nhìn đời qua cặp kính đen; черны́м-черно́ đen sì đen sịt, đen ngòm ngòm, đen nghìn nghịt; ~ого кобеля́ не отмо́ешь добеля́ *погов.* ≅ chó đen giữ mực; cà cuống chết đến đít còn cay; người chết mà nết không chừa

чернь *ж.* 1. *уст. презр.* tiện dân, lê dân, lê thứ, thảo dân, dân đen, dân ngu khu đen; 2. (*на металле*) lớp khảm men huyền

черня́вый *прил. разг.* (có) tóc đen

черпа́к *м.* gàu, gầu, gáo; (*экскаватора и м. п.*) gàu (gầu) xúc, gàu, gầu

че́рпать *несов.* (*В*) 1. múc, tát, xúc; ~ во́ду múc (tát) nước; ~ зе́млю xúc đất; 2. *перен.* khai thác, tìm kiếm, tìm tòi, thu nhận, lĩnh hội, lấy; ~ си́лы tìm kiếm nguồn sức lực

черстве́ть, зачерстве́ть, очерстве́ть, почерстве́ть 1. *сов.* зачерстве́ть, почерстве́ть khô (rắn, cứng) lại; 2. *сов.* зачерстве́ть, очерстве́ть, почерстве́ть *перен.* trở nên vô tình, đâm ra nhẫn tâm

чёрствость *ж.* (sự, tính, tính chất) khô, rắn, cứng; vô tình, vô cảm, nhẫn tâm, hờ hững, lãnh đạm (*ср.* чёрствый)

чёрств||ый *прил.* 1. (*о хлебе*) khô, rắn, cứng; 2. *перен.* vô tình, vô cảm, nhẫn tâm, hờ hững, lãnh đạm, lạnh nhạt, lạnh lùng; ~ челове́к người vô tình (nhẫn tâm); ~ приём tiếp khách hờ hững, đón tiếp lạnh nhạt, tiếp kiến lạnh lùng; ~ое се́рдце trái tim vô cảm (vô tình, rắn như đá)

чёрт *м.* 1. quỷ, quái, tinh, quỷ sứ; 2. *бран.* đồ quỷ, con quỷ, đồ quỷ sứ (quỷ sống), đồ nỡm; ✧ к ~у а) (*вон, прочь*) cút đi, xéo đi, cút đi cho rảnh; б) (*прахом, вдребезги*) tan, tan tành, tiêu tan; иди́те к ~у! hãy xéo đi!, chúng bay hãy cút đi cho rảnh mắt tao!; посла́ть кого́-л. к ~у, ко всем чертя́м đuổi cổ (tống cổ) ai đi; ~ возьми́!, ~ поберй! quỷ thật!, quái nhỉ!, khỉ thật!, bỏ mẹ!, bỏ xừ!, khỉ gió!, mẹ kiếp!; како́го ~а để làm quái (quỷ) gì; чем ~ не шу́тит! biết đâu đấy!, chưa biết chừng!, mọi sự đều có thể xảy ra!, chớ vội đoán trước!; к ~у на рога́, у ~а на кули́чках (đến, ở) nơi khỉ ho cò gáy, nơi chó ăn đá gà ăn muối; сам ~ не разберёт không ai hiểu được cả, chẳng ma nào hiểu được, đến thánh cũng chả hiểu nổi, bố ai hiểu được; ~ его́ зна́ет! có trời mà biết!, tôi chả biết!; ~ зна́ет что тако́е! cái quỷ gì lạ thế này!, cái quái gì thế này!; на кой ~? để làm gì?, để làm quái (quỷ) gì?; ни черта́ не понима́ю! tớ ù ù cạc cạc chẳng hiểu gì cả!, mình chẳng hiểu quái (quỷ, cóc, cóc khô) gì cả!; до ~а (*очень сильно, очень много*) rất, dữ, ghê, hết sức, ghê gớm, rất nhiều; надое́ло до ~а chán ngấy, chán phè, ngấy đến mang tai, ngấy hơn cơm nếp nát; ~а с два! cóc phải!, đếch phải!, cóc được!, đếch được!; ~ бы тебя́ побра́л! *бран.* đồ ôn vật!, quỷ tha ma bắt mày đi!, trời đánh thánh vật mày đi!; ~ с ним! mặc kệ (mặc thây, mặc xác, mặc mẹ) nó!; что за ~! quái!, quái nhỉ!, cái gì lạ thế?; всё к ~у пошло́ hỏng hết, hỏng mẹ cả rồi, hoàn toàn thất bại; боя́ться как ~ ла́дана sợ mất mật, sợ thất thần, sợ hồn xiêu phách lạc; бежа́ть как ~ от ла́дана chạy rống bái công, chạy bán sống bán chết, vác cẳng lên cổ mà chạy

черт||а́ *ж.* 1. (*линия*) đường, nét, vạch, gạch, vệt dài; провести́ ~у́ vạch một đường, kẻ một vạch, gạch một nét; то́нкая ~ đường (nét, vạch) mảnh; жи́рная ~ đường (nét, vạch) đậm; волни́стая ~ đường (nét) sóng; ста́ртовая ~ vạch xuất phát; подвести́ ~у́ под чем-л. а) vạch một đường (gạch một nét, kẻ một vạch) dưới cái gì; б) (*закончить*) kết thúc (kết liễu, chấm dứt, chấm hết) việc gì; 2. (*граница, предел*) giới hạn, ranh giới, lằn ranh, đường; пограни́чная ~ đường biên giới; берегова́я ~ đường bờ biển; в ~е го́рода trong phạm vi (giới hạn, ranh giới) thành phố; 3.: ~ы́ лица́ nét mặt; 4. (*свойство, особенность*) đặc điểm, đặc tính, tính chất, nét; ~ характе́ра đặc điểm của tính chất, tính tình; отличи́тельная ~ đặc điểm, nét đặc biệt; семе́йная, фами́льная ~ đặc điểm (đặc tính) của gia đình; ✧ в о́бщих ~ах về đại thể, đại cương, khái quát

чертёж *м.* bản vẽ, đồ án, hình vẽ, hoạ hình; ~ от руки́ bản vẽ tay

чертёжни||к *м.*, **~ца** *ж.* người vẽ kỹ thuật (vẽ đồ án, can vẽ), hoạ đồ viên

чертёжн||ый *прил.* 1. (để) vẽ kỹ thuật, vẽ đồ án, hoạ đồ, vẽ; ~ая доска́ bảng vẽ; ~ая бума́га giấy vẽ, giấy crôki; ~ стол bàn vẽ; ~ая мастерска́я xưởng vẽ kỹ thuật (vẽ đồ án, hoạ đồ); 2. *в знач. сущ. ж.*: ~ая xưởng vẽ kỹ thuật (vẽ đồ án, hoạ đồ)

чертёнок, чертенёнок *м.* 1. quỷ con, quỷ nhỏ; 2. (*о резвом ребёнке*) (thằng) ranh con, quỷ con, ôn con

чёртик *м.* 1. quỷ con, quỷ nhỏ; 2. *мн.*: ~и в глаза́х бе́гают hoa cả mắt; ✧ до ~ов đến cực độ, đến cùng cực; надое́ло всё до ~ов chán tất cả đến cực độ, chán chết tất cả

черти́||ть, начерти́ть (*В*) 1. vẽ, kẻ, vạch, gạch; ~ ли́нию vẽ (kẻ, vạch, gạch) một đường; 2. (*изготовлять чертёж*) vẽ kỹ thuật, vẽ đồ án, hoạ đồ, vẽ; ~ план ме́стности vẽ bình đồ của địa phương; он ~л со студе́нческих лет cậu ta biết vẽ kỹ thuật (vẽ đồ án, hoạ đồ) từ khi còn là sinh viên; 3. (*делать наброски*) phác thảo, phác hoạ, vẽ thảo

чёртов *прил.* 1. (thuộc về) quỷ, quái, tinh, quỷ sứ; 2. *прост.* quỷ quái, quỷ; ✧ ~а ко́жа vải bố, vải to sợi; ~ па́лец tiễn thạch, belemnit; ~а дю́жина số mười ba (13), con số không may

черто́вка *ж.* người đàn bà ranh mãnh

черто́вски *нареч. разг.* (một cách) phi thường, kinh khủng, dữ lắm, tởm lắm, rất, dữ, ác, hung; она́ ~ хитра́ cô ả láu lỉnh như quỷ, bà ta thật ranh ma; ~ далеко́ xa lắc xa lơ, xa tít mù khơi, xa lăng lắc; я ~ го́лоден tôi đói kinh khủng, tớ đói dữ lắm, mình đói thấy ông bà ông vải; я ~ уста́л mình mệt lử cò bợ, tớ mệt kinh khủng (mệt dữ lắm)

черто́вск||ий *прил.* 1. (thuộc về) quỷ, quái, tinh, quỷ sứ; (*злобный, коварный*) quỷ quái, tinh ma, quỷ quyệt; 2. *разг.* (*необычайный*) phi thường, kinh khủng, dữ lắm, tợn lắm; (*крайне тяжёлый*) vô cùng vất vả, hết sức khó khăn; ~ая пого́да trời rất xấu; ~ая рабо́та công việc vô cùng vất vả

чертовщи́на *ж. разг.* (đồ) quỷ quái; что за ~? đồ quỷ quái gì thế này?

чертополо́х *м.* (cây) cúc gai (*Carduus*)

чёрточка *ж.* 1. đường nhỏ, nét nhỏ, vạch con, gạch con; 2. (*дефис*) gạch nối, dấu nối; 3. (*характера*) đặc điểm, đặc tính, tính chất, nét

чертыха́ться *несов. разг.* chửi, chưởi, chửi rủa, chửi đổng

черче́ние *с.* (sự, môn) vẽ, kẻ, vạch, gạch; ~ карт vẽ bản đồ; техни́ческое ~ vẽ kỹ thuật, vẽ đồ án, hoạ đồ

чеса́лка *ж. текст.* máy chải sợi (chải lanh, chải len)

чеса́льн||ый *прил.*: ~ая маши́на *см.* чеса́лка

чеса́льщи||к *м.*, **~ца** *ж.* thợ chải sợi (chải lanh, chải len)

чеса́ние *с.* (sự) gãi; chải; chải sợi, chải lanh, chải len

чёсаный *прил. текст.* (đã) chải

чеса́ть, почеса́ть (*В*) 1. (*скрести*) gãi; 2. *тк. несов.* (*причёсывать*) chải; ~ во́лосы chải tóc; ~ го́лову chải đầu; 3. *тк. несов.* (*лён, хлопок*) chải, chải sợi (lanh, len); ✧ ~ язы́к, языко́м тán gẫu, tán dóc, tán phiệu, nói ba hoa, tán hươu tán vượn

чеса́ться, почеса́ться 1. gãi (*cho mình*); 2. *тк. несов.* (*зудеть*) ngứa; 3. *тк. несов. разг.* (*причёсываться*) chải, chải tóc; ✧ у него́ ру́ки че́шутся (+ *инф.*) nó ngứa tay muốn...; язы́к че́шется у кого́-л. ai ngứa miệng (ngứa mồm, rất muốn nói)

чесно́к *м.* 1. (*растение*) (cây) tỏi (*Allium sativum*); 2. *собир.* (*луковицы*) tỏi

чесно́чн||ый *прил.* (thuộc về) tỏi; (*из чеснока, с чесноком*) (bằng) tỏi; ~ая голо́вка củ tỏi; ~ая до́лька múi tỏi; ~ препара́т chế phẩm tỏi

чесо́тка *ж.* (bệnh) ghẻ, ghẻ lở, ghẻ ruồi, ghẻ chốc

чесо́точн||ый *прил.* (thuộc về) ghẻ; ~ клещ cái (con) ghẻ (*Sarcoptes scabiei*); ~ая мазь cao bôi ghẻ; ~ые о́вцы những con cừu ghẻ; ~ зуд cơn ngứa ghẻ

чество́вание *с.* 1. (*действие*) (sự) làm lễ mừng, ăn mừng, khánh hạ; 2. (*торжество*) lễ mừng (ăn mừng, khánh hạ); ~ по слу́чаю дня рожде́ния lễ ăn mừng ngày sinh, lễ mừng thọ (khánh thọ)

чество́вать *несов.* (*В*) làm lễ mừng, ăn mừng, khánh hạ

честь и́ть *несов. разг.* (*В*) chửi, chưởi, mắng, chửi mắng, chửi bới

че́стно *нареч.* (một cách) chính trực, thẳng thắn, ngay thẳng, chân thật; thật thà, ngay thật, trung thực, thành thực; lương thiện, tử tế, trung trực, tận tâm, tận tuỵ; thanh bạch, trong sạch (*ср.* че́стный); ~ отвеча́ть trả lời thẳng thắn (thật thà, ngay thật, thành thực); ~ служи́ть phục vụ một cách trung thành (trung trực, tận tâm, tận tuỵ); ~ поступа́ть hành động một cách chính trực (trung trực, ngay thẳng, trung thực); ~? thật ư?, thật à?; ~ говоря́, ~ сказа́ть *в знач. вводн. сл.* nói thật (thẳng) là...

честн||о́й *прил. уст.* khả kính, đáng kính; ✧ ~а́я компа́ния *ирон.* cánh hẩu; при всём ~о́м наро́де, при всей ~о́й компа́нии trước bàn dân thiên hạ

че́стность *ж.* (tính, lòng, sự) chính trực, thẳng thắn, ngay thẳng, chân thật, cởi mở; thật thà, ngay thật, trung thực, thành thực; lương thiện, tử tế, trung trực, tận tâm, tận tuỵ; thanh bạch, trong sạch, thản bạch (*ср.* че́стный)

че́стн||ый *прил.* 1. (*отличающийся открытостью*) chính trực, thẳng thắn, ngay thẳng, chân thật, cởi mở; ~ая натýра bản tính chính trực (thẳng thắn, chân thật, ngay thẳng); ~ые глаза́ cặp mắt chân thật (ngay thật); ~ взгляд cái nhìn thẳng thắn (cởi mở); 2. (*неспособный украсть*) thật thà, ngay thật, trung thực, chân thật, chân chất, thành thực; наро́д здесь ~ dân chúng ở đây thì thật thà (ngay thật, chân thật, chân chất); ~ые наме́рения ý định chân thành (chân thật, thành thực); 3. (*добросовестный, усердный*) lương thiện, tử tế, trung trực, chính trực, tận tâm, tận tuỵ; ~ые лю́ди những người lương thiện (trung thực, trung trực, tử tế, chính trực); ~ тру́женик người lao động tận tuỵ (tận tâm); ~ за́работок tiền kiếm được bằng cách lương thiện; 4. (*не опороченный чем-л.*) thanh bạch, trong sạch, tử tế, thản bạch; ~ая семья́ gia đình thanh bạch (trong sạch, tử tế); ~ое и́мя thanh danh; ✧ ~ое сло́во! nói thật đấy!, lời nói danh dự đấy!; дава́ть ~ое сло́во hứa là thật, nói lời nói danh dự; по ~ому а) *см.* че́стно; б) *в знач. вводн. сл.* nói thật (thẳng) là...

честолю́бец *м.* người hiếu danh (hiếu thắng)

честолюби́вый *прил.* hiếu (háo, hám) danh, hiếu (háo) thắng

честолю́бие *с.* (lòng, tính) hiếu danh, háo danh, hám danh, hiếu thắng, háo thắng

чест||ь *ж.* 1. danh dự; (*хорошая репутация*) thanh danh, danh tiếng, danh (tiếng) thơm, tiếng tăm; (*целомудрие — о женщине*) (sự) trinh tiết, trinh bạch, trinh, tân; челове́к ~и người biết trọng danh dự; долг ~и nghĩa vụ danh dự; кля́сться ~ью lấy danh dự mà thề, thề danh dự;

профессиона́льная ~ danh dự nghề nghiệp; во́инская ~ danh dự quân nhân; ~ страны́ quốc thể; защища́ть ~ страны́ на междунаро́дных спорти́вных состяза́ниях bảo vệ màu cờ trong các cuộc thi đấu thể thao quốc tế; де́ло ~и vấn đề danh dự, việc liên quan đến danh dự của mình; бере́чь свою́ де́вичью ~ giữ gìn trinh tiết (trinh bạch) thiếu nữ của mình; 2. (*почёт*) vinh dự, vinh hạnh, hân hạnh; (*уважение*) (lòng) kính trọng; э́то больша́я ~ для меня́ đó là vinh dự (vinh hạnh, hân hạnh) lớn cho tôi, đó là vinh hạnh (vinh dự, hân hạnh) lớn đối với tôi; оказа́ть кому́-л. ~ dành cho ai vinh dự (vinh hạnh), cho ai được hân hạnh (vinh dự); счита́ть за ~ lấy làm vinh dự (vinh hạnh, hân hạnh); вы́йти с ~ью из чего́-л. rút ra khỏi cái gì một cách xứng đáng, thoát khỏi cái gì mà vẫn bảo toàn được danh dự; отдава́ть ~ кому́-л. *воен.* chào (đưa tay lên mũ chào) ai; в ~ кого́-л. để chào mừng ai, để tỏ lòng kính trọng ai; в ~ чего́-л. để chào mừng cái gì, nhân dịp gì; банке́т в ~ делега́тов съе́зда bữa tiệc để chào mừng các đại biểu đại hội; 3. (*хорошая репутация, доброе имя*) phẩm giá, danh tiếng, tiếng tăm, danh thơm, tiếng thơm, vinh dự; э́то де́лает вам ~ điều đó tôn thêm phẩm giá của anh/chị, việc này làm cho anh/chị càng được kính trọng thêm, điều đó đem lại tiếng thơm cho anh/chị; он де́лает ~ свое́й семье́ ông ta đem lại tiếng thơm (danh thơm, vinh dự) cho gia đình, anh ấy làm cho gia đình nở mày nở mặt (rạng rỡ, vẻ vang), nó làm đẹp mặt cả nhà; ✧ с ~ью вы́полнить что́-л. hoàn thành cái gì một cách rất tốt đẹp; пора́ и ~ знать а) đến lúc phải ngừng thôi; б) (*о гостях*) đến lúc phải về thôi; ~ мунди́ра sĩ diện, thể diện; суд ~и toà án danh dự; ~ью *в знач. нареч.* (một cách) tử tế; проси́ть ~ью xin một cách tử tế; ~ ~ью, ~ по ~и *в знач. нареч.* (một cách) xứng đáng, tốt đẹp; по ~и сказа́ть nói thẳng là, nói thật là

чесуча́ *ж.* tussor, tuýtxo, đũi

чесуче́вый *прил.* (thuộc về) tussor, tuýtxo, đũi; (*из чесучи*) (bằng) tussor, tuýtxo, đũi; ~ пиджа́к veston tussor, áo vettông tuýtxo (đũi)

чёт *м.*: ~ и не́чет (trò) chơi chẵn lẻ

чета́ *ж.* cặp, đôi; супру́жеская ~ cặp vợ chồng; ✧ не ~ кому́-л. không ngang hàng (không cân xứng, không xứng đôi) với ai

четве́рг *м.* (ngày) thứ năm; ✧ по́сле до́ждичка в ~ chả biết bao giờ cả, bao giờ chạch đẻ ngọn cây; chờ đến Tết Công (*шутл.*)

четвере́ньк||и *мн.* (*скл. как ж.*) *разг.*: на ~ах lồm cồm, cả hai tay lẫn hai chân; идти́, ползти́ на ~ах bò lồm cồm, bò cả hai tay lẫn hai chân; стать на ~ quỳ chống cả hai tay lẫn hai chân

четвёрка *ж.* 1. (*цифра*) (chữ, con) số bốn; (*группа из четырёх единиц*) bộ bốn, bộ tứ; 2. (*отметка*) điểm bốn; 3. (*лодка*) thuyền (xuồng) bốn người, thuyền (xuồng) bốn chèo; 4. (*упряжка*) xe tứ mã (bốn ngựa); 5. (*карта*) (con) bốn; ~ пик (con) bốn pích

четверно́й *прил. разг.* gấp bốn, gấp bốn lần

че́тверо *числ. собир.* bốn, bốn người; нас ~ chúng tôi có bốn người, bốn chúng tôi; ~ су́ток bốn ngày đêm

четвероклáссник *м.* học sinh lớp bốn (lớp tư)

четвероклáссница *ж.* nữ sinh lớp bốn (lớp tư)

четверонóг||ий *прил.* 1. (có) bốn chân; 2. *в знач. сущ. с.*: ~ое (con) vật bốn chân; ~ие loài vật bốn chân

четверости́шие *с.* (bài) thơ bốn câu, tứ tuyệt, tứ cú

четвёртичный *прил. геол.*: ~ пери́од kỷ thứ tư, kỷ đệ tứ

четвёртн||ой *прил.*: ~ биле́т *уст.* giấy bạc hai mươi lăm rúp; ~а́я но́та *муз.* nốt đen, nốt phần tư; ~а́я отме́тка điểm cuối quý học

четвёрт||ый *числ.* 1. (thứ) tư, bốn; ~ этаж tầng/lầu bốn (tư); в ~ раз đến lần thứ tư (bốn); ~ час hơn ba giờ; ~ое января́ ngày mồng bốn tháng Giêng; 2. *в знач. сущ. ж.*: ~ая (một) phần tư; одна́ ~ая một phần tư

че́тверт||ь *ж.* 1. (một) phần tư; ~ ве́ка một phần tư thế kỷ; ~ сто́имости một phần tư giá trị; ~ я́блока một phần tư quả táo; ~ часа́ mười lăm phút, một khắc; ~ пе́рвого mười hai giờ mười lăm; без ~и час một giờ kém mười lăm, mười hai giờ bốn mươi lăm; 2. (*часть учебного года*) quý học, học quý; 3. *муз.* (*нота*) nốt đen, nốt phần tư

четвертьфина́л *м. спорт.* (trận, vòng) tứ kết, đấu tứ kết

четвертьфинали́ст *м. спорт.* vận động viên được vào tứ kết

четвертьфинали́стка *ж. спорт.* nữ vận động viên được vào tứ kết

четвертьфина́льн||ый *прил. спорт.* (thuộc về) tứ kết, đấu tứ kết; ~ая встре́ча кома́нд vòng đấu tứ kết của các đội

чётки *мн.* (*скл. как ж.*) tràng hạt, chuỗi hạt; перебира́ть ~ lần tràng hạt; янта́рные ~ tràng hạt (chuỗi hạt) hổ phách

чётк||ий *прил.* 1. (*отчётливый*) rõ ràng, rành rọt; (*разборчивый тж.*) rõ, rõ rệt, rõ nét, dễ thấy, dễ xem; nét (*разг.*); ~ое изображе́ние hình ảnh nét (rõ nét, rõ rệt, rõ ràng); ~ почерк chữ viết rõ ràng (chân phương, dễ đọc); 2. (*о звуках*) rõ, rành rọt, rõ ràng, rõ mồn một; nét (*разг.*); 3. (*точный*) rõ ràng, rành mạch, rành rọt, khúc chiết, chính xác; ~ая формулиро́вка cách diễn đạt rành mạch (khúc chiết, rành rọt, rõ ràng, chính xác, lớp lang); 4. (*хорошо организованный*) dứt khoát, phân minh, rành mạch, đúng đắn, được tổ chức chặt chẽ; ~ое исполне́ние распоряже́ний chấp hành đúng đắn mệnh lệnh; ~ая рабо́та công việc được tổ chức chặt chẽ

чёткость *ж.* 1. (*отчётливость*) (sự, độ) rõ ràng, rành rọt; (*разборчивость тж.*) (sự, độ) rõ, rõ rệt, rõ nét, dễ thấy; nét (*разг.*); 2. (*звуков*) (sự, độ) rành rọt, rõ ràng; nét (*разг.*); ~ произноше́ния sự phát âm rõ ràng (rành rọt); 3. (*точность*) (sự, tính chất, tính) rõ ràng, rành mạch, khúc chiết, minh bạch, chính xác; 4. (*исполнения и т. п.*) (sự, tính) dứt khoát, phân minh, đúng đắn, tổ chức chặt chẽ

чётн||ый *прил.* chẵn; ~ые чи́сла (những) số chẵn

четы́р||е *числ.* bốn; *в многозначных числах часто переводится* tư; ~ яйца́ bốn quả trứng; со́рок ~ bốn mươi tư (bốn); ✧ идти́ на все ~ стороны lang thang, đi vẩn vơ, phiếm du, muốn đi đâu thì đi; в ~ёх стена́х сиде́ть ngồi lỳ ở nhà, không đi đâu cả; сам ~ cung (*шутл.*); игра́ть в ~ руки́ hai người cùng đánh một dương cầm

четы́режды *нареч.* bốn lần, bốn bận; ~ орденоно́сный завод nhà máy bốn lần được tặng huân chương; ~ пять — два́дцать bốn lần năm là hai mươi

четы́реста *числ.* bốn trăm; ты́сяча ~ một nghìn bốn trăm, một nghìn tư

четырёхгоди́чный *прил.* (trong) bốn năm

четырёхгодова́лый *прил.* lên bốn, (được) bốn tuổi; ~ ребёнок đứa bé lên bốn (bốn tuổi)

четырёхгра́нник *м.* hình tứ diện

четырёхгра́нный *прил.* tứ diện, (có) bốn mặt

четырёхдне́вный *прил.* (trong) bốn ngày

четырёхзна́чн||ый *прил.*: ~ое число́ số tứ trị (bốn trị số)

четырёхкла́ссный *прил.* (có) bốn lớp

четырёхколёсный *прил.* (có) bốn bánh

четырёхкра́тный *прил.* bốn lần, bốn bận; ~ чемпио́н vô địch bốn lần

четырёхлеме́шный *прил. с.-х.* (có) bốn lưỡi cày

четырёхле́тие *с.* 1. (*период*) (thời gian) bốn năm; 2. (*годовщина*) kỷ niệm bốn năm, kỷ niệm lần thứ tư

четырёхле́тний *прил.* 1. (*о сроке*) (trong) bốn năm; 2. (*о возрасте*) lên bốn, bốn tuổi

четырёхме́стн||ый *прил.* (có) bốn chỗ; ~ая ка́юта khoang bốn chỗ, buồng tàu bốn giường

четырёхме́сячный *прил.* 1. (*о сроке*) trong bốn tháng; 2. (*о возрасте*) (được) bốn tháng, bốn tháng tuổi

четырёхмото́рный *прил.* (có) bốn động cơ, bốn môtơ

четырёхпо́лье *с. с.-х.* (sự) luân canh bốn ô

четырёхпроце́нтный *прил.* (có, tính) bốn phần trăm

четырёхсло́жн||ый *прил. лингв.* (có) bốn âm tiết; ~ое сло́во từ bốn âm tiết

четырёхсотле́тие *с.* 1. (*период*) (thời gian) bốn trăm năm; 2. (*годовщина*) (lễ) kỷ niệm bốn trăm năm, kỷ niệm lần thứ bốn trăm

четырёхсотле́тний *прил.* 1. (*о сроке*) (trong) bốn trăm năm; 2. (*относящийся к четырехсотлетию*) (thuộc về) kỷ niệm bốn trăm năm, kỷ niệm lần thứ bốn trăm

четырёхсо́тый *числ.* (thứ) bốn trăm; ~ но́мер số bốn trăm

четырёхстопный *прил. лит.* (có) bốn chân, bốn chữ; ~ стих câu thơ bốn chân (bốn chữ)

четырёхсторо́нний *прил.* 1. (có) bốn cạnh, tứ giác; 2. (*с участием, четырех сторон*) tứ phương, tay tư, (của) bốn bên, bốn nước; ~ пакт hiệp ước tay tư (bốn nước)

четырёхстру́нный *прил.* (có) bốn dây, tứ huyền

четырёхта́ктный *прил.* 1. *муз.* (có) bốn nhịp; 2. *тех.* (có) bốn kỳ, bốn nhịp

четырёхты́сячный 1. *числ.* (thứ) bốn nghìn, bốn ngàn; 2. *прил.* (*из четырёх тысяч*) (có) bốn nghìn, bốn ngàn; ~ отря́д đội quân bốn nghìn (ngàn) người; 3. *прил. разг.* (*о стоимости*) (giá) bốn nghìn rúp, bốn ngàn rúp

четырёхугольник *м.* (hình) tứ giác

четырёхуго́льный *прил.* tứ giác, bốn góc

четырёхфа́зный *прил. эл.* (có) bốn pha

четырёхцили́ндровый *прил.* (có) bốn xilanh

четырёхчасово́й *прил.* 1. (*продолжающийся четыре часа*) (lâu) bốn giờ, bốn tiếng đồng hồ; 2. (*о поезде и т. п.*) *разг.* lúc bốn giờ

четырёхэта́жный *прил.* (có) bốn tầng

четырнадцатиле́тний *прил.* 1. (*о сроке*) (trong) mười bốn năm; 2. (*о возрасте*) (được) mười bốn tuổi

четы́рнадцат||ый *шел.* (thứ) mười bốn; ~ое января́ ngày mười bốn tháng giêng

четы́рнадцать *числ.* (*скл. как ж.*) mười bốn

чех *м.* người Czech (Séc, Tiệp)

чехарда́ *ж.* 1. (trò) nhảy cừu; 2. *перен. разг.* (sự) thay đổi xoành xoạch; министе́рская ~ thay đổi xoành xoạch trong chính phủ, thay đổi chính phủ xoành xoạch

чехли́ть, зачехли́ть bao, bọc, trùm, phủ, bịt

чехо́л *м.* (cái) bao, bọc, túi, áo bọc, áo phủ, mũ bịt

чехослова́цкий *прил. ист.* (thuộc về) Czechoslovakia, Tiệp Khắc

чечеви́ца *ж.* 1. (*растение*) (cây) đậu biển, đậu ván (*Lens culinaris, esculenta*); 2. *собир.* (*семена*) đậu biển, đậu ván

чечеви́чн||ый *прил.* (thuộc về) đậu biển, đậu ván; ✧ променя́ть за ~ую похлёбку thả con săn sắt bắt con cá rô; thả săn sắt bắt cá sộp

чечётка *ж.* (*танец*) (điệu) nhảy claket, nhảy giậm chân

че́шка *ж.* người phụ nữ/đàn bà Czech (Séc, Tiệp)

че́шский *прил.* (thuộc về) Czech, Séc, Tiệp; ~ язы́к tiếng Czech (Séc, Tiệp)

чешуйчатый *прил.*: ~ лиша́й *мед.* bệnh vảy nến

чешу||я́ *ж.* vảy, vẩy; ры́бья ~ vảy cá; снима́ть ~ю́ đánh vảy; колоско́вая ~ *бот.* mày

чи́бис *м. зоол.* chim dẽ mào, te te (*Vanellus vanellus*)

чиж *м. зоол.* hoàng tước (*Spinus spinus*)

чи́жик *м.* 1. *см.* чиж; 2. (*детская игра*) (trò) đánh khăng; (*палочка*) (con) khăng; игра́ть в ~а đánh khăng

чик-чири́к *межд. разг.* chíu chít, chiêm chiếp, chiếp chiếp

чилибу́ха *ж. бот.* (cây) mã tiền, củ chi (*Strychnos nux-vomica L.*)

чили́||ец *м.*, **~йка** *ж.* người Chile (Chilê)

чили́йск||ий *прил.* (thuộc về) Chile, Chilê; ~ая сели́тра salpet (xanpet) Chile, natri nitrat

чили́м *м. бот.* (cây) củ ấu (*Trapa*)

чин *м.* 1. phẩm hàm, quan hàm, hàm; (*военный*) quân hàm; 2. *обычно мн.*: ~ы́ (*общественное положение*) cấp, bậc, cấp bậc, chức vị; быть в го́роде большо́м ~ом giữ cấp bậc (chức vị) cao trong thành phố; ✧ чин чи́ном, чин по чи́ну, чин чинарём tốt, đúng khuôn phép, đúng mực, đúng mức, đúng đắn, đường hoàng, đàng hoàng, đến nơi đến chốn; ra trò, ra phết (*разг.*)

чина́ра *ж. бот.* (cây) tiêu huyền phương đông (*Platanus orientalis*)

чини́ть I очини́ть, почини́ть (*В*) 1. *сов.* почини́ть (*исправлять*) chữa, sửa, sửa chữa; ~ о́бувь chữa giày, sửa chữa giày dép; 2. *сов.* очини́ть (*делать острым*) vót, gọt, vót (gọt) nhọn; ~ каранда́ш gọt bút chì

чини́ть II *несов.* (*устраивать*) gây, gây (tạo) ra, gây (tạo) nên; ~ кому́-л. препя́тствия gây trở ngại cho ai; ~ суд и распра́ву tự ý xét xử; ~ произво́л tác oai tác quái, làm mưa làm gió, hoành hành

чи́нка *ж.* (sự) chữa, sửa, sửa chữa; vót, gọt, vót nhọn, gọt nhọn (*ср.* чини́ть)

чи́нно *нареч.* (một cách) đường hoàng, đường bệ, trang trọng, đạo mạo, bệ vệ, quan dạng, quan cách; ~ поздоро́ваться trang trọng (đạo mạo, đường bệ) chào nhau

чи́нный *прил.* đường hoàng, đường bệ, trang trọng, đạo mạo, bệ vệ, quan dạng, quan cách

чино́вник *м.* 1. quan chức, công chức, quan lại; 2. *перен.* (*бюрократ*) người quan liêu

чино́вническ||ий *прил.* 1. (thuộc về) quan chức, công chức, quan lại; ~ое жа́лованье tiền lương công chức (quan chức); ~ая карье́ра hoạn đồ (bước hoạn lộ) quan chức, đường công danh của công chức; 2. *перен.* (*бюрократический*) quan liêu

чино́вник||ий *прил.* (thuộc về) quan chức, công chức, quan lại; ~ язы́к ngôn ngữ quan chức (quan lại); ~ьи слова́ từ ngữ quan chức (quan lại)

чину́ша *ж. разг.* kẻ quan liêu

чип *м. информ.* chip, vi mạch; компью́терный ~ chip computer (điện toán, vi tính)

чи́псы *мн.* chips, lát khoai sấy giòn

чи́рей *м. разг.* nhọt, mụn, đinh, đanh, đâu đinh (đanh)

чири́к, чири́к-чири́к *межд. разг.* chíu chít, ríu rít, chiêm chiếp, chiếp chiếp

чири́канье *с.* (tiếng) kêu chíu chít, kêu ríu rít, kêu chiêm chiếp

чири́к||ать *несов.* kêu chíu chít (ríu rít, chiêm chiếp); ~ают воробьи́ những con chim sẻ kêu chíu chít, đàn sẻ ríu rít kêu

чи́ркать, чи́ркнуть: ~ спи́чкой quẹt (đánh) diêm

чи́ркнуть *сов. см.* чи́ркать

чиро́к *м.* (*птица*) le le, mòng két (*Anas creccea, Anas querquedula*)

чи́сленность *ж.* số lượng, số; (*о войсках тж.*) số quân, quân số; (*об учащихся тж.*) số học sinh, sĩ số; ~ населе́ния dân số, số dân, số lượng dân cư; ~ю в сто челове́к với số lượng một trăm người, có một trăm người

чи́сленн||ый *прил.* 1. (*числовой*) (thể hiện bằng) con số, số; ~ и лине́йный масшта́б ка́рты tỷ lệ số và tỷ lệ dài của bản đồ; 2. (*количественный*) (về) số lượng; име́ть ~ое превосхо́дство над... trội hơn về số lượng so với..., đông hơn...; ~ соста́в а́рмии quân số

числи́тель *м. мат.* tử số, tử thức

числи́тельн||ый *прил.* 1.: и́мя ~ое *грам.* số từ; 2. *в знач. сущ. с.*: ~ое *грам.* số từ; коли́чественное ~ое số từ số lượng; поря́дковое ~ое số từ thứ tự

чи́слить *несов.* (*В*) tính (kê, liệt, kể, liệt kê)... vào; (*В Т*) coi... là; ~ себя́ у́мным coi mình là khôn

чи́сли||ться *несов.* 1. (*иметься*) có; (за *Т*) được tính vào; в городке́ ~тся шесть ты́сяч жи́телей trong thị trấn có sáu nghìn dân; в библиоте́ке за мной ~тся кни́га tôi còn mượn một cuốn sách của thư viện; грехо́в за ним ~лось мно́го nó có nhiều tội; 2. (*значиться, состоять*) (bị) tính vào, kê vào, liệt vào, kể vào, liệt kê vào; ~ больны́м được tính (kể, liệt, kê, liệt kê) vào số người ốm, coi là ốm; ~ в спи́ске được liệt kê (liệt, kê) vào danh sách; 3. (*считаться*) (bị) coi là

числ||о́ *с.* 1. con số, số; це́лое ~ số nguyên; теория чи́сел *мат.* số luận; ~ мест а) số chỗ; б) (*в аудитории, театре и т. п. тж.*) số ghế; в ~е́ прису́тствующих trong số những người có mặt (hiện diện); в ~е́ про́чих trong số khác; в том ~е́ и kể cả, trong số đó có; быть в ~е́... có trong số...; он не из ~а́ тех, кото́рые... cậu ta không ở trong số những người...; 2. (*дата*) ngày; (*по десятое число месяца тж.*) ngày mồng (mùng)...; пе́рвое ~ ме́сяца ngày một (mồng một, mùng một); в пе́рвых, после́дних чи́слах октября́ trong những ngày đầu, cuối tháng Mười; како́е сего́дня ~? hôm nay ngày mấy?; 3. (*количество*) số lượng, số; в большо́м ~е́ với số lượng lớn, một số lớn, nhiều; превосходи́ть ~о́м hơn (trội hơn, lớn hơn, có ưu thế) về số lượng, đông hơn; 4. *грам.* số; еди́нственное ~ số ít; мно́жественное ~ số nhiều; ✧ без ~а́, нет (несть) ~а́ vô số, vô khối, hằng hà sa số, vô thiên lủng

числов||о́й *прил.* (thuộc về) con số, số; (*выраженный числом*) (thể hiện bằng) con số, số; ~ы́е да́нные (những) số liệu

чисти́лище *с. рел.* hỏa ngục, luyện ngục, ngục luyện

чи́стильщик *м.* người làm sạch (rửa sạch); ~ сапо́г người đánh giày

чи́стить *несов.* (*В*) 1. làm (rửa, tẩy, dọn) sạch; (*щёткой*) chải, đánh; (*посуду, металл*) rửa, đánh, đánh sạch; (*станок и т. п.*) lau, chùi, lau chùi; (*лошадь и т. п.*) chùi, kỳ, cọ; ~ башмаки́ đánh giày; ~ (~ себе́) зу́бы đánh răng; 2. (*фрукты, овощи*) bóc (gọt) vỏ, gọt, cạo; ~ ры́бу đánh vảy cá, làm cá; ~ апельси́н bóc (gọt) vỏ cam; 3. (*освобождать от чего-л. накопившегося*) nạo, vét, nạo vét; ~ дно реки́ nạo (vét, nạo vét) đáy sông; ~ коло́дец thau (vét) giếng; 4. *перен. разг.* (*организацию и т. п.*) thanh lọc, thanh chỉnh, thanh trừ, thanh trừng, tẩy sạch; 5. *перен. разг.* (*грабить*) vơ vét, vét (tước, khoắng, cuỗm) sạch

чи́ститься *несов.* 1. tắm rửa, làm vệ sinh thân thể, chải áo, đánh giày (*cho mình*); (*о птицах*) rỉa lông; 2.: хорошо́ ~ dễ gọt, dễ bóc vỏ, dễ đánh vảy

чи́стк||а *ж.* 1. (sự) làm sạch, rửa sạch, tẩy sạch, dọn sạch; (*щёткой*) (sự) chải, đánh; (*посуды, металла*) (sự) rửa, đánh sạch; ~ о́буви đánh giày; хими́ческая ~ tẩy hấp bằng hoá chất, tẩy hấp; отдава́ть что́-л. в ~у đưa cái gì đi giặt (đi tẩy hấp); ~ станка́ lau chùi máy; 2. (*фруктов, овощей*) (sự) bóc vỏ, gọt vỏ; ~ ры́бы đánh vảy, làm cá; 3. (*дна реки и т. п.*) (sự) nạo vét, nạo, vét; ~ коло́дца thau (vét) giếng; 4. *перен.* (*организации и т. п.*) (sự, cuộc) thanh lọc, thanh chỉnh, thanh trừ, thanh trừng, tẩy sạch; ~ па́ртии thanh đảng

чи́сто 1. *нареч.* (một cách) sạch sẽ, sạch; ~ вы́мытый tắm rửa sạch sẽ; ~ у́бранная ко́мната căn phòng được dọn dẹp sạch sẽ; ~ сде́ланный làm rất cẩn thận; 2. *нареч. разг.* (*подлинно*) thuần, thuần tuý, thật sự, chân chính; (*исключительно*) hoàn toàn, hết sức; ~ по-матери́нски thật sự như người mẹ, hoàn toàn theo cách người mẹ; ~ случа́йно hoàn toàn tình cờ; ~ теорети́ческий вопро́с vấn đề thuần lý (thuần tuý về lý luận, lý luận thuần tuý); 3. *в знач. сказ. безл.* (thật là) sạch sẽ, sạch; здесь ~ ở đây thật là sạch sẽ; на не́бе ~ trời quang (quang đãng), trời quang mây tạnh

чистови́к *м.* bản chép sạch

чистово́й *прил.* (đã) viết sạch, chép sạch, chép tinh; ~ экземпля́р bản chép sạch

чистога́н *м. разг.* tiền mặt; заплати́ть ~ом trả tiền mặt

чистокро́вный *прил.* 1. thuần chủng, giống thuần; ~ жереби́ец ngựa tơ thuần chủng; 2. *разг.* (*настоящий*) chính tông, chính cống, thực thụ, đích thực

чистописа́ние *с.* (môn) tập viết

чистопло́тно *нареч.* (một cách) sạch sẽ, trong sạch

чистопло́тность *ж.* (sự, tính) sạch sẽ, trong sạch, thanh bạch, thanh liêm

чистопло́тный *прил.* 1. ưa sạch sẽ, sạch sẽ; 2. *перен.* trong sạch, thanh bạch, thanh liêm, thanh cao

чистопоро́дный *прил.* thuần chủng, giống thuần

чистосерде́чно *нареч.* (một cách) thành tâm, chân thành

чистосерде́чность *ж.* (sự, tính) thành tâm, chân thành, thành thật

чистосерде́чн||ый *прил.* thành tâm, chân thành, thành thật, thành khẩn, cởi mở, chí thành, chân chất; ~ое призна́ние sự thú nhận thành khẩn (chân thành, thành thật)

чистот||а́ *ж.* 1. (*опрятность*) (sự) sạch sẽ; подде́рживать ~у и поря́док

giữ gìn sạch sẽ và trật tự; 2. (*отсутствие примеси*) (sự, độ) thuần tuý, thuần chất, nguyên chất, tinh khiết, thuần khiết, trong, trong suốt; ~ зо́лота độ ròng (nguyên chất, thuần chất) của vàng; 3. (*правильность*) (sự) trong sáng, đúng tiêu chuẩn, đúng chuẩn mực, đúng chuẩn; охраня́ть ~ý ру́сского языка́ giữ gìn sự trong sáng của tiếng Nga; ~ кра́сок, ли́ний sự trong sáng của màu sắc, đường nét; 4. *перен.* (sự) trong sạch, trong trắng, thanh bạch, thanh cao; душе́вная ~ sự trong trắng (thanh bạch, thanh cao, trong sạch) của tâm hồn

чистоте́л *м. бот.* (cây) bạch khuất, bạch khuất thái (*Chelidonium majus*)

чи́ст||ый *прил.* 1. (*незапачканный, опрятный*) sạch, sạch sẽ, sạch tinh, sạch bong, sạch bóng; ~ая руба́шка áo sơmi sạch (sạch tinh); 2. (*неразбавленный, без примеси*) thuần tuý, thuần chất, nguyên chất, tinh khiết, thuần khiết, thuần, trong, ròng; ~ое зо́лото vàng nguyên chất (thuần chất, ròng, mười); ~ спирт cồn thuần tuý, rượu thuần chất; ~ая вода́ nước tinh khiết, nước trong; бриллиа́нт ~ой воды́ kim cương tinh khiết; живо́тное ~ых кровей con vật thuần chủng (giống thuần); 3. (*свободный, открытый*) quang, quang đãng, trong sáng; (*неиспользованный*) mới, chưa dùng; (*неисписанный*) chưa viết; ~ое по́ле cánh đồng quang đãng; ~ое не́бо bầu trời trong sáng (quang đãng, không mây), trời quang (quang mây); ~ая тетра́дь quyển vở mới (chưa viết); ~ая бума́га giấy trắng, giấy sạch; ~ бланк giấy mẫu chưa điền, giấy khống chỉ; 4. (*отчётливый, ясный*) chuẩn xác, rõ ràng, rành rọt, rõ, đúng; (*о голосе*) trong, trong trẻo; ~ое произноше́ние phát âm chuẩn xác (rành rọt, rõ ràng, đúng); 5. (*правильный — о языке, слоге и т. п.*) trong sáng, đúng tiêu chuẩn, đúng chuẩn mực, đúng chuẩn; 6. *перен.* (*нравственно безупречный*) trong sạch, trong trắng, thanh bạch, thanh cao, trinh bạch; ~ая душа́ tâm hồn trong sạch (trong trắng, trinh bạch); 7. *разг.* (*совершенный, подлинный*) hoàn toàn, thật sự; ~ая пра́вда sự thật một trăm phần trăm, hoàn toàn thật; ~ая случа́йность ngẫu nhiên hoàn toàn, hoàn toàn tình cờ; ~ое муче́ние hành hạ (khốn khổ) thật sự; 8. (*о доходе и т. п.*) ròng, thuần tuý; ~ая при́быль lãi ròng, thực lãi, lợi nhuận thuần tuý; ~ вес trọng lượng ròng, thực trọng; 9. (*тщательный, аккуратный*) cẩn thận, chu đáo, tinh tế; ✧ на ~ом во́здухе ở ngoài trời; принима́ть что́-л. за ~ую моне́ту tưởng cái gì là thật, coi điều gì là thật; от ~ого се́рдца chân thành, thành tâm, thật lòng, thật thà; ~ое иску́сство nghệ thuật thuần tuý

чистю́ля *м. и ж.* (*скл. как ж.*) *разг.* người ưa sạch sẽ (rất sạch sẽ, thích ngăn nắp)

чита́льный *прил.*: ~ зал phòng đọc

чита́льня *ж.* phòng đọc, nơi đọc sách

чита́тель *м.* người đọc, độc giả, bạn đọc

чита́тельск||ий *прил.* (thuộc về) người đọc, độc giả, bạn đọc; ~ая конфере́нция hội nghị độc giả, họp mặt bạn đọc

чит||а́ть, проче́сть, прочита́ть (*В*) 1. đọc; *сов.* đọc xong; ~ по складам đánh vần; ~ письмо́ đọc thư; ~ вслух đọc to; ~ бе́гло đọc lướt (lướt qua); ~ про себя́ đọc thầm, đọc nhẩm; 2. *тк. несов.* (*уметь понимать что-л. написанное*) đọc được, hiểu được; ~ на трёх языках đọc được (hiểu được) ba thứ tiếng; по-англи́йски не ~ет anh ta không đọc được tiếng Anh; 3. (*знакомиться с содержанием*) đọc, đọc tác phẩm, tìm hiểu, đoán; Пу́шкина на́до ~ cần phải đọc Pushkin (tác phẩm của Pushkin); ~ ме́жду строк đọc (tìm hiểu, đoán) ý giữa các dòng chữ; 4. (*знать, понимать какие-л. обозначения*) đọc, đọc được, hiểu được; ~ но́ты đọc nhạc, đọc nốt; ~ чертежи́ đọc được (hiểu được) bản vẽ kỹ thuật; ~ с листа́ *муз.* nhìn nốt nhạc chơi đàn ngay mà không cần chuẩn bị trước; 5. (*произносить, декламировать*) đọc, ngâm, xướng, tuyên đọc; ~ со сце́ны стихи́ Пу́шкина ngâm (đọc) thơ Pushkin trên sân khấu; 6. (*излагать перед аудиторией*) đọc, dạy, giảng, giảng dạy, thuyết giảng, thuyết trình; ~ ле́кцию giảng bài, thuyết giảng, thuyết trình, lên lớp; ~ докла́д đọc báo cáo, báo cáo; ~ филосо́фию dạy (giảng, giảng dạy) triết học; ~ в Педагоги́ческом институ́те dạy (giảng dạy, thuyết giảng) ở Trường đại học sư phạm; ✧ ~ наставле́ния кому́-л. lên lớp cho ai; ~ в чьи́х-л. сердца́х đoán được ý ai, đi guốc trong bụng ai; ~ чьи́-л. мы́сли đọc được (hiểu thấu) ý nghĩ của ai

чит||а́ться *несов.* đọc; кни́га легко́ ~а́ется cuốn sách dễ đọc; рома́н ~а́ется все́ми cuốn tiểu thuyết được mọi người đọc; мне что́-то не ~а́ется sao tôi khó đọc thế nào ấy, sao mình đọc chẳng vào

чи́тка *ж.* 1. (sự) đọc; 2. (*чтение вслух*) (sự) đọc to

чих *м. разг. см.* чиха́нье; ✧ на все́кий ~ не наздра́вствуешься *погов.* không ai chiều lòng thiên hạ nổi; ai mà làm dâu thiên hạ nổi

чиха́нье *с.* (sự) hắt hơi, nhảy mũi, hắt xì hơi, hắt xì

чихательный *прил.* (làm, gây) hắt hơi, nhảy mũi

чиха́ть, чихну́ть 1. hắt hơi, nhảy mũi, hắt xì hơi, hắt xì; 2. (на *В*) *перен. прост.* coi khinh, phớt lờ, khinh, phớt, mặc xác

чихну́ть *сов. см.* чиха́ть

чихуа́хуа *м. неизм.* (giống) chó chihuahua

чи́ще *сравнит. ст. прил.* чи́стый *и нареч.* чи́сто

член *м.* 1. (*часть тела*) bộ phận, phần, chi, đốt; полово́й ~ dương vật, dương cụ; 2. (*часть целого*) thành phần, bộ phận, yếu tố; *грам. тж.* vế; *мат.* số hạng, số; гла́вные и второстепе́нные ~ы предложе́ния các thành phần (yếu tố, vế) chính và phụ của câu; ~ пропо́рции số của tỷ lệ thức; 3. (*организации и т. п.*) thành viên; (*общества, союза, партии и т. п.*) hội viên, đoàn viên, đảng viên; (*комитета, комиссии и т. п.*) uỷ viên; (*кружка, группы и т. п.*) tổ viên, nhóm viên; ~ профсою́за đoàn viên công đoàn (nghiệp đoàn); ~ правле́ния thành viên ban điều hành, uỷ viên ban quản trị; действи́тельный ~ Акаде́мии нау́к viện sĩ chính thức (hoạt động) Viện hàn lâm khoa học; ~-корреспонде́нт viện sĩ thông tin (thông tấn); почётный ~ hội viên (viện sĩ) danh dự; 4. *грам.* (*артикль*) mạo từ, quán từ; ✧ ~ы семьи́ những người (thành viên) trong gia đình

чле́ник *м. анат.* phân thuỳ, đoạn

члене́ние *с.* (sự) phân đoạn, phân đốt

членистоно́гие *мн.* (*скл. как прил.*) *зоол.* (ngành, loài) Chân đốt, Chân khớp, Tiết túc (*Arthropoda*)

члени́ть *несов.* (*В*) phân đoạn, phân đốt

члени́ться *несов.* (bị) phân đoạn, phân đốt

членко́р, членко́рр, член-ко́рр *м. разг.* (член-корреспонде́нт) viện sĩ thông tin (thông tấn)

членоразде́льно *нареч.* (một cách) rành rọt, rõ ràng, khúc chiết

членоразде́льность *ж.* (sự, tính chất) rành rọt, rõ ràng, khúc chiết

членоразде́льн||ый *прил.* rành rọt, rõ ràng, khúc chiết; ~ая речь cách phát âm rành rọt, lối nói cấu âm

чле́нский *прил.* (thuộc về) thành viên; hội viên, đoàn viên; uỷ viên; đảng viên; tổ viên, nhóm viên (*ср.* член 3); ~ биле́т thẻ hội viên (đoàn viên, đảng viên); ~ взнос (tiền) hội phí, đảng phí, nguyệt phí, nguyệt liễm

чле́нство *с.* (*в обществе, союзе, партии и т. п.*) hội tịch, đoàn tịch, đảng tịch, tư cách hội viên (đoàn viên, đảng viên); восстанови́ть ~ в па́ртии phục hồi (khôi phục) đảng tịch

чмо́канье *с.* (sự) tặc lưỡi, tắc lưỡi, chắt lưỡi, chép miệng; bú chùn chụt; nhai nhóp nhép; kêu nhóp nhép, kêu lệt xệt, kêu oàm oạp; hôn chùn chụt (*ср.* чмо́кать); (*звуки*) (tiếng) tắc lưỡi, tặc lưỡi, chắt lưỡi, chùn chụt, nhóp nhép, lệt xệt, oàm oạp

чмо́ка||ть, чмо́кнуть 1. (*губами*) tặc lưỡi, tắc lưỡi, chắt lưỡi, chép miệng; (*при сосании*) bú chùn chụt; (*при еде*) nhai nhóp nhép; 2. (*хлюпать*) (kêu) nhóp nhép, lệt xệt, oàm oạp; грязь ~ла под нога́ми bùn lệt xệt (nhóp nhép) dưới chân; 3. (*В*) *разг.* (*целовать*) hôn chùn chụt; *сов.* hôn đánh chụt một cái; ~ кого́-л. в щёку hôn ai chùn chụt ở má, hôn chùn chụt ở má ai

чмо́кнуть *сов. см.* чмо́кать

чо́каться, чо́кнуться chạm cốc, cụng ly, chạm chén

чо́кнутый *прил. прост.* dở hơi, đờ đẫn, lẩn thẩn, lẩm cẩm, gàn dở, tàng tàng, hâm, gàn bát sách; khốt-ta-bít (*разг., шутл.*)

чо́кнуться *сов. см.* чо́каться

чо́порно *нареч.*: держа́ться ~ có dáng điệu kiểu cách, đi đứng bệ vệ (uy nghi)

чо́порность *ж.* (sự, vẻ, tính, tính chất) câu nệ, cầu kỳ, kiểu cách, bệ vệ

чо́порный *прил.* câu nệ, cầu kỳ, kiểu cách, bệ vệ, uy nghi, quá nghi vệ; (*напыщенный*) hào nhoáng, phô trương, phù hoa

ЧП *с. неизм. см.* чепе́

ЧПУ *с. неизм.* (числово́е програ́ммное управле́ние) *информ.* (bộ) điều khiển theo chương trình số

чрева́тый *прил.* (*Т*) đầy, đầy dẫy; ~ после́дствиями đầy hậu quả, đầy dẫy hệ luỵ; ~ опа́сностью đầy nguy hiểm

чре́в||о *с. уст.* bụng; ✧ ещё во ~е ма́тери còn trong bụng mẹ

чревовеща́ние *с.* (tài) nói tiếng bụng, nói không máy môi

чревовеща́тель *м.* người nói tiếng bụng (nói không máy môi)

чревосече́ние *с. мед.* (thủ thuật) mổ bụng

чревоуго́дие *с. уст.* (sự, thói) tham ăn, ăn tham

чревоуго́дник *м. уст.* người tham ăn

чреда́ *ж. уст. см.* чередá I

чрез *предлог уст. см.* че́рез

чрезвыча́йно *нареч.* (một cách) cực kỳ, hết sức, vô cùng, vô ngần, rất, cực, tối; ~ ва́жный cực kỳ (hết sức, vô cùng, tối) quan trọng; ~ преуспе́л ông ta hết sức thành đạt (cực kỳ thành công)

чрезвыча́йност||ь *ж.* (tính chất) đặc biệt; lạ thường, kỳ lạ; cực kỳ; bất thường, đặc biệt (*ср.* чрезвыча́йный); ✧ до ~и *см.* чрезвыча́йно; до ~и глу́по cực kỳ (hết sức, vô cùng) ngu ngốc

чрезвыча́йн||ый *прил.* 1. đặc biệt; (*необыкновенный*) lạ thường, kỳ lạ; (*крайний*) cực kỳ; ~ая ва́жность tầm quan trọng đặc biệt, cực kỳ trọng yếu, tối quan trọng; ~ое происше́ствие sự cố đặc biệt, việc đột xuất, chuyện bất thường; 2. (*экстренный*) bất thường, đặc biệt; ~ съезд đại hội bất thường; ~ые ме́ры những biện pháp đặc biệt; ~ое положе́ние tình trạng khẩn cấp, tình hình đặc biệt; ~ые полномо́чия quyền hạn đặc biệt; ~ и полномо́чный посо́л đại sứ đặc mệnh toàn quyền

чрезме́рно *нареч.* (một cách) quá đáng, quá mức, quá độ, quá đỗi, quá chừng, quá ư, quá xá, quá quắt

чрезме́рност||ь *ж.* (tính chất) quá đáng, quá mức, quá độ, quá đỗi, quá chừng, quá xá, quá quắt

чрезме́рный *прил.* quá đáng, quá mức, quá độ, quá đỗi, quá chừng, quá xá, quá quắt

чте́ни||е *с.* 1. (sự) đọc; бе́глое ~ đọc lướt (lướt qua); худо́жественное ~ (sự) đọc diễn cảm, đọc truyện (*loại hình biểu diễn*); 2. (*текст*) bài (sách báo để, tài liệu để) đọc; интере́сное ~ bài đọc hay (thú vị); взять ~ в пое́здку đem theo sách báo để đọc trong chuyến đi; 3.: ~я *мн.* (*цикл докладов, лекций*) loạt báo cáo (thuyết trình) chuyên đề; Пу́шкинские ~я loạt báo cáo (thuyết trình) chuyên đề về Pushkin

чтец *м.* 1. người đọc, độc giả, bạn đọc; 2. (*артист*) người đọc, diễn viên đọc sách (ngâm thơ)

чти́мый *прил.* được tôn thờ (sùng kính, thờ phụng), thiêng liêng

чтить *несов.* (*В*) 1. (*преклоняться*) tôn thờ, thờ phụng, phụng thờ; 2. (*почитать*) tôn kính, tôn sùng, sùng kính, kính ngưỡng; ~ па́мять поги́бших бойцо́в mặc niệm các liệt sĩ, tưởng niệm các chiến sĩ đã hy sinh

что I *мест.* (*Р* чего́, *Д* чему́, *В* что, *Т* чем, *П* о чём) 1. *вопр.* gì, cái gì, điều gì, việc gì, chuyện gì; ~ вы сказа́ли? anh nói gì (gì thế, cái gì, cái gì thế)?; ~ с ва́ми? anh bị cái gì thế?, chuyện gì đã xảy ra với anh?, anh làm sao thế?; а э́то ~ тако́е? còn đây là cái gì?, cái gì lạ thế?; ~ э́то зна́чит? thế nghĩa là gì?, như thế nghĩa là thế nào?; ну ~? thế thì sao?; чем вы нас пора́дуете? anh sẽ cho chúng tôi vui mừng bằng cái gì đây?; чем объясни́ть э́то? làm sao giải thích được điều đó?, giải thích điều này bằng cái gì được?; чем могу́ служи́ть?, чем я могу́ быть вам поле́зен? tôi có thể giúp anh cái gì được đây?; в чём его́ обвиня́ли? người ta buộc nó vào tội gì?; за ~ его́ наказа́ли? vì sao (cớ sao, vì cái gì, vì cớ gì) người ta trừng trị nó?; на ~ вы наде́етесь? anh hy vọng vào cái (điều) gì?; чем он недово́лен? anh ấy không bằng lòng điều gì?; о чём вы говори́те? các anh đang nói về chuyện (vấn đề) gì thế?; 2. *вопр.* (*при переспрашивании*) sao?, gì thế?, gì hở?, cái gì thế?; 3. *относ.* cái gì, điều gì, gì; (*который*) mà; кни́га, ~ на столе́ quyển sách ở (nằm) trên bàn; кни́га, ~ я вам дал quyển sách mà tôi đã cho anh mượn; я зна́ю, ~ тебе́ ну́жно tớ biết cậu cần gì; де́лать то, ~ прика́зано làm điều (việc, cái, những) gì người ta ra lệnh; я зна́ю, ~ вы име́ете в виду́ tôi biết anh muốn nói về cái (điều, chuyện, những) gì; я не зна́ю, ~ взять и ~ оста́вить tôi không biết cái gì nên mang theo và cái gì nên

để lại, tôi không biết nên mang theo cái gì và để lại cái gì; э́то всё, ~ я могу́ сказа́ть đó là tất cả những điều mà tôi có thể nói; всё то, ~ ну́жно tất cả những cái (cái gì) cần thiết; он не отве́тил, ~ меня́ удиви́ло nó không trả lời, điều đó làm tôi ngạc nhiên; 4. *вопр. в знач. нареч.* (*почему*) sao, cớ sao, tại sao, vì sao; ~ ты тако́й гру́стный? sao (cớ sao, tại sao, vì sao) mày buồn thế?; ~ он так кричи́т? sao (cớ sao, tại sao, vì sao) nó thét dữ thế?; 5. *вопр. и относ.* (*сколько*) bao nhiêu; ~ сто́ит э́та кни́га? cuốn sách này giá bao nhiêu?; ~ есть си́лы có sức lực bao nhiêu; ~ бы́ло сил đem hết sức, dốc toàn lực, ráng (rán) hết sức, cật lực; бежа́ть ~ есть ду́ху chạy hết hơi, chạy bán sống bán chết, chạy bở hơi tai; 6. *неопр. разг.* (*что-нибудь*) cái gì (gì đó), điều gì (gì đó), việc gì (gì đó), chuyện gì (gì đó); е́сли ~ случи́тся nếu có chuyện gì (điều gì, chuyện gì đó, điều gì đó) xảy ra; ~ уго́дно, ~ попа́ло, ~ придётся bất cứ cái gì, bất kỳ việc gì; 7. *вопр. в знач. сказ. разг.* (*каков*) thế nào, như thế nào; ~ ва́ша жена́? vợ anh (chị ở nhà, bà xã anh) như thế nào?; 8. *вопр.* (*какой*) gì thế, nào thế; ~ э́то за кри́ки? những tiếng kêu gì thế?; ~ то́лку, ~ по́льзы в э́том việc đó có ích lợi gì đâu; ✧ ни за что а) (*ни при каких условиях*) không bao giờ, không đời nào, dù thế nào cũng không, nhất quyết không, nhất định không, nhất thiết không; б) (*даром, напрасно*) không, không tốn công sức gì cả, không vì lý do nào cả, vô cớ; ни за что не догада́етесь nhất định anh không thể nào đoán ra được, dù thế nào anh cũng không đoán ra nổi, không đời nào anh có thể đoán ra được; ни за что не пойду́ туда́ tôi nhất quyết không đi đến đấy, không đời nào tôi sẽ bước chân tới đó đâu; cho ăn kẹo tôi cũng không đến đấy (*разг.*); он получи́л э́то ни за что nó hưởng không cái đó, nó hưởng cái đó mà không tốn tí công sức nào cả; ни за что ни про что oan, vô cớ, vô tội, không vì cái gì (lý do gì, duyên cớ gì) cả; а ~? thế thì sao?, chứ sao?; ~ вы!, ~ ты! thế à!; ấy chết!; bậy nà!; ~ до меня́, ~ каса́ется меня́... về phần tôi thì..., riêng về tôi thì...; ну ~ ж(е)! thôi đành vậy!, thôi được!; ~ ж, ты прав thôi được, cậu nói đúng; ~ говори́ть тба́т vậy, quả thế, đúng vậy; ~ ли hay là; пойти́ в кино́ ~ ли? hay là đi xem xinê nhỉ?; взять такси́ ~ ли? hay là bắt (thuê) tắc-xi nhỉ?; к чему́? để làm gì?; не́ к чему, ни к чему́ không cần, không nên, vô ích, vô bổ, chẳng có ích gì cả; ~ ни стро́чка, то оши́бка dòng nào cũng có lỗi (sai) cả; ~ ни день, пого́да меня́ется ngày nào thời tiết cũng thay đổi cả; ~ бы ни случи́лось dù có xảy ra việc gì đi nữa, dù có thế nào chẳng nữa; ни при чём chẳng có lỗi gì cả, không có tội gì cả; мы тут ни при чём chúng tôi chẳng dính dấp gì đến chuyện (việc, điều) này cả, trong việc này chúng tôi chẳng có lỗi gì cả; здесь не́ на ~ сесть, не́ на чем сиде́ть ở đây chẳng có cái gì để mà ngồi cả; на ~, на ~ уж, уж на ~ mặc dù rất...; уж на ~ до́брый, а рассерди́лся mặc dù rất hiền lành thế mà ông ta cũng nổi giận lên; на ~ лу́чше tuyệt vời, tuyệt trần, tốt nhất; с чего́ vì lý do gì, vì lẽ gì, vì sao, cớ sao, tại sao; с чего́ бы ему́...? vì lý đó gì (vì lẽ gì, cớ sao, tại sao) nó...?; с чего́ вы взя́ли, ~ я бо́лен? vì lý do gì (vì lẽ gì, cớ sao, vì sao, tại sao) anh lại cho (lại nghĩ) là tôi ốm?; вот ~ này nhé, này; вот ~, приходи́те за́втра này nhé, mai anh hãy đến; нàу, mai anh đến nhé; уйти́ ни с чем ra đi với hai bàn tay trắng; (уж) ~-~, а... gì, thì gì chứ...; (уж) ~-~, а э́тот фильм на́до смотре́ть gì thì gì chứ bộ phim ấy thì phải xem

что II *союз* 1. rằng, là; он сказа́л, ~ придёт anh ấy nói rằng anh sẽ đến, nó bảo là nó sẽ đến; я слы́шал, ~ он хоро́ший специали́ст tôi nghe nói rằng anh ấy là một chuyên viên giỏi; я наде́юсь, ~ вы не отка́жете tôi hy vọng là (rằng) anh sẽ không từ chối; я счастлив, ~ ви́жу тебя́ tôi rất sung sướng được gặp anh; чемода́н тако́й тяжёлый, ~ я не могу́ подня́ть его́ chiếc vali nặng đến nỗi (đến mức) tôi không nhấc nổi; то, ~ он спосо́бный, никто́ не отрица́ет việc (điều) nó có tài thì chả ai phủ nhận cả; меня́ не удивля́ет, ~ он простуди́лся việc (chuyện) nó bị cảm lạnh thì tôi chẳng ngạc nhiên gì cả; 2. (*ли... ли...*) hoặc là... hoặc là..., hoặc giả... hoặc giả..., ...hay...; ~ ты пойдёшь, ~ я — всё равно́ hoặc là cậu đi, hoặc là tớ đi thì cũng thế thôi; hoặc giả mày đi, hoặc giả tao đi thì cũng thế thôi mà; cậu hay tớ đi thì cũng thế thôi

чтоб *см.* что́бы

что́бы 1. *союз* (*цели*) để, đặng, hầu, để mà, cho được, sao cho, ngõ hầu; он наде́л очки́, ~ лу́чше ви́деть nó đeo kính vào để thấy cho rõ; встать ра́но, ~ попа́сть на по́езд dậy sớm để kịp chuyến xe lửa; я подви́нусь, ~ вам бы́ло лу́чше ви́дно tôi dịch ra một tý để anh thấy rõ hơn; 2. *союз* (*изъяснительный*) rằng, là, để; я предлага́ю, ~ докла́д сде́лал он tôi đề nghị (đề nghị là, đề nghị rằng, đề nghị để) anh ấy sẽ làm báo cáo; скажи́те ему́, ~ он ушёл anh hãy bảo nó (để nó) đi đi; он наста́ивает на том, ~ пойти́ ông nằng nặc đòi được đi; не мо́жет быть, ~ он э́то сказа́л! không có thể là nó đã nói như thế!, không thể nào nó đã nói như vậy!, không chắc là nó đã nói điều đó!; 3. *частица*: ~ э́того бо́льше не́ было! lần sau không được làm như thế nữa!; ~ я тебя́ бо́льше не ви́дел! mày đừng vác mặt (đừng dẫn xác) đến đây nữa!; ✧ ни дня не прохо́дит без того́ ~... không ngày nào không...; для того́ ~, с тем ~, так ~ để, để cho, để mà, sao cho, cho được; вме́сто того́ ~ đáng lẽ...

что́-либо *см.* что́-нибудь

что́-нибудь *мест. неопр.* cái nào đấy (đó), cái gì đấy (đó) cũng được; (*в вопросе*) cái gì; два часа́ с чем-нибудь hơn hai giờ; нет ли чего́-нибудь почита́ть? có cái gì để đọc không?, có sách báo gì để đọc không?

что́-то I *мест. неопр.* cái gì đấy (đó), cái gì; ~ вро́де... cái gì đấy đại loại như..., cái gì đó giống giống như...; тут ~ нела́дно ở đây có cái gì không ổn lắm; ты ~ сказа́л? hình như cậu nói cái gì đấy ư?

что́-то II *нареч. разг.* 1. (*в некоторой степени*) phần nào, một phần nào, đôi chút, hơi; мне ~ нездоро́вится tôi hơi khó ở thế nào ấy, tôi khó ở đôi chút; 2. (*почему-то*) không hiểu sao, chẳng hiểu vì sao, không hiểu tại sao; мне ~ не ве́рится tôi hơi ngờ ngợ thế nào ấy, chẳng hiểu sao tôi không tin lắm; ~ не по́мню tôi không nhớ lắm

чу *межд.* nghe kìa; ~, поют! nghe kìa, người ta đang hát!

чуб *м.* nhúm (dúm) tóc (*trước trán*); (*у детей*) bờm, chỏm, trái đào; ✧ паны́ дерутся, а у холо́пов ~ы́ трещат *погов.* ≅ trâu bò húc nhau, ruồi muỗi chết

чуба́р||ый *прил.*: ~а́я ло́шадь ngựa hồi, ngựa kim lem

чубу́к *м.* 1. ống điếu (*ống dài*); 2. *с.-х.* hom (cành giâm cây) nho

чува́к *м. жарг.* anh chàng, người đàn ông

чува́ш *м.*, **~ка** *ж.* người Tchuvash (Truvat)

чува́шский *прил.* (thuộc về) Tchuvash, Truvat

чу́вственность *ж.* dục tính, tình dục, (lòng, tính) ham sắc dục, nhục dục, hiếu dâm, đa dục

чу́вственн||ый *прил.* 1. (*о восприятии и т. п.*) (do) cảm tính, cảm giác; **~ое восприя́тие** tri giác cảm tính; **~ое позна́ние** nhận thức cảm tính; 2. (*о влечении*) ham sắc dục, thích nhục dục, hiếu sắc, hiếu dâm, đa dâm, đa dục; (*о взгляде и т. п.*) đa tình, gợi tình, gợi dục; **~ челове́к** người hiếu sắc (ham sắc dục, hiếu dâm, đa dâm); **~ая любо́вь** ái tình nhục dục; **~ое наслажде́ние, удово́льствие** thú, khoái lạc nhục dục; **~ взгляд** cái nhìn gợi tình (đa tình); **~ые гу́бы** đôi môi gợi dục

чувстви́тельно *нареч.* (một cách) nhạy cảm, mẫn cảm, nhạy bén

чувстви́тельность *ж.* 1. (*восприимчивость*) (tính, độ) nhạy cảm, mẫn cảm, nhạy bén, nhạy; 2. (*впечатлительность*) (tính) mẫn cảm, nhạy cảm, dễ cảm; 3. (*сентиментальность*) (tính) đa cảm, đa tình, hay xúc cảm

чувстви́тельн||ый *прил.* 1. (*восприимчивый*) nhạy cảm, mẫn cảm, nhạy bén, nhạy; **~ая ко́жа** da nhạy cảm; **~ прибо́р** khí cụ nhạy (nhạy cảm); **~ое ме́сто** chỗ dễ đau (nhạy cảm, hiểm yếu); 2. (*впечатлительный*) mẫn cảm, nhạy cảm, dễ cảm; 3. (*сентиментальный*) đa cảm, đa tình, hay xúc cảm; 4. *разг.* (*ощутимый*) dễ cảm thấy, dễ nhận thấy; (*заметный*) rõ rệt, đáng kể; **~ая ра́зница** khác nhau rõ rệt, chênh lệch đáng kể; **~ уда́р** (một) đòn khá mạnh, cú điếng người, đòn đau điếng; **~ая утра́та** mất mát khá lớn (đáng kể, điếng người)

чу́вств||о *с.* 1. cảm giác; **о́рганы чувств** (các) giác quan, ngũ quan; **шесто́е ~** giác quan thứ sáu, linh tính, linh cảm; **~ самосохране́ния** bản năng tự bảo tồn; 2. *обыкн. мн.*: **~а** (*сознание*) tri giác; **лиши́ться чувств** bị ngất, bị xỉu, ngất xỉu, bị lịm đi, bị bất tỉnh nhân sự, chết ngất; chết giả (*разг.*); **быть без чувств** ngất (xỉu, lịm) đi, bất tỉnh nhân sự, chết ngất; **прийти́ в ~** hồi tỉnh, lai tỉnh, tỉnh lại; **привести́ кого́-л. в ~** làm ai hồi tỉnh (lai tỉnh, tỉnh lại); **упа́сть без чувств** ngã bất tỉnh nhân sự, ngã ngất đi, ngã xuống lịm đi; 3. (*ощущение*) cảm giác, (sự) cảm thấy, thấy; **~ бо́ли, хо́лода, го́лода** cảm giác (cảm thấy, thấy) đau, lạnh, đói; **~ стыда́** cảm thấy xấu hổ; 4. (*переживание, душевное состояние*) ý thức, tinh thần, đầu óc, lòng, niềm, nỗi, óc, máu; (*эмоция*) tình cảm, tình; **~ дру́жбы** tình bạn, tình hữu nghị; **ответственности ~** ý thức (tinh thần) trách nhiệm; **~ ю́мора** óc (đầu óc) hài hước, óc (đầu óc) khôi hài; **~ ме́ры** tinh thần (ý thức) điều độ, tinh thần (ý thức) biết chừng mực; **~ го́рдости** lòng (niềm) tự hào; **~ ра́дости** niềm vui, niềm (nỗi) hân hoan; **~ жа́лости** lòng thương hại (trắc ẩn); **~ ре́вности** máu ghen; **~ гне́ва** máu giận; **~ со́бственного досто́инства** lòng (ý thức, tinh thần) tự trọng, lòng (ý thức, tinh thần) tự tôn; **до́брые ~а** tình cảm tốt đẹp; **большо́е и све́тлое ~** tình cảm lớn lao và tươi sáng, tình yêu; 5. (*способность к особому восприятию явлений*) khả năng cảm nhận; **~ красоты́** khả năng cảm nhận cái đẹp; **~ но́вого** khả năng cảm nhận cái mới; **~ сло́ва, языка́** khả năng cảm nhận ngôn ngữ; **~ цве́та** khả năng cảm nhận màu sắc; 6. (*любовь*) tâm tình, tình yêu, mối tình, tình

чу́вствование *с.* (sự) cảm thấy

чу́вств||овать, почу́вствовать (*В*) cảm thấy, thấy; (*воспринимать чутьём, предчувствовать тж.*) linh cảm, đoán thấy, đoán biết; (*осознавать тж.*) nhận thấy; **~ го́лод, уста́лость, ра́дость** thấy (cảm thấy) đói, mệt, vui; **он ~овал, как к нему́ возвраща́ются си́лы** anh ta cảm thấy sức lực đang hồi phục lại; **~ ответственность за что́-л.** cảm thấy trách nhiệm đối với việc gì; **~ прису́тствие кого́-л.** cảm thấy (linh cảm) sự có mặt của ai; **~ свои́ недоста́тки** cảm thấy những thiếu sót của mình, nhận thấy những nhược điểm của mình; ✧ **~ себя́** thấy (cảm thấy) trong người; **как вы себя́ ~уете?** sức khoẻ anh/chị thế nào?, anh/chị thấy (cảm thấy) trong người thế nào?; **~ себя́ хорошо́** mạnh khoẻ, khoẻ khoắn, khoan khoái, thấy (cảm thấy) dễ chịu trong người; **~ себя́ плохо** а) khó ở, ván mình, se mình, mệt, thấy (cảm thấy) khó chịu trong người; б) (*о детях*) ươn mình; **~ себя́ больны́м** thấy khó ở, cảm thấy bị ốm; **дава́ть себя́ ~** biểu hiện, thể hiện, hiện ra

чу́вств||оваться *несов.* cảm thấy, thấy rõ; **в слова́х его́ ~уется уве́ренность** trong lời nói của anh ta cảm thấy (thấy rõ) lòng vững tin; **~уется влия́ние среды́** cảm thấy (thấy rõ) ảnh hưởng của môi trường

чугу́н *м.* 1. gang; 2. (*сосуд*) nồi gang

чугу́нн||ый *прил.* 1. (thuộc về) gang; (*из чугуна*) (bằng) gang; **~ горшо́к** nồi gang; 2. (*крайне тяжёлый*) rất nặng, nặng nề; **~ые боти́нки** đôi giày rất nặng; **~ кула́к** nắm đấm nặng chuỳ; **~ая голова́ у кого́-л** đầu óc nặng nề; 3. (*очень тёмный*) đen sì, xám xịt; ✧ **~ая голова́, ~ые мозги́** *бран.* đồ ngốc

чугунолите́йн||ый *прил.* (thuộc về) đúc gang; **~ое произво́дство** sản xuất gang; **~ цех** phân xưởng đúc gang

чуда́к *м.* người gàn (gàn dở, dở hơi, dớ dẩn, lẩn thẩn, kỳ quặc, lạ lùng); **како́й вы ~!** anh thật là lạ lùng (lạ kỳ, kỳ khôi, kỳ) quá!; **~-челове́к** *шутл.* tay gàn bát sách; **ко́рчить ~а** làm bộ dở hơi (dớ dẩn), giả bộ tàng tàng (lẩn thẩn)

чудакова́тый *прил.* hơi gàn, gàn gàn, tàng tàng, dở hơi, dớ dẩn, lẩn thẩn, ngông cuồng, ngông rởm

чуда́цкий *прил. разг.* kỳ quặc, lạ lùng, kỳ lạ, lạ thường

чуда́чество *с.* 1. (tính) gàn, ngông, gàn dở, dở hơi, dớ dẩn, lẩn thẩn, kỳ quặc, lạ lùng, tàng tàng, ngông cuồng, ngông rởm; 2. (*поступок*) (điều, hành động) gàn dở, dớ dẩn, lẩn thẩn, kỳ quặc, lạ lùng

чудачи́на *м. и ж. разг. см.* чуда́к

чуда́чка *ж.* người đàn bà gàn (gàn dở, dở hơi, dớ dẩn, lẩn thẩn, kỳ quặc, lạ lùng)

чудесно *нареч.* 1. (một cách) mầu nhiệm, huyền diệu; (*прекрасно*) tuyệt vời, tuyệt trần, tuyệt diệu, tuyệt; 2. *в знач. сказ. безл.* (thật là) mầu nhiệm, huyền diệu, tuyệt vời, tuyệt trần, tuyệt diệu, tuyệt

чудесн||ый *прил.* 1. (*сверхъестественный*) mầu nhiệm, màu nhiệm, huyền diệu, huyền bí, thần bí; (*чудотворный*) có phép mầu; **~ые превраще́ния** những biến hoá mầu nhiệm (huyền diệu); **~ая ико́на** tượng thánh có phép mầu (mầu nhiệm); 2. (*замечательный*) tuyệt vời, tuyệt trần, tuyệt diệu, kỳ diệu, tuyệt; **у неё ~**

гóлос нàнг có giọng hát/nói tuyệt trần (kỳ diệu, tuyệt vời); ~ая страна́ đất nước tuyệt trần (tuyệt vời); ~ наро́д những người tuyệt vời (rất tốt); ~ день một ngày tuyệt vời (tuyệt đẹp, tuyệt trần, rất tốt)

чуди́ть *несов. разг.* cư xử lạ lùng, xử sự kỳ quặc

чу́д||иться, почу́диться *обыкн. безл.*: мне ~ится а) (*зрелище, звук*) tôi thấy (cảm thấy) hình như, tôi có cảm giác dường như; б) (*представляется*) tôi hình dung (tưởng tượng); мне почу́дилось, что кто́-то идёт tôi cảm thấy hình như có ai đó đang đi, tôi có cảm giác dường như người nào đấy đang đi

чу́дище *с. разг. см.* чудо́вище

чу́дно *нареч. см.* чудесно

чудно́ *нареч. разг.* 1. (một cách) lạ lùng, kỳ lạ, lạ thường, kỳ quặc, lố bịch, lố lăng; 2. *в знач. сказ. безл.* (thật là) lạ lùng, kỳ lạ, lạ thường, kỳ quặc; ~! lạ (kỳ) thật!, kỳ lạ (lạ lùng) thay!

чудно́й *прил. разг.* lạ lùng, kỳ lạ, lạ thường, kỳ quặc, lố bịch, lố lăng

чу́дн||ый *прил.* 1. (*сверхъестественный*) mầu nhiệm, màu nhiệm, huyền diệu, huyền bí, thần bí, kỳ diệu, diệu kỳ; ~ свет ánh sáng huyền diệu (huyền bí, mầu nhiệm, kỳ diệu); 2. (*прекрасный*) tuyệt thế, tuyệt đẹp, tuyệt mỹ; 3. (*великолепный*) tuyệt vời, tuyệt trần, tuyệt diệu, rất tốt, tuyệt; ~ая го́рная приро́да thiên nhiên miền núi tuyệt vời (tuyệt trần)

чу́д||о *с.* 1. (*в религиозных представлениях*) phép mầu, phép lạ, phép mầu nhiệm, phép thần thông; 2. (*нечто небывалое, удивительное*) kỳ quan, (điều, sự) huyền diệu, kỳ diệu, diệu kỳ, mầu nhiệm, màu nhiệm, kỳ lạ, phi thường, lạ thường; семь ~е́с све́та bảy kỳ quan của thế giới; ~еса́ жи́вописи những kỳ quan (điều huyền diệu, điều kỳ diệu) của hội hoạ; ~еса́ те́хники những kỳ quan (điều huyền diệu, điều kỳ diệu) của kỹ thuật; ~ из ~е́с де́ вый kỳ quan, kỳ quan số một; твори́ть ~еса́ làm nên những điều kỳ diệu, sáng tạo những kỳ quan; он спа́сся каки́м-то ~о́м anh ấy được sống sót một cách hết sức kỳ lạ (bất ngờ); 3. *в знач. сказ.* (một cách) kỳ lạ, lạ thường, dị thường; она́ ~ как хороша́! nàng đẹp lạ thường!, nàng đẹp chim sa cá lặn!; ✧ ~-богаты́рь tráng sĩ diệu kỳ, dũng sĩ tuyệt vời; ~еса́ в решете́ điều hết sức kỳ lạ (vô cùng kỳ dị, rất lạ thường); чу́до! *межд. в знач. сказ.* tuyệt!, tuyệt vời!, tuyệt trần!, tuyệt diệu!

чудо́вище *с.* quái vật; (*о человеке тж.*) quái nhân, người kỳ quái (quái đản, quái dị); con vồ (*разг.*)

чудо́вищно *нареч.* (một cách) kinh khủng, khủng khiếp; ~ бога́т giàu kinh khủng; ~ подня́лась вода́ nước lên cao khủng khiếp

чудо́вищность *ж.* (tính chất) quái gở, quái đản, quái dị, kỳ quái; to lớn, đồ sộ, khổng lồ; ghê gớm, lạ thường, khủng khiếp (*ср.* чудо́вищный)

чудо́вищн||ый *прил.* 1. quái gở, quái đản, quái dị, kỳ quái; ~ зверь con quái vật, con vật kỳ quái; 2. (*огромный, гигантский*) to lớn, đồ sộ, khổng lồ, quái gở, quái dị, kỳ quái, lạ thường; ~ аппети́т (thói) háu ăn quái dị, ăn dầu lạ thường; 3. (*необычайный*) ghê gớm, ghê tởm, kinh tởm, kỳ quái, lạ thường, khủng khiếp; ~ое преступле́ние tội ác tày trời (tày đình, kinh tởm, ghê rợn, ghê gớm, khủng khiếp)

чудоде́йственн||ый *прил.* 1. có phép mầu, mầu nhiệm, màu nhiệm, huyền diệu; 2. *перен.* (*подобнный чуду, удивительный*) thần hiệu, kỳ diệu, diệu kỳ; ~ое лека́рство (phương) thuốc thần hiệu (kỳ diệu)

чудоде́йство *с.* (sự) mầu nhiệm, màu nhiệm, huyền diệu; thần hiệu, kỳ diệu, diệu kỳ

чудотво́рец *м.* 1. thánh (vật) có phép mầu, thánh (vật) có phép thần thông; 2. (*тот, кто творит поразительное*) người làm điều kỳ diệu (diệu kỳ, huyền diệu)

чудотво́рн||ый *прил. см.* чудоде́йственный; ~ая ико́на tượng thánh có phép mầu (mầu nhiệm); ~ во́здух không khí kỳ diệu; ~ая си́ла приро́ды sức mạnh kỳ diệu (diệu kỳ) của thiên nhiên

чужа́||к *м.*, **~чка** *ж. разг.* người dưng, người ngoài, người xa lạ, người dưng nước lã; (*о животном*) con vật khác đàn (bầy); ле́бедь-~ con thiên nga khác đàn; чу́вствовать себя́ в брига́де ~о́м trong đội lao động cảm thấy mình là người xa lạ

чужби́н||а *ж.* nơi đất khách quê người, xứ lạ, nước lạ, nước ngoài; на ~е ở nơi đất khách quê người

чужда́ться *несов.* (*Р*) xa lánh, lảng tránh, lẩn tránh, tránh xa, lánh mặt, tránh mặt; он стал ~ друзе́й nó bắt đầu xa lánh (lảng tránh) bạn bè

чу́жд||ый *прил.* 1. (*Д, для Р*) (*по духу, сущности*) xa lạ, trái ngược, lạc lõng, lạc loài; ~ая идеоло́гия hệ tư tưởng xa lạ (lạc lõng, đối lập, thù địch, thù nghịch); он ~ нам челове́к nó là người xa lạ đối với chúng ta; он мне соверше́нно чужд nó hoàn toàn xa lạ đối với tôi; 2. (*Р*) (*лишённый чего-л.*) không có; челове́к, ~ честолю́бия người không (không có tính) hiếu danh

чужезе́мец *м. уст.* ngoại nhân, người ngoại quốc (ngoại bang, nước ngoài)

чужезе́мный *прил. уст.* (của) ngoại quốc, ngoại bang, nước ngoài; ~ това́р ngoại hoá, hàng nước ngoài, hàng ngoại

чужеро́дн||ый *прил.* 1. *мед.* khác lạ, không hấp thu được; ~ые белки́ chất protid (protit) không hấp thu được; отторга́ть ~ые тка́ни tống xuất những mô khác lạ; 2. (*чужой*) (của) người khác, nước khác, nước ngoài, ngoại quốc, ngoài; ~ые обы́чаи tập tục nước khác (nước ngoài); ~ое сло́во từ ngoại quốc (nước ngoài); 3. (*чуждый*) xa lạ, khác lạ, khác dị

чужестра́нец *м. см.* чужезе́мец

чужея́дный *прил. бот., зоол.* ký sinh

чуж||о́й *прил.* 1. (*принадлежащий другому*) (của) người khác, người, tha nhân; ~а́я со́бственность sở hữu của người khác, của người; э́то ~а́я кни́га đó là quyển sách của người khác; под ~и́м и́менем mang tên (mạo danh) người khác; есть ~ хлеб sống nhờ người khác; жить в ~о́м до́ме, под ~о́й кры́шей ở nhờ nhà người khác; 2. (*неродной*) dưng, không phải là bà con; (*посторонний*) lạ, ngoài, người, xa lạ; (*иностранный*) (của) nước ngoài, ngoại quốc, ngoại bang; ~и́е лю́ди người dưng, người lạ, người ngoài, người dưng nước lã; он нам ~ đối với chúng tôi nó là người dưng (người dưng nước lã), cậu ta không phải là bà con với (của) chúng tôi; ~а́я страна́ nước ngoài, ngoại quốc, ngoại bang, nơi đất khách quê người; ~ язы́к ngoại ngữ, tiếng nước ngoài (ngoại quốc); ~и́е обы́чаи tập tục nước ngoài (xa lạ); 3. *в знач. сущ. с.*: ~о́е (cái) của người khác, của người, của tha nhân; не бери́ ~о́е (*или* ~о́го)! không được lấy của người khác!, chớ lấy của người!; 4. *в знач. сущ. м.* người dưng, người ngoài, người lạ, người dưng nước lã; мы с тобо́й не ~и́е cậu với mình

đâu có phải là người dưng nước lã (người xa lạ); ✧ знать что́-л. с ~и́х слов biết cái gì do người khác nói lại (kể lại); рассказа́ть с ~и́х слов kể lại điều người khác đã nói (điều đã nghe người khác nói); на ~ счёт do tiền người khác chi; жить на ~ счёт sống bám vào (sống trên lưng) người khác; ще́дрость за ~ счёт hào hiệp bằng tiền kẻ khác; де́лать что́-л. ~и́ми рука́ми làm cái gì do (bằng) tay người khác; ném đá giấu tay (*погов.*); но́ги, ру́ки сло́вно ~и́е chân, tay tê cứng (cứng đờ, bất động, không còn cảm giác); ~а́я душа́ — потёмки *посл.* ≅ sông sâu còn có kẻ dò, lòng người nham hiểm ai đo cho cùng

чукоте́кий *прил.* 1. (thuộc về) xứ Tchuktch, Tchuktchi; 2. (thuộc về) người Tchuktch, người Tchuktchi; ~ язы́к tiếng Tchuktch (Tchuktchi)

чу́кч||а *м. и ж.* (*скл. как ж.*; *Р мн.* ~ей) người Tchuktch (Tchuktchi)

чукча́нка *ж.* người phụ nữ Tchuktch (Tchuktchi)

чула́н *м.* gian kho, gian nhà kho, buồng xép

чулки́ *мн.* (*ед.* чуло́к *м.*) (đôi) vớ, bít tất, bít tất dài

чуло́чн||ый *прил.* (thuộc về) vớ, bít tất, bít tất dài; (*для изготовления чулок*) (để) dệt vớ, dệt bít tất; ~ые изде́лия (hàng) vớ, bít tất; ~ая маши́на máy dệt vớ (bít tất)

чум *м.* lều da

чума́ *ж. мед.* (bệnh) dịch hạch, dịch; бубо́нная ~ dịch hạch, dịch hạch phương đông

чума́з||ый *прил.* nhọ nhem, lọ lem, nhem nhuốc, lem luốc, ma lem, bẩn thỉu; ~ая де́вочка cô bé nhọ nhem (nhem nhuốc)

чуми́за *ж.* (cây) kê (*Setaria italica*)

чуми́чка *ж. разг.* 1. (*замарашка*) người đàn bà bẩn thỉu; 2. *уст.* (*разливательная ложка*) (cái) môi, muôi

чумн||о́й *прил.* 1. (thuộc về) dịch hạch, dịch; ~а́я па́лочка trực khuẩn dịch hạch; 2. (*заражённый чумой*) (bị) bệnh dịch hạch

чур *межд. разг.*: ~ не я! (*в игре*) trừ tôi!; ~ молча́ть nào, ta im nhé!, nào, ta đừng nói nhé!

чура́ться *несов.* (*Р*) *разг.* (*сторониться*) lảng tránh, lẩn tránh, xa lánh, tránh xa

чурба́н *м.* 1. khúc gỗ, đoạn thân cây; 2. *бран.* thằng ngốc, đồ ngu, cây thịt, đồ mặt nạc, ngố rừng

чу́рка *ж.* 1. (*дерева*) miếng gỗ, tấm ván, tấm gỗ; (*металла*) thỏi (thanh) kim loại; 2. (*о человеке*) người vô cảm (vô tình)

чур-чура́ *межд. разг. см.* чур

чу́тк||ий *прил.* 1. thính, tinh; ~ая соба́ка con chó thính lắm; ~ое у́хо tai thính; ~ нос mũi thính; ~ слух thính tai; ~ нюх thính mũi, khứu giác tinh; 2. (*чувствительный, быстро реагирующий*) nhạy cảm, mẫn cảm, nhạy bén, nhạy; де́ти ~и ко вся́кой лжи trẻ con rất nhạy cảm (nhạy bén) với mọi điều dối trá; ~ худо́жник hoạ sĩ nhạy cảm (mẫn cảm); 3. (*отзывчивый*) ân cần, chu đáo, nhạy cảm, mẫn cảm, tinh ý; ~ая душа́ tâm hồn mẫn cảm (nhạy cảm); ~ това́рищ người bạn ân cần (chu đáo, nhạy cảm, mẫn cảm, tinh ý); ~ое отноше́ние thái độ ân cần (chu đáo); ✧ ~ сон ngủ tỉnh, tỉnh ngủ

чу́тко *нареч.* (*внимательно*) (một cách) ân cần, chu đáo, mẫn cảm, tinh ý; ~ относи́ться к кому́-л. đối xử ân cần (chu đáo) với ai

чу́ткость *ж.* (sự, tính, độ) thính, tinh; nhạy cảm, mẫn cảm, nhạy bén, nhạy; ân cần, chu đáo, tinh ý (*ср.* чу́ткий); ~ слу́ха độ thính của tai; ~ зре́ния độ tinh của mắt (của thị giác); ~ прибо́ра độ nhạy (nhạy bén) của khí cụ; проявля́ть ~ biểu lộ sự ân cần (chu đáo, mẫn cảm, tinh ý)

чу́точк||а *ж. разг.*: ни ~и không một chút nào, không tí nào, không mảy may, tịnh không, biệt cửa; ~у *нареч.* một chút, một tí, chút xíu, tí chút, tí tẹo; подожди́(те) ~у! đợi cho một chút (một tí, chút xíu)!

чуть 1. *нареч.* (*едва*) hơi; (*еле*) tí chút; (*немного*) một chút, một ít, chút xíu; ~ ви́дно ló (lộ) ra một chút, thấy lờ mờ; он ~ ды́шит nó thở tí chút, ông ta thoi thóp thở; ~ живо́й thoi thóp, sắp chết; ~ заме́тный hơi rõ, lờ mờ; ~ заме́тная улы́бка nụ cười mơ hồ; 2. *союз* (*как только*) vừa mới, vừa, mới, chớm; ~ (~ то́лько) он вошёл nó vừa mới (vừa, mới) đi vào...; ✧ ~ бы́ло не... suýt nữa..., xuýt nữa..., chút nữa..., tí nữa..., suýt, xuýt; ~ (~ ли) не... hầu như..., gần như...; ~ не весь gần như toàn bộ, hầu như tất cả, hầu hết; ~-~ một chút, một ít, chút xíu, tí tẹo; ~-~ не... suýt (xuýt, chút, tí) nữa thì...; он ~-~ не упа́л suýt (xuýt, chút, tí) nữa thì nó ngã, nó suýt (xuýt) ngã; ~ свет sáng tinh sương (tinh mơ), tờ mờ sáng; ~ что nếu có chuyện gì, hơi tí gì, hơi một tí

чутьё *с.* 1. (*у животных*) (tài, sự) đánh hơi; 2. *перен.* (tài, sự) nhạy cảm, linh cảm, nhạy bén; матери́нское, же́нское ~ tài nhạy cảm (linh cảm) của người mẹ, của phụ nữ; полити́ческое ~ tài nhạy bén chính trị

чух-чух *межд.* ịt ịt! (*tiếng gọi lợn*)

чу́чело *с.* 1. (*животного*) thú nhồi rơm, thú nhồi; ~ пти́цы chim nhồi rơm, chim nhồi; 2. (*глиняное, соломенное*) hình nhân, con nộm; (*пугало*) con bù nhìn

чу́шка I *ж.* 1. (*поросёнок*) lợn (heo) cái, lợn (heo) nái; 2. *м. и ж.* (*грязный человек*) người (đứa bé) bẩn thỉu

чу́шка II *ж.* (*слиток металла*) thỏi, thoi

чушь *ж. разг.* (điều, chuyện, đồ) nhảm nhí, vớ vẩn, bậy bạ, tầm bậy, tầm phào, tào lao, thàm làm, ba xạo, hồ đồ, vô nghĩa, vô lý; нести́, городи́ть ~ ba hoa nhảm nhí, nói nhăng nói cuội, nói nhảm, nói bậy, nói thàm làm (ba xạo, vớ vẩn)

чу́ять *несов.* (*В*) 1. (*о животных*) đánh hơi; 2. *разг.* (*чувствовать, ощущать*) cảm thấy; 3. *перен. разг.* (*предчувствовать*) linh cảm; (*догадываться*) tiên đoán, đoán trước; чу́яло моё се́рдце! tôi đã linh cảm trước rồi!; чу́ет моё се́рдце, что... tôi linh cảm thấy rằng...; ✧ ног под собо́й не ~ а) (*о быстром беге*) chạy nhanh như tên bắn, chạy như bay; б) (*от усталости*) mỏi quệ chân, mỏi rạc cẳng, mệt lử cò bợ; в) (*от радости и т. п.*) mừng rơn, mừng quýnh

чш!, чш-ш! *межд.* (*призыв к тишине*) suỵt!, xuỵt!

чьё *с. от* чей

чьи *мн. от* чей

чья *ж. от* чей

Ш

ша́баш *м.* 1. *рел.* sabbath, hưu lễ, ngày thứ bảy nghỉ (*theo Do Thái giáo*); 2. (*в поверьях*) dạ hội ma quái, quần hội ma quỷ; 3. *перен.* (*разгул*) (cơn, cuộc) phóng đãng, truy hoan, cuồng loạn

шаба́ш *разг. в знач. сказ.* thôi!, đủ rồi!; *мор.* ngừng chèo!, nghỉ tay chèo!

шаба́шить *несов. разг.* lao động tha phương, làm ăn xa nhà, kiếm việc làm thêm

шаба́шка *ж. разг.* công việc lao động tha phương (làm ăn xa nhà, làm thêm); (*заработок*) tiền kiếm được nhờ lao động tha phương

шаба́шник *м. разг.* người lao động tha phương

шабло́н *м.* 1. mẫu, khuôn, dưỡng, khuôn mẫu; 2. *перен.* (sự, lối) rập khuôn, khuôn sáo, công thức, khuôn; по ~у theo khuôn sáo, rập khuôn

шабло́нн||ый *прил.* 1. (là) mẫu, khuôn, dưỡng, khuôn mẫu; 2. *перен.* rập khuôn, khuôn sáo, sáo, (theo) công thức; ~ая фра́за câu nói khuôn sáo, câu sáo, sáo ngữ

ша́вка *ж. разг.* chó nhỏ; *пренебр.* tiểu nhân, người ti tiện

шаг *м.* 1. (một) bước, bước chân; (*аллюр*) nước bước một, nước đi chậm, nước bước; идти́ бо́льши́ми ~а́ми đi (tiến) những bước dài; бы́стрыми ~а́ми bước nhanh, bước thoăn thoắt, rảo bước; ~ вперёд tiến lên một bước, một bước tiến; напра́вить свои́ ~и́ đi về phía (về hướng); 2. *тк. мн.*: ~и́ (*звуки*) tiếng chân, tiếng bước, bước chân; гру́зные ~и́ tiếng chân (tiếng bước, bước chân) nặng trịch; послы́шались чьи́-то лёгкие ~и́ nghe thấy tiếng chân (tiếng bước, bước chân) nhẹ nhàng của ai; 3. *тк. ед.* (*походка*) bước, bước đi; приба́вить ~у rảo bước, rảo cẳng; уско́рить ~ bước nhanh, bước vội; идти́ твёрдым ~ом bước đi vững vàng (vững chãi); спорти́вный ~ bước đi thể thao; гуси́ный ~ bước đi của ngỗng, chống nạnh quỳ gối bước đi; сби́ться с ~а đi lỗi nhịp bước; 4. *перен.* (*действие, поступок*) một bước, bước đi, hành động, biện pháp; (*приём*) thủ đoạn, chiêu thức, chiêu; жени́тьба — ~ серьёзный hôn nhân là một bước quan trọng trong đời; реши́тельный ~ một hành động kiên quyết; ло́жный, необду́манный ~ một bước không cân nhắc kỹ, một hành động nông nổi; де́лать, предпринима́ть ~и́ thi hành, áp dụng những biện pháp; ло́вкий ~ thủ đoạn khôn khéo, chiêu thức khéo léo; 5. *тех.* (*винта, нарезки*) bước; ~ резьбы́ bước ren; ✧ гига́нтскими (семими́льными) ~а́ми идти́ вперёд tiến lên những bước khổng lồ, tiến những bước thần tốc, vùn vụt tiến tới; пе́рвые ~и́ những bước đầu (đầu tiên), lúc sơ bộ, lúc ban đầu; на ка́ждом ~ý khắp mọi nơi, khắp nơi, khắp chốn, khắp chỗ, đâu đâu; два ~á (*очень близко*) rất gần, chỉ một bước thôi, với tay là tới, gần trong gang tấc; в двух ~а́х от чего́-л. rất gần (bên cạnh, sát sạt, sát sườn) cái gì; не отходи́ть ни на ~ от кого́-л. không rời ai nửa bước, bám sát ai; ни ~у! đứng yên!; ни ~у наза́д! không lùi một bước!; ни ~у да́льше! đứng yên!, không được tiến lên!; ~у не сде́лать для кого́-л., чего́-л. không chịu làm một tí gì cho ai, cho cái gì; ~ за ~ом dần dần, dần dà, từng bước một, tuần tự nhi tiến; ~у ступи́ть не мо́жет без кого́-л., чего́-л. không làm được gì cả nếu không có ai, cái gì; бры́ки узки́ в ~ý quần chật đũng

шага́ть *несов.* 1. bước; 2. (*размеренным шагом*) đi bước một, đi thong thả, bước đi; 3. *перен. разг.* (*развиваться*) tiến bước, tiến bộ, phát triển; бы́стро ~ по пути́ прогре́сса nhanh chóng tiến bước (phát triển) trên con đường tiến bộ; 4. (че́рез *В*) (*переступать*) bước qua

шага́ющий *прил. тех.* bước, tự hành, bước đi; ~ экскава́тор máy xúc bước; ~ подъёмный кран cần cẩu tự hành

шагну́ть *сов.* bước, bước (đi) một bước; ~ че́рез поро́г bước qua ngưỡng cửa; ✧ далеко́ ~ tiến xa, thành đạt (tiến bộ) nhiều

ша́гом *нареч.* bước một; (*о лошади тж.*) đi bước một, đi chậm; идти́ ~ đi bước một, đi thong thả; ~ марш! bước đều, bước!; đi đều, bước!

шагоме́р *м.* máy đo bước, trắc bộ kế

шагре́нев||ый *прил.*: ~ая ко́жа da vân mềm; ~ая бума́га giấy bìa giả da

шагре́нь *ж.* 1. da vân mềm; 2. (*для переплётов, отбивки*) giấy (vải) giả da (*có hoa văn*)

ша́йб||а *ж.* 1. *тех.* rondelle, rôngđen, vòng đệm, con đệm, đĩa; 2. *спорт.* palet, shaiba, vòng đĩa, vòng cao su; ✧ ~у! (*возглас*) làm bàn!

ша́йка I *ж.* (*банда*) bọn, lũ, tụi, bè lũ

ша́йка II *ж.* (*для воды.*) chậu gỗ, chậu tắm

шака́л *м.*. chacal, chó núi, lang (*Canis aureus*)

шала́нда *ж.* 1. sà-lan; 2. (*рыболовная лодка*) thuyền buồm đánh cá

шала́ш *м.* lều; ✧ с ми́лым рай и в ~é ≅ túp lều tranh với trái tim vàng

шале́ть *несов. разг.* mất trí, mất hồn, đâm ra lú lấp, trở nên u mê, hớt hải, hớt hơ hớt hải; ~ от ра́дости mừng quýnh, mừng cuống cà kê, mừng hớt hơ hớt hải

шал||и́ть *несов.* 1. đùa nghịch, nghịch ngợm, nô đùa, đùa bỡn, đùa giỡn; (*о детях тж.*) nghịch, tinh nghịch; 2. *разг.* (*неправильно действовать*) trục trặc, chạy sai, đau, yếu; се́рдце ~и́т tim bị đau; con tim trở chứng (*разг.*); ✧ ~и́шь! chẳng ăn thua gì đâu!, không được đâu!; нет, ~и́шь, не позво́лю! không được đâu, tôi không cho phép!

шаловли́во *нареч.* (một cách) nghịch ngợm, tinh nghịch

шаловли́вость *ж.* (tính) nghịch ngợm, tinh nghịch, hay nghịch

шаловли́вый *прил.* nghịch ngợm, tinh nghịch, hay nghịch

шалопа́й *м. разг.* kẻ ăn không ngồi rồi, đồ vô công rồi nghề, phường giá áo túi cơm

шалопа́йничать *несов. разг.* ăn không ngồi rồi, không làm lụng gì hết

ша́лость *ж.* (trò) nghịch ngợm, tinh nghịch

шалу́н *м.*, **~ья** *ж.* người nghịch ngợm (tinh nghịch); (*о ребёнке*) đứa bé nghịch ngợm (tinh nghịch), đồ liếng khỉ, nhãi con, ranh con, nhóc con

шалфе́й *м. бот.* (cây) đan sâm, huyết sâm, xích sâm, huyết cân, hoa xôn (*Salvia*)

ша́лый *прил. разг. см.* шально́й 1

шаль *ж.* châle, khăn san

шальн||о́й *прил. разг.* 1. (*безумный*) điên, điên cuồng, điên dại, cuồng dại, mất trí, mất hồn; ~ па́рень anh chàng điên dại (mất trí); ~а́я голова́ đầu óc điên dại (cuồng dại); ~ вид vẻ mặt mất trí (mất hồn); 2. (*взбалмошный*) gàn dở, đồng bóng, bốc đồng; ~ хара́ктер tính đồng bóng (bốc đồng); 3. (*о явлениях природы*) hay thay đổi, dữ dội; ~а́я пого́да thời tiết hay thay đổi; ~ ве́тер trận gió dữ dội; 4. *в знач. сущ.*: ~о́й *м.*, ~а́я *ж.* người điên dại (mất trí); ✧ ~а́я пу́ля viên đạn lạc (vô tình, tình cờ); ~ы́е де́ньги của giời ơi (trời ơi, phù vân)

шаля́й-валя́й *нареч.* (một cách) cẩu thả, nhuế nhoá, lớt phớt, qua quít, quấy quá, được chăng hay chớ, ba chớp bảy nhoáng

шама́н *м.* thầy phù thuỷ, thầy pháp, pháp sư, thầy cúng, thầy mo, thầy tào, then

шама́низм *м. см.* шама́нство

шама́нство *с.* 1. (*культ духов*) tục thờ hồn ma (thờ hồn thần, thờ cúi, thờ then); 2. (*занятие*) nghề phù thuỷ (thầy pháp, pháp sư, thầy cúng, thầy mo, thầy tào)

ша́мканье *с.* (tiếng) nói phều phào, lẩm bẩm, lâm bâm

ша́мкать *несов. разг.* nói phều phào, lẩm bẩm, lâm bâm

шампа́нское *с.* (*скл. как прил.*) (rượu) champagne, sâm banh

шампиньо́н *м.* nấm mũ (*Agaricus campestris*)

шампиньо́нни||к *м.*, **~ца** *ж.* nhà (phòng) trồng nấm mũ

шампиньо́нн||ый *прил.* (thuộc về) nấm mũ; ~ые грибни́цы meo nấm mũ

шампу́нь *м.* shampoo, sămpun, dầu gội đầu

шампу́р *м.* xiên, que xiên, que nướng

шане́ль *ж.* (*духи*) nước hoa Chanel

шанкр *м. мед.* (bệnh) săng, hạ cam, loét; мя́гкий ~ săng hạ cam, săng mềm; твёрдый ~ săng giang mai, săng cứng

шанс *м.* vận hội, cơ hội, cơ vận, cơ; (*возможность*) khả năng, triển vọng; больши́е ~ы на успе́х có nhiều khả năng (triển vọng, vận hội, cơ hội) để thành công; упусти́ть ~ bỏ lỡ cơ hội, lỡ cơ

шансоне́тка *ж.* 1. (*песенка*) chansonnette, bài sangxonet, ca khúc ngắn; 2. (*певица*) ca nhi, ca nương, nữ ca sĩ (*ở ca tửu quán*)

шансоне́тн||ый *прил.*: ~ая певи́ца ca nhi, ca nương, nữ ca sĩ (*ở ca tửu quán*)

шансонье́ *м. неизм.* ca sĩ chansonnette (sangxonet)

шанта́ж *м.* (sự, thủ đoạn) chantage, săngta, doạ dẫm tống tiền, đe doạ tố giác, đe doạ phát giác

шантажи́ровать *несов.* (*В*) làm chantage (săngta), doạ dẫm tống tiền, đe doạ tố giác, đe doạ phát giác

шантажи́ст *м.* kẻ làm chantage (làm săngta, doạ dẫm tống tiền, đe doạ tố giác)

ша́пк||а *ж.* 1. mũ, mũ ấm; ~-ушанка mũ lông trùm tai, mũ trùm tai; мехова́я ~ mũ lông; за́ячья ~ mũ lông thỏ; в ~е có đội mũ; без ~и đầu trần, không đội mũ; броса́ть, кида́ть, швыря́ть ~и вверх tung mũ lên không, biểu lộ niềm hân hoan (sự vui mừng); 2. (*заголовок в газете*) hàng tít lớn, đề mục (đầu đề) chữ lớn; 3. (*верх чего-л.*) chỏm, chóp; сне́жные ~и гор những chỏm (chóp) núi phủ tuyết; ✧ ~-невиди́мка mũ tàng hình; ~ волос мái tóc rậm (dày); ~ами закида́ем chúng ta sẽ xơi tái (ăn sống nuốt tươi) chúng nó ngon ơ, huênh hoang, phét lác, chủ quan khinh địch; получи́ть по ~е a) bị đánh, bị ăn đòn; б) (*быть выгнанным*) bị đuổi đi, bị thải hồi; лома́ть ~у пе́ред ке́м-л. xun xoe (bợ đỡ, nịnh hót) ai; с ~ой по кру́гу пойти́ đi xin tiền quyên góp, đi xin tiền; на во́ре ~ гори́т *погов.* ≅ có tật giật mình

шапкозакида́тельство *с.* (thói, thái độ) huênh hoang, chủ quan khinh địch

ша́почка *ж.* mũ nhỏ, mũ trẻ con; ✧ Кра́сная Ша́почка (*в сказке*) Cô bé Mũ đỏ

ша́почник *м.* thợ làm mũ

ша́почно *нареч.*: знать кого́-л. ~, знако́м с ке́м-л. ~ quen biết ai sơ qua, quen ai sơ sơ, biết ai sơ sơ

ша́почн||ый *прил.* (thuộc về) mũ, mũ lông; ✧ ~ое знако́мство quen biết sơ qua, quen sơ sơ, sơ giao; прийти́ к ~ому разбо́ру đến lúc vừa kết thúc, tới lúc vừa hết

шар *м.* 1. *мат.* hình cầu; cầu (*сокр.*); пове́рхность ~а bề mặt hình cầu, mặt cầu; 2. (*предмет*) vật hình cầu, quả cầu, quả bóng, cầu, quả, trái, hòn; билья́рдный ~ hòn bi-da, trái bi; ✧ земно́й ~ quả đất, trái đất, địa cầu; возду́шный ~ а) khí cầu, khinh khí cầu; б) (*игрушка*) (quả) bóng màu, bóng bay, bong bóng; про́бный ~ bóng (mánh khoé) thăm dò, thủ đoạn dò la, cách tìm hiểu; хоть ~о́м покати́ không có gì cả, trống không, trống trơn

шараба́н *м.* xe ngựa hai bánh

шара́да *ж.* (trò, câu) đố chữ, đoán chữ

шара́хать, шарахну́ть *разг.* nện, đấm, choảng, giã, ục, thụi, dần, uych; (*бросать с силой*) ném, quẳng, liệng, tương; (*из ружья и т. п.*) bắn, nã, nện, giã

шара́хаться, шарахну́ться *разг.* 1. giạt (né, tránh) ra một bên, né mình; (*о лошади*) nhảy né ra, lồng lên; толпа́ шарахну́лась đám đông giạt ra một bên; ~ в сто́рону tránh (né) ra một bên; ~ из стороны́ в сто́рону tránh giạt bên này sang bên kia, né mình lúc bên này lúc bên kia; 2. *тк. несов.* (от *Р*) *перен. разг.* (*сторониться, избегать*) tránh, lảng tránh, tránh né

шара́хнуть *сов. см.* шара́хать

шара́хнуться *сов. см.* шара́хаться 1

шарж *м.* 1. biếm hoạ, hý hoạ; 2. (*рисунок, портрет*) (bức) biếm hoạ, hý hoạ, tranh vui, tranh khôi hài, tranh châm biếm

шаржи́ровать *несов.* biếm hoạ, hý hoạ, vẽ khôi hài, miêu tả hài hước, cường điệu

шаржи́ст *м.* hoạ sĩ biếm hoạ (hý hoạ), người vẽ tranh khôi hài

шар-зо́нд *м. ав., метеор,* bóng thám không, khí cầu thám trắc

шариа́т *м.* shariah, luật Hồi giáo

шари́к *м.* quả cầu nhỏ, quả bóng con, quả ban, trái banh, hòn bi, bi, tiểu cầu; ✧ кра́сные кровяны́е ~и hồng huyết cầu, hồng cầu; бе́лые кровяны́е ~и bạch huyết cầu, bạch cầu

ша́риков||ый *прил.*: ~ подши́пник ổ bi, vòng bi; ~ая ру́чка bút bi; ~ая бо́мба bom bi

шарикоподши́пник *м. тех.* ổ (vòng) bi

шарикоподши́пниковый *прил.* (thuộc về, làm) ổ bi, vòng bi; ~ заво́д nhà máy ổ (vòng) bi

ша́рить *несов.* lục, tìm, sờ soạng, quờ quạng, sờ mó, lục lọi, tìm tòi; ~ в карма́не lục túi, lục lọi trong túi; ~ па́лкой в траве́ quờ quạng gậy trong đám cỏ; ~ рука́ми в темноте́ sờ soạng

trong bóng tối; ✧ ~ глазáми đưa mắt dò xét (tìm tòi)

шáрканье *с.* (tiếng) giày lệt xệt, guốc khua

шáркать, шáркнуть: ~ ногáми kéo giày lệt xệt, kéo lê giày, khua guốc

шáркнуть *сов. см.* шáркать

шарлатáн *м.* kẻ loè bịp (lừa bịp, bịp bợm), tên bợm; знáхарь-~ lang băm

шарлатáнство *с.* (sự, thói) loè bịp, lừa bịp, bịp bợm, lường gạt

шармáнка *ж.* đàn hộp, phong cầm quay tay

шармáнщик *м.* người quay đàn hộp đi rong

шарни́р *м. тех.* bản lề, khớp nối, khớp

шаровáры *мн.* (*скл. как ж.*) quần ống rộng; (*спортивные*) quần thể thao, quần

шарови́дность *ж.* (tính) hình cầu, dạng cầu

шарови́дный *прил.* (có) hình cầu, dạng cầu

шаров||óй *прил.* (thuộc về) hình cầu, cầu; (*шаровидный*) (có) hình cầu, dạng cầu; ~ сегмéнт cầu phân; ~áя повéрхность bề mặt hình cầu, mặt cầu; ~áя мóлния sét hòn

шáровый *прил.* màu khói, xám nhạt

шарообрáзный *прил. см.* шарови́дный

шарф *м.* fula, phu-la, khăn quàng cổ, khăn quàng

шассú *с. неизм. тех.* 1. châssis, satxi, sat-xi, khung gầm; ~ автомоби́ля châssis (satxi, khung gầm) ôtô; 2. (*самолёта*) càng, càng máy bay; убрáть gập càng; ~ выпускáть ~ thả càng

шатáние *с.* 1. (*качание*) (sự) lắc lư, lung lay, lúc lắc, lay động, lay chuyển, rung rinh, chao đảo, lảo đảo, chệnh choạng; 2. *перен.* (*колебание*) (sự) dao động, động dao, chao đảo, ngả nghiêng; 3. *разг.* (*бесцельная ходьба*) (sự, cuộc) lang thang, láng cháng, đi vẩn vơ, đi lang bang, đi chơi phiếm, phiếm du, lãng du

шат||áть *несов.* 1. lúc lắc, lung lay, lay động, lay chuyển, lay, lắc; 2. *безл.*: еró ~áет nó đi lảo đảo, ông ta đi lắc lư, anh ta đi chệnh choạng

шат||áться *несов.* 1. lắc lư, lung lay, lay động, lúc lắc, rung rinh; 2. (*при ходьбе*) (đi) lảo đảo, chệnh choạng, lắc lư; ~áясь встать (нá ноги) lảo đảo đứng dậy; 3. (*о мебели*) rung rinh, long mộng; (*о зубе и т. п.*) lung lay, long; *перен.* lay chuyển, lung lay, dao động, động dao, chao đảo, ngả nghiêng; 4. *разг.* (*бродить без дела*) lang thang, láng cháng, đi vẩn vơ (lang bang, thẩn thơ), phất phơ, léng phéng, chàng màng, xẩn vẩn; где ты ~áешься? cậu láng cháng (lang thang, phất phơ, chàng màng, léng phéng) ở đâu thế?

шатéн *м.*, **~ка** *ж.* người tóc hung sẫm (tóc hạt dẻ)

шатёр *м.* lều, tăng, lều trại

шáтк||ий *прил.* 1. lung lay, rung rinh; (*неустойчивый*) chênh vênh, cập kênh, cấp kênh, bấp bênh, ọp ẹp; ~ стол cái bàn cập kênh (chênh vênh); ~ая лéстница cái thang lung lay (rung rinh, ọp ẹp); ~ая похóдка dáng đi lắc lư (lảo đảo, chếnh choáng); 2. *перен.* (*неосновательный*) không vững (vững chắc, vững chãi); (*непостоянный*) dao động, chao đảo, ngả nghiêng, bấp bênh, không vững vàng (ổn định); ~ дóвод lý lẽ không vững chãi, luận cứ không vững chắc; ~ое равновéсие сил thế cân bằng lực lượng bấp bênh (không vững chắc); ~ое положéние tình thế bấp bênh

шáтко *нареч.* 1. (một cách) lung lay, chênh vênh, bấp bênh, không vững, chao đảo; thèo đảnh (*разг.*); 2. *в знач. сказ.* thật là chênh vênh (bấp bênh, chao đảo); на пáлубе ~ trên boong thật chao đảo (chênh vênh); ✧ ни ~ ни вáлко *см.* вáлко

шатýн *м. тех.* biên, thanh truyền; (*велосипеда*) đùi đĩa

шáфер *м.* (*мн.* ~á) phù rể, bạn lang

шафрáн *м. бот.* (cây) tây tạng hồng hoa, kỵ phù lam, phan hồng hoa, nghệ tây (*Crocus sativus*)

шах I *м.* (*монарх*) shah, vua, quốc vương

шах II *м. шахм.* (nước) chiếu tướng; chiếu (*сокр.*); объявúть ~ chiếu tướng; ~ и мат chiếu bí

шахúд *м.* shahid, quân cảm tử (*Hồi giáo*); пóяс ~a đai lưng mang bom (*của quân cảm tử*)

шахиншáх *м.* shahinshah, vua, quốc vương (*ở Iran*)

шахматúст *м.*, **~ка** kỳ thủ, tay cờ, người chơi (đánh) cờ; извéстный ~ danh kỳ, người chơi cờ nổi tiếng

шáхматн||ый *прил.* 1. (thuộc về) cờ; ~ая доскá bàn cờ; ~ые фигýры (các) quân cờ, con cờ; ~ турнúр (cuộc) đấu cờ; 2. (*о расположении*) (theo) ô bàn cờ, ô vuông; в ~ом порядке theo hình ô chéo, theo ô bàn cờ, nanh sấu; ~ посéв gieo nanh sấu, gieo ô bàn cờ

шáхматы *мн.* (*скл. как ж.*) 1. (*игра*) (môn) cờ, cờ vua; (*восточные*) (môn) cờ tướng; игрáть в ~ chơi (đánh) cờ; 2. (*набор фигур*) bộ cờ, bộ cờ vua (cờ tướng); ~ из слонóвой кóсти bộ cờ bằng ngà voi; купúть ~ mua bộ cờ

шáхта *ж.* 1. (*место добычи*) hầm mỏ, giếng mỏ, hầm lò, mỏ;ýгольная ~ mỏ than; 2. (*колодец, ствол*) giếng, nòng

шахтёр *м.* thợ (công nhân) mỏ

шахтёрск||ий *прил.* (thuộc về) thợ mỏ; ~ая лáмпа đèn thợ mỏ

шáшечн||ый *прил.* 1. (thuộc về) cờ nhảy; ~ая доскá bàn cờ nhảy; 2. (*о расположении*) (theo) ô bàn cờ, ô vuông, ô chéo

шашúст *м.* người chơi (đánh) cờ nhảy

шáшк||а I *ж.* 1. quân (con) cờ nhảy; 2. *мн.*: ~и (*игра*) (môn) cờ nhảy; играть в ~и đánh (chơi) cờ nhảy; ✧ дымовáя ~ hoả mù, bom mù, mìn khói, mìn hoả mù

шáшка II *ж.* (*оружие*) gươm, kiếm, trường kiếm, mã tấu, mã đao

шашлы́к *м.* (món) thịt nướng, chả nướng

шашлы́чная *ж.* tiệm thịt nướng, quán chả nướng

шáшни *мн. разг.* 1. âm mưu, mưu kế, mưu mô; 2. (*любовные интриги*) trò chim chuột, chuyện trăng gió

швáбра *ж.* bàn chải chùi sàn, giẻ lau sàn

шваль *ж. прост. собир.* 1. (*негодные вещи*) đồ bỏ đi, đồ vô dụng, đồ bỏ; 2. (*о людях*) đồ vô loài, quân vô lại, đồ bỏ

швартóв *м. мор.* dây (chão) buộc thuyền, cáp buộc tàu; отдáть ~ы thả dây buộc thuyền, cho tàu rời bến

швартовáть *несов.* (*В*) *мор.* buộc (cột, neo)... lại

швартовáться *несов. мор.* cập (cặp) bến, buộc (đậu, đỗ) lại

швед *м.*, **~ка** *ж.* người Sweden (Thuỵ Điển)

швéдский *прил.* (thuộc về) Sweden, Thuỵ điển; ~ язы́к tiếng Sweden (Thuỵ Điển)

швéйник *м.* công nhân xưởng may

швéйн||ый *прил.* (thuộc về) may, khâu; ~ая фáбрика xưởng may; ~ые издéлия đồ (hàng) may mặc

швейцáр *м.* người gác cửa

швейцáр||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Schweiz, Suisse, Thuỵ Sĩ

швейцáрская *ж.* (*комната*) buồng của người gác cửa

швейца́рский I *прил.* (*относящийся к Швейцарии*) (thuộc về) Schweiz, Suisse, Thuỵ Sĩ; ✧ ~ сыр phomat (phó-mát) Gruyère, phomat (phó-mát) Thuỵ Sĩ

швейца́рск||ий II *прил.* (*относящийся к швейцару*) (thuộc về) người gác cửa; ~ая ливре́я đồng phục của người gác cửa

швец *м.* (*портной*) *уст.* thợ may, thợ khâu; ✧ и ~, и жнец, и в дуду́ игре́ц *погов.* con dao pha, người khéo tay trong mọi việc

швея́ *ж.* bà/chị thợ may (thợ khâu)

швырну́ть *сов. см.* швыря́ть

швыро́к *м.* 1. (cú) ném, tung, quẳng; 2. (*дрова*) củi đốt lò; 3. (*движущаяся мишень*) mục tiêu di động (tung lên) (*trong môn thi bắn súng*)

швыр||я́ть, швырну́ть 1. (*В, Т*) (*бросать*) ném, tung, vứt, quẳng, quăng, lẳng, lia, liệng; tương (*разг.*); ~ ка́мни, ~ камня́ми ném (vứt, quẳng, quăng, liệng) đá; 2. *обыкн. безл.*: танк ~я́ло, как на волна́х chiếc xe tăng bị dồi lên dập xuống (bị lúc lắc) như đang ở trên sóng; ✧ ~ де́ньги, ~ деньга́ми vung tiền, xài tiền, tiêu pha phung phí, vung phí tiền bạc, vung tiền qua cửa sổ

швыря́ться *несов.* (*Т*) *разг.* 1. (*бросаться*) ném, vứt, quẳng, quăng, lẳng, lia, liệng; tương (*разг.*); 2. (*не дорожить*) phung phí, vung phí, coi thường, không quý; ✧ ~ деньга́ми *см.* швыря́ть де́ньги, швыря́ть деньга́ми

шевели́ть, шевельну́ть 1. (*В*) lay nhẹ, lay động, làm rung rinh (nhúc nhích); *перен.* làm thức tỉnh; 2. (*Т*) (*слегка двигать*) nhúc nhích, mấp máy, động đậy, cựa quậy, cử động nhẹ, khẽ động đậy (cử động); ~ губа́ми mấp máy đôi môi, máy môi; 3. *тк. несов.* (*В*) *с.-х.* trở, đảo; ~ се́но đảo (trở) cỏ khô; ✧ он па́льцем не шевельнёт nó không chịu làm một tí gì cả, nó chẳng chịu động chân động tay làm gì cả; ~ мозга́ми động não, vắt óc, bóp óc, nạo óc, nặn óc, bóp trán suy nghĩ

шевел||и́ться, шевельну́ться 1. nhúc nhích, động đậy, cựa quậy, cựa cậy, ngó ngoáy, ngo ngoe, rọ rạy, lay động, rung rinh, mấp máy; не ~и́сь không nhúc nhích (động đậy), đứng yên; гу́бы шеве́лятся đôi môi mấp máy; ли́стья шеве́лятся от ве́тра những ngọn lá rung rinh (lay động, lay nhẹ) vì cơn gió thổi; 2. (*о чувствах и т. п.*) xao xuyến, xao động, chuyển mình, rạo rực; 3. *тк. несов. разг.*: ~и́сь! nhanh lên!, làm nhanh lên!

шевельну́ть *сов. см.* шевели́ть 1, 2

шевельну́ться *сов. см.* шевели́ться 1

шевелю́ра *ж.* (mái) tóc; пы́шная ~ mái tóc dày đẹp (lộng lẫy)

шеврó *с. нескл.* da dê thuộc

шевро́вый *прил.* (thuộc về) da dê thuộc; (*из шевро*) (bằng) da dê thuộc

шеде́вр *м.* kiệt tác, tuyệt tác, tuyệt phẩm, tuyệt bút

шезло́нг *м.* ghế bành dài

ше́йка *ж.* 1. *уменьш. к* ше́я; 2. (*узкая часть чего-л.*) cổ, cuống, cần, cán, ngõng; ~ бутылки cổ chai; ~ ма́тки *анат.* cổ tử cung, cuống dạ con; ~ ва́ла *тех.* cổ (ngõng) trục; 3. (*у раков*) (đoạn) đuôi, đuôi tôm

ше́йн||ый *прил.* (thuộc về) cổ; ~ позвоно́к đốt sống cổ; ~ая цепо́чка dây chuyền đeo cổ

ше́йпинг *м.* chaping, thể dục thẩm mỹ

ше́йх *м.* scheik, cheik

ше́лест *м.* tiếng xào xạc (sột soạt)

шелесте́ть *несов.* (kêu) xào xạc, sột soạt; (*Т*) làm xào xạc (sột soạt)

шёлк *м.* 1. (*волокно*) tơ, tơ tằm, tơ lụa; 2. (*ткань*) lụa, quyến, the, hàng tơ lụa; иску́сственный ~ lụa nhân tạo; на шелку́ lót lụa; 3. *обыкн. мн.*: ~á (*одежда*) quần áo lụa, đồ lụa là (the lụa); 4. *перен.* lụa, vật mịn mượt, đồ ống ả; 5. (*о человеке*) người mềm mỏng (dịu dàng, hiền lành, hiền như bụt); ✧ в долгу́ как в шелку́ *погов.* nợ như chúa Chổm, nợ đìa; на брю́хе ~, а в брю́хе щёлк *погов.* ≅ tiếng cả nhà không; chó ghẻ có mõ đằng đuôi

шелкови́на *ж.* 1. (*волокно*) (sợi) tơ, tơ tằm; 2. (*нить*) (sợi) chỉ tơ

шелкови́нка *ж.* (sợi) chỉ tơ

шелкови́стый *прил.* mượt, mịn, mượt mà, mịn màng, óng mượt, óng ả

шелкови́ца *ж.* (cây) dâu, dâu tằm, tàm tang (*Morus alba*)

шелкови́чный *прил.* (thuộc về) cây dâu; ~ червь (con) tằm (*Bombyx mori*)

шелково́д *м.* người chăn (nuôi) tằm

шелково́дство *с.* (nghề, ngành) chăn tằm, nuôi tằm, tàm tang, tằm tang

шелково́дческий *прил.* (thuộc về) chăn tằm, nuôi tằm, tàm tang, tằm tang

шёлков||ый *прил.* 1. (thuộc về) tơ, lụa; (*из шелка*) (bằng) tơ, lụa; ~ платóк khăn vuông lụa; ~ая ткань lụa, quyến, the, hàng tơ lụa; ~ая фа́брика xưởng dệt lụa; 2. (*напоминающий шелк*) như lụa, óng ả, mượt mà, mịn màng; 3. *разг.* (*кроткий, послушный*) ngoan, hiền, ngoan ngoãn, dễ bảo, hiền lành; он стал как ~ nó trở nên ngoan ngoãn (hiền lành); ✧ ~ путь *ист.* con đường tơ lụa

шёлкокруче́ние *с.* (sự) xe tơ, chuốt tơ

шёлкомота́ние *с.* (sự) ươm tơ, quấn tơ

шёлкообраба́тывающ||ий *прил.*: ~ая промы́шленность công nghiệp tơ lụa

шелкопря́д *м.* 1. (con) ngài, tằm (*Bombyx mori*); 2. (*вредитель деревьев*): сосно́вый ~ bướm thông (*Dendrolimus pini*); непа́рный ~ bướm sâu róm (*Lymantria dispar*)

шёлкопряде́ние *с.* (sự) kéo tơ

шёлкопряди́льн||ый *прил.* (thuộc về) kéo tơ; ~ая фа́брика xưởng tơ; ~ая маши́на máy kéo tơ

шёлкопряди́льня *ж.* xưởng (phân xưởng) tơ

шёлкоткáцк||ий *прил.* (thuộc về) dệt lụa, dệt the lụa; ~ая фа́брика xưởng lụa (dệt lụa)

шёлкоткáчество *с.* (nghề, ngành) dệt lụa, dệt the lụa

шелла́к *м.* cánh kiến, cánh kiến đỏ, senlac, gôm lắc

шелохну́ть *сов.* 1. lay nhẹ, khẽ lay động; 2. *см.* шелохну́ться

шелохн||у́ться *сов.* (khẽ) nhúc nhích, động đậy, rung rinh, lay động; стоять, не ~у́вшись đứng yên (bất động, không nhúc nhích)

шелуди́вый *прил. разг.* ghẻ lở, chốc ghẻ

шелуха́ *ж.* vỏ, vỏ hạt, vỏ ngoài; (*чешуя*) vảy; (*рисовая*) trấu; *перен.* vỏ, mã, mẽ, bề (vẻ, mã, mẽ) ngoài, màu mè, vẻ màu mè; карто́фельная ~ vỏ khoai tây

шелуше́ние *с.* (sự) bóc vỏ; (*риса*) (sự) xay, xay lúa

шелуши́ть *несов.* (*В*) 1. bóc vỏ; (*рис*) xay; 2. (*заставлять шелушиться*) làm tróc (sảy, trầy, chợt) da

шелуши́ться *несов.* tróc (sảy, trầy, chợt) da, bong (long, tróc) ra

ше́льма *м. и ж.* 1. *бран.* đồ tráo trở (xảo trá, bịp bợm); 2. *разг.* đứa bé láu lỉnh (láu cá, tháu cáy)

шельмова́тый *прил. прост.* láu lỉnh, láu cá, tháu cáy, tráo trở, bịp bợm, xảo trá, lừa lọc, lọc lừa

шельмова́ть, ошельмова́ть (*В*) *разг.* làm nhục, bôi nhọ, nói xấu, bêu riếu, bêu diếu, giễm pha, phỉ báng, sàm báng

шельф *ж.*: континента́льный ~ *геогр.* thềm lục địa

шепеля́вить *несов.* nói đớt thành s, phát âm xuýt

шепеля́вость *ж.* (tật) nói đớt thành s, phát âm xuýt

шепеля́вый *прил.* nói đớt thành s, phát âm xuýt

шепну́ть *сов. см.* шепта́ть

шёпот *м.* (tiếng) rì rầm, thì thầm, thì thào, thủ thỉ, nhỏ to, to nhỏ, lầm rầm

шёпотом *нареч.* (một cách) rì rầm, thì thầm, thì thào, lầm rầm, khe khẽ, khẽ, sẽ; говори́ть ~ nói thầm (thì thầm, khẽ, sẽ), thủ thỉ, rì rầm, lầm rầm

шепта́ть, шепну́ть, прошепта́ть (*В*) nói thầm, rì rầm, thì thầm, thì thào, thủ thỉ, lầm rầm; ~ на́ ухо кому́-л. rỉ tai (bỏ nhỏ, nói thầm vào tai) ai

шепта́ться *несов.* rì rầm (thì thầm, thì thào, thủ thỉ, tỉ tê, nói nhỏ, nhỏ to, to nhỏ, lầm rầm) với nhau

шере́нг||а *ж.* 1. (*строй*) hàng ngang, hàng; в две ~и đứng thành hai hàng ngang (hai hàng); 2. (*ряд предметов*) chuỗi, hàng, dãy; ✧ стоя́ть в одно́й ~е с ке́м-л. а) cùng ai tham gia việc gì; б) (*по положению, достоинству*) đứng ngang hàng (xếp cùng hàng, bằng vai phải lứa) với ai

шерохова́тост||ь *ж.* 1. (sự, độ) ráp, nhám, sần sùi, xù xì; 2. (*место*) (chỗ) sần sùi, xù xì, gồ ghề; 3. *перен.* (*в речи, стиле и т. п.*) (chỗ) trúc trắc, lủng củng, ngắc ngứ; *мн.*: ~и (*неприятности*) (sự, chuyện, điều) lôi thôi, vướng mắc, mắc míu

шерохова́т||ый *прил.* 1. ráp, nhám, sần sùi, xù xì, gồ ghề, ram ráp; ~ая пове́рхность стола́ mặt bàn nhám (ráp, ram ráp); ~ ствол thân cây xù xì (sần sùi); 2. *перен.* (*о речи, стиле и т. п.*) trúc trắc, lủng củng, ngắc ngứ, không trau chuốt (gọt giũa, thanh thoát); ~ые стихи́ bài thơ trúc trắc (lủng củng, không thanh thoát)

шерсти́нка *ж.* 1. (*волосок*) (sợi) lông, lông tơ, lông mao; 2. (*нить*) sợi len, xơ len

шерстомо́ечн||ый *прил.*: ~ая маши́на máy giặt len

шерстомо́йн||ый *прил.*: ~ая фа́брика xưởng giặt len; ~ая маши́на máy giặt len

шерстопряде́ние *с.* (sự) kéo len, kéo sợi len

шерстопряди́льн||ый *прил.* (thuộc về) kéo len, kéo sợi len; ~ая фа́брика xưởng kéo len, xưởng len

шерстотка́цк||ий *прил.* (thuộc về) dệt len; ~ая фа́брика xưởng dệt len, xưởng len

шерстотка́чество *с.* (sự) dệt len, dệt vải len, dệt len dạ

шерст||ь *ж.* 1. (*животных*) lông, lông mao, lông thú; (*о масти*) lông, màu lông; густа́я ~ lông dày (rậm); дли́нная ~ lông dài; верблю́жья ~ lông lạc đà; бара́н бе́лой ~и cừu lông trắng; ко́шка трёх ~е́й mèo tam thể; 2. (*пряжа*) len, len sợi; мо́йка ~и giặt len; гру́бая ~ len gai, len (len sợi) thô; 3. (*ткань*) len, vải len, len dạ, hàng len; пла́тье из ~и áo dài len (bằng len); сви́тер из ~и áo săngđay len, áo len dài tay; ✧ по ~и ху́ди, де́ chịu, dễ nghe; гла́дить про́тив ~и nói (làm) trái ý, nói (làm) phật lòng, làm khó chịu, nói trái tai; пошли́ по ~, а верну́лись стри́женными *посл.* ≅ năng nỏ, mất cả ngõ lẫn mồm

шерстян||о́й *прил.* 1. (thuộc về) lông, lông mao, lông thú; len, len sợi; vải len, len dạ, hàng len (*ср.* шерсть); ~о́е волокно́ sợi (tơ, xơ) len; 2. (*связанный с обработкой шерсти*) (thuộc về) kéo len, dệt len; ~а́я фа́брика xưởng len, xưởng dệt len; ~а́я промы́шленность công nghiệp sản xuất len; 3. (*из шерсти*) (bằng) len, vải len, len dạ; ~о́е пла́тье áo dài len; ~о́е одея́ло chăn len, chăn chiên

шершава́вость *ж.* (độ) ráp, nhám, sần sùi, xù xì, ram ráp

шершава́в||ый *прил.* 1. ráp, nhám, sần sùi, xù xì, ram ráp; ~ая ко́жа da sần sùi (ram ráp); ~ая бума́га giấy ráp (nhám, ram ráp); 2. *разг.* (*с всклокоченной шерстью*) (có) lông bết cứng; 3. *перен.* (*о речи, стиле и т. п.*) trúc trắc, lủng củng, ngắc ngứ, không trau chuốt (gọt giũa, thanh thoát)

ше́ршень *м.* ong vẽ châu Âu (*Vespa crabo*)

шест *м.* sào; прыжо́к с ~о́м (môn) nhảy sào

ше́ствие *с.* 1. (cuộc) diễu hành, đi diễu, tuần hành; (*группа людей*) đám rước, đoàn diễu hành (tuần hành); ~ по олимпи́йскому стадио́ну cuộc diễu hành trên sân vận động Olympic; фа́кельное ~ đoàn (đám) rước đuốc; погреба́льное ~ đám tang, đám ma; 2. *перен.* (sự) tiến bộ, tiến lên

ше́ствовать *несов.* diễu hành, đi diễu, tuần hành, diễu qua

шестерёнка *ж. см.* шестерня́

шестёрка *ж.* 1. (*цифра*) (con) số sáu; *разг.* xe số sáu; (*группа из шести единиц*) bộ sáu; (*шесть человек тж.*) sáu người; 2. *ав.* biên đội sáu máy bay (sáu phi cơ); 3. (*упряжка*) xe sáu ngựa (lục mã); 4. (*лодка*) thuyền sáu chèo (sáu người chèo); 5. (*игральная карта*) (con, quân) sáu; козырна́я ~ (quân, con) chủ bài sáu; 6. *разг.* (*тот, кто находится в подчинении у кого-л.*) đầu sai, tên vét đĩa, kẻ bưng bê (hầu hạ), hạng tép riu

шестерня́ *ж. тех.* bánh răng, bánh khía, bánh xe răng cưa, bánh răng khế; (*велосипеда*) pi-nhông; nhông (*сокр.*)

ше́стеро *числ.* sáu, sáu người, bộ sáu; нас ~ chúng tôi có sáu người, sáu người chúng tôi

шестигра́нник *м. мат.* hình sáu cạnh, hình lục lăng

шестигра́нный *прил.* lục lăng, (có) sáu cạnh

шестидесятиле́тие *с.* 1. (*срок*) (thời gian) sáu mươi năm; 2. (*годовщина*) (lễ) kỷ niệm sáu mươi năm, kỷ niệm lần thứ sáu mươi; (*человека*) (lễ) mừng thọ sáu mươi tuổi, lục tuần

шестидесятиле́тний *прил.* 1. (*о сроке*) (trong) sáu mươi năm; 2. (*о возрасте*) (được) sáu mươi tuổi, lục tuần

шестидеся́т||ый *числ.* (thứ) sáu mươi; ~ые го́ды про́шлого ве́ка những năm sáu mươi của thế kỷ vừa qua

шестидне́вный *прил.* (trong) sáu ngày; (*рассчитанный на шесть дней*) (dành cho, dùng trong) sáu ngày

шестикла́ссник *м.* học sinh (học trò, nam sinh) lớp sáu

шестикла́ссница *ж.* nữ sinh (nữ học sinh) lớp sáu

шестикра́тн||ый *прил.* (trong) sáu lần; (*увеличенный в шесть раз*) gấp (tăng lên) sáu lần; в ~ом разме́ре với kích thước gấp sáu lần, với khoản tiền tăng lên sáu lần

шестиле́тний *прил.* 1. (*о сроке*) (trong) sáu năm; 2. (*о возрасте*) lên sáu, (được) sáu tuổi; ~ ма́льчик cậu bé lên sáu (sáu tuổi)

шестиме́сячный *прил.* 1. (*о сроке*) (trong) sáu tháng; 2. (*о возрасте*) (lên, được) sáu tháng

шестинеде́льный *прил.* 1. (*о сроке*) (trong) sáu tuần, sáu tuần lễ; 2. (*о возрасте*) (lên, được) sáu tuần, sáu tuần lễ

шестисотле́тие *с.* 1. (*период*) (thời gian) sáu trăm năm; 2. (*годовщина*)

(lễ) kỷ niệm sáu trăm năm, kỷ niệm lần thứ sáu trăm

шестисотлéтний *прил.* 1. (*о сроке*) (trong) sáu trăm năm; 2. (*относящийся к шестисотлетию*) (thuộc về) kỷ niệm sáu trăm năm, kỷ niệm lần thứ sáu trăm

шестисóтый *числ.* (thứ) sáu trăm

шеститы́сячный 1. *числ.* (thứ) sáu nghìn, sáu ngàn; 2. *прил.* (*из шести тысяч*) (có) sáu nghìn, sáu ngàn, sáu nghìn người, sáu ngàn người; 3. *прил. разг.* (*о стоимости*) (giá) sáu nghìn rúp, sáu ngàn rúp

шестиугóльник *м. мат,* (hình) lục giác, hình sáu góc

шестиугóльный *прил.* lục giác, (có) sáu góc

шестичасовóй *прил.* 1. (*продолжающийся шесть часов*) (lâu) sáu giờ, sáu tiếng đồng hồ; 2. (*о поезде и т. п.*) *разг.* lúc sáu giờ

шестнадцатилéтний *прил.* 1. (*о сроке*) (trong) mươi sáu năm;. 2. (*о возрасте*) (lên, được) mươi sáu tuổi

шестнáдцат||ый *числ.* (thứ) mươi sáu; ~ этáж tầng mười sáu; ~ое декабря́ ngày mười sáu tháng Chạp

шестнáдцать *числ.* (*скл. как ж.*) mười sáu; ей ~ лет cô ấy mười sáu tuổi; tuổi xuân nàng đã trăng tròn lẻ (*поэт.*)

шестовúк *м. спорт.* vận động viên nhảy sào

шест||óй *числ.* (thứ) sáu; ~óе октября́ ngày sáu (mồng sáu) tháng Mười; ~ час hơn năm giờ; ~ ребёнок đứa con thứ sáu

шесть *числ.* (*скл. как ж.*) sáu

шестьдеся́т *числ.* sáu mươi

шестьсóт *числ.* sáu trăm

шéстью *нареч.* sáu lần; ~ пять — трúдцать sáu lần năm là ba mươi

шеф *м.* 1. *разг.* sếp, xếp, ông sếp, người đứng đầu, thủ trưởng, chủ sự; меня́ ~ ждёт sếp (xếp, ông sếp) đang chờ tôi; 2.: ~-пóвар người đầu bếp, bếp trưởng; 3. (*предприятие, лицо*) cơ quan (xí nghiệp, người) đỡ đầu

шéфск||ий *прил.* (thuộc về) đỡ đầu; ~ая рабóта công việc đỡ đầu

шéфство *с.* (sự) đỡ đầu; взять ~ над кем-л. nhận đỡ đầu ai

шéфствовать *несов.* (над *Т*) đỡ đầu

шéя *ж.* cổ; тóнкая ~ cổ thon, cổ mảnh mai; ✧ бросáться, вéшаться на шéю кому-л., вúснуть на шéе у кого-л. а) ôm choàng ai, nhảy bá vào cổ ai; б) (*добиваться расположения кого-л.*) ve vãn (gạ gẫm, gây cảm tình với, khéo léo lấy lòng) ai; дать кому́-л. по шéе а) đánh (nện, choảng) ai, chấn (dần) cho ai một trận; б) (*прогнать откуда-л.*) đuổi (tống cổ) ai đi; гнать кого́-л. в шéю, в три шéи đuổi (tống) cổ ai đi; получúть по шéе bị ăn đòn, bị đánh; сломáть себé шéю а) (*искалечиться*) bị bươu đầu vỡ trán, bị thương tật, bị què quặt; б) (*погибнуть*) chết, ngoẻo, nghẻo, củ; сидéть у кого́-л. на шéе sống bám vào (ăn bám, làm nặng gánh cho) ai; намы́лить шéю кому́-л. chỉnh xạc (vò đầu, chỉnh, xạc, đì) ai; гнуть шéю пéред кéм-л. cúi rạp (cong lưng uốn gối) trước ai, cúi luồn (luồn cúi, quỵ luỵ) ai

шиацу́, шиа-цу́ *м. неизм.* (*один из способов терапии*) thuật bấm huyệt

ши́бкий *прил. разг.* rất nhanh

ши́бко *нареч. разг.* 1. (*быстро*) (một cách) rất nhanh; 2. (*очень*) rất, hết sức

ши́ворот *м.*: взять кого́-л. за ~ tóm cổ ai, xách cổ con gì; ~-навы́ворот ngược, trái, trái ngược, trái khoáy, trái cựa; сдéлать что́-л. ~-навы́ворот làm ngược (làm trái khoáy, làm trái cựa) cái gì, đặt cái cày trước con trâu

ши́зик *м. разг. см.* шизофрéник

шизофрéник *м. мед.* người bệnh tinh thần phân lập (tâm thần phân liệt)

шизофрéния *ж. мед.* (bệnh) tinh thần phân lập, tâm thần phân liệt

ши́изм *м. рел.* hệ phái Shiite (Shiit) (*của đạo Hồi*)

ши́иты *мн.* tín đồ hệ phái Shiite (Shiit)

шик *м. разг.* 1. (*роскошь*) (sự, vẻ) sang trọng, lộng lẫy; квартúра обстáвлена с ~ом căn hộ bày biện thật lộng lẫy; свáдьбу сыгрáли с ~ом họ tổ chức lễ thành hôn thật sang trọng; 2. (*особая эффектность в манере держаться, одеваться*) (vẻ) chic, sích, xịn, kẻng, sộp, sang, bảnh, nền, oách, xôm, bốp, bảnh bao, nền nã; наряжáться с ~ом diện bảnh (thật bốp), ăn mặc rất xịn (rất chic/sích, rất bốp, bảnh bao, nền nã); какóй ~! bảnh quá!, kẻng quá!, bốp ghê!, sộp quá!, oách ghê!, sang ghê!, bảnh làm sao!; 3. *в знач. сказ.* (*очень хорошо, замечательно*) rất tốt, rất ngon, rất đẹp, tuyệt vời, tuyệt; плáтье — ~! chiếc áo dài rất đẹp (tuyệt vời); день сегóдня прóсто ~! ngày hôm nay thật là tuyệt vời!, hôm nay trời đẹp lắm!

шикáрно *разг.* 1. *нареч.* (một cách) kẻng, sộp, diện, bảnh, sang, xôm, bốp, nền, sang trọng, lộng lẫy, bảnh bao, rất oách, xịn; ~ одевáться mặc sộp (kẻng, diện, bảnh, xịn, sang, xôm, bốp, rất oách), ăn vận sang trọng, ăn mặc bảnh bao; 2. *в знач. сказ. безл.* (thật là) kẻng, sộp, diện, bảnh, sang, xịn, xôm, bốp, nền, sang trọng, lộng lẫy, bảnh bao, nền nã

шикáрн||ый *прил. разг.* 1. kẻng, sộp, diện, bảnh, sang, xôm, bốp, xịn, nền, sang trọng, lộng lẫy, tráng lệ, bảnh bao, nền nã, rất oách; ~ автомоби́ль chiếc ôtô sang trọng (choáng lộn, rất oách, xịn); ~ костю́м (bộ) quần áo bảnh bao, y phục sang trọng; 2. (*имеющий эффектный вид*) lộng lẫy, đỏm dáng, đỏm đang; ~ая жéнщина người phụ nữ lộng lẫy (đỏm dáng, đỏm đang); 3. (*превосходный*) tuyệt đẹp, tuyệt trần, tuyệt vời, tuyệt thế, tuyệt

ши́кать, ши́кнуть *разг.* 1. (на *В*) suỵt, xuỵt, bảo im lặng; 2. (на *В*) (*на птиц, животных*) xuỳ, xua; 3. (*Д*) (*выражать неодобрение*) huýt, suỵt, xuỵt

ши́кнуть *сов. см.* ши́кать

ши́л||о *с.* (*мн.*: ~ья) (cái) dùi; ✧ ~а в мешкé не утáишь *посл.* ≅ kim bọc giẻ lâu ngày cũng lòi ra; giấu kim tay áo, giấu voi đụn rạ; ~ом мóря не нагрéешь *погов.* ≅ đan gàu tát biển; ~ на мы́ло менять đổi con chấu chàng lấy con chấu chuộc; đấm bùn sang ao (*погов.*)

шимпанзé *м. нескл.* chimpanze, hắc tinh tinh, tinh tinh (*Antropopithecus troglodytes*)

ши́на *ж.* 1. (*металлическая*) vành bánh, vành sắt; (*резиновая*) lốp; (*с камерой*) (bộ) săm lốp, bánh xe; автомоби́льная ~ săm lốp (bánh xe) ôtô; 2. *мед.* nẹp

шинéль *ж.* capote, áo ca-pốt

шинковáть *несов.* (*В*) thái, băm; ~ капýсту thái (băm) bắp cải

шиномонтáжник *м.* thợ lắp-chữa bánh xe (săm lốp) ôtô

шиномонтáжн||ый *прил.*: ~ая мастерскáя xưởng lắp-chữa bánh xe (săm lốp) ôtô

шиноремóнтн||ый *прил.*: ~ая мастерскáя xưởng chữa bánh xe (săm lốp) ôtô

шиншúлла *ж. зоол.* sóc len (*Chinchilla laniger*)

шип *м.* l. (*колючка*) gai; 2. (*на подковах, обуви и т. п.*) mấu (móc) sắt, cram-pông; 3. (*выступ*) mộng, chốt; склéить на ~áх lắp mộng (mộng cắn khít); 4. *тех.* ngõng

шипéние *с.* (tiếng) xuýt, rít; xèo xèo, lèo xèo, lép bép, xèo; suỵt, xuỵt; thì

thầm, thì thào, rì rầm, lẩm bẩm; lầm bầm, làu bàu, làu nhàu (*ср.* шипе́ть)

шипе́ть *несов.* 1. xuýt, rít; (*о жарящемся*) (kêu) xèo xèo, lèo xèo, lép bép, xèo; (*о напитке*) sủi bọt; 2. (*призывать к тишине*) suỵt, xuỵt; 3. *разг.* (*говорить шепотом*) thì thầm, thì thào, rì rầm, lẩm bẩm; (*выражать неудовольствие*) lèo xèo, lầm bầm, làu bàu, làu nhàu

шипо́вани||ый *прил.*: ~ая про́волока dây thép (dây kẽm) gai

шипо́вки *мн.* (*ед.* шипо́вка *ж.*) *разг.* (đôi) giày mấu sắt

шипо́вник *м.* 1. (cây) kim anh (*Rosa canina*); (cây) tầm xuân, hoa tầm xuân, hồng dại, dã tường vi (*Rosa eglanteria*); 2. (*ягоды*) (quả, trái) kim anh, tầm xuân, kim anh tử, thích lê tử

шипу́ч||ий *прил.* (*о напитках*) sủi bọt; ~ее винó vang sủi bọt

шипя́щ||ий *прил.* (có tiếng) xuýt, rít; (*о жарящемся*) xèo xèo, lèo xèo, lép bép, xèo; ✧ ~ие согла́сные *лингв.* (các) phụ âm xuýt, phụ âm rít, phụ âm vang

ши́ре (*сравнит. ст. прил.* широ́кий *и нареч.* широко́) rộng hơn, rộng rãi hơn

ширин||а́ *ж.* (chiều, bề) rộng, ngang; ~о́й в два ме́тра rộng hai mét; име́ть два ме́тра в ~ý có chiều rộng (bề rộng, chiều ngang, bề ngang) hai mét, rộng hai mét

ши́рить *несов.* (*В*) 1. *разг.* mở (nới) rộng, làm... rộng ra; ~ отве́рстие nới (mở) rộng lỗ; 2. *перен.* mở rộng, khuếch trương, phát triển; ~ деловы́е конта́кты mở rộng (khuếch trương, phát triển) quan hệ kinh doanh

ши́р||иться *несов.* 1. rộng (mở rộng, nới rộng) ra; 2. *перен.* (được) mở rộng, khuếch trương, phát triển; дела́ ~ятся công việc được mở rộng (khuếch trương, phát triển)

ши́рм||а *ж.* 1. bình phong, trấn phong, chắn phong; 2. *перен.* tấm bình phong, lá chắn; я игра́л роль ~ы tôi đã đóng vai trò tấm bình phong, tôi đã làm lá chắn; магази́н служи́л ~ой его́ де́ятельности cửa hàng là lá chắn cho hoạt động của anh ta

широ́к||ий *прил.* 1. rộng, rộng rãi, thênh thang; ~ие пле́чи (đôi) vai rộng; vai năm tấc rộng (*поэт.*); ~ая грудь ngực nở; он ни́зок ро́стом, но широ́к в плеча́х anh ta khổ người thấp, nhưng lại rộng ở vai; ~ие поля́ (*у шляпы*) vành rộng, rộng vành; ~ая у́лица đường rộng, đường phố rộng rãi (thênh thang); ~ая колея́ *ж.-д.* khổ (khổ đường) rộng; ~ая улы́бка на устах nụ cười nở rộng trên môi; 2. (*об одежде*) rộng, rộng thùng thình; ~ие брю́ки quần rộng (rộng thùng thình, rộng ống); в мо́де ~ие ю́бки váy rộng vạt đang hợp mốt; пальто́ широко́ в плеча́х áo măngtô rộng vai; 3. (*обширный*) rộng lớn, bát ngát, mênh mông, mông mênh, mênh mang, bao la; ~ая равни́на đồng bằng bát ngát (bao la, mênh mông, mông mênh); ~ простóр khoảng trống bao la (rộng lớn, bát ngát); ~ие поля́ những cánh đồng mênh mông (bát ngát, bao la, cò bay thẳng cánh); 4. (*отличающийся большим размахом*) rộng lớn, to lớn, lớn lao, rộng rãi, quảng bác, lớn; *перен.* (*лишённый ограниченности, узости*) rộng rãi, hào phóng, khoáng đạt, phóng khoáng, khoát đạt; ~ кругозóр nhãn quan rộng rãi, tầm hiểu biết quảng bác; ~ие пла́ны những kế hoạch rộng lớn (to lớn, lớn lao); ~ие возмóжности những khả năng lớn lao (to lớn); в ~ом масшта́бе trên quy mô rộng lớn, trong phạm vi lớn; ~ая нату́ра tính tình rộng rãi, tính chất khoáng đạt, bản tính phóng khoáng; ~ое гостеприи́мство lòng mến khách hào phóng; ~ взгляд на ве́щи cách nhìn vấn đề rộng rãi (khoáng đạt, phóng khoáng), quan điểm rộng rãi (khoáng đạt, phóng khoáng) đối với các vấn đề; 5. (*размашистый*) dài, rộng; ~ шаг bước dài; 6. *перен.* (*распространяющийся на всё*) mở rộng, đông đảo, rộng rãi; ~ое совеща́ние hội nghị mở rộng; ~ое обобще́ние sự khái quát rộng rãi; ~ие массы quần chúng đông đảo, quảng đại quần chúng, đông đảo quần chúng; ~ие кругú населе́ния các giới đông đảo trong dân cư; ~ая пу́блика công chúng đông đảo (rộng rãi); получи́ть ~ое распростране́ние а) được phổ biến rộng rãi; б) (*о книге*) được phát hành rộng khắp; в) (*о методе*) được ứng dụng rộng rãi; ✧ в ~ом смы́сле сло́ва với nghĩa rộng của từ; ~ экра́н màn ảnh rộng; ~им фро́нтом khắp nơi, rộng khắp; сде́лать ~ жест làm ra vẻ hào phóng (rộng rãi); ~ ассортиме́нт mặt hàng phong phú; жить на ~ую но́гу ăn tiêu rộng rãi, sống dư dật, sống hào phóng

широко́ *нареч.* (một cách) rộng, rộng rãi; ~ откры́тый, раскры́тый mở rộng; ~ раскры́ть глаза́ mở to mắt; ~ шага́ть sải bước dài; ~ изве́стный rất nổi tiếng, tiếng tăm lừng lẫy, vang danh; ~ распространённый được phổ biến rộng (rộng rãi, rộng khắp); жить ~ sống dư dật, sống hào phóng, ăn tiêu rộng rãi; ~ толкова́ть что́-л. giải thích (lý giải) rộng cái gì; ~ образо́ванный челове́к người học rộng, người có tri thức quảng bác

широкова́тый *прил.* hơi rộng

широковеща́ние *с.* (sự) truyền thanh, phát thanh, truyền thanh rộng rãi, phát thanh rộng rãi

широковеща́тельн||ый *прил.* 1. (thuộc về) truyền thanh, phát thanh; ~ая радиоста́нция đài phát thanh (truyền thanh); 2. *ирон.* huênh hoang, hứa trời hứa biển, hứa hươu hứa vượn, hứa hão; ~ая деклара́ция tuyên bố huênh hoang (hứa trời hứa biển)

ширококоле́йн||ый *прил.*: ~ая желе́зная доро́га đường sắt khổ rộng (rộng khổ)

широколи́цый *прил.* (có) mặt rộng, mặt chữ điền

широкомасшта́бный *прил.* trên quy mô rộng lớn

широкопле́чий *прил.* (có) vai rộng; vai năm tấc rộng (*поэт.*)

широкопо́лый *прил.* (*о шляпе*) (có) vành rộng; (*об одежде*) (có) vạt rộng

широкоформа́тный *прил.* (có) cỡ rộng, format rộng; ~ фильм phim cỡ rộng

широкоэкра́нный *прил.* (có) màn ảnh rộng; (*для широкого экрана*) (dùng cho) màn ảnh rộng; ~ кинотеа́тр rạp chiếu bóng màn ảnh rộng; ~ фильм phim màn ảnh rộng

широта́ *ж.* 1. (sự, độ, tính chất) rộng, rộng rãi, rộng lớn; ~ взгля́дов tính chất rộng rãi (khoáng đạt, phóng khoáng) của quan điểm; ~ кругозóра sự rộng rãi của nhãn quan, tính chất quảng bác của tầm hiểu biết; ~ охва́та sự bao quát rộng lớn (rộng khắp); 2. *геогр.* vĩ độ

ширпотре́б (това́ры широ́кого потребле́ния) *м. собир. разг.* hàng phổ dụng (thông dụng), hàng hoá thiết dụng

ширь *ж.* khoảng rộng (rộng mênh mông, rộng bao la); необозри́мая ~ khoảng rộng bát ngát (bao la); ✧ развернýться во всю ~ triển khai (biểu hiện ra, thể hiện ra) hết sức rộng lớn

ши́то-кры́то *нареч. разг.* chôn sâu giấu kỹ, hoàn toàn bí mật, không ai biết được, hết sức kín

ши́тый *прил.* 1. (*сшитый*) (được) khâu, may; 2. (*вышитый*) (được) thêu; ~ зо́лотом thêu kim tuyến

шить, сшить, пошúть 1. khâu, may, đột, khâu vá, may vá, vá may; ~ на машúнке may (khâu) máy; máy (*разг.*); 2. (*В*) (*одежду и т. п.*) khâu, may; ~ себе́ костю́м (*в ателье и т. п.*) (đặt) may bộ quần áo cho mình; ~ себе́ пла́тье (*самой*) khâu (may) áo dài cho mình; 3. *тк. несов.* (*Т*) (*вышивать*) thêu, thêu thùa; ✧ ~о бе́лыми ни́тками giấu đầu hở đuôi, che giấu vụng về; ~ де́ло на ко́го-л. dựng lên (tạo ra, tạo nên) một vụ án để trị ai

шитьё *с.* 1. (*действие*) (sự) khâu, may, đột, khâu vá, may vá, vá may; thêu, thêu thùa (*ср.* шить); 2. (*то, что шьётся, сшито*) (đồ) khâu, may, khâu vá, may vá, vá may; (*то, что вышивается, вышито*) (đồ) thêu, thêu thùa; 3. (*вышитый узор*) (hình) thêu; с золоты́м ~м có thêu kim tuyến

ши́фер *м.* I. diệp thạch, phiến thạch, đá bản, đá tấm; 2. (*кровельный материал*) ngói đá bản (đá phiến), ardoise, tấm ác-đoa; (*из асбестоцемента*) ngói ximăng phíp, tấm fibro ximăng

ши́ферный *прил.* 1. (thuộc về) diệp thạch, phiến thạch, đá bản, đá tấm; 2. (*из шифера*) (lợp) ngói đá bản, ngói đá phiến, ardoise, tấm ác-đoa; (*из асбестоцемента*) (lợp) ngói ximăng phíp, tấm fibro ximăng

шифо́н *м. текст.* (*шёлковый*) sa, lượt; (*бумажный*) phin, phin nõn

шифоньéр *м.*, **~ка** *ж.* tủ áo lót, tủ áo và đồ vặt

шифр *м.* 1. (*тайнопись*) mã, mật mã, mã số, số mã, mã hiệu; ~ом viết bằng mật mã; 2. (*библиотечный*) ký hiệu, mã hiệu

шифрова́льщик *м.* nhân viên mật mã, người viết mật mã, người giải mã

шифро́ванный *прил.* (được) mã hoá, viết bằng mật mã, viết thành mật mã

шифрова́ть *несов.* (*В*) mã hoá, viết mật mã, viết... bằng mật mã

шифро́вка *ж.* 1. (*действие*) (sự) mã hoá, viết mật mã, viết bằng mật mã; 2. *разг.* (*текст*) bản mật mã

шифро́вщик *м. см.* шифрова́льщик

ши́хта *ж. тех.* phối liệu, vật liệu hỗn hợp, mẻ lò

шихтова́ть *несов. тех.* (*В*) phối liệu

шиш *м. разг. груб. см.* ку́киш; ✧ у меня́ ни ~á нет тớ chẳng có cóc khô (chẳng có cái đếch) gì cả; ~ с ма́слом chẳng được xơ múi (chẳng được cơm cháo, chẳng được cóc khô, chẳng được đếch) gì cả

ши́ш||а *ж.* 1. (*хвойных деревьев*) nón, quả; ело́вая ~ nón vân sam, quả sam mộc; 2. (*опухоль*) (cục) bướu, u; 3. *разг.* (*важная особа*) nhân vật quan trọng, vị tai to mặt lớn, yếu nhân; ông bự, ông cốp, ông VIP, ông kềnh (*разг.*); ✧ на бе́дного Макáра все ~и ва́лятся *погов.* ≅ trăm cái tên nhằm một cái đụn; tai ương dồn dập lên đầu

шишкови́дн||ый *прил.*: ~ая железа́ *анат.* tuyến tùng, tuyến quả thông

шкала́ *ж.* 1. (*в приборах*) thang, thang (đĩa) chia độ; ~ термо́метра thang nhiệt kế; ~ настро́йки *радио* thang điều hưởng (điều hoà); температу́рная ~ thang nhiệt độ, nhiệt giai; 2. (*система чисел*) thang, thang bậc; ~ за́работной пла́ты thang lương; ~ расце́нок thang đơn giá, thang bậc giá công

шкату́лка *ж.* tráp, hộp

шкаф *м.* tủ; платяно́й ~ tủ áo; кни́жный ~ tủ sách; несгора́емый ~ tủ sắt, két sắt; стенно́й ~ tủ lẩn, tủ lẩn trong tường, tủ trong tường; вытяжно́й ~ tủ thông gió (hút khí); суши́льный ~ tủ (thùng) sấy

шкаф-купе́ *м.* tủ cánh cửa trượt

шквал *м.* 1. gió giật; 2. *перен.* (*сильная стрельба*) tràng súng dữ dội, loạt bắn dồn dập, trận bão lửa; артиллери́йский ~ trận pháo kích dồn dập

шква́листый *прил.*: ~ ве́тер gió giật

шква́льный *прил.*: ~ ого́нь *воен.* hoả lực dồn dập, hoả lực từng loạt dồn dập

шква́рки *мн.* (*ед.* шква́рка *ж.*) tóp mỡ

шкво́рень *м.* chốt, trục, chốt quay, trục bánh

шкив *м.* puli, pu-li, bánh đai, ròng rọc

шки́пер *м.* (*мн.* ~ы *и* ~á) 1. *уст.* (*коммерческого судна*) thuyền trưởng tàu buôn; 2. (*речного судна*) trưởng phà, người phụ trách sà lan; 3. (*морского судна*) quản lý tài sản (*trên tàu biển*)

шко́л||а *ж.* 1. trường, trường học, nhà trường, học đường, học hiệu; общеобразова́тельная ~ trường (trường trung học) phổ thông; нача́льная ~ trường sơ học (tiểu học, cấp một); сре́дняя ~ trường trung học; вы́сшая ~ trường cao đẳng (đại học); вы́сшая парти́йная ~ trường đảng cao cấp; музыка́льная ~ trường nhạc; ~ та́нцев trường khiêu vũ; де́тская спорти́вная ~ trường thể thao thiếu nhi; ~ рабо́чей молодёжи trường thanh niên công nhân; ~-интерна́т trường nội trú; ходи́ть в ~у đi học; 2. (*система образования*) nhà trường; отделе́ние ~ы от це́ркви nhà trường tách khỏi nhà thờ; 3. (*выучка*) trường, trường học; (*опыт*) kinh nghiệm; ~ жи́зни trường đời; пройти́ суро́вую ~у trải qua một trường học gian khổ; 4. (*направление, течение*) trường phái, học phái, môn phái; (*в литературе, живописи*) văn phái, thi phái, hoạ phái; ру́сская ~ жи́вописи hoạ phái (trường phái hội hoạ) Nga

шко́лить *несов. разг.* (*В*) rèn luyện, tập luyện, khổ luyện

шко́льник *м.* học sinh, học trò, nam sinh

шко́льница *ж.* nữ sinh, nữ học sinh, học trò

шко́льнический *прил.* (có tính chất) học sinh, học trò, trẻ con, ấu trĩ

шко́льн||ый *прил.* 1. (thuộc về) trường, trường học; ~ое зда́ние, помеще́ние trường sở, trường ốc; ~ това́рищ bạn học, bạn cùng trường, đồng môn; 2. (*относящийся к школьнику*) (thuộc về) học sinh, học trò; ~ая фóрма đồng phục học sinh; ~ые принадле́жности đồ dùng học sinh, học cụ; ~ во́зраст tuổi đi học; ~ые го́ды những năm đi học ở trường, thời kỳ đi học

школя́рство *с.* (tính) ấu trĩ, ngây ngô, ỷ lại

шку́р||а *ж.* 1. bộ da, bộ bì, bộ lông; медве́жья ~ bộ da (bộ bì) gấu; тигро́вая ~ bộ da (bộ bì) hổ; 2. *разг.* (*кожура*) vỏ, bì; ~ апельси́на vỏ cam; 3. *груб. см.* шку́рник; ✧ спаса́ть свою́ ~у cứu lấy thân (thân xác, cái mạng của) mình; я не хоте́л бы быть в его́ ~е tôi không muốn ở trong tình trạng của nó, tớ chả muốn lâm vào tình cảnh của nó; дрожа́ть за свою́ ~у tham sống sợ chết, tham sinh uý tử; драть ~у с кого́-л. bóc lột (bán giá cắt cổ, cứa cổ, chém) ai; спусти́ть ~у с кого́-л. đánh đòn ai, lột da tuốt xác ai ra; почу́вствовать что́-л. на со́бственной ~е thể nghiệm cái gì trên xương sống của mình, thấm thía điều gì qua kinh nghiệm bản thân

шку́рка *ж.* 1. bộ lông, bộ bì (*nhỏ*); бе́личья ~ bộ lông sóc; 2. *разг.*

(*плода*) vỏ, bì; 3. (*наждачная*) giấy ráp, giấy nhám

шку́рник *м. разг.* kẻ tư lợi (vị kỷ), kẻ tự tư tự lợi (chỉ cầu lợi riêng)

шку́рнический *прил. разг.* tư lợi, vị kỷ, ích kỷ, tự tư tự lợi

шку́рничество *с. разг.* (thói) tư lợi, vị kỷ, tự tư tự lợi

шку́рн||ый *прил.* 1. (thuộc về) bộ da, bộ bì, bộ lông; 2. *разг.* tư lợi, vị kỷ, ích kỷ, tự tư tự lợi; ~ые интере́сы những lợi ích tự tư tự lợi, những quyền lợi ích kỷ

шлагба́ум *м.* barrière, barie, ba-ri-e, thanh chắn (ngáng) đường

шлак *м.* xỉ, than xỉ; cứt sắt (*разг.*)

шлакобето́н *м.* bêtông xỉ

шлам *м. тех.* cặn

шланг *м.* ống cao su, ống vải, ống mềm; пожа́рный ~ vòi rồng, ống dẫn nước cứu hoả

шле́йка *ж.* (*для собаки*) đai vòng lưng, đai kéo

шлейф *м.* đuôi áo váy, đuôi áo

шлем *м.* 1. (*доспех*) mũ trụ, mũ áo giáp, mũ giáp; 2. (*у военных, спортсменов и т. п.*) mũ sắt, mũ bịt đầu, mũ da, mũ cát, mũ; лётный ~ mũ bay, mũ phi công; водола́зный ~ mũ lặn, mũ thợ lặn; противога́зовый ~ mặt nạ chống độc

шлемофо́н *м.* mũ nghe, mũ có ống nói

шлёп *межд.* (*при ударе*) bốp!, đốp!, bịch!; (*при падении*) oạch!, uỵch!

шлёпанцы *мн.* (*ед.* шлёпанец *м.*) *разг.* (đôi) dép, dép lê; giày hạ, giày Gia Định (*ист.*)

шлёпать, шлёпнуть 1. (*В, по Д*) vỗ, vỗ bì bạch; (*В*) (*наносить удары*) bớp, bợp, đét, phết, quất; 2. (*Т*) (*хлопать*) đập lộp bộp, đánh bịch bịch; (*туфлями и т. п.*) kéo lệt xệt, nện lộp cộp; 3. *тк. несов. разг.*: ~ по воде́, грязи́ lội ì oạp (lội lõm bõm, lội bì bõm, lội òm ọp, giẫm lép nhép) trong nước, trong bùn

шлёпаться, шлёпнуться *разг.* ngã oành oạch (uỳnh uỵch); vồ ếch (*шутл.*); *сов.* ngã uỵch, ngã đánh oạch

шлёпнуть *сов. см.* шлёпать 1, 2

шлёпнуться *сов. см.* шлёпаться

шлепо́к *м.* (cái) vỗ, bớp, bợp, đét vào đít, phết một roi vào mông

шлея́ *ж.* đai vòng mông (vòng đít)

шлифова́льный *прил.* (để) mài, mài nhẵn, rà nhẵn, mài bóng

шлифова́льщик *м.* thợ mài (mài nhẵn, rà nhẵn, mài bóng)

шлифова́ние *с.* (sự) mài, mài nhẵn, rà nhẵn, mài bóng

шлифова́ть *несов.* (*В*) 1. mài, mài nhẵn, rà nhẵn, mài bóng; (*шкуркой*) đánh giấy ráp (giấy nhám); 2. *перен.* (*совершенствовать*) trau chuốt, gọt giũa, trau giồi, rèn giũa, rèn luyện; ~ стиль trau chuốt bút pháp, gọt giũa lời văn

шлифо́вка *ж.* 1. *см.* шлифова́ние; 2. (*качество*) (độ, mặt) nhẵn, nhẵn bóng, mài nhẵn, rà nhẵn, mài bóng

шлифо́вщик *м. см.* шлифова́льщик

шли́х *м. горн.* trọng sa, mẫu đãi, quặng tinh, quặng đãi sạch

шли́хта *ж. текст.* hồ, keo tinh bột

шлюз *м.* 1. (*судоходный*) âu thuyền, âu; проходи́ть че́рез ~ (chạy) qua âu thuyền; пропусти́ть ба́ржу че́рез ~ cho sà-lan qua âu thuyền; 2. (*в плотине*) cống, cửa đập, cửa cống; 3. *спец.* (*отсек космического корабля, подводной лодки...*) khoang kín, khoang

шлю́зн||ый *прил.* (thuộc về) âu thuyền, âu; ~ые воро́та cửa âu thuyền

шлюзова́ние *с.* (sự) làm âu thuyền, xây âu thuyền; cho qua âu thuyền (*ср.* шлюзова́ть)

шлюзова́ть *несов. и сов.* (*В*) 1. (*реку*) làm (xây) âu thuyền; 2. (*суда*) cho... qua âu thuyền (qua âu)

шлюзово́й *прил.* (thuộc về) âu thuyền, âu; cống, cửa đập, cửa cống; khoang kín, khoang (*ср.* шлюз)

шлю́пка *ж.* xuồng, thuyền con, thuyền; (*моторная*) sà-lúp, ca-nô, xuồng máy; спаса́тельная ~ thuyền cấp cứu

шлю́ха *ж. груб.* con đĩ, con điếm

шля́гер *м.* điệu schlager (slaghe)

шля́п||а *ж.* 1. mũ, nón; фе́тровая ~ mũ phớt; соло́менная ~ mũ rơm; (быть) в ~е đội mũ (nón); (быть) без ~ы đầu trần, không mũ (nón); наде́ть ~у đội mũ (nón); снять ~у bỏ mũ (nón), cất mũ (nón); 2. *разг.* (*о человеке*) đồ nghếch, kẻ ngớ ngẩn; ✧ де́ло в ~е! việc đã ăn chắc rồi!, mọi việc đều ổn thoả cả!

шля́пка *ж.* 1. (*дамская*) mũ, nón, nón lá; 2. (*стержня и т. п.*) mũ, đầu; ~ гвозди́ mũ (đầu) đinh; ~ грибо́ mũ nấm

шля́пн||ый *прил.* (thuộc về) mũ, nón; (*для шляп*) (dùng cho) mũ, nón; ~ая щётка bàn chải đánh mũ; ~ магази́н cửa hàng mũ (nón)

шля́ться *несов. разг.* la cà, láng cháng, lang thang, đi vẩn vơ

шмели́н||ый *прил.* (thuộc về) ong lỗ, ong đất, ong hoa; ~ое гнездо́ tổ ong lỗ (ong đất, ong hoa)

шмель *м.* ong lỗ, ong đất, ong hoa (*Bombus*)

шмуцти́тул *м. полигр.* tờ phụ tít, trang tên sách phụ

шмыг *межд. в знач. сказ. разг.* vụt, vút

шмы́гать, шмыгну́ть *разг.* chạy lăng xăng, chạy tới chạy lui; ✧ ~ но́сом khịt mũi, hít mạnh

шмыгну́ть *сов. разг.* 1. *см.* шмы́гать; 2. (*проскользнуть*) phóng (lao) nhanh, lao vút, vụt chạy; (*скрыться*) chuồn, tẩu, phắn, đào tẩu, tẩu thoát, lẩn trốn, chạy trốn

шни́цель *м. кул.* (món) schnitzel, sni-xen, thịt lợn rán

шнур *м.* 1. dây, thừng, chão; 2. (*провод*) dây điện, dây dẫn; бикфо́рдов ~ *горн.* dây Bickford (bích-pho), dây cháy chậm

шнурова́ть *несов.* (*В*) buộc dây, thắt dây; ~ боти́нки buộc dây giày

шнурово́вка *ж.* 1. (sự) buộc dây, thắt dây; 2. (*шнурок*) dây; (*прошнурованное место*) chỗ buộc dây, chỗ thắt dây

шнуро́к *м.* dây, dây nhỏ; ~ для боти́нок dây giày

шныря́ть *несов. разг.* chạy lăng xăng, chạy tới chạy lui; (*разнюхивать*) sục sạo, lùng sục, lục lạo; (*высматривать*) dò xem, dò xét

шов *м.* 1. (*ткани и т. п.*) đường chỉ, đường khâu, đường may; маши́нный ~ đường khâu máy; ручно́й ~ đường khâu tay; без шва không có đường khâu; нерóвный ~ đường chỉ không đều; 2. (*кладки и т. п.*) đường khớp, đường nối, vết khớp, vết nối; 3. *тех.* mối; сварно́й ~ mối hàn; заклёпочный ~ mối tán; 4. (*хирургический*) đường chỉ, đường khâu, đường khâu phẫu thuật, vết mổ, vết khâu; наложи́ть ~ khâu, khâu phẫu thuật; снять швы tháo chỉ (chỉ khâu); ~ че́шется vết mổ (vết khâu) ngứa; ✧ ру́ки по швам! đứng nghiêm!

шовини́зм *м.* chủ nghĩa sôvanh (sô-vanh)

шовини́ст *м.* người theo chủ nghĩa sôvanh (sô-vanh), người sôvanh

шовин||исти́ческий, ~и́стский *прил.* (thuộc về) chủ nghĩa sôvanh, sôvanh

шок *м.* 1. *мед.* chock, sốc, choáng, truỵ mạch; не́рвный ~ sốc thần kinh; травмати́ческий ~ sốc chấn thương; 2. (*состояние крайней подавленности*) choc, chock, cú sốc, (tình trạng) choáng váng, bị choáng, bàng hoàng, điếng người; нра́вственный ~ cú sốc tinh thần; по́сле суда́ я был в ~е sau khi toà xử án tôi thấy choáng váng (bị choáng, bàng hoàng, điếng người)

шоки́ровать *несов.* (*В*) gây sốc, làm choáng, gây khó chịu, làm phật lòng (phật ý, chướng tai gai mắt)

шокола́д *м.* 1. chocolat, sôcôla, sô-cô-la; (*конфеты*) (kẹo) chocolat, sôcôla; súc-cù-là (*разг., уст.*); настоя́щий ~ chocolat (sôcôla) thật; чи́стый ~ chocolat (sôcôla) nguyên chất; коро́бка ~а hộp kẹo chocolat (sôcôla); 2. (*напиток*) chocolat (sôcôla) sữa; вы́пить по ча́шке ~у uống một tách chocolat (sôcôla) sữa

шокола́дн||ый *прил.* 1. (thuộc về) chocolat, sôcôla, sô-cô-la; (*из шоколада*) (bằng) chocolat, sôcôla, sô-cô-la; ~ые конфе́ты kẹo chocolat (sôcôla); ~ая пли́тка tấm chocolat, thanh sôcôla; 2. (*о цвете*) (màu) chocolat, sôcôla, sô-cô-la, gụ; ~ дже́мпер áo sanday màu gụ; ~ые во́лосы tóc màu chocolat (sôcôla)

шокотерапи́я *ж.* 1. *мед.* liệu pháp sốc (sốc điện); 2. *перен.* liệu pháp sốc; ~ в пери́од кри́зиса liệu pháp sốc trong thời kỳ khủng hoảng

шо́мпол *м.* (*для чистки*) (que) thông nòng; (*для забивки*) chày nạp

шоп *м.* schop, sốp, cửa hàng

шо́ппинг *м.* schopping, đi sốp, đi cửa hàng (*thường trong ngày nghỉ*)

шо́ппинг-центр *м.* trung tâm thương mại, thương điếm

шо́рная *ж.* xưởng làm yên cương

шо́рник *м.* thợ làm yên cương

шо́рня *ж. разг. см.* шо́рная

шо́рох *м.* (tiếng) sột soạt, xào xạc, loạt xoạt, sào sạo, lạo sạo

шорт-тре́к *м. спорт.* (môn) short-track, trượt băng cự ly ngắn

шорт-трекие́т *м. спорт.* vận động viên short-track (trượt băng cự ly ngắn)

шо́рты *мн.* (*скл. как ж.*) (quần) shorts, soóc

шо́р||ы *мн.* (*скл. как ж.*) lá (tấm) che bên mắt (*để ngựa chỉ nhìn đằng trước*); ✧ взять кого́-л. в ~, держа́ть кого́-л. в ~ах bắt ai làm theo ý mình, hạn chế tự do hành động của ai, xỏ mũi ai

шоссе́ *с. нескл.* đường lát, đường; (*асфальтированное*) đường nhựa; автомоби́льное ~ đường ôtô

шоссе́йн||ый *прил.* (thuộc về) đường lát, đường; đường nhựa (*ср.* шоссе́); ~ая доро́га đường lát, đường nhựa; ~ая магистра́ль tuyến đường chính

шотла́ндец *м.* người Scotland (Scotlen)

шотла́ндка I *ж.* người phụ nữ/đàn bà Scotland (Scotlen)

шотла́ндка II *ж.* (*ткань*) vải len sọc vuông, vải Scotland

шотла́ндский *прил.* (thuộc về) Scotland, Scotlen

шоу *с. неизм.* show, sô, (cuộc, buổi) biểu diễn nghệ thuật; ~-индустри́я kỹ nghệ show (sô); ~-представле́ние trình diễn show (sô); ~- програ́мма chương trình show (sô); ~-се́рвис dịch vụ show (sô); ~-спекта́кль buổi diễn show (sô)

шоу-би́знес *м.* (nghề, ngành) kinh doanh biểu diễn, kinh doanh show

шоу-бизнесме́н *м.*, **шоуме́н** *м.* nhà kinh doanh biểu diễn (show), bầu sô

шофёр *м.* sốp-phơ, tài xế, người lái xe; tài công (*уст.*); ~ такси́ người lái xe tắc-xi

шофёрский *прил.* (thuộc về) sốp-phơ, tài xế, lái xe

шпа́га *ж.* (thanh) kiếm, gươm

шпага́т *м.* I. dây, dây bện, dây gói, dây nhỏ, thừng nhỏ; 2. *спорт.* (động tác) giạng háng, ngồi giạng háng, giạng háng sát đất

шпа́жник *м. бот.* (cây) layơn, hoa layơn (*Gladiolus*)

шпаклева́ть *несов.* (*В*) trét, trám, trét (trám) mastic

шпаклёвка *ж.* 1. (*действие*) (sự) trét, trám, trét mastic, trám mastic; 2. (*замазка*) mastic

шпа́ла *ж.* 1. *ж.-д.* (thanh) tà vẹt; 2. *разг.* (*знак различия*) cấp hiệu

шпале́р||ы *мн.* (*ед.* шпале́ра *ж.*) 1. (*ковры*) thảm treo tường; 2. (*для растений*) choái, giàn, giàn cây leo; 3. (*ряды деревьев*) hàng (dãy, rặng) cây, rặng; 4. (*шеренги солдат*) hàng quân, hàng; стоя́ть ~ами đứng thành hàng

шпана́ *ж. собир. груб.* lưu manh, kẻ/lũ gian manh

шпангоу́т *м. мор.* rẻ sườn, cong giang, sườn gia cố, rẻ, sườn; *ав.* thanh sườn khung, sườn gia cố

шпарга́лк||а *ж. разг.* phao, phim, bản ghi để quay cóp; он сдал экза́мены с по́мощью ~и nó thi được nhờ phao (nhờ quay cóp, nhờ quay phim)

шпа́рить *несов.* 1. (*кипятком*) chần, giội (trụng) nước sôi; 2. *разг.* (*обжигать*) làm bỏng; ~ ру́ки làm bỏng tay

шпат *м. мин.* spath, spat, đá bồ tát; полево́й ~ fenspath, fenspat, đá bồ tát; ци́нковый ~ smitsonit

шпа́тель *м.* 1. (*для нанесения шпаклёвки*) (cái) bay, quệt; 2. (*инструмент живописца*) dao vẽ, dao nghiền; 3. (*для осмотра зева*) thanh đè lưỡi

шпа́ци||я *ж. полигр.* espace, etpat, con chèn, miếng chèn khoảng cách; разби́ть на ~и sắp cách ra (thưa ra, rời ra), để espace (etpat), chừa khoảng cách

шпенёк *м.* chốt, mộng, chốt con, mộng nhỏ

шпик I *м.* (*сало*) mỡ lợn, mỡ cái, mỡ lợn muối

шпик II *м. разг.* (*сыщик*) mật thám, chỉ điểm, mật vụ

шпиль *м.* 1. *архит.* nóc nhọn; 2. *мор.* máy trục đứng, tời đứng, tời

шпи́льк||а *ж.* 1. (*для волос*) trâm, ghim (găm, cặp) tóc; (*для дамских шляп*) đinh ghim, ghim; 2. *тех.* vít cấy; 3. *перен.* lời cay độc (châm chọc, châm chích); подпусти́ть ~у кому́-л. nói với ai những lời cay độc (châm chọc, châm chích), nói xóc óc (nói châm chọc, châm chích, nói cay độc với) ai, đốt cho ai mấy câu; 4. (*каблук*) *разг.* gót nhọn (*giày nữ*); 5. *мн.*: ~и (*туфли*) *разг.* giày gót nhọn

шпина́т *м.* (cây) spinat, rau bina, rau giền tây (*Spinacia oleracea*)

шпингале́т *м.* then (then cửa) dọc

шпио́н *м.* gián điệp, do thám, trinh thám, đặc vụ, điệp viên, điệp; (*сыщик*) mật thám, chỉ điểm, mật vụ; ~-двойни́к gián điệp đôi (hai mang, nhị trùng)

шпиона́ж *м.* (hoạt động) gián điệp, do thám, tình báo; промы́шленный ~ tình báo (gián điệp, do thám) công nghiệp

шпио́нить *несов.* làm (hoạt động) gián điệp; (*заниматься выслеживанием*) do thám, thám thính, trinh thám, dò xét

шпиономани́я *ж.* (chứng) thao cuồng sợ gián điệp, bị ám ảnh bởi gián điệp, thấy đâu cũng có gián điệp

шпио́нский *прил.* (thuộc về) gián điệp, do thám, tình báo, trinh thám, đặc vụ, điệp viên; ~ за́говор âm mưu gián

điệp; ~ центр trung tâm gián điệp (tình báo)

шпиц I *м. см.* шпиль 1

шпиц II *м.* chó loulou (lulu)

шпóнка *ж. тех.* then, nêm

шпóр||а *ж.* 1. cựa giày, đinh thúc ngựa; дать лóшади ~ы thúc ngựa, giục ngựa; 2. (*у птиц*) cựa, cựa gà, cựa chim; 3. *тех.* vấu, vấu bám, vấu bánh, vấu xích

шприц *м.* ống tiêm, bơm tiêm, xoranh

шпрóты *мн.* (*консервы*) (đồ) hộp cá trích

шпýлька *ж.* suốt, suốt chỉ, ống chỉ, ống sợi

шпýля *ж. текст.* ống suốt, ống chỉ

шпунт *м. тех.* 1. ván cừ, cọc ván; 2. (*инструмент*) (cái) đục chạm

шпур *м. горн.* lỗ mìn

шпыня́ть *несов.* (*В*) *разг.* 1. đâm, châm; 2. (*попрёками, колкостями*) mè nheo, chì chiết, đay nghiến, châm chọc

шрам *м.* (vết) sẹo, thẹo

шрапне́ль *ж. воен.* (đạn) trái phá

шрифт *м.* (bộ, cỡ, kiểu, phông) chữ, chữ in; крýпный chữ lớn; мéлкий ~ chữ nhỏ; жúрный ~ chữ đậm; полужúрный ~ chữ đậm vừa; курсúвный ~ chữ italic, chữ ngả, chữ in ngả; свéтлый ~ chữ mảnh, chữ mảnh nét; готúческий ~ chữ gôtic; Брáйля ~ chữ cho người mù, chữ nổi, chữ Braille

шрифтолитéйн||ый *прил.* (thuộc về) đúc chữ, đúc chữ in; ~ая машúна máy đúc chữ (chữ in)

штаб *м.* 1. (bộ, ban) tham mưu; ~ áрмии bộ tham mưu tập đoàn quân; начáльник ~а tham mưu trưởng; 2. (*руководящий орган*) bộ tham mưu, ban lãnh đạo, cơ quan đầu não

штáбель *м.* đống, chồng

штаби́ст *м. разг.* sĩ quan tham mưu

штаб-квартúра *ж. воен.* bản doanh, bản dinh; trụ sở

штабнúк *м. разг. см.* штаби́ст

штабнóй *прил.* 1. (thuộc về) tham mưu; ~ офицéр sĩ quan tham mưu; 2. *в знач. сущ. м.* nhân viên (cán bộ, sĩ quan) tham mưu

штаг *м. мор.* dây chằng cột buồm

штакéтник *м.* 1. *собир.* thanh gỗ hàng rào; 2. (*забор*) hàng rào gỗ

штамб *м. бот.* thân cây

штамм *м. биол.* mẻ vi trùng

штамп *м.* 1. (*печать*) (con) dấu, ấn, triện, ấn triện; постáвить ~ đóng dấu, áp triện; 2. *тех.* khuôn dập, khuôn ép, khuôn; 3. *перен.* (lối) rập khuôn, khuôn sáo

штамповáть *несов.* (*В*) 1. (*ставить штамп*) đóng dấu, áp triện; 2. *тех.* dập, dập khuôn; 3. *перен. разг.* rập khuôn

штампóвка *ж.* 1. *тех.* (sự) dập, dập khuôn; горя́чая ~ dập nóng; холóдная ~ dập nguội;. 2. *тех.* (*изделие*) sản phẩm dập; 3. *перен. разг.* (sự) rập khuôn

штампóвщик *м.* thợ dập (dập khuôn)

штáн||га *ж.* 1. đòn, thanh, cần, que; *спорт.* (*у футбольных ворот*) cột, thanh ngang, khung thành; 2. *спорт.* (*тяжёлоатлетическая*) tạ, tạ đôi, tạ đĩa; поднимáть ~у cử tạ

штангенци́ркуль *м.* thước cặp có du xích

штангúст *м.* vận động viên (lực sĩ) cử tạ

штандáрт *м.* cờ lệnh; президéнтский ~ cờ lệnh của tổng thống

штани́на *ж. разг.* ống quần

штаны́ *мн.* (*скл. как м.*) *разг.* quần; (*длинные*) quần dài; (*короткие*) quần cộc, quần cụt, quần đùi

штáпель *м.* 1. mớ (chùm) lông xoắn; 2. (*волокно*) tơ nhân tạo (tổng hợp, viscose, visco, vitcô), xơ nhân tạo (tổng hợp, viscose, visco, vitcô); 3. *разг.* (*ткань*) vải tơ nhân tạo, vải lụa tổng hợp

штáпельн||ый *прил.* (thuộc về) tơ nhân tạo, xơ nhân tạo; ~ое волокнó tơ nhân tạo (tổng hợp, viscose, visco, vitcô), xơ nhân tạo (tổng hợp, viscose, visco, vitcô); ~ые ткáни vải tơ nhân tạo, vải lụa tổng hợp

штат I *м.* (*территориальная единица*) bang, tiểu bang

штат II *м.* 1. (*личный состав*) biên chế; состоя́ть в ~е ở trong biên chế; зачисля́ть кого́-л. в ~ đưa ai vào biên chế; 2. *мн.* ~ы (*штатное расписание*) biên chế, nhân viên trong biên chế

штати́в *м.* giá, giá đỡ; (*треножник*) giá ba chân, chân máy

штáтн||ый *прил.* (trong) biên chế; он ~ сотрýдник anh ta là nhân viên trong biên chế; ~ая дóлжность chức vụ trong biên chế; ~ контингéнт con số biên chế

штáтск||ий *прил.* 1. (thuộc về) dân sự, thường dân, dân thường; ~ое плáтье thường phục; 2. *в знач. сущ. м.* thường dân, dân thường

штемпелевáть, заштемпелевáть (*В*) đóng dấu, đóng nhật ấn; ~ пúсьма đóng nhật ấn (đóng dấu) trên phong thư

штéмпель *м.* 1. (*прибор*) (con) dấu, nhật ấn; 2. (*оттиск*) dấu, nhật ấn; почтóвый ~ dấu nhật ấn, dấu bưu điện

штéпсель *м.* phích, phích cắm điện

штéпсельн||ый *прил.* (thuộc về) phích, phích cắm điện; ~ая розéтка ổ cắm điện, ổ cắm; ~ая вúлка phích, phích cắm điện

штиблéт||ы *мн.* (*ед.* ~а *ж.*) *уст.* giày cao cổ, giày bốt-tin

штиль *м.* (lúc, sự) đứng gió, lặng gió, lặng yên; мёртвый ~ đứng gió (lặng gió) hoàn toàn, gió lặng sóng yên

штифт *м. тех.* chốt

шток *м.* 1. *геол.* thể cán, thể bướu, nham cán; 2. *тех.* thanh, cần, thanh trượt

штокрóза *ж. бот.* thục quỳ hồng (*Althaea rosea*)

штóльня *ж. горн.* lò nối vỉa, hầm lò, lò bằng

штóпан||ый *прил.* (đã) mạng; ~ые чулкú vớ (bít tất) đã mạng

штóпать, заштóпать (*В*) mạng; ~ чулкú mạng vớ (bít tất)

штóпка *ж.* 1. (*действие*) (sự) mạng; 2. *разг.* (*нитки*) chỉ mạng, chỉ mảnh; шерстянáя ~ chỉ mạng bằng len, chỉ len để mạng; 3. *разг* (*заштопанное место*) vết (chỗ) mạng

штóпор *м.* 1. ruột gà mở nút chai; 2. *ав.* (*фигура пилотажа*) (kiểu, hình) bay xoắn ốc, bay xoáy ốc; (*падение самолёта*) (trạng thái) rơi xoắn ốc, rơi xoáy ốc; входúть в ~ а) (*преднамеренно*) đi vào hình bay xoắn ốc (xoáy ốc); б) (*непроизвольно*) bị rơi xoắn ốc (xoáy ốc)

штóра *ж.* mành, rèm, sáo, mành mành

шторм *м.* bão biển, động biển, biển động, bão táp, bão tố, phong ba

штормовáть *несов. мор.* bị bão biển, bị động biển

штормóвка *ж.* áo vải bạt

штормов||óй *прил.* (thuộc về) bão biển, động biển, biển động, bão táp, bão tố, phong ba; (*бывающий при шторме*) động; ~óе мóре biển động, động biển

штраф *м.* tiền phạt, tiền phạt vạ, tiền vạ; наложúть ~ bắt phạt, phạt tiền,

phạt (bắt phạt, ngả) vạ; заплати́ть ~ nộp phạt, nộp vạ; брать ~ с кого́-л. phạt tiền (phạt vạ) ai

штрафни́к *м.* 1. *воен. разг.* phạm binh; 2. *спорт.* người bị phạt; удали́ть ~á с по́ля trục xuất (đuổi) người bị phạt ra khỏi sân

штрафн||о́й *прил.* 1. (thuộc về) tiền phạt, tiền phạt vạ; ~ы́е де́ньги tiền phạt (phạt vạ); 2. *спорт.*: ~ уда́р quả phạt (phạt đền); ~áя площа́дка vòng phạt đền, vòng cấm; ~áя скамья́ ghế băng cho người bị phạt; 3. *воен.*: ~ ба-тальо́н tiểu đoàn phạm binh (kỷ luật); 4. *воен. в знач. сущ. м.* phạm binh

штрафова́ть, оштрафова́ть (*В*) phạt, phạt tiền, phạt vạ, bắt (bắt phạt, ngả) vạ

штрейкбре́хер *м.* kẻ phá bãi công

штрейкбре́херство *с.* (sự) phá bãi công

штрек *м. горн.* lò dọc, lò ngang, lò dọc vỉa

штрих *м.* 1. nét, nét vẽ; (*на карте*) vạch; 2. *перен.* nét, đặc điểm, đặc tính; характе́рный ~ nét đặc thù (đặc biệt, đặc sắc)

штрихова́ть, заштрихова́ть (*В*) gạch, vạch, gạch (vạch) nét

штрихо́вка *ж.* 1. (*действие*) (sự) gạch, vạch, gạch nét, vạch nét; 2. (*штрихи*) (những) nét, vạch, nét vẽ

штуди́ровать, проштуди́ровать (*В*) nghiên cứu kỹ lưỡng, miệt mài học tập, chăm chỉ học, nghiền; ~ матема́тику nghiền môn toán

шту́к||а *ж.* 1. (*отдельный предмет из числа однородных*) (một) cái, chiếc, quả, trái, điếu...; де́сять штук mười cái (chiếc, quả, trái, điếu...); штук де́сять mươi cái (chiếc, quả, trái, điếu...), chừng mười cái, độ mười chiếc, khoảng mười quả; по рублю́ за ~y cứ mỗi cái (chiếc) một rúp, mỗi cái (chiếc) giá một rúp; 2. (*рулон ткани*) (một) cuộn, súc, tấm; ~ сукна́ (một) cuộn dạ, súc dạ, tấm dạ; 3. *разг.* (*выходка, проделка и т. п.*) hành động láu lỉnh, trò xảo trá, ngón xỏ lá, vố, cú, âm mưu, mưu mô; э́то всё его́ ~и đó toàn là những âm mưu (trò xảo trá) của nó cả; 4. *разг.* (*предмет, дело*) cái, việc, vật; что за ~ там лежи́т? cái (vật) gì ở đằng kia thế?; что э́то за ~? cái gì thế?; 5. *жарг.* (*тысяча рублей*) một nghìn (ngàn) rúp; ✧ в том-то и ~ chính là ở chỗ đó, chính là do thế; вот так ~! thế cơ à!, thế đấy!

штукату́р *м.* thợ trát (trát vữa)

штукату́рить, заштукату́рить (*В*) trát, trát vữa; ~ сте́ны trát tường

штукату́рка *ж.* 1. (*действие*) (sự) trát, trát vữa; 2. (*раствор*) vữa trát; (*слой*) lớp vữa, lớp vôi vữa; сухáя ~ tấm bọc tường, tấm vữa khô

штукату́рн||ый *прил.* (thuộc về) trát, trát vữa; ~ые рабо́ты công việc trát vữa

штурва́л *м.* bánh (tay, cần) lái, vôlăng, vô-lăng

штурва́льный *прил.* 1. (thuộc về) bánh lái, tay lái, cần lái, vôlăng, vô-lăng; 2. *в знач. сущ. м.* người lái

штурм *м.* (trận, cuộc) tiến công, tấn công, xung phong, công kích, công phá; ~ кре́пости công đồn, tiến công pháo đài, công phá pháo đài; взять ~ом tiến công đánh chiếm, xung phong mà chiếm, chiếm được bằng một trận tiến công

шту́рман *м. мор., ав.* hoa tiêu

штурмова́ть *несов.* (*В*) 1. tiến công, tấn công, xung phong, công kích, công phá; 2. *разг.* (*вход в зал и т. п.*) xông (tràn, ùa, a, ập) đến, xông (tràn, ùa, a, ập) vào, bổ vây; 3. (*горную вершину и т. п.*) chinh phục, chiếm lĩnh; ~ косми́ческое простра́нство chinh phục không gian vũ trụ

штурмови́к *м.* máy bay (phi cơ) cường kích, cường kích cơ

штурмо́вка *ж.* 1. *воен.* (trận) không tập, không kích, bắn phá; 2. (*куртка*) áo thể thao (*của vận động viên trèo núi*)

штурмов||о́й *прил.* (thuộc về) tiến công, tấn công, xung phong, công kích, công phá, cường kích; ~áя авиа́ция máy bay (không quân) cường kích; ~áя гру́ппа đội xung kích

штурмовщи́на *ж. разг.* (bệnh, tác phong) sính tổ chức nước rút

шту́чн||ый *прил.* (từng, theo) cái, chiếc; ~ая прода́жа bán từng cái (từng chiếc); ~ товáр hàng bán theo cái, hàng không cân; ~ая опла́та trả tiền theo cái (từng cái)

штык *м.* 1. (*оружие*) lưỡi lê; lê (*сокр.*); 2. *воен.* (*как единица счёта*) chiến binh, chiến sĩ, tay súng; отря́д в во́семьдесят пять ~о́в đội có tám mươi lăm chiến sĩ (chiến binh, tay súng); ✧ идти́ в ~и́ xông vào đánh giáp lá cà, lao vào đánh xáp lá cà; встреча́ть кого́-л., что́-л. в ~и́ phản ứng một cách thù địch (thù nghịch) đối với ai, cái gì

штыков||о́й *прил.* (thuộc về) lưỡi lê; (*нанесённый штыком*) (do) lưỡi lê; (*с применением штыков*) (bằng, dùng) lưỡi lê; ~áя ра́на vết thương do lưỡi lê; ~ уда́р cú đâm lê; ~áя ата́ка tiến công bằng lưỡi lê, tấn công giáp lá cà

шу́ба *ж.* 1. măngtô lông, áo khoác lông, áo lông; 2. *разг.* (*покров шерсти*) bộ lông; се́рая ~ во́лка bộ lông xám của con chó sói; 3. (*снежная или ледяная корка*) lớp băng (lớp đá, lớp tuyết) đóng lại

шуга́ *ж.* băng vụn

шу́лер *м.* con bạc bịp, kẻ đánh bạc bịp, kẻ chơi gian; *разг.* (*мошенник*) kẻ gian lận (gian giảo, bịp bợm)

шу́лерство *с.* (lối, ngón) bạc bịp, chơi gian, đánh lộn sòng; *разг.* (*мошенничество*) (lối, ngón, thói) gian lận, gian giảo, bịp bợm

шум *м.* 1. tiếng động (ồn, âm, xào xạc, rì rào, ù ù); (*гул*) tiếng ồn ào (nháo nhác); ~ ле́са tiếng xào xạc của rừng cây; ~ ве́тра tiếng rì rào của gió, tiếng gió ù ù; ~ морско́го прибо́я tiếng ầm ầm của sóng biển vỗ bờ, tiếng sóng biển vỗ bờ ầm ầm; без ~a không có tiếng động, yên lặng, lẳng lặng, hết sức nhẹ nhàng; с ~ом *в знач. нареч.* (một cách) ầm, ầm ĩ, ồn ào; с ~ом упа́сть ngã uỵch; с ~ом захло́пнуть дверь đập (đóng) ầm cánh cửa; прое́хать с ~ом đi xe qua một cách ầm ĩ (ồn ào); 2. *разг.* (*ссора, перебранка*) tiếng om sòm (cãi vã, chửi mắng); 3. *разг.* (*толки, оживлённое обсуждение*) điều tiếng, dư luận xôn xao (sôi nổi), lời bàn tán, (sự) rùm beng, ầm ĩ, náo động; подня́ть ~ вокру́г чего́-л. làm rùm beng (làm ầm ĩ, làm inh ỏi, khua chuông gióng trống, khua chiêng gõ mõ, làm om sòm ngậu xị) về việc gì, khuấy động dư luận (gây dư luận xôn xao) chung quanh việc gì; наде́лать ~y gây ra nhiều điều tiếng, làm náo động dư luận; 4. *физ., мед.* tạp âm, âm tạp; ~ы́ радиоприёмника những tạp âm của máy thu thanh; ~ в се́рдце tạp âm trong tim; ✧ без ~a и пы́ли lẳng lặng và kín đáo; không kèn không trống (*погов.*); ~ в ушáх ù tai; мно́го ~y из ничего́ chuyện chẳng có gì mà cứ làm rùm beng (làm náo động) lên; hò voi bắn súng sậy (*погов.*)

шумёрск||ий *прил.* (thuộc về) dân Sumer, sumerien; ~ая пи́сьменность chữ viết của dân Sumer, văn tự sumerien; ~ язы́к tiếng Sumer

шумёры *мн.* dân Sumer

шум||е́ть *несов.* 1. làm ồn (âm, ồn ào, ầm ĩ, rùm beng), reo hò; (*о деревьях*) (kêu) xào xạc, rì rào; (*о море*) (kêu) ầm ầm, ầm ì; 2. *разг.* (*браниться*) cãi (chửi) nhau, cãi lộn, cãi cọ, làm om sòm (um sùm); 3. *разг.* (*много говорить о чём-л.*) đồn đại, làm rùm beng (toáng lên, ầm ĩ), khua chuông gióng trống, khua chiêng gõ mõ, khuấy động dư luận; 4. *разг.* (*вызывать толки*) làm náo động (chấn động); ✧ у меня́ ~и́т в голове́ đầu tôi ê ầm nặng nề; у меня́ ~и́т в ушах tôi bị ù tai

шуми́х||а *ж. разг.* (sự, tiếng) rùm beng, ầm ĩ, om sòm, um sùm; поднима́ть, создава́ть ~у вокру́г чего́-л. làm rùm beng (làm om sòm, khua chuông gióng trống, khua chiêng gõ mõ) về việc gì

шумли́вый *прил.* 1. (*издающий шум*) kêu ồn; 2. (*склонный шуметь*) hay làm ồn; 3. (*оживлённый*) ồn ào, ầm ĩ, sôi nổi, huyên náo, náo nhiệt; 4. *разг.* (*напыщенный*) rùm beng, om sòm, khoa trương

шу́мно 1. *нареч.* (một cách) ồn ào, ầm ĩ, ầm ầm, inh ỏi, om sòm, um sùm, ỏm tỏi, ồn, um, om, ỏi, ỏm, ầm, toáng, inh; ~ обсужда́ть что́-л. bàn bạc ồn ào (sôi nổi, ầm ĩ) việc gì, bàn cãi inh ỏi (om sòm, ỏm tỏi, um sùm) chuyện gì; 2. *в знач. сказ. безл.* (thật là) ồn ào; на у́лице ~ и лю́дно ở ngoài phố ồn ào và tấp nập

шу́мн||ый *прил.* 1. ồn ào, ầm ĩ, ầm ầm, inh ỏi, om sòm, um sùm; ~ая компа́ния đoàn người ồn ào; 2. (*оживлённый*) ồn ào, ầm ĩ, sôi nổi, huyên náo, náo nhiệt; ~ая у́лица đường phố ồn ào (náo nhiệt, huyên náo); 3. (*производящий сенсацию*) làm náo động, gây chấn động, vang lừng, vang động; ~ успе́х thành tích vang lừng (lừng lẫy)

шумо́вка *ж.* môi (muôi) vớt bọt, vá thủng lỗ

шумов||о́й *прил.* (gây) tiếng ồn, tiếng động, âm thanh; ~ орке́стр dàn nhạc jazz; ~ы́е эффе́кты những xảo thuật âm thanh

шумо́к *м. разг.* tiếng động khẽ; ✧ под ~ thừa cơ, lén lút, ngấm ngầm, vụng, trộm

шу́рин *м.* (*мн.*: шурь||я́, ~ёв) (*старший брат жены*) anh vợ; (*младший брат жены*) em (em trai) vợ

шуру́п *м.* đinh vít, đinh ốc, vít, ốc

шурф *м. горн.* giếng thăm dò, hố khoan, giếng

шурша́ние *с.* (sự, tiếng) sột soạt, xào xạc, loạt xoạt, sào sạo, lạo xạo; (sự) làm sột soạt, làm xào xạc, làm loạt xoạt

шурш||а́ть *несов.* (kêu) sột soạt, xào xạc, loạt xoạt, sào sạo, lạo xạo; (*Т*) làm sột soạt (xào xạc, loạt xoạt); ли́стья ~а́т под нога́ми lá sột soạt (xào xạc) dưới chân; песо́к ~и́т под нога́ми cát lạo xạo (sào sạo) dưới chân; ~ бума́гой làm sột soạt tờ giấy

шу́стрый *прил. разг.* lanh lợi, linh lợi, lanh lẹn, nhanh nhẹn, tinh nhanh

шут *м.* 1. hề; 2. *перен. разг.* thằng hề, kẻ làm trò cười cho thiên hạ; ✧ ~ горо́ховый thằng hề, kẻ làm trò cười cho thiên hạ; ~ его́ зна́ет! có trời mà biết!, có ma nào biết!, tôi chả biết!; ~ с ним! mặc kệ (mặc thây, mặc xác, mặc mẹ, kệ mẹ) nó!; на кой ~? để làm gì?, để làm quái (quỷ, cóc) gì?

шути́ть, пошути́ть 1. nói đùa, nói chơi, nói bỡn, nói giỡn, pha trò, bông lơn, ba lơn, bông đùa, bông phèng; 2. (над *Т*) (*насмехаться*) đùa cợt, giễu cợt, bỡn cợt, chế giễu, chế nhạo, cười nhạo, bỡn, cợt; 3. (*несерьёзно говорить*) đùa, bỡn, đùa bỡn, nói đùa; вы шу́тите! anh đùa (bỡn) đấy mà!, anh đùa rồi!; я не шучу́ tôi không đùa (nói đùa) đâu, tôi nói thật đấy; 4. (*Т*) (*пренебрегать*) đùa bỡn, bỡn cợt, đùa; ✧ ~ с огнём đùa với lửa, chơi dao, vuốt râu hùm

шу́тк||а *ж.* 1. (câu, lời, trò, chuyện) đùa, nói đùa, nói chơi, nổi bỡn, pha trò, bông lơn, ba lơn, bông đùa, bông phèng, bỡn cợt, đùa bỡn; зла́я ~ câu nói đùa độc địa, lối pha trò độc ác, lối đùa ác; сыгра́ть злу́ю ~у с кем-л. chơi (đùa) ác ai; обрати́ть что́-л. в ~у chuyển cái gì thành chuyện đùa; 2. (*пьеса*) (vở) kịch nhộn, kịch vui, hài kịch ngắn; ✧ ~и шути́ть *см.* шути́ть 1, 2; в ~у, ~и ра́ди đùa, để đùa thôi; не на ~у рассерди́ться rất tức giận, giận lắm, hết sức bực tức; ~и в сто́рону, ~и прочь thôi đừng đùa nữa, hãy bàn chuyện nghiêm chỉnh đi; э́то не ~ cái đó thì chẳng phải chuyện chơi đâu, điều đó thì rất quan trọng, việc đó thì tối hệ trọng đấy; кро́ме шу́ток nói thật đấy, chẳng đùa đâu, nói nghiêm chỉnh đấy; с ним ~и плохи với lão ta thì phải cẩn thận đấy, đùa với hắn ta thì nguy hiểm đấy, với nó thì không đùa được đâu

шутли́во *нареч.* (với giọng) đùa cợt, bông đùa, hài hước

шутли́в||ый *прил.* 1. (*о человеке*) thích đùa cợt (bông đùa, pha trò, vui đùa), vui tính; 2. (*имеющий характер шутки*) hài hước, khôi hài, vui nhộn, trào lộng; ~ая пе́сенка bài ca hài hước, bài hát trào lộng; 3. (*совершаемый не всерьёз*) (để) đùa; ~ разгово́р câu chuyện đùa

шутни́к *м.* người thích đùa cợt (hay bông đùa, hay bông phèng), chúa pha trò; cây nhộn (*разг.*)

шутовск||о́й *прил.* (thuộc về) hề; ~ колпа́к mũ hề; ~а́я вы́ходка trò hề, trò hài hước, trò khôi hài; ~ тон giọng hề (hài hước)

шутовство́ *с.* trò hề (hài hước, khôi hài)

шу́точка *ж. уменьш. от* шу́тка

шу́точн||ый *прил.* bông đùa, khôi hài, hài hước, trào lộng, vui nhộn; ~ая пе́сня bài ca hài hước, bài hát trào lộng; ✧ де́ло не ~ое việc quan trọng lắm (tối hệ trọng), to chuyện đấy chứ có phải chơi đâu!

шутя́ *нареч.* 1. (*ради шутки*) (một cách) đùa; ~ говори́ть nói đùa; 2. (*легко*) (một cách) dễ dàng, dễ như bỡn; ✧ не ~ nghiêm chỉnh, đứng đắn, không đùa đâu

шушу́кань||е *с.* 1. (tiếng) xì xào, xầm xì, xì xầm, rì rầm, thì thào, thì thầm; 2. *обыкн. мн.*: ~я (*сплетни*) (những) tiếng xì xào, tiếng xì xầm, điều tiếng, điều đơm đặt, điều thêu dệt, điều ong tiếng ve

шушу́каться *несов. разг.* 1. xì xào, xầm xì, xì xầm, rì rầm, thì thào, thì thầm, thủ thỉ, nhỏ to (*với нhau*); 2. (*сплетничать*) xì xào, xì xầm, ngồi lê đôi mách, đặt điều, đơm đặt, thêu dệt; ~ по углам xì xào (xì xầm, rì rầm, thì thào, thì thầm) lén lút

шхе́ры *мн.* (*скл. как ж.*) đảo ngầm

шху́на *ж.* thuyền buồm, ghe bầu

ш-ш! *межд.* suỵt!, xuỵt!

Щ

щавéлев||ый *прил.* (thuộc về) chút chít; ✧ ~ая кислотá *хим.* acid oxalic

щавéль *м.* (cây) chút chít (*Rumex*)

щад||и́ть, пощади́ть (*В*) 1. (*проявлять милосердие*) (mở lượng) khoan hồng; (*проявлять жалость*) thương xót, thương hại, thương; пощади́ть чью-л. жизнь (mở lượng) khoan hồng tha chết cho ai; ~ побеждённого врагá khoan hồng (rộng lượng với) kẻ thù bại trận; не ~ уби́йцу không thương hại (thương xót) kẻ sát nhân; 2. (*жалеть*) tiếc; (*беречь*) giữ gìn; (*оберегать*) nể, kiêng nể; не ~я́ (не ~я свои́х) сил không tiếc sức mình; не ~я́ себя́ không tiếc thân; не ~я́ (не ~я́ своéй) жи́зни không tiếc rẻ đời mình; ~ чьё-л. самолю́бие nể lòng tự ái của ai

щадя́щ||ий *прил.* (có) gượng nhẹ, châm chước; ~ режи́м chế độ có gượng nhẹ (có châm chước) (*cho người bệnh*); ~ая диéта chế độ ăn uống có gượng nhẹ (có châm chước)

щебёнка *ж. разг. см.* щéбень

щéб||ень *м.* đá dăm, dăm; известняко́вый ~ dăm đá vôi; кирпи́чный ~ gạch vụn; ку́ча ~ня đống đá dăm

щебéт *м.*, **щебета́ние** *с.* 1. (tiếng) hót líu lo, kêu ríu rít; 2. *разг.* (tiếng) nói ríu rít

щебета́ть *несов.* 1. hót líu lo, kêu ríu rít; 2. *разг.* nói ríu rít (huyên thiên)

щеглёнок *м.* (chim) ri lửa con

щегóл *м.* (chim) ri lửa, ri lửa trán đỏ (*Carduelis carduelis*)

щеголевáтость *ж.* (vẻ, tính) đỏm dáng, đỏm đang, bảnh bao, thích diện

щеголевáтый *прил.* đỏm dáng, đỏm đang, bảnh bao, diện

щёголь *м.* 1. người ăn mặc bảnh bao (đỏm dáng, sang trọng), người thích diện; 2. (*птица*) (chim) choắt chân đỏ (*Tringa erythropus*)

щеголи́ха *ж.* người phụ nữ ăn mặc bảnh bao (đỏm dáng, sang trọng), người đàn bà thích diện

щегольну́ть *сов. см.* щеголя́ть 2, 3

щегольско́й *прил.* (*нарядный*) bảnh bao, chải chuốt, đỏm dáng, đỏm đang, bảnh choẹ; ~ костю́м quần áo bảnh bao (bảnh choẹ)

щеголя́ть, щегольну́ть 1. *тк. несов.* mặc diện, ăn mặc bảnh bao (chải chuốt, đỏm dáng, đỏm đang, bảnh choẹ); 2. (в *П*) *разг.* (*ходить*) diện, mặc diện; thắng, lên khung (*разг.*); ~ в но́вом костю́ме diện bộ quần áo mới, thắng (lên khung) bộ cánh mới; 3. (*Т*) *разг.* (*хвастаться*) khoe mẽ, phô trương, phô bày, vây vo, ti toe, phô, choẹ; ~ свои́ми зна́ниями khoe mẽ (phô trương, vây vo, ti toe, ti toe, choẹ) kiến thức của mình

ще́дро *нареч.* (một cách) rộng rãi, hào phóng; (*богато, обильно*) (một cách) hậu hĩ, hậu hĩnh, phong phú, dồi dào, giàu có, giàu; ~ вознагражда́ть кого́-л. hậu đãi ai, hào phóng (rộng rãi) thưởng ai; ~ плати́ть trả hậu hĩ (hậu hĩnh, hào phóng); приро́да ~ одари́ла его́ тала́нтами tạo hoá đã hào phóng phú cho anh ta nhiều tài năng

ще́дрость *ж.* hào tính, (tính, sự) rộng rãi, hào phóng; hậu hĩ, hậu hĩnh, phong phú, dồi dào, giàu có; dễ dãi (*ср.* ще́дрый)

щедро́ты *мн.* (*ед.* щедро́та *ж.*) tặng phẩm hậu hĩ, quà cáp hào phóng

ще́др||ый *прил.* 1. rộng rãi, hào phóng, hào tính; ~ челове́к người hào phóng (hào tính); 2. (*богатый, обильный*) hậu hĩ, hậu hĩnh, phong phú, dồi dào, giàu có, giàu; ~ые дары́ những tặng phẩm hậu hĩ (phong phú); ~ое угоще́ние thết đãi hậu hĩ (dồi dào); ~ая земля́ đất đai giàu có; 3. *перен.* (на *В*, в *Т*) dễ dãi, dễ; ~ на обеща́ния dễ hứa, hay hứa, không tiếc lời hứa; ~ на похвалы́ dễ khen, hay khen, không tiếc lời khen; ✧ ~ой руко́й rộng rãi, không tiếc, không hà tiện

щек||а́ *ж.* (*мн.* щёки) má; поцелова́ть в о́бе ~и́ hôn vào hai má; удáрить по ~é vả, tát; ✧ уплета́ть за о́бе ~и́ ăn ngấu ăn nghiến

щеко́лда *ж.* thanh chặn, then chặn, then, chốt

щекота́ть, пощекота́ть 1. (*В*) cù, thọc léc; ~ под мы́шкой cù nách; 2. *безл.* (cảm thấy) buồn, ngứa, buồn buồn; у меня́ щеко́чет в го́рле tôi ngứa (buồn buồn) trong cổ họng

щеко́тк||а *ж.* (cảm giác) buồn, nhột; боя́ться ~и sợ bị cù

щекотли́вость *ж.* (sự, tính chất) khó xử, tế nhị

щекотли́в||ый *прил.* 1. *уст. разг.* buồn, nhột; 2. *перен.* khó xử, tế nhị; ~ое обстоя́тельство tình thế khó xử; ~ вопро́с vấn đề tế nhị

щеко́тно *безл.*: мне ~ tôi buồn, tớ nhột lắm

щёлк *межд.* rắc!, tách!, tạch!, đốp!

щёлка *ж.* khe hở, kẽ hở, rãnh hở, khe, kẽ

щёлканье *с.* 1. (sự, tiếng) búng ngón tay, kêu răng rắc, kêu đôm đốp; 2. (*орехов и т. п.*) (sự) cắn, cắn trắt; 3. (*птиц*) (sự, tiếng) hót

щёлк||ать, щёлкнуть 1. (*В*) (*давать щелчки*) búng; ~ кого́-л. по носу búng mũi ai; 2. (*Т*) (*производить отрывистый звук*) làm... kêu răng rắc (đôm đốp); ~ па́льцами búng ngón tay đôm đốp; ~ языко́м tắc (tặc) lưỡi; щёлкнул вы́стрел phát súng nổ tạch; ~ зуба́ми (*о волке и т. п.*) cắp răng đốm đốp; он ~ает зуба́ми от хо́лода nó đánh bò cạp, nó rét run cầm cập răng đập vào nhau; ~ кнуто́м quất roi đôm đốp; ~ каблука́ми cộp giày, dập gót; 3. *тк. несов.* (*В*) (*семечки и т. п.*) cắn, cắn trắt; ~ оре́хи cắn hạt hồ đào; 4. (*петь — о некоторых птицах*) hót; соловьи́ ~али и залива́лись những con hoạ mi hót và ngân vang; 5. *информ.* click, ấn (nhắp, bấm) chuột

щёлкнуть *сов. см.* щёлкать 1, 2

щелку́н *м.* (*жук*) bọ bổ củi (*Elater*)

щёлок *м.* dung dịch kiềm

щелочн||о́й *прил.* (có) kiềm; ~áя вода́ nước kiềm; ~ раствóр *хим.* dung dịch kiềm; ~ мета́лл *хим.* kim loại kiềm

щёлочность *ж.* (tính, nồng độ) kiềm

щёлочь *ж. хим.* (chất) kiềm, alcali; е́дкая ~ kiềm ăn da

щелчо́к *м.* 1. (*удар*) (cái) búng; дать ~ búng; ~ по́ носу búng mũi; 2. (*звук*) (tiếng) rắc, tách, tạch, đốp; 3. *информ.* click, ấn (nhấp, bấm) chuột

щель *ж.* 1. khe (kẽ, rãnh) hở, khe, kẽ; смотрова́я ~ khe nhìn (thăm, quan sát); 2. *анат.* khe; дыха́тельная ~ khe hô hấp; жа́берная ~ khe mang; 3. *воен.* hầm còi, hầm trú ẩn, chiến hào

щем||и́ть *несов.*: у меня́ ~и́т в груди́ tôi thấy tưng tức (hơi tức) ở ngực; у меня́ се́рдце ~и́т tôi đau nhói (tôi thấy nhoi nhói) ở tim

щемя́щ||ий *прил.*: ~ая боль (cơn) đau nhói; ~ее чу́вство cảm giác xốn xang (bứt rứt)

щени́ться, ощени́ться đẻ (*nói về chó, cáo, chó sói...*)

щен||о́к *м.* (*мн.*: ~ки́ *и* ~я́та) 1. (con) cún, chó con; 2. *перен. бран.* thằng nhãi, nhãi con, nhãi nhép, nhãi ranh, ôn con

щепа́ *ж.* vỏ bào, phoi gỗ, lớp gỗ mỏng; (*кровельная*) ván lợp, tấm lợp

щепети́льность *ж.* 1. (tính) quá nguyên tắc, chi li; 2. (*деликатность*) (sự, tính chất) khó xử, tế nhị

щепети́л||ьный *прил.* 1. quá nguyên tắc, chi li, quá cẩn thận; ~ челове́к người quá nguyên tắc; он о́чень ~ен в де́нежных дела́х anh ấy rất chi li về tiền nong; 2. (*деликатный*) khó xử, tế nhị; ~ вопро́с vấn đề tế nhị

щепк||а *ж.* rẻo gỗ vụn, dăm gỗ, vỏ bào; худо́й как ~ gầy như que củi; ✧ лес ру́бят — ~и лета́ют *погов.* đẵn gỗ, khó tránh mảnh văng; sự nghiệp lớn lao, tranh sao khỏi sai lầm đổ vỡ

щепн||о́й *прил.*: ~а́я кры́ша mái lợp ván

щепо́тк||а *ж.*, **щепо́ть** *ж.* (một) nhúm, dúm, vốc; ~ табаку́ một nhúm (dúm) thuốc lá; ~ со́ли một nhúm (dúm, vốc) muối; брать ~ой, брать щепо́тью nhón, nhúm, vốc

щерба́т||ый *прил.* 1. lỗ chỗ; 2. *разг.* (*в оспинах*) rỗ, rỗ hoa; ~ое лицо́ mặt rỗ (rỗ hoa)

щерби́н||а *ж.* 1. (vết) lỗ chỗ; в ~ах lỗ chỗ; 2. *разг.* (*оспина*) (nốt) rỗ; лицо́ в ~ах mặt rỗ (rỗ hoa)

щери́ться *несов. разг.* (*скалить зубы*) nhe răng

щети́на *ж.* 1. lông cứng; (*свиная*) lông lợn; 2. *разг.* (*на подбородке, щеках*) râu rễ tre; 3. (*щётки*) bờm bàn chải, bờm

щети́нистый *прил.* (có) lông cứng

щети́нить *несов. разг.* (*В*): ~ шерсть dựng (xù) lông

щети́ниться, ощети́ниться dựng bờm lên, dựng (xù) lông

щётк||а *ж.* 1. bàn chải; (*для стряхивания пыли*) phất trần; чи́стить брю́ки ~ой chải quần; головна́я ~ bàn chải tóc; ~ для о́буви bàn chải giày; 2. *эл.* chổi

щёточн||ый *прил.* (thuộc về) bàn chải; ~ое произво́дство ngành sản xuất bàn chải

щёчн||ый *прил.* (thuộc về) má; ~ая мы́шца cơ má

щи *мн.* (*скл. как ж., Р* щей) (món) xúp bắp cải, canh bắp cải; ки́слые ~ xúp cải chua, canh dưa cải

щи́колотк||а *ж.* mắt cá; по ~у đến mắt cá

щипа́ть, щипну́ть (*В*) 1. beo, véo, béo, cấu, bấu; 2. (*об ощущении боли, жжения*) làm đau (buốt, rát, cay); пе́рец щи́плет язы́к о́т cay rát cả lưỡi; щи́плет глаза́ cay mắt, mắt cay xè; моро́з щи́плет ба́нг giá buốt dữ; 3. (*дёргать, теребить*) mân mê, vân vê, văn, véo; ~ yc văn (mân mê, vân vê) ria mép; 4. *тк. несов.* (*листья и т. п.*) gặm, bứt, vặt; ~ траву́ gặm cỏ; 5. *тк. несов.* (*выдёргивать перья*) vặt (nhổ, làm) lông; ~ ку́рицу vặt (nhổ, làm) lông gà

щипа́ться *несов.* 1. *разг.* beo, véo, béo, cấu, bấu; 2. (*щипать друг друга*) beo (véo, cấu) nhau

щипа́ч *м. жарг.* tên móc túi

щипко́в||ый *прил. муз.*: ~ые инструме́нты đàn (nhạc khí) gảy

щипну́ть *сов. см.* щипа́ть 1–3

щипо́к *м.* (cái) beo, véo, béo, cấu, bấu

щипцы́ *мн.* (*скл. как м.*) kìm, kẹp, cặp; ~ для оре́хов bàn xiết; ~ для зави́вки cặp (kẹp) uốn tóc; хирурги́ческие ~ kẹp mổ; акуше́рские ~ forceps, foxep, (cái) cặp thai

щи́пчики *мн.* (*скл. как м.*) díp, nhíp, cặp nhỏ, kẹp con, kìm con

щит *м.* 1. *ист.* mộc, khiên, thuẫn, lá chắn; *перен.* bùa hộ mạng (hộ thân); я́дерный ~ lá chắn hạt nhân; 2. (*для предохранения от чего-л.*) tấm (ván) chắn; (*для построек, настила*) ván, tấm ván; забо́йный ~ tấm chắn chống sụt gương lò; снегово́й ~ tấm chắn tuyết; фане́рный ~ tấm gỗ dán; 3. *гидр.*: шлюзово́й ~ cửa cống (âu thuyền); 4. *зоол.* mai, vỏ, mu; 5. (*доска, стенд*) bảng, tấm ván; сигна́льный ~ *ж.-д.* bảng tín hiệu; 6. *тех.* bảng; ~ управле́ния bảng điều khiển; распредели́тельный ~ bảng phân phối; 7. *тех.* (*для проходки тоннелей*) tấm chắn; 8. *спорт.* bảng; баскетбо́льный ~ bảng bóng rổ; ✧ подня́ть кого́-л. на ~ tôn vinh (đề cao, khen ngợi) ai; верну́ться на ~é (bị) tử trận, hy sinh; верну́ться со ~о́м thắng lợi trở về

щитови́дн||ый *прил.*: ~ая железа́ *анат.* tuyến giáp (giáp trạng); ~ хрящ *анат.* sụn giáp (giáp trạng)

щитово́й *прил.*: ~ дом nhà ván (ván tấm)

щито́к *м.* 1. *уменьш. от* щит; 2. (*у футболистов, хоккеистов*) đệm lót, tấm chắn

щу́к||а *ж.* cá măng (*Esox lucius*); ✧ на то и ~ в мо́ре, чтоб кара́сь не дремал *посл.* có loài hổ báo trên non để đàn nai hoẵng chẳng còn nhởn nhơ; пусти́ть ~у в мо́ре ≅ thả hổ về rừng; учи́ть ~у пла́вать ≅ dạy khỉ trèo cây

щуп *м. тех.* (cái) xông, thăm dò, gậy dò

щу́пальце *с.* xúc tu, râu sờ

щу́пать, пощу́пать (*В*) 1. sờ, rờ, nắn, sờ nắn, sờ mó; ~ пульс bắt mạch; ~ карма́н sờ (rờ, nắn) túi; ~ о́пухоль sờ nắn (sờ mó) khối u; 2. (*исследовать щупом*) thăm dò

щу́плый *прил.* gầy, gầy gò, gầy guộc, ốm yếu, ốm o

щур *м.* (chim) sẻ thông (*Pinicola enucleator*)

щурёнок *м.* cá măng con

щу́рить *несов.*: ~ глаза́ nheo mắt

щу́риться *несов.* 1. (*о человеке*) nheo mắt; ~ от со́лнца nheo mắt vì nắng; 2. (*о глазах*) nheo, nheo lại

щу́ч||ий *прил.* (thuộc về) cá măng; ~ья икра́ trứng cá măng; ✧ по ~ьему вели́нью ≅ như (như có phép) thần thông biến hoá

Э

э! *межд.* ê!, này!

эбони́т *м.* ebonit

эбони́товый *прил.* (thuộc về) ebonit; (*из эбонита*) (bằng) ebonit

эвакопу́нкт *м.* trạm chuyển vận

эвакуацио́нный *прил.*: ~ го́спиталь viện quân y hậu tuyến; ~ пункт *см.* эвакопу́нкт

эвакуа́ция *ж.* (sự) di tản, tản cư, sơ tán, tản đi; (*предприятий и т. п.*) (sự) di chuyển, chuyển đi, chuyển vận; (*войск*) (sự) rút quân, rút đi

эвакуи́рованный *м.* (*скл. как прил.*) người di tản (tản cư, sơ tán)

эвакуи́ров||ать *несов. и сов.* (*В*) di tản, tản cư, sơ tán, tản... đi; (*предприятия и т. п.*) di chuyển, chuyển... đi, chuyển vận; (*войска*) rút... đi, rút khỏi; по прика́зу кома́ндования го́род был ~ан theo lệnh của ban chỉ huy thành phố đã di tản

эвакуи́р||оваться *несов. и сов.* di tản, tản cư, sơ tán, tản đi; (*о предприятиях и т. п.*) (được) di chuyển, chuyển đi; (*о войсках*) rút, rút đi; городско́е населе́ние ~уется в дере́вню cư dân thành phố di tản về thôn quê, nhân dân thành phố tản cư (sơ tán) về nông thôn; войска́ ~уются из го́рода quân rút khỏi thành phố

эвкали́пт *м.* (cây) khuynh diệp (*Eucaliptus globulus*)

эвкали́птовый *прил.* (thuộc về) khuynh diệp

ЭВМ *ж. неизм.* (электро́нная вычисли́тельная маши́на) máy tính điện tử, máy điện toán; су́пер-~ máy tính điện tử siêu đẳng; ми́ни-~ máy tính điện tử loại nhỏ; ми́кро-~ máy tính điện tử vi mô, máy vi tính

эволюциони́зм *м.* 1. tiến hoá luận, thuyết tiến hoá; 2. *филос.* chủ nghĩa tiến hoá

эволюциони́ровать *несов. и сов* tiến hoá, tiến triển

эволюциони́ст *м.* 1. người theo tiến hoá luận; 2. *филос.* người theo chủ nghĩa tiến hoá

эволюцио́нн||ый *прил.* 1. (thuộc về) tiến hoá; ~ проце́сс quá trình tiến hoá; ~ое разви́тие sự phát triển theo con đường tiến hoá (*từ từ mà liên tục, khác với con đường cách mạng*); 2. (*изучающий эволюцию чего-л.*) (nghiên cứu quá trình) tiến hoá; ~ое уче́ние, ~ая тео́рия thuyết tiến hoá, tiến hoá luận; ~ая физиоло́гия sinh lý học tiến hoá; ~ая биоло́гия sinh học tiến hoá; ~ая медици́на y học tiến hoá

эволю́ци||я *ж.* 1. (*процесс*) (quá trình, sự) tiến hoá; 2. *филос.* (*форма развития природы и общества*) (sự) tiến hoá; 3. *обыкн. мн.*: ~и *воен.* (*перемещения войсковых единиц*) những chuyển dịch (điều động) các đơn vị chiến đấu (*liên quan đến sự thay đổi đội hình*); 4. *обыкн. мн.*: ~и *воен., мор.* (*перестроение соединений кораблей*) (sự) chuyển đội hình các chiến đoàn hạm tàu, chuyển đội hình các đoàn tàu thuỷ; 5. *обыкн. мн.*: ~и *авиа.* (*различные приёмы изменения положения, совершаемые летательным аппаратом в полёте*) những thủ thuật thay đổi vị thế của phi cơ đang bay; 6. *обыкн. мн.*: ~и *спорт.* (*сложные фигуры, приёмы в гимнастике, акробатике*) những thủ pháp phức tạp trong môn thể dục và nhào lộn

эври́стика *ж.* 1. tâm kiện học; 2. (*наука, изучающая процессы продуктивного мышления*) khoa nghiên cứu tìm chân lý; 2. (*в Др. Греции — метод обучения*) phương pháp gợi ý

эвтанази́я *ж. мед.* (sự, chủ trương) trợ tử (*theo yêu cầu của bệnh nhân hoàn toàn vô hy vọng cứu chữa để chấm dứt sự đau đớn của họ — phải được luật pháp cho phép*)

эвфеми́зм *м. книжн.* uyển ngữ, uyển từ, nhã dụ, mỹ dụ

эвфони́я *ж. лингв., лит.* (sự, luật) hài âm

эвфори́я *ж. см.* эйфори́я

эге́ *межд. разг.* chà, à, úi chà

эги́д||а *ж.*: под чьей-л. ~ой dưới sự bảo trợ (che chở, bênh vực, bảo hộ) của ai

эгои́зм *м.* (tính) ích kỷ, vị kỷ

эгои́ст *м.*, **~ка** *ж.* người ích kỷ (vị kỷ)

эгои́сти́ч||еский, ~ный *прил.* ích kỷ, vị kỷ, lợi kỷ

эгои́сти́чность *ж. см.* эгои́зм

эготи́зм *м. книжн.* (tính, lòng) tự phụ

эгоцентри́зм *м. книжн.* chủ nghĩa tự kỷ trung tâm, thuyết mình là trung tâm

эгоцентри́ст *м. психол.* người theo chủ nghĩa tự kỷ trung tâm, người vị kỷ (ích kỷ)

эде́м *м.* (vườn) địa đàng

эдельве́йс *м. бот.* cây sao bạc (*Leontopodium*)

эди́кт *м.* chỉ dụ, sắc dụ, đạo dụ, dụ

эзо́пов: ~ язы́к cách nói ngụ ngôn, ngôn ngữ Ezop

эзоте́рика *ж.* bí giáo, bí học

эзотери́ческий *прил.* bí truyền, bí mật

эй *межд.* ê!, này!; эй, кто там? ê, ai đấy?

эйфори́||я *ж.* 1. *мед.* (trạng thái) sảng khoái bệnh lý; 2. *перен.* (tâm trạng) lạc quan tếu, mừng tếu, vui tếu; впасть в ~ю lạc quan tếu, mừng tếu, vui tếu

эква́тор *м. геогр.* xích đạo; земно́й ~ xích đạo trái đất, địa xích đạo; ✧ небе́сный ~ *астр.* thiên xích đạo

экваториа́льн||ый *прил. геогр.* (thuộc về) xích đạo; (*прилегающий к экватору*) (ở) gần xích đạo; ~ круг vòng (vòng đai) xích đạo; ~ кли́мат khí hậu xích đạo; ~ые стра́ны các nước vùng xích đạo

эквивале́нт *м.* (vật) tương đương; *эк.* vật ngang giá; *физ., хим.* đương lượng

эквивале́нтность *ж.* (sự, tính) tương đương; ngang giá; đương lượng (*ср.* эквивале́нт)

эквивале́нтн||ый *прил.* tương đương, ngang giá, bằng nhau; ~ая сто́имость giá trị tương đương; ~ обме́н trao đổi ngang giá (tương đương); ~ вес *физ., хим.*. đương lượng

эквилибри́ст *м.* diễn viên thăng bằng; (*на канате тж.*) diễn viên đi dây

эквилибри́стика *ж.* (môn) thăng bằng

ЭКГ *ж. неизм.* (электрокардиогра́мма) điện tâm đồ

экзальт||а́ция *ж.*, **~и́рованность** *ж.* (sự) kích động, phấn khởi, cuồng nhiệt

экзальти́рованный *прил.* (dễ, bị) kích động, phấn khởi

экза́мен *м.* 1. (cuộc, kỳ) thi, khảo thí; ~ на аттеста́т зре́лости thi tốt nghiệp trung học; ~ по матема́тике thi toán; госуда́рственные ~ы kỳ thi quốc gia; 2. *перен.* (cơn, cuộc, sự) thử thách; вы́держать ~ trải qua được cơn thử thách

экзамена́тор *м.* người chấm thi, giám khảo

экзаменацио́нн||ый *прил.* (thuộc về) thi, chấm thi, giám khảo; ~ биле́т phiếu thi; председа́тель ~ой коми́ссии chủ tịch hội đồng giám khảo, chánh chủ khảo

экзаменова́ть, проэкзаменова́ть (*В* по *Д*) chấm thi, giám khảo, khảo hạch, sát hạch

экзаменова́ться, проэкзаменова́ться (по *Д*) thi, dự thi, qua kỳ thi

экзамену́ющийся *м.* (*скл. как прил.*) thí sinh

экзеку́ция *ж.* 1. (*телесное наказание*) nhục hình, thể hình; 2. *уст.* (sự) thi hành án quyết; (*казнь*) hành hình, hành quyết

экзе́ма *ж.* (bệnh) eczema, chàm

экземпля́р *м.* 1. (*документа, книги и т. п.*) bản, ấn bản, bản in, cuốn, quyển; в двух ~ах thành (làm, làm thành) hai bản; два ~а кни́ги hai ấn bản (bản, cuốn, quyển) sách; 2. (*о животном, растении*) tiêu bản, mẫu vật, vật mẫu, mẫu

экзистенциали́зм *м. филос.* chủ nghĩa hiện sinh

экзистенциали́ст *м. филос.* người theo chủ nghĩa hiện sinh

экзисте́нция *ж. филос.* (sự) hiện sinh, sinh tồn, hiện tồn

экзога́мия *ж. этн.* (tục, chế độ) ngoại hôn, hôn nhân ngoại tộc

экзоге́нный *прил. геол.* ngoại sinh

экзорци́зм *м.* pháp thuật trừ ma quỷ

экзорци́ст *м.* thầy pháp trừ ma quỷ

экзотерми́ческий *прил. хим., физ.* tỏa nhiệt

экзоте́рика *ж.* công giáo, công học

экзотери́ческий *прил.* công truyền, công khai

экзо́тика *ж.* (tính, vật) quốc dị, lạ lẫm, lạ kỳ

экзоти́ч||еский, ~ный *прил.* 1. (*заморский*) quốc dị, ngoại lai; 2. (*причудливый*) lạ lẫm, lạ kỳ, kỳ dị, kỳ lạ

экиво́к||и *мн.* (*ед.* экиво́к *м.*) (lời, câu) nói ngụ ý, nói ám chỉ; говори́ть без ~ов nói trắng, nói toạc, nói thẳng

э́кий *прил. разг.*: ~ шалу́н! thằng bé nghịch làm sao!; э́ка жа́лость đáng tiếc thật!; э́ка не́видаль! lạ cái nỗi gì chứ!, lạ quái gì!

экипа́ж I *м.* (*коляска*) (cỗ) xe ngựa

экипа́ж II *м.* (*личный состав*) êkip, ê-kíp, kíp, đoàn; (*корабля*) thuỷ thủ đoàn, đoàn thuỷ thủ; (*космического корабля, самолёта*) phi hành đoàn, đoàn phi hành, đội lái

экипирова́ть *несов. и сов.* (*В*) trang bị

экипирова́ться *несов. и сов.* (được) trang bị

экипиро́вка *ж.* 1. (*действие*) (sự) trang bị; 2. (*снаряжение*) (đồ) trang bị; *воен.* quân trang, quân dụng

эклампси́я *ж. мед.* (chứng) kinh giật, sản giật

эклекти́зм *м.* chủ nghĩa (thuyết) chiết trung

экле́ктик *м.* người theo chủ nghĩa chiết trung

экле́ктика *ж.*, **эклектици́зм** *м. см.* эклекти́зм

эклекти́ч||еский, ~ный *прил.* (thuộc về) chiết trung; (*проникнутый эклектизмом*) (có tính chất) chiết trung

экле́р *м.* bánh éclair, bánh kem

экли́птика *ж. астр.* (đường) hoàng đạo

эклипти́ческий *прил. астр.* (thuộc về) hoàng đạo

экоавтомоби́ль *м.*, **экомоби́ль** *м.* ôtô ecô, ôtô không hại sinh thái

экокатастро́фа *ж.* thảm hoạ (tai hoạ) sinh thái

экологиза́ция *ж.* (sự) sinh thái hoá, phổ biến kiến thức bảo vệ sinh thái

экологи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) sinh thái học; sinh thái; ~ое равнове́сие sự cân bằng sinh thái; ~ое прогнози́рование dự đoán tình hình sinh thái; ~ая систе́ма hệ sinh thái; ~ое преступле́ние tội ác sinh thái; ~ие пробле́мы những vấn đề (vấn nạn, nan đề) sinh thái; ~ кри́зис khủng hoảng sinh thái; ~ штраф phạt sinh thái

экологи́чный *прил.* phù hợp nhu cầu (vô hại cho) sinh thái, đáp ứng yêu cầu sinh thái học; ~ прое́кт bản thiết kế đáp ứng yêu cầu sinh thái học; ~ дви́гатель động cơ vô hại cho (phù hợp nhu cầu) sinh thái

эколо́ги||я *ж.* 1. sinh thái học, (môn) sinh thái; 2. (*природа*) sinh thái, môi sinh, thiên nhiên; забо́ты об ~и những mối quan tâm đến sinh thái (môi sinh, thiên nhiên)

эконома́йзер *м. тех.* 1. bộ hâm nước; 2. (*в карбюраторе двигателя внутреннего сгорания*) bộ tiết kiệm xăng

экономе́трия *ж.* (khoa) thống kê tính toán kinh tế

экономи́зм *м. полит. ист.* chủ nghĩa kinh tế

эконо́мика *ж.* 1. (nền) kinh tế; (*какой-л. отрасли*) (cơ cấu) kinh tế; капиталисти́ческая ~ kinh tế tư bản chủ nghĩa; ~ социали́зма kinh tế xã hội chủ nghĩa; ~ страны́ nền kinh tế của đất nước; ~ промы́шленности (cơ cấu) kinh tế công nghiệp; 2. (*наука*) kinh tế học, (môn) kinh tế

экономи́ст *м.* 1. (*учёный*) nhà kinh tế (kinh tế học); 2. (*служащий*) nhân viên kinh tế

эконо́мить, сэконо́мить 1. (*разумно расходовать*) tiết kiệm, kiệm ước; ~ вре́мя и труд tiết kiệm thì giờ và lao động; 2. *тк. несов.* (*сокращать расходы*) để dành, dè sẻn, dành dụm, tằn tiện; 3. (на, в *П*) (*получать выгоду*) tiết kiệm; ~ на материа́лах tiết kiệm vật liệu

экономи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) kinh tế; ~ие зако́ны các quy luật kinh tế; ~ая геогра́фия (môn) địa lý kinh tế; ~ райо́н vùng kinh tế; ~ журна́л tạp chí kinh tế; ~ кри́зис khủng hoảng kinh tế; ~ие рефо́рмы những cuộc cải cách kinh tế; осо́бые ~ие зо́ны (những) khu vực kinh tế đặc biệt; ~ая подде́ржка ủng hộ về kinh tế; Экономи́ческий и Социа́льный Сове́т Hội đồng Kinh tế và Xã hội, ECOSOC (*của Liên Hiệp Quốc*)

экономи́чность *ж.* (tính) kinh tế, tiết kiệm

экономи́чн||ый *прил.* tiết kiệm, ít tốn kém, (có tính) kinh tế; ~ое строи́тельство xây dựng ít tốn kém (có tính kinh tế)

эконо́мия *ж.* (sự) tiết kiệm, kiệm ước; (*бережливость*) (sự) để dành, dè sẻn, dành dụm, tằn tiện; ~ электри́чества tiết kiệm điện; ~ вре́мени, во вре́мени tiết kiệm thì giờ

эконо́м-кла́сс *м.* hạng rẻ tiền, hạng bình dân (*nói về vé*)

эконо́мный *прил.* 1. (*бережливый*) tiết kiệm, đè sẻn, tằn tiện; ~ челове́к người tiết kiệm; 2. (*экономичный*) tiết kiệm, ít tốn kém, (có tính) kinh tế; са́мый ~ спо́соб cách ít tốn kém nhất, phương pháp tiết kiệm nhất

эколи́д *м.* (sự) diệt sinh thái, diệt môi sinh

экосисте́ма *ж.* hệ sinh thái, sinh thái hệ

экосфе́ра *ж.* sinh thái quyển, quyển sinh thái

экоту́р *м.* tour sinh thái, (chuyến) du lịch sinh thái

экра́н *м.* 1. màn, màn che, màn chắn, tấm chắn; защи́тный ~ реа́ктора màn bảo vệ của lò phản ứng; 2. *тех.* màn, màn hình; ~ телеви́зора màn hình, màn máy truyền hình; ~ компью́тера màn hình (màn) computer; ~ лока́тора màn radar; 3. (*в кинотеатре*) màn ảnh, màn bạc; 4. *перен.* (*киноискусство*) điện ảnh, màn bạc; но́вости ~a tin tức điện ảnh (màn bạc); фильм идёт пе́рвым ~ом phim được công chiếu lần đầu

экрани́зация *ж.* (sự) dựng phim; ~ о́перы dựng phim vở ca kịch, dựng vở opera thành phim

экрани́ровать *несов. и сов.* (*В*) dựng phim, dựng... thành phim

экра́нн||ый *прил.*: ~ое полотно́ vải màn ảnh; ~ое вре́мя thời gian của bộ phim, thời lượng buổi truyền hình

экс- cựu, nguyên; ~-президе́нт cựu (nguyên) tổng thống; ~-мини́стр cựu (nguyên) bộ trưởng

эксгума́ция *с. мед.* (sự) khai quật

эксгуми́ровать *несов. и сов.* (*В*) *мед.* khai quật; ~ труп khai quật tử thi (xác chết)

эксика́тор *м.* máy sấy

экскава́тор *м.* máy xúc, máy đào; многоковшо́вый ~ máy xúc nhiều gàu

экскава́торн||ый *прил.* (thuộc về) máy xúc, máy đào; ~ ковш gàu máy xúc; ~ заво́д nhà máy sản xuất máy xúc (máy đào); ~ые рабо́ты công việc xúc (đào) đất

экскава́торщик *м.* thợ lái máy xúc (máy đào)

эксклюзи́в *м. разг.* (cái) độc nhất, duy nhất, có một không hai, rất đặc biệt; интервью-~ cuộc phỏng vấn rất đặc biệt (có một không hai)

эксклюзи́вн||ый *прил.* 1. (*единственный*) độc nhất, duy nhất, có một không hai, rất đặc biệt; ~ое интервью cuộc phỏng vấn rất đặc biệt (có một không hai); 2. (*исключительный*) đặc biệt, chỉ dành riêng cho...; ~ое пра́во quyền đặc biệt

экскреме́нты *мн.* (*скл. как м.*) phân

э́кскурс *м.* (sự) nói thêm ngoài đề

экскурса́нт *м.*, **~ка** *ж.* người đi tham quan (du ngoạn)

экскурсио́нн||ый *прил.* (thuộc về) tham quan, du ngoạn; ~ое бюро́ phòng tham quan (du ngoạn); ~ автобус xe bus du ngoạn (du lịch)

экску́рсия *ж.* 1. (cuộc) tham quan, du ngoạn, đi thăm; ~ в музе́й tham quan (đi thăm) viện bảo tàng; ~ по го́роду tham quan (du ngoạn, đi thăm) thành phố; 2. *разг.* (*группа экскурсантов*) đoàn tham quan (du ngoạn); ~ шко́льников đoàn học sinh tham quan (du ngoạn)

экскурсово́д *м.* hướng dẫn viên (người hướng dẫn) du lịch

эксли́брис *м.* ex-libris, dấu sở hữu (*trên sách*)

экспанси́вный *прил.* dễ biểu cảm, dễ bộc lộ tình cảm, hay thổ lộ nỗi lòng, bộc trực; (*восторженный*) dễ phấn khởi, dễ phấn hứng

экспансио́низм *м.* chủ nghĩa bành trướng

экспансио́нист *м.* kẻ theo chủ nghĩa bành trướng

экспансио́нистск||ий *прил.* (thuộc về) chủ nghĩa bành trướng; ~ая поли́тика chính sách bành trướng

экспа́нсия *ж.* 1. (sự) bành trướng; экономи́ческая и полити́ческая ~ bành trướng kinh tế và chính trị; 2. (*распространение*) (sự) lan tràn, lan rộng; ~ эпиде́мии sự lan rộng (lan tràn) của dịch bệnh

экспатриа́ция *ж.* (sự) trục xuất (*ra khỏi nước*); (*добровольная*) (sự) xuất dương, xuất ngoại

экспатрии́ровать *несов. и сов.* (*В*) trục xuất (*ra khỏi nước*)

экспатрии́роваться *несов. и. сов.* xuất dương, xuất ngoại, ra nước ngoài

экспеди́ровать *несов. и сов.* (*В*) gửi, gửi... đi; (*корреспонденцию*) phát, phân phát, phát hành

экспеди́тор *м.* người nhận gửi; (*на почтамте*) người phân phát, phát hành viên

экспедицио́нный *прил.* 1. (thuộc về) khảo sát, thám hiểm, thăm dò; 2. (*относящийся к службе отправки и приёма*) (thuộc về) phòng nhận gửi, phòng phân phát; ✧ ~ ко́рпус đội (đoàn) quân viễn chinh

экспеди́ция *ж.* 1. (cuộc) khảo sát, thám hiểm, thăm dò; нау́чная ~ khảo sát khoa học; поля́рная ~ thám hiểm vùng cực; 2. (*группа лиц*) đoàn khảo sát (thám hiểm); (*геологическая*) đoàn thăm dò; (*военная*) đội biệt phái; спаса́тельная ~ đội (đoàn) cứu hộ; 3. (*отправка чего-л.*) (sự) gửi đi; (*рассылка чего-л.*) (sự) phân phát; 4. (*отдел отправки*) phòng nhận gửi; (*отделение почтамта*) phòng phân phát; ✧ вое́нная ~ (cuộc) viễn chinh; đội (đoàn) quân viễn chinh

эксперимéнт *м.* (sự, cuộc) thí nghiệm, thực nghiệm, thử nghiệm; нау́чный ~ thí nghiệm khoa học; ста́вить, проводи́ть ~ tổ chức, làm thí nghiệm

эксперимента́льн||ый *прил.* 1. (thuộc về) thí nghiệm, thực nghiệm, thử nghiệm; (*для экспериментов*) (để) thí nghiệm, thực nghiệm, thử nghiệm; (*пробный*) thử; ~ ме́тод иссле́дования phương pháp nghiên cứu thực nghiệm: ~ые да́нные dẫn liệu thí nghiệm; ~ые живо́тные những con vật thí nghiệm; 2. (*основанный на опыте*) thực nghiệm; ~ая медици́на y học thực nghiệm

эксперимента́тор *м.* nhà thực nghiệm, người làm thí nghiệm

эксперименти́рование *с.* (sự) thí nghiệm, thực nghiệm, thử nghiệm

эксперименти́ровать *несов.* thí nghiệm, thực nghiệm, thử nghiệm

экспе́рт *м.* chuyên gia, chuyên viên, giám định viên, người giám định; заключе́ние ~ов kết luận của các chuyên gia (giám định viên)

экспертиз||а 1. (sự) giám định, thẩm định; производи́ть ~у giám định; суде́бно-медици́нская ~ giám định pháp y; 2. (*комиссия экспертов*) hội đồng giám định

экспе́ртн||ый *прил.* (thuộc về) chuyên gia, chuyên viên, giám định viên; giám định, thẩm định; ~ая оце́нка (sự) đánh giá của chuyên gia, nhận định của hội đồng giám định; ~ая коми́ссия hội đồng giám định; ~ая систе́ма *информ.* hệ chuyên gia

экспирато́рный *прил. лингв.* thở ra

экспира́ция *ж. лингв.* hơi thở ra

эксплози́вный *прил.*: ~ звук *лингв.* âm nổ

эксплуата́тор *м.* kẻ bóc lột

эксплуата́торск||ий *прил.* (thuộc về) kẻ bóc lột; (*свойственный эксплуататору*) (có tính chất) bóc lột; ~ие кла́ссы các giai cấp bóc lột

эксплуатацио́нн||ый *прил.* (thuộc về) kinh doanh, vận hành, khai thác; ~ые расхо́ды chi phí kinh doanh, phí tổn vận hành (khai thác)

эксплуата́ци||я *ж.* 1. (sự) bóc lột; ~ челове́ка челове́ком (chế độ) người bóc lột người; 2. (*хозяйственная*) (sự) kinh doanh, vận hành, khai thác; (*использование*) (sự) sử dụng, dùng; ~ приро́дных ресу́рсов, бога́тств khai thác tài nguyên thiên nhiên; ~ желе́зных доро́г kinh doanh đường sắt; техни́ческая ~ vận hành kỹ thuật; сдать дом в ~ю bàn giao toà nhà để bắt đầu sử dụng; вводи́ть предприя́тие в ~ю đưa xí nghiệp vào hoạt động (sản xuất)

эксплуати́рование *с.* (sự) bóc lột; kinh doanh, vận hành, khai thác; sử dụng, dùng (*ср.* эксплуати́ровать)

эксплуати́р||овать *несов.* (*В*) 1. bóc lột; ~ чужо́й труд bóc lột lao động người khác; нача́льник его́ бессо́вестно ~yет tay thủ trưởng bóc lột anh ta thật vô lương tâm; ~ роди́телей, жену́ lợi dụng sức lao động của bố mẹ, của vợ; он ~ yет её сла́бости hắn lợi dụng nhược điểm của chị ấy; 2. (*хозяйственно*) kinh doanh, vận hành, khai thác; (*использовать*) sử dụng, dùng; ~ нефтяны́е за́лежи khai thác mỏ dầu; ~ маши́ну sử dụng máy

экспозе́ *с.* bản trình bày, tờ trình, phúc trình

экспози́ция *ж.* 1. *лит., муз.* phần trình bày; 2. (*показ*) (cuộc) trưng bày, chưng bày, trình bày, triển lãm; 3. *фото* (sự, thời gian) lộ sáng, phơi sáng

экспона́т *м.* hiện vật, vật trưng bày, vật triển lãm

экспоне́нт *м.* người trưng bày; (*организация*) tổ chức trưng bày; (*страна*) nước trưng bày

экспони́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. trưng bày, chưng bày, triển lãm; 2. (*фото*) lộ sáng, phơi sáng

экспоно́метр *м. фото* quang kế, máy đo sáng

э́кспорт *м.* 1. (sự) xuất khẩu, xuất cảng; ~ капита́ла xuất khẩu tư bản; 2. (*количество товаров*) (khối lượng) hàng xuất, hàng xuất khẩu, hàng xuất cảng

экспортёр *м.* người xuất khẩu; (*организация*) tổ chức xuất khẩu; (*страна*) nước xuất khẩu; стра́ны ~ы не́фти các nước xuất khẩu dầu mỏ

экспорти́рование *с.* (sự) xuất khẩu, xuất cảng

экспорти́ровать *несов. и сов.* (*В*) xuất khẩu, xuất cảng; xuất (*сокр.*)

э́кспортн||ый *прил.* (thuộc về) xuất khẩu, xuất cảng, xuất; (*для экспорта*) (để) xuất khẩu, xuất cảng, xuất; ~ые това́ры hàng xuất khẩu (xuất cảng, xuất)

экспре́сс *м.* xe (tàu) tốc hành; éхать ~ом đi xe (tàu) tốc hành

экспре́сс-... express, cấp tốc; ~-ана́лиз xét nghiệm (phân tích) cấp tốc; ~-опро́с trưng cầu ý kiến cấp tốc; ~-отправле́ние bưu kiện express (hoả tốc); ~-по́чта bưu điện express (hoả tốc)

экспресси́вность *ж.* (tính) biểu cảm

экспресси́вный *прил.* biểu cảm

экспрессиони́зм *м. иск., лит.* expressionnism, trường phái (hoạ phái, chủ nghĩa) biểu hiện

экспрессиони́ст *м.* người theo trường phái (chủ nghĩa) biểu hiện

экспрессиони́стский *прил.* (thuộc về) trường phái biểu hiện, chủ nghĩa biểu hiện

экспре́ссия *ж.* (sự) biểu cảm

экспро́мт *м.* (*речь*) lời ứng khẩu; (*стихотворение*) thơ ứng khẩu (khẩu hứng); (*муз. пьеса*) khúc tức hứng

экспро́мтом *нареч.* (một cách) ứng khẩu, tức hứng, lập tức, không chuẩn bị sẵn; (*внезапно*) (một cách) đột ngột, bất thình lình; произнести́ речь ~ ứng khẩu bài diễn từ

экспроприа́тор *м.* kẻ tước đoạt (đi tước đoạt)

экспроприа́ция *ж.* 1. *юр.* (sự) trưng thu, trưng dụng, sung công, truất hữu; 2. (*социального класса*) (sự) tước đoạt; ~ экспроприа́торов tước đoạt những kẻ đi tước đoạt

экспроприи́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. *юр.* trưng thu, trưng dụng, sung công, truất hữu; 2. (*социальный класс*) tước đoạt

экссуда́т *м. мед.* dịch rỉ

эксуда́ция *ж. мед.* (sự) rỉ dịch

экста́з *м.* khoái cảm tột độ, (sự) phấn chấn cao độ, ngây ngất; впада́ть, приходи́ть в ~ phấn chấn cao độ, ngây ngất, khoái lịm người

э́кстази *с. нескл.* thuốc lắc, thuốc phê, ma tuý tổng hợp (*dạng viên nén*)

экстенси́вн||ый *прил.* (phát triển) theo chiều rộng; ~ое се́льское хозя́йство (nền) nông nghiệp quảng canh

экстéрн *м.* thí sinh tự do; держа́ть экза́мены ~ом thi với tư cách thí sinh tự do

экстерна́т *м.* chế độ thí sinh tự do

экстéрном *нареч.* (với tư cách) thí sinh tự do

экстерриториа́льность *ж. юр* trị ngoại pháp quyền

экстерриториа́льный *прил. юр.* (được hưởng) trị ngoại pháp quyền

экстерье́р *м.* ngoại hình, vẻ ngoài

э́кстра *в знач. прил.* extra, siêu đẳng, thượng thặng, thượng thừa, thượng hạng, thượng hảo hạng, tốt nhất

экстравага́нтно *нареч.* (một cách) lố lăng, kỳ dị, dị hợm

экстравага́нтный *прил.* lố lăng, kỳ dị, dị hợm

экстраве́рт *м. психол.* người có tâm lý hướng ngoại; tâm lý hướng ngoại

экстраги́рование *с.* (sự) tách ly, chiết xuất, chiết

экстраги́ровать *несов. и сов.* (*В*) tách ly, chiết xuất, chiết

экстради́ция *ж. юр.* (sự) dẫn độ, dẫn độ tội phạm

экстра́кт *м.* chất (phần) chiết xuất

экстраординáрный *прил.* lạ thường, dị thường, phi thường, bất thường; ~ слу́чай trường hợp lạ thường

экстраполя́ция *ж.* 1. *книжн.* (sự) ngoại suy; 2. *мат.* phép ngoại suy

экстраcéнс *м.* nhà ngoại cảm

экстрасенсо́рика *ж.* (khả năng, tài) ngoại cảm

экстрасенсо́рный *прил.* ngoại cảm; ~ дар tài ngoại cảm

экстремáл *м.* vận động viên môn thể thao cực kỳ nguy hiểm

экстрема́льн||ый *прил.* 1. *мат.* (thuộc về) cực trị; 2. (*чрезвычайный*) cực kỳ khó khăn (nguy hiểm); ~ые усло́вия những điều kiện cực kỳ khó khăn; ~ая ситуа́ция tình thế cực kỳ nguy hiểm; ~ые ви́ды спо́рта các môn thể thao cực kỳ nguy hiểm

экстреми́зм *м. полит.* tinh thần cực đoan (quá khích), chủ nghĩa cực đoan (quá khích)

экстреми́ст *м. полит.* người cực đoan (quá khích)

экстреми́стск||ий *прил. полит.* cực đoan, quá khích; ~ взгляд quan điểm

cực đoan (quá khích); ~ая газе́та tờ báo quá khích

экстре́мум *м. мат.* cực trị

э́кстренно *нареч.* (một cách) cấp bách, khẩn cấp, cấp tốc

э́кстренность *ж.* (tính chất) cấp bách, khẩn cấp, gấp rút, cấp tốc; đột xuất, bất thường (*ср.* э́кстренный)

э́кстренн||ый *прил.* (*срочный*) cấp bách, khẩn cấp, gấp rút, cấp tốc, hoả tốc; (*непредвиденный, чрезвычайный*) đột xuất, bất thường, đặc biệt; ~ отъе́зд ra đi cấp tốc; ~ое де́ло việc đột xuất (cấp bách, gấp rút); ~ вы́пуск газе́ты số báo đặc biệt; ~ые расхо́ды bất thường chi, chi phí bất thường; ~ слу́чай trường hợp bất thường

экстри́м *м. разг.* (cái, sự, điều) rất đặc biệt, cực kỳ khó khăn, cực kỳ nguy hiểm; *спорт.* (môn) thể thao cực kỳ nguy hiểm

эксце́нтрик I *м.* (*артист*) diễn viên hài

эксце́нтрик II *м. тех.* bánh lệch tâm, bánh cam

эксцентри́ческий *прил.* 1. *театр.* hài, hài hước; 2. *мат.* lệch tâm; 3. (*причудливый*) ngông, rởm, kỳ quặc, kỳ cục

эксцентри́чный *прил. см.* эксцентри́ческий 3

эксце́сс *м.* 1. (sự, điều, hành vi) quá đáng, quá độ, thái quá; 2. (*нарушение порядка*) (sự) rối loạn, mất trật tự

эктоде́рма *ж. биол.* ngoại bì

эла́стик *м.* (*волокно*) sợi đàn hồi; (*ткань*) vải đàn hồi

эласти́чность *ж.* 1. đàn tính, (tính) elastic, đàn hồi, co giãn, chun, thun; 2. *перен.* (sự) mềm mại, uyển chuyển

эласти́чн||ый *прил.* 1. elastic, đàn hồi, co giãn, chun, thun; ~ая пружи́на lò xo đàn hồi; ~ая ткань vải elastic (thun); ~ые брю́ки quần elastic (thun); 2. *перен.* mềm mại, uyển chuyển; ~ая похо́дка dáng đi uyển chuyển (mềm mại)

элева́тор *м.* 1. *тех.* máy (băng) nâng;. 2. (*зернохранилище*) kho thóc, kho lúa mì

элега́нтно *нареч.* (một cách) elegant, thanh lịch, trang nhã, tao nhã, lịch sự

элега́нтный *прил.* elegant, thanh lịch, trang nhã, tao nhã, lịch sự, nền nã, nền

эле́гия *ж. лит., муз.* bi ca, khúc bi thương

электора́льн||ый *прил.*: ~ые техноло́гии kỹ thuật tranh cử

электора́т *м.* khối (quần chúng) cử tri

электриза́ция *ж.* 1. *физ.* (sự) nhiễm điện; 2. *мед.* liệu pháp điện, phép chữa bệnh bằng điện

электризова́ть *несов. и сов.* (*В*) 1. *физ.* nhiễm điện; 2. *мед.* chữa bệnh bằng điện

электризова́ться *несов. и сов. физ.* (bị) nhiễm điện

эле́ктрик *м.* (*рабочий*) thợ điện; (*инженер*) kỹ sư điện; (*специалист*) nhà điện học, chuyên viên về điện

электри́к *прил. неизм.*: цвет ~ màu xanh da bát (xanh nhạt)

электрифика́ция *ж.* (sự) điện khí hoá; ~ всей страны́ điện khí hoá cả nước; ~ желе́зной доро́ги điện khí hoá đường sắt

электрифици́ровать *несов. и сов.* (*В*) điện khí hoá

электри́ческ||ий *прил.* (thuộc về) điện, điện khí; ~ ток dòng điện; ~ая батаре́я pin, acquy; ~ая цепь mạch điện; ~ дви́гатель động cơ điện; ~ свет ánh sáng điện; ~ая ста́нция nhà máy (trạm) điện; ~ая сеть mạng điện; ~ая печь bếp điện; ~ утю́г bàn là điện; ~ая эне́ргия điện lực, điện năng; казнь на ~ом сту́ле tử hình trên ghế điện

электри́чество *с.* 1. điện, điện khí; (*ток*) (dòng) điện; (*электроэнергия*) điện lực, điện năng; динами́ческое ~ động điện; грозово́е ~ điện sét; 2. (*освещение*) điện, (sự) thắp điện

электри́чка *ж. разг.* (*железная дорога*) đường xe lửa điện; (*поезд*) xe lửa điện

электроаку́стика *ж.* điện thanh học

электроаппарату́ра *ж.* máy móc (thiết bị) điện

электробри́тва *ж.* dao cạo điện

электробытов||о́й *прил.*: ~ы́е прибо́ры đồ điện sinh hoạt

электрово́з *м.* đầu máy chạy điện, đầu tàu lửa điện

электрогита́ра *ж.* (đàn) guitar điện

электро́д *м.* điện cực, cực điện; у́гольный ~ điện cực (cực điện) than

электродви́гатель *м.* động cơ điện

электродви́жущ||ий *прил. физ.* điện động; ~ая си́ла thế điện động

электродина́мика *ж.* điện động lực học

электродинами́ческий *прил.* (thuộc về) điện động lực học

электродое́ние *с. см.* электродо́йка

электродои́лка *ж.* máy vắt sữa bằng điện

электродо́йка *ж.* (sự) vắt sữa bằng điện

электродре́ль *ж.* khoan điện

электроёмкость *ж. физ.* điện dung

электрокапилля́рность *ж. физ.* (hiện tượng) điện mao dẫn

электроизмери́тельн||ый *прил.*: ~ые прибо́ры dụng cụ đo điện

электрока́р *м.* xe rùa điện

электрокардиогра́мма *ж.* điện tâm đồ

электрокардио́граф *м.* điện tâm ký, máy ghi điện tim

электрокардиогра́фия *ж.* phép ghi điện tâm đồ

электрола́мпа *ж.* đèn điện, bóng đèn điện

электролече́бный *прил.* (thuộc về) liệu pháp điện, chữa bệnh bằng điện

электролече́ние *с.* liệu pháp điện, phép chữa bệnh bằng điện

электро́лиз *м. хим.* (sự) điện phân, điện giải, điện ly

электроли́т *м. хим.* chất điện phân (điện giải, điện ly)

электролити́ческий *прил. хим.* (thuộc về) điện phân, điện giải, điện ly

электромагнети́зм *м. физ.* (hiện tượng) điện từ

электромагни́т *м. физ.* nam châm điện

электромагни́тн||ый *прил. физ.* (thuộc về) điện từ; ~ые во́лны sóng điện từ

электромассажёр *м.* dụng cụ (máy) massage chạy điện

электромаши́на *ж.* máy điện

электромашинострое́ние *с.* (ngành, khoa) chế tạo máy điện

электрометаллу́ргия *ж.* (ngành, khoa) luyện kim điện

электромеха́ник *м.* chuyên viên điện cơ

электромеха́ника *ж.* điện cơ học

электромехани́ческий *прил.* (thuộc về) điện cơ

электромонтёр *м.* thợ lắp điện, thợ điện

электромото́р *м. см.* электродви́гатель

электро́н *м. физ.* điện tử, electron

электронагрева́тельн||ый *прил.*: ~ые прибо́ры dụng cụ nung (đun nóng, sưởi nóng) bằng điện

электронасо́с *м.* bơm điện

электро́ника *ж.* điện tử học

электро́нно-вычисли́тельн||ый *прил.*: ~ая маши́на (ЭВМ) máy tính điện tử, máy điện toán

электро́нно-музыка́льн||ый *прил.* (thuộc về) nhạc điện tử

электро́нно-опти́ческий *прил.* (thuộc về) quang học điện tử

электро́нно-управля́ем||ый *прил.* (được) điều khiển bằng điện tử

электро́нн||ый *прил.* (thuộc về) điện tử, electron; ~ая те́хника kỹ thuật điện tử; ~ микроско́п kính hiển vi điện tử; ~ая ла́мпа đèn điện tử; ~ые счётно-реша́ющие и управля́ющие устро́йства thiết bị giải tính và điều khiển điện tử; ~ые часы́ đồng hồ điện tử; ~ое письмо́ thư điện tử (qua mạng Internet); ~ая по́чта thư tín điện tử, thư từ qua mạng Internet; ~ мозг bộ óc điện tử; ~ая па́мять bộ nhớ điện tử; ~ая комме́рция sự buôn bán qua mạng Internet; ~ая библиоте́ка thư viện trên mạng Internet; ~ая ве́рсия (*книги, газеты, журнала ит. п.*) bản in trên mạng Internet

электро́нщик *м. разг.* chuyên viên điện tử

электрообору́дование *с.* thiết bị điện

электроо́птика *ж.* điện quang học

электропая́льник *м.* mỏ hàn điện

электропереда́ч||а *ж.* (sự) tải điện, truyền điện năng; ли́ния ~и đường dây tải điện; мачта ~и cột điện (dây điện)

электропе́чь *ж.* lò điện

электропила́ *ж.* cưa điện

электропли́тка *ж.* bếp điện

электроплу́г *м.* máy cày điện

электропо́езд *м.* xe lửa điện

электрополотёр *м.* máy đánh sàn chạy điện

электропредохрани́тель *м.* cầu chì

электроприбо́р *м.* khí cụ (dụng cụ, đồ dùng) điện

электропро́вод *м.* dây điện, dây dẫn

электропрово́дка *ж.* mạng điện

электропрово́дность *ж.* (sự, tính, độ) dẫn điện

электропрово́дный *прил. физ.* dẫn điện

электропрои́грыватель *м.* máy quay đĩa chạy điện

электропромы́шленность *ж.* công nghiệp điện, công nghiệp điện khí

электроразве́дка *ж. геол.* (sự) thăm dò bằng điện

электросва́рка *ж.* (sự) hàn điện

электросва́рщик *м.* thợ hàn điện

электросе́ть *ж.* mạng điện

электросилово́й *прил.* (thuộc về) điện lực

электроси́стема *ж.* hệ thống điện lực

электроско́п *м. физ.* (cái) điện nghiệm, tĩnh điện nghiệm

электроста́нция *ж.* nhà máy (trạm) điện, trạm phát điện; nhà đèn (*разг.*); тепловáя ~ nhà máy nhiệt điện; ди́зельная ~ nhà máy điện diezen

электроста́тика *ж. физ.* tĩnh điện học

электростати́ческий *прил. физ.* (thuộc về) tĩnh điện học

электротерапи́я *ж. мед.* liệu pháp điện

электроте́хник *м.* kỹ thuật viên điện, chuyên viên điện; (*инженер*) kỹ sư điện

электроте́хника *ж.* (môn) kỹ thuật điện, điện kỹ thuật

электротехни́ческий *прил.* (thuộc về) kỹ thuật điện, điện kỹ thuật

электротра́ктор *м.* máy kéo chạy điện

электротя́га *ж.* (sự) kéo bằng điện

электрофизиоло́гия *ж.* điện sinh lý học

электрофоре́з *м.* 1. *физ.* (hiện tượng) điện di, điện chuyển; 2. *мед.* (phép) trị liệu bằng dòng điện di (*đưa thuốc vào dưới da*)

электрохи́мия *ж.* điện hoá học

электрохо́д *м.* tàu thuỷ chạy điện

электроэне́ргия *ж.* điện năng, điện lực, năng lượng điện

элеме́нт *м.* 1. thành phần, thành tố, bộ phận, phần tử, nhân tố, yếu tố; составны́е ~ы чего́-л. thành phần (thành tố, bộ phận hợp thành) của cái gì; 2. (*отдельная сторона, особенность*) yếu tố, đặc điểm; дра́ма с ~ами коме́дии chính kịch có những yếu tố (đặc điểm) của hài kịch; 3. *собир. или мн.*: ~ы (*социальной среды*) những phần tử; прогресси́вные, реакцио́нные ~ы những phần tử tiến bộ, phản động; 4. *хим.* nguyên tố; лёгкие ~ы những nguyên tố nhẹ; редкоземе́льные ~ы những nguyên tố đất hiếm; 5. *эл.* pin; сухо́й ~ pin khô

элемента́рно *нареч.* (một cách) sơ đẳng, sơ giản

элемента́рн||ый *прил.* 1. sơ cấp, sơ bộ; ~ая матема́тика toán học sơ cấp; ~ое образова́ние trình độ sơ học; 2. (*простейший, минимальный*) sơ đẳng, sơ thiểu, sơ yếu, sơ giản, tối thiểu, đơn giản; (*основной*) cơ bản; ~ые зна́ния tri thức sơ đẳng; ~ые пра́вила ве́жливости phép lịch sự sơ đẳng; ~ая и́стина chân lý sơ đẳng (sơ thiểu); он не понима́ет ~ых вещей nó không hiểu được những điều đơn giản (sơ đẳng) nhất; 3. (*поверхностный*) sơ qua, lướt qua, qua loa, hời hợt; ~ взгляд nhìn sơ qua (lướt qua); 4. *хим.* (thuộc về) nguyên tố; ~ ана́лиз phân tích nguyên tố; 5. *физ.* cơ bản, cơ sở; ~ые части́цы những hạt cơ bản

элеро́н *м. ав.* cánh phụ

элеутерококк *м.* 1. *бот.* (cây) ngũ gia bì, thuyên gia bì, thích gia bì (*Eleutherococcus santicosus*); 2. *мед.* (*препарат*) ngũ gia bì

эликси́р *м.* thuốc rượu; ✧ жи́зненный ~ thuốc trường sinh, tiên đan

эли́та *ж.* 1. élite, tinh hoa, lớp ưu tú, giới thượng lưu; ~ о́бщества élite (tinh hoa, giới thượng lưu) của xã hội; 2. *с.-х.* giống élite (tốt nhất, ưu tú)

элита́рный *прил.* (thuộc về) élite, tinh hoa, lớp ưu tú, giới thượng lưu

э́ллинг *м.* 1. nhà triền; 2. (*для дирижаблей*) trạm khí cầu

эллини́зм *м.* 1. *ист.* hellénism, thời Hy Lạp cổ đại; 2. *лингв.* hellénism, từ ngữ gốc Hy Lạp cổ đại

эллини́ст *м.* nhà ngữ văn hellénism (về Hy Lạp cổ đại)

э́ллипс *м. геом.* ellips, elip, hình bầu dục

э́ллипсис *м. лингв.* (sự) tĩnh lược

эллипсо́ид *м. геом.* ellipsoid, elipxoit, khối cầu dẹt

эллипти́ческий I *прил. геом.* elliptic, eliptic, (có) hình ellips, hình bầu dục

эллипти́ческий II *прил. лингв.* (thuộc về) tĩnh lược

эма́левый *прил.* (thuộc về) men; (*покрытый эмалью*) tráng men

эмалиро́ванн||ый *прил.* (được) tráng men; ~ая посу́да bát đĩa tráng men

эмалирова́ть *несов* (*В*) tráng men

эмалиро́вка *ж.* 1. (*действие*) (sự) tráng men; 2. (*эмаль*) men, nước men

эмалиро́вочн||ый *прил.* (thuộc về) tráng men; ~ая рабо́та công việc tráng men; ~ая печь lò tráng men

эма́л||ь *ж.* 1. men, nước men; зубна́я ~ men răng; слой ~и lớp men; 2. (*изделия*) đồ tráng men; колле́кция ~ей bộ sưu tập đồ tráng men

эмана́ция *ж. физ.* xạ khí; ~ ра́дия xạ khí radium (rađium)

эмансипа́ция *ж.* (sự) giải phóng; ~ же́нщины giải phóng phụ nữ

эмансипи́ровать *несов. и сов.* (*В*) giải phóng

эмба́рго *с. неизм. юр.* embargo, (sự) cấm vận; наложи́ть ~ на вы́воз

товáров cấm vận hàng xuất khẩu, cấm xuất khẩu hàng hóa

эмблéма *ж.* biểu tượng, biểu trưng, tượng trưng, biểu hiệu, tiêu hiệu

эмболи́я *ж. мед.* (sự) tắc mạch

эмбрио́лог *м.* nhà phôi (phôi thai) học

эмбриоло́гия *ж.* phôi (phôi thai) học

эмбрио́н *м.* 1. *биол.* phôi, thai; 2. *перен.* phôi thai, manh nha, mầm mống

эмбриона́льн||ый *прил.* 1. *биол.* (thuộc về) phôi, thai; 2. *перен.* phôi thai, manh nha, mầm mống; в ~ом состоя́нии ở trạng thái phôi thai (manh nha, mầm mống), còn trong trứng nước

эмигра́нт *м.*, **~ка** *ж.* kiều dân; (*политический*) người di trú (cư trú, lưu vong)

эмиграцио́нн||ый *прил.* (thuộc về) xuất dương, xuất ngoại; (*относящийся к эмигрантам*) (thuộc về) kiều dân, di trú; ~ое законода́тельство luật di trú; ~ая слу́жба sở di trú

эмигра́ци||я *ж.* 1. (sự) xuất dương, xuất ngoại, ra nước ngoài sống; 2. (*пребывание*) (sự) di trú, lưu vong; находи́ться, жить в ~и di trú (sống lưu vong) ở nước ngoài; возврати́ться из ~и ở nước ngoài trở về; 3. *собир.* (*эмигранты*) kiều dân, dân di trú; полити́ческая ~ dân di trú (cư trú, lưu vong) chính trị; ру́сская ~ в Пари́же kiều dân Nga ở Paris

эмигри́ровать *несов. и сов.* xuất dương, xuất ngoại, di trú, ra nước ngoài sống

эми́р *м.* emir, thủ lĩnh Hồi giáo

эмиссáр *м.* phái viên, mật sứ

эмиссио́нн||ый *прил. фин.* (thuộc về) phát hành; ~ банк ngân hàng phát hành; ~ая опера́ция nghiệp vụ phát hành

эми́ссия I *ж. фин.* (sự) phát hành

эми́ссия II *ж. физ.* (sự) phát xạ, phát

эмоциона́льность *ж.* (tính) đa cảm, dễ xúc động

эмоциона́льн||ый *прил.* 1. xúc động, xúc cảm, cảm xúc, cảm động; ~ое выступле́ние lời phát biểu xúc động (cảm động); ~ая окра́ска sắc thái tình cảm (cảm xúc); 2. (*легко возбудимый*) đa cảm, dễ xúc động (xúc cảm, cảm xúc, cảm động); ~ хара́ктер, ~ая нату́ра tính đa cảm (dễ xúc động); ~ челове́к người đa cảm (dễ xúc động)

эмо́ци||я *ж.* (sự) xúc động, cảm xúc, xúc cảm, cảm động; бога́тый ~ями đa cảm, giàu cảm xúc; не вызыва́ть никаки́х ~й không gây được xúc động (cảm xúc) nào

эмпире́||и *мн.*: вита́ть в ~ях mơ mộng hão huyền

эмпири́зм *м. филос.* chủ nghĩa kinh nghiệm

эмпи́рик *м. филос.* người theo chủ nghĩa kinh nghiệm

эмпириокритици́зм *м. филос.* chủ nghĩa kinh nghiệm phê phán

эмпириомони́зм *м. филос.* chủ nghĩa kinh nghiệm nhất nguyên

эмпири́ческий *прил.* 1. *филос.* (thuộc về) chủ nghĩa kinh nghiệm; 2. (*опытный*) nghiệm sinh, (theo) kinh nghiệm, thực nghiệm

э́му *м. неизм. зоол.* (con) emu, đà điểu emu (*Dromiceus novaehollandiae*)

эму́льсия *ж.* nhũ tương

эмфизе́ма *ж. мед.* 1. (bệnh) tràn khí, khí thủng; 2. (*лёгких*) (bệnh) giãn phổi

энде́мики *мн.* (*ед.* энде́мик *м.*) *бот., зоол.* loài đặc hữu

эндеми́ч||еский, ~ный *прил.* đặc hữu, địa phương

энде́мия *ж.* bệnh địa phương (phong thổ)

эндога́мия *ж.* 1. *этн.* (tục, chế độ) nội hôn, đồng tộc kết hôn; 2. *биол.* nội giao

эндоге́нный *прил.* nội sinh

эндокарди́т *м. мед.* viêm màng trong tim

эндокри́нн||ый *прил. физиол.* (thuộc về) nội tiết; ~ая железа́ *анат.* tuyến nội tiết; ~ое заболева́ние bệnh nội tiết

эндокрино́лог *м.* nhà nội tiết học, bác sĩ nội tiết

эндокриноло́гия *ж:* nội tiết học

эндорфи́ны *мн.* (*ед.* эндорфи́н *м.*) chất gây hứng thú

эндоско́п *м.* ống (khí cụ) nội soi; ла́зерный ~ ống (khí cụ) nội soi bằng laser

эндоскопи́я *ж. мед.* (phương pháp) nội soi

э́ндшпиль *м. шахм.* (lúc) cuối ván

энерге́тик *м.* (*специалист*) nhà năng lượng học, chuyên viên năng lượng; (*работник*) nhân viên ngành năng lượng

энерге́тика *ж.* 1. (*отдел физики*) năng lượng học; 2. (*отрасль техники*) ngành năng lượng

энергети́ческ||ий *прил.* (thuộc về) năng lượng; ~ая ба́за cơ sở năng lượng

энерги́чно *нареч.* (một cách) cương quyết, kiên quyết, mạnh mẽ, kịch liệt

энерги́чн||ый *прил.* 1. có (đầy) nghị lực, cương nghị, tích cực, hăng hái; ~ челове́к người có nghị lực; 2. (*решительный*) cương quyết, kiên quyết, mạnh mẽ, mạnh bạo, kịch liệt; ~ые ме́ры những biện pháp cương quyết; ~ протéст sự phản đối mạnh mẽ (kịch liệt, cương quyết); ~ые мазки́ nét vẽ mạnh bạo (mạnh, hoạt)

эне́рги||я *ж.* 1. năng lượng; силова́я ~ động lực; а́томная ~ năng lượng nguyên tử; внýтриа́томная ~ năng lượng nội nguyên tử; со́лнечная ~ năng lượng mặt trời; внýтренняя ~ nội năng, năng lượng bên trong; во́дная ~ thuỷ năng; механи́ческая ~ cơ năng; магни́тная ~ từ năng, năng lượng từ; тепловáя ~ nhiệt năng; скры́тая ~ tiềm năng; 2. (*деятельная сила*) năng lực, nghị lực, tinh lực; (*решительность*) (sự) cương quyết, kiên quyết, cương nghị; взя́ться за что́-л. с ~ей bắt tay vào việc gì một cách kiên quyết, kiên quyết bắt tay vào việc gì

энергоблóк *м.* tổ máy điện

энерговооружённость *ж.* (sự, trình độ) trang bị năng lượng, trang bị động lực

энергоёмкий *прил.* tiêu hao nhiều điện năng (điện lực)

энергоёмкость *ж.* mức tiêu hao nhiều điện năng (điện lực) (*để làm ra sản phẩm*)

энергозатрáты *мн.* chi phí năng lượng (điện năng, điện lực); ~ экстрасе́нса tiêu hao tinh lực của nhà ngoại cảm

энергопотребле́ние *с.* (sự) tiêu dùng năng lượng, tiêu dùng điện

энергоресýрсы *мн.* (*ед.* энергоресýрс *м.*) nguồn năng lượng

энергосберегáющ||ий *прил.*: ~ие технологии công nghệ (kỹ thuật) tiết kiệm năng lượng

энергосисте́ма *ж.* hệ thống năng lượng

энзи́мы *мн.* (*ед.* энзи́м *м.*) enzym, enzim

энтоде́рма *ж. биол.* nội bì

энтомóлог *м.* nhà côn trùng học, chuyên viên về côn trùng

энтомоло́гия *ж.* côn trùng học

энтропи́я *ж. физ.* entropy, entropi

энтузиáзм *м.* (sự, lòng) nhiệt tình, nhiệt tâm, hăng hái, phấn khởi; проявля́ть ~ tỏ rõ nhiệt tình, biểu lộ nhiệt tâm;

де́лать что́-л. с ~ом nhiệt tình (hăng hái, phấn khởi) làm việc gì

энтузиа́ст *м.*, **~ка** *ж.* người nhiệt tình (nhiệt tâm)

энцефали́т *м. мед.* (bệnh) viêm não

энци́клика *ж.* thư luân lưu (thông điệp) của giáo hoàng

энциклопеди́ст *м.* 1. *ист.* nhà bách khoa (bách khoa toàn thư); 2. (*эрудит*) người uyên bác (thông thái)

энциклопеди́ческ||ий *прил.* 1. (thuộc về) bách khoa; ~ слова́рь từ điển bách khoa; 2. (*обширный*) uyên bác, thông thái, uyên thâm, sâu rộng; ~ие познания (những) tri thức uyên bác

энциклопе́дия *ж.* (bộ) bách khoa toàn thư, sách bách khoa; ✧ ходя́чая ~ từ điển sống

эпата́ж *м.* (hành vi, điều, sự) chướng kỳ, cố làm chướng tai gai mắt, cố ý gây kinh ngạc, cố ý sinh sự, quái chiêu

эпати́ровать *несов. и сов.* (*В*) làm điều chướng kỳ, cố làm chướng tai gai mắt, cố ý gây kinh ngạc, cố ý sinh sự, làm điều quái chiêu

эпиго́н *м.* người hậu sinh, kẻ hậu bối

эпигра́мма *ж.* (bài) thơ trào phúng

эпи́граф *м.* đề từ

эпигра́фика *ж.* bi ký (minh văn) học

эпидемио́лог *м.* nhà dịch tễ học, chuyên viên dịch tễ

эпидемиоло́гия *ж.* dịch tễ học

эпидеми́ческ||ий *прил.* (thuộc về) dịch, dịch tễ; ~ие боле́зни các bệnh dịch (dịch tễ)

эпиде́мия *ж.* (bệnh) dịch, dịch tễ; ~ гри́ппа dịch cúm; ~ холе́ры dịch tả

эпиде́рм||а *ж.*, **~ис** *м. биол., бот.* biểu bì

эпизо́д *м.* I. việc xảy ra, sự kiện, trường hợp; 2. (*в романе и т. п.*) đoạn, pha, tình tiết; (*сцена*) cảnh, lớp

эпизоди́ческ||ий *прил.* (*случайный*) tình cờ, ngẫu nhiên; (*нерегулярный*) không thường xuyên; tạm thời; ~ая роль vai phụ

эпизоо́тия *ж.* (bệnh) dịch động vật

эпикуре́ец *м.* người theo chủ nghĩa khoái lạc (hưởng lạc)

эпикуре́йзм *м.* 1. *филос.* thuyết Epicure; 2. (*мировоззрение*) chủ nghĩa khoái lạc (hưởng lạc)

эпиле́псия *ж. мед.* (bệnh) động kinh

эпиле́птик *м.* người bệnh động kinh

эпилепти́ческий *прил. мед.*: ~ припа́док cơn động kinh

эпило́г *м. лит.* phần kết, lời bạt, phần bạt hậu

эпиля́ция *ж. мед.* thuật làm rụng lông (tóc)

эпиля́тор *м.* chuyên viên làm rụng lông (tóc); (*аппарат*) máy làm rụng lông (tóc)

эпистемо́лог *м.* nhà nhận thức (tri thức) học

эпистемоло́гия *ж. филос.* nhận thức (tri thức) học, lý luận về nhận thức (hiểu biết)

эпистоля́рн||ый *прил. лит.* (dưới dạng) thư tín; ~ жанр thể loại thư tín; ~ая литерату́ра văn chương thư tín

эпита́фия *ж.* bi ký, văn bia

эпите́лий *м. биол.* biểu mô

эпи́тет *м. лит.* tính ngữ, hình dung ngữ

эпифи́ты *мн. бот.* (*ед.* эпифи́т *м.*) thực vật biểu sinh

эпице́нтр *м.* 1. chấn tâm, tâm ngoài, tâm; ~ землетрясе́ния tâm (chấn tâm) động đất; 2. *перен.* trung tâm; ~ собы́тий trung tâm của các sự kiện

эпи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) sử thi; ~ая поэ́ма anh hùng ca, trường ca sử thi

эпокси́дный *прил.* (thuộc về) epoxid, epoxit; ~ клей keo epoxid

эполе́ты *мн.* (*ед.* эполе́т *м.*) ngù vai

эпопе́я *ж. лит.* (bài, thiên) sử thi; (*произведение эпического характера*) (thiên) anh hùng ca (*тж. перен.*)

э́пос *м.* 1. *лит.* (thể loại) sử thi; 2. (*героические сказания, песни, легенды*) anh hùng ca

эпо́х||а *ж.* 1. thời đại, thời kỳ; соста́вить, сде́лать ~у là cả một thời đại; 2. *геол.* thế, thời kỳ

эпоха́льн||ый *прил.* có ý nghĩa (tính chất) thời đại; ~ое собы́тие sự kiện có ý nghĩa (tính chất) thời đại

э́ра *ж.* 1. kỷ nguyên, nguyên đại; в пе́рвом ве́ке до на́шей э́ры vào thế kỷ 1 trước công nguyên (công lịch, tây lịch); в пе́рвом ве́ке на́шей э́ры vào thế kỷ 1 của (theo, sau) công nguyên; 2. (*эпоха*) kỷ nguyên, thời đại; откры́ть но́вую э́ру mở ra một kỷ nguyên mới; 3. *геол.* đại, nguyên đại

эргоно́мика *ж.* ergonomic, công thái học, khoa học về lao động

эргономи́ст *м.* nhà ergonomic (công thái học), chuyên viên về công thái

эргономи́ческий *прил.* (thuộc về) ergonomic, công thái học

эргономи́чный *прил.* (hợp với) ergonomic, công thái học; tiện dụng, ít tốn sức lao động

эргоно́мия *ж. см.* эргоно́мика

эрготи́зм *м. мед.* nhiễm độc ergotin

эре́кция *ж. физиол.* (sự) cương, cương cứng

эри́стика *ж. книжн.* nghệ thuật luận chiến (tranh luận)

эритроци́ты *мн.* (*ед.* эритроци́т *м.*) *физиол.* hồng cầu

эрите́ма *ж. мед.* ban đỏ

эро́зия *ж.* (sự) xói mòn, xâm thực; во́дная и ветрова́я ~ по́чвы xói mòn đất do nước và gió

эроти́зм *м.* dục tính quá mạnh; страда́ть ~ом bị chứng dục tính quá mạnh

эро́тика *ж.* 1. (*чувственность*) erotic, dục tính, nhục cảm, tình dục, (tính, lòng) sắc dục, nhục dục; (tính chất) gợi dục, kích dục; 2. *собир.* (*произведения*) tranh ảnh gợi dục, sách báo kích dục

эроти́ч||еский, ~ный *прил.* (thuộc về) erotic, dục tính; (có tính chất) gợi dục, kích dục; ~еский фильм; phim gợi dục (kích dục); ~еский та́нец điệu nhảy gợi dục (kích dục); ~еская по́за dáng đứng/ngồi/nằm gợi dục (khêu gợi)

эруди́рованный *прил.* uyên bác, uyên thâm, thông thái; thông kim bác cổ (*погов.*)

эруди́т *м.* người uyên bác (uyên thâm, thông thái, có kiến văn rộng), trí giả

эруди́ция *ж.* (sự) uyên bác, uyên thâm, thông thái

эрцге́рцог *м. ист.* đại công tước

эсе́р *м. ист.* đảng viên xã hội-cách mạng

эска́дра *ж. мор.* hải đoàn, đoàn tàu chiến; *ав.* phi đoàn, đoàn máy bay

эска́дренный *прил. мор.*: ~ минonóсец *см.*. эсми́нец

эска́дрилья *ж. ав.* phi đội; бомбардиро́вочная ~ phi đội ném bom; истреби́тельная ~ phi đội khu trục (tiêm kích); дежу́рная ~ phi đội trực chiến

эскадро́н *м.* đại đội (đội) kỵ binh

эскала́тор *м.* thang cuốn, thang máy liên tục

эскала́ци||я *ж.* (sự) leo thang; ~ вое́нных де́йствий leo thang chiến sự

эска́рп *м. воен.* 1. luỹ trong; 2. (*противотанковый ров*) hào chống tăng

эски́з *м.* (bức, bản) phác hoạ, tốc hoạ, vẽ phác, vẽ thảo; (*скульптуры*) mẫu phác, mẫu thảo; (*лит. или муз. произведения*) (bản) phác thảo

эски́зный *прил.* (là) phác hoạ, tốc hoạ; phác thảo, sơ phác, phác, thảo; ~ прое́кт bản thiết kế sơ phác

эскимо́ *с. нескл.* kem, kem que, kem cây

эскимо́с *м.*, **~ка** *ж.* người Eskimo

эскимо́сский *прил.* (thuộc về) Eskimo; ~ язы́к tiếng Eskimo

эско́рт *м.* đoàn (đội) hộ tống

эскорти́ровать *несов.* (*В*) hộ tống, vệ tống

эску́до *м. неизм.* (đồng) escudo

эскула́п *м. ирон.* thầy thuốc dở

эсми́нец *м.* khu trục hạm, tàu khu trục

эспадро́н *м. спорт.* (thanh) kiếm

эспа́ндер *м. спорт.* expander, (bộ) dây chun (*tập thể dục*)

эсперанти́ст *м.*, **~ка** *ж.* người biết esperanto (quốc tế ngữ, thế giới ngữ)

эспера́нто *с. неизм.* esperanto, quốc tế (thế giới) ngữ

эссе́ *с. неизм.* essai, tiểu luận

эссе́ист *м.* tác giả essai (tiểu luận)

эссе́нция *ж.* tinh chất, tinh dầu; уксусная ~ tinh giấm; ароматическая ~ tinh dầu thơm

эстака́да *ж.* cầu cạn, cầu; разгру́зочная ~ cầu vượt đường

эста́мп *м. иск.* (bức) tranh in tay, ấn hoạ

эстафе́т||а *ж.* 1. *уст.* (cái) hoả bài; 2. *спорт.* (cuộc) thi tiếp sức; уча́стник ~ы người tham gia cuộc thi tiếp sức; 3. *спорт.* (*палочка*) gậy tiếp sức; ✧ приня́ть у кого́-л. ~у kế tục sự nghiệp của ai; ~ поколе́ний sự thừa kế (kế thừa, kế tục) của các thế hệ

эстафе́тн||ый *прил. спорт.*: ~ бег (cuộc) thi chạy tiếp sức; ~ая па́лочка gậy tiếp sức

эсте́т *м.* I. người theo thuyết (chủ nghĩa) duy mỹ; 2. (*поклонник изящного*) người ham chuộng cái đẹp

эстети́зм *м.* thuyết (chủ nghĩa) duy mỹ, duy mỹ luận

эсте́тика *ж,* 1. mỹ học, thẩm mỹ học; 2. (*красота чего-л.*) cái đẹp

эстети́ческ||ий *прил.* (thuộc về) mỹ học, thẩm mỹ học; ~ое чу́вство mỹ cảm; ~ие взгля́ды (những) quan điểm mỹ học; ~ое воспита́ние mỹ dục

эстети́чный *прил.* đẹp, mỹ lệ

эсте́тство *с.* chủ nghĩa duy mỹ

эсто́н||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Estonia (Extônia)

эсто́нский *прил.* (thuộc về) Estonia, Extônia; ~ язы́к tiếng Estonia

эстра́д||а *ж.* 1. (*помост*) bục diễn, bục sân khấu; выходи́ть на ~у ra sân khấu, lên bục diễn; 2. (*искусство*) (nghệ thuật) tạp kỹ, tạp hí, nhạc nhẹ; арти́ст ~ы diễn viên tạp kỹ (tạp hí), nghệ sĩ nhạc nhẹ

эстра́дн||ый *прил.* (thuộc về) tạp kỹ, tạp hí, nhạc nhẹ; ~ое иску́сство nghệ thuật tạp kỹ (tạp hí); ~ но́мер tiết mục tạp kỹ (tạp hí, nhạc nhẹ); ~ая певи́ца nữ ca sĩ nhạc nhẹ

эсхатоло́гия *ж.* tận thế (mạt thế) luận, thuyết tận thế (mạt thế)

эсэ́совец *м. ист.* đội viên SS (*của fatxit Đức*)

э́та *ж. от* э́тот

эта́ж *м.* tầng, gác, lầu; второ́й ~ tầng hai, gác nhì, lầu hai; ве́рхний ~ tầng trên cùng, tầng (gác, lầu) thượng; дом в 20 ~ей nhà 20 tầng; ~ го́рных рабо́т tầng khai thác; нагромозди́ть что́-л. в не́сколько ~ей chồng chất cái gì thành nhiều tầng

этаже́рка *ж.* giá, kệ, ngăn, xích đông

эта́жность *ж.* số tầng (lầu)

эта́жн||ый *прил.*: ~ая пло́щадь diện tích tầng

э́так *нареч. разг.* như thế này, bằng cách này; и так и ~ hết cách này đến cách khác, như thế này và như thế kia; ни так ни ~ hết nước, bằng cách nào cũng không được

э́так||ий *мест. разг.* như thế, như vậy; (*в восклицаниях*) làm sao, thật, chưa, ghê; по́сле ~ой неуда́чи sau lần thất bại nặng nề như vậy (như thế); ~ая жа́лость! tội nghiệp chưa!; ~ дождь! mưa làm sao!; ~ дура́к! ngốc thật!, ngu ghê!

этало́н *м.* 1. chuẩn, mẫu, tiêu chuẩn; ~ ме́тра mét chuẩn; 2. *перен.* (*мерило*) tiêu chuẩn, mực thước, mẫu mực, thước đo

эта́н *м. хим.* ethan, etan

этано́л *м. хим.* ethanol, etanol

эта́п *м.* 1. giai đoạn, đoạn; (*отдельный момент*) thời kỳ, thời đoạn, đợt; на совреме́нном ~е trong giai đoạn (thời đoạn) hiện nay; осуществля́ть что́-л. в два ~а thực hiện việc gì làm hai đợt; по ~ам từng đợt, từng bước; 2. *спорт.* (*часть дистанции*) quãng, chặng; после́дний ~ эстафе́ты chặng cuối cuộc đua tiếp sức; 3. (*арестантов*) đoàn tù bị áp giải (áp điệu), chặng đường áp giải (áp điệu); ~ом, по эта́пу bị áp giải (áp điệu); ~ отпра́влен на ка́торгу đoàn tù bị áp giải đến nơi lao động khổ sai

эта́пн||ый *прил.*: ~ым поря́дком bị áp giải (áp điệu)

этати́зм *м.* 1. chủ nghĩa nhà nước; 2. (*политика*) chủ trương cho rằng nhà nước phải can thiệp vào mọi mặt đời sống

этати́ст *м.* người theo chủ nghĩa nhà nước

э́ти *мн. от* э́тот, э́та, э́то II

э́тика *ж.* 1. *филос.* luân lý (đạo đức) học; 2. (*нормы поведения, мораль*) luân lý, đạo đức

этике́т *м.* nghi thức, nghi lễ, lễ nghi; дипломати́ческий ~ nghi thức (nghi lễ) ngoại giao; в соответствии с ~ом theo đúng nghi thức (nghi lễ)

этике́тка *ж.* nhãn, nhãn hiệu, nhãn hàng

эти́л *м. хим.* etyl

этиле́н *м. хим.* etylen

эти́ловый *прил. хим.* (thuộc về) etyl; ~ спирт alcol etyl, etanol

этимологи́ческий *прил. лингв.* (thuộc về) từ nguyên học, ngữ nguyên học; ~ слова́рь từ điển từ nguyên (ngữ nguyên, tầm nguyên)

этимоло́гия *ж. лингв.* 1. từ nguyên học, ngữ nguyên học; 2. (*происхождение слова*) từ nguyên, ngữ nguyên

этиоло́гия *ж.* 1. bệnh căn học; 2. (*причина заболевания*) bệnh căn, nguyên nhân gây bệnh

эти́ч||еский, ~ный *прил.* (thuộc về) luân lý, đạo đức

этни́ческ||ий *прил.* (thuộc về) tộc người, sắc tộc, dân tộc, tộc; ~ соста́в thành phần tộc người (sắc tộc); ~ое меньшинство́ tộc người (sắc tộc) thiểu số

этногене́з *м.* quá trình hình thành dân tộc

этно́граф *м.* nhà dân tộc học

этнографи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) dân tộc học; ~ая ка́рта bản đồ dân tộc; ~ музе́й bảo tàng dân tộc học

этногра́фия *ж.* dân tộc học

этно́лог *м. см.* этно́граф

этноло́гия *ж. см.* этногра́фия

этноними́ка *ж.* tộc danh học, (khoa) tên dân tộc

этноними́я *ж.* 1. tộc danh, tên dân tộc; 2. *см.* этноними́ка

э́тнос *м.* tộc người, sắc tộc, dân tộc, tộc

э́то I *частица* 1. có phải... không; ~ он написа́л тако́е хоро́шее сочине́ние? có phải chính cậu ấy viết bài luận hay như vậy không?; ~ вас он име́ет в виду́? có phải ông ta nói về anh không?; 2. *усил.* sao lại, sao... lại; что ~ вы? sao anh lại thế?; как ~ могло́ случи́ться? sao lại có thể như thế nhỉ?; что ~ он не идёт? sao nó lại không đi

nhỉ?; как ~ так? sao lại như vậy?; кто ~ пришёл? ai đến đấy nhỉ?; как ~ мóжно! sao lại có thể như thế được!

э́то II *с. от* э́тот

этоло́гия *ж.* étologie, (khoa) nghiên cứu động thái động vật trong hoàn cảnh tự nhiên

э́то||т *мест. м.* (*ж.* э́та, *с.* э́то, *мн.* э́ти) 1. *указат.* này, ấy, đó; ~ человéк người này, người ấy; ~ дом и́ли тот? nhà này hay nhà kia?; на ~м берегу́ ở bờ bên này; ра́ньше на ~м са́мом ме́сте стоя́л дом hồi trước chính ở chỗ này đây có một ngôi nhà; да́йте мне не ту кни́гу, а э́ту xin anh/chị đưa cho tôi quyển sách này chứ không phải quyển kia; в ~м году́ trong năm nay; 2, *в знач. сущ. м.* (*о предмете и т. п.*) cái này, cái ấy, cái đó, điều này, điều đó; (*о человеке*) người này, người ấy; да́йте мне ~го hãy cho tôi cái đó; ~ мóжет объясни́ть всё anh ấy có thể giải thích tất cả; я ~му рад tôi vui mừng về điều đó; и тот и ~ cả cái kia lẫn cái này; 3. *в знач. сущ. с.*: э́то *нескл.* (*о предмете и т. п.*) cái này, cái ấy, cái đó, điều này, điều đó; (*о событии и т. п.*) việc này, việc ấy, việc đó; (*о человеке*) người này, người ấy; *иногда передаётся оборотами* đây là, đấy là, đó là; э́то не он đây (người này) không phải là nó; э́то его́ сестра́ đây (bà này) là chị của anh ấy; э́то ве́рно điều đó thì đúng; э́то бы́ло так неожи́данно việc này xảy ra hết sức bất ngờ; э́то ка́ждому изве́стно điều đó thì ai cũng biết rồi; э́то са́мое гла́вное đó là điều chủ yếu nhất, cái này (điều này) là chủ yếu nhất; ✧ при ~м thêm vào đó, đồng thời

этю́д *м.* 1. (*рисунок*) étude, phác hoạ, phác thảo, vẽ phác, vẽ thảo, nghiên cứu; 2. *лит.* étude, tiểu luận; 3. *муз.* étude, đoản khúc, khúc nhạc ngắn; 4. (*упражнение*) bài tập, bài cờ thế, khúc luyện; фортепья́нный ~ khúc luyện piano; реши́ть ша́хматный ~ giải bài cờ thế

эфемери́да *ж.* (con) phù du, thiêu thân (*Ephemera*)

эфеме́рный *прил.* phù du, phù vân, chóng tàn, nhất thời, ngắn ngủi

эфе́с *м.* chuôi, cán

эфио́п *м.*, **~ка** *ж.* người Ethiopia (Êtiôpia)

эфио́пский *прил.* (thuộc về) Ethiopia, Êtiôpia

эфи́р *м.* 1. *хим.* ether, ete; сло́жный ~ ester; 2. (*радиоэфир*) không gian ether (ete), không gian; передава́ть в ~ phát thanh, truyền thanh, truyền hình; вы́йти в ~ bắt đầu truyền thanh/truyền hình; посла́ть в ~ сигна́л SOS gửi vào không gian tín hiệu SOS; в ~е програ́мма для полуно́чников đang truyền hình (phát thanh) chương trình dành cho các bạn thức khuya; ~ заби́т радиоста́нциями *разг.* không gian (không gian ether) dày đặc các trạm phát sóng vô tuyến điện

эфи́рн||ый *прил.* 1. *хим.* (thuộc về) ether, ete; ~ая кислота́ acid ether; ~ые пары́ hơi ether; 2.: ~ое простра́нство không gian ether; ~ое вре́мя thời lượng (thời gian) truyền thanh/truyền hình; 3. *перен.* mỏng manh, mỏng mảnh, nhẹ nhàng; ✧ ~ое ма́сло tinh dầu

эффе́кт *м.* 1. (*впечатление*) ấn tượng mạnh; производи́ть ~ gây ấn tượng mạnh; 2. *мн.*: ~ы (*средства, приспособления*) (những) xảo thuật; световы́е ~ы xảo thuật ánh sáng; шумовы́е ~ы xảo thuật tiếng ồn; 3. (*результат*) effet, hiệu quả, công hiệu, hiệu lực, tác dụng, kết quả, ép-phê; phê (*прост.*); экономи́ческий ~ hiệu quả kinh tế; большо́й ~ hiệu quả lớn; 4. *физ.* hiệu ứng

эффекти́вность *ж.* effet, hiệu lực, hiệu dụng, hiệu suất, ép-phê, (tính, sự) hiệu quả, hữu hiệu, công hiệu

эффекти́вн||ый *прил.* có effet (hiệu quả, hiệu lực, hiệu dụng, ép-phê), hữu hiệu, công hiệu, hiệu dụng, hiệu nghiệm, ép-phê; ~ая мо́щность công suất hiệu dụng; ~ые ме́ры những biện pháp hữu hiệu (hiệu nghiệm, có hiệu quả); ~ая по́мощь sự giúp đỡ có hiệu quả; ~ое лека́рство thuốc công hiệu (hiệu nghiệm)

эффе́ктный *прил.* gây ấn tượng mạnh

эффу́зия *ж. геол., физ.* (sự) phóng lưu

эх *межд.* (*при сожалении*) ôi!; (*при удивлении*) ồ! ô!, úi chà!, ái chà!, chà chà!

э́хо *с.* tiếng vang (vọng, dội), âm hưởng, hồi âm

эхоло́т *м. мор.* máy đo sâu bằng tiếng dội, máy đo bằng tiếng vọng

эшафо́т *м.* đoạn đầu đài, đài xử giảo

эшело́н *м.* 1. *воен.* thê đội; тылово́й ~ thê đội hậu phương; 2. (*поезд*) đoàn xe lửa (*автоколонна*) đoàn xe vận tải; ✧ ~ы вла́сти giới cầm quyền

эшелони́ровать *несов. и сов.* (*В*) *воен.* bố trí... thành tuyến; ~ войска́ в глубину́ bố trí quân thành tuyến về chiều sâu

Ю

юа́нь *м.* (đồng) yuan, nguyên, nhân dân tệ

юбиле́||й *м.* (ngày, lễ) kỷ niệm; столе́тний ~ kỷ niệm lần thứ một trăm; отмеча́ть, пра́здновать ~ (làm lễ, tổ chức) kỷ niệm; поздравля́ть по слу́чаю ~я chúc mừng nhân dịp kỷ niệm; навстре́чу ~ю đón mừng lễ kỷ niệm

юбиле́йн||ый *прил.* (thuộc về) kỷ niệm; ~ая да́та ngày kỷ niệm; ~ое изда́ние xuất bản phẩm kỷ niệm; ~ая се́ссия khoá họp kỷ niệm; ~ая меда́ль kỷ niệm chương

юбиля́р *м.* người được kỷ niệm; (*учреждение*) cơ quan (đơn vị) được kỷ niệm; че́ствовать ~а mừng người được kỷ niệm; завод-~ nhà máy được kỷ niệm

ю́бка *ж.* váy; ✧ держа́ться за чью-л. ~у *шутл.* dựa dẫm vào ai, nấp bóng váy ai

ювели́р *м.* (*мастер*) thợ kim hoàn (kim ngọc); thợ vàng bạc, thợ bạc (*разг.*); (*торговец*) người bán kim hoàn (kim ngọc)

ювели́рн||ый *прил.* 1. (thuộc về) kim hoàn, kim ngọc; ~ые изде́лия đồ kim hoàn, đồ trang sức quý; ~ магази́н (cửa) hiệu kim hoàn, hiệu vàng bạc; 2. *перен.* tinh xảo, tinh vi; ~ая рабо́та tác phẩm (tạo tác, việc làm) tinh xảo

юг *м.* 1. (*сторона света*) (phương) Nam, nam; (*направление*) (hướng, phía) Nam, nam; (*часть страны и т. п.*) (miền, mạn) Nam, nam; 2. (*местность*) (khu, vùng, miền) Nam, nam; к ю́гу от Москвы́ ở phía nam Moskva; на ~ về phía Nam; е́хать на ~ đi (vào) miền Nam; проводи́ть о́тпуск на ю́ге nghỉ phép ở miền Nam

ю́го-восто́к *м.* 1. (*направление*) (hướng, phía) Đông-Nam, đông-nam; 2. (*местность*) (khu, vùng, miền) Đông-Nam, đông-nam

ю́го-восто́чн||ый *прил.* (thuộc về) Đông-Nam, đông-nam; ~ое направле́ние phía (hướng) đông-nam; ~ ве́тер gió đông-nam, gió nồm

ю́го-за́пад *м.* 1. (*направление*) (hướng, phía) Tây-Nam, tây-nam; 2. (*местность*) (khu, vùng, miền) Tây-Nam, tây-nam

ю́го-за́падн||ый *прил.* (thuộc về) Tây-Nam, tây-nam; ~ое направле́ние phía (hướng) tây-nam; ~ ве́тер gió tây-nam

югосла́в *м.* người Yugoslav (Nam Tư)

югосла́вский *прил.* (thuộc về) Yugoslav, Yugoslavia, Nam Tư

юдо́ль *ж.*: ~ пла́ча, ~ ско́рби, ~ печа́ли, земна́я ~ xứ sở đau thương, chốn trầm luân; жизнь на́ша — ~ ≅ cuộc đời chúng ta là biển khổ

юдофи́л *м.* người thân Do Thái

юдофи́лия *м.*, **юдофи́льство** *с.* tinh thần (lòng) thân Do Thái

юдофо́б *м.* người ghét Do Thái

юдофо́бство *с.* tinh thần (lòng) ghét Do Thái

южа́н||ин *м.*, **~ка** *ж.* người miền (phương) Nam

ю́жн||ый *прил.* (thuộc về) Nam, nam (*ср.* юг); ~ бе́рег bờ nam, nam ngạn; ~ ве́тер gió nam; ~ кли́мат khí hậu miền Nam; ~ое со́лнце ánh nắng miền Nam; ~ темпера́мент tính khí dân miền Nam; ✧ ~ по́люс магни́та *физ.* cực nam của nam châm

юз||и́ть *несов. разг.* (*1 л. нет*) 1. trượt; 2. (*о колёсах машины*) quay trượt, patinê; колёса ~я́т по грязи́ những bánh xe quay trượt (patinê) trên bùn lầy

ю́кка *ж. бот.* cây ngọc giá hoa (*Yucca*)

юла́ *ж.* 1. (*волчок*) con quay, cái vụ, con cù; 2. *перен. разг.* (*о вертлявом человеке*) người hiếu động (cựa quậy luôn)

юлиа́нский *прил.*: ~ календа́рь lịch Julien, "lịch cũ"

юли́ть *несов. разг.* 1. (*вертеться*) nhảy nhót, múa may, múa may quay cuồng; (*суетиться*) chạy ngược chạy xuôi; 2. *перен.* (пе́ред *Т*) (*лебезить*) khúm núm, luồn cúi, xun xoe; 3. *перен.* (*ловчить, хитрить*) dùng mưu mẹo, giở mánh khoé, giở mánh

ю́мор *м.* 1. (*умение*) (tài, tính, chất, tính chất) humour, u-mua, hài hước, khôi hài; не без ~а có tài hài hước (khôi hài); понима́ть ~ hiểu được chất hài hước (khôi hài); 2. (*художественный прём*) (thuật, lối) hài hước, khôi hài, trào phúng, hoạt kê; цирково́й ~ thuật hài hước của xiếc; ~ и сати́ра (lối) hài hước và châm biếm; ✧ ~ ви́сельника *ирон.* ≅ chết đến nơi mà còn pha trò

юмореска *ж. лит.* tác phẩm hài hước (trào phúng)

юмори́ст *м.* 1. nhà văn hài hước (trào phúng); (*исполнитель*) diễn viên hài; hài (*сокр.*); 2. *разг.* người có tài cù; ты большо́й ~ cậu là chúa cù

юмористи́ческий *прил.* hài hước, khôi hài, trào phúng, hoạt kê; ~ расска́з câu

chuyện hài hước (khôi hài, trào phúng); ~ журна́л tạp chí trào phúng

юмористи́чность *ж.* (tính chất) buồn cười, khôi hài; ~ ситуа́ции tình thế thật buồn cười (khôi hài)

юмористи́чный *прил.* buồn cười, khôi hài

ю́нга *м.* (*скл. как ж.*) thuỷ thủ thiếu niên

ЮНЕ́СКО *ж. неизм.* UNESCO, Tổ chức Giáo dục, Khoa học và Văn hoá Liên Hiệp Quốc

юне́ц *м. разг.* (*юноша*) chàng trai, cậu thanh niên; (*подросток*) thằng nhóc, nhóc

юниóр *м.* vận động viên thiếu niên (trẻ tuổi); состяза́ние ~ов cuộc thi đấu của vận động viên thiếu niên (trẻ tuổi)

юниóрск||ий *прил.*: ~ая футбóльная кома́нда đội bóng đá thiếu niên

ю́нкер *м.* 1. (*в Пруссии*) junker, gioongke, địa chủ; 2. (*в дореволюционной России*) học sinh trường sĩ quan, học sinh võ quan

юннáт *м.* (ю́ный натурали́ст) nhà tự nhiên học trẻ tuổi

ю́ност||ь *ж.* 1. thời thanh niên (niên thiếu), tuổi trẻ; tuổi hoa niên, tuổi hoa, tuổi xanh (*поэт.*); в дни ~и thời thanh niên (niên thiếu); 2. *собир.* thanh niên, tuổi trẻ

ю́ношl|а *м.* (*скл. как ж.*) chàng trai, (anh, cậu) thanh niên; anh chàng (*разг.*); (*подросток*) (cậu) thiếu niên; ~и и де́вушки nam nữ thanh niên, các cô các cậu

ю́ношеский *прил.* (thuộc về) thanh niên, niên thiếu, trẻ; ~ во́зраст tuổi thanh niên (niên thiếu), tuổi trẻ

ю́ношество *с.* 1. *собир.* thanh niên; 2. (*юность*) thời thanh niên (niên thiếu), tuổi trẻ

ю́н||ый *прил.* ít (trẻ, nhỏ) tuổi, niên thiếu, thiếu niên, thanh niên; ~ во́зраст tuổi trẻ, tuổi thiếu niên (niên thiếu); с юных лет từ lúc thiếu thời; ю́ные го́ды thời niên thiếu, thiếu thời

Юпи́тер *м.* 1. *миф.* (thần) Jupiter; 2. *астр.* sao Mộc, Mộc tinh, Jupiter

юпи́тер *м. разг.* (*осветительный прибор*) đèn pha, đèn chiếu bóng (hồ quang, cung lửa)

юр *м.*: на юру́ а) (*на открытом месте*) ở nơi quang đãng (lộng gió); б) (*на бойком месте*) ở chỗ đông đúc (nhộn nhịp)

юриди́ческ||ий *прил.* (thuộc về) luật học, luật; (*связанный с правовыми нормами*) (thuộc về) pháp lý; ~ институ́т trường đại học luật khoa, trường luật; ~ факульте́т khoa luật; до́ктор ~их нау́к tiến sĩ luật khoa; ~ акт văn bản pháp lý; ~ая си́ла hiệu lực pháp lý; ~ая де́ятельность hoạt động xét xử; ~ая пра́ктика sự hành nghề luật sư; ~ое лицо́ pháp nhân; ~ая слу́жба phòng luật; ~ая консульта́ция phòng tư vấn luật

юрисди́кция *ж.* thẩm quyền xét xử (xử án), quyền tài phán

юриско́нсульт *м.* người tư vấn luật

юриспруде́нция *ж.* luật học, khoa luật

юри́ст *м.* nhà luật học, luật gia, luật sư

ю́ркий *прил.* nhanh nhẹn, lanh lẹn, lanh lợi, tinh nhanh, nhanh chai; ~ как бе́лка nhanh như sóc

юркну́ть *сов.* chạy (chui, luồn, lủi) nhanh

ю́рко *нареч.* (một cách) nhanh nhẹn, lanh lẹn, lanh lợi

ю́ркость *ж.* (tính) nhanh nhẹn, lanh lẹn, lanh lợi, tinh nhanh

юро́дивый *прил.* 1. ngây dại, mất trí; 2. *в знач. сущ. м.* người mất trí

юро́дство *с.* (sự, tật) ngây dại, mất trí

юро́дствовать *несов.* (*быть юродивым*) (bị) ngây dại, mất trí

ю́рский *прил. геол.* (thuộc về) Jura, Giura; ~ пери́од kỷ Jura (Giura)

ю́рта *ж.* lều (*của dân du mục*)

юсти́ци||я *ж.* 1. (*правосудие*) tư pháp; 2. (*судебное учреждение*) ngành (bộ máy) tư pháp; министе́рство ~и bộ tư pháp

ют *м. мор.* boong (tầng) lái trên

юти́ться *несов.* 1. (*помещаться - о доме, селении*) nằm, ở, toạ lạc; 2. (*тесниться*) chen chúc, sống chui rúc, ở chật chội; ~ в ма́ленькой ко́мнате chen chúc (sống chui rúc, ở chật chội) trong căn buồng nhỏ; 3. (*иметь пристанище*) trú, tạm trú, nương tạm, trú (nương) thân; ~ у знако́мых tạm trú (nương tạm, nương thân) ở nhà người quen

Я

я *мест. личн.* 1. (*Р, В* меня́; Д мне; *Т* мной, мно́ю; *П* обо мне) tôi, tui; (*фамильярно*) tớ, mình, qua, đây, moa, đệ; (*свысока*) tao, ta, choa, mỗ, ông, bà; (*отец к детям*) cha, bố, ba, thầy; (*мать к детям*) mẹ, má, u, bầm, mạ, đẻ; (*дед к внукам*) ông; (*бабушка к внукам*) bà; (*дядя к племянникам*) bác, chú, cậu; (*тётя к племянникам*) cô, dì; (*старший брат к младшим*) anh; (*старшая сестра к младшим*) chị; (*младший брат или младшая сестра к старшим*) em; (*внук или внучка к деду и бабушке; племянник или племянница к дяде и тёте*) cháu; (*сын или дочь к родителям*) con; (*к возлюбленному, мужу*) em, tôi; thiếp; (*к возлюбленной, жене*) anh, qua, tôi; э́то я ду́маю là tôi!, tôi đây!; э́то я сде́лал tôi đã làm việc này, việc này tôi đã làm; за́втра меня́ не бу́дет до́ма ngày mai tôi không có nhà; помоги́те мне xin anh hãy giúp tôi; иди́ со мной hãy đi theo tôi; обо мне говоря́т người ta đang nói về tôi; 2. *в знач. сущ. с. нескл.* cái tôi, bản ngã; ✧ я тебе́!, я тебя́! tao sẽ cho mày biết tay!, tao sẽ trị mày!

я́беда *м. и ж.* (*скл. как ж.*) *разг.* 1. kẻ bô báo (bẩm báo, tâu báo), người hay mách lẻo (hớt lẻo); 2. *тк. ж.* (*донос*) (sự, lời) bô báo, bẩm báo, tâu báo, tố cáo, tố giác, mật báo; гну́сная ~ lời bô báo hèn hạ, lời bẩm báo đê tiện, lời tố giác bỉ ổi

я́бедни||к *м.*, **~ца** *ж. см.* я́беда 1

я́бедничать *несов.* (на *В*) mách, hớt, mách lẻo, hớt lẻo, bô báo, bẩm báo, tâu báo

я́блок||о *с.* (quả, trái) táo; варе́нье из я́блок мо́чт táo; ✧ глазно́е ~ nhãn cầu; ада́мово ~ lộ hầu, trái cổ; ~у не́где упа́сть ≅ chật như nêm, chật ních, chật cứng, chật lèn; ло́шадь в ~ах ngựa đốm; ~ раздо́ра nguyên nhân mối bất hoà, đầu đuôi chuyện xích mích; ~ от я́блони недалёко па́дает *посл.* ≅ cha làm sao, con bào hao làm vậy; cha nào, con ấy; hổ phụ sinh hổ tử

я́блон||евый, ~ный *прил.* (thuộc về) cây táo, táo; ~евая ве́тка cành táo; ~ сад vườn táo

я́блоня *ж.* (cây) táo (*Malus*)

я́блочко *с.* 1. *см.* я́блоко; 2. (*центр мишени*) điểm đen, hồng tâm, trung tâm; попа́сть в са́мое ~ bắn trúng điểm đen (hồng tâm, trung tâm)

я́блочн||ый *прил.* (thuộc về) táo; (*из яблок*) (bằng) táo; ~ пиро́г bánh nướng nhân táo; ~ое варе́нье mứt táo

яви́ть *сов. см.* явля́ть

яви́ться *сов. см.* явля́ться 1–3

я́вка *ж.* 1. (sự) đến, ra; (*присутствие*) (sự) có mặt, hiện diện; trình diện; ~ на суд đến phiên toà, ra toà; ~ с пови́нной ra đầu thú; ~ всех обяза́тельна ai cũng (mọi người đều bắt buộc) phải có mặt; 2. (*место*) nơi họp kín, địa điểm họp bí mật; (*конспиративная встреча*) (cuộc) gặp gỡ bí mật

явле́ние *с.* 1. (*появление*) (sự) đến, tới, xuất hiện, ra mắt; (*пришествие*) (sự) hiện ra, thị hiện; ~ на сце́ну гла́вного геро́я nhân vật chính xuất hiện trên sân khấu; ~ Христа́ đức Christ thị hiện (hiện ra); 2. *театр.* lớp; 3. *филос.* hiện tượng; 4. (*всякое проявление, событие*) hiện tượng, sự kiện, việc; (*случай*) trường hợp; ~ приро́ды hiện tượng thiên nhiên; отра́дное ~ việc đáng mừng; ре́дкое ~ hiện tượng (trường hợp) hiếm có

явля́ть, яви́ть (*В*) biểu lộ, tỏ ra, biểu hiện; ~ собо́й приме́р патриоти́зма tỏ rõ tấm gương yêu nước; яви́ть себя́ геро́ем tỏ ra (biểu lộ mình) là người anh hùng

явля́ться, яви́ться 1. (*приходить, прибывать*) đến, tới, đến (tới) dự, ra, ra mắt; (*домой*) trở về, về; заче́м вы сюда́ яви́лись? anh đến đây làm gì?; он яви́лся домо́й то́лько по́здно ве́чером mãi khuya anh ấy mới về nhà; ~ на заседа́ние đến họp, đến dự phiên họp; ~ в суд đến phiên tòa, ra toà; яви́ться ли́чно trình diện; 2. (*появляться*) nảy ra, hiện ra, xuất hiện, phát sinh; у меня́ яви́лась мысль tôi nảy ra một ý nghĩ, một ý nghĩ hiện ra (thoáng ra) trong óc tôi; у меня́ яви́лось жела́ние tôi nảy ra (tôi có) ý muốn; 3. (*оказываться*) là; просту́да яви́лась причи́ной его́ боле́зни nó ốm là do bị cảm lạnh, cảm lạnh là nguồn bệnh của nó; э́то изве́стие яви́лось большо́й ра́достью tin đó là một niềm vui lớn; 4. *тк. несов.* (*быть, представлять собой*) là; ~ доказа́тельством чего́-л. là bằng chứng (chứng cớ) của cái gì, chứng minh rằng...

я́вно *нарт,.* 1. (một cách) rõ ràng, rõ rệt, hiển nhiên; он ~ непра́в rõ ràng là nó không có lý; 2. (*открыто*) (một cách) công nhiên, công khai, ra mặt

явнобра́чные *мн. бот.* thực vật hiển hoa

я́вн||ый *прил.* 1. (*очевидный для всех*) rõ ràng, rõ rệt, hiển nhiên, tường minh, rành rành; ~ая ложь dối trá rõ ràng (hiển nhiên); 2. (*открытый, не тайный*) công nhiên, công khai, lộ liễu, ra mặt, hiển nhiên; ~ая вражда́ sự thù địch ra mặt; ~ые и скры́тые противоре́чия những mâu thuẫn lộ liễu (công khai, ra mặt, hiển nhiên) và ngấm ngầm

я́вор *м. бот.* cây phong (thích) trắng (*Acer pseudoplatanus*)

я́вочн||ый *прил.*: ~ая кварти́ра căn nhà hội họp bí mật; ~ым поря́дком (một cách) không được phép, không hỏi trước, tự tiện, tự ý, công nhiên

я́вственно *нареч.* (một cách) rõ ràng, phân minh

я́вственность *ж.* (sự, tính chất) rõ ràng, phân minh, rành rọt

я́вственный *прил.* rõ, rõ ràng, rõ rệt, phân minh, rành rọt; ~ звук âm thanh rõ ràng (rành rọt)

я́вств||овать *несов.* thấy rõ, nói rõ, chứng tỏ, tỏ rõ; из всех показа́ний ~ует... tất cả những lời khai chứng tỏ...; из э́того ~ует... điều đó nói rõ là..., do đó thấy rõ...

явь *ж.* hiện thực, sự thực, sự thật, thực tế; мечта́ ста́ла ~ю ước mơ đã thành hiện thực

ягá *ж. см.* ба́ба-ягá

ягдта́ш *м.* túi đi săn

я́гель *м. бот.* địa y (*Cladonia rangiferina*)

ягнёнок *м.* 1. cừu non, cừu con, chiên con; 2. *разг.* (*о человеке*) cừu non, người hiền lành; муж у неё ~ chồng bà ta thì đúng là cừu non

ягни́ться *несов.* đẻ (*nói về cừu*)

ягня́тник *м. зоол.* (chim) đại bàng râu (*Gypaetus barbatus*)

я́год||а *ж.* quả mọng, quả; ~ы земляни́ки các quả dâu tây; собира́ть ~ы hái quả; ✧ одного́ по́ля ~ cùng một nòi cả

я́годица *ж.* bàn toạ, mông, mông đít

я́годичный *прил.* (thuộc về) bàn toạ, mông, mông đít

я́годник *м.* 1. (*место*) vùng cây quả mọng; (*культивируемый*) vườn cây quả mọng; 2. (*ягодный куст*) cây quả mọng; 3. *разг.* (*о человеке*) người trồng cây quả mọng; (*продавец*) người bán quả mọng

ягуа́р *м.* báo, báo đốm đen (*Panthera onca*)

яд *м.* 1. chất độc, độc chất, độc tố; thuốc độc; (*змеи, пчелы и т. п.*) nọc, nọc độc; смерте́льный ~ chất độc (độc tố) làm chết; змеи́ный ~ nọc rắn; приня́ть (вы́пить) ~ uống thuốc độc; никоти́н и во́дка — ~ nicotin và vodka là thuốc độc; 2. (*злость, ехидство*) ác ý, (sự, lời lẽ) độc ác, thâm độc, hiểm ác, hiểm độc; ~ его́ слов ác ý trong lời nói của nó; ✧ ~ сомне́ний nọc độc nghi ngờ

я́дерн||ый *прил.* 1. (thuộc về) nhân, hạch, hạt nhân; ~ая оболо́чка màng của nhân; 2. (*относящийся к процессам, происходящим в атомном ядре*) (thuộc về) hạt nhân, hạch tâm; ~ая реа́кция phản ứng hạt nhân (hạch tâm); ~ая эне́ргия năng lượng hạt nhân (hạch tâm); ~ реа́ктор lò phản ứng hạt nhân (hạch tâm); ~ое ору́жие vũ khí hạt nhân (hạch tâm); ~ое горю́чее (то́пливо) nhiên liệu (chất đốt) hạt nhân/hạch tâm; ~ взрыв vụ nổ hạt nhân (hạch tâm); ~ая катастро́фа thảm hoạ hạt nhân (hạch tâm); ~ая война́ chiến tranh hạt nhân (hạch tâm); ~ая фи́зика vật lý hạt nhân (hạch tâm); 3. (*обладающий ядерным оружием*) có vũ khí hạt nhân (hạch tâm); ~ые стра́ны các nước có vũ khí hạt nhân (hạch tâm); ~ая подво́дная ло́дка tàu ngầm được trang bị vũ khí hạt nhân (hạch tâm); ~ая раке́та tên lửa hạt nhân (hạch tâm, mang vũ khí hạt nhân); 3. *жарг.* (*чрезмерный*) cực kỳ; ~ая цена́ giá cực kỳ cao, giá cao cực kỳ; ~ плащ áo choàng cực kỳ mốt; ✧ ~ая зима́ thảm trạng sau chiến tranh hạt nhân (hạch tâm), cảnh tận thế do chiến tranh hạt nhân (hạch tâm) để lại

я́дерщик *м. разг.* nhà vật lý hạt nhân (hạch tâm)

ядови́то *нареч.* (một cách) độc địa, thâm độc, có ác ý

ядови́тость *ж.* (sự, tính, tính chất) độc; độc địa, thâm độc, hiểm độc

ядови́т||ый *прил.* 1. độc, có chất (nọc) độc; ~ гриб nấm độc; ~ое расте́ние cây có chất độc; ~ая змея́ rắn độc; 2. (*злобный*) độc, độc địa, thâm độc, độc ác, hiểm độc, hiểm ác, có ác ý; ~ое замеча́ние lời nhận xét độc địa (hiểm độc, thâm độc); ~ язы́к độc miệng, ác khẩu, ác miệng, độc mồm độc miệng

ядохимика́ты *мн.* chất độc hoá học, hoá chất độc

ядрён||ый *прил. разг.* 1. (*полный — о плодах*) mẩy, chắc, mẩy hạt, chắc hạt; ~ое я́блоко quả táo mẩy; ~ кочáн капу́сты bắp cải chắc; 2. (*здоровый, крепкий*) lẳn chắc, khoẻ mạnh, khoẻ khoắn, vạm vỡ; (*свежий, бодрящий*) khoẻ, tốt lành, làm sảng khoái; ~ стари́к cụ già khoẻ mạnh (vạm vỡ); 3. (*крепкий — о напитке*) mạnh; ~ая во́дка rượu vodka mạnh

я́дрица *ж.* hạt kiều mạch

ядр||о́ *с.* 1. hạt, hột, nhân; ~ оре́ха hạt hồ đào, hột óc chó; 2. (*внутренняя часть чего-л.*) nhân, hạch, hạt nhân, hạch tâm, lõi; ~ древеси́ны lõi gỗ, ròn; ~ а́тома hạt nhân (hạch tâm) nguyên tử; ~ Земли́ nhân (lõi) Trái đất; ~ коме́ты nhân sao chổi; симметри́чное ~ *мат.* hạch đối xứng; 3. *биол.* nhân; ~ кле́тки nhân tế bào; 4. *перен.* (*сущность*) thực chất, bản chất; (*основная часть, костяк*) hạt nhân, cốt lõi, nhân lõi, nòng cốt, cơ sở; 5. *уст.* (*орудийный снаряд*) đạn đại bác; 6. *спорт.* (quả) tạ; толка́ние ~á (môn) đẩy tạ, ném tạ

я́дрышко *с. биол.* tiểu hạch, hạch nhân

я́зва *ж.* 1. (chỗ) loét; ~ желу́дка loét dạ dày; двенадцатипе́рстной кишки́ loét tá tràng; злока́чественная ~ loét ác tính; 2. *перен.* (*зло, бич*) ung nhọt, ung độc; ~ корру́пции в о́бществе ung nhọt tham nhũng trong xã hội; 3. *разг.* (*ехидный человек*) kẻ ác khẩu (độc miệng, ác miệng, độc mồm độc miệng)

я́звенник *м.* 1. *бот.* cây hoa lông nhung (*Anthyllus*); 2. *разг.* người bị bệnh loét

я́звенн||ый *прил.*: ~ая боле́знь bệnh loét

язви́тельно *нареч.* (một cách) xỏ xiên, châm chọc; ~ усмеха́ться cười khẩy

язви́тельность *ж.* (sự, tính, tính chất) xỏ xiên, châm chọc, châm chích, thâm độc

язви́тельн||ый *прил.* xỏ xiên, châm chọc, châm chích, thâm độc, cay độc, độc địa; ~ое замеча́ние lời nhận xét thâm độc (cay độc, độc địa); ~ челове́к người hay châm chọc (xỏ xiên); ~ая кри́тика lời phê bình cay độc (độc địa, thâm độc)

язви́ть, съязви́ть nói xỏ xiên, nói khấy, châm chọc, châm chích, khích bác; đốt (*разг.*); ~ на чей-л. счёт nói xỏ xiên (châm chọc, châm chích, khích bác, đốt) ai

язы́к *м.* 1. (cái) lưỡi; (*как пища*) lưỡi; показа́ть ~ кому́-л. а) (*доктору*) lè (thè) lưỡi ra cho ai xem; б) (*дразня*) lè (thè) lưỡi ra chế giễu ai; заливно́й ~ (món) lưỡi đông; 2. (*способность говорить*) (khả năng, sự) nói, nói năng, ăn nói; де́рзкий на ~ ăn nói hỗn láo, bạo mồm bạo miệng; 3. (*как средство общения*) ngôn ngữ, ngữ ngôn, tiếng nói, tiếng; дре́вние ~и́ (những) cổ ngữ, tiếng cổ; иностра́нный ~ ngoại ngữ, tiếng nước ngoài; ~ обуче́ния chuyển ngữ; 4. (*разновидность речи, стиль*)

ngôn ngữ, ngữ ngôn, tiếng nói, cách nói, lối văn; разгово́рный ~ khẩu ngữ; поэти́ческий ~ ngôn ngữ thơ ca; 5. (*P*) (*система знаков, звуков и т. п.*) ngôn ngữ, tiếng nói; ~ программи́рования *информ.* ngôn ngữ lập trình; ~ ассе́мблера *информ.* hợp ngữ, ngôn ngữ assembly; ~ маши́нных кома́нд ~ *информ.* ngôn ngữ lệnh máy; ~ му́зыки ngôn ngữ âm nhạc; ~ глухонемы́х cách nói chuyện (ngôn ngữ) của người câm điếc; ~ же́стов thủ ngữ; 6. (*народ, народность*) *уст.* dân tộc, sắc tộc; 7. *разг.* (*пленный*) tù binh, cái lưỡi; добы́ть (взять) ~á bắt tù binh, tóm cái lưỡi; 8. (*колокола*) lưỡi (bòi) chuông; 9. (*вид пирога*) (cái) bánh hình lưỡi; 10.: ~и́ пла́мени (những) ngọn lửa, lưỡi lửa; ✧ злы́е ~и́ những kẻ độc mồm độc miệng (độc miệng, ác khẩu, ác miệng); ~ к горта́ни прили́п у кого́-л. ai cứng lưỡi (đớ lưỡi, ắng họng, ắng cổ); ~ хорошо́ подве́шен у кого́-л. ai có tài ăn nói, ai là người miệng lưỡi, ai lợi khẩu; держа́ть ~ за зуба́ми giữ mồm giữ miệng, giữ kín không nói; у меня́ ~ не поворачивается tôi không nỡ nói; что на уме́, то и на ~é có sao nói vậy; ruột để ngoài da; không biết giấu kín gì cả; не сходи́ть с ~á được nói (nhắc) đến luôn; сорвало́сь сло́во с ~á buột miệng nói ra, nói lỡ lời, nói lỡ miệng; ~ до Ки́ева доведёт *погов.* ≅ đường đi ở miệng; đường ở cống đôi quán cơm (*шутл.*); ~ без косте́й *погов.* lưỡi không xương; ~ остре́е ножа́ *погов.* ≅ lưỡi sắc hơn gươm; на ~é мед о́к, а на се́рдце ледо́к *погов.* ≅ miệng thơn thớt, dạ ớt ngâm; khẩu Phật, tâm xà

языка́стый *прил. разг.* miệng lưỡi, mồm mép, lém lỉnh, lém

языкове́д *м.* nhà ngôn ngữ (ngữ ngôn) học

языкове́дение *с.* ngôn ngữ (ngữ ngôn) học

языкове́д||ческий, ~ный *прил.* (thuộc về) ngôn ngữ học, ngữ ngôn học

языков||о́й *прил.* (thuộc về) ngôn ngữ, ngữ ngôn; ~а́я о́бщность cộng đồng ngôn ngữ; ~о́е родство́ quan hệ họ hàng của ngôn ngữ, quan hệ ngôn ngữ thân thuộc

языко́в||ый *прил.* (thuộc về) lưỡi; (*из языка*) (bằng) lưỡi; ~а́я колбаса́ (món) giò lưỡi

языкозна́ние *с.* ngôn ngữ (ngữ ngôn) học

язы́ческий *прил.* (thuộc về) đa thần giáo, ngẫu tượng giáo

язы́чество *с.* đa thần (ngẫu tượng) giáo, đạo đa thần (ngẫu tượng)

язы́чник *м.* người theo đa thần (ngẫu tượng) giáo

язы́чок *м.* 1. *анат.* phần dưới hầu, lưỡi con, thuỳ lưỡi; 2.: ~ боти́нка lưỡi giày, lăn-ghet; ~ замка́ lưỡi (ổ) khoá; ~ пла́мени ngọn lửa nhỏ, lưỡi lửa; ~ музыка́льного инструме́нта lưỡi gà, dăm kèn; ~ листа́ *бот.* lưỡi lá

яи́чко *с.* 1. *см.* яйцо́; 2. *анат.* tinh hoàn, dịch hoàn; (hòn) dái (*разг.*)

яи́чник *м. анат.* buồng trứng, noãn sào

яи́чница *ж.* (món) trứng tráng; ~ глазу́нья trứng lập là (áp-la, ốp-la); ~ с ветчино́й trứng tráng giăm bông

яи́чн||ый *прил.* (thuộc về) trứng; ~ая скорлупа́ vỏ trứng; ~ желто́к lòng đỏ trứng; ~ белок lòng trắng trứng; ~ порошо́к bột trứng

яйцевиду́ный *прил.* (có) hình trứng

яйцево́д *м. анат.* ống dẫn trứng, vòi trứng

яйцекла́д *м. биол.* ống sản trứng

яйцекладу́щий *прил.* đẻ trứng

яйцекле́тка *ж. биол.* tế bào trứng

яйцено́ск||ий *прил.* mắn đẻ, đẻ nhiều trứng; ~ая поро́да кур giống gà mắn đẻ (đẻ nhiều trứng)

яйцено́скость *ж.* sức đẻ trứng; (*продуктивность*) sản lượng trứng

яйц||о́ *с.* (quả) trứng; *биол.* trứng; ✧ носи́ться с ке́м-л., че́м-л. как ку́рица с ~о́м ≅ nưng ai, cái gì như nưng trứng; вы́еденного ~á не сто́ит không đáng gì cả; я́йца ку́рицу не у́чат *посл.* ≅ trứng mà đòi khôn hơn vịt

як *м.* yak, bò rừng Tây Tạng (*Bos mutus*)

я́кобы *союз* hình như, tuồng như, như tuồng, dường như, có vẻ như, làm ra bộ; он ~ по́нял hình như nó hiểu; оди́н из них ~ инжене́р một trong những người đó tuồng như (hình như, dường như) là kỹ sư; он пришёл ~ для того́, что́бы рабо́тать nó đến như tuồng (nó đến làm ra bộ như) để làm việc

я́корн||ый *прил.* 1. (thuộc về) neo; ~ая цепь xích neo; ~ая стоя́нка chỗ tàu thuỷ đậu, chỗ đỗ thuyền; 2. *эл.* (thuộc về) phần ứng

я́кор||ь *м.* 1. *мор.* neo; плаву́чий ~ neo nổi; кормово́й ~ neo đuôi, neo mạn lái; стоя́ть на ~e thả neo, đậu, đỗ; 2. *эл.* phần ứng, ngàm; трёхфа́зный ~ phần ứng ba pha; ✧ ~ спасе́ния hy vọng cuối cùng, kế thoát cuối cùng

яку́т *м.*, **~ка** *ж.* người Yakut

яку́тский *прил.* (thuộc về) Yakut

якша́ться *несов.* (с *Т*) *разг.* lui tới, đi lại, giao du, giao thiệp

я́лик *м.* xuồng nhỏ

я́лов||ый *прил.* 1. *с.-х.* nỗn, nân, sổi, bất dục, bất thụ; ~ая коро́ва bò cái nỗn (nân, sổi); 2.: ~ая ко́жа da bò non; ~ые сапоги́ đôi ủng bằng da bò non

я́м||а *ж.* 1. hố, hốc, lỗ; (*ухаб*) ổ gà, ổ trâu; у́гольная ~ hố than; рыть ~у đào hố (lỗ); 2. (*низина, впадина*) chỗ đất trũng; ✧ возду́шная ~ hố không khí; во́лчья ~ hố bẫy; рыть ~у кому́-л. đánh bẫy (mưu hại, mưu đồ làm hại) ai

яма́йский *прил.* (thuộc về) Jamaica, Giamaica; ~ ром rượu rum (rượu mía) Jamaica

ямб *м. лит.* thơ iambe (iambơ)

ямби́ческий *прил.* (thuộc về) thơ iambe, thơ iambơ

я́м||ка, ~очка *ж.* (*на щеках, подбородке*) lúm đồng tiền; с я́мочками на щеках má lúm đồng tiền

ямщи́к *м.* xà ích, người đánh xe ngựa

ян (*в китайской филос.*) dương

янва́рский *прил.* (thuộc về) tháng Giêng, tháng giêng; ~ хо́лод rét tháng giêng

янва́р||ь *м.* tháng Giêng, tháng giêng; в ~é э́того го́да (vào) tháng giêng năm nay

я́нки *м. нескл.* người Mỹ, người Hoa Kỳ

янта́рн||ый *прил.* 1. (bằng) hổ phách; ~ые се́рьги đôi hoa tai hổ phách; 2. (*цвета янтаря*) màu hổ phách; ~ мёд mật ong màu hổ phách

янта́рь *м.* hổ phách

япо́н||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Nhật Bản (Nhật)

япо́нский *прил.* (thuộc về) Nhật Bản, Nhật; Phù tang (*поэт.*); ~ язы́к tiếng Nhật Bản (Nhật), Nhật ngữ, Nhật văn; hoà văn (*лит.*)

яр *м.* (*крутой берег*) bờ dốc đứng

ярд *м.* yard (*bằng 91,44 cm*)

яре́мн||ый *прил.* (bị) đóng ách; ~ скот trâu bò đóng ách; ✧ ~ые ве́ны *анат.* tĩnh mạch cảnh; ~ нерв dây thần kinh cảnh

я́рк||ий *прил.* (*о свете*) sáng, rực, sáng rực, rực rỡ, sáng trưng, sáng chói, sáng choang, sáng loà, chói lọi, chói chang; ~ая ла́мпа đèn sáng (sáng trưng, sáng chói, sáng choang); ~ое со́лнце mặt trời chói lọi, ánh nắng chói chang; ~ое пла́мя ngọn lửa sáng rực; ~ свет ánh sáng rực rỡ; 2. (*о цвете*) tươi, sáng, tươi sáng, chói lọi, rực rỡ, sặc sỡ, bóng

bẩy, loè loẹt; ~ая одéжда bộ quần áo tươi màu (sặc sỡ); ~ая лéнта băng tươi màu; 3. *перен.* (*выдающийся*) sáng, xuất sắc, xuất chúng, sáng giá, chói lọi, sáng ngời, xán lạn, sâu sắc, rõ rệt, rõ ràng, mạnh mẽ, nhiều hình ảnh; ~ пример gương sáng, tấm gương chói lọi (sáng ngời); ~ актёр diễn viên xuất sắc (sáng giá); ~ рассказ câu chuyện nhiều hình ảnh; ~ое впечатлéние cảm tưởng sâu sắc (mạnh mẽ); ~ое свидéтельство bằng chứng rõ ràng, chứng cớ rõ rệt; ~ талáнт tài năng xuất chúng

я́рко *нареч.* 1. (một cách) sáng, rực, sáng rực, sáng trưng, chói lọi, rực rỡ, tươi sáng; (*пёстро*) (một cách) sặc sỡ, loè loẹt; ~ горéть rực cháy, cháy rực; ~ блестéть sáng chói, sáng ngời; ~ освещённый sáng trưng, sáng choang; ~ раскрáшенный bôi màu sặc sỡ (rực rỡ); ~ одéтый mặc áo tươi màu; ăn mặc loè loẹt (sặc sỡ); 2. *перен.* (một cách) chói lọi, rõ rệt, rõ ràng; ~ свидéтельствовать o чём-л. chứng tỏ rõ ràng (rõ rệt) rằng...

я́рко-жёлтый *прил.* vàng chanh, vàng tươi, vàng choé, vàng rực, vàng khé

я́рко-зелёный *прил.* xanh rờn, lục tươi, xanh ngắt

я́рко-крáсный *прил.* đỏ thắm, đỏ tươi, đỏ chói, đỏ choé, hồng đào, hồng điều, hồng đơn, đỏ rực

я́рко-си́ний *прил.* xanh biếc, thanh thiên, thiên thanh, màu da trời

я́ркость *ж.* (độ) chói, sáng; *перен.* (sự, tính chất) rõ rệt, rõ ràng, sâu sắc; ~ талáнта sự xuất chúng của tài năng, tài năng xuất chúng

ярлы́к *м.* nhãn hiệu, nhãn; приклéивать (наклéивать) ~ dán nhãn hiệu; ✧ наклéивать (вéшать) ~ на кого́-л. chụp mũ cho ai

я́рмарка *ж.* chợ phiên, hội chợ; междунарóдная весéнняя ~ hội chợ quốc tế mùa xuân; ✧ ~ вакáнсий chợ phiên tìm việc

я́рмарочный *прил.* (thuộc về) chợ phiên, hội chợ

ярмó *с.* 1. (cái) ách; 2. *перен.* ách, ách áp bức (thống trị); (*бремя*) gánh nặng; ~ колониали́зма ách thống trị của chủ nghĩa thực dân

яровиза́ци||я *ж. с.-х.* (sự) xuân hoá; ~ семя́н xuân hoá hạt giống; в стáдии ~и trong giai đoạn xuân hoá

яровизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) *с.-х.* xuân hoá

яров||о́й *прил.* 1. (gieo vào) mùa xuân; ~áя пшени́ца lúa mì mùa xuân; ~óе пóле đồng ruộng gieo vào mùa xuân; 2. *в знач. сущ. мн.*: ~ы́е cây gieo mùa xuân

я́ростно *нареч.* (một cách) giận dữ, tức giận, dữ tợn, dữ dội; mãnh liệt, mạnh mẽ, dữ dội, kịch liệt (*ср.* я́ростный); океáн ~ ревéл biển cả giận dữ gầm lên (gầm lên dữ dội); ~ сопротивля́ться chống lại mãnh liệt (kịch liệt), cố chết (cố sống cố chết) chống cự

я́ростн||ый *прил.* 1. giận dữ, tức giận, dữ tợn, dữ dội, hung dữ, hầm hầm; ~ взгляд mắt nhìn hầm hầm (giận dữ); ~ вéтер trận gió dữ dội, cuồng phong; 2. *перен.* (*чрезмерный, крайний в своём проявлении*) mãnh liệt, mạnh mẽ, dữ dội, kịch liệt; ~ бой trận chiến đấu mãnh liệt (dữ dội); ~ые напáдки những đòn công kích dữ dội

я́рост||ь *ж.* (sự, cơn) giận dữ, tức giận, thịnh nộ, phẫn nộ; приводи́ть кого́-л. в ~ làm cho ai nổi giận (tức giận, nổi cơn thịnh nộ, phẫn nộ); вне себя́ от ~и không giữ được bình tĩnh vì giận dữ (tức giận) quá

я́рус *м.* 1. tầng, lớp; склáдывать мешки́ в нéсколько ~ов хếp bao thành mấy lớp (tầng); 2. (*в зрительном зале*) tầng; лóжа второ́го ~a ghế lô ở tầng hai; 3. *геол.* (*пласт земной коры*) bậc

я́рый *прил.* I. (*яростный*) giận dữ, tức giận, dữ tợn, dữ dội, hung dữ, hầm hầm; 2. (*страстно преданный чему-л.*) nhiệt liệt, nồng nhiệt, sốt sắng, thiết tha, say mê; ~ болéльщик cổ động viên nhiệt liệt; ~ сторóнник чего́-л. người ủng hộ nồng nhiệt; 3. (*крайний в своем проявлении*) cuồng nhiệt, điên cuồng; ~ враг kẻ thù điên cuồng

я́сельн||ый *прил.*: ~ ребёнок đứa bé nuôi ở nhà giữ trẻ

я́сень *м.* (cây) tần bì (*Fraxinus*)

я́сли *мн.* (*скл. как ж.*) 1. máng cỏ, giá để cỏ; 2. (*воспитательное учреждение*) nhà giữ trẻ (gửi trẻ), viện hài nhi

я́сно 1. *нареч.* (*ярко*) (một cách) sáng, sáng chói, sáng ngời, sáng rõ; ~ свéтит солнце mặt trời sáng chói; 2. (*отчётливо*) (một cách) rõ, rõ ràng, rành rọt, rành mạch, rõ rệt, rõ ràng rành; ~ ви́деть, понимáть thấy, hiểu rõ (rõ ràng); ~ выраженный được biểu lộ rõ ràng (rõ rệt); кóротко и ~ ngắn mà rõ, ngắn gọn và rành mạch; ~ представля́ть себé hình dung rõ ràng; 3. *в знач. сказ. безл.* (*о безоблачной погоде*) quang, quang đãng; сегóдня ~ и тепло́ hôm nay trời quang và ấm (quang đãng và ấm áp); 4. *в знач. сказ. безл.* (*понятно*) rõ ràng, rõ; без слов ~ không cần nói cũng rõ; ~, что... rõ ràng là...; 5. *частица* tất nhiên, dĩ nhiên, nhất định rồi; ты придёшь? – Я́сно, приду́ cậu sẽ đến chứ? – Tất nhiên (Nhất định rồi), tớ sẽ đến; ✧ ~ как день rõ như ban ngày

яснови́дение *с.* 1. (tài, sự) thấu thị, cảm xạ, tiên tri, tiên đoán, đoán trước; 2. (*прозорливость*) (tài, sự) nhìn xa thấy rộng

ясновид||ец *м.*, **~ица** *ж.* nhà thấu thị (cảm xạ, tiên tri)

ясновидящ||ий *прил.* 1. thấu thị, cảm xạ, tiên tri; 2. *в знач. сущ.*: ~ *м.*, ~ая *ж.* *см.* ясновидец

я́сность *ж.* (sự, tính chất) sáng sủa; (*мысли, выражения, слога*) (sự, tính chất) rõ ràng, rành rọt, minh bạch, rành mạch, khúc chiết, phân minh; вноси́ть ~ во что́-л. làm sáng tỏ cái gì, làm cho điều gì rõ ràng

я́сн||ый 1. (*яркий*) sáng, sáng chói, chói lọi, sáng láng; 2. (*безоблачный, светлый*) trong, sáng, quang, trong trẻo, sáng sủa, quang đãng; ~ день ngày quang đãng; ~ое нéбо bầu trời trong sáng (trong trẻo, quang đãng); ~ая погóда trời quang đãng; 3. *перен.* (*спокойный, чистый*) sáng, trong sáng; ~ взгляд cái nhìn trong sáng; 4. (*отчётливый*) rõ, rõ ràng, rành rọt, minh bạch, rành mạch, phân minh; ~ звук âm thanh rõ ràng; вопрóс я́сен vấn đề đã rõ; 5. (*логичный, чёткий*) rõ, rõ ràng, rành mạch, rành rọt, sáng sủa, khúc chiết; ~ая мысль ý nghĩ rõ ràng; ~ое изложéние sự trình bày rõ ràng (rành mạch, rành rọt, khúc chiết); ~ое понимáние hiểu rõ, nhận thức rõ ràng; ✧ ~éе ~ого hết sức rõ ràng, biết rõ tỏng tòng tong

я́ства *мн.* món (đồ, thức) ăn; изы́сканные ~ (món) sơn hào hải vị, cao lương mỹ vị

я́стреб *м.* (*мн.*: я́стребы *и* ястребá) 1. chim ưng, diều hâu, diều, ó (*Accipiter*); 2. *полит. обыкн. мн.*: я́стребы phái diều hâu; ✧ ~ом *в знач. нареч.* nhanh như cắt

ястреби́ный *прил.* 1. (thuộc về) chim ưng, diều hâu, diều, ó; 2. (*как у ястреба*): ~ взгляд mắt sắc lẻm, mắt nhìn dữ tợn; ~ нос mũi quặp

ястребо́к *м.* 1. *уменьш. от* я́стреб; 2. *перен. разг.* (*о самолёте-истребителе*) én bạc

ятага́н *м.* đoản đao

ятры́шник *м.* (cây) lan đốm, lan thuốc (*Orchis maculata L.*); (*клубнекорень*) củ lan đốm

я́хонт *м.* 1. (*рубин*) hồng ngọc, rubi; 2. (*сапфир*) saphir, saphia

я́хта *ж.* 1. *спорт.* thuyền buồm; 2. (*небольшое прогулочное судно*) du thuyền, thuyền chơi

яхт-клу́б *м.* câu lạc bộ thuyền buồm

яхтсме́н *м. спорт.* vận động viên thuyền buồm

ячеи́стый *прил.* xốp, lỗ chỗ, dạng tổ ong

ячéйка *ж.* 1. *см.* ячея́; 2. (*первичное подразделение*) (đơn vị) cơ sở (*общественной организации*) chi bộ; семья́ — ~ óбщества gia đình là cơ sở của xã hội; парти́йная ~ chi bộ đảng; комсомо́льская ~ chi đoàn thanh niên cộng sản; 3. *воен.* hố; индивидуа́льная ~ hố cá nhân; 4. *информ.* ô, ngăn, khối; ~ па́мяти ô (ngăn) bộ nhớ

ячея́ *ж.* lỗ, mắt; ~ сéти mắt lưới; ~ си́та mắt sàng; ~ сот lỗ mật

ячме́нн||ый *прил.* (thuộc về) đại mạch; (*из ячменя*) (bằng) đại mạch; ~ое зерно́ (hạt) đại mạch; ~ая крупа́ (hạt) đại mạch; ~ая ка́ша cháo đại mạch

ячме́нь I *м.* (*злак*) (cây) đại mạch (*Hordeum vulgare*)

ячме́нь II *м.* (*на глазу*) chắp, lẹo, mụn chắp, lẹo mắt; вскочи́л ~ lên chắp, mọc lẹo

я́чнев||ый *прил.* (bằng) tấm đại mạch; ~ая крупа́ tấm đại mạch

я́шма *ж.* jaspe, ngọc bích

я́шмовый *прил.* (thuộc về) jaspe, ngọc bích; (*из яшмы*) (bằng) jaspe, ngọc bích

я́щер *м. зоол.* (con) tê tê (*Manis*)

я́щерица *ж.* thằn lằn, rắn mối (*Laceria*); морска́я ~ kỳ nhông, kỳ nhông mào (*Amblyrhynchus cristatus*)

я́щеры *мн.* bộ Thằn lằn (*Sauria*); крыла́тые (лета́ющие) ~ bộ Thằn lằn bay (*Pterosauria*)

я́щик *м.* 1. thùng, hòm, hộp; заря́дный ~ *воен.* hòm đạn; 2. (*выдвижной*) ngăn kéo, ô rút, hộc bàn, ngăn rút; ✧ почто́вый ~ а) thùng (hòm) thư (*để bưu cục lấy hàng ngày và chuyển đi*); б) hòm (hộp) thư từ báo chí (*đặt ở mỗi nhà để bưu tá phát cho người nhận*); в) *разг.* cơ quan (xí nghiệp) bí mật, cơ quan (xí nghiệp) mang số hiệu bưu cục (*không ghi địa chỉ thật*)

я́щичек *м.* thùng con, hòm nhỏ, hộp con

я́щур *м.* (bệnh) sốt aphteuse, sốt aptơ, sốt lở mồm long móng

ГЕОГРАФИЧЕСКИЕ НАЗВАНИЯ
ĐỊA DANH

УСЛОВНЫЕ СОКРАЩЕНИЯ
NHỮNG CHỮ VIẾT TẮT

архипелаг — quần đảo
водопад — thác
вулкан — núi lửa
г. – город — thành phố
гора — núi
горы — dãy núi, dãy
гос-во — государство — nước
залив — vịnh
ист. — относящийся к истории — thuộc về lịch sử
мыс — mũi
о-в — остров — đảo
о-ва — острова — các đảo, quần đảo
оз. — озеро — hồ
п-ов — полуостров — bán đảo
пролив — eo biển, eo
пустыня — sa mạc
р. — река — sông
село — làng

Абада́н *г.* Abadan, Abađan
Абиджа́н *г.* Abidjan, Abitgian
Абисси́ния Abissinia, Abixini; *см.* Эфио́пия
Абу-Да́би *г.* Abu Dabi, Abu Đabi
Абу́джа *г.* Abuja, Abugia
Абха́зия Abkhazia, Apkhadia; Респу́блика Абха́зия Cộng hoà Abkhazia (Apkhadia) (*trong nước Georgia*)
Австра́лия Australia, Ôxtralia, châu Úc; Австрали́йский Сою́з Liên bang Australia (Ôxtralia, Úc)
А́встрия Austria, Áo; Австри́йская Респу́блика Cộng hoà Austria (Áo)
Адди́с-Абе́ба *г.* Addis Ababa, Ađi Abêba
Аделаи́да *г.* Adelaide, Ađelait
А́ден *г.* Aden, Ađen
А́денский зали́в vịnh Aden (Ađen)
Аджа́рия Adjaria, Atgiaria; Аджа́рская Автоно́мная Респу́блика Cộng hoà Tự trị Adjaria (Atgiaria) (*trong nước Georgia*)
Адриати́ческое мо́ре biển Adriatic (Ađriatich)
Азербайджа́н Azerbaijan, Adecbaigian; Азербайджа́нская Респу́блика Cộng hoà Azerbaijan (Adecbaigian)
А́зия Asia, châu Á
Азо́вское мо́ре biển Azov (Adôp)
Азо́рские острова́ quần đảo Azores (Axo)
А́ккра *г.* Accra, Acra
Аконка́гуа *гора* Aconcagoa
Алаба́ма Alabama
Алба́ния Albania, Anbani; Респу́блика Алба́ния Cộng hoà Albania (Anbani)
Александри́я *г.* Alexandria, Alêchxanđri
Алеу́тские острова́ quần đảo Aleuti (Aleut)
Алжи́р 1. *гос-во* Algeria, Angiêri; Алжи́рская Наро́дная Демократи́ческая Респу́блика (АНДР) Cộng hoà Dân chủ Nhân dân Algeria (Angiêri); 2. *г.* Alger, Angie
Алма́-Ата́ *г.* Alma-Ata, Anma Ata; *см.* Алматы́
Алматы́ *г.* Almaty, Almatư
Алта́й *горы* Altai, Antai
А́льпы *горы* Alpes, Anpơ, Anpi
Аля́ска *п-ов* Alaska, Alaxca
Амазо́нка *р.* Amazon, Amađôn
Аме́рика America, châu Mỹ
Амма́н *г.* Amman
Амстерда́м *г.* Amsterdam, Amxtecđam
Амударья́ *р.* Amudarya, Amuđaria
Аму́р *р.* Amour, Amua, Heilongjiang, Hắc Long Giang
Ангара́ *р.* Angara
Ангко́р Angkor, Ăngco; chùa Đế Thiên - Đế Thích
А́нглия England, Ăngliа, Anh
Ангóла Angola, Ăngôla; Респу́блика Ангóла Cộng hoà Angola (Ăngôla)
Андама́нские острова́ quần đảo Andaman (Anđaman)
Андама́нское мо́ре biển Andaman (Anđaman)
Андо́рра *гос-во, г.* Andorra, Anđôra; Кня́жество Андо́рра Công quốc Andorra (Anđôra)
АНДР *см.* Алжи́рская Наро́дная Демократи́ческая Респу́блика
А́нды *горы* Andes, Anđet
Анкара́ *г.* Ankara, Ancara
Анна́мские го́ры *см.* Чыонгшо́н
Антананариву *г.* Antananarivo, Antananarivô
Антаркти́да (châu) Antartic, Nam Cực, Nam cực

Анта́рктика (vùng) Antartic, Nam Cực, Nam cực
Антве́рпен *г.* Antwerpen, Anver, Anvơ
Анти́гуа и Барбу́да *гос-во* Antigua và Barbuda, Antigoa và Bacbuđa
Анти́льские острова́ quần đảo Antilles (Anti)
Аомы́нь, Аомэ́нь (Макáо) Áo Môn (Macao)
Апенни́нский полуо́стров bán đảo Apennines (Apenninô)
Апенни́ны *горы* Apennines, Apenninô
А́пиа *г.* Apia
Аппала́чи *горы* dãy Appalachi (Apalasơ)
Арави́йская пусты́ня sa mạc Arabi (Arap)
Арави́йский полуо́стров bán đảo Arabi (Arap)
Арави́йское мо́ре biển Arabi (Arap)
Ара́льское мо́ре biển Aral (Aran)
Арара́т *гора* Ararat
Арафу́рское мо́ре biển Arafura (Araphura)
Аргенти́на Argentina, Arhentina; Аргенти́нская Респу́блика Cộng hoà Argentina (Arhentina)
А́рктика (vùng) Arctic, Bắc Cực, Bắc cực
Арме́ния Armenia, Acmêni; Респу́блика Арме́ния Cộng hoà Armenia (Acmêni)
Ару́ба *о-в* Aruba
Архáнгельск *г.* Arkhangelsk, Ackhanghenxcơ
Асмэ́ра (Асма́ра) *г.* Asmara, Axmara
Ассúрия *ист.* Assyria, Atxyri
Астана́ *г.* Astana, Axtana
А́страхань *г.* Astrakhan, Axtrakhan
Асуа́н *г.* Acyan, Axuan
Асунсьóн *г.* Asuncion, Axonxion
Атака́ма *пустыня* Atacama
Атланти́ческий океа́н Đại Tây Dương
Атла́с *горы* Atlas, Atlat
Афганиста́н Afghanistan, Afganistan, Apganixtan
Афúны *г.* Athens, Aten
Африка Africa, châu Phi
Ахмадабáд *г.* Ahmedabad, Amađabat
Ашхабáд *г.* Ashkhabad, Askhabat

Баб-эль-Мандéбский проли́в eo Bab-el-Mandeb (Bap-en-Manđep)
Багáмские острова́ quần đảo Bahamas (Bahamat); Содру́жество Багáмских Острово́в Cộng đồng Quần đảo Bahamas (Bahamat)
Багдáд *г.* Bagdad, Baghdad, Batđa
Бáзель *г.* Basel, Baden, Baxen
Байкáл *оз.* Baikal, Baican
Бакбó *залив* vịnh Bắc Bộ
Баку́ *г.* Baku, Bacu
Балатóн *оз.* Balaton
Балеáрские острова́ quần đảo Baleares (Balea)
Бáли *о-в* Bali
Балкáнский полуо́стров bán đảo Balkan (Bancăng)
Балкáны *горы* dãy Balkans (Bancăng)
Балти́йское мо́ре biển Baltic (Bantich)
Балтимóр *г.* Baltimor, Bantimo
Балхáш *оз.* Balkhash, Bankhat
Бамакó *г.* Bamako, Bamacô
Банги́ *г.* Bangui, Banghi
Бангкóк *г.* Bangkok, Băng Cốc
Бангладéш Bangladesh, Băngla Đet; Наро́дная Респу́блика Бангладéш Cộng hoà Nhân dân Bangladesh (Băngla Đet)
Бáнджул *г.* Banjul, Bangiun
Бандýнг *г.* Bandung, Băndung
Барбáдос *о-в, гос-во* Barbados, Bacbađôt
Бáренцево мо́ре biển Barents (Baren)
Барнаýл *г.* Barnaul, Bacnaun
Барселóна *г.* Barcelona, Bacxêlôna
Бастéр *г.* Basseterre, Baxơterơ
Батýми *г.* Batumi
Бáффина мо́ре biển Baffin (Bapphin)
Бáффинова Земля́ *о-в* Đất Baffin (Bapphin)
Бахрéйн *о-ва, гос-во* Bahrain, Bacren; Госудáрство Бахрéйн Nhà nước Bahrain (Bacren)
Башки́рия Bashkiria; Baskia; Респу́блика Башкортостáн Cộng hoà Bashkortostan (Bascorơtôxtan) (*trong Liên bang Nga*)
Бейру́т *г.* Beirout, Beyrouth, Bâyrut
Белгрáд (Београ́д) *г.* Belgrad, Bengrat (Beograd, Bêôgrat)
Белúз *гос-во, г.* Belize, Belixơ
Бéлое мо́ре biển Trắng, Bạch Hải
Беломóрско-Балти́йский канáл kênh biển Trắng - Baltic
Белору́ссия (Белару́сь, Белору́сь) Belorussia, Belôruxia (Belarus, Belôrux); Респу́блика Белару́сь (Белору́сь, Белору́ссия) Cộng hoà Belarus (Belôrux, Belorussia)
Бéлфаст *г.* Belfast, Benphat
Бéлый Нил *р.* Nil (Nin) Trắng
Бéльгия Belgium, Belgique, Bỉ; Королéвство Бéльгия Vương quốc Belgium (Belgique, Bỉ)
Бенгáзи *г.* Banghazi, Bengadi
Бенгáльский зали́в vịnh Bengal (Bengan)
Бени́н Benin, Bênin; Респу́блика Бени́н Cộng hoà Benin (Bênin)
Бéрег Слонóвой Кóсти *см.* Кот-Дивуáр
Бéрингово мóре biển Bering (Bêrinh)
Бéрингов проли́в eo Bering (Bêrinh)
Берли́н *г.* Berlin, Beclin, Bá Linh
Бермýдские острова́ quần đảo Bermuda (Bơmuđa)
«Бермýдский треугóльник» "Tam giác Bermuda (Bơmuđa)"
Берн *г.* Berne, Becnơ
Бúрма Burma, Miến Điện; *см.* Мья́нма
Бúрмингем *г.* Birmingham, Bơcminham
Бисáу *г.* Bissau, Bitxao
Биска́йский зали́в vịnh Biscay (Bixcay, Gascogne)
Бишкéк *г.* Bishkek, Biskêt
Благовéщенск *г.* Blagoveschensk, Blagôvêsenxcơ
Бли́жний Восто́к Cận Đông; *ở Việt Nam thường gọi là* Trung Đông
Боготá *г.* Bogota, Bôgôta
Болга́рия Bulgaria, Bungari; Респу́блика Болга́рия Cộng hoà Bulgaria (Bungari)
Боли́вия Bolivia, Bôlivi; Респу́блика Боли́вия Cộng hoà Bolivia (Bôlivi)
Болóнья *г.* Bologna, Bôlônhơ
Больши́е Анти́льские острова́ quần đảo Antilles (Anti) Lớn
Большóе Медвéжье óзеро hồ Gấu Lớn
Большóе Невóльничье óзеро hồ Đại Nô
Бомбéй *г.* Bombay (см. Мумбéй)
Бонн *г.* Bonn, Bon
Бордó *г.* Bordeaux, Boócđô
Борнéо *о-в* Borneo, Boócnêô; *см.* Калиманта́н
Бородинó *село* Borodino, Bôrôđinô
Бóсния и Герцегови́на Bosnia-Herzegovina, Bôxnia-Hecxegôvina; Респу́блика Бóсния и Герцегови́на Cộng hoà Bosnia-Herzegovina (Bôxnia-Hecxegôvina)
Бóстон *г.* Boston, Bôtxtôn
Босфóр *пролив* Bosphorus, Bôxpho
Ботни́ческий зали́в vịnh Bothnia (Bôtni)
Ботсва́на Botswana, Bôtxoana; Респу́блика Ботсва́на Cộng hoà Botswana (Bôtxoana)
Бóфорта мóре biển Beaufort (Bôpho)
Браззави́ль *г.* Brazzaville, Bradavin
Бразили́а *г. см.* Брази́лия 2

Брази́лия 1. *гос-во* Brazil, Braxin; Федерати́вная Респу́блика Брази́лия Cộng hoà Liên bang Brazil (Braxin); 2. *г.* Brasilia, Braxilia
Братисла́ва *г.* Bratislava, Bratixlava
Братск *г.* Bratsk, Bratxcơ
Брахмапу́тра (Брамапу́тра) *р.* Brahmaputra, Bramaput
Бре́мен *г.* Bremen, Brêmen
Брест *г.* Brest, Brextơ
Бри́джта́ун *г.* Bridgetown, Britgiơtao
Брита́нские острова́ quần đảo Britan (Briten)
Брно *г.* Brno, Brônô
Брунéй Brunei, Brunây; Брунéй Даруссала́м Brunei Darussalam, Brunây Đarutxalam
Брюссе́ль *г.* Brussels, Bruxelles, Brucxen
Брянск *г.* Briansk, Brianxcơ
Буг *р.* Bug
Будапе́шт *г.* Budapest, Buđapet
Бужумбу́ра *г.* Bujumbura, Bugiumbura
Буркина́-Фасо́ *гос-во* Burkina Faso, Buôckina Phaxô
Буру́нди Burundi, Burunđi; Респу́блика Буру́нди Cộng hoà Burundi (Burunđi)
Буря́тия Buriatia, Buriachia; Респу́блика Буря́тия Cộng hoà Buriatia (Buriachia) (*trong Liên bang Nga*)
Бута́н Bhutan, Butan; Королéвство Бута́н Vương quốc Bhutan (Butan)
Бухара́ *г.* Bukhara
Бухаре́ст *г.* Bucuresti, Bucaret
Буэ́нос-А́йрес *г.* Buenos Aires, Buenôt Airet
Бьенхоа́ *г.* Biên Hoà

Вавило́н *г. ист.* Babylon
Вавило́ния *ист.* Babylonia
Вадуц *г.* Vaduz, Vađutxơ
Валле́тта *г.* (La) Valletta, Valetta
Вальпарайсо *г.* Valparaiso, Vanparaixô
Ван *оз.* Van
Вануа́ту Vanuatu; Респу́блика Вануа́ту Cộng hoà Vanuatu
Ва́рна *г.* Varna, Vacna
Варша́ва *г.* Warszawa, Vacsava, Warsaw
Ватика́н Vatican; Госуда́рство-го́род Ватика́н Thị quốc Vatican, Thành phố - Nhà nước Vatican
Вашингто́н *г.* Washington, Oasinhtơn, Hoa Thịnh Đốn
Везу́вий *вулкан* Vesuvio, Vêđuyvơ
Великобрита́ния *о-в, гос-во* Great Britain, Gret Briten, Anh; Соединённое Королéвство Великобрита́нии и Се́верной Ирла́ндии Liên hiệp Vương quốc Great Britain và Bắc Irland (Anh và Bắc Ailen)
Веллингто́н *г.* Wellington, Oenlinhtơn
Ве́на *г.* Vienna, Viên
Ве́нгрия Hungary, Hungari; Венге́рская Респу́блика Cộng hoà Hungary (Hungari)
Венесуэ́ла Venezuela, Vênêxuela; Респу́блика Венесуэ́ла Cộng hoà Venezuela (Vênêxuela)
Вене́ция *г.* Venizia, Venexia, Vơnidơ
Версáль *г.* Versailles, Vecxay
Ве́рхнее *оз.* hồ Thượng
Верхоя́нский хребе́т dãy núi Verkhoyansky (Veckhôyanxki)
Вест-И́ндия *о-ва* West Indies, Tây Ấn
Византи́я *ист.* Byzantin, Bidăngtin
Викто́рия *оз., г.* Victoria, Victôria
Ви́ла *г.* Vila
Ви́льнюс *г.* Vilnius, Vinnhiuxơ
Ви́ндхук *г.* Windhoek, Vinđơhuc
Винь *г.* Vinh
Вирги́нские острова́ các đảo Virgin (Viêcghin)
Ви́сла *р.* Wisla, Visla
Виши́ *г.* Vichy, Visi
Ви́тебск *г.* Vitepsk, Vitepxcơ
Владивосто́к *г.* Vladivostok, Vlađivoxtôc
Владикавка́з *г.* Vladikavkaz, Vlađicapcađơ
Влади́мир *г.* Vladimir, Vlađimia
Во́лга *р.* Volga, Vônga
Во́лго-Балти́йский во́дный путь đường thuỷ Volga-Baltic (Vônga-Bantich)
Во́лго-Донско́й судохо́дный кана́л kênh tàu chạy Volga-Don (Vônga-Đôn)
Волгогра́д *г.* Volgograd, Vôngagrat
Во́лго-Ура́льская нефтегазоно́сная прови́нция vùng dầu khí Volga-Ural (Vônga-Uran)
Воро́неж *г.* Voronezh, Vôrônegiơ
Восто́чное Само́а Đông Samoa (Xamoa)
Восто́чно-Кита́йское мо́ре biển Đông, Đông Hải
Восто́чно-Сиби́рское мо́ре biển Đông Sibiri (Xibiri)
Восто́чный Тимо́р Đông Timor (Timo)
Вра́нгеля о́стров đảo Vrangel (Vranghen)
Вро́цлав *г.* Wroclaw, Vrôxlap
Вьентья́н *г.* Vientiane, Viêng Chăn
Вьетна́м Việt Nam; Социалисти́ческая Респу́блика Вьетна́м (СРВ) Cộng hoà Xã hội chủ nghĩa Việt Nam
Вьетчи́ *г.* Việt Trì

Гаа́га *г.* La Hay
Габо́н Gabon, Gabôn; Габо́нская Респу́блика Cộng hoà Gabon (Gabôn)
Габоро́не *г.* Gaborone
Гава́йские острова́ quần đảo Hawaii (Ha-oai)
Гава́на *г.* (La) Havana Habana
Гавр *г.* Le Havre, The Hague, Lơ Havrơ
Гаи́ти *о-в , гос-во* Haiti; Респу́блика Гаи́ти Cộng hoà Haiti
Гайа́на Guyana; Кооперати́вная Респу́блика Гайа́на Cộng hoà Hợp tác Guyana
Гала́пагос *о-ва* Galapagos, Galapagôxơ
Га́мбия Gambia, Gămbia; Респу́блика Га́мбия Cộng hoà Gambia (Gămbia)
Га́мбург *г.* Hamburg, Hămbua
Га́на Ghana, Gana; Респу́блика Га́на Cộng hoà Ghana (Gana)
Ганг *р.* Gang, Hằng, Hằng Hà
Гваделу́па *о-в* Guadeloupe, Goađơlup
Гватема́ла *гос-во, г.* Guatemala, Goatemala; Респу́блика Гватема́ла Cộng hoà Guatemala (Goatemala)
Гвиа́на Guyana, Guyane
Гвине́йский зали́в vịnh Guinea (Guinée)
Гвине́я Guinea, Guinée, Ghinê; Гвине́йская Респу́блика Cộng hoà Guinea (Guinée, Ghinê)
Гвине́я-Биса́у Guinea-Bissau, Guinée-Bissau, Ghinê Bitxao; Респу́блика Гвине́я-Биса́у Cộng hoà Guinea-Bissau (Guinée-Bissau)
Гданьск *г.* Gdansk, Gđanxcơ
Гебри́дские острова́ quần đảo Hebrides (Hebrit)
Ге́нуя *г.* Genova, Ghênơ
Герма́ния Germany, Đức; Федерати́вная Респу́блика Герма́нии (ФРГ) Cộng hoà Liên bang Germany (Đức)
Гибралта́р *г.* Gibraltar, Gibranta
Гибралта́рский проли́в eo Gibraltar (Gibranta)
Ги́лберта острова́ quần đảo Gilbert (Ginbectơ)
Гимала́и *горы* Himalaya, Himalaia
Гиндуку́ш *горы* Hindukush, Hinđucusơ
Гла́зго *г.* Glasgow, Glaxgô
Го́би *пустыня* Gobi, Gôbi

Голла́ндия Holland, Hà Lan, Hoà Lan; *см.* Нидерла́нды
Голливу́д Hollywood, Hôlivut
Голубо́й Нил *р.* Nil (Nin) Xanh
Гольфстри́м Gulf Stream, Gônxtrim
Гондура́с Honduras, Hônđurat; Респу́блика Гондура́с Cộng hoà Honduras (Hônđurat)
Гонко́нг *г.* Hong Kong, Hương Cảng; *см.* Сянга́н
Гонолу́лу *г.* Honolulu, Hônôlulu
Горн *мыс* Hoorn, Hoócnơ
Го́тланд *о-в* Gotland, Gôtlăng
Грена́да *о-в, гос-во* Grenada, Grênađa
Гренла́ндия *о-в* Greenland, Grinlen
Гренла́ндское мо́ре biển Greenland (Grinlen)
Гре́ция Greece, Grèce, Hy Lạp; Гре́ческая Респу́блика Cộng hoà Greece (Hy Lạp)
Гри́нвич Greenwich, Grinuych`
Гро́зный *г.* Groznyi, Grôđơnưi
Гру́зия Georgia, Gruzia; Респу́блика Гру́зия Cộng hoà Georgia (Gruzia)
Гуа́м *о-в* Guam
Гуанчжо́у *г.* Guangzhou, Quảng Châu
Гудзо́н *р.* Hudson, Hutxôn
Гудзо́нов зали́в vịnh Hudson (Hutxôn)
Гудзо́нов проли́в eo Hudson (Hutxôn)
Гуро́н *оз.* Huron, Hurôn
Гуэ́ *см.* Хюэ́

Дагеста́н Dagestan, Đaghextan; Респу́блика Дагеста́н Cộng hoà Dagestan (Đaghextan) (*trong Liên bang Nga*)
Дагоме́я Dahomey, Đahômây; *см.* Бени́н
Дака́р *г.* Dakar, Đaca
Да́кка *г.* Dhaka, Dacca, Đacca
Дала́т *г.* Đà Lạt
Да́льний Восто́к Viễn Đông
Даля́нь *г.* Dalian, Đại Liên
Дама́ск *г.* Damascus, Damas, Đamat
Дана́нг *г.* Đà Nẵng
Да́ния Denmark, Đan Mạch; Королёвство Да́ния Vương quốc Denmark (Đan Mạch)
Дардане́ллы *пролив* Dardanelle, Đacđanen
Дар-эс-Сала́м *г.* Dar-es-Salaam, Đa-et-Xalam
Де́ли *г.* Delhi, Đêli
Детро́йт *г.* Detroit, Đitroi
Джака́рта *г.* Jakarta, Giacacta
Джибу́ти *г., гос-во* Djibouti, Gibuti; Респу́блика Джибу́ти Cộng hoà Djibouti (Gibuti)
Джомолу́нгма *см.* Чомолу́нгма
Джо́рджтаун *г.* Georgetown, Gioocgiơtao
Ди́ли *г.* Dili, Đili
Днепр *р.* Dniepr, Đniep
Днепропетро́вск *г.* Dniepropetrovsk, Đnieprôpetrôpxcơ
Днестр *р.* Dnestr, Đnextrơ
До́брой Наде́жды мыс mũi Hão Vọng
Доминика́ *о-в, гос-во* Dominica, Đôminica; Содру́жество Доминики Cộng đồng Dominica (Đôminica)
Доминика́нская Респу́блика Cộng hoà Dominicana (Đôminich)
Дон *р.* Don, Đôn
Донба́сс (Донецкий каменноугольный бассейн) Donbass, Đônbaxơ (vùng mỏ than Donetsk/Đônhetxơ)
До́ха *г.* Doha, Đôha
ДРВ (Демократи́ческая Респу́блика Вьетна́м) *ист.* Việt Nam Dân chủ Cộng hoà (*2.9.1945 □ 2.7.1976*)
Дре́зден *г.* Dresden, Đrexđen
Ду́блин *г.* Dublin, Đublin
Дуна́й *р.* Danube, Đanuyp
Душанбе́ *г.* Dushanbe, Đusanbê
Дьенбьенфу́ Điện Biên Phủ

Евра́зия đại lục Âu-Á
Евро́па Europa, châu Âu
Евфра́т *р.* Euphrate, Ơphrat
Еги́пет Egypt, Ai Cập; Ара́бская Респу́блика Еги́пет (APE) Cộng hoà A-rập Egypt (Ai Cập)
Екатеринбу́рг *г.* Ekaterinburg, Yekaterinburg, Êkatêrinbua
Енисе́й *р.* Enisey, Yenisey, Ênixây
Ерева́н *г.* Erevan, Êrêvan
Ессентуки́ *г.* Essentuki, Etxentuki

Жёлтое мо́ре biển Vàng, Hoàng Hải
Женева́ *г.* Geneva, Giơnevơ
Жене́вское о́зеро hồ Geneva (Giơnevơ)

Забайка́лье Transbaikalie, Ngoại Baikal (Baican)
За́греб *г.* Zagreb, Dagrep
Закавка́зье Transcaucasia, Ngoại Caucasia (Côcadơ)
Закарпа́тье Subcarpatie, Ngoại Carpatie (Cacpat)
Закопа́не *г.* Zacopane, Dacôpane
Замбе́зи *р.* Zambezi, Dămbedi
За́мбия Zambia, Dămbia; Респу́блика За́мбия Cộng hoà Zambia (Dămbia)
Занзиба́р *о-в* Zanzibar, Dandiba

За́падная Двина́ *р.* Tây Dvina (Đơvina)
За́падная Саха́ра Tây Sahara (Xahara)
За́падное Само́а *гос-во* Tây Samoa (Xamoa)
Зелёного Мы́са острова́ quần đảo Cap Vert (Cap Ve); Респу́блика Зелёного Мы́са Cộng hoà Cap Vert (Cap Ve)
Земля́ Фра́нца-Ио́сифа *о-ва* (Đất) Franz Josef, Phranxơ-Iôxiphơ
Зимба́бве Zimbabwe, Dimbabue; Респу́блика Зимба́бве Cộng hoà Zimbabwe (Dimbabue)
Зо́ндские острова́ quần đảo Sonde (Xôngđơ)
Зо́ндский проли́в eo Sonde (Xôngđơ)

Ива́ново *г.* Ivanovo, Ivanôvô
Иерусали́м *г.* Jerusalem, Giêruxalem
Изра́иль Israel, Ixraen; Госуда́рство Изра́иль Nhà nước Israel (Ixraen)
Ингуше́тия Ingushetia, Ingusêtia; Ингу́шская Респу́блика (*с 1992*) Cộng hoà Ingushetia (Ingusêtia) (*trong Liên bang Nga*)
Инд *р.* Hindus, Ấn Hà
Инди́йский океа́н Ấn Độ Dương
И́ндия India, Ấn Độ; Респу́блика И́ндия Cộng hoà India (Ấn Độ)
Индокита́й *п-ов* Đông Dương
Индоне́зия Indonesia, Inđônêxia; Респу́блика Индоне́зия Cộng hoà Indonesia (Inđônêxia)
Индоста́н *п-ов* Hindoustan, Hinđuxtan
Иокога́ма *г.* Yokohama, Iôcôhama, Hoành Tân
Иони́ческие острова́ quần đảo Ioni (Iôn)
Иони́ческое мо́ре biển Ioni (Iôn)
Иорда́н *р.* Jordan, Gioocđan
Иорда́ния Jordania, Gioocđani; Иорда́нское Хашими́тское Королёвство Vương quốc Hashimit Jordania (Gioocđani)
Ирава́ди *р.* Irrawaddy, Iraoađi
Ира́к Iraq, Irak, Irac
Ира́н Iran; Исла́мская Респу́блика Ира́н Cộng hoà Hồi giáo Iran
Ирку́тск *г.* Irkutsk, Ircutxcơ
Ирла́ндия Irland, Ailen; Ирла́ндская Респу́блика Cộng hoà Irland (Ailen)
Иртыш *р.* Irtysh, Irơtưsơ
Исламаба́д *г.* Islamabad, Ixlamabat
Исла́ндия Iceland, Aixlen, Băng Đảo; Респу́блика Исла́ндия Cộng hoà Iceland (Aixlen, Băng Đảo)
Испа́ния Espanha, Spain, Tây Ban Nha
Иссы́к-Куль *оз.* Issyk-Kul, Itxưc-Cun
Исфаха́н *г.* Esfahan, Ixphahan

Ита́лия Italia, Italy, Ý; Италья́нская Респу́блика Cộng hoà Italia (Italy, Ý)

Йе́мен Yemen, Yêmen; Йе́менская Респу́блика Cộng hoà Yemen (Yêmen)
Йоха́ннесбург *г.* Johannesburg, Giôhannexbơc

Кабарди́но-Балка́рия Kabardino-Balkaria, Cabacđinô- Bancaria; Кабарди́но-Балка́рская Респу́блика Cộng hoà Kabardino-Balkaria (Cabacđinô-Bancaria) (*trong Liên bang Nga*)
Ка́бо-Ве́рде Kabo-Verde, Cabô-Vecđe; Респу́блика Ка́бо-Ве́рде Cộng hoà Kabo-Verde (Cabô-Vecđe)
Кабу́л *г.* Kabul, Cabun
Кавка́з Caucasia, Côcadia, Kavkaz, Capcadơ
Каза́нь *г.* Kazan, Cadan
Казахста́н Kazakhstan, Cadăcxtan; Респу́блика Казахста́н Cộng hoà Kazakhstan (Cadăcxtan)
Казбе́к *гора* Kazbek, Cadơbêch
Каи́р *г.* Cairo
Кайе́нна *г.* Cayenne, Cayennơ
Кайма́н острова́ các đảo Cayman
Калаха́ри *пустыня* Kalahari, Calahari
Калиманта́н *о-в* Kalimantan, Calimantan
Калинингра́д *г.* Kaliningrad, Caliningrat
Калифо́рния *п-ов* California, Caliphoócnia
Калмы́кия Kalmykia, Canmưkia; Респу́блика Калмы́кия Cộng hoà Kalmykia (Canmưkia) (*trong Liên bang Nga*)
Калу́га *г.* Kaluga, Caluga
Кальку́тта *г.* Calcutta, Cancutta, Kolkata
Ка́ма *р.* Kama, Cama
Камбо́джа Cambodia, Cambôđia, Cambôt; Королéвство Камбо́джа Vương quốc Cambodia (Cambôđia)
Камеру́н Cameroon, Camơrun; Респу́блика Камеру́н Cộng hoà Cameroon (Camơrun)
Кампа́ла *г.* Kamapala, Camapala
Кампучи́я Kampuchea, Campuchia (*từ năm 1976□89*); *см.* Камбо́джа
Камфа́ *г.* Cẩm Phả
Камча́тка *п-ов* Kamchatka, Camtsatca
Кана́верал *мыс* Canaveral, Canaveran
Кана́да Canada, Canađa
Кана́рские острова́ quần đảo Canarias (Canari)
Ка́нбе́рра *г.* Canberra, Canbera
Ка́нны *г.* Cannes, Cannơ
Канто́н *г. см.* Гуанчжóу
Кантхо́ *г.* Cần Thơ
Кара́-Бога́з-Гол *оз., залив* Kara-Bogaz-Gol, Cara-Bôgadô-Gôn
Караганда́ *г.* Karaganda, Caraganđa
Каракалпа́кия Karakalpakia, Caracanpac; Респу́блика Каракалпакста́н Cộng hoà Karakalpakstan (*trong nước Uzbekistan*)
Кара́кас *г.* Caracas, Caracat
Каракору́м *горы* Karakorum, Caracôrum
Каракы́мы *пустыня* Kara-Kum, Caracum
Карача́ево-Черке́сия Karachaevo-Cherkesia, Caratsevo-Tseckexia; Карача́ево-Черке́сская Респу́блика Cộng hoà Karachaevo-Cherkesia (Caratsevo-Tseckexia) (*trong Liên bang Nga*)
Кара́чи *г.* Karachi, Caratsi
Ка́рдифф *г.* Cardiff, Cacđiphơ
Каре́лия Karelia, Carelia; Респу́блика Каре́лия Cộng hoà Karelia (Carelia) (*trong Liên bang Nga*)
Кари́бские А́нды *горы* Andes Caribes, Ăndơ Caribơ
Кари́бское мо́ре biển Caribe (Caraip)
Ка́рлови-Ва́ри *г.* Karlovi Vary, Caclôvi Vari
Кароли́нские острова́ quần đảo Caroline (Carôlin)
Карпа́ты *горы* Karpates, Cacpat
Карпента́рия *залив* Carpentaria, Cacpentaria
Ка́рское мо́ре biển Kara (Cacxcơ)
Карфаге́н *г. ист.* Carthage, Cactagiơ
Каспи́йское мо́ре biển Caspi, Caxpi
Ката́р Qatar, Catar, Cata; Госуда́рство Ката́р Nhà nước Qatar (Catar, Cata)
Катманду́ *г.* Katmadu, Catmanđu
Катови́це Katowice, Catôvitxe
Каттега́т *пролив* Kattegat, Cattegat
Ка́унас *г.* Kaunas, Caunaxơ
Квебе́к *г.* Québec, Kêbêch
Кейпта́ун *г.* Cape Town, Capetown, Keptaon
Кёльн *г.* Cologne, Côlônhơ
Ке́мбридж *г.* Cambridge, Kembritgiơ
Ке́ния Kenia, Kênia; Респу́блика Ке́ния Cộng hoà Kenia (Kênia)
Керчь *г.* Kerch, Kectsơ
Ке́сон-Си́ти *г.* Quecon Cyti, Kexôn Xiti
Кига́ли *г.* Kigali
Ки́ев *г.* Kiiv, Kiev, Kiep
Килиманджа́ро *вулкан* Kilimanjaro, Kilimangiarô
Ки́нгстон *г.* Kingston, Kingxtôn
Киншаса *г.* Kinshasa, Kinsaxa
Кио́то *г.* Kyoto, Kiôtô; Tây Kinh
Кипр *о-в, гос-во* Cyprus, Chypre, Sip; Респу́блика Кипр Cộng hoà Cyprus (Chypre, Sip)
Кирги́зия (Кыргызста́н) Kyrgyzstan, Cươcgưđơxtan; Кирги́зская Респу́блика Кирги́зия (Кыргызста́н) Cộng hoà Kyrgyzstan (Cươcgưđơxtan)
Кириба́ти *о-ва, гос-во* Kiribati
Кисловóдск *г.* Kislovodsk, Kixlôvôtxcơ
Кита́й Trung Hoa, Trung Quốc; Кита́йская Наро́дная Респу́блика (КНР) Cộng hoà Nhân dân Trung Hoa
Ки́то *г.* Quito, Kitô
Кишинёв *г.* Chisinau, Kisinau
Ключевска́я со́пка *вулкан* núi Kliuchevskaya (Cliutsepxcaia)
КНДР *см.* Коре́йская Наро́дно-Демократи́ческая Респу́блика
КНР *см.* Кита́йская Наро́дная Респу́блика
Ко́бе *г.* Kobe, Côbe, Thần Hộ
Коло́мбо *г.* Colombo, Côlômbô
Колора́до *р.* Colorado, Côlôrađô
Колу́мбия Colombia, Côlômbia; Респу́блика Колу́мбия Cộng hoà Colombia (Côlômbia)
Ко́льский полуо́стров bán đảo Kola (Côla)
Командо́рские острова́ quần đảo Komandor (Cômanđo)
Ко́ми Komi, Cômi; Респу́блика Ко́ми Cộng hoà Komi (Cômi) (*trong Liên bang Nga*)
Коммуни́зма пик đỉnh Cộng sản
Комо́рские острова́ quần đảo Comores (Cômorơ); Федера́льная Исла́мская Респу́блика Комо́рские Острова́ Cộng hoà Hồi giáo Liên bang Comores (Comorơ)
Ко́накри *г.* Conakry, Cônacri
Ко́нго *р., гос-во* Congo, Côngô; а) Демократи́ческая Респу́блика Ко́нго Cộng hoà Dân chủ Congo (Côngô); б) Респу́блика Ко́нго Cộng hoà Congo (Côngô)
Копенга́ген *г.* Copenhagen, Côpenhagơ
Кора́лловое мо́ре biển San Hô
Кордилье́ры *горы* Cordillieras, Coócđilierơ
Коре́я Korea, Cao Ly; а) Коре́йская Наро́дно-Демократи́ческая Респу́блика (КНДР) Cộng hoà Dân chủ Nhân dân Triều Tiên; б)

Респу́блика Коре́я Cộng hoà Hàn Quốc
Ко́рсика *о-в* Corsica, Coócxcơ
Ко́ста-Ри́ка Costa Rica, Côxta Rica; Респу́блика Ко́ста-Ри́ка Cộng hoà Costa Rica (Côxta Rica)
Ко́сово Cosovo, Côxôvô
Кот-Дивуа́р Côte d'Ivoire, Côt Đivoa; Респу́блика Кот-Дивуа́р Cộng hoà Côte d'Ivoire (Côt Đivoa)
Котону́ *г.* Cotonou, Côtônu
Кра́ков *г.* Krakow, Cracôp
Кра́сная река́ sông Hồng, Hồng Hà
Краснода́р *г.* Krasnodar, Craxnôđarơ
Кра́сное мо́ре biển Đỏ, Hồng Hải
Красноя́рск *г.* Krasnoyarsk, Craxnôyacxcơ
Крово́й Рог *г.* Krivoy Rog, Crivôi Rôgơ
Крит *о-в* Crete, Cret
Кронште́дт *г.* Kronshtadt, Crônshtat
Крым *п-ов* Crimea, Crimê, Crưm; Кры́мская Респу́блика Cộng hoà Crimea (Crimê, Crưm) (*trong nước Ukraine*)
Куа́ла-Лу́мпур *г.* Kuala Lumpur, Cuala Lămpơ
Ку́ба *о-в, гос-во* Cuba; Респу́блика Ку́ба Cộng hoà Cuba
Куба́нь *р.* Cuban
Куве́йт Kuwait, Côoet; Госуда́рство Куве́йт Nhà nước Kuwait (Côoet)
Кузба́сс (Кузне́цкий у́гольный бассе́йн) Kuzbass, Cuđơbat (vùng mỏ than Kuznets/Cuđơnhetxcơ)
Куинён *г.* Quy Nhơn
Кукуно́р (Цинха́й) *оз.* Qinghai, Thanh Hải
Куньлу́нь *горы* Kunlun, Côn Luân
Куньми́н *г.* Kunmin, Côn Minh
Кура́ *р.* Kura, Cura
Кури́льские острова́ quần đảo Kuril (Curin)
Курск *г.* Kursk, Cuôcxcơ
Кызы́л *г.* Kyzyl, Cưđưn
Кызылку́м *пустыня* Kyzyl-Kum, Cưđưncum
Кюрасао́ *о-в* Curaçao, Curacao, Curaxao
Кюсю́ *о-в* Kyushu, Kiusư

Лабрадо́р *п-ов* Labrador, Labrađo
Ла́гос *г.* Lagos, Lagôt
Ла́дожское о́зеро hồ Ladoga (Lađôga)
Ла-Ма́нш *пролив* (La) Manche, Măngsơ
Лаос Lào; Лаосская Наро́дно-Демократи́ческая Респу́блика (ЛНДР) Cộng hoà Dân chủ Nhân dân Lào
Ла-Па́с *г.* La Paz, La Paxơ
Ла-Пла́та *р.* La Plata
Ла́птевых мо́ре biển Laptev (Laptep)
Ла́твия Lettonie, Latvia; Латви́йская Респу́блика Cộng hoà Lettonie (Latvia)
Латы́нская Аме́рика Mỹ latin (latinh)
Лахо́р *г.* Lahore, Laho
Ле́йпциг *г.* Leipzig, Laixich
Ле́на *р.* Lena, Lêna
Ленингра́д *г.* Leningrad, Lêningrat (*từ năm 1924-91*); *см.* Санкт-Петербу́рг
Ле́сбос *о-в* Lesbos, Lêxbôxơ
Лесо́то Lesotho, Lêxôthô; Королевство Лесо́то Vương quốc Lesotho (Lêxôthô)
Либе́рия Liberia, Libêria; Респу́блика Либе́рия Cộng hoà Liberia (Libêria)
Либрevи́ль *г.* Libreville, Librơvin
Лива́н Libanon, Liban, Libăng; Ливанская Респу́блика Cộng hoà Libanon (Liban, Libăng)
Ливерпу́ль *г.* Liverpool, Livecpun
Ли́вия Libya Libia; Социалисти́ческая Наро́дная Ливи́йская Ара́бская Джамахири́я (An) Jamahyria Arab Libya Nhân dân Xã hội chủ nghĩa, Giamahiria Arập Libia Nhân dân Xã hội chủ nghĩa
Лило́нгве *г.* Lilongwe, Lilôngve
Ли́ма *г.* Lima
Лимпопо́ *р.* Limpopo, Limpôpô
Лио́н *г.* Lyon, Liôn
Лис(с)або́н *г.* Lisboa, Lisbon, Lixboa, Lixbon
Литва́ Lithuania, Lituyani; Лито́вская Респу́блика Cộng hoà Lithuania (Lituyani)
Ли́хтенштейн Liechtenstein, Lichtenxtanh
ЛНДР *см.* Лаосская Наро́дно-Демократи́ческая Респу́блика
Лодзь *г.* Lodz, Lôtdơ
Лоза́нна *г.* Lausanne, Lôdannơ
Ломе́ *г.* Lomé, Lômê
Ло́ндон *г.* London, Lơnđơn, Luân Đôn
Лос-А́нджелес *г.* Los Angeles, Lôt Angiơlet
Луа́нгпраба́нг Luang Prabang, Luông Prabăng; *см.* Луа́нгпхаба́нг
Луа́нгпхаба́нг *г.* Luang Phabang, Luông Phabăng
Луа́нда *г.* Luanda, Luanđa
Луа́ра *р.* Loire, Loarơ
Луга́нск *г.* Lugansk, Luganxcơ
Луса́ка *г.* Lusaca, Luxaca
Лусо́н *п-ов* Luzon, Luxôn
Лха́са *г.* Lhasa, Laxa
Львов *г.* Lvov, Lvôp
Любля́на *г.* Ljubljana, Liubliana
Люксембу́рг *гос-во, г.* Lucxambourg, Lucxămbua; Вели́кое Ге́рцогство Люксембу́рг Đại công quốc Lucxambourg (Lucxămbua)

Маври́кий *о-в, гос-во* Maurice, Môrixơ; Госуда́рство Маври́кий Nhà nước Maurice (Môrixơ)
Маврита́ния Mauritania, Môritani; Исла́мская Респу́блика Маврита́ния Cộng hoà Hồi giáo Mauritania (Môritani)
Магада́н *г.* Magadan, Magađan
Магелла́нов проли́в eo Magellan (Magienlan)
Магнитого́рск *г.* Magnitogorsk, Macnhitôgoócxcơ
Мадагаска́р *о-в, гос-во* Madagascar, Mađagaxca; Респу́блика Мадагаска́р Cộng hoà Madagascar (Mađagaxca)
Маде́йра *о-ва* Madeira, Mađâyra
Мадра́с *г.* Madras, Mađrat
Мадри́д *г.* Madrid, Mađrit
Мака́о *см.* Аомы́нь, Аомэ́нь
Македо́ния Macedonia, Maxêđônia; Респу́блика Македо́ния Cộng hoà Macedonia (Maxêđônia)
Мак(к)е́нзи *р.* Mackenzie, Măckendi
Мала́бо *г.* Malabo, Malabô
Мала́ви Malawi, Malavi; Респу́блика Мала́ви Cộng hoà Malawi (Malavi)
Мала́йзия Malaysia, Malaixia; Федера́ция Мала́йзия Liên bang Malaysia (Malaixia)
Мала́йский архипела́г quần đảo Malay (Malai, Mã Lai)
Мала́кка *п-ов* Malacca
Мала́ккский проли́в eo Malacca
Ма́лая А́зия *п-ов* Tiểu Á
Ма́ле *г.* Male, Malơ
Мали́ Mali; Респу́блика Мали́ Cộng hoà Mali
Мальви́нские острова́ quần đảo Manvinas (Manvinat); *см.* Фолкле́ндские острова́
Мальди́вские острова́ quần đảo Mandives (Manđivơ); Мальди́вская Респу́блика Cộng hoà Mandives (Manđivơ)
Мальди́вы *см.* Мальди́вские острова́
Ма́льта *о-в, гос-во* Malta, Manta; Респу́блика Ма́льта Cộng hoà Malta (Manta)
Мана́гуа *г.* Managua, Managoa
Мана́ма *г.* Manama

Мангалу́ру *г.* Mangalore, Mangalurơ
Мани́ла *г.* Manila
Ма́нче́стер *г.* Manchester, Manchextơ
Мапу́ту *г.* Maputo, Maputô
Мариа́нские острова́ quần đảo Marianas (Marian)
Мари́йская Респу́блика (Респу́блика Ма́рий Эл) Cộng hoà Maria El (*trong Liên bang Nga*)
Марки́зские острова́ quần đảo Marquises (Mackidơ)
Маро́кко Marocco, Marôc; Королéвство Маро́кко Vương quốc Marocco (Marôc)
Марсе́ль *г.* Marseille, Macxây
Мартини́ка *о-в* Martinique, Mactinich
Маршáлловы острова́ quần đảo Marshall (Macsan)
Ма́серу *г.* Maseru, Maxêru
Маскаре́нские острова́ quần đảo Mascareignes (Maxcarên)
Маска́т *г.* Mascate, Muscat, Maxcat
Махачкала́ *г.* Makhachkala, Makhatscala
Мбаба́не *г.* Mbabane, Mơbabanơ
Ме́кка *г.* Makkah, Mekka, Mêcca
Меко́нг *р.* Mekong, Mê Công, Cửu Long
Ме́ксика Mexico, Mêhicô; Мексика́нские Соединённые Шта́ты Hợp chúng quốc Mexico (Mêhicô)
Мексика́нский зали́в vịnh Mexico (Mêhicô)
Мелане́зия *о-ва* Melanesia, Mêlanêxia
Ме́льбурн *г.* Melbourne, Menbơn
Мёртвое мо́ре biển Chết, Tử Hải
Ме́хико *г.* Mexico, Mêhicô
Микроне́зия *о-ва* Micronesia, Micrônêxia
Мила́н *г.* Milan
Минск *г.* Minsk, Minxcơ
Мирово́й океа́н Đại dương Thế giới
Миссиси́пи *р.* Mississipi, Mitxixipi
Миссу́ри *р.* Missouri, Mitxuri
Митхо́ *г.* Mỹ Tho
Мичига́н *оз.* Michigan, Mitsigan
Могади́шо *г.* Mogadishu, Môgađisô
Мозамби́к Mozambique, Môdămbich; Респу́блика Мозамби́к Cộng hoà Mozambique (Môdămbich)
Мозамби́кский проли́в eo Mozambique (Môdămbich)
Молда́вия Moldavia, Môndavia; Респу́блика Молдо́ва Cộng hoà. Moldova (Môndôva)
Молу́кские острова́ quần đảo Mollucas (Môlucca)
Мона́ко *гос-во, г.* Monaco, Mônacô; Кня́жество Мона́ко Công quốc Monaco (Mônacô)
Монбла́н *гора* Mont Blanc, Mônblăng
Монго́лия Mongolia, Mông Cổ
Монреа́ль *г.* Montréal, Mônrêan
Монро́вия *г.* Monrovia, Mônrôvia
Монтевидéо *г.* Montevideo, Môntêviđêô
Мóнте-Ка́рло *г.* Monte Carlo, Môntê Caclô
Мордóвия Mordovia, Moócđôvia; Респу́блика Мордóвия Cộng hoà Mordovia (Moócđôvia) (*trong Liên bang Nga*)
Моро́ни *г.* Moroni, Môrôni
Москва́ *г., р.* Moskva, Maxcơva, Mạc Tư Khoa
Мра́морное мо́ре biển Marmara (Macmara)
Мумбе́й *г.* Mumbai
Му́рманск *г.* Murmansk, Muôcmanxcơ
Му́ррей *р.* Murray, Murây
Мья́нма Myanmar, Miến Điện; Сою́з Мья́нма Liên bang Myanmar (Miến Điện)
Мю́нхен *г.* Munich, Muynich
Мэн *о-в* đảo Man (Men)

На́бережные Челны́ *г.* Naberzhnyi Chelny, Nabêregionưe Tsennư
Нагаса́ки *г.* Nagasaki, Nagadaki
Нагóя *г.* Nagoya, Nagôya
Назра́нь *г.* Nazran, Nadơran
Найро́би *г.* Nairobi, Nairôbi
Намди́нь *г.* Nam Định
Нами́бия Namibia; Респу́блика Нами́бия Cộng hoà Namibia
Нанки́н *г.* Nanjing, Nam Kinh
На́ссау (На́ссо) *г.* Nassau, Natxao
Нау́ру *о-в, гос-во* Nauru; Респу́блика Нау́ру Cộng hoà Nauru
Нахичева́нская Автоно́мная Респу́блика Cộng hoà Tự trị Nakhichevan (Nakhitsêvan) (*trong Azerbaidjan*)
Нахичева́нь *г.* Nakhichevan, Nakhitsêvan
Находка *г.* Nakhodka, Nakhôtca
Нджаме́на *г.* N'Djamena, Nơđơgiamena
Неа́поль *г.* Napoli, Naples, Napôli
Нева́ *р.* Neva, Nêva
Не́ман *р.* Neman, Nêman
Непа́л Nepal, Nêpan; Королéвство Непа́л Vương quốc Nepal (Nêpan)
Ниага́ра *р.* Niagara
Ниага́рский водопа́д thác Niagara
Ниаме́й *г.* Niamey, Niamây
Ни́гер *р., гос-во* Niger, Nigiê; Респу́блика Ни́гер Cộng hoà Niger (Nigie)
Нигéрия Nigeria, Nigiêria; Федерати́вная Респу́блика Нигéрия Cộng hoà Liên bang Nigeria (Nigiêria)
Нидерла́нды Nederland, Hà Lan; Королéвство Нидерла́ндов Vương quốc Nederland (Hà Lan)
Ни́жний Но́вгород *г.* Nizhnyi Novgorod, Nigiơnhi Nôpgôrôt
Никара́гуа Nicaragua, Nicaragoa; Респу́блика Никара́гуа Cộng hoà Nicaragua (Nicaragoa)
Никоба́рские острова́ quần đảo Nicobar (Nicôba)
Никóзия, Никосúя *г.* Nicosia, Nicôxia
Нил *р.* Nil, Nin
Ни́цца *г.* Nice, Nixơ
Но́вая Гвине́я *о-в* New Guinea, Tân Ghinê
Но́вая Зела́ндия *о-в, гос-во* New Zeland, Niu Đilân, Tân Tây Lan
Но́вая Земля́ *о-ва* Novaya Zemlya, Nôvaia Zemlia, Đất Mới
Но́вая Каледо́ния Nouvelle Calédonie, Tân Caleđôni
Но́вгород *г.* Novgorod, Nôpgôrôt
Новокузне́цк *г.* Novokuznetsk, Nôvôcudơnetxcơ
Новороссúйск *г.* Novorossisk, Nôvôrôxixcơ
Новосиби́рск *г.* Novosibirsk, Nôvôxibiêcxcơ
Новосиби́рские острова́ quần đảo Novosibiri (Nôvôxibiri)
Но́вые Гебри́ды *о-ва* New Hebrides, Nouvelles Hébrides, Tân Hêbrit
Норве́гия Norway, Na Uy; Королéвство Норве́гия Vương quốc Norway (Na Uy)
Нори́льск *г.* Norilsk, Nôrinxcơ
Норма́ндские острова́ các đảo Channel (Sannen)
Но́рфолк *г.* Norfolk, Noócphôncơ
Нуакшо́т *г.* Nouakchott, Nuacsôt
Нукуало́фа *г.* Nukualofa, Nuqualôpha
Нумеа́ *г.* Nouméa, Numêa
Нью-Де́ли *г.* New Delhi, Niu Đêli, Tân Đêli
Нью-Йо́рк *г.* New York, Niu Yoóc, Nữu Ước
Ньюфа́ундленд *о-в* Newfoundland, Niuphonglen
Ньяса (Мала́ви) *оз.* Nyasa (Malawi), Niaxa (Malavi)
Ню́рнберг *г.* Nurnberg, Nurenberg, Nurenbec
Нячáнг *г.* Nha Trang

Объединённые Ара́бские Эмира́ты (ОАЭ) Liên hiệp các Tiểu vương quốc A-rập
Обь *р.* Obi, Ôbi
О́гненная Земля́ *архипелаг* Tierra del Fuego, Đất Lửa, Hoả Địa
О́дер *р. см.* Ódpa
Оде́сса *г.* Odessa, Ôđetxa
О́дра *р.* Oder, Odra, Ôđe, Ôđra
Ока́ *р.* Oka, Ôca
Океа́ния Oceania, châu Đại Dương
Окина́ва *о-в* Okinawa, Ôkinaoa
О́ксфорд *г.* Oxford, Ôcxpho
Оли́мп *гора* Olympe, Ôlimpơ
О́льстер Unster, Ônxte
Ома́н Oman, Ôman; Султана́т Ома́н Vương quốc Oman (Ôman)
Ома́нский зали́в vịnh Oman (Ôman)
Омск *г.* Omsk, Ômxcơ
Оне́жское о́зеро hồ Onego (Ônegô)
Онта́рио *оз.* Ontario, Ôntariô
Ора́нжевая *р.* Orange, Ôrangiơ
Орёл *г.* Orel, Ôriôn
Оренбу́рг *г.* Orenburg, Ôrenbua
О́сака *г.* Osaka, Ôxaca
О́сло *г.* Oslo, Ôxlô
Отта́ва *г.* Ottawa, Ôttaoa
Охо́тское мо́ре biển Okhotsk (Ôkhôtxcơ)

Па-де-Кале́ *пролив* Pas de Calais, Pađơ-Cale
Пакиста́н Pakistan, Pakixtan; Исла́мская Респу́блика Пакиста́н Cộng hoà Hồi giáo Pakistan (Pakixtan)
Пала́у (Беля́у) Palau; Респу́блика Пала́у Cộng hoà Palau
Палести́на Palestine, Palextin
Памі́р *гора* Pamir, Pamia
Пана́ма *гос-во, г.* Panama; Респу́блика Пана́ма Cộng hoà Panama
Пана́мский кана́л kênh Panama
Па́пуа Но́вая Гвине́я Papua New Guinea, Papua Niu Ghinêa
Парагва́й Paraguay, Paragoay; Респу́блика Парагва́й Cộng hoà Paraguay (Paragoay)
Парама́рибо *г.* Paramaribo, Paramaribô
Парана́ *р.* Parana
Пари́ж *г.* Paris, Pari, Ba Lê
Па́схи о́стров đảo Phục Sinh
Пеки́н *г.* Beijing, Peking, Bắc Kinh
Пе́нза *г.* Penza, Penda
Пермь *г.* Perm, Pecmơ
Перси́дский зали́в vịnh Persic (Pecxich, Ba Tư)
Перу́ Peru, Pêru; Респу́блика Перу́ Cộng hoà Peru (Pêru)
Петрозаво́дск *г.* Petrozavodsk, Pêtrôdavôtxcơ
Петропа́вловск-Камча́тский *г.* Petropavlovsk-Kamchatsky, Pêtrôpaplôpxcơ-Camtsatxki
Печо́ра *р.* Pechora, Pêtsora
Пирене́и, Пирене́йские го́ры dãy núi Pyrenées (Pirênê)
Пирене́йский полуо́стров bán đảo Pyrenées (Pirênê)
Пи́ткэрн *о-в* Pitcairn, Pitkecnơ
Пи́тсбург *г.* Pittsburgh, Pitxbơ
Пицу́нда *мыс* Pitsunda, Pitxunđa
Пномпе́нь *г.* Phnom Penh, Phnôm Pênh
По *р.* Po, Pô
Побе́ды пик đỉnh Chiến Thắng
Повóлжье Povolzhe, Pôvôngie, vùng Volga (Vônga)
По́знань *г.* Poznan, Pôđơnan
Полине́зия *о-ва* Polynesia, Pôlinêxia
Полта́ва *г.* Poltava, Pôntava
По́льша Poland, Ba Lan; Респу́блика По́льша Cộng hoà Poland (Ba Lan)
Порт-Луи́ *г.* Port Louis, Po Lui
Порт-Мо́рсби *г.* Port Moresby, Po Moócxbi
По́рто-Но́во *г.* Porto Novo, Poóctô Nôvô
Порт-о-Пре́нс *г.* Port-au-Prince, Poóctô Pranhxơ
Порт-оф-Спе́йн *г.* Port of Spain, Potốp Xpanh
Порт-Са́ид *г.* Port Said, Po Xait
Порт-Стэ́нли *г.* Port Stanley, Po Xtenli
Порт-Суда́н *г.* Port Sudan, Po Xuđan
По́рту-Але́гри *г.* Porto Alegre, Poóctô Alêgri
Португа́лия Portugal, Poóctugan, Bồ Đào Nha; Португа́льская Респу́блика Cộng hoà Portugal (Poóctugan, Bồ Đào Nha)
Потсда́м *г.* Posdam, Pôtxđam
Пра́га *г.* Praha
Пра́я *г.* Praia
Прето́рия *г.* Pretoria, Prêtôria
Прибайка́лье vùng ven hồ Baical (Baican)
Приба́лтика vùng ven biển Baltic (Bantich)
Прут *р.* Prut
Псков *г.* Pskov, Pơxcôp
Пу́ло-Кондо́р *о-в* Côn Đảo
Пуса́н *г.* Pusan, Puxan, Phú Sơn
Пу́эрто-Ри́ко *о-в* Puerto Rico, Puectô Ricô; Содру́жество Пу́эрто-Ри́ко Cộng đồng Puerto Rico (Puectô Ricô)
Пхенья́н *г.* Pyongyang, Bình Nhưỡng

Раба́т *г.* Rabat
Равалпи́нди *г.* Rawallpidi, Raoanpinđi
Рангу́н *г.* Rangoon, Rangun; *см.* Янго́н
Рейкья́вик *г.* Reykjavik, Rây giavich
Рейн *р.* Rhine, Rhin, Rainơ, Ranh
Реюньо́н *о-в* Réunion, Rêuniôn
Ри́га *г.* Riga
Ри́жский зали́в vịnh Riga
Рим *г.* Roma, Rôma, La Mã
Ри́о-Гра́нде *р.* Rio Grande, Riô Grăngđơ
Ри́о-де-Жане́йро *г.* Rio de Janeiro, Riô đê Hanâyrô, Riô đe Gianâyrô
Рия́д *г. см.* Эр-Рия́д
Роде́зия Ю́жная Nam Rhodesia (Rôđêdia)
Рождества́ о́стров đảo Giáng Sinh (Christmas)
Рон *р.* Rhône, Rôn
Ро́сса мо́ре biển Ross (Rôxa)
Росси́йская Сове́тская Федерати́вная Социалисти́ческая Респу́блика (РСФСР) *ист.* Cộng hoà Xã hội chủ nghĩa Xô-viết Liên bang Nga
Росси́йская Федера́ция (РФ) *см.* Росси́я
Росси́я Russia, Rossia, Nga; Росси́йская Федера́ция (РФ) Liên bang Russia (Rossia, Nga)
Ростóв-на-Дону́ *г.* Rostov-na-Donu, Rôxtôp-na-Đônu
Роттердáм *г.* Rotterdam, Rôttecđam
РСФСР *ист. см.* Росси́йская Сове́тская Федерати́вная Социалисти́ческая Респу́блика
Руа́нда Rwanda, Ruanda, Ruanđa; Руанди́йская Респу́блика Cộng hoà Rwanda (Ruanda, Ruanđa)
Румы́ния Romania, Rumani
РФ *см.* Росси́йская Федера́ция
Ряза́нь *г.* Ryazan, Riadan

Сайго́н *г.* Sài Gòn; *см. г.* Хошими́н
Сальвадо́р El Sanvador, En Xanvađo; Респу́блика Эль Сальвадо́р Cộng hoà El Sanvador (En Xanvađo)
Самáра *г.* Samara, Xamara
Самарка́нд *г.* Samarkand, Xamaccăng
Само́а *о-ва* Samoa, Xamoa
Сана́ *г.* Sana, Xana
Санкт-Петербу́рг *г.* Sankt Peterburg, Xanh Pêtecbua
Сан-Мари́но *гос-во, г.* San Marino, Xan Marinô; Респу́блика Сан-Мари́но Cộng hoà San Marino (Xan Marinô)
Сан Па́улу *г.* Sao Paulo, Xao Paolô

Сан-Сальвадо́р *г.* San Salvador, Xan Xanvađo
Санто-Доми́нго *г.* Santo Domingo, Xantô Đômingô
Сан-Томе́ *г.* Sao Tomé, Xao Tômê
Сан-Томе́ и Прии́нсипи *о-ва* Sao Tomé và Principe, Xao Tômê và Prinxipe; Демократи́ческая Респу́блика Сан-Томе́ и Прии́нсипи Cộng hoà Dân chủ Sao Tomé e Principe (Xao Tômê và Prinxipe)
Сантья́го *г.* Santiago, Xantiagô
Сан-Франси́ску *р.* Sao Francisco, Xao Phranxixcô
Сан-Франци́ско *г., залив* San Francisco, Xan Phranxixcô
Сан-Хосе́ *г.* San José, Xan Hôxê
Сан-Хуа́н *г.* San Juan, Xan Hoan
Сап *оз. см.* Тонлеса́п
Сара́ево *г.* Sarajevo, Xaraevô
Сара́тов *г.* Saratov, Xaratôp
Саргассово мо́ре biển Sargasso (Xacgaxô)
Сарди́ния *о-в* Sardegna, Xacđenha
Сау́довская Ара́вия Saudi Arabia, Arab Saudi, Arap Xêut; Королевство Саудовская Аравия Vương quốc Saudi Arabia (Arab Saudi, Arap Xêut)
Сахали́н *о-в* Sakhalin, Xakhalin
Саха́ра *пустыня* Sahara, Xahara
Сва́зиленд Swaziland, Xoadilen; Королевство Свазиленд Vương quốc Swaziland (Xoadilen)
Святой Еле́ны о́стров đảo Sainte Helena (Thánh Hêlena)
Севан́ *оз.* Sevan, Xêvan
Севасто́поль *г.* Sevastopol, Xêvaxtôpôn
Се́верная Аме́рика Bắc Mỹ
Се́верная Ирла́ндия Bắc Irland (Ailen)
Се́верная Двина́ *р.* Bắc Dvina (Đơvina)
Се́верная Земля́ *архипелаг* Severnaya Zemlya, Xêveronaia Zemlia, Đất Bắc
Се́верное мо́ре biển Bắc, Bắc Hải
Се́верные Мариа́нские Острова́ Quần đảo Bắc Mariana; Содру́жество Се́верных Мариа́нских Острово́в Cộng đồng Quần đảo Bắc Mariana
Се́верный Ледови́тый океа́н Bắc Băng Dương
Сейше́льские острова́ quần đảo Seychelles (Xâysen); Респу́блика Сейше́льские Острова́ Cộng hoà Seychelles (Xâysen)
Се́на *р.* Seine, Xen
Сенега́л Senegal, Xênêgan; Респу́блика Сенега́л Cộng hoà Senegal (Xênêgan)
Сент-Ви́нсент *о-в* Saint Vincent, Xanh Vinxen
Сент-Ви́нсент и Гренади́ны *гос-во* Saint Vincent và Grenadines, Xanh Vinxanh và Grênađin
Сент-Джо́нс *г.* Saint John's, Xanh Giôn
Сент-Джо́рджес *г.* Saint George's, Xanh Giоócgiơ
Сент-Ки́тс и Не́вис Saint Kitts và Nevis, Xanh Kit và Nêvit; Федера́ция Сент-Ки́тс и Не́вис (Федера́ция Сент-Кри́стофер и Не́вис) Liên bang Saint Kitts và Nevis (Xanh Kit và Nêvit)/Liên bang Saint Cristopher và Nevis (Xanh Crixtôphơ và Nêvixơ)
Сент-Лу́ис *г.* Saint Louis, Xanh Luixơ
Сент-Люси́я *о-в, гос-во* Saint Lucia, Xanh Luxia
Сен-Пье́р *о-в* Saint Pierre, Xanh Pierơ
Се́рбия Serbia, Xecbia; Респу́блика Се́рбия Cộng hoà Serbia (Xecbia) (*trong Cộng hoà Liên bang Yugoslavia*)
Сеу́л *г.* Seoul, Xơun, Hán Thành
Сиа́мский зали́в vịnh Thailand (Thái Lan, Xiêm)
Сиби́рь Siberia, Xibiri, Xibia
Си́дней *г.* Sydney, Xitnây, Xitni
Сико́ку *о-в* Shikoku, Sicôcu
Симферо́поль *г.* Simferopol, Ximphêrôpôn
Сина́йский полуо́стров bán đảo Sinai (Xinai)
Синга́пур *гос-во, г.* Singapore, Xingapo; Респу́блика Синга́пур Cộng hoà Singapore (Xingapo)
Сингапу́рский проли́в eo Singapore (Xingapo)
Си́рия Syria, Syrie, Xyri; Сири́йская Ара́бская Респу́блика (CAP) Cộng hoà A-rập Syria (Syrie, Xy-ri)
Сици́лия *о-в* Sicilia, Sicily, Xixilia
Скагерра́к *пролив* Skagerrak, Xcagherăc
Скандина́вский полуо́стров bán đảo Scandinavia (Xcăndinavia)
Ско́пье *г.* Skopje, Xcôpie
Слова́кия Slovakia, Xlôvaxkia; Слова́цкая Респу́блика Cộng hoà Slovakia (Xlôvaxkia)
Слове́ния Slovenia, Xlôvenia; Респу́блика Слове́ния Cộng hoà Slovenia (Xlôvenia)
Смоле́нск *г.* Smolensk, Xmôlenxcơ
СНГ *см.* Содру́жество Незави́симых Госуда́рств
Сове́тский Сою́з *ист.* Liên bang Xô-viết, Liên Xô
Содру́жество (*англ.* Commonwealth) Cộng đồng (*до 1947 Британское Содружество наций — trước năm 1947, Cộng đồng các quốc gia Anh, thường gọi là:* Liên Hiệp Anh)
Содру́жество Незави́симых Госуда́рств (СНГ) Cộng đồng các Quốc gia Độc lập (SNG) (*từ 08.12.1991*)
Соединённые Шта́ты Аме́рики (США) Hợp chúng quốc Mỹ (*viết Hợp chủng quốc là sai*), Hoa Kỳ
Соломо́новы острова́ *гос-во* quần đảo Solomon (Xôlômôn)
Со́лсбери *г.* Salisbury, Xônxbêri; *см.* Хара́ре
Сомали́ Somalia, Xômali; Сомали́йская Демократи́ческая Респу́блика Cộng hoà Dân chủ Somalia (Xômali)
Со́фия *г.* Sofia, Xôphia
Со́чи *г.* Sochi, Xôsi
Сою́з Сове́тских Социалисти́ческих Респу́блик (СССР) *ист.* Liên bang Cộng hoà Xã hội chủ nghĩa Xô-viết (Liên Xô) (*30.12. 1922–25.12.1991*)
СРВ *см.* Социалисти́ческая Респу́блика Вьетна́м
Средизе́мное мо́ре Địa Trung Hải
Сре́дний Восто́к Trung Đông
Сре́дняя А́зия Trung Á
СССР *ист. см.* Сою́з Сове́тских Социалисти́ческих Респу́блик
Ста́врополь *г.* Stavropol, Xtavrôpôn
Стамбу́л (Истанбу́л) *г.* Istanbul, Ixtanbun
Стокго́льм *г.* Stockholm, Xtôckhôm
Су́ва *г.* Suva, Xuva
Суда́н Sudan, Xuđan; Респу́блика Суда́н Cộng hoà Sudan (Xuđan)
Су́здаль *г.* Suzdal, Xuđơđan
Су́кре *г.* Sucre, Xucơrê
Сулаве́си *о-в* Sulawesi, Xulavêxi
Сума́тра *о-в* Sumatra, Xumatơra
Су́нгари *р.* Songhua, Tùng Hoa, Tùng Giang
Суринам́ Suriname, Xurinam; Респу́блика Суринам́ Cộng hoà Suriname (Xurinam)
Суху́ми *г.* Sukhumi, Xukhumi
Суэ́ц *г.* Suez, Xuê
Суэ́цкий кана́л kênh Suez (Xuê)
США *см.* Соединённые Шта́ты Аме́рики
Сырдарья́ *р.* Syrdarya, Xuađaria
Сье́рра-Лео́не Sierra Leone, Xiera Lêôn; Респу́блика Сье́рра-Лео́не Cộng hoà Sierra Leone (Xiera Lêôn)
Сянга́н (Гонко́нг) *г.* Hương Cảng

Таджикиста́н Tadjikistan, Tatgikixtan; Респу́блика Таджикиста́н Cộng hoà Tadjikistan (Tatgikixtan)
Таила́нд Thailand, Thái Lan; Королéвство Таила́нд Vương quốc Thailand (Thái Lan)
Таи́ти *о-в* Tahiti
Тайбе́й *г.* Taipei, Đài Bắc
Тайва́нь *о-в* Taiwan, Đài Loan
Таймы́р *п-ов* Taymyr, Taimưa
Тайюа́нь *г.* Taiyuan, Thái Nguyên
Та́ллин *г.* Tallinn, Tanlin
Тамбо́в *г.* Tambov, Tambôp
Тананариве́ *г.* Tananarivo, Tananarivô; *см.* Антананариву
Танганьи́ка *оз.* Tanganyika, Tanganiica
Танза́ния Tanzania, Tandania; Объединённая Респу́блика Танза́ния Cộng hoà Thống nhất Tanzania (Tandania)
Тасма́ния *о-в* Tasmania, Taxmania
Тасма́ново мо́ре biển Tasman (Taxman)
Тата́рия Tataria; Респу́блика Татарста́н Cộng hoà Tatarstan (*в РФ*)
Ташке́нт *г.* Tashkent, Tasken
Тбили́си *г.* Tbilisi, Tobilixi
Тверь *г.* Tver, Tverơ
Тегера́н *г.* Tehran, Teheran, Têhêran
Тегусига́льпа *г.* Tegucigalpa, Têguxiganpa
Тёло́н *г.* Chợ Lớn; *см. г.* Хошими́н
Тель-Ави́в *г.* Tel Aviv, Ten Avip
Те́мза *р.* Thames, Thêm
Те́рек *р.* Terek, Têrêch
Тибе́т Tibet, Tây Tạng
Тибе́тское наго́рье sơn nguyên Tibet (Tây Tạng)
Тигр *р.* Tigris, Tigrơ
Тимо́р *о-в* Timor, Timo
Тимо́рское мо́ре biển Timor (Timo)
Тира́на *г.* Tirana
Тирре́нское мо́ре biển Tirreno (Tyrrhenian, Tyrrhenienne, Tirenô)
Ти́хий океа́н Thái Bình Dương
То́го Togo, Tôgô; Тоголе́зская Респу́блика Cộng hoà Togo (Tôgô)
Токела́у Tokelau, Tôkêlau
То́кио *г.* Tokyo, Tôkiô, Đông Kinh
Толья́тти *г.* Togliatti, Tôgliatti
Томск *г.* Tomsk, Tômxcơ
То́нга *о-ва, гос-во* Tonga, Tônga; Королéвство То́нга Vương quốc Tonga (Tônga)
Тонки́нский зали́в *см.* Бакбо́
Тонлеса́п *оз.* Tonle Sap, Tônglê Xap, Biển Hồ
Торо́нто *г.* Toronto, Tôrôntô
Трие́ст *г.* Trieste, Toriextơ
Тринида́д и Тобаго́ *о-ва, гос-во* Trinidad và Tobago, Torinidat và Tôbagô; Респу́блика Тринида́д и Тобаго́ Cộng hoà Trinidad và Tobago (Torinidat và Tôbagô)
Три́поли *г.* Tripoli, Toripôli
Туамо́ту *о-ва* Tuamotu, Tuamôtu
Тува́ Tưva, Tuva; Респу́блика Тува́ Cộng hoà Tưva (Tuva) (*в РФ*)
Тува́лу *гос-во* Tuvalu
Ту́ла *г.* Tula
Туни́с 1. *гос-во* Tunisie, Tuynidi; Туни́сская Респу́блика Cộng hoà Tunisie (Tuynidi); 2. *г.* Tunis, Tuynit, Tuyni
Турин *г.* Turin
Туркме́ния (Туркмениста́н) Turkmenia, Tuôcmênia (Turkmenistan, Tuôcmênixtan); Респу́блика Туркмениста́н Cộng hoà Turkmenistan (Tuôcmênixtan)
Ту́рция Turkey, Turquie, Tuyêcki, Thổ Nhĩ Kỳ, Thổ; Туре́цкая Респу́блика Cộng hoà Turkey (Turquie, Tuyêcki, Thổ Nhĩ Kỳ)
Тхайнгуе́н *г.* Thái Nguyên
Тхимпху́ *г.* Thimphu
Тюме́нь *г.* Tyumen, Chiumen
Тяньцзи́нь *г.* Tianjin, Thiên Tân
Тянь-Ша́нь *горы* Tien Shan, Thiên Sơn

Уагаду́гу *г.* Ouagadougou, Uagađugu
Уга́нда Uganda, Uganđa; Респу́блика Уга́нда Cộng hoà Uganda (Uganđa)
Удмурти́я Udmurtia, Utmuôcchia; Удмурти́ская Респу́блика Cộng hoà Udmurtia (Utmuôcchia) (*trong Liên bang Nga*)
Узбекиста́н Uzbekistan, Uđơbêkixtan; Респу́блика Узбекиста́н Cộng hoà Uzbekistan (Uđơbêkixtan)
Украи́на Ukraine, Ukraina, Ucraina; Украи́нская Респу́блика Cộng hoà Ukraine (Ukraina, Ucraina)
Улан-Ба́тор *г.* Ulan Bator, Ulan Bato
Улан-Удэ́ *г.* Ulan Ude, Ulan Uđê
Ульяновск *г.* Ulyanovsk, Ulianôpxcơ
Ура́л *горы, р.* Ural, Uran
Уругва́й Uruguay, Urugoay; Восто́чная Респу́блика Уругва́й Cộng hoà Đông Uruguay (Urugoay)
Урумчи́ *г.* Urumci, Urumsi
Уссу́ри *р.* Ussuri, Utxuri
Ухань *г.* Wuhan, Vũ Hán
Уэ́льс Walles, Uênxơ, Galles

Фансипа́н *см.* Фаншипа́н
Фаншипа́н гора́ núi Phansipan (Phăn-xi-păn), Hoàng Liên Sơn
Фаре́рские острова́ các đảo Faeroerne (Pharecnơ)
Федерати́вные Шта́ты Микроне́зии Liên bang Micronesia (Micrônêxia)
Фи́джи *о-ва, гос-во* Fiji, Phigi
Филаде́льфия *г.* Philadelphia, Philađenphia
Филиппи́нские острова́ quần đảo Philippines (Philipin)
Филиппи́ны Philippines, Philipin; Респу́блика Филиппи́ны Cộng hoà Philippines (Philipin)
Финля́ндия Finland, Phần Lan; Финля́ндская Респу́блика Cộng hoà Finland (Phần Lan)
Фи́нский зали́в vịnh Finland (Phần Lan)
Флоре́нция *г.* Florence, Phlorenxơ
Фло́ри́да *п-ов* Florida, Phloriđa
Фолкле́ндские острова́ quần đảo Falkland (Phôclen)
Фра́нкфурт-на-Ма́йне *г.* Franfurt-trên-Main, Phranphuôc trên sông Mainơ
Фра́нция France, Phrănxơ, Pháp; Францу́зская Респу́блика Cộng hoà France (Phrănxơ, Pháp)
ФРГ *см.* Федерати́вная Респу́блика Герма́нии
Фрита́ун *г.* Fritown, Phritao
Фудзия́ма *гора* Fuji-yama, Fuji-san, núi Phú Sĩ

Хаба́ровск *г.* Khabarovsk, Khabarôpxcơ
Хайна́нь *о-в* Hainan, Hải Nam
Хайфо́н *г.* Hải Phòng
Хака́сия Khakasia, Khacaxia; Респу́блика Хака́сия Cộng hoà Khakasia (Khacaxia) (*trong Liên bang Nga*)
Хало́нг *залив* Hạ Long
Ханой *г.* Hà Nội
Ханчжо́у *г.* Hangzhou, Hàng Châu
Хара́ре *г.* Harare, Hararê
Харби́н *г.* Harbin, Cáp Nhĩ Tân
Харту́м *г.* Khartoum, Khactum
Ха́рьков *г.* Kharkov, Khaccôp
Хе́льсинки *г.* Helsinki, Henxinki
Хива́ *г.* Khiva
Хироси́ма *г.* Hiroshima, Hirôxima
Хоккайдо *о-в* Hokkaido, Hôccaiđô
Хонгай *г.* Hồng Gai
Хонгха́ *р. см.* Кра́сная река́
Хониа́ра *г.* Honiara, Hôniara

Хонсю́ *о-в* Honshu, Hondo, Hônsư, Hônđô
Хорва́тия Croatia, Crôatia; Респу́блика Хорва́тия Cộng hoà Croatia (Crôatia)
Хошими́н *г.* (*до 1976 Сайго́н*) thành phố Hồ Chí Minh (*từ 1976*)
Хуанхэ́ *р.* Hoàng Hà, sông Hoàng
Хух-Хо́то *г.* Huhhot, Huhơhôt
Хюэ́ *г.* Huế

ЦАР *см.* Центральноафрика́нская Респу́блика
Цейло́н *о-в* Ceylon, Xâylan
Це́лебес Celebes, Xêlebexơ; *см.* Сулаве́си
Центра́льная Аме́рика Trung Mỹ
Центральноафрика́нская Респу́блика (ЦАР) Cộng hoà Trung Phi
Цинда́о *г.* Qingdao, Thanh Đảo
Цю́рих *г.* Zurich, Xuyrich

Чад *оз., гос-во* Tchad, Chad, Sát ; Респу́блика Чад Cộng hoà Tchad (Chad, Sát)
Челя́бинск *г.* Chelyabinsk, Tsêliabinxcơ
Черного́рия Chernogoria, Secnôgôria; Респу́блика Черного́рия Cộng hoà Chernogoria (Secnôgôria)
Чёрное мо́ре biển Đen, Hắc Hải
Че́хия Czech, Séc, Tiệp; Че́шская Респу́блика Cộng hoà Czech (Séc, Tiệp)
Чехослова́кия *ист.* Czechoslovakia, Tiệp Khắc (*trước 01.01.1993*); *см.* Слова́кия, Че́хия
Чечёно-Ингуше́тия *ист.* Checheno-Ingushetia, Tsêtsennô-Ingusêtia; Чечёно-Ингу́шская Респу́блика *ист.* (*1991-92*) Cộng hoà Checheno-Ingushetia (Tsêtsennô-Ingusêtia); *см.* Ингу́шская Респу́блика, Чечёнская Респу́блика
Чечня́ Chechnya, Tsêtsnhia; Чечёнская Респу́блика (*с 1992*) Cộng hoà Chechnya (Tsêtsnhia) (*từ 1992, trong Liên bang Nga*)
Чика́го *г.* Chicago , Sicagô
Чи́ли Chile, Chilê; Респу́блика Чи́ли Cộng hoà Chile (Chilê)
Чита́ *г.* Chita, Sita
Чомолу́нгма *гора* Chomolungma
Чува́шия Tchuvash, Tsuvasơ; Чува́шская Респу́блика Cộng hoà Tchuvash (Tsuvasơ) (*trong Liên bang Nga*)
Чукотский полуо́стров bán đảo Chukotka (Tsucôtca)
Чукотское мо́ре biển Chukotka (Tsucôtca)
Чунцин *г.* Chongqing, Trùng Khánh
Чыонгшо́н *горы* Trường Sơn
Чэнду́ *г.* Chengdu, Thành Đô

Шанха́й *г.* Shanghai, Thượng Hải
Швейца́рия Switzerland, Suisse, Thuỵ Sĩ; Швейца́рская Конфедера́ция Liên bang Switzerland (Suisse, Thuỵ Sĩ)
Шве́ция Sweden, Thuỵ Điển; Королёвство Шве́ция Vương quốc Sweden (Thuỵ Điển)
Шотла́ндия Scotland, Scotlen
Шпицбе́рген *о-ва* Spitsbergen, Spitxbecghen
Шри-Ла́нка́ Sri Lanka, Xri Lanca; Демократи́ческая Социалисти́ческая Респу́блика Шри-Ла́нка́ Cộng hoà Dân chủ Xã hội chủ nghĩa Sri Lanka (Xri Lanca)
Шту́тгарт *г.* Stuttgart, Stutga

Эвере́ст Everest, Êvêret; *см.* Чомолу́нгма
Эгейское мо́ре biển Egée (Egiê)
Э́динбург *г.* Edinburgh, Êđinbơ
Эквадо́р Ecuador, Êcuađo, Êquatơ; Респу́блика Эквадо́р Cộng hoà Ecuador (Êcuađo, Êquatơ)
Экваториа́льная Гвине́я Ghinea Xích đạo, Ghinê Xích đạo; Респу́блика Экваториа́льная Гвине́я Cộng hoà Ghinea (Ghinê) Xích đạo
Э́льба *р.* Elbe, Enbơ
Эльбру́с *гора* El Brus, En-Bruxơ
Эль-Кува́йт *г.* Kuwait, El Kuwait, En Côoet
Э́ри *оз.* Erie, Êri
Эритре́я Eritrea, Êritơrêa; Госуда́рство Эритре́я Nhà nước Eritrea (Êritơrêa)
Эр-Рия́д (Рия́д) *г.* Riyadh, Ryad, E Riiat
Э́ссен *г.* Essen, Etxen
Эсто́ния Estonia, Extônia; Эсто́нская Респу́блика Cộng hoà Estonia (Extônia)
Э́тна *вулкан* Etna
Эфио́пия Ethiopia, Êtiôpia

ЮА́Р *см.* Ю́жно-Африка́нская Респу́блика
Ю́го-Восто́чная А́зия Đông Nam Á
Югосла́вия Yugoslavia, Nam Tư; Сою́зная Респу́блика Югосла́вия Cộng hoà Liên bang Yugoslavia (Nam Tư); *см.*
Ю́жная Аме́рика Nam Mỹ
Ю́жная Роде́зия *см.* Роде́зия Ю́жная
Ю́жно-Африка́нская Респу́блика (ЮАР) Cộng hoà Nam Phi
Ю́жно-Кита́йское мо́ре biển Đông, Nam Hải
Юката́н *п-ов* Yucatan
Юко́н *р.* Yukon, Iucon
Ютла́ндия *п-ов* Jutland, Giutlan

Я́ва *о-в* Java, Giava
Ява́нское мо́ре biển Java (Giava)
Яку́тия Yakutia, Iacuchia; Респу́блика Саха́ Cộng hoà Sakha (Xakha) (*trong Liên bang Nga*)
Яку́тск *г.* Yakutsk, Iacutxcơ
Я́лта *г.* Yalta, Yanta
Яма́йка *о-в, гос-во* Jamaica, Giamaica
Янго́н (*до 1989 Рангу́н*) Yangon, Giăngon
Янцзы́ *р.* Yangtze, Dương Tử, Trường Giang
Япо́ния Japan, Nhật Bản
Япо́нские острова́ quần đảo Japan (Nhật Bản)
Япо́нское мо́ре biển Japan (Nhật Bản)
Яросла́вль *г.* Yaroslavl, Iarôxlap
Яунде́ *г.* Yaoundé, Yaunđê

НОВЫЙ РУССКО-ВЬЕТНАМСКИЙ СЛОВАРЬ

TỪ ĐIỂN NGA-VIỆT MỚI

Более 50 тысяч слов - Trên 50 nghìn từ

К. М. Аликанов - И. А. Мальханова

NXB Thế Giới
46 Trần Hưng Đạo, Hà Nội, Việt Nam

Chịu trách nhiệm xuất bản:
Trần Đoàn Lâm

Biên tập: Đông Vĩnh
Trình bày: Phạm Hoàng Nguyễn
Sửa bản in: NXB Thế Giới

Đơn vị liên kết thực hiện:

Công ty XunhaSaba

In 1.000 cuốn, khổ 20,5x29,7(cm) tại Công ty In Trần Phú. Giấy đăng ký KHXB số 767 - 2007/CXB/1-206/ThG cấp ngày 21-9-2007, Quyết định 180/QĐ-ThG cấp ngày 25-9-2007. In xong và nộp lưu chiểu tháng 11 năm 2007.

НОВЫЙ РУССКО-ВЬЕТНАМСКИЙ СЛОВАРЬ

CÔNG TY XUẤT NHẬP KHẨU SÁCH BÁO VIỆT NAM

VIETNAM NATIONAL CORPORATION FOR THE EXPORT AND IMPORT OF BOOKS, PERIODICALS AND OTHER CULTURAL COMMODITIES

Từ điển được phát hành:

- **Tại Hà Nội:**
  Xunhasaba - 32 Hai Bà Trưng, Hà Nội
  + Cửa hàng "Thế giới Sách ngoại văn"
  + Tel: (04) 825 4068 - Fax: (04) 825 2860
  + Email: xunhasaba@hn.vnn.vn
- Tổng Công ty Sách Việt Nam, 44 Tràng Tiền, Hà Nội (tầng 2);
- **Tại Tp. Hồ Chí Minh:**
  + Cửa hàng sách Chi nhánh XunhaSaba, 25B Nguyễn Bỉnh Khiêm, Q1
- Và tại các hiệu sách ngoại văn trên toàn quốc

Bạn đọc có thể đặt mua qua mạng BookShopOnline - **http://www.xunhasaba.vn;**

84 4 18041957 1

Giá: 295.000 Đồng